MAGYAR KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2006. február 22.,
szerda

20. szám
II. kötet

Ára: 3340,– Ft

TARTALOMJEGYZÉK

3/2006. (II. 22.) OM r. — A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az oktatási miniszter 3/2006. (II. 22.) OM rendelete

a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 94. §-a (1) bekezdésének *a)* és *f)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, továbbá a közoktatásról szóló törvény 8/A. §-ának és 45. §-ának (2) bekezdésében foglaltak végrehajtására a következőket rendelem el:

1. §

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet 2. számú melléklete e rendelet *mellékletével* egészül ki.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
oktatási miniszter

Melléklet a 3/2006. (II. 22.) OM rendelethez

[2. számú melléklet a 17/2004. (V. 20.) OM rendelethez]

8. A kerettanterv neve: **Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv az általános iskolák 1–8. évfolyamai számára.**
A kerettanterv benyújtója:
Általános Iskola (Zalabér)

9. A kerettanterv neve: **Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyamai számára.**
A kerettanterv benyújtója:
Képesség- és Tehetségfejlesztő Magán Általános Iskola, Szakképző Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (Várpalota)

10. A kerettanterv neve: **Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv a gimnáziumok 7–12. évfolyamai számára.**
A kerettanterv benyújtója:
Makláry Lajos Általános, Művészeti Iskola és Gimnázium (Hajdúnánás)

11. A kerettanterv neve: **Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv a szakiskolák 9–10. évfolyamai számára.**
A kerettanterv benyújtója:
Képesség- és Tehetségfejlesztő Magán Általános Iskola, Szakképző Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (Várpalota)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ KERETTANTERV

Általános iskolák számára (1–8. évfolyam)

KÉK
Általános iskola

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TARTALOM

I. BEVEZETŐ

Előszó ... 8
A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv részletes tantervei ... 11
A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv pedagógiai programcsomagja ... 12
Tantervhasználati útmutató ... 13
Útmutató a Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) helyi tantervként való adaptálásához ... 15
Óraterv (javaslat) 1–8. osztály ... 19

II. A KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ KERETTANTERV RÉSZLETES TANTERVEI

1. A KÉK célja az általános iskolák 1–8. évfolyamai számára

1. Tanterv az 1–4. évfolyam számára

ANYANYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 27
Anyanyelv és kommunikáció ... 29
Irodalom ... 128

ÉLŐ IDEGEN NYELV MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 153
Angol nyelv ... 155
Francia nyelv ... 219
Német nyelv ... 236

MATEMATIKA MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 247
Matematika ... 249

EMBER ÉS TÁRSADALOM MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 287
Önismeret ... 289
Népismeret-néprajz ... 305
Honismeret ... 316
Társadalomismeret ... 322

EMBER A TERMÉSZETBEN MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 331
Természetismeret ... 333

MŰVÉSZETEK MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 355
Bábozás ... 357
Ének-zene ... 374
Néptánc ... 390
Színjátszás ... 407
Vizuális kultúra ... 414

INFORMATIKA MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 447
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat ... 449
Informatika ... 476

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLATI ISMERETEK MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 483
Tárgyformálás és környezetkultúra ... 485

TESTNEVELÉS ÉS SPORT MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 559
Testnevelés és sport ... 561

3. Tanterv az 5–8. évfolyam számára

ANYANYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 585
Anyanyelv és kommunikáció ... 587
Irodalom ... 709

ÉLŐ IDEGEN NYELV MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 743
Angol nyelv ... 745
Francia nyelv ... 855
Német nyelv ... 899

MATEMATIKA MŰVELTSÉGI TERÜLET ... 935
Matematika ... 937

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

EMBER ÉS TÁRSADALOM MŰVELTSÉGI TERÜLET 981
Embertan 983
Önismeret 1005
Népismeret-néprajz 1019
Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek 1037
Társadalomismeret 1046
Történelem 1055
Helytörténet 1122
Honismeret 1134

EMBER A TERMÉSZETBEN MŰVELTSÉGI TERÜLET 1145
Bevezetés a természettudomány alapjaiba 1147
Biológia 1167
Ökológia, környezettan 1187
Fizika 1196
Kémia 1223

FÖLDÜNK–KÖRNYEZETÜNK MŰVELTSÉGI TERÜLET 1239
Földrajz 1241

MŰVÉSZETEK MŰVELTSÉGI TERÜLET 1281
Bábozás 1283
Ének-zene 1298
Néptánc 1319
Színjátszás 1343
Mozgóképkultúra és médiaismeret 1357
Vizuális kultúra 1373

INFORMATIKA MŰVELTSÉGI TERÜLET 1407
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat 1409
Informatika 1435

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLATI ISMERETEK MŰVELTSÉGI TERÜLET 1451
Tárgyformálás és környezetkultúra 1453
Gazdálkodási ismeretek 1536

TESTNEVELÉS ÉS SPORT MŰVELTSÉGI TERÜLET 1549
Testnevelés és sport 1551

4. Kiemelt fejlesztési feladatok (Kereszttantarvek)

Énkép, önismeret 1–4. évfolyam 1588
Énkép, önismeret 5–8. évfolyam 1594
Hon- és népismeret 1–4. évfolyam 1600
Hon- és népismeret 5–8. évfolyam 1606
EU és kultúra 1–4. évfolyam 1615
EU és kultúra 5–8. évfolyam 1629
Környezettudatos magatartás 1–4. évfolyam 1653
Környezettudatos magatartás 5–8. évfolyam 1658
Információs és kommunikációs kultúra 1–4. évfolyam 1665
Információs és kommunikációs kultúra 5–8. évfolyam 1676
Tanulásmódszertan 1–8. évfolyam 1690
Egészség és betegség 5–8. évfolyam 1698
Felkészülés a felnőtt lét szerepeire 5–8. évfolyam 1709
Tudomány- és kutatásmódszertan 5–8. évfolyam 1716
Értékvédelem és fogyasztóvédelem az iskolában 5–8. évfolyam 1746
Másság az iskolában és az életben 1–4. évfolyam 1762
Másság az iskolában és az életben 5–8. évfolyam 1772
Helyünk a világegyetemben 5–8. évfolyam 1784

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

I.
BEVEZETŐ

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ELŐSZÓ

Tanterveket Magyarországon háromféle úton-módon szokás készíteni. Vagy úgy, hogy a tantervkészítő (vagy tantervkészítő csoport) a hazai hagyományokra és/vagy a pedagógiai praxis ***tapasztalataira*** épít. A másik lehetőség, hogy ***külföldi minták*** alapján dolgozik. Lehetséges mód még, hogy egy-egy tanterv (beleértendő egy adott tantárgy, egy adott iskolafok, egy adott műveltségi terület tanterve) ***akciókutatással,*** illetve az akciókutatással összefüggő – gyakran azt megelőző és/vagy követő – empirikus (mérésen, összemérésen alapuló) ***kutatási eredmények felhasználásával*** készül. És természetesen lehet ezek kombinációja is. A következőzőkben olvasható *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) előzménye és alapja az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* (ÉKP) tanterve. Az ÉKP pedig leginkább ***akciókutatással*** kimunkált tanterv (1–4., 5–8. és 9–12. évfolyamra tagolva), ebből következően többszörös kipróbáláson és rendszeres ellenőrzésen esett át.

Tanterveink összeállításakor – a kutatási-kísérleti szakaszban – az iskoláskor általunk feltárt teljesítménylehetőségeit vettük alapul. Viszonylag kevésszer hagyatkoztunk a "puszta tapasztalatra", és mellőztük a külföldi tantervek adaptálásának lehetőségeit. Ez ugyanakkor nem jelentette azt, hogy nem tanulmányoztuk az európai és az Európán túli országok (pl. Japán) tanterveit. A kutatással megalapozott tantervkészítés mellett az alábbiak miatt döntöttünk.

➲ Előföltevésünk volt, hogy az ***iskoláskor szellemi tartalékai*** mind az ***érdeklődésfejlesztés,*** mind az ***absztrakt műveleti gondolkodás fejleszthetősége*** tekintetében ***messze kihasználatlanok***.

➲ A másik ok, amely a kutatással alapozott tantervfejlesztésre inspirált bennünket, az a mai napig nyitott – és nem kellően tisztázott – kérdés, hogy a pedagógusképzés jelen keretei között végzett pedagógusok tudása hazai viszonyaink közepette – igényes továbbképzést feltételezve – miként ***professzionalizálható,*** miként javítható, tökéletesíthető egy hiteles és elviselhető iskolai praxis érdekében.

Tantervíró, tantervfejlesztő munkánkban 1996–97 óta száznál több szakember vett részt. Nagy hányaduk a kutatásokban és/vagy a napi gyakorlatban egyaránt közreműködött. A tantervkészítő munkában közreműködők továbbképzések és konzultációk sorozatában sajátították el a tantervírás, valamint a tantervkritika ismeretét és műfaji tudnivalóit. Ennek köszönhető, hogy az *Értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógiát,* s az arra épülő iskolai praxist megismerve ***egységes szerkezetű***, ***integrációra*** törekvő és egyben ***koherens*** tantervet sikerült készíteni: a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettantervet,* a KÉK-et. Azok számára pedig, akik a *KÉK-et* ténylegesen adaptálni kívánják, *Tantervhasználati útmutatót* állítottunk össze.

A KÉK kimunkálása

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* három, különböző körülmények között dolgozó intézményben készült.

a) Egy kistelepülés általános iskolájában, amely az ***alkotásra nevelés***, a ***minőségbiztosítás*** és a ***szakmai professzió*** terén sok szakember szemében országosan is értékelhető eredményeket mutatott fel. (KÉK 8 osztályos általános iskola kerettanterve)

b) Egy 12 évfolyamos iskolában, melyben hatosztályos gimnázium működik, amely térségében az ÉKP ***innovációs központja*** évtizedek óta, s amely hitelesítheti a hatosztályos gimnáziumok keretei között megvalósítható ***személyiség***- és ***képességfejlesztő*** munkát. (KÉK hatosztályos gimnáziumok számára)

c) És egy általános iskolát, négyosztályos gimnáziumot és szakiskolát is működtető intézményben, ahol elsősorban ***hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása*** folyik. Ez az iskola ugyancsak ***innovációs központként*** mutatja fel a ***differenciálás***, a ***személyre szóló bánásmód***, valamint a ***kulcskompetenciák fejlesztésében*** rejlő pedagógiai megújulás lehetőségeit. (KÉK a négy évfolyamos gimnáziumok számára; KÉK a szakiskola 9–10. évfolyama számára)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A három iskola kellőképpen reprezentálja a magyar iskolázás jellemzőit a társadalmi, a gazdasági és a települési környezet, az intézménynagyság, illetve az intézményi funkciók összetettsége szempontjából. Mindegyik iskola legalább egy évtizedig alkalmazta az ÉKP-t. A KÉK elkészítésében az intézmények azon pedagógusai működtek közre, akik kellő tapasztalattal rendelkeztek az ÉKP alkalmazásában, és annak többszöri kipróbálása alapján adaptálták az ÉKP egyes tantárgyi tanterveit az ***egységes szerkezetű***, ***bármely magyar általános iskolában alkalmazható*** *Képességfejlesztő és értékőrző kerettantervhez*. A KÉK-et kidolgozó pedagógusok és intézményeik ellenőrizhető gyakorlatukkal tudják igazolni a KÉK tantervbe felvett ***tantárgyi rendszer hitelességét és kivitelezhetőségét***.

A KÉK előzményei és főbb jellemzői

A KÉK tanterv előzménye a *Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program* (NYIK) és az ÉKP program. Ez utóbbit Magyarország 40 iskolájában alkalmazzák. A KÉK előzményét jelentő ÉKP olyan programcsomaggal rendelkezik, amely rendszeres kísérletezéssel és kutatással vált 12 évfolyamra kimunkált tantervvé, pedagógiai programmá, és programcsomaggá. Ezért az ÉKP önálló ***pedagógiai rendszerként*** is felfogható.

A KÉK az eredeti ÉKP-s tantervben szereplő tantárgyi tantervek jelentős részét tartalmazza – többnyire módosított formában. A KÉK tantárgyi tantervei közül minden iskolafokra javasoltunk a felhasználóknak ***kötelező***, illetve ***kötelezően választható*** tantárgyakat, és bőséges választékot biztosítottunk ***szabadon választható*** tantárgyakból is. Ezen túl ***12-féle kereszttantervet*** is talál a KÉK-ben az olvasó, amelyeket a NAT 2003. kiemelt fejlesztési feladataihoz készítettünk.

A KÉK minden tekintetben alkalmazkodik a NAT 2003 szerkezetéhez, szemléletmódjához, a NAT műveltségterületeiben megfogalmazott fejlesztési feladatokhoz. A KÉK a NAT-ban szereplő kiemelt fejlesztési feladatokat „tantárgyasítva”, ***kereszttantervekbe*** fogalmazva kínálja az érdeklődő iskoláknak. A ***tantárgyi*** tantervek szerkezete strukturált és taxonomizált felépítésű, a ***kereszttanterveké*** hasonlóképpen. A tantárgyi tantervek az egyes tantárgyakat műveltségi területek alá sorolva mutatják be, megadva hozzá a szükséges, javasolt időkeretet (óratervet) és a tantárgyak évfolyamonkénti követelményeit.

Azok az iskolák, akik a KÉK adaptálására vállalkoznak, abban az esetben válnak sikeres, vonzó iskolává, ha a helyi tanterv készítése és jóváhagyatása során a szakszerűség mellett a gondosságot, a felelősséget is vállalják, elfogadva a NAT-ban tetten érhető nevelés-oktatás közös értékeit, valamint az egységes alapokra épülő differenciálódás elvét.

A KÉK mindenkor jövőorientált törekvések jegyében foglal állást a pedagógiai professzionalitás mellett. A KÉK kivitelezése pedagógiai igényességet feltételez, és a szülőknek garanciát jelent arra, hogy az iskolába járó gyermekeiket felkészült pedagógusok a tudástársadalom igényei alapján nevelik és tanítják.

1. A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (a KÉK) olyan ***pedagógiai rendszer***, amely sok tekintetben gazdagíthatja a helyi tantervkészítők praxisát. Segítheti – tantervelméleti értelemben – a készítendő ***helyi tantervek igényességét*** az ***iskolahasználók*** szempontjaira és ***jogaira*** tekintettel. Mindemellett mind a közoktatásban, mind a felsőoktatásban ***akkreditált továbbképzési programjaink*** is vannak a KÉK kerettantervhez.
2. A KÉK kerettanterv három iskolatípusra – általános iskola, gimnázium, szakiskola –, és négy iskolafokra készült, több funkciójú intézmények esetében elemei együttesen ***12 éves, egységes szemléletű kerettantervként*** is értelmezhetők. A KÉK magvát a *Nyelvi, irodalmi, kommunikációs (NYIK) program* jelenti, amely ma Magyarországon mintegy 120 iskolában alkalmazott sikeres ***tantárgyi*** program. A KÉK többi eleme az ÉKP (az iskolázás 12 évfolyamát átfogó) program alapján készült. E programokat ***nem egy az egyben tartalmazza a KÉK***, hanem belőlük csak azokat, amelyeket az iskolai praxisban közreműködő tanítók és tanárok kipróbáltak, megvalósítottak, a *KÉK kerettanterv* összeállítása, szerkesztése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

során pedig közel százan lektoráltak, javítottak, korrigáltak, abból a szempontból, hogy más, nem ÉKP-s és nem NYIK-es iskolákban miként valósulhatna meg – figyelembe véve minden ponton – a NAT 2003-ban megjelenő ***kulcskompetenciákat*** és ***kiemelt fejlesztési*** teendőket. A választó iskolák pedagógusai számára a KÉK választása karrierépítést és szakmai megújulást is jelenthet, mivel a Veszprémi Egyetem Tanárképző Karának Pedagógiai Kutatóintézetében ***szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzések***[1] állnak a KÉK-et választó pedagógusok rendelkezésére.

A *KÉK kerettantervet* mint tantervi ajánlatot tehát azzal a céllal fogalmaztuk meg, hogy annak áttanulmányozása után azt Magyarország iskolái akár teljességében, akár részleteiben felhasználhassák helyi tanterveik kidolgozásához, szakmai gyakorlatuk felülbírálatához az elviselhető és egyben hatékony iskolázás gyakorlatának a megvalósítása érdekében.

Pápa, 2004. január 30.

A KÉK kerettantervi ajánlat szerzőgárdájának megbízásából

prof. dr. Zsolnai József s. k.
egyetemi tanár
a 15 éven át működő Törökbálinti Kísérleti Iskola
volt igazgatója

[1] Összesen Szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ KERETTANTERV RÉSZLETES TANTERVEI

A Képességfejlesztő és értékőrző program (KÉK) valamennyi tantárgyához olyan részletes tantervek készültek, amelyek *helyi kiegészítés nélkül is átvehetők és felhasználhatók.* A KÉK tanterv részletes, a felhasználók által jól kezelhető.

A KÉK *tantárgyi tantervei* az alábbi egységeket[2] tartalmazzák:

- célkitűzések
- tematikus tananyag
- tanulási program
- teljesítmények
- év végi követelmények

➲ *A célkitűzések a* személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott tantárgy keretében fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket.

➲ *A tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott, tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le.

➲ *A tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti.

➲ *A teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt (elégséges), illetve kiváló (jeles) teljesítmény-minősítést (osztályzatot) szerezzenek.

➲ *Az év végi követelmények* a szummatív értékeléshez tartalmazzák tanévenként azt a kumulált tudást, képességet, attitűdöt és alkotásra való érettséget, amelyre egy adott tanév tananyagának elvégzése révén egy tanuló szert tehet – optimális esetben.

Az egyes tantervi részek *kölcsönösen megfelelnek* egymásnak. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek.
A fentieken túl az egyes tantervek tartalmazzák az adott tantárgy tanulásához-tanításához javasolt ajánlott *taneszközöket* és *tanítási segédleteket*, ha vannak ilyenek. Többnyire *saját fejlesztésű taneszközöket* tüntetnek fel e táblázatok, de érdemes megjegyezni, hogy a *pedagógiai programcsomag-fejlesztési tapasztalataink* alapján *új programcsomagok kifejlesztését* tervezzük, illetve eddig nem vagy kevéssé alkalmazott taneszköztípusok (pl. *multimédiás taneszközök*) készítésére is készülünk.

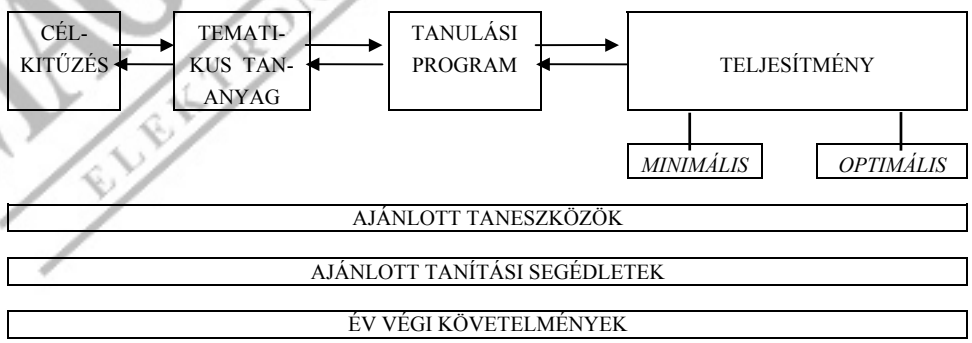

1. ábra: A Képességfejlesztő és értékőrző program részletes tantervének felépülése

[2] A NYIK programot és az ÉKP pedagógiáját ismerő olvasónak feltűnhet, hogy az itt közölt tantervi struktúra valamelyest eltér a NYIK és az ÉKP korábbi tantervi struktúrájától (amely: célrendszert, tananyagrendszert és követelményrendszert tartalmazott). Az ÉKP-s tantervek jelenlegi struktúrája új elemmel, *a tematikus tananyaggal* bővült. *A tanulási program* azonos a korábbi taxonomizált tevékenységrendszerrel, az ún. *tananyagrendszerrel. A teljesítmények* pedig *a követelményrendszerrel* feleltethetők meg.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A KÉK részletes tantervéhez a program *tanulószemlélete* indokolta a tanulás programjának kidolgozását. A tanuló tevékenységeit feltétlenül szükséges rögzíteni, hiszen azok eredményes művelésének kimeneteként jelentkezhet a mérhető, regisztrálható teljesítmény. Feltehetően e részletes tantervet a tanulók is kézbe veszik (hiszen deklarált joguk, hogy tájékozódjanak, beavatottá váljanak a tanulásuk tárgyát meghatározó dokumentumokba), ezért fontos, hogy saját tanulási tevékenységeikkel és lehetséges teljesítményeikkel szembesülni tudjanak a tanterv révén.

A KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ PROGRAM PEDAGÓGIAI PROGRAMCSOMAGJA

Amennyiben egy tantestület a KÉK teljes tantervét választja, a tantervhez választja annak pedagógiai segédleteit és taneszközeit is. Emellett a pedagógusok élhetnek azzal a lehetőséggel, hogy tájékozódjanak a KÉK programot megalapozó *alternatív pedagógiáról,* majd továbbképzés keretében elsajátítják az *Értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia* szemléletét, amely lehetővé teszi számukra a helyi pedagógiai gyakorlat megújítását, hitelesebbé tételét. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédletet készül:

I. tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),
II. feladatgyűjtemény,
III. időterv (tanmenet), valamint
IV. mérőlap és értékelési útmutató.

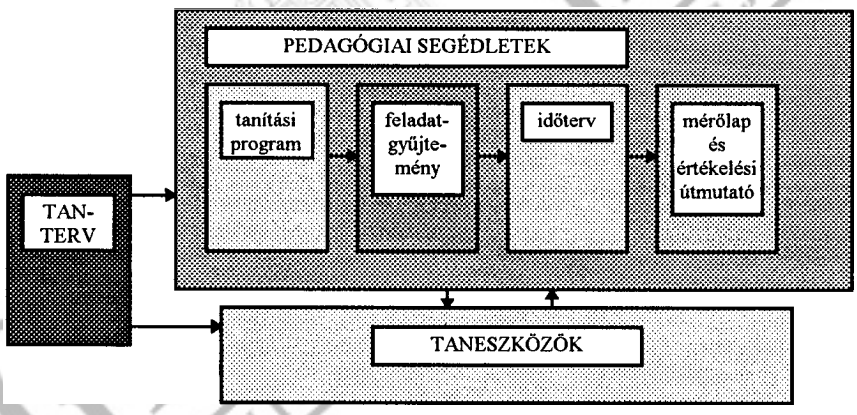

2. ábra: A képességfejlesztő és értékőrző program pedagógiája és pedagógiai programcsomagja

A tanítási program

A tanítási program az adott tantárgy (adott évfolyamon történő) tanításához, a tanulás segítéséhez szükséges pedagógustudást írja le. Négyféle tudást közvetít:

- *szubsztantív tudást* (amely azt írja le, hogy mi az a valami – ismeret, tevékenység –, amit tanítania kell a pedagógusnak);
- *stratégiai tudást* (amely azt írja le, hogy azt a valamit – ismeretet, tevékenységet – hogyan lehet megtanítani, illetve a megtanulását segíteni);
- *diagnosztizáló tudást* (amely leírja a tanulási-tanítási folyamatban előforduló lehetséges tanulótípusokat, és a velük való bánásmódra is javaslatot tesz);
- *normatudást* (amely a tanulásirányítás normáit rögzíti).

(Amennyiben az adott tantárgyhoz nem áll rendelkezésre részletes tanítási program, a tanításhoz, tanulásszervezéshez *tantárgyi útmutató* nyújt megfontolandó segítséget.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A feladatgyűjtemény

A feladatgyűjtemény feladatai, feladattípusai a differenciált tanulásirányításhoz adnak segítséget évfolyamonként. Használatuk megkönnyíti az egyes foglalkozásokra, órákra való felkészülést. A feladatok leképezik a részletes tanterv tananyagait, és lehetőséget kínálnak az egyes tevékenységek és ismeretek minél változatosabb gyakorlására.

Projektek, modulok leírása

A tananyag sajátos szerveződési formája lehet a projektleírás, illetve modulok leírása. Mivel ezen egységek többnyire adott témák köré csoportosulnak, egyaránt tartalmazhatnak tantervbe, tankönyvbe, munkafüzetbe, illetve tanítási programba illő elemeket. A projektek alkalmazása esetén ajánlott a hagyományos óraszervezéstől való eltérés.

Az időterv

Az időterv (tanmenet) az egyes tevékenységek és ismeretek tanulásának, gyakorlásának időben való tervezéséhez nyújt segítséget tantárgyanként (és évfolyamonként).

TANTERVHASZNÁLATI ÚTMUTATÓ

A tantervi csomag a kötelező iskolázás szakaszára (az 1–8. évfolyamra kínál tanterveket az általános iskolák számára. E tantervek használatát piktogramok és sorszámozott léniák segítik.

Piktogramok

Az olvasó háromféle piktogrammal találkozhat a tantervi csomagban. E piktogramok a tantervek választhatóságát, illetve a mindenütt kötelezőségét jelölik.

A jelentkező kézzel jelölt tantárgy azt jelenti, hogy az így megjelölt tantárgyak egyikének tanulása ***kötelező*** a tanulónak. (Az óratervben tüntettük föl, hogy mely tantárgyak közül kell legalább egyet tanítani.)

A mosolygós arc a ***szabadon választható*** tantárgyakat jelöli.

A jing-jang jellel jelölt tantervek *(Pl. Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat; Munka-, alkotás- és pályaismeret, Környezettudatos magatartás)* ***tematikáját valamennyi*** vagy legalábbis több ***tantárgy tanulásának-tanításának tervezése során figyelembe kell vennie a pedagógusnak***. E tantervek külön fejezetben találhatók: a *Kiemelt fejlesztési feladatokhoz* készült ún. *Kereszttantervek* fejezetében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tantárgy tantervi felépülése

Egy-egy tantárgy tantervét az alábbi struktúra jellemzi:

- ➲ *Átfogó tantervi ismertető* (a tantárgy 1–4., 5–8. évfolyamos szakaszainak elején)
- ➲ A tantárgy tanulásának *általános célkitűzései* (a tantárgy 1–4., 5–8. évfolyamos szakaszainak elején)
- ➲ A sikeres tanulásirányításhoz javasolt *módszerek*
- ➲ A tantárgy tanulásához *javasolt taneszköz* és *tanítási segédlet* (a tantárgy 1–4., 5–8. évfolyamos szakaszainak elején)
- ➲ *Tanulási cél* (az egyes évfolyamok elején)
- ➲ Az évfolyamonkénti *részletes tantervek* táblázatai az alábbi tartalmi egységeket tartalmazzák:

TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
		MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS

- ➲ *Év végi követelmények* (az egyes évfolyamok részletes tanterve után)

Rövidítések kiváltása

ÉLET *Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*
EU *EU és kultúra*
FOGY *Értékvédelem és fogyasztóvédelem*
HON *Hon- és népismeret*
INKO *Információs és kommunikációs kultúra*
KUTA *Tudomány- és kutatásmódszertan*
MÁS *Másság az iskolában és az életben*
ORVO *Egészség és orvoslás*
ÖNI *Énkép, önismeret*
TANU *Tanulásmódszertan*
UNIV *Helyünk a világegyetemben*
VÉD *Környezettudatos magatartás*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÚTMUTATÓ A KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ KERETTANTERV (KÉK) HELYI TANTERVKÉNT VALÓ ADAPTÁLÁSÁHOZ

I. A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* lehetséges szerepe a helyi tantervek kidolgozásában

Az alábbi útmutató a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettantervnek* két funkciót tulajdonít:

a) ***Útmutatást*** ad azoknak az iskoláknak, amelyeknek pedagógusai a *KÉK kerettantervet* adaptálni kívánják. Tehát azoknak, akik az ajánlott kerettanterven nem hajtanak végre radikális változtatásokat, hanem a helyi, ***iskolai hagyományukhoz***, a ***fenntartó igényeihez*** igazítva bővítik vagy szűkítik az adaptálandó kerettanterv célkitűzéseit, követelményeit, a tantárgyi rendszert és a tantárgyak kivitelezéséhez szükséges időkereteket.

b) A KÉK kerettantervet mint tantervi ajánlatot azok az iskolák is használhatják, akiknek viszonylag stabil, igényes és esetleg már a ***NAT 2003-hoz illesztett helyi tantervük*** van. Az ilyen iskolák a KÉK tanulmányozása révén ötleteket, támpontokat kaphatnak saját, helyi tanterveik ***kompetencia alapú tökélesítéséhez***, teljesebbé tételéhez.

II. A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv előzményei és főbb jellemzői

A KÉK előzményét jelentő ÉKP olyan programcsomaggal rendelkezik, amely rendszeres kísérletezéssel és kutatással vált 12 évfolyamra kimunkált ***tantervvé***, ***pedagógiai programmá***, ***programcsomaggá***, és egészült ki a fentieken kívül még ***pedagógus-továbbképzési*** programokkal, amelyeknek az akkreditálása a közoktatási akkreditáción (60 óra), de a felsőoktatási akkreditáción (4 félév) is átesett, mindkét továbbképzési forma él és működik. Ezért mondhatjuk, hogy a KÉK kerettanterv előzményének számító ÉKP nem csupán tanterv, nem csupán élő, hálózatszerűen működő iskolai gyakorlat, hanem ***önálló pedagógiai rendszerként*** is funkcionáló ***pedagógiai elmélet*** és ***pedagógiai praxis***. (A fenti jellemzésben szereplő tantervelméleti kifejezések, kategóriák jelentésére vö. a NAT 2003-hoz készült „a *Nemzeti Alaptanterv* alkalmazásának és a programfejlesztő gyakorlatának szótára. A tartalmi szabályozással összefüggő kifejezések, definíciók” című összeállítással. Lásd: 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet a *Nemzeti Alaptanterv* kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.)

A KÉK mint ajánlott kerettanterv az alábbi ***jellemzőkkel*** rendelkezik:

1. Minden tekintetben ***alkalmazkodik a NAT 2003 szerkezetéhez***, szemléletmódjához, a NAT műveltségterületeiben megfogalmazott ***fejlesztési feladatokhoz***. A NAT-ban preferált ***kulcskompetenciák*** fejlesztéséhez ”tantárgyiasított” tanulási feladatokat, illetve tanulásfejlesztési teendőket fogalmaz meg az adaptáló és alkalmazó iskolák helyi tantervkészítői, valamint a KÉK kerettantervhez taneszközöket, tanulást és tanítást segítő útmutatókat, programokat kimunkáló taneszköz-fejlesztő szakemberek számára.
2. A KÉK kerettanterv a NAT-ban szereplő kiemelt fejlesztési feladatokat ugyanúgy, ahogyan a műveltségi területeket, ***részben ”tantárgyiasítva***” bocsátja az érdeklődő iskolák rendelkezésére. Annak érdekében, hogy ez kivitelezhető legyen, a NAT 2003-ban szereplő kiemelt fejlesztési feladatokat: az *Énkép, önismeretet*, a *Hon- és népismeretet*, az *Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra* című feladatsort, a *Környezeti nevelést*, az *Információs és kommunikációs kultúrát*, a *Tanulást*, a *Testi és lelki egészség*, a *Felkészülés a felnőtt lét szerepeire* című feladatokat kibővítette, teljesebbé tette a *Másság az iskolában és az életben* című, valamint a *Tudomány- és kutatásmódszertan*, *Helyünk a világegyetemben*, *Értékvédelem és fogyasztóvédelem* című fejlesztési feladatokkal mégpedig oly módon, hogy kerettantervünk

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

kidolgozása során két kategórianevet alkottunk. Az egyik a ***tantárgyi kerettanterv***, a másik a ***kereszttanterv***. Mivel a tantárgyi kerettanterv kritériumai nagyjából azonosak azzal, amit a pedagógiai közgondolkodás a tantárgyakról ismer, ezt külön nem definiáltuk, hanem abban a jelentésben használjuk, ahogyan azt a pedagógiai lexikonok, a didaktikakönyvek definiálják, ahogyan azt az oktatáspolitikusok és a napi gyakorlatot folytatók ismerik.

Külön kellett azonban definiálnunk a ***kereszttantervet*** mint a KÉK kerettanterv egyik nagy fontosságú komponensét (összetevőjét). Mivel ez sem az oktatáspolitikusok, sem a gyakorló pedagógusok körében nem ismert kategórianév, a KÉK alkalmazhatósága érdekében az alábbiakban definiáljuk, megadjuk a kereszttanterv tartalmi jellemzőit. Ennek értelmében a KÉK-ben használt és részletesen kimunkált kereszttanterv a következőt jelenti: *A kereszttanterv a tantárgyi tanulás tervezéséhez kimunkált olyan strukturált és egyben preferált fejlesztési feladatokat tartalmazó pedagógiai teendősor, amely a meghatározott (kiszemelt) tudásterületeket, a NAT által is preferált személyiségfejlesztési teendőkhöz (kulcskompetenciákhoz és preferált értékekhez) rendeli. Ezáltal egyre tökéletesebb tantárgyi tantervek és taneszközök kimunkálását segítheti elő mind a helyi tantervkészítők és a programfejlesztők, mind a kerettantervekhez taneszközt és pedagógiai (tanítási, nevelési) programot készítő szakemberek körében*. A KÉK összességében 12 kereszttantervet tartalmaz.

A KÉK iskolafokonként és iskolatípusonként a NAT 2003 által kiemelt műveltségi területek szerint ***kötelező***, ***kötelezően választható*** és ***szabadon választható*** tantárgyat tartalmaz. Ezeknek a tantárgyaknak a rendszerét az iskolafokok és iskolatípusok igényeire tekintettel a *Kiemelt fejlesztési feladatok a NAT-ban – Kereszttantervek a KÉK-ben* című fejezet sorolja föl.

3. A tantárgyi kerettantervek szerkezete ***strukturált*** és ***taxanomizált*** felépítésű, a kereszttanterveké hasonlóképp. A kétféle kerettanterv azonos elemei: a) Mindegyik tartalmazza a ***nevelés*** és ***oktatás célját***, a ***témaköröket*** „tematikus tananyag” címen. A témaköröket, azaz a ***tematikus tananyagot*** részletezve, a „tanulási program” mutatja be. A közös vonások mellett a tantárgyi tantervek az egyes tantárgyakat műveltségi területek alá sorolva mutatják be, megadva hozzá a szükséges ***időkeretet*** (óratervet), a tantárgyak ***évfolyamonkénti követelményeit*** az év végi szummatív értékelés lezárásához. Ezen kívül a tantárgyi tantervek tartalmazzák még az ***ellenőrzést*** és a ***formatív értékelést*** segítő kívánatos ***tanulói teljesítményeket*** témakörönként, témánként, résztémánként, megadva az egyes tanulók által elérhető ”minimális és optimális teljesítményt”. Ennek a leírási módnak az a szerepe, hogy mind a pedagógusok, mind a tanulók, mind a szülők a maguk nézőpontjából láthassák, hogy egyes témakörök vagy résztémák esetében milyen teljesítményt érdemes produkálnia a tanulónak ahhoz hogy, továbbléphessen az egyes iskolafokokból. És mi az az optimális teljesítmény, amelyett egyéni karrierjének végiggondolása során tanárával, családjával megtervezhet.

A KÉK tantervnek a teljesítményre vonatkozó explicit kifejtése nagy fontosságú a ***pedagógiai beavatás***, az ***elviselhető*** iskolázás, más nézőpontból a diák és szülői ***jogok érvényesíthetősége*** szempontjából. Másként fogalmazva, a KÉK kerettanterv a tanulókat és a szülőket olyan értékőrző és kompetenciáikat kifejleszteni tudó személyeknek tételezi, akiket az iskolai szolgáltatás olyan fogyasztóinak tekint, s akiknek nemcsak informálódási, hanem javaslattevő és saját sorsukra vonatkozó döntési lehetőségeik is vannak. Ezáltal a kerettanterv minimalizálni igyekszik az iskolai konfliktusok számát pedagógus és gyerek, pedagógus és szülő, szülő és gyerek között. A bemutatott, tematizált, strukturált illetve taxonomizált KÉK tanterv nemcsak az iskola aktorainak, hanem az iskolai munkához nélkülözhetetlen fejlesztőknek (tankönyvíróknak, taneszköz-fejlesztőknek, programkészítőknek) is segítséget nyújt azáltal, hogy a szövegszerű kifejtés mellett mindegyik témát számjelzettel is ellátja, megteremtve ezáltal azt a lehetőséget, hogy a kerettanterv egyetlen résztémája vagy altémája se maradjon taneszköz nélkül. A tantervnek ez az előnye a fejlesztőket egy koherens, a részleteket is szem előtt tartó munkára ösztönzi, kiküszöbölve ezzel a tankönyvpiac anomáliáit, ami sok esetben jobban kedvez a szakmai-pedagógia dilettantizmusnak, mint a szakmai-pedagógiai professzionalizációnak és a szakmai hitelességnek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* alkalmazásának garanciális kritériumai a sikeres iskolai gyakorlat megszervezéséhez

Azok az iskolák, akik a KÉK adaptálására vállalkoznak, abban az esetben válnak sikeres, vonzó iskolává, ha a helyi tanterv készítése és jóváhagyatása során a ***szakszerűség*** mellett a ***gondosságot***, a ***felelősséget*** is felvállalják, elfogadva a NAT-ban tetten érhető ***nevelés-oktatás közös értékeit***, valamint az ***egységes alapokra épülő differenciálás*** elvét. E két elvnek a KÉK tanterv mint kerettanterv úgy próbál eleget tenni, hogy választói, adaptálói számára a kerettantervet pedagógiai programmá, illetve ***programcsomaggá*** akarja bővíteni, tanulási segítséget nyújtva ezzel a különböző iskolafokon tanulmányaikat folytató diákoknak korszerű, 21. század igényeinek megfelelő, a ***digitalizációt*** is szem előtt tartó taneszközök kifejlesztése révén. A pedagógusoknak pedig ***tanítási útmutatókat***, ***tanítási programokat*** és azok hátterét jelentő gyakorlati és elméleti ***pedagógiai tudást*** ad közre. De gondol a szülőkre is azáltal, hogy a szülők számára is – ***családpedagógiai*** nézőpontból – feldolgozza a kerettantervet, illetve az abban lévő tanulási tartalmakat az otthoni tanulássegítés és kulturált szabadidőeltöltés lehetőségeire tekintettel.

A KÉK beválásnak legnagyobb garanciális feltétele az, hogy közel 30 éves pedagógiai gyakorlat igazolja életképességét. Ezt pedig az garantálta és garantálja, hogy céltételező gyakorlatában, tantárgyi programjainak kimunkálásában a magyar pedagógiai hagyományt – benne a keresztény és református és evangélikus pedagógiai hagyományt – éppúgy preferálja, mint a reformpedagógiai törekvések során tisztázott ***egészséges gyermek***- és ***gyermekantropológiai szemléletet***. Emellett a KÉK (a NYIK és az ÉKP programok tanulságait, buktatóit is feldolgozva), mindenkor ***jövőorientált*** törekvések jegyében foglal állást a ***pedagógiai professzionalitás*** mellett. Másként fogalmazva ez azt jelenti, hogy a sikeres pedagógiai praxis feltétele nem csupán a tantervi szabályozás, hanem olyan professzionális pedagógiai tudás birtoklása is, amely nem pusztán az egyes pedagógus tapasztalatára ”érzékére”, intuíciójára épít, hanem arra a szakmai-pedagógiai tudástöbbletre is, amellyel a hátrányos térségekben is, kisiskolákban is ugyanazt a teljesítményt tudja felmutatni, mint az elitnek mondott, szociokulturális előnyökkel rendelkező, nagy múltú magyarországi pedagógiai intézmények.

IV. Néhány gyakorlati tanács azoknak az iskoláknak, akik a KÉK kerettanterv adaptálására vagy valamilyen mértékű felhasználására vállalkoznak

a) A sikeres adaptálás elemi feltétele, hogy az alkalmazó, felhasználó iskolák a NAT 2003 alapos tanulmányozása után mérlegeljék saját helyi tantervük ***NAT-nak*** való ***megfelelőségét***. Ez a kritérium azért olyan fontos, mert a KÉK kerettanterv a NAT szisztematikus feldolgozása alapján készült. És az is kimondható, hogy a KÉK kerettanterv nemcsak a NAT adaptálását, nemcsak annak konkretizálását, tantárgyiasítását jelenti, hanem az ***értékőrzés***, a ***jövőorientálás*** programját is magában foglalja. Ugyanakkor a gyakorlati kivitelezhetőségre is tekintettel van azáltal, hogy az egyes iskoláknak mintegy extracurriculumot kínál, azaz olyan ***tanulásszervezési választékot***, amelyeknek a birtokában az egyes adaptáló iskolák számára – akármilyen szervezeti formában is működnek és akármelyik iskolafokot preferálják – garantálható, hogy ***versenyképesek*** maradnak az oktatási piacon.

b) A KÉK adaptálása csak abban az esetben jelenthet garanciát az egyes iskolák sikeres működéséhez, ha a KÉK ***szellemiségét***, ***rendszerszemléletét***, ***tanuló-*** és ***kompetenciaközpontúságát*** részletekbe menően tanulmányozzák az adaptálók. De nemcsak azt az egyetlen területet, ahol munkakörük szerint tevékenykednek az egyes pedagógusok, hanem azokat a rokon területeket is, amelyek egymással szorosan összefüggnek legalább egy adott műveltségi területen belül. Legalább ilyen fontosságú a ***kereszttanterv*** szemléletmódjának, tehát a NAT kiemelt fejlesztési feladatainak konzekvens alkalmazása és beépítése a helyi tantervekbe, illetve az egyes szakemberek napi praxisába. Ebből a fentebb leírt előfeltevésből fakad az a teendő, hogy az iskola az eddigi helyi tantervét ne csupán a NAT-tal szembesítse, hanem azzal a strukturált többlettel és szemléletmóddal is, amelyet a KÉK mint programcsomaggá fejlesztendő, bővítendő kerettanterv felkínál az iskolának.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

c) A helyi tanterv, a NAT és a KÉK egybevetése után az emberi erőforrásnak, másként szólva a ***személyi feltételeknek*** a számbavétele a legfontosabb teendő abból a szempontból, hogy az iskolában foglalkoztatott pedagógusok felkészültsége, pedagógiai kompetenciája, továbbtanulási szándéka megfelel-e azoknak a kívánalmaknak, amelyet a KÉK fejlesztési követelményei sugallnak, illetve preferálnak és explicit módon kifejtenek.

d) A személyi feltételek mellett az ***infrastrukturális*** feltételek sem mellőzhetők, de az alkalmazó iskoláknak tudniuk kell, hogy a ***KÉK adaptálásának sikeressége nem az infrastrukturális feltételek meglétén vagy hiányán múlik*** elsősorban vagy kizárólag, hanem az infrastrukturális feltételeket megteremteni kész ***menedzsment*** munkán, plusz a kivitelezők szakértelmén és tanulásra, professzionalizálásra kész szakmai törekvésein, szakmai karriert is feltételező pedagógiai ambícióin.

e) A KÉK kerettantervként ***nem alkalmazható teljes egészében***. Abból a helyi tantervek készítőinek kell ***választania tantárgyi tanterveket***, s még a választott tantárgyi tantervek egészét sem szükséges a helyi tantervbe illeszteni. Csupán a NAT kívánalmaira és az adaptáló iskola lehetőségeire szükséges tekintettel lenni. A KÉK adaptálása igazi pedagógiai alkotó munka, hiszen nem „recept”! Hogy helyi tanterv készülhessen e kerettanterv alapján, az sok szakmai és emberi mérlegelést és döntést kíván.

f) A KÉK több lehetőséget kínál a NAT által preferált ***differenciálásra***: ◆ Több tantárgy tananyagának néhány sora alatt szürke háttér látható. Ez azt jelenti, hogy helyi tantervbe illesztése, illetve a tanulásirányítás során való alkalmazása nem feltétlenül szükséges a követelmények eléréséhez. De tehetséges, gyorsan tanuló fiatalok kiemelt fejlesztésének céljára, esetleg szakkörök programjába is nagyon jól alkalmazhatók e tantervrészletek. ◆ A formatív értékelést segítő optimális és a minimális teljesítmények feltüntetése ugyancsak segítheti a felhasználókat a ***differenciált fejlesztőmunkában***.

g) A KÉK kerettanterv alkalmazóinak tudatában kell lenniük annak, hogy a kerettanterv hátterében részletesen kimunkált ***pedagógia*** – mint szakmai tudományos ismeretrendszer, és ugyanilyen alapossággal kimunkált szaktudományos háttér – áll az alkalmazó iskolák rendelkezésére. Ennek a pedagógiai és a szaktudományos háttérnek az elsajátítása nélkül a KÉK kerettanterv aligha kivitelezhető, és az adott iskola versenyképessége hosszabb távon nem garantálható.

h) A KÉK tantervet támogató ***fenntartónak*** tudnia kell, hogy a KÉK kivitelezése ***nem jár többletköltséggel***. Ugyanakkor a fenntartónak tisztában kell lennie azzal, hogy a KÉK kivitelezése pedagógiai igényességet feltételez, a szülőknek pedig garanciát nyújt arra, hogy az iskolába járó gyermekeiket ***felkészült pedagógusok*** a tudástársadalom igényei alapján nevelik és tanítják.

A KÉK kerettanterv szerzői jól ismerik az iskola és fenntartók közötti kooperációk és konfliktusok természetét nemcsak egy-két régióban, hanem az egész országban is innovációs tapasztalataik révén. Ezért merik a KÉK kerettantervet adaptálásra vagy felhasználásra ajánlani. De tudatában vannak az adaptálás buktatóinak is az esetben, ha a fenntartó ellenségesen vagy előítéletesen fogadja az adaptáló iskola törekvéseit. Javaslatunk, hogy a fenntartó előítéletmentes és egyben felkészült szakértőkkel vizsgáltassa meg, hogy mi az adott és egyben adaptáló iskolának helyzete és teljesítménye az emberi erőforrás valamint a tudástársadalom, illetve az adott település hosszú távú igényei szempontjából, és csak ezek tisztázása után hozza meg döntését az adaptáló iskola szándékáról.

i) A KÉK program adaptálásának elemi feltétele a ***tanulók*** és a ***szülők beavatása*** egy korrekt és etikailag is felelős iskolai ***marketing*** alkalmazásával.

j) Amennyiben a fenntartó és adaptálni kész iskola a KÉK kerettanterv mellett dönt, tudatában kell lennie annak, hogy a kerettanterv sikeres alkalmazása érdekében javasolt, hogy a pedagógusok mind a közoktatás, mind a felsőoktatás által felkínált, a KÉK program sikeres kivitelezéséhez szükséges ***továbbképzéseken*** vegyenek részt. E továbbképzések programja készen áll. A fenntartón és az alkalmazó iskolán múlik az iskolai továbbképzési terv kimunkálása, ami a helyi tantervnek a szerves tartozéka. A tantervet felhasználni kívánók továbbképzést, szaktanácsadást igényelhetnek az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* bázishelyétől: Veszprémi Egyetem *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* – ÉKP Központ –, 8500 Pápa, Jókai u. 37.

Ajánlatos még, hogy a KÉK program adaptálói a magyar közoktatás egészét a felsőoktatás fejlődéstendenciáival együtt mérlegeljék, figyelemmel kísérve a munkaerőpiac alakulását, kitekintéssel EU-s tagságunk vitathatatlan tényére. A kerettanterv kimunkálói – adaptálás esetén – mind a fenntartót, mind az adaptáló iskolát a felsőoktatás jövője és a munkaerőpiac várható alakulása szempontjából is készek információkkal ellátni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÓRATERV (JAVASLAT) 1–8. osztály

Kötelező tantárgy
Kötelezően választható ✌
Szabadon választható ☺
⊙ : Más tantárgyakba integrált tantárgy, más tantárgyak óraszámának keretében tanulható tananyag.
☯ : A kereszttanterv tematikáját valamennyi tantárgy tanításának tervezése során figyelembe kell vennie az adott tantárgyat tanító pedagógusnak. A tantárgyi tantervek lapszélein jelöltük, hogy az adott tevékenységosztály mely kereszttanterv tematikájához kapcsolódik.

ÓRATERV (JAVASLAT)								
Kötelező és kötelezően választható tantárgyak óraterve								
Tantárgy	**Évfolyam – heti óraszám**							
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Anyanyelv és irodalom	**8,5**	**8,5**	**8**	**7**	**4,5**	**4**	**3,5**	**3**
Anyanyelv és kommunikáció	**8,5**	**8,5**	**8**	**7**	**4,5**	**4**	**3,5**	**3**
Irodalom								
Élő idegen nyelv [1]				**2**	**2,5**	**3**	**3**	**3**
Angol nyelv				2✌	2,5✌	3✌	3✌	3✌
Francia nyelv								
Német nyelv								
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**3,5**	**3**
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**3,5**	**3,5**
Ember és társadalom [2]			**0,5**	**0,5**	**2**	**2**	**3**	**3**
Embertan					1✌	1✌	1✌	1✌
Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek							1✌	1✌
Önismeret	⊙	⊙	⊙	⊙	1✌	1✌		
Társadalomismeret			0,5	0,5				
Történelem					1	1	2	2
Népismeret, néprajz		⊙	⊙	⊙				
Ember a természetben	**1**	**1**	**1**	**1,5**	**1,5**	**1,5**	**3,5**	**4**
Természetismeret	1	1	1	1,5				
Bevezetés a természettudományokba					1,5	0,5	0,5	0,5
Fizika						1	1	1
Kémia							1	1
Biológia							1	1,5
Ökológia, környezettan								
Földünk és környezetünk					**1**	**1**	**1**	**1**
Földrajz					1	1	1	1
Művészetek	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**
Néptánc	0,5✌	0,5✌	0,5✌	0,5✌	0,5✌	0,5✌		
Színjátszás								
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Mozgókép kultúra és médiaismeret							0,5	0,5

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Informatika				**1**	**1**	**1**	**1,5**	**1,5**
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
Informatika				1	1	1	1,5	1,5
Életvitel és gyakorlati ismeretek	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1,5**
Gazdálkodási ismeretek								0,5
Tárgyformálás és környezetkultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	**3**	**3**	**3**	**3**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**
Testnevelés és sport	3	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
Tanulói kötelező óraszám	**20**	**20**	**20**	**22,5**	**22,5**	**22,5**	**25**	**25**

Kötelező integrált tantárgyak éves óraszáma								
Tantárgy	**Évfolyam – éves óraszám**							
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Anyanyelv és irodalom keretén belül								
Önismeret	18,5	18,5	18,5	18,5				
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat	18,5	18,5	18,5	18,5				
Informatika keretén belül								
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat					9	9	9	9
Tárgyformálás és környezetkultúra, Vizuális kultúra és Anyanyelv tantárgyakon belül								
Népismeret, néprajz		18,5	18,5	18,5				

Szabadon választható tantárgyak óraterve (Max. választható órák száma a törvényi szabályozó szerint)☺								
Tantárgy	**Évfolyam – heti óraszám**							
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Élő idegen nyelv								
Angol	1	1	1	1	2,5	2,5	3	3
Ember és társadalom								
Helytörténet							0,5	0,5
Honismeret				0,5	0,5	0,5		
Népismeret, néprajz					1	1	1	1
Művészetek								
Néptánc							0,5	0,5
Színjátszás							0,5	0,5
Bábozás	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Kereszttantervek ☯								
Tantervek	**Évfolyam**							
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Énkép, önismeret	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Hon- és népismeret	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
EU és kultúra	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Környezettudatos magatartás	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Információs és kommunikációs kultúra	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Tanulásmódszertan	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Egészség és orvoslás					☯	☯	☯	☯
Felkészülés a felnőtt lét szerepeire					☯	☯	☯	☯
Tudomány és kutatásmódszertan					☯	☯	☯	☯
Másság az iskolában és az életben	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯	☯
Helyünk a világegyetemben					☯	☯	☯	☯
Értékvédelem és fogyasztóvédelem					☯	☯	☯	☯

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

[1] Amennyiben más nyelvekre van az iskolának 1–4. évfolyamra kidolgozott tanterve és programcsomagja, az is bevezethető az angol nyelv helyett.

[2] Az 5–8. évfolyamon az Ember és társadalom műveltségterületen belül a) vagy az Embertan, vagy b) az Önismeret, a Társadalomismeret (5–6. évfolyamon) illetve Önismeret és a Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek
(7–8. évfolyamon) tantárgyak együttes bevezetése közül választhatnak a helyi tanterv készítői.

☯ A kereszttanterv tematikáját valamennyi tantárgy tanításának tervezése során figyelembe kell vennie az adott tantárgyat tanító pedagógusnak. A tantárgyi tantervek lapszélein jelöltük, hogy az adott tevékenységosztály mely kereszttanterv tematikájához kapcsolódik.

A javasolt óraterv a megkötések mellett nagy változatosságot is biztosít.
A szabadon tervezhető óra felhasználható az alábbiakra:

- Valamely kötelező tantárgy hangsúlyozására, alaposabb elmélyítésére.
- A felsorolt választható tantárgyak egy részének beemelésére a kötelező tantárgyak közé.
- A nemzetiségi nyelvoktató program megvalósítására.
- Integrált tantárgy létrehozására.
- A 4–8. osztályos idegen nyelvi tanterv felcserélhető a szabadon választható tantárgyak közt szereplő 1–8. osztályra szóló idegen nyelvi tantervre.

A szabadon választható tantárgyak tantervének felhasználása szakkörök beindításához is felhasználható.
Lehetőség szerint az idegen nyelvi és számítástechnikai csoportok létszáma ne haladja meg a 15 főt.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv műveltségterületenkénti óraszámai és a NAT-nak való megfelelés

	1.	2.	3.	4.	Összesen	Százalék	NAT szerinti
Anyanyelv és irodalom	**8,5**	**8,5**	**8**	**7**	**32**	**38,79%**	**32-42%**
Anyanyelv és kommunikáció	8,5	8,5	8	7			
Irodalom							
Élő idegen nyelv [1]				**2**	**2**	**2,42%**	**2-6%**
Angol nyelv				2✌			
Francia nyelv							
Német nyelv							
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**	**16**	**19,39%**	**17-23%**
Matematika	4	4	4	4			
Ember és társadalom [2]	**0,5**	**1**	**1,5**	**1,5**	**4,5**	**5,45%**	**4-8%**
Önismeret (anyanyelvben integráltan tanítandó)	0,5⊙	0,5⊙	0,5⊙	0,5⊙			
Társadalomismeret			0,5	0,5			
Népismeret, néprajz (integráltan tanítandó az anyanyelv, a tárgyformálás és környezetkultúra keretében)		0,5⊙	0,5⊙	0,5⊙			
Ember a természetben	**1**	**1**	**1**	**1,5**	**4,5**	**5,45%**	**4-8%**
Természetismeret	1	1	1	1			
Művészetek	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**2,5**	**10**	**12,12%**	**10-18%**
Néptánc	0,5✌	0,5✌	0,5✌	0,5✌			
Színjátszás							
Ének-zene	1	1	1	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1			
Informatika	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**1,5**	**3**	**3,61%**	**2-5%**
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat (integráltan tanítandó az anyanyelv keretében)	0,5⊙	0,5⊙	0,5⊙	0,5⊙			
Informatika				1			
Életvitel és gyakorlati ismeretek	**1**	**1**	**1**	**1**	**4**	**4,85%**	**4-8%**
Tárgyformálás és környezetkultúra	1	1	1	1			
Testnevelés és sport	**3**	**3**	**3**	**3**	**12**	**14,55%**	**15-20%**
Testnevelés és sport	3	3	3	3			

	5.	6.	összesen	százalék	NAT szerint
Anyanyelv és irodalom	**4,5**	**4**	**8,5**	**18,89%**	**17-24%**
Anyanyelv és kommunikáció	4,5	4			
Irodalom					
Élő idegen nyelv [1]	**2,5**	**3**	**5,5**	**12,22%**	**12-20%**
Angol nyelv	2,5✌	3✌			
Francia nyelv					
Német nyelv					
Matematika	**4**	**4**	**8**	**17,78%**	**15-20%**
Matematika	4	4			
Ember és társadalom [2]	**2**	**2**	**4**	**8,89%**	**4-8%**
Embertan	1✌	1✌			
Önismeret					
Társadalomismeret					
Történelem	1	1			
Ember a természetben	**1,5**	**1,5**	**3**	**6,67%**	**7-11%**
Bevezetés a természettudományokba	1,5	0,5			
Fizika		1			
Földünk és környezetünk	**1**	**1**	**2**	**4,44%**	**4-8%**
Földrajz	1	1			
Művészetek	**2,5**	**2,5**	**5**	**11,11%**	**12-18%**
Néptánc	0,5✌	0,5✌			
Színjátszás					
Ének-zene	1	1			
Vizuális kultúra	1	1			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Informatika	**1,25**	**1,25**	**2,5**	**5,56%**	**4-8%**
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat (az informatika keretén belül tanítandó)	0,25⊙	0,25⊙			
Informatika	1	1			
Életvitel és gyakorlati ismeretek	**1**	**1**	**2**	**4,44%**	**4-8%**
Tárgyformálás és környezetkultúra	1	1			
Testnevelés és sport	**2,5**	**2,5**	**5**	**11,11%**	**11-15%**
Testnevelés és sport	2,5	2,5			

	7.	**8.**	**összesen**	**százalék**	**NAT szerint**
Anyanyelv és irodalom	**3,5**	**3**	**6,5**	**13,00%**	**10-15%**
Anyanyelv és kommunikáció	3,5	3			
Irodalom					
Élő idegen nyelv [1]	**3**	**3**	**6**	**12,00%**	**12-20%**
Angol nyelv	3✌	3✌			
Francia nyelv					
Német nyelv					
Matematika	**3,5**	**3**	**6,5**	**13,00%**	**10-15%**
Matematika	3,5	3			
Ember és társadalom [2]	**3**	**3**	**6**	**12,00%**	**10-15%**
Embertan	1✌	1✌			
Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek					
Önismeret					
Történelem	2	2			
Ember a természetben	**3,5**	**4**	**7,5**	**15,00%**	**15-20%**
Bevezetés a természettudományokba	0,5	0,5			
Fizika	1	1			
Kémia	1	1			
Biológia	1	1,5			
Ökológia, környezettan					
Földünk és környezetünk	**1**	**1**	**2**	**4,00%**	**4-8%**
Földrajz	1	1			
Művészetek	**2,5**	**2,5**	**5**	**10,00%**	**8-15%**
Ének-zene	1	1			
Vizuális kultúra	1	1			
Mozgókép kultúra és médiai.	0,5	0,5			
Informatika	**1,75**	**1,75**	**3,5**	**7,00%**	**6-10%**
Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat (integráltan tanítandó az informatika keretén belül)	0,25⊙	0,25⊙			
Informatika	1,5	1,5			
Életvitel és gyakorlati ismeretek	**1**	**1,5**	**2,5**	**5,00%**	**5-10%**
Gazdálkodási ismeretek		0,5			
Tárgyformálás és környezetkultúra	1	1			
Testnevelés és sport	**2,5**	**2,5**	**5**	**10,00%**	**10-15%**
Testnevelés és sport	2,5	2,5			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.
A KÉPESSÉGFEJLESZTŐ ÉS ÉRTÉKŐRZŐ KERETTANTERV RÉSZLETES TANTERVEI

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1. A KÉK célja az általános iskolák 1–8. évfolyamai számára

A **Képességfejlesztő és értékőrző (KÉK)** tanterv célját a felhasználók (tanulók, pedagógusok) szempontjaiból írjuk le. Eszerint a KÉK tanterv célja

- az általános iskolai tanulók szempontjából az,
  - hogy szembesítse őket a kultúra gazdagságával, készítse fel őket az általános műveltség – 21. században preferált, meghatározó fontosságú – értékeire. A tantervben szereplő magyar, európai és globális műveltség egymásra épülő elemei kiemelten szem előtt tartják a tanulók lehetséges életszerepit. A tanterv kompetencia alapú, a műveltséget elsősorban képességként interpretálja, ezt jelzi a tanterv elnevezése is. A tanterv azt szorgalmazza, hogy azok a kulcskompetenciák kapjanak kiemelt szerepet, amelyeknek fejlesztése, megerősítése a tudás alapú, versenyre, politikai demokráciára, az emberi kapcsolatok humanitására épülő társadalomban elengedhetetlen. A KÉK tanterv az iskolába lépés kezdetétől a következő kulcskompetenciák és képességcsoportok fejlesztését preferálja: kommunikációs képességek, olvasás, információkezelés, döntés, szabálykövetés, lényeglátás, problémamegoldás, alkotás, kritikai hozzáállás, kooperáció, szolidaritás.
  - A KÉK tanterv célja az is, hogy segítse a tanulók személyiségét fejlesztő folyamatok megtervezését (szükségletek, érdeklődés, érzelmek, magatartás, akarat, szokások, attitűdök), a szocializációs és perszonalizációs folyamatok nyomon követését.
  - A KÉK tanterv végül a tanulási folyamatba bevont értékek (tudomány, művészet, hagyomány, természet, vitális értékek, stb.) közvetítése mellett reményei szerint az értékek átörökítésére, megőrzésére, az értékek védelmére, valamint az értékválasztásra is felkészíti, illetve orientálja a tanulókat.

- A KÉK tantervet választó pedagógusok, iskolák szempontjából a tanterv azt a célt szolgálja, hogy segítse helyi tantervüknek – a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló Kormányrendelet szellemében történő – összeállítását egy, a gyakorlatban többször kipróbált, lemért, és a mérések tükrében eredményesnek látszó, a gyakorlatban kivitelezhető pedagógiai rendszerrel, amely
  - Tantárgyi kínálatát a kultúra széles választékából, valamennyi ágából (anyagi, szociális, szellemi és fajából (tradicionális, autonóm, heteronóm és generatív) merítette, ennek megfelelően képes kielégíteni az általános iskolai tanulók kíváncsiságát, érdeklődését, játék- és mozgásszükségletét, alkotókedvét.
  - Alkalmas arra, hogy az iskolában iskolaotthonos oktatást-nevelést valósítsanak meg, ha a szülők erre igényt tartanak. A kötelező tanórai és a szabadon választható foglalkozások összeállításához a tanterv tartalmas kínálatot ajánl.
  - Lehetővé teszi, hogy az iskolák valamennyi tantárgyból emelt szintű oktatást valósítsanak meg, ha erre a szülők részéről igény fogalmazódik meg.
  - Biztosítja a mindennapi testedzést lehetővé tevő foglalkozások, sportköri, szakköri foglalkozások helyi tanterve történő beépítési lehetőségét.
  - Garantálja a Nemzeti alaptantervben deklarált kiemelt fejlesztési feladatok maradéktalan teljesítését.
  - Tanulás centrikus, kooperativitáson alapuló pedagógiai észjárást szorgalmaz, amely feltétele a különböző felkészültségű, tanulási tempójú tanulók differenciált fejlesztésének, valamint a projektmódszer alkalmazásának.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2. Tanterv az 1–4. évfolyam számára

AZ
ANYANYELV ÉS IRODALOM
MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Anyanyelv és irodalom** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.
A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazodnak. Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Anyanyelv és irodalom* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Anyanyelv és kommunikáció 1–4.
Irodalom 1–4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANYANYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgyi kerettanterv alapja az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP*) keretei között az 1–12. évfolyam számára kimunkált, a NAT 2003-hoz igazított részletes kerettanterv. A kerettantervet és taneszközeit használhatják, választhatják azok az iskolák (pedagógusok), akik a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK)* alkalmazásával, adaptálásával dolgozzák ki helyi tantervüket. (Az itt közölt *Anyanyelv és kommunikáció* kerettanterv szerves folytatása az Anyanyelv és kommunikáció 5–8. évfolyam számára kidolgozott kerettanterv.)

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	7,5	7,5	7	7

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Anyanyelv és kommunikáció,* illetve *Irodalom* tantárgyi kerettantervek a NAT **Magyar nyelv és irodalom** műveltségi területére terjednek ki. A kerettantervek a műveltségi terület követelményeinek teljes mértékben megfelelnek. Eleget tesznek a kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül valamennyinek, kiemelten az ***információs*** és ***kommunikációs kultúra***, a ***hon- és népismeret***, az ***EU és kultúra***, a **tanulás**, továbbá ***a testi és lelki egészség***, valamint a **pályaorientáció** fejlesztési lehetőségeinek.

Az Anyanyelv és kommunikáció kerettanterv jellemzői

Az *Anyanyelv és kommunikáció* kerettanterv olyan *olvasás- és írástanítási stratégiát* ajánl, amely biztosítja az olvasás és az írás megtanulását, az olvasás megkedvelését. A tanulók olvasási tempójának és szövegértési teljesítményének fokozása érdekében a *gyorsolvasás* csaknem minden eljárását tartalmazza. A *magyar helyesírás* teljes rendszerét *problémacentrikusan* rögzíti kisiskolás kortól kezdve, összehangolva az írástechnika (betűalakítás, -kapcsolás, íráslendület- és tempófejlesztés) gyakoroltatásával. A *beszédtechnika* teljes gyakorlatrendszere, a *valamennyi nyelvi szintre kiterjedő nyelvtani* tananyag, valamint a *helyesírási szabályzat* és *tanácsadó szótár* használatának szorgalmazása eredményeként a tanulók többségének helyesírása megalapozottá válik a 4. évfolyam végére. A kerettanterv gazdag tevékenységrendszert ajánl a *szóbeli szövegalkotás*, a *verbális* és a *nem verbális képességek*, az *illemtudó viselkedés* fejlesztésére. A *fogalmazás* hagyományos műfajai mellett a *mindennapi életben* és a *publicisztikában meghonosodott műfajok* (távirat, kérvény, meghívó, hír, riport stb.) tanulását is lehetővé teszi. Olyan gyakorlatrendszert tartalmaz, amely biztosítja a tanulók *művelődési szokásainak* megalapozását, fejlesztését (könyv- és könyvtárhasználat, szelektív rádiózás, tévézés, közművelődési intézmények szolgáltatásainak igénylése). A kerettanterv a tananyagot a kommunikációs tényezők és funkciók mentén spirálisan rendezi el. A fejlesztendő képességek, az elsajátítandó ismeretek egyre magasabb szinten térnek vissza az egyes évfolyamokon. Ez a sajátosság teszi lehetővé, hogy a megszerzett tudás ne fejlődjön vissza, ez a sajátosság számol a *lassan haladó tanulók* esetében az *éréssel*, s egyben lehetőséget biztosít a *tehetségek maximális kibontakoztatására*, az *alkotásra*.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv tanítása a kisiskolás korban *tanítói* végzettséget és kompetenciát igényel. Elvárja a pedagógustól, hogy fejlett *kommunikációs kultúrával* rendelkezzen, s nyitott legyen a *nyelvtudomány (az alkalmazott* nyelvészet) eredményeire. A pedagógiai képességek közül preferálja a *megosztott figyelmet* és *a döntési képességet*, továbbá a *diagnosztizáló képességet*, amely a *differenciált tanulásszervezést*, az *egyénben való gondolkodni tudást* teszi lehetővé. A nevelési stílusok közül pedig a *kooperatív (együttműködő) magatartást* szorgalmazza. A kerettanterv megvalósításához kidolgozott, többszörösen kipróbált *taneszközcsomag* áll rendelkezésre minden évfolyamon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tanulásának célja, hogy általa növekedjék a tanulók – széles értelemben vett – kommunikációs kompetenciája, tudatosuljon nyelvi kompetenciájuk. A sikeres anyanyelv- és kommunikációtanulás a különböző életkorú tanulók érdeklődésére, társas kapcsolataik sikeres működtetésének igényére épít. E globális cél megvalósulása az alábbi egymással összerendezett, egymásra épülő és egymást átható képességcsoportok fejlesztése révén történik:

Az olvasástanulás során egyaránt fontos a tanulók információkat befogadó és -közvetítő szerepe. E célt szolgálja a néma olvasás tempójának fokozása mellett a gyorsolvasásnak mint képesség- és szokásrendszernek a tanulása, valamint a felolvasás tanulása is.

Az önművelési képességek kialakítása a szokássá és szükségletté fejlesztése lehetővé teszi, hogy a tanulók ne csak a kultúra passzív befogadóiként elégítsék ki érdeklődésüket, hanem hogy módjuk legyen önépítésre, önfejlesztésre is. Az önművelési tevékenység révén a tanulók átfogó képet kapnak a kultúra szerteágazó világáról, annak történetiségéről. Formálódik magyarságképük, nemzeti identitásuk, tágul társadalmi világképük.

A szóbeli és írásbeli szövegműfajok, illetve az azokat reguláló helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi normák teljességének korai életkortól történő tanulása garantálja, hogy a tanulók életkoruknak és szociális szerepeiknek megfelelően sikeresen vegyenek részt iskolai társas és mindennapi kommunikációs helyzetekben.

A nyelvtan tanulása hozzájárul a korszerű nyelvészeti világkép kialakulásához, biztosítja a beszéd, a fogalmazás, a helyesírás tudatosulását, beavatja a tanulókat az anyanyelvi örökség világába.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Hibakeresés ❖ Hibajavítás (helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi, kommunikációs) ❖ Néma olvasás skipping, skimming technikával ❖ Dinamikus olvasás (gyorsaság+megértés+olvasási attitűd) ❖ Ismeretterjesztő szövegek jegyzetelése ❖ Kiscsoportos kommunikáció (vita, társalgás, megbeszélés, kibeszélés, elbeszélés, stb.) ❖ Kiselőadás (írók, költők életéről, valamely olvasókönyvi témáról, stb.) ❖ Utánzás minta alapján (helyesejtés, kommunikációs helyzet megoldása, stb.) ❖ Mimetizálás, szerepjátszás ❖ Bábos bemutatás ❖ Bemutatás (felolvasás, verses, prózai alkotások előadása) ❖ Megfigyelés (nyelvjárási ejtés, kommunikációs hiba, gesztus, térközszabályozás) ❖ Magyarázat ❖ Kérdezés ❖ Alkotások létrehozása (irodalmi, publicisztikai, stb.) ❖ Versenyzés (versmondó, prózamondó, helyesírási, egyéb tanulmányi, stb.) ❖ Gyűjtés (tárgyi értékek, pl. könyvek, újságcikkek, írók, költők arcképei, plakátok, műsorfüzetek, stb.) ❖ Tanulópárok szerveződése bizonyos képességek begyakorlására	❖ Szóbeli felelés (a tananyag reprodukciója) ❖ A bevésett, megértett tananyag, tankönyvi szöveg, algoritmus, stb. előadása különböző (elképzelt) második személynek, különféle műfajokban szóban vagy írásban ❖ Az olvasási teljesítmény, versmondás, szóbeli szövegalkotás magnón való rögzítése a tanév elején és végén ❖ Vizsga (tantárgyi házi vizsga) ❖ Verseny (versmondó, helyesírási, versíró, meseíró, esszéíró, stb.) ❖ Témazáró feladatlapok, tesztek megoldása ❖ Röpdolgozatok írása (aktuálisan bevésendő kognitívumok: verstani alapfogalmak, grammatikai definíciók, felosztások, stb.) ❖ Iskolai dolgozatok (a pedagógus által összeállított feladatlapokkal, pl. helyesírási képességek ellenőrzése, nyelvtani elemzőképesség ellenőrzése, stb.) ❖ Memoriterek kikérdezése a pedagógus / diáktársak által ❖ Monitor-vizsgálat olvasásértésből (sztenderd tudásteszt) ❖ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása (iskolaújság szerkesztése, versírás, stb.)	❖ Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés ❖ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról (versmondás helyesejtési, kommunikációs szempontból; kitalált mese vagy fantázia-szülte fiktív történet, stb.) ❖ Saját tanulói teljesítmény (írásos, magnón, képmagnón rögzített) elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ❖ A versenyeken a zsűri által preferált értékelési kritériumok meghallgatása és megértése ❖ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ❖ Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tantervhez tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-122/I/1**	Csik Endre-Farkas Julianna-Kiss Éva–Zsolnai Józsefné: Szó és betű.
	NT-122/M/1	Antalné Csirke Éva-Csizmazia Sándorné–Zsolnai Józsefné: Írás munkafüzet.
	NT/123	Kálmán Gyuláné-Kiss Éva–Léber Mária-Zsolnai Józsefné: Vázolólapok.
2.	**NT-222/II/1**	Csik Endre–Farkas Julianna–Horváth Éva–Máté Magdolna–Szabó Eszter: Ismerd meg a világot!
	NT-222/Mt/1	Csizmazia Sándor–Csizmazia Sándorné–Orosz Zsuzsa: Nyelvtan, szöveg, helyesírás.
3.	**NT-326/II/1**	Csik Endre–Heffner Anna–Máté Magdolna: Múltunkról, jelenünkről.
	NT-326/II/M	Máté Magdolna: Olvasási munkafüzet
	NT-327	Farkas Julianna–Máté Magdolna: Egymás között.
	NT-327-427/M/1	Csik Endre–Farkas Julianna–Heffner Anna–Kovács Zoltán–Szabó Eszter: Önművelés munkafüzet.
	NT-326-426/Mt/1	Csizmazia Sándor–Csizmazia Sándorné–Orosz Zsuzsa: Nyelvtan, helyesírás, fogalmazás.
4.	**NT-426/II/1**	Farkas Julianna–Kojanitz László–Lehmann László–Varsányi Erzsébet: Múltunk, jelenünk, jövőnk.
	NT-426/II/M	Varsányi Erzsébet: Olvasási munkafüzet
	NT-327-427/M/1	Csik Endre–Farkas Julianna–Heffner Anna–Kovács Zoltán–Szabó Eszter: Önművelés munkafüzet.
	NT-326-426/Mt/1	Csizmazia Sándor–Csizmazia Sándorné–Orosz Zsuzsa: Nyelvtan, helyesírás, fogalmazás.
	NT-426/M/1	Csizmazia Sándor–Csizmazia Sándorné–Orosz Zsuzsa: Nyelvhelyesség, helyesírás, fogalmazás.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-83137**	Tanítási program. 1. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83136	Feladatgyűjtemény. 1. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Időterv 1. osztály (Holnap KKT–Nodus Kiadó, Veszprém)
		Tanári tárgyképek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Tanári szóképek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Betűtanítási modellek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Táblák a helyesírás tanításához. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Táblák az ABC tanításához. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Olvasástanulás I–II. Transzparenssorozat. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Diasorozat a szóbeli szövegalkotáshoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Tematikus zörejsorozat a szóbeli szövegalkotáshoz. (Hangkazetta.) (Nodus Kiadó, Veszprém.)
2.	**NT-83152**	Tanítási program. 2. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83151	Feladatgyűjtemény. 2. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Időterv 2. osztály (Holnap KKT–Nodus Kiadó, Veszprém)
		Táblák a nyelvtan tanulásához. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Átalakítás I–II. Nyelvtan transzparensek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Bővítés. Nyelvtan transzparensek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Szűkítés. Nyelvtan transzparensek. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Diasorozat a szóbeli szövegalkotáshoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	**NT-83162**	Tanítási program. 3. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83163	Feladatgyűjtemény. 3. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.) Időterv 3. osztály (Holnap KKT–Nodus Kiadó, Veszprém) Táblák a könyvtári szakrend tanulásához. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Olvasástanulás. IV. Transzparenssorozat. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Nyelvtan. Transzparenssorozat. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Diasorozat a nemverbális kommunikációhoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Hanganyag a szóbeli szövegalkotáshoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Hanganyag a nemverbális kommunikációhoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
4.	**NT-83171**	Tanítási program. 4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83172	Feladatgyűjtemény. 4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Időterv 4. osztály (Holnap KKT–Nodus Kiadó, Veszprém)
		Nyelvtan. III. Transzparenssorozat. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Olvasástanulás. V. Transzparenssorozat. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Diasorozat a szóbeli szövegalkotáshoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
		Hanganyag a szóbeli szövegalkotáshoz. (Nodus Kiadó, Veszprém.)
1–4.	**NT-83138**	Zsolnai József: A tanulás tervezése és irányítása. 1–4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

1. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tanulásának az a célja, hogy az iskolába lépő tanuló képességeinek, haladási tempójának megfelelően mielőbb sajátítsa el az írott jelrendszert, a dekódolást. Legyen képes azonosítani a kiejtett hangot és az azt jelölő betűt, s a betűsort tudja beszédhangsorrá alakítani, majd döntést megfogalmazni arról, hogy az olvasottakat érti-e vagy sem. Az olvasás tempójának és pontosságának fokozása lehetővé teszi, hogy a tanulók a betűfelismerést és -összevonást még a teljes betűkészlet birtoklása nélkül játékos, versenyszerű helyzetekben gyakorolhassák. Emellett segít megelőzni az olvasástechnikai hibák rögzülését. A szövegolvasás gyakoroltatása már a teljes betűkészlet birtoklását feltételezni, s arra szolgál, hogy a tanulók olvasási tempóját a pontosság megtartása mellett fokozza, az olvasástechnikai hibák rögzülését megakadályozza. Az önművelés tanulása az önművelési technikák és szokások megismerését és elsajátítását szolgálja, amely feltétele a gyermeki világkép kitágításának. Az írás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a fonematikus jelsorokat grafématikus jelsorokká alakítva képesek legyen az elemi írásos kommunikációra. A helyesírás-tanulás megalapozásának célja, hogy a tanulók megértsék a magyar helyesírás mint normarendszer követésének szerepét a sikeres írásos kommunikációban: fejlődjenek ki a legalapvetőbb helyesírási képességeik, valamint a helyesírással szembeni felelős attitűdjük. A helyesejtés-tanulás célja, hogy fejlessze a tanulók beszédhallását és beszédmozgását, ezáltal finomítsa elhangzó beszédük akusztikumát, mely feltétele a sikeres kommunikációnak és a hiteles vers- és prózamondásnak. A beszédfejlesztés, kommunikációtanulás növeli a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs kompetenciáját. Az ún. „kibővített kód” elsajátítása sikeres szocializációt és iskolai teljesítményeket tesz lehetővé számukra. Az illem – tanulás célja a jó modor kialakítása. Az illemszabályok megismerése és az illemtudó viselkedés gyakorlása segíti a tanulók beilleszkedését szűkebb lakóhelyi, iskolai környezetükbe, biztonságot és önbizalmat ad fellépésükhöz, megóvja őket a modortalanságból, ügyetlenségből fakadó kudarcoktól és konfliktusoktól.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLISs	
A)	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOL-GOZÁS, ÖNMŰVELÉS	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS TANULÁSA			**INKO**
I.	AZ OLVASÁS	AZ OLVASÁS TANULÁSA			
1.	*Szóképek és olvasásuk*	*A szóképek megtanulása és olvasásuk gyakorlása*			
1.1.	szóképek és tárgyképek	a szóképek megtanulása szóképek és tárgyképek segítségével	Képes azonosítani a gyakorolt – valóságos (jól érzékelhető és észlelhető) denotátummal rendelkező – szóképeket.	Képes azonosítani valamennyi gyakorolt szóképet, a létezést, a viszonyokat kifejezőeket is.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Betűk és olvasásuk*	*A betűk megtanulása és az olvasás gyakorlása*		
2.1.	betűtanulás és olvasásgyakorlás	betűk (hangok) leválasztása szóképekből (szavakból)	Segítséggel képes az általa gyakorolt szóképekből (szavakból) betűket (hangokat) leválasztani.	Képes az általa gyakorolt szóképekből (szavakból) betűket (hangokat) leválasztani és a leválasztott betűkből új szavakat összerakni.
2.2.	nyomtatott és írott kis- és nagybetűk	a nyomtatott és írott kis- és nagybetűk megtanulása betűtanulási modellek olvasásával	A tanult betűtanulási modellek segítségével képes a nyomtatott és írott kis- és nagybetűket hibátlanul megkülönböztetni.	A tanult betűtanulási modellek segítségével képes a nyomtatott és írott kis- és nagybetűket hibátlanul megkülönböztetni és új – nem tanult – modelleken felismerni.
2.3.	betűfelismerés	a betűfelismerés gyakorlása	A gyakorolt szó-, mondat- és szöveganyagon felismeri a tanult betűket.	Nem gyakorolt szó-, mondat- és szöveganyagon is felismeri a tanult betűket.
2.4.	betűösszevonás	a betűk összevonásának tanulása és gyakorlása rendezett szóhalmaz olvasásával	Ismeri az összevonás algoritmusát és a tanító segítségével képes a betűösszevonásra rendezett szóhalmazokon, ha azok nem tartalmaznak 7 betűnél hosszabb szavakat.	Az összevonás algoritmusának ismeretében önállóan képes a betűösszevonásra rendezett szóhalmazokon.
2.5.	szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek néma olvasása	nyomtatott kis- és nagybetűkkel írott szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek néma olvasásának gyakorlása	A gyakorolt szószerkezetek, mondatok, szövegek néma olvasása után kevés segítséggel képes azok "elemi jelentésének" megadására.	A gyakorolt szószerkezetek, mondatok, szövegek néma olvasása után képes azok "elemi jelentésének" megadására, jelentésük kifejezésére megadott kommunikációs partner számára.
2.6.	szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek hangos olvasása	nyomtatott kis- és nagybetűkkel írott szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek hangos olvasásának gyakorlása	Képes a gyakorolt szószerkezetek, mondatok, szövegek elolvasására.	Képes a gyakorolt szószerkezetek, mondatok, szövegek – megadott kommunikációs partnernek szóló – felolvasására.
II.	AZ OLVASÁS TEMPÓJA ÉS PONTOSSÁGA	AZ OLVASÁS TEMPÓJÁNAK ÉS PONTOSSÁGÁNAK FOKOZÁSA		
1.	*Írásvetítővel felvillantott jelek, betűk, szavak*	*Írásvetítővel felvillantott jelek, betűk, szavak néma olvasása*		
1.1.	gyors szemmozgás	a gyors szemmozgás gyakorlása		
1.1.1.	perifériás látás	perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére és maga is ki tud hasonlókat találni a látott minták alapján.
1.1.2.	látószögnövelő gyakorlatok	látószögnövelő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére és maga is ki tud hasonlókat találni a látott minták alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	jelfelismerés	a jelfelismerés gyakorlása		
1.2.1.	jelkeresés	jelkeresés	A tanító irányításával képes a jelkeresési gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a jelkeresési gyakorlatok végzésére és maga is ki tud hasonlókat találni a látott minták alapján.
1.2.2.	hibakeresés	hibakeresés	A tanító irányításával képes a hibakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a hibakeresési gyakorlatok végzésére és maga is ki tud hasonlókat találni a látott minták alapján.
2.	*Hangos olvasási hibák*	*A hangos olvasási hibák javítása*		
2.1.	betűtévesztés	a betűtévesztés javítása	Saját- és más olvasásában segítséggel felismeri és javítani tudja a betűtévesztést mint hibatípust.	Saját- és más olvasásában felismeri, szabatosan meg tudja nevezni és javítani tudja a betűtévesztést mint hibatípust.
2.2.	betűkihagyás	a betűkihagyás javítása	Saját- és más olvasásában segítséggel felismeri és javítani tudja a betűkihagyást mint hibatípust.	Saját- és más olvasásában felismeri, szabatosan meg tudja nevezni és javítani tudja a betűkihagyást mint hibatípust.
2.3.	újrakezdés és mást olvasás	az újrakezdés és a mást olvasás javítása	Saját- és más olvasásában segítséggel felismeri és javítani tudja az újrakezdést és a mást olvasást mint hibatípust.	Saját- és más olvasásában felismeri, szabatosan meg tudja nevezni és javítani tudja az újrakezdést és a mást olvasást mint hibatípust.
III.	SZÖVEGOLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA SZÖVEGEKEN		
1.	*Felkészülés utáni hangos olvasás*	*A felkészülés utáni hangos olvasás gyakorlása*		
1.1.	irodalmi szövegek, ismeretterjesztő szövegek, didaktikus szövegek	irodalmi-, ismeretterjesztő-, didaktikus szövegek olvasása	Olvasókönyvéből 3 perc alatt el tud olvasni hangosan 4 sornyi szöveget. (A szöveg 200 betűből áll.) Az olvasásra felkészül. Olvasás közben 10-nél többször nem hibázik (betűkihagyást, betűtévesztést, betűcserét, mást olvasást, újrakezdést nem vét).	Olvasókönyvéből 1 perc alatt el tud olvasni hangosan 4 sornyi szöveget. (A szöveg 200 betűből áll.) Az olvasásra felkészül. Olvasás közben legfeljebb 3 újrakezdési, mást olvasási hibát követ el.
2.	*Néma olvasás*	*A néma olvasás gyakorlása*		
2.1.	ismeretterjesztő szövegek	ismeretterjesztő szövegek olvasása és feldolgozása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.	a cím, a szerző és a forrás; a szakaszok száma; ábrák és ábraaláírások; a szómagyarázat és a lábjegyzet tárgyinformáció	formai elemzés: – a cím, a szerző és a forrás megnevezése; – a szakaszok számának megállapítása; – ábrák és ábraaláírások megnevezése; – a szómagyarázat és lábjegyzet megnevezése tárgyinformációk megállapítása	3 perc alatt némán el tud olvasni 3 mondatot, és segítséggel meg tudja oldani a megértésüket ellenőrző feladatokat is.	1 perc alatt némán el tud olvasni 3 mondatot, és meg tudja oldani a megértésüket ellenőrző feladatokat is. Olvasókönyvéből némán el tud olvasni egy oldalnyi szöveget. (A szöveg 15-20 mondatból áll.) Olvasás után ki tudja választani a szöveg témáját. Feladatok megoldásával meg tudja keresni a szöveg fontos adatait, kijelentéseit. A szöveg megértéséhez el tudja olvasni az ismeretlen jelentésű szavak magyarázatát.
IV.	ÖNMŰVELÉS	AZ ÖNMŰVELÉS TANULÁSA		
1.	*Könyvtárhasználat osztály- vagy iskolakönyvtárban*	*A könyvtárhasználat tanulása osztály- vagy iskolakönyvtárban*		
1.1.	a teljes magyar ábécé	a teljes magyar ábécé megtanulása	Hibátlanul el tudja mondani a "szűkebb" magyar ábécét.	Hibátlanul el tudja mondani a teljes magyar ábécét.
1.2.	betűrendbe sorolás	a betűrendbe sorolás megtanulása	Betűrendbe tud sorolni 5 különböző kezdőbetűjű szót.	Betűrendbe tud sorolni 5 olyan szót, amelyek között azonos kezdőbetűjű szavak is vannak.
1.3.	Könyv- és sajtóismeret: az *Ablak-Zsiráf* használata, gyermekkönyvek, gyermekfolyóiratok	az *Ablak-Zsiráf* gyermeklexikon használatának tanulása gyermekkönyvek, gyermekfolyóiratok fedelén és címoldalán levő adatok olvasása	Meg tud keresni egy címszót az *Ablak-Zsiráf* egy nyitott oldalán. Egy könyvről le tudja olvasni annak címét és írójának nevét.	Meg tud keresni egy címszót az Ablak-Zsiráfban, és el tudja olvasni a hozzá írt szócikket. Címleírást tud készíteni. Könyvekben és újságokban meg tud keresni egy szöveget a tartalomjegyzék segítségével.
2.	*Az intézményekhez kötött önművelés lakóhelyi lehetőségei*	*Az intézményekhez kötött önművelés lakóhelyi lehetőségeinek megismerése*		
2.1.	művelődési intézmények	művelődési intézmények meglátogatása az osztállyal	Képes felidézni a meglátogatott művelődési intézmények nevét	Képes felidézni a meglátogatott művelődési intézmények nevét és rendeltetését
B)	ÍRÁS, HELYESÍRÁS	ÍRÁS, HELYESÍRÁS TANULÁSA		
I.	ÍRÁS	AZ ÍRÁS TANULÁSA		
1.	*Íráselőkészítés*	*Az írás előkészítése*		
1.1.	irányok és arányok, írásmozgás	irányok és arányok észlelése, az írásmozgás gyakorlása	Minta, utasítás és/vagy segítség révén képes az irányok és az arányok észlelésére, megnevezésére saját és mások írásproduktumain.	Önállóan képes az irányok és az arányok észlelésére, megnevezésére saját és mások írásproduktumain.
1.2.	betűelemek	betűelemek vázolása és írása	Minta, utasítás és/vagy segítség révén képes a betűelemek vázolására és írására.	Önállóan képes a betűelemek vázolására és írására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Az írott kisbetűk és az írástechnika*	*Az írott kisbetűk tanulása és az írástechnika fejlesztése*		
2.1.	kisbetűk írása és kapcsolása: másolással, diktálás után, akaratlagos írással a betűtanulás sorrendje: a, i, í, o, ó, m, t, v, s, e, p, u, ú, l, c, á, k, f, ö, ő, cs, é, b, n, z, ty, ü, ű, r,ny, g, sz, h, ly, d, gy, zs, j, dz, dzs, w, x, y, q	a kisbetűk írásának és kapcsolásának tanulása	Le tudja írni (másolással, diktálás után, akaratlagos írással) olvashatóan valamennyi magyar kisbetűt, a szójegyzékben szereplő szavakat, a tárgyképek segítségével alkotott szavakat. A hibáit tanári segítséggel javítani képes, Tudja alakítani ezeket az írásjeleket is: . ? ! , „ „ ( ).	Másolásakor, diktáláskor nincs az írásban betűkihagyás, betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás. Füzete tiszta, rendes. Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. A betűket a vonalrendszerben helyesen helyezi el, és a méretük is pontos. Eléje helyezett, 3-5 általa ismert tárgy vagy tárgykép nevét hibátlanul le tudja írni.
3.	*Az írott nagybetűk és az írásjelek*	*Az írott nagybetűk és az írásjelek tanulása*		
3.1.	nagybetűk írása és kapcsolása másolással, diktálás után, akaratlagos írással a betűtanulás sorrendje: U, Ú, Ü, Ű, V, W, A, Á, O, Ó, Ö, Ő, C, Cs, G, Gy, Z, Zs, S, Sz, P, B, R, T, Ty, F, M, N, Ny, E, É, H, J, I, Í, K, L, Ly, D, Dz, Dzs, X, Y, Q	a nagybetűk írásának és kapcsolásának tanulása	Le tudja írni (másolással, diktálás után, akaratlagos írással) olvashatóan valamennyi magyar nagybetűt, a szójegyzékben szereplő nagybetűvel kezdődő szavakat, a tárgyképek segítségével alkotott nagybetűvel kezdődő szavakat. A hibáit tanári segítséggel javítani képes, Tudja alakítani ezeket az írásjeleket is: . ? ! , „ „ ( ).	Másolásakor, diktáláskor nincs az írásban betűkihagyás, betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás. Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. A betűket a vonalrendszerben helyesen helyezi el, és a méretük is pontos. Eléje helyezett, 3-5 általa ismert tárgy vagy tárgykép tulajdonnevét hibátlanul le tudja írni.
II.	HELYESÍRÁS	A HELYESÍRÁS-TANULÁS MEGALAPOZÁSA		
1.	*Helyesírás szavak másolásával és diktálás utáni írásával*	*A helyesírás tanulása szavak másolásával és diktálás utáni írásával*		
1.1.	magán- és mássalhangzók időtartama	a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölése	A szójegyzékben lévő szavak másolásakor helyesen jelöli a hosszú és a rövid hangokat. Tollbamondáskor helyesen jelöli a hosszú és rövid hangokat legalább ezekben a szavakban: áll, cím, csepp, főz, gally, hull, ír, itt, jobb, jött, kedd, kell, könny, lett, óra, orr, ott ők, ősz, öt, őt, őz, rossz, száll, szál, szebb, tett, tó tűz, új, ujj, út, vett, vív, varr, víz.	Másoláskor helyesen jelöli a szavakban a hosszú és rövid hangokat. Tollbamondáskor helyesen jelöli a hosszú és rövid hangokat akkor, ha a lediktált szavakat helyesen tudja ejteni.
1.2.	a *j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének tanulása	Másoláskor helyesen jelöli a *j* hangot legalább ezekben a szavakban: Károly, ibolya, lyuk, gólya, osztály, tej, jön.	A szójegyzékben lévő szavakban minden esetben helyesen jelöli a *j* hangot.
2.	*Helyesírás szavak és mondatok másolásával, illetve diktálás utáni írásával*	*A helyesírás tanulása szavak és mondatok másolásával, illetve diktálás utáni írásával*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	tulajdonnevek helyesírása: családnév, keresztnév, helységnév	tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása	Másoláskor helyesen írja legalább a szójegyzékben lévő személynevek kezdőbetűjét.	Minden esetben nagy betűvel kezdi a szójegyzékben lévő személyneveket, a saját nevét, az osztálytársai nevét, a lakóhelye nevét.
2.2.	mondatkezdés	mondatkezdés jelölése	Másoláskor és tollbamondáskor legtöbbször nagybetűvel kezdi a mondatokat. Ha a hibájára felhívja valaki a figyelmét, akkor önállóan ki tudja javítani azt.	Másoláskor és tollbamondáskor nagybetűvel kezdi a mondatokat.
3.	*A szótagolás szerinti elválasztás*	*A szótagolás szerinti elválasztás gyakorlása*		
3.1.	egymás mellett két különböző magánhangzót tartalmazó szavak elválasztása	egymás mellett két különböző magánhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása (di-ó, É-vá-é)	Segítséggel el tudja választani az egymás mellett két különböző magánhangzót tartalmazó szavakat a sor végén.	El tudja választani az egymás mellett két különböző magánhangzót tartalmazó szavakat a sor végén. Amennyiben hibázik, s hibájára bárki rámutat, képes azt önállóan javítani.
3.2.	két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztása	két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása	El tudja választani a két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavakat a sor végén.	El tudja választani a két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavakat a sor végén. Amennyiben hibázik, s hibájára bárki rámutat, képes azt önállóan javítani.
3.3.	két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztása	két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása (mor-zsa, rossz-kor)	Segítséggel el tudja választani a két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavakat a sor végén.	El tudja választani a két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavakat a sor végén. Amennyiben hibázik, s hibájára bárki rámutat, képes azt önállóan javítani.
3.4.	olyan szavak elválasztása, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli	olyan szavak elválasztásának gyakorlása, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli (ember-rel, ber-reg)	El tudja választani az olyan szavakat a sor végén, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli.	El tudja választani az olyan szavakat a sor végén, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli. Amennyiben hibázik, s hibájára bárki rámutat, képes azt önállóan javítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	olyan szavak elválasztása, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli	olyan szavak elválasztásának gyakorlása, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli (Ily-lyés, ösz-sze)	Segítséggel el tudja választani az olyan szavakat a sor végén, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli.	Egy kis segítséggel, a hibázás lehetőségére történő figyelmeztetéssel el tudja választani az olyan szavakat a sor végén, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli. Amennyiben mégis hibázik, s hibájára bárki rámutat, képes azt önállóan javítani.
4.	*Helyesírási hibák javítása*	*Helyesírási hibák javításának tanulása*		
4.1.	Helyesírási hibák: időtartam-jelölés, a *j* hang jelölése, mondatkezdés és zárás, tulajdonnevek kezdőbetűje	Helyesírási hibák javítása	Segítséggel és az időtartam helyes ejtésének megfigyeltetésével képes felismerni és javítani az időtartam-jelölési hibát; a hibára történő rámutatás után segítséggel képes a hibás j hangot, mondatkezdést, tulajdonnevek kezdőbetűjét kijavítani saját és más írásprodukciójában.	Az időtartam helyes ejtésének megfigyeltetésével önállóan képes felismerni és javítani az időtartam-jelölési hibát; a hibára történő rámutatás után képes a hibás j hangot, mondatkezdést, tulajdonnevek kezdőbetűjét önállóan kijavítani saját és más írásprodukciójában.
C)	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM		
I.	HELYESEJTÉS	HELYESEJTÉS-TANULÁS		
1.	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*		
1.1	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése	Társaival közösen tud légző-, artikulációs és ritmusgyakorlatokat végezni. Képes hangerőváltásra is.	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes artikulációval, időtartammal, hangsúllyal és ritmussal tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott. Szószerkezeteket, rövid (3-4 szavas) egyszerű mondatokat tud a megadott hangsúlyjeleknek megfelelően olvasni. Ha előzetesen felkészül az olvasásra, akkor mondatokat és szöveget is tud helyes artikulációval, hangsúllyal és hanglejtéssel, betűejtés nélkül olvasni. Képes hangerőváltásra is.
1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása	Társaival közösen tud légzőgyakorlatokat végezni.	Társaival közösen tud légzőgyakorlatokat végezni.
1.1.2.	hangadás	a hangadás gyakorlása magánhangzópárok, szópárok, szósorok utánmondásával	Társaival közösen tud hangadásgyakorlatokat végezni.	Társaival közösen tud hangadásgyakorlatokat végezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.3.	ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása hangsorok utánmondásával, valamint szópárok utánmondásával és olvasásával	Társaival közösen tud artikulációs gyakorlatokat végezni.	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes artikulációval tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott. Ha előzetesen felkészül az olvasásra, akkor mondatokat és szöveget is tud helyes artikulációval olvasni.
1.1.4.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése szótagsorok és nyelvtörők utánmondásával	Társaival közösen tud gyorsasági gyakorlatokat végezni. A gyakorolt szövegek esetében képes a tempóváltásra.	Társaival közösen tud gyorsasági gyakorlatokat végezni. A gyakorolt szövegek esetében képes a tempóváltásra.
1.1.5.	ritmusgyakorlatok	ritmusgyakorlatok végzése, szótagok, szavak olvasásával jól ritmizálható gyermekversek utánmondásával, olvasásával	Társaival közösen tud ritmusgyakorlatokat végezni.	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes ritmussal tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott.
1.1.6.	az időtartam érzékeltetése	az időtartam érzékeltetésnek gyakorlása szósorok, szóoszlopok utánmondásával és olvasásával	A szavakat és a szószerkezeteket megfelelő időtartammal és hangsúllyal tudja ejteni, ha előtte helyesen ejtve hallotta azokat.	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes időtartammal tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott.
1.1.7.	hangsúlyozás	a hangsúlyozás gyakorlása szavak, szókapcsolatok és rövid (három-négyszavas) egyszerű mondatok utánmondásával és olvasásával	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes hangsúllyal tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott.	Szavakat, szópárokat, szószerkezeteket és mondatokat helyes hangsúllyal tud ejteni, ha előtte erre mintát kapott. Szószerkezeteket, rövid (3-4 szavas) egyszerű mondatokat tud a megadott hangsúlyjeleknek megfelelően olvasni. Ha előzetesen felkészül az olvasásra, akkor mondatokat és szöveget is tud helyes hangsúllyal olvasni. Képes hangerőváltásra is.
1.1.8.	hangkapcsolatok	a hangkapcsolatok ejtésének gyakorlása szavak olvasásával	Ha előzetesen mintát kap és felkészülhet az olvasásra, akkor szavakat, mondatokat és szöveget tud betűejtési hiba nélkül olvasni.	Sem élőszóban, sem pedig olvasáskor betűejési hibát nem vét.
1.1.9.	hanglejtés	a hanglejtés gyakorlása rövid (három-négyszavas) egyszerű mondatok olvasásával	Ha előzetesen mintát kap és felkészül az olvasásra, akkor mondatokat és szöveget is tud helyes hanglejtéssel olvasni.	Ha előzetesen felkészül az olvasásra, akkor mondatokat és szöveget is tud helyes hanglejtéssel olvasni.
1.1.10.	hangerőváltás	a hangerőváltás gyakorlása hangsorok, mondókák, versek utánmondásával	Társaival közösen tud hangerőgyakorlatokat végezni.	Hibátlanul tud légző-, artikulációs és ritmusgyakorlatokat végezni a hangerőváltás követelményére tekintettel is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	helyesejtési hibák: artikulációs hiba, időtartamhiba, hangkapcsolathiba, hangsúlyhiba, hanglejtéshiba	helyesejtési hibák (artikulációs hiba, időtartamhiba, hangkapcsolathiba, hangsúlyhiba, hanglejtéshiba) felismerése és javítása nevelői visszajelzésre	Képes társai beszédprodukcióiban észrevenni a helyesejtési hibákat.	Képes saját és társai beszédprodukcióiban észrevenni és önállóan javítani a helyesejtési hibákat.
2.	*A helyesejtési normákhoz igazodó versmondás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó versmondás tanulása*		
2.1.	versmondás a levegővételi helyek megtartásával	a versmondás gyakorlása a levegővételi helyek megtartásával utánmondással vagy felolvasással	A tanult verseket és mondókákat el tudja mondani a levegővételi helyek megtartásával.	Tud verset mondani és felolvasni megfelelő artikulációval, időtartammal, hangsúlyozással és hanglejtéssel. A levegővételi helyeket megtartja, ha szükséges, hangerőváltást is tud alkalmazni.
2.2.	versmondás a fő- és mellékhangsúlyok megtartásával	a versmondás gyakorlása a fő- és mellékhangsúlyok megtartásával utánmondással vagy felolvasással	A tanult verseket és mondókákat el tudja mondani – előzetes minta alapján – időtartam- és hangsúlyhiba nélkül.	A tanult verseket és mondókákat el tudja mondani időtartam- és hangsúlyhiba nélkül.
II.	BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ	BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ-TANULÁS		
1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*		
1.1.	kapcsolatfelvétel a rá vonatkozó illemszabályokkal együtt	a kapcsolatfelvétel tanulása a rá vonatkozó illemszabályokkal együtt		
1.1.1.	köszönés felnőtteknek és gyerekeknek	a felnőtteknek és gyerekeknek történő köszönés tanulása a rá vonatkozó illemszabályokkal együtt	Az ismerőseinek többnyire köszön.	Tudja, milyen helyzetekben és hogyan kell köszönnie az ismerőseinek. Mindig köszön is, ha kell.
1.1.2.	megszólítás felnőttek és gyerekek körében	a felnőttek és gyerekek körében történő megszólítás tanulása a rá vonatkozó illemszabályokkal együtt	Tudja, hogyan kell udvariasan megszólítani valakit.	Általában mindenkit udvariasan szólít meg.
1.1.3.	bemutatkozás felnőtteknek (család-, vagy vezetéknév, utónév, becenév)	a felnőtteknek történő bemutatkozás tanulása a rá vonatkozó illemszabályokkal együtt (család- vagy vezetéknév, utónév, becenév)	Tudja, mit kell mondania bemutatkozáskor.	Felismeri, mikor mutatkozhat be egy felnőttnek, és udvariasan be tud mutatkozni.
1.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás tanulása: kérés, tudakozódás felnőttől, gyerektől	Tudja, mit kell mondania, ha kérni akar valamit vagy meg akar tudni valamit.	Ha kérnie kell valamit, vagy tudakozódik valami után, mindig udvariasan és pontosan fogalmaz.
1.3.	véleménynyilvánítás	a véleménynyilvánítás tanulása: az indokolt bejelentés, a jogos panasz és az árulkodás különbségének tanítói bemutatása és tanulói elemzése; a bejelentés, a sérelem pontos megfogalmazása	Segítséggel képes a bejelentés, sérelem megfogalmazására.	Önállóan, többnyire képes a bejelentés, sérelem pontos megfogalmazására.
1.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.1.	elbeszélés	az elbeszélés alkotásának tanulása, gyakorlása		
1.4.1.1.	elbeszélés kép, képsor, magnószalagon rögzített zörejsor alapján, élmény alapján; mesebefejezés, üzenetközvetítés, hirdetés osztálytársaknak; a közlés felhívó funkciója	Az elbeszélés alkotásának tanulása, gyakorlása: képélmény, hangélmény alapján Mesebefejezés meserészlet alapján Üzenetközvetítés, hirdetés tanítónak, osztálytársaknak	Segítséggel tud 3-4 mondatnyi: elbeszélő szöveget mondani, mesét befejezni 2-3 mondattal, üzenetet átadni, hirdetni	Tud jól szerkesztett elbeszélést mondani, önállóan, 2-3 mondatban mesét befejezni, udvariasan üzenetet átadni, hirdetni
1.4.2.	leírás	a leírás tanulása, gyakorlása		
1.4.2.1.	állatok, személyek, tevékenységek leírása	állatok leírása kép alapján, személyek leírása külső testi jellemzők alapján, tevékenységek leírása megfigyelések és tapasztalat alapján	Segítséggel le tudja írni legalább 3-4 mondattal állatok külsejét, személyek külső testi jellemzőit.	Le tudja írni legalább 3-4 mondattal állatok külsejét, személyek külső testi jellemzőit, megfigyelésének tapasztalatait különböző tevékenységekről.
2.	*Szövegbefogadás és szövegértés*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*		
2.1.	a kapcsolatfelvétel viszonzása és a rá vonatkozó illemszabályok	a kapcsolatvétel viszonzásának és a rá vonatkozó illemszabályoknak a tanulása: visszaköszönés, valamint válaszolás megszólításra felnőttek és gyerekek körében (helyes és helytelen formák tanítói bemutatása, a helyes formák gyakorlása)	Ha valaki megszólítja vagy kérdez valamit tőle, akkor odafigyel, és ha tud, válaszol.	Ha valaki megszólítja vagy tudakozódik tőle valami felől, arra odafigyel, és udvariasan, pontosan felvilágosítja.
2.2.	személyi adatok közlése	személyi adatok közlése válaszként tudakozódásra (név, születési hely, idő; apa, anya teljes neve, foglalkozása, munkahelye; a tanító és nevelők, ill. az igazgató neve; a lakás és az iskola címe, irányítószáma)	Kérésre meg tudja mondani a teljes nevét, édesanyja, édesapja és testvérei nevét, foglalkozását, a lakcímét, a tanítói és az igazgatója nevét.	Tudja a teljes nevét, édesanyja, édesapja és a testvérei nevét, foglalkozását, munkahelyét, a lakáscímét, a tanítói és az igazgatója nevét, valamint az iskola címét.
2.3.	szövegértés	szövegértés elbeszélő, leíró szövegek befogadása során: a kérdezés gyakorlása	Egy-két kérdést minta alapján tud intézni az elhangzott "sztori" vagy leírás elmondójához.	Három-négy, kérdést képes intézni az elhangzott "sztori" vagy leírás elmondójához.
III.	ILLEM	AZ ILLEM TANULÁSA		
1.	*Illemszabályok és az illemtudó viselkedés*	*Az illemszabályok tanulása, az illemtudó viselkedés gyakorlása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok	az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani, segítséggel kik azok az emberek, akik az iskolában nem illemtudóak, illetlenül viselkednek és nem jó a megjelenésük. Tud az iskolában illemtudóan viselkedni. Ha tanítója elmondja, miben hibázott, ki tudja javítani illetlen viselkedését. Tudja milyen viselkedés sérti az iskola viselkedésre és a jó megjelenésre vonatkozó illemszabályokat	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok az emberek, akik az iskolában nem illemtudóak, illetlenül viselkednek, és nem jó a megjelenésük. Segítség nélkül el tudja mondani azokat az illemszabályokat, amelyeket magatartásukkal megsértettek. Tudja, hogyan kell az iskolában illemtudóan viselkednie, mire kell ügyelnie, hogy jó megjelenésűnek tartsák. Fel tudja idézni azokat az illemszabályokat amelyeket viselkedésével megsértett. Általában fel tudja idézni azokat az illemszabályokat amelyeket viselkedésével megsértett
2.	*Az étkezésre és az evésre vonatkozó illemszabályok*	*Az étkezésre mint helyzetre, valamint az evésre vonatkozó illemszabályok tanulása.*	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani. Kik azok az emberek, akik az étkezés során illetlenül viselkednek. Tud illemtudóan étkezni. Ha tanítója elmondja, miben hibázott, ki tudja javítani illetlen viselkedését. Tudja milyen viselkedés sérti az étkezésre vonatkozó illemszabályokat	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani. Kik azok az emberek, akik az étkezés során illetlenül viselkednek. Segítség nélkül el tudja mondani azokat az illemszabályokat, amelyeket magatartásukkal megsértettek. Tudja, hogyan kell az étkezés közben illemtudóan viselkednie. Étkezések, közben mindig illemtudó a magatartása. Segítség nélkül fel tudja idézni és el tudja mondani az étkezésre vonatkozó illemszabályokat.
3.	*A gyalogos közlekedés illemszabályai*	*A gyalogos közlekedés illemszabályainak tanulása*	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok az emberek, akik a gyalogos közlekedés során illetlenül viselkednek. Tudja milyen viselkedés sérti a gyalogos közlekedésre vonatkozó illemszabályokat.	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok az emberek, akik a gyalogos közlekedés során illetlenül viselkednek. Segítség nélkül el tudja mondani azokat az illemszabályokat, amelyeket magatartásukkal megsértettek. Tudja, hogyan kell a gyalogos közlekedés során illemtudóan viselkednie.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A jó megjelenés illemszabályai*	*A jó megjelenés illemszabályainak tanulása (a testi tisztaság, a ruházat tisztasága, rendezettsége)*	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani. Ha tanítója figyelmezteti, hogy megjelenésében hiba van, azt ki tudja javítani.	Képekről és valóságos élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok az emberek, akiknek nem jó a megjelenésük. Segítség nélkül el tudja mondani azokat az illemszabályokat, amelyeket megsértettek. Általában fel tudja idézni melyek azok az illemszabályok amelyeket viselkedésével megsértett.

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló az olvasókönyvéből 2 perc alatt el tud olvasni hangosan 4 sornyi szöveget. (A szöveg 200 betűből áll.) Az olvasásra felkészül. Olvasás közben legfeljebb 5 újrakezdési, mást olvasási hibát követ el.
b) 1 perc alatt némán el tud olvasni 3 mondatot, és meg tudja oldani a megértésüket ellenőrző feladatokat is.
c) Olvasókönyvéből némán el tud olvasni féloldalnyi szöveget. (A szöveg 10-15 mondatból áll.) Olvasás után ki tudja választani a szöveg témáját. Feladatok megoldásával meg tudja keresni a szöveg fontos adatait, kijelentéseit. A szöveg megértéséhez el tudja olvasni az ismeretlen jelentésű szavak magyarázatát.

II. ÖNMŰVELÉS

a) A tanuló hibátlanul el tudja mondani az ábécét.
b) 3 szót betűrendbe tud sorolni.
c) Meg tud keresni egy címszót az *Ablak-Zsiráfban*, ha tudja, hogy melyik oldalon található. A címszóhoz írt szócikkeket el tudja olvasni.
d) Egy könyvről le tudja olvasni a következő adatokat: címe, írójának és illusztrátorának neve, melyik sorozatban, mikor jelent meg, mekkora a terjedelme.
e) Egy újságcikkből meg tudja állapítani a címét és írójának nevét.
f) Tankönyveiben meg tud keresni egy szöveget a tartalomjegyzék segítségével.

III. ÍRÁS

a) A tanuló le tudja írni valamennyi magyar kis- és nagybetűt. Tudja alakítani ezeket az írásjeleket is: . ? ! , – „ " ( ) .
b) Füzete tiszta és rendes.
c) Szabályos betűket ír, helyesen kapcsolja őket.
d) A betűket a vonalrendszerben helyesen helyezi el, és a méretük is pontos.
e) Az írást mindig a sor elején kezdi, és nem lép át a margón.
f) 1 perc alatt legalább 13 betűt le tud másolni.
g) 8 szó vagy 8 szóból álló mondat (35 betű) másolásakor és tollbamondásakor legfeljebb egy hibája van. Ha megmutatják a hibáját, ki tudja javítani azt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. HELYESÍRÁS

a) Ha a szójegyzékben lévő szavakat a tanuló leírja, a hosszú és a rövid hangokat mindig helyesen jelöli.
b) A szójegyzékben lévő szavak másolásakor mindig helyesen jelöli a *j* hangot.
c) Minden esetben helyesen jelöli a j hangot ezekben a szavakban: Károly, ibolya, lyuk, gólya, tej, jön.
d) Minden esetben nagybetűvel kezdi a szójegyzékben lévő személyneveket, a saját nevét, az osztálytársai nevét, a lakóhelye nevét.
e) Másoláskor mindig nagybetűvel kezdi a mondatokat.
f) Egy kis segítséggel el tudja választani a szavakat a sor végén.

V. HELYESEJTÉS

a) A tanuló a szavakat, szópárokat, szókapcsolatokat és mondatokat helyes artikulációval, időtartammal és hangsúllyal tudja ejteni, ha azokat előtte helyesen ejtve hallotta.
b) Szavakat, szókapcsolatokat, mondatokat és rövid szöveget helyes artikulációval, hangsúllyal és hanglejtéssel tud olvasni, ha előzetesen felkészült rá.
c) A hangkapcsolatok olvasásakor nem követ el betűejtési hibát.
d) Tud verseket felolvasni és elmondani helyes artikulációval, időtartammal, hangsúllyal és szünettartással.

VI. SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

a) A tanuló az ismerőseinek mindig köszön, ha szükséges.
b) Majdnem mindig udvariasan szólítja meg a gyerekeket és a felnőtteket.
c) Tud udvariasan bemutatkozni felnőtteknek is.
d) Tud udvariasan kérni és tudakozódni.
e) Tud jól szerkesztett elbeszélést mondani. A szövegében az események időrendben követik egymást, szerepelteti benne az esemény helyét, ideje és szereplőit. Figyelmeztetésre a szövegszerkesztési hibáit javítani tudja.
f) Udvariasan, pontosan tud üzeneteket átadni az ismerőseinek.
g) Tud hirdetni gyerekeknek.
h) Le tud írni 6-8 mondatban állatokat, személyeket, tevékenységeket. Ha figyelmeztetik, hogy sorrendi hibát követett el, tudja a hibát javítani.
i) Ha valaki megszólítja vagy kérdez tőle valamit, odafigyel és udvariasan felvilágosítja, ha tudja.
j) Kérdésekre meg tudja mondani a teljes nevét, édesanyja, édesapja és testvérei nevét, foglalkozását és munkahelyét, a lakcímüket, tanítói és igazgatója nevét és az iskola címét.
k) Beszélgetés közben nem szakít félbe fölöslegesen másokat.

VII. ILLEM

a) A tanuló a képeken és mindennapi élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok az emberek, akik az iskolában nem illemtudóak, az étkezés, a gyalogos közlekedés során illetlenül viselkednek és nem jó a megjelenésük. Segítség nélkül el tudja mondani azokat az illemszabályokat, amelyeket magatartásukkal megsértettek.
b) Tudja, hogyan kell az iskolában, étkezés közben, a gyalogos közlekedés során illemtudóan viselkedni, mire kell ügyelnie, hogy jó megjelenésűnek tartsák.
c) Az iskolában, étkezés közben, a gyalogos közlekedés során majdnem mindig illemtudó a magatartása. Jó a megjelenése.
d) Ha a tanítója figyelmezteti arra, hogy hibázott, ki tudja javítani illetlen viselkedését.
e) Tanítója segítségével fel tudja idézni és el tudja mondani az iskolai viselkedésre, az étkezésre, a gyalogos közlekedésre és a jó megjelenésre vonatkozó illemszabályokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tempója és pontossága fokozásának célja a tanulók gyors szemmozgásának fejlesztése, látószögük növelése, az olvasottak megértésének segítése, továbbá az olvasástechnikai hibák rögzülésének megakadályozása. A szövegeken történő olvasásgyakorlás egyrészt a másnak szóló, kifejező hangos olvasási képesség fejlődését biztosítja, továbbá a néma értő olvasást, amelynek eszközszintű birtoklása lehetővé teszi – a tanulóknak szóló szövegekben – az önálló ismeretszerzést. Az önművelés tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók önművelési technikákat sajátítsanak el (könyv- és könyvtárhasználat, szelektív rádiózás és televíziózás, közművelődési intézmények kulturális ajánlatainak igénybe vétele). A technikák elsajátítása mellett a szokásalakítás, a szükségletfejlesztés is célja e tevékenységnek. Az írás és a helyesírás együttes gyakorlásának célja a „gazdaságos", szimultán írástechnikai és helyesírási képességfejlesztés, amely arra orientálja a tanulókat, hogy írásos munkájuk értéke, minősége mind a külalak, mind a helyesírás tekintetében egyaránt megítélhető és megítélendő. Az anyanyelvi ismeretek tanulásának célja, hogy a tanulók nem tudatos nyelvhasználati kompetenciáját tudatosítsa, hogy ezzel is tökéletesíteni tudják helyesírási, helyesejtési, szövegalkotási, fogalmazási képességeiket. A helyesejtés-tanulás célja, hogy fejlessze a tanulók beszédhallását és beszédmozgását, tökéletesítse elhangzó beszédük akusztikumát, amely feltétele a sikeres szóbeli kommunikációnak, az igényes, élményt biztosító vers- és prózamondásnak. A beszédfejlesztés, kommunikációtanulás fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs kompetenciáját. A kibővített kód elsajátítása sikeres társas kapcsolatokat és iskolai teljesítményeket tesz lehetővé. Az illem tanulásának célja a jó modor kialakítása és annak érvényesíteni tudása különböző élethelyzetekben. Az illemszabályok megismerése és gyakorlása segíti a tanulók helytállását a különböző szituációkban, biztonságot nyújt fellépésüknek, fejleszti énképüket és segíti megóvni őket a kudarcoktól és a konfliktusoktól. A különböző műfajú szövegek alkotása és korrigálása lehetővé teszi, hogy a tanulók műfajismerete bővüljön, s különböző írásbeli műfajokban sikeresen kifejezhessék magukat. Ez a kompetenciájuk segíti őket a mindennapi helyzetek megoldásában (levélírás, meghívó) és a különféle – írásbeli válaszadást igénylő – tantárgyak tanulásában. A fogalmazási tréningek célja, hogy a tanulók rövid, bekezdésnyi hibás szövegrészletek javításával fejlesszék szövegjavító képességüket, a pontos szövegalkotás iránti igényüket, érzékenységüket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
A)	OLVASÁS SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS	OLVASÁS SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS TANULÁSA			**INKO**
I.	AZ OLVASÁS TEMPÓJA ÉS PONTOSSÁGA	AZ OLVASÁS TEMPÓJÁNAK ÉS PONTOSSÁGÁNAK FOKOZÁSA			
1.	*Írásvetítővel felvillantott jelek, betűk, szavak, szövegek*	*Írásvetítővel felvillantott jelek, betűk, szavak, szövegek olvasása*			
1.1.	gyors szemmozgás	a gyors szemmozgás gyakorlása			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.	perifériás látás	a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.1.2.	látószögnövelő gyakorlatok	látószögnövelő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.1.3.	fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok	a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.2.	jelfelismerés	a jelfelismerés gyakorlása		
1.2.1.	jelkeresés	a jelkeresés gyakorlása	A tanító irányításával képes a jelkereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a jelkereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.2.2.	hibakeresés	a hibakeresés gyakorlása	A tanító irányításával képes a hibakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a hibakereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.3.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerésének gyakorlása	A tanító irányításával képes a jelentésfelismerő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a jelentésfelismerő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.3.1.	szinonimakeresés	a szinonimakeresés gyakorlása	A tanító irányításával képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.3.2.	szóteremtés	a szóteremtés gyakorlása	A tanító irányításával képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
2.	*Hangos olvasási hibák*	*Hangos olvasási hibák javítása*		
2.1.	betűtévesztés	a betűtévesztés javítása	Saját és más olvasásában felismeri és javítani tudja a betűtévesztést mint hibatípust.	Saját és más olvasásában felismeri, meg tudja nevezni és javítani tudja a betűtévesztést mint hibatípust.
2.2.	betűkihagyás	a betűkihagyás javítása	Segítséggel saját és olvasásában felismeri és javítani tudja a betűkihagyást mint hibatípust.	Segítséggel saját és olvasásában felismeri, meg tudja nevezni és javítani tudja a betűkihagyást mint hibatípust.
2.3.	újrakezdés és a mást olvasás	az újrakezdés és a mást olvasás javítása	Segítséggel saját és olvasásában felismeri és javítani tudja az újrakezdést és mást olvasást mint hibatípust.	Segítséggel saját és olvasásában felismeri, meg tudja nevezni és javítani tudja az újrakezdést és mást olvasást mint hibatípust.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA SZÖVEGEKEN		
1.	*Felkészülés utáni hangos olvasás*	*A felkészülés utáni hangos olvasás tanulása*		
1.1.	irodalmi szövegek	irodalmi szövegek olvasása	Felkészülés után fel tud olvasni 7-8 mondatos irodalmi szöveget 2 perc alatt.	Felkészülés után 7-8 mondatos irodalmi szöveget hibátlanul fel tud olvasni egy perc alatt.
1.2.	ismeretterjesztő szövegek	ismeretterjesztő szövegek olvasása	Felkészülés után fel tud olvasni 7-8 mondatos ismeretterjesztő szöveget 2 perc alatt.	Felkészülés után 7-8 mondatos ismeretterjesztő szöveget hibátlanul fel tud olvasni egy perc alatt.
1.3.	publicisztikai szövegek	publicisztikai szövegek olvasása	Felkészülés után fel tud olvasni 7-8 mondatos publicisztikai szöveget 2 perc alatt.	Felkészülés után 7-8 mondatos publicisztikai szöveget hibátlanul fel tud olvasni egy perc alatt.
2.	*Néma olvasás*	*A néma olvasás tanulása: a szövegértést és a szövegreprodukálást segítő olvasói szokások és képességek elsajátítása a szövegekhez készült feladatok megoldásával*	Az olvasókönyvéből 5 perc alatt némán el tud olvasni egy 10 mondatos szöveget. A szöveg után következő feladatokat segítséggel meg tudja oldani.	Az olvasókönyvéből 5 perc alatt némán el tud olvasni egy 15 mondatos szöveget. A szöveg után következő feladatokat önállóan meg tudja oldani. Ha elolvasott egy szöveget, meg tudja mondani, mi a témája.
2.1.	a szöveg és témája	a szöveg áttekintése, témájának megállapítása a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján	Segítséggel képes az olvasókönyvében levő szöveg áttekintésére, továbbá témájának megállapítására a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján.	Önállóan képes az olvasókönyvében levő szöveg áttekintésére, továbbá témájának megállapítására a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján.
2.2.	a szöveg várható információi	a szöveg várható információira vonatkozó kérdések megfogalmazása	Segítséggel képes az olvasókönyvében levő szöveg várható információira vonatkozó kérdések megfogalmazására.	Önállóan képes az olvasókönyvében levő szöveg várható információira vonatkozó kérdések megfogalmazása.
2.3.	szövegolvasás, lexikonhasználat	a szöveg elolvasása, majd lexikonhasználat olvasás közben	Az *Ablak-Zsiráf*ban és az olvasókönyvében önállóan tud szómagyarázatot olvasni.	Az ismeretlen szavakat az olvasókönyvében és az *Ablak-Zsiráf*ban önállóan meg tudja keresni és el tudja olvasni a szómagyarázatokat.
2.4	a szakaszok témája	a szakaszok témájának megállapítása	Ha elolvasott egy szöveget, segítséggel meg tudja mondani, hogy a szöveg egy-egy bekezdése miről szól.	Ha elolvasott egy szöveget, meg tudja mondani, hogy a szöveg egy-egy bekezdése miről szól.
2.5.	"jegyzetelés" aláhúzással	"jegyzetelés" aláhúzással		
2.5.1.	adatkeresés	adatkeresés	Az olvasókönyvéből elolvasott szöveg után következő adatkeresési feladatok legalább felét önállóan meg tudja oldani.	Az olvasókönyvéből elolvasott szöveg után következő adatkeresési feladatokat önállóan meg tudja oldani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.2.	lényegkiemelés	lényegkiemelés	Az olvasókönyvéből elolvasott szöveg után következő lényegkiemelési feladatokat segítséggel meg tudja oldani.	Az olvasókönyvéből elolvasott szöveg után következő lényegkiemelési feladatokat önállóan meg tudja oldani.	
3.	*Különböző műfajú és témájú szövegek*	*Különböző műfajú és témájú szövegek néma olvasása és elemzése*			**EU**
3.1.	ismeretterjesztő szövegek	ismeretterjesztő szövegek (könyvrészletek vagy cikkek) olvasása (vö.: II.2.)			
3.1.1.	ismeretterjesztő elbeszélések	ismeretterjesztő elbeszélések olvasása, a szerző szubjektív véleményét leíró szövegrészek felismerése	Segítséggel képes felismerni a szerző szubjektív véleményét kifejező mondatokat, szövegrészeket.	Önállóan képes felismerni a szerző szubjektív véleményét kifejező mondatokat, szövegrészeket.	
3.1.2.	ismeretterjesztő leírások témakörök: *a) Állat- és növényfajták leírásai* *b) Vadállatok és háziállatok viselkedése* *c) Modern és régi járművek fajtái, működése* *f) Játékok készítésének leírásai* *g) Népszokások*	ismeretterjesztő leírások olvasása	Segítséggel képes kiemelni a különböző témaköröket feldolgozó ismeretterjesztő leírásokból az adatokat, a felsorolásokat, az "érdekes", az adott témát egyediesítő információkat.	Önállóan képes kiemelni a különböző témaköröket feldolgozó ismeretterjesztő leírásokból az adatokat, a felsorolásokat, az "érdekes", az adott témát egyediesítő információkat.	
3.2.	didaktikus szövegek	didaktikus szövegek (kérdések, feladatok) olvasása és elemzése	Segítséggel képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan.	Képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan.	
3.3.	publicisztikai szövegek	publicisztikai szövegek olvasása és műfaji elemzése			
3.3.1.	hírek	hírek olvasása, az események helyének, idejének, résztvevőinek megjegyzése	Képes az elolvasott hírek helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá feladathelyzetben – segítséggel – felidézni azokat.	Képes az elolvasott hírek helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá feladathelyzetben önállóan felidézni azokat.	
3.3.2.	riportok	riportok olvasása: a megkérdezettek felsorolása, személyes véleményük tömör megfogalmazása, a helyszínek és időpontok felsorolása	Képes egy elolvasott riport szereplőinek felsorolására, a helyszínek és időpontok emlékezetben tartására.	Képes egy elolvasott riport szereplőinek felsorolására, a helyszínek és időpontok emlékezetben tartására, valamint a riportalany véleményének felidézésére – segítséggel pedig –, értelmezésére.	
3.3.3.	interjúk	interjúk olvasása: az interjúalany visszaemlékezéseinek és állásfoglalásainak tömör megfogalmazása	Képes az interjúalany nevének, az előadott élményeinek és állásfoglalásainak tömörítésére.	Képes az interjúalany nevének, az előadott élményeinek, állásfoglalásainak tömörítésére és kommentálására.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	viccek (csattanó, komikus hiba)	viccek olvasása: a csattanó megkeresése; a komikus hiba megfogalmazása	Felismeri az elolvasott vicc csattanóját, illetve a csattanót előidéző komikus hibát, és adekvát magatartással képes arra reagálni.	Felismeri az elolvasott vicc csattanóját, illetve a csattanót előidéző komikus hibát, és adekvát magatartással képes arra reagálni. Kísérletet tesz az olvasott vicc mintájára hasonlót szerkeszteni szóban vagy írásban.
III.	ÖNMŰVELÉS	AZ ÖNMŰVELÉS TANULÁSA		
1.	*Könyv- és könyvtárhasználat tanórán az osztály- és iskolakönyvtárban*	*A könyv- és könyvtárhasználat tanulása tanórán az osztály- és iskolakönyvtárban*		**TANU**
1.1.	katalógushasználat	katalógushasználat tanulása		
1.1.1.	a katalóguskártya	a katalóguskártya néhány adatának (szerző, cím, kiadó, a kiadás helye, éve, terjedelem) olvasása	Képes egy szabályosan szerkesztett katalóguskártyáról az adott mű szerzőjét, címét, kiadóját, a kiadás helyét, évét, a mű terjedelmét leolvasni és az adott ("kézbe vehető") művel egybevetni.	Képes egy szabályosan szerkesztett katalóguskártyáról az adott mű szerzőjét, címét, kiadóját, a kiadás helyét, évét, a mű terjedelmét leolvasni, továbbá – feladathelyzetben – szóban az eredeti művet keresni könyvtárban vagy könyvesboltban.
1.2.	szótár- és lexikonhasználat	szótár- és lexikonhasználat tanulása		
1.2.1.	az *Ablak-Zsiráf*	az *Ablak-Zsiráf* gyermeklexikon használata	Az ábécé ismeretében képes az *Ablak-Zsiráf* gyermeklexikonból egy adott témára vonatkozóan összeállított szócikkeket megkeresni.	Az ábécé ismeretében képes az Ablak-Zsiráf gyermeklexikonból egy adott témára vonatkozóan összeállított szócikkeket megkeresni, továbbá – a témára vonatkozóan kísérletet, javaslatot tesz új címszavak felvételére.
1.2.2.	a *Helyesírási szójegyzék*	a *Helyesírási szójegyzék* használata	A betűrend ismeretében képes a *Helyesírási szójegyzék*ben tetszés szerint megadott szavak megkeresésére.	Saját vagy más által felmerülő, felvetődő helyesírási probléma megoldásához képes a Helyesírási szójegyzéket használni.
1.2.3.	a *Magyar értelmező kéziszótár*	a *Magyar értelmező kéziszótár* alkalmi használata címszavak első jelentésének olvasásával	Képes a *Magyar értelmező kéziszótár* egy-egy címszavának megkeresésére.	Képes a Magyar értelmező kéziszótár egy-egy címszavának megkeresésére, továbbá az adott címszó első jelentésének olvasására, a megismert jelentés megjegyzésére, felaldathelyzetben felidézésére.
1.3.	könyv- és sajtóismeret	könyv- és sajtóismeret tanulása		
1.3.1.	könyvek tartalomjegyzéke és fülszövege	könyvek tartalomjegyzékének és fülszövegének olvasása	Egy adott könyv szerkezetét tükröző tartalomjegyzékből ki tudja választani a főbb fejezetcímeket.	Egy adott könyv szerkezetét tükröző tartalomjegyzékből ki tudja választani a főbb fejezetcímeket. Észreveszi, majd megfogalmazza, hogy a fülszöveg a tartalomjegyzékből mire utal, mit emel ki.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.2.	gyermekfolyóiratok	gyermekfolyóiratok olvasása, rovatrendjük megismerése	Élményszerűen és tapasztalat alapján ismeri egy tetszés szerint kiválasztott gyermekfolyóirat legfőbb adatait és profilját.	Élményszerűen és tapasztalat alapján ismeri egy tetszés szerint kiválasztott gyermekfolyóirat legfőbb adatait és profilját. Képes a gyermekfolyóiratról szóban rövid tájékoztatót adni egy tetszés szerint kiválasztott gyermekcsoport számára.
1.3.3.	hírek napilapokból	a tanító által alkalmanként kiválasztott hírek olvasása napilapokból	Képes megállapítani a hír témáját, a hírben szereplő esemény helyét és idejét.	Képes megállapítani a hír témáját, a hírben szereplő esemény helyét és idejét. Képes továbbá az olvasott hírben szereplő esemény lehetséges következményeire, kimeneteire "jóslásokat" megfogalmazni.
1.3.4.	gyerekeknek szóló rejtvények, feladatok	gyerekeknek szóló rejtvények, feladatok megoldása és beküldése	Ismeri azokat a műsorokat, amelyek gyerekeknek szóló rejtvényeket, játékokat közvetítenek.	Ismeri azokat a műsorokat, amelyek gyerekeknek szóló rejtvényeket, játékokat közvetítenek. Kész rejtvények megfejtésére, játékokban való közreműködésre akár az országos, akár a helyi médiában.
1.4.	rádió- és televízióújságok	rádió- és televízióújságok olvasása		
1.4.1.	műsorkeresés	a műsorkeresés gyakorlása	Képes egy számára kijelölt témához a rádió- és televízióújságokból műsorokat keresni.	Képes egy számára kijelölt témához a rádió- és televízióújságokból műsorokat keresni, műsorajánlatokat megfogalmazni szűkebb környezete számára.
2.	*A lakóhely művelődési intézményei*	*Látogatások előkészítése, a lakóhely művelődési intézményeinek meglátogatása*		
2.1.	tárlatok, kiállítások, könyvtárak	a leíró szöveg alkotásának gyakorlása tárlatok, kiállítások megnézése során gyermekfolyóiratok olvasása	Egy meglátogatott tárlat, kiállítás élményeiről, gyermekfolyóiratokról képes számot adni.	Egy meglátogatott tárlat, kiállítás élményeiről, az olvasott folyóiratról képes tárgyszerűségre törekvő, viszonylag pontos leírást adni – szóban.
B)	ÍRÁS, HELYESÍRÁS, ANYANYELV-ISMERET	ÍRÁS, HELYESÍRÁS, ANYANYELV-ISMERET TANULÁSA		
I.	ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	AZ ÍRÁS ÉS A HELYESÍRÁS EGYÜTTES GYAKORLÁSA		
1.	*Az írott kisbetűk*	*Az írott kisbetűk alakításának és kapcsolásának gyakorolása betűcsoportonként szavak másolásával, diktálás utáni írásával*	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Az írott nagybetűk*	*Az írott nagybetűk alakításának és kapcsolódásának betűcsoportonkénti gyakorolása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával*		
2.1.	alsó ívelést tartalmazó betűcsoport	az alsó ívelést tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.2.	körelemet tartalmazó betűcsoport	körelemet tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.3.	horogvonalat tartalmazó betűcsoport	horogvonalat tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.4.	hurokvonalat tartalmazó betűcsoport	hurokvonalat tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.5.	ellentétes ívelést tartalmazó betűcsoport	ellentétes ívelést tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.6.	hullámvonalat tartalmazó betűcsoport	hullámvonalat tartalmazó betűcsoport írásának gyakorlása tulajdonnevek, mondatok, szövegek másolásával, diktálás utáni írásával	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az elválasztás, a szóelemző írásmód, a különírás és egybeírás, a keltezés és a rövidítés, valamint a mondatkezdés, a mondatzárás és a mondattagolás*	*Az elválasztás, a szóelemző írásmód, a különírás és egybeírás, a keltezés és a rövidítés néhány esetének helyesírása, valamint a mondatkezdés, a mondatzárás és a mondattagolás gyakorlása*		
3.1.	elválasztás	az elválasztás gyakorlása		
3.1.1.	szótagolás szerinti elválasztás	a szótagolás szerinti elválasztás gyakorlása		
3.1.1.1.	egymás mellett két vagy több különböző magánhangzót tartalmazó szavak elválasztása	egymás mellett két vagy több különböző magánhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása	Segítséggel el tudja választani az egymás mellett két vagy több különböző magánhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tudja választani az egymás mellett két vagy több különböző magánhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.1.1.2.	két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztása	két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása	Segítséggel el tudja választani a két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tudja választani a két magánhangzó között egy mássalhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.1.1.3.	két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztása	két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavak elválasztásának gyakorlása	Segítséggel el tudja választani a két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tudja választani a két magánhangzó között két vagy több különböző mássalhangzót tartalmazó szavakat. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.1.1.4.	olyan szavak elválasztása, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli	olyan szavak elválasztásának gyakorlása, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli	Segítséggel el tud választani olyan szavakat, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tud választani olyan szavakat, amelyekben a két magánhangzó közötti mássalhangzót kettőzött betű jelöli. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.1.1.5.	olyan szavak elválasztása, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli	olyan szavak elválasztásának gyakorlása, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli	Segítséggel el tud választani olyan szavakat, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tud választani olyan szavakat, amelyekben a két magánhangzó közötti hosszú mássalhangzót egyszerűsítetten kettőzött többjegyű betű jelöli. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.1.2.	összetett szavak elválasztása	összetett szavak elválasztásának gyakorlása	Segítséggel el tudja választani az összetett szavakat. Elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	El tudja választani az összetett szavakat. Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.
3.2.	szóelemző írásmód: összeolvadás és hasonulás	a szóelemző írásmód (összeolvadás és hasonulás) tanulása	Szavak leírásakor segítséggel felismeri és el tudja különíteni a szótövet a toldaléktól.	Szavak leírásakor önállóan felismeri és el tudja különíteni a szótövet a toldaléktól.
3.3.	a keltezés: az évszám, a hónap neve és a nap jelölésének szabályai	a keltezés tanulása	Minta és tanítói segítség alapján saját maga és mások által elkövetett keltezési hibát képes javítani.	Nem vét keltezési hibát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	mondatkezdés	a mondatkezdés jelölésének gyakorlása	Másoláskor helyesen írja a személynevek kezdőbetűjét, rámutatás, javítás alapján a mondatok kezdőbetűjét.	Másoláskor helyesen írja mind a személynevek, mind pedig a mondatok kezdőbetűjét.
3.5.	az írásjelek: mondatzárás (.?!), mondattagolás (,:)	az írásjelek használatának gyakorlása	Felismeri a különbséget a mondatzárás és a mondattagolás között. Ismeri az írásjelek alapvető funkcióit. Rámutatás és/vagy javítás alapján képes a mondatzárás vagy mondattagolás közben elkövetett hibáját korrigálni.	Felismeri a különbséget a mondatzárás és a mondattagolás között. Ismeri az írásjelek alapvető funkcióit. Rámutatás és/vagy javítás alapján képes a mondatzárás vagy mondattagolás közben elkövetett hibáját korrigálni. Felismeri, hogy milyen típusú hibát követett el.
4.	*Helyesírási hibák javítása*	*A helyesírási hibák javításának tanulása*		
4.1.	időtartam-jelölési hiba	időtartam-jelölési hiba javítása	Saját és más időtartam-jelölési hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más időtartam-jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.2.	a *j* hang	a *j* hang hibás jelölésének javítása	Saját és más *j* hang jelölési hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más *j* hang jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.3.	tulajdonnevek hibás kezdőbetűje	tulajdonnevek hibás kezdőbetűjének javítása	Saját és más tulajdonnév jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.	Saját és más tulajdonnév jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani. A hibázás okát indokolni tudja.
4.4.	mondatkezdő nagybetűk	mondatkezdő nagybetűk hibás jelölésének javítása	Saját és más mondatkezdési hibáit önállóan ki tudja javítani.	Saját és más mondatkezdési hibáit önállóan ki tudja javítani. A hibázás okát indokolni tudja.
4.5	elválasztási hibák	elválasztási hibák javítása	Saját és más elválasztási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más elválasztási hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.6.	mássalhangzó-összeolvadás	a mássalhangzó-összeolvadás és a mássalhangzó-hasonulás hibás jelölésének javítása	Saját és más mássalhangzó-összeolvadási és mássalhangzó-hasonulási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más mássalhangzó-összeolvadási és mássalhangzó-hasonulási hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.7.	szóösszetételek	szóösszetételek hibás jelölésének javítása	Saját és más szóösszetétel-jelölési hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más szóösszetétel-jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.8.	mondattagolási hibák	mondattagolási hibák javítása	Saját és más mondattagolási hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más mondattagolási hibáit önállóan ki tudja javítani.
II.	ANYANYELVI ISMERETEK ÉS A HELYESÍRÁS	ANYANYELVI ISMERETEK TANULÁSA A HELYESÍRÁS TANULÁSÁHOZ ÉS GYAKORLÁSÁHOZ		
1.	*Elemi ismeretek a szövegről a szövegkorrigálás megalapozása érdekében*	*Elemi ismeretek tanulása a szövegről a szövegkorrigálás megalapozása érdekében a szöveg mondatok kapcsolata, legalább két mondat; témaazonosság*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	a szöveg mondatai	annak megfigyelése, hogy a szöveg legalább két mondatból áll	Írásjelek nélküli – egyébként grammatikailag jól tagolt – szöveget mondatokra tud bontani.	Írásjelek nélküli – egyébként grammatikailag jól tagolt – szöveget mondatokra tud bontani. Nyelvhasználati tapasztalaton alapuló eljárásainak helyességét indokolni is képes.
1.2.	a mondatok egymáshoz kapcsolódása	a mondatok egymáshoz kapcsolódásának megfigyelése	A mondatokat szöveggé tudja összekapcsolni a témaazonosság nyelvhasználati élménye és tapasztalata alapján.	A mondatokat szöveggé tudja összekapcsolni a témaazonosság nyelvhasználati élménye és tapasztalata alapján. Eljárásainak helyességét indokolni is képes.
2.	*Mondattani ismeretek*	*Mondattani ismeretek elsajátítása a helyesejtés és a helyesírás tanulásához*		
2.1.	a beszélő és a hallgató közléseiben (mondataiban) levő kommunikációs szándék	szöveg mondatainak elemzése a beszélő és a hallgató közléseiben (mondataiban) levő kommunikációs szándék felismerése érdekében		
2.1.1.	a kérdő, viszontkérdő és felelő mondat	a kérdő, viszontkérdő és felelő mondat felismerése, jelölésének gyakorlása	Párbeszédeket vizsgálva meg tudja mondani, hogy melyik a kérdő, a viszontkérdő és a felelő mondat.	Párbeszédek és más szövegek mondatairól meg tudja mondani, hogy kérdő, viszontkérdő, felelő mondatok-e. Fogalmazásaiban ezeket a mondatokat a megfelelő írásjellel tudja lezárni.
2.1.2.	a kijelentő mondat	a kijelentő mondat felismerése, jelölésének gyakorlása	Párbeszédeket vizsgálva meg tudja mondani, hogy melyik a kijelentő mondat.	Párbeszédek és más szövegek mondatairól meg tudja mondani, hogy azok kijelentő mondatok-e. Fogalmazásaiban ezeket a mondatokat a megfelelő írásjellel tudja lezárni.
2.1.3.	a felszólító mondat	a felszólító mondat felismerése, jelölésének gyakorlása	Párbeszédeket vizsgálva meg tudja mondani, hogy melyik a felszólító mondat.	Párbeszédek és más szövegek mondatairól meg tudja mondani, hogy azok felszólító mondatok-e. Fogalmazásaiban ezeket a mondatokat a megfelelő írásjellel tudja lezárni.
2.1.4.	a felkiáltó és az óhajtó mondat	a felkiáltó és az óhajtó mondat felismerése, jelölésének gyakorlása	Párbeszédeket vizsgálva meg tudja mondani, hogy melyik a felkiáltó és az óhajtó mondat.	Párbeszédek és más szövegek mondatairól meg tudja mondani, hogy azok óhajtó vagy felkiáltó mondatok-e. Fogalmazásaiban ezeket a mondatokat a megfelelő írásjellel tudja lezárni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Szószerkezettani ismeretek*	*Szószerkezettani ismeretek megtanulása a ráismerés és a megnevezés szintjén*		
3.1.	a predikatív szerkezet	a predikatív szerkezet felismerésének, megnevezésének tanulása	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a predikatív szószerkezetet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a predikatív szószerkezetet. A tanítója segítségével összetett mondatban is megtalálja a predikatív szószerkezeteket.
3.2.	a tárgyas szerkezet	a tárgyas szerkezet felismerésének, megnevezésének tanulása	Egyszerű mondatokban segítséggel felismeri a tárgyas szószerkezetet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a tárgyas szószerkezetet.
3.3.	a határozós szerkezet: helyhatározós, időhatározós, eszközhatározós, módhatározós	a határozós (helyhatározós, időhatározós, eszközhatározós, módhatározós) szerkezet felismerésének, megnevezésének tanulása	Egyszerű mondatokban segítséggel felismeri a helyhatározós szószerkezetet, az időhatározós szószerkezetet, az eszközhatározós szószerkezet és a módhatározós szószerkezet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a helyhatározós szószerkezetet, az időhatározós szószerkezetet, az eszközhatározós szószerkezet és a módhatározós szószerkezet.
3.4.	a jelzős szerkezet: minőségjelzős, birtokos jelzős	a jelzős (minőségjelzős, birtokos jelzős) szerkezet felismerésének, megnevezésének tanulása	Egyszerű mondatokban segítséggel felismeri a minőségjelzős szószerkezetet és a birtokos jelzős szószerkezetet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a minőségjelzős szószerkezetet és a birtokos jelzős szószerkezetet.
4	*Toldalékolt szavak alaktani elemzése*	*Toldalékolt szavak alaktani elemzése a helyesírás tanulása érdekében*		
4.1.	egyszerű toldalékolt szavak	egyszerű és toldalékolt szavak elemzése: szótő, toldalék elkülönítése	Segítséggel el tudja különíteni egyszerű és toldalékolt szavak esetében a toldalékot a szótőtől.	Önállóan el tudja különíteni egyszerű és toldalékolt szavak esetében a toldalékot a szótőtől. Meg tudja nevezni az elemzésre kiszemelt szavak alkotóelemeit: a szótőt és a toldalékot.
4.2.	összetett szavak	összetett szavak felismerése, a toldalékolt szóösszetételek elemzése	Segítséggel el tudja különíteni összetett szavak esetében a toldalékot a szótőtől.	Önállóan el tudja különíteni összetett szavak esetében a toldalékot a szótőtől. Meg tudja nevezni az elemzésre kiszemelt összetett szavak alkotóelemeit: a szótőt és a toldalékot.
5.	*Hangtani ismeretek*	*Hangtani ismeretek tanulása a helyesejtés és a helyesírás tanulásához*		
5.1.	magánhangzók és mássalhangzók	a magánhangzók és mássalhangzók felismerése és felsorolása	Felismeri és segítséggel fel tudja sorolni a magánhangzókat és a mássalhangzókat.	Felismeri és önállóan fel tudja sorolni a magánhangzókat és a mássalhangzókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

C)	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM TANULÁSA		
I.	HELYESEJTÉS	HELYESEJTÉS-TANULÁS		
1.	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*		
1.1.	helyesejtési gyakorlatok: légzéstechnika, hangadás,	helyesejtési gyakorlatok végzése	Szókapcsolatokat, egyszerű és összetett mondatokat jól artikulálva, az időtartam helyes érzékeltetésével, jó hangsúllyal és hanglejtéssel tud ejteni.	Szókapcsolatokat, egyszerű és összetett mondatokat jól artikulálva, az időtartam helyes érzékeltetésével, jó hangsúllyal és hanglejtéssel tud ejteni. Vigyáz arra, hogy beszéd közben ne kövessen el helyesejtési hibát.
1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat a légzéstechnika követelményeire tekintettel képes kiejteni.	Szókapcsolatokat, egyszerű és összetett mondatokat a légzéstechnika követelményeire tekintettel képes kiejteni.
1.1.2.	hangadás	a hangadás gyakorlása utánmondással	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat a hangadás normáira tekintettel tud kiejteni.	Szókapcsolatokat, egyszerű és összetett mondatokat a hangadás normária tekintettel tud kiejteni.
1.1.3.	ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása versek, mondókák reprodukálásával, valamint szavak, szópárok olvasásával	Szókapcsolatokat, egyszerű mondatokat, verseket, mondókákat jól artikulálva tud kiejteni minta alapján.	Szókapcsolatokat, egyszerű mondatokat, verseket, mondókákat jól artikulálva tud kiejteni.
1.1.4.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése nyelvtörők, sorolók, mondókák utánmondásával és olvasásával	Gyorsasági gyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével nyelvtörők, sorolók és mondókák utánmondásával és olvasásával.	Gyorsasági gyakorlatokat tud végezni a kommunikációs helyzetekhez igazodva nyelvtörők, sorolók és mondókák utánmondásával és olvasásával.
1.1.5.	ritmusgyakorlatok	ritmusgyakorlatok végzése szavak, szókapcsolatok, jól ritmizálható versek és mondókák olvasásával	Ritmusgyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szavak, szókapcsolatok, jól ritmizálható versek olvasásával.	Ritmusgyakorlatokat tud végezni önállóan nyelvtörők, sorolók és mondókák utánmondásával és olvasásával.
1.1.6.	időtartam	az időtartam érzékeltetésének gyakorlása szavak, szópárok és szövegek olvasásával	Időtartamgyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szavak, szópárok és szövegek olvasásával.	Időtartamgyakorlatokat tud végezni önállóan szavak, szópárok és szövegek olvasásával.
1.1.7.	hangsúlyozás	a hangsúlyozás gyakorlása szókapcsolatok és mondatok olvasásával	Hangsúlygyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szókapcsolatok és mondatok olvasásával.	Hangsúlygyakorlatokat tud végezni önállóan szókapcsolatok és mondatok olvasásával.
1.1.8.	hanglejtés	a hanglejtés gyakorlása mondatok olvasásával	Hanglejtésgyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével mondatok olvasásával.	Hanglejtésgyakorlatokat tud végezni önállóan mondatok olvasásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.9.	hangkapcsolatok	a hangkapcsolatok ejtésének gyakorlása szavak olvasásával	Segítséggel helyesen tudja ejteni szavak olvasásakor a hangkapcsolatokat.	Helyesen tudja ejteni szavak olvasásakor a hangkapcsolatokat.
1.1.1.	hangerőváltás	a hangerőváltás gyakorlása hangsorok, mondókák, versek mondásával	Hangerőváltási gyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével hangsorok, mondókák, versek mondásával.	Hangerőváltási gyakorlatokat tud végezni önállóan hangsorok, mondókák, versek mondásával.
1.2.	helyesejtési hibák: időtartamhiba, hangkapcsolathiba, hanglejtéshiba, hibás artikuláció, hangsúlyhibák	helyesejtési hibák (időtartamhiba, hangkapcsolathiba, hanglejtéshiba, hibás artikuláció, hangsúlyhibák) felismerése és javítása nevelői és/vagy tanulói visszajelzésre	Segítséggel felismeri és – nevelői vagy tanulói visszajelzésre – javítani tudja saját és mások helyesejtési hibáit.	Felismeri és – nevelői vagy tanulói visszajelzésre – javítani tudja saját és mások helyesejtési hibáit.
2.	*Helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás*	*Helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás gyakorlása*	A megtanult verseket, meserészleteket jól artikuláltan, időtartamhiba nélkül el tudja mondani.	A tanult verseket és meserészleteket el tudja mondani helyesejtési hiba nélkül.
2.1.	szövegmondás a szünet és a levegővételi helyek kijelölésével	a szövegmondás (vers és próza) gyakorlása a szünet és a levegővételi helyek kijelölésével	A megtanult verseket és meserészleteket el tudja mondani segítséggel a szünet és a levegővételi helyek előzetes tanári kijelöléssel.	A megtanult verseket és meserészleteket hibátlanul el tudja mondani a szünet és a levegővételi helyek előzetes közös kijelöléssel.
2.2.	szövegmondás a fő- és mellékhangsúlyok kijelölésével	a szövegmondás gyakorlása a fő- és mellékhangsúlyok kijelölésével	A megtanult verseket és meserészleteket el tudja mondani segítséggel, a fő- és mellékhangsúlyok tanári kijelölésével.	A megtanult verseket és meserészleteket hibátlanul el tudja mondani a fő- és mellékhangsúlyok közös kijelölésével.
2.3.	szövegmondás tekintettel a hanglejtésre	a szövegmondás gyakorlása, tekintettel a hanglejtésre	A megtanult verseket és meserészleteket el tudja mondani segítséggel, a hanglejtésre tekintettel.	A megtanult verseket és meserészleteket helyes hanglejtéssel el tudja mondani.
II.	BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ	BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*		
1.1.	kapcsolatfelvétel	a kapcsolatfelvétel tanulása: bemutatkozás felnőttnek, gyereknek; a köszönés, bemutatkozás, megszólítás illemszabályainak tanulása; a nyelvi és nem nyelvi közlés kapcsolatot létrehozó funkciójának felismerése és megnevezése mindennapi helyzetek elemzésekor – a kapcsolat meglétének vagy hiányának megállapítása	Az ismerőseinek rendszerint köszön. Tudja, hogyan kell udvariasan megszólítani valakit. Tudja, mit kell mondania bemutatkozáskor.	Tudja, milyen helyzetekben kell köszönnie az ismerőseinek. Mindig köszön is, ha kell. Mindenkit udvariasan szólít meg. Felismeri, hogy mikor mutatkozhat be egy felnőttnek, és udvariasan be tud mutatkozni.
1.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás tanulása; a közlés felszólító (felhívó) funkciójának megnevezése és gyakorlása		
1.2.1.	kérés és felszólítás	kérés és felszólítás gyerekek körében, valamint a rájuk vonatkozó illemszabályok tanulása	Tudja, mit kell mondania, ha kérni akar valamit vagy fel akar szólítani valamire valakit.	Ha kérnie kell valamit vagy fel kell szólítania valamire valakit, mindig udvariasan és pontosan fogalmaz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.	tudakozódás és kérés	tudakozódás és kérés tanári és igazgatói szobában, idegen osztályteremben, könyvtárostól, kézbesítőtől, vasútállomáson, vonaton, autóbusz-állomáson, autóbuszon, valamint egyéb mindennapi helyzetekben; segítségkérés veszélyhelyzetekben	Tudja, mit kell mondania, ha meg akar tudni valamit vagy kérnie kell valakitől valamit.	Ha tudakozódik valami után vagy kérnie kell valakitől valamit, mindig udvariasan és pontosan fogalmaz.
1.2.3.	meghívás	szülők, gyerekek, pedagógusok, igazgató meghívása gyermekrendezvényekre	Segítséggel képes meghívni kortársat vagy felnőttet gyermekrendezvényre.	Önállóan képes meghívni kortársat vagy felnőttet gyermekrendezvényre.
1.3.	véleménynyilvánítás	a véleménynyilvánítás tanulása: az indokolt bejelentés és a jogos panasz, valamint az árulkodás megkülönböztetése mindennapi helyzetek elemzésével, majd a sérelem, jogos panasz pontos megfogalmazása; a közlés érzelmeket kifejező funkciójának felismerése és megnevezése mindennapi helyzetek, szövegek és képek elemzése során	Segítséggel képes a bejelentés, sérelem pontos megfogalmazására.	Önállóan, tárgyszerűségre törekedve képes a bejelentés, sérelem pontos megfogalmazására.
1.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotása		
1.4.1.	elbeszélés	elbeszélés alkotása		
1.4.1.1.	mesebefejezés	mesebefejezés hallgatott vagy olvasott meserészlet alapján	Hallgatott vagy olvasott meserészlethez ki tud találni egy befejezést.	Hallgatott vagy olvasott meserészlethez ki tud találni néhány mondatos szokatlan, csattanós befejezést.
1.4.1.2.	elbeszélés kép, magnószalagon rögzített zörejsor alapján	elbeszélés alkotása, kép, magnószalagon rögzített zörejsor alapján	Tud 4-5 mondatnyi elbeszélő szöveget mondani kép vagy magnószalagon rögzített zörejsor alapján.	Jól szerkesztett elbeszélést tud mondani kép vagy magnószalagon rögzített zörejsor alapján. Elbeszélő szövegében szerepel az esemény helye, ideje, a szereplők neve és szerepe. Az eseményeket időrendben mondja el.
1.4.1.3.	elbeszélés élmény és fantázia alapján	elbeszélés alkotása élmény és fantázia alapján kiscsoportos kommunikációban; a közlés tájékoztató (megismertető) funkciójának felismerése és megnevezése	Tud 4-5 mondatnyi elbeszélő szöveget mondani élmény és fantázia alapján, kiscsoportos kommunikációban. Segítséggel felismeri a közlés tájékoztató funkcióját.	Jól szerkesztett elbeszélést tud mondani élmény és fantázia alapján. Elbeszélő szövegében szerepel az esemény helye, ideje és a szereplők. Az eseményeket időrendben mondja el.
1.4.2.	üzenetközvetítés	üzenetközvetítés szülőnek, gyerekeknek; üzenetátadás (tájékoztatás) a tanári és az igazgatói szobában	Társainak, szüleinek segítséggel udvariasan át tud adni üzenetet.	Bárkinek tud udvariasan és pontosan üzenetet átadni.
1.4.3.	hirdetés	hirdetés osztálytársaknak és idegen osztálytermekben; a közlés felhívó funkciójának érvényesítése	Előzetes minta alapján képes osztálytársait megszólítani, a hirdetés tárgyát képező eseményt megnevezni, az esemény helyét és idejét megjelölni.	Önállóan képes osztálytársait megszólítani, a hirdetés tárgyát képező eseményt megnevezni, az esemény helyét és idejét megjelölni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.4.	leírás	leírás			
1.4.4.1.	állatok leírása	állatok leírása kép és egyéni megfigyelés alapján	Segítséggel le tudja írni 3-4 mondattal állatok külsejét.	Le tudja írni 6-7 mondattal állatok külsejét.	
1.4.4.2.	tevékenység leírása	tevékenység leírása egyéni megfigyelés és tapasztalat alapján	Segítséggel le tud írni 3-4 mondattal tevékenységet.	Le tud írni 6-7 mondattal tevékenységet.	
1.4.4.3.	érdekes, kevésbé ismert tárgyak leírása	érdekes, kevésbé ismert tárgyak (játékok, néprajzi tárgyak) leírása	Segítséggel le tud írni 4-5 mondattal érdekes, kevésbé ismert tárgyat.	Le tud írni 8-10 mondattal érdekes, kevésbé ismert tárgyat.	
2.	*Szövegbefogadás és szövegértés*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*			
2.1.	válaszolás köszönésre, meghívásra	válaszolás köszönésre, meghívásra a rájuk vonatkozó illemszabályok megtartásával; szerepcsere gyakorlása	Ha valaki köszönti, vagy meghívja valahová, akkor odafigyel és udvariasan visszaköszön, illetve válaszol a meghívásra.	Ha valaki köszönti, vagy meghívja valahová, akkor odafigyel és udvariasan visszaköszön, illetve udvariasan és pontosan válaszol a meghívásra.	
2.2.	válaszolás tudakozódásra	válaszolás tudakozódásra: orvosírnoknak vagy egyéb adatfelvételi alkalommal a személyi adatok közlése; tudakozódásra útbaigazítás vagy – ismeret hiányában – az informálás udvarias elhárítása	Ha valaki megszólítja, vagy kérdez tőle valamit, akkor odafigyel, és ha tud, válaszol. Ismeret hiányában – minta alapján – képes az informálást udvariasan elhárítani.	Ha valaki megszólítja, vagy tudakozódik tőle valami felől, akkor odafigyel, és udvariasan, pontosan felvilágosítja. Ismeret hiányában képes az informálást udvariasan elhárítani.	
2.3.	szövegértés elbeszélő, leíró szövegek befogadása során	szövegértés elbeszélő, leíró szövegek befogadása során: a szöveg (esetleg kép) által ábrázolt kontextus, az esemény, a hely, az időpont, a közlés tárgyának felismerése; a kérdezés gyakorlása hiányzó vagy kellőképpen nem kifejtett információkra	Segítséggel két-három kérdést tud intézni az elhangzott elbeszélés vagy leírás elmondójához.	Négy-öt – részletezésre késztető – kérdést képes intézni az elhangzott elbeszélés vagy leírás elmondójához.	
III.	ILLEM	AZ ILLEM TANULÁSA			**EU**
1.	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok*	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*	Képeken és mindennapi élethelyzetekben meg tudja mondani, hogy kik azok, akik az iskolában nem illemtudóak.	Ismeri és alkalmazza az iskolai viselkedés illemszabályait.	
2.	*A terítés és az étkezés illemszabályai*	*A terítés és az étkezés illemszabályainak tanulása*	Tudja, hogyan kell az iskolában, az étkezés közben viselkednie.	Ismeri és alkalmazza az étkezés illemszabályait.	
3.	*A közlekedés illemszabályai*	*A közlekedés illemszabályainak tanulása (gyalogos közlekedés, ill. utazás buszon, vonaton, villamoson stb.)*	Tudja, hogyan kell a közlekedés és utazás során illemtudóan viselkednie.	Ismeri és alkalmazza a közlekedésre vonatkozó illemszabályok közül a gyalogos közlekedés, illetve az utazás illemszabályait.	
4.	*Az otthoni viselkedés illemszabályai*	*Az otthoni viselkedés illemszabályainak tanulása*	Tudja, hogyan kell otthon illemtudóan viselkednie.	Ismeri és alkalmazza az otthoni viselkedés illemszabályait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A jó megjelenés illemszabályai (testi tisztaság és ápoltság, a ruházat tisztasága, az öltözködés)*	*A jó megjelenés illemszabályainak tanulása (testi tisztaság és ápoltság, a ruházat tisztasága, az öltözködés)*	Képeken és mindennapi élethelyzetekben meg tudja mondani, kik azok, akik nem jó megjelenésűek.	Ismeri és alkalmazza a jó megjelenés szabályait.
6.	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályai*	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályainak megtanulása*	Tudja, hogyan kell vásárlás közben illemtudóan viselkednie.	Ismeri és alkalmazza a vásárlás közbeni viselkedés illemszabályait.
7.	*A szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó illemszabályok*	*A szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó illemszabályok tanulása (könyvtárban való viselkedés, könyvhasználat, televíziózás, játék, sportolás, túra, kirándulás, mozi- és színházlátogatás)*	Tudja, hogyan kell a szabadidős tevékenységek (könyvtárlátogatás, könyvhasználat, játék, mozi- és színházlátogatás) közben illemtudóan viselkednie.	Ismeri és alkalmazza a szabadidős tevékenységekre – a könyvtárlátogatásra, a könyvek használatára, a mozi- és színházlátogatásra, a televíziózásra, a játékra, a sportra, a kirándulásra és a túrára – vonatkozó illemszabályokat.
D)	FOGALMAZÁS[1]	A FOGALMAZÁS TANULÁSA		
I.	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSE ÉS KORRIGÁLÁSA	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS KORRIGÁLÁSÁNAK GYAKORLÁSA		
1.	*Az elbeszélés*	*Az elbeszélés tanulása*		
1.1.	a második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.
1.2.	címadás	a választott téma leszűkítése címmel	Felkínált vagy választott témákhoz – a téma leszűkítése érdekében – címváltozatokat képes megfogalmazni segítséggel.	Felkínált vagy választott témákhoz – a téma leszűkítése érdekében – önállóan címváltozatokat képes megfogalmazni.
1.3.	az eseménysor időrendje	az eseménysor leírása időrendben	Segítséggel képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel, vázlatban és a vázlatot részletezve.	Önállóan képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel, vázlatban és a vázlatot részletezve.
1.4.	szövegjavítás	az elkészült szöveg javítása		
1.4.1.	önkorrekció	önkorrekció a második személy, az olvasó beavatottsága szempontjából	Segítséggel képes egy általa vagy más által készített elbeszélést javítani ismerve a második személyt, annak az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.	Ki tudja javítani saját vagy mások elbeszélését ismerve a második személyt, annak beavatottságát, az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.

[1] A fogalmazás tanulását azok a másodikos tanulók kezdhetik el, akik az első évfolyam írás-helyesírásra vonatkozó jeles követelményeket teljesíteni tudják.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.2.	az időrendnek megfelelő mondatrend helyessége	az időrendnek megfelelő mondatrend helyességének ellenőrzése	Segítséggel képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.	Önállóan képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.
2.	*A hír*	*A hír tanulása*		
2.1.	a megadott vagy választott téma leszűkítése címmel	a megadott vagy választott téma leszűkítése címmel	Felkínált vagy választott témákhoz – a téma leszűkítése érdekében – segítséggel címváltozatokat képes megfogalmazni.	Felkínált vagy választott témákhoz – a téma leszűkítése érdekében – önállóan címváltozatokat képes megfogalmazni.
2.2.	hírszerkesztés	hírszerkesztés a hír műfaji követelményeinek megfelelően: az esemény helyének, idejének, körülményeinek lényegre törő közlése	Segítséggel képes hírt szerkeszteni a hír műfaji követelményeinek megfelelően.	Önállóan képes hírt szerkeszteni a hír műfaji követelményeinek megfelelően.
2.3.	az elkészült hír javítása	az elkészült hír javítása a a hír műfaji követelményeinek megfelelően	Segítséggel képes a hír műfaji követelményeinek megfelelően javítani egy tetszés szerinti hírt.	Önállóan képes a hír műfaji követelményeinek megfelelően javítani egy tetszés szerinti hírt.
3.	*A hirdetés*	*A hirdetés tanulása*		
3.1.	a második személy	a második személy megjelölése megszólítással	Hirdetés írásakor segítséggel meg tudja szólítani a második személyt.	Hirdetés írásakor meg tudja szólítani a második személyt. Hirdetéseit több általa választott második személynek is le tudja írni.
3.2.	az esemény helye, ideje, körülményei	az esemény helyének, idejének, körülményeinek pontos megfogalmazása	Segítséggel meg tudja fogalmazni írásban a hirdetésben szereplő esemény helyét, idejét és körülményeit.	Önállóan meg tudja fogalmazni írásban a hirdetésben szereplő esemény helyét, idejét és körülményeit.
3.3.	a második személy lehetséges feladatai	a második személy lehetséges feladatainak közlése	Segítséggel közölni tudja írásban egy maga által választott vagy más által kijelölt második személy feladatait.	Önállóan közölni tudja írásban egy maga által választott vagy más által kijelölt második személy feladatait.
3.4.	a hirdetés javítása	a hirdetés javítása: önkorrekció a 3.1-3.3. alapján	Segítséggel képes egy szóban elhangzó vagy írásban rendelkezésre álló hirdetést kijavítani.	Önállóan képes egy szóban elhangzó vagy írásban rendelkezésre álló hirdetést kijavítani.
II.	A MONDAT-KAPCSOLÁS, AZ ALANYVÁLTÁS ÉS A SZINONIMA-HASZNÁLAT	A MONDATKAPCSOLÁS, AZ ALANYVÁLTÁS ÉS A SZINONIMAHASZNÁLAT GYAKORLÁSA		
1.	*Hiányzó kötőszó pótlása*	*Hiányzó kötőszó pótlásának tanulása összetett mondatokban*	Kötőszókkal és írásjellel nem tagolt szövegben segítséggel pótolni tudja a kötőszókat.	Kötőszókkal és írásjellel nem tagolt szövegben önállóan pótolni tudja a kötőszókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Egy tagmondat és a kötőszó ismeretében a másik tagmondat pótlása*	*Egy tagmondat és a kötőszó ismeretében a másik tagmondat pótlásának gyakorlása*	Segítséggel képes egy tagmondat és a kötőszó ismeretében a másik tagmondat pótlására.	Önállóan képes egy tagmondat és a kötőszó ismeretében a másik tagmondat pótlására több változatban is.
3.	*A kapcsolás*	*A kapcsolás gyakorlása: két vagy három egyszerű mondatból összetett mondatok alkotása különféle kötőszók használatával*	Segítséggel két vagy három egyszerű mondatból összetett mondatokat képes alkotni különféle kötőszók használatával.	Két vagy három egyszerű mondatból összetett mondatokat képes önállóan alkotni különféle kötőszók használatával.
4.	*Hiányzó tematikus főnév*	*Hiányzó tematikus főnév pótlása szövegekben*	Segítséggel észreveszi a témavesztés, a tématartás hibáját, és a hiányt pótolni tudja a megfelelő tematikus főnévvel.	Segítség nélkül észreveszi a témavesztés, a tématartás hibáját, és a hiányt pótolni tudja a megfelelő tematikus főnévvel.
5.	*Az alanyváltás jelölése*	*Az alanyváltás jelölésének tanulása szövegekben*	Segítséggel felismeri, hogy alanyváltás történt a szövegben, de az alanyváltás jelölése elmaradt.	Önállóan felismeri, hogy alanyváltás történt a szövegben, de az alanyváltás jelölése elmaradt.

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló az olvasókönyvből vagy a munkafüzeteiből el tud olvasni 15 mondatos szöveget 5 perc alatt. Közben a tanítója segítségével meg tudja oldani a szöveg után lévő feladatokat is.
b) Felkészülés után fel tud olvasni 6-8 mondatból álló szöveget legfeljebb 1 perc 10 másodperc alatt.
c) Az *Ablak-Zsiráf*ban és az olvasókönyvben az ismeretlen szavakat egyedül meg tudja keresni, és el tudja olvasni a szómagyarázatokat.
d) Ha elolvasott egy szöveget, meg tudja mondani, mi a témája.

II. ÍRÁS

a) A tanuló szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket.
b) 1 perc alatt legalább 22 betűt le tud másolni.
c) 11 szavas szöveg másolásakor vagy diktálásakor legfeljebb 1 hibát követ el. A hibát egyedül megtalálja és javítani is tudja.

III. HELYESÍRÁS

a) A tanuló másolás és diktálás után a szójegyzékben szereplő szavakban helyesen jelöli a hosszú és a rövid hangokat, valamint a *j* hangot.
b) Másolás és diktálás után hibátlanul jelöli a mondatkezdő nagybetűt, a személynevek és az ismert városnevek kezdőbetűjét. Helyesen írja az ismert gyermekfolyóiratok címét.
c) Másoláskor helyesen írja a hasonulást és az összeolvadást tartalmazó szavakat.
d) Másolás és diktálás után megfelelő írásjellel zárja az egyszerű mondatokat.
e) Írásbeli szövegalkotáskor helyesen jelöli a mondatok és személynevek kezdőbetűjét.
f) Elválasztási hibáit képes önállóan kijavítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. NYELVTAN

a) A tanuló a szavakban ki tudja cserélni a magánhangzókat zártra, félig zártra, nyíltra, magasra és mélyre.
b) Meg tudja mondani, hogy egy szó milyen hangrendű.
c) Meg tudja mondani párbeszédek és más szövegek mondatairól, hogy kérdő, viszontkérdő, kijelentő, felelő, felszólító, felkiáltó vagy óhajtó mondatok-e. Tudja, hogy milyen írásjelekkel kell őket lezárni.
d) Egyszerű mondatokban kis segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a következő szószerkezeteket:
predikatív szószerkezet,
* helyhatározós szószerkezet,
* időhatározós szószerkezet,
* módhatározós szószerkezet,
* eszközhatározós szószerkezet,
tárgyas szószerkezet,
* minőségjelzős szószerkezet,
* birtokosjelzős szószerkezet
e) A *-gal jelölt szószerkezetekkel egyedül tud mondatot bővíteni, szűkíteni. Tud mondatokat kapcsolni kötőszavak segítségével.

V. HELYESEJTÉS

a) A tanuló a szókapcsolatokat, az egyszerű és összetett mondatokat helyes hangsúllyal és hanglejtéssel, az időtartam helyes érzékeltetésével tudja kiejteni. Közben jól artikulál.
b) A megtanult verseket és meserészleteket jól artikuláltan, jó időtartam-érzékeltetéssel, helyes hangsúlyozással és hanglejtéssel tudja elmondani.

VI. SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

a) A tanuló helyesen be tud mutatkozni.
b) Tud udvariasan kérni, gyerekeket felszólítani valamire.
c) Tud szabályos elbeszélő szöveget és majdnem hibátlan leíró szöveget mondani.
d) Ha kis csoportban beszélget, figyelmesen végighallgat másokat. Ok nélkül nem szakítja félbe mások beszédét. Ha ő beszél, nem mond felesleges dolgokat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tempójának és pontosságának fokozása azzal a céllal történik, hogy fejlődjenek a tanulók gyorsolvasási részképességei: perifériás látásuk, látószögük, fixációszélességük növekedjen, az olvasottak jobban megértsék. A szövegeken történő olvasásgyakorlás célja, hogy alapozza meg a másoknak szóló hangos olvasási (felolvasási) képességet, amelynek birtokában a tanulók mintegy értelmezve közvetítik a szöveget hallgatóiknak. De célja az is, hogy elsajátíttasson egy olyan néma olvasási algoritmust, technikát, amely a különféle témájú és műfajú szövegek feldolgozását, megértését, megtanulását hatékonyan biztosítja. Az önművelés tanulása azzal a céllal történik, hogy a tanulók önművelési technikákat és szokásokat sajátítsanak el, s hogy ezeket a technikákat az önálló tanulás és művelődés során a különféle tantárgyak tanulásának szolgálatába tudják állítani. A technikák elsajátítása mellett cél még a szokásalakítás és a szükségletfejlesztés is. Az írás és a helyesírás együttes gyakoroltatásának célja, hogy egyidejűleg fejlessze a tanulók írástechnikai és helyesírási képességét, biztosítva ezáltal számukra a gazdaságos tanulást. Orientálja egyben a tanulókat arra is, hogy írásos munkájuk minősége mind a külalak, mind a helyesírás tekintetében megítélhető és megítélendő. Az anyanyelvi ismeretek tanulásának célja, hogy a tanulók nem tudatos nyelvhasználati kompetenciáját tudatosuljon, hogy ezzel is tökéletesíteni tudják helyesírási, helyesejtési, szóbeli szövegalkotási, fogalmazási képességeiket. A helyesejtés-tanulás célja, hogy fejlessze a tanulók beszédhallását és beszédmozgását, tökéletesítse elhangzó beszédük akusztikumát, mely feltétele a sikeres szóbeli kommunikációnak, az igényes, élményt biztosító vers- és prózamondásnak. A beszédfejlesztés, kommunikáció-tanulás növeli a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs kompetenciáját. A kibővített kód elsajátítása sikeres társas kapcsolatokat és iskolai teljesítményeket tesz lehetővé számukra. Az illem tanulásának célja a jó modor kialakítása és annak érvényesíteni tudása különböző élethelyzetekben. Az illemszabályok megismerése és gyakorlása segíti a tanulók helytállását a különböző szituációkban, biztonságot nyújt fellépésüknek, fejleszti énképüket és segíti őket megóvni a kudarcoktól és a konfliktusoktól. A különböző műfajú szövegek alkotása és korrigálása lehetővé teszi, hogy a tanulók műfajismerete bővüljön, s különböző írásbeli műfajokban sikeresen kifejezhessék magukat. Ez a kompetenciájuk segíti őket a mindennapi helyzetek megoldásában (levélírás, meghívó) és a különféle – írásbeli válaszadást igénylő – tantárgyak tanulásában. A fogalmazási tréningek célja, hogy a tanulók rövid, bekezdésnyi hibás szövegrészletek javításával fejlesszék szövegjavító képességüket, a pontos szövegalkotás iránti igényüket, érzékenységüket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
A)	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS TANULÁSA		
I.	AZ OLVASÁS TEMPÓJA ÉS PONTOSSÁGA	AZ OLVASÁS TEMPÓJÁNAK ÉS PONTOSSÁGÁNAK FOKOZÁSA, ÍRÁSVETÍTŐVEL FELVILLANTOTT JELEK, BETŰK, SZAVAK, SZÖVEGEK OLVASÁSA		
1.	*Gyors szemmozgás*	*A gyors szemmozgás fejlesztése*		

INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	perifériás látás	a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.2.	látószögnövelés	látószögnövelő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a látószögnövelő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
1.3.	fixációszélesség	a fixációszélességet növelő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a fixációszélességet növelő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a fixációszélességet növelő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
2.	*Jelfelismerés*	*A jelfelismerés gyakorlása*		
2.1.	jelkeresés	jelkeresés gyakorlása	A tanító irányításával képes a jelkereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a jelkereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
2.2.	hibakeresés	hibakeresés gyakorlása	A tanító irányításával képes a hibakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a hibakereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
3.	*Jelentésfelismerés*	*A jelentés felismerésének gyakorlása*		
3.1.	szinonimakeresés	szinonimakereső gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
3.2.	szóteremtés	szóteremtő gyakorlatok végzése	A tanító irányításával képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére, és ki tud hasonlókat találni a látott minta alapján.
II.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA SZÖVEGEKEN		
1.	*Hangos olvasás*	*A hangos olvasás gyakorlása*		
1.1.	felolvasás	a felolvasás tanulása	5 percnyi felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni egy 5-7 mondatos szöveget. Eközben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem vét. Az időtartam és a hangsúlyhibát segítséggel javítani tudja.	Önállóan fel tud készülni egy 7-8 mondatos szöveg felolvasására. Felolvasás közben legfeljebb 2-3 hibát ejt (újrakezdés, mást olvasás), a hangsúly vagy hanglejtéshibát önállóan tudja javítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.	beszédszünet	a beszédszünet megtartása	Felolvasás során segítséggel képes a beszédszünet megtartására.	Felolvasás során önállóan képes a beszédszünet megtartására.
1.1.2.	hangerőváltás	a hangerőváltás gyakorlása	Felolvasás során segítséggel képes a hangerőváltásra.	Felolvasás során önállóan képes a hangerőváltásra.
1.1.3.	tempóváltás	a tempóváltás gyakorlása	Felolvasás során segítséggel képes a tempóváltásra.	Felolvasás során önállóan képes a tempóváltásra.
1.1.4.	vokális kód	a vokális kód alkalmazása	Felolvasás során segítséggel alkalmazni tudja a vokális kódot.	Felolvasás során alkalmazni tudja a vokális kódot.
1.1.5.	tekintetváltás	tekintetváltás olvasás közben a hallgatósággal	Felolvasás során segítséggel tekintetváltásra képes a hallgatósággal.	Felolvasás során tekintetváltásra képes a hallgatósággal.
1.1.6.	mimika	a mimika megfelelő alkalmazása	Felolvasás során segítséggel megfelelő mimikát képes alkalmazni.	Felolvasás során megfelelő mimikát képes alkalmazni.
1.2.	felkészülés utáni hangos olvasás	a felkészülés utáni hangos olvasás gyakorlása	5 percnyi felkészülés után folyamatosan el tud olvasni egy 5-7 mondatos szöveget. Eközben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem vét. Az időtartam- és a hangsúlyhibát segítséggel javítani tudja.	Önállóan fel tud készülni egy 7-8 mondatos szöveg hangos olvasására. Olvasás közben legfeljebb 2-3 hibát ejt (újrakezdés, mást olvasás), a hangsúly- vagy hanglejtéshibát önállóan tudja javítani.
1.3.	felkészülés nélküli hangos olvasás	a felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása tankönyvi feladatok, valamint ismeretterjesztő és publicisztikai szövegek részleteinek olvasásával	Képes arra, hogy a felkészülés nélküli hangos olvasást jelentő feladathelyzetekben is ügyeljen a helyesejtési normák közül az időtartamra és a hanglejtésre.	Képes arra, hogy a felkészülés nélküli hangos olvasást jelentő feladathelyzetekben is ügyeljen a helyesejtési normák közül az időtartamra, hanglejtésre, a hangsúlyra, a tempóváltásra és a szünetekre.
2.	*Néma olvasás*	*A néma olvasás tanulása*		
2.1.	néma olvasás, szövegértés, szövegreprodukálás	a szövegértést és a szövegreprodukálást segítő olvasói szokások és képességek gyakorlása a tankönyvi szövegekhez készült feladatok megoldásával, valamint könyvismertetések és cikkismertetések készítése révén	5 perc alatt némán el tud olvasni a tankönyvéből egy 15 mondatos szöveget (kb. 120 szót). Ez idő alatt meg tud oldani a szöveghez kapcsolódó feladatok közül legalább 2-3-at.	Némán el tud olvasni egy 25 mondatos (kb. 180 szavas) szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tudja oldani a szöveghez kapcsolódó 2-3 lényegkiemelési feladatot. A tankönyvi szövegeket önállóan fel tudja dolgozni: alá tudja húzni a legfontosabb mondatokat, adatokat, meg tudja mondani, mi a szöveg témája.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.	téma, cím, ábra, ábraaláírás	a szöveg áttekintése és témájának megállapítása a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján	Segítséggel át tudja tekinteni a tankönyvében szereplő, néma olvasásra kijelölt szöveget, meg tudja állapítani a szöveg címét az ábrák és az ábraaláírások alapján.	Át tudja tekinteni a tankönyvében szereplő, néma olvasásra kijelölt szöveget, meg tudja állapítani a szöveg címét az ábrák és az ábraaláírások alapján.
2.1.2.	kérdezés	a szöveg várható információira vonatkozó kérdések megfogalmazása	Segítséggel kérdéseket tud megfogalmazni a tankönyvében szereplő, néma olvasásra kijelölt szöveg áttekintése után a szöveg várható információira vonatkozóan.	Kérdéseket tud megfogalmazni a tankönyvében szereplő, néma olvasásra kijelölt szöveg áttekintése után a szöveg várható információira vonatkozóan.
2.1.3.	lexikonhasználat	a szöveg elolvasása; lexikonhasználat olvasás közben	A tankönyvi szövegekben előforduló ismeretlen szavakat segítséggel meg tudja keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.	A tankönyvi szövegekben előforduló ismeretlen szavakat önállóan meg tudja keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban, esetleg más ismert kézikönyvekben.
2.1.4.	bekezdések témája	bekezdések témájának megállapítása	Ha elolvasott egy szöveget, segítséggel meg tudja mondani, hogy a szöveg egy-egy bekezdése miről szól.	Ha elolvasott egy szöveget, meg tudja mondani, hogy a szöveg egy-egy bekezdése miről szól.
2.1.5.	jegyzetkészítés	a jegyzetkészítés tanulása		
2.1.5.1.	adatkeresés	a szakaszok témájához adatkeresés és az adatok kiírása	A tankönyvéből elolvasott szöveg után következő adatkeresési feladatoknak legalább a felét önállóan meg tudja oldani.	A tankönyvéből elolvasott szöveg után következő adatkeresési feladatokat önállóan meg tudja oldani.
2.1.5.2.	tételmondat	lényeges kijelentések keresése és kiírása a szakaszok témájáról	A tankönyvéből elolvasott szöveg szakaszaiból segítséggel ki tudja emelni a szakaszok témájára vonatkozó lényeges kijelentéseket.	A tankönyvéből elolvasott szöveg szakaszaiból önállóan ki tudja emelni a szakaszok témájára vonatkozó lényeges kijelentéseket.
2.1.6.	szövegreprodukálás	szövegreprodukálás jegyzet alapján	Jegyzet alapján képes a tankönyvéből elolvasott szöveg reprodukálására.	Jegyzet alapján képes a tankönyvéből elolvasott szöveg reprodukálására. Az általa reprodukált szöveg tartalmazza a tankönyvi szöveg lényeges kijelentéseit, valamint legfontosabb adatait.
3.	*Különböző műfajú és témájú szövegek*	*Különböző műfajú és témájú szövegek néma olvasása és feldolgozása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	ismeretterjesztő szövegek	ismeretterjesztő szövegek (könyvrészletek vagy cikkek) olvasása			
3.1.1.	ismeretterjesztő elbeszélések	ismeretterjesztő elbeszélések olvasása, a szerző szubjektív véleményét leíró szövegrészek felismerése	Felismeri az ismeretterjesztő elbeszélő szöveget.	Felismeri az ismeretterjesztő elbeszéléseket. Az ismeretterjesztő elbeszélésekben segítséggel megtalálja a szerző szubjektív véleményét leíró szövegrészeket.	
3.1.2.	természettudományos, matematikai és technikai témájú szövegek témakörök: *a) Állat- és növényfajták leírása* *b) Állattenyésztési és növénytermesztési technológiák leírása* *c) Földrajzi tárgyú szövegek* *d) Néhány háztartási eszköz működésének és elemi javításának, szerelésének leírása* *e) Fizikai kísérletek leírása* *f)Kémiai kísérletek leírása* *g) Matematikai rejtvények és feladványok*	természettudományos, matematikai és technikai ismeretterjesztő szövegek olvasása és feldolgozásuk tanulása	Segítséggel felismeri a természettudományos, a matematikai és a technikai tárgyú ismeretterjesztő szövegeket.	Felismeri a természettudományos, a matematikai és a technikai tárgyú ismeretterjesztő szövegeket. Segítséggel fel tudja dolgozni ezeket a szövegeket a tanult szövegfeldolgozási algoritmus alapján.	
3.1.3	történelmi tárgyú ismeretterjesztő szövegek témakörök az európai életmód- és művelődéstörténet köréből: *a) Birodalmak, városok, falvak lakói* *b)Vallások, istenek, templomok* *c) Kereskedelem, utazások* *d) Sport, játékok* *e) Lakóházak, lakóépületek* *f) Család, gyerek, tanulás* témakörök a magyar politika, életmód- és művelődéstörténet köréből: *a) A magyar nép eredete és vándorlása* *b) A honfoglalás* *c) Magyarország és a magyar állam korai története* *d) Magyarország mint fejlődő európai ország* *e) Magyarország Mátyás király uralkodása idején* *f) A törökök Magyarországon*	történelmi tényeket, adatokat, szómagyarázatokat tartalmazó szövegek olvasása Magyarország és Európa életmód- és művelődéstörténetének tényekre alapozott megismerése érdekében: a) elbeszélések és leírások olvasása; b) időrendi táblázatok olvasása; c) krónikák és mondák olvasása; d) nyelvemlékek olvasása; e) útleírások olvasása	Segítséggel felismeri a történelmi tárgyú ismeretterjesztő szövegeket. Segítséggel fel tudja dolgozni ezeket a szövegeket a tanult szövegfeldolgozási algoritmus alapján.	Felismeri a történelmi tárgyú ismeretterjesztő szövegeket. Önállóan fel tudja dolgozni ezeket a szövegeket a tanult szövegfeldolgozási algoritmus alapján.	**EU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	didaktikus szövegek (kérdések és feladatok)	didaktikus szövegek (kérdések és feladatok) elemzésének gyakorlása nem anyanyelvi tankönyvek és munkafüzetek alapján	Képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan.	Képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan. Kísérletet tesz egy-egy feladat vagy utasítás egyértelmű megfogalmazására és/vagy átfogalmazására, az elvégzendő feladat kivitelezésének pontosságára, valamint a lehetséges címzettek (második személy) előismereteinek hiányosságaira tekintettel.
3.3.	publicisztikai szövegek témakörök: *a) Gyermekélet* *b) Művelődés* *c) Egészségügy* *d) Termelés, szolgáltatás, kereskedelem* *e) Sport* *f) Ünnepek* *g) A Magyar Köztársaság államközi kapcsolatai, az Országgyűlés munkája*	publicisztikai szövegek olvasása folyóiratokból és műfaji elemzésük gyakorlása		
3.3.1.	hír	a hír Hírek olvasása	Felismeri a hírt.	Felismeri a hírt és annak műfaji jellegzetességét.
3.3.2.	hír és tudósítás	a hír és a tudósítás megkülönböztetése a tudósító jelenlétére utaló szövegrészek alapján	Felismeri a hírt. Képes az elolvasott hír helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá – feladathelyzetben – segítséggel felidézni azokat.	Felismeri a hírt és a tudósítást. Meg tudja különböztetni a hírt és a tudósítást a tudósító jelenlétére utaló szövegrészek alapján. Képes az elolvasott hír, tudósítás helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá – feladathelyzetben – önállóan felidézni azokat.
3.3.3.	riport	riportok olvasása, a megkérdezettek felsorolása, személyes vélemény tömör megfogalmazása, a helyszínek felsorolása	Képes az elolvasott riport szereplőinek felsorolására, a helyszínek és időpontok emlékezetben tartására.	Felismeri a riportot. Képes az elolvasott riport szereplőinek felsorolására, a helyszínek és időpontok emlékezetben tartására, valamint a riportalany véleményének felidézésére.

ORVO FOGY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.4.	interjú	interjúk olvasása; az interjúalanyok visszaemlékezéseinek, tapasztalatainak, illetve állásfoglalásainak tömör megfogalmazása	Képes az interjúalany nevének, az előadott élményeinek és állásfoglalásainak tömörítésére.	Felismeri az interjút. Képes az interjúalany nevének, az előadott élményeinek és állásfoglalásainak tömörítésére és kommentálására.
3.4.	viccek (a csattanó, a komikus hiba és a szóvicc)	viccek olvasása: a csattanó megkeresése; a komikus hiba megfogalmazása; szóviccek értelmezése, alaktani ismeretek aktualizálásával	Felismeri az elolvasott vicc csattanóját, illetve a csattanót előidéző komikus hibát, és adekvát magatartással képes arra reagálni.	Felismeri az elolvasott vicc csattanóját, illetve a csattanót előidéző komikus hibát, és adekvát magatartással képes arra reagálni. Képes a szóviccek értelmezésére alaktani ismeretek aktualizálása révén. Kísérletet tesz az olvasott viccek, szóviccek mintájára hasonlókat szerkeszteni szóban vagy írásban.
III.	ÖNMŰVELÉS	AZ ÖNMŰVELÉS TANULÁSA		
1.	*Könyv- és könyvtárhasználat*	*A könyv- és könyvtárhasználat tanulása tanórán az osztály- és iskolakönyvtárban*		
1.1.	katalógushasználat	a katalógushasználat tanulása		
1.1.1.	katalóguskártya adatai: szerző, cím, kiadás helye, éve, terjedelem, raktári jelzet	a katalóguskártya néhány adatának (szerző, cím, kiadás helye, éve, terjedelem, raktári jelzet) olvasása	Meg tudja keresni és el tudja olvasni a katalóguskártya legfontosabb adatait (szerző, cím, kiadás helye, éve, terjedelem, raktári jelzet).	El tudja készíteni egy könyv rövidített címleírását a katalóguskártya adatai alapján.
1.1.2.	betűrendes katalógus	a betűrendes (szerző és cím szerinti) katalógus használatának gyakorlása	Segítséggel tud könyvet keresni a betűrendes katalógusban.	Önállóan tud könyvet keresni a betűrendes katalógusban.
1.2.	szótár- és lexikonhasználat	szótár- és lexikonhasználat tanulása		
1.2.1.	*Magyar értelmező kéziszótár*	a *Magyar értelmező kéziszótár* használatának gyakorlása; a címszavak első és második jelentése, valamint a rövidítések és jelek alkalmi megfejtése	Az élőfej segítségével szavakat tud keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.	Szavakat tud keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.
1.2.2.	*Helyesírási tanácsadó szótár*	a *Helyesírási tanácsadó szótár* használatának gyakorlása	Az élőfej segítségével szavakat tud keresni a *Helyesírási tanácsadó szótár*ban.	Szavakat tud keresni a *Helyesírási tanácsadó szótár*ban.
1.3.	könyv- és sajtóismeret	a könyv- és sajtóismeret tanulása		
1.3.1.	tartalomjegyzék és fülszöveg	könyvek tartalomjegyzékének és fülszövegének olvasása	Használni tudja a könyvek, folyóiratok tartalomjegyzékét.	Használni tudja a könyvek, folyóiratok tartalomjegyzékét. Egy adott könyv tartalomjegyzékéből ki tudja választani a főbb fejezetcímeket. Észreveszi és meg tudja fogalmazni, hogy a könyv fülszövege mire utal, mit emel ki a tartalomjegyzékből.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.2.	tárgymutató, névmutató, időrendi tábla, képes melléklet	könyvekben levő tárgymutató, névmutató, időrendi tábla, képes melléklet olvasása	Felismeri és meg tudja nevezni egy adott könyv tárgymutatóját, névmutatóját, a könyvben szereplő időrendi táblát és képes mellékletet.	Használni tudja egy adott könyv tárgymutatóját, illetve névmutatóját. Tudja, mire való a könyvben szereplő időrendi tábla és képes melléklet.
1.3.3.	újságok, folyóiratok rovatai	újságok, folyóiratok olvasása és néhány rovatuk megismerése	Meg tud nevezni legalább 10 újságcímet, folyóiratcímet.	Ismer legalább 10 újságot, folyóiratot. Meg tud nevezni és meg tud keresni bennük néhány rovatot.
1.4.	rádió- és televízóújságok	rádió- és televízióújság olvasása		
1.4.1.	műsorkeresés Rádió és televízióműsorok	a műsorkeresés gyakorlása Rádió- és televízióműsorok olvasása műsorújságokban és az interneten	Képes egy számára kijelölt témához műsorokat keresni a médiahordozókban.	Képes egy számára kijelölt témához a médiahordozókban műsorokat keresni, műsorajánlásokat megfogalmazni szűkebb környezete számára.
1.4.2.	műsorelőzetesek és -kritikák	műsorelőzetesek és műsorkritikák olvasása	Felismeri a különbségeket a műsorelőzetes (ajánlás) és a műsorkritika között.	Felismeri a különbségeket a műsorelőzetes (ajánlás) és a műsorkritika között. Ismeri és megjegyzi egy-két tévéelőzetest valamint tévékritikát író személy nevét.
B)	ÍRÁS, HELYESÍRÁS, ANYANYELVISMERET	ÍRÁS, HELYESÍRÁS, ANYANYELVISMERET TANULÁSA		
I.	HELYESÍRÁS ÉS ÍRÁS	HELYESÍRÁS ÉS ÍRÁS EGYÜTTES GYAKORLÁSA		
1.	*Íráscentrikus helyesírásgyakorlás, írástempó és lendületfejlesztés*	*Íráscentrikus helyesírás-gyakorlás szavakon, mondatokon és szövegeken az írástempó és -lendület fejlesztése végett*	Tiszta, rendes a füzete. 1 perc alatt legalább 15 betűt le tud másolni. 10 szóból álló szöveg másolásakor vagy tollbamondásakor ötnél kevesebb hibája van. Ha megmutatják a hibákat, ki tudja javítani őket. A betűi alakja felismerhető, az írása olvasható.	Szabályos betűket ír, és helyesen kapcsolja őket. Egy perc alatt legalább 25 betűt tud lemásolni. 11 szónyi mondat másolásakor vagy tollbamondásakor nincs az írásában betűbetoldás, betűtévesztés, betűcsere, szókihagyás.
2.	*Írástempó- és lendületfejlesztés*	*Az írástempó és íráslendület fejlesztése következtetések írásának gyakorlásával*		
2.1.	zárótétel	a felső- és alsótétel ismeretében a zárótétel leírása	Megadott felső- és alsótétel ismeretében – segítséggel – képes a zárótétel megfogalmazására és önálló leírására.	Megadott felső- és alsótétel ismeretében önállóan képes a zárótétel megfogalmazására és leírására.

TANU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	alsótétel	a felső- és zárótétel ismeretében a hiányzó alsótétel leírása	Megadott felső- és zárótétel ismeretében – segítséggel – képes a alsótétel megfogalmazására és önálló leírására.	Megadott felső- és zárótétel ismeretében önállóan képes az alsótétel megfogalmazására és leírására.
2.3.	felsőtétel	az alsó- és zárótétel ismeretében a hiányzó felsőtétel leírása	Megadott alsó- és zárótétel ismeretében – segítséggel – képes a felsőtétel megfogalmazására és önálló leírására.	Megadott alsó- és zárótétel ismeretében önállóan képes a felsőtétel megfogalmazására és leírására.
2.4.	mondatvariálás	adott – rendezetlen – szóhalmazból kommunikációs szempontból érvényes, lehetséges mondatok alkotása	Adott – rendezetlen – szóhalmazból segítséggel kommunikációs szempontból érvényes, lehetséges mondatokat képes variálni.	Adott – rendezetlen – szóhalmazból kommunikációs szempontból érvényes, lehetséges mondatokat képes variálni önállóan.
3.	*Különírás, egybeírás, keltezés, rövidítés, mondattagolás*	*A különírás és egybeírás, a keltezés, a rövidítés, valamint a mondattagolás gyakorlása*		
3.1.	szóösszetétel, szókapcsolat,	a szóösszetétel és szókapcsolatok, helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel hibátlanul jelöli az és a névutós szerkezetek egybe- és különírását.	Minden esetben hibátlanul jelöli és a névutós szerkezetek egybe- és különírását.
3.2.	keltezés	a keltezés valamennyi – helyesírásilag szabályozott – esetének gyakorlása	Kis segítséggel hibátlanul tudja írni a keltezést.	A keltezés valamennyi – helyesírásilag szabályozott – esetét hibátlanul le tudja írni.
3.4.	mondattagolás	a mondattagolás helyesírásának gyakorlása		
3.4.1.	halmozott mondatrészek	halmozott mondatrészek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja le a halmozott mondatrészeket.	Helyesen írja le a halmozott mondatrészeket.
4.	*Helyesírási hibák javítása*	*Helyesírási hibák javításának tanulása*		
4.1.	időtartam-jelölési hibák	időtartam-jelölési hibák javítása	Saját és más időtartam-jelölési hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más időtartam-jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.2.	*j* hang hibás jelölése	a *j* hang hibás jelölésének javítása	Saját és más *j* hang jelölési hibáit tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más *j* hang jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.
4.3.	tulajdonnevek hibás írása	a tulajdonnevek hibás írásának javítása	Saját és más tulajdonnév jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani.	Saját és más tulajdonnév jelölési hibáit önállóan ki tudja javítani. A hibázás okát indokolni tudja.
4.4.	összeolvadás, hasonulás hibás jelölése	az összeolvadás és a hasonulás hibás jelölésének javítása	Saját és más írásmunkájában az összeolvadás és a hasonulás hibás jelölését tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más írásmunkájában az összeolvadás és a hasonulás hibás jelölését önállóan ki tudja javítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.5	szóösszetétel hibás jelölése	szóösszetételek hibás jelölésének javítása	Saját és más írásmunkájában a szóösszetételek hibás jelölését tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más írásmunkájában a szóösszetételek hibás jelölését önállóan ki tudja javítani.
4.6.	mondattagolási hibák	mondattagolási hibák javítása	Saját és más írásmunkájában a mondattagolási hibákat tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más írásmunkájában a mondattagolási hibákat önállóan ki tudja javítani.
4.7.	hibás mondatkezdés és -zárás	hibás mondatkezdés és -zárás javítása	Saját és más írásmunkájában a mondatkezdési és -zárási hibákat tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más írásmunkájában a mondatkezdési és -zárási hibákat önállóan ki tudja javítani.
4.8.	hibás elválasztás	hibás elválasztás javítása	Saját és más írásmunkájában az elválasztási hibákat tanítói segítséggel ki tudja javítani.	Saját és más írásmunkájában az elválasztási hibákat önállóan ki tudja javítani.
II.	ANYANYELVI ISMERETEK	ANYANYELVI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Mondattani ismeretek*	*Mondattani ismeretek tanulása*		
1.1.	egyszerű mondat	az egyszerű mondat elemzése	Segítséggel el tudja különíteni az egyszerű mondatot az összetett mondattól.	El tudja különíteni az egyszerű mondatot az összetett mondattól.
1.1.1.	tagolt és tagolatlan mondat	a tagolt és tagolatlan mondatok felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a tagolt és tagolatlan mondatokat.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni a tagolt és tagolatlan mondatokat.
1.1.2.	szórend és szórendvariálás	a szórend és a szórendvariálás megismerése és gyakorlása	Felismeri és meg tudja nevezni a mondatrészeket. A mondatokat a hangsúly- és szünetjeleknek megfelelően képes megszólaltatni. Segítséggel képes a mondatok szórendjét a lehetséges – vagy elképzelt – kontextushoz igazítani.	Felismeri és meg tudja nevezni a mondatrészeket. A mondatokat a hangsúly- és szünetjeleknek megfelelően képes megszólaltatni. Maga is képes a mondatok lehetséges hangsúly- és szünetviszonyát jelölni. Ezen ismeretei és képességei alapján önállóan képes a mondatok szórendjét a lehetséges – vagy elképzelt – kontextushoz igazítani.
2.	*Szókincstani, frazeológiai, jelentéstani ismeretek*	*A szókincstani, frazeológiai és jelentéstani ismeretek tanulása*		
2.1.	a szókincs nagysága, egyéni szó- és névkincs	a szókincs nagysága; az egyéni szó- és névkincs elemeinek megismerése	Érti a szókincs fogalom jelentését. Példákat tud sorolni arra vonatkozóan, hogy egyéni szókincsében melyek azok a szavak, amelyeket leggyakrabban használ.	Tudja, hogy az egyéni szókincs aktív és passzív elemekből áll, s azt is, hogy a szókincs tartalmazhat tájszavakat és szakszavakat egyaránt. Értelmező szótárak böngészése révén törekszik egyéni szókincse bővítésére.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	szólás, szóláshasonlat, közmondás	szólások, szóláshasonlatok, közmondások nyelvünkben, megfejtésük gyakorlása, frazeológiai magyarázó szótárak segítségével néhány szólás értelmezése	Fel tud idézni legalább öt-öt szólást, szóláshasonlatot és közmondást.	Fel tud idézni legalább tíz-tizenöt szólást, szóláshasonlatot és közmondást. Két-három szólás értelmezését önállóan el tudja végezni frazeológiai magyarázó szótárat használva.
2.4.	szójelentéstan	szójelentéstani ismeretek tanulása		
2.4.1.	a szó alakja és jelentése: azonos alak, egy jelentés és több jelentés	a szó alakjának és jelentésének megismerése	Segítséggel el tudja mondani, hogy mit jelent a szó alakja és mit a jelentése. Fel tud idézni néhány azonos alakú, egy- és többjelentésű szót.	Tudja, mit jelent a szó alakja és mit a jelentése. Feladathelyzetben felismeri és meg tudja nevezni az azonos alakú, az egyjelentésű és a többjelentésű szavakat.
2.4.2.	szinonimák	a szinonimák felismerése és keresése értelmező szótárakban	Kis segítséggel meg tudja keresni megadott szavak szinonimáit a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.	Önállóan meg tudja keresni megadott szavak szinonimáit a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.
3.	*Szófajok*	*Szófajtani ismeretek tanulása*		
3.1.	névszók	a névszók tanulása		
3.1.1.	köznév	a köznevek megismerése és helyesírásuk gyakorlása	Tudja, hogy a főnevek egyik csoportja a köznév. Felismeri névszók halmazában a közneveket.	Képes megkülönböztetni a köznevet a tulajdonnévtől. Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a köznevet.
3.1.2.	tulajdonnév	a tulajdonnevek megismerése és helyesírásuk gyakorlása	Tudja, hogy a főnevek egyik csoportja a tulajdonnév. Felismeri névszók halmazában a tulajdonneveket.	Képes megkülönböztetni a tulajdonnevet a köznévtől. Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a tulajdonnevet.
3.1.3.	számnév	a számnév megismerése, a sorszámnév helyesírásának gyakorlása	Felismeri névszók halmazában a számneveket. Segítséggel helyesen jelöli a sorszámnevet.	Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a számneveket. Helyesen jelöli a sorszámneveket.
3.1.4.	melléknév	a melléknév megismerése, a tulajdonnévből képzett melléknevek helyesírásának gyakorlása	Tudja, hogy a melléknevek tulajdonságot kifejező szavak. Felismeri névszók halmazában a mellékneveket.	Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a mellékneveket. Helyesen jelöli a tulajdonnévből képzett mellékneveket.
3.2.	névmás	a névmások megismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.1.	személyes névmás	a személyes névmások kommunikációs szerepének megismerése; a személyes névmások szövegbeli szerepének tisztázása; a tiszteletadás helyesírási vonatkozásának megismerése és gyakorlása	Segítséggel felismeri névszók halmazában a személyes névmást. Párbeszédes szövegben – segítséggel – helyettesíteni tudja a tulajdonneveket személyes névmásokkal és fordítva.	Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a személyes névmást. Párbeszédes szövegben önállóan helyettesíteni tudja a tulajdonneveket személyes névmásokkal és fordítva.
3.2.2.	mutató és vonatkozó névmás a szövegben	a mutató névmás és a vonatkozó névmás megismerése, szövegbeni szerepük tisztázása	Segítséggel felismeri névszók halmazában a mutató névmást és a vonatkozó névmást. Párbeszédes szövegben – segítséggel – helyettesíteni tudja a megfelelő szavakat mutató és vonatkozó névmásokkal és fordítva.	Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a mutató névmást és a vonatkozó névmást. Párbeszédes szövegben önállóan helyettesíteni tudja a megfelelő szavakat mutató és vonatkozó névmásokkal és fordítva.
3.2.3.	kérdő névmás	a kérdő névmás megismerése	Segítséggel felismeri névszók halmazában a kérdő névmást. Párbeszédes szövegben – segítséggel – helyettesíteni tudja a megfelelő szavakat kérdő névmásokkal és fordítva.	Felismeri és meg tudja nevezni tetszőleges szavak halmazában a kérdő névmást. Párbeszédes szövegben önállóan helyettesíteni tudja a megfelelő szavakat kérdő névmásokkal és fordítva.
3.3.	igék és igenevek	az igék, az igenevek azonosságának és különbözőségének felismerése, helyesírásuk gyakorlása		
3.3.1.	igeidők a szövegben	igeidők szövegbeni szerepének tisztázása: az esemény, a történés idejének felismerése	Segítséggel felismeri egy elhangzó vagy elolvasott szövegben az esemény, a történés idejét.	Elhangzó vagy elolvasott szövegben önállóan felismeri és meg tudja nevezni az esemény, a történés idejét.
3.3.2.	igemódok a szövegben	igemódok a szövegben: a beszélő és a hallgató viszonyának felismerése	Segítséggel felismeri egy adott szövegben a beszélő és a hallgató viszonyát.	Adott szövegben a felismeri és meg tudja nevezni a beszélő és a hallgató viszonyát.
4.	*Szófajok, szószerkezetek a mondatban; ragozástani és jelezéstani ismeretek*	*A szófajok, szószerkezetek felismerése a mondatban, elemzésükhöz szükséges ragozástani és jelezéstani ismeretek tanulása*		
4.1.	predikatív és tárgyas szerkezet	a predikatív szerkezet és a tárgyas szerkezet felismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.1.	személyre, számra utalás	személyre és számra utalás; személy és szám felismerése kommunikációs helyzetben	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a predikatív szószerkezetet, segítséggel pedig a tárgyas szószerkezetet. Kommunikációs helyzetben – segítséggel – felismeri a személyre és a számra történő utalást.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a predikatív szószerkezetet és a tárgyas szószerkezetet. Összetett mondatokban is megtalálja a predikatív szószerkezetet. Kommunikációs helyzetben felismeri és meg tudja nevezni a személyre és a számra történő utalást.
4.1.2.	időbeliség és modalitás	az időbeliség és a modalitás kifejezésének gyakorlása	Minta alapján ki tudja fejezni az időbeliséget és a modalitást.	Ki tudja önállóan fejezni az időbeliséget és a modalitást többféle változatban is.
4.1.3.	többesjel	a többségre utalás, a többesjel felismerése főneveken	Felismeri kommunikációs helyzetben a többségre utalást. Főneveken segítséggel jelölni tudja a többesjelet.	Biztonsággal felismeri kommunikációs helyzetben a többségre utalást. Főneveken jelölni tudja a többesjelet.
4.1.4.	tárgyas személyrag, tárgyrag	a tárgyas személyrag és a tárgyrag megismerése	Segítséggel különbséget tud tenni a tárgyas személyrag és a tárgyrag között.	Tudja, hogy a tárgyas személyrag az igei állítmány után áll és utal a határozott tárgyra. Különbséget tud tenni a tárgyas személyrag és a tárgyrag között.
4.1.5.	igekötő	az igekötő jelentésmódosító szerepének felismerése	Segítséggel felismeri az igekötő jelentésmódosító szerepét.	Példákkal tudja alátámasztani, hogy az igekötő módosítja a hozzá tartozó ige jelentését.
4.2.	határozós szerkezet	a határozós szerkezet felismerése		
4.2.1.	helyre, időre, módra, állapotra, eszközre, társra utalás ragokkal, névutókkal	helyre, időre, módra, állapotra, eszközre és társra utalás felismerése ragokkal, névutókkal	Felismeri és meg tudja nevezni a helyre és időre történő utalást határozós szószerkezetekben. Segítséggel ragokkal és névutókkal maga is képes ilyen utalásokat létrehozni.	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni a helyre, időre, módra, állapotra, eszközre és társra történő utalást határozós szószerkezetekben. Ragokkal és névutókkal önállóan képes ilyen utalásokat létrehozni.
4.2.2.	helyre, időre, módra, állapotra, eszközre és társra utalás határozókkal	helyre, időre, módra, állapotra, eszközre és társra utalás felismerése határozókkal	Felismeri és meg tudja nevezni a helyre és időre történő utalást határozós szószerkezetekben. Segítséggel határozókkal maga is képes ilyen utalásokat létrehozni.	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni a helyre, időre, módra, állapotra, eszközre és társra történő utalást határozós szószerkezetekben. Határozókkal önállóan képes ilyen utalásokat létrehozni.
4.3.	jelzős szerkezet	a jelzős szerkezet felismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.1.	minőség- és mennyiségjelzős szerkezet; melléknévfokozás	minőség- és mennyiségjelzős szerkezet; a melléknév fokozása; a melléknévképző	Egyszerű mondatokban segítséggel felismeri a minőség- és a mennyiségjelzős szószerkezetet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a minőség- és a mennyiségjelzős szószerkezetet.
4.3.2.	a birtoklás kifejezése, a birtok többségére utalás	a birtoklás kifejezése: birtokos személyjelezés; a birtokot jelölő szó ragja (-nak, -nek); a birtokjel (-é); a birtokos névmás; a birtok többségére utalás	Egyszerű mondatokban segítséggel felismeri a birtokos jelzős szószerkezetet.	Egyszerű mondatokban önállóan felismeri a birtokosjelzős szószerkezetet.
C)	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM TANULÁSA		
I.	HELYESEJTÉS	HELYESEJTÉS-TANULÁS		
1.	*Beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*		
1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegmondás (vers és próza) és szövegolvasás során	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat a légzéstechnika követelményeire tekintettel képes kiejteni.	Szókapcsolatokat és egyszerű és összetett mondatokat a légzéstechnika követelményeire tekintettel képes kiejteni.
1.1.2.	ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása szavak, szópárok és szövegolvasás során, valamint mondókák, versek mondásával	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat, verseket, mondókákat jól artikulálva tud kiejteni minta alapján.	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat, verseket, mondókákat jól artikulálva tud kiejteni.
1.1.3.	gyorsasági gyakorlat	gyorsasági gyakorlatok végzése nyelvtörők, sorolók, mondókák, gyors tempójú versek utánmondásával, olvasásával	Gyorsasági gyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével nyelvtörők, sorolók, mondókák, gyors tempójú versek utánmondásával és olvasásával.	Gyorsasági gyakorlatokat tud végezni a kommunikációs helyzethez igazodva nyelvtörők, sorolók, mondókák, gyors tempójú versek utánmondásával és olvasásával.
1.1.4.	ritmusgyakorlat	ritmusgyakorlatok végzése jól ritmizálható versek olvasásával	Ritmusgyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szavak, szókapcsolatok, jól ritmizálható versek olvasásával.	Ritmusgyakorlatokat tud végezni önállóan szavak, szókapcsolatok, jól ritmizálható versek olvasásával.
1.1.5.	időtartam	az időtartam érzékeltetésének gyakorlása szópárok és szöveg olvasásával	Időtartam-gyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szavak, szókapcsolatok, szövegek olvasásával.	Időtartam-gyakorlatokat tud végezni önállóan szavak, szókapcsolatok, szövegek olvasásával.
1.1.6.	hangsúly	a hangsúlyozás gyakorlása mondatok és szöveg olvasásával	Hangsúlygyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével szókapcsolatok és mondatok olvasásával.	Hangsúlygyakorlatokat tud végezni önállóan szókapcsolatok és mondatok olvasásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.7.	hangkapcsolatok	a hangkapcsolatok ejtésének gyakorlása szöveg olvasásával	Segítséggel helyesen tudja ejteni szavak olvasásakor a hangkapcsolatokat.	Helyesen tudja ejteni szavak olvasásakor a hangkapcsolatokat.
1.1.8.	hanglejtés	a hanglejtés gyakorlása szöveg olvasásával	Hanglejtés-gyakorlatokat tud végezni nevelői instrukció segítségével mondatok olvasásával.	Hanglejtés-gyakorlatokat tud végezni önállóan mondatok olvasásával.
1.1.9.	beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság)	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás során	Segítséggel képes a tempó-, hangerő- és tempóváltásra szövegolvasás során.	A kommunikációs helyzethez igazodva képes a tempó-, hangerő- és tempóváltásra szövegolvasás során.
1.1.10.	beszédszünet	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása szövegmondás (vers és próza), valamint szövegolvasás során	Segítséggel képes a beszédszünet megtartására szövegmondás és szövegolvasás során.	Önállóan képes a beszédszünet megtartására szövegmondás és szövegolvasás során.
1.2.	helyesejtési korrekció	a hangos olvasás és szövegmondás közben elkövetett helyesejtési hibák felismerése és javítása: időtartamhiba, hangkapcsolathiba, hanglejtéshiba, hibás artikuláció, hangsúlyhiba, a beszédfolyamat-váltások hibái, hibás szünettartás és hibás levegővétel javítása tanulói és/vagy nevelői visszajelzésre	Saját és mások hangos olvasása és szövegmondása (vers- és prózamondása) közben elkövetett helyesejtési hibáit nevelői vagy tanulói visszajelzésre felismeri és javítani tudja.	Felismeri és – nevelői vagy tanulói visszajelzésre – javítani tudja saját és mások helyesejtési hibáit.
2.	*Vers- és prózamondás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó vers- és pózamondás gyakorlása*		
2.1.	szünettartás, levegővétel	a vers- és prózamondás gyakorlása a szünetek és a levegővételi helyek megtartásával	A megtanult verseket, prózarészleteket el tudja mondani segítséggel, a jelölt szünet- és levegővételi helyek megtartásával.	A megtanult verseket, prózarészleteket hibátlanul el tudja mondani a jelölt szünet- és levegővételi helyek megtartásával.
2.2.	fő- és mellékhangsúlyok	a vers- és prózamondás gyakorlása a fő- és mellékhangsúlyok megtartásával	A megtanult verseket, prózarészleteket el tudja mondani segítséggel, a jelölt fő- és mellékhangsúlyok megtartásával.	A megtanult verseket, prózarészleteket hibátlanul el tudja mondani a jelölt fő- és mellékhangsúlyok megtartásával.
2.3.	hanglejtés	a vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel a hanglejtésre	A megtanult verseket, prózarészleteket el tudja mondani segítséggel, a hanglejtésre tekintettel.	A megtanult verseket, prózarészleteket helyes hanglejtéssel el tudja mondani.
2.4.	beszédfolyamat-váltások	a vers- és prózamondás gyakorlása a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával	A megtanult verseket, prózarészleteket el tudja mondani segítséggel, a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával.	A megtanult verseket, prózarészleteket hibátlanul el tudja mondani a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával.
II.	BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ	BESZÉDFEJLESZTÉS, A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*		
1.1.	kapcsolatfelvétel	a kapcsolatfelvétel tanulása		
1.1.1.	bemutatkozás, megszólítás	bemutatkozás felnőtteknek, gyerekeknek; gyermekek által látogatott intézmények felnőtt dolgozóinak megszólítása, az ezzel kapcsolatos illemszabályok tanulása	Az ismerőseinek rendszerint köszön. Segítséggel fel tudja idézni, hogy milyen helyzetekben kell köszönnie idegeneknek. Tudja, hogyan kell udvariasan megszólítani valakit. Tudja, mit kell mondania bemutatkozáskor.	Tudja, milyen helyzetekben kell köszönnie ismerőseinek, illetve idegeneknek. Mindig köszön is, ha kell. Mindenkit udvariasan szólít meg. Felismeri, hogy mikor mutatkozhat be egy felnőttnek, és udvariasan be tud mutatkozni.
1.1.2.	kapcsolatteremtő funkciójú elemek a szövegben	elhangzó és olvasott szövegekben, látott szituációkban a kapcsolatteremtő funkciójú részletek, elemek felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri elhangzó és olvasott szövegekben, látott szituációkban a kapcsolatteremtő funkciójú részleteket.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni elhangzó és olvasott szövegekben, látott szituációkban a kapcsolatteremtő funkciójú részleteket.
1.1.3.	a kapcsolat hiánya és megléte	a kapcsolat hiányának vagy meglétének felismerése szövegalkotás, mindennapi élethelyzetek és képelemzés során; az érintkezés kapcsolatteremtő és kapcsolattartó eszközeinek alkalmazása az elfogadott viselkedési normáknak megfelelően	Segítséggel felismeri a kapcsolat hiányát vagy meglétét szövegalkotás, mindennapi élethelyzetek és képelemzés során. Segítséggel alkalmazni tudja az érintkezés kapcsolatteremtő és kapcsolattartó eszközeit az elfogadott viselkedési normáknak megfelelően.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni a kapcsolat hiányát vagy meglétét szövegalkotás, mindennapi élethelyzetek és képelemzés során. Önállóan alkalmazni tudja az érintkezés kapcsolatteremtő és kapcsolattartó eszközeit az elfogadott viselkedési normáknak megfelelően.
1.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás tanulása szerepjátékokkal; a közlés felszólító (felhívó) funkciójának felismerése és megnevezése mindennapi helyzetek, kép és szöveg elemzése során; a felhívó funkció udvarias érvényesítése mindennapi helyzetekben		
1.2.1.	kérés, tudakozódás	kérés, tudakozódás gyerekek által látogatott intézmények dolgozóitól (pl. könyvtárban, táborban, távolsági közlekedési eszközökön stb.) és más mindennapi helyzetben (pl.: menetjegyváltás; segítség kérése járókelőtől; váratlan helyzetek megoldása: pénz, menetjegy elvesztése stb.)	Tudja, mit kell mondania, amikor kérdezni vagy kérni akar valakitől valamit.	Ha kérdeznie vagy kérnie kell valakitől valamit, mindig udvariasan és pontosan fogalmaz.
1.2.2.	felszólítás	felszólítás gyerekek körében: helyes és helytelen formák felismerése mindennapi helyzetekben, elemzésük a tanuló által; a helyes forma gyakorlása szerepjáték, valamint a mindennapi hibák javítása során	Tudja, mit kell mondania, amikor fel kell szólítania valakit valamire.	Ha valakit fel kell szólítania valamire, mindig udvariasan és pontosan fogalmaz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.3.	meghívás	gyerekek, pedagógusok, szülők meghívása gyermekrendezvényekre: a meghívásra vonatkozó illemszabályok tanulása	Önállóan képes meghívni kortársat vagy felnőttet gyermekrendezvényre.	Önállóan képes meghívni kortársat vagy felnőttet gyermekrendezvényre. Meghívása pontos és udvarias.
1.3.	véleménynyilvánítás	a véleménynyilvánítás tanulása		
1.3.1.	bejelentés és árulkodás	az indokolt bejelentés, a jogos panasz és az árulkodás felismerése, valamint a sérelem, bejelentés pontos megfogalmazása	Segítséggel különbséget tud tenni a jogos panasz és az árulkodás között. Segítséggel képes a bejelentés, sérelem pontos megfogalmazására.	Önállóan, tárgyszerűségre törekedve képes a bejelentés, sérelem pontos megfogalmazására. A jogos panaszt meg tudja különböztetni az árulkodástól.
1.3.2.	a közlés emotív funkciója	a közlés érzelmeket, indulatokat kifejező funkciójának felismerése mindennapi élethelyzetek és képelemzések során; az érzelmeket kifejező kommunikációs eszközök megnevezése	Segítséggel felismeri a közlés érzelmeket, indulatokat kifejező funkcióját mindennapi élethelyzetekben és képelemzések során. Fel tud sorolni néhány érzelmeket kifejező kommunikációs eszközt.	Felismeri és meg tudja nevezni a közlés érzelmeket, indulatokat kifejező funkcióját mindennapi élethelyzetekben és képelemzések során. Fel tud sorolni és be tud mutatni mimetikus játék keretében néhány érzelmeket kifejező kommunikációs eszközt.
1.3.3.	véleményalkotás	a vélemény kifejtésének tanulása (mindennapi témákról): a nyelvi sémák és a szerepcsere gyakorlása; az érzelmeket kifejező érintkezési eszközök szabályozásának tanulása	Segítséggel képes mindennapi témákról rövid véleményt mondani.	Képes mindennapi témákról tárgyszerűségre törekvő véleményt mondani.
1.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotása		
1.4.1.	elbeszélés	elbeszélés alkotása		
1.4.1.1.	elbeszélés kép, képzőművészeti alkotás, zene alapján	elbeszélés alkotása kép, képzőművészeti alkotás, magnószalagon rögzített zene alapján	5-7 mondatnyi elbeszélő szöveget tud mondani kép, képzőművészeti alkotás, zene alapján.	Jól szerkesztett elbeszélést tud mondani kép, képzőművészeti alkotás, zene alapján. Elbeszélő szövegében szerepel az esemény helye, ideje, a szereplők neve és szerepe. Az eseményeket időrendben mondja el.
1.4.1.2.	elbeszélés élmény és fantázia alapján	elbeszélés alkotása élmény vagy fantázia alapján kiscsoportban; a közlés tájékoztató (megismertető) funkciójának érvényesítése	5-7 mondatnyi elbeszélő szöveget tud mondani élmény és fantázia alapján, kiscsoportos kommunikációban, a közlés megismertető funkcióját érvényesítve.	Jól szerkesztett elbeszélést tud mondani élmény és fantázia alapján, kiscsoportos kommunikációban, a közlés megismertető funkcióját érvényesítve. Elbeszélő szövegében szerepel az esemény helye, ideje és a szereplők. Az eseményeket időrendben mondja el.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.1.3.	mesealkotás	mese alkotása	5-7 mondatnyi mesét tud alkotni. Meséjének van helyszíne, ideje, vannak szereplői.	Jól szerkesztett, szokatlan, csattanós befejezésű mesét tud alkotni.
1.4.2.	üzenetközvetítés	üzenetközvetítés tanítónak, igazgatónak, szülőnek, gyereknek	Felnőtteknek és gyerekeknek többnyire udvariasan és pontosan át tud adni üzenetet.	Bárkinek udvariasan és pontosan tud üzenetet átadni.
1.4.3.	hirdetés	hirdetés osztálytársaknak, valamint idegen gyerekcsoportnak, a közlés felhívó funkciójának érvényesítésére	Képes osztálytársait megszólítani és velük hirdetést közölni.	Képes osztálytársait és idegen gyerekcsoportot egyaránt megszólítani és velük hirdetést közölni, a közlés felhívó funkciójának érvényesítésével.
1.4.4.	leírás	a leíró szövegek alkotása		
1.4.4.1.	állatok leírása	állatok leírása kép és egyéni megfigyelés alapján	5-7 mondattal le tudja írni állatok külsejét olyan hallgatónak is, aki nem látta a leírt állatot.	10-15 mondattal szabatosan le tudja írni állatok külsejét olyan hallgatónak is, aki nem látta a leírt állatot.
1.4.4.2.	tevékenység leírása	tevékenység leírása egyéni megfigyelés és tapasztalat alapján	5-7 mondattal le tud írni tevékenységet olyan hallgatónak is, aki feltehetően nem végezte azt.	10-15 mondattal szabatosan le tud írni tevékenységet olyan hallgatónak is, aki feltehetően nem végezte azt.
1.4.4.3.	személyek leírása	meseszereplők és a mikrokörnyezetből ismert érdekes személyek leírása	5-7 mondattal le tud írni meseszereplőt és általa ismert érdekes személyt olyan hallgatónak, aki feltehetően nem ismeri a leírt szereplőt, személyt.	10-15 mondattal szabatosan le tud írni meseszereplőt és általa ismert érdekes személyt olyan hallgatónak, aki feltehetően nem ismeri a leírt szereplőt, személyt.
1.4.4.4.	tárgyak leírása	érdekes, kevésbé ismert tárgyak(játékok, formatervezett eszközök, néprajzi tárgyak), objektumok leírása	5-7 mondattal le tud írni érdekes, kevésbé ismert tárgyat, objektumot.	10-15 mondattal szabatosan le tud írni érdekes, kevésbé ismert tárgyat, objektumot.
1.4.4.5.	tér leírása	tér leírása: tájékoztatás, útbaigazítás jól ismert térben; tájékoztatás a lakóhelyről felnőtteknek, gyerekeknek, alkalmi helyzetekben	Segítséggel 5-7 mondatban le tud írni általa jól ismert teret olyan személynek, aki útbaigazítást kér tőle.	10-15 mondattal szabatosan le tudja írni lakókörnyezetét olyan személynek, aki szeretné megismerni azt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.5.	társalgás; szerepcsere; az érintkezés nem nyelvi eszközei (közeledés-távolodás, testtartás, gesztusok, érintés, arcjáték, tekintet, nem nyelvi hangadás), a beszéd jellemzői; a nyelvi és a nem nyelvi eszközök együttes működése; érintkezési szokások	társalgás kiscsoportban játékélmények, „távoli témák”, átélt élmények és elképzelt események alapján; a szerepcsere gyakorlása; az érintkezés nem nyelvi eszközeinek (közeledés-távolodás, testtartás, gesztusok, érintés, arcjáték, tekintet, nem nyelvi hangadás), valamint a beszéd jellemzőinek felismerése és megnevezése képen, filmrészleten, mindennapi élethelyzetekben; a nyelvi és nem nyelvi eszközök együttes működésének felismerése és viszonyok megnevezése (ismétlés, ellentmondás, helyettesítés, kiegészítés, hangsúlyozás) képek, filmrészletek, mindennapi élethelyzetek elemzése során; a társalgásban részt vevő csoporttagok jellemző érintkezési szokásainak tapintatos megfogalmazása	Segítséggel képes átélt, közös élményekről társalogni kiscsoportban osztálytársaival. Eközben ügyel a tématartásra és a szerepcserére. Tanítója segítségével tudja javítani érintkezési hibáit (a tekintettartás hiányát, zavaró gesztikulálást, térközszabályozást, udvariatlan, nyers felszólítást stb.). Diaképeken felismer néhány nem nyelvi kifejezőeszközt (pl. arcjáték, testtartást stb.), és tud beszélni 1-2 mondatban a képen látható szereplőkről is.	Önállóan képes átélt, közös élményekről társalogni kiscsoportban osztálytársaival, ügyelve a tématartásra a szerepcserére. Ha a tanítója figyelmezteti, önállóan felismeri, milyen érintkezési hibát követett el, és azt önállóan javítani tudja. Diaképek elemzésekor összefüggő szöveget tud mondani arról, hogy a kép szereplője (szereplői), mely nem nyelvi eszközökkel fejezi(k) ki állapotukat, érzelmeiket stb. Mindennapi helyzetek, diaképek, irodalmi művek, (báb, színjátszás, pantomim), jelenetek elemzésekor felismeri és meg tudja nevezni az érintkezés körülményeit (hely, idő, szereplők), a közlés témáját, a nyelvi és nem nyelvi eszközöket, és azt is, milyen céllal alkalmazzák az utóbbiakat (kapcsolatteremtés, figyelemfelhívás stb.)
2.	*Szövegbefogadás*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*		
2.1.	válaszolás köszönésre, meghívásra	válaszolás köszönésre, meghívásra a rájuk vonatkozó illemszabályok megtartásával; a szerepcsere gyakorlása	Ha valaki köszönti vagy meghívja valahová, akkor odafigyel és udvariasan visszaköszön, illetve válaszol a meghívásra.	Ha valaki köszönti vagy meghívja valahová, akkor odafigyel és udvariasan visszaköszön, illetve pontosan válaszol a meghívásra.
2.2.	válaszolás tudakozódásra	válaszolás tudakozódásra: a személyi adatok közlése orvosírnoknak vagy egyéb adatfelvételi alkalommal; tudakozódásra útbaigazítás jól ismert térben; ismeret hiányában az útbaigazítás udvarias elhárítása	Ha valaki megszólítja vagy kérdez tőle valamit, akkor odafigyel és udvariasan válaszol. Ismeret hiányában – segítséggel – képes az informálást udvariasan elhárítani.	Ha valaki megszólítja vagy kérdez tőle valamit, akkor odafigyel és udvariasan válaszol. Ismeret hiányában az informálást udvariasan elhárítja.
2.3.	elbeszélő, leíró szövegek befogadása	szövegértés elbeszélő, leíró szövegek befogadása, valamint társalgás során		
2.3.1.	a kommunikáció körülményei	a kommunikáció körülményeinek (hely, idő, esemény, a közlés tárgya), valamint az első és második személy felismerése és megnevezése elhangzó szövegben (esetleg képen)	Felismeri és segítséggel meg tudja nevezni a kommunikáció körülményeit (helyet, időt, eseményt, a közlés tárgyát), valamint az első és a második személyt.	Önállóan felismeri és pontosan meg tudja nevezni a kommunikáció körülményeit (helyet, időt, eseményt, a közlés tárgyát), valamint az első és a második személyt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.2.	kérdezés	kérdésfeltevés a hiányzó vagy kellőképpen nem kifejtett, esetleg félreérthető információk tisztázása érdekében	Segítséggel 4-5 kérdést tud intézni az elhangzott elbeszélés vagy leírás elmondójához.	5-7 – részletezésre késztető – kérdést tud intézni az elhangzott elbeszélés vagy leírás elmondójához.	
2.3.3.	figyelmes meghallgatás	a figyelmes meghallgatás gyakorlása kiscsoportos beszélgetés során: az indokolatlan közbeszólás leküzdése	Képes figyelmesen meghallgatni megszólaló csoporttársát a kiscsoportos beszélgetés során. Ha figyelmeztetik rá, kerüli az indokolatlan közbeszólást.	Képes figyelmesen, indokolatlan közbeszólás nélkül meghallgatni megszólaló csoporttársát a kiscsoportos beszélgetés során.	
2.3.4.	szerepcsere (tématartás, témaépítés, helyreigazítás)	a szerepcsere gyakorlása, az illemszabályoknak megfelelően (tématartás, témaépítés, helyreigazítás)	Segítséggel képes a tématartásra, a témaépítésre és az udvarias helyreigazításra a kiscsoportos beszélgetés során.	Kiscsoportos beszélgetésben a témát tartva, illetve a témát építve, valamint – ha indokolt – beszélgetőtársait udvariasan helyreigazítva képes részt venni.	
III.	ILLEM	AZ ILLEM TANULÁSA			
1.	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok*	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza az iskolai viselkedés illemszabályait. Normasértő viselkedését tanítója figyelmeztetésére és az ő segítségével tudja javítani. Egy ember vagy egy embercsoport magatartásáról segítséggel meg tudja állapítani, hogy illemsértő vagy illemtudó-e. A viselkedések értékelése közben használja az illemszabály, az illemsértő és az illemtudó kifejezéseket. Tanítója segítségével el tudja mondani a megsértett, illetve megtartott illemszabályokat.	Ismeri és alkalmazni képes az iskolai viselkedés illemszabályait. Meg tudja fogalmazni ezeket az illemszabályokat. Egy ember vagy egy embercsoport magatartásáról el tudja dönteni, hogy illemtudó vagy illemsértő-e. Illemsértő, illetve illemtudó viselkedésekről tud rövid értékelő szövegeket alkotni úgy, hogy megfelelően használja az illemszabály, az illemsértő, és az illemtudó kifejezéseket, és meg tudja fogalmazni a megsértett, illetve megtartott illemszabályokat.	**EU**
2.	*Az étkezés (terítés, evés), illemszabályai*	*Az étkezés (terítés, evés), illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza az étkezés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni képes az étkezés illemszabályait.	
3.	*A közlekedésre vonatkozó illemszabályok (gyalogos közlekedés, utazás autóbuszon, villamoson, trolibuszon, vonaton, hajón, személygépkocsin)*	*A közlekedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza a gyalogos közlekedés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a közlekedésre vonatkozó illemszabályokat.	
4.	*Az otthoni viselkedés illemszabályai*	*Az otthoni viselkedés illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza az otthoni viselkedés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes az otthoni viselkedés illemszabályait.	
5.	*A jó megjelenés (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, a ruházat tisztasága) illemszabályai*	*A jó megjelenés (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, a ruházat tisztasága) illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza a jó megjelenés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a jó megjelenés illemszabályait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályai*	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza a vásárlás közbeni viselkedés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a vásárlás közbeni viselkedés illemszabályait.
7.	*A szabadidős tevékenységek közbeni viselkedés illemszabályai*	*A szabadidőben végezhető tevékenységek közbeni viselkedés illemszabályainak tanulása*		
7.1.	a könyv- és könyvtárhasználat illemszabályai	a könyv- és könyvtárhasználat illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a könyvtárban való viselkedés és a könyvhasználat illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a könyvtárban való viselkedés és a könyvhasználat illemszabályait.
7.2.	a mozi- és színházlátogatás illemszabályai	a mozi- és színházlátogatás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a mozi- és színházlátogatás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a mozi- és színházlátogatás illemszabályait.
7.3.	a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályai	a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályait.
7.4.	a televíziózás illemszabályai	a televíziózás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a televíziózás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a televíziózás illemszabályait.
7.5.	a játék, sportolás illemszabályai	a játék és sportolás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a játék és a sportolás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a játék és a sportolás illemszabályait.
7.6.	a kirándulás, túra illemszabályai	a kirándulás, túra illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a kirándulás és a túra illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a kirándulás és a túra illemszabályait.
7.7.	az üdülés, strandolás illemszabályai	az üdülőben, strandon tartózkodás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza az üdülőben és a strandon való viselkedés illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes az üdülőben és a strandon való viselkedés illemszabályait.
7.8.	a külföldön tartózkodás illemszabályai	a külföldön tartózkodás illemszabályainak tanulása	Ismeri és általában alkalmazza a külföldön tartózkodás közbeni illemszabályokat.	Ismeri és alkalmazni is képes a külföldön tartózkodás közbeni illemszabályokat.
8.	*Az ajándékozás illemszabályai*	*Az ajándékozás (ajándékadás, ajándékfogadás) illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza az ajándékozás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes az ajándékozás illemszabályait.
9.	*Az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályok*	*Az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályok tanulása (levélírás, távirat, képeslap és levelezőlap íratása)*	Ismeri és általában alkalmazza az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályokat.	Ismeri és alkalmazni is képes az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályokat.
10.	*A telefonálás illemszabályai*	*A telefonálás illemszabályainak tanulása*	Ismeri és általában alkalmazza a telefonálás illemszabályait.	Ismeri és alkalmazni is képes a telefonálás illemszabályait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

D)	FOGALMAZÁS	A FOGALMAZÁS TANULÁSA		
I.	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSE ÉS KORRIGÁLÁSA	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS KORRIGÁLÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	*Elbeszélés*	*Az elbeszélés tanulása*	Legalább 5 mondatnyi elbeszélő szöveget tud alkotni, amelyben az események időrendben követik egymást.	Legalább 10-15 mondatnyi elbeszélő szöveget tud írni legfeljebb 1-2 mondatkapcsolási vagy mondatszerkesztési hibával. E szövegekben feltünteti az események helyét, idejét, szereplőit. A szerepcseréket párbeszédes formában jelöli.
1.1.	a második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.
1.2.	címadás	a választott téma leszűkítése címmel	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához – a téma leszűkítése érdekében – segítséggel címváltozatokat képes megfogalmazni.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához – a téma leszűkítése érdekében – önállóan képes címváltozatokat megfogalmazni.
1.3.	az eseménysor időrendje	az eseménysor leírása időrendben	Segítséggel képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel élve, vázlatban és a vázlatot részletezve.	Önállóan képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel élve, vázlatban és a vázlatot részletezve.
1.4.	párbeszéd	az eseményben megvalósuló szerepcsere jelölése párbeszédes formában	Segítséggel képes az eseményben megvalósuló szerepcserét párbeszédes formában jelölni.	Önállóan képes az eseményben megvalósuló szerepcserét párbeszédes formában jelölni.
1.5.	szövegkorrigálás	az elkészült szöveg javítása		
1.5.1.	az olvasó beavatottsága	önkorrekció a második személy, az olvasó beavatottsága szempontjából	Segítséggel képes egy általa vagy más által készített elbeszélést javítani – ismerve a második személyt, annak beavatottságát, az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.	Ki tudja javítani saját vagy mások elbeszélését – ismerve a második személyt, annak beavatottságát, az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.
1.5.2.	időrendnek megfelelő mondatrend helyessége	az időrendnek megfelelő mondatrend helyességének ellenőrzése	Segítséggel képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.	Önállóan képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.3.	témához nem tartozó szavak törlése	a témához nem tartozó mondatok törlése	Segítséggel képes a témához nem tartozó mondatok törlésére egy tetszés szerinti elbeszélésben.	Önállóan képes a témához nem tartozó mondatok törlésére egy tetszés szerinti elbeszélésben.	
1.5.4.	nem megfelelő szavak, szókapcsolatok cseréje	a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok „kicserélése”	Segítséggel képes a a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok kicserélésére egy tetszés szerinti elbeszélésben.	Önállóan képes a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok kicserélésére egy tetszés szerinti elbeszélésben.	
2.	*Hír, hirdetés, meghívó*	*A hír, a hirdetés és a meghívó tanulása*	Megadott adatokból – kis segítséggel hírt, hirdetést, meghívót tud szerkeszteni.	Megadott adatokból hírt, hirdetést, meghívót tud szerkeszteni.	**VÉD**
3.	*Leírás*	*A leírás tanulása*			
3.1.	második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.	
3.2.	cím	a választott téma leszűkítéses címmel	Felkínált vagy választott leírás témájához – a téma szűkítése érdekében – címváltozatokat tud megfogalmazni segítséggel.	Felkínált vagy választott leírás témájához – a téma szűkítése érdekében – önállóan képes címváltozatokat megfogalmazni.	
3.3.	a leírás szempontja(i)	a leírás szempontja(i)-nak megválasztása	Felkínált vagy választott leírás témájához segítséggel meg tudja választani a leírás szempontjait.	Felkínált vagy választott leírás témájához önállóan meg tudja választani a leírás szempontjait.	
3.4.	leíráskészítés	a leírás elkészítése, a tárgy, állat, növény megismertetése a második személlyel	Növényekről, állatokról, tárgyakról – kis segítséggel – leíró jellegű szöveget tud írni, amelynek minden mondata a címről szól. Írásait – ha szükséges – bekezdésekkel tagolja.	Növényekről, állatokról, tárgyakról leíró jellegű szöveget tud írni, amelynek minden mondata a címről szól. Írásait – ha szükséges – bekezdésekkel tagolja.	
3.5.	a leírás korrekciója	a leírás javítása: önkorrekció a 3.1.–3.3. alapján	Segítséggel képes a leírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások leíró jellegű szövegét.	Önállóan képes a leírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások leíró jellegű szövegét.	
4.	*Jellemzés*	*A jellemzés tanulása*			
4.1.	második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott jellemzés témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott jellemzés témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	a kiválasztott személy cselekedetei, magatartása, szokásai	a megismertetésre kiválasztott irodalmi, történelmi hős vagy jól ismert személy jellemének bemutatása, cselekedetei, magatartása, érintkezési szokásai alapján	Irodalmi vagy történelmi hős vagy jól ismert személy jellemét segítséggel be tudja mutatni 5-7 mondatos írott szöveggel – a hős (személy) cselekedetei, magatartása, érintkezési szokásai alapján.	Irodalmi vagy történelmi hős vagy jól ismert személy jellemét önállóan be tudja mutatni 7-10 mondatos írott szöveggel – a hős (személy) cselekedetei, magatartása, érintkezési szokásai alapján.
4.3.	a jellemzés korrekciója	a jellemzés javítása: önkorrekció a 4.1-4.2. alapján	Segítséggel képes a jellemzés műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások jellemzését.	Önállóan képes a jellemzés műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások jellemzését.
5.	*Levél*	*A levélírás tanulása*		
5.1.	a címzett	a levél címzettjének (a második személynek) a megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott levél témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott levél témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.
5.2.	a levél tárgya	a levél tárgyának megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott második személynek szóló levélhez segítséggel megtalálja a releváns témát.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott második személynek szóló levélhez önállóan megtalálja a releváns témát. Több lehetséges témát is képes kiválasztani.
5.3.	kommunikációs funkciók	a kommunikációs funkciók érvényesítése a levélben		
5.3.1.	kapcsolatfelvétel, -tartás, -zárás	kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és -zárás a levélben	Ismerőseinek – kis segítséggel – olyan levelet tud írni, amely tartalmaz megszólítást és hibátlan záradékot is.	Ismerőseinek olyan levelet tud írni, amely tartalmaz megszólítást és hibátlan záradékot is.
5.3.2.	referenciális és emotív funkció: leíró, elbeszélő, jellemző részletek; hangnem	a megismertető és az érzelmi elemek aránya és elrendezése a levélben a címzettől, a témától és a levélíró mondandójától függően: leíró, elbeszélő, jellemző részletek a levélben; a levél hangneme: tárgyilagos, humoros	Segítséggel olyan levelet tud írni, amelynek szövegére érvényesek mind az elbeszélő, mind a leíró szöveggel kapcsolatos követelmények.	Olyan levelet tud írni, amelynek szövegére érvényesek mind az elbeszélő, mind a leíró szöveggel kapcsolatos követelmények.
5.4.	íráskép	az íráskép mint az érintkezés eszközének megítélés	Levelének írásképe áttekinthető, rendezett.	Levelének írásképe tetszetős, rendezett.
5.5.	a levél korrekciója	a levél javítása: önkorrekció a 5.1.–5.4. alapján	Segítséggel képes a levélírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások levelét.	Önállóan képes a levélírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások levelét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Szövegtömörítés*	*A szövegtömörítés tanulása*		
6.1.	tételmondat	a tételmondat megkeresése	Egy tetszés szerint megadott vagy választott szöveg bekezdéseiben – segítséggel – megtalálja a tételmondatokat.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott szöveg bekezdéseiben önállóan megtalálja a tételmondatokat.
6.2.	vázlat	vázlatkészítés		
6.2.1.	vázlat szövegtömörítéssel	vázlat készítése meglevő szöveg tömörítésével	Egy tetszés szerint megadott vagy választott szöveg bekezdéseit segítséggel képes vázlattá tömöríteni.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott szöveg bekezdéseit önállóan képes vázlattá tömöríteni.
6.2.2.	félreproduktív szövegalkotást segítő vázlat	szövegalkotást segítő vázlat készítése	Segítséggel vázlatot tud írni olyan előzetesen olvasott szövegekről, amelynek reprodukálására készül.	Önállóan tud vázlatot írni olyan előzetesen olvasott szövegekről, amelynek reprodukálására készül.
II.	SZÖVEGTANI ÉS NYELVHELYESSÉGI ISMERETEK	SZÖVEGTANI ÉS NYELVHELYESSÉGI ISMERETEK TANULÁSA SZÖVEGRÉSZLETEK KORRIGÁLÁSÁVAL		
1.	*Alanyváltás*	*Az alanyváltás jelölésének tanulása az alany pótlásával*	Segítséggel felismeri, hogy alanyváltás történt a szövegben, de az alanyváltás jelölése elmaradt. Ismeri az alanyváltás jelölésére alkalmas szófajokat, illetve megoldásokat. Segítséggel pótolni tudja az alanyt.	Önállóan felismeri, hogy alanyváltás történt a szövegben, de az alanyváltás jelölése elmaradt. Ismeri az alanyváltás jelölésére alkalmas szófajokat, illetve megoldásokat. Önállóan tudja pótolni az alanyt.
2.	*Alany és állítmány egyeztetése*	*Az alany és állítmány hibás egyeztetésének javítása az egyeztetés szabályainak segítségével*	Segítséggel el tudja dönteni, hogy egy tetszés szerint adott vagy választott szövegben jól egyeztették-e az alanyt az állítmánnyal. Ha ilyen típusú hibát talál a szövegben, minta alapján azt ki tudja javítani.	Önállóan el tudja dönteni, hogy egy tetszés szerint adott vagy választott szövegben jól egyeztették-e az alanyt az állítmánnyal. Ha ilyen típusú hibát talál a szövegben, ki tudja azt javítani.
3.	*A -nál, -nél és a -kor határozóragok*	*A hibásan használt -nál és a -kor határozóragok javítása szövegrészletekben a hely- vagy időviszony megállapításának segítségével*	Egy tetszés szerint adott vagy választott szövegben segítséggel meg tudja állapítani a hely- és az időviszonyokat, s minta alapján ki tudja javítani a szövegben hibásan használt határozóragokat.	Egy tetszés szerint adott vagy választott szövegben önállóan meg tudja állapítani a hely- és az időviszonyokat, s ennek alapján ki tudja javítani a szövegben hibásan használt határozóragokat.
4.	*Aki, ami, amely, amelyik utaló névmások*	*Az aki, ami, amely, amelyik utaló névmások helyes használatának tanulása mondatelemzés révén*	Segítséggel észreveszi, ha egy szövegben hiányoznak az utaló névmások. Minta alapján pótolni tudja azokat. Segítséggel el tudja dönteni, hogy mikor kell tárgyra, mikor kell személyre utaló névmást használnia.	Észreveszi, ha egy szövegben hiányoznak az utaló névmások, és pótolni tudja azokat. Önállóan el tudja dönteni, hogy mikor kell tárgyra, mikor kell személyre utaló névmást használnia.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Utalás a szövegben*	*Néhány utaló elem használatának tanulása*		
5.1.	előre és hátra utalás névmásokkal	előre vagy hátra utaló névmások felismerése irodalmi és publicisztikai szövegrészletekben; hiányzó névmások pótlása a szövegkoherencia érdekében	Segítséggel felismeri az előre vagy hátra utaló névmásokat a tanulmányozott irodalmi és publicisztikai szövegekben. Segítséggel pótolni tudja a hiányzó előre és hátra utaló névmásokat egy adott szövegben.	Segítséggel felismeri az előre vagy hátra utaló névmásokat a tanulmányozott irodalmi és publicisztikai szövegekben. Önállóan pótolni tudja a hiányzó előre és hátra utaló névmásokat egy adott szövegben.
5.2.	tematikus főnév	tematikus főnév felismerése irodalmi és publicisztikai szövegrészletekben; főnevek kicserélése tematikus főnévvel	Segítséggel felismeri a tematikus főneveket a tanulmányozott irodalmi és publicisztikai szövegekben.	Önállóan felismeri a tematikus főneveket a tanulmányozott irodalmi és publicisztikai szövegekben. Adott szöveg mondatai között kapcsolatot képes teremteni tematikus főnevekkel.

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló el tud olvasni a tankönyveiből – vagy a tanítója által kijelöl más szövegből – 20 mondatos (kb. 150 szavas) szöveget öt perc alatt. Ez idő alatt önállóan meg tud oldani a szöveghez kapcsolódó 2-3 adatkeresési és lényegkiemelési feladatot. A hibáit figyelmeztetés után javítani tudja.
b) 5 perces felkészülés után fel tud olvasni 7-8 mondatos szöveget. Közben legfeljebb 5-ször hibázik (újrakezd vagy mást olvas). Ha hangsúly- vagy hanglejtéshibáira figyelmezteti valaki, ki tudja javítani a hibáit.
c) Egyedül tud a Magyar értelmező kéziszótárban és az általa ismert szaklexikonokban címszót keresni. Csak a nehezebb szövegek értelmezéséhez kér segítséget.
d) Ha elolvas egy szöveget, meg tudja mondani, mi a témája, röviden ismertetni tudja a tartalmát, és azt segítséggel vázlatban is tudja rögzíteni.
e) Az elolvasott szövegek között fölismeri az elbeszélő és a leíró ismeretterjesztő szövegeket, a hírt, a riportot, az interjút és a könyvismertetést.

II. ÍRÁS, HELYESÍRÁS

a) A tanuló minden írásbeli munkája tiszta, normához igazodó.
b) Írástechnikai hibáit önállóan tudja javítani.
c) 3 perc alatt legalább 90 betűt le tud írni.
d) Hibátlanul másol.
e) Diktálás és akaratlagos írás után nevelői visszajelzésre minden típusú helyesírási hibát önállóan tud javítani.
f) Hibátlanul tudja jelölni az igekötős igék és a névutós szerkezetek egybe- és különírását.
g) Hibátlanul el tudja választani az egyszerű szavakat toldalékolt formában is. Az összetett és az idegen szavak elválasztási hibáit nevelői visszajelzésre önállóan tudja javítani.
h) Minden esetben le tudja írni hibátlanul a személy- és állatneveket, valamint a környezetében előforduló földrajzi és intézményneveket.
i) Helyesen tudja jelölni a mondatkezdő nagybetűt s egyszerű mondatok végén az írásjeleket.
j) Előzetes elemzés után helyesen tudja alkalmazni a mondatközi írásjeleket az összetett mondatok tagmondathatárai és a halmozott mondatrészek között.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. NYELVTAN

a) A tanuló felismeri egyszerű mondatokban a tanult szófajok közül a főneveket, az igéket, a mellékneveket, a számneveket és a névmásokat.
b) Felismeri és meg tudja nevezni a tanult toldalékok közül a többesjelet, az -i melléknévképzőt, a múlt idő jelét, az ige személyragjait és a birtokos személyjeleket.
c) Felismeri és meg tudja nevezni az egyszerű bővített mondatokban a tanult szószerkezeteket.
d) Tudja kezelni a szinonimaszótárt.
e) Tud szólásokat, szóláshasonlatokat, közmondásokat szaklexikonok felhasználásával értelmezni.
f) Felismeri és meg tudja nevezni a magas és a mély magánhangzókat.
g) El tudja különíteni a magánhangzókat a nyelv függőleges mozgása szerint.
h) Ismeri ezeket a kifejezéseket: zárhangok, réshangok, zár-réshangok, pergőhangok.
i) Egy kis segítséggel tud nyelvi hibákat elemezni, a tanult kifejezések felhasználásával a magyar nyelvről, nyelvhasználatról társai előtt szöveget létrehozni.

IV. HELYESEJTÉS

a) A tanuló felolvasás és versmondás közben nem leppeg és nem hadar. Helyesen alkalmazza a kiemelés eszközeit (hangsúly, hanglejtés, szünet, hangerőváltás). Időtartam- és artikulációs hibáit tudja javítani.
b) Válaszolás, magyarázatadás, előadás, leírás, beszélgetés stb. közben tisztán artikulál, helyes időtartammal, hangsúlyozással és tempóval beszél. Tudja alkalmazni a kiemelés eszközeit is.

V. SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

a) A tanuló udvariasan be tud mutatkozni felnőttnek, gyerekeknek.
b) Udvariasan tud kérni, tudakozódni gyerekektől és felnőttektől is.
c) Tud hirdetni gyerekeknek. El tudja érni, hogy mindenki figyeljen rá.
d) Ismert felnőtteket és gyerekeket meg tud hívni rendezvényekre.
e) Tud hosszabb elbeszélést, mesét mondani. Közben alig-alig követ el olyan hibát, amely miatt a hallgatója ne érthetné a történetet.
f) Növényekről, állatokról, személyekről, tárgyakról, tevékenységekről tud pontos, részletes leírást adni olyan hallgatónak is, aki nem ismeri a leírás tárgyát. Közben alkalmazza a tanult szakkifejezéseket.
g) Tudakozódásra tud pontos útbaigazítást adni, vagy a tájékoztatást udvariasan el tudja hárítani.
h) Kiscsoportos beszélgetés közben figyelemmel végighallgat másokat, csak lényeges kérdéseket tesz fel, kérdései, hozzászólásai, megjegyzései a témához tartoznak. Tapintatosan veszi át a szót másoktól.

VI. FOGALMAZÁS

a) A tanuló tud adott eseményekhez önállóan hírt, hirdetést, meghívót szerkeszteni.
b) Tud 8-10 mondatnyi elbeszélő szöveget írni, amely legfeljebb 2-6 mondatkapcsolási vagy mondatszerkesztési hibát tartalmaz. A szövegben követhetően feltünteti az események helyét, idejét és szereplőit. Párbeszédeket is alkalmaz helyes jelöléssel.
c) Tud leíró jellegű szöveget írni növényekről, állatokról, tárgyakról, személyekről, tevékenységekről. Mondatait egy maga választotta szempont szerint rendezi sorba. A hibáit segítséggel javítani tudja.
d) Írásait – ha szükséges – bekezdésekre tagolja.
e) Tud levelet írni, amely tartalmaz megszólítást és pontos záradékot. A levél tájékoztató szövegét bekezdésekkel tagolja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII. KOMMUNIKÁCIÓ

a) Ha figyelmeztetik a tanulót, hogy érintkezési hibát (tekintettartás, térközszabályozás, hangerő stb.) követ el, hibáját korrigálni tudja.
b) Diaképek elemzésekor el tudja mondani, hogy mely nem nyelvi eszköznek (gesztus, testtartás, tekintet stb.) mi a szerepe az elemzett képen.
c) Mindennapi helyzetekben, irodalmi művek elemzése, bábjáték, színjátszás, pantomim gyakorlása közben segítséggel felismeri és meg tudja nevezni az érintkezés körülményeit (hely, idő, szereplők), a közlés témáját, az alkalmazott nyelvi és nem nyelvi eszközöket.

VIII. ILLEM

a) A tanuló ismeri és általában alkalmazza
az iskolai viselkedés illemszabályait,
az étkezés illemszabályait,
a jó megjelenés illemszabályait,
a közlekedésre vonatkozó illemszabályok közül a gyalogos közlekedés, illetve a villamoson, trolin, az autóbuszon és a vonaton való utazás illemszabályait,
az otthoni viselkedés illemszabályait,
a vásárlás közbeni viselkedés illemszabályait,
a szabadidős tevékenységek közül a könyvek használatára, a mozi- és színházlátogatásra, a televíziózásra, a játékra és a sportolásra, a kirándulásra és a túrára vonatkozó illemszabályokat.
b) Tanítója segítségével meg tudja fogalmazni ezeket az illemszabályokat.
c) Képes arra, hogy tanítója figyelmeztetésére javítsa illemsértő viselkedését.
d) Egy ember vagy egy embercsoport magatartásáról el tudja dönteni, hogy illemsértő vagy illemtudó-e.
e) A viselkedések értékelése során használja az illemszabály, az illemsértő és az illemtudó kifejezéseket, tanítója segítségével tud rövid, értékelő szöveget alkotni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tempójának és pontosságának fokozása fejleszti a tanulók gyorsolvasási részképességeit: növeli a perifériás látásukat, látószögüket, fixációszélességüket, segíti az olvasottak jobb megértését. A szövegeken történő olvasásgyakorlás célja, hogy alapozza meg a másnak szóló hangos olvasási (felolvasási) képességet, amelynek birtokában a tanulók mintegy értelmezve közvetítik a szöveget hallgatóiknak. De célja az is, hogy elsajátíttasson egy olyan néma olvasási algoritmust, technikát, amely a különféle témájú és műfajú szövegek feldolgozását, megértését, megtanulását hatékonyan biztosítja. Az önművelés tanulása azzal a céllal történik, hogy a tanulók önművelési technikákat és szokásokat sajátítsanak el, s hogy ezeket a technikákat az önálló tanulás és művelődés során a különféle tantárgyak tanulásának szolgálatába tudják állítani. A technikák elsajátítása mellett cél még a szokásalakítás és a szükségletfejlesztés is. A helyesírás gyakorlásának célja, hogy fejlessze a tanulók helyesírási képességét, biztosítva ezáltal a gazdaságos tanulást. Orientálja egyben a tanulókat arra is, hogy írásos munkájuknak minősége mind a külalak, mind a helyesírás tekintetében megítélendő és megítélhető. A helyes nyelvhasználat gyakoroltatásának célja, hogy alapozza meg a tanulók normatív nyelvi műveltségét. A mintaszerű nyelvhasználat egyben az anyanyelv védelméhez, ápolásához is hozzájárul. A grammatikai műveletek gyakoroltatásának célja, hogy a tanulók a műveletek birtokában (is) javítani tudják saját és mások írott szövegeit. A nyelvtörténeti és a nyelvjárási ismeretek tanulásának célja, hogy a tanulók nyelvészeti tárgyú tájékozottságát bővítse, melynek során egyben módjuk nyílik hangtani és alaktani ismereteik aktualizálására. A helyesejtés-tanulás célja, hogy fejlessze a tanulók beszédhallását és beszédmozgását, tökéletesítse elhangzó beszédük akusztikumát, mely feltétele a sikeres szóbeli kommunikációnak, az igényes, élményt biztosító vers- és prózamondásnak. A beszédfejlesztés, kommunikációtanulás növeli a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs kompetenciáját. A kibővített kód elsajátítása sikeres társas kapcsolatokat és iskolai teljesítményeket tesz lehetővé. Az illem tanulásának célja a jó modor kialakítása és annak érvényesíteni tudása a különböző élethelyzetekben. Az illemszabályok megismerése és gyakorlása segíti a tanulók helytállását a különböző szituációkban, biztonságot nyújt fellépésüknek, fejleszti énképüket és segíti megóvni őket a kudarcoktól és a konfliktusoktól. A különböző műfajú szövegek alkotása és korrigálása lehetővé teszi, hogy a tanulók műfajismerete bővüljön, s különböző írásbeli műfajokban sikeresen kifejezhessék magukat. Ez a kompetencia segíti őket a mindennapi helyzetek megoldásában (levélírás, meghívó) és a különféle – írásbeli válaszadást igénylő – tantárgyak tanulásában. A fogalmazási tréningek célja, hogy a tanulók rövid, bekezdésnyi hibás szövegrészletek javításával fejlesszék szövegjavító képességüket, a pontos szövegalkotás iránti igényüket, érzékenységüket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
A)	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS	OLVASÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, ÖNMŰVELÉS TANULÁSA			**INKO**
I.	AZ OLVASÁS TEMPÓJA ÉS PONTOSSÁGA	AZ OLVASÁS TEMPÓJÁNAK ÉS PONTOSSÁGÁNAK FOKOZÁSA ÍRÁSVETÍTŐVEL FELVILLANTOTT JELEK, BETŰK, SZAVAK, SZÖVEGEK OLVASÁSÁVAL			**TANU**
1.	*Gyors szemmozgás*	*A gyors szemmozgás gyakorlása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	perifériás látás	a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok végzése	Ismeri a perifériás látást fejlesztő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 5-6 percig e gyakorlatok végzésére.	Ismeri a peifériás látást fejlesztő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 8-10 percig e gyakorlatok sikeres végzésére.
1.2.	látószög	látószögnövelő gyakorlatok végzése	Ismeri a látószögnövelő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 5-6 percig e gyakorlatok végzésére.	Ismeri a látószögnövelő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 8–10 percig e gyakorlatok sikeres végzésére.
1.3.	fixációszélesség	a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok végzése	Ismeri a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 5–6 percig e gyakorlatok végzésére.	Ismeri a fixációszélességet fejlesztő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Figyelmét összpontosítani tudja legalább 8-10 percig e gyakorlatok sikeres végzésére.
2.	*Jelfelismerés*	*A jelfelismerés gyakorlása*		
2.1.	jelkeresés	jelkereső gyakorlatok végzése	Kis segítséggel képes a jelkereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a jelkereső gyakorlatok végzésére, és ki tud találni hasonlókat a látott minták alapján.
2.2.	hibakeresés	hibakereső gyakorlatok végzése	Segítséggel megtalálja a nyomdai hibákat az először olvasott szövegben, amely nem tartalmaz idegen eredetű és ismeretlen jelentésű szavakat.	Megtalálja a nyomdai hibákat az először olvasott szövegben, amely nem tartalmaz idegen eredetű és ismeretlen jelentésű szavakat. Képes beállítódni a szövegolvasás során arra, hogy a nyomdai hibák ne akadályozzák a szöveg megértését, és ne hátráltassák olvasása tempóját.
3.	*Jelentésfelismerés*	*A jelentés felismerésének gyakorlása*		
3.1.	szinonimakeresés	szinonimakereső gyakorlatok végzése	Kis segítséggel képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szinonimakereső gyakorlatok végzésére, és ki tud találni hasonlókat a látott minták alapján.
3.2.	szóteremtés	szóteremtő gyakorlatok végzése	Kis segítséggel képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére.	Önállóan képes a szóteremtő gyakorlatok végzésére, és ki tud találni hasonlókat a látott minták alapján.
II.	SZÖVEGOLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA SZÖVEGEKEN		
1.	*Hangos olvasás*	*A hangos olvasás gyakorlása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	felolvasás	a felolvasás gyakorlása a lényegkiemelés és a hallgatósággal való kapcsolattartás tanulása érdekében	Önállóan 12–15 perc alatt fel tud készülni 100–150 szavas próza szöveg, vers felolvasására. A szüneteket helyesen választja meg. Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót hangszín- és hangerőváltással, valamint tempóváltással.	Önállóan 6-8 perc alatt fel tud készülni 100–150 szavas prózai szöveg, vers felolvasására. Önállóan tudja elemezni és jelölni a szöveget a felolvasás szempontjából. Ki tudja emelni a szöveg lényegét. A szüneteket és a levegővételi helyeket helyesen választja meg. Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót hangszín- és hangerőváltással, valamint tempóváltással.
1.1.1.	beszédszünet	beszédszünet	Felolvasáskor a szüneteket helyesen választja meg.	Felolvasáskor a szüneteket és a levegővételi helyeket helyesen választja meg.
1.1.2.	hangerőváltás	hangerőváltás	Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót hangerőváltással.	Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót hangerőváltással.
1.1.3.	tempóváltás	tempóváltás	Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét tempóváltással.	Felolvasáskor el tudja különíteni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót tempóváltással.
1.1.4.	vokális kód	vokális kód	Felolvasás során – segítséggel – alkalmazni tudja a vokális kódot.	Felolvasás során önállóan tudja alkalmazni a vokális kódot.
1.1.5.	tekintetváltás	tekintetváltás	Olvasás közben segítséggel gyakorolni képes az első személy szerepét. A felolvasásra megtervezett szövegrész felolvasásakor a hallgatóságra tekint.	Olvasás közben gyakorolni tudja az első személy szerepét. A felolvasásra megtervezett szövegrész felolvasásakor a hallgatóságra tekint.
1.1.6.	mimika	mimika	Az elbeszélés felolvasása közben arcmimikájával néha érzelmeket képes közvetíteni.	Az elbeszélés felolvasása közben arcmimikájával érzelmeket képes közvetíteni.
1.1.7.	Számítógépes oktatóprogramok	Számítógépes oktatóprogramok használata a helyes felolvasás érdekében		
1.2.	felkészülés nélküli hangos olvasás	a felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása tankönyvi feladatok, valamint ismeretterjesztő és publicisztikai szövegek részleteinek olvasásával	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül csak 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szövegfeldolgozás, néma olvasás*	*A néma olvasással történő szövegfeldolgozás tanulása*	2,5–3 perc alatt el tud olvasni 120–140 szóból (700 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget. Ez idő alatt képes megoldani feleletválasztással a szöveghez kapcsolódó adatkeresési feladatokat. Hibáit a nevelő visszajelzésére javítani tudja. Képes szövegből adatokat keresni a szöveg végigolvasása nélkül. Tájékozódni tud az adatok formai jegyei és a szövegszakaszok alapján.	3 perc alatt el tud olvasni 170–180 szóból (900 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget. Ez idő alatt képes megoldani feleletválasztással a szöveghez kapcsolódó adatkeresési feladatokat. Hibáit önállóan javítja. Képes szövegből adatokat keresni a szöveg végigolvasása nélkül. Tájékozódni tud az adatok formai jegyei és a szövegszakaszok alapján.
2.1.	olvasói szokások	a szövegértést és a szövegreprodukálást segítő olvasói szokások és képességek fejlesztése	A tanító (társ) segítségével ismeretterjesztő szöveget tud feldolgozni a szövegfeldolgozás algoritmusa szerint: 1. tájékozódó jellegű, áttekintő olvasás; 2. szövegelemző olvasás, jegyzetelés; 3. ismereteket bevéső, összegző olvasás.	Szokásává válik az ismeretterjesztő szövegek olvasásakor a szövegfeldolgozás algoritmusa szerinti tanulás: 1. tájékozódó jellegű, áttekintő olvasás; 2. szövegelemző olvasás, jegyzetelés; 3. ismereteket bevéső, összegző olvasás.
2.1.1.	szövegáttekintés	a szöveg áttekintése, és témájának megállapítása a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján	Kis segítséggel állításokat tud mondani a szöveg témájáról a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján.	Állításokat tud mondani a szöveg témájáról a cím, az ábrák és az ábraaláírások alapján.
2.1.2.	kérdezés a témáról, olvasói elvárások	a szöveg várható információira vonatkozó kérdések megfogalmazása a szöveg tipográfiai tagolódása (címe, alcíme, ábrák, kiemelések) alapján	A szöveg tipográfiai tagolódása (címe, alcíme, ábrák, kiemelések) alapján kérdéseket tud megfogalmazni a szöveg várható információiról.	A szöveg tipográfiai tagolódása (címe, alcíme, ábrák, kiemelések) alapján kérdéseket tud megfogalmazni a szöveg várható információiról.
2.1.3.	olvasás szótárhasználattal	a szöveg elolvasása, lexikonhasználat olvasás közben	A szöveg megértéséhez önállóan tud szavakat keresni értelmező szótárból. A jelentésmagyarázatok közül ki tudja választani a szónak a szövegben használt jelentését.	Képes arra, hogy a szövegben előforduló nem idegen eredetű és háttérismeretet nem feltételező, de általa ismeretlen szavakat a szövegkörnyezet alapján megértsen s a szövegben előforduló jelentésében alkalmazni tudjon. A szöveg megértéséhez önállóan tud szavakat keresni az értelmező szótárakból. A jelentésmagyarázatok közül ki tudja választani a szónak a szövegben használt jelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.4.	jegyzetelés	a jegyzetelés gyakorlása: – a szakaszok témájának megállapítása és leírása; – a szakaszok témájáról adatok keresése és leírása; – lényeges kijelentések keresése és leírása a szakaszok témájáról	Olvasás közben külső algoritmusra tömör feljegyzést, jegyzetet tud készíteni.	Olvasás közben önállóan képes tömör feljegyzést, jegyzetet készíteni.	
2.1.5.	újraolvasás	a szöveg újbóli elolvasása	2,5–3 perc alatt el tud olvasni 120–140 szóból (700 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget.	3 perc alatt el tud olvasni 170–180 szóból (900 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget.	
2.1.6.	szövegreprodukálás	szövegreprodukálás a jegyzet alapján	Jegyzet alapján képes a tankönyvéből elolvasott szöveg reprodukálására.	Jegyzet alapján képes az általa elolvasott szöveg reprodukálására. Az reprodukált szöveg tartalmazza a szöveg lényeges kijelentéseit, valamint legfontosabb adatait.	
3.	*Különböző műfajú, témájú szövegek*	*Különböző műfajú és témájú szövegek néma olvasása, feldolgozásuk tanulása*			
3.1.	ismeretterjesztő szövegek	ismeretterjesztő szövegek (könyvrészletek vagy cikkek) olvasása			
3.1.1.	természettudományos, matematikai, technikai leírások, elbeszélések témakörök: *a) Állatok viselkedése, állattartás* *b) Állattenyésztési és növénytermesztési technológiák* *c) Néhány háztartási technikai eszközök és berendezés működésének és elemi javításának, szerelésének leírása* *d) Fizikai kísérletek leírásai* *e) Kémiai kísérletek leírásai* *f) Matematikai rejtvények és feladványok*	természettudományos, matematikai és technikai ismeretterjesztő leírások, ill. elbeszélések olvasása és feldolgozásuk tanulása	El tud olvasni némán 1 perc alatt 120–140 szóból (700 betűből) álló természettudományos, matematikai és technikai ismeretterjesztő szöveget.	El tud olvasni némán 1 perc alatt 190–200 szóból (1000 betűből) álló természettudományos, matematikai és technikai ismeretterjesztő szöveget.	**VÉD**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.2.	történelmi szövegek: történelmi elbeszélések, leírások; időrendi táblák, térképek, modellek; esküszövegek; jogi szövegek; életrajzok, önéletírások; útleírások témakörök: *a) Néhány európai életmód- és művelődéstörténeti tény megismerése az ókortól az újkorig* *aa) A társadalom és az országhatárok változásai* *ab) A világ tudományos megismerése* *ac) Közlekedés és hírközlés* *ad) Testnevelés, sport* *ae) Nagyvárosok, lakóépületek* *af) Oktatás és művelődés* *b) Néhány tény megismerése a magyar állam és a magyar nép politika-, életmód- és művelődéstörténetéből* *ba) Magyarország a Habsburg Birodalom része* *bb) Harc Magyarország önállóságáért, fejlődéséért* *bc) Az Osztrák-Magyar Monarchia* *bd) Magyarország a két világháború között* *c) Néhány tény és adat megismerése a mai Magyarországról* *ca) Államforma, törvényhozás* *cb) Termelés, szolgáltatás* *cc) Közlekedés* *cd) Hírközlés* *ce) Egészségügy* *cf) Művelődés* *cg) Idegenforgalom* *d) Az ezredfordulóra és a nagy távlatokra vonatkozó néhány előrejelzés, sci-fi olvasása* *da) A jövő mibenlétéről és megismerhetőségéről* *db) Népesség* *dc) Élelmezés* *dd) Egészségügy* *de) Lakás* *df) Település* *dg) Közlekedés* *dh) Éghajlatszabályozás* *di) Környezetvédelem* *dj) Nyersanyagok, energia* *dk) Kozmikus civilizáció*	történelmi tényeket, adatokat, szómagyarázatokat tartalmazó szövegek olvasása az európai és a magyar életmód- és művelődéstörténet köréből, valamint a mai Magyarországról és az ezredfordulóról: a) elbeszélések és leírások olvasása; b) időrendi táblázatok, térképek, modellek olvasása; c) esküszövegek olvasása; d) jogi szövegek olvasása; e) életrajzok, önéletírások részleteinek olvasása; f) útleírások részleteinek olvasása	El tud olvasni némán 1 perc alatt 120–140 szóból (700 betűből) álló történelmi tárgyú ismeretterjesztő szöveget. Tudja olvasni, tanítói segítséggel elemezni a szöveghez kapcsolódó ábrákat, térképeket, időrendi táblákat, modelleket.	El tud olvasni némán 1 perc alatt 190–200 szóból (1000 betűből) álló történelmi tárgyú ismeretterjesztő szöveget. Szöveghez kapcsolódó ábrákat, térképeket, időrendi táblákat, modelleket olvasás közben meg tud érteni, képes elemezni.	**EU** **HON**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	didaktikus szövegek (előfeltevések, feladatok, megoldási lépések)	didaktikus szövegek elemzésének gyakorlása nem anyanyelvi tankönyvek és munkafüzetek alapján: az előfeltevések megállapítása; a „gondold végig”, „határozd meg” értelmezése; a megoldás lépéseinek megtervezése	Képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, előföltevésre, megoldási tervre, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan.	Képes kérdéseket megfogalmazni egy adott feladatra, előföltevésre, megoldási tervre, gyakorlásra, útmutatás értelmezésére vonatkozóan. Kísérletet tesz egy-egy feladat vagy utasítás egyértelmű megfogalmazására és/vagy átfogalmazására az elvégzendő feladat kivitelezésének pontosságára, valamint a lehetséges címzettek (második személyek) előismereteinek hiányosságaira tekintettel.
3.3.	publicisztikai szövegek témakörök: *a) Gyermekélet* *b) Művelődés* *c) Egészségügy* *d) Termelés, szolgáltatás, kereskedelem* *e) Sport* *f) Ünnepek* *g) A Magyar Köztársaság államközi kapcsolatai, az Országgyűlés munkája*	publicisztikai szövegek olvasása folyóiratokból a történelmi múlt, a jelen és a jövő megismerése érdekében; műfaji elemzésük gyakorlása		EU
3.3.1.	hír, közlemény	a hír és a közlemény megkülönböztetése a kiadó intézmény megnevezése alapján	Felismeri és meg tudja nevezni a hírt és – segítséggel – a közleményt. Képes az elolvasott hír helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá – feladathelyzetben – segítséggel felidézni.	Felismeri, meg tudja nevezni és meg tudja különböztetni egymástól a hírt és a közleményt. Képes az elolvasott hír helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá – feladathelyzetben önállóan felidézni.
3.3.2.	hír, tudósítás	a hír, és a tudósítás megkülönböztetése a tudósító jelenlétére utaló szövegrészek alapján	Segítséggel meg tudja különböztetni egymástól a hírt és a tudósítást.	Felismeri és meg tudja nevezni a tudósítást. Képes az elolvasott tudósítás helyét, idejét, résztvevőit megjegyezni, továbbá – feladathelyzetben – önállóan felidézni.
3.3.3.	cikkek	cikkek olvasása	Felismeri a cikket.	Felismeri és meg tudja nevezni a cikket. Képes azt kommunikációs szempontból elemezni.
3.3.4.	riportok:	riportok olvasása, a megkérdezettek felsorolása, személyes véleményük tömör megfogalmazása, a helyszínek felsorolása	Felismeri a riportot.	Felismeri és meg tudja nevezni a riportot. Képes azt kommunikációs szempontból elemezni.
3.3.5.	interjú	interjúk olvasása, az interjúalanyok visszaemlékezéseinek, tapasztalatainak, illetve állásfoglalásainak tömör megfogalmazása	Felismeri az interjút.	Felismeri és meg tudja nevezni az interjút. Képes azt kommunikációs szempontból elemezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.6.	kritika és recenzió	a kritika és a recenzió megkülönböztetése az ismertető és az értékelő-ajánló szövegrészek aránya alapján	Felismeri a kritikát és a recenziót.	
III.	ÖNMŰVELÉS	AZ ÖNMŰVELÉS TANULÁSA		
1.	*Könyv- és könyvtárhasználat*	*A könyv- és könyvtárhasználat tanulása tanórán az osztály- és iskolakönyvtárban*		
1.1.	katalógushasználat	a katalógushasználat tanulása		
1.1.1.	katalóguskártya adatai	a katalóguskártya néhány adatának (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, terjedelem, valamint raktári jelzet) olvasása	Szépirodalmi és ismeretterjesztő könyveket önállóan vagy segítséggel meg tud keresni a szabadpolcokon a katalóguscéduláról leolvasható raktári jelzet segítségével.	Szépirodalmi és ismeretterjesztő könyveket önállóan meg tud keresni a szabadpolcon a katalóguscéduláról leolvasható raktári jelzet segítségével. El tudja készíteni egy könyv rövidített címleírását a katalóguskártya adatai alapján.
1.1.2.	betűrendes katalógus	a betűrendes (szerző és cím szerinti) katalógus használatának gyakorlása	Önállóan meg tud keresni 1–1 könyvet (a könyv adatai alapján) a betűrendes katalógusban.	Önállóan meg tud keresni 1–1 könyvet (a könyv adatai alapján) a betűrendes katalógusban.
1.1.3.	sorozatkatalógus	a sorozatkatalógus használatának gyakorlása	Önállóan meg tud keresni 1–1 könyvet (a könyv adatai alapján) a sorozatkatalógusban.	Önállóan meg tud keresni 1–1 könyvet (a könyv adatai alapján) a sorozatkatalógusban.
1.1.4.	szakkatalógus	a szakkatalógus használatának alkalmi gyakorlása	Részt vesz a szakkatalógus használatának gyakorlásában.	Segítséggel meg tud keresni könyvet a szakkatalógusban.
1.1.5.	ETO-főosztályok	az Egyetemes Tizedes Osztályozás főosztályainak megtanulása és gyakorlása a tantárgyak, valamint az olvasott könyvek, cikkek alkalmankénti besorolásával	Fel tudja idézni az ETO-főosztályokat.	Fel tudja idézni az ETO-főosztályokat. Segítséggel be tud sorolni általa elolvasott könyvet a megfelelő ETO-főosztályba.
1.2.	szótár- és lexikonhasználat	a szótár- és lexikonhasználat tanulása		
1.2.1.	*Magyar értelmező kéziszótár*	a *Magyar értelmező kéziszótár* használatának gyakorlása: a címszavak első és második jelentésének olvasása, valamin a rövidítések és jelek megfejtése	Önállóan tud szavakat keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ból.	Önállóan tud szavakat keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ból.
1.2.2.	*Helyesírási tanácsadó szótár*	a *Helyesírási tanácsadó szótár* használata	Önállóan tud szavakat keresni a *Helyesírási tanácsadó szótár*ból.	Önállóan tud szavakat keresni a *Helyesírási tanácsadó szótár*ból.
1.2.3.	szakszótárak	szakszótárak, szaklexikonok (néprajzi, etimológiai, irodalmi, természettudományos) használatának tanulása: szócikkek olvasása, rövidítések és jelek megfejtése	Segítséggel szavakat tud keresni szaklexikonból, szakszótárból.	Önállóan tud szavakat keresni szaklexikonból, szakszótárból.
1.3.	könyv- és sajtóismeret	könyv- és sajtóismeret tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.1.	könyvek tartalomjegyzéke, fülszövege	könyvek tartalomjegyzékének és fülszövegének olvasása	Könyvek (antológiák), folyóiratok tartalomjegyzéke alapján címeket tud megkeresni a könyvben, folyóiratokban. Szokása, hogy a könyvek, folyóiratok olvasása előtt azok tartalomjegyzékét olvassa el.	Könyvek (antológiák), folyóiratok tartalomjegyzéke alapján címeket tud megkeresni a könyvben, folyóiratokban. Szokása, hogy a könyvek, folyóiratok olvasása előtt azok tartalomjegyzékét olvassa el.
1.3.2.	tárgymutató, névmutató, időrendi tábla, képes melléklet	könyvekben lévő tárgymutató, névmutató, időrendi táblázat, képes melléklet olvasása és megnevezése	Felismeri és meg tudja nevezni a könyvek tárgymutatóját, névmutatóját, időrendi táblázatait, képes mellékleteit.	Rendszerint használja a könyvekben lévő tárgymutatót, névmutatót, tanulmányozza az időrendi táblázatokat, képes mellékleteket.
1.3.3.	Katalógushasználat számítógépen.		Segítséggel tud cím vagy szerző szerint egy adott művet keresni	Önállóan tud cím vagy szerző szerint egy adott művet keresni, valamint segítséggel képes egyszerűbb katalóguskártyát készíteni /könyvészeti adatokat tartalmaz/
1.3.4.	újságok, folyóiratok, napilapok és rovatai	újságok, folyóiratok, napilapok néhány rovatának megismerése, olvasása az érdeklődés kielégítése és a tájékozottság növelése érdekében: – ismeretterjesztő cikkek, versek, mesék olvasása és elemzése; – hírek, tudósítások, riportok, tudósítások és interjúk olvasása; – a tanító által alkalmanként kiválasztott vezércikkek, ünnepi megemlékezések, ünnepélyekről szóló hírek olvasása; – a társadalmi viselkedésről szóló, a tanító által kijelölt vitacikkek, tárcák olvasása; – viccek, humoreszkek olvasása	Ismeri a a helyi (megyei) napilap és egy országos napilap, valamint két folyóirat gyermekrovatainak a helyét.	Ismeri a helyi (megyei) napilap, egy országos napilap és 3 folyóirat gyermekrovatainak helyét. Ismeri 1 napilap és 3 folyóirat főbb rovatainak nevét és helyüket a lapban.
2.	*Szelektív rádióhallgatás és a televíziónézés*	*A rádió és a televízió használatának tanulása*		
2.1.	műsorfolyam és egyes műsor	a műsorfolyam és az egyes műsorok néhány jellemzőjének megnevezése a műsorokról való beszélgetések közben		
2.1.1.	műsorok időviszonyai	az időviszonyok elemzése: a műsornézés és a műsorkészítés idejének, ill. a műsor által bemutatott időnek a megállapítása: élő adás, „konzerv”-műsor	Képes a látott és a megtekintésre kiszemelt műsorok időviszonyainak felismerésére.	Képes a látott és a megtekintésre kiszemelt műsorok időviszonyainak felismerésére. Szóban és írásban rövid ajánlást tud készíteni néhány műsortípusról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.	műsorok térviszonyai	a térviszonyok elemzése: a műsorkészítés helyszínének, ill. a műsor által bemutatott helyszínnek a megnevezése: helyszíni közvetítés, stúdiófelvétel	Tudatos tapasztalatszerzés révén meg tudja különböztetni a helyszíni közvetítést a stúdiófelvételtől.	Tudatos tapasztalatszerzés révén meg tudja különböztetni a helyszíni közvetítést a stúdiófelvételtől. Mimetikus játék keretében – a látott és szerzett élmények alapján – különböző tévés és rádiós munkaszerepekbe képes illeszkedni.
2.1.3.	valóság és fikció	a valóság és a fikció megkülönböztetése: dokumentumműsor, szerkesztett műsor, megírt műsor	Képes felismerni egy adott műsort a valóság és a fikció szempontjából.	Képes felismerni egy adott műsort a valóság és a fikció szempontjából. Egy látott műsorról meg tudja állapítani, hogy dokumentumműsor-e, szerkesztett műsor-e, avagy megírt műsor-e.
2.1.4.	hang és kép viszonya	a hang (szöveg, zene, zörej) és kép viszonyának elemzése tv-műsorokban: a kiegészítő és az uralkodó szerep megnevezése	Képes észrevenni és megnevezni a hang és a zene egymásra utaló, egymást kiegészítő, felerősítő szerepét a látott tévéműsorban.	Képes észrevenni és megnevezni a hang és a zene egymásra utaló, egymást kiegészítő, felerősítő szerepét a látott tévéműsorban. A megfigyelés során szerzett élményeiről képes néhány mondatos leíró szöveget alkotni megjelölt második személy vagy kisebb csoport számára.
2.1.5.	műsorok műfaja, funkció; hírek, tudósítások, riportok, interjúk, ajánlóműsor, ismeretterjesztő műsorok, a nézőkkel és a hallgatókkal való kapcsolattartást szolgáló műsorok, rejtvény- és vetélkedőműsorok	műsorok elemzése műfajuk, ill. szerepük szerint	Segítséggel felismeri a rádió- és televízióműsorok közül a híreket, a tudósításokat, a riportokat, az interjúkat, az ajánlóműsorokat, az ismeretterjesztő műsorokat, a nézőkkel és a hallgatókkal való kapcsolattartást szolgáló műsorokat, a rejtvény- és vetélkedőműsorokat.	Felismeri és meg tudja nevezni a rádió- és televízióműsorok közül a híreket, a tudósításokat, a riportokat, az interjúkat, az ajánlóműsorokat, az ismeretterjesztő műsorokat, a nézőkkel és a hallgatókkal való kapcsolattartást szolgáló műsorokat, a rejtvény- és vetélkedőműsorokat.
2.2.	műsorértékelés	szubjektív értékelés megfogalmazása a műsorokról való beszélgetések közben		
2.2.1.	értékelés a téma iránti érdeklődés alapján	értékelés tanulása a téma iránti érdeklődés alapján (érdekel – nem érdekel)	Képes saját és mások érdeklődését megnevezni a tévében látott, rádióban hallott műsorok alapján.	Képes saját és mások érdeklődését megnevezni a tévében látott, rádióban hallott műsorok alapján. A szerzett tapasztalatok és élmények alapján el tud különíteni néhány néző-, illetve hallgatótípust.
2.2.2.	értékelés a közvetítettek újszerűsége, élményszerűsége, fontossága alapján	értékelés tanulása a közvetítettek újszerűsége, élményszerűsége, fontossága alapján(érdekes, izgalmas, tanulságos – nem az)	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására az újszerűség, az élményszerűség és a fontosság alapján.	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására az újszerűség, az élményszerűség és a fontosság alapján. Erről szóban képes beszámolni szűkebb környezetének.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3.	értékelés a műsor megfigyelt jellemzői (pl. a választott helyszín, a díszletek, jelmezek minősége, a színészek, ill. szereplők teljesítménye, a közvetítés technikai minősége) szerint	értékelés tanulása a műsor megfigyelt jellemzői szerint	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok megfigyelt főbb jellemzőit szóban leírni.	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok megfigyelt jellemzőit – tárgyszerűségre törekedve – szóban és írásban leírni.
2.2.4.	értékelés a műsorban közvetítettek megértése alapján	értékelés tanulása a műsorban közvetítettek megértése alapján (értem – bizonyos részleteit nem értem)	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására a megértés élménye és a megértés ténye alapján.	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására a megértés élménye és a megértés ténye alapján. Ajánlásokat tud megfogalmazni különböző életkorokra és nemekre tekintettel.
2.2.5.	értékelés a műsor megfigyelt jellemzői (pl. a választott helyszín, a díszletek, jelmezek minősége, a színészek, ill. szereplők teljesítménye, a közvetítés technikai minősége) szerint	értékelés tanulása a műsor megfigyelt jellemzői szerint	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok megfigyelt főbb jellemzőit szóban leírni.	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok megfigyelt jellemzőit – tárgyszerűségre törekedve – szóban és írásban leírni.
2.2.6.	értékelés a befogadói szándéknak (ismeretszerzési, szórakozási, kikapcsolódási, tájékozódási, informálódási, esztétikai élményszerző és ünneplési) való megfelelés szerint	a műsor értékelésének tanulása aszerint, hogy milyen mértékben felelt meg az aktuális befogadói szándéknak	Segítséggel képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására a befogadói szándéknak való megfelelés szerint.	Képes a különböző látott, illetve hallott műsorok rangsorolására a befogadói szándéknak való megfelelés szerint.
2.3.	nyelvi- kommunikációs képességek és a műsorok	műsorok megnézése, ill. meghallgatása a nyelvi-kommunikációs képességek fejlesztések érdekében rádiózás, televíziózás révén		
2.3.1.	ismeretterjesztő műsorok témái, résztémái	ismeretterjesztő műsorok témájának, résztémájának megnevezése, néhány megjegyzett újszerű ismeret reprodukálása	Képes megkülönböztetni és felsorolni azokat az ismereteket, amelyeket ismeretterjesztő műsorokból szerzett, azoktól, amelyeket könyvből vagy iskolában tanult. Tapasztalatai és élményei alapján – segítséggel – ismeretterjesztő műsorok ajánlására képes.	Képes megkülönböztetni és felsorolni azokat az ismereteket, amelyeket ismeretterjesztő műsorokból szerzett, azoktól, amelyeket könyvből vagy iskolában tanult. Tapasztalatai és élményei alapján ismeretterjesztő műsorok ajánlására képes.
2.3.2.	tévéműsorok stáblistája	tv-műsorok stáblistájának olvasása	Érdeklődést mutat a tévéműsorok stáblistájában szereplő foglalkozások, munkakörök iránt.	Érdeklődést mutat a tévéműsorok stáblistájában szereplő foglalkozások, munkakörök iránt. Pontosabb megismerésük érdekében megosztja elképzeléseit társaival. Elképzelései helyességének ellenőrzése végett képes ismeretterjesztő irodalmat felkutatni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.3.	gyerekeknek szóló rejtvények, feladatok	gyerekeknek szóló rejtvények, feladatok megoldása és beküldése	Ismeri és meg tudja nevezni azokat a műsorokat, amelyek gyerekeknek szóló rejtvényeket, játékokat közvetítenek.	Ismeri és meg tudja nevezni azokat a műsorokat, amelyek gyerekeknek szóló rejtvényeket, játékokat közvetítenek. Kész rejtvények megfejtésére, játékokban való közreműködésre akár az országos, akár a helyi médiában.	
2.4.	rádió- és televízióújságok	rádió- és televízióújságok olvasása			
2.4.1.	műsorkeresés	a műsorkeresés gyakorlása	A rádió- és televízióújságokban meg tudja keresni a gyermekműsorokat. Ismeri legalább 4–5 sorozat jellegű műsor (gyermek- és felnőttműsor) címét, sugárzási idejét, a főbb szerepeket és a műsorvezető nevét.	Képes egy számára kijelölt témához műsort keresni a rádió- és televízióújságokból, és műsorajánlást fogalmazni szűkebb környezete számára. Ismeri legalább 8 sorozat jellegű műsor (gyermek- és felnőttműsor) címét, sugárzási idejét, a főbb szerepeket, a műsorvezető, szerkesztő nevét.	
2.4.2.	műsorelőzetesek, -kritikák	műsorelőzetesek és műsorkritikák olvasása	Tudja, mi a különbség a műsorelőzetes (ajánlás) és a műsorkritika között. Tapasztalatai és élményei alapján gyermekműsorok ajánlására képes.	Tudja, mi a különbség a műsorelőzetes (ajánlás) és a műsorkritika között. Tapasztalatai és élményei alapján különböző műsorok ajánlására képes.	
2.4.3.	műsorelőzetesek a rádió- és a televízióműsorok készítéséről	a rádió- és televízióműsorok készítését bemutató műsorelőzetesek olvasása	Olvasmányélményei és a hallottak, látottak alapján – segítséggel – rövid ismertetést tud adni a rádió- és televízióműsorok készítéséről.	Olvasmányélményei és a hallottak, látottak alapján tárgyszerű ismertetést tud adni a rádió- és televízióműsorok készítéséről.	
3.	*Lakóhelyi közművelődési intézmények*	*Látogatások előkészítése és irányítása a lakóhely művelődési intézményeiben*			**TANU**
3.1.	plakátok	plakátok olvasása	Képes a plakátokat felismerni és megkülönböztetni témájuk szerint. Ismeri a helyi művelődési intézmények programját hirdető plakátok helyét.	Képes a plakátokat felismerni és megkülönböztetni témájuk szerint. Maga is tud különböző témájú plakátokat készíteni. Ismeri a helyi művelődési intézmények programját hirdető plakátok helyét.	
3.2.	műsorfüzetek, katalógusok	műsorfüzetek, katalógusok olvasása	Képes a műsorfüzetekben, ajánló katalógusokban tájékozódni. Ismer legalább 2 aktuális gyermekrendezvényt.	Tudja, hogy szerezhetők meg a művelődési intézmények programját közlő rendszeres és időszakos kiadványok. Képes a műsorfüzetekben, ajánló katalógusokban tájékozódni. Ismer és ismertetni képes társainak legalább 4 aktuális gyermekrendezvényt.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	színházi előadások	szubjektív értékelések megfogalmazása megtekintett színházi előadások után	Egy megtekintett színházi előadás élményeiről képes számot adni.	Egy megtekintett színházi előadás élményeiről képes tárgyszerűségre törekvő, élményszerű beszámolót tartani társainak.
3.4.	művelődési intézményrendszer Magyarországon	néhány adat megismerése a magyarországi művelődési intézményrendszer szervezetéről és működéséről az osztálykirándulások előkészítése érdekében	Ismeri az osztállyal közösen meglátogatott művelődési intézmények nevét, címét, az ott végezhető tevékenységeket (szakkörök nevét), nyitvatartási idejét.	Ismeri az osztállyal közösen meglátogatott művelődési intézmények nevét, címét, az ott végezhető tevékenységeket (szakkörök nevét), nyitvatartási idejét. Ismeri az ott dolgozók munkakörét.
B)	HELYESÍRÁS, ANYANYELVISMERET	HELYESÍRÁS, ANYANYELVISMERET TANULÁSA		
I.	HELYESÍRÁS	A HELYESÍRÁS TANULÁSA		
1.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása és a helyesírási elemzés menetének megtanulása a helyesejtési, valamint a nyelvtani és helyesírási ismeretek aktualizálása révén*		
1.1.	időtartam-jelölés	az időtartam jelölésének gyakorlása		
1.1.1.	időtartam-jelölés a szótőben	időtartam-jelölés gyakorlása toldalék nélküli szavak írásával	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el időtartamhibát a toldalék nélküli szavak írásában, egy kis segítséggel azt ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el időtartam-hibát a toldalék nélküli szavak írásában, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett időtartam-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.1.2.	időtartam-jelölés toldalékos szavakban	időtartam-jelölés gyakorlása határozóragot, tárgyragot, névszóképzőt és igeképzőt tartalmazó szavak írásával	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el időtartamhibát a határozóragot, tárgyragot, névszóképzőt és igeképzőt tartalmazó szavak írásakor, egy kis segítséggel azt ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el időtartam-hibát a határozóragot, tárgyragot, névszóképzőt és igeképzőt tartalmazó szavak írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett időtartam-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.1.3.	időtartam-jelölés névutókban	időtartam-jelölés névutók írásával	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el időtartamhibát a névutók írásakor, egy kis segítséggel azt ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el időtartam-hibát a névutók írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett időtartam-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.4.	időtartam-jelölés fokozott melléknevekben	időtartam-jelölés gyakorlása fokozott alakú melléknevek írásával	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el időtartamhibát a fokozott alakú melléknevek írásakor, egy kis segítséggel azt ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el időtartam-hibát a fokozott alakú melléknevek írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett időtartam-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.1.5.	időtartam-jelölés múlt idejű igékben	időtartam-jelölés gyakorlása múlt idejű igék írásával	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el időtartamhibát a múlt idejű igék írásakor, egy kis segítséggel azt ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el időtartam-hibát a múlt idejű igék írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett időtartam-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.2.	a hasonulás és összeolvadás helyesírása	mássalhangzó-hasonulás és mássalhangzó-összeolvadást tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása		
1.2.1.	az írásban jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzésének és helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el hangkapcsolat-hibát az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak írásakor, egy kis segítséggel azokat is ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el hangkapcsolat-hibát az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett hangkapcsolat-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.2.2.	az írásban nem jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzésének és helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el hangkapcsolathibát az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak írásakor, egy kis segítséggel azokat is ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el hangkapcsolat-hibát az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett hangkapcsolat-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.2.3.	az összeolvadás helyesírása	az összeolvadást tartalmazó szavak elemzésének és helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el hangkapcsolathibát az összeolvadást tartalmazó szavak írásakor, egy kis segítséggel azokat is ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el hangkapcsolat-hibát az összeolvadást tartalmazó szavak írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett hangkapcsolat-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.4.	a részleges hasonulás helyesírása	a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzésének és helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben csak ritkán követ el hangkapcsolathibát a részleges hasonulást tartalmazó szavak írásakor, egy kis segítséggel azokat is ki tudja javítani.	Diktálás során nem követ el hangkapcsolat-hibát a részleges hasonulást tartalmazó szavak írásakor, fogalmazás közben is csak ritkán. Fogalmazás közben elkövetett hangkapcsolat-hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.3.	a tulajdonnevek helyesírása	a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása		
1.3.1.	a személynevek helyesírása	személynevek helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben kis segítséggel helyesen írja a személyneveket.	Diktálás során és fogalmazás közben helyesen írja a személyneveket.
1.3.2.	az állatnevek helyesírása	állatnevek helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben kis segítséggel helyesen írja az állatneveket.	Diktálás során és fogalmazás közben helyesen írja az állatneveket.
1.3.3.	a földrajzi nevek helyesírása	földrajzi nevek helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben kis segítséggel helyesen írja a gyakorolt földrajzi neveket.	Diktálás során és fogalmazás közben ritkán írja hibásan a földrajzi neveket. Fogalmazás közben elkövetett hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.3.4.	a könyv- és folyóiratcímek helyesírása	könyv- és folyóiratcímek helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben kis segítséggel helyesen írja a gyakorolt könyv- és folyóiratcímeket.	Diktálás során és fogalmazás közben ritkán írja hibásan a könyv- és folyóiratcímeket. Fogalmazás közben elkövetett hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.3.5.	az intézménynevek helyesírása	intézménynevek helyesírásának gyakorlása	Diktálás során és fogalmazás közben kis segítséggel helyesen írja a gyakorolt intézményneveket.	Diktálás során és fogalmazás közben ritkán írja hibásan az intézményneveket. Fogalmazás közben elkövetett hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével javítani tudja.
1.4.	különírás és egybeírás	a különírás és az egybeírás gyakorlása		
1.4.1.	az igekötős igék helyesírása	az igekötős igék helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja az igekötős igéket.	Helyesen írja az igekötős igéket.
1.4.2.	névutós szerkezetek	névutós szószerkezetek helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja a névutós szószerkezeteket.	Helyesen írja a névutós szószerkezeteket.
1.4.3.	a birtokos jelzős szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása	birtokos jelzős szószerkezetek, ill. szóösszetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a birtokos jelzős szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.	Ritkán írja hibásan a birtokos jelzős szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.
1.4.4.	a minőségjelzős szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása	minőségjelzős szószerkezetek, ill. szóösszetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a minőségjelzős szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.	Ritkán írja hibásan a minőségjelzős szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.5.	a tárgyas szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása	tárgyas szószerkezetek, ill. szóösszetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a tárgyas szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.	Ritkán írja hibásan a tárgyas szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.
1.4.6.	a határozós szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása	határozós szószerkezetek, ill. szóösszetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a határozós szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.	Ritkán írja hibásan a határozós szószerkezeteket, ill. szóösszetételeket.
1.5.	a hagyományos írásmód	a hagyományos írásmód gyakorlása		
1.5.1.	a *j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének gyakorlása szavak írásával	Diktálás során és fogalmazás közben kevés hibával jelöli a *j* hangot a begyakorolt szavak esetében. A *j* hang hibás jelölését szótár segítségével önállóan ki tudja javítani.	Diktálás során és fogalmazás közben hibátlanul jelöli a *j* hangot a begyakorolt szavak esetében.
1.5.2.	a családnevek helyesírása	a családnevek helyesírásának gyakorlása és a névkincs bővítése	Diktálás során és fogalmazás közben kevés hibával jelöli a gyakorolt családneveket.	Diktálás során és fogalmazás közben helyesen írja a gyakorolt családneveket.
1.6.	az írásjelek használata	a mondatkezdő nagybetű jelölése, a mondatközi és mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása		
1.6.1.	a mondatkezdő nagybetűk használata	mondatkezdő nagybetű használatának gyakorlása	A mondatot minden esetben nagy kezdőbetűvel írja.	A mondatot minden esetben nagy kezdőbetűvel írja.
1.6.2.	a mondatvégi írásjelek használata	a mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása	Az egyszerű mondatok végét általában a megfelelő írásjellel jelöli.	Az egyszerű mondatok végét minden esetben a megfelelő írásjellel jelöli. Az összetett mondatok végét is általában helyesen jelöli.
1.6.3.	a mondatközi írásjelek használata	a mondatközi írásjelek (vessző, pontosvessző, kettőspont, gondolatjel) használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatok írása során	Egyszerű és összetett mondatok írása során segítséggel helyesen használja a mondatközi írásjeleket.	Egyszerű és összetett mondatok írása során általában helyesen használja a mondatközi írásjeleket.
1.6.4.	a kötőszók használata az egyszerű és az összetett mondatokban	a kötőszók használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatokban	Egyszerű és összetett mondatok írása során segítséggel helyesen használja a kötőszókat.	Egyszerű és összetett mondatok írása során általában helyesen használja a kötőszókat.
1.7.	a számnevek helyesírása	a számnevek helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja a sorszámneveket.	Helyesen írja a számneveket.
1.8.	a rövidítések helyesírása	a rövidítések helyesírásának gyakorlása	Különbséget tud tenni az állandó és az alkalmi rövidítés között. Az elkövetett rövidítési hibáit segítséggel javítani tudja.	Nem vét hibát az állandó rövidítések helyesírásában.
1.9.	a keltezés helyesírása	a keltezés helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel hibátlanul tudja írni a keltezést.	A keltezés – valamennyi helyesírásilag szabályozott esetét – hibátlanul le tudja írni.
1.10.	az elválasztás helyes használata	az elválasztás gyakorlása	Elválasztási hibát csak ritkán követ el. Ha figyelmeztetik a hibájára, ki tudja azt javítani.	Elválasztási hibát nem követ el.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Helyesírási szabályzat*	*A helyesírási szabályzat használatának gyakorlása*	Kis segítséggel használni tudja a *helyesírási szabályzat*ot.	Önállóan tudja használni a *helyesírási szabályzat*ot.
II.	HELYES NYELVHASZNÁLAT	A HELYES NYELVHASZNÁLAT GYAKORLÁSA NYELVTANI ISMERETEK AKTUALIZÁLÁSÁVAL		
1.	*Helyes igeragozás*	*A helyes igeragozás gyakorlása*		
1.1.	a *-suk, -s*ük (tárgyas ragozás, felszólító mód) helyes használata	a *-suk-, -sük* (tárgyas ragozás, felszólító mód) helyes használatának gyakorlása	Felismeri az alanyi és a tárgyas ragozású igealakokat, azokat fogalmazás során mind kijelentő módban, mind pedig felszólító módban – kis segítséggel – helyesen használja.	Felismeri az alanyi és a tárgyas ragozású igealakokat, azokat fogalmazás során mind kijelentő módban, mind pedig felszólító módban általában helyesen használja.
1.2.	a *-nák, -nék, -nánk, -nénk* helyes használata	a *-nák, -nék* és a *-nánk, -nénk* helyes használatának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a fogalmazás során a *-nák* és *-nék* toldalékokat.	Helyesen használja a fogalmazás során a *-nák* és *-nék* , valamint a *-nánk* és *-nénk* toldalékokat.
2.	*Névszók helyes toldalékolása*	*A névszók helyes toldalékolásának gyakorlása*		
2.1.	a tulajdonnevekhez kapcsolódó -i melléknévképző helyes használata	a tulajdonnevekhez járuló melléknévképző helyes használatának gyakorlása (pl. Dobogókő-dobogókői, Nyíregyháza-nyíregyházi)	Segítséggel helyesen tudja használni a tulajdonnevekhez járuló melléknévképzőt.	Helyesen használja a tulajdonnevekhez járuló melléknévképzőt.
2.2.	a tulajdonnevekhez járuló határozóragok helyes használata	a tulajdonnevekhez járuló határozóragok helyes használatának gyakorlása (pl. Dobogókő-Dobogókőn)	Segítséggel helyesen tudja használni a tulajdonnevekhez járuló határozóragokat.	Helyesen tudja használni a tulajdonnevekhez járuló határozóragokat.
2.3.	az -i végű névszók birtokos személyragjának helyes használata több birtokra utalás esetén	az *-i* végű névszók birtokos személyragja használatának gyakorlása több birtokra utalás esetén (pl. kocsi-kocsii, kocsijai)	Segítséggel helyesen tudja használni az *-i* végű névszók birtokos személyragját több birtokra utalás esetén.	Helyesen tudja használni az -i végű névszók birtokos személyragját több birtokra utalás esetén.
3.	*Mondatrészek nyelvhelyességi normái*	*A mondatrészek (szószerkezetek) nyelvhelyességi normáinak megismerése és gyakorlása*		
3.1.	az alany-állítmány egyeztetése	az alany és az állítmány egyeztetésének gyakorlása	Kis segítséggel képes az alany és az állítmány egyeztetésére.	Képes az alany és az állítmány egyeztetésére.
3.2.	az őket – azokat helyes használata	az őket – azokat helyes használatának gyakorlása	Segítséggel helyesen tudja használni az őket – azokat névmásokat.	Helyesen használja a fogalmazás során az őket – azokat névmásokat.
3.3.	a határozók helyes használata	a határozók helyes használatának gyakorlása		
3.3.1.	a *-ba, -be, -ban, -ben* határozóragok helyes használata	a *-ba, -be*, ill. a *-ban, -ben* helyes használatának gyakorlása	kis segítséggel helyesen használja a fogalmazás során a *-ba, -be* és a *-ban, -ben* toldalékokat.	Helyesen használja a fogalmazás során a *-ba, -be* és a *-ban, -ben* toldalékokat.
3.3.2.	a *-nál, -nél, -kor* határozóragok helyes használata	a *-nál, -nél és a -kor* helyes használatának gyakorlása	Segítséggel helyesen használjaa fogalmazás során a a *-nál*, *-nél* és a *-kor* toldalékokat.	Helyesen használja a fogalmazás során a *-nál*, *-nél* és a *-kor* toldalékokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	a jelzők helyes használata	a jelzők helyes használatának gyakorlása		
3.4.1.	a számnév jelzői használata, többségre utalás esetében	a számnév jelzői használatának gyakorlása a jelző és a jelzett szó többségre utalása esetében	Segítséggel helyesen használja jelzőként a számnevet.	Helyesen használja a fogalmazás során jelzőként a számnevet.
3.4.2.	a birtokos jelző ragjának helyes használata	a birtokos jelző ragjának helyes használata gyakorlása	Segítséggel helyesen használja a birtokos jelző ragját.	Helyesen használja a fogalmazás során a birtokos jelző ragját.
4.	*A névelők helyes használata*	*A névelők helyes használatának gyakorlása*	Segítséggel helyesen használja a névelőket.	Helyesen használja a fogalmazás során a névelőket.
III.	NYELVTANI MŰVELETEK	NYELVTANI MŰVELETEK GYAKORLÁSA		
1.	*Bővítés*	*A bővítés gyakorlása*	Segítséggel tud bővítést végezni.	Tud bővítést végezni.
2.	*Szűkítés*	*A szűkítés gyakorlása*	Segítséggel tud szűkítést végezni.	Tud szűkítést végezni.
3.	*Kapcsolás*	*A kapcsolás gyakorlása*	Segítséggel tud kapcsolást végezni.	Tud kapcsolást végezni.
4.	*Átalakítás*	*Az átalakítás gyakorlása*	Segítséggel tud átalakítást végezni.	Tud átalakítást végezni.
5.	*Helyettesítés*	*A helyettesítés gyakorlása*	Segítséggel tud helyettesítést végezni.	Tud helyettesítést végezni.
C)	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM	BESZÉDMŰVELÉS, KOMMUNIKÁCIÓ, ILLEM		
I.	HELYESEJTÉS	HELYESEJTÉS-TANULÁS		
1.	*Helyesejtés*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*		
1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegolvasás közben	Szókapcsolatokat és egyszerű mondatokat – kevés hibával – a légzéstechnika normáira tekintettel képes ejteni.	Szókapcsolatokat, egyszerű és összetett mondatokat a légzéstechnika normáira tekintettel képes ejteni.
1.1.2.	ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása versrészlet- és szövegolvasás közben, valamint mondókák, versek mondásával	Vers- és prózamondás és olvasás közben ritkán követ el artikulációs hibákat.	Vers- és prózamondás, szövegolvasás közben helyesen artikulál. Ajakartikulációs hibát spontán beszéd közben ritkán követ el.
1.1.3.	beszédritmus	ritmusgyakorlatok végzése jól ritmizálható versek olvasásával	Ritmusgyakorlatokat tud végezni kis segítséggel nyelvtörők, sorolók, mondókák utánmondásával és olvasásával.	Mivel helyesen ejti az időtartamot, beszédritmusa megfelelő.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.4.	időtartam	az időtartam érzékeltetésének gyakorlása szópárok, szókapcsolatok és szöveg olvasásával	Versmondás és olvasás közben – előzetes felkészülés után – helyesen ejti az időtartamot.	Spontán beszéd közben is helyesen ejti a hangok időtartamát.
1.1.5.	hangsúly	a hangsúlyozás gyakorlása mondatok és szöveg olvasásával	Versmondás és olvasás közben – előzetes felkészülés után –helyesen hangsúlyoz.	Helyesen hangsúlyoz. Az elolvasandó szövegekben kevés segítséggel jelölni is tudja a nyomatékot.
1.1.6.	hanglejtés	a hanglejtés gyakorlása szöveg olvasásával	Versmondás és olvasás közben – ha előzetesen felkészült rá – megfelelő a hanglejtése.	A hanglejtése vers- és prózamondás, valamint hangos olvasás közben a normához igazodik.
1.1.7.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás közben	A beszédfolyamat-váltásokat tanítói segítséggel jelölni tudja a felolvasandó szövegben.	A beszédfolyamat-váltásokat kevés segítséggel jelölni tudja a felolvasandó szövegekben.
1.1.8.	beszédszünet	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása vers- és prózarészlet olvasása, valamint szövegalkotás közben	A szünettartás helyeit tanítói segítséggel jelölni tudja a felolvasandó szövegben.	A szünettartás helyeit kevés segítséggel jelölni tudja.
1.2.	helyesejtési hibajavítás	a hangos olvasás és szövegmondás (vers- és prózamondás) közben elkövetett helyesejtési hibák felismerése és javítása: időtartamhiba, hanglejtéshiba, hibás artikuláció, hangsúlyhibák, hibás szünettartás és hibás levegővétel, valamint a beszédfolyamat-váltások hibáinak javítása tanulói és/vagy nevelői visszajelzésre	Helyesejtési hibáit tanítói visszajelzésre javítani tudja.	A helyesejtési hibáit önállóan képes javítani.
2.	*Helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás gyakorlása*		
2.1.	vers- és prózamondás, szünettartás, levegővétel	vers- és prózamondás gyakorlása a szünetek és a levegővételi helyek megtartásával	Vers- és prózamondás közben – előzetes begyakorlás után – a szüneteket és a levegővételi helyeket megtartja.	Verset és prózát helyes szünettartással és levegővétellel képes mondani.
2.2.	vers- és prózamondás, fő- és mellékhangsúlyok	vers- és prózamondás gyakorlása a fő- és mellékhangsúlyok megtartásával	Vers- és prózamondás közben – előzetes begyakorlás után – a fő- és mellékhangsúlyokat megtartja.	Verset és prózát helyes hangsúllyal képes mondani.
2.3.	vers- és prózamondás, időtartam-érzékelés	vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel az időtartam helyes ejtésére	Vers- és prózamondás közben – előzetes begyakorlás után – nem vét időtartamhibát.	Verset és prózát helyes időtartammal képes mondani.
2.4.	vers- és prózamondás, beszédfolyamat-váltás	vers- és prózamondás gyakorlása a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával	Vers- és prózamondás közben – előzetes begyakorlás után -helyesen alkalmazza a beszédfolyamat-váltást.	Verset és prózát helyes beszédfolyamat-váltással képes mondani.
2.5.	vers- és prózamondás, ritmusérzékeltetés	vers- és prózamondás gyakorlása a ritmus érzékeltetésével	Vers- és prózamondás közben – előzetes begyakorlás után – nem vét ritmushibát.	Verset és prózát helyes ritmussal képes mondani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ	BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Szövegalkotás*	*Szövegalkotás tanulása*		
1.1.	kapcsolattartás és kapcsolatteremtés illemszabályai	a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás illemszabályainak tanulása és megtartása mindennapi helyzetekben; nyelvi sémák, nem nyelvi eszközök felismerése, kezelésük tanulása; a kapcsolat indokolatlan vagy durva megszakításának tudatosítása	Kapcsolatot tud teremteni és – kis segítséggel – tartani.	Kapcsolatot tud teremteni és tartani.
1.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás tanulása; a közlés felhívó (felszólító) funkciójának udvarias érvényesítése a mindennapi helyzetekben		
1.2.1.	kérés, tudakozódás	kérés, tudakozódás: segítségkérés, kísérőtől táborban; felsőtagozatos tanártól az iskolában, idegen embertől az utcán, közművelődési intézményekben; tudakozódás telefonon (pl. menetrendről)	Kis segítséggel tud felnőttektől, gyerekektől tudakozódni a helyes nyelvi formák alkalmazásával alkalmi, iskolai, valamint szolgáltató és közművelődési intézményekben folyó kommunikáció során.	Tud tudakozódni, a helyes nyelvi formák alkalmazásával alkalmi, iskolai vagy a szolgáltató és közművelődési intézményekben folyó kommunikáció során élőbeszédben és telefonon keresztül. Veszélyhelyzetekben is tudja alkalmazni a tudakozódás helyes nyelvi formáit.
1.2.2.	meghívás	szülők és más felnőttek, gyerekek meghívása gyermekrendezvényekre	Kis segítséggel képes gyerekcsoportot és egy-két ismerős felnőttet meghívni gyermekrendezvényekre helyes kapcsolatfelvétellel és kapcsolattartással, pontos reproduktív szövegalkotással.	Tud gyerekcsoportot és egy vagy több felnőttet meghívni gyermekrendezvényre helyes kapcsolatfelvétellel, kapcsolattartással, helyes szövegalkotással.
1.3.	véleménynyilvánítás	a véleménynyilvánítás tanulása		
1.3.1.	a közlés érzelmeket kifejező funkciója	a közlés érzelmeket kifejező funkciójának felismerése képek, mindennapi helyzetek elemzése folyamán	Segítséggel felismeri a közlés érzelmeket kifejező funkcióját képek, mindennapi helyzetek elemzése során.	Önállóan felismeri a közlés érzelmeket kifejező funkcióját képek, mindennapi helyzetek elemzése során.
1.3.2.	a sérelem, jogos panasz bejelentése	a sérelem, jogos panasz, bejelentés pontos megfogalmazása, lehetőleg az érzelemkifejezés kiküszöbölésével	Sérelmét, panaszát el tudja mondani 2–5 mondatos összefüggő elbeszélő vagy leíró szövegben. A szöveg tartalmazza a kérdéses esemény helyét, idejét és szereplőit, valamint a megértéshez nélkülözhetetlen körülményeket.	Sérelmét, bejelentését el tudja mondani pontos elbeszélő vagy leíró szöveggel, amely tartalmazza a kérdéses eseményt (eseményeket), annak helyét, idejét, szereplőit, a konfliktus feltételezett okát és a megoldási javaslatot.
1.3.3.	a vélemény kifejtése	a vélemény kifejtésének tanulása; a szerepcsere gyakorlása	Segítséggel képes a bejelentés, sérelem megfogalmazására.	Önállóan, tárgyszerűségre törekedve képes a bejelentés, sérelem megfogalmazására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.4.	értékelés	az értékelés tanulása	Adott és választott szempontok szerint – segítséggel – értékelő szöveget tud mondani néhány tanult szakszót is alkalmazva.	Adott és választott szempontok szerint koherens értékelő szöveget tud mondani a tanult szakszókat is alkalmazva.
1.3.5.	vita	a vita tanulása (érvelés, bizonyítás, cáfolás, szerepcsere)	Spontán módon kialakuló viták során is alkalmazkodni tud a vitatkozás szabályaihoz. Segítséggel követni tudja a vitát.	Spontán módon kialakuló viták során is alkalmazkodni tud a vitatkozás szabályaihoz. Követni tudja a vitát. Érveit és cáfolatait tématartással tudja megfogalmazni.
1.4.	tájékoztató- ábrázoló szövegek	tájékoztató- ábrázoló szövegek alkotása		
1.4.1.	elbeszélés	elbeszélés alkotása		
1.4.1.1.	elbeszélés kép, képzőművészeti alkotás, zene, leírt élethelyzetek alapján	elbeszélés alkotása kép, képzőművészeti alkotás, magnószalagon rögzített zene, valamint írásban adott élethelyzetek alapján	Legalább 5–8 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélő szöveget tud alkotni kép, képzőművészeti alkotás, magnószalagon rögzített zene, valamint írásban adott élethelyzetek alapján.	Hallott zeneműrészletről, látott képzőművészeti alkotásról, valamint írásban adott élethelyzetek alapján koherens szöveget tud mondani, amelyben alkalmazza a szükséges megnevezéseket és terminusokat.
1.4.1.2.	elbeszélés élmény, fantázia alapján	elbeszélés alkotásélmény, fantázia alapján kiscsoportban; a közlés tájékoztató (megismertető) funkciójának érvényesítése, tekintettel az első és a második személy közös ismereteire	Legalább 5–8 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélő szöveget tud alkotni élmény, fantázia alapján.	Koherens, expresszív elbeszélő szöveget tud mondani élmény, fantázia alapján, amely nem tartalmaz nyelvhelyességi hibát.
1.4.1.3.	mesealkotás	a mesealkotás gyakorlása	Adott meseelemek vagy meseszituáció alapján mesét tud alkotni.	Mesét tud alkotni, amely megfelel az elbeszélésnél leírt kritériumoknak.
1.4.2.	üzenetközvetítés	üzenetközvetítés tanítóknak, szülőknek, gyerekeknek	Képes üzenetközvetítéskor 5-6 mondatnyi félreproduktív és 2–3 mondatnyi reproduktív szöveg alkotására.	Képes üzenetközvetítéskor 5–20 mondatnyi félreproduktív és 2–7 mondatnyi reproduktív szöveg alkotására.
1.4.3.	leírás	a leírás tanulása		
1.4.3.1.	leírás szövegekről, állatokról	állatok, növények leírása egyéni megfigyelés alapján	5–8 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget tud alkotni élőlényekről.	Képes leíró szöveget alkotni élőlényekről.
1.4.3.2.	tevékenység, tapasztalat	tevékenység leírása, tapasztalatok és megfigyelés alapján	5–8 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget tud alkotni tevékenységekről.	Képes leíró szöveget alkotni tevékenységekről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.3.3.	leírás személyekről	személyek jellemzése (valóságos személyek, történelmi alakok, irodalmi alkotások hősei)	5–8 predikatív szerkezetből álló jellemzést tud alkotni.	Ismert személyeket jellemezni tud a tanult szakszók alkalmazásával szövegszerűen. Eközben helyesen tudja alkalmazni a következő szavakat: türelmes, kitartó, türelmetlen, önálló, önállótlan, szerény, dicsekvő, lelkiismeretes, pontos, alapos, felületes, pontatlan, fegyelmezett, fegyelmezetlen, őszinte, hazudós, bátor, gyáva, segítőkész, jószívű, önző, irigy, udvarias, udvariatlan, tapintatos, tapintatlan, gyengéd, durva, barátságos, barátságtalan, nyílt, közömbös, bizalmatlan, zárkózott, magabiztos, lelkiismeretfurdalásos, önmagában bizonytalan. Ezekkel a szavakkal önmagát is tudja jellemezni.
1.4.3.4.	leírás tárgyakról	tárgyak leírása	5–8 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget tud alkotni tárgyakról.	Képes leíró szöveget alkotni tárgyakról.
1.4.3.5.	leírás térről	tér leírása (útbaigazítás kérésre, valamint érdeklődő vagy vendég felnőttek tájékoztatása saját kezdeményezésre)	5–8 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget tud alkotni térről.	Képes leíró szöveget alkotni térről.
1.4.4.	társalgás	társalgás kiscsoportban, élmények, „távoli témák”, elképzelt események alapján		
1.4.4.1.	szerepcsere	a szerepcsere gyakorlása	Kiscsoportos kommunikáció során általában nem szakítja félbe indokolatlanul mások beszédét.	Kiscsoportos kommunikáció során indokolatlanul nem szakítja félbe mások beszédét.
1.4.4.2.	az érintkezés nyelvi és nem nyelvi eszközei	az érintkezés nyelvi és nem nyelvi eszközeinek (térközszabályozás, testtartás, gesztus, arcjáték, tekintet, érintés, nem nyelvi hangadás) felismerése, kép, filmrészlet, a mindennapi élet elemzése közben, a nyelvi és nem nyelvi eszközök kezelésének gyakorlása	Tanítói kérésre ki tudja javítani kommunikációs hibáit (pl. nem megfelelő testtartás, tekintettartás hiánya, hibás térköz korrigálása, hangerő csökkentése vagy növelése).	Társakkal és felnőttekkel a tanult kommunikációs normáknak megfelelően érintkezik.
1.4.4.3.	az érintkezés nyelvi és nem nyelvi eszközeinek együttes működése	a nyelvi és nem nyelvi eszközök együttes működésének felismerése, viszonyuk megnevezése (ismétlés, ellentmondás, kiegészítés, hangsúlyozás, helyettesítés); a nyelvi és nem nyelvi eszközök együttes helyes használatának gyakorlása	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni az érintkezés nyelvi és nem nyelvi eszközeinek együttes működését és viszonyát.	Önállóan felismeri, meg tudja nevezni az érintkezés nyelvi és nem nyelvi eszközeinek együttes működését és viszonyát. Együtt képes használni ezeket az eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.4.4.	személyek érintkezési szokásai	személyek jellemzése érintkezési szokásaik alapján	Segítséggel képes ismert személyeket jellemezni érintkezési szokásaik alapján.	Önállóan képes ismert személyeket jellemezni érintkezési szokásaik alapján.
2.	*Szövegbefogadás, szövegértés*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*		
2.1.	szándéknyilvánítás fogadása	a szándéknyilvánítás fogadásának tanulása		
2.1.1.	válaszolás tudakozódásra	a segítőkész válaszolás gyakorlása tudakozódásra	Kis segítséggel válaszolni tud a tudakozódásra a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.	Válaszolni tud a tudakozódásra a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.
2.1.2.	válaszolás meghívásra	az udvarias válaszolás gyakorlása meghívásra	Kis segítséggel válaszolni tud a meghívásra a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.	Válaszolni tud a meghívásra a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.
2.2.	szövegértés magyarázat befogadása, társalgás, vita során	szövegértés elbeszélő, leíró, magyarázó szövegek befogadása, valamint társalgás, vita során		
2.2.1.	figyelmes meghallgatás	a figyelmes meghallgatás gyakorlása kiscsoportban, az indokolatlan közbeszólás szükségletének leküzdése	Rövidebb terjedelmű magyarázó, leíró és elbeszélő szövegeket képes befogadni, kérdések segítségével tömörítve reprodukálni.	Hosszabb magyarázó, leíró és elbeszélő szövegeket képes befogadni, tömörítve reprodukálni.
2.2.2.	a kommunikáció körülményei az elhangzó szövegben	az elhangzó szövegben (esetleg képen) a kommunikáció körülményeinek (hely, idő, esemény, a közlés tárgya) felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a kommunikáció körülményeit (hely, idő, esemény, a közlés tárgya) elhangzó szövegben.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni a kommunikáció körülményeit (hely, idő, esemény, a közlés tárgya) elhangzó szövegben.
2.2.3.	kérdésfeltevés	kérdésfeltevés a hiányzó vagy nem kellőképpen kifejtett információk tisztázására	Az elhangzó szöveggel kapcsolatban – segítséggel – fel tud tenni egy-két lényegre irányuló kérdést.	Az elhangzó szöveggel kapcsolatban lényegre irányuló kérdéseket tud feltenni.
2.2.4.	szerepcsere (tématartás, témaépítés, helyreigazítás)	szerepcsere gyakorlása az illemszabályoknak megfelelően (tématartás, témaépítés, helyreigazítás)	Kiscsoportos kommunikáció során – kis segítséggel – alkalmazkodni tud a társalgás szabályaihoz.	A szövegek alapján folyó vitában részt tud venni. Kiscsoportos kommunikáció során alkalmazkodni tud a társalgás szabályaihoz – spontán beszélgetések során is. Szövegalkotásában tématartó, témaépítő, a helyreigazítást tapintatosan és pontosan tudja végezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ILLEM	AZ ILLEM TANULÁSA			
1.	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok*	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*	Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályokat kevés segítséggel fel tudja sorolni, képes illemtudóan viselkedni. Ha hibázik, kis segítséggel javítani tudja illetlen viselkedését.	Ismeri és önállóan meg tudja fogalmazni az iskolai viselkedésre vonatkozó normákat. Általában meg is tartja azokat.	**EU**
2.	*Az étkezés (terítés, evés) illemszabályai*	*Az étkezés (terítés, evés) gyerekekre, illetve felnőttekre vonatkozó illemszabályainak tanulása*	Ismeri az étkezés illemszabályait. Étkezés közben tud illemtudóan viselkedni. Ha hibázik, kis segítséggel javítani tudja illetlen viselkedését.	Ismeri és önállóan meg tudja fogalmazni az étkezés (terítés, evés) illemszabályait. Általában meg is tartja azokat.	
3.	*A közlekedésre vonatkozó illemszabályok*	*A közlekedésre vonatkozó, a gyerekeket, ill. a felnőtteket érintő illemszabályok tanulása*	Ismer néhányat a közlekedésre vonatkozó illemszabályok közül. A gyalogos közlekedés közben általában illemtudóan tud viselkedni.	Ismeri és önállóan meg tudja fogalmazni a közlekedés során megtartandó normákat. Viselkedése megfelel az illemszabályoknak.	
4.	*Az otthoni viselkedés illemszabályai*	*Az otthoni viselkedés (felnőtteket is érintő) illemszabályok tanulása*	Ismer néhány olyan illemszabályt, amely az otthoni viselkedésre vonatkozik.	Ismeri az otthoni viselkedésre vonatkozó illemszabályokat.	
5.	*A jó megjelenés, (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, ruházat tisztasága) illemszabályai*	A jó megjelenés, (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, ruházat tisztasága) illemszabályainak tanulása, tekintettel a felnőtteket is érintő szabályokra is	Ismer néhány olyan illemszabályt, amely a jó megjelenésre vonatkozik.	Tudja, mit jelent jó megjelenésűnek lenni.	
6.	*A vásárlás illemszabályai*	*A vásárlás – felnőtteket is érintő – illemszabályainak megismerése, tanulása*	Vásárlás közben általában képes illemtudóan viselkedni.	Ismeri és önállóan meg tudja fogalmazni a vásárlásra vonatkozó, tanult illemszabályokat.	
7.	*A szabadidős tevékenységekre vonatkozó illemszabályok*	*A szabadidős tevékenységekre vonatkozó illemszabályok tanulása*			
7.1.	a könyvek és a könyvtár használatának illemszabályai	a könyvek használata és a könyvtárban való viselkedés illemszabályainak tanulása	Tudja, hogyan kell viselkednie könyvtárban, hogyan illik használni a kölcsönzött könyveket.	Önállóan fel tudja idézni a könyvtárban való viselkedés és a könyvhasználat illemszabályait. A könyvtárban illemtudóan viselkedik.	
7.2.	a mozi- és színházlátogatás illemszabályai	a mozi- és a színházlátogatás illemszabályainak tanulása	Tudja, hogyan illik viselkednie moziban, színházban.	Önállóan fel tudja idézni a moziban, színházban megtartandó viselkedési normákat. A moziban, színházban illemtudóan viselkedik.	
7.3.	a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályai	a kiállítás- és múzeumlátogatás illemszabályainak tanulása	Tudja, hogyan illik viselkednie kiállításon, múzeumban.	Önállóan fel tudja idézni a kiállítás és múzeumlátogatás közben érvényesítendő illemszabályokat. Kiállításon, múzeumban illemtudóan viselkedik.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.4.	a televíziózás illemszabályai internetezés illemszabályai	a televíziózás illemszabályainak tanulása	Ismeri a televíziózás illemszabályait.	Ismeri és képes megtartani a televíziózás illemszabályait.
7.5.	a játék, sport illemszabályai	a játék és a sportolás illemszabályainak tanulása	Ismeri a játék és a sportolás közben megtartandó illemszabályokat.	Ismeri és általában megtartja a játék és a sportolás közben megtartandó illemszabályokat.
7.6.	a kirándulás, túra illemszabályai	kirándulás, túra illemszabályainak tanulása	Ismeri a kirándulás, túra közben megtartandó illemszabályokat.	Ismeri és általában megtartja a kirándulás, túra közben megtartandó illemszabályokat.
7.7.	az üdülés, strandolás illemszabályai	az üdülés, strandolás illemszabályainak tanulása	Ismeri az üdülés, strandolás közben megtartandó illemszabályokat.	Ismeri és általában megtartja az üdülés, strandolás közben megtartandó illemszabályokat.
7.8.	a külföldön való viselkedés illemszabályai	a külföldön való viselkedés illemszabályainak tanulása	Ismeri a külföldön való viselkedés illemszabályait.	Ismeri és általában megtartja a külföldön való viselkedés illemszabályait.
8.	*Az ajándékozás illemszabályai*	*Az ajándékozás (ajándékadás, ajándékfogadás) felnőtteket is érintő illemszabályainak tanulása*	Ismeri az ajándékozás, ajándékfogadás illemszabályait.	Ismeri és megtartja az ajándékozás, ajándékfogadás illemszabályait.
9.	*Az írásbeli érintkezésre (levél, távirat, képes levelezőlap) vonatkozó illemszabályok*	*Az írásbeli érintkezésre (levél, távirat, képes levelezőlap) vonatkozó illemszabályok tanulása*	Ismeri az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályokat.	Ismeri és általában megtartja az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályokat.
10.	*A telefonálás illemszabályai SMS szabályai*	*A telefonálás illemszabályainak tanulása*	Ismeri a telefonálásra vonatkozó illemszabályokat.	Ismeri és általában megtartja a telefonálásra vonatkozó illemszabályokat.
11.	*Az elsősorban felnőttek tevékenységével (diplomáciával, kitüntetések átadásával, viselésével) kapcsolatos illemszabályok*	*Az elsősorban felnőttek tevékenységével (diplomáciával, kitüntetések átadásával, viselésével) kapcsolatos illemszabályok megismerése*	Ismer néhány elsősorban felnőttek tevékenységével (diplomáciával, kitüntetések átadásával, viselésével) kapcsolatos illemszabályt.	Ismeri az elsősorban felnőttek tevékenységével (diplomáciával, kitüntetések átadásával, viselésével) kapcsolatos illemszabályokat.
D)	FOGALMAZÁS	FOGALMAZÁS TANULÁSA		
I.	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSE ÉS KORRIGÁLÁSA	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS KORRIGÁLÁSÁNAK IRÁNYÍTÁSA		
1.	*Az elbeszélés*	*Az elbeszélés tanulása*	Tud legalább 4–6 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélést írni. Az elkészült szövegben nincs 4-nél több koherenciahiba, illetve 3-nál több nyelvhelyességi hiba.	Tud 5–20 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélő szöveget írni. A szövegben nem vét 2-nél többször a koherencia, valamint a nyelvhelyesség ellen. A párbeszédeket írásban tudja jelölni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.
1.2.	címadás	a választott téma leszűkítése címmel	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához – a téma leszűkítése érdekében – segítséggel címváltozatokat képes megfogalmazni.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott elbeszélés témájához – a téma leszűkítése érdekében – önállóan képes címváltozatokat megfogalmazni.
1.3.	időrend	az elbeszélés leírása időrendben	Segítséggel képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel élve, vázlatban és a vázlatot részletezve.	Önállóan képes az eseménysor időrendjét írásban rögzíteni az időbeliséget kifejező főnevekkel, időhatározószókkal, időpontot, időtartamot kifejező számnevekkel élve, vázlatban és a vázlatot részletezve.
1.4.	szerepcsere jelölése	az eseményben megvalósuló szerepcsere jelölése párbeszédes formában	Segítséggel képes az eseményben megvalósuló szerepcserét párbeszédes formában jelölni.	Önállóan képes az eseményben megvalósuló szerepcserét párbeszédes formában jelölni.
1.5.	szövegkorrekció	az elkészült szöveg javítása		
1.5.1.	második személy beavatottsága	az önkorrekció a második személy, az olvasó beavatottsága szempontjából	Segítséggel képes egy általa vagy más által készített elbeszélést javítani – ismerve a második személyt, annak beavatottságát, az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.	Ki tudja javítani saját vagy mások elbeszélését – ismerve a második személyt, annak beavatottságát, az elbeszélt eseményre vonatkozó előismereteit.
1.5.2.	időrend és mondatrend	az időrendnek megfelelő mondatrend helyességének ellenőrzése	Segítséggel képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.	Önállóan képes a tényleges időrendnek megfelelő mondatrend javítására egy tetszés szerinti elbeszélésben.
1.5.3.	felesleges mondatok törlése	a témához nem tartozó felesleges mondatok törlése	Segítséggel felismeri az elbeszélés témájához nem tartozó mondatokat. Egy-két minta alapján képes azok önálló javítására.	Önállóan felismeri az elbeszélés témájához nem tartozó mondatokat. Egy-két minta alapján képes azok önálló javítására.
1.5.4.	nem megfelelő szavak, szókapcsolat helyettesítése	a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok „kicserélése”	Segítséggel felismeri az elbeszélés bekezdésnyi egységeibe (szövegegységeibe) rosszul illeszkedő – helytelen vonzatú – szavakat, szókapcsolatokat. Egy-két minta alapján képes azok javítására.	Önállóan felismeri az elbeszélés bekezdésnyi egységeibe (szövegegységeibe) rosszul illeszkedő – helytelen vonzatú – szavakat, szókapcsolatokat. Egy-két minta alapján képes azok javítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Hír, hirdetés, meghívó*	*A hír, a hirdetés, a meghívó készítésének gyakorlása*	Adott hír, hirdetés, meghívó témájának körülhatárolása alapján – kis segítséggel – képes e műfajok követelményeinek megfelelő szöveget alkotni.	Adott vagy maga által választott – valós helyzetnek megfelelő – hír, hirdetés, meghívó témájának önálló körülhatárolása alapján képes e műfajok követelményeinek megfelelő szöveget alkotni.	
3.	*Riport*	*A riport tanulása*			
3.1.	második személy	a második személy megválasztása	A riport témájának megadása alapján segítséggel meg tudja keresni a második személyt.	A riport témájának megadása alapján önállóan meg tudja keresni a második személyt.	**VÉD**
3. 2.	problémagyűjtés	a problémák összegyűjtése, kérdések megfogalmazása a választott témában	Adott témák közül tetszés szerint kiválasztott témában segítséggel képes a problémák összegyűjtésére és azok különböző nézőpontú megfogalmazására.	Adott témák közül tetszés szerint kiválasztott témában önállóan képes a problémák összegyűjtésére és azok különböző nézőpontú megfogalmazására.	
3. 3.	riportkészítés	a riport megfogalmazása	Valóságos élethelyzetek alapján – segítséggel – képes a riport műfajának megfelelően szöveget alkotni.	Valóságos élethelyzetek alapján önállóan képes a riport műfajának megfelelően szöveget alkotni.	
3. 4.	riportjavítás	a riport javítása: önkorrekció a 3. 1.–3. 2. alapján	Segítséggel saját és más által írt – a riport műfajának megfelelő – szöveg javítására képes.	Saját és más által írt – a riport műfajának megfelelő – szöveg önálló javítására képes.	
4.	*Leírás*	*A leírás tanulása*	Önállóan tud legalább 4–6 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget alkotni tárgyról, élőlényről, tevékenységről. Leírásának tud címet adni. Leírása 4-nél több koherenciahibát és 3-nál több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.	Tud önállóan 5–15 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget írni tárgyakról, élőlényekről, térről, tevékenységről. A szöveg mondatait önállóan tudja a választott szempont szerint rendezni. Leírása 2–4-nél több koherenciahibát és 2-nél több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.	
4. 1.	a második személy	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához kis segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.	
4. 2.	a választott téma leszűkítése címmel	a választott téma leszűkítése címmel	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához – a téma leszűkítése érdekében – kis segítséggel képes címváltozatokat megfogalmazni.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott leírás témájához – a téma leszűkítése érdekében – önállóan képes címváltozatokat megfogalmazni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. 3.	a leírás szempontjai	a leírás szempontja(i)nak megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott témához a felkínált és lehetséges leírási szempontok sorából segítséggel ki tudja választani a legrelevánsabbat.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott témához a felkínált és lehetséges leírási szempontok sorából önállóan ki tudja választani a legrelevánsabbat.	
4. 4.	a leírás javítása	a leírás javítása: önkorrekció a 4.1.–4. 3. alapján	Segítséggel saját és más által írt – a leírás műfajának megfelelő – szöveg javítására képes.	Saját és más által írt – a leírás műfajának megfelelő – szöveg önálló javítására képes.	
5.	*A jellemzés*	*A jellemzés gyakorlása tanult irodalmi hős(ök) jellemzésével*			
5.1.	a második személy megválasztása	a második személy megválasztása	Egy tetszés szerint megadott vagy választott irodalmi hős jellemzéséhez kis segítséggel megtalálja a releváns második személyt.	Egy tetszés szerint megadott vagy választott irodalmi hős jellemzéséhez önállóan megtalálja a releváns második személyt. Több lehetséges második személyt is képes kiválasztani.	
5.2.	a megismertetésre kiválasztott irodalmi hős vagy jól ismert irodalmi személyiség jellemének bemutatása	a megismertetésre kiválasztott irodalmi hős vagy jól ismert irodalmi személyiség jellemének bemutatása cselekedetei, magatartása alapján	Az író által alkotott vagy népmesei hősről az adott szövegműben felismerhető cselekedetek, magatartások alapján jellemzést tud készíteni.	Az író által alkotott vagy népmesei hősről az adott szövegműben felismerhető cselekedetek, magatartások eredeti bővítésével, kiegészítésével jellemzést tud készíteni.	
5.3.	a jellemzés javítása	a jellemzés javítása: önkorrekció a 5.1.–5.2. alapján	Segítséggel saját és más által írt – a jellemzés műfajának megfelelő – szöveg javítására képes.	Saját és más által írt – a jellemzés műfajának megfelelő – szöveg önálló javítására képes.	
6.	*A levél*	*A levélírás gyakorlása*	Tud magánlevelet írni ismert felnőtteknek és gyerekeknek, amelyben hibátlan a megszólítás és a záradék.	Tud magánlevelet és hivatalos levelet írni ismert felnőtteknek és gyerekeknek, illetve iskolájának, amelyben hibátlan a megszólítás és a záradék.	**VÉD**
6.1.	a levél címzettje	a levél címzettjének: a második személynek a megválasztása	Ki tudja választani a levél címzettjét, a második személyt az általa ismert személyek köréből.	Ki tudja választani a levél címzettjét, a második személyt az általa ismert és nem ismert természetes és jogi személyek köréből.	
6.2.	a levél tárgya	a levél tárgyának megválasztása	Képes megválasztani a levél tárgyát – önnönmagát foglalkoztató témák, problémák világából – tekintettel a levél adelvát és lehetséges címzettjére.	Képes megválasztani a levél tárgyát – önnönmagát, illetve a vele kapcsolatban lévő kortárscsoportot foglalkoztató témák, problémák világából - tekintettel a levél adekvát és lehetséges címzettjére.	
6.3.	kommunikációs funkciók a levélben	kommunikációs funkciók érvényesítése levélben			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.3.1.	kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és -zárás a levélben	kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és -zárás a levélben	Ismeri a levéliráshoz szükséges kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási és levélzárási normákat. Segítséggel meg tudja azokat valósítani.	Ismeri a levéliráshoz szükséges kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási és levélzárási normákat. Önállóan meg tudja azokat valósítani.
6.3.2.	a megismertető és az érzelmi elemek aránya, elrendezése a levélben	a megismertető és az érzelmi elemek aránya, elrendezése a levélben a címzettől, a témától és a levélíró mondandójától függően		
6.3.2.1.	a leíró, elbeszélő, jellemző részletek a levélben	a leíró, elbeszélő, jellemző részletek a levélben	Segítséggel – saját és mások (nem bizalmas jellegű leveleiben) – képes elkülöníteni bekezdésekkel a leíró, elbeszélő és jellemző részleteket.	Saját és mások (nem bizalmas jellegű leveleiben) önállóan képes elkülöníteni bekezdésekkel a leíró, elbeszélő és jellemző részleteket.
6.3.2.2.	a levél hangneme	a levél hangneme: tárgyilagos, humoros	Segítséggel dönteni tud a levél hangnemének megválasztásáról. Képes annak nyelvi kifejezésére is.	Önállóan tud dönteni a levél hangnemének megválasztásáról. Képes annak nyelvi kifejezésére is.
6.4.	az íráskép	az íráskép mint a levélíró igényességének mutatója	Különböző méretű levélpapíron (levelezőlapon, képeslapon) képes segítséggel igényes, személyére nézve kedvező benyomást keltő írásképet produkálni.	Különböző méretű levélpapíron (levelezőlapon, képeslapon) önállóan képes igényes, személyére nézve kedvező benyomást keltő írásképet produkálni.
6.5.	a levél javítása	a levél javítása: önkorrekció az I.6.1.–6.3. alapján	Segítséggel képes a levélírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások levelét.	Önállóan képes a levélírás műfaji követelményeinek megfelelően javítani saját vagy mások levelét.
7.	*Könyvismertetés*	*A könyvismertetés tanulása*	Segítséggel tud könyvismertetést fogalmazni, amely a könyv lényeges adatain kívül tartalmazza a témát és a beszélő véleményét is.	Önállóan tud könyvismertetést fogalmazni, amely a könyv lényeges adatain kívül tartalmazza a témát és a beszélő véleményét is.
8.	*A szövegtömörítés*	*A szövegtömörítés tanulása*		
8.1.	a tételmondat	tételmondat megkeresése	Bekezdésnyi szövegegységben segítséggel képes a tételmondatot megkeresni, s ha indokolt, áthelyezni.	Bekezdésnyi szövegegységben önállóan képes a tételmondatot megkeresni, s ha indokolt, áthelyezni.
8.2.	vázlatkészítés	vázlatkészítés		
8.2.1.	vázlat készítése meglevő szöveg tömörítésével	vázlat készítése meglevő szöveg tömörítésével	Segítséggel képes adott szöveg alapján vázlatot készíteni.	Önállóan képes adott szöveg alapján vázlatot készíteni.
8.2.2.	szövegalkotást segítő vázlat	szövegalkotást segítő vázlat készítése	Segítséggel képes vázlatot összeállítani egy leírandó vagy elmondandó szöveghez.	Önállóan képes vázlatot összeállítani egy leírandó vagy elmondandó szöveghez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.3.	táviratírás	táviratírás gyakorlása	Adott cím és téma megadásával segítséggel képes táviratot írni természetes élethelyzetben.	Adott, illetve önállóan választott cím és téma alapján önállóan képes táviratot írni természetes élethelyzetben.
8.4.	jegyzetelés	elhangzó és írott szöveg jegyzetelése	Ismeri azokat az alapvető szempontokat, amelyek alapján a szóban és írásban realizálódó szövegeket jegyzetelni lehet. Segítséggel jegyzeteket készít.	Ismeri azokat az alapvető szempontokat, amelyek alapján a szóban és írásban realizálódó szövegeket jegyzetelni lehet. Önállóan készít jegyzeteket.
II.	SZÖVEGTANI ÉS NYELVHELYESSÉGI ISMERETEK	SZÖVEGTANI ÉS NYELVHELYESSÉGI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvhelyességi ismeretek: az alanyváltás hiánya és a hiányzó alany*	*Nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása: az alanyváltás hiányának felismerése, valamint a hiányzó alany pótlásának gyakorlása*	A tankönyv és a feladatgyűjtemény rövid feladatai közül segítséggel meg tudja oldani az alanyváltásból adódó hibák javítását	A tankönyv és a feladatgyűjtemény rövid feladatai közül meg tudja oldani önállóan az alanyváltásból adódó hibák javítását.
2.	*Értelemzavaró egyeztetési hibák*	*Értelemzavaró egyeztetési hibák (alany–állítmány, utaló névmások) javítása szövegrészletekben, a tanuló saját fogalmazásában*	A tankönyv és a feladatgyűjtemény rövid feladatai közül segítséggel meg tudja oldani azokat, amelyek az alany és az állítmány egyeztetését igénylik.	A tankönyv és a feladatgyűjtemény rövid feladatai közül meg tudja oldani azokat, amelyek az alany és az állítmány egyeztetését igénylik.
3.	*Előre- és hátrautalás*	*Előre- és hátrautalás névmásokkal és más anaforikus, kataforikus elemekkel*		
3.1.	utaló elemek	utaló elemek keresése kész szövegrészletekben, felhasználása szövegalkotás során	Ismer olyan szófajokat, amelyek utaló elemekké válhatnak a szövegekben. Segítséggel alkalmazni tudja azokat a szövegalkotás során.	Ismeri olyan szófajokat, amelyek utaló elemekké válhatnak a szövegekben. Azokat önállóan alkalmazni tudja a szövegalkotás során.
3.2.	szövegkorrigálás	szövegkorrigálás: utaló elemek pótlása vagy javítása hibásan szerkesztett fogalmazvány-részletekben	Hibásan szerkesztett fogalmazvány-részletekben segítséggel javítani, illetve pótolni tudja a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.	Hibásan szerkesztett fogalmazvány-részletekben önállóan tudja javítani, illetve pótolni a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.
4.	*A tematikus főnév és a szinonimák*	*A tematikus főnév és a szinonimák alkalmazásának tanulása*	Adott szöveg mondatai között segítséggel kapcsolatot tud teremteni tematikus főnevekkel. Ismétlődő szavakat – szintén segítséggel – ki tud cserélni szinonimákra.	Adott szöveg mondatai között kapcsolatot önállóan tud teremteni tematikus főnevekkel. Ismétlődő szavakat ki tud cserélni szinonimákra.
5.	*Terjengősség*	*Terjengősség javítása szövegrészletekben, a tanuló saját fogalmazásában*	Saját fogalmazványaiban segítséggel javítani tudja a terjengősséget.	Saját és mások fogalmazványaiban önállóan tudja javítani a terjengősséget.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Rosszul elhelyezett tételmondat*	*Rosszul elhelyezett tételmondat helyének megkeresése a szövegben, a szöveg átszerkesztése*	Segítséggel meg tudja keresni a rosszul elhelyezett tételmondatot a szövegben.	Meg tudja keresni a rosszul elhelyezett tételmondatot a szövegben. Önállóan képes a szöveget átszerkeszteni.
7.	*A szövegkorrigálás*	*A szövegkorrigálás tanulása, tekintettel az első és a második személy közös ismeretére*		
7.1.	adott mondatok lehetséges előfeltevései	adott mondatok lehetséges előfeltevéseinek megfogalmazása	Segítséggel felismeri adott mondatok lehetséges előföltevéseit.	Felismeri és meg tudja fogalmazni adott mondatok lehetséges előföltevéseit.
7.2.	saját, illetve más gyerekek fogalmazásának javítása	saját fogalmazás, illetve más gyerekek szövegeinek javítása abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg	Szövegeit tanítói jelölések alapján javítani tudja.	Szövegeit tanítói jelölések alapján javítani tudja. Egy vagy két adott szempont szerint önálló korrigálást is tud végezni.

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló ismeri a gyors szemmozgást fejlesztő gyakorlatok nevét s a tevékenységvégzés módját. Képes arra, hogy figyelmét legalább 8-10 percig e gyakorlatokra összpontosítsa.
b) Megtalálja a nyomdai hibákat olyan szövegekben, amelyek nem tartalmaznak idegen szavakat.
c) Egy perc alatt el tud olvasni némán 170-180 szóból (900 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget.
d) 2 perc alatt el tud olvasni egy 170-180 szóból (900 betűből) álló ismeretterjesztő szöveget. Ez idő alatt meg tud oldani feleletválasztással a szöveghez kapcsolódó adatkeresési és lényegkiemelési feladatokat.
e) Felkészülés nélkül hangosan el tud olvasni egy 140 szóból (700 betűből) álló szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1-2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
f) A szöveg tipográfiai tagolódása (címe, alcíme, ábrák, kiemelések) alapján tud kérdéseket megfogalmazni a szöveg várható információiról. Tud állításokat mondani a szöveg témájáról.
g) A könyv adatai (tartalomjegyzéke, bevezetője, ismertetője, a fejezetek) alapján tud értékkijelentést megfogalmazni a könyv végigolvasása nélkül. El tudja dönteni, hogy érdeklődési körébe tartozik-e a könyv vagy sem.
h) A szöveg megértéséhez képes önállóan szavakat keresni lexikonból, szótárból. A jelentésmagyarázatok közül ki tudja választani a megfelelőt.
i) Olvasás közben önállóan tud tömör feljegyzést, jegyzetet készíteni.
j) Váljon szokásává ismeretterjesztő szövegek olvasásakor a szövegfeldolgozás algoritmusa szerinti tanulás:
    1. tájékozódó jellegű, áttekintő olvasás,
    2. szövegelemző olvasás, jegyzetelés,
    3. ismereteket bevéső, ismétlő olvasás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II. FELOLVASÁS

a) 8-10 perc alatt önállóan fel tud készülni egy 100-150 szavas prózai szöveg, vers felolvasására.
b) A prózai szöveget, a verset fel tudja olvasni helyes artikulációval, időtartammal, hangsúlyozással, hanglejtéssel és ritmussal. A szüneteket és a levegővételi helyeket helyesen választja meg.
c) Felolvasáskor ki tudja emelni a szöveg (vers) lényegét, a mondanivalót.
d) Felolvasáskor legyen képes a hallgatósággal kontaktust tartani.

III. ÖNMŰVELÉS

a) Önállóan tud keresni könyvet (a könyv adatai alapján) a könyvtári katalógusban.
b) Fel tudja idézni az ETO főosztályait.
c) Tud önállóan szavakat keresni a Helyesírási tanácsadó szótárból és a Magyar értelmező kéziszótárból.
d) Váljék szokásává, hogy a könyvek, folyóiratok kézbevételekor először azok tartalomjegyzékét olvassa el.
e) Az önállóan olvasott könyveket ismertetni tudja társai számára.
f) Ismeri a meglátogatott művelődési intézmények nevét, címét, az ott végezhető tevékenységeket
g) Ismeri a helyi művelődési intézmények programját hirdető plakátok helyét. Tudja, hol szerezhetők meg a művelődési intézmények programját közlő rendszeres kiadványok.
h) A Műsorújságokban meg tudja megkeresni a gyermek- és felnőttműsorokat.

IV. HELYESÍRÁS

a) Hibátlanul másol.
b) Diktálás utáni írás közben a helyesírási szótár vagy szabályzat segítségével minden esetben meg tudja oldani helyesírási problémáit.
c) Fogalmazás közben elkövetett hibáit helyesírási szótár és szabályzat segítségével több-kevésbé javítani tudja. Ilyenkor már csak ritkán marad hibája. Ha valaki felhívja azokra is a figyelmét, akkor minden hibáját ki tudja javítani.

V. NYELVTAN

a) Felismeri és meg tudja nevezni 4-7 szószerkezetből álló egyszerű mondatokban és mellérendelt tagmondatokban a tanult szószerkezeteket.
b) Meg tudja állapítani az egyszerű mondatok alanyi és állítmányi részét.
c) Felismeri és meg tudja nevezni 4-7 szószerkezetből álló egyszerű mondatban és mellérendelt tagmondatban a tanult mondatrészeket.
d) Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szófajtákat toldalékos formában is.
e) Képes egyszerű mondatok ábrázolására.
f) Grammatikai elemzés közben képes szempontot váltani.
g) Segítséggel képes a szórenddel kapcsolatos hibáit javítani.
h) Tud szűkítést, bővítést, helyettesítést, kapcsolást – és egy kis segítséggel – átalakítást végezni.
i) Az igéket minden esetben a tárgyas és az alanyi ragozás szabályainak megfelelően használja.
j) Minden esetben helyesen használja a *-nák* és a *-nék*, illetve a *-ba, -be* és a *-ban*, *-ben* toldalékokat.
k) Képes az alany és az állítmány egyeztetésére, egyeztetési hibái javítására.
l) Képes a főnévi igenevek személyragozására.
m) Helyesen alkalmazza a birtokos szó ragjait.
n) A vonatkozói névmásokat egy kis segítséggel helyesen használja.
o) A nyelvhelyességgel kapcsolatos rövid szövegeket el tudja olvasni és a szövegre vonatkozó feladatokat meg tudja oldani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI. HELYESEJTÉS

a) Tudja a helyesejtési gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.
b) Külső jelzésre önállóan tudja javítani hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett artikulációs, időtartam-, hangerő- és hangsúlyhibáit.
c) Elő tudja adni a tanult verseket és prózai szövegeket helyes artikulációval, időtartammal, hangsúllyal, hanglejtéssel.

VII. BESZÉDFEJLESZTÉS

a) Tud kapcsolatot teremteni, tartani, illetve tudakozódni a helyes nyelvi formák alkalmazásával alkalmi, iskolai, valamint a szolgáltató és közművelődési intézményekben folyó kommunikáció során élőbeszédben és telefonon keresztül.
b) Tud gyerekcsoportot, felnőtteket meghívni gyerekrendezvényekre, helyes kapcsolatfelvétellel és kapcsolattartással, helyes szövegalkotással.
c) Sérelmét, bejelentését el tudja mondani összefüggő elbeszélő vagy leíró szöveggel, amely tartalmazza a kérdéses eseményt (eseményeket), annak idejét, helyét, szereplőit, valamint a megoldási javaslatot.
d) Felkészülés után adott és választott szempontok szerint tud 8-10 mondatos elbeszélő szöveget mondani.
e) Alkalmazkodik a vita szabályaihoz. Tudja követni a kiscsoportos kommunikációban folyó vitát. Vita során képes elmondani érveit, ellenérveit.
f) Képes üzenetet közvetíteni, tudakozódásra, meghívásra válaszolni a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.
g) Kiscsoportos kommunikáció során tud alkalmazkodni a társalgás szabályaihoz.
h) Tudjon válaszolni tudakozódásra, meghívásra a helyes nyelvi és nem nyelvi formák alkalmazásával.

VIII. KOMMUNIKÁCIÓ

a) Tanítói kérésre javítani tudja saját és társai kommunikációs hibáit.
b) Mindennapi élethelyzetek, kép és szöveg elemzése során fölismeri a tanult kommunikációs hibákat, és tudja azokat javítani.

IX. ILLEM

a) Képes arra, hogy értékelje saját és társai viselkedését az illemszabályok megsértése, illetve megtartása szempontjából.
b) Ismeri az iskolai viselkedésre, az étkezésre, a közlekedésre, az otthoni viselkedésre, a jó megjelenésre, a vásárlásra, a szabadidős tevékenységekre, az ajándékozásra, az írásbeli érintkezésre és a telefonálásra vonatkozó, tanult illemszabályokat.

X. FOGALMAZÁS

a) Tud koherens elbeszélő és leíró szöveget alkotni. A párbeszédeket tudja írásban jelölni.
b) Szövegeinek tud címet adni.
c) Képes hírt, hirdetést, meghívót szerkeszteni.
d) Tud könyvismertetést írni, amely a könyv lényeges adatain kívül érdeklődésfelkeltő könyvajánlást is magában foglal.
e) Tud ismert és elképzelt személyekről jellemzést készíteni.
f) Tud magánlevelet írni, a formai követelményeknek megfelelően.
g) Szövegeit tanítói jelölések és több adott – szövegszerkesztési és nyelvhelyességi – szempont alapján képes önállóan javítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IRODALOM

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az *Irodalom* tantárgyi kerettanterv alapja az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP*) keretei között az 1–12. évfolyam számára kimunkált, a NAT 2003-hoz igazított részletes kerettanterv. A kerettantervet és taneszközeit használhatják, választhatják azok az iskolák (pedagógusok), akik a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK)* alkalmazásával, adaptálásával dolgozzák ki helyi tantervüket. (Az itt közölt Irodalom kerettanterv szerves folytatása az Irodalom 5–8 évfolyam számára kidolgozott kerettanterv.)

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám* (hetente)	**7,5**	**7,5**	**7**	**7**

* Az *Anyanyelv és kommunikáció* óraszámával együtt.

Az Irodalom kerettanterv jellemzői

Az *Irodalom* kerettanterv változatos tevékenységsort tartalmaz, amely már kisiskolás kortól kezdve lehetővé teszi az *irodalom megkedvelését*. E tevékenységcsoportok a következők: ➲ versek, mesék mimetizálása, dramatikus megjelenítése; ➲ vers- és prózamondás (minden tanuló számára); ➲ irodalmi alkotások olvasása, elemzése; ehhez ➲ verstani és poétikai ismeretek elsajátítása; ➲ az irodalom életének megismerése: könyv- és könyvtárhasználat; interjúk, kritikák, könyvismertetések olvasása; irodalmi műsorok rádióban, televízióban történő figyelése; az irodalom ünnepeinek, évfordulóinak a nyomon követése, alkalmanként részvétel írókkal, költőkkel való találkozásokon. Az irodalmi anyag az elsősorban XX. századi merítés. Az 1–3. évfolyam líracentrikus, épít a kisgyermek ún. ösztönös "versérző" képességére. A tananyag a műfajok tekintetében széles skálájú: a folklór műfajokból megjelennek a mesék különböző fajtái (tündérmesék, csalimesék, állatmesék, tréfás mesék), valamint a népdalok, a népballadák, a közmondások, a találós kérdések és a mítoszok. Az epikus anyagban megjelennek a verses mesék, az elbeszélő költemények, a mese- és ifjúsági regények. A kerettanterv maximálisan épít a tanulók kreativitására, a játék és a humor iránti érzékenységére. Megmutatja, hogyan van (és volt) szerepe mindig is a költészetben a játéknak. Ráébreszti a tanulókat arra, hogy a vidámság, a csúfolódás vagy akár egy képtelen formai ötlet miként lehet versírásra indító alkalom, s hogy a költők univerzumába olyan szerepek is beletartoznak, mint a nevettetőé, a clowné, a játékosé. A tanulók maguk is írnak e "minták" nyomán verseket, képverseket, meséket stb.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Irodalom tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az irodalom tanulásának célja, hogy biztosítsa az irodalomnak mint művészetnek a tudatos és értő befogadását. Ennek érdekében történik korai életkortól kezdve az irodalomelméleti ismeretek szisztematikus tanítása és a műelemzés. Az életkorhoz igazodó tananyag épít a tanulók játék-, illetve önkifejezési (alkotó) szükségletére.
Az irodalom tanulása gazdagítja a tanulók irodalmi műveltségét, olvasottságát, irodalomtörténeti tájékozottságát, elősegíti a nemzeti kultúrához való kötődésüket. A kiválasztott művek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók fontos emberi, társadalmi témák művészi közvetítése révén tapasztalatot gyűjtsenek az ember természetéről, hiányairól, külső-belső konfliktusairól, eszmékről. Ezek fejlesztik világképüket, árnyalják világértelmezésüket.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Hibakeresés ❖ Hibajavítás (helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi, kommunikációs) ❖ Néma olvasás skipping, skimming technikával ❖ Dinamikus olvasás (gyorsaság+megértés+olvasási attitűd) ❖ Ismeretterjesztő szövegek jegyzetelése ❖ Kiscsoportos kommunikáció (vita, társalgás, megbeszélés, kibeszélés, elbeszélés, stb.) ❖ Kiselőadás (írók, költők életéről, valamely olvasókönyvi témáról, stb.) ❖ Utánzás minta alapján (helyesejtés, kommunikációs helyzet megoldása, stb.) ❖ Mimetizálás, szerepjátszás ❖ Bábos bemutatás ❖ Bemutatás (felolvasás, verses, prózai alkotások előadása) ❖ Megfigyelés (nyelvjárási ejtés, kommunikációs hiba, gesztus, térközszabályozás) ❖ Magyarázat ❖ Kérdezés ❖ Alkotások létrehozása (irodalmi, publicisztikai, stb.) ❖ Versenyzés (versmondó, prózamondó, helyesírási, egyéb tanulmányi, stb.) ❖ Gyűjtés (tárgyi értékek, pl. könyvek, újságcikkek, írók, költők arcképei, plakátok, műsorfüzetek, stb.) ❖ Tanulópárok szerveződése bizonyos képességek begyakorlására	❖ Szóbeli felelés (a tananyag reprodukciója) ❖ A bevésett, megértett tananyag, tankönyvi szöveg, algoritmus, stb. előadása különböző (elképzelt) második személynek, különféle műfajokban szóban vagy írásban ❖ Az olvasási teljesítmény, versmondás, szóbeli szövegalkotás magnón való rögzítése a tanév elején és végén ❖ Vizsga (tantárgyi házi vizsga) ❖ Verseny (versmondó, helyesírási, versíró, meseíró, esszéíró, stb.) ❖ Témazáró feladatlapok, tesztek megoldása ❖ Röpdolgozatok írása (aktuálisan bevésendő kognitívumok: verstani alapfogalmak, grammatikai definíciók, felosztások, stb.) ❖ Iskolai dolgozatok (a pedagógus által összeállított feladatlapokkal, pl. helyesírási képességek ellenőrzése, nyelvtani elemzőképesség ellenőrzése, stb.) ❖ Memoriterek kikérdezése a pedagógus / diáktársak által ❖ Monitor-vizsgálat olvasásértésből (sztenderd tudásteszt) ❖ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása (iskolaújság szerkesztése, versírás, stb.)	❖ Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés ❖ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról (versmondás helyesejtési, kommunikációs szempontból; kitalált mese vagy fantázia-szülte fiktív történet, stb.) ❖ Saját tanulói teljesítmény (írásos, magnón, képmagnón rögzített) elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ❖ A versenyeken a zsűri által preferált értékelési kritériumok meghallgatása és megértése ❖ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ❖ Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tantervhez digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-122/II/2**	Csik Endre–Farkas Julianna–Kiss Éva–Zsolnai Józsefné: Csillagjáró Fehér Ráró.
2.	**NT-222/I/1**	Kiss Éva–Zsolnai Józsefné: Irodalom.
3.	**NT-326/I/1**	Szabó Eszter–Zsolnai Józsefné: Irodalom
4.	**NT-426/I/1**	Zsolnai Józsefné: Irodalom.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-83137**	Tanítási program. 1. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83136	Feladatgyűjtemény. 1. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Írók-költők arcképei. (Nódus Kiadó, Veszprém.)
		Versmondástanítás. I. Transzparenssorozat. (Nódus Kiadó, Veszprém.)
		Versmondástanítás. (Hangkazetta.) (Nódus Kiadó, Veszprém.)
2.	**NT-83152**	Tanítási program. 2. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83151	Feladatgyűjtemény. 2. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Hanganyag a vers- és prózamondás tanításához. I–II. (Nódus Kiadó, Veszprém.)
3.	**NT-83162**	Tanítási program. 3. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83163	Feladatgyűjtemény. 3. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Vers- és prózamondás. Transzparenssorozat. (Nódus Kiadó, Veszprém.)
		Hanganyag a vers- és prózamondás tanításához. I–II. (Nódus Kiadó, Veszprém.)
4.	**NT-83171**	Tanítási program. 4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83172	Feladatgyűjtemény. 4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
1-4.	**NT-83138**	Zsolnai József: A tanulás tervezése és irányítása. 1–4. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy „aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal. A közös játék csoportos alkotóélményt biztosít. Az irodalmi műelemzés előkészítése során a tanulók figyelme a megemlített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok mellett elemi szinten az irodalmi kifejezésformákra irányul. Ez teremt alapot a későbbi évfolyamokon a szakszerűségre törekvő műelemzésre és -értelmezésre, a tudatos irodalomolvasásra. A versmondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismert felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót létrehozni. Az irodalom olvasásával, az irodalmi élet megismerésével a tanulók számára „életközelbe" hozható az irodalom; általa a tanulók olyan tevékenységet végezhetnek, amely érdeklődésük fejlesztésére, gyűjtőszenvedélyük kiélésére stb. lehetőségeket kínál.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	*Nem-verbális kommunikációs gyakorlatok*	*Nem-verbális kommunikációs gyakorlatok végzése, irodalmi művek mimetizálása*		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Megfigyelt tevékenységeket, cselekvéseket segítség és minta alapján képes kifejezni mozgással, testtartással.	Megfigyelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan, eredetiségre törekedve képes kifejezni mozgással, testtartással.
1.2.	érzelmek kifejezése arcjátékkal	érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal	Megfigyelt érzelmeket segítség és minta alapján képes kifejezni arcjátékkal.	Megfigyelt érzelmeket Önállóan, eredetiségre törekedve képes kifejezni arcjátékkal.
1.3.	tekintettel, gesztikulációval történő közlések	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Képes közléseket kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Képes közléseket hitelesen, meggyőzően kifejezni tekintettel, gesztikulációval.
2.	*Irodalmi élményszerzés, irodalmi szövegek reprodukálása*	*Irodalmi élményszerzés és irodalmi szövegek reprodukálása mimetizálás révén*	Felolvasott, megtanult irodalmi szövegeket reprodukálni képes mimetizálással, segítséggel és mintakövetés alapján.	Felolvasott, megtanult irodalmi szövegeket önállóan, eredetiségre törekedve képes reprodukálni mimetizálással.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	AZ IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE	AZ IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE			**MÁS**
1.	*Kommunikációs tényezők az irodalmi alkotásokban*	*Irodalmi alkotásokban a kommunikációs tényezők felismerése*			
1.1.	kommunikációs tényezők	az irodalmi alkotásokban (párbeszédes versekben, verses mesékben, mesékben) jelen levő kommunikációs tényezők tanulása, az első személy, a második személy, valamint a szerepcsere felismerése	Segítséggel felismeri a párbeszédet tartalmazó versekben a szerepcserét.	Önállóan felismeri párbeszédet tartalmazó versekben a beszélőt a hallgatók és a köztük levő szerepcserét.	
2.	*Irodalomelméleti ismeretek műelemzéshez, vers- és prózamondáshoz*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz*			
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása verseken			
2.1.1.	versszakok, verssorok	a versszakok, verssorok elkülönítése, megszámlálása, megnevezése	Meg tudja mondani a tanult versek versszakainak és verssorainak számát.	Meg tudja mondani egy általa ismeretlen vers versszakainak és verssorainak a számát.	
2.1.2.	refrén	ráismerés a refrénre	Segítséggel felismeri versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.	Önállóan felismeri versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.	
2.1.3.	rímelő sorvégek	rímelő sorvégek keresése és jelölése versekben, a rím megnevezése	Segítséggel felismeri versekben a sorvégi rímeket.	Önállóan felismeri versekben a sorvégi rímeket és jelölni tudja azokat.	
2.1.4.	ritmus	a ritmus érzékelése versekben a szótagok rövidségének és hosszúságának jelölése alapján	Jól ritmizálható versek esetében segítséggel tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.	Jól ritmizálható versek esetében önállóan tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.	
2.2.	költői képek: megszemélyesítés, hasonlat	versek költői képekre bontása	Segítséggel tud versekben költői képeket felismerni.	Önállóan tud versekben költői képeket felismerni.	
2.3.	kisepikai műfajok	a kisepikai műfajok (közmondások, szólások, találós kérdések) tanulása	Segítséggel felismeri a tanult találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat, és fel tudja idézni azok megfejtését és jelentését.	Önállóan felismeri a tanult találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat, és fel tudja idézni azok megfejtését és jelentését. Mindegyikre képes 2-2 példát mondani.	
2.4.	epikai művek jellemzői	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása	Az elemzett mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplőket.	Verses mesékben, mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplők tulajdonságait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az értékelő magatartás*	*Az értékelő magatartás tanulása*			
3.1.	irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás	az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása: asszociációk, élmények, értékkijelentések megfogalmazása	A tanult irodalmi művekről segítséggel képes élményeit, asszociációit, értékeléseit megfogalmazni.	A tanult irodalmi művekről önállóan képes élményeit, asszociációit, értékeléseit megfogalmazni.	
III.	VERSMONDÁS	A VERSMONDÁS TANULÁSA			
1.	*Versmondás*	*Versmondás*			
1.1.	gyerekeknek, felnőtteknek szóló egyéni és együttes versmondás	gyerekeknek, felnőtteknek szóló egyéni és együttes versmondás tanulása	Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket: *Köszöntő anyák napjára* Csoóri Sándor: *Csodakutya* Kölcsey Ferenc: *Himnusz (1. versszak)* Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó* Weöres Sándor: *Szunnyadj, kisbaba* Zelk Zoltán: *Az erdő*	Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket: *Köszöntő anyák napjára* Csoóri Sándor: *Csodakutya* Kölcsey Ferenc: *Himnusz (1. versszak)* Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi felhők* Weöres Sándor: *Buba éneke* Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó* Weöres Sándor: *Szunnyadj, kisbaba* Zelk Zoltán: *Az erdő*	**TANU**
2.	*A versmondás elemzése*	*A versmondás elemzése az üzenetközvetítés sikeressége szempontjából*	Megfigyelési szempont alapján – kis segítséggel – képes egy másik társa által elmondott vers hatásosságának, sikerességének a megítélésére.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy másik társa által elmondott vers hatásosságának, sikerességének a megítélésére.	
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK; ÉLETRAJZI ADATOK, FÉNYKÉPEK A MEGISMERT KÖLTŐK, ÍRÓK GYERMEKKORÁRÓL, ÉLETÉRŐL	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA. ÉLETRAJZI ADATOK, FÉNYKÉPEK GYŰJTÉSE A MEGISMERT KÖLTŐK, ÍRÓK GYERMEKKORÁRÓL, ÉLETÉRŐL			**TANU**
1.	*Az irodalom élete*	*Az irodalom életének tanulása*			
1.1.	irodalmi gyűjtőmunka	irodalmi gyűjtőmunka	Általa önként kiválasztott két-két íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	Általa önként kiválasztott öt-öt íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

a) A tanuló felismeri párbeszédet tartalmazó versekben az 1. személyt, a 2. személyt és a köztük levő szerepcserét.
b) Meg tudja mondani egy vers versszakainak és verssorainak számát.
c) Felismeri versekben az ismétlődő sorokat, és tudja jelölni a sorvégi rímeket.
d) Jól ritmizálható versek esetében minta alapján tudja tapsolni vagy kopogni a ritmust.
e) Tud versekben költői képet keresni.
f) Felismeri a közmondásokat, a szólásokat és a találós kérdéseket.
g) Verses mesékben és mesékben meg tudja állapítani az események helyszínét és időrendjét, meg tudja nevezni a szereplők tulajdonságait.
h) Osztálytársai előtt el tudja mondani tekintettartással és tekintetváltással a következő verseket:
   Gólya, gólya gilice
   Köszöntő anyák napjára
   Csoóri Sándor: Csodakutya
   Kölcsey Ferenc: Himnusz (1. versszak)
   Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők
   Weöres Sándor: Buba éneke
   Weöres Sándor: Paripám csodaszép pejkó
   Weöres Sándor: Szunnyadj, kisbaba
   Zelk Zoltán: Az erdő

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy „aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasókká válhassanak. A vers- és prózamondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társai és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközelbe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöket teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését a tanulók számára, nem „kötelező" jelleggel ajánlja.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	*Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség*	*Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség: arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás, térközszabályozás fejlesztése, irodalmi szövegek mimetizálása*		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket segítség és minta alapján képes eljátszani mozgással és testtartással.	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan képes eljátszani mozgással és testtartással.
1.2.	érzelmek kifejezése	érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal	Olvasott elbeszélő művekben nyelvileg kifejezett érzelmeket segítséggel képes megjeleníteni arcjátékkal.	Olvasott elbeszélő művekben nyelvileg kifejezett érzelmeket önállóan képes megjeleníteni arcjátékkal.
1.3.	tekintet, gesztikuláció	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiválasztott közléseket képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiválasztott közléseket hitelesen és meggyőzően képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Irodalmi élményszerzés*	*Irodalmi szövegek reprodukálása és mimetizálása az irodalmi élményszerzés érdekében*	Három megtanult irodalmi szöveget – segítséggel és mintakövetés alapján – képes reprodukálni mimetizálással.	Öt megtanult irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.	
II.	IRODALMI MŰELEMZÉS	IRODALMI MŰELEMZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE			**MÁS**
1.	*Kommunikációs tényezők az irodalmi alkotásokban*	*Irodalmi alkotásokban a kommunikációs tényezők felismerése*			
1.1.	kommunikációs tényezők	az irodalmi alkotásokban: párbeszédes versekben, verses mesékben, mesékben jelen levő kommunikációs tényezők: az első személy, a második személy, a szerepcsere és a kontextus felismerése	Segítséggel felismeri a párbeszédes versekben, verses mesékben, mesékben az első személyt, a második személyt és a köztük lévő szerepcserét a kontextusnak megfelelően.	Önállóan felismeri a párbeszédes versekben, verses mesékben, mesékben az első személyt, a második személyt és a köztük lévő szerepcserét a kontextusnak megfelelően.	
2.	*Irodalomelméleti ismeretek a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz*			
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása verseken, verses meséken			
2.1.1.	rövid és hosszú szótagok	a rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus érzékeltetése	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, a jelölésnek megfelelő ritmust képes érzékeltetni és kifejezni.	Önállóan képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, a jelölésnek megfelelő ritmust képes érzékeltetni és kifejezni.	
2.1.2.	hangsúlyos verselésű művek	hangsúlyos verselésű műveken a szótagszám megállapítása	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a szótagszámot és képes a megállapított hangsúlyt kifejezni.	Önállóan meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a szótagszámot és képes a megállapított hangsúlyt kifejezni.	
2.1.3.	refrén	a refrén felismerése, megnevezése	Önállóan felismeri a versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni.	Önállóan felismeri a versekben az ismétlődő sorokat és képes azokat megnevezni, továbbá versmondásában a refrén funkcióját kifejezésre képes juttatni.	
2.1.4.	a párosrím, a bokorrím és a keresztrím	a párosrím, a bokorrím és a keresztrím felismerése, jelölése és megnevezése	Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet és a keresztrímet.	Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet és a keresztrímet, továbbá tudja fel tudja idézni, fel tudja sorolni a rímek nevét.	
2.2.	költői képek	versek költői képekre bontása			
2.2.1.	a kettőskép a költői képekben	költői képekben a kettőskép felismerése, megnevezése			
2.2.1.1.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése, megnevezése	A versekben segítséggel tud megszemélyesítést keresni.	Versekben felismeri a megszemélyesítést.	
2.2.1.2.	hasonlat	a hasonlat felismerése, megnevezése	A versekben segítséggel tud hasonlatot keresni.	Versekben felismeri a hasonlatot.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.3.	metaforikus jelző	költői képben a metaforikus jelző felismerése, megnevezése	A versekben tud metaforikus jelzőt keresni.	Versekben felismeri a metaforikus jelzőt, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.
2.3.	képversek	a képversek megnevezése, olvasásuk tanulása	Felismeri a képverset. Feladathelyzetben meg tudja nevezni és segítséggel képes a képverset olvasni.	Felismeri a képverset. Feladathelyzetben önállóan meg tudja nevezni, értelmezni, olvasni.
2.4.	kisepikai műfajok	kisepikai műfajok: a közmondás, a szólás és a találós kérdés felismerése és megnevezése	Önállóan felismeri a találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat. Mindegyikre képes 2-2 példát mondani.	Önállóan felismeri a találós kérdéseket, a közmondásokat és a szólásokat. Mindegyikre képes 5-5 példát mondani.
2.5.	epikai művek jellemzői	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása meséken, verses meséken		
2.5.1.	események időrendje és helyszíne	az események időrendjének és helyszínének megállapítása	Azokban a mesékben, amelyeket elemeztek, segítséggel meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.
2.5.2.	mesék szerkezete	mesék szerkezetének elemzése: előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás	Mesékben segítséggel megtalálja az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.	Mesékben önállóan megtalálja az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.
2.5.3.	szereplők tulajdonságai	a szereplők tulajdonságainak megnevezése, konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk értékelése	Önállóan képes a szereplők tulajdonságainak megnevezésére. Segítséggel felismeri konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk jellemzőit.	Önállóan képes a szereplők tulajdonságainak megnevezésére. Egyedül felismeri konfliktushelyzetben megnyilvánuló magatartásuk jellemzőit, és képes azok értékelésére.
3.	*Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás*	*Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása*		
3.1.	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények elmondása	Az olvasott, elemzett művek kapcsán segítséggel felidézi élményeit, asszociációit megjelölt második személy számára.	Az olvasott, elemzett művek kapcsán szívesen felidézi élményeit, asszociációit megjelölt második személy számára.
3.2.	az elemzett művekről értékkijelentések megfogalmazása, azok indoklása	az elemzett művekről értékkijelentések megfogalmazása, azok indoklása	Az elemzett művekről értékkijelentéseket képes megfogalmazni egy megjelölt második személy számára.	Az elemzett művekről értékkijelentéseket képes megfogalmazni egy megjelölt második személy számára. Képes azok indoklására is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA			**TANU**
1.	*Vers- és prózamondás*	*Gyerekeknek és felnőtteknek szóló egyéni vers- és prózamondás, valamint az együttes versmondás tanulása*	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: *Jó reggelt, jó reggelt* Kiss Anna: *Az a fekete kiscsikó* József Attila: *Altató* Nagy László: *Balatonparton* Tamkó Sirató Károly: *Törpetánc* Vörösmarty Mihály: *Szózat (1., 2. versszak)* Weöres Sándor: *Nyári este*	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: *Jó reggelt, jó reggelt* Kiss Anna: *Az a fekete kiscsikó* József Attila: *Altató* Nagy László: *Balatonparton* Tamkó Sirató Károly: *Törpetánc* Vörösmarty Mihály: *Szózat (1., 2. versszak)* Weöres Sándor: *Nyári este* Weöres Sándor: *Ha a világ rigó lenne* Weöres Sándor: *A tündér*	
2.	*Vers- és prózamondás elemzése, értékelése*	*A vers- és prózamondás elemzése és értékelése az üzenetközvetítés szempontjából*	Megfigyelési szempont alapján segítséggel képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságának, sikerességének megítélésére.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságának, sikerességének megítélésére.	
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA			**TANU**
1.	*Az irodalom élete*	*Az irodalom életének tanulása*			
1.1.	életrajzi adatok, fényképek a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	életrajzi adatok, fényképek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	Korábban nem tanult, általa kiválasztott két-két íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	Korábban nem tanult, általa kiválasztott öt-öt íróról vagy költőről fényképeket, lapkivágatokat, életrajzi adatokat képes gyűjteni önállóan.	
2.	*A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötete/i/*	*A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötete/i/nek megkeresése könyvtárban*	Segítséggel meg tudja keresni olyan költők, írók gyermekköteteit a szabadpolcos rendszerű könyvtárban, akiknek műveivel már megismerkedett.	Önállóan meg tudja keresni olyan költők, írók gyermekköteteit a szabadpolcos rendszerű könyvtárban, akiknek műveivel már megismerkedett.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

a) A tanuló társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket:
Jó reggelt, jó reggelt
Ágh István: Virágosat álmodtam
Kiss Anna: Az a fekete kiscsikó
József Attila: Altató
Nagy László: Balatonparton
Petőfi Sándor: Anyám tyúkja, Csatadal
Vörösmarty Mihály: Szózat (1-2. versszak)
Weöres Sándor: Nyári este
Ha a világ rigó lenne
Tamkó Sirató Károly: Törpetánc
b) Tudja jelölni a rímelő sorokban a párosrímet és a bokorrímet.
c) Versekben tanítója segítségével felismeri a költői képeket, megnevezi a hasonlatot és a költői jelzőt.
d) Mesékben segítséggel megtalálja az előkészítést, a tetőpontot és a megoldást.
e) Néhány író és költő életéről tud röviden beszélni, írásaikból és fel tud sorolni néhányat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy „aktív viszonyba" kerüljenek a műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben is feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasóvá váljanak. A vers- és prózamondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközelbe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöt teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését ajánlja a tanuló számára, nem „kötelező" jelleggel.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA		
1.	*Nem-verbális kódok*	*Az irodalmi művek mimetizálásához szükséges kifejezőképesség: arcjáték, tekintet, hangbéli tulajdonságok, gesztikuláció, testtartás, térközszabályozás fejlesztése*		
1.1.	tevékenységek, cselekvések	tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással	Olvasott elbeszélő művekből kiválasztott, kiemelt tevékenységeket, cselekvéseket önállóan képes eljátszani mozgással, testtartással.	Olvasott elbeszélő művek tevékenység- és cselekvéssorait önállóan képes eljátszani mozgással, testtartással.
1.2.	érzelmek kifejezése	érzelem-, indulat- és hangulatváltások árnyalt kifejezése arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással	Olvasott elbeszélő és lírai művekben nyelvileg kifejezett érzelem-, indulat- és hangulatváltásokat segítséggel képes kifejezni arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással.	Olvasott elbeszélő és lírai művekben nyelvileg kifejezett érzelem-, indulat- és hangulatváltásokat önállóan képes kifejezni arcjátékkal, beszédfolyamat-váltásokkal és nem nyelvi természetű hangadással.
1.3.	tekintet, gesztikuláció	tekintettel, gesztikulációval történő közlések gyakorlása	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiemelt szituációkat képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.	Olvasott vagy megtanult irodalmi művekből kiemelt szituációkat hitelesen és meggyőzően képes kifejezni tekintettel, gesztikulációval.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Irodalmi élményszerzés*	*Irodalmi szövegek reprodukálása és mimetizálása az irodalmi élményszerzés érdekében*	Három – a harmadik évfolyamon megtanult – irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.	Öt – a harmadik évfolyamon megtanult – irodalmi szöveget képes reprodukálni mimetizálással.	
II.	IRODALMI MŰELEMZÉS	IRODALMI MŰELEMZÉS TANULÁSA			**MÁS**
1.	*A kommunikáció tényezői*	*Az irodalmi alkotásokban, párbeszédes versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezők: az első személy, a második személy, a szerepcsere és a kontextus felismerése*	Segítséggel felismeri az irodalmi alkotásokban, párbeszédes versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezőket: az első személyt, a második személyt, a szerepcserét a kontextus függvényében.	Önállóan felismeri az irodalmi alkotásokban, párbeszédes versekben, verses mesékben, elbeszélésekben, balladákban jelen levő kommunikációs tényezőket: az első személyt, a második személyt, a szerepcserét a kontextus függvényében.	
2.	*Irodalomelméleti ismeretek*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása a műelemzéshez, a vers- és prózamondáshoz*			
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek tanulása verseken			
2.1.1.	időmértékes ritmus	rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus érzékeltetése, kifejezése	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.	Kevés segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.	
2.1.2.	ütemhangsúlyos ritmus	a nyomaték, az ütem és a szótagszám megállapítása hangsúlyos verselésű művekben	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes kifejezni , érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.	Kevés segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet önállóan képes kifejezni , érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.	
2.1.3.	rímelés	a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az ölelkező rím felismerésének gyakorlása; a félrím megismerése és felismerésének gyakorlása	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet.	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet, továbbá fel tudja sorolni a rímek nevét.	
2.1.4.	alliteráció	az alliteráció felismerése, megnevezése	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt.	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt. Megkísérel maga is alliteráló sorokat alkotni.	
2.2.	költői képek	versek költői képekre bontása			
2.2.1.	kettőskép	költői képben a kettőskép felismerése			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.2.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri a megszemélyesítést tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a megszemélyesítést tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére".
2.2.1.3.	hasonlat	a hasonlat felismerése és megnevezése	Segítséggel felismeri a hasonlatot tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a hasonlatot tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére".
2.2.1.4.	metaforikus jelző	a költői képben a metaforikus jelző felismerése, megnevezése	Segítséggel felismeri a metaforikus jelzőt tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben.	Önállóan felismeri a metaforikus jelzőt tanult versekben, meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Képes a metaforikus jelzőbe sűrített jelentések "megfejtésére".
2.4.	a kisepikai műfajok	kisepikai műfajok: szólás, közmondás, találós kérdések felismerése és megnevezése	Önállóan felismeri a kisepikai műfajokat elbeszélésekben és lírai alkotásokban.	Önállóan felismeri a kisepikai műfajokat elbeszélésekben és lírai alkotásokban. Maga is képes találós kérdések, továbbá "közmondásszerű" frazeológiai nyelvi egységek alkotására.
2.5.	epikai művek	az epikai művekre jellemző ismeretek tanulása		
2.5.1.	időrend és helyszín	események időrendjének helyszíné(i)nek megállapítása mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, segítséggel meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.
2.5.2.	mesék, elbeszélések szerkezete: előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás	mesék, elbeszélések szerkezetének elemzése	Segítséggel képes a mesék, elbeszélések, regényrészletek szerkezeti egységeinek (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elkülönítésére és megnevezésére.	Önállóan képes a mesék, elbeszélések, regényrészletek szerkezeti egységeinek (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elkülönítésére és megnevezésére.
2.5.3.	jellemzés	a jellemzés nyelvi eszközeinek megfigyelése		
2.5.3.1.	szereplők cselekvései	annak megfigyelése, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.3.2.	szereplők beszéltetése	annak megfigyelése, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket.
3.	*Értékelő magatartás*	*Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás fejlesztése*		
3.1.	asszociációk, élmények, értékkijelentések	az irodalmi művek által kiváltott asszociációk, élmények elmondása, az elemzett művekből értékkijelentések megfogalmazása, indoklása	Az olvasott, elemzett művek kapcsán élményeit, asszociációit képes szóban megfogalmazni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára. Az elemzett művekről értékelést képes adni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára.	Az olvasott, elemzett művek kapcsán élményeit, asszociációit képes szóban megfogalmazni kijelölt vagy önként választott kisebb csoport számára. Továbbá írásban is képes azokat megfogalmazni megjelölt második személy számára. Az elemzett művekről értékelést (kritikát) képes készíteni írásban, megjelölt második személy számára.
3.2.	írói üzenet, a szöveg üzenete	az irodalmi műbe foglalt költői, írói üzenet megfogalmazása	Segítséggel képes felismerni az elemzett irodalmi műben az írói, költői üzenetet.	Önállóan képes felismerni és kisebb csoport számára megfogalmazni az elemzett irodalmi mű írói , költői üzenetét.
III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA		
1.	*Vers- és prózamondás*	*Gyerekeknek és felnőtteknek szóló egyéni vers- és prózamondás, valamint az együttes versmondás tanulása*	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: Weöres Sándor: *Hold és felhők* Kiss Anna: *A legkisebb fiú* Petőfi Sándor: *Nemzeti dal* Vörösmarty Mihály: *Szózat (1-2. versszak)* Áprily Lajos: *Március* Radnóti Miklós: *Éjszaka* Nagy László: *Csodafiú-szarvas*	Társai és felnőttek előtt el tudja mondani a következő verseket: Weöres Sándor: *Hold és felhők* Kiss Anna: *A legkisebb fiú* Petőfi Sándor*: Nemzeti dal* Vörösmarty Mihály: *Szózat* Áprily Lajos: Március Radnóti Miklós: *Éjszaka* Nagy László: *Csodafiú-szarvas* Ágh István: *Mákgubófejű kakas-huszárok* Zelk Zoltán: *Hajnali vendég* Kányádi Sándor: *Ballada* Petőfi Sándor: *Itt van az ősz, itt van újra* Sinka István: *Szalontán egy ajtó muzsikál* Nemes-Nagy Ágnes: *Párbeszéd* Kormos István: *Fehér virág* Radnóti Miklós: *A mécsvirág kinyílik*

TANU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Interpretáció*	*A vers- és prózamondás elemzése, értékelése a költői, írói üzenetközvetítés szempontjából*	Megfigyelési szempont alapján segítséggel képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságát, sikerességét megítélni aszerint is, hogy a vers interpretációja (értelmezése) a költői-írói szándékot kifejezte-e.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers hatásosságát, sikerességét megítélni aszerint is, hogy a vers interpretációja (értelmezése) a költői-írói szándékot kifejezte-e.	
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA			
1.	*Szerzői életutak*	*Életrajzi adatok olvasása, fényképek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről*	Ismeri két – általa tanult – író vagy költő életútját, kitüntetetten az író/költő gyermekkorát és gyermekeknek szóló műveit.	Ismeri öt – általa tanult – író vagy költő életútját, kitüntetetten az író/költő gyermekkorát és gyermekeknek szóló műveit.	**TANU**
2.	*Gyermekkötetek*	*A műveik alapján megismert költők, írók gyermekkötete(i)nek megkeresése könyvtárban*	Ismeri az általa tanult írók gyermekköteteinek címét. Szabadpolcos rendszerű könyvtárban képes azok megtalálására és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának ismertetésére kiscsoport előtt.	Ismeri az általa tanult írók gyermekköteteinek címét. Szerzői katalógus alapján képes azok megkeresésére és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának recenzálására.	

Év végi követelmények

a) A tanuló gyerekek és felnőttek előtt megfelelő tekintettartással és helyesejtéssel el tudja mondani a következő verseket:
   Weöres Sándor: Hold és felhő
   Kiss Anna: A legkisebb fiú
   Petőfi Sándor: Nemzeti dal
   Vörösmarty Mihály: Szózat
   Áprily Lajos: Március
   Radnóti Miklós: Éjszaka
   Nagy László: Csodafiú-szarvas
   Ágh István: Mákgubófejű kakas-huszárok
   Zelk Zoltán: Hajnali vendég
   Kányádi Sándor: Ballada
   Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra.
b) Verseket költői képekre tud bontani: fölismeri a megszemélyesítést, a hasonlatot, a költői jelzőt, a metaforát.
c) Jól ritmizálható versek ritmusát le tudja kopogni, el tudja tapsolni .
d) Tudja jelölni versekben a rímeket; meg tudja nevezni a páros-, a kereszt- és a bokorrímet.
e) Mesék, elbeszélések, balladák olvasásakor meg tudja állapítani, kik a szereplők, mi az események helyszíne, időrendje. Tanítója segítségével tudja elemezni a műveket szerkezeti szempontból.
f) A művekben a szereplők jellemzési módjai közül fölismer néhányat. Egy-két jellemzési módot maga is tud alkalmazni.
g) Érdeklődik a megismert írók, költők munkássága iránt. Gyűjtőmunkát is végez.
h) Olvassa a Kincskeresőt. Figyelemmel kíséri, kivel közül interjút, riportot, mely könyve(ke)t ismertet, ajánl.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Az irodalmi művek mimetizálása fejleszti a tanulók verbális és nem-verbális kommunikációs képességeit, lehetővé teszi, hogy „aktív viszonyba" kerüljenek műalkotásokkal, a közös játék biztosítja számukra a csoportos alkotás élményét. Az irodalmi műelemzés célja, hogy a tanulók a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok megértése mellett az irodalmi kifejezésformákat is megismerjék, ezáltal a műalkotások jelentése mélyebben feltáruljon számukra, s tudatos irodalomolvasóvá válhassanak. A vers- és prózamondás tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a tevékenység gyakorlása eredményeként képesek legyenek mások (társaik és ismerős felnőttek) számára hiteles és élményt nyújtó produkciót nyújtani. Az irodalom olvasásával kapcsolatos szokások alakításával a tanulók számára életközelbe hozható az irodalom. Ez kedvező attitűdöt teremt az irodalom iránt, mivel az életkorral releváns tevékenységek végzését ajánlja a tanulók számára, nem „kötelező" jelleggel.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA	IRODALMI MŰVEK MIMETIZÁLÁSA			
1.	*Epikus művek*	*Epikus művek (mesék, elbeszélések, balladák) jelenetekre bontása, majd eljátszása*	A mimetizáláshoz segítséggel jelenetekre tudja bontani az ismert epikus műveket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt.	A mimetizáláshoz önállóan jelenetekre tudja bontani az ismert epikus műveket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt. A játék során önálló és eredeti rögtönzésre képes.	**MÁS**
2.	*Lírai művek*	*Irodalmi élményszerzés versek szövegének reprodukálása és mimetizálása révén*	A mimetizáláshoz segítséggel jelenetekre tudja bontani az ismert verseket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt.	A mimetizáláshoz önállóan jelenetekre tudja bontani az ismert verseket. A közös játékban érdeklődéssel vesz részt. A játék során önálló és eredeti rögtönzésre képes.	
II.	IRODALMI MŰVEK ELEMZÉSE	IRODALMI MŰVEK ELEMZÉSE			
1.	*Irodalmi művek elemzése a művek által közvetített világkép megértése végett*	*Irodalmi művek elemzése a művek által közvetített világkép megértése végett*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	a lírai művek által közvetített társadalom- és emberszemlélet megismerése témakörök: *a) a költői hivatásról* *b) az emberi kapcsolatok világából* *c) az emberi konfliktusokról* *d) az ember és a természet kapcsolatáról* *e) a magyarság iránti elkötelezettségről* *f) a folklórhagyomány továbbéléséről*	bevezetés a lírai művek által közvetített társadalom- és emberszemlélet megismerésébe a magyar költészet alkotásai révén	Az elemzett lírai művek alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára.	Az elemzett lírai művek alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára.
1.2.	a népmese világának társadalom- és emberszemlélete	a népmese világa társadalom- és emberszemléletének megértése a különböző típusú mesék elemzése révén		
1.2.1.	állatmesék	állatmesék elemzése	Az elemzett állatmesék alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett állatmesék alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.2.	tréfás mesék	tréfás mesék elemzése	Az elemzett tréfás mesék alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett tréfás mesék alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.3.	csalimesék	csalimesék elemzése	Az elemzett csalimesék alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett csalimesék alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.2.4.	tündérmesék	tündérmesék elemzése	Az elemzett tündérmesék alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett tündérmesék alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.3.	a mítoszok világának társadalom- és emberszemlélete	bevezetés a mítoszok világa társadalom- és emberszemléletének megismerésébe	Az elemzett mítoszok alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett mítoszok alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.4.	a gyermek- és a serdülőkor élményvilága révén feltárulkozó társadalom- és emberkép	a gyermek- és a serdülőkor élményvilága révén feltárulkozó társadalom- és emberkép megismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.1.	elbeszélések	elbeszélések elemzése	Az elemzett elbeszélések alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről , továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett elbeszélések alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről, továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
1.4.2.	mese- és ifjúsági regények	mese- és ifjúsági regények elemzése	Az elemzett mese- és ifjúsági regények alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről , továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.	Az elemzett mese- és ifjúsági regények alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó társadalom- és emberszemléletről , továbbá az író gyermek- és serdülőképéről számot adni osztály vagy kiscsoport előtt.
2.	*Irodalomelméleti ismeretek*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása és elmélyítése műelemzések során*		
2.1.	verstani ismeretek	verstani ismeretek alkalmazása		
2.1.1.	rövid és hosszú szótagok a versekben	rövid és hosszú szótagok jelölése versekben, a jelölésnek megfelelő ritmus gyakorlása	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.	Segítséggel képes a rövid és hosszú szótagok jelölésére versekben, továbbá képes a jelölésnek megfelelő ritmus kifejezésére.
2.1.2.	nyomaték, ütem, szótagszám	a nyomaték, az ütem és a szótagszám megállapítása hangsúlyos verselésű művekben	Segítséggel meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.	Önállóan meg tudja állapítani a hangsúlyos verselésű művekben a nyomatékot, az ütemet és a szótagszámot. A nyomatékot és az ütemet segítséggel képes érzékeltetni szerepléshez kötött helyzetben.
2.1.3.	gondolatritmus	a gondolatritmus megismerése	Segítséggel felismeri a versekben a gondolatritmust.	Önállóan felismeri a versekben a gondolatritmust, és azt meg is tudja nevezni.
2.1.4.	párosrím, bokorrím, keresztrím, ölelkező rím, félrím	a párosrím, a bokorrím, a keresztrím, az ölelkező rím, a félrím felismerésének gyakorlása	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az. ölelkező rímet és a félrímet. Fel tudja sorolni a rímek nevét.	Jelölni tudja rímelő sorokban a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet. Fel tudja sorolni a rímek nevét. Tud olyan verssorokat alkotni, amelyek arról tanúskodnak, hogy maga is elsajátította a rímtechnika néhány fogását.
2.1.5.	alliteráció	az alliteráció felismerése	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt általa nem elemzett versekben is.	Felismeri és meg tudja nevezni az alliterációt általa nem elemzett versekben is. Megkísérel maga is alliteráló sorokat alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.6.	szabadvers	a szabadvers megismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a szabadverset általa tanult alkotások között.	Felismeri és meg tudja nevezni a szabadverset általa nem ismert alkotások között.
2.1.7.	prózaköltemény	a prózaköltemény megismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaköltményt az általa tanult alkotások között.	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaköltményt általa nem ismert alkotások között.
2.2.	költői képek a versekben	versek költői képekre bontása		
2.2.1.	kettőskép	a költői képekben a kettőskép felismerése		
2.2.1.1.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése és megnevezése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére". A megszemélyesítés "megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik.
2.2.1.2.	hasonlat	a hasonlat felismerése és megnevezése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a hasonlatot, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a hasonlat sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a hasonlatot, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére". A hasonlat" megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik.
2.3.	epikai művek elemzése	az epikai művekre jellemző ismeretek elmélyítése elemzéssel		
2.3.1.	az események időrendje és helyszíne	az események időrendjének és helyszíneinek megállapítása mesékben, elbeszélésekben, ifjúsági regényekben	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit.	Azokban a mesékben, elbeszélésekben, regényrészletekben, amelyeket elemeztek, önállóan meg tudja nevezni az események helyszínét, időrendjét és szereplőit. Szóbeli szövegalkotás keretében – az eredeti témát megtartva – képes az események helyszínét, időrendjét és szereplőit "kicserélni".

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.2.	epikai művek szerkezete	epikai művek szerkezetének (előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás) elemzése	Segítséggel elemezni tudja szerkezeti szempontból az epikus műveket: meg tudja keresni és meg tudja nevezni az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot, a megoldást.	Elemezni tudja szerkezeti szempontból az epikus műveket. Meg tudja keresni és képes megnevezni az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást. Írásban képes elkészíteni egy-egy epikai mű szerkezetének a vázlatát.
2.3.3.	jellemzés	a jellemzés eszközeinek megfigyelése		
2.3.3.1.	szereplők cselekvései	annak megfigyelése, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író cselekvéseik leírásával jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni kiscsoportnak vagy osztálynak.
2.3.3.2.	szereplők beszéltetése	annak megfigyelése, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író beszéltetéssel jellemzi a szereplőket. Az írói eljárásról képes beszámolni kiscsoportnak vagy osztálynak.
2.3.3.3.	beszéltetés a hősről	annak megfigyelése, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst	Segítséggel képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst. Az írói eljárásról képes beszámolni megjelölt második személynek.	Önállóan képes felismerni és megnevezni a szereplők jellemzésének azt az esetét, amikor az író valamelyik szereplő beszéltetésével jellemzi a hőst. Az írói eljárásról képes beszámolni kiscsoportnak vagy osztálynak.
3.	*Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás*	*Az irodalmi művekkel szembeni értékelő magatartás kialakítása*		
3.1.	szubjektív értékkijelentések az elemzett művekről	az elemzett művekről szubjektív értékkijelentések megfogalmazása, indoklása	Az elemzett művekről szubjektív értékkijelentéseket tud megfogalmazni önállóan, kijelölt második személynek.	Az elemzett művekről szubjektív értékkijelentéseket tud megfogalmazni önállóan, kijelölt második személynek, „álláspontját" indokolni is képes.
3.2.	az irodalmi műben foglalt üzenet	az irodalmi műben foglalt üzenet megfogalmazása	Segítséggel képes felismerni és kijelölt második személy számára megfogalmazni az elemzett műben az írói, költői üzenetet.	Önállóan képes felismerni és kisebb csoport számára megfogalmazni az elemzett műben az írói, költői üzenetet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS TANULÁSA			
1.	*Egyéni vers- és prózamondás, együttes versmondás*	*Egyéni vers- és prózamondás, valamint együttes versmondás gyakorlása*	El tudja mondani a következő verseket: Kazinczy Ferenc*: Írói érdem* József Attila: *Ne légy szeles* Kormos István: *Fehér virág* Kölcsey Ferenc: *Himnusz* Vörösmarty Mihály: *Szózat* Babits Mihály: *Új leoninusok* (részlet) Nagy László: *Adjon az Isten* József Attila: *Betlehemi királyok*	El tudja adni a következő műveket: Kazinczy Ferenc*: Írói érdem* József Attila: *Ne légy szeles* Képes Géza: *Egy fiatal költő sírjára* Kormos István: *Fehér virág* Ratkó József: *Bújócska* József Attila: *Bánat* Kölcsey Ferenc: *Himnusz* Vörösmarty Mihály: *Szózat* Ady Endre: *Fölszállott a páva* Babits Mihály: *Új leoninusok* (részlet) Nagy László: *Adjon az Isten* József Attila: *Betlehemi királyok*	**TANU**
2.	*Interpretáció*	*A vers- és prózamondás elemzése, értékelése a hallgatóság figyelmének lekötése, valamint az írói, költői üzenetközvetítés szempontjából*	Megfigyelési szempont alapján segítséggel képes egy önmaga vagy más által elmondott vers vagy prózarészlet hatásosságát, sikerességét megítélni a hallgatóság figyelmének lekötése szempontjából, de abból a szempontból is, hogy az elmondott vers interpretációja (értelmezése) a költői, írói szándékot kifejezte-e.	Megfigyelési szempont alapján önállóan képes egy önmaga vagy más által elmondott vers vagy prózarészlet hatásosságát, sikerességét megítélni a hallgatóság figyelmének lekötése szempontjából, de abból a szempontból is, hogy az elmondott vers interpretációja (értelmezése) a költői, írói szándékot kifejezte-e.	
IV.	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK	AZ IRODALOM OLVASÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA			
1.	*Az írók, költők élete, munkássága*	*Irodalmi lexikon, életrajzi lexikon alapján az írók, költők életére, munkásságára vonatkozó adatok összegyűjtése cédulákon*	Segítséggel használja az irodalmi és az életrajzi lexikonokat: cédulázni tudja az írók, költők életrajzára, munkásságára vonatkozó adatokat.	Önállóan használja az irodalmi és az életrajzi lexikonokat: cédulázni tudja az írók, költők életrajzára, munkásságára vonatkozó adatokat.	**TANU INKO**
2.	*A művek alapján megismert költők, írók kötete(i)*	*A műveik alapján megismert költők, írók kötete(i)nek megkeresése a könyvtárban*	Ismeri az általa tanult írók, költők köteteinek címét. Szabadpolcos rendszerű könyvtárban képes azok megtalálására és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának ismertetésére kiscsoport előtt.	Ismeri az általa tanult írók, költők köteteinek címét. Szerzői katalógus alapján képes azok megtalálására és kölcsönzésére, valamint a kötetek tartalmának recenzálására.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A megjelenő irodalmi hetilapok*	*A megjelenő irodalmi hetilapok figyelése*	Ismer legalább egy irodalmi hetilapot: címét, főbb témáit.	Ismer legalább két irodalmi hetilapot: címét, főbb témáit, műfajait, szerkesztőjük, valamint a gyakran szereplő költők, írók nevét.
4.	*A megjelenő gyermekirodalom*	*A megjelenő gyermekirodalom figyelése*	Iskolai és közművelődési könyvtárak kiállításainak, valamint könyvesboltok kirakatainak figyelésével képes tájékoztatni osztálytársait a megjelenés előtt álló vagy frissen megjelent gyermekirodalmi munkákról.	Iskolai és közművelődési könyvtárak kiállításainak, valamint könyvesboltok kirakatainak figyelésével képes tájékoztatni osztálytársait a megjelenés előtt álló vagy frissen megjelent gyermekirodalmi munkákról. A megjelenő munkákról figyelemfelhívó rövid cikket, ismertetést vagy reklám-jellegű szöveget képes írásban megfogalmazni.

Év végi követelmények

a) A mimetizálás előkészítésekor jelenetekre tudja bontani az epikus műveket. Érdeklődéssel vesz részt a közös játékban, szükség esetén képes rögtönzésre.
b) Tudja jelölni a rövid és a hosszú szótagokat időmértékes versekben.
c) Meg tudja állapítani a szótagszámot ütemhangsúlyos versekben.
d) Tudja jelölni a verssorok végén a rímeket, s megnevezi a párrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet. Felismerje és megnevezi meg az alliterációt.
e) El tudja elkülöníteni versekben a költői képeket, felismeri és megnevezi a metaforát, a megszemélyesítést, a hasonlatot, a metaforikus jelzőt.
f) A költői képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiség jellemzi.
g) Tudja elemezni szerkezet szempontjából az epikus műveket. Megnevezi az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást.
h) Az elemzett művekről tud szubjektív értékkijelentéseket megfogalmazni.
i) Gyerekek és felnőttek előtt elő tudja adni a következő műveket:

Kazinczy Ferenc: Írói érdem
József Attila: Ne légy szeles…
Kormos István: Fehér virág
Ratkó József: Bújócska
József Attila: Bánat
Kölcsey Ferenc: Himnusz
Vörösmarty Mihály: Szózat
Ady Endre: Fölszállott a páva
Babits Mihály: Új leoninusok (részlet)
Nagy László: Adjon az Isten
József Attila: Betlehemi királyok

j) Tudja elemezni és értékelni mások és önmaga versmondását a helyesejtés és az üzenetközvetítés sikeressége szempontjából.
k) Érdeklődik az irodalom élete iránt. Rendszeresen olvassa a *Kincskereső* című folyóiratot.
l) Használja az irodalmi és életrajzi lexikonokat: tud bennük adatokat keresni az írók, költők életrajzára vonatkozóan.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
ÉLŐ IDEGEN NYELV

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Élő idegen nyelv** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak. Az **Élő idegen nyelv** tantervfelépítése eltér a többi műveltségterület követelményrendszerétől, mivel a tananyagot, a fejlesztési követelményeket és a minimális teljesítményt nem lehetett táblázatban egymás mellé helyezni. Így a cél-, tananyag- és követelményrendszerünk is eltér formailag a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* részletes tanterveinek tananyagleírásaitól, amennyiben a teljesítmény (az elégséges és jeles szint) részletes kifejtése az egyes évfolyamok tematikus tananyagának és tanulási programjának leírása után található, az Európa Tanács nyelvi szintleírásaihoz[x] igazodó tagolásban.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Élő idegen nyelv* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

✌Angol 4.
✌Német 4.
✌Francia 4.
☺Angol 1–4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

[x]Modern Languages; Learning, Teaching, Assesment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131 p.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANGOL NYELV

4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 4. évfolyamra szóló Angol nyelv tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Megjegyzés:

1. Ha igény és lehetőség van arra, hogy az intézményben az alsóbb évfolyamokon kezdve idegen nyelvet tanuljanak a gyerekek, akkor a *kerettanterv alkalmazását* az *első három évfolyamra* is a *szabadon felhasználható órakeret* terhére vagy az *egésznapos* (iskolaotthonos) *forma* nyújtotta lehetőségeket kihasználva – melegen ajánljuk! Ebben az esetben a szabadon választható tanterv alkalmazását javasoljuk.
2. Ha nem angolt, hanem *németet, franciát* vagy *nemzetiségi nyelvet* kívánnak tanítani, az 1. alattiakat ugyancsak javasoljuk!

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)				2

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Angol nyelv* tantárgyi kerettanterve az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült, ezen belül az *angol nyelv* tanítását és az *angol nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az **Élő idegen nyelv** számára megfogalmazott NAT-követelményeket teljes egészében lefedi. Az *Angol nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Tanulásra***, az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, az ***EU és kultúra*** és a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is.

Az Angol nyelv kerettanterv jellemzői

Az *Angol nyelv* kerettanterv messzemenően épít azokra a tapasztalatokra, amelyek a nyelvi, irodalmi és kommunikációs program több évtizedes gyakorlata során halmozódott fel. A kerettanterv elkészítésekor általános és konkrét, speciális célokat tartottak szem előtt a kerettanterv szerzői, figyelembe véve a tanulási-tanítási folyamat mindkét meghatározó szereplőjét: a (nyelv)tanulót és a (nyelv)tanárt. A (nyelv)tanulók számára olyan kerettantervet kívántak létrehozni, amely szerint haladva a tanulók nemcsak egy idegen nyelv nyelvtani rendszerét és alapszókincsét sajátíthatják el, hanem egy idegen nyelvi kultúrával ismerkednek meg. Ennek jelentősége könnyen belátható, ha arra gondolunk, hogy a nyelv alapvetően az emberi kommunikáció eszköze: nem elegendő tehát, ha a tanuló útba tud igazítani egy idegen ajkú turistát, illetve vizet tud kérni külföldön - kommunikálni akkor tudhat sikeresen, ha megfelelő háttérismeretekkel rendelkezik az adott ország, nép mindennapi, illetve magas kultúrájáról: ez biztonságot nyújt a metakommunikáció területén is, és társalgási témát biztosít a különböző kultúrák képviselői számára. Az *Angol nyelv* kerettanterv szem előtt tartja azt is, hogy a kötelező iskolázási rendszerben a tanulók egy része kényszerből tanul idegen nyelvet. Számukra létfontosságú, hogy olyan metakommunikációs, valamint nyelvtanulási és nyelvhasználati technikákat tanulhassanak, amelyek minimális nyelvtudással is lehetővé teszik az alapvető kommunikációt.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az Angol kerettantervet általános vagy középiskolai angol nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, az angol nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiót, kép- és hangmagnetofont, diavetítőt, táblát, televíziót, Anglia térképét, posztótáblát, tárgyképeket, jelenet-ábrákat, faliképeket és szóképkártyákat, diaképeket, rövid szituációs videofelvételeket és nyelvtanítási hangszalagokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A beszédhallást angol nyelvű szövegek meghallgatásával, szegmentálásával, idegen és magyar nyelvű szövegekkel való összehasonlítással megalapozva, a nyelvtanuló iskolást tevékenységek széles körű rendszerével kell „megkínálni". A fokozatosság szem előtt tartásával, a kommunikációt az első perctől kölcsönössé kell tenni tanár és diák között, ezért a mozgásos és non-verbális visszajelzések tanítása elsőbbséget élvez. A tanulók a nyelvi formákkal együtt az angol nyelvű kultúra társas viszonyulási szokásait is sajátítsák el a szövegalkotás és –befogadás együttes gyakoroltatásával. A szóképes olvasás alapjait kell lerakni, hiszen ebben a tanévben kezdik el a gyerekek az anyanyelvükön is az olvasást, ami önmagában is megterhelő. Ezért címkék, feliratok, címek, nevek olvastatásával inkább kedvet kell keltenünk, a gyerekek mindennapi tapasztalataira építve (üzletek, filmek feliratai stb.) A helyes kiejtéshez szükséges és nélkülözhetetlen (és nem utolsó sorban: ebben az életkorban még nagy sikerekkel kecsegtet) az artikulációs bázis kialakítása légzéstechnikai, artikulációs, ritmus- és időtartam-gyakorlatok végeztetésével. A nyelvtanulás segítését az első perctől meg kell kezdeni a tanulási technikák tudatosítása, az anyanyelvtanulás és az idegen nyelv tanulásának összehasonlítása megfigyelések, tapasztalatok alapján, valamint a rendszeres önálló munkára szoktatással. Az angol nyelvű kultúrával való ismerkedés sikerességének egyik záloga újra csak a kínálat szélessége. A sikeres kommunikációhoz nélkülözhetetlen mind a mindennapi (illemszabályok, gasztronómia), mind az ún. „magas" kultúra ismerete. Ez egyben megalapozza a nyitottságot, a másság iránti fogékonyságot is. A legfontosabb cél a nyelvtanulás megszerettetése, az angol nyelv iránti érdeklődés, szeretet felkeltése játékossággal, sikerélmény és szereplési lehetőség biztosításával.

A beszédhallás és a helyesejtés együttes fejlesztése. Emellett cél, hogy a tanulók szóbeli szövegalkotása a nonverbális kommunikációs képességekkel együtt fejlődjön. Alakuljanak ki azon képességeik is, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy a tanulók képessé váljanak a párbeszédek kreatív átalakítására a helyzetnek, az egyéni közlendőnek megfelelően. Tanulják meg a szóképes olvasást, szerezzenek jártasságot a spellingben. Kezdjék meg a tanulók az írás-helyesírás tevékenységének együttes tanulását, felhasználva a spelling tanulásával fejlesztett képességeiket is. Fejlődjenek tovább az önálló szövegalkotási képességeik egyszerű, rövid műfajokban. Ismerjék meg a nyelv természetét a magyar és az angol nyelv összehasonlítása útján. Gyarapodjanak az irodalomra és a (mindennapi és magas) kultúrára vonatkozó ismereteik, ismerjék meg e gyarapítás technikáit.

A szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésén van a hangsúly. Ugyanazon tevékenységeket koncentrikusan bővülő lexikával végeztetjük. Az anyanyelvihez hasonló atmoszféra megteremtése érdekében minél jobban ki kell használni a metakommunikáció adta lehetőségeket. A néma, értő olvasás, valamint a hangos olvasás megalapozása gyorsolvasási gyakorlatok végeztetésével kiemelt fontosságú. Az írás, helyesírás és az írásbeli szövegalkotás fejlesztése fokozatosan történik, mindenképpen sikerélmény nyújtására kell törekedni. A helyesejtés fejlesztéséhez elengedhetetlen a hibák észlelése, javítása. A nyelvtan inkább tevékenységek mint ismeretek szintjén kell, hogy megjelenjék. Az irodalom megszerettetéséhez elengedhetetlen a legkedveltebb angol mesék magyar nyelven való olvasása, illetve a legismertebb nemzetközi mesék angol nyelvű részleteinek közös feldolgozása. A civilizáció tanulása is inkább tevékenységekben, mintsem lexikális adatok bevésetésében realizálódik.

A beszédhallás, beszédértés területén elsősorban a tudatosság fokozása a cél. A szóbeli szövegalkotás során az élőbeszédhez hasonló kommunikáció érdekében tanítjuk az ún. töltelékszavakat. Az olvasás tevékenységen belül az olvasás tempójának és pontosságának fokozásán van a hangsúly. Az írás, helyesírás területén a tudatosság és a pontosság fokozása végett javíttatunk hibás szóalakokat is. A helyesjtésben tanultakat érvényesíteni kell a különböző szóbeli produkciók (versmondás, párbeszédek reprodukálása, hangos olvasás) során. A nyelvtanulási technikák további bővítése során a kétnyelvű szótárak használatára kerül a hangsúly. A nyelvészet/nyelvtan tanulása során egyre inkább törekedni kell a tudatosságra. Ezt az anyanyelvi ismeretek aktualizálásával, valamint a nyelvi műveletek rendszeres végzésével érjük el. Az irodalom tanulása során törekedni kell a művek sokféle irányú megközelítésére (rajz, bábozás, mimetizálás, pantomim stb.). A civilizációról való ismeretek tanulása során a tanulók szokjanak rá az önálló ismeretszerzésre.

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
4.		Chatterbox 2.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ajánlott versek, dalok, mondókák, kiszámolók és ritmusgyakorlatok az 1-2. osztályra

We Are the Music Makers
Eeny, Meeny, Miny, Mo
Hot Cross Buns
Cobbler, Cobbler, Mend My Shoe
Do You Know the Muffin Man
Lavender's Blue
See-saw, Sacradown
To Market, to Market, to Buy a Fat Pig
Rain, Rain, Go Away
London Bridge Is Falling Down (1-2. vsz.)
Polly, Put the Kettle On
Ring-a-Ring O'Roses
This Little Pig Went to Market
Little Jack Horner
One, Two, Buckle My Shoe
Humpty Dumpty Sat on a Wall
Pussy Cat, Pussy Cat
Hickory, Dickory, Dock
Baa, Baa, Black Sheep
One, Two, Three, Four, Five
Peas Porridge Hot
Hey Diddle, Diddle
This Old Man, He Played One
Go to Bed Late
Twinkle, Twinkle, Little Star
Sally Goes Round the Sun
I Wish You a Merry Christmas
Are You Sleeping
Engine, Engine
I Like Coffee, I Like Tea
I Scream, You Scream
Good Morning, Ernie
Who's Sylvia
What Colour Is the Sun
Jingle Bells (refrain)
One Man Went to Mow
The Farmer's in His Den
Ten Green Bottles
If You're Happy
London's Burning
Head and Shoulders
I've Got Ten Little Fingers
Good Morning
ABC Song
Tommy Thumb/Sammy Thumb
Tinker, Taylor
One Potato, Two Potatoes
Mix a Pancake
Ding, Dong, Bell
Old MacDonald
Row, Row, Row Your Boat
Greenie's Creeping
Jelly on a Plate
Big Ben Strikes
Tick, Tock Goes the Clock
There Were Ten in the Bed
Liar, Liar
Hockey, Cockey
In a Cottage in a Wood
For He's a Jolly Good Fellow
Happy Birthday
Here We Go Round the Mulberry Bush
Do You Like Apples?
Can You Tell Me
Roses Are Red
Shoes and Socks
Stop That Noise
I Found a Cow

Ajánlott játékok 4. osztályra

Are You Sleeping...
Ring-a-Ring O'Roses
The Farmer's in His Den
O'Grady (Simon) Says
Here We Go Round the Mulberry Bush
Bogey
London Bridge.
One Man Went to Mow
Hockey, Cockey
Blindman
Touch Wood
Chain Tag

Ajánlott versek, dalok, mondókák, kiszámolók és ritmusgyakorlatok 4. osztályra

I won't be my father's Jack
Doctor Foster went to Gloucester
It's raining, it's pouring
Georgie Porgie
Bobby Shafto's gone to sea
I do not like thee, Doctor Fell
Old King Cole
Ladybird, ladybird, fly away home
Sing a song of sixpence
Boys and girls, come out to play
Incy Wincy spider
Jack and Jill went up the hill
Mary had a little lamb
Old Mother Hubbard
Gregory Griggs
Oh, the grand old Duke of York
Solomon Grundy
Thirty days hath September

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

If all the world were paper
There was a crooked man
Dame, get up and bake your pies
What shall we do
I hear thunder
My bonnie
Little Arabelle Miller
As I was walking down the lake
The sun is shining
What are you going to do when you are 22
Sing, sing, sing a little song with me
A hundred greenie monsters
Sally goes round the sun
Monday, wash the clothes
I love cake, I love pie
Come to my party
This is the Kingdom
Little Miss Muffet
On the first day of Christmas
Hush, little baby
The wheels on the bus
Oh, dear, what can the matter be
I'm a brave, brave mouse
Jingle Bells
The Hot Dog Song
Snow is hot
Good night little one - day is done
Spelling in English is fun
In a dark, dark wood there is.
Monday alone
Each, peach, pear, plum.
I wish you love
I love to say, „I won't."
Flowers in the basket

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Angol gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, angol nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésén van a hangsúly. Ugyanazon tevékenységeket koncentrikusan bővülő lexikával végeztetjük. Az anyanyelvihez hasonló atmoszféra megteremtése érdekében minél jobban ki kell használni a metakommunikáció adta lehetőségeket. A néma, értő olvasás, valamint a hangos olvasás megalapozása gyorsolvasási gyakorlatok végeztetésével kiemelt fontosságú. Az írás, helyesírás és az írásbeli szövegalkotás fejlesztése fokozatosan történik, mindenképpen sikerélmény nyújtására kell törekedni. A helyesejtés fejlesztéséhez elengedhetetlen a hibák észlelése, javítása. A nyelvtan inkább tevékenységek mint ismeretek szintjén kell, hogy megjelenjék. Az irodalom megszerettetéséhez elengedhetetlen a legkedveltebb angol mesék magyar nyelven való olvasása, illetve a legismertebb nemzetközi mesék angol nyelvű részleteinek közös feldolgozása. A civilizáció tanulása is inkább tevékenységekben, mintsem lexikális adatok bevésetésében realizálódik.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	angol nyelvű hanganyag kiválasztása	angol nyelvű hanganyag kiválasztása hallás után, más idegen nyelvű hanganyagok közül		Idegen nyelvű hanganyagok közül ki tudja választani az angol nyelvűt, ha a szöveg ismert szavakat tartalmaz.
1.2.	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása	idegen emberek angol, illetve magyar nyelvű szövegének összehasonlítása; a tanuló saját, magnóra fölvett magyar, illetve angol nyelvű szövegmondásának összehasonlítása a hangképzés szempontjából		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		Érvényes kijelentéseket tud megfogalmazni saját kiejtésének angol anyanyelvűéhez hasonlításakor magyar nyelven
1.4.	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás)	órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel): az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása a tanár által előadott, ismeretlen szavakat is tartalmazó szövegből	Felismeri a tanult kifejezéseket, szerkezeteket elhangzó angol szövegből.	Egyszerű beszédhelyzetekben a felismeri a fontos részleteket, a közlésekre (utasítások, kérdések, kérések, szándékok, véleménynyilvánítások) reagálni képes. Ismert, elhangzott szöveg megértését bizonyítani képes kérdésekre való válaszadással, igaz/hamis állítások megtalálásával.
1.5.	ismert lexikai egységek	utasítások megértése és visszajelzés az utasítás végrehajtásával; az utasítás mimetikus eljátszásával; az utasítás szövegének magyarra fordításával; angol nyelvű verbális visszajelzéssel	Megérti a tanár óravezetésre vonatkozó utasításait, azokra cselekvéssel képes reagálni.	Megérti a tanár óravezetésre vonatkozó utasításait, azokra cselekvéssel képes reagálni.
1.6.	kérdések	kérdések megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven; verbálisan, magyar nyelven; rajzolással; cselekvéssel (mimetizálással, gesztusokkal)	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.
1.7.	üdvözlés	üdvözlés megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven; a/ a napszaknak megfelelően, b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; nonverbális kommunikációs jelzésekkel a/ integetéssel, b/ bólintással		
1.8.	bocsánatkérés, egyetértés/egyet nem értés, hála, vélemény, érzelmek (öröm/bánat, elégedettség/elégedetlenség, közömbösség)	bocsánatkérés, egyetértés/egyet nem értés, hála kifejezése, vélemény, érzelmek (öröm/bánat, elégedettség/elégedetlenség, közömbösség) megértése és válaszadás nonverbálisan, verbálisan		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.9.	javaslat megértése	javaslat megértése: elfogadása, elutasítása		
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel (üdvözlés, köszönés, megszólítás) napszaknak megfelelően, a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; bemutatkozás, bemutatás, gyereknek, felnőttnek; utasítások, javaslatok gyereknek, állatnak; kérés gyerekhez, felnőtthöz; kérdezés, információkérés gyerektől, ismerős felnőttől, ismeretlen felnőttől; meghívás, kínálás: gyerekek meghívása, ismerős felnőtt meghívása; értékkijelentések megfogalmazása: bókok, dicséretek társaknak; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (Well, er..., I mean) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzárás, elköszönés, jókívánságok gyerekkel, felnőttel; bocsánatkérés gyerektől, felnőttől; vélemény (elismerés, közömbösség, elégedettség/elégedetlenség) kifejezése gyereknek, felnőttnek	Egyszerű mondatokat hibátlanul képes ismételni helyes kiejtéssel, hangsúllyal és intonációval. A tanult anyagra vonatkozó egyszerű helyzetekben információkat tud kérni és adni. Képes hála, öröm/bánat, elégedettség / elégedetlenség, egyetértés/egyet nem értés kifejezésére a tanult nyelvi eszközökkel. Képes kapcsolatfelvételre és kapcsolatzárásra életszerű szituációkban, gyerekkel és ismerős felnőttel.	A tanult műfajokban önálló szövegalkotásra és önkorrekcióra képes. Leíró szöveget tud mondani térről, élőlényről, mintaadás segítségével.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás ***A párbeszédek témái:*** **Az én világom, A család és a barátok** - Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, szülők, testvérek megnevezése, életkor, szülők foglalkozásának megnevezése - Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása - Gyerek találkozása ismeretlen felnőttel, bemutatkozás, útbaigazítás kérése, kérdezés - Gyerek találkozása ismerős felnőttel, kérdezés, érdeklődés hogylét felől - Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől - Látogató fogadása, kínálás - Kedvenc háziállat bemutatása a látogatónak, társalgás az állatokról, azok lakóhelyéről, élelemszerzési szokásairól **Ház, lakás** Vendég körülvezetése a házban: bútorok, berendezési tárgyak elhelyezkedése az egyes helyiségekben Vendég körülvezetése a kertben: kedvenc növények bemutatása **Mindennapi életünk** - Este a családban: vacsora, esti beszélgetés, szórakozás, lefekvés (tisztálkodás, ágyazás) - Utazás vonaton, repülőn - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek) - A jövő tervezgetése: foglalkozások **Az iskola** - Iskolai rend: a tanulás-tanítás résztvevői, tanóra-tízperc, tanév-szünidő, ünnepélyek, házi feladat, szakkörök **Vásárlás** - Üzletek és árukészletük **Étkezés** - Étkezések megnevezése, időpontjaik és menüjük **Időjárás** - Társalgás az időjárásról, évszakokról **Öltözködés** - Kiegészítő darabok az öltözékhez	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	10 új vers, mondóka, dal memoriterként való elmondására képes. Képes továbbá a tanult párbeszédek egyik szerepét memoriterként elmondani.	Ismert szöveg reprodukálására képes helyes kiejtéssel, intonációval, hangsúllyal. Ismert párbeszédek szerepeit el tudja játszani memoriterként. A tanult fordulatok segítségével, helyettesítéssel, új párbeszédeket tud kialakítani. A tanult mondókák, versek, dalok 80%-át elő tudja adni helyes kiejtéssel. A tanult mesék tartalmát képes elmondani szűkítéssel, tanári segítséggel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés) helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák szövegének átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; a tanult mesék tartalmának elmondása szűkítéssel, összevonással; leírás térről, élőlényről képek és mintaadás segítségével		
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése rajzoltatással, angol nyelvű kérdésekkel, igaz/hamis állítások kiválasztásával	Ismert szavakból álló, 3-5 mondat terjedelmű szöveg néma olvasására képes, a megértésre vonatkozó angol nyelvű kérdésre angol nyelvű választ tud adni. Ismert szöveget fel tud olvasni felkészülés után, helyes szóhangsúlyokkal és intonációval, az ejtési hibákat korrigálni képes tanári segítséggel. A feladatokra vonatkozó ismert utasításokat meg tudja érteni önálló néma olvasás után.	Utasításokat, didaktikus szövegeket el tud olvasni és megértésüket képes igazolni végrehajtással, rajzzal, magyar, illetve angol nyelvű kérdésre megfelelő nyelven adott válaszokkal, igaz/hamis állítások kiválasztásával. Ismert utasításokat felkészülés nélkül (blattolva) képes felolvasni. Ismert, 5-6 sornyi angol szöveget felkészülés utáni fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően, tanári jelzésre önkorrekcióval. Néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövid szöveget képes némán olvasni, képes a jelentés globális megértésére.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, szósorokon; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, mondatokon		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlása után: utasítások felolvasása; mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása; mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása		
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	jelkeresési gyakorlatok, hibakeresési gyakorlatok, látószög növelési gyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Írás, helyesírás*	*Az írás, helyesírás tanulása*		
4.1.	az írástechnika gyakorlása szavak, számok másolásával, illetve diktálás utáni írásával	betűalakítás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; betűkapcsolás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; a számjegyek alakításának gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően	Ismert szavakat, szószerkezeteket, mondatokat le tud másolni helyes betűalakítással. Ismert tulajdonneveket le tud írni diktálás után. A feladatmegoldás során az akaratlagos írással leírt szavai felismerhetőek.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó mondatot hibátlanul képes másolni helyes betűalakítással. Ismert szavakat, egyszerű, rövid mondatokat le tud írni diktálás után, önkorrekciót képes végezni tanári segítséggel. Képes ismert, hibásan nyomtatott szavak javítására.
4.2.	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából		
4.3.	központozás (mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek)	központozás (mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek) gyakorlása mondatok másoltatásával, mondatok diktálásával		
4.4.	tulajdonnevek (személynevek) helyesírása	tulajdonnevek (személynevek) helyesírásának gyakorlása másolással, diktálás után		
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása*		
5.1.	meghívó	születésnapi meghívó írása önállóan; osztályrendezvényre szóló meghívók készítése önállóan		
5.2.	leírások	5.2.1. rövid, néhány mondatos leírás készítése élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel 5.2.2. rövid, néhány mondatos leírás készítése tájról, épületrészről, helyiségről, minta alapján, helyettesítéssel 5.2.3. leírás készítése helyiségről önállóan	Rövid, néhány mondatos leírást tud készíteni élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel.	Önállóan, minta alapján leírást tud készíteni helyiségről, élőlényről.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
6.1.	légzéstechnikai gyakorlatok	légzéstechnikai gyakorlatok végzése		
6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	a szóvégi hangkapcsolatok képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása: a/ személyes névmások b/ birtokos szerkezet (*I've got, She's got* stb.); kiejtést segítő mintasorok olvasása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és gyakorlása utánmondással; szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; erős és gyenge alakok észlelése; a mondathangsúly gyakorlása utánmondással		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I., b/ Tune II.		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		
6.6.	ritmusgyakorlatok	mondatépítkezés gyakorlása: bővülő mondat egyenletes ritmussal		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	szövegreprodukálás	mondókák, versek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.10.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése és javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*	A tanult nyelvi műveleteket el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel. Tudja vezetni a szótárfüzetet tanári utasítás alapján. A HAVE GOT, THERE IS/THERE ARE szerkezeteket tudja használni ismert mondattípusokban. Állító folyamatos jelen idejű mondatot át tud alakítani kérdővé, illetve tagadóvá.	Felismeri a szófajokat és a mondatfajtákat tanári segítséggel. Ismeri a képes egynyelvű szótárak használatát. Már megtanult fonetikai átírásokat képes felismerni, kiolvasni. Helyesen használja a tanult igeidőket és szerkezeteket ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
1.1.	kérdezés, válaszolás	kérdezés, válaszolás olvasott szöveg alapján, elhangzott szöveg alapján		
1.2.	bővítés	mondat bővítése jelzővel, határozókkal		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	szűkítés	szűkítés szószerkezet szintjén, mondat szintjén		
1.4.	helyettesítés	helyettesítés azonos szófajjal, névmással, lexika szintjén (szinonima, antoníma), kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő)		
1.5.	átalakítás	egyszerű mondatok átalakítása összetettekké az AND és a BUT kötőszók segítségével		
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről*		
2.1.	szófajok (VERB, NOUN, PRONOUN, ADJECTIVE, ADVERB)	szófajok felismerése, megnevezése meghatározás nélkül		
2.2.	viszonylatok (magyar ragok, névutók - angol prepozíciók)	viszonylatok kifejezése		
2.3.	mondatfajták (kijelentő, kérdő, viszontkérdő, válaszoló, felszólító)	mondatfajták felismerése a beszélő szándéka szerint		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		
3.1.	a rendszeres önálló tanulás	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás: memoriterek tanulása házi feladatként; néma, értő olvasási gyakorlatok végzése házi feladatként; hangos olvasási feladatok végzése házi feladatként; írástechnikai feladatok végzése házi feladatként		
3.2.	az eltérő íráskép és hangalak	azonos hangot jelölő különböző betűkapcsolatok gyűjtése; azonos betűkapcsolatok különböző kiejtési lehetőségeinek feltérképezése; betűzés (spelling) gyakorlása		
3.3.	a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban	angol nyelvű rajzfilmek, meseműsorok, nyelvoktató programok megtekintése		
3.4.	könyvtárhasználat	A könyvtárhasználat tanulása: az angol nyelvű *Tesz-vesz Szótár* megkeresése a könyvtárban; képes egynyelvű szótárak megkeresése a könyvtárban; angol nyelvű mesekönyvek, képeslapok, képregények, gyermekújságok megkeresése a könyvtárban		
3.5.	szótanulási technikák	szótanulási technikák tanulása: szótárfüzet vezetése, "cédulázás", szavak begyakorlása szövegkörnyezettel együtt		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.6.	kétnyelvű szótárak használatába	bevezetés a kétnyelvű szótárak használatába: ismert angol szavak magyar jelentésének megkeresése a szótárban; annak megfigyelése, hogy a szavaknak több jelentésük is lehetséges; a fonetikai átírások kiolvasásának gyakorlása		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése*		
4.1.	a folyamatos jelen idő (Present Continous)	a folyamatos jelen idő (Present Continous) tanulása állító, tagadó, kérdő mondatokban		
4.2.	a személyes névmások tárgyesete	a személyes névmások tárgyesetének tanulása		
4.3.	a személyes névmások birtokos esete	a személyes névmások birtokos esetének tanulása		
4.4.	a HAVE GOT szerkezet	a HAVE GOT szerkezet tanulása		
4.5.	a THERE IS/THERE ARE szerkezet	a THERE IS/THERE ARE szerkezet tanulása		
4.6.	kérdőszavak	kérdőszavak tanulása		
4.7.	a rövid válasz	a rövid válasz tanulása		
4.8.	prepozíciók	prepozíciók tanulása: BETWEEN, NEXT TO, WITH		
4.9.	a genitivus (-'s birtokoseset)	a genitivus (-'s birtokoseset) tanulása		
4.10.	az idő kifejezése (egész órák)	az idő kifejezésének tanulása (egész órák)		
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	angol és amerikai szerzők művei: Frank L. Baum: Óz, a csodák csodája;	angol és amerikai szerzők műveinek olvasása magyar nyelven	A közösen olvasott mesék közül egynek a tartalmi ismertetését el tudja végezni magyar nyelven.	El tudja olvasni az angol meséket, meseregényeket magyar nyelven. Ismertetni tudja a tanult
	Kenneth Grahame: Szél lengeti a fűzfákat		Begyakorolt angol nyelvű meserészletet elő tud adni memoriterként rajzok, bábok segítségével. Rövid meserészletet le tud fordítani írásban.	meserészleteket, el tudja játszani angolul, rajzok, bábok segítségével. A műelemzés során megtanult angol szavakat felismeri, megérti saját szövegkörnyezetükben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű didaktikus szövegek: The lion and the Mouse; részletek tündérmesékből: Cinderella, The Little Red Riding Hood, Rapunzel, Snow White and the Seven Dwarfs, The Sleeping Beauty, Bluebeard, The Ugly Duckling	angol nyelvű didaktikus szövegek olvasása		
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*		
3.	*Irodalmi művek elemzése* ***angolul használatos szakkifejezések:*** character, translation, narrator, proverb, poem, saying	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.1.	földrajz	Nagy-Britannia határai: a tengerek megnevezése magyarul; Nagy-Britannia főbb folyóinak, tavainak, hegyeinek megnevezése; néhány nagy brit város megnevezése és megkeresése térképen (Oxford, Cambridge, Edinburgh)	Felismeri Nagy-Britannia határait a térképen. Néhány nagy brit várost meg tud nevezni és meg tud mutatni a térképen.	Meg tudja nevezni és térképen meg tudja keresni Nagy-Britannia határait, főbb vizeit és legnagyobb városait magyarul.
1.2.	társadalomismeret	Nagy-Britannia vezető politikusai nevének megtanulása, fényképük megmutatása		Meg tudja nevezni, fényképről képes felismerni Nagy-Britannia miniszterelnökét.
1.3.	politika és jog	Nagy-Britannia államformájának, hivatalos politikai elnevezésének megtanulása		Ismeri Nagy-Britannia hivatalos politikai elnevezését.
1.4.	a média	a média felhasználásának tanulása: az angol kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap- és bélyeggyűjtés		
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol termékek	angol termékek címkéinek gyűjtése		
2.2.	közlekedés: a londoni buszok, taxi, vonatok, metró; a jobb oldali közlekedés, átkelés a csatornán (kompok, Csalagút)	ismeretek tanulása a brit közlekedésről magyarul	Felismeri képről és meg tudja nevezni angolul a londoni közlekedési eszközöket.	Be tud mutatni angliai utazással kapcsolatos érdekességeket magyar nyelven.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása*		
1.1.	fordítása angolról magyarra	különálló mondatok fordítása angolról magyarra globális fordítással		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	brit autómárkák	brit autómárkák képről való felismerésének megnevezésének tanulása		
1.3.	bevásárlás: üzletek, piacok, áruházak	angliai vásárlással kapcsolatos szokások, érdekességek megismerése		Be tud mutatni angliai vásárlással kapcsolatos érdekességeket magyar nyelven.
1.4.	gesztusok és alkalmazási lehetőségeik: chatterbox, nosy, secret, hitch-hike	gesztusok és alkalmazási lehetőségeik megtanulása		
1.5.	étkezési szokások, gasztronómia	ismeretek szerzése az étkezési szokásokról, gasztronómiáról: a főétkezések megnevezése, jellegzetes fogások nevének megtanulása		
1.6.	illemszabályok: közlekedési illemszabályok; a vendégség illemszabályai	közlekedési illemszabályok tanulása: jegyek és bérletek vásárlása; sorban állás buszra várakozva; a metró használata; vonatok használata, társalgás vonaton idegenekkel; meghívás, a vendégség illemszabályainak tanulása	Ismertetni tudja a közlekedésre vonatkozó illemszabályokat magyar nyelven.	Ismeri a meghívással, vendégséggel kapcsolatos illemszabályokat.
1.7.	Hagyományok, ünnepek: Father Xmas/Santa Claus; az angol nemzeti himnusz; az angol címer; a skót, velszi és észak-ír nemzeti címerek	hagyományok, ünnepek megismerése Father Xmas/Santa Claus: levélírás kívánságokkal és jókívánságokkal; az angol nemzeti himnusz első motívumának megtanulása; az angol címer lerajzolása, kiszínezése; a skót, velszi és észak-ír nemzeti címerek lerajzolása, kiszínezése		
2.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
2.1.	gyermekdalok és játékok ***3–4. osztályra ajánlott gyermekjátékok:*** Bingo, Lucky dip, Snap, Snakes and ladders, Red pirate, Hangman, Sentry, Fox and geese, Pig in the middle, Stepping stones, Musical chairs, Kim's game, Odd man out, Charade, Pass a parcel, Tug of war, Base	gyermekdalok és játékok tanulása Cobler, cobler Hot cross buns One, two, three, four, five… I wish You a merry Christmas Humpty Dumpty		
3.	*A tudománytörténet érdekességei*	*Ismerkedés a tudománytörténet érdekességeivel*		
3.1.	híres brit feltalálók, felfedezők, utazók	híres brit feltalálók, felfedezők, utazók nevének és találmányuk, illetve felfedezésük megnevezése angolul; lexikon szócikkek olvasása magyarul híres brit feltalálókról, felfedezőkről, utazókról	El tud olvasni két-három lexikon szócikket egy-két híres brit felfedezőről, feltalálóról vagy utazóról.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

PROJEKT

Látogatóban Angliában

Anglia földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban.

Fejlesztési követelmények a 4. osztály végén

4. osztály: Az európai minimumszint jele: A1-

A diák megérti az egyszerűbb ismert utasításokat, kérdéseket és röviden válaszolni tud azokra.

BESZÉDÉRTÉS:

megérti a tanult témákhoz kapcsolódó ismerős szavakat, fordulatokat.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Képes egyszerű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni.

OLVASÁSÉRTÉS:

Felismeri és megérti az ismerős szavakat, igen egyszerű mondatokat.

ÍRÁS:

A tanult szavakat le tudja írni, ismerős szövegbe be tudja írni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANGOL NYELV

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Angol nyelv tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Megjegyzés:

3. Ha igény és lehetőség van arra, hogy az intézményben az alsó évfolyamokon kezdve idegen nyelvet tanuljanak a gyerekek, akkor a *kerettanterv alkalmazását* az *első két évfolyamra* is a *szabadon felhasználható órakeret* terhére vagy az *egésznapos* (iskola otthonos) *forma* nyújtotta lehetőségeket kihasználva – ajánljuk!
4. Ha nem angolt, hanem *németet, franciát* vagy *nemzetiségi nyelvet* kívánnak tanítani, az 1. alattiakat ugyancsak javasoljuk!

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

Az KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Angol nyelv* tantárgyi kerettanterve az Élő idegen nyelv műveltségi területre készült, ezen belül az *angol nyelv* tanítását és az *angol nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az Élő idegen nyelv számára megfogalmazott NAT-követelményeket teljes egészében lefedi. Az *Angol nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a *Tanulásra*, az *Információ és kommunikációs kultúra* fejlesztésére, az *EU és kultúra* és a *Pályaorientáció* követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a *Környezeti nevelés*, a *Testi és lelki egészség*, valamint a *Hon- és népismeret* követelményeinek teljesítését is.

Az Angol nyelv kerettanterv jellemzői

Az *Angol nyelv* kerettanterv messzemenően épít azokra a tapasztalatokra, amelyek a nyelvi, irodalmi és kommunikációs program több évtizedes gyakorlata során halmozódott fel. A kerettanterv elkészítésekor általános és konkrét, speciális célokat tartottak szem előtt a kerettanterv szerzői, figyelembe véve a tanulási-tanítási folyamat mindkét meghatározó szereplőjét: a (nyelv)tanulót és a (nyelv)tanárt. A (nyelv)tanulók számára olyan kerettantervet kívántak létrehozni, amely szerint haladva a tanulók nemcsak egy idegen nyelv nyelvtani rendszerét és alapszókincsét sajátíthatják el, hanem egy idegen nyelvi kultúrával ismerkednek meg. Ennek jelentősége könnyen belátható, ha arra gondolunk, hogy a nyelv alapvetően az emberi kommunikáció eszköze: nem elegendő tehát, ha a tanuló útba tud igazítani egy idegen ajkú turistát, illetve vizet tud kérni külföldön – kommunikálni akkor tudhat sikeresen, ha megfelelő háttérismeretekkel rendelkezik az adott ország, nép mindennapi, illetve magas kultúrájáról: ez biztonságot nyújt a metakommunikáció területén is, és társalgási témát biztosít a különböző kultúrák képviselői számára. Az *Angol nyelv* kerettanterv szem előtt tartja azt is, hogy a kötelező iskolázási rendszerben a tanulók egy része kényszerből tanul idegen nyelvet. Számukra létfontosságú, hogy olyan metakommunikációs, valamint nyelvtanulási és nyelvhasználati technikákat tanulhassanak, amelyek minimális nyelvtudással is lehetővé teszik az alapvető kommunikációt.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az Angol kerettantervet általános vagy középiskolai angol nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, az angol nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiót, kép- és hangmagnetofont, diavetítőt, táblát, televíziót, Anglia térképét, posztótáblát, tárgyképeket, jelenet-ábrákat, faliképeket és szóképkártyákat, diaképeket, rövid szituációs videofelvételeket és nyelvtanítási hangszalagokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Angol nyelv tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

A beszédhallást angol nyelvű szövegek meghallgatásával, szegmentálásával, idegen és magyar nyelvű szövegekkel való összehasonlítással megalapozva, a nyelvtanuló kisiskolást tevékenységek széles körű rendszerével kell „megkínálni". A fokozatosság szem előtt tartásával, a kommunikációt az első perctől kölcsönössé kell tenni tanár és diák között, ezért a mozgásos és non-verbális visszajelzések tanítása elsőbbséget élvez. A tanulók a nyelvi formákkal együtt az angol nyelvű kultúra társas viszonyulási szokásait is sajátítsák el a szövegalkotás és -befogadás együttes gyakoroltatásával. A szóképes olvasás alapjait kell lerakni, hiszen ebben a tanévben kezdik el a gyerekek az anyanyelvükön is az olvasást, ami önmagában is megterhelő. Ezért címkék, feliratok, címek, nevek olvastatásával inkább kedvet kell keltenünk, a gyerekek mindennapi tapasztalataira építve (üzletek, filmek feliratai stb.) A helyes kiejtéshez szükséges és nélkülözhetetlen (és nem utolsósorban: ebben az életkorban még nagy sikerekkel kecsegtet) az artikulációs bázis kialakítása légzéstechnikai, artikulációs, ritmus- és időtartam-gyakorlatok végeztetésével. A nyelvtanulás segítését az első perctől meg kell kezdeni a tanulási technikák tudatosítása, az anyanyelvtanulás és az idegen nyelv tanulásának összehasonlítása megfigyelések, tapasztalatok alapján, valamint a rendszeres önálló munkára szoktatással. Az angol nyelvű kultúrával való ismerkedés sikerességének egyik záloga újra csak a kínálat szélessége. A sikeres kommunikációhoz nélkülözhetetlen mind a mindennapi (illemszabályok, gasztronómia), mind az ún. „magas" kultúra ismerete. Ez egyben megalapozza a nyitottságot, a másság iránti fogékonyságot is. A legfontosabb cél a nyelvtanulás megszerettetése, az angol nyelv iránti érdeklődés, szeretet felkeltése játékossággal, sikerélmény és szereplési lehetőség biztosításával.

Második évfolyamon tovább folyik a beszédhallás és a helyesejtés együttes fejlesztése. Emellett cél, hogy a tanulók szóbeli szövegalkotása a nonverbális kommunikációs képességekkel együtt fejlődjön. Alakuljanak ki azon képességeik is, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy a tanulók lépessé váljanak a párbeszédek kreatív átalakítására a helyzetnek, az egyéni közlendőnek megfelelően. Tanulják meg a szóképes olvasást, szerezzenek jártasságot a spellingben. Kezdjék meg a tanulók az írás-helyesírás tevékenységének együttes tanulását, felhasználva a spelling tanulásával fejlesztett képességeiket is. Fejlődjenek tovább az önálló szövegalkotási képességeik egyszerű, rövid műfajokban. Ismerjék meg a nyelv természetét a magyar és az angol nyelv összehasonlítása útján. Gyarapodjanak az irodalomra és a (mindennapi és magas) kultúrára vonatkozó ismereteik, ismerjék meg e gyarapítás technikáit.

A 3. évfolyamon továbbra is a szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésén van a hangsúly. Ugyanazon tevékenységeket koncentrikusan bővülő lexikával végeztetjük. Az anyanyelvihez hasonló atmoszféra megteremtése érdekében minél jobban ki kell használni a metakommunikáció adta lehetőségeket. A 3. évfolyamon a néma, értő olvasás, valamint a hangos olvasás megalapozása gyorsolvasási gyakorlatok végeztetésével kiemelt fontosságú. Az írás, helyesírás és az írásbeli szövegalkotás fejlesztése fokozatosan történik, mindenképpen sikerélmény nyújtására kell törekedni. A helyesejtés fejlesztéséhez elengedhetetlen a hibák észlelése, javítása. A nyelvtan inkább tevékenységek mint ismeretek szintjén kell, hogy megjelenjék. Az irodalom megszerettetéséhez elengedhetetlen a legkedveltebb angol mesék magyar nyelven való olvasása, illetve a legismertebb nemzetközi mesék angol nyelvű részleteinek közös feldolgozása. A civilizáció tanulása is inkább tevékenységekben, mintsem lexikális adatok bevésetésében realizálódik.

A 4. évfolyamon a beszédhallás, beszédértés területén elsősorban a tudatosság fokozása a cél. A szóbeli szövegalkotás során az élőbeszédhez hasonló kommunikáció érdekében tanítjuk az ún. töltelékszavakat. Az olvasás tevékenységen belül az olvasás tempójának és pontosságának fokozásán van a hangsúly. Az írás, helyesírás területén a tudatosság és a pontosság fokozása végett javíttatunk hibás szóalakokat is. A helyesjtésben tanultakat a 4. évfolyamon érvényesíteni kell a különböző szóbeli produkciók (versmondás, párbeszédek reprodukálása, hangos olvasás) során. A nyelvtanulási technikák további bővítése során a kétnyelvű szótárak használatára kerül a hangsúly. A nyelvészet/nyelvtan tanulása során egyre inkább törekedni kell a tudatosságra. Ezt az anyanyelvi ismeretek aktualizálásával, valamint a nyelvi műveletek rendszeres végzésével érjük el. Az irodalom tanulása során törekedni kell a művek sokféle irányú megközelítésére (rajz, bábozás, mimetizálás, pantomim stb.). A civilizációról való ismeretek tanulása során a tanulók szokjanak rá az önálló ismeretszerzésre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.		Sing a Song of Sixpence
		Feladatgyűjtemény az idegen nyelvek tanításához. (Értékközvetítő és képességfejlesztő program.)
2.		Chatterbox 1.
3.		Chatterbox 2.
4.		Project English 1.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Ajánlott versek, dalok, mondókák, kiszámolók és ritmusgyakorlatok az 1–2. osztályra

We Are the Music Makers
Eeny, Meeny, Miny, Mo
Hot Cross Buns
Cobbler, Cobbler, Mend My Shoe
Do You Know the Muffin Man
Lavender's Blue
See-saw, Sacradown
To Market, to Market, to Buy a Fat Pig
Rain, Rain, Go Away
London Bridge Is Falling Down (1-2. vsz.)
Polly, Put the Kettle On
Ring-a-Ring O'Roses
This Little Pig Went to Market
Little Jack Horner
One, Two, Buckle My Shoe
Humpty Dumpty Sat on a Wall
Pussy Cat, Pussy Cat
Hickory, Dickory, Dock
Baa, Baa, Black Sheep
One, Two, Three, Four, Five
Peas Porridge Hot
Hey Diddle, Diddle
This Old Man, He Played One
Go to Bed Late
Twinkle, Twinkle, Little Star
Sally Goes Round the Sun
I Wish You a Merry Christmas
Are You Sleeping
Engine, Engine
I Like Coffee, I Like Tea
I Scream, You Scream
Good Morning, Ernie
Who's Sylvia
What Colour Is the Sun
Jingle Bells (refrain)
One Man Went to Mow
The Farmer's in His Den
Ten Green Bottles
If You're Happy
London's Burning
Head and Shoulders
I've Got Ten Little Fingers
Good Morning
ABC Song
Tommy Thumb/Sammy Thumb
Tinker, Taylor
One Potato, Two Potatoes
Mix a Pancake
Ding, Dong, Bell
Old MacDonald
Row, Row, Row Your Boat
Greenie's Creeping
Jelly on a Plate
Big Ben Strikes
Tick, Tock Goes the Clock
There Were Ten in the Bed
Liar, Liar
Hockey, Cockey
In a Cottage in a Wood
For He's a Jolly Good Fellow
Happy Birthday
Here We Go Round the Mulberry Bush
Do You Like Apples?
Can You Tell Me
Roses Are Red
Shoes and Socks
Stop That Noise
I Found a Cow

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ajánlott játékok –-2. osztályra

Are You Sleeping...
Ring-a-Ring O'Roses
The Farmer's in His Den
O'Grady (Simon) Says
Here We Go Round the Mulberry Bush
Bogey
London Bridge.
One Man Went to Mow
Hockey, Cockey
Blindman
Touch Wood
Chain Tag

Ajánlott versek, dalok, mondókák, kiszámolók és ritmusgyakorlatok 3–4. osztályra

I won't be my father's Jack
Doctor Foster went to Gloucester
It's raining, it's pouring
Georgie Porgie
Bobby Shafto's gone to sea
I do not like thee, Doctor Fell
Old King Cole
Ladybird, ladybird, fly away home
Sing a song of sixpence
If all the world were paper
There was a crooked man
Dame, get up and bake your pies
What shall we do
I hear thunder
My bonnie
Little Arabelle Miller
As I was walking down the lake
The sun is shining
What are you going to do when you are 22
Sing, sing, sing a little song with me
A hundred greenie monsters
Sally goes round the sun
Monday, wash the clothes
I love cake, I love pie
Come to my party
This is the Kingdom
Boys and girls, come out to play
Incy Wincy spider
Jack and Jill went up the hill
Mary had a little lamb
Old Mother Hubbard
Gregory Griggs
Oh, the grand old Duke of York
Solomon Grundy
Thirty days hath September
Little Miss Muffet
On the first day of Christmas
Hush, little baby
The wheels on the bus
Oh, dear, what can the matter be
I'm a brave, brave mouse
Jingle Bells
The Hot Dog Song
Snow is hot
Good night little one – day is done
Spelling in English is fun
In a dark, dark wood there is.
Monday alone
Each, peach, pear, plum.
I wish you love
I love to say, „I won't.”
Flowers in the basket

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS LAPJA – MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Angol gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, angol nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

1. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai az 1. évfolyamon

A beszédhallást angol nyelvű szövegek meghallgatásával, szegmentálásával, idegen és magyar nyelvű szövegekkel való összehasonlítással megalapozva, a nyelvtanuló kisiskolást tevékenységek széles körű rendszerével kell „megkínálni". A fokozatosság szem előtt tartásával, a kommunikációt az első perctől kölcsönössé kell tenni tanár és diák között, ezért a mozgásos és non-verbális visszajelzések tanítása elsőbbséget élvez. A tanulók a nyelvi formákkal együtt az angol nyelvű kultúra társas viszonyulási szokásait is sajátítsák el a szövegalkotás és -befogadás együttes gyakoroltatásával. A szóképes olvasás alapjait kell lerakni, hiszen ebben a tanévben kezdik el a gyerekek az anyanyelvükön is az olvasást, ami önmagában is megterhelő. Ezért címkék, feliratok, címek, nevek olvastatásával inkább kedvet kell keltenünk, a gyerekek mindennapi tapasztalataira építve (üzletek, filmek feliratai stb.) A helyes kiejtéshez szükséges és nélkülözhetetlen (és nem utolsó sorban: ebben az életkorban még nagy sikerekkel kecsegtet) az artikulációs bázis kialakítása légzéstechnikai, artikulációs, ritmus- és időtartam-gyakorlatok végeztetésével. A nyelvtanulás segítését az első perctől meg kell kezdeni a tanulási technikák tudatosítása, az anyanyelvtanulás és az idegen nyelv tanulásának összehasonlítása megfigyelések, tapasztalatok alapján, valamint a rendszeres önálló munkára szoktatással. Az angol nyelvű kultúrával való ismerkedés sikerességének egyik záloga újra csak a kínálat szélessége. A sikeres kommunikációhoz nélkülözhetetlen mind a mindennapi (illemszabályok, gasztronómia), mind az ún. „magas" kultúra ismerete. Ez egyben megalapozza a nyitottságot, a másság iránti fogékonyságot is. A legfontosabb cél a nyelvtanulás megszerettetése, az angol nyelv iránti érdeklődés, szeretet felkeltése játékossággal, sikerélmény és szereplési lehetőség biztosításával.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	angol nyelvű hanganyag felismerése	angol nyelvű hanganyag kiválasztása hallás után, más idegen nyelvű hanganyagok közül; angol és más idegen nyelvű hanganyag összehasonlítása - azonosságok keresése - különbözőségek felismerése	Tanári beszédben ráismer a tanult legfontosabb szavakra, szerkezetekre a saját szöveg környezetükben. Elszórtan felismeri a magnóról elhangzó, ismert angol nyelvű szövegben a tanult szavakat, szerkezeteket.	Felismeri a tanári, illetve magnóról elhangzó, ismert angol nyelvű szövegben a tanult szavakat, szerkezeteket. Elvétve követ csak el hibákat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	szegmentálás hallott szöveg alapján	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás): órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismereteiből származó szavak kihallása, - keresztnevek kihallása, - nemzetközi szavak kihallása (sportkifejezések: *tennis, football*, ételnevek: *hamburger, hotdog, coke,* üzleti kifejezések: *bank, shop*); az órán tanult szavak kihallása, felismerése ismeretlen szót nem tartalmazó, nem a tanár által előadott szövegből (pl. magnetofon)		
1.3.	magyar és angol nyelvű hanganyagok összehasonlítása	magyar és angol nyelvű hanganyagok összehasonlítása, kiejtésbeli, artikulációs és intonációs különbségek, illetve hasonlóságok megfigyelése	Tanári segítséggel meg tud fogalmazni hasonlóságokat és különbségeket.	Tanári segítséggel szógyűjteményt tud összeállítani.
1.4.	a magyar és az angol nyelvben egyaránt előforduló szavak összevetése	a magyar és az angol nyelvben egyaránt előforduló szavak összevetése a/ keresztnevek b/ nemzetközi szavak (sport, ételek, közlekedés, üzleti élet, számítástechnika stb.)		
1.5.	ismert lexikai egységek megértése válaszadással	ismert lexikai egységek megértése válaszadással: utasítások megértése és visszajelzés (*breath in/breath out, bring it here, clap your hands, clean your teeth, close, colour it red, comb your hair, come back, come here, come in, count, draw a..., drink, eat, finish, give it to Sanyi, give me, go out, lay down, listen, look at me, make a..., open, pick up, point to, put down, put on, read it out, read, repeat it, say good-bye, say hello, say it, show me a..., sing ..., sit down, sleep, speak up, stand up, start, stop, take a..., tell me/us the..., touch, turn round, wake up, wash your face/hands, wave goodbye, write*) - az utasítás végrehajtásával, - az utasítás mimetikus eljátszásával, - az utasítás szövegének magyarra fordításával, angol nyelvű verbális visszajelzéssel	Az angol nyelvű tanári **utasítások** közül a következőket megérti és önállóan képes végrehajtani: *close, colour it (red), come here, come in, draw a..., finish, listen, look at me, open, pick up, put down, read, repeat it, say hello/good-bye, sing, sit down, stand up, start, stop, write.* A következő utasításokat végre tudja hajtani osztálytársak utánzásával, illetve tanári segítséggel: *breath in/breath out, clap your hands, give me, go out, point to, show me a..., tell me/us the..., turn around.*	Megérti a tanár angol nyelvű utasításait, azokra helyes választ tud adni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.6.	kérdések megértése és válaszadás	kérdések megértése és válaszadás: - verbálisan, angol nyelven; - verbálisan, magyar nyelven; - rajzolással; - nonverbális kommunikációs jelzésekkel: testtartással, mimikával, gesztusokkal; - cselekvéssel (mimetizálással)	Válaszolni tud angol nyelvű érdeklődésre név, kor, nem, telefonszám iránt. A tanult mondókák, versek, dalok, mesék vagy párbeszédek tartalmára vonatkozó angol nyelvű kérdésre szintén válaszolni tud angolul a következő kifejezések alkalmazásával: *Yes./No./ I don't know*; illetve magyar nyelven, bővített mondatokban; valamint rajzban.	A tanár, illetve osztálytársak által feltett, ismert témára vonatkozó kérdésekre önállóan képes válaszolni egyszerű angol mondatokkal.
1.7.	kapcsolatfelvétel viszonzása: válaszolás megszólításra, köszönésre	kapcsolatfelvétel viszonzása: válaszolás megszólításra, köszönésre - verbálisan, angol nyelven, a/ a napszaknak megfelelően, b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; nonverbális kommunikációs jelzésekkel a/ integetéssel, b/ bólintással	Kis segítséggel válaszolni tud megszólításra, köszönésre.	Önállóan tud válaszolni megszólításra, köszönésre, bemutatkozásra.
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	az önálló szövegalkotás tanulása: kapcsolatfelvétel: megszólítás, köszönés a/ napszaknak megfelelően, b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően: barát, ismeretlen gyerek, szülő, ismerős felnőtt, tanító, ismeretlen felnőtt; bemutatkozás a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően - gyereknek, - felnőttnek; meghívás - gyerek/ek meghívása; szándéknyilvánítás a/ kérés, b/ kérdezés, c/ megköszönés, d/ utasítás -ismerős gyereknek, - ismerős felnőttnek; - utasítás állatnak (pl. kutya, macska); tetszés/nem tetszés kifejezése egyszerű nyelvi formában (*I like/I don't like/ I hate*); helyeslés kifejezése (*That's right/Well done/You're right*); a nem tudás/nem értés kifejezése (*I don't know/I don't understand*); a megértés kifejezése (*I see*)	Be tud mutatkozni felnőttnek és gyereknek, tud köszönni a napszaknak megfelelően, érdeklődni valaki hogyléte felől. Tanári segítséggel meg tud hívni és hellyel, étellel, itallal tud kínálni bábokat, illetve ismerős gyerekeket. A hálát, a tetszést/nem tetszést, a helyeslést és az értést/nem tudást ki tudja fejezni a tanult legegyszerűbb módon (nonverbális jelzéssel).	Képes köszönni, bemutatkozni, személyi adatokat közölni angolul, tanári segítség nélkül. Ki tudja fejezni a tanult módon a hálát, a tetszést/nem tetszést, a helyeslést és az értést/nem tudást.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás ***a párbeszédek témái:*** **Az én világom:** a/ Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás: vezeték- és keresztnév, személyi adatok: nem, nemzetiség, életkor b/ Testrészek c/ Számok 1-12-ig **A család és barátok:** a/ Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás b/ Gyerek találkozása ismerős felnőttel, érdeklődés hogylét felől c/ Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől d/ Látogató fogadása, hellyel kínálás e/ Étellel/itallal kínálás **Ház, lakás:** a/ Kedvenc háziállat bemutatása a látogatónak b/ A lakás egyes helyiségeinek bemutatása a látogatónak (*This is the kitchen.*) **Mindennapi életünk:** a/ Reggeli készülődés a családban b/ Szeretem/Nem szeretem dolgok (*I like.../I don't like...*) **Az iskola** a/ Indulás az iskolába **Étkezés** a/ Kínálás néhány alapvető étellel/itallal (*Would you like a/some ...?*)	a szövegreprodukálás tanulása: a tanult autentikus szövegek reprodukálása; párbeszédek szövegeinek reprodukálása	10 rövid mondókát és dalt reprodukálni tud önállóan, memoriterként. A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani tanári segítséggel.	A párbeszédekből, mesékből, mondókákból ismert szituációkban képes reprodukálni meghívást, kínálást, bemutatást, érdeklődést, kérést esetenként tanári segítséggel. 20 mondókát és 10 dalt képes reprodukálni önállóan, memoriterként. A tanult párbeszédek valamennyi szerepét önállóan el tudja játszani.
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	félreproduktív szövegalkotás: a tanult párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; a tanult autentikus szövegek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével	Tanári segítséggel képes a tanult szövegekben a szófajtákat azonosakkal helyettesíteni.	A tanult szövegekben önállóan tudja helyettesíteni a főneveket, a mellékneveket és (a szám, személy, igeidő és mód változtatása nélkül) az igéket.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	szóképes olvasás	a szóképes olvasástanulás megalapozása: a/ a tanult lexémák szókártyáinak felmutatása; b/ szókártyahalmazból az elhangzott szónak megfelelő szókártya kiemelése; c/ angol nyelvű feliratok, címkék gyűjtése és olvasása	Ismert szavakat tartalmazó 3-4 darabos szókártyahalmazból segítséggel ki tudja emelni az elhangzott szónak megfelelő szókártyát.	A tanult szóképeket biztonságosan fel tudja ismerni. A tanult szóképeket helyes kiejtéssel fel tudja olvasni. Angol nyelvű feliratokat tud gyűjteni, olvasni.
4.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.	légzéstechnikai gyakorlatok	légzéstechnikai gyakorlatok végzése: a vegyes mélylégzés (beszédlégzés) gyakorlása; mássalhangzók, illetve magánhangzók kitartó hangoztatása 15, 20, 30 mp-ig; egyre hosszabbodó szósorok hangoztatása egy levegővétellel; a tanult mondókák, versek reprodukálása egy alaplevegővel, pótlevegővétellel	Részt vesz a légzéstechnikai gyakorlatok végzésében.	Részt vesz a légzéstechnikai gyakorlatok végzésében.
4.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése: a fonémák képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával; a fonémák hangoztatása -önmagukban (magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók), - szavakban, - szószerkezetekben, - mondatokban, - autentikus szövegekben; hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és utánmondása - szavakon, - szószerkezeteken, - mondatokon, - autentikus szövegeken; gyorsasági gyakorlatok; ritmusgyakorlatok; hangerőváltás; időtartam gyakorlatok	A tanár, vagy a magnó által mondott egyszerű, 4-5 szavas mondatokat meg tudja ismételni helyes hanglejtéssel és hangsúllyal. Törekszik a magyar nyelvétől eltérő fonémák hozzávetőlegesen helyes ejtésére.	Helyesen ejti a magyar nyelvétől eltérő fonémákat. A tanár által, illetve magnóról elhangzó mondatokat meg tudja ismételni helyes tempóban, helyes hanglejtéssel és hangsúllyal.
4.3.	szövegreprodukálás, memoriterek	a tanult mondókák, versek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően	10 rövid mondókát és dalt reprodukálni tud önállóan, memoriterként.	A helyesejtési szabályoknak megfelelően reprodukálja a tanult mondókákat és verseket.
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN ÉS NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*		
1.1.	helyettesítés	helyettesítés azonos szófajjal, illetve névmással	Ismert szövegben helyettesíteni tudja a főnevet másik főnévvel.	Ismert szövegben helyettesíteni tudja a főnevet másik főnévvel, illetve névmással.
1.2.	bővítés	bővítés jelzővel	Ismert mondatokat bővíteni tud jelzővel, tanári segítséggel.	Ismert szöveg mondatait bővíteni tudja jelzőkkel.
1.3.	szűkítés	szűkítés: jelzők elhagyása	Ismert szöveg mondatait szűkíteni tudja jelzőkkel, tanári segítséggel.	Ismert szöveg mondatait szűkíteni tudja jelzőkkel.
2.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	rendszeres otthoni munka	a rendszeres otthoni tanulásra való beállítódás: memoriterek gyakorlása házi feladatként; rajzos házi feladat megoldása rendszeresen; az angol nyelvű kultúrával kapcsolatos gyűjtőmunka, illetve megfigyelések házi feladatként		
2.2.	a nyelvelsajátítás folyamata	ismeretek, tapasztalatok szerzése az anyanyelv elsajátításának folyamatáról 2 év körüli testvér, rokon beszédfejlődésének megfigyelésével: a kisgyerekek speciális szóhasználatának megfigyelése; a kisgyerekek szótanulásának, a próbálkozások, gyakorlások számának megfigyelése; annak megfigyelése, hogy a kiejtésbeli tökéletlenségek mennyire nehezítik meg a kisgyerek beszédének megértését		
2.3.	spontán idegen nyelvi megnyilatkozás	a „szómondat" és "kéttagú beszéd" használata az idegen nyelv tanulásának korai szakaszában: a „*Yes./No.*" következetes használtatása minden beszédhelyzetben; az „*(I) don't know./(I) can't./Give it(to me)./(It's) mine./I see.*" következetes használtatása rámutatással együtt minden beszédhelyzetben		
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*		
1.1.	versek, mondókák reprodukálása; *a verstanítás során angolul használandó nevek és szakkifejezések:* nursery rhymes, poem, song, Mother Goose	versek, mondókák reprodukálásának tanulása - utánmondással, - önállóan, memoriterként	Képes 5 tanult mondóka (vers, dal) globális jelentésének elmondására.	Képes 10 mondóka, vers, dal globális jelentésének tolmácsolására.
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	földrajz	az angolul beszélő négy nagy ország (Nagy-Britannia, Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália) megkeresése térképen; területük kiszínezése, az alakjuk megjegyzése, felismerése, egy jellegzetes szimbólummal való összekötése (Nagy-Britannia: oroszlán; Egyesült Államok: fehérfejű sas; Kanada: juharlevél; Ausztrália: kenguru); az országok megnevezése angolul; az országok fővárosainak megnevezése angolul	Ismeri Nagy-Britannia és az Amerikai Egyesült Államok szimbólumait, meg tudja nevezni fővárosait angolul.	Meg tudja nevezni Nagy-Britannia, az Amerikai Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália, állam-nevének, fővárosait angolul, ismeri a hozzájuk rendelt szimbólumokat.
1.2.	társadalomismeret	a négy ország zászlóinak kiszínezése; a négy ország pénznemének megismerése, megnevezése	Felismeri Nagy-Britannia, az Amerikai Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália nemzeti zászlóját, meg tudja nevezni pénznemeiket angolul.	Felismeri Nagy-Britannia, az Amerikai Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália nemzeti zászlóját, meg tudja nevezni pénznemeiket angolul.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	állatnevek, állathívó hangok, állathang-utánzó szavak	állatnevek tanulása; állathívó hangok megismerése; állathang-utánzó szavak gyakorlása		
2.2.	gesztusok	gesztusok (OK, not OK, count, good-bye) tanulása		
2.3.	étkezési szokások, gasztronómia	az angol főétkezések megnevezése angol nyelven, szokásos időpontjaik megismerése	Meg tudja nevezni az angol főétkezéseket angolul.	Meg tudja nevezni az angol főétkezéseket angolul, ismeri az időpontjaikat is.
2.4.	illemszabályok	a köszönéssel és a bemutatkozással kapcsolatos illemszabályok megismerése magyarul	El tudja mondani köszönéssel és a bemutatkozással kapcsolatos illemszabályokat magyar nyelven.	Ismertetni tudja a köszönéssel, bemutatkozással kapcsolatos szokásokat magyar nyelven.
2.5.	hagyományok, ünnepek	a születésnap megnevezése angolul, születésnapi dal megtanulása; a születésnap megünneplésével kapcsolatos szokások megismerése magyar nyelven; a négy ország himnuszának meghallgatása lemezről vagy magnófelvételről	Felismeri az angol, illetve az amerikai himnuszt.	Ismertetni tudja a születésnap megünneplésével kapcsolatos szokásokat magyar nyelven. Felismeri az angol, illetve az amerikai himnuszt.
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
3.1.	gyermekdalok, gyermekjátékok	gyermekdalok, gyermekjátékok megtanulása	A tanult gyermekdalok, gyermekjátékok közül legalább ötöt elő tud adni elfogadható kiejtéssel.	A tanult gyermek-dalok, gyermekjátékok közül legalább tízet elő tud adni helyes kiejtéssel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása*		
1.1	globális jelentés	a megismert versek, mondókák globális jelentésének tolmácsolása	Képes egy meserészlet globális jelentésének tolmácsolására.	Képes egy meserészlet globális jelentésének tolmácsolására.
1.2	fordítás	mesemondás fordítással *Eric Carle: The Very Hungry Caterpillar* *Radnai Zsófia: The Sky Is Falling Down*	Segítséggel el tud mondani egy mesét fordítással.	El tud mondani egy mesét fordítással.

Év végi követelmény

1. évfolyam

A diákoknak elsősorban a hallás és beszéd területén kell eredményeket elérniük. A kijelölt témakörökben alapvető szókincset szerezzenek, legyenek képesek a spellingezésre.
A tanult dalokat, verseket, mondókákat legyenek képesek reprodukálni, a tanult játékokat ismerjék.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

2. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Második évfolyamon tovább folyik a beszédhallás és a helyesejtés együttes fejlesztése. Emellett cél, hogy a tanulók szóbeli szövegalkotása a nonverbális kommunikációs képességekkel együtt fejlődjön. Alakuljanak ki azon képességeik is, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy a tanulók lépessé váljanak a párbeszédek kreatív átalakítására a helyzetnek, az egyéni közlendőnek megfelelően. Tanulják meg a szóképes olvasást, szerezzenek jártasságot a spellingben. Kezdjék meg a tanulók az írás-helyesírás tevékenységének együttes tanulását, felhasználva a spelling tanulásával fejlesztett képességeiket is. Fejlődjenek tovább az önálló szövegalkotási képességeik egyszerű, rövid műfajokban. Ismerjék meg a nyelv természetét a magyar és az angol nyelv összehasonlítása útján. Gyarapodjanak az irodalomra és a (mindennapi és magas) kultúrára vonatkozó ismereteik, ismerjék meg e gyarapítás technikáit.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			OPTIMÁLIS	MINIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	szegmentálás	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás): nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismereteiből származó szavak kihallása - keresztnevek kihallása, - nemzetközi szavak kihallása (sportkifejezések: *tennis, football*, ételnevek: *hamburger, hotdog, coke*, üzleti kifejezések: *bank, shop*), - az órán tanult szavak kihallása (ismeretlen szót nem tartalmazó, nem a tanár által előadott szövegből /pl. magnetofon/, ismeretlen szót is tartalmazó, a tanár által előadott szövegből, ismeretlen szót is tartalmazó, nem a tanár által előadott szövegből)	Ráismer a tanári és gépi beszédben a tanult legfontosabb szavakra, szerkezetekre a saját szövegkörnyezetükben. Magnóról elhangzó, ismert angol nyelvű szövegben felismeri a tanult szavakat, szerkezeteket.	Felismeri tanári, illetve magnóról elhangzó, ismeretlen szavakat is tartalmazó angol nyelvű szövegben a tanult szavakat, szerkezeteket.
1.2.	magyar és angol nyelvű hanganyagok összehasonlítása	magyar és angol nyelvű hanganyagok összehasonlítása, kiejtésbeli, artikulációs és intonációs különbségek, illetve hasonlóságok megfigyelése		
1.3.	a magyar és az angol nyelvben egyaránt előforduló szavak összevetése	a magyar és az angol nyelvben egyaránt előforduló szavak összevetése (keresztnevek, nemzetközi szavak /sport, ételek, közlekedés, üzleti élet, számítástechnika stb./)		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	ismert lexikai egységek megértése válaszadással	utasítások megértése és visszajelzése (*add, breath in/breath out, bring it here, clap, clean your teeth, close, colour it red, comb your hair, come back, come here, come in, come out, complete, copy, count, draw ..., drink, eat, find, finish, get, give it to Sanyi, give me, go out, greet him, guess, have, lay down, leave, listen, look, look at, look for, make a..., match, nod, open, pick up, play, point to, put down, put on, read it out, read, repeat it, say good-bye, say ha-ha, say hello, show me a..., sing ..., sit back, sit down, sleep, speak up, stamp, stand up, start, stop, take a..., tell me/us the..., think of, touch, turn round, wake up, wash your face/hands, wave goodbye, whisper, wink, write*) a/ az utasítás végrehajtásával, b/ az utasítás mimetikus eljátszásával, c/ az utasítás szövegének magyarra fordításával, d/ angol nyelvű verbális visszajelzéssel	Az ebben a tanévben újonnan tanult angol nyelvű tanári utasítások közül a következők megérti és önállóan végre tudja hajtani: *bring it here, come back, complete, copy, count, find, give me, go out, match, point to, read it out, show me, speak up, tell me/us the..., touch.* A következő utasításokat végre tudja hajtani osztálytársak utánzásával, illetve tanári segítséggel: *clap, clean your teeth, comb your hair, dink, eat, nod, sleep, wash your face/hands, wave goodbye, wishper.*	Megérti a tanár angol nyelvű utasításait, azokra helyes választ tud adni.
1.5.	kérdések megértése és válaszadás	kérdések megértése és válaszadás a/ verbálisan, angol nyelven, b/ verbálisan, magyar nyelven, c/ rajzolással, d/ cselekvéssel (mimetizálással)	Választ tud adni angol nyelvű érdeklődésre név, nem, lakóhely, iránt. A tanult mondókák, versek, dalok, mesék vagy párbeszédek tartalmára vonatkozó angol nyelvű kérdésre képes válaszolni: - angolul a következő kifejezések alkalmazásával: *Yes./No./ I don't know*; - magyar nyelven; - rajzban.	Választ tud adni angol nyelvű érdeklődésre név, kor, nem, telefonszám, lakóhely, szülők, testvérek neve iránt. A tanár, illetve osztálytársak által feltett, ismert témára vonatkozó kérdésekre önállóan képes választ adni egyszerű angol mondatokkal. A tanult mondókák, versek, dalok, mesék vagy párbeszédek tartalmára vonatkozó angol nyelvű kérdésre válaszolni képes: - angolul a következő kifejezések alkalmazásával: *Yes./No./ I don't know*; - magyar nyelven, bővített mondatokban; rajzban; - angolul, szavakkal, szószerkezetekkel.
1.6.	üdvözlés megértése és válaszadás	üdvözlés megértése és válaszadás - verbálisan, angol nyelven a/ a napszaknak megfelelően , b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; - metakommunikációs jelzésekkel a/ integetéssel, b/ bólintással	Válaszolni tud (ha szükséges, tanári segítséggel) megszólításra, köszönésre, bemutatkozásra, megköszönésre.	Önállóan képes válaszolni megszólításra, köszönésre, bemutatkozásra, megköszönésre, bocsánatkérésre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*Szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	üdvözlés, köszönés a/ napszaknak megfelelően; b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; rövid utasítások adása a/ társaknak, b/ felnőttnek, c/ állatnak (pl. kutya, macska); bemutatkozás a/ gyereknek, b/ felnőttnek; meghívás a/ gyerek/ek meghívása, b/ Ismerős felnőtt meghívása; kérés, kérdezés a/ ismerős gyerektől, b/ ismerős felnőttől, c/ ismeretlen gyerektől, d/ ismeretlen felnőttől; bocsánatkérés / megbocsátás kifejezése gyereknek/felnőttnek; vélemény kérése gyerektől, vélemény kifejtése gyereknek	Meg tudja ismételni a tanár, vagy a magnó által mondott egyszerű, 4-5 szavas mondatokat helyes hanglejtéssel és hangsúllyal. Be tud mutatkozni, társat be tud mutatni felnőttnek és gyereknek. Tud köszönni a napszaknak megfelelően, érdeklődni hogylét felől, meghívni a legegyszerűbb nyelvi formákkal. Tanári segítséggel tud kérdezni, kérni ismerős helyzetekben. Ki tudja fejezni a hálát, a tetszést/nem tetszést, a helyeslést és az értést/nem tudást a tanult legegyszerűbb nyelvi formákkal.	Képes köszönni, bemutatkozni, személyi adatokat közölni angolul, tanári segítség nélkül. Párbeszédekből, mesékből, mondókákból ismert szituációkban meghívást, kínálást, bemutatást, érdeklődést, kérést, vélemény kikérését, vélemény elmondását, bocsánatkérést, egyetértést/egyet nem értést képes kifejezni, esetenként tanári segítséggel. Ki tudja fejezni a hálát, a tetszést/nem tetszést, a helyeslést és az értést/nem tudást a tanult módon.
2.2.	szövegreprodukálás ***A párbeszédek témái:*** **Az én világom** a/ Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, szülők, testvérek megnevezése, életkoruk, nemük b/ Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása **A család és a barátok** a/ Gyerek találkozása ismerős felnőttel, érdeklődés hogylét felől b/ Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől c/ Kedvenc háziállat bemutatása a látogatónak, társalgás az állatokról, azok lakóhelyéről **Ház, lakás** a/ Látogató fogadása, körül-vezetése a lakásban, a berendezés bemutatása: mi hol található **Mindennapi életünk** a/ Délután a családban (hazaérkezés, szabadidő, segítés a házi munkákban) b/ Utazás járművön, jegyvásárlás, bérletellenőrzés c/ Játékra invitálás **Az iskola** a/ Óra eleji hozzákészülés a tanuláshoz: tanszerek, tantárgyak, órarend b/ Tízórai megosztása a barátokkal	a szövegreprodukálás tanulása: autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálás	A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani tanári segítséggel.	El tudja játszani önállóan a tanult párbeszédek valamennyi szerepét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	Vásárlás a/ Egyszerű élelmiszerek/ruházati cikkek/tanszerek vásárlása **Étkezés** a/ Tízórai megosztása a barátokkal **Időjárás** a/ Társalgás az időjárásról, évszakokról **Öltözködés** a/ Indulás az iskolába: öltözködés az évszaknak megfelelően			
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a félreproduktív szövegalkotás tanulása: párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; mondókák szövegének átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés) helyettesítésével		
3.	*Olvasás, szövegértés*	*Olvasás, szövegértés tanulása*		
3.1.	a szóképes olvasás	a szóképes olvasás megtanulása: szóképek és tárgyképek párosítása; a tárgyképnek megfelelő szókép kiválasztása; a szókép önálló, tárgyképtől független felismerése, olvasása; ismert szóképekből összeállított mondat olvasása utánmondással; ismert szóképekből összeállított mondat olvasása önállóan a/ némán, b/ hangosan; elöljárószók leválasztása szóképekről; betük leválasztása szóképről, azok megnevezése	Felismeri a tanult szóképeket a tárgyképtől függetlenül, el tudja azokat olvasni tanári segítséggel, helyes kiejtéssel. Ismert szóképekből álló rövid mondatokat el tud olvasni tanári segítséggel, helyes kiejtéssel.	A tanult szóképeket biztonságosan felismeri, helyes kiejtéssel, önállóan képes felolvasni, a helyesejtési szabályoknak megfelelően. Képes angol nyelvű feliratokat gyűjteni, olvasni.
3.2.	a szövegértés	a szövegértés tanulása: olvasott szöveg megértésének igazolása a/ igaz/hamis állítások felismerésével, b/ angol nyelvű kérdésekre válaszadással angolul/rajzzal/aláhúzással	Az olvasott mondatok megértését igazolni tudja a mondat jelentésének lerajzolásával	Az olvasott szöveg megértéséről számot tud adni angol nyelvű kérdésekre adott válasz, valamint igaz/hamis állítások felismerése által.
3.3.	az ábécé betűi	az ábécé betűinek tanulása: az ábécé betűinek gyakorlása utánmondással, az ábécé betűinek megnevezése önállóan	Ismert, leírt szót képes betűzni az ábécé betűinek helyes megnevezésével és kiejtésével.	Az ábécé betűit önállóan képes megnevezni, a betűzött szót le tudja írni.
3.4.	spelling	a betűzés (spelling) tanulása: a/ leírt szó betűzése, b/ betűzött szó leírása, c/ saját név önálló betűzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Írás*	*Az írás tanulása*		
4.1.	ismert szóképek másolása	ismert szóképek másolásának tanulása: tábláról, nyomtatott anyagról, angol kézírású anyagról	Ismert szóképeket hibátlan képes másolni tábláról, illetve nyomtatott anyagról.	Ismert szavakból álló mondatokat hibátlanul képes másolni tábláról, illetve nyomtatott szövegről.
4.2.	válogató másolás	a válogató másolás tanulása: írásbeli utasítás (pl. kép) alapján, szóbeli utasítás (hangsor felismerése) alapján		
4.3.	javítás	hibás szóképek írása javított formában		Ki tudja javítani a hibás szóképeket.
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása különböző műfajokban*		
5.1.	hirdetés	elveszett tárgy/háziállat keresése hirdetés révén: hirdetés megfogalmazása megadott minta alapján, helyettesítéssel		Önállóan, minta alapján képes hirdetést és meghívást írni.
5.2.	meghívó	meghívó írása: születésnapi összejövetelre szóló meghívó készítése önállóan; osztályrendezvényre szóló meghívó készítése tanári segítséggel	Születésnapi rendezvényre szóló meghívót tud készíteni tanári segítséggel, minta alapján.	Születésnapi rendezvényre szóló meghívót tud készíteni önállóan, minta alapján.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
6.1.	légzéstechnikai gyakorlatok	légzéstechnikai gyakorlatok végzése: a vegyes mélylégzés (beszédlégzés) gyakorlása; mássalhangzók, illetve magánhangzók kitartó hangoztatása 15, 20, 30 másodpercig; egyre hosszabbodó szósorok hangoztatása egy levegővétellel; mondókák, versek reprodukálása egy alaplevegővel, pótlevegővétellel		
6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése: a fonémák képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával; a/ a fonémák hangoztatása önmagukban (magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók) b/ szavakban c/ szószerkezetekben d/ mondatokban e/ autentikus szövegekben	Törekszik a magyar nyelvétől eltérő fonémák hozzávetőlegesen helyes ejtésére.	Helyesen tudja ejteni a magyar nyelvétől eltérő fonémákat.
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és gyakorlása utánmondással a/ szavakon, b/ szószerkezeteken, c/ mondatokon, d/ autentikus szövegeken		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.4.	erős és gyenge alakok helyes ejtése	erős és gyenge alakok észlelésének tanulása elhangzó szövegben		
6.5.	hangkapcsolatok helyes ejtése	hangkapcsolatok helyes ejtésének tanulása: a/ a többes szám jelének különböző kiejtései		
6.6.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése autentikus és didaktikus szövegeken		
6.7.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése szavakon, szópárokon, szókapcsolatokon		
6.8.	ritmusgyakorlatok	ritmusgyakorlatok végzése: a mondatépítkezés gyakorlása -bővülő mondat egyenletes ritmussal		
6.9.	hangerőváltás	a hangerőváltás gyakorlása autentikus és didaktikus szövegeken		
6.10.	hanglejtési gyakorlatok	hanglejtési gyakorlatok végzése: a/ alapvető hanglejtési minták követése utánmondással -Tune I., - Tune II.; b/ szószerkezetek hanglejtése, hangsúlya		A tanár által, illetve magnóról elhangzó mondatokat meg tudja ismételni helyes tempóban, hanglejtéssel és hangsúllyal. Képes a Tune I-t és Tune II-t helyesen alkalmazni a tanult szövegekben.
6.11.	szövegreprodukálás a helyesejtési szabályoknak megfelelően	a tanult mondókák, versek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően	10 rövid mondókát és dalt képes reprodukálni önállóan, memoriterként a 2. osztályos tananyagból.	Önállóan képes a 2. osztályos tananyagból 20 mondókát és 10 dalt reprodukálni memoriterként.
6.12.	az angol nyelv hangjainak azonosítása	az angol nyelv hangjai azonosításának tanulása a/ szógyűjtésen keresztül, b/ csoportba sorolás segítségével		
6.13.	az ábécé betűinek kiejtése, betűzése	az ábécé betűi kiejtésének, betűzésének gyakorlása: a megfelelő hanggal kezdődő szavak gyűjtése; a hang felismerése /, leválasztása/elkülönítése; a fonetikai ábécé jeleinek tanulása; a jeleknek megfelelő hangok ejtése		
6.14.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	kérdezés, válaszolás	kérdezés, válaszolás gyakorlása	Képes a kérdő mondatokat használni lexikai egységként, ismert esetekben.	Kérdő mondatokat tud alkotni analógia segítségével.
1.2.	bővítés	a bővítés gyakorlása: a/ mondat bővítése jelzővel; b/ mondat bővítése határozókkal	Képes mondatot bővíteni jelzővel, helyhatározóval.	Mondatot tud bővíteni jelzővel, határozókkal.
1.3.	szűkítés	a szűkítés gyakorlása a/ szószerkezet szintjén, b/ mondat szintjén	Segítséggel képes mondatot szűkíteni jelzővel, helyhatározóval.	Mondatot tud szűkíteni jelzővel, határozókkal.
1.4.	helyettesítés	helyettesítés a/ azonos szófajjal, b/ névmással, c/ lexika szintjén (szinonima, antoníma), d/ kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő)	Ismert szövegben főnevet képes helyettesíteni másik főnévvel, illetve névmással.	Ismert szövegben el tudja végezni a helyettesítést a lexika szintjén (szinonimával, antonímával).
1.5.	átalakítás	az átalakítás gyakorlása: két egyszerű mondat átalakítása mellérendelő összetett mondattá kötőszók segítségével		Két egyszerű mondatot össze tud kapcsolni AND és BUT kötőszavakkal.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről*		
2.1.	a nyelv építőelemei	ismeretek tanulása a nyelv építőelemeiről: a hangról, a szóról, a szószerkezetről, a mondatról és a szövegről: azonosságok felfedezése a nyelvek működésében; eltérések megfigyelése az angol és a magyar nyelv szerkezetében (szórend, kérdésformálás, intonáció)	Ismert szavakban a betűket és a hangokat segítséggel meg tudja számolni	A magyar és angol nyelv szembetűnő eltérései (páros testrészek, hangok-betűk száma stb.) közül legalább kettőt fel tud ismerni szavakban, mondatokban.
2.2.	a többes szám	a többes szám eltérő értelmezése számnevek után, páros testrészek megnevezésekor		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		
3.1.	rendszeres önálló tanulás	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás kialakítása: memoriterek gyakorlása házi feladatként; rajzos házi feladat készítése rendszeresen; az angol nyelvű kultúrával kapcsolatos gyűjtőmunka, illetve megfigyelések házi feladatként történő elvégzése; értő néma olvasással megoldható házi feladatok elvégzése		
3.2.	az eltérő íráskép és hangalak kezelése	az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása: a betű- és a hang megszámlálása ugyanabban a szóban; annak megfigyelése, hogy a betűk és hangok száma nem azonos az adott szóban		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban	angol nyelvű rajzfilmek, meseműsorok megtekintése		
3.4.	könyvtárhasználat	a könyvtárhasználat tanulása: angol-magyar és magyar-angol szótárak megkeresése a könyvtárban; az angol nyelvű *Tesz-vesz Szótár* megkeresése a könyvtárban, ismerkedés a kezelésével		Tudja kezelni az angol nyelvű *Tesz-vesz Szótárt* tanári segítséggel.
3.5.	szótárhasználat	a szótárfüzet használata, a képes szótárfüzet vezetése		Vezetni tudja a szótárfüzetet tanári irányítás alapján.
4.	*Leíró nyelvészet és nyelvhasználat*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése*		
4.1.	a főnevek többes száma	a többes szám és jelölése a már megismert főneveken (rendhagyó többes szám is)	Helyesen tudja jelölni a többes számot a megismert főneveken, beleértve a leggyakoribb rendhagyó alakokat is.	A többes számot majdnem hibátlanul képes használni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekciót tud végrehajtani.
4.2.	a felszólító mód	a felszólító mód kifejezése a tanult igékkel	A felszólító mondatokat helyesen tudja képezni kijelentő, egyszerű jelen idejű mondatokból. Ki tud fejezni tiltást a DON'T segédigével.	A felszólító módot majdnem hibátlanul képes használni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekciót tud végrehajtani.
4.3.	állító, kérdő, tagadó mondatok	állító, kérdő, illetve tagadó mondatok alkotása folyamatos jelen időben		A folyamatos jelen idejű kérdő, állító, illetve tagadó mondatokat majdnem hibátlan képes használni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekciót tud végrehajtani.
4.4.	a személyes névmások	a személyes névmások alanyesete, az egyes szám 3. személyű névmás alkalmazása a három nemben		A személyes névmások alanyesetét, a tanult prepozíciókat és a létige jelen idejű alakjait majdnem hibátlanul tudja alkalmazni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekciót tud végrehajtani.
4.5.	megengedés, lehetőség	a megengedés, lehetőség kifejezése (CAN)		A megengedést hibátlan tudja használni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekcióra képes.
4.6.	mutató névmások	a közelre és a távolra mutató névmások használata egyes és többes számban		A közelre és távolra mutatást majdnem hibátlanul képes használni, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekcióra képes.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.7.	szófajismeret	alapvető szófajok: számnév, melléknév, főnév felismerése		
4.8.	névelők	a határozott és a határozatlan névelők megfelelő alakjainak használata		A névelőket majdnem hibátlanul képes használni a megismert esetekben, tévesztés esetén tanári figyelmeztetésre önkorrekcióra képes.
4.9.	prepozíciók	prepozíciók használata helyettesítés szintjén: ON, IN, UNDER		
4.10.	tiltás	a tiltás kifejezése a DON'T segédigével		
4.11.	a létige	a létige jelen idejű alakjainak használata párbeszédekben		
III.	IRODALOM	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	irodalmi művek olvasása magyar nyelven	mesék és versek olvasása a *Tavirózsa királykisasszony* című mesegyűjteményből	A *Tavirózsa királykisasszony* című mesegyűjteményből legalább öt mesét elolvas magyar nyelven.	A *Tavirózsa királykisasszony* című mesegyűjteményből három mesét elolvas magyar nyelven.
1.2.	irodalmi művek olvasása angol nyelven ***Ajánlott mesék:*** Goldlocks and the Three Little Bears The Country Mouse and the City Mouse The Turnip	mesék befogadása szemléltetéssel kísért tanári bemutatás alapján		Az ajánlott mesék közül egyet el tud olvasni angol nyelven, közös feldolgozás után.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*		
2.1.	autentikus szövegek reprodukálása	a tanult autentikus szövegek (versek, mondókák, dalok) reprodukálásának tanulása a/ utánmondással; b/ önállóan, memoriterként		
2.2.	didaktikus szövegek reprodukálása	a tanult didaktikus szövegek (mesék, párbeszédek) reprodukálása a/ utánmondással, b/ rajzok, bábok segítségével, c/ önállóan, memoriterként	Tanult mese egy jelenetét képes reprodukálni rajzok, bábok segítségével.	Tanult mese egy jelenetét képes reprodukálni rajzok, bábok segítségével.
3.	*Irodalmi művek elemzése*	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	műfajok	néhány műfaj megnevezése angolul		Képes irodalmi művek elemzésére a legismertebb jellemzők angol megnevezésével (*This is a fairy tale. It's author is X.Y.*).
3.2.	poétika, retorika ***Szakkifejezések angolul:*** fairy tale, folk tale, rhyme, verse, rhythm, line, tongue-twister, riddle, author, poet, writer	néhány poétikai, retorikai alakzat felismerése és megnevezése magyarul, angol megnevezéseik felismerése ismert szövegben		
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*		
1.1.	földrajz	London jellegzetes épületeinek (The Tower, The Tower Bridge, Big Ben, Westminster Abbey, The Houses of Parliament) megnevezése, fölismerése fényképről: London parkjainak megnevezése; London nevezetességei: az Állatkert; a Temze folyó és hídjai	Felismeri fényképről és meg tudja nevezni angolul London jellegzetes épületeit.	Be tudja mutatni London nevezetességeit fényképekről.
1.2.	társadalomismeret	a királyi család tagjainak neve, fényképük bemutatása; jellegzetes angol foglalkozások (postman, milkman, laundryman, paperboy, papergirl, Bobby, beefeater, bodyguarad, guardsman) és viseletek megismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a királyi család legismertebb tagjait fényképről.	Be tudja mutatni fényképekről az angol királyi család tagjait. Meg tudja nevezni a jellegzetes angol foglalkozásokat fényképek alapján.
1.3.	a média	a média használatának tanulása: az angol kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap- és bélyeggyűjtés az angol kultúrával kapcsolatban	Figyeli az angol kultúrával kapcsolatos műsorokat, híreket, cikkeket, képeket stb. gyűjt.	Figyeli az angol kultúrával kapcsolatos műsorokat, híreket, cikkeket, képeket stb. gyűjt.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol termékek címkéi	angol termékek címkéinek gyűjtése		
2.2.	állatlakóhelyek	állatlakóhelyek megnevezése angolul		
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása*		
1.1.	versek nyersfordítása	versek nyersfordításának tanulása: a mondatok jelentésének globális fordítása		El tudja készíteni 10 mondóka, vers, dal nyersfordítását. Ezeket képes egybevetni műfordítással.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	mesék nyersfordítása	mesék nyersfordításának tanulása: a mondatok jelentésének globális fordítása	El tudja mondani 5 tanult mondóka (vers, dal), valamint egy meserészlet globális jelentését.	
1.3.	fordítások egybevetése	versek nyersfordításának egybevetése műfordítással		
1.4.	gesztusok (victory sign, go away, good luck, scored a point, excellence)	gesztusok tanulása, gyakorlása		
1.5.	étkezési szokások, gasztronómiai ismeretek	étkezési szokások, gasztronómiai ismeretek szerzése: ünnepi ételek karácsonykor, húsvétkor		
1.6.	illemszabályok	a köszönéssel és a bemutatkozással kapcsolatos illemszabályok, valamint az ajándék átadással, illetve fogadással kapcsolatos illemszabályok tanulása, gyakorlása	El tudja mondani a tanult ajándékozással kapcsolatos illemszabályokat magyar nyelven.	Ismertetni tudja az ajándékadással, és -fogadással, valamint a karácsony, húsvét megünneplésével, jókívánságokkal kapcsolatos tanult szokásokat magyar nyelven.
1.7.	hagyományok, ünnepek	ismeretek szerzése hagyományokról, ünnepekről (karácsony, húsvét): jókívánságok, képeslapok küldése		
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
3.1.	gyermekdalok és játékok	gyermekdalok és játékok megtanulása (a játékok felsorolását lásd az 1. osztálynál)		
3.2.	Karácsonyi dalok (Christmas carols)	Karácsonyi dalok (Christmas carols) hallgatása lemezről, magnóról		

Év végi követelmény

2. évfolyam

Az 1. osztályosnál magasabb szintű beszédértés jellemezze őket. Szerezzenek gyakorlatot a szóelemzésben, spellingezésben, ismerjék fel a tanult szavakat hallás alapján.
Tudják megnevezni az írott és hangzóalak közti különbségeket, ismerjék a fonetikai hangok kiejtését.
A tanult dalokat, verseket, mondókákat legyenek képesek reprodukálni, eljátszani. Törekedjenek a pontos helyesírásra.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A 3. évfolyamon továbbra is a szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésén van a hangsúly. Ugyanazon tevékenységeket koncentrikusan bővülő lexikával végeztetjük. Az anyanyelvihez hasonló atmoszféra megteremtése érdekében minél jobban ki kell használni a metakommunikáció adta lehetőségeket. A 3. évfolyamon a néma, értő olvasás, valamint a hangos olvasás megalapozása gyorsolvasási gyakorlatok végeztetésével kiemelt fontosságú. Az írás, helyesírás és az írásbeli szövegalkotás fejlesztése fokozatosan történik, mindenképpen sikerélmény nyújtására kell törekedni. A helyesejtés fejlesztéséhez elengedhetetlen a hibák észlelése, javítása. A nyelvtan inkább tevékenységek mint ismeretek szintjén kell, hogy megjelenjék. Az irodalom megszerettetéséhez elengedhetetlen a legkedveltebb angol mesék magyar nyelven való olvasása, illetve a legismertebb nemzetközi mesék angol nyelvű részleteinek közös feldolgozása. A civilizáció tanulása is inkább tevékenységekben, mintsem lexikális adatok bevésetésében realizálódik.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	angol nyelvű hanganyag kiválasztása	angol nyelvű hanganyag kiválasztása hallás után, más idegen nyelvű hanganyagok közül		Idegen nyelvű hanganyagok közül ki tudja választani az angol nyelvűt, ha a szöveg ismert szavakat tartalmaz.
1.2.	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása	idegen emberek angol, illetve magyar nyelvű szövegének összehasonlítása; a tanuló saját, magnóra fölvett magyar, illetve angol nyelvű szövegmondásának összehasonlítása a hangképzés szempontjából		
1.3.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		Érvényes kijelentéseket tud megfogalmazni saját kiejtésének angol anyanyelvűéhez hasonlításakor.
1.4.	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás)	órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel): az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása a tanár által előadott, ismeretlen szavakat is tartalmazó szövegből	Felismeri a tanult kifejezéseket, szerkezeteket elhangzó angol szövegből.	Egyszerű beszédhelyzetekben a felismeri a fontos részleteket, a közlésekre (utasítások, kérdések, kérések, szándékok, véleménynyilvánítások) reagálni képes. Ismert, elhangzott szöveg megértését bizonyítani képes kérdésekre való válaszadással, igaz/hamis állítások megtalálásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	ismert lexikai egységek	utasítások megértése és visszajelzés az utasítás végrehajtásával; az utasítás mimetikus eljátszásával; az utasítás szövegének magyarra fordításával; angol nyelvű verbális visszajelzéssel	Megérti a tanár óravezetésre vonatkozó utasításait, azokra cselekvéssel képes reagálni.	Megérti a tanár óravezetésre vonatkozó utasításait, azokra cselekvéssel képes reagálni.
1.6.	kérdések	kérdések megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven; verbálisan, magyar nyelven; rajzolással; cselekvéssel (mimetizálással, gesztusokkal)	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.
1.7.	üdvözlés	üdvözlés megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven; a/ a napszaknak megfelelően, b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; nonverbális kommunikációs jelzésekkel a/ integetéssel, b/ bólintással		
1.8.	bocsánatkérés, egyetértés/egyet nem értés, hála, vélemény, érzelmek (öröm/bánat, elégedettség/elégedetlenség, közömbösség)	bocsánatkérés, egyetértés/egyet nem értés, hála kifejezése, vélemény, érzelmek (öröm/bánat, elégedettség/elégedetlenség, közömbösség) megértése és válaszadás nonverbálisan, verbálisan		
1.9.	javaslat megértése	javaslat megértése: elfogadása, elutasítása		
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel (üdvözlés, köszönés, megszólítás) napszaknak megfelelően, a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően; bemutatkozás, bemutatás, gyereknek, felnőttnek; utasítások, javaslatok gyereknek, állatnak; kérés gyerekhez, felnőtthöz; kérdezés, információkérés gyerektől, ismerős felnőttől, ismeretlen felnőttől; meghívás, kínálás: gyerekek meghívása, ismerős felnőtt meghívása; értékkijelentések megfogalmazása: bókok, dicséretek társaknak; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (Well, er..., I mean) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzárás, elköszönés, jókívánságok gyerekkel, felnőttel; bocsánatkérés gyerektől, felnőttől; vélemény (elismerés, közömbösség, elégedettség/elégedetlenség) kifejezése gyereknek, felnőttnek	Egyszerű mondatokat hibátlanul képes ismételni helyes kiejtéssel, hangsúllyal és intonációval. A tanult anyagra vonatkozó egyszerű helyzetekben információkat tud kérni és adni. Képes hála, öröm/bánat, elégedettség / elégedetlenség, egyetértés/egyet nem értés kifejezésére a tanult nyelvi eszközökkel. Képes kapcsolatfelvételre és kapcsolatzárásra életszerű szituációkban, gyerekkel és ismerős felnőttel.	A tanult műfajokban önálló szövegalkotásra és önkorrekcióra képes. Leíró szöveget tud mondani térről, élőlényről, mintaadás segítségével.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás ***A párbeszédek témái:*** **Az én világom, A család és a barátok** - Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, szülők, testvérek megnevezése, életkor, szülők foglalkozásának megnevezése - Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása - Gyerek találkozása ismeretlen felnőttel, bemutatkozás, útbaigazítás kérése, kérdezés - Gyerek találkozása ismerős felnőttel, kérdezés, érdeklődés hogylét felől - Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől - Látogató fogadása, kínálás - Kedvenc háziállat bemutatása a látogatónak, társalgás az állatokról, azok lakóhelyéről, élelemszerzési szokásairól **Ház, lakás** Vendég körülvezetése a házban: bútorok, berendezési tárgyak elhelyezkedése az egyes helyiségekben Vendég körülvezetése a kertben: kedvenc növények bemutatása **Mindennapi életünk** - Este a családban: vacsora, esti beszélgetés, szórakozás, lefekvés (tisztálkodás, ágyazás) - Utazás vonaton, repülőn - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek) - A jövő tervezgetése: foglalkozások **Az iskola** - Iskolai rend: a tanulás-tanítás résztvevői, tanóra-tízperc, tanév-szünidő, ünnepélyek, házi feladat, szakkörök **Vásárlás** - Üzletek és árukészletük **Étkezés** - Étkezések megnevezése, időpontjaik és menüjük **Időjárás** - Társalgás az időjárásról, évszakokról **Öltözködés** - Kiegészítő darabok az öltözékhez	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	10 új vers, mondóka, dal memoriterként való elmondására képes. Képes továbbá a tanult párbeszédek egyik szerepét memoriterként elmondani.	Ismert szöveg reprodukálására képes helyes kiejtéssel, intonációval, hangsúllyal. Ismert párbeszédek szerepeit el tudja játszani memoriterként. A tanult fordulatok segítségével, helyettesítéssel, új párbeszédeket tud kialakítani. A tanult mondókák, versek, dalok 80%-át elő tudja adni helyes kiejtéssel. A tanult mesék tartalmát képes elmondani szűkítéssel, tanári segítséggel.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés) helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák szövegének átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; a tanult mesék tartalmának elmondása szűkítéssel, összevonással; leírás térről, élőlényről képek és mintaadás segítségével		
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése rajzoltatással, angol nyelvű kérdésekkel, igaz/hamis állítások kiválasztásával	Ismert szavakból álló, 3-5 mondat terjedelmű szöveg néma olvasására képes, a megértésre vonatkozó angol nyelvű kérdésre angol nyelvű választ tud adni. Ismert szöveget fel tud olvasni felkészülés után, helyes szóhangsúlyokkal és intonációval, az ejtési hibákat korrigálni képes tanári segítséggel. A feladatokra vonatkozó ismert utasításokat meg tudja érteni önálló néma olvasás után.	Utasításokat, didaktikus szövegeket el tud olvasni és megértésüket képes igazolni végrehajtással, rajzzal, magyar, illetve angol nyelvű kérdésre megfelelő nyelven adott válaszokkal, igaz/hamis állítások kiválasztásával. Ismert utasításokat felkészülés nélkül (blattolva) képes felolvasni. Ismert, 5-6 sornyi angol szöveget felkészülés utáni fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően, tanári jelzésre önkorrekcióval. Néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövid szöveget képes némán olvasni, képes a jelentés globális megértésére.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, szósorokon; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, mondatokon		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlása után: utasítások felolvasása; mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása; mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása		
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	jelkeresési gyakorlatok, hibakeresési gyakorlatok, látószög növelési gyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Írás, helyesírás*	*Az írás, helyesírás tanulása*		
4.1.	az írástechnika gyakorlása szavak, számok másolásával, illetve diktálás utáni írásával	betűalakítás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; betűkapcsolás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; a számjegyek alakításának gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően	Ismert szavakat, szószerkezeteket, mondatokat le tud másolni helyes betűalakítással. Ismert tulajdonneveket le tud írni diktálás után. A feladatmegoldás során az akaratlagos írással leírt szavai felismerhetőek.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó mondatot hibátlanul képes másolni helyes betűalakítással. Ismert szavakat, egyszerű, rövid mondatokat le tud írni diktálás után, önkorrekciót képes végezni tanári segítséggel. Képes ismert, hibásan nyomtatott szavak javítására.
4.2.	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából		
4.3.	központozás (mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek)	központozás (mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek) gyakorlása mondatok másoltatásával, mondatok diktálásával		
4.4.	tulajdonnevek (személynevek) helyesírása	tulajdonnevek (személynevek) helyesírásának gyakorlása másolással, diktálás után		
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása*		
5.1.	meghívó	születésnapi meghívó írása önállóan; osztályrendezvényre szóló meghívók készítése önállóan		
5.2.	leírások	5.2.1. rövid, néhány mondatos leírás készítése élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel 5.2.2. rövid, néhány mondatos leírás készítése tájról, épületrészről, helyiségről, minta alapján, helyettesítéssel 5.2.3. leírás készítése helyiségről önállóan	Rövid, néhány mondatos leírást tud készíteni élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel.	Önállóan, minta alapján leírást tud készíteni helyiségről, élőlényről.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
6.1.	légzéstechnikai gyakorlatok	légzéstechnikai gyakorlatok végzése		
6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	a szóvégi hangkapcsolatok képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása: a/ személyes névmások b/ birtokos szerkezet (*I've got, She's got* stb.); kiejtést segítő mintasorok olvasása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és gyakorlása utánmondással; szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; erős és gyenge alakok észlelése; a mondathangsúly gyakorlása utánmondással		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I., b/ Tune II.		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		
6.6.	ritmusgyakorlatok	mondatépítkezés gyakorlása: bővülő mondat egyenletes ritmussal		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	szövegreprodukálás	mondókák, versek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.10.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése és javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*	A tanult nyelvi műveleteket el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel. Tudja vezetni a szótárfüzetet tanári utasítás alapján. A HAVE GOT, THERE IS/THERE ARE szerkezeteket tudja használni ismert mondattípusokban. Állító folyamatos jelen idejű mondatot át tud alakítani kérdővé, illetve tagadóvá.	Felismeri a szófajokat és a mondatfajtákat tanári segítséggel. Ismeri a képes egynyelvű szótárak használatát. Már megtanult fonetikai átírásokat képes felismerni, kiolvasni. Helyesen használja a tanult igeidőket és szerkezeteket ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
1.1.	kérdezés, válaszolás	kérdezés, válaszolás olvasott szöveg alapján, elhangzott szöveg alapján		
1.2.	bővítés	mondat bővítése jelzővel, határozókkal		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	szűkítés	szűkítés szószerkezet szintjén, mondat szintjén		
1.4.	helyettesítés	helyettesítés azonos szófajjal, névmással, lexika szintjén (szinonima, antoníma), kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő)		
1.5.	átalakítás	egyszerű mondatok átalakítása összetettekké az AND és a BUT kötőszók segítségével		
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről*		
2.1.	szófajok (VERB, NOUN, PRONOUN, ADJECTIVE, ADVERB)	szófajok felismerése, megnevezése meghatározás nélkül		
2.2.	viszonylatok (magyar ragok, névutók – angol prepozíciók)	viszonylatok kifejezése		
2.3.	mondatfajták (kijelentő, kérdő, viszontkérdő, válaszoló, felszólító)	mondatfajták felismerése a beszélő szándéka szerint		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		
3.1.	a rendszeres önálló tanulás	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás: memoriterek tanulása házi feladatként; néma, értő olvasási gyakorlatok végzése házi feladatként; hangos olvasási feladatok végzése házi feladatként; írástechnikai feladatok végzése házi feladatként		
3.2.	az eltérő íráskép és hangalak	azonos hangot jelölő különböző betűkapcsolatok gyűjtése; azonos betűkapcsolatok különböző kiejtési lehetőségeinek feltérképezése; betűzés (spelling) gyakorlása		
3.3.	a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban	angol nyelvű rajzfilmek, meseműsorok, nyelvoktató programok megtekintése		
3.4.	könyvtárhasználat	A könyvtárhasználat tanulása: az angol nyelvű *Tesz-vesz Szótár* megkeresése a könyvtárban; képes egynyelvű szótárak megkeresése a könyvtárban; angol nyelvű mesekönyvek, képeslapok, képregények, gyermekújságok megkeresése a könyvtárban		
3.5.	szótanulási technikák	szótanulási technikák tanulása: szótárfüzet vezetése, "cédulázás", szavak begyakorlása szövegkörnyezettel együtt		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.6.	kétnyelvű szótárak használatába	bevezetés a kétnyelvű szótárak használatába: ismert angol szavak magyar jelentésének megkeresése a szótárban; annak megfigyelése, hogy a szavaknak több jelentésük is lehetséges; a fonetikai átírások kiolvasásának gyakorlása		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése*		
4.1.	a folyamatos jelen idő (Present Continous)	a folyamatos jelen idő (Present Continous) tanulása állító, tagadó, kérdő mondatokban		
4.2.	a személyes névmások tárgyesete	a személyes névmások tárgyesetének tanulása		
4.3.	a személyes névmások birtokos esete	a személyes névmások birtokos esetének tanulása		
4.4.	a HAVE GOT szerkezet	a HAVE GOT szerkezet tanulása		
4.5.	a THERE IS/THERE ARE szerkezet	a THERE IS/THERE ARE szerkezet tanulása		
4.6.	kérdőszavak	kérdőszavak tanulása		
4.7.	a rövid válasz	a rövid válasz tanulása		
4.8.	prepozíciók	prepozíciók tanulása: BETWEEN, NEXT TO, WITH		
4.9.	a genitivus (-'s birtokoseset)	a genitivus (-'s birtokoseset) tanulása		
4.10.	az idő kifejezése (egész órák)	az idő kifejezésének tanulása (egész órák)		
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	angol és amerikai szerzők művei: Frank L. Baum: Óz, a csodák csodája; Kenneth Grahame: Szél lengeti a fűzfákat	angol és amerikai szerzők műveinek olvasása magyar nyelven	A közösen olvasott mesék közül egynek a tartalmi ismertetését el tudja végezni magyar nyelven. Begyakorolt angol nyelvű meserészletet elő tud adni memoriterként rajzok, bábok segítségével. Rövid meserészletet le tud fordítani írásban.	El tudja olvasni az angol meséket, meseregényeket magyar nyelven. Ismertetni tudja a tanult meserészleteket, el tudja játszani angolul, rajzok, bábok segítségével. A műelemzés során megtanult angol szavakat felismeri, megérti saját szövegkörnyezetükben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű didaktikus szövegek: The lion and the Mouse; részletek tündérmesékből: Cinderella, The Little Red Riding Hood, Rapunzel, Snow White and the Seven Dwarfs, The Sleeping Beauty, Bluebeard, The Ugly Duckling	angol nyelvű didaktikus szövegek olvasása		
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*		
3.	*Irodalmi művek elemzése* ***angolul használatos szakkifejezések:*** character, translation, narrator, proverb, poem, saying	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.1.	földrajz	Nagy-Britannia határai: a tengerek megnevezése angolul; Nagy-Britannia főbb folyóinak, tavainak, hegyeinek megnevezése; néhány nagy brit város megnevezése és megkeresése térképen (Oxford, Cambridge, Edinburgh)	Felismeri Nagy-Britannia határait a térképen. Néhány nagy brit várost meg tud nevezni és meg tud mutatni a térképen.	Meg tudja nevezni és térképen meg tudja keresni Nagy-Britannia határait, főbb vizeit és legnagyobb városait.
1.2.	társadalomismeret	Nagy-Britannia vezető politikusai nevének megtanulása, fényképük megmutatása		Meg tudja nevezni, fényképről képes felismerni Nagy-Britannia miniszterelnökét.
1.3.	politika és jog	Nagy-Britannia államformájának, hivatalos politikai elnevezésének megtanulása		Ismeri Nagy-Britannia hivatalos politikai elnevezését.
1.4.	a média	a média felhasználásának tanulása: az angol kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap- és bélyeggyűjtés		
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol termékek	angol termékek címkéinek gyűjtése		
2.2.	közlekedés: a londoni buszok, taxi, vonatok, metró; a jobb oldali közlekedés, átkelés a csatornán (kompok, Csalagút)	ismeretek tanulása a brit közlekedésről	Felismeri képről és meg tudja nevezni angolul a londoni közlekedési eszközöket.	Be tud mutatni angliai utazással kapcsolatos érdekességeket magyar nyelven.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	fordítása angolról magyarra	különálló mondatok fordítása angolról magyarra globális fordítással		
1.2.	brit autómárkák	brit autómárkák képről való felismerésének megnevezésének tanulása		
1.3.	bevásárlás: üzletek, piacok, áruházak	angliai vásárlással kapcsolatos szokások, érdekességek megismerése		Be tud mutatni angliai vásárlással kapcsolatos érdekességeket magyar nyelven.
1.4.	gesztusok és alkalmazási lehetőségeik: chatterbox, nosy, secret, hitch-hike	gesztusok és alkalmazási lehetőségeik megtanulása		
1.5.	étkezési szokások, gasztronómia	ismeretek szerzése az étkezési szokásokról, gasztronómiáról: a főétkezések megnevezése, jellegzetes fogások nevének megtanulása		
1.6.	illemszabályok: közlekedési illemszabályok; a vendégség illemszabályai	közlekedési illemszabályok tanulása: jegyek és bérletek vásárlása; sorban állás buszra várakozva; a metró használata; vonatok használata, társalgás vonaton idegenekkel; meghívás, a vendégség illemszabályainak tanulása	Ismertetni tudja a közlekedésre vonatkozó illemszabályokat magyar nyelven.	Ismeri a meghívással, vendégséggel kapcsolatos illemszabályokat.
1.7.	Hagyományok, ünnepek: Father Xmas/Santa Claus; az angol nemzeti himnusz; az angol címer; a skót, velszi és észak-ír nemzeti címerek	hagyományok, ünnepek megismerése Father Xmas/Santa Claus: levélírás kívánságokkal és jókívánságokkal; az angol nemzeti himnusz első motívumának megtanulása; az angol címer lerajzolása, kiszínezése; a skót, velszi és észak-ír nemzeti címerek lerajzolása, kiszínezése		
2.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
2.1.	gyermekdalok és játékok ***3-4.osztályra ajánlott gyermekjátékok:*** Bingo, Lucky dip, Snap, Snakes and ladders, Red pirate, Hangman, Sentry, Fox and geese, Pig in the middle, Stepping stones, Musical chairs, Kim's game, Odd man out, Charade, Pass a parcel, Tug of war, Base	gyermekdalok és játékok tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A tudománytörténet érdekességei*	*Ismerkedés a tudománytörténet érdekességeivel*		
3.1.	híres brit feltalálók, felfedezők, utazók	híres brit feltalálók, felfedezők, utazók nevének és találmányuk, illetve felfedezésük megnevezése angolul; lexikon szócikkek olvasása magyarul híres brit feltalálókról, felfedezőkről, utazókról	El tud olvasni két-három lexikon szócikket egy-két híres brit felfedezőről, feltalálóról vagy utazóról.	

PROJEKT

Látogatóban Angliában

Anglia földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A 4. évfolyamon a beszédhallás, beszédértés területén elsősorban a tudatosság fokozása a cél. A szóbeli szövegalkotás során az élőbeszédhez hasonló kommunikáció érdekében tanítjuk az ún. töltelékszavakat. Az olvasás tevékenységen belül az olvasás tempójának és pontosságának fokozásán van a hangsúly. Az írás, helyesírás területén a tudatosság és a pontosság fokozása végett javíttatunk hibás szóalakokat is. A helyesjtésben tanultakat a 4. évfolyamon érvényesíteni kell a különböző szóbeli produkciók (versmondás, párbeszédek reprodukálása, hangos olvasás) során. A nyelvtanulási technikák további bővítése során a kétnyelvű szótárak használatára kerül a hangsúly. A nyelvészet/nyelvtan tanulása során egyre inkább törekedni kell a tudatosságra. Ezt az anyanyelvi ismeretek aktualizálásával, valamint a nyelvi műveletek rendszeres végzésével érjük el. Az irodalom tanulása során törekedni kell a művek sokféle irányú megközelítésére (rajz, bábozás, mimetizálás, pantomim stb.). A civilizációról való ismeretek tanulása során a tanulók szokjanak rá az önálló ismeretszerzésre.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	angol nyelvű hanganyag kiválasztása	angol nyelvű hanganyag kiválasztása hallás után, más idegen nyelvű hanganyagok közül		
1.2.	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása: idegen emberek angol, illetve magyar nyelvű szövegének összehasonlítása; a tanuló saját, magnóra fölvett magyar, illetve angol nyelvű szövegmondásának összehasonlítása a hangképzés szempontjából; angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással;		Érvényes kijelentéseket tud megfogalmazni saját magyar, illetve angol nyelvű szövegmondás különbségeiről, tekintettel a hangképzés eltéréseire.
1.3.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		
1.4.	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás)	órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása a tanár által előadott, ismeretlen szavakat is tartalmazó szövegből	A tanult kifejezéseket, szerkezeteket felismeri elhangzó angol szövegből.	Ismeretlen szavakat is tartalmazó, életszerű beszédhelyzetekben a fontos részleteket fel tudja ismerni, a helyzetnek megfelelő nonverbális, illetve angol nyelvű reakcióra képes.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	ismert lexikai egységek megértése válaszadással	utasítások megértése és visszajelzés: az utasítás végrehajtásával, az utasítás mimetikus eljátszásával, az utasítás szövegének magyarra fordításával, angol nyelvű verbális visszajelzéssel	A tanárnak az óravezetésre vonatkozó utasításait megérti, azokra reagálni tud cselekvéssel.	Az angol nyelvű óravezetés során használt fordulatokat megérti, azoknak megfelelően tud reagálni.
1.6.	kérdések megértése és válaszadás	kérdések megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven, verbálisan, magyar nyelven, rajzolással, cselekvéssel (mimetizálással, gesztusokkal)	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó, elhangzó szöveg megértését bizonyítani képes kérdésekre válaszolással, igaz/hamis állítások kiválasztásával, a szöveg globális jelentésének magyarra fordításával.
1.7.	üdvözlés megértése és válaszadás	üdvözlés megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven a/ a napszaknak megfelelően , b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően, nonverbális kommunikációs jelzésekkel	A tanult párbeszédekből ismert helyzetekben a kezdeményezéseknek megfelelően tud reagálni.	A tanult párbeszédekből ismert helyzetekben a kezdeményezéseknek megfelelően tud reagálni.
1.8.	segítség felajánlásának megértése, válaszolás	segítség felajánlásának megértése, válaszolás		Angol nyelvű választ tud adni segítségkérésre, figyelmeztetésre.
1.9.	figyelmeztetés megértése, válaszolás	figyelmeztetés megértése, válaszolás		Angol nyelvű választ tud adni segítségkérésre, figyelmeztetésre.
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*Szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése formális stílusban, informális stílusban; az ún. „small talk" fordulatainak alkalmazása gyerekkel szemben, felnőttel szemben; utasítások adása gyereknek, állatnak; kérés gyerekhez, felnőtthöz; kérdezés gyerektől, ismerős felnőttől, ismeretlen felnőttől; meghívás: gyerekek meghívása, ismerős felnőtt meghívása; értékkijelentések megfogalmazása: bókok, dicséretek társaknak, elégedettség/elégedetlenség kifejezése; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (You know...) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása (Take care, I must be going now, It,s been nice to meet you, I think I have to go) gyerekkel, felnőttel; tevékenység leírás alkotása képről a Present Continuous Tense használatával; tevékenységleírás alkotása a Present Simple Tense használatával; leíró szöveg alkotása térről, élőlényről; segítség felajánlása, figyelmeztetés gyereknek, felnőttnek	A tanult anyagra vonatkozóan – egyszerű helyzetekben – információkat tud kérni és adni. Ki tudja fejezni a hálát, örömöt/bánatot, elégedettséget / elégedetlenséget, egyetértést/egyet nem értést a tanult nyelvi eszközökkel. Segítséget tud kérni, ki tudja fejezni a figyelmeztetést a tanult nyelvi eszközökkel ismert szituációkban. Képes a kapcsolatfelvételre és a kapcsolatzárásra életszerű szituációkban, gyerekkel és ismerős felnőttel.	A tanult műfajokban önálló szövegalkotásra képes. Leíró szöveget képes mondani térről, élőlényről, tevékenységről mintaadás segítségével.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Az én világom, A család és a barátok - Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, szülők, testvérek megnevezése, életkor, szülők foglalkozásának megnevezése - Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása - Gyerek találkozása ismeretlen felnőttel, bemutatkozás, útbaigazítás kérése, kérdezés - Gyerek találkozása ismerős felnőttel, kérdezés, érdeklődés hogylét felől - Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől - Látogató fogadása, kínálás - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról - Elbúcsúzás vendégség után, a vendéglátás megköszönése - Elbúcsúzás barátoktól, a legközelebbi találkozás megbeszélése - Elbúcsúzás új ismerőstől, a levelezéses kapcsolattartás megígérése Ház, lakás - Települési formák, lakástípusok,- tervrajz és alaprajz készítése Mindennapi életünk - Napirend Az iskola - Egy nap az iskolában Vásárlás - Mértékegységek,- postai szolgáltatások igénybevétele Étkezés - Terítés Időjárás - Társalgás az időjárásról Öltözködés - Személyleírás - Alkalomhoz illő öltözködés	a szövegreprodukálás tanulása: autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	Egyszerű mondatokat hibátlanul meg tud ismételni helyes kiejtéssel, hangsúllyal és intonációval. 10 új verset, mondókát, dalt el tud mondani memoriterként. A tanult párbeszédek egyik szerepét memoriterként el tudja mondani.	Ismert szöveget reprodukálni tud helyes kiejtéssel, intonációval, hangsúllyal. Képes az önkorrekcióra. Ismert párbeszédek szerepeit el tudja játszani memoriterként. A tanult fordulatok segítségével, helyettesítéssel, bővítéssel, szűkítéssel új párbeszédeket tud kialakítani. A tanult mondókák, versek, dalok 80%-át helyes kiejtéssel elő tudja adni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	félreproduktív szövegalkotás tanulása: párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák szövegének átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; olvasott szöveg tartalmának elmondása; tevékenység leírás mondása mintaadással, helyettesítéssel		A tanult mesék tartalmát el tudja mondani szűkítéssel, tanári segítséggel.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése: rajzolással, magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével; képregények olvasása	Ismert szöveget el tud olvasni némán, a szöveg jelentésére vonatkozóan igaz/hamis állításokat képes kiválasztani. Feladatvégzés során az ismert utasításokat megérti önálló néma olvasással.	Utasításokat, didaktikus szövegeket el tud olvasni némán és megértésüket igazolni tudja végrehajtással, rajzzal, angol nyelvű kérdésre angol nyelven adott válaszokkal, igaz/hamis állítások kiválasztásával. Néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövid szöveget el tud olvasni némán, s képes a jelentés globális megértésére.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	olvasástechnikai gyakorlatok végzése: az olvasás pontosságának fokozása szavakon, szósorokon, mondatokon; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon		
3.3.	hangos olvasás gyakorlás után	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása	Ismert szöveget fel tud olvasni felkészülés után, helyes kiejtéssel és intonációval. A hibákat korrigálni képes tanári segítséggel.	Ismert, 5-6 sornyi angol szöveget felkészülés után fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően, tanári jelzésre önkorrekcióval.
3.4.	hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás")	hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása		Ismert utasításokat, ismert lexikai egységekből álló egyszerű mondatokat felkészülés nélkül (blattolva) fel tud olvasni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	gyorsolvasási gyakorlatok	gyorsolvasási gyakorlatok végzése: jelkeresés gyakorlása, hibakeresés gyakorlása, látószögnövelés gyakorlása, nyomdahibás szövegfoltok olvasása		
3.6.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák javítása: betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása, betűcsere javítása, mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása		
4.	*Írás, helyesírás*	*Írás, helyesírás tanulása*		
4.1.	írástechnika	az írástechnika gyakorlása szavak, számok másolásával, illetve diktálás utáni írásával: betűalakítás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; betűkapcsolás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; a számjegyek alakításának gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően	Ismert szavakat, szószerkezeteket, mondatokat le tud másolni helyes betűalakítással. Rövid, ismert szavakat le tud írni diktálás után. A feladatmegoldás során az akaratlagos írással leírt szavai felismerhetőek.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó mondatot hibátlanul tud másolni helyes betűalakítással. Ismert szavakat, egyszerű, rövid mondatokat le tud írni diktálás után, tanári segítséggel önkorrekcióra képes. Akaratlagos írás során legfeljebb egy-két betűcserét, betűkihagyást vagy betűtévesztést követ el.
4.2.	szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása: a betűtévesztés szempontjából, a betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, a betűcsere szempontjából		Ismert, hibásan nyomtatott szavakat javítani tud.
4.3.	központozás (cím, címzés, dátum)	a központozás (cím, címzés, dátum) gyakorlása: levélcímzések másolásával, levelek önálló címzésével		
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása*		
5.1.	képeslapok írása	képeslapok írása minta alapján, feladathelyzetben; képeslapok írása önállóan, életszerű helyzetben	Képeslapot tud írni minta alapján, önállóan.	Képeslapot tud írni tanári segítséggel.
5.2.	levélírás barátoknak	levélírás barátoknak: bemutatkozó levél írása minta alapján; bemutatkozó levél írása önállóan	Bemutatkozó levelet tud írni minta alapján, önállóan. Minta alapján meg tudja címezni a levelet.	Bemutatkozó levelet tud írni minta alapján, önállóan. Minta alapján meg tudja címezni a levelet.
5.3.	leírás	leírások készítése: rövid, néhány mondatos leírás készítése élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel; rövid, néhány mondatos leírás készítése tájról, épületrészről, helyiségről, minta alapján, helyettesítéssel; leírás készítése helyiségről önállóan	Leírást tud készíteni helyiségről, tájról, épületről, élőlényről, tevékenységről önállóan, minta alapján.	Rövid, néhány mondatos leírást tud készíteni élőlényről, helyiségről minta alapján, helyettesítéssel.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
6.1.	légzőgyakorlatok	légzőgyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	a szókezdő hangkapcsolatok képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása: a/ személyes névmások b/ birtokos szerkezet (I've got, She's got stb.)		
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; erős és gyenge alakok észlelése; a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I. b/ Tune II.		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		
6.6.	ritmusgyakorlatok	ritmusgyakorlatok végzése: mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal)		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	kiejtést segítő mintasorok	kiejtést segítő mintasorok olvasása		
6.10.	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.11.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása; saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése; saját elhangzó helyesejtési hiba javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZET	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	kérdezés, válaszolás	a kérdezés, válaszolás gyakorlása	A kérdezést, válaszolást el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A kérdezést, válaszolást önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.2.	bővítés	a bővítés gyakorlása	A bővítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A bővítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.3.	szűkítés	a szűkítés gyakorlása	A szűkítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A szűkítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.4.	helyettesítés	a helyettesítés gyakorlása: azonos szófajjal, névmással, a lexika szintjén (szinonima, antoníma), a kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő)	A helyettesítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A helyettesítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.5.	átalakítás	az átalakítás gyakorlása	Az átalakítást el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	Az átalakítást önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről*		
2.1.	koherenciateremtés	a koherenciateremtés tanulása névmásítással, tematikus főnevek alkalmazásával, időrendet kifejező kötőszavakkal (after that, then)		Törekszik a koherencia megteremtésére a szövegalkotás során.
2.2.	szórend	a szórend szerepének felismerése átalakítás során (kijelentőből kérdő mondat Present Continuous igeidőben)	Törekszik a helyes szórend alkalmazására angol nyelvű mondatokban.	Törekszik a helyes szórend alkalmazására angol nyelvű mondatokban.
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		
3.1.	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás házi feladatok rendszeres önálló megoldása révén		
3.2.	az eltérő íráskép és hangalak kezelése	az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása		A fonetikai jeleket önállóan ki tudja olvasni.
3.3.	a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban	tömegkommunikációs eszközök felhasználása a tanulásban		
3.4.	könyvtárhasználat	könyvtárhasználat tanulása		
3.5.	szótanulási technika	szótanulási technika elsajátítása	Vezetni tudja a szótárfüzetét tanári ellenőrzéssel.	
3.6.	a kétnyelvű szótárak használata	bevezetés a kétnyelvű szótárak használatába		El tud igazodni a kétnyelvű szótárakban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.7.	angol nyelvű instrukciók megértése	a feladatok végrehajtásához szükséges angol nyelvű instrukciók megértése		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése*		
4.1.	az egyszerű jelen idő (Present Simple)	az egyszerű jelen idő (Present Simple) tanulása	Tud egyszerű jelen idejű állító mondatokat alkotni ismert szavakból, minta alapján.	Az egyszerű jelen időt helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
4.2.	az egyszerű jövő idő (Simple Future)	az egyszerű jövő idő (Simple Future) tanulása		Az egyszerű jövő időt helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
4.3.	sorszámnevek	a sorszámnevek tanulása		
4.4.	dátum	dátum kifejezése		
4.5.	szófajták: a főnévi igenév	a főnévi igenév tanulása		
4.6.	MUST	a MUST használatának tanulása		A MUST-ot helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
4.7.	WANT + to infinitive	a WANT + to infinitive használatának tanulása	A WANT+to infinitive szerkezetet alkalmazni képes a tanult mondatokban.	A WANT + to infinitive-t helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	brit mondák, mesék magyar fordításai: Leir (Lear) király mondája Sir Thomas Malory: Kard a kőben (Arthur király mondaköre) Robin Hood Sir Walter Scott: Ivanhoe Milne: Micimackó Lewis Caroll: Alice Csodaországban	brit mondák és mesék olvasása magyar nyelven	El tudja olvasni egy monda és egy mesekönyv egy fejezetét magyar nyelven.	El tudja olvasni a megadott magyar nyelvű angol irodalmat. Olvasmányairól olvasónaplót tud vezetni.
1.2.	lírai alkotások: A. Milne versei a „When We Were Very Young" vagy a „Now We Are Six" című köteteiből	lírai alkotások olvasása angol nyelven		
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	vers, mondóka reprodukálása	a tanult versek, mondókák reprodukálása a helyesejtés szabályainak megfelelően		
2.2.	prózarészletek reprodukálása	a tanult prózarészeltekből rövid bekezdésnyi (4-6 sornyi) reprodukálása a helyesejtés szabályainak megfelelően		
3.	*Irodalmi művek elemzése* *Angolul használatos szakkifejezések:* biography, comedy, epic, fable, fiction, metaphor, novel, plot, short story, simile, stanza, tragedy, genres, lyric, drama, narrative, legend, joke, scenery, moral, poetry	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		A műelemzés során megtanult angol szavakat fel tudja ismerni, meg tudja érteni saját szövegkörnyezetükben.
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Az országismeret tanulása*		
1.1.	földrajz	az Amerikai Egyesült Államok határai, tengerek, nagy folyók, tavak, vízesések, hegységek, sivatagok, tűzhányók, gejzírek megnevezése angolul; néhány amerikai nagyváros megnevezése és megkeresése térképen (Washington D.C., New York, San Francisco, Chicago, New Orleans, Miami)	Felismeri térképen az Amerikai Egyesült Államok határait. Néhány nagy amerikai várost meg tud nevezni és térképen meg tud mutatni.	Meg tudja nevezni, térképen meg tudja keresni az USA határait, főbb természeti képződményeit, néhány nagyvárosát.
1.2.	politika és jog	az USA államformájának és hivatalos politikai elnevezésének megtanulása		Ismeri az USA hivatalos politikai elnevezését, meg tudja nevezni és fényképről felismeri az USA elnökét.
1.3.	oktatás	ismeretek tanulása az angolszász országok iskolaévéről, az amerikai és brit iskolák tantárgyairól	Az angolszász iskolaévvel, tantárgyakkal kapcsolatban tanult ismereteket el tudja mondani magyar nyelven.	Ismertetni tudja az angol iskolaévvel, tantárgyakkal kapcsolatos tényeket egyszerű angol mondatokkal.
1.4.	társadalomismeret	az USA vezető politikusai nevének megtanulása, fényképük bemutatása		
1.5.	a média	az angol és amerikai kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap-, folyóirat és bélyeggyűjtés	Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket, képeslapokat gyűjt.	Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket, képeslapokat gyűjt.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol és amerikai termékek	angol és amerikai termékek címkéinek gyűjtése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	posta	postai címzés, a postai szolgáltatások igénybevétele		
2.3.	étkezési szokások, gasztronómia	éttermek: hagyományos, gyorséttermek, nemzetközi konyhák, éttermi hálózatok megismerése		
2.4.	illemszabályok	az étkezéssel, evőeszközök használatával kapcsolatos illemszabályok megismerése; beszélgetések tabutémáinak (hölgyek kora, családi állapota, kereseti viszonyok) megismerése	Az étkezéssel, terítéssel kapcsolatos illemszabályokat ismertetni tudja magyar nyelven. Föl tudja sorolni a tabutémákat.	Ismeri az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat és a beszélgetések tabutémáit.
2.5.	hagyományok, ünnepek	ismeretek tanulása a Pancake Day-ről; a Christmas: Xmas Eve, Xmas Day, Boxing Day megismerése; az amerikai himnusz első motívumának megtanulása; az amerikai címer lerajzolása, kiszínezése		
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése: gyermekdalok és játékok tanulása (A játékok listáját lásd a 3. osztálynál)*		
4.	*Tudománytörténet: híres amerikai feltalálók, felfedezők, utazók*	*Ismerkedés a tudománytörténet érdekességeivel: híres amerikai feltalálók, felfedezők, utazók nevének megismerése, és találmányuk, illetve felfedezésük megnevezése angolul; lexikon szócikkek olvasása magyarul híres amerikai feltalálókról, felfedezőkről, utazókról*		Öt híres amerikai feltaláló, felfedező találmányát, felfedezését meg tudja nevezni angolul.
V.	*KÖZVETÍTÉS*	*FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA*		
1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása*		
1.1.	különálló mondatok fordítása angolról magyarra	különálló mondatok fordításának gyakorlása angolról magyarra: globális fordítás autentikus szöveg esetén; a mondatban használt nyelvtani szerkezet pontos magyarra ültetésével didaktikus szöveg esetén	Mondatonként képes fordítani angolról magyarra, ismert szöveg esetében.	Mondatonként képes fordítani angolról magyarra, ismert szöveg esetében.
1.2.	különálló mondatok fordítása magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával	különálló mondatok fordításának gyakorlása magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával		Képes különálló mondatok fordítására magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	meserészletek : Milne: Winnie-the-Pooh, Caroll: Alice in Wonderland, O. Wilde: The Selfisch Giant	meserészletek olvasása angol nyelven	Egy angolul közösen olvasott meserészlet tartalmát ismertetni tudja magyar nyelven. Egy rövid meserészletet le tud fordítani angolról magyarra, írásban.	A közösen olvasott angol nyelvű prózarészletek tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, segítséggel.

PROJEKT

Látogatóban Amerikában

Az Egyesült Államok területének adottságaival, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

Fejlesztési követelmények

5. osztály: Az európai minimumszint jele: A1-

A diák megérti az egyszerűbb ismert utasításokat, kérdéseket és röviden válaszolni tud azokra.

BESZÉDÉRTÉS:

megérti a tanult témákhoz kapcsolódó ismerős szavakat, fordulatokat.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Képes egyszerű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni.

OLVASÁSÉRTÉS:

Felismeri és megérti az ismerős szavakat, igen egyszerű mondatokat.

ÍRÁS:

A tanult szavakat le tudja írni, ismerős szövegbe be tudja írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

FRANCIA NYELV

4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 4–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 4. évfolyamra szóló Francia nyelv tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**		**4.**
Óraszám (hetente)				2

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Francia nyelv* tanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült. A kerettanterv az **Élő idegen nyelv** számára megfogalmazott NAT-követelményeket teljes egészében lefedi. Bizonyos értelemben többletkövetelményeket is tartalmaz, azaz 1. szervesen épít az anyanyelv (NYIK) tanítására, tevékenységeire, módszereire, témaköreire; 2. Franciaországon kívül bepillantást enged a francia nyelvi (frankofon) világba; 3. hangsúlyt fektet a magyar kultúrkör értékeinek francia nyelvi közvetítésére; 4. szisztematikus válogatásban közvetíti pl. a francia irodalmat és a francia sanzon anyagát; 5. hangsúlyosan foglalkozik az európai közösség gondolatkörével. A *Francia nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulásra***, az *Információs* ***és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, az ***Európai azonosságtudat – egyetemes kultúrához*** és a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret, Énkép, önismeret*** követelményeinek teljesítését is.

A Francia nyelv kerettanterv jellemzői

A *Francia nyelv* kerettanterv modul rendszerű: témák és tevékenységek strukturált rendszere. A tanulók haladási szintjét célozza meg: a nyelvi képességekre teszi a hangsúlyt, ezekhez illeszti a témákat. Olyan pedagógiai technológia alkalmazását feltételezi, amely az idegen nyelv és anyanyelv tanítása között szoros szakmai integrációt igényel. A kerettanterv épít a tanuló előzetes tudására, képességeire: kitüntetetten a tanulási szokások, a beszédhallás, anyanyelvi/nyelvtani ismeretek, valamint az általános műveltségi ismeretek (történelem, földrajz, biológia, stb.) terén. Ahol mód van rá, építhet a kisiskolás korban megkezdett francia nyelvtanulás alapozó eredményei is. A teljes kerettanterv három haladási szintet sugall: kezdő, középhaladó I. és középhaladó II. szintet. A 4. évfolyam *Francia nyelv* tantervének követelményei a kezdő szint *megalapozását* teszik lehetővé.
A nyelvi tevékenységek köré szerveződött tananyagrendszer, a tématerületek gazdag rendszerével segítséget ad, hogy a tanulók majdan sikeres érettségi vagy nyelvvizsgát tehessenek, lehetővé teszi, hogy a *tartalomalapú nyelvtanulás során szerzett kompetenciákkal eszközként használják* a francia nyelvet.
Az év végi követelmények megállapításakor a tanterv követi a *NAT 2003* és az *új érettségi* előírásait és követelményeit. Mindkét dokumentum figyelembe veszi az **európai nyelvi szintskálát** és azt követi. Ennek megfelelően kerettantervünkben sajátságosan, a többi tantárgytól eltérően jelennek meg az év végi követelmények. Azaz a különböző tanulási szakaszok (évfolyamok) végén megadott követelmények az egyes tevékenységek és haladási szintek szerint igazodnak az európai skála szintjeihez.
A kerettanterv többi tantervétől abban is eltérnek az *Élő idegen nyelvek műveltségi terület* tantervei, hogy nem tartalmazzák a formatív értékelést segítő optimális és minimális teljesítmények leírását. Ennek okát a következőkben jelöljük meg. A felhasználók, adaptálók figyelmét a tevékenységekre, a képességfejlesztésre, a kulcskompetenciák kezelésére kívántuk irányítani. Ezáltal a magyarországi idegennyelv-tanításban meghonosodott, valamely tematikán alapuló, a témát preferáló idegennyelv-tanítási gyakorlatot szeretnénk elkerülni. Úgy véljük, az év végi követelmények elegendő útmutatást adnak az értékeléshez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A francia nyelvet tanító pedagógusnak biztos nyelvtudással kell rendelkeznie (széleskörű témakörökkel: gyermekdalok, mondókák, mesék, később: kereskedelem, politika stb.), s többfajta, mély háttérismeret tudását kell birtokolnia (pl. nyelvészet, kommunikációelmélet, pszicholingvisztika, pedagógia). A francia nyelv tanításához javasolt a kiscsoportos (10-12 fő) szervezeti forma, továbbá a „kerekasztal" elrendezésű ülésrend, a mobilitás lehetősége. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, a francia nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiók, kép- és hangmagnetofont, táblát, televíziót, Franciaország térképét, posztótáblát, tárgyképeket és szóképkártyákat. Mindezeken túl lehetőséget kell teremteni az iskolán kívüli művelődési lehetőségek (francia-magyar programok, cserekapcsolatok, utazás, francia programok (TV5, Francia Intézet) igénybevételére. A *Francia nyelv* kerettantervhez szervesen illeszkedő taneszközcsalád (*Éléphant-Television*) áll rendelkezésre, illetve más – a tanítás-tanulás szempontjából elemzett – hazai és külföldi taneszköz is felhasználható.

A nyelvtanulás általános céljai a közoktatás keretei között

❶ A francia nyelvi jelrendszer megismerése és használatának elsajátítása: a francia nyelvi kultúrkör megismerése és értékeinek felhasználása a tanulók mindennapi életében, szélesebb önművelő munkájukban, valamint a francia nyelvi kultúrkör értékeinek közvetítése, illetve – távlatokban – a magyar társadalom számára szükséges értékek lehetséges és célszerű adaptálásának az előkészítése terén.

❷ A francia nyelvi jelrendszer és a frankofon civilizációs ismeretrendszer és gyakorlat ismerete és alkalmazása révén a tanulók majdan vehessenek részt a nemzetközi életben (politikai, gazdasági, kulturális, tudományos, szociális téren)
- elsősorban francia-magyar vonatkozásban;
- majd a frankofon viszonyokban (mert e viszonyok révén a nemzetköziség horizontja kitárul: Európán kívül más földrészekre is kiterjed /Afrika, Észak-Amerika, Antillák/);
- és általában a nemzetközi kommunikációs kapcsolatokban.

❸ Az anyanyelvi tudás erősítése (grammatika, nyelvhelyesség).

❹ Újabb idegen nyelvek tanulásának a megalapozása.

❺ Magyarország értékeinek francia nyelvű közvetítését szolgáló attitűdök, ismeretek, képességek kialakítása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Francia nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

➲ A *Francia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszédre; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra, gyermekdalok, mondókák, mindenapi, ismeretterjesztő és szépirodalmi szövegek (vers, mese,), félreproduktív szövegek befogadására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Legyenek képesek a megadott helyzetekben és szerepekben, a megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani. Értsék meg a tájékoztató a szövegeket.
➲ Ismerkedjenek meg a mindennapi élet néhány témakörével, dalokkal, mondókákkal, illetőleg azok nyelvével.
➲ Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, ismeretterjesztő, szépirodalmi, szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés gyakorlására).
➲ Ismerkedjenek meg a francia betűkkel. Legyen alkalmuk azok gyakorlására.
➲ Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük.
➲ Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk), a francia nyelvi kultúrkör különböző használatainak megfelelően.
➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (elsősorban analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik.
➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot.
➲ Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett).
➲ A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei.
➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak felhasználói gyűjtésére.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Eredeti francia nyelvű szövegek hallgatása magnetofonszalagról ❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás, nyelvi teszt stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Francia gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, francia nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén ❖ Francia nyelvű drámajáték előadása ❖ Térképhasználat		

Saját fejlesztésű taneszközök

Évfolyam	Raktári szám	Cím
4.		Tčléphant-Élévision. Munkafüzet a francia nyelvű olvasástanításhoz OOK, Veszprém, 1990. Táskaszám: 900058, Engedélyszám: 63450/1991. XV.
		Tčléphant-Élévision. J'apprends ŕ écrire. OKTKER-NODUS Kiadó, Veszprém, 2000
		Hangkazetta I. (Gyermekdalok, népdalok)
		Tárgyképek a beszéd tanulásához
		Szóképkártyák az olvasás tanulásához

Saját fejlesztésű tanári segédletek

Évfolyam	Raktári szám	Cím
4.		Feladatgyűjtemény az idegen nyelv tanításához. OOK, Veszprém, 1989. ISBN 963 4412017
		Tanítási program. OOK, Veszprém, 1989. ISBN 963 4412026

Ajánlások a tananyag felhasználására vonatkozóan

1. A játékos, hangulatos foglalkozások megteremtésével hangsúlyos szerepet kap a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás – értés, s a minél pontosabb reprodukálás, illetve a második félévben az olvasástanulás megkezdésével a hang-betű kapcsolatok megismerése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2. A francia nyelvű civilizációról közvetített ismeretekkel a cél: a tanulók motiválása és a magyar nyelvű szövegértés-szövegalkotás fejlesztése. Az ismeretek köre természetesen itt is bővíthető.

3. A tervezett mondókákat, dalokat tanítsuk meg, mert beépülnek a következő évek nyelvi anyagába. Így azok ismeretére szükségünk lesz az olvasás, az írás tanulásakor. Az „elmaradt" tevékenységek, ismeretek tanítására a következő év elején kerüljön sor.
4. A tananyagban viszonylag sok tevékenység és ismeret szerepel, bekerültek a tananyagba az ÉKP tantárgyi rendszerén belüli, integrálható elemek.

5. A szóbeliség mellett fokozatosan hangsúlyt kap az írott nyelv: a beszédfejlesztés után előbb az olvasás, majd az írás mint főtevékenység jelenik meg.

6. A tananyagban leírt tevékenységeket témakörök érintésével, témák, szövegek feldolgozásán keresztül tanítjuk és gyakoroltatjuk. A témakörök anyaga francia nyelven szó-, szószerkezet- és mondatszinten fordul elő. A témákat elsősorban dialógusok, didaktikus, szépirodalmi szövegek felhasználásával tanítjuk. Egy-egy téma jól kiegészíthető a dalszövegek, mondókák, versek nyelvi anyagával.

7. A közvetítendő ismereteket rendszerbe foglalva írtuk le. Így például a Nyelvtani ismeretek a francia grammatika nagy szeletét érintik. Ebben a haladási szakaszban természetesen nem egy átfogó és mély nyelvtantanításról van szó, csupán a különböző szinteken és fokokon előforduló nyelvi elemeket kívántuk összefogni. Megtanításuk módszeréről, kiválasztásukról és hangsúlyozásukról a Pedagógiai útmutatóban szólunk részletesen. A Civilizációs ismeretek rendszerének keretjellege a pedagógusoknak nyújt támpontokat a tanítás során előkerülő és előhozható ismeretek „tereléséhez". A konkrétan elsajátítható anyagot, annak szintjeit a Követelményrendszer jelöli ki.

8. Az adatszerűség és a könnyebb áttekinthetőség kedvéért megadjuk a tananyagban szereplő tevékenységek és ismeretek hozzávetőleges számát. Tevékenységek száma: 100-120, témakörök, témák száma: 10-12, szövegek (közmondásokkal, nyelvtörőkkel) száma: 15-15, ismeretek (fonetika, helyesírás, nyelvtan, irodalom, civilizáció) száma: 50-60. A tanév folyamán kb.: 500 szót közvetítünk (ennyi fordul elő). Ebből kb. 200 produktíven, illetve reproduktíven kerül elő a beszédtevékenységekben. A többi ritkábban, leginkább a ráismerés szintjén vagy a beszédben szószinten jelenik meg.

9. A témák, szövegek elsősorban az olvasási, az írás-helyesírás a feladatgyűjteményben, valamint az aktuálisan felhasználásra kerülő eredeti anyagokban (pl. plakát, metrójegy, vásárlási prospektus stb.) találhatók.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás*	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás tanulása, illetve gyakorlása szerepjátékokban, dalok, mondókák, párbeszédek, egyszerű didaktikus és irodalmi szövegek felhasználásával*
1.1.	szövegértés, illetve szövegalkotás a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel TÉMAKÖRÖK: a) Tájékozódás; b) Állatok; c) Játék; d) Számok (1-20); e) Emberi test; f) Iskolában; g) Személyi adatok; név – családi és utónév (a francia nyelvhasználatnak megfelelően is), nemzetiség, kor, nem, szülők neve, lakhely; h) Tanítók neve; i) Külső testi jellemzők: hajszín, szemek színe MONDÓKÁK. KISZÁMOLÓK: a) Pomme de reinette b) Bonsoir, Madame la lune c) Un, deux, trois d) Le beau tigre e) La tour Eiffel f) Roudoudou	a szövegértés, illetve a szövegalkotás tanulása és gyakorlása a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel
1.1.1.	kapcsolatfelvétel, illetve kapcsolatfelvétel viszonzása: a) köszönés, visszaköszönés felnőtteknek, gyerekeknek; b) válaszadás megszólításra, tudakozódásra; viszontkérdezés	a kapcsolatfelvétel, illetve a kapcsolatfelvétel viszonzásának tanulása és gyakorlása változatos témákban
1.1.2.	szándéknyilvánítás, illetve szándék fogadása: a) tudakozódás, válaszadás tudakozódásra; viszontkérdezés; b) bemutatás (valakit, valamit valakinek), bemutatás fogadása; c) bemutatkozás, bemutatkozás fogadása; d) kérés, reagálás kérésre; e) meghívás, felkérés, meghívás, felkérés elfogadása vagy elhárítása; f) felszólítás valaminek az elvégzésére, felszólításra reagálás; g) jókívánság kifejezése, jókívánságra válaszolás; h) bocsánatkérés, bocsánatkérésre reagálás	a szándéknyilvánítás, illetve a szándék fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.3.	véleménynyilvánítás, illetve véleménynyilvánítás fogadása: a) tisztelet, elragadtatás; b) ténymegállapítás; c) rábeszélés; d) panasz, fájdalom; e) elégedettség; f) bizonytalanság; g) elismerés; h) udvariasság; i) beleegyezés; j) öröm; k) csodálkozás; l) tehetetlenség;	a véleménynyilvánítás, illetve a véleménynyilvánítás fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban
1.1.4.	Egyszerű francia nyelvű utasítások	egyszerű francia nyelvű utasítások adása, illetve végrehajtása vagy megértésük jelzése
1.1.5.	személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek (pl. időjárás)	képek alapján személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek megnevezése; a tanulókról saját magukról, illetve a tanult témákról 4-8 egyszerű és bővített (4-8 szavas) mondat alkotása, illetve befogadásának gyakorlása
1.1.6.	mondatok és szöveg a szerepjátékokban, a dramatikus játékokban és a bábjátékokban; mondókák, dalok, dialógusok, szövegek	mondatok, valamint szöveg alkotása, illetve befogadása a) szerepjátékokban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban; a megtanult mondókák, dalok, dialógusok, szövegek reprodukálása, illetve azok befogadása
1.2.	szövegértés rajzzal, mimetikus játékkal és bábjátékkal kifejezve	a szövegértés gyakorlása a szövegek tartalmának lerajzolásával, valamint mimetikus és bábjátékban történő eljátszásával
1.3.	francia nyelvű szöveghallás és szövegértés	a francia nyelvű szöveghallás, -értés gyakorlása utánmondásos beszéddel: a) hangonként, b) szavanként, lexikai egységenként, c) mondatonként,
1.4.	fordítás, tolmácsolás	a fordítás, tolmácsolás gyakorlása, illetve a fordítás befogadásának tanulása: a) szavakat, szószerkezetek fordítása, b) egyszerű és bővített (4-8 szavas) mondatok fordítása, c) 4-6 mondatos szövegek fordítása
1.4.1.	fordítás magyarra	a) szavakat, szószerkezetet, b) egyszerű és bővített mondatok, c) 4-8 mondatos szövegek franciából magyarra történő fordításának gyakorlása
1.4.2.	fordítás franciára	a) szavak, szószerkezetek, b) egyszerű és bővített mondatok, c) 4-5 mondatos szövegek magyarról franciára történő fordításának gyakorlása
1.5.	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek: kérdezés-válaszadás, átalakítás (behelyettesítés, csoportosítás, megadott szempontok keresése, hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás, átalakítás, behelyettesítés: a) lexika szintjén (pl.: szinomima, antoníma stb.), b) kommunikációs tényezők szerint (pl.: személyek, cselekvés, idő stb.), csoportosítás: a) tanítói szempontok szerint, b) tanulói szándék szerint, megadott szempontok keresése (pl. igaz-hamis, kakukktojás, kommunikációs tényezők és kérdőszavak illesztése, szószerkezet stb.), hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok*	*Nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok (pl.: szóverseny, nyelvtörők, szó-képkártya stb.) lefolytatása*
3.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása és gyakorlása mondókák, dalszövegek, és fonetikai gyakorlatok felhasználásával*
3.1.	a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás	a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás észlelése élőbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat, szöveg alapján: a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a francia helyesejtési normák közötti különbség megállapításával da) valamennyi francia beszédhang ejtése db) szóhangsúly dc) hanglejtés (kijelentő, felszólító, felkiáltó és kérdő mondatban) dd) beszédritmus
3.2.	helyesejtési hibák: a) artikulációs hiba, b) hangkapcsolat-hiba, c) hangtévesztés, d) hangsúly, hanglejtés, e) hangképzéshiba (pl.: a nazális hangoknál)	a helyesejtési hibák felismerése és javításának gyakorlása nevelői visszajelzés nyomán
3.3.	hangnak megfelelő szavak, szóegységek	hangnak megfelelő szavak, szóegységek mondása
3.4.	fonetikai jeleknek megfelelő hangok	fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése
4.	DALOK: a) Meunier, tu dors b) Frère Jacques c) Alouette d) Savez-vous plantez les choux e) Sur le pont d'Avignon f) Un éléphant	Dalok tanulása
II.	OLVASÁS	OLVASÁS TANULÁSA, GYAKORLÁSA
1.	*Szóképek, szószerkezetek, mondatok, szövegek*	*Nyomtatott és írott kis- és nagybetűs szóképek, szószerkezetek, mondatok, szövegek néma és hangos olvasásának gyakorlása*
1.1.	szóképelemzés	szókép kiválasztása és illesztése a tárgyképhez, illetve tárgykép kiválasztása és illesztése a szóképhez; tárgyképhez illeszkedő összefüggő szóképek leválasztása; szavak leválasztása a szóképről (névelő, névmás, elöljárószó stb.) elkülönítése
1.2.	betűsorok és hangsorok	betűsorok és hangsorok összehasonlítása, a köztük lévő különbségek megállapítása; a hangsor szótagszámának megállapítása és összetévesztése a betűk számával; a hiányjel (l'apostrophe) megkeresése betűsorokon; a hangkötés (la liaison) megjelölése a betűsorokon; a kiejtésben néma hangok bejelölése a betűsoron (‚h', szóvégi ‚e', szóvégi mássalhangzók); a félmagánhangzók (diftongusok) kiejtése és az írott alak közötti különbség megállapítása
2.	*Az olvasás tempója és pontossága*	*Az olvasás tempójának és pontosságának fokozása*
2.1.	jel, hiba	jelfelismerés: hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása írott és nyomtatott szavakban, hibakeresés: a szóképből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból; a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése és kiválasztása a szóképhalmazból; a magánhangzókon lévő ékezetfajták megkülönböztetése; az azonos ékezettel jelölt hangok kiejtése és csoportosítása; fonetikai jelek alapján hang, hangok, szavak kiolvasása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Jelentés	a jelentés felismerése: szóalkotással, szinonima- és antonímakereséssel, szavak szempontok szerinti csoportosításával, írott szöveg alapján (rajzolás, színezés, nem verbális jelzés)
2.3.	Fordítás magyarra, illetve franciára	szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek fordítása magyarra, illetve franciára
3.	*Olvasástechnikai hibák:* *betűtévesztés, betűkihagyás, újrakezdés, mást olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elhagyása, a betűösszetételek elvetése, a néma hangok kiejtése, a hangkötés elhagyása, a hangkötés elmulasztása*	*Olvasástechnikai hibák javítása*
4.	*Néma és hangos olvasás*	*Az olvasás gyakorlása rövid (4-4 mondatos) és – esetleg – hosszabb szövegen némán és hangosan*
4.1.	mondókák, versek, dalok, didaktikus szövegek, gyerektörténetek, szépirodalmi szövegek, mesék	mondókák, versek, dalok, didaktikus szövegek, gyerektörténetek, szépirodalmi szövegek, mesék olvasása; a szövegek felolvasása a tanulóknak mint közönségnek
4.2.	szövegfeldolgozás-előkészítése;	a szövegfeldolgozás előkészítése; a tanult szövegeken nyelvi műveletek (kérdezés-válaszadás, átalakítás behelyettesítés, csoportosítás, megadott szempontok keresése, hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása) végzése
4.3.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása: betűk, fonetikai jelek, szavak keresése és olvasása
III.	ÍRÁS, HELYESÍRÁS	AZ ÍRÁSTANULÁS ÉS A HELYESÍRÁS ELŐKÉSZÍTÉSE
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*
1.1.	a francia ábécé	a francia ábécé tanulása és összevetése a magyarral
1.2.	betűk, betűösszetételek	betűk, betűösszetételek írásának gyakorlása: a hang/betű leválasztása szóképről; a kimondott hang írott képének megtalálása; hang, hangok fonetikai jeleinek átírása betűre, betűkre, szavakra; azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése
2.	*Helyesírás-megalapozás*	*A helyesírás megalapozása különféle írástevékenységek gyakorlásával*
2.1.	másolás	szavak, szószerkezetek, mondatok (pl.: francia szavak keresése szótárban)
2.2.	diktálás utáni írás	szavak, szószerkezetek, mondatok diktálás utáni írása
2.3.	akaratlagos írás	szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek akaratlagos írása, elsősorban az olvasás és a II. félévben az írás munkafüzet feladatain keresztül: a) mondatkezdés nagybetűvel, b) magánhangzók helyesírása: a rövid és hosszú magánhangzók írása és jelölése, az ékezetfajták megkülönböztetése, c) mássalhangzók helyesírása: pl.: ch, s, ghn, ss mássalhangzók megkülönböztetése a szóban elfoglalt helyük szerint (magánhangzókhoz kapcsolódás, kettős mássalhangzók), d) diftongusok helyesírása, e) a kiejtésben néma hangzók írása (h, szóvégi hangok, igeragok), f) l'apostrophe gyakorlása, g) a hangkötésben (la liasison) hangzó szavak helyesírása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Helyesírási szabályok*	*Helyesírási szabályok tanulása, gyakorlása*
3.1.	általános szabályok: mondatkezdés, mondatzárás, a hiányjel (l'apostrophe), a tulajdonnév, a köznév, az ékezetek	általános szabályok tanulása, gyakorlása
3.2.	a hang-betű kapcsolatából, a hangok átírásából adódó szabályok: fonetikai hibák (hangok, szótagok elhagyása, illetve betoldása, hangtévesztés); hangjelölési hibák (a hang értéke, minősége megváltozik, illetve nem változik pl. elhagyás, betoldás, tévesztés, csere)	a hang-betű kapcsolatából, a hangok átírásából adódó szabályok tanulása, gyakorlása
3.3.	az alaktan szintjén jelentkező szabályok: a lexéma szintjén: a) szóképzés: a szóvégi betűk elhagyása, b) azonos hangzású szavak eltérő írása: pl. champ-chant, voix-voie; a morféma szintjén: a) azonos hangzású nyelvtani egységek, pl.: a – a, et – est b) az igeragozás; a szószerkezet – (szintagma) és a mondat szintjén előforduló gyakori jelenségek: hímnem – nőnem egyeztetése, alany-igei állítmány egyeztetése, a főnév-melléknév kapcsolata, a főnév, melléknév többes száma	az alaktan szintjén jelentkező szabályok tanulása, gyakorlása
4.	*Helyesírási hibák javítása*	*A helyesírási hibák javításának tanulása, gyakorlása*
5.	*Írásbeli szövegalkotás-előkészítés*	*Az írásbeli szövegalkotás előkészítése*
5.1.	szavak, szószerkezetek, kifejezések	szavak, szószerkezetek, kifejezések gyűjtése a) témákhoz, b) nyelvi tevékenységekhez (pl.: gyümölcsök, színek, köszönésfajták stb.)
5.2.	rövid szövegek (mondóka, dal, dialógus)	rövid szövegek (mondóka, dal, dialógus) anyagának szempontok szerinti csoportosítása (pl. kommunikációs tényezők, rímek stb.), illetve átalakítása
6.	*Fordítás*	*Fordítás a tanult anyag alapján, valamint szótár segítségével*
6.1.	fordítás magyarra	szavak, mondatok, 4-6 rövid bővített mondatból álló szöveg fordítása magyarra a pontos fordítás, az értelmes magyar nyelvű szövegalkotás, a szépírás és a helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
6.2.	fordítás franciára	szavak, szószerkezetek, rövid mondatok, 4-5 egyszerű mondatból álló szöveg fordítása franciára
IV.	NYELVTANI ISMERETEK	NYELVTANI ISMERETEK TANULÁSA
1.	*Hangtani és nyelvtani ismeretek tanítása*	*Hangtani és nyelvtani ismeretek tanulása*
1.1.	hangtani és nyelvtani jelenségek	hangtani és nyelvtani jelenségek megfigyelése, gyűjtése, csoportosítása
1.2.	nyelvtani ismeretek: fogalmak, definíciók, szabályok, törvények, elvek; nyelvtani ismeretek és a hozzájuk tartozó francia nyelvi formák	nyelvtani ismeretek tanulása: a) fogalmakat franciául, b) definíciókat, szabályokat, törvényeket, elveket magyarul; a megtanult ismeretek rendszerezése és reprodukálása; ismeretek és a hozzájuk tartozó francia nyelvi formák reprodukálása szóban

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Nyelvtani műveletek:* *bővítés,* *szűkítés,* *átalakítás,* *helyettesítés*	Nyelvtani műveletek tanulása, gyakorlása szóban és írásban
3.	*Mondatelemzés magyarul*	*A tanult nyelvtani ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*
4.	*A mondat:* *a mondatfajták és formájuk,* *az egyszerű mondat (kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó),* *a mondat tagolása: a mondat részeit alkotó szócsoportok, szószerkezetek, szófajok*	*Mondattani ismeretek tanulása, gyakorlása szövegolvasás, feldolgozás és mondatok elemzése révén. Adatkeresés, csoportosítás, megnevezés.*
5.	*A főnévi csoport:* *a főnév,* *a determinánsok,* *a jelzős szerkezetek,* *a melléknév*	*Ismeretek tanulása a főnévi csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén. Adatkeresés, csoportosítás, megnevezés.*
6.	*A névszói csoport:* *a főnév – neme, száma,* *a determinánsok:* *a) névelők (határozott, határozatlan, anyag-névelő),* *b) mutató determináns,* *c) birtokos determináns,* *d) számnevek: tőszámnevek,*	*Ismeretek tanulása a névszói csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén. Adatkeresés, csoportosítás, megnevezés.*
7.	*A névmások:* *a pronominalizáció,* *a névmások fajtái (személyes névmás, kérdő névmás)*	*Ismeretek tanulása a névmásokról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
8.	*Az igei csoport:* *az ige,* *az igeragozás (-er végű igék, I., II., III. csoport, rendhagyó: avoir, être, aller, faire), az igeidő használata a kijelentő módban,* *az alany és az igei állítmány egyezése,* *az igenevek (főnévi igenév)*	*Ismeretek tanulása az igei csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén;* *az igeragozás gyakorlása*
9.	*A határozói csoport:* *a határozószó,*	*Ismeretek tanulása a határozói csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
10.	*Mondatszerkesztési eljárások (egyszerű és bővített mondat):* *a tagadás,* *a kérdés,* *a felszólítás,* *a felkiáltás,* *a szórend*	*Mondatszerkesztési eljárások tanulása, gyakorlása*
V.	A FRANCIA NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A FRANCIA NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL **EU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Franciaország földrajza, államformája, főbb politikusai, jellemző sportágai; néhány francia író, költő, zeneszerző és műveik; a gyermek- és népdalok eredete; Franciaország főbb technikai termékei, közlekedési eszközei; a mindennapi életben kialakult francia szokások (pl.: Húsvét, Karácsony, étkezés stb.); Franciaország főbb ünnepei; a francia utónevek; a Franciaországon kívüli francia nyelvterületek (pl.: földrajzi elhelyezkedésük, a lakosság összetétele)*	*Információk szerzése, valamint egyszerű kijelentések, rövid szövegek alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók, lexikonok, eredeti dokumentumok segítségével a francia nyelvű civilizációról a) magyar nyelven, b) nevek, tárgyak, jelenségek franciául történő megnevezésével*
VI.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS
1.	*Információk Franciaországról és a francia nyelvről*	*Franciaországgal és a francia nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése, a szerzett ismeretekről beszámolás osztálytársaknak, a francia nyelv tanítójának*
1.1.	TV-, rádióműsorok, mozifilmek: műsorok címe, az események, hírek története, filmek fordítási megoldásai, nyelvlecke és időpontja	rádióban, TV-ben: francia nyelvű adók megkeresése és megtekintése, meghallgatása; francia filmek megtekintése
1.2.	francia nyelvű újságok, szerzők művei	francia nyelvű újságok, szerzők műveinek megismerése
1.3.	a Franciaországban, illetve a francia nyelvterületen megjelenő magyar vonatkozású hírek, események	a Franciaországban, illetve a francia nyelvterületen megjelenő magyar vonatkozású hírek, események figyelése, gyűjtése, rendszerezése a francia, illetve a magyar tömegtájékoztatási eszközök segítségével és irodalmi anyagokon keresztül
1.4.	franciául beszélő emberek, francia jelenségek (pl.: autók, üzletek, kulturális és sportrendezvények stb.)	találkozás franciául beszélő emberekkel; francia jelenségek megfigyelése, felismerése (pl.: autók, üzletek, kulturális és sportrendezvények stb.)
1.5.	a francia nyelvterületet szimbolizáló tárgyak (pl.: képeslap, bélyeg, baba, újságkivágás stb.)	a francia nyelvterületet szimbolizáló tárgyak (pl.: képeslap, bélyeg, baba, újságkivágás stb.) gyűjtése, rendezése
1.6.	a francia nyelvterületet Magyarországon képviselő főbb intézmények (pl. a Budapesti Francia Intézet)	a francia nyelvterületet Magyarországon képviselő főbb intézmények megismerése (pl. a Budapesti Francia Intézet) intézménylátogatás keretében vagy az intézményt bemutató film megtekintése révén
1.7.	francia nyelvterületen élő iskolák, iskolások	kapcsolatkeresés, illetve kapcsolattartás francia nyelvterületen élő iskolákkal, iskolásokkal
2.	*Könyv- és könyvtárhasználat*	*A könyv- és könyvtárhasználat gyakorlása: a) gyűjtőmunkához, b) tanuláshoz, c) aktuális felkészüléshez*
3.	*Önálló tanulói előadások*	*Önálló tanulói előadások megtartásának tanulása és gyakorlása a) egyéni szereplés formájában, b) dramatikus és bábjátékokban, c) hangszeres játékban (pl.: furulyázás), d) énekléssel*
4.	*A hazánkban megjelenő, a franciatanulást segítő nyelvi programok, kiadványok*	*A hazánkban megjelenő, a franciatanulást segítő nyelvi programok, kiadványok tanulmányozása*
5.	*A magyarországi francia nyelvtanulás egyéb intézményes formái*	*A magyarországi francia nyelvtanulás egyéb intézményes formáinak megismerése (pl.: nyelviskolák) intézménylátogatás révén*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Az adott iskolában tanított nyelvi program*	*Az adott iskolában tanított nyelvi program megismerése: a tanulás célja, módszerei, a taneszközök értéke és alkalmazási lehetőségei, a tanult anyag időnkénti rendezése szempontjából*

Év végi követelmények

Beszédértés

Elégséges

a) A tanuló megért kb. 4-6 utasítást, kérdést, illetve jelezni tudja, ha nem ért valamit.
b) Tanári közléshez kapcsolt feladatok egy részét meg tudja oldani.
c) Tud képeket azonosítani elhangzó közlésegységekhez (szavakhoz, mondatokhoz).
d) Elhangzó szöveg tartalmának egy részét – tanári segítséggel – közvetíteni tudja rajzolással, mimetikus és bábjátékban.

Jeles

a) A tanult témakörök, témák alapján a tanuló végre tud hajtani kb. 5-7 különböző francia nyelvű utasítást, illetve jelezni tudja ugyanennyi közlés megértését vagy meg nem értést.
b) Képes megoldani elhangzó (tanári közlés és hangkazetta) szöveghez kapcsolt feladatokat (pl. válaszadás kérdésre, igaz/hamis állítás, táblázat kitöltése).
c) Tud képeket azonosítani elhangzó közlésegységekhez (szavakhoz, mondatokhoz, szöveghez).
a) (a két utóbbi gyakorlatnál teljesítménye 8-ból legalább 6 helyes válasz, feladatvégzése gyors.)
d) Elhangzó szövegek tartalmát közvetíteni tudja rajzolással, mimetikus és bábjátékban.

Beszéd

Elégséges

a) A tanuló a mondókák és dalok felét el tudja mondani franciául. Ezeknek legalább a felét hibátlanul mondja.
b) Röviden el tudja mondani magyarul a tanult mondókák és a dalok tartalmát.
c) A tanult anyag alapján – képek és tanítója segítségével – képes felidézni és kiejteni kb. 50 francia szót, szócsoportot.
d) A tanult témakörök, témák 2-2 elképzelt helyzetében rövid francia nyelvű párbeszédet tud folytatni társaival, tanítójával. Eközben 4-5 különböző kérdésre válaszol, kapcsolatot teremt, tudakozódik, tájékoztatást kér, illetve néhány gyakori szándékot képes kifejezni (pl. jókívánság, bocsánatkérés, beleegyezés, megköszönés, bemutatkozás).
e) A tanult témakörök, témák alapján tud – képek, tanítója segítségével 4-5 egyszerű francia mondatot (pl. nyelvtörőt is) mondani és két témáról röviden önállóan beszélni (pl. önmagáról, az időjárásról).
f) A tanult francia anyag alapján lefordít 5-6 egyszerű mondatot magyarra és 4-5 egyszerű magyar mondatot franciára
g) A francia nyelvű beszédben a hangokat igyekszik úgy ejteni, ahogyan tanítójától hallotta. Kicsit még lassan, de érthetően beszél. Keveset hibázik. Hibáit tanítója visszajelzése nyomán javítani tudja.

Jeles

a) A tanuló valamennyi tanult mondókát és dalt el tudja mondani, illetve el tudja énekelni franciául. Alig hibázik.
b) A tanult anyag alapján – képek és a tanító segítségével – fel tud idézni hangosan 150-200 francia szót, szócsoportot.
c) A tanult témakörök, témák 4-4 elképzelt helyzetében le tud folytatni rövid francia nyelvű párbeszédet társaival, a tanítójával. Eközben tud 6-8 különböző kérdésre válaszolni, kapcsolatot teremteni, bizonyos szándékokat kifejezni (pl. tudakozódás, tájékoztatás, bemutatás, kérés, meghívás, felszólítás, jó kívánság, bocsánatkérés), ki tudja fejezni véleményét néhány formában (pl. elismerés, ténymegállapítás, rábeszélés, panasz, öröm, beleegyezés, csodálkozás, tehetetlenség).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

d) A tanult témakörök, témák alapján tud – képek, a tanító segítségével – 6-7 mondatot (köztük nyelvtörőt, közmondást) mondani és 6 témáról önállóan beszélni (pl. önmagáról, családjáról, időjárásról, öltözködésről, étkezésről, születésnapról, vidám történetről).
e) Le tudja fordítani magyarra a mondókákat, a párbeszédeket és a dalok szövegét. A fordítás minden részletre kiterjed.
f) A tanult francia anyag alapján le tud fordítani 6-8 mondatot magyarra és 5-6 magyar mondatot franciára.
g) Tud francia mondatokban például helyettesítést, bővítést, szűkítést, átalakítást végezni.
h) A francia nyelvű beszédben a hangokat jól ejti ki, a hangsúlyt, a hanglejtést is érzékelteti. A beszéd folyamatos, jól érthető. Keveset hibázik, hibáit javítja. Viselkedését a beszédnek megfelelően pontosan és gyorsan tudja irányítani.

Olvasás

Elégséges

a) A fonetikai jelek alapján ki tudja ejteni a hangokat. A jeleknek legalább a felét pontosan ejti.
b) Képes a tanult szavak és mondatok többségét majdnem hibátlanul hangosan elolvasni.
c) Az ismert szövegeket el tudja olvasni.
d) Tanult anyagból összeállított 4-5 mondatos francia szöveget fel tud dolgozni: csoportosítja a részeket megadott szempontok alapján (pl. személy, helyszín stb.), kérdésekre válaszol. A feladatoknak legalább a felét pontosan meg tudja oldani kb. 20 perc alatt.
e) Olvasása még lassú. Többnyire jól ejti a betűknek megfelelő hangokat. Ha téveszt, tanítója jelzésére javítani tudja hibáit.

Jeles

a) A tanuló valamennyi fonetikai jel alapján pontosan ejti ki a hangokat.
b) A tanult szavakat, mondatokat és szövegeket el tudja olvasni hangosan.
c) Ismert szöveget úgy olvas fel társainak, hogy érzékelteti a szöveg tartalmát.
d) Ismeretlen szavakat és mondatokat lassú tempóban el tud olvasni hangosan. Többnyire jól ejti ki a betűknek megfelelő hangokat.
e) A tanult anyagból összeállított 5-8 mondatos szöveget némán fel tud dolgozni: csoportosítja a részeket megadott szempontok szerint, kérdésekre válaszol. Majdnem minden feladatot megold kb. 10 perc alatt.
f) Az olvasás tempója gyors. Hangsúlya, hanglejtése olyan, ahogyan a tanárától, és ahogyan a magnókazettáról hallotta. Alig hibázik. Hibáit észreveszi és ki tudja javítani.

Írás-helyesírás

Elégséges

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül legalább ötöt hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül legalább ötöt hibátlanul megold.
c) Kb. 1 perc alatt legalább 4 szót alkot betűkből.
d) Kb. 1 perc alatt legalább 2 mondatot alkot szavakból, szószerkezetekből.
e) 1-1 perc alatt legalább 6 szót, illetve 2 egyszerű mondatot tud lemásolni. Négynél több hibát nem ejt.
f) A tanult szavakból diktálás után 2 perc alatt leír legalább 7 francia szót, illetve három egyszerű mondatot. 7-8 hibánál többet nem ejt.
g) A tanult szavak köréből lefordít magyarra, szótár nélkül, kb. 2 perc alatt legalább 5 francia szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 5-6 hibánál többet nem ejt.
h) A tanult szavak felhasználásával lefordít franciára, szótár nélkül, kb. 2 perc alatt legalább 4 magyar szót, illetve 2 egyszerű mondatot. 6-7 hibánál többet nem ejt.
i) 15 perc alatt lefordít magyarra szótár segítségével 4-5 mondatból álló francia szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulhatnak. Fordításának legalább a fele pontos.
j) Írása jól olvasható, betűinek alakja és mérete néha még eltér a szabályostól. Füzete tiszta, rendes. Az írást többnyire a sor elején kezdi, csak néha lépi át a margót.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

k) Diktálás utáni íráskor még gyakran eltéveszti a betűket, az ékezeteket, és többször elhagyja a kiejtésben nem hangzó betűket (pl. a szó végén vagy a nazálisoknál). Még hibázik a tulajdonnevek kezdőbetűinek írásban, és a mondatokat sem kezdi mindig nagybetűvel. Gyakran elhagyja az írásjeleket is.
l) Fordításkor többnyire érti, hogy miről van szó, de a francia szavakat nem mindig tudja pontosan leírni. Szórendi hibákat is ejt. Ha franciáról fordít, a magyar szöveg néha pontatlan. hibák javításához tanítója segítségére van szüksége.

Jeles

a) A tanító a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül 8-9-et hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül 8-9-et hibátlanul megold.
c) Kb. egy perc alatt 5 szót tud alkotni betűkből.
d) Egy perc alatt legalább 4 mondatot tud alkotni szavakból, szószerkezetekből.
e) Két perc alatt legalább nyolc szót, illetve négy egyszerű mondatot le tud másolni. Kettőnél több hibája nincs.
f) A tanult szavakból diktálás után kb. 2 perc alatt le tud írni 6 szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-3 hibánál többet nem ejt.
g) A tanult szavakból le tud fordítani magyarra szótár nélkül kb. 2 perc alatt legalább hét francia szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-3 hibánál többet nem ejt.
h) A tanult szavakból le tud fordítani franciára, szótár nélkül kb. 2 perc alatt legalább 5 magyar szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-2 hibánál többet nem ejt.
i) 15 perc alatt le tud fordítani magyarra szótár segítségével 4-5 mondatból álló francia szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulnak. Csak 1-2 kisebb hibát ejt.
j) Írása szép, betűi szabályosak. Füzete tiszta, rendes.
k) Ha diktálás után ír, csak néhány kisebb hibát ejt. A tulajdonneveket és mondatneveket nagybetűvel kezdi. Az ékezetek és az írásjelek írását néha még eltéveszti.
l) Fordításkor érti az egész szöveget. A francia szavak leírásában és a szórendben ejt néhány hibát. A magyarra fordított szöveg pontos, értelmes. Ha hibáira felhívja valaki a figyelmet, akkor önállóan ki tudja javítani azokat. Hibái egy részét maga is észreveszi.

Nyelvtan

Elégséges

a) A tanuló a francia mondatokon el tud végezni kisebb átalakításokat, pl. egy-egy mondatrészt helyettesíteni mással.
b) Felismeri a főnevek, melléknevek nemét, számát, valamint a predikatív szószerkezeteket. El tudja mondani a kommunikációs tényezők nevét. Példákat is tud mondani.
c) A tanult nyelvtani paradigmák közül a legfontosabbakat (igeragozás, determinánsok, főnév-melléknév egyeztetés) kevés hibával reprodukálni tudja. Alkalmazásuk terén több hibát követ el, azokat tanítói segítséggel javítani tudja.

Jeles

a) A tanuló valamennyi nyelvtani műveletet pontosan el tudja végezni francia mondatokon, szóban és írásban.
b) A tanult nyelvtani ismereteket meg tudja nevezni, többségüket franciául is. Mindegyikre pontos példát is tud mondani.
c) Észrevesz főbb hasonlóságokat és különbségeket a francia és a magyar nyelvtani ismeretek, jelenségek között.
d) A nyelvtani paradigmákat (igeragozás, főnév-melléknév egyeztetés, determinánsok stb.) pontosan reprodukálja, illetve a megfelelő helyen – a tanult szerkezetekben – pontosan alkalmazza, szóban és írásban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Önművelés, civilizációs ismeretek

Elégséges

a) A tanuló kérdezésre meg tudja mutatni a térképen néhányat Franciaország nagyobb városai, folyói, határai közül. A neveket néha még magyarul mondja.
b) A tanultak alapján meg tudja nevezni azoknak az országoknak a többségét, amelyekben a hivatalos nyelv a francia. Némelyik nevét csak magyarul ismeri.
c) Meg tud nevezni Franciaország életéből egy-két nevezetességet, francia utónevet.
d) A francia és a magyar szótárban még lassabban találja meg a szavakat. Nem mindig veszi észre a pontos jelentést. A szótári rövidítések jelentése közül még keveset tud megnevezni franciául.
e) Csak akkor keres szavakat a szótárban, ha feladatként kapja azt. Szótárvezetése hiányos.
f) Fel tud sorolni franciául legalább: 2-3 irodalmi alkotást, szerzőt, illetve magyar fordítást.
g) A Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket néha már megfigyeli.
h) Néha vállal szereplést osztálytársai előtt.

Jeles

a) A tanuló meg tudja mutatni a térképen Franciaország nagyobb városait, folyóit, határait. A neveket pontosan ejti franciául valamennyi országot, amelyikben hivatalos nyelv a francia.
b) Fel tud sorolni Franciaország életéből több nevezetességet, utónevet, közlekedési eszközt, néhány szokást a mindennapi életből, főbb ünnepeket.
c) A francia és a magyar szótárban gyorsan megtalálja a szavakat és azok pontos jelentését franciául (nem, szófajok neve).
d) Szótárhasználata rendszeres és önálló. A francia szavak nemét is jelöli. Szótárfüzete rendes.
e) Fel tud sorolni franciául legalább: 4-5 irodalmi alkotást, szerzőt, illetve magyar fordítást.
f) Folyamatosan gyűjti a Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket.
g) Kérésre, de önként is szívesen vállal rövid beszámolót és szereplést az osztályban és iskolai műsorokban.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉMET NYELV

4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 4–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 4. évfolyamra szóló Német nyelv tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)				2

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Német nyelv* tantárgyi kerettanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült, ezen belül a *német nyelv* tanítását és a *német nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az élő idegen nyelv számára megfogalmazott NAT 2003 követelményeket lefedi. A *Német nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulásra***, a ***Kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, a ***Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz*** és a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is.

A német nyelv kerettanterv jellemzői

A *Német nyelv* tanulása révén tudatosulhat a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül más nyelven is kifejezhetik magukat. Felfedezhetik az életkoruknak és egyéniségüknek leginkább megfelelő idegennyelv-tanulási módszereket. Kialakulhat bennük érdeklődés más népek élete és kultúrája iránt. Növekszik bennük az idegen nyelven megszólalni tudás bátorsága. Képessé válnak arra, hogy információt adjanak és kapjanak idegen nyelven saját közvetlen világukról. A *Német nyelv* kerettanterv modul rendszerű: témák és tevékenységek strukturált rendszere. A tanulók haladási szintjét célozza meg: a nyelvi képességekre teszi a hangsúlyt, ezekhez illeszti a témákat. Olyan pedagógiai technológia alkalmazását feltételezi, amely az idegen nyelv és anyanyelv tanítása között szoros szakmai integrációt igényel.

Az év végi követelmények megállapításakor a tanterv követi a *NAT 2003* és az *új érettségi* előírásait és követelményeit. Mindkét dokumentum figyelembe veszi az **európai nyelvi szintskálát** és azt követi. Ennek megfelelően kerettantervünkben sajátságosan, a többi tantárgytól eltérően jelennek meg az év végi követelmények. Azaz a különböző tanulási szakaszok (évfolyamok) végén megadott követelmények az egyes tevékenységek és haladási szintek szerint igazodnak az európai skála szintjeihez.

A kerettanterv többi tantervétől abban is eltérnek az *Élő idegen nyelvek műveltségi terület* tantervei, hogy nem tartalmazzák a formatív értékelést segítő optimális és minimális teljesítmények leírását. Ennek okát a következőkben jelöljük meg. A felhasználók, adaptálók figyelmét a tevékenységekre, a képességfejlesztésre, a kulcskompetenciák kezelésére kívántuk irányítani. Ezáltal a magyarországi idegennyelv-tanításban meghonosodott, valamely tematikán alapuló, a témát preferáló idegennyelv-tanítási gyakorlatot szeretnénk elkerülni. Úgy véljük, az év végi követelmények elegendő útmutatást adnak az értékeléshez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Német nyelv* kerettantervet általános vagy középiskolai német nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A *Német nyelv* tanításához javasolt a kiscsoportos (10-12 fő) szervezeti forma, továbbá a „kerekasztal" elrendezésű ülésrend, a mobilitás lehetősége. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, a német nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiók, kép- és hangmagnetofont, táblát, televíziót, Németország, Ausztria, Svájc térképét, posztótáblát, tárgyképeket és szóképkártyákat. Mindezeken túl lehetőséget kell teremteni az iskolán kívüli művelődési lehetőségek (német-magyar programok, cserekapcsolatok, utazás, német TV programok) igénybevételére.

A Német nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A 4. évfolyamon tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik önmagukat. Fedezzék fel az életkoruknak és egyéniségüknek megfelelő sajátos idegennyelv-tanulási módszereket. Tanári segítséggel ismerkedjenek meg a tananyagban előforduló nyelvtani szerkezetekkel, tudatosuljon bennük képzésük és használatuk. Ébredjen fel érdeklődésük más népek élete és kultúrája iránt. Merjenek idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorságuk és önbizalmuk ezen a téren. Tudjanak információt adni és fogadni saját közvetlen világukról.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a német nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Ismert szövegek másolása, tollbamondása a tanult szavak, szószerkezetek, ill. helyesírási szabályok elmélyítése céljából ❖ Hangok helyes ejtése; intonáció ❖ Dalok, mondókák, versek, dialógusok memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Idegen nyelvű szöveg (ha az kismértékben tartalmaz idegen szót) hibátlan olvasása, megértése és a szöveghez kapcsolódó szövegfeldolgozást segítő feladatok megoldásának rendszeres gyakorlása ❖ Szituációs gyakorlatok, szerepjátékok révén a mindennapi érintkezést segítő szövegek tanulása érdekében ❖ A köznyelvi beszédstílustól nem eltérő (nem dialektus) beszélgetés megértésének fejlesztése beszédgyakorlatokkal ❖ Globális és szelektív hallás utáni értés technikájának elsajátítása	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

4. évfolyam

A Német nyelv tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik önmagukat. Fedezzék fel az életkoruknak és egyéniségüknek megfelelő sajátos idegennyelv-tanulási módszereket. Tanári segítséggel ismerkedjenek meg a tananyagban előforduló nyelvtani szerkezetekkel, tudatosuljon bennük képzésük és használatuk. Ébredjen fel érdeklődésük más népek élete és kultúrája iránt. Merjenek idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorságuk és önbizalmuk ezen a téren. Tudjanak információt adni és kapni saját közvetlen világukról.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	A BESZÉD ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, illetve gyakorlása*
1.1.	német nyelvű utasítások	német nyelvű utasítások végrehajtása, illetve megértésük jelzése
1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek neve	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése, egyszerű és bővített mondatok alkotása, illetve azok befogadása (6-10 mondat)
1.3.	mondatalkotás személyről, mindennapi eseményről, tanult témakör alapján	a tanulónak önmagáról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (8-10 mondat)
1.4.	szövegreprodukálás *Témakörök:* 1. Én és a családom 2. Az otthon 3. Időjárás 4. Étkezés 5. Öltözködés 6. Iskola 7. Állatok 8. Szabadidő, szórakozás 9. Ünnepek 10. Zene-dalok *Szövegfajták, szövegműfajok:* - mondókák - dalok-népdalok - szépirodalmi szövegek: vers, próza, mese, leírás, humoros történet - ismeretterjesztő szövegek: párbeszéd, leírás - viccek, szójátékok, nyelvtörők - tájékoztató szövegek: reklám, hirdetés, plakát, levél - híres mondások, idézetek, közmondások - ételrecept	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, illetve annak befogadása a) szerepjátékban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban
1.5.	szövegértés	szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként, b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan
1.6.	fordítás, illetve fordítás megértése	a fordítás, illetve a fordítás megértésének tanulása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Beszédszándékok*	*Beszédszándékok kifejezésének tanulása*
2.1.	dolgok azonosítása, megnevezése	a dolgok azonosításának, megnevezésének tanulása, gyakorlása
2.2.	tájékozódás, tájékoztatás - információkérés - tényközlés, állítás - beszámolás (tényről, helyzetről) - leírás (események)	a tájékozódás és a tájékoztatás tanulása, gyakorlása
2.3.	tudás-nem tudás kifejezése	a tudás, illetve a nem tudás kifejezésének tanulása, gyakorlása
2.4.	modális jelentések kifejezése: képesség, kötelezettség, tiltás, engedély	modális jelentések kifejezésének tanulása, gyakorlása
2.5.	kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás: - köszönés - megszólítás - bemutatkozás - bemutatás (személyt valakinek) - jókívánságok - búcsúzás - elköszönés	a kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás tanulása, gyakorlása
2.6.	szándéknyilvánítás: - tudakozódás - kérés, kívánság - meghívás, illetve meghívás elfogadása személyesen, telefonon - megköszönés - reklamáció - szabályozás, utasítás - tiltás - fizikai állapot kifejezése	szándéknyilvánítás tanulása, gyakorlása a tanult témák szövege alapján
2.7.	érzelmek kifejezése: - meglepetés - közömbösség - düh, bosszúság - szimpátia - szeretet - udvariasság - tetszés – nemtetszés - öröm – bánat - elégedettség – elégedetlenség - hála - bocsánatkérés – megbocsátás - helyeslés – rosszallás - elismerés, érdeklődés	érzelmek kifejezésének tanulása, gyakorlása
2.8.	vélemény kifejezése, illetve elfogadása - tanácsadás - javaslattétel - figyelmeztetés - segítség felajánlása, elfogadása - beleegyezés - tiltakozás	a vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának tanulása, gyakorlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS	AZ OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA
1.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása tankönyv, munkakönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon*
1.1.	szavak, szószerkezetek néma és hangos olvasása	nyomtatott és írott betűkkel leírt szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása
1.2.	az olvasás tempója és pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása
1.2.1.	jelfelismerés	hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítás a) a szóképekből hiányzó szavak felismerése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása
1.2.2.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerése szóalkotással, szinonima-antonima kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel
1.2.3.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák (betűkihagyás, újrakezdés, más olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvétése, a néma hangok kiejtése) javítása nevelői visszajelzésre
1.3.	helyesejtés	a német beszédhangok csoportosítása (magánhangzók, mássalhangzók); a hangok ejtése
1.4.	szövegolvasás	az olvasás gyakorlása rövid (6-10 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl.: fölolvasás) - dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai szövegek olvasása
2.	*Szövegfeldolgozás*	*A szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása:* *- szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken* *a) a szövegek elemzésével,* *aa) nyelvi (nyelvtani),* *ab) kommunikációs,* *ac) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.)* *- mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján*
3.	*Szótárhasználat*	*A szótárhasználat tanulása, gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával*
III.	HELYESÍRÁS, NYELVTAN	A HELYESÍRÁS ÉS A NYELVTAN TANULÁSA
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*
3.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban*
3.1.	helyesírási problémák felismerése	helyesírási problémák felismerésének gyakorlása
3.2.	helyesírási problémák megoldása	helyesírási problémák megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: ragozás, képzés b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása (pl.: heute, Mause) c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek/alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata) d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták e) szövegelemzés, szövegalkotás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	általános helyesírási szabályok mondatkezdés mondatzárás a főnevek nagybetűs írása a hiányjel az írásjel ékezetek a szavak elválasztása	általános helyesírási szabályok megismerése, a szabályoknak megfelelő helyesírás gyakorlása
3.4.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek végzése a) bővítése b) szűkítés c) helyettesítés d) átalakítás e) kapcsolás
4.	*Nyelvtani ismeretek*	*Nyelvtani ismeretek tanulása* *a) definíciók, szabályok magyarul,* *b) fogalmak németül;* *a tanult ismeretek* *a) rendszerezése,* *b) nyelvtani jelenségekhez kapcsolása*
4.1.	a mondat és a mondattípusok: egyszerű mondat: kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó kiemelő mondat	ismeretek tanulása a mondatokról és a mondattípusokról
4.2.	a névszói csoport főnév-neme-száma összetett főnevek a determinánsok: a) névelők (határozott és határozatlan) b) birtokos determináns c) számnevek	ismeretek tanulása a névszói csoportról
4.3.	Melléknév – jelzős szerkezetek	a melléknév fokozásának megismerése
4.4.	a névmások a) személyes b) birtokos	ismeretek tanulása a névmásokról
4.5.	az igei csoport - önálló igék - visszaható igék igeragozás-rendhagyó igeragozás igeidők – Präsens igemódok - Indikatív - Imperatív	az igei csoport és az igeragozás megismerése
4.6.	határozói csoport a) határozó b) előljáró szó	ismeretek tanulása a határozói csoportról
4.7.	az igei csoport funkciója az egyszerű mondatban	az igei csoport funkciójának megismerése
4.8.	mondatszerkesztés - tagadás, kérdés, felkiáltás - kiemelés	a mondatszerkesztés gyakorlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS	AZ ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS TANULÁSA
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegekben*
1.1.	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése a) adatkeresés (formai, tartalmi, kommunikációs tényezők, válaszadás) b) adatok csoportosítása, rendszerezése
2.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása, gyakorlása*
2.1.	behelyettesítés szövegeken	behelyettesítés gyakorlása szövegeken
2.2.	kiegészítés	a kiegészítés gyakorlása
2.3.	kérdések szerkesztése	kérdések szerkesztésének gyakorlása
2.4.	állítások megfogalmazása	állítások megfogalmazásának gyakorlása
2.5.	mondatok rendezése	mondatok rendezésének gyakorlása
V.	IRODALOM	AZ IRODALOM TANULÁSA
1.	*Német versek, szövegrészletek, szövegek olvasása*	*Versek, szövegrészletek, szövegek olvasása németül és magyarul, némán és hangosan*
2.	*Versek, szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása németül a tanulócsoportnak mint közönségnek*
3.	*Német vers, szövegrészlet fordítása*	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra írásban és szóban németül, illetve magyarul*
VI.	NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETSZERZÉS ÉS ISMERETTERJESZTÉS A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL
1.	*a) Németország, Ausztria, Svájc nagyobb városai, elhelyezkedésük* *b) közlekedési eszközök, autómárkák*	*Egyszerű megállapítások, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése németül*
2.	*a) Tv-, rádió, mozi programok, műsorok címe, események, hírek, történetek* *b) németül beszélő rádióadók* *c) német nyelvű műsorok adásideje* *d) a mindennapi élet (emberek, autók)* *e) képeslapok, bélyegek, újságkivágások* *f) német iskolások*	*Információk gyűjtése Németországról Ausztriáról, Svájcról és a német nyelvvel kapcsolatban folyamatosan, a szerzett ismeretekről beszámolás osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának magyar nyelven*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS
1.	*Német nyelvű előadások:* *a) egyéni előadás* *b) dramatikus játék* *c) hangszeres játék (pl.: furulyázás)* *d) éneklés*	*Német nyelvű előadások megtekintése*
VIII.	KÖZVETÍTÉS	
1.	*Fordítás*	*A fordítás tanulása*
1.1.	fordítás németről magyarra	5-6 mondatból álló német nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
1.2.	fordítás magyarról németre	5-6 egyszerű mondat, szövegfordítása németre a helyesírás, nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően

Év végi követelmények

Beszédértési készség

Elégséges

a) Felismeri és érti meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat.
b) Megérti és követni tudja a tanár egyszerű utasításait.
c) Megérti az egyszerű, életszerű beszédhelyzetekben feltett, illetve a tananyagra vonatkozó kérdéseket, azokra tud válaszolni.

Jeles

a) Megérti a hosszabb, folyamatos beszédet.
b) Képes megoldani a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt egyszerű feladatokat (hamis/igaz állítások, értékellenőrző kérdések, táblázatok kitöltése).
c) Új helyzetben, ha a téma nem ismerős számára, érti a beszéd lényegét.

Beszédkészség

Elégséges

a) Megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban tud egyszerű mondatokat ismételni, illetve kimondani.
b) Egyszerű információkat tud adni és kérni valós beszédhelyzetekben.
c) Megtanul néhány dalt, mondókát, részt vesz a nyelvi játékokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Jeles

a) Rövid szövegrészeket, párbeszédeket memoriterként is el tud mondani.
b) A német beszédhez igazodik a hanglejtése, hangsúlya, ritmusa pontos.

Olvasásértési készség

Elégséges

a) Felismeri és megérti a leírt, ismert szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat. Szükség esetén ezekre cselekvéssel, szóban vagy írásban reagálni tud.

Jeles

a) Képes új szövegkörnyezetben is felismerni az ismert nyelvi elemeket. Ki tud szűrni a szövegből egyszerű információt.
b) Megérti az egyszerű, ismerős nyelvi elemekből álló rövid szöveget, és arra reagálni tud (pl. képeslapra válaszolni).

Írásbeli készség

Elégséges

a) Le tud másolni egyszerű szöveget.
b) Egyszerű, tényszerű információkat közvetítő mondatokat tud írni.
c) Meg tud oldani különböző könnyebb tankönyvi feladatokat írásban.

Jeles

a) Tollbamondás után a szavakat, mondatokat hibátlanul le tud írni.
b) Képes szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat emlékezetből is leírni.
c) Üdvözlő képeslapot tud írni és megcímezni.

Szókincs

A minimális szókincs 400 aktív és 200 passzív szóból áll

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
MATEMATIKA

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Matematika** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára a *Matematika* műveltségi területen belül a következő tantervet közöljük:

Matematika 1–4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MATEMATIKA

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Matematika* tanterv szerves folytatása az 5–8. illetve a 9–12. évfolyam számára kidolgozott *Matematika* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	4	4	4	4

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK m*atematika* tantárgyi kerettanterve a **Matematika** műveltségi területére terjed ki. A matematika kerettanterv a matematika műveltségi terület követelményeinek, valamint a Kerettanterv Matematika tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.

A *Matematika* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulás*** és a ***Kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Pályaorientáció***, valamint a ***Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz*** követelményeinek megvalósulását.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Matematika* tantervet a *tanulásra nyitott* tanítói végzettséggel rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A tanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A tantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem, a *szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges taneszközöket. A tanterv a Hajdu Sándor által szerkesztett tankönyvcsaládra, továbbá az adott életkornak megfelelő szaktudományos művekre, versenyfeladatokat tartalmazó gyűjteményekre, valamint matematikatörténeti eredményeket és neves matematikusok életútjait feldolgozó művekre támaszkodik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Matematika oktatásának alapelvei

A matematika oktatásának e tanterv által tükrözött felfogása szerint NEM szabad elfogadni, hogy a matematika oktatása:

- öncélú legyen, tanulása kényszerűen végrehajtandó „akadálypályává" váljon vagy a tanulók szemében annak látsszon;
- „okos" tanulók szelektálásának vagy „gyenge" tanulók megbélyegzésének puszta eszközévé váljon vagy a tanulók szemében annak látsszon;
- egy, csak a „kiválasztottak" számára elérhető ezoterikus világ képét nyújtsa a matematikáról a tanárral mint fő információforrással, mint az abszolút igazság kinyilatkoztatójával és mint megkérdőjelezhetetlen döntnökkel az élen.

Ehelyett a tanterv azt a felfogást tükrözi, mely szerint a matematika megfelelő pedagógusi kezekben a tanulók széles körének nyújthat pozitív intellektuális élményt. Egyúttal oktatása elsősorban ESZKÖZ

- a tanulók mint individuumok és mint társadalmi lények komplex fejlesztéséhez, különösképpen kognitív és metakognitív valamint kommunikatív fejlesztésükhöz;
- ahhoz, hogy a tanulók a társadalom szakmai és magánéleti szubkultúráiba való beilleszkedéshez és azokban való helytálláshoz szükséges kompetenciák egy részét megszerezzék vagy azok megszerzésére nagyobb eséllyel képessé váljanak;
- ahhoz, hogy a tanulók környezetük kultúrájának kritikai szemlélőivé, aktív és hatékony formálóivá váljanak.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Induktív eljárások alkalmazása, jelenségek megfigyelése tapasztalatok összegyűjtése, általánosítás ❖ Objektumok, jelenségek összehasonlítása, szétválogatása; osztályozása adott szempontok szerint ❖ Elemek közös tulajdonságainak felismerése ❖ Halmazok képzése megadott szempontok szerint ❖ Elemek besorolása egymással kapcsolatban levő halmazokba ❖ Halmazok megadása tulajdonságaik alapján ❖ Halmazok egymáshoz való viszonyának vizsgálata ❖ Halmazműveletek képzése kirakással, rajzzal ❖ Állítások igazságtartalmának megállapítása ❖ Mennyiségek összehasonlítása, összemérése ❖ Számok írása, olvasása, összeadása, kivonása, szorzása, osztása írásban, fejben ❖ Számok elhelyezése számegyenesen	❖ Szóbeli ellenőrzés: a tanult definíciók, összefüggések ❖ Szóbeli ellenőrzés: feladatok megoldása táblánál ❖ Írásbeli ellenőrzés: feladatmegoldás ❖ Tanulók munkájának megfigyelése ❖ Otthoni munka, házi feladatok ellenőrzése ❖ Mérések, szerkesztések pontosságának ellenőrzése	❖ Tanulói önértékelés ❖ Diáktárs értékelése ❖ Tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó) ❖ Tanári értékelés (szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat) ❖ Diagnosztikus mérés (tesztek) ❖ Versenyeken való indítás: iskolai, városi, regionális, és országos

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

❖ Törtszámok kifejezése rajzzal ❖ Ugyanazon racionális szám szorzása, több egyenlő összeadandó összegének meghatározásával ❖ Osztás egyenlő részekre osztással osztás bennfoglalással ❖ Oszthatósággal kapcsolatos tapasztalatok szerzése manipulatív tevékenységgel, rajzzal ❖ Fejszámolás ❖ Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése, általánosítása ❖ Adatok keresése szövegben ❖ Adatok ábrázolása rajzban ❖ Adatok ábrázolása kirakással ❖ Nyitott mondatokhoz szöveges feladat alkotása ❖ Grafikonok építése, grafikonok olvasása ❖ Táblázatok készítése, kiegészítése periodikus sorozatok folytatása, kiegészítése, készítése ❖ Mennyiségek mérése, mértékegységek közötti kapcsolatok megállapítása ❖ Síkidomok, síkbeli alakzatok előállítása papírból, hajtogatással, nyírással, pálcikákból ❖ Sokszögek csoportosítása különböző szempontok szerint ❖ Körző-, vonalzóhasználat ❖ Testek építése, másolása modellről, rajzról ❖ Mérések: terület, térfogat, szögek ❖ Kör szerkesztése különböző eszközökkel ❖ Néhány elem permutációjának elkészítése, kirakással, rajzzal kombinációk, variációk kirakása, rajzolása ❖ Valószínűségi kísérletek végrehajtása, eredmények lejegyzése, gyakoriságok megállapítása ❖ Adatok gyűjtése, lejegyzése, szemléletes elrendezése		

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Matematika tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Matematikai fogalmak használatához és elemi szabálykövető eljárásokhoz köthető kompetenciák

A tanulók ne csupán utasításra, hanem célszerűen, a helyzethez igazodva, önmaguktól is legyenek képesek:

- A matematikai logika néhány nyelvi elemét ("vagy", „és", „nem", „minden", „van olyan", „egyik sem", „nem mind") matematikai értelmezésük szerint alkalmazni.
- Egyes relációkat és műveleteket, valamint azok jeleit érteni és helyesen alkalmazni.
- Egyes elemi halmazműveleteket (unió, metszet, komplementerképzés) elvégezni.
- Néhány lépéses elemi algoritmusokat biztonsággal elvégezni. Szabályt, törvényt követve rendezetlen és rendezett halmazok elemeit előállítani.
- Számrendszereket, különösképp a tízes számrendszert biztonsággal használni. Az egész és racionális számokat írni, olvasni, számegyenesen ábrázolni, nagyság szerint rendezni, használni. A négy alapműveletet (az összeadást, a kivonást, a szorzást és az osztást) a műveleti sorrend betartásával a természetes számok körében elvégezni.
- Elemi számelméleti fogalmakat (oszthatóság, többszörösök, prímek) érteni és helyesen alkalmazni.
- Egyszerű nyitott mondatokat, egész együtthatós, egyszerű elsőfokú egyenleteket megoldani.
- A derékszögű koordináta-rendszerben konkrét pontokat ábrázolni, illetve leolvasni.
- A fontosabb sík- és térgeometriai alakzatcsoportok elemeit a megfelelő csoportok elemeiként azonosítani és a köztük fennálló legegyszerűbb viszonyokat kifejező alapfogalmakat (párhuzamosság, merőlegesség) helyesen használni. A háromszögek és a négyszögek kerületét, a négyzet és a téglalap területét, a kocka és a téglatest térfogatát kiszámítani. Egyszerű geometriai eljárásokat (nagyítás, kicsinyítés, tükrözés, elforgatás, szakaszmásolás, párhuzamos és merőleges állítása, speciális alakzatok előállítása) szerkesztési vagy más tevékenység által elvégezni.
- Egyszerű méréseket és becsléseket elvégezni. Adathalmazt gyűjteni, lejegyezni.. A legfontosabb szabvány mértékegységeket használni és azokat átváltani.
- Számhalmazok átlagát kiszámolni.
- Események „lehetséges", „lehetetlen", „biztos" kategóriáit helyesen alkalmazni.
- A matematika elemi fogalmait, jelöléseit és eljárásait a mindennapi életben is használni.

A kommunikatív interakcióhoz és a gondolkodáshoz köthető kompetencia- és viselkedésfejlődési irányok

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk és gondolkodásuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek érdekében egyre fejlettebb formában, egyre hatékonyabban tudjanak, és (a felmért helyzettől függően cselekvésüket egyre önállóbban, egyre célszerűbben megválasztva) fokozatosan váljon szokásukká:

- Önmaguk és környezetük elemeiről, valamint azok relatív térbeli és időbeli elhelyezkedéséről kognitív és anyagi (pl. írott, rajzi, beszélt) modelleket kiválasztani, alkotni, egymásba átkódolni és használni. Kognitív és anyagi modellalkotásaik során a megértett és megtanult fogalmakat és eljárásokat felhasználni, a modelljeikbe szervesen beépíteni. Problémákon konvergens és divergens-kreatív módon is gondolkodni. Ezeken belül kiemelten:
  - Alkalmas szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni. Ennek részeként a tér-sík megfeleltetést megoldani.
  - Rendezetlen és rendezett halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.
  - Egyszerűbb függvényeket összefüggés-modellező eszközként használni.
  - Egyszerűbb matematikai szövegeket értelmezni és alkotni. Problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerni, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket (pl. nyitott mondatokat) alkotni.
  - A megismert relációk, műveletek, eljárások egyes tulajdonságait, azonosságait a problémamegoldásban célszerűen felhasználni.
  - Döntést hozni. A mindennapi élet és a matematika egyszerű állításainak igaz vagy hamis voltát megállapítani. Elemeket, eseményeket megadott vagy választott szempontok (mennyiségi és minőségi jellemzők) alapján keresni, csoportosítani, osztályozni, sorba rendezni, válogatni; ily módon halmazokat képezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

- Tankönyveiket, feladatgyűjteményeiket, statisztikai zsebkönyvüket, és korosztályuknak megfelelő interaktív számítógépes matematikai oktatóprogramokat használni.
- Kommunikálni. Mások kommunikatív és egyéb tevékenységeit megfigyelni. Másokat (ha szükséges, interaktív módon) megérteni, magukat másokkal (azok metakommunikatív jeleit is használva, hozzájuk folyamatosan igazodva) megértetni. adekvát, célszerűen és érthetően megfogalmazott, előrevivő kérdéseket feltenni másoknak és önmaguknak is. Véleménykülönbség esetén meggyőzően, de másokat nem sértve érvelni, cáfolni, vitázni. Deduktív és induktív gondolatmenetet is vázolni.

Metakognitív működéshez, gondolkodásszervezéshez és stratégiai gondolkodáshoz köthető kompetencia- és viselkedésfejlődési irányok

Interperszonális és intraperszonális intelligenciájuk párhuzamos és egymásra ható fejlődésével fokozatosan alakuljanak ki bennük a metakognitív működés, a gondolkodásszervezés és a stratégiai viselkedés csírái. Ennek megfelelően egyre célszerűbben és egyre hatékonyabban legyenek képesek és egyre inkább váljon szokásukká:

- Másokkal problémamegoldásban együttműködni.
- Adatok, feltételek adott feladat megoldásához való szükségességét eldönteni.
- Feladatmegoldás előtt tervet, vázlatot készíteni a feladat megoldási folyamatáról, az elvégzendő lépésekről, részfeladatokról. Másokkal való együttműködés esetén a munkát megszervezni, elosztani. A folyamatterveket és a munka szervezését feladatmegoldás közben a tapasztalatoknak megfelelően módosítani.
- Számítások, mérések, feladatmegoldások részeredményeit a munka során folyamatosan, végeredményeit utólag értékelni, ellenőrizni.
- Feladatmegoldás közben és után is megállapításokat tenni saját és mások gondolkodásáról, problémamegoldó folyamatáról és azokat az önszabályozásban, a munkafolyamat-tervezésben, az együttműködésben, és a munkaszervezésben felhasználni. Törekedni a célszerű ön- és társismeretre.

Kialakítandó attitűdök és motivációk

Váljanak motiválttá a matematikai ön- és társfejlesztésben, egyúttal érdeklődővé a matematikai érdekességek, problémák iránt azáltal, hogy:

- felismerik a matematikában a szellemi kaland, a játékos alkotás, az esztétikai gyönyör lehetőségét, szépségét;
- felismerik a matematika mint közvetett és közvetlen eszköz szerepét a világ megismerésében, megértésében és gondolatok kommunikációjában (a világmodellezésben);
- felismerik a matematika általános szellemi képességeikre, gondolatrendszerezésükre gyakorolt fejlesztő hatását.

Saját és mások motivációját, önbizalmát tartsák fönn azáltal, hogy a feladatmegoldás során esetleg tapasztalt kudarcot a személyes megvetettséggel össze nem kötve azt pozitívan, hasznos tanulási tapasztalatként fogják fel mind magukra mind másokra vonatkoztatva. Ugyanakkor tartózkodjanak a túlzott magabiztosságtól azáltal, hogy felismerik a képességeiket meghaladó problémák felvetésének lehetőségét.

Alakuljon ki mások felé gondolati nyíltság, önkifejezési bátorság, valamint mások véleménye, álláspontja iránti nyitottság bennük. Szívesen és felelősséggel működjenek együtt hasonló képességű és más képességű tanulókkal is, felismervén az együttműködés, az interakció kölcsönös előnyeit és azt, hogy még a megismert helytelen gondolatokból, hibás gondolatmenetből és saját gondolataik kommunikációjából is tanulhatnak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**MK-005-CA0130**	Matematika tankönyv 1. osztályosoknak 1. kötet
	MK-006-CA0131	Matematika tankönyv 1. osztályosoknak 2. kötet
2.	**NT-00225/I**	Matematika 2. osztály. I. kötet
	NT-00225/II	Matematika 2. osztály. II. kötet
	NT-00225/M	Matematika munkafüzet 2. osztály
3.	**NT-00335**	Matematika
	NT-00335/M	Matematika munkafüzet
4.	**NT-00425**	Matematika
	NT-00425/M	Matematika munkafüzet
	MK-038-CA0502	Matematika gyakorló I.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb– pl. digitális – taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1–4.	**MS-2202**	Érdekes matematikai feladatok
	MS-2204	Matematika összefoglaló feladatgyűjtemény
	NT-80183	Ki(s)számoló 1. osztály
	NT-80184	Ki(s)számoló 2. osztály
	NT-80185	Ki(s)számoló 3. osztály

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók tartós és tudatos figyelemkoncentrációra. Tanuljanak meg tevékenyen, érdeklődéssel bekapcsolódni a tanórai munkába. Váljanak képessé arra, hogy észleljék a legegyszerűbb matematikai problémákat, és tanulják meg azokat megfogalmazni. Fejlesszék a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek részeként tanuljanak meg egyszerű szövegeket és más modelleket (pl. nyitott mondatokat) értelmezni és alkotni. Tanulják meg önmaguk környezetükhöz képest vett relatív térbeli elhelyezkedését tapasztalati és kommunikatív úton meghatározni vagy megbecsülni, és ez alapján a egyre hatékonyabban tudjanak a térben tájékozódni. Ismerjék meg a halmaz intuitív fogalmát. Tanuljanak meg biztonsággal összeadni és kivonni a húszas számkörben. Ismerjék meg a legfontosabb relációjeleket. Ismerkedjenek meg egyszerű függvényekkel és sorozatokkal. Ismerjenek meg egyszerű geometriai alakzatokat. Tanulják meg azokat csoportosítani megadott szempontok szerint, és tanuljanak meg azokról állításokat megfogalmazni. Tanuljanak meg néhány fontos mérőeszközt használni. Váljanak képessé arra, hogy a valószínűségi játékok során rendszerezzék tapasztalataikat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS			
1.	*Halmazok*	*Halmazok képzése, rendezése, tulajdonságaik megfigyelése*			
1.1.	halmazelméleti alapfogalmak (elemek tulajdonságai, halmazok elemei, tulajdonságváltozások)	tárgyak, személyek, jelek, jelenségek összehasonlítása, szétválogatása, osztályozása tulajdonságaik szerint; a halmaz fogalmának szemléletes értelmezése; elemek besorolása halmazba; az elemek közös tulajdonságainak megkeresése; halmazok megadása tulajdonságaik alapján; halmazok tulajdonságai változásának megfigyelése; halmazokról alkotott állítások igazságának eldöntése	Adott tulajdonságok alapján tárgyakat tud csoportosítani.	Megadott szempontok szerint halmazokat tud képezni. Javítani tudja a hibás halmazba sorolást. Felismeri a halmaz képzési szabályát.	**TANU**
1.2.	halmazábrázolás, halmazok rendezés	halmazok ábrázolása; halmazok képzése kirakással választott és megadott szempont szerint; halmazok rendezése az elemek száma szerint	Megadott szempont szerint halmazokból a szempontnak megfelelő elemeket tud kiválasztani.	Több szempont szerint tud kiválasztani halmazokból a szempontoknak megfelelő elemet.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Logika*	*Ismerkedés a matematikai logika elemeivel*			
2.1.	a matematikai logika elemei (igaz, hamis állítások)	halmazokra vonatkozó állítások megfogalmazása konkrét halmazok esetén; egy-két tulajdonsággal megadott halmazról igaz, hamis állítások eldöntése	Egyszerű állítások igaz, hamis mivoltát meg tudja állapítani.	Meg tud fogalmazni igaz és hamis állításokat. A hamis állításokat ellenpéldával tudja indokolni.	**INKO**
2.2.	nyitott mondatok	nyitott mondatokba számok, számpárok behelyettesítése	Meg tud fogalmazni nyitott mondatok megoldáshalmazáról igaz vagy hamis állításokat.	Fel tudja sorolni nyitott mondatok véges számú megoldásait.	**TANU** **INKO**
II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTAN ÉS ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*A természetes számok halmaza, alapműveletek*	*Ismerkedés a természetes számok halmazával, alapműveletek végzése*			
1.1.	a számfogalom; a természetes szám; mennyiség, egység, mérőszám; a becslés a számjel; a páros és a páratlan számok; a római számok I-XX-ig	a természetes szám értelmezése; halmazok elemszámának összehasonlítása becsléssel, párosítással; mennyiségek összehasonlítása, összemérése; kapcsolat megfigyelése mennyiség, egység és mérőszám között; minőség és más kvalitatív jellemzők megítélésének kifejezése természetes szám hozzárendelésével; darabszám becslése; mérőszám becslése; a számok írása, olvasása; a számok jelének írása 0-tól legalább 20-ig, számjelírás és számkimondás mozgásos, képi vagy hangingerek darabszámához mindkét irányban kötve; a páros és a páratlan számok megismerése, megkülönböztetésük gyakorlása specifikus mozgásos tevékenységtípus (pl. bal ill. jobb kéz mozgásának) kimondásukhoz való hozzárendelésével; a római számok írása XX-ig	A húszas számkörben érti a számok jelentését, azokat hibátlanul le tudja írni és el tudja olvasni.	Ismeri az arab és a római számokat a húszas számkörben és használni tudja őket mennyiségek kifejezésére.	
1.2.	számok nagysága, egyes, tízes szomszédai; a számegyenes; a kerekítés; a bontás; a számok összeg- és különbségalakja; a számok sorrendje	számok ábrázolása számegyenesen; számok egyes, tízes szomszédainak meghatározása; számok kerekítése; számok bontása; számok felírása összeg- és különbségalakban; számok sorba rendezése	A húszas számkörben tudja a számok helyét a számegyenesen, ezeket sorba tudja rendezni és ismeri szomszédaikat.	Tud számegyenest készíteni. Az összeg- és különbségalakú számokat hibátlanul tudja ábrázolni. A számokat nagyság szerint sorba tudja rendezni, a rendezés szempontját meg tudja fogalmazni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	műveletfogalom: az összeadás, a hozzáadás, az egyesítés; a kivonás, az elvétel; a valamennyivel több; az együttes mennyiség; a valamennyivel nehezebb, hosszabb; a valamennyivel kevesebb; a valamennyivel kevesebb, rövidebb	az összeadás megtanulása tevékenységgel (pl. ujjszámolással) és darabszámmal; egyesítés két vagy több taggal; hozzáadás mérőszámmal; hozzáadás számegyenesen; a kivonás megtanulása tevékenységgel (pl. ujjszámolással), darabszámmal, mérőszámmal, számegyenesen	Ismeri az összeadás és kivonás fogalmát anyagi modellhez kötve.	Ismeri az összeadás és a kivonás fogalmát (anyagi modellhez kötve és anélkül is).	
1.4.	műveletek (összeadás és kivonás) a húszas számkörben	összeadás, kivonás végzése fejben; összeg, különbség becslése; hiányos műveletek hiányzó tényezőjének pótlása	Eszköz segítségével össze tudja adni és ki tudja vonni az 1-20 közötti számokat.	Eszközhasználat nélkül, biztonságosan tud összeadni és kivonni a húszas számkörben.	
1.5.	műveleti tulajdonságok (a tagok felcserélhetősége; műveletek közötti kapcsolatok)	a tagok felcserélhetőségének felismerése az összegben annak eredeti és fordított sorrendű kirakásával és fejben számolással; az összeg és a különbség változásainak megfigyelése kirakásos tevékenységgel és fejben számolással; a műveletek közötti kapcsolatok felismerése	Felismeri a tagok felcserélhetőségének lehetőségét az összeadás esetén.	Alkalmazni tudja az összeadás műveleti tulajdonságát (a felcserélhetőséget). A művelet eredményét képes értelmezni és ellenőrizni.	
2.	*Szöveges feladatok*	*Szöveges feladatok megoldásának tanulása*			
2.1.	szöveges feladatok megoldásának algoritmusa	szöveges feladatok megoldásának tervezése, a konkrét megoldási terv elmondása; adatok keresése a szövegben és ábrázolása különböző modelleken (rajz, kirakás); az adatok közötti kapcsolat megállapítása	Adott szövegből adatokat tud gyűjteni.	Ismeri a szöveges feladatok megoldásának algoritmusát. Felismeri az adatok közötti kapcsolatokat.	**TANU**
2.2.	nyitott mondat-szöveg megfeleltetés	adott nyitott mondatokhoz szöveges feladatok alkotása		Adott nyitott mondathoz szöveges feladatokat tud készíteni.	
III.	RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS RELÁCIÓKKAL, FÜGGVÉNYEKKEL, SOROZATOKKAL VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEKKEL			
1.	*Relációk*	*Ismerkedés a relációkkal*			
1.1.	relációk értelmezése, jelölése	egyszerű, ismert kapcsolatok kifejezése konkrét tárgyi tevékenységgel, rajzzal; kapcsolatok keresése emberek, tárgyak, halmazok, számok között; a relációjelek megismerése; a >,<,= jelek megtanulása; relációs jelekkel kifejezett kapcsolatok értelmezése történés kitalálásával	Tárgyakat nagyságuk szerint sorba tud rendezni. Ismeri és érti a mennyiségek összehasonlításának jeleit (<, >, =).	Mennyiségek összehasonlításakor pontosan tudja használni a relációjeleket.	
2.	*Függvények*	*Ismerkedés a függvényekkel*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	függvények adatai, összefüggései (grafikonon, táblázatban)	tapasztalati függvények, grafikonok építése; a felépített grafikonok visszaolvasása; táblázat kiegészítése adott szabály szerint; táblázatokban összefüggések keresése; az összefüggések megfogalmazása szavakkal	Egyszerű számpárokat adott szabály alapján meg tud keresni.	Adatokat tud leolvasni grafikonokról. A leolvasott adatokat táblázatokba tudja rendezni. Hiányos táblázatot ki tud egészíteni.	
3.	*Sorozatok*	*Ismerkedés a sorozatokkal*			
3.1.	egyszerű periodikus és nem periodikus sorozatok; a számsorozatok: növekvő sorozatok; csökkenő sorozatok	egyszerű periodikus sorozatok folytatása, kiegészítése mozgással, hanggal, kirakással, rajzzal; új periodikus sorozatok képzése tapasztalt manipulatív mozgásos periódus megfordításának ismételgetésével; nem periodikus sorozatok folytatása választott, adott vagy felismert szabály szerint; egyszerű számsorozatok leolvasása; egyszerű számsorozatok folytatása; többféle folytatás lehetőségének felfedezése	Adott szabály esetén a sorozatokat folytatni tudja.	Számsorozatokat tud készíteni szabály felhasználásával. Adott sorozat szabályát meg tudja fogalmazni. Felismeri a sorozatok többféleségét.	
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Mérések*	*Ismerkedés mennyiségekkel, mérések végzése*			
1.1.	mennyiségek, mérőszámok	mennyiségek (hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő jellegűek) osztályozása, az azonos osztályba tartozók rendezése; hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérése alkalmilag választott egységekkel; egység és mérőszám kapcsolatának felismerése	Mérni tud hosszúságot, tömeget és űrtartalmat.	Két mennyiséget becsléssel és összeméréssel össze tud hasonlítani.	
2.	*Geometria*	*Ismerkedés a geometria elemeivel*			
2.1.	Szakaszok, síkidomok, testek fogalma; a dimenzió szemléletes fogalma	szakaszok, síkidomok és testek megkülönböztetése, egyúttal a dimenzió szemléletes fogalmának kialakítása (szélesség, hosszúság, mélység), alakzatok dimenziószám szerinti csoportosítása	Felismeri a szakaszok, a síkidomok és a testek közötti különbséget. Sejti a dimenzió fogalmát.	Érti a dimenzió szemléletes fogalmát. Biztosan meg tudja különböztetni a szakaszokat, síkidomokat és testeket, azok dimenzióiszámait.	
2.2.	testek tulajdonságai	testek építése szabadon és adott feltételek szerint; testek másolása térbeli modellről, rajzról; testek összehasonlítása hosszméretek, alak szerint	Tud térbeli modellel adott testet építeni.	Felismeri és meg tudja nevezni az egyszerű testeket.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	síkidomok (háromszögek, négyszögek, sokszögek) tulajdonságai; tükrös alakzatok; tengelyes tükrösség	síkidomok, síkbeli alakzatok előállítása szabadon; adott feltételeknek megfelelő alak előállítása papírból hajtogatással, nyírással; pálcikákból háromszögek, négyszögek kirakása; szöges táblán háromszöggel, illetve négyszöggel egybevágó alakzat kifeszítése; sokszögek csoportosítása oldalaik, csúcsaik száma szerint; tükrös alakzatok létrehozása tépéssel, vágással, kirakással; tengelyes tükrösség felismerése síkidomokon tükrös alakzatok létrehozásának korábbi tapasztalatai alapján (tükör segítségével a felismerést utólag ellenőrizve)	Segédeszközökkel (szögestábla, hajtogatás, pálcika, stb.) ki tud rakni egyszerű síkidomokat, felismeri a háromszögeket és a négyszögeket. Döntéseiben megmutatkozik, hogy kiépült benne a tengelyes tükrösség implicit, szemléletes fogalma.	Meg tud nevezni és elő tud állítani háromszögeket és négyszögeket. A háromszögeket, a négyszögeket és a sokszögeket adott szempontok szerint csoportosítani tudja.	
3.	*Tájékozódás térben*	*Térbeli tájékozódást igénylő tevékenységek végzése*			
3.1	tájékozódás térben; helymeghatározás; irányok; irányváltoztatások	térbeli tájékozódási feladatok végzése az iskolaépületben vagy másutt, szóbeli útbaigazítás kérésének és követésének felhasználásával; saját test mint viszonyítási alap használata saját tájékozódást segítő utasítás megértésekor, az „előre", „jobbra", „balra", „hátra", „fordulj jobbra", „fordulj balra", „fordulj hátra" kifejezések használata, megértése, követése; korábban utasítások követésével létrejött térbeli tájékozódási mozgás megismétlése utasítások nélkül, valamint bekötött szemmel, tapogatózva	Képes lépésenként hallott egyszerű utasításokat azonnal követve adott helyre eltalálni, majd utasítások nélkül ugyanezt a bejárt utat megtenni. Képes egyszerű, a pillanatnyi helyzetének megfelelő útbaigazítási kérdést feltenni.	Képes összetett, több lépésből álló hallott útbaigazítás alapján önállóan adott helyre eltalálni. Képes útbaigazítási kérést és kérdést a helyzethez alkalmas módon megfogalmazni.	**INKO TANU**
V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Kombinatorika*	*Egyszerű kombinatorikus feladatok megoldása*			
1.1.	kombinatorikus lehetőségek, kombinatorikus feladatok	egyszerű feltételeknek megfelelően minél több kombinatorikus lehetőség előállítása; az előállított lehetőségek azonosítása, megkülönböztetése; a különféle kombinatorikus lehetőségek lejegyzése rajzzal és jelekkel	Színezés segítségével meg tud oldani két-három elem többféle rendezését megkívánó egyszerű kombinatorikus feladatokat.	Felismeri a különféle kombinatorikus lehetőségeket.	
2.	*A valószínűségszámítás elemei*	*Valószínűségi játékok, kísérletek végzése*			
2.1.	valószínűségi játékok, valószínűségi kísérletek; „biztos", „lehetséges", „lehetetlen" esetek	a „biztos", a „lehetséges" és a „lehetetlen" fogalmak helyes használatának gyakorlása; valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése rajzzal és jelekkel	Érti a „biztos" és a „lehetetlen" szavak matematikai jelentését.	Jellemezni tudja a játékos tevékenység során bekövetkező eseményeket a „biztos", a „lehetséges" és a „lehetetlen" kifejezésekkel.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Statisztika*	*Statisztikai adatok gyűjtése, lejegyzése*			
3.1.	adatok, leggyakoribb adat; táblázatok, grafikonok	adatok gyűjtése, lejegyzése; közös tevékenységben adatok szemléletes elrendezése; a leggyakoribb adat kiválasztása	Adatokat segítséggel táblázatokba tud rendezni.	Adatokat táblázatokba tud rendezni.	**TANU**

Év végi követelmények

I. TUDÁS

Ismerje és célszerűen, helyesen tudja alkalmazni:

a) A halmaz szemléletes fogalmát. A halmazok egy ábrázolási módját.
b) A nyitott mondatok fogalmát.
c) A természetes számok értelmét nullától 20-ig, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arab és római írásmódjait.
d) Az összeadás és a kivonás fogalmát, kapcsolatát, az összeadásnál a tagok felcserélhetőségét.
e) A „több", a „kevesebb" és az „egyenlő" fogalmakat és a hozzájuk tartozó relációjeleket.
f) A sorozatok szemléletes fogalmát.
g) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő egy-egy mértékegységét.
h) A szakaszok, síkidomok és testek szemléletes fogalmát. A dimenzió szemléletes fogalmát. A háromszögek, négyszögek, sokszögek fogalmát.
i) A tengelyes tükrösség fogalmát.
j) A „biztos", a „lehetséges" és a „lehetetlen" fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK

Legyen képes:

a) Halmazokat nagyobb halmazokból egy adott elemtulajdonság szerint képezni, elemeinek felsorolásával megadni. Adott halmaz egy lehetséges képzési szabályát helyesen felismerni. Adott halmaz elemeiről alkotott egyszerű állítás igazságát eldönteni, róluk igaz és hamis állításokat megfogalmazni.
b) Nullától húszig terjedő természetes számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket becsülni, összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és tevékenységgel is összeadni és kivonni. A páros és a páratlan számokat megkülönböztetni.
c) Szövegekből célszerűen adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, belőlük nyitott mondatokat megfogalmazni.
d) Rendezett adatpárokból hozzárendelési szabályt kitalálni és ilyet alkalmazni.
e) Sorozatok képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni.
f) Saját térbeli mozgásra vonatkozó egyszerű kérdést feltenni, ugyanerre vonatkozó hallott utasítássorozatot végrehajtani.
g) Kombinatorikus lehetőségeket előállítani.
h) Adatokat gyűjteni, lejegyezni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt, szeressen problémákon gondolkodni. Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához, problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek részeként tanuljanak meg újabb modelleket értelmezni és alkotni. Mélyítsék korábban szerzett matematikai tudásukat, fejlesszék tovább a képességeiket. Tanuljanak meg eseményeket időben elhelyezni, az időt eszközzel és anélkül érzékelni, időre vonatkozóan kommunikálni, és ez alapján időben tájékozódni. Váljanak képessé halmazokat elemeikről felismerni, adott szempont alapján részhalmazt képezni. Tanuljanak meg biztonságosan számolni (összeadni, kivonni, szorozni, osztani) a százas számkörben. Ismerjék meg az egész számok és a racionális számok halmazát. Ismerjenek meg további relációjeleket és tanulják meg azokat használni, valamint a szimmetrikus és nem szimmetrikus valamint a tranzitív és nem tranzitív relációjeleket megkülönböztetni. Ismerjenek meg további geometriai alakzatokat. Tanulják meg a megismert geometriai alakzatokat megadott szempontok alapján csoportosítani, s tanuljanak meg azokról állításokat megfogalmazni. Ismerjenek meg további mérőeszközöket és tanulják meg azokat használni. Ismerjék meg a kombinatorikai rendezések alapformáit.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS		
1.	*Halmazok*	*Halmazok elemeinek osztályozása, rendezése tulajdonságaik alapján*		
1.1.	halmazelméleti alapfogalmak: elemek tulajdonságai, halmazok kapcsolata, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz	tárgyak, jelek, jelenségek osztályozása adott, választott vagy felismert mennyiségi (pl. hosszméretek, darabszám) és minőségi (pl. szín) szempont szerint; elemek besorolása két egymással kapcsolatban lévő halmazba; állítások igazságának eldöntése; halmazok megadása elemeinek tulajdonságai alapján; adott halmazok egymáshoz való viszonyának vizsgálata; alap- és részhalmaz jellemzése állításokkal; a kiegészítő halmaz megkeresése	Adott tulajdonság alapján tárgyakat, jeleket, jelenségeket csoportosítani tud. Adott halmazból ki tud választani elemei tulajdonságával előre meghatározott részhalmazt.	Adott halmazból kiválasztott részhalmaz elemeit jellemezni tudja.
1.2.	halmazműveletek; halmazábrázolás; a fa-diagram és a Venn-diagram	halmazok ábrázolása fa- és Venn-diagrammal; valódi részhalmaz képzése rajzzal és apró tárgyak (pl. korongok, rudak) kirakásával; hibásan megadott részhalmaz javítása; kiegészítő halmaz elemeinek rajzolása, kirakása	Észleli a hibás halmazbeosztást.	Javítani tudja a hibás halmazbeosztást. A halmazokat ábrázolni tudja fa- és Venn-diagrammal.

TANU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Logika*	*Ismerkedés a matematikai logika elemeivel*			
2.1.	a matematikai logika elemei (igaz, hamis állítások, tagadás)	adott halmazról alkotott adott állításokra vonatkozó logikai értékek megállapítása; adott halmazra vonatkozó igaz és hamis ítéletek megfogalmazása; adott halmazra vonatkozó állítás tagadása, negációval képzett állítás igazsághalmazának megállapítása	Meg tud fogalmazni igaz, hamis állításokat.	Meg tud fogalmazni tagadást az állításokhoz.	**INKO TANU**
2.2.	nyitott mondatok megoldása; nyitott mondatok igazsága, tagadása	nyitott mondatok igazzá és hamissá tétele; nyitott mondatokban két vagy több változó alkalmazása; nyitott mondatok igazságának eldöntése; nyitott mondatok tagadása	Meg tudja határozni a nyitott mondatok igazsághalmazát próbálgatással.	Pontosan fel tudja sorolni nyitott mondatok megoldásait (amennyiben azok véges számúak).	
II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTANÉS ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*A természetes számok halmaza*	*Műveletek végzése a természetes számok halmazában*			
1.1.	a számkör bővítése 100-ig; alaki érték, helyi érték, valódi érték; becslés; darabszám, mérőszám; a római számok 100-ig	alaki érték, helyi érték, valódi érték fogalmának és azok kapcsolatának megértése; darabszám becslése; mérőszám becslése; számok írása, olvasása; római számok írása 100-ig	A százas számkörben érti a számok jelentését, azokat hibátlanul le tudja írni és el tudja olvasni.	Ismeri az arab és a római számokat a százas számkörben.	
1.2.	a számok a számegyenesen; a számok egyes, tízes szomszédai; kerekítés, bontás; számok helyi érték szerinti összegalakja	számok ábrázolása számegyenesen; számok egyes, tízes szomszédainak meghatározása; számok kerekítése; számok felírása összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban; számok helyi érték szerinti összegalakjának felírása	A százas számkörben tudja a számok helyét a számegyenesen, ezeket sorba tudja rendezni és ismeri szomszédaikat.	Ismeri és meg tudja nevezni a számok tulajdonságait a százas számkörben.	
1.3.	az oszthatóság; osztók, közös többszörösök	oszthatósággal kapcsolatos tapasztalatok szerzése manipulatív tevékenységgel, rajzzal, számfeladatokkal; prímszámok fogalmának előkészítése tevékenységgel; osztók, többszörösük keresése próbálgatással	Ábra segítségével azonos elemszámú csoportokat tud képezni adott halmazból.	Felismeri a kettővel, öttel és tízzel való oszthatósági szabályokat. Osztókat és többszörösöket meg tud határozni próbálgatással.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; a műveletek és inverzeik kapcsolata	a kisebb számok körében tapasztalt műveleti tulajdonságok kiterjeszthetőségének vizsgálata és felhasználása; tagok, tényezők felcserélhetőségének, csoportosíthatóságának megismerése; tagok, tényezők felcserélhetőségének, csoportosíthatóságának gyakorlása; a műveletek közötti kapcsolat megfigyelése; műveletek és inverzeik kapcsolatának felismerése	Tudja a tagok felcserélhetőségének és csoportosíthatóságának feltételeit és ennek lehetőségét adott esetben felismeri.	Alkalmazni tudja az összeadás és a kivonás műveleti tulajdonságait (a felcserélhetőséget és a csoportosíthatóságot).
1.5.	műveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) a százas számkörben	összeadás, kivonás végzése; összeg, különbség becslése közelítő értékekkel; a szorzás megismerése: több egyenlő összeadandó összegének a meghatározásával, adott szám adott számsorosára növelésével, két halmaz elemeiből párok képzésével, az osztás megismerése: egyenlő részekre osztás, bennfoglalás, maradékos osztás; szorzás, osztás végzése fejben; szorzat, hányados becslése közelítő értékkel; a konvenció szerinti műveleti sorrend alkalmazása, zárójellel felírt kifejezések kiszámítása; összeg és különbség szorzása; három- és többtagú összegek kiszámítása	Százas számkörben önállóan tud összeadni és kivonni. A tanult módszerekkel (mérőszalaggal, színes rúddal, stb.) tud szorozni és osztani. A műveletek várható eredményét meg tudja becsülni.	Eszközhasználat nélkül tudja alkalmazni az alapműveleteket a százas számkörben.
1.6.	műveletek a 2, 3, 4, 5-ös alapú számrendszerben	halmaz elemeinek csoportosítása adott alapszám szerint; alapszám leolvasása halmaz csoportosított elemeiről; halmaz képzése elemek kirakásával az alapszám és a csoportosítás eredményének ismeretében	Adott alapszám szerint – segítséggel - csoportosítani tudja a halmaz elemeit.	Adott alapszám szerint csoportosítani tudja a halmaz elemeit. Adott csoportosításból felismeri az alapszámot.
2.	*A racionális számok és az egész számok halmaza mint a természetes számok halmazának bővítései*	*A természetes számok halmazának bővítése*		
2.1.	törtszámok; ugyanazon racionális szám különböző törtalakjai	a racionális számok megismerésének előkészítése; törtszámok kifejezése tevékenységgel, rajzzal; ugyanazon racionális szám különböző törtalakjainak leolvasása rajzról, kirakásról	Segítséggel le tudja olvasni a törtszámok értékeit rajzokról.	Le tudja olvasni a törtszámok értékeit rajzokról. Egyszerű törtszámokat ábrázolni tud.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	az egész számok; a negatív szám; negatív számok helye a számegyenesen	az egész számok megismerése; negatív számok helyének jelölése számegyenesen; számsorozat alkotása, folytatása számegyenesen a negatív számok irányában; összeadás és kivonás előkészítése a hőmérőről való leolvasással	Megtalálja a negatív számok helyét a számegyenesen.	Jelölni tudja a negatív számokat a számegyenesen.	
3.	*Szöveges feladatok*	*Szöveges feladatok megoldásának gyakorlása*			
3.1.	szöveges feladatok megoldásának terve; adatok közti kapcsolatok; megoldási módok	szöveges feladatok megoldásának tervezése, megoldási tervek elmondása és megvitatása; adatok keresése a szövegben, és ábrázolása különböző modellen; a keresett adatok meghatározása, azok szétválasztása az ismert adatoktól; az adatok közti kapcsolat elemzése, összefüggések feltárása az ismert és a keresett adatok között; a szöveges feladatokhoz modellek keresése (rajzok, nyitott mondatok); a feladatokhoz többféle megoldási mód keresése; a megoldások ellenőrzése, összevetése a valósággal	Egyszerű szöveges feladatokat meg tud oldani próbálgatással.	Önállóan meg tud oldani kétműveletes szöveges feladatokat. Megoldását tudja indokolni.	**INKO TANU**
3.2.	adott nyitott mondatokhoz rendelt szöveges feladatok	adott nyitott mondatokhoz szöveg alkotása; egyszerű gyakorlati feladatok megoldása, kitalálása; egyenes és fordított szövegezésű szöveges feladatok.	Adott nyitott mondathoz segítséggel egyszerű szöveget tud alkotni.	Tud készíteni gyakorlati szöveges feladatot.	**INKO**
III.	RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Relációk*	*Relációk tanulása*			
1.1.	relációk	kapcsolatok felismerése, kifejezése tevékenységgel, rajzzal, szavakkal, megmutatással; a $>, <, =$ jelek használata valamint a $\neq, \leq, \geq, \approx$ jelek jelentésének megismerése; relációs jelekkel kifejezett kapcsolatok értelmezése történés kitalálásával	Ismeri a tanult relációs jeleket.	Biztonságosan használja a tanult relációs jeleket.	
1.2.	relációkkal kifejezett állítások közötti kapcsolatok; relációk tulajdonságai; szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk	szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk megkülönböztetése konkrét esetben; a tranzitivitás felismerése és felhasználása egyszerű konkrét következtetésekben; fennálló relációk keresése, kifejezése, velük kifejezett állítások logikai kapcsolatainak feltárása	Segítséggel felismeri a szimmetrikus relációkat.	Felismeri a szimmetrikus és a nem szimmetrikus relációkat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
2.1.	függvények képzési szabálya; változó és függvényérték; tapasztalt kísérleti, mérési adatok	változó és képzési szabály ismeretében függvényértékek kiszámítása (kirakása, rajzolása); képzési szabály és függvényértékek ismeretében változó kiszámítása; változó és függvényértékek ismeretében képzési szabályok keresése, felismerése, megfogalmazása	Adott szabály esetén összetartozó értékpárokat tud képezni.	Szabályokat tud megfogalmazni összetartozó értékpárokhoz.	
2.2.	egy- és kétváltozós függvény értéktáblázata; függvényábrázolás	egy- és kétváltozós függvény értéktáblázatának elkészítése; táblázatban összefüggések keresése; adott függvény ábrázolása párhuzamos számegyenespáron	Adott gép szabályát ismerve ki tudja tölteni a hozzá tartozó táblázatot.	Szabályt tud alkotni adott hiányos táblázathoz. Az összetartozó értékpárokat ábrázolni tudja párhuzamos számegyenespáron.	**TANU**
3.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
3.1.	tárgyakból, jelekből, rajzokból képzett sorozatok; sorozatok képzési szabálya	tárgyakból, rajzokból, jelekből sorozatok képzése; a sorozat képzési szabályának megállapítása	Felismeri az egyszerűbb sorozatok képzési szabályát.	Tud készíteni számsorozatot képzési szabály felhasználásával. Számsorozat képzési szabályát meg tudja fogalmazni.	**INKO**
3.2.	egyszerű számsorozatok: monoton növekvő sorozatok, monoton csökkenő sorozatok, különbség- és hányadossorozatok	egyszerű számsorozatok alkotása; monoton növekvő sorozatok folytatása; monoton csökkenő sorozatok folytatása; különbség- és hányadossorozatok képzése; sorozatok képzési szabályának megállapítása; többféle folytatás lehetőségének felismerése	Adott szabály alapján növekedő és csökkenő sorozatokat tud képezni.	Csökkenő és növekvő számsorozatot tud készíteni abban az esetben, ha a következő elemet egy vagy két művelettel ki lehet számítani az előző elemből. Többféleképpen is tud folytatni sorozatokat.	
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Mérések*	*Mennyiségek, mérések, mértékegységek tanulása*			
1.1.	mennyiségek (hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, terület); mértékegységek (m, dm, cm, mm, l, dl, cm^3, kg, dkg, nap, óra, perc, másodperc); mérőszámok; mértékegységek közötti kapcsolatok	mennyiségek (hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, terület) mérése alkalmi egységekkel; mennyiségek mérése szabvány egységekkel (m, dm, cm, mm, l, dl, cm^3, kg, dkg, nap, óra, perc, másodperc), időmérő (óra) használata; mértékegységek közötti kapcsolatok megállapítása összeméréssel (átváltással)	Egyes mennyiségeket tud mérni alkalmas mértékegységekkel (m, dm, cm, mm, kg, dkg, l, dl, cm^3, óra, perc). Óráról le tudja olvasni a pontos időt.	Pontosan tud mennyiségeket mérni, becsülni és összehasonlítani. Az egyszerűbb esetekben a mennyiségek mértékeit át tudja váltani mértékegységek között.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Geometria*	*Geometria tanulása*			
2.1.	testek tulajdonságai	testek építése szabadon és egy vagy két feltétel megkötésével; különböző téglatestek összehasonlítása, rendezése; testek másolása térbeli modellről, rajzról	Meg tud építeni egyszerű testeket (kocka, téglatest) másolás segítségével.	Testeket tud építeni adott feltételek esetén.	**TANU**
2.2.	síkidomok tulajdonságai: különböző téglalapok, másolt síkidomok; elágazó és elágazás nélküli vonalak; egyszerű zárt vonalak kölcsönös helyzete; helymeghatározás elágazás nélküli vonalon; nagyított és kicsinyített síkidomok négyzet- és háromszögrácson; egy és több szimmetriatengellyel rendelkező alakzatok; síktükrösség a tárgyakon; geometriai alakzatok (lyukasság, szimmetria, oldalaik száma szerint stb.)	síkidomok előállítása, másolása; különböző téglalapok összehasonlítása; kerület mérése tevékenységgel; elágazó és elágazás nélküli vonalak rajzolása, tervezése; egyszerű zárt vonalak kölcsönös helyzetének ábrázolása szöges táblán; hely meghatározása elágazás nélküli vonalon egy adat segítségével; síkidomok nagyítása és kicsinyítése négyzet- és háromszögrácson; egy és több szimmetriatengellyel rendelkező alakzatok előállítása kirakással, rajzolással; síktükrösség felismerése tárgyakon; geometriai alakzatok osztályozása (lyukasság, szimmetria, oldalaik száma szerint stb.) papírból kivágott alakzatmodellek és logikai készlet darabjainak rakosgatásával	Meg tudja különböztetni a három-, négy-, és többszögeket.	Jellemezni tudja a háromszögeket, a négyszögeket és más egyszerű síkidomokat. A síkidomokat képes osztályozni csúcsaik és oldalaik száma, valamint szögeik nagysága szerint. Felismeri a tengelyesen szimmetrikus alakzatokat.	
3.	*Tájékozódás időben*	*Az időbeli tájékozódás tanulása*			
3.1	tájékozódás időben, időbeli szekvenciák, időpontok	időrendet, időtartamot és időpontokat tartalmazó szóbeli utasítások követése időmérő eszközzel és anélkül (időtartam-becsléssel), kérdésfeltevés, utasítások adása; az „előbb", „után", „most", „ekkor", „elteltével" kifejezések használata, megértése, követése	Érti és kis segítséggel követni tudja az időrendre, időtartamra vagy időpontokra vonatkozó egyszerűbb utasításokat. Képes időpontra és időrendre vonatkozó egyszerűbb kérdést föltenni és a választ megérteni. Érzi az időtartamok valós léptékeit.	Képes összetettebb, időrendet, időtartamot és időpontokat egyaránt tartalmazó utasításokat felfogni és követni; képes ilyen utasításokat szóban megfogalmazni. Képes időrendre, időpontra és időtartamra vonatkozó kérdést szabatosan föltenni. Jó pontossággal meg tudja becsülni két megfigyelt esemény között eltelt időt.	**INKO**
V	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorikus feladatok megoldása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	kombinatorikus feladatok: permutáció, kombináció, variáció	ismétlés nélküli és ismétléses permutációk, variációk és kombinációk kirakása, rajzolása;	Meg tud oldani három-négy elem esetén színekkel, kirakással egyszerű kombinatorikai feladatokat.	Fel tudja írni a lehetséges sorrendeket öt-hat elem sorbarendezése során, az elemek többszöri felhasználásával is.
1.2.	modellek kombinatorikus lehetőségek megjelenítésére (táblázat, fa-diagram)	lehetőségek elrendezése táblázatban, fa-diagramon; a feladatok megoldásánál talált esetek számának sorozatba, táblázatba rendezése	Észleli a kombinatorikus elrendezések különbségeit.	Ábrázolni tudja a kombinatorikus feladatok különböző megoldásait.
2.	*A valószínűségszámítás elemei*	*Ismerkedés a sztochasztikus gondolkodással*		
2.1.	valószínűségjátékok, -kísérletek; elemi események, eseménytér; a „biztos”, „lehetséges” és a „lehetetlen” fogalmak	az elemi események és az eseménytér megállapítása az egyes valószínűségi kísérletekben; a „biztos", „lehetséges” és a „lehetetlen" fogalmak használata; a kísérletek eredményeinek lejegyzése, vizsgálata	Érzi a „biztos", a „lehetséges" és a „lehetetlen" szó jelentését.	Meg tudja mondani, hogy adott valószínűségi kísérlet adott kimenetei „biztos", „lehetséges" vagy „lehetetlen" események-e. A kísérletek eredményét táblázatba tudja foglalni.
3.	*Statisztika*	*Statisztikai megfigyelések végzése*		
3.1.	statisztikai megfigyelések	mérésen, számláláson, számoláson alapuló statisztikai megfigyelések végzése, lejegyzése	Tanári irányítással képes statisztikai megfigyeléseket végezni.	Tanári útmutatás alapján képes statisztikai megfigyeléseket végezni.
3.2.	statisztikai grafikonok; a leggyakoribb adat	grafikonon való ábrázolás gyakorlása; a leggyakoribb adat kiválasztása	Segítséggel táblázatot tud készíteni statisztikai adatokból.	Táblázatot tud készíteni statisztikai adatokból.

TANU

Év végi követelmények

I. TUDÁS

Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz fogalmát. Halmazok egyenlőségének fogalmát. A Venn-diagramot és a fa-diagramot.
b) Állítás tagadásának fogalmát.
c) A természetes számok értelmét egytől 100-ig, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arab és római írásmódjait. Az alaki érték, helyi érték, valódi érték fogalmát és ezek összefüggését.
d) A (racionális) törtszámok fogalmát.
e) A negatív számok fogalmát és helyüket a számegyenesen.
f) Az összeadás tényezőinek felcserélhetőségét és csoportosíthatóságát. Az összeg és különbség szorzásakor alkalmazható disztributivitív tulajdonságot.
g) A szorzás és az osztás értelmezését, fogalmát.
h) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A kettővel és tízzel való oszthatóság szabályát.
i) A „nem egyenlő", „kisebb vagy egyenlő", „nagyobb vagy egyenlő" és „közelítőleg egyenlő" fogalmakat és a hozzájuk tartozó relációjeleket. A relációjelek szimmetrikusságának és tranzitivitásának fogalmát.
j) A csökkenő számsorozatok és a növekvő számsorozatok fogalmát.
k) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, terület szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

l) A szakaszok, síkidomok és testek szemléletes fogalmát. A dimenzió szemléletes fogalmát. A háromszögek, négyszögek, sokszögek fogalmát. A téglalap fogalmát.
m) A tengelyes tükrösség fogalmát. A síktükrösség fogalmát.
n) A „biztos”, a „lehetséges” és a „lehetetlen” fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK

Legyen képes:

a) Két, elemeinek tulajdonságaival megadott, egymással kapcsolatban lévő halmazba elemeket sorolni. Halmazokat nagyobb halmazokból több elemtulajdonság szerint képezni, elemeinek felsorolásával megadni. Adott halmaz adott részhalmazának egy lehetséges képzési szabályát helyesen felismerni. Adott halmaz elemeiről alkotott összetett állítás igazságát eldönteni, róluk igaz és hamis állításokat megfogalmazni. Adott halmaz kiegészítő halmazát meghatározni.
b) Nullától százig terjedő természetes számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket becsülni, összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és tevékenységgel is összeadni, kivonni, szorozni és osztani. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni.
c) Adott számokhoz osztókat és többszörösöket keresni.
d) Adott törtszámokat szemléletesen ábrázolni.
e) Szövegekből célszerűen adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, belőlük nyitott mondatokat megfogalmazni. Nyitott mondatokból szöveges feladatokat készíteni. Egyszerű nyitott mondatokat igazsághalmazuk elemeinek felsorolásával megoldani.
f) Rendezett adatpárokból és adathármasokból hozzárendelési szabályt kitalálni és ilyet alkalmazni.
g) Számsorozatok rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni.
h) Hosszúságot, űrtartalmat, tömeget, időt és területet szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani.
i) Adott feltételeknek megfelelő testeket építeni.
j) Síkidomok tulajdonságait felismerni. Síkidomokat nagyítani és kicsinyíteni, valamint tükrözni.
k) Időben tájékozódni. Időrendre, időtartamra és időpontra vonatkozó utasításokat végrehajtani. Erre vonatkozó kérdést feltenni. Saját térbeli mozgásra vonatkozó egyszerű kérdést feltenni, ugyanerre vonatkozó hallott utasítássorozatot végrehajtani.
l) Kombinatorikus lehetőségeket (permutációkat, variációkat, kombinációkat) előállítani, elrendezni.
m) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni.
n) Adatokat méréssel, számlálással gyűjteni, lejegyezni, táblázatban és grafikonon ábrázolni.

III. ATTITŰDÖK

a) Egyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt, szeressen problémákon gondolkodni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek részeként tanuljanak meg összetettebb szövegeket és újabb modelleket értelmezni, használni és alkotni.Ismerjék meg az „és" kötőszó és néhány kvantor matematikai jelentését. Tanulják meg más térbeli tájékozódását (fejlődő kognitív empátiájuk révén) kommunikatív úton elősegíteni. Tanuljanak meg biztonságosan számolni az ezres számkörben. Ismerjenek meg további geometriai alakzatokat (kör, szög). Ismerkedjenek meg az egybevágósági és hasonlósági transzformációk szemléletes fogalmával, az eredeti és a transzformált alakzat kapcsolatával. Ismerjenek meg további mértékegységeket. Tanulják meg a terület- térfogat- és szögmérést. Ismerkedjenek az események gyakoriságának fogalmával. Tanulják meg az átlag és a medián fogalmát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS			
1.	*Halmazok*	*Halmazelméleti alapfogalmak, halmazműveletek tanulása, használatuk gyakorlása*			
1.1.	halmazelméleti alapfogalmak: tárgyak, személyek, jelek, jelenségek tulajdonságaival definiált halmazok; halmazok egymáshoz való viszonya; halmazelemek közös tulajdonságai; a logikai „és"	tárgyak (pl. logikai készlet elemei), személyek, jelek, jelenségek osztályozása egy és több mennyiségi (pl. tömeg, űrtartalom, térfogat) és minőségi (pl. tengelyes szimmetria) szempont szerint; a logikai „és" előkészítése logikai készlet darabjainak elemzésével; elemek besorolása két vagy három egymással különféle kapcsolatban lévő halmazba; állítások igazságának eldöntése; halmazok megadása elemeinek tulajdonságai alapján; adott halmazok egymáshoz való viszonyának vizsgálata; a diagram kijelölt részének (az uniónak, valamely halmaz kiegészítő részének) jellemzése állításokkal; az elemek közös tulajdonságainak megkeresése	Több szempont szerint tárgyakat, személyeket, jeleket, jelenségeket csoportosítani tud.	Állításokkal tudja jellemeznihalmazokat ábrázoló diagram kijelölt részeit. Meg tud állapítani közös tulajdonságokat.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	halmazműveletek: halmazok uniója, halmazok kiegészítő része	halmazok ábrázolása Venn-diagrammal; halmazok uniójának, valamely halmaz kiegészítő részének képzése rajzzal és apró tárgyak (pl. korongok, rudak, logikai készlet darabjainak) kirakásával	Tudja a halmazokat Venn-diagrammal ábrázolni.	Adott halmazhoz kiegészítő halmazt tud készíteni az alaphalmaz ismeretében.
2.	*Logika*	*A matematikai logika elemeinek tanulása*		
2.1.	a matematikai logika elemei: halmazokra vonatkozó állítások (a „minden”, „van olyan”) kifejezések; igaz, hamis állítások	halmazokra vonatkozó állítások (a „minden”, „van olyan”, „egyik sem”, „nem mind”) kifejezések használata konkrét halmazok esetén; egy-két adott tulajdonsággal rendelkező halmazról alkotott állítások igazságértékének eldöntése	Érti a „minden” és „van olyan” kifejezések közötti különbséget.	Használni tudja a „minden” és a „van olyan” kifejezéseket.
2.2.	nyitott mondatok igazsághalmaza; nyitott mondatok tagadása	nyitott mondatok igazsághalmazának megkeresése; nyitott mondatok tagadása	Meg tudja határozni nyitott mondatok igazsághalmazát próbálgatással.	Meg tud oldani egyváltozós nyitott mondatokat. A kétváltozós nyitott mondatokhoz megoldásokat tud keresni.
II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTAN, ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN		
1.	*A természetes számok halmaza az ezres számkörben*	*Műveletek végzése az ezres számkörben*		
1.1.	a számkör 1000-ig; alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolata; becslés; római számok 1000-ig	alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolata megértésének elmélyítése gyakorlással; darabszám becslése, mérőszám becslése; számok írása,, olvasása; római számok írása 1000-ig	Az ezres számkörben érti a számok jelentését, azokat hibátlanul le tudja írni és el tudja olvasni.	Ismeri az arab és a római számokat az ezres számkörben.
1.2.	számok a számegyenesen; a számok egyes, tízes, százas szomszédai; a kerekített számok; a számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakja; a számok helyi értéke	számok ábrázolása számegyenesen; számok egyes, tízes, százas szomszédainak meghatározása; számok kerekítése; számok felírása összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban; számok helyi érték szerinti összegalakjának felírása	Az ezres számkörben tudja a számok helyét a számegyenesen, ezeket sorba tudja rendezni és ismeri egyes, tízes, százas szomszédaikat. Pontosan meg tudja állapítani, hogy ezek hány egyest, hány tízest, hány százast, hány ezrest tartalmaznak.	A háromjegyű számokat többféleképpen fel tudja bontani a tízes számrendszerben.
1.3.	oszthatósági alapfogalmak; prímszámok; osztók, többszörösök	oszhatósággal kapcsolatos tulajdonságok megfogalmazása, oszthatósági szabályok keresése; prímszámok keresése próbálgatással; osztók, többszörösök keresése próbálgatással	Tudja, hogy a páros számok kettővel oszthatók.	Felismeri a kettővel, öttel és tízzel való oszthatósági szabályokat. Meg tud határozni próbálgatással osztókat és többszörösöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; műveletek közötti kapcsolatok; műveletek és inverzeik kapcsolata	a kisebb számok körében tapasztalt műveleti tulajdonságok alkalmazása kiterjeszthetőségének vizsgálata; tagok, tényezők felcserélhetőségének, csoportosíthatóságának gyakorlása; az összeg, a különbség, a szorzat és a hányados változatainak megfigyelése; a műveletek közötti kapcsolat megfigyelése; műveletek és inverzeik kapcsolatának felismerése	Tudja, hogy az összeg tagjai és a szorzat tényezői felcserélhetők és csoportosíthatók. Érti a különbség és a hányados változásait a tényezők változásának függvényében.	Alkalmazni tudja az összeadás és szorzás műveleti tulajdonságait (a felcserélhetőséget és a csoportosíthatóságot). Felismeri a különbség és a hányados változásainak szabályszerűségeit a tényezők változásának függvényében.
1.5.	műveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) az ezres számkörben; becsült összeg, különbség, szorzat, hányados; a műveleti sorrend	összeadás, kivonás, szorzás, osztás végzése fejben; szorzás, osztás gyakorlása 10-zel, 100-zal; összeg, különbség, szorzat, hányados becslése közelítő értékkel (a ≈ jel használata); írásbeli összeadás, kivonás gyakorlása; írásbeli szorzás végzése egyjegyű számmal; írásbeli osztás végzése egyjegyű osztóval; a műveleti sorrend alkalmazása	Ezres számkörben biztonságosan tud összeadni és kivonni és kétjegyű számot egyjegyűvel szorozni. Kétjegyű számot el tud osztani egyjegyű számmal. A várható eredményeket meg tudja becsülni.	Tud tízzel, százzal szorozni és osztani. Tud szorozni és osztani háromjegyű számot egyjegyű számmal. Az eredményt előzetesen meg tudja becsülni és tudja ellenőrizni.
1.6.	műveletek többféle alapú számrendszerben	számolástöbbféle alapú számrendszerben; halmaz elemeinek csoportosítása adott alapszám szerint; alapszám leolvasása a halmaz csoportosított elemeiről; halmaz képzése elemek kirakásával az alapszám és a csoportosítás eredményének ismeretében; műveletek végzése 2-es, 3-as alapú számrendszerben; egy- majd többjegyű számok összeadása eszközökkel; kettőnél több szám összeadása eszközökkel; egy-, majd többjegyű számok kivonása eszközökkel	Adott alapszám ismeretében a halmazok elemeit csoportokba tudja sorolni. Tudja, hogy más alapú számrendszerek is léteznek.	Eszközök segítségével el tudja végezni az összeadást és a kivonást többféle alapú számrendszerekben.
2.	*A racionális számok és az egész számok halmaza mint a természetes számok halmazának bővítései*	*Ismerkedés a racionális számok és az egész számok halmazával*		
2.1.	törtek, egységtörtek és többszöröseik; egyenlő nagyságú számok törtalakjai	törtek (egységtörtek és többszöröseik) előállítása tevékenységgel, rajzzal; törtek nagyság szerinti összehasonlítása; egyenlő nagyságú számok kirakása különféle törtalakokban	Eszközzel vagy rajzzal elő tudja állítani egész számnak a ketted, harmad-, negyedrészét.	Nagyság szerint tud rendezni törteket eszköz vagy rajz segítségével. Elő tud állítani egyenlő nagyságú számokat különféle törtalakokban.
2.2.	a negatív számok	egész számok különféle neveinek meghatározása számegyenesen való lépegetéssel; egész számok összehasonlítása	Értelmezni tudja a negatív számok jelentését.	Számegyenes segítségével össze tudja hasonlítani a negatív számok nagyságát.
3.	*Szöveges feladatok*	*Szöveges feladatok megoldásának gyakorlása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	szöveges feladatok megoldási terve; adatok közti kapcsolatok; szöveges feladatok megoldásának modelljei, megoldási módjai	problémahelyzetet leíró szöveges feladatokban a probléma lényegének felismerése, megoldásának tervezése, konkrét megoldási tervek elmondása, megvitatása; adatok keresése a szövegben és ábrázolása különböző modellen; a keresett adatok meghatározása, azok szétválasztása az ismert adatoktól; az adatok közti kapcsolat keresése, összefüggések feltárása az ismert és a keresett adatok között; szöveges feladatokhoz megfelelő modell, modellek kiválasztása (rajzok, számfeladatok, nyitott mondatok); többféle megoldási mód keresése, összevetése, a legmegfelelőbbnek tartott megoldási mód utólagos kiválasztása és a választás indoklása szempontok felsorolásával; megoldások ellenőrzése, összevetése a valósággal	Az egy művelettel megoldható szöveges feladatokat meg tudja oldani. A megoldás előtt meg tudja becsülni a várható eredményt. Ellenőrizni tudja, hogy a kapott eredmény megfelel-e az adott feltételeknek.	Segítség nélkül felismeri a probléma lényegét. Algoritmus ismeretében vagy anélkül meg tud oldani két vagy több művelettel megoldható szöveges feladatokat.	**INKO TANU**
3.2.	nyitott mondatok és szöveges feladatok kapcsolata	adott nyitott mondatokhoz szöveges feladatok írása	Az egy művelettel képzett nyitott mondatokhoz szöveges feladatokat tud készíteni.	Szöveges feladatokat tud készíteni több művelettel képzett nyitott mondatokhoz.	**INKO**
III.	RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Relációk*	*Relációk tanulása*			
1.1.	matematikai és egyéb problémákban előforduló relációk	matematikai és egyéb problémákban előforduló kapcsolatok felismerése, kifejezése tevékenységgel, eljátszással, mímeléssel, rajzzal, szavakkal; a relációk felhasználása a feladatok megoldásában	Biztonságosan tudja használni a feladatokban a relációs jeleket.	Önállóan fel tudja ismerni a relációkat.	**INKO**
1.2.	relációkkal kifejezett állítások közötti kapcsolatok; szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk; tranzitivitás az egyszerű konkrét következtetésekben	szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk megkülönböztetése konkrét esetben; a tranzitivitás felismerése és felhasználása egyszerű konkrét következtetésekben; fennálló relációk keresése, kifejezése, velük kifejezett állítások logikai kapcsolatainak feltárása	Felismeri a szimmetrikus relációkat.	Felismeri a szimmetrikus és a nem szimmetrikus relációkat. Segítséggel felismeri a tranzitív relációkat.	
2.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
2.1.	tapasztalt kísérleti, mérési adatok; változók és függvényértékek; képzési szabályok nyitott mondattal; egy- és kétváltozós függvények	tapasztalt mérési adatokból nyert vagy adott változók és függvényértékek ismeretében képzési szabályok felismerése, megfogalmazása (nyitott mondattal is); egy- és kétváltozós függvény alapján szabálykeresés (próbálgatással is)	Egyszerűbb esetekben függvények összetartozó értékpárjai ismeretében felismeri a képzési szabályt.	Képzési szabályokat tud megfogalmazni összetartozó értékpárokhoz.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	táblázatban, számegyenespáron ábrázolt függvényadatok	egy- és kétváltozós függvény értéktáblázatának elkészítése; táblázatban összefüggések keresése; függvények ábrázolása számegyenespáron	Képzési szabállyal adott függvény néhány összetartozó értékpárját tudja ábrázolni táblázatban.	Felismeri adott értéktáblázat értékeinek összefüggéseit. Az összetartozó értékpárokat számegyenespáron ábrázolni tudja.	**TANU**
3.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
3.1.	sorozatok képzési szabálya; összefüggések a sorozatok elemei között	sorozatok folytatása adott szabály szerint; sorozatok elemei közötti összefüggések keresése	Összefüggéseket tud keresni a sorozatok elemei között.	Számsorozatokat tud készíteni képzési szabály felhasználásával.. Számsorozatok képzési szabályát meg tudja fogalmazni.	**INKO**
3.2.	számsorozatok: monoton növekvő és csökkenő sorozatok; különbség- és hányadossorozatok; négyzetszámok sorozata; sorozatok képzési szabálya	számsorozatok alkotása; monoton növekvő és csökkenő sorozatok folytatása; különbség- és hányadossorozatok képzése; négyzetszámok sorozatának képzése; sorozatok képzési szabályának megállapítása; többféle folytatás lehetőségének felismerése	Felismeri az adott sorozatból képzett a különbség- és hányadossorozatokat mint olyanokat.	Tud képezni különbség- és hányadossorozatokat.	
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Mérések, mértékegységek*	*Mérések, mértékegységek, mennyiségek tanulása*			
1.1.	mérőeszközök, mennyiségek (hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő); mértékegységek (m, dm, cm, mm, l, dl, cl, kg, dkg, g, nap, óra, perc, másodperc); mérőszámok; mértékegységek közötti kapcsolatok; átváltások, beváltások	hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérőeszközeinek használata; hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérése és alkalmi és szabvány egységekkel (km, m, dm, cm, mm, hl, l, dl, cl, ml, t, kg, dkg, g, nap, óra, perc, másodperc); mértékegységek közötti kapcsolatok megállapítása összeméréssel (átváltások, beváltások)	Tud mérni hosszúságot, tömeget és űrtartalmat m, dm, cm, mm; kg, dkg, g; l, dl mértékegységek használatával, kielégítő pontossággal; meg tudja határozni a síkidomok területét kirakással.	Ismeri a mértékegységek közötti kapcsolatokat.	
1.2.	területmérés, térfogatmérés, szögmérés; a szög mértékegysége; a derékszög; a szögek nagysága	terület mérése lefedéssel; a téglalap területének számításában a szorzás használatának gyakorlása; a térfogat fogalmának kialakítása töltögetéssel; térfogatmérés kirakással, megépítéssel; a szög és mértékegységének bevezetése; derékszög felismerése, létrehozása tépéssel, vágással, rajzolással; szögek nagyságának vizsgálata a derékszöggel való összehasonlítással	Ki tudja számítani a négyzet és a téglalap területét. Sejti a térfogat fogalmát. Ismeri a szög fogalmát.	Érti a térfogat fogalmát, ismeri a térfogat mértékegységét. A derékszöghöz tudja hasonlítani a szögek nagyságát.	
2.	*Geometria*	*Geometria tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	testek tulajdonságai; a testhálók	testek építése adott feltételek szerint; testek építése adott lapokból válogatva; adott térfogatú testek építése; lapjaiból megépített testek hálójának kiterítése; testhálók tervezése; téglatest hálójának készítése; testek másolása térbeli modellről, rajzról	Felismeri a kocka hálóját és a téglatest hálóját másolással el tudja készíteni.	Meg tudja tervezni és el tudja készíteni szabályos testek hálóját.	
2.2.	síkidomok tulajdonságai; nagyítás, kicsinyítés; hasonlóság és egybevágóság; tengelyes tükrösség, síktükrösség; eltolás; a kör	síkidomok, síkbeli alakzatok előállítása; adott területű téglalap előállítása; szöges táblán minél többféle helyzetű párhuzamos vonalpár, merőleges vonalpár kifeszítése; kerületmérés szöges táblán körülkerítéssel; síkidomok nagyítása, kicsinyítése síkban és térben; síkidomok nyújtása nyújtott háló segítségével; hasonlóság és egybevágóság fogalmának szemléletes megismerése, használata; tengelyes tükrösség felismerése síkidomokon; síktükrösség felismerése tárgyakon; síkidomok eltolása; másolása különféle helyzetekben; kör szerkesztése papírcsíkokkal, fonallal, körzővel; távolság másolása papírcsíkkal, fonallal, körzővel	Felismeri és elő tudja állítani a tengelyesen tükrös alakzatokat. Eszközök segítségével síkidomokat (sokszögeket, kört) tud képezni.	Tud tengelyesen tükrözni egyszerű alakzatokat. Meg tudja határozni tükrös alakzatok szimmetriatengelyét.	**TANU**
3.	*Tájékozódás térben*	*A térbeli tájékozódás tanulása*			
3.1	tájékozódás térben; helymeghatározás; irányok; irányváltoztatások	térbeli tájékozódási feladatok végzése az iskolaépületben vagy másutt, szóbeli útbaigazítás kérése, követése és (más szempontjából való) megfogalmazása által; saját test mint viszonyítási alap használata tájékozódást segítő utasítás megértésekor, más (osztálytárs) teste mint viszonyítási alap használata útbaigazítás nyújtásakor, az „előre", „jobbra", „balra", „hátra", „fordulj jobbra", „fordulj balra", „fordulj hátra" kifejezések használata, megértése, követése és megértetése; külső tájékozódási pontok használata útbaigazítási célú kommunikációban a mellett, alatt, fölött, között, előtt, mögött, stb. viszonyokra való utalással	Képes néhány lépésből álló hallott utasításokat követve adott helyre eltalálni. Képes a pillanatnyi helyzetnek megfelelő útbaigazítási kérdéseket feltenni. A másik látott pillanatnyi helyzetében képes a másik testhelyzetét vagy tájékozódási pontot alapul vevő helyes mozgási utasítást adni.	Képes összetett, sok lépésből álló hallott útbaigazítás alapján önállóan adott helyre eltalálni. Képes útbaigazítási kérést a helyzethez alkalmas módon megfogalmazni. Képes összetett és helyes útbaigazításokat adni, azokban a másik testhelyzetéhez és külső tájékozódási pontokhoz viszonyítani a kívánt mozgást.	**INKO**
V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			**INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorikus feladatok megoldása*		
1.1.	kombinatorikai feladatok (permutáció, kombináció, variáció)	kombinatorikus feladatokban (permutáció, kombináció, variáció) a lehetőségek előállítása; egyszerű típusfeladatok gyakorlása	Egyszerű kombinatorikai feladatokra megoldást tud találni rajz segítségével, próbálgatással.	Öt-hat elem esetén elő tud állítani permutációs, variációs és kombinációs lehetőségeket.
1.2.	modellek különböző kombinatorikus lehetőségek megjelenítésére (fa-diagram, táblázat)	kombinatorikus lehetőségek elrendezése fa-diagramon; fa-diagram készítése kombinatorikus feladatokhoz; a feladatok megoldása során talált esetek számának sorozatba, táblázatba rendezése	Segítséggel el tud rendezni kombinatorikus lehetőségeket fa-diagramon.	Feladatmegoldás részeként ábrázolni tud különböző kombinatorikus lehetőségeket.
2.	*A valószínűségszámítás elemei*	*Sztochasztikus gondolkodás, valószínűségszámítás*		
2.1.	valószínűségi játékok, kísérletek; elemi események, eseménytár; a „biztos", „lehetséges" és a „lehetetlen" fogalma; a gyakoriság	az elemi események és az eseménytér megállapítása; a „biztos", „lehetséges" és a „lehetetlen" fogalmának használata a kísérletek várható kimeneteleinek jellemzésére; a kísérletek eredményeinek lejegyzése, a gyakoriságok megállapítása	Le tudja jegyezni valószínűségi játékokban a kísérletek eredményeit.	Jellemezni tudja a valószínűségi kísérletek várható eseményeit, különösképpen azok várható gyakoriságát.
3.	*Statisztika*	*Statisztikai megfigyelések, számítások végzése*		
3.1.	statisztikai megfigyelések	mérésen, számláláson, számoláson alapuló statisztikai megfigyelések végzése, lejegyzése	Tanári irányítással statisztikai megfigyeléseket tud végezni.	Tanári útmutatással statisztikai megfigyeléseket tud végezni.
3.2.	statisztikai grafikonok; a leggyakoribb adat; két vagy több szám számtani közepe (átlaga); a középső adat (a medián)	grafikonon való ábrázolás gyakorlása; a leggyakoribb adat kiválasztása; két vagy több szám számtani közepének – átlagának – értelmezése, számolásos feladatok gyakorlása; ismerkedés a középső adat (medián) fogalmával	Ismeri a számtani közép fogalmát.	Két szám számtani közepét ki tudja számítani.

Év végi követelmények

I. TUDÁS

Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) A kiegészítő halmaz fogalmát. Halmazok uniójának fogalmát. A Venn-diagramot és a fa-diagramot.
b) Állítás tagadásának fogalmát. A „minden" és „van olyan" kifejezéseket.
c) A természetes számok értelmét egytől 1000-ig, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arab és római írásmódjait. Az alaki érték, helyi érték, valódi érték fogalmát és ezek összefüggését. A 2-es és 3-as számrendszerek lényegét.
d) A (racionális) törtszámok fogalmát.
e) A negatív számok fogalmát és helyüket a számegyenesen.
f) Az összeadás és a szorzás tényezőinek felcserélhetőségét és csoportosíthatóságát.
g) Az alapműveletek eredményei változásainak szabályszerűségét a tényezők változásának függvényében.
h) Az alapműveletek és inverzeik közötti kapcsolatot.
i) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A prímszámok fogalmát. A kettővel, öttel és tízzel való oszhatóság szabályát.
j) A fontosabb relációjeleket. A relációjelek szimmetrikusságának és tranzitivitásának fogalmát.
k) A nyitott mondatok igazsághalmazát.
l) A csökkenő számsorozatok és a növekvő számsorozatok fogalmát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

m) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtalrtalom, tömeg, idő , terület, térfogat, szög szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét. A derékszög fogalmát.
n) A szakaszok, síkidomok és testek szemléletes fogalmát. A dimenzió szemléletes fogalmát. A háromszögek, négyszögek, sokszögek, körök fogalmát.
o) A tengelyes tükrösség fogalmát. A síktükrösség fogalmát. Az eltolás fogalmát. A hasonlóság és az egybevágóság szemléletes fogalmát.
p) A téglalap területképletét.
q) A „biztos”, a „lehetséges” és a „lehetetlen” fogalmát. A gyakoriság fogalmát.
r) Az átlag és a medián fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK

Legyen képes:

a) Három, elemeinek tulajdonságaival megadott, egymással kapcsolatban lévő halmazba elemeket sorolni. Adott halmaz egy lehetséges képzési szabályát helyesen felismerni. Adott halmazok uniójáról és kiegészítő részéről igaz állításokat megfogalmazni. Adott halmaz elemeiről alkotott összetett állítás igazságát eldönteni. Adott halmaz kiegészítő halmazát meghatározni.
b) Nullától ezerig terjedő természetes számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket becsülni, összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és írásban is összeadni, kivonni, egyjegyű számmal szorozni és osztani, valamint összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban fölírni. Természetes számokat más, adott alapszámú számrendszerbe átírni. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni.
c) Adott számokhoz osztókat és többszörösöket keresni.
d) Adott törtszámokat szemléletesen ábrázolni. Egyenlő számokat törtalakokban előállítani. Törteket nagyság szerint sorbarendezni.
e) Negatív számokat nagyság szerint sorbarendezni.
f) Szöveges feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, megoldásuk menetét megtervezni, alkalmas modelleket (pl. nyitott mondatokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti feladat fényében értelmezni, ellenőrizni.. Nyitott mondatokból szöveges feladatokat készíteni. Nyitott mondatokat igazsághalmazuk elemeinek felsorolásával megoldani. Nyitott mondatokat tagadni.
g) Rendezett adatpárokból és adathármasokból hozzárendelési szabályt kitalálni és ilyet alkalmazni. Képzési szabályból értéktáblázatot készíteni.
h) Számsorozatok rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Adott sorozat különbség- és hányadossorozatát képezni.
i) Hosszúságot, űrtartalmat, tömeget, időt és területet szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani.
j) Adott feltételeknek megfelelő testeket építeni. Testhálót készíteni.
k) Síkidomok tulajdonságait felismerni. Síkidomokat nagyítani és kicsinyíteni, valamint tükrözni és eltolni.
l) Térben tájékozódni. Saját térbeli mozgásra és helyzetre vonatkozó egyszerű kérdést feltenni, ugyanezekre vonatkozó hallott utasítássorozatot végrehajtani. Másoknak hasonló utasításokat adni.
m) Kombinatorikus lehetőségeket (permutációkat, variációkat, kombinációkat) előállítani, elrendezni.
n) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni, azok gyakoriságát előre megbecsülni.
o) Adatokat méréssel, számlálással gyűjteni, lejegyezni, táblázatban és grafikonon ábrázolni. Két számadat átlagát kiszámítani.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek részeként tanuljanak meg újabb modelleket értelmezni, más (alkalmasan választott) formába átkódolni, használni és alkotni. Ismerjék meg a „vagy" kötőszó matematikai jelentését. Mélyítsék korábban szerzett matematikai tudásukat, fejlesszék tovább a képességeiket. Tanuljanak meg biztonságosan számolni a tízezres számkörben. Tanulják meg a leggyakoribb adat (módusz) fogalmát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS			
1.	*Halmazok*	*Halmazelméleti alapfogalmak tanulása, halmazműveletek gyakorlása*			
1.1.	halmazelméleti alapfogalmak: halmazelemek tulajdonságai, halmazok közötti viszony; metszet, két halmaz egyesítettje, valamely halmaz kiegészítő része; az „és” és a „vagy”	tárgyak (pl. logikai készlet elemei), jelek, jelenségek osztályozása a matematika más területéről valamely szempontrendszer alapján; tulajdonságok összekapcsolása „és”-sel és „vagy”-gyal, ennek gyakorlása a logikai készlet elemeivel; elemek besorolása két vagy három egymással különféle kapcsolatban lévő halmazba; állítások igazságának eldöntése; halmazok megadása tulajdonságaik alapján; adott halmazok egymáshoz való viszonyának vizsgálata; a diagram kijelölt részének (a metszetnek, két halmaz egyesítettjének, valamely halmaz kiegészítő részének) jellemzése állításokkal; elemek közös, definiáló tulajdonságának megkeresése;	Elemeket adott tulajdonság alapján halmazba tud sorolni és adott halmaz elemeiről azok egy közös tulajdonságát meg tudja határozni.	Állításokkal tudja jellemezni halmazokat ábrázoló diagram kijelölt részeit. Össze tud kapcsolni tulajdonságokat „és”-sel és „vagy”-gyal.	**TANU**
1.2.	Venn-diagrammal ábrázolt halmaz; Halmazok uniója, metszete, kiegészítő része	halmazok ábrázolása Venn-diagrammal; halmazok-uniójának, metszetének, valamely halmaz kiegészítő részének képzése apró tárgyak (pl. korongok, rudak) kirakásával	Halmazok unióját és metszetét is elő tudja állítani.	Halmazok unióját, metszetét és komplementerét is elő tudja állítani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Logika*	*A matematikai logika elemeinek tanulása*		
2.1.	a matematikai logika elemei: a „mindegyik”, „van olyan”, „egyik sem”, „nem mind” kifejezések; igaz, hamis állítások	halmazokra vonatkozó állítások (a „mindegyik”, „van olyan”, „egyik sem”, „nem mind”) kifejezések használata konkrét halmazok esetén; egy-két adott tulajdonsággal rendelkező halmazról alkotott állítások igazságértékének eldöntése	Érti az „egyik sem”, „nem mind” kifejezések jelentését. Halmazokra vonatkozó összetett, több tulajdonságot is felhasználó állítások logikai értékét (igaz-hamis) meg tudja határozni.	Alkalmazni tudja a „mindegyik”, a „van olyan”, az „egyik sem” és a „nem mind” kifejezéseket.
2.2.	nyitott mondatok igazsághalmaza; nyitott mondatok tagadása; nyitott mondatok kapcsolata az igazsághalmaz kiegészítő halmazzal	nyitott mondatok igazsághalmazának megkeresése különféle véges alaphalmazon tervszerű próbálgatással; nyitott mondatok tagadása, kapcsolatuk vizsgálata az igazsághalmaz kiegészítő halmazával	Meg tudja határozni egyes nyitott mondatok igazsághalmazát.	Tud nyitott mondatokat tagadni.
II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTAN, ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN		
1.	*A természetes számok halmaza tízezres számkörben*	*Műveletek végzése a tízezres számkörben*		
1.1.	a számkör 10 000-ig; alaki érték, helyi érték, valódi érték; becslések; római számok 2000-ig	alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolata megértésének elmélyítése gyakorlással; darabszám becslése, mérőszám becslése; számok írása, olvasása; római számok írása 2000-ig	A tízezres számkörben érti a számok jelentését, azokat hibátlanul le tudja írni és el tudja olvasni.	Ismeri az arab és a római számokat a tízezres számkörben.
1.2.	a számok nagysága; a számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédai; számok kerekítése, bontása	számok ábrázolása számegyenesen; számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédainak meghatározása; számok kerekítése; számok felírása összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban; számok helyi érték szerinti összegalakjának felírása	A tízezres számkörben tudja a számok helyét a számegyenesen, ezeket sorba tudja rendezni és ismeri egyes, tízes, százas, ezres szomszédaikat. Fel tudja bontani a négyjegyű számokat a helyi értékek, alaki értékek és a valódi érték kapcsolatát megvilágítva.	Többféleképpen tud felbontani négyjegyű számokat.
1.3.	oszthatósági alapfogalmak (prímszámok, osztók, többszörösök)	oszthatósággal kapcsolatos tulajdonságok megfogalmazása, oszthatósági szabályok keresése; prímszámok keresése próbálgatással; osztók, többszörösök keresése próbálgatással	Kétjegyű számokról meg tudja állapítani, hogy mely számokkal oszthatók.	Fel tudja ismerni és tudja alkalmazni az oszthatósági szabályokat. Észreveszi a közöttük levő kapcsolatokat.

TANU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; az összeg, különbség, szorzat és hányados változásai; a műveletek közötti kapcsolatok; műveletek és inverzeik kapcsolatai	a kisebb számok körében tapasztalt műveleti tulajdonságok tudatosítása, kiterjeszthetőségének vizsgálata; tagok, tényezők felcserélhetőségének, csoportosíthatóságának gyakorlása; az összeg, különbség, szorzat és hányados változásainak megfigyelése; a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; műveletek és inverzeik kapcsolatának felismerése	A szorzásban, osztásban, összeadásban, kivonásban szereplő számokat és az eredmény nevét pontosan el tudja mondani. Tudja a zárójel jelentését és a rá vonatkozó szabályokat betartja.	Ismeri és alkalmazni tudja a műveletek közötti kapcsolatokat.
1.5.	műveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) a 10 000-res számkörben; becsült összeg, különbség, szorzat, hányados; szorzás két- és háromjegyű számmal; osztás kétjegyű osztóval	összeadás, kivonás, szorzás, osztás végzése fejben; szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel; összeg, különbség, szorzat, hányados becslése közelítő értékekkel; az írásbeli összeadás, kivonás gyakorlása; írásbeli szorzás gyakorlása két- illetve háromjegyű számmal; írásbeli osztás végzése egy- és kétjegyű osztóval	A négy alapműveletet biztonságosan végzi. Tud összeadni és kivonni, egy- és kétjegyű számmal szorozni és egyjegyű számmal osztani a tízezres számkörben. A látható eredményeket meg tudja becsülni, és az eredményt ellenőrizni tudja. Biztonságosan tud szóban és írásban 10-zel és 100-zal szorozni és osztani.	Tud háromjegyű számmal szorozni és kétjegyű számmal osztani.
2.	*A racionális és az egész számok halmaza mint természetes számok halmazának bővítései*	*Ismerkedés a racionális számok és az egész számok halmazával.*		
2.1.	egységtörtek és többszöröseik; mért törtmennyiség; törtek nagysága; egyenlő nagyságú számok különféle törtalakja	törtek (egységtörtek és többszöröseik) előállítása; törtmennyiségek mérése különböző egységekkel; törtek nagyság szerinti összehasonlítása, rendezése; egyenlő nagyságú számok kirakása különféle törtalakokban	Érti a közönséges törtek jelentését és azokat ábrázolni tudja különböző egységekkel.	Össze tudja hasonlítani a törtek nagyságát. Törteket tud nagyság szerint rendezni.
2.2.	a negatív számok	egész számok különféle neveinek meghatározása kirakással (adósság – készpénz) számegyenesen való lépegetéssel (hőmérő – időtengely); egész számok összehasonlítása, rendezése modellel	Számegyenes segítségével össze tudja hasonlítani az egész számok nagyságát.	Biztonsággal ismeri az egész számok halmazának elemeit és anyagi modell használata nélkül tudja őket nagyság szerint rendezni.
3.	*Szöveges feladatok*	*Szöveges feladatok megoldásának gyakorlása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1	szöveges feladatok megoldási terve; adatok a szövegben; szükséges és lényegtelen adatok; szöveges feladatok megoldási módjai, modelljei	problémahelyzetet leíró szöveges feladatokban a probléma lényegének felismerése, megoldásának tervezése, több konkrét megoldási terv keresése, kommunikálása, előzetes összevetése, kritizálása, megvitatása, szempontok prioritásának ütköztetése; adatok keresése a szövegben és ábrázolása különböző modellen; az ismert és ismeretlen adatok szétválasztása, a két csoport tovább bontása szükséges és lényegtelen ill. keresett és nem keresett adatokra; az adatok közti kapcsolat elemzése, összefüggések feltárása az ismert és a keresett adatok között; szöveges feladatokhoz megfelelő modell, modellek keresése; megoldási módok utólagos összevetése; megoldások ellenőrzése, összevetése a valósággal	Felismeri a probléma lényegét. Meg tud oldani egyszerű, legfeljebb két műveletes nyitott mondattal felírható szöveges feladatot következtetéssel, vagy modell segítségével, azt ellenőrizni tudja és a feltett kérdésre választ tud adni.	Algoritmus alapján vagy anélkül meg tud oldani több műveletes nyitott mondattal modellezhető szöveges feladatot. Lehetőség szerint eredményesen keresni képes többféle megoldási utat is.	**INKO TANU**
3.2.	nyitott mondat és szöveges feladat kapcsolata	gyakorlati feladatok megoldása és készítése (emberismeret, természetismeret, társadalomismeret stb. témaköréből)	Egyszerű szöveges feladatokat tud készíteni adott nyitott mondatokhoz.	Meg tud oldani és képes készíteni gyakorlati feladatokat.	**INKO**
III.	RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Relációk*	*Relációk tanulása*			
1.1.	matematikai és egyéb problémákban előforduló relációk; relációk jelölése	matematikai és egyéb problémákban előforduló relációk felismerése, kifejezése tevékenységgel, rajzzal, szavakkal; a felállított relációk felhasználása a problémák megoldásában	Matematikai és egyéb problémákban felismeri a relációkat.	Fel tudja ismerni önállóan a fennálló relációkat .	**INKO**
1.2.	relációkkal kifejezett állítások közötti kapcsolatok; szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk; tranzitivitás	szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk megkülönböztetése konkrét esetben; a tranzitivitás felismerése és felhasználása egyszerű konkrét következtetésekben; fennálló relációk keresése, kifejezése, általánosítása, velük kifejezett állítások logikai kapcsolatainak feltárása	Felismeri a szimmetrikus és a nem szimmetrikus relációkat.	Fel tudja ismerni a tranzitivitás egyszerű eseteit.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
2.1.	tapasztalt kísérleti, mérési adatok táblázata; függvényeket jellemző adattáblázatok; sejtések	tapasztalt mérési adatokból nyert vagy adott változók és függvényértékek ismeretében folytatásra és képzési szabályra vonatkozó sejtések megfogalmazása; a sejtés ellenőrzése további esetekben; hiányos táblázat kiegészítése megállapított szabály alapján; szóban adott összefüggések kifejezése nyíljelöléssel, nyitott mondattal	Egyszerű esetekben meg tudja adni értékpárjaival adott függvény képzési szabályát.	Összetett képzési szabály esetében az elemeket nyitott mondat segítségével meg tudja határozni.	**TANU**
2.2.	a függvény menete; bemenő és kijövő adatok	függvények szemléletes gépmodelljének megismerése; a függvény menetének megfigyelése; a „bemenő adat” célirányos változtatása melletta „kijövő adat” növekedésének, illetve csökkenésének vizsgálata	Önállóan képes egyszerű gépes feladatokat megoldani.	Tudja elemezni és jellemezni a függvény menetét.	
3.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
3.1.	sorozatok folytatása; sorozatok elemei közötti összefüggések	sorozatok folytatása adott szabály szerint; sorozatok elemei közötti összefüggések keresése	Meg tud adni összefüggéseket a sorozatok elemei között.	Tudja elemezni és jellemezni a sorozatot.	**INKO**
3.2.	számsorozatok; sorozatok képzési szabályai; sejtések	egyszerű számtani sorozatok felírása; egyszerű számtani sorozatok 10., 20., 100. elemének megfigyelése; sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal; többféle folytatás lehetőségének felfedezése; különbség- és hányadossorozat képzése; tapasztalt adatok sorozatba rendezése; a tapasztalt adatok sorozatában szabályosság keresése, ennek alapján a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása; a sejtés ellenőrzése további esetekben	Képezni tudja az adott szabály szerint megadott sorozatok elemeit.	Meg tudja határozni sejtéssel megállapított és több példán ellenőrzött képlet alapján a sorozat n-edik elemét bármely n-re.	
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA, KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Mérések, mértékegységek*	*Mérések végzése, mértékegységek használatának gyakorlása*			
1.1.	a hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérőeszközei; hosszúság-, űrtartalom-, tömeg- és időmérés; a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mértékegységei, mérőszámai; a mértékrendszerek és a tízes számrendszer kapcsolata	hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérőeszközeinek használata; hosszúság, űrtartalom, tömeg és idő mérése alkalmi és szabvány egységekkel; mértékegységek átváltásának gyakorlása egyszerű számításokban; a mértékrendszerek és a tízes számrendszer kapcsolatának felismerése	Pontosan ismeri a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő mérőeszközeit, szabvány egységeit. Egyszerű számítási feladatokban átváltásokat tud végezni.	Át tudja váltani az összes tanult mértékegységet más, azonos mennyiséget mérő mértékegységbe.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	a terület-, a térfogat- és a szögmérés	terület mérése lefedéssel, hálón való megszámlálással; a téglalap területének számításában a szorzás használatának gyakorlása; rácssokszögek területének mérése kiegészítéssel; térfogatmérés kirakással, megépítéssel; szögmérés gyakorlása derékszöggel (felével, negyedével, harmadával)	Ki tudja számítani a négyzet és a téglalap kerületét és területét. Tudja a derékszöghöz viszonyítani a szögek nagyságát.	Tud térfogatot mérni eszközzel.
2.	*Elemi geometria*	*Elemi geometriatanulása*		
2.1.	testek (kocka, téglatest) tulajdonságai testhálók; kótás alaprajz	testek építése adott feltételek szerint; testek építése adott lapokból válogatva; adott térfogatú testek építése; lapjaiból megépített testék hálójának kiterítése többféleképpen; testhálók tervezése, összeállítása testté; téglatest hálójának készítése adott téglalapokból; kótás alaprajz készítése látott, megfigyelt, téglatestek összeépítéseként idealizálható testekről; testek másolása modellről, rajz, kótás alaprajz, fénykép alapján; oldalnézeti kép rajzolása egymást részben takaró téglatestekről	Ki tudja választani a kocka és a téglatest hálóját, egyszerűbb esetekben maga is készít ilyet. Érti a kótás alaprajzokat. Érti a takarásos síkbeli ábrázolást. El tudja mondani a kocka és a téglatest tulajdonságait.	Pontosan ismeri a kocka és a téglatest tulajdonságait, a kocka és a téglatest hálóját. Tud kótás alaprajzot készíteni adott, téglatestekből összeépíthető, síkon fekvő testekről. Adott kótás alaprajz alapján ilyen testeket tud építeni. Helyesen rajzolja meg az egymást takaró téglatesteket.
2.2.	síkidomok (háromszögek, négyszögek) tulajdonságai; egybevágóság; eltolás, tengelyes tükrözés, elforgatás	síkidomok, síkbeli alakzatok előállítása; adott területű téglalap előállítása; szöges táblán minél többféle helyzetű párhuzamos vonalpár, merőleges vonalpár kifeszítése; adott feltételeknek megfelelő összes alakzat előállítása; szöges táblán adott egyenessel párhuzamos összes egyenes kifeszítése; szöges táblán kifeszített háromszöggel egybevágó minden alakzat kifeszítése; 4 egybevágó négyzetből összeilleszthető összes alakzat keresése; adott kerületű téglalapok kifeszítése, rajzolása; adott 3,4,5 szívószáldarabból háromszögek, négyszögek modelljeinek kirakása; síkidomok másolása különféle helyzetekben; szakasz másolása körzővel, vonalzóval; minták készítése átlátszó papírral, sablonnal; eltolás, tengelyes tükrözés, elforgatás végzése	Pontosan el tudja mondani a négyzet és a téglalap tulajdonságait. Felismeri az egybevágóháromszögeket és négyszögeket.	Kreatívan képes geometrikai alakzatok modelljeivel dolgozni . Használni tudja a körzőt, a vonalzót és a szögmérőt. El tud forgatni egyszerű alakzatokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			INKO
1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorikus feladatok megoldása*			
1.1.	lehetőségek a kombinatorikus feladatokban	lehetőségek előállítása kombinatorikus feladatokban; egyszerű típusfeladatok gyakorlása	Egyszerű kombinatorikai feladatokra megoldást tud találni rajz segítségével, próbálgatással.	Egyszerű kombinatorikai típusfeladatokat önállóan meg tud oldani.	
1.2.	kombinatorikus feladatokban a különböző lehetőségek ábrázolása táblázatban, fa-diagramon; sejtések	kombinatorikus lehetőségek elrendezése táblázatban, fa-diagramon; táblázat, fa-diagram készítése kombinatorikus feladatokhoz; a feladatok megoldása során talált esetek számának sorozatba, táblázatba rendezése; sejtés megfogalmazása és leírása további feladatok megoldására; a sejtés ellenőrzése egy-egy további feladatban	A kombinatorikus lehetőségeket el tudja rendezni táblázatban, fa-diagramon.	Adott feladatban ábrázolni tudja az összes különböző kombinatorikus lehetőséget.	TANU
2.	*A valószínűségszámítás elemei*	*Sztochasztikus gondolkodás, valószínűségszámítás*			
2.1.	a véletlen események gyakorisága; sejtések és kísérleti események összefüggései	valószínűségi játékok, kísérletek végzése; a véletlen események gyakoriságának ábrázolása oszlopdiagramon; sejtés és a kísérleti eredmények összevetése	A kísérleti eredményeket le tudja jegyezni és gyakoriságukat vizsgálni tudja.	Ábrázolni tudja a véletlen események gyakoriságát oszlopdiagramon.	
3.	*Statisztika*	*Statisztikai megfigyelések, számítások végzése*			
3.1.	statisztikai megfigyelések	mérésen, számláláson, számoláson alapuló statisztikai megfigyelések végzése, lejegyzése	Tanári útmutatás szerint egyszerű statisztikai megfigyeléseket tud végezni.	Tanári útmutatás szerint statisztikai megfigyeléseket tud végezni és lejegyezni.	
3.2.	statisztikai táblázatok, grafikonjok; a leggyakoribb adat (módusz); két vagy több szám számtani közepe (átlaga)	táblázatban, grafikonon való ábrázolások gyakorlása; a leggyakoribb adat (módusz) kiválasztása; két, vagy több szám számtani közepének – átlagának – értelmezése, számolásos feladatok gyakorlása	Több szám számtani közepét ki tudja számítani. Értelmezni tudja a statisztikai zsebkönyv legegyszerűbb táblázatait.	Értelmezni tud egyes statisztikai táblázatokat és grafikonokat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. TUDÁS

Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) A kiegészítő halmaz fogalmát. Halmazok uniójának és metszetének fogalmát. Halmazok elemszámának fogalmát. A véges és a végtelen fogalmát. A Venn-diagramot és a fa-diagramot.
b) Állítás tagadásának fogalmát. A „minden", „van olyan", az „egyik sem" és „nem mind" kifejezéseket. Az „és" és a „vagy" kötőszavakat.
c) A sejtés fogalmát.
d) A természetes számok értelmét egytől 10000-ig, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arab és római írásmódjait. Az alaki érték, helyi érték, valódi érték fogalmát és ezek összefüggését. A 2-es és 3-as számrendszerek lényegét.
e) A (racionális) törtszámok fogalmát.
f) A negatív számok fogalmát és helyüket a számegyenesen.
g) Az összeadás és a szorzás tényezőinek felcserélhetőségét és csoportosíthatóságát.
h) Az összeg és különbség szorzására és osztására vonatkozó disztributív tulajdonságot.
i) Az alapműveletek eredményei változásainak szabályszerűségét a tényezők változásának függvényében.
j) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A prímszámok fogalmát. A kettővel, öttel és tízzel való oszhatóság szabályát.
k) A fontosabb relációjeleket. A relációjelek szimmetrikusságának és tranzitivitásának fogalmát.
l) A nyitott mondatok igazsághalmazát.
m) A „függvénygép", a „bemenő adat" és a „kimenő adat" szemléletes fogalmát.
n) A csökkenő számsorozatok és a növekvő számsorozatok fogalmát. A számtani sorozatok fogalmát.
o) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtalrtalom, tömeg, idő , terület, térfogat, szög szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét. A derékszög fogalmát.
p) A szakaszok, síkidomok és testek szemléletes fogalmát. A dimenzió szemléletes fogalmát. A háromszögek, négyszögek fogalmát. A négyzet fogalmát. A kocka és a téglatest fogalmát és egyes tulajdonságait.
r) A tengelyes tükrösség fogalmát. A síktükrösség fogalmát. Az eltolás, az elforgatás fogalmát. A hasonlóság és az egybevágóság szemléletes fogalmát. A kótás alaprajzot.
s) A téglalap és négyzet területképletét.
t) A „biztos", a „lehetséges" és a „lehetetlen" fogalmát. A gyakoriság fogalmát.
v) Az oszlopdiagramokat.
w) Az átlag és a módusz fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK

Legyen képes:

a) Három, elemeinek tulajdonságaival megadott, egymással kapcsolatban lévő halmazba elemeket sorolni. Adott halmaz egy lehetséges képzési szabályát helyesen felismerni. Adott halmazok uniójáról, metszetéről és kiegészítő részéről igaz állításokat megfogalmazni. Halmazok egymáshoz való viszonyát megállapítani. Adott halmaz elemeiről alkotott összetett állítás igazságát eldönteni. Adott halmaz kiegészítő halmazát, adott halmazok metszetét és unióját meghatározni.
b) Nullától tízezerig terjedő természetes számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket becsülni, összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és írásban is összeadni, kivonni, kétjegyű számmal szorozni és osztani, valamint összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban fölírni. Alapműveletek elvégzése után az eredményt ellenőrizni. Természetes számokat más, adott alapszámú számrendszerbe átírni. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

c) Adott számokhoz osztókat és többszörösöket keresni.
d) Adott törtszámokat szemléletesen ábrázolni. Egyenlő számokat törtalakokban előállítani. Törteket nagyság szerint sorbarendezni.
e) Negatív számokat nagyság szerint sorbarendezni.
f) Szöveges feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, megoldásuk menetét lehetőség szerint alternatív utakat megvizsgálva megtervezni, alkalmas modelleket (pl. nyitott mondatokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti probléma fényében értelmezni, ellenőrizni. Nyitott mondatokból szöveges feladatokat készíteni. Nyitott mondatokat igazsághalmazuk elemeinek felsorolásával megoldani. Nyitott mondatokat tagadni.
g) Rendezett adatpárokból és adathármasokból hozzárendelési szabályt megsejteni, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal leírni, ellenőrizni és alkalmazni. Képzési szabályból értéktáblázatot készíteni. A hozzárendelés viselkedését jellemezni.
h) Számsorozatok rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Konkrét számtani sorozat n-edik elemére vonatkozó képletét felírni és példákon ellenőrizni. Adott sorozat különbség- és hányadossorozatát képezni.
i) Hosszúságot, űrtartalmat, tömeget, időt, területet és térfogatot szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani. Szögeket nagyság szerint összehasonlítani.
j) Adott feltételeknek megfelelő testeket építeni. Testhálót készíteni. Testeket adott nézetből takarással síkban ábrázolni. Kótás alaprajzot készíteni.
k) Síkidomok tulajdonságait, egybevágóságát felismerni. Síkidomokat nagyítani és kicsinyíteni, valamint tükrözni, elforgatni és eltolni. Szakaszt körzővel és vonalzóval szerkesztve másolni.
l) Térben tájékozódni. Saját térbeli mozgásra és helyzetre vonatkozó egyszerű kérdést feltenni, ugyanezekre vonatkozó hallott utasítássorozatot végrehajtani. Másoknak hasonló utasításokat adni.
m) Adott feltételek esetén az összes kombinatorikus lehetőséget (permutációkat, variációkat, kombinációkat) előállítani, elrendezni.
n) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni, azok gyakoriságát előre megsejteni és utólag megállapítani.
o) Adatokat méréssel, számlálással gyűjteni, osztályokba sorolva lejegyezni, táblázatban és grafikonon ábrázolni. Számadatok átlagát, móduszát megállapítani. Egyszerű statisztikai táblázatokat és grafikonokat értelmezni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani. Szemlélje kritikailag mások gondolatmenetét, vitázzon érvelve, személyes sértődések és sértések elkerülésére törekedve, más véleményét tolerálva.

IV ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ

EMBER ÉS TÁRSADALOM

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Ember és társadalom** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Ember és társadalom* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Társadalomismeret 3–4.
⊙Önismeret 1–4.
⊙Népismeret, néprajz 2–4.
☺Honismeret 4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÖNISMERET

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Önismeret* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Anyanyelv és irodalom keretén belül tanítandó

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (évente)	18,5 ◎	18,5 ◎	18,5 ◎	18,5 ◎

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Önismeret* tantárgyi kerettanterv a NAT **Ember és társadalom** (társadalmi, állampolgári ismeretek, emberismeret), **Ember a természetben** (természetismeret, biológia-egészségtan) és **Életvitel és gyakorlati ismeretek**: technika (egészségtan), háztartástan (a család egészsége, élet a családban, családi szabadidő), pályaorientáció műveltségi területekre terjed ki. A KÉK *Embertan* tantervével együtt teljes egészében lefedi az **Emberismeret** műveltségi részterületét, valamint minden műveltségi területből lefedi az *emberrel mint biológiai, társadalmi lénnyel* kapcsolatos ismereteket, s mindezeknek az *önmagunkra vonatkoztatását*. A kerettanterv az 1–4. évfolyamon a NAT-hoz viszonyítva plusz követelményeket tartalmaz a tanulók *önazonosság-tudatának* erősítéséhez (személyi adatok, külső és belső tulajdonságok), egy teljes félévet szán a *saját élettörténet* megismerésére. A kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül a ***Testi és lelki egészség*** valamennyi elemét tartalmazza. Ezen kívül segíti az ***Információs és kommunikációs kultúra***, a ***Tanulás*** és a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*** követelményeinek teljesítését.

Az Önismeret kerettanterv jellemzői

A kerettanterv integrál minden emberről szóló ismeretet, és a tanuló aktuális fejlettségi szintjén értelmezi azokat. Segít abban, hogy a tanuló a megszerzett ismereteket önmagára is tudja vonatkoztatni, így a tanulás folyamatosan saját élményekkel gazdagodjon. A kerettanterv *személyközpontú*, *mentálhigiénés orientációjú*. Minden tanulócsoport számára ajánlott. Az átlagos fejlettségű, érdeklődésű tanulóknak szánt önismereti napló és munkafüzetek segítik a fejletlenebb önazonosság-tudattal rendelkező (pl. intézetben felnövő, elhanyagolt, érzelmileg sérült) gyerekekkel való lassúbb, de elmélyültebb foglalkozást. Az *Önismeret* tanulása természetes kíváncsiságot igényel, előzetes tudást nem vár el a tanulóktól. Miközben kiemelten kívánja fejleszteni az *önismereti*, és az *önérvényesítési képességeket*, bizonyítottan jelentős hatást gyakorol a tanulók *szociális képességeinek* (személypercepció, szociabilitás, empátia stb.) fejlődésére. Fokozza a tanulók *reflektivitását*, tudatosabbá és hatékonyabbá teszi *emberi kapcsolataikat*, *életvezetésüket*.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *Önismeret*et bármilyen szakos tanár vagy tanító taníthatja, de különösen kedvező, ha esetleg pszichopedagógusi, gyógypedagógusi, szociológusi, pszichológusi, embertani felkészültséggel rendelkezik. Akiknek önismereti igénye, érzékenysége, empátiája az átlagosnál magasabb színvonalú, és a tanulókkal való kapcsolata jó, az *Önismeret* tanulásának segítésében biztos eredményeket érhet el. Az alsó tagozatban más tantárgyak órakeretében is felhasználásra kerülhetnek önismereti témák (mert ezek igen sok integrációs, koncentrációs lehetőséget hordoznak). Térszervezést annyiban igényel a tanterv, hogy a beszélgetések során célszerű, ha szőnyegen, vagy körbe rakott székeken ülnek a gyerekek. A tanulócsoport bontása is lehetséges: prepubertás korban nemenként, de kizárólag akkor, ha a tanulók ezt kérik, igénylik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Önismeret tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az *Önismeret* betekintést ad az ember pszichés sajátosságaiba, az embernek önmagával, társaival, a társadalommal, a természettel és a szellemi szférával való bonyolult viszonyába. Az önismeret keretében a tanulók megismerkednek élettörténetükkel, saját maguk és családjuk történetével, külső és belső tulajdonságaikkal, aktuális személyiségükkel, szűkebb és tágabb kapcsolatrendszerük jellemzőivel. Az önismeret – szemben a világegyetemmel, a távoli tájakkal és korokkal, az idegen nyelvekkel és kultúrákkal, az általános törvényszerűségekkel való ismerkedést lehetővé tevő, a külvilág felé orientáló tantárgyakkal – a befelé, *az ember felé forduló* tudás megszerzését segíti, a tanulók sajátos *egyediség*ének, közvetlen környezetüknek és a kettő közötti interakciónak az eljátszásával, megtapasztalásával, megbeszélésével, elemzésével, a róluk való ismeretszerzéssel. Az önismeret tanulásának célja *a tanulók önismeretének, társismeretének, szociális helyzetfelismerő képességének erősítése, hatékony életvezetési, szociális problémamegoldási stratégiák, megküzdési módok kiépítése* és ezáltal az *alkalmazkodó és önérvényesítő képességeik fejlesztése*.

Az *Önismeret* tanulásának célja az iskolai tanulás alsó szakaszában (az 1–4. évfolyamon) a tanulók *figyelmének, érdeklődésének felkeltése önmaguk (és mások) iránt*, annak bizonyítása, hogy *nemcsak a külvilág, hanem a saját magunk (és mások) személyisége is lehet a tanulás tárgya*. A folyamatos önismereti munka a tanulók többségénél segíti a *pozitív énkép, a differenciált, reális önértékelés* kialakulását, ami lehetővé teszi, hogy az ember békében éljen magával és környezetével. Ennek elérése érdekében a konkrét célok az alábbiak:

➲ Hibátlanul ismerjék meg a tanulók személyi adataikat, közvetlen családtagjaik személyi adatait, továbbá a személyi adatok legfontosabb gyakorlati alkalmazásait.

➲ Tudjanak azonosságot vonni és különbözőséget tenni az emberek között, szerezzenek tapasztalatot a másik ember direkt és indirekt jelzéseiről.

➲ Váljanak képessé az empátia, a szimpátia és az ellenszenv megfigyelésére, értékelésére.

➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket.

➲ Ismerjék meg a család és néhány másodlagos (formális és informális) közösség alapvető funkcióit, jellemzőit.

➲ Szerezzenek információt az ember fejlődéséről, a fejlődési szakaszok jellemzőiről.

➲ Ismerkedjenek meg saját élettörténetükkel és – amennyiben családban élnek – családjuk történetével.

➲ Szerezzenek tapasztalatot mások róluk alkotott véleményéről.

➲ Szerezzenek ismeretet és tapasztalatot a személyiség fejlődését befolyásoló tényezőkről, az átlagostól eltérő személyiségfejlődésről.

➲ Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
1–2.	Vágó Irén: Élettörténetem
3–5.	Vágó Irén: Találkozás magammal. 3–5.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
1–4.	Vágó Irén: Önismeret. Tantárgyi útmutató. 1–4.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábozás ❖ Szerepjáték ❖ Megfigyelés ❖ Tárgyi, emlék-, adat- és dokumentumgyűjtés ❖ Tulajdonságok összehasonlítása ❖ Megfigyelt jelenségek megnevezése ❖ Statisztika tanulmányozása ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Jelentés tisztázás ❖ Saját képességek számbavétele ❖ Szituációs játékok ❖ Filmrészletek és szituációs játékok elemzése ❖ Szöveg elolvasása és feldolgozása ❖ Élmények felidézése ❖ Napló vezetése	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések bemutatása bábozással, vizuális megjelenítéssel, pantomimmal, szerepjátékkal ❖ Önismereti napló "publikus" részeibe történő betekintés ❖ Feladatlap ❖ Beszélgetés ❖ Megfigyelés in vivo szituációban ❖ Névjegykártya készítés	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a "sűrű leírás"
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai az 1. évfolyamon

A tanulók önazonosság- és állampolgári tudatuk erősítése érdekében hibátlanul ismerjék legfontosabb személyi adataikat, és tudják indokolni ennek a tudásnak fontosságát, célszerűségét. Tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Szerezzenek tapasztalatokat, végezzenek megfigyeléseket, méréseket osztálytársaik körében. Tudjanak beszámolni tapasztalataikról, legyenek képesek bemutatni a gyerekek közötti azonosságokat és különbözőségeket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	SZEMÉLYI ADATOK	SZEMÉLYI ADATOK TANULÁSA		
1.	*Önazonosság megállapítását (igazolását) segítő személyi adatok*	*Az önazonosság megállapítását (igazolását) segítő személyi adatok játékos tanulása bábozással, szerepjátékkal, névjegykártyák készítésével*		
1.1.	családnév, utónév – névnap, becenév	a családnév és az utónév megtanulása a bemutatkozás gyakorlásával, névjegykártya rajzolásával	Hibátlanul ismeri a teljes nevét.	Hibátlanul ismeri a teljes nevét. Hibátlanul be tud mutatkozni. Tudja, mikor ünnepli a névnapját.
1.2.	a születés adatai: a születés helye, a születés időpontja – születésnap	a születési adatok megtanulása bábozás és/vagy szerepjáték keretében	Hibátlanul ismeri a születési adatait.	Hibátlanul ismeri a születési adatait. Tudja, hogy közvetlen családtagjai mikor ünneplik a születésnapjukat.
1.3.	a családtagok adatai: az anya és az apa neve, az anya és az apa foglalkozása, munkája, a testvérek száma és neve	a családtagok fontosabb személyi adatainak megtanulása bábozás és/vagy szerepjáték keretében	Hibátlanul ismeri szüleinek teljes nevét, testvéreinek számát és teljes nevüket.	Hibátlanul ismeri szüleinek teljes nevét, foglalkozását, testvéreinek számát és teljes nevüket.
1.4.	a fontos címek: a lakás címe, az iskola címe	a lakás és az iskola pontos címének megtanulása bábozás és/vagy szerepjáték keretében	Hibátlanul ismeri a lakáscímét.	Hibátlanul ismeri a lakása címét, valamint az iskolája címét.
2.	*A személyi adatok gyakorlati alkalmazása (személyi igazolvány, útlevél, társadalombiztosítási kártya, tájékoztató füzet, ellenőrzőkönyv, osztálynapló, törzskönyv)*	*A személyi adatok gyakorlati alkalmazásának tanulása személyi adatokat tartalmazó dokumentumok számbavételével, nézegetésével*	Tudja, hogy a tájékoztató füzetében és az osztálynaplóban megtalálhatók a fontosabb személyi adatai.	El tudja mondani, hogy miért és milyen helyzetben van szükség a személyi adatok pontos ismeretére. Meg tud nevezni két-három olyan okiratot, dokumentumot, amely személyi adatokat tartalmaz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	AZ EMBEREK AZONOSSÁGA ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGE	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ EMBEREK AZONOSSÁGÁRÓL ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGÉRŐL		
1.	*A külső sajátosságok azonossága és különbözősége*	*A külső sajátosságok azonosságának és különbözőségének megállapítása álló és mozgóképek, rajzok megfigyelésével, a külső sajátosságokat tükröző tulajdonságok felsorolásával, összevetésével*		
1.1.	a különböző nagyrasszokhoz és etnikumokhoz tartozó emberek külső sajátosságainak azonossága és különbözősége	a különböző nagyrasszokhoz és etnikumokhoz tartozó emberek külső azonosságának és különbözőségének megfigyelése, elemzése haj-, bőrszín, szem-, arc-, ajak- és orrforma alapján; fotók, lapkivágatok gyűjtése különböző fajú, etnikumú emberekről	Felismeri képről, rajzról a tanult nagyrasszok legalább két jellemző külső jegyét.	Önállóan le tudja írni a tanult nagyrasszokhoz tartozó emberek jellemző külső jegyeit.
1.2.	a különböző életkorú emberek (csecsemő, kisiskolás, felnőtt, öregkorú személy) külső sajátosságainak azonossága és különbözősége (testmagasság, testsúly, mozgás, beszéd)	a testmagasság, testsúly, mozgás és beszéd különbözőségének megfigyelése, elemzése csecsemő, kisiskolás, felnőtt és öregkorú személyeknél; fotók, lapkivágatok gyűjtése különböző életkorú emberekről	Felismeri képről, rajzról a különböző életkorú emberek legalább két jellemző külső jegyét.	Önállóan le tudja írni a különböző életkorú emberek jellemző külső jegyeit.
2.	*A belső sajátosságok azonossága és különbözősége*	*A belső sajátosságok azonosságának és különbözőségének megállapítása néhány tulajdonságpár (jó-gonosz, okos-buta, bátor-gyáva stb.) számbavételével, mesék, versek segítségével*	Felismeri a tanult tulajdonságokat és azonosítani tudja a tanult mesék, versek szereplőivel.	Felismeri a tanult tulajdonságokat és azonosítani tudja különböző mesék, versek, tanári elbeszélések szereplőivel, illetve mindennapi élethelyzetek szereplőivel.
III.	AZONOS ÉLETKORÚ GYEREKEK AZONOSSÁGA ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGE	TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ AZONOS ÉLETKORÚ GYEREKEK AZONOSSÁGÁRÓL ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGÉRŐL		
1.	*Az osztálytársak külső sajátságai: a testalkat, az alak azonossága és különbözősége; az arc azonossága és különbözősége; a bőr-, a haj- és a szemszín azonossága és különbözősége*	*Az osztálytársak külső sajátságainak összehasonlítása; egy-egy tanuló egész alakjának, kezének és lábának körberajzolása, összehasonlítása más tanulóról készült kontúrrajzzal; egy-egy tanuló testsúlyának megmérése, összehasonlítása más tanuló testsúlyával; látható külső tulajdonságok (alkat, arcforma, hajszín, szemszín stb.) összehasonlítása*	Fel tudja sorolni önmaga és társai néhány külső tulajdonságát.	Differenciált leírást tud adni szóban önmaga és társai külső tulajdonságairól.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A fiúk és lányok közti különbségek: a hajviselet különbségei; az öltözködésbeli különbségek; a játékok különbségei*	*A fiúk és lányok közti különbségek számbavétele élmények, tapasztalatok felidézésével, ismertetésével, lerajzolásával, szerepjáték keretében történő bemutatásával a kedvenc játékokból szervezett kiállítás elemzésével*	Fel tud sorolni két-három saját nemére jellemző sajátosságot.	Le tudja írni, be tudja mutatni a fiúk és a lányok külső megjelenését, tipikus játékait és tipikus viselkedését.

Év végi követelmények

a) Ismerje a teljes nevét. Legyen képes bemutatkozni, ha általa korábban nem ismert felnőttel vagy gyerekekkel kerül kapcsolatba.
b) Ismerje leggyakoribb tartózkodási helyeinek (lakás, iskola) pontos címét.
c) Legyen tudatában annak, hogy a személyek azonosítása elsősorban teljes nevükkel, anyjuk nevével és születési évükkel történik, ismerje ezeket az adatait.
d) Tudjon mondani két-három olyan alkalmat, amikor szüksége volt, vagy lehet a személyi adatai pontos ismeretére.
e) Tudjon nevezni két-három olyan okiratot (köztük iskolai dokumentumokat is), amelyek személyi adatait tartalmazzák.
f) Legyen képes meghatározni fotókon, rajzokon látható személyek nemét, életkori szakaszát és azt, hogy a tanult nagyrasszok közül melyikhez tartozik.
g) Tudjon differenciált leírást adni szóban önmagáról és társairól külső tulajdonságaik alapján.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Az *Önismeret* tanulásának célja annak beláttatása, hogy az öröklés által meghatározott és a szociális környezet hatásai által stimulált folyamatos fejlődés, örökös változás ellenére az ember egész élete folyamán azonos önmagával. A tanulók életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten szerezzenek ismereteket az élőlények és kitüntetetten az ember fejlődéséről. Életük fontosabb eseményeinek felidézésével, átélésével ismerjék meg személyes múltjukat, ezáltal is erősödjön identitásuk.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ÖNAZONOSSÁG	AZ ÖNAZONOSSÁG ERŐSÍTÉSE		
1.	*Névre vonatkozó ismeretek*	*Névre vonatkozó ismeretek tanulása*		
1.1.	a becenév és a gúnynév	becenevek összegyűjtése, eredetük tisztázása; gúnynevek összegyűjtése, eredetük tisztázása; a gúnyolódáshoz való viszony megtapasztalása szerepjátékban, szerepcserével	Meg tudja különböztetni egymástól a becenevet és a gúnynevet.	Meg tudja különböztetni egymástól a becenevet és a gúnynevet, továbbá a becézés és a gúnyolódás szándékát.
1.2.	a családi és az utónév sorrendje hazánkban és külföldön	magyarországi és külföldi személyiségek családi nevének és utónevének kiválasztása névkártya-halmazból	Egy-két példát tud mondani arra, hogy vannak országok, ahol a családi és utónév sorrendje eltér a hazánkban meghonosodottól.	Több példát tud mondani arra, hogy vannak országok, ahol a családi és utónév sorrendje eltér a hazánkban meghonosodottól.
1.3.	a rokonok nevei	rokonok nevének összegyűjtése, felidézése	Fel tudja idézni közeli rokonai nevét.	Pontosan ismeri, fel tudja idézni a rokonai nevét.
1.4.	a névrokonság	a névrokonság jelentésének tisztázása, példák keresése a névrokonságra	Meg tudja különböztetni a valódi rokonságot a névrokonságtól.	Meg tudja különböztetni a valódi rokonságot a névrokonságtól. Példákat tud sorolni névrokonságokra.
2.	*Családra vonatkozó ismeretek*	*Családra vonatkozó ismeretek tanulása*		
2.1.	a család jellemzői (a családtagok száma, életkora, foglalkozása, életmódja)	a családi jellemzők számbavétele, ismertetése családtagoktól begyűjtött információk, adatok alapján; a családi és a közeli rokoni kapcsolatok felismerésének, megnevezésének gyakorlása	Ismeri saját és családtagjai személyi adatait (név, foglalkozás, születésnap).	Ismeri saját és családtagjai személyi adatait (név, foglalkozás, születésnap). Be tudja mutatni családtagjai munkáját, életmódját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	a teljes család és az egyszülős család	a teljes család és az egyszülős család jelentésének tisztázása; családrajzok készítése	Tudja, mi a különbség a teljes család és az egyszülős család között.	Ismeri, képes megnevezni és jellemezni a főbb családtípusokat	**VÉD**
3.	*A gyerekek a családban*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése a gyerek családban betöltött szerepéről, kapcsolatairól*			
3.1.	a gyerekek szülei (vér szerinti szülők, nevelőszülők, örökbefogadás)	a vér szerinti szülő, a nevelőszülő és az örökbefogadás jelentésének tisztázása	Érti, mit jelent a vér szerinti szülő, illetve a nevelőszülő megnevezés.	Belátja és indokolni tudja a családban nevelkedés, illetve az örökbefogadás fontosságát.	
3.2.	a gyerekek helye a testvérek között (egykeség; édestestvérek, féltestvérek, fogadott testvérek; a legkisebb gyerek, a legnagyobb gyerek, az egyetlen lánygyerek, az egyetlen fiúgyerek helyzete a családban)	a testvérek közötti kapcsolatok jellemzése, a gyerek szűkebb családjában elfoglalt helyzetének bemutatása élmények, családrajzok, családfotók segítségével	Két-három mondatban be tudja mutatni saját, családban elfoglalt helyzetét.	Részletes ismertetést tud adni saját, családban elfoglalt helyzetéről.	
3.3.	a gyerekek nagyszülei (apai ág, anyai ág)	apai és anyai ági nagyszülők számbavétele, nevük lejegyzése	Be tudja sorolni legközelebbi rokonait az apai, illetve az anyai rokonsági ágba.	Be tudja sorolni közeli és távoli rokonait az apai, illetve az anyai rokonsági ágba.	
3.4.	a családtagok kapcsolatai a tágabb családban (szülő-gyerek, nagyszülő-unoka, unokatestvér, nagynéni-nagybácsi)	a családtagok kapcsolatainak számbavétele családtagoktól szerzett információk alapján; a tágabb családdal kapcsolatos dokumentumok gyűjtése, családi emlékhelyek látogatása, gondozása	El tudja mondani, van-e unokatestvére, nagynénije, nagybácsija az apai vagy az anyai rokonsági ágon.	Be tudja mutatni a családtagok kapcsolatrendszerét a saját tágabb családjának példáján illusztrálva.	
II.	AZ EMBER FEJLŐDÉSE	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBER FEJLŐDÉSÉRŐL			
1.	*Az életkori szakaszok*	*Ismeretek tanulása, emlékképek felidézése az életkori szakaszok néhány jellegzetességéről*			
1.1.	az élet kezdete és vége	kiscsoportos beszélgetés az élet kezdetéről és végéről az álltaknál és embereknél, képek, és filmrészlet bemutatásával	Tudja, hogy az emberek és állatok élete véges.	Tudja, hogy az ember élete a születéssel (fogamzással) kezdődik és a halállal ér véget. Belátja, hogy az élet véges folyamat.	
1.2.	az átlagos életkor (az embernél, az állatnál; régen és ma; Magyarországon, más országokban)	az ember és néhány állatfaj átlagos életkorának összehasonlítása; adatok, információk gyűjtése a régi korokban feljegyzett, illetve a hazai és a külföldi országokban regisztrált átlagos életkorról; a fejlett és fejletlen országokban előrejelzett várható élettartamról tájékoztató statisztikák tanulmányozása	Táblázatok alapján össze tudja hasonlítani néhány állat átlagos életkorát az ember átlagos életkorával. Fel tud sorolni néhány olyan tényezőt, ami befolyásolja az életkor alakulását.	Tudja, hogy mi az átlagos életkora ma Magyarországon egy férfinak és egy nőnek. Táblázatok, diagramok alapján össze tudja hasonlítani néhány állat átlagos életkorát az ember átlagos életkorával. Statisztikai adatok alapján ismertetni tudja a különböző országok átlagos életkorának alakulását. Fel tudja sorolni az átlagos életkor alakulását befolyásoló tényezőket	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	az életkori szakaszok	egyéni időszalag készítése, azon a saját, a szülők, a testvérek és a nagyszülők életkorának bejelölése; az életkori szakaszok megnevezése és jellemzése; családtagok és ismert életkorú személyek életkori szakaszokba való besorolásának gyakorlása; az életkori szakaszok felcserélhetetlenségének tisztázása	Meg tudja nevezni az életkori szakaszokat. El tudja mondani az életkori szakaszok főbb jellemzőit. Családtagjait be tudja sorolni a megfelelő életkori szakaszokba.	Felismeri és meg tudja nevezni az életkori szakaszokat. Le tudja írni az életkori szakaszok fő jellemzőit. Belátja, hogy az életkori szakaszok felcserélhetetlenek. Családtagokat és más személyeket be tud sorolni a megfelelő életkori szakaszokba.
III.	A SAJÁT ÉLETTÖRTÉNET	A SAJÁT ÉLETTÖRTÉNET SZÁMBAVÉTELE		
1.	*A fogamzástól a születésig*	*Információ gyűjtése a születés előtti múltról a szülők, nagyszülők emlékképeinek felidéztetése, elbeszélése alapján*	Egy-két igaz kijelentést tud mondani az emberi élet születés előtti szakaszának jellemzőiről.	Rövid, összefüggő mondatokban tud beszélni az emberi élet születés előtti szakaszának jellemzőiről.
2.	*A születés*	*A születésre vonatkozó események, információk felidézése a szülőktől, nagyszülőktől gyűjtött információk alapján*		
2.1.	a születés helyszíne, körülményei	a születés helyszínének és körülményeinek felidézése dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, kórházi zárójelentés) fényképek és a szülők elbeszélése alapján	Meg tudja nevezni születése helyszínét. Ha elmondták neki, fel tudja idézni a születési adatait.	Rövid, összefüggő mondatokban tud mesélni a születéséről.
2.2.	a koraszülöttség	a koraszülöttség jelentésének tisztázása	Érti, mit jelent a koraszülöttség.	Röviden ismertetni tudja a koraszülöttség néhány jellemzőjét, lehetséges okát.
2.3.	az ikerszülöttség	az ikerszülöttség jelentésének tisztázása	Érti, mit jelent az ikerszülöttség.	Röviden ismertetni tudja az ikerszülöttség jellemzőit.
3.	*A gyerekek testi, mozgás-, beszéd-, értelmi és érzelmi fejlődése az iskola előtti korban*	*Információk gyűjtése szülőktől, nagyszülőktől a személyes múltról (testi, mozgás-, beszéd-, értelmi és érzelmi fejlődésről)*		
3.1.	a csecsemő	a csecsemőkor fontosabb eseményeinek jellemzőinek felidéztetése szülőkkel, nagyszülőkkel; az ebből a korszakból való fotók, játékok, ruhák, egyéb tárgyi emlékek összegyűjtése	Eseményeket, időpontokat össze tud kapcsolni a saját élettörténetével. ("Amikor csecsemő voltam ...")	Tud mesélni a csecsemőkorának fontosabb eseményeiről.
3.2.	a kisgyerek	a kisgyermekkor fontosabb eseményeinek jellemzőinek felidéztetése szülőkkel, nagyszülőkkel, illetve saját élmények, emlékképek felidézése; az ebből a korszakból való fotók, játékok, ruhák, egyéb tárgyi emlékek összegyűjtése	Eseményeket, időpontokat össze tud kapcsolni a saját élettörténetével. ("Amikor kisgyerek voltam ...")	Tud mesélni kisgyerekkorának fontosabb eseményeiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	az óvodás gyerek	az óvodáskor fontosabb eseményeinek, jellemzőinek felidéztetése szülőkkel, nagyszülőkkel, illetve saját élmények, emlékképek felidézése; az ebből a korszakból való fotók, játékok, ruhák, egyéb tárgyi emlékek összegyűjtése	Eseményeket, időpontokat össze tud kapcsolni a saját élettörténetével. ("Amikor óvodás voltam ...")	Tud mesélni óvodás korának fontosabb eseményeiről.
3.4.	a gyerek az iskola előtti intézményekben (bölcsődei, óvodai élmények, emlékek)	bölcsődei és óvodai élmények, emlékek felidézése	Amennyiben járt bölcsődébe, óvodába, fel tudja idézni egy-két bölcsődei, óvodai élményét, emlékét.	Amennyiben járt bölcsődébe, óvodába, fel tudja idézni bölcsődei, óvodai élményeit, emlékeit.

Év végi követelmények

a) Legyen képes megkülönböztetni egymástól a hivatalos és nem hivatalos helyzeteket a névhasználat szempontjából.
b) Legyen képes megkülönböztetni egymástól a becenevet és a gúnynevet, továbbá a becézés és a gúnyolódás szándékát.
c) Legyen képes megkülönböztetni a valódi rokonságot a névrokonságtól és ezt példákkal is illusztrálja.
d) Tudja pár mondattal meghatározni, hogy mit jelent a vér szerinti szülő, illetve a nevelőszülő megnevezés.
e) Ismerje a családi kapcsolatok megnevezését a szűkebb és tágabb családi körben (szülő-gyerek, testvérek, férj-feleség, nagyszülő-unoka, nagynéni- unokahúg/ unokaöcs stb.)
f) Tudja besorolni közeli és távoli rokonait az apai, illetve az anyai rokonsági ágba, legyen képes egyszerű családfát rajzolni.
g) Tudja megnevezni az életkori szakaszokat, és írja le azok fő jellemzőit. Tudja, hogy az életkori szakaszok felcserélhetetlenek.
h) Családtagjait és más személyeket tudja besorolni a megfelelő életkori szakaszokba.
i) Mutasson érdeklődést saját élettörténete iránt, tájékozódjon szüleitől a kisgyerekkoráról, gyűjtse össze az ehhez rendelkezésre álló a tárgyi emlékeket, fényképeket.
j) Tudja röviden ismertetni a születéstől az iskolába lépésig tartó fejlődési folyamat főbb állomásait.
k) Szülei segítségével rekonstruálja saját élettörténetének főbb eseményeit, legyen képes részletesen mesélni csecsemő, kisgyermek és óvodás koráról.
l) Dokumentálja saját fejlődését testmagassága, testtömege időközönkénti lemérésével, lába vagy keze alkalmankénti körberajzolásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Alakuljon ki a tanulókban érdeklődés az életkoruknak és nemüknek megfelelő testi és lelki tulajdonságaik megismerése, tevékenységük, viselkedésük elemzése, értékelése iránt. Kapjanak képet az önismereti munka nehézségeiről, buktatóiról. A felnőttek és a kortársak megfigyelése révén a szociális percepció, a társismeret színvonalának emelése, a társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	AZ ÖNISMERET LEHETŐSÉGEI ÉS NEHÉZSÉGEI	ÉLMÉNYEK, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ÖNISMERET LEHETŐSÉGEIRŐL		
1.	*A test külső sajátosságai*	*Ismeretek, benyomások, tapasztalatok szerzése külső testi sajátosságokról*		
1.1.	a test körvonala, a testalkat	a saját test és mások teste körvonalának és sziluettjének tanulmányozása körberajzolással; különböző testalkatú és életkorú embereket ábrázoló képek, rajzok összehasonlításával	Egy-két igaz kijelentést tud mondani, írni saját testalkatáról.	Valósághű leírást tud adni saját és közeli ismerősei testalkatáról.
1.2.	az arc	a saját arc és mások arca jellemző vonásainak tanulmányozása, kifejezése rajzolással, tulajdonságok felsorolásával, leírással	Egy-két igaz kijelentést tud mondani, írni önmaga arcáról.	Valósághű leírást tud adni önmaga és közeli ismerősei arcáról.
1.3.	a végtagok	kéz- és lábnyomok megörökítése rajzban, agyagban	Egy-két igaz kijelentést tud mondani, írni saját végtagjairól.	Valósághű leírást tud adni saját és közeli ismerősei végtagjairól.
1.4.	a fontosabb testméretek	a fontosabb testméretek megállapítása időszakos méréssel, az adatok feljegyzésével	Ismeri a fontosabb testméreteit (testmagasságát, tömegét).	Ismeri a fontosabb testméreteit (testmagasságát, tömegét, mell-, derék- és nyakbőségét).
2.	*A személyiségtulajdonságok*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok, élmények, benyomások szerzése a személyiségtulajdonságokról*		
2.1.	a gyermek képességei	saját képességek számbavétele, mások tapasztalt képességeinek felsorolása	Egy-két igaz kijelentést tud mondani, írni saját képességeiről.	Számba tudja venni saját képességeit és képességhiányait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	a gyermek érzelmi életének sajátosságai	pozitív és negatív érzelmek számbavétele, élmények felidézése saját érzelmek kifejezéséről és mások érzelmi megnyilvánulásairól rajzok, fotók és tükör segítségével	Néhány kijelentést tud mondani, írni saját érzelmi életéről. El tudja mondani, hogy minek tud örülni, mi vált ki benne szomorúságot. Tudja, hogy az embereknek vannak jó és rossz tulajdonságaik, s hogy a tulajdonságok fejleszthetők.	Többé-kevésbé pontos elemzést tud adni saját érzelmeiről. Számba tudja venni saját erényeit és hibáit.	
2.3.	a gyermek motivációinak sajátosságai	saját motivációk számbavétele, összevetése a kortársak szükségleteivel, vágyaival	Mer beszélni a vágyairól.	Többé-kevésbé pontos elemzést tud adni saját szükségleteiről, vágyairól.	**TANU**
2.4.	a gyermek tevékenységének sajátosságai	saját tevékenységek számbavétele, összevetése a kortársak tevékenységeivel; a tevékenységek jellemzése az önállóság, a kitartás, a pontosság és a lelkiismeretesség szempontjából	Tevékenységeit jellemezni tudja az önállóság, a kitartás, a pontosság és a lelkiismeretesség szempontjából.	Pontosan le tudja írni saját tevékenységeit és jellemezni tudja azokat az önállóság, a kitartás, a pontosság és a lelkiismeretesség szempontjából.	**TANU**
3.	*Mások rólunk alkotott véleményének befolyása az önértékelésre (referencia személyek, vonatkoztatási csoport, iskolai értékelés, minősítés)*	*Önértékelést befolyásoló személyek és véleményük számbavétele*	Meg tudja nevezni azokat a személyeket, akiknek a véleménye leginkább befolyásolja önmagáról alkotott képét.	Meg tudja nevezni azokat a személyeket, akiknek a véleménye leginkább befolyásolja önértékelését, illetve azokat is, akik túlságosan alul- vagy túlértékelik tevékenységeit, tulajdonságait.	
II.	A MÁSIK EMBER	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A MÁSIK EMBERRŐL			
1.	*Elsődleges jelzések (testi sajátosságok, nyílt kommunikáció, teljesítmények és tettek, öltözék)*	*Az elsődleges (direkt) jelzések számbavétele, aktualizálása osztálytársra, barátra; a ruha és egyéb viselet jelző funkciójának elemzése foglalkozási csoportoknál és mindennapi helyzetekben*	Felismer és meg tud nevezni egy-két direkt jelzést társai megfigyelése során.	Felismeri és meg tudja nevezni a direkt jelzéseket különböző korú személyeknél a mindennapi élethelyzetekben.	
2.	*Az indirekt jelzések (az arcjáték, a tekintet, a testtartás, a gesztusok, a távolságtartás, a beszéd nem tartalmi jegyei)*	*Az indirekt jelzések felismerésének gyakorlása fotók, filmrészletek, mimetikus játékok elemzésével*	Felismer egy-két indirekt jelzést társai megfigyelése során.	Felismeri és meg tudja nevezni az indirekt jelzéseket a mindennapi élethelyzetekben.	
3.	*A direkt és indirekt jelzések egymásra vonatkoztatása*	*A direkt és indirekt jelzések egymásra vonatkoztatása szituációs játék keretében*	Képes felfogni és kisebb hibázással értékelni a direkt és indirekt jelzéseket a kommunikáció során.	Képes felfogni és helyesen értékelni a direkt és indirekt jelzéseket a kommunikáció során.	
4.	*Az empátia*	*Az empátia jelentésének tisztázása; az empátia jelenlétének és hiányának, az ebből adódó következményeknek a számbavétele filmrészletek és szituációs játékok elemzésével*	Sejti az empátia szükségességét a társas kapcsolatokban.	Fel tudja ismerni az empátia jelenlétét, illetve hiányát szituációs játékokban, mindennapi élethelyzetekben.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A szimpátia és az ellenszenv*	*A szimpátia és az ellenszenv jelentésének tisztázása; a szimpátia és az ellenszenv megfigyelést torzító hatásainak számbavétele filmrészletek és szituációs játékok elemzésével*	Példát tud mondani a számára szimpatikus és ellenszenves viselkedésre.	Elemezni tudja a számára szimpatikus és ellenszenves viselkedés sajátosságait. Ismeri a rokon- és ellenszenv megfigyelést torzító hatását.

Év végi követelmények

a) Tudjon kitölteni olyan hivatalos nyomtatványokat (pl. útlevélkérő lap), amelyekhez a személyi adatok széle körének (neve, anyja neve, születési helye, ideje, neme, állampolgársága, foglalkozása, lakcíme) ismerete szükséges.
b) Adjon valósághű leírást saját és közeli ismerősei testalkatáról, arcáról, végtagjairól.
c) Ismerje a fontosabb testméreteit (testmagasságát, tömegét, mell-, derék- és nyakbőségét).
d) Tudja számba venni saját képességeit és képességhiányait, érzelmeit, érdeklődését, vágyait.
e) Tudja pontosan leírni saját tevékenységeit és jellemezni azokat az önállóság, a kitartás, a pontosság és a lelkiismeretesség szempontjából.
f) Képes legyen felismerni és megnevezni a direkt és indirekt jelzéseket különböző korú személyeknél a mindennapi kommunikációs-, élethelyzetekben.
g) Ismerje fel az empátia jelenlétét, illetve hiányát szituációs játékokban, mindennapi élethelyzetekben.
h) Tudja elemezni a számára szimpatikus és ellenszenves viselkedés sajátosságait. Ismerje a rokon- és ellenszenvnek a megfigyelést, értékelést torzító hatását.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Ismerjék meg a tanulók, hogy fejlődésünket, személyiségünk alakulását biológiai adottságok és környezeti hatások egyaránt befolyásolják, mégis valamennyien személy szerint is felelősek vagyunk azért, hogy milyen ember válik belőlünk. Szerezzenek ismereteket arról is, hogy az emberek fejlődése koronként, kultúrkörönként más és más, és a közvetlen környezet sajátosságai (éghajlat, táplálkozás) által is meghatározott. Lássák be, hogy az azonos feltételek között élő emberek fejlődési üteme is különböző lehet, sőt az egyes ember különböző (testi és lelki) tulajdonságai is eltérő ütemben fejlődhetnek.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐKRŐL			
1.	*Az öröklődés: a testi jellemzők öröklődése; a képességek (tehetség) öröklődése; a betegségek öröklődése; öröklődés az ikreknél, a testvéreknél*	*Informálódás a hasonlóság örökletes alapjairól fényképek, szövegek elemzése és tapasztalatok alapján; a saját szüleinktől örökölt tulajdonságok számbavétele családi fotók és családtagok elbeszélései alapján*	Tudja, hogy minden ember egyedi, hogy személyiségünk egyes összetevői öröklöttek, mások megszerzettek.	Ismeri az öröklődés szerepét az egyedfejlődésben. Példát tud hozni híres családokról és saját tapasztalataiból az öröklődés szerepéről a tulajdonságok alakulásában.	**MÁS**
2.	*Velünk született sajátosságok, születési traumák*	*Velünk született sajátosságokról, születési traumákról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudomása van arról, hogy a születés előtti fejlődésnek és a születésnek is komoly következményei lehetnek a személyiség születés utáni fejlődésére.	Tudomása van arról, hogy a születés előtti fejlődésnek és a születés körülményeinek komoly következményei lehetnek a személyiség születés utáni fejlődésére. Tud néhány példát mondani a születési rendellenességre.	**MÁS**
3.	*A környezet hatása: tanulás mintakövetéssel (utánzás); szándékos tanulás, önnevelés*	*Az utánzás tanulmányozása, filmrészletek, szerepjátékok, kistestvéreknél szerzett tapasztalatok összegyűjtésével; beszélgetés arról, hogy ki kit utánoz szóhasználatban, öltözködésben, viselkedésben; a szándékos tanulás és az önnevelés fontosságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Ismeri az utánzás, a tanulás és a tudatos önnevelés szerepét a személyiség fejlődésében.	Ismeri az utánzás, a tanulás és a tudatos önnevelés szerepét a személyiség fejlődésében. Belátja, hogy ki-ki maga is felelős azért, amilyenné válik. Felismeri saját megnyilvánulásaiban mások hatásait. Törekszik arra, hogy szándékos tanulással, önneveléssel fejlessze személyiségét.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	AZ ÁTLAGOSTÓL ELTÉRŐ FEJLŐDÉS	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ÁTLAGOSTÓL ELTÉRŐ FEJLŐDÉSRŐL		
1.	*Az átlagosnál lassúbb, retardált fejlődés*	*Ismeretek szerzése az átlagosnál lassúbb, retardált fejlődésről filmrészletek elemzésével, szövegolvasással, -feldolgozással*	Belátja, hogy az egyes emberek egyedfejlődése különböző ütemű, ezért az azonos életkorúak között is lehetnek olyan fejlettségbeli különbségek, amelyek mégsem kórosak. Toleráns magatartást tud tanúsítani retardált fejlődésű társaival szemben.	Belátja, hogy az egyes emberek egyedfejlődése különböző ütemű, ezért az azonos életkorúak között is lehetnek olyan fejlettségbeli különbségek, amelyek mégsem kórosak. Toleranciát tud tanúsítani és érvelni tud a másik ember személyisége tisztelete mellett.
2.	*Értelmi, mozgás és érzékszervi fogyatékosságok. A fogyatékosságok kompenzálása; saját és mások fogyatékosságának elfogadása*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése, élmények felidézése a fogyatékosságokról filmrészletek elemzésével, fogyatékosokat nevelő intézmények meglátogatásával, a segítőkész odafordulás kialakítása érdekében*	Toleráns magatartást tud tanúsítani fogyatékos társaival szemben.	Mindennapi helyzetekben segítséget tud nyújtani a fogyatékos embereknek. Toleranciát tud tanúsítani és érvelni tud a másik ember személyisége tisztelete mellett.
3.	*Az átlagosnál gyorsabb fejlődés – a tehetség*	*Az átlagosnál gyorsabb fejlődésről, a tehetségről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; tehetséges gyerekeket bemutató filmrészletek megfigyelése, elemzése*	Fel tud sorolni tehetséges személyeket és meg tudja nevezni, hogy milyene teerületen tehetségesek	Belátja, hogy az egyes emberek egyedfejlődése különböző ütemű, ezért az azonos életkorúak között is lehetnek olyan fejlettségbeli különbségek, hogy egyesek messze felülmúlják az azonos életkorúak átlagos teljesítményeit. Példát tud hozni híres családokról és saját tapasztalataiból a tehetségre.

MÁS

Év végi követelmények

a) Ismerje az öröklődés szerepét az emberek fejlődésben. Különböző területekről (ikrek, híres emberek, ismerősök, családtagok) tudjon legalább 3-4 példát mondani az öröklődés szerepéről a külső tulajdonságok, képességek alakulására.
b) Tudjon felsorolni néhány olyan jellemző sajátosságot, amit édesanyjától, apjától vagy nagyszüleitől örökölt.
c) Tudja, hogy a születés előtti fejlődésnek és a születés körülményeinek komoly következményei lehetnek a személyiség születés utáni fejlődésére. Képes legalább egy példát mondani a születési rendellenességre.
d) Ismerje az utánzás, a tanulás és a tudatos önnevelés szerepét az emberi tulajdonságok fejlődésében. Lássa be, hogy ki-ki maga is felelős azért, amilyenné válik.
e) Tudja, tapasztalja, hogy minden ember más, mint a többi, elfogadja a másságot. Legyen toleráns másokkal, és tudjon érvelni a másik ember személyiségének tisztelete mellett.
f) Mindennapi helyzetekben nyújtson segítséget a lassabban fejlődő és a fogyatékos társainak.
g) Tudja elmondani saját szavaival, hogy mi tehetség. Tudjon felsorolni tehetséges személyeket és megnevezni olyan területeket, amelyen a példaként felhozott emberek tehetségesek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉPISMERET-NÉPRAJZ

2–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 2–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 2–4. évfolyamra szóló *Népismeret, néprajz* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Tárgyformálás és Vizuális kultúra tantárgyakon belül tanítandó.

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (évente)		18,5 ◎	18,5 ◎	18,5 ◎

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Népismeret-néprajz* tantárgyi kerettanterv elsősorban az **Ember és társadalom** műveltségi területhez rendelhető, érinti azonban a **Magyar nyelv és irodalom, a Matematika, az Ember a természetben,** a **Földünk-környezetünk**, a **Művészetek,** az **Életvitel és gyakorlati ismeretek és a Testnevelés és sport** műveltségi területeket is. Az **Ember és társadalom** műveltségi területen belül tartalma egyaránt teremt kapcsolatot a történelem, az emberismeret és a társadalomismeret aspektusaival. Ismeret- és tevékenységrendszerével, nagy attitűdalakítási potenciáljával segítheti a történeti tudat és nemzeti identitás, a különböző kultúrák és a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység alakulását és alakítását**.** A **Kerettanterv *Hon- és népismeret*** tantervének teljes mértékben megfelel a KÉK. A kerettanterv – a már említett műveltségi részterületeken – a NAT követelményeihez viszonyítva jelentős többletteljesítményt vár el a tanulóktól. E többlet lényege a *hagyományos kultúra értékeinek egységben látása*, a *hagyomány adekvát és inadekvát továbbélésének felismerése*, az *adaptációs és alkotási lehetőségek kihasználása*, a *reális – önmagára reflektálni tudó – magyarságkép kialakítása* a *reális Európa-kép*, *világkép* és *emberkép* megalapozása érdekében. A kerettanterv a ***Hon- és népismeret*** területén koherens és a helyi táji-történeti előzményekhez alkalmazkodni tudó követelményrendszert tartalmaz, amellyel képes lefedni e rendkívül nagy képességfejlesztő potenciállal rendelkező ismeret-, tevékenység-, magatartás- és attitűdrendszer egészét. A kerettanterv ezen kívül még segíti az **Énkép, önismeret, az Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra, a Környezeti nevelés, az Információs és kommunikációs kultúra, a Testi és lelki egészség és a Felkészülés a felnőtt lét szerepeire kiemelt fejlesztési feladatok** közös teljesítését.

A Népismeret-néprajz kerettanterv jellemzői

A *Népismeret-néprajz* kerettanterv bemutatja annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással magunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együtt élő népek sok évszázados egymásra hatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-magatartás-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában. A kerettanterv – a ***Hon- és népismeret*** mint **kiemelt fejlesztési feladat** okán – minden tanulócsoport számára ajánlott. A haladási tempónak az egyes gyermekhez igazításához kiváló lehetőséget biztosít az *évkör*, így egyszerre vállalható ugyanabban a tanulócsoportban a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás is.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv feltételezi, hogy a pedagógus – legalább a reprodukció szintjén – be tudja mutatni, illetve adaptív módon be tudja mutattatni azokat a munkafolyamatokat és tevékenységeket, amelyeket a helyi tanterv tartalmaz. A kerettanterv sajátos idő- és térszervezését az éppen végzendő tevékenységsor határozza meg. Más megoldásokat igényel például a betlehemezésre vagy a zöldágjárásra készülés, a nemezezés vagy a korongozás, illetve az "élő" falumúzeumban való csoportos vagy differenciált foglalkoztatás. A kerettanterv *évkörre* épülése egy-egy jeles nap vagy időszak előtt a tanórák "sűrítését" vagy délutáni foglalkozások beiktatását is eredményezheti. A tanulócsoport bontását az éppen végzendő tevékenységsor határozza meg. A bontás alapja lehet a nemenkénti elkülönülés (például regölés vagy pünkösdi királynéjárás), a csoportkialakítás (például Balázs-járás, Gergely-járás stb.), a rendelkezésre álló munkaeszközök száma (például bőrmunkák vagy korongozás) és a differenciált foglalkoztatás (hátránykompenzálás, tehetséggondozás) is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai a 2-4. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a szájhagyományos kultúra, kitüntetetten a magyar népi műveltség világában, azaz:

➲ értsék e kultúra mindennapi életet és a jeles napokat szervező (anyagi és szellemi) totalitását, táji-történeti tagolódását, történeti rétegzettségét, az együttélő népek egymásra hatását,

➲ ismerjék értékeit, értsék formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják alkalmazni vagy felismerni az adekvát technikákat,

➲ lássák szükségletkielégítő, attitűdalakító, -befolyásoló, képességfejlesztő potenciálját, a mindennapi és a művészi együttéléséből származó mentálhigiéniai hatását, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélését, adaptációs és alkotási lehetőségeit.

A *Népismeret-néprajz* tantárgynak az a funkciója, hogy bemutassa annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással agunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásra hatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.

A tantárgy – a benne érintett tudományágak sokasága, a népi műveltség időbeni rétegzettsége, táji-történeti tagoltsága és az ebből következő szereplehetőségek és szokások variabilitása eredményeként – komplexnek minősíthető. Így képességfejlesztő és attitűdalakítási, attitűdbefolyásolási potenciálja rendkívül nagy. A népismeret-néprajz felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén:

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, (például *játékszükséglet*: énekes-mozgásos gyermekjátékok, természetes anyagokból készíthető játékok stb.; *önkifejezés szükséglete*: népdal, ballada, keserves, sirató, táncos improvizáció, szokások stb.; *önművelés szükséglete*: szemelvények a néprajztudomány köréből, néprajzi gyűjtőmunka stb.; *alkotás szükséglete*: népművészeti, népi iparművészeti tárgyak tervezése, készítése stb.;

➲ segíti a reális önismeret és énkép kialakulását, a sokféle tevékenységben, szerepkörben való megméretődést (például: szokások bemutatása);

➲ segíti a képességek sokoldalú fejlesztését és fejlődését, hozzájárulva az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve felkészülést (például: kompozíciók tervezése motívumokból, népművészeti tárgyak tervezése és készítése stb.);

➲ lehetővé teszi a reális magyarságkép kialakulását, ugyanakkor segíti az Európakép, világkép és emberkép alakulását is;

➲ hozzájárul a szociális érzékenység **és** az empátia kialakulásához, például az emberi élet fordulóihoz fűződő szokások bemutatásával;

➲ segíti az ökológiai szemléletmód kialakulását, a környezetgazdálkodási, tájgazdálkodási összefüggések felismerését;

➲ koherens kultúraképével életvezetési mintákat ad pedagógusoknak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt.

A *Népismeret-néprajz* tantárgy tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra, tevékenységkörökre épít és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" hagyományrendszerét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyag megismerésének alapja az *évkör*. Az idő körforgására épül a hagyományok, szokások ismeret- és tevékenységkörének koncentrikus bővülése, egyre komplexebbé válása a néprajztudományban való feldolgozottság vázlatos megismeréséig. Ebből adódóan a legtöbb tananyagrész (témakör, tevékenységkör) több tanéven keresztül is szerepel a tantervben, lehetőséget adva az esetleges lemaradások pótlására, a látens tanulásból eredő előnyök kihasználására, a tehetséges tanulók gondozására és a folyamatos gyakorlásra.

A *Népismeret-néprajz* tananyaga több tantárgy (irodalom, ének-zene, társadalomismeret, vizuális kultúra stb.) tananyagában is előfordulhat, ezért a tanítására fordítandó órakeret csak az együttműködés színvonalának feltérképezése után határozható meg. Orientáló adatként a heti 1 órával, vagy kéthetente 2 órával célszerű számolni. Jeles napok közeledtével ezeket az órákat délutáni foglalkozások is kiegészíthetik.

Taneszköz

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Évfolyam	Cím
2–3.	Molnár Tibor–Ungvári Judit: Néprajz I. 2–3. o.
4.	Molnár Tibor–Ungvári Judit: Fellegajtó-nyitogató. 4.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
1–4.	Kocsis Mihály – Molnár Tibor – Ungvári Judit: Népismeret-néprajz. Tantárgyi útmutató. 1-4.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Ábrák, rajzok felismerése ❖ Diaképek megtekintése, értékelése ❖ Hangfelvételek meghallgatása, énekek megtanulása ❖ Tanári bemutatás utánzása ❖ Tájházak, múzeumok látogatása ❖ Gyakorlati feladatok, kézműves-technikák elsajátítása ❖ Munkalapok kitöltése, értékelése, megbeszélése ❖ Családfa-készítés. ❖ Néprajzi megfigyelések tanári segítséggel. ❖ Játszóházak, táncházak vigasságok szervezése, látogatása évente akár többször is	❖ Csoportos és egyéni beszélgetés ❖ Feladatmegoldás ❖ Utánzással tanult ismeretek egyéni/közös előadása ❖ Egyéni és csoportos produktumok ❖ Tárgykészítési gyakorlatok ❖ Néptánc próbák ❖ Kalendáriumi szokások előadása	❖ Szóbeli beszélgetésekkel megvalósított minősítés ❖ Produktumok osztályzása ❖ Közösség által elismert produktumok rangsorolása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai a 2. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy a hagyományos kultúra kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a tanulókban az otthonhoz, a lakóhelyhez és a szülőföldhöz, a táji-történeti tagoltságukban is megragadható értékekhez való kötődés képessége és mindezek megbecsülésének, megőrzésének és adekvát felhasználásának a gyakorlata. Ismerjék meg a természetes anyagok alakítási, felhasználási technikáit, lakóhelyük népmeséit, énekes-mozgásos gyermekjátékait és kiemelkedő jeles napjait.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA		
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábuk készítése természetes anyagokból, növényi részekből (levél, gesztenye, makk, csuhé, dió, kukoricaszár, krumpli, háncs, szalma, nád, papír, szövet stb.)*	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.
2.	*Agyagmunkák*	*Az agyag formára tapasztása, agyagedény felrakása hurkából, cserépgyöngy készítése*	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása*		
3.1.	Szövés	Papírszalag szövése függőleges és vízszintes kereten	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.
3.2.	Fonás	A háromeres fonás megtanulása, fonalbaba készítése	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA		
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok tanulása és változatos gyakorlása*	Részt vesz a gyermekjátékokban.	Részt vesz a gyermekjátékokban.
2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése, eljátszása*	Részt vesz a mesék eljátszásában	Részt vesz a mesék eljátszásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Mondókák, kiszámolók, találós kérdések*	*Mondókák, kiszámolók, találós kérdések tanulása és szituatív gyakorlása*	Ismer egy-egy mondókát és kiszámolót.	Több mondókát, kiszámolót ismer és alkalmazni is tudja azokat.
4.	*Jeles napok*	*A település jeles napokhoz fűződő népszokásainak (betlehemezés, húsvéti népszokások) megtanulása*	Ismer egy húsvéti köszöntőt.	Röviden jellemezni tudja a betlehemezést és a húsvéti szokásokat.

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló aktívan tudjon bekapcsolódni a természetes anyagokból készülő játékok és bábok konstruálásába.
b) Aktívan vegyen részt az agyag formára tapasztásában, agyagedény hurkából történő felrakásában és cserépgyöngy készítésében.
c) Fonási és szövési hiba nélkül tudja alkalmazni különböző vastagságú fonalak felhasználásával a háromeres fonást és a fonalbaba készítését, illetve függőleges és vízszintes kereten a papírszalagok szövését.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) Aktívan tudjon bekapcsolódni az énekes-mozgásos gyermekjátékok gyakorlásába.
b) Aktívan kapcsolódjon be a mesék elemzésébe, és eljátszásába.
c) Ismerjen legalább 3 mondókát és kiszámolót és azokat szituatív módon alkalmazni is tudja.
d) A szereplők és az elhangzó szöveg tartalma alapján röviden jellemezze a betlehemezést és a húsvéti szokásokat.

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy a hagyományos kultúra kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a tanulókban az otthonhoz, a lakóhelyhez, a tájhoz, a szülőföldhöz, a hazához, a táji-történeti tagoltságukban is megragadható értékekhez való kötődés képessége és mindezek megbecsülésének, megőrzésének és adekvát felhasználásának a gyakorlata. Ismerjék meg a természetes anyagok alakítási, felhasználási technikáit, lakóhelyük népmeséit, énekes-mozgásos gyermekjátékait és kiemelkedő népszokásait.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhé, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)*	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	**MÁS**
2.	*Agyagmunkák*	*Az agyagmegmunkálás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása*			**MÁS**
2.1.	Tárgykészítés	Agyagedények felrakása hurkából, agyagjátékok mintázása	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
2.2.	Díszítés	Agyagedények díszítése karcolással	Részt vesz a díszítésben.	Részt vesz a díszítésben.	
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása*			**MÁS**
3.1.	Szövés	A szövőfával való szövés tanulása, gyakorlása	Részt vesz a szövőfával való szövés gyakorlásában.	Részt vesz a szövőfával való szövés gyakorlásában.	
3.2.	Fonás	Bőrcsíkok fonása, egyszerű ostor készítése	Részt vesz a bőrcsíkok fonásának gyakorlásában.	Részt vesz a bőrcsíkok fonásának gyakorlásában.	
4.	*Hímzés-varrás*	*A hímzés és varrás elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása*			
4.1.	Hímzés (előöltés, tűzőöltés és egyszerű keresztszemes öltés)	Az előöltés, a tűzőöltés és az egyszerű keresztszemes öltés tanulása, gyakorlása	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	Varrás	Egyszerű babaruha készítése	Részt vesz a babaruha-készítésben.	Részt vesz a babaruha-készítésben.	
5.	*Tojáshímzés*	*Batikolt és berzselt hímes tojás készítése*	Részt vesz a tojáshímzésben.	Részt vesz a tojáshímzésben.	**MÁS**
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok változatos gyakorlása és alkalmazása népszokásokban*	Részt vesz a játékokban.	Játékot tud indítani és irányítani.	**MÁS**
2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése és eljátszása*	Részt vesz a játékokban.	Saját szavaival, kifejezően tud elmondani meséket, mondákat.	**MÁS**
3.	*Népdalok, mondókák, kiszámolók, találós kérdések*	*Népdalok, mondókák, kiszámolók, találós kérdések tanulása és szituatív gyakorlása*	Társaival énekli a népdalokat, ismer legalább két-két mondókát és kiszámolót.	Több népdalt, mondókát, kiszámolót és találós kérdést ismer és alkalmazni is tud.	**MÁS**
4.	*Népszokások*	*Népszokások tanulása megfigyeléssel vagy leírások, filmek alapján*			
4.1.	Munkaalkalmak szokásai (például szüret, kukoricafosztó, fonó)	A munkaalkalmakhoz kötődő népszokások tanulása, megjelenítésük gyakorlása	Részt vesz a munkaalkalmak szokásainak megjelenítésében.	A munkaalkalmak szokásainak megjelenítését indítani, irányítani tudja.	
4.2.	Jeles napok szokásai (betlehemezés, Balázs-járás, Gergely-járás, farsangi ünnepek, húsvéti szokások)	A jeles napokhoz kötődő népszokások tanulása, megjelenítésük gyakorlása	Részt vesz a jeles napok szokásainak megjelenítésében.	A jeles napok szokásainak megjelenítését indítani, irányítani tudja.	

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló aktívan tudjon bekapcsolódni a természetes anyagokból készülő játékok és bábok konstruálásába.
b) Aktívan vegyen részt agyag-edények hurkából történő felrakásában és karcolással történő díszítésében.
c) Aktívan vegyen részt a szövőfával történő szövés gyakorlásában, bőrcsíkok háromeres fonásában. Fonási hiba nélkül tudja elkészíteni, ostorát
d) Egyszerű babaruha készítési folyamatában egyenletes öltéstávolságokkal tudja alkalmazni a férc-öltést.
e) Aktívan vegyen részt a batikolt tojás készítésében.
f) Kezdeményezően és örömmel vegyen részt a megismert kézműves technikák gyakorlásában, új produktumok tervezésében és elkészítésében.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) Kezdeményezően kapcsolódjon be az énekes mozgásos gyermekjátékok gyakorlásába, azokat indítani is tudja.
b) Saját szavaival kifejezően tudjon elmondani meséket és mondákat.
c) Hiánytalanul tudja felidézni a tanult népdalokat, mondókákat, kiszámolóka és találós kérdéseket, és szituatív módon alkalmazni is tudja azokat.
d) A tanult jeles napok és munkaalkalmak szokásait pontosan tudja felidézni, megjelenítésüket adekvát módon tudja indítani és irányítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy a hagyományos kultúra-kínálta egyszerű, egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a tanulókban az otthonhoz, a lakóhelyhez, a tájhoz, a szülőföldhöz, a hazához, az itt élő népekhez és a határainkon túl élő magyarokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés képessége és mindezek megbecsülésének, megőrzésének és adekvát felhasználásának a gyakorlata. E folyamat ösztönözze őket a szűkebb és tágabb környezet történelmi és kulturális emlékeinek, hagyományainak feltárására és ápolására, alapozza meg nemzeti önismeretüket és identitásukat, tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok hagyományainak megismerésére és megbecsülésére. Ismerjék meg a természetes anyagok alakítási, felhasználási technikáit, lakóhelyük és környékének népviseletét, népmeséit, énekes-mozgásos gyermekjátékait, népszokásait, a velünk élő nemzetiségek és a határainkon túl élő magyarok jellegzetes népszokásait, szituatív módon folyamatosan gyakorolják a megismert anyagmegmunkálási és díszítési technikákat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhé, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)*	Önállóan tud egyszerű sík és botbábokat készíteni, azokat fel tudja használni a bábjátékokban. Egyszerű tárgyakat tud kitalálni, illetve minta után elkészíteni. A kész munkadarabot ki tudja próbálni.	Önállóan tud tervezni és készíteni játékokat és bábokat. Tárgyait szituatív módon képes alkalmazni, az alkalmazást meg tudja szervezni.	**MÁS**
2.	*Agyagmunkák*	*A fazekasműhely berendezésének, eszközeinek, kész tárgyainak számbavétele műhely- vagy múzeumlátogatás során; egyszerű tárgyak készítésének gyakorlása*	Megérti a forma, funkció, anyag és méret közötti összefüggéseket. A kész munkadarabot ki tudja próbálni.	Tárgyait önállóan tudja tervezni és elkészíteni.	
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása*			
3.1.	Szövés	A szövőkereten való szövés technikájának megtanulása és gyakorlása	Részt vesz a szövés gyakorlásában.	Egyenletesen, mintaszerűen tud szőni szövőkereten.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	Fonás	A fonási technikák tanulása különböző anyagokkal (haj, szalag, szalma, gyékény, vessző stb.)	Részt vesz a fonás gyakorlásában.	Egyenletesen, mintaszerűen tud fonni a tanult anyagokkal, technikákkal.	
4.	*Népviseletek*	*Népviseletek számbavétele megfigyeléssel vagy ismeretterjesztő kiadványok, filmek alapján*			**MÁS**
4.1.	Férfiak, nők és a gyermekek viselete	A férfi, a női és a gyermekviseletek azonosságainak és különbségeinek megfigyelése múzeumban, képen vagy dián	Meg tud nevezni legalább két népviseletet.	Jellemezni tud legalább két népviseletet.	
4.2.	Hétköznapi és ünnepi viseletek	A hétköznapi és az ünnepi viseletek különbségeinek megfigyelése múzeumban, képen vagy dián	Meg tud nevezni legalább két népviseletet.	Jellemezni tud legalább két népviseletet.	
4.3.	Társadalmi rétegek viselete	A különböző társadalmi rétegekhez tartozók viseletének megfigyelése múzeumban, képen vagy dián	Meg tud nevezni legalább két népviseletet.	Jellemezni tud legalább két népviseletet.	
4.4.	Viseletdarabok neve	A legjellegzetesebb viseletdarabok nevének megismerése és felismerésük gyakorlása	Meg tud nevezni legalább két népviseletet.	Jellemezni tud legalább két népviseletet.	
5.	*Hímzés-varrás, textilfestés*	*A hímzés-varrás és a textilfestés elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása*			
5.1.	Hímzés: keresztszemes hímzés	Keresztszemes terítő készítése	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	Szabályos mintát, egyenletes szemeket tud hímezni.	
5.2.	Varrás	Egyszerű ruhadarab (kötény, kendő) készítése	Részt vesz a varrás gyakorlásában.	A szabást és a varrást egyenletesen, mintaszerűen tudja elkészíteni.	
5.3.	Textilfestés: kékfestő technika	Festőnövények számbavétele, jellemzése; a kékfestő technika megtanulása nyomódúccal; a megvarrt kendő díszítése	Részt vesz a textilfestés gyakorlásában.	Ismer legalább három festőnövényt, a kékfestő technikát szabályosan alkalmazza.	
6.	*Mézesbáb-készítés*	*Mézestészta készítése recept alapján, a tészta szaggatása sablonnal, a formák díszítése*	Részt vesz a mézesbáb-készítésben.	Önállóan, mintaszerűen tud mézesbábot készíteni.	
7.	*Tojáshímzés*	*A gicával történő tojáshímzés tanulása, gyakorlása*	Részt vesz a tojáshímzésben.	Tojáshím-mintáit önállóan meg tudja tervezni és kivitelezni.	**MÁS**
8.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok változatos gyakorlása és alkalmazása népszokásokban*	Ismeri legalább tíz játék dalait, mondókáit.	A játékokat önállóan meg tudja szervezni, indítani és irányítani.	**MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése és eljátszása*	A tanult mondát a saját szavaival el tudja beszélni.	Saját szavaival, kifejezően tudja elmondani az önállóan elolvasott meséket, mondákat.	
3.	*Népdalok, találós kérdések, szólások és közmondások*	*Népdalok, találós kérdések, szólások és közmondások tanulása, megfejtése, szituatív alkalmazása*	húsz-huszonöt népdalt társaival együtt tud énekelni.	húsz-huszonöt népdalt önállóan tud énekelni.	
4.	*Népszokások*	*Népszokások tanulása megfigyeléssel vagy leírások,filmek alapján*			**MÁS EU**
4.1.	munkaalkalmak szokásai (szüret, kukoricafosztás, tollfosztás, fonó)	munkaalkalmakhoz kötődő népszokások tanulása, gyakorlása	Meg tudja nevezni a munkaalkalmak tanult szokásait.	Jellemezni tudja a munkaalkalmak tanult szokásait.	
4.2.	jeles napok szokásai (betlehemezés, regölés, Balázs-járás, Gergely-járás, farsang, kiszehajtás-zöldágjárás, húsvéti és pünkösdi népszokások)	jeles napokhoz kötődő népszokások tanulása, gyakorlása	Részt vesz a népszokásokat megismertető játékokban. Ismer 1-2 köszöntőt.	A népszokások megjelenítését önállóan tudja indítani és irányítani. Elő tud adni négy-öt köszöntőt.	

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló önállóan tudjon tervezni és pontosan kivitelezni természetes alapanyagú játékokat és bábokat. Az elkészült produktumokat adekvát szituációban alkalmazni is tudja, illetve alkalmazásukat tudja megszervezni.
b) Tudjon önállóan is tervezni és elkészíteni egyszerű agyagtárgyakat.
c) Szövési hiba nélkül, egyenletesen tudjon szövőkereten szőni egyszerű, saját tervezésű mintákkal. A tanult fonási technikákat mintaszerűen tudja alkalmazni.
d) Példákkal tudja jellemezni a hétköznapi és ünnepi, valamint a társadalmi rétegek viselete közötti különbségeket. Tudjon bemutatni legalább két népviseletet.
e) Tudjon egyszerű keresztszemes mintákat szabályos "szemekkel" hímezni, egyszerű szegési, vagy varrási feladatokat egyenletes öltésmérettel megoldani. Ismerje és szabályosan alkalmazza az egyszerű kékfestő technikákat.
f) Tudjon önállóan mézesbábot készíteni.
g) Tudjon önállóan gicával hímes tojást készíteni.
h) Kezdeményezően és örömmel vegyen részt a megismert kézműves technikák gyakorlásában, új produktumok tervezésében és elkészítésében.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) Kezdeményezően kapcsolódjon be az énekes mozgásos gyermekjátékok gyakorlásába, azokat megszervezni, indítani és irányítani is tudja.
b) Saját szavaival kifejezően és élvezetesen tudjon elmondani önállóan elolvasott meséket és mondákat.
c) A tanult népdalokat tudja önállóan is adekvát tempóban, ritmusban és dallamívvel elénekelni, illetve csoportos éneklés során indítani.
d) Tudja a tanult jeles napok és munkaalkalmak szokásait adekvát módon indítani és irányítani. Tudja önállóan előadni az alkalomhoz illő köszöntőket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HONISMERET

4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 4. évfolyamra szóló *Honismeret* tanterv szerves folytatása az 5–6. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)				☺ 0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Honismeret* tantárgyi kerettanterve a NAT **Ember és társadalom** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a **Honismeret** műveltségi részterület követelményeinek teljes mértékben megfelel.
A *Honismeret* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül a **Környezeti nevelés,** a **Hon- és népismeret**, továbbá a **Felkészülés a felnőtt lét szerepeire** követelményeinek megvalósulását teszi lehetővé.

A Honismeret kerettanterv jellemzői

A *Honismeret* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre és követelményekre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a kerettantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Honismeret* kerettantervet 4. évfolyamon tanítói képesítéssel, a felsőbb évfolyamokon történelem (és bármely) szakos tanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Előnyös a közoktatásban akkreditált ÉKP program elvégzése. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem, *a szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Honismeret tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A *Honismeret* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a kiemelkedő magyar államférfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők tevékenységét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Alapozzák meg nemzettudatukat, mélyítsék el nemzeti önismeretüket, hazaszeretetüket. Érezzék ösztönözve magukat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására.

A *Honismeret* tanulásának célja az is, hogy a tanulókban

➲ *sokoldalú, differenciált és reális múltszemlélet* alakuljon ki (azaz ismerjék az adott táj-, egység, régió, település /város, városrész, -negyed, kerület, falu/ valóságos, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, a helyi jelentőségű, kiemelkedő tevékenységet folytató személyiségek életútját);

➲ *sokoldalú, differenciált és reális magyarságkép* fejlődjön (azaz reális, a valódi értékeket és teljesítményeket megnevezni és felismerni tudó, szélsőségektől és túlzásoktól mentes nemzettudat).

A *Honismeret* tanulása segíthet abban, hogy a tanulók cselekvő, védő és teremtő magatartással viszonyuljanak az értékek megőrzéséhez, megóvásához és megvédéséhez, hogy elutasítsák a természeti és szellemi környezetrombolást. Segíthet továbbá abban is, hogy sokoldalú, differenciált és reális lokális múltszemlélet alakuljon ki bennük [azaz a település (város, -rész, -negyed, kerület, falu) valóságos értékeinek ismerete, a település rejtett értékeit felkutatni és feldolgozni vágyó magatartás; túlzásoktól mentes, megalapozott helyi öntudat, továbbá a lokálpatrióta magatartás és viselkedés alapelemei, valamint cselekvő részvétel a helyi társadalom életében, értékeinek megismerésében, megismertetésében, gyűjtésében]. A honismeret tanulása révén a tanulók képessé válhatnak a családjuk által őrzött emlékek, dokumentumok, tárgyak megbecsülésére, azok továbbőrzésére. Mindemellett a honismereti témák feldolgozásával kapcsolatban elmélyülhetnek a tanulók könyv- és könyvtárhasználati képességei. Teljesítményeik objektív, elemző értékelésével és e képességeik fejlesztésével pedig finomodhat reális énképük.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
4.	Zsolnai Józsefné: Honismeret 4.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
4.	Németh György: Honismeret. Tantárgyi útmutató.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ In vivo terepbejárás tanulmányi kirándulásokon ❖ Szakszöveg néma értő és hangos olvasása ❖ Szakszöveg szövegföldolgozása (adatkeresés, lényegkiemelés, kérdéssor összeállítása stb.) ❖ Szakszöveg jegyzetelési módjainak a gyakorlása ❖ Térképolvasás, tájékozódás térképen ❖ Szakszöveg alapján kronológiai táblázat készítése ❖ Honismereti topográfia gyakorlása, tanári segítséggel vaktérképen történő tájékozódás ❖ Történelmi (honismereti) források gyűjtése, csoportosítása ❖ Honismereti rejtvény készítése ❖ Szellemi totó készítése a honismereti olvasókönyv alapján ❖ Játékos honismereti vetélkedő feladatainak összeállítása	❖ Egyéni megbeszélés ❖ Csoportos megbeszélés ❖ Egyénre szóló szóbeli feladatadás ❖ Csoporthoz igazított szóbeli feladatadás ❖ Szóbeli feleltetés ❖ Vita ❖ Egyéni kiselőadás ❖ Csoportos kiselőadás ❖ Egyéni haladást tükröző feladatsorok, munkalapok ❖ Csoportos fejlesztéshez használható feladatsorok, munkalapok ❖ Házi feladatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Házi dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Iskolai dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható egyéni produktumok ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható csoportos produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) egyéni produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) csoportos produktumok ❖ Kiállítások ❖ Rendezvények ❖ Az ÉKP központban kifejlesztett tudásmérő eszközök ❖ Versenyeztetés ❖ Zsűrizés	❖ Egyénre szóló leíró-elemző verbális minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző verbális minősítés ❖ Egyénre szóló leíró-elemző írásos minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző írásos minősítés ❖ "Hagyományos" osztályozás

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEIRŐL SZÓLÓ ÉLETÚT- ÉS PORTRÉSZÖVEGEK FELDOLGOZÁSA			TANU EU INFO
1.	*Árpád fejedelem, Géza fejedelem, I. Szent István király, IV. Béla, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Dózsa György, II. Rákóczi Ferenc, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Bolyai Farkas és Bolyai János, Kőrösi Csoma Sándor, Erkel Ferenc, Semmelweis Ignác, Puskás Tivadar, Munkácsy Mihály, Bartók Béla életútja, portréja*	*A magyarság kiemelkedő történelmi személyiségeiről szóló szövegekből a lényeg kiemelése; a jegyzetelés módjainak gyakorlása; néma értő olvasás, illetve a szöveg áttekintése után rövid szóbeli ismertetés készítése az adott történelmi személyiségről; kérdéssor összeállítása a témával kapcsolatban; a szövegekben szereplő földrajzi nevek írásának gyakorlása; a szövegekben szereplő földrajzi helyek megkeresése földrajzi térképen és a Képes történelmi atlaszban; áttekintő kronológiai táblázat készítése: a történelmi személyiségek neveinek elhelyezése századonkénti csoportosításban*	Képes a szöveg lényeges elemeinek segítséggel történő kiemelésére. Jegyzeteket tud készíteni tanári irányítással és segítséggel. Legalább öt történelmi személyiség életútjáról rövid szóbeli ismertetést tud tartani. Képes legalább háromféle kérdést megfogalmazni az életút- és portrészövegek tartalmára vonatkozóan. A szövegekben található földrajzi neveket helyesen le tudja írni.	Önállóan képes a szöveg lényeges elemeinek kiemelésére. Vázlatokat tud készíteni. Legalább tíz történelmi személyiségről képes szóbeli ismertetést tartani. Képes legalább ötfajta kérdést megfogalmazni a az életút- és portrészövegek tartalmára vonatkozóan. Kérdései kiegészítendő típusúak. Tanári irányítással képes áttekintő kronológiai táblázatot készíteni.	
II.	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK NÉHÁNY HELYSZÍNE ÉS EMLÉKHELYE	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETE NÉHÁNY HELYSZÍNÉNEK ÉS EMLÉKHELYÉNEK MEGISMERÉSE			TANU EU INFO
1.	*Pusztaszer, Visegrád, Mohács, Debrecen, Arad*	*A magyarság története néhány helyszínét és emlékhelyét ismertető szöveg lényegének kiemelése; a jegyzetelés módjainak gyakorlása; néma, értő olvasás, illetve a szöveg áttekintése után rövid szóbeli ismertetés tartása a történelmi helyszínekről és emlékhelyekről; a személyiségek és az emlékhelyek közötti kapcsolat megállapítása; a szövegekben szereplő földrajzi nevek írásának gyakorlása*	Képes a szöveg lényeges elemeinek segítséggel történő kiemelésére. Jegyzetet tud készíteni tanári irányítással és segítséggel. Legalább két emlékhelyről szóbeli ismertetést tud tartani.	Önállóan képes a szövegek lényeges elemeinek kiemelésére. A szövegekhez vázlatot tud készíteni. A tematikus tananyagban szereplő összes emlékhelyről képes szóbeli ismertetést tartani. Képes legalább ötfajta kérdést megfogalmazni a szövegek tartalmára vonatkozóan.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	HONISMERETI TOPOGRÁFIA	HONISMERETI TOPOGRÁFIA GYAKORLÁSA			**TANUEU INFO**
1.	*Magyar történelmi emlékhelyek a térképen: Pusztaszer, Esztergom, Székesfehérvár, Visegrád, Mohács, Debrecen, Arad.*	*Magyar történelmi emlékhelyek megkeresése Magyarország térképén, bejelölése Magyarország vaktérképén. A történelmi emlékhelyekhez kapcsolódó események felidézése.*	Legyen képes Magyarország vaktérképén a következő helyeket viszonylagos és megközelítő pontossággal jelölni: Pusztaszer, Esztergom, Visegrád, Debrecen, Székesfehérvár.	Magyarország vaktérképén a következő helyeket pontosan jelölni: Pusztaszer, Esztergom, Székesfehérvár, Visegrád, Mohács, Debrecen, Arad.	
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS			**TANUEU INFO**
1.	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fényképmásolatok, rajzok*	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fénymásolatok gyűjtése*	A tanév során gyűjt legalább öt fotót, fénymásolatot vagy rajzot. Ezeket címmel is ellátja.	A tanév során gyűjt legalább tizenöt fotót, fénymásolatot vagy rajzot. Csoportosítja és címekkel látja el őket.	
2.	*Honismereti rejtvény*	*Honismereti rejtvény készítése és fejtése a szövegekben található információk, adatok és fogalmak felhasználásával*	A tanév során készít legalább egy honismereti rejtvényt.	Legalább öt honismereti rejtvényt készít a tanév során.	
3.	*Honismereti szellemi totó*	*Szellemi totó készítése és összeállítása a honismereti olvasókönyv anyagából*		A tanév során legalább egy honismereti szellemi totót összeállít.	
4.	*Honismereti vetélkedő*	*Játékos honismereti vetélkedő feladatainak megtervezése, a vetélkedő forgatókönyvének összeállítása*	Részt vesz a játékos honismereti vetélkedő szervezésében.	A játékos honismereti vetélkedő szervezésében irányító szerepet is játszik.	
5.	*Élményszerző honismereti kirándulás*	*Lakóhelyhez közeli magyar történelmi emlékhelyek meglátogatása*	Részt vesz, és kirándulási naplót készít a történelmi emlékhelyek meglátogatásáról.	Részt vesz, és térképpel, képekkel, rajzokkal illusztrált kirándulási naplót készít a történelmi emlékhelyek meglátogatásáról.	

Év végi követelmények

a) A tanuló képes felidézni a magyarság történetének kiemelkedő személyiségei közül azokat, akikről a tantárgy keretében szövegeket olvasott, gyűjtőmunkát végzett. Helyesen le tudja írni a nevüket, s néhány mondattal be tudja mutatni munkásságuk, tettük jelentőségét, amely következtében személyüket népünk emlékezete megőrizte.

b) Ugyancsak képes felidézni a magyar történelemnek azt az öt helyszínét és emlékhelyét, amelyről a honismereti foglalkozásokon tanult. Ezeket meg tudja mutatni Magyarország térképén, be tudja jelölni vaktérképen, s el tudja mondani, milyen jelentős események kapcsolódnak hozzájuk.

c) Tanulmányi kirándulásokon érdeklődést mutat a magyar történelem emlékhelyei iránt. Nyitott a lakóhelyén, az azt környező régióban született vagy ott élő jeles személyiségek megismerése iránt, adatokat, képeket, fényképeket, tárgyakat stb. gyűjt róluk, kész a személyüket és munkásságukat megillető tisztelettel és érdeklődéssel viszonyulni irántuk.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÁRSADALOMISMERET

3–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 3–6. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 3–4. évfolyamra szóló *Társadalomismeret* tanterv szerves folytatása az 5–6. évfolyam számára készült *Társadalomismeret* tanterv, valamint a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)			0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Társadalomismeret* tantárgyi kerettanterv az **Ember és társadalom** műveltségi területre terjed ki. A kerettanterv a részműveltségi terület *"Az ember társas lény"*, *"A család"*, *"A lakóhelytől a nagyvilágig"* témakörök követelményeit fedi le. A műveltségi terület további követelményeinek teljesítését a KÉK *Történelem*, *Honismeret*, *Földrajz* és *Irodalom* kerettantervei teszik lehetővé.
A *Társadalomismeret* kerettanterv a NAT műveltségi területek *kiemelt fejlesztési feladatai* közül a ***Környezeti nevelés***, a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire,*** az ***EU és kultúra***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését segíti elsősorban.

A Társadalomismeret kerettanterv jellemzői

A *Társadalomismeret* tantárgy tanulása bevezetést ad a *társadalmi cselekvések, jelenségek világába*, hozzájárul azok megértéséhez. A tanulók aktív módon, életközeli gyakorlatok révén nyernek beavatást a társadalmi változások mikéntjébe. Mindez azonban két, egymáshoz kapcsolódó, egymást kiegészítő alapszempont figyelembevételével lehetséges csak. Egyfelől a *mindennapi rutincselekvések* számbavétele, másfelől a mindenkor szükségszerűen megjelenő *kritikai beállítódás* válik a *Társadalomismeret* tanulása során jelentőségteljessé. Ezek egybevethetőek az egyéni és társadalmi célokkal, pozíciókkal, s megadhatják a szándékolt és nem-szándékolt cselekvések értelmezési kereteit. S mindennek folyományaként bemérhetjük az *erkölcsi intencionalitás* minőségi elemeit is, amelynek hangsúlyozása semmiképpen sem elhanyagolható szempont. Ezáltal a *Társadalomismeret* tanulása lehetőséget nyújt a *leíró, külső-szemlélő (megfigyelő)*, majd a *résztvevő-értékelő magatartás* elsajátítására, amelyek komoly szocializációs lehetőségeket rejtenek magukban.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A Társadalomismeretet tanítói diploma birtokában bárki taníthatja. Különösen szerencsés, ha szociológiából, politológiából, jogtanból, ökonómiából *felkészült,* vagy legalább e problémakörök iránt érzékeny pedagógus vállalkozik a feladatra. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettanterv tanulásához-tanításához *saját fejlesztésű tankönyvek* és *tanítási segédletek* állnak rendelkezésre, amelyek egy része a tankönyvpiacon már megtalálható.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Társadalomismeret tanulásának céljai a 3–4. évfolyamon

A *Társadalomismeret* tanulási céljainak meghatározásakor kiindulópontnak tekinthetjük a modern társadalmak dinamikusan változó pozícionáltságát, azaz a társadalom *önfenntartása, újratermelése, illetve átalakulása közötti viszony* értelmezését. A társadalomismeret tantárgy tanulása bevezetést ad a *társadalmi cselekvések, jelenségek világába*, hozzájárul azok megértéséhez. A tanulók aktív módon, életközeli gyakorlatok révén nyernek beavatást a társadalmi változások mikéntjébe: a *mindennapi rutincselekvések* számbavétele és kritikai *elemzése által.* A társadalomismeret tanulása nyújtson lehetőséget a *leíró, külső-szemlélő (megfigyelő)*, majd a *résztvevő-értékelő magatartás* elsajátítására, amelyek komoly szocializációs lehetőségeket rejtenek magukban.

A társadalomismeret problematikája kapcsolódik a filozófia tárgyához, és sok mindenben kötődik az önismeret és az embertan tananyagához is.

A 3-4. évolyam két alapcélkitűzést valósít meg. Egyrészt átfogja a társadalomismeret kérdéskörének egészét az adott korosztály lehetőségei és korlátai között. Másrészt bevezetésként szolgál a későbbi évfolyamok társadalmi tanulmányaihoz, ismeretszerzési formákhoz.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
3.	Farkas Julianna–Zsolnai László: Társadalomismeret. 3.
4.	Hölgye László: Társadalomismeret. 4.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábozás ❖ Szerepjáték ❖ In vivo tanulás különféle termelő és szolgáltató szövetkezetek meglátogatása során ❖ Megfigyelés ❖ Adat- és dokumentumgyűjtés ❖ Tulajdonságok összehasonlítása ❖ Megfigyelt jelenségek megnevezése ❖ Statisztika tanulmányozása ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Jelentéstisztázás ❖ Szituációs játékok ❖ Filmrészletek és szituációs játékok elemzése ❖ Szövegek elolvasása és feldolgozása ❖ Élmények felidézése ❖ Tanulmányi kirándulások termelő, illetve szolgáltató szervezetekben	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések bemutatása bábozással, vizuális megjelenítéssel, pantomimmal, szerepjátékkal ❖ Rajzolás (pl. folyamatábrák) ❖ Feladatlap ❖ Szóbeli beszámoló ❖ Verbális közlés ❖ Megbeszélés, beszélgetés	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések feltárása ❖ Különféle alkalmazások ❖ *Lásd még: Megjegyzések az értékeléshez*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a “sűrű leírás"
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintézis
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Társadalomismeret tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a termeléssel. Látogatások keretében szerezzenek élményeket és tapasztalatokat a termelés különböző formáiról, a termelési folyamat egyes munkatevékenységeiről. Tanulják meg elkülöníteni a nyersanyagot a késztermétől. Ismerjék meg a piac és a vásárlás alapfogalmait. Szerezzenek tapasztalatokat a különböző szolgáltatói tevékenységekről. Szerezzenek tapasztalatokat a piac működéséről is. Figyeljék meg a vásárlási szokások és a szükségletek közötti összefüggéseket, továbbá az eladás és kínálat, a keresleti ár és a valóságos ár közötti összefüggéseket. Ismerkedjenek meg a vásárlói és az eladói szerepekkel. Észleljék és értelmezzék a hiány és túlkínálat jelenségeit. Legyen lehetőségük az iskolai szervezet működésének, továbbá a különböző szervezeti szerepek, tevékenységek megfigyelésére és értelmezésére. Látogatások keretében ismerkedjenek a művelődési és az egészségügyi intézmények tevékenységével is. Tanulják meg értelmezni a közlekedés szerepét a mindennapi életben. Szerezzenek tapasztalatokat a rendőrség és tűzoltóság munkájáról. Mindezeken túl szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat lakóhelyük és országuk fontosabb jellegzetességeiről.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A TERMELÉS	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A TERMELÉS KÜLÖNBÖZŐ FORMÁIRÓL ÜZEMLÁTOGATÁSOK KERETÉBEN		
1.	*A nyersanyagok*	*A nyersanyagok felismerése és azonosítása az üzemlátogatások tapasztalatai alapján*	Felismeri legalább két-háromféle nyersanyagot a az üzemlátogatás keretében megfigyelt munkafolyamatban látottak közül.	Felismeri és meg tudja határozni a nyersanyag szerepét a megfigyelt munkafolyamatban.
2.	*A munkatevékenység*	*A munkatevékenységek felismerése és elemzése a termelés során*	Meg tudja nevezni az üzemlátogatás keretében megfigyelt munkafolyamat tevékenységeit.	Felismeri és meg tudja határozni a megfigyelt munkafolyamat egészében az adott tevékenységet.
3.	*A késztermékek*	*A késztermékek felismerése és elemzése (a minőségi és hibás termékek megkülönböztetése)*	Felismer és meg tud nevezni többféle késztermékeket.	Elemezni tudja a késztermékkel szemben támasztott követelményeket.
4.	*A termelés folyamata*	*A termelés folyamatának, az egyes munkatevékenységek egymásra következésének értelmezése a látogatások tapasztalatai alapján*	Felismeri és el tudja különíteni az üzemlátogatás keretében megfigyelt termelés folyamatában a nyersanyagot, a munkatevékenységet és a készterméket.	Értelmezni tudja a termelés folyamatában a nyersanyag, a munkatevékenység és késztermék közötti összefüggéseket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A PIAC ÉS A VÁSÁRLÁS	ISMERKEDÉS A PIAC ÉS A VÁSÁRLÁS ALAPFOGALMAIVAL LÁTOGATÁSOK KERETÉBEN		
1.	*A vásárlás és a kereslet*	*Vásárlási szokásaink és szükségleteink közötti kapcsolatok számbavétele, tapasztalatok felidézése*	Tud beszélni családja vásárlási szokásairól.	Értelmezni tudja a szükségletek és vásárlási szokások közötti kapcsolatot.
2.	*Az eladás és a kínálat*	*Az eladás és kínálat közötti kapcsolat felismerése tapasztalatok alapján*	Ismeri az eladás és kínálat fogalmait.	Értelmezni tudja az eladás és kínálat kölcsönös összefüggéseit.
3.	*A keresleti ár* és a valóságos ár	*A keresleti ár és valóságos ár közötti összefüggések megfigyelése*	Ismeri a keresleti ár és a valóságos ár fogalmait.	Értelmezni tudja a keresleti ár és valóságos ár közötti különbségek összefüggéseit.
4.	*Vásárló és eladó*	*Vásárlói és eladói szerepek értelmezése tapasztalatok és helyzetgyakorlatok segítségével*	Ismeri a vásárlói és az eladói szerepeket.	Értelmezni tudja a kölcsönös érdekeltségeket a vásárlói és eladói szerepek között.
5.	*Hiány és túlkínálat*	*A hiány és túlkínálat jelenségeinek értelmezése tapasztalatok segítségével*	Ismeri a hiány és a túlkínálat fogalmait.	Értelmezni tudja a hiány és túlkínálat közötti összefüggéseket.
6.	*Vásárlás*	*Vásárlási szokások értelmezése saját tapasztalatok és esetleírások segítségével*	Ismeri és el tudja mondani családja vásárlási szokásait.	Értelmezni tudja a különböző vásárlási szokásokat és azok összefüggéseit.
III.	A SZOLGÁLTATÁS	TAPASZTALATOK SZERZÉSE A KÜLÖNBÖZŐ SZOLGÁLTATÓI TEVÉKENYSÉGEKRŐL LÁTOGATÁSOK KERETÉBEN		
1.	*Az iskola*	*Az iskola működésének megfigyelése és a különböző szerepek értelmezése*	Fel tudja sorolni a különböző iskolai szerepeket és a fontosabb tevékenységeket.	Önállóan értelmezni tudja a különböző iskolai szerepeket, a szerepeknek megfelelő tevékenységeket, valamint azok jelentőségét.
2.	*A művelődési intézmények*	*Különböző művelődési intézmények tevékenységének megfigyelése és leírása látogatások, élmények alapján*	Fel tudja sorolni a látogatások tapasztalatai alapján egy művelődési intézmény főbb tevékenységeit.	Elemezni tudja és össze tudja hasonlítani a különböző művelődési intézmények tevékenységét, azok jelentőségét az ember kultúrájában.
3.	*Az egészségügyi intézmények*	*Egészségügy intézmények (orvosi rendelő, kórház stb.) munkájának megfigyelése és leírása látogatások, élmények alapján*	El tudja mondani egy egészségügyi intézmény fontosabb tevékenységeit.	Értelmezni tudja az egyes egészségügyi intézmények munkáját és azok jelentőségét az ember jelenlegi és későbbi életében.
4.	*A közlekedés*	*A közlekedés szerepének értelmezése a mindennapi életben*	Ismeri tágabb környezetének közlekedési viszonyait.	Értelmezni tudja a közlekedés mindennapi életben betöltött szerepét és a közlekedés esetleges hiányának következményeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A rendőrség és a tűzoltóság*	*A rendőrség és tűzoltóság munkájának megismerése tapasztalatok és esetleírások segítségével*	Fel tudja sorolni a rendőrség és tűzoltóság fontosabb tevékenységeit.	Értelmezni tudja a rendőrség és tűzoltóság munkáját vagy annak hiányát az emberek mindennapi életében.
IV.	A LAKÓHELY ÉS AZ ORSZÁG	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A LAKÓHELYRŐL ÉS AZ ORSZÁGRÓL		
1.	*A lakóhely szerepe, jelentősége, adatai (területe, lakossága, hagyománya, nevezetességei)*	*A lakóhely szerepének, jelentőségének tisztázása, adatainak egybegyűjtése*	El tudja mondani lakóhelyének fontosabb adatait.	Értelmezni tudja lakóhelye jelentőségét és szerepét a tágabb környezettel összefüggésben.
2.	*A lakóhely gazdasági, szolgáltatási kapcsolatai*	*A lakóhely különböző kapcsolatainak egybegyűjtése a látogatások tapasztalatainak segítségével*	Fel tudja sorolni lakóhelyének egy-két gazdasági és szolgáltatási kapcsolatát.	Önállóan értelmezni tudja a látogatások tapasztalatai alapján lakóhelyének kapcsolatait, ezek minőségét.
3.	*A megye és a megyeszékhely szerepe, jelentősége, főbb adatai (területe, lakossága, főbb szolgáltatásai, nevezetességei)*	*A megye és megyeszékhely jelentőségének, szerepének tisztázása, adatainak egybegyűjtése*	Fel tudja sorolni a megye és a megyeszékhely fontosabb adatait.	Ismeri és értelmezni tudja a megye és a megyeszékhely nevezetességeit, szolgáltatásait.
4.	*A főváros és az ország fontosabb adatai, nevezetességei*	*A főváros és az ország nevezetességeinek megismerése egyéni és közös tapasztalatok segítségével, főbb adatainak egybegyűjtése*	Fel tudja sorolni a főváros és az ország négy-öt fontosabb adatát és nevezetességét.	Önállóan értelmezni tudja a főváros és az ország nevezetességeinek jelentőségét.

Év végi követelmények

a) A termelő és szolgáltató szervezetekben kulturáltan viselkedik. Mondanivalóját pontosan fogalmazza meg (kérés, kérdezés, tudakozódás stb.).
b) Önállóan el tudja mondani a termelési folyamat elemeit (nyersanyag, tevékenység, késztermék), és felismeri azokat a meglátogatott termelő-szervezetekben (üzemben, gyárban).
c) A lakóhelyén el tudja különíteni a termelőszervezeteket (üzemet, gyárat) a szolgáltató-szervezetektől (fodrászat, üzlet). Meg tudja mondani, hogy mi a legfontosabb különbség köztük.
d) Szakszerűen meg tudja mondani, hogy mi a tanult szolgáltató- és termelőszervezetek feladata.
e) Eljátszott és valóságos vásárlási helyzetekben meg tudja nevezni a keresletet, a kínálatot, a felesleget és a hiányt. A közöttük lévő összefüggéseket el tudja mondani, le tudja olvasni grafikus modellről.
f) Ismeri lakóhelye, a megyeszékhely és a főváros fontosabb nevezetességeit, lakóhelye (szűkebb környezete) lényeges szolgáltatásait.
g) Rendszeresen hallgatja a híreket. A TV-ben, a rádióban, a napilapokban megpróbálja követni azokat a legfontosabb eseményeket, amelyek az országban történnek.
h) Évente többször is megy színházba, múzeumba, kiállításra, ha teheti.
i) Kiránduláson, kiállítás- vagy múzeumlátogatáson önállóan le tudja jegyezni a fontos adatokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Társadalomismeret tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Tanulják meg a tanulók a család szokásaival és mindennapjaival kapcsolatos élményeiket, tapasztalataikat, ismereteiket feldolgozni, rendszerezni. Tanulják meg a családi adatok számbavételét és a családi munkamegosztás, napirend megfigyelését, leírását. Ismerkedjenek meg a családi költségvetéssel. Példák alapján tanulják meg értelmezni a család jogait. Szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat a helyi társadalom működéséről, valamint a helyi önkormányzat, továbbá egy helyi társadalmi vagy politikai szervezet és vallási szervezet munkájáról. Tanulják meg számba venni a hátrányos helyzetben lévők gondjait, problémáit, azok megoldásának lehetőségeit. Szerezzenek ismereteket az állam és társadalom fontosabb jellegzetességeiről. Ismerkedjenek meg a helyi országgyűlési képviselő munkájával. Szerezzenek információkat az Országgyűlés, a kormány és a minisztériumok munkájáról.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A CSALÁD	A CSALÁD SZOKÁSAIVAL ÉS MINDENNAPJAIVAL KAPCSOLATOS ÉLMÉNYEK, TAPASZTALATOK, ISMERETEK FELDOLGOZÁSA		
1.	*Családi adatok; munkamegosztás, napirend a családban*	*Családi adatok számbavétele; a családi munkamegosztás és napirend megfigyelése és leírása*	Fel tudja sorolni a családi adatait, a családtagok munkamegosztását és napirendjük elemeit.	Önállóan értelmezni tudja a munkamegosztás és napirend fontosságát a családban.
2.	*A családi költségvetés*	*Családi költségvetés készítése és elemzése*	El tudja mondani saját családja költségvetésének fontosabb elemeit.	Elemezni tudja és össze tudja hasonlítani a különböző költségvetések eltérő elemeit.
3.	*A család jogai*	*A család jogainak megismerése és értelmezése példák segítségével*	Fel tudja sorolni a lényeges családi jogokat.	Értelmezni tudja a család jogait tetszőleges esettanulmányok kapcsán.
4.	*A család közös együttléte: kulturális és ünnepi szokások a családban*	*Kulturális és ünnepi szokások megismerése tapasztalatok és példák segítségével*	El tudja mondani saját családja kulturális és ünnepi tevékenységeit.	Értelmezni tudja a család kulturális és ünnepi szokásainak jelentőségét.
5.	*Nevelés, gondoskodás a családban*	*A nevelés és gondoskodás szerepének értelmezése tapasztalatok és példák segítségével*	Tudja, mit jelent a nevelés és a gondoskodás a családban.	Értelmezni tudja az ember életében a nevelés és a gondoskodás fontosságát és folyamatos jelenlétét.
II.	A HELYI TÁRSADALOM	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE LÁTOGATÁSOK KERETÉBEN A HELYI TÁRSADALOM MŰKÖDÉSÉRŐL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A helyi önkormányzat*	*A helyi önkormányzat munkájának tanulmányozása látogatások és egyéni tapasztalatok feldolgozásának segítségével (médiafigyelés, riport készítése az önkormányzat és a képviselőtestület tagjaival)*	Fel tudja sorolni a helyi önkormányzat fontosabb tevékenységeit.	Önállóan értelmezni tudja a helyi önkormányzatok munkáját, s be tudja mutatni a kérdéses jelenségeket.
2.	*Helyi társadalmi és politikai szervezetek*	*Egy helyi társadalmi és politikai szervezet (párt, egyesület, baráti kör stb.) tevékenységének tanulmányozása látogatási tapasztalatok feldolgozásával*	El tudja mondani a látogatások tapasztalata alapján egy szervezet fontosabb tevékenységeit.	Értelmezni tudja a szervezet helyi társadalomban betöltött szerepét.
3.	*Helyi vallási szervezet*	*Egy helyi vallási szervezet tevékenységének tanulmányozása látogatások és példák segítségével*	El tudja mondani a látogatások tapasztalatai alapján egy helyi vallási szervezet tevékenységét.	Értelmezni tudja egy helyi vallási szervezet működésének jelentőségét az emberek közösségi életében.
4.	*Szociális problémák (munkanélküliek, létminimum alatt élők, hajléktalanok, betegek)*	*A hátrányos helyzetben lévők gondjainak, problémáinak számbavétele, elemzése tapasztalatok és példák segítségével*	El tudja mondani, hogy mit jelent a létminimum, s hogy a környezetében milyen lehetőségek vannak a rászorultak, hajléktalanok segítésére.	Önállóan elemezni tudja a szociális problémák természetét.
III.	ÁLLAM ÉS TÁRSADALOM	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ÁLLAM ÉS TÁRSADALOM KAPCSOLATÁRÓL		
1.	*A helyi országgyűlési képviselő*	*A helyi országgyűlési képviselő munkájának megismerése különböző tapasztalatok segítségével (látogatás, riport, médiafigyelés)*	Meg tudja mondani a helyi országgyűlési képviselő nevét, fel tudja sorolni fontosabb tevékenységeit.	Önállóan fel tudja dolgozni a helyi országgyűlési képviselő munkájáról szerzett tapasztalatait.
2.	*Az Országgyűlés*	*Információk szerzése az Országgyűlés munkájáról a médiafigyelés tapasztalatainak felhasználásával*	El tudja mondani az Országgyűlés fontosabb tevékenységeit.	Értelmezni tudja az Országgyűlés munkáját önálló témafeldolgozás keretében.
3.	*A kormány és a minisztériumok*	*A kormány és a minisztériumok munkájának számbavétele, értelmezése dokumentumelemzések és médiafigyelések segítségével*	Meg tudja mondani a kormányfő, a kormány két-három tagjának, és legalább három minisztérium nevét, fel tudja sorolni fontosabb tevékenységeiket.	Értelmezni tudja önálló témafeldolgozás keretében a kormány és minisztériumok munkáját.
4.	*A köztársasági elnök*	*Információk szerzése a köztársasági elnök munkájáról*	Tudja a köztársasági elnök nevét és fontosabb tevékenységeit.	Önállóan értelmezni tudja a köztársasági elnök munkáját.

Év végi követelmények

a) Tud olyan leíró szöveget mondani, amely tartalmazza családja legfontosabb adatait, a családi költségvetés főbb tételeit és preferenciáit, családja kulturális szokásait, példákkal be tudja mutatni a családjában megnyilvánuló gondoskodás és nevelés jellemző vonásait.

b) Önállóan tud szöveget alkotni a lakóhelyén mutatkozó, a látogatások idején vagy máskor megismert vagy megtapasztalt szociális problémákról.

c) Adatok felidézésére képes a helyi önkormányzatról (a polgármester neve, az oktatással, a szociális ügyekkel foglalkozó képviselők neve, körzetük képviselőjének neve, lakhelye, a polgármesteri hivatal helye stb.). Ismertetni tud néhány problémát, amelyekkel a képviselőtestület aktuálisan foglalkozott.

d) Tudja lakóhelyének országgyűlési képviselőjének nevét. Tud az Országgyűlést éppen foglalkoztató ügyek közül néhányat felidézni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
EMBER
A TERMÉSZETBEN

MŰVELTSÉGI TERÜLET
TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Ember a természetben** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Ember a természetben* műveltségi területen belül a következő tantervet közöljük:

Természetismeret 1–4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TERMÉSZETISMERET

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–4. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Természetismeret* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* tanterve, a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Biológia* tanterv, az 5–6. és a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Földrajz*, továbbá a 7–8. évfolyam számára készült *Kémia* tanterv.)

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Természetismeret* tantárgyi kerettanterv az **Ember és természet** műveltségi terület **Természetismeret** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményeit lefedi.
A *Természetismeret* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelés*** és az ***EU és kultúra***, továbbá a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** és a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését.

A Természetismeret kerettanterv jellemzői

A *Természetismeret* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára. A kerettanterv szorgalmazza a *természetben való munkálkodást*, a *terepgyakorlatok* keretében való tanulást.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Természetismeret* kerettantervet tanítói vagy biológia-földrajz, biológia-kémia szakos tanári diplomával rendelkező, tereptani ismeretekben felkészült pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *természettudományi szaktanterem szerencsés adottság,* a *jól felszerelt biológia és kémia szertár* és *iskolakert* megléte viszont fontos feltétel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Természetismeret tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Ismeretszerzés, -feldolgozás és -alkalmazás

Legyenek képesek a tanulók a természet jelenségeit és folyamatait észrevenni és azokat megfigyelni. Tudjanak egyszerű megfigyeléseket végezni növényeken, állatokon és az emberen, illetve a természeti környezetben. Legyenek képesek anyagokat megfigyelni, megvizsgálni kísérleti körülmények között és a környezetükben. Ismerjék és tudják használni az e megfigyelésekhez, vizsgálatokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket. Tudjanak különböző jelenségeket összehasonlítani, csoportosítani. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat, szerzett információikat tudják megfogalmazni szóban és írásban. Ismerjék és használják helyesen a tanult szakkifejezéseket. Vegyék észre a valóság és annak képi ábrázolása közti kapcsolatot. Tudják a kevésbé bonyolult szöveges és képi információkat értelmezni. Tudjanak a térképen tájékozódni, egyszerű térképvázlatot készíteni. Tudjanak tájékozódni természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, atlaszokban. Értsék az életkoruknak megfelelő természettudományos ismeretterjesztő könyvek, cikkek, televízióműsorok, videofilmek információit. Legyenek képesek belátni, hogy környezetük állapota saját egészségükre is hatással van. Igényeljék az egészséges életkörülményeket. Ismereteik és tapasztalataik ébresszék rá őket, hogy felelősek a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért. Becsüljék meg környezetük értékeit, alakuljon ki pozitív attitűdjük a természeti környezet esztétikai és gazdasági értékei iránt.

Tájékozódás a környezet anyagairól

Vizsgálódások révén ismerjék a tanulók a környezetükben előforduló fontosabb – különböző szerveződési szintű – élő és élettelen anyagok néhány tulajdonságát. Legyenek tájékozott arról, hogy mely élelmiszerek fogyasztása szükséges az emberi szervezet egészséges fejlődéséhez. Tudják, hogy mely anyagok szennyezik a leggyakrabban a környezetet.

Tájékozódás a térben

Ismerjék a tanulók a világtájakat. Tudják megmutatni a világtájakat a terepen és a térképen. Tudjanak tájékozódni a lakóhelyükön és annak környékén. Tudják olvasni a domborzati és a tematikus földrajzi térképet. Legyen képzetük a térkép és a valóság kapcsolatáról, értsék a térképen való ábrázolás korlátait. Legyen helyes képzetük a környezet elemeinek méretéről, a számszerűen kifejezhető adatok nagyságrendjéről. Tudják a tárgyak helyét, valamint a mozgásokat különböző nézőpontból jellemezni. Tudják a környezetükben előforduló tárgyak méretét saját testméretükhöz viszonyítani. Ismerjék a környezetükben előforduló növények és állatok elterjedési területét.

Tájékozódás az időben

Szerezzenek gyakorlatot a tanulók az idő mérésében és becslésében. Ismerjék a napszakok és az évszakok változását és a változások okát. Lássák be, hogy az idő múlásával az élőlények is változnak.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

Tudatosuljon a tanulókban, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelések, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Tudják, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket természettudományos könyvek, cikkek olvasása, televízió- és rádióműsorok, videofelvételek hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány – más tudományok mellett – meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában. Értékeljék, tiszteljék a természettudósok munkásságát, felfedezéseiket, kutatási eredményeiket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
1.	Természetismeret. 1–2. (Készülőben)
	Természetismeret munkafüzet. 1. (Készülőben)
	Zsolnai Józsefné: Emberismeret. 1.
2.	Természetismeret. 1–2. (Készülőben)
	Természetismeret munkafüzet. 2. (Készülőben)
	Zsolnai Józsefné: Emberismeret. 2.
3.	Halácsy Éva–Kiss Éva: Természetismeret. 3. (Átdolgozás alatt.)
	Zsolnai Józsefné: Emberismeret. 3.
4.	Kiss Albert: Természetismeret. 4. (Átdolgozás alatt.)
	Franyó István: Biológiai album I.
	Első atlaszom.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
1–2.	Természetismeret. Tantárgyi útmutató. 1–2. (Készülőben)
3–4.	Természetismeret. Tantárgyi útmutató. 3–4. (Készülőben)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Plakát terveztetése: "Védd a környezeted tisztaságát" címmel – tapasztalatszerzés: rendszeres megfigyelés, rajzos rögzítés ❖ Szövegfeldolgozás: képekkel, ábrákkal illusztrált rövid szövegek elolvasása, feldolgozása (lényegkiemelés, adatkeresés, vázlat- és táblázatkészítés) ❖ Kísérletezés: tanulói kísérlet, tanári demonstrációs kísérlet (megfigyelések, mérések, vizsgálatok, gondolkodtatás, a kísérletek leírása) ❖ Szövegalkotás: a megfigyelések, szerzett információk szóban történő megfogalmazása a tanult szakkifejezések használatával a tanult műfajokhoz igazodva ❖ Térképolvasás: a térképen való eligazodás, tájékozódás a térképjelek segítségével ❖ Önművelés: a szerzett ismeretek kiegészítése a ismeretterjesztő könyvek, és könyvtárhasználati ismeretek alkalmazása révén ❖ A periódusos rendszer használata (az elemek vegyjeleinek megállapítása) ❖ Televízióműsorok megtekintése: ismeretterjesztő filmek tartalmának feldolgozása kiscsoportos kommunikáció során ❖ Természettudományos ismeretterjesztő könyvek olvasása ❖ Séta a lakóhely környékén, tavaszi kertbe való látogatás, kirándulások (tágabb, szűkebb környezet megismerése) ❖ Helyes táplálkozási szokások kialakítása napirend, étrend készítése révén	❖ A szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldatása révén ❖ Műfajhoz igazodó szóbeli szövegalkotás a szövegek, kísérletek megértésének ellenőrzése érdekében ❖ Mérések, vizsgálatok, kísérletek elvégeztetése ❖ Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás megadott szempontok és jegyzet alapján ❖ Családlátogatás: a gyermek környezetének tanulmányozása (milyen állatok, növények környezetében él, megfelelően gondoskodik-e róluk?) ❖ Osztálykirándulások: becsüli-e a természet értékeit, törekszik-e az esztétikus természeti környezet megóvására, felelősséget érez-e a természet jövőjéért?	❖ Tanulói értékelés: önértékelés, diáktárs értékelése ❖ Tanítói értékelés: a teljesítményt megerősítő, korrigáló értékelés ❖ Témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat ❖ Zsűri értékelése: házi és iskolán kívüli versenyek

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A Természetismeret tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Az 1. osztályos természetismeret tanításának céljai: készségek, képességek kialakítása, a személyi jegyek formálása; a személyes fejlődés folyamatainak támogatása, a tudomány, az empirikus tudományos kutatás alapjainak bemutatása; a tudományok egymásra épülésének biztosítása; a megfigyelés, vizsgálat, mérés alaptevékenységek megismerése; ismeretterjesztő szövegek feldolgozási képességének kialakítása; a természet iránti felelősség tudatosítása.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	TERMÉSZETTUDOMÁNYOS MEGISMERÉS	TAPASZTALATOKON ALAPULÓ TUDOMÁNYOS MEGISMERÉSE A TERMÉSZETNEK		
1.	*Megfigyelés, vizsgálat, mérés, kísérletezés*	*A természettudományos megismerés alapjainak tevékenységalapú elsajátítása*		
1.1.	Megfigyelés, vizsgálat	Az élettelen anyagok, a növények, az állatok, az ember, a természeti jelenségek és kölcsönhatások megfigyelése, vizsgálata	A megfigyelések során végzett tevékenységeket és tapasztalatokat fel tudja idézni és sorolni	A megfigyelések során végzett tevékenységekről és a tapasztalatokról magyarázó szöveget tud alkotni
1.1.1.	Élettelen anyagok: Osztályteremben: víz, alkohol, tej, vaspor, kénpor jód, konyhasó, cukor Természetben: homok, agyag, kavics	Élettelen anyagok megfigyelése, mérése osztályteremben, természetben: szín, szag, halmazállapot, keménység, térfogat, súly	A tapasztalatokat csoportosítani tudja a megfigyelés szempontjai alapján	Szöveget tud alkotni a megfigyelések és a mérések tapasztalatiról
1.1.2.	Növények: Osztályteremben: bab, kukorica, napraforgó, búza, leggyakoribb szobanövények Természetben: hóvirág, lándzsás útifű, tavaszi tőzike, ibolya, pongyola pitypang	Növények megfigyelése és fejlődésének, vizsgálata osztályteremben, természetben: Csírázás, növekedés, mag, gyökér, szár, levél, virág és virágzat Növénygondozás és növénytermesztés	Felismeri és meg tudja nevezni a vizsgált növényeket és azok részeit Feladatot vállal a növénytermesztésben, növénygondozásban Szöveget tud alkotni a vállalt tevékenységekről	Magyarázószöveget tud alkotni a növények fejlődéséről, a növénytermesztésről
1.2.3.	Állatok: Osztályteremben (akváriumban, terráriumban, kalitkában): díszhalak, vízicsiga, hörcsög, ékszerteknős, papagáj Természetben: veréb, széncinege, feketerigó, kecskebéka, májusi cserebogár, földigiliszta, éti csiga, házimacska, házi kutya	Állatok megfigyelése és vizsgálata osztályteremben, természetben: Testfelépítés, táplálkozás, mozgás, életmód, élőhely, Állatgondozás, etetés	Felismeri és meg tudja nevezni a megfigyelt és a vizsgált állatokat Csoportosítani tudja a tulajdonságokat a megfigyelési szempontok szerint Feladatot vállal a növénytermesztésben, növénygondozásban Szöveget tud alkotni a vállalt tevékenységekről	Magyarázószöveget tud alkotni az állatok testfelépítéséről, táplálkozásáról, mozgásáról, életmódjáról, élőhelyéről az állatgondozás és etetés szükségességéről

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.4.	Az emberi test: Antropológiailag jellegzetes emberfajták Testtájak, csontok, izmok Belső szervek Érzékszervek	Az emberi test megfigyelés, mérése: Az emberfajták arcának, bőrszínének, testfelépítésének megfigyelése képen, filmen A diáktárs testtájainak, azok hosszának, kerületének mérése, arányainak megállapítása, rajzolása, színezése	Felismeri és meg tudja nevezni az emberfajtákat képről. Be tudja mutatni a diáktárs testi méreteit rajzának segítségével	Magyarázó szöveget tud alkotni az emberfajták testi jellemzőinek különbségéről. Leíró szöveget tud alkotni diáktársának testi jellemzőiről.
1.2.5.	A természeti jelenségek, kölcsönhatások: Osztályteremben: Olvadás, fagyás, párolgás, Oldódás, kristályosodás Málás, talajerózió	A természeti jelenségek, kölcsönhatások megfigyelése, kísérletezés: Olvadás- és fagyáspont mérése, a párolgás megfigyelése. Oldhatósági kísérletek végzése a megismert élettelen anyagokkal A víz és a szélmozgás hatásának megfigyelése a homokra és az agyagra	A tapasztalatai alapján fel tudja sorolni a mérési eredményeket és az elvégzett tevékenységeket és rajzot tud készíteni a megfigyeléseiről	Magyarázó szöveget tud alkotni a mérési eredményeiről és a megfigyeléseiről, tapasztalatairól
2.	*Ismeretterjesztő szövegek feldolgozása*	*Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása*		
2.1.	Élettelen anyagok: víz, alkohol, tej, vaspor, kénpor, jód, konyhasó, cukor, homok, agyag, kavics Növények: bab, kukorica, napraforgó, búza, leggyakoribb szobanövények, hóvirág, lándzsás útifű, tavaszi tőzike, ibolya, pongyola pitypang Állatok: díszhalak, vízicsiga, hörcsög, ékszerteknős, papagáj, házi veréb, széncinege, feketerigó, kecskebéka, májusi cserebogár, földigiliszta, éti csiga, házimacska, házi kutya Az emberi test: antropológiailag jellegzetes emberfajták testtájak, csontok, izmok, belső szervek, érzékszervek Természeti jelenségek, kölcsönhatások: olvadás, fagyás, párolgás, oldódás, kristályosodás málás, talajerózió	Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása: tankönyv, ismeretterjesztő újság, könyv	A megismert anyagok, élőlények jellemzőit ki tudja gyűjteni az ismeretterjesztő szövegekből A megismert természeti jelenségek leírásának legjellemzőbb fogalmait fel tudja sorolni és tudja értelmezni	A megismert anyagokról, élőlényekről leíró szöveget tud készíteni, a természeti jelenségekről, kölcsönhatásokról szóló szövegeket tudja értelmezni és össze tudja vetni a tapasztalataival.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Az ember egészsége	Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása: tankönyv, ismeretterjesztő újság, könyv		
2.2.1.	Életfolyamatok szabályozása	Idő és hely szerepe az életfolyamatok szabályozásában	Tudjon példát mondani az idő és a hely figyelembevételére	Indokolja általánosságban és az órán tárgyalt konkrét esetekben a szabályozás egyéni és közösségi szerepét.
2.2.2.	Kötődések, érzelmeink kifejezése, kortárskapcsolatok szerepe életünkben	Szülők, rokonok, tanárok szerepe életünkben. Érzelmeink helyzethez illeszkedő kifejezése. Megfelelő barátságok életünkben.	Tudjon példát mondani az ismert személyekhez kötődésre példát, értékelje a barátok szerepét a diákéletben.	Tudjon indoklással különbséget tenni a többi emberhez való kapcsolatában és érzelmei kifejezésében.
2.2.3.	Tisztálkodás: tisztálkodási eszközök tisztálkodási szokások	Higiéniai alapismeretek	Helyes ismeretei vannak az egészséget szolgáló higiénés szokásokról. Indokolni tudja a tisztálkodás szükségességét.	Érti és indokolni tudja a tanult higiénés eljárásokat Magyarázó szöveget tud alkotni a tisztálkodás szükségességéről és módjairól.
2.2.4.	Önmagunk ápolása. Mibenléte, mértéke, közösségi szerepe.	Beszélgetés a komfortérzésről, a közösségben való ápolt megjelenésről.	Tudja mi a komfortérzés, mit jelent az önápolás mértékletes gyakorlata és a mások iránti felelősség mire kötelez mindenkit.	Indokolja meg a közösségbeli szerepvállalás és az ápoltság közötti összefüggést. Tudjon leíró szöveget készíteni az az önápolással kapcsolatos felelősségről.
2.2.5.	A gyermek is lehet beteg. Néhány gyermekbetegség és gyakori sérülés. Gyermekbetegség: torokgyulladás, mandulagyulladás, nátha, influenza, rózsahimlő, bárányhimlő, fogszuvasodás Gyakori sérülések: horzsolás vágott- és szúrt sebek törés	Beszélgetés arról, hogy betegség lepheti meg a gyermeket. A gyermekbetegségek megismerése szövegfeldolgozással, személyes betegség elbeszélésével, beszélgetéssel a személyes életvitelről	Fel tud sorolni néhányat a leggyakoribb gyermekbetegségek közül	Leíró szöveget tud alkotni a tanult leggyakoribb betegségekről, sérülésekről.
II.	TERMÉSZETVÉDELEM	A TERMÉSZETVÉDELEM ALAPJAINAK MEGISMERÉSE, A SZEMÉLYES FELELŐSSÉG KIALAKÍTÁSA AZ ÉLŐLÉNYEKÉRT		
1.	*Gondozott növények védelme*	*A gondozott és szaporított növények védelme: Osztályteremben: A vizsgálandó növények és a szobanövények gondozása és védelme Iskolaudvarban Az iskolaudvar növényeinek gondozása és védelme*	*Fel tudja sorolni az osztályban és az iskolaudvaron végzett gondozói és védelmi feladatokat, tevékenységeket Aktív szerepet vállal a gondozásban és a védelemben*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a növényvédelem szükségességéről és tud érvelni a felelősség vállalása mellett. Irányító szerepet vállal a növényvédelemben.*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Gondozott állatok védelme*	*A gondozott és szaporított állatok védelme:* *Osztályteremben* *A vizsgálandó állatok és szaporulatának gondozása, védelme* *Iskolaudvaron* *Az állatok védelme, etetése, gondozása az iskolaudvaron*	*Fel tudja sorolni az osztályban és az iskolaudvaron végzett gondozói és védelmi feladatokat, tevékenységeket* *Aktív szerepet vállal a gondozásban és a védelemben*	*Magyarázó szöveget tud alkotni az állatvédelem szükségességéről és tud érvelni a felelősség vállalása mellett. Irányító szerepet vállal az állatvédelemben.*
3.	*Az élőlények környezetének védelme*	*Az élőlények környezetének védelme:* *Osztályteremben* *Élősarok kialakítása, gondozása, tisztítása, védelme* *Iskolaudvaron* *Az iskola zöld foltjainak védelme, gondozása, bővítése*	*Meg tudja nevezni az élőlények környezetének védelme érdekében végzett tevékenységet* *Aktív szerepet vállal a védelemben és leíró szöveget tud alkotni arról*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a környezetvédelem szükségességéről és tud érvelni a felelősség vállalása mellett. Irányító szerepet vállal az élőlények környezetének védelmében.*

Év végi követelmények

Tudjon a tanuló:

a) Egyszerű megfigyeléseket, méréseket és kísérleteket végrehajtani tanítói utasítások alapján.
b) Ismeretterjesztő szövegeket feldolgozni a tanító által megadott szempontsor alapján.
c) Leíró szöveget alkotni a tapasztalati megismeréséről jegyzetei, rajzai alapján.
d) Leíró szöveget alkotni a legfontosabb higiéniai szempontokról.
e) Szobanövényeket és osztályban tartható kisállatokat gondozni.
f) Felelősséget vállalni a rábízott élőlényekért és azok élőhelyéért.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Természetismeret tanulásának céljai a 2. évfolyamon

A 2. osztályos természetismeret tanításának céljai: készségek, képességek kialakítása, a személyi jegyek formálása; a személyes fejlődés támogatása, a tudomány, az empirikus tudományos kutatás alapjainak bemutatása; a tudományok egymásra épülésének biztosítása; a megfigyelés, vizsgálat, mérés alaptevékenységek megismerése; ismeretterjesztő szövegek feldolgozási képességének kialakítása; a természet iránti felelősség tudatosítása; a tanulók rendszerben, kölcsönhatásban, kapcsolatokban történő gondolkozásának elősegítése; a fizikai, kémiai és az életre vonatkozó tudásrendszerek alakítása.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MIMIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	TERMÉSZETTUDOMÁNYOS MEGISMERÉS	A TERMÉSZETODOMÁNYOS MEGISMERÉS BŐVÍTÉSE		
1.	Az anyagok vizsgálati- és az élőlények megfigyelési módszereinek bővítése	Elemek előállítása, anyagvizsgálat, élőlények megfigyelése tanítói utasítás és végrehajtási leírás alapján	Tanítói segítséggel tud elemeket előállítani, vizsgálni és élőlényeket megfigyelni	Önállóan, tanítói segítség nélkül tud elemeket előállítani, vizsgálni és élőlényeket megfigyelni
2.	Az élőlények természetben történő megfigyelési módszereinek bővítése	Növények, gombák, állatok megfigyelése a természetben: rajzkészítés, fényképezés	Tanítói segítséggel tud növényeket, gombákat, állatokat megfigyelni és rajzot készíteni, fényképezni	Önállóan, tanítói segítség nélkül tud növényeket, gombákat, állatokat megfigyelni és rajzot készíteni, fényképezni
II.	AZ ANYAG	AZ EGYSZERŰ ÉS AZ ÖSSZETETT ANYAGOK VIZSGÁLATA		
1.	*Egyszerű anyagok*	*A fémek és a nem fémek vizsgálata*		
1.1.	Fémek: vas, réz alumínium magnézium nátrium	A fémek tulajdonságainak vizsgálata: szín, halmazállapot, keménység, vízben oldhatóság, mágneses vonzás	Fel tudja sorolni a vizsgált fémek megismert tulajdonságait és azok alapján csoportosítani tudja azokat	Leíró szöveget tud alkotni a fémek tulajdonságairól és a tapasztalatairól
1.2.	Nem fémek oxigén hidrogén jód klór	Oxigén és hidrogén előállítása (a tanítónő által) A nem fémek tulajdonságainak vizsgálata: szín, halmazállapot, vízben és alkoholban való oldhatóság, szublimálás	Fel tudja sorolni a vizsgált nem fémek tulajdonságait és azok alapján csoportosítani tudja azokat	Leíró szöveget tud alkotni a nem fémek tulajdonságairól és a tapasztalatairól

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Összetett anyagok*	*Keverékek, oldatok készítése, a csapvíz vizsgálata*		
2.1.	Keverékek homok és vaspor jód és konyhasó	A homok és a vaspor keverékének szétválasztása mágnessel A jód és a konyhasó szétválasztása alkoholban való oldással	Keveréket tud készíteni és szét tudja azt választani Tudja jellemezni a keveréket alkotó anyagok tulajdonságait	Magyarázó szöveget tud alkotni a keverékek szétválasztásának megismert módjáról
2.2.	Víz csapvíz hűtővíz (ioncserélt víz)	A csapvíz és a hűtővíz vizsgálata bepárlással	Meg tudja fogalmazni a csapvíz és a hűtővíz közötti különbséget a tapasztalatai alapján	Magyarázó szöveget tud alkotni a csapvíz és a hűtővíz közti megismert különbségéről
2.3.	Oldatok cukros víz kálium-permanganát oldat jódtinktúra (alkoholban oldott jód)	Vizes oldatok készítése cukorból és kálium-permanganátból Alkoholos oldat készítése jódból	Tud oldatot készíteni tanári irányítással és rajzot tud készíteni a tapasztalatairól	Magyarázó szöveget tud alkotni az oldatkészítés tapasztalatairól
III.	AZ ÉLŐLÉNYEK RENDSZEREZÉSE	AZ ÉLŐLÉNYEK RENDSZEREZÉSÉNEK MEGISMERÉSE		
1.	Rendszertani kategóriák: ország törzs osztály faj	A rendszertani kategóriák megismerése szövegfeldolgozás alapján	Tudja felsorolni a rendszertani kategóriákat és értse a viszonyukat	Tudja értelmezni a rendszertani kategóriák szükségességét és azok kapcsolatát
1.1.	A növények rendszere virágtalan növények Mohák törzse seprűmoha Harasztok törzse erdei pajzsika virágos növények Nyitvatermők törzse közönséges lucfenyő Zárvatermők törzse csertölgy mezei zsálya	A növények rendszerezési alapjának megismerése a törzsek típusnövényeinek megfigyelése alapján: Kirándulás erdőben, ligetben, parkban, iskola környékén, iskolaudvarban Növények rajzolása, fényképezése, megfigyelése nagyítóval, szabad szemmel	Tudja felsorolni a növényi törzseket és tudjon mondani egy-egy példafajt A példafajok megfigyeléséről tudjon készíteni feljegyzést illetve vonalas rajzot	Tudja jellemezni a példafajokat és azokat helyezze el a rendszertani kategóriákban
1.2.	A valódi gombák csoportjai: Ehető gombák erdei csiperke nagy őzlábgomba Mérges gombák gyilkos galóca	A valódi gombák csoportjainak megismerése: A gombák megfigyelésével a természetben, az osztályteremben Valóságos gombán, képről, videofilmről	Tudja felsorolni a valódi gombák csoportjait és tudjon mondani egy-egy példafajt A példafajok megfigyeléséről tudjon készíteni feljegyzést illetve vonalas rajzot	Tudja jellemezni a példafajokat és azokat helyezze el a rendszertani kategóriákban
1.3.	Az állatok rendszere Gyűrűs férgek törzse: földi giliszta Ízeltlábúak törzse: koronás keresztes pók májusi cserebogár folyami rák Puhatestűek törzse: éti csiga, tavi kagyló Gerincesek törzse: Ponty, barna varangy, fürge gyík, fehér gólya, üregi nyúl	Az állatok rendszerezési alapjának megismerése a törzsek típusállatainak megfigyelése alapján: Kirándulás erdőben, ligetben, parkban, iskola környékén, iskolaudvarban Állatok rajzolása, fényképezése, megfigyelése nagyítóval, szabad szemmel	Tudja felsorolni az állatok törzseit és tudjon mondani egy-egy példafajt A példafajok megfigyeléséről tudjon készíteni feljegyzést illetve vonalas rajzot	Tudja jellemezni a példafajokat és azokat helyezze el a rendszertani kategóriákban

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	TERMÉSZETVÉDELEM	VÉDETT ÁLLATOK ÉS NÖVÉNYEKMEGISMERÉSE, VÉDELME		
1.	Védett növények Tarka nőszirom Kockás liliom	Védett növények megismerése, eszmei értékéről és pótolhatatlanságáról információgyűjtés	Fel tud sorolni néhány védett növényt és felismeri azt a természetes élőhelyén	Tudja értelmezni a növényvédelem szükségességét és az eszmei érték fogalmát
2.	Iskola környékén védett növény védelmének megszervezése	A növényvédelem lehetőségeinek megismerése: Plakátok, szórólapok készítése Növényvédő csoport alakítása és az élőhely védelmi akciójának szervezése	Aktívan részt vesz a növényvédelemben	Vezető szerepet vállal a növényvédelem szervezésekor
3.	Védett állatok Tarajos gőte Fehér gólya	Védett állatok megismerése, eszmei értékéről és pótolhatatlanságáról információgyűjtés	Fel tud sorolni néhány védett állatot és felismeri azt a természetes élőhelyén	Tudja értelmezni az állatvédelem szükségességét és az eszmei érték fogalmát
4.	Iskola környékén élő védett állat védelmének megszervezése	Az állatvédelem lehetőségeinek megismerése: Plakátok, szórólapok készítése Állatvédő csoport alakítása és az élőhely védelmi akciójának szervezése	Aktívan részt vesz az állatvédelemben	Vezető szerepet vállal az állatvédelem szervezésekor
5.	Egészség és környezet összefüggése: Bronfenbrenner ökológiai modelljének megfelelően.	Azon alapelv megismertetése, hogy a környezet hat az egészségre. Az ember a természet része.	Tudja grafikusan láttatni azt, hogy az emberre hat a környezet és az ember képes hatni környezetére.	Indokolja meg a grafikus bemutatást példák alkalmazásával.
6.	Tárgyak szállítása, személyes higiéné és a környezet tisztasága és rendje.	Szállítás, csomagolás, mosakodás és a környezetre gyakorolt hatások.	Illusztrálja az emberi takarékosság és az előrelátás szerepét.	Soroljon fel példákat, indokolja azokat az egyéni kényelem és a rend szempontjából.
IV.	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK OLVASÁSA	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK FELDOLGOZÁSA		
1.	A természettudományos megismerés: kísérletezés, élőlények megfigyelése Anyagvizsgálat: elemek előállítása, anyagok megfigyelése, oldatkészítés, bepárlás, szűrés Élőlények rendszerezése: rendszertani kategóriák, terepgyakorlat, élőlények felépítésének-, élőhelyének-, életmódjának megfigyelése Természetvédelem: növényvédelem, állatvédelem, az élőhely védelme	Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása: tankönyv, ismeretterjesztő újság, könyv	A természettudományos megismerésről-, az anyagvizsgálatról-, az élőlények rendszerezéséről-, a természetvédelemről szóló ismeretterjesztő szövegekből ki tudja gyűjteni a legfontosabb ismereteket és a legfontosabb fogalmakat tudja értelmezni	Magyarázó szöveget tud alkotni vázlatai segítségével a természettudományos megismerésről-, az anyagvizsgálatról-, az élőlények rendszerezéséről-, a természetvédelemről

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

Tudjon a tanuló:

a) A természettudományos megismerés alapjait, módszereit (anyagvizsgálat, oldás, szublimáltatás, bepárlás).
b) Rendszerező tevékenységek formáit elvégezni az élőlények testi jellemzői alapján (rajzairól, fényképeiről, feljegyzéseiről).
c) A védett növények és állatok védelmének fontosságát, eszmei értékének jelentőségét.
d) Végezzen természetvédelmi tevékenységet iskolájában és közvetlen környezetében levő természeti környezetben.
e) Érvelni az ésszerű takarékosság és az előrelátás fontosságát indokolva a környezet tisztasága és a személyes higiéné szempontjából.
f) Ismeretterjesztő szövegeket feldolgozni a tankönyvben, újságokban, gyermekfolyóiratokban és könyvekben, valamint arról szöveget alkotni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Természetismeret tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A 3. osztályos természetismeret tanításának céljai: készségek, képességek kialakítása, a személyi jegyek formálása; a személyes érés folyamatának támogatása, a tudomány, az empirikus tudományos kutatás alapjainak bemutatása; a tudományok egymásra épülésének biztosítása; a megfigyelés, vizsgálat, mérés alaptevékenységek megismerése; ismeretterjesztő szövegek feldolgozási képességének kialakítása; a természet iránti felelősség tudatosítása; a tanulók rendszerben, kölcsönhatásban, kapcsolatokban történő gondolkozásának elősegítése; a földrajzi, csillagászati, fizikai és kémiai tudásrendszerek alakítása; a természeti világkép formálása.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MIMIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	FÖLDRAJZI ISMERETEK	FÖLDRAJZI ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA TÉRKÉPOLVASÁSSAL, ÉS TEREPEN VALÓ TÁJÉKOZÓDÁSSAL, TÉRKÉPKÉSZÍTÉSSEL		
1.	*Térképolvasás a négy égtáj jelek a térképen a felszíni formák jelei tájékozódás Magyarország térképén irány, méretarány, becslés*	*Tájékozódás a térképen az égtájak, a jelek segítségével Magyarország térképén*	*Tud tájékozódni a térképen, felismeri a magyarországi felszíni formákat a jelek alapján*	*Tud tájékozódni a térképen leíró szöveget tud alkotni a magyarországi felszíni formák a jeleinek alapján*
2.	*Tájékozódás valóságos terepen iránytű használata térképkészítés objektumok jelölése a térképen az élőlények élőhelyeinek jelölése a térképen irány, méretarány, becslés*	*Térbeli tájékozódás terepen iránytű segítségével és térképkészítés*	*Tud tájékozódni terepen iránytű segítségével a tanítói segítséggel készült térkép segítségével*	*Önállóan tud tájékozódni terepen iránytű segítségével a saját készítésű térkép segítségével*
3.	*Felszíni formák és felszíni vizek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a felszíni formákról és a felszíni vizekről*		
3.1.	a síkságok	a síkságokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a síkságok felismerésének gyakorlása a valóságban, képen és térképjelek segítségével	Felismeri és meg tudja nevezni környezete felszíni formáit.	Tudja, mi a síkság. Felismeri és meg tudja nevezni a síkságot a valóságban, képen, a földgömbön és a térképen.
3.2.	a dombok	a dombokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a dombok felismerésének gyakorlása a valóságban, képen és térképjelek segítségével	Felismeri és meg tudja nevezni környezete felszíni formáit.	Tudja, mi a domb. Felismeri és meg tudja nevezni a dombot a valóságban, képen, a földgömbön és a térképen.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	a hegyek	a hegyekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a hegyek felismerésének gyakorlása a valóságban, képen és térképjelek segítségével	Felismeri és meg tudja nevezni környezete felszíni formáit.	Tudja, mi a hegy. Felismeri és meg tudja nevezni a hegyet a valóságban, képen, a földgömbön és a térképen.
3.4.	a felszíni vizek (az álló- és folyóvizek)	a felszíni vizekről (az álló- és a folyóvizekről) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az álló- és folyóvizek felismerésének gyakorlása a valóságban, képen és térképjelek segítségével	Felismeri és meg tudja nevezni környezete álló- és folyóvizeit.	Tudja, mi az állóvíz és a folyóvíz. Felismeri és meg tudja nevezni az állóvizet és a folyóvizet a valóságban, képen, a földgömbön és a térképen.
4.	*A lakóhely és környéke*	*Tájékozódás a lakóhelyi és a lakóhely környéki környezetben*		
4.1.	a lakóhely és környékének természetföldrajzi jellemzői (fekvés, felszín, időjárás, természetes növényzet, természetes állatvilág)	a lakóhely és környéke természetföldrajzi jellemzőinek számbavétele megfigyelések, mások megkérdezése, illetve helyi írott források elolvasása, feldolgozása révén	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni szűkebb lakóhelye természetföldrajzi jellemzőiről.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a lakóhelye és lakóhelye környéke természetföldrajzi jellemzőiről.
4.2.	a lakóhely és környékének nevezetes helyei	a lakóhely és környéke nevezetes helyeinek számbavétele a valóságban, képek, illetve térképvázlatok alapján	Szűkebb lakóhelyén útba tud igazítani idegeneket.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a lakóhelye és lakóhelye környéke nevezetes helyeiről.
5.	*Magyarország nagy tájai*	*Ismeretek tanulása Magyarország nagy tájairól*		
5.1.	az Alföld	az Alföldről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Alföldről szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; az Alföld helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az Alföldről.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján az Alföldről. Meg tudja mutatni az Alföldet Magyarország domborzati térképén.
5.2.	a Kisalföld	a Kisalföldről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Kisalföldről szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; a Kisalföld helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Kisalföldről.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján a Kisalföldről. Meg tudja mutatni a Kisalföldet Magyarország domborzati térképén.
5.3.	az Alpokalja	az Alpokaljáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Alpokaljáról szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; az Alpokalja helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az Alpokaljáról.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján az Alpokaljáról. Meg tudja mutatni az Alpokalját Magyarország domborzati térképén.
5.4.	a Dunántúli-dombság a Mecsekkel és a Villányi-hegységgel	a Dunántúli-dombságról, a Mecsekről és a Villányi-hegységről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a Dunántúli-dombságról, a Mecsekről és a Villányi-hegységről szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; a Dunántúli-dombság a Mecsek és a Villányi-hegység helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Dunántúli-dombságról.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján a Dunántúli-dombságról, a Mecsekről és a Villányi-hegységről. Meg tudja mutatni a Dunántúli-dombságot, a Mecseket és a Villányi-hegységet Magyarország domborzati térképén.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.5.	a Dunántúli-középhegység	a Dunántúli-középhegységről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Dunántúli-középhegységről szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; a Dunántúli-középhegység helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Dunántúli-középhegységről.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján a Dunántúli-középhegységről. Meg tudja mutatni a Dunántúli-középhegységet Magyarország domborzati térképén.
5.6.	az Északi-középhegység	az Északi-középhegységről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Északi-középhegységről szóló képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése; az Északi-középhegység helyének megkeresése Magyarország domborzati térképén	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az Északi-középhegységről.	Pontos leírást tud készíteni szóban és írásban a tanultak alapján az Északi-középhegységről. Meg tudja mutatni az Északi-középhegységet Magyarország domborzati térképén.
II.	CSILLAGÁSZATI ISMERETEK	CSILLAGÁSZATI ISMERETEK MEGISMERÉSE		
1.	*A diákok elképzelése az univerzumról*	*Vita az univerzumról alkotott elképzelésekről*	*Az univerzum kapcsán szöveget tud alkotni a saját elképzeléséről*	*Tud érvelni az univerzumról alkotott elképzelése mellett*
2.	*A Föld mozgása a Naphoz viszonyított helyzet a Holdhoz viszonyított helyzet*	*A Föld mozgásának modellezése síkban és térben szemléltető eszközökkel*	*Felismeri a modellen a Földet és annak mozgását*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a Föld mozgásáról a modell segítségével*
3.	*A Föld mint bolygó a földgömb tájékozódás a földgömbön kontinensek felszíni formák jelölése*	*A földgömbön való tájékozódás*	*Meg tudja mutatni a kontinenseket a földgömbön*	*Leíró szöveget tud alkotni a földgömb segítségével a kontinensekről és azok felszíni formáiról*
4.	*A Hold A Hold viszonya a Földhöz A Hold fázisai*	*A hold fázisainak és mozgásának megfigyelése és modellezése*	*Rajzot tud készíteni a Holdról a megfigyelései alapján*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a Hold képének változásáról*
5.	*Az idő mértékegysége óra nap hét hónap év évszakok*	*Az idő mértékegységének megismerése óra, naptár és az évszakok megfigyelésének segítségével*	*Naptár és óra segítségével meg tudja határozni az évet, hónapot, napot, órát*	*Számításokat tud végezni az idő mértékegységeivel, magyarázó szöveget tud alkotni a számolás menetéről*
III.	AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ANYAGAI	AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET ANYAGAINAK VIZSGÁLATA		
1.	*A szén, a barna kőszén és a fekete kőszén tulajdonságai*	*A grafit, szénrúd tulajdonságainak megfigyelése, tintával festett víz szűrése elemi szénen keresztül*	*A festett víz szűrésével kapcsolatos kísérletet a pedagógus közvetlen irányítása mellett el tudja végezni, el tudja mondani a vizsgálat tapasztalatait Felismeri a grafitot*	*Leíró szöveget tud alkotni a grafit, a barna kőszén és a fekete kőszén megismert tulajdonságairól. A festett víz szűrésével kapcsolatos kísérletet pontosan és fegyelmezetten el tudja végezni. Leíró szöveget képes alkotni a festett víz szűréséről.*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A bazalt tulajdonságai*	*A bazalt tulajdonságainak megfigyelése, vizsgálata, leírása*	*Fel tudja sorolni a bazalt megismert tulajdonságát. Felismeri a bazaltot.*	*A bazaltot – ha bemutatják neki – felismeri és meg tudja nevezni. Leíró szöveget tud alkotni a bazalt megismert tulajdonságairól.*
3.	*A homok tulajdonságai*	*A homok tulajdonságainak megfigyelése, vizsgálata, leírása*	*Fel tudja sorolni a homok vizsgálatának lépéseit és a homok tulajdonságait fel tudja sorolni. Felismeri a homokot.*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a homok megismert tulajdonságairól.*
4.	*A mészkő tulajdonságai*	*A mészoltás kísérleti kipróbálása; sósav cseppentése vízkőre és tojáshéjra, a kísérlet tapasztalatainak lejegyzése*	*Fel tudja sorolni a mészkő vizsgálatának lépéseit és a mészkő tulajdonságait fel tudja sorolni. Felismeri a mészkövet.*	*Magyarázó szöveget tud alkotni a mészkő megismert tulajdonságairól.*
5.	*Az egészség veszélyeztetése, a kockázatvállalás mibenléte*	*A természetben lévő veszélyes anyagok tudatosítása, a kockázatok természetének ismerete.*	*Tudjon felsorolni olyan anyagokat, amelyek veszélyesek az egészségre, mutasson rá azok ártalmasságára, az ártalmak kikerülésére.*	*Ismerje a tanult veszélyes anyagokat, és mutasson rá kezelésük kockázatos mivoltára, illetve ismerje a tárgyaltak szerint a helyes bánásmódot.*
5.1.	A bátorság és az ésszerűtlen kockázatvállalás	A bátorság helyes értelmezése, a kockázatvállalás szükségessége és elkerülésének lehetősége.	Tegyen különbséget a bátorság és a vakmerőség között.	Mutasson rá a bátorság néhány hősies példájára a tudomány történetében.
5.2.	A szakszerű segítésen kívül megjelenő beavatkozási szándék, pl. kuruzslás.	Szempontalakító megvitatása annak, hogy a szakszerű segítésen kívül megjelenő beavatkozási szándék veszélyekkel jár; pl. a kuruzslás veszélyei.	A szakmai tapasztalatok és nem szakmai tapasztalatok értéke közötti különbséget be tudja mutatni, arra tud példát mondani.	Indokolja hogy miért kisebb a szakmai ismeretek alkalmazásának veszélyességi foka, mint például kuruzslás gyakorlata. Mondjon példát a kuruzslásra és nevezze meg a helyette alkalmazott helyes eljárást.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK OLVASÁSA	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK FELDOLGOZÁSA		
1.	*Földrajzi ismeretek: térképhasználat, térbeli tájékozódás, felszíni formák, lakóhely és környéke, Magyarország nagy tájai* *Csillagászati ismeretek: elképzelések az univerzumról, a Föld mozgása, az idő mértékegysége* *Az élettelen természet anyagai: szén, bazalt, homok, mészkő*	*Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása: tankönyv, ismeretterjesztő újság, könyv*	*A megismert földrajzi-, csillagászati-, az élettelen anyagok legfontosabb ismereteit t ki tudja gyűjteni az ismeretterjesztő szövegekből* *A megismert földrajzi-, csillagászati-, az élettelen anyagok legfontosabb fogalmait fel tudja sorolni és tudja értelmezni*	*A megismert földrajzi-, csillagászati-, az élettelen anyagok ismereteiről értelmező szöveget tud alkotni*

Év végi követelmények

Tudjon a tanuló:

a) A térképolvasás alapjait az égtájak, és a térképjelek segítségével.
b) A vázlatos térképkészítés módját és igazodjon el a saját térképének segítségével a terepgyakorlat során.
c) Felismerni a felszíni formákat a valóságban a terepgyakorlat és kirándulások során.
d) Magyarország nagy tájainak helyét a térképen és tudja a legfontosabb jellemzőit.
e) Kifejteni a csillagrendszerről alkotott képét és legyen képes tájékozódni időben és térben egyaránt.
f) Vizsgálni a természet anyagait terepen és osztályteremben egyaránt, valamint a tapasztalatait rajzon, jegyzeten rögzíteni.
g) Tudja értelmezni saját életvitelében az ésszerűséget és a bátorságot. Helyes fogalma legyen a vakmerőségről és a kockázatvállalásról.
h) Feldolgozni az ismeretterjesztő szövegeket a tankönyvben, gyermekfolyóiratban, könyvben egyaránt a megadott szempontok alapján és arról szöveget alkotni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Természetismeret tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A 4. osztályos természetismeret tanításának céljai: készségek, képességek kialakítása, a személyi jegyek formálása; a személyes érés folyamatának támogatása, a tudomány, az empirikus tudományos kutatás alapjainak bemutatása; a tudományok egymásra épülésének biztosítása; a megfigyelés, vizsgálat, mérés alaptevékenységek megismerése; ismeretterjesztő szövegek feldolgozási képességének kialakítása; a természet iránti felelősség tudatosítása; a tanulók rendszerben, kölcsönhatásban, kapcsolatokban történő gondolkozásának elősegítése; a biológiai, fizikai, kémiai, technikai tudásrendszerek alakítása; a tudomány és a technika, valamint a társadalom fejlődésének kapcsolatát érintő meggyőzések formálása.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MIMIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	AZ EMBERI TEST	AZ EMBERI TEST FELÉPÍTÉSÉNEK ÉS MŰKÖDÉSÉNEK MEGISMERÉSE, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD		
1.	*Szervrendszerek*	*A szervrendszerek: mozgás-, légző-, emésztő-, szív és ér-, idegrendszer felépítésének és működésének megismerése*	*Tudja felsorolni a megismert szervrendszerek nevét és a működésének lényegét*	*Tudjon magyarázó szöveget alkotni a szervrendszerek működésének kapcsolatáról*
1.1.	Mozgás szervrendszer csontváz izmok egészséges mozgás, sport	A mozgás szervrendszer (csontváz, izmok) tanulmányozása a csontvázon és az emberi torzón A rendszeres mozgás szükségességének megismerése és a saját sportteljesítmény megfigyelése	Tudja megmutatni a csontvázon és az emberi torzón a mozgás szervrendszer részeit és azok helyét Tudja megfigyelni saját sportteljesítményének változását	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a mozgás szervrendszer felépítésének és működésének kapcsolatáról és a sportteljesítményének változásáról
1.2.	Légző szervrendszer a levegő útja a tüdő tiszta levegő, kirándulás	A légző szervrendszer (a levegő útja, a tüdő) tanulmányozása az emberi torzón A tiszta levegő fontosságának megismerése és kirándulási terv készítése és megvalósítása	Tudja megmutatni a légző szervrendszer részeit az emberi torzón és fogalmazza meg működésük lényegét Tudjon készíteni kirándulási tervet.	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a légző szervrendszer felépítésének és működésének kapcsolatáról és a rendszeres kirándulás szükségességéről
1.3.	Emésztő szervrendszer a táplálék útja az emésztés a fogszuvasodás, fogmosás	Az emésztő szervrendszer (a táplálék útja és az emésztő szervek) tanulmányozása emberi torzón. A fogszuvasodás folyamatának megismerése és a rendszeres fogmosás elsajátítása	Tudja megmutatni az emésztő szervrendszer részeit emberi torzón, és fogalmazza meg azok működési lényegét Tudja elmondani a fogszuvasodás folyamatát és sajátítsa el a rendszeres fogmosást	Tudjon magyarázó szöveget alkotni az emésztő szervrendszer felépítésének és működésének kapcsolatáról és a rendszeres fogápolás szükségességét

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Vizeletkiválasztó és nemi szervrendszer: vese húgyhólyag húgyvezeték nemi szervek A felfázás és a vesegyulladás	A vizeletkiválasztó és nemi szervrendszer (vese, húgyhólyag Húgyvezeték, nemi szervek) tanulmányozása az emberi torzón A felfázás, a vesegyulladás megismerése és az időjáráshoz megfelelő öltözködési szokás kialakítása	Tudja megmutatni a vizeletkiválasztó és nemi szervrendszer részeit és helyét az emberi torzón és fogalmazza meg működésük lényegét Tudjon az időjáráshoz megfelelően öltözködni	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a vizeletkiválasztó és nemi szervrendszer felépítésének és működésének kapcsolatáról és az időjárásnak megfelelő öltözködés szükségességéről
1.5.	Szív és érrendszer: szív érrendszer egészséges étrend, a hízás és a fogyókúra káros hatásai	A szív és érrendszer tanulmányozása emberi torzón. Az egészséges étrend- és a fogyókúra káros hatásainak megismerése Változatos étrend tervezése és a rendszeres táplálkozási szokás kialakítása	Tudja megmutatni a szív és érrendszer részeit és helyét az emberi torzón. Tudjon változatos étrendet tervezni és alakuljon ki a rendszeres étkezés szokása	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a szív és az érrendszer felépítésének és működésének kapcsolatáról, a rendszeres és változatos étrend szükségességéről
1.6.	Idegrendszer: agy gerincvelő idegi kimerülés, alváshiány	Az idegrendszer és az agy tanulmányozása emberi torzón. Az idegkimerülés megismerése és a szükséges alvásigény rendszeres kielégítési szokásának kialakítása alvásrenddel	Tudja megmutatni az idegrendszer és az agy helyét az emberi torzón. Tudja megfigyelni az alvásra fordított időt és alakuljon ki a rendszeres alvás szokása	Tudjon magyarázó szöveget alkotni az idegrendszer és az agy működéséről, a rendszeres és kellő időtartamú alvás szükségességéről
2.	*Az ember fejlődése: újszülött-csecsemő-, kisgyermek-, kölyök-, serdülő-, ifjú-, felnőtt-, öregkor, növekedés és fejlődés*	*Az ember növekedésének és fejlődésének megismerése feljegyzések, rajzok, fényképek tanulmányozásával*	*Tudja felsorolni az ember fejlődésének szakaszait és fogalmazza meg a szakaszok jellemzőit*	*Tudjon magyarázó szöveget alkotni az ember fejlődésének szakaszai közötti különbségekről és jellemzőiről*
II.	ÁLLAPOT-VÁLTOZÁSOK	AZ ÁLLAPOTVÁLTOZÁSOK MEGISMERÉSE		
1.	*Anyagi változás: égés (gyertya égetése) bomlás (oxigén előállítása)*	*Gyertya égetése és az oxigén előállítása melegítéssel kálium-permanganátból*	*Rajzot tud készíteni a tapasztalatiról és arról leíró szöveget tud alkotni*	*Értelmező szöveget tud alkotni a tapasztalatairól*
2.	*Energiaváltozás: felmelegedés lehűlés*	*A hőmérséklet változásának mérése a nátriumpasztilla vízben oldása vízben és a pétisó vízben oldása közben*	*Rajzot, grafikont tud készíteni a tapasztalatiról és arról leíró szöveget tud alkotni*	*A grafikonok összehasonlításával magyarázó szöveget tud alkotni*
3.	*Halmazállapot változás: olvadás fagyás párolgás szublimálás*	*A halmazállapot változásának megfigyelése viasz olvasztása, víz fagyasztása hűtőben, alkohol párologtatása, jód szublimálása közben*	*Rajzot tud készíteni a tapasztalatiról és arról összehasonlító szöveget tud alkotni*	*Értelmezni tudja a változásokat a tapasztalatai és a feljegyzései alapján*
4.	*Az élő állapot változása magtól a virágig petétől az ivarérett rovarig újszülött kortól az agg korig születés és halál*	*Az élő állapot változásának megfigyelése a növények fejlődése, a rovarok teljes átalakulása, az ember fejődésének megfigyelése közben*	*Rajzot tud készíteni a változások tapasztalatiról és arról leíró szöveget tud alkotni*	*Értelmező szöveget tud alkotni a tapasztalatairól, feljegyzéseiről*
III.	TECHNIKAI ESZKÖZÖK	TECHNIKAI ESZKÖZÖK BIZTONSÁGOS ÉS CÉLSZERŰ HASZNÁLATÁNAK MEGISMERÉSE, KIPRÓBÁLÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Háztartási eszközök konyhai eszközök elektromos gépek kézi szerszámok*	*A háztartási eszközök használati utasításainak olvasása, működésének megismerése és rendeltetésszerű biztonságos használatának kipróbálása tanítói irányítás mellett háztartási teremben*	*Rendeltetésének megfelelően és a biztonságos előírások betartása mellett tudja használni a megismert háztartási gépeket tanítói felügyelet mellett*	*Rendeltetésének megfelelően és a biztonságos előírások betartása mellett tudja önállóan használni a megismert háztartási gépeket*
2.	*Közlekedési eszközök, tömegközlekedési eszközök: vonat, autóbusz, repülő, hajó, metró, villamos egyéb közlekedési eszközök: személygépkocsi, kerékpár*	*A tömeg-, és személyi közlekedési eszközök biztonságos használatának megismerése, kirándulásokon való kipróbálása és KRESZ pályán történő gyakorlása*	*Biztonsággal tudjon közlekedni felnőtt kíséretében a közlekedési eszközökön*	*Biztonsággal tudjon közlekedni önállóan a közlekedési eszközökön*
3.	*Mezőgazdasági eszközök növénytermesztéshez – és állattenyésztéshez használt gépek: traktor, kombájn, vetőgép, szántógép, etetők, itatók, keltető, fejőgép*	*Mezőgazdasági eszközök és tartozékok típusainak, használati céljának megismerése, mezőgazdasági kiránduláson történő megtekintése*	*Tudjon leíró szöveget alkotni a mezőgazdasági eszközökről a mezőgazdasági kirándulásának tapasztalatai alapján*	*Tudjon magyarázó szöveget alkotni a mezőgazdasági eszközökről és annak használatáról a mezőgazdasági kirándulásának tapasztalatai alapján*
4.	*Kézműves eszközök: fa, fém, bőr, megmunkáló eszközök kézműves gépek: fonógép, korong, gyalupad*	*Kézműves eszközök típusainak megismerése, rendeltetésszerű és biztonságos működtetés elsajátítása és használatával munkadarabok létrehozása kézműves műhelyben*	*Tudja biztonsággal használni a megismert kézműves eszközöket tanítói felügyelet mellett*	*Önállóan tudja biztonsággal használni a megismert kézműves eszközöket*
IV.	EMBERI TULAJDONSÁGOK	SZEMÉLYES FEJLESZTÉS		
1.	*Érzelmi stabilitás, társaság kedvelése, nyitottság, együttműködés*	*Nyitottság a világ megismerésre, a közös tevékenység önálló értéke*	*Nyitottság és elzárkózás, egyedüli és közös tevékenység területeinek példákkal történő illusztrálása.*	*A tárgyalt jelenségek fogalmait helyesen különböztesse meg, a helyes magatartást egyéni és közösségi szempontból helyesen értékelje. Mutasson rá azok egészséget szolgáló szerepére.*
2.	*Lelkiismeretesség*	*A fegyelmezettség, a pontosság, a megbízhatóság és a rend szerepe személyes életvitelünkben.*	*A lelkiismeretesség fogalmát helyesen illusztrálja példákkal.*	*A lelkiismeretességet láttató példákat értékelje a fegyelmezettség, a pontosság, a rend szempontjából. Mutasson rá azok egészséget szolgáló szerepére.*
3.	*Sorsközösség, empátia, beteg segítése*	*Ismeretek a szolidaritásról, az empátiáról, a beteg ember segítéséről*	*Ismeri a tárgyalt fogalmakat és különbséget tud tenni a gondoskodás és a betegellátás között*	*Helyesen értelmezi a szolidaritás kötelezettségét, az empátia lehetőségét és a beteggondozást, dramatikus-szituációs játékban a tanult alapok szerint viselkedik. Adjon magyarázatot a követendő magatartáshoz.*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK OLVASÁSA	ISMERETTERJESZTŐ SZÖVEGEK FELDOLGOZÁSA		
1.	Az emberi test: szervrendszerek, mozgás-, légző-, emésztő-, vizeletkiválasztó és nemi-, szív és érrendszer-, idegrendszer, emberi egyedfejlődés Állapotváltozások: anyagi-, energia-, halmazállapot-, az élő állapot változása Technikai eszközök: háztartási-, közlekedési-, mezőgazdasági-, kézműves eszközök	Ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása: tankönyv, ismeretterjesztő folyóiratok, könyvek	Az emberi testről, az állapotváltozásokról, a technikai eszközökről szóló ismeretterjesztő szövegekből ki tudja gyűjteni a legfontosabb információkat és arról vázlatot tud készíteni tanítói segítséggel és arról szöveget tud alkotni	Önállóan fel tudja dolgozni az emberi testről, az állapotváltozásokról, a technikai eszközökről szóló ismeretterjesztő szövegeket, arról vázlatot tud készíteni és magyarázó szöveget tud róla alkotni.

Év végi követelmények

Tudjon, tudja a tanuló:

a) Az ember szervrendszereinek helyét és működésük lényegét.
b) Az egészséges életmód alapjait a szervrendszerekhez kapcsolódóan.
c) Az állapotváltozásokat megfigyelni, rajzon, grafikonon, feljegyzésben rögzíteni.
d) A technikai eszközök típusait biztonságosan, a rendeltetésének megfelelően használni.
e) Az emberi személy legfőbb tulajdonságait, szituációkban a segítés és a veszélyek csökkentése követelményeknek megfelelően tudatos viselkedését helyes értelmezze.
f) Az ismereterjesztő szövegeket feldolgozni és róluk szöveget alkotni a megadott szempontok alapján a tankönyvben, gyermekfolyóiratokban, könyvekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
MŰVÉSZETEK

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Művészetek** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára a *Művészetek* műveltségi területen belül a következő tantervet közöljük:

Ének-zene 1–4.
Vizuális kultúra 1–4.
✌**Néptánc 1–4.**
✌**Színjátszás 1–4.**
☺**Bábozás 1–4.**

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BÁBOZÁS

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Bábozás tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**C**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az KÉK *Bábozás* tantárgyi kerettanterve a NAT **Művészetek** műveltségi terület **Tánc és dráma** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *Bábjátékok*ra előírt követelményeket teljes mértékben lefedi. A *Bábozás* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül az ***Információs és kommunikációs kultúra***, a ***Hon- és népismeret***, valamint a ***Testi és lelki egészség*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti az ***EU és kultúra***, a ***Tanulás*** és a ***Környezeti nevelés*****,** illetve a ***Pályaorientáció*** közös követelményeinek teljesítését is.

A Bábozás kerettanterv jellemzői

A *Bábozás* kerettanterv sajátos, hatékony bábpedagógiai képességfejlesztő rendszerben tárgyalja, közvetíti a bábművészetet; mint a hazai és egyetemes kultúra részét. Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást; a játékosságot, a dramatizálást, a mozgás finomítását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességek fejlődését, a rögtönzésre való hajlam erősödését segíti a kerettanterv. A 4. évfolyamtól a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben – amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik – az önálló (és csoportos) alkotói tevékenység fejlesztésére tevődik a hangsúly. A *Bábozás* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a kerettantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – a bábozás foglalkozásokon való aktív részvétellel – bármely tanuló teljesíteni tudja.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Bábozás* kerettantervet *a tanulásra nyitott,* tanítói végzettséggel rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Javasolt a "C" *kategóriás bábos vagy színjátszói működési engedély.* Javasolt a kézműves tevékenységekben való jártasság, valamint az – óvónői illetve tanítói – főiskolai *speciális bábos szakkollégium* elvégzése. Kis létszámú (max. 12-15 fős) csoportban, dráma-, néptánc órával, kézműves tevékenységgel, vagy idegen nyelvvel bontva célszerű a bábozást tanítani. Tanítható a tárgy: osztott csoporttal, *átalakított esztétikus környezetben: pl. bábos sarokban, paraván felállításával kézműves* teremben (a szabadban is) stb.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Bábozás tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

A *bábjáték*, mint a színházművészethez tartozó művészeti ág eredetét tekintve egyidős az emberi szellem legősibb megnyilatkozásaival: a tánccal, énekkel. Mivel a megalkotott, életrekeltett új lény: a bábfigura megjelenése a kisgyermek számára mindenkor *csodát* jelent, a bábfigurával való bábozás pedig *önkifejező* játékká válik, e tevékenység *személyiségfejlesztő, képességfejlesztő* hatása igen nagy. A gesztikus kifejezés – amelynek jellemzői: a közvetettség, az antinaturalizmus, a bájos groteszkség – hozzájárulhat:

- a groteszk, antinaturalista világlátás,
- a generatív-kreatív szövegalkotás,
- a beszédtechnika,
- a mozgáskoordináció (test- és kézmozgás)
- a bábmozgatással való térérzékeltetés,
- a bábbal történő karakterábrázolás,
- a díszlettervezés és -készítés, valamint
- a bábkészítés képességének fejlesztéséhez.

A bábozás segíti a személyiség *játékszükségletének, reális énképének, önértéktudatának* kialakulását, és segíti az egyén *értékelő rendszerének* finomodását is. Szinte valamennyi *kommunikációs kód* tökélesedéséhez hozzájárulhat.

Célkitűzéseinket hűen tükrözi az a bábtananyag-rendszer, amely minden évfolyamon azonos blokkokban – főosztályokban – jelenik meg. Ezek a blokkok a következők:

I. A BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA,
II. A BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA,
III. A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA,
IV. A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA,
V. A BÁBELŐADÁS BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA.

Az életkoroknak megfelelő szükségletek, valamint az énkép, világkép alakításának lehetőségei szerinti *célkitűzéseink* – az általános irányelveken, célrendszeren kívül – a fejlesztendő személyiségdimenziók szempontjából az alábbiak szerint valósulhatnak meg:

➲ Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást, a játékosságot, a dramatizálást, a mozgás finomodását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességet, a rögtönzésre való hajlamot segítjük, ösztönözzük, fejlesztjük. Emellett a bábozás a szórakoztatás, a lelki egészség megőrzésének céljait is szolgálja.

➲ A 4. évfolyamtól – a kiskamaszkor és a valódi kamaszkor megjelenésekor – a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben – amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik – az önálló és csoportos alkotói tevékenységek segítése, fejlesztése a bábozás célja.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédletek , bábos kellékek

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1–4.		Granasztói Szilvia: Bábozás. Tantárgyi útmutató és feladatgyűjtemény. 1–4.
		Granasztói Szilvia–Magyari Beck Anna: Hüvelykujjam almafa
		A bábjáték vázlatos története (diasorozat)
		Kemény Henrik bábművész munkássága
		Tanítási program 1. ÉKP
		Feladatgyűjtemény 1. ÉKP
		bábparaván, kesztyűbáb-készlet, gyűszűbáb-készlet

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés minta alapján ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés utánzással ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés fantázia alapján ❖ A báb mint sajátos színpadi eszköz díszítésének gyakorlása ❖ Mozgásgyakorlatok: ritmikus mozgás, futás, ugrás zenére, versekre stb. ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása egyedül vagy társakkal ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása paraván mögött ❖ Páros vagy csoportos rögtönzések a jelenetalakítás gyakorlása érdekében ❖ A "bábos beszéd" tanulása: beszédgyakorlatok, helyesejtési gyakorlatok végzése ❖ Díszlethasználat, kellékhasználat, és az előadás együttes létrehozásának tanulása társakkal, paraván mögött ❖ Versek, dalok, mesék előadása egyedül különféle bábtípusokkal ❖ Bábjáték előadása közönségnek csoportosan ❖ Bábszínházlátogatás ❖ Előadások elemzése, értékelése	❖ Az egyes gyerekek bábkészítő munkájának megfigyelése a pedagógus által ❖ Az elkészült báb (kelék, díszlet) beválásának kipróbálása: bábozás során való alkalmazás révén ❖ Egyes gyerekek rövid produktumainak közös megtekintése ❖ Közös produkciókban való bábozás megtekintése ❖ Közönségnek szóló előadások szervezése ❖ Beszédgyakorlatokon nyújtott teljesítmény megfigyelése ❖ Memoriterek (versek, dalok, mesék, mindennapi szövegek) "felmondatása" ❖ A bábjátékról tanultak elsajátításának ellenőrzése az egyes gyerekek bábelőadások elemzésébe való bevonása révén	❖ A produktum társak által való értékelése szóban ❖ A produktum pedagógus által való elemző értékelése szóban ❖ Produktumok rangsorskálán való elhelyezése ❖ Produktumok zsűriztetése ❖ Produktumhoz követelményszint rendelése ("osztályozás") ❖ Szembesítés versenyeken való részvétel során a közönség tetszésnyilvánításával.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A Bábozás tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Egyszerű báb (tárgyjáték), sík-, bot-, gyűszűbáb készítése és használata révén alakuljon ki a tanulókban játékbátorság. Szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez. Ismerkedjenek meg népi gyermekjátékokkal, bábfigurákkal. A bábozás járuljon hozzá kommunikációs képességeik, kapcsolatteremtő és beszédképességük, testi és térbeli biztonságérzetük, tájékozódási képességük fejlesztéséhez.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS	BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA		
1.	*Síkbábok*	*Síkbábok készítése papírból, textilből, különféle technikával, elöl-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)*	Részt vesz a síkbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű síkbábot tud önállóan készíteni.
2.	*Fakanálbábok*	*Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, mesefigurák ábrázolásával*	Részt vesz a fakanálbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű fakanálbábot tud önállóan készíteni.
3.	*Rögtönzött bábok*	*Rögtönzött bábok készítése terményekből (kukoricacsutka, mákgubó, vadgesztenye stb.) tárgyakból, dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból*	Részt vesz a rögtönzött bábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű rögtönzött bábot tud önállóan készíteni.
4.	*Zacskóbábok*	*Zacskóbábok készítése, állatfiguráknál a jellegzetes szemek, szájak stb. jelölése*	Részt vesz a zacskóbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű zacskóbábot tud önállóan készíteni.
5.	*Kesztyűbábok*	*A kesztyűbábkészlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása*	Részt vesz a kesztyűbábok applikálásában, átöltöztetésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű kesztyűbábot tud önállóan applikálni, felöltöztetni.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	*Bábtartás*	*1. A helyes bábtartás tanulása*		
1.1.	magasságtartás	a magasságtartás gyakorlása: a fej fölé tartás levegőben szabadon, illetve a paravánon	Részt vesz a magasságtartási gyakorlatban.	Pontosan, hibátlanul tartja a bábot a feje fölött a levegőben, szabadon és a paravánon is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	közönséggel való kapcsolat	a közönség felé fordulás gyakorlása	Részt vesz a közönség felé fordulás gyakorlásában.	Hibátlanul végzi a közönség felé fordulást bábbal.
2.	*Bábtípusok mozgatása*	*A minden bábtípussal tanulható mozgatások gyakorlása*		
2.1.	lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok	lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése	Részt vesz a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzésében.	Hibátlanul végzi a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatokat.
2.2.	ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés bábbal	a ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlása bábbal	Részt vesz a bábbal való ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlásában.	Hibátlanul végzi a bábbal való ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlatait.
2.3.	bábmozgatás kötött zenére, dalra	kötött zenére, dalra történő bábmozgatás gyakorlása	Részt vesz a kötött zenére, dalra történő bábmozgatás gyakorlásában.	Hibátlanul végzi a kötött zenére, dalra történő bábmozgatást.
2.4.	improvizált bábmozgatás	improvizált bábmozgatás: rögtönzött mozgatások gyakorlása különféle helyzetekben	Részt vesz az improvizált bábmozgatásban.	Ügyesen improvizál bábbal különféle helyzetekben.
2.5.	kesztyűsbábok mozgatása	kesztyűsbábok mozgatása: a leülés, a felállás, a hajlás, a fekvés, a fordulás, a bólintás, a fejrázás stb. gyakorlása	Részt vesz a kesztyűsbábok mozgatásában.	Hibátlanul tud kesztyűbábot mozgatni.
2.6.	bábmozgatás összetett gyakorlatokban: etűdökben, kommunikációs helyzetgyakorlatokban	bábmozgatás gyakorlása összetett gyakorlatokban	Részt vesz az összetett bábmozgatási gyakorlatokban.	Ügyesen mozgatja a bábot a különféle etűdökben, kommunikációs helyzetgyakorlatokban.
2.7.	bábmozgatás és beszéd	a bábmozgatás és a beszéd összehangolásának gyakorlása	Részt vesz a bábmozgatás és a beszéd összehangolásának gyakorlásában.	Képes összehangolni a báb mozgását a beszéddel.
III.	A SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	*Artikulációs gyakorlatok*	*Artikulációs gyakorlatok végzése a beszéd jól érthetőségének érdekében szósorokon, nyelvtörőkkel, mondókákkal*	Részt vesz az artikulációs gyakorlatok végzésében.	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat.
2.	*Helyesejtési normáknak megfelelő vers- és mondókamondás*	*A helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlása együttesen és egyénileg emelt hangerővel*	Részt vesz a helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlásában.	A helyesejtési normáknak megfelelően, emelt hangerővel képes verset, mondókát mondani egyedül és csoportban is.
3.	*Improvizációs gyakorlatok*	*Improvizációs gyakorlatok végzése*		
3.1.	adott helyzetekhez kötött szöveg	adott helyzetekhez kötött szöveg választása és a helyzetnek megfelelő előadásának gyakorlása	Részt vesz az improvizációs gyakorlatok végzésében.	Adott helyzeteket képes bábbal előadni, a helyzetekhez kötött szöveget a báb mozgatásával összhangban mondani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	adott helyzethez rögtönzött párbeszédek	adott helyzethez párbeszédek rögtönzése egy vagy több társsal	Részt vesz az improvizációs gyakorlatok végzésében.	Ügyesen tud improvizálni adott helyzethez párbeszédet egy vagy több társsal, a báb mozgatásával összhangban.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	*Paravánhasználat*	*A paravánhasználat tanulása és a helyes bábtartás gyakorlása színpadi térben*	Képes a paraván mögött helyesen, megfelelő magasságban tartani a bábot.	Képes a paraván mögött helyesen, megfelelő magasságban tartani a bábot.
2.	*Díszlethasználat*	*Díszlethasználat gyakorlása alapelemek (ház, fa, folyó, hegy) alkalmazásával*	Részt vesz a díszlethasználat gyakorlásában.	Ötletes tudja használni a tanult díszleteket.
3.	*Bábu és díszlet viszonya, térkitöltés*	*Bábu és díszlet viszonyának érzékelése, a térkitöltés gyakorlása*	Részt vesz a térkitöltés gyakorlásában.	Képes odafigyelni arra, hogy bábuja mozgatása során kitöltse a teret.
4.	*Kellékhasználat*	*A kellékhasználat gyakorlása (bot, labda, stb. fogása, átadása bábbal)*	Részt vesz a kellékhasználat gyakorlásában.	Önálló használja a bábozás tanult kellékeit.
V.	BÁBELŐADÁSOK	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	Bábszínházlátogatás	Bábszínházlátogatás előkészítése; a viselkedési normák gyakorlása elsajátítása; az előadás megfigyelése (díszletelemek és mozgatásuk, bábok öltözete, hangja, mozgatása, események stb.)	A bábszínházban a tanult viselkedési normáknak megfelelően viselkedik.	Ismeri és betartja a bábszínház-látogatás normáit. Képes figyelemmel kísérni az előadást.
2.	Bábfilm és bábszínházi előadás	Bábfilm és bábszínházi előadás elemzése; a kedvenc szereplő lerajzolása; a legérdekesebb jelenet elmesélése, lerajzolása, eljátszása; egyik bábszereplő elkészítése; a szereplők felsorolása; a szereplők hangjának, mozgásának utánzása; a (teljes) cselekmény visszaadása felidézése képregény rajzolásával	Fel tudja idézni a látott bábfilm, bábelőadás fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	A látott bábfilm, bábelőadás eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

Év végi követelmények

Saját készítésű, kifejező bábjait beleéléssel mozgatja, társaival kommunikál, együttműködik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Bábozás tanulásának céljai a 2. évfolyamon

A különféle típusú egyszerű bábok elkészítése során fejlődjön a tanulók manuális készsége, esztétikai érzéke, fantáziája. A bábmozgatási gyakorlatok végzése járuljon hozzá test- és kézmozgásuk finomodásához, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez. A bábozás örömén, a játékos élményeken keresztül ismerkedjenek meg a bábszínpadi műfajjal. Váljanak képessé arra, hogy a kezükben tartott bábjukkal átéléssel fejezzék ki magukat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS	BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA		
1.	*Síkbábok*	*Síkbábok készítése papírból, textilből, különféle technikával, elől-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)*	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a síkbábot. A síkbábkészítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív síkbábot tud készíteni.
2.	*Fakanálbábok*	*Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, városi vagy falusi jelleggel, népviseletben: szoknya, blúz, ing, gatya, nadrág, kendő, kalap szabásmintája elkészítésének megtanulása*	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a fakanálbábot. A fakanálbáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív fakanálbábot tud készíteni.
3.	*Terménybábok*	*Terménybábok készítése kukoricacsutkából, csuhából, mákgubóból stb. tárgyakból (dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból)*	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a terménybábot. A terménybáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív terménybábot tud készíteni.
4.	*Zacskóbábok*	*Zacskóbábok készítése (nagyméretű zacskóból, kétoldalas ábrázolással)*	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a zacskóbábot. A zacskóbáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív zacskóbábot tud készíteni.
5.	*Minibábok*	*Az ujjrahúzható minibáb-készlet darabjainak átöltöztetése*	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a minibábot.	Ötletesen, dekoratívan fel tudja öltöztetni a minibábot.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Kesztyűbábok*	*A kesztyűbábkészlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása*	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a kesztyűbábot.	Ötletesen, dekoratívan át tudja öltöztetni a kesztyűbábot.
7.	*Botos- és kiszebábok*	*Botos és kiszebábok készítése (a néphagyomány szerint)*	Részt vesz a bábkészítésben.	Hagyományhű botos- és kiszebábot tud készíteni.
II.	MINDEN BÁBTÍPUSSAL VÉGEZHETŐ MOZGATÁSOK	MINDEN BÁBTÍPUSSAL VÉGEZHETŐ MOZGATÁSOK TANULÁSA		
1.	*Bevezető gyakorlatok; lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok*	*Lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése*	Egyre aktívabban képes részt venni a bevezető gyakorlatokban.	Pontosan és ügyesen tudja végezni a lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatokat.
2.	*Ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlása bábbal*	*A ritmikus járás, futás, táncolás, dőlés, ugrás, szökellés gyakorlása bábbal*	Aktívan képes részt venni a bevezető gyakorlatokban.	Pontosan és ügyesen tudja végezni a bábos bevezető gyakorlatokat.
3.	*Bábmozgatás kötött zenére, dalra*	*Bábmozgatás gyakorlása kötött zenére, dalra; rövid bábos jelenetek megjelenítése*	Rövid jelenet önállóan meg tud jeleníteni.	Képes a különféle típusú, karakterű bábok szerepjátékban való kifejező mozgatására. Jó ritmusérzék, jó dinamika fejeződik ki a játékában.
4.	*Magasságtartás; ritmikus járás; mozgáspróbák*	*A magasságtartás gyakorlása (fáradás, süllyedés kiküszöbölése); ritmikus járás egyénileg, párosával, csoportosan, osztottan (pl. fiúbábok és lánybábok máshogyan, külön mozognak); mozgáspróbák egymáshoz igazodva: szituációban (pl. nagyapó fát vág, nagyanyó főz, kisgyerek fut stb.)*	Részt vesz a magasságtartási, járási gyakorlatban, a közönség felé fordulás gyakorlásában.	Pontosan, hibátlanul tartja a bábot a feje fölött a levegőben, szabadon és a paravánon is. Hibátlanul végzi a közönség felé fordulást bábbal.
5.	*Karaktergyakorlatok*	*Karaktergyakorlatok végzése, kifejezőbb egyéni mozgások gyakorlása: öreg, fiatal, gyerek, férfi, nő, valamint jellemvonások szerinti mozgás: pl. gőgös, büszke, bánatos, összetört, vidám, élénk, elgondolkodó stb., figura ülve, állva, járás közben*	Egy-két – begyakorolt - jellegzetes karaktert kifejezően meg tud jeleníteni bábbal.	A tanult karaktereket kifejezően meg tudja jeleníteni bábbal.
6.	*Etűdök*	*Bábmozgatás etűdökben, kommunikációs gyakorlatokban*	Részt vesz a kommunikációs gyakorlatokban.	Ügyesen improvizál bábbal különféle helyzetekben.
7.	*Szerkesztett gyakorlatok, népmeserészletek, népszokások*	*Mindennapi életből vett szituáció bemutatása; népmeserészletek bemutatása; népszokások, jeles napok (kiszejárás, betlehemes bábtáncoltatásból vett jelenet) a néphagyománynak megfelelő stílusban*	Részt vesz népmeserészletek bábbal történő bemutatásában.	A betanult szerkesztett gyakorlatokat hibátlanul elő tudja adni bábbal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.	*Zenei kíséret, dal, éneklés a szerkesztett gyakorlatban, jelenetekben*	*Zenei kíséret, dal, éneklés beépítése a szerkesztett gyakorlatba, jelenetekbe*	Egy-egy betanult bábmozgást énekkel tud kísérni.	A betanult szerkesztett gyakorlatokat hibátlanul tudja énekkel kísérni, a bábot képes a zenei kíséret ritmusára mozgatni.
9.	*Mai mese, történet*	*Rövid mai mese, illetve történet cselekménycentrikus előadásának tanulása, befejezéssel, csattanóval, fő- és mellékszereplők karakterjátékával*	Részt vesz mai mese, történet bábbal történő bemutatásában.	A betanult mai mesét, történetet hibátlanul elő tudja adni bábbal.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	*Artikulációs gyakorlatok*	*Artikulációs gyakorlatok végzése a beszéd jól érthetőségének érdekében szósorokon, nyelvtörőkkel, mondókákkal*	Érthetően, kifejezően beszélteti bábjait.	Színpadi beszéde hatásos, kifejező.
2.	*Helyesejtés*	*A helyesejtési normáknak megfelelő versmondás, mondókamondás gyakorlása együttesen és egyénileg emelt hangerővel*	A begyakorolt mondókákat hibátlanul el tudja mondani bábbal.	Bábbal történő versmondása a helyesejtési normákhoz igazodik.
3.	*Improvizációs gyakorlatok*	*Improvizációs gyakorlatok végzése*		
3.1.	helyzetek rögtönzése	írásban adott helyzetekhez kötött szöveg választása és a helyzetnek megfelelő előadása	Törekszik a mozgatás és a beszéd összehangolására.	Törekszik a mozgatás és a beszéd összehangolására, a közönséggel való kapcsolattartásra.
3.2.	párbeszédek rögtönzése	írásban adott helyzethez párbeszédek rögtönzése egy vagy több társsal	Részt vesz párbeszédek rögtönzésében.	Írásban adott helyzethez párbeszédet képes rögtönözni egy vagy több társsal.
3.3.	monológok, dialógusok adott témára és kötetlenül	az improvizáció – kötetlen szövegmondás fejlesztése: párbeszéddel, váratlan (konfliktus) helyzettel, eseménnyel. Monológ és dialógus adott témára és fantáziából, kötetlenül stb. stb.	Próbálkozik a bábbal történő improvizálásra.	Adott témára vagy általa kitalált történethez ügyesen képes rögtönzést bemutatni bábbal.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	*Paravánhasználat*	*A térben való mozgás gyakorlása paravánhasználattal: érkezés, közeledés, távolodás, kiválás (csoportból), gyülekezés, tömörülés, vonulás, szétszóródás stb.*	Biztonságosan mozog a színpadi térben.	Biztonságosan mozog a színpadi térben.
2.	*Alapelemek használata*	*Alapelemek: ház, palota, erdő, fa, folyó, kút stb. felhasználtatása a történetben*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a bábok és a díszletelemek viszonya	a bábok egyéni és csoportos viszonyának tisztázása a díszletelemekhez	Segítséggel ki tud választani egy-két – a báb karakterének megfelelő – díszletelemet és kelléket.	Ki tudja választani a báb karakterének megfelelő díszletelemeket és kellékeket.
2.2.	speciális gyakorlatok	speciális gyakorlatok végzése: pl. épületbe ki-bemenés, ablakon kinézés, fára felmászás, fa mögé bújás, fűben leheveredés, vízben úszás stb.	Részt vesz a speciális gyakorlatok végzésében.	Ügyesen végzi a speciális gyakorlatokat bábbal.
3.	*Kellékhasználat*	*Kellékhasználat tanulása (bot, kancsó, labda stb. fogása, átadása bábbal); a kellékek alkalmazási körének bővítése*	Kellékhasználata megfelelő.	Ügyesen használja a megismert kellékeket.
V.	BÁBELŐADÁSOK	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA		
1.	*A bábszínház*	*Bábszínházlátogatás*		
1.1.	(a kirakat) – bábos vitrinek és a nézőtér; a színpad tere, kellékei; a színlap	(a kirakat) – bábos vitrinek és a nézőtér, a színpad terének, kellékeinek megnevezése, a színlap megfigyelése	Segítséggel meg tudja nevezni bábos vitrin, a nézőtér, a színpadi tér kellékeit.	Felismeri és meg tudja nevezni bábos vitrin, a nézőtér, a színpadi tér kellékeit.
1.2.	színpadi díszletek, bábok	a színpadi díszletek, bábok lehetőleg hátulról, belülről való megtekintése	Fel tudja sorolni a megtekintett színpadi téren látott díszleteket, bábokat.	Biztonságosan felismeri és meg tudja nevezni a megtekintett színpadi téren látott díszleteket, bábokat.
2.	*Bábműsor*	*Bábműsor megtekintése; feldolgozása, elemzése szóban, rajzban, megadott szempontok szerint*	A bábszínházban a tanult viselkedési normáknak megfelelően viselkedik. Fel tudja idézni a megtekintett bábelőadás fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	Ismeri és betartja a bábszínház-látogatás normáit. Képes figyelemmel kísérni az előadást. A megtekintett bábelőadás eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.
3.	*Bábfilm*	*Animációs technikájú bábfilm megtekintése, a figura ábrázolása; saját bábfilm-terv(vázlat) készítése*	Fel tudja idézni a látott bábfilm fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	A látott bábfilm eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

Év végi követelmények

a) Bábjai mívesek.
b) Játéka dinamikus.
c) Jól érzékeli a teret.
d) A közönséggel is kommunikál.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Bábozás tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A bábjátékos tevékenység végzése révén ismerkedjenek meg a tanulók e műfaj sajátosságaival. Önkifejező képességük fejlődjön tovább. Váljanak képessé életkoruknak megfelelő produkciók bemutatására. Tanuljanak meg önállóan igényes manuális munkát végezni, a különféle típusú bábokat karakteresen, esztétikusan megjeleníteni.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*Óriás síkbábok, textillel applikált dekoratív – színpadképes – síkbábok készítése*	*Ismétlés: válogatás az 1–2. évfolyam feladataiból; óriás síkbábok, valamint textillel applikált dekoratív – színpadképes – síkbábok készítése egységes, jellegzetes stílusban (pl. népi, modern, naiv, groteszk stb.); rögtönzött bábok készítése*	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében.	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében. Egy-egy technikát, bábfajtát alaposabban, behatóbban megismer.
2.	*Egyszerű marionettbáb mozgatása*	*Alapismeretek tanulása a marionettbáb lényegéről, mozgásáról; egyszerű doboz-marionett pálcás vagy egy-két szálas felső (zsinóros) mozgatásának gyakorlása*	Részt vesz az egyszerű marionettbáb mozgatásának gyakorlásában.	Ügyesen mozgatja az egyszerű doboz-marionettbábot.
3.	*Terménybáb, terménydíszlet*	*Terménybáb és terménydíszlet készítése a népismeret, néprajz foglalkozásokon szerzett ismeretek, tanult tevékenységek felhasználásával (pl. vesszőfonás, pókfonás stb.)*	Részt vesz a terménybáb és terménydíszlet készítésében.	Ötletes terménybábot és terménydíszt tud készíteni.
4.	*Csutka Rozi készítése keresztkötözéssel*	*Csutka Rozi készítésének gyakorlása önállóan, keresztkötözéssel (blúz, szoknya, kendő, kalap, ing ,nadrág stb. szabásmintájának önálló elkészítése)*	Mintakövetéssel el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötözéssel.	Önállóan el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötözéssel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Zacskóbáb-maszk*	*Zacskóbáb készítéshez egyszerű papír- és terménymaszkok készítése, nagy méretben (óriászacskóból)*	Mintakövetéssel papírmaszkot tud készíteni.	Önállóan képes kifejező zacskóbáb-maszkot készíteni.
6.	*Minibáb és kesztyűsbáb*	*Minibáb készítése egyszerű öltésekkel, vattatöméssel, kesztyűsbáb-készlet applikálása kiegészítő ruhadarabok szabásával-varrásával*	Mintakövetéssel minibábot tud készíteni.	Önállóan képes minibábot készíteni, kesztyűsbábra kiegészítő ruhadarabokat applikálni.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	*Lazító, improvizációs és kommunikációs mozgatási gyakorlatok*	*Lazító kar-, kéz- és ujjgyakorlatok végzése; bábmozgatás kötött zenére, dalra, valamint improvizálással; improvizáció zeneművekre, valamint különféle tárgyak, eszközök, felhasználásával, mozgatásával (pl. kendők, sapkák, sálak mozgatása, táncoltatása); bábmozgatás kommunikációs gyakorlatokban: kommunikációs- és illemhelyzetek eljátszása, elemzése; konfliktushelyzet és megoldásuk kifejezése mozgással, gesztusokkal (pl. verekedés, felnőtt-gyerek konfliktusa)*	Az egyszerű mozgatási gyakorlatokat önállóan el tudja végezni valamennyi bábfajtával. Részt vesz a helyzetgyakorlatokban.	Bábmozgatása dinamikus, kifejező az egyéni és a csoportos játékban egyaránt. Szerepjátéka, a helyzetgyakorlatokban nyújtott teljesítménye kifejező és hiteles.
III.	A SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	*Artikulációs gyakorlatok, a bábfigura karakterének megfelelő hangutánzás*	*Artikulációs gyakorlatok végzése a helyesejtési normáknak megfelelő vers- és mondókamondáshoz; improvizációs gyakorlatok: mesefigurák jellegzetes karaktereinek kifejezése hangutánzással, hangszínváltással stb.*	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat. Egy-két bábfigura karakterét képes kifejezni hangutánzással.	Hibátlanul végzi az artikulációs gyakorlatokat. A bábfigurák karakterét képes kifejezni hangutánzással.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA – BÁBDRAMATURGIA – BÁBELŐADÁS	SZÍNPADTECHNIKA – BÁBDRAMATURGIA – BÁBELŐADÁS		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Darabválasztás, -feldolgozás, munkaszerepek: (rendező/k/, látványtervező, kellékes, 1-2-3-as szereposztás, nyelvőr, hangtechnikus, krónikás), próbasorozatok, főpróba, előadás, elemzés*	*Darabválasztás (népmese, mai rövidebb mese, prózarészlet, verses mese); feldolgozás – dramatizálás mesélővel, mesélő nélkül, szereplők kijelölése, szimpátiacsoportok működtetése; munkaszerepek megismerése, gyakorlása; próbasorozatok: etűdök, jelenetek, drámai csúcspont, konfliktus, megoldás, befejezés a cselekmény főbb részei szerint; mozgáspróbák, szövegpróbák, hangpróbák, egyéni- és csoportmozgás gyakorlása stb.; főpróba, előadás; az előző fázisok és az előadás magnetofonos (videós) rögzítése, dokumentálás; elemzés, hatásvizsgálat, értékelés: a színpadi beszéd, mozgás, látvány, bábesztétika, beleélés, drámaiság hatásfoka szerint*	Részt vesz valamennyi munkaszerep gyakorlásában.	Bármelyik munkaszerep gyakorlásában aktívan részt vesz. Legalább egy munkaszerepben kiemelkedő teljesítményt nyújt.
V.	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA, ISMERKEDÉS A BÁBESZTÉTIKÁVAL ÉS A BÁBTÖRTÉNETTEL		
1.	*Bábelőadás feldolgozása*	*Látott bábelőadás részletes feldolgozása stílus, cselekmény, látvány, szcenikai szempontok szerint (milyen bábtechnikát alkalmaztak, melyek voltak a legfőbb technikai trükkök?); szerző, cím, szereposztás számbavétele, részletes tartalom leírása, lerajzolása; maketttkészítés a bábszínpadról, szereplőkről*	Élményszerű, rajzos beszámolót tud készíteni szóban a látott bábelőadásról.	Élményszerű, rajzos beszámolót tud készíteni szóban a látott bábelőadásról. El tudja készíteni a látott előadás főszereplőinek, díszleteinek makettjét.
2.	*Bábtörténeti szemelvények*	*Bábtörténeti diaképek, filmrészletek megtekintése, elemzése*	Két-három tanult bábtörténeti eseményt képek segítségével fel tud idézni.	Pontosan fel tudja idézni a tanult bábtörténeti eseményeket.
3.	*Találkozás bábművésszel*	*Hagyományőrző élő bábműsor megtekintése, illetve személyes találkozás, beszélgetés (interjú készítése) bábművésszel (pl. Kemény Henrikkel)*	Részt vesz hagyományőrző bábműsor megtekintésében.	Részt vesz hagyományőrző bábműsor megtekintésében. Bábművésszel történő találkozás során fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek a bábművész életútjához, munkásságához kapcsolódnak.

Év végi követelmények

a) Technikai tudása bővül.
b) Megismeri a bábdramaturgia jellemzőit.
c) Karakteresen mozgatja és beszélteti bábfiguráit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Bábozás tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók egyszerű sík-, bot- és gyűszűbábok önálló elkészítésére, mozgatására, tárgyjáték, improvizáció bemutatására. Tanuljanak meg rövid meséket, verseket egyénileg és csoportosan elmondani, bábbal dramatizálni, tanulják meg társaikat figyelmesen meghallgatni. Váljanak képessé szituációk elemzésére, paraván mögötti és paraván nélküli játék bemutatására. Fokozatosan szokjanak hozzá és tanuljanak meg alkalmazkodni a nyilvános szerepléshez.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*Egyszerű marionettbáb*	*Egyszerű marionettbáb elkészítése (dobozból, textillel bevont flakonból stb.); anatómiai ismeretek tanulása a báb karakterének meghatározása, testrészeinek elkészítése, összeállítása végett; a mozgatókereszt elkészítése, végtagok cérnázása*	Kis segítséggel egyszerű marionettbábot tud készíteni dobozból.	Egyéni dekoratív megoldással önállóan tud marionettbábot készíteni dobozból.
2.	*Díszlet és világítás*	*Díszlettervezés, díszletkészítés; világítási alapismeretek tanulása*	Kis segítséggel el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.
3.	*Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben*	*Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben (pl. óriáskönyv – lapozható – készítése mai svéd gyermekversekhez, az "Ami a szívedet nyomja" című kötet feldolgozásához: báb- és díszlettervek felnagyítása*	Kis segítséggel el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA		
1.	*Marionettbáb mozgatása*	*Marionettbáb mozgatásának gyakorlása: a súlypont megkeresése, karakter-meghatározás; a helyes járás megtanulása: lefelé, felfelé haladás, leülés, lehajlás, repülés stb.; kesztyűsbáb mozgatása zenére, dalra, versre, mondókára stb., improvizációk*	Egyszerű marionettbábot segítség nélkül tud mozgatni.	Egyszerű marionettbábot szakszerűen tud mozgatni. Egyéni mozgatási ötleteket képes bemutatni a bábjelenetekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Kesztyűsbáb mozgatása, karakterek, típusok, a tér kitöltése*	*A kesztyűsbáb (zsákból) helyes mozgatásának gyakorlása alapgyakorlatok: magasságtartás, a bábu tekintettartásának meghatározása; a járás gyakorlása: pl. a róka, macska vonagló járása, a mackó lassú, lomha járása, a mókus, nyúl ugráló járása stb., emberfiguráknál: járástípusok, járás változatos szituációban (reális élethelyzetben, mesehelyzetben); a leülés, a fordulás, az egyéni illetve csoportos mozgás gyakorlása; a tér kitöltése, érzékelése, mozgás a térben*	Egyszerű kesztyűsbábot segítség nélkül tud mozgatni.	Egyszerű kesztyűsbábot szakszerűen tud mozgatni. Egyéni mozgatási ötleteket képes bemutatni a bábjelenetekben.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	*Szituációs játékok, (élethelyzetek)*	*Szituációs játékban a kifejező beszéd gyakorlása párosával, illetve egyénileg; különféle témájú riportok készítése báb-riportalannyal; -hirdetővel, -bemondóval; vita-helyzet eljátszása kifejező hangváltással, hangerősséggel*	Bármely bábfajtát képes kifejezően megszólaltatni, megjeleníteni.	Képes rögtönözni, improvizálni valamennyi bábfajtával. Kötött és kötetlen szövegeket kifejezően tud elmondani színpadi szerepléskor, közönség előtt is.
2.	*Versmondási gyakorlatok*	*Versmondási gyakorlatok végzése (pl. mai svéd gyermekversekből az "Ami a szívedet nyomja" c. kötet alapján)*	Egy-két bábfajtával képes kifejezően verset mondani begyakorlás után.	Bármely bábfajtával képes a helyesejtési normákhoz igazodva, kifejezően verset mondani.
3.	*Improvizációs gyakorlatok (negatív attitűdök korrigálása)*	*Bábterápia alkalmazása a negatív attitűdök megelőzése, korrigálása végett; megtörtént élethelyzetek eljátszása, elemzése: projekciós játék bábbal, szerepmegfordítás, tükörjáték, korrekció, kontrolljáték*	Bármely bábfajtát képes kifejezően megszólaltatni, megjeleníteni.	Képes rögtönözni, improvizálni valamennyi bábfajtával.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA – BÁBDRAMATURGIA	SZÍNPADTECHNIKA – BÁBDRAMATURGIA TANULÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Darabválasztás; feldolgozás; munkaszerepek; próbák; videofelvétel; főpróba; előadás; elemzés*	*Darabválasztás (népmese, mai rövidebb mese, prózarészlet, verses mese, önálló, gyermekek által írt bábdara); feldolgozás: dramatizálás mesélővel vagy mesélő nélkül, szereplők kijelölése, szimpátiacsoportokban felelős (gyermek) rendezővel; munkaszerepek tanulása (rendező(k), látványtervező, kellékes, 1-2-3-as szereposztás, nyelvőr, hangtechnikus, krónikás, bemondó, plakáttervező stb.); próbasorozatok: etűdök, jelenetek, drámai csúcspont, konfliktus, megoldás, befejezés a cselekmény főbb részei szerint; mozgáspróbák, szövegpróbák, hangpróbák: egyéni és csoportos bábmozgatás gyakorlása (a szereplők hangjának magnetofonos rögzítése, visszahallgatása, korrekciója); videofelvétel készítése a részpróbákról, visszanézés: hibák kijavítása; főpróba, előadás: az előadás magnetofonos (videós) rögzítése, dokumentálása; elemzés, hatásvizsgálat értékelése a színpadi beszéd, mozgás, látvány, bábesztétika, beleélés, drámaiság hatásfoka szerint*	Valamennyi bábos munkaszerep kipróbálásában részt vesz.	A bábos munkaszerepek betöltésén túl képes művészi teljesítményt nyújtani egy-egy jelenetben, munkaszerepben.
V.	BÁBELŐADÁSOK, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁSOK BEFOGADÁSA, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET		
1.	*Bábtörténet*	*A marionett játék, bábtechnika megismertetése, diáról (9. és 16. sz. diakép A bábjáték vázlatos története c. diasorból), képről, filmről, élőben*	A tanultak alapján ismertetni tudja a marionettjáték fejlődésének főbb csomópontjait.	Szabatos – képekkel, bábokkal illusztrált – ismertetést tud adni a marionettjáték történetéről.
2.	*Bábszínházlátogatás*	Bábszínházlátogatások, megfigyelések, elemzések megadott szempontok alapján: darabelemzés (dramaturg, rendező segítségével); a megtekintett darab, a látott bábfigurák stílusának meghatározása; a látott bábdarab utólagos hatásvizsgálata szóban, írásban, illetve bábos helyzetgyakorlatokban; saját, iskolai előadások elemzése a fenti szempontok alapján	El tudja mondani, hogy tetszett-e neki a látott bábelőadás és miért.	A megtekintett bábelőadásról a megadott szempontok alapján elemzést tud adni szóban.
3.	*Színpadi, szcenikai ismeretek*	*Szcenikai ismeretek tanulása, díszletek, automatizált mozgatása, süllyesztés stb. és világítási technikák megtekintése bábszínházban*	A látottak, tanultak alapján segítséggel ismertetni tudja a díszletek mozgatásának és a színpadi tér megvilágításának módjait.	A látottak, tanultak alapján önállóan képes ismertetni a díszletek mozgatásának és a színpadi tér megvilágításának módjait.
4.	*Műhelyek, színházi munkakörök*	*műhelylátogatások a bábszínházban (bábvarróműhely, díszletfestőműhely stb.); a színházi munkák – szakmák, munkakörök megismerése*	A látottak, tanultak alapján segítséggel ismertetni tudja a bábműhelyekben zajló főbb tevékenységeket.	A látottak, tanultak alapján önállóan képes ismertetni a bábműhelyekben zajló főbb tevékenységeket.

Év végi követelmények

a) A bábos munkaszerepeket tudatosan választja, alkalmazza.
b) Művészi teljesítményre is képes a bábszínpadon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉNEK-ZENE

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Ének-zene tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Ének-zene* kerettanterv a **Művészetek** műveltségi terület **Ének-zene** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv az Ének-zene műveltségi részterület követelményeinek és a NAT 2003 Ének-zene tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.
A kerettanterv lefedi a műveltségi részterületre előírt követelményeket. A NAT 2003-követelményeken felül követelményeket fogalmaz meg a *furulyázás* tanulására, valamint *zenetörténeti ismeretek* elsajátítására vonatkozóan is. Az *Ének-zene* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül eleget tesz a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek, mivel megismerteti a tanulókkal a magyarság népzenei örökségét, népdalkincsét. Ezen túl lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók tájékozottságot szerezzenek a magyar műzene-irodalom kiemelkedő személyiségeiről, alkotásairól. Segíti az ***Európai azonosságtudat és az egyetemes kultúra*** követelményeinek teljesítését, mivel az egyetemes (Európai és Európán túli) zeneművészet remekeit, alkotóit szintén bemutatja. Segíti továbbá a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését, azáltal, hogy valamennyi évfolyamon – az ének-zene tanulásán túl – a zeneművészet nyújtotta *önművelési* lehetőségeket kínálja fel a tanulóknak.

Az Ének-zene kerettanterv jellemzői

Az *Ének-zene* kerettanterv programja a *Kodály Zoltán* nevelési elvein alapuló gyakorlatot kívánja a leghatékonyabb mértékben megvalósítani. Ennek érdekében a kerettantervben szereplő főbb zenei tevékenységek: az *éneklés*, a *zenei írás-olvasás*, a *zenetörténeti ismeretek tanulása*, a *zenehallgatás* és a *furulyázás*. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *Ének-zene* kerettantervet énektanári diplomával rendelkező pedagógus (az 1–4. évfolyamon tanítói, ének-zenei szakkollégiumi végzettségű) eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. Az olyan *szaktanterem* megléte viszont nem hátrány, ahol az ének-zene tanítás segítéséhez rendelkezésre áll egy billentyűs hangszer (lehetőleg pianínó vagy zongora), kazettás magnetofon és CD-lejátszó, jó minőségű hangkazetta- és CD-lemezkészlettel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Ének-zene tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az Értékközvetítő és képességfejlesztő program művészeti-esztétikai műveltséget preferáló gazdag tantárgyi rendszerében fontos helyet foglal el a zenei nevelés. A gyerekek kisiskolás kortól tanulják és gyakorolják a sokféle zenei tevékenységet. A tantárgy programja osztálykeretben lehetővé teszi valamennyi tanuló számára a hangszeres tanulást is. Az *ének-zene* tantárgy sokféle, választékos tevékenységtanulási lehetőséget kínál fel a kisiskolások számára, akik – kedvező tanulási attitűddel, megfelelő pedagógiai segítéssel – magasabbrendű szükségleteket (zenei önkifejezés, önművelés) birtokába juthatnak.

Kodály Zoltán zenepedagógiai felfogásának értelmében a zenei nevelési folyamat, a zeni képességek fejlesztésének centrumában a tanulók kognitív és emocionális kultúrájának szintézisét elősegítő – *zenei élmény* áll. A zenei élmény alapját egyrészt a zeneművek megismerése, másrészt azok előadása, megszólaltatása (interpretálása) képezheti, kiegészülve az énekes vagy hangszeres (furulya) improvizáció lehetőségeivel. A zenehallgatás és a zenei ismeretek gyarapítása csak kiegészítő eszköz és módszer a zenei élményhez vezető úton, miként a kottaismeret és a (relatív) szolmizáció. Az egyéni és a közös éneklés, a hallásfejlesztés, a ritmus- és dinamikaérzék fejlesztése együttesen az interpretációs képességek szerves alkotórészeként jelenik meg. Az improvizáció a kreatív képességek sajátos megnyilvánulási formája.

Az *ének-zene* tantárgy programja a *Kodály Zoltán* nevelési elvein alapuló gyakorlatot kívánja a leghatékonyabb mértékben megvalósítani. Ennek érdekében a főbb zenei tevékenységek a tanórákon az alábbiak:

- éneklés, improvizáció
- zenei írás-olvasás,
- zenetörténeti ismeretek tanulása,
- zenehallgatás,
- furulyázás.

Az *ének-zene* tantárgy programja lehetőséget nyújt arra, hogy valamennyi zenei tevékenység végzése közben pozitív érzéseket éljenek át a tanulók, ezáltal a zene és zenélés számukra pozitív értékké válhat. *"A zenei nevelés sokoldalúan fejleszti a gyermek képességeit, nemcsak közvetlenül a zenei természetűeket, hanem koncentrációs készségét, beidegződéseit, érzésvilágát és szolgálja a testi nevelést is." (Kodály Zoltán)*

A magyar gyermek- és népdalkincs, a jeles napok dalai, a régmúlt századok történelmi énekei és hangszeres táncdallamai – integrálva a magyar néptánc tantárgy programjával – pozitívan erősíthetik a tanulóknak a magyarsághoz való kötődését. Mindemellett az *ének-zene* tantárgy programja lehetőséget nyújt a tanulók számára a magyar és egyetemes zeneművészet megismerésére a kezdeti időktől a jelen kor zenéjéig, továbbá a távoli kultúrák zenéjével való ismerkedésre is. Az emberi-erkölcsi értékek felmutatására, az emberi nagyság és teljesítmény tiszteletére nyújt példát az egyes zeneszerzők életútjának, munkásságának, művészetének megismerése. A zenehallgatás idejének – életkoronként eltérő – növelésével, a zeneművek elemzésével a zenéről való szakszerű kommunikáltatás segítségével megerősödhetnek a tanulók zenebefogadó, illetve hangversenylátogató attitűdjei.

A zenei jelrendszerek tanulását segíti a furulya mint dallamhangszer, ami szinte minden tanuló kedvelt taneszközévé válhat. A furulyázással összekapcsolt zenei (dallam, ritmika, forma, hangsor) ismeretek gazdaságos képességfejlesztést és viszonylag gyors eredményt, sikert, azaz zenei élményt jelenthetnek a tanulók számára. Az egyéni és közös hangszeres muzsikálás gyakorlásából a tanulók későbbi együttzenélése során két- és többszólamú kamarazenélés fejlődhet ki. Ilyen és hasonló teljesítményekkel bizonyíthatják a tanulók az elsajátított ismeretek alkalmazni tudását.

Az ember természetadta " hangszere" az énekhang; a közös éneklés legtermészetesebb formája a kórusének egy szólamban vagy több szólamban egyaránt. Ez erősítheti a tanulókban az összetartozás, az egymásrautaltság, a felelősség érzését és a közös munka örömét.

Kívánatos, hogy minden ÉKP-s iskolában – a fakultatív formában is – szóljon a kórusének, és jelenjék meg az iskola rendezvényein, az Éneklő Ifjúság hangversenyein. Ez a tanulóknak sikerélményt jelenthet, alakíthatja ízlésüket és értékvilágukat. Kodály Zoltán zenepedagógiai elvei a karéneklés különböző formáiban teljesülhetnek ki.

A kórusének műfaját, műnemét, műsorát, a kórusművek nehézségi fokát az adott éneklő közösség képességeinek és felkészültségének megfelelően szükséges megválasztani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-00155**	Ádám Jenő–Kodály Zoltán: Énekes könyv. 1.
2.	**NT-00255**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 2.
3.	**NT-00355**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 3.
4.	**NT-00455**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 4.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1-4.	**MÜ-10185**	Dévai János: Furulyaiskola I.
1-4.	**MÜ-10183**	Juhász Zoltán: Furulyaiskola II.
1-4.		Gyarmatiné Hegedűs Zsuzsa: Ének-zene. Tantárgyi útmutató. 1–4.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Gyermekdalok éneklése, gyakorlása ❖ Gyermekjáték-dalok éneklése és játszása ❖ Népdalkánonok éneklése ❖ Szólamok felismertetése, gyakorlása: egyszólam – kétszólam ❖ Ritmusgyakorlatok: ritmus – számolás – lépés, osztinato ❖ Relatív szolmizációs gyakorlatok ❖ A hangok, dallamok kézjeles gyakorlása, kézjeles játékok: tanár-tanuló relációjában ❖ Hangközök éneklésének gyakorlása- dalok, dallamok segítségével ❖ Zenei hangulatok és stíluselemek felismertetése ❖ Zenehallgatás, közös éneklés ❖ Furulyajáték	❖ Egyéni és közös éneklés – szöveggel, szöveg nélkül, szolmizálva ❖ Írásbeli házi feladat ❖ Iskolai feladat írásban: egyszerű dallamok írásos rögzítése hallás után ❖ Ritmusok írásos rögzítése	❖ Hagyományos osztályozás ❖ Elemző szóbeli minősítés ❖ Elemző írásos minősítés ❖ Analitikus pontozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Az éneklés és mozgásszükséglet kielégítésén túl váljanak képessé a tanulók a gyermek- és játékdalok egyenletes lüktetésű (járólépés, osztinátó) kísérésére. Ismerjék meg a pentaton hangok betű- és kézjelét. Tudjanak dalritmust hangoztatni, kapjanak késztetést dallam- és ritmus variálásokhoz. Kapjanak kedvet és segítséget a zene megfigyeléséhez, s a befogadói attitűd kialakításához. Ismerjék fel a gyermek-hangszíneket. Az aktív zenélési kedvet erősítő tevékenységgel, a furulyázással mélyítsék tovább a tanult dallami és ritmikai ismereteiket. Tanulják meg hangoztatni a tanult mondókákat a furulya egy azonos hangján, továbbá gyermekdalok könnyű dallamfordulatait. Egyidejűleg formálódjanak zenei képességeik, attitűdjeik, és bővüljenek önművelési lehetőségeik.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK NÉPDALOK	GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK, NÉPDALOK ÉNEKLÉSE			
1.	*Csön-csön gyűrű, Csíp-csíp csóka, Badacsonyi szőlőhegyen, Ándámdémusz, Kör, kör ki játszik? Ki játszik körbe? Mit játsszunk lányok? Vékony vászon lepedő, Pám-pám paripám, Bújj-bújj, zöld ág, Recse-recse pogácsa, Tekeredik a kígyó, Ne nézz hátra, Most jöttem Bécsből, Most viszik, most viszik, Kis kece lányom, Anyám, édesanyám, Kinyílt a rózsa, Gyertek lányok ligetre, A part alatt, Sándor napján, Körtéfa, körtéfa, Hej, tulipán, tulipán, Cifra palota, Elvesztettem páromat, Hajlik a meggyfa, Fehér liliomszál, Iglice, szívem, Esik az eső, Tivitovitács*	*gyermekdalok éneklése egyenletes ritmusosztinátó kíséretével; gyermekjátékdalok egyidejű játszása és éneklése; gyermekjátékokban az egyenletes járólépés és mozgás gyakorlása*	Részt tud venni legalább tíz gyermekdal és öt gyermekjátékdal előadásában.	Hibátlanul, tisztán el tudja énekelni a tanult gyermek- és gyermekjátékdalokat. A dalok éneklését egyenletes járólépéssel vagy egyenletes mozgásokkal tudja kísérni.	**ÖNI HON TANU**
II.	ZENEI ISMERETEK	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	*A zenei jelrendszer; dallami, ritmikai ismeretek*	*A zenei jelrendszer, dallami, ritmikai elemek tanulása ismert gyermekjátékdalok és gyermekdalok elemzésével*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	dallami elemek: a dó, ré, mi, szó, lá hangok neve, kézjele; a vonalrendszer; vonalelemek (vonal, vonalköz) a vonalrendszerben	a dó, ré, mi, szó, lá hangok nevének, kézjelének megismerése, megtanulása; a dó, ré, mi, szó, lá hangok éneklése, a relációk gyakorlása dallamkirakóval; a vonalrendszer megtanulása; a kottaírás előkészítése adott vonalelemek vonalrendszerbe történő rajzolásával	Ismeri a dó, ré, mi, szó, lá hangok nevét, kézjelét. Dallamkirakón el tudja helyezni a dó, re, mi, szó, lá, relációkat. Tudja társaival együtt énekelni kézjelről a dó, ré, mi, szó, lá hangokat.	Pontosan el tudja olvasni kézjelről, dallamkirakóról, kottáról a dó, ré, mi, szó, lá hangokat különböző relációkban. Dallamkirakón pontosan ki tudja rakni a dalmotívumokat a tanult hangokkal, és a ritmust is pontosan fel tudja tüntetni. Felismeri és meg tudja nevezni a vonalrendszer elemeit.	
1.2.	Dallamvariálás: bővített, szűkített dallamok; Dallambefejezés-variációk	a dallamvariálás tanulása: dallambővítés-szűkítés, azonos dallam többféle befejezése	Segítséggel képes egyszerű dallamot bővíteni.	Tud dallamot variálni bővítéssel, szűkítéssel. Képes dalbefejezést improvizálni.	
1.3.	Ritmikai elemek: a negyed- és nyolcad értékű hang neve, ritmusjele, kottajele; a negyed értékű szünet, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel; ütemfajták: a 2/4-es ütemfajták; a dalritmus és a mérőütés különbsége; ritmusvariálás: ritkítás, szaporítás, csere, ritmuskíséret; járás és egyéb mozgások páros ütemű énekre, zenére	negyed- és nyolcad értékű hang nevének, ritmusjelének, kottajelének, a jelek olvasásának gyakorlása; a negyed értékű szünet, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel írásának gyakorlása; a 2/4-es ütemfajták megfigyelése és önálló létrehozása; a dalritmus valamint a mérőütés megkülönböztetése; ritmusvariálás gyakorlása: ritkítás, szaporítás, csere, ritmuskíséret; járás és egyéb mozgások gyakorlása páros ütemű énekre, zenére	Hangoztatni tudja kis pontatlansággal a negyed- és nyolcad értékeket. Meg tudja különböztetni a dalritmust a mérőütéstől.	Meg tudja különböztetni a dalritmust és az osztinátót. Képes alkotni 2/4-es ütemfajtákat.	
III.	ZENEMŰVEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA			**EU HON MÁS**
1.	*Bartók Béla: Cipósütés, Házasodik a tücsök (Gyermekeknek I. 37.), Mese a kis légyről (Mikrokozmosz VI. 142.);* *Saint-Saens: Az állatok farsangja;* *Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi, Csúfolódó* *Prokofjev: Péter és a farkas;* *Zempléni László: Allegro ütőhangszerekre;* *Kodály Zoltán: Katalinka, Nagyszalontai köszöntő;* *Kurtág György: Játékok*	*A tanult gyermekdalok hangszeres, énekes feldolgozásainak meghallgatása; zeneműrészletek meghallgatása a hangszínhallás fejlesztése érdekében*	Felismeri a gyermek- és a női énekhangszíneket, továbbá a zongora, hegedű, fuvola, dob hangszínét.	Felismeri a meghallgatott zeneműveket, zeneműrészleteket. Meg tudja nevezni a szerzőjüket, a művek címét és a hallott hangszereket.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA		
1.	*Furulyatartás, -megszólaltatás; negyed és nyolcad ritmusértékek; dallamritmus, versek ritmusa; a szó-mi dalmotívumok (C"-A); a szó-lá-szó dallamfordulatú motívumok (szó-lá=a-h); dallam- és ritmusimprovizáció*	*A furulya tartásának, megszólaltatásának gyakorlása; negyed és nyolcad ritmusértékek hangoztatása ritmusjelről hallás után; dallamritmus továbbá versek ritmusának azonos hangon való hangoztatása; a szó-mi dalmotívumok (C"-A) játszása furulyán; a szó-lá-szó dallamfordulatú motívumok (szó-lá=a-h) játszásának gyakorlása; dallam- és ritmusimprovizáció a tanult ritmus- és dallamelemekkel*	Hangoztatni tudja furulyán a tanult dalmotívumok és gyermekdalok ritmusát.	Dallamritmust és mondókát tud hangoztatni a furulya egy azonos hangján. Furulyázni tud szó-mi és szó-lá motívumokat tartalmazó dallamokat.

Év végi követelmények

a) A tanuló tudjon 10-15 népi mondókát, gyerekdalt kifejezően énekelni emlékezetből.
b) Ismerje a tanult gyermekjátékokat, népszokásokat.
c) Tudjon együtt énekelni társaival szolmizációs kézjelekről (szó-mi, lá-szó-mi).
d) Tudja megkülönböztetni a vokális és a hangszeres hangszíneket.
e) Ismerje fel a tanult ritmusértékeket (negyed és szünetjele, páros nyolcad), az ütemvonalat, a záróvonalat, az ismétlőjelet.
f) Dallamritmust és mondókát tudjon hangoztatni a furulya egy azonos hangján, tudja furulyázni a szó-mi és a szó-lá motívumokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók a gyermek – és játékdalok egyidejű éneklésére és egyenletes lüktetésű kísérésére. Kapjanak késztetést a szép kifejező éneklés elsajátításához. Sajátítsák el a Himnusz énekléséhez és hallgatásához megfelelő illemszabályokat. Ismerjék meg a pentakord hangkészletű dalmotívumokat. Ismerjék fel és tanulják meg hangoztatni a színkópát a dalokban. Tanulják meg megkülönböztetni néhány hangszer hangszínét. Ismerjék fel hangzó zenéről a Himnuszt. Sajátítsák el a zenei abc néhány hangját abc-s betűjelről és kottából. Érezzenek késztetést a tanult gyermekdalok ritmusának, a megismert ritmusfajtáknak, továbbá egyszerű dalmotívumoknak az előadására.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK NÉPDALOK	GYERMEKDALOK, GYERMEKJÁTÉKDALOK, NÉPDALOK ÉNEKLÉSE			
1.	*Kácsa, kácsa Hej, pipirke, pipirke Új vár, fényes vár Zöld paradicsom János úr készül Harangoznak délre Egy boszorka van Este van már nyolc óra Harcsa van a vízben Hej Vargáné Két szál deszka Két szál pünkösd rózsa, Cickom, cickom, Láttál-e már valaha, Gólya, gólya, gilice, Kinyílt a rózsa, Sárga csikó, Szántottam gyöpöt, Szélről legeljetek, Komáromi kisleány, Már megjöttünk estére, Szegény legény vagyok én, Fut a kicsi kordé, Édesanyám rózsafája, Nád a házam teteje, A bundának nincs gallérja, Házasodik a tücsök, Úgy tetszik, hogy jó helyen, A szántói híres utca, Itt ül egy kis kosárban, Hull a szilva a fáról, Sej, haj fonóba (Weöres Sándor), Kis kertemben uborka, Föl, föl vitézek (Egressy) Himnusz (Erkel)*	*Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, népdalok megtanulása; gyermekdalok éneklésének gyakorlása egyenletes lüktetés kíséretével; gyermekjátékdalok egyidejű játszása és éneklése; az éneklést kísérő egyenletes járólépés gyakorlása körjátékokban; a dalok hangulatának megfelelő éneklés gyakorlása a Himnusz hallgatása, felismerése*	Részt tud venni tíz gyermekdal és öt gyermekjátékdal előadásában és a Himnusz közös éneklésében.	El tud énekelni pontosan minden tanult gyermekdalt. A Himnuszt pontosan el tudja énekelni. Minden tanult dalt pontos osztinátókísérettel is elő tud adni.	**ÖNI HON TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ZENEI ISMERETEK	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Dallam elemek*	*Dallam elemek tanulása*		
1. 1	Ré, alsó lá hangok neve, kézjele relatív hangrendszer; pentakord hangkészlet.	Ré, alsó lá hangok nevének, kézjelének megismerése, megtanulása a relációk gyakorlása; a dó pentakord hangsor tanulása	Ismeri a ré és alsó lá hangok nevét, kézjelét. Vonalrendszerben el tudja helyezni a tanult hangokat. Tud pentakord hangkészletű dallamot	Pontosan el tudja olvasni kézjelről, dallamkirakóról, kottáról a tanult hangokat, különböző relációkban. Kottába pontosan tudja másolni a tanult hangokból álló dalmotívumokat, és a ritmust is pontosan fel tudja tüntetni. A pentakord hangkészletű dallamot le
	a dó pentakord hangsor, a dó és lá pentakord hangkészletű dallammotívumok, dallamok, pentakord dallammotívumok	kézjelről, betűről, kottáról; dó és lá pentakord hangkészletű dallammotívumok, dallamok éneklése kézjelről, betűről, kottáról; pentakord dallammotívumok improvizálása; pentakord dallammotívumok lejegyzése vonalrendszerbe, tanári segítséggel	kézjelről és betűről énekelni kevés hibával.	tudja olvasni kézjelről, betűről és kottáról. Tud pentakord dallamimprovizációt énekelni. Le tud jegyezni kétütemes pentakord motívumot adott kezdőhangra.
1. 2	abszolút hangrendszer: a zenei abc	a zenei abc hangjainak (F-G-A-H-C"-D") tanulása, vonalrendszerbe írása, megnevezésének, felismerésének, olvasásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a vonalrendszerben az F-G-A-H-C"-D" hangok helyét és nevét.	Felismeri, meg tudja nevezni és le tudja jegyezni a zenei abc törzshangjait.
2.	*Ritmikai elemek*	*Ritmikai elemek tanulása*		
2.1	ritmusfajták: a félértékű hang, és szünete	a félértékű hang ritmusjelének megismerése, felismerése, írásának, hangoztatásának gyakorlása; félértékű szünet ritmusjelének megismerése, felismerése, írása	Hangoztatni tudja a félhangokat, dalban	Felismeri a félhangokat, le tudja jegyezni, és pontosan tudja hangoztatni
2. 2	formai elemek: a 4/4-es ütemfajták, ritmusimprovizáció	a 4/4-es ütemfajták megtanulása; ritmusmotívumok 4/4-es ütemekbe osztása; 4/4-es ütemek létrehozása, lejegyzése; ritmusimprovizáció a tanult ritmusképletek alkalmazásával	Ritmusmotívumokat kis hibázással be tud osztani 4/4-es ütemekbe.	Improvizálni tud 4/4-es ütemfajtákat a tanult ritmuselemek felhasználásával.
III.	ZENEMŰVEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA		**HON EU**
1.	*Erkel F.: Himnusz;* *Egressy B.: Klapka-induló;* *Vivaldi: A négy évszak – Tavasz;* *Daquin: Kakukk;* *Bartók B.: Gyermekeknek zongoradarabok, Hegedűduók, Paprikajancsi;* *Weiner L.: Róka-tánc;* *Kurtág Gy.: Játékok;* *Sáry L.: Kotyogó kő egy korsóban*	*Zeneműrészletek hallgatása a hangszínhallás fejlesztése érdekében;* *dallami, ritmikai elemek megfigyelése, elemzése zeneművek hallgatásával*	Felismeri hangzó zenéről a Himnuszt. Felismeri a hegedű, zongora, trombita és dob hangszínét.	Felismeri hangzó zenéről a Himnuszt. Meg tudja nevezni valamennyi hallgatott zeneműszerzőjét, címét és hangszerét. Évente ellátogat legalább két hangversenyre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA			
1.	*Furulyázásra javasolt dalok:* *Harcsa van a vízben (A-ról),* *Hej, tulipán (A-ról),* *Két szál deszka (A-ról),* *Kinyílt a rózsa (A-ról),* *Harangoznak (D-ről),* *Sándor napján (F-ről),* *Kis kece lányom (D-ről),* *Hajlik a meggy fa (A-ról),* *Zöld paradicsom (G-ről),* *Gyertek lányok (G-ről)*	*Dallami és ritmikai elemek tanulása furulyázással;* *gyermekdalok, népdalok furulyázásának gyakorlása;* *a zenei abc törzshangsorának furulyázása;* *népdalok furulyázása abc-s betűjelről és kottáról;* *ritmusképletek, dalritmusok hangoztatása azonos furulyahangon kottából, emlékezetből*	El tud játszani furulyán az F-G-A-C" hangkészletű dalmotívumokat. Hangoztatni tudja furulyán a tanult ritmusfajtákat.	Furulyázni tud nyolc-tíz dalmotívumot, gyermekdalt abc-s betűjelről, kottáról.	**ÖNI HON**

Év végi követelmények

a) A tanuló tudjon 20-25 népi mondókát, gyermekdalt kifejezően énekelni egyénileg és csoportosan – emlékezetből.
b) Tudjon együtt énekelni csoportos éneklésben, népi játékban.
c) Zenehallgatás folytán ismerje fel a vokális és a hangszeres hangszíneke, különböztesse meg a vonós és a fúvós hangszeres hangzását.
d) Saját nevét jelenítse meg improvizációval (ritmikailag, dallamilag).
e) Ismerje a vonalrendszert, tudjon dalritmust és a tanult pentaton és a pentacord relációkat olvasni és kottába írni – tanári segítséggel.
f) Ismerje fel és szólaltassa meg furulyán a tanult ritmusértékeket (negyed, negyed szünet, félérték és szünetjele, páros nyolcad).

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának a céljai a 3. évfolyamon

Tanulják meg előadni jó ritmusban és a dalok hangulatának megfelelő stílusban a magyar és más népek dalait a tanulók. Ismerjék meg a jelesnapokhoz fűződő népszokásokat. Tanulják meg tömören ismertetni azok lényegét. Szívesen vegyenek részt kánonok éneklésében. Ismerjék meg a zenei abc törzshangsorát (C '- C "). Ismerjék fel és tanulják meg hangoztatni az éles és nyújtott ritmust. Érezzenek késztetést különböző hangszerek megismerésére, a hangszercsoportok hangzásának felismerésére. Fejezzenek ki érdeklődését a hallott zenei részlet elemzésénél. Ismerjék fel a kisebb és nagyobb zenei egységeket (motívum, periódus). Ismerjék fel a zenei azonosság, hasonlóság, különbözőség, továbbá a témavariációk közötti eltéréseket. Ismerjék meg a gyermekkari hangzást. Váljanak képessé arra, hogy követni tudják a vezető szólam "útját" a kórusmű hallgatása során. Ismerjék fel az imitációt kórusművekben. Tanuljanak meg kottából egyszerű gyermek- és népdalokat furulyázni. Szívesen vegyenek részt könnyű népdalkánonok előadásában.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, JELES NAPOKHOZ FŰZŐDŐ DALAINK, MÁS NÉPEK GYERMEKDALAI, KÁNONOK	NÉPDALOK, JELES NAPOKHOZ FŰZŐDŐ DALAINK, MÁS NÉPEK GYERMEKDALAI, KÁNONOK ÉNEKLÉSE		
1.	*Népdalok:* *Két szál pünkösdrózsa, Kicsiny a hordócska, Aki szép lányt akar venni, Ha felmegyek a budai nagy hegyre, Hull a szilva a fáról, Virágos kenderem, S a te fejed akkora, A juhásznak, Kispiricsi falu végen, Tavaszi szél, Gábor Áron rézágyúja, Megyen már a hajnalcsillag, Jászkunsági gyerek vagyok, Összegyűltek, összegyűltek, A karádi faluvégen, Lányok ülnek a toronyban, Adott Isten szekeret, Este van már, csillag van az égen* *Kánonok, kétszólamú énekek:* *Kispiricsi faluvégen, Hétfő, kedd, Amikor a mutató nyolcon jár, Nézz csak a réten szél, Kodály Z.: A juhász, Szőnyi E.: Sárga csikó;* *Jeles napok népdalai:* *Luca, Luca, Adjon az Úristen, A hajnali harangszónak, Emlékezzél házigazda, Régi szokás ez a nap nálunk, A, a, a, a farsangi napokban, Talalaj, Talalaj Tök-Lőrinc, Szent Gergely doktornak, Ma van húsvét napja, Mi van ma, mi van ma, Magos a rutafa, Elvégeztük, elvégeztük az aratást.*	*Népdalok, jeles napok és népszokások dalainak stílusos, hangulatuknak megfelelő előadása;* *a jeles napok dalainak megtanulása* *európai és más földrészek gyermekdalai éneklésének gyakorlása az adott idegen nyelv helyes gyakorlásával;* *jellemző dallamfordulatok, ritmikai elemek pontos éneklésének gyakorlása;* *népdalkánonok éneklése*	Részt tud venni tizenöt népdal éneklésében.	Minden tanult népdalt, továbbá a jeles napok dalait pontosan és tisztán el tudja énekelni. Részt tud venni kánonok és kétszólamú dalok pontos éneklésében. A tanult dalokat felismeri valamely motívumukról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ZENEI ISMERETEK	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Dallam elemek*	*Dallam elemek tanulása*		
1.1.	a relatív hangrendszer: a pentaton hangkészletű dallamok pentachord hangkészletű dallamok	Pentaton, pentachord hangkészletű dallamok szolmizálása; ismert dallammotívumok utószolmizálása; pentaton pentachord dallam lejegyzése betűről vonalrendszerbe; dal felismerése valamely motívumról	Tud pentaton pentachord hangkészletű dalrészleteket kevés segítséggel kottából olvasni. Le tud jegyezni két-három ütem dalrészletet.	Tud kottából szolmizálni és abc-s névvel olvasni pentaton, pentachord dallamot. Le tud jegyezni négy-hat ütemnyi dallamot adott kezdőhangra.
1.2.	az abszolút hangrendszer: a zenei abc törzshangsora	a zenei abc törzshangsorának tanulása; hangok írása, olvasása vonalrendszerben C–C”-ig		
2.	*Ritmikai elemek*	*Ritmikai elemek tanulása*		
2.1.	a pontozott fél	a pontozott fél érték írásának, hangoztatásának és felismerésének gyakorlása	Felismeri és hangoztatni tudja az éles és nyújtott ritmust hallás után dalokban.	Felismeri. meg tudja nevezni és pontosan képes hangoztatni az éles, a nyújtott és a pontozott fél értékű ritmusmotívumokat.
2.2.	a pontozott negyed és ritmuskészletei	az éles- és nyújtott ritmus írásának, hangoztatásának, ritmusjelről, kottáról való és hangzás utáni felismerésének gyakorlása; szavak, nevek gyűjtése éles- és nyújtott ritmusra		
2.3.	a 4/4-es ütem, szinkópa, egész értékű hang és szünet jele, önálló nyolcad és szünet jele	a 4/4-es ütemfajták, szinkópa létrehozásának, hangoztatásának gyakorlása; szavak gyűjtése ritmusmotívumok 4/4-es ütemekbe osztása, egész értékű hang és szünet jelének, önálló nyolcad és szünet jelének írása, olvasása, hangoztatása		Létre tud hozni 4/4-es ütemfajtákat a tanult ritmuselemek felhasználásával.
III.	ZENEMŰVEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA		
1.	*Vokális és hangszeres zeneművek, zeneműrészletek; a zenei karakterábrázolás L. Mozart: Gyermekszimfónia C. Saint-Saens: Az állatok farsangja Ránki György: Pomádé király új ruhája L. Bernstein: Divertimento Szőnyi E.: A didergő király*	*A zenei karakterábrázolás megfigyelése, a hangszínhallás fejlesztését segítő zeneművek hallgatása, elemzése; gyermekkari népdalfeldolgozások hallgatása; a zenei karakterábrázolás megfigyelése, elemzése; a tempó és a dinamika fokozatainak megfigyelése; hangszínek felismerésének gyakorlása hangszeres művekben; a vokális és hangszeres zene kapcsolatának megfigyelése; a meseopera megismerése, részeinek megnevezése; a motívum és periódus felismerése hangzó zenében; az azonosság, hasonlóság és különbözőség felismerése; témavariációk felismerése*	Felismeri a szimfonikus zenekar hangszercsoportjait.	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni a szimfonikus zenekar hangszercsoportjait. Felismeri a hangzó zenében a motívum, valamint a periódus formai elemeket, továbbá az imitációt, a hasonlóságot és a különbözőséget. Évente ellátogat legalább két hangversenyre.

EU
HON
MÁS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Jeles napokhoz és népszokásokhoz fűződő gyermekkari művek* *Kodály Z.: Lengyel László, Villő, Gergely-járás, Pünkösdölő*	*Gyermek- és nőikari népdalfeldolgozások megismerése, elemzése;* *a gyermek- és nőikar hangzásának megfigyelése;* *szólamok felismerésének gyakorlása;* *az imitáció felismerése kórusművekben*	Felismeri és meg tudja nevezni a gyermekkar szólamait.	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni a gyermekkar szólamait.
IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA		
1.	*Gyermekdalok, népdalok, kánonok:* *A hajnali harangszónak (G-ről),* *Mi van ma (G-ről),* *Szegény legény (D-ről,* *Szántottam gyöpöt (G-ről),* *Láttál-e már (C-ről),* *János úr készül (D-ről),* *Cickom, cickom (C''-ről),* *Este van már, nyolc óra (F-ről),* *Esik eső, zúg a gát (C''-ről),* *Még azt mondják, nem illik (D-ről),* *karácsonyi dalok*	*Gyermekdalok, népdalok, kánonok furulyázása a tanult zenei elemek alkalmazásával:* *pentaton hangkészletű dalok furulyázása abc-s betűjelről, kottáról;* *a C-dúr hangsor hangjainak furulyázása abc-s betűjelről, kottáról;* *éles- és nyújtott ritmusmotívumok furulyázása népdalokban;* *egyszerű kánonok furulyázása*	Részt tud venni pentaton hangkészletű dalok furulyázásában.	Furulyázni tud nyolc-tíz népdalt, két-három kánont kottából és emlékezetből.

Év végi követelmények

a) A tanult népdalokat, jeles napok dalait tudja pontosan és tisztán énekelni. Egyénileg tudja elénekelni a Himnuszt.
b) Tudjon együtt énekelni kánonok és kétszólamú dalok pontos éneklésében.
c) Tudjon kottából szolmizálni és abc-s névvel olvasni pentaton dallamot.
d) Tudja alkalmazni a tanult tempójelzéseket és dinamikai jeleket.
e) Ismerje fel a ritmusképleteket kottaképről.
f) Ismerje fel a különböző kórustípusokat – hallás útján.
g) Hallás alapján tudja megnevezni a szimfonikus zenekar hangszercsoportjait.
h) Improvizáció: dallamkiegészítés, befejezés rögtönzése.
i) Tudjon furulyázni 8-10 népdalt és 2-3 kánont kottából.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Alakuljon ki az a szokásuk a tanulóknak, hogy az eddig tanult népdalokat tartalmi-hangulati szempontból rendszerezni tudják. Törekedjenek a különböző karakterű dalok stílusos előadására. Illemtudóan tudjanak részt venni a Szózat éneklésében. Tanuljanak meg kottát olvasni a relatív és abszolút hangrendszer segítségével. Ismerjék fel az ereszkedő, és visszatérő szerkezetű népdalformát. Tanuljanak meg rögtönözni zenei kérdést, és feleletet. Érezzék a páros és páratlan lüktetésű zene különbözőségét. Tanuljanak meg 3/4-es és 4/4-s ütemfajtákat alkotni és hangoztatni. Ismerjék fel és tanulják meg hangoztatni az éles és nyújtott ritmust. Ismerjék fel a női, a férfi- és vegyeskari hangzást, tanulják meg megnevezni a hangszínfajtákat. Tanulják meg tömören ismertetni Bartók és Kodály munkásságának jelentőségét. Tanuljanak meg a szakkifejezések használatával rövid elemzést adni a Háry-szvit részleteiről. Kapjanak késztetést iskolai és családi eseményeken való hangszeres szereplésre. Tanuljanak meg önállóan összeállítani műsort a tanult dalokból: gyermekdal, népdal, régi magyar táncdallamok.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, RÉGMÚLT SZÁZADOK MAGYAR TÖRTÉNELMI ÉNEKEI ÉS TÁNCDALLAMAI	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAINAK, RÉGMÚLT SZÁZADOK MAGYAR TÖRTÉNELMI ÉNEKEINEK ÉS TÁNCDALLAMAINAK ÉNEKLÉSE			
1.	*Népdalok, népszokások dalai;* *magyar történelmi énekek;* *ünnepek dalai;* *régi magyar táncdallamok;* *kánonok;* *dallamrögtönzése* *Béreslegény, Láttál-e valaha, Hol háltál az éjjel, Röpülj páva, Erdő mellett estvéledtem, Fut a bácsi ló után, Este jő szürkül bé, Gyújtottam gyertyát, Hopp, ide tisztán, Elment a két lány, A malomnak nincsen köve, Madárka, madárka, Erdő, erdő, erdő, A bárnai kertek alatt, Sej, Nagyabonyban, Ó, mely sok hal, Sej besoroztak, Szegény vagyok, Felszántom a császár udvarát, Tiszán innen, Dunán túl, Szegény vagyok, Hej igazítsad, Édes rózsám, Csínom Palkó, A jó lovas katonának, Kossuth Lajos azt izente, Kossuth Lajos táborában Himnusz*	*A dalok hangulatának, stílusának megfelelő előadásmód gyakorlása;* *tempo-guisto katona dalok éneklése;* *a Himnusz és a Szózat éneklésének tanulása;* *ungareszka dallamok megismerése;* *egyszerű népdalkánonok éneklése;* *zenei kérdés-felelet rögtönzések*	El tud énekelni társaival közösen tizenöt népdalt, történelmi éneket. Részt tud venni a Szózat Himnusz közös éneklésében.	Minden tanult dal pontosan és stílusosan el tud énekelni egyedül valamennyi versszakával együtt. Mintaszerűen részt tud venni a Szózat Himnusz közös éneklésében. Részt tud venni a tanult kánonok hibátlan éneklésében.	**ÖNI** **HON** **MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ZENEI JELRENDSZEREK, DALLAMI, FORMATANI ÉS RITMIKAI ISMERETEK	ZENEI JELRENDSZEREK, DALLAMI, FORMATANI ÉS RITMIKAI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Dallami ismeretek*	*Dallami ismeretek tanulása*		
1.1	hangsorok: a pentatónia; a dúr hangsor	pentaton hangsorok éneklésének gyakorlása; a pentaton hangkészlet felismerésének gyakorlása népdalokban; a dúr hangsor megtanulása; dúr hangkészletű dallammotívumok lejegyzése betű-kottáról vonalrendszerbe;	Felismeri és meg tudja nevezni a vonalrendszerben a zenei abc törzshangjait: C–C". Tud pentaton hangkészletű dalrészleteket kevés segítséggel kottáról olvasni. Le tud jegyezni két-három ütem dalrészletet	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni a vonalrendszerben a zenei abc törzshangjait: C–C". Tud kottáról szolmizálni pentaton dallamot. Le tud jegyezni 6-8 ütemnyi dallamot adott kezdőhangra.
1.2	hangközök: a kvint (t5); a kvárt (t4); az oktáv (t8)	a tiszta kvint hangköz tanulása kézjelről, betűről, kottáról; a tiszta kvárt hangköz éneklése kézjelről, betűről, kottáról; a tiszta oktáv hangköz éneklése kézjelről, betűről, kottáról	Meg tud nevezni t4, t5, t8 hangközöket betűről és kottáról.	A t4, t5 és t8 hangközöket le tudja jegyezni megadott alaphangra.
1.3	Dallamszerkezetek: a kvintváltó dallamszerkezet; a visszatérő dallamszerkezet	a kvintváltó dallamszerkezet megismerése, szolmizálása, felismerése népdalokban; a visszatérő dallamszerkezet felismerése olvasógyakorlatokban, népdalokban	Felismeri hangzó zenében a kvintváltó dallamszerkezetet. Felismeri kevés segítséggel a visszatérő dallamszerkezetű népdalokat.	Felismeri a kvintváltó dallamszerkezetet kottából és hangzó zenéből. Kvintválaszt tud rögtönözni szolmizálva. Felismeri hangzó zenéből a visszatérő dallamszerkezetet.
2.	*Formatani ismeretek*	*Zenei kérdés-felelet megfigyelése, felismerésének gyakorlása; zenei kérdés-felelet rögtönzött éneklése szolmizálva, szöveggel*	Segítséggel felismeri a zenei kérdés-feleletet egyszerű zeneművekben.	Felismeri a zenei kérdés-feleletet egyszerű zeneművekben.
3.	*Ritmikai ismeretek: váltakozó ütemű dalok ritmusa; 3/4-es és 4/4-es ütemek; dalritmus; ritmusmotívumok;nyújtott ritmus, éles ritmus pontozott félhang, pontozott nyolcad; ütemhangsúly*	*váltakozó ütemű dalok ritmusának hangoztatása; 3/4-es és 4/4-es ütemek létrehozása; dalritmus leírása diktálás alapján; ritmusmotívumok 3/4-es, 4/4-es ütemfajtákba osztása*	Be tudja osztani a 3/4-es és 4/4-es ütemekbe a leírt ritmusmotívumokat segítséggel.	A váltakozó ütemű dalok ritmusát pontosan tudja hangoztatni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ZENEMŰVEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA			
1.	*Vokális és hangszeres zeneművek, zeneműrészletek; régi európai és magyar táncdallamok; Bárdos Lajos: Régi táncdal (kórusmű), Dana-dana (kórusmű); Bartók Béla és Kodály Zoltán népdalgyökerű zenéje: Bartók B.: Magyar Képek (zenekari mű 5 tételben), Este a székelyeknél (V.), Ürögi kanásztánc (I.); Kodály Zoltán: Háry János (daljáték), Háry János szvit-változat*	*Vokális és hangszeres zeneművek, műrészletek hallgatása, elemzése; a zenei karakterek megfigyelése és a hangszínhallás fejlesztése; régi európai és magyar táncdallamok, ungareszkák megfigyelése, elemzése; táncdallamok kórusfeldolgozásainak megfigyelése; a vegyeskari hangzás megismerése; Bartók és Kodály népdalgyökerű zenéjének megismerése: népzenei elemek felismerése az I. és V. tételekben; népzenei téma zenekari feldolgozásának meghallgatása; a daljáték műfaj megismerése, meghatározása; a különböző karakterek, hangulatok zenei ábrázolásának megfigyelése, elemzése; a Háry-szvit tételeinek meghallgatása*	Felismeri a vegyeskar szólamait és meg tudja nevezni a női- és férfikar hangszíneit. Felismeri Bartók B.: Magyar Képek: Este a székelyeknél c tételét. Kodály: Háry János c. daljátékából felismeri az Intermezzo és a Napóleon csatája c. részleteket.	Valamennyi meghallgatott zeneművet képes felismeri. Meg tudja nevezni azok címét, szerzőjét, műfaját.	**EU HON**
IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA			
1.	*Népdalok, régi magyar táncdallamok, egyszerű kánonok: Dunáról fúj a szél (D”-ről), Győri kanász (D”-ről), Röpülj páva (D”-ről), Én Istenem, minek élek (D”-ről), Nád a házam teteje (F-ről), Este van, este van (D”-ről), Édes rózsám (G-ről), Apor Lázár tánca (C”-ről), Örömóda (A-ról), Jertek, jertek (kánon) Mostan kinyílt (D-ről), Pásztorok pásztorok (C-ről)*	*Kvintváltó szerkezetű népdalok furulyázása; D–D” hangterjedelemben visszatérő dallamszerkezetű népdalok furulyázása; táncdallamok furulyázása; egyszerű kánonok furulyázása két-három szólamban*	Furulyázni tud társaival közösen kevés hibával három népdalt a zenei abc törzshangjainak hangkészletével.	Furulyázni tud C-dúr hangkészletű népdalokat és részt tud venni furulyakánonok előadásában.	

Év végi követelmények

a) Tudja énekelni a tanult népdalokat és műdalokat közösen, a Himnuszt és a Szózatot pontosan.
b) Biztonsággal tudja felismerni és megnevezni a vonalrendszerben a zenei abc törzshangjait: C-C”.
c) Felismeri a kvintváltó dallamszerkezetet, valamint a visszatérő dallamíveket.
d) Pontosan tudja hangoztatni a változó ütemű dalok ritmusát.
e) A zenehallgatás során hallott zeneműveket felismeri és képes annak szóbeli jellemzésére.
f) Improvizáció: ritmussorok szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése (8 ütem).
g) Tudja furulyázni a C-dur hangkészletű népdalokat, és részt tud venni furulyakánonok előadásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉPTÁNC

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Néptánc tanterv szerves folytatása az 5-6, és 7–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	0,5✌	0,5✌	0,5✌	0,5✌

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Néptánc* tantárgyi kerettanterv a Művészetek műveltségi területre készült, ezen belül a *Dráma és tánc* műveltségi részterület egy részét érinti. A kerettanterv a tánccal kapcsolatban megfogalmazott NAT követelményeket teljes egészében lefedi. A részterülethez tartozó és a *drámával* kapcsolatos követelményeknek azonban csak természetesen részben felel meg. A kerettanterv a vállalt műveltségi részterületen a NAT-hoz viszonyítva jelentős többletteljesítményt vár el a tanulóktól. E többlet lényege a hagyományos tánckultúra (és a teljes hagyományos kultúra) értékeinek egységben látása, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélésének felismerése, az adaptációs és alkotási lehetőségek kihasználása, a reális – önmagára reflektálni tudó – magyarságkép kialakítása a reális Európa-kép, világkép és emberkép megalapozása érdekében. A kerettanterv – építve a párhuzamosan futó népismeret-néprajz tantárgyunk anyagára – a *Hon- és népismeret* kiemelt fejlesztési feladat vonatkozásában (gyermekjátékok, ének, zene, mozgás, viselet, táncos szokások stb.) koherens és a helyi táji-történeti előzményekhez alkalmazkodni tudó követelményrendszert mutat be, amellyel képes lefedni e nagy képességfejlesztő potenciállal rendelkező ismeret-, tevékenység-, magatartás- és attitűdrendszer egészét.

A Néptánc kerettanterv jellemzői

A *Néptánc* tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalásakor hozott alapokon, a Kárpát-medencében együtt élő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki és amely ismeret-tevékenység-magatartás-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulóknak a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában. A *Néptánc* képességfejlesztő és attitűdalakítási, -befolyásolási potenciálja a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség "egészét" mozgósító (ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb.) szerepéből adódóan – rendkívül nagy. A kerettanterv tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" néptánchagyomány válogatott értékeit. Ha helyi hagyományok nincsenek, vagy nem kellően feltártak, célszerű a tanterv ütemezéséhez igazodni. A *Néptánc* kerettanterv tananyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Tananyaga és felépítése összhangban van *a Népismeret-néprajz* tantervével. A kerettanterv minden tananyagrész esetében először a népdalok és a népzene előrevételével szándékozik a tanulókat ráhangolni a táncokra, szokásokra, majd a mozgássorok megtanulására is hosszú időt – legalább 2 tanévet – biztosít. A folyamatos gyakorlásnak köszönhetően egy-egy motívumfűzés elsajátítására 3-4 év is állhat a tanuló rendelkezésére. Ez a megoldás segítheti az esetleges hátrányok kompenzálását, de az elmélyülés lehetőségével módot ad a tehetséggondozásra is. A táncok folyamatos gyakorlása nem csupán az elsajátításra fordítható idő növelését és a mozgásemlékezet fejlesztését szolgálja. A tanulók testi növekedése, a test súlypontjának változása, a végtagok megnyúlása azt eredményezi, hogy az egyszer már megtanult és stílusosan táncolt motívumfűzés lassan "elromolhat", szögletessé válhat. Ezért időnként a már ismert táncfolyamatokat is **célszerű** újra tanulni. A lányok és a fiúk tevékenységköre a néptáncban viszonylag hamar elválik. Erre, mint tanulásszervezési problémára a tárgy programba vétele során számítani kell.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv feltételezi, hogy a pedagógus – legalább a reprodukció szintjén – be tudja mutatni, illetve algoritmizálni tudja azokat a mozgássorokat, amelyeket a helyi tanterv tartalmaz. A kerettanterv – a tanulók létszámától függően – igényli a tanulócsoport bontását. A *Néptánc* tanulása elkülönített teret igényel, amelynek padlózata rugalmas, lehetőleg jó minőségű, pormentes, puha fával vagy linóleummal burkolt, egyik fala pedig – amennyiben mód van rá – tükrös.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Néptánc tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a mozgás- és tánckultúra – kitüntetetten a magyar néptánc-kultúra – világában, ismerjék fel értékeit, értsék a Kárpát-medence táncainak formanyelvét, adottságaiknak megfelelően és szituatív módon tudják használni, illetve továbbfejleszteni táncos anyanyelvünket, ismerjék a népi műveltség és a néptánc egységét, illetve kölcsönös meghatározottságait, és használni tudják a dallam, a ritmus és a mozgás harmóniájának-diszharmóniájának mentálhigiéniai hatásait.
A *Néptánc* tantárgy tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalása során hozott alapokon, a Kárpát-medencében együtt élő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulók számára a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.
A *Néptánc* képességfejlesztő és attitűdalakítási, -befolyásolási potenciálja – a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség "egészét" mozgósító /ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb./ szerepéből adódóan – rendkívül nagy. Felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén a néptánc:

➲ segíti a magyarsághoz, az elődök által létrehozott értékekhez, a hazához és más népekhez való pozitív viszonyulás alakulását;

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, például:

játék: énekes-mozgásos gyermekjátékok, táncos improvizációs gyakorlatok,
önkifejezés: népdal, ballada, mondóka, kiszámoló, táncos improvizáció,
önművelés: néptáncok, népszokások gyűjtése, táncleírások tanulmányozása, táncleírás jelírással,
alkotás: improvizáció, koreográfia tervezése, leírása, betanítása stb.;

➲ segíti a reális önismeret és énkép kialakulását, a sokféle szerepkörben való megméretődést;

➲ segíti a képességek /ritmushallás, ritmustartás, ritmusemlékezet, tempótartás, tempóemlékezet, mozgáskoordináció, térérzékelés, mozgásemlékezet, kooperáció, improvizáció stb./ sokoldalú kibontakozását és fejlődését, és ezzel hozzájárul az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve a felkészülést a rendszeresen visszatérő improvizációval, etűdök összeállításával, vagy koreográfia készítésével;

➲ segíti a reális magyarságkép, a nemzeti identitás kialakulását, és ezzel segíti az Európa-kép és az emberiségről alkotott kép kialakulását is.

A *Néptánc* tantárgy tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" néptánchagyomány válogatott értékeit. Ha helyi hagyományok nincsenek, vagy nem kellően feltártak, célszerű a tanterv ütemezéséhez igazodni.
A lányok és a fiúk tevékenységköre a néptáncban viszonylag hamar elválik. Erre, mint tanulásszervezési problémára a tárgy programba vétele során számítani kell.
A néptánc tanterv 1–12. osztályos anyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Optimális tanulási folyamatot feltételezve a 6. osztály után a tanulók felkészültsége már magasan képzett szakembert kíván. Erre való tekintettel a 9–12. osztályok számára a néptánc tananyaga terén csupán ajánlásokat fogalmazunk meg.
A néptánc tanterve összhangban van a népismeret-néprajz tantervével. A néptánc általában akkor foglalkozik egy-egy szokás énekes-táncos anyagával, amikor az adott szokás tartalmáról, formáiról a tanulók már viszonylag sokat tudnak. Az énekes-zenés-táncos átélés lehetősége viszont segíti a korábban tanultak elmélyülését.
A tanterv minden tananyagrész esetében először a népdalok és a népzene előrevételével szándékozik a tanulókat ráhangolni a táncokra, szokásokra, majd a mozgássorok megtanulására is hosszú időt – legalább 2 tanévet – biztosít. A folyamatos gyakorlásnak köszönhetően egy-egy motívumfűzés elsajátítására 3–4 év is állhat a tanuló rendelkezésére. Ez a megoldás segítheti az esetleges hátrányok kompenzálását, de az elmélyülés lehetőségével módot ad a tehetséggondozásra is. A táncok folyamatos gyakorlás nem csupán az elsajátításra fordítható idő növelését és a mozgásemlékezet fejlesztését szolgálja. A tanulók testi növekedése, a test súlypontjának változása, a végtagok megnyúlása azt eredményezi, hogy az egyszer már megtanult és stílusosan táncolt motívumfűzés lassan "elromlik", szögletessé válik. Ezért időnként a már ismert táncfolyamatokat is újra kell tanulni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv viszonylag sok tananyaggal és alacsony heti óraszámmal számol. Ezt az ellentmondást az órák intenzív kihasználásával és az állandóan szereplő ritmusgyakorlatok transzferhatására építve oldhatja fel a jól képzett pedagógus.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1–4.	**ÉKP**	Néptánc tanítási program
1–4.	**ÉKP**	Néptánc feladatgyűjtemény

A néptánc tanítása viszonylag rugalmas, lehetőleg fa padlózatú, nem porolós helyiséget igényel, jó minőségű hangszóróval, erősítővel, audio- és videó eszközökkel felszerelve.
A néptánc tanításához a közoktatási rendszerben is felhasználható taneszközök köre egyelőre szűk, azonban fokozatosan bővül. Az amatőr néptánc-művészeti mozgalom és a táncpedagógusok képzése már korábban "kikényszerítette" azokat a háttéranyagokat, amelyek ma az iskolában is használhatóak, ha nem magasan képzett néptánc-oktató vállalja a tárgy tanítását. Az alábbi kötetek beszerzése indokolt:

1. *Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
2. *Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
3. *A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya. Szerk.: Felföldi László–Pesovár Ernő: Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
4. *Pesovár Ernő: A magyar páros tánc. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
5. *Néptánc kislexikon. Szerk.: Pálfy Gyula. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
6. *Tátra Zsuzsanna–Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.*
7. *Martin György: Magyar tánctípusok és táncdialektusok. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1975. + 3 melléklet.*
8. *Pesovár Ernő–Lányi Ágoston: A magyar nép táncművészete /NéptánciskolA) I–II. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1975.*

A 7. és a 8. sorszámú mű a közelmúltban is megjelent, ma is megvásárolható. *A magyar nép táncművészete* című kötet táncanyagát a Néptáncosok Szakmai Háza videoszalagon is megjelentette /archív és mai felvételek párhuzamosan/, így a viszonylag nehézkes táncírás-olvasás is megkerülhető. Ugyancsak a Szakmai Ház jelentette meg azokat a jó minőségű hangfelvételeket is, amelyek a tanításban felhasználhatók. A néptánc tantervben szereplő táncok majdnem mindegyike megtalálható a fent említett kötetben, valamint a video- és hangszalagokon.
A fent megjelölt szakirodalom mellett nagy számban jelentek meg olyan kiadványok, amelyek segíthetik a néptánc tanítására vállalkozó pedagógusok munkáját. Ezek közül az illusztráció szándékával felsorolunk néhányat:
ANTAL László: A néptánc tanítása. Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Testnevelési és Sporttudományi Intézete. Szombathely, 1996.
BARSI Ernő: Népi hagyományaink iskolai és amatőr színpadon. Hazánk Kiadó. Győr, 1995.
CSEHOVICSNÉ KÓRÓDI Judit: Élet-játékok. Magyar Médiapedagógiai Műhely. Budapest, 1995.
FALVAY Károly: Ritmikus mozgás – énekes játék. (Óvodásoknak, kisiskolásoknak.) OPI. Budapest, 1980.
GAZDA Klára: Gyermekvilág Esztelneken. (Néprajzi monográfia.) Kriterion Kiadó. Bukarest, 1980.
GÁGYOR József: Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. Gondolat-Madách kiadó. Budapest-Bratislava, 1982.
Gyermekjátékok. Összeállította: Marian Judit. Népművelési Intézet. Budapest, 1983.
Gyermekjátékok. A magyar népzene tára I. (Szerk.: Bartók Béla és Kodály Zoltán.) Zeneműkiadó. Budapest, 1951.
Gyermekjátékok. Hévízgyörk. (Gyűjtötte: Hintalan László.) Pest megyei Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, 1980.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Gyermekjátékok. Ritmikai gyakorlatok, etűdök, játékok, magyar néptáncok, szomszéd népek táncai. (Válogatta: Györgyfalvai Katalin és Simay Zsuzsa. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1980.
JÁNOSI Sándor: Játsszunk táncot! Népművelési Intézet. Budapest, 1981.
Játék és tánc az iskolában. I–IV. osztály. (Szerk.: Neuwirth Annamária.) OKI-KMI–Néptáncosok Szakmai Háza. Budapest, 1990.
Játék és tánc az iskolában. Játékok, játékfűzések. (Lejegyezte és rajzolta: Neuwirth Annamária.) OKI-KMI-Néptáncosok Szakmai Háza. Budapest, 1991.
Jeles napok. A magyar népzene tára II. (Szerk.: Bartók Béla és Kodály Zoltán.) Zeneműkiadó. Budapest, 1953.
KERÉNYI György: Magyar énekes népszokások. Gondolat Kiadó. Budapest, 1982.
LÁNYI Ágoston: Néptánc-olvasókönyv. Zeneműkiadó. Budapest, 1980.
LÁZÁR Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok. MTF – Planétás Kiadó. Budapest, 1996.
MOLNÁR István: Tánctanulási rendszerem. 1. Táncesztétika. (Néptáncosok könyvtára.) Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1982.
MOLNÁR István: Tánctanulási rendszerem. 2. Tánctechnika. (Néptáncosok könyvtára.) Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1984.
Tánc – mozgás gyermekeknek. (Szerk.: Simay Zsuzsa.) Múzsák. Budapest, 1989.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Gyermekdalok, népdalok, kiszámolók éneklése egyedül és csoportosan; ritmuskísérettel; mozgással, játékkal összekapcsolva; eszközhasználattal; ❖ Ritmusgyakorlatok; ❖ Egyszerű néptánclépések, motívumok, motívumfűzések gyakoroltatása kötött sorrendben; szabadon (improvizálás); ❖ Szerepjátszó-szerepváltó játékok gyakorlása; ❖ A párostánc gyakorlása; ❖ Énekes-mozgásos népi gyermek-játékok, néptánc motívumfűzések színpadi előadása közönségnek; ❖ Részvétel táncházban, vegyes korosztályú vendégek között; ❖ Párválasztó-párcserélő játékok; ❖ Fogójátékok; ❖ Kergetőzők	❖ Egyéni produkció bemutatása csoporttársaknak; ❖ Önelemzés egyéni produkcióról vagy a csoportos produkcióban tettenérhető saját teljesítményről; ❖ Tanulói produkció, attitűdmegnyilvánulás megfigyelése különféle helyzetekben, a tanuló különféle szerepeiben és a tanulás különféle fázisaiban; ❖ Tanulók közös produkcióinak megtekintése és elemzése más tanulók által; ❖ Tanulók egyéni vagy közös produkcióinak megtekintése és elemzése a pedagógus által; ❖ Versenyeztetés csoporton belül; ❖ Iskolai vagy egyéb versenyeken való szerepeltetés; ❖ Csoportos színpadi produkciók bemutatása közönségnek	❖ Megfigyelt produkciók rangsorolása tanulók által; ❖ Megfigyelt produkciók rangsorskálán való elhelyezése a pedagógus által; ❖ Megfigyelt produkciók zsűriztetése külső szakemberek által; ❖ Produkciók elemző értékelése szóban

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai az 1. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére, át tudják élni az ének, a zene és a mozgás összhangját.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK	GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK TANULÁSA			
1.	*Kiszámolók*	*Kiszámolók tanulása hallás után*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	**MÁS**
2.	*Gyermekdalok*	*Gyermekdalok tanulása hallás után*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	**MÁS**
3.	*Kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok*	*Kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok tanulása hallás után*	Részt vesz a daltanulásban.	Részt vesz a daltanulásban.	
4.	*Gyermekdalok, népdalok ritmuskísérete*	*A tanult gyermekdalok és népdalok ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a gyakorlásban.	Részt vesz a gyakorlásban.	
5.	*Mozgásos gyermekjátékok kísérete*	*A mozgásos gyermekjátékok kísérete énekléssel, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE			
1.	*Egyszerű ritmusvariánsok*	*Egyszerű ritmusvariánsok visszatapsolása 1-4 ütem terjedelemben*	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Egyszerű mozgássorok ritmuskísérete tapssal*			
2.1.	negyedes járás kísérete	negyedes járás tapsos kísérete egyszerű ritmusvariánsokkal	Részt vesz a ritmus-gyakorlatokban.	Részt vesz a ritmus-gyakorlatokban.	
2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű motívumok tapsos kísérete azonos ritmussal	Részt vesz a ritmus-gyakorlatokban.	Részt vesz a ritmus-gyakorlatokban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Járás körben*	*Járás körben, kézfogással, irányváltással tapsra, mondókára, énekre*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
2.	*Járás kacskaringóban*	*Járás kígyóvonalban, csigában kézfogással, irányváltással mondókára, énekre*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
3.	*Szökdelés körben*	*Szökdelés körben, kézfogással mondókára, énekre*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
4.	*Járás, szökdelés párban*	*Járás, szökdelés párosával, elöl keresztezett kézfogással mondókára, énekre, dallam vagy dallamsor végén leguggolással, irányváltással*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
5.	*Párosforgó*	*A párosforgók tanulása, gyakorlása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
6.	*Fogyó-gyarapodó játékok*	*A fogyó-gyarapodó játékok tanulása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
7.	*Szerepjátszó-szerepváltó játékok*	*A szerepjátszó-szerepváltó játékok tanulása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
8.	*Bújó-kapuzó játékok*	*A bújó-kapuzó játékok /hidasjátékok/ tanulása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
IV.	NÉPTÁNCOK	A NÉPTÁNCOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Egyszerű dunántúli ugrós motívumok*	*Egyszerű dunántúli ugrós motívumok tanulása*			
1.1.	pihenő lépések	a pihenő lépések /emelkedő, kilépő, höcögő, sarkos, kilépő höcögővel, kilépő sarkossal/ táncolása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánctanulásban.	
1.2.	ugró motívumok	az ugró motívumok /futó, cifra, futó höcögővel, futó cifrával/ táncolása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánctanulásban.	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések tanulása és gyakorlása körben, szólóban, párban*			
2.1.	kötött motívumfűzések	motívumfűzések tanulása és gyakorlása kötött sorrendben	Részt vesz a gyakorlásban.	Részt vesz a gyakorlásban.	
2.2.	szabad motívumfűzések	motívumfűzések gyakorlása szabadon /improvizáció/	Próbálkozik az improvizációval.	Próbálkozik az improvizációval.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló vegyen részt a kiszámolós játékokban.
b) Vegyen részt a gyermekdalok gyakorlásában.
c) Vegyen részt a kis hangterjedelmű ugrós dallamok gyakorlásában.
d) Vegyen részt a gyermekdalok és népdalok ritmuskíséretének gyakorlásában.
e) Vegyen részt mozgásos gyermekjátékok énekes kíséretében.

II. RITMUSGYAKORLATOK

a) Vegyen részt egyszerű ritmusvariánsok tapsos gyakorlásában.
b) Vegyen részt egyszerű mozgássorok tapsos ritmuskíséretében.

III. ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Vegyen részt az irányváltó járások gyakorlásában.
b) Vegyen részt a járások kígyó- és csigavonalban történő gyakorlásában.
c) Vegyen részt a szökdelések gyakorlásában.
d) Vegyen részt a járások és szökdelések páros gyakorlásában.
e) Vegyen részt a páros-forgók gyakorlásában.
f) Vegyen részt a fogyó-gyarapodó játékok tanulásában.
g) Vegyen részt a szerepjátszó-szerep-váltó játékok tanulásában.
h) Vegyen részt a bújó-kapuzó játékok tanulásában.

IV. NÉPTÁNCOK

a) Vegyen részt az egyszerű dunántúli ugrós motívumok tanulásában.
b) Vegyen részt a motívumfűzések kötött és szabad gyakorlásában.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 2. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére, tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK	GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK TANULÁSA			
1.	*Kiszámolók, mondókák*	*Kiszámolók, mondókák tanulása hallás után*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	**MÁS**
2.	*Gyermekdalok*	*Gyermekdalok tanulása hallás után*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	**MÁS**
3.	*Kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok*	*Kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok tanulása hallás után*	Részt vesz a daltanulásban.	Részt vesz a daltanulásban.	
4.	*Gyermekdalok, népdalok ritmuskísérete*	*A tanult gyermekdalok és népdalok, valamint a hallgatott népzene ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a gyakorlásban.	Részt vesz a gyakorlásban.	
5.	*Mozgásos gyermekjátékok kísérete*	*A mozgásos gyermekjátékok és ugrós motívumfűzések kísérete énekléssel, zajkeltő eszközökkel*	A játékok és táncok dalait társaival együtt énekelni tudja.	A játékok és táncok dalait társaival együtt énekelni tudja.	
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE			
1.	*Egyszerű ritmusvariánsok*	*Egyszerű ritmusvariánsok visszatapsolása egy-négy ütem terjedelemben*	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	Vissza tud tapsolni négy ütem terjedelmű egyszerű ritmusvariánst.	
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Egyszerű mozgássorok ritmuskísérete tapssal*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	negyedes járás kísérete	negyedes járás tapsos kísérete egyszerű ritmusvariánsokkal	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	A járást egyszerű ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	
2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű ugrós motívumok tapsos kísérete azonos és negyedes ritmussal	Részt vesz a ritmus-gyakorlatokban.	A motívumokat azonos és negyedes tapssal kísérni tudja.	
III.	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK	AZ ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Járás kacskaringóban*	*Járás kígyóvonalban, csigában kézfogással, irányváltással mondókára, énekre*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
2.	*Szökdelés körben*	*Szökdelés körben, kézfogással mondókára, énekre*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
3.	*Járás, szökdelés párban*	*Járás, szökdelés párosával, elöl keresztezett kézfogással mondókára, énekre, dallam vagy dallamsor végén leguggolással, irányváltással*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
4.	*Párosforgó*	*A párosforgók gyakorlása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
5.	*Fogyó-gyarapodó játékok*	*A fogyó-gyarapodó játékok tanulása és gyakorlása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
6.	*Szerepjátszó-szerepváltó játékok*	*A szerepjátszó-szerepváltó játékok tanulása és gyakorlása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
7.	*Bújó-kapuzó játékok*	*A bújó-kapuzó játékok /hidasjátékok/ tanulása és gyakorlása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
8.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések tanulása*	Részt vesz a játékokban.	Részt vesz a játékokban.	
IV.	NÉPTÁNCOK	A NÉPTÁNCOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Egyszerű dunántúli ugrós motívumok*	*Egyszerű dunántúli ugrós motívumok tanulása és gyakorlása*			
1.1.	pihenő lépések	a pihenő lépések /emelkedő, kilépő, höcögő, sarkos, kilépő höcögővel, kilépő sarkossal/ táncolása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánc tanulásban.	
1.2.	ugró motívumok	az ugró motívumok /futó, cifra, lengető, futó höcögővel, futó cifrával, lengető zárással, lengető cifrával, bokázó/ táncolása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánctanulásban.	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések tanulása és gyakorlása körben, szólóban, párban*			
2.1.	kötött motívumfűzések	motívumfűzések tanulása és gyakorlása kötött sorrendben	Részt vesz a gyakorlásban.	Részt vesz a gyakorlásban.	
2.2.	szabad motívumfűzések	motívumfűzések gyakorlása szabadon /improvizáció/	Részt vesz az improvizációban.	Részt vesz az improvizációban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló vegyen részt a kiszámolók és mondókák szituatív gyakorlásában.
b) Vegyen részt a gyermekdalok hallás utáni tanulásában és gyakorlásában.
c) Vegyen részt a kis hangterjedelmű dunántúli ugrós dallamok hallás utáni tanulásában és gyakorlásában.
d) Vegyen részt a tanult gyermekdalok és népdalok ritmuskíséretes gyakorlásában.
e) Társaival együtt tudja mozgásos játékait énekléssel, tapssal, zajkeltő eszközökkel kísérni.

II. RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon egyszerű ritmusvariánsokat négy ütem terjedelemben pontosan visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat azonos, vagy negyedes tapssal kísérni.

III. ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezőként vegyen részt a járások változatos gyakorlásában.
b) Vegyen részt a szökdelések változatos gyakorlásában.
c) Kezdeményezően vegyen részt a járások, szökdelések és guggolások változatos, páros gyakorlásában.
d) Kezdeményezően vegyen részt a páros-forgók gyakorlásában.
e) Kezdeményezően vegyen részt a fogyó-gyarapodó játékok gyakorlásában.
f) kezdeményezően vegyen részt a szerepjátszó-szerepváltó játékok gyakorlásában.
g) Kezdeményezően vegyen részt a bújó-kapuzó játékok gyakorlásában.
h) Vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában.

IV. NÉPTÁNCOK

a) Részt vesz az egyszerű dunántúli ugrós motívumok változatos gyakorlásában.
b) Részt vesz az ugrós motívumfűzések kötött és szabad gyakorlásában.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 3. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére, tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, NÉPZENE	GYERMEKDALOK ÉS NÉPDALOK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		
1.	*Dunántúli ugrós és karikázó, rábaközi dallamok*	*Dunántúli ugrós és karikázó, valamint rábaközi dallamok tanulása hallás után*	Ismer legalább három ugrós és karikázó dallamot.	Ismer legalább tíz ugrós és karikázó dallamot.
2.	*Dunántúli ugrós és rábaközi hangszeres népzene*	*Dunántúli ugrós és rábaközi hangszeres népzene hallgatása lemezről, hangszalagról*	Részt vesz a zenehallgatásban.	Felismeri a dunántúli ugrós és rábaközi hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene ritmuskísérete*	*A tanult népdalok és a hallgatott népzene ritmus-kísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a gyakorlásban.	Az egyszerű ritmuskíséretet hiba nélkül megoldja.
4.	*Táncok kísérete*	*A karikázó, ugrós és rábaközi táncok kísérete énekléssel, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a közös éneklésben.	A táncot és éneket önállóan is indítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása egy-négy ütem terjedelemben*	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	A négy ütem terjedelmű ritmusvariánsokat biztonsággal tapsolja vissza.
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*		
2.1.	járás és futás kísérete	negyedes járás és futás tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű ugrós motívumok tapsos kísérete azonos, nyújtott és éles ritmussal	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	Az egyszerű ugrós motívumokat nyújtott és éles ritmusú tapssal is kísérni tudja.	
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete azonos lábbal	Részt vesz a ritmusgyakorlatokban.	A futást azonos lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	
III.	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK TANULÁSA ÉS GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Fogyó-gyarapodó játékok*	*A fogyó-gyarapodó játékok tanulása és gyakorlása*	Ismer legalább két játékot.	Legalább két játékot indítani és irányítani tud.	
2.	*Szerepjátszó-szerepváltó játékok*	*A szerepjátszó-szerepváltó játékok tanulása és gyakorlása*	Ismer legalább két játékot.	Legalább két játékot indítani és irányítani tud.	
3.	*Bújó-kapuzó játékok*	*A bújó-kapuzó játékok /hidasjátékok/ tanulása és gyakorlása*	Ismer legalább két játékot.	Legalább két játékot indítani és irányítani tud.	
4.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések tanulása és gyakorlása*	Ismer legalább két játékfűzést.	Legalább két játékfűzést indítani és irányítani tud.	
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*			
1.1.	dunántúli ugrós motívumok /csapók térden és láb alatt, csapásoló/	dunántúli ugrós motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	Legalább hat ugrós motívumot önállóan is táncolni tud.	
1.2.	dunántúli karikázó motívumok /lépő és futó lépések karádi és törökkoppányi gyűjtésből/	dunántúli karikázó motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	Társaival együtt karikázót tud táncolni.	
1.3.	rábaközi verbunk /kapuvári motívumok alapján/	rábaközi verbunk motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánctanulásban.	
1.4.	rábaközi dus /szanyi motívumok alapján/	rábaközi dus motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	Részt vesz a tánctanulásban.	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*			
2.1.	kötött motívumfűzések /karikázó, ugrós, verbunk és dus/	karikázó, ugrós, verbunk és dus motívumfűzések táncolása kötött formában	Részt vesz a kötött motívumfűzések gyakorlásában.	A táncokat indítani és irányítani tudja.	
2.2.	szabad motívumfűzések /ugrós, verbunk és dus/	ugrós, verbunk és dus motívumfűzések szabad gyakorlása /improvizáció/	Részt vesz a szabad motívumfűzések gyakorlásában.	Legalább hat motívum felhasználásával ugrót tud improvizálni.	
3.	*Dunántúli ugrós és karikázó, rábaközi verbunk és dus motívumokra épülő koreográfiák motívumai*	*Dunántúli ugrós és karikázó, rábaközi verbunk és dus motívumokra épülő koreográfiák megfigyelése, a tanult motívumok felismerésének gyakorlása*	Részt vesz a gyakorlásban.	Az ismétlődő tanult motívumokat felismeri.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló ismerjen legalább tíz ugrós és karikázó dallamot.
b) Ismerje fel a dunántúli ugrós és a rábaközi hangszeres népzenét.
c) Tudja az énekelt népdalokat és a hallgatott népzenét egyszerű ritmuskísérettel hiba nélkül kísérni.
d) Tudja a mozgássorok dallamkíséretéhez az éneket önállóan indítani.

II. RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon négy ütem terjedelmű ritmusvariánsokat nagy biztonsággal visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott és éles, tapsos ritmussal kísérni.

III. ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Tudja indítani és irányítani a fogyó-gyarapodó játékokat.
b) Tudja indítani és irányítani a szerepjátszó-szerepváltó játékokat.
c) Tudja indítani és irányítani a bújó-kapuzó játékokat.
d) Tudjon indítani és irányítani legalább két játékfűzést.

IV. NÉPTÁNCOK

a) Tudjon legalább hat ugrós motívumot önállóan, karikázó motívumokat társaival együtt táncolni. Kezdeményezően vegyen részt a rábaközi verbunk és dus motívumainak gyakorlásában.
b) Kezdeményezően vegyen részt a karikázó kötött, és az ugrós, verbunk és dus motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat ugrós motívum felhasználásával tudjon improvizálni.
c) A megfigyelt koreográfiákban ismerje fel a tanult motívumokat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére, tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE	NÉPDALOK ÉS NÉPSZOKÁSOK DALAINAK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		
1.	*Dunántúli ugrós és karikázó, rábaközi verbunk és dus, somogyi csárdás dallamok és a zöldágjárás-kiszehajtás népdalai*	*Dunántúli ugrós és karikázó, rábaközi verbunk és dus, somogyi csárdás dallamok és a zöldágjárás-kiszehajtás népdalainak tanulása hallás után*	Ismer tíz ugrós, karikázó, rábaközi, somogyi és zöldágjárás-kiszehajtás dallamot.	Ismer és énekelni tud legalább húsz ugrós, karikázó, rábaközi, somogyi és zöldágjárás-kiszehajtás dallamot.
2.	*Dunántúli ugrós, rábaközi verbunk és dus, somogyi csárdás hangszeres népzene*	*Dunántúli ugrós, rábaközi verbunk és dus, somogyi csárdás hangszeres népzene hallgatása lemezről, hangszalagról*	Részt vesz a zenehallgatásban.	Felismeri a már hallott dunántúli ugrós, rábaközi és somogyi hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel való ritmuskísérete*	*A tanult népdalok és a hallgatott népzene ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Részt vesz a gyakorlásban.	Az egyszerű ritmuskíséretet hiba nélkül megoldja.
4.	*Táncok és népszokások énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel való kísérete*	*A karikázó, az ugrós, a rábaközi dus, a somogyi csárdás és a kiszehajtás-zöldágjárás kísérete énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel*	A tanult népdalokat társaival együtt énekelni tudja.	A táncot és éneket önállóan is indítani és irányítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása egy-hat ütem terjedelemben*	Vissza tud tapsolni két ütem terjedelmű egyszerű ritmust.	Vissza tud tapsolni hat ütem terjedelmű egyszerű ritmust.
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	járás és futás kísérete	negyedes járás és futás tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	Tud mondókákat ritmizálni egyenletes járással, tapsolással vagy egyéb módon.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	
2.2.	egyszerű ugrós motívumok kísérete	egyszerű ugrós motívumok tapsos kísérete azonos, nyújtott, éles és fordított ritmussal	Az egyszerű ugrós motívumokat azonos és negyedes ritmusú tapssal kísérni tudja.	Az egyszerű ugrós motívumokat nyújtott, éles és fordított ritmusú tapssal kísérni tudja.	
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete azonos és váltott lábbal	Részt vesz a ritmusgyakorlatban.	A futást váltott lábbal, legalább két ütem terjedelemben kontra koppantással kíséri.	
III.	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK	ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK ÉS NÉPSZOKÁSOK TANULÁSA, GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Fogyó-gyarapodó játékok*	*A fogyó-gyarapodó játékok gyakorlása*	Ismer legalább négy játékot.	Legalább négy játékot indítani és irányítani tud.	
2.	*Szerepjátszó-szerepváltó játékok*	*A szerepjátszó-szerepváltó játékok gyakorlása*	Ismer legalább négy játékot.	Legalább négy játékot indítani és irányítani tud.	
3.	*Bújó-kapuzó játékok /hidasjátékok/*	*A bújó-kapuzó játékok gyakorlása*	Ismer legalább négy játékot.	Legalább négy játékot indítani és irányítani tud.	
4.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések tanulása és gyakorlása*	Ismer legalább tíz játékot dallal, mondókával.	Legalább négy játékfűzést indítani és irányítani tud.	
5.	*Népszokások*	*A kiszehajtás és a zöldágjárás anyagának megtanulása, összeállítása*	Részt vesz a népszokásokat megismertető játékokban.	A kiszehajtás-zöldágjárás anyagát társaival énekelni és táncolni tudja.	
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*			
1.1.	dunántúli ugrós motívumok	dunántúli ugrós motívumok tanulása	Ismer legalább öt ugrós motívumot.	Legalább tíz ugrós motívumot önállóan és stílusosan tud táncolni.	
1.2.	dunántúli karikázó motívumok /lépő és futó lépések sárközi gyűjtésből/	dunántúli karikázó motívumok tanulása	Társaival együtt karikázót tud táncolni.	Karikázóban az éneket és táncot indítani és irányítani tudja.	
1.3.	rábaközi verbunk és dus motívumok	rábaközi verbunk és dus motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	A tanult rábaközi verbunkot önállóan is táncolni tudja.	
1.4.	Somogyi csárdás motívumok /kutasi és szennai gyűjtés alapján/	Somogyi csárdás motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	A tanult somogyi csárdás motívumokat önállóan táncolni tudja.	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*			
2.1.	kötött motívumfűzések /karikázó, ugrós, csárdás, verbunk és dus/	karikázó, ugrós, csárdás, verbunk és dus motívumfűzések táncolása kötött formában	Részt vesz a gyakorlásban.	A táncokat indítani és irányítani tudja.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szabad motívumfűzések /ugrós, csárdás, verbunk és dus/	ugrós, csárdás, verbunk és dus motívumfűzések szabad gyakorlása /improvizáció/	Részt vesz a gyakorlásban.	Legalább tíz motívum felhasználásával ugrást tud improvizálni.
3.	*Dunántúli ugrós, karikázó és csárdás, rábaközi verbunk és dus motívumokra épülő koreográfiák motívumai*	*Dunántúli ugrós, karikázó és csárdás, rábaközi verbunk és dus motívumokra épülő koreográfiák megfigyelése, a tanult motívumok felismerésének gyakorlása*	Részt vesz a gyakorlásban.	Az ismétlődő tanult motívumokat biztonsággal felismeri.
4.	*Karikázók, ugrós, csárdás, verbunk és dus motívumfűzések mint produkciók*	*A tanult karikázók, ugrós, csárdás, verbunk és dus motívumfűzések műsorszerű bemutatása*	Legalább két tánc bemutatásában részt vesz.	A bemutatást indítani és irányítani tudja.

Év végi követelmények

I. GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló tudjon önállóan énekelni legalább húsz ugrós, karikázó, rábaközi, somogyi és zöldágjárás-kiszehajtás dallamot.
b) Ismerje fel a már hallott dunántúli ugrós, rábaközi és somogyi hangszeres népzenét.
c) A tanult és énekelt népdalokat tudja hiba nélkül ritmuskísérettel segíteni.
d) Táncok és népszokások énekes kíséretét, tudja önállóan indítani és irányítani.

II. RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon hat ütem terjedelmű ritmusvariánsokat nagy biztonsággal visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kísérni.

III. ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékok szervezésében, tudja indítani és irányítani a fogyó-gyarapodó játékokat
b) Tudja indítani és irányítani a szerepjátszó-szerepváltó játékokat.
c) Tudja indítani és irányítani a bújó-kapuzó játékokat.
d) Tudjon indítani és irányítani legalább négy játékfűzést.
e) Tudjon társaival előadni egy kiszehajtás-zöldágjárás énekes-táncos összeállítást.

IV. NÉPTÁNCOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a tanult új motívumok változatos gyakorlásában.
b) Kezdeményezően vegyen részt a karikázó kötött, és az ugrós, a csárdás, a verbunk és a dus motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább tíz ugrós motívum felhasználásával tudjon improvizálni.
c) A megfigyelt koreográfiákban biztonsággal ismerje fel a tanult motívumokat.
d) Tudja a tanult táncok bemutatását indítani és irányítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

SZÍNJÁTSZÁS

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Színjátszás tanterv szerves folytatása az 5–6, és 7–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Óraszám (hetente)	0,5 ◎*	0,5 ◎	0,5 ◎	0,5 ◎

* A ◎ jelhez nem rendeltünk óraszámot, de jelezzük: az 1–4 évfolyam *Irodalom* tantervének minden évfolyamán az I. tevékenység-főosztály: *Irodalmi művek mimetizálása*. Tehát Itt legalább heti újabb 0,5 óra biztosított a színjátszás elemeinek gyakorlására.

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Színjátszás* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi terület ***Tánc és dráma*** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *drámajátékokra* vonatkozó követelmények teljesítését teszi lehetővé. A *Színjátszás* kerettanterv a NAT követelményei közül az Információs és kommunikációs kultúra, *azaz a vizuális kommunikációs kultúra* fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Segíti az ***EU és kultúra*** követelmények teljesítését azáltal, hogy az egyetemes drámairodalom remekeivel ismerteti meg a tanulókat. Ezen kívül népi játékok megismertetésével segíti a ***Hon- és népismeret,*** a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítését, valamint – tréningjei révén – a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítését is.

A Színjátszás kerettanterv jellemzői

A *Színjátszás* kerettanterv minden évfolyamon általános készségfejlesztő gyakorlatokat, mozgásgyakorlatokat, beszédgyakorlatokat, a kifejezőkészség fejlesztését szolgáló gyakorlatokat és improvizációkat, a nyilvánosság előtti szereplést előkészítő feladatokat és színjátszással összefüggő megtanulandó fogalmakat tartalmaz. Emellett rögzíti az egyes tanulási szakaszokban feldolgozásra ajánlott műveket és színháztörténeti ismereteket. A *Színjátszás* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – a színjátszás foglalkozásokon való aktív részvétellel – bármely tanuló teljesíteni tudja.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Színjátszás* kerettantervet *drámapedagógiai játékok, színjátszó gyakorlatok vezetésében felkészült, drámapedagógiai ismeretekkel rendelkező* pedagógus taníthatja eredményesen. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *Színjátszásnak* az 1–3. évfolyamon nincs külön óraszáma. *Anyanyelv és irodalom* órák, illetve szabadidős foglalkozások időkeretében szervezhető meg. Amennyiben az osztálylétszám indokolja, célszerű az egyes évfolyamokon a tanulócsoportot megbontani. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához, gyakorlásához nem szükséges külön terem.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Színjátszás tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Bevezetés

A drámapedagógia gyakorlatai az emberépítést célozzák, feladatuk a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a jelen idejű közlés megkönnyítése, a személyközi kultúra elsajátításának segítése. A dramatikus alkotójáték szocializáló tevékenység, hiszen a jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti az emberi csoportban, közösségben tevékenykedő ember aktivitásának serkentését, ön- és emberismertének gazdagodását, alkotóképességének, önálló, rugalmas gondolkodásának fejlődését, összpontosított, megtervezett munkára szoktatását, testi, térbeli biztonságának javulását, időérzékének, mozgásának, beszédének fejlődését.
A kommunikációs kultúrát segítő gyakorlatok viselkedési bátorságot, biztonságot nyújtanak a társadalmi élet számos területén, s ellensúlyozzák a tömegkommunikációs eszközök személyes részvételt kikapcsoló hatását.
A színházi-drámai nevelés területéhez tartozik a hagyományos színházlátogatások előkészítése és feldolgozása mellett minden olyan művészeti, művészetpedagógiai esemény, melynek az élő színházi előadás, a jelen idejű művészi produkció a meghatározó eleme. Ezért célszerű kisgyermekkorban bábszínházak, a későbbiek során minél több élő színház előadásait látogatniuk a gyerekeknek.
A színi nevelés drámapedagógiai ága, vagy ahogy egyre gyakrabban emlegetik, a "dráma" mint tantárgy és mint módszer – képzett nevelő segítségével – minden korosztály iskolai munkájában helyet kaphat. Művelése nehézséget jelent, hisz a hagyományos tantárgyakhoz viszonyítva nehezen osztályozható, magyarországi szakemberhada – bár folyvást nő – még mindig kicsiny létszámú, gyakorlati ismerettel csupán pár száz nevelő rendelkezik. Le kell szögeznünk, hogy drámapedagógiai játékokat, színjátszó gyakorlatokat csupán gyakorlati ismeretekkel is rendelkező nevelő vezethet sikerrel.
Ez a tanterv csak azok számára használható, akik elméleti és gyakorlati múltat mondhatnak magukénak a színi nevelés, illetve a drámapedagógia területén.
Mivel a szakirodalomban többször esik szó játékokról, gyakorlatokról és drámajátékokról, szükséges tisztáznunk a drámajáték fogalmát. A drámajáték olyan játékos emberi megnyilvánulás, amelyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetők föl. A dramatikus folyamat kifejezési formája: a megjelenítés, az utánzás; megjelenítési módja: a fölidézett vagy éppen megnyilvánuló társas kölcsönhatás; az interakció: eszköze: az emberi és zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő; tartószerkezete pedig a szervezett emberi cselekvés.

Célok

A *Színjátszás* tanulásának célja az értelem, az érzelem, a fizikum, a jellem harmonikus és differenciált fejlesztése. A jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti:

- a csoportban, közösségben tevékenykedő ember aktivitásának serkentését, ön- és emberismeretének gazdagodását,
- helyzetmeghatározási és döntési képességének erősödését,
- az alkotóképesség, az önálló, rugalmas gondolkodás fejlődését,
- az összpontosított, megtervezett munkához szokást,
- a testi, térbeli biztonság javulását, az időérzék fejlődését,
- a mozgás és a beszéd fejlődését: szép és kifejező voltának formálódását,
- gazdagítja az oktatómunkát, a szabadidő eltöltését,
- színesebbé, intenzívebbé teszi a korrekciós foglalkozásokat,
- a résztvevők korának megfelelő formában viselkedési bátorságot, biztonságot nyújt az élet sok területén (pályaválasztás, ügyintézés, családi, iskolai gondok stb.),
- könnyed és természetes kapcsolatot teremt a nemek között,
- ellensúlyozza azt a passzivitást, amit a tömegkommunikációs eszközök akaratlanul is segítenek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédletek

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1–4.		1. Gabnai Katalin: Színjátszás. Tantárgyi útmutató. 1–4. 2. Kaposi László: A dráma tanítása 1–2. osztály, 3-4. osztály Kerekasztal Színházi Nevelési Központ – Gödöllő 1999, 1997 3. Pálfi Erika: Drámaóra-tervek gyűjteménye. Gyermekek Háza – Győr 1998. 4. Baji-Gál Ferencné: Drámapedagógia alkalmazása. PEDELLUS – Debrecen 2000. 5. Göncző Ferencné: Játékgyűjtemény. TÓTH KIADÓ KFT. – Debrecen 2000. 6. Kifor Lászlóné – Tóth Ágnes: Mesedramatizációk kisiskolásoknak. NOVUM – Bp. 2001. 7. Karlócai Mariann: Komámasszony, hol az olló? Gyermekjátékok gyűjteménye. KÖNYVKLUB 2002.

Feldolgozásra ajánlott művek

Memoriterként a magyar népköltészetből: mondókák, köszöntők, kiszámolók, nyelvtörők, népszokások rituáléi; jeles napokhoz fűződő szövegek;
A családi szocializáló humanizálását segítő altatók, hetyegetők, simogatók, nyelvtörők, göcögtetők, duruzsolók; népballadák (Kőmíves Kelemen, Kádár Kata stb.);
Beszédtechnikai gyakorlatokhoz Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sirató Károly versei;
dramatizálással történő feldolgozáshoz magyar népmesék és klasszikus műmesék

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bemutatás ❖ Mimetizálás (megjelenítés, kifejezés) ❖ Szerepjáték ❖ Szituációs játék ❖ Improvizáció ❖ Egyéni és csoportos produkciók bemutatása közönség előtt ❖ Dramatizált mesék elemzése, megbeszélése ❖ A helyes kiejtés és beszédlégzés gyakorlása	❖ Szerepek szövegének (pl. versek, párbeszédek) reprodukciója ❖ Az együttműködő képesség megfigyelése csoportos produkciók esetén ❖ Egyéni produkció megfigyelése	❖ A pedagógus írásbeli szöveges formatív értékelése ❖ A pedagógus szóbeli szöveges formatív értékelése megerősítő, szabályozó, korrigáló funkcióval ❖ Önelemzés, önértékelés ❖ A tanulótárs mint játszótárs értékelése a partner produktumáról, teljesítményéről ❖ Tanulótárs mint néző, befogadó értékelése társai produktumáról, teljesítményéről

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1–4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ELŐKÉSZÜLET A DRÁMAJÁTÉKRA, MEGJELENÍTŐ, KIFEJEZŐ, MIMETIKUS GYAKORLATOK	A DRÁMAJÁTÉK ELŐKÉSZÍTÉSE, DRÁMAJÁTÉKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉS: MEGJELENÍTŐ, KIFEJEZŐ, MIMETIKUS GYAKORLATOK VÉGZÉSE		
1.	*Érzékelő, ritmus-,* egyensúly- *és* fantáziagyakorlatok, összetett több érzék területre épülő gyakorlatok.	*Érzékelő, ritmus,* egyensúly- *és* fantáziagyakorlatok *végzése csoportmunka keretében*	Részt vesz az érzékelő, ritmus, egyensúly – és fantáziagyakorlatok végzésében. Képes a mondókákat ritmizálni egyenletes járás mellett, tapsolással vagy egyéb módon.	Rendszeresen aktívan részt vesz az érzékelő, ritmus, egyensúly – és fantáziagyakorlatok végzésében. Képes a mondókákat ritmizálni egyenletes járás mellett, többféle módon.
2.	*Mozgásgyakorlatok*	*Mozgásgyakorlatok végzése népi játékokkal, egyszerű gimnasztikai gyakorlatokkal, testtudatot és térbeli tájékozódást segítő feladatokkal és lazító gyakorlatokkal*	Részt vesz a mozgásgyakorlatok végzésében. Legalább 10 játékot ismer dallal, mondókával együtt. Képes egyszerű kar- és lábmozgásokat végezni.	Rendszeresen aktívan részt a mozgásgyakorlatok végzésében. Legalább 15 játékot ismer dallal, mondókával együtt. Képes egyszerű kar-, fej- és lábmozgásokat végezni.
2.1.	Egyszerű mozgások, tartáshelyzetek.	Egyszerű mozgások, tartáshelyzet gyakorlatok végzése.	Részt vesz a gyakorlatokban.	Aktívan részt vesz a gyakorlatokban.
2.2.	Állatmozgások.	Állatmozgások gyakorlása.	Részvétel a játékban.	Részvétel a játékban.
3.	*Beszédgyakorlatok.* Hangutánzás.	*Beszédgyakorlatok (légzés, hangképzés, artikuláció) végzése mozgásgyakorlatokkal kombinálva*	Részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében.
4.	*Megjelenítő, kifejező (mimetikus) gyakorlatok*	*Megjelenítő, kifejező (mimetikus) gyakorlatok végzése*	Részt vesz a mimetikus gyakorlatok végzésében. Képes közismert tárgyakat megjeleníteni.	Rendszeresen aktívan részt a mimetikus gyakorlatok végzésében. Képes közismert tárgyakat megjeleníteni. Megjelenítései kifejezőek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	Memória, figyelem- és koncentrációfejlesztő játékok. Relaxációs módszerek.	Memória, figyelem- és koncentrációfejlesztő játékok végzése. Relaxációs módszerek megismerése, a gyakorlatok elsajátítása és végzése.	Részt vesz a memória, figyelem- és koncentrációfejlesztő játékokban.	Rendszeresen részt vesz a memória, figyelem- és koncentrációfejlesztő játékokban.	**TANU**
6.	Népi gyermekjátékok. Tanulás színterei, játéktevékenységek.	Népi (gyermek) – társas – szerep – konstrukciós játékok tanulása.	Részt vesz a népi gyermekjátékokban.	Rendszeresen részt vesz a népi gyermekjátékokban.	**TANU**
7.	Egyszerű drámai konvenciók: - mímes játék - állókép - gondolatkövetés - telefonbeszélgetés	Konvenciók megismerése, alkalmazása a játékokban.	Segítséggel felismer néhány tanult konvenciót.	Önállóan megnevezi a konvenciókat, alkalmazza játéka során.	
II.	IMPROVIZÁCIÓ	IMPROVIZÁCIÓS GYAKORLATOK VÉGZÉSE KÜLÖNFÉLE ÉLETHELYZETEK MEGFIGYELÉSÉVEL, KIFEJEZÉSÉVEL			
1.	*Némajátékok*	*Némajátékok gyakorlása*	Részt vesz a némajátékok gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt a némajátékok gyakorlásában.	
2.	*Hanggal, beszéddel kísért improvizációk,* csoportos improvizációk.	*Hanggal, beszéddel kísért improvizációk gyakorlása*	Részt vesz az improvizációs gyakorlatokban.	Rendszeresen aktívan részt vesz az improvizációs gyakorlatokban. Ügyesen improvizál.	
3.	Rögtönzés szabályainak megismerése.	Cselekményépítés. Jelenet, kezdet, vég felismerése térbeli, időbeli struktúrákban.	Részt vesz a rögtönzés szabályainak megismerésében.	Részt vesz a rögtönzés szabályainak megismerésében.	
4.	Történetek feldolgozása komplex drámaóra keretében.	Közös dramatizálás bábbal, mozgással, szerepjátékkal.	Részvétel a tanult drámai konvenciók alkalmazásában.	Részvétel a tanult drámai konvenciók alkalmazásában.	**MÁS ORVO**
III.	NYILVÁNOS SZEREPLÉS	FELKÉSZÜLÉS NYILVÁNOS SZEREPLÉSRE			
1.	*Nyilvános szereplés osztálytársak előtt*	*Felkészülés nyilvános szereplésre osztálytársak előtt*	Csoportos produkcióban képes nyilvánosan szerepelni osztálytársai előtt. Képes rövid versek, köszöntők, mesék önálló elmondására, társai figyelmes meghallgatására.	Csoportos produkcióban ügyesen és bátran szerepel osztálytársai előtt. Képes rövid versek, köszöntők, mesék hibátlan és kifejező elmondására, társai figyelmes meghallgatására.	
2.	*Nyilvános szereplés szülők előtt*	*Felkészülés nyilvános szereplésre szülők előtt*	Csoportos produkcióban képes nyilvánosan szerepelni szülők előtt.	Csoportos produkcióban ügyesen és bátran szerepel szülők előtt.	
3.	Gyermekszínházi előadások megtekintése.	Beszélgetés a látottakról.	Részvétel az alapszintű elemző beszélgetésben.	Részvétel az alapszintű elemző beszélgetésben.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	NÉHÁNY DRAMATURGIAI FOGALOM	NÉHÁNY DRAMATURGIAI FOGALOM TANULÁSA DEFINIÁLÁS NÉLKÜL		
1.	*Szereplők*	*Szereplőtípusok felismerése, megnevezése*	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék szereplőit.	Felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék szereplőit, egy-két szereplőtípust.
2.	*Helyszín*	*Helyszíntípusok felismerése, megnevezése*	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék helyszíneit.	Felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék helyszíneit, egy-két helyszíntípust.
3.	*Cselekmény (eleje, vége*	*Cselekménytípusok felismerése, megnevezése*	Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék cselekményeit.	Felismeri és meg tudja nevezni a dramatizált mesék cselekményeit. Fel tud idézni egy-két cselekménytípust.
4.	Színházi előadás formai elemei.	Díszlet, jelmez, kellék. Fény- és hanghatások megismerése.	Segítséggel megnevezi az előadás formai elemeit.	Felismeri az előadás formai elemeit.

Év végi követelmények

1. Legyen képes érzékszervi finomításokkal elért készség birtokában egyszerű képzettársításra.
2. Kapcsolja össze a tanult mozgáselemeket csoportos mozgásformákká.
3. Ismerjen és tudjon tájékozódni adott térben.
4. Képes legyen a tér tudatos használatára.
5. Figyelmét tudatosan összpontosítsa.
6. Ismerje fel a szavak nélküli közléseket különböző élethelyzetekben.
7. Törekedjen konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására, egy-egy drámai szöveg konfliktusának elemzésére.
8. Aktívan vegyen részt a különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban. Ismerje a rögtönzés szabályait.
9. Használja a nonverbális kommunikációs csatornákat.
10. Tudja a szereplők, helyszín, cselekmény fogalmát értelmezni.
11. Nevezze meg a különböző élethelyzetek dramatikus feldolgozásának lehetséges módozatait.
12. Törekedjen egy-egy drámai szöveg többféle értelmezésére.
13. Tudjon látott színházi előadásokról beszélgetni, véleményt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VIZUÁLIS KULTÚRA

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, *környezetkultúra* és *vizuális kommunikáció centrikus* és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló Vizuális kultúra tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Vizuális kultúra* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi terület **Vizuális kultúra** részműveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a részműveltségi terület követelményeit teljes mértékben lefedi. A NAT követelményeken felül részletes követelményeket ír elő a kerettanterv a *környezet rendeltetésszerű használatára* vonatkozóan. A környezetet jóval tágabban értelmezi (a természeti környezettől, az épített környezeten át a mindennapi használati tárgyakig). A kifejezés, képzőművészet tanulását kora kisiskolás kortól *XX. századi és kortárs képzőművészeti alkotások* (valóságos alkotások és reprodukciók) *ismétlődő észlelése* révén segíti. A kerettanterv tematikus tananyaga minden évfolyamon lehetőséget teremt *a látható világ valamennyi dimenziójának (fény, szín, forma, tér, mozgás)* tanulmányozására, és – változatos technikákkal történő – kifejezésére. A vizuális kultúra tantárgy a NAT 2003 alapvető célkitűzéseinek megfelelően természetszerűleg tevékenységorientált tantárgy, ahol a tevékenységek különböző – elsősorban vizuális – képességek és kompetenciák fejlesztését hivatottak szolgálni. A tananyag spirális szerkezete lehetőséget ad a képességek, kompetenciák folyamatos fejlesztésére és a differenciálásra, hiszen a tevékenységtípusok évről évre visszatérnek egyre mélyebb tartalom közvetítésével, és egyre speciálisabb tevékenységek formájában. A kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelésre*** és az ***Információs és kommunikációs kultúra***, azaz a vizuális kommunikációs kultúra fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését (bár erre elsősorban a KÉK *Népismeret-néprajz*, valamint *Honismeret* és *Helytörténet* tantervei hivatottak). Segíti továbbá a ***Tanulás*** és a ***Pályaorientáció*** közös követelményeinek teljesítését, azáltal, hogy valamennyi évfolyamon – a vizuális kultúra tanulásán túl – a vizuális kommunikáció, valamint a képzőművészetek nyújtotta *önművelési* lehetőségeket kínálja fel a tanulóknak. Ezek mellett jelentős mértékben hozzájárul *az énkép és önismeret, európai azonosságtudat – egyetemes kultúra*, illetve *az információs és kommunikációs kultúra* fejlesztéséhez is. A vizuális kultúra tantárgy felhasználja a más tantárgyakból származó ismereteket: így kapcsolat teremthető az *Ember és társadalom*, a *Magyar nyelv és irodalom*, illetve a *Művészettörténet* és *Mozgókép és médiaismeret* tantárgyak között. A Kerettanterv vonatkozó *Továbbhaladási feltételekben* megfogalmazott kívánalmainak is messzemenően megfelel.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Vizuális kultúra* kerettantervet a *környezetkultúra iránt érzékeny*, a *vizuális kultúra egyes részterületein felkészült*, rajztanári diplomával (az 1–3. évfolyamon lehetőleg rajz szakkollégiumi végzettséggel) rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv szerinti tanulást segítő pedagógusnak felkészültnek kell lennie a *vizuális információk* tekintetében, továbbá a legváltozatosabb *vizuális médiumok* ismeretében és a *kortárs vizuális művészetekben*. A *környezet rendeltetésszerű használatának képességeit*, szintén birtokolnia kell. A tanítandó *vizuális technikákat és műveleteket* biztonsággal kell használnia, és legalább egy képzőművészeti és/vagy kézműves technikát *alkotó módon* kell művelnie. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. Amennyiben az osztálylétszám indokolja, célszerű az 1. évfolyamon (esetleg a 2–3. évfolyamon) a tanulócsoportot megbontani. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. *A rajz szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (rajzszertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges anyagokat és eszközöket. A kerettanterv tanulásához-tanításához *saját fejlesztésű tankönyvek* és *tanítási segédletek* állnak rendelkezésre, amelyek a tankönyvpiacon megtalálhatók (*A látás világa* című tankönyvcsalád könyvei).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Vizuális kultúra tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Vizuális nyelv, vizuális kommunikáció

Ismerjék meg a tanulók a vizuális nyelv alapelemeit: a képelemeket (a pontot, a vonalat és a foltot), a térelemeket (a térvonalat, a lapot és a testet), valamint ezek különféle minőségeit és relációit. Szerezzenek jártasságot az ábrázolásban, a képi közlések kigondolásában és elkészítésében. Váljanak képessé a legfontosabb síkbeli és térbeli kifejezőeszközök, az alapvető ábrázolási módok, kompozíciós és szerkesztési eljárások használatára. Szerezzenek jártasságot a látható világ elemeinek (a fénynek, a színnek, a formának, a térnek és a mozgásnak) a megfigyelésében, a látvány, a jelenség leírásában. Tanuljanak meg tárgyakat, műalkotásokat látható tulajdonságaik alapján jellemezni. Tanulják meg a látványt, a jelenséget, az ábrát, az informáló jeleket elemezni, jelentésüket megérteni. Legyenek képesek a vizuális kommunikáció (újság, reklám, közlekedési jelek stb.) jellegzetes műfaji sajátosságait egymástól megkülönböztetni. Szerezzenek jártasságot különféle ábrakészítési technikákban (szabadkézi rajzban, grafikai, szerkesztési eljárásokban).

Kifejezés, képzőművészet

Váljanak képessé a tanulók élményeik képi megfogalmazására. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Váljanak képessé a látvány, a műalkotás, saját alkotások, illetve társak alkotásainak leírására, átélésére, verbális értékelésére. Tanulják meg egymástól megkülönböztetni a vizuális művészetek műfajait (a grafikát, a festészetet, a szobrászatot, az építészetet, a fotót, a filmet, a színházat, a táncot) alapvető műfaji sajátosságaik, tulajdonságaik alapján. Szerezzenek jártasságot több vizuális kifejezési technika, illetve eljárás (rajzolás, nyomtatás, festés, kollázskészítés, mintázás, objectkészítés) alkalmazásában. Váljanak képessé a feladatok egyéni értelmezésére, az alkotó tevékenység folyamatának önálló előkészítésére és véghezvitelére.

Tárgy- és környezetkultúra

Váljanak képessé a tanulók környezetük és a környezetükben található tárgyak megfigyelésére, leírására és elemzésére a forma, a jelentés, a rendeltetés, az anyag és a díszítés szempontjaira tekintettel. Szerezzenek tapasztalatot a tárgykultúra modellezőanyagairól (a papírról, a fáról, az agyagról, a textilről, a fémről). Legyenek képesek elkészíteni egy-két egyszerű tárgyat minta után és önálló terv alapján is. Szerezzenek jártasságot a tárgytervezési folyamat műveleteiben (helyzetfelismerés, tervezés, kivitelezés, értékelés), tudják betartani e műveletek helyes sorrendjét. Szerezzenek jártasságot egyszerű, eszköz nélküli vagy kéziszerszámmal végzett anyagalakításokban. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd a környezet és a környezet tárgyai, valamint azok óvása iránt.

Taneszköz

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és digitális taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**OT-00104**	Heffner Anna: A látás világa. 1.
		Diasorozat a környezet- és vizuális kultúra tanulásához az 1–4. osztály számára.
2.	**OT-00202**	Heffner Anna: A látás világa. 2.
		Diasorozat a környezet- és vizuális kultúra tanulásához az 1–4. osztály számára.
3.	**OT00302**	Heffner Anna: A látás világa. 3.
		Diasorozat a környezet- és vizuális kultúra tanulásához az 1–4. osztály számára.
4.		Heffner Anna: A látás világa. 4.
		Diasorozat a környezet- és vizuális kultúra tanulásához az 1–4. osztály számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1–4.		Heffner Anna: Vizuális kultúra. Tanítási program és feladatgyűjtemény. 1–4.
		Kárpáti Andrea: Képolvasás. (Tankönyvkiadó, 1985.)

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Nyomhagyás különböző eszközökkel, különböző felületeken ❖ Grafikus és festői nyomhagyások ❖ Vonalhálós, vonalas grafikus térkitöltés ❖ Foltképzéses térkitöltés ❖ Egyszerű vizuális elemek bemutatása, elemzése, rekonstruálása felépítése, előállítása különböző eszközökkel ❖ Egyszerű vizuális elemek megfigyelése a természetben formák elemzése, felismerése ❖ Manipulatív eszközökkel egyszerű geometriai és téri elemekből építkezés, és konstruálás ❖ Színek, téri formák csoportosítása tulajdonságok alapján ❖ Anyagokkal (textilekkel) szabad manipuláció ❖ Szabad kifejezések, gesztusok támogatása ❖ Papírhajtogatások, tűzések, gyűrések, papírmasé készítése ❖ Testek modellek előállítása ❖ Színkörelemzés ❖ Kísérletezés színkeveréssel ❖ Térmegfigyelés, térkitöltés testekkel ❖ Térképkészítés, alaprajzkészítés ❖ Használati tárgyak formai és funkcióbeli elemzése ❖ Diakép elemzés ❖ Tájékoztató jelek, ábrák elemzése készítése, gyűjtése csoportosítása ❖ Minden tárgy gyűjtése, rendszerezése rendezése elemzése raktározása ❖ Nyomdai munkák készítése ❖ Ritmus és sorképzés és megfigyelés	❖ Szóbeli elemzések meghallgatása ❖ Szóbeli önelemzések ❖ A tanuló résztevékenységeinek megfigyelése ❖ A tanulók produktumainak kiállítása ❖ Az egyes tanulók affinitásának megfigyelése ❖ Az elkészült munkák elemzése ❖ Megfigyelés tevékenységekben ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, mestermunkák készítése ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, írásos rajzos, riportok készítése	❖ Tanulók résztevékenységeinek megfigyelése ❖ Tanulói produktumok önértékelő elemzése szóban ❖ Tanulói produktumok összehasonlítása több szempont alapján ❖ Tanulói produktumok tanulói zsűrizése ❖ Kiállítás rendezése tanulói produktumokból ❖ Tablók, könyvek, riportok elemzése ❖ Írásos munkák elemzése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerével. Szerezzenek jártasságot az egyszerű kétdimenziós (grafikai), háromdimenziós (plasztikai), valamint a színes közlések nyelv- és eszközrendszerének elemi szintű használatában. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat verbális és változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Tapasztalják meg a tanulók a vizuális kultúra néhány működési területét. Szerezzenek jártasságot – közvetlen (elsősorban iskolai) környezetükben – a tárgy- és környezetkultúra és a vizuális kommunikáció néhány területének használatában és felhasználásában. Műalkotások és reprodukcióik rendszeres észlelése révén alakuljon ki bennük pozitív attitűd a műalkotások iránt.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	anyagok (festékek, tinták, pácok, grafitok, szövetek, papírok) és eszközök (ceruza, ecset, toll, kréta); nyomhagyás	különféle anyagok (festékek, tinták, pácok, grafitok, szövetek, papírok) és eszközök (ceruza, ecset, toll, kréta) vizsgálata, a nyomhagyás gyakorlása ezekkel az anyagokkal és eszközökkel, az élmények szóbeli megfogalmazása	Kevés felesleges folttal nyomot tud hagyni néhány anyaggal (festékkel, grafittal, szövettel, papírral) és eszközzel (ceruzával, ecsettel, tollal, krétával) a síkfelületen. A használt anyagokat és eszközöket felismeri.	Maszatolás nélkül nyomot tud hagyni különféle anyagokkal (festékekkel, tintákkal, pácokkal, grafitokkal, szövetekkel, papírokkal) és eszközökkel (ceruzával, ecsettel, tollal, krétával) a síkfelületen. A nyomoknak különféle variációit el tudja készíteni. Pontosan felismeri és meg tudja nevezni a használt anyagokat és eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával, papír- és textilragasztás) alapvető műveletei (folytonos és megszakított vonalhúzás, satírozás, vonalkázás, ragasztás, sötétítés, világosítás, derítés, telítés, csurgatás, összefolyatás, spriccelés, keverés)	néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával papír- és textilragasztás) alapvető műveleteinek (folytonos és megszakított vonalhúzás, satírozás, vonalkázás, ragasztás sötétítés, világosítás, derítés, telítés, csurgatás, összefolyatás, spriccelés, keverés) gyakorlása, a tapasztalatok megbeszélése	Ismeri és kis segítséggel alkalmazni tudja néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, papírragasztás) alapvető műveleteit (folytonos és megszakított vonalhúzást, vonalkázást, ragasztást, csurgatást, összefolyatást, spriccelést).	Ismeri és többféle változatban alkalmazni tudja néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával, papír- és textilragasztás) alapvető műveleteit (folytonos és megszakított vonalhúzást, satírozást, vonalkázást, ragasztást, derítést, telítést, csurgatást, összefolyatást, spriccelést, keverést).
1.3.	síkban jelölő vizuális elemek (pont, vonal, folt); a vizuális elemek egyszerű tulajdonságai (egyenes, görbe, egyenletes, egyenetlen, folytonos, törött, vékony, vastag, szabályos, szabálytalan, sűrű, ritka, kicsi, nagy, hosszú, rövid, sötét, világos, színes, színtelen), tulajdonságok megfigyelése, jellemzése	a síkban jelölő vizuális elemek (pont, vonal, folt) előállításának gyakorlása különböző anyagokkal, eszközökkel, illetve különböző technikák műveleteivel; a vizuális elemek egyszerű tulajdonságainak (egyenes, görbe, egyenletes, egyenetlen, folytonos, törött, vékony, vastag, szabályos, szabálytalan, sűrű, ritka, kicsi, nagy, hosszú, rövid, sötét, világos, színes, színtelen) vizsgálata; a vizuális elemek nevének és egyszerű tulajdonságaik leírásának megtanulása	Felismeri, meg tudja nevezni és elő tudja állítani néhány anyag és eszköz segítségével a pontot, a vonalat és a foltot, tudja jelölni e vizuális elemek néhány egyszerű tulajdonságát.	Felismeri, meg tudja nevezni és elő tudja állítani többféle anyag és eszköz segítségével a pontot, a vonalat és a foltot, tudja jelölni e vizuális elemek többféle tulajdonságát többféle variációban. El tudja mondani, hogy a pont, a vonal és a folt síkban jelölő vizuális elem.
1.4	egyszerű természeti és mesterséges formák; a formák neve (természeti forma, mesterséges forma, síkforma, geometrikus forma) és egyszerű tulajdonságaik (szabályos, szabálytalan, kicsi, nagy, szögletes, íves)	egyszerű természeti és mesterséges formák, valamint tulajdonságaik megfigyelése, jellemzése; a formák csoportosítása tulajdonságaik és eredetük alapján, rajzolás, illetve karakteres lapocskák rakosgatása révén; a formák nevének (természeti forma, mesterséges forma, síkforma, geometrikus forma) és egyszerű tulajdonságaik (szabályos, szabálytalan, kicsi, nagy, szögletes, íves) leírásának megtanulása	Meg tudja különböztetni egymástól az egyszerű természetes és mesterséges formákat. Kis segítséggel tudja ezeket csoportosítani. Megfigyelés után le tudja írni a látott formák egy-két látható tulajdonságát.	Meg tudja különböztetni egymástól az egyszerű természetes és mesterséges formákat. Tudja ezeket csoportosítani, és meg is nevezi e formacsoportokat. Megfigyelés után le tudja írni a látott formák négy-öt látható tulajdonságát.
1.5.	egyszerű fény- és árnyékjelenségek	egyszerű fény- és árnyékjelenségek megfigyelése, egyszerű fény- és árnyékjelenségek rögzítése rajzolással; az észlelt fény- és árnyékjelenség megnevezése, jellemzése	Felismeri és meg tudja nevezni a fényt és az árnyékot.	Felismeri és meg tudja nevezni a fényt és az árnyékot. Megfigyelés után tudja jelölni egyszerű formák önárnyékait és vetett árnyékait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.6.	formák térbeli helyzete	különböző formák térbeli helyzetének megfigyelése, az egyszerű térbeli helyzetek (előtte, mögötte, alatta, fölötte, mellette) megnevezése, jellemzése, lerajzolása, kirakása testekből, síklapokból	Észlelni tudja a hozzá közel lévő testes formák térbeli helyzetét. Meg tudja nevezni a legegyszerűbb térbeli helyzeteket. Ezekhez hasonlót ki tud rakni testekből.	Észlelni tudja a testes formák térbeli helyzetét. Meg tudja nevezni a legegyszerűbb térbeli helyzeteket. Ezekhez hasonlót ki tud rakni testekből, síklapokból. A legegyszerűbb téri helyzetekről vázlatos vonalas rajzot és kollázst tud készíteni.
1.7.	egyszerű mozgások	egyszerű mozgások megfigyelése és ábrázolása a síkfelületen különféle eszközök és anyagok nyomhagyásával	Észleli és meg tudja nevezni a látható mozgást, mozdulatváltozást. Körülrajzolással rögzíteni tudja egy-egy elmozduló forma mozdulatfázisait.	Észleli és meg tudja nevezni a látható mozgást, mozdulatváltozást. Körülrajzolással rögzíteni tudja egy elmozduló forma mozdulatfázisait. Megfigyelt mozgó formák mozgásfázisait, egymáshoz viszonyított helyzetét le tudja írni. Ezeket jelölni is tudja foltszerű nyomhagyással, rajzolással.
1.8.	a látható világ elemei (fény, szín, forma, tér, mozgás)	a látható világ elemeinek (fény, szín, forma, tér, mozgás) megfigyelése, csoportosítása, jellemzése	Egyszerű vizuális jelenségeken felismeri és meg tudja nevezni a fényt, a színt és a formát. Rajzolással-festéssel fel tudja idézni a formát és a színt.	Egyszerű vizuális jelenségeken felismeri és meg tudja nevezni a fényt, a színt, a formát, a teret és a mozgást. Rajzolással, festéssel fel tudja idézni a formát és a színt, gesztussal a mozgást, testek rakosgatásával a teret. A megfigyelt vizuális jelenségeket csoportosítani tudja aszerint, hogy a látható világ mely dimenzióját képviselik.
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	anyagok (papír, karton, hullámkarton, fotókarton, fólia, festék, agyag, gyurma, fa, fémhuzal) és eszközök (ceruza, radír, ecset, filctoll, kréta, olló, faragókés, ragasztó, mintázófa) használata	különféle anyagok (papír, karton, hullámkarton, fotókarton, fólia, agyag, gyurma, fa, festék, fémhuzal) és eszközök (ceruza, radír, ecset, filctoll, kréta, olló, sniccer, faragókés, ragasztó, mintázófa) vizsgálata, a térbezárás, térkitöltés, valamint a felületalakítás gyakorlása ezekkel az anyagokkal és eszközökkel, a tapasztalatok megbeszélése	Felismeri és meg tudja nevezni az egyszerűbb vizuális technikákhoz használt anyagokat és eszközöket. Tudja használni a ceruzát, a filctollat, a zsírkrétát, a gyurmát, kis segítséggel az ecsetet, a vízfestéket, az ollót és a ragasztót.	Felismeri és meg tudja nevezni az egyszerűbb vizuális technikákhoz használt anyagokat és eszközöket. Tudja használni a ceruzát, a radírt, a filctollat, a zsírkrétát, a vízfestéket és a temperafestéket, az agyagot és a gyurmát, az ecsetet, az ollót, a ragasztót, a fóliát, a kartont, a mintázófát és a faragókést.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	néhány térbeli vizuális technika alapvető műveletei (mintázás, nyomhagyás, papírhajtogatás, papírragasztás, tűzés, rétegelés)	néhány térbeli vizuális technika alapvető műveleteinek (mintázás, nyomhagyás, papírhajtogatás, papírragasztás, tűzés, rétegelés) gyakorlása, a tapasztalatok megbeszélése	Egyszerű testes formákat meg tud mintázni gyurmából. A megmintázott forma felületén különféle nyomokat, karcolatokat tud hagyni. Puha papírt megadott irányban össze tud hajtogatni. Két-három dobozt kis segítséggel egymáshoz tud illeszteni ragasztással.	Egyszerű testes formákat meg tud mintázni agyagból, gyurmából. A megmintázott forma felületén különféle nyomokat, karcolatokat tud hagyni. Puha papírt és kartont megadott irányban össze tud hajtogatni, egymáshoz ragasztani. Négy-öt dobozt és lapot egymáshoz tud illeszteni ragasztással, tűzéssel.
2.3.	térben jelölő vizuális elemek (térvonal, lap, test); a térbeli vizuális elemek egyszerű tulajdonságai (egyenes, görbe, egyenletes, egyenetlen, folytonos, törött, vékony, vastag, szabályos, szabálytalan, testes, lapos, kicsi, nagy, hosszú, rövid, magas, alacsony)	a térben jelölő vizuális elemek (térvonal, lap, test) előállításának gyakorlása különböző anyagokkal, eszközökkel, illetve különböző technikák műveleteivel; a térbeli vizuális elemek egyszerű tulajdonságainak (egyenes, görbe, egyenletes, egyenetlen, folytonos, törött, vékony, vastag, szabályos, szabálytalan, testes, lapos, kicsi, nagy, hosszú, rövid, magas, alacsony) vizsgálata; a térbeli vizuális elemek nevének és egyszerű tulajdonságaik leírásának megtanulása	Kis segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a térvonalat, a lapot és a testet. Le tudja írni a térformák egyszerű látható tulajdonságait. Drótból egyszerű térvonalat tud hajlítani. Kis segítséggel papírlapokat, kartonokat hajtással, hajlítással térbe tud állítani. Gyurmából egyszerű testes formákat tud mintázni.	Felismeri és meg tudja nevezni a térvonalat, a lapot és a testet. Le tudja írni a térformák látható tulajdonságait. Drótból egyszerű térvonalat tud hajlítani. Két-három térvonalat egymáshoz tud illeszteni. Papírlapokat, kartonokat hajtással, hajlítással térbe tud állítani. Gyurmából testes formákat tud mintázni.
2.4.	térbeli viszonyok	a térbeli viszonyok megfigyelése; térrelációk létrehozása lapok és testek rakosgatásával, illesztésével	Kis segítséggel két-három dobozt és/vagy lapot egymáshoz tud illeszteni ragasztással.	Négy-öt dobozt egymáshoz tud illeszteni ragasztással, tűzéssel. Megfigyelt egyszerű térhelyzeteket ki tud rakni építőkockákból vagy más tárgyakból.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	színek és színnevek a hattagú színkörön belül, valamint a fekete, a szürke és a fehér; a színek egyszerű tulajdonságai	a színek felismerésének, megnevezésének gyakorlása a hattagú színkörön belül, valamint a semleges színek körében; a színek egyszerű tulajdonságainak megfigyelése, jellemzése, leírása színkeveréssel, színes lapok, festett, színezett foltok csoportosításával	Felismeri és meg tudja nevezni a piros, a kék, a sárga, a zöld, a narancs és az ibolyaszíneket, valamint a fehéret, a feketét és a szürkét.	Felismeri és meg tudja nevezni a piros, a kék, a sárga, a zöld, a narancs és az ibolyaszíneket, valamint a fehéret, a feketét és a szürkét. Meg tudja különböztetni egymástól a sötét és a világos, az élénk és tompa, a tiszta és a szürkés színeket.
3.2.	színes folt festése	színes foltok festésének gyakorlása vízfestékkel és/vagy temperafestékkel, az élmények megbeszélése	Kis segítséggel egyenletes foltot tud festeni vízfestékkel. Tudja a festéket hígítani.	Egyenletes foltot tud festeni vízfestékkel és temperával. Tudja a festéket hígítani, a felületre fröcskölni, összefolyatni. A temperafestésnél két-három színréteket egymásra tud festeni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	szín keverése	színek keverése színes folyadékok összeöntésével, spriccelésével, nedves festékfoltok összefuttatásával, csurgatásával, festékszínek összekeverésével, az élmények megbeszélése	Tudja a festéket a felületre fröcskölni, összefolyatni.	Tudja a festéket a felületre fröcskölni, összefolyatni, négy-öt festékfoltot összefuttatni. Ki tudja keverni a narancs a zöld, az ibolya és a szürke színt.
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA		
1.	*Az iskolai környezet*	*Az iskolai környezet megismerése, rendeltetésszerű használatának gyakorlása*		
1.1.	környezetelemzés	az iskolai környezet megfigyelése, jellemzése, elemzése		**TANU**
1.1.1.	az iskolaépület helye, mérete, formája, színe, díszítettsége, állaga, állapota	az iskolaépület helyének, nagyságának, formájának, színeinek, díszítettségének, állagának, állapotának megfigyelése, leírása; vázlatos rajzok készítése az épületről	Két-három igaz ténykijelentést tud tenni saját iskolája épületéről. Megfigyelés után vázlatos rajzot tud készíteni az iskolaépületről.	Megadott szempontok alapján meg tudja figyelni saját iskolája épületét. A megfigyelt épületről illusztrált leírást tud készíteni megadott szempontok figyelembevételével.
1.1.2.	az iskolaépület külső környezete: közlekedőterek, játszóudvar, sportudvar stb.	az iskolaépület külső környezetének megismerése a terek (közlekedőterek, játszóudvar, sportudvar stb.) többszöri bejárásával, leírásával, vázlatos lerajzolásával, az egyes külső terek rendeltetésszerű használatának gyakorlásával	Felismeri és meg tudja nevezni iskolája külső környezetének főbb tereit.	Felismeri, meg tudja nevezni, le tudja rajzolni iskolája külső környezetének tereit. Tud beszélni e terek rendeltetéséről.
1.1.3.	az iskolaépület belső terei: előtér, zsibongó, folyosó, tanterem, könyvtár, tornaterem, irodák stb.	az iskolaépület belső tereinek megismerése a terek (előtér, zsibongó, folyosó, tanterem, könyvtár, tornaterem, irodák stb.) többszöri bejárásával, leírásával, vázlatos lerajzolásával, az egyes belső terek rendeltetésszerű használatának gyakorlásával	Felismeri és meg tudja nevezni iskolája belső környezetének főbb tereit.	Felismeri, meg tudja nevezni, le tudja rajzolni iskolája belső környezetének tereit. Tud beszélni e terek rendeltetéséről.
1.1.4.	a legközismertebb tárgyak, eszközök, berendezések az iskolában	az iskolában található legközismertebb tárgyak, eszközök, berendezések megnevezése, funkcióik megállapítása tapasztalati úton és rajzos elemzéssel	Felismeri és meg tudja nevezni a legközismertebb iskolai tárgyakat, eszközöket, berendezéseket.	Felismeri, meg tudja nevezni, vázlatosan le tudja rajzolni az iskola tárgyait, eszközeit, berendezéseit. Tud beszélni ezek rendeltetéséről.
1.2.1.			Rendeltetésének megfelelően tudja használni az osztálytermet, a mosdót, az illemhelyet és a folyosót.	Rendeltetésének megfelelően tudja használni az iskola belső és külső tereit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1. 1.1.5	a tantermi dekoráció	az osztályterem díszítésének tanulása, gyakorlása	Rövid – két-három mondatos – körülírással tud beszélni a tantermi dekorációról. Kis segítséggel el tud helyezni legalább két képet egyensúlyosan az osztályfaliújságon.	Tud beszélni a tantermi dekoráció funkcióiról. Önállóan vagy csoportban tablót tud készíteni az osztályfaliújságra.	
2.	*A gyermekszoba*	*A gyermekszoba rendeltetésszerű használatának tanulása fotók, diaképek segítségével*			
2.1.	a gyermekszoba berendezései	a gyermekszoba berendezéseinek rajzos elemzése funkció és tetszés szempontjából	Röviden – két-három mondattal – le tudja írni és rajzolni saját szobáját, "kuckóját".	Részletesen le tudja írni és rajzolni saját szobáját, "kuckóját". Megfigyelt képek alapján meg tudja nevezni egy gyermekszoba alapvető berendezéseit, a berendezések funkcióit.	
2.2.	gyermekbútorok, gyermekjátékok	gyermekbútorok, gyermekjátékok, használati tárgyak megfigyelése, rajzos elemzése	Be tudja mutatni szóban és rajzban kedvelt játékát.	Pontos leírást tud adni és vázlatos rajzot tud készíteni kedvelt játékairól, a játék funkcióiról. Le tud rajzolni néhány általa elképzelt gyermekbútort, játékot. Elképzeléseit szóban meg tudja indokolni.	
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Iskolai tájékoztató képi jelek, feliratok*	*Iskolai tájékoztató képi jelek, feliratok megfigyelése, jelentésük megállapítása, értelmezése*			**TANU**
1.1.	iskolai eligazító táblák, feliratok, piktogramok	iskolai eligazító táblák, feliratok, piktogramok számbavétele, a piktogramok jelentésének megfejtése	Ismer legalább két eligazító táblát vagy piktogramot az iskolában. Ezeknek pontosan tudja a jelentését is.	Ismeri az iskolájában található eligazító táblákat, feliratokat, piktogramokat. Tudja mindegyiknek a jelentését is.	
1.2.	tájékoztató képi jelek	iskolai tájékoztató képi jelek rajzolása, festése (osztályjel, tanulói munkaszerep /osztálykönyvtáros, hetes, takarító stb./ piktogramja)	Kis segítséggel le tudja rajzolni egyik tanulói munkaszerepe jelvényét.	Önállóan meg tudja tervezni az iskolában végezhető tanulói munkaszerepek jelvényeit.	
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése*			
2.1.	grafika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Grafika készítése a tanult technikákkal szabadon választott vagy megadott témára, történetek, versek, kitalált dolgok vizuális megjelenítése, leírás alapján grafika készítése, az élmények verbális megfogalmazása. A munka értékelése.	Filctollal, zsírkrétával vagy ceruzával képet tud rajzolni szabadon választott témára.	A tanult technikák bármelyikét egyenként vagy vegyesen alkalmazva képet tud rajzolni szabadon választott vagy megadott témára.	**ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	festmény	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Festmény készítése a tanult technikákkal szabadon választott vagy megadott témára, történetek, versek, kitalált dolgok vizuális megjelenítése, leírás alapján festmény készítése, az élmények verbális megfogalmazása. A munka értékelése.	Vízfestékkel képet tud festeni szabadon választott témára.	Képet tud festeni szabadon választott vagy megadott témára a vízfestést vagy a temperafestést tisztán, illetve vegyes technikákkal alkalmazva.	**ÖNI**
2.3.	plasztika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Plasztika készítése agyagból vagy gyurmából szabadon választott vagy megadott témára, történetek, versek, kitalált dolgok vizuális megjelenítése, leírás alapján plasztika készítése, az élmények verbális megfogalmazása. A munka értékelése.	Gyurmából érdekes figurákat tud mintázni.	Megadott vagy szabadon választott témára érdekes, változatos felületű körszobrocskát és kisméretű domborművet tud mintázni gyurmából vagy agyagból. A megmintázott plasztikát eredeti elemekkel is ki tudja egészíteni.	**ÖNI**
III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS			
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Műalkotások elemzése az alkotói üzenet szubjektív megítélése, a tanult vizuális jelrendszer, technikák, anyagok és eszközök felismerésének gyakorlása végett, a műalkotások (reprodukciók) ismétlődő észlelésével*	Kis segítséggel el tudja mondani, hogy tetszik-e neki és hogy miért tetszik egy-egy megfigyelt műalkotás (reprodukció).	El tudja mondani, hogy szerinte miről szól, és hogy neki miért tetszik egy-egy megfigyelt műalkotás (reprodukció), felismeri és meg tudja nevezni a műalkotás (reprodukció) néhány vizuális elemét, közismert anyagát és technikáját.	**TANU**
2.	*Képek, reprodukciók*	*Műalkotásokat ábrázoló képek gyűjtése, csoportosítása valamely tanult szempontból*	A tanév során gyűjt legalább három-öt műalkotást ábrázoló reprodukció.	A tanév során gyűjt legalább tíz-tizenöt műalkotást ábrázoló reprodukciót, amelyeket csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb adatait fel tudja idézni.	**FOGY**
3.	*Kiállítások, tárlatok*	*Kiállítások, tárlatok látogatása – lehetőség szerint –, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*			

Év végi követelmények

a) A tanuló tudjon a különböző anyagok és eszközök alkalmazásával kétdimenziós grafikus és színes alkotásokat létrehozni.
b) Tudjon különböző anyagok és eszközök alkalmazásával háromdimenziós alkotásokat létrehozni.
c) Tudjon különbséget tenni az alapszínek között, ismerje azok keverési tulajdonságait.
d) Legyen képes iskolai és otthoni környezetét rendeltetésszerűen használni, ismerje a környezeti elemek funkcióit.
e) Tudjon tájékozódni vizuális eligazító jelzések alapján, ismerje azok jelentéseit.
f) Tudja szabadon alkalmazni az elsajátított technikákat annak érdekében, hogy önálló, személyes vizuális alkotást hozzon létre.
g) Tudjon műalkotásokról személyes véleményt nyilvánítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerével. Szerezzenek jártasságot az egyszerű kétdimenziós (grafikai), háromdimenziós (plasztikai), valamint a színes és komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének elemi szintű használatában. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat verbális és változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Tapasztalják meg a tanulók a vizuális kultúra néhány működési területét. Szerezzenek jártasságot közvetlen környezetükben (iskolában, otthon, utcán) a tárgy- és környezetkultúra és a vizuális kommunikáció néhány területének használatában és felhasználásában, a környezet megóvásában. Próbálkozzanak a tanulók műalkotások üzeneteinek megfejtésével. A műalkotás-elemzés szolgálja a tanult vizuális jelrendszer, technikák, anyagok és eszközök felismerésének gyakorlását. Alakuljon ki a tanulókban kedvező viszonyulás a műalkotásokhoz.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	a képelemek (pont, vonal, folt), az elemrelációk és az elemelrendezési módok	képelemek (pont, vonal, folt), elemrelációk és elemelrendezési módok megismerése vagy felidézése, gyakorlása, az élmények megfogalmazása	Biztonsággal felismeri és megnevezi a képelemeket. Pontból és vonalból legalább két-három féle foltminőséget tud előállítani.	Biztonsággal felismeri és megnevezi a képelemeket. Pontból és vonalból számtalan foltminőséget tud előállítani. A képelemek bármelyikét sokszorosítani tudja rajzolással, kollázzsal vagy egyszerű nyomtatással.
1.2.	ellentétek (kicsi-nagy, pozitív-negatív, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen, sötét-világos)	ellentétek (kicsi-nagy, pozitív-negatív, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen, sötét-világos) megfigyelése, lerajzolása, nyomtatása, az élmények megfogalmazása	Egyszerűbb esetekben felismeri és kis segítséggel meg tudja nevezni két-két képelem látható kontrasztjai közül a méretkontrasztot és a tónuskontrasztot. Ezeket elő is tudja állítani rajzolással, egyszerű nyomtatással.	Felismeri és meg tudja nevezni két-két képelem látható kontrasztját. Ezeket elő is tudja állítani rajzolással, egyszerű nyomtatással, kollázzsal. Képalakításaiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb kontrasztjelenségeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	egyszerű ritmusok	egyszerű ritmusok megfigyelése, jellemzése, lerajzolása, nyomtatása	A képelemek szabályos ismétlődéseit kis segítséggel fel tudja ismerni és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű nyomtatással elő tud állítani egyenletes foltritmusokat.	A képelemek szabályos ismétlődéseit felismeri, és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű nyomtatással és kollázzsal elő tud állítani egyenletes foltritmusokat, rajzolással vonalritmusokat. Díszítő jellegű munkáiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb vonal- és foltritmusokat.
1.4.	néhány vizuális technikával adekvát anyag- és eszközhasználat (rajzolás ceruzával, pálcikával, zsírkrétával, nyomatkészítés összegyűrt papírral, falevéllel, textíliával, burgonyával)	néhány vizuális technikával adekvát anyag- és eszközhasználat gyakorlása (rajzolás ceruzával, pálcikával, zsírkrétával, nyomatkészítés összegyűrt papírral, falevéllel, textíliával, burgonyával), az élmények megfogalmazása	Kis segítséggel tudja használni a megismert vizuális technikák anyagai és eszközei közül a ceruzát, a színes ceruzát, a zsírkrétát, a burgonyanyomtatást.	Segítség nélkül meg tudja nevezni és tudja használni a megismert vizuális technikák anyagai és eszközei közül a ceruzát, a színes ceruzát, a pálcikát, a zsírkrétát, a burgonya-, a falevél-, a papír- és a textilnyomtatást.
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	a térelemek (térvonal, lap, test), az elemrelációk és az elemelrendezési módok	térelemek, elemrelációk és elemelrendezési módok megismerése vagy felidézése, gyakorlása mintázással, papírrétegek ragasztásával, lapok hajtogatásával, az élmények megfogalmazása	Biztonsággal felismeri és megnevezi a térelemeket. Lapból és testből legalább két-három féle téregyüttest tud előállítani.	Biztonsággal felismeri és megnevezi a térelemeket. Lapból és testből számtalan téregyüttest elő tud állítani. A térelemek bármelyikét sokszorosítani tudja kivágással vagy egyszerű mintázással. Négy-öt térelemet össze tud kapcsolni és el tud rendezni a térben.
2.2.	a térbeli ellentétek (kicsi-nagy, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen)	térbeli ellentétek (kicsi-nagy, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen) megfigyelése, jellemzése, megmintázása vagy létrehozása lapokból	Egyszerűbb esetekben felismeri és kis segítséggel meg tudja nevezi két-két térelem látható kontrasztjai közül a méretkontrasztot. Ezt elő is tudja állítani lapkivágással, egyszerű mintázással.	Felismeri és meg tudja nevezi két-két térelem látható kontrasztját. Ezeket elő is tudja állítani lapkivágással, egyszerű mintázással, a felületek megmunkálásával. Téralakításaiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térkontraszt-jelenségeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	egyszerű térritmusok	egyszerű térritmusok megfigyelése, jellemzése, megmintázása vagy létrehozása lapokból, testekből	A térelemek szabályos ismétlődéseit kis segítséggel fel tudja ismerni és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű mintázással előtud állítani egyenletes térritmusokat.	A térelemek szabályos ismétlődéseit felismeri és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű mintázással, lapok hajtogatásával, rétegelésével elő tud állítani térritmusokat. Díszítő jellegű munkáiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térritmusokat.
2.4.	az elvétel és a hozzáadás, a pozitív-negatív formaképzés	az elvétel és a hozzáadás, a pozitív-negatív formaképzés gyakorlása mintázás során, az élmények megbeszélése	Kis segítséggel tudja használni az elvételt és a hozzáadás műveleteit a mintázás során.	Segítség nélkül meg tudja nevezni és ügyesen tudja használni az elvétel és a hozzáadás műveleteit a mintázás során.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	a főszínek (piros, sárga, kék) és az elsődleges kevert színek (narancs, zöld, ibolya)	főszínek (piros, sárga, kék) és elsődleges kevert színek (narancs, zöld, ibolya) felismerése, megkülönböztetése, jellemzése	Felismeri, megkülönbözteti és kis segítséggel fel tudja sorolni a főszíneket (a pirosat, a sárgát és a kéket), valamint az elsődleges kevert színeket (a narancsot, a zöldet és az ibolyát).	Felismeri, megkülönbözteti és fel tudja sorolni a főszíneket (a pirosat, a sárgát és a kéket), valamint az elsődleges kevert színeket (a narancsot, a zöldet és az ibolyát). E színeket tudja csoportosítani, valamint tudja használni a színcsoportok megnevezését. Tudja, hogy az elsődleges kevert színeket a főszínek páronkénti összekeverésével lehet előállítani.
3.2.	a színes színek és a semleges színek (fehér, fekete, szürke)	színes színek és semleges színek (fehér, fekete, szürke) felismerése, megkülönböztetése, jellemzése	Színek halmazából ki tudja válogatni a semleges színeket.	Színek halmazából ki tudja válogatni a semleges színeket. Fel tudja idézni a semleges színek csoportjába tartozó színek nevét. A színeket el tudja különíteni színes színekre és semleges színekre. Festéssel és színes papír ragasztásával is elő tudja állítani e színcsoportokat.
3.3.	a szürkével tompított színek	szürkével tompított színek keverésének gyakorlása, az élmények megfogalmazása	Minta (algoritmus, utánzás) alapján ki tud keverni szürkével tompított színeket.	Ki tud keverni segítség nélkül öt-hat szürkével tompított színt. Színek halmazából ki tudja válogatni a szürkével tompított színeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	a színellentétek (sötét-világos, hideg-meleg)	színellentétek (sötét-világos, hideg-meleg) megfigyelése, jellemzése, előállítása színezéssel, festéssel, színes papírlapok ragasztásával, nyomtatással, az élmények megfogalmazása	Két szín közül ki tudja választani a sötétebb (világosabb) színt. Festéssel, színes papírlapok párosításával létre tud hozni néhány sötét-világos színellentétet.	Színek halmazából ki tud válogatni sötét-világos, hideg-meleg színpárokat. Ezeket meg tudja nevezni mint sötét-világos, illetve mint hideg-meleg színellentéteket. Festéssel, nyomtatással, színes papírlapok párosításával létre tud hozni sötét-világos, hideg-meleg színellentéteket.
3.5.	egyszerű színritmusok	egyszerű színritmusok megfigyelése, létrehozása színezéssel, festéssel, színes papírlapok ragasztásával, nyomtatással, az élmények megfogalmazása	A színek egyenletes váltakozását létre tudja hozni egyszerű nyomhagyással.	A színek egyenletes váltakozását felismeri és meg tudja nevezni színritmusként. Létre tud hozni színezéssel, festéssel, egyszerű nyomhagyással, színes papírlapok ragasztásával változatos színritmusokat.
3.6.	a vízfestékkel és a temperafestékkel való festés műveletei; színespapír-kollázs	a vízfestékkel és a temperafestékkel való festés műveleteinek gyakorlása, a színespapír-kollázs készítésének tanulása, az élmények megfogalmazása	Kis segítséggel tudja használni a vízfestéket és a festéshez szükséges eszközöket.	Egyszerű felületfestések során önállóan tudja használni a vízfestéket és a temperafestéket, valamint a festéshez szükséges eszközöket. Segítség nélkül színespapír-kollázst tud készíteni.
4.	*Komplex vizuális közlések nyelv- és eszköz-rendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, gyakorlása*		
4.1.	elképzelt játszótér "talált tárgyakból"	elképzelt játszótér imitálása "talált tárgyakból"; a formák, a színek és a használhatóság összhangjának vizsgálata	Kis segítséggel elképzelt játszóteret tud konstruálni "talált tárgyakból".	Elképzelt játszóteret tud rajzolni és megkonstruálni "talált tárgyakból". A játékok kialakításánál figyelembe veszi a játékok funkcióját, formáit és a színeit. Konstruált játszóterét négy-öt mondattal be tudja mutatni.
4.2.	a vers- és a meseillusztráció	illusztrációkészítés vershez, meséhez; a szövegtartalommal adekvát szín- és formavilág vizsgálata	Kis segítséggel illusztrációt tud rajzolni színes ceruzával és filctollal meséhez, vershez.	Tetszetős, tartalomra utaló illusztrációt tud festeni, rajzolni színes ceruzával és filctollal meséhez, vershez.
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Az iskolai környezet*	*Az iskolai környezet megismerése, rendeltetésszerű használatának gyakorlása*		
1.1.	az iskolai környezet funkciói	az iskolai környezet funkcióinak tudatosítása, a funkcióknak megfelelő környezethasználat gyakorlása		
1.1.1.	közlekedés, eligazodás a belső és a külső iskolai terekben	a közlekedés, eligazodás tanulása, gyakorlása a belső és a külső iskolai terekben	Ismeri az iskola belső és külső útvonalait, főbb helyiségeit (osztálytermét, mosdót, illemhelyet, ebédlőt, tornatermet, tanári szobát, igazgatói irodát).	Ismeri és meg tudja nevezni az iskola belső és külső útvonalait, helyiségeit. Idegen személyt útba tud igazítani és el tud vezetni az általa keresett iskolai térbe.
1.1.2.	iskolai állagmegóvás	információk tanulása az iskola állagának megóvásáról	Ügyel a tanterem, a folyosó és a mellékhelyiségek állagára.	Ügyel a tanterem, a folyosó és a mellékhelyiségek állagára.
1.1.3.	az iskolai használati tárgyak, eszközök, berendezések rendeltetésszerű használata	az iskolai használati tárgyak, eszközök, berendezések rendeltetésszerű használatának tanulása, gyakorlása	Rendeltetésének megfelelően tudja használni a tanterem, a könyvtár, az ebédlő bútorait, berendezéseit. Nem nyúl hozzá azokhoz az eszközökhöz, amelyeknek használatát nem ismeri, vagy üzemeltetésük fokozott veszéllyel jár.	Rendeltetésének megfelelően tudja használni az iskolai terek bútorait, berendezéseit. Nem nyúl hozzá azokhoz az eszközökhöz, amelyeknek használatát nem ismeri, vagy üzemeltetésük fokozott veszéllyel jár. Erre társait is tapintatosan figyelmezteti.
1.1.4.	az osztályterem, a tantermi berendezések, eszközök, a folyosó és a mellékhelyiségek tisztántartása	az osztályterem, valamint a tantermi berendezések, eszközök, a folyosó és a mellékhelyiségek tisztántartásának tanulása, gyakorlása	Ügyel a tanterem, a folyosó, az illemhely tisztaságára. Kis segítséggel ki tudja takarítani a tantermet.	Ügyel a tanterem, a folyosó, az illemhely tisztaságára. Ki tudja takarítani a tantermet.
1.2.	esztétikus környezetalakítás, környezetrendezés, dekorálás	az esztétikus környezetalakítás jelentőségének tisztázása, a környezetrendezés és a dekorálás tanulása, gyakorlása	Kérésre közreműködik a tanterem dekorálásában.	Közreműködik a tanterem dekorálásában. Két-három dekorációs elemet önállóan el tud készíteni és helyezni a tanterem falán.
2.	*A lakás, a gyermekbútor és a gyermekjáték*	*Információk tanulása a lakásról, a gyermekbútorról és a játékról; a lakás rendeltetésszerű használatának tanulása fotók, diaképek segítségével*		
2.1.	játékok, gyerekek számára gyártott bútorok	játékok, gyerekek számára gyártott bútorok rajzos elemzése a funkció és az esztétikusság szempontjából	Vázlatosan le tudja rajzolni kedvelt vagy vágyott játékait. Röviden el tudja mondani, hogy ezekkel a játékokkal milyen játék játszható.	Le tudja rajzolni, meg tudja festeni kedvelt vagy vágyott játékait. Meg tudja tanítani osztálytársait a játék használatára. Rajzos leírást tud készíteni gyermekbútorokról. Képek alapján röviden tud beszélni arról, hogy szerinte egy gyerekeknek készült tárgy jó-e, tetszetős-e.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	játékok konstruálása	játékok konstruálásának tanulása, gyakorlása	Egyszerű kézbe vehető méretű játékot tud fabrikálni különféle térelemekből. Röviden el tudja mondani, hogy ezzel a játékkal milyen játék játszható.	Egyszerű testes vagy lapokból álló játékot tud készíteni, különféle térelemekből, amelyeket festéssel, mintázással díszíteni is tud. Röviden el tudja mondani, hogy ezzel a játékkal milyen játék játszható. A játékkészítés menetéről rövid, áttekinthető rajzos-szöveges dokumentumot tud készíteni.
2.3.	gyerekszoba berendezéseinek modellezése	gyerekszoba berendezéseinek modellezése dobozokból, felépítése a szoba alaprajzára	Egyszerű gyerekbútor-modelleket tud összeállítani különböző méretű dobozokból.	Egyszerű gyerekbútor-modelleket tud összeállítani különböző méretű dobozokból. Ezeket festeni, mintázni tudja, és áttekinthetően el tudja helyezni egy kartonból készített szobaalaprajzon.
2.4.	a lakás funkciói; lakás helyiségeinek használata	a lakás funkcióival való ismerkedés, a lakás helyiségei használatának gyakorlása képek megfigyelése, elemzése és szituációk eljátszása révén	Fel tudja sorolni a lakás főbb helyiségeit (konyha, lakószoba, fürdőszoba, WC), el tudja mondani ezek alapvető funkcióit.	Fel tudja sorolni, le tudja rajzolni és képek alapján fel tudja ismerni a lakás helyiségeit. El tudja mondani ezek alapvető funkcióit.
3.	*Az utca*	*Az utca mint a környezetkultúra elemének megismerése*		
3.1.	információs szövegek (utcai feliratok, plakátok)	információs szövegek (utcai feliratok, plakátok) olvasása, elemzése a funkció, az elhelyezés és a tetszetősség szempontjából	Kis segítséggel össze tud gyűjteni néhány fajta utcai feliratot (utcanév-táblát, cégfeliratot, reklámtáblát stb.). Röviden tud beszélni ezek funkciójáról.	Össze tud gyűjteni többféle utcai feliratot (utcanév-táblát, cégfeliratot, reklámtáblát stb.). E feliratokat tudja csoportosítani. Röviden beszélni tud ezek funkciójáról, formájáról, küllemérő l.
3.2.	utcaképek, épületek	utcaképek, épületek megfigyelése, elemzése a tisztaság, az elhelyezés és az esztétikus megjelenés szempontjából	Röviden be tudja mutatni azt az útvonalat, amelyet naponta bejár az otthonától az iskoláig. Fel tudja sorolni az útvonalon található fontosabb épületeket.	Be tudja mutatni, le tudja rajzolni azt az útvonalat, amelyet naponta bejár az otthonától az iskoláig. Fel tudja sorolni az útvonalon található fontosabb épületeket. Tud beszélni ezek állagáról, tisztaságáról, küllemérő l.
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ		
1.	*Utcai tájékoztató képi jelek, feliratok*	*Utcai tájékoztató képi jelek, feliratok megfigyelése, jelentésük megállapítása, értelmezése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	az utcai eligazító táblák, emblémák	utcai eligazító táblák, emblémák számbavétele, jelentésük tisztázása	Kis segítséggel össze tud gyűjteni néhány fajta utcai eligazító táblát, emblémát. Körül tudja írni ezek jelentését.	Össze tud gyűjteni néhány fajta utcai eligazító táblát, emblémát. Ezeket tudja csoportosítani. Pontosan érti a jelentésüket, rövid véleményt tud mondani a küllemükről.
1.2.	a környezetvédő plakát	környezetvédő plakát rajzolása	Röviden tud beszélni arról, hogy miért fontos a környezetünk védelme. Erről illusztratív rajzot is tud készíteni.	Beszélni tud arról, hogy miért fontos a környezetünk védelme. Plakátok között felismeri a környezetvédelmi témájúakat. Maga is rajzol feliratos környezetvédelmi plakátot.
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése*		
2.1.	grafika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Grafika készítése a tanult technikák műveleteivel szabadon választott vagy megadott témára. Átélt, elképzelt vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel használni tudja képalakításai során a tanult grafikai technikák műveleteit.	Önállóan tudja használni képalakításai során a tanult grafikai technikák műveleteit. E műveletek bármelyikével elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud rajzolni.
2.2.	nyomat (burgonyanyomat, levélnyomat, textilnyomat)	nyomat (burgonyanyomat, levélnyomat, textilnyomat) készítése szabadon választott vagy megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel nyomot tud hagyni a síkfelületen legalább kétféle nyomhagyó eszközzel.	Önállóan tudja használni képalakításai során a tanult nyomhagyási technikák műveleteit. E műveletek bármelyikével elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud nyomtatni.
2.3.	festmény	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Festmény készítése a tanult technikák műveleteivel szabadon választott vagy megadott témára, átélt, elképzelt vagy hallott esemény festményen való megjelenítése. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel használni tudja a vízfestékkel való festés gyakorolt műveleteit a képalakítás során.	Elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud festeni vízfestékkel.
2.4.	kollázs	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Kollázskészítés szabadon választott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel két-három elemből álló képet tud ragasztani színes papír, falevél vagy textil felhasználásával.	Elrendezett elemeket tartalmazó érdekes képet tud készíteni színespapír-, falevél- vagy textil- ragasztással.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	körplasztika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Körplasztika készítése gyurmából vagy agyagból szabadon választott vagy megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel egyszerű figurát tud mintázni gyurmából vagy agyagból.	Érdekes, jól megmunkált egyszerű és összetett figurát tud mintázni gyurmából vagy agyagból.
III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS		
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Diaképeken, fotókon és a valóságban látott műalkotások elemzése kiscsoportos kommunikációban*	Segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte mi a témája egy látott műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem.	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája egy látott műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem. Felismeri és meg tudja nevezni a látott műalkotás néhány vizuális elemét, közismert anyagát és technikáját.
2.	*Képek, reprodukciók*	*Képzőművészeti, iparművészeti és építészeti tárgyú műalkotásokról készült reprodukciók gyűjtése, csoportosítása valamely tanult szempontból*	A tanév során gyűjt legalább tíz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti tárgyú műalkotást ábrázoló reprodukciót.	A tanév során gyűjt legalább tizenöt-húsz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti tárgyú műalkotást ábrázoló reprodukciót, amelyet csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb adatait fel tudja idézni.
3.	*Kiállítások, tárlatok*	*Kiállítások, tárlatok látogatása lehetőség szerint, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*		

Év végi követelmények

a) A tanuló ismerje és tudja megkülönböztetni egymástól a képelemeket (pont, vonal, folt).
b) A tanuló ismerje és tudja megkülönböztetni egymástól a térelemeket (térvonal, lap, test).
c) Tudjon különbséget tenni a főszínek között, ismerje azok keverési tulajdonságait.
d) Tudjon verbális tartalomhoz vizuális megjelenítést rendelni.
e) Legyen képes az iskola, illetve otthona és a környezete külső és belső tereiben tájékozódni.
f) Tudja értelmezni az utcai vizuális jeleket.
g) Tudja szabadon alkalmazni az elsajátított technikákat annak érdekében, hogy önálló, személyes vizuális alkotást hozzon létre.
h) Tudjon a műalkotásokról személyes véleményt nyilvánítani, felismerve azok technikáját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 3. évfolyamon

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	természeti és a mesterséges formák, formacsoportok	természeti és mesterséges formák, formacsoportok megfigyelése, jellemzése, lerajzolása	Formák csoportjából ki tudja választani a természeti és a mesterséges formákat. Megfigyelés után kis segítséggel le tud rajzolni egy-egy egyszerűbb természeti és mesterséges formát.	Tudja csoportosítani a formákat eredetük szerint. A formacsoportokat meg tudja nevezni. Megfigyelés után le tud rajzolni összetettebb természeti és mesterséges formákat is.
1.2.	motívumok	motívumok gyűjtése rajzolással, formaelemek redukálásával, az élmények megbeszélése	Képek megfigyelése után ki tud másolni belőlük egyszerű formarészeket.	Képek megfigyelése után ki tud másolni belőlük érdekes formarészeket. Formarajzaiból ki tud emelni érdekes részleteket. Lerajzolt formáit le tudja egyszerűsíteni.
1.3.	monotípia	monotípia készítése; pozitív-negatív forma alkalmazása, az élmények megbeszélése	Utánzással, segítséggel egyszerű monotípiát tud készíteni.	Érdekes monotípiát tud készíteni önállóan.
1.4.	térelemzés síkban	térelemzés rajzolással	Megfigyelés után, segítséggel le tud rajzolni két-három térformát takarás, rövidülés nélkül.	Megfigyelés után le tud rajzolni két-három térformát takarással, rövidüléssel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	hely- és helyzetváltoztató mozgások	hely- és helyzetváltoztató mozgások megfigyelése, rajzos rögzítése	Segítséggel le tudja rajzolni egy megfigyelt mozgó vagy mozgatott forma útvonalát.	Le tudja rajzolni egy megfigyelt egyszerű mozgó vagy mozgatott forma mozgásfázisait.
x2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	formaelemzés	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Formaelemzés mintázással, az élmények megbeszélése	Kis segítséggel hasonlatokat tud készíteni egyszerű természeti és mesterséges formákról gyurma- vagy agyagmintázással. Az eredeti és a hasonlat formák egyszerű tulajdonságait rövíden le tudja írni.	Hasonlatokat tud készíteni természeti és mesterséges formákról gyurma- vagy agyagmintázással. Tud beszélni az eredeti és a hasonlat formák látható tulajdonságairól, felépítéséről, hasonlóságairól, különbözőségeiről.
2.2.	térelemzés térben	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Térelemzés mintázással, térelemek rakosgatásával, illesztésével, az élmények megbeszélése	Kis segítséggel egyszerű nyitott vagy zárt teret tud létrehozni térelemek rakosgatásával, illesztésével. El tudja mondani, hogy hozzá mely elemek vannak közelebb, melyek távolabb.	Összetett nyitott vagy zárt tereket tud létrehozni térelemek rakosgatásával, illesztésével. El tudja mondani, hogy hozzá, illetve egymáshoz viszonyítva mely elemek vannak közelebb, melyek távolabb és melyek takarják egymást.
2.3.	objectkészítés	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. “Ttalált tárgyak" egybekomponálása: objectkészítés, az élmények megfogalmazása.	Négy-öt kisméretű érdekes tárgyat, tárgydarabot gyűjt össze. Ezeket kis segítséggel érdekes konstruktummá tudja összeilleszteni, ragasztani. A konstruktumnak címet tud adni.	Hat-hét kisméretű érdekes tárgyból, tárgydarabból érdekes, egyensúlyos és arányos konstruktumot tud összeilleszteni, ragasztani. A konstruktumnak találó címet tud adni.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	a hattagú színkör színei (piros, sárga kék, naranes, zöld, ibolya)	a hattagú színkör színeinek (piros, sárga kék, narancs, zöld, ibolya) megfestése vízfestékkel, temperával, illetve előállítása színes papírok ragasztásával	Segítséggel elő tudja állítani a hattagú színkör színeit színes papírok sorba ragasztásával, illetve vízfestékkel, a festékgombok színeinek keverés nélküli felhasználásával. A színkör színeit fel tudja sorolni.	Elő tudja állítani a hattagú színkör színeit színes papírok sorba ragasztásával, illetve vízfestékkel, temperával, a festékek színeinek keverés nélküli és keveréssel történő felhasználásával. A színkör színeit fel tudja sorolni.
3.2.	színkeverés	színkeverés gyakorlása tempera-festékkel, vízfestékkel, színezéssel, színes folyadékok csurgatásával, az élmények megfogalmazása	Segítséggel össze tudja keverni a színeket vízfestékkel, összefolyatással.	Össze tudja keverni a színeket tempera vagy vízfesték keverésével, színes folyadékok összefolyatásával, színezéssel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	festékhígítás és festéksűrítés	a festékhígítás, -sűrítés műveleteinek gyakorlása, az élmények megfogalmazása	Segítséggel tudja a vízfestéket hígítani, sűríteni.	Tudja a vízfestéket és a temperát hígítani, sűríteni.
3.4.	ismert színellentétek és a kiegészítő színkontraszt	színellentétek festésének gyakorlása, a kiegészítő színkontraszt megtanulása	A már megismert színellentéteket meg tudja festeni. Segítséggel felismeri és meg tudja nevezni a kiegészítő színkontrasztot.	A már megismert színellentéteket meg tudja festeni. Felismeri, meg tudja nevezni és meg tudja festeni a kiegészítő színkontrasztot. Tudja jelölni a színkörön a kiegészítő színpárokat és megérti annak lényegét, hogy a kiegészítő színek egymást feketére "egészítik ki".
3.5.	batikolás	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. A batikolás műveleteinek tanulása	Felügyelet mellett papírbatikot tud készíteni.	Önállóan tud készíteni papír- és textilbatikot.
3.6.	csendéletfestés	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. A csendéletfestés tanulása	Egyszerű csendélet-modell jellemző színes foltjait meg tudja festeni.	Össze tud állítani egyszerű csendélet-modellt és annak jellemző színes foltjait fő karaktereit meg tudja festeni.
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
4.1.	bábjáték-díszlet és bábfigurák	bábjáték díszleteinek és figuráinak elgondolása, lerajzolása; a témához illő színek, formák, díszítőmotívumok megválasztásával tervvariációk rajzolása, festése, az élmények megfogalmazása	Kis segítséggel le tudja rajzolni egy mese két-három szereplőjét elölnézetből A)4-es rajzlap méretben, meg tudja festeni a síkban A)3-as rajzlap méretben a mese helyszíneit.	Le tudja rajzolni egy mese négy-öt szereplőjét elölnézetből vagy oldalnézetből A)4-es rajzlap méretben, meg tudja festeni a síkban A)3-as rajzlap méretben a mese helyszíneit. A szereplőket és a díszletet több variációban is el tudja készíteni.
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA		
1.	*Lakóépületek, középületek*	*Lakóépületek és középületek megfigyelése, elemzése a funkció és az esztétikus megjelenés szempontjából*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	lakóterek belső elosztása, a berendezés és a díszítés módjai	a lakóterek belső elosztásának, a berendezés és a díszítés módjainak megfigyelése, elemzése képek, szövegek felhasználásával, térimitációk készítésével	Képek, ábrák segítségével meg tudja nevezni egy lakóépület belső tereit.	Képek, ábrák segítségével meg tudja nevezni egy lakóépület belső tereit, berendezéseit. El tud igazodni a lakóépület alaprajzán. Képek és alaprajz alapján be tud mutatni egy lakóépületet.
1.2.	középületek (iskola, polgármesteri hivatal, orvosi rendelő, művelődési ház, múzeum stb.) belső tagolódása, berendezései	középületek (iskola, polgármesteri hivatal, orvosi rendelő, művelődési ház, múzeum stb.) belső tagolódásának, berendezéseinek megfigyelése, rajzos elemzése	Megfigyelés alapján, segítséggel le tud rajzolni egyszerű formában egy középületet.	Megfigyelés alapján, segítséggel le tud rajzolni egyszerű formában egy középületet. A megfigyeltek és a rajz alapján tud beszélni a középület funkciójáról, belső tereinek elosztásáról, néhány berendezéséről. El tudja mondani, hogy tetszik-e neki a középület, avagy nem. Véleményét röviden meg tudja indokolni.
2.	*A középület rendeltetésszerű használata*	*A középület rendeltetésszerű használatának gyakorlása*	Segítséggel tudja használni a meglátogatott középületet.	Normakövetően tudja használni a meglátogatott középületet.
3.	*Használati tárgyak, dísztárgyak*	*Használati tárgyak és dísztárgyak megfigyelése, megkülönböztetése, elemzése a funkció, a forma, az anyag és a díszítés szempontjából*		
3.1.	használható és alig vagy nem használható tárgyak	használható és alig vagy nem használható tárgyak rajzos elemzése	Néhány közismert használati tárgy rendeltetéséről röviden tud beszélni. Segítséggel felismer néhány alig használható tárgyat.	Tudja elemezni a használati tárgyakat rendeltetésüknek megfelelő használhatóságuk szempontjából. Indokolni tudja, hogy néhány alig használható tárgyat mi akadályoz a használhatóságban.
3.2.	a terítés és az asztaldíszítés	a terítés és az asztal díszítésének gyakorlása	Kis segítséggel meg tudja teríteni az asztalt ebédeléshez.	Egyszerű hétköznapi és ünnepnapi terítéket az asztalra tud helyezni.
3.3.	dísztárgyak, dekorációs elemek elhelyezése a tanteremben	dísztárgyak, dekorációs elemek elhelyezésének gyakorlása a tanteremben	Kérésre közreműködik a tanterem díszítésében.	Rendszeresen közreműködik a tanterem díszítésében. Tudja, hogy mit jelent a dekoráció díszítő, illetve informáló jellege.
4.	*Öltözködés, divat*	*Információk tanulása az öltözködésről és a divatról*	Kis segítséggel tud beszélni az öltözködés funkcióiról.	Röviden tud beszélni az öltözködés funkcióiról és a divat lényegéről. Össze tud gyűjteni négy-öt gyermekdivatot ábrázoló lapkivágatot. A ruhákat csoportosítani tudja alkalomhoz illő, illetve évszaknak megfelelő viselés szempontjából. Röviden le tudja írni a képeken látható öltözékeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ		
1.	*Utcai plakátok üzenetei*	*Utcai plakátokon megjelenő üzenetek olvasása, az üzenetek megjelenítését segítő vizuális jelek számbavétele*	Kis segítséggel tud beszélni néhány közismert utcai plakát rendeltetéséről.	El tudja mondani néhány közismert utcai plakát rendeltetését. Arról is tud beszélni, hogy milyen vizuális jelek segítik a plakát figyelemfelhívó jellegének érvényesülését.
2.	*Termékismertetők, prospektusok*	*Termékismertetők, prospektusok megfigyelése, elemzése*	Kis segítséggel tud beszélni néhány közismert termékismertető vagy prospektus rendeltetéséről.	El tudja mondani néhány közismert termékismertető vagy prospektus rendeltetését. Arról is tud beszélni, hogy milyen vizuális jelek segítik ezek figyelemfelhívó jellegének érvényesülését.
3.	*Személyes vizuális közlés és kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása*		
3.1.	a csomagolás	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. csomagolás tervezése ajándékhoz, játékhoz. Az elkészült alkotások értékelése.	Segítséggel csomagoló-papírt tud tervezni egyszerű geometrikus minták felhasználásával, rajzolással és burgonyanyomattal.	Csomagolópapírt tud tervezni geometrikus vagy organikus motívumok felhasználásával, szabadon választott technikával.
3.2.	grafika, nyomat, kollázs, object és plasztika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. grafika, nyomat, kollázs, object és plasztika készítése szabadon választott technikával, szabadon választott és megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Egyszerű grafikát, nyomatot, kollázst, objectet és plasztikát tud készíteni.	Eredeti grafikát, nyomatot, kollázst, objectet és plasztikát tud készíteni. Alkotásának találó címet tud adni.
3.2.	ruhatervezés	ruhatervezés megadott alkalomra. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel ruhát tud rajzolni öltöztető papírbabára.	Alkalomhoz illő és évszaknak megfelelő ruhát tud rajzolni öltöztető papírbabára.
III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS		
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Diaképeken, fotókon és a valóságban megfigyelt képzőművészeti, iparművészeti alkotások elemzése kiscsoportos kommunikációban*	Kis segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét segítséggel meg tudja indokolni.	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni. Meg tudja nevezni a műalkotás jól észlelhető vizuális elemeit, elemkapcsolatait, közismert anyagát, technikáját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Alkotók, alkotói életutak, alkotások*	*Alkotói vallomások olvasása művészetükről, életútjukról, alkotásaikról. Műalkotások származási helyének megkeresése térképen.*	A tanév során megismerkedik legalább két közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Jegyzet segítségével az alkotót és alkotásait be tudja mutatni.	A tanév során megismerkedik legalább tíz közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Az alkotót és alkotásait önállóan be tudja mutatni.
3.	*Képek, reprodukciók*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú műalkotásokról készült reprodukciók gyűjtése, feldolgozása, ilyen témájú folyóiratok nézegetése*	A tanév során gyűjt legalább tíz műalkotást ábrázoló reprodukciót.	A tanév során gyűjt legalább húsz műalkotást ábrázoló reprodukciót, amelyet csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb címeit, adatait fel tudja idézni.
4.	*Kiállítások, tárlatok*	*Kiállítások, tárlatok látogatása lehetőség szerint, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*		

Év végi követelmények

a) Tudjon a tanuló természeti és mesterséges formákból kiindulva kétdimenziós tanulmányokat készíteni.
b) Tudjon természeti és mesterséges formákból kiindulva háromdimenziós térelemzéseket készíteni.
c) Ismerje a hattagú színkör felépítését, a színek alapvető keverési tulajdonságait.
d) Legyen képes közvetlen környezetének és kultúrájának vizuális jellegzetességeit megfigyelni (használati tárgyak, öltözködés, divat), azokról véleményt nyilvánítani.
e) Tudja értelmezni az utcai plakátokat.
f) Tudjon vizuális terveket készíteni az elsajátított technikák alkalmazásával.
g) Tudjon a műalkotásokról véleményt nyilvánítani, megnevezve annak elemeit, technikáját, tartalmát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerével. Szerezzenek jártasságot az egyszerű kétdimenziós (grafikai), háromdimenziós (plasztikai), valamint a színes és komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének elemi szintű használatában. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Tapasztalják meg a tanulók a vizuális kultúra néhány működési területét. Szerezzenek jártasságot környezetükben a tárgy- és környezetkultúra és a vizuális kommunikáció néhány területének használatában és felhasználásában, a környezet megóvásában. Próbálkozzanak a tanulók műalkotások üzeneteinek megfejtésével. A műalkotás-elemzés szolgálja a tanult vizuális jelrendszer, technikák, anyagok és eszközök felismerésének gyakorlását. Alakuljon ki a tanulókban kedvező viszonyulás a műalkotásokhoz.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	árnyékjelenségek, fény-árnyék, önárnyék és vetett árnyék	a fény-árnyék, az önárnyék és a vetett árnyék vizsgálata rajzolással; különféle megfigyelt árnyékjelenségek rögzítése vázlatos rajzolással, az élmények megfogalmazása	Felismeri és meg tudja nevezni a természetes és a mesterséges fényt, valamint az árnyékot.	Felismeri és meg tudja nevezni a természetes és a mesterséges fényt, valamint az árnyékot. Meg tudja különböztetni a testek önárnyékait és vetett árnyékait. Vázlatosan jelölni tudja a vetett árnyékot és az önárnyékot rajzolással.
1.2.	természeti és mesterséges formák; felépítés, részformák és formakapcsolódások	természeti és mesterséges formák rajzos elemzése; a felépítés, a részformák és formakapcsolódások rajzos magyarázata	Le tud rajzolni egyszerű természeti és mesterséges formákat. Tudja jelölni a formák fő részeit.	Le tud rajzolni egyszerű természeti és mesterséges formákat. Ki tudja emelni a formák fő szerkezetét, jelölni tudja a formák részeit. Két-három formát össze tud kapcsolni a rajzolás során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	formák térbeli helyzete	formák térbeli helyzetének kifejezése rajzolással; térképrajzolás, alaprajz-készítés	Két-három egymás közelében álló, egymást nem takaró egyszerű geometrikus térformát le tud rajzolni megfigyelés alapján. Le tud rajzolni egyszerű útvonalat.	Négy-öt egymás közelében álló térformát le tud rajzolni megfigyelés alapján. Meg tudja szerkeszteni ezeknek a formáknak az alaprajzát is. Vázlatos térképet tud rajzolni lakása vagy iskolája környezetéről.
1.4.	formaritmusok	formaritmusok gyűjtése, rajzolása	Tud gyűjteni négy-öt olyan lapkivágatot, fotót, amely egyenletes formaritmust ábrázol.	Tud gyűjteni olyan lapkivágatokat, fotókat, amelyek egyenletes formaritmusokat ábrázolnak. Ezek közül néhányat le tud rajzolni. Maga is tud rajzolni, nyomtatni, festeni három-négy elemből kombinálódó formaritmust. Ezeket fel tudja használni a díszítő jellegű munkák során.
1.5.	formakontrasztok: méretkontraszt, karakterkontraszt, faktúrakontraszt	formakontrasztok (méret- és karakterkontraszt), valamint a forma felületének megmunkálásából adódó faktúrakontrasztok rajzolása, nyomtatása, az élmények megbeszélése	Nyomtatással elő tudja állítani a méretkontrasztot. Egymás mellé tud rajzolni karakteresen különböző szabályos és szabálytalan alakú formákat.	Nyomtatással, rajzolással elő tudja állítani a méretkontrasztot, a karakterkontrasztot és a faktúrakontrasztot. Ezeket a kontrasztokat alkalmazni tudja a képalakításai során.
1.6.	elemelrendezési formák (horizontális, vertikális, centrális stb.), szimmetrikus és aszimmetrikus elemelrendezések	elemelrendezési formák (horizontális, vertikális, centrális stb.), szimmetrikus és aszimmetrikus elemelrendezések gyakorlása rajzolással, nyomtatással, az élmények megbeszélése	Négy-öt vizuális elemet vagy homogén elemsort el tud rendezni vízszintesen és függőlegesen a felületen legalább kétféle technikával.	A vizuális elemeket el tudja rendezni a síkon vízszintes, függőleges, átlós irányban, centrálisan, szimmetrikusan és aszimmetrikusan is. E komponálási formákat alkalmazni tudja a képalakításai során.
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	térbeli helyzetek	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Térbeli helyzetek kifejezése mintázással, kubusok és lapok rakosgatásával, illesztésével	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani négy-öt térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.	Zárt és nyitott tereket, sorokat, szimmetrikus és aszimmetrikus elemcsoportokat tud kialakítani öt-hét térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	a mozgatott forma mozgásfázisai	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Formamozgatás; az egyes mozgásfázisok megörökítése mintázással vagy kubusok, lapok egymáshoz ragasztásával	Megfigyelt egyszerű mozgó vagy mozgatott térforma két-három mozgásfázisát meg tudja mintázni gyurmából.	Megfigyelt mozgó vagy mozgatott szabályos vagy szabálytalan térforma három-öt mozgásfázisát meg tudja mintázni gyurmából, rögzíteni tudja lapok hajtogatásával, kubusok egymáshoz illesztésével.
2.3.	térforma-ritmusok	Formaritmusok mintázása, illetve kialakítása lapokból, kubusokból, az élmények megfogalmazása.	Öt-hét azonos térelemből szabályos ismétlődést tud kialakítani a térben.	Két-háromféle térelem nyolc-tíz darabjából szabályos ismétlődés többféle variációját tudja kialakítani a térben.
2.4.	térforma-kontrasztok	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Formakontrasztok és faktúrakontraszt mintázása	Felismeri és segítséggel alkalmazni tudja téralakításaiban a formakontrasztot és a faktúrakontrasztot.	Felismeri, megnevezi és változatos, egyedi módon alkalmazni tudja téralakításaiban a formakontrasztot és a faktúrakontrasztot.
2.5.	nyitott és zárt téri struktúrák	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Nyitott és zárt téri struktúrák létrehozása mintázással, tárgyak rakosgatásával	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani négy-öt térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani öt-hét térelemből, változatos és egyedi módon lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.
2.6.	körplasztika és dombormű	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Körplasztika és dombormű készítésének gyakorlása mintázással	Egyszerű körplasztikát és domborművet tud készíteni gyurmából, agyagból.	Többféle témára tud érdekes, egyedi körplasztikát és domborművet készíteni gyurmából, agyagból.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	lokálszínek	Lokálszínek megfigyelése, megközelítő kikeverése temperafestékkel, az élmények megfogalmazása	A tárgyak felületi színeit kis segítséggel felismeri.	A tárgyak felületi színeit felismeri, az ismertebb színeket meg tudja nevezni, megközelítően meg tudja festeni.
3.2.	a tizenkét tagú színkör színei (piros, pirosas narancs, narancs, sárgás narancs, sárga, sárgás zöld, zöld, kékes zöld, kék, kékes ibolya, ibolya, pirosas ibolya)	A tizenkét tagú színkör színeinek megfestése temperával; a színek nevének (piros, pirosas narancs, narancs, sárgás narancs, sárga, sárgás zöld, zöld, kékes zöld, kék, kékes ibolya, ibolya, pirosas ibolya) megtanulása	Felismeri és segítséggel meg tudja nevezni a tizenkét tagú színkör színeit.	Felismeri és segítséggel meg tudja nevezni a tizenkét tagú színkör színeit. E színeket felismeri színes fotókon, festményeken és színes reprodukciókon is. A színkör színeit meg tudja festeni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	már ismert színkontrasztok és az alapszínkontraszt	színkontrasztok festésének, ragasztásának gyakorlása; új színkontraszt (alapszínkontraszt) tanulása	Felismeri és meg tudja nevezni, elő tudja állítani a tónuskontrasztot, a hideg-meleg kontrasztot. Mintakövetéssel elő tudja állítani a kiegészítő színkontrasztot és az alapszínkontrasztot.	Felismeri és meg tudja nevezni, elő tudja állítani a tónuskontrasztot, a hideg-meleg kontrasztot, a kiegészítő színkontrasztot, az alap-színkontrasztot.
3.4.	egyszerű színharmóniák	egyszerű színharmóniák festésének gyakorlása, az élmények megfogalmazása	Segítséggel tud egy-két egyszerű színharmóniát festeni vízfestékkel.	Tud négy-öt egyszerű színharmóniát nyomtatni, festeni vízfestékkel, temperával ragasztani színes papírból.
3.5.	színritmusok	színritmusok létrehozása festéssel, nyomtatással, színes papírlapok ragasztásával	Segítséggel tud egy-két egyszerű színritmust festeni vízfestékkel.	Tud négy-öt egyszerű színritmust nyomtatni, festeni vízfestékkel, temperával, ragasztani színes papírból.
3.6.	a vízfestékkel és temperával való festés	a vízfestékkel és a temperával való festés gyakorlása	Képet tud festeni vízfestékkel, segítséggel temperával is.	Egyedi módon tud képet festeni vízfestékkel, temperával.
3.7.	papírnyomat-készítés	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. A papírnyomat-készítés tanulása	Két-három nyomóforma felhasználásával, segítséggel tud egyszerű papírnyomatot készíteni.	Négy-öt nyomóforma felhasználásával érdekes papírnyomatot tud készíteni.
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerés*		
4.1.	a képzőművészet ágai, műfajai	információk tanulása a képző-művészet ágairól, műfajairól	Képek segítségével meg tudja nevezni a képzőművészet fő ágait, és az egyes ágakon belül legalább két műfajt.	Fel tudja sorolni a képzőművészet fő ágait, és az egyes ágakon belül legalább három műfajt meg tud nevezni. A képzőművészet fő ágainak és műfajainak lényegi jegyeit be tudja mutatni képek segítségével.
4.2.	a képregény	képregény rajzolása, a képregény szereplőinek megtervezése, az egyes események helyszíneinek előzetes rajzos kivitelezése	Egyszerű vizuális elemekből felépülő, két-három kockából álló képregényt tud rajzolni.	Változatos vizuális elemekből felépülő, négy-öt kockából álló képregényt tud rajzolni. A képregény sztoriját előzetesen leírja, szereplőiről, helyszíneiről vázlatos rajzot tud készíteni.
4.3.	a karikatúra	információk tanulása a karikatúráról; humoros figurák rajzolása kifejező formák, színek és mintázatok megválasztásával	Segítséggel tud beszélni a karikatúra lényegéről. Le tud rajzolni egy-két humoros figurát egyszerű körvonalakkal.	Érti a karikatúra lényegét. Le tud rajzolni négy-öt humoros figurát egyszerű körvonalakkal, színes foltokkal, mintázattal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA		
1.	*A természeti környezet és a természeti forma*	*Információk tanulása a természeti környezetről és a természeti formákról a valóságos környezet és forma megfigyelése, rajzos elemzése, valamint fotók, lapkivágatok, diaképek megfigyelése, elemzése révén*		
1.1.	a táj	a táj megfigyelése, jellemzése, elemzése rajzolással, festéssel	Megfigyelt tájról kis segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte miért szép, avagy nem szép. Vázlatos képet tud festeni a tájról.	Megfigyelt tájról el tudja mondani, hogy szerinte miért szép, avagy nem szép. Jelölni tudja a rajzolás, festés során a táj fő szerkezetét, formáit, tömegeit, színvilágát.
1.2.	természeti formák	természeti formák megfigyelése, elemzése rajzolással, festéssel, mintázással, természeti formák lenyomatának vizsgálatával	Le tudja írni egy-egy természeti forma két-három tulajdonságát. Természeti formáról egyszerű vonalas rajzot tud készíteni. El tudja készíteni néhány természeti forma mását gyurmából vagy agyagból.	Le tudja írni a természeti formák négy-öt tulajdonságát. Természeti formáról vonalas vagy foltszerű rajzot tud készíteni. Össze tud hasonlítani néhány természeti formát rajzolással, festéssel, mintázással. El tudja készíteni néhány természeti forma mását gyurmából vagy agyagból, lenyomatát gyurmán, agyagon.
1.3.	az emberi alak, az emberi alak főbb testrészei	az emberi alak megfigyelése, jellemzése, elemzése rajzolással, mintázással; mozdulattanulmány rajzolása emberi alakról vagy emberi testrészről	Az emberi alakról segítséggel vázlatos rajzot tud készíteni. Nyomhagyással vagy körvonalrajzzal jelölni tudja a kézfej vagy a mutatóujj mozdulatfázisait.	Álló és különféle mozdulatot végző emberi alakról vázlatos rajzot tud készíteni, fő tömegét meg tudja mintázni. Nyomhagyással vagy körvonalrajzzal jelölni tudja a kézfej vagy a mutatóujj mozdulatfázisait, csomagolópapíron, körülrajzolással egy teljes emberi alak elmozdulásait.
1.4.	a természeti környezet védelme	információk tanulása a természeti környezet védelméről	Két-három igaz kijelentést tud mondani a természetvédelemről. A tanév során elolvas legalább egy természetvédelmi tárgyú cikket.	Beszélni tud a természetvédelem lényegéről, fontosságáról. A természetvédelem lényegét ki tudja fejezni rajzolással, festéssel, kollázzsal is. A tanév során elolvas legalább öt természetvédelmi tárgyú cikket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A mesterséges környezet és az ember alkotta formák*	*Információk tanulása a mesterséges környezetről és az ember alkotta formákról a valóságos környezet és forma megfigyelése, rajzos elemzése, valamint fotók, lapkivágatok, diaképek megfigyelése, elemzése révén*		
2.1.	a mesterséges környezet kialakulása, létrejöttének főbb csomópontjai	információk tanulása a mesterséges környezet kialakulásáról, létrejöttének főbb csomópontjairól	Segítséggel és képsor alapján beszélni tud a mesterséges környezet kialakulásáról, létrejöttének főbb csomópontjairól.	Képsor alapján be tudja mutatni a mesterséges környezet kialakulását, létrejöttének főbb csomópontjait Beszélni tud az ember építő és romboló természetéről a mesterséges környezet kialakítása kapcsán. Képeket tud gyűjteni ennek illusztrálására.
2.2.	településtípusok	különféle településtípusok megfigyelése, rajzos elemzése	Segítséggel beszélni tud a falu és a város közti különbségről.	Beszélni tud a tanya, a falu és a város közti különbségről. Fel tud sorolni néhány falu- és várostípust. Vázlatos rajzot tud készíteni elképzelt faluról és városról. Faluképeket és városképeket ábrázoló képeslapokat gyűjt, amelyeket felhasznál a falu és a város közti különbség szemléltetésére.
2.3.	településtervezés, építészet	információk tanulása a településtervezésről és az építészetről; beépítési tervek, épülettervek tanulmányozása	Segítséggel beszélni tud a településtervezésről és az építészetről.	Beszélni tud a településtervezésről és az építészetről. Egyszerű beépítési tervet, épülettervet értelmezni tud.
2.4.	a település, az utca, a lakóépület és a középület, valamint az ipari létesítmény rendeltetésszerű használata	a település, az utca, a lakóépület és a középület, valamint az ipari létesítmény rendeltetésszerű használatának gyakorlása	Segítséggel fel tudja idézni az utca, a lakóépület és a középület rendeltetésszerű használatának alapvető normáit. Az iskola épületét – segítséggel – rendeltetésének megfelelően tudja használni.	Fel tudja idézni a település, az utca, a lakóépület és a középület, valamint az ipari létesítmény rendeltetésszerű használatának alapvető normáit. Az iskola épületét, továbbá más középületet, valamint az utcát rendeltetésének megfelelően tudja használni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	használati tárgyak, gépek, szerszámok, berendezések, egyedi és szériatermékek	használati tárgyak, gépek, szerszámok, berendezések, egyedi és szériatermékek rajzos elemzése, rendeltetésszerű használatuk tanulmányozása	Felismer és meg tud nevezni néhány közismert használati tárgyat, gépet, szerszámot, berendezést. Közülük az egyszerűbbet vázlatosan le tudja rajzolni.	Felismer, meg tud nevezni és össze tud hasonlítani néhány közismert használati tárgyat, gépet, szerszámot, berendezést. Közülük az egyszerűbbeket vázlatosan le tudja rajzolni. Tudja elemezni e tárgyakat az anyag-forma-funkció összefüggésében. Érti az egyedi darab és a szériatermék közti különbséget.
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ		
1.	*A testdíszítés és az öltözködés kommunikatív funkciói*	*Az emberi test díszítése, valamint az öltözködés kommunikatív funkcióinak tisztázása*	Segítséggel és képek alapján beszélni tud néhány testdíszítő szokásról, valamint az öltözködés funkciójáról.	Képek alapján beszélni tud néhány testdíszítő szokásról, a testdíszítés, az öltözködés és a divat funkciójáról.
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása*		
2.1.	a maszk	Maszkfestés Az alkotások értékelése.	Segítséggel, minta alapján tud maszkot rajzolni, festeni.	Érdekes, kifejező maszkot tud rajzolni, festeni.
2.2.	az arckép (portré)	Arcképfestés, az emberi gesztusok értelmezése, jellemzése	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) meg tudja festeni az önarcképét vízfestékkel.	Meg tudja festeni az önarcképét arányosan és kifejezően vízfestékkel és temperával.
2.3.	a tájkép	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Tájképfestés. Az alkotások értékelése.	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) tájképet tud festeni vízfestékkel.	A megfigyelt táj fő arányait, szerkezetét figyelembe vevő, kifejező tájképet tud festeni vízfestékkel.
2.4.	környezetvédelemre felhívó object	környezetvédelemre felhívó object készítése	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) objectet tud készíteni különféle tárgyakból, tárgydarabokból.	Figyelemre méltó és kifejező objectet tud készíteni különféle tárgyakból, tárgydarabokból a környezet védelmére felhívó jelleggel.
2.5.	grafika, nyomat, kollázs, festmény, körplasztika, dombormű	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Grafika, nyomat, kollázs, festmény, körplasztika, dombormű készítése szabadon választott technikával, szabadon választott vagy megadott témára. Az alkotások értékelése.	Egyszerű, három-négy vizuális elemet tartalmazó grafikát, nyomatot, kollázst, festményt, körplasztikát, domborművet tud készíteni kis segítséggel.	Többféle vizuális elemet és elemrelációt tartalmazó érdekes, kifejező grafikát, nyomatot, kollázst, festményt, körplasztikát, domborművet tud készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS		
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Diaképeken, fotókon és a valóságban megfigyelt képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotások elemzése kiscsoportos kommunikációban*	Kis segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét segítséggel meg tudja indokolni.	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni. Meg tudja nevezni a műalkotás jól észlelhető vizuális elemeit, elemkapcsolatait, közismert anyagát, technikáját.
2.	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó képek, reprodukciók, albumok, folyóiratok*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, valamint lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó képek, reprodukciók, albumok, folyóiratok nézegetése, ilyen témájú lapkivágatok, reprodukciók gyűjtése*	A tanév során gyűjt legalább tíz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót.	A tanév során gyűjt legalább húsz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót, amelyet csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb címeit, adatait fel tudja idézni.
3.	*Alkotók, alkotói életutak, alkotások*	*Alkotók életútjának, legfontosabb alkotásainak megismerése, az alkotások származási helyének térképen való megkeresése.*	A tanév során megismerkedik legalább két közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Jegyzet segítségével az alkotót és alkotásait be tudja mutatni.	A tanév során megismerkedik legalább tíz közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Az alkotót és alkotásait önállóan be tudja mutatni.
4.	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóműhelyek, alkotóházak*	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóműhelyek, alkotóházak látogatása lehetőség szerint, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*		

Év végi követelmények

a) Tudjon a tanuló természetes és mesterséges formákról kétdimenziós tanulmányt készíteni, levetítve a formák háromdimenziós tulajdonságait (fény – árnyék viszonyok).
b) Tudjon a tanuló téri helyzeteket megmintázni, legyen képes vizuálisan érzékeltetni a térbeni mozgást.
c) Ismerje a lokálszíneket, azok keverési tulajdonságait.
d) Ismerje és tudja megkülönböztetni a képzőművészet ágait, műfajait.
e) Legyen képes a természeti környezet vizuális jellemzőit észlelni és két-, illetve háromdimenziós alkotásban megjeleníteni.
f) Ismerje a testdíszítés az öltözködés vizuális kommunikációs szerepét.
g) Tudjon a műalkotásokról véleményt mondani, megnevezve annak elemeit, technikáját, tartalmát, ismerje az alkotói életutakat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
INFORMATIKA
MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI
1–4. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Informatika** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Informatika* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

⊙Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat 1–4.
Informatika 4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÖNMŰVELÉS, KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRHASZNÁLAT

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv

Javasolt óraszám

A Magyar nyelv és irodalom keretén belül tanítandó

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (évente)	9 ◎	9 ◎	9 ◎	◎

Az informatika keretén belül

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (évente)				9 ◎

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az *Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat* kerettanterv a Nemzeti alaptanterv **Informatika** műveltségterületre előírt követelményeket, továbbá a **Tanulás** *és* **Kommunikációs kultúra** kiemelt fejlesztési feladatok követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. (Ez utóbbiban fogalmazódott meg a könyvtárhasználat meghatározó szerepe az önálló ismeretszerzésben és a forrásalapú tanulásban.) A kerettanterv követelményei szinte valamennyi műveltségterület követelményei között is megtalálhatók. A kerettanterv magában foglal további követelményeket is. Nevezetesen a *tömegkommunikációs csatornák* és az *iskolán kívüli* különböző *önművelési lehetőségek* megalapozását szolgáló ismeretszerzési-tanulási tevékenységeket. A kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulás*** és a ***Kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is (bár erre elsősorban az értékközvetítő és képességfejlesztő program *Népismeret-néprajz*, valamint *Honismeret* és *Helytörténet* tantervei hivatottak). A kerettanterv néhány eleme megtalálható a **Magyar nyelv és irodalom** 1–4. évfolyamának tanterveiben. A kerettanterv jól hasznosítható a *szabadon tervezhető* órakeret összeállításakor.

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat kerettanterv jellemzői

Az *Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat* kerettanterv alapvető stratégiai célkitűzése a *hiteles információnyújtás* és a *többcsatornás ismeretszerzés*, továbbá a különböző érzékelési csatornákon a tanulókhoz eljutó *információk kezelésének* és *alkotó felhasználásának* az elsajátítása. Azoknak az alapvető jártasságoknak és képességeknek a megalapozására törekszik, amelyek alkalmassá teszik a tanulókat a különböző tanulási-önművelési technikák elsajátítására, valamint az iskolán kívüli és túli önálló ismeretszerzésre és permanens önművelésre. A kerettanterv tananyaga három „támpillérre" épül: ◆ *könyv- és könyvtárhasználatra*, ◆ *tömegkommunikációs csatornák ismeretére* és *használatára*, valamint ◆ *művelődési*, *művészeti* és *tudományos intézmények szolgáltatásainak igénybevételére*. A kerettanterv nagyrészt spirálisan, kisebb mértékben lineárisan építkezik. Az egyes évfolyamokon – bővülő tartalommal – az alábbi tananyagok szerepelnek: ➲ könyvtárhasználat, önművelés, ➲ dokumentumismeret, ➲ könyvtári tájékoztató eszközök ismerete és használata, ➲ a szellemi munka technikája.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A követelményrendszer tantárgyközi jellegéből adódóan feltételezi a szaktanárok könyvtárinformatikai, médiaismereti alapműveltségét. Az ismeretanyag elsajátítása általában nem külön órakeretben történik (természetesen így is lehet), hanem az egyes tantárgyak órakeretében. Nagyon fontos leszögezni, hogy a könyvtárhasználati követelmények elsajátítása, a tanulási önművelési kultúra megalapozása csak *korszerű, hatékonyan funkcionáló iskolai könyvtárban* (*médiatárban*) lehetséges, melynek főbb jellemzői: ◆ korszerű személyi, tárgyi, működési feltételek; ◆ magas színvonalú állomány (hagyományos és modern dokumentumok, ismerethordozók); ◆ korszerű médiatári eszközök, könyvtártechnológia; ◆ számítógépes eszközpark (multimédia); ◆ differenciált könyvtári szolgáltatás; ◆ széleskörű tájékozódási lehetőség; ◆ mindennapos könyvtári szolgáltatás (heti 22 óra nyitvatartás); ◆ tömegkommunikációs eszközök könyvtári használatának biztosítása; ◆ lehetőleg főállású iskolai könyvtáros működtetése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Könyvtár használói, önművelői szokások, magatartás

Tanulják meg a tanulók megkülönböztetni az iskolai könyvtár funkcionális tereit, tanulják meg használni a könyvtár főbb állományegységeit. Ismerjék meg a könyvtárhasználat szabályait, fogadják el és tartsák be a könyvtárban való viselkedés normáit. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Tanuljanak meg információkat keresni nagyhírű (magyar, egyetemes) könyvtárakról. Ismerjék meg és tanulják meg használni a tömegkommunikációs csatornák adta információszerzés lehetőségeit. Szerezzenek információkat és tapasztalatokat művelődési, művészeti, tudományos intézményekről, tanulják meg igénybe venni szolgáltatásaikat. Tanuljanak meg tényeket, adatokat kiemelni, feljegyezni megadott információhordozók szöveges és képi közléseiből, tudják a felhasznált forrás főbb adatait megnevezni. Váljanak képessé olvasmányaikról, illetve egyéb dokumentumokról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és ezekről vázlat alapján szóban vagy írásban beszámolni. Tanulják meg az elvégzett munkájukat értékelni. Tanuljanak meg szabályosan idézni a felhasznált szövegekből. Tanuljanak meg információt keresni a médiatár direkt és indirekt tájékoztató apparátusából. Tanuljanak meg iskolai feladataikhoz információt keresni a tömegkommunikációs csatornákból, modern ismerethordozókból és az iskolán kívüli önművelési formákból. Tanuljanak meg a hagyományos audiovizuális és a modern ismerethordozókból tényeket, adatokat lejegyezni és kiemelni, tanulják meg a felhasznált forrás bibliográfiai adatait megnevezni. Váljanak képessé a különböző tömegkommunikációs eszközökből szerzett információik szelektálására és felhasználására.

Könyv-, könyvtár- és médiahasználat az iskolai feladatok és egyéni problémák megoldásában

Tanulják meg megkülönböztetni a főbb dokumentumfajtákat formai és tartalmi jellemzőik alapján. Tanuljanak meg ismereteket meríteni megadott szempontok alapján a nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból, valamint tömegkommunikációs műsorokból. Érzékeljék, hogy a technikai fejlődéssel az információk folyamatosan változó információhordozókon jelennek meg. Ismerjék meg a hagyományos dokumentumok és a modern ismerethordozók történetét. Ismerkedjenek meg a könyvkészítés hagyományos és modern technikájával, muzeális értékű, bibliofil kiadványokkal. Ismerjék meg a tömegtájékoztatás eszközeit, módszereit és technikáját. Legyenek tisztában a tömegtájékoztatás manipulálási lehetőségeivel. A különböző önművelési csatornákon szerzett ismereteiket, tapasztalataikat tanulják meg felhasználni az iskolai feladataik és egyéni problémáik megoldásában.

Információk, információhordozók keresése tájékoztató segédletekből

Feladataik, problémáik megoldásához tanuljanak meg kérdéseket megfogalmazni. Tanuljanak meg információkat keresni az életkoruknak megfelelő segédkönyvekből. Tanuljanak meg szerző és cím szerint keresni a betűrendes leíró katalógusban. Tanulják meg használni a tankönyvek és segédkönyvek irodalomajánlásait. Váljanak tájékozottá az egyes tudományágak alapvető direkt és indirekt tájékoztató eszközeiben. Tanuljanak meg tájékozódni az írott és elektronikus sajtóban, a kiadói katalógusokban, könyv- és AV-újdonságlistákban.

A könyvtár és egyéb médiumok gyakorlati hasznának felismerése

Tapasztalataikon keresztül ismerjék fel és méltányolják a könyvtár gyakorlati hasznát. Az iskolai könyvtár rendszeres használatán túl szerezzenek tapasztalatokat a lakóhelyi közkönyvtárban. Tanulják meg, hogy a könyvtáron kívül milyen más információs forrásokból (tv, rádió, múzeum stb.) szerezhetnek ismereteket. Lássák be, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékoztatás kereteit. Értsék meg és lássák be, hogy a tömegmédiumok ismerete és használata az önművelési kultúra fontos eleme és az igényes szabadidő-eltöltés része. Ismerjék meg lakóhelyük vagy annak környéke iskolán kívüli önművelési lehetőségeit. Látogassák rendszeresen lakóhelyük (régiójuk) művelődési-, művészeti, tudományos intézményeit, szerezzenek tapasztalatokat szolgáltatásaikról. Lássák be és méltányolják, hogy a megfelelő szintű médiaműveltség és a művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit, és nagyfokú válogatási szabadságot biztosítanak az egyén számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Dokumentum- és médiatári-ismeretek beépítése az iskolában tanult tantárgyak műveltséganyagába. Tantárgyi integrációs lehetőségek

Ismerjék meg és rendszeresen használják a Nemzeti alaptanterv egyes műveltségterületeihez tartozó – életkoruknak megfelelő – fontosabb alapdokumentumokat és modern ismerethordozókat (lexikonokat, enciklopédiákat, szótárakat, zsebkönyveket, tanácsadókat, gyakorlókönyveket, AV-eszközöket stb.). Szerezzenek tájékozottságot az egyes kultúrkörökbe tartozó fontosabb antológiákról, szemelvény-, és forrásgyűjteményekről, szépirodalmi-, és szaktárgyi sorozatokról. Gyűjtsenek adatokat, tényeket, szerezzenek ismereteket megadott iskolai feladatokhoz a médiatár hagyományos és modern ismerethordozóinak felhasználásával.
Ismerjék és tanulmányozzák rendszeresen az egyes műveltségterületek ismeretanyagához tartozó fontosabb újságokat (napilapokat, magazinokat) és folyóiratokat. Kísérjék figyelemmel az írott és elektronikus médiákban az iskolában megismert témakörökhöz kapcsolódó írásokat, műsorokat. Tanuljanak meg tájékozódni a könyv- és médiapiac újdonságairól a tömegkommunikációs csatornák, valamint személyes tapasztalat útján (antikváriumokban, könyvesboltokban, videotékákban).

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Tényanyaggyűjtés, megfigyelés (pl. állományrészek, megkülönböztető jelzések, dokumentumok megfigyelése) megadott szempontok alapján ❖ Különböző típusú dokumentumok összehasonlítása, tanulmányozása, följegyzések készítése a megfigyelt adatokról ❖ In vivo tanulás: a különböző közművelődési intézmények gyermekprogramjainak látogatása, önművelési lehetőségek feltárása ❖ Gyakorlás (pl. betűrendbe sorolás, szócikkek olvasásának gyakorlása, könyvtárhasználat szabályainak gyakorlása, könyv-tárkatalógus használatának gyakorlása stb.) ❖ Gyűjtőmunka (pl. dokumentumcikkek gyűjtése, képek illusztrációk gyűjtése régi/új írásokról, eszközökről, könyvekről stb.) ❖ Vázlatkészítés ❖ Önálló ismeretszerzés antológiákból, gyűjteményekből tanórai témákhoz ❖ Hagyományos és modern dokumentumokban való adatkeresés szempontok alapján ❖ Egyénileg vagy közösen meglátogatott közművelődési programok, elolvasott könyvek,	❖ Önálló alkotás készítése (pl. könyvajánlás, műsorajánlás tantárgyi témakörhöz kapcsolódva) ❖ Beszámolók a közművelődési intézmények programjairól szóban, írásban ❖ A különböző könyvtári dokumentumok megkeresése, használata – az erről történő számot adás ❖ Tájékozódás a dokumentumokban – feladatlap megoldása ❖ Közös alkotás létrehozása pl. megadott témára dokumentumok összegyűjtése	❖ Tanítói írásbeli szöveges értékelés ❖ Tanítói szóbeli szöveges értékelés megerősítő, szabályozó, korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról ❖ Saját tanulói teljesítmény értékelése, önértékelése követelmények kritériumainak összevetésével ❖ Műveltségi versenyen való részvétel

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ill. művek megbeszélése		

Saját fejlesztésű taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
3–4.	**NT-327/427/M/1**	Csik Endre-Farkas Júlia–Heffner Anna: Önművelés munkafüzet. 3–4.

Saját fejlesztésű tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
1.	**NT-83137**	Tanítási program. 1. (NYIK)
	NT-83136	Feladatgyűjtemény. 1. (NYIK)
2.	**NT-83152**	Tanítási program. 2. (NYIK)
	NT-83151	Feladatgyűjtemény. 2. (NYIK)
3.	**NT-83162**	Tanítási program. 3. (NYIK)
	NT-83163	Feladatgyűjtemény. 3. (NYIK)
4.	**NT-83171**	Tanítási program. 4. (NYIK)
	NT-83172	Feladatgyűjtemény. 4. (NYIK)

A szükséges digitális taneszközök, tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai az 1. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók az iskolai könyvtárral. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Fokozatosan alakuljanak ki könyvtárhasználati szokásaik. Alakuljon ki a könyvtárhasználat magatartási normáihoz igazodó viselkedésük. Az egyes tantárgyak témáihoz tanuljanak meg mese- és képeskönyveket választani. Ismerjék meg a gyermekkönyvek alapvető tartalmi és formai jegyeit. Ismerkedjenek meg az életkoruknak megfelelő könyvtári tájékoztatási eszközökkel. Az iskolai könyvtár rendszeres használata segítse őket önművelési szokásaik megalapozásában. Ismerjék fel, hogy az könyv- és könyvtárhasználat nagymértékben hozzájárul egyéni érdeklődésük kielégítéséhez. Szerezzenek alapvető tájékozottságot arról, hogy az iskolai könyvtáron kívül milyen más tömegkommunikációs és önművelési csatornákból szerezhetnek információkat. Tanuljanak meg tájékozódni az iskolán kívüli önművelési lehetőségekről. Ismerkedjenek meg a televízió és a rádió gyermekműsoraival.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK TANULÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár*	*Ismerkedés az iskolai könyvtárral*		
1.1.	a könyvtár funkcionális terei (a kölcsönzés és a helyben olvasás színterei), a könyvek elhelyezése (állományrészek), feliratok, eligazító táblák a könyvtárban, a szépirodalmi és ismeretközlő könyvek besorolása a polcokon (ABC, szakjelzet)	a könyvtár körbejárása, a funkcionális terek, állományrészek megfigyelése, feliratok leolvasása, megkülönböztető jelzések, színcsíkok megfigyelése, szépirodalmi és ismeretközlő könyvek besorolásának megfigyelése a polcokon	Segítséggel tud tájékozódni a könyvtárban.	Eligazodik a könyvtár főbb állományrészeiben. Hibátlanul el tudja mondani az ábécét. Betűrendbe tud sorolni 5 szót, amelyek között azonos kezdőbetűjű szavak is vannak.
1.2.	a könyvtárhasználat rendje, szabályai: a beiratkozás rendje; az olvasójegy, a tasak és a könyvkártya funkciója; a kölcsönzés rendje (kölcsönzési idő, kölcsönözhető példányszám, lejárat); a kézikönyvek, folyóiratok, katalógusok helyben olvasásának szabályai; a könyvtári viselkedés szabályai; a könyvek megóvása, könyvhigiénia	ismerkedés a könyvtárhasználat rendjével és szabályaival; a könyvtárhasználat gyakorlása szerepjátékokban	Betartja a könyvtárhasználat szabályait és az elemi magatartási normákat.	Ismeri a könyvtárhasználat rendjét betartja a könyvtárhasználat szabályait.

TANU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Irányított ismerkedés a nyomtatott sajtó gyermekeknek készült lapjaival, magazinok gyermekrovataival, a rádió és televíziós gyermekműsoraiva .*	*Ismerkedés a gyermeksajtóval, napilapok, magazinok gyermekrovatainak figyelése és olvasás, a rádió és a televízió gyermekműsorainak figyelése, a látottak, hallottak megbeszélése.*	Alkalomszerűen forgatja a könyvtárban található napilapok gyermekrovatait, gyermekfolyóiratokat, megjegyzi a címüket. Olvasástudása szintjének megfelelően rövidebb írásokat elolvas. Gyakran nézi a televízió meseműsorait.	Rendszeresen lapozgatja és ismerkedik gyermekfolyóiratokkal, napilapok gyermekrovatait. Olvasástudása szintjének megfelelően rövidebb írásokat elolvas. Rendszeresen figyelemmel kíséri a rádió és televízió korosztályának megfelelő gyermekműsorait
3.	*A művelődési ház, színház, mozi gyermekeknek szóló programjai*	*Tájékozódás a művelődési ház, a színház és a mozi gyermekeknek szóló programjairól, részvétel a programokon*		
3.1.	program, műsor, előadás	programkiválasztás, látogatás, a látottak feldolgozása	Alkalomszerűen látogatja a művelődési ház, a színház vagy a mozi gyermekelőadásait, programjait.	Rendszeresen látogatja a művelődési ház, a színház és a mozi gyermekelőadásait, programjait.
3.2.	viselkedési normák a művelődési házban, a színházban és a moziban	a kívánatos viselkedési normák számbavétele, gyakorlása szerepjátékokban és intézménylátogatás során	A művelődési házban, a színházban és a moziban kívánatos magatartási normák nagy többségét be tudja tartani.	Maradéktalanul betartja a művelődési házban, a színházban és a moziban a kívánatos magatartási normákat.
II.	FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓ HORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL		
1.	*Az írás anyagai, eszközei, könyvek régen és ma (kő, fém, agyag, selyem, papiros, írónád, lúdtoll, golyóstoll, agyagtábla, papirusztekercs, kódex, táblanyomatok)*	*Ismerkedés az írás anyagaival, eszközeivel és az emberiség első könyveivel*		
1.1.	írásfajták, könyvtípusok	régi írások, hordozófelületek, eszközök és könyvtípusok megfigyelése képekről, illusztrációkról; képek, illusztrációk gyűjtése régi írásokról, eszközökről, könyvekről	Képről felismer legalább egy régi írásfajtát és könyvet.	Fel tud sorolni, képről fel tud ismerni legalább ötféle régi írásfajtát, könyvet.
2.	*Kézikönyvek*	*Ismerkedés a kézikönyvekkel*		
2.1.	egy gyermeklexikon felépítése, elrendezése (ABC-rend, élőfej, szócikkek)	egy gyermeklexikon felépítésének, elrendezésének megfigyelése; szócikkek olvasása, keresése, betűrendbe sorolása	Felismeri és meg tudja nevezni a gyermeklexikont. Meg tud keresni egy címszót a gyermeklexikon egy kinyitott oldalán.	Ismeri egy gyermeklexikon felépítését. Megadott szócikket ki tud keresni egy gyermeklexikonból és fel tudja azt olvasni.
2.2.	egy képes gyermekenciklopédia elrendezése, tartalomjegyzéke, fejezetei	egy képes gyermekenciklopédia tanulmányozása; fejezetcímek, tartalomjegyzék olvasása, témák keresése a tartalomjegyzék alapján	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult képes gyermekenciklopédiát.	A tanult képes gyermekenciklopédiából a tartalomjegyzék és a fejezetcímek alapján meg tud keresni egy adott témát.

INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	vers- és mesegyűjtemények	ismerkedés vers- és mesegyűjteményekkel: tartalomjegyzék, névmutató, tanulmányozása	Tájékozódni tud a könyvtárban arról, hogy milyen vers-, mesegyűjtemények találhatók a polcokon.	Vers- vagy mesegyűjtemény tartalomjegyzékéből ki tudja keresni a kiválasztott verset vagy mesét. Ismer legalább öt mesegyűjteményt és egy gyermekvers antológiát.
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL		
1.	*A könyvtárban található különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, lemez, dia, hang- és videokazetta)*	*A könyvtárban található különböző típusú dokumentumok számbavétele, jellemzőik áttekintése*		
1.1.	a dokumentum tartalmi és formai jegyei	dokumentumok megfigyelése, azonosságok különbségek kiemelése, tartalmi-formai eltérések számbavétele	Meg tud nevezni legalább három fajta dokumentumot, melyet a könyvtárban látott.	Fel tud sorolni legalább öt fajta dokumentumtípust.
1.2.	a könyv címlapján szereplő fontosabb adatok (szerző, cím, kiadó)	a könyv címlapján szereplő fontosabb adatok megfigyelése, mesés- és verseskönyvek adatai leolvasásának gyakorlása	Egy könyvről le tudja olvasni a címét és az írójának a nevét.	Egy adott könyvről le tudja olvasni a legfontosabb adatait (szerző, illusztrátor, cím, mikor, hol jelent meg, terjedelem).
1.3.	információk a könyv tartalmáról (előszó, fülszöveg, tartalomjegyzék)	tájékozódás képeskönyvek, mesegyűjtemények, ismeretközlő gyermekkönyvek tartalmáról a fülszöveg, az előszó és a tartalomjegyzék alapján	Segítséggel tudja használni a tankönyvei tartalomjegyzékét.	Tájékozódni tud a könyv tartalmáról átlapozás és a tartalomjegyzék alapján. Könyvekben és újságokban meg tud keresni egy szöveget a tartalomjegyzék segítségével.
2.	*A könyvtárban található napilapok gyermekrovatai*	*A könyvtárban található gyermekfolyóiratok, valamint napilapok gyermekrovatainak számbavétele*		
2.1.	a gyermekfolyóiratok tartalomjegyzéke	gyermekfolyóiratok tartalomjegyzékének olvasása	Alkalomszerűen nézegeti a könyvtárban található gyermekfolyóiratokat, megjegyzi a címüket.	Három gyermekfolyóirat legfontosabb adatait le tudja olvasni (cím, szerkesztő, évfolyam, tartalom). Egy folyóirat-cikkről meg tudja állapítani a következő adatokat: címe, írójának neve, melyik folyóiratban, mikor jelent meg. Rendszeresen olvas gyermekfolyóiratokat.
2.2.	a napilapok gyermekrovatai	napilapok gyermekrovatainak olvasása	Alkalomszerűen nézegeti a könyvtárban található napilapok gyermekrovatait.	Egy újságcikkről meg tudja állapítani a következő adatokat: címe, írójának neve, melyik újságban, mikor jelent meg. Rendszeresen olvassa a napilapok gyermekrovatait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA		
1.	*Tartalmi tájékozódás vers-, mese- és szemelvény-gyűjteményekben*	*Ismerkedés a könyvtárban található fontosabb egyetemes, magyar vers-, mese- és szemelvénygyűjteményekkel; átlapozással, nézegetéssel tájékozódás a gyűjtemények tartalmáról; versek, mesék olvasása; ismeretszerzés mesekönyvek képeiről, illusztrációiról*	Tájékozódni tud a könyvtárban arról, hogy milyen vers-, mese- és szemelvény-gyűjtemények találhatók a polcokon.	Vers- vagy mesegyűjtemény tartalomjegyzékéből ki tudja keresni a kiválasztott verset vagy mesét. Ismer legalább 5 mesegyűjteményt és 1 gyermekvers antológiát.
2.	*Gyermekversek, gyermekmesék különböző adathordozókon*	*A könyvtárban található vers, és meselemezek, CD-k, DVD-k, diák, mesefilmeket számbavétele; vers és mesehallgatás különböző adathordozókról, diavetítés, filmnézés, a látottak megbeszélése*	Tájékozódni tud arról, hogy milyen vers-, meselemezek, diák, filmek hangkazetták, CD-k, DVD-k stb. találhatók az iskolai könyvtárban.	Tájékozódni tud arról, hogy milyen vers-, meselemezek, diák, filmek hangkazetták, CD-k, DVD-k stb. találhatók az iskolai könyvtárban, továbbá arról is, hogy ezeket hogyan lehet helyben használni, illetve kölcsönözni.
3.	*A gyermeksajtó szerepe a tájékozódásban*	*Tájékozódás arról, hogy milyen gyermekfolyóiratok járnak a könyvtárba, mi a szerepük a tájékoztatásban; a gyermekfolyóiratok szerkezeti felépítésének tanulmányozása átlapozással és a tartalomjegyzék (rovatok) olvasásával; a napilapok gyermekrovatainak figyelemmel kísérése*	Ismer és meg tud nevezni legalább egy olyan gyermekfolyóiratot, amely fellelhető az iskolai könyvtárban.	Felismeri és megtudja nevezni az iskolai könyvtárban fellelhető gyermeklapokat, -folyóiratokat. Figyelemmel kíséri a napilapok gyermekrovatait.
4.	*A gyermeklexikon, a gyermekenciklopédia, a helyesírási szótár szerepe az ismeretszerzésben és a tájékozódásban*	*Kézikönyvek szerkezetének, felépítésének, szócikkeinek tanulmányozása; a betűrendbe sorolás és a szócikkek olvasásának gyakorlása*	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult kézikönyveket	Ismeri és tudja használni a tanult kézikönyveket

INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

1. évfolyam

I. ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK

a) A tanuló el tudjon igazodni az iskolakönyvtár főbb állományrészeibe.
b) Rendelkezzen alapismeretekkel gyermeklapokról.
c) Ismerje és tartsa be a magatartásnormákat különböző művelődési intézményekben és az iskolakönyv-tárban.

II. FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN

a) Meg tudja különböztetni a főbb írásfajtákat.
b) Ismerje egy gyermeklexikon felépítését.
c) Ismerjen öt mesegyűjteményt és el tudjon igazodni benne.

III. FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA

a) Fel tud sorolni legalább öt dokumentumtípust.
b) Tudjon tájékozódni a könyv tartalmáról átlapozással és a tartalomjegyzék segítségével.
c) Tudja megállapítani egy periodikus kiadvány publikációjáról annak fő adatait

IV. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudja használni a tanult kézikönyveket
b) Tudjon tájékozódni arról, hogy milyen különböző információhordozókon megtalálható művek találhatók az iskolakönyvtárban
c) Fel tudja sorolni az iskolakönyvtárban megtalálható gyermeklapokat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai a 2. évfolyamon

Tanulják meg megkülönböztetni a tanulók az iskolai könyvtár főbb funkcionális tereit és fontosabb állományrészeit. Ismerjék meg és a könyvtárhasználat szabályait és a könyvtárban kívánatos magatartási normákat. Váljanak képessé e szabályok és normák betartására. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Iskolai feladataikhoz, önműveléshez tanuljanak meg különböző típusú dokumentumot választani. Ismerjék fel és tanulják meg megnevezni a hagyományos és modern ismerethordozókat. Tanulják meg leolvasni a könyv legfontosabb adatait. A tartalomjegyzék, a képek és ábrák alapján tanuljanak meg tájékozódni a könyv tartalmáról. Ismerkedjenek meg a betűrendes katalógussal, szerezzenek jártasságot a gyermekkönyvek katalógusból történő keresésében. Tanuljanak meg információkat keresni egyszerűbb szerkezetű kézikönyvekből, gyűjteményekből és dokumentumokból. Váljanak képessé arra, hogy megadott dokumentumokból tényeket, adatokat tudjanak lejegyezni. Ismerkedjenek meg a tömegkommunikációs csatornák adta önművelési lehetőségekkel (a televízió és rádió gyermekműsoraival, a sajtó gyermekrovataival). Alakuljon ki bennük érdeklődés a művészeti és művelődési intézmények gyermekeknek szóló programjai iránt. Lehetőség szerint váljanak rendszeres művelődésiház-, színház- és mozilátogatóvá.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ÁLTALÁNOS KÖNYV-TÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK TANULÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár legfontosabb állományrészei (szép- és ismeretközlő irodalom, kölcsönözhető, helyben használható állomány); a szabadpolcos állomány (szépirodalom, szakirodalom) a könyvek raktári rendje (betűrend, szakrend), a színcsíkok, eligazító táblák, jelzetek funkciói*	*Az iskolai könyvtár legfontosabb állományrészeinek áttekintése; tájékozódás a szabadpolcos állományban; ismerkedés a könyvek raktári rendjével, a színcsíkok, eligazító táblák, jelzetek funkcióival*	Segítséggel tájékozódni tud az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában. Betűrendbe tud sorolni szépirodalmi könyveket szerző szerint (legalább 5 db-ot).	Jól ismeri az iskolai könyvtár főbb állományrészeit (szépirodalom, ismeretközlő, kézikönyvek, folyóiratok). Tájékozódni tud a szabadpolcos állományban. Megadott író könyvét meg tudja keresni a szépirodalmi polcon, és vissza is tudja osztani a megfelelő helyre. Betűrendbe tudja sorolni megadott könyveket szerző és cím szerint (legalább tízett). Le tudja olvasni megadott könyv szakrendi és betűrendi jelét. Megtalálja a könyvtárban a fontosabb mese-, versgyűjteményeket és ifjúsági sorozatokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A könyvtárhasználat szabályai (beiratkozás, kölcsönzés, határidők, könyvek megóvása)*	*A könyvtárhasználat szabályai betartásának gyakorlása szerepjáték keretében és az iskolai könyvtárban*	Betartja a könyvtárhasználat szabályait és az elemi magatartási normákat.	Ismeri és betartja a könyvtárhasználat szabályait és a kívánatos magatartási normákat.
3.	*Az iskolán kívüli önművelési lehetőségek*	*Az iskolán kívüli önművelési lehetőségek gyakorlása*		
3.1.	rádió és a televízió gyermekműsor-figyelés; rádió-, televízióújságok rovatai; a műsorfolyam; a csatornák	a rádió és a televízió gyermekműsorainak figyelése, műsorkiválasztás, -nézés; tájékozódás rádió-, televízióműsor-újságokban (rovatok, műsorfolyam, csatornák); beszélgetés a látott vagy hallott műsorokról	Meg tud nevezni egy-két rádiós és televíziós gyermekműsort.	Ismer legalább egy rádió- és televízióújságot, az újság rovatrendjét. Fel tud sorolni legalább öt televíziós csatornát.
3.2.	művelődési ház, színház, mozi gyermekprogramjai	művelődési ház, színház, mozi gyermekprogramjainak látogatása, beszélgetés a látottakról	Alkalmanként meglátogatja a művelődési ház, a színház vagy a mozi gyermekprogramjait.	Rendszeresen meglátogatja a művelődési ház, a színház, a mozi gyermekprogramjait. Be tud számolni társainak a meglátogatott programokról.
II.	FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓ-HORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL		
1.	*Az írás anyagai, eszközei régen és ma; az írás és a könyv fejlődésének fontosabb állomásai; az emberiség első könyvei (agyagtábla, papirusztekercs, kódex)*	*Megadott forrás alapján ismerkedés az írás és a könyv fejlődésének fontosabb állomásaival: képek, illusztrációk, ábrák gyűjtése régi írásokról, íróeszközökről és könyvekről*	Felismeri képről, rajzról az agyagtáblát és a kódexet.	Tudja, mi az agyagtábla, a papirusztekercs és a kódex.
2.	*A könyvtárban található fontosabb dokumentumok; a könyv legfontosabb adatai; szépirodalmi és ismeretközlő könyvek tartalma a fülszöveg, előszó, tartalomjegyzék, képek alapján; a könyvtárban található fontosabb vers-, mesegyűjtemények, antológiák és sorozatok; sorozatok, gyűjtemények tartalmi, formai elemei; gyermekfolyóiratok; napilapok, magazinok gyermekrovatai; a rádió-, és televízióújság szerkezete (műsorok, csatornák)*	*A könyvtárban található fontosabb dokumentumok tanulmányozása, azonosságok, különbségek megfigyelése konkrét példák alapján); a könyv legfontosabb adatainak lejegyzése és összehasonlítása a könyvkártya adataival; szépirodalmi-, ismeretközlő könyvek, folyóiratok adatainak lejegyzése; tájékozódás a szépirodalmi és ismeretközlő könyvek tartalmáról a fülszöveg, előszó, tartalomjegyzék, képek alapján; a könyvtárban található fontosabb vers-, mesegyűjtemények, antológiák és sorozatok címeinek összegyűjtése, tartalmi, formai elemeik megfigyelése; napilapok, magazinok gyermekrovatainak figyelése; ismerkedés a rádió- és televízióújság szerkezetével*	Egy könyvről le tudja olvasni az íróját, a könyv címét és a lapszámát. Tankönyvei tartalomjegyzékét tudja használni. Tájékozódni tud képek alapján a könyv tartalmáról.	Meg tud nevezni hagyományos és modern dokumentumfajtákat (könyv, folyóirat, lemez, dia, kazetta). Le tudja olvasni egy adott könyv legfontosabb adatait (szerző, illusztrátor, cím, impresszum, terjedelem). Tájékozódni tud a könyv tartalmáról képek, tartalomjegyzék alapján. Tankönyvben, könyvben újságban meg tud keresni megadott részt (témát) a tartalomjegyzék alapján. A gyermekfolyóiratok legfontosabb adatait le tudja olvasni (cím, szerkesztő, megjelenési idő, rovatok, tartalom).
3.	*Művelődési ház, színház, mozi programfüzetei*	*Tájékozódás művelődési ház, színház, mozi programfüzeteiben*	Segítséggel tudja használni egy közművelődési intézmény programfüzetét.	Rendszeresen tájékozódik a közművelődési intézmények műsorajánlatairól.

INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL		
1.	*Gyermeklexikonok, gyermekenciklopédiák szerkezete, felépítése; élőfej, szócikk, rövidítések, betűrend, tartalomjegyzék, név- és tárgymutató*	*Gyermeklexikonok, gyermekenciklopédiák szerkezetének, felépítésének tanulmányozása; élőfej használata, szócikkek olvasása, rövidítések feloldása, betűrend, tartalomjegyzék tanulmányozása, név- és tárgymutató használatának gyakorlása*	Meg tud keresni egy címszavakat a tanultak közül egy dokumentumtípusban.	Ismeri a tanult köteteket. Megadott szócikket önállóan ki tud keresni a gyermeklexikonból. A tartalomjegyzék alapján tud keresni megadott témakört a gyermekenciklopédiából.
2.	*A Magyar értelmező kéziszótár és a Helyesírási szójegyzék szerkezete, felépítése, rövidítései, szócikkei*	*A Magyar értelmező kéziszótár és a Helyesírási szójegyzék tanulmányozása és használatának gyakorlása; szócikkek keresése és olvasása a szótárból*	Meg tud találni egy-két szócikket a Magyar értelmező kéziszótárban.	Tudja használni a helyesírási szójegyzéket.
3.	*Egyetemes és magyar vers- és mesegyűjtemények*	*Egyetemes és magyar vers- és mesegyűjtemények használatának gyakorlása*	Mesegyűjtemény tartalomjegyzékéből segítséggel keresni tud mesét.	Biztonsággal tudja használni a vers- és mesegyűjtemények tartalomjegyzékeit.
4.	*A katalógus (fogalma, fajtái, használata, ETO, rendezőelvek, osztólapok); a betűrendes katalógus; a katalóguscédula és a könyvkártya*	*A katalógus fogalmának, fajtáinak, használatának tanulása; a betűrendes katalógus elrendezése; a katalóguscédula és a könyvkártya összehasonlítása; verseskönyvek, mesekönyvek keresése a betűrendes katalógusban (az abc gyakorlása)*	Segítséggel használni tudja az iskolai könyvtár betűrendes katalógusát.	Tudja, mi a katalógus. Fel tudja sorolni a katalógusok tanult fajtáit. Biztonsággal tudja használni az iskolai könyvtár betűrendes katalógusát.
IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA		
1.	*A könyvtárban található jelentősebb antológiák, szépirodalmi, és ismeretközlő sorozatok; a gyűjtemények és sorozatok szerkezete és felépítése; versek, mesék, ismeretközlő szövegek tartalma; a könyvtár vers- és meselemezei, diái, hangkazettái*	*A könyvtárban található jelentősebb antológiák, szépirodalmi, és ismeretközlő sorozatok átlapozása, a tartalomjegyzék, a névmutató és a képek megfigyelése; szerkezetük és felépítésük megtanulása; versek, mesék, ismeretközlő szövegek olvasása, tájékozódás a tartalmukról; lista készítése a könyvtárban található vers- és meselemezekről, diákról, hangkazettákról*	Vers-, mesegyűjtemények, sorozatok tartalomjegyzéke alapján kis bizonytalansággal, de meg tud találni megadott mesét vagy verset az érintett könyvben.	Vers-, mesegyűjtemények, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok tartalomjegyzéke és tárgymutatója alapján meg tud találni megadott mesét, verset vagy témakört az érintett könyvben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Gyermekfolyóiratok szerkezete, felépítése, tartalomjegyzéke; tények, adatok a gyermekfolyóiratokban (pl. a folyóirat legfontosabb adatai, szerkesztő, rovatok, témák); napilapok, magazinok gyermekrovatainak témái; a könyv és a folyóirat hasonlóságai, különbözőségei (tartalmi és formai szempontok)*	*Gyermekfolyóiratok szerkezetének, felépítésének, tartalomjegyzékének tanulmányozása; gyermekfolyóiratok olvasása, tények, adatok keresése megadott szempontok szerint; annak megfigyelése, hogy a napilapok, magazinok gyermekrovatai milyen témákkal foglalkoznak (gyermekműsorok figyelése, beszámoló az olvasottakról); a könyv és a folyóirat összehasonlítása*	Felismer és meg tud nevezni legalább két gyermekfolyóiratot.	Ismeri legalább három gyermekfolyóirat rovatrendjét. Tudja, mi a különbség a könyv és a folyóirat között.	
3.	*Gyermeklexikonok, enciklopédiák és szótárak szerkezete, elrendezése, felépítése; előfej, szócikk, név- és tárgymutató, rövidítések, könyvtári ABC; tények, adatok egy gyermeklexikonban gyermekenciklopédiában és a Helyesírási szójegyzékben és a Magyar nyelv értelmező szótárában*	*Gyermeklexikonok, enciklopédiák és szótárak szerkezetének, elrendezésének, felépítésének megfigyelése, az előfej, szócikk, név- és tárgymutató, rövidítések, könyvtári ABC használatának gyakorlása; tények, adatok keresése, szócikkek olvasása egy gyermeklexikonból, és egy gyermekenciklopédiából, a Helyesírási szójegyzékből és a Magyar nyelv értelmező szótárából*	Kis bizonytalansággal tud használni egy gyermeklexikont.	Tudja, mi az előfej, a szócikk, a név- és tárgymutató, a rövidítés. Biztonsággal eligazodik egy gyermeklexikonban és egy gyermekenciklopédiában. Meg tud találni szócikket a Magyar értelmező kéziszótárban.	
4.	*Mesekönyvek, verseskönyvek a betűrendes katalógusban; gyermekkönyvekről szóló könyvajánlások (újságokban)*	*Mesekönyvek, verseskönyvek keresése a betűrendes katalógusban; gyermekkönyvekről szóló könyvajánlások olvasása*	A betűrendes katalógusban segítséggel tud keresni verseskönyveket és mesekönyveket.	A betűrendes katalógusban keresni tud verseskönyveket és mesekönyveket. Le tudja olvasni a katalóguscédula legfontosabb adatait (szerző, cím, impresszum, terjedelem, szakjelzet).	
5.	*A tömegkommunikációs csatornák (tv, rádió) gyermekműsorai; műsorajánlás tantárgyi témakörhöz*	*A tömegkommunikációs csatornák (tv, rádió) gyermekműsorainak rendszeres figyelése; műsorajánlás készítése tantárgyi témakörhöz kapcsolódva*	Nézi a tévé meseműsorait, és meghallgatja a rádióban az esti mesét.	Figyelemmel tudja követni a rádió és televízió gyermekműsorait. Meg tudja találni a kedvenc műsorait a műsorújságban.	**INKO**
6.	*A művelődési házak, színházak, mozik gyermekprogramjai; programok reklámjai, hirdetései*	*A művelődési házak, színházak, mozik gyermekprogramjainak figyelemmel kísérése, tájékozódás programokról reklám, újság, műsorfüzet révén*	Alkalmanként meglátogatja a művelődési ház, a mozi vagy a színház gyermekprogramjait.	Rendszeresen látogatja a művelődési ház gyermekprogramjait, a gyermekmozi és -színház előadásait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

2. évfolyam

I. ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK. ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK

a) A tanuló el tudjon igazodni az iskolakönyvtár főbb állományrészeiben.
b) Ismerje és tartsa be a könyvtárhasználat szabályait.
c) Rendelkezzen alapismeretekkel gyermeklapokról.
d) Ismerje és tartsa be a magatartásnormákat különböző művelődési intézményekben és az iskolakönyvtár-ban.

II. FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN

a) Meg tudja különböztetni hat írásfajtát.
b) Ismerje egy gyermeklexikon felépítését.
c) Tudja megnevezni a hagyományos és elektronikus dokumentumok főbb fajtáit.

III. FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA

a) Fel tud sorolni legalább öt lexikont, kézikönyvet.
b) Tudja mi a szócikk és meg tudja különböztetni a kézikönyv más fontos részeitől
c) Tudjon tájékozódni antológiák tartalomjegyzékében.
d) Tudja mit jelent a katalógus szó a könyvtári szaknyelvben és mi a szerepe?

IV. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudja használni a tanult kézikönyveket.
b) Tudjon tájékozódni arról, hogy milyen különböző információhordozókon megtalálható művek találhatók az iskolakönyvtárban.
c) Tudja követni a különböző médiákban sugárzott gyermekműsorokat és röviden tudjon beszélni a látottakról/hallottakról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai a 3. évfolyamon

Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Tanulják meg a könyvtárhasználat szabályainak alkalmazását és váljanak képessé a könyvtári viselkedési normák betartására. Fejlődjön tovább a könyvtárban történő önálló tájékozódási képességük. Tanuljanak meg eligazodni a könyvtári állományrészekben és a raktári rendben. Ismerkedjenek meg a katalógus fajtáival, felépítésével. Gyakorolják a katalógusok használatát. Váljanak a lakóhelyi közkönyvtár látogatóivá. Szerezzenek tapasztalatot a lakóhelyi közkönyvtár azonosságairól, különbözőségeiről. Tanulják meg megkülönböztetni a főbb dokumentumok fajtáit tartalmi és formai jellemzőik alapján. Szerezzenek jártasságot a könyvek, folyóiratok főbb adatainak leolvasásában. Tanuljanak meg tájékozódni szépirodalmi és gyermekkönyvekben a könyvek mutatói alapján. Ismerkedjenek meg a gyermekfolyóiratokkal és a napilapok gyermekrovataival. Gyakorolják a gyermeklexikonok, gyermekenciklopédiák és szótárak használatát. Szerezzenek jártasságok a vers- és mesegyűjteményekből, antológiákból történő önálló ismeretszerzésben. Ismerkedjenek meg a fontosabb gyermek- és ifjúsági sorozatok tartalmi és formai jellemzőivel. Tanuljanak meg adatokat, tényeket gyűjteni a különböző típusú dokumentumokból. Tanuljanak meg tájékozódni könyvjegyzékekben, lemez-, dia-, video-újdonságok listáiban. Gyakorolják a tömegkommunikációs csatornák adta információszerzési lehetőségeket. Szerezzenek információkat művelődési házak, színházak, mozik gyermekműsorairól.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZ-NÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK TANULÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár különböző szolgáltatásai (kölcsönzés, helyben használat, információszerzés); a könyvtárhasználat rendje és szabályai (kölcsönzés, könyvek megóvása, határidők betartása)*	*Az iskolai könyvtár különböző szolgáltatásainak igénybevétele; a könyvtárhasználat rendjének és szabályainak betartása; az eddig megismert könyvtárhasználati tevékenységformák gyakorlása*	Betartja a könyvtárhasználat elemi szabályait.	A könyvtárhasználat szabályait (kölcsönzés-helyben olvasás) maradéktalanul betartja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Az iskolai könyvtár főbb állományrészei (szépirodalom, ismeretközlő irodalom, kézikönyvek, folyóiratok); az egyes állományrészek raktári rendje (betűrend, szakrend); a színcsíkok, feliratok, jelzetek funkciója; az ETO, a Cutter-jel; szakkönyvek, kézikönyvek helye a könyvtári polcokon*	*Tájékozódás az iskolai könyvtár főbb állományrészeiben; az egyes állományrészek raktári rendjének áttekintése; a színcsíkok, feliratok, jelzetek funkcióinak tisztázása; könyvek keresése és visszaosztása, az ETO és a Cutter-jel használata; több könyv betűrendbe sorolása; szakkönyvek helyének megkeresése a polcokon; kézikönyvek elhelyezése a polcokon*	Segítséggel tájékozódni tud a könyvtárban. Tudja, hogy a piros színcsík a kézikönyvtári állományt jelöli. Szépirodalmi könyveket, gyermeksorozatokat meg tud találni a polcokon.	Önállóan tud tájékozódni könyvtárban. Ismeri az egyes állományrészek raktári rendjét. A könyvtári feliratok, eligazító táblák, színcsíkok alapján tájékozódni tud a kölcsönözhető és helyben használható állományban. Megadott szépirodalmi-, ismeretközlő könyveket, sorozatokat meg tud keresni a könyvtár polcain. A könyv szakrendi és betűrendi jele alapján meg tudja keresni a könyv helyét a polcon.
3.	*A lakóhelyi közkönyvtár*	*A lakóhelyi közkönyvtár meglátogatása, összehasonlítása – megadott szempontok alapján – az iskolai könyvtárral*	El tudja mondani az iskolai könyvtár és a lakóhelyi közkönyvtár szembetűnő hasonlóságait, különbözőségeit.	Ismertetést tud adni – a látogatás tapasztalatai alapján – lakóhelye közkönyvtáráról.
4.	*A különböző tömegkommunikációs csatornák (televízió, rádió, újság) napi használata*	*A különböző tömegkommunikációs csatornákat (tv, rádió, újság) használatának gyakorlása: tájékozódás műsorokban, műsorfigyelés, -kiválasztás, -nézés, beszámoló készítése a látottakról, sajtófigyelés*	Hetente megnéz legalább két neki szóló gyermekműsort a televízióból. A látottakról, ha kérik, rövid ismertetést tud adni.	Tájékozott a tömegkommunikációs csatornák gyermekműsoraiban. Heti önművelési tervet tud készíteni a rádió és a televízió műsorai alapján. A látott, hallott műsorokról és az olvasottakról be tud számolni társainak.
5.	Iskolán kívüli önművelési lehetőségek (színház, mozi, művelődési ház); önművelési napló	Információszerzés iskolán kívüli önművelési lehetőségekről: műsorfigyelés, kiválasztás, gyermekműsorok, programok látogatása; önművelési program írása, önművelési napló vezetése	Önművelési naplót tud készíteni a szabadidős programjairól.	Önművelési naplót tud készíteni a szabadidős programjairól.
II.	FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓ-HORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL		
1.	*A könyvek és a modern dokumentumok fejlődésének fontosabb állomásai (az agyagtáblától a számítógépig*	*Megadott könyv(ek) alapján tájékozódás a könyvek és a modern dokumentumok fejlődésének fontosabb állomásairól: a témával kapcsolatos képek, ábrák, illusztrációk gyűjtése és rendszerezése; írás-, könyv-, dokumentumtörténeti tabló készítése*	Képről, rajzról felismeri az agyagtáblát és a kódexet.	Képről, rajzról fel tud ismerni, meg tud nevezni régebbi korokban használt dokumentumfajtákat. Részt vesz a dokumentumtörténeti tabló készítésében.

HON

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A dokumentumok típusai, fajtái (könyv, folyóirat, AV); a könyv részei* (borító, kötéstábla, gerinc, címlap, könyvtest); *a könyv legfontosabb adatai (szerző, író, szerkesztő, összeállító, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem); fülszöveg, tartalomjegyzék, fejezetek, előszó; ismeretközlő művek tartalma; könyvajánlás*	*A dokumentumok típusainak, fajtáinak (könyv, folyóirat, AV) számbavétele; a könyv részeinek bemutatása szabadon választott mű alapján; a könyv legfontosabb adatainak (szerző, író, szerkesztő, összeállító, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem) leolvasása egy-egy adott könyvről; a fülszöveg, tartalomjegyzék, fejezetek, előszó alapján tájékozódás szépirodalmi és ismeretközlő művek tartalmáról; 6-8 mondatos ajánlás készítése szabadon választott könyvről*	Szépirodalmi és ismeretközlő mű legfontosabb adatait le tudja olvasni (író, illusztrátor, cím, év, hely, lapszám). Egyszerűbb könyvek tartalmáról segítséggel tud tájékozódni (tartalomjegyzék, fülszöveg, képek).	Meg tudja nevezni konkrét példa alapján a könyv legfontosabb részeit. Szépirodalmi és ismeretközlő művek legfontosabb adatait le tudja olvasni (író, összeállító, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem). A fülszöveg, előszó, tartalomjegyzék alapján tájékozódni tud a könyv tartalmáról.
3.	*Kézikönyvek (lexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak): szócikkek, rövidítések, jelek, utalók; mutatók, tartalomjegyzék, élőfej; szépirodalmi ismeretközlő sorozatok, antológiák tartalmi, formai jegyei (azonosságok, különbségek)*	*Kézikönyvek (lexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, használatának gyakorlása: szócikkek olvasása, rövidítések, jelek, utalók számbavétele; mutatók, tartalomjegyzék, élőfej használatának gyakorlása; szépirodalmi ismeretközlő sorozatok, antológiák tartalmi, formai jegyeinek számbavétele (azonosságok, különbségek); önálló ismeretszerzés antológiákból, gyűjteményekből tanórai témához*	Kis segítséggel tudja használni a megismert kézikönyveket. Ismer legalább két antológiát.	Önállóan tudja használni a megismert kézikönyveket. Le tudja írni a szépirodalmi ismeretközlő sorozatok, antológiák tartalmi, formai jegyeit, azonosságaikat, különbségeiket. Önállón képes ismereteket szerezni antológiákból, gyűjteményekből tanórai témáihoz.
4.	*Gyermek és ifjúsági folyóiratok adatai (műfaj, rovat, szerkesztő, témák); a könyv, a folyóirat és az újság hasonlóságai, különbözőségei; napilapok, magazinok gyermekrovatai*	*Gyermek és ifjúsági folyóiratok tanulmányozása, adataik lejegyzése; könyv és folyóirat összehasonlítása; sajtófigyelés*	Le tudja írni adott gyermekfolyóirat fontosabb adatait (cím, évfolyam, tartalom). Meg tudja különböztetni a könyvet a folyóirattól.	Le tudja jegyezni a gyermekfolyóiratok legfontosabb adatait (cím, szerkesztő, év, évfolyam, szám, rovatok, tartalom). Különbséget tud a könyv, a folyóirat és az újság között.
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL		
1.	*Gyermeklexikonok, enciklopédiák és szótárak a kézikönyvek felépítése, szerkezete, témakörei; mutatók, élőfej, szócikkek*	*Gyermeklexikonokat, enciklopédiákat és szótárakat használatának gyakorlása: a kézikönyvek felépítésének, szerkezetének, témaköreinek áttekintése, mutatók, élőfej, szócikkek használata; lexikonhasználat gyakorlása olvasás közben*	Segítséggel tud címszót keresni gyermeklexikonban, a gyermekenciklopédia tartalomjegyzéke alapján pedig témát. Segítséggel tud címszót, szómagyarázatokat keresni a Magyar értelmező kéziszótárból és Helyesírási tanácsadóból. Le tudja olvasni a katalóguscédula legfontosabb adatait és a rendszót. Tanári segítséggel meg tudja keresni a betűrendes katalógusban és a szakkatalógusban a kedvenc könyveit.	Konkrét feladatok alapján használni tudja a gyermeklexikont és az enciklopédiát. Rendszeresen használja a gyermeklexikont olvasás közben. Névmutató, tárgymutató, tartalomjegyzék alapján meg tud keresni megadott témakört, címet, adatot, nevet. Tudja használni a Helyesírási szójegyzéket és a Magyar nyelv értelmező szótárát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Vers-, mesegyűjteményeket, antológiákat szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok*	*Vers-, mesegyűjteményeket, antológiákat szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok áttekintése; tájékozódás a könyvtárban található fontosabb antológiákról, szemelvénygyűjteményekről, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatokról; az önálló ismeretszerzés gyakorlása (adatgyűjtés, könyvajánlás)*	Ismer legalább három vers- és mesegyűjteményt, antológiát, illetve szépirodalmi és ismeretközlő sorozatot.	Önállóan tud információkat, adatokat gyűjteni vers- és mesegyűjteményekből, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatokból. A megismert gyűjteményekről ajánlásokat tud készíteni.
3.	*A katalógusok fajtái, felépítésük; a betűrend; a katalóguscédula és a könyv adatainak hasonlóságai; a betűrendes és szakkatalógusok felépítése (besorolás rendje, katalóguscédula, a rendszavak, osztólapok szerepe) Elektronikus katalógus*	*A katalógusok fajtáinak számbavétele, felépítésük tanulmányozása, használatuk gyakorlása: könyvek besorolása betűrendbe; katalóguscédula és a könyv adatainak összehasonlítása; konkrét feladatok alapján a betűrendes és szakkatalógusok felépítésének vizsgálata; a szerzői és a cím alapján a dokumentumkeresés gyakorlása; önálló ismeretszerzés gyakorlása több forrásból Ismerkedés az elektronikus könyvtári katalógussal*	Segítséggel tudja használni a szakkatalógust, önállóan a betűrendes katalógust.	Ismeri és tudja használni a tanult katalógusokat.
4.	*A televízió és a rádió műsorai*	*A televízió és a rádió műsorainak figyelése, információszerzés gyermekműsorokról*	Alkalmanként figyeli a televízió és a rádió műsorait.	Rendszeresen figyeli a televízió és a rádió műsorait. A gyermekműsorokról ajánlást tud készíteni osztálytársainak.
5.	*Napilapok, magazinok gyermekrovatai*	*Napilapok, magazinok gyermekrovatainak tanulmányozása*	Alkalmanként olvassa a napilapok és a magazinok gyermekrovatait.	Rendszeresen olvassa a napilapok és a magazinok gyermekrovatait. Az olvasottakról ajánlást tud készíteni osztálytársainak.
IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA		

INKO

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, lemez, dia, kép): a könyvtárban található fontosabb antológiák (vers-, mese-, szemelvénygyűjtemények); szépirodalmi, ismeretközlő könyvek tartalma; a fontosabb ifjúsági, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok; a könyvtárban találhat fontosabb sorozatok; a könyvtárban található gyermek- és ifjúsági folyóiratok, napilapok gyermekrovatai; a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek felépítése, elrendezése, szerkezete, élőfejei, rövidítései, mutatói; a lexikon és az enciklopédia azonosságai, különbségei;*	*Tények, adatok gyűjtése különböző típusú dokumentumokból: a könyvtárban található fontosabb antológiák számbavétele; adatok, tények, ismeretek szerezése a gyűjteményekből, a gyűjtemények tartalomjegyzékének és mutatóinak használatával; tájékozódás szépirodalmi, ismeretközlő könyvek tartalmáról az előszó, a tartalomjegyzék és képek alapján (könyvek tanulmányozása, önálló ismeretszerzés); a fontosabb ifjúsági, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok számbavétele; tények, adatok lejegyzése, tartalmi, formai sajátosságok megfigyelése; a könyvtárban található fonto-sabb sorozatok összegyűjtése; a könyvtárban található gyermek- és ifjúsági folyóiratok, napilapok gyermekrovatainak tanulmányozása; (témafigyelés, gyűjtőmunka); a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek felépítésének, elrendezésének, szerkezetének, élőfejeinek, rövidítéseinek, mutatóinak tanulmányozása; a kézikönyvek használatának gyakorlása (adatkeresés, szócikkek olvasása, név- és tárgymutató, élőfej használata); a lexikon és az enciklopédia összehasonlítása; lexikonhasználat olvasás közben*	Ismer 1-2 vers- és mesegyűjteményt. Segítséggel tudja használni a gyermeklexikont, a gyermekenciklopédiát és a helyesírási szótárat.	Ismeri a könyvtárban található fontosabb vers- és mesegyűjteményeket és sorozatokat. Vers-, mesegyűjteményekből, sorozatokból, lexikonból és enciklopédiából, helyesírási szótárból tényeket, adatokat tud gyűjteni, ismereteket tud szerezni iskolai feladataihoz.
2.	*A betűrendes katalógus és a szakkatalógus szerkezete, elrendezése, felépítése; mesés-, verseskönyvek, sorozatok, ismeretközlő művek a katalógusban; hasonlóságok és különbségek a katalóguscédula adatai és a könyv adatai között*	*A betűrendes katalógus és a szakkatalógus használatának gyakorlása: szerkezetük, elrendezésük, felépítésük tanulmányozása; mesés-, verseskönyvek, sorozatok, ismeretközlő művek keresése a katalógusban; katalóguscédula adatainak összehasonlítása a könyv adataival*	Kérdések segítségével ismertetni tudja a katalóguscédula legfontosabb adatait.	Le tudja olvasni a katalóguscédula legfontosabb adatait, meg tudja állapítani a céduláról a besorolás rendjét. Keresni tud szerzői, cím-, sorozat- és szakkatalógusban megadott könyveket
3.	*Gyermek- és ifjúsági könyv, lemez, videokazetta ajánlásai, újdonságlistái a tv-ben, a rádióban és a sajtóban*	*Gyermek- és ifjúsági könyv, lemez, videokazetta ajánlásainak, újdonságlistáinak figyelése a tv-ben, a rádióban és a sajtóban*	Össze tud gyűjteni 1-2 gyermekkönyv, hanglemez és videokazetta ajánlást.	Figyelemmel kíséri a korosztályának szóló gyermekkönyv, hanglemez és videokazetta ajánlásokat.
4.	*A rádió, a televízió, a színház és a mozi gyermekműsorai*	*A rádió, a televízió, a színház és a mozi gyermekműsorainak figyelése*	Össze tud gyűjteni 1-2 rádió-, televízió-, színház- és moziműsor ajánlást.	Figyelemmel kíséri a korosztályának szóló rádió-, televízió, színház- és moziműsorokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

3. évfolyam

I. ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK. ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK

a) A tanuló el tudjon igazodni az iskolakönyvtárban.
b) Ismerje és maradéktalanul tartsa be a könyvtárhasználat szabályait.
c) Ismerje lakóhelye könyvtárát és tudjon rövid ismertetőt mondani róla.
d) Tudjon önművelési naplót írni szabadidős programjáról.

II. FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN

a) Fel tud ismerni fényképről hat régi magyar dokumentum.
b) Tudja felsorolni a könyv alapvető alkotóelemeit.
c) Tudja önállóan használni a kézikönyveket.
d) Tudja lejegyezni a gyermekperiodikák legfontosabb adatait.

III. FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA

a) Rendszeresen használja a gyermeklexikonokat és enciklopédiákat.
b) Tudjon önállóan keresni szöveggyűjteményekben, antológiákban.
c) Tudjon keresni a megismert könyvtári katalógusokban.
d) Tudjon ismertetőt készíteni osztálytársainak a gyermekeknek szóló periodikus kiadványokban olvasott közleményekről.

IV. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudja használni a könyvtárban található különböző antológiákat, szöveggyűjteményeket.
b) Le tudja olvasni a katalóguscéludáról a dokumentum legfontosabb adatait.
c) Tud tájékozódni a korosztályának szóló dokumentumajánlatokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Használják rendszeresen az iskolai és a közművelődési könyvtárat. Alakuljanak ki könyvtárhasználói szokásaik, fejlődjön könyvtárhasználói magatartásuk. Szerezzenek jártasságot a könyvtári (médiatári) állományban történő tájékozódásban. Tanulják meg az állományrészek, a raktári rend és az eligazító táblák használatát. Tanulják meg a főbb dokumentumfajták megkülönböztetését tartalmi és formai jegyeik alapján. Iskolai feladataik, illetve egyéni problémáik megoldásához tanuljanak meg megfelelő dokumentumot választani és a dokumentumokból ismereteket szerezni. Szerezzenek tájékozottságot a legalapvetőbb kézikönyvekben, a kézikönyvek használatában. Váljanak képessé tankönyveik tájékoztató apparátusának használatára. Tanuljanak meg tényeket, adatokat kiemelni a tanuláshoz felhasznált forrásokból, valamint tanulják meg a felhasznált forrás főbb adatait lejegyezni. Szerezzenek jártasságot megadott vagy választott dokumentumok rövid tartalmi ismertetőinek elkészítésében. Szerezzenek tájékozottságot arról, hogy a könyvtáron kívül milyen más információforrásokból szerezhetnek ismereteket tanulásukhoz, önművelésükhöz. Ismerjék meg a tömegkommunikációs csatornák nyújtotta információszerzési lehetőségeket. Szerezzenek tapasztalatot az iskolán kívüli önművelési lehetőségekről.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK, ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK TANULÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár főbb állományrészei (szépirodalmi, ismeretközlő, kézikönyvek, folyóiratok, különgyűjtemények); a kölcsönözhető és nem kölcsönözhető állomány; a szabadpolcos állományrészek; a Cutter-jel (B 14) és az ETO jelzet (590) funkciója a raktári rendbe sorolásnál*	*Tájékozódás az iskolai könyvtár főbb állományrészeiben; a kölcsönözhető és nem kölcsönözhető állomány megkülönböztetése; a szabadpolcos állományrészek használatának gyakorlása; a Cutter-jel (B 14) és az ETO jelzet (590) funkciójának tisztázása; a könyvkeresés és visszaosztás, valamint a betűrendbe sorolás és a tájékozódás gyakorlása*	Segítséggel tájékozódni tud a könyvtári állományban. Ismeri a szabadpolcos állomány raktári rendjét. Megadott szépirodalmi, ismeretközlő könyveket meg tud keresni a könyvtár polcain a szakrendi és betűrendi jel alapján. A könyvtárhasználat szabályait maradéktalanul betartja.	Önállóan tud tájékozódni a könyvtári állományban. Ismeri az egyes állományrészek raktári rendjét. A szakrendi és betűrendi jel alapján jól el tud igazodni a teljes könyvtári állományban. A könyvtárhasználat szabályait maradéktalanul betartja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Régi alapítású (műemlék) könyvtár*	*Régi alapítású (műemlék) könyvtár meglátogatása; informálódás a könyvek elhelyezéséről, a könyvtár szolgáltatásairól, könyvritkaságairól*	Meg tud nevezni legalább egy műemlékkönyvtárat.	Képről felismer és meg tud nevezni két-három műemlékkönyvtárat. Mindegyik könyvtárból fel tud idézni egy könyvritkaságot.
3.	*A televízió, a rádió, a sajtó (írott, elektronikus) iskolai feladatokhoz kapcsolódó műsorai, cikkei*	*A televízió, a rádió, a sajtó (írott, elektronikus) iskolai feladatokhoz kapcsolódó műsorainak, cikkeinek kiválasztása és meghallgatása (nézése, olvasása) beszámoló készítése*	Egyszerű feladatok megoldásához fel tudja használni a televízióban látott, rádióban hallott műsorok témáit.	Be tud számolni szóban és írásban az általa látott, hallott rádiós és televíziós műsorokról.
4.	*Önművelési lehetőségek: művelődési ház, színház, mozi, kiállítás, hangverseny*	*Tájékozódás önművelési lehetőségekről: programajánlatok tanulmányozása; műsor-, programkiválasztás; a látottak feldolgozása; önművelési napló készítése*	Önművelési naplót tud készíteni.	Élményszerű beszámolót tud készíteni a meglátogatott közművelődési programokról.
II.	A FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓ-HORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL		
1.	*Az emberi közlés fejlődésének főbb állomásai; a könyv- és újságkészítés mai technikája*	*Az emberi közlés fejlődésének főbb állomásainak önálló áttekintése dokumentumtörténeti források alapján; kiadó- és nyomdalátogatás*	Meg tudja nevezni a hagyományos dokumentumok legfontosabb adatait.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján az emberi közlés fejlődésének főbb állomásairól.
2.	*Könyvek részei, adatai; könyvajánlás, könyvismertetés; a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek elemei (szócikkek, élőfej, mutatók, jelek, rövidítések); lexikonok, szótárak, enciklopédiák hasonlóságai, különbözőségei; az egyes tudományágak fontosabb lexikonjai, enciklopédiái és szótárai; vers-, mesegyűjtemények, szemelvények; gyermeklapok, -rovatok; a napilap, magazin, folyóirat és az évkönyv hasonlóságai, különbözőségei*	*Könyvek részeinek megnevezése, adatainak leolvasása egy-egy adott könyvről (gyakorlás); könyvajánlás, könyvismertetés készítése az előszó, a fejezet, a tartalomjegyzék, a képek, ábrák tanulmányozása alapján; a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek használatának gyakorlása (szócikkek, élőfej, mutatók, jelek, rövidítések); lexikonok, szótárak, enciklopédiák összehasonlítása; szócikkek szerkesztése, lexikonminták alapján; önálló ismeretszerzés gyakorlása az egyes tudományágak fontosabb kézikönyveiből; önálló ismeretszerzés gyakorlása vers-, mesegyűjteményekből, szemelvényekből; gyermeklapok, -rovatok rendszeres olvasása; a napilap, magazin, folyóirat, évkönyv összehasonlítása*	A könyv legfontosabb részeit meg tudja nevezni (borító, kötéstábla, gerinc, könyvtest, terjedelem). Le tudja jegyezni a könyv legfontosabb adatait (szerző, illusztrátor, cím impresszum, terjedelem). Az előszó, a fülszöveg és a tartalomjegyzék alapján tájékozódni tud a könyv tartalmáról.	Tud könyvajánlást, könyvismertetést készíteni a tartalomjegyzék, az előszó, a fülszöveg, a képek, ábrák és mellékletek felhasználásával (kb. 10 mondatban).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Önművelési csatornák útján szerzett információk*	*Önművelési csatornák útján szerzett információk összehasonlítása a különféle dokumentumokból szerzett ismeretekkel*	Fel tud sorolni legalább három olyan önművelési lehetőséget, amelyekkel ismereteit gyarapíthatja.	Össze tudja hasonlítani a rádióból, televízióból szerzett ismereteit az általa könyvekből olvasottakkal.
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL		
1.	*Különböző típusú kézikönyvek (lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz);* *az egyes tudományágak alapvető kézikönyvei; tankönyvek, szemelvénygyűjtemények, tanulási segédletek név- és tárgymutatói, kislexikonai, irodalomjegyzékei; forrásértékű gyűjtemények, sorozatok; a könyvtári állomány fontosabb antológiái és sorozatai*	*A különböző típusú kézikönyvek (lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz) használatának gyakorlása:* *tájékozódás az egyes tudományágak alapvető kézikönyveiben: tények, adatok gyűjtése, referens kérdések megválaszolása, szócikkek olvasása;* *önálló ismeretszerzés gyakorlása:* *tankönyvek, szemelvénygyűjtemények, tanulási segédletek név- és tárgymutatóinak, kislexikonjainak, irodalomjegyzékeinek áttekintése; ajánlott irodalom keresése a könyvtárban; tantárgyi feladat megoldásához forrásértékű gyűjtemények, sorozatok használata; tájékozódás a könyvtári állományban a fontosabb antológiákról és sorozatokról*	Ismer két gyermeklexikont, egy gyermekenciklopédiát, a Magyar nyelv értelmező szótára és a Magyar helyesírási szótár felépítését és segítséggel tudja azokat használni. Tudja használni tankönyvei tartalomjegyzékét és mutatóit.	Ismeri a fontosabb általános és szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, felépítését, szerkezetét, a különböző jelek, rövidítések feloldását, élőfej, szócikkek használatát. Iskolai feladataihoz adatokat, tényeket tud gyűjteni, ismereteket tud szerezni kézikönyvekből. Jól ismeri és önállóan tudja használni a megismert kézikönyveket Önállóan tudja használni tankönyvek, vers- és mesegyűjtemények, sorozatok, kézikönyvek tartalomjegyzékeit, név- és tárgymutatóit. Pontosan ismeri a könyv, a folyóirat és az újság (napilap) tartalmi és formai jellemzőit (azonosságaikat, különbségeit). Le tudja olvasni a folyóirat, újság legfontosabb adatait (cím, szerkesztő, rovatok, tartalom, évfolyam, szám).
2.	*Katalógusok (betűrendes, szak) szerkezeti felépítése*	*A könyvtár katalógusainak tanulmányozása, használatuk gyakorlása*	Meg tud keresni megadott könyveket a betűrendes katalógusban és a szakkatalógusban.	Ismeri a betűrendes (szerzői, cím, sorozat) katalógus és a szakkatalógus felépítését, elrendezését (betűrend, szakrend, ETO, osztólapok, katalóguscédula). Le tudja olvasni a katalóguscédula adatait és meg tudja állapítani a besorolás rendjét. Önállóan tud keresni a betűrendes (szerzői, cím, sorozat) katalógusban és a szakkatalógusban megadott könyveket.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Közhasznú információforrások (telefonkönyv, mentrend, szaknévsor, tájékoztató füzetek).*	*Közhasznú információforrások használati utasításának tanulmányozása, használatuk gyakorlása*	Segítséggel tudja használni a telefonkönyvet.	Ismeri és tudja használni a fontosabb közhasznú információs forrásokat: a telefonkönyvet, a menetrendet, egyéb tájékoztató füzeteket.	**INKO**
4.	*A médiapiac közhasznú információi: újdonságlisták (lemez, CD, kazetta, video, film, DVD), könyvkiadók könyvajánlásai; televízió, rádió, sajtó közhasznú információi, hirdetései, reklámjai*	*Tájékozódás a médiapiac közhasznú információiról: újdonságlisták (lemez, CD, kazetta, video, film, DVD), könyvkiadók könyvajánlásainak figyelése; televízió, rádió, sajtó közhasznú információinak, hirdetéseinek, reklámjainak figyelemmel követése*	Alkalomszerűen figyeli a könyvajánlásokat, a rádió és a televízió hirdetéseit, reklámjait.	Ismeri és tudja használni a médiapiac közhasznú információforrásait (könyvkiadók könyvajánlásait, a televízió, a rádió hirdetéseit, reklámjait).	
IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA			
1.	*Információforrások (könyv, folyóirat, AV, számítógép) az iskolai feladatokhoz, egyéni problémák megoldásához; a felhasznált forrás főbb adatai (szerző, cím, impresszum, terjedelem); tárgymutató, mellékletek, időrendi táblázat; tartalmi ismertetés előszó, tartalomjegyzék, képek, ábrák alapján; ajánlójegyzék, bibliográfia, könyvismertetés; felhasznált forrás, felhasznált irodalom*	*Iskolai feladatokhoz, egyéni problémák megoldásához információkeresés megadott vagy szabadon választott forrásokból (könyv, folyóirat, AV, számítógép): tények, adatok lejegyzése különböző dokumentumokból; információszerzés nem hagyományos dokumentumokból (AV, számítógép, képújság); a felhasznált forrás főbb adatainak lejegyzése (szerző, cím, impresszum, terjedelem); tárgymutató, mellékletek, időrendi táblázat használata; tartalmi ismertetés készítése (előszó, tartalomjegyzék, képek, ábrák alapján) megadott dokumentumokról; ajánlójegyzék, bibliográfia, könyvismertetés készítése; a felhasznált forrás szabályos idézésének, a felhasznált irodalom feltüntetése szabályainak gyakorlása*	Tudja használni tankönyvek, vers-, mesegyűjtemények sorozatok tartalomjegyzékét, név- és tárgymutatóját. Napilapok, gyermekfolyóiratok legfontosabb adatait le tudja jegyezni (cím, szerző, szerkesztő, rovat, tartalom, évfolyam, szám).	Iskolai feladatokhoz önállóan tud ismereteket szerezni a könyvtári tájékoztató apparátus felhasználásával Tud könyvajánlást, kiselőadást, ajánlójegyzéket készíteni. A felhasznált forrásból pontosan tud idézni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A könyvtár direkt (kézikönyvtár) és indirekt (katalógus, bibliográfia, adatbázis) tájékoztató apparátusa;* *általános szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, antológiák, atlaszok;* *jegyzet, cédula;* *könyvajánlás szaktárgyi témakörökhöz;* *a katalógusok, bibliográfiák számítógépes adatbázisok használatára épülő önálló ismeretszerzés módszerei*	*Önműveléshez, szaktárgyi ismeretszerzéshez a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató apparátusának használata:* *a kézikönyvtári állományra épülő önálló ismertszerzés gyakorlása;* *általános szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, antológiák, atlaszok tanulmányozása és használatuk gyakorlása (adatkeresés, anyaggyűjtés, referens kérdések megoldása);* *a jegyzetelés és a cédulázás gyakorlása;* *szaktárgyi témakörökhöz könyvajánlás készítése;* *szócikkek szerkesztése lexikonminták alapján;* *keresés gyakorlása leíró és szakkatalógusban;* *adatgyűjtés, bibliográfiakészítés, tájékozódás katalógusok alapján;* *irodalomkeresés szakbibliográfiákból*	Segítséggel keresni tud megadott könyveket a betűrendes katalógusban és a szakkatalógusban. Segítséggel tudja használni a könyvtár legalapvetőbb tájékoztató eszközeit.	Önállóan tud keresni megadott könyveket a betűrendes katalógusban és a szakkatalógusban. Ismeretszerzéshez használni tudja a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeit.
3.	*Tömegkommunikációs csatornák és iskolán kívüli önművelési formák információi;* *televízió- és rádióműsorok; műsorokról szóló kritikák, elemzések;* *az írott és elektronikus sajtó; tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás színház, mozi, művelődési ház gyermekműsorai;* *önművelési napló*	*Információkeresés tömegkommunikációs csatornákból és iskolán kívüli önművelési formákból:* *televízió- és rádióműsorok figyelése, nézése;* *műsorokról szóló kritikák, elemzések figyelése;* *az írott és elektronikus sajtó figyelése; tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése;* *színház, mozi, művelődési ház gyermekműsorainak figyelése;* *önművelési napló készítése*	Szabadidős programjairól önművelési naplót tud készíteni.	Önállóan tud ismereteket gyűjteni tömegkommunikációs csatornákból (rádió, tv, újság) és igénybe tudja venni a művészeti, művelődési intézmények szolgáltatásait. Önművelési naplót tud készíteni (tv, rádió, újság, színház, mozi, művelődési házszabadidős programjairól.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

4. évfolyam

I. ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ISMERETEK. ÖNMŰVELÉSI LEHETŐSÉGEK

a) A tanuló tudjon önállóan tájékozódni az iskolakönyvtárban.
b) Képről fel tudjon ismerni öt műemlékkönyvtárat.
c) Tudjon szóban és írásban beszámolni különböző médiumokban hallott, látott műsorokról
d) Tudjon önművelési naplót írni szabadidős programjáról.

II. FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN

a) Tudja az emberi közlés fejlődésének főbb állomásait.
b) Tudjon könyvismertetést készíteni a könyv járulékos elemeinek felhasználásával.
c) Tudja összehasonlítani a könyvben olvasott információkat a más médiumok által közvetített információkkal.

III. FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA

a) Ismerje és használja a fontosabb általános és szaklexikonokat és enciklopédiákat.
b) Tudja használni a betűrendes katalógust, ismerje annak részletekbe menő felépítését.
c) Tudja használni a fontosabb közhasznú információk forrását.
d) Tudja használni a médiapiac közhasznú információforrásait.

IV. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudjon önállóan ismereteket szerezni az iskolai könyvtár segítségével iskolai feladatainak megoldásához.
b) Tudjon adott dokumentumot önállóan megkeresni a könyvtári katalógusban.
c) Önállóan tud ismereteket, információkat gyűjteni a tömegkommunikációs csatornákból.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

INFORMATIKA

4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Informatika* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)				1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Informatika keret*tanterve az **Informatika** műveltségi területre terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterületen teljes mértékben lefedi a NAT 2003 követelményeit. A kerettanterv a NAT 2003 műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését is.

Az Informatika kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterve kivitelezéséhez számítógépes szaktanteremre van szükség (lehetőleg hálózatba szervezve), valamint legális szoftverekre és a legalapvetőbb tanári és tanulói szakirodalomra (folyóiratokra és szakkönyvekre egyaránt). A jól felszerelt számítástechnikai szaktanterem szükséges, hogy fel legyen szerelve megfelelő audovizuális eszközökkel is (asztali DVD lejátszó, videokamera stb.) A tanulócsoport bontására csak akkor van szükség, amennyiben legalább két tanulóra nem jut egy számítógép.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Informatika tanulásának céljai a 4. évfolyamon

A tanulókat fel kell készíteni a számítógépekkel való napi kapcsolattartásra, a mindennapi életben való alkalmazására. Szerezzenek tájékozottságot a tanulók a számítógépes környezetről Egyik oldalról fontos, hogy messzemenően betartsák a balesetvédelmi és munkavédelmi előírásokat, illetőleg – más szempontból – fontos, hogy tudatosodjon a tanulókban a számítógépes játékoktól illetve internethasználattól való függőségi viszony igen komoly veszélyei. A magasfokú önálló gépkezelésre való késztetés mellett a közös munka, a feladatok egymás közötti ésszerű megosztásának a megismerése és alkalmazása is fontos feladat. A számítógépes problémák megoldása sok esetben megköveteli a feladatok részekre osztását, a csoportmunkát és így kialakítja a tanulókban a másokkal való kapcsolattartás, kommunikáció igényét.

A tantárgynak fontos szerepe van az algoritmikus gondolkodás fejlesztésében és az alkotó munkára nevelésben, hiszen a legtöbb számítástechnikai feladat megoldásakor a gyermekek valamilyen új terméket (rajzot, szöveget, táblázatot, programot stb.) hoznak létre. Különösen fontos, hogy ezen a gyorsan változó, fejlődő területen kialakítsuk az ismeretek folyamatos megújításának igényét. A tanulók szokjanak hozzá a különböző információhordozók használatához.

Alakuljon ki bennük az információ megszerzésének, tárolásának, feldolgozásának képessége, ismerjék meg az információkezelés jogi és etikai szabályait. Váljanak képessé a tanulók a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudjanak önállóan oktatóprogramokat használni. A tanulókat fel kell készíteni a számítógépekkel való napi kapcsolattartásra, a mindennapi életben való alkalmazására. Fontos megismertetni őket a világháló adta lehetőségekkel és állandóan tájékoztatni őket az infotechnológia fejlődéséről és állandó önálló tájékozódásra kell őket serkenteni.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Számítástechnikai eszközök működésének megfigyelése ❖ A bemenet eszközök (billentyűzet, egér) használatának gyakorlása ❖ Háttértárak kezelésének gyakorlása ❖ Perifériák kezelésének (nyomtató, scanner) gyakorlása ❖ Algoritmusok értelmezése ❖ Algoritmusok megfogalmazása ❖ Algoritmus leírása algoritmus-leíró nyelven ❖ Az operációs rendszer használatának gyakorlása ❖ Oktatóprogramok használatának gyakorlása ❖ Egyszerű rajzok készítése rajzolóprogrammal ❖ Adott formátumú szöveg begépelése, formázása ❖ Dokumentum készítése minta alapján ❖ Adott hely felkeresése az Interneten ❖ Hasznos oldalak felkeresése, információ megkeresése ❖ A web önálló használata ❖ Adott információ megkeresése	❖ Algoritmusok készítése ❖ Számítástechnikai eszközök működése ❖ Szoftverek csoportosítása ❖ Logikai függvények, számrendszerek számábrázolások, kódok ❖ Algoritmusok értelmezése ❖ Algoritmusok készítése ❖ A tanulók munkájának megfigyelése ❖ A kész produktum (szöveg, rajz, táblázat, adatbázis, bemutató, program) ellenőrzése	❖ Tanulói önértékelés ❖ Diáktárs értékelése ❖ Tanári értékelés: formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó ❖ Tanári értékelés: szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat ❖ Diagnosztikus mérés (tesztek) ❖ Versenyeken való indítás: iskolai, városi, regionális és országos

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Informatika tanulásának céljai a 4. évfolyamon

Szerezzenek tájékozottságot a tanulók a számítógépes környezetről. Tudatosuljon bennük, hogy a számítógépek és perifériáik értékesebbek az átlagos hétköznapi tárgyaknál, ezért azokat nagy elővigyázatossággal, körültekintéssel, felelősséggel tanulják meg rendeltetésüknek megfelelően, a balesetvédelmi előírásaikat betartva használni. A számítógépes problémák megoldása sok esetben megköveteli a feladatok részekre osztását, a csoportmunkát és így kialakítja a tanulókban a másokkal való kapcsolattartás, kommunikáció igényét. A tantárgynak fontos szerepe van az algoritmikus gondolkodás fejlesztésében és az alkotó munkára nevelésben, hiszen a legtöbb számítástechnikai feladat megoldásakor a gyermekek valamilyen új terméket (rajzot, szöveget, táblázatot, programot) hoznak létre. Különösen fontos, hogy ezen a gyorsan változó, fejlődő területen kialakítsuk az ismeretek folyamatos megújításának igényét. A tanulók szokjanak hozzá a különböző információhordozók használatához. Alakuljon ki bennük az információ megszerzésének, tárolásának, feldolgozásának képessége, ismerjék meg az információkezelés jogi és etikai szabályait. Váljanak képessé a tanulók a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudjanak önállóan oktatóprogramokat használni.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATA	INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA			
1.	*Az informatikai szaktanterem eszközei*	*Ismerkedés az informatika szaktanterem eszközeinek használatával*	Meg tudja különböztetni az eszközöket feladatuk alapján	Ismeri a szaktanterem informatikai eszközeit	
1.1.	*A számítógép főbb részei, tartozékai, üzemeltetési rendje, egészség- és balesetvédelmi előírásai*	*A számítógép főbb részeinek, tartozékainak, üzemeltetési rendjének, egészség- és balesetvédelmi előírásainak megismerése*	Betartja a számítógép-használattal kapcsolatos egészség- és balesetvédelmi előírásokat.	Ismeri a számítógép üzemeltetési rendjét, betartja a számítógép-használattal kapcsolatos egészség- és balesetvédelmi előírásokat.	**ORVO**
2.	*Kapcsolat a számítógéppel. Szoftverismeret alapjai*	*Kommunikálás a számítógéppel. Szoftverismeret alapjainak elsajátítása.*	Sikeresen kommunikál a számítógéppel. El tudja indítani a megfelelő szoftvert az operációs rendszer betöltődése után	Fennakadás nélkül el tud indítani programot és egyszerűbb ismeretlen szoftverrel is alapszínen sikeresen tud kommunikálni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Ügyességi és kreativitást fejlesztő egyszerű számítógépes játékok*	*számítógépes játékok megismerése, használatuk megtanulása*	Ismer és képes használni legalább két számítógépes játékot	Ismer és képes használni legalább öt számítógépes játékot. Képes felidézni azok játékszabályait.	
II.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK ALAPJAI*			
1.	*Dokumentum készítése*	*Ismerkedés a dokumentum készítésével*	Képes egyszerű szöveges dokumentum készítésére Képes egyszerű vonalas síkidomokat rajzol(tat)ni számítógéppel.	Képes bonyolultabb szöveges dokumentum készítésére Képes összetett vonalas és tónusos formákat rajzol(tat)ni számítógéppel.	
2.	*Zenés alkalmazások, animációk használata és készítése*	*A multimédiális dokumentum szerkesztésének alapjai*	Segítséggel egyszerű kezelhetőségű szoftverrel rövid animációt készít	Önállóan egyszerű kezelhetőségű szoftverrel rövid animációt készít	
3.	*Felhasznált eszközök*	*Ismerkedés a felhasznált technikai eszközökkel, kapcsolódási módjukkal.*	Meg tudja különbözetni egymástól a digitális kamerát, digitális fényképezőgépet, videofelvevőt, . DVD-lejátszót.	Ismeri a digitális kamerát, digitális fényképezőgépet, videofelvevőt, . DVD-lejátszót.	
4.		egyéb, a multimédiális dokumentumok előállításához szükséges alapelemek (zene, fénykép, animáció film) szerkesztése	Ki tudja választani a megfelelő programot és képes egyszerű hang és fotó file készítésére.	Önállóan meg tud szerkeszteni hang, fotó és animált filet és képes ezek összekapcsolására.	
5.	*Adat és információ*	*Adat és információ fogalma*	Ismeri és helyesen alkalmazza az adatra vonatkozó alapfogalmakat	Érti és alkalmazza az adatra vonatkozó alapfogalmakat	
6.	*Közhasznú információk*	*Közhasznú információk megismerése. Iskolai információk. Információk közvetlen környezetünkben*	Ismeri az iskolai információhordozókat, fel tud sorolni három információforrást környezetében	Használja az iskolai és a környezetében felllelhető információforrásokat	**TANU**
III.	*INFOTECHNOLÓGIA*	*ISMERKEDÉS AZ INFOTECHNOLÓGIÁVAL*			
1.	*Probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Ismerkedés a probléma megoldásához szükséges módszerekkel és eszközökkel*			
1.1.	Az információ kifejezésének különböző eszközei	Ismerkedés az információ kifejezésének különböző eszközeivel	Ismeri az információ kifejezésének különböző eszközeit (beszéd írás, rajz, jel stb.)	Érti az információ kifejezésének különböző eszközei (beszéd írás, rajz, jel stb.) közötti egyezőségeket és különbségeket.	
1.2.	Problémamegoldás informatikai eszközökkel	Ismerkedés az informatikai eszközökkel történő problémamegoldással.			
1.3.	Egyszerűbb problémák	*Véletlen események szimulálása: dobókocka szimulációs programjának elemzése; lottóhúzások szimulációjának elemzése, a nyerési esély vizsgálata*	Ismeri a probléma fogalmát, csoportban képes véletlen események szimulálására	Érti a probléma fogalmát, önállóan képes véletlen események szimulálására	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmai*	*Algoritmizálás, adatmdellezés alapfogalmainak elsajátítása*			
1.2.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok)*	*Algoritmusok megismerése, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazása*	Képes leírni, lerajzolni két-három megismert tevékenység algoritmusát.	A tanult algoritmusokat érti és hibátlanul tudja azokat használni.	
1.2.	*Adatmodellezés*	*Az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és megfogalmazása*	Képes két tevékenység algoritmusának a megértésére.	Érti a tevékenységek algoritmusának kidolgozási menetét.	
1.3.	*Egyszerű algoritmusok kódolása*	*Egyszerű algoritmusok megfogalmazása*	egyszerűbb algoritmust értelmezni képes	Adott algoritmust kées értelmezni	
1.4.	*Egyszerű fejlesztő rendszer*	*Ismerkedés egy egyszerű fejlesztő rendszerrel*	Segítséggel képes egyszerű programot készíteni iskola probléma kezelésére	Önállóan képes egyszerű programot készíteni iskola probléma kezelésére	
IV.	*INFOKOMMUNIKÁCIÓ*	*ISMERKEDÉS AZ INTERNETHASZNÁLATTAL*			
1.	*Hatékony internethasználat alapjai*	*Internetről történő hatékony és céltudatos információszerzés tanulása*	Érti a világhálón való keresés eszközeit és módjait	Önállóan keres az interneten	**INKO EU**
V.	*MÉDIAINFORMATIKA*	*SZÖVEGES ÉS KÉPI INFORMÁCIÓK HASZNÁLATA*			
1.	*Az Internetes portálok.*	*Ismerkedés az Internetes portálokkal*	Megfelelő szinten tájékozódik az internetes portálokon elhelyezett szöveges és képi információforrások között.	Jól tájékozódik az internetes portálokon elhelyezett szöveges és képi információforrások között	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

a) Ismerje az informatikai szaktanterem eszközeinek elhelyezési és bekapcsolási rendjét.
b) A tanuló tudja az informatikai szaktanterem egyes berendezéseinek rendeltetését.
c) Tudja és tartsa be az egészség- és balesetvédelmi előírásokat.
d) Tudjon eredményesen kommunikál a számítógéppel.
e) El tudja indítani a kiválasztott szoftvert az operációs rendszer betöltődése után.
f) Tudja használni legalább öt számítógépes játékot és legyen képes felidézni azok játékszabályait.

II. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

a) A tanuló tudjon egyszerű, rövid szöveges dokumentumot elkészíteni.
b) A tanuló tudjon könnyen kezelhető szoftverrel rövid animációt készíteni.
c) Ismerje azokat az informatikai eszközöket, azok kezelését, amelyeket használ multimediális dokumentumok készítésére(digitális kamera, digitális fényképezőgép, videofelvevő, DVD-lejátszó stb.).
d) Tudjon készíteni legalább háromféle adathordozón (szöveg, fotó, hang) rögzített adatok felhasználásával multimediális dokumentumot.
e) Tudjon eredményesen tájékozódni a közhasznú információkban (menetrend, telefonkönyv stb.).

III. INFOTECHNOLÓGIA

a) Meg tudja különbözetni az információ közvetítésének különböző eszközei (beszéd, írás, rajz, jel stb.) közötti egyezőségeket és különbözőségeket.
b) Biztonsággal tudja használni az alapvető informatikai kifejezéseket.
c) A tanuló tudja értelmezni a néhány lépéses algoritmust.
d) A tanult fejlesztőprogrammal tudjon egyszerű programot készíteni.

IV INFOKOMMUNIKÁCIÓ

a) Tudja mit jelent a világháló kifejezés és melyek az alapszolgáltatásai?
b) Tudja megkülönböztetni egymástól az azonnali üzenetet, az elektronikus levelet, és a honlapot.

V MÉDIAINFORMATIKA

a) A tanuló tudjon jól tájékozódik az internetes portálokon.
b) Tudjon navigálni életkorának megfelelő magyar nyelvű honlapok oldalai között.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
ÉLETVITEL ÉS GYAKORLATI ISMERETEK

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára az *Életvitel és gyakorlati ismeretek* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Tárgyformálás és környezetkultúra 1–4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÁRGYFORMÁLÁS ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 1–4. évfolyamra szóló *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantervet közöljük.
A *Képességfejlesztő és értékőrző* (KÉK) alternatív kerettantervi ajánlatban az *Életvitel és gyakorlati ismeretek* műveltségi terület tantárgyai közül a *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantárgyat nyújtjuk be. A *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantárgy témaköreibe iktatta a korábbi tantárgyi tanterveink tárgyformálással is foglalkozó témái közül a Barkácsolás tantárgy, a Technika tantárgy, a Környezet- és vizuális kultúra tantárgy, valamint a Bábozás tantárgy releváns témaköreit. Ugyanakkor bővítette – a NAT 2003 törekvéseihez igazodva – az eredetiséget és az egyéni leleményt alkotó *projektmunkában* megvalósító újabb, az 1–8. osztályon végigvonuló témakörökkel.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Heti óraszám	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Tárgyformálás és környezetkultúra* tanterve a NAT **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi területére terjed ki. A tanterv figyelembe veszi a NAT **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi területének leírásában közölt alapelveket, célokat és fejlesztési feladatokat.

A tanterv jellemzői

A tantervi felfogásunk középpontjában a kreatológiai (alkotástani) nézőpont áll. A személyes és csoportos alkotásnak az a dimenziója, amely a tárgykonstruálást, a kézügyességet, az eredetiséget produktum létrehozásában, esetleg tárgyak rekonstruálásában szándékszik tetten érni.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A tantárgy sikeréhez hozzájárulhat egy olyan szakterem, amely a tárgyformálást, és a kooperatív munka, illetve a projektmunka igényeit kielégíti, ám ennek hiányában osztálytermi keretek között is kivitelezhető a tanterv programja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei az 1–4. évfolyamon

TECHNIKA

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Tárgyak tervezése, elkészítése ❖ Folyamatábra elemzése, rajzolása ❖ Festékek, faápoló anyagok felhasználásának megismerése a gyártmányismertető alapján ❖ Anyagmegmunkálási módszerek gyakorlása ❖ Szegecselés, menetfúrás, menetmetszés gyakorlása ❖ Műveletterv ek készítése ❖ Mechanizmusok működésének vizsgálata, modellezése ❖ Épített szerelt modellek készítése kétütemű és a négyütemű Otto motor működésének megismerése modellek tanulmányozásával ❖ Egyszerű áramkörök megismerése, tervezése, szerelése ❖ Elektromos eszközök működésének megismerése (ábraelemzés) ❖ Irányítási folyamatábra elemzése ❖ Közlekedési-, elektrotechnikai eszközök történetének megismerése szövegolvasással, múzeumlátogatással ❖ Közlekedési modellek készítése ❖ Lakóház makettjének elkészítése ❖ Technika történetének megismerése ismeretterjesztő szövegek útján ❖ A közlekedés ágazatainak megismerése szövegfeldolgozás, ábraelemzés segítségével ❖ Menetrendek használatának gyakorlása ❖ Közlekedési szabályok gyakorlása ❖ Baleseti szituációk elemzése ❖ Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek gyakorlása ❖ Kerékpár karbantartásának gyakorlása szét- és összeszereléssel ❖ A kert fajtáinak megismerése szövegolvasás és kép- és ábraelemzés révén ❖ Kert tervezése ❖ Szaporítási módok gyakorlása ❖ Dísznövény ápolása, gondozása ❖ Talajelőkészítés végzése ❖ Vetőmagok vizsgálata	❖ Szóbeli ellenőrzés ❖ Írásbeli ellenőrzés ❖ Mérés, szerkesztés pontosságának ellenőrzése ❖ A tanulók munkájának megfigyelése ❖ Kész produktum ellenőrzése	❖ Tanulói értékelés ❖ Produktumok rangsorolása ❖ A kész produktum tanári értékelése ❖ A munka pontosságának értékelése ❖ Szóbeli és írásbeli feleletek tanári értékelése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KÖRNYEZET- ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Ábrázolás minta után fény árnyék, színdinamika, elemzése ❖ Fény árnyék megfigyelés ❖ Mozgásfázisok megfigyelése, modellezése, fázisok ábrázolása, fázisok kapcsolása ❖ Nagyítás és megfigyelése ábrázolása ❖ Betűkollázs készítése, betűtípusok gyűjtése, a betűk adatainak megismertetése számítógépen ❖ Levélpapír, boríték, embléma, névjegy, védjegy tervezése, ugyanezek megismertetése megfigyeléssel, gyűjtéssel ❖ Fekete-fehér fotók megfigyelése ❖ Fénymásoló alternatív használata ❖ Település modellezése, házmodellek, településszerkezetek modellezése ❖ Építészeti alapismeretek, belsőépítészeti alapismeretek, közlése látogatással megfigyeltetéssel ❖ Nyomatkészítés tetszőleges eljárással ❖ Nyomatjátékok ❖ Műelemzési alapgyakorlatok szóban ❖ Iparművészeti alkotásokat bemutató képek gyűjtése, rendszerezése, tárgyak elemzése ❖ Ismerkedés képzőművészek életrajzával ❖ Szimmetria, asszimmetria elemzés ❖ Absztrakciós folyamatok modellezése ❖ Alkalmazott grafikai eljárásokkal ismerkedés ❖ Plakátkészítés ❖ Fázisrajzok készítése, animációs lapok készítése, filmkészítés ❖ Tervrajz készítése épületről, tárgyról ❖ Tömegkommunikáció elemzése ❖ Újság, híradó vagy rádióműsor készítése ❖ Képregény-készítés	❖ Szóbeli elemzések meghallgatása ❖ Szóbeli önelemzések ❖ A tanuló résztevékenységeinek megfigyelése ❖ A tanulók produktumainak kiállítása ❖ Az egyes tanulók affinitásának megfigyelése ❖ Az elkészült munkák elemzése ❖ Megfigyelés tevékenységekben ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, mestermunkák készítése ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, írásos rajzos riportok készítése ❖ Írásos beszámolók készítése	❖ Tanulók résztevékenységeinek megfigyelése ❖ Tanulói produktumok önértékelő elemzése szóban ❖ Tanulói produktumok összehasonlítása több szempont alapján ❖ Tanulói produktumok tanulói zsűrizése ❖ Kiállítás rendezése tanulói produktumokból ❖ Tablók könyvek riportok elemzése ❖ Írásos munkák elemzése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BÁBOZÁS

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés utánzással ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés fantázia alapján ❖ A báb mint sajátos színpadi eszköz díszítésének gyakorlása ❖ Mozgásgyakorlatok: ritmikus mozgás, futás, ugrás zenére, versekre stb. ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása egyedül vagy társakkal ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása paraván mögött ❖ Páros vagy csoportos rögtönzések a jelenetalakítás gyakorlása érdekében ❖ A „bábos beszéd” tanulása: beszédgyakorlatok, helyesejtési gyakorlatok végzése ❖ Díszlethasználat, kellékhasználat, és az előadás együttes létrehozásának tanulása társakkal, paraván mögött ❖ Versek, dalok, mesék, irodalmi művek előadása egyedül különféle bábtípusokkal ❖ Bábjáték előadása közönségnek csoportosan ❖ A műelemzés tanulása az Irodalomtanulás, a Vizuális kultúra, az Ének-zene stb. tanulása során szerzett ismeretek és képességek alkalmazása révén ❖ Bábszínházlátogatás ❖ Előadások elemzése, értékelése	❖ Az egyes tanulók bábkészítő munkájának megfigyelése a pedagógus által ❖ Az elkészült báb (kelék, díszlet) beválásának kipróbálása: bábozás során való alkalmazás révén ❖ Egyes tanulók rövid produktumainak közös megtekintése ❖ Közös produkciókban való bábozás megtekintése ❖ Közönségnek szóló előadások szervezése ❖ Beszédgyakorlatokon nyújtott teljesítmény megfigyelése ❖ Memoriterek (versek, dalok, mesék, kötött irodalmi szövegek mindennapi szövegek) „felmondatása” ❖ A bábjátékról tanultak elsajátításának ellenőrzése az egyes gyerekek bábelőadások elemzésébe való bevonása révén ❖ Műelemzések meghallgatása vagy leíratása ❖ Elemzések „megjelentetése” belső (iskolai) kiadványokban	❖ A produktum társak által való értékelése szóban ❖ A produktum pedagógus által való elemző értékelése szóban ❖ Produktumok rangsorskálán való elhelyezése ❖ Produktumok zsűriztetése ❖ Produktumhoz követelményszint rendelése („osztályozás”) ❖ Szembesítés versenyeken való részvétel során a közönség tetszésnyilvánításával

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tárgyformálás és környezetkultúra tárgy alapelvei, céljai

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* című kötelező tantárgy az *Életvitel és gyakorlati ismeretek* műveltségi területhez tartozik, és a gyermekek *kreativitását* és *önállóságát* hivatott fejleszteni. A tantárgy a tárgyformálás iskolában kivitelezhető lehetőségeit a környezettudatos magatartás fejlesztéskörének szemszögéből interpretálja. Alapvető törekvése és célja, hogy az iskolás fiatalok az anyagi (főként a tárgyi-mesterséges) környezetben olyan felelős személyként „mozogjanak", akik tudják, hogy annak alakításában életkoruktól függetlenül szerepük lehet és van. A felelős, környezettudatos tárgyformálás egyben maga után vonja, hogy a tanulók az őket körülvevő környezet tárgykultúrájának megítélésébe, értékelésébe is belefolynak. Mivel a tantárgy a Környezettan címen diszciplinarizálódott ismeretköröknek és az embernek mint alkotó embernek a helyzetére vonatkozó tudást és kreatív képességeket hivatott integrálni, a *Tárgyformálás és környezetkultúra* című tárgy művelésétől azt várhatjuk el, hogy minden egyes tanuló, aki tárgyformálással foglalatoskodik akár tanóra, akár szabadidős tevékenység, akár projektmunka, akár hobbitevékenység keretében, a *homo fáber* és a *homo esztétikusz,* illetve a *homo kreátor* szerepeinek, lehetőségeinek, attitűdjeinek elsajátításával viszonyul önmagához mint problémamegoldó, és mint tárgyi konstruktumokat létrehozó emberhez, aki emellett a környezettudatos magatartást is a sajátjának tekinti, mintegy beépíti azt énképébe. A tárgyformálásra késztetést a tantárgy a gyermekek környezetalakító igényére és szükségletére építve gondolja kivitelezhetőnek. Tehát célnak tekinti azt, hogy a gyermekekben és a fiatalokban *önkifejezési szükséglet és alkotási igény* alakuljon ki, és e távlati cél évfolyamokra történő lebontásától és konkrét megfogalmazásától várja, hogy a tárgyak tartalmának, funkcióinak és formáinak a figyelembevételével (iskolás korában éppúgy, mint háztartásban élő felnőttként, illetve munkahelyén munkavállalóként) alkalmassá váljék a felelősséget is vállaló környezettudatos magatartás gyakorlására. Ehhez pedig többek között azt is ki kell kialakítani benne, hogy *önmagát és környezetét összefüggésben szemlélje* azáltal, hogy mikrokörnyezetét egyszerre tekintse adottnak és alakíthatónak a célszerűség és funkcionalitás, az igényesség, valamint a jó ízlés és a környezetesztétikum kívánalmai szerint.

A fent vázolt globális célok további, évfolyamonkénti részletezésére nincs szükség, ezért ilyeneket az évfolyamok elején nem fogalmazunk meg. A pedagógus feladata mindig az adott tanulói tevékenységhez illesztve, az alapelvek és célok szellemében szervezni a tanulási folyamatot.

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* témáit, illetve e témákhoz kapcsolódó tanulási feladatokat és iskolában kivitelezhető teljesítményeket részben a tárgyformáló magyarság évszázados hagyományokra visszanyúló praxisának konstruktív-reproduktív elsajátításával kíséreljük megoldatni. Emellett a tantárgy tematikájába építjük a vizuális művészetek olyan problémaköreit és témaköreit, amelyek a problémamegoldást, a tervezést, az elkészült mű kritikai (főként esztétikai) értékelését, megmérettetését is jelentik. A tantárgy témáinak kialakításában építünk a hazai „gyakorlati oktatás", illetve technikaoktatás keretei között didaktikai hagyományként élő olyan tárgyformáló és egyben konstruáló tevékenységekre, amelyek a környezet arculatát befolyásoló műszaki és agrártechnikai alkotások tervezésében, kivitelezésében előfordulnak, valamint a háztartások mindennapi gyakorlatában hasznosíthatók. Legvégül pedig olyan tevékenységköröket, illetve témaköröket szolgalmazunk a *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantárgy keretei között, amely az emberi szükségleteket és igényeket kielégítő eredeti használati tárgyak és eszközök tervezésére és készítésére inspirálhatja a fiatalokat mind az iskolában, mind pedig felnőttkorban. Eszerint a *Tárgyformálás és környezetkultúra* tárgy a következő tevékenység-főosztályok, illetve mikromodulok köré csoportosítva épül fel:

I. A magyar tárgyi néprajz hagyományrendszerében érvényesülő reproduktív és részben kreatív tárgyformáló tevékenységek
II. A vizuális és más művészeti ágak körében megvalósuló, kreatív tárgyformáló tevékenységek
III. A műszaki és agrotechnikai környezetalakítás világához kapcsolódó, a tervezéselmélet igényeit is figyelembe vevő tárgyformáló tevékenységek
IV. A mindennapi környezetben alkalmazható, emberi szükségletet és igényt kielégítő eredeti használati tárgyak és eszközök tervezése, készítése és értékelése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény, teljesítménykövetelmények évfolyamonként

1. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészetek*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszere, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.1.	anyagok (festékek, tinták, pácok, grafitok, szövetek, papírok) és eszközök (ceruza, ecset, toll, kréta); nyomhagyás	különféle anyagok (festékek, tinták, pácok, grafitok, szövetek, papírok) és eszközök (ceruza, ecset, toll, kréta) vizsgálata, a nyomhagyás gyakorlása ezekkel az anyagokkal és eszközökkel, az élmények szóbeli megfogalmazása	Kevés felesleges folttal nyomot tud hagyni néhány anyaggal (festékkel, grafittal, szövettel, papírral) és eszközzel (ceruzával, ecsettel, tollal, krétával) a síkfelületen. A használt anyagokat és eszközöket felismeri.	Maszatolás nélkül nyomot tud hagyni különféle anyagokkal (festékekkel, tintákkal, pácokkal, grafitokkal, szövetekkel, papírokkal) és eszközökkel (ceruzával, ecsettel, tollal, krétával) a síkfelületen. A nyomoknak különféle variációit el tudja készíteni. Pontosan felismeri és meg tudja nevezni a használt anyagokat és eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.2.	néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával, papír- és textilragasztás) alapvető műveletei (folytonos és megszakított vonalhúzás, satírozás, vonalkázás, ragasztás, sötétítés, világosítás, derítés, telítés, csurgatás, összefolyatás, spriccelés, keverés)	néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával papír- és textilragasztás) alapvető műveleteinek (folytonos és megszakított vonalhúzás, satírozás, vonalkázás, ragasztás sötétítés, világosítás, derítés, telítés, csurgatás, összefolyatás, spriccelés, keverés) gyakorlása, a tapasztalatok megbeszélése	Ismeri és kis segítséggel alkalmazni tudja néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, papírragasztás) alapvető műveleteit (folytonos és megszakított vonalhúzást, vonalkázást, ragasztást, csurgatást, összefolyatást, spriccelést).	Ismeri és többféle változatban alkalmazni tudja néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal, zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával, papír- és textilragasztás) alapvető műveleteit (folytonos és megszakított vonalhúzást, satírozást, vonalkázást, ragasztást, derítést, telítést, csurgatást, összefolyatást, spriccelést, keverést).
1.2.	Tárgy- és környezetkultúra	Tárgy- és környezetkultúra tanulása		
1.2.1.	Az iskolai környezet	Az iskolai környezet megismerése, rendeltetésszerű használatának gyakorlása		
1.2.1.1.	környezetelemzés	az iskolai környezet megfigyelése, jellemzése, elemzése		
1.2.1.1.1.	az iskolaépület helye, mérete, formája, színe, díszítettsége, állaga, állapota	az iskolaépület helyének, nagyságának, formájának, színeinek, díszítettségének, állagának, állapotának megfigyelése, leírása; vázlatos rajzok készítése az épületről	Két-három igaz ténykijelentést tud tenni saját iskolája épületéről. Megfigyelés után vázlatos rajzot tud készíteni az iskolaépületről.	Megadott szempontok alapján meg tudja figyelni saját iskolája épületét. A megfigyelt épületről illusztrált leírást tud készíteni megadott szempontok figyelembevételével.
1.2.1.1.3.	az iskolaépület külső környezete: közlekedőterek, játszóudvar, sportudvar stb.	az iskolaépület külső környezetének megismerése a terek (közlekedőterek, játszóudvar, sportudvar stb.) többszöri bejárásával, leírásával, vázlatos lerajzolásával, az egyes külső terek rendeltetésszerű használatának gyakorlásával	Felismeri és meg tudja nevezni iskolája külső környezetének főbb tereit.	Felismeri, meg tudja nevezni, le tudja rajzolni iskolája külső környezetének tereit. Tud beszélni e terek rendeltetéséről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.1.3.	az iskolaépület belső terei: előtér, zsibongó, folyosó, tanterem, könyvtár, tornaterem, irodák stb.	az iskolaépület belső tereinek megismerése a terek (előtér, zsibongó, folyosó, tanterem, könyvtár, tornaterem, irodák stb.) többszöri bejárásával, leírásával, vázlatos lerajzolásával, az egyes belső terek rendeltetésszerű használatának gyakorlásával	Felismeri és meg tudja nevezni iskolája belső környezetének főbb tereit.	Felismeri, meg tudja nevezni, le tudja rajzolni iskolája belső környezetének tereit. Tud beszélni e terek rendeltetéséről.
1.2.1.1.4.	a legközismertebb tárgyak, eszközök, berendezések az iskolában	az iskolában található legközismertebb tárgyak, eszközök, berendezések megnevezése, funkcióik megállapítása tapasztalati úton és rajzos elemzéssel	Felismeri és meg tudja nevezni a legközismertebb iskolai tárgyakat, eszközöket, berendezéseket.	Felismeri, meg tudja nevezni, vázlatosan le tudja rajzolni az iskola tárgyait, eszközeit, berendezéseit. Tud beszélni ezek rendeltetéséről.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés	Bábkészítés tanulása		
3.1.1.	Síkbábok	Síkbábok készítése papírból, textilből, különféle technikával, elől-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)	Részt vesz a síkbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű síkbábot tud önállóan készíteni.
3.1.2.	Fakanálbábok	Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, mesefigurák ábrázolásával	Részt vesz a fakanálbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű fakanálbábot tud önállóan készíteni.
3.1.3.	Rögtönzött bábok	Rögtönzött bábok készítése terményekből (kukoricacsutka, mákgubó, vadgesztenye stb.) tárgyakból, dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból	Részt vesz a rögtönzött bábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű rögtönzött bábot tud önállóan készíteni.
3.1.4.	Zacskóbábok	Zacskóbábok készítése, állatfiguráknál a jellegzetes szemek, szájak stb. jelölése	Részt vesz a zacskóbábok elkészítésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű zacskóbábot tud önállóan készíteni.
3.1.5.	Kesztyűbábok	A kesztyűbábkészlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása	Részt vesz a kesztyűbábok applikálásában, átöltöztetésében közvetlen pedagógusi segítés mellett.	Karakteres, esztétikus megjelenésű kesztyűbábot tud önállóan applikálni, felöltöztetni.
III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETALA-KÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLET IGÉNYEIT IS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Barkácsolás*			
3.1.	Gyurma, agyag, sóliszt tulajdonságai	Gyurma, agyag, sóliszt tulajdonságainak összehasonlítása; az anyagok		
3.1.1.	Gyurma, agyag, sóliszt alakítása	Gyurma, agyag, sóliszt alakításának tanulása		
3.1.1.1	nyomás, húzás, sodrás, markolás, gömbölyítés, hengerítés, simítás, tömbből való formázás kézzel	a nyomás, húzás, sodrás, markolás, gömbölyítés, hengerítés, simítás műveleteinek gyakorlása, valamint a kézzel történő, tömbből való formázás megtanulása	Segítséggel és minta alapján el tudja végezni a tanult anyagalakítási műveleteket.	Önállóan el tudja végezni a tanult anyagalakítási műveleteket.
3.1.1.2.	karcolás körömmel, késsel, tűvel, vágás késsel	a körömmel, késsel, tűvel való karcolás és a késsel történő vágás gyakorlása	Segítséggel és minta alapján el tudja végezni a karcolás és vágás műveleteit.	Önállóan el tudja végezni a karcolás és vágás műveleteit.
3.1.2.	Gyurma, agyag, sóliszt-gyurma tulajdonságai és felhasználásuk	Gyurma, agyag, sóliszt-gyurma tulajdonságainak megismerése, játékkészítés gyurmából, agyagból, sóliszt-gyurmából		
311.2.1.	a sóliszt-gyurma készítése, színezése, szárítása	sóliszt-gyurma készítésének, színezésének, szárításának megtanulása mintakövetéssel	Segítséggel és minta alapján tud készíteni sóliszt-gyurmát.	Önállóan tud készíteni sóliszt-gyurmát.
3.1.2.2.	a gyurma, agyag és sóliszt-gyurma tulajdonságai	gyurma, agyag és sóliszt-gyurma tulajdonságainak vizsgálata, összehasonlítása a tapasztalatok alapján	A tanultak alapján meg tudja nevezni a gyurma, az agyag és a sóliszt-gyurma egy-egy tulajdonságait.	El tudja mondani a gyurma, az agyag és a sóliszt-gyurma tapasztalt tulajdonságait, hasonlóságaikat, különbségeiket.
3.1.2.3.	gyurma- és agyagjáték	játékkészítés gyurmából, agyagból és sóliszt-gyurmából	Minta alapján játékot tud készíteni gyurmából.	Önállóan képes játékokat készíteni gyurmából, agyagból vagy sóliszt-gyurmából.
3.1.3.	Papírhajtogatás	Papír hajtogatásának tanulása		
3.1.3.1.	a hajtogatási jelek; a hajtogatás fajtái: rá-, aláhajtás, le-, megfordítás, oda-visszahajtás, lépcső-, harmonika-, felező-, kendő-, szekrény-, tölcsér-, boríték-, batyuhajtás	a hajtogatási jelek megtanulása, a hajtogatás fajtáinak kipróbálása mintakövetéssel, gyakorlása	Mintakövetéssel el tudja végezni a tanult hajtogatásokat.	Önállóan el tudja végezni a tanult hajtogatásokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.3.2.	hajtogatott síkidom téglalap alakú papírból	hajtogatás téglalap alakú papírból; a hajtogatott síkidom tulajdonságainak számbavétele	Mintakövetéssel el tudja végezni a tanult hajtogatásokat téglalap alakú papírral.	Önállóan el tudja végezni a tanult hajtogatásokat téglalap alakú papírral. Fel tudja sorolni a hajtogatott síkidom tulajdonságait.
3.1.3.3	hajtogatott síkidom négyzet alakú papírból	hajtogatás négyzet alakú papírból; a hajtogatott síkidom tulajdonságainak felismerése	Mintakövetéssel el tudja végezni a tanult hajtogatásokat négyzet alakú papírral.	Önállóan el tudja végezni a tanult hajtogatásokat négyzet alakú papírral. Fel tudja sorolni a hajtogatott síkidom tulajdonságait.
3.1.4.	Sablonkészítés	A sablonkészítés tanulása		
131.4.1.	a sablonkészítés eszközei	a sablonkészítés eszközeinek megismerése, majd azok segítségével papírból ujjbáb készítése	Meg tudja nevezni a sablonkészítés eszközeit. Mintakövetéssel ujjbábot tud készíteni papírból.	Helyes eszközhasználattal önállóan tud sablont tervezni és ujjbábot készíteni papírból.
3.1.4.2.	sablontervezés, sablonkészítés	a vonalzók és a sablonok önálló alkalmazásának gyakorlása sablontervezés és kivitelezés során	Meg tudja nevezni a sablonkészítés eszközeit. Mintakövetéssel sablont tud készíteni papírból.	Helyes eszközhasználattal önállóan tud sablont tervezni és készíteni papírból.
3.2.	Textilek és a varrás	Ismerkedés a textilekkel és a varrás műveleteivel		
3.2.1.	Pamut, gyapjú és a nejlon anyagok tulajdonságai	Pamut, gyapjú és a nejlon anyagok tulajdonságainak megismertetése szövegfeldolgozás alapján	Segítséggel fel tudja sorolni a megismert pamut, gyapjú és nejlon tanult tulajdonságait.	Önállóan össze tudja hasonlítani a pamut, gyapjú és a nejlon anyagokat.
3.2.2.	Varrás és hímzés	Varrás és hímzés tanulása		
3.2.2.1.	a tű és az olló balesetmentes használata	a tű és az olló balesetmentes használatának gyakorlása	Balesetmentesen tudja használni a tűt és az ollót.	Balesetmentesen tudja használni a tűt és az ollót.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.2.2.	gomb, kapocs felvarrása	gomb, kapocs felvarrása: varrás elkezdése, tű átbujtatása, cérna elvarrása	Részt vesz a gomb és a kapocs felvarrásának gyakorlásában.	Önállóan tud gombot és kapcsot felvarrni ruhára.
3.2.2.3.	fércelő öltéssel történő varrás	fércelő öltéssel történő varrás tanulása, gyakorlása	Részt vesz a fércelő öltéssel történő varrás gyakorlásában.	Önállóan képes fércelő öltéssel varrni.
3.2.2.4.	egyszerű bábok készítése	báb (fakanálbáb és ujjbáb) készítésének gyakorlása szabásminta alapján	Segítséggel képes fakanálbábot és ujjbábot készíteni szabásminta alapján.	Önállóan képes fakanálbábot és ujjbábot készíteni szabásminta alapján.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása -, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat.* Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV.2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV.2.* pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

I.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.2	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Egér-játszóház	A feladat és problémahelyzet kontextusa: valódi, konkrét kisegér egy fadobozban él, de „unatkozik”. Eszközt kell számára készíteni, amivel eljátszadozhat		
2.2.	Házikó készítése Micimackónak vagy más mesehősnek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Micimackó meghízott, új ház kellene neki. Milyenre volna szüksége? Házat kell számára tervezni és készíteni.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

1. évfolyam

I. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Megadott szempontok alapján meg tudja figyelni saját iskolája épületét. A megfigyelt épületről illusztrált leírást tud készíteni megadott szempontok figyelembevételével.
b) Ismeri és többféle változatban alkalmazni tudja néhány vizuális technika (rajzolás grafittal, színes ceruzával, filctollal, pálcikával, tollal zsírkrétával; nyomhagyás különféle eszközzel, különböző faktúrájú felülettel; festés vízfestékkel, temperával, papír- és textilragasztás) alapvető műveleteit (folytonos és megszakított vonalhúzást, satírozást, vonalkázást, ragasztást, derítést, telítést, csurgatást, összefolyatást, spriccelést, keverést).
c) Karakteres, esztétikus megjelenésű síkbábot tud önállóan készíteni.
d) Karakteres, esztétikus megjelenésű fakanálbábot tud önállóan készíteni.
e) Karakteres, esztétikus megjelenésű rögtönzött bábot tud önállóan készíteni.
f) Karakteres, esztétikus megjelenésű zacskóbábot tud önállóan készíteni.

II. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Önállóan képes játékokat készíteni gyurmából, agyagból vagy sóliszt-gyurmából.
b) Önállóan képes fakanálbábot és ujjbábot készíteni szabásminta alapján.

III. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 4. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az év végi követelmények megfogalmazásakor.

Az 1. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 2 pont
Megvalósítás: ..... 1 pont
Feltárás: ..... 3 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 1 pont
Együttműködés: ..... 1 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 3 pont nem egyéni projektekre, 2 pont egyéni projektekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény, teljesítménykövetelmények évfolyamonként

2. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNYREND-SZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK				
I.	*Tárgyi néprajz*				HON
1.1	Az anyagi kultúra	Az anyagi kultúra elemeinek tanulása			HON MÁS
1.1.1.	Játékok, bábok természetes anyagokból	Játékok, bábuk készítése természetes anyagokból, növényi részekből (levél, gesztenye, makk, csuhé, dió, kukoricaszár, krumpli, háncs, szalma, nád, papír, szövet stb.)	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
1.1.2.	Agyagmunkák	Az agyag formára tapasztása, agyagedény felrakása hurkából, cserépgyöngy készítése	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
1.1.3.	Szövés-fonás	A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása			
1.1.3.1.	Szövés	Papírszalag szövése függőleges és vízszintes kereten	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
1.1.3.2.	Fonás	A háromeres fonás megtanulása, fonalbaba készítése	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK				
I.	*Vizuális művészetek*				
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszere, megismerés, befogadása	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése és befogadása			
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.2.1.	a térelemek (térvonal, lap, test), az elemrelációk és az elemelrendezési módok	térelemek, elemrelációk és elemelrendezési módok megismerése vagy felidézése, gyakorlása mintázással, papírrétegek ragasztásával, lapok hajtogatásával, az élmények megfogalmazása	Biztonsággal felismeri és megnevezi a térelemeket. Lapból és testből legalább két-három féle téregyüttest tud előállítani.	Biztonsággal felismeri és megnevezi a térelemeket. Lapból és testből számtalan téregyüttest elő tud állítani. A térelemek bármelyikét sokszorosítani tudja kivágással vagy egyszerű mintázással. Négy-öt térelemet össze tud kapcsolni és el tud rendezni a térben.
1.1.2.2.	a térbeli ellentétek (kicsi-nagy, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen)	térbeli ellentétek (kicsi-nagy, szabályos-szabálytalan, sima-egyenetlen) megfigyelése, jellemzése, megmintázása vagy létrehozása lapokból	Egyszerűbb esetekben felismeri és kis segítséggel meg tudja nevezi két-két térelem látható kontrasztjai közül a méretkontrasztot. Ezt elő is tudja állítani lapkivágással, egyszerű mintázással.	Felismeri és meg tudja nevezi két-két térelem látható kontrasztját. Ezeket elő is tudja állítani lapkivágással, egyszerű mintázással, a felületek megmunkálásával. Téralakításaiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térkontraszt-jelenségeket.
1.1.2.3.	egyszerű térritmusok	egyszerű térritmusok megfigyelése, jellemzése, megmintázása vagy létrehozása lapokból, testekből	A térelemek szabályos ismétlődéseit kis segítséggel fel tudja ismerni és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű mintázással elő tud állítani egyenletes térritmusokat.	A térelemek szabályos ismétlődéseit felismeri és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű mintázással, lapok hajtogatásával, rétegelésével elő tud állítani térritmusokat. Díszítő jellegű munkáiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térritmusokat.
1.2.	A lakás, a gyermekbútor és a gyermekjáték	Információk tanulása a lakásról, a gyermekbútorról és a játékról; a lakás rendeltetésszerű használatának tanulása fotók, diaképek segítségével		
1.2.1.	játékok, gyerekek számára gyártott bútorok	játékok, gyerekek számára gyártott bútorok rajzos elemzése a funkció és az esztétikusság szempontjából	Vázlatosan le tudja rajzolni kedvelt vagy vágyott játékait. Röviden el tudja mondani, hogy ezekkel a játékokkal milyen játék játszható.	Le tudja rajzolni, meg tudja festeni kedvelt vagy vágyott játékait. Meg tudja tanítani osztálytársait a játék használatára. Rajzos leírást tud készíteni gyermekbútorokról. Képek alapján röviden tud beszélni arról, hogy szerinte egy gyerekeknek készült tárgy jó-e, tetszetős-e.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.	játékok konstruálása	játékok konstruálásának tanulása, gyakorlása	Egyszerű kézbe vehető méretű játékot tud fabrikálni különféle térelemekből. Röviden el tudja mondani, hogy ezzel a játékkal milyen játék játszható.	Egyszerű testes vagy lapokból álló játékot tud készíteni, különféle térelemekből, amelyeket festéssel, mintázással díszíteni is tud. Röviden el tudja mondani, hogy ezzel a játékkal milyen játék játszható. A játékkészítés menetéről rövid, áttekinthető rajzos-szöveges dokumentumot tud készíteni.
1.2.3.	gyerekszoba berendezéseinek modellezése	gyerekszoba berendezéseinek modellezése dobozokból, felépítése a szoba alaprajzára	Egyszerű gyerekbútor-modelleket tud összeállítani különböző méretű dobozokból.	Egyszerű gyerekbútor-modelleket tud összeállítani különböző méretű dobozokból. Ezeket festeni, mintázni tudja, és áttekinthetően el tudja helyezni egy kartonból készített szobaalaprajzon.
1.3.	Vizuális kommunikáció	Vizuális kommunikáció tanulása		
1.3.1.	Személyes vizuális közlés, kifejezés	Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése		
1.3.3.1.1.	grafika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Grafika készítése a tanult technikák műveleteivel szabadon választott vagy megadott témára. Átélt, elképzelt vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel használni tudja képalakításai során a tanult grafikai technikák műveleteit.	Önállóan tudja használni képalakításai során a tanult grafikai technikák műveleteit. E műveletek bármelyikével elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud rajzolni.
1.3.1.1.2.	nyomat (burgonyanyomat, levélnyomat, textilnyomat)	nyomat (burgonyanyomat, levél-nyomat, textilnyomat) készítése szabadon választott vagy megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel nyomot tud hagyni a síkfelületen legalább kétféle nyomhagyó eszközzel.	Önállóan tudja használni képalakításai során a tanult nyomhagyási technikák műveleteit. E műveletek bármelyikével elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud nyomtatni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.1.1.3.	festmény	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Festmény készítése a tanult technikák műveleteivel szabadon választott vagy megadott témára, átélt, elképzelt vagy hallott esemény festményen való megjelenítése. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel használni tudja a vízfestékkel való festés gyakorolt műveleteit a képalakítás során.	Elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud festeni vízfestékkel.
1.3.1.1.4.	kollázs	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Kollázskészítés szabadon választott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel két-három elemből álló képet tud ragasztani színes papír, falevél vagy textil felhasználásával.	Elrendezett elemeket tartalmazó érdekes képet tud készíteni színespapír-, falevél- vagy textil-ragasztással.
1.3.1.1.5.	körplasztika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Körplasztika készítése gyurmából vagy agyagból szabadon választott vagy megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel egyszerű figurát tud mintázni gyurmából vagy agyagból.	Érdekes, jól megmunkált egyszerű és összetett figurát tud mintázni gyurmából vagy agyagból.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Információk a virágokról	Információk tanulása a virágokról		
2.1.1.	néhány legjellemzőbb növény (táplálék, gyógynövény, díszítő virág)	ismerkedés a legalapvetőbb táplálék és gyógynövényekkel, néhány díszítő virággal; levendula vagy kamillazsákocska illatosító készítése	Felismer legalább öt zöldségfélét.	Fel tud sorolni öt gyógynövényt. Felismer öt dísznövényt.
2.2.	Virágkompozíciók	Virágkompozíciók tervezésének tanulása		
2.2.1.	Alapvető törvényszerűségek	Alapvető törvényszerűségek megismerése		
2.2.2.	Az élővirág kompozíciókba használható zöld díszítés	Ismerkedés az élővirág kompozíciókban, csokrokban leggyakrabban használt zöld díszítéssel	Meg tud nevezni háromféle zöldet.	Felismer és meg tud nevezni négyféle növényt, melyet zöld díszítésre használnak.
2.2.3.	A virágkötészetben használt anyagok és eszközök	A használt anyagok és eszközök megismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Kompozíciók tavaszi virágokból	Kompozíciók készítése tavaszi virágokból		
2.3.1.	Tavaszi virágok (hajtatott hagymások, kerti virágok)	Ismerkedés hajtatott hagymásokkal, kerti virágokkal		
2.3.2.	Kompozíció készítés	Kompozíciók készítésének gyakorlása		
2.3.2.1.	egyszerű szimmetrikus kompozíció	néhány szál nárciszból, aranyvesszőből, egyszerű szimmetrikus kompozíció készítése virágtálba; a szimmetria, valamint a virág és tál arányának szabályainak felelevenítése	Néhány szál virágot szimmetrikusan el tud helyezni.	Néhány szál virágból szimmetrikus, arányos kompozíciót tud készíteni.
2.3.2.2.	egyszerű csokor készítésének technikája	3 szál nárciszból és zöldből egyszerű csokor készítése	Segítséggel a virágokat és a zöldeket helyesen tudja tartani.	A csokrot önállóan össze tudja állítani.
2.3.3.	Virágkalendárium	Naptár készítése, hónap szerint a megismert őszi és tavaszi virágok beillesztése a naptárba	Segítséggel el tud készíteni egy virágnaptárt.	Önállóan el tud készíteni egy virágnaptárt.
2.4.	Mohakert	Mohakert készítése		
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés	Bábkészítés tanulás		
3.1.1.	Síkbábok	Síkbábok készítése papírból, textilből, különféle technikával, elől-hátul díszítve (kétoldalas ábrázolással)	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a síkbábot. A síkbábkészítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív síkbábot tud készíteni.
3.1.2.	Fakanálbábok	Fakanálbábok készítése különféle öltöztetéssel, karakterábrázolással, városi vagy falusi jelleggel, népviseletben: szoknya, blúz, ing, gatya, nadrág, kendő, kalap szabásmintája elkészítésének megtanulása	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a fakanálbábot. A fakanálbáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív fakanálbábot tud készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.3.	Terménybábok	Terménybábok készítése kukoricacsutkából, csuhából, mákgubóból stb. tárgyakból (dugóból, pingponglabdából, dobozokból, zokniból)	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a terménybábot. A terménybáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív terménybábot tud készíteni.
3.1.4.	Zacskóbábok	Zacskóbábok készítése (nagyméretű zacskóból, kétoldalas ábrázolással)	Részt vesz a bábkészítésben Felismeri a zacskóbábot. A zacskóbáb-készítés alapműveleteit mintakövetéssel el tudja végezni.	Ötletes, karakteres és dekoratív zacskóbábot tud készíteni.
3.1.5.	Minibábok	Az ujjrahúzható minibáb-készlet darabjainak átöltöztetése	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a minibábot.	Ötletesen, dekoratívan fel tudja öltöztetni a minibábot.
3.1.6.	Kesztyűbábok	A kesztyűbábkészlet darabjainak applikálása, átöltöztetésének gyakorlása	Részt vesz a báböltöztetésben Felismeri a kesztyűbábot.	Ötletesen, dekoratívan át tudja öltöztetni a kesztyűbábot.
3.1.7.	Botos- és kiszebábok	Botos és kiszebábok készítése (a néphagyomány szerint)	Részt vesz a bábkészítésben.	Hagyományhű botos- és kiszebábot tud készíteni.
3.2.1.	Bábműsor	Bábműsor megtekintése; feldolgozása, elemzése szóban, rajzban, megadott szempontok szerint	A bábszínházban a tanult viselkedési normáknak megfelelően viselkedik. Fel tudja idézni a megtekintett bábelőadás fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	Ismeri és betartja a bábszínház-látogatás normáit. Képes figyelemmel kísérni az előadást. A megtekintett bábelőadás eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.
3.2.2.	Bábfilm	Animációs technikájú bábfilm megtekintése, a figura ábrázolása; saját bábfilm-terv(vázlat) készítése	Fel tudja idézni a látott bábfilm fontosabb eseményeit rajzolással, meséléssel.	A látott bábfilm eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETALAKÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLET IGÉNYEIT IS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK				
I.	*Barkácsolás*				TANU
1.1	A papírok tulajdonságai és a papír megmunkálása	A papírok tulajdonságainak megismerése, a papír megmunkálásának tanulása			VÉD MÁS
1.1.1	A papírok tulajdonságai	A papírok csoportosítása tulajdonságaik alapján			
1.1.1.1.	papírok (tafota, selyempapír, kartonlemez és rajzlap) vizsgálata	papírok (tafota, selyempapír, kartonlemez és rajzlap) vizsgálata: tépés, vágás, ragaszthatóság, szálirány, hajlíthatóság, vastagság alapján	Részt vesz a papírok vizsgálatának gyakorlásában.	Önállóan el tudja végezni a tanult papírvizsgálatokat.	
1.1.1.2.	a papírok felhasználhatósága a napi gyakorlatban	a papírok napi gyakorlatban történő felhasználhatóságának megismerése	Fel tudja sorolni a papír két-három felhasználási területét.	Ismertetni tudja a tanultak alapján a papírok napi gyakorlatban történő felhasználását.	
1.1.1.3.	papírok felhasználása játékfigurák készítéséhez	játékfigurák készítése papírból	Segítséggel tud játékfigurát készíteni papírból.	Önállóan tud játékfigurát készíteni papírból.	
1.1.2.	Hajtogatások, papírjátékok	Hajtogatások, papírjátékok készítése			
1.1.2.1.	origami készítése	origami készítése egyszerűbb ábrasorok értelmezése, munkafolyamatok megbeszélése nélkül, már ismert hajtások és formák felidézésével	Segítséggel el tud készíteni két-három féle egyszerű origamit.	Önállóan el tud készíteni négy-öt féle egyszerű origamit.	
1.1.2.2.	új alaphajtások	új alaphajtások értelmezése ábrasorokból, a hajtások megtanulása	Segítséggel el tudja készíteni a tanult új alaphajtásokat.	Önállóan el tudja készíteni a tanult új alaphajtásokat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.3.	figurahajtások (madarak, virágok, fóka, hal)	ábraolvasás megbeszélése után figurahajtások gyakorlása	Segítséggel el tudja végezni a tanult figurahajtásokat.	Önállóan el tudja végezni a tanult figurahajtásokat.
1.1.2.4.	repülőmakettek készítése	repülőmakettek készítése hajtogatással ábrasor értelmezése alapján; a repülés fizikai feltételeinek tisztázása	Segítséggel el tud készíteni egy egyszerű repülőmakettet.	Önállóan el tud készíteni egy egyszerű repülőmakettet.
1.1.2.5.	kísérletek hajtogatott és nyírt formák segítségével	kísérletek elvégzése a szabadesés és a légellenállás szerepének megfigyelése végett, a hajtogatott és nyírt formák segítségével	Részt vesz a kísérletek végzésében.	Részt vesz a kísérletek végzésében. Be tud számolni a kísérletek tapasztalatairól.
1.1.3.	Papírjáték	Papírkarton és papírlemez felhasználásával játékkészítés tanulása		
1.1.3.1.	a karcolás, a nyírás és a vágás műveletei papírkarton és -lemez megmunkálása során	papírkarton és -lemez megmunkálása: a karcolás, a nyírás és a vágás műveletének tanulása és gyakorlása	Részt vesz a papírkarton és -lemez megmunkálásának gyakorlásában.	Önállóan el tudja végezni a karcolás, a nyírás és a vágás műveleteit.
1.1.3.2.	makettkészítés	karton,lemez felhasználásával makettkészítés rajz alapján, önálló tervezéssel és munkavégzéssel	Segítséggel el tud készíteni egy egyszerű makettet kartonból és lemezből.	Önállóan el tud készíteni egy egyszerű makettet kartonból és lemezből.
1.1.3.3.	dobozkészítés	karton felhasználásával dobozkészítés munkamenet alapján, önálló tevékenységgel	Segítséggel el tud készíteni egy egyszerű dobozt kartonból.	Önállóan el tud készíteni egy egyszerű dobozt kartonból.
1.1.4.	Papírbáb	Papírból síkbáb készítése		
1.1.4.1.	zacskóbáb készítése	papírból zacskóbáb készítése önálló tervezéssel és munkavégzéssel	Egyszerű zacskóbábot tud készíteni minta alapján.	Önálló tervezés alapján el tud készíteni többféle érdekes zacskóbábot.
1.1.4.2.	fakanálbáb készítése	fakanálbáb készítése anyag- és eszközszükséglet megadásával szabásminta alapján, önálló munkavégzéssel	Egyszerű fakanálbábot tud készíteni minta alapján.	Szabásminta alapján fel tud öltöztetni többféle érdekes fakanálbábot.
1.2.	Textilek tulajdonságai, textiljátékok	Textilek tulajdonságainak vizsgálata, textiljátékok készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.	Textíliák, anyagok, eszközök tulajdonságai	Textíliák, anyagok, eszközök tulajdonságainak megismerése		
1.2.1.1.	filc és hurkolt anyagok tulajdonságai	a filc és a hurkolt anyagok tulajdonságainak megismerése szövegfeldolgozás és vizsgálat alapján	Fel tudja sorolni a filc és a hurkolt anyagok két-három tanult tulajdonságát.	Ismertetni tudja a megismert filc és a hurkolt anyagok tulajdonságait.
1.2.2.	Textiljáték	Textil felhasználásával játékkészítés		
1.2.2.1.	kesztyűbáb alapfigura készítése	kesztyűbáb alapfigura készítése munkamenet leírás alapján, tanítói bemutatással	Egyszerű kesztyűbábot tud készíteni minta alapján.	Önálló tervezés alapján el tud készíteni többféle érdekes kesztyűbábot.
1.2.2.2.	szabásminta	szabásminta értelmezése tanári segítséggel szövegfeldolgozással, megbeszéléssel	Tudja mi a szabásminta. Részt vesz a szabásminta-készítés gyakorlásában.	Kis segítséggel szabásmintát tud készíteni báböltöztetéshez.
1.2.2.3.	munkamenet	munkamenet értelmezése tanári segítséggel szövegfeldolgozás és bemutatás alapján, majd a munkamenet pontos betartásával játékok, bábok készítése	Rajzos folyamatábra segítségével el tudja mondani egy játék vagy báb készítésének munkamenetét.	Rajzos-szöveges folyamatábrát tud készíteni egy játék vagy báb készítésének munkamenetéről.
1.3.	A fa tulajdonságai, a fa megmunkálása	A fa tulajdonságainak vizsgálata, famegmunkálás, eszközök használatának tanulása		
1.3.1.	A fa felhasználhatósága	A fa felhasználhatóságának tanulása szöveg feldolgozása alapján		
1.3.1.1.	a fa felhasználása régen és ma	a fa felhasználásának megismerése	Fel tudja idézni a fa felhasználásának két-három területét.	A tanultak alapján ismertetni tudja a fa felhasználásának főbb területeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.1.2.	fafajták és a fa szerkezete	néhány fafajta és a fa szerkezetének megismerése	Fel tud sorolni két-három fafajtát. Ábra segítségével be tudja mutatni a fa fő részeit.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult fafajtákat. Ismertetni tudja a fa szerkezetét.	
1.3.1.3.	a fák tulajdonságai	fák csoportosítása tulajdonságaik alapján	Fal tudja sorolni két-három tanult fafajta főbb tulajdonságait.	Önállóan tudja a tanult fákat csoportosítani a tulajdonságaik alapján.	
1.3.2.	A famegmunkálás eszközei	A famegmunkálás eszközeinek megismerése			
1.3.2.1.	az eszközök neve, képe és a valóságos tárgy	az eszközök nevének és képének egymáshoz rendelése a valóságos tárggyal	Felismeri és meg tudja nevezni a famegmunkálás tanult eszközeit.	Felismeri és meg tudja nevezni a famegmunkálás tanult eszközeit. Mindegyikről el tudja mondani, hogy mire használható.	
1.3.2.2.	a balesetmentes eszközhasználat	a balesetmentes eszközhasználat megismerése szövegfeldolgozás, tanítói bemutatás és kipróbálás alapján	Ismeri – és kis segítséggel – betartja a balesetmentes eszközhasználat normáit.	Ismeri betartja a balesetmentes eszközhasználat normáit.	ÖNI
1.3.3.	Fa alapanyagú munkadarabok	Fa alapanyagú munkadarabok készítése			
1.3.3.1.	tárgyak készítése	tárgyak készítése, tervezése megadott szempontsor alapján, terv elkészítése, agyag- és eszközszükséglet megállapítása, munkamenet leírása, elkészült munkadarab lerajzolása	Segítséggel egyszerű tárgyat tud készíteni fából, megadott szempontsor alapján.	Önállóan tud tárgyat készíteni, tervezni megadott szempontsor alapján. Az elkészült munkadarabot le tudja rajzolni.	
1.3.3.2.	faillesztés	a faillesztés tanulása, a szegelés munkamenetének elsajátítása ábrasor és tanári bemutatás alapján	Segítséggel tud szegelni.	Önállóan képes fát szegeléssel összeilleszteni.	
1.3.3.3.	rovás és díszítő fafaragás	rovás és díszítő fafaragás tanulása ábrasorról a szemléltetési munkadarabról és tevékenység bemutatása alapján	Részt vesz a rovás és a díszítő fafaragás gyakorlásában.	Minta alapján el tudja végezni a tanult fafaragási műveleteket.	
1.4.	Fémek tulajdonságai, megmunkálhatóságuk, a szerelőkészlet	A fémek tulajdonságainak megmunkálhatóságának megismerése, a szerelőkészlet elemeiből szerkezetek szerelése			
1.4.1.	Fémek tulajdonságai	Fémek tulajdonságainak megismerése			
1.4.1.1.	az alapanyag, a nyersanyag, az ásvány és az érc	az alapanyag, a nyersanyag, az ásvány és az érc fogalmának megismerése szövegfeldolgozás alapján	Tudja, mi a különbség az alapanyag és a nyersanyag között.	Különbséget tud tenni az alapanyag, a nyersanyag, az ásvány és az érc között.	
1.4.1.2.	a vas, az acél és alumínium tulajdonságai	a vas, az acél és alumínium tulajdonságainak megismerése szakszövegből, majd a fizikai jellemzők – szín, hajlíthatóság, súly – táblázatba foglalása	El tudja mondani, mik a főbb különbségek a vas, az acél és alumínium között.	Megfigyelés és a tanult vizsgálatok alapján le tudja írni a vas, az acél és alumínium főbb tulajdonságait.	
1.4.2.	Alumíniumdarabolás	Az alumínium darabolásának megtanulása			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.2.1.	szerszámok neve, balesetmentes használatuk	szerszámok nevének megismerése és balesetmentes használatuk gyakorlása	Felismeri az alumínium daraboláshoz szükséges szerszámokat.	Felismeri és meg tudja nevezni az alumíniumdaraboláshoz szükséges szerszámokat. Ismeri és betartja balesetmentes használatuk szabályait.	**ÖNI**
1.4.2.3.	játékfigura készítése	játékfigura készítése munkamenet alapján	Segítséggel egyszerű játékfigurát tud készíteni.	Önállóan tud egyszerű játékfigurát készíteni.	
1.4.3.	A fémépítő	A fémépítő használatának tanulása			
1.4.3.1.	szerelőelemek neve, egyszerűbb kötések, formák	egyes szerelőelemek nevének megismerése után az egyszerűbb kötések, formák elkészítése	Felismeri a tanult szerelőelemeket. Az egyszerűbb kötéseket, formákat segítséggel el tudja készíteni.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szerelőelemeket. Az egyszerűbb kötéseket, formákat önállóan el tudja készíteni.	
1.4.3.2.	állószerkezetek szerelése	állószerkezetek szerelése ábrasor alapján önálló rajzolvasással, anyagszükséglet összeállításával	Segítséggel össze tudja szerelni a tanult állószerkezeteket.	Önállóan össze tudja szerelni a tanult állószerkezeteket.	
1.4.3.3.	billenő, lengő, forgó szerkezetek szerelése	billenő, lengő, forgó szerkezetek szerelése ábra, anyagszükséglet alapján: önálló tervezés, munkamenet összeállítása, anyagszükséglet meghatározása	Segítséggel össze tudja szerelni a tanult billenő, lengő, forgó szerkezeteket.	Önállóan össze tudja szerelni a tanult billenő, lengő, forgó szerkezeteket.	
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE				

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása –, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslataink*at. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV. 2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2.* pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű” csak „körvonalaiban” felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*			**TANU**
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében			
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)			
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)			
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.			
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg			**INKO**
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)			
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében			
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.			
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Egér-játszóház	A feladat és problémahelyzet kontextusa: valódi, konkrét kisegér egy fadobozban él, de „unatkozik”. Eszközt kell számára készíteni, amivel eljátszadozhat		
2.2.	Házikó készítése Micimackónak vagy más mesehősnek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Micimackó meghízott, új ház kellene neki. Milyenre volna szüksége? Házat kell számára tervezni és készíteni.		

Év végi követelmények

2. évfolyam

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Részt vesz a természetes anyagokból létrehozott játékok, bábok készítésének folyamatában.
b) Részt vesz az agyagmunkák készítésének folyamatában.
c) Részt vesz a szövés folyamatában.
d) Részt vesz a fonás folyamatában.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Felismeri és meg tudja nevezni két-két térelem látható kontrasztját. Ezeket elő is tuja állítani lapkivágással, egyszerű mintázással, a felületek megmunkálásával. Téralakításaiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térkontraszt-jelenségeket.
b) A térelemek szabályos ismétlődéseit felismeri, és meg tudja nevezni ritmusként. Egyszerű mintázással, lapok hajtogatásával, rétegelésével elő tud állítani térritmusokat. Díszítő jellegű munkáiban tudatosan felhasználja az egyszerűbb térritmusokat.
c) Egyszerű gyerekbútor-modelleket tud összeállítani különböző méretű dobozokból. Ezeket festeni, mintázni tudja, és áttekinthetően el tudja helyezni egy kartonból készített szobaalaprajzon.
d) Önállóan tudja használni képalakításai során a tanult nyomhagyási technikák műveleteit. E műveletek bármelyikével elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud nyomtatni.
e) Elrendezett elemeket tartalmazó, érdekes képet tud festeni vízfestékkel.
f) Elrendezett elemeket tartalmazó érdekes képet tud készíteni színespapír-, falevél- vagy textilragasztással.
g) Érdekes, jól megmunkált egyszerű és összetett figurát tud mintázni gyurmából vagy agyagból
h) Néhány szál virágból szimmetrikus, arányos kompozíciót tud készíteni.
i) Egyszerű csokrot önállóan össze tud állítani.
j) Önállóan el tud készíteni egy virágnaptárt.
k) Ötletes, karakteres és dekoratív síkbábot tud készíteni.
l) Ötletes, karakteres és dekoratív fakanálbábot tud készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

m) Ötletes, karakteres és dekoratív terménybábot tud készíteni.
n) Ötletes, karakteres és dekoratív zacskóbábot tud készíteni.
o) Hagyományhű botos- és kiszebábot tud készíteni.
p) A látott bábfilm eseményeit kifejezően el tudja mesélni, le tudja rajzolni. Képes utánozni a főbb szereplők hangját, mozgását bábbal.

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Önállóan tud játékfigurát készíteni papírból.
b) Önállóan el tud készíteni négy-öt féle egyszerű origamit.
c) Önállóan el tud készíteni egy egyszerű repülőmakettet.
d) Önállóan el tud készíteni egy egyszerű makettet kartonból és lemezből.
e) Önállóan el tud készíteni egy egyszerű dobozt kartonból.
f) Önálló tervezés alapján el tud készíteni többféle érdekes zacskóbábot.
g) Szabásminta alapján fel tud öltöztetni többféle érdekes fakanálbábot.
h) Önállóan tud egyszerű játékfigurát készíteni.
i) Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szerelőelemeket. Az egyszerűbb kötéseket, formákat önállóan el tudja készíteni.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettantery szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 4. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az év végi követelmények megfogalmazásakor.

Az 1. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 3 pont
Megvalósítás: ..... 1 pont
Feltárás: ..... 6 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 2 pont
Együttműködés: ..... 2 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 6 pont nem egyéni projektekre, 4 pont egyéni projektekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény, teljesítménykövetelmények évfolyamonként

3. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNY-RENDSZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK				
1.	*Tárgyi néprajz*				**HON**
1.1	Az anyagi kultúra	Az anyagi kultúra elemeinek tanulása			**HON MÁS**
1.1.1.	Játékok, bábok természetes anyagokból	Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhé, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
1.1.2.	Agyagmunkák	Az agyagmegmunkálás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása			
1.1.2.1.	Tárgykészítés	Agyagedények felrakása hurkából, agyagjátékok mintázása	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	
1.1.2.2.	Díszítés	Agyagedények díszítése karcolással	Részt vesz a díszítésben.	Részt vesz a díszítésben.	
1.1.3.	Szövés-fonás	A szövés-fonás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása			
1.1.3.1.	Szövés	A szövőfával való szövés tanulása, gyakorlása	Részt vesz a szövőfával való szövés gyakorlásában.	Részt vesz a szövőfával való szövés gyakorlásában.	
1.1.3.2.	Fonás	Bőrcsíkok fonása, egyszerű ostor készítése	Részt vesz a bőrcsíkok fonásának gyakorlásában.	Részt vesz a bőrcsíkok fonásának gyakorlásában.	
1.1.4.	Hímzés-varrás	A hímzés és varrás elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása			
1.1.4.1.	Hímzés (előöltés, tűzőöltés és egyszerű keresztszemes öltés)	Az előöltés, a tűzőöltés és az egyszerű keresztszemes öltés tanulása, gyakorlása	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	
1.1.4.2.	Varrás	Egyszerű babaruha készítése	Részt vesz a babaruha-készítésben.	Részt vesz a babaruha-készítésben.	
1.15.	Tojáshímzés	Batikolt és berzselt hímes tojás készítése	Részt vesz a tojáshímzésben.	Részt vesz a tojáshímzésben.	
1.1.6.	Kézműves technikák	A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészetek*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszer, megismerése	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése és befogadása		
1.1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.2.	természeti és a mesterséges formák, formacsoportok	természeti és mesterséges formák, formacsoportok megfigyelése, jellemzése, lerajzolása	Formák csoportjából ki tudja választani a természeti és a mesterséges formákat. Megfigyelés után kis segítséggel le tud rajzolni egy-egy egyszerűbb természeti és mesterséges formát.	Tudja csoportosítani a formákat eredetük szerint. A formacsoportokat meg tudja nevezni. Megfigyelés után le tud rajzolni összetettebb természeti és mesterséges formákat is.
2.1.	A vizuális kultúra működési területei, a vizuális kultúra használata	A vizuális kultúra működési területeinek és használatának tanulása		
2.1.1.1.	a csomagolás	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. csomagolás tervezése ajándékhoz, játékhoz. Az elkészült alkotások értékelése.	Segítséggel csomagolópapírt tud tervezni egyszerű geometrikus minták felhasználásával, rajzolással és burgonyanyomattal.	Csomagolópapírt tud tervezni geometrikus vagy organikus motívumok felhasználásával, szabadon választott technikával.
2.1.1.2.	grafika, nyomat, kollázs, object és plasztika	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. grafika, nyomat, kollázs, object és plasztika készítése szabadon választott technikával, szabadon választott és megadott témára. Az elkészült alkotások értékelése.	Egyszerű grafikát, nyomatot, kollázst, objectet és plasztikát tud készíteni.	Eredeti grafikát, nyomatot, kollázst, objectet és plasztikát tud készíteni. Alkotásának találó címet tud adni.
2.1.1.2.	ruhatervezés	ruhatervezés megadott alkalomra. Az elkészült alkotások értékelése.	Kis segítséggel ruhát tud rajzolni öltöztető papírbabára.	Alkalomhoz illő és évszaknak megfelelő ruhát tud rajzolni öltöztető papírbabára.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Információk a virágokról	Információk tanulása a virágokról		
2.1.1.1.	a vágott virágok kezelése	cukor- és sóoldat készítése	Segítséggel sóoldatot tud készíteni.	Cukor- és sóoldatot tud készíteni.
2.1.1.3.	őszi virágok és kiegészítő növények (ágak, termések, színes falevelek) felhasználásával készülő tál és vázaelrendezések irányelvei	a megismert őszi virágok és a gyűjtött termékek, falevelek ágak felhasználásával virágok elrendezése tálba és vázába az alapvető törvényszerűségekről tanultak figyelembevételével	Tálba és vázába segítséggel kompozíciót tud rendezni.	Vázába és tálba kompozíciót tud rendezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Szárazvirág rendezés	Ismerkedés a szárazvirág-rendezéssel		
2.2.1.	Információk a szárazvirág-rendezésről	Információk tanulása a szárazvirág-rendezésről		
2.2.1.1.	szárításra alkalmas növények	szárításra alkalmas növények megismerése		
2.2.1.2.	szárítási módok	a legismertebb és egyszerűbb szárítási módok kipróbálása a gyakorlatban a megfelelő virágokkal	Két féle módon tud növényeket szárítani.	Négy féle módon tud szárítani növényeket.
2.2.1.3.	a szárazvirág kötészetben használt eszközök és anyagok	az eszközök helyes használatának gyakorlása	Felismeri az eszközöket.	Használni tudja az eszközöket.
2.2.1.4.	ragasztott hátterű fakarikára készülő falikép	fakarikára kifeszített vászon vagy kongré alap készítése; a kész háttérre a kép összeállítása, a virágok, termések és az alap arányainak szem előtt tartásával; a virágok leragasztása, ügyelve, hogy a ragasztó ne látszódjék	Segítséggel faliképet tud készíteni.	Helyes súlyponttal, jó színválasztással faliképet tud készíteni. (A ragasztó ne látszódjék!)
2.2.1.5.	asztali szárazvirág kompozíció	szimmetrikus kompozíció készítése faszeletre, vagy alacsony falu kerámia edénybe	A szimmetrikus váz megadásával a kompozíciót be tudja dolgozni.	Önállóan tud szimmetrikus asztali kompozíciót készíteni.
2.3.	Karácsonyi díszítések	Karácsonyi díszítések készítésének gyakorlása		
2.3.1.	Karácsonyi asztaldíszek	Karácsonyi asztaldíszek készítése		
2.3.1.1.	karácsonyi asztaldísz fenyőágakból és szárazvirágokból	asztaldísz készítése fatörzsszeletre ragasztott fűzőhabba; az aranzsman formájának telet szimbolizáló örökzöldekből (fenyő, tuja, boróka) történő kialakítása; kirándulás alkalmával gombák, tobozok, égerfa termés, bükkmakk, zuzmós ágak stb. gyűjtése; a begyűjtött anyagok megfelelő módon való szárítása; a termések, gombák drótozásának gyakorlása	Segítséggel karácsonyi asztaldíszt tud készíteni.	Önállóan tud karácsonyi asztaldíszt készíteni a megadott kellékekből.
2.3.1.2.	karácsonyi asztaldísz vágott virágokból és fenyőágakból	karácsonyi asztaldísz készítése üvegházi virágokból és fenyőágakból kerámia tálba.	Segítséggel tálba karácsonyi asztaldíszt tud készíteni.	Tálba asztaldíszt tud készíteni.
2.3.2.	Tavaszi virágok	Ismerkedés a tavaszi virágokkal (a már eddig tanult ismeretek felelevenítése és kiegészítése újabb ismeretekkel)		
2.3.2.1.	tavaszi virágokból és kiegészítő növényekből készülő virágtál	virágtál készítése néhány szál virágból (tulipán, nárcisz, stb.) és zöld ágakból, levelekből	Segítséggel 3 féle virágból tud tálat készíteni.	Önállóan tud tavaszi virágokból tálat készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.3.	Késő tavaszi és kora nyári virágok	Ismerkedés a késő tavaszi és kora nyári virágokkal		
2.3.3.1.	egyszerű csokor kötésének munkamenete	egyszerű csokor összeállítása pár szál tavaszi virágból	A csokrot segítséggel össze tudja állítani.	Önállóan össze tudja állítani a csokrot . Meg tudja nevezni a virágokat.
2.3.4.	Nyári virágok és díszcserjék	Ismerkedés a nyári virágokkal és a díszcserjékkel.		
2.3.4.1.	vázarendezés nyári virágokból és kiegészítő növényekből	szűk szájú vázába kompozíció készítése néhány szál nyári virágból és kiegészítő növényből.	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót. A nyári virágokat meg tudja nevezni.
2.3.5.	Téli virágdíszítés	Téli virágdíszítések készítése		
2.3.5.1.	üvegházi szegfűből, örökzöldekkel tálba készülő kompozíció	tál kompozíció készítésének gyakorlása üvegházi szegfűből és örökzöldekből	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót. Fel tud sorolni három, fel tud ismerni 1 üvegházi virágot.	Önállóan tudja a kompozíciót elkészíteni. Felismer négy üvegházi virágot,
2.3.5.2.	ágakkal kék íriszből vázába készülő kompozíció	szűk szájú vázába íriszből és ágakból egyszerű kompozíció készítése	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés technikája	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	Óriás síkbábok, textillel applikált dekoratív – színpadképes – síkbábok készítése	Ismétlés: válogatás az 1–2. évfolyam feladataiból; óriás síkbábok, valamint textillel applikált dekoratív – színpadképes – síkbábok készítése egységes, jellegzetes stílusban (pl. népi, modern, naiv, groteszk stb.); rögtönzött bábok készítése	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében.	Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében. Egy-egy technikát, bábfajtát alaposabban, behatóbban megismer.
3.1.2.	Egyszerű marionettbáb mozgatása	Alapismeretek tanulása a marionettbáb lényegéről, mozgásáról; egyszerű doboz-marionett pálcás vagy egy-két szálas felső (zsinóros) mozgatásának gyakorlása	Részt vesz az egyszerű marionettbáb mozgatásának gyakorlásában.	Ügyesen mozgatja az egyszerű doboz-marionettbábot.
3.1.3.	Terménybáb, terménydíszlet	Terménybáb és terménydíszlet készítése a népismeret, néprajz foglalkozásokon szerzett ismeretek, tanult tevékenységek felhasználásával (pl. vesszőfonás, pókfonás stb.)	Részt vesz a terménybáb és terménydíszlet készítésében.	Ötletes terménybábot és terménydíszt tud készíteni.
3.1.4.	Csutka Rozi készítése keresztkötözéssel	Csutka Rozi készítésének gyakorlása önállóan, keresztkötözéssel (blúz, szoknya, kendő, kalap, ing, nadrág stb. szabásmintájának önálló elkészítése)	Mintakövetéssel el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötözéssel.	Önállóan el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötözéssel.
3.1.5.	Zacskóbáb-maszk	Zacskóbáb készítéshez egyszerű papír- és terménymaszkok készítése, nagy méretben (óriászacskóból)	Mintakövetéssel papírmaszkot tud készíteni.	Önállóan képes kifejező zacskóbáb-maszkot készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.6.	Minibáb és kesztyűsbáb	Minibáb készítése egyszerű öltésekkel, vattatöméssel, kesztyűsbáb-készlet applikálása kiegészítő ruhadarabok szabásával-varrásával	Mintakövetéssel minibábot tud készíteni.	Önállóan képes minibábot készíteni, kesztyűsbábra kiegészítő ruhadarabokat applikálni.	
III:	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI, ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETALAKÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLET IGÉNYEIT IS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK				
1.	*Barkácsolás*				**TANU**
1.1.	Papírmunkák	Papírmunkák tanulása, gyakorlása			
1.1.1.	Hajtogatások, papírjátékok	Hajtogatások, papírjátékok készítése			
1.1.1.1.	origami készítése	origami készítése egyszerűbb ábrasorok értelmezése, munkafolyamatok megbeszélése nélkül – már ismert hajtások és formák felidézésével	Segítséggel egyszerű origamit tud készíteni.	Önállóan tud origamit készíteni.	
1.1.1.2.	új alaphajtások	új alaphajtások értelmezése ábrasorokból, hajtások megtanulása	Segítséggel el tudja készíteni az új hajtásokat ábrasorok alapján.	Önállóan el tudja készíteni az új hajtásokat ábrasorok alapján.	
1.1.1.3.	repülőmakettek készítése	repülőmakettek készítése hajtogatással ábrasor értelmezése alapján; a repülés fizikai feltételeinek megbeszélése	Segítséggel el tudja készíteni a tanult repülőmakettet ábrasor alapján.	Önállóan el tudja készíteni a tanult repülőmakettet ábrasor alapján.	
1.1.1.4.	figurahajtás	ábraolvasás, megbeszélés után figurahajtás	Segítséggel el tudja készíteni a tanult figurát ábrasor alapján.	Önállóan el tudja készíteni a tanult figurát ábrasor alapján.	
1.1.1.5.	fizikai kísérletezés	fizikai kísérletezés elvégzése, hajtogatott és nyírt formák segítségével	Részt vesz a fizikai kísérlet végzésében.	Önállóan el tudja végezni a tanult fizikai kísérletet.	
1.2.	Modellezés	A modellezés tanulása, gyakorlása			**ÖNI**
1.2.1.	A modell és makett fogalma	A modell és makett fogalmának értelmezése szövegfeldolgozás alapján, azonosságok és különbségek megállapítása	Tudja, mi a modell és a makett.	Tudja, mi a modell és a makett. El tudja mondani, mi köztük a különbség, illetve, hogy miben hasonlítanak egymásra.	
1.2.2.	Technikatörténet a közlekedés szemszögéből	Ismerkedés a technikatörténettel a közlekedés szemszögéből			
1.2.2.1.	találmányok, érdekességek újítások a szárazföldi és a vízi közlekedésben	találmányok, érdekességek újítások megismerése a szárazföldi és a vízi közlekedésben	Meg tud nevezni két-három szárazföldi és vízi közlekedési eszközt.	Meg tud nevezni két-három szárazföldi és vízi közlekedési találmányt, újítást.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.2.	a Közlekedési Múzeum közlekedéssel kapcsolatos kiállítása	a Közlekedési Múzeum közlekedéssel kapcsolatos kiállításának megtekintése, a látottak feldolgozása feladatlapok segítségével		
1.2.3.	Modellépítés	Modellépítés gyakorlása		
1.2.3.1.	játékvasút-modell készítése	játékvasút-modell készítése mintakövetéssel – ábrasor-értelmezéssel, munkamenet-leírás alapján	Részt vesz a játékvasút-modell készítésében.	Ábrasor és munkamenet-leírás alapján el tudja készíteni a játékvasút-modellt.
1.2.3.2.	tutaj készítése	tutaj készítése megadott szempontsor alapján	Segítséggel tutajt tud készíteni a tanultak alapján.	Önállóan tud tutajt készíteni a tanultak alapján.
1.2.3.3.	gőzhajó modelljének készítése	gőzhajó modelljének elkészítése ábra, szempontsor alapján	Részt vesz a gőzhajó modelljének elkészítésében.	Ábrasor és munkamenet-leírás alapján el tudja készíteni a gőzhajó-modellt.
1.3.	A műszaki rajz	Műszaki rajzi jelek olvasása, műszaki rajz készítése		
1.3.1.	A műszaki rajz fogalma	A műszaki rajz fogalmának értelmezése		
1.3.1.1.	rajzi kifejezésmódok	rajzi kifejezésmódok csoportosítása szempontsor alapján	Közreműködik a rajzi kifejezésmódok felidézésében csoportosításában.	Önállóan fel tud idézni két-három rajzi kifejezési módot.
1.3.1.2.	a műszaki rajz alkalmazása	a műszaki rajz szószerkezet értelmezése szövegfeldolgozás alapján, műszaki rajz alkalmazhatósága, használhatósága a felnőttek és a diákok számára	Tudja, mit jelent a műszaki rajz.	Tudja, mit jelent a műszaki rajz. Meg tudja nevezni a műszaki rajz két-három felhasználási területét.
1.3.1.3.	rajzolás	rajz készítése látás, tapintás útján, emlékezetből; rajz készítése formák, tárgyak körberajzolásával	Kis segítséggel rajzot tud készíteni látás, tapintás útján, emlékezetből, illetve formák, tárgyak körberajzolásával.	Önállóan tud rajzot készíteni látás, tapintás útján, emlékezetből, illetve formák, tárgyak körberajzolásával.
1.3.2.	Tevékenységek a rajzolás eszközeivel	Tevékenységek végzése a rajzolás eszközeivel		
1.3.2.1.	a ceruzák minősége (puhaság, keménység), a radír tulajdonságai, a papírok felhasználhatósága	ceruzák minőségének (puhaság, keménység), radír tulajdonságainak, papírok felhasználhatóságának megismerése	Különbséget tud tenni ceruzák között a puhaságuk, keménységük alapján.	Különbséget tud tenni ceruzák között a puhaságuk, keménységük alapján. Fel tudja sorolni a radír és a papírok tanult tulajdonságait.
1.3.2.2.	vonalzófajták	vonalzófajták összehasonlítása szempontsor alapján	Felismeri a megismert vonalzófajtákat.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult vonalzófajtákat.
1.3.2.3.	a körző szerkezete; kör rajzolása	körző szerkezetének megismerése után kör rajzolása méretmegadással, a sugár és az átmérő közötti összefüggés alkalmazásával	Felismeri és meg tudja nevezni a körzőt. Segítséggel megadott méretű kört tud rajzolni körzővel.	Önállóan tud megadott méretű kört rajzolni körzővel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.2.4.	párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása	párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása két vonalzó segítségével, megadott távolságok mérése mellett párhuzamosok és merőlegesek szerkesztése	Segítséggel párhuzamos és merőleges egyeneseket tud rajzolni két vonalzó segítségével.	Önállóan tud párhuzamos és merőleges egyeneseket rajzolni két vonalzó segítségével.
1.3.2.5.	vízszintes és függőleges alakzatok tervezése	körvonalrajz alapján építőelemek – kockák – felhasználásával vízszintes és függőleges alakzatok minta utáni valamint önálló tervezése	Segítséggel vízszintes és függőleges alakzatokat tud rajzolni minta után.	Minta alapján vízszintes és függőleges alakzatokat tud rajzolni, tervezni.
1.3.3.	Műszaki rajz készítése	A műszaki rajz készítésének gyakorlása		
1.3.3.1.	tárgyak, formák különböző nézetekből, helyzetekből	tárgyak, formák megfigyelése különböző helyekről, helyzetekből, a megfigyelés tapasztalatainak szóbeli, majd rajzi megjelenítése összehasonlítás alapján	Megfigyelt tárgyakat, formákat segítséggel le tud rajzolni különböző helyekről, helyzetekből.	Megfigyelt tárgyakat, formákat önállóan le tud rajzolni különböző helyekről, helyzetekből.
1.3.3.2.	nézeti ábrázolás: elölnézet, felülnézet és oldalnézet	nézeti ábrázolás alapján formák készítése, formákról nézeti ábrák készítése: elölnézet, felülnézet és oldalnézet létrehozása	Segítséggel egyszerű formákról nézeti ábrákat (elölnézetet, felülnézetet és oldalnézetet) tud rajzolni.	Önállóan tud egyszerű formákról nézeti ábrákat (elölnézetet, felülnézetet és oldalnézetet) rajzolni.
1.3.3.3.	méretarány és szabvány; kicsinyítés, nagyítás	méretarány és szabvány fogalmának értelmezése szövegfeldolgozás alapján, kicsinyítés és nagyítás készítése, rajz értelmezése, majd a tapasztalatok összegzése írásban	Mintakövetéssel, segítséggel M 1:1 méretarányú műszaki rajzot tud készíteni.	Önállóan tud M 1:1 méretarányú műszaki rajzot készíteni.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása –, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat*. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV. 2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2.* pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*			
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében			
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)			
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)			
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.			**MÁS**
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg			**INKO**
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)			
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében			
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.			
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.			
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*			**MÁS VÉD**
2.1.	Mozgássérült otthona	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy ujjait behajlítani egyik kezén sem tudó egyedül élő ember egy átlagos, technikai eszközökkel felszerelt lakásban kap elhelyezést. Meg kell találni, milyen problémákkal szembesülhet a lakásban élő, javaslatokat kell megfogalmazni a problémák megoldására.			
2.2.	Madáretető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A kis madaraknak kiszórt magot a nagy madarak is megehetik, valamint hangyák is elhordhatják. Feladat: olyan madáretető készítése, mely megakadályozza a nagy madarakat és a hangyákat is abban, hogy elhordják a magvakat; ugyanakkor a kis madarak ehessenek belőlük			
2.3.	Játék az autóban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy 8 éves gyermeket édesanyja naponta sokat viszi autóval iskolába, s eközben a gyermek unatkozik. Készíts neki olyan játékot – használati utasítással együtt –, mellyel elszórakozhat a kocsiban			
2.4.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok			
2.5.	Vasútállomás-modell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi vasútállomás/autóbuszpályaudvar meglátogatása után javaslattétel arról, milyen átalakításokkal lehetne azon javítani. Méretarányos papírmodell készítése, melyet a tanulók az állomásfőnöknek valóban bemutatnak elbírálásra			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.6.	Játék vak gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Vak gyermekek sok játékkal nem tudnak játszani. Általuk is játszható játékokat kell készíteni		
2.7.	Híd Törpeországban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Törpeországban van egy folyó, mely 50 cm széles. A törpék 5 cm magasak és súlyuk 200 g. Olyan hidat kellene készíteni adott anyagokból nekik, melyek a lehető legtöbb törpét egyszerre elbírják.		
2.8.	Tavacska az iskolaudvaron	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az iskolaudvart esztétikailag "feldobná" egy tavacska, melyekbe halakat telepíthetnénk. Hogyan oldjuk meg, hogy a víz ne szivárogjon el a kiásott gödörből? Hogyan oldjuk meg, hogy nagy esők esetén ne folyjon túl a víz? Mivel lehetne még esztétikusabbá tenni a tavacskát?		
2.9.	Hörcsögetető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hörcsögnek egyszerre nem szabad túl sok táplálékot adni, mert attól beteg lesz. Ha viszont nem vagyunk napokig otthon, nincs ki adagoljon. Hogyan lehetne azt megoldani, hogy a hörcsög minden nap csak az aznapi adagját kapja meg, se többet, se kevesebbet? Tervezz és készíts ilyen megoldást!		

Év végi követelmények

3. évfolyam

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Részt vesz természetes anyagokból létrehozott játékok, bábok készítésében.
b) Részt vesz a bőrcsíkok fonásának gyakorlásában.
c) Részt vesz a babaruha-készítésben.
d) Részt vesz a tojáshímzésben.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Tudja csoportosítani a formákat eredetük szerint. A formacsoportokat meg tudja nevezni. Megfigyelés után le tud rajzolni összetettebb természeti és mesterséges formákat is.
b) Eredeti grafikát, nyomatot, kollázst, objectet és plasztikát tud készíteni. Alkotásának találó címet tud adni.
c) Helyes súlyponttal, jó színválasztással faliképet tud készíteni. (A ragasztó ne látszódjék!)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

d) Önállóan tud szimmetrikus asztali kompozíciót készíteni.
e) Önállóan tud karácsonyi asztaldíszt készíteni a megadott kellékekből.
f) Tálba asztaldíszt tud készíteni.
g) Önállóan tud tavaszi virágokból tálat készíteni.
h) Részt vesz valamennyi bábfajta elkészítésében. Egy-egy technikát, bábfajtát alaposabban, behatóbban megismer.
i) Önállóan el tudja készíteni Csutka Rozit keresztkötözéssel.
j) Önállóan képes kifejező zacskóbáb-maszkot készíteni.
k) Önállóan képes minibábot készíteni kesztyűsbábra kiegészítő ruhadarabot applikálni.

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Önállóan tud origamit készíteni.
b) Önállóan el tudja készíteni a tanult repülőmakettet ábrasor alapján.
c) Önállóan el tudja készíteni a tanult figurát ábrasor alapján.
d) Ábrasor és munkamenet-leírás alapján el tudja készíteni a játékvasút-modellt.
e) Önállóan tud tutajt készíteni a tanultak alapján.
f) Ábrasor és munkamenet-leírás alapján el tudja készíteni a gőzhajó-modellt.
g) Megfigyelt tárgyakat, formákat önállóan le tud rajzolni különböző helyekről, helyzetekből.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 4. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az év végi követelmények megfogalmazásakor.

A 3. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: .....4 pont
Megvalósítás: .....1 pont
Feltárás: .....8 pont
Célzott információgyűjtés: .....3 pont
Együttműködés:.....2 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása:.....8 pont nem egyéni projektekre, 5 pont egyéni projektekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény, teljesítménykövetelmények évfolyamonként

4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNY-RENDSZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYÉSGEK				
1.	*Tárgyi néprajz*				**HON**
1.1.	Az anyagi kultúra	Az anyagi kultúra elemeinek tanulása			
1.1.1.	Játékok, bábok természetes anyagokból	Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhé, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)	Önállóan tud egyszerű sík és botbábokat készíteni, azokat fel tudja használni a bábjátékokban. Egyszerű tárgyakat tud kitalálni, illetve minta után elkészíteni. A kész munkadarabot ki tudja próbálni.	Önállóan tud tervezni és készíteni játékokat és bábokat. Tárgyait szituatív módon képes alkalmazni, az alkalmazást meg tudja szervezni.	**MÁS**
1.1.2.	Agyagmunkák	A fazekasműhely berendezésének, eszközeinek, kész tárgyainak számbavétele műhely- vagy múzeumlátogatás során; egyszerű tárgyak készítésének gyakorlása	Megérti a forma, funkció, anyag és méret közötti összefüggéseket. A kész munkadarabot ki tudja próbálni.	Tárgyait önállóan tudja tervezni és elkészíteni.	
1.1.3.	Szövés-fonás	A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása			
1.1.3.1.	Szövés	A szövőkereten való szövés technikájának megtanulása és gyakorlása	Részt vesz a szövés gyakorlásában.	Egyenletesen, mintaszerűen tud szőni szövőkereten.	
1.1.3.2.	Fonás	A fonási technikák tanulása különböző anyagokkal (haj, szalag, szalma, gyékény, vessző stb.)	Részt vesz a fonás gyakorlásában.	Egyenletesen, mintaszerűen tud fonni a tanult anyagokkal, technikákkal.	
1.1.5.	Hímzés-varrás, textilfestés	A hímzés-varrás és a textilfestés elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása			
1.1.5.1.	Hímzés: keresztszemes hímzés	Keresztszemes terítő készítése	Részt vesz a hímzés gyakorlásában.	Szabályos mintát, egyenletes szemeket tud hímezni.	
1.1.5.2.	Varrás	Egyszerű ruhadarab (kötény, kendő) készítése	Részt vesz a varrás gyakorlásában.	A szabást és a varrást egyenletesen, mintaszerűen tudja elkészíteni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.5.3.	Textilfestés: kékfestő technika	Festőnövények számbavétele, jellemzése; a kékfestő technika megtanulása nyomódúccal; a megvarrt kendő díszítése	Részt vesz a textilfestés gyakorlásában.	Ismer legalább három festőnövényt, a kékfestő technikát szabályosan alkalmazza.
1.1.6.	Mézesbáb-készítés	Mézestészta készítése recept alapján, a tészta szaggatása sablonnal, a formák díszítése	Részt vesz a mézesbáb-készítésben.	Önállóan, mintaszerűen tud mézesbábot készíteni.
1.1.7.	Tojáshímzés	A gicával történő tojáshímzés tanulása, gyakorlása	Részt vesz a tojáshímzésben.	Tojáshím-mintáit önállóan meg tudja tervezni és kivitelezni.
1.1.8.	Kézműves technikák	A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.	Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészetek*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszer, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.1.	árnyékjelenségek, fény-árnyék, önárnyék és vetett árnyék	a fény-árnyék, az önárnyék és a vetett árnyék vizsgálata rajzolással; különféle megfigyelt árnyékjelenségek rögzítése vázlatos rajzolással, az élmények megfogalmazása	Felismeri és meg tudja nevezni a természetes és a mesterséges fényt, valamint az árnyékot.	Felismeri és meg tudja nevezni a természetes és a mesterséges fényt, valamint az árnyékot. Meg tudja különböztetni a testek önárnyékait és vetett árnyékait. Vázlatosan jelölni tudja a vetett árnyékot és az önárnyékot rajzolással.
1.1.1.3.	formák térbeli helyzete	formák térbeli helyzetének kifejezése rajzolással; térképrajzolás, alaprajz-készítés	Két-három egymás közelében álló, egymást nem takaró egyszerű geometrikus térformát le tud rajzolni megfigyelés alapján. Le tud rajzolni egyszerű útvonalat.	Négy-öt egymás közelében álló térformát le tud rajzolni megfigyelés alapján. Meg tudja szerkeszteni ezeknek a formáknak az alaprajzát is. Vázlatos térképet tud rajzolni lakása vagy iskolája környezetéről.
1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	térbeli helyzetek	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Térbeli helyzetek kifejezése mintázással, kubusok és lapok rakosgatásával, illesztésével	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani négy-öt térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.	Zárt és nyitott tereket, sorokat, szimmetrikus és aszimmetrikus elemcsoportokat tud kialakítani öt-hét térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.
1.1.2.2.	a mozgatott forma mozgásfázisai	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Formamozgatás; az egyes mozgásfázisok megörökítése mintázással vagy kubusok, lapok egymáshoz ragasztásával	Megfigyelt egyszerű mozgó vagy mozgatott térforma két-három mozgásfázisát meg tudja mintázni gyurmából.	Megfigyelt mozgó vagy mozgatott szabályos vagy szabálytalan térforma három-öt mozgásfázisát meg tudja mintázni gyurmából, rögzíteni tudja lapok hajtogatásával, kubusok egymáshoz illesztésével.
1.1.2.3.	térforma-ritmusok	formaritmusok mintázása, illetve kialakítása lapokból, kubusokból, az élmények megfogalmazása.	Öt-hét azonos térelemből szabályos ismétlődést tud kialakítani a térben.	Két-háromféle térelem nyolc-tíz darabjából szabályos ismétlődés többféle variációját tudja kialakítani a térben.
1.1.2.4.	térforma-kontrasztok	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Formakontrasztok és faktúrakontraszt mintázása	Felismeri és segítséggel alkalmazni tudja téralakításaiban a formakontrasztot és a faktúrakontrasztot.	Felismeri, megnevezi és változatos, egyedi módon alkalmazni tudja téralakításaiban a formakontrasztot és a faktúrakontrasztot.
1.1.2.5.	nyitott és zárt téri struktúrák	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Nyitott és zárt téri struktúrák létrehozása mintázással, tárgyak rakosgatásával	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani négy-öt térelemből lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.	Zárt és nyitott tereket tud kialakítani öt-hét térelemből, változatos és egyedi módon lapok, kubusok rakosgatásával, ragasztásával.
1.1.2.6.	körplasztika és dombormű	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Körplasztika és dombormű készítésének gyakorlása mintázással	Egyszerű körplasztikát és domborművet tud készíteni gyurmából, agyagból.	Többféle témára tud érdekes, egyedi körplasztikát és domborművet készíteni gyurmából, agyagból.
1.1.3.	A színes közlések nyelv- és eszközrendszere	A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása		
1.1.3.1.	papírnyomat-készítés	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. A papírnyomat-készítés tanulása	Két-három nyomóforma felhasználásával, segítséggel tud egyszerű papírnyomatot készíteni.	Négy-öt nyomóforma felhasználásával érdekes papírnyomatot tud készíteni.
1.1.4.	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerés		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.4.1.	a képzőművészet ágai, műfajai	információk tanulása a képző-művészet ágairól, műfajairól	Képek segítségével meg tudja nevezni a képzőművészet fő ágait, és az egyes ágakon belül legalább két műfajt.	Fel tudja sorolni a képzőművészet fő ágait, és az egyes ágakon belül legalább három műfajt meg tud nevezni. A képzőművészet fő ágainak és műfajainak lényegi jegyeit be tudja mutatni képek segítségével.
1.1.4.2	a képregény	képregény rajzolása, a képregény szereplőinek megtervezése, az egyes események helyszíneinek előzetes rajzos kivitelezése	Egyszerű vizuális elemekből felépülő, két-három kockából álló képregényt tud rajzolni.	Változatos vizuális elemekből felépülő, négy-öt kockából álló képregényt tud rajzolni. A képregény sztoriját előzetesen leírja, szereplőiről, helyszíneiről vázlatos rajzot tud készíteni.
1.1.4.3.	a karikatúra	információk tanulása a karikatúráról; humoros figurák rajzolása kifejező formák, színek és mintázatok megválasztásával	Segítséggel tud beszélni a karikatúra lényegéről. Le tud rajzolni egy-két humoros figurát egyszerű körvonalakkal.	Érti a karikatúra lényegét. Le tud rajzolni négy-öt humoros figurát egyszerű körvonalakkal, színes foltokkal, mintázattal.
1.2.	A vizuális kultúra működési területei, a vizuális kultúra használata	A vizuális kultúra működési területeinek és használatának tanulása		
1.2.1.	A természeti környezet és a természeti forma	Információk tanulása a természeti környezetről és a természeti formákról a valóságos környezet és forma megfigyelése, rajzos elemzése, valamint fotók, lapkivágatok, diaképek megfigyelése, elemzése révén		
1.2.1.1.	a táj	a táj megfigyelése, jellemzése, elemzése rajzolással, festéssel	Megfigyelt tájról kis segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte miért szép, avagy nem szép. Vázlatos képet tud festeni a tájról.	Megfigyelt tájról el tudja mondani, hogy szerinte miért szép, avagy nem szép. Jelölni tudja a rajzolás, festés során a táj fő szerkezetét, formáit, tömegeit, színvilágát.
1.2.1.2.	természeti formák	természeti formák megfigyelése, elemzése rajzolással, festéssel, mintázással, természeti formák lenyomatának vizsgálatával	Le tudja írni egy-egy természeti forma két-három tulajdonságát. Természeti formáról egyszerű vonalas rajzot tud készíteni. El tudja készíteni néhány természeti forma mását gyurmából vagy agyagból.	Le tudja írni a természeti formák négy-öt tulajdonságát. Természeti formáról vonalas vagy foltszerű rajzot tud készíteni. Össze tud hasonlítani néhány természeti formát rajzolással, festéssel, mintázással. El tudja készíteni néhány természeti forma mását gyurmából vagy agyagból, lenyomatát gyurmán, agyagon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.3.	az emberi alak, az emberi alak főbb testrészei	az emberi alak megfigyelése, jellemzése, elemzése rajzolással, mintázással; mozdulattanulmány rajzolása emberi alakról vagy emberi testrészről	Az emberi alakról segítséggel vázlatos rajzot tud készíteni. Nyomhagyással vagy körvonalrajzzal jelölni tudja a kézfej vagy a mutatóujj mozdulatfázisait.	Álló és különféle mozdulatot végző emberi alakról vázlatos rajzot tud készíteni, fő tömegét meg tudja mintázni. Nyomhagyással vagy körvonalrajzzal jelölni tudja a kézfej vagy a mutatóujj mozdulatfázisait, csomagolópapíron, körülrajzolással egy teljes emberi alak elmozdulásait.
1.2.1.4.	a természeti környezet védelme	információk tanulása a természeti környezet védelméről	Két-három igaz kijelentést tud mondani a természetvédelemről. A tanév során elolvas legalább egy természetvédelmi tárgyú cikket.	Beszélni tud a természetvédelem lényegéről, fontosságáról. A természetvédelem lényegét ki tudja fejezni rajzolással, festéssel, kollázzsal is. A tanév során elolvas legalább öt természetvédelmi tárgyú cikket.
1.3.	Vizuális kommunikáció	Vizuális kommunikáció		
1.3.1.	A testdíszítés és az öltözködés kommunikatív funkciói	Az emberi test díszítése, valamint az öltözködés kommunikatív funkcióinak tisztázása	Segítséggel és képek alapján beszélni tud néhány testdíszítő szokásról, valamint az öltözködés funkciójáról.	Képek alapján beszélni tud néhány testdíszítő szokásról, a testdíszítés, az öltözködés és a divat funkciójáról.
1.3.2.	Személyes vizuális közlés, kifejezés	Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása		
1.3.2.1.	a maszk	Maszkfestés Az alkotások értékelése.	Segítséggel, minta alapján tud maszkot rajzolni, festeni.	Érdekes, kifejező maszkot tud rajzolni, festeni.
1.3.2.2.	az arckép (portré)	Arcképfestés, az emberi gesztusok értelmezése, jellemzése	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) meg tudja festeni az önarcképét vízfestékkel.	Meg tudja festeni az önarcképét arányosan és kifejezően vízfestékkel és temperával.
1.3.2.3.	a tájkép	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Tájképfestés. Az alkotások értékelése.	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) tájképet tud festeni vízfestékkel.	A megfigyelt táj fő arányait, szerkezetét figyelembe vevő, kifejező tájképet tud festeni vízfestékkel.
1.3.2.4.	környezetvédelemre felhívó object	környezetvédelemre felhívó object készítése	Segítséggel (mintakövetéssel vagy algoritmus alapján) objectet tud készíteni különféle tárgyakból, tárgydarabokból.	Figyelemre méltó és kifejező objectet tud készíteni különféle tárgyakból, tárgydarabokból a környezet védelmére felhívó jelleggel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.2.5.	grafika, nyomat, kollázs, festmény, körplasztika, dombormű	Előkészület gyakorlása az alkotótevékenységhez, a tevékenységnek megfelelő tér kialakítása. Grafika, nyomat, kollázs, festmény, körplasztika, dombormű készítése szabadon választott technikával, szabadon választott vagy megadott témára. Az alkotások értékelése.	Egyszerű, három-négy vizuális elemet tartalmazó grafikát, nyomatot, kollázst, festményt, körplasztikát, domborművet tud készíteni kis segítséggel.	Többféle vizuális elemet és elemrelációt tartalmazó érdekes, kifejező grafikát, nyomatot, kollázst, festményt, körplasztikát, domborművet tud készíteni.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Ismeretek a virágrendezésről	Ismeretek tanulása a virágrendezésről		
2.1.1.	A virágrendezés története, jelentősége	Elmondják, szerintük mi a jelentősége környezetükben a virágnak és a virágkötészetnek	Segítséggel el tudja mondani, szerinte mi a jelentősége a környezetünkben a virágnak és a virágkötészetnek.	El tudja mondani, szerinte mi a jelentősége a környezetünkben a virágnak és a virágkötészetnek.
2.1.2.	Az egyes évszakok leggyakoribb, a virágkötészetben használható virágai.	Az eddig összegyűjtött virágképekből évszakok szerint csoportosítva album készítése		
2.1.3.	Virágkötészet alapfogalmainak megismerése ill. felidézése	Virágkötészet alapfogalmainak megismerése, illetve felidézése		
2.1.3.1.	a virágrendezés törvényei - formai - szín - biológiai	a virágok besorolása a különböző formájú virágok csoportjaiba (nemes, mutatós, pompás, egyszerű); a virágok hangulatának meghatározása (arisztokratikus, vidám, nőies, könnyed, gyermekded); az Ostwald-féle színkör elkészítése; rajzos terv készítése, biológiai törvény (tájtörvény) bemutatására	Fel tudja sorolni a formai csoportokat. egy virágot be tud sorolni. Meg tudja határozni 1 virág hangulatát.	Be tud sorolni négy virágot formája szerint. Meg tudja határozni két virág hangulatát.
2.1.3.2.	a virág és a kompozícióhoz használt edény összhangja	a virág és a kompozícióhoz használt edény összhangja megteremtésének gyakorlása	Felismeri a virág és az edény harmóniáját.	Alkalmazni tudja a virágot és az edényt.
2.1.3.3.	színharmóniák és színkontrasztok kialakítása virágok és virágtartók segítségével	színharmóniák és színkontrasztok kialakításának gyakorlása a virágok és virágtartók segítségével	Fel tudja sorolni a meleg színeket.	Fel tudja sorolni a hideg és meleg színeket.
2.1.3.4.	a körkörös szimmetrikus és aszimmetrikus kompozíció ismérvei	egy körkörös szimmetrikus és egy aszimmetrikus kompozíció készítése	Segítséggel el tud készíteni egy körkörös szimmetrikus kompozíciót. Felismeri az aszimmetrikus kompozíciót.	Önállóan el tud készíteni egy egyszerű körkörös szimmetrikus és aszimmetrikus kompozíciót.
2.1.3.5.	növények, virágok előkészítése a munka megkezdése előtt	a virágok előkészítésének gyakorlása (pl. levelek leszedése, drótozás)	Segítséggel 1 levelet meg tud drótozni.	Önállóan el tud végezni 3 féle előkészítési módot.
2.2.	Virágkompozíciók készítésének tudnivalói	Virágkompozíciók készítésének gyakorlása		
2.2.1.	Kompozíciók készítési technikája	Kompozíciók készítése szűk és széles szájú vázába		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.1.	szűk szájú vázába készülő kompozíció	kompozíció készítése 2-3 szál virágból, nagyobb levelek felhasználásával	Segítséggel el tud készíteni egy-egy kompozíciót szűk és széles szájú vázába.	El tud készíteni egy-egy kompozíciót szűk és széles szájú vázába.
2.2.1.2.	széles szájú vázába készülő kompozíció	széles szájú váza faágakkal több részre osztásának gyakorlása; kompozíció készítése néhány szál virág, leveles ágak és fűkalászok felhasználásával	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
2.2.1.3.	laza csokor kötésének tudnivalói	három szál virágból összerakott csokornál a magok megfelelő helyen való összekötésének gyakorlása	Segítséggel meg tud kötni egy csokrot.	Önállóan meg tud kötni egy laza csokrot.
2.2.2.	Virágkompozíciók ünnepi alkalmakra	Ünnepi alkalmakra készülő kompozíciók készítése		
2.2.2.1.	karácsonyi asztaldísz	őszi és téleleji kirándulás alkalmával termékek, tobozok gyűjtése; faszeletre ragasztott száraz oázisba fenyőből és más örökzöldekből különböző termékek felhasználásával és szárazvirág díszítéssel asztali dísz készítése; tobozok, termések meghatározásának gyakorlása	Felismer kétféle tobozt és kétféle fenyőt.	Felismer 4 féle tobozt és 4 féle fenyőt.
2.2.2.2.	Valentin-napi ajándék	rafiából fonat készítése, szív alakúra hajlítása; díszítés lehetőleg piros szárazvirággal (pl. szalmarózsa, szárított rózsa)	Segítséggel rafia fonatot tud készíteni.	Önállóan tud rafia fonatot készíteni és díszíteni.
2.2.2.3.	húsvéti díszítések	húsvéti díszítések készítésének gyakorlása		
2.2.2.3.1.	húsvéti ajtódísz (koszorú)	kifújt tojás festése különböző színűre tojásfestékkel, és hagymahéjjal vörösre; zanótból vagy vesszőből tojás alakú koszorú meghajlítása; barkával, tavaszi zöldekkel díszítés és fejtett tojások ráfüggesztése; az egyszerűbb masnikötési módok gyakorlása; a díszítésnél a masni és a tojás színének összehangolása	A kész alapot segítséggel fel tudja díszíteni. Rá szalagot tud kötni akasztónak.	Kis segítséggel meg tudja hajlítani a koszorú alapot. Önállóan tud díszíteni. Hozzá színben illő masnit tud kötni.
2.2.2.3.2.	húsvéti virágtálak, kosarak	kerámia tálba, kosárba kerti vagy hajtatott hagymás virágokból, barkából, hímes tojással összeállítás készítése	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
2.2.2.3.3.	hajtatott hagymás növények összeültetése kosárba	kerek kosárba (pl. szakajtó) virág-összeültetés készítése	Segítséggel kosárba össze tud ültetni hagymásokat.	Önállóan össze tud állítani hagymás növényeket kosárban.
2.2.3.	Szárazvirág kompozíciók	Szárazvirág kompozíciók készítése		
2.2.3.1.	szimmetrikus és aszimmetrikus asztali kompozíció	szimmetrikus és aszimmetrikus asztali kompozíció készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3.2.	szárazvirágok kerámia tálban való elrendezése	alacsony falú kerámia tálba kompozíció készítése	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
2.2.3.3.	virágfa készítési módja szárazvirágokból	gömbölyű formájú virágfa készítése évelő és egynyári sóvirág felhasználásával	Segítséggel virágfát tud készíteni.	Önállóan tud gömb formájú virágot készíteni.
2.2.3.4.	szárazvirágok elrendezése kosárba	kis kerek vagy szögletes kosárba asztalközépre helyezhető kompozíció készítése	Segítséggel kerek kosárba száraz kompozíciót tud készíteni.	Szögletes kosárba száraz kompozíciót tud készíteni.
2.2.3.5.	dekoratív, fali kompozíció szárított virágokból	egyszerű alapra fali térkompozíció készítésének gyakorlása	Segítséggel el tudja készíteni a kompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót
2.2.4.	képeslapok préselt és szárított virágokból	Képeslapok készítése préselt és szárított virágokból		
2.2.4.1.	virágok préselésének tudnivalói	virágok préselése	Virágot tud préselni.	Virágot tud préselni.
2.2.4.2.	képek készítése szárazvirágokból	a lepréselt virágokból képeslapok, faliképek ragasztása	A lepréselt virágokat segítséggel össze tudja állítani.	A lepréselt virágokból önállóan tud összeállítást készíteni. A ragasztása precíz és tiszta.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés, bábtechnikák	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	Egyszerű marionettbáb	Egyszerű marionettbáb elkészítése (dobozból, textillel bevont flakonból stb.); anatómiai ismeretek tanulása a báb karakterének meghatározása, testrészeinek elkészítése, összeállítása végett; a mozgatókereszt elkészítése, végtagok cérnázása	Kis segítséggel egyszerű marionettbábot tud készíteni dobozból.	Egyéni dekoratív megoldással önállóan tud marionettbábot készíteni dobozból.
3.1.2.	Díszlet és világítás	Díszlettervezés, díszletkészítés; világítási alapismeretek tanulása	Kis segítséggel el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.
3.1.3.	Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben	Kísérletezés, látványtervezés a díszletezésben (pl. óriáskönyv – lapozható – készítése mai svéd gyermekversekhez, az "Ami a szívedet nyomja" című kötet feldolgozásához: báb- és díszlettervek felnagyítása	Kis segítséggel el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.	Önállóan el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETALA-KÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLET IGÉNYEIT IS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
2.	*Technika*			
2.1.	Modellezés	A modellezés tanulása		
2.1.1.	Tervezés	A tervezés alapjainak megismerése		
2.1.1.1.	műszaki ábrázolás	a műszaki ábrázolás alapelemeinek megismerése		
2.1.1.1.1.	rajzeszközök; a műszaki rajz vonalai	a rajzeszközök (ceruzák, vonalzók, körző, radírgumi) használat közbeni megismerése; vonalvastagságok felismerésének gyakorlása	Megfelelő nyomhagyással tudja használni a ceruzákat. Felismeri a vonalfajtákat.	Tisztán, maszatolástól mentesen tudja elvégezni a feladatokat.
2.1.1.1.1.2.	a méretháló elemei; méretarány; nagyítás, kicsinyítés	vázlatrajzzal és vonalzókkal méretháló készítése; különböző méretarányok rajzolása	Méretháló és egyszerű vázlat készítése. Ismeri a méretarányokat.	Bonyolultabb méretháló készítése. Felismeri a méretarányokat.
2.1.1.1.3.	nézeti ábrázolás (elölnézet, oldalnézet, felülnézet); térbeli helyzet ábrázolása nézetben	a nézeti ábrázolás megismerése testek nézetrajzainak értelmezésével; egyszerűbb testek nézetrajzainak elkészítése	Felismeri és le tudja rajzolni az egyszerűbb testek nézeteit.	Bonyolultabb testek nézeteit értelmezni és ábrázolni tudja.
2.1.1.1.4.	a papírhajtogatás rajzjelei	a rajzjelek megismerése, használatuk gyakorlása	Felismeri a rajzjeleket.	Tudja és alkalmazza a rajzjeleket.
2.1.1.1.5.	a lakás és a szoba alaprajza	a lakás és a szoba alaprajzának elkészítése vázlatrajzzal, vonalas rajzzal	Segítséggel le tudja rajzolni lakása, szobája alaprajzát.	Önállóan le tudja rajzolni lakása, szobája alaprajzát.
2.1.1.2	mérés, ellenőrzés	a mérés és a méretek ellenőrzésének tanulása		
2.1.1.2.1.	egyszerűbb mérőeszközök; a mérés fogalma; mérési hibák	méterrúddal, mérőszalaggal, vonalzóval történő mérés gyakorlása 1 cm-es pontossággal; a mérési hibák megismerése	1 cm-es pontossággal tud mérni.	Hibamentesen 0,5 cm pontossággal tud mérni.
2.1.1.2.2.	egyszerűbb ellenőrző eszközök; az ellenőrzés fogalma; ellenőrzési hibák (egyenesség, ferdeség, szögeltérés	vonalzókkal (egyenes és háromszögletű) történő ellenőrzés gyakorlása	Ismeri az ellenőrzési műveleteket.	Biztonsággal meg tudja állapítani az ellenőrzési hibákat.
2.1.1.2.3.	méret és szögbecslések	méretek és szögek felismerése gyakorolással	20 cm-es pontossággal tud méretet becsülni. Felismeri a 30°, 45°, 90°-okat.	10 cm-es pontossággal tud méretet becsülni. Felismeri a 15°, 30°, 45°, 60°, 75°-okat.
2.1.1.3.	tárgyak tervezése	tárgyak tervezésének gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.3.1.	munkafolyamat tervezése; összefüggések a tárgyak tervezésénél (funkció, anyag, alak, méret); takarékos anyagfelhasználás	munkafázisok és eszközök tervezése példák értelmezésével; összefüggések felismerése tárgyak elemzésével; a takarékos anyagfelhasználás módszereinek megismerése tervezéssel	Ismeri a munkafázisok és eszközök tervezésének főbb szabályait. Ismeri a takarékos anyagfelhasználás módszereit.	Példával szemléltetve önállóan tud munkamenetet tervezni, figyelembe véve a tanult összefüggéseket és a takarékos anyagfelhasználási módokat.
2.1.1.3.2.	közlekedési modellek tervezése	kocsi, játéktutaj, vitorlázórepülő stb. modellek tervezése a tanultak alapján	Segítséggel meg tudja tervezni az adott modellt. Vázlatrajzot tud készíteni.	Önállóan meg tudja tervezni az adott modelleket. Műszaki rajzot tud készíteni.
2.1.1.3.3.	építmények makettjeinek tervezése	vályogház makettjének tervezése a tanultak alapján	Segítséggel meg tudja tervezni a makettet. Vázlatrajzot tud készíteni.	Önállóan meg tudja tervezni a makettet.
2.1.2.	Anyagok és alakításuk	Az anyagok és alakításuk alapjainak megismerése		
2.1.2.1.	anyagvizsgálat	anyagvizsgálat tanulása		
2.1.2.1.1.	a természeti anyagok tulajdonságai (termések, levelek, szalma, vessző, nád, rafia)	az anyagok hajlíthatóságának, téphetőségének, éghetőségének, nedvszívásának vizsgálata; a szalma, vessző, nád, rafia fonhatóságának vizsgálata; a vizsgálatok összehasonlítása	Ismeri az anyagok legfontosabb tulajdonságait.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni. Összehasonlító vizsgálatokra képes.
2.1.2.1.2.	a papír tulajdonságai	a papír hajlíthatóságának, téphetőségének éghetőségének, nedvszívóképességének, szálirányának stb. vizsgálata; alakíthatósági vizsgálatok (karcolás, nyírás) gyakorlása; a különböző vastagságú és minőségű papírok összehasonlító vizsgálata	Ismeri a papír legfontosabb tulajdonságait vastagságuk alapján.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni, az eredményeket rögzíteni tudja. Összehasonlító értékelést tud készíteni.
2.1.2.1.3.	a fa tulajdonságai (fa, parafa)	a fa hajlíthatóságának (törhetőségének) éghetőségének nedvszívóképességének, szálirányának stb. vizsgálata; alakíthatósági vizsgálatok (faragás, hasítás, szegezés); a fa és a parafa összehasonlító vizsgálata	Ismeri a fa legfontosabb tulajdonságát. Tudja, mi a különbség a fa és a parafa között.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni, az eredményeket rögzíteni tudja. Összehasonlító értékelést tud készíteni. Felismeri a vizsgált fafajtákat.
2.1.2.1.4.	textíliák tulajdonságai (fonalak)	a textíliák (fonalak) téphetőségének, gyűrhetőségének éghetőségének, nedvszívásának, szálirányának stb. vizsgálata; a különböző textíliák (fonalak) összehasonlító vizsgálata	Ismeri a textíliák legfontosabb tulajdonságait. Felismeri a legjelentősebb textíliákat.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni, az eredményeket rögzíteni tudja. Összehasonlító értékelést tud készíteni. Felismeri a vizsgált textíliákat.
2.1.2.1.5.	az agyag tulajdonságai	az agyag nedvszívóképességének, képlékenységének, alakíthatóságának stb. vizsgálata	Ismeri az agyag tulajdonságait.	A tulajdonságok alapján ismeri az agyag megmunkálhatóságának lehetőségeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.1.6.	az üveg és a műanyagok tulajdonságai	az üveg, a műanyagok hajlíthatóságának, alakíthatóságának (nyírás, faragás) valamint hővel szembeni viselkedésének vizsgálata	A hajlíthatósági vizsgálat alapján meg tudja állapítani a hőre keményedő és hőre lágyuló műanyagokat.	Összehasonlító vizsgálatot tud végezni a hőre lágyuló és hőre keményedő műanyagok között.
2.1.2.1.7.	összehasonlító vizsgálatok	a megismert anyagok összehasonlító vizsgálata; a vizsgálati eredmények értékelése	A vizsgálatok alapján ismeri a tanult anyagok legjelentősebb különbözőségeit.	El tudja végezni a különböző anyagok összehasonlító vizsgálatát. Értékelni tudja a vizsgálat eredményeit.
2.1.2.32	anyagmegmunkálások	anyagmegmunkálások tanulása		
2.1.2.3.1.	természeti anyagok (termések, levelek, szalma, vessző, nád, rafia) megmunkálása; munkafolyamat-tervezés az alapanyag, résztermék, a félkész termék, a termék, a hulladék és a melléktermék fogalma	saját tervezés alapján kabalafigurák, lakásdíszek készítése; megmunkálási technikák gyakorlása (hajlítás, fonás, nyírás, ragasztás stb.)	Segítséggel el tudja végezni a munkafolyamat tervezését és a megmunkálásokat.	Önállóan el tudja készíteni a munkafolyamat tervét. Esztétikus tárgyat tud készíteni.
2.1.2.3.2.	a papír megmunkálása; munkafolyamat-tervezés; eszközszükséglet meghatározása; papír készítése rongyból	repülő, tulipán stb. készítése hajtogatással; saját tervezés alapján játékok (pl. varázsdoboz), használati tárgyak (pl. ceruzatartó) készítése; megmunkálási technikák gyakorlása (hajlítás, karcolás, nyírás, ragasztás); papír készítése rongyból	Segítséggel el tudja végezni a munkafolyamat tervezését és a tárgykészítést. Ismeri a papírkészítés folyamatát.	Önállóan el tudja végezni a teljes munkafolyamatot (a tervezéstől a tárgyig). Tud rongyból papírt készíteni.
2.2.1.2.3.3.	fa, parafa megmunkálása; munkafolyamat-tervezés; eszközszükséglet meghatározása	saját tervezés alapján kabalafigurák, állatfigurák készítése parafából; fűzfasíp készítése faragással; szövőkeret és egyéb saját tervezésű használati tárgy (pl. doboz, virágtartó stb.) készítése; megmunkálási technikák (vésés, faragás, ragasztás, szegezés) gyakorlása	Segítséggel el tudja végezni a munkafolyamat tervezését és a tárgyak elkészítését.	Önállóan el tudja végezni a teljes munkafolyamatot (a tervezéstől a tárgykészítésig).
2.1.2.3.4.	textíliák megmunkálása; szövés, makramézás; munkafolyamat-tervezés; eszközszükséglet meghatározása	saját tervezés alapján kabalafigurák, rongybabák, játékállatok, használati tárgyak (erszények) készítése textíliákból; megmunkálási technikák gyakorlása (nyírás, fércelés, öltési fajták stb.); a szövés és a makramézás technikájának megismerése	Segítséggel el tudja végezni a munkafolyamat tervezést és a tárgyak elkészítését. Ismeri a tanult öltési fajtákat, valamint a szövés és a makramézás technikáját.	Önállóan képes végrehajtani a feladatokat.
2.1.2.3.5.	agyag megmunkálása; kiégetés	saját tervezésű figurák formázása	Ismeri az agyag megmunkálásának lehetőségeit.	Önállóan képes végrehajtani a feladatokat.
2.1.2.3.6.	műanyagok megmunkálása; munkafolyamat-tervezés; eszközszükséglet meghatározása		Segítséggel meg tudja tervezni a tárgyat. A megismert megmunkálási technikákat alkalmazni képes.	Önállóan képes a munkát elvégezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.3.7.	a megismert anyagok kombinált alkalmazása; munkafolyamat-tervezés; eszközszükséglet meghatározása	saját tervezésű használati tárgy készítése a megismert anyagokból; megmunkálási technikák alkalmazása	Segítséggel képes végrehajtani a feladatokat.	Önállóan képes végrehajtani a feladatokat. A terv és a kész munkadarab összehasonlítását el tudja végezni.
2.1.2.4.	hagyományos tevékenységek	hagyományos tevékenységek megismerése		
2.1.2.4.1.	kenyérkészítés; mézeskalács-készítés	ábraelemzéssel, képelemzéssel és szövegfeldolgozással a kenyér- és a mézeskalács-készítés folyamatának megismerése	Ismeri a kenyér- és a mézeskalács-készítés munkamenetét.	Reprodukálni tudja a kenyér és mézeskalács-készítés munkafolyamatát.
2.1.2.4.2.	szalmadísz-készítés	különböző szalmadíszek megismerése; a szalmadísz-készítés folyamata műveleteinek gyakorlása	Segítséggel szalmadíszeket tud készíteni.	Önállóan tud szalmadíszeket készíteni.
2.1.2.4.3.	gipszöntés (negatív forma, pozitív forma)	a gipszöntés munkafolyamatának megismerése; ajándéktárgyak készítése gipszöntéssel	Ismeri a gipszöntés folyamatát.	Önállóan alkalmazza a gipszöntésről tanultakat.
2.1.2.4.4.	hímestojás-festés; gica (íróka) készítése	gica (íróka) készítése; a tojásfestés munkamenetének megismerése, a műveletek végrehajtása	Segítséggel el tudja készíteni az írókát. Ismeri a tojásfestés műveleteit.	Önállóan tud írókát készíteni. Biztos vonalvezetéssel tud tojást festeni.
2.1.3.	Építés, modellezés	Egyszerű modell, makett készítése		
2.1.3.1.	közlekedési modellek	közlekedési modellek készítése		
2.1.3.1.1.	kocsimodell-készítés	a tanult ismeretek felhasználásával modell tervezése; a munkafolyamat és az eszközszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a terv és a kész munka összevetése, elemzése	Segítséggel el tudja készíteni a modellt.	Egyedi modellt képes tervezni és elkészíteni.
2.1.3.1.2.	tutajkészítés	a tanult ismeretek felhasználásával modell tervezése; a munkafolyamat és az eszközszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a terv és a kész munka összevetése, elemzése	Segítséggel el tudja készíteni a modellt.	Egyedi modellt képes tervezni és elkészíteni.
2.1.3.1.3.	vitorlázórepülő-készítés	a tanult ismeretek felhasználásával modell tervezése; a munkafolyamat és az eszközszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a terv és a kész munka összevetése, elemzése	Segítséggel el tudja készíteni a modellt.	Egyedi modellt képes tervezni és elkészíteni.
2.1.3.2.	építmények makettjei	építmények makettjeinek elkészítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.3.2.1.	a magyar népi építészet jellemzői; vályogház-makett építése	a népi építészet jellemzőinek megismerése ábrák, fényképek és az alaprajz értelmezésével; vályogház makettjének elkészítése agyagból	Ismeri a népi építészet főbb jellemzőit. Segítséggel el tudja készíteni a makettet.	Felismeri és reprodukálni tudja a népi építészet főbb jellemzőit. Önállóan el tudja készíteni a vályogház makettjét.
2.1.3.2.2.	a mai építészet jellemzői (lakóház belső terei, funkciójuk); lakóház modellezése	ábrák fényképek és az alaprajz értelmezésével az építészet jellemzőinek megismerése; lakóház modellezése építőelemekből	Ismeri a mai építészet főbb jellemzőit. Modellezni tud lakóházat, lakást.	Összehasonlítást tud tenni a népi és a mai építészet jellemzői között. Saját lakóházat tud tervezni, modellezni.
2.1.3.2.3.	városrész, falu modelljének tervezése, építése; a környezet szerepe a tervezésben a városi, falusi élet összehasonlítása, a nagyvárosi élet előnyeinek és hátrányainak megbeszélése	épített környezet korszerű építmények épületek, utak, alagutak, hidak felüljárók, tornyok, toronyházak a városrész és falu tervezés főbb szempontjainak megismerése ábraelemzéssel; környezet kialakítása a tervezés során; városrész, falu modellezése építőelemekből	Ismeri a tervezés főbb szempontjait, figyelembe véve a környezeti viszonyokat. Segítséggel modellezni tud városrészeket.	a városrészek modelljeinek tervezésénél figyelembe veszi az esztétikai és környezeti követelményeket.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása –, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat*. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV. 2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2.* pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Mozgássérült otthona	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy ujjait behajlítani egyik kezén sem tudó egyedül élő ember egy átlagos, technikai eszközökkel felszerelt lakásban kap elhelyezést. Meg kell találni, milyen problémákkal szembesülhet a lakásban élő, javaslatokat kell megfogalmazni a problémák megoldására.		
2.2.	Madáretető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A kis madaraknak kiszórt magot a nagy madarak is megehetik, valamint hangyák is elhordhatják. Feladat: olyan madáretető készítése, mely megakadályozza a nagy madarakat és a hangyákat is abban, hogy elhordják a magvakat; ugyanakkor a kis madarak ehessenek belőlük		
2.3.	Játék az autóban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy 8 éves gyermeket édesanyja naponta sokat viszi autóval iskolába, s eközben a gyermek unatkozik. Készíts neki olyan játékot – használati utasítással együtt –, mellyel elszórakozhat a kocsiban		
2.4.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	Vasútállomás-modell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi vasútállomás/autóbuszpályaudvar meglátogatása után javaslattétel arról, milyen átalakításokkal lehetne azon javítani. Méretarányos papírmodell készítése, melyet a tanulók az állomásfőnöknek valóban bemutatnak elbírálásra		
2.6.	Játék vak gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Vak gyermekek sok játékkal nem tudnak játszani. Általuk is játszható játékokat kell készíteni		
2.7.	Híd Törpeországban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Törpeországban van egy folyó, mely 50 cm széles. A törpék 5 cm magasak és súlyuk 200 g. Olyan hidat kellene készíteni adott anyagokból nekik, melyek a lehető legtöbb törpét egyszerre elbírják.		
2.8.	Tavacska az iskolaudvaron	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az iskolaudvart esztétikailag "feldobná" egy tavacska, melyekbe halakat telepíthetnénk. Hogyan oldjuk meg, hogy a víz ne szivárogjon el a kiásott gödörből? Hogyan oldjuk meg, hogy nagy esők esetén ne folyjon túl a víz? Mivel lehetne még esztétikusabbá tenni a tavacskát?		
2.9.	Hörcsögetető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hörcsögnek egyszerre nem szabad túl sok táplálékot adni, mert attól beteg lesz. Ha viszont nem vagyunk napokig otthon, nincs ki adagoljon. Hogyan lehetne azt megoldani, hogy a hörcsög minden nap csak az aznapi adagját kapja meg, se többet, se kevesebbet? Tervezz és készíts ilyen megoldást!		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

4. évfolyam

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Önállóan tud tervezni és készíteni játékokat és bábokat. Tárgyait szituatív módon képes alkalmazni, az alkalmazást meg tudja szervezni.
b) Tárgyait önállóan tudja tervezni és elkészíteni.
c) Egyenletesen, mintaszerűen tud szőni szövőkereten.
d) Egyenletesen, mintaszerűen tud fonni a tanult anyagokkal, technikákkal.
e) Szabályos mintát, egyenletes szemeket tud hímezni.
f) A szabást és a varrást egyenletesen, mintaszerűen tudja elkészíteni.
g) Önállóan, mintaszerűen tud mézesbábot készíteni.
h) Részt vesz a tárgykészítés folyamatában.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Többféle témára tud érdekes, egyedi körplasztikát és domborművet készíteni gyurmából, agyagból.
b) Négy-öt nyomóforma felhasználásával érdekes papírnyomatot tud készíteni.
c) Változatos vizuális elemekből felépülő, négy-öt kockákból álló képregényt tud rajzolni. A képregény sztoriját előzetesen leírja, szereplőiről, helyszíneiről vázlatos rajzot tud készíteni.
d) Érti a karikatúra lényegét. Le tud rajzolni négy-öt humoros figurát egyszerű körvonalakkal, színes foltokkal, mintázattal.
e) Érdekes, kifejező maszkot tud rajzolni, festeni.
f) Figyelemre méltó és kifejező objectet tud készíteni különfél tárgyakból, tárgydarabokból a környezet védelmére felhívó jelleggel.
g) Többféle vizuális elemet és elemrelációt tartalmazó érdekes, kifejező grafikát, nyomatot, kollázst, festményt, körplasztikát, domborművet tud készíteni.
h) Önállóan el tud készíteni egy egyszerű körkörös szimmetrikus és aszimmetrikus kompozíciót.
i) Önállóan tud rafia fonatot készíteni és díszíteni.
j) Önállóan össze tud állítani hagymás növényeket kosárban.
k) Önállóan tud gömb formájú virágot készíteni.
l) Szögletes kosárba száraz kompozíciót tud készíteni.
m) A lepréselt virágokból önállóan tud összeállítást készíteni. A ragasztása precíz és tiszta.
n) Egyéni dekoratív megoldással önállóan tud marionettbábot készíteni dobozból.
o) Önállóan el tudja készíteni egy ismert mese díszletét.
p) Önállóan el tudja készíteni egy tanult vers díszletét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Önállóan el tudja készíteni a munkafolyamat tervét. Esztétikus tárgyat tud készíteni.
b) Önállóan el tudja végezni a teljes munkafolyamatot (a tervezéstől a tárgyig). Tud rongyból papírt készíteni.
c) Önállóan tud szalmadíszeket készíteni. Önállóan tud írókát készíteni. Biztos vonalvezetéssel tud tojást festeni.
d) Egyedi kocsimodellt képes tervezni és elkészíteni.
e) Egyedi tutajmodell képes tervezni és elkészíteni.
f) Egyedi vitorlázórepülő-modellt képes tervezni és elkészíteni.
g) Felismeri és reprodukálni tudja a népi építészet főbb jellemzőit. Önállóan el tudja készíteni a vályogház makettjét.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet alább teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az év végi követelmények megfogalmazásakor.

A 4. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: .....6 pont
Megvalósítás: .....2 pont
Feltárás: .....13 pont
Célzott információgyűjtés: .....4 pont
Együttműködés:.....3 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása:.....11 pont nem egyéni projektekre, 7 pont egyéni projektekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Tárgyformálás és környezetkultúra IV. jelzetű projektszerű mikromoduljában végzett tanulói tevékenységek speciális elvei, közös taxonómiája, követelményrendszerét alátámasztó tevékenység-minőségi szintlistája és követelményrendszerének alapja

I. Elméleti alapok, speciális elvek

Ebben a mikromodulban a tanulók valóságos vagy valószerű kontextusba ágyazott, az anyagi környezet formálását valamely szükségletből vagy problémahelyzetből kiindulva megcélzó, kreatív technikai jellegű projekttevékenységet folytatnak. Ez a legősibb és talán legkomplexebb emberi tevékenységforma; s a mikromodul ennek a tevékenység-komplexumnak az iskolai reprezentálását biztosítja, kiteljesítve és gazdagítva ezzel az integratív elemmel a tanuló iskolai tapasztalatszerzésének spektrumát.

A technikai fejlődés mind a világtörténelem, mind az emberi életút, mind az egyes projektek léptékében evolúciós jellegű. Ennek két ága az emberiség (vagy az egyén) célzott anyagi környezetfejlesztése és az emberiség (vagy az egyén) önfejlesztése, biztosítva ezzel az emberiség és anyagi környezetének kölcsönhatását, egymáshoz való asszimilálódását. Így tehát a jelen mikromodul is felfogható a technikai evolúciós folyamat emberiség-fejlesztő ágának részeként. Az iskola kontextusában természetesen ezen az önfejlesztő ágon van a hangsúly, nem pedig a környezetfejlesztő ágon; ellentétben azzal, ahogy az az iskolán kívüli technikai alkotó projektek világában rendszerint lenni szokott. A környezetfejlesztés csak eszköz az önfejlesztéshez, és ez jó, ha a pedagógusban és a diákban is tudatosul és a pedagógus tevékenységeiben megnyilvánul.

A professzionális alkotó technikai projektmunka-folyamat mint tevékenység-komplexum egyszerre több, egymásra kölcsönösen támogató hatással levő tevékenységformát jelent. (Pl. a gyakorlott tervező-alkotó szakember állandóan, munkájának minden fázisában értékeli saját tevékenységét.) A kezdő tanuló egyrészt nem rendelkezik az gyakorlott alkotó ember teljes tevékenységforma-repertoárjával és a tevékenységformák megfelelő fejlettségével; másrészt nem rendelkezik a tevékenységformák hatékony kölcsönös egymásra hatását lehetővé tévő kognitív képességek megfelelő szintjével sem. Ennek megfelelően a tevékenység-repertoár bővítése és az egyes tevékenységformákban való működés hatékonyságának emelése az iskolai technikai projektmunka egyik fejlesztési feladatcsoportja; a második fejlesztési feladatcsoport pedig a tevékenységformák összekötésének, összehangolásának, majd integrálásának elősegítése.

Az első fejlesztési feladatcsoport részletes megadásához a tevékenységformák taxonómiája szükséges. Ez a taxonómia egyben alapul szolgál a mikromodul évenkénti követelményrendszerének megadásához, mivel a specifikált tevékenységformák mindegyikének szemszögéből a tanulók tevékenységeiben megfigyelhető és azok kimenetében tetten érhető minőségi szinteket körül lehet írni. A második fejlesztési feladatcsoporthoz tartozó összehangoltság minőségi szintjei szintén egységesen körülírhatók. Ennek megfelelően a (IV. jelzetű) mikromodulnak az évenkénti követelményei (a többi mikromodultól eltérően) ugyanarra az egy, összes évfolyamra összeállított minőségi szint-listára való hivatkozással lesznek megadva úgy, hogy az egyes évfolyamok év végi követelményeiben az egyes tevékenységformák, valamint azok összehangoltságának minőségi szintjeiből adott (többnyire évenként növekvő) szint elérése lesz előírva. Ezt az teszi lehetővé, hogy ennek a speciális mikromodulnak a fejlesztési céljai a tantárgy összes évfolyamára egységesek, csupán az elérendő szintek mások. Ezzel a megoldással a projekteken és évfolyamokon átívelő progresszív szemlélet válik természetessé és egységes fejlődéskép válik realitássá a pedagógus és a diák számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II. A technikai projektmunka tevékenység-komplexumának taxonómiája

A technikai projektmunka tevékenység-komplexumának két központi jellegű, fő formája a tervezés (T) és a megvalósítás (M). A tervezés folyamata mint olyan lényegileg a problématér és a megoldástér ütköztetése, interakciója. A problématér és a megoldástér ütköztetéséhez mindkettőt (többnyire előzetesen, de a tervezés folyamán is) fel kell tárni. Ezt a tervezés folyamatát kiszolgáló tevékenységi mellékformát feltárásnak (F) nevezzük. A tervezés folyamatát azonban nemcsak a problématér és a megoldástér kezdeti feltárása informálja, hanem más releváns információk célzott gyűjtése is, mely újabb tevékenységi mellékformát alkot (I). Kollaboratív vagy kooperációra lehetőséget nyújtó csoporthelyzetben végrehajtott egyéni projektmunka esetén ehhez hozzáadódik még egy, mindkét fő tevékenységformát (tervezést és megvalósítást is) támogató tevékenységi mellékforma, a személyközi együttműködés mellékformája (E). Ezeknek a fő- és mellékformáknak a részletesebb tárgyalása és taxonomizálása következik most.

1. A tervezés (T)

Mint említettük, a tervezés mint tevékenységforma lényege a problématér és a megoldástér ütköztetése. Ez azért szükséges, mert a technikai projektmunkában sem a leendő megoldásra, sem a megoldandó problémára való izolált koncentrálás nem vezet a kívánt eredményre; a problématér és a megoldástér kölcsönös egymásra hatásából, interakciójából eredő, evolválódó, a kettő között hidat verő tervezési folyamat a leggyümölcsözőbb.

1.1. A tervezés tárgya szerinti dimenziói

A tervezési folyamat tárgya szerint három, ideális esetben összefüggő és egymásra ható dimenzióban folyik:

1.1.1. A végtermék tervezése (T-V)

Ez a tevékenységdimenzió az emberi kreatív működések közül talán a legkevésbé öncélú; lehetőséget ad arra, hogy az egyén "önmagát adja", ugyanakkor a tervező folyamat kiindulópontja szinte mindig alapvetően az egyénen kívülről ered, és elérendő végpontja, a végtermék terve (térbeli terv) ugyancsak alapvetően az egyénen kívüli dolgok által meghatározott kritériumokat kell teljesítsen. A kreativitás azért van lehetővé téve, mert a kritériumok listája véges és mert azok teljesítése többféle úton-módon lehetséges. A végtermék tervezésének kognitív folyamata rendkívül bonyolult, mert gyakran váltakozva kell a probléma- és megoldástér egészével és bizonyos részleteivel foglalkozni.

1.1.2. A végtermék előállítási folyamatának tervezése (T-E)

Ez a tevékenységdimenzió ugyancsak lehetőséget ad a kreativitásra. A végtermék megvalósításának terve egy, a tárgyalkotót érintő időbeli terv, mely legtöbbször a már megtervezett végtermék megvalósítását tűzi ki célul. Nem szabad azonban azt képzelni, hogy ez a tevékenységforma feltétlenül a végtermék tervezése után következik (és az iskolában sem szabad ilyen sorrendiséget a tanulókra erőltetni); ugyanis a végtermék tervezése során a hatékonyan tervező ember már (célszerűen) az előállítás technológiai nehézségeit is figyelembe veszi, vagy legalább vázlatosan elképzeli; hiszen nincs értelme eleve megvalósíthatatlan terven dolgozni. Hasonlóképpen az előállítási folyamat tervezése közben fölmerülhet olyan tényező, mely a végtermék tervének módosítását teszi célszerűvé. Tehát a térbeli és az időbeli tervezés kölcsönösen egymásra hatnak.

1.1.3. A végtermék használati, karbantartási és amortizációs folyamatának tervezése (T-H)

Az időbeli tervezés nem teljes, ha megáll a végtermék előállítási folyamatának végén, ugyanis kell gondolni arra is, mi történik a termékkel annak elkészülése után:

- Hogyan, milyen módon lesz használva?
- Miként és milyen gyorsan fog amortizálódni? Hogyan lehet majd karbantartani?
- Elhasználódás után milyen újrahasznosítási és hulladékfeldolgozási eljárásoknak lehet a terméket alávetni?

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Mondani sem kell, hogy ennek az elkészülés utáni folyamatnak a megtervezése legtöbbször talán még szorosabb kapcsolatban van a végtermék tervezésével, mint az előállítás tervezése. Mindez azért van így, mert a termék tervezői és kivitelezői rendszerint egymással interaktív kapcsolatban levő személyek (sőt az iskola manufakturális kontextusában ugyanazokról a személyekről van szó); míg a termék elkészülte után az alkotók legtöbbször közvetlen kontrollt nem gyakorolhatnak a (termék működési elvéről, korlátairól, tulajdonságairól gyakran alig valamit tudó) felhasználók tevékenysége fölött, sőt interakcióba is csak ritkán léphetnek velük. Ezért a végterméket, illetve annak elemeit kell úgy megtervezni, hogy az felhasználóbarát és "felhasználó-biztos" legyen (pl. használati és karbantartási utasítás, beépített balesetvédelmi részrendszerek, kevésbé környezetszennyező alkotóelemek). Ezt a tervezési tevékenységdimenziót nagyban informálja a peremfeltételekben rejlő kötöttségek feltárása, melyről később lesz részletesebben szó.

1.2. A tervezés tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A tervezés mint tevékenységforma jellege szerint két, ideális esetben kölcsönösen egymásra ható, egymást támogató, párhuzamosan végzett, modellező jellegű tevékenységi dimenzióban folyik:

1.2.1. A kognitív modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-K)

A tervező ember kognitív modellekkel gondolkodik. Nem rutinszerű tervezés, nem szokásos problémahelyzet esetén nem elegendő csupán a már meglévő kognitív modellekre hagyatkozni. Azokat fejleszteni, azok segítségével újabbakat alkotni is kell. (A kognitív modellfejlesztés lényegében az emberiség korábban említett önformálása, környezetéhez való asszimilálódása az egyén szintjén.) A kognitív modellfejlesztés azonban a legtöbb esetben nem válhat hatékonnyá anyagi modellezés, anyagi modellek (pl. rajzok) használata, fejlesztése nélkül; mert az embernek a környezethez való asszimilációjához alkalmasabb az anyagi környezetváltoztatás és az arra való reflexió visszacsatolásos jellegű kognitív modellfejlesztése, mint a tisztán belső kognitív erőforrásokra való hagyatkozás.

1.2.2. Az anyagi modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-A)

Az anyagi modellalkotás (pl. rajzolás) célja a kognitív modellfejlesztés támogatása, eszköze pedig az anyagi környezetformálás. Lényegében ez a tervezőnek saját magával és esetleg másokkal való kommunikációja módjaként is felfogható; ugyanakkor egyben normakontroll is, hiszen a tervező az anyagi modellből nyert visszacsatolással nemcsak az előállításához felhasznált kognitív modellekről, hanem magáról az anyagi környezetről, annak tulajdonságairól (pl. az anyagi tér tulajdonságairól) is információt kap.

2. A megvalósítás (M)

A megvalósítás (M) lényege a kívánt és a tervezés során elgondolt környezetállapot, végtermék (T-V) előállítása az elgondolt módon (T-E). A tervezés és a megvalósítás mint fő tevékenységformák ennek ellenére nem feltétlenül egymás után következők, sőt időben sem mindig elkülöníthetők. A megvalósítás ugyanis ideális esetben sem az iskolai, sem a valós életben nem mechanikus, hanem kognitív értelemben gazdag, reflektáló folyamat, mely a tapasztalatok alapján gyakran szükségessé teszi a végtermék újratervezését (T-V) és az előállítási folyamat újragondolását (T-E) is. Ráadásul (az iskolában alapvető fontossággal) a megvalósítás során még akkor is tanul az alkotó ember, ha nem lép át a tervező tevékenységformába. Jellege szerint tehát ez a fő tevékenységforma két, egymástól elválaszthatatlan dimenzióban folyik:

2.1. Tapasztalati tanulás, kognitív modellfejlesztés (M-K)

A tevékenység során fellépő tapasztalás tudatos reflexió útján vagy implicit módon (pl. az anyagokról, mozdulatokról, stb.) tanuláshoz vezet. Ez a (szélesebb értelemben vett) transzferábilis "ügyességhez", azaz az anyagi környezethez való aktív viszonyulás, az anyagi környezettel való interakció fejlett, hatékony mivoltát eredményezi. A tevékenység során végbemenő tanulás (modellfejlesztés) mint tevékenységdimenzió párhuzamba állítható a tervezés során végbemenő kognitív modellezéssel mint tevékenységdimenzióval.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2. Tárgyalkotás, tárgyfejlesztés (M-A)

Itt arról a tevékenységdimenzióról van szó, mely az aktuális konkrét, a szükségleteket, kívánalmakat legalább részben kielégítő termék megvalósítását célozza. Ennek minősége annak igényességében érhető tetten. A tárgyalkotás mint megvalósítási tevékenységdimenzió párhuzamba állítható a tervezés során végbemenő anyagi modellalkotással mint tevékenységdimenzióval, bár a cél itt (azzal ellentétben) nem a kognitív működés támogatása, hanem a motorikus működéssel létrehozott anyagi környezetváltoztatás maga. Szó sincs azonban valamiféle "agyatlan" végrehajtásról, hiszen az előbb említett kognitív tevékenységdimenzió rendkívül szorosan összefonódik ezen tárgyalkotó tevékenységdimenzióval.

3. A feltárás (F)

Ez olyan tevékenységi mellékforma, melynek célja a tervezési tevékenység támogatása a problématér és a megoldástér (többnyire kezdeti, előkészítő jellegű) feltárásával.

3.1. A feltárás tárgya szerinti dimenziói

A probléma- és megoldástér kezdeti feltárása tárgyát tekintve három, nem teljesen független dimenzióban folyik:

3.1.1. A problémahelyzet feltárása (F-P)

A problémahelyzet-feltárás a problémahelyzetben implicit szükségletek és kívánalmak azonosítása, azok explicit kimondása céljából folyó tevékenység. Nevével ellentétben nem csupán a problématér, hanem a megoldástér feltárásának a tevékenységi dimenziója is, hiszen bármely szükséglet és kívánalom értelmesen csak a megoldásra való utalással fejezhető ki explicit módon. Tehát ez a tevékenységdimenzió a problémateret és a megoldásteret egyszerre körvonalazza.

3.1.2. A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

A problémahelyzetek csak a legritkább esetben annyira egyediek, hogy egy, az adott helyzettel legalább bizonyos szempontból analóg problémára már ne léteznének tárgyi megoldás. Ezek feltárása (pl. felismerésük és alkalmasságuk elemzése) a problémamegoldó-tárgyalkotó folyamat hatékonyságát jelentősen növeli, hiszen kiindulópontul szolgálhat a terméktervezéshez, ráadásul nagyban elősegítheti annak a szempontrendszernek a felépítését is, amely alapján az elkészítendő tárgy kritériumai meghatározhatók. A feltárás tárgyai nemcsak maguk a létező tárgyi megoldások lehetnek, hanem kontextusaik is, pl. azok az eredeti problémák (szükségletek), amelyek megoldására (kielégítésére) azok készültek. A kezdeti megoldás- és kontextus-feltáráson kívül ide tartozik még:

- a saját (vagy kollaboratív) tervező-megvalósító munka során létrejött megoldás utólagos feltárása (mely újabb problémamegoldó folyamat kiindulópontjául szolgálhat);
- a saját (vagy kollaboratív) tervező-megvalósító munka során létrejövő köztes (esetleg egymás alternatíváiul szolgáló) megoldások vagy megoldástervek feltárása (mely segíthet irányt adni a problémamegoldó-alkotó folyamat hátralévő részének).

3.1.3. A kötöttségek, korlátok feltárása (F-K)

A hatékony problémamegoldáshoz az alkotó embernek tudatában kell lennie azzal a mozgástérrel, amelyben a tervezési és megvalósítási folyamatot végeznie kell; valamint azokkal a peremfeltételekkel is, amelyekben a kész terméknek funkcióit betöltenie kell. Ide tartozik a tervezési és megvalósítási folyamat rendelkezésre álló időbeli, anyagi és humán erőforrásának korlátait, valamint a felhasználás anyagi és humán körülményeinek kötöttségeit (pl. a leendő felhasználó tulajdonságait vagy a megalkotandó tárgy méretbeli, tömegbeli korlátait) feltáró munka. A kötöttségek és korlátok feltárása (a másik két feltárási dimenzióval ellentétben) közvetlenül csak a megoldástérre vonatkozik, de közvetve ez is bővíti a problémateret (hiszen a felismert kötöttségek újabb részproblémákat vethetnek fel).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2. A feltárás tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A feltárás tevékenységi jellege szerint az alábbi dimenziókban folyhat:

3.2.1. Felismerés (F-F)

A felismerés a probléma- és megoldástér feltárásának fent említett három kategóriába sorolható tárgyait specifikálja. Így e tevékenységdimenzióba tartozik:

- a problémahelyzetnek magának a felismerése;
- a problémahelyzethez hasonló vagy azzal analóg problémahelyzetre adott létező megoldások felkutatása és kontextusaik felismerése;
- a tervező- és alkotófolyamat kötöttséget jelentő tényezőinek, valamint a végtermék peremfeltételeinek felismerése, azonosítása.

A felismerés kezdeti orientációt nyújt a behatóbb feltáráshoz.

3.2.2. Elemzés-vizsgálat (F-E)

A behatóbb feltárás céljából történő elemzés lehet értékítélettől mentes, és a probléma- és megoldástér mindhárom tárgykategóriájára vonatkozhat. Például (a feltárás előbb említett három tárgyköre szerint) lehet valamely szempontból elemezni:

- a felismert problémakomplexumot (a szükségletek, kívánalmak rendszerét);
- a felismert létező megoldásokat aszerint, hogy azok mely szükségleti kritériumoknak felelnek meg és melyeknek nem az adott problémahelyzet és a létező megoldás eredeti kontextusában;
- azt a kötöttség-rendszert, amelyek korlátozzák az alkotó ember mozgásterét, és azokat az egymással összefüggő peremfeltételeket, amelyeknek a végterméknek meg kell felelni.

Vizsgálatra akkor kerül sor, ha az elemzendő objektumba történő aktív, tervszerű beavatkozásra is szükség van a megfelelő információ kinyeréséhez (pl. interjú a potenciális felhasználókkal, létező megoldások törésvizsgálata). Fontos megjegyezni, hogy bár az elemzés maga lehet értékítélet-mentes, az elemzés szempontjainak megválasztása értékfüggő.

3.2.3. Értékelés (F-É)

Valamely (lehetőség szerint tudatos) értékrend szerint értékelni egy vagy több értékskálán való elhelyezéssel lehet. Így például (a feltárás előbb említett három tárgyköre szerint) meg lehet ítélni:

- a problémakomplexum részproblémáinak, valamint az azokból felmerülő szükségleteknek, kívánalmaknak abszolút vagy relatív fontosságát;
- a létező megoldások valamely (lehetőség szerint tudatosított) szempont szerinti "jobb" vagy "rosszabb" mivoltát;
- az egyes, néha ellentmondó kötöttségek lényegességét.

Fontos itt megemlíteni, hogy semmilyen tervező-alkotó tevékenység nem mentes az értékítélettől, az értékítéleten alapuló döntéshozástól. (Ennélfogva a tervező-alkotó projektfolyamatnak az értékelésekor a pedagógusnak törekednie kell arra, hogy ne az azok mögötti, azokban megtestesült értékrendet magát, hanem a tanulók saját értékrendjéhez viszonyított projekt minőségét értékelje.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. A célzott információgyűjtés (I)

Mint említettük, a tervezési tevékenységformát segítő célzott információgyűjtés és -feldolgozás tárgyai nemcsak a problématér és a megoldástér aspektusai lehetnek (azok feltárása céljából), hanem más olyan dolgok is, melyek a kognitív modellalkotást segíthetik. Ennek a tevékenységformának tehát az a nehézségi többlete a feltárással szemben, hogy sokkal kevésbé nyilvánvaló, mely információforrások és az azokból származó mely információk volnának relevánsak és potenciálisan használhatók a kognitív modellalkotásban. A kreatív problémamegoldásban igazából ez csupán valószínűsíthető, hiszen irrelevánsnak tűnő információ is indukálhat kreatív ötletet. Ez a kivétel viszont nem tartozik a célzott információgyűjtés tevékenységformájának körébe.

A célzott információgyűjtés tevékenységformája két alapvető, élesen nem elkülöníthető dimenziócsoportban folyik: a gyűjtés jellegének és tartalmának (tárgyának) dimenziócsoportjában.

4.1. A célzott információgyűjtés jellege szerinti dimenziói

A célzott információgyűjtés jelleg szerint három tevékenységdimenzióra osztható, melyek sokszor (de nem feltétlenül) egymást követő fázisok, s egy alkotó projektmunka során nem egyszeri egymásutániságban zajlanak le, hanem szükség szerint váltakozhatnak, ismétlődhetnek.

4.1.1. Tudáshiány-azonosítás (I-A)

Ez egy nehéz, metakognitív működést igénylő tevékenységdimenzió, melynek lényege annak felismerése és megfogalmazása, hogy az adott projektben a hatékony kognitív (és áttételesen anyagi) modellalkotáshoz, -fejlesztéshez és -használathoz a saját meglévő tudáson felül milyen más tudás volna szükséges.

4.1.2. Információforrás-szelekció (I-SZ)

A forrásszelekció során a tervező ember felméri, hogy honnan tudna a kognitív modellalkotását, -fejlesztését és -használatát segítő releváns információhoz jutni (pl. könyvekből, Internetről, más emberektől, stb.). Ez a tevékenységdimenzió nem feltétlenül igényel előzetes tudáshiány-azonosítást ahhoz, hogy hasznos, előrevivő legyen, de a tudáshiány-azonosítás orientálhatja, s így jelentősen segítheti azt.

4.1.3. Információ begyűjtése és -szűrése (I-B)

Ennek a tevékenységdimenziónak a végzése során a tervező ember az addig szerzett tudásához illeszthető, megítélése szerint a projekt sikerét nagy valószínűséggel előrevivő használható információkat gyűjti be és egyúttal szűri meg, elősegítve ezáltal a tervezés részeként felfogható kognitív modellalkotást, -fejlesztést és -használatot.

4.2. A célzott információgyűjtés tárgya szerinti dimenziói

Tárgya szerint az célzott információgyűjtés az alábbi fontos dimenziókra osztható:

4.2.1. Információgyűjtés az anyagi és társadalmi környezetről (I-K)

A technikai rendszerek és az azokat létrehozó anyagi környezetformálás az anyagokról és a társadalmi kontextusról szerzett ismeretek révén jobban érthetők meg. Így a problématérbe és a megoldástérbe (legalább a projekt kezdetén) jogosan nem sorolható, ám mégis valamilyen szempontból azoknak hátteret nyújtó ismeretek segíthetnek a problématér és a megoldástér belső és külső, valamint egymással való összefüggéseinek megértésében, ezáltal a projekt véghezvitelében.

4.2.2. Információgyűjtés az anyagformálás módszereiről (technológiákról) (I-T)

Egy adott technológiai eljárás a projekt kezdetén rendszerint nem tartozik a megoldástérbe, azt az előállítási folyamat tervezése (T-E) során kell megalkotni. Azonban ezt a technológiai tervezést az alkotó embernek (szerencsére) nemcsak az addigi tapasztalataira alapozottan kell véghezvinni, hanem már létező, kidolgozott, kipróbált technológiai folyamatokból mint mintákból is ki lehet indulni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.3. Információgyűjtés a tervezés során használt modellalkotásról és a modellhasználatról (I-M)

A tervezés során használható kognitív és anyagi modellalkotási és -használati módszerekről és azok tulajdonságairól szerzett információk szintén fontos segítséget jelentenek a modellezés alkalmas formájának megválasztásában és kialakításában. Ezen belül fontos lehet a modellezés korlátairól is tudomást szerezni. Mivel mind a kognitív, mind az anyagi modellezés absztrakcióra épül, a kognitív és anyagi modellalkotásnak, azaz az absztrakciós leképezésnek a konkrét korlátai a tervezőt félrevezethetik, ha ezeknek a leképezésből adódó korlátoknak a tervező nincsen tudatában (pl. egy hídmodell stabilitása nem feltétlenül jelenti a híd stabilitását).

5. Az együttműködés (E)

A projekt során való együttműködés hatékonysága lényegesen befolyásolhatja az egyén sokoldalú fejlődését éppúgy, mint a konkrét projekt sikerét, hiszen elég a kognitív eszközök szociális eredetére vonatkozó elméletekre gondolni. A tevékenységforma két dimenziócsoportban folyik: az együttműködés az egyén szempontjából vett fő irányának és formájának tevékenységdimenzióiban.

5.1. Az együttműködés iránya szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés irányát tekintve két, egymástól élesen el nem választható dimenzióra bontható:

5.1.1. Mások segítése (E-M)

Az alkotó ember mások technikai projekttevékenységének mind a négy eddig felsorolt formájában (tervezés, megvalósítás, feltárás, célzott információgyűjtés) segíteni tud. Az effajta segítség nemcsak a másiknak, hanem saját magának is (kognitív modelljei fejlődése révén) hasznos. A "Hogyan és miben tudnék másnak/neked segíteni?" kérdés sokszori, szokásszerű megfogalmazása és megválaszolása az ilyesfajta tevékenységdimenzió gyakori megvalósulásában egy fontos eszköz lehet.

5.1.2. Mások segítségének saját tevékenységbe illesztése (E-S)

Más segítségének saját projekttevékenységbe illesztése természetesen szintén mind a négy felsorolt tevékenységformában lehetséges. Ide tartozik, ha az alkotó ember kommunikálni tudja efféle kérését, igényét, miután a "Miben és hogyan tudhatna nekem másvalaki/te segíteni?" kérdésre adandó választ végiggondolja.

5.2. Az együttműködés formája szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés formáját tekintve két, gyakran egymást kiegészítő dimenzióra bontható:

5.2.1. Direkt (anyagformáló célú) együttműködés (E-D)

A direkt (anyagformáló) együttműködés során a projekt előrevitelének módja nem az információközlés, hanem a segítő személynek az anyagformálás technológiai folyamatában való konkrét részvétele. Ez a közös, összehangolt (modellezési vagy tárgyalkotási célú) anyagformálás dimenziója.

5.2.2. Indirekt (kommunikatív) együttműködés (E-I)

Az indirekt (kommunikatív) együttműködés során anyagi modellek formájában információ közlése és fogadása megy végbe, mely így indirekt módon a projekt sikerének esélyét növeli. Ilyen például amikor az egyik fél egy másiknak tervezési szempontot vagy műveletvégzési ötletet ad.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. A projekttevékenység minőségi szintjeinek listája

A tevékenységformák fenti taxonómiája után az annak megfelelő minőségi szintek listája következik, amely az első fejlesztési feladatcsoportot (a tevékenység-repertoár bővítése és az egyes tevékenységformák hatékonyságának növelése) és a második fejlesztési feladatcsoportot (a tevékenységformák összehangoltságának emelése) illető évenkénti követelményrendszer alapját képezi.

1. A tervezés (T)

1.1. A tervezés tárgya szerinti dimenziói

1.1.1. A végtermék tervezése (T-V)

1. szint A kezdeti feltárásból származó információk egyetlen elemének figyelembevételéről tanúskodó végtermék tervet tud alkotni.

2. szint A kezdeti feltárásból származó információk egy részének a figyelembevételéről tanúskodó, legalább részben reális végtermék tervet tud alkotni.

3. szint A kezdeti feltárásból származó információk többségének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát legalább részben megoldó, reális végtermék tervet tud alkotni.

4. szint A kezdeti feltárásból származó információk többségének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát lényegében megoldó, reális végtermék tervet tud alkotni.

5. szint A kezdeti feltárásból származó információk mindegyikének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát teljesen megoldó, reális végtermék tervet tud alkotni.

6. szint A kezdeti feltárásból származó információk mindegyikének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát teljesen megoldó, reális és újszerű végtermék tervet tud alkotni.

1.1.2. A végtermék előállítási folyamatának tervezése (T-E)

1. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat egy adekvát lépését ki tudja találni.

2. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat több lépését reális módon meg tudja tervezni.

3. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat lépéseinek többségét reális módon meg tudja tervezni és a lépések megfelelő sorrendjét is végig tudja gondolni.

4. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát és majdnem teljes előállítási folyamatot tud tervezni.

5. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát, teljes és reális előállítási folyamatot tud tervezni.

6. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát, teljes és reális előállítási folyamatot tud tervezni, melynek újszerű, kreatív eleme is van.

1.1.3. A végtermék használati, karbantartási és amortizációs folyamatának tervezése (T-H)

1. szint A végtermék rendeltetésszerű használatának egy egyszerűbb módját képes átgondolni.

2. szint A végtermék rendeltetésszerű használatának több módját vagy több helyzetét is képes átgondolni.

3. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és egy, az élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni.

4. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni. A végtermék várható élettartamát képes megbecsülni és hulladékként való viselkedését átgondolni.

6. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét és azok gyakoriságát is képes átgondolni. A termék várható élettartamát képes megbecsülni, és átgondolni hulladékként való viselkedését, felújításának vagy újrafeldolgozásának lehetőségeit.

1.2. A tervezés tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A kognitív modellek szorosan összefüggnek az érzékelt tér anyagi modelljeivel, hiszen ez utóbbiak éppen az előbbiek támogatása céljából jönnek létre. A kognitív modellalkotás, -fejlesztés és -használat tehát olyan mértékben összefonódik az anyagi modellalkotással, -fejlesztéssel és -használattal, hogy szétválasztásuk a minőségi szintjeik definiálása szempontjából gyakorlatilag lehetetlen. Bármely kognitív modell egyetlen megfigyelhető realizálódása egyébként is egy anyagi modell (pl. szó, rajz, makett), így a kettő különválasztása a minőségi szintek gyakorlati használhatósága szempontjából sem célszerű. Mindezek miatt a két tevékenység-dimenziót együttesen tárgyaljuk.

1.2.1.–1.2.2. A kognitív és anyagi modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-K és T-A)

1. szint Egyszerű anyagi modellt (verbális leírást, rajzot vagy más térbeli anyagi modellt) tud alkotni egy létező, megfigyelt tárgyról vagy folyamatról.

2. szint Egyszerű anyagi modellt (verbális leírást, rajzot vagy más térbeli anyagi modellt) tud alkotni egy elképzelt, a projekt szempontjából releváns tárgyról vagy folyamatról.

3. szint A tervezés szempontjából célszerűen megválasztott formában anyagi modellt tud alkotni egy elképzelt tárgyról vagy folyamatról, mely a végtermék, illetve az előállítási vagy használati folyamat tervezésének ésszerű lépése.

4. szint Már meglévő (tárgyról vagy folyamatról alkotott) anyagi modellt annak módosításával vagy módosított reprodukciójával tovább tud fejleszteni úgy, hogy az a tervezésben legalább néha valódi előrelépést jelentsen, azaz a feltárás során felvázolt vagy felismert kritériumoknak, kívánalmaknak és kötöttségeknek jobban megfeleljen.

5. szint Célszerűen megválasztott, tárgyról vagy folyamatról önállóan vagy kollaboratív módon alkotott anyagi modellekre reflektálva, azok (kívánalmak és kötöttségek szerinti) hiányosságainak felismerése által vezérelt, folyamatos, egymásra épülő (de nem feltétlenül lineáris és nem feltétlenül egyre részletesebb modelleket eredményező) modellfejlesztési lépésekkel a kezdeti ötletektől kiforrott tervhez tud eljutni.

6. szint Célszerűen megválasztott, tárgyról vagy folyamatról önállóan vagy kollaboratív módon alkotott anyagi modellekre reflektálva, azok (kívánalmak és kötöttségek szerinti) hiányosságainak felismerése által vezérelt, folyamatos, egymásra épülő (de nem feltétlenül lineáris és nem feltétlenül egyre részletesebb modelleket eredményező) modellfejlesztési lépésekkel a kezdeti ötletektől kiforrott tervhez tud eljutni. Eközben tanúbizonyságot tesz arról, hogy figyelembe veszi a modellezés mint absztrakciós leképezés korlátait a valóságra vonatkozó következtetéseiben.

2. A megvalósítás (M)

A tervezés tevékenységi jellegéhez hasonlóan a megvalósítás kognitív és anyagformáló dimenziói olyan szorosan összefüggnek, hogy tapasztalati tanulás (mely tudatos vagy tudattalan kognitív modellfejlesztés) és a tárgyalkotás-tárgyfejlesztés minőségi szintjeik definiálása szempontjából egymástól el nem választhatók. Hasonlóképpen a megvalósítást elősegítő tapasztalati tanulás (kognitív modellfejlesztés) csak a tárgyalkotás-tárgyfejlesztés fejlettségében, igényességében érhető tetten, így a használhatóság szempontjából sem célszerű a minőségi szintek különválasztása. Ezért ezt a két tevékenységdimenziót is együttesen tárgyaljuk.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1–2.2. Tapasztalati tanulás, kognitív modellfejlesztés, tárgyalkotás, tárgyfejlesztés (M-K és M-A)

1. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes látott tevékenységminta motoros követésével.

2. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes önállóan.

3. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes önállóan és igényesen.

4. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletek sorrendileg helyes, tervhű (de a tervhez mereven nem ragaszkodó), nagyrészt igényes, önálló végrehajtására képes.

5. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletek több lépésének sorrendileg helyes, tervhű (de a tervhez mereven nem ragaszkodó), részeiben és egészében is igényes, önálló végrehajtására képes.

6. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletsorozat egészének rugalmas, az egyes műveleteit a pillanatnyi tapasztalatok fényében reflektív módon kreatívan módosító, önálló, részeiben és egészében is igényes végrehajtására képes.

3. A feltárás (F)

Ahogy korábban kitűnt, a problématér és a megoldástér feltárásának tevékenységi jellege szerinti dimenzióinak leírása függ attól tárgytól (problémahelyzet, létező megoldások és kontextusaik, kötöttségek), amely irányában a feltárás folyik. Ugyanakkor a feltáró tevékenység az egyes tárgyakon belül más-más jellegű lehet, melyeket nemigen lehet egyetlen skálán szintekre osztani. Ezért a szintek leírásakor a feltárás egyes tevékenységi jelleg szerinti dimenzióin belül külön-külön szinteket állapítunk meg a feltárás tárgya szerint.

3.1. A feltárás tevékenységi jellege szerinti dimenziói

3.1.1. Felismerés (F-F)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni egy problémát.

2. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni több problémát vagy egy probléma több összetevőjét.

3. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni több problémát vagy egy probléma több összetevőjét, melyek között kevésbé szembetűnő is van.

4. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és összefüggéseiben felvázolni egy problémakomplexumot.

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint Egy, az adott problémához valamilyen adott szempontból hasonló, már megoldott problémát annak egy megoldásával együtt meg tudja keresni.

2. szint Egy, az adott problémához valamilyen, általa indokoltan választott szempontból hasonló, már megoldott problémát és annak egy (vagy esetleg több) megoldását is meg tudja keresni.

3. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal és kontextusaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz.

5. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal és kontextusaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz. Ezen megoldott analóg problémák között olyan is van, melynek kontextusa távol áll az eredeti probléma kontextusától (távoli asszociáció).

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat egy valóban meglévő kötöttségét meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat több valóban meglévő kötöttségét is önállóan meg tudja állapítani.

3. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat több valóban meglévő kötöttségét is meg tudja állapítani, melyek között materiális (anyagforrási, anyagmegmunkálási) és humán (képességeket jelentő) erőforrási korlátok, valamint időkorlátok is vannak.

4. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat összes valóban meglévő és a folyamattervezéshez (vagy annak további finomításához) lényeges kötöttségét is meg tudja állapítani (materiális és humán erőforrási korlátok, valamint időkorlátok).

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint Vázlatosan körül tudja írni azt az anyagi és humán környezetet, melyben a leendő terméknek funkcionálnia kell.

2. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges peremfeltételek közül egyet helyesen és indokolva meg tud állapítani.

3. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges peremfeltételek közül többet helyesen és indokolva meg tud állapítani.

4. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges (az alkotó problémamegoldás adott fázisában) minden reálisan látható és lényeges peremfeltételt helyesen és indokolva meg tud állapítani.

3.1.2. Elemzés-vizsgálat (F-E)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint A felismert problémahelyzetben meg tud határozni egy szükségletet vagy kívánalmat, melynek kielégítése a problémahelyzetet legalább részben megoldaná.

2. szint A felismert problémahelyzetben meg tud határozni több szükségletet vagy kívánalmat, melyek kielégítése a problémahelyzetet legalább részben megoldaná.

3. szint A felismert problémahelyzetet elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat, melyek kielégítése a problémahelyzetet lényegében megoldaná. Ehhez szükség szerint aktív vizsgálódást is képes végezni.

4. szint A felismert problémahelyzetet szükség szerint részproblémáira bontva, majd azokat elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat és azok összefüggéseit, melyek kielégítése a problémahelyzetet megoldaná. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást is képes tervezni és végezni.

5. szint A felismert problémahelyzetet szükség szerint részproblémáira bontva, majd azokat elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat és azok összefüggéseit, melyek kielégítése a problémahelyzetet lényegében megoldaná. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást is képes tervezni és végezni. Fel tudja ismerni az azonosított szükségletek és kívánalmak esetleg (részben vagy egészben) következményeiket tekintve ellentmondó mivoltát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint El tudja dönteni, hogy egy saját vagy mások által készített végtermék egy adott szükségletnek vagy kívánalomnak megfelel-e.

2. szint Egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján elemezni tud.

3. szint Egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján elemezni tud. Ehhez szükség esetén ésszerűen megválasztott aktív vizsgálódást is képes végezni.

4. szint Több adott szükségletnek egyszerre való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján összefüggéseiben és árnyaltan elemezni tud. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást vagy vizsgálódás-sorozatot is képes tervezni és végezni.

5. szint Több adott szükségletnek egyszerre való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján összefüggéseiben és árnyaltan, azok kontextusát is figyelembe véve elemezni tud. Ehhez szükség esetén ésszerűen megválasztott aktív vizsgálódást vagy vizsgálódás-sorozatot is képes tervezni és végezni.

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat egy felismert kötöttsége tudatában annak a tervező vagy alkotó folyamat további végzését befolyásoló konkrét kihatását, potenciális következményeit meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat több felismert kötöttsége tudatában azoknak a tervező vagy alkotó folyamat további végzését befolyásoló konkrét együttes kihatását, együttes következményeit meg tudja állapítani.

3. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat több felismert kötöttsége tudatában azok páronkénti összefüggéseit elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy valamelyik megfogalmazott kötöttségen lehetne-e módosítani egy más kötöttség módosításával.

4. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat összes felismert kötöttsége tudatában azok komplex összefüggésrendszerét feltárni és elemezni tudja (a kötöttségeket magukat és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy némelyik megfogalmazott kötöttségen lehetne-e módosítani más kötöttségek módosításával.

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék egy megállapított peremfeltétele tudatában annak a végterméket befolyásoló konkrét kihatását, potenciális következményeit meg tudja állapítani.

2. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azoknak a végterméket befolyásoló konkrét együttes kihatását, együttes következményeit meg tudja állapítani.

3. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azok páronkénti összefüggéseit elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy a megfogalmazott peremfeltételek valamelyikének módosítása lehetőséget adhatna-e egy másik peremfeltétel módosítására.

4. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azok komplex összefüggésrendszerét feltárni és elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy a megfogalmazott peremfeltételek egy részének együttes módosítása lehetőséget adhatna-e egy másik peremfeltétel módosítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.3. Értékelés (F-É)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint Felismert probléma megoldásának vagy felismert szükséglet kielégítésének abszolút fontosságát realisztikusan, érvekkel alátámasztva meg tudja becsülni.

2. szint Több felismert részprobléma megoldásának vagy több felismert szükséglet kielégítésének relatív és abszolút fontosságát érvekkel alátámasztva meg tudja becsülni.

3. szint Tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint és arra való utalásokkal több felismert részprobléma megoldásának és több felismert szükséglet kielégítésének abszolút és relatív fontosságát meg tudja becsülni. Ez alapján prioritási döntést tud hozni a részproblémák megoldását és a szükségletek kielégítését illetően.

4. szint A végtermék felhasználójának megismert vagy megsejtett értékrendje szerint és arra való utalásokkal több felismert részprobléma megoldásának és több felismert szükséglet kielégítésének abszolút és relatív fontosságát meg tudja becsülni. Ez alapján prioritási döntést tud hozni a részproblémák megoldását és a szükségletek kielégítését illetően.

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint Két, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából, indokolva össze tud hasonlítani.

2. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, árnyaltan, indokolva össze tud hasonlítani. Ezután a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

3. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, mindegyik végtermékhez (vagy végtermék-tervhez) pro és kontra érveket rendelve össze tud hasonlítani. Ezután a pro és kontra érveket mérlegelve saját, tudatosan vállalt értékrendje alapján a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

4. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, mindegyik végtermékhez (vagy végtermék-tervhez) pro és kontra érveket rendelve össze tud hasonlítani. Ezután a végtermék felhasználója által vélhetően vallott értékrend alapján a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához.

3. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján, valamint a kötöttségek korábban megállapított okozati összefüggésrendszere alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához és szükség esetén javaslatot tud tenni azok módosított formájának betartásához a relatív előnyök mérlegelése alapján.

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék egy peremfeltételének abszolút fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani.

2. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően.

3. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően.

4. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján, valamint a peremfeltételek korábban megállapított komplex összefüggésrendszere alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően és szükség esetén javaslatot tud tenni a betartandó peremfeltételek módosításához az így keletkező peremfeltételekhez való igazodás relatív előnyeinek mérlegelése alapján.

4. A célzott információgyűjtés (I)

4.1. A célzott információgyűjtés jellege szerinti dimenziói

4.1.1. Tudáshiány-azonosítás (I-A)

1. szint Az alkotó projekt folyamatában megakadva képes nagyjából körülírni azt a tudáselemet, melynek elsajátítására szükség van ahhoz, hogy továbbléphessen.

2. szint Az alkotó projekt folyamatában megakadva képes pontosan körülírni azt a tudáselemet, melynek elsajátítására szükség van ahhoz, hogy továbbléphessen.

3. szint Néhány esetben előre, az azonnali szükségszerűség felmerülése előtt képes helyesen felismerni és nagyjából körvonalazni olyan tudáselemeket, melyek elsajátítására a projekt sikere érdekében szükség van.

4. szint Az azonnali szükségszerűség felmerülése előtt már potenciálisan felismerhető szükséges és hiányzó tudáselemek többségét előre felismerni és (a helyzetben lehetséges részletességgel) körvonalazni tudja.

4.1.2. Információforrás-szelekció (I-SZ)

1. szint Képes egy alkalmas információforrást találni valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében.

2. szint Képes több alkalmas információforrást is találni valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3. szint Valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében több és többféle jellegű (pl. nyomtatott, elektronikus, humán) alkalmas információforrást is találni tud. El tudja dönteni és indokolni tudja, melyik volna a célból a legalkalmasabb.

4. szint Valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében több és többféle jellegű (pl. nyomtatott, elektronikus, humán) alkalmas információforrást is találni tud. El tudja dönteni, melyik milyen szemszögből nézve volna alkalmasabb, majd az előnyök és hátrányok mérlegelésével ki tudja választani azokat, amelyekhez fordulni érdemes.

4.1.3. Információ begyűjtése és szűrése (I-B)

1. szint Képes egy adott és alkalmasan választott és egyszerű keresést lehetővé tévő információforrásból (pl. tárgymutató alapján könyvből való egyszerű kikereséssel) utólagos szűrést nem vagy alig igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

2. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést nem vagy alig igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

3. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést is igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

4. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést és előfeldolgozást is igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

4.2. A célzott információgyűjtés tárgya szerinti dimenziói

A célzott információgyűjtés tárgya szerinti három dimenziója (anyagi és társadalmi környezetről, technológiákról, modellalkotásról és modellhasználatról) nem jelent lényegileg más, feltétlenül külön definiálandó tevékenységekből levezethető minőségi szinteket. Mégis fontos jellemzője a minőségi technikai projekteknek ezen három dimenzió jelenléte a tanuló tevékenységeiben. Ezért egyetlen közös minőségi skálát adunk meg a három tárgy szerinti dimenzióhoz.

1. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns és hasznos információt gyűjt az anyagi vagy a társadalmi környezet egyes jellemzőiről.

2. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről.

3. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi vagy a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról, fogásokról is.

4. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról és (szükség esetén) kognitív vagy anyagi modellalkotási módszerekről is.

5. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról és az alkalmazható kognitív vagy anyagi modellalkotási módszerekről és azok korlátairól is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5. Az együttműködés (E)

Szigorúan egyéni projektmunka esetén ez a tevékenységforma természetesen nem fordul elő.

5.1. Az együttműködés iránya szerinti dimenziói

5.1.1. Mások segítése (E-M)

1. szint Más tanulót annak kérése alapján a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen segíti.

2. szint Más tanulót annak kérése alapján a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

3. szint Más tanulót annak kérésére vagy anélkül is (a segítségnyújtás lehetőségét felismerve és azt önállóan kezdeményezve) a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

4. szint Más tanulót annak kérésére vagy anélkül is (a segítségnyújtás lehetőségét felismerve és azt önállóan kezdeményezve) a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül többen ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

5.1.2. Mások segítségének saját tevékenységbe illesztése (E-S)

1. szint A más által (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül legalább egyben fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

2. szint A más által (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül többen fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

3. szint Más felé alkalmasan és világosan megfogalmazott segítségkérést tud megfogalmazni, majd az (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül többen fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

4. szint Más felé alkalmasan és világosan megfogalmazott segítségkérést tud megfogalmazni, majd az (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül bármelyikben fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

5.2. Az együttműködés formája szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés formája szerinti két dimenziója (direkt-anyagformáló és indirekt-információátadó együttműködés) jelenlét szempontjából fontos jellemzője a minőségi technikai projektmunkának.

5.2.1. Direkt (anyagformáló célú) együttműködés

1. szint Együttműködő, felváltva történő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulataira (azt megfigyelve és annak eredményét felmérve) szekvenciálisan és ésszerűen saját anyagformáló mozdulatokkal építkezni.

2. szint Együttműködő, felváltva történő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulataira (azt megfigyelve és annak eredményét felmérve) szekvenciálisan és ésszerűen saját anyagformáló mozdulatokkal építkezni, valamint saját anyagformáló mozdulatait úgy végezni, hogy ezáltal megkönnyítse és előkészítse más szekvenciálisan erre épülő anyagformáló mozdulatait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3. szint Együttműködő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulatait a sajátjáéval párhuzamosan összehangolni, azaz közösen, időben egyszerre végzett anyagformáló tevékenységet összehangoltan, pillanatnyi változásokra azonnal reagálva végezni.

5.2.2. Indirekt (kommunikatív) együttműködés

1. szint Kommunikatív együttműködés során képes más esetleges korábbi közlésére és a felmért helyzetre alapozva a kommunikációs folyamatot (a projekt előrehaladásának érdekében) további saját információközléssel előbbre vinni.

2. szint Kommunikatív együttműködés során képes a projektről alkotott gondolatait úgy kommunikálni, hogy a saját maga által kommunikált információ más számára (az illető megismert tulajdonságai alapján) érthető és elfogadható (meggyőző) legyen.

3. szint Kommunikatív együttműködés során képes másokkal (azok ismerete, valamint önismerete felhasználásával) olyan hatékony kommunikatív interakcióra, mely közös gondolati evolúciós folyamatot indít be vagy tart fenn.

6. A tevékenységformák összehangoltságának minőségi szintjei

Mint korábban említettük, a projektben végzett tevékenységformák összehangoltságának növelése az iskolai projektmunka második fejlesztési feladatcsoportja. A projekttevékenység fent felsorolt öt tevékenységformája (tervezés, megvalósítás, feltárás, célzott információgyűjtés, együttműködés) páronként véve 5×4/2=10 (szigorúan egyéni projektmunka esetén 4×3/2=6) tevékenységforma-összehangolást tesz lehetővé a projektmunka minőségének emelése érdekében. Mindegyik ilyen tevékenységforma-pár összehangoltságához az alábbi 5 minőségi szintet lehet rendelni:

1. szint A tevékenységformák egyike hatással van a másikra.

2. szint A tevékenységformák kölcsönösen egymásra hatnak.

3. szint A tevékenységformák részben összehangoltak.

4. szint A tevékenységformák teljesen összehangoltak.

5. szint A tevékenységformák egymásba integráltak.

IV. A projektmunka követelményrendszerének alapja

A projektmunka évenkénti követelményrendszerét azokra a pontszámokra alapozva lehet megfogalmazni, melyek az egyes tevékenységformák és azok páronkénti összehangoltságának fentebb szintezett aspektusaiban (többnyire dimenzióiban) elért szintek számainak összegéből adódnak. (Az 1. szint el nem érése 0 pontot jelent az adott aspektust illetően.) Így az egyes tevékenységformákból és azok összehangoltságából elérhető maximális pontszámok a következők szerint alakulnak:

- Tervezés: 24 pont
- Megvalósítás: 6 pont
- Feltárás: 51 pont
- Célzott információgyűjtés: 17 pont
- Együttműködés: 14 pont
- Tevékenységformák összehangoltsága: 50 pont (szigorúan egyéni projektmunka esetén 30 pont).

Fontos hangsúlyozni, hogy az ily módon minden projektre adható hat pontszám sem a tanuló, sem a pedagógus számára nem eléggé informatív ahhoz, hogy önmagában használható jelentéssel bírjon. Erre a célra az egyes dimenziókban elért szintek külön-külön történő verbális rögzítése szolgál, utat mutatva a pedagógusnak a fejlesztés, a diáknak a fejlődés célszerű fókuszára és lehetőségeire.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
TESTNEVELÉS ÉS SPORT

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

1–4. ÉVFOLYAM

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Testnevelés és sport** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 1–4. évfolyamára a *Testnevelés és sport* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Testnevelés 1-4.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK)* a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 1–4. évfolyamra szóló *Testnevelés és sport* tanterv szerves folytatása az 5–8. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Óraszám (hetente)	3	3	3	3

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Testnevelés- és sport* tantárgyi kerettanterv a **Testnevelés és sport** műveltségi területre terjed ki. A kerettanterv a műveltségi terület követelményeit lefedi. Egyedül a könnyített- és gyógytestnevelés követelményeire nem ad választ, mivel azt feltételezi, hogy azokat településenként, kerületenként stb. összevontan, az arra szakosodott testnevelők irányításával látják el. A KÉK a Kerettantervi követelményeken felül részletes követelményeket ír elő motoros képességfejlesztés, sportágspecifikus képzés *(atlétika, torna, sportjátékok, úszás, küzdősport) területén*. A *Testnevelés és sport* kerettanterv a NAT műveltségi területeinek *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a pszichomotoros készségek és képességek, valamint a ***testi és lelki egészség*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret***, a ***Környezeti nevelés***, továbbá az ***EU és kultúra*** követelményeinek teljesítését is.

A Testnevelés és sport kerettanterv jellemzői

A KÉK-ben úgy válogattuk össze a különböző testgyakorlási formákat, hogy azok járuljanak hozzá az általános értékrendeken túl a közös és egyéni érdekekhez, valamint erősítsék a tantárgy alapvető motivációs tényezőit, pl.: ötletszerzés, élményszerzés, jókedv, dramatika, kaland, testformálás, fogyókúra, kikapcsolódás, feszültséglevezetés, örömszerzés, baráti kör, önmegvalósítás, teljesítménykontroll, sportolási igény stb.

Fontosnak tartottuk, hogy a kerettanterv járuljon hozzá a tanulók egészséges testi fejlődéséhez, csökkentsék a környezetből származó káros ingerek befolyásoló szerepét. Előtérbe helyeztük az általános mozgáskészség és fizikai teljesítőképesség fejlesztése mellett a játékot, amely nagymértékben erősíti a tanulók mozgásörömét. A kerettanterv a testnevelés tagozattól az általános tantervű, hátrányosabb helyzetű tárgyi feltételekkel rendelkező iskolákig egyaránt használható. Elemei egymásra épülnek, így a kerettanterv fokozatos bevezetése indokolt. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulássegítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. Tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre. Eleve feltételezi ugyanis a tanulók eltérő haladási tempóját. A differenciált haladás az egyes tanulókra lebontva alkalmazható, figyelembe véve az egyéni fejlődési ritmust, az önmagukhoz mért fejlődést, illetve a pedagógus segítségnyújtásának csak a testnevelésre jellemző lehetőségeit.

A tanterv egy modern szemléletet tükröz, amelyben kiemelt szerep jut az emberi testmozgás élettanának, esztétikájának, életmód- vonzatainak, és a képességfejlesztésnek. A tradicionális sportoktatással párhuzamban jelentős szerepet kap benne a játékpedagógia. A tanterv megvalósításában közreműködő pedagógusnak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie tanulóinak testi, fizikai, és pszichikus fejlődését, s az iskolai életre ható életvitelét. Munkájában az eddiginél nagyobb szerepet kell biztosítania a demokratikus szellemű nyitott téma- és eszközválasztásnak, a nagyobb kínálatnak a testgyakorlási formák területén, és a párbeszéden alapuló interaktív oktatási módszereknek. Ugyancsak kiemelt figyelemmel kell kezelnie a testgyakorlásban rejlő értékeket, amelyek hozzájárulnak a civilizációs ártalmak ellensúlyozásához, a tanulók optimalizált biológiai fejlődéséhez, és a korszerű életre való felkészüléshez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv sajátos idő- és térszervezést igényel. A *differenciált csoportmunkát* helyezi előtérbe *képességcsoportok* szerint. Feltétlenül fontosnak tartja, hogy a testnevelés- és sportórák ne tömbösítettek, hanem négy napra elosztottak legyenek.

A kerettanterv tanításának helyigénye:

- A sportági foglalkoztatáshoz: szerekkel ellátott *tornaterem*, tornaszoba, ill. – lehetőleg – salakos vagy aszfaltos burkolatú sportudvar, távolugró gödör.
- A terheléses feladatok és szabadidős játékminták oktatására az intézmények válasszanak szabadtéri területeket közeli utcákon, lépcsőkön, parkokban, erdőkben stb.
- Amennyiben az iskola nem rendelkezik uszodával, úgy a legközelebbi uszodával kell szerződéses kapcsolatot kialakítani.

Tárgyi feltételek:

Diagnosztikai vizsgálatokra:

- Testsúlymérő, testmagasságmérő
- Stopperóra
- Mérőszalag

(Javasolt: szívfrekvencia-mérő órák, vérnyomásmérő készülékek.)

Játékokhoz:

- Természetes anyagok: kavics, bot, deszka, kartondoboz…
- Ügyességi játékszerek: rongylabda, kisméretű gumilabdák, óriáslabda, ejtőernyő…

Képességfejlesztésekhez:

- Kéziszerek: tornabot, ugrókötél, szalagok, tornakarika;
- Zsámolyok, tornapad, bordásfal;
- Mászókötél;

Sportági fejlesztéshez:

- Tornához: talajszőnyegek, ugródeszka, szekrény, gerenda, gyűrű (javasolt: korlát, felemáskorlát, nyújtó, ló, minitrampolin, gumiasztal);
- Atlétikához: magasugróállvány, kislabda;
- A sportjátékok előkészítéséhez: minden 4 tanulóra jusson legalább egy-egy kosár-, röp-, kézi, focilabda (javasolt: osztálylétszámhoz viszonyítottan tanulónként legalább 1-1 labda)

Szabadidősportokhoz, játékokhoz:

- Ütő játékokhoz : tollaslabda, asztalitenisz
- Ugró játékokhoz: gumiszalag
- Dobókorong (frisbee), softball, floorball felszerelés
- Téli sportokhoz (ha mód van rá: szánkók, sílécek)

Úszástanuláshoz:

- Úszódeszkák

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Testnevelés és sport tanulásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az emberi személyiség teljes és kiegyensúlyozott fejlődése és kibontakozása érdekében minden iskolatípusban, mindenki számára lehetővé kell tenni a testkulturális értékek átszármaztatását. A hagyományos testkulturális értékek mellett fontos, hogy a testnevelésben résztvevő tanulók értsék meg a testgyakorlás szükségességét, és vállaljanak felelősséget saját egészségük érdekében.

Pedagógiai célok

Alapozza meg a pszichomotoros cselekvőképes tudást.
A testkultúra ismereteinek átszármaztatásával járuljon hozzá az általános műveltség fejlesztéséhez.
A testnevelés oktatásában az eszközválasztás szervesen kapcsolódjék az intézmény oktatói-nevelői tevékenységéhez.
Motoros képességek sokoldalú és speciális fejlesztése.
Járuljon hozzá az iskolai szellemi túlterheltség kompenzálásához.

Biológiai célok

A testi fejlődés elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel.
A keringési-légzési rendszer fejlődésének elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel.
A támasztórendszer aktív és passzív összetevőinek fejlesztése.
A higiéniai szokások kialakítása, illetve erősítése.
Az ortopédiai elváltozások megelőzése vagy ellensúlyozása.
Megfelelő műveltség elsajátítása a szív és érrendszeri megbetegedések megelőzése végett.

Mozgásműveltségi célok

A természettel, a környezettel, akadályokkal és sportszerekkel való találkozás, használatukból, felhasználásukból és tapasztalásukból fakadó felismerések megértése és elsajátítása.
Egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretek és képességek elsajátítása.
A mozgáskommunikáció sokoldalú fejlesztése.
Az életre és testi épségre veszélyes helyzetek elkerüléséhez szükséges vagy e helyzetekből való kimenekülés (mások kimentése) képességének kialakítása.
A testnevelés órákon tanultak és az ott elvégzett gyakorlás eredményeként váljanak a tanulók edzetté, cselekvőképessé.
A gyakorlások során alakuljon ki a tanulókban az egymás segítésének, megóvásának és a társukkal szemben tanúsítandó türelemnek a készsége.
A testnevelésórák követelményei alakítsák önfegyelmüket, erősítsék akaratukat. A jól végzett munka, a valós teljesítmény és a felszabadult játék fölött érzett örömből fakadjon vidámságuk, tartós jókedélyük.
A testnevelés órákon tanult játék- és sporttudásuk, megszerzett ügyességük adjon számukra egészséges önbizalmat, kiegyensúlyozottságot.

Teljesítményellenőrzés

Szempontok:

- A testnevelésben folyamatosan végezzük el a testi és a fizikai fejlettségre utaló felméréseket.
- 1-2. osztályban a teljesítmények nem az osztályzás alapját képezik, hanem lehetőséget adnak az objektív, nyomonkövető értékelésre.

Javaslatok:

- Minden testnevelő készítsen egy teljesítménynaplót, melyben folyamatosan vezesse a tanulói teljesítményértékeket.
- Az iskola és a testnevelő tartson folyamatos konzultációt az iskolaorvossal a tanulók egészségi állapota folyamatos kontrollálásához.
- Célszerű az iskolákban egy tesztrendszer kidolgozása, amely alapján a diákok maguk is nyomon követhetik teljesítményeiket.
- A testnevelők fokozott figyelemmel vizsgálják az esetleges gerincdeformitásra utaló jeleket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Képességfejlesztés: • testnevelési és népi játékok • alkalmazása • mozgásformák többszöri végrehajtása • terhelés-pihenés arányának megváltoztatásával ❖ Oktatási módszerek: • szóban közlés • utánzás • bemutatás • bemutattatás • hibajavítás • előkészítő és rávezető gyakorlatok • kényszerítő helyzetek alkalmazása • globális és parciális végrehajtás • gyakorlás (mozgásrészek kiemelésével, globális végrehajtás) ❖ Vizualizálási módszerek (objektív információk felhasználása): • szemléltető táblák alkalmazása • videofilm vetítések • képek bemutatása • (újságokból, könyvekből)	❖ Képesség ellenőrzés: 1. *Teljesítménydiagnosztikai felmérés* • antropometriai mérés • élettani paraméterek • meghatározása (szívfrekvencia, vérnyomás, oxigénfel-vétel meghatározása) • motoros tesztelés 2. *Játékok alkalmazása:* • egyéni és csoportos • végrehajtatás • csapatjáték • váltóversenyek • játék pont-, • gólszerzéshez ❖ Tanulási eredmény ellenőrzése: • egyéni bemutattatás • csapatfoglalkoztatás • játékszituációk végrehajtása • videofelvétel készítése	❖ Képességek értékelése*:* • teszteredmények • kiértékelése • az eredmények összehasonlítása más adatokkal • fejlődési trend • megállapítása ❖ Oktatási eredmények értékelése: • osztályozás • pontozás • dicséret • elmarasztalás • videofelvételek kiértékelése ❖ Versenyeredmények értékelése: • teljesítmények értékelése (időben, magasságban, távolságban való meghatározással • helyezések • csúcseredményekhez viszonyítás

Tanítási segédlet

Ajánlott irodalom (forrásábrák)

1. Arday László (szerk.1999): Tanítói kézikönyv alsó tagozatos pedagógusok számára, Korona kiadó, Budapest
2. Bejek Klára–Hamar Pál. (2000): Torna ABC. OKKER Budapest
3. Esküdtné S. I.–Becsy B.S.(1984): Segédkönyv az alsó tagozatos testnevelés tervezéséhez és oktatásához. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, Budapest
4. Galla Ferenc–Horváth István (1982): Judo övvizsgák. Sport, Budapest
5. Hamza mtsi. (2000) Torna 1x1. Mondat Kft. Budapest
6. Király Tibor (szerk. 2001): A testneveléstanítás módszertana tanítók részére Dialóg Campus Pécs
7. Magyar György (szerk. 1996): A testnevelés és sport elmélete és módszertana. Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola, Esztergom
8. Ozsváth Ferenc (1992): Testnevelés. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
9. Porzsolt Lajos (1885): Labdajátékok könyve. Szórakaténusz Játékmúzeum, Kecskemét
10. Rajki Béla (1987): Úszástanítás, úszástanulás. Sport Budapest
11. Reigl Marianna (1992): Testnevelési játékok. Magyar Testnevelési Egyetem. Budapest
12. Bucher W. (Szerk. 2000):Úszás játék és gyakorlat, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	RENDGYAKORLATOK	RENDGYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*A testnevelés helyszínei*	*A tornatermi és a szabadtéri testgyakorlás helyszíneinek megismerése*	Ismeri a testnevelésóra helyszíneinek rendeltetésszerű használatát.	Kiválóan közreműködik az órák helyszíneinek előkészítésében	**VÉD**
2.	*Játékos rendgyakorlatok*	*Ismerkedési játékok tanulása (helycserés gyakorlatok nevek megadásával)*	Ismeri a játékokat.	Az ismereteken kívül aktívan szerepel a játékokban.	**ÖNI**
3.	*Tanári jeladások*	*Jeladásokra való reagálás tanulása*	Megérti a tanári jeladásokat	Azonnal és helyesen reagál a jeladásokra	**INKO**
4.	*Testfordulatok*	*Játékokat, helyzetváltoztatási feladatokat (pl. robotutánzó járás futás közben)*	Képes végrehajtani a gyakorlatot minden irányban.	A feladatokat minden helyzetben jól megoldja.	**ÖNI**
II.	ELŐKÉSZÍTŐ ÉS PREVENTÍV GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Helyváltoztató természetes mozgások*	*Játékos járás- (tengerészjárás) és futásgyakorlatok tanulása*	Képes járás és futás közben a gyakorlatok végrehajtására.	Kimagasló motivációval és akaraterővel vesz részt a gyakorlatok végrehajtásában	**ÖNI**
2.	*Testtartásjavító gyakorlatok*	*Nyújtott és hajlított kéz-, kar-, törzs-, lábtartások tanulása*	Képes egy adott tartáshelyzetet legalább 3 s-ig megtartani.	Képes egy adott tartáshelyzetet legalább 8 s-ig megtartani.	**MÁS ÖNI TANU**
3.	*Testtartások tesztelése*	*A testtartás tesztelése és tudatos javítása* 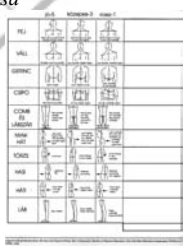	Törekszik a tesztben vázolt helyes testtartás felvételére és megtartására. Felismeri a rossz testtartás elemeit és igyekszik kijavítani őket.	Tudatosan törekszik a rossz testtartás kijavítására.	**ÖNI MÁS TANU**
4.	*Támaszhelyzetek*	*Támaszhelyzetek tanulása kiinduló helyzetekben (állások, térdelések, ülések; fekvések; kéz-és lábtámaszok)*	Képes szaknyelvi utasításra a kiinduló helyzet felvételére.	A támasz végrehajtása mellett képes a kiinduló helyzetek megnevezésére.	**ÖNI TANU**
5.	*Függőhelyzetek*	*Helyes fogásmódok tanulása termi és szabadtéri környezetben (bordásfalon, játszótéri mászókán, fáramászás közben)*	Képes függőállásban játékos feladatok végzésére	Képes függésben legalább 10 másodpercig tartózkodni.	**TANU ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Helyváltoztatások*	*Haladásos gyakorlatok alakzatokban (körben , feladatmeghatározásokkal (lépések, járások, futások, karhajlításokkal, -nyújtásokkal, -húzásokkal, -emelésekkel, -leengedésekkel, ereszkedéssel guggolótámaszba, testfordulatokkal)*	Járás és futás közben végzett gyakorlatai apróbb technikai pontatlanságtól eltekintve jók.	A gyakorlatokat pontos technikai kivitelezéssel végzi.	
7.	*Játékok*	*Vak-fogó járással, tapsolással énekléssel; gyalogló fogó, építő játékok természetes anyagokból és azokra játék kitalálása*	Figyelmesen vesz részt a játékokban.	Eredményesen, jó cselezéssel vesz részt a játékokban.	**TANU MÁS**
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEKRE HATÓ GYAKORLATOK	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	*Kar- és hasizomgyakorlatok*	*Bordásfalon hátsó függésben lábemelés*	Bordásfalon hátsó függésben fel tudja emelni a térdét vízszintesig legalább 5-ször.	Bordásfalon hátsó függésben fel tudja emelni a térdét vízszintesig 10-szer.	**ÖNI TANU**
2.	*Karerőfejlesztő gyakorlatok*	*Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás*	Fekvőtámaszban meg tud csinálni 3 karhajlítást-nyújtást.	Fekvőtámaszban meg tud csinálni 12 karhajlítást – nyújtást.	**TANU ÖNI**
3.	*Karizomfejlesztő gyakorlatok*	*Mászások, hintázások, hajlított függés kísérletek játékszerűen ("tűz-víz-repülő")*	Képes legalább 3 másodpercig zsugor helyzetben megtartani magát a kötélen.	Képes legalább 6 másodpercig zsugor helyzetben megtartani magát a kötélen.	**TANU ÖNI**
4.	*Állóképességfejlesztő gyakorlatok*	*1000 m-es futás*	Képes járás beiktatásával a távot teljesíteni.	Képes folyamatosan (pihenő, járás nélkül) teljesíteni a távot.	**TANU ÖNI**
5.	*Egyensúlygyakorlatok*	*Egyensúlygyakorlatok tanulása járások a padon előre, hátra, oldalirányban*	Végrehajtja a gyakorlatot a padról való leesés nélkül.	Képes biztos egyensúlyi helyzetben a gyakorlat végrehajtására minden irányban.	**TANU ÖNI**
6.	*Ritmusérzékfejlesztő gyakorlatok*	*Helyzetváltoztató gyakorlatok végzése ütemadással, zenére*	Tudja ütemre végezni a gyakorlatot.	Jól reagál az ütemváltásokra. Gyorsan alkalmazkodik.	**TANU ÖNI**
7.	*Iramérzékelést fejlesztő gyakorlatok*	*Egyszerű haladással végzett játékok (gyakorlatok) időtartam változtatással*	Képes a gyakorlatok végzésére haladás közben.	Képes a gyors iramváltásokra.	**TANU ÖNI**
8.	*Játékok*	*Fogójátékok lépcsőn. Utánzásos játékok – vonatozás (vonalfutással), "Féltek-e a medvétől?"*	Aktívan részt vesz a játékban.	Kiemelkedő teljesítményt nyújt a játékban.	**MÁS ÖNI HON**
IV.	SPORTÁGSPECIFIKUS GYAKORLATOK	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ŰZÉSÉRE			
1.	*Torna alapformájú gyakorlatok*	*A torna elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI**
1.1.	gurulóátfordulások	gurulóátfordulás tanulása előre, oldalt, hátra (5) 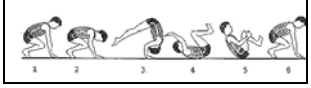	Képes az elem globális végrehajtására	Erőteljes mozdulattal hajtja végre a mozgást úgy, hogy nem dől ki a mozgásirányból.	

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	fordított testhelyzetekben végzett testgyakorlatok	előkészítés fordított testhelyzetekben végzett gyakorlatok (tarkó- fej-, kézállás) végrehajtására: fókajárás, négykézlábjárás, pók-, rákjárás, magas fekvőtámasz bordásfalnál	Kéztámasz-helyzetekben elbírja a testsúlyát.	Közel kézállás helyzetéig képes felmászni hátsó oldal-fekvőtámasz helyzetéből.	
1.3.	minitrampolin használata	elugrás gyakorlása trampolinról helyben, majd szivacsbálára	Képes egy lábról páros lábbal lépni az ugródeszkára és onnan elrugaszkodni.	Energetikusan, helyes karlendítéssel képes elrugaszkodni az ugródeszkáról.	
1.4.	fel-, leugrások szekrényről	egyrészes ugrószekrényre fel-, leugrások tanulása (támaszból lábfellendítéssel, felguggolással a szekrényre, ill. lelépéssel, páros lábon történő leugrással, függőleges repüléssel hajlított állásba)	Az ugrószekrényre felugrás kis segítséggel, a leugrás segítség nélkül történik.	Képes a fel-és leugrást (fordulattal) is önállóan végrehajtani.	
2.	*Sportjátékokra előkészítő gyakorlatok*	*Labdás ügyességfejlesztés*			**TANU**
2.1.	dobó mozgások	dobáson, hajításon alapuló játékok tanulása rongy-, később kisméretű gumilabdával	A bordásfaltól 2 m -re állva kétkezes felső hajítással 6 kísérletből 2 -szer betalál a bordásfal "ablak" -szerű részébe.	A bordásfaltól 2 m -re állva kétkezes felső hajítással 6 kísérletből 5 -ször betalál a bordásfal "ablak" -szerű részébe	
2.2.	labdás gyakorlatok	labdafajták megismerése, az egyes labdák tulajdonságainak, rendeltetésének megtanulása (kislabda, nagyméretű gumilabdák, mini kosárlabda, kézilabda röplabda, focilabda)	Ismeri a labdafajtákat és használatuk módját.	Az ismeretek mellett a rendeltetésnek megfelelően alkalmazza a labdafajtákat.	
2.3.	egyéni és társas gyakorlatok	labdaérintések, -kezelések, -vezetések tanulása helyben majd fogójáték közben	Tudja vezetni a labdát lassú futás közben az ügyesebb kezével 10 méteres távon, s közben csak egyszer-kétszer ejti el.	Tudja vezetni a labdát futás közben jobb- és balkézzel is 10 -10 méteres távon. Labdavezetés közben néha fel is tud nézni.	
2.4.	labdás játékok	kidobó és célradobó játékok tanulása	Törekszik a minél több találatra.	Nagy számú találati arányt ér el a játékban.	
3.	*Úszás*	*Úszástanulás*			**VÉD TANU**
3.1.	vízhez szoktatási gyakorlatok	a víz tulajdonságainak megismerése játékok közben	Félelem nélkül képes a vízbe menni és ott mozogni.	A vízben magabiztosan közlekedik.	
3.2.	helyváltoztatási gyakorlatok vízben	járások, szökdelések a vízben társsal, egyénileg	Képes járásra, szökdelésre vízben fal mellett.	Képes többféle járásra, szökdelésre a medence egész területén.	
3.3.	helyzetváltoztató gyakorlatok	egyéni , páros és társas vízi gimnasztika tanulása	Fegyelmezetten követi a tanári utasításokat.	Példamutatóan hajtja végre a feladatokat, és képes önálló feladat kitalálására.	
3.4.	vízfekvési gyakorlatok	siklási kísérletek haladással kar- és lábmunka bekapcsolásával;	A siklás sikeres végrehajtása 1-2 m -ig.	Nyújtott testtel képes siklani faltól falig (rövid oldalon).	
3.5.	víz alá merülések	kísérletek víz alá merülésre (a szem nyitvatartásának elsajátítása párokban, egyénileg)	Képes víz alá merülni félelem nélkül. Megpróbálja víz alatt kinyitni a szemét.	Teljes biztonságban érzi magát a kisvízben. Kitudja nyitni a szemét a víz alatt.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	SZABADIDŐS JÁTÉKOK	SZABIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	*Játékok gumiszalaggal*	*Szökdelés egy- és páros lábon különböző magasságban kifeszített gumiszalag felett.*	Képes szökdelésre alacsony akadályok felett.	Képes szökdelésre magasabb akadályok felett is.	**HON MÁS ÖNI TANU**
2.	*Aszfaltjátékok*	*Szökdelőjátékok gyakorlása ("Sántikálás", "sikálás")*	Megtanulja a játékot, és részt vesz benne.	Aktívan és ügyesen vesz részt a játékban.	**HON MÁS**
3.	*Játéktervezés, játékkészítés*	Játékkészítés tanulása természetes anyagokból (kő, bot, stb.)	Részt vesz a játékkészítésben.	Kreatív módon vesz részt a játékok készítésében, a tanári feladatok végrehajtásában.	**HON MÁS VÉD**
4.	*Népi játékok*	*Fogó játékok ("Künn a bárány, benn a farkas"),labdajátékok (labdaiskolázások egy, két labdával falra dobással) tanulása*	Figyelmesen vesz részt a játékban.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	**HON VÉD TANU**
VI.	KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ	A BEMUTATÓ GYAKORLAT MEGTANULÁSA			
1.	*Csoportos mozgássor zenére.*	*A megtanult mozgássor bemutatása közönségnek.*	Képes a gyakorlatokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A gyakorlatokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	**MÁS HON TANU**
2.	*Népi gyermekjátékok*	*Népi gyermekjátékok tánclépésekkel koordinálva (körjátékok, szökdelések, bújó-kapuzó játékok, stb.) tanulása, majd bemutatása társakkal közönségnek.*	Képes a játékokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A játékokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	**MÁS HON TANU**
VII.	*KÜZDŐ FELADATOK, JÁTÉKOK*				
1.	*Karemelés, leszorítás a társ ellenállásával szemben Húzások, tolások párokban leülések, felállások párokban kézfogással és hátukat összetámasztva*	*Küzdő feladatok és játékok végrehajtása: Ki a legény a csárdában? Vörös pecsenye, Kézvívás fekvőtámaszban, Ne vedd el a lábadat, Kakasviadal*	*Tudja aktívan résztvenni a küzdő feladatokban és játékokban*	*A feladatokat és a játékokat tudja pontosan végrehajtani az utasításoknak megfelelően*	
VIII.	*ELMÉLET*	*ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA*			
1.	*Alapvető higiéniai ismeretek*	*A sportöltözék szerepének megismertetése*	Tudatosul a tanulóban a sportöltözék szükséglete.	Gondosan ügyel sportöltözetére.	**ÖNI**
2.	*Sport és média*	*Sporthírekre való figyelemfelkeltés*	Tudja hol vannak sporttémájú cikkek, műsorok.	Képes egy-egy sporthírt elmesélni.	**INKO**

Év végi követelmények

a) Legyen képes a tornatermi feltételek tanár által előírtak alapján balesetmentes használatra.
b) Értse meg a mozgástanításra vonatkozó szaknyelvhez igazodó tanári utasításokat.
c) Legyen képes kontrollálni testtartását.
d) Legyen képes mozgásritmus követésre játékokban és mozgásfeladatokban.
e) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
f) Legyen képes összehangolt mozgásfeladatok teljesítésére.
g) Legyen képes biztonságos közlekedésre kisvízben.

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	RENDGYAKORLATOK	RENDGYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Figyelemkoncentrációt igénylő gyakorlatok*	*Tanári vezényszavak, jelek (síp, taps stb.) tanulása és gyakorlása játék közben*	Csak unszolásra, többszöri figyelmeztetésre vesz részt a gyakorlatokban.	Követi a tanár utasításait, példamutató a feladatok végrehajtásában, segíti, biztatja társait a gyakorlatok elvégzésében.	TANU INKO ÖNI
2.	*Mozgások csoportban*	*Részvétel csoportjátékokban kézfogással, választott kéziszer beiktatásával*	Figyelmesen követi a tanár utasításait.	Példamutatóan, a csoporttársaira figyelve hajtja végre a feladatokat.	TANU MÁS ÖNI
II.	PREVENTÍV ÉS ELŐKÉSZÍTŐ GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Szabad- és kéziszer-gyakorlatok*	*Kar-, váll-, törzs-, csípő, lábkörzések, tanulása (kéziszer nélkül és kéziszerekkel)*	Képes körzésekre minden irányban.	Magas fokú ízületi mozgékonyságra, és a kéziszerekkel való jó bánásmódra képes.	TANU ÖNI
2.	*Összetett helyzetváltoztató mozgások*	*Utánmozgások, helyzetcserék tanulása, gyakorlása*	Képes legalább 3 kiindulóhelyzet összekapcsolására.	Képes legalább 5 kiindulóhelyzet összekapcsolására hibátlan végrehajtással.	TANU ÖNI
3.	*Bordásfal- és padgyakorlatok*	*Haladásos gyakorlatok tanulása függőállásban (bordásfalon) és kéz-, lábtámaszokban (padon)*	Képes járás közben végrehajtani a gyakorlatokat.	Képes gyors mozgás közben végrehajtani a gyakorlatokat (szökkenésekkel is).	TANU ÖNI
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEKRE HATÓ FEJLESZTŐ GYAKORLATOK	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	*Játék terheléssel*	*Fogójáték játszása lejtőn, emelkedőn*	Képes legalább fél percig folyamatosan (pihenés nélkül) részt venni a játékban.	Képes folyamatosan legalább egy percig, kiemelt aktivitással részt venni a játékban.	TANU ÖNI
2.	*Karerőgyakorlat függésben*	*Mászókulcsolás tanulása (minél magasabbra mászás a kötélen);*	Képes mászókulcsolásban legalább 3 fogásnyit felfelé haladni.	Képes mászókulcsolásban legalább a kötél feléig fogásokkal felfelé haladni.	TANU ÖNI
3.	*Karerőgyakorlat támaszban*	*Térdelő, ill. fekvőtámaszban kísérletek karhajlítás-nyújtás végrehajtására;*	Térdelőtámaszban képes legalább 5 karhajlítást nyújtást végrehajtani.	Fekvőtámaszban képes legalább 5 karhajlítást nyújtást végrehajtani.	TANU ÖNI

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Futóállóképesség*	*Tartós futás gyakorlása egyéni iramban 1000 m-en*	Képes az 1000 m-es táv folyamatos lefutására (egy-két séta megengedett).	Képes az 1000 m-es táv folyamatos lefutására pihenő nélkül.	**TANU ÖNI**
5.	*Koordinációs gyakorlatok*	*Iramérzékelést kialakító gyakorlatok tanulása (járások, futások zene ritmusának változtatásra)*	Figyelmesen követi a tanári utasításokat.	Példamutatóan, hiba nélkül hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI**
6.	*Passzív és aktív nyújtó gyakorlatok*	*Izületi mozgékonyság fejlesztése: nyújtó gyakorlatok végzése egyszerű testhelyzetekben*	Képes terpeszülésben társ segítségével fejjel megérinteni a talajt.	Képes terpeszülésben mellkasával megérinteni a talajt.	**TANU ÖNI**
IV.	SPORTÁGSPECIFIKUS GYAKORLATOK	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ŰZÉSÉRE			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI**
1.1.	futásgyakorlatok	futások feladatokkal (ereszkedéssel guggolásba, fekvésbe, bordásfalra felmászással, stb.)	Végrehajtja a feladatokat, de többször pihenésre szorul.	Maximálisan törekszik a gyorsabb futómozgás kialakítására.	
1.2.	rajtgyakorlatok	Játékos rajtversenyek tanulása állórajttal.	Késéssel reagál a rajtjelekre.	Gyorsan reagál a rajtjelekre.	
1.3.	ugrás gyakorlatok	egy-, kétlábas ugrások alacsonyabb helyről magasabbra;	Futómozgásból csak megállás után képes elugrani.	Futómozgását zökkenőmentesen tudja ugró mozgássá alakítani.	
1.4.	dobómozgás	Egy- és kétkezes hajításra alapuló játékok tanulása (“bombázó”)	Rossz dobómozgással vesz részt a játékban.	Sikeresen vesz részt a játékban.	
2 .	*Torna*	*A torna elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI**
2.1.	talaj	gurulóátfordulások, zsugor fejállás gyakorlása	Globálisan képes az elem végrehajtására.	Jó végtagtartásokkal képes segítség nélkül az elemek végrehajtására.	
2.2.	tarkóállás, mérlegállás	a tarkóállás és a mérlegállás tanulása (5)	Globálisan képes az elemek végrehajtására.	Jó technikával képes végrehajtani az elemeket.	
2.3.	zsugorfejállás	a zsugorfejállás tanulása	Globálisan képes az elem végrehajtására.	Jó technikával képes végrehajtani az elemet.	
2.4.	híd	a híd tanulása (5)	Képes a kar- és a lábtámasz (hajlított) kialakítására.	Képes a nyújtott kar- és lábtámasz kialakítására.	
2.5.	elemösszekötések	két-két elem összekötéseinek tanulása	Tanári utasításra képes a feladat végrehajtására.	Önálló ötletekkel, dinamikusan képes elemösszekapcsolásra.	
2.6.	előkészítő gyakorlatok	Fejállás, kézállás, repülő gurulóátfordulás előkészítő gyakorlatainak tanulása	Globálisan, segítségadással képes végrehajtani az elemeket	Önállóan képes az elemek ideiglenes végrehajtására.	
2.7.	ugrás	bakugrás tanulása zsámolyon	Nyújtott karú támasszal képes átugrani a zsámolyon.	Erőteljes lendülettel képes végrehajtani a mozgást.	

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.8.	guggolótámaszból terpeszleugrás	guggolótámaszból terpeszleugrás tanulása (egy- és kétrészes szekrényen)	Segítségadással képes végrehajtani a mozgást.	Segítségadás nélkül képes végrehajtani a mozgást.	
3.	*Sportjátékok*	*A kézilabda, a kosárlabda és a labdarúgás alapjainak elsajátítása*			**TANU ÖNI MÁS**
3.1.	labdakezelési gyakorlatok	különböző fajtájú fel- és eldobott labdák, elkapásának, lekezelésének tanulása	Képes többszöri kísérlettel a labda lekezelésére.	Hibátlanul képes a kapott labdák lekezelésére és továbbítására.	
3.2.	labdaátadás-gyakorlatok	tetszőleges labdaátadások tanulása távolság és ívmagasság változtatásával; átadások gyakorlása terpeszülésben, fekvésben	Képes futás közben többször helyesen átadni a labdát a társnak.	Folyamatos futómozgással (megakadás nélkül) képes labdaátadásokra.	
3.3.	játékok labdavezetéssel	labdavezetések gyakorlása iránymeghatározással (vonalakon, előre-hátra), társ kerüléssel; játékos váltók labdavezetéssel (gurítással, pattintással, eldobással, elütéssel)	Képes folyamatos labdavezetésre járás közben.	Képes futás közben folyamatos labdavezetésre vonalon tartva a labdát.	
4.	*Úszás*	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS**
4.1.	vízbiztonsági gyakorlatok	játékok a vízben játékszerekkel (szivacs, labda, tornakarika stb.);	Félénken, de részt vesz a feladatok végrehajtásában.	Teljes magabiztossággal mozog a vízben.	
4.2.	tájékozódás víz alatt	víz alá merülés tanulása, kísérlet víz alatti siklásra karmunka segítségével	Siklás helyzetében képes legalább 3 s-ig a vízben tartani a fejét.	Víz alól képes tárgyakat a felszínre hozni.	
4.3.	gyorsúszás, kar- és lábmunka	a gyorsúszás kar- és lábmunkájának tanulása (korlát és társ segítségével) (10)	Globálisan, társ segítségével képes végrehajtani a kar- és lábmunkát.	Jó technikával, siklásban is képes végrehajtani a kar- és lábmunkát.	
V.	SZABADIDŐS JÁTÉKOK	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			**TANU ÖNI VÉD MÁS**
1.	*Természeti viszonyok megismerése játékok révén*	*Játékok parkban, erdőben (bújócskázás, fáramászás, akadályversenyek a természetben stb.)*	Csak unszolásra vesz részt a játékokban.	Kellően motiváltan vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
2.	*Téli játékok*	*Hóemberépítés, szánkózás*	Részt vesz a játékok végrehajtásában.	Aktívan vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Népi játékok*	*Labdaügyességi játékokban való részvétel ("hívósdi", "bűnbak", öreg fali róta)*	Kevés hibával hajtja végre a gyakorlatokat.	Önálló ötletekkel hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI HON MÁS VÉD**
4.	*Ugróiskola*	*A játék tanulása és gyakorlása*	Aktívan vesz részt a játékban.	Többiek számára motiválóan és példamutatóan hajtja végre a játékot.	**TANU ÖNI MÁS HON**
VI.	KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ	A BEMUTATÓ GYAKORLAT MEGTANULÁSA			
1.	Csoportos mozgássor zenére	*A megtanult mozgássor bemutatása közönségnek.*	Képes a gyakorlatokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A gyakorlatokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	**TANU ÖNI MÁS HON TANU**
VII.	*KÜZDŐ FELADATOK, JÁTÉKOK*				
1.	*Karemelés, leszorítás a társ ellenállásával szemben Húzások, tolások párokban leülések, felállások párokban kézfogással és hátukat összetámasztva*	*Küzdő feladatok és játékok végrehajtása: Ki a legény a csárdában? Vörös pecsenye, Kézvívás fekvőtámaszban, Ne vedd el a lábadat, Kakasviadal*	*Tudja aktívan résztvenni a küzdő feladatokban és játékokban*	*A feladatokat és a játékokat tudja pontosan végrehajtani az utasításoknak megfelelően*	
2.	*Népi gyermekjátékok*	*Népi gyermekjátékok (körjátékok, szökdelések, bújó-kapuzó játékok, stb.) bemutatása társakkal közönségnek.*	Képes a játékokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A játékokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	
VII.	*ELMÉLET*	*ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA*			
1.	*Alapvető szaknyelvi ismeretek*	*A gimnasztikai kinduló helyzetek szaknyelvének tanulása*	Megérti a szaknyelvet.	Helyesen alkalmazza a szaknyelvet a kinduló helyzetek meghatározásánál.	**TANU ÖNI INKO**
2.	*Mozgáselemzés*	*Video felvételek mozgásainak értelmezése*	Felismeri a filmfelvételek mozgásait.	Önállóan képes a mozgásról beszélni.	**TANU ÖNI INKO**

Év végi követelmények

a) Legyen képes az 1000 m-es táv folyamatos lefutására (ill. legyaloglására).
b) Legyen képes egyensúlyozással végigmenni padon, alacsony gerendán.
c) Tudjon ügyesebbik kézzel folyamatosan labdát vezetni.
d) Legyen képes mozgásritmusok változtatására.
e) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
f) Ismerjen fel és mutasson be legalább 4 népi játékot.
g) Szerezzen alapvető vízbiztonságot kisvízben.

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	RENDGYAKORLATOK	ALAKI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Csoportalakítási játékok*	*Csoportformáló játékok tanulása (2, 3, 4 több fős csoportok kialakítása, "Ki miben hasonít egymásra?")*	Részt vesz a játékban, de túlzott aktivitást nem mutat.	Aktívan részt vesz a játékban, és csoportformáló szerepe van.	**TANU ÖNI MÁS**
2.	*Csoportmozgás*	*Testfordulatok, elindulás, megállás, vonulások gyakorlása robotutánzó játékokkal.*	Munkájával segíti a csoportfeladatokat.	Szaknyelvi utasítás alapján, vezető módon hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
II.	PREVENTÍV ÉS ELŐKÉSZÍTŐ GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Bemelegítő gyakorlatok*	*Bemelegítő szabadgyakorlatok végzése a fokozatosság elvének megismertetésével*	Utánzással képes végrehajtani a gyakorlatokat.	Megérti a gyakorlatok fontosságát, és azokat képes önállóan is végrehajtani.	**TANU ÖNI INKO**
2.	*Testtartásjavító gyakorlatok*	*Szabadgyakorlatok végzése (nyújtott, hajlított, íves kar- és lábtartásokkal) ütemezéssel és zenére*	Tartásos helyzeteket jól tud bemutatni.	Jól rögzített kar- és lábtartással képes végrehajtani a dinamikus gyakorlatokat.	**TANU ÖNI INKO MÁS**
3.	Gimnasztika	Önállóan, társ utánzással valamint szaknyelvi utasításra végzett szabad gyakorlatok, valamint szabad gyakorlati alapformájú, társas, kézi szer és szergyakorlatok	Szaknyelvi utasításokat tud követni a gyakorlat végrehajtása közben	Önállóan tud végrehajtani gimnasztikai gyakorlatokat, szabad kombinációban	
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEKRE HATÓ GYAKORLATOK	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	*Erőfejlesztő gyakorlat*	*Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás*	Fekvőtámaszban képes végrehajtani 8 karhajlítást, -nyújtást.	Fekvőtámaszban képes végrehajtani 17 karhajlítást-nyújtást.	**TANU ÖNI**
2.	*Erőfejlesztő gyakorlat függésben*	*Kötélmászás*	Kötélen képes felmászni a kötélhossz feléig (2,5 m);	Képes felmászni a kötél teljes magasságáig (5 m);	**TANU ÖNI**
3.	*Hasizomerő-fejlesztő gyakorlat*	*Bordásfalon hátsó függésben térdemelések végzése.*	Hátsó függésben képes a térdét 15 -ször felemelni a vízszintesig.	A hasizomgyakorlat végzésekor bordásfalon hátsó függésben fel tudja emelni a térdét a mellkasáig legalább 20-szor.	**TANU ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Ugróerő-fejlesztő gyakorlat*	*Fogójáték játszása váltott lábú szökdelésekkel*	Képes váltott lábakon minimum 5 váltott lábú szökdelés végrehajtására.	Képes váltott lábakon minimum 10 váltott lábú szökdelés végrehajtására.	**TANU ÖNI**
5.	*Reakciógyorsasági gyakorlatok*	*Védő, hárító, elkapó játékok játszása (tornabottal, labdákkal, testfordulatokkal)*	Képes egy-egy alkalommal a társ által eldöntött, leengedett bot elkapására.	Képes a társ által eldöntött, leengedett bot elkapására testfordulatokkal is.	**TANU ÖNI**
6.	*Iramérzékelést fejlesztő gyakorlat*	*Futójátékokban való részvétel gyorsaság változtatásával (autó utánzása sebességváltással)*	Képes követni a tanár utasításait.	Motiváló módon vesz részt a játékban.	**TANU ÖNI**
7.	*Tartós futások*	*20 m-es Inga-futás az aerob-anaerob küszöb megismerésére m-en*	Kellő motiváltsággal vesz részt a tesztben	Az ismételt tesztet jelentősen jobb eredménnyel végzi.	**TANU ÖNI**
8.	*Játék verseny jelleggel*	*Játékos futóversenyek játszása (hátrafelé futás, akadályok közötti futás, páros fogó, "Üsd a harmadikat")*	Figyelmesen vesz részt a játékokban.	Eredményesen, társaikat jól segítve vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI MÁS HON**
IV.	SPORTÁGSPECIFIKUS GYAKORLATOK	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ÜZÉSÉRE			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika tanulása*			**TANU ÖNI**
1.1.	futásgyakorlatok	fogójátékok játszása futóiskolai gyakorlatok bevonásával	Képes játék közben magas térd- és sarokemelést végrehajtani rövid pihenő beiktatásával.	Pihenő nélkül, folyamatos gyakorlatvégzéssel vesz részt a játékban.	
1.2.	rajtgyakorlatok	rajtolási feladatok végzése különböző testhelyzetekből (állás, térdelés, ülés, fekvés…)	Képes tanári utasításra végrehajtani a gyakorlatot	Gyors reagálással, többieket megelőzve hajtja végre a gyakorlatot.	
1.3.	ugrásgyakorlatok	sorozatszökdelések gyakorlása játékos formában (kakasviadal, kenguru fogó stb.);	Aktívan vesz részt a játékban kis pihenők beiktatásával.	A többiekhez mérten hosszabb ideig képes aktívan részt venni a játékban.	
1.4.	ugrások alacsonyabb helyről magasabbra	spontán ugrások próbálgatása akadály felett magasra (szőnyegre),	Kar segítségével képes felugrani a szivacsbálára.	Kar segítsége nélkül, erőteljes kar- és láblendítéssel képes felugrani a szivacsbálára.	
1.5.	ugrások távolságra törekvéssel	spontán ugrások vonalak mögé szivacsszőnyegre (ugrógödörbe)	Képes egy lábról elrugaszkodni, és legalább 60 cm után páros lábra érkezni.	Rövid nekifutásból megtorpanás nélkül képes egy lábról elrugaszkodni, páros lábra érkezni. Legalább 1 m-nyit ugrik.	
1.6.	lökésgyakorlatok	kétkezes lökés gyakorlása többféle testhelyzetben (állásban, ülésben, térdelésben), 1 kg-os tömöttlabdával	Képes kétkezes dobással átjuttatni a labdát 2 m-re álló társának	Megfelelő technikával, pontosan irányzottan képes végrehajtani a dobást.	
1.7.	játékok dobásokkal	hajtóversenyek vezetése kislabdával célbadobással, illetve nagyobb távolságra törekvéssel	Röplabdahálón keresztül képes átdobni a labdát legalább 3 m-ről.	Röplabdahálón keresztül képes átdobni a labdát legalább 5 m-ről.	
2.	*Torna*	*A torna tanulása*			**TANU ÖNI**

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	talaj	híd, mérlegállás gyakorlása; gurulóátfordulások tarkóállásba	Javuló tendenciával hajtja végre az elemeket.	Jó technikával, legalább két elem összekötésével hajtja végre az elemeket.
2.2.	repülő gurulóátfordulás	a repülő gurulóátfordulás tanulása (magasabb helyről alacsonyabb helyre (ferde, ill. vízszintes szőnyegen),	Repülő gurulóátfordulásnál képes nyújtott testtel elrugaszkodni a földtől.	Képes akadály felett (zsámoly), viszonylag nyújtott helyzetű repülő gurulóátfordulás végrehajtására.
2.3.	fejállás	a fejállás tanulása (társ segítségével)	Képes kis segítséggel végrehajtani a fejállást.	Önállóan képes végrehajtani a fejállást nyújtott helyzet kialakításával.
2.4.	kézállás	a kézállás tanulása (bordásfalnál társ segítségével, szekrénytetőn hasonfekvés- és kéztámasz helyzetéből) (5) 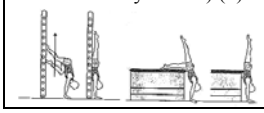	Csak erőteljes segítséggel tudja kialakítani a kézállás helyzetét.	Képes a kézállás helyzetének rögzítésére (nyújtott vállöv, törzs és végtagokkal) bordásfalnál.
2.5.	spárgák	haránt- és oldalspárga kísérletek végrehajtása	A harántspárgában majdnem eléri a talaj szintjét.	Képes harántterpesz-állásból leereszkedni harántspárgába és a talajhoz közelítve oldal-spárgába.
2.6.	ugrás	ugródeszka helyes használatának gyakorlása (magasugrás gumiszalag felett; repülő gurulóátfordulás, szivacsbálába	Az ugródeszkát nem tudja jól használni, de egyre többet javít a hibáiból.	Jelentős ívképzésre képes az ugródeszkáról való elugrásnál.
2.7.	függőleges repülés	függőleges repülés (hosszába állított két-, illetve háromrészes szekrényen) (5)	Önállóan hajtja végre a függőleges repülést.	Jó ugródeszka használattal képes feljutni guggolótámaszba, onnan íves leugrással hajlított állásba.
2.8.	gurulóátfordulás szekrényen	gurulóátfordulás tanulása előre (2)	A gurulóátfordulást előre kis segítséggel hajtja végre.	Erőteljes ugródeszka használatával, segítség nélkül hajtja végre a gyakorlatot, hajlított állásba érkezik.
2.9.	játék	váltóversenyek tanulása: tornaszer-akadályok leküzdése (a tanulók is meghatározhatják a szerek elhelyezését)	Megfelelően hajtja végre a tanári utasításokat.	Kreatívan, jó (sikeres) feladatvégrehajtással vesz részt a játékban.
3.	*Kézilabda, kosárlabda*	*Kézilabdázás és kosárlabdázás tanulása*		
3.1.	technikai feladatok	labdavezetés gyakorlása (jobb és bal kézzel, mély és magas labdavezetés)	A labdavezetést járás és futás közben is végre tudja hajtani.	Képes a labdavezetésre egy kézzel, tetszőleges irányváltoztatással.
3.2.	labdaátadás-gyakorlatok	egy- és kétkezes átadások tanulása, gyakorlása párokban	A társ által dobott vagy a falnak pattintott labdát 20 esetből 10-szer elkapja.	A társ által dobott vagy a falnak pattintott labdát 20 esetből 18-szor elkapja.

TANU ÖNI MÁS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	célradobás	palánkra, zsámolyra, kosárra dobás tanulása, gyakorlása; kétkezes mellső és fej feletti dobással kosárra dobás tanulása, gyakorlása az ügyesebb kézzel; dobóversenyek csoportokban.	Tetszőleges helyről kosárradobás során 5 kísérletből legalább 2 -szer fölülről érinti a labda a gyűrűt.	Kosárradobás (2 méterről) a feje fölül két kézzel 5 kísérletből legalább 3 -szor beletalál a gyűrűbe.	
3.4.	fogójáték	fogójátékok labdavezetéssel és labdaátadásokkal	Képes labdavezetésre és -átadásra ügyesebbik kézzel.	Képes labdavezetésre és -átadásra ügyes és ügyetlenebb kézzel is.	
3.5.	pontszerző játék	pontszerző játék tanulása üres helyre való helyezkedésre törekvéssel.	Részt vesz a labdával való mozgás gyakorlásában.	Jól helyezkedik a labdával való mozgás során.	
4.	*Labdarúgás*	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS**
4.1.	technikai elemek	Játékok tanulása rúgás-kezelés elemek beépítésével; fejelés játék	Képes a labda rúgására és levételére ügyesebbik lábbal.	Képes a labda kezelésére mindkét lábbal.	
4.2.	játékszituációk	rúgások gyakorlása céltárgyra (zsámolyra, kiskapura, célkeretre)	Képes a cél közelébe rúgni a labdát néha egy-egy találattal.	Pontos, jól irányzott rúgásokra képes.	
4.3.	kispályás játék	kispályás játék gyakorlása egy kapura, kiskapura, zsámolyra	A játékban törekszik a tanultak alkalmazására.	A játékban jól helyez-kedik, és feladatmegoldásokra is képes.	
4.4.	labdarúgóverseny	labda minél messzebbre juttatásának gyakorlása rúgással, dobással, ütéssel	Képes a labdát valamely távolságra eljuttatni.	Legmesszebbre tudja eljuttatni a labdát.	
5.	Úszás	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS VÉD**
5.1.	gyorsúszás technikai-elemek	gyorslábtempó begyakorlása, a kar- és lábmunka összekapcsolásával	Képes a kar- és a lábmunkát külön bemutatni, esetenként jól összehangolni.	Jó technikával képes a folyamatos gyorsúszás kialakítására.	
5.2.	hátúszás-technikai elemek	hátúszás kar-, láb tempójának tanulása, összehangolása (10)	Képes a kar- és a lábmunkát külön bemutatni, esetenként jól összehangolni.	Jó technikával képes a folyamatos hátúszás kialakítására.	
5.3.	vízbeugrások	vízbe ugrások gyakorlása (talpas-, fenekes-, fejesugrás);	Tud talpast ugrani a rajtkőről. Megkísérli a fejesugrást is.	Tud fejest ugrani guggolóhelyzetből.	
5.4.	úszóteljesítmény növelése	25 m távolság leúszása tetszőleges úszásnemben.	Képes 25 m-es táv folyamatos leúszására.	Képes legalább 50 m-es táv leúszására.	
5.5.	játék a vízben	fogó-, kidobó játékok kis vízben	Szívesen vesz részt a játékban.	Eredményesen és ötletesen vesz részt a játékban.	
V.	SZABADIDŐS JÁTÉKOK	SZABADIDŐBEN IS ALKALMAZHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	Labdajátékok	*Szabadtéri labdajátékok játszása*	Részt vesz a játékban, de nem szívesen.	Együttműködik a játszótársaival, alkalmazkodik a csapatszellemhez.	**TANU ÖNI MÁS HON EU**

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Természeti sportok*	*Gyalogostúrákon és kerékpár túrákon való részvétel*	Kellő motiváltsággal vesz részt a túrákon.	Aktívan, a többiek motiválásával vesz részt a túrákon.	**TANU ÖNI MÁS HON EU**
3.	*Téli játékok*	*Hóemberépítés, várépítés, szánkózás*	Kellő motiváltsággal vesz részt a játékokban.	Kreatívan, másokat motiválva vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI MÁS HON EU**
4.	*Népi játékok*	*"Vadászok", "Váltó", "Komámasszony, hol az olló?" játékok megtanulása*	Megtanulja a játékokat.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI MÁS HON EU**
VI.	KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ	A BEMUTATÓ GYAKORLAT MEGTANULÁSA			
1.	*Csoportos mozgássor zenére.*	*A megtanult mozgássor bemutatása közönségnek.*	Képes a gyakorlatokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A gyakorlatokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	**TANU ÖNI MÁS HON**
2.	*Népi gyermekjátékok*	*Népi gyermekjátékok (körjátékok, szökdelések, bújó-kapuzó játékok, stb.) bemutatása társakkal közönségnek.*	Képes a játékokat kis hibákkal bemutatni társaival együtt.	A játékokat pontosan tudja végrehajtani társaival együtt.	**TANU ÖNI MÁS HON**
VII.	*ELMÉLET*	*ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA*			
1.	*Alapvető szaknyelvi ismeretek*	*A gimnasztikai helyzetváltoztató mozgások szaknyelvének tanulása*	Megérti a szaknyelvet.	Helyesen alkalmazza a szaknyelvet a mozgások meghatározásánál.	**TANU ÖNI**
2.	*Mozgáselemzés*	*Társak mozgásainak értelmezése*	Felismeri a mozgások főbb jellemzőit.	Képes a kritikus mozgásbírálatra.	**TANU ÖNI INKO**
3.	*A légzés*	*A légzésfunkció mozgás közben tanulással*	Képes mozgás közben figyelemmel kísérni légzését.	Képes kontrollálni a légzését mozgások közben	**TANU ÖNI**
VII.	*KÜZDŐ FELADATOK, JÁTÉKOK*				
1.	*Önellenállásos feladat végrehajtások, mögékerülési és kiemelési kísérletek párokban, játékok*	*Páros küzdőjátékok, feladatok kákasviadal, kézvívás fekvőtámaszban, lábvívás támadó állásban, botbirkózás*	*Tudja aktívan résztvenni a küzdő feladatokban és játékokban*	*A feladatokat és a játékokat tudja pontosan végrehajtani az utasításoknak megfelelően*	

Év végi követelmények

a) Legyen képes pontos labdaátadásokra és labdaátvételre (lábbal, kézzel) társakhoz állás közben.
b) Legyen képes folyamatos szökdelésre egy, ill. páros lábon.
c) Tudjon váltott kézzel folyamatosan labdát vezetni.
d) Dobásoknál legyen képes ívhelyzet kialakítására.
e) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
f) Legyen képes tetszőleges úszásnemben 25 m leúszására.
g) Képes az osztály számára tervezett koreografált bemutató megtanulására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	RENDGYAKORLATOK	RENDGYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Csoportos viselkedési feladatok*	*Állások, testfordulatok gyakorlása oszlopban, sorban*	A csoportban való együttes mozgásnál törekszik a társakkal összehangolt feladatvégzésre.	A feladatot a társakkal teljes együttműködéssel és összhangban tudja végrehajtani.	**TANU ÖNI INKO**
2.	*Figyelemkoncentráló játékok*	*Állat utánzó, géputánzó mozgások végrehajtása jeladásokra (tanári utasításra, zenére, sípra, tanulói reakciókra, stb.)*	Figyelmesen követi a feladatadást, reagál a különböző tanári jeladásokra.	Eredményesen, gyorsan reagálva követi a feladatadást.	**TANU ÖNI INKO**
3.	*Csoportmozgások*	*Csoportmozgások végrehajtása formációs alakzatokban*	Képes a csoporttal összhangban együttműködni.	Pontosan, a többiekhez jól igazodva végzi a csoportfeladatokat.	**TANU ÖNI INKO MÁS**
II.	PREVENTÍV ÉS ELŐKÉSZÍTŐ GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA		Speciális előkészítő gyakorlatok helyes végrehajtása.	
1.	*Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok*	*Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok: kéziszer-, bordásfal-, pad- és társas gyakorlatok végzése*	Ismeri a szerek használatát ismerete és a velük való helyes bánásmódot.	A gyakorlatokat jól végre tudja hajtani.	**TANU ÖNI**
2.	*Testtartás-gyakorlatok*	*Emelések és hordások módozatainak tanulása és gyakorlása*	Megérti a különböző technikák közötti eltéréseket, de még nem tudatosan végzi őket.	Tudatosan alkalmazza a különböző technikákat.	**TANU ÖNI MÁS**
3.	*Kéziszerek megismertetése*	*Gimnasztikai utánzó gyakorlatok ugrókötéllel, tornabottal*	Képes a bemutatott gyakorlatot utánozni.	Jó technikával hajtja végre a gyakorlatokat.	**TANU ÖNI INKO**
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEKRE HATÓ GYAKORLATOK	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Ugróerőt fejlesztő gyakorlatok*	*Távolugrás gyakorlása nekifutásból, különböző távolságokból.*	Távolugrásnál 5 m-es nekifutásból egy lábról tud elugrani, de néha egy lábra érkezik.	10-15 méter fokozatosan gyorsuló nekifutással 60 cm-es elugró sávból végre tudja hajtani a gyakorlatot. Az elrugaszkodás egy lábról történik. Rövid ideig támadóállásban tud repülni, majd guggoló állásba érkezik a homokgödörbe.	**TANU ÖNI**
2.	*Karerő-fejlesztő gyakorlatok függésben*	*Kötélmászás vagy rúdmászás*	Kötélen mászókulcsolással képes felmászni félmagasságig (2,5 m).	Kötélen vagy rúdon képes felmászni a teljes magasságig (5 m). Lefelé karral ereszkedik	**TANU ÖNI**
3.	*Karerő-fejlesztő gyakorlat támaszban*	*Fekvőtámaszban karhajlítás, -nyújtás gyakorlása, ezek számának növelésével*	Fekvőtámaszban képes végrehajtani 11 karhajlítást, -nyújtást.	Fekvőtámaszban képes végrehajtani 20 karhajlítást-karnyújtást.	**TANU ÖNI**
4.	*Karerő-fejlesztő gyakorlat függésben*	*Vándormászás gyakorlása függésben bordásfalon (játszótéri szereken, fákon)*	Képes a gyakorlatok végrehajtására.	Energikusan és ügyesen képes a feladatok végrehajtására.	**TANU ÖNI**
5.	*Hasizomfejlesztő gyakorlat*	*Térdemelés gyakorlása bordásfalon hátsó függésben; térdemelés vízszintesig*	Legalább 10 alkalommal képes megcsinálni a feladatot.	Legalább 20 alkalommal képes megcsinálni a feladatot.	**TANU ÖNI**
6.	*Láberő-fejlesztő gyakorlatok*	*Ugrókötél-gyakorlatok tanulása (helybenfutás, szökdelés egy lábon, páros lábbal)*	Képes folyamatos kötélhajtásra.	Képes a folyamatos kötélhajtásra feladatváltoztatásokkal.	**TANU ÖNI**
7.	*Nyújtógyakorlatok*	*Izületi mozgékonyságot fejlesztő gyaorlatok tanulása: nyújtó-, lazító gyakorlatok egyénileg és párokban, bordásfal-gyakorlatok függőállásban, terpesz függőülésben*	Képes ujjakkal a talajt megérinteni állásban, törzshajlítás előre testhelyzetben.	Képes tenyerekkel a talajt megérinteni állásban, törzshajlítás előre testhelyzetben.	**TANU ÖNI**
8.	*Tartós futás*	*Tartós futás gyakorlása 1000 m-en*	Legalább 5 perc 35 másodperc alatt tudja futni az 1000 m-t.	Legalább 4 perc 50 másodperc alatt tudja futni az 1000 m-t.	**TANU ÖNI**
IV.	SPORTÁGSPECIFIKUS GYAKORLATOK	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ÚZÉSÉRE			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika elemeinek tanulása*	.		**TANU ÖNI**
1.1.	futások	futó- fogó játékok gyakorlása, iramváltoztatásokkal	Kellő pontossággal hajtja végre a tanári utasításokat.	Koordinált futómozgással, a gyakorlatok pontos végrehajtásával vesz részt a játékokban.	
1.2.	váltóversenyek	váltóversenyek játszása különböző rajthelyzetekből.	Részt vesz a váltóversenyekben.	Hozzájárul a csapatgyőzelemhez a váltóversenyekben.	
1.3.	játékok az átlépő magasugrás előkészítéshez	fogójátékok zsámolyra, padra, szekrényre, útpadkára stb. való ugrásokkal (karlendítés szerepe fontosságának kiemelésével)	Észrevehető a karlendítés szerepe az elugrásaiban.	Dinamikus karlendítéssel vesz részt a játékban.	
1.4.	távolugrást előkészítő játékok	fogójátékok játszása távolságra ugrásokkal árkok, gödrök, játékos akadályok felett	Sikeresen átjut az akadályok felett.	Erőteljes elrugaszkodással, dinamikus karlendítéssel vesz részt a játékokban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	dobásgyakorlatok	egykezes és kétkezes lökés gyakorlása többféle testhelyzetből, 1kg-os tömöttlabdával	A lökésekre a durva koordináció szintjén, de helyes mozgássorral képes.	A lökésekre finom koordinációval képes. A karmunkája ezenközben a törzs mozgásába kapcsolódik be.	
1.6.	dobójátékok	hajításon alapuló játékok tanulása (ki tudja átdobni a fát, bokrot, kerítést stb.)	Kellő figyelemmel vesz részt a játékban.	Eredményes a feladatok végrehajtásában.	
1.7.	atlétikai versenyek	Magasugró-, távolugró- és dobóversenyeken való részvétel (a szabályok megismerése, egyéni teljesítmények rögzítése).	Ismeri a szabályokat, és egyéni csúcsteljesítményre törekvéssel.	Tudja a szabályokat, és kiemelkedő teljesítményt nyújt.	
2.	*Torna*	*A torna elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI**
2.1.	talajtorna	híd, terpesz gurulóátfordulás, fejállás, kézállás, haránt- és oldalspárga tanulása és gyakorlása	Egyre jobban képes a gyakorlatok végrehajtására.	Kiválóan képes a gyakorlatok végrehajtására.	
2.2.	kézenátfordulás oldalra	a kézenátfordulás oldalra (cigánykerék) tanulása (5) 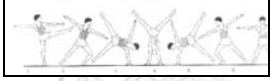	Képes a cigánykerék végrehajtására hajlított testhelyzetben, legalább guggoló állásba érkezve.	Képes a cigánykerék végrehajtására egy síkban, nyújtott törzzsel és végtagokkal.	
2.3.	összefüggő gyakorlatok	összefüggő gyakorlat tanulása a következő elemek felhasználásával: gurulóátfordulás előre, tarkóállás, zsugor fejállás, mérlegállás.	Képes a tervezett gyakorlatot megállás nélkül végrehajtani.	Hiba nélkül, jó testtartással hajtja végre a gyakorlatot.	
2.4.	ugrás	gurulóátfordulás gyakorlása előre kettő, ill. háromrészes szekrényen, "kismacska-átugrás", terpeszátugrás kettő, illetve háromrészes keresztbe állított szekrényen	Egyre jobban képes a gyakorlat végrehajtására.	Jó technikával, magas ívű ugrással, nyújtott karú támasszal hajtja végre az ugrásokat.	
2.5.	zsugorkanyarlati ugrások	zsugorkanyarlati átugrás tanulása egy, illetve kétrészes keresztbe állított szekrényen	Képes globálisan az elem végrehajtására.	Jó technikával, magas ívben hajtja végre az ugrást.	
2.6.	akrobatika (ugródeszka, trampolin , gumiasztal szereken)	helyben szökdelések elsajátítása a karlendületek szerepének fokozásával; ugrások gyakorlása ugródeszkáról, trampolinról szivacsbálába	Képes önállóan apró szökdelések végrehajtására	Önálló szökdelések végrehajtására képes egyre magasabbra, biztos egyensúlyi helyzetben.	
2.7.	kelepfellendülés függőállásból	keleplendülés tanulása függésből támaszba bordásfalra rögzített húzódzkodó kereten	Meg tudja csinálni a kelepfellendülést társ segítségével.	Meg tudja csinálni a kelepfellendülést önállóan.	
3.	*Kosárlabda (mini kosárlabdával)*	*A kosárlabdázás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS**

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok	labdaátadások, -dobások, -vezetések gyakorlása irányváltoztatással, társkerüléssel	Társ közreműködésével irányban tartva képes labdavezetésre, társhoz való labdatovábbításra.	Hiba nélkül képes aktív társsal szemben folyamatos labdavezetésre és dobásra.	
3.2.	játék	az 1:1, a 2:2, és a 3:3 elleni játék gyakorlása	A szabályoknak megfelelően, de technikai hiányosságokkal vesz részt a játékban.	Aktívan, technikai elemek jó alkalmazásával vesz részt a játékban.	
4.	*Labdarúgás (gumilabdával, elsősorban fiúknak)*	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS**
4.1.	technikai elemek	labdás tevékenységek tanulása: rúgás belsővel, földről felpattanó labda lekezelése, fejelés, labdavezetés belső csüddel	Képes a technikai elemek globális végrehajtására.	Kiemelt ügyességgel, sikeresen hajtja végre a technikai elemeket.	
4.2.	játékszituációk	labdarúgást előkészítő játékok tanulása (“kirúgó” játék, labdafogó);	Csak unszolásra vesz részt a játékban.	Sikeresen, az eddig tanult elemek alkalmazásával vesz részt a játékokban.	
4.3.	labdarúgás játék	kispályás labdarúgás tanulása egyszerűsített szabályokkal	A szabályoknak megfelelően, de technikai hiányosságokkal vesz részt a játékban.	Aktívan, technikai elemek jó használatával vesz részt a játékban	
5.	*Kézilabda (mini kézilabdával)*	*A kézilabdázás tanulása*			**TANU ÖNI MÁS**
5.1.	labdás tevékenységek	technikai elemek tanulása: szemből érkező labda elfogása, lendületszerzés tanulása utánalépéssel	Képes a technikai elemek globális végrehajtására.	Kiemelt ügyességgel, sikeresen hajtja végre a technikai elemeket.	
5.2,	Játékszituációk	egypályás játék tanulása mozgásfeladatokkal – támadás és védekezés	A szabályoknak megfelelően, de technikai hiányosságokkal vesz részt a játékban.	Aktívan, technikai elemek jó használatával vesz részt a játékban.	
5.3.	támadó és védő alaphelyzetek, mozgásgyakorlatok	a támadó és a védő alaphelyzetének, mozgásának tanulása, fogójátékban való gyakorlása	Jól végrehajtja a tanári utasításokat.	Jó technikával, játékban is eredményesen hajtja végre a feladatokat.	
5.4.	kézilabdajáték	kézilabdajáték kialakítása az alapvető szabályok tanulásával	A szabályoknak megfelelően, de technikai hiányosságokkal vesz részt a játékban.	Aktívan, technikai elemek jó alkalmazásával vesz részt a játékban.	
6.	*Cselgáncs (ahol a feltételek adottak)*	*A cselgáncs tanulása*	Ismeri a cselgáncs eredetét, az üdvözlési módokat. Az övet meg tudja szabályosan kötni.	Az eséseket állásból végre tudja hajtani. Ismeri a cselgáncs eredetét, az üdvözlési módokat. Az övet meg tudja szabályosan kötni.	**TANU ÖNI MÁS**
6.1.	alapszabályok	alapszabályok tanulása: 1. A terem és a szőnyeg tisztelete 2. A társ, vagy ellenfél tisztelete 3. Szorgalom, kitartó munka 4. A saját épség és a társ testi épségének óvása 5. A foglalkozásokon kívül a judo fogások használata tilos 6. Soha nem szabad visszaélni a foglalkozásokon elsajátított tudással	Tudja az alapszabályokat és betartja őket az edzőteremben és azon kívül is. Betartja az üdvözlés és tiszteletadás szabályai mind az edzővel, mind a társakal szemben. Törekszik a társainak megóvására minden körülményben.	Az alapszabályokat alaposan ismeri és minden körülmények között betartja. Az edzéseken szorgalmas és kitartó. A hétköznapi életben tudatos életvitelre törekszik.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	alapvető sportági szokások	sportági szokások tanulása (üdvözlés, eredet, öltözet-viselés, az övkötés, terem- és szőnyeghasználat, szokásrend)	Ismeri az üdvözlést, a judogi helyes használatát és az övkötést. Ismeri a szokásrendet és a szőnyeghasználatot.	Jól ismeri a cselgáncs történetét a többi ismereten kívül. Betartja a szokásrendet, példát adva ezzel a társainak.
6.3.	Bemelegítő és előkészítő gyakorlatok	speciális bemelegítő gyakorlatok tanulása; az esések és a tompítás szerepének megismerése; a lekopogás szerepének megismerése	Képes a bemelegítő gyakorlatok végrehajtására. Ismeri az esést és a tompítást, és végre tudja hajtani őket. A lekopogás szükségességét felismeri.	Önállóan is képes a bemelegítést végrehajtani. Ismeri és helyesen alkalmazza az esést, a tompítást és a lekopogást.
6.4.	eséstan (ukemi)	tompítás tanulása hanyatt fekvésből; esések tanulása (hátra, ülésből, oldalra, guggolásból, hátra, guggolásból)	Esésnél zökkenőmentesen érkezik a talajra.	Váratlan helyzetben is képes tompított esésre.
6.5.	gurulások	gurulások tanulása (előre, guggolásból, előre, állásból, hátra, guggolásból)	Az előre gurulást képes globálisan végrehajtani.	Minden oldalra képes a gurulásokat végrehajtani
6.6.	Játékok	küzdő játékok tanulása húzások, tolások, páros, társas esések, gurulások	Sajátja a küzdőszellem, ellenáll a társnak húzásnál-tolásnál.	Képes a társ kitolása és/vagy kihúzása adott körből.
7.	*Úszás*	*Úszástanulás*		
7.1.	Mell-, kar- és lábtempó	mell-, kar- és a lábtempó gyakorlása, összehangolásának tanulása (10) 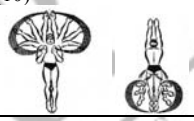	Képes mellúszásban az egyenletes előrehaladásra.	Jó technikával úszik folyamatos előrehaladással.
7.2.	vízbeugrások	játékos rajtgyakorlatok különböző kiinduló helyzetekből (ülésből, fekvésből, testfordulatokból, stb.)	Figyelemmel követi a tanár utasításait.	Eredményesen képes a vízbe ugrani, és zökkenőmentesen képes bármilyen úszásnemet folytatni.
7.3.	fejesugrás	a fejesugrás tanulása	Képes a fejesugrás végrehajtása guggoló helyzetből.	Tud szabályosan fejest ugrani.
7.4.	folyamatos úszás	Folyamatos úszás teljesítményre törekvéssel szabadon választott úszásnemben.	Képes önállóan 25 m-t távot leúszni.	Képes önállóan 50 m-es távot folyamatos levegővétellel leúszni.
7.5.	labdás játékok a vízben	labdaátadások és -átvételek tanulása a vízben (egyenes átadások, ívelések)	Az átadások- és átvételek végzése apróbb pontatlansággal képes.	Tud pontosan, biztosan passzolni, labdát átadni és átvenni.

TANU ÖNI MÁS VÉD

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	SZABADIDŐS JÁTÉKOK	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	Természetben űzhető játékok	*Kalandtúra a természetben (felfedező jelleggel feladatmeghatározásokkal)*	Részt vesz a túrán, s törekszik a feladatok megoldására.	Aktívan részt vesz, a feladatok kreatív megoldásában.	**TANU ÖNI MÁS VÉD HON EU**
2.	*Téli játékok*	*Csúszkálás jégen különböző gyakorlatokkal; Egyensúlyozó, irányváltoztató siklások lejtőn egyénileg, párokban szánkóval*	Előrehaladás folyamatosan, szlalomozás bóják között. Csúszás egy lábon(ügyesebbik láb)másik láb kis fokú hátraemelésével.	Tud előre- és hátrafelé haladni, szlalomozni, csúszni egy lábon (ügyes és ügyetlenebb lábbal is) másik láb előre- és hátraemelésével.	**TANU ÖNI MÁS VÉD HON EU**
3.	*Népi játékok*	*"Nyulazás", "csússz", "majmozás" játékok tanulása*	Megismeri a játékokat.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI MÁS VÉD HON EU**
VI.	KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ	BEMUTATÓ GYAKORLAT ELSAJÁTÍTÁSA			
1.	Csoportos kéziszergyakorlat zenére	Csoportos kézi szergyakorlat alakzatváltoztatásokkal betanulása és gyakorlása	Képes a tanuló a tervezett gyakorlat betanulására és kis hibákkal a bemutatására	Kiváló szinten tanulja be és az elsők között hibátlanul hajtja végre a tervezett gyakorlatot.	**TANU ÖNI MÁS HON**
VII.	ELMÉLET	ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	Szív- és vérkeringés	A kardiorspiratorikus rendszer szerepének tanulása	Megérti a szívműködés változásait mozgás hatására.	Képes önálló pulzusmérésre és a változások nyomon követésére.	**TANU ÖNI**
2.	Mozgáselemzés	Video felvételek mozgásainak értelmezése	Felismeri a filmfelvételek mozgásait.	Önállóan képes a mozgásról beszélni.	**TANU ÖNI INKO**

Év végi követelmények

a) Legyen képes pontos labdaátadásokra (lábbal, kézzel) társakhoz mozgás közben.
b) Sikerül felmásznia tetszőleges technikával mászókötélre.
c) Képes önállóan fejállás végrehajtására.
d) Legyen képes egyszerű (legalább 4 tornaelemből álló) gyakorlat bemutatására.
e) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
f) Legyen képes tetszőleges úszásnemben 50 m leúszására.
g) Ismerje fel a mozgáselemek fő jellemzőit, a hibákat és előidézésének főbb okait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3. Tanterv az 5–8. évfolyam számára

AZ
ANYANYELV ÉS IRODALOM

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Anyanyelv és irodalom** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti terveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi terveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi terveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Anyanyelv és irodalom* műveltségi területen belül a következő terveket közöljük:

Anyanyelv és kommunikáció 5–8.
Irodalom 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi terveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANYANYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *Anyanyelv és kommunikáció tantervet* közöljük.

Javasolt óraszám

Az anyanyelv és irodalom műveltségterületre együtt

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	4,5	4	3,5	3

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Anyanyelv és kommunikáció és Irodalom* tantárgyi kerettantervek a NAT **Magyar nyelv és Irodalom** műveltségi területére terjednek ki. A kerettantervek a műveltségi terület követelményeinek teljes mértékben megfelelnek. A NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül valamennyinek eleget tesznek, kiemelten az *információs és* ***kommunikációs kultúra***, a ***hon- és népismeret***, *az EU és kultúra*, *a tanulás,* továbbá ***a testi és lelki egészség***, valamint a **pályaorientáció** fejlesztési lehetőségeinek. Az egyes kerettantervek jellemzőit és az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervi ismertetők tartalmazzák.

Az Anyanyelv és kommunikáció kerettanterv jellemzői

Az *Anyanyelv és kommunikáció* kerettanterv olyan *olvasás- és helyesírás-tanítási stratégiát* ajánl, amely biztosítja az olvasás és a helyesírás képességének kifejlődését, az olvasás megkedvelését. A *magyar helyesírás* teljes rendszerét *problémacentrikusan* tartalmazza. A *beszédtechnika* teljes gyakorlatrendszere, a *valamennyi nyelvi szintre kiterjedő nyelvtani* tananyag, valamint a *helyesírási szabályzat* és *tanácsadó szótár* használatának szorgalmazása eredményeként a tanulók többsége *biztonságos helyesíróvá* válik a 8. évfolyam végére. A kerettanterv gazdag tevékenységrendszert ajánl a *szóbeli szövegalkotás*, a *verbális* és a *nem verbális képességek*, az *illemtudó viselkedés* fejlesztésére. A *fogalmazás* hagyományos műfajai mellett a *mindennapi életben* és a *publicisztikában meghonosodott műfajok* (távirat, kérvény, meghívó, hír, riport stb.) tanulását is lehetővé teszi. Olyan gyakorlatrendszert tartalmaz, amely biztosítja a tanulók *művelődési szokásainak* megalapozását, fejlesztését (könyv- és könyvtárhasználat, szelektív rádiózás, tévézés, közművelődési intézmények szolgáltatásainak igénylése). A kerettanterv a tananyagot a kommunikációs tényezők és funkciók mentén spirálisan rendezi el. A fejlesztendő képességek, az elsajátítandó ismeretek egyre magasabb szinten térnek vissza az egyes évfolyamokon. Ez a sajátosság teszi lehetővé, hogy a megszerzett tudás ne fejlődjön vissza, ez a sajátosság számol a *lassan haladó tanulók* esetében az *éréssel*, s egyben lehetőséget biztosít a *tehetségek maximális kibontakoztatására*, az *alkotásra*.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv tanítása 7. osztálytól magas tanári végzettséget és kompetenciát igényel. Elvárja a pedagógustól, hogy fejlett *kommunikációs kultúrával* rendelkezzen, s nyitott legyen a *nyelvtudomány (az alkalmazott* nyelvészet) eredményeire. A pedagógiai képességek közül preferálja a *megosztott figyelmet* és *a döntési képességet*, továbbá a *diagnosztizáló képességet*, amely a *differenciált tanulásszervezést*, az *egyénben való gondolkodni tudást* teszi lehetővé. A nevelési stílusok közül pedig a *kooperatív (együttműködő) magatartást* szorgalmazza. A kerettanterv megvalósításához kidolgozott, többszörösen kipróbált *taneszközcsomag* áll rendelkezésre minden évfolyamon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tanulásának célja, hogy általa növekedjék a tanulók – széles értelemben vett – kommunikációs kompetenciája, tudatosuljon nyelvi kompetenciájuk. A sikeres anyanyelv- és kommunikációtanulás a különböző életkorú tanulók érdeklődésére, társas kapcsolataik sikeres működtetésének igényére épít. E globális cél megvalósulása az alábbi egymással összerendezett, egymásra épülő és egymást átható képességcsoportok fejlesztése révén történik:

Az olvasástanulás során egyaránt fontos a tanulók információkat befogadó és -közvetítő szerepe. E célt szolgálja a néma olvasás tempójának fokozása mellett a gyorsolvasásnak mint képesség- és szokásrendszernek a tanulása, valamint a felolvasás tanulása is.

Az önművelési képességek kialakítása a szokássá és szükségletté fejlesztése lehetővé teszi, hogy a tanulók ne csak a kultúra passzív befogadóiként elégítsék ki érdeklődésüket, hanem hogy módjuk legyen önépítésre, önfejlesztésre is. Az önművelési tevékenység révén a tanulók átfogó képet kapnak a kultúra szerteágazó világáról, annak történetiségéről. Formálódik magyarságképük, nemzeti identitásuk, tágul társadalmi világképük.

A szóbeli és írásbeli szövegműfajok, illetve az azokat reguláló helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi normák teljességének korai életkortól történő tanulása garantálja, hogy a tanulók életkoruknak és szociális szerepeiknek megfelelően sikeresen vegyenek részt iskolai társas és mindennapi kommunikációs helyzetekben.

A nyelvtan tanulása hozzájárul a korszerű nyelvészeti világkép kialakulásához, biztosítja a beszéd, a fogalmazás, a helyesírás tudatosulását, beavatja a tanulókat az anyanyelvi örökség világába.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam		Cím
5.		Csizmazia Sándor–Csizmazia Sándorné: Magyar nyelv.
		Heffner Anna: Könyv a könyvről.
6.		Orosz Zsuzsa–Szilágyi Gáborné–Zsolnai Józsefné: Magyar nyelv.
		Monoriné Papp Sarolta: Figyelj rám!
5–6.		Homor Tivadar: Önművelés
7.		Csizmazia Sándor– Orosz Zsuzsa: Magyar nyelv
7–8.		Homor Tivadar: Önművelés
8.		H. Tóth István: Magyar nyelv

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	**NT-83191**	Tanítási program. 5. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83192	Feladatgyűjtemény. 5. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
6.	**NT-83205**	Tanítási program. 6. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83204	Feladatgyűjtemény. 6. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
7.		Tanítási program. 7. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Feladatgyűjtemény. 7. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
8.		Tanítási program. 8. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Feladatgyűjtemény. 8. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Hibakeresés ❖ Hibajavítás (helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi, kommunikációs) ❖ Néma olvasás skipping, skimming technikával ❖ Dinamikus olvasás (gyorsaság+megértés+olvasási attitűd) ❖ Szakszövegek jegyzetelése ❖ Kiscsoportos kommunikáció (vita, társalgás, megbeszélés, kibeszélés, elbeszélés, stb.) ❖ Kiselőadás (írók, költők életéről, valamely olvasókönyvi témáról, stb.) ❖ Utánzás minta alapján (helyesejtés, kommunikációs helyzet megoldása, stb.) ❖ Mimetizálás, szerepjátszás ❖ Bábos bemutatás ❖ Bemutatás (felolvasás, verses, prózai alkotások előadása) ❖ Megfigyelés (nyelvjárási ejtés, kommunikációs hiba, gesztus, térközszabályozás) ❖ Magyarázat ❖ Kérdezés ❖ Alkotások létrehozása (irodalmi, publicisztikai, stb.) ❖ Versenyzés (versmondó, prózamondó, helyesírási, egyéb tanulmányi, stb.) ❖ Gyűjtés (tárgyi értékek, pl. könyvek, újságcikkek, írók, költők arcképei, plakátok, műsorfüzetek, stb. ❖ Tanulópárok szerveződése bizonyos képességek begyakorlására	❖ Szóbeli felelés (a tananyag reprodukciója) ❖ A bevésett, megértett tananyag, tankönyvi szöveg, algoritmus, stb. előadása különböző (elképzelt) második személynek, különféle műfajokban szóban vagy írásban ❖ Az olvasási teljesítmény, versmondás, szóbeli szövegalkotás magnón való rögzítése a tanév elején és végén ❖ Vizsga (tantárgyi házi vizsga) ❖ Verseny (versmondó, helyesírási, versíró, esszéíró, stb.) ❖ Témazáró feladatlapok, tesztek megoldása ❖ Röpdolgozatok írása (aktuálisan bevésendő kognitívumok: verstani alapfogalmak, grammatikai definíciók, felosztások, stb.) ❖ Iskolai dolgozatok (a pedagógus által összeállított feladatlapokkal, pl. helyesírási képességek ellenőrzése, nyelvtani elemzőképesség ellenőrzése, stb.) ❖ Memoriterek kikérdezése a pedagógus / diáktársak által ❖ Monitor-vizsgálat olvasásértésből (sztenderd tudásteszt) ❖ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása (iskolaújság szerkesztése, versírás, műfordítás-készítés, versírás adott poétikai témára, stb.)	❖ Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés ❖ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról (versmondás helyesejtési, kommunikációs szempontból; kitalált mese vagy fantázia-szülte fiktív történet, stb.) ❖ Saját tanulói teljesítmény (írásos, magnón, képmagnón rögzített) elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ❖ A versenyeken a zsűri által preferált értékelési kritériumok meghallgatása és megértése ❖ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ❖ Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretein belül az olvasás tanulásának célja a tanulók meglevő néma és hangos olvasási képességeinek szinten tartása és tökéletesítése avégett, hogy azt eszközként tudják alkalmazni a különböző tantárgyak szövegeinek feldolgozása (jegyzetelése, bevésése) során. Az írás, az írásos kommunikáció gyakorlása azt a célt szolgálja, hogy alakuljon ki a tanulók helyesírási normáknak eleget tevő, esztétikus egyéni kézírása, amely eszközszinten lehetővé teszi az írásos kommunikációt. Az írásos kommunikáció gyakorlásának további célja az írásos műfajok alkalmazásának szinten tartása és továbbfejlesztése, újabb szövegműfajok elsajátítása. Az élőbeszéd gyakorlása biztosítja, hogy a tanulók már meglevő beszédtechnikai, szövegalkotási, kommunikációs képességei tovább tökéletesedjenek, amely segítheti önérvényesítésüket, az egyéni továbbtanulási céljaik megvalósítását. A hallgató–befogadó szerep gyakorlása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók figyelme a másik (a velük kommunikatív viszonyban levő) emberre irányuljon, s ezzel fejlődjön a társas-kooperációs képességük, emberismeretük, beszédpercepciós képességük. A nyelvészeti ismeretek tanulásának célja, hogy tudatossá váljon a tanulók anyanyelvhasználati kompetenciája, ezzel is fejlődjön írásos és szóbeli nyelvhasználati képességük. Segítse továbbá a tanult idegen nyelv grammatikájának sikeresebb tanulását. A nyelvtörténeti, nyelvjárási ismeretek tanulása bővíti a tanulók nyelvészeti tárgyú tájékozottságát, melynek során egyben módjuk nyílik hangtani ismereteik és alaktani ismereteik aktualizálására is.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
A)	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
I.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA			
1.	*Néma értő olvasás gyorsolvasási technikák alkalmazása*	*A néma értő olvasás gyakorlása a gyorsolvasási technikák alkalmazásával*			ORVO
1.1.	publicisztikai szövegek, interneten elérhető hírek és információk	publicisztikai szövegek olvasása, interneten elérhető hírek és információk olvasása	Némán el tud olvasni az olvasókönyvéből vagy a pedagógus által kijelölt más szövegből – legalább 15 mondatos (kb. 110 szavas) publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 2 olyan feladatot, amely a szöveghez kapcsolódik. A feladatmegoldáshoz segítséget kérhet. Az elolvasott szövegek között felismeri a hírt.	Némán el tud olvasni legalább 30 mondatos (kb. 220 szavas) publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt képes megoldani a szöveghez kapcsolódó 4–5 adatkereső vagy lényegkiemelési feladatot. Az elolvasott szövegek között felismeri a hírt, a tudósítást, a közleményt, a riportot és az interjút.	EU TANU FOGY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	ismeretterjesztő szövegek témakörök: *A könyv története* *Agyagtáblák* Asúrbanipal könyvtára Előjelek Közmondások	ismeretterjesztő szöveg olvasása a könyvről, a nyomtatásról, a nyomdaipari termékekről	Némán el tud olvasni az olvasókönyvéből vagy a pedagógus által kijelölt más szövegből – legalább 15 mondatos (kb. 110 szavas) ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 2 olyan	Némán el tud olvasni legalább 30 mondatos (kb. 220 szavas) ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt képes megoldani a szöveghez kapcsolódó 4–5 adatkereső vagy lényegkiemelési feladatot.
1.2.1.	*Mítoszok, eposzok* Enlil és a sárkány Gilgames Hammurapi törvénykönyve *Papirusztekercsek* A Halottak könyve Ehnaton-himnusz Az alexandriai könyvtár *A pergamen* A Halotti beszéd és Könyörgés Az Ómagyar Mária-siralom *A papír* A könyvnyomtatás feltalálása Gutenberg találmánya – Részlet az 1450. év eseményeiről hírt adó hirsaui kolostor évkönyvéből Ősnyomtatványok A Bibliotheca Corvina Az első magyar nyomda Nyomdászat a XVI. században Misztótfalusi Kis Miklós A klisékészítés kialakulása		feladatot, amely a szöveghez kapcsolódik. A feladatmegoldáshoz segítséget kérhet. Az elolvasott szövegek között felismeri az ismeretterjesztő szövegeket és a könyvismertetést.	Az elolvasott szövegek közül felismeri a leíró és az elbeszélő ismeretterjesztő szövegeket és a könyvismertetést. Az olvasókönyvében lévő szövegeket önállóan fel tudja dolgozni: a tételmondatokat aláhúzni, az adatokat kikeresni, a szöveg témáját elmondani, tartalmát röviden felidézni, a szöveg vázlatát leírni.
1.2.2.	Hagyományos nyomtatóeljárások: A síknyomtatás A mélynyomtatás Az ofszetnyomtatás A rotációs gép A könyvkötészet fejlődése A könyvkereskedelem alakulása *Könyvkészítés napjainkban* *A kiadói munka* A kéziratok lektorálása, szerkesztése A kézirat-előkészítés A tipografálás A korsó nem lehet szebb, mint a víz! – Beszélgetés Szántó Tibor tipográfus könyvtervezővel A nyomdabetűk olvashatósága			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	lexikonok, szótárak szócikkei, ill. ezek számítógépes programjai	szócikkolvasás lexikonból, szótárból, ill. számítógépes programból	Önállóan tud címszavakat keresni és olvasni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.	Képes megkeresni a szövegben előforduló ismeretlen szavakat a *Magyar értelmező kéziszótár*ban és más, ismert szaklexikonban.
1.4.	szokványostól eltérő szövegfoltok	a szokványostól eltérő szedésű szövegfoltok olvasása (katalóguscédula, műsorújság, kérdőív, nyomtatvány, plakátok, poszterek)	Kis segítséggel képes elolvasni szokványostól eltérő szövegfoltokat is.	Önállóan képes elolvasni szokványostól eltérő szövegfoltokat is.
1.5.	SMS	SMS küldése és fogadása	Kis segítséggel képes SMS szövegeket olvasni.	Önállóan képes SMS szövegeket olvasni.
2.	*Blattoló, hangos olvasás*	*A felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása különböző típusú szövegeken (különböző életkorúak által készített, nehezen olvasható kézírásos szövegek, hibásan gépelt és nyomdahibás szövegek, távirat, plakát, hirdetés szövege, SMS szövege)*	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ csak el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ csak el.
3.	*Felolvasás*	*A felolvasás gyakorlása*		
3.1.	vers felolvasása	vers felolvasásának gyakorlása (a művek jegyzékét az *Irodalom* tanterv tartalmazza)	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 8–10 mondat terjedelmének megfelelő verset, versrészletet. A felolvasás közben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem ejt. Az időtartam- és a hangsúlyhibáit a pedagógus segítségével ki tudja javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 10–15 mondat terjedelmének megfelelő vers, versrészlet felolvasására. Felolvasás közben helyesejtési és olvasástechnikai hibát nem ejt.
3.2.	rövid elbeszélés felolvasása	rövid elbeszélések felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 8–10 mondatos rövid elbeszélést. A felolvasás közben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem ejt. Az időtartam- és a hangsúlyhibáit a pedagógus segítségével ki tudja javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 10–15 mondatos rövid elbeszélés felolvasására. Felolvasás közben helyesejtési és olvasástechnikai hibát nem ejt.
3.3.	anekdota felolvasása	anekdoták felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 8–10 mondatos anekdotát. A felolvasás közben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem ejt. Az időtartam- és a hangsúlyhibáit a pedagógus segítségével ki tudja javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 10–15 mondatos anekdota felolvasására. Felolvasás közben helyesejtési és olvasástechnikai hibát nem ejt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	vicc, humoreszk felolvasása	viccek, humoreszkek felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 8–10 mondatos viccet, humoreszket. A felolvasás közben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem ejt. Az időtartam- és a hangsúlyhibáit a pedagógus segítségével ki tudja javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 10–15 mondatos vicc, humoreszk felolvasására. Felolvasás közben helyesejtési és olvasástechnikai hibát nem ejt.
3.5.	meghívó, hirdetés felolvasása	meghívó, hirdetés felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 8–10 mondatos meghívót, hirdetést. A felolvasás közben öt újrakezdési vagy mást olvasási hibánál többet nem ejt. Az időtartam- és a hangsúlyhibáit a pedagógus segítségével ki tudja javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 10–15 mondatos meghívó, hirdetés felolvasására. Felolvasás közben helyesejtési és olvasástechnikai hibát nem ejt.
II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Esztétikus, művelt egyéni kézírás kialakítása*	*Esztétikus, művelt egyéni kézírás kialakítása másolással, diktálással, akaratlagos írással*	Írása olvasható és rendezett.	Írása esztétikus.
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási hibák javítása*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási hibajavítás gyakorlása*		
2.1.	helyesírás és a helyesírási elemzés nyelvtani és helyesírási ismeretek aktualizálásával	a helyesírás és a helyesírási elemzés gyakorlása a helyesejtés, valamint a nyelvtani és a helyesírási ismeretek aktualizálásával		
2.1.1.	időtartam-jelölés	az időtartam jelölésének gyakorlása		
2.1.1.1.	időtartam jelölése szótövekben	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalék nélküli szavak írásával	Diktálás utáni íráskor helyesen tudja jelölni a toldalék nélkül szavak időtartamát.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék esetében is.
2.1.1.2.	időtartam jelölése toldalékos szavakban	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalékos szavak írásával		
2.1.1.2.1.	a magánhangzók időtartama	a magánhangzók jelölésének gyakorlása a toldalékokban	Diktálás utáni íráskor helyesen tudja jelölni a toldalékos szavak időtartamát.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék esetében is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.2.1.1.	hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek (*-ít, -dít, -sít, -ú, -ű, -jú, -jű, -tyú, -tyű, -ttyú, -ttyű, -ból, -ből, -ról, -ről, -tól, -től*) helyesírása	a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor helyesen tudja jelölni az időtartamot a tanult szóelemek esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tanult szóelemek esetében.
2.1.1.2.1.2.	rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek (az igeképzőt, határozóragot tartalmazó szavak, valamint a névutók és a határozószók *-ul, -ül* végződése) helyesírása	a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor helyesen jelöli az időtartamot a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.
2.1.1.2.2.	mássalhangzók jelölése	a mássalhangzók jelölésének gyakorlása a toldalékokban		
2.1.1.2.2.1.	*-képp, -képpen* határozórag helyesírása	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tanult toldalékokban.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tanult toldalékokban.
2.1.1.2.2.2.	változást mutató toldalékok helyesírása	a szóvégi magán- és mássalhangzók hatására váltakozást mutató toldalékok helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor segítséggel helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék esetében is.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék esetében is.
2.1.2.	hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírása	a hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása		
2.1.2.1.	írásban jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor kis segítséggel helyesen jelöli az írásban jelölt teljes hasonulást.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az írásban jelölt teljes hasonulást.
2.1.2.2.	írásban nem jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor kis segítséggel helyesen jelöli az írásban nem jelölt teljes hasonulást.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az írásban nem jelölt teljes hasonulást.
2.1.2.3.	az összeolvadás helyesírása	az összeolvadást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor kis segítséggel helyesen tudja jelölni a hangkapcsolatokat az összeolvadás esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja jelölni a hangkapcsolatokat az összeolvadás esetében.
2.1.2.4	a részleges hasonulás helyesírása	a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor kis segítséggel helyesen tudja jelölni a hangkapcsolatokat a részleges hasonulás esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja jelölni a hangkapcsolatokat a részleges hasonulás esetében.
2.1.2.5.	a mássalhangzó-rövidülés helyesírása	a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni íráskor kis segítséggel helyesen jelöli a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavakat.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavakat.
2.1.3.	A tulajdonnevek helyesírása	a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.3.1.	a személynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása személynevek írásával	Diktálás utáni íráskor helyesen jelöli a személyneveket.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja írni a személyneveket.
2.1.3.2.	az állatnevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása állatnevek írásával	Diktálás utáni íráskor helyesen jelöli az állatneveket.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja írni az állatneveket.
2.1.3.3.	a földrajzi nevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása földrajzi nevek írásával	Diktálás utáni íráskor helyesen tudja írni a földrajzi nevek begyakorolt, egyszerűbb eseteit.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja írni a tulajdonneveket a földrajzi nevek bonyolultabb esetei kivételével.
2.1.3.4.	a könyv- és folyóiratcímek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása könyv- és folyóiratcímek írásával	Diktálás utáni íráskor helyesen tudja írni a könyv- és folyóiratcímek begyakorolt, egyszerűbb eseteit.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja írni a könyv- és folyóiratcímeket.
2.1.3.5.	az intézménynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása intézménynevek helyesírásával	Diktálás utáni íráskor helyesen jelöli az intézménynevek begyakorolt, egyszerűbb eseteit.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen tudja írni az intézményneveket.
2.1.3.6.	a megszólítás helyesírása	a megszólítás helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja a megszólítást.	Általában nem vét hibát a megszólítás helyesírásában.
2.1.3.7.	az útbaigazító feliratok, táblák helyesírása	az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűi helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűit.	Általában helyesen írja az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűit.
2.1.3.8.	a mondatkezdő nagybetűk helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása a mondatkezdő nagybetűk írásával	Diktálás utáni íráskor rendszerint nem véti el a mondatkezdő nagybetű írását.	Diktálás utáni íráskor nem véti el a mondatkezdő nagybetű írását.
2.1.4.	az egybeírás és a különírás	az egybeírás és a különírás gyakorlása		
2.1.4.1.	a szóismétlések helyesírása	a szóismétlések helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a szóismétléseket.	Nem véti el a szóismétlések helyesírását.
2.1.4.2.	a mellérendelő szókapcsolatok, összetételek helyesírása	a mellérendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Másoláskor nem véti el mellérendelő szókapcsolatokat és összetételeket.	Segítséggel helyesen írja a mellérendelő szókapcsolatokat és összetételeket.
2.1.4.3.	az ikerszók helyesírása	az ikerszók helyesírásának gyakorlása	Másoláskor nem véti el az ikerszókat.	Segítséggel helyesen írja az ikerszókat.
2.1.4.4.	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Másoláskor nem véti el az alárendelő szókapcsolatokat és összetételeket.	Segítséggel helyesen írja az alárendelő szókapcsolatokat és összetételeket.
2.1.4.5.	a névutós szerkezetek helyesírása	a névutós szószerkezetek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen írja a névutós szószerkezeteket.	Nem véti el a névutós szerkezetek helyesírását.
2.1.4.6.	az igekötős igék helyesírása	az igekötős igék helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen írja az igekötős igéket.	Nem véti el az igekötős igék helyesírását.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.5.	a hagyományos írásmód	a hagyományos írásmód gyakorlása			
2.1.5.1.	a *j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének gyakorlása szavak írásával	Kis segítséggel helyesen jelöli a *j* hangot.	Nem véti el a *j* hang kétféle jelölését.	
2.2.	a *helyesírási szabályzat* kezelése	a *helyesírási szabályzat* és a *Helyesírási tanácsadó szótár* kezelésének gyakorlása	Tudja használni a *Helyesírási tanácsadó szótár*t.	Biztonsággal tudja használni a *Helyesírási tanácsadó szótár*t.	
2.3.	helyesírási hibák javítása	saját szöveg és más által írt szöveg javítása helyesírási szempontból	Kis segítséggel javítani tudja saját szövegét és más által írt szöveget helyesírási szempontból.	Önállóan javítani képes saját szövegét és más által írt szöveget helyesírási szempontból.	
3.	*Fogalmazás*	*Fogalmazás*			**VÉD**
3.1.	fogalmazási segédműveletek	a fogalmazás segédműveleteinek gyakorlása			**KUTA**
3.1.1.	vázlatkészítés	vázlatkészítés gyakorlása írásban	Kis segítséggel el tudja készíteni egy adott vagy tetszőlegesen választott témájú fogalmazás vázlatát.	Önállóan el tudja készíteni egy adott vagy tetszőlegesen választott témájú fogalmazás vázlatát többféle változatban is.	
3.1.2.	korrigálás helyesírási, nyelvhelyességi, szövegtani, műfaji és kommunikációs szempontból	a félig kész vagy kész fogalmazás korrigálása a tanult helyesírási, nyelvhelyességi, szövegtani, műfaji és kommunikációs szempontok szerint	Félig kész vagy kész fogalmazást segítséggel korrigálni képes a tanult helyesírási, nyelvhelyességi, szövegtani, műfaji és kommunikációs szempontok szerint.	Félig kész vagy kész fogalmazást önállóan képes korrigálni a tanult helyesírási, nyelvhelyességi, szövegtani, műfaji és kommunikációs szempontok szerint.	
3.2.	írásbeli szövegek alkotása műfajok, kommunikációs funkciók szerint	írásbeli szövegalkotás műfajok és kommunikációs funkciók szerint			
3.2.1.	tájékoztató jellegű szövegek alkotása	tájékoztató jellegű szövegek alkotása			
3.2.1.1.	elbeszélés	az elbeszélés írásának gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; az elbeszélés leírása időrendben; a szereplősere jelölése párbeszédes formában; az elkészült szöveg javítása a második személy beavatottsága, az időrendnek megfelelő mondatrend szempontjából; a témához nem tartozó mondatok törlése; a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok helyettesítése	8–10 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélést tud írni. A fogalmazásban nincs 3-nál több koherenciahiba, illetve 2-nél több nyelvhelyességi hiba. Elbeszélésének önállóan tud címet adni.	Önállóan tud írni 12–14 predikatív szerkezetből álló elbeszélést. A szövegben nincs 1-nél több koherencia- és nyelvhelyességi hiba. Találó címet tud adni a szövegének, a párbeszédeket alkalmazni tudja és jól jelöli. Többféle időrendi szerkesztési móddal tud élni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.1.2.	leírás	a szubjektív színezetű, mindennapi stílusú leírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; a leírás szempontja(i)nak megválasztása; a leírás elkészítése, tárgy, növény, állat, személy, tér megismertetése a második személlyel; a leírás javítása a második személy beavatottsága és a leírás választott szempontja szerint; a témához nem tartozó mondatok törlése; a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	Önállóan tud 6–8 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget alkotni tárgyról, élőlényről és személyről. A leírás 3-nál több koherenciahibát és 2-nél több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz. Önállóan tud címet adni a leírásnak.	Önállóan tud 10–12 predikatív szerkezetből álló leírást fogalmazni tárgyról, élőlényről, személyről és térről. A szöveg 1-nél több koherencia- és nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.
3.2.1.3.	riport	a riport tanulása: a második személy megválasztása; a problémák összegyűjtése, a kérdések megfogalmazása a választott témában; a riport megfogalmazása; a riport javítása a második személy beavatottsága, az	Két-három kérdést tud feltenni riportalanynak – előzetes felkészülés után – a témától és a második személytől függően.	Kérdéseket tud megfogalmazni a témától és a második személytől függően.
		időrendnek megfelelő mondatrend szerint; a felesleges részletek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése		
3.2.1.4.	jellemzés	a jellemzés tanulása: a második személy megválasztása; a megismertetésre kiválasztott irodalmi hős vagy jól ismert személy jellemének bemutatása cselekedetei, magatartása alapján: a jellemzés javítása a második személy beavatottsága és a választott szempontnak megfelelő mondatrend szempontjából; a felesleges részletek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	Önállóan tud 5-7 predikatív szerkezetből álló jellemző szöveget alkotni irodalmi hősről. A jellemzés 3-nál több koherenciahibát és 2-nél több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.	Önállóan tud 6–10 predikatív szerkezetből álló jellemzést írni. Alkalmazni tudja a beszéltetés jellemző erejét is.
3.2.1.5.	könyvismertetés	a könyvismertetés írásának gyakorlása	Segítséggel tud könyvismertetést fogalmazni, amely a könyv lényeges adatain kívül tartalmazza a témát és a beszélő véleményét is.	Önállóan tud könyvismertetést fogalmazni, amely a könyv lényeges adatain kívül tartalmazza a témát és a beszélő véleményét is.
4.2.1.6.	hír, hirdetés, meghívó	a hír, a hirdetés, a meghívó írása	Kis segítséggel tud hírt, hirdetés, meghívót fogalmazni.	Önállóan tud hírt, hirdetés, meghívót fogalmazni.
3.2.1.7.	nyomtatványkitöltés	a nyomtatványkitöltés tanulása: táviratblanketta, utalványok, ki- és bejelentőlapok, ajánlott levélhez tartozó nyomtatvány	Kis segítséggel ki tudja tölteni a közismert nyomtatványokat.	Önállóan ki tudja tölteni a közismert nyomtatványokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.2.	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek: magánlevél	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szöveg alkotása: magánlevél írása: a levél címzettjének, a második személynek a megválasztása; a levél tárgyának megválasztása; kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és -zárás a levélben; leíró, elbeszélő, jellemző részletek írása a levélben; a levél hangnemének (tárgyilagos, humoros) megválasztása; igényes íráskép (mint a levélíró igényességének mutatójának) szem előtt tartása; a levél javítása a második személy lehetséges informáltsága, a tématól függő mondatrend, a kapcsolatteremtés és -zárás formája szerint; a felesleges részek, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek törlése	8–10 predikatív szerkezetből álló magánlevelet tud írni, amelyben hibátlan a megszólítás és a záradék. A levelet – segítséggel – javítani tudja a második személy lehetséges informáltsága, a kapcsolatteremtés és -zárás formája alapján.	Önállóan, a második személy figyelembevételével 10–14 predikatív szerkezetből álló, igényes írásképű magánlevelet tud írni hibátlan megszólítással és záradékkal. A levelet javítani tudja a második személy lehetséges informáltsága, a tématól függő mondatrend, a kapcsolatteremtés és -zárás formája alapján.
3.2.3.	poétikus-emotív típusú szövegek: vers, mese, kispróza	poétikus-emotív típusú szövegek alkotása: vers, mese és kispróza írása kreatív-produktív gyakorlatok során	Önállóan tud 6–8 predikatív szerkezetből álló leíró mesét alkotni .	Önállóan képes eredeti poétikus-emotív típusú szövegeket (verset, mesét, kisprózát) alkotni.
3.2.4.	metanyelvi szövegek	metanyelvi szövegek alkotása		
3.2.4.1.	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémák kommentálása	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémák megfogalmazása szakmai levélváltás céljából nyelvi ismeretterjesztő műsorok és folyóiratok számára	Kis segítséggel meg tud fogalmazni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat.	Önállóan képes kommentálni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat írásban.
3.2.4.2.	nyelvjárási, diáknyelvi anyag gyűjtése	gyűjtött nyelvjárási, diáknyelvi anyag bemutatása	Kis segítséggel be tud mutatni egy-két általa gyűjtött diáknyelvi szót, kifejezést.	Önállóan képes bemutatni az általa gyűjtött nyelvjárási, diáknyelvi anyagot.
3.3.	szövegtani és nyelvhelyességi ismeretek	szövegtani és nyelvhelyességi ismeretek tanulása		
3.3.1.	alanyváltás hiánya	az alanyváltás hiányának felismerése, valamint a hiányzó alany pótlásának gyakorlása	A pedagógus által megjelölt alanyváltással kapcsolatos hibát kis segítséggel képes javítani.	A pedagógus által megjelölt alanyváltással kapcsolatos hibát önállóan képes javítani. A feladatgyűjtemény feladatai közül meg tudja oldani az alanyváltási hibák javítását tartalmazóakat.
3.3.2.	értelemzavaró egyeztetési hibák	értelemzavaró egyeztetési hibák (alany-állítmány, utaló névmások) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	A pedagógus által megjelölt értelemzavaró egyeztetési hibát kis segítséggel képes javítani.	A pedagógus által megjelölt értelemzavaró egyeztetési hibát önállóan képes javítani. A feladatgyűjtemény feladatai közül meg tudja oldani az alany-állítmány egyeztetését igénylőket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.3.	előre- és hátrautalás	előre- és hátrautalás névmásokkal és más anaforikus elemekkel: utaló elemek keresése kész szövegrészletekben; szövegkorrigálás: utaló elemek pótlása vagy javítása hibásan szerkesztett fogalmazványrészletekben	Hibásan szerkesztett fogalmazványban – segítséggel – javítani vagy pótolni tudja a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.	Hibásan szerkesztett fogalmazványban önállóan tudja javítani vagy pótolni a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.
3.3.4.	határozott és határozatlan névelő	a határozott és a határozatlan névelő koherenciateremtő szerepének tanulása szövegrészletek grammatikai elemzésével, valamint a hiányzó névelők pótlásával	Segítséggel alkalmazni tudja a határozott és határozatlan névelő koherenciateremtő szerepét.	Önállóan tudja alkalmazni a határozott és határozatlan névelő koherenciateremtő szerepét.
3.3.5.	szemantikai koherencia megteremtése tematikus főnévvel, szinonimákkal	a tematikus főnév és a szinonimák alkalmazásának tanulása	Segítséggel helyesen használja a tematikus főneveket és a szinonimákat fogalmazványaiban.	Helyesen tud tematikus főnevet és szinonimát alkalmazni.
3.3.6.	terjengősség (fölösleges nyelvi egységek, részletezések) megszüntetése	terjengősség (fölösleges nyelvi egységek, részletezések) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	Segítséggel javítani tudja a terjengősséget saját fogalmazásában.	Önállóan tudja javítani a terjengősséget saját fogalmazásában.
3.3.7.	tételmondat elhelyezése	rosszul elhelyezett tételmondat helyének megkeresése a szövegben, a szöveg átszerkesztése	Rosszul elhelyezett tételmondat helyét segítséggel képes megkeresni a szövegben.	Rosszul elhelyezett tételmondat helyét meg tudja önállóan keresni a szövegben, és a szöveget át tudja szerkeszteni.
3.3.8.	szövegkorrigálás az első és a második személy közös ismeretei szempontjából	a szövegkorrigálás tanulása, tekintettel az első és a második személy közös ismereteire: adott mondatok lehetséges előfeltevéseinek megfogalmazása; saját fogalmazás, illetve más gyerekek szövegeinek javítása abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg	Saját és mások fogalmazását – segítséggel – javítani képes abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg.	Saját és mások fogalmazását – segítséggel – önállóan képes javítani abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg. Mások fogalmazásában önállóan megtalálja és képes megfogalmazni az előföltevéseket.
III.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
1.1.	helyesejtési normához igazodó beszédhallás és beszédmozgás	a helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése		
1.1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.1.	a helyes légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a légzőgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Ritkán követ el a spontán beszédben légzési hibát, ezek elkövetését észreveszi, önállóan javítja a maga és mások beszédében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.2.	a szabályos ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása mondókák, versek mondásával	Tudja az artikulációs gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Ritkán követ el a spontán beszédben artikulációs hibát, ezek elkövetését észreveszi, önállóan javítja a maga és mások beszédében.
1.1.1.3.	a helyes időtartam és ritmus	az időtartam és a ritmus gyakorlása versek mondása, valamint szövegalkotás közben	Tudja az időtartam- és ritmusgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Ritkán követ el a spontán beszédben időtartam- és ritmushibát, ezek elkövetését észreveszi, önállóan javítja a maga és mások beszédében.
1.1.1.4.	a helyes hangsúly és hanglejtés	a hangsúly és a hanglejtés gyakorlása szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Ritkán követ el a spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibát, ezek elkövetését észreveszi, önállóan javítja a maga és mások beszédében.
1.1.1.5.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a beszédfolyamatváltási gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Ritkán követ el a spontán beszédben hangerő hibát, ezek elkövetését észreveszi, önállóan javítja a maga és mások beszédében. Felolvasás közben elkövetett beszédfolyamat-hibáit önállóan tudja javítani.
1.1.1.6.	beszédszünetek	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása vers- és prózarészletek olvasása, valamint szövegalkotás, szövegreprodukálás és félreproduktív szövegek mondása közben	Tudja a beszédszünet megtartását segítő gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Tudja a beszédszünet megtartását segítő gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat. Felolvasás közben elkövetett beszédszünet-hibáit önállóan tudja javítani.
1.1.2.	egyéni helyesejtési korrekció	helyesejtési típushibák egyéni korrekciójának gyakorlása	Külső jelzésre önállóan tudja javítani a hangos olvasás, a versmondás és spontán beszéd közben elkövetett artikulációs, időtartam-, hangerő- és hangsúlyhibáit.	Észreveszi és önállóan tudja javítani a hangos olvasás, a versmondás és spontán beszéd közben elkövetett artikulációs, időtartam-, hangerő- és hangsúlyhibáit.
1.2.	felolvasás	a felolvasás gyakorlása		
1.2.1.	felolvasásra szánt szöveg a "szövegépítkezés" szempontjából (tételmondat, a részletezés és a kifejtés, ellentétek, közbeékelődések, a párbeszédek funkciója stb.)	a felolvasásra szánt szövegek elemzése a "szövegépítkezés" szempontjából(tételmondat, a részletezés és a kifejtés, ellentétek, közbeékelődések, a párbeszédek funkciója stb.)	A felolvasásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra segítséggel elemezni képes a "szövegépítkezés" szempontjából.	A felolvasásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra önállóan elemezni képes a "szövegépítkezés" szempontjából.
1.2.2.	a felolvasás a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából (vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok)	a felolvasás megtervezése a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából (vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok)	A feldolgozásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra önállóan elő tudja készíteni a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.	A feldolgozásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra önállóan elő tudja készíteni a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.3.	beszédfolyamat-váltások jelölése	a beszédszünet, a hangerő-, a tempó-, a magassági váltások megtervezése és jelölése az elemzett szövegekben	A felolvasásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra segítséggel elő tudja készíteni helyesejtési szempontú jelölésekkel, prózákban a tételmondat megjelölésével.	A felolvasásra kerülő verseket, prózai szövegeket felolvasásra, elmondásra önállóan elő tudja készíteni helyesejtési szempontú jelölésekkel, prózákban a tételmondat megjelölésével.
1.3.	vers- és prózamondás	a vers- és prózamondás gyakorlása		
1.3.1.	vers- és prózamondás és a szöveg üzenete	a vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel a szöveg üzenete szempontjára	Vers- és prózamondás során – ha előzetesen felkészül rá – képes tekintettel lenni az előadott szöveg üzenetére.	Vers- és prózamondás során képes tekintettel lenni az előadott szöveg üzenetére.
1.3.2.	vers- és prózamondás a helyesejtési normák megtartásával	a vers- és prózamondás gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával	Osztálytársainak elő tudja adni a következő verseket: Juhász Gyula: *Tiszai csönd* Kosztolányi Dezső: *Este, este* Pilinszky János: *KZ-oratórium* (részlet) Kormoss István: *Három napja* Tíz versszak Petőfi Sándor *János vitéz* című elbeszélő költeményéből. A tanult verseket és prózai szövegeket helyes artikulációval, időtartammal, hangsúllyal, hanglejtéssel képes elmondani.	Osztálytársainak elő tudja adni a következő verseket: Juhász Gyula: *Tiszai csönd* Kosztolányi Dezső: *Este, este; Mostan színes tintákról álmodom* Tóth Árpád: *Láng* Pilinszky János: *KZ-oratórium* (részlet) Kiss Anna: *Pávalepke* Kormos István: *Három napja* Tíz versszak Petőfi Sándor *János vitéz* című elbeszélő költeményéből. A tanult verseket és prózai szövegeket helyes artikulációval, időtartammal, hangsúllyal, hanglejtéssel képes elmondani.
1.3.2.1.	szünetek és levegővételi helyek	a szünetek és a levegővételi helyek megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket – ha előzetesen felkészül rá – el tudja mondani a szünetek és levegővételi helyek megtartásával.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani a szünetek és a levegővételi helyek megtartásával.
1.3.2.2.	ritmus	a ritmus helyes érzékeltetése	A tanult verseket és prózai szövegeket – ha előzetesen felkészül rá – el tudja mondani a ritmus helyes érzékeltetésével.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani a ritmus helyes érzékeltetésével.
1.3.2.3.	fő- és mellékhangsúlyok	a fő- és mellékhangsúlyok megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket – ha előzetesen felkészül rá – el tudja mondani helyes hangsúllyal.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes hangsúllyal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.2.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazása	A tanult verseket és prózai szövegeket segítséggel el tudja mondani a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával.	
1.3.3.	a szöveg hiteles tolmácsolásának értékelése	a vers- és prózamondás értékelése	Mások vers- és prózamondását segítséggel néhány mondatban értékelni tudja.	Mások vers- és prózamondását önállóan értékelni tudja.	
1.4.	a logopédus munkája és a beszédhibák	tájékozódás a beszédhibákról és a javításukat végző szakmáról: a logopédus foglalkozásáról	Fel tudja sorolni a leggyakoribb beszédhibákat.	Felismeri és meg tudja nevezni a leggyakoribb beszédhibákat.	
2.	*Az élőbeszéd*	*Az élőbeszéd gyakorlása*			
2.1.	felkészülés megszólalásra	a megszólalásra való fölkészülés gyakorlása			
2.1.1.	a mondanivaló megtervezése	a mondanivaló megtervezése fejben vagy írott vázlattal	Megszólalás előtt segítséggel meg tudja tervezni a mondanivalóját.	Megszólalás előtt önállóan – fejben vagy írásban – meg tudja tervezni a mondanivalóját.	
2.1.2.	a hangerő megválasztása	a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerő megválasztása	Segítséggel képes megválasztani megszólalásához a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt.	Önállóan képes megválasztani megszólalásához a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt.	
2.1.3.	a kapcsolatteremtő, kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemek	a kapcsolatteremtő és kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemek alkalmazásának mérlegelése	Élő beszédében – kis segítséggel – alkalmazni tud kapcsolatteremtő és kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemeket.	Élő beszédében biztonsággal tud alkalmazni kapcsolatteremtő és kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemeket.	
2.2.	szóbeli szövegalkotás	a szóbeli szövegalkotás (az élőbeszéd) gyakorlása különböző műfajokban			**VÉD**
2.2.1.	kapcsolatteremtés és kapcsolattartás	a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás tanulása			**KUTA**
2.2.1.1.	vendégek üdvözlése	az osztályba érkezett (meghívott) vendégek üdvözlésének gyakorlása	Udvariasan tud vendégeket üdvözölni.	A vendégeket köszönteni tudja a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással.	
2.2.1.2.	köszöntés	névnapi, születésnapi és egyéb alkalomra szóló köszöntők gyakorlása az osztály tanulói és ismerős felnőttek között	Udvariasan fel tud köszönteni ismerős gyerekeket.	Köszöntő szöveget tud mondani a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a hangerő helyes alkalmazásával.	
2.2.2.	szándéknyilvánítás (segítségkérés, tudakozódás)	a szándéknyilvánítás tanulása: segítségkérés, tudakozódás veszélyhelyzetekben	Tud tudakozódni, segítséget kérni személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással tud informálni, útbaigazítani.	Tud tudakozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is szabatos szövegalkotással személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással tud informálni, útbaigazítani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3.	véleménynyilvánítás	véleménynyilvánítás tanulása		
.2.3.1.	vélemény kifejtése	a vélemény kifejtésének gyakorlása mindennapi helyzetek kapcsán, különbségtétel tájékoztató és véleményközlő szövegtípusok között	Sérelmét, véleményét leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.	Sérelmét, véleményét pontos leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni. Különbséget tud tenni tájékoztató és véleményközlő szövegtípusok között.
2.2.3.2.	vita (érvelés, indoklás, cáfolás)	a vita gyakorlása (érvelés, indoklás, cáfolás)	A pedagógus által vezetett vitákban részt vesz.	A pedagógus által vezetett vitában álláspontját érvekkel tudja védeni, mások állításait cáfolni tudja anélkül, hogy sértené a vitatkozó felet, s hogy a témától eltérne. Másokat tapintatosan ki tud igazítani, nem bántja meg őket.
2.2.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotásának gyakorlása		
2.2.4.1.	elbeszélés	elbeszélés élmény és fantázia alapján, elbeszélés a tanult történelmi eseményekről	Élmény és fantázia alapján elbeszélő szöveget tud mondani a tanult történelmi eseményekről.	Élmény és fantázia alapján koherens, expresszív elbeszélő szöveget tud mondani a tanult történelmi eseményekről.
2.2.4.2.	leírás	a leírás gyakorlása a szaktantárgyak tanulásának segítése érdekében		
2.2.4.2.1.	történelmi helyszín, épület, személy, folyamat leírása	történelmi helyszínek, épületek, személyek, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult épületekről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult történelmi személyekről, helyszínekről, épületekről, folyamatokról.
2.2.4.2.2.	földrajzi tér, folyamat leírása	földrajzi terek, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről, folyamatokról.
2.2.4.2.3.	növény, állat leírása	növények, állatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult növényekről, állatokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult növényekről, állatokról.
2.2.4.2.4.	műalkotás leírása	műalkotások leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult műalkotásokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult műalkotásokról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.2.5.	tevékenység leírása	tevékenységek leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult tevékenységekről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult tevékenységekről.
2.2.4.2.6.	matematikai algoritmusok leírása	matematikai algoritmusok leírásának gyakorlása	Segítséggel a műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult matematikai algoritmusokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult matematikai algoritmusokról.
2.2.4.2.7.	irodalmi alkotások hőseinek jellemzése	irodalmi alkotások hősei jellemzésének gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult irodalmi alkotások hőseiről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő jellemzés szöveget tud mondani a tanult irodalmi alkotások hőseiről.
2.2.4.2.8.	oksági összefüggések kifejtése	oksági összefüggések kifejtésének gyakorlása a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán	Segítséggel képes oksági összefüggéseket kifejteni a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán.	Önállóan képes oksági összefüggéseket kifejteni a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán.
2.2.4.3.	interjúkészítés	az interjúkészítés gyakorlása	Előzetes felkészülés alapján – kis segítséggel – rövid interjút tud készíteni gyerekekkel.	Előzetes felkészülés alapján önállóan tud interjút készíteni felnőttekkel és gyerekekkel egyaránt.
2.2.4.4.	riportkészítés	a riportkészítés gyakorlása	Részt vesz a pedagógus segítségével készülő riport készítésében.	A pedagógus segítségével riportot tud készíteni ismert személyekkel jól ismert helyzetről, eseményről.
2.2.4.5.	kiselőadás	kiselőadás gyakorlása az osztálytársak előtt	Előzetes felkészüléssel 1-2 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.	Előzetes felkészüléssel 5–10 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot, s érdeklődésüket felkelti a téma iránt.
2.2.4.6.	beszámoló	beszámolók gyakorlása (elvégzett munkák ismertetése)	Előzetes felkészüléssel 1-2 perces beszámolót tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, általa elvégzett munkáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.	Előzetes felkészüléssel 5-10 perces beszámolót tud tartani a tananyaghoz vagy személyes érdeklődéséhez kapcsolódó, általa elvégzett munkáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.
2.2.4.7.	tervismertetés	a tervismertetés (előterjesztés) gyakorlása: tevékenységterv (pl. tanulókísérletek elvégzésére)	Segítséggel ismertetni tudja társai előtt egy – a tananyaghoz kapcsolódó – kísérlet vagy más tevékenység tervét.	El tudja készíteni és önállóan ismertetni képes társai előtt egy – a tananyaghoz kapcsolódó – kísérlet vagy más tevékenység tervét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.8.	szakszöveg-reprodukálás	szakszövegek reprodukálása (törvények, meghatározások, összefüggések)	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, definíciókat, összefüggéseket segítséggel reprodukálni tudja.	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, definíciókat, összefüggéseket pontosan, szabatosan, a szakszövegalkotás szabályai szerint képes reprodukálni hallgatóságnak.	
2.3.	kommunikációs normák (kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, hangerő, tekintettartás, térközszabályozás) megtartása	az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákhoz való igazodás gyakorlása (a kapcsolattartás és -teremtés normái, a tekintettartás, a térközszabályozás, a hangerő megválasztása stb.)	Ismeri és kis segítséggel képes megtartani az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákat.	Ismeri és képes megtartani az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákat.	**INKO**
2.4.	szociális szituációhoz és szerephez igazodás	a szociális szituációhoz és szerephez való igazodás gyakorlása (vezető-vezetett, gyermekszerep, serdülőszerep, tanulói szerep, női és férfi szerep stb.)	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben többnyire alkalmazkodni tud a szociális szerepéhez és a helyzethez.	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben a szociális szerepének és a helyzetnek megfelelően tud viselkedni.	
2.5.	a beszélés hibái és a terápiájukat végző szakmák	tájékozódás a beszélés hibáiról és a terápiájukat végző szakmákról (beszédképtelenség, afázia – neurolingvisztika; iatrogén és didaktogén ártalmak – pszichoterápia)	Felismer és meg tud nevezni két-három beszélési hibát.	Tájékozott a beszélés hibáiról és a terápiájukat végző szakmákról.	
IV.	A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA			
1.	*Szövegértés, információk felfogása*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*			
1.1.	köszöntés, üdvözlés fogadása	válaszolás köszöntésre, üdvözlésre	Ha őt köszöntik fel, udvariasan tud válaszolni.	Ha őt köszöntik fel, udvariasan tudja a köszöntést fogadni és arra udvariasan tud válaszolni.	
1.2.	tapintatos kiigazítás a vitában	részvétel vitában – a szerepcsere, a tapintatos kiigazítás gyakorlása	Részt vesz a pedagógus által szervezett és vezetett vitában.	Vita során tapintatosan ki tudja javítani vitapartnerét.	
1.3.	kérdezés	a kérdezés gyakorlása tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor	Tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor fel tud tenni két-három témával releváns kérdést.	Tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor fel tud tenni négy-öt témával releváns, részletezésre késztető kérdést.	
1.4.	kiegészítés és kiigazítás	a kiegészítés és a kiigazítás gyakorlása tájékoztató szövegek hallgatásakor	Tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor – amennyiben ismeri a témát és indokolt – kiegészítést tud a témához fűzni.	Tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor – amennyiben ismeri a témát és indokolt – kiegészítést tud a témához fűzni, illetve ki tudja igazítani a beszélő tévedéseit.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*			
2.1.	hangsúlyhelyek, hanghosszúság, hanglejtés, szünet az elhangzó beszédben	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölése írott szövegen	Segítséggel jelölni tudja írott szövegen az elhangzó beszéd hangsúlyhelyeit, hanghosszúságát, hanglejtését, szünethelyeit.	Önállóan képes jelölni írott szövegen az elhangzó beszéd hangsúlyhelyeit, hanghosszúságát, hanglejtését, szünethelyeit.	
2.2.	a magyar fonémaállománnyal azonos és attól eltérő fonémák az idegen nyelven elhangzó beszédben	elhangzó idegen nyelvű beszédből magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémák kiválogatása	Kis segítséggel ki tud választani egy-két – a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő – fonémát elhangzó idegen nyelvű beszédből.	Ki tudja választani a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémákat elhangzó idegen nyelvű beszédből.	
2.3.	lexémák analízise elhangzó szövegből	elhangzó szövegben szereplő lexémák analízise az ismerősség és a megértettség szempontjából			**TANU**
2.3.1.	ismeretlen szavak lejegyzése	ismeretlen szavak lejegyzése elhangzó szövegből	Segítséggel ki tudja gyűjteni az ismeretlen szavakat elhangzó szövegből.	Elhangzó rövid szöveget tud elemezni: az ismeretlen szavakat le tudja jegyezni.	
2.3.2.	ismeretlen szavak memorizálása	ismeretlen szavak memorizálása rövid időre	Elhangzó szöveg három-négy ismeretlen szavát képes emlékezetben tartani 2-3 percig.	Elhangzó szöveg ismeretlen szavait képes emlékezetben tartani 4-5 percig.	
2.3.3.	kulcsszavak lejegyzése	elhangzó szöveg kulcsszavainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Segítséggel le tudja jegyezni elhangzó szöveg két-három kulcsszavát.	Elhangzó rövid szöveget elemezni tud: a szöveg kulcsszavait le tudja jegyezni.	
3.	*A beszélő és a beszédprodukció hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*			
3.1.	a szöveginformáció és a nem nyelvi kommunikációs, illetve szövegfonetikai eszközök összhangja	elhangzó beszédprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt magával a szöveg információival	Elhangzó beszédprodukcióból ki tud emelni néhány nem nyelvi kommunikációs és szövegfonetikai eszközt.	Önállóan képes elemezni elhangzó beszédprodukciót abból a szempontból, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt magával a szöveg információival.	**INKO**
3.2.	a beszélőt befolyásoló előzetes információk és előfeltevések	elhangzó beszédprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban	Elhangzó beszédprodukcióból – segítséggel – ki tud emelni egy-két előföltevést.	Önállóan képes elemezni elhangzó beszédprodukciót abból a szempontból, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban.	
B)	NYELVÉSZET	NYELVÉSZET TANULÁSA			
I.	SZINKRON NYELVSZEMLÉLET	SZINKRON NYELVSZEMLÉLETI ISMERETEK A NYELVTANI ISMERETEK, ILLETVE A NYELVÉSZET TERJESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS NÉHÁNY ISMERET TANULÁSÁVAL.			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	Nyelvi szintek	Nyelvtani ismeretek tanulása, rendszerezése, a nyelvi szintek megkülönböztetése		
1.1.	a fonéma szintje	a hangtannal kapcsolatos ismeretek rendszerezése	Fel tudja sorolni a magán- és a mássalhangzókat. Meg tudja különböztetni a zöngés és a zöngétlen mássalhangzókat.	Fel tudja sorolni a magán- és a mássalhangzókat. Reprodukálni képes a magánhangzók felosztását az időtartam, az ajakműködés, a nyelv vízszintes és függőleges mozgása szerint. Fel tudja osztani a mássalhangzókat a zöngésség szempontja szerint. Ismeri a hangkapcsolati törvényeket (teljes és részleges hasonulások, összeolvadás). Be tudja sorolni a hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavakat az egyes csoportokba.
1.2.	a szó (lexéma) szintje	a szófajtannal kapcsolatos ismeretek rendszerezése	Felismeri a következő szófajú szavakat: ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, igekötő, névutó, kötőszó.	Fel tudja sorolni a tanult szófajokat. Felismeri a következő szófajú szavakat: ige, főnév, főnévi igenév, melléknév, melléknévi igenév, számnév, névmás, igekötő, névutó, kötőszó. Fel tudja idézni az ige, a főnév, a melléknév, a számnév és a névmás definícióját.
1.3.	a morféma szintje	a morfémákkal kapcsolatos ismeretek rendszerezése		
1.3.1.	jelek	jelezés	Le tudja választani a toldalékot a szótőről.	Le tudja választani a toldalékot a szótőről. Ismeri a morfémák tanult típusait.
1.3.2.	ragok	ragozás	Le tudja választani a toldalékot a szótőről.	Le tudja választani a toldalékot a szótőről. Ismeri a morfémák tanult típusait.
1.3.3.	képzők	képzés	Le tudja választani a toldalékot a szótőről.	Le tudja választani a toldalékot a szótőről. Ismeri a morfémák tanult típusait.
1.4.	a szintagma szintje	a szintagmákkal kapcsolatos ismeretek rendszerezése		
1.4.1.	szószerkezetek és grammatikai műveletek	a szószerkezetekkel kapcsolatos ismeretek rendszerezése, a grammatikai műveletek (átalakítás, helyettesítés) gyakorlása	Felismeri a tanult szószerkezeteket. Segítséggel alkalmazni tudja a tanult grammatikai műveleteket.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szószerkezeteket, biztonsággal tudja alkalmazni a tanult grammatikai műveleteket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.2.	szóösszetételek	a szóösszetételekkel kapcsolatos ismeretek rendszerezése	Felismeri a tanult szóösszetételeket.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szóösszetételeket.
1.5.	a mondat szintje	a mondattannal kapcsolatos ismeretek rendszerezése	Mondatelemzéskor felismeri a következő szintagmákat: predikatív szerkezet, tárgyas szerkezet, határozós szerkezet (hely-, idő-, mód-, eszköz-), jelzős szerkezet (minőség-, mennyiség-, birtokos-).	Mondatelemzéskor felismeri és meg tudja nevezni a következő szintagmákat: predikatív szerkezet, tárgyas szerkezet, határozós szerkezet (hely-, idő-, mód-, eszköz-, társ-, részes-), jelzős szerkezet (minőség-, mennyiség-, birtokos-).
2.	*A nyelv ápolása; nyelvészeti ismeretterjesztés*	*A nyelv ápolásával, a nyelvészet terjesztésével kapcsolatos ismeretek tanulása*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a nyelv ápolásával, a nyelvészet terjesztésével összefüggésben.	Az olvasott nyelvészeti témájú ismeretterjesztő szövegek alapján félreproduktív szöveget tud létrehozni.
II.	NÉHÁNY NYELVTÖRTÉNETI (HANGTÖRTÉNETI), VALAMINT NYELVJÁRÁSI ISMERET ÉS ÖSSZEFÜGGÉS	NÉHÁNY NYELVTÖRTÉNETI (HANGTÖRTÉNETI), VALAMINT NYELVJÁRÁSI ISMERET ÉS ÖSSZEFÜGGÉS MEGTANULÁSA A HANG- ÉS ALAKTANI ISMERETEK AKTUALIZÁLÁSÁVAL		
1.	*Anyanyelvünk fejlődéstörténetének korszakai*	*Anyanyelvünk főbb fejlődéstörténeti korszakainak bemutatása*		
1.1.	a szókincs fejlődése	a szókincs fejlődésének megismerése néhány hangtörténeti összefüggés bemutatásával		
1.1.1.	eredeti szókincs	az eredeti szókincs megismerése	Fel tud sorolni legalább öt olyan szót, amely az eredeti magyar szókincs része.	Fel tud sorolni legalább tíz-tizenöt olyan szót, amely az eredeti magyar szókincs része.
1.1.2.	jövevényszavak	jövevényszavak megismerése	Fel tud sorolni legalább öt jövevényszót.	Fel tud sorolni legalább tíz-tizenöt jövevényszót.
1.2.	néhány hangtörténeti, alaktani ismeret	régi szövegek olvasásához, megértéséhez néhány hang- és alaktani ismeret megtanulása	Segítséggel fel tud idézni egy-két példát régi szövegek hangtani és alaktani jellegzetességire.	Fel tud idézni négy-öt példát régi szövegek hangtani és alaktani jellegzetességire.
2.	*Magyar nyelvjárástípusok*	*A magyar nyelvjárástípusok néhány jellegzetességének megismerése a nyelvjárástípusok összehasonlítása révén*		
2.1.	szókincstani összehasonlítás	szókincstani összehasonlítás	Segítséggel fel tud idézni néhány példát néhány tetszőlegesen választott magyar nyelvjárás jellegzetes szókincsére.	Fel tud idézni néhány példát néhány tetszőlegesen választott magyar nyelvjárás jellegzetes szókincsére.
2.2.	hang-, alaktani összehasonlítás	hang- és alaktani összehasonlítás	Segítséggel képes összehasonlítani magyar nyelvjárások szavait hangtani és alaktani szempontból.	Önállóan képes összehasonlítani magyar nyelvjárások szavait hangtani és alaktani szempontból.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. MAGYAR NYELV

a) Fölismeri az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú és a rokon értelmű szavakat a jel és a denotátum viszonya alapján.
b) Fel tudja sorolni a magán- és mássalhangzókat.
c) Reprodukálni tudja a magánhangzók felosztását az időtartam, az ajakműködés, a nyelv vízszintes és függőleges mozgása szerint.
d) Fel tudja osztani a mássalhangzókat a zöngésség szempontja szerint.
e) Fölismeri a következő szófajú szavakat: ige, főnév, főnévi igenév, melléknév, melléknévi igenév, számnév, névmás, igekötő, névutó, kötőszó. Fel tudja idézni az ige, a főnév, a melléknév, a számnév és a névmás definícióját.
f) Le tudja választani a toldalékot a szótőről.
g) Mondatelemzéskor fölismeri a következő szintagmákat: predikatív szerkezet, tárgyas szerkezet, határozós szerkezet (hely-, idő-, mód-, eszköz-, társ-, részes-), jelzős szerkezet (minőség-, mennyiség-, birtokos-).

II. KOMMUNIKÁCIÓ, OLVASÁS

a) A tanuló némán el tud olvasni egy 25 mondatos (kb. 180 szavas) szöveget öt perc alatt. Ez idő alatt képes megoldani legalább 2-3 adatkereső vagy lényegkiemelési feladatot. Amennyiben hibát vét a feladatvégzés során, azt önállóan javítani képes.
b) 5 perc alatt önállóan fel tud készülni egy 10-15 mondatos szöveg felolvasására. Felolvasás közben legfeljebb 2-3 alkalommal ejt újrakezdési vagy mást olvasási hibát. A hangsúly- és hanglejtéshibákat önállóan tudja javítani.
c) A szövegekben előforduló ismeretlen szavakat meg tudja keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban vagy más, ismert szaklexikonban. A szómagyarázatokat kis segítséggel értelmezni tudja.
d) A feldolgozás módjának előzetes megbeszélése után a munkafüzetben és az olvasókönyvében levő szöveget egyedül tudjafeldolgozni a tételmondatot aláhúzni, a szöveg témáját megnevezni, a legfontosabb adatokat felsorolni, a szöveg rövid tartalmát elmondani, illetve vázlatban rögzíteni.
e) Az elolvasott szövegek között fölismeri a leíró és ismeretterjesztő szöveget, a hírt, a tudósítást, a közleményt, a riportot, az interjút és a könyvismertetést.

III. ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

a) A tanuló írása esztétikus.
b) Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék eseteiben is.
c) Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a hangkapcsolatokat.
d) Diktálás utáni és akaratlagos íráskor nem véti el a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjelet.
e) Helyesen jelöli a tulajdonnevek közül a személyneveket, az állatneveket, a könyv- és folyóiratcímeket, az intézményneveket és a földrajzi nevek egyszerűbb eseteit.
f) Az igekötős igék, a névutós szerkezetek, a birtokos szószerkezetek és szóösszetételek helyesírását nem véti el.
g) A tanár által megnevezett helyesírási problémákat a helyesírási szabályzat segítségével meg tudja oldani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. FOGALMAZÁS

a) Tudjon 10-12 predikatív szerkezetből álló elbeszélést írni. A szövegben ne legyen 2-nél több koherencia- és 2-nél több nyelvhelyességi hiba. Elbeszélésének önállóan adjon címet, alkalmazza és jól jelöli a párbeszédeket.
b) Tudjon önállóan 8-10 predikatív szerkezetből álló leírást készíteni tárgyról, élőlényről, személyről. A leírás 2-nél több koherencia- és 2-nél több nyelvhelyességi hibát ne tartalmazzon. A leírásnak önállóan adjon címet.
c) Tudjon önállóan 10-12 predikatív szerkezetből álló magánlevelet írni hibátlan megszólítással és záradékkal.
d) Tudjon önállóan 6-8 predikatív szerkezetből álló jellemzést írni.
e) Tudjon hallott vagy olvasott szöveget 5-10 predikatív szerkezetet tartalmazó vázlatba tömöríteni. Tudjon táviratot megfogalmazni. Legyen képes rövid szövegek lényegét jegyzeteléssel, aláhúzással rögzíteni.
f) Saját fogalmazását tanári visszajelzés után 2 adott szempont alapján tudja önállóan javítani.

V. HELYESEJTÉS

a) A tanuló ne kövessen el spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.
b) Tudja a tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül elmondani.
c) 5 versszakos versekben, 5-10 sornyi szövegekben tudja jelölni a hangsúlyt, a hanglejtést, a szüneteket önállóan, és beszédfolyamat-váltásokat tanári segítséggel.
d) Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében ismerje föl a helyesejtési hibákat.
e) Tudja felsorolni és ismerje fel a leggyakoribb beszédhibákat.

VI. BESZÉDFEJLESZTÉS

a) A tanuló tudjon udvariasan ismerős gyerekeket és felnőtteket gyermekrendezvényekre meghívni, s a vendégeket tudja köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a hangerő helyes alkalmazásával. Ha őt hívják meg, tudjon udvariasan válaszolni a meghívásra.
b) Tudjon tudakozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is szabatos szövegalkotással személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást tudjon udvariasan, jó kapcsolattartással informálni, útbaigazítani.
c) Sérelmét, véleményét tudja pontosan kifejteni leíró vagy elbeszélő szövegben. A pedagógus által vezetett vitákban álláspontját tudja érvekkel védeni, tudja mások állításait cáfolni anélkül, hogy sértené a vitatkozó felet, s hogy a témától eltérne.
d) Élmény és fantázia alapján tudjon koherens, expresszív elbeszélő szöveget mondani a tanult történelmi eseményekről.
e) Tudjon koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget mondani a tanult földrajzi térről, történelmi helyszínekről, épületekről, folyamatokról, növényekről, állatokról, műalkotásokról, tevékenységekről, irodalmi alkotások hőseiről.
f) Előzetes felkészülés alapján tudjon interjút készíteni gyerekekkel.
g) Tudjon a pedagógus segítségével riportot készíteni ismert személyekkel jól ismert helyzetről, eseményről.
h) Tudjon kb. 5 perces kiselőadást tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak.
i) Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, definíciókat, összefüggéseket tudja pontosan, szabatosan reprodukálni osztálytársainak.
j) A naponta adódó kommunikációs helyzetekben tudjon szociális életkori és nemi szerepének, valamint a helyzetnek megfelelően viselkedni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tanulásának célja a tanulók meglevő hangos és néma olvasási képességeinek szintentartása és tökéletesítése azért, hogy azt eszközként tudják alkalmazni a különféle tantárgyak szövegeinek feldolgozása (jegyzetelése, bevésése) során. Az írás, az írásos kommunikáció gyakoroltatásának célja a helyesírási normáknak eleget tevő, esztétikus egyéni kézírás kialakítása, amely eszköz szinten lehetővé teszi számukra az írásos kommunikációt. Az írásos kommunikáció gyakoroltatásának további célja az írásos műfajok alkalmazásának szinten tartása és továbbfejlesztése, újabb szövegműfajok elsajátítása. Az élőbeszéd gyakorlása biztosítja, hogy a tanulók már meglevő beszédtechnikai, szövegalkotási, kommunikációs képességei tovább tökéletesedjenek, amely segítheti önérvényesítésüket az egyéni továbbtanulási céljaik megvalósításában. A hallgató-befogadó szerep gyakoroltatásának célja, hogy a tanulók figyelme a másik (a velük kommunikatív viszonyban levő) emberre irányuljon, s ezzel fejlessze a társas-kooperációs képességüket, emberismeretüket, beszédpercepciós képességüket. A mondattani ismeretek tanulásának célja a tanulók szinkron nyelvszemléletének fejlesztése, s az, hogy elmélyítse a tanulók ismereteit a mondat nyelvi szintjén. A névtani ismeretek tanulása bővíti a tanulók nyelvészeti műveltségét, érdeklődését.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
A)	KOMMUNIKÁCIÓ	KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
I.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA			
1.	*Néma értő olvasás gyorsolvasási technikák alkalmazásával*	*A néma értő olvasás gyakorlása a gyorsolvasási technikák alkalmazásával*			**ORVO**
1.1.	publicisztikai szövegek: hírek, tudósítások, közlemények, recenziók, riportok, interjúk, interneten elérhető hírek és információk	publicisztikai szövegek olvasása, interneten elérhető hírek és információk olvasása	El tud olvasni az olvasókönyvéből vagy a pedagógus által kijelölt más könyvből legalább 120–130 szavas publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 2 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik. Az elolvasott szövegek között felismeri a hírt, a tudósítást, a közleményt, a recenziót és a riportot.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas publicisztikai szöveget. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot a szöveghez kapcsolódóan. Az elolvasott szövegek között felismeri és meg tudja nevezni a hírt, a tudósítást, a közleményt, a recenziót, a riportot és az interjút.	**EU TANU FOGY**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	ismeretterjesztő szövegek témakörök: *A magyar könyvtárak történetéről* A Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára A Pannonhalmi Főapátság Könyvtára A zirci Reguly Antal Műemlékkönyvtár A sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtára	ismeretterjesztő szövegek olvasása a magyar könyvtárakról	El tud olvasni az olvasókönyvéből vagy a pedagógus által kijelölt más könyvből legalább 120–130 szavas szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 2 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas szöveget. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot a szöveghez kapcsolódóan. Az olvasókönyvében lévő szövegeket önállóan fel tudja dolgozni: a tételmondatokat aláhúzni, az adatokat kikeresni, a szöveg témáját elmondani,
	A budapesti Egyetemi Könyvtár A keszthelyi Helikon Könyvtár A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Az Országos Széchényi Könyvtár A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár			tartalmát felidézni, a szöveg vázlatát leírni. Következtetni tud bármely könyv témájára a könyv tartalomjegyzékének elolvasása után.
1.3.	lexikonok, szótárak szócikkei, illetve ezek számítógépes programjai	szócikkolvasás lexikonból, szótárból, illetve számítógépes programból	Önállóan tud címszót keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban.	A szövegben előforduló ismeretlen szavakat önállóan meg tudja keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban és más ismert szaklexikonban. A szómagyarázatokat önállóan tudja értelmezni.
1.4.	szokványostól eltérő szövegfoltok: katalóguscédula, műsorújság, kérdőív, nyomtatvány	a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltok olvasásának gyakorlása	Kis segítséggel el tud olvasni szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat is.	Önállóan el tud olvasni szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat is.
1.5.	SMS	SMS küldése és fogadása		
2.	*Blattoló hangos olvasás*	*A felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása különböző típusú szövegeken (különböző életkorúak által készített, nehezen olvasható kézírásos szövegek, hibásan gépelt és nyomdahibás szövegek, távirat, plakát, hirdetés szövege)*	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül csak 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
3.	*Felolvasás*	*A felolvasás gyakorlása*		
3.1.	vers	versolvasás (a művek jegyzékét az *Irodalom* tanterv tartalmazza)	5 perces felkészülés után folyamatosan tud felolvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő verset, versrészletet. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő vers, versrészlet felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.

HON

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	rövid elbeszélés	rövid elbeszélések felolvasása	5 perces felkészülés után folyamatosan tud felolvasni legalább 10 mondatos elbeszélést. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos elbeszélés felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.3.	anekdota	anekdoták felolvasása	5 perces felkészülés után folyamatosan tud felolvasni legalább 10 mondatos anekdotát. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos anekdota felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.4.	vicc, humoreszk	viccek, humoreszkek felolvasása	5 perces felkészülés után folyamatosan tud felolvasni legalább 10 mondatos viccet, humoreszket. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos viccek, humoreszkek felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.5.	meghívó, hirdetés	meghívó, hirdetés felolvasása	5 perces felkészülés után folyamatosan tud felolvasni legalább 10 mondatos meghívót, hirdetést. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos meghívó, hirdetés felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
4.	*Általános könyvtárhasználati ismeretek, önművelési csatornák*	*Általános könyvtárhasználati ismeretek, önművelési csatornák tanulása*			**TANU HON KUTA**
4.1.	A könyvtár különböző szolgáltatásai, felhasználási lehetőségei	A könyvtár különböző szolgáltatásainak, felhasználása iskolai feladatok megoldásához, és önképzéshez: rendszeres olvasás, könyvtárhasználat (kölcsönzés); a direkt és indirekt tájékoztató apparátus használata; a könyvtár szabadidős szolgáltatásainak igénybe vétele	Igénybe tudja venni az iskolai könyvtár (médiatár) alapvető szolgáltatásait.	Rendszeresen igénybe veszi az iskolai könyvtár (médiatár) szolgáltatásait.
4.2.	A könyvtár állománya	Önálló tájékozódás a könyvtári állományban (állományrendszerekben, raktári rendben)	Tájékozódni tud az iskolai könyvtárban, eligazodik a könyvtár állományban.	Önállóan tud tájékozódni a médiatárban (a kölcsönözhető és helyben használható állományban). Jól ismeri az állomány-elhelyezés rendjét és azt tudja használni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.	Különböző típusú könyvtárak, információs központok	Információk gyűjtése, tapasztalatok szerzése más típusú könyvtárak (közművelődési, szak) állományáról, szolgáltatásairól, könyvtárlátogatás révén	Igénybe tudja venni lakóhelye közkönyvtárának szolgáltatásait.	Ismeri a közművelődési és szakkönyvtárak, információs központok tevékenységét. Tájékozódni tud a szolgáltatásaikról.
4.4.	Könyvtártörténet (híres külföldi és magyar könyvtárak)	Információk gyűjtése nagyhírű, régi alapítású könyvtárakról; a könyvtárak bemutatása a gyűjtött információk alapján	Röviden be tud mutatni legalább egy híres magyar könyvtárat.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a híres külföldi és magyar könyvtárakról.
4.5.	Tömegkommunikációs eszközök, csatornák	Tömegkommunikációs műsorok, programok figyelése, a megszerzett információk rendszerezése, szelektálása, felhasználása a tantárgyi tanulás során; sajtófigyelés, sajtóolvasás, ismertetők írása	Alkalmanként figyeli a tömegkommunikációs műsorokat, programokat. Gyakran olvas újságot. Az olvasottakról be tud számolni társainak.	Rendszeresen figyeli a tömegkommunikációs műsorokat, programokat. A megszerzett információkat képes rendszerezni, szelektálni, és fel tudja használni azokat tantárgyi tanulás során. Rendszeresen figyeli és olvassa a sajtót. Részletes, figyelemfelhívó sajtóismertetést tud készíteni.
4.6.	Művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai	Mozi, színház, művelődési ház programjainak figyelése, válogatása, részvétel a programokon; iskolai feladatokhoz kapcsolódó múzeumi, levéltári kutató-gyűjtőmunka gyakorlása	Alkalmanként figyeli a mozi, színház, a művelődési ház programjait és részt vesz a programokon.	Rendszeresen figyeli a mozi, színház, a művelődési ház programjait. Gyakran részt vesz a programokon. Iskolai feladatokhoz kapcsolódó múzeumi, levéltári kutató-gyűjtőmunkát képes végezni.
4.7.	A könyv- és médiapiac	Tájékozódás a könyv-, film-, video-, és lemezpiacon: katalógusok, ajánlások figyelése, könyv-, film-, video-, hanglemezajánlások készítése	Alkalmanként tájékozódik a könyv-, film-, video-, és lemezpiac újdonságairól.	Rendszeresen tájékozódik a könyv-, film-, video-, és lemezpiac újdonságairól. Ezekről ajánlásokat tud készíteni.
4.8.	Önművelési napló	Önművelési napló vezetése	El tudja készíteni egy hetes önművelési tervét.	Részletes önművelési naplót vezet.
5.	*A tájékozódás-tájékoztatás, művelődés dokumentumai*	*A tájékozódás-tájékoztatás, művelődés dokumentumainak és használatuknak tanulása*		
5.1.	Különböző információforrások történeti fejlődése (a fejlődés főbb csomópontjai); a hagyományos dokumentumok és a modern ismerethordozók típusai, jellemzői	Az audiovizuális dokumentumok és modern információhordozók fejlődése (főbb állomásainak áttekintése); a hagyományos dokumentumok és modern információhordozók tartalmi, formai jellemzőinek számbavétele, információs értékeik tisztázása	Könyv, folyóirat, újság, lemez, dia, videoszalag tartalmi, formai jellemzőit és legfontosabb adatait meg tudja nevezni és tud belőlük ismereteket szerezni.	Különbséget tud tenni hagyományos dokumentumok és modern információhordozók között. Képes tartalmi, formai azonosságok és különbségek megállapítására.
5.2.	Dokumentumok legfontosabb adatai (szerző, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem); a könyv tartalmáról (előszó, ajánlás, fül, bevezetés, fejezetek, tartalom, mutatók) tájékoztató könyvrészek	Dokumentumok legfontosabb adatainak lejegyzése; egy-egy könyv tartalmáról tájékoztató könyvrészek révén következtetés a könyv tartalmára	A könyvtárban található különböző dokumentumtípusokról tájékozódni tud az előszó, tartalomjegyzék és a képek alapján.	Meg tudja nevezni különböző dokumentumtípusok legfontosabb adatait és önállóan tud tájékozódni tartalmukról az előszó, tartalomjegyzék és a képek alapján.

FOGY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.	A kézikönyvek típusai és csoportosításuk (általános, szak, ismeretközlő, tudományos), felépítésük; sorozatok, antológiák, gyűjtemények, statisztikák	Különböző típusú kézikönyvek, antológiák, gyűjtemények, sorozatok tartalmi, formai elemeinek, szerkezeti felépítésének elemzése; önálló ismeretszerzés, konkrét feladatok megoldása kézikönyvek alapján	Legalább öt-hat kézikönyvet, gyűjteményt önállóan fel tud használni iskolai feladatai megoldása során.	Önműveléshez, iskolai feladataihoz ki tudja választani a könyvtári állományból a számára szükséges hagyományos és modern információs forrásokat, és tud belőlük ismereteket meríteni.
5.4.	Az időszaki kiadványok fajtái, szerkezete	Az írott és elektronikus sajtó különböző formáinak, szerkezetének, tartalmi, formai jegyeinek számbavétele; önálló ismeretszerzés gyakorlása gyermek, ifjúsági és szakfolyóiratokból, iskolai témához kapcsolódva	Fel tud sorolni legalább tíz sajtóterméket. Ezek közül kettőt alaposabban is ismer és gyakran elolvas.	Jól ismeri a különböző sajtótermékek szerkezeti jellemzőit és tud belőlük önállóan információt szerezni.
5.5.	Bibliofil könyvek, "szép könyv"; a könyvgyűjtés (könyvesbolt, antikvárium)	Információk gyűjtése bibliofil könyvekről, a "szép könyv" minősítés elnyerésének feltételeiről, a könyvgyűjtés formáiról	Felismer és meg tud nevezni legalább öt könyvritkaságot.	Pontos leírást tud adni a tanult bibliofil könyvekről. Ismeri a "szép könyv" elnyerésének kritériumait. Rendszeresen látogatja a könyvesboltot, az antikváriumot. Gyűjti a könyveket.
5.6.	Tömegkommunikációs eszközök és csatornák	Tömegkommunikációs eszközök és csatornák útján szerzett ismeretek beépítése az iskolai tananyagba: műsorok, programok figyelése, ajánlása; médiapiac figyelése, újdonságok ajánlása	Alkalmanként figyeli a tömegkommunikációs eszközök műsorait, programjait, olvas újságot.	Rendszeresen tájékozódik és művelődik a tömegkommunikációs eszközök és csatornák útján. Figyelemfelhívó ajánlásokat tud készíteni a médiapiac újdonságairól.
5.7.	Önművelési csatornák (művelődési ház, színház, film, kiállítás, múzeum, levéltár)	Különböző önművelési csatornák szolgáltatásainak figyelemmel kísérése; műsorfüzetek, ismertetők, tájékoztatók olvasása; kutató-gyűjtőmunka végzése múzeumban, levéltárban, iskolai irattárban	Alkalmanként figyelemmel követi az önművelési csatornák programjait és részt vesz ezeken a programokon.	Rendszeresen figyelemmel követi az önművelési csatornák programjait és részt vesz ezeken a programokon. Képes kutató-gyűjtő munkát végezni múzeumban, levéltárban, iskolai irattárban.
6.	*A könyvtári tájékozódás segédeszközei*	*A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek tanulása*		
6.1.	A direkt tájékoztató eszközök: lexikonok (általános, szak, életrajzi); enciklopédiák (általános, szak); szótárak (egynyelvű, kétnyelvű, általános, szak); gyűjtemények, bibliográfiák (önálló, rejtett, általános, szak, nemzeti, UK ajánló bibliográfia); antológiák, sorozatok	Információk keresése segédkönyvekből; a forrásértékű gyűjtemények, antológiák, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok használatának gyakorlása; bibliográfiák összeállítása; a könyvtárban található külföldi és magyar szerzők fontosabb mese-, vers-, szemelvénygyűjteményeinek, ismert szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok számbavétele	Ismeri a legfontosabb kézikönyveket. Egyszerűbb feladatok megoldásához tud belőlük adatokat, tényeket gyűjteni.	Konkrét feladatok alapján tanulmányozni tudja az egyes tudományágak alapvető kézikönyveit. Ismeri szerkezetüket, felépítésüket. Iskolai feladataihoz önállóan tud információkat keresni segédkönyvekből.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	Az indirekt tájékoztató eszközök: a betűrendes (szerző, cím) katalógus, a szakkatalógus, a tárgyszó- és sorozati katalógus; a katalóguscédula adatai, sorrendje, adatok elhelyezése, aláhúzások, osztólapok, ETO, szakjelzet, Cutter-jel; a betűrendes katalógus és a szakkatalógus szerkezete	A katalóguscédula és a könyv adatainak összehasonlítása; a betűrendes katalógus és a szakkatalógus felépítésének összehasonlítása (besorolás rendje, katalóguscédula adatai, osztólapok szerepe), használatuk gyakorlása; irodalomkutatás, adatgyűjtés, keresés a betűrendes leíró katalógusban szerző és cím szerint	Tudja használni a betűrendes katalógust és a szakkatalógust.	Ismeri és önállóan használni a könyvtár katalógusait (betűrendes, leíró). Ismeri a besorolás rendjét, az osztólapok szerepét, a katalóguscédula adatait, jelzéseit. Megadott témákhoz önállóan tud a könyvtár katalógusaiból irodalomkutatást, anyaggyűjtést, témafigyelést, bibliográfia összeállítást végezni.
6.3.	A közhasznú információforrások (szerkezete, felépítése): telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, a médiapiac ajánló katalógusai	Telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, ajánló katalógus (könyv, video, lemez) tanulmányozása, használatuk gyakorlása	Tud tájékozódni a telefonkönyvben, menetrendben és műsorfüzetekben.	Önállóan tud tájékozódni közhasznú információforrásokban, ismeri szerkezeti felépítésüket.
6.4.	A könyvtári számítógépes adatbázis	A számítógépes adatbázis használatának gyakorlása	Segítséggel adatot tud keresni a könyvtári számítógépes adatbázisban.	Önállóan tudja használni a könyvtári számítógépes adatbázist.
7.	*A szellemi munka technikája, önálló ismeretszerzés*	*A szellemi munka technikájának tanulása, az önálló ismeretszerzés gyakorlása*		**TANU KUTA**
7.1.	Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat), AV (lemez, dia, kazetta, video) és modern ismerethordozói	Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat), AV (lemez, dia, kazetta, video) és modern ismerethordozóinak felhasználása az önálló ismeretszerzés és a forrásalapú tanulás folyamatában: konkrét példák, feladatok alapján tájékozódás az egyes dokumentumok információs értékéről.; iskolai feladatok és problémák megoldásához a könyvtár megadott segédeszközeinek használata, a szerzett információk rögzítése jegyzeteléssel, a források pontos megjelölése; beszámoló készítése szóban vagy írásban a feladatok megoldásáról a jegyzetek felhasználásával	Könyvtári forrásból ismereteket tud meríteni és a felhasznált forrást meg tudja jelölni.	Iskolai feladataihoz és egyéni problémáinak megoldásához tudja használni a könyvtár direkt (kézikönyvek) és indirekt (katalógusok, bibliográfiák) tájékoztató eszközeit és dokumentumait.
7.2.	A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés	A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés gyakorlása; szaktárgyi témákhoz kiselőadás, tanulmány, szemle, ajánlás készítése; a jegyzetelés, cédulázás, tömörítés gyakorlása	Önállóan tud használni legalább öt kézikönyvet. Forrásairól pontos cédulát tud írni minta alapján.	Önállóan tud több különböző forrásból ismereteket meríteni, a szerzett információkat jegyzeteléssel rögzíteni, és a forrásokat megjelölni. Könyvtári kutató-, gyűjtőmunkája eredményéről szóban vagy írásban be tud számolni.
7.3.	A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia	A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia összeállítás készítésének gyakorlása; tantárgyi témákhoz anyaggyűjtés a számítógépes adatbázis segítségével	Két-három témához kis segítséggel anyagot tud gyűjteni a könyvtári katalógusból.	Önállóan tud anyagot gyűjteni katalógusokból, bibliográfiákból. Ajánló bibliográfiát tud összeállítani megadott témakörökhöz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.4.	Tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás	A tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás gyakorlása; ajánlott vagy szabadon választott (kedvenc) műsorok nézése, hallgatása, róluk szóló kritikák, elemzések figyelése, összegyűjtése; rádió, televízió programajánlók, műsorfüzetek tanulmányozása, tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése	Szabadideje eltöltéséhez igénybe tudja venni a tömegkommunikációs csatornákat és a lakóhely művelődési intézményeinek szolgáltatásait.	Önálló ismeretszerzéshez rendszeresen felhasználja a tömegkommunikációs csatornák különböző formáit. Igénybe tudja venni lakóhelye szabadidős szolgáltatásait, és tájékozódni tud a médiapiac kínálatáról.
II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Esztétikus, művelt kézírás*	*Esztétikus, művelt kézírás kialakítása másolással, diktálással, akaratlagos írással*	Írása olvasható és rendezett.	Minden írásbeli munkája esztétikus.
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási hibák javítása*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*		
2.1.	helyesírás és a helyesírási elemzés nyelvtani és helyesírási ismeretek aktualizálásával	a helyesírás és a helyesírási elemzés gyakorlása a helyesejtés, valamint a nyelvtani és a helyesírási ismeretek aktualizálásával		
2.1.1.	időtartam-jelölés	az időtartam-jelölés gyakorlása		
2.1.1.1.	időtartam jelölése szótövekben	az időtartam-jelölés gyakorlása toldalék nélküli szavak írásakor	Diktálás után helyesen jelöli a hangok időtartamát a toldalék nélküli szavak írásakor.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az időtartam-jelölések során.
2.1.1.2.	időtartam jelölése toldalékos szavakban	az időtartam-jelölés gyakorlása toldalékos szavak írásakor		
2.1.1.2.1.	magánhangzók jelölése	a magánhangzók jelölésének gyakorlása a toldalékokban		
2.1.1.2.1.1.	hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek (*-ít, -dít, -sít, -ú, -ű, -jú, -jű, -tyú, -tyű, -ttyú, -ttyű, -ból, -ből, -ról, -ről, -tól, -től*) helyesírása	a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen jelöli a hangok időtartamát a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a hangok időtartamát a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek írásakor.
2.1.1.2.1.2.	rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek (igeképzőt, határozóragot tartalmazó szavak, valamint a névutók és a határozószók *-ul, -ül* végződése) helyesírása	a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen jelöli a hangok időtartamát a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a hangok időtartamát a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek írásakor.
2.1.1.2.2.	mássalhangzók helyesírása a toldalékokban	a mássalhangzók helyesírásának gyakorlása a toldalékokban		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.2.2.1.	-képp, -képpen határozórag helyesírása	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen jelöli a hangok időtartamát a *-képp, -képpen* határozóragok írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a hangok időtartamát a *-képp, -képpen* határozóragok írásakor.
2.1.1.2.2.2.	váltakozást mutató toldalékok helyesírása	a szóvégi magán- és mássalhangzók hatására váltakozást mutató toldalékok helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen jelöli a hangok időtartamát a váltakozást mutató toldalékok írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a hangok időtartamát a váltakozást mutató toldalékok írásakor.
2.1.2.	hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírása	a hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása		
2.1.2.1.	írásban jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Minden írástechnikai tevékenység során képes elemezni a teljes hasonulást tartalmazó szavakat. Az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.
2.1.2.2.	írásban nem jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Minden írástechnikai tevékenység során képes elemezni a teljes hasonulást tartalmazó szavakat. Az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.
2.1.2.3.	az összeolvadás helyesírása	az összeolvadást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Minden írástechnikai tevékenység során képes elemezni az összeolvadást tartalmazó szavakat. az összeolvadást tartalmazó szavak Az összeolvadást tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az összeolvadást tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.
2.1.2.4.	a részleges hasonulás helyesírása	a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Minden írástechnikai tevékenység során képes elemezni a részleges hasonulást tartalmazó szavakat. A részleges hasonulást tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.
2.1.2.5.	a mássalhangzó rövidülés helyesírása	a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	A mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.6.	a mássalhangzó-kiesés helyesírása	a mássalhangzó-kiesést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	A mássalhangzó-kiesést tartalmazó szavak jelölési hibáit tanári segítséggel képes javítani.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – a mássalhangzó-kiesést tartalmazó szavak elemzésének önálló elvégzésére.
2.1.3.	a tulajdonnevek helyesírása	a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása		
2.1.3.1.	a személynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása személynevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűjét személynevek esetén.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a személynevek írása során.
2.1.3.2.	az állatnevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása állatnevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűjét állatnevek esetén.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az állatnevek írása során.
2.1.3.3.	a földrajzi nevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása földrajzi nevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűjét az egyelemű és az egybeírandó földrajzi nevek esetén.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a földrajzi nevek írása során.
2.1.3.4.	a könyv- és folyóiratcímek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása könyv- és folyóiratcímek írásával	Segítséggel helyesen írja a könyv- és folyóiratcímeket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a könyv- és folyóiratcímek írása során.
2.1.3.5.	az intézménynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása intézménynevek helyesírásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűjét intézménynevek esetén.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az intézménynevek írása során.
2.1.3.6.	a megszólítás helyesírása	a megszólítás helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli a megszólítást.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a tulajdonnevek gyakorolt típusainak írása során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.3.7.	a útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűinek helyesírása	az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűi helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűit.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűinek írása során.
2.1.4.	egybeírás–különírás	az egybeírás–különírás gyakorlása		
2.1.4.1.	szóismétlések helyesírása	a szóismétlések helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli a szóismétléseket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a szóismétlések írása során.
2.1.4.2.	mellérendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	a mellérendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli a mellérendelő szókapcsolatokat és összetételeket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a mellérendelő szókapcsolatok és összetételek írása során.
2.1.4.3.	az ikerszók helyesírása	az ikerszók helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli az ikerszókat.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az ikerszók írása során.
2.1.4.4.	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli az alárendelő szókapcsolatokat és összetételeket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az alárendelő szókapcsolatok és összetételek írása során.
2.1.4.5.	a névutós szószerkezetek helyesírása	a névutós szószerkezetek helyesírásának gyakorlása	Segítséggel helyesen jelöli a névutós szószerkezeteket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére a névutós szószerkezetek írása során.
2.1.4.6.	az igekötős igék helyesírása	az igekötős igék helyesírásának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen jelöli az igekötős igéket.	Képes a helyesírási problémák felismerésére, valamint – nyelvtani és helyesírási ismeretei alapján – az elemzések önálló elvégzésére az igekötős igék írása során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.5.	hagyományos írásmód	a hagyományos írásmód gyakorlása		
2.1.5.1.	régies helyesírású családnevek helyesírása	a családnevek helyesírásának gyakorlása és a névkincs bővítése	Kis segítséggel helyesen jelöli a begyakorolt – régies helyesírású – családneveket.	Helyesen jelöli a begyakorolt – régies helyesírású – családneveket.
2.1.5.2.	*j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének gyakorlása szavak írásával	Kis segítséggel helyesen jelöli a *j* hangot a begyakorolt – régies helyesírású szavak esetében.	Helyesen jelöli a *j* hangot a begyakorolt – régies helyesírású szavak esetében.
2.1.6.	a mondatközi és mondatvégi írásjelek használata	a mondatközi és a mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása mondatok és szövegek írásával		
2.1.6.1.	a mondatvégi írásjelek használata	a mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatok keretében	Az egyszerű mondatok végén helyesen használja az írásjelet.	A mondatvégi írásjeleket egyszerű mondatok esetén helyesen alkalmazza, ritkán véti el összetett mondatok végén.
2.1.6.2.	a mondatközi írásjelek (vessző, pontosvessző, kettőspont, gondolatjel) használata	a mondatközi írásjelek (vessző, pontosvessző, kettőspont, gondolatjel) használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatok írásával	A pedagógus segítségével végzett grammatikai elemzést követően a mondatközi írásjelek közül a vesszőt helyesen használja.	Összetett mondatok írásakor többnyire jól központoz, a mellérendelő összetett mondatok tagmondathatárait mindig helyesen jelöli.
2.1.7.	a számnevek, keltezés helyesírása	a számnevek és a keltezés helyesírásának gyakorlása	Diktálás során általában hibátlanul írja a számneveket és a keltezést.	Diktálás és akaratlagos írás során hibátlanul írja a számneveket és a keltezést.
2.2.	*Helyesírási szabályzat* és *Helyesírási tanácsadó szótár* kezelése	a *helyesírási szabályzat* és a *Helyesírási tanácsadó szótár* kezelésének gyakorlása	Önállóan képes használni a *helyesírási szabályzat*ot és a *Helyesírási tanácsadó szótár*t.	Biztonsággal tudja használni a *helyesírási szabályzat*ot és a *Helyesírási tanácsadó szótár*t.
2.3.	helyesírási hibák javítása	saját és mások által összeállított szövegek helyesírási szempontú javítása	Kis segítséggel képes a saját és mások által összeállított szövegek helyesírási szempontú javítására.	Önállóan képes a saját és mások által összeállított szövegek helyesírási szempontú javítására.
2.4.	Számítógép hibajavító programok	Számítógép hibajavító programjának használata	Segítséggel használja a számítógép hibajavító programját.	Önállóan használja a számítógép hibajavító programját.
3.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*		
3.1.	iskolai feliratok, hirdetmények helyesírási hibái	helyesírási hibák lejegyzése az iskolában található feliratokról, hirdetményekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – az iskolában található feliratokon, hirdetményeken.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni az iskolában található feliratokról, hirdetményekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
3.2.	könyvek helyesírási hibái	helyesírási hibák gyűjtése nyomtatott könyvekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – nyomtatott könyvekben.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni nyomtatott könyvekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	feliratok, hirdetések, reklámok helyesírási hibái	hibás feliratok, hirdetések, reklámok gyűjtése	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – feliratokon, hirdetéseken, reklámokon.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni hibás feliratokból, hirdetésekből, reklámokból. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
4.	*Az írás fejlődése*	*Az írás fejlődésének megismerése szövegolvasással*		
4.1.	a képírás kialakulásának folyamata	a képírás kialakulása folyamatának megismerése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a képírás kialakulásának folyamatáról.	Figyelemfelkeltő ismertetést tud adni érdeklődő társainak a képírás kialakulásának folyamatáról.
4.2.	a fogalomírás kialakulása	a fogalomírás kialakulásának megismerése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a fogalomírás kialakulásáról.	Figyelemfelkeltő ismertetést tud adni érdeklődő társainak a fogalomírás kialakulásáról.
4.3.	a szó- és szótagírás kialakulása	a szó- és szótagírás kialakulásának megismerése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a szó- és szótagírás kialakulásáról.	Figyelemfelkeltő ismertetést tud adni érdeklődő társainak a szó- és szótagírás kialakulásáról.
4.4.	a hangot jelölő betűk (a föníciai, a görög és a latin betűk), a betűírás kialakulása	a hangot jelölő betűk kialakulásának megismerése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a betűírás kialakulásáról.	Figyelemfelkeltő ismertetést tud adni érdeklődő társainak a betűírás kialakulásáról.
5.	*Fogalmazás*	*A fogalmazásírás gyakorlása*		
5.1.	fogalmazási segédműveletek	a fogalmazás segédműveleteinek gyakorlása		
5.1.1.	anyaggyűjtés	anyaggyűjtés természetes élethelyzetben	Segítséggel anyagot tud gyűjteni adott vagy szabadon választott témájú fogalmazáshoz.	Önállóan tud anyagot gyűjteni adott vagy szabadon választott témájú fogalmazáshoz.
5.1.2.	kivonatolás	rövidebb terjedelmű (ismeretterjesztő, tájékoztató jellegű) írások kivonatolása	Kiss segítséggel képes rövidebb terjedelmű (ismeretterjesztő, tájékoztató jellegű) írások kivonatolására.	Önállóan képes ismeretterjesztő, tájékoztató jellegű írások kivonatolására.
5.1.3.	mondanivaló megszerkesztése	a mondanivaló előzetes megszerkesztése írásban	Fogalmazása mondanivalóját előzetesen végig tudja gondolni és – segítséggel – meg tudja szerkeszteni írásban is.	Fogalmazása mondanivalóját előzetesen végig tudja gondolni és meg tudja szerkeszteni írásban is.
5.1.4.	korrigálás helyesírási, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi szempontból	kész fogalmazások javítása a tanult helyesírási, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból	Saját és mások fogalmazását segítséggel javítani tudja a tanult helyesírási, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból.	Saját és mások fogalmazását önállóan tudja javítani a tanult helyesírási, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból.
5.2.	írásbeli szövegek alkotása műfajok és kommunikációs funkciók szerint	írásbeli szövegalkotás műfajok és kommunikációs funkciók szerint		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.1.	tájékoztató, ábrázoló típusú szövegek	tájékoztató, ábrázoló típusú szövegek alkotása		
5.2.1.1.	elbeszélés	az elbeszélés tanulása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címadással; az események leírása időrendben; az eseményben megvalósuló szerepcsere jelölése párbeszédes formában; az elkészült szöveg javítása a második személy, az olvasó beavatottsága, az időrendnek megfelelő mondatrend helyessége szempontjából; a témához nem tartozó mondatok törlése, a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok helyettesítése	10–12 predikatív szerkezetet tartalmazó elbeszélést tud írni. A fogalmazásban nincs 3-nál több koherenciahiba, illetve 2-nél több nyelvhelyességi hiba. Elbeszélésének önállóan tud címet adni.	Önállóan tud elbeszélést írni. A szövegben nincs 1-nél több koherencia- és nyelvhelyességi hiba. Találó címet tud adni szövegének, alkalmazza és jól jelöli a párbeszédeket. Élni tud többféle időrendi szerkesztési móddal.
5.2.1.2.	riport	a riportírás tanulása: a második személy megválasztása; a problémák összegyűjtése, a kérdések megfogalmazása a választott témában; a riport megfogalmazása; a riport javítása a második személy beavatottsága, valamint az időrendnek megfelelő mondatrend szerint; felesleges részek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	Kis segítséggel meg tud fogalmazni riportkérdéseket a témától és a második személytől függően.	Önállóan tud riportot írni. Meg tud fogalmazni kérdéseket a témától és a második személytől függően.
5.2.1.3.	leírás	a szubjektív színezetű, mindennapi stílusú leírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címadással; a leírás szempontja(i)nak megválasztása; a leírás elkészítése, a tárgy, növény, állat, személy, tér megismertetése a második személlyel; a leírás javítása a második személy beavatottsága, valamint a választott szempontnak megfelelő mondatrend alapján; a felesleges részek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	Önállóan tud 8–10 predikatív szerkezetből álló leíró szöveget alkotni tárgyról, élőlényről, személyről. A leírás 3-nál több koherenciahibát és 2-nél több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz. Önállóan tud címet adni a leírásnak.	Önállóan tud 10–12 predikatív szerkezetből álló szakszerű vagy szubjektív hangvételű leírást fogalmazni emberről, tárgyról, élőlényről, személyről és térről. A szövegben nincs 1-nél több koherencia- és nyelvhelyességi hiba.
5.2.1.4.	jellemzés	a jellemzés tanulása: a második személy megválasztása; irodalmi hős vagy jól ismert személy jellemének bemutatása cselekedetei, magatartása alapján; a jellemzés javítása a második személy beavatottsága, valamint a lehetséges mondatrend alapján; a felesleges részek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	6–8 mondatos jellemzést tud írni. Elsősorban beszéltetéssel jellemzi a szereplőket.	Önállóan tud 6–10 predikatív szerkezetből álló jellemzést írni. Alkalmazza a beszéltetés, a leírás jellemző erejét is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.1.5.	értékelés	saját munkának vagy kisebb csoport tevékenységének értékelése, minősítése tapasztalatszerzés alapján	Tapasztalatai alapján – segítséggel – rövid értékelő szöveget tud alkotni saját munkájáról vagy csoporttársai tevékenységéről.	Tapasztalatai alapján önmállóan képes értékelő szöveget alkotni saját munkájáról vagy csoporttársai tevékenységéről.
5.2.1.6.	könyvismertetés	a könyvismertetés írásának gyakorlása	Olvasmányélményei alapján – kis segítséggel – könyvismertetést tud írni.	Olvasmányélményei alapján önállóan képes figyelemfelhívó könyvismertetést tud írni.
5.2.1.7.	leíró típusú szakszövegek	ismeretterjesztő jellegű, állatokról, növényekről, tárgyakról szóló, leíró típusú szakszövegek fogalmazásának javítása a szakszók helyes alkalmazásával	Segítséggel képes ismeretterjesztő jellegű – állatokról, növényekről, tárgyakról szóló – leíró típusú szakszövegek javítására.	Önállóan képes ismeretterjesztő jellegű – állatokról, növényekről, tárgyakról szóló – leíró típusú szakszövegek javítására a szakszók helyes alkalmazásával.
5.2.1.8.	szócikkek	szócikkek szerkesztése lexikonminták alapján a diáknyelv köréből gyűjtött szavakhoz	Kis segítséggel szócikket tud szerkeszteni diáknyelv körébe tartozó szóhoz lexikonminták alapján.	Szócikkeket képes szerkeszteni diáknyelv körébe tartozó szavakhoz lexikonminták alapján.
5.2.1.9.	nyomtatványkitöltés	nyomtatványkitöltés tanulása: táviratblanketta, utalványok, ki- és bejelentőlapok, ajánlott levelekhez tartozó nyomtatványok	Közismert nyomtatványokat kis segítséggel ki tud tölteni	Általában hibátlanul ki tudja tölteni a nyomtatványokat.
5.2.1.10.	meghatalmazás	meghatalmazás írásban: a címzett megválasztása; a szükséges információk szöveggé szerkesztése; javítás az információk mennyisége és pontossága, valamint a formai követelmények alapján	Minta alapján meghatalmazást tud írni.	Tud meghatalmazást írni.
5.2.1.11.	nyugta, átvételi elismervény	nyugta, átvételi-átadási elismervény írása: a szöveg megszerkesztése a szükséges információk felhasználásával; a záradékok pontos feltüntetése; javítás a forma és az információk pontossága alapján	Segítséggel tud nyugtát, átvételi elismervényt írni.	Tud átvételi elismervényt írni.
5.2.2.	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek írása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.2.1.	a) magánlevél, hivatalos levél; b) információkérő levél	a) magánlevél és hivatalos írása; b) információkérés írásban; a levél címzettjének, a 2. személynek a megválasztása; a levél tárgyának megválasztása; kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és -zárás a levélben; a megismertető és az érzelmi elemek aránya, a levélben a címzettől, a témától és a levélíró mondandójától függően; a leíró, elbeszélő, jellemző részletek a levélben; a levél hangneme: tárgyilagos, humoros; az íráskép mint a levélíró igényességének mutatója; a levél javítása a második személy beavatottsága, a mondatrend alapján; felesleges részletek törlése, a nem megfelelő szavak, szószerkezetek helyettesítése	8–10 predikatív szerkezetből álló magánlevelet tud írni, amelyben hibátlan a megszólítás és a záradék. Segítséggel információkérő levelet is tud írni.	Önállóan, a második személy figyelembevételével 10–14 predikatív szerkezetből álló magánlevelet és hivatalos levelet tud írni hibátlan megszólítással és záradékkal. Tud információkérő levelet írni. A levelet javítani tudja a második személy beavatottsága és a mondatrend alapján.
5.2.2.2.	levélvarázsló program	levélvarázsló program használata	Segítséggel használja a levélvarázsló programot.	Önállóan használja a levélvarázsló programot.
5.2.3.	poétikus-emotív típusú szövegek	poétikus-emotív típusú szövegek alkotása		
5.2.3.1.	vers, mese, kispróza írása	vers, mese, kispróza írása	Önállóan tud 6–8 predikatív szerkezetből álló leíró mesét alkotni .	Önállóan képes eredeti poétikus-emotív típusú szöveget (verset, mesét, kisprózát) alkotni.
5.2.3.2.	forgatókönyv írása	forgatókönyv írása jelenetekhez, film-, video-etűdökhöz	Rövid jelenethez – kis segítséggel – meg tudja írni a szöveg forgatókönyvét.	Fimetűdhöz meg tudja írni a szöveg és a képváltások forgatókönyvét.
5.2.4.	metanyelvi szövegek	metanyelvi szövegek alkotása		
5.2.4.1.	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémák kommentálása	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémák megfogalmazása szakmai levélváltás céljából nyelvi ismeretterjesztő műsorok és folyóirat-rovatok számára	Néhány szakszót használva – segítséggel – képes megfogalmazni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat.	Önállóan képes megfogalmazni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat a szakszavak pontos használatával.
5.2.4.2.	gyűjtött nyelvjárási anyag, szakszókincs, diáknyelvi anyag, földrajzi névkincs kommentálása	gyűjtött nyelvjárási anyag, szakszókincs, diáknyelvi anyag, földrajzi névkincs elrendezése és kommentálása	Segítséggel be tud mutatni egy-két általa gyűjtött szót, kifejezést.	Önállóan képes bemutatni általa gyűjtött nyelvjárási, diáknyelvi anyagot vagy földrajzi névkincset.
5.2.4.3.	nyelvészeti ismeretterjesztő írás recenzálása	nyelvészeti ismeretterjesztő írás recenzálása	Segítséggel képes rövid recenziót írni nyelvészeti ismeretterjesztő íráshoz.	Önállóan képes recenziót írni nyelvészeti ismeretterjesztő íráshoz.
5.3.	szövegtani és nyelvhelyességi ismeretek	szövegtani és nyelvhelyességi ismeretek tanulása		
5.3.1.	az alanyváltás hiánya, hiányzó alany pótlása	az alanyváltás hiányának felismerése, valamint a hiányzó alany pótlásának gyakorlása	Felismeri az alanyváltás hiányát.	Felismeri az alanyváltás hiányát, és önállóan képes pótolni az alanyt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.2.	hibás egyeztetés	értelemzavaró egyeztetési hibák (alany-állítmány, utaló névmások) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	A pedagógus által megjelölt egyeztetési hibákat képes önállóan javítani.	Észreveszi az értelemzavaró egyeztetési hibákat saját és mások szövegében, és azokat önállóan képes kijavítani.
5.3.3.	előre- és hátrautalás	előre- és hátrautalás névmásokkal és más anaforikus, kataforikus elemekkel		
5.3.3.1.	utaló elemek keresése	utaló elemek keresése kész szövegrészletekben	Kész szövegrészekben segítséggel képes keresni utalóelemeket.	Kész szövegrészekben megtalálja az utalóelemeket.
5.3.3.2.	utaló elemek pótlása	szövegkorrigálás: utaló elemek pótlása vagy javítása hibásan szerkesztett fogalmazványrészletekben	A pedagógus által megjelölt utalóelem-hibát képes önállóan javítani.	Észreveszi az utalóelem-hiányt saját és mások szövegében, és azokat önállóan képes pótolni.
5.3.4.	a határozott és a határozatlan névelő koherenciateremtő szerepe	a határozott és a határozatlan névelő koherenciateremtő szerepének tanulása szövegrészletek grammatikai elemzésével, valamint a hiányzó névelők pótlásával	A pedagógus által megjelölt szövegkoherencia-hibákat képes önállóan javítani.	Önállóan képes szövegrészleteket grammatikai szempontból elemezni, valamint a hiányzó névelőket a szövegben pótolni.
5.3.5.	szemantikus koherencia megteremtése tematikus főnévvel, szinonimákkal	a tematikus főnév és a szinonimák alkalmazásának tanulása	Felismeri a tematikus főneveket és a szinonimákat a szövegben.	Önállóan képes tematikus főnevet és szinonimákat használni szövegeiben a szemantikus koherencia megteremtése végett.
5.3.6.	a terjengősség megszüntetése	terjengősség (fölösleges nyelvi egységek, részletezések) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	Saját fogalmazásaiban – segítséggel – ki tudja javítani a fölösleges nyelvi egységeket, részletezéseket.	Saját és mások fogalmazásaiban önállóan meg tudja szüntetni a terjengősséget.
5.3.7.	tételmondat elhelyezése	rosszul elhelyezett tételmondat helyének megkeresése a szövegben; a szöveg átszerkesztése	Saját fogalmazásaiban segítséggel meg tudja keresni a rosszul elhelyezett tételmondat helyét.	Saját és mások fogalmazásaiban önállóan meg tudja keresni a rosszul elhelyezett tételmondat helyét. Képes a szöveg átszerkesztésére.
5.3.8.	szövegkorrigálás az első és a második személy közös ismeretei szempontjából	a szövegkorrigálás tanulása, tekintettel az első és a második személy közös ismereteire		
5.3.8.1.	előfeltevések	adott mondatok lehetséges előfeltevéseinek megfogalmazása	Segítséggel meg tudja fogalmazni egy fogalmazás adott mondatainak néhány előfeltevését.	Önállóan meg tudja fogalmazni egy fogalmazás adott mondatainak lehetséges előfeltevéseit.
5.3.8.2.	a második személy beavatottsága	saját fogalmazás, illetve más gyerekek szövegeinek javítása abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg	Segítséggel képes felülbírálni más gyerekek szövegeit abból a szempontból, hogy számára, mint második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg.	Önállóan képes felülbírálni saját fogalmazását, illetve más gyerekek szövegeit abból a szempontból, hogy a második személy számára elegendő információt tartalmaz-e a szöveg.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*		
1.1.	beszédhallás- és beszédmozgás-fejlesztés	a helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése		
1.1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a légzőgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibás légzés javításra vonatkozó utasításokat.	Szövegmondásában képes a helyes légzéstechnika betartására.
1.1.1.2.	ajakartikuláció	az ajakartikuláció gyakorlása mondókák, versek mondásával	Önállóan tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett artikulációs hibáit.	Szövegmondásában képes a szabályos artikuláció normáinak betartására.
1.1.1.3.	időtartam és ritmus	az időtartam, a ritmus gyakorlása versek mondása, valamint szövegolvasás közben	Önállóan tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett időtartam hibáit.	Szövegmondásában képes a helyes időtartam és ritmus normáinak betartására.
1.1.1.4.	hangsúly és hanglejtés	a hangsúly és a hanglejtés gyakorlása szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Önállóan tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett hangsúly- és hanglejtés hibáit.	Szövegmondásában képes a helyes hangsúlyozás és hanglejtés normáinak betartására.
1.1.1.5.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Hangerejét – ha erre a figyelmét előzetesen felhívják – tudja a kommunikációs helyzetnek megfelelően szabályozni.	Hangerejét a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudja szabályozni.
1.1.1.6.	beszédszünetek	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása vers- és prózarészletek olvasása, valamint szövegalkotás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Önállóan tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett beszédszünet-hibáit.	Szövegmondásában képes helyesen alkalmazni a különböző funkciójú szüneteket, ha arra előzetesen felkészülhet.
1.1.2.	egyéni helyesejtési korrekció	helyesejtési típushibák egyéni korrekciójának gyakorlása	Adott kommunikációs helyzetben figyelmeztetésre tudja korrigálni a megértést nehezítő hangzórövidülést (-nyújtást), a hangok elnyelését, illetve a túl gyors beszédtempót.	Ritkán követ el spontán beszédben artikulációs, időtartam-, légzési, hangsúly-, hanglejtés-, ritmus- és hangerőhibát, illetve ezek elkövetését észre veszi, önállóan javítja. Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében felismeri a helyesejtési hibákat, és be tudja mutatni azok korrigált formáját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	felolvasás	a felolvasás gyakorlása		
1.2.1.	felolvasásra szánt szöveg elemzése	a felolvasásra szánt szövegek elemzése a "szövegépítés" szempontjából (a tételmondat helye, részletezés és kifejtés, ellentétek, közbeékelődések, a párbeszédek funkciója stb.)	A felolvasásra szánt verseket, szövegeket segítséggel meg tudja tervezni a szövegépítés szempontjából.	A felolvasásra szánt verseket, szövegeket önállóan meg tudja tervezni a szövegépítés szempontjából.
1.2.2.	vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok megtervezése	a felolvasás megtervezése a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából (vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok)	A felolvasásra szánt verseket, szövegeket segítséggel meg tudja tervezni a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.	A felolvasásra szánt verseket, szövegeket önállóan meg tudja tervezni a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.
1.2.3.	beszédfolyamat-váltások jelölése	a beszédszünet, a hangerő-, a tempó- és a magasságváltások megtervezése és jelölése az elemzett szövegekben	8–10 soros versekben és 3–4 sornyi prózai szövegekben segítséggel jelölni tudja a beszédszünet, a hangerő-, a tempó- és a magasságváltások helyét.	A felolvasásra kerülő verseket, szövegeket felolvasásra, elmondásra elő tudja készíteni, önállóan képes jelölni a beszédszünet, a hangerő-, a tempó- és a magasságváltások helyét.
1.3.	vers- és prózamondás	a vers- és prózamondás gyakorlása		
1.3.1.	vers- és prózamondás és a szöveg üzenete	a vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel a szöveg üzenetére	Vers- és prózamondás során – ha előzetesen felkészül rá – tekintettel tud lenni a szöveg üzenetére.	Előadás közben hitelesen tud közvetíteni egy-egy szépirodalmi műben ábrázolt eseménysort, jellemvonást, érzelmet, lelkiállapotot.
1.3.2.	vers- és prózamondás és a helyesejtési normák	a vers- és prózamondás gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával		
1.3.2.1.	szünetek és levegővételi helyek	a szünetek és a levegővételi helyek megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes szünettartással.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.2.	ritmus	a ritmus helyes érzékeltetése	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes ritmussal.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.3.	fő- és mellékhangsúlyok	a fő- és mellékhangsúlyok megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes hangsúllyal.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazása	A tanult verseket és prózai szövegeket – kis segítséggel – el tudja mondani helyes beszédfolyamat-váltással.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.3.	a szövegüzenet hiteles tolmácsolásának értékelése	a vers- és prózamondás értékelése a szöveg üzenetének hiteles "tolmácsolása" szempontjából	Segítséggel észreveszi, hogy elhangzó szövegekben hogyan befolyásolja a kommunikáció eredményességét egy-egy szövegfonetikai, illetve nem nyelvi kommunikációs eszköz használatának módja.	Felismeri, hogy elhangzó szövegekben hogyan befolyásolja a kommunikáció eredményességét egy-egy szövegfonetikai, illetve nem nyelvi kommunikációs eszköz használatának módja.
2.	*Élőbeszéd*	*Az élőbeszéd gyakorlása*		
2.1.	fölkészülés a megszólalásra	a megszólalásra való fölkészülés gyakorlása		
2.1.1.	a mondanivaló megtervezése	a mondanivaló megtervezése gondolatban vagy írásos vázlattal	Segítséggel meg tudja tervezni a mondanivalóját, mielőtt megszólalna vagy felszólalna.	Önállóan meg tudja tervezni a mondanivalóját gondolatban és írásos vázlatban is, mielőtt megszólalna vagy felszólalna.
2.1.2.	a hangerő megválasztása	a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerő megválasztása	Segítséggel meg tudja választani a kommunikációs helyzetnek megfelelő hangerőt.	Hangerejét a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudja szabályozni.
2.1.3.	kapcsolatteremtő és kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemek	a kapcsolatteremtő és kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemek alkalmazásának mérlegelése	Segítséggel tudja szabályozni a kommunikációs helyzetnek megfelelően a térközt, gesztusait, arcjátékát, tekintetét és testtartását.	Tudja a kommunikációs helyzetnek megfelelően önállóan szabályozni a térközt, gesztusait, arcjátékát, tekintetét és testtartását.
2.2.	szóbeli szövegalkotás	a szóbeli szövegalkotás (az élőbeszéd) gyakorlása különböző műfajokban		
2.2.1.	kapcsolatteremtés és kapcsolattartás	a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás és kapcsolatzárás tanulása	Segítséggel kapcsolatot tud teremteni, kapcsolatot tud lezárni úgy, hogy a kommunikációs helyzetnek megfelelően és a második személy figyelembevételével él a különféle nyelvi és nem nyelvi kommunikációs eszközökkel.	Kapcsolatot tud teremteni, kapcsolatot tud lezárni úgy, hogy a kommunikációs helyzetnek megfelelően és a második személy figyelembevételével él a különféle nyelvi és nem nyelvi kommunikációs eszközökkel.
2.2.1.1.	vendégek üdvözlése	vendégek üdvözlésének gyakorlása	Általában udvariasan tud vendégeket köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, megfelelő hangerővel és testtartással.	Udvariasan tud vendégeket köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a megfelelő hangerő megválasztásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.2.	köszöntés	névnapi, születésnapi és egyéb alkalomra szóló köszöntő gyakorlása az osztály tanulói és ismerős felnőttek között	Tudja köszönteni társait, ismerős felnőtteket ünnepi alkalmakkor (névnap, karácsonyi ajándékozás) az ismert nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, helyes hangerővel.	Társainak ünnepi alkalomra szóló (névnapi, születésnapi) köszöntőszöveget tud összeállítani, és ezt el tudja mondani udvarias testtartással, megfelelő hangerővel. Tud ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással.
2.2.2.	szándéknyilvánítás (segítségkérés, tudakozódás)	a szándéknyilvánítás tanulása: segítségkérés, tudakozódás	Képes tudakozódni, segítséget kérni személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Tud informálni, útbaigazítani udvariasan, jó kapcsolattartással másokat.	Képes tudakozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is szabatos szövegalkotással, személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Tud informálni, útbaigazítani udvariasan, jó kapcsolattartással másokat.
2.2.3.	véleménynyilvánítás	véleménynyilvánítás tanulása		
2.2.3.1.	vélemény kifejtése	a vélemény kifejtésének gyakorlása mindennapi helyzetek kapcsán	Sérelmét, véleményét rövid leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.	Sérelmét, véleményét pontos leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.
2.2.3.2.	értékelés	az értékelés gyakorlása	Megadott szempontok alapján – kis segítséggel – értékelni tudja saját és társai versmondását.	Megadott szempontok alapján értékelni tudja saját és társai versmondását.
2.2.3.3.	vita (érvelés, indoklás, cáfolás)	a vita gyakorlása (érvelés, indoklás, cáfolás)	A pedagógus által vezetett vitákban részt vesz.	A pedagógus segítségével vitaindítót tud készíteni és vitát vezetni társai között.
2.2.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotásának gyakorlása		
2.2.4.1.	elbeszélés	elbeszélés élmény és fantázia alapján, elbeszélés a tanult történelmi eseményekről	Élmény és fantázia alapján elbeszélő szöveget tud mondani a tanult történelmi eseményekről.	Élmény és fantázia alapján koherens, expresszív elbeszélő szöveget tud mondani a tanult történelmi eseményekről.
2.2.4.2.	leírás	a leírás gyakorlása a szaktantárgyak tanulásának segítése érdekében		
2.2.4.2.1.	történelmi helyszín, személy, folyamat leírása	történelmi helyszínek, személyek, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult történelmi helyszínekről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult történelmi helyszínekről, személyekről, folyamatokról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.2.2.	földrajzi tér, folyamat leírása	földrajzi terek, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről, folyamatokról.
2.2.4.2.3.	növények, állatok leírása	növények, állatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani növényekről, állatokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani növényekről, állatokról.
2.2.4.2.4.	műalkotások leírása	műalkotások leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani műalkotásokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani műalkotásokról.
2.2.4.2.5.	tevékenységek leírása	tevékenységek leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani tevékenységekről.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő mindennapi leíró szöveget tud mondani tevékenységekről.
2.2.4.2.6.	matematikai algoritmusok leírása	matematikai algoritmusok leírásának gyakorlása	Segítséggel – a műfaj szabályainak megfelelő – leíró szöveget tud mondani matematikai algoritmusokról.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő szakszerű leíró szöveget tud mondani matematikai algoritmusokról.
2.2.4.2.7.	irodalmi alkotások hőseinek jellemzése	irodalmi alkotások hősei jellemzésének gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő jellemzést tud mondani a közösen feldolgozott irodalmi alkotások hőseiről úgy, hogy tulajdonságaikat cselekedeteik elbeszélésével támasztja alá.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult irodalmi alkotások hőseiről. Ezt össze tudja kapcsolni a műfaj szabályainak megfelelő jellemzéssel, amelyben a hős jellemvonásait cselekedeteiből és kommunikációs megnyilvánulásaiból bontja ki.
2.2.4.2.8.	oksági összefüggések kifejtése	oksági összefüggések kifejtése a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulásának folyamatában	Segítséggel ki tud fejteni egyszerű oksági összefüggéseket a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulásának folyamatában.	Önállóan ki tud fejteni oksági összefüggéseket a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulásának folyamatában.
2.2.4.3.	interjúkészítés	az interjúkészítés gyakorlása	A pedagógus segítségével interjút tud készíteni általa ismert gyerekkel.	Interjút tud készíteni általa ismert felnőttel és gyerekkel.
2.2.4.4.	riportkészítés	a riportkészítés gyakorlása	Riportkérdéseket tud megfogalmazni ismert személyekhez általa jól ismert helyzetről, eseményről.	Riportot tud készíteni ismert személyekkel jól ismert helyzetről, eseményről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.5.	tényállás ismertetése	tényállás ismertetésének gyakorlása döntési helyzetek előkészítéseként (mindennapi konfliktusokban); a tény- és véleménykijelentés elkülönítése	Segítséggel fel tud sorolni néhány – adott mindennapi konfliktushelyzetben – tetten érhető tényt.	Mindennapi konfliktushelyzetet elemezve önállóan képes ismertetni a tényállást.
2.2.4.6.	kiselőadás	kiselőadás gyakorlása az osztálytársak előtt	Előzetes felkészüléssel kb. 2 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy törekszik a velük való kapcsolattartásra.	Előzetes felkészüléssel kb. 5 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.
2.2.4.7.	megemlékezés	a megemlékezések előadói, szervezői szerepének gyakorlása; részvétel megemlékezésekhez kapcsolódó műsorokban	Részt vesz megemlékezésben szervezőként.	Részt vesz megemlékezésben szervezőként vagy előadóként. Erről a tevékenységről – jegyzet alapján – tervet tud ismertetni és be tud számolni.
2.2.4.8.	beszámoló	beszámolók gyakorlása (elvégzett munkák ismertetése)	Segítséggel be tud számolni elvégzett munkáiról.	Beszámolót tud készíteni saját vagy csoporttársai által elvégzett munkáról.
2.2.4.9.	tervismertetés	tervismertetés (előterjesztés) gyakorlása: munkaterv, tevékenységterv	Segítséggel meg tudja tervezni saját munkatevékenységét.	Munka-, illetve tevékenységtervet tud készíteni egy – önként vállalt, vagy a pedagógusától kapott – feladathoz.
2.2.4.10.	félreproduktív szakszövegalkotás	félreproduktív szakszövegalkotás gyakorlása (jegyzet alapján vagy anélkül) a szaktárgyak tanulásának segítése érdekében; szakszók használatának gyakorlása szakszövegek alkotása révén	Segítséggel félreproduktív szöveget képes alkotni jegyzet alapján kijelölt vagy választott szaktárgyi témához. Szövege tartalmaz két-három – témával releváns - szakszót.	Önállóan képes félreproduktív szöveget alkotni – jegyzet alapján vagy anélkül – kijelölt vagy választott szaktárgyi témához. Szövege témával releváns szakszókat tartalmaz.
2.2.4.11.	szakszöveg-reprodukálás	szakszövegek reprodukálása (törvények, meghatározások, összefüggések)	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, meghatározásokat, összefüggéseket reprodukálni tudja a szakszavak memorizálása után.	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, definíciókat, összefüggéseket pontosan, szabatosan, a szakszövegalkotás szintjén reprodukálni tudja osztálytársainak.
2.3.	kommunikációs normák megtartása	az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákhoz való igazodás gyakorlása (a kapcsolattartás és kapcsolatteremtés normái, a tekintettartás, a térközszabályozás, a hangerő megválasztása stb.)	Saját kommunikációs képességéről szakszerű elemzést tud nyújtani a jellemző hibák és erények megnevezésével (nyelvi, szövegfonetikai, nem nyelvi eszközök). Adott kommunikációs helyzetben egyszeri tapintatos figyelmeztetésre szabályozni tudja a térközt, a túlzott gesztikulálást és a testtartást.	Saját kommunikációs képességéről szakszerű elemzést tud nyújtani összefüggő szóbeli szöveggel. Kommunikációs szempontú jellemzést tud adni valóságos személyekről egy-egy szituáció alapján szóban és írásban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	szociális szituációhoz és szerephez igazodás	a szociális szituációhoz és szerephez való igazodás gyakorlása (vezető–vezetett, gyermekszerep, serdülőszerep, tanulószerep, nő- és férfiszerep stb.)	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben a szociális szerepéhez, a helyzethez tud alkalmazkodni.	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben a szociális szerepének, a helyzetnek megfelelően tud viselkedni.
2.5.	nyelvhasználat és társadalmi rétegződés	tájékozódás a beszélés és a társadalmi rétegződés összefüggésének vizsgálatáról: diáknyelv, az iskola nyelve, gyermeknyelv, politikusok nyelvhasználata, a diplomácia nyelve, szaknyelvek, idegen szavak, argó)	Segítséggel képes tájékozódni a beszélés és a társadalmi rétegződés összefüggésének vizsgálatáról.	Önállóan képes tájékozódni a beszélés és a társadalmi rétegződés összefüggésének vizsgálatáról. Tájékozottságáról szóban és/vagy írásban képes számot adni.
IV.	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA		
1.	*Szövegértés, információk felfogása*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*		
1.1.	köszöntés, üdvözlés fogadása	válaszolás köszöntésre, üdvözlésre	Ha köszöntik vagy üdvözlik, általában a helyes nyelvi formák alkalmazásával tud válaszolni.	Ha köszöntik vagy üdvözlik, a helyes nyelvi formák alkalmazásával tud válaszolni.
1.2.	tapintatos kiigazítás vitában	részvétel vitában – a szerepcsere, a tapintatos kiigazítás gyakorlása	Vita közben általában képes a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására	Vita közben képes a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, s nyelvi és nem nyelvi eszközökkel egyaránt vissza tud jelezni partnerének.
1.3.	kérdezés	a kérdezés gyakorlása tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor	Általában képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, tud kérdezni.	Képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, releváns kérdésekkel tud kérdezni.
1.4.	kiegészítés és kiigazítás	kiegészítés és a kiigazítás gyakorlása tájékoztató szövegek hallgatásakor	Segítséggel kiegészítést tud fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez.	Önállóan képes kiegészítést fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez, illetve a szövegmondó tévedéseit kiigazítani.
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*		
2.1.	hangsúlyhelyek, hanghosszúság, hanglejtés, szünet az elhangzó beszédben	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölése írott szövegben	Segítséggel képes elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölésére írott szövegben.	Önállóan tudja jelölni elhangzó beszéd hangsúlyhelyeit, hanghosszúságát, hanglejtését, szünethelyeit írott szövegben.
2.2.	a magyar fonémaállománnyal azonos és attól eltérő fonémák az idegen nyelven elhangzó beszédben	elhangzó idegen nyelvű beszédből a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémák kiválogatása	Elhangzó idegen nyelvű beszédből segítséggel ki tud válogatni két-három – a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve attól eltérő – fonémát.	Elhangzó idegen nyelvű beszédből ki tudja válogatni a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve attól eltérő fonémákat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	a nyelvjárási ejtés sajátosságai	tájékozódás a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között a nyelvjárási ejtés hangjelölésének gyakorlása, nyelvatlaszok tanulmányozása révén	Segítséggel képes tájékozódni a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között.	Önállóan képes tájékozódni a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között. Jelölni tud néhány nyelvjárási ejtést nyelvatlasz segítségével.	
2.4.	lexémák analízise elhangzó szövegből	elhangzó szövegben szereplő lexémák analízise az ismerősség, az értettség és a megértettség szempontjából a szöveg jobb megértése érdekében			**TANU**
2.4.1.	ismeretlen szavak lejegyzése	ismeretlen szavak lejegyzése elhangzó szövegből	Elhangzó rövid szövegből le tud jegyezni két-három ismeretlen szót.	Elhangzó rövid szövegből az ismeretlen szavakat le tudja jegyezni.	
2.4.2.	ismeretlen szavak memorizálása	ismeretlen szavak memorizálása rövid időre	Elhangzó rövid szövegből két-három ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.	Elhangzó rövid szövegből öt-hét ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.	
2.4.3.	kulcsszavak lejegyzése	elhangzó szöveg kulcsszavainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Elhangzó rövid szöveg kulcsszavait segítséggel le tudja jegyezni.	Elhangzó rövid szöveg kulcsszavait le tudja jegyezni.	
2.5.	mondatok analízise az elhangzó szövegben	elhangzó szöveg mondatainak megértése			
2.5.1.	mondategységek és mondatmodellek	elhangzó szöveg mondategységeinek azonosítása mondatmodellekkel	Elhangzó szöveg mondategységeit segítséggel azonosítani képes mondatmodellekkel.	Elhangzó szöveg mondategységeit azonosítani képes mondatmodellekkel.	
2.5.2.	tételmondatok kiemelése	elhangzó szöveg tételmondatainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Elhangzó szöveg tételmondatait segítséggel le tudja jegyezni.	Elhangzó szöveg tételmondatait önállóan le tudja jegyezni.	
3.	*A beszélő személy hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*			
3.1.	a szövegformáció és a nem nyelvi kommunikációs, illetve szövegfonetikai eszközök összhangja	elhangzott beszédreprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt magával a szöveg információival	Elhangzó szövegben segítséggel képes megfigyelni, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival.	Elhangzó szövegben önállóan képes megfigyelni és leírni, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival.	
3.2.	a beszélőt befolyásoló előzetes információk és előfeltevések	elhangzó beszédreprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban	Elhangzó szövegben segítséggel képes megfigyelni, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban.	Elhangzó szövegben önállóan képes megfigyelni és leírni, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban.	
B)	NYELVÉSZET	NYELVÉSZET TANULÁSA			
I.	MONDATTANI ISMERETEK	A SZINKRON NYELVSZEMLÉLET KIALAKÍTÁSA MONDATTANI ISMERETEK TANULÁSÁVAL			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A mondat fogalma, megszerkesztettség, beszerkesztettség*	*A mondat fogalmának megértése: megszerkesztettség, beszerkesztettség*	Segítséggel különbséget tud tenni a megszerkesztettség és a beszerkesztettség között.	Meg tudja különböztetni a megszerkesztettséget a beszerkesztettségtől.
2.	*A mondat felosztása*	*A mondat felosztása*		
2.1.	a beszélő szándéka	a mondat felosztása a beszélő szándéka szerint	Fel tudja osztani az egyszerű mondatokat a beszélő szándéka szerint.	Biztonsággal fel tudja osztani a mondatokat a beszélő szándéka szerint.
2.2.	a mondat szerkezete	a mondat felosztása szerkezet szerint	Fel tudja osztani a mondatokat szerkezet szerint, kivéve a közbeékelést tartalmazókat.	Biztonsággal fel tudja osztani a mondatokat a mondat szerkezete szerint.
2.3.	a mondat tagoltsága	a mondat felosztása tagoltság szerint	Segítséggel fel tudja osztani a mondatokat a mondat tagoltsága szerint.	Fel tudja osztani a mondatokat a mondat tagoltsága szerint.
3.	*Mondategész és mondategység*	*A mondategész és a mondategység megkülönböztetése*	Segítséggel különbséget tud tenni a mondategész és a mondategység között.	meg tudja különböztetni a mondategészet a mondategységtől.
4.	*Az egyszerű mondat*	*Az egyszerű mondat szerkezeti tagolása*		
4.1.	a tagolt mondat alanyi és állítmányi része	a tagolt mondat alanyi és állítmányi részének elkülönítése és ábrázolása	El tudja különíteni a mondat alanyi és állítmányi részeit.	El tudja különíteni és ábrázolni képes a mondat alanyi és állítmányi részeit.
4.2.	a mondat szintagmatikus felépítése; szinteződés és tömbösödés	az alanyi és az állítmányi rész szintagmatikus elkülönítésének elemzése; a mondat szintjei és tömbjei	Egyszerű mondatokat tud elemezni: felismeri az alanyt, az állítmányt, a tárgyat, a határozókat (hely-, idő-, mód-, állapot-, eszköz-, társ-) és a jelzőket (minőség-, mennyiség-, birtokos-).	Egyszerű mondatokat tud elemezni: felismeri az alanyt, az állítmányt, a tárgyat, a határozókat (hely-, idő-, mód-, eszköz-, állapot-, társ-, ok-, cél-, részes-) és a jelzőket (minőség-, mennyiség-, birtokos-). Ábrázolni tudja a tanult módon az egyszerű mondatok szerkezetét.
5.	*A mondat aktuális tagolása*	*A mondat téma-réma szerinti aktuális tagolása*	Segítséggel képes a mondat aktuális tagolására (téma-réma).	Önállóan képes a mondat aktuális tagolására (téma-réma).
6.	*A szórend*	*A szórend tanulása*	Segítséggel meg tudja állapítani egyszerű mondatok helyes szórendjét.	Önállóan meg tudja állapítani egyszerű mondatok helyes szórendjét.
7.	*Összetett mondat*	*Az összetett mondat fajtáinak tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.1.	alárendelt mondatok: alanyi mellékmondatok, állítmányi mellékmondatok, tárgyi mellékmondatok, határozói mellékmondatok (helyfélé , időfélé , állapotfélé, módfélé, állandó határozói, részeshatározói, hasonlító határozói mellékmondatok), jelzői mellékmondatok (minőségjelzői , mennyiségjelzői, birtokos jelzői, értelmezői jelzői mellékmondatok)	alárendelt mondatok felismerése, elemzése és ábrázolása	Felismeri az alárendelő összetett mondatokat; meg tudja találni (vagy kiemelni) bennük az utalószót és a kötőszót. Az alárendelő összetett mondatokról el tudja dönteni, hogy azok állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói vagy jelzői összetételek-e. Ábrázolni tudja az alárendelt összetett mondat szerkezetét.	Felismeri az alárendelő összetett mondatokat; meg tudja találni vagy pótolni bennük az utalószót és a kötőszót. Az alárendelő összetett mondatokról el tudja dönteni, hogy azok állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói vagy jelzői összetételek-e. A ráismerés szintjén be tudja sorolni a mondatokat a tanult határozói és jelzői típusokba. Ábrázolni tudja az alárendelt összetett mondat szerkezetét.
7.2.	mellérendelt mondatok: kapcsolatos , ellentétes, választó, következtető, magyarázó mondatok	mellérendelt mondatok felismerése, elemzése és ábrázolása	Felismeri a mellérendelő mondatokat. Fel tudja sorolni a mellérendelő összetett mondatok fajtáit (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó). Ábrázolni tudja a mellérendelő összetett mondat szerkezetét.	Felismeri a mellérendelő összetett mondatokat. El tudja dönteni, hogy azok melyik csoportba sorolhatók (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó). Ábrázolni tudja a mellérendelő összetett mondat szerkezetét.
II.	NÉVTANI ISMERETEK	NÉVTANI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A földrajzinév-adás típusai*	*A földrajzinév-adás típusainak megismerése szövegolvasással*	Használni tudja a *Földrajzi nevek etimológiai szótár*át.	Ismeri a földrajzinév-adás főbb típusait. Használni tudja a *Földrajzi nevek etimológiai szótár*át. Ismeri a szócikkek szerkezetét.
2.	*Az utcanévadás típusai*	*Az utcanév-adás típusainak megismerése szövegolvasással*	Fel tud sorolni két-három utcanévadás-típust a tanultak alapján.	Ismeri az utcanévadás főbb típusait.
3.	*A személynévadás típusai*	*A személynévadás típusainak megismerése szövegolvasással*	Fel tud sorolni két-három személynévadás-típust a tanultak alapján. Használni tudja a *Magyar utónévkönyv*et.	Ismeri a személynévadás főbb típusait. Használni tudja a *Magyar utónévkönyv*et. Ismeri a szócikkek szerkezetét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló tudjon némán elolvasni legalább 25 mondatos (kb. 180 szavas) szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt tudjon megoldani 2-3 adatkereső és lényegkiemelési feladatot. Amennyiben hibát vét a feladatmegoldás során, tudja önállóan javítani.
b) 5 perces felkészülés után tudjon legalább 15 mondatos szöveget felolvasni. Felolvasás közben olvasástechnika hibát ne ejtsen. A hangsúly- vagy hanglejtéshibát tudja önállóan kijavítani.
c) A szövegekben előforduló ismeretlen szavakat tudja megkeresni a *Magyar értelmező kéziszótárban* vagy más, ismert lexikonban. A szómagyarázatokat tudja segítség nélkül értelmezni.
d) Tudja az olvasókönyvében lévő szövegeket önállóan földolgozni: a tételmondatot aláhúzni, a szöveg témáját megnevezni, a legfontosabb adatokat felsorolni, a szöveg rövid vázlatot elkészíteni, illetve a szöveg tartalmát elmondani a vázlat alapján.
e) Tudjon megnevezni legalább négy magyar könyvtárat. Ismerje az általa megnevezett könyvtárak főbb gyűjtőkörét, illetve leghíresebb könyvritkaságait.

II. ÍRÁS-HELYESÍRÁS

a) A tanuló minden írásbeli munkája esztétikus.
b) Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a tőhangváltást mutató főnevek és igék eseteiben is.
c) Minden írástechnikai tevékenység során hibátlanul jelöli a hangkapcsolatot.
d) Hibátlanul le tudja írni a gyakorolt földrajzi neveket, illetve képes az önkorrekcióra a *helyesírási szabályzat* segítségével.

III. FOGALMAZÁS

a) A tanuló tudjon 12-14 predikatív szerkezetből álló elbeszélést írni. A szövegben ne legyen 2-nél több koherencia- és 1-nél több nyelvhelyességi hiba. Elbeszélésének önállóan adjon címet, a párbeszédeket alkalmazza, és jól jelölje.
b) Tudjon önállóan 10-12 predikatív szerkezetből álló leírást készíteni tárgyról, élőlényről, személyről. A leírás 2-nél több koherencia- és 1-nél több nyelvhelyességi hibát ne tartalmazzon. A leírásnak önállóan adjon címet.
c) Tudjon önállóan 10-12 predikatív szerkezetből álló magánlevelet írni hibátlan megszólítással és záradékkal. Segítséggel tudjon információkérő levelet írni.
d) Tudjon önállóan 6-8 predikatív szerkezetből álló jellemzést írni . Beszéltetéssel tudja jellemezni a szereplőket.
e) Tudjon önállóan riportot írni. Segítséggel legyen képes interjú elkészítésére. A körülményeket tartalmazó tájékoztató-ábrázoló szöveget önállóan fogalmazza meg.
f) Tudjon hallott vagy olvasott szöveget vázlatba tömöríteni. Tudjon táviratot megfogalmazni. Legyen képes rövid szövegek lényegét jegyzeteléssel, aláhúzással rögzíteni.
g) Tudjon meghatalmazást, átvételi-átadási elismervényt írni.
h) Saját fogalmazását tanári visszajelzés után 2 adott szempont alapján tudja önállóan javítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. HELYESEJTÉS

a) A tanuló ne kövessen el spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.
b) Tudja a tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül elmondai.
c) Kb. 5 versszakos versekben, 5-10 sornyi szövegekben tudja jelölni a hangsúlyt, a hanglejtést és a szüneteket önállóan, a beszédfolyamat-váltásokat pedig tanári segítséggel.
d) Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében ismerje föl a helyesejtési hibákat.
e) Tudja felsorolni és ismerje fel a leggyakoribb beszédhibákat.

V. BESZÉDFEJLESZTÉS

a) A tanuló tudjon udvariasan meghívni gyerekeket és felnőtteket gyermekrendezvényekre, s a vendégeket tudja köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a megfelelő hangerő megválasztásával. Tudjon ugyanilyen módon válaszolni, ha őt hívják meg.
b) Tudjon társainak ünnepi alkalomra szóló (névnapi, születésnapi) köszöntőszövegeket összeállítani, és tudja ezt elmondani udvarias testtartással, megfelelő hangerővel. Tudjon ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással. Tudjon az őt köszöntőnek udvariasan válaszolni.
c) Tudjon tudakozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is szabatos szövegalkotással személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást tudjon udvariasan, jó kapcsolattartással informálni, útbaigazítani.
d) Sérelmét, véleményét tudja pontosan leíró vagy elbeszélő szövegben kifejteni. A pedagógus által vezetett álláspontját tudja érvekkel védeni, tudja mások állításait cáfolni anélkül, hogy sértené a vitatkozó felet, s hogy a témától eltérne. A vitákban a szerepcsere szándékát jelezze változatosan: testtartással, tekintetváltással, érintéssel, nyelvi formákkal. A vitákban részt vevő társait tudja tapintatosan kiigazítani.
e) Élmény és fantázia alapján tudjon koherens, expresszív elbeszélő szöveget mondani a tanult történelmi eseményekről.
f) Tudjon koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget mondani a tanult földrajzi térről, történelmi helyszínekről, épületekről, folyamatokról, növényekről, állatokról, műalkotásokról, tevékenységekről, irodalmi alkotások hőseiről.
g) A pedagógus segítségével tudjon interjút készíteni általa ismert felnőttel.
h) Tudjon a pedagógus segítségével riportot készíteni ismert személyekkel jól ismert helyzetről, eseményről.
i) Tudjon előzetes felkészüléssel kb. 5 perces kiselőadást tartani a tananyaghoz kapcsolódó , a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.
j) A naponta adódó kommunikációs helyzetekben tudjon a szociális, életkori és nemi szerepének, a helyzetnek megfelelően viselkedni.
k) Vegyen részt megemlékezésekben szervezőként vagy előadóként. Tudjon erről a tevékenységéről – jegyzet alapján – tervet ismertetni és beszámolni.
l) Tudjon elhangzó rövid szöveget elemezni: az ismeretlen szavakat, a szöveg kulcsszavait tudja lejegyezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI. KOMMUNIKÁCIÓ

a) A tanuló tudjon saját kommunikációs képességéről szakszerű elemzést nyújtani összefüggő szóbeli szövegben.
b) Beszédtempóját a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudja szabályozni, általában a köznyelvi normának megfelelő tempóban beszélni.
c) Hangerejét tudja a kommunikációs helyzetnek megfelelően szabályozni.
d) Tudja a kommunikációs helyzetnek megfelelően önállóan szabályozni a távolságtartást, gesztusait, arcjátékát, tekintetét és testtartását.
e) Tudja a munkafüzetben megadott szövegek érzelmi-gondolati tartalmát a nyelvi, szövegfonetikai és nem nyelvi eszközök használatának egyensúlyára törekedve közvetíteni.
f) Tudjon szöveget reprodukálni előre megtervezett szövegfonetikai, nem nyelvi eszközhasználattal. Törekedjen felolvasás, előadás közben hitelesen közvetíteni egy-egy szépirodalmi műben ábrázolt eseménysort, jellemvonást, érzelmet, lelkiállapotot.
g) Legyen képes a saját és mások megnyilvánulásaiban rejlő előfeltevéseket felismerni és megnevezni.
h) Ismerje fel, hogy elhangzó szövegekben hogyan befolyásolja a kommunikáció eredményességét egy-egy szövegfonetikai, illetve nem nyelvi kommunikációs eszköz használatának módja.
i) Tudjon kapcsolatot teremteni, kapcsolatot lezárni úgy, hogy a kommunikációs helyzetnek megfelelően és a 2. személy figyelembevételével él a különféle nyelvi és nem nyelvi kommunikációs eszközökkel.
j) Beszélgetés közben legyen képes a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, s tudjon nyelvi és nem nyelvi eszközökkel egyaránt visszajelezni partnerének.
k) Tudjon kommunikációs szempontú jellemzést adni valóságos személyekről egy-egy szituáció alapján szóban és írásban.
l) Legyen képes megjeleníteni és leírni kommunikációs helyzeteket.

VII. NYELVÉSZET

a) A tanuló tudja felosztani a mondatokat a beszélő szándéka, valamint a szerkezet és tagoltság szerint.
b) Tudjon egyszerű mondatokat elemezni: ismerje föl az alanyt, az állítmányt, a tárgyat, a határozókat (hely-, idő-, mód-, eszköz-, állapot-, társ-, ok-, részes-) és a jelzőket (minőség-, mennyiség-, birtokos). Tudja ábrázolni a tanult módon az egyszerű mondatokat.
c) Ismerje föl az alárendelő összetett mondatokat. Tudja megtalálni vagy pótolni bennük az utalószót és a kötőszót. Az alárendelő összetett mondatokról tudja eldönteni, hogy azok állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói vagy jelzői összetételek-e. A ráismerés szintjén tudja besorolni a mondatokat a tanult határozói és jelzői típusokba.
d) Ismerje föl a mellérendelő összetett mondatokat.
e) Tudja eldönteni, hogy azok melyik csoportba sorolhatók (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó).
f) Tudja használni a *Földrajzi nevek etimológiai szótárá*t és a *Magyar utónévkönyv*et.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tanulásának célja a tanulók meglevő hangos és néma olvasási képességeinek szintentartása és tökéletesítése azért, hogy azt eszközként alkalmazni tudják a különféle tantárgyak szövegeinek feldolgozása (jegyzetelése, bevésése) során. Az írás, az írásos kommunikáció gyakorlásának célja a helyesírási normáknak eleget tevő, az esztétikus egyéni kézírás kialakítása, amely eszköz szinten lehetővé teszi az írásos kommunikációt. Az írásos kommunikáció gyakorlásának további célja az írásos műfajok alkalmazásának szintentartása és továbbfejlesztése, újabb szövegműfajok elsajátítása. Az élőbeszéd gyakorlása biztosítja, hogy a tanulók már meglevő beszédtechnikai, szövegalkotási, kommunikációs képességei tovább tökéletesedjenek, amely segítheti önérvényesítésüket, egyéni továbbtanulási céljaik megvalósulását. A hallgató-befogadó szerep gyakorlásának célja, hogy a tanulók figyelmét másik (a velük kommunikatív viszonyban levő) emberre irányítsa, s ezzel fejlessze a társas-kooperációs képességüket, emberismeretüket, a beszédpercepciós képességüket. A szöveg fogalmának tanulása fejleszti a tanulók definiáló képességét, gyakoroltatja velük a definícióalkotás műveletét. A szöveg típusainak tanulása lehetővé teszi a szövegről tanultak felidézését, kiegészítését és rendszerezését. A szöveg szerkezetének tanulása fejleszti a tanulók szövegszerkezet-elemző és szöveget szerkesztő, korrigáló képességét a különböző műfajok tanulása (elemzése, alkotása) során. A koherencia tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók eddig megszerzett ismereteiket rendszerbe foglalják és tovább finomítsák, bővítsék, ezáltal fejlesszék szövegalkotó és korrigáló képességüket.

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmények

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
A)	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
I.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS GYAKORLÁSA			UNIV EU
1.	*Néma értő olvasás, gyorsolvasási technikák alkalmazásával*	*A néma értő olvasás gyakorlása a gyorsolvasási technikák alkalmazásával*			FOGY ORVO TANU
1.1.	publicisztikai szövegek (rövidhír, riport, interjú, recenzió, cikk) olvasása; interneten elérhető hírek és információk	publicisztikai szövegek olvasásának gyakorlása; interneten elérhető hírek és információk olvasása	El tud olvasni némán legalább 130–140 szavas publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 3 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas publicisztikai szöveget. Ez idő alatt legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot képes megoldani a szöveghez kapcsolódóan.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	ismeretterjesztő szövegek olvasása a magyar színháztörténetről, híres magyar színészekről témakörök: *A színjátszás történetéből* Az antik dráma és a színház Shakespeare és a Globe színház Csehov drámaművészete *A magyar színház történetéből* A magyar színjáték kezdetei	ismeretterjesztő szövegek olvasásának gyakorlása a magyar színháztörténetről, híres magyar színészekről	El tud olvasni némán legalább 130–140 szavas ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 3 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas ismeretterjesztő szöveget. Ez idő alatt képes megoldani legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot a szöveghez kapcsolódóan. Az olvasókönyvében lévő szövegeket önállóan fel tudja dolgozni: a tételmondatokat aláhúzni, az adatokat kikeresni, a szöveg témáját elmondani, tartalmát felidézni, a szöveg vázlatát leírni.
	Bornemissza Péter és a *Magyar Elektra* A Nemzeti Színház története Katona József és a *Bánk bán* Madách Imre: *Az ember tragédiája* Jászai Mari Blaha Lujza Hevesi Sándor dr. Németh Antal Bajor Gizi Ódry Árpád Rózsahegyi Kálmán Kabos Gyula Domján Edit Latabár Kálmán Latinovits Zoltán Mezei Mária Gobbi Hilda			Következtetni tud bármely könyv témájára a könyv tartalomjegyzékének elolvasása után.
1.3.	nyelvészeti témájú ismeretterjesztő szövegek olvasása	nyelvészeti ismeretterjesztő szövegek (metaszövegek) olvasásának gyakorlása	El tud olvasni legalább 130–140 szavas nyelvészeti ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 3 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas nyelvészeti ismeretterjesztő szöveget. Ez idő alatt képes megoldani legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot a szöveghez kapcso-lódóan.
1.4.	szótár- és lexikon-szócikkek olvasása, illetve ezek számítógépes programjai	szócikkolvasás gyakorlása lexikonból, szótárból, illetve számítógépes programjai	Önállóan tud címszót keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban. Az olvasókönyvben lévő szómagyarázatokat segítség nélkül értelmezi.	Meg tudja keresni a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését önállóan a *Magyar értelmező kéziszótár*ban és más ismert kézikönyvekben. A szómagyarázatokat önállóan tudja értelmezni.
1.5.	nem szokványos szedésű és tördelésű szövegfoltok (katalóguscédula, műsorújság, kérdőív, nyomtatvány) olvasása	a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltok olvasásának gyakorlása	El tudja olvasni némán a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat.	Biztonsággal el tudja olvasni némán a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.6.	tudományos szövegek olvasása	tudományos szövegek olvasásának gyakorlása	El tud olvasni némán legalább 130–140 szavas tudományos szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 3 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas tudományos szöveget. Ez idő alatt képes megoldani legalább 5 olyan adatkereső és lényegkiemelési feladatot, amely a szöveghez kapcsolódik.
2.	*Blattoló hangos olvasás*	*A felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása*		
2.1.	kézírásos szövegek olvasása	különböző életkorúak által készített, de nehezen olvasható kézírásos szövegek olvasásának gyakorlása	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló kézírásos szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló kézírásos szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
2.2.	nyomdahibás szövegek olvasása	hibásan gépelt és nyomdahibás szövegek olvasásának gyakorlása	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló hibásan gépelt vagy nyomdahibás szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló hibásan gépelt vagy nyomdahibás szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
2.3.	távirat olvasása	távirat olvasásának gyakorlása	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a táviratszöveget. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a táviratszöveget. Olvasás közben hangos olvasási hibát nem követ el.
2.4.	plakát, hirdetés olvasása	plakát, hirdetés szövegének olvasásának és értelmezésének gyakorlása	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a plakát- és hirdetésszöveget. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a plakát- és hirdetésszöveget. Olvasás közben hangos olvasási hibát nem követ el.
2.5.	SMS	SMS küldése és fogadása	Segítséggel küld és fogad SMS-t.	Önállóan küld és fogad SMS-t.
3.	*Felolvasás*	*A felolvasás gyakorlása*		
3.1.	versolvasás	versolvasás gyakorlása (a művek jegyzékét az *Irodalom* tanterv tartalmazza)	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos verset, versrészletet. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos vers, versrészlet felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	elbeszélések, novellák felolvasása	rövid elbeszélések, novellák felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos elbeszélés-, novellaszöveget. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudjaa hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos elbeszélés-, novellaszöveg felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.3.	viccek, anekdoták, humoreszkek felolvasása	viccek, anekdoták, humoreszkek felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos viccet, anekdotát, humoreszket. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos vicc, anekdota, humoreszk felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.4.	szónoklat felolvasása	szónoklat szövege felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos szónoklat szöveget. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos szónoklat-szöveg felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.5.	köszöntő felolvasása	köszöntő felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos köszöntőszöveget. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos köszöntőszöveg felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.6.	megemlékezés felolvasása	megemlékezés felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10–12 mondatos megemlékezés-szöveget. Eközben legfeljebb 3 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja a hangsúlyhibát javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondatos megemlékezés-szöveg felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
4.	*Könyvolvasási szokások*	*Könyvolvasási szokások elmélyítése*		
4.1.	könyvújdonságok figyelése	a megjelenő könyvújdonságok figyelése a *Könyvvilág*ban és egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben; a figyelés alapján tervezett könyvvásárlás	Alkalmanként figyeli a megjelenő könyvújdonságokat a *Könyvvilág*ban és egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben.	Rendszeresen figyeli a megjelenő könyvújdonságokat a *Könyvvilág*ban és egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben. A figyelés alapján meg tudja tervezni saját könyvvásárlásait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	könyvtárhasználat	az iskolai és a települési könyvtár használata	Ismeri a könyv- és könyvtárhasználat normáit, rendszerint be is tartja azokat. Gyakran látogatja az iskolai könyvtárat.	Ismeri a könyv- és könyvtárhasználat normáit és képes betartani azokat. Rendszeresen látogatja az iskolai könyvtárat, alkalmanként a települési könyvtárat.	**HON UNIV KUTA**
4.3.	könyvrendezés	saját könyvek és az osztálykönyvtár rendezése változó szempontok alapján	Kis segítséggel el tudja rendezni saját könyveit és az osztálykönyvtár könyveit megadott szempontok alapján.	Önállóan el tudja rendezni saját könyveit és az osztálykönyvtár könyveit megadott vagy választott szempontok alapján.	
4.4.	az antikvárium	az antikvárium megismerése	Tudja, mi az antikvárium rendeltetése.	Tudja, mi az antikvárium rendeltetése. Ha lehetősége van rá, alkalmanként felkeresi az antikváriumot.	
5.	*Az olvasáskutatás témakörei és eredményei*	*Tájékozódás az olvasáskutatás témakörei és eredményei körében*			
5.1.	az olvasásgyengeség tünetei: diszlexia, alexia	az olvasásgyengeség tüneteinek megismerése	Segítséggel fel tudja sorolni az olvasásgyengeség megismert tüneteit.	Képes felsorolni az olvasásgyengeség megismert tüneteit.	
5.2.	az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségei	ismeretek tanulása az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségeiről	Olvasmányélményei alapján – kérdések segítségével – rövid tájékoztatást tud adni érdeklődő társainak az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségeiről.	Képes figyelmet lekötő ismertetést adni érdeklődő társainak az olvasásgyengeség terápiája megismert lehetőségeiről.	
II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Írástechnikák*	*Írástechnikák elsajátítása*			
1.1.	esztétikus, művelt, egyéni kézírás	esztétikus, művelt, egyéni kézírás kialakítása másolással, diktálással, akaratlagos írással	Minden írásbeli munkája olvasható és rendezett.	Írása esztétikus.	**INKO**
1.2.	szövegszerkesztés	a szövegszerkesztés megismerése			
1.2.1.	az számítógép klaviatúrája	tájékozódás a számítógépes szövegszerkesztés technikájáról, a számítógépek klaviatúrájának elrendezéséről	Ismeri a számítógépes szövegszerkesztés technikáját, a számítógép klaviatúrájának elrendezését.	A szövegszerkesztés technikájáról, a számítógép klaviatúrájának elrendezéséről szakszerű ismertetést tud adni érdeklődő társainak.	
1.2.2.	a gépírás	a gépírás kipróbálása ujjrend alapján (lehetőség szerint számítógép billentyűzeten is)	Részt vesz a gépírás kipóbálásában.	Jártas a gépírásban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási javítás*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*		
2.1.	helyesírás és helyesírási elemzés	a helyesírás és a helyesírási elemzés gyakorlása a helyesejtés, valamint a nyelvtani és a helyesírási ismeretek aktualizálásával		
2.1.1.	időtartam-jelölés	az időtartam-jelölés gyakorlása		
2.1.1.1.	az időtartam jelölése a szótövekben	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalék nélküli szavak írásával	Másolás és diktálás után helyesen jelöli az időtartamot a szótövekben.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a szótövekben.
2.1.1.2.	az időtartam jelölése a toldalékos szavakban	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalékos szavak írásával		
2.1.1.2.1.	magánhangzók jelölése a toldalékokban	a magánhangzók időtartama jelölésének gyakorlása a toldalékokban		
2.1.1.2.1.1.	hosszú magánhangzó jelölése a toldalékokban *(-ít, -dít, -sít, -ú, -ű, -jú, -jű, -tyú, -tyű, -ttyú, -ttyű, -ból, -ből, -ról, -ről, -tól, -től)*	a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Másolás és diktálás után helyesen jelöli az időtartamot a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.
2.1.1.2.1.2.	rövid magánhangzó jelölése a toldalékokban (az igeképzőt, határozóragot tartalmazó szavak, valamint a névutók és a határozószók *-ul, -ül* végződése)	a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Másolás és diktálás után helyesen jelöli az időtartamot a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek esetében.
2.1.1.2.2.	mássalhangzók jelölése a toldalékokban	a mássalhangzók időtartama jelölésének gyakorlása a toldalékokban		
2.1.1.2.2.1.	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírása	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírásának gyakorlása	Másolás és diktálás után helyesen jelöli az időtartamot a *-képp, -képpen* határozórag írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a *-képp, -képpen* határozórag írásakor.
2.1.1.2.2.2.	váltakozást mutató toldalékok helyesírása	a szóvégi magán- és mássalhangzók hatására váltakozást mutató toldalékok helyesírásának gyakorlása	Másolás és diktálás után helyesen jelöli az időtartamot a váltakozást mutató toldalékok írásakor.	Diktálás után és akaratlagos íráskor helyesen jelöli az időtartamot a váltakozást mutató toldalékok írásakor.
2.1.2.	hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírása	a hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása		
2.1.2.1.	az írásban jelölt teljes hasonulás jelölése	az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli az írásban jelölt teljes hasonulást. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli az írásban jelölt teljes hasonulást.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.2.	az írásban nem jelölt teljes hasonulás jelölése	az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli az írásban nem jelölt teljes hasonulást. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli az írásban nem jelölt teljes hasonulást.
2.1.2.3.	az összeolvadás jelölése	az összeolvadást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli az összeolvadást. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli az összeolvadást.
2.1.2.4.	a részleges hasonulás jelölése	a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli a részleges hasonulást. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli a részleges hasonulást.
2.1.2.5.	a mássalhangzó-rövidülés jelölése	a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak elemzése és helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli a mássalhangzó-rövidülést. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli a mássalhangzó-rövidülést.
2.1.2.6.	a mássalhangzó-kiesés jelölése	a mássalhangzó kiesést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor legtöbbször helyesen jelöli a mássalhangzó-kiesést. Hibáját önálló elemzéssel képes javítani.	Minden írásbeli munkájában helyesen jelöli a mássalhangzó-kiesés.
2.1.3.	a tulajdonnevek helyesírása	a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása		
2.1.3.1.	a személynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása személynevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűit személynevek írásakor.	Helyesen jelöli a személynevek kezdőbetűit minden esetben.
2.1.3.2.	az állatnevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása állatnevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűit állatnevek írásakor.	Helyesen jelöli az állatnevek kezdőbetűit minden esetben.
2.1.3.3.	a földrajzi nevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása földrajzi nevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűit egyszerűbb földrajzi nevek írásakor.	Helyesen jelöli a földrajzi nevek kezdőbetűit minden esetben.
2.1.3.4.	könyv- és folyóiratcímek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása könyv- és folyóiratcímek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűit könyvcímek írásakor.	Helyesen jelöli a könyvcímek kezdőbetűit minden esetben.
2.1.3.5.	az intézménynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása intézménynevek írásával	Helyesen jelöli a tulajdonnevek kezdőbetűit intézménynevek írásakor.	Helyesen jelöli a intézménynevek kezdőbetűit minden esetben.
2.1.3.6.	a megszólítás helyesírása	a megszólítás helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli a megszólítást.	Helyesen jelöli a megszólítást minden esetben.
2.1.3.7.	a feliratok, táblák kezdőbetűinek helyesírása	az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűi helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűit.	Helyesen jelöli az útbaigazító feliratok, táblák kezdőbetűit minden esetben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.4.	egybeírás–különírás	az egybeírás–különírás gyakorlása		
2.1.4.1.	a szóismétlések helyesírása	a szóismétlések helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli a szóismétléseket.	Minden esetben helyesen jelöli a szóismétléseket.
2.1.4.2.	a valódi összetételek helyesírása	a valódi összetételek helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli a valódi összetételeket.	Minden esetben helyesen jelöli a valódi összetételeket.
2.1.4.3.	az ikerszók helyesírása	az ikerszók helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli az ikerszókat.	Minden esetben helyesen jelöli az ikerszókat.
2.1.4.4.	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli az alárendelő szókapcsolatokat és összetételeket.	Minden esetben helyesen jelöli az alárendelő szókapcsolatokat és összetételeket.
2.1.4.5.	a névutós szószerkezetek helyesírása	a névutós szószerkezetek helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli a névutós szószerkezeteket.	Minden esetben helyesen jelöli a névutós szószerkezeteket.
2.1.4.6.	az igekötős igék helyesírása	az igekötős igék helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli az igekötős igéket.	Minden esetben helyesen jelöli az igekötős igéket.
2.1.5.	hagyományos írásmód	a hagyományos írásmód gyakorlása		
2.1.5.1.	régies családnevek helyesírása	a családnevek helyesírásának gyakorlása és a névkincs bővítése	Kis segítséggel helyesen tudja leírni a régies családneveket.	Helyesen írja le a begyakorolt régies családneveket.
2.1.5.2.	a *j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének gyakorlása szavak írásával	Diktálás után helyesen írja le a begyakorolt *j* hangot tartalmazó szavakat.	Helyesen írja le a begyakorolt *j* hangot tartalmazó szavakat.
2.1.6.	a mondatközi és mondatvégi írásjelek jelölése	a mondatközi és a mondatvégi írásjelek jelölésének gyakorlása mondatok és szövegek írásával		
2.1.6.1.	a mondatvégi írásjelek jelölése	a mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása	Helyes írásjellel tudja zárni az egyszerű mondatokat.	Helyes írásjellel zárja az egyszerű és az összetett mondatot egyaránt.
2.1.6.2.	a mondatközi írásjelek jelölése	a mondatközi írásjelek (vessző, pontosvessző, kettőspont, gondolatjel) használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatok írásával	Kis segítséggel helyesen jelöli a mondatközi írásjeleket egyszerű mondatokban.	Helyesen alkalmazza a tagmondatok közötti írásjeleket.
2.1.7.	a számnevek, a keltezés jelölése	a számnevek és a keltezés helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen írja a számneveket és a keltezést.	Minden esetben hibátlanul írja a számneveket és a keltezést.
2.1.8.	a rövidítések, a mozaikszók jelölése	a rövidítések és a mozaikszók helyesírásának gyakorlása	Diktálás után helyesen írja a rövidítéseket és a mozaikszókat.	Minden esetben hibátlanul írja a rövidítéseket és a mozaikszókat.
2.2.	a *Helyesírási kéziszótár* és a *helyesírási szabályzat* használata	a *Helyesírási kéziszótár* és a *helyesírási szabályzat* használatának gyakorlása	Tudja használni a *Helyesírási kéziszótár*t, ismeri a *helyesírási szabályzat* használatának algoritmusát, és alkalmazni is tudja azt.	Helyesírási problémáit a helyesírási szabályok felidézésével vagy a *helyesírási szabályzat* segítségével képes önállóan megoldani.
3.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	helyesírási hibák iskolai feliratokban, hirdetményekben	helyesírási hibák lejegyzése az iskolában található feliratokból, hirdetményekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – az iskolában található feliratokon, hirdetményeken.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni az iskolában található feliratokról, hirdetményekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
3.2.	helyesírási hibák kiadványokban	helyesírási hibák gyűjtése nyomtatott könyvekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – nyomtatott könyvekben.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni nyomtatott könyvekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
3.3.	helyesírási hibák feliratokon, hirdetésekben, reklámokon	hibás feliratok, hirdetések, reklámok gyűjtése	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – feliratokon, hirdetéseken, reklámokon.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni hibás feliratokból, hirdetésekből, reklámokból. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
4.	*A magyar helyesírás történeti előzményei*	*A mai magyar helyesírás történeti előzményeinek megtanulása*		
4.1.	a magyar helyesírás sajátossága	helyesírásunk mint betűíró, latin betűs, hangjelölő és értelemtükröző írásrendszer megismerése	A tanultak alapján – kérdések segítségével – rövid ismertetést tud adni szóban helyesírásunkról mint betűíró, latin betűs, hangjelölő és értelemtükröző írásrendszerről.	A tanultak alapján ismertetést tud adni szóban és írásban helyesírásunkról mint betűíró, latin betűs, hangjelölő és értelemtükröző írásrendszerről.
4.2.	az ábécé	az ábécé megismerése		
4.2.1.	a betűrend	a magyar kis- és nagybetűk rendjének megtanulása	A tanultak alapján – kérdések segítségével– rövid ismertetést tud adni szóban a magyar kis- és nagybetűk rendjéről.	A tanultak alapján ismertetést tud adni szóban és írásban a magyar kis- és nagybetűk rendjéről.
4.2.2.	a régi, ma már nem használatos magyar betűk régies családnevekben	a régi, ma már nem használatos magyar betűk megfigyelése a régies családnevekben	A tanultak alapján – kérdések segítségével – rövid ismertetést tud adni szóban a régi, ma már nem használatos – régies családnevekben előforduló – magyar betűkről.	A tanultak alapján rövid ismertetést tud adni szóban és írásban a régi, ma már nem használatos – régies családnevekben előforduló – magyar betűkről.
4.2.3.	más ábécék betűi és betűkapcsolatai idegen tulajdonnevekben	az idegen tulajdonnevekben előforduló más ábécék betűinek és betűkapcsolatainak (pl. *Greenwich, Dvorák*) tanulmányozása	A tanultak alapján – kérdések segítségével – rövid ismertetést tud adni szóban az idegen tulajdonnevekben előforduló más ábécék betűiről, betűkapcsolatairól.	A tanultak alapján rövid ismertetést tud adni szóban és írásban az idegen tulajdonnevekben előforduló más ábécék betűiről, betűkapcsolatairól.
4.2.4.	a betűrendbe sorolás szabályai	a betűrendbe sorolás általános szabályainak megismerése	A tanultak alapján – kérdések segítségével – rövid ismertetést tud adni szóban a betűrendbe sorolás általános szabályairól.	A tanultak alapján rövid ismertetést tud adni szóban és írásban a betűrendbe sorolás általános szabályairól.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.5.	az idegen betűket, betűkapcsolatokat tartalmazó szavak betűrendbe sorolása	az idegen betűket és betűkapcsolatokat tartalmazó tulajdonnevek és egyéb szavak betűrendbe sorolása	Segítséggel betűrendbe tudja sorolni a tanult idegen betűket és betűkapcsolatokat tartalmazó tulajdonneveket és egyéb szavakat.	Önállóan képes betűrendbe sorolni a tanult idegen betűket és betűkapcsolatokat tartalmazó tulajdonneveket és egyéb szavakat.
5.	*Fogalmazás*	*Fogalmazás gyakorlása különböző műfajokban*		
5.1.	a fogalmazás segédműveletei	a fogalmazás segédműveleteinek gyakorlása		
5.1.1.	anyaggyűjtés, jegyzetelés	anyaggyűjtés természetes élethelyzetben – jegyzetelés	Segítséggel jegyzetet tud írni.	Önállóan képes szövegek lényegének kiemelésére jegyzeteléssel.
5.1.2.	szövegek kivonatolása, cédulázása	rövidebb ismeretterjesztő, metanyelvi, publicisztikai szöveg kivonatolása, cédulázása	Segítséggel képes rövidebb ismeretterjesztő, metanyelvi, publicisztikai szöveg kivonatolására, cédulázására.	Önállóan képes rövidebb ismeretterjesztő, metanyelvi, publicisztikai szöveg kivonatolására, cédulázására.
5.1.3.	szövegszerkesztés	a mondanivaló előzetes megszerkesztése írásban	Tud vázlatot írni.	Hallott vagy olvasott szövegről vázlatot tud készíteni.
5.1.4.	szövegkorrekció	a kész fogalmazás javítása helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból	Kis segítséggel képes saját és mások fogalmazását javítani helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból.	Önállóan képes saját és mások fogalmazását javítani helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi és kommunikációs szempontból.
5.2.	írásbeli szövegalkotás	írásbeli szövegalkotás műfajok és kommunikációs funkciók szerint		
5.2.1.	tájékoztató jellegű szövegek alkotása	tájékoztató jellegű szövegek alkotásának gyakorlása		
5.2.1.1.	elbeszélés írása	az elbeszélés írásának gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; az elbeszélés leírása időrendben; az eseményben megvalósuló szerepcsere jelölése párbeszédes formában; az elkészült szöveg javítása a második személy, az olvasó beavatottsága, az időrendnek megfelelő mondatrend helyességének szempontjából; a témához nem tartozó mondatok törlése, a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok helyettesítése	Tud elbeszélést írni. A fogalmazásban nincs háromnál több koherenciahiba, illetve kettőnél több nyelvhelyességi hiba. Elbeszélésében alkalmazza a párbeszédet.	Önállóan tud elbeszélést írni. A szövegben nincs egynél több koherencia- és nyelvhelyességi hiba. Találó címet tud adni a szövegének. A párbeszédeket alkalmazza és jól jelöli. Többféle időrendi szerkesztési móddal képes élni.
5.2.1.2.	riportírás	a riportírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a problémák összegyűjtése, a kérdések megfogalmazása a választott témában; a riport megfogalmazása; a riport javítása	Kis segítséggel képes riportkérdéseket fogalmazni választott témához.	Önállóan tud riportot írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.1.3.	leírás alkotása	a szubjektív színezetű, mindennapi stílusú leírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; a leírás szempontja(i)nak megválasztása; a leírás elkészítése, a tárgy, növény, állat, személy, tér megismertetése a második személlyel; a leírás javítása	Önállóan tud leíró szöveget alkotni tárgyról, élőlényről, személyről, térről. A leírása háromnál több koherenciahibát és kettőnél több nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.	Önállóan tud szakszerű vagy szubjektív hangvételű leírást fogalmazni emberről, tárgyról, élőlényről, személyről és térről. A szövegében nincs egynél több koherencia- és nyelvhelyességi hiba.
5.2.1.4.	jellemzés alkotása	a jellemzés gyakorlása: a második személy megválasztása; a megismertetésre kiválasztott irodalmi hős vagy jól ismert személy jellemének bemutatása cselekedetei, magatartása alapján; a jellemzés javítása	Kis segítséggel jellemzést tud írni.	Önállóan tud jellemzést írni. Alkalmazni tudja a leírás jellemző erejét is.
5.2.1.5.	életrajzírás	életrajz írása-szerkesztése megismert jeles személyiségekről	Segítséggel életrajzot tud írni.	Önállóan tud életrajzot írni.
5.2.1.6.	cikkírás	cikkírás gyakorlása	Segítséggel rövid cikket tud írni.	Önállóan képes rövid cikk írására. Alkalmazni tudja a beszéltetés és a leírás jellemző erejét is.
5.2.1.7.	önéletrajzírás	önéletrajz-írás gyakorlása	Segítséggel önéletrajzot tud írni.	Önállóan tud önéletrajzot írni.
5.2.1.8.	önéletrajzvarázsló	önéletrajzvarázsló használata	Segítséggel használja az önéletrajzvarázsló programot.	Önállóan használja az önéletrajzvarázsló programot.
5.2.1.9.	szakszövegek-javítás	ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegek fogalmazásának javítása a szakszók helyes alkalmazásával állatokról, tárgyakról, növényekről	Segítséggel javítani tudja az állatokról, tárgyakról, növényekről szóló ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegeket.	Önállóan képes javítani az állatokról, tárgyakról, növényekről szóló ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegeket – a szakszók helyes alkalmazásával.
5.2.1.10.	könyvismertetés-írás	a könyvismertetés írásának gyakorlása	Könyvismertetést tud írni általa olvasott ismeretterjesztő könyvről.	Nyelvészeti munkát önállóan képes recenzálni.
5.2.1.11.	feljegyzés-készítés	a feljegyzés írásának tanulása a mindennapi események kapcsán a tárgyszerűség, pontosság írásbeli kifejezésének gyakorlása érdekében	Segítséggel tud feljegyzést írni.	Önállóan képes feljegyzést írni.
5.2.1.12.	tevékenységértékelés, -minősítés	tapasztalatok alapján saját tevékenység vagy csoport tevékenységének értékelése, minősítése	Elemzést tud írni a pedagógus által megadott szempontok alapján saját tevékenységéről vagy csoport által végzett tevékenységről.	Elemzést tud írni önállóan választott szempontok alapján saját tevékenységéről vagy csoport által végzett tevékenységről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.1.13.	szócikk-szerkesztés	szócikk szerkesztése lexikonminták alapján a gyűjtött diáknyelvi, tájnyelvi, szakszókincs köréhez tartozó szavakhoz	Segítséggel képes szócikket szerkeszteni lexikonminták alapján a gyűjtött diáknyelvi szavakhoz.	Önállóan képes szócikket szerkeszteni lexikonminták alapján a gyűjtött diáknyelvi, tájnyelvi, szakszókincs köréhez tartozó szavakhoz.
5.2.1.14.	munkaszerződés	munkaszerződés írása, kitöltése	Segítséggel ki tudja tölteni egy fiktív munkaszerződés rovatait saját adataival.	Minta alapján munkaszerződést tud írni.
5.2.1.15.	táviratírás	táviratírás gyakorlása	Kis segítséggel táviratot tud fogalmazni.	Tud táviratot fogalmazni.
5.2.1.15.	SMS	SMS írása, fogadása	Segítséggel tud SMS-t írni, fogadni.	Tud SMS-t írni, fogadni.
5.2.2.	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek írása	felhívó-kapcsolatteremető típusú szövegek írásának gyakorlása		
5.2.2.1.	magánlevél írása	magánlevél írásának gyakorlása	Tud magánlevelet írni.	Tud önállóan, a második személy figyelembevételével magánlevelet írni.
5.2.2.2.	kérvény írása	kérvény írásának gyakorlása	Segítséggel kérvényt tud írni.	Önállóan képes szabályos kérvényt írni.
5.2.2.3.	információkérő levél írása	információkérő levél írásának gyakorlása	Segítséggel tud információkérő levelet írni.	Önállóan képes szabályos információkérő levelet írni.
5.2.2.4.	meghatalmazás írása	meghatalmazás írásának gyakorlása	Segítséggel tud meghatalmazást írni.	Önállóan képes szabályos meghatalmazást írni.
5.2.2.5.	nyugta írása	nyugta írásának gyakorlása	Segítséggel tud nyugtát és átvételi elismervényt írni.	Önállóan képes nyugtát, átvételi elismervény írni, egyéb nyomtatványokat kitölteni.
5.2.3.	poétikus-emotív típusú szövegek	poétikus-emotív típusú írott szövegek alkotása		
5.2.3.1.	vers, mese, kispróza írása	vers, mese, kispróza írásának gyakorlása	Önállóan tud 8-10 predikatív szerkezetből álló leíró mesét alkotni .	Önállóan képes eredeti poétikus-emotív típusú szöveget (verset, mesét, kisprózát) alkotni.
5.2.3.2.	humoreszk	humoreszkek írása	Segítséggel tud 6–8 predikatív szerkezetből álló humoreszket írni.	Önállóan képes eredeti, csattanós humoreszket írni.
5.2.3.3.	forgatókönyv	forgatókönyv készítése jelenetekhez, video- és filmetűdökhöz	Rövid jelenethez – kis segítséggel – meg tudja írni a szöveg forgatókönyvét.	Filmetűdhöz meg tudja írni a szöveg- és a képváltások forgatókönyvét.
5.2.3.4.	szövegkönyv írása	regény- vagy elbeszélésrészletek dramatizálása	Segítséggel képes elbeszélésrészletek dramatizálására.	Önállóan képes regény- vagy elbeszélésrészletek dramatizálására.
5.2.4.	metanyelvi szövegek	metanyelvi szövegek alkotása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.4.1.	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesírási, helyesejtési problémák megfogalmazása írásban	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési problémák megfogalmazása szakmai levélváltás céljából nyelvi ismeretterjesztő műsorok és folyóirat-rovatok számára	Kis segítséggel meg tud fogalmazni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat.	Önállóan képes kommentálni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat írásban.
5.2.4.2.	recenziókészítés nyelvészeti témákról	nyelvészeti ismeretterjesztő munkák recenzálása	Nyelvészeti munkát segítséggel képes recenzálni.	Nyelvészeti munkát önállóan képes recenzálni.
5.2.4.3.	gyűjtött nyelvjárási-, diáknyelvi-, szaknyelvi-, földrajzinév-anyag kommentálása	nyelvjárási, diáknyelvi, szaknyelvi, földrajzinév-gyűjtések elrendezése és kommentálása	Kis segítséggel be tud mutatni egy-két általa gyűjtött diáknyelvi anyagot.	Önállóan képes bemutatni általa gyűjtött nyelvjárási, diáknyelvi anyagot.
5.3.	nyelvhelyességi ismeretek	nyelvhelyességi ismeretek tanulása		
5.3.1.	alanyváltás, hiányzó alany pótlása	az alanyváltás hiányának felismerése, valamint a hiányzó alany pótlásának gyakorlása	A pedagógus által megjelölt alanyváltással kapcsolatos hibát kis segítséggel képes javítani.	A pedagógus által megjelölt alanyváltással kapcsolatos hibát önállóan képes javítani. A feladatgyűjtemény feladatai közül meg tudja oldani azokat, amelyek az alanyváltásból adódó hibák javítását igénylik.
5.3.2.	értelemzavaró egyeztetési hibák	értelemzavaró egyeztetési hibák (alany-állítmány, utaló névmások) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	A pedagógus által megjelölt értelemzavaró egyeztetési hibát kis segítséggel képes javítani.	A pedagógus által megjelölt értelemzavaró egyeztetési hibát önállóan képes javítani. A feladatgyűjtemény feladatai közül meg tudja oldani azokat, amelyek az alany-állítmány egyeztetését igénylik.
5.3.3.	előre- és hátrautalás	előre- és hátrautalás névmásokkal és más anaforikus elemekkel: utaló elemek keresése kész szövegrészletekben; szövegkorrigálás: utaló elemek pótlása vagy javítása hibásan szerkesztett fogalmazványrészletekben	Hibásan szerkesztett fogalmazványban – segítséggel – javítani vagy pótolni tudja a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.	Hibásan szerkesztett fogalmazványban önállóan tudja javítani vagy pótolni a hibás vagy hiányzó utaló elemeket.
5.3.4.	határozott és határozatlan névelő	a határozott és a határozatlan névelő koherenciateremtő szerepének tanulása szövegrészletek grammatikai elemzésével, valamint a hiányzó névelők pótlásával	Segítséggel alkalmazni tudja a határozott és határozatlan névelő koherenciateremtő szerepét.	Önállóan tudja alkalmazni a határozott és határozatlan névelő koherenciateremtő szerepét.
5.3.5.	szemantikai koherencia megteremtése tematikus főnévvel, szinonimákkal	a tematikus főnév és a szinonimák alkalmazásának tanulása	Segítséggel helyesen használja a tematikus főneveket és a szinonimákat fogalmazványaiban.	Helyesen tud tematikus főnevet és szinonimát alkalmazni.
5.3.6.	terjengősség (fölösleges nyelvi egységek, részletezések) megszüntetése	terjengősség (fölösleges nyelvi egységek, részletezések) javítása szövegrészletekben, a tanulók saját fogalmazásában	Segítséggel javítani tudja terjengősséget saját fogalmazásában.	Önállóan tudja javítani a terjengősséget saját fogalmazásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.7.	igeragozás és nyelvhelyesség	az igeragozással kapcsolatos nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
5.3.7.1.	*-suk, -sük*	a *-suk, -sük* ragozás használatának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a *-suk, -sük* ragozást.	Helyesen tudja használni a *-suk, -sük* ragozást.
5.3.7.2.	*-nák, -nék*	feltételes mód: *-nák, -nék* toldalék használatának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a *-nák, -nék* toldalékot.	Helyesen tudja használni a *-nák, -nék* toldalékot.
5.3.8.	a mondat fő részei és a nyelvhelyesség	a mondat fő részeivel kapcsolatos nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
5.3.8.1.	a befejezett melléknévi igenév mint állítmány	a befejezett (*-t, -tt* képzős) melléknévi igenév állítmányi alkalmazása	Kis segítséggel képes a befejezett (*-t, -tt* képzős) melléknévi igenév állítmányi alkalmazására.	Önállóan képes a befejezett (*-t, -tt* képzős) melléknévi igenév állítmányi alkalmazására.
5.3.8.2.	az alany- és állítmány-egyeztetés	az alany és állítmány egyeztetése	Kis segítséggel képes az alany és állítmány egyeztetésére.	Önállóan képes az alany és állítmány egyeztetésére.
5.3.9.	bővítmények és nyelvhelyesség	a bővítményekkel kapcsolatos nyelvhelyességi kérdések tisztázása		
5.3.9.1.	a tárgy és az igei állítmány ragozása	a tárgy és az igei állítmány ragozásának gyakorlása	Kis segítséggel tudja ragozni a tárgyat és az igei állítmányt.	Önállóan képes ragozni a tárgyat és az igei állítmányt.
5.3.9.2.	*-ba, -be, -ban, -ben, -nál, -nél*, -kor határozóragok	határozóragok használata: *-ba, -be, -ban, -ben; -nál, -nél, -kor*	Kis segítséggel helyesen használja a *-ba, -be, -ban, -ben; -nál, -nél, -kor* határozóragokat.	Helyesen használja a *-ba, -be, -ban, -ben; -nál, -nél, -kor* határozóragokat.
5.3.9.3.	névutóhasználat	az árnyaltabb kifejezés eszköze a névutó használat gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a névutókat.	Helyesen használja a névutókat.
5.3.4.4.	a sorszámnév és a tőszámnév helyes használata	a sorszámnév és a tőszámnév differenciált alkalmazása	Helyesen használja a sorszámnevet és a tőszámnevet.	Biztonsággal használja a sorszámnevet és a tőszámnevet.
5.3.9.4.	a birtokos jelző ragjának helyes használata	a birtokos jelző ragjának megléte vagy elhagyásának alkalmazása	Kis segítséggel helyesen használja a birtokos jelző ragját.	Helyesen használja a birtokos jelző ragját.
5.3.10.	összetett mondatok és nyelvhelyesség	az összetett mondatokkal összefüggő nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
5.3.10.1.	az *aki, amely, ami* vonatkozó névmások helyes használata	az *aki, amely, ami…* vonatkozó névmások alkalmazása vonatkozó mellékmondatokban	Kis segítséggel helyesen használja az *aki, amely, ami…* vonatkozó névmásokat.	Helyesen használja az *aki, amely, ami…* vonatkozó névmásokat.
5.3.10.2.	a vonatkozó névmások egyeztetése	a vonatkozó névmások számbeli vagy értelmi egyeztetése	Kis segítséggel képes a vonatkozó névmások számbeli vagy értelmi egyeztetésére.	Önállóan képes a vonatkozó névmások számbeli vagy értelmi egyeztetésére.
5.3.10.3.	a helyes kötőszóhasználat	a helyes kötőszóhasználat gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a kötőszókat.	Helyesen használja a kötőszókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.10.4.	a többszörösen összetett mondatok	a többszörösen összetett mondatok helyes szerkesztése; a mondat-átszövődés	Kis segítséggel helyesen szerkeszti a többszörösen összetett mondatokat.	Helyesen szerkeszti a többszörösen összetett mondatokat.
5.3.11.	szórend és nyelvhelyesség	a szórenddel összefüggő nyelvhelyességi problémák		
5.3.11.1.	az állítmány hátravetése	az állítmány hátravetése	Kis segítséggel képes az állítmány hátravetésére.	Önállóan képes az állítmány hátravetésére.
5.3.11.2.	módosítószók, módosító értelmű kifejezések	a módosítószók, a módosító értelmű kifejezések elhelyezése	Kis segítséggel helyesen használja a módosítószókat, a módosító értelmű kifejezéseket.	Helyesen használja a módosítószókat, a módosító értelmű kifejezéseket.
III.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*		
1.1.	beszédhallás- és beszédmozgás-fejlesztés	a helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése		
1.1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a légzőgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes légzőgyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.2.	ajakartikuláció és ritmus	az ajakartikuláció, a ritmus gyakorlása mondókák, versek mondásával	Tudja az artikulációs és ritmusgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes artikulációs és ritmusgyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.3.	időtartam, hangsúly és hanglejtés	az időtartam, a hangsúly és a hanglejtés gyakorlása szövegolvasás közben	Tudja az időtartam, a hangsúly és a hanglejtés gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes hangsúly és a hanglejtés gyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a beszédfolyamat-váltásokra vonatkozó gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes beszédfolyamat-váltásokra vonatkozó gyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.5.	beszédszünet	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása vers- és prózarészletek olvasása, valamint szövegalkotás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a beszédszünetek megtartására vonatkozó gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a hibajavításra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes beszédszünetek megtartására vonatkozó gyakorlatot végezni és javítani.
1.1.2.	helyesejtési hibák korrekciója	a helyesejtési típushibák egyéni korrekciójának gyakorlása	Tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett hangerőhibáit.	Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében felismeri a helyesejtési hibákat.
1.2.	felolvasás	a felolvasás gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.	a felolvasásra szánt szövegek elemzése	a felolvasásra szánt szövegek elemzése a "szövegépítkezés" szempontjából (a tételmondat helye, a részletezés és a kifejtés, ellentétek, közbeékelődések, a párbeszédek funkciója stb.)	Segítséggel képes a felolvasásra szánt szövegek elemzésére a "szövegépítkezés" szempontjából.	Önállóan képes a felolvasásra szánt szövegek elemzésére a "szövegépítkezés" szempontjából.
1.2.2.	a kapcsolattartás megtervezése	a felolvasás megtervezése a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából (vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok)	Segítséggel képes a felolvasás megtervezésére a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.	Önállóan képes a felolvasás megtervezésére a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.
1.2.3.	a szünettartás és a beszédfolyamat-váltások megtervezése	a beszédszünet, a hangerő-, tempó- és magassági váltások megtervezése és jelölése az elemzett szövegekben	8–10 soros versekben és 3–4 sornyi prózai szövegekben tudja jelölni a hangsúlyt, a ritmust, a szünetet. A jeleknek megfelelően fel tudja olvasni a szöveget.	Tudja jelölni a hangsúlyt, a hanglejtést, a szüneteket önállóan, a beszédfolyamat-váltásokat pedig tanári segítséggel.
1.3.	vers- és prózamondás	a vers- és prózamondás gyakorlása		
1.3.1.	a szöveg elemzése, értelmezése	a vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel az írói üzenetközvetítés szempontjára	A tanult verseket és prózai szövegeket – kis segítséggel – el tudja mondani az írói üzenetközvetítés szempontjára tekintettel.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani az írói üzenetközvetítés szempontjára tekintettel.
1.3.2.	helyesejtési normák megtartása	a vers- és prózamondás gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával		
1.3.2.1.	szünetek és levegővételi helyek	a szünetek és levegővételi helyek megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes szünettartással.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.2.	ritmus	a ritmus helyes érzékeltetése	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes ritmussal.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.3.	fő- és mellékhangsúlyok	a fő- és mellékhangsúlyok megtartása	A tanult verseket és szövegeket el tudja mondani helyes hangsúllyal.	A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazása	Segítséggel képes verset, prózai szöveget mondani a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazásával.	Tudja jelölni a beszédfolyamat-váltásokat tanári segítséggel. A jelölések alapján hibátlanul képes verset, prózai szöveget mondani.
1.3.3.	a vers- és prózamondás értékelése	a vers- és prózamondás értékelése az írói üzenet hiteles "tolmácsolása" szempontjából	Megadott szempontok szerint értékelni tudja saját és társai versmondását, illetve az adott helyzetben tanúsított viselkedését.	Szakszerűen tudja értékelni saját és társai versmondását, illetve az adott helyzetben tanúsított viselkedését.
1.4.	helyesejtés spontán társalgási helyzetekben	a helyesejtési normák megtartása a spontán társalgási helyzetekben	A spontán beszédben ritkán követ el hangsúly- és hanglejtéshibákat.	Nem követ el a spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	szónoki beszéd	a szónoki beszéd gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával, a kiemelés technikájának alkalmazásával előadás, szónoklat, vitaindítás, üdvözlés, köszöntés, megemlékezés gyakorlásakor	Részt vesz a szónoki beszéd gyakorlásában.	Segítséggel képes szónoki beszédet tartani osztálynyi hallgatóság előtt.
1.6.	a beszédet hivatásszerűen használók beszédsajátosságai	tájékozódás a rádióbemondó, a tévébemondó, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének sajátosságairól	A tanultak alapján – kis segítséggel – rövid ismertetést tud adni a rádióbemondó, a tévébemondó, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének sajátosságairól.	A tanultak alapján le tudja írni a rádióbemondó, a tévébemondó, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének sajátosságait.
2.	*Az élőbeszéd gyakorlása*	*Az élőbeszéd gyakorlása*		
2.1.	felkészülés a megszólalásra	a megszólalásra való felkészülés gyakorlása		
2.1.1.	a mondanivaló megtervezése	a mondanivaló megtervezése fejben vagy írásos vázlattal	Szóbeli felelettervet (vázlatot) tud készíteni – kis segítséggel – a tantárgyi tanulás során megismert témákhoz.	Szóbeli felelettervet (vázlatot) tud készíteni önállóan a tantárgyi tanulás során megismert témákhoz.
2.1.2.	a hangerő megválasztása	a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerő megválasztása	Segítséggel képes megválasztani a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt.	Önállóan képes megválasztani a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt.
2.1.3.	a kapcsolatteremtés és -tartás megtervezése	a kapcsolatteremtő és a kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemek alkalmazásának mérlegelése	Segítséggel képes használni beszélgetés során a kapcsolatteremtő és a kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemeket.	Önállóan képes használni beszélgetés során a kapcsolatteremtő és a kapcsolattartó nyelvi és nem nyelvi elemeket.
2.1.4.	az alkalomnak megfelelő megjelenés megválasztása	az alkalomnak megfelelő ruházat, frizura megválasztása	Segítséggel meg tudja választani az alkalomnak megfelelő ruházatot, frizurát.	Önállóan képes megválasztani az alkalomnak megfelelő ruházatot, frizurát.
2.1.5.	a térköz megválasztása	a beszélés helyének, a térköznek a megválasztása	Segítséggel meg tudja választani a beszélgetésnek megfelelő térközt.	Önállóan meg tudja választani és szabályozni a beszélgetésnek megfelelő térközt.
2.2.	szóbeli szövegalkotás	a szóbeli szövegalkotás (az élőbeszéd) gyakorlása különböző műfajokban		
2.2.1.	kapcsolatteremtés, kapcsolattartás	a kapcsolatteremtés, a kapcsolattartás tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.1.	vendégek üdvözlése	az osztályba érkezett (a meghívott) vendégek üdvözlésének gyakorlása	Udvariasan meg tud hívni ismerős gyerekeket és felnőtteket gyermekrendezvényekre, s a vendégeket köszönteni tudja a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, helyes hangerővel. Ugyanilyen módon válaszolni tud, ha őt hívják meg.	Udvariasan meg tud hívni gyerekeket és felnőtteket rendezvényekre, s a vendégeket köszönteni tudja a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a helyes hangerő, az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásával. Ugyanilyen módon válaszolni tud, ha őt gyerekek vagy felnőttek meghívják.	
2.2.1.2.	köszöntő szövegek elmondása	névnapi, születésnapi és egyéb alkalomra szóló köszöntők gyakorlása az osztály tanulói és ismerős felnőttek között	Társainak ünnepi alkalomra szóló (névnapi, születésnapi) köszöntőszöveget tud összeállítani segítséggel, és azt el tudja mondani udvarias testtartással, helyes hangerővel. Tud ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással. Az őt köszöntőnek udvariasan tud válaszolni.	Társainak, illetve felnőtteknek ünnepi alkalomra szóló köszöntőszöveget tud összeállítani, és azt el tudja mondani udvarias testtartással, helyes hangerővel, az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásával. Tud ugyanezen szempontok szem előtt tartásával ajándékot átnyújtani társainak, felnőtteknek. Az őt köszöntőnek udvariasan tud válaszolni.	
2.2.2.	szándéknyilvánítás (segítségkérés, tudakozódás)	a szándéknyilvánítás tanulása: segítségkérés, tudakozódás veszélyhelyzetekben	Képes tudakozódni, segítséget kérni személyes érintkezés során, illetve telefonon. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással tud informálni, útbaigazítani.	Képes tudakozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is szabatos szövegalkotással személyes érintkezés során, illetve telefonon. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással tud informálni, útbaigazítani.	
2.2.3.	véleménynyilvánítás	a véleménynyilvánítás tanulása			
2.2.3.1.	véleménykifejtés mindennapi helyzetekben	a vélemény kifejtésének gyakorlása mindennapi helyzetek kapcsán	Sérelmét, véleményét leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.	Sérelmét, véleményét pontos leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.	**VÉD**
2.2.3.2.	értékelés	az értékelés gyakorlása	Kis segítséggel értékelni tudja saját és mások teljesítményét.	Önállóan tudja értékelni saját és mások teljesítményét.	**KUTA**
2.2.3.3.	vita	a vita gyakorlása (a vitaindító–vitafölvezetés, érvelés, indoklás, cáfolás)	A pedagógus által vezetett vitákban részt vesz.	A pedagógus segítségével képes vitaindítót tartani, a vitát levezetni. Vitavezetés közben a szót tapintatosan meg tudja vonni. Képes elhangzott előadáshoz előzetes felkészülés alapján hozzászólni.	
2.2.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotásának gyakorlása			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.1.	elbeszélés	elbeszélés élmény és fantázia alapján, elbeszélés a tanult történelmi eseményekről	Elbeszélő szöveget tud mondani élmény és fantázia alapján a tanult történelmi eseményekről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív elbeszélést tud alkotni.
2.2.4.2.	leírás és szakszövegalkotás	a leírás gyakorlása a szaktantárgyak tanulásának segítése érdekében		
2.2.4.2.1.	történelmi helyszín, épület, személy, folyamat leírása	leírás készítése történelmi helyszínekről, épületekről, személyekről, folyamatokról	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről, épületekről.	A műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást, jellemzést tud alkotni.
2.2.4.2.2.	növények, állatok leírása	leírás készítése növényekről, állatokról	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult növényekről, állatokról.	A műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud alkotni történelmi helyszínekről, épületekről, személyekről, folyamatokról.
2.2.4.2.3.	műalkotások leírása	leírás készítése műalkotásokról	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult műalkotásokról.	A műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud alkotni műalkotásokról.
2.2.4.2.4.	tevékenységek leírása	leírás készítése tevékenységekről	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult tevékenységekről.	A műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud alkotni tevékenységekről.
2.2.4.2.5.	matematikai algoritmus leírása	matematikai algoritmusok leírásának gyakorlása	Segítséggel leíró szöveget tud mondani matematikai algoritmusról.	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani matematikai algoritmusról.
2.2.4.2.6.	irodalmi hősök jellemzése	irodalmi alkotások hősei jellemzésének gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő jellemzést tud mondani a közösen feldolgozott irodalmi alkotások hőseiről úgy, hogy a tulajdonságaikat cselekedeteik elbeszélésével támasztja alá.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult irodalmi alkotások hőseiről. Ezt össze tudja kapcsolni a műfaj szabályainak megfelelő jellemzéssel, amelyben a hős jellemvonásait cselekedeteiről és kommunikációs megnyilvánulásaiból bontja ki.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.2.7.	irodalmi alkotások hőseinek jellemzése	irodalmi alkotások hősei jellemzésének gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő jellemzést tud mondani a közösen feldolgozott irodalmi alkotások hőseiről úgy, hogy tulajdonságaikat cselekedeteik elbeszélésével támasztja alá.	Koherens, a műfaj szabályainak megfelelő ismeretterjesztő és mindennapi leíró szöveget tud mondani a tanult irodalmi alkotások hőseiről. Ezt össze tudja kapcsolni a műfaj szabályainak megfelelő jellemzéssel, amelyben a hős jellemvonásait cselekedeteiről és kommunikációs megnyilvánulásaiból bontja ki.
2.2.4.2.7.	oksági összefüggések kifejtése	oksági összefüggések kifejtése a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán	Segítséggel képes oksági összefüggéseket kifejteni a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán.	Önállóan képes oksági összefüggéseket kifejteni a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán.
2.2.4.3.	interjúkészítés	az interjúkészítés gyakorlása	Előzetes felkészülés alapján – kis segítséggel – rövid interjút tud készíteni gyerekekkel.	Előzetes felkészülés alapján önállóan tud interjút készíteni felnőttekkel és gyerekekkel egyaránt.
2.2.4.4.	riportkészítés	a riportkészítés gyakorlása	Részt vesz a pedagógus segítségével készülő riport készítésében.	Előzetes felkészülés alapján riportot tud készíteni ismert személyekkel jól ismert helyzetről, eseményről.
2.2.4.5.	tényállás-ismertetés	tényállás ismertetésének gyakorlása döntési helyzetek előkészítéseként (mindennapi konfliktusokban), a tény- és véleménykijelentések elkülönítése	Segítséggel fel tud sorolni néhány – adott mindennapi konfliktushelyzetben – tetten érhető tényt.	Mindennapi konfliktushelyzetet elemezve önállóan képes ismertetni a tényállást.
2.2.4.6.	kiselőadás	kiselőadás gyakorlása az osztálytársak előtt	Előzetes felkészüléssel 1-2 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.	Előzetes felkészüléssel 5–10 perces kiselőadást tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot, s érdeklődésüket felkelti a téma iránt.
2.2.4.7.	előadás	előadás gyakorlása	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt 2-3 perces előadást tud tartani általa jól ismert témakörből.	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt előadást tud tartani általa jól ismert témakörből.
2.2.4.8.	megemlékezés	a megemlékezések előadói, szervezői szerepének gyakorlása; részvétel megemlékezésekhez kapcsolódó műsorokban	Részt vesz megemlékezésekben szervezőként.	Részt vesz megemlékezésekben szervezőként vagy előadóként. Erről a tevékenységéről – jegyzet alapján – tervet tud ismertetni és be tud számolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.9.	szónoklat	szónoklat tartása nagyobb ismerős közönségnek	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt 2-3 perces szónoklatot tud tartani általa jól ismert témakörből.	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt szónoklatot tud tartani általa jól ismert témakörből.
2.2.4.10.	beszámoló	beszámolók gyakorlása (elvégzett munkák ismertetése)	Előzetes felkészüléssel 1-2 perces beszámolót tud tartani a tananyaghoz kapcsolódó, általa elvégzett munkáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.	Előzetes felkészüléssel 5-10 perces beszámolót tud tartani a tananyaghoz vagy személyes érdeklődéséhez kapcsolódó, általa elvégzett munkáról osztálytársainak úgy, hogy tartja velük a kapcsolatot.
2.2.4.11.	tervismertetés	tervismertetés (előterjesztés) gyakorlása: munkaterv, tevékenységterv (pl. tanulási kísérletek elvégzésére)	Segítséggel ismertetni tudja társai előtt egy – a tananyaghoz kapcsolódó – kísérlet vagy más tevékenység tervét.	El tudja készíteni és önállóan ismertetni képes társai előtt egy – a tananyaghoz kapcsolódó – kísérlet vagy más tevékenység tervét.
2.2.4.12.	félreproduktív szakszöveg-alkotás	félreproduktív szakszöveg-alkotás gyakorlása (jegyzet alapján vagy anélkül) a szaktárgyak tanulásának segítése érdekében; szakszók használatának gyakorlása szakszövegek alkotása révén	Jegyzet segítségével előzetesen feldolgozott témáról ismertetést tud adni.	Jegyzet alapján vagy anélkül előzetesen feldolgozott témáról szakszerű ismertetést tud adni.
2.2.4.13.	szakszövegek reprodukálása	szakszövegek reprodukálása (törvények, meghatározások, összefüggések)	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, meghatározásokat, összefüggéseket reprodukálni tudja a szakszavak memorizálása után.	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, definíciókat, összefüggéseket pontosan, szabatosan, a szakszövegalkotás szabályai szerint képes reprodukálni hallgatóságnak.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	kommunikációs normákhoz való igazodás	az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákhoz való igazodás gyakorlása (a kapcsolattartás és kapcsolatteremtés normái, a tekintettartás, a térközszabályozás, a hangerő megválasztása stb.)	Saját kommunikációs képességéről szakszerű elemzést tud nyújtani a jellemző, esetleg kommunikációs zavart előidéző hibák és az erények megnevezésével. Együtt tud működni a kommunikáció feltételeinek megteremtésében másokkal, zavar esetén a kommunikáció újraindításában. Felismeri a kommunikációs zavar által keletkező esetleges humort.	Saját kommunikációs képességeiről szakszerű elemzést tud nyújtani a jellemző, esetleg kommunikációs zavart előidéző hibák és erények megnevezésével. Nem csak feladathelyzetekben, hanem valóságos szituációkban is felismeri a kommunikációs zavart. Ismeri az eredményes kommunikáció feltételeit, s valóságos szituációkban aktívan részt vesz a megteremtésükben. Kommunikációs zavar esetén felismeri a kommunikáció újraindításának igényét a második személy részéről; a saját maga előidézett kommunikációs zavar esetén képes a kommunikáció újraindítására. A nem kívánt kommunikációs szándékot tapintatosan el tudja hárítani. Képes a kommunikációs zavart tükröző nyelvi és nem nyelvi megnyilvánulások önálló felismerésére, értelmezésére, elemzésére, korrigálásukra, megszüntetésükre javaslatokat tud tenni. Felismeri a kommunikációs zavar által esetlegesen keletkező humort. Nyitott a hétköznapi helyzeteken túlmutató vagy azokon kívüli kommunikációs zavarok feltárására.
2.4.	szociális helyzetekhez és szerepekhez való igazodás	a szociális szituációhoz és szerephez való igazodás gyakorlása (vezető–vezetett, gyermekszerep, serdülőszerep, női- és férfiszerep stb.)	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben szociális szerepéhez, a helyzethez alkalmazkodni tud.	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben a szociális szerepének (különös tekintettel életkori serdülő , illetve nemi szerepének) megfelelően tud viselkedni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	a beszélő egyének típusai	tájékozódás a beszélő egyén lehetséges típusairól, a saját személy, valamint az ismerősök típusba sorolása: a) a beszéd akusztikuma szerint aa) beszédhibák: selypesség, raccsolás, dadogás, hadarás, pattogás, leppegés, orrhang ab) hangerő: nagyhangú–halk, visszafogott ac) beszédtempó: lassú, vonatott, gyors beszédű b) kommunikáció ba) a közvetített információk mennyisége és részletezettsége: bőbeszédű, fecsegő–szűkszavú bb) a kapcsolatfelvétel jellege: beszédkezdeményező–beszédtől tartózkodó bc) szerepvállalásra való alkalmasság: a hallgatói szerepet nem vállaló – a hallgatói szerepből kilépni képtelen c) szövegszerkesztés ca) tématartás: tématartó – alkalmazkodó cb) az információ akusztikus és szemantikai tagoltsága: jól következtető – zavaros	Fel tudja sorolni a leggyakoribb beszédhibákat. Felismeri feladathelyzetekben a következő kommunikációs zavarokat: hallgatás, elhallgatás, titkolózás, túlzott bőbeszédűség (szóözön), félreértés.	Fel tudja sorolni és felismeri a leggyakoribb beszédhibákat. Saját személyét és ismerős gyerekeket, felnőtteket típusba tud sorolni a beszéd akusztikuma, a szövegszerkesztés módja, illetve kommunikációs szempontok alapján. Nem csak feladathelyzetekben, hanem valóságos szituációkban is felismeri a kommunikációs zavart.
IV.	A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA		
1.	*Elhangzó információk felfogása, szövegértés*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*		
1.1.	köszöntés, üdvözlés fogadása	válaszolás köszöntésre, üdvözlésre	Ha köszöntik vagy üdvözlik, általában a helyes nyelvi formák alkalmazásával tud válaszolni.	Ha köszöntik vagy üdvözlik, a helyes nyelvi formák alkalmazásával tud válaszolni.
1.2.	részvétel vitában	részvétel vitában – a szerepcsere, a tapintatos kiigazítás gyakorlása	Vita közben általában képes a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására.	Vita közben képes a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, s nyelvi és nem nyelvi eszközökkel egyaránt vissza tud jelezni partnerének.
1.3.	kérdezés	a kérdezés gyakorlása tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor	Általában képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, tud kérdezni.	Képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, releváns kérdésekkel tud kérdezni.
1.4.	kiegészítés és kiigazítás	kiegészítés és a kiigazítás gyakorlása tájékoztató szövegek hallgatásakor	Segítséggel kiegészítést tud fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez.	Önállóan képes kiegészítést fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez, illetve a szövegmondó tévedéseit kiigazítani.
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek megtartása	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölése írott szövegben	Segítséggel képes elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölésére írott szövegben.	Önállóan tudja jelölni elhangzó beszéd hangsúlyhelyeit, hanghosszúságát, hanglejtését, szünethelyeit írott szövegben.
2.2.	elhangzó idegen nyelvű beszéd fonémáinak differenciálása	elhangzó idegen nyelvű beszédből a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémák kiválogatása	Elhangzó idegen nyelvű beszédből segítséggel ki tud válogatni két-három – a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő – fonémát.	Elhangzó idegen nyelvű beszédből ki tudja válogatni a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémákat.
2.3.	a magyar nyelvjárási ejtés hangjelölése	tájékozódás a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között a nyelvjárási ejtés hangjelölésének gyakorlása, nyelvatlaszok tanulmányozása révén	Segítséggel tájékozódni képes a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között.	Önállóan képes tájékozódni a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között. Jelölni tud néhány nyelvjárási ejtést nyelvatlasz segítségével.
2.4.	elhangzó szöveg lexémáinak analízise	elhangzó szövegben szereplő lexémák analízise az ismerősség, az értettség és a megértettség szempontjából a szöveg jobb megértése érdekében		
2.4.1.	ismeretlen szavak lejegyzése	ismeretlen szavak lejegyzése elhangzó szövegből	Elhangzó rövid szövegekből le tud jegyezni két-három ismeretlen szót.	Elhangzó rövid szövegből az ismeretlen szavakat le tudja jegyezni.
2.4.2.	ismeretlen szavak memorizálása	ismeretlen szavak memorizálása rövid időre	Elhangzó rövid szövegből két-három ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.	Elhangzó rövid szövegből öt-hét ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.
2.4.3.	kulcsszavak lejegyzése	elhangzó szöveg kulcsszavainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Le tudja jegyezni ismerős témáról szóló, elhangzó szöveg kulcsszavait.	Elhangzó rövid szöveg lexémáit elemezni tudja az ismerősség és a megértettség szempontjából. Le tudja jegyezni a szövegben szereplő adatokat, összefüggéseket.
2.5.	elhangzó szöveg mondatainak analízise	elhangzó szöveg mondatainak megértése		
2.5.1.	mondategysége azonosítása mondatmodellekkel	elhangzó szöveg mondategységeinek azonosítása mondatmodellekkel	Elhangzó szöveg mondategységeit segítséggel azonosítani képes mondatmodellekkel.	Elhangzó szöveg mondategységeit azonosítani képes mondatmodellekkel.
2.5.2.	tételmondatok kiemelése	elhangzó szöveg tételmondatainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Elhangzó szöveg tételmondatait segítséggel le tudja jegyezni.	Elhangzó szöveg tételmondatait önállóan le tudja jegyezni.
2.6.	elhangzó szöveg analízise	elhangzó beszéd elemzése a szövegkohézió szempontjából a szöveg megértése érdekében		
2.6.1.	utaló elemek lejegyzése	előre-, vissza- és jelenre utaló elemek lejegyzése elhangzó szövegből	Segítséggel képes elhangzó szövegből lejegyezni az előre- és hátrautaló elemeket.	Képes elhangzó szövegből lejegyezni az előre- és hátrautaló elemeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.6.2.	koherencia-hibák kiemelése	a koherenciát zavaró részletek kiválasztása elhangzó szövegből; e hibák javítása	Segítséggel képes elhangzó szövegből kiemelni a koherenciahibákat.	Képes elhangzó szövegből kiemelni a koherenciahibákat. Ezeket javítani is tudja.
2.6.3.	adatok, összefüggések lejegyzése	adatok, összefüggések lejegyzése elhangzó szövegből a jegyzetelés tanulása érdekében	Segítséggel képes elhangzó szövegből adatok, összefüggések lejegyezni.	Képes elhangzó szövegből adatok, összefüggések lejegyezni.
3.	*A beszélő személy hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*		
3.1.	a szövegformáció és a nem nyelvi kommunikációs, illetve szövegfonetikai eszközök összhangja	elhangzott beszédreprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival	Elhangzó szövegben segítséggel képes megfigyelni, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival.	Elhangzó szövegben önállóan képes megfigyelni és leírni, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival.
3.2.	a beszélőt befolyásoló előzetes információk és előfeltevések	elhangzó beszédreprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban	Elhangzó szövegben segítséggel képes megfigyelni, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban.	Elhangzó szövegben önállóan képes megfigyelni és leírni, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban.
B)	NYELVÉSZET	A NYELVÉSZET TANULÁSA		
I.	A SZÖVEG FOGALMA	A SZÖVEG FOGALMÁNAK TANULÁSA	Ismeri és kis segítséggel fel tudja idézni a szöveg fogalmának jelentését.	Ismeri és pontosan fel tudja idézni a szöveg fogalmának jelentését.
II.	A SZÖVEG TÍPUSAI	A SZÖVEG TÍPUSAINAK MEGISMERÉSE		
1.	*Szövegtípusok a realizálódás alapján*	*Szövegtípusok megismerése a realizálódás alapján*		
1.1.	írott szöveg	írott szöveg felismerése és elemzése	Felismeri az írott szövegeket. Jellemezni tudja ezeket a szöveg elemzése révén.	Felismeri a szövegtípusokat a címzetthez való eljutás szempontjából.
1.2.	beszélt szöveg	beszélt szöveg felismerése, elemzése	Felismeri a beszélt szövegeket. Jellemezni tudja ezeket a szöveg elemzése révén.	Felismeri a szövegtípusokat a címzetthez való eljutás szempontjából. Felismeri a beszélt szöveg fajtáit: a spontán szöveget, a félreproduktív szöveget és a produktív szöveget.
2.	*Szövegtípusok a közlő szándéka alapján*	*Szövegtípusok megismerése a közlő szándéka alapján*		
2.1.	tartalomközpontú szöveg	tartalomközpontú szöveg felismerése, alkotásának gyakorlása	Felismeri a tartalomközpontú szöveget. Segítséggel tud ilyet alkotni.	Felismeri a beszélő szándéka szerint tipizált szövegfajtákat. Tud tartalomközpontú szöveget alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	formaközpontú szöveg	formaközpontú szöveg felismerése, alkotásának gyakorlása	Felismeri a formaközpontú szöveget. Segítséggel tud ilyet alkotni.	Felismeri a beszélő szándéka szerint tipizált szövegfajtákat. Tud formaközpontú szöveget alkotni.
2.3.	felhívásközpontú szöveg	felhívásközpontú szöveg felismerése, alkotásának gyakorlása	Felismeri a felhívásközpontú szöveget. Segítséggel tud ilyet alkotni.	Felismeri a beszélő szándéka szerint tipizált szövegfajtákat. Tud felhívásközpontú szöveget alkotni.
3.	*Szövegtípusok műfajiság szerint*	*Szövegtípusok megismerése a műfajiság szerint*		
3.1.	kötött szöveg	kötött szöveg felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri a kötött műfajú szövegeket.	Felismeri a kötött műfajú szövegeket.
3.2.	részlegesen kötött szöveg	részlegesen kötött szöveg felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri a részlegesen kötött műfajú szövegeket.	Felismeri a részlegesen kötött műfajú szövegeket.
3.3.	kötetlen szöveg	kötetlen szöveg felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri a kötetlen műfajú szövegeket.	Felismeri a kötetlen műfajú szövegeket.
4.	*Szövegtípusok a szerzőség alapján*	*Szövegtípusok megismerése a szerzőség alapján*		
4.1.	ismert szerzőjű	ismert szerzőjű szöveg felismerésének gyakorlása	Felismeri az ismert szerzőjű szövegeket.	Felismeri az ismert szerzőjű szövegeket. Szövegeiben jelöli ezeket tagolással.
4.2.	ismeretlen szerzőjű	ismeretlen szerzőjű szöveg felismerésének gyakorlása	Felismeri az ismeretlen szerzőjű szövegeket.	Felismeri az ismeretlen szerzőjű szövegeket. Szövegeiben jelöli ezeket tagolással.
4.3.	egy szerzőjű	egy szerzőjű szöveg felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri az egy szerzőjű szöveget.	Felismeri az egy szerzőjű szövegeket. Szövegeiben jelöli ezeket tagolással.
4.4.	több szerzőjű	több szerzőjű szöveg felismerésének gyakorlása	Segítséggel felismeri a több szerzőjű szöveget.	Felismeri a több szerzőjű szövegeket. Szövegeiben jelöli ezeket tagolással.
III.	A SZÖVEG SZERKEZETE	A SZÖVEG SZERKEZETÉNEK ELEMZÉSE		
1.	*Makroszerkezet: bevezetés, tárgyalás, befejezés*	*A makroszerkezet elemzése*	Tagolással tudja jelölni a szöveg makroszerkezeti egységeit saját szövegeiben.	Jellemezni tudja az egyes szövegtípusokat a szövegelemzés felhasználásával. Szövegalkotása során alkalmazni képes szövegtani ismereteit.
2.	*Mikroszerkezet*	*A mikroszerkezet elemzése*		
2.1.	mondatszöveg	mondatszöveg felismerése, jelölése	Segítséggel felismeri a mondatszöveget.	Felismeri a mondatszöveget. Ezt legfeljebb egy-két hibával jelölni tudja a szövegrészletekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	mondattömbök	mondattömbök felismerése, jelölése	Segítséggel felismeri a mondattömböket.	Jelölni tudja a szövegrészletekben a mondattömböket.
2.3.	bekezdés	bekezdés felismerése, jelölése		
2.3.1.	tételmondat	a tételmondat felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegrészletekben a tételmondatokat.	Jelölni tudja a szövegrészletekben a tételmondatokat.
2.3.2.	szabad mondat	a szabad mondat felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegekben a szabad mondatokat.	Felismeri a szabad mondatokat. Ezeket legfeljebb egy-két hibával jelölni tudja a szövegrészletekben.
2.3.3.	mondategység	a mondategység felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegekben a mondategységeket.	Felismeri a mondategységet. Ezt legfeljebb egy-két hibával jelölni tudja a szövegrészletekben.
2.3.4.	mondategész	a mondategész felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegekben a mondategészt.	Felismeri a mondategészt. Ezt legfeljebb egy-két hibával jelölni tudja a szövegrészletekben.
2.3.5.	csonkított mondat	a csonkított mondat felismerése, jelölése	Segítséggel felismeri a csonkított mondatot.	Felismeri a csonkított mondatot.
2.3.6.	a mondatok kapcsolódása	a mondatok kapcsolódásának megfigyelése, elemzése	Segítséggel elemezni képes a mondatok kapcsolódását.	Önállóan képes elemezni a mondatok kapcsolódását.
2.3.7.	a mondatok sorrendje	a mondatok sorrendje megfigyelése, elemzése	Segítséggel elemezni képes a mondatok sorrendjét.	Önállóan képes elemezni a mondatok sorrendjét.
2.3.8.	a globális kohézió	a globális kohézió megfigyelése, elemzése	Segítséggel elemezni képes a globális kohéziót.	Önállóan képes elemezni a globális kohéziót.
2.4.	jelenet, felvonás, versszak, fejezet	jelenet, felvonás, versszak, fejezet megfigyelése, elemzése	Segítséggel felismeri a jelenetet, a felvonást, a versszakot és a fejezetet.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni a jelenetet, a felvonást, a versszakot és a fejezetet.
IV.	A KOHERENCIA	A KOHERENCIA MEGISMERÉSE		
1.	*A szövegkoherencia grammatikai mutatói*	*A szövegkoherencia grammatikai mutatóinak megismerése*		
1.1.	a határozott névelő	a határozott névelő felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a névelőket. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a névelőket. Ezeket egy-két hibával jelölni tudja a szövegrészletekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	az utalás: visszautalás (anafora), előreutalás (katafora), jelenre utalás (deixis)	az utalás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül az anaforát (a visszautalást) és a kataforát (az előreutalást). Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a kataforát (az előreutalást), az anaforát (a visszautalást) és a deixist (a jelenre utalást). Ezeket egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.3.	a hiányos mondat (ellipszia)	a hiányos mondat felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a kihagyást. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a kihagyást. Ezt egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.4.	a névmásítás	a névmásítás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a névmásítást. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a névmásítást. Ezt egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.5.	az egyeztetés	az egyeztetés megfigyelése, elemzése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül az egyeztetést. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri az egyeztetést. Ezt egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.6.	a kapcsolóelemek	a kapcsolóelemek használatának megfigyelése, elemzése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a kapcsolóelemeket. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a kapcsolóelemeket. Ezeket egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.7.	a szórend	a szórend megfigyelése, elemzése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a szórendet. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a szórendet. Ezt egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
1.8.	a mondat tagolása: téma–réma	a mondattagolása megfigyelése, elemzése	Segítséggel jelölni tudja szövegrészletekben a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül a téma-rémát. Saját szövegeiben javítani tudja az ilyen hibákat.	Felismeri a téma-rémát. Ezeket egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A szövegkoherencia jelentéstani mutatói*	*A szövegkoherencia jelentéstani mutatóinak elemzése*		
2.1.	témaazonosság	a témaazonosság	Segítséggel felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a témaazonosságot.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a témaazonosságot.
2.2.	ismétlés	az ismétlés felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül az ismétlést.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül az ismétlést. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.3.	szinonimák	a szinonimák felismerése, jelölése	Segítséggel tudja jelölni a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a szinonimákat.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a szinonimát. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.4.	a poliszémia	egy szó vagy szintagma konkrét és elvont jelentésben való használata (poliszémia)	Segítséggel tudja jelölni a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a poliszémiát.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a poliszémiát. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.5.	ellentét	ellentét felismerése, jelölése	Segítséggel tudja jelölni a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül az ellentétet.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül az ellentétet. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.6.	felsorolás	a felsorolás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a felsorolást.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a felsorolást. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.7.	felosztás	a felosztás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a felosztást.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a felosztást. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.8.	nem- és fajfogalom	a nemfogalom és a fajfogalom felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a faj- és nemfogalmat.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a faj-, nemfogalmat. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.9.	fokozás	a fokozás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a fokozást.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a fokozást. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
2.10.	halmozás	a halmozás felismerése, jelölése	Segítséggel jelölni tudja a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a halmozást.	Felismeri a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül a halmozást. Ezt legföljebb egy-két hibával jelölni tudja szövegrészletekben.
3.	*Pragmatikai előfeltevések és következtetések*	*Pragmatikai előfeltevések és következtetések megismerése*		
3.1.	a beszélő és a hallgató közös ismeretei	a beszélő és a hallgató (olvasó) közös ismereteinek elemzése	Segítséggel felismeri a beszélő és a hallgató néhány közös ismeretét konkrét beszédhelyzetekben.	Felismeri a beszélő és a hallgató közös ismereteit konkrét beszédhelyzetekben.
3.2.	konkrét beszédhelyzet	a konkrét beszédhelyzet elemzése	Segítséggel elemezni képes konkrét beszédhelyzeteket a pragmatikai előföltevések és következtetések szempontjából.	elemezni képes konkrét beszédhelyzeteket a pragmatikai előföltevések és következtetések szempontjából.

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló némán el tudjon olvasni legalább 25 mondatos (kb. 180 szavas) szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt oldjon meg legalább 5 adatkereső és lényegkiemelési feladatot. Amennyiben hibát vét a feladatmegoldás során, tudja azt önállóan javítani.
b) 5 perces felkészülés után tudjon legalább 15-17 mondatos szöveget felolvasni. Felolvasás közben olvasástechnikai hibát ne ejtsen. A hangsúly- vagy hanglejtési hibát tudja önállóan kijavítani.
c) A szövegekben előforduló ismeretlen szavakat tudja megkeresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban vagy más szaklexikonban. A szómagyarázatokat tudja segítség nélkül értelmezni.
d) Tudja az olvasókönyvében lévő szövegeket önállóan feldolgozni: a tételmondatot aláhúzni, a szöveg témáját megnevezni, a legfontosabb adatokat felsorolni, a szöveg rövid vázlatát elkészíteni, illetve a szöveg tartalmát elmondani a vázlat alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II. ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ

a) A tanuló írása legyen esztétikus.
b) Minden írásbeli munkájában helyesen jelölje az időtartamot és a hangkapcsolatot.
c) Helyes írásjellel zárja az egyszerű és az összetett mondatokat egyaránt.
d) Helyesen alkalmazza a tagmondatok közötti írásjelet.
e) Helyesen alkalmazza a mondatrészek közötti írásjelet. A *helyesírási szabályzat* segítségével képes legyen a szakszerű helyesírási elemzésre.
f) Jelölje helyesen a tulajdonnevek kezdőbetűit. Nehezebb esetekben a *helyesírási szabályzat* segítségével képes dönteni a helyes írásmódról.
g) Ismeri a szóösszetételek és szókapcsolatok írásának fontosabb szabályait. Hibáit a *helyesírási szabályzat* segítségével legyen képes önállóan javítani.

III. FOGALMAZÁS

a) A tanuló tudjon elbeszélést írni. A szövegben ne legyen kettőnél több koherenciahiba. Elbeszélésében alkalmazza és jól jelölje a párbeszédeket.
b) Tudjon önállóan leíró szöveget alkotni tárgyról, élőlényről, személyről, térről. A leírás háromnál több koherenciahibát és kettőnél több nyelvhelyességi hibát ne tartalmazzon.
c) Tudjon magánlevelet írni. Segítséggel tudjon információkérő levelet, meghatalmazást, nyugtát, átvételi elismervényt írni.
d) Kis segítséggel tudjon életrajzot, önéletrajzot, feljegyzést írni.
e) Tudjon önállóan riportot, interjút készíteni az iskolaújság számára
f) Tudjon hallott vagy olvasott szöveget jegyzetelni. Tudjon táviratot megfogalmazni.
g) Ismerje fel és kis segítséggel tudja javítani a tanult nyelvhelyességi hibatípusokat.

IV. HELYESEJTÉS

a) A tanuló ne kövessen el spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.
b) Tudja a tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül elmondani.
c) Kb. 5 versszakos versekben, 5-10 sornyi szövegekben tudja jelölni a hangsúlyt, a hanglejtést, a szüneteket önállóan és a beszédfolyamat-változásokat tanári segítséggel.
d) Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében ismerje föl a helyesejtési hibákat.
e) Tudja felsorolni és ismerje fel a leggyakoribb beszédhibákat.

V. BESZÉDFEJLESZTÉS

a) A tanuló tudjon udvariasan meghívni gyerekeket és felnőtteket rendezvényekre, s a vendégeket tudja köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, a helyes hangerő, az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásával. Tudjon ugyanilyen módon válaszolni, ha őt hívják meg.
b) Tudjon társainak, illetve ismerős felnőttnek ünnepi alkalomra szóló köszöntőszöveget összeállítani, és tudja ezt elmondani udvarias testtartással, helyes hangerővel, az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásával. Tudjon ugyanezen szempontok szem előtt tartásával ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek. Tudjon az őt köszöntőnek udvariasan válaszolni.
c) Tudjon tudakozódni, segítséget kérni vészhelyzetben is, személyes érintkezés során, illetve telefonon. Mást tudjon udvariasan, jó kapcsolattartással informálni, útbaigazítani.
d) Sérelmét, véleményét tudja pontos leíró vagy elbeszélő szövegben kifejteni.
e) A pedagógus által vezetett vitákban álláspontját tudja érvekkel védeni, mások állításait tudja cáfolni anélkül, hogy sértené a vitatkozó felet, s hogy a témától eltérne. A vitában a szerepcsere szándékát változatosan tudja jelezni:: testtartással, tekintetváltással, érintéssel, nyelvi formákkal. Képes a vitában részt vevő gyerekeket és felnőtteket egyaránt udvariasan, tapintatosan kiigazítani. A pedagógus segítségével tud vitaindítót tartani.
f) Tudjon a műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív elbeszélést, ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást, jellemzést alkotni.
g) A pedagógus segítségével tudjon interjút készíteni általa ismert felnőttel.
h) A pedagógus segítségével tudjon riportot készíteni, jól ismert helyzetről, eseményekről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

i) Tudjon előzetes felkészülés után 5-10 perces kiselőadást tartani a tananyaghoz kapcsolódó, a pedagógus által kijelölt témáról osztálytársainak, illetve ismerős gyerekközönség előtt.
j) A naponta adódó kommunikációs helyzetekben legyen képes a szociális szerepének (különös tekintettel életkori – serdülő –, illetve nemi szerepének) megfelelően viselkedni.
k) Vegyen részt megemlékezésekben szervezőként vagy előadóként. Erről a tevékenységéről tud – jegyzet alapján – tervet ismertetni és beszámolni
l) Le tudja jegyezni a hallott szöveg kulcsszavait és a számára ismeretlen szavakat.
m) Saját személyét tudja típusba sorolni a beszéd akusztikuma, a szövegszerkesztés módja, illetve kommunikációs szempontok alapján.
n) Legyen képes elhangzó szövegben a koherenciahibákat észrevenni és azokat javítani.
o) Tudja saját és mások beszédprodukcióit elemezni a beszélő személy és az általa közvetítettek hitelessége szempontjából.

VI. KOMMUNIKÁCIÓ

a) A tanuló saját kommunikációs képességeiről szakszerű elemzést tud nyújtani a jellemző, az esetleg kommunikációs zavart előidéző hibák és erények megnevezésével.
b) Nem csak feladathelyzetekben, hanem valóságos szituációkban is felismeri a kommunikációs zavart.
c) Ismeri az eredményes kommunikáció feltételeit, s valóságos szituációkban aktívan részt vesz. az eredményes kommunikáció megteremtésében.
d) Kommunikációs zavar esetén felismeri a kommunikáció újraindításának igényét a 2. személy részéről. A saját maga által előidézett kommunikációs zavar esetén képes a kommunikáció újraszabályozására.
e) A nem kívánt kommunikációs szándékot tapintatosan el tudja hárítani.
f) A kommunikációs zavart tükröző nyelvi és nem nyelvi megnyilvánulásokat képes feladathelyzetekben önállóan felismerni, értelmezni, korrigálásukra, megszüntetésükre javaslatokat tenni.
g) Felismeri a kommunikációs zavar által keletkező esetleges humort.

VII. NYELVÉSZET

a) A tanuló felismeri a címzetthez való eljutás szempontjából tipizált szövegfajtákat: a beszélt szöveget, az írott szöveget, a beszélt szöveg fajtáit: a spontán szöveget, a félreproduktív-produktív szöveget.
b) Felismeri a beszélő szándéka szerint tipizált szövegfajtákat: a tartalomközpontú szöveget, a formaközpontú szöveget, a felhívásközpontú szöveget. Tud ilyeneket alkotni.
c) Felismeri a műfajiság alapján tipizált szövegfajtákat: a kötött szöveget, a kötetlen szöveget.
d) Felismeri a szerzőség szerint tipizált szövegfajtákat: az ismeretlen szerzőjű szöveget, az ismert szerzőjű szöveget, az egyszerzőjű szöveget, a többszerzőjű szöveget.
e) Szövegalkotása során alkalmazza a szövegre vonatkozó ismereteit.
f) Tudja jelölni a szövegkoherenciát biztosító grammatikai eszközök közül az anaforát (az előreutalást), a kataforát (a visszautalást), a névmásítást, a kihagyást, a névelőket.
g) Tudja jelölni a szövegkoherenciát biztosító jelentéstani eszközök közül az ismétlést, a szinonimát, a felsorolást.
h) Szövegalkotása során alkalmazza a felsorolt grammatikai és jelentéstani koherenciateremtő eszközöket.
i) Felismeri a szöveg mikorszerkezetének elemei közül a mondatszöveget, a mondategészt, a mondategységet, a szabad mondatot.
j) Képes jelölni a szöveg makroszerkezeti egységeit. Szövegeiben tagolással jelzi a nagyobb szerkezeti egységeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Anyanyelv és kommunikáció tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Az *Anyanyelv és kommunikáció* tantárgy keretében az olvasás tanulásának célja a tanulók meglevő hangos és néma olvasási képességeinek szinten tartása és tökéletesítése azért, hogy azt eszközként alkalmazni tudják a különféle tantárgyak szövegeinek feldolgozása (jegyzetelése, bevésése) során. Az írás, az írásos kommunikáció gyakorlásának célja a helyesírási normáknak eleget tevő, az esztétikus egyéni kézírás kialakítása, amely eszközszinten lehetővé teszi az írásos kommunikációt. Az írásos kommunikáció gyakoroltatásának további célja az írásos műfajok alkalmazásának szinten tartása és továbbfejlesztése, újabb szövegműfajok elsajátítása. Az élőbeszéd gyakorlása biztosítja, hogy a tanulók már meglevő beszédtechnikai, szövegalkotási, kommunikációs képessége tovább tökéletesedjék, amely segítheti önérvényesítésüket, egyéni továbbtanulási céljaik megvalósítását. A hallgató-befogadó szerep gyakorlásának célja, hogy a tanulók figyelmét a másik (a velük kommunikatív viszonyban lévő) emberre irányítsa, s ezzel fejlessze a társas-kooperációs képességüket, emberismeretüket, a beszédpercepciós képességüket. A stilisztika tanulásának célja, hogy a tanulók olyan diszciplínával is megismerkedjenek, amely túlmutat az anyanyelvi ismereteken. Segítséget ad a tanulóknak az önálló stilisztikai elemzéshez, tudatosítja a stíluseszközök használatát, igényességre készteti őket az élőszavas és írásos kommunikációban, hogy az a célnak és a beszédhelyzetnek megfelelően hatásos és árnyalt legyen. A stílusfajták és szövegtípusok tanulása azt a célt szolgálja, hogy a tanulók a különféle írásos és szóbeli megnyilvánulások sajátos szóhasználatát, kifejezéskészletét, mondatfűzését, szövegalkotását meg tudják különböztetni egymástól. A tanulás célja továbbá, hogy a tanulók gyakorolják a stílusfajták körébe tartozó tipikus szövegféleségek alkotását és értelmezését. A stílustörténet tanulásának célja, hogy a tanulók a szépirodalmi stílus belső mozgásának, alakulásának, irányának jellegzetességeiről tájékozódjanak, ezáltal fejlődjön irodalomértő képességük. A szépirodalmi, valamint a tudományos nyelv, illetve stílus lexikográfiai feldolgozása lehetőségeinek megismerése azt a célt szolgálja, hogy általa a tanulók könyv- és könyvtárhasználati képességei tovább fejlődjenek, érdeklődésük táguljon.

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmények

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
A)	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
I.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS TANULÁSA		
1.	*Néma értő olvasás, gyorsolvasási technikák*	*A néma értő olvasás gyakorlása a gyorsolvasási technikák alkalmazásával*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	publicisztikai szövegek (rövidhírek, riportok, interjúk, recenziók, cikkek), interneten elérhető hírek és információk	publicisztikai szövegek olvasása: rövidhírek, riportok, interjúk, recenziók, cikkek, interneten elérhető hírek és információk olvasása	Némán el tud olvasni az olvasókönyvéből, más tankönyvből – vagy a pedagógus által kijelölt szövegből – legalább 140–150 szavas publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani 3–4 adatkeresési, lényegkiemelési feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Meg tudja nevezni az elolvasott szöveg témáját. Ismertetni tudja röviden a szövegek tartalmát előzetesen készített vázlata alapján.	Némán el tud olvasni legalább 200 szavas publicisztikai szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt hibátlanul meg tud oldani 5 adatkereső és lényegkiemelő feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Önállóan fel tudja dolgozni az olvasókönyvében, illetve más tankönyvében lévő szöveget.	**UNIV EU FOGY ORVO TANU**
1.2.	ismeretterjesztő szövegek TÉMAKÖRÖK: Színházzal kapcsolatos szövegek	ismeretterjesztő szövegek olvasása a magyar színjátszás és színház történetéről	Némán el tud olvasni az olvasókönyvéből, más tankönyvből – vagy a pedagógus által kijelölt szövegből – legalább 140–150 szavas ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani 3–4 adatkeresési, lényegkiemelési feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Meg tudja nevezni az elolvasott szöveget témáját. Ismertetni tudja röviden a szövegek tartalmát előzetesen készített vázlata alapján.	Némán el tud olvasni legalább 200 szavas ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt hibátlanul meg tud oldani 5 adatkereső és lényegkiemelő feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Önállóan fel tudja dolgozni az olvasókönyvében, illetve más tankönyvében lévő szöveget.	
1.3.	nyelvészeti témájú ismeretterjesztő szövegek	nyelvészeti ismeretterjesztő szövegek (metaszövegek) olvasása	Némán el tud olvasni legalább 140–150 szavas nyelvészeti ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani 3–4 adatkeresési, lényegkiemelési feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Meg tudja nevezni az elolvasott szöveg témáját. Ismertetni tudja röviden a szövegek tartalmát előzetesen készített vázlata alapján.	Némán el tud olvasni legalább 200 szavas nyelvészeti ismeretterjesztő szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt hibátlanul meg tud oldani 5 adatkereső és lényegkiemelő feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben. Önállóan fel tudja dolgozni az olvasókönyvében, illetve más tankönyvében lévő szöveget.	
1.4.	szótár- és lexikon-szócikkek, illetve ezek számítógépes programjai	szócikkolvasás lexikonból, szótárból, illetve számítógépes programjai	Önállóan tud címszót keresni a *Magyar értelmező kéziszótár*ban vagy az általa ismert kézikönyvben. Az olvasókönyvében lévő szómagyarázatokat önállóan értelmezi.	Önállóan meg tudja keresni a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését a *Magyar értelmező kéziszótár*ban és más ismert kézikönyvben. A szómagyarázatokat segítség nélkül tudja értelmezni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	nem szokványos szedésű és tördelésű szövegfoltok: katalóguscédula, műsorújság, kérdőív, nyomtatvány	a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltok olvasása	El tudja olvasni némán a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat.	Biztonsággal el tudja olvasni némán a szokványostól eltérő szedésű és tördelésű szövegfoltokat.
1.6.	tudományos szövegek	tudományos szövegek olvasása	El tud olvasni némán legalább 130–140 szavas tudományos szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt meg tud oldani legalább 3 olyan feladatot (adatkeresést), amely a szöveghez kapcsolódik.	El tud olvasni némán 5 perc alatt kb. 250 szavas tudományos szöveget. Ez idő alatt legalább 5 olyan adatkereső és lényegkiemelési feladatot képes megoldani, amely a szöveghez kapcsolódik.
2.	*Blattoló hangos olvasás*	*A felkészülés nélküli hangos olvasás gyakorlása*		
2.1.	kézírásos szövegek	különböző életkorúak által készített, nehezen olvasható kézírásos szövegek olvasása	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló kézírásos szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló kézírásos szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
2.2.	nyomdahibás szövegek	hibásan gépelt és nyomdahibás szövegek olvasása	Felkészülés nélkül el tud olvasni 100 szóból (500 betűből) álló hibásan gépelt vagy nyomdahibás szöveget legfeljebb egy perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 4–5 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tud olvasni 150 szóból (750 betűből) álló hibásan gépelt vagy nyomdahibás szöveget legfeljebb 1 perc alatt. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb 1–2 újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.
2.3.	távirat	távirat olvasása	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a táviratszöveget. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a táviratszöveget. Olvasás közben hangos olvasási hibát nem követ el.
2.4.	plakát, hirdetés	plakát, hirdetés szövegének olvasása és értelmezése	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a plakát- és hirdetésszöveget. Olvasás közben a hangos olvasási hibák közül legfeljebb újrakezdési vagy mást olvasási hibát követ el.	Felkészülés nélkül el tudja olvasni a plakát- és hirdetésszöveget. Olvasás közben hangos olvasási hibát nem követ el.
2.5.	SMS	SMS küldése és fogadása	Segítséggel küld és fogad SMS-t.	Önállóan küld és fogad SMS-t.
3.	*Felolvasás*	*A felolvasás gyakorlása*		

VÉD

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	versek felolvasása (a művek jegyzékét az *Irodalom* tanterv tartalmazza)	versolvasás gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő verset, versrészletet. Eközben legfeljebb 5 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő vers, versrészlet felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.2.	elbeszélések, novellák felolvasása	rövid elbeszélések, novellák felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő elbeszélést, novellát. Eközben legfeljebb 5 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő elbeszélés, novella felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.3.	viccek, anekdoták, humoreszkek felolvasása	viccek, anekdoták, humoreszkek felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő viccet, anekdotát. Eközben legfeljebb 5 újrakezdési és mást olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő vicc, anekdota felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.4.	szónoklat felolvasása	szónoklat-szöveg felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő szónoklatot. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és más olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő szónoklat felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
3.5.	köszöntő felolvasása	köszöntő felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő köszöntőt. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és más olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő köszöntő felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.6.	megemlékezés felolvasása	megemlékezés felolvasásának gyakorlása	5 perces felkészülés után folyamatosan fel tud olvasni legalább 10 mondat terjedelmének megfelelő megemlékezést. Eközben legfeljebb 5 újrakezdés és más olvasási hibát ejt. Figyelmeztetésre tudja az időtartam- és a hangsúlyhibáit javítani.	Önállóan fel tud készülni legalább 15 mondat terjedelmének megfelelő megemlékezés felolvasására. Felolvasás közben olvasástechnikai és helyesejtési hibát nem ejt.
4.	*Könyvolvasási szokások*	*Könyvolvasási szokások alakítása*		
4.1.	könyvújdonságok figyelése	a megjelenő könyvújdonságok figyelése a *Könyvvilág*ban és más folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben; e figyelés alapján tervezett könyvvásárlás	Alkalmanként figyeli a megjelenő könyvújdonságokat a *Könyvvilág*ban és egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben. A figyelés alapján – segítséggel – meg tudja tervezni saját könyvvásárlásait.	Rendszeresen figyeli a megjelenő könyvújdonságokat a *Könyvvilág*ban és egyéb folyóiratok, hetilapok, napilapok hirdetéseiben. A figyelés alapján meg tudja tervezni saját könyvvásárlásait.
4.2.	könyvtárhasználat	rendszeres könyvtárhasználat	Ismeri a könyv- és könyvtárhasználat normáit, rendszerint be is tartja azokat. Gyakran látogatja az iskolai könyvtárat.	Ismeri a könyv- és könyvtárhasználat normáit és képes betartani azokat. Rendszeresen látogatja az iskolai könyvtárat és a települési könyvtárat.
4.3.	könyvrendezés	saját könyvek és az osztálykönyvtár rendezése változó szempontok alapján	Kis segítséggel el tudja rendezni saját könyveit és az osztálykönyvtár könyveit megadott szempontok alapján.	Önállóan el tudja rendezni saját könyveit és az osztálykönyvtár könyveit megadott vagy választott szempontok alapján.
4.4.	az antikvárium megismerése	az antikvárium megismerése	Tudja, mi az akvárium rendeltetése.	Tudja, mi az akvárium rendeltetése. Ha lehetősége van rá, alkalmanként felkeresi az antikváriumot.
4.5.	könyvgyűjtés	a könyvgyűjtés szokásának megalapozása	A könyvújdonság-figyelés alapján – segítséggel – meg tudja tervezni saját könyvvásárlásait.	A könyvújdonság-figyelés alapján önállóan meg tudja tervezni saját könyvvásárlásait.
5.	*Az olvasáskutatás témakörei*	*Tájékozódás az olvasáskutatás témakörei és eredményei körében*		
5.1.	az olvasásgyengeség tünetei: diszlexia, alexia	az olvasásgyengeség tüneteinek megismerése	Segítséggel fel tudja sorolni az olvasásgyengeség megismert tüneteit.	Képes felsorolni az olvasásgyengeség megismert tüneteit.
5.2.	az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségei	ismeretek tanulása az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségeiről	Olvasmányélményei alapján – kérdések segítségével – rövid tájékoztatást tud adni érdeklődő társainak az olvasásgyengeség terápiájának lehetőségeiről.	Képes figyelmet lekötő ismertetést adni érdeklődő társainak az olvasásgyengeség terápiája megismert lehetőségeiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA, GYAKORLÁSA		
1.	*Írástechnikák*	*Az írástechnikák elsajátítása*		
1.1.	esztétikus, művelt, egyéni kézírás	esztétikus, művelt, egyéni kézírás kialakítása másolással, diktálással, akaratlagos írással	Hibátlanul tud másolni, írása olvasható.	Írása esztétikus.
1.2.	szövegszerkesztővel történő írás	a gépírás megismerése		
1.2.1.	a számítógép klaviatúrája	tájékozódás a gépírás technikájáról, a számítógépek klaviatúrájának elrendezéséről	Ismeri a gépírás technikáját, a számítógépek klaviatúrájának elrendezését.	A gépírás technikájáról, a számítógép klaviatúrájának elrendezéséről szakszerű ismertetést tud adni érdeklődő társainak.
1.2.2.	gépírás	gépírás kipróbálása ujjrend alapján	Részt vesz a gépírás kipóbálásában.	Jártas a gépírásban.
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási javítás*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*		
2.1.	helyesírás és helyesírási elemzés	a helyesírás és a helyesírási elemzés gyakorlása a helyesejtés, valamint a nyelvtani és a helyesírási ismeretek aktualizálásával		
2.1.1.	az időtartam jelölése	az időtartam jelölésének gyakorlása		
2.1.1.1.	az időtartam jelölése szótövekben	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalék nélküli szavak írásakor	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát nem követ el.
2.1.1.2.	az időtartam jelölése a toldalékos szavakban	az időtartam jelölésének gyakorlása toldalékos szavak írásakor		
2.1.1.2.1.	a magánhangzók időtartamának jelölése a toldalékokban	a magánhangzók időtartama jelölésének gyakorlása a toldalékokban		
2.1.1.2.1.1.	hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírása *(-ít, -dít, -sít, -ú, -ű, -jú, -jű, -tyú, -tyű, -ttyú, -ttyű, -ból, -ből, -ról, -ről, -tól, -től)*	a hosszú magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát nem követ el.
2.1.1.2.1.2.	rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírása (az igeképzőt, a határozóragot tartalmazó szavak, valamint a névutók és a határozószók *-ul, -ül* végződése)	a rövid magánhangzót tartalmazó szóelemek helyesírása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát nem követ el.
2.1.1.2.2.	mássalhangzók jelölése a toldalékokban	a mássalhangzók jelölésének gyakorlása a toldalékokban		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.2.2.1.	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírása	a *-képp, -képpen* határozórag helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát nem követ el.
2.1.1.2.2.2.	a váltakozást mutató toldalékok helyesírása	a szóvégi magán- és mássalhangzók hatására váltakozást mutató toldalékok helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az időtartam-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során időtartam-jelölési hibát nem követ el.
2.1.2.	a hangkapcsolati törvények helyesírása	a hangkapcsolati törvényeket tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása		
2.1.2.1.	az írásban jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és írása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.
2.1.2.2.	az írásban nem jelölt teljes hasonulás helyesírása	az írásban nem jelölt teljes hasonulást tartalmazó szavak elemzése és írása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.
2.1.2.3.	az összeolvadás helyesírása	az összeolvadást tartalmazó szavak elemzése és írása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.
2.1.2.4.	a részleges hasonulás helyesírása	a részleges hasonulást tartalmazó szavak elemzése és írása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.
2.1.2.5.	a mássalhangzó-rövidülés helyesírása	a mássalhangzó-rövidülést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.6.	a mássalhangzó-kiesés helyesírása	a mássalhangzó kiesést tartalmazó szavak helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a hangkapcsolat-jelölés esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során hangkapcsolat-jelölési hibát nem követ el.
2.1.3.	a tulajdonnevek helyesírása	a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása		
2.1.3.1.	a személynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása személynevek írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során a nagybetűk helyesírására vonatkozó hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Hibátlanul jelöli a tulajdonneveket.
2.1.3.2.	az állatnevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása állatnevek írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során a nagybetűk helyesírására vonatkozó hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Hibátlanul jelöli a tulajdonneveket.
2.1.3.3.	a földrajzi nevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása földrajzi nevek írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során a nagybetűk helyesírására vonatkozó hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Hibátlanul jelöli a tulajdonneveket.
2.1.3.4.	a könyv- és folyóiratcímek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása könyv- és folyóiratcímek írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során a nagybetűk helyesírására vonatkozó hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Hibátlanul jelöli a tulajdonneveket.
2.1.3.5.	az intézménynevek helyesírása	a nagybetűk helyesírásának gyakorlása intézménynevek írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Diktálás után és akaratlagos írás során a nagybetűk helyesírására vonatkozó hibát csak elvétve követ el.	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tulajdonnevek típusai esetében. Hibátlanul jelöli a tulajdonneveket.
2.1.3.6.	a megszólítás helyesírása	a megszólítás helyesírásának gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli a megszólítást.	Helyesen jelöli a megszólítást.
2.1.3.7.	feliratok, táblák helyesírása	az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűi jelölésének gyakorlása	Rendszerint helyesen jelöli az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűit.	Helyesen jelöli az útbaigazító feliratok, táblázatok kezdőbetűit.
2.1.4.	az egybeírás-különírás	az egybeírás-különírás gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.4.1.	a szóismétlések helyesírása	a szóismétlések helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.4.2.	a mellérendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	a mellérendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.4.3.	az ikerszók helyesírása	az ikerszók helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.4.4.	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírása	az alárendelő szókapcsolatok és összetételek helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.4.5.	a névutós szószerkezetek helyesírása	a névutós szószerkezetek helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.4.6.	az igekötős igék helyesírása	az igekötős igék helyesírásának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat az egybeírás-különírás esetében. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor az igekötős igéket általában helyesen írja.	Ismeri az egybeírás-különírás szabályait. Diktálás utáni és akaratlagos íráskor egybeírási-különírási hibát nem követ el.
2.1.5.	a hagyományos írásmód	a hagyományos írásmód gyakorlása		
2.1.5.1.	régies családnevek helyesírása	a családnevek helyesírásának gyakorlása és a névkincs bővítése	Kis segítséggel helyesen tudja leírni a régies családneveket.	Helyesen írja le a begyakorolt régies családneveket.
2.1.5.2.	a *j* hang kétféle jelölése	a *j* hang kétféle jelölésének gyakorlása szavak írásával	Diktálás után helyesen írja le a begyakorolt *j* hangot tartalmazó szavakat.	Helyesen írja le a begyakorolt *j* hangot tartalmazó szavakat.
2.1.6.	mondatközi és mondatvégi írásjelek jelölése	a mondatközi és a mondatvégi írásjelek gyakorlása mondatok és szövegek írásával		
2.1.6.1.	mondatvégi írásjelek jelölése	a mondatvégi írásjelek használatának gyakorlása	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a mondatvégi írásjel esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a mondatközi és a mondatvégi írásjeleket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.6.2.	mondatközi írásjelek jelölése	a mondatközi írásjelek (vessző, pontosvessző, kettőspont, gondolatjel) használatának gyakorlása egyszerű és összetett mondatok írásával	Meg tudja nevezni a helyesírási problémákat a tagmondatok közötti írásjel, a halmozott mondatrészek közötti írásjel esetében.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a mondatközi és a mondatvégi írásjeleket.
2.1.7.	számnevek írása, keltezés	a számnevek és a keltezés helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor rendszerint helyesen jelöli a számneveket és a keltezést.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a számneveket és a keltezést.
2.1.8.	rövidítések, mozaikszók írása	a rövidítések és a mozaikszók helyesírásának gyakorlása	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor rendszerint helyesen jelöli az ismert rövidítéseket és a mozaikszókat.	Diktálás utáni és akaratlagos íráskor helyesen jelöli a rövidítéseket és a mozaikszókat.
2.2.	a *Helyesírási szabályzat* használata	a *Helyesírási szabályzat* használatának gyakorlása	Használni tudja a *Helyesírási kéziszótár*t. Ismeri a *helyesírási szabályzat* szerkezetét, használatának módját.	Biztonságosan tudja használni a *Helyesírási kéziszótár*t. Ismeri a *helyesírási szabályzat* szerkezetét, használatának módját.
3.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*		
3.1.	helyesírási hibák iskola feliratokon, hirdetményekben	helyesírási hibák lejegyzése az iskolában található feliratokról, hirdetményekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – az iskolában található feliratokon, hirdetményeken.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni az iskolában található feliratokról, hirdetményekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
3.2.	helyesírási hibák kiadványokban	helyesírási hibák gyűjtése nyomtatott könyvekből, tankönyvekből	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – nyomtatott könyvekben.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni nyomtatott könyvekből. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
3.3.	helyesírási hibák feliratokon, hirdetésekben	hibás feliratok, hirdetések gyűjtése	Kis segítséggel megtalálja a hibát – ha van – feliratokon, hirdetéseken, reklámokon.	Önállóan képes helyesírási hibákat keresni és lejegyezni hibás feliratokból, hirdetésekből, reklámokból. A talált helyesírási hibákat meg tudja nevezni.
4.	*Fogalmazás*	*A fogalmazás tanulása, gyakorlása*		
4.1.	a fogalmazás segédműveletei	a fogalmazás segédműveleteinek gyakorlása		
4.1.1.	anyaggyűjtés, jegyzetelés	anyaggyűjtés természetes élethelyzetekben – jegyzetelés	Segítséggel jegyzetet tud készíteni.	Jegyzetet tud készíteni.
4.1.2.	szövegek kivonatolása, cédulázása	rövidebb ismeretterjesztő, metanyelvi, publicisztikai szöveg kivonatolása, cédulázása	Segítséggel tud cédulázni.	Önállóan tud cédulázni.
4.1.3.	szövegszerkesztés	a mondanivaló előzetes megszerkesztése írásban	Kis segítséggel tud vázlatot írni.	Önállóan tud vázlatot írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.4.	szövegkorrekció	a kész fogalmazás javítása helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi, kommunikációs és stilisztikai szempontból	Saját és mások kész fogalmazását segítséggel javítani tudja helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi, kommunikációs és stilisztikai szempontból.	Saját és mások kész fogalmazását önállóan tudja javítani helyesírási, formai, műfaji, szövegtani, nyelvhelyességi, kommunikációs és stilisztikai szempontból.
4.2.	írásbeli szövegalkotás	írásbeli szövegalkotás műfajok és kommunikációs funkciók szerint		
4.2.1.	tájékoztató jellegű szövegek alkotása	tájékoztató jellegű szövegek alkotásának gyakorlása		
4.2.1.1.	elbeszélés alkotása	az elbeszélésírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; az elbeszélés leírása időrendben; az eseményben megvalósuló szerepcsere jelölése párbeszédes formában; az elkészült szöveg javítása a második személy, az olvasó beavatottsága, az időrendnek megfelelő mondatrend helyességének szempontjából; a témához nem tartozó mondatok törlése, a nem megfelelő szavak, szókapcsolatok helyettesítése	Tud elbeszélést írni. A szövegében nincs 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hiba.	Önállóan tud elbeszélést írni. E műfajok felhasználásával vegyes műfajú szöveget is képes írni. Szövege nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen tud alkalmazkodni a műfaji jellegzetességekhez.
4.2.1.2.	riport, interjú írása	a riport, interjú tanulása: a második személy megválasztása; a problémák összegyűjtése, a kérdések megfogalmazása a választott témában; a riport, interjú megfogalmazása; a riport, interjú javítása	Segítséggel riportot tud írni. Szövege nem tartalmaz 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hibát.	Önállóan tud riportot, interjút írni. E műfajok felhasználásával vegyes műfajú szöveget is tud írni. Szövege nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen tud alkalmazkodni a műfaji jellegzetességekhez.
4.2.1.3.	leírás készítése	a szubjektív színezetű, mindennapi stílusú leírás gyakorlása: a második személy megválasztása; a választott téma leszűkítése címmel; a leírás szempontja(i)nak megválasztása; a leírás elkészítése, a tárgy, növény, állat, személy, tér megismertetése a második személlyel; a leírás javítása	Tud leírást írni. A szövegében nincs 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hiba.	Önállóan tud leírást írni. Szövege nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen alkalmazkodik a műfaji jellegzetességekhez.
4.2.1.4.	jellemzés írása	a jellemzés tanulása: a 2. személy megválasztása; a megismertetésre kiválasztott irodalmi hős vagy jól ismert személy jellemének bemutatása cselekedetei, magatartása alapján; a jellemzés javítása	Tud jellemzést írni. A szövegében nincs 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hiba.	Önállóan tud jellemzést írni. Szövege nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen alkalmazkodik a műfaji jellegzetességekhez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.1.5.	életrajz-írás	életrajz írása-szerkesztése megismert jeles személyiségekről	Segítséggel életrajzot tud írni megismert jeles személyiségekről. Szövege nem tartalmaz 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hibát.	Önállóan tud életrajzot írni megismert jeles személyiségekről. Szövege nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen alkalmazkodik a műfaji jellegzetességekhez.
4.2.1.6.	cikk írása	cikk írásának gyakorlása	Segítséggel tud cikket írni.	Önállóan tud cikket írni.
4.2.1.7.	önéletrajz írása	önéletrajz írásának gyakorlása	Segítséggel tud önéletrajzot írni. Szövege nem tartalmaz 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hibát.	Önállóan tud önéletrajzot írni. Szöveg nem tartalmaz 1 koherenciahibánál, 1 nyelvhelyességi hibánál több hibát. Igényesen alkalmazkodik a műfaji jellegzetességekhez.
4.2.1.8.	önéletrajzvarázsló	önéletrajzvarázsló használata	Segítséggel használja az önéletrajzvarázsló programot.	Önállóan használja az önéletrajzvarázsló programot.
4.2.1.9.	szakszövegek javítása	ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegek fogalmazásának javítása a szakszók helyes alkalmazásával állatokról, tárgyakról, növényekről	Segítséggel javítani tudja az állatokról, tárgyakról, növényekről szóló ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegeket.	Önállóan képes javítani az állatokról, tárgyakról, növényekről szóló ismeretterjesztő jellegű, leíró típusú szakszövegeket – a szakszók helyes alkalmazásával.
4.2.1.10.	könyvismertetés készítése	a könyvismertetés írásának gyakorlása	Könyvismertetést tud írni általa olvasott ismeretterjesztő könyvről.	Nyelvészeti munkát önállóan képes recenzálni.
4.2.1.11.	följegyzés írása	a följegyzés írásának tanulása mindennapi események kapcsán a tárgyszerűség, pontosság írásbeli kifejezésének gyakorlása érdekében	Segítséggel tud följegyzést írni.	Följegyzést tud írni.
4.2.1.12.	tevékenységértékelés, -minősítés készítése	tapasztalatok alapján saját tevékenység vagy csoport tevékenységének értékelése-minősítése	Elemzést tud írni a pedagógus által megadott szempontok alapján saját tevékenységéről vagy csoport által végzett tevékenységről.	Elemzést tud írni önállóan választott szempontok alapján saját tevékenységéről vagy csoport által végzett tevékenységről.
4.2.1.13.	szócikk-szerkesztés	szócikkek szerkesztése lexikonminták alapján – a diáknyelv, a tájnyelv és a szakszókincs köréből gyűjtött szavakhoz	Segítséggel képes szócikket szerkeszteni lexikonminták alapján a gyűjtött diáknyelvi szavakhoz.	Önállóan képes szócikket szerkeszteni lexikonminták alapján a gyűjtött diáknyelvi, tájnyelvi, szakszókincs köréhez tartozó szavakhoz.
4.2.2.	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek írása	felhívó, kapcsolatteremtő típusú szövegek írása		
4.2.2.1.	magánlevél írása	magánlevél írásának gyakorlása	Tud magánlevelet írni. A szövegében nincs 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hiba.	Magánlevelet tud írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.2.2.	kérvény írása	kérvény írásának gyakorlása	Segítséggel kérvényt tud írni.	Kérvényt tud írni.
4.2.2.3.	információkérő levél írása	információkérés gyakorlása	Tud információkérő levelet írni. A szövegében nincs 3 koherenciahibánál, 2 nyelvhelyességi hibánál több hiba.	Tud információkérő levelet írni.
4.2.2.4.	meghatalmazás írása	meghatalmazás írásának gyakorlása	Segítséggel meghatalmazást tud írni.	Tud meghatalmazást írni.
4.2.2.5.	nyugta írása	nyugta írásának gyakorlása	Segítséggel tud nyugtát, átvételi elismervényt írni.	Tud nyugtát, átvételi elismervényt írni.
4.2.3.	poétikus-emotív típusú szövegek	poétikus-emotív típusú, írott szövegek alkotása		
4.2.3.1.	vers, mese, kispróza írása	vers, mese, kispróza írásának gyakorlása	Önállóan tud 8-10 predikatív szerkezetből álló leíró mesét alkotni .	Önállóan képes eredeti poétikus-emotív típusú szöveget (verset, mesét, kisprózát) alkotni.
4.2.3.2.	humoreszk írása	humoreszkek írásának gyakorlása	Segítséggel tud 6–8 predikatív szerkezetből álló humoreszket írni.	Önállóan képes eredeti, csattanós humoreszket írni.
4.2.3.3.	forgatókönyv-készítés	forgatókönyv készítése jelenetekhez, video- és filmetűdökhöz	Rövid jelenethez – kis segítséggel – meg tudja írni a szöveg forgatókönyvét.	Filmetűdhöz meg tudja írni a szöveg és a képváltások forgatókönyvét.
4.2.3.4.	szövegkönyv-írás	regény- vagy elbeszélésrészletek dramatizálása	Segítséggel képes elbeszélésrészletek dramatizálására.	Önállóan képes regény- vagy elbeszélésrészletek dramatizálására.
4.2.4.	metanyelvi szövegek	metanyelvi szövegek alkotása		
4.2.4.1.	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési problémák megfogalmazása írásban	nyelvhelyességi, szövegszerkesztési problémák megfogalmazása szakmai levélváltás céljából nyelvi ismeretterjesztő műsorok és folyóirat-rovatok számára	Kis segítséggel meg tud fogalmazni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat.	Önállóan képes kommentálni nyelvhelyességi, szövegszerkesztési, helyesejtési problémákat írásban.
4.2.4.2.	recenziókészítés nyelvészeti témákról	nyelvészeti ismeretterjesztő munkák recenzálása	Nyelvészeti ismeretterjesztő munkát segítséggel képes recenzálni.	Önállóan tud nyelvészeti ismeretterjesztő munkát recenzálni.
4.2.4.3.	gyűjtött nyelvjárási-, diáknyelvi-, szaknyelvi-, földrajzinév-anyag kommentálása	nyelvjárási, diáknyelvi, szaknyelvi szavak, és földrajzi nevek gyűjtése, elrendezése és kommentálása	Kis segítséggel kommentálni tud egy-két általa gyűjtött diáknyelvi anyagot.	Szakszerűen képes kommentálni írásban az általa gyűjtött nyelvjárási, diáknyelvi anyagot.
4.2.4.4.	irodalomkritika írása	irodalomkritika írása rövidebb terjedelmű olvasott művekről	Megkísérel rövidebb terjedelmű olvasott művekről kritikát írni. Próbálkozásait – segítséggel – értékelni képes.	Segítséggel irodalomkritikát tud írni.
4.3.	nyelvhelyességi és szövegtani ismeretek	nyelvhelyességi és szövegtani ismeretek tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.1.	alanyváltás, hiányzó alany pótlása	az alanyváltás hiányának felismerése, a hiányzó alany pótlásának gyakorlása	Segítséggel felismeri az alanyváltás hiányát megadott szövegben. A hiányzó alanyt pótolni tudja.	Felismeri az alanyváltás hiányát saját és mások szövegeiben. Az alanyt önállóan tudja pótolni.
4.3.2.	igeragozás és nyelvhelyesség	az igeragozással kapcsolatos nyelvhelyességi problémák		
4.3.2.1.	a *-suk, -sük* ragozás	a *-suk, -sük* ragozás használatának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a *-suk, -sük* ragozást.	Helyesen tudja használni a *-suk, -sük* ragozást.
4.3.2.2.	*-nák, -nék* toldalék feltételes módban	a *-nák, -nék* toldalék feltételes módban történő használatának gyakorlása	Kis segítséggel helyesen használja a *-nák, -nék* toldalékot.	Helyesen tudja használni a *-nák, -nék* toldalékot.
4.3.3.	bővítmények és nyelvhelyesség	a bővítményekkel kapcsolatos nyelvhelyességi problémák		
4.3.3.1.	a tárgy és az igei állítmány ragozása	a tárgy és az igei állítmány ragozásának gyakorlása	Rendszerint helyesen ragozza a tárgyat és az igei állítmányt.	Helyesen tudja ragozni a tárgyat és az igei állítmányt.
4.3.3.2.	*-ba, -be, -ban, -ben, -nál, -nél, -kor* határozóragok használata	határozóragok használatának gyakorlása: *-ba, -be, -ban, -ben, -nál, -nél, -kor*	Rendszerint helyesen használja a határozóragot.	Helyesen tudja használni a határozóragot.
4.3.3.3.	az árnyaltabb kifejezés eszköze: a névutóhasználat	a névutóhasználat gyakorlása	Rendszerint helyesen használja a névutót.	Helyesen tudja használni a névutót.
4.3.3.4.	a sorszámnév és tőszámnév helyes használata	a sorszámnév és a tőszámnév differenciált alkalmazásának gyakorlása	Rendszerint helyesen használja a sorszámnevet és a tőszámnevet.	Helyesen tudja használni a sorszámnevet és a tőszámnevet.
4.3.3.5.	a birtokos jelző ragjának helyes használata	a birtokos jelző ragjának jelölése vagy elhagyása	Rendszerint helyesen használja a birtokos jelző ragját.	Helyesen tudja használni a birtokos jelző ragját.
4.3.4.	a névelőhasználat	a névelőhasználat gyakorlása		
4.3.4.1.	a határozott névelő indokolatlan elhagyása	a határozott névelő indokolatlan elhagyásának felismerése	Rendszerint helyesen használja a határozatlan névelőt.	Helyesen tudja használni a határozatlan névelőt.
4.3.4.2.	a határozatlan névelő hibás elhagyása	a határozatlan névelő hibás elhagyásának felismerése	Rendszerint helyesen használja a határozatlan névelőt.	Helyesen tudja használni a határozatlan névelőt.
4.3.5.	összetett mondatok és nyelvhelyesség	az összetett mondatokkal összefüggő nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
4.3.5.1.	az *aki, amely, ami* vonatkozó névmások helyes használata	az *aki, ami, amely…* vonatkozó névmások alkalmazásának gyakorlása vonatkozó mellékmondatokban	Rendszerint helyesen használja az *aki, ami, amely…* vonatkozó névmásokat.	Helyesen tudja használni az *aki, ami, amely…* vonatkozó névmásokat.
4.3.5.2.	a vonatkozó névmások egyeztetése	a vonatkozó névmások számbeli vagy értelmi egyeztetésének gyakorlása	Rendszerint helyesen használja és segítséggel egyeztetni tudja a vonatkozó névmásokat.	Helyesen tudja használni és egyeztetni a vonatkozó névmásokat.
4.3.5.3.	a helyes kötőszóhasználat	a helyes kötőszóhasználat gyakorlása	Rendszerint helyesen használja a kötőszókat.	Helyesen tudja használni a kötőszókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.5.4.	többszörösen összetett mondatok szerkesztése; a mondat-átszövődés	a többszörösen összetett mondatok helyes szerkesztésének gyakorlása	Rendszerint helyesen szerkeszti a többszörösen összetett mondatokat.	Helyesen tudja szerkeszteni a többszörösen összetett mondatokat.
4.3.6.	szórend és nyelvhelyesség	a szórenddel kapcsolatos nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
4.3.6.1.	az állítmány hátravetése	az állítmány-hátravetés jelentőségének felismerése a szövegalkotás és szövegkorrigálás folyamatában	Egy adott mondatban segítséggel felismeri az állítmány hátravetésének a funkcióját a mondatjelentés egyértelműbb felfoghatósága, dekódolása érdekében.	Egy adott mondatban önállóan felismeri az állítmány hátravetésének a funkcióját a mondatjelentés egyértelműbb felfoghatósága, dekódolása érdekében.
4.3.6.2.	módosítószók, módosító értelmű kifejezések	a módosítószók, a módosító értelmű kifejezések elhelyezésének gyakorlása mondat- és szövegszinten	A módosítószókat, a módosító értelmű kifejezéseket képes önállóan felidézni, jelentésüket megkeresni az értelmező kéziszótárban. Segítséggel képes a módosítószók mondat-, illetve szövegjelentésben játszott szerepének "érzékeltetésére" szövegalkotás vagy szövegkorrigálás során.	A módosítószókat, a módosító értelmű kifejezéseket képes önállóan felidézni, jelentésüket megkeresni az értelmező kéziszótárban. Önállóan képes a módosítószók mondat-, illetve szövegjelentésben játszott szerepének "érzékeltetésére" szövegalkotás vagy szövegkorrigálás során.
4.3.7.	a bekezdés	a bekezdéssel kapcsolatos nyelvhelyességi problémák megoldásának gyakorlása		
4.3.7.1.	a tételmondat	tételmondat megkeresése más szövegében; tételmondat megfogalmazása és elhelyezése szóbeli és írásbeli közlés kisebb (bekezdésnyi) egységeiben	Önállóan képes saját szöveprodukcióiban a tételmondat megfogalmazására, helyének kijelölésére. Mások által alkotott szövegben – segítséggel – képes a rosszul elhelyezett tételmondat helyének megkeresésére, majd a bekezdésnyi szövegek korrigálására.	Önállóan képes saját szöveprodukcióiban a tételmondat megfogalmazására, helyének kijelölésére. Mások által alkotott önállóan képes a rosszul elhelyezett tételmondat helyének megkeresésére, majd a bekezdésnyi szövegek korrigálására.
4.3.7.2.	a mondatok kapcsolódása	a mondatok kapcsolódásának felismerése; a helytelen kapcsolódások korrigálása	Segítséggel képes egy tetszés szerinti szövegben a helytelen mondatkapcsolódások javítására, a javítás módjánál alkalmazott döntéseinek indoklására.	Önállóan képes egy tetszés szerinti szövegben a helytelen mondatkapcsolódások javítására, a javítás módjánál alkalmazott döntéseinek indoklására.
4.3.7.3.	a mondatok sorrendje	a mondatsorrend helyességének, valamint helytelenségének megállapítása, gyakorlása tetszés szerinti szövegeken	Segítséggel képes egy tetszés szerint rendelkezésre bocsájtott szövegben a mondatok sorrendjének helyességét (helytelenségét) megállapítani.	Önállóan képes egy tetszés szerint rendelkezésre bocsájtott szövegben a mondatok sorrendjének helyességét (helytelenségét) megállapítani.
4.3.8.	a szövegkoherencia grammatikai mutatói	a szövegkoherencia grammatikai mutatói		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.8.1.	a határozott névelő	a határozott névelő szerepének felismerése	Sajátmaga által alkotott szövegben helyesen használja a határozott névelőket.	Sajátmaga által alkotott szövegben helyesen használja a határozott névelőket. Képes mások szövegeiben a hibás határozott névelőhasználatot korrigálni. Korrekciós döntéseit indokolni tudja.
4.3.8.2.	az utalás: visszautalás (anafora), előreutalás (katafora), jelenre utalás (deixia)	az utalás: visszautalás (anafora), előreutalás (katafora), jelenre utalás (deixia) tipikus eseteinek felismerése, számbavétele, alkalmazása	Képes a szövegkoherenciát biztosító utalástípusok alkalmazására saját szövegeiben.	Képes a szövegkoherenciát biztosító utalástípusok alkalmazására saját szövegeiben. Képes más szövegeiben a helytelen utalások felismerésére és korrekciójára.
4.3.8.3.	a kihagyás: a hiányos mondat (ellipszia)	a hiányos mondat (ellipszia) felismerése, alkalmazásának gyakorlása	Képes hiányos mondatok alkalmazására a redundancia csökkentése érdekében, feltételezve az olvasó vagy hallgatótárs előismereteit és a szöveg témájába való beavatottságát.	Képes hiányos mondatok alkalmazására a redundancia csökkentése érdekében, feltételezve az olvasó vagy hallgatótárs előismereteit és a szöveg témájába való beavatottságát. Félreértések során – a megértetés sikere érdekében – képes a hiányos mondatot kiegészíteni, bővíteni, teljessé tenni.
4.3.8.4.	a névmásítás	a névmásítás gyakorlása	Hibátlanul ismeri azokat a névmásokat, amelyeknek szerepük lehet a szövegkoherencia megteremtésében. Ismeri a névmásoknak mint szófajoknak a lehetséges funkcióit a szövegkoherencia megteremtése érdekében. Önállóan tudja alkalmazni a névmásítás tipikus "fogásait" a sikeres koherencia biztosításához.	Hibátlanul ismeri azokat a névmásokat, amelyeknek szerepük lehet a szövegkoherencia megteremtésében. Ismeri a névmásoknak mint szófajoknak a lehetséges funkcióit a szövegkoherencia megteremtése érdekében. Önállóan tudja alkalmazni a névmásítás tipikus "fogásait" a sikeres koherencia biztosításához. Önállóan képes mások szövegeinek javítására a névmások helyettesítő funkcióinak helyes alkalmazásával. Felkészült a korrekciós döntéseinek indoklására is.
4.3.8.5.	az egyeztetés	az egyeztetés hibáinak felismerése; az egyeztetés nyelvhelyességi normáinak, alternatíváinak felismerése és alkalmazása	Ismeri az egyeztetés alapvető nyelvhelyességi normáit. Önállóan képes azokat alkalmazni a szóbeli és írásbeli szövegprodukcióiban.	Ismeri az egyeztetés alapvető nyelvhelyességi normáit. Önállóan képes azokat alkalmazni a szóbeli és írásbeli szövegprodukcióiban. Az egyeztetési normák ismeretében önállóan képes más mondatainak és szövegeinek javítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.8.6.	a szórend	a szórend jellemzőinek felismerése a szövegkoherencia szempontjából	Ismeri a magyar szórend jellemzőit. Segítséggel képes az általa alkotott szövegekben a helyes szórend alkalmazására, a hibás szórend javítására.	Ismeri a magyar szórend jellemzőit. Önállóan képes az általa alkotott szövegekben a helyes szórend alkalmazására, a hibás szórend javítására.
4.3.8.7.	a mondat aktuális tagolása	a mondat aktuális tagolása; a téma-réma szabályainak megismerése és alkalmazása	Ismeri a mondat aktuális tagolására vonatkozó szabályokat. Segítséggel képes saját és más szövegeiben e szabályok alkalmazására.	Ismeri a mondat aktuális tagolására vonatkozó szabályokat. Önállóan képes saját és más szövegeiben e szabályok alkalmazására.
4.3.9.	a szövegkoherencia jelentéstani mutatói	a szövegkoherencia jelentéstani mutatói		
4.3.9.1.	az ismétlés	az ismétlések szerepének felismerése és alkalmazása	Segítséggel felismeri mások szövegeiben az ismétlés jelentéstani, valamint pragmatikai (másokat befolyásoló, másokat meggyőző) szerepét. Az ismétlésre vonatkozó ismeretei birtokában – ugyancsak segítséggel – képes saját és más szövegeit hatásossá, meggyőzővé formálni.	Felismeri mások szövegeiben az ismétlés jelentéstani, valamint pragmatikai (másokat befolyásoló, másokat meggyőző) szerepét. Az ismétlésre vonatkozó ismeretei birtokában önállóan képes saját és más szövegeit hatásossá, meggyőzővé formálni.
4.3.9.2.	a szinonimák	a szinonimák szerepének felismerése, az alkalmazásukra vonatkozó szabályok révén gyakorlás a hiteles és meggyőző szövegek létrehozásáért	Ismeri és kezelni tudja a *Magyar szinonimaszótárt*. A szótár segítségével önállóan képes összeállítani egy adott téma jellemző szinonimáit. Képes önállóan – a szininimika rejtett szabályainak alkalmazásával – árnyalt, meggyőző szöveget alkotni.	Ismeri és kezelni tudja a *Magyar szinonimaszótárt*. A szótár segítségével önállóan képes összeállítani egy adott téma jellemző szinonimáit. Képes önállóan – a szininimika rejtett szabályainak alkalmazásával – árnyalt, meggyőző szöveget alkotni. Képes más szövegeit a szinonimitás szempontjaira tekintettel javítani, tökéletesebbre csiszolni.
4.3.9.3.	a poliszémia	egy szó vagy szintagma konkrét és elvont jelentésben való használatának gyakorlása; a poliszémia szabályai "megsértésének" felismerése	Segítséggel képes a poliszémia alkalmazására. Más szövegeiben felismeri a poliszémia szabályainak "megsértését".	Önállóan képes a poliszémia alkalmazására. Más szövegeiben felismeri a poliszémia szabályainak "megsértését". Képes azok önálló javítására.
4.3.9.4.	az ellentét	az ellentét szerepének felismerése és kifejezése	Önállóan felismeri mások szövegeiben az ellentét jelentését és jelentőségét. Segítséggel képes saját szövegeiben az ellentét adekvát nyelvi kifejezésére mások szövegeiben a hibás, inadekvát ellentéthasználat – illetve -kifejezés – javítására.	Önállóan felismeri mások szövegeiben az ellentét jelentését és jelentőségét. Önállóan képes saját szövegeiben az ellentét adekvát nyelvi kifejezésére, mások szövegeiben a hibás, inadekvát ellentéthasználat – illetve -kifejezés – javítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.9.5.	a felsorolás	a felsorolás felismerése és gyakorlása	Ismeri a felsorolás (részletezés) nyelvhasználati lehetőségeit. Képes saját szövegeiben a felsorolás helyes alkalmazására, a témával adekvát tartalom meggyőző kifejezésére.	Ismeri a felsorolás (részletezés) nyelvhasználati lehetőségeit. Képes saját szövegeiben a felsorolás helyes alkalmazására, a témával adekvát tartalom meggyőző kifejezésére. Más szövegeiben képes a felsorolási hibák (elnagyolások, túlbeszélés, kihagyás stb.) javítására.
4.3.9.6.	a felosztás	a felosztás felismerése és gyakorlása	Ismeri a felosztás nyelvhasználati lehetőségeit. Képes saját szövegeiben a felosztás helyes alkalmazására, azáltal, hogy az általa alkotott szövegben változatos nyelvi formában ki tudja fejezni a felosztás szempontját is.	Ismeri a felosztás nyelvhasználati lehetőségeit. Képes saját szövegeiben a felosztás helyes alkalmazására, azáltal, hogy az általa alkotott szövegben változatos nyelvi formában ki tudja fejezni a felosztás szempontját is. Más szövegeiben képes a felosztási hibák javítására.
4.3.9.7.	a nemfogalom, fajfogalom	a nemfogalom és a fajfogalom megkülönböztetése	Segítséggel képes felismerni más szövegeiben a nem- és a fajfogalom "kifejeződésének" nyelvhasználati lehetőségeit.	Önállóan képes felismerni más szövegeiben a nem- és a fajfogalom "kifejeződésének" nyelvhasználati lehetőségeit. Más szövegeiben felismeri s javítani is tudja a nem- és fajfogalom témakörébe tartozó hibákat.
4.3.9.8.	a fokozás	a fokozás jelenségének és szerepének felismerése	Ismeri a fokozás szerepét és jelentőségét, nyelvhasználati lehetőségeit a második személy megnyerése, befolyásolása szempontjából.	Ismeri a fokozás szerepét és jelentőségét, nyelvhasználati lehetőségeit a második személy megnyerése, befolyásolása szempontjából. Képes mások szövegét javítani, hitelesebbé tenni a fokozás szempontjából.
4.3.9.9.	a halmozás	a halmozás jelenségének és szerepének felismerése	Ismeri a halmozás szerepét és jelentőségét, nyelvhasználati lehetőségeit a második személy megnyerése, befolyásolása szempontjából.	Ismeri a halmozás szerepét és jelentőségét, nyelvhasználati lehetőségeit a második személy megnyerése, befolyásolása szempontjából. Képes mások szövegét javítani, hitelesebbé tenni a halmozás szempontjából.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.3.9.10.	pragmatikai előfeltevések és következtetések	pragmatikai előföltevések és következtetések felismerése és alkalmazása a szövegalkotás során	Ismeri a pragmatikai előföltevés és következtetés lényegét, szerepét a kommunikációs helyzetekben. Felismeri azok szabályait "kész" szövegekben. Segítséggel képes a pragmatikai előföltevések és következtetések felfedésére, megfejtésére, explicitté tételére.	Ismeri a pragmatikai előföltevés és következtetés lényegét, szerepét a kommunikációs helyzetekben. Felismeri azok szabályait "kész" szövegekben. Önállóan képes a a pragmatikai előföltevések és következtetések felfedésére, megfejtésére, explicitté tételére.
III.	AZ ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*		
1.1.	beszédhallás- és beszédmozgás-fejlesztés	a helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése		
1.1.1.	helyesejtési gyakorlatok	helyesejtési gyakorlatok végzése		
1.1.1.1.	légzéstechnika	a légzéstechnika gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondásával	Tudja a légzőgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a javításukra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes légzőgyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.2.	ajakartikuláció és ritmus	az ajakartikuláció, a ritmus gyakorlása mondókák, versek mondásával	Tudja az artikulációs és ritmusgyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a javításukra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes artikulációs és ritmusgyakorlatot végezni és javítani.
1.1.1.3.	időtartam, hangsúly és hanglejtés	az időtartam, a hangsúly és a hanglejtés gyakorlása szövegolvasás közben	Tudja az időtartam-, hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a javításukra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes időtartam-, hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatot végezni és javítani. Nem követ el spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.
1.1.1.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások (tempó, hangerő, hangmagasság) gyakorlása szövegolvasás, szövegreprodukálás és félreproduktív szöveg mondása közben	Tudja a tempóváltási, hangerőváltási és hangmagasságváltási gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a javításukra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes beszédfolyamat-váltásra és a hibás beszédfolyamat-váltás javítására.
1.1.1.5.	beszédszünet	a beszédszünetek megtartásának gyakorlása vers- és prózarészletek olvasása, valamint szövegalkotás, szövegreprodukálás és félreproduktív szövegek mondása közben	Tudja a beszédszünet megtartását segítő gyakorlatok végzésének módját, ismeri és érti a javításukra vonatkozó utasításokat.	Önállóan képes a beszédszünetek megtartására és a hibás beszédszünet javítására.
1.1.2.	helyesejtési hibák korrekciója	helyesejtési típushibák egyéni korrekciójának gyakorlása	Önállóan tudja javítani a hangos olvasás, versmondás és spontán beszéd közben elkövetett artikulációs, időtartam-, hangerő- és hangsúlyhibákat.	Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében felismeri és javítani tudja a helyesejtési hibákat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	felolvasás	a felolvasás gyakorlása		
1.2.1.	a felolvasásra szánt szövegek elemzése	a felolvasásra szánt szövegek elemzése a "szövegépítkezés" szempontjából (tételmondat helye, a részletezés és kifejtés, ellentétek, közbeékelődések, a párbeszédek funkciója stb.)	Kis segítséggel elemezni képes a felolvasásra szánt szöveget a "szövegépítkezés" szempontjából.	Önállóan képes elemezni a felolvasásra szánt szöveget a "szövegépítkezés" szempontjából.
1.2.2.	a kapcsolattartás megtervezése	a felolvasás megtervezése a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából (vokális kód, tekintetváltás, mimika, gesztusok)	Kis segítséggel meg tudja tervezni a felolvasásra szánt szöveget a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.	Önállóan képes megtervezni a felolvasásra szánt szöveget a hallgatósággal való kapcsolattartás szempontjából.
1.2.3.	a szünettartás és a beszédfolyamat-váltások megtervezése	a beszédszünet, a hangerő-, tempó- és magassági váltások megtervezése és jelölése az elemzett szövegben	8–10 soros versekben és 3–4 soros prózai szövegekben jelölni tudja a hangsúlyt, a ritmust, a szünetet.	Jelölni tudja a hangsúlyt, a hanglejtést, a szüneteket önállóan, a beszédfolyamat-váltásokat pedig tanári segítséggel.
1.3.	vers- és prózamondás	a vers- és prózamondás gyakorlása		
1.3.1.	a szöveg elemzése, értelmezése	a vers- és prózamondás gyakorlása, tekintettel az írói üzenetközvetítés szempontjára	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani úgy, hogy az írói üzenetközvetítés szempontjait is rendszerint figyelembe veszi.	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani az írói üzenetközvetítés szempontjára tekintettel.
1.3.2.	helyesejtési normák megtartása	a vers- és prózamondás gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával		
1.3.2.1.	szünetek és levegővételi helyek	a szünetek és levegővételi helyek megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes szünettartással.	A tanult verseket és prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.2.	ritmus	a ritmus helyes érzékeltetése	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes ritmussal.	A tanult verseket és prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.3.	fő- és mellékhangsúlyok	a fő- és mellékhangsúlyok megtartása	A tanult verseket és prózai szövegeket el tudja mondani helyes hangsúllyal és hanglejtéssel.	A tanult verseket és prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.2.4.	beszédfolyamat-váltások	a beszédfolyamat-váltások helyes alkalmazása	A tanult versek és prózai szövegek elmondásakor rendszerint helyesen alkalmazza a beszédfolyamat-váltásokat.	A tanult verseket és prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
1.3.3.	a vers- és prózamondás értékelése	a vers- és prózamondás értékelése az írói üzenet hiteles "tolmácsolása" szempontjából	Megadott szempontok szerint értékelni tudja társai versmondását, illetve az adott helyzetben tanúsított viselkedését.	Megadott szempontok szerint tudja értékelni a saját és társai versmondását, illetve az adott helyzetben tanúsított viselkedését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	helyesejtés spontán társalgási helyzetekben	a helyesejtési normák megtartása a spontán társalgási helyzetekben	Ritkán követ el helyesejtési hibát spontán társalgási helyzetekben.	A helyesejtési normákat képes megtartani a spontán társalgási helyzetekben is.
1.5.	szónoki beszéd	a szónoki beszéd gyakorlása a helyesejtési normák megtartásával, a kiemelés technikájának alkalmazásával előadás, szónoklat, vitaindítás, üdvözlés, köszöntő, megemlékezés gyakorlásakor	Előzetes felkészülés után képes rövidebb lélegzetű szónoki beszéd elmondására a helyesejtési normák megtartásával.	Képes a helyesejtési normák megtartásával előadást, szónoklatot, vitaindítást, üdvözlést, köszöntőt, megemlékezést mondani ismert közönség előtt.
1.6.	a beszédet hivatásszerűen használók beszédsajátosságai	tájékozódás a rádió- és tévébemondók, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének sajátosságairól	Ismeri a rádió- és tévébemondók, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének két-három sajátosságát.	Ismeri és be tudja mutatni társainak a rádió- és tévébemondók, a riporterek, a színészek, a bábművészek beszédének sajátosságait.
2.	*Az élőbeszéd gyakorlása*	*Az élőbeszéd gyakorlása*		
2.1.	felkészülés a megszólalásra	a megszólalásra való felkészülés gyakorlása		
2.1.1.	a mondanivaló megtervezése	a mondanivaló megtervezése gondolatban vagy írásos vázlattal	Kis segítséggel szóbeli feleléttervet (vázlatot) tud készíteni a tantárgyi tanulás során megismert témákhoz.	Önállóan képes szóbeli feleléttervet (vázlatot) készíteni a tantárgyi tanulás során megismert témákhoz.
2.1.2.	a hangerő megválasztása	a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerő megválasztása	Rendszerint képes helyesen megválasztani a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt megszólaláskor.	Képes helyesen megválasztani a hallgatósághoz és a helyzethez illő hangerőt megszólaláskor.
2.1.3.	a kapcsolatteremtés és -tartás megtervezése	a kapcsolatteremtő és -tartó nyelvi és nem nyelvi elemek alkalmazásának mérlegelése	Rendszerint használja a kapcsolatteremtő és -tartó nyelvi és nem nyelvi elemeket megszólaláskor.	Használja a kapcsolatteremtő és -tartó nyelvi és nem nyelvi elemeket megszólaláskor.
2.1.4.	az alkalomnak megfelelő megjelenés megválasztása	az alkalomnak megfelelő ruházat, frizura megválasztása	Ismeri az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásának szabályait, és általában alkalmazni tudja ezeket a mindennapokban.	Ismeri az alkalomhoz illő ruházat és hajviselet megválasztásának szabályait, és alkalmazni tudja ezeket a mindennapokban.
2.1.5.	a térköz megválasztása	a beszélés helyének, a térköznek a megválasztása	Rendszerint jól választja meg a térközt a mindennapi beszédhelyzetekben.	Önállóan képes felmérni és váltani a helyes térközt a mindennapi beszédhelyzetekben.
2.2.	szóbeli szövegalkotás	a szóbeli szövegalkotás (az élőbeszéd) gyakorlása különböző műfajokban		
2.2.1.	kapcsolatteremtés, -tartás	a kapcsolatteremtés, a kapcsolattartás tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.1.	vendégek üdvözlése	az osztályba érkezett (meghívott) vendégek üdvözlésének gyakorlása	Udvariasan meg tud hívni ismerős gyerekeket és felnőtteket rendezvényekre, s a vendégeket köszönteni tudja a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, helyes hangerővel. Ugyanilyen módon tud válaszolni, ha őt hívják meg.	Udvariasan meg tud hívni ismerős gyerekeket és felnőtteket rendezvényekre, s a vendégeket köszönteni tudja a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, helyes hangerővel. Ugyanilyen módon tud válaszolni, ha őt hívják meg.
2.2.1.2.	köszöntő szövegek elmondása	névnapi, születésnapi és egyéb alkalomra szóló köszöntők gyakorlása az osztály tanulói és ismerős felnőttek között	Ünnepi alkalomra (névnapi, születésnapi) köszöntőszövegeket tud összeállítani kis segítséggel, és ezt el tudja mondani udvarias testtartással, helyes hangerővel. Tud ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással.	Ünnepi alkalomra (névnapi, születésnapi) köszöntőszövegeket tud összeállítani, és ezt el tudja mondani udvarias testtartással, helyes hangerővel. Tud ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással.
2.2.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás tanulása: segítségkérés, tudakozódás veszélyhelyzetekben	Tud tájékozódni, segítséget tud kérni nehéz helyzetekben is személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással képes informálni, útbaigazítani.	Tud tájékozódni, segítséget tud kérni nehéz helyzetekben is személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással képes informálni, útbaigazítani.
2.2.3.	véleménynyilvánítás	véleménynyilvánítás tanulása		
2.2.3.1.	véleménynyilvánítás mindennapi helyzetekben	a vélemény kifejtésének gyakorlása mindennapi helyzetek kapcsán	Véleményét leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.	Véleményét pontos leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.
2.2.3.2.	értékelés	az értékelés gyakorlása	Segítséggel képes saját és társai tevékenységeit megadott szempontok alapján értékelni.	Önállóan képes saját és társai tevékenységeit megadott szempontok alapján értékelni.
2.2.3.3.	vita	a vita gyakorlása (érvelés, indoklás, cáfolás)	A pedagógus által vezetett vitákban részt vesz.	A pedagógus segítségével képes vitaindítót tartani, a vitát levezetni. Vitavezetés közben képes a szót tapintatosan megvonni.
2.2.3.4.	hozzászólás	hozzászólás előzetes felkészüléssel vagy spontán helyzetben	Segítséggel hozzá tud szólni kiselőadáshoz, előadáshoz, vitához, beszámolóhoz, tervismertetéshez.	Előzetes felkészülés alapján, valamint spontán helyzetben hozzá tud szólni kiselőadáshoz, előadáshoz, vitához, beszámolóhoz, tervismertetéshez.
2.2.4.	tájékoztató-ábrázoló szövegek	tájékoztató-ábrázoló szövegek alkotásának gyakorlása		
2.2.4.1.	elbeszélés	elbeszélés élmény és fantázia alapján, elbeszélés a tanult történelmi eseményekről	A műfaj szabályainak megfelelő elbeszélő szöveget tud mondani élmény és fantázia alapján, valamint a tanult történelmi eseményekről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív elbeszélést tud mondani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.2.	leírás és szakszövegalkotás	a leírás gyakorlása a szaktárgyak tanulásának segítése érdekében		
2.2.4.2.1.	történelmi helyszín, épület, személy, folyamat	történelmi helyszínek, épületek, személyek, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult épületekről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud mondani történelmi helyszínekről, épületekről, személyekről, folyamatokról.
2.2.4.2.2.	földrajzi tér, folyamat	földrajzi tér, folyamatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult földrajzi térről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud mondani földrajzi térről, folyamatokról.
2.2.4.2.3.	növény, állat	növények, állatok leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult növényekről, állatokról.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud mondani növényekről, állatokról.
2.2.4.2.4.	műalkotás	műalkotások leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult műalkotásokról.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud mondani műalkotásokról.
2.2.4.2.5.	tevékenység	tevékenységek leírásának gyakorlása	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult tevékenységekről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást tud mondani tevékenységekről.
2.2.4.2.6.	matematikai algoritmus	matematikai algoritmusok leírása	Kis segítséggel leíró szöveget tud mondani a tanult matematikai algoritmusokról.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens leíró szöveget tud mondani a tanult matematikai algoritmusokról.
2.2.4.2.7.	irodalmi hősök jellemzése	irodalmi alkotások hőseinek jellemzése	A műfaj szabályainak megfelelő jellemzést tud mondani a közösen feldolgozott irodalmi művek hőseiről úgy, hogy tulajdonságaikat cselekedeteik elbeszélésével, beszédmódjuk, illetve mondanivalójuk felidézésével támasztja alá.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív jellemzést tud mondani irodalmi alkotások hőseiről.
2.2.4.2.8.	oksági összefüggések	oksági összefüggések kifejtése a történelem, a matematika, a földrajz és a biológia tanulása kapcsán	A műfaj szabályainak megfelelő leíró szöveget tud mondani a tanult jelenségekről.	A műfaj szabályainak megfelelő, koherens, expresszív leíró szöveget tud mondani a tanult jelenségekről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.3.	interjúkészítés	az interjúkészítés gyakorlása	Részt vesz interjúkészítésben.	A pedagógus előzetes segítségével interjút tud készíteni az iskolába meghívott közismert felnőttel.
2.2.4.4.	riportkészítés	a riportkészítés gyakorlása	Részt vesz riportkészítésben.	Riportot tud készíteni ismert személyekkel, ismert helyzetről, eseményről.
2.2.4.5.	tényállás-ismertetés	tényállás ismertetésének gyakorlása döntési helyzetek előkészítéseként (mindennapi konfliktusokban)	Mindennapi konfliktusokban felismeri és segítséggel meg tudja fogalmazni a konfliktust kiváltó okokat.	Önállóan képes mindennapi konfliktushelyzetek elemzésére.
2.2.4.6.	kiselőadás	kiselőadás gyakorlása az osztálytársak előtt	Előzetes felkészülés alapján osztálytársai előtt segítséggel kiselőadást tud tartani általa jól ismert témakörből.	Előzetes felkészülés alapján osztálytársai előtt kiselőadást tud tartani általa jól ismert témakörből.
2.2.4.7.	előadás	előadás gyakorlása	Előzetes felkészülés alapján jól ismert közönség előtt segítséggel előadást tud tartani általa jól ismert témakörből.	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt előadást tud tartani általa jól ismert témakörből.
2.2.4.8.	megemlékezés	a megemlékezések előadói, szervezői szerepének gyakorlása: részvétel megemlékezésekhez kapcsolódó műsorokban	Részt vesz megemlékezésekben szervezőként.	Részt vesz megemlékezésekben szervezőként vagy előadóként. Erről a tevékenységéről – jegyzet alapján – tervet tud ismertetni és beszámolót tud tartani.
2.2.4.9.	szónoklat	szónoklat tartása nagyobb, ismerős közönségnek	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt rövid lélegzetű szónoklatot tud tartani általa jól ismert témakörből.	Előzetes felkészülés alapján ismerős közönség előtt szónoklatot tud tartani.
2.2.4.10.	beszámoló	beszámolók gyakorlása (elvégzett munkák ismertetése)	Kérdések segítségével képes beszámolót tartani osztálytársai előtt egy-egy tantárgy keretében elvégzett feladatáról.	Önállóan képes beszámolót tartani saját vagy csoportja elvégzett munkáiról.
2.2.4.11.	tervismertetés	tervismertetés (előterjesztés) gyakorlása: munkaterv, tevékenységterv	Kérdések segítségével képes osztálytársai előtt ismertetni egy-egy tantárgy keretében elvégzendő feladat tervét.	Önállóan képes osztálytársai előtt ismertetni egy-egy tantárgy keretében elvégzendő feladat tervét.
2.2.4.12.	félreproduktív szakszövegalkotás	félreproduktív szövegalkotás gyakorlása (jegyzet alapján vagy anélkül) a szaktárgyak tanulásának segítése érdekében: szakszók használatának gyakorlása szakszövegek alkotása révén	Az egyes tantárgyak keretében tanult témákról jegyzet alapján félreproduktív szöveget képes mondani.	Az egyes tantárgyak keretében tanult témákról jegyzet alapján és anélkül félreproduktív szöveget képes mondani helyes szakszóhasználattal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4.13.	szakszövegek reprodukálása	szakszövegek reprodukálása (törvények, meghatározások, összefüggések)	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, meghatározásokat, összefüggéseket reprodukálni tudja a szakszavak alkalmazásával.	Az egyes tantárgyak keretében tanult törvényeket, meghatározásokat, összefüggéseket reprodukálni tudja a szakszavak alkalmazásával.
2.3.	kommunikációs normákhoz való igazodás	az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákhoz való igazodás gyakorlása (a kapcsolattartás és -teremtés normái, a tekintettartás, a térközszabályozás, a hangerő megválasztása stb.)	Megszólalásakor rendszerint betartja az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákat.	Megszólalásakor önállóan képes az élőbeszéddel azonos időben érvényesülő kommunikációs normákhoz igazodni.
2.4.	szociális helyzetekhez és szerepekhez való igazodás	a szociális szituációhoz és szerephez való igazodás gyakorlása (vezető–vezetett, gyermekszerep, serdülőszerep, tanulói szerep, nő- és férfiszerep stb.)	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben rendszerint életkorának, szociális- és nemi szerepének megfelelően tud viselkedni.	A naponta adódó kommunikációs helyzetekben életkorának, szociális- és nemi szerepének megfelelően tud viselkedni.
2.5.	a beszélés folyamata	tájékozódás a beszélés folyamatáról		
2.5.1.	készülés a beszélésre	készülés a beszélésre (megszólalásra, nyilatkozásra)	Maga által választott vagy kijelölt második személy számára előzetesen – fejben – képes összegyűjteni a mondanivaló témájára vonatkozó tételmondatokat.	Maga által választott vagy kijelölt második személy számára előzetesen – fejben – képes összegyűjteni a mondanivaló témájára vonatkozó tételmondatokat. Feladathelyzettől függően képes e tételmondatok sorrendezésére, elhagyására, kifejtésére.
2.5.2.	a beszélés mint artikulálás	a beszélés mint artikulálás gyakorlása	Ismeri a szóbeli szövegalkotás realizálásához szükséges, a beszéd "megszólaltatására" vonatkozó beszédtechnikai – kitüntetetten hangképzés- és artikulálás-tani – ismereteket. Azokat segítséggel alkalmazni tudja olyan gyakorlatrendszerek összeállításához, amelyek révén tökéletesítheti saját beszédprodukcióját, növelheti annak hitelességét.	Ismeri a szóbeli szövegalkotás realizálásához szükséges, a beszéd "megszólaltatására" vonatkozó beszédtechnikai – kitüntetetten hangképzés- és artikulálás-tani – ismereteket. Azokat önállóan alkalmazni tudja olyan gyakorlatrendszerek összeállításához, amelyek révén tökéletesítheti saját beszédprodukcióját, növelheti annak hitelességét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.3.	a beszélés mint referálás	a beszélés mint referálás gyakorlása	Képes olyan szóbeli beszédprodukció létrehozására, amely beszédtechnikai jól formáltságával hitelesen referálja a témát, s tájékoztatja hallgatóját az első személy témával kapcsolatos szándékáról.	Képes olyan szóbeli beszédprodukció létrehozására, amely beszédtechnikai jól formáltságával hitelesen referálja a témát, s tájékoztatja hallgatóját az első személy témával kapcsolatos szándékáról . Képes mások szóbeli beszédprodukcióiból kiemelni azokat a hibákat, anomáliákat, amelyek elterelnek a témáról, s félreinformálják a közlővel szembenálló második személyt a közlő tájékoztatási szándékairól.
2.5.4.	visszajelzés a beszédfolyamattal egy időben	visszajelzés a beszédfolyamattal egy időben: saját hang (belső) hallása – más hangjának hallása	Segítséggel (pl. magnetofon visszahallgatásával) képes saját szóbeli produkcióinak visszahallására, a szükséges korrekciók végrehajtására a hiteles közlés érdekében.	Önállóan képes saját szóbeli produkcióinak visszahallására, a szükséges korrekciók végrehajtására a hiteles közlés érdekében.
2.5.5.	a beszéléshez kapcsolódó kifejezés	az élőbeszédhez kapcsolódó kifejezés gyakorlása		
2.5.5.1.	a beszélés mint kifejezés	a beszélés mint kifejezés (másodlagos kód) gyakorlása	Segítséggel (pl. magnetofon visszahallgatásával) képes saját szóbeli produkcióinak visszahallására, a szükséges korrekciók végrehajtására a hiteles kifejezés (a kommunikáció ún. emotív funkciója) érvényesülése érdekében.	Önállóan képes saját szóbeli produkcióinak visszahallására, a szükséges korrekciók végrehajtására a hiteles kifejezés (a kommunikáció ún. emotív funkciója) érvényesülése érdekében. Ugyancsak képes mások szóbeli produkcióiban az ún. másodlagos kódok, másodlagos üzenetek meghallására, azok mimézisére, utánzására.
2.5.5.2.	a mimika, a gesztus, a tekintet, a testtartás	az élőbeszédhez kapcsolódó kódok: a mimika, a gesztus, a tekintet, a testtartás gyakorlása	Ismeri az élőbeszédhez kapcsolódó kódok szerepét és funkcióját. Segítséggel képes azok kontrolljára, tökéletesítésére.	Ismeri az élőbeszédhez kapcsolódó kódok szerepét és funkcióját. Önállóan képes azok kontrolljára, tökéletesítésére.
IV.	MÁSOK MEGHALLGATÁSA	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA		
1.	*Elhangzó információk felfogása, szövegértés*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*		
1.1.	köszöntés, üdvözlés fogadása	válaszolás köszöntésre, üdvözlésre	Az őt köszöntőnek rendszerint udvariasan tud válaszolni.	Az őt köszöntőnek udvariasan tud válaszolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	részvétel vitában	részvétel vitában – a szerepcsere, a tapintatos kiigazítás gyakorlása	A pedagógus által vezetett vitákban részt vesz.	A pedagógus segítségével képes vitaindítót tartani, a vitát levezetni. Vitavezetés közben képes a szót tapintatosan megvonni. Előzetes felkészülés alapján, valamint spontán helyzetben hozzá tud szólni a vitához.
1.3.	kérdezés	a kérdezés gyakorlása tájékoztató-ábrázoló szövegek hallgatásakor	Általában képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, tud kérdezni.	Képes beszélgetés közben a felnőttek és a gyerekek figyelmes meghallgatására, releváns kérdésekkel tud kérdezni.
1.4.	kiegészítés és kiigazítás	a kiegészítés és kiigazodás gyakorlása tájékoztató szövegek hallgatásakor	Segítséggel kiegészítést tud fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez.	Önállóan képes kiegészítést fűzni meghallgatott tájékoztató szövegekhez, illetve a szövegmondó tévedéseit kiigazítani.
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*		
2.1.	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek meghallása	elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölése írott szövegben	Segítséggel képes elhangzó beszéd hangsúlyhelyeinek, hanghosszúságának, hanglejtésének, szünethelyeinek jelölésére írott szövegben.	Önállóan tudja jelölni elhangzó beszéd hangsúlyhelyeit, hanghosszúságát, hanglejtését, szünethelyeit írott szövegben.
2.2.	elhangzó idegen nyelvű beszéd fonémáinak differenciálása	elhangzó idegen nyelvű beszédből a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémák kiválogatása	Elhangzó idegen nyelvű beszédből segítséggel ki tud válogatni két-három – a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő – fonémát.	Elhangzó idegen nyelvű beszédből ki tudja válogatni a magyar nyelv hangállományával azonos, illetve az attól eltérő fonémákat.
2.3.	a magyar nyelvjárási ejtés hangjelölése	tájékozódás a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között a nyelvjárási ejtés hangjelölésének gyakorlása, nyelvatlaszok tanulmányozása révén	Segítséggel tájékozódni képes a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között.	Önállóan képes tájékozódni a magyar nyelvjárási ejtés főbb dialektusai között. Jelölni tud néhány nyelvjárási ejtést nyelvatlasz segítségével.
2.4.	elhangzó szöveg lexémái	elhangzó szövegben szereplő lexémák analízise – az ismerősség, az értettség és a megértettség szempontjából – a szöveg jobb megértése érdekében		
2.4.1.	lejegyzett ismeretlen szavak	ismeretlen szavak lejegyzése elhangzó szövegből	Elhangzó rövid szövegekből le tud jegyezni négy-öt számára ismeretlen szót.	Le tudja jegyezni az elhangzó szövegben szereplő számára ismeretlen szavakat.
2.4.2.	memorizált ismeretlen szavak	ismeretlen szavak memorizálása rövid időre	Elhangzó rövid szövegből két-három ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.	Elhangzó rövid szövegből öt-hét ismeretlen szót memorizálni képes rövid időre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.3.	kulcsszavak	elhangzó szöveg kulcsszavainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Le tudja jegyezni ismerős témáról szóló, elhangzó szöveg kulcsszavait.	Elhangzó rövid szöveg lexémáit elemezni tudja az ismerősség és a megértettség szempontjából. Le tudja jegyezni a szövegben szereplő adatokat, összefüggéseket.
2.5.	elhangzó szöveg mondatai	elhangzó szöveg mondatainak megértése		
2.5.1.	mondategysége azonosítása mondatmodellekkel	elhangzó szöveg mondategységeinek azonosításának gyakorlása mondatmodellekkel	Elhangzó szöveg mondategységeit segítséggel azonosítani képes mondatmodellekkel.	Elhangzó szöveg mondategységeit önállóan képes azonosítani mondatmodellekkel.
2.5.2.	tételmondatok kiemelése	elhangzó szöveg tételmondatainak lejegyzése, a jegyzetelés tanulása	Elhangzó szöveg tételmondatait segítséggel le tudja jegyezni.	Elhangzó szöveg tételmondatait önállóan le tudja jegyezni.
2.6.	elhangzó szöveg analízise	elhangzó beszéd elemzése a szövegkohézió szempontjából a szöveg megértése érdekében		
2.6.1.	utaló elemek lejegyzése	előre-, vissza-, és jelenre utaló elemek lejegyzése elhangzó szövegből	Segítséggel képes elhangzó szövegből lejegyezni az előre- és hátrautaló elemeket.	Képes elhangzó szövegből lejegyezni az előre- és hátrautaló elemeket.
2.6.2.	koherencia-hibák kiemelése	a koherenciát zavaró részletek kiválasztása elhangzó szövegből; e hibák javítása	Segítséggel képes elhangzó szövegből kiemelni a koherenciahibákat.	Képes elhangzó szövegből lejegyezni a koherenciahibákat. Ezeket javítani tudja.
2.6.3.	adatok, összefüggések lejegyzése	adatok, összefüggések lejegyzése elhangzó szövegből a jegyzetelés tanulása érdekében	Segítséggel képes elhangzó szövegből adatok, összefüggések lejegyezni.	Le tudja jegyezni a szövegben szereplő adatokat, összefüggéseket.
3.	*A beszélő személy és az általa közvetített üzenet hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*		
3.1.	a szöveginformáció viszonya a nem nyelvi kommunikációs és a szövegfonetikai eszközökkel	elhangzott beszédprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a nem nyelvi kommunikációs eszközök és a szövegfonetikai eszközök révén közvetített üzenet milyen viszonyban volt a szöveg információival	Segítséggel elemezni képes visszahallgatott saját beszédprodukciói esetében a beszédfolyamat alaptényezőit.	Elemezni tudja saját és mások beszédprodukciói esetében a beszédfolyamat alaptényezőit.
3.2.	a beszélőt befolyásoló előzetes információk és előfeltevések	elhangzó beszédprodukció elemzése abból a szempontból, hogy a beszélőt milyen előzetes információk és előfeltevések befolyásolhatták a szövegalkotásban	Segítséggel elemezni képes saját visszahallgatott beszédprodukcióit a hitelesség szempontjából.	Elemezni tudja saját és mások beszédprodukcióit a beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének szempontjából.
B)	NYELVÉSZET	A NYELVÉSZET TANULÁSA		
I.	A STÍLUS	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A STÍLUSRÓL, A STÍLUST VIZSGÁLÓ STILISZTIKÁRÓL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A képes kifejezések fajtái*	*A képes kifejezések fajtáinak áttekintése, felismerésének gyakorlása*	Kifejezéseket fel tud osztani nyelvi és nem nyelvi szempontok alapján.	Kifejezésmódokat értelmezni tud többletjelentésük alapján. Tud nyelvi és nem nyelvi kifejezésmódokat alkotni.
2.	*A szó- és a mondatalakzatok fajtái*	*A szó- és mondatalakzatok fajtáinak áttekintése, felismerésük gyakorlása*	Fel tudja sorolni a szó- és mondatalakzatok fajtáit. Segítséggel képes azok felismerésére megkülönböztető jegyeik elkülönítése révén.	Fel tudja sorolni a szó- és mondatalakzatok fajtáit. Önállóan képes azok felismerésére megkülönböztető jegyeik elkülönítése révén.
II.	STÍLUSFAJTÁK ÉS SZÖVEGTÍPUSOK	STÍLUSFAJTÁK ÉS SZÖVEGTÍPUSOK MEGISMERÉSE		
1.	*Az írott szövegek jellegzetes stílusfajtái*	*Az írott szövegek jellegzetes stílusfajtáinak megismerése*		
1.1.	a tudományos stílus	a tudományos stílus felismerésének gyakorlása	Felismeri a tudományos stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a tudományos stílus egy-két jellemzőjét.	Felismeri a tudományos stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a tudományos stílus egy-két jellemzőjét. Képes adott témát tudományos stílusban kifejezni vagy adott témájú mindennapi szöveget tudományos stílusban is megjeleníteni.
1.2.	a hivatalos stílus	a hivatalos stílus felismerésének gyakorlása	Felismeri a hivatalos stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a hivatalos stílus egy-két jellemzőjét.	Felismeri a hivatalos stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a hivatalos stílus egy-két jellemzőjét. Képes adott témát hivatalos stílusban kifejezni vagy adott témájú mindennapi szöveget hivatalos stílusban is megjeleníteni.
1.3.	a publicisztikai stílus	a publicisztikus stílus felismerésének gyakorlása	Felismeri a publicisztikai stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a publicisztikai stílus egy-két jellemzőjét.	Felismeri a tpublicisztikai stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a publicisztikai stílus egy-két jellemzőjét. Képes adott témát publicisztikai stílusban kifejezni vagy adott témájú mindennapi szöveget publicisztikai stílusban is megjeleníteni.
1.4.	a szépírói stílus	a szépírói stílus felismerésének gyakorlása	Felismeri a szépírói stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a szépírói stílus egy-két jellemzőjét.	Felismeri a szépírói stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a szépírói stílus egy-két jellemzőjét. Képes adott témát szépírói stílusban kifejezni vagy adott témájú mindennapi szöveget szépírói stílusban is megjeleníteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A beszélt szövegek jellegzetes stílusfajtái*	*A beszélt szövegek jellegzetes stílusfajtáinak felismerése*		
3.1.	a társalgási stílus	a társalgási stílus felismerése	Írott és beszélt szövegekben felismeri a társalgási stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a társalgási stílus egy-két jellemzőjét.	Írott és beszélt szövegen felismeri a társalgási stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a társalgási stílus egy-két jellemzőjét. Képes adott témát társalgási stílusban kifejezni, illetve tudományosnak tűnő témát társalgási stílusban megjeleníteni.
3.2.	a szónoki, előadói stílus	a szónoki, előadói stílus felismerése	Írott és beszélt szövegekben felismeri a szónoki, előadói stílust. Segítséggel – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a szónoki, előadói stílus egy-két jellemzőjét. Ugyancsak segítséggel képes egy adott vagy szabadon választott témát szónoki stílusban kifejezni osztálytársai körében.	Írott és beszélt szövegekben felismeri a szónoki, előadói stílust. Önállóan – konkrét szövegen – meg tudja nevezni a szónoki, előadói stílus egy-két jellemzőjét. Ugyancsak önállóan képes egy adott vagy szabadon választott témát szónoki stílusban kifejezni osztálytársai vagy nagyobb létszámú csoportok előtt is.
4.	*A beszélt stílus akusztikumának jellegzetességei*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a beszélt stílus akusztikumának néhány jellegzetességéről*		
4.1.	a regionális köznyelv	a regionális köznyelv vagy nyelvjárásias színezetű beszéd megfigyelése az előadói, illetve a társalgási stílusban	Valóságban elhangzó vagy magnón rögzített szöveg alapján – segítséggel – képes a nyelvjárásias színezetű beszéd (előadói-szónoki, társalgási) jellemző jegyeinek felsorolására.	Valóságban elhangzó vagy magnón rögzített szöveg alapján önállóan képes a nyelvjárásias színezetű beszéd (előadói-szónoki, társalgási) jellemző jegyeinek felsorolására.
4.3.	a beszédet hivatásszerűen használók beszédsajátosságai	a riporteri, műsorvezetői beszéd akusztikuma szövegfonetikai jellemzőinek megfigyelése	Segítséggel képes a riporteri, műsorvezetői szöveg megszólaltatásakor keletkező akusztikum szövegfonetikai jegyeinek összegyűjtésére. Ezen jegyek alapján jellemezni képes a "megszólaltatás" lehetséges változatait.	Önállóan képes a riporteri, műsorvezetői szöveg megszólaltatásakor keletkező akusztikum szövegfonetikai jegyeinek összegyűjtésére. Ezen jegyek alapján jellemezni képes a "megszólaltatás" lehetséges változatait.
4.4.	riportalanyok, nyilatkozók, szakértők beszéde	riportalanyok, nyilatkozók, szakértők beszédének megfigyelése	Segítséggel képes a riportalanyok, nyilatkozók, szakértők szövegének megszólaltatásakor keletkező akusztikum szövegfonetikai jegyeinek összegyűjtésére. Ezen jegyek alapján jellemezni képes a "megszólaltatás" lehetséges változatait.	Önállóan képes a riportalanyok, nyilatkozók, szakértők szövegének megszólaltatásakor keletkező akusztikum szövegfonetikai jegyeinek összegyűjtésére. Ezen jegyek alapján jellemezni képes a "megszólaltatás" lehetséges változatait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	STILISZTIKA ÉS STÍLUSTÖRTÉNET	STILISZTIKA ÉS STÍLUSTÖRTÉNET		
1.	*A magyar stílusfejlődés korszakai*	*Tájékozódás a magyar stílusfejlődés jellegzetes korszakairól*		
1.1.	az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy stílusreformjáig	tájékozódás a stílusfejlődésről az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy stílusreformjáig	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy és követőinek stílusreformjáig. Segítséggel képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy és követőinek stílusreformjáig. Önállóan képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustörténeti korszak nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
1.2.	az irodalmi írásbeliség Kazinczy reformjától Petőfi és Arany népies stílusforradalmáig	tájékozódás a stílusfejlődésről Kazinczy reformjától Petőfi és Arany népies stílusforradalmáig	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy és követőinek stílusreformjáig. Segítséggel képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy és követőinek stílusreformjáig. Önállóan képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustörténeti korszak nyelvi jellemzőinek felhasználásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	az irodalmi írásbeliség Petőfi és Arany népies stílusforradalmától a Nyugat stílusújításáig	tájékozódás a stílusfejlődésről Petőfi és Arany népies stílusforradalmától a *Nyugat* stílusújításáig	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait Petőfi és Arany népies stílusforradalmától a Nyugat stílusújításáig. Segítséggel képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait Petőfi és Arany népies stílusforradalmától a Nyugat stílusújításáig. Önállóan képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustörténeti korszak nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
1.4.	az irodalmi írásbeliség a Nyugat újításától napjainkig	tájékozódás a stílusfejlődésről a *Nyugat* újításától napjainkig	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait a Nyugat újításától napjainkig. Segítséggel képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a stílustörténet korszakait a Nyugat újításától napjainkig. Önállóan képes a fenti stílustörténeti korszakot reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustörténeti korszak jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustörténeti korszak nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
2.	*Stílustendenciák a stílusfejlődési korszakokon belül*	*Stílustendenciák felismerése az irodalmi stílusfejlődés korszakain belül*		
2.1.	a reneszánsz stílus	a reneszánsz stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni a reneszánsz stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a reneszánsz stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	a barokk stílus	a barokk stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni a barokk stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a barokk stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
2.3.	a klasszicista stílus	a klasszicista stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni a klasszicista stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a klasszicista stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
2.4.	a romantikus stílus	a romantikus stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni a romantikus stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a romantikus stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	a népies stílus	a népies stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni a népies stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni a népies stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.
2.6.	az avantgárd stílus	az avantgárd stílus stílustendenciáinak felismerése	Fel tudja sorolni az avantgárd stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére.	Fel tudja sorolni az avantgárd stílus stílustendenciáinak jellemző jegyeit. Segítséggel képes a fenti stílustendenciát reprezentáló egy-egy szövegen az adott stílustendencia jellemző stilisztikai, grammatikai, lexikológiai jegyeinek összegyűjtésére. Kísérletet tesz egy-egy adott téma kifejezésére a nevezett stílustendencia nyelvi jellemzőinek felhasználásával.

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. OLVASÁS

a) A tanuló el tud olvasni legalább 160-180 szavas szöveget 5 perc alatt. Ez idő alatt hibátlanul meg tud oldani legalább 5 adatkereső és lényegkiemelő feladatot az elolvasott szöveggel összefüggésben.
b) 5 perces felkészülés után fel tud olvasni 17-20 mondatos szöveget. Felolvasás közben olvasástechnikai hibát nem ejt. Hanglejtéshibán kívül más helyesejtési hibát szintén nem ejt, a hanglejtéshibáját önállóan tudja javítani.
c) Meg tudja keresni a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését a *Magyar értelmező kéziszótár*ban és más ismert szaklexikonban. A szómagyarázatokat önállóan tudja értelmezni.
d) Az olvasókönyvében lévő szöveget önállóan fel tudja dolgozni.
e) Következtetni tud bármely könyv témájára a könyv tartalomjegyzékének elolvasása után.

II. ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ

a) A tanuló írása esztétikus.
b) Minden másolási feladatot hibátlanul meg tud oldani.
c) Rendelkezik az önellenőrzés képességével és szokásával. Az önmaga és a mások által elkövetett helyesírási hibákat képes önállóan javítani, ha arra előzetesen felhívták a figyelmét.
d) Képes a különböző típusú helyesírási problémák megnevezésére, a helyesírási szabály megkeresésére és alkalmazására. Grammatikai ismeretei segítségével képes szakszerű helyesírási elemzésre, néhány fontosabb helyesírási szabály felidézésére és alkalmazására.

III. FOGALMAZÁS

a) A tanuló önállóan tud elbeszélést, leírást, jellemzést, levelet, életrajzot, önéletrajzot, riportot írni. A szövegében nincs kettőnél több szövegszerkesztési-nyelvhelyességi hiba.
b) Tudjon meghatalmazást, nyugtát, átvételi elismervényt írni, nyomtatványokat kitölteni.
c) Segítséggel tud kérvényt, följegyzést, cikket, forgatókönyvet, metanyelvi szövegeket írni.
d) Szövegeit több megadott szempont szerint önállóan tudja javítani (pl. szövegszerkesztési, nyelvhelyességi szempontból).

IV. HELYESEJTÉS

a) Nem követ el spontán beszédben hangsúly- és hanglejtéshibákat.
b) A tanult verseket, prózai szövegeket helyesejtési hiba nélkül el tudja mondani.
c) Kb. 5 versszakos versekben 5-10 sornyi szövegekben tudja jelölni a hangsúlyt, a hanglejtést, a szüneteket és a beszédfolyamat-változásokat.
d) Mások felolvasásában, versmondásában és spontán beszédében föl ismeri a helyesejtési hibákat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V. BESZÉDFEJLESZTÉS

a) Udvariasan meg tud hívni ismerősöket, kortársakat és felnőtteket rendezvényekre, s a vendégeket tudja köszönteni a helyes nyelvi formák alkalmazásával, udvarias testtartással, helyes hangerővel. Ugyanilyen módon tud válaszolni, ha őt hívják meg.
b) Tud ünnepi alkalomra (névnapi, születésnapi) köszöntőszövegeket összeállítani, és el tudja mondani udvarias testtartással, helyes hangerővel. Tud ajándékot átnyújtani társainak, ismerős felnőtteknek a helyes nyelvi formák alkalmazásával udvarias testtartással. Az őt köszöntőnek tud udvariasan válaszolni.
c) Tud tájékozódni, segítséget kérni nehéz helyzetekben is személyes érintkezés során, illetve telefonon keresztül. Mást udvariasan, jó kapcsolattartással tud informálni, útbaigazítani.
d) Véleményét pontos, leíró vagy elbeszélő szövegben ki tudja fejteni.
e) A pedagógus által vezetett vitákban álláspontját érvekkel tudja védeni, mások állításait cáfolni anélkül, hogy sértené a vitatkozó felet, s hogy a témától eltérne. A vitákban a szerepcsere szándékát változatosan jelzi: testtartással, tekintetváltással, érintéssel, nyelvi formákkal. Képes a vitában részt vevő gyerekeket és felnőtteket egyaránt udvariasan, tapintatosan kiigazítani.
f) Képes a műfaj szabályainak megfelelő koherens, expresszív elbeszélést, ismeretterjesztő, illetve mindennapi leírást, jellemzést mondani.
g) Tud riportot, illetve interjút készíteni ismert személyekkel, ismert helyzetről, eseményről.
h) Tud előzetes felkészülés után 5-10 perces kiselőadást tartani a tananyaghoz kapcsolódó témáról ismerős közönség előtt.
i) A naponta adódó kommunikációs helyzetekben tud életkorának, szociális és nemi szerepének megfelelően viselkedni.
j) Részt vesz megemlékezésekben szervezőként vagy előadóként. Tudjon a tevékenységéről tervet ismertetni és beszámolót tartani.
k) Elhangzó rövid szövegek lexémáit elemezni tudja ismerősség és megértettség szempontjából. Le tudja jegyezni a szövegben szereplő adatokat, összefüggéseket, valamint a számára ismeretlen szavakat.
l) Előzetes felkészülés alapján, valamint spontán helyzetben hozzá tud szólni kiselőadáshoz, előadáshoz, vitához, beszámolóhoz, tervismertetéshez.
m) Képes elhangzó szövegben a koherenciahibákat észrevenni és azokat javítani.
n) Tájékozott a beszélés folyamatáról.
o) Tudja saját és mások beszédprodukcióit elemezni a beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének szempontjából.

VI. STÍLUS

a) Tud kifejezésmódokat értelmezni többletjelentésük alapján.
b) Fel tudja ismerni és meg tudja nevezni az egyszerűbb stilisztikai formákat köznyelvi, továbbá irodalmi szövegművekben: a képes kifejezések fajtáit: hasonlat, költői (festői) jelző; az ismert szóképek (trópusok), másképpen névátvitelek közül: metafora, allegória, megszemélyesítés, szimbólum, szinesztézia, metonímia, szinekdoché; a szó- és mondatalakzatok fajtái közül: ismétlés, halmozás, fokozás, ellentét, felkiáltás, kérdés, megszólítás, párhuzam, szokatlan/fordított szórend, elhallgatás/félbeszakítás, irónia, gúny, érzelmileg színező szavak/kifejezések.
c) A nyelvi kommunikáció legfontosabb stílusfajtáit: az írásos: szépirodalmi, tudományos, publicisztikai, hivatalos, levélstílus; a szóbeli: társalgási, szónoki, előadói stílust tudja alkalmazni önállóan szerkesztett szövegművekben.
d) El tudja különíteni a stílustörténet alapvető korszakait: az irodalmi írásbeliség kialakulásától Kazinczy és követőinek stílusreformjáig; Kazinczy és követői stílusreformjától Petőfi és Arany népies stílusváltásáig; Petőfi és Arany népies stílusváltásától a Nyugat stílusújításáig; a Nyugat stílusújításától napjainkig, továbbá tudjon megnevezni néhány stílusfejlődési tendenciát.
e) Egybe tudja vetni hasonlóságok és különbségek alapján az írói szótárakat.
f) Tud szerkeszteni 3-4 rövidebb-hosszabb stílusparódiát a mindennapi életből vett helyzet, továbbá személy ábrázolására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IRODALOM

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *Irodalom tantervet* közöljük.

Javasolt óraszám

Az anyanyelv és kommunikációnál együttesen adott.

Az Irodalom kerettanterv jellemzői

Az *Irodalom* kerettanterv változatos tevékenységsort tartalmaz, amely már kisiskolás kortól kezdve lehetővé teszi az *irodalom megkedvelését*. E tevékenységcsoportok a következők: ➲ versek, mesék mimetizálása, dramatikus megjelenítése; ➲ vers- és prózamondás (minden tanuló számára); ➲ irodalmi alkotások olvasása, elemzése; ehhez ➲ verstani és poétikai ismeretek elsajátítása; ➲ az irodalom életének megismerése: könyv- és könyvtárhasználat; interjúk, kritikák, könyvismertetések olvasása; irodalmi műsorok rádióban, televízióban történő figyelése; az irodalom ünnepeinek, évfordulóinak a nyomon követése, alkalmanként részvétel írókkal, költőkkel való találkozásokon. Az irodalmi anyag az 5. évfolyamon elsősorban XX. századi merítés. A tananyag a műfajok tekintetében széles skálájú: a folklór műfajokból megjelennek a mesék különböző fajtái (tündérmesék, csalimesék, állatmesék, tréfás mesék), valamint a népdalok, a népballadák, a közmondások, a találós kérdések és a mítoszok. Az epikus anyagban megjelennek a verses mesék, az elbeszélő költemények, a mese- és ifjúsági regények. A 6. évfolyamtól – az irodalomtörténeti kronológiának megfelelően, de műközpontúan – kezdik meg a tanulók a magyar irodalom és a világirodalom tanulmányozását. A kerettanterv maximálisan épít a tanulók kreativitására, a játék és a humor iránti érzékenységére. Megmutatja, hogyan van (és volt) szerepe mindig is a költészetben a játéknak. Ráébreszti a tanulókat arra, hogy a vidámság, a csúfolódás vagy akár egy képtelen formai ötlet miként lehet versírásra indító alkalom, s hogy a költők univerzumába olyan szerepek is beletartoznak, mint a nevettetőé, a clowné, a játékosé. A tanulók maguk is írnak e "minták" nyomán verseket, képverseket, meséket stb.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az irodalmat tanító pedagógustól elvárja, hogy tájékozott legyen a gyermek- és ifjúsági irodalomban, fejlett kommunikációs kultúrával rendelkezzen, "tolerálni tudja", hogy az egyéni recepciók eltérőek lehetnek egymástól, hogy a szövegek jelentése a szöveg – befogadó viszonyban teremtődik meg. A pedagógiai képességek közül preferálja a *megosztott figyelmet* és *döntési képességet*, továbbá a *diagnosztizáló képességet*, amely a *differenciált tanulásszervezést*, az *egyénben való gondolkodni tudást* teszi lehetővé. A nevelési stílusok közül pedig a *kooperatív (együttműködő) magatartást* szorgalmazza.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Irodalom tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az irodalom tanulásának célja, hogy biztosítsa az irodalomnak mint művészetnek a tudatos és értő befogadását. Ennek érdekében történik korai életkortól kezdve az irodalomelméleti ismeretek szisztematikus tanítása és a műelemzés. Az életkorhoz igazodó tananyag épít a tanulók játék-, illetve önkifejezési (alkotó) szükségletére.

Az irodalom tanulása gazdagítja a tanulók irodalmi műveltségét, olvasottságát, irodalomtörténeti tájékozottságát, elősegíti a nemzeti kultúrához való kötődésüket. A kiválasztott művek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók fontos emberi, társadalmi témák művészi közvetítése révén tapasztalatot gyűjtsenek az ember természetéről, hiányairól, külső-belső konfliktusairól, eszmékről. Ezek fejlesztik világképüket, árnyalják világértelmezésüket.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	**NT/526/1**	Zsolnai Józsefné-Zsolnai Anikó: irodalom.
6.	**NT-626/1**	Zsolnai Józsefné-Zsolnai Anikó: Irodalom.
7.		Zsolnai Józsefné-Zsolnai Anikó: Irodalom
8.		Zsolnai Józsefné-Zsolnai Anikó: Irodalom
7-8.		Gáncs Andrea: Könyv a színházról. Olvasókönyv

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	**NT-83191**	Tanítási program. 5. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83192	Feladatgyűjtemény. 5. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
6.	**NT-83205**	Tanítási program. 6. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
	NT-83204	Feladatgyűjtemény. 6. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
7.		Tanítási program. 7. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Feladatgyűjtemény. 7. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
8.		Tanítási program. 8. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)
		Feladatgyűjtemény. 8. (Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelési program.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Hibakeresés ❖ Hibajavítás (helyesejtési, helyesírási, nyelvhelyességi, kommunikációs) ❖ Néma olvasás skipping, skimming technikával ❖ Dinamikus olvasás (gyorsaság+megértés+olvasási attitűd) ❖ Szakszövegek jegyzetelése ❖ Kiscsoportos kommunikáció (vita, társalgás, megbeszélés, kibeszélés, elbeszélés, stb.) ❖ Kiselőadás (írók, költők életéről, valamely olvasókönyvi témáról, stb.) ❖ Utánzás minta alapján (helyesejtés, kommunikációs helyzet megoldása, stb.) ❖ Mimetizálás, szerepjátszás ❖ Bábos bemutatás ❖ Bemutatás (felolvasás, verses, prózai alkotások előadása) ❖ Megfigyelés (nyelvjárási ejtés, kommunikációs hiba, gesztus, térközszabályozás) ❖ Magyarázat ❖ Kérdezés ❖ Alkotások létrehozása (irodalmi, publicisztikai, stb.) ❖ Versenyzés (versmondó, prózamondó, helyesírási, egyéb tanulmányi, stb.) ❖ Gyűjtés (tárgyi értékek, pl. könyvek, újságcikkek, írók, költők arcképei, plakátok, műsorfüzetek, stb. ❖ Tanulópárok szerveződése bizonyos képességek begyakorlására	❖ Szóbeli felelés (a tananyag reprodukciója) ❖ A bevésett, megértett tananyag, tankönyvi szöveg, algoritmus, stb. előadása különböző (elképzelt) második személynek, különféle műfajokban szóban vagy írásban ❖ Az olvasási teljesítmény, versmondás, szóbeli szövegalkotás magnón való rögzítése a tanév elején és végén ❖ Vizsga (tantárgyi házi vizsga) ❖ Verseny (versmondó, helyesírási, versíró, esszéíró, stb.) ❖ Témazáró feladatlapok, tesztek megoldása ❖ Röpdolgozatok írása (aktuálisan bevésendő kognitívumok: verstani alapfogalmak, grammatikai definíciók, felosztások, stb.) ❖ Iskolai dolgozatok (a pedagógus által összeállított feladatlapokkal, pl. helyesírási képességek ellenőrzése, nyelvtani elemzőképesség ellenőrzése, stb.) ❖ Memoriterek kikérdezése a pedagógus / diáktársak által ❖ Monitor-vizsgálat olvasásértésből (sztenderd tudásteszt) ❖ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása (iskolaújság szerkesztése, versírás, műfordítás-készítés, versírás adott poétikai témára, stb.)	❖ Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés ❖ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról (versmondás helyesejtési, kommunikációs szempontból; kitalált mese vagy fantázia-szülte fiktív történet, stb.) ❖ Saját tanulói teljesítmény (írásos, magnón, képmagnón rögzített) elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ❖ A versenyeken a zsűri által preferált értékelési kritériumok meghallgatása és megértése ❖ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ❖ Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A *Magyar irodalomból* választott lírai művek olvasásának és elemzésének az a célja, hogy a tanulók néhány jelentős téma (emberi kapcsolatok, magány, kiszolgáltatottság, szülőföld, haza, identitás, természet, táj) kapcsán megismerjék e művek lírai kifejezésének árnyalatait, kapcsolódási pontjait, lehetővé téve a kifejezésformák tudatosítását, ezáltal az értékeket felismerő, műértő olvasóvá nevelést. A magyar és a világirodalomból választott epikai művek olvasásának és elemzésének célja, hogy a tanulók a kiskamaszokat foglalkoztató témákról különféle műfajokban (mese, mítosz, bibliai történet, novella, elbeszélés, ifjúsági regény, elbeszélő költemény) tájékozódjanak, esztétikai élményt szerezzenek – biztosítva az irodalmi kifejezésformák tudatosítását. Az irodalom határán álló műfajok olvasásának az a célja, hogy általuk a tanulók az elemzett műveket mélyebben megértsék, hogy irodalmi világképük táguljon, irodalmi érdeklődésük mélyüljön, kreativitásuk fejlődjön. Az irodalmi élet figyelése lehetővé teszi, hogy a tanulók személyesebb, "életközelibb" viszonyba kerüljenek az irodalom "mindennapi életével", mely segít számukra pozitív attitűdöt teremteni az irodalom iránt.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	LÍRAI MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL	LÍRAI MŰVEK OLVASÁSA ÉS ELEMZÉSE A MAGYAR IRODALOMBÓL			MÁS
1.	*Lírai művek által közvetített természet-, társadalom-, emberszemlélet témakörök, alkotók, művek:* *a) emberi kapcsolatok, magány, az ember kiszolgáltatottsága* *Kormos István: Eltűntek az égen, Három napja* *Tóth Árpád: Láng* *Petőfi Sándor: A farkasok dala,* *Kutyák dala* *Pilinszky János: KZ-oratórium (részlet)* *Weöres Sándor: Fughetta; Kockajáték* *Károlyi Amy: Fonat* *Kosztolányi Dezső: Este, este,* *Mostan színes tintákról álmodom* *b) szülőföld, haza, identitás* *Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa* *Kiss Anna: Pávalepke* *c) természet, táj, ember* *Kosztolányi Dezső: Nyárfa* *Juhász Gyula: Tiszai csönd* *Babits Mihály: Fekete ország*	*Bevezetés a lírai művek által közvetített világkép (természet-, társadalom-, emberszemlélet) megismerésébe*	Az elemzett lírai művek alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó természet-, társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára szóban.	Az elemzett lírai művek alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó természet-, társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára szóban és levélben.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Lírai művek elemzése*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása és gyakorlása a lírai művek elemzése során*		
2.1.	verstani elemzés	a lírai művek verstani elemzése		
2.1.1.	ritmus szerinti elemzés	a ritmus megállapítása időmértékes, ütemhangsúlyos és szimultán ritmusú művekben	Segítséggel jelölni tudja az időmértékes, ütemhangsúlyos és szimultán verselésű művekben a ritmust.	Jelölni tudja az időmértékes, ütemhangsúlyos és szimultán verselésű művekben a ritmust. Verssorok alkotására képes ritmustani ismeretek alkalmazásával.
2.1.2.	rímelés szerinti elemzés	a rímek jelölése	Jelölni tudja a verssorok végén a rímet. Meg tudja nevezni a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet.	Jelölni tudja a verssorok végén a rímet. Meg tudja nevezni a párosrímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet és a félrímet. Ismeri a rímek tipizálásának szempontjait. Tud verssorokat alkotni rímtechnika igazolására.
2.1.4.	prózaköltemény	a prózaköltemény felismerése	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaköltményt általa megismert alkotások között.	Felismeri és meg tudja nevezni a prózaköltményt általa nem ismert alkotások között. Ismeri a prózaköltemény tartalmi jegyeit.
2.2.	stilisztikai elemzés	a lírai művek stilisztikai elemzése		
2.2.1.	költői képek	költői képek (kettősképek) felismerése		
2.2.1.1.	hasonlat	a hasonlat felismerése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a hasonlatot és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a hasonlatot és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Ismeri a hasonlat nyelvtani szerkezetét, a kifejezésében szerepet játszó szófajokat. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a hasonlatba sűrített jelentések "megfejtésére". A hasonlat" megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik.
				Írásbeli munkáiban képes hasonlat alkalmazására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.2.	megszemélyesítés	a megszemélyesítés felismerése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a megszemélyesítést, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. Ismeri a megszemélyesítés kifejezésében szerepet játszó szófaji lehetőségeket. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a megszemélyesítésbe sűrített jelentések "megfejtésére". A megszemélyesítés "megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik. Írásbeli munkáiban képes megszemélyesítés alkalmazására.
2.2.1.3.	metaforikus jelző	a metaforikus jelző felismerése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a metaforikus jelzőt, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a metaforikus jelzőbe sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a metaforikus jelzőt, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a metaforikus jelzőbe sűrített jelentések "megfejtésére". A metaforikus jelző "megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik. Írásbeli munkáiban képes metaforikus jelző alkalmazására.
2.2.1.4.	metafora	a metafora felismerése	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Segítséggel felismeri a metaforát, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek megfejtésekor, értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a metaforába sűrített jelentések "megfejtésére".	El tudja különíteni a versekben a költői képeket. Felismeri a metaforát, és meg is tudja azt nevezni feladathelyzetben. A képek értelmezésekor eredetiségre törekszik. Továbbá – ugyancsak segítséggel – képes a metaforába sűrített jelentések "megfejtésére". A metafora "megfejtésekor", értelmezésekor eredetiségre törekszik. Írásbeli munkáiban képes metafora alkalmazására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	EPIKAI MŰVEK A MAGYAR ÉS A VILÁGIRODALOMBÓL	EPIKAI MŰVEK OLVASÁSA ÉS ELEMZÉSE A MAGYAR ÉS A VILÁGIRODALOMBÓL		**MÁS**
1.	*Epikus művek által közvetített természet-, társadalom-, emberszemlélet* *a) mesék, mítoszok, bibliai történetek, balladák* *b) ifjúsági regények* *c) novellák, elbeszélések* *d) elbeszélő költemény* *műfajok, alkotók, művek:* *a) mesék, mítoszok, bibliai történetek, balladák* *Puskin: Mese a halászról és a kishalról* *Az ébenfa paripa* *Aki kapzsi, pórul jár* *A halász és az ifrit* *Szindbád második utazása* *Bibliai történetek (A világ teremtése; Bűnbeesés)* *Prométheusz* *Horatius Cocles* *Júlia szép leány* *b) ifjúsági regények* *Daniel Defoe: Robinson* *Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk* *c) novellák, elbeszélések* *Karinthy: Lógok a szeren* *Mikszáth Kálmán: A néhai bárány* *Örkény István: Meddig él egy fa?; Az autóvezető* *Sánta Ferenc: Sokan voltunk* *Gyurkovics Tibor: Üveggolyó* *d) elbeszélő költemény* *Petőfi Sándor: János vitéz*	*Bevezetés az epikus művek által közvetített világkép (természet-, társadalom-, emberszemlélet) megismerésébe*	Az elemzett epikai művek alapján – segítséggel – képes az azokban feltárulkozó természet-, társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára szóban.	Az elemzett epikai művek alapján önállóan képes az azokban feltárulkozó természet-, társadalom- és emberszemléletről számot adni kijelölt második személy számára szóban és levélben.
2.	*Epikai művek elemzése*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása és gyakorlása epikai művek elemzése során*		
2.1.	fantáziaképek	a fantáziaképek elemzése		
2.1.1.	a cselekmény szerkezete, kezdő és végpontja	a cselekmény szerkezetének felismerése: az előkészítés, a bonyodalom, a tetőpont, a megoldás felismerése, fordulópontok és kitérők megállapítása	Segítséggel elemezni tudja az olvasott epikai műveket szerkezeti szempontból. Felismeri az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást, a fordulópontot és a kitérőket. Kijelölt második személy számára ismertetni tudja egy adott mű cselekményét szóban.	Önállóan tudja elemezni az olvasott epikai művet szerkezeti szempontból. Felismeri és meg tudja nevezni az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot és a megoldást, fordulópontot és a kitérőket Írásban képes elkészíteni egy-egy epikai mű szerkezetének vázlatát.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.	epizód	az epizód szerepének megismerése a regényekben	Segítséggel el tudja azt a szövegegységet különíteni az elemzett művekben, amely az epizód funkcióját tölti be.	Önállóan el tudja azt a szövegegységet különíteni az elemzett művekben, amely az epizód funkcióját tölti be. Ismeri az epizód néhány tartalmi jegyét és funkcióját.
2.1.3.	időviszonyok: elbeszélt idő, elbeszélés ideje, elbeszélt esemény időtartama	időviszonyok megállapítása az epikus műben: az elbeszélt idő, az elbeszélés ideje, az elbeszélt esemény időtartama	Segítséggel el tudja különíteni az epikus művekben (a meséket és mítoszokat leszámítva) a mű időviszonyait (az elbeszélt időt; az elbeszélés idejét; az elbeszélt események időtartamát).	Önállóan el tudja különíteni az epikus művekben (a meséket és mítoszokat leszámítva) a mű időviszonyait (az elbeszélt időt; az elbeszélés idejét; az elbeszélt események időtartamát). Az epikai művek időviszonyairól szóban – kijelölt második személy számára – képes tájékoztatás adni.
2.1.4.	szereplők jellemábrázolása	a szereplők jellemábrázolásának elemzése	Segítséggel ki tudja választani, hogy a műben milyen nyelvi-pragmatikai eszközökkel jellemzi hőseit, szereplőit az író.	Önállóan ki tudja választani, hogy a műben milyen nyelvi-pragmatikai eszközökkel jellemzi hőseit, szereplőit az író.
2.1.5.	ábrázolt természeti, társadalmi környezet	az ábrázolt természeti és társadalmi környezet elemzése	Segítséggel ki tudja választani, hogy a műben milyen nyelvi-pragmatikai eszközökkel ábrázolja a természeti és a társadalmi környezetet az író.	Önállóan ki tudja választani, hogy a műben milyen nyelvi-pragmatikai eszközökkel ábrázolja a természeti és a társadalmi környezetet az író.
2.2.	kettősképek (metaforák, megszemélyesítések stb.)	kettősképek (metaforák, megszemélyesítések, hasonlatok, metaforikus jelzők) felismerése epikus művekben	Segítséggel felismeri a kettősképeket, illetve azok funkcióját az epikus művekben.	Önállóan felismeri a kettősképeket, illetve azok funkcióját az epikus művekben.
2.3.	írói nézőpont, azonosulástípusok (azonosuló, tárgyilagos, szatirikus, groteszk)	epikus művek elemzése az írói nézőpont szempontjából	Segítséggel el tudja különíteni az epikus művekben az írói nézőpontot, illetve az azonosulás módját és típusát.	Önállóan el tudja különíteni az epikus művekben az írói nézőpontot, illetve az azonosulás módját és típusát.
2.4.	műfaji ismeretek (ballada, mese, verses mese, mítosz, bibliai történet, regény, elbeszélő költemény, elbeszélés)	epikai műfajok felismerése néhány jellemző jegy alapján	Fel tudja sorolni az epikai műfajokat. Az elemzett művek műfaját önállóan meg tudja állapítani.	Fel tudja sorolni az epikai műfajokat. Az elemzett művek műfaját önállóan meg tudja állapítani. Szóban és írásban tud jellemezni egy elemzett művet műfaji kritériumok felhasználásával.
III.	MŰFAJOK AZ IRODALOM HATÁRÁN	AZ IRODALOM HATÁRÁN ÁLLÓ MŰFAJOK OLVASÁSA AZ ELEMZÉSRE KISZEMELT MŰALKOTÁSOK MÉLYEBB MEGÉRTÉSE VÉGETT		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Esszék, kritikák, irodalomtörténeti szövegek*	*Idézetek olvasása esszékből, kritikákból, irodalomtörténeti munkákból*	Rendelkezésére bocsájtott szövegekben – segítséggel – el tudja különíteni az esszére, a kritikára, az irodalomtörténeti jellegű szövegekre vonatkozó tartalmi-nyelvi-pragmatikai jellemzőket.	Rendelkezésére bocsájtott szövegekben önállóan el tudja különíteni az esszére, a kritikára, az irodalomtörténeti jellegű szövegekre vonatkozó tartalmi-nyelvi-pragmatikai jellemzőket.
2.	*Önéletrajzi vallomások*	*Részletek olvasása önéletrajzi vallomásokból*	Képes önéletrajzi vallomások olvasása alapján egy-egy alkotóról személyes hangvételű beszámolót készíteni szóban kisebb csoport vagy az osztály számára.	Képes önéletrajzi vallomások olvasása alapján egy-egy alkotóról személyes hangvételű beszámolót készíteni szóban és írásban kisebb csoport vagy az osztály számára.
3.	*Interjúk (Lengyel Dénes, Sánta Ferenc, Kányádi Sándor)*	*Interjúk olvasása*	Interjúk olvasása révén – kijelölt második személy számára – képes szóban számot adni egy-egy alkotó életútjáról és alkotói szándékáról.	Interjúk olvasása révén – kijelölt második személy számára – képes szóban és írásban számot adni egy-egy alkotó életútjáról és alkotói szándékáról.
4.	*Paródiák (Tímár György: Szabó Lőrinc, Örkény István, Lázár Ervin)*	*Irodalmi paródiák olvasása*	Irodalmi paródiák olvasása révén – segítséggel – jellemezni képes szóban egy-egy jellegzetes alkotói stílust.	Irodalmi paródiák olvasása révén – segítséggel – jellemezni képes szóban egy-egy jellegzetes alkotói stílust. Ismer néhány olyan magyar írót, akik a magyar irodalmi paródia klasszikus művelői közé sorolhatók.
5.	*Költői "versenyek" (Weöres Sándor, Kormos István, Orbán Ottó, Zelk Zoltán)*	*Költők "játékos vetélkedésének" olvasása*	Segítséggel felismeri a "költői játékos vetélkedésnek" mint műfajnak a nyelvi-szófaji leleményét és eredetiségét.	Önállóan felismeri a "költői játékos vetélkedésnek" mint műfajnak a nyelvi-szófaji leleményét és eredetiségét. Képes "költői játékos vetélkedésre" minták felhasználásával.
6.	*Kreatív-produktív tréningek*	*Kreatív-produktív gyakorlatok végzése: vers, mese, kispróza írása*	Segítséggel képes kreatív-produktív gyakorlatok végzésére.	Segítséggel képes kreatív-produktív gyakorlatok végzésére. Önállóan felismeri a gyakorlatvégzés néhány nyelvi-nyelvhasználati szabályát.
IV.	IRODALMI ÉLET	AZ IRODALMI ÉLET FIGYELÉSE, MEGISMERÉSE		
1.	*Évfordulók*	*Irodalmi évfordulók figyelemmel kísérése*	Írói életrajzok ismeretében – segítséggel – képes összeállítani a magyar irodalmi élet adott évi jeles évfordulóit.	Írói életrajzok ismeretében önállóan képes összeállítani a magyar irodalmi élet adott évi jeles évfordulóit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Író-olvasó találkozó*	*Író-olvasó találkozó szervezése, azon való részvétel*	Olvasmányélményei alapján képes megfogalmazni, hogy ki az az író vagy költő, akivel személyesen találkozna író-olvasó találkozó keretében.	Olvasmányélményei alapján képes megfogalmazni, hogy ki az az író vagy költő, akivel személyesen találkozna író-olvasó találkozó keretében. Képes író-olvasó találkozóra meghívót készíteni az osztálytársai vagy az adott iskola számára.
3.	*Irodalmi művek rádió-, televízió-, filmadaptációja és színházi adaptációja*	*Irodalmi művek rádió-, televízió-, filmadaptációinak, színházi adaptációjának meghallgatása, megtekintése a magyar és a világirodalomból az irodalmi informáltság bővítése érdekében*	Műsorújságok segítségével képes nyilvántartást vezetni arról, hogy milyen irodalmi műalkotások rádiós és televíziós adaptációjára került sor egy tetszés szerint kiválasztott időszakban. Legalább egy meghallgatott vagy megtekintett műről szóban képes beszámolni kijelölt második személy számára.	Műsorújságok segítségével képes nyilvántartást vezetni arról, hogy milyen irodalmi műalkotások rádiós és televíziós adaptációjára került sor egy tetszés szerint kiválasztott időszakban. Legalább egy meghallgatott vagy megtekintett műről szóban képes beszámolni kijelölt második személy számára. Javaslatot képes megfogalmazni azt illetően, hogy milyen irodalmi műalkotás adaptációját volna érdemes elvégezni. Javaslatát írásban is meg tudja fogalmazni.
4.	*Irodalmi országjárás*	*Irodalmi országjárás: emléktáblák, emlékszobák, múzeumok felkeresése*	Ismeri, hogy lakóhelyén kik azok az alkotók, akiknek hírnevét emléktáblák, emlékszobák, múzeumok öregbítik.	Ismeri, hogy lakóhelyén kik azok az alkotók, akiknek hírnevét emléktáblák, emlékszobák, múzeumok öregbítik. Tájékozott a lakóhelyén lévő emlékszobák, irodalmi múzeumok kiállításainak témáiról. Képes önállóan megszervezni egy irodalmi sétát.
5.	*Irodalmi sajtó (Kortárs, Élet és Irodalom, Nagyvilág, Kincskereső)*	*Az irodalmi sajtó alkalmankénti áttekintése (vö. évfordulók), olvasása*	Ismer legalább két irodalmi folyóiratot: címét, szerkesztőjét, főbb rovatait.	Ismer legalább két irodalmi folyóiratot: címét, szerkesztőjét, főbb rovatait. Rendszeres olvasója a *Kincskereső* című folyóiratnak.
6.	*Irodalom a könyvpiacon*	*A könyvpiacon megjelenő irodalom figyelése kiadói előrejelző kiadványok segítségével*	Legalább két olyan irodalmi műről tud, amely az adott évben jelent meg.	Legalább négy olyan irodalmi műről tud, amely az adott évben jelent meg.
7.	*Az irodalom ünnepei (színházi világnap, a költészet napja, ünnepi könyvhét)*	*Az irodalmi élet ünnepeinek figyelemmel kísérése*	Ismeri az irodalmi élet "jeles napjait". Legalább egynek a megünneplésében részt vállal.	Ismeri az irodalmi élet "jeles napjait". Legalább egynek a megünneplésében részt vállal. Képes meghívó készítésére.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS GYAKORLÁSA	Osztálytársai előtt elő tudja adni az alábbi verseket: Juhász Gyula: *Tiszai csönd* Kosztolányi Dezső: *Este, este* Pilinszky János: *KZ-oratórium (részlet)* Petőfi Sándor: *János vitéz (10 versszak*) Babits M.: Fekete ország Kormos I.: Három napja	Osztálytársai előtt – s ha az alkalom kívánja vagy lehetővé teszi felnőtt közönség előtt – elő tudja adni az alábbi verseket: Juhász Gyula: *Tiszai csönd* Kosztolányi Dezső: *Este, este* Pilinszky János: *KZ-oratórium (részlet)* Petőfi Sándor: *János vitéz (10 versszak*) Tóth Árpád: *Láng* Kiss Anna: *Pávalepke* Babits M.: Fekete ország Kormos I.: Három napja

Év végi követelmények

I. IRODALOM

a) A tanuló elemezni tudja az olvasott epikai műveket szerkezeti szempontból: fölismeri és megnevezi az előkészítést, a bonyodalmat, a tetőpontot, a megoldást.
b) Meg tudja nevezni, hogy az író milyen eszközökkel jellemzi hőseit, szereplőit az elemzett epikai művekben.
c) Felismeri az elemzett lírai művekben a költői képek közül a metaforát, a hasonlatot, a megszemélyesítést és a metaforikus jelzőt.
d) Tudja jelölni a verssorok végén a rímet. Meg tudja nevezni a páros rímet, a bokorrímet, a keresztrímet, az ölelkező rímet, és a félrímet.
e) Tudja jelölni az időmértékes, az ütemhangsúlyos verselési művekben a ritmust.
f) Osztálytársai és felnőttek előtt elő tudja adni a következő műveket:
   Juhász Gyula: *Tiszai csönd*
   Kosztolányi Dezső: *Este, este, Nyárfa*
   Tóth Árpád: *Láng*
   Pilinszky János: *KZ-oratórium* (részlet)
   Kiss Anna: *Pávalepke*
   Legalább tíz versszakot Petőfi Sándor *János vitéz* című elbeszélő költeményéből.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A *Magyar irodalom* történetéből válogatott portrévázlatok olvasásának, elemzésének az a célja, hogy felkészítse a tanulókat a magyar irodalom történetében való tájékozódásra, az irodalmi műveltséghez tartozó ismeretek elsajátítására. A világirodalom történetében való tájékozódás lehetőséget biztosít a tanulók számára az irodalmi műveltséghez tartozó ismeretek elsajátítására. Az alkotói életművek megismerése azt a célt szolgálja, hogy a tanulók elmélyüljenek néhány klasszikus magyar író, költő meghatározó jelentőségű életművének tanulmányozásában. Az irodalmi műfajok tanulása hatékonyabbá teszi az irodalmi kifejezésformák megértését a tanulók számára, ezáltal segíti az irodalmi művek befogadását, értelmezését. Az irodalmi műelemzőképesség fejlesztése a tanulók irodalomértő olvasói szerepét alapozza meg.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	PORTRÉVÁZLATOK A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL	PORTRÉVÁZLATOK OLVASÁSA A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL		
1.	*Irodalmi portrék, műelemzés* *Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, A nyárfák nem teremnek borostyánkövet* *Zrínyi Miklós: Nem irom pennával, Befed ez a kék ég* *Balassi Bálint: Hogy Juliára találá, így köszöne néki…* *Fazekas Mihály: Lúdas Matyi* *Csokonai Vitéz Mihály: Jövendőlés az első oskoláról a Somogyban; A Reményhez* *Batsányi János: A franciaországi változásokra* *Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (részlet); Rebellis vers; Himnusz; Huszt* *Vörösmarty Mihály: Szép Ilonka; Szózat* *Tompa Mihály: A gólyához, A madár, fiaihoz* *Jókai Mór: Az arany ember vagy A kőszívű ember fiai* *Vajda János: A virrasztók,* *Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője*	*Tájékozódás a magyar irodalom történetében irodalmi portrék olvasása, műelemzés tanulása révén*	Tájékozott a magyar irodalom történetéről, fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8–10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt – be tudja mutatni Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Jókai Mór és Mikszáth Kálmán életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit.	Tájékozott a magyar irodalom történetéről, fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8-10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt – be tudja mutatni Janus Pannonius, Zrínyi Miklós, Balassi Bálint, Fazekas Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Batsányi János, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Tompa Mihály, Jókai Mór, Vajda János és Mikszáth Kálmán életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit írásos műfajokban is.

MÁS ÉNKÉP

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Portrévázlatok* Tinódi Lantos Sebestyén Mikes Kelemen Balassi Bálint Berzsenyi Dániel Kazinczy Ferenc Kisfaludy Károly Gárdonyi Géza	*Portrévázlatok olvasása a magyar irodalomból az irodalmi tájékozódás érdekében*	Fel tudja sorolni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva.	Be tudja mutatni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők szellemi portréját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz, kiállításhoz) igazodva, osztálytársai vagy közönség előtt is.
II.	TÁJÉKOZÓDÁS A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBEN	TÁJÉKOZÓDÁS A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBEN		
1.	*Portrévázlatok* *Homérosz* *Szophoklész* *Horatius* *Dante Alighieri* *Francesco Petrarca* *Miguel de Servantes* *Daniel Defoe* *Johann Wolfgang Goethe*	*Portrévázlatok olvasása a világirodalom történetéből az irodalmi tájékozódás érdekében*	Fel tudja sorolni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők nevét, nemzetiségét elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva.	Be tudja mutatni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők szellemi portréját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz, kiállításhoz) igazodva, osztálytársai vagy közönség előtt is.
III.	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK MEGISMERÉSE A MAGYAR IRODALOMBÓL		
1.	*Petőfi Sándor életrajza, költői pályája, eszmei öröksége* *Elemzendő művek:* *Az Alföld* *A Tisza* *Megy a juhász szamáron…* *Reszket a bokor mert…* *Szeptember végén* *István öcsémhez* *Arany Jánoshoz* *Pacsírtaszót hallok megint* *A XIX. század költői* *Európa csendes, ujra csendes*	*Petőfi Sándor életrajzának, költői pályájának, eszmei örökségének megismerése*	Be tudja mutatni 15–20 mondatban Petőfi Sándor életútját kijelölt második személy számára, valamint képes tájékoztató-elemző szöveget mondani a tanult Petőfi-művekről.	Be tudja mutatni Petőfi Sándor életútját, költői pályáját 20–25 mondatban, kijelölt második személy számára, valamint képes tájékoztató-elemző szöveget alkotni szóban és írásban a tanult Petőfi-művekről.
2.	*Arany János életrajza, költői pályája, eszmei öröksége* *Elemzendő művek:* *Családi kör* *Letészem a lantot* *Mátyás anyja* *A walesi bárdok* *Toldi* *Válasz Petőfinek (részlet)*	*Arany János életrajzának, költői pályájának, eszmei örökségének megismerése*	Be tudja mutatni 15–20 mondatban Arany János életútját kijelölt második személy számára, valamint képes tájékoztató-elemző szöveget mondani a tanult Arany-művekről.	Be tudja mutatni Arany János életútját, költői pályáját 20–25 mondatban, kijelölt második személy számára, valamint képes tájékoztató-elemző szöveget alkotni szóban és írásban a tanult Arany-művekről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	IRODALMI MŰFAJOK ÉS JELLEGZETESSÉGEIK	ISMERKEDÉS AZ IRODALMI MŰFAJOKKAL, AZOK JELLEGZETESSÉGEIVEL		
1.	*Lírai műfajok: dal, óda, himnusz, epigramma, episztola, tájleíró költemény, életkép*	*Lírai műfajok (dal, óda, himnusz, epigramma, episztola, tájleíró költemény, életkép) tanulása, róluk információk, élmények szerzése*	Fel tudja sorolni a dal, az óda, a himnusz, az epigramma, az episztola, a tájleíró költemény és az életkép 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban.	Fel tudja sorolni a dal, az óda, a himnusz, az epigramma, az episztola, a tájleíró költemény és az életkép 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban. Tud róluk tájékoztató-elemző szöveget alkotni kijelölt második személy számára.
2.	*Verses epikai műfajok: ballada, románc, elbeszélő költemény*	*Verses epikai műfajok:(ballada, románc, elbeszélő költemény) tanulása, róluk információk, élmények szerzése*	Fel tudja sorolni a ballada, a románc és az elbeszélő költemény 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban.	Fel tudja sorolni a ballada, a románc és az elbeszélő költemény l is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban. Tud róluk tájékoztató-elemző szöveget alkotni kijelölt második személy számára.
3.	*Prózai epikai műfajok: : regény, ifjúsági regény, eposz*	*Prózai epikai műfajok: (regény, ifjúsági regény, eposz) tanulása, róluk információk, élmények szerzése*	Fel tudja sorolni a regény, az ifjúsági regény és az eposz 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban.	Fel tudja sorolni a regény, az ifjúsági regény és az eposz 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban. Tud róluk tájékoztató-elemző szöveget alkotni kijelölt második személy számára.
4.	*Műfajok a szépirodalom határán: esszé, életrajz, útirajz*	*A szépirodalom határán lévő műfajok (esszé, életrajz, útirajz) tanulása, róluk információk, élmények szerzése*	Fel tudja sorolni az esszé, az életrajz és az útirajz 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban.	Fel tudja sorolni az esszé, az életrajz és az útirajz 2–3 fontos ismertetőjegyét, jellegzetességét, s ezeket a jellegzetességeket fel is ismeri az elemzett irodalmi alkotásokban. Tud róluk tájékoztató-elemző szöveget alkotni kijelölt második személy számára.
V.	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP MEGALAPOZÁSA A MŰELEMZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSÉVEL	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP MEGALAPOZÁSA A MŰELEMZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSÉVEL		
1.	*Lírai művek elemzése*	*Lírai művek elemzése*		
1.1.	a vers hangszerelése	a vers “hangszerelésének” megfigyelése, a jelentést fölerősítő hangzás megfejtése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.	a hangok eufóniája	a hangok eufóniájának megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”.
1.1.2.	hangzógyakoriság	a hangzógyakoriság megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja az észrevett hangzógyakorisággal.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja az észrevett hangzógyakorisággal.
1.1.3.	hangszimbolika	a hangszimbolika megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja az észrevett hangszimbolikával.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja az észrevett hangszimbolikával.
1.1.4.	rímelés	a rímelés megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Szintén segítséggel képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.5.	alliteráció	az alliteráció megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Szintén segítséggel képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.6.	ritmus	a ritmus megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Szintén segítséggel képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.2.	a lírai mű kompozíciója	a lírai mű kompozíciójának megfigyelése, elemzése		
1.2.1.	nyelvi szerkezet, képi szerkezet	nyelvi szerkezet és képi szerkezet megfigyelése		
1.2.1.1.	a képzettársítás stiláris eszközei	a képzettársítás stiláris eszközeinek számbavétele		
1.2.1.1.1.	metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző	a metafora, a hasonlat, a megszemélyesítés, a metaforikus jelző megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a metaforát, a hasonlatot, a megszemélyesítést és a metaforikus jelzőt. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a következő költői képeket: metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.2.	allegória	az allegória megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri az allegóriát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben az allegóriát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.2.	képrendezés	képrendezés megfigyelése a lírai versben		
1.2.1.2.1.	térbeli képrendezés	a térbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.2.1.2.2.	időbeli képrendezés	az időbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.3.	értékmozzanatok	értékmozzanatok feltárása a lírai versben	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat.	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat, arról tájékoztató-elemző szöveget tud alkotni kiscsoport vagy osztálytársai előtt.
2.	*Epikai művek*	*Epikai művek elemzése*		
2.1.	metonimikus építkezés	metonimikus építkezés megfigyelése az elbeszélő műben	Segítséggel képes az epikai művekben tettenérhető metonimikus építkezést felismerni.	Önállóan képes az epikai művekben tettenérhető metonimikus építkezést felismerni.
2.2.	tér és idő	a tér és az idő megfigyelése az elbeszélő műben		
2.2.1.	elbeszélés ideje, történet ideje, elbeszélt események időtartama	az időszerkezet vizsgálata: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az események időtartama	Segítséggel képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama.	Önállóan képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama. Megfigyeléseinek eredményéről képes beszámolni megnevezett második személy számára.
2.2.2.	az elbeszélés tempója	az elbeszélés tempójának, váltásainak megfigyelése	Segítséggel képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.	Önállóan képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.
2.3.	szereplők és értékek	a mű szereplői és az általuk hordozott értékek	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikus művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Segítséggel meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket.	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikus művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Önállóan meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket. Ez utóbbiakról képes beszámolni megnevezett második személynek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	a narrátor nézőpontja	a narrátor nézőpontja és értékrendje	Segítséggel képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben a narrátort, annak nézőpontját és értékrendjét.	Önállóan képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben a narrátort, annak nézőpontját és értékrendjét. Elemzéséről képes beszámolni kijelölt második személynek.
VI.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS GYAKORLÁSA	Osztálytársai előtt elő tudja adni az alábbi verseket: Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete* Zrínyi Miklós*: Nem irom pennával* Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez* Kölcsey Ferenc: *Himnusz* Vörösmarty Mihály: *Szózat* Petőfi Sándor: *Az Alföld* (vagy *A Tisza*), *Reszket a bokor mert ..., Szeptember végén* Arany János: *A walesi bárdok* (részletek), *Toldi* (részletek)	Osztálytársai előtt – s ha az alkalom kívánja vagy lehetővé teszi: felnőtt közönség előtt is – elő tudja adni az alábbi verseket: Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete* Zrínyi Miklós: *Nem irom pennával* Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez* Kölcsey Ferenc: *Himnusz*, *Huszt* Vörösmarty Mihály: *Szózat* Petőfi Sándor: *Az Alföld* (vagy *A Tisza*), *Reszket a bokor mert ..., Szeptember végén* Arany János: *A walesi bárdok* (részletek), *Toldi* (részletek) Tompa Mihály: *A gólyához* (vagy *A madár, fiaihoz* /részletek/) Johann Wolfgang Goethe: *Vadrózsa*

Év végi követelmények

I. IRODALOM

a) Be tudja mutatni Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán életútját.
b) Fel tudja sorolni a tanult írók nevét, elemzett, olvasott műveik címét.
c) Elemezni tudja a tanult szempontok alapján az irodalmi alkotásokat.
d) Reprodukálni tudja a következő irodalomelméleti alapfogalmakról tanult alapvető ismereteket: regény, ballada, elégia, rím, alliteráció, ritmus, hasonlat, megszemélyesítés, allegória.
e) Tudja előadni a következő műveket:
   Janus Pannonius: *Pannonia dicsérete*
   Zrínyi Miklós: *Nem irom pennával*
   Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*
   Kölcsey Ferenc: *Himnusz, Huszt*
   Vörösmarty Mihály: *Szózat*
   Petőfi Sándor: *Az alföld* (vagy *A Tisza*), *Reszket a bokor mert…, Szeptember végén*
   Arany János: *A walesi bárdok* (részletek), *Toldi* (részletek)
   Tompa Mihály: *A gólyához* (vagy *A madár fiaihoz* [részletek])
   Johann Wolfgang Goethe: *Vadrózsa*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Az *Irodalom* tantárgy keretében a portrévázlatok a magyar irodalomtörténetéből olvasásának, tanulásának célja, hogy felkészüljenek a tanulók a magyar irodalom történetében való tájékozódásra, az irodalmi műveltséghez tartozó ismeretek elsajátítására. A világirodalom történetében való tájékozódás célja, hogy a tanulók elsajátíthassák az irodalmi műveltséghez tartozó ismereteket. Az alkotói művek megismerésének célja, hogy a tanulók elmélyülhessenek néhány klasszikus magyar író, költő meghatározó jelentőségű életművének tanulmányozásában. Az irodalmi műfajok tanulása hatékonyabbá teszi az irodalmi kifejezésformák megértését, ezáltal az irodalmi művek befogadását, értelmezését. Az irodalmi műelemző képesség fejlesztése a tanulók irodalomértő olvasói szerepét alapozza meg. Az olvasóközönség történetének és az irodalom terjedésének megismerése azt a célt szolgálja, hogy a tanulók az irodalmi szövegek és a szerzők "világa" mellett tájékozódhassanak afelől, hogy miként alakult (ki) és változott maga a befogadó, s hogyan, milyen formában jutott el hozzá az irodalom.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	PORTRÉVÁZLATOK A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL	PORTRÉVÁZLATOK OLVASÁSA A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL		
1.	*Portrék a műelemzés és az irodalomtörténeti tájékozottság érdekében* • Babits Mihály: *Örökkék ég a felhők mögött; Szerenád; Balázsolás* • Juhász Gyula: *Testamentum; Magyar táj, magyar ecsettel; Milyen volt…* • Tóth Árpád: *Körúti hajnal; Lélektől lélekig* • Krúdy Gyula: *Az Aranykéz utcai szép napok* előszava (részlet); *Ifjú évek; A hídon* • Karinthy Frigyes: *A jó tanuló felel; A rossz tanuló felel, Így írtok ti* • Kosztolányi Dezső: *Fürdés; Téli alkony*	*Irodalmi portrék olvasása műelemzéssel egybekötve*	Tájékozott a magyar irodalom történetéről. Fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8-10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt be tudja mutatni Babits Mihály, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes és Kosztolányi Dezső életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit.	Tájékozott a magyar irodalom történetéről. Fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8-10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt be tudja mutatni Babits Mihály, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes és Kosztolányi Dezső életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit írásos műfajokban is.

MÁS ÉNKÉP

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A magyar irodalmi tájékozottságot szolgáló portrévázlatok* *Irodalmi portrék* • Szabolcska Mihály: *A Grand Caféban*	*A magyar irodalmi tájékozottságot szolgáló portrévázlatok olvasása*	Fel tudja sorolni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva.	Be tudja mutatni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők szellemi portréját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz,
	• Dsida Jenő: *Psalmus Hungaricus* • Móra Ferenc: *Aranykoporsó* • Gárdonyi Géza: *A láthatatlan ember*			emléktábla-avatáshoz, kiállításhoz) igazodva osztálytársai vagy közönség előtt is.
II.	PORTRÉVÁZLATOK A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL	TÁJÉKOZÓDÁS A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBEN		
1.	*A világirodalmi tájékozottságot szolgáló portrévázlatok* • Charles Dickens: *Twist Olivér* (részlet) • Lev Nyikolajevics Tolsztoj: *Bál után* • Anton Pavlovics Csehov: *Aludni szeretnék* • Heinrich Heine: *A dal szárnyára veszlek* • Alekszandr Szergejevics Puskin: *Cigányok*	*Portrévázlatok olvasása*	Fel tudja sorolni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők nevét, nemzetiségét, elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva.	Be tudja mutatni az olvasott portrévázlatok alapján a tanult írók, költők szellemi portréját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz, emléktábla-avatáshoz, kiállításhoz) igazodva osztálytársai vagy közönség előtt is.
III.	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK MEGISMERÉSE A MAGYAR IRODALOMBÓL		
1.	*Ady Endre életrajza, költői pályája, eszmei öröksége* Elemzendő művek: • *A magyar Ugaron* • *A Tisza-parton* • *A Hortobágy poétája* • *Góg és Magóg fia vagyok én* • *A föl-földobott kő* • *Emlékezés egy nyár-éjszakára* • *Intés az őrzőkhöz* • *Mert engem szeretsz* • *Lédával a bálban* • *Áldásadás a vonaton* • *Vallomás a szerelemről* • *Őrizem a szemed* • *Az Anyám és én*	*Ady Endre életrajzának, költői pályájának, eszmei örökségének megismerése*	Be tudja mutatni (15–20 mondatban) Ady Endre életútját.	Be tudja mutatni Ady Endre életútját. Fel tudja sorolni Ady Endre elemzett, olvasott műveinek címét. Elemezni tudja a tanult szempontok alapján a tanult Ady műveket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Móricz Zsigmond életrajza, írói pályája* Elemzendő művek: • *Hét krajcár* • *Légy jó mindhalálig*	*Móricz Zsigmond életrajzának, írói pályájának megismerése*	Be tudja mutatni (15–20 mondatban) Móricz Zsigmond életútját.	Be tudja mutatni Móricz Zsigmond életútját. Fel tudja sorolni Móricz elemzett, olvasott műveinek címét. Elemezni tudja a tanult szempontok alapján Móricz tanult műveit.
IV.	IRODALMI MŰFAJOK ÉS MŰFAJI JELLEGZETESSÉGEIK	ISMERKEDÉS AZ IRODALMI MŰFAJOKKAL, MŰFAJI JELLEGZETESSÉGEIKKEL		
1.	*Lírai műfajok: dal, elégia*	*Lírai műfajok: dal, elégia tanulása*	Reprodukálni tudja a dalról, elégiáról tanult ismereteit.	Reprodukálni tudja a dalról, elégiáról tanult ismereteit. Tudásáról kiselőadás keretében is számot tud adni.
2.	*Epikai műfajok: novella, regény*	*Epikai műfajok: novella, regény tanulása*	Reprodukálni tudja a novelláról, regényről tanult ismereteit.	Reprodukálni tudja a novelláról, regényről tanult ismereteit. Tudásáról kiselőadás keretében is számot tud adni.
3.	*A szépirodalom határán álló műfajok: paródia, napló, aforizma, levél, portré, kritika, esszé, tévéjáték, rádiójáték*	*A szépirodalom határán álló műfajok (paródia, napló, aforizma, levél, portré, kritika, esszé, tévéjáték, rádiójáték) tanulása*	Reprodukálni tudja a szépirodalom határán álló műfajok (paródia, napló, aforizma, levél, portré, kritika, esszé, tévéjáték, rádiójáték) jellemző jegyeit. Tanult műveken felismeri ezek műfaji jegyeit.	Reprodukálni tudja a szépirodalom határán álló műfajok (paródia, napló, aforizma, levél, portré, kritika, esszé, tévéjáték, rádiójáték) jellemző jegyeit. Nem tanult műveken is felismeri ezek műfaji jegyeit.
V.	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP MEGALAPOZÁSA A MŰELEMZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSÉVEL	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP MEGALAPOZÁSA A MŰELEMZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSÉVEL		
1.	*Lírai művek elemzése*	*Lírai művek elemzése*		
1.1.	a vers hangszerelése	a vers “hangszerelésének” megfigyelése, a jelentést fölerősítő hangzás megfejtése		
1.1.1.	a hangok eufóniája	a hangok eufóniájának megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”.
1.1.2.	hangzógyakoriság	a hangzógyakoriság megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja a hangzógyakorisággal.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja a hangzógyakorisággal.
1.1.3.	hangszimbolika	a hangszimbolika megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja a hangszimbolikával.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. “széphangzást”. Ezt indokolni tudja a hangszimbolikával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.4.	rímelés	a rímelés megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Szintén segítséggel képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.5.	alliteráció	az alliteráció megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Szintén segítséggel képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.6.	ritmus	a ritmus megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Szintén segítséggel képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.2.	a lírai mű kompozíciója	a lírai mű kompozíciójának megfigyelése, elemzése		
1.2.1.	nyelvi szerkezet, képi szerkezet	nyelvi szerkezet és képi szerkezet megfigyelése		
1.2.1.1.	a képzettársítás stiláris eszközei	a képzettársítás stiláris eszközeinek számbavétele		
1.2.1.1.1.	metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző	a metafora, a hasonlat, a megszemélyesítés, a metaforikus jelző megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a metaforát, a hasonlatot, a megszemélyesítést és a metaforikus jelzőt. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a következő költői képeket: metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.2.	allegória	az allegória megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri az allegóriát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben az allegóriát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.3.	metonímia	a metonímia megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a metonímiát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a metonímiát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.4.	szinekdoché	a szinekdoché megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a szinekdochét. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a szinekdochét. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.2.	képrendezés	képrendezés megfigyelése a lírai versben		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.2.1.	térbeli képrendezés	a térbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.2.1.2.2.	időbeli képrendezés	az időbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.3.	értékmozzanatok	értékmozzanatok feltárása a lírai versben	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat.	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat, s arról tájékoztató-elemző szöveget tud alkotni kiscsoport vagy osztálytársai előtt.
2.	*Epikai művek*	*Epikai művek elemzése*		
2.1.	metonimikus építkezés	metonimikus építkezés megfigyelése az elbeszélő műben	Segítséggel képes az epikai művekben tetten érhető metonimikus építkezést felismerni.	Önállóan képes az epikai művekben tetten érhető metonimikus építkezést felismerni.
2.2.	tér és idő	a tér és az idő megfigyelése az elbeszélő műben		
2.2.1.	elbeszélés ideje, történet ideje, elbeszélt események időtartama	az időszerkezet vizsgálata: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az események időtartama	Segítséggel képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama.	Önállóan képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama. Megfigyeléseinek eredményéről képes beszámolni megnevezett második személy számára.
2.2.2.	az elbeszélés tempója	az elbeszélés tempójának, váltásainak megfigyelése	Segítséggel képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.	Önállóan képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.
2.3.	szereplők és értékek	a mű szereplői és az általuk hordozott értékek	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikus művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Segítséggel meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket.	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikus művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Önállóan meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket. Ez utóbbiakról képes beszámolni megnevezett második személynek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	a narrátor nézőpontja	a narrátor nézőpontja és értékrendje	Segítséggel képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben a narrátort, annak nézőpontját és értékrendjét.	Önállóan képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben a narrátort, annak nézőpontját és értékrendjét. Elemzéséről képes beszámolni kijelölt második személynek.
VI.	AZ OLVASÓKÖZÖNSÉG TÖRTÉNETE ÉS AZ IRODALOM TERJEDÉSÉNEK ÚTJAI	ISMERKEDÉS AZ OLVASÓKÖZÖNSÉG TÖRTÉNETÉVEL ÉS AZ IRODALOM TERJEDÉSÉNEK ÚTJAIVAL	Meg tud nevezni legalább egy irodalmi társaságot, illetve egy irodalmi folyóiratot.	Meg tud nevezni egy irodalmi társaságot, illetve legalább négy irodalmi folyóiratot.
VII.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS GYAKORLÁSA	Társai előtt elő tudja adni a következő műveket: Babits Mihály: *Szerenád* Juhász Gyula: *Magyar táj, magyar ecsettel* Kosztolányi Dezső: *Téli alkony* Tóth Árpád: *Körúti hajnal* Ady Endre: *Góg és Magóg fia vagyok én* *A magyar Ugaron* *Őrizem a szemed*	Társai előtt – s ha az alkalom kívánja vagy lehetővé teszi: felnőtt közönség előtt is – elő tudja adni az alábbi verseket: Babits Mihály: *Szerenád; Örökkék ég a felhők mögül* (részlet) Juhász Gyula: *Magyar táj, magyar ecsettel;* vagy *Milyen volt…* Kosztolányi Dezső: *Téli alkony* Tóth Árpád: *Körúti hajnal* Dsida Jenő: *Psalmus Hungaricus (részlet).* Heinrich Heine: A dal szárnyára veszlek Ady Endre: *Góg és Magóg fia vagyok én* *A magyar Ugaron* *Őrizem a szemed* *Lédával a bálban*
VIII.	SZÍNJÁTSZÁS, DRÁMAJÁTÉK			
1.	*Közös dramatizálás*	*Mese vagy novella színi megjelenítése, azon módszerek megtanulása, amelytől leginkább remélhető, hogy a játékosok vezetőjükkel együtt nem a szóból, hanem a mozgásból indítanak a munka során (ezt az eljárást a viszonylag egyszerű szerkezetű meséktől kezdve az összetett történetek feldolgozásáig eljutva sajátítják el a tanulók);* *a kollektív drámaépítést indító némajátékos alapozás gyakorlása avégett, hogy ne szakadjon majd szét a játék végszavakra, s ne tűnjön el a kapcsolat a játékosok között*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	improvizációs előgyakorlatok	a kiválasztott mű ismerése, a szereplő személyek és helyszínek rajzos kijelölése; az improvizációs előgyakorlatokat igénylő mozzanatok tanári kiemelése	Részt vesz az improvizációs előgyakorlatok végzésében.	Ismeri a dramatikus improvizáció irányításának technikáját. Ki tudja alakítani a rögtönzést indító helyzetet. Képes felkelteni játékbátorságot.
1.2.	a némajátékos cselekményvázlat és a néma kisjelenetek	a némajátékos cselekményvázlat alapján a néma kisjelenetek eljátszása, eljátszatása	Részt vesz a néma kisjelenetek eljátszásában.	Részt vesz a néma kisjelenetek eljátszásában. Önállóan tudja irányítani a néma kisjeleneteket.
1.3.	a megszólalás fajtái	a tömegjelenetek és a kisjelenetek eljátszása közben a játékok indításának, a javító játékok alkalmazásának, sugalmazásnak, a beleszólásnak, a kérdezésnek, a szerepvállalásnak – a játék előrelendítése technikáinak gyakorlása, szabályok betartása (Abba ne hagyd!; Légy jelen!; Tartsd a szabályokat!; Szólalj meg!; Folytasd!; Ne nézz ki!; Ügyelj a térre (I-II)!; Építsd e cselekményt!; Ne hazudj!; Sűríts!)	Részt vesz a tömegjelenetek és a kisjelenetek együttes gyakorlásában.	Tud szimultán játékot irányítani. Rögzíteni képes a rögtönzés során felbukkanó "szerencsés variánst". Ismeri a rögtönzés lépcsőfokait, azok elméleti és gyakorlati tudnivalóit. Képes különböző szabályok betartására.
1.4.	jelenet-összefűzés	a kidolgozott jelenetek összefűzése a némajátékos cselekményvázlat segítségével; hiányzó jelenetek pótlása; a cselekmény arányainak ellenőrzése	Részt vesz a kidolgozott jelenetek összefűzésében.	Önállóan képes a kidolgozott jelenetek összefűzését irányítani, a hiányzó jeleneteket pótoltatni.
1.5.	a "színjáték" akusztikus és vizuális síkja	a "színjáték" akusztikus és vizuális síkjának kidolgozása (színek, formák, díszlet, jelmez, jelzések, zörejek, zenék, stb.)	Részt vesz a "színjáték" akusztikus és vizuális síkjának kidolgozásában.	Önállóan képes a "színjáték" akusztikus és vizuális síkjának kidolgozását irányítani.
1.6.	az "előadás"	az "előadás", javítás és rögzítés	Részt vesz az "előadás" -ban.	Önállóan képes az "előadás rögzítését és javítását irányítani.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. IRODALOM

a) A tanuló be tudja mutatni Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Tóth Árpád életútját.
b) Föl tudja sorolni a tanult írók nevét, elolvasott, elemzett műveik címét.
c) Elemezni tudja a tanult szempontok alapján a tanult irodalom alkotásokat.
d) Reprodukálni tudja a következő irodalomelméleti alapfogalmakról tanult ismereteket: regény, novella, szonett, rím, alliteráció, ritmus, hasonlat, megszemélyesítés.
e) Elő tudja adni a következő műveket:
Ady Endre: *Góg és Magóg fia vagyok én; A magyar Ugaron*
Őrizem a szemed
Babits Mihály: *Szerenád*
Dsida Jenő: *Psalmus Hungaricus* (részlet)
Juhász Gyula: *Magyar táj magyar ecsettel;* vagy
Milyen volt…
Kosztolányi Dezső: *Téli alkony*
Tóth Árpád: *Körúti hajnal*

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Irodalom tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Az *Irodalom* tantárgy keretében a portrévázlatok olvasásának célja, hogy a tanulók felkészüljenek a magyar irodalom történetében való tájékozódásra; az irodalmi műveltséghez tartozó ismeretek elsajátítására. A világirodalom történetében való tájékozódás célja, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen az irodalmi műveltséghez tartozó ismeretek elsajátítására. Az alkotói életművek megismerésének célja, hogy a tanulók elmélyüljenek néhány klasszikus magyar író, költő meghatározó jelentőségű életművének tanulásában. Az irodalmi műfajok tanulása hatékonyabbá teszi az irodalmi kifejezésformák megértését, ezáltal az irodalmi művek befogadását, értelmezését. Az irodalmi műelemzőképesség fejlesztése a tanulók irodalomértő olvasói szerepét alapozza meg. Az irodalom társadalmi funkcioi megismerésének célja a tanulók tájékozottságának bővítése az irodalom szociologikumának témakörében.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	PORTRÉVÁZLATOK A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL	PORTRÉVÁZLATOK OLVASÁSA A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETÉBŐL		
1.	*Portrék a műelemzés és az irodalomtörténeti tájékozottság érdekében* Illyés Gyula: *A költő felel; Puszták népe* (részletek); *Bartók* Nagy László: *Tűz; József Attila; Seb a cédruson* Pilinszky János: *Francia fogoly; Tilos csillagon;* Szabó Lőrinc: *A Bazilikában zúg a harang; Szamártövis; Ima a gyermekekért; Ipoly füzei* Tamási Áron: *Ábel a rengetegben*	*Irodalmi portrék olvasása műelemzéssel egybekötve*	Tájékozott a magyar irodalom történetéről. Fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8-10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt – be tudja mutatni Illyés Gyula, Nagy László, Pilinszky János, Szabó Lőrinc, Tamási Áron életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit.	Tájékozott a magyar irodalom történetéről. Fel tudja sorolni a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit. 8-10 mondatban – kijelölt kiscsoport előtt – be tudja mutatni Illyés Gyula, Nagy László, Pilinszky János, Szabó Lőrinc, Tamási Áron életútját. A tanult szempontok alapján képes elemezni a fentebb felsorolt alkotók tanult műveit írásos műfajokban is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Irodalmi portrék és szemelvények a magyar irodalomból* Kassák Lajos: *Számozott költemények 86.; Képköltemények (Romboljatok); Bartók Béla* Déry Tibor: *A Dunánál* Márai Sándor: *Halotti beszéd* Nemes Nagy Ágnes: *Fák; Napló* (részlet); Németh László: *Csábítás munkára* Örkény István: *Tóték* (részlet); Rendőrkézen az angol vonatrabló; Tersánszky J. Jenő: *Kakuk Marci ifjúsága. Bevezetés*	*Irodalmi portrék és szemelvények olvasása a magyar irodalomból*	Fel tudja sorolni az olvasott portrék és szemelvények alapján a tanult írók, költők nevét, elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva.	Be tudja mutatni az olvasott portrék és szemelvények alapján a tanult írók és költők szellemi életútját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz, emléktábla-avatáshoz, kiállításhoz) igazodva, osztálytársai vagy közönség előtt is.
II.	TÁJÉKOZÓDÁS A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBEN	TÁJÉKOZÓDÁS A VILÁGIRODALOM TÖRTÉNETÉBEN		
1.	*A világirodalmi tájékozottságot szolgáló portrévázlatok és szemelvények* Guillaume Apollinaire: *A Mirabeau híd* Fukadzava Hicsiró: *Zarándokének* (részlet) William Golding: *A legyek ura* (részlet) Thomas Mann: *Tonio Kröger* (részlet) George Orwell: *Állatfarm* (részlet) Arthur Rimbaud: *Kóborlásaim*	*Irodalmi portrék és szemelvények olvasása a világirodalomból*	Fel tudja sorolni az olvasott portrék és szemelvények alapján a tanult írók, költők nevét, nemzetiségét, elemzett műveit kijelölt második személy előismereteihez igazodva. Segítséggel ki tudja emelni az elemzett irodalmi alkotások főbb üzeneteit.	Be tudja mutatni az olvasott portrék és szemelvények alapján a tanult írók és költők szellemi életútját, elemzett műveit ünnepi alkalmakhoz (pl. évfordulóhoz, emléktábla-avatáshoz, kiállításhoz) igazodva, osztálytársai vagy közönség előtt is.
III.	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL	ALKOTÓI ÉLETMŰVEK MEGISMERÉSE A MAGYAR IRODALOMBÓL		
1.	*József Attila életrajza, költői pályája* Elemzendő művek: *Ime, hát megleltem hazámat* *Szegényember balladája* *Szép nyári este van* *Tiszta szívvel* *Ringató* *Klárisok* *Betlehem* *Curriculum vitae* *Levegőt!* *Kései sirató* *Karóval jöttél*	*József Attila életrajzának, költői pályájának megismerése*	15-20 mondatban be tudja mutatni József Attila életútját. Segítséggel ki tudja emelni az elemzett József Attila művek főbb üzeneteit.	Be tudja mutatni József Attila életútját. Fel tudja sorolni József Attila olvasott, elemzett műveinek címét. Elemezni tudja megadott szempontok alapján a tanult József Attila műveket. Osztálytársai előtt be tudja mutatni a József Attila életművét összegző monográfiákat, életműkiadásokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Radnóti Miklós életrajza, költői pályája* Elemzendő művek: *Ikrek hava* (részletek) *Himnusz a békéről* *Első ecloga* *Két karodban* *Nem tudhatom…* *Papírszeletek* *Töredék* *Hetedik ecloga* *Razglednicák*	*Radnóti Miklós életrajzának, költői pályájának megismerése*	15-20 mondatban be tudja mutatni Radnóti Miklós életútját. Segítséggel ki tudja emelni az elemzett Radnóti Miklós művek főbb üzeneteit.	Be tudja mutatni Radnóti Miklós életútját. Fel tudja sorolni Radnóti Miklós olvasott, elemzett műveinek címét. Elemezni tudja megadott szempontok alapján a tanult Radnóti Miklós műveket. Osztálytársai előtt be tudja mutatni a Radnóti Miklós életművét összegző monográfiákat, életműkiadásokat.
3.	*Weöres Sándor életrajza, költői pályája* Elemzendő művek: *A kő és az ember* *Az éjszaka csodái* *Tavaszi virradat* *Rongyszőnyeg* *Magyar etűdök* *Egysoros versek*	*Weöres Sándor életrajzának, költői pályájának megismerése*	15-20 mondatban be tudja mutatni Weöres Sándor életútját. Segítséggel ki tudja emelni az elemzett Weöres Sándor művek főbb üzeneteit.	Be tudja mutatni Weöres Sándor életútját. Fel tudja sorolni Weöres Sándor olvasott, elemzett műveinek címét. Elemezni tudja megadott szempontok alapján a tanult Weöres Sándor műveket. Osztálytársai előtt be tudja mutatni a Weöres Sándor életművét összegző monográfiákat, életműkiadásokat.
IV.	IRODALMI MŰFAJOK ÉS MŰFAJI JELLEGZETESSÉGEIK	ISMERKEDÉS AZ IRODALMI MŰFAJOKKAL, AZOK MŰFAJI JELLEGZETESSÉGEIVEL		
1.	*Lírai műfajok: dal, ekloga*	*Lírai műfajok: dal, ekloga tanulása*	Képes reprodukálni a lírai műnemekről tanult ismereteket.	Képes reprodukálni a lírai műnemekről tanult ismereteket. Tud azokról ismeretterjesztő jelleggel kiselőadást tartani. Mondandóját a tanult irodalmi művek idézésével tudja hitelesíteni.
2.	*Epikai műfajok:* novella, regény	*Epikai műfajok: novella, regény tanulása*	Képes reprodukálni az epikai műnemekről tanult ismereteket.	Képes reprodukálni az epikai műnemekről tanult ismereteket. Tud azokról ismeretterjesztő jelleggel kiselőadást tartani. Mondandóját a tanult irodalmi művek idézésével tudja hitelesíteni.
3.	*Drámai műfajok: tragédia, komédia, színmű, vígjáték, tragikomédia*	*Drámai műfajok (tragédia, komédia, színmű, vígjáték, tragikomédia) tanulása*	Képes reprodukálni a drámai műnemekről tanult ismereteket.	Képes reprodukálni a drámai műnemekről tanult ismereteket. Tud azokról ismeretterjesztő jelleggel kiselőadást tartani. Mondandóját a tanult irodalmi művek idézésével tudja hitelesíteni.
4.	*A szépirodalom határán álló műfajok: szociográfia, műfordítás*	*A szépirodalom határán álló műfajok (szociográfia, műfordítás) tanulása*	Képes reprodukálni a szociográfiáról és a műfordításról tanult ismereteket.	Képes reprodukálni a szociográfiáról és a műfordításról tanult ismereteket. Képes legalább egy kisebb terjedelmű szociográfia elkészítésére, továbbá egy mű lefordítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP	AZ IRODALOMÉRTŐ OLVASÓI SZEREP MEGALAPOZÁSA A MŰELEMZŐ KÉPESSÉG FEJLESZTÉSÉVEL		
1.	*Lírai művek elemzése*	*Lírai művek elemzése*		
1.1.	a vers hangszerelése	a vers "hangszerelésének" megfigyelése, a jelentést fölerősítő hangzás megfejtése		
1.1.1.	a hangok eufóniája	a hangok eufóniájának megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást".	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást".
1.1.2.	hangzógyakoriság	a hangzógyakoriság megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást". Ezt indokolni tudja az észrevett hangzógyakorisággal.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást". Ezt indokolni tudja az észrevett hangzógyakorisággal.
1.1.3.	hangszimbolika	a hangszimbolika megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást". Ezt indokolni tudja az észrevett hangszimbolikával.	Önállóan felismeri a költői szövegekben az ún. "széphangzást". Ezt indokolni tudja az észrevett hangszimbolikával.
1.1.4.	rímelés	a rímelés megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Szintén segítséggel képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a rímek szerepét. Képes a rímek jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.5.	alliteráció	az alliteráció megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Szintén segítséggel képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében az alliteráció szerepét. Képes az alliteráció jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.1.6.	ritmus	a ritmus megfigyelése, jelentést felerősítő szerepének tisztázása	Segítséggel felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Szintén segítséggel képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.	Önállóan felismeri a vers hangszerelésében a ritmus szerepét. Képes a ritmus jelentést felerősítő szerepének indoklására.
1.2.	a lírai mű kompozíciója	a lírai mű kompozíciójának megfigyelése, elemzése		
1.2.1.	nyelvi szerkezet, képi szerkezet	nyelvi szerkezet és képi szerkezet megfigyelése		
1.2.1.1.	a képzettársítás stiláris eszközei	a képzettársítás stiláris eszközeinek számbavétele		
1.2.1.1.1.	metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző	a metafora, a hasonlat, a megszemélyesítés, a metaforikus jelző megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a metaforát, a hasonlatot, a megszemélyesítést és a metaforikus jelzőt. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a következő költői képeket: metafora, hasonlat, megszemélyesítés, metaforikus jelző. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.1.2.	szimbólum	szimbólum megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a szimbólumot. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a szimbólumot. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.3.	allegória	az allegória megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri az allegóriát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben az allegóriát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.4.	szinesztézia	az allegória megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a szinesztéziát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a szinesztéziát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.5.	metonímia	a metonímia megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a metonímiát. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a metonímiát. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.1.6.	szinekdoché	a szinekdoché megfigyelése, szerepének tisztázása a lírai mű képi szerkezetének kialakításában	Segítséggel felismeri a szinekdoché. Próbálkozik a költői nyelvhasználat többletjelentésének megfogalmazásával.	Önállóan észreveszi a költői szövegekben a szinekdochét. Meg tudja fogalmazni a költői nyelvhasználat többjelentését.
1.2.1.2.	képrendezés	képrendezés megfigyelése a lírai versben		
1.2.1.2.1.	térbeli képrendezés	a térbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes a térbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.2.1.2.2.	időbeli képrendezés	az időbeli képrendezés megfigyelése	Segítséggel képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére.	Önállóan képes az időbeli képrendezés "szabályosságainak" felismerésére. Felismeréséről számot tud adni szóban kijelölt második személy számára.
1.3.	értékmozzanatok	értékmozzanatok feltárása a lírai versben	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat.	Önállóan képes felismerni a tanult lírai művekben a feltárulkozó értékmozzanatokat, s arról tájékoztató-elemző szöveget tud alkotni kiscsoport vagy osztálytársai előtt.
2.	*Epikai művek elemzése*	*Epikai művek elemzése*		
2.1.	szerkezet	az epikai művek szerkezetének megfigyelése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1.	metonimikus építkezés	a metonimikus építkezés megfigyelése az elbeszélő műben	Segítséggel képes az epikai művekben tetten érhető metonimikus építkezést felismerni.	Önállóan képes az epikai művekben tetten érhető metonimikus építkezést felismerni.
2.1.2.	metaforikus építkezés	a metaforikus építkezés megfigyelése az elbeszélő műben	Segítséggel képes az epikai művekben tetten érhető metaforikus építkezést felismerni.	Önállóan képes az epikai művekben tetten érhető metaforikus építkezést felismerni.
2.2.	tér és idő	a tér és az idő megfigyelése az epikai műben		
2.2.1.	az időszerkezet: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama	az időszerkezet vizsgálata: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama	Segítséggel képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama.	Önállóan képes az időszerkezet vizsgálatára az alábbi elemző kategóriák felhasználásával: az elbeszélés ideje, a történet ideje, az elbeszélt események időtartama. Megfigyelésének eredményéről képes beszámolni megnevezett második személy számára.
2.2.2.	az elbeszélés tempója	az elbeszélés tempójának, váltásainak megfigyelése	Segítséggel képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.	Önállóan képes az elbeszélés tempóját, váltásait kifejező nyelvi eszközök felismerésére.
2.3.	az epikai mű szereplői és az általuk hordozott értékek	az epikai mű szereplői és az általuk hordozott értékek felismerése	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikai művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Segítséggel meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket.	Önállóan fel tudja sorolni az olvasott és elemzett epikai művek szereplőit. Képes jellemezni a főszereplőket. Segítséggel meg tudja nevezni az általuk képviselt és megtestesített értékeket. Elemzéséről képes beszámolni kijelölt második személynek.
2.4.	az író és a narrátor nézőpontja és értékrendje	az író és a narrátor nézőpontjának és értékrendjének felismerése és elemzése	Segítséggel képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben az írót, valamint a narrátor nézőpontját és értékrendjét.	Segítséggel képes felismerni és elkülöníteni epikai művekben az írót, valamint a narrátor nézőpontját és értékrendjét. Elemzéséről képes beszámolni kijelölt második személynek.
3.	*Drámai művek elemzése*	*Drámai művek elemzése*		
3.1.	a dráma és a színjáték viszonya	a dráma és a színjáték viszonyának tisztázása egy megtekintett színházi előadás alapján	Egy megtekintett színházi előadás alapján – segítséggel – fel tudja sorolni a dráma és a színjáték azonos és különböző vonásait.	Egy megtekintett színházi előadás alapján önállóan fel tudja sorolni a dráma és a színjáték azonos és különböző vonásait.
3.2.	a drámai műben felidézett valóság rétegei	a drámai műben felidézett valóság rétegeinek elkülönítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.1.	a cselekvés és a cselekmény	a cselekvés és a cselekmény számbavétele	Drámai művekben – segítséggel – képes a cselekvés és a cselekmény azonos és megkülönböztető vonásainak számbavételére.	Drámai művekben önállóan képes a cselekvés és a cselekmény azonos és megkülönböztető vonásainak számbavételére.
3.2.2.	az idő és a tér	az idő és a tér megfigyelése	Egy elolvasott drámában és ugyanannak színpadra állított változatában – segítséggel – képes az idő és a tér eltérő megjelenítődéseinek számbavételére.	Egy elolvasott drámában és ugyanannak színpadra állított változatában önállóan képes az idő és a tér eltérő megjelenítődéseinek számbavételére.
3.2.3.	a szöveg, a beszéd és a metakommunikáció	a szöveg, a beszéd és a metakommunikáció megfigyelése	Egy megtekintett színházi előadást elemezve segítséggel képes a színpadi beszéd és az azt kísérő metakommunikáció elemzésére és értékelésére.	Egy megtekintett színházi előadást elemezve önállóan képes a színpadi beszéd és az azt kísérő metakommunikáció elemzésére és értékelésére.
VI.	IRODALOM A TÁRSADALOMBAN	TÁJÉKOZÓDÁS AZ IRODALOM ÉLETÉRŐL		
1.	*Írók csoportosulásai: irodalmi programok (Írószövetség, irodalmi folyóiratok)*	*Írók csoportosulásainak (irodalmi programok (Írószövetség, irodalmi folyóiratok) megismerése*	Meg tud nevezni két-két irodalmi társaságot és irodalmi folyóiratot.	Meg tud nevezni két irodalmi társaságot és négy-öt irodalmi folyóiratot.
2.	*Írói célkitűzések: ars poeticák*	*Írói célkitűzések: ars poeticák megismerése*	Ismer és reprodukálni is képes legalább két írói ars poeticát.	Ismer és reprodukálni is képes legalább öt írói ars poeticát.
VII.	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS	VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS GYAKORLÁSA	Társai előtt elő tudja adni az alábbi verseket: Illyés Gyula: *A költő felel* (a 4 részből legalább egyet) József Attila: *Tiszta szívvel; Ringató; Karóval jöttél*, vagy *Íme hát megleltem hazámat* Pilinszky János: *Harmadnapon* Radnóti Miklós: *Két karodban; Hetedik ecloga*, vagy *Töredék*, vagy *Himnusz a békéről*; *Razglednicák* Weöres Sándor: *Tavaszi virradat*	Társai előtt – s ha az alkalom kívánja vagy lehetővé teszi: felnőtt közönség előtt is – elő tudja adni az alábbi verseket: Illyés Gyula: *A költő felel* (a 4 részből legalább egyet) József Attila: *Tiszta szívvel; Ringató; Karóval jöttél*, vagy *Íme hát megleltem hazámat* Nagy László: *József Attila*, vagy *Tűz* Pilinszky János: *Harmadnapon; Tilos csillagon* Radnóti Miklós: *Két karodban; Hetedik ecloga*, vagy *Töredék*, vagy *Himnusz a békéről*; *Razglednicák* Szabó Lőrinc: *Szamártövis*, vagy *Ipoly füzei*, vagy *Ima a gyermekekért* Weöres Sándor: *Tavaszi virradat; Te égi gyerek.. (Rongyszőnyegek)* Guillaume Apollinaire: *A Mirabeau híd*, vagy *Búcsú*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. IRODALOM

a) Be tudja mutatni Illyés Gyula, József Attila, Nagy László, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Tamási Áron, Weöres Sándor életútját.
b) Fel tudja sorolni (az *a* pontban leírtakon kívül) azoknak az íróknak a nevét, akikkel a tanév során foglalkoztak, s tudjon nevükhöz társítani egy-egy tőlük olvasott, elemzett vers-, próza-, prózarészlet-címet.
c) Ismer legalább három alkotót a mai magyar hazai vagy határainkon kívül élő írók, költők közül.
d) Tudja elemezni a tanár irányító kérdései segítségével a tanult műveket.
e) Képes reprodukálni a következő irodalomelméleti fogalmakról tanult ismereteket: lírai műnem, epikai műnem, drámai műnem, szociográfia, műfordítás.
f) Elő tudja adni a következő irodalmi műveket:

Illyés Gyula:	A költő felel (a 4 részből legalább egyet)
József Attila:	Tiszta szívvel
	Ringató
	Karóval jöttél, vagy
	Ime hát megleltem hazámat
Nagy László:	József Attila, vagy
	Tűz
Pilinszky János:	Harmadnapon, vagy
	Tilos csillagon
Radnóti Miklós:	Két karodban
	Hetedik ecloga, vagy
	Töredék, vagy
	Himnusz a békéről,
	Razglednicák (részletek)
Weöres Sándor:	Tavaszi virradat
Guillaume Apollinaire:	Búcsú

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
ÉLŐ IDEGEN NYELV

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Élő idegen nyelv** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.
A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak. Az **Élő idegen nyelv** tantervfelépítése eltér a többi műveltségterület követelményrendszerétől, mivel a tananyagot, a fejlesztési követelményeket és a minimális teljesítményt nem lehetett táblázatban egymás mellé helyezni. Így a cél-, tananyag- és követelményrendszerünk is eltér formailag a *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* részletes tanterveinek tananyagleírásaitól, amennyiben a teljesítmény (az elégséges és jeles szint) részletes kifejtése az egyes évfolyamok tematikus tananyagának és tanulási programjának leírása után található, az Európa Tanács nyelvi szintleírásaihoz[x] igazodó tagolásban.
Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Élő idegen nyelv* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

✌ Angol 5–8.
✌ Német 5–8.
✌ Francia 5–8.
☺ Angol 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

Jelmagyarázat:

Kötelezően választható az adott műveltségi terület tantárgyai közül: ✌
Szabadon választható az adott műveltségi terület tantárgyai közül: ☺

[x]Modern Languages; Learning, Teaching, Assesment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131 p.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANGOL NYELV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Angol nyelv tanterv szerves folytatása az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Megjegyzés:

1. Újólag megjegyezzük, hogy ha igény és lehetőség van arra, hogy az alsóbb évfolyamokon kezdve idegen nyelvet tanuljanak a gyerekek, akkor a *kerettanterv alkalmazását* az *első három évfolyamra* is a *szabadon felhasználható órakeret* terhére vagy az *egésznapos* (iskola otthonos) *forma* nyújtotta lehetőségeket kihasználva – ajánljuk! Ebben az esetben az angol választható tantervet kell alkalmazni 1–8. évfolyamon.
2. Ha nem angolt, hanem *németet, franciát* vagy *nemzetiségi nyelvet* kívánnak tanítani, az 1. alattiakat ugyancsak javasoljuk!

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	2,5✌	3✌	3✌	3✌

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az *Angol nyelv* tanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült, ezen belül az *angol nyelv* tanítását és az *angol nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az **Élő idegen nyelv** számára megfogalmazott NAT-követelményeket teljes egészében lefedi. Az *Angol nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Tanulásra***, az ***Információ és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, az ***EU és kultúra*** és a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is.

Az Angol nyelv kerettanterv jellemzői

Az *Angol nyelv kerettanterv* messzemenően épít azokra a tapasztalatokra, amelyek a nyelvi, irodalmi és kommunikációs program több évtizedes gyakorlata során halmozódott fel. A kerettanterv elkészítésekor általános és konkrét, speciális célokat tartottak szem előtt a kerettanterv szerzői, figyelembe véve a tanulási-tanítási folyamat mindkét meghatározó szereplőjét: a (nyelv)tanulót és a (nyelv)tanárt. A (nyelv)tanulók számára olyan kerettantervet kívántak létrehozni, amely szerint haladva a tanulók nemcsak egy idegen nyelv nyelvtani rendszerét és alapszókincsét sajátíthatják el, hanem egy idegen nyelvi kultúrával ismerkednek meg. Ennek jelentősége könnyen belátható, ha arra gondolunk, hogy a nyelv alapvetően az emberi kommunikáció eszköze: nem elegendő tehát, ha a tanuló útba tud igazítani egy idegen ajkú turistát, illetve vizet tud kérni külföldön – kommunikálni akkor tudhat sikeresen, ha megfelelő háttérismeretekkel rendelkezik az adott ország, nép mindennapi, illetve magas kultúrájáról: ez biztonságot nyújt a metakommunikáció területén is, és társalgási témát biztosít a különböző kultúrák képviselői számára. Az *Angol nyelv* kerettanterv szem előtt tartja azt is, hogy a kötelező iskolázási rendszerben a tanulók egy része kényszerből tanul idegen nyelvet. Számukra létfontosságú, hogy olyan metakommunikációs, valamint nyelvtanulási és nyelvhasználati technikákat tanulhassanak, amelyek minimális nyelvtudással is lehetővé teszik az alapvető kommunikációt.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Angol kerettantervet általános vagy középiskolai angol nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, Az angol nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiót, kép- és hangmagnetofont, diavetítőt, táblát, televíziót, Anglia – és angol nyelvet használó országok – térképét, posztótáblát, tárgyképeket, jelenet-ábrákat, faliképeket és szóképkártyákat, diaképeket, rövid szituációs videofelvételeket és nyelvtanítási hangszalagokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Bevezető

A *Nemzeti alaptanterv* a tantárgyi követelményeket három oszlopba rendezve adja meg:

1. közös követelmények
2. általános fejlesztési követelmények
3. részletes követelmények.

Az **Élő idegen nyelv** műveltségi területhez írt bevezetőben hangsúlyozzuk, hogy ennek tantervfelépítése eltér a többi műveltségterület követelményrendszerétől, mivel a tananyagot, a fejlesztési követelményeket és a minimális teljesítményt nem lehetett táblázatban egymás mellé helyezni. Így a cél-, tananyag- és követelményrendszerünk is eltér formailag az Értékközvetítő és képességfejlesztő program részletes tanterveinek tananyagleírásaitól, amennyiben a teljesítmény (az elégséges és jeles szint) részletes kifejtése az egyes évfolyamok tematikus tananyagának és tanulási programjának leírása után található, az Európa Tanács nyelvi szintleírásaihoz[x] igazodó tagolásban.

Az Angol nyelv tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az 5. évfolyamon az ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése képességének ki kell alakulnia. A múlt idő használatának képességével bővülnek az önkifejezési lehetőségek, a tanulók saját magukról történeteket is tudnak mesélni. Az olvasási kedv megőrzése érdekében vicceket, autentikus szövegfoltokat is olvassanak a tanulók. Ebben a tanévben nagyon fontos a fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása, hiszen a kétnyelvű szótárak alkalmazásának ez a feltétele. A helyesejtés tudatosítása kezdődjék meg, szabályok tanulásával. Az új társalgási, illetve irodalmi és civilizációs ismeretek a korábbi témák ébren tartása mellett jelenjenek meg. A fordítási technikák tanulása töltsön be egyre fontosabb szerepet – hiszen ez az önálló nyelvtanulást is megalapozza.

A 6. évfolyamon a helyesejtés, beszédfejlesztés keretében tanultak váljanak a szóbeli megnyilatkozások értékelésének egyik szempontjává, vagyis jelenjék meg alkalmazásuk követelményként. Törekedjünk arra, hogy a legtöbb spontán iskolai szituációban (betegségek igazolása, házi feladat elkészítésével kapcsolatos problémák, feladatértés körüli gondok stb.) a tanulók angolul kérjenek segítséget, fejezzék ki véleményüket, tudásukat /nem-tudásukat, javaslataikat, kívánságaikat tetszésüket /nem-tetszésüket. A nyelvtanulás módszereinek bővítésével párhuzamosan várjuk el a tanulóktól, hogy ezeket a technikákat tudatosan, az adott feladatnak és saját egyéniségüknek megfelelően válasszák meg. A tanult szituációkban várjuk el a megismert illemszabályoknak megfelelő viselkedésmódot. Az irodalom tanulásakor egyre inkább törekedjünk az eredeti nyelvű szövegek (szövegrészletek) olvasására. Használjuk ki az iskola nyújtotta lehetőségeket arra, hogy a tanultakat (elsősorban irodalomból, országismeretből) diákjaink bemutathassák érdeklődő közönségnek: kiállítások, irodalmi estek, klubnapok rendezésével.

A 7. évfolyamon a beszédértés során arra kell törekedni, hogy a tanuló ne csak a tanár angol nyelvű óravezetését, de egyszerűbb magyarázatait is megértse, illetve a meg nem értés tényét angolul közölje, angolul kérjen segítséget a megértéshez. Az önálló szövegalkotás során nagyon fontos, hogy a tanuló a formális/informális stílusnak megfelelően tudjon megnyilatkozni. Az olvasási-szövegértési képességet nagy mértékben fejleszti a kétnyelvű olvasmányok olvastatása, ezért ez kiemelt feladat ebben a tanévben. A nyelvtan tanulásakor a fő hangsúlyt a mondat szintjére kell helyezni. Az irodalom, művészetek tanításából nem maradhat ki a tanulói "szubkultúra" elemeinek közös feldolgozása sem.

A 8. évfolyamon a kommunikációból megtanultak alkalmazására helyezzük a hangsúlyt. Az autentikus szövegfoltok olvastatása nagyban segíti a célnyelv országaiban való eligazodást. Nagyon fontos annak felismertetése, hogy az egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú és többalakú szavak nem felelnek meg a két nyelvben egymásnak, ezért fordításkor, önálló szövegalkotásnál és szótárazás során erre nagy gondot kell fordítani. Az írásbeli szövegalkotás tanulása is most már egyértelműen a felhasználhatóság céljait szolgálja: továbbtanulás, munkavállalás során használatos alapvető szövegtípusokat tanulnak a diákok. Az irodalom, a kultúra tanítása összefoglaló jellegű, tekintettel a jelenlegi iskolaszerkezetre. Ám az itt megjelenő témák – a tanulók érdeklődése és a tanár lehetőségei szerint – továbbvihetők.

[x] Modern Languages; Learning, Teaching, Assesment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131 p.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.		Project English 1. Student's Book
6.		Project English 2. Student's Book
7.		Project English 3. Student's Book
8.		Headway Pre-Intermediate Student's Book
8.		Headway Intermediate Student's Book

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Ajánlott dalok, versek, mondókák és ritmusgyakorlatok 5–6. osztályra

There is a hole in my bucket
Yankee Dooddle
Bobby Shaftoe
Oh, Susanna
Oranges and Lemons
I saw a little beetle..
You did it again!
Listen to me
I'm mad at you
Downtown
My socks don't match
I like my friends
I'm thinking about tomorrow
Polka dot pijamas
If you go, I'll go
She'll be coming round the mountain
I came from Alabama
Michael Finnigan
My Darling Clementine
I feel terrible
Where's Jack?
When I was a baby
I asked my father
The elbows song
When I was one
Who's knocking at the door?
It's time to go to bed
Grandma's going to the grocery store
I bought a dog for my cat
The horse march

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Angol gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, angol nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén ❖ Angol nyelvű drámajáték előadása	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 5. évfolyamon

Az 5. évfolyamon a beszédhallás, beszédértés területén elsősorban a tudatosság fokozása a cél. A szóbeli szövegalkotás során az élőbeszédhez hasonló kommunikáció érdekében tanítjuk az ún. töltelékszavakat. Az olvasás tevékenységen belül az olvasás tempójának és pontosságának fokozásán van a hangsúly. Az írás, helyesírás területén a tudatosság és a pontosság fokozása végett javíttatunk hibás szóalakokat is. A helyesejtésben tanultakat az 5. évfolyamon érvényesíteni kell a különböző szóbeli produkciók (versmondás, párbeszédek reprodukálása, hangos olvasás) során. A nyelvtanulási technikák további bővítése során a kétnyelvű szótárak használatára kerül a hangsúly. A nyelvészet/nyelvtan tanulása során egyre inkább törekedni kell a tudatosságra. Ezt az anyanyelvi ismeretek aktualizálásával, valamint a nyelvi műveletek rendszeres végzésével érjük el. Az irodalom tanulása során törekedni kell a művek sokféle irányú megközelítésére (rajz, bábozás, mimetizálás, pantomim stb.). A civilizációról való ismeretek tanulása során a tanulók szokjanak rá az önálló ismeretszerzésre.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	angol nyelvű hanganyag kiválasztása	angol nyelvű hanganyag kiválasztása hallás után, más idegen nyelvű hanganyagok közül		
1.2.	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása	angol és magyar nyelvű hanganyag összehasonlítása: idegen emberek angol, illetve magyar nyelvű szövegének összehasonlítása; a tanuló saját, magnóra fölvett magyar, illetve angol nyelvű szövegmondásának összehasonlítása a hangképzés szempontjából; angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással;		Érvényes kijelentéseket tud megfogalmazni saját magyar, illetve angol nyelvű szövegmondás különbségeiről, tekintettel a hangképzés eltéréseire.
1.3.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		

TANÚ INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	értelmes egységek kihallása elhangzó angol szövegből (szegmentálás)	órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása a tanár által előadott, ismeretlen szavakat is tartalmazó szövegből	A tanult kifejezéseket, szerkezeteket felismeri elhangzó angol szövegből.	Ismeretlen szavakat is tartalmazó, életszerű beszédhelyzetekben a fontos részleteket fel tudja ismerni, a helyzetnek megfelelő nonverbális, illetve angol nyelvű reakcióra képes.
1.5.	ismert lexikai egységek megértése válaszadással	utasítások megértése és visszajelzés: az utasítás végrehajtásával, az utasítás mimetikus eljátszásával, az utasítás szövegének magyarra fordításával, angol nyelvű verbális visszajelzéssel	A tanárnak az óravezetésre vonatkozó utasításait megérti, azokra reagálni tud cselekvéssel.	Az angol nyelvű óravezetés során használt fordulatokat megérti, azoknak megfelelően tud reagálni.
1.6.	kérdések megértése és válaszadás	kérdések megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven, verbálisan, magyar nyelven, rajzolással, cselekvéssel (mimetizálással, gesztusokkal)	Az ismert szituációkra vonatkozó kérdéseket megérti, ezekre válaszolni képes.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó, elhangzó szöveg megértését bizonyítani képes kérdésekre válaszolással, igaz/hamis állítások kiválasztásával, a szöveg globális jelentésének magyarra fordításával.
1.7.	üdvözlés megértése és válaszadás	üdvözlés megértése és válaszadás: verbálisan, angol nyelven a/ a napszaknak megfelelően , b/ a kommunikációs 2. személy életkorának, szociális szerepének megfelelően, nonverbális kommunikációs jelzésekkel	A tanult párbeszédekből ismert helyzetekben a kezdeményezéseknek megfelelően tud reagálni.	A tanult párbeszédekből ismert helyzetekben a kezdeményezéseknek megfelelően tud reagálni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.8.	segítség felajánlásának megértése, válaszolás	segítség felajánlásának megértése, válaszolás		Angol nyelvű választ tud adni segítségkérésre, figyelmeztetésre.	
1.9.	figyelmeztetés megértése, válaszolás	figyelmeztetés megértése, válaszolás		Angol nyelvű választ tud adni segítségkérésre, figyelmeztetésre.	
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*Szóbeli szövegalkotás tanulása*			**TANÚ INKO**
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása gyerekkel szemben, felnőttel szemben; utasítások adása gyereknek, állatnak; kérés gyerekhez, felnőtthöz; kérdezés gyerektől, ismerős felnőttől, ismeretlen felnőttől; meghívás: gyerekek meghívása, ismerős felnőtt meghívása; értékkijelentések megfogalmazása: bókok, dicséretek társaknak, elégedettség/elégedetlenség kifejezése; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (You know..) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása (Take care, I must be going now, It's been nice to meet you, I think I have to go) gyerekkel, felnőttel; tevékenység leírás alkotása képről a Present Continuous Tense használatával; tevékenységleírás alkotása a Present Simple Tense használatával; leíró szöveg alkotása térről, élőlényről; segítség felajánlása, figyelmeztetés gyereknek, felnőttnek	A tanult anyagra vonatkozóan – egyszerű helyzetekben – információkat tud kérni és adni. Ki tudja fejezni a hálát, örömöt/bánatot, elégedettséget / elégedetlenséget, egyetértést/egyet nem értést a tanult nyelvi eszközökkel. Segítséget tud kérni, ki tudja fejezni a figyelmeztetést a tanult nyelvi eszközökkel ismert szituációkban. Képes a kapcsolatfelvételre és a kapcsolatzárásra életszerű szituációkban, gyerekkel és ismerős felnőttel.	A tanult műfajokban önálló szövegalkotásra képes. Leíró szöveget képes mondani térről, élőlényről, tevékenységről mintaadás segítségével.	

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Az én világom, A család és a barátok - Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, szülők, testvérek megnevezése, életkor, szülők foglalkozásának megnevezése - Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása - Gyerek találkozása ismeretlen felnőttel, bemutatkozás, útbaigazítás kérése, kérdezés - Gyerek találkozása ismerős felnőttel, kérdezés, érdeklődés hogylét felől - Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől - Látogató fogadása, kínálás - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról - Elbúcsúzás vendégség után, a vendéglátás megköszönése - Elbúcsúzás barátoktól, a legközelebbi találkozás megbeszélése - Elbúcsúzás új ismerőstől, a levelezéses kapcsolattartás megígérése Ház, lakás - Települési formák, lakástípusok,- tervrajz és alaprajz készítése Mindennapi életünk - Napirend Az iskola - Egy nap az iskolában Vásárlás - Mértékegységek,- postai szolgáltatások igénybevétele Étkezés - Terítés Időjárás - Társalgás az időjárásról Öltözködés - Személyleírás - Alkalomhoz illő öltözködés	a szövegreprodukálás tanulása: autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	Egyszerű mondatokat hibátlanul meg tud ismételni helyes kiejtéssel, hangsúllyal és intonációval. 10 új verset, mondókát, dalt el tud mondani memoriterként. A tanult párbeszédek egyik szerepét memoriterként el tudja mondani.	Ismert szöveget reprodukálni tud helyes kiejtéssel, intonációval, hangsúllyal. Képes az önkorrekcióra. Ismert párbeszédek szerepeit el tudja játszani memoriterként. A tanult fordulatok segítségével, helyettesítéssel, bővítéssel, szűkítéssel új párbeszédeket tud kialakítani. A tanult mondókák, versek, dalok 80%-át helyes kiejtéssel elő tudja adni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	félreproduktív szövegalkotás tanulása: párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák szövegének átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; olvasott szöveg tartalmának elmondása; tevékenység leírás mondása mintaadással, helyettesítéssel		A tanult mesék tartalmát el tudja mondani szűkítéssel, tanári segítséggel.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése: rajzolással, magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével; képregények olvasása	Ismert szöveget el tud olvasni némán, a szöveg jelentésére vonatkozóan igaz/hamis állításokat képes kiválasztani. Feladatvégzés során az ismert utasításokat megérti önálló néma olvasással.	Utasításokat, didaktikus szövegeket el tud olvasni némán és megértésüket igazolni tudja végrehajtással, rajzzal, angol nyelvű kérdésre angol nyelven adott válaszokkal, igaz/hamis állítások kiválasztásával. Néhány ismeretlen szót is tartalmazó rövid szöveget el tud olvasni némán, s képes a jelentés globális megértésére.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	olvasástechnikai gyakorlatok végzése: az olvasás pontosságának fokozása szavakon, szósorokon, mondatokon; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon		
3.3.	hangos olvasás gyakorlás után	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása	Ismert szöveget fel tud olvasni felkészülés után, helyes kiejtéssel és intonációval. A hibákat korrigálni képes tanári segítséggel.	Ismert, 5-6 sornyi angol szöveget felkészülés után fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően, tanári jelzésre önkorrekcióval.
3.4.	hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás")	hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása		Ismert utasításokat, ismert lexikai egységekből álló egyszerű mondatokat felkészülés nélkül (blattolva) fel tud olvasni.

TANÚ INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	gyorsolvasási gyakorlatok	gyorsolvasási gyakorlatok végzése: jelkeresés gyakorlása, hibakeresés gyakorlása, látószögnövelés gyakorlása, nyomdahibás szövegfoltok olvasása			
3.6.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák javítása: betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása, betűcsere javítása, mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása			
4.	*Írás, helyesírás*	*Írás, helyesírás tanulása*			**INKO**
4.1.	írástechnika	az írástechnika gyakorlása szavak, számok másolásával, illetve diktálás utáni írásával: betűalakítás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; betűkapcsolás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; a számjegyek alakításának gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően	Ismert szavakat, szószerkezeteket, mondatokat le tud másolni helyes betűalakítással. Rövid, ismert szavakat le tud írni diktálás után. A feladatmegoldás során az akaratlagos írással leírt szavai felismerhetőek.	Ismeretlen elemeket is tartalmazó mondatot hibátlanul tud másolni helyes betűalakítással. Ismert szavakat, egyszerű, rövid mondatokat le tud írni diktálás után, tanári segítséggel önkorrekcióra képes. Akaratlagos írás során legfeljebb egy-két betűcserét, betűkihagyást vagy betűtévesztést követ el.	
4.2.	szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása: a betűtévesztés szempontjából, a betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, a betűcsere szempontjából		Ismert, hibásan nyomtatott szavakat javítani tud.	
4.3.	központozás (cím, címzés, dátum)	a központozás (cím, címzés, dátum) gyakorlása: levélcímzések másolásával, levelek önálló címzésével			
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása*			**INKO**
5.1.	képeslapok írása	képeslapok írása minta alapján, feladathelyzetben; képeslapok írása önállóan, életszerű helyzetben	Képeslapot tud írni minta alapján, önállóan.	Képeslapot tud írni tanári segítséggel.	
5.2.	levélírás barátoknak	levélírás barátoknak: bemutatkozó levél írása minta alapján; bemutatkozó levél írása önállóan	Bemutatkozó levelet tud írni minta alapján, önállóan. Minta alapján meg tudja címezni a levelet.	Bemutatkozó levelet tud írni minta alapján, önállóan. Minta alapján meg tudja címezni a levelet.	
5.3.	leírás	leírások készítése: rövid, néhány mondatos leírás készítése élőlényről, minta alapján, helyettesítéssel; rövid, néhány mondatos leírás készítése tájról, épületrészről, helyiségről, minta alapján, helyettesítéssel; leírás készítése helyiségről önállóan	Leírást tud készíteni helyiségről, tájról, épületről, élőlényről, tevékenységről önállóan, minta alapján.	Rövid, néhány mondatos leírást tud készíteni élőlényről, helyiségről minta alapján, helyettesítéssel.	
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*			
6.1.	légzőgyakorlatok	légzőgyakorlatok végzése			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	a szókezdő hangkapcsolatok képzésének gyakorlása angol nyelvi egységek utánmondásával szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása: a/ személyes névmások b/ birtokos szerkezet (I've got, She's got stb.)		
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok váltakozásának megfigyelése és gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során szavakon, szószerkezeteken, mondatokon, autentikus szövegeken; erős és gyenge alakok észlelése; a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I. b/ Tune II.		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		
6.6.	ritmusgyakorlatok	ritmusgyakorlatok végzése: mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal)		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	kiejtést segítő mintasorok	kiejtést segítő mintasorok olvasása		
6.10.	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.11.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása; saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése; saját elhangzó helyesejtési hiba javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZET	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	kérdezés, válaszolás	a kérdezés, válaszolás gyakorlása	A kérdezést, válaszolást el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A kérdezést, válaszolást önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.2.	bővítés	a bővítés gyakorlása	A bővítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A bővítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.3.	szűkítés	a szűkítés gyakorlása	A szűkítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A szűkítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.4.	helyettesítés	a helyettesítés gyakorlása: azonos szófajjal, névmással, a lexika szintjén (szinonima, antoníma), a kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő)	A helyettesítést el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	A helyettesítést önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
1.5.	átalakítás	az átalakítás gyakorlása	Az átalakítást el tudja végezni ismert szövegen, tanári segítséggel, önkorrekcióval.	Az átalakítást önállóan el tudja végezni ismert szövegeken.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről*		
2.1.	koherenciateremtés	a koherenciateremtés tanulása névmásítással, tematikus főnevek alkalmazásával, időrendet kifejező kötőszavakkal (after that, then)		Törekszik a koherencia megteremtésére a szövegalkotás során.
2.2.	szórend	a szórend szerepének felismerése átalakítás során (kijelentőből kérdő mondat Present Continuous igeidőben)	Törekszik a helyes szórend alkalmazására angol nyelvű mondatokban.	Törekszik a helyes szórend alkalmazására angol nyelvű mondatokban.
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása*		
3.1.	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás	a rendszeres önálló tanulásra való beállítódás házi feladatok rendszeres önálló megoldása révén		
3.2.	az eltérő íráskép és hangalak kezelése	az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása		A fonetikai jeleket önállóan ki tudja olvasni.
3.3.	a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban	tömegkommunikációs eszközök felhasználása a tanulásban		
3.4.	könyvtárhasználat	könyvtárhasználat tanulása		
3.5.	szótanulási technika	szótanulási technika elsajátítása	Vezetni tudja a szótárfüzetét tanári ellenőrzéssel.	
3.6.	a kétnyelvű szótárak használata	bevezetés a kétnyelvű szótárak használatába		El tud igazodni a kétnyelvű szótárakban.
3.7.	angol nyelvű instrukciók megértése	a feladatok végrehajtásához szükséges angol nyelvű instrukciók megértése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése*			
4.1.	az egyszerű jelen idő (Present Simple)	az egyszerű jelen idő (Present Simple) tanulása	Tud egyszerű jelen idejű állító mondatokat alkotni ismert szavakból, minta alapján.	Az egyszerű jelen időt helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	
4.2.	az egyszerű jövő idő (Simple Future)	az egyszerű jövő idő (Simple Future) tanulása		Az egyszerű jövő időt helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	
4.3.	sorszámnevek	a sorszámnevek tanulása			
4.4.	dátum	dátum kifejezése			
4.5.	szófajták: a főnévi igenév	a főnévi igenév tanulása			
4.6.	MUST	a MUST használatának tanulása		A MUST-ot helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	
4.7.	WANT + to infinitive	a WANT + to infinitive használatának tanulása	A WANT+to infinitive szerkezetet alkalmazni képes a tanult mondatokban.	A WANT + to infinitive-t helyesen használja ismert szövegben, helyzetben. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL			
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*			**MÁS**
1.1.	brit mondák, mesék magyar fordításai: Leir (Lear) király mondája Sir Thomas Malory: Kard a kőben (Arthur király mondaköre) Robin Hood Sir Walter Scott: Ivanhoe Milne: Micimackó Lewis Caroll: Alice Csodaországban	brit mondák és mesék olvasása magyar nyelven	El tudja olvasni egy monda és egy mesekönyv egy fejezetét magyar nyelven.	El tudja olvasni a megadott magyar nyelvű angol irodalmat. Olvasmányairól olvasónaplót tud vezetni.	
1.2.	lírai alkotások: A. Milne versei a "When We Were Very Young" vagy a "Now We Are Six" című köteteiből	lírai alkotások olvasása angol nyelven			
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása*			
2.1.	vers, mondóka reprodukálása	a tanult versek, mondókák reprodukálása a helyesejtés szabályainak megfelelően			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	prózarészletek reprodukálása	a tanult prózarészeltekből rövid bekezdésnyi (4-6 sornyi) reprodukálása a helyesejtés szabályainak megfelelően			
3.	*Irodalmi művek elemzése* *Angolul használatos szakkifejezések:* biography, comedy, epic, fable, fiction, metaphor, novel, plot, short story, simile, stanza, tragedy, genres, lyric, drama, narrative, legend, joke, scenery, moral, poetry	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		A műelemzés során megtanult angol szavakat fel tudja ismerni, meg tudja érteni saját szövegkörnyezetükben.	
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL			
1.	*Országismeret*	*Az országismeret tanulása*			**EU**
1.1.	földrajz	az Amerikai Egyesült Államok határai, tengerek, nagy folyók, tavak, vízesések, hegységek, sivatagok, tűzhányók, gejzírek megnevezése angolul; néhány amerikai nagyváros megnevezése és megkeresése térképen (Washington D.C., New York, San Francisco, Chicago, New Orleans, Miami)	Felismeri térképen az Amerikai Egyesült Államok határait. Néhány nagy amerikai várost meg tud nevezni és térképen meg tud mutatni.	Meg tudja nevezni, térképen meg tudja keresni az USA határait, főbb természeti képződményeit, néhány nagyvárosát.	
1.2.	politika és jog	az USA államformájának és hivatalos politikai elnevezésének megtanulása		Ismeri az USA hivatalos politikai elnevezését, meg tudja nevezni és fényképről felismeri az USA elnökét.	
1.3.	oktatás	ismeretek tanulása az angolszász országok iskolaévéről, az amerikai és brit iskolák tantárgyairól	Az angolszász iskolaévvel, tantárgyakkal kapcsolatban tanult ismereteket el tudja mondani magyar nyelven.	Ismertetni tudja az angol iskolaévvel, tantárgyakkal kapcsolatos tényeket egyszerű angol mondatokkal.	
1.4.	társadalomismeret	az USA vezető politikusai nevének megtanulása, fényképük bemutatása			
1.5.	a média	az angol és amerikai kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap-, folyóirat és bélyeggyűjtés	Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket, képeslapokat gyűjt.	Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket, képeslapokat gyűjt.	
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*			**MÁS HON EU**
2.1.	angol és amerikai termékek	angol és amerikai termékek címkéinek gyűjtése			
2.2.	posta	postai címzés, a postai szolgáltatások igénybevétele			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	étkezési szokások, gasztronómia	éttermek: hagyományos, gyorséttermek, nemzetközi konyhák, éttermi hálózatok megismerése		
2.4.	illemszabályok	az étkezéssel, evőeszközök használatával kapcsolatos illemszabályok megismerése; beszélgetések tabutémáinak (hölgyek kora, családi állapota, kereseti viszonyok) megismerése	Az étkezéssel, terítéssel kapcsolatos illemszabályokat ismertetni tudja magyar nyelven. Föl tudja sorolni a tabutémákat.	Ismeri az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat és a beszélgetések tabutémáit.
2.5.	hagyományok, ünnepek	ismeretek tanulása a Pancake Day-ről; a Christmas: Xmas Eve, Xmas Day, Boxing Day megismerése; az amerikai himnusz első motívumának megtanulása; az amerikai címer lerajzolása, kiszínezése		
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése: gyermekdalok és játékok tanulása (A játékok listáját lásd a 3. osztálynál)*		
4.	*Tudománytörténet: híres amerikai feltalálók, felfedezők, utazók*	*Ismerkedés a tudománytörténet érdekességeivel: híres amerikai feltalálók, felfedezők, utazók nevének megismerése, és találmányuk, illetve felfedezésük megnevezése angolul;* *lexikon szócikkek olvasása magyarul híres amerikai feltalálókról, felfedezőkről, utazókról*		Öt híres amerikai feltaláló, felfedező találmányát, felfedezését meg tudja nevezni angolul.
V.	*KÖZVETÍTÉS*	*FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA*		
1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása*		
1.1.	különálló mondatok fordítása angolról magyarra	különálló mondatok fordításának gyakorlása angolról magyarra: globális fordítás autentikus szöveg esetén; a mondatban használt nyelvtani szerkezet pontos magyarra ültetésével didaktikus szöveg esetén	Mondatonként képes fordítani angolról magyarra, ismert szöveg esetében.	Mondatonként képes fordítani angolról magyarra, ismert szöveg esetében.
1.2.	különálló mondatok fordítása magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával	különálló mondatok fordításának gyakorlása magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával		Képes különálló mondatok fordítására magyarról angolra ismert nyelvtani szerkezetek alkalmazásával.
2.	meserészletek : Milne: Winnie-the-Pooh, Caroll: Alice in Wonderland, O. Wilde: The Selfisch Giant	meserészletek olvasása angol nyelven	Egy angolul közösen olvasott meserészlet tartalmát ismertetni tudja magyar nyelven. Egy rövid meserészletet le tud fordítani angolról magyarra, írásban.	A közösen olvasott angol nyelvű prózarészletek tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, segítséggel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

PROJEKT

Látogatóban Amerikában

Az Egyesült Államok területének adottságaival, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

Fejlesztési követelmények az 5. osztály végére

5. osztály: Az európai minimumszint jele: A1-

A diák megérti az egyszerűbb ismert utasításokat, kérdéseket és röviden válaszolni tud azokra.

BESZÉDÉRTÉS:

megérti a tanult témákhoz kapcsolódó ismerős szavakat, fordulatokat.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Képes egyszerű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni.

OLVASÁSÉRTÉS:

Felismeri és megérti az ismerős szavakat, igen egyszerű mondatokat.

ÍRÁS:

A tanult szavakat le tudja írni, ismerős szövegbe be tudja írni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A 6. évfolyamon a helyesejtés, beszédfejlesztés keretében tanultak váljanak a szóbeli megnyilatkozások értékelésének egyik szempontjává, vagyis jelenjék meg alkalmazásuk követelményként. Törekedjünk arra, hogy a legtöbb spontán iskolai szituációban (betegségek igazolása, házi feladat elkészítésével kapcsolatos problémák, feladatértés körüli gondok stb.) a tanulók angolul kérjenek segítséget, fejezzék ki véleményüket, tudásukat /nem-tudásukat, javaslataikat, kívánságaikat, tetszésüket /nem-tetszésüket. A nyelvtanulás módszereinek bővítésével párhuzamosan várjuk el a tanulóktól, hogy ezeket a technikákat tudatosan, az adott feladatnak és saját egyéniségüknek megfelelően válasszák meg. A tanult szituációkban várjuk el a megismert illemszabályoknak megfelelő viselkedésmódot. Az irodalom tanulásakor egyre inkább törekedjünk az eredeti nyelvű szövegek (szövegrészletek) olvasására. Használjuk ki az iskola nyújtotta lehetőségeket arra, hogy a tanultakat (elsősorban irodalomból, országismeretből) diákjaink bemutathassák érdeklődő közönségnek: kiállítások, irodalmi estek, klubnapok rendezésével.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*			**TANÚ INKO**
1.1.	szegmentálás	az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből		Ismert szerkezeteket, szavakat felismer autentikus szövegben (televízió, rádió, film).	
1.2.	angol nyelvű szöveg megértése	ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése	Az ismert szerkezeteket felismeri, megérti ismeretlen előadó esetén is.	Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveget globálisan meg tud érteni. Hallás utáni értést ellenőrző gyakorlatokat meg tud oldani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	kérdések, kérések, utasítások megértése	kérdések, kérések, utasítások megértése és visszajelzés cselekvéssel; verbálisan, angol nyelven; nonverbális kommunikációs jelzésekkel	A tanár egyszerű közléseit, utasításait, kérdéseit, kéréseit megérti, ezekre válaszolni tud. A tananyagra vonatkozó angol nyelvű kérdéseket megérti, válaszolni képes - rajzzal, - magyarul, - igaz/hamis állítások kiválasztásával, - hiányos mondat kiegészítésével.	Megérti az idegen anyanyelvű beszélő utasításait, kéréseit, kérdéseit, információit ismert témában, azokra reagálni képes.
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		Saját angolnyelvű szövegét össze tudja vetni eredetivel – a különbségeket meg tudja fogalmazni.
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás tanulása*		**TANÚ INKO**
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; utasítások adása formális stílusban, informális stílusban; kérés, segítségkérés, figyelmeztetés, tanácsadás formális stílusban, informális stílusban; kérdezés, információkérés formális stílusban, informális stílusban; meghívás formális stílusban, informális stílusban; értékkijelentések megfogalmazása, reagálás látott/hallott jelenségekre, elégedettség, tetszés kifejezése ismerős felnőtteknek; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (What I mean is) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása (I really have to get on my way, Mind how you go) formális stílusban, informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban térről, tárgyról, élőlényről, tevékenységről; elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők alkalmazásával	Ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó mondatot meg tud ismételni helyes hangsúllyal, hanglejtéssel. Személyes információkat tud kérni, adni kis segítséggel. Életszerű helyzetekben a tanult kifejezéseket alkalmazni tudja a tanítási óra során: késés, házi feladat hiánya, bocsánatkérés, segítségkérés, hiányzás, hiányzás igazolása.	Az anyanyelvi beszélők hangképzését mindinkább megközelíti a beszéd során. A tanult szerkezeteket, szavakat fel tudja használni önálló gondolatok kifejezésére. Útbaigazítást tud kérni, útbaigazítást tud adni a tanult lexika segítségével. A tanult helyesejtési szabályokat tudatosan alkalmazza a beszédtevékenységek során. Látott vagy hallott jelenségre képes angolul reagálni. Segítséget tud kérni angol nyelven.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Az én világom, A család és barátok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek) - Elbúcsúzás vendégség után, a vendéglátás megköszönése - Elköszönés barátoktól, a legközelebbi találkozás megbeszélése - Elbúcsúzás új ismerőstől, a levelezéses kapcsolattartás megígérése Ház, lakás - A szűkebb lakókörnyezet (utca, tömb, kerület, városrész) bemutatása, lakóhely megtervezése Mindennapi életünk - Kirándulásra invitálás - Kirándulás közben - Ünnepi készülődés - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás - Utazás járművön, útbaigazítás Az iskola - Érdeklődés tanulásról, tantárgyakról, órarendről - Hiányzások, mulasztások igazolása Vásárlás - Nagybevásárlás Étkezés - Főzés, receptek Időjárás - Társalgás az időjárásról Öltözködés - Az alkalomhoz illő öltözék megtervezése és bemutatása angol nyelven	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	Memoriterként tíz új egységet (vers, dal, mondóka, prózarészlet) tud elmondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani, segítséggel.	Memoriterként tíz új egységet (vers, dal, mondóka, prózarészlet) tud elmondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani, önállóan.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; leírás alkotása minta alapján; elbeszélés alkotása minta alapján; olvasott szöveg tartalmának elmondása		El tudja mondani az olvasott szöveg tartalmát. A tanult témákról (képek segítségével) önállóan tud szöveget alkotni.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		**TANÚ INKO**
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, angol nyelvű hiányos mondatok kiegészítésével, adatkeresési feladatok megoldásával; képregények olvasása; viccek olvasása; autentikus szövegfoltok (pl. órarend, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek) olvasása	A szövegértést bizonyítani tudja cselekvéssel, szóban vagy írásban adott reagálással (kérdésre válaszolással, igaz/hamis kijelentések kiválasztásával, magyarra fordítással, adatkeresési feladatok megoldásával).	Egyszerűbb képregényeket, vicceket önállóan el tud olvasni. Szokatlan szövegfoltokat (ételreceptek, műsorújság-részletek) is el tud olvasni. A szövegértési feladatokat (igaz/hamis állítások, kérdésekre válaszok, mondatok kiegészítése) meg tudja oldani a tartalommal megegyezően, megértést zavaró hibák nélkül. Az ismert nyelvi elemeket fel tudja ismerni új szövegkörnyezetben is. Egyszerű, rövid szöveget (pl. bemutatkozó levél, képeslap) meg tud érteni, arra választ tud adni önállóan.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, mondatokon, bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon, bekezdésnyi szövegeken		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása; fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Az ismert szavakat, mondatokat felismeri és önállóan el tudja olvasni, helyes kiejtéssel és hanglejtéssel. A tanult szöveget fel tudja olvasni felkészülés után, 20%-os hibahatáron belül (öt szóban legfeljebb 1 olvasási hibát vét), a hibát tanári figyelmeztetésre önállóan tudja javítani. Felolvasás során igyekszik igazodni a helyesejtési normákhoz.	A fonetikus ábécé jeleivel átírt szavakat helyesen fel tudja olvasni. A tanult helyesejtési szabályokat tudatosan képes alkalmazni a felkészülés utáni felolvasás során.	
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	jelkeresési gyakorlatok, hibakeresési gyakorlatok, látószögnövelési gyakorlatok végzése; nyomdahibás szövegfoltok olvasása; scanning gyakorlatok végzése; skimming gyakorlatok végzése			
3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása; betűcsere javítása; mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása, más szó olvasásának javítása; az olvasás pontosságnak javítása szószerkezeteken			
4.	*Írás, helyesírás*	*Az írás, helyesírás tanulása*			**INKO**
4.1.	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából	Egyszerű, ismert lexikai egységekből álló szöveget hibátlanul le tud másolni. Ismert, egyszerű lexikai egységeket diktálás után le tud írni, a szavak felében nem követ el betűtévesztési hibát.	Egyszerű szövegeket hibátlanul le tud másolni. Egyszerű, ismert lexikai egységeket tartalmazó szöveget diktálás után le tud írni 10%-os hibakulccsal. Nyomtatott, illetve kézírással hibásan írt szavakat ki tud javítani.	
4.2.	szavak fonetikus átírása	szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból; ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel	Ismert szavak fonetikus írásképét le tudja másolni szótárból, 10%-os hibahatárral.	Ismert szavakat fonetikusan át tud írni, tanári segítséggel.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása:* *meghívólevél írása;* *köszönőlevél írása;* *beszámoló készítésének tanulása;* *definíciókészítés tanulása;* *elbeszélés alkotásának tanulása: múltbeli események elbeszélése;* *leírás készítésének tanulása: egy személy képességeinek leírása, változások leírása, receptírás, időjárás leírása, egy rendszer, egy foglalkozás leírása;* *életrajz készítésének tanulása;* *újságcikkek, hírek írásának tanulása*	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (leírás, útbaigazítás, elbeszélés) tud önállóan írni, a létrejött szövegben valamennyi szó felismerhető. Képeslapot tud írni húsvétra, karácsonyra, a lapot önállóan meg tudja címezni angliai címre. Könnyebb tankönyvi/munkafüzeti írásbeli feladatokat meg tud oldani.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal: eseménysorok, foglalkozások, rendszerek, személyek, időjárás, életrajz leírása, receptek készítése, üzenetek, párbeszéd, bemutatkozás. Üdvözlőlapokat tud írni, a lapot önállóan meg tudja címezni.	**INKO**
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*			
6.1.	légzőgyakorlatok	légzőgyakorlatok végzése			
6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása a/ szövegreprodukálás során, b/ felolvasáskor, c/ szövegalkotás esetén, d/ nyelvtörők segítségével; hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása: a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása, b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása, c/ az egyes szám 3. személy *-s* ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása		A helyesejtés során begyakorolt szabályokat alkalmazni tudja a beszéd, illetve felolvasás során. A saját, illetve tanulótársak által elkövetett helyesejtési hibákat javítani tudja.	
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúly értelem megkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon; mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hangsúlyváltoztató szerepe: pl. *-ly*); a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során; a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása			
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I., b/ Tune II.; a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze; a hasonlítás intonációja; az összetett mondatok intonációja			
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.6.	ritmusgyakorlatok	mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal)		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	kiejtést segítő mintasorok	kiejtést segítő mintasorok olvasása		
6.10.	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.11.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása; saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése; saját elhangzó helyesejtési hiba javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás;* *bővítés;* *szűkítés;* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma),* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő);* *átalakítás*	Válaszolni tud kérdésekre ismert lexikai környezetben. A helyettesítést el tudja végezni ismert szövegben azonos szófajjal, illetve névmással.	A tanult nyelvi műveleteket el tudja végezni ismert szövegen.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *ismerkedés a morfémák szintjével (képzők, ragok, jelek);* *az igeszemlélet megismerése: kétféle múlt (Simple, Continouos);* *a birtokviszony magyartól eltérő kifejezésének megismerése*		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *rendszeres önálló tanulásra való beállítódás;* *az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása;* *a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban;* *könyvtár- és intézményhasználat;* *szótanulási technikák;* *kétnyelvű szótárak használata;* *a feladatok végrehajtásához szükséges angol nyelvű instrukciók megértése;* *bevezetés az egynyelvű szótárak használatába.*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *a mondatrészek megnevezése angolul: PREDICATE, SUBJECT, OBJECT, ADVERB, ADJECTIVE;* *mondattani elemzés rákérdezéssel;* *a folyamatos múlt (Past Continuous);* *a GOING TO szerkezet;* *a NEED, HAVE TO, MUST, MUST NOT, CAN, COULD szerkezetek;* *a melléknév fokozása;* *a hasonlító szerkezet;* *a LITTLE/A FEW + megszámlálható/ megszámlálhatalan főnevek;* *a LOT/MUCH/MANY;* *az infinitív;* *időhatározói mellékmondatok*	Ráismer és meg tudja nevezni a mondatrészeket magyarul, fel tudja idézni a szórendjükre vonatkozó ismereteket tanári segítséggel. A melléknév alap-, közép- és felsőfokú alakjait felismeri, képzésük szabályait fel tudja idézni tanári segítséggel. Ráismer és át tudja alakítani az ismert igék folyamatos múlt idejű alakját (Past Continuous) lexikai egységként. Az infinitív alakot meg tudja nevezni. A LITTLE/A FEW szerkezetet alkalmazni tudja megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek esetében.	A kétféle szemléletű jelen időt megfelelő módon tudja használni tanári segítséggel. Mondattani elemzést tud végezni angol mondatokon, a helyes szórend alkalmazásának érdekében, a mondatrészek angol megnevezésével. A folyamatos múlt időt (Past Continuous Tense) alkalmazni tudja a létige és a tanult igék esetében. A GOING TO, NEED, HAVE TO, MUST, MUST NOT, CAN, COULD szerkezeteket alkalmazni tudja. A LITTLE/ A FEW/ A LOT/ MUCH/MANY használatára képes, összefüggésben a megszámlálható/ megszámlálhatatlan főnévi kategóriákkal. A melléknév alap-, közép- és felsőfokú alakjait tudja használni, képezni és a hasonlító mondatokat alkalmazni.	
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL			**MÁS**
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*			
1.1.	ifjúsági regények, regényrészletek: J.F. Cooper: Nagy indiánkönyv, C. Dickens: Karácsonyi történet, M. Twain: Tom Sawyer kalandjai, Huckleberry Finn, Jack London: A vadon szava, Swift: Gulliver Lilliputban	ifjúsági regények, regényrészletek olvasása magyar nyelven	Egy mesét és egy regényrészletet elolvas magyar nyelven az ajánlott művek közül.	Ismeri az ajánlott magyar nyelvű irodalmat.	
1.2.	Nonsense költemények, limerickek; Edward Lear művei	Nonsense költemények, limerickek olvasása angol nyelven		A tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni, az eredeti szöveggel egybe tudja vetni.	
1.3.	mesék angol nyelven: The Beauty and the Beast, Extracts from Christmas Carol by Dickens, Elementary Stories about Nasreddin	mesék olvasása angol nyelven	A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek cselekményét el tudja mondani magyar nyelven. A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek szereplőit és helyszíneit meg tudja nevezni angol nyelven.	Az angol nyelven olvasott mesék tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, képek, vázlat segítségével.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	képregények angol nyelven: Frank N. Stein, Count Dracula, Superman, Garfield	képregények olvasása angol nyelven	A közösen olvasott angol nyelvű képregények cselekményét el tudja mondani magyar nyelven. A közösen olvasott angol nyelvű képregények szereplőit és helyszíneit meg tudja nevezni angol nyelven.	Az angol nyelven olvasott képregények tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, képek, vázlat segítségével.	
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása:* *a tanult irodalmi művek reprodukálása a helyesejtés normáinak megfelelően;* *a tanult irodalmi művek előadása ismerős közönségnek a helyesejtés és a kommunikáció szabályainak megfelelően (hangerő, testtartás, tekintettartás stb.);* *a tanult irodalmi művek előadása ismeretlen közönségnek a helyesejtés és a kommunikáció szabályainak megfelelően (hangerő, testtartás, tekintettartás stb.)*	Tíz újonnan megtanult verset, meserészletet (öt-tíz sor), dalt elő tud adni angolul.	A tanult memoriterek 80%-át kifogástalanul tudja.	
3.	*Irodalmi művek elemzése* *Szakkifejezések angolul:* limerick, nonsense, satire, punch, idiom	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*			
4.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása:* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra;* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása* *lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*			
5.	*Írók, költők életrajza:* *Swift,* *Jack London,* *Mark Twain*	*Írók, költők életrajzának olvasása magyar nyelven:* *életrajzok olvasása a Világirodalmi Lexikonból;* *életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből;* *önéletírások olvasása*	Swift, Jack London és Mrk Twain életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.	Ismertetni tudja a tanult alkotók életrajzi adatait magyar nyelven.	
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL			
1.	*Országismeret*	*Az országismeret tanulása*			**EU**
1.1.	földrajz	égtájak, földrészek, országok, nyelvek, népek megnevezése angolul; Kanada, illetve Ausztrália határai, nagy folyóik, tengereik, hegységeik megnevezése	A fő égtájakat, a kontinenseket, néhány népet és országot meg tud nevezni angolul.	Az égtájakat, a kontinenseket, a tanult országokat és népeket meg tudja nevezni angolul. Meg tudja nevezni Kanada és Ausztrália határait, nagy vizeit, hegységeit.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal:* *angol, kanadai, ausztrál, illetve amerikai termékek címkéinek gyűjtése;* *amerikai házak, otthonok, családi élet;* *étkezési szokások, gasztronómia: ételreceptek; húsvéti ételek: hot cross buns;* *otthoni illemszabályok, szokások, viselkedés az Egyesült Államokban;* *kommunikációs illemszabályok, angol szakkifejezések bevezetése (formal/informal, body distance, eye contact);* *hagyományok, ünnepek:* *a húsvét, Halloween (pumpkin carving),* *legendás amerikaiak: Levi Strauss, vadnyugati hősök (Buffalo Bill), indián törzsek (apache, navajo, cheroke), törzsfőnökök (Sitting Bull)*	Ismertetni tudja az amerikai együttélési illemszabályokat, normákat magyar nyelven. A megtanult ételrecepteket ismertetni tudja magyar nyelven, néhány eszköz, hozzávaló angol megnevezésével. A húsvéttal és a Halloweennel kapcsolatos szokásokat szintén ismertetni tudja magyar nyelven.	El tudja mondani az otthoni élet szabályait az USA-ban, magyar nyelven. A húsvéttal és a Halloweennel kapcsolatos szokásokat, hagyományokat, nevezetességeket meg tudja nevezni angolul, be tudja mutatni magyar nyelven. Néhány, a kommunikációval összefüggő angol szakkifejezést ismer a megértés szintjén.	**MÁS HON**
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek e*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése: gyermekdalok és játékok (A játékok listáját lásd az 5. osztálynál)*			
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei: történelmi alakok, események: Lincoln, Jefferson, Washington, Roosevelt, VIII. Henrik, The Mary Rose, The Great Fire of London, The Great Plague; amerikai tudósok, felfedezők (R. Fulton, F.B. Morse, T. A. Edison, Wigner Jenő, Szilárd Leó, Teller Ede, Compton, Fermi, Oppenheimer, M.S. Livingstone, Ch. Lindbergh, O. & W. Wright, Henry Ford, R. Amundsen, D. Livingsone)*	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*	Fel tudja sorolni öt-öt legendás amerikai és híres tudós nevét.	A leghíresebb amerikai történelmi/legendabeli személyeket, tudósokat meg tudja nevezése, történetüket képes ismertetni magyar nyelven.	
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA			
1.	*Fordítástechnikák*	*Fordítástechnikák tanulása: különálló mondatok fordítása angolról magyarra: globális fordítás; szó szerinti fordítás a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése, az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei, a szerkezetek összeállítása mondattá; különálló mondatok fordítása magyarról angolra; a megfelelő mondatpatent megválasztása, a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba*		Különálló mondatokat le tud fordítani magyarról angolra, a szerkezetek megfelelőinek megkeresésével.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	lírai művek angol nyelven: St. Francis of Assissi: A Prayer, Lewis Caroll: How Do the Little Crocodile?	lírai művek olvasása angol nyelven		A tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni, az eredeti szöveggel egybe tudja vetni.
3.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének tanulása:* *az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása;* *két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	Az angol nyelven tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni.	Az angol nyelven tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni.

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

→ Négy-öt (korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
- A szűkített szöveg lejegyzése

→ Négy-öt (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása

→ Már tanult dal- és versszövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatóban Kanadában

Kanada földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye írásban (album, tabló) másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

Fejlesztési követelmények a 6. osztály végére

Az európai minimumszint A1

A diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, melyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése.
Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni, és fel tud tenni személyes jellegű kérdéseket (pl. hol lakik) ismerős emberekre vonatkozóan. Képes egyszerű interakciókra, amennyiben a mások személy lassan, világosan beszél, és segítőkész.

BESZÉDÉRTÉS:

Megérti az ismerős szavakat, szófordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkozóan.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Képes egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner jól artikuláltan beszél. Képes feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Lakóhelyét, ismerőseit képes egyszerű fordulatokkal leírni.

OLVASÁSÉRTÉS:

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.

ÍRÁS:

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözletet megírni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A beszédértés során arra kell törekedni, hogy a tanuló ne csak a tanár angol nyelvű óravezetését, de egyszerűbb magyarázatait is megértse, illetve a meg nem értés tényét angolul közölje, angolul kérjen segítséget a megértéshez. Az önálló szövegalkotás során nagyon fontos, hogy a tanuló a formális/informális stílusnak megfelelően tudjon megnyilatkozni. Az olvasási-szövegértési képességet nagy mértékben fejleszti a kétnyelvű olvasmányok olvastatása, ezért ez kiemelt feladat ebben a tanévben. A nyelvtan tanulásakor a fő hangsúlyt a mondat szintjére kell helyezni. Az irodalom, művészetek tanításából nem maradhat ki a tanulói "szubkultúra" elemeinek közös feldolgozása sem.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*			**TANÚ ÉLET INKO**
1.1.	szegmentálás	szegmentálás különböző típusú szövegek alapján: - az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); - az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; - az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből; - meghatározott információ kiszűrése elhangzó szövegből (pl. vonatindulás ideje hosszabb pályaudvari tájékoztató szövegből); - tanár által mondott szövegből; - anyanyelvű beszélő által elmondott szövegből			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű szöveg követése, megértése	- ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); - ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; - ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; - ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése	A tanár kéréseit, utasításait, kérdéseit, megérti, azokra válaszolni, reagálni tud. Ismert lexikát fel tud ismerni ismeretlen szövegkörnyezetben, illetve ismeretlen előadó esetén. Ismert témakörben az anyanyelvű beszélő beszédszándékának megfelelően tud reagálni. A tanár egyszerű magyarázatát megérti.	Az autentikus hanganyagot globálisan meg tudja érteni, ismert körülmények esetén. Megérti a tanár angol nyelvű magyarázatait. Az ismert témákban idegen (anyanyelvű) beszélő beszédszándékait megérti, azokra reagálni képes. A lényeges információt ki tudja szűrni elhangzó szövegből, az ismeretlen lexikai egységek jelentését ki tudja következtetni a szövegkörnyezetből.
1.3.	kérdések, kérések, utasítások, magyarázatok megértése és visszajelzése	kérdések, kérések, utasítások, magyarázatok megértése és visszajelzés - cselekvéssel - verbálisan, angol nyelven - nonverbális kommunikációs jelzésekkel		
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*Szóbeli szövegalkotás gyakorlása*		**TANÚ ÉLET INKO**

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	önálló szövegalkotás	az önálló szövegalkotás tanulása: – kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése - formális stílusban, - informális stílusban; ismerőssel folytatott udvariassági beszélgetés: az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása - formális stílusban, - informális stílusban; szándéknyilvánítás: -utasítások adása, szándék, terv, ígéret, előrejelzés, kívánság, figyelmeztetés, érdeklődés kifejezése -formális stílusban, -informális stílusban; kérés, segítségkérés, bocsánatkérés tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; kérdezés, információkérés, érdeklődés tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; meghívás tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; értékkijelentések, érzelmek megfogalmazása : -elégedettség, tetszés kifejezése ismerős felnőtteknek, - kíváncsiság, meglepetés kifejezése ismerős gyereknek, felnőttnek, - félelem, együttérzés, sajnálkozás kifejezése gyereknek, felnőttnek, - remény, bizonyosság, emlékezés kifejezése formális/informális stílusban; töltelékszavak használata beszéd közben : - töltelékszavak (Hang on, That's not right) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása - formális stílusban, - informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban : - térről (településtípusok, nevezetességek), - tárgyról, élőlényről, tevékenységről (házimunka, közlekedés, betegségek lezajlása és kezelése, balesetek, sérülések és ellátásuk, szabadidős tevékenységek, hobbik, sportok, pénzváltás, szállásfoglalás); elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők alkalmazásával (ünnepek, iskolai élet, baleset, betegség története, utazás, nyaralás elmesélése); a jellemzés készítésének tanulása; a vitában való részvétel tanulása; interjúkészítés tanulása; a riportkészítés tanulása	Ismert témákról információt tud kérni, adni. A tanult szituációkhoz hasonló életszerű helyzetekben kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás kezdeményezésére, fogadására képes.	Beszédet tud kezdeményezni, fenntartani, zárni ismert témában, ismeretlen beszélőpartner esetén.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Emberi kapcsolatok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról: barát bemutatása, külső leírása, jellemzése - Ünnepi készülődés, az ünnep jelentősége, lezajlása, szokások, hagyományok - A családi munkamegosztás, férfi és női szerepek, a gyerekek feladatai Tágabb környezetünk - Településtípusok bemutatása: vidék és város Természeti környezetünk - A ház körül élő állatok és növények: leírásuk, ápolásuk Az iskola világa - Az iskola bemutatása: diákok, pedagógusok, tantárgyak, hagyományok Egészség, betegség - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás Étkezés - Otthoni étkezés: főzés, receptek Utazás - Szolgáltatások igénybevétele: szállásrendelés, menetjegyfoglalás, pénzváltás Szabadidő, szórakozás - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek)	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	A tanult párbeszédek legegyszerűbb változatait elő tudja adni memoriterként.	A tanult párbeszédek 80%-át memoriterként elő tudja adni. A memoriterként megtanult anyagot fel tudja használni saját gondolatok kifejtése során.
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	- a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; - a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); - a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; - mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; - leírás alkotása minta alapján; -elbeszélés alkotása minta alapján; - olvasott szöveg tartalmának elmondása	A tanult témakörökben tárgyak, élőlények, helyek és tevékenységek leírására, jellemzésére képes. Egyszerűen, de összefüggően el tud beszélni mindennapi eseményeket, történeteket.	Képekről, képsorokról szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása*		**TANÚ ÉLET INKO**
3.1.	néma, értő olvasás	- utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; – rövid terjedelmű, ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése – magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, – igaz/hamis állítások kiválasztásával, – angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, – tartalomelmondással angol nyelven, – angol nyelvű mondatok kiegészítésével; – képregények olvasása; – viccek olvasása; – autentikus szövegfoltok (pl. menetrend, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek, utcai feliratok) olvasása; – kétnyelvű kiadású könyvek olvasása	Fontos információt ki tud keresni ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szövegből. A szövegértést ellenőrző egyszerű feladatokat el tudja végezni közösen feldolgozott szöveg esetén.	Ismeretlen lexikát is tartalmazó szövegről általános képet tud kialakítani az ismeretlen egységek kikövetkeztetésével. Lényeges információkat tud kiemelni a szövegből. Autentikus szövegeket önállóan képes olvasni.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása: – szavakon, – mondatokon, – bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása – bővülő szósorokon, – bővülő hosszúságú mondatokon, – bekezdésnyi szövegeken		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: – utasítások felolvasása, – mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, – mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, – tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása, – autentikus szövegek felolvasása; – hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): – ismert utasítások felolvasása, – ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása, – ismert lexikai egységekből álló rövid szövegek felolvasása, – fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Gyakorolt szöveget felkészülés után fel tud olvasni, a helyesejtési normákhoz közelítően (olvasás 20%-os hibahatáron belül). Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	Gyakorolt szöveget fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően.
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	- hibakeresési gyakorlatok végzése; – látószögnövelési gyakorlatok végzése; – nyomdahibás szövegfoltok olvasása; – scanning gyakorlatok és – skimming gyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	- betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása; – betűcsere javítása ; – mást olvasás javítása; – betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása; – más szó olvasásának javítása; – az olvasás pontosságának javítása szószerkezeteken, mondatokon			
4.	*Írás*	*Az írás gyakorlása:* *kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása:* *- betűtévesztés javítása,* *- betűkihagyás, illetve* *- betoldás javítása,* *-betűcsere javítása;* *szavak fonetikus átírása:* *- szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból,* *- ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel*	Olvasható a kézírása. Ismeretlen szöveget le tud másolni 20%-os hibahatárral. Diktálás, emlékezetből (akaratlagos) írás során a szavai felismerhetők. A tankönyvi, munkafüzeti írásbeli feladatokat önállóan meg tudja oldani.	Diktálás, emlékezetből írás esetén is olvasható, 10%-nál több betűtévesztési, betűkihagyási hibát nem tartalmazó írásképet képes produkálni.	**ÉLET INKO**
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása:* *– jellemzés készítése,* *– leírás alkotása térről, tárgyról, élőlényről, tevékenységről, folyamatról,* *– elbeszélés alkotása,* *– önéletrajz írása,* *– definíciókészítés*	Több egyszerű mondatból álló összefüggő szöveget képes alkotni mondat-, illetve szövegmodellek alapján, a tanult témakörökben és műfajokban. Egyszerű levelet önállóan meg tud írni.	Szövegmodellek alapján összefüggő szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. Képes a mondatok összefűzésére logikai kapcsolat alapján. A tankönyv, munkafüzet igényesebb írásbeli feladatait önállóan meg tudja oldani.	**ÉLET INKO**
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása:* *légzőgyakorlatok végzése;* *hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése –* *valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása* *a/ szövegreprodukálás során,* *b/ felolvasáskor,* *c/ szövegalkotás esetén,* *d/ nyelvtörők segítségével;* *– azonos leírt magánhangzók különböző kiejtése;* *– hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása* *a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása,* *b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása,* *c/ az egyes szám – személy -s ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása,* *– tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása* *– saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése* *– saját elhangzó helyesejtési hiba javítása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	d/ a szó eleji W ejtése különböző szókapcsolatokban, a szabály tudatosítása, *e/ a szó végi E kiejtésmódosító szerepének tudatosítása,* *f/ a G, illetve C betűk különböző kiejtéséhez kapcsolódó szabály tudatosítása,* *homonímák, homofónok,* *- az összevont alakok kiejtésének gyakorlása;* *hangsúlygyakorlatok végzése :* *- a hangsúly értelemmegkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon,* *– mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hansúlyváltoztató szerepe: pl. -ly),* *– a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során,* *– a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása;* *hanglejtési gyakorlatok végzése:* *- alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során* *a/ Tune I.,* *b/ Tune II.;* *– a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze,* *– a hasonlítás intonációja,* *– az összetett mondatok intonációja;* *gyorsasági gyakorlatok végzése;* *ritmus gyakorlatok végzése:* *– mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal);* *a hangerőváltás gyakorlása;* *időtartam gyakorlatok végzése;* *kiejtést segítő mintasorok olvasása;* *versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően;* *helyesejtési hibák javítása:* *- tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás,* *bővítés,* *szűkítés,* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma),* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő),* *átalakítás*			
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *az igeidő és az igeszemlélet tanulása :* *Perfect, Simple, Continuous* *– eltérések a magyar és angol mondatszerkesztésben*			
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *a fantázia és az empátia, valamint a szövegkörnyezet szerepének kiaknázása a szövegértésben*			
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *– befejezett jelen idő tanulása (Present Perfect),* *– a múlt és a befejezett jelen idő használata,* *– FOR, SINCE, ALREADY, JUST, YET, NEVER, EVER időhatározók használatának tanulása,* *– WILL BE ABLE TO szerkezet,* *– WILL HAVE TO/HAD TO szerkezet,* *– birtokos névmások (MINE..),* *– visszaható névmások,* *– Adjective+Infinitive szerkezet,* *– Adjective phrases (A man carrying a gun),* *– Noun clauses (I don't know what to do),* *– a célhatározás egy formájának megtanulása* *– a fokozás és a hasonlítás bonyolultabb eseteinek tanulása*	A tanult hangkapcsolati törvényeket fel tudja sorolni. A gyakorolt nyelvi műveleteket el tudja végezni tanári segítséggel. Ismeri az igeszemléletet mint fogalmat. Használni tudja a hasonlítást és a fokozást felkészülés után alkotott szövegben. Ismeri a birtokos névmásokat és az időhatározókat, továbbá használatuk szabályait. A tanult igék 3. (Participle) alakját megtanulja. Ismeri a Present Perfect Tense képzési szabályait, ismert igék Infinitive alakjából képezni tudja, használati szabályait ismeri.	A tanult hangkapcsolati törvényeket alkalmazni tudja a felkészülés utáni szövegalkotás, illetve felolvasás esetén. A hasonlítást és az összetett mondatok intonációját helyesen tudja alkalmazni felkészülés után. A gyakorolt nyelvi műveleteket önállóan el tudja végezni. Az igeszemlélet gyakorlati alkalmazására képes. A tanult nyelvtani szerkezetek egyszerűbb eseteit helyesen tudja használni a felkészülés utáni szövegalkotásban, illetve nyelvtani feladatokban. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	**KUTA**
III.	IRODALMI MŰVEK, IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAK	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Irodalmi művek:* *a) ifjúsági regények, regényrészletek:* R.L. Stevenson: A kincses sziget, Ch. Dickens: Twist Oliver, Copperfield Dávid, Gerald Durrell: Családom és egyéb állatfajták, Melwille: Moby Dick, a fehér bálna, I. Shaw: Oroszlánkölykök, H.G. Wells: A láthatatlan ember *b) regényrészletek a angol nyelven:* Mary Shelley: Frankenstein Aesop's fables Detective stories: Sir Conan Doyle: The Hound of Baskervilles *c) lírai művek angol nyelven:* R.L. Stevenson: Where Go the Boat W. Blake: The Tiger, The Lamb	*Irodalmi művek olvasása:* *ifjúsági regények, regényrészletek olvasása magyar nyelven;* *regényrészletek olvasása angol nyelven;* *lírai művek olvasása angol nyelven*	Az ajánlott műveket el tudja olvasni és fel tudja dolgozni magyar nyelven (pl. olvasónapló). Az angolul közösen olvasott művek tartalmát magyar nyelven ismertetni tudja. A közösen olvasott művek szereplőiről, helyszíneiről, témájáról angol nyelvű kijelentéseket tud fogalmazni.	Önállóan tud tájékozódni az ajánlott magyar nyelvű irodalomban. Az angol nyelven olvasott irodalmi művek tartalmáról, szereplőiről, helyszíneiről angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.	**MÁS**
2.	*Irodalmi művek reprodukálása:* *Ajánlott versek és dalok 7-8. osztályra:* We shall overrcome, Cockles and Mussels, Auld Lang Syne, Billy Boy, We Shall Not Be Moved Michael, Row the boat ashore, On top of old Smoky, John Brown's body Santa Claus is coming to town, What shall we do?, Who killed Cock Robin, Michael Finnigan, Widdicombe Fair, Little Bo Peep, Greenleaves, Beatles-dalok	*Irodalmi művek reprodukálása:* *lírai művek előadása;* *prózarészletek előadása* *3-4 aktuális angol nyelvű sláger tanulása, a tanulók kívánságai alapján*	Egy-egy verset, illetve prózarészletet reprodukálni tud memoriterként.	Két-három tanult verset, illetve prózarészletet elő tud adni memoriterként.	**MÁS**
3.	*Irodalmi művek elemzése*	*Irodalmi művek elemzésének tanulása:* *a tanult lírai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *– a mű szerzőjéről,* *– a mű ritmusáról,* *– a mű rímeiről,* *– a műben található költői képekről,* *– a mű fonetikai megjelenéséről;* *a tanult prózai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *– a mű szerzőjéről,* *– a mű cselekményéről,* *– a mű szereplőiről,* *– a műben fellelhető konfliktusokról*		Angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni a tanult művekről, a műelemzés szakkifejezéseinek felhasználásával.	**MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Irodalmi alkotók életrajza*	*Irodalmi alkotók életrajzának olvasása magyar nyelven: írók, költők életrajzának olvasása a Világirodalmi Lexikonból - W. Blake, – R.L. Stevenson, – Ch. Dickens; életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből; önéletírások olvasása*	Elolvassa Blake, Dickens és Stevenson életrajzát a Világirodalmi Lexikonból.	Elolvassa Blake, Dickens és Stevenson életrajzát a Világirodalmi Lexikonból.	**MÁS**
IV.	ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL			
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*			**ÉLET UNIV EU**
1.1.	földrajz	- Nagy-Britannia tájainak, településeinek megismerése, – ismeretek tanulása a The British Isles-ról, – London nevezetességeinek megismerése	Fel tudja sorolni Nagy-Britannia nagy tájait, településeit (country). Meg tudja nevezni angolul, magyarul ismertetni képes London főbb nevezetességeit.	Nagy-Britannia tájait, településeit, The British Isles-t meg tudja nevezni angolul, helyüket meg tudja keresni a térképen.	
1.2.	politika és jog	ismeretek tanulása a brit politikáról és jogról: - az alkotmányos monarchia működése, – az angol parlament, – pártok Nagy-Britanniában	Ismertetni tudja magyarul az angol parlament felépítését, működését.	Ismertetni tudja magyar nyelven az angol alkotmányos monarchia felépítését. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri.	
1.3.	oktatás	az angol iskolarendszer megismerése	El tudja mondani az angol iskolarendszer főbb jellemzőit magyarul.	Jellemezni tudja az angol iskolarendszert magyarul.	
1.4.	társadalomismeret	ismeretek tanulása az angol társadalom tagozódásáról; vallások megismerése Nagy-Britanniában		Ismertetni tudja magyar nyelven a társadalom tagozódását, a honos vallásokat. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri.	
1.5.	média	az angol kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap- és bélyeggyűjtés; könyvkiadók megismerése Nagy-Britanniában (Penguin, Puffin, MacMillan, Longman); brit napilapok, folyóiratok megismerése	Meg tudja nevezni brit folyóiratok címét.	Meg tudja nevezni angolul a tanult brit folyóiratok címeit, a folyóiratokat jellemezni tudja magyarul.	
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*			**MÁS HON EU**
2.1.	angol termékek	angol termékek címkéinek gyűjtése			
2.2.	babonák	babonák megismerése		Brit babonákat meg tud nevezni angol nyelven.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	étkezési szokások, gasztronómia	étkezési szokások, gasztronómia tanulása: – néhány jellegzetes étel nevének megismerése, az alapanyagok megnevezése: – jellegzetes welszi ételek (Leek and Chicken Pie, Bread Pudding, Anglesey Eggs); – jellegzetes skót ételek (Cock-A-Leekie Soup, Minced Scallops, Scottish Flummery Porridge (breakfast), Chicken and Almond Soup, Feather Fowlie, Scotch Broth, Dundee Cake, Raisin Scones); – jellegzetes ír ételek (Colcannon Irish Food, Home-made Marmalade, Spiced Brisket of Beef (Christmas) Coéd Roe and Bacon (breakfast), Dublin Coddle, Barm Brack, Potato Cakes, Irish Stew, Kerry Cake); – pubok	Meg tud nevezni néhány híres nemzeti ételt.	Ismertetni tudja angolul a jellegzetes ételeket.
2.4.	illemszabályok	illemszabályok tanulása: – viselkedés étteremben, – étkezési illemszabályok (table mannes), – tabutémák beszélgetés során: politikai hovatartozás, vallási meggyőződés, a partner tulajdonában lévő tárgyak ára iránti érdeklődés	Fel tudja sorolni az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat. Az angol társalgásban előforduló tabutémákat meg tudja nevezni.	Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat ismertetni tudja magyarul. Brit tabutémákat meg tud nevezni angol nyelven.
2.5.	hagyományok, ünnepek	hagyományok, ünnepek tanulása: – Guy Fawkes Day, – Hoaxing on April, April Fools, Day, – May Day; – az angol nemzeti himnusz megtanulása	Meg tudja nevezni angolul a tanult ünnepeket.	Ismertetni tudja magyarul a tanult ünnepeket és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, a szükséges angol kifejezéseket ismeri.
2.6.	sportágak, sportesemények	Anglia nemzeti sportágainak megnevezése, alapvető játékszabályok megismerése (rugby, cricket, soccer, croquet, scramball); sportesemények és sporteredmények figyelemmel kísérése angol nyelvű tévé-, illetve rádióműsorokban	Meg tudja nevezni angolul a tanult sportágakat.	Ismertetni tudja magyarul a jellegzetes brit sportágakat, a szükséges angol kifejezéseket ismeri.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek:* *híres angliai templomok:* Canterbury, Essex, York, Salisbury, Winchester katedrálisok, Stonehenge; *híres képtárak, múzeumok:* British Museum, Tate Gallery, National Gallery, Mme Tussaud's; *híres festők, szobrászok:* Gainsborough, Constable, Turner, Henry Moore, Reynolds, Hogarth; *híres zeneszerzők:* Britten, Purcell, Handel, Elgar, Lennon, McCartney, Webber; *híres színészek:* Laurence Olivier, John Gielgud; *híres filmrendezők, filmszínészek:* Alfred Hitchcock, Tony Richardson, Potter, Lindsay Anderson; *híres építészek:* Wren	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*	A tanult képzőművészek, filmszakemberek, tudósok közül néhányat meg tud nevezni. Ismeri az angol himnusz szövegét és dallamát.	A tanult képzőművészeti, építészeit alkotásokat, alkotókat meg tudja nevezni és be tudja mutatni angol nyelven. El tudja énekelni az angol himnuszt.
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei:* *híres hadvezérek, államférfiak* (Lord Nelson, Cromwell, William The Conqueror, Drake admirális, Churchill, Thomas More, Becket, Alfred the Great, Francis Bacon); *Anglia és Nagy-Britannia történetének néhány fontosabb fejezete* (kelták; római hódoltság; angol-szász inváció; normann hódítás; a rózsák háborúja; reformáció; az angol reneszánsz; a polgári forradalom; a Whigek és a Toryk; gyarmatok, gyarmatbirodalom; ipari forradalom; az amerikai kolóniák elvesztése; I. és II. világháború)	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*		A tanult tudósokat és történelmi személyiségeket meg tudja nevezni és be tudja mutatni angol nyelven.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása:* *– különálló mondatok fordítása angolról magyarra* *– globális fordítás* *– szó szerinti fordítás,* *– a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése,* *– az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei,* *– a szerkezetek összeállítása mondattá,* *– a mondat ellenőrzése nyelvhelyességi szempontból,* *– különálló mondatok fordítása magyarról angolra,* *– a megfelelő mondatpatent megválasztása,* *– a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba,* *– az állítmány és az alany egyeztetése*	Egyszerű magyar mondatokat le tud fordítani angolra, mondatpatentek felhasználásával.	Magyar mondatokat angolra tud fordítani mondatpatentek segítségével, az alany és az állítmány egyeztetésével.
2.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének tanulása:* *– az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása;* *– két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	A tárgyalt művek műfordításait elolvassa.	El tudja végezni a műfordítások elemzését, illetve elemzést tud készíteni tanult művek esetén.
2.1.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása:* *– prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra,* *– prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása,* *– lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*		

Év végi követelmények

7. évfolyam

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

- → Négy-öt (nem korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
  - ▪A szűkített szöveg lejegyzése
- → Négy-öt (nem korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása
- → Már tanult rövid prózai szövegek szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatóban Ausztráliában

Ausztrália földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló) másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A 8. évfolyamon a kommunikációból megtanultak alkalmazására helyezzük a hangsúlyt. Az autentikus szövegfoltok olvastatása nagyban segíti a célnyelv országaiban való eligazodást. Nagyon fontos annak felismertetése, hogy az egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú és többalakú szavak nem felelnek meg a két nyelvben egymásnak, ezért fordításkor, önálló szövegalkotásnál és szótárazás során erre nagy gondot kell fordítani. Az írásbeli szövegalkotás tanulása is most már egyértelműen a felhasználhatóság céljait szolgálja: továbbtanulás, munkavállalás során használatos alapvető szövegtípusokat tanulnak a diákok. Az irodalom, a kultúra tanítása összefoglaló jellegű, tekintettel a jelenlegi iskolaszerkezetre. Ám az itt megjelenő témák – a tanulók érdeklődése és a tanár lehetőségei szerint – továbbvihetők.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*			**TANÚ ÉLET INKO**
1.1.	szegmentálás	szegmentálás különböző típusú szövegek alapján: - az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófölvétel); - az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; - az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű szöveg megértése	ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése; angol nyelvű szómagyarázat megértése; elhangzó angol nyelvű szövegből lényeges információ kiemelése	Megérti a tanár kéréseit, utasításait, kérdéseit, azokra válaszolni, reagálni tud. Ismert lexikát fel tud ismerni ismeretlen szövegkörnyezetben, illetve ismeretlen előadó esetén. Ismert témakörben az anyanyelvű beszélő beszédszándékának megfelelően képes reagálni. Megérti a tanár egyszerű magyarázatát. Elhangzó szövegből ki tudja szűrni a fontos információt.	Globálisan megérti az autentikus hanganyagot ismert körülmények esetén. Megérti a tanár angol nyelvű magyarázatait. Az ismert témákban idegen (anyanyelvű) beszélő beszédszándékait megérti, azokra reagálni képes. Lényeges információt ki tud szűrni elhangzó szövegből, az ismeretlen lexikai egységek jelentését ki tudja következtetni a szövegkörnyezetből. Megérti az angol nyelvű szómagyarázatot.	
1.3.	kérdések, kérések, utasítások, vélemény- és érzelemnyilvánítások	kérdések, kérések, utasítások, vélemény- és érzelemnyilvánítások megértése és visszajelzés cselekvéssel, verbálisan, angol nyelven, nonverbális kommunikációs jelzésekkel			
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel			
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás gyakorlása*			**TANÚ ÉLET INKO**

MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖZLÖNY ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	önálló szövegalkotás	az önálló szövegalkotás gyakorlása: kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése és fenntartása formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; utasítások adása, figyelmeztetés formális stílusban, informális stílusban; kérés, emlékeztetés, emlékezés, panaszkodás, problémák, félelem megfogalmazása formális stílusban, informális stílusban; kérdezés, kívánság, érdeklődés, információ-kérés, válaszadás tanulása formális stílusban, informális stílusban; meghívás, szándék, terv, ígéret tanulása formális stílusban, informális stílusban; értékkijelentések és érzelmek megfogalmazása: dicséret/szidás, panasz, sajnálkozás kifejezése, bizonyosság/ bizonytalanság/kétségek, kíváncsiság/ közömbösség/meglepetés, együttérzés/sajnálat, tetszés/nem tetszés; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (Oh, let me say that again) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban térről (településtípusok, nevezetességek), tárgyról, élőlényről, tevékenységről (ünnepek, családi események, közlekedés, betegségek lezajlása és kezelése, balesetek, sérülések és ellátásuk, szabadidős tevékenységek, hobbik, sportok, pénzváltás, szállásfoglalás, ételkészítés, ételrendelés); elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők használatával; jellemzés alkotása; oksági viszonyok kifejezése; interjúkészítés tanulása; riportkészítés tanulása	Ismert témákról információ tud kérni és adni. A tanult témakörökben tárgyak, élőlények, helyek és tevékenységek leírására, jellemzésére képes. Mindennapi eseményeket, történeteket el tud beszélni egyszerűen, de összefüggően. A tanult szituációkhoz hasonló életszerű helyzetekben kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás kezdeményezésére, fogadására képes. Ki tudja fejezni a tetszést/nem tetszést, érdeklődni tud tetszés iránt.	Beszédet tud kezdeményezni, fenntartani, zárni ismert témában, ismeretlen beszélőpartner esetén. Képekről, képsorokról szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. Oksági viszonyokat ki tud fejezni a tanult módokon. Felkészülés utáni szövegalkotásban, az eseményelmondás során a függőbeszéd alapvető eseteit használni tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Emberi kapcsolatok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról: barát bemutatása, külső leírása, jellemzése - Ünnepi készülődés, az ünnep jelentősége, lezajlása, szokások, hagyományok - A család tagjainak bemutatása: külső leírásuk, jellemzésük, feladatuk a családban, a családi élet bemutatása Tágabb környezetünk - A főváros, lakóhelyünk és egy célnyelvi város bemutatása Természeti környezetünk - Vadon élő állatok és növények: leírásuk, védelmük Az iskola világa - Az iskola bemutatása: iskola, oktatási rendszer Magyarországon és külföldön Egészség, betegség - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás Étkezés - Étkezés étteremben: étlap, rendelés, fizetés, reklamáció Utazás - Utazási előkészületek: útiterv, okmányok, szolgáltatások igénybevétele. utazási eszközök és módok Szabadidő, szórakozás - társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek)	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	A tanult párbeszédek legegyszerűbb változatait elő tudja adni memoriterként.	A tanult párbeszédek 80%-át elő tudja adni memoriterként. A memoriterként megtanult anyagot fel tudja használni saját gondolatok kifejtése során.
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; leírás alkotása minta alapján, képek, képsorok segítségével; elbeszélés alkotása minta alapján, képek, képsorok segítségével; olvasott szöveg tartalmának elmondása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása*		**TANÚ ÉLET INKO**
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, tartalom angol nyelvű elmondásával; képregények olvasása; viccek olvasása; autentikus szövegfoltok (pl. menetrend, étlap, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek, árukatalógusok, hirdetések) olvasása	Ki tud keresni fontos információkat ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szövegből. A szövegértést ellenőrizni tudja egyszerű feladatok elvégzésével közösen feldolgozott szöveg esetén. Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveg globális megértésére képes tanári segítséggel. Az autentikus szövegfoltokat kezelni tudja, a fontos információkat ki tudja keresni a szövegből.	Ismeretlen lexikát is tartalmazó szövegről általános képet tud kialakítani az ismeretlen egységek kikövetkeztetésével. Ki tudja emelni a lényeges információt a szövegből. Önállóan képes autentikus szövegeket olvasni. Ismeretlen szöveg önálló feldolgozására képes.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, mondatokon, bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon, bekezdésnyi szövegeken		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása, megjósolható kiejtésű ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó rövid szöveg felolvasása; fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Gyakorolt szöveget felkészülés után fel tud olvasni hangosan, a helyesejtési normákhoz közelítően. (Olvasás 20%-os hibahatáron belül.) Tanári segítséggel önkorrekcióra képes. Ismert szavak fonetikus átírását el tudja olvasni tanári segítséggel.	Gyakorolt szöveget fel tud olvasni hangosan, a helyesejtési normáknak megfelelően. Extenzív olvasásra képes. Önállóan tudja olvasni a fonetikus jelekkel leírt szavakat.
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	scanning gyakorlatok, skimming gyakorlatok végzése		
3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák javítása: betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása, betűcsere javítása, mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása, más szó olvasásának javítása, az olvasás pontosságnak javítása szószerkezeteken, mondatokon		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Írás, helyesírás*	*Írás, helyesírás gyakorlása: kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása: betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából; szavak fonetikus átírása: szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból, ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel*	Kézírása olvasható. Ismeretlen szöveget le tud másolni 20%-os hibahatárral. Diktálás, emlékezetből (akaratlagos) írás során a leírt szavai felismerhetők.	Írása diktálás, emlékezetből írás esetén is olvasható, 10%-nál több betűtévesztési, betűkihagyási hibát nem követ el.	**ÉLET INKO**
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás gyakorlása:* *munkavállaláshoz, továbbtanuláshoz szükséges írásbeli szövegek alkotása: önéletrajz írása, ösztöndíj-pályázat írásának tanulása; beszámoló készítése; tesztkészítés; elbeszélő szövegek alkotása (történelmi személyiség életéről); leírások alkotása (programokról, történelmi személyiségekről, országról); definíciókészítés, szómagyarázatok alkotása; nyomtatványok kitöltésének megtanulása; jellemzés készítése, családi kapcsolatok bemutatása, történelmi személy jellemzése; tetszés/nem tetszés írásbeli kifejezése, érdeklődés tetszés iránt; levélírás, a levélírás formai szabályainak tanulása*	A tankönyvi, munkafüzeti írásbeli feladatokat önállóan megoldja. Több egyszerű mondatból álló összefüggő szöveget tud alkotni mondat-, illetve szövegmodellek alapján, a tanult témakörökben és műfajokban. Egyszerű levelet, önéletrajzot, munkahelyi pályázatot tud írni. Ki tud fejezni írásban tetszést/nem tetszést, érdeklődést tetszés felől. Írásos munkái során segítséggel használni tudja a kétnyelvű szótárat.	Szövegmodellek alapján összefüggő szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. A mondatokat össze tudja fűzni logikai kapcsolat alapján. A tankönyv, munkafüzet igényesebb írásbeli feladatait önállóan meg tudja oldani. Fogalmazást tud írni a tanult szerkezetnek megfelelően, ismert eseményről, jelenségről. Tud önéletrajzot, pályázatot írni. A levelezés formai szabályainak megfelelő levelet tud írni. Az írásbeli munkái során önállóan használja a kétnyelvű szótárat, ellenőrzést tud végezni egy egynyelvű szótárból. Ki tud fejezni írásban véleményt, érzelmet, tetszést/nem tetszést és ezek iránti érdeklődést.	**ÉLET INKO**
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása:* *légzőgyakorlatok végzése; hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése: valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása a/ szövegreprodukálás során, b/ felolvasáskor, c/ szövegalkotás esetén, d/ nyelvtörők segítségével; azonos leírt magánhangzók különböző kiejtése, hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása, b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása,*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	c/ az egyes szám 3. személy -s ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása, *helyesejtési hibáinak észlelése, tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása,* *saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése,* *saját elhangzó helyesejtési hiba javítása* *d/ a szó eleji W ejtése különböző szókapcsolatokban, a szabály tudatosítása,* *e/ a szó végi E kiejtésmódosító szerepének tudatosítása,* *f/ a G, illetve C betűk különböző kiejtéséhez kapcsolódó szabály tudatosítása,* *g/ homonímák, homofónok;* *az összevont alakok kiejtésének gyakorlása;* *hangsúlygyakorlatok végzése:* *a hangsúly értelem megkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon;* *mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hansúlyváltoztató szerepe: pl. -ly);* *a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során;* *a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása;* *hanglejtési gyakorlatok végzése:* *alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során* *a/ Tune I.,* *b/ Tune II.;* *a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze,* *a hasonlítás intonációja,* *az összetett mondatok intonációja;* *gyorsolvasási gyakorlatok végzése;* *ritmusgyakorlatok végzése:* *a mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal);* *a hangerőváltás gyakorlása;* *időtartam gyakorlatok végzése;* *kiejtést segítő mintasorok olvasása;* *versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően;* *helyesejtési hibák javítása: tanulótársak elhangzó*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvtani műveletek*	*Nyelvtani műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás;* *bővítés;* *szűkítés;* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma)* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő);* *átalakítás*	A gyakorolt nyelvi műveleteket el tudja végezni tanári segítséggel.	A gyakorolt nyelvi műveleteket önállóan el tudja végezni.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *mondattani elemzések – egyszerű és összetett mondatok;* *egy szó – egy szerkezet tanulása;* *egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú, többalakú szavak meg nem felelésének megfigyelése a két nyelvben;* *a szavak eltérő jelentéskörének tanulása;* *az esszéírás szabályainak, az esszé szerkezetének tanulása*		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *a fantázia és az empátia, valamint a szövegkörnyezet szerepének tanulása;* *az angol nyelvű sajtó használatának tanulása;* *kétnyelvű és egynyelvű szótárak használatának gyakorlása*		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *a folyamatos befejezett jelen idő (Present Perfect Continuous) tanulása;* *MAY/MIGHT engedély és lehetőség kifejezésének tanulása;* *SHOULD/OUGHT TO szerkezet tanulása;* *szenvedő szerkezet (only Simple Tenses) tanulása;* *Past Perfect tanulása;* *Conditional (I.,II.,III.) tanulása;* *Question tags tanulása;* *Indefinite pronouns (all, every, each, either, neither) tanulása;* *Relative pronouns (which, that, who) tanulása;* *összetett mondatok tanulása;* *a függő beszéd néhány alapformájának tanulása;* *USED TO szerkezet tanulása;* *FEEL/LOOK+ Adjective szerkezet tanulása;* *kívánság kifejezésének (WISH) tanulása*	A tanult hangkapcsolati törvényeket fel tudja sorolni. Ismeri az igeszemléletet mint fogalmat. A cél- és okhatározás egyszerű formáját használni tudja a felkészülés után alkotott szövegben. Ismeri a birtokos, illetve visszaható névmásokat és használatuk szabályait. A tanult igék 3. (Participle) alakját megtanulja. Ismeri a Past Perfect Tense képzési szabályait, ismert igék Infinitive alakjából képezni tudja, használati szabályait ismeri. Használni tudja a MAY-t és SHOULD-ot felkészülés után alkotott szövegekben. A Question-tag alapvető fontosságú eseteit használni tudja.	A tanult hangkapcsolati törvényeket alkalmazni tudja a felkészülés utáni szövegalkotás, illetve felolvasás esetén. A hasonlítás és az összetett mondatok intonációját helyesen alkalmazza felkészülés után. Az igeszemlélet gyakorlati alkalmazására képes. A tanult nyelvtani szerkezetek egyszerűbb eseteit helyesen tudja használni a felkészülés utáni szövegalkotásban, illetve nyelvtani feladatokban. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása:* *különálló mondatok fordítása angolról magyarra:* *globális fordítás,* *szó szerinti fordítás:* *a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése,* *az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei,* *a szerkezetek összeállítása mondattá,* *a mondat ellenőrzése nyelvhelyességi szempontból;* *különálló mondatok fordítása magyarról angolra:* *a megfelelő mondatpatent megválasztása,* *a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba,* *az állítmány és az alany egyeztetése*	Egyszerű magyar mondatokat le tud fordítani angolra, mondatpatentek felhasználásával.	Magyar mondatokat angolra tud fordítani mondatpatentek segítségével, az alany és az állítmány egyeztetésével.
III.	IRODALMI MŰVEK, ÉS IRODALOM-ELMÉLETI ALAPFOGALMAK	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek* *regények:* W. Golding: A legyek ura, Wodehouse: Forduljon Psmithhez, Sue Towsend: A 13 és 3/4 éves Adrian Mole itkos naplója, George Orwell: Állatfarm, N.C. Parkinson: Parkinson törvényei (In-laws and Out-laws), N. Hawthorne: A skarlát betű; *prózarészletek:* Ghost stories Romances (Forster: A – Room with a View) Fables S. Towsend: The Secret Diary of Adrian Mole Golding: Lord of the Flies; *Shakespeare drámák*; *lírai művek:* T.S. Eliot: New Hampshire James Joyce: All Day I Hear	*Irodalmi művek olvasása:* *regények olvasása magyar nyelven;* *prózarészletek olvasása angol nyelven;* *Shakespeare drámák olvasása magyar nyelven;* *lírai művek olvasása angol nyelven*	Az ajánlott műveket el tudja olvasni magyar nyelven és fel tudja dolgozni azokat (pl. olvasónapló). Az angolul közösen olvasott művek tartalmát tudja magyar nyelven ismertetni. A közösen olvasott művek szereplőiről, helyszíneiről, témájáról angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.	Önállóan tud tájékozódni az ajánlott magyar nyelvű irodalomban. Az angol nyelven olvasott irodalmi művek tartalmáról, szereplőiről, helyszíneiről angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálása:* *lírai művek előadása;* *prózarészletek előadása*	Egy-egy verset, illetve prózarészletet reprodukálni képes memoriterként.	Két-három tanult verset, illetve prózarészletet elő tud adni memoriterként.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Irodalmi művek elemzése*	*Irodalmi művek elemzésének gyakorlása:* *a tanult lírai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *a mű szerzőjéről,* *a mű ritmusáról,* *a mű rímeiről,* *a műben található költői képekről,* *a mű fonetikai megjelenéséről;* *a tanult prózai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *a mű szerzőjéről,* *a mű cselekményéről,* *a mű szereplőiről,* *a műben fellelhető konfliktusokról*		Angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni a tanult művekről, a műelemzés szakkifejezéseinek felhasználásával.	**MÁS**
4.	*Irodalmi alkotók életrajza* írók, költők: T.S. Eliot, James Joyce, W. Goldling, G. Orwell	*Irodalmi alkotók életrajzának olvasása:* *írók, költők életrajzának olvasása a Világirodalmi Lexikonból;* *életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből;* önéletírások olvasása	T.S. Eliot, Golding, Joyce és Orwell életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.	T.S. Eliot, Golding, Joyce és Orwell életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.	
IV.	ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL			
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*			**ÉLET EU**
1.1.	földrajz	ismeretek szerzése az Egyesült Államok nagy tájairól, államairól és azok fővárosairól	Fel tudja sorolni az Egyesült Államok nagy tájait, államait. Washington D.C. főbb nevezetességeit meg tudja nevezni angol nyelven, róluk magyar nyelvű ismertetést tud adni.	Meg tudja nevezni angolul, térképen meg tudja keresni az Egyesült Államok tájait, államait, azok fővárosait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	politika és jog	a szövetségi rendszer működésének megismerése; ismeretek tanulása a politikai rendszer működéséről: a szenátusról és a képviselőházról, politikai pártokról az amerikai alkotmányról	Ismertetni tudja a szenátus és a képviselőház felépítését, működését. Meg tudja nevezni az amerikai folyóiratok címeit angolul.	Ismertetni tudja magyar nyelven az amerikai szövetségi rendszer felépítését, a társadalom tagozódását, a honos vallásokat. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri. Meg tudja nevezni az amerikai folyóiratok címeit angolul, a folyóiratokat jellemezni tudja magyarul.	
1.3.	oktatás	ismeretek tanulása az amerikai iskolarendszerről és a híres amerikai egyetemekről	Az amerikai iskolarendszer főbb jellemzőit el tudja mondani magyar nyelven.	Tájékoztatást tud adni az amerikai oktatási rendszerről, meg tud nevezni néhány híres egyetemet.	
1.4.	társadalomismeret	ismeretek szerzése a "The big melting pot of the nations"-ról, valamint az Egyesült Államokban honos vallásokról			
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*			**MÁS KUTA HON EU**
2.1.	mindennapi élet	a mindennapi élet tanulása: az egészséges életmód programja (dohányzás-ellenesség, hiking, sports, fitness); a helyi szerveződések (Local communities); a női egyenjogúsági mozgalmak megismerése	Fel tudja sorolni az egészséges életmóddal kapcsolatos amerikai kezdeményezéseket.	Ismertetni tudja az egészséges életmóddal kapcsolatos amerikai kezdeményezéseket.	
2.2.	étkezési szokások, gasztronómia	étkezési szokások, gasztronómia tanulása: sajátos amerikai étkezési szokások megismerése; néhány jellegzetes amerikai ételféleség nevének megtanulása, az alapanyagok megnevezése (Chicken Maryland, American Cheese Cake, Club Sandwiches, Prawn Cocktail, Shoo Fly Pie, Waldorf Salad, Ref Flannel Hash, Brownies, Roast Turkey with Chestnut, Coleslaw, Barbecued Chicken, Tennessee Brunswick Stew, Grilled Pork Chops)	Meg tud nevezni néhány híres nemzeti ételt, angolul.	Ismertetni tudja a jellegzetes amerikai ételeket angolul.	
2.3.	illemszabályok	illemszabályok tanulása: tabutémák az amerikai társalgásban	Meg tudja nevezni az amerikai társalgás tabutémáit.	Babonák, illetve tabutémák Amerikában – angol nyelvű megnevezésére képes.	
2.4.	hagyományok, ünnepek	hagyományok, ünnepek tanulása: Thanksgiving, Independence Day, Columbus Day; az amerikai himnusz megtanulása	Meg tudja nevezni a tanult ünnepeket angolul. Ismeri az amerikai himnusz dallamát és szövegét.	Ismertetni tudja magyarul a tanult ünnepeket és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, ismeri a szükséges angol kifejezéseket. El tudja énekelni az amerikai himnuszt.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	sportágak, sportesemények	sportok tanulása: az Egyesült Államok nemzeti sportágainak megnevezése, alapvető játékszabályok megismerése (baseball, pelota, American football, netball, dainty); sportesemények és sporteredmények figyelemmel kísérése angol nyelvű tévé-, illetve rádióműsorokban	Meg tudja nevezni a tanult sportágakat angolul.	Ismertetni tudja magyar nyelven a jellegzetes amerikai sportágakat, ismeri a szükséges angol kifejezéseket.
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
3.1.	híres zeneszerzők, zenészek, énekesek, zeneszámok (Gershwin, Bernstein, balladák, spirituálék, blues, musical, jazz, Armstrong, Ellington, Fitzgerald, Benny Goodman)	híres zeneszerzők, zenészek, énekesek, zeneszámok megismerése	A tanult zeneszerzők, zenészek, énekesek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult alkotókat.
3.2.	képzőművészek és építészek: Paul Klee, Moholy Nagy László, Salvador Dali, Andy Warhol, Frank Lloyd Wright, H. Hofmeister, Saarinen	képzőművészek és építészek megismerése	A tanult képzőművészek, építészek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult képzőművészeti, építészeti alkotásokat, alkotókat.
3.3.	filmművészek, színészek: Walt Disney, Charlie Chaplin, Milos Forman, Roman Polansky, Woody Allen, Orson Welles, Bob Foster, Edwin Porter, D.W. Griffith, Buster Keaton, Harold Lloyd	filmművészek, színészek megismerése	A tanult filmszakemberek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult művészeket.
3.4.	híres épületek és építmények az Egyesült Államokban: Capitol, Lincoln Memorial, Jefferson Memorial, Washington Memorial, World Trade Center, Empire State Building, Golden Gate Bridge, Salt Lake City: MormonTemple, Statue of Liberty, Kennedy Center, Mount Rushmore, Mount Vernon, Mesa Verde pueblos, The White House, Metropolitan Opera House, Brooklyn Bridge, St. Patrick's Cathedral, Arlington Cemetery, Folgar Shakespeare Library, Georgetown, Rockefeller Center	híres épületek és építmények megismerése	A tanult épületek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult építészeti alkotásokat.
3.5.	híres múzeumok: Guggenheim, Smithsonian	híres múzeumok megismerése	Meg tudja nevezni angol nyelven a tanult múzeumokat.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult múzeumokat.
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei*	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*		**EU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.	az amerikai történelem legfontosabb eseményei: Kolumbusz, ősi amerikai kultúrák, az őslakosok leigázása, Pilgrim fathers, Mayflower, első telepesek, a Bostoni Teadélután, elszakadás Angliától, a Függetlenségi Nyilatkozat, polgárháború, a nagy gazdasági világválság, II. világháború, Pearl Harbour, atombombák, hidegháború, vietnami háború	ismerkedés az amerikai történelem legfontosabb eseményeivel	A tanult történelmi események közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult történelmi személyiségeket.
4.2.	az amerikai űrkutatás: Neil Armstrong, NASA, Cape Canavarel, Houston, Challanger, Apollo	ismerkedés az USA űrkutatásával	A tanult tudósok közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult tudományos eredményeket.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének gyakorlása:* *az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása;* *két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	A tárgyalt művek műfordításait el tudja olvasni.	Műfordításokat tud elemezni a tanult művek esetén.
2.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának gyakorlása:* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra;* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása;* *lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*		Műfordításokat tud készíteni a tanult művek esetén.

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

Célnyelvi mondatok közvetői célú átalakítása egyenes idézéssel: Azt mondta, fáradt vagyok. Célnyelvi mondatok közvetítői célú átalakítása függő idézettel (jelen idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. Fáradt vagyok erre: azt mondja, hogy fáradt.

Célnyelvi mondatok közvetítői célú átalakítása függő idézettel (múlt idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. Fáradt voltam erre: azt mondja, hogy fáradt volt.

A már tanult rövid prózai szövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

PROJEKT
Bemutatkozunk
Információgyűjtés alapján a résztvevők összeállítanak egy angol nyelvű műsort egy Magyarországról, annak földrajzáról, történelméről és kultúrájáról. A projekt előkészítése a tanév során történik, prezentációja azonban célszerűen idegen, „célnyelvi" közönség előtt történjék. Célszerű a projektet összekötni egy célnyelvi országba teendő kirándulással.

Fejlesztési követelmények a 8. osztály végére

Az európai alapszint: A2

A diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az (családra) őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak. (alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás) Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információt cserél családi, vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját hátteréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen környezetével kapcsolatos dolgokról.

BESZÉDÉRTÉS:

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dolgokról van szó. Megérti és rövid, világos egyszerű üzenetek, kijelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban. Képes magát megértetni társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni pl. családját, lakóhelyét, tanulmányait.

OLVASÁSÉRTÉS:

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét.
A kért információt ki tudja keresni.

ÍRÁS:

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ANGOL NYELV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Angol nyelv tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Megjegyzés:

3. Újólag megjegyezzük, hogy ha igény és lehetőség van arra, hogy az intézményben az alsóbb évfolyamokon kezdve idegen nyelvet tanuljanak a gyerekek, akkor a *kerettanterv alkalmazását* az *első két évfolyamra* is a *szabadon felhasználható órakeret* terhére vagy az *egésznapos* (iskola otthonos) *forma* nyújtotta lehetőségeket kihasználva – ajánljuk!
4. Ha nem angolt, hanem *németet, franciát* vagy *nemzetiségi nyelvet* kívánnak tanítani, az 1. alattiakat ugyancsak javasoljuk!

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	2,5	2,5	3	3

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az *Angol nyelv* tanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült, ezen belül az *angol nyelv* tanítását és az *angol nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az **Élő idegen nyelv** számára megfogalmazott NAT-követelményeket teljes egészében lefedi. Az *Angol nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Tanulásra***, az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, az ***EU és kultúra*** és a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is.

Az Angol nyelv kerettanterv jellemzői

Az *Angol nyelv kerettanterv* messzemenően épít azokra a tapasztalatokra, amelyek a nyelvi, irodalmi és kommunikációs program több évtizedes gyakorlata során halmozódott fel. A kerettanterv elkészítésekor általános és konkrét, speciális célokat tartottak szem előtt a kerettanterv szerzői, figyelembe véve a tanulási-tanítási folyamat mindkét meghatározó szereplőjét: a (nyelv)tanulót és a (nyelv)tanárt. A (nyelv)tanulók számára olyan kerettantervet kívántak létrehozni, amely szerint haladva a tanulók nemcsak egy idegen nyelv nyelvtani rendszerét és alapszókincsét sajátíthatják el, hanem egy idegen nyelvi kultúrával ismerkednek meg. Ennek jelentősége könnyen belátható, ha arra gondolunk, hogy a nyelv alapvetően az emberi kommunikáció eszköze: nem elegendő tehát, ha a tanuló útba tud igazítani egy idegen ajkú turistát, illetve vizet tud kérni külföldön – kommunikálni akkor tudhat sikeresen, ha megfelelő háttérismeretekkel rendelkezik az adott ország, nép mindennapi, illetve magas kultúrájáról: ez biztonságot nyújt a metakommunikáció területén is, és társalgási témát biztosít a különböző kultúrák képviselői számára. Az *Angol nyelv* kerettanterv szem előtt tartja azt is, hogy a kötelező iskolázási rendszerben a tanulók egy része kényszerből tanul idegen nyelvet. Számukra létfontosságú, hogy olyan metakommunikációs, valamint nyelvtanulási és nyelvhasználati technikákat tanulhassanak, amelyek minimális nyelvtudással is lehetővé teszik az alapvető kommunikációt.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az Angol kerettantervet általános vagy középiskolai angol nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, az angol nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiót, kép- és hangmagnetofont, diavetítőt, táblát, televíziót, Anglia – és angol nyelvet használó országok – térképét, posztótáblát, tárgyképeket, jelenet-ábrákat, faliképeket és szóképkártyákat, diaképeket, rövid szituációs videofelvételeket és nyelvtanítási hangszalagokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Bevezető

A *Nemzeti alaptanterv* a tantárgyi követelményeket három oszlopba rendezve adja meg:

4. közös követelmények
5. általános fejlesztési követelmények
6. részletes követelmények.

Az **Élő idegen nyelv** műveltségi területhez írt bevezetőben hangsúlyozzuk, hogy ennek tantervfelépítése eltér a többi műveltségterület követelményrendszerétől, mivel a tananyagot, a fejlesztési követelményeket és a minimális teljesítményt nem lehetett táblázatban egymás mellé helyezni. Így a cél-, tananyag- és követelményrendszerünk is eltér formailag az Értékközvetítő és képességfejlesztő program részletes tanterveinek tananyagleírásaitól, amennyiben a teljesítmény (az elégséges és jeles szint) részletes kifejtése az egyes évfolyamok tematikus tananyagának és tanulási programjának leírása után található, az Európa Tanács nyelvi szintleírásaihoz[x] igazodó tagolásban.

Az Angol nyelv tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az 5. évfolyamon az ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése képességének ki kell alakulnia. A múlt idő használatának képességével bővülnek az önkifejezési lehetőségek, a tanulók saját magukról történeteket is tudnak mesélni. Az olvasási kedv megőrzése érdekében vicceket, autentikus szövegfoltokat is olvassanak a tanulók. Ebben a tanévben nagyon fontos a fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása, hiszen a kétnyelvű szótárak alkalmazásának ez a feltétele. A helyesejtés tudatosítása kezdődjék meg, szabályok tanulásával. Az új társalgási, illetve irodalmi és civilizációs ismeretek a korábbi témák ébren tartása mellett jelenjenek meg. A fordítási technikák tanulása töltsön be egyre fontosabb szerepet – hiszen ez az önálló nyelvtanulást is megalapozza.

A 6. évfolyamon a helyesejtés, beszédfejlesztés keretében tanultak váljanak a szóbeli megnyilatkozások értékelésének egyik szempontjává, vagyis jelenjék meg alkalmazásuk követelményként. Törekedjünk arra, hogy a legtöbb spontán iskolai szituációban (betegségek igazolása, házi feladat elkészítésével kapcsolatos problémák, feladatértés körüli gondok stb.) a tanulók angolul kérjenek segítséget, fejezzék ki véleményüket, tudásukat /nem-tudásukat, javaslataikat, kívánságaikat tetszésüket /nem-tetszésüket. A nyelvtanulás módszereinek bővítésével párhuzamosan várjuk el a tanulóktól, hogy ezeket a technikákat tudatosan, az adott feladatnak és saját egyéniségüknek megfelelően válasszák meg. A tanult szituációkban várjuk el a megismert illemszabályoknak megfelelő viselkedésmódot. Az irodalom tanulásakor egyre inkább törekedjünk az eredeti nyelvű szövegek (szövegrészletek) olvasására. Használjuk ki az iskola nyújtotta lehetőségeket arra, hogy a tanultakat (elsősorban irodalomból, országismeretből) diákjaink bemutathassák érdeklődő közönségnek: kiállítások, irodalmi estek, klubnapok rendezésével.

A 7. évfolyamon a beszédértés során arra kell törekedni, hogy a tanuló ne csak a tanár angol nyelvű óravezetését, de egyszerűbb magyarázatait is megértse, illetve a meg nem értés tényét angolul közölje, angolul kérjen segítséget a megértéshez. Az önálló szövegalkotás során nagyon fontos, hogy a tanuló a formális/informális stílusnak megfelelően tudjon megnyilatkozni. Az olvasási-szövegértési képességet nagy mértékben fejleszti a kétnyelvű olvasmányok olvastatása, ezért ez kiemelt feladat ebben a tanévben. A nyelvtan tanulásakor a fő hangsúlyt a mondat szintjére kell helyezni. Az irodalom, művészetek tanításából nem maradhat ki a tanulói "szubkultúra" elemeinek közös feldolgozása sem.

A 8. évfolyamon a kommunikációból megtanultak alkalmazására helyezzük a hangsúlyt. Az autentikus szövegfoltok olvastatása nagyban segíti a célnyelv országaiban való eligazodást. Nagyon fontos annak felismertetése, hogy az egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú és többalakú szavak nem felelnek meg a két nyelvben egymásnak, ezért fordításkor, önálló szövegalkotásnál és szótárazás során erre nagy gondot kell fordítani. Az írásbeli szövegalkotás tanulása is most már egyértelműen a felhasználhatóság céljait szolgálja: továbbtanulás, munkavállalás során használatos alapvető szövegtípusokat tanulnak a diákok. Az irodalom, a kultúra tanítása összefoglaló jellegű, tekintettel a jelenlegi iskolaszerkezetre. Ám az itt megjelenő témák – a tanulók érdeklődése és a tanár lehetőségei szerint – továbbvihetők.

[x] Modern Languages; Learning, Teaching, Assesment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131 p.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.		Project English 1. Student's Book
6.		Project English 2. Student's Book
7.		Project English 3. Student's Book
8.		Headway Pre-Intermediate Student's Book
8.		Headway Intermediate Student's Book

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Ajánlott dalok, versek, mondókák és ritmusgyakorlatok 5–6. osztályra

There is a hole in my bucket
Yankee Dooddle
Bobby Shaftoe
Oh, Susanna
Oranges and Lemons
I saw a little beetle..
You did it again!
Listen to me
I'm mad at you
Downtown
My socks don't match
I like my friends
I'm thinking about tomorrow
Polka dot pijamas
If you go, I'll go
She'll be coming round the mountain
I came from Alabama
Michael Finnigan
My Darling Clementine
I feel terrible
Where's Jack?
When I was a baby
I asked my father
The elbows song
When I was one
Who's knocking at the door?
It's time to go to bed
Grandma's going to the grocery store
I bought a dog for my cat
The horse march

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Angol gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, angol nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén ❖ Angol nyelvű drámajáték előadása	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Az 5. évfolyamon az ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése képességének ki kell alakulnia. A múlt idő használatának képességével bővülnek az önkifejezési lehetőségek, a tanulók saját magukról történeteket is tudnak mesélni. Az olvasási kedv megőrzése érdekében vicceket, autentikus szövegfoltokat is olvassanak a tanulók. Ebben a tanévben nagyon fontos a fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása, hiszen a kétnyelvű szótárak alkalmazásának ez a feltétele. A helyesejtés tudatosítása kezdődjék meg, szabályok tanulásával. Az új társalgási, illetve irodalmi és civilizációs ismeretek a korábbi témák ébren tartása mellett jelenjenek meg. A fordítási technikák tanulása töltsön be egyre fontosabb szerepet – hiszen ez az önálló nyelvtanulást is megalapozza.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	szegmentálás	az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből		
1.2.	angol nyelvű szöveg megértése	ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése	Az ismert szerkezeteket felismeri és megérti ismeretlen előadó esetén is. Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveget globálisan képes megérteni.	Az ismert szerkezeteket felismeri és megérti ismeretlen előadó esetén is. Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveget globálisan képes megérteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	kérdések, kérések, utasítások megértése és visszajelzés	kérdések, kérések, utasítások megértése és visszajelzés cselekvéssel, verbálisan, angol nyelven, nonverbális kommunikációs jelzésekkel	A tanár egyszerű közléseit, utasításait, kérdéseit, kéréseit megérti, ezekre válaszolni képes. Megérti a tananyagra vonatkozó angol nyelvű kérdéseket, ezekre válaszolni képes - rajzzal, – magyarul, - igaz/hamis állítások kiválasztásával.	A tanár egyszerű közléseit, utasításait, kérdéseit, kéréseit megérti, ezekre válaszolni képes. Megérti a tananyagra vonatkozó angol nyelvű kérdéseket, ezekre válaszolni képes - rajzzal, – magyarul, - igaz/hamis állítások kiválasztásával.
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		Az anyanyelvi beszélők hangképzését mindinkább megközelíti a beszéd során. A tanult helyesejtési szabályokat tudatosan képes alkalmazni a beszédtevékenységek során.
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás gyakorlása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása gyerekkel szemben, felnőttel szemben; utasítások adása gyereknek, felnőttnek; kérés gyerekhez, felnőtthöz; kérdezés, személyes információ kérése gyerektől, ismerős felnőttől, ismeretlen felnőttől; meghívás gyerekek meghívása, ismerős felnőtt meghívása; értékkijelentések megfogalmazása: nemtetszés, elégedetlenség, kifogásolás kifejezése társaknak; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (You know what I mean) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása (I really have to get on my way, Mind how you go) gyerekkel, felnőttel; elbeszélések alkotása képről a tanult igeidők alkalmazásával; leírások alkotása tárgyakról, térről, élőlényről, személyről és tevékenységről; érzelmek kifejezése: a félelem; szándék kifejezése: tanácsolás gyereknek/felnőttnek	Ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó mondat ismételni képes helyes hangsúllyal, hanglejtéssel. Személyes információkat tud kérni, adni kis segítséggel. Életszerű helyzetekben a tanult kifejezéseket tudja alkalmazni a tanítási óra során: késés, házi feladat hiánya, bocsánatkérés, segítségkérés esetén.	A tanult szerkezeteket, szavakat önálló gondolatok kifejezésére tudja felhasználni. Tud tanácsolni, kifogást emelni a tanult lexika segítségével. A tanult témákról (képek segítségével) önállóan képes szöveget alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Az én világom, A család és a barátok - Ismeretlen gyerekek találkozása, bemutatkozás, lakóhely, lakcím, szülők, testvérek megnevezése, életkor, szülők foglalkozásának megnevezése - Ismerős gyerekek találkozása egy/több ismeretlen gyerekkel, bemutatkozás, család bemutatása - Gyerek találkozása ismeretlen felnőttel, bemutatkozás, útbaigazítás kérése, kérdezés - Gyerek találkozása ismerős felnőttel, kérdezés, érdeklődés hogylét felől: egészség, betegség, panaszok - Látogatóba érkezés, érdeklődés hogylét felől - Látogató fogadása, kínálás - Elbúcsúzás vendégség után, a vendéglátás megköszönése - Elbúcsúzás barátoktól, a legközelebbi találkozás megbeszélése - Elbúcsúzás új ismerőstől, a levelezéses kapcsolattartás megígérése Időjárás - Társalgás az időjárásról - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról Mindennapi életünk - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek) - Kirándulásra invitálás - Kirándulás közben: természetvédelem, környezetvédelem Ház. lakás - Házépítés, lakásvásárlás Az iskola - Késés, házi feladat/felszerelés hiánya, mulasztás és igazolása Vásárlás - Bevásárló körút, válogatás a termékek között méret, szín, ár alapján Étkezés - Étkezés házon kívül: kirándulásra csomagolás, szendvicskészítés Öltözködés - Sportruházat	autentikus szövegek (mondókák, dalok, versek) reprodukálása; párbeszédek szövegeinek reprodukálása	Memoriterként tíz új egységet (verset, dalt, mondókát, prózarészletet) el tud mondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét segítséggel el tudja játszani.	Memoriterként tíz új egységet (verset, dalt, mondókát, prózarészletet) el tud mondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét önállóan el tudja játszani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); egyszerű mondatok összevonásával; mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; leírás alkotása minta alapján; elbeszélés alkotása minta alapján; olvasott szöveg tartalmának elmondása		Olvasott szöveg tartalmát el tudja mondani.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése rajzolással, magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével; képregények olvasása; viccek olvasása; autentikus szövegfoltok (pl. órarend, képeslap, lakáshirdetések) olvasása	A szövegértést bizonyítani tudja cselekvéssel, szóban vagy írásban adott reagálással (kérdésre válaszolással, igaz/hamis kijelentések kiválasztásával, magyarra fordítással, adatkeresési feladatok megoldásával).	Önállóan meg tudja oldani a szövegértési feladatokat (igaz/hamis állítások, kérdésekre válaszok, mondatok kiegészítése) megoldása a tartalommal megegyezően, megértést zavaró hibák nélkül. Egyszerűbb képregényeket, vicceket önállóan képes olvasni. Szokatlan szövegfoltokat (órarendet, lakáshirdetést) is képes elolvasni.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	olvasástechnikai gyakorlatok végzése: az olvasás pontosságának fokozása szavakon, mondatokon, bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon, bekezdésnyi szövegeken		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása, fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Az ismert szavakat, mondatokat felismeri és önállóan el tudja olvasni, helyes kiejtéssel és hanglejtéssel. Tanult szöveget fel tud olvasni felkészülés után, 20%-os hibahatáron belül (5 szóban legfeljebb 1 olvasási hibát vét), tanári figyelmeztetésre önálló javítással. Felolvasás során igyekszik a helyesejtési normákhoz igazodni.	Az ismert nyelvi elemeket felismeri új szövegkörnyezetben is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	jelkeresési gyakorlatok, hibakeresési gyakorlatok, látószögnövelési gyakorlatok végzése; nyomdahibás szövegfoltok olvasása; scamming gyakorlatok végzése		
3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása; betűcsere javítása; mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása, más szó olvasásának javítása; az olvasás pontosságnak javítása szószerkezeteken		
4.	*Írás, helyesírás*	*Az írás, helyesírás gyakorlása*		
4.1.	írástechnika	az írástechnika gyakorlása szavak, számok másolásával, illetve diktálás utáni írásával: betűalakítás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; betűkapcsolás gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően; a számjegyek alakításának gyakorlása az angol kézírásnak megfelelően	Egyszerű, ismert lexikai egységekből álló szöveget hibátlanul le tud másolni. Ismert, egyszerű lexikai egységek diktálás után le tud írni, a szavak felében nem ejt betűtévesztési hibát.	Egyszerű szövegeket hibátlanul tud másolni. Egyszerű, ismert lexikai egységeket tartalmazó szöveget diktálás utáni le tud írni 10%-os hibakulccsal.
4.2.	szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása: betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából		Nyomtatott, illetve kézírással hibásan írt szavakat önállóan tud javítani.
4.3.	központozás (cím, címzés, dátum, aláírás, megszólítás)	központozás (cím, címzés, dátum, aláírás, megszólítás) gyakorlása: levélcímzések másoltatásával, levelek önálló címzésével		
4.4.	szavak fonetikus átírása	szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból; ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel	Ismert szavak fonetikus írásképét ki tudja másolni szótárból, 10%-os hibahatárral.	Ismert szavakat képes fonetikusan átírni, tanári segítséggel.
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás gyakorlása*		
5.1.	személy, állat leírása	leírás készítése személyről, állatról, megadott szempontok szerint	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (leírást) tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.2.	eseményeket ábrázoló képek leírása	leírás készítése eseményeket (cselekvéseket) ábrázoló képről	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (leírást) tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.	lakóhely, földrajzi helyleírása	leírás készítése lakóhelyről, földrajzi helyről	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (leírást) tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.4.	napirendkészítés	napirendkészítés – egy nap leírása: napi cselekvések kifejezése	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (napirendet) tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.5.	lakáshirdetés	lakáshirdetés készítése	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (hirdetést) tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.6.	naplóírás	naplóírás: szokások, életmód, jövőbeli tervek, múltbeli események leírása	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.7.	balesetleírás	baleset leírása	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
5.8.	útitervek	útitervek készítése	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat tud írni önállóan, a létrejött szövegében valamennyi szó felismerhető. Borítékot tud címezni angliai címre, önállóan. Könnyebb tankönyvi/munkafüzeti írásbeli feladatokat meg tud oldani.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal.
6.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés, a helyesejtési szabályok tanulása*		
6.1.	légzőgyakorlatok	légzőgyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása: a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály megtanulása, b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály megtanulása, c/ az egyes szám 3. személy *-s* ragjának kiejtése, a szabály megtanulása; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása		
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúly értelem megkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon; mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hangsúlyváltoztató szerepe: pl. *-ly);* a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során; a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I., b/ Tune II.; a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze; kérések intonációja; a HOW-val kezdődő mondatok intonációja		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		
6.6.	ritmusgyakorlatok	a mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal)		
6.7.	hangerőváltás	a hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	kiejtést segítő mintasorok	kiejtést segítő mintasorok olvasása		
6.10.	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.11.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása; saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése; saját elhangzó helyesejtési hiba javítása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	NYELVTAN, NYELVÉSZET	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás;* *bővítés;* *szűkítés;* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma),* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő);* *átalakítás*	A HOW kérdőszóval kezdődő angol mondatokat helyes intonációval tudja ejteni. Válaszolni tud kérdésekre ismert lexikai környezetben. Ismert szövegben azonos szófajjal, illetve névmással tud helyettesítést végezni. Ismert szövegkörnyezetben használni tudja a létige múlt idejű alakjait. Tudja az ismert igék 2. alakját (Simple Past Tense), ráismer és át tudja alakítani a szó szintjén. Ismert főneveket be tud sorolni a megszámlálható / megszámlálhatatlan csoportba. Javaslatot tud tenni a LET'S kifejezéssel.	A helyesejtés során begyakorolt szabályokat alkalmazni tudja beszéd, illetve felolvasás során. Javítani tudja a saját, illetve tanulótársak által elkövetett helyesejtési hibákat. A tanult nyelvi műveleteket el tudja végezni ismert szövegen. A kétféle szemléletű jelen időt megfelelően tudja használni tanári segítséggel. Mondattani elemzést tud végezni angol mondatokon, a helyes szórend alkalmazásának érdekében. Az egyszerű múlt időt (Simple Past Tense) alkalmazni képes a létige és a tanult igék esetében. A SHALL WE?, LET'S és MAY szerkezeteket tudja alkalmazni. A SOME/ANY jelzőket használni tudja a megszámlálható / megszámlálhatatlan főnévi kategóriákkal összefüggésben. Különálló mondatokat tud magyarról angolra fordítani
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *koherenciateremtő eszközök alkalmazása;* *tagmondatokat összekötő szavak (AND, BUT, OR) alkalmazása;* *a nyelvi szintek megjelenésének megfigyelése idegen nyelvekben (fonéma, morféma, lexéma, szintagma, mondat, szöveg szintje);* *az igeszemlélet: a kétféle jelen idő megfigyelése;* *az angol mondat összetett állítmányának (névszói-igei) tanulmányozása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása: rendszeres önálló tanulásra való beállítódás; az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása; a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban; könyvtárhasználat tanulása; a szótanulási technika gyakorlása; bevezetés a kétnyelvű szótárak használatába; a feladatok végrehajtásához szükséges angol nyelvű instrukciók megértésének gyakorlása*		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése: a kétféle jelen idő helyes használata; a mondatrészek megnevezése angolul: alany, állítmány, tárgy, határozók; mondattani elemzés rákérdezéssel… szórendi ismeretek tanulása; időhatározó szók tanulása; a létige múlt idejének megismerése: az egyszerű múlt idő (Simple Past); javaslat: SHALL WE, LET'S; engedély: MAY; megszámlálható/megszámlálhatatlan főnevek: SOME/ANY határozók képzése (-ly képző)*		
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	brit szerzők művei magyar nyelven: C. & M. Lamb: Shakespeare-mesék, Defoe: Robinson, F. H. Burnett: A titkos kert / A kis lord, M. Twain: Koldus és királyfi, Ronald Dahl: Szofi és a Habó	brit szerzők műveinek olvasása magyar nyelven	Egy Shakespeare-mesét és egy regényrészletet elolvas magyar nyelven az ajánlott művek közül.	Ismeri az ajánlott magyar nyelvű irodalmat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	meserészletek angol nyelven: R. Kipling: The Jungle Book, B. Potter: The Tale of Peter Rabbit, J.M. Barrie: Peter Pan	meserészletek olvasása angol nyelven	A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek cselekményét el tudja mondani magyar nyelven. A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek szereplőit és helyszíneit meg tudja nevezni angol nyelven.	Ismertetni tudja az angol nyelven olvasott művek tartalmát angol nyelven, képek, vázlat segítségével.
1.3.	lírai alkotások angol nyelven: Cristine Rosetti: Uphill, The Wind, Emily Bronte: Fall, leaves, fall, Lord Tennyson: The Owl, The Eagle	lírai alkotások olvasása angol nyelven		Elolvassa a tanult lírai művek műfordításait, az eredeti szöveggel egybe tudja vetni azokat.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása: versek, versrészletek előadása, prózarészletek előadása*	Tíz újonnan megtanult verset, meserészletet (5-10 sor), dalt elő tud adni angolul.	Kifogástalanul tudja a tanult memoriterek 80%-át.
3.	*Irodalmi művek elemzése* *Angolul használatos szakkifejezések:* biography, comedy, epic, fable, fiction, metaphor, moral, novel, plot, short story, simile, stanza, tragedy, genres, lyric, poetry, drama, narrative, legend, joke, scenery, comedy	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		
5.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása:* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra;* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása;* *lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*	Elolvassa az angol nyelven tanult lírai művek műfordításait.	
6.	*Írók, költők életrajza:* *Daniel Defoe,* *Rudyard Kipling*	*Írók, költők életrajzának olvasása magyar nyelven:* *életrajzok olvasása a Világirodalmi Lexikonból;* *életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből,* *önéletírások olvasása*	Elolvassa D. Defoe és R. Kipling életrajzát a Világirodalmi Lexikonból.	Ismertetni tudja a tanult alkotók életrajzi adatait magyar nyelven.
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	földrajz	nemzeti parkok az Egyesült Államokban és Nagy-Britanniában	Fel tudja sorolni a megismert nemzeti parkok nevét, helyüket meg tudja keresni a térképen.	Meg tud nevezni amerikai és angol nemzeti parkokat, helyüket meg tudja mutatni a térképen, a bennük található érdekesebb állatokat, növényeket meg tudja nevezni, le tudja írni angol nyelven.
1.2.	a média	az angol és amerikai kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap-, folyóirat és bélyeggyűjtés	Gyűjti a Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket.	Az angol és amerikai kultúrávalkapcsolatos műsorokat figyelemmel kíséri, róluk be tud számolni magyar nyelven. Gyűjti a Nagy-Britanniával, illetve az Egyesült Államokkal kapcsolatos újságcikkeket, képeket.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol, amerikai termékek	angol, amerikai termékek cimkéinek gyűjtése		
2.2.	British house and family life	a British house and family life megismerése		
2.3.	hobbik	hobbik megismerése	A hobbikkal kapcsolatos ismereteket el tudja mondani magyar nyelven, ismeri a főbb kifejezéseket angolul.	A hobbikkal kapcsolatos ismereteket el tudja mondani magyar nyelven, ismeri a főbb kifejezéseket angolul.
2.4.	étkezési szokások, gasztronómia	a teázás, teakészítés megismerése; ismeretek tanulása a partikról (*Cristmas, barbeque, garden, office, birthday*)	A teázással kapcsolatos ismereteket el tudja mondani magyar nyelven, ismeri a főbb kifejezéseket angolul.	Ismertetni tudja a teakészítéssel, teázással kapcsolatos szokásokat magyar nyelven, néhány eszköz, hozzávaló angol megnevezésével.
2.5.	illemszabályok	parti illemszabályok megismerése; ismeretek tanulása a brit otthoni illemszabályokról	A partikkal kapcsolatos ismereteket el tudja mondani magyar nyelven, ismeri a főbb kifejezéseket angolul.	Ismertetni tudja a Nagy-Britanniában honos otthoni illemszabályokat magyar nyelven.
2.6.	hagyományok, ünnepek	a karácsonyi ünnepek, a szilveszter, az újév részletesebb megismerése (*misletoe, holly, cracker, paperhats, stockings, mincepie, reindeer, mantelpiece, chimney*) ismeretek tanulása az Apák napjáról és a Valentine's Day-ről	A karácsonnyal kapcsolatos ismereteket el tudja mondani magyar nyelven, ismeri a főbb kifejezéseket angolul.	Ismeri a karácsonyi ünnepkörhöz tartozó legfontosabb kifejezéseket angol nyelven. Valentin napi angol nyelvű üdvözlőkártyát tud készíteni.
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek* *Ajánlott játékok 5-6. osztályra:* Scrabble , Twenty questions Nine men's Morris, Challange Darts, Bowles Curling, Squash	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése (gyermekdalok és játékok, valamint sportok); Christmas Carols*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel* *legendás britek (Robin Hood, Ivanhoe, Dick Wittington, Gulliver, Robinson, Arthur király és a Kerek Asztal Lovagjai, Hengist and Horsa); híres tudósok (Charles Darwin, Roger Bacon, Graham Bell, John Logie Baird, Michael Faraday, Isaac Newton, James Watt, George Stephenson, Alexander Fleming, J.P. Joule, Sir H. Davy, M. Cavendish, S. A.Fleming)*	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*		Fel tudja sorolni öt-öt legendás brit, híres tudós nevét.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		
1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása: különálló mondatok fordítása angolról magyarra: globális fordítás; szó szerinti fordítás: a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése; különálló mondatok fordítása magyarról angolra: a megfelelő mondatpatent megválasztása, a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba*		
2.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének tanulása: az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása; két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*		

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

- → Két-három (korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
  - ▪A szűkített szöveg lejegyzése
- → Két-három (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása
- → Már tanult dal- és versszövegek szóbeli fordítása

PROJEKT

Egy angol nyelvű film vagy színházi előadás megtekintése

A film vagy színházi előadás alapjául szolgáló szöveg előzetes feldolgozása. A film vagy színdarab megtekintését megelőzően a vizuális művészetekre ill. a színházra (azok technikai részére is) vonatkozó ismeretek összefoglalása (minimális szakmai szókinccsel együtt). A film ill. színdarab megtekintése előzetes szempontrendszer alapján. Beszámoló készítése a látottakról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A 6. évfolyamon a helyesejtés, beszédfejlesztés keretében tanultak váljanak a szóbeli megnyilatkozások értékelésének egyik szempontjává, vagyis jelenjék meg alkalmazásuk követelményként. Törekedjünk arra, hogy a legtöbb spontán iskolai szituációban (betegségek igazolása, házi feladat elkészítésével kapcsolatos problémák, feladatértés körüli gondok stb.) a tanulók angolul kérjenek segítséget, fejezzék ki véleményüket, tudásukat /nem-tudásukat, javaslataikat, kívánságaikat, tetszésüket /nem-tetszésüket. A nyelvtanulás módszereinek bővítésével párhuzamosan várjuk el a tanulóktól, hogy ezeket a technikákat tudatosan, az adott feladatnak és saját egyéniségüknek megfelelően válasszák meg. A tanult szituációkban várjuk el a megismert illemszabályoknak megfelelő viselkedésmódot. Az irodalom tanulásakor egyre inkább törekedjünk az eredeti nyelvű szövegek (szövegrészletek) olvasására. Használjuk ki az iskola nyújtotta lehetőségeket arra, hogy a tanultakat (elsősorban irodalomból, országismeretből) diákjaink bemutathassák érdeklődő közönségnek: kiállítások, irodalmi estek, klubnapok rendezésével.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	szegmentálás	az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből		Ismert szerkezeteket, szavakat felismer autentikus szövegben (televízió, rádió, film).
1.2.	angol nyelvű szöveg megértése	ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése	Az ismert szerkezeteket felismeri, megérti ismeretlen előadó esetén is.	Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveget globálisan meg tud érteni. Hallás utáni értést ellenőrző gyakorlatokat meg tud oldani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	kérdések, kérések, utasítások megértése	kérdések, kérések, utasítások megértése és visszajelzés cselekvéssel; verbálisan, angol nyelven; nonverbális kommunikációs jelzésekkel	A tanár egyszerű közléseit, utasításait, kérdéseit, kéréseit megérti, ezekre válaszolni tud. A tananyagra vonatkozó angol nyelvű kérdéseket megérti, válaszolni képes - rajzzal, - magyarul, - igaz/hamis állítások kiválasztásával, - hiányos mondat kiegészítésével.	Megérti az idegen anyanyelvű beszélő utasításait, kéréseit, kérdéseit, információit ismert témában, azokra reagálni képes.
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		Saját angolnyelvű szövegét össze tudja vetni eredetivel – a különbségeket meg tudja fogalmazni.
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás tanulása*		
2.1.	önálló szövegalkotás	kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; utasítások adása formális stílusban, informális stílusban; kérés, segítségkérés, figyelmeztetés, tanácsadás formális stílusban, informális stílusban; kérdezés, információkérés formális stílusban, informális stílusban; meghívás formális stílusban, informális stílusban; értékkijelentések megfogalmazása, reagálás látott/hallott jelenségekre, elégedettség, tetszés kifejezése ismerős felnőtteknek; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (What I mean is) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása (I really have to get on my way, Mind how you go) formális stílusban, informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban térről, tárgyról, élőlényről, tevékenységről; elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők alkalmazásával	Ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó mondatot meg tud ismételni helyes hangsúllyal, hanglejtéssel. Személyes információkat tud kérni, adni kis segítséggel. Életszerű helyzetekben a tanult kifejezéseket alkalmazni tudja a tanítási óra során: késés, házi feladat hiánya, bocsánatkérés, segítségkérés, hiányzás, hiányzás igazolása.	Az anyanyelvi beszélők hangképzését mindinkább megközelíti a beszéd során. A tanult szerkezeteket, szavakat fel tudja használni önálló gondolatok kifejezésére. Útbaigazítást tud kérni, útbaigazítást tud adni a tanult lexika segítségével. A tanult helyesejtési szabályokat tudatosan alkalmazza a beszédtevékenységek során. Látott vagy hallott jelenségre képes angolul reagálni. Segítséget tud kérni angol nyelven.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Az én világom, A család és barátok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek) - Elbúcsúzás vendégség után, a vendéglátás megköszönése - Elköszönés barátoktól, a legközelebbi találkozás megbeszélése - Elbúcsúzás új ismerőstől, a levelezéses kapcsolattartás megígérése Ház, lakás - A szűkebb lakókörnyezet (utca, tömb, kerület, városrész) bemutatása, lakóhely megtervezése Mindennapi életünk - Kirándulásra invitálás - Kirándulás közben - Ünnepi készülődés - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás - Utazás járművön, útbaigazítás Az iskola - Érdeklődés tanulásról, tantárgyakról, órarendről - Hiányzások, mulasztások igazolása Vásárlás - Nagybevásárlás Étkezés - Főzés, receptek Időjárás - Társalgás az időjárásról Öltözködés - Az alkalomhoz illő öltözék megtervezése és bemutatása angol nyelven	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	Memoriterként tíz új egységet (vers, dal, mondóka, prózarészlet) tud elmondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani, segítséggel.	Memoriterként tíz új egységet (vers, dal, mondóka, prózarészlet) tud elmondani. A tanult párbeszédek egyik szerepét el tudja játszani, önállóan.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; leírás alkotása minta alapján; elbeszélés alkotása minta alapján; olvasott szöveg tartalmának elmondása		El tudja mondani az olvasott szöveg tartalmát. A tanult témákról (képek segítségével) önállóan tud szöveget alkotni.
3.	*Olvasás*	*Az olvasás tanulása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismert lexikai egységeket tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, angol nyelvű hiányos mondatok kiegészítésével, adatkeresési feladatok megoldásával; képregények olvasása; viccek olvasása; autentikus szövegfoltok (pl. órarend, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek) olvasása	A szövegértést bizonyítani tudja cselekvéssel, szóban vagy írásban adott reagálással (kérdésre válaszolással, igaz/hamis kijelentések kiválasztásával, magyarra fordítással, adatkeresési feladatok megoldásával).	Egyszerűbb képregényeket, vicceket önállóan el tud olvasni. Szokatlan szövegfoltokat (ételreceptek, műsorújság-részletek) is el tud olvasni. A szövegértési feladatokat (igaz/hamis állítások, kérdésekre válaszok, mondatok kiegészítése) meg tudja oldani a tartalommal megegyezően, megértést zavaró hibák nélkül. Az ismert nyelvi elemeket fel tudja ismerni új szövegkörnyezetben is. Egyszerű, rövid szöveget (pl. bemutatkozó levél, képeslap) meg tud érteni, arra választ tud adni önállóan.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, mondatokon, bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon, bekezdésnyi szövegeken		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása; fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Az ismert szavakat, mondatokat felismeri és önállóan el tudja olvasni, helyes kiejtéssel és hanglejtéssel. A tanult szöveget fel tudja olvasni felkészülés után, 20%-os hibahatáron belül (öt szóban legfeljebb 1 olvasási hibát vét), a hibát tanári figyelmeztetésre önállóan tudja javítani. Felolvasás során igyekszik igazodni a helyesejtési normákhoz.	A fonetikus ábécé jeleivel átírt szavakat helyesen fel tudja olvasni. A tanult helyesejtési szabályokat tudatosan képes alkalmazni a felkészülés utáni felolvasás során.
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	jelkeresési gyakorlatok, hibakeresési gyakorlatok, látószögnövelési gyakorlatok végzése; nyomdahibás szövegfoltok olvasása; scanning gyakorlatok végzése; skimming gyakorlatok végzése		
3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása; betűcsere javítása; mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása, más szó olvasásának javítása; az olvasás pontosságnak javítása szószerkezeteken		
4.	*Írás, helyesírás*	*Az írás, helyesírás tanulása*		
4.1.	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása	kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása betűtévesztés szempontjából, betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából, betűcsere szempontjából	Egyszerű, ismert lexikai egységekből álló szöveget hibátlanul le tud másolni. Ismert, egyszerű lexikai egységeket diktálás után le tud írni, a szavak felében nem követ el betűtévesztési hibát.	Egyszerű szövegeket hibátlanul le tud másolni. Egyszerű, ismert lexikai egységeket tartalmazó szöveget diktálás után le tud írni 10%-os hibakulccsal. Nyomtatott, illetve kézírással hibásan írt szavakat ki tud javítani.
4.2.	szavak fonetikus átírása	szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból; ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel	Ismert szavak fonetikus írásképét le tudja másolni szótárból, 10%-os hibahatárral.	Ismert szavakat fonetikusan át tud írni, tanári segítséggel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása: meghívólevél írása; köszönőlevél írása; beszámoló készítésének tanulása; definíciókészítés tanulása; elbeszélés alkotásának tanulása: múltbeli események elbeszélése; leírás készítésének tanulása: egy személy képességeinek leírása, változások leírása, receptírás, időjárás leírása, egy rendszer, egy foglalkozás leírása; életrajz készítésének tanulása; újságcikkek, hírek írásának tanulása*	Egyszerű, a tanult témakörökből ismert tényszerű információkat tartalmazó mondatokat (leírás, útbaigazítás, elbeszélés) tud önállóan írni, a létrejött szövegben valamennyi szó felismerhető. Képeslapot tud írni húsvétra, karácsonyra, a lapot önállóan meg tudja címezni angliai címre. Könnyebb tankönyvi/munkafüzeti írásbeli feladatokat meg tud oldani.	Összefüggő szöveget tud írni ismert témában, gyakorolt műfajban, egyszerű és összetett mondatokkal: eseménysorok, foglalkozások, rendszerek, személyek, időjárás, életrajz leírása, receptek készítése, üzenetek, párbeszéd, bemutatkozás. Üdvözlőlapokat tud írni, a lapot önállóan meg tudja címezni.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*		
6.1.	légzőgyakorlatok	légzőgyakorlatok végzése		
6.2.	hangképzési és artikulációs gyakorlatok	valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása a/ szövegreprodukálás során, b/ felolvasáskor, c/ szövegalkotás esetén, d/ nyelvtörők segítségével; hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása: a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása, b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása, c/ az egyes szám 3. személy -s ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása; az összevont alakok kiejtésének gyakorlása		A helyesejtés során begyakorolt szabályokat alkalmazni tudja a beszéd, illetve felolvasás során. A saját, illetve tanulótársak által elkövetett helyesejtési hibákat javítani tudja.
6.3.	hangsúlygyakorlatok	a hangsúly értelem megkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon; mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hangsúlyváltoztató szerepe: pl. -ly); a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során; a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása		
6.4.	hanglejtési gyakorlatok	alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során a/ Tune I., b/ Tune II.; a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze; a hasonlítás intonációja; az összetett mondatok intonációja		
6.5.	gyorsasági gyakorlatok	gyorsasági gyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.6.	ritmusgyakorlatok	mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal)		
6.7.	hangerőváltás	hangerőváltás gyakorlása		
6.8.	időtartam gyakorlatok	időtartam gyakorlatok végzése		
6.9.	kiejtést segítő mintasorok	kiejtést segítő mintasorok olvasása		
6.10.	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása	mondókák, versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően		
6.11.	helyesejtési hibák javítása	tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése; tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása; saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése; saját elhangzó helyesejtési hiba javítása		
II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás;* *bővítés;* *szűkítés;* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma),* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő);* *átalakítás*	Válaszolni tud kérdésekre ismert lexikai környezetben. A helyettesítést el tudja végezni ismert szövegben azonos szófajjal, illetve névmással.	A tanult nyelvi műveleteket el tudja végezni ismert szövegen.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *ismerkedés a morfémák szintjével (képzők, ragok, jelek);* *az igeszemlélet megismerése: kétféle múlt (Simple, Continouos);* *a birtokviszony magyartól eltérő kifejezésének megismerése*		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *rendszeres önálló tanulásra való beállítódás;* *az eltérő íráskép és hangalak kezelésének megtanulása;* *a tömegkommunikációs eszközök felhasználási lehetőségei a tanulásban;* *könyvtár- és intézményhasználat;* *szótanulási technikák;* *kétnyelvű szótárak használata;* *a feladatok végrehajtásához szükséges angol nyelvű instrukciók megértése;* *bevezetés az egynyelvű szótárak használatába.*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *a mondatrészek megnevezése angolul: PREDICATE, SUBJECT, OBJECT, ADVERB, ADJECTIVE;* *mondattani elemzés rákérdezéssel;* *a folyamatos múlt (Past Continuous);* *a GOING TO szerkezet;* *a NEED, HAVE TO, MUST, MUST NOT, CAN, COULD szerkezetek;* *a melléknév fokozása;* *a hasonlító szerkezet;* *a LITTLE/A FEW + megszámlálható/ megszámlálhatalan főnevek;* *a LOT/MUCH/MANY;* *az infinitív;* *időhatározói mellékmondatok*	Ráismer és meg tudja nevezni a mondatrészeket magyarul, fel tudja idézni a szórendjükre vonatkozó ismereteket tanári segítséggel. A melléknév alap-, közép- és felsőfokú alakjait felismeri, képzésük szabályait fel tudja idézni tanári segítséggel. Ráismer és át tudja alakítani az ismert igék folyamatos múlt idejű alakját (Past Continuous) lexikai egységként. Az infinitív alakot meg tudja nevezni. A LITTLE/A FEW szerkezetet alkalmazni tudja megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek esetében.	A kétféle szemléletű jelen időt megfelelő módon tudja használni tanári segítséggel. Mondattani elemzést tud végezni angol mondatokon, a helyes szórend alkalmazásának érdekében, a mondatrészek angol megnevezésével. A folyamatos múlt időt (Past Continuous Tense) alkalmazni tudja a létige és a tanult igék esetében. A GOING TO, NEED, HAVE TO, MUST, MUST NOT, CAN, COULD szerkezeteket alkalmazni tudja. A LITTLE/ A FEW/ A LOT/ MUCH/MANY használatára képes, összefüggésben a megszámlálható/ megszámlálhatatlan főnévi kategóriákkal. A melléknév alap-, közép- és felsőfokú alakjait tudja használni, képezni és a hasonlító mondatokat alkalmazni.
III.	IRODALOM, MŰELEMZÉS	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek*	*Irodalmi művek olvasása*		
1.1.	ifjúsági regények, regényrészletek: J.F. Cooper: Nagy indiánkönyv, C. Dickens: Karácsonyi történet, M. Twain: Tom Sawyer kalandjai, Huckleberry Finn, Jack London: A vadon szava, Swift: Gulliver Lilliputban	ifjúsági regények, regényrészletek olvasása magyar nyelven	Egy mesét és egy regényrészletet elolvas magyar nyelven az ajánlott művek közül.	Ismeri az ajánlott magyar nyelvű irodalmat.
1.2.	Nonsense költemények, limerickek; Edward Lear művei	Nonsense költemények, limerickek olvasása angol nyelven		A tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni, az eredeti szöveggel egybe tudja vetni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	mesék angol nyelven: The Beauty and the Beast, Extracts from Christmas Carol by Dickens, Elementary Stories about Nasreddin	mesék olvasása angol nyelven	A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek cselekményét el tudja mondani magyar nyelven. A közösen olvasott angol nyelvű meserészletek szereplőit és helyszíneit meg tudja nevezni angol nyelven.	Az angol nyelven olvasott mesék tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, képek, vázlat segítségével.
1.4.	képregények angol nyelven: Frank N. Stein, Count Dracula, Superman, Garfield	képregények olvasása angol nyelven	A közösen olvasott angol nyelvű képregények cselekményét el tudja mondani magyar nyelven. A közösen olvasott angol nyelvű képregények szereplőit és helyszíneit meg tudja nevezni angol nyelven.	Az angol nyelven olvasott képregények tartalmát ismertetni tudja angol nyelven, képek, vázlat segítségével.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálásának tanulása:* *a tanult irodalmi művek reprodukálása a helyesejtés normáinak megfelelően;* *a tanult irodalmi művek előadása ismerős közönségnek a helyesejtés és a kommunikáció szabályainak megfelelően (hangerő, testtartás, tekintettartás stb.);* *a tanult irodalmi művek előadása ismeretlen közönségnek a helyesejtés és a kommunikáció szabályainak megfelelően (hangerő, testtartás, tekintettartás stb.)*	Tíz újonnan megtanult verset, meserészletet (öt-tíz sor), dalt elő tud adni angolul.	A tanult memoriterek 80%-át kifogástalanul tudja.
3.	*Irodalmi művek elemzése* *Szakkifejezések angolul:* limerick, nonsense, satire, punch, idiom	*Irodalmi művek elemzésének tanulása*		
4.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása:* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra;* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása* *lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*		
5.	*Írók, költők életrajza:* *Swift,* *Jack London,* *Mark Twain*	*Írók, költők életrajzának olvasása magyar nyelven:* *életrajzok olvasása a Világirodalmi Lexikonból;* *életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből;* *önéletírások olvasása*	Swift, Jack London és Mrk Twain életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.	Ismertetni tudja a tanult alkotók életrajzi adatait magyar nyelven.
IV.	CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Országismeret*	*Az országismeret tanulása*		
1.1.	földrajz	égtájak, földrészek, országok, nyelvek, népek megnevezése angolul; Kanada, illetve Ausztrália határai, nagy folyóik, tengereik, hegységeik megnevezése	A fő égtájakat, a kontinenseket, néhány népet és országot meg tud nevezni angolul.	Az égtájakat, a kontinenseket, a tanult országokat és népeket meg tudja nevezni angolul. Meg tudja nevezni Kanada és Ausztrália határait, nagy vizeit, hegységeit.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal:* *angol, kanadai, ausztrál, illetve amerikai termékek címkéinek gyűjtése;* *amerikai házak, otthonok, családi élet;* *étkezési szokások, gasztronómia: ételreceptek; húsvéti ételek: hot cross buns;* *otthoni illemszabályok, szokások, viselkedés az Egyesült Államokban;* *kommunikációs illemszabályok, angol szakkifejezések bevezetése (formal/informal, body distance, eye contact);* *hagyományok, ünnepek:* *a húsvét, Halloween (pumpkin carving),* *legendás amerikaiak: Levi Strauss, vadnyugati hősök (Buffalo Bill), indián törzsek (apache, navajo, cheroke), törzsfőnökök (Sitting Bull)*	Ismertetni tudja az amerikai együttélési illemszabályokat, normákat magyar nyelven. A megtanult ételrecepteket ismertetni tudja magyar nyelven, néhány eszköz, hozzávaló angol megnevezésével. A húsvéttal és a Halloweennel kapcsolatos szokásokat szintén ismertetni tudja magyar nyelven.	El tudja mondani az otthoni élet szabályait az USA-ban, magyar nyelven. A húsvéttal és a Halloweennel kapcsolatos szokásokat, hagyományokat, nevezetességeket meg tudja nevezni angolul, be tudja mutatni magyar nyelven. Néhány, a kommunikációval összefüggő angol szakkifejezést ismer a megértés szintjén.
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése: gyermekdalok és játékok (A játékok listáját lásd az 5. osztálynál)*		
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei: történelmi alakok, események: Lincoln, Jefferson, Washington, Roosevelt, VIII. Henrik, The Mary Rose, The Great Fire of London, The Great Plague; amerikai tudósok, felfedezők (R. Fulton, F.B. Morse, T. A. Edison, Wigner Jenő, Szilárd Leó, Teller Ede, Compton, Fermi, Oppenheimer, M.S. Livingstone, Ch. Lindbergh, O. & W. Wright, Henry Ford, R. Amundsen, D. Livingsone)*	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*	Fel tudja sorolni öt-öt legendás amerikai és híres tudós nevét.	A leghíresebb amerikai történelmi/legendabeli személyeket, tudósokat meg tudja nevezése, történetüket képes ismertetni magyar nyelven.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Fordítástechnikák*	*Fordítástechnikák tanulása: különálló mondatok fordítása angolról magyarra: globális fordítás; szó szerinti fordítás a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése, az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei, a szerkezetek összeállítása mondattá; különálló mondatok fordítása magyarról angolra; a megfelelő mondatpatent megválasztása, a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba*		Különálló mondatokat le tud fordítani magyarról angolra, a szerkezetek megfelelőinek megkeresésével.
2.	lírai művek angol nyelven: St. Francis of Assissi: A Prayer, Lewis Caroll: How Do the Little Crocodile?	lírai művek olvasása angol nyelven		A tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni, az eredeti szöveggel egybe tudja vetni.
3.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének tanulása: az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása; két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	Az angol nyelven tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni.	Az angol nyelven tanult lírai művek műfordításait el tudja olvasni.

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

- → Négy-öt (korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
  - ▪A szűkített szöveg lejegyzése
- → Négy-öt (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása
- → Már tanult dal- és versszövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatóban Kanadában

Kanada földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye írásban (album, tabló) másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Fejlesztési követelmények a 6. osztály végére

Az európai minimumszint A1

A diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, melyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése.
Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni, és fel tud tenni személyes jellegű kérdéseket (pl. hol lakik) ismerős emberekre vonatkozóan. Képes egyszerű interakciókra, amennyiben a mások személy lassan, világosan beszél, és segítőkész.

BESZÉDÉRTÉS:

Megérti az ismerős szavakat, szófordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkozóan.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Képes egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner jól artikuláltan beszél. Képes feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Lakóhelyét, ismerőseit képes egyszerű fordulatokkal leírni.

OLVASÁSÉRTÉS:

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.

ÍRÁS:

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözletet megírni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A beszédértés során arra kell törekedni, hogy a tanuló ne csak a tanár angol nyelvű óravezetését, de egyszerűbb magyarázatait is megértse, illetve a meg nem értés tényét angolul közölje, angolul kérjen segítséget a megértéshez. Az önálló szövegalkotás során nagyon fontos, hogy a tanuló a formális/informális stílusnak megfelelően tudjon megnyilatkozni. Az olvasási-szövegértési képességet nagy mértékben fejleszti a kétnyelvű olvasmányok olvastatása, ezért ez kiemelt feladat ebben a tanévben. A nyelvtan tanulásakor a fő hangsúlyt a mondat szintjére kell helyezni. Az irodalom, művészetek tanításából nem maradhat ki a tanulói "szubkultúra" elemeinek közös feldolgozása sem.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	szegmentálás	szegmentálás különböző típusú szövegek alapján: - az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófelvétel); - az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; - az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből; - meghatározott információ kiszűrése elhangzó szövegből (pl. vonatindulás ideje hosszabb pályaudvari tájékoztató szövegből); - tanár által mondott szövegből; - anyanyelvű beszélő által elmondott szövegből		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű szöveg követése, megértése	- ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); - ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; - ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; - ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése	A tanár kéréseit, utasításait, kérdéseit, megérti, azokra válaszolni, reagálni tud. Ismert lexikát fel tud ismerni ismeretlen szövegkörnyezetben, illetve ismeretlen előadó esetén. Ismert témakörben az anyanyelvű beszélő beszédszándékának megfelelően tud reagálni. A tanár egyszerű magyarázatát megérti.	Az autentikus hanganyagot globálisan meg tudja érteni, ismert körülmények esetén. Megérti a tanár angol nyelvű magyarázatait. Az ismert témákban idegen (anyanyelvű) beszélő beszédszándékait megérti, azokra reagálni képes. A lényeges információt ki tudja szűrni elhangzó szövegből, az ismeretlen lexikai egységek jelentését ki tudja következtetni a szövegkörnyezetből.
1.3.	kérdések, kérések, utasítások, magyarázatok megértése és visszajelzése	kérdések, kérések, utasítások, magyarázatok megértése és visszajelzés - cselekvéssel - verbálisan, angol nyelven - nonverbális kommunikációs jelzésekkel		
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*Szóbeli szövegalkotás gyakorlása*		

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE KÖZLÖNY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	önálló szövegalkotás	az önálló szövegalkotás tanulása: – kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése - formális stílusban, - informális stílusban; ismerőssel folytatott udvariassági beszélgetés: az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása - formális stílusban, - informális stílusban; szándéknyilvánítás: -utasítások adása, szándék, terv, ígéret, előrejelzés, kívánság, figyelmeztetés, érdeklődés kifejezése -formális stílusban, -informális stílusban; kérés, segítségkérés, bocsánatkérés tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; kérdezés, információkérés, érdeklődés tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; meghívás tanulása -formális stílusban, -informális stílusban; értékkijelentések, érzelmek megfogalmazása : -elégedettség, tetszés kifejezése ismerős felnőtteknek, - kíváncsiság, meglepetés kifejezése ismerős gyereknek, felnőttnek, - félelem, együttérzés, sajnálkozás kifejezése gyereknek, felnőttnek, - remény, bizonyosság, emlékezés kifejezése formális/informális stílusban; töltelékszavak használata beszéd közben : - töltelékszavak (Hang on, That's not right) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása - formális stílusban, - informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban : - térről (településtípusok, nevezetességek), - tárgyról, élőlényről, tevékenységről (házimunka, közlekedés, betegségek lezajlása és kezelése, balesetek, sérülések és ellátásuk, szabadidős tevékenységek, hobbik, sportok, pénzváltás, szállásfoglalás); elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők alkalmazásával (ünnepek, iskolai élet, baleset, betegség története, utazás, nyaralás elmesélése); a jellemzés készítésének tanulása; a vitában való részvétel tanulása; interjúkészítés tanulása; a riportkészítés tanulása	Ismert témákról információt tud kérni, adni. A tanult szituációkhoz hasonló életszerű helyzetekben kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás kezdeményezésére, fogadására képes.	Beszédet tud kezdeményezni, fenntartani, zárni ismert témában, ismeretlen beszélőpartner esetén.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Emberi kapcsolatok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról: barát bemutatása, külső leírása, jellemzése - Ünnepi készülődés, az ünnep jelentősége, lezajlása, szokások, hagyományok - A családi munkamegosztás, férfi és női szerepek, a gyerekek feladatai Tágabb környezetünk - Településtípusok bemutatása: vidék és város Természeti környezetünk - A ház körül élő állatok és növények: leírásuk, ápolásuk Az iskola világa - Az iskola bemutatása: diákok, pedagógusok, tantárgyak, hagyományok Egészség, betegség - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás Étkezés - Otthoni étkezés: főzés, receptek Utazás - Szolgáltatások igénybevétele: szállásrendelés, menetjegyfoglalás, pénzváltás Szabadidő, szórakozás - Társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek)	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	A tanult párbeszédek legegyszerűbb változatait elő tudja adni memoriterként.	A tanult párbeszédek 80%-át memoriterként elő tudja adni. A memoriterként megtanult anyagot fel tudja használni saját gondolatok kifejtése során.
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	- a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; - a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); - a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek, leírások, elbeszélések szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; - mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; - leírás alkotása minta alapján; -elbeszélés alkotása minta alapján; - olvasott szöveg tartalmának elmondása	A tanult témakörökben tárgyak, élőlények, helyek és tevékenységek leírására, jellemzésére képes. Egyszerűen, de összefüggően el tud beszélni mindennapi eseményeket, történeteket.	Képekről, képsorokról szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása*		
3.1.	néma, értő olvasás	- utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; – rövid terjedelmű, ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése – magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, – igaz/hamis állítások kiválasztásával, – angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, – tartalomelmondással angol nyelven, – angol nyelvű mondatok kiegészítésével; – képregények olvasása; – viccek olvasása; – autentikus szövegfoltok (pl. menetrend, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek, utcai feliratok) olvasása; – kétnyelvű kiadású könyvek olvasása	Fontos információt ki tud keresni ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szövegből. A szövegértést ellenőrző egyszerű feladatokat el tudja végezni közösen feldolgozott szöveg esetén.	Ismeretlen lexikát is tartalmazó szövegről általános képet tud kialakítani az ismeretlen egységek kikövetkeztetésével. Lényeges információkat tud kiemelni a szövegből. Autentikus szövegeket önállóan képes olvasni.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása: – szavakon, – mondatokon, – bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása – bővülő szósorokon, – bővülő hosszúságú mondatokon, – bekezdésnyi szövegeken		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: – utasítások felolvasása, – mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, – mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, – tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása, – autentikus szövegek felolvasása; – hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): – ismert utasítások felolvasása, – ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása, – ismert lexikai egységekből álló rövid szövegek felolvasása, – fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Gyakorolt szöveget felkészülés után fel tud olvasni, a helyesejtési normákhoz közelítően (olvasás 20%-os hibahatáron belül). Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.	Gyakorolt szöveget fel tud olvasni a helyesejtési normáknak megfelelően.
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	- hibakeresési gyakorlatok végzése; – látószögnövelési gyakorlatok végzése; – nyomdahibás szövegfoltok olvasása; – scanning gyakorlatok és – skimming gyakorlatok végzése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	- betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása; – betűcsere javítása ; – mást olvasás javítása; – betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása; – más szó olvasásának javítása; – az olvasás pontosságának javítása szószerkezeteken, mondatokon		
4.	*Írás*	*Az írás gyakorlása:* *kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása:* *- betűtévesztés javítása,* *- betűkihagyás, illetve* *- betoldás javítása,* *-betűcsere javítása;* *szavak fonetikus átírása:* *- szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból,* *- ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel*	Olvasható a kézírása. Ismeretlen szöveget le tud másolni 20%-os hibahatárral. Diktálás, emlékezetből (akaratlagos) írás során a szavai felismerhetők. A tankönyvi, munkafüzeti írásbeli feladatokat önállóan meg tudja oldani.	Diktálás, emlékezetből írás esetén is olvasható, 10%-nál több betűtévesztési, betűkihagyási hibát nem tartalmazó írásképet képes produkálni.
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás tanulása:* *– jellemzés készítése,* *– leírás alkotása térről, tárgyról, élőlényről, tevékenységről, folyamatról,* *– elbeszélés alkotása,* *– önéletrajz írása,* *– definíciókészítés*	Több egyszerű mondatból álló összefüggő szöveget képes alkotni mondat-, illetve szövegmodellek alapján, a tanult témakörökben és műfajokban. Egyszerű levelet önállóan meg tud írni.	Szövegmodellek alapján összefüggő szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. Képes a mondatok összefűzésére logikai kapcsolat alapján. A tankönyv, munkafüzet igényesebb írásbeli feladatait önállóan meg tudja oldani.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása:* *légzőgyakorlatok végzése;* *hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése –* *valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása* *a/ szövegreprodukálás során,* *b/ felolvasáskor,* *c/ szövegalkotás esetén,* *d/ nyelvtörők segítségével;* *– azonos leírt magánhangzók különböző kiejtése;* *– hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása* *a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása,* *b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása,* *c/ az egyes szám – személy -s ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása,* *- tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása* *– saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése* *– saját elhangzó helyesejtési hiba javítása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

		d/ a szó eleji W ejtése különböző szókapcsolatokban, a szabály tudatosítása, *e/ a szó végi E kiejtésmódosító szerepének tudatosítása,* *f/ a G, illetve C betűk különböző kiejtéséhez kapcsolódó szabály tudatosítása,* *homonímák, homofónok,* *- az összevont alakok kiejtésének gyakorlása;* *hangsúlygyakorlatok végzése :* *- a hangsúly értelemmegkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon,* *– mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hansúlyváltoztató szerepe: pl. -ly),* *– a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során,* *– a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása;* *hanglejtési gyakorlatok végzése:* *- alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során* *a/ Tune I.,* *b/ Tune II.;* *– a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze,* *– a hasonlítás intonációja,* *– az összetett mondatok intonációja;* *gyorsasági gyakorlatok végzése;* *ritmus gyakorlatok végzése:* *– mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal);* *a hangerőváltás gyakorlása;* *időtartam gyakorlatok végzése;* *kiejtést segítő mintasorok olvasása;* *versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően;* *helyesejtési hibák javítása:* *- tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak észlelése*		
II.	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTANI, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvi műveletek*	*Nyelvi műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás,* *bővítés,* *szűkítés,* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma),* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő),* *átalakítás*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *az igeidő és az igeszemlélet tanulása:* *Perfect, Simple, Continuous* *– eltérések a magyar és angol mondatszerkesztésben*		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *a fantázia és az empátia, valamint a szövegkörnyezet szerepének kiaknázása a szövegértésben*		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *– befejezett jelen idő tanulása (Present Perfect),* *– a múlt és a befejezett jelen idő használata,* *– FOR, SINCE, ALREADY, JUST, YET, NEVER, EVER időhatározók használatának tanulása,* *– WILL BE ABLE TO szerkezet,* *– WILL HAVE TO/HAD TO szerkezet,* *– birtokos névmások (MINE..),* *– visszaható névmások,* *– Adjective+Infinitive szerkezet,* *– Adjective phrases (A man carrying a gun),* *– Noun clauses (I don't know what to do),* *– a célhatározás egy formájának megtanulása* *– a fokozás és a hasonlítás bonyolultabb eseteinek tanulása*	A tanult hangkapcsolati törvényeket fel tudja sorolni. A gyakorolt nyelvi műveleteket el tudja végezni tanári segítséggel. Ismeri az igeszemléletet mint fogalmat. Használni tudja a hasonlítást és a fokozást felkészülés után alkotott szövegben. Ismeri a birtokos névmásokat és az időhatározókat, továbbá használatuk szabályait. A tanult igék 3. (Participle) alakját megtanulja. Ismeri a Present Perfect Tense képzési szabályait, ismert igék Infinitive alakjából képezni tudja, használati szabályait ismeri.	A tanult hangkapcsolati törvényeket alkalmazni tudja a felkészülés utáni szövegalkotás, illetve felolvasás esetén. A hasonlítást és az összetett mondatok intonációját helyesen tudja alkalmazni felkészülés után. A gyakorolt nyelvi műveleteket önállóan el tudja végezni. Az igeszemlélet gyakorlati alkalmazására képes. A tanult nyelvtani szerkezetek egyszerűbb eseteit helyesen tudja használni a felkészülés utáni szövegalkotásban, illetve nyelvtani feladatokban. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.
III.	IRODALMI MŰVEK, IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAK	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Irodalmi művek:* *a) ifjúsági regények, regényrészletek:* R.L. Stevenson: A kincses sziget, Ch. Dickens: Twist Oliver, Copperfield Dávid, Gerald Durrell: Családom és egyéb állatfajták, Melwille: Moby Dick, a fehér bálna, I. Shaw: Oroszlánkölykök, H.G. Wells: A láthatatlan ember *b) regényrészletek a angol nyelven:* Mary Shelley: Frankenstein Aesop's fables Detective stories: Sir Conan Doyle: The Hound of Baskervilles *c) lírai művek angol nyelven:* R.L. Stevenson: Where Go the Boat W. Blake: The Tiger, The Lamb	*Irodalmi művek olvasása:* *ifjúsági regények, regényrészletek olvasása magyar nyelven;* *regényrészletek olvasása angol nyelven;* *lírai művek olvasása angol nyelven*	Az ajánlott műveket el tudja olvasni és fel tudja dolgozni magyar nyelven (pl. olvasónapló). Az angolul közösen olvasott művek tartalmát magyar nyelven ismertetni tudja. A közösen olvasott művek szereplőiről, helyszíneiről, témájáról angol nyelvű kijelentéseket tud fogalmazni.	Önállóan tud tájékozódni az ajánlott magyar nyelvű irodalomban. Az angol nyelven olvasott irodalmi művek tartalmáról, szereplőiről, helyszíneiről angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása:* *Ajánlott versek és dalok 7-8. osztályra:* We shall overrcome, Cockles and Mussels, Auld Lang Syne, Billy Boy, We Shall Not Be Moved Michael, Row the boat ashore, On top of old Smoky, John Brown's body Santa Claus is coming to town, What shall we do?, Who killed Cock Robin, Michael Finnigan, Widdicombe Fair, Little Bo Peep, Greenleaves, Beatles-dalok	*Irodalmi művek reprodukálása:* *lírai művek előadása;* *prózarészletek előadása* *3-4 aktuális angol nyelvű sláger tanulása, a tanulók kívánságai alapján*	Egy-egy verset, illetve prózarészletet reprodukálni tud memoriterként.	Két-három tanult verset, illetve prózarészletet elő tud adni memoriterként.
3.	*Irodalmi művek elemzése*	*Irodalmi művek elemzésének tanulása:* *a tanult lírai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *- a mű szerzőjéről,* *– a mű ritmusáról,* *– a mű rímeiről,* *– a műben található költői képekről,* *– a mű fonetikai megjelenéséről;* *a tanult prózai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *- a mű szerzőjéről,* *– a mű cselekményéről,* *– a mű szereplőiről,* *– a műben fellelhető konfliktusokról*		Angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni a tanult művekről, a műelemzés szakkifejezéseinek felhasználásával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Irodalmi alkotók életrajza*	*Irodalmi alkotók életrajzának olvasása magyar nyelven: írók, költők életrajzának olvasása a Világirodalmi Lexikonból - W. Blake, – R.L. Stevenson, – Ch. Dickens; életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből; önéletírások olvasása*	Elolvassa Blake, Dickens és Stevenson életrajzát a Világirodalmi Lexikonból.	Elolvassa Blake, Dickens és Stevenson életrajzát a Világirodalmi Lexikonból.
IV.	ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*		
1.1.	földrajz	- Nagy-Britannia tájainak, településeinek megismerése, – ismeretek tanulása a The British Isles-ról, – London nevezetességeinek megismerése	Fel tudja sorolni Nagy-Britannia nagy tájait, településeit (country). Meg tudja nevezni angolul, magyarul ismertetni képes London főbb nevezetességeit.	Nagy-Britannia tájait, településeit, The British Isles-t meg tudja nevezni angolul, helyüket meg tudja keresni a térképen.
1.2.	politika és jog	ismeretek tanulása a brit politikáról és jogról: - az alkotmányos monarchia működése, – az angol parlament, – pártok Nagy-Britanniában	Ismertetni tudja magyarul az angol parlament felépítését, működését.	Ismertetni tudja magyar nyelven az angol alkotmányos monarchia felépítését. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri.
1.3.	oktatás	az angol iskolarendszer megismerése	El tudja mondani az angol iskolarendszer főbb jellemzőit magyarul.	Jellemezni tudja az angol iskolarendszert magyarul.
1.4.	társadalomismeret	ismeretek tanulása az angol társadalom tagozódásáról; vallások megismerése Nagy-Britanniában		Ismertetni tudja magyar nyelven a társadalom tagozódását, a honos vallásokat. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri.
1.5.	média	az angol kultúrával kapcsolatos műsorok figyelése a televízióban, rádióban; Nagy-Britanniával kapcsolatos újságcikkek, képek gyűjtése; képeslap- és bélyeggyűjtés; könyvkiadók megismerése Nagy-Britanniában (Penguin, Puffin, MacMillan, Longman); brit napilapok, folyóiratok megismerése	Meg tudja nevezni brit folyóiratok címét.	Meg tudja nevezni angolul a tanult brit folyóiratok címeit, a folyóiratokat jellemezni tudja magyarul.
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		
2.1.	angol termékek	angol termékek címkéinek gyűjtése		
2.2.	babonák	babonák megismerése		Brit babonákat meg tud nevezni angol nyelven.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	étkezési szokások, gasztronómia	étkezési szokások, gasztronómia tanulása: – néhány jellegzetes étel nevének megismerése, az alapanyagok megnevezése: – jellegzetes welszi ételek (Leek and Chicken Pie, Bread Pudding, Anglesey Eggs); – jellegzetes skót ételek (Cock-A-Leekie Soup, Minced Scallops, Scottish Flummery Porridge (breakfast), Chicken and Almond Soup, Feather Fowlie, Scotch Broth, Dundee Cake, Raisin Scones); – jellegzetes ír ételek (Colcannon Irish Food, Home-made Marmalade, Spiced Brisket of Beef (Christmas) Coéd Roe and Bacon (breakfast), Dublin Coddle, Barm Brack, Potato Cakes, Irish Stew, Kerry Cake); – pubok	Meg tud nevezni néhány híres nemzeti ételt.	Ismertetni tudja angolul a jellegzetes ételeket.
2.4.	illemszabályok	illemszabályok tanulása: – viselkedés étteremben, – étkezési illemszabályok (table mannes), – tabutémák beszélgetés során: politikai hovatartozás, vallási meggyőződés, a partner tulajdonában lévő tárgyak ára iránti érdeklődés	Fel tudja sorolni az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat. Az angol társalgásban előforduló tabutémákat meg tudja nevezni.	Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályokat ismertetni tudja magyarul. Brit tabutémákat meg tud nevezni angol nyelven.
2.5.	hagyományok, ünnepek	hagyományok, ünnepek tanulása: – Guy Fawkes Day, – Hoaxing on April, April Fools, Day, – May Day; – az angol nemzeti himnusz megtanulása	Meg tudja nevezni angolul a tanult ünnepeket.	Ismertetni tudja magyarul a tanult ünnepeket és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, a szükséges angol kifejezéseket ismeri.
2.6.	sportágak, sportesemények	Anglia nemzeti sportágainak megnevezése, alapvető játékszabályok megismerése (rugby, cricket, soccer, croquet, scramball); sportesemények és sporteredmények figyelemmel kísérése angol nyelvű tévé-, illetve rádióműsorokban	Meg tudja nevezni angolul a tanult sportágakat.	Ismertetni tudja magyarul a jellegzetes brit sportágakat, a szükséges angol kifejezéseket ismeri.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek:* *híres angliai templomok:* Canterbury, Essex, York, Salisbury, Winchester katedrálisok, Stonehenge; *híres képtárak, múzeumok:* British Museum, Tate Gallery, National Gallery, Mme Tussaud's; *híres festők, szobrászok:* Gainsborough, Constable, Turner, Henry Moore, Reynolds, Hogarth; *híres zeneszerzők:* Britten, Purcell, Handel, Elgar, Lennon, McCartney, Webber; *híres színészek:* Laurence Olivier, John Gielgud; *híres filmrendezők, filmszínészek:* Alfred Hitchcock, Tony Richardson, Potter, Lindsay Anderson; *híres építészek:* Wren	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*	A tanult képzőművészek, filmszakemberek, tudósok közül néhányat meg tud nevezni. Ismeri az angol himnusz szövegét és dallamát.	A tanult képzőművészeti, építészeit alkotásokat, alkotókat meg tudja nevezni és be tudja mutatni angol nyelven. El tudja énekelni az angol himnuszt.
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei:* *híres hadvezérek, államférfiak* (Lord Nelson, Cromwell, William The Conqueror, Drake admirális, Churchill, Thomas More, Becket, Alfred the Great, Francis Bacon); *Anglia és Nagy-Britannia történetének néhány fontosabb fejezete* (kelták; római hódoltság; angol-szász invázió; normann hódítás; a rózsák háborúja; reformáció; az angol reneszánsz; a polgári forradalom; a Whigek és a Toryk; gyarmatok, gyarmatbirodalom; ipari forradalom; az amerikai kolóniák elvesztése; I. és II. világháború)	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*		A tanult tudósokat és történelmi személyiségeket meg tudja nevezni és be tudja mutatni angol nyelven.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása:* *– különálló mondatok fordítása angolról magyarra* *– globális fordítás* *– szó szerinti fordítás,* *– a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése,* *– az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei,* *– a szerkezetek összeállítása mondattá,* *– a mondat ellenőrzése nyelvhelyességi szempontból,* *– különálló mondatok fordítása magyarról angolra,* *– a megfelelő mondatpatent megválasztása,* *– a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba,* *– az állítmány és az alany egyeztetése*	Egyszerű magyar mondatokat le tud fordítani angolra, mondatpatentek felhasználásával.	Magyar mondatokat angolra tud fordítani mondatpatentek segítségével, az alany és az állítmány egyeztetésével.
2.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének tanulása:* *– az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása;* *– két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	A tárgyalt művek műfordításait elolvassa.	El tudja végezni a műfordítások elemzését, illetve elemzést tud készíteni tanult művek esetén.
2.1.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának tanulása:* *– prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra,* *– prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása,* *– lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*		

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

- → Négy-öt (nem korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
  - ▪A szűkített szöveg lejegyzése
- → Négy-öt (nem korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása
- → Már tanult rövid prózai szövegek szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatóban Ausztráliában

Ausztrália földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. (Érdemes más művelődési területekkel összehangoltan megvalósítani.) A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló) másrészt egy műsoros délutánban ölt testet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

Az Angol nyelv tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A 8. évfolyamon a kommunikációból megtanultak alkalmazására helyezzük a hangsúlyt. Az autentikus szövegfoltok olvastatása nagyban segíti a célnyelv országaiban való eligazodást. Nagyon fontos annak felismertetése, hogy az egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú és többalakú szavak nem felelnek meg a két nyelvben egymásnak, ezért fordításkor, önálló szövegalkotásnál és szótárazás során erre nagy gondot kell fordítani. Az írásbeli szövegalkotás tanulása is most már egyértelműen a felhasználhatóság céljait szolgálja: továbbtanulás, munkavállalás során használatos alapvető szövegtípusokat tanulnak a diákok. Az irodalom, a kultúra tanítása összefoglaló jellegű, tekintettel a jelenlegi iskolaszerkezetre. Ám az itt megjelenő témák – a tanulók érdeklődése és a tanár lehetőségei szerint – továbbvihetők.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Beszédhallás, beszédértés*	*Beszédhallás, beszédértés fejlesztése*		
1.1.	szegmentálás	szegmentálás különböző típusú szövegek alapján: - az órán nem tanult, a mindennapi életben szerzett ismeretekből származó szavak kihallása autentikus szövegből (televízió, rádió, magnófölvétel); - az órán tanult lexikai egységek kihallása autentikus szövegből; - az órán tanult lexikai egységek kihallása didaktikus szövegből		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	angol nyelvű szöveg megértése	ismert angol nyelvű szöveg megértése, követése ismeretlen előadó esetén (pl. anyanyelvű beszélő előadásában); ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megértése, követése ismert előadó esetén; ismert lexikai egységeket tartalmazó ismeretlen szöveg megérése, követése ismeretlen előadó esetén; ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szöveg globális megértése; angol nyelvű szómagyarázat megértése; elhangzó angol nyelvű szövegből lényeges információ kiemelése	Megérti a tanár kéréseit, utasításait, kérdéseit, azokra válaszolni, reagálni tud. Ismert lexikát fel tud ismerni ismeretlen szövegkörnyezetben, illetve ismeretlen előadó esetén. Ismert témakörben az anyanyelvű beszélő beszédszándékának megfelelően képes reagálni. Megérti a tanár egyszerű magyarázatát. Elhangzó szövegből ki tudja szűrni a fontos információt.	Globálisan megérti az autentikus hanganyagot ismert körülmények esetén. Megérti a tanár angol nyelvű magyarázatait. Az ismert témákban idegen (anyanyelvű) beszélő beszédszándékait megérti, azokra reagálni képes. Lényeges információt ki tud szűrni elhangzó szövegből, az ismeretlen lexikai egységek jelentését ki tudja következtetni a szövegkörnyezetből. Megérti az angol nyelvű szómagyarázatot.
1.3.	kérdések, kérések, utasítások, vélemény- és érzelemnyilvánítások	kérdések, kérések, utasítások, vélemény- és érzelemnyilvánítások megértése és visszajelzés cselekvéssel, verbálisan, angol nyelven, nonverbális kommunikációs jelzésekkel		
1.4.	angol nyelvű szövegmondás egybevetése eredeti angol anyanyelvű szövegmondással	a tanuló saját, magnóra fölvett szövegmondásának összehasonlítása eredeti hangfelvétellel		
2.	*Szóbeli szövegalkotás*	*A szóbeli szövegalkotás gyakorlása*		

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	önálló szövegalkotás	az önálló szövegalkotás gyakorlása: kapcsolatfelvétel: beszélgetés kezdeményezése és fenntartása formális stílusban, informális stílusban; az ún. "small talk" fordulatainak alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; utasítások adása, figyelmeztetés formális stílusban, informális stílusban; kérés, emlékeztetés, emlékezés, panaszkodás, problémák, félelem megfogalmazása formális stílusban, informális stílusban; kérdezés, kívánság, érdeklődés, információ-kérés, válaszadás tanulása formális stílusban, informális stílusban; meghívás, szándék, terv, ígéret tanulása formális stílusban, informális stílusban; értékkijelentések és érzelmek megfogalmazása: dicséret/szidás, panasz, sajnálkozás kifejezése, bizonyosság/ bizonytalanság/kétségek, kíváncsiság/ közömbösség/meglepetés, együttérzés/sajnálat, tetszés/nem tetszés; töltelékszavak használata beszéd közben: töltelékszavak (Oh, let me say that again) tervezése félreproduktív szövegalkotás során; kapcsolatzáró formulák alkalmazása formális stílusban, informális stílusban; leíró szövegek alkotása szóban térről (településtípusok, nevezetességek), tárgyról, élőlényről, tevékenységről (ünnepek, családi események, közlekedés, betegségek lezajlása és kezelése, balesetek, sérülések és ellátásuk, szabadidős tevékenységek, hobbik, sportok, pénzváltás, szállásfoglalás, ételkészítés, ételrendelés); elbeszélő szövegek alkotása képről a tanult igeidők használatával; jellemzés alkotása; oksági viszonyok kifejezése; interjúkészítés tanulása; riportkészítés tanulása	Ismert témákról információ tud kérni és adni. A tanult témakörökben tárgyak, élőlények, helyek és tevékenységek leírására, jellemzésére képes. Mindennapi eseményeket, történeteket el tud beszélni egyszerűen, de összefüggően. A tanult szituációkhoz hasonló életszerű helyzetekben kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás kezdeményezésére, fogadására képes. Ki tudja fejezni a tetszést/nem tetszést, érdeklődni tud tetszés iránt.	Beszédet tud kezdeményezni, fenntartani, zárni ismert témában, ismeretlen beszélőpartner esetén. Képekről, képsorokról szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. Oksági viszonyokat ki tud fejezni a tanult módokon. Felkészülés utáni szövegalkotásban, az eseményelmondás során a függőbeszéd alapvető eseteit használni tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	szövegreprodukálás *A párbeszédek témái:* Emberi kapcsolatok - Beszélgetés levelezőpartnerről, levelezésről, barátságról: barát bemutatása, külső leírása, jellemzése - Ünnepi készülődés, az ünnep jelentősége, lezajlása, szokások, hagyományok - A család tagjainak bemutatása: külső leírásuk, jellemzésük, feladatuk a családban, a családi élet bemutatása Tágabb környezetünk - A főváros, lakóhelyünk és egy célnyelvi város bemutatása Természeti környezetünk - Vadon élő állatok és növények: leírásuk, védelmük Az iskola világa - Az iskola bemutatása: iskola, oktatási rendszer Magyarországon és külföldön Egészség, betegség - Betegség, egészség, egészségügyi ellátás Étkezés - Étkezés étteremben: étlap, rendelés, fizetés, reklamáció Utazás - Utazási előkészületek: útiterv, okmányok, szolgáltatások igénybevétele. utazási eszközök és módok Szabadidő, szórakozás - társalgás szabadidős tevékenységekről (zene, sport, társasjátékok, kirándulás, filmek)	autentikus szövegek reprodukálása (mondókák, dalok, versek); párbeszédek szövegeinek reprodukálása	A tanult párbeszédek legegyszerűbb változatait elő tudja adni memoriterként.	A tanult párbeszédek 80%-át elő tudja adni memoriterként. A memoriterként megtanult anyagot fel tudja használni saját gondolatok kifejtése során.
2.3.	félreproduktív szövegalkotás	a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása azonos szófaj helyettesítésével; a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása szónál nagyobb szövegelem helyettesítésével (szószerkezet, tagmondat, mondat, bekezdés); a tankönyvben található, illetve közösen kialakított párbeszédek szövegeinek átalakítása egyszerű mondatok összevonásával; mondókák, versek, dalok, prózai szövegrészek átalakítása szó, szószerkezet, tagmondat helyettesítésével; leírás alkotása minta alapján, képek, képsorok segítségével; elbeszélés alkotása minta alapján, képek, képsorok segítségével; olvasott szöveg tartalmának elmondása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása*		
3.1.	néma, értő olvasás	a néma, értő olvasás gyakorlása: utasítások olvasása, megértésük ellenőrzése az utasítások végrehajtásával; rövid terjedelmű, ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó didaktikus szövegek olvasása, megértésük ellenőrzése magyar nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, igaz/hamis állítások kiválasztásával, angol nyelvű kérdésekre adott válaszok segítségével, tartalom angol nyelvű elmondásával; képregények olvasása; viccek olvasása; autentikus szövegfoltok (pl. menetrend, étlap, receptek, műsorújság-részletek, újságcímek, árukatalógusok, hirdetések) olvasása	Ki tud keresni fontos információkat ismeretlen lexikai egységet is tartalmazó szövegből. A szövegértést ellenőrizni tudja egyszerű feladatok elvégzésével közösen feldolgozott szöveg esetén. Ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó szöveg globális megértésére képes tanári segítséggel. Az autentikus szövegfoltokat kezelni tudja, a fontos információkat ki tudja keresni a szövegből.	Ismeretlen lexikát is tartalmazó szövegről általános képet tud kialakítani az ismeretlen egységek kikövetkeztetésével. Ki tudja emelni a lényeges információt a szövegből. Önállóan képes autentikus szövegeket olvasni. Ismeretlen szöveg önálló feldolgozására képes.
3.2.	olvasástechnikai gyakorlatok	az olvasás pontosságának fokozása szavakon, mondatokon, bekezdésnyi szövegeken; az olvasás tempójának fokozása bővülő szósorokon, bővülő hosszúságú mondatokon, bekezdésnyi szövegeken		
3.3.	hangos olvasás	hangos olvasás gyakorlás után: utasítások felolvasása, mondókák, versek, dalok szövegeinek felolvasása, mesékből bekezdésnyi terjedelmű szöveg felolvasása, tankönyvi didaktikus szövegek felolvasása; hangos olvasás gyakorlás nélkül ("blattolás"): ismert utasítások felolvasása, ismert lexikai egységekből álló rövid mondatok felolvasása, megjósolható kiejtésű ismeretlen lexikai egységeket is tartalmazó rövid szöveg felolvasása; fonetikus jelekkel átírt szavak olvasása	Gyakorolt szöveget felkészülés után fel tud olvasni hangosan, a helyesejtési normákhoz közelítően. (Olvasás 20%-os hibahatáron belül.) Tanári segítséggel önkorrekcióra képes. Ismert szavak fonetikus átírását el tudja olvasni tanári segítséggel.	Gyakorolt szöveget fel tud olvasni hangosan, a helyesejtési normáknak megfelelően. Extenzív olvasásra képes. Önállóan tudja olvasni a fonetikus jelekkel leírt szavakat.
3.4.	gyorsolvasási gyakorlatok	scanning gyakorlatok, skimming gyakorlatok végzése		
3.5.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák javítása: betű-, illetve hangkihagyás vagy -betoldás javítása, betűcsere javítása, mást olvasás javítása: betűkapcsolat helytelen ejtésének javítása, más szó olvasásának javítása, az olvasás pontosságnak javítása szószerkezeteken, mondatokon		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Írás, helyesírás*	*Írás, helyesírás gyakorlása:* *kézírással írt, illetve nyomtatott szavak javítása:* *betűtévesztés szempontjából,* *betűkihagyás, illetve -betoldás szempontjából,* *betűcsere szempontjából;* *szavak fonetikus átírása:* *szavak fonetikus átírásának másolása szótárakból,* *ismert szavak fonetikus átírása tanári segítséggel*	Kézírása olvasható. Ismeretlen szöveget le tud másolni 20%-os hibahatárral. Diktálás, emlékezetből (akaratlagos) írás során a leírt szavai felismerhetők.	Írása diktálás, emlékezetből írás esetén is olvasható, 10%-nál több betűtévesztési, betűkihagyási hibát nem követ el.
5.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás gyakorlása:* *munkavállaláshoz,* *továbbtanuláshoz szükséges írásbeli szövegek alkotása:* *önéletrajz írása,* *ösztöndíj-pályázat írásának tanulása;* *beszámoló készítése;* *tesztkészítés;* *elbeszélő szövegek alkotása (történelmi személyiség életéről);* *leírások alkotása (programokról, történelmi személyiségekről, országról);* *definíciókészítés,* *szómagyarázatok alkotása;* *nyomtatványok kitöltésének megtanulása;* *jellemzés készítése, családi kapcsolatok bemutatása,* *történelmi személy jellemzése;* *tetszés/nem tetszés írásbeli kifejezése, érdeklődés tetszés iránt;* *levélírás, a levélírás formai szabályainak tanulása*	A tankönyvi, munkafüzeti írásbeli feladatokat önállóan megoldja. Több egyszerű mondatból álló összefüggő szöveget tud alkotni mondat-, illetve szövegmodellek alapján, a tanult témakörökben és műfajokban. Egyszerű levelet, önéletrajzot, munkahelyi pályázatot tud írni. Ki tud fejezni írásban tetszést/nem tetszést, érdeklődést tetszés felől. Írásos munkái során segítséggel használni tudja a kétnyelvű szótárat.	Szövegmodellek alapján összefüggő szöveget tud alkotni a tanult műfajokban és témákban. A mondatokat össze tudja fűzni logikai kapcsolat alapján. A tankönyv, munkafüzet igényesebb írásbeli feladatait önállóan meg tudja oldani. Fogalmazást tud írni a tanult szerkezetnek megfelelően, ismert eseményről, jelenségről. Tud önéletrajzot, pályázatot írni. A levelezés formai szabályainak megfelelő levelet tud írni. Az írásbeli munkái során önállóan használja a kétnyelvű szótárat, ellenőrzést tud végezni egy egynyelvű szótárból. Ki tud fejezni írásban véleményt, érzelmet, tetszést/nem tetszést és ezek iránti érdeklődést.
6.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása:* *légzőgyakorlatok végzése;* *hangképzési és artikulációs gyakorlatok végzése:* *valamennyi angol fonéma helyes kiejtésének gyakorlása* *a/ szövegreprodukálás során,* *b/ felolvasáskor,* *c/ szövegalkotás esetén,* *d/ nyelvtörők segítségével;* *azonos leírt magánhangzók különböző kiejtése,* *hangkapcsolatok helyesejtése, illetve a szabályok tudatosítása* *a/ a múlt idő jelének különböző kiejtése, a szabály alkalmazása,* *b/ a többes szám jelének kiejtése, a szabály alkalmazása,*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	c/ az egyes szám 3. személy -s ragjának kiejtése, a szabály alkalmazása, *helyesejtési hibáinak észlelése, tanulótársak elhangzó helyesejtési hibáinak javítása,* *saját elhangzó helyesejtési hiba észlelése,* *saját elhangzó helyesejtési hiba javítása* *d/ a szó eleji W ejtése különböző szókapcsolatokban, a szabály tudatosítása,* *e/ a szó végi E kiejtésmódosító szerepének tudatosítása,* *f/ a G, illetve C betűk különböző kiejtéséhez kapcsolódó szabály tudatosítása,* *g/ homonímák, homofónok;* *az összevont alakok kiejtésének gyakorlása;* *hangsúlygyakorlatok végzése:* *a hangsúly értelem megkülönböztető szerepének gyakorlása szópárokon, szósorokon;* *mozgó szóhangsúlyok gyakorlása szópárokon, szósorokon (végződések hansúlyváltoztató szerepe: pl. -ly);* *a mondathangsúly gyakorlása utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során;* *a rövid válasz hangsúlyának gyakorlása;* *hanglejtési gyakorlatok végzése:* *alapvető hanglejtési minták követése utánmondással, szövegreprodukálás, illetve hangos olvasás során* *a/ Tune I.,* *b/ Tune II.;* *a hanglejtés mint az értelem, ill. érzelem kifejezésének eszköze,* *a hasonlítás intonációja,* *az összetett mondatok intonációja;* *gyorsolvasási gyakorlatok végzése;* *ritmusgyakorlatok végzése:* *a mondatépítkezés gyakorlása (bővülő mondat egyenletes ritmussal);* *a hangerőváltás gyakorlása;* *időtartam gyakorlatok végzése;* *kiejtést segítő mintasorok olvasása;* *versek és prózai szövegek reprodukálása a helyesejtési szabályoknak megfelelően;* *helyesejtési hibák javítása:* *tanulótársak elhangzó*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK	NYELVTAN, NYELVÉSZETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Nyelvtani műveletek*	*Nyelvtani műveletek végzése:* *kérdezés, válaszolás;* *bővítés;* *szűkítés;* *helyettesítés* *azonos szófajjal,* *névmással,* *lexika szintjén (szinonima, antoníma)* *kommunikációs tényezők szerint (személy, cselekvés, idő);* *átalakítás*	A gyakorolt nyelvi műveleteket el tudja végezni tanári segítséggel.	A gyakorolt nyelvi műveleteket önállóan el tudja végezni.
2.	*A nyelv szerkezete*	*Ismeretek szerzése a nyelv szerkezetéről:* *mondattani elemzések – egyszerű és összetett mondatok;* *egy szó – egy szerkezet tanulása;* *egyjelentésű, többjelentésű, egyalakú, többalakú szavak meg nem felelésének megfigyelése a két nyelvben;* *a szavak eltérő jelentéskörének tanulása;* *az esszéírás szabályainak, az esszé szerkezetének tanulása*		
3.	*Nyelvtanulási technikák*	*Nyelvtanulási technikák megismerése, elsajátítása:* *a fantázia és az empátia, valamint a szövegkörnyezet szerepének tanulása;* *az angol nyelvű sajtó használatának tanulása;* *kétnyelvű és egynyelvű szótárak használatának gyakorlása*		
4.	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek*	*Leíró nyelvészeti és nyelvhasználati ismeretek megszerzése:* *a folyamatos befejezett jelen idő (Present Perfect Continuous) tanulása;* *MAY/MIGHT engedély és lehetőség kifejezésének tanulása;* *SHOULD/OUGHT TO szerkezet tanulása;* *szenvedő szerkezet (only Simple Tenses) tanulása;* *Past Perfect tanulása;* *Conditional (I.,II.,III.) tanulása;* *Question tags tanulása;* *Indefinite pronouns (all, every, each, either, neither) tanulása;* *Relative pronouns (which, that, who) tanulása;* *összetett mondatok tanulása;* *a függő beszéd néhány alapformájának tanulása;* *USED TO szerkezet tanulása;* *FEEL/LOOK+ Adjective szerkezet tanulása;* *kívánság kifejezésének (WISH) tanulása*	A tanult hangkapcsolati törvényeket fel tudja sorolni. Ismeri az igeszemléletet mint fogalmat. A cél- és okhatározás egyszerű formáját használni tudja a felkészülés után alkotott szövegben. Ismeri a birtokos, illetve visszaható névmásokat és használatuk szabályait. A tanult igék 3. (Participle) alakját megtanulja. Ismeri a Past Perfect Tense képzési szabályait, ismert igék Infinitive alakjából képezni tudja, használati szabályait ismeri. Használni tudja a MAY-t és SHOULD-ot felkészülés után alkotott szövegekben. A Question-tag alapvető fontosságú eseteit használni tudja.	A tanult hangkapcsolati törvényeket alkalmazni tudja a felkészülés utáni szövegalkotás, illetve felolvasás esetén. A hasonlítás és az összetett mondatok intonációját helyesen alkalmazza felkészülés után. Az igeszemlélet gyakorlati alkalmazására képes. A tanult nyelvtani szerkezetek egyszerűbb eseteit helyesen tudja használni a felkészülés utáni szövegalkotásban, illetve nyelvtani feladatokban. Tanári segítséggel önkorrekcióra képes.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Fordítási technikák*	*Fordítási technikák tanulása:* *különálló mondatok fordítása angolról magyarra:* *globális fordítás,* *szó szerinti fordítás:* *a mondatban szereplő szerkezetek megfelelőinek megkeresése,* *az esetleges ismeretlen szó kikövetkeztetésének lehetőségei,* *a szerkezetek összeállítása mondattá,* *a mondat ellenőrzése nyelvhelyességi szempontból;* *különálló mondatok fordítása magyarról angolra:* *a megfelelő mondatpatent megválasztása,* *a megfelelő szófajú szó beillesztése a mondatpatentba,* *az állítmány és az alany egyeztetése*	Egyszerű magyar mondatokat le tud fordítani angolra, mondatpatentek felhasználásával.	Magyar mondatokat angolra tud fordítani mondatpatentek segítségével, az alany és az állítmány egyeztetésével.
III.	IRODALMI MŰVEK, ÉS IRODALOM-ELMÉLETI ALAPFOGALMAK	ISMERKEDÉS IRODALMI MŰVEKKEL, VALAMINT AZ ELEMZÉSÜKHÖZ SZÜKSÉGES IRODALOMELMÉLETI ALAPFOGALMAKKAL		
1.	*Irodalmi művek* *regények:* W. Golding: A legyek ura, Wodehouse: Forduljon Psmithhez, Sue Towsend: A 13 és 3/4 éves Adrian Mole itkos naplója, George Orwell: Állatfarm, N.C. Parkinson: Parkinson törvényei (In-laws and Out-laws), N. Hawthorne: A skarlát betű; *prózarészletek:* Ghost stories Romances (Forster: A – Room with a View) Fables S. Towsend: The Secret Diary of Adrian Mole Golding: Lord of the Flies; *Shakespeare drámák*; *lírai művek:* T.S. Eliot: New Hampshire James Joyce: All Day I Hear	*Irodalmi művek olvasása:* *regények olvasása magyar nyelven;* *prózarészletek olvasása angol nyelven;* *Shakespeare drámák olvasása magyar nyelven;* *lírai művek olvasása angol nyelven*	Az ajánlott műveket el tudja olvasni magyar nyelven és fel tudja dolgozni azokat (pl. olvasónapló). Az angolul közösen olvasott művek tartalmát tudja magyar nyelven ismertetni. A közösen olvasott művek szereplőiről, helyszíneiről, témájáról angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.	Önállóan tud tájékozódni az ajánlott magyar nyelvű irodalomban. Az angol nyelven olvasott irodalmi művek tartalmáról, szereplőiről, helyszíneiről angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni.
2.	*Irodalmi művek reprodukálása*	*Irodalmi művek reprodukálása:* *lírai művek előadása;* *prózarészletek előadása*	Egy-egy verset, illetve prózarészletet reprodukálni képes memoriterként.	Két-három tanult verset, illetve prózarészletet elő tud adni memoriterként.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Irodalmi művek elemzése*	*Irodalmi művek elemzésének gyakorlása:* *a tanult lírai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *a mű szerzőjéről,* *a mű ritmusáról,* *a mű rímeiről,* *a műben található költői képekről,* *a mű fonetikai megjelenéséről;* *a tanult prózai művek elemzése:* *angol nyelvű kijelentések megfogalmazása:* *a mű szerzőjéről,* *a mű cselekményéről,* *a mű szereplőiről,* *a műben fellelhető konfliktusokról*		Angol nyelvű kijelentéseket tud megfogalmazni a tanult művekről, a műelemzés szakkifejezéseinek felhasználásával.
4.	*Irodalmi alkotók életrajza* írók, költők: T.S. Eliot, James Joyce, W. Goldling, G. Orwell	*Irodalmi alkotók életrajzának olvasása:* *írók, költők életrajzának olvasása a Világirodalmi Lexikonból;* *életrajzok olvasása könyvek fülszövegeiből;* önéletírások olvasása	T.S. Eliot, Golding, Joyce és Orwell életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.	T.S. Eliot, Golding, Joyce és Orwell életrajzát elolvassa a Világirodalmi Lexikonból.
IV.	ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK SZERZÉSE AZ ANGOL NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL		
1.	*Országismeret*	*Országismeret tanulása*		
1.1.	földrajz	ismeretek szerzése az Egyesült Államok nagy tájairól, államairól és azok fővárosairól	Fel tudja sorolni az Egyesült Államok nagy tájait, államait. Washington D.C. főbb nevezetességeit meg tudja nevezni angol nyelven, róluk magyar nyelvű ismertetést tud adni.	Meg tudja nevezni angolul, térképen meg tudja keresni az Egyesült Államok tájait, államait, azok fővárosait.
1.2.	politika és jog	a szövetségi rendszer működésének megismerése; ismeretek tanulása a politikai rendszer működéséről: a szenátusról és a képviselőházról, politikai pártokról az amerikai alkotmányról	Ismertetni tudja a szenátus és a képviselőház felépítését, működését. Meg tudja nevezni az amerikai folyóiratok címeit angolul.	Ismertetni tudja magyar nyelven az amerikai szövetségi rendszer felépítését, a társadalom tagozódását, a honos vallásokat. A témához kapcsolódó legfontosabb szavakat passzív módon ismeri. Meg tudja nevezni az amerikai folyóiratok címeit angolul, a folyóiratokat jellemezni tudja magyarul.
1.3.	oktatás	ismeretek tanulása az amerikai iskolarendszerről és a híres amerikai egyetemekről	Az amerikai iskolarendszer főbb jellemzőit el tudja mondani magyar nyelven.	Tájékoztatást tud adni az amerikai oktatási rendszerről, meg tud nevezni néhány híres egyetemet.
1.4.	társadalomismeret	ismeretek szerzése a "The big melting pot of the nations"-ról, valamint az Egyesült Államokban honos vallásokról		
2.	*Mindennapi élet, szokások*	*Ismerkedés a mindennapi élettel, szokásokkal*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	mindennapi élet	a mindennapi élet tanulása: az egészséges életmód programja (dohányzás-ellenesség, hiking, sports, fitness); a helyi szerveződések (Local communities); a női egyenjogúsági mozgalmak megismerése	Fel tudja sorolni az egészséges életmóddal kapcsolatos amerikai kezdeményezéseket.	Ismertetni tudja az egészséges életmóddal kapcsolatos amerikai kezdeményezéseket.
2.2.	étkezési szokások, gasztronómia	étkezési szokások, gasztronómia tanulása: sajátos amerikai étkezési szokások megismerése; néhány jellegzetes amerikai ételféleség nevének megtanulása, az alapanyagok megnevezése (Chicken Maryland, American Cheese Cake, Club Sandwiches, Prawn Cocktail, Shoo Fly Pie, Waldorf Salad, Ref Flannel Hash, Brownies, Roast Turkey with Chestnut, Coleslaw, Barbecued Chicken, Tennessee Brunswick Stew, Grilled Pork Chops)	Meg tud nevezni néhány híres nemzeti ételt, angolul.	Ismertetni tudja a jellegzetes amerikai ételeket angolul.
2.3.	illemszabályok	illemszabályok tanulása: tabutémák az amerikai társalgásban	Meg tudja nevezni az amerikai társalgás tabutémáit.	Babonák, illetve tabutémák Amerikában – angol nyelvű megnevezésére képes.
2.4.	hagyományok, ünnepek	hagyományok, ünnepek tanulása: Thanksgiving, Independence Day, Columbus Day; az amerikai himnusz megtanulása	Meg tudja nevezni a tanult ünnepeket angolul. Ismeri az amerikai himnusz dallamát és szövegét.	Ismertetni tudja magyarul a tanult ünnepeket és a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, ismeri a szükséges angol kifejezéseket. El tudja énekelni az amerikai himnuszt.
2.5.	sportágak, sportesemények	sportok tanulása: az Egyesült Államok nemzeti sportágainak megnevezése, alapvető játékszabályok megismerése (baseball, pelota, American football, netball, dainty); sportesemények és sporteredmények figyelemmel kísérése angol nyelvű tévé-, illetve rádióműsorokban	Meg tudja nevezni a tanult sportágakat angolul.	Ismertetni tudja magyar nyelven a jellegzetes amerikai sportágakat, ismeri a szükséges angol kifejezéseket.
3.	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*	*Zenei, képzőművészeti és építészeti ismeretek szerzése*		
3.1.	híres zeneszerzők, zenészek, énekesek, zeneszámok (Gershwin, Bernstein, balladák, spirituálék, blues, musical, jazz, Armstrong, Ellington, Fitzgerald, Benny Goodman)	híres zeneszerzők, zenészek, énekesek, zeneszámok megismerése	A tanult zeneszerzők, zenészek, énekesek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult alkotókat.
3.2.	képzőművészek és építészek: Paul Klee, Moholy Nagy László, Salvador Dali, Andy Warhol, Frank Lloyd Wright, H. Hofmeister, Saarinen	képzőművészek és építészek megismerése	A tanult képzőművészek, építészek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult képzőművészeti, építészeti alkotásokat, alkotókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	filmművészek, színészek: Walt Disney, Charlie Chaplin, Milos Forman, Roman Polansky, Woody Allen, Orson Welles, Bob Foster, Edwin Porter, D.W. Griffith, Buster Keaton, Harold Lloyd	filmművészek, színészek megismerése	A tanult filmszakemberek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult művészeket.
3.4.	híres épületek és építmények az Egyesült Államokban: Capitol, Lincoln Memorial, Jefferson Memorial, Washington Memorial, World Trade Center, Empire State Building, Golden Gate Bridge, Salt Lake City: MormonTemple, Statue of Liberty, Kennedy Center, Mount Rushmore, Mount Vernon, Mesa Verde pueblos, The White House, Metropolitan Opera House, Brooklyn Bridge, St. Patrick's Cathedral, Arlington Cemetery, Folgar Shakespeare Library, Georgetown, Rockefeller Center	híres épületek és építmények megismerése	A tanult épületek közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult építészeti alkotásokat.
3.5.	híres múzeumok: Guggenheim, Smithsonian	híres múzeumok megismerése	Meg tudja nevezni angol nyelven a tanult múzeumokat.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult múzeumokat.
4.	*A tudomány és a történelem érdekességei*	*Ismerkedés a tudomány és a történelem érdekességeivel*		
4.1.	az amerikai töténelem legfontosabb eseményei: Kolumbusz, ősi amerikai kultúrák, az őslakosok leigázása, Pilgrim fathers, Mayflower, első telepesek, a Bostoni Teadélután, elszakadás Angliától, a Függetlenségi Nyilatkozat, polgárháború, a nagy gazdasági világválság, II. világháború, Pearl Harbour, atombombák, hidegháború, vietnami háború	ismerkedés az amerikai történelem legfontosabb eseményeivel	A tanult történelmi események közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult történelmi személyiségeket.
4.2.	az amerikai űrkutatás: Neil Armstrong, NASA, Cape Canavarel, Houston, Challanger, Apollo	ismerkedés az USA űrkutatásával	A tanult tudósok közül néhányat meg tud nevezni.	Meg tudja nevezni, be tudja mutatni angol nyelven a tanult tudományos eredményeket.
V.	KÖZVETÍTÉS	FORDÍTÁS ANGOLRÓL MAGYARRA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Műfordítások elemzése*	*Műfordítások elemzésének gyakorlása:* *az angol nyelven tanult irodalmi művek magyar nyelvű műfordításainak olvasása;* *két vagy több műfordítás megléte esetén a műfordítások egybevetése, a különbözőségek megfigyelése*	A tárgyalt művek műfordításait el tudja olvasni.	Műfordításokat tud elemezni a tanult művek esetén.
2.	*Irodalmi művek fordítása*	*Irodalmi művek fordításának gyakorlása:* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordítása angolról magyarra;* *prózai irodalmi műrészletek nyersfordításainak stilizálása;* *lírai műrészletek globális fordítása angolról magyarra*		Műfordításokat tud készíteni a tanult művek esetén.

Tolmácsolás (hangzó angol nyelvű szöveg fordítása magyarra)

Célnyelvi mondatok közvetői célú átalakítása egyenes idézéssel: Azt mondta, fáradt vagyok. Célnyelvi mondatok közvetítői célú átalakítása függő idézettel (jelen idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. Fáradt vagyok erre: azt mondja, hogy fáradt.
Célnyelvi mondatok közvetítői célú átalakítása függő idézettel (múlt idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. Fáradt voltam erre: azt mondja, hogy fáradt volt.
A már tanult rövid prózai szövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása.

PROJEKT

Bemutatkozunk

Információgyűjtés alapján a résztvevők összeállítanak egy angol nyelvű műsort egy Magyarországról, annak földrajzáról, történelméről és kultúrájáról. A projekt előkészítése a tanév során történik, prezentációja azonban célszerűen idegen, „célnyelvi" közönség előtt történjék. Célszerű a projektet összekötni egy célnyelvi országba teendő kirándulással.

Fejlesztési követelmények a 8. osztály végére

Az európai alapszint: A2

A diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az (családra) őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak. (alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás) Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információt cserél családi, vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját hátteréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen környezetével kapcsolatos dolgokról.

BESZÉDÉRTÉS:

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dolgokról van szó. Megérti és rövid, világos egyszerű üzenetek, kijelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

BESZÉDKÉSZSÉG:

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban. Képes magát megértetni társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni pl. családját, lakóhelyét, tanulmányait.

OLVASÁSÉRTÉS:

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét.
A kért információt ki tudja keresni.

ÍRÁS:

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

FRANCIA NYELV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 4–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Francia nyelv tanterv szerves előzménye a 4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	2,5	3	3	3

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Francia nyelv* kerettanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült. A kerettanterv az **Élő idegen nyelv** számára megfogalmazott NAT 2003-követelményeket teljes egészében lefedi. Bizonyos értelemben többletkövetelményeket is tartalmaz, azaz 1. szervesen épít az anyanyelv (NYIK) tanítására, tevékenységeire, módszereire, témaköreire; 2. Franciaországon kívül bepillantást enged a francia nyelvi (frankofon) világba; 3. hangsúlyt fektet a magyar kultúrkör értékeinek francia nyelvi közvetítésére; 4. szisztematikus válogatásban közvetíti pl. a francia irodalmat és a francia sanzon anyagát; 5. hangsúlyosan foglalkozik az európai közösség gondolatkörével. A *Francia nyelv* kerettanterv a NAT 2003 műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulásra***, az *Információs* ***és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, az ***Európai azonosságtudat – egyetemes kultúrához*** és a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret, Énkép, önismeret*** követelményeinek teljesítését is.

A Francia kerettanterv jellemzői

A *Francia nyelv* kerettanterv modul rendszerű: témák és tevékenységek strukturált rendszere. A tanulók haladási szintjét célozza meg: a nyelvi képességekre teszi a hangsúlyt, ezekhez illeszti a témákat. Olyan pedagógiai technológia alkalmazását feltételezi, amely az idegen nyelv és anyanyelv tanítása között szoros szakmai integrációt igényel. A kerettanterv épít a tanuló előzetes tudására, képességeire: kitüntetetten a tanulási szokások, a beszédhallás, anyanyelvi/nyelvtani ismeretek, valamint az általános műveltségi ismeretek (történelem, földrajz, biológia, stb.) terén. Ahol mód van rá, építhet a kisiskolás korban megkezdett francia nyelvtanulás alapozó eredményei is. A kerettanterv három haladási szintet sugall: kezdő, középhaladó I. és középhaladó II. szintet. Az 5–6. évfolyam *Francia nyelv* tantervének követelményei a *kezdő szint* teljesítését teszik lehetővé.
Az év végi követelmények megállapításakor a tanterv követi a *NAT 2003* és az *új érettségi* előírásait és követelményeit. Mindkét dokumentum figyelembe veszi az **európai nyelvi szintskálát** és azt követi. Ennek megfelelően kerettantervünkben sajátságosan, a többi tantárgytól eltérően jelennek meg az év végi követelmények. Azaz a különböző tanulási szakaszok (évfolyamok) végén megadott követelmények az egyes tevékenységek és haladási szintek szerint igazodnak az európai skála szintjeihez.
A kerettanterv többi tantervétől abban is eltérnek az *Élő idegen nyelvek műveltségi terület* tantervei, hogy nem tartalmazzák a formatív értékelést segítő optimális és minimális teljesítmények leírását. Ennek okát a következőkben jelöljük meg. A felhasználók, adaptálók figyelmét a tevékenységekre, a képességfejlesztésre, a kulcskompetenciák kezelésére kívántuk irányítani. Ezáltal a magyarországi idegennyelv-tanításban meghonosodott, valamely tematikán alapuló, a témát preferáló idegennyelv-tanítási gyakorlatot szeretnénk elkerülni. Úgy véljük, az év végi követelmények elegendő útmutatást adnak az értékeléshez.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A francia nyelvet tanító pedagógusnak biztos nyelvtudással kell rendelkeznie (széleskörű témakörökkel: kereskedelem, sajtó, politika stb.). Többfajta és mély háttérismeret tudását kell birtokolnia (pl. nyelvészet, kommunikációelmélet, pszicholingvisztika, pedagógia). A francia nyelv tanításához javasolt a kiscsoportos

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

(10-12 fő) szervezeti forma, továbbá a "kerekasztal" elrendezésű ülésrend, a mobilitás lehetősége. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, a francia nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiók, kép- és hangmagnetofont, táblát, televíziót, Franciaország térképét, posztótáblát, tárgyképeket és szóképkártyákat. Mindezeken túl lehetőséget kell teremteni az iskolán kívüli művelődési lehetőségek (francia-magyar programok, cserekapcsolatok, utazás, francia programok (TV5, Francia Intézet) igénybevételére. A *Francia nyelv* kerettantervhez szervesen illeszkedő taneszközcsalád (*Éléphant-Television*, *Correspondances*) áll rendelkezésre, illetve más – a tanítás-tanulás szempontjából elemzett – hazai és külföldi taneszköz is felhasználható.

A Francia nyelv tanulásának elvei

- ➲ A francia nyelvű civilizációs rendszer tartalmaz az egész emberiségre hatással bíró értékeket, így alkalmas összemberi értékek közvetítésére, illetve befogadására.
- ➲ A francia nyelvű civilizáció létrejött, megteremtett – a frankofon emberek, társadalmak által megélt – értékei gazdagítják a magyar tanulót.

A nyelvtanulás általános céljai a közoktatás keretei között

- ❶ A francia nyelvi jelrendszer megismerése és használatának elsajátítása: a francia nyelvi kultúrkör megismerése és értékeinek felhasználása a tanulók mindennapi életében, szélesebb önművelő munkájukban, valamint a francia nyelvi kultúrkör értékeinek közvetítése, illetve – távlatokban – a magyar társadalom számára szükséges értékek lehetséges és célszerű adaptálásának az előkészítése terén.
- ❷ A francia nyelvi jelrendszer és a frankofon civilizációs ismeretrendszer és gyakorlat ismerete és alkalmazása révén a tanulók majdan vehessenek részt a nemzetközi életben (politikai, gazdasági, kulturális, tudományos, szociális téren)
  - elsősorban francia–magyar vonatkozásban;
  - majd a frankofon viszonyokban (mert e viszonyok révén a nemzetköziség horizontja kitárul: Európán kívül más földrészekre is kiterjed /Afrika, Észak-Amerika, Antillák/);
  - és általában a nemzetközi kommunikációs kapcsolatokban.
- ❸ Az anyanyelvi tudás erősítése (grammatika, nyelvhelyesség).
- ❹ Újabb idegen nyelvek tanulásának a megalapozása.
- ❺ Magyarország értékeinek francia nyelvű közvetítését szolgáló attitűdök, ismeretek, képességek kialakítása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Francia nyelv tanulásának céljai az 5–6. évfolyamon

➲ A *Francia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Legyenek képesek a megadott helyzetekben és szerepekben, a megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani. Értsék meg a tájékoztató, a publicisztikai, a vendégforgalmi szövegeket, illetve tanulják meg a az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg hatékonyan alkalmazni kommunikációs stratégiákat (pl. beszélgetést, elkezdeni, fenntartani és befejezni).

➲ Ismerkedjenek meg a publicisztika, a turizmus, a kereskedelem témaköreivel, illetőleg annak nyelvével.

➲ Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, ismeretterjesztő, szépirodalmi, publicisztikai, szakmai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására).

➲ Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotást – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai, kereskedelmi szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés, önéletrajz, prospektusok).

➲ Fejlesszék grammatikai ismereteiket, mélyítsék el még ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a mondat-, a szövegalkotási és elemzési eljárásokat.

➲ Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást, a tolmácsolást szakaszosan, globálisan és szimultán is.

➲ Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk), a francia nyelvi kultúrkör különböző használatainak megfelelően.

➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is.

➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot.

➲ Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett).

➲ A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei.

➲ A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak felhasználói gyűjtésére.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését pedagógia programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Saját fejlesztésű taneszközök

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.		Tčléphant-Élévision. Munkafüzet a francia nyelvű olvasástanításhoz OOK, Veszprém, 1990. Táskaszám: 900058, Engedélyszám: 63450/1991. XV.
		Tčléphant-Élévision. J'apprends ŕ écrire. OKTKER-NODUS Kiadó, Veszprém, 2000
		Tčléphant-Élévision. J'apprends à parler. OKTKER-NODUS Kiadó, Veszprém, 2000
		Hangkazetta I. (Gyermekdalok, népdalok)
6.		Tčléphant-Élévision. J'apprends ŕ écrire. Holnap KKT-NODUS Kiadó, Veszprém, 1994. ISBN 963 4412807
		Hangkazetta I. (Gyermekdalok, népdalok)

Saját fejlesztésű tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.		Feladatgyűjtemény az idegen nyelv tanításához. OOK, Veszprém, 1989. ISBN 963 4412017
		Tanítási program. OOK, Veszprém, 1989. ISBN 963 4412026
6.		Tanítási program. OOK, Veszprém, 1989. ISBN 963 4412026

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Dalok, mondókák, versek memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Szituációs játékok a mindennapi kommunikációs képességek fejlesztése érdekében ❖ Francia gyermekjátékok tanulása, játszása ❖ Önművelési technikák gyakorlása szótárhasználat, francia nyelvű újságok, ajánlások olvasása révén ❖ Francia nyelvű drámajáték előadása	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ajánlások a tananyag felhasználására vonatkozóan

1. A játékos, hangulatos foglalkozások megteremtésével hangsúlyos szerepet kap a tanulók motiválása, a francia nyelvű beszédhallás – értés, s a minél pontosabb reprodukálás, illetve a második félévben az olvasástanulás megkezdésével a hang-betű kapcsolatok megismerése.

2. A francia nyelvű civilizációról közvetített ismeretekkel a cél: a tanulók motiválása és a magyar nyelvű szövegértés-szövegalkotás fejlesztése. Az ismeretek köre természetesen itt is bővíthető.

3. A tervezett mondókákat, dalokat tanítsuk meg, mert beépülnek a következő évek nyelvi anyagába. Így azok ismeretére szükségünk lesz az olvasás, az írás tanulásakor. Az "elmaradt" tevékenységek, ismeretek tanítására a következő év elején kerüljön sor.

4. A tananyagban viszonylag sok tevékenység és ismeret szerepel. Ez egyrészt abból következik, hogy egy már megkezdett tanítási-tanulási folyamatról van szó: a korábban tanult szavak új nyelvi formában, új kontextusban jelennek meg. Az új dialógusok és a nyelvi tevékenységek összekapcsolhatók, illetve bővíthetők a már tanultakkal. Másrészt, bekerültek a tananyagba az ÉKP tantárgyi rendszerén belüli, integrálható elemek.

5. A szóbeliség mellett fokozatosan hangsúlyt kap az írott nyelv: a beszédfejlesztés után előbb az olvasás, majd az írás mint főtevékenység jelenik meg.

6. A tananyagban leírt tevékenységeket témakörök érintésével, témák, szövegek feldolgozásán keresztül tanítjuk és gyakoroltatjuk. A témakörök anyaga francia nyelven szó-, szószerkezet- és mondatszinten fordul elő. A témákat elsősorban dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek felhasználásával tanítjuk. Egy-egy téma jól kiegészíthető a dalszövegek, mondókák, versek nyelvi anyagával.

7. A közvetítendő ismereteket rendszerbe foglalva írtuk le. Így például a Nyelvtani ismeretek a francia grammatika nagy szeletét érintik. Ebben a haladási szakaszban természetesen nem egy átfogó és mély nyelvtantanításról van szó, csupán a különböző szinteken és fokokon előforduló nyelvi elemeket kívántuk összefogni. Megtanításuk módszeréről, kiválasztásukról és hangsúlyozásukról a Pedagógiai útmutatóban szólunk részletesen. A Civilizációs ismeretek rendszerének keretjellege a pedagógusoknak nyújt támpontokat a tanítás során előkerülő és előhozható ismeretek "tereléséhez". A konkrétan elsajátítható anyagot, annak szintjeit a Követelményrendszer jelöli ki.

8. Az adatszerűség és a könnyebb áttekinthetőség kedvéért megadjuk a tananyagban szereplő tevékenységek és ismeretek hozzávetőleges számát. Tevékenységek száma: 140-150, témakörök, témák száma: 15-17, szövegek (közmondásokkal, nyelvtörőkkel) száma: 30-35, ismeretek (fonetika, helyesírás, nyelvtan, irodalom, civilizáció) száma: 60-70. A két tanév folyamán kb.: 1000-1100 szót közvetítünk (ennyi fordul elő). Ebből az 5. évfolyamon kb. 400-420, a 6. évfolyamon kb. 500-550 produktíven, illetve reproduktíven kerül elő a beszédtevékenységekben. A többi ritkábban, leginkább a ráismerés szintjén vagy a beszédben szószinten jelenik meg.

9. A témák, szövegek elsősorban az olvasási, az írás-helyesírás és a társalgási munkafüzetben, a feladatgyűjteményben, valamint az aktuálisan felhasználásra kerülő eredeti anyagokban (pl. plakát, metrójegy, kérdőív stb.) találhatók.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

A Francia nyelv tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A francia nyelv tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Fejlődjön kapcsolatfelvételi, szándéknyilvánítási képességük (pl. tudakozódás, felszólítás, kérés, megköszönés). Értsék meg a tájékoztató szövegeket, illetve tanulják meg az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg kérdezni. Tudják alkalmazni a szerepcserét. Tanulják meg az utánmondást (utánzást) – szakaszosan, globálisan és szimultán is. Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, szépirodalmi, publicisztikai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására). Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a másolás, a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotás – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés). Szerezzenek grammatikai ismereteket, tanulják meg ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a nyelvtani műveleteket (a helyettesítést, az átalakítást, a bővítést, a szűkítést, a kapcsolást). Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást. Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk). A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot. Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett). A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak (képeslap, zászló, bélyeg, egyéb, a francia nyelvi kultúrkört szimbolizáló tárgyak) gyűjtésére. Ismerjék el és méltányolják a tanulók a franciát, mint idegen nyelvi szükséges nyelvi tudást, a nemzetközi kommunikáció szükségességét, szerepének fontosságát. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd és kritikai viszonyulás a francia nyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok hazai közvetítésével szemben; az anyanyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok francia nyelvi közvetítésével szemben. A francia nyelv tanulása fejlessze a tanulók "ÉN" – bázisát, tegye lehetővé a nyelvhasználati pozíciók, szerepek (nyelvelsajátító, turista, küldött, néző – befogadó /műélvező/, idegenvezető, tolmács, előadó) gyakorlását. A kommunikációs szerepek szituációkban történő gyakorlása alakítson ki a tanulókban francia nyelvi befogadói szerepet, az anyanyelvi és a francia nyelvi kultúrközi viszonyokkal szembeni befogadói és alkotói szerepet, erősítse énazonosság-tudatukat, nemzettudatukat. Így a francia nyelvi kultúrkör ismerete bővítse a tanulók énképét és énideálját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás*	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás tanulása, illetve gyakorlása szerepjátékokban, dalok, mondókák, párbeszédek, egyszerű didaktikus és irodalmi szövegek felhasználásával*
1.1.	szövegértés, illetve szövegalkotás a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel TÉMAKÖRÖK: a) Tájékozódás; b) Állatok; c) Játék; d) Számok (1-20); e) Emberi test; f) Iskolában; g) Személyi adatok; név – családi és utónév (a francia nyelvhasználatnak megfelelően is), nemzetiség, kor, nem, szülők neve, lakhely; h) Tanítók neve; i) Külső testi jellemzők: hajszín, szemek színe MONDÓKÁK: a) Un petit canard b) Un petit bonhomme c) J'ai un oiseau d) Au feu les pompiers e) A la salade f) Lever ů six	a szövegértés, illetve a szövegalkotás tanulása és gyakorlása a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel
1.1.1.	kapcsolatfelvétel, illetve kapcsolatfelvétel viszonzása: a) köszönés, visszaköszönés felnőtteknek, gyerekeknek; b) válaszadás megszólításra, tudakozódásra; viszontkérdezés	a kapcsolatfelvétel, illetve a kapcsolatfelvétel viszonzásának tanulása és gyakorlása változatos témákban
1.1.2.	szándéknyilvánítás, illetve szándék fogadása: a) tudakozódás, válaszadás tudakozódásra; viszontkérdezés; b) bemutatás (valakit, valamit valakinek), bemutatás fogadása; c) bemutatkozás, bemutatkozás fogadása; d) kérés, reagálás kérésre; e) meghívás, felkérés, meghívás, felkérés elfogadása vagy elhárítása; f) felszólítás valaminek az elvégzésére, felszólításra reagálás; g) jókívánság kifejezése, jókívánságra válaszolás; h) bocsánatkérés, bocsánatkérésre reagálás	a szándéknyilvánítás, illetve a szándék fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban
1.1.3.	véleménynyilvánítás, illetve véleménynyilvánítás fogadása: a) tisztelet, elragadtatás; b) ténymegállapítás; c) rábeszélés; d) panasz, fájdalom; e) kételkedés; f) elégedettség; g) bizonytalanság; h) elismerés; i) udvariasság; j) beleegyezés; k) öröm; l) csodálkozás; m) tehetetlenség; n) levertség, szomorúság; o) riadtság, félelem	a véleménynyilvánítás, illetve a véleménynyilvánítás fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.4.	egyszerű francia nyelvű utasítások	egyszerű francia nyelvű utasítások adása, illetve végrehajtása vagy megértésük jelzése
1.1.5.	személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek (pl. időjárás)	képek alapján személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek megnevezése; a tanulókról sajátmagukról, illetve a tanult témákról 5-10 egyszerű és bővített (4-10 szavas) mondat alkotása, illetve befogadásának gyakorlása
1.1.6.	mondatok és szöveg a szerepjátékokban, a dramatikus játékokban és a bábjátékokban; mondókák, dalok, dialógusok, szövegek	mondatok, valamint szöveg alkotása, illetve befogadása a) szerepjátékokban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban; a megtanult mondókák, dalok, dialógusok, szövegek reprodukálása, illetve azok befogadása
1.2.	szövegértés rajzzal, mimetikus játékkal és bábjátékkal kifejezve	a szövegértés gyakorlása a szövegek tartalmának lerajzolásával, valamint mimetikus és bábjátékban történő eljátszásával
1.3.	francia nyelvű szöveghallás és szövegértés	a francia nyelvű szöveghallás, -értés gyakorlása utánmondásos beszéddel: a) hangonként, b) szavanként, lexikai egységenként, c) mondatonként, d) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan
1.4.	fordítás, tolmácsolás	a fordítás, tolmácsolás gyakorlása, illetve a fordítás befogadásának tanulása: a) szavakat, szószerkezetek fordítása, b) egyszerű és bővített (5-10 szavas) mondatok fordítása, c) 4-10 mondatos szövegek fordítása
1.4.1.	fordítás magyarra	a) szavakat, szószerkezetet, b) egyszerű és bővített mondatok, c) 5-10 mondatos szövegek franciából magyarra történő fordításának gyakorlása
1.4.2.	fordítás franciára	a) szavak, szószerkezetek, b) egyszerű és bővített mondatok, c) 5-8 mondatos szövegek magyarról franciára történő fordításának gyakorlása
1.5.	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek: kérdezés-válaszadás, átalakítás (behelyettesítés, tömörítés), csoportosítás, megadott szempontok keresése, hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás, átalakítás, behelyettesítés: a) lexika szintjén (pl.: szinomima, antoníma stb.), b) kommunikációs tényezők szerint (pl.: személyek, cselekvés, idő stb.), tömörítés, csoportosítás: a) tanítói szempontok szerint, b) tanulói szándék szerint, megadott szempontok keresése (pl. igaz-hamis, kakukktojás, kommunikációs tényezők és kérdőszavak illesztése, szószerkezet stb.), hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása
2.	*Nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok*	*Nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok (pl.: szóverseny, nyelvtörők, szó-képkártya stb.) lefolytatása*
3.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása és gyakorlása mondókák, dalszövegek, és fonetikai gyakorlatok felhasználásával*
3.1.	a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás	a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás észlelése élőbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat, szöveg alapján: a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a francia helyesejtési normák közötti különbség megállapításával da) valamennyi francia beszédhang ejtése db) szóhangsúly dc) hanglejtés (kijelentő, felszólító, felkiáltó és kérdő mondatban) dd) beszédritmus
3.2.	helyesejtési hibák: a) artikulációs hiba, b) hangkapcsolat-hiba, c) hangtévesztés, d) hangsúly, hanglejtés, e) hangképzéshiba (pl.: a nazális hangoknál)	a helyesejtési hibák felismerése és javításának gyakorlása nevelői visszajelzés nyomán
3.3.	hangnak megfelelő szavak, szóegységek	hangnak megfelelő szavak, szóegységek mondása
3.4.	fonetikai jeleknek megfelelő hangok	fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Dalok:* *a) Cadet Roussel,* *b) Compagnons de la Marjolaine,* *c) Dansons la capucine,* *d) Il court, il court le furet,* *e) Bon voyage Mr. Dumollet,* *f) En passant par la Lorraine*	*Dalok tanulása*
II.	OLVASÁS	OLVASÁS TANULÁSA, GYAKORLÁSA
1.	*Szóképek, szószerkezetek, mondatok, szövegek*	*Nyomtatott és írott kis- és nagybetűs szóképek, szószerkezetek, mondatok, szövegek néma és hangos olvasásának gyakorlása*
1.1.	szóképelemzés	szókép kiválasztása és illesztése a tárgyképhez, illetve tárgykép kiválasztása és illesztése a szóképhez; tárgyképhez illeszkedő összefüggő szóképek leválasztása; szavak leválasztása a szóképről (névelő, névmás, elöljárószó stb.) elkülönítése
1.2.	betűsorok és hangsorok	betűsorok és hangsorok összehasonlítása, a köztük lévő különbségek megállapítása; a hangsor szótagszámának megállapítása és összetévesztése a betűk számával; a hiányjel (l'apostrophe) megkeresése betűsorokon; a hangkötés (la liaison) megjelölése a betűsorokon; a kiejtésben néma hangok bejelölése a betűsoron („h', szóvégi „e', szóvégi mássalhangzók); a félmagánhangzók (diftongusok) kiejtése és az írott alak közötti különbség megállapítása
2.	*Az olvasás tempója és pontossága*	*Az olvasás tempójának és pontosságának fokozása*
2.1.	jel, hiba	jelfelismerés: hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása írott és nyomtatott szavakban, hibakeresés: a szóképből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból; a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése és kiválasztása a szóképhalmazból; a magánhangzókon lévő ékezetfajták megkülönböztetése; az azonos ékezettel jelölt hangok kiejtése és csoportosítása; fonetikai jelek alapján hang, hangok, szavak kiolvasása
2.2.	jelentés	a jelentés felismerése: szóalkotással, szinonima- és antonímakereséssel, szavak szempontok szerinti csoportosításával, írott szöveg alapján (rajzolás, színezés, nem verbális jelzés)
2.3.	fordítás magyarra, illetve franciára	szavak, szószerkezetek, mondatok, szövegek fordítása magyarra, illetve franciára
3.	*Olvasástechnikai hibák:* *betűtévesztés, betűkihagyás, újrakezdés, mást olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elhagyása, a betűösszetételek elvetése, a néma hangok kiejtése, a hangkötés elhagyása, a hangkötés elmulasztása*	*Olvasástechnikai hibák javítása*
4.	*Néma és hangos olvasás*	*Az olvasás gyakorlása rövid (5-12 mondatos) és – esetleg – hosszabb szövegen némán és hangosan*
4.1.	mondókák, versek, dalok, didaktikus szövegek, gyerektörténetek, szépirodalmi szövegek, mesék	mondókák, versek, dalok, didaktikus szövegek, gyerektörténetek, szépirodalmi szövegek, mesék olvasása; a szövegek felolvasása a tanulóknak mint közönségnek

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	szövegfeldolgozás-előkészítése; nyelvi műveletek: kérdezés-válaszadás, átalakítás (behelyettesítés, tömörítés), csoportosítás, megadott szempontok keresése, hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása	a szövegfeldolgozás előkészítése; a tanult szövegeken nyelvi műveletek (kérdezés-válaszadás, átalakítás (behelyettesítés, tömörítés), csoportosítás, megadott szempontok keresése, hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása) végzése
4.3.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása: betűk, fonetikai jelek, szavak keresése és olvasása
III.	ÍRÁS, HELYESÍRÁS	AZ ÍRÁSTANULÁS ÉS A HELYESÍRÁS ELŐKÉSZÍTÉSE
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*
1.1.	a francia ábécé	a francia ábécé tanulása és összevetése a magyarral
1.2.	betűk, betűösszetételek	betűk, betűösszetételek írásának gyakorlása: a hang/betű leválasztása szóképről; a kimondott hang írott képének megtalálása; hang, hangok fonetikai jeleinek átírása betűre, betűkre, szavakra; azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése
2.	*Helyesírás-megalapozás*	*A helyesírás megalapozása különféle írástevékenységek gyakorlásával*
2.1.	másolás	szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek másolása (pl.: francia szavak keresése szótárban)
2.2.	diktálás utáni írás	szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek diktálás utáni írása
2.3.	akaratlagos írás	szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid szövegek akaratlagos írása, elsősorban az írás munkafüzet feladatain keresztül: a) mondatkezdés nagybetűvel, b) magánhangzók helyesírása: a rövid és hosszú magánhangzók írása és jelölése, az ékezetfajták megkülönböztetése, c) mássalhangzók helyesírása: pl.: ch, s, ghn, ss mássalhangzók megkülönböztetése a szóban elfoglalt helyük szerint (magánhangzókhoz kapcsolódás, kettős mássalhangzók), d) diftongusok helyesírása, e) a kiejtésben néma hangzók írása (h, szóvégi hangok, igeragok), f) l'apostrophe gyakorlása, g) a hangkötésben (la liasison) hangzó szavak helyesírása
3.	*Helyesírási szabályok*	*Helyesírási szabályok tanulása, gyakorlása*
3.1.	általános szabályok: mondatkezdés, mondatzárás, a hiányjel (l'apostrophe), a tulajdonnév, a köznév, az ékezetek	általános szabályok tanulása, gyakorlása
3.2.	a hang-betű kapcsolatából, a hangok átírásából adódó szabályok: fonetikai hibák (hangok, szótagok elhagyása, illetve betoldása, hangtévesztés); hangjelölési hibák (a hang értéke, minősége megváltozik, illetve nem változik pl. elhagyás, betoldás, tévesztés, csere)	a hang-betű kapcsolatából, a hangok átírásából adódó szabályok tanulása, gyakorlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	az alaktan szintjén jelentkező szabályok: a lexéma szintjén: a) szóképzés: a szóvégi betűk elhagyása, b) azonos hangzású szavak eltérő írása: pl. champ-chant, voix-voie; a morféma szintjén: a) azonos hangzású nyelvtani egységek, pl.: a – a, et – est b) az igeragozás; a szószerkezet – (szintagma) és a mondat szintjén előforduló gyakori jelenségek: hímnem – nőnem egyeztetése, alany-igei állítmány egyeztetése, a főnév-melléknév kapcsolata, a főnév, melléknév többes száma	az alaktan szintjén jelentkező szabályok tanulása, gyakorlása
4.	*Helyesírási hibák javítása*	*A helyesírási hibák javításának tanulása, gyakorlása*
5.	*Írásbeli szövegalkotás-előkészítés*	*Az írásbeli szövegalkotás előkészítése*
5.1.	szavak, szószerkezetek, kifejezések	szavak, szószerkezetek, kifejezések gyűjtése a) témákhoz, b) nyelvi tevékenységekhez (pl.: gyümölcsök, színek, köszönésfajták stb.)
5.2.	rövid szövegek (mondóka, dal, dialógus)	rövid szövegek (mondóka, dal, dialógus) anyagának szempontok szerinti csoportosítása (pl. kommunikációs tényezők, rímek stb.), illetve átalakítása
5.3.	mondat kép, képsor alapján; események, kis történetek	3-5 rövid mondat alkotása kép, képsor alapján, valamint tanult anyag (események, kis történetek) felidézése nyomán
6.	*Fordítás*	*Fordítás a tanult anyag alapján, valamint szótár segítségével*
6.1.	fordítás magyarra	szavak, mondatok, 5-10 rövid bővített mondatból álló szöveg fordítása magyarra a pontos fordítás, az értelmes magyar nyelvű szövegalkotás, a szépírás és a helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
6.2.	fordítás franciára	szavak, szószerkezetek, rövid mondatok, 5-7 egyszerű mondatból álló szöveg fordítása franciára
IV.	NYELVTANI ISMERETEK	NYELVTANI ISMERETEK TANULÁSA
1.	*Hangtani és nyelvtani ismeretek tanítása*	*Hangtani és nyelvtani ismeretek tanulása*
1.1.	hangtani és nyelvtani jelenségek	hangtani és nyelvtani jelenségek megfigyelése, gyűjtése, csoportosítása
1.2.	nyelvtani ismeretek: fogalmak, definíciók, szabályok, törvények, elvek; nyelvtani ismeretek és a hozzájuk tartozó francia nyelvi formák	nyelvtani ismeretek tanulása: a) fogalmakat franciául, b) definíciókat, szabályokat, törvényeket, elveket magyarul; a megtanult ismeretek rendszerezése és reprodukálása; ismeretek és a hozzájuk tartozó francia nyelvi formák reprodukálása szóban
2.	*Nyelvtani műveletek:* *bővítés,* *szűkítés,* *átalakítás,* *helyettesítés*	*Nyelvtani műveletek tanulása, gyakorlása szóban és írásban*
3.	*Mondatelemzés magyarul*	*A tanult nyelvtani ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*
4.	*A mondat:* *a mondatfajták és formájuk,* *az egyszerű mondat (kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó),* *a mondat tagolása: a mondat részeit alkotó szócsoportok, szószerkezetek, szófajok*	*Mondattani ismeretek tanulása, gyakorlása szövegolvasás, feldolgozás és mondatok elemzése révén*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A főnévi csoport:* *a főnév,* *a determinánsok,* *a jelzős szerkezetek,* *a melléknév*	*Ismeretek tanulása a főnévi csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
6.	*A névszói csoport:* *a főnév – neme, száma,* *a determinánsok:* *a) névelők (határozott, határozatlan, anyag-névelő),* *b) mutató determináns,* *c) birtokos determináns,* *d) számnevek: tőszámnevek, egymillióig, sorszámnevek*	*Ismeretek tanulása a névszói csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
7.	*A névmások:* *a pronominalizáció,* *a névmások fajtái (személyes névmás, kérdő névmás)*	*Ismeretek tanulása a névmásokról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
8.	*Az igei csoport:* *az ige,* *az igeragozás (-er végű igék, I., II., III. csoport, rendhagyó: avoir, etre, aller, faire),*	*Ismeretek tanulása az igei csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén;* *az igeragozás gyakorlása*
	az igeidő használata a kijelentő módban, *az alany és az igei állítmány egyezése,* *az igenevek (főnévi igenév, participe passé)*	
9.	*A határozói csoport:* *a határozószó,* *az elöljárós szerkezetek*	*Ismeretek tanulása a határozói csoportról szövegolvasás, feldolgozás és a témával összefüggő feladatmegoldások révén*
10.	*Mondatszerkesztési eljárások (egyszerű és bővített mondat):* *a tagadás,* *a kérdés,* *a felszólítás,* *a felkiáltás,* *az alany személytelenítése,* *a szórend*	*Mondatszerkesztési eljárások tanulása, gyakorlása*
V.	A FRANCIA NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A FRANCIA NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL **EU**
1.	*Franciaország* *földrajza,* *államformája, főbb politikusai,* *jellemző sportágai;* *néhány francia író, költő, zeneszerző és műveik;* *a gyermek- és népdalok eredete;* *Franciaország főbb technikai termékei, közlekedési eszközei;* *a mindennapi életben kialakult francia szokások (pl.: Húsvét, Karácsony, étkezés stb.);* *Franciaország főbb ünnepei;* *a francia utónevek;* *a Franciaországon kívüli francia nyelvterületek (pl.: földrajzi elhelyezkedésük, a lakosság összetétele)*	*Információk szerzése, valamint egyszerű kijelentések, rövid szövegek alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók, lexikonok, eredeti dokumentumok segítségével a francia nyelvű civilizációról* *a) magyar nyelven,* *b) nevek, tárgyak, jelenségek franciául történő megnevezésével*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS
1.	*Információk Franciaországról és a francia nyelvről*	*Franciaországgal és a francia nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése, a szerzett ismeretekről beszámolás osztálytársaknak, a francia nyelv tanítójának*
1.1.	TV-, rádióműsorok, mozifilmek: műsorok címe, az események, hírek története, filmek fordítási megoldásai, nyelvlecke és időpontja	rádióban, TV-ben: francia nyelvű adók megkeresése és megtekintése, meghallgatása; francia filmek megtekintése
1.2.	francia nyelvű újságok, szerzők művei	francia nyelvű újságok, szerzők műveinek megismerése
1.3.	a Franciaországban, illetve a francia nyelvterületen megjelenő magyar vonatkozású hírek, események	a Franciaországban, illetve a francia nyelvterületen megjelenő magyar vonatkozású hírek, események figyelése, gyűjtése, rendszerezése a francia, illetve a magyar tömegtájékoztatási eszközök segítségével és irodalmi anyagokon keresztül
1.4.	franciául beszélő emberek, francia jelenségek (pl.: autók, üzletek, kulturális és sportrendezvények stb.)	találkozás franciául beszélő emberekkel; francia jelenségek megfigyelése, felismerése (pl.: autók, üzletek, kulturális és sportrendezvények stb.)
1.5.	a francia nyelvterületet szimbolizáló tárgyak (pl.: képeslap, bélyeg, baba, újságkivágás stb.)	a francia nyelvterületet szimbolizáló tárgyak (pl.: képeslap, bélyeg, baba, újságkivágás stb.) gyűjtése, rendezése
1.6.	a francia nyelvterületet Magyarországon képviselő főbb intézmények (pl. a Budapesti Francia Intézet)	a francia nyelvterületet Magyarországon képviselő főbb intézmények megismerése (pl. a Budapesti Francia Intézet) intézménylátogatás keretében vagy az intézményt bemutató film megtekintése révén
1.7.	francia nyelvterületen élő iskolák, iskolások	kapcsolatkeresés, illetve kapcsolattartás francia nyelvterületen élő iskolákkal, iskolásokkal
2.	*Könyv- és könyvtárhasználat*	*A könyv- és könyvtárhasználat gyakorlása:* *a) gyűjtőmunkához,* *b) tanuláshoz,* *c) aktuális felkészüléshez*
3.	*Önálló tanulói előadások*	*Önálló tanulói előadások megtartásának tanulása és gyakorlása* *a) egyéni szereplés formájában,* *b) dramatikus és bábjátékokban,* *c) hangszeres játékban (pl.: furulyázás),* *d) énekléssel*
4.	*A hazánkban megjelenő, a franciatanulást segítő nyelvi programok, kiadványok*	*A hazánkban megjelenő, a franciatanulást segítő nyelvi programok, kiadványok tanulmányozása*
5.	*A magyarországi francia nyelvtanulás egyéb intézményes formái*	*A magyarországi francia nyelvtanulás egyéb intézményes formáinak megismerése (pl.: nyelviskolák) intézménylátogatás révén*
6.	*Az adott iskolában tanított nyelvi program*	*Az adott iskolában tanított nyelvi program megismerése: a tanulás célja, módszerei, a taneszközök értéke és alkalmazási lehetőségei, a tanult anyag időnkénti rendezése szempontjából*

Év végi követelmények

A Francia nyelv 5. évfolyamának követelményeit itt külön nem adjuk meg, hanem – alkalmazkodva az Európa Tanács nyelvi szintleírásaihoz[x] – a 6. évfolyam tananyaga után az 5-6. évfolyam végén kívánatos követelményeket együttesen közöljük. A kerettantervet alkalmazó fejlesztők az adott tanulócsoportok ismeretében határozhatják meg az 5. év végére szóló követelményeket, amelyeket a tanulássegítéshez, a motivációhoz legalkalmasabbnak tartanak.

[x] Modern Languages; Learning, Teaching, Assesment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131 p.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

A Francia nyelv tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A *Francia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Fejlődjön kapcsolatfelvételi, szándéknyilvánítási képességük (pl. tudakozódás, felszólítás, kérés, megköszönés). Értsék meg a tájékoztató szövegeket, illetve tanulják meg a az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg kérdezni. Tudják alkalmazni a szerepcserét. Tanulják meg az utánmondást (utánzást) – szakaszosan, globálisan és szimultán is. Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, szépirodalmi, publicisztikai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására). Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a másolás, a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotás – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés). Szerezzenek grammatikai ismereteket, tanulják meg ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a nyelvtani műveleteket (a helyettesítést, az átalakítást, a bővítést, a szűkítést, a kapcsolást). Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást. Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk). A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot. Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett). A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak (képeslap, zászló, bélyeg, egyéb, a francia nyelvi kultúrkört szimbolizáló tárgyak) gyűjtésére. Ismerjék el és méltányolják a tanulók a franciát, mint idegen nyelvi szükséges nyelvi tudást, a nemzetközi kommunikáció szükségességét, szerepének fontosságát. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd és kritikai viszonyulás a francia nyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok hazai közvetítésével szemben; az anyanyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok francia nyelvi közvetítésével szemben. A francia nyelv tanulása fejlessze a tanulók "ÉN" – bázisát, tegye lehetővé a nyelvhasználati pozíciók, szerepek (nyelvelsajátító, turista, küldött, néző – befogadó /műélvező/, idegenvezető, tolmács, előadó) gyakorlását. A kommunikációs szerepek szituációkban történő gyakorlása alakítson ki a tanulókban francia nyelvi befogadói szerepet, az anyanyelvi és a francia nyelvi kultúrközi viszonyokkal szembeni befogadói és alkotói szerepet, erősítse énazonosság-tudatukat, nemzettudatukat. Így a francia nyelvi kultúrkör ismerete bővítse a tanulók énképét és énideálját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás*	*Francia nyelvi tevékenységek és kommunikációs magatartás tanulása, illetve gyakorlása szerepjátékokban, dalok, mondókák, párbeszédek, egyszerű didaktikus és irodalmi szövegek felhasználásával*
1.1.	szövegértés, illetve szövegalkotás a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel TÉMAKÖRÖK: a) vidéken, b) városban, c) sport, játék, d) irodalom, e) reklám, sajtó, f) színház, mozi, g) iskolai órarend, h) munkaeszközök, i) geometria, technika TÉMÁK: a) otthon, család, lakás, b) iskolában, c) postán, d) orvosi kezelés, e) gyümölcsös kertben, f) párizsi séta, g) Karácsony, h) francia étkezés MONDÓKÁK: a) Les mois b) Contrastes c) Un petit chien d) La mer s'est retirée DALOK: a) En passant par la Lorraine b) Le roi a fait battre tambour c) La Carmagnole d) La Marseillaise VERSEK: a) Mardi-gras b) R. Radiguet: Hirondelle c) C. Roy: Printemps d) V. Hugo: Dansez les petites filles e) R. Gérard: Bonne année! f) I. Prévert: Déjeuner du matin	a szövegértés, illetve a szövegalkotás tanulása és gyakorlása a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel
1.1.1.	a kapcsolatfelvétel, illetve a kapcsolatfelvétel viszonzása	a kapcsolatfelvétel, illetve a kapcsolatfelvétel viszonzásának tanulása és gyakorlása változatos témákban
1.1.2.	a szándéknyilvánítás, illetve a szándék fogadása	a szándéknyilvánítás, illetve a szándék fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban: megköszönés, reagálás megköszönésre; tiltás, reagálás tiltásra
1.1.3.	a véleménynyilvánítás, illetve a véleménynyilvánítás fogadása	a véleménynyilvánítás, illetve a véleménynyilvánítás fogadásának tanulása, gyakorlása változatos témákban: ellenkezés, tiltakozás, ízlés, akarat kifejezése, érzelmek kifejezése: a) panasz, fájdalom, b) öröm, c) csodálkozás, d) levertség, szomorúság, e) riadtság, félelem, f) szeretet
1.1.4.	egyszerű francia nyelvű utasítások	egyszerű francia nyelvű utasítások adása, illetve végrehajtása vagy megértésük jelzése
1.1.5.	személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek (pl. időjárás)	képek alapján személyek, tárgyak, helyszínek, jelenségek megnevezése; a tanulókról sajátmagukról, illetve a tanult témákról 5-10 egyszerű és bővített (4-10 szavas) mondat alkotása, illetve befogadásának gyakorlása

EU
ORVO

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.6.	mondatok és szöveg a szerepjátékokban, a dramatikus játékokban és a bábjátékokban; mondókák, dalok, dialógusok, szövegek	mondatok, valamint szöveg alkotása, illetve befogadása a) szerepjátékokban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban; a megtanult mondókák, dalok, dialógusok, szövegek reprodukálása, illetve azok befogadása
1. 2.	fonetika	a fonetika tanulása
1.2.1.	a beszédhangok és az íráskép: a fonetikus átírás, a francia beszédhangok rendszere (magánhangzók, mássalhangzók),	
	a hangkötés (le liaison), a magánhangzó kilökése (l'élision), a hiátus (l'hiatus), a hasonulás (l'assimilation)	
1.2.2.	a hangsúly (l'accent)	a hangsúly (l'accent) tanulása
1.2.3.	a hanglejtés (l'intonation)	a hanglejtés (l'intonation) tanulása
1.3.	fordítás, tolmácsolás	fordítás, tolmácsolás, illetve fordítás befogadásának tanulása, gyakorlása
1.3.1.	fordítás magyarra	szavak, szószerkezetek, egyszerű és bővített mondatok, 5-10 mondatos szövegek magyarra történő fordításának gyakorlása
1.3.2.	fordítás franciára	szavak, szószerkezetek, egyszerű és bővített mondatok, 5-8 mondatos szövegek franciára történő fordításának gyakorlása
II.	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA
1.	*Hangos és néma olvasás* *Szövegrészletek:* *a) Grimm: Le Petit Chaperon rouge,* *b) C. Aubry: Belle et Sébastien,* *c) Un menu francais,* *d) Liliane cueille des pommes,* *e) Félix et la petite souris,* *f) Notre Pore(ima),* *g) A. de Saint-Exupéry: Le Petit Prince*	*Nyomtatott és írott betűs szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása a munkafüzet, tankönyv gyakorlatainak és eredeti szövegek (documents authentiques) felhasználásával* **EU**
2.	*Olvasási tempó, pontosság*	*Az olvasás tempójának és pontosságának fokozása*
2.1.	jelfelismerés	jelfelismerés: hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítása; a) a szóképekből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból, b) a szószerkezetből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása
2.2.	jelentésfelismerés	a jelentés felismerése: szóalkotással, szinonima-, antonímakereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel
2.3.	olvasástechnikai hibák: betűkihagyás, újrakezdés, mást olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvetése, a néma hangok kiejtése, a hangkötés elhagyása, a hangkötés elmulasztása	olvasástechnikai hibák javítása
3.	*Dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai, vallási szövegek olvasása*	*Az olvasás gyakorlása rövid (8-12 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl. fölolvasás)*
4.	*Szövegfeldolgozás*	*Szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken:* *a szövegek elemzésével* *a) nyelvi (nyelvtani),* *b) kommunikációs,* *c) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.);* *mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Szótárhasználat*	*A szótárhasználat gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával*
III.	ÍRÁS-HELYESÍRÁS	ÍRÁS-HELYESÍRÁS TANULÁSA
1.	*Helyesírási szabályok:*	*Helyesírási szabályok tanulása, gyakorlása*
	általános szabályok – az írásjelek; a hang-betű kapcsolatából, a hangok átírásából adódó szabályok; az alaktan szintjén jelentkező szabályok	
2.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása: azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése (pl. képről); hang, hangok jeleinek átírása (betűre, betűkre, illetve szavakra, mondatokra)*
3.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*
4.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Az írásbeli szövegalkotás előkészítése: szavak, szószerkezetek gyűjtése a) témákhoz, b) nyelvi tevékenységekhez (pl.: foglalkozások, szerszámok, szándéknyilvánítási formák stb.); válaszolás kérdésekre; rövid szövegek (meserészlet, vers, mindennapi téma) anyagának szempontok szerinti csoportosítása (pl. kommunikációs tényezők, rímek stb.), illetve a szöveg átalakítása; 5-8 rövid mondat alkotása kép, képsor alapján, valamint a tanult anyag (kis történetek, események) felidézése nyomán*
5.	*Fordítás*	*Fordítás a tanult anyag alapján szótár nélkül, illetve szótár segítségével*
5.1.	fordítás magyarra	szavak, szószerkezetek, mondatok, 6-12 bővített mondatból álló szöveg magyarra történő fordítása a pontos fordítás, az értelmes magyar nyelvű szövegalkotás, a szépírás és a helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
5.2.	fordítás franciára	szavak, szószerkezetek, rövid mondatok, 5-7 egyszerű mondatból álló szövegek franciára történő fordítása
IV.	NYELVTAN	NYELVTANI ISMERETEK TANULÁSA, NYELVTANI GYAKORLATOK VÉGZÉSE
1.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban: a problémák felismerése és megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: jelzés, ragozás, képzés; b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása, (pl. champ-chant, voix-voie); c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek (alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata); d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták; e) a textéma szintjén: szövegelemzés, szövegalkotás*
2.	*Nyelvtani műveletek: a) bővítés, b) szűkítés, c) helyettesítés, d) átalakítás, e) kapcsolás*	*Nyelvtani műveletek gyakorlása változatos feladatmegoldással*
3.	*Nyelvtani ismeretek*	*Nyelvtani ismeretek tanulása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	az igei csoport: az ige, az igeragozás (I., II., III. csoport, visszaható, rendhagyó: avoir, etre, aller, faire), az igeidő használata a kijelentő módban (jelen idő, futur simple), az igemód (kijelentő, felszólító), az alany és az igei állítmány egyezése, az igenevek (főnévi igenév, participe passé)	ismeretek tanulása az igei csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén; az igeragozás gyakorlása
3.2.	a határozói csoport: a határozószó, az elöljárós szerkezet	ismeretek tanulása a határozói csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.	*Mondatszerkesztési eljárások (egyszerű és bővített mondat):* *a tagadás,* *a kérdés,* *a felszólítás,* *a felkiáltás,* *a műveltető szerkezet,* *az alany személytelenítése,* *a kiemelés,* *a szórend,* *az 'il y a' szerkezet*	*Mondatszerkesztési eljárások gyakorlása változatos feladatmegoldások keretében*
5.	*Nyelvtörténeti ismeretek: néhány szó keletkezésének története (pl.: Bordeaux), a szóbeliség és az írott nyelv viszonya stb.*	*Nyelvtörténeti ismeretek tanulása szövegolvasás és -feldolgozás révén*
V.	BEVEZETÉS AZ IRODALOMBA	IRODALOM TANULÁSA
1.	*Versek, szövegrészletek, szövegek*	*Versek, szövegrészletek, szövegek olvasása franciául és magyarul némán és hangosan;* *versek, szövegrészletek, szövegek reprodukálása franciául a tanulócsoportnak mint közönségnek;* *francia versek, szövegrészletek, szövegek elemzése írásban, szóban franciául, illetve magyarul*
2.	*Ismeretek a francia nyelvű irodalomról*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a francia nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül esetleg francia, illetve elsősorban magyar nyelven szóban és írásban:* *a) könyvismertetés,* *b) témafeldolgozás előadás formában*
3.	*Irodalomelméleti ismeretek:* *a) irodalom,* *b) költészet,* *c) próza,* *d) regény,* *e) vers,* *f) mű,* *g) cím,* *h) versszak, verssor,* *i) rímfajták,* *j) refrén*	*Irodalomelméleti ismeretek tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, szemelvények elemzése révén*
VI.	A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓ	ISMERETEK TANULÁSA A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓRÓL

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Franciaország nagyobb városai, elhelyezkedésük; a francia nyelv Franciaországon kívül; néhány francia népviselet; közlekedési eszközök, autómárkák; Franciaország néhány földrajzi jellegzetessége: tengerei, nagyobb folyói, hegyei; kiemelkedő, aktuális politikusok; híres sportolók; irodalom (írók, költők, műveik), képzőművészet, zene, színház, film(művészek, művek); sajtó – sajtótermékek; tudomány-technika*	*A francia nyelvű civilizációról szóló egyszerű kijelentések, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése franciául*	**EU VÉD**
2.	*Információk Franciaországról és a francia nyelvről: a) tv-ben, moziban, rádióban, programok, műsorok címe, az események, hírek története, a film nyelvének fordítási megoldásai (szinkronizálás, feliratos, eredeti szöveg) nyelvlecke és időpontja; b) újságban: események és szereplők; c) könyvtárban, könyvesboltban: francia nyelvű újságok, francia szerzők művei magyar nyelven;*	*Franciaországról és a francia nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése folyamatosan és a szerzett ismeretekről beszámolás az osztálytársaknak, a francia nyelv tanítójának*	**JÖVŐ ÉLET**
	d) rádióban: franciául beszélő adók; e) tv-újságban: francia nyelvű műsorok; f) a mindennapi életben: franciául beszélő emberek, autók gyártmánya, rendszáma; g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások; h) francia politikai, kulturális és sportesemények ; i) a Budapesti Francia Intézet; j) francia iskolák, iskolások		
VII.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS	
1.	*Előadás*	*Előadás tartása francia nyelven a tanulóknak mint közönségnek: a) szóló formában, b) dramatikus játékban, c) hangszeren (pl. furulyázás), d) énekléssel*	
2.	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök)*	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök) megismerése*	
3.	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formái: a) iskolai forma; b) nyelviskolák; c) a Budapesti Francia Intézet; d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok*	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése: a) iskolai forma; b) nyelviskolák (különösen a francia szervezésűek); c) a Budapesti Francia Intézet megismerése, programjainak látogatása; d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok figyelemmel kísérése, megpályázása*	**ÉLET**
4.	*Az iskolában folyó franciatanulás céljai, módszerei, taneszközei*	*Az iskolában folyó franciatanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	
5.	*Magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek*	*A magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek figyelése, gyűjtése, rendszerezése és róluk szóló beszámolás az osztálytársaknak, a franciatanítónak*	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

Beszédértés

Elégséges

a) A tanuló megért kb. 4-6 utasítást, illetve jelezni tudja, ha nem ért valamit.
b) Tanári közléshez kapcsolt feladatok egy részét meg tudja oldani.
c) Tud képeket azonosítani elhangzó közlésegységekhez (szavakhoz, mondatokhoz)
d) Elhangzó szöveg tartalmának egy részét – tanári segítséggel – közvetíteni tudja rajzolással, mimetikus és bábjátékban.

Jeles

a) A tanult témakörök, témák alapján a tanuló végre tud hajtani kb. 8-10 különböző francia nyelvű utasítást, illetve jelezni tudja ugyanennyi közlés megértését vagy meg nem értést.
b) Képes megoldani elhangzó (tanári közlés és hangkazetta) szöveghez kapcsolt feladatokat (pl. válaszadás kérdésre, igaz/hamis állítás, táblázat kitöltése).
c) Tud képeket azonosítani elhangzó közlésegységekhez (szavakhoz, mondatokhoz, szöveghez). (a két utóbbi gyakorlatnál teljesítménye 10-ből legalább 8 helyes válasz, feladatvégzése gyors.)
d) Elhangzó szövegek tartalmát közvetíteni tudja rajzolással, mimetikus és bábjátékban.

Beszéd

Elégséges

a) A tanuló a mondókák és dalok felét el tudja mondani. Ezeknek legalább a felét hibátlanul mondja.
b) Röviden el tudja mondani magyarul a tanult mondókák és a dalok tartalmát.
c) A tanult anyag alapján – képek és tanítója segítségével – képes felidézni és kiejteni 100 francia szót, szócsoportot
d) A tanult témakörök, témák 2-2 elképzelt helyzetében rövid francia nyelvű párbeszédet tud folytatni társaival, tanítójával. Eközben 8-10 különböző kérdésre válaszol, kapcsolatot teremt, tudakozódik, tájékoztatást kér, illetve néhány gyakori szándékot képes kifejezni (pl. jókívánság, bocsánatkérés, beleegyezés, megköszönés, bemutatkozás).
e) A tanult témakörök, témák alapján tud – képek, tanítója segítségével 4-5 egyszerű francia mondatot (pl. nyelvtörőt is) mondani és két témáról röviden, önállóan beszélni (pl. önmagáról, az időjárásról).
f) A tanult francia anyag alapján lefordít 5-6 egyszerű mondatot magyarra és 4-5 egyszerű magyar mondatot franciára
g) A francia nyelvű beszédben a hangokat igyekszik úgy ejteni, ahogyan tanítójától hallotta. Kicsit még lassan, de érthetően beszél. Keveset hibázik. Hibáit tanítója visszajelzése nyomán javítani tudja.

Jeles

a) A tanuló valamennyi tanult mondókát és dalt el tudja mondani, illetve el tudja énekelni. Alig hibázik.
b) A tanult anyag alapján – képes és a tanító segítségével – fel tud idézni hangosan 250-300 francia szót, szócsoportot.
c) A tanult témakörök, témák 6-6 elképzelt helyzetében le tud folytatni rövid francia nyelvű párbeszédet társaival, a tanítójával. Eközben tud 12-14 különböző kérdésre válaszolni, kapcsolatot teremteni, bizonyos szándékokat kifejezni (pl. tudakozódás, tájékoztatás, bemutatás, kérés, meghívás, felszólítás, jó kívánság, bocsánatkérés), ki tudja fejezni véleményét néhány formában (pl. elismerés, ténymegállapítás, rábeszélés, panasz, öröm, beleegyezés, csodálkozás, tehetetlenség).
d) A tanult témakörök , témák alapján tud – képek, a tanító segítségével – 7-8 mondatot (köztük nyelvtörőt, közmondást) mondani és 6 témáról önállóan beszélni (pl. önmagáról, családjáról, időjárásról, öltözködésről, étkezésről, születésnapról, vidám történetről).
e) Le tudja fordítani magyarra a mondókákat, a párbeszédeket és a dalok szövegét. A fordítás minden részletre kiterjed.
f) A tanult francia anyag alapján le tud fordítani 8-9 mondatot magyarra és 7-8 magyar mondatot franciára.
g) Tud francia mondatokban például helyettesítést, bővítést, szűkítést, átalakítást végezni.
h) A francia nyelvű beszédben a hangokat jól ejti ki, a hangsúlyt, a hanglejtést is érzékelteti. A beszéd folyamatos, jól érthető. Keveset hibázik, hibáit javítja. Viselkedését a beszédnek megfelelően pontosan és gyorsan tudja irányítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Olvasás

Elégséges

a) A fonetikai jelek alapján ki tudja ejteni a hangokat. A jeleknek legalább a felét pontosan ejti.
b) Képes a tanult szavak és mondatok többségét majdnem hibátlanul hangosan elolvasni.
c) Az ismert szövegeket el tudja olvasni.
d) Tanult anyagból összeállított 5-8 mondatos francia szöveget fel tud dolgozni: csoportosítja a részeket megadott szempontok alapján (pl. személy, helyszín stb.), kérdésekre válaszol. A feladatoknak legalább a felét pontosan meg tudja oldani kb. 20 perc alatt.
e) Olvasása még lassú. Többnyire jól ejti a betűknek megfelelő hangokat. Ha téveszt, tanítója jelzésére javítani tudja hibáit.

Jeles

a) A tanuló valamennyi fonetikai jel alapján pontosan ejti ki a hangokat.
b) A tanult szavakat, mondatokat és szövegeket el tudja olvasni hangosan.
c) Ismert szöveget úgy olvas fel társainak, hogy érzékelteti a szöveg tartalmát.
d) Ismeretlen szavakat és mondatokat lassú tempóban el tud olvasni hangosan. Többnyire jól ejti ki a betűknek megfelelő hangokat.
e) A tanult anyagból összeállított 5-8 mondatos szöveget némán fel tud dolgozni: csoportosítja a részeket megadott szempontok szerint, kérdésekre válaszol. Majdnem minden feladatot megold kb. 10 perc alatt.
f) Az olvasás tempója gyors. Hangsúlya, hanglejtése olyan, ahogyan a tanárától, és ahogyan a magnókazettáról hallotta. Alig hibázik. Hibáit észreveszi és ki tudja javítani.

Írás-helyesírás

Elégséges

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül legalább ötöt hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül legalább ötöt hibátlanul megold.
c) Kb. 1 perc alatt legalább 4 szót alkot betűkből.
d) Kb. 1 perc alatt legalább 2 mondatot alkot szavakból, szószerkezetekből.
e) 1-1 perc alatt legalább 6 szót, illetve 2 egyszerű mondatot tud lemásolni. Négynél több hibát nem ejt.
f) A tanult szavakból diktálás után 2 perc alatt leír legalább 7 francia szót, illetve három egyszerű mondatot. 7-8 hibánál többet nem ejt.
g) A tanult szavak köréből lefordít magyarra, szótár nélkül, kb. 2 perc alatt legalább 8 francia szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 5-6 hibánál többet nem ejt.
h) A tanult szavak felhasználásával lefordít franciára, szótár nélkül, kb. 2 perc alatt legalább 5 magyar szót, illetve 2 egyszerű mondatot. 6-7 hibánál többet nem ejt.
i) 15 perc alatt lefordít magyarra szótár segítségével 5-6 mondatból álló francia szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulhatnak. Fordításának legalább a fele pontos.
j) Írása jól olvasható, betűinek alakja és mérete néha még eltér a szabályostól. Füzete tiszta, rendes. Az írást többnyire a sor elején kezdi, csak néha lépi át a margót.
k) Diktálás utáni íráskor még gyakran eltéveszti a betűket, az ékezeteket, és többször elhagyja a kiejtésben nem hangzó betűket (pl. a szó végén vagy az orrhangoknál). Még hibázik a tulajdonnevek kezdőbetűinek írásban, és a mondatokat sem kezdi mindig nagybetűvel. Gyakran elhagyja az írásjeleket is.
l) Fordításkor többnyire érti, hogy miről van szó, de a francia szavakat nem mindig tudja pontosan leírni. Szórendi hibákat is ejt. Ha franciáról fordít, a magyar szöveg néha pontatlan. hibák javításához tanítója segítségére van szüksége.

Jeles

a) A tanító a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül 9-10-et hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül 9-10-et hibátlanul megold.
c) Kb. egy perc alatt 6 szót tud alkotni betűkből.
d) Egy perc alatt legalább 4 mondatot tud alkotni szavakból, szószerkezetekből.
e) Két perc alatt legalább nyolc szót, illetve négy egyszerű mondatot le tud másolni. Kettőnél több hibája nincs.
f) A tanult szavakból diktálás után kb. 2 perc alatt le tud írni 7 szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-3 hibánál többet nem ejt.
g) A tanult szavakból le tud fordítani magyarra szótár nélkül kb. 2 perc alatt legalább nyolc francia szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-3 hibánál többet nem ejt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

h) A tanult szavakból le tud fordítani franciára, szótár nélkül kb. 2 perc alatt legalább 5 magyar szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 2-2 hibánál többet nem ejt.
i) 15 perc alatt le tud fordítani magyarra szótár segítségével 5-6 mondatból álló francia szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulnak. Csak 1-2 kisebb hibát ejt.
j) Írása szép, betűi szabályosak. Füzete tiszta, rendes.
k) Ha diktálás után ír, csak néhány kisebb hibát ejt. A tulajdonneveket és mondatneveket nagybetűvel kezdi. Az ékezetek és az írásjelek írását néha még eltéveszti.
l) Fordításkor érti az egész szöveget. A francia szavak leírásában és a szórendben ejt néhány hibát. A magyarra fordított szöveg pontos, értelmes. Ha hibáira felhívja valaki a figyelmet, akkor önállóan ki tudja javítani azokat. Hibái egy részét maga is észreveszi.

Nyelvtan

Elégséges

a) A tanuló a francia mondatokon el tud végezni kisebb átalakításokat, pl. egy-egy mondatrészt helyettesíteni mással.
b) Felismeri a főnevek, melléknevek nemét, számát, valamint a predikatív szószerkezeteket. El tudja mondani a kommunikációs tényezők nevét. Példákat is tud mondani.
c) A tanult nyelvtani paradigmák közül a legfontosabbakat (igeragozás, determinánsok, főnév-melléknév egyeztetés) kevés hibával reprodukálni tudja. Alkalmazásuk terén több hibát vét, azokat tanítói segítséggel javítani tudja.

Jeles

a) A tanuló valamennyi nyelvtani műveletet pontosan el tudja végezni francia mondatokon, szóban és írásban.
b) A tanult nyelvtani ismereteket meg tudja nevezni, többségüket franciául is. Mindegyikre pontos példát is tud mondani.
c) Észrevesz főbb hasonlóságokat és különbségeket a francia és a magyar nyelvtani ismeretek, jelenségek között.
d) A nyelvtani paradigmákat (igeragozás, főnév-melléknév egyeztetés, determinánsok stb.) pontosan reprodukálja, illetve a megfelelő helyen – a tanult szerkezetekben – pontosan alkalmazza, szóban és írásban.

Önművelés, civilizációs ismeretek, az irodalomtanulás előkészítése

Elégséges

a) A tanuló kérdezésre meg tudja mutatni a térképen néhányat Franciaország nagyobb városai, folyói, határai közül. A neveket néha még magyarul mondja.
b) A tanultak alapján meg tudja nevezni azoknak az országoknak a többségét, amelyekben a hivatalos nyelv a francia. Némelyik nevét csak magyarul ismeri.
c) Meg tud nevezni Franciaország életéből egy-két nevezetességet, francia utónevet.
d) A francia és a magyar szótárban még lassabban találja meg a szavakat. Nem mindig veszi észre a pontos jelentést. A szótári rövidítések jelentése közül még keveset tud megnevezni franciául.
e) Csak akkor keres szavakat a szótárban, ha feladatként kapja azt. Szótárvezetése hiányos.
f) Fel tud sorolni franciául legalább: 3-5 predikatív szószerkezetet, 3-5 irodalmi alkotást, szerzőt, illetve magyar fordítást.
g) A Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket néha már megfigyeli.
h) Néha vállal szereplést osztálytársai előtt.

Jeles

a) A tanuló meg tudja mutatni a térképen Franciaország nagyobb városait, folyóit, határait. A neveket pontosan ejti franciául valamennyi országot, amelyikben hivatalos nyelv a francia.
b) Fel tud sorolni Franciaország életéből több nevezetességet, utónevet, közlekedési eszközt, néhány szokást a mindennapi életből, főbb ünnepeket.
c) A francia és a magyar szótárban gyorsan megtalálja a szavakat és azok pontos jelentését franciául (nem, szófajok neve).
d) Szótárhasználata rendszeres és önálló. A francia szavak nemét is jelöli. Szótárfüzete rendes.
e) Fel tud sorolni franciául legalább: 5-7 predikatív szószerkezetet, 5-7 irodalmi alkotást, szerzőt, illetve magyar fordítást.
f) Folyamatosan gyűjti a Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket.
g) Kérésre, de önként is szívesen vállal rövid beszámolót és szereplést az osztályban és iskolai műsorokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Francia nyelv tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A *Francia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Fejlődjön kapcsolatfelvételi, szándéknyilvánítási képességük (pl. tudakozódás, felszólítás, kérés, megköszönés). Értsék meg a tájékoztató szövegeket, illetve tanulják meg a az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg kérdezni. Tudják alkalmazni a szerepcserét. Tanulják meg az utánmondást (utánzást) – szakaszosan, globálisan és szimultán is.

Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, szépirodalmi, publicisztikai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására).

Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a másolás, a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotás – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés).

Szerezzenek grammatikai ismereteket, tanulják meg ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a nyelvtani műveleteket (a helyettesítést, az átalakítást, a bővítést, a szűkítést, a kapcsolást).

Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást.

Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk).

A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is.

A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot.

Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett).

A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei.

A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak (képeslap, zászló, bélyeg, egyéb, a francia nyelvi kultúrkört szimbolizáló tárgyak) gyűjtésére.

Ismerjék el és méltányolják a tanulók a franciát, mint idegen nyelvi szükséges nyelvi tudást, a nemzetközi kommunikáció szükségességét, szerepének fontosságát. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd és kritikai viszonyulás a francia nyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok hazai közvetítésével szemben; az anyanyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok francia nyelvi közvetítésével szemben.

A francia nyelv tanulása fejlessze a tanulók "ÉN" – bázisát, tegye lehetővé a nyelvhasználati pozíciók, szerepek (nyelvelsajátító, turista, küldött, néző – befogadó /műélvező/, idegenvezető, tolmács, előadó) gyakorlását. A kommunikációs szerepek szituációkban történő gyakorlása alakítson ki a tanulókban francia nyelvi befogadói szerepet, az anyanyelvi és a francia nyelvi kultúrközi viszonyokkal szembeni befogadói és alkotói szerepet,

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

erősítse énazonosság-tudatukat, nemzettudatukat. Így a francia nyelvi kultúrkör ismerete bővítse a tanulók énképét és énideálját.

A francia nyelv tanulása teremtsen lehetőséget arra, hogy a 10 évfolyam végére a tanulók biztos nyelvhasználati képességgel rendelkezzenek és széles körű ismeretanyag birtokába jussanak a frankofon, elsősorban a franciaországi civilizációtörténetről. Ez a tudás biztonságos és elégséges alapja lehet a későbbi felsőbbfokú vagy szaknyelvi tanulmányok folytatásának. A francia nyelv tanulása azt a lehetőséget is magában hordozza, hogy a leendő szakemberek majdan – európai műveltségű ranggal és tartással – úgy vegyenek részt a francia nyelvű kommu

nikációban, hogy magyarok, és úgy legyenek magyarok, hogy el tudjanak igazodni a francia nyelvben, a francia nyelvű kultúrában, s ezáltal a nemzetközi kommunikációban.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
7.		Je parle. Munkatankönyv a beszédtémák feldolgozásához. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963 849137
		Je chante. Dalok gyűjteménye. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963 8491418
		Hangkazetta I. (Gyermekdalok, népdalok)
8.		Je parle. Munkatankönyv a beszédtémák feldolgozásához. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963 849137
		Je chante. Dalok gyűjteménye. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963 8491418
		J'écris. Írás munkafüzet. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963 8491434
		Hangkazetta II. (Sanzonok)

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
7.		Tantárgyi útmutató. ÉKP Központ–Tárogató Kiadó, 1995. ISBN 963 8491744
8.		Tantárgyi útmutató. ÉKP Központ–Tárogató Kiadó, 1995. ISBN 963 8491744

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

A Francia nyelv tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A *Fancia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Fejlődjön kapcsolatfelvételi, szándéknyilvánítási képességük (pl. tudakozódás, felszólítás, kérés, megköszönés). Értsék meg a tájékoztató szövegeket, illetve tanulják meg a az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg kérdezni. Tudják alkalmazni a szerepcserét. Tanulják meg az utánmondást (utánzást) – szakaszosan, globálisan és szimultán is. Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, szépirodalmi, publicisztikai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására). Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a másolás, a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotás – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés). Szerezzenek grammatikai ismereteket, tanulják meg ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a nyelvtani műveleteket (a helyettesítést, az átalakítást, a bővítést, a szűkítést, a kapcsolást). Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást. Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk). A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot. Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett). A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak (képeslap, zászló, bélyeg, egyéb, a francia nyelvi kultúrkört szimbolizáló tárgyak) gyűjtésére. Ismerjék el és méltányolják a tanulók a franciát, mint idegen nyelvi szükséges nyelvi tudást, a nemzetközi kommunikáció szükségességét, szerepének fontosságát. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd és kritikai viszonyulás a francia nyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok hazai közvetítésével szemben; az anyanyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok francia nyelvi közvetítésével szemben. A francia nyelv tanulása fejlessze a tanulók "ÉN" – bázisát, tegye lehetővé a nyelvhasználati pozíciók, szerepek (nyelvelsajátító, turista, küldött, néző – befogadó /műélvező/, idegenvezető, tolmács, előadó) gyakorlását. A kommunikációs szerepek szituációkban történő gyakorlása alakítson ki a tanulókban francia nyelvi befogadói szerepet, az anyanyelvi és a francia nyelvi kultúrközi viszonyokkal szembeni befogadói és alkotói szerepet, erősítse énazonosság-tudatukat, nemzettudatukat. Így a francia nyelvi kultúrkör ismerete bővítse a tanulók énképét és énideálját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ajánlások a tananyag felhasználására vonatkozóan

1. A tananyagban – az előző évek gyakorlatának megfelelően – viszonylag sok tevékenység és ismeret szerepel. Ezt indokoltuk korábban több helyen, e felfogást kívánjuk érvényesíteni a 7–8. évfolyamos szakaszban is.

2. Az egyes, korábban megindított tevékenységek folyamatossága mellett újabb tevékenységek lépnek be, ill. kapnak nagyobb hangsúlyt. A Nyelvtantanítás a 7. évfolyamtól kezdődően nagyobb tudatossággal – deduktívé – folyik, miként erősödik az Írásbeli szövegfeldolgozás-alkotás is.
Több időt és teret kap az Olvasás-szövegfeldolgozás, különösen a néma olvasás, önálló tanulói munka formájában. A 7. évtől kis "adagokban" megkezdődik az Irodalom tanítása, amely fokozatosan bővül, ill. mélyül a 8. évfolyamon. A Civilizációs ismeretek tanítását egyre inkább a nyelvhasználati képességek fejlesztésére fordíthatjuk. Előtérbe kerül a szöveg.
Már itt jelezzük: a 7-8. évf. tananyaga – lényegében – sok ponton "átmegy", tovább folytatódik a 9-10. évfolyamos szakaszban, ugyanezen vagy más taneszközök felhasználásával.

3. A Civilizációs ismeretek, a Dalok, de még az Irodalom anyag is felhasználható több témakör tanításához. A teljes anyag megtalálható a munkafüzetekben, a Civilizációs ismeretek vázlatát és a dalok jegyzékét – a hat tanítási évre átfogóan érvényesen – a 10. évben leírt Témakörök, témák fejezetben jelezzük.

4. Az adatszerűség kedvéért, a teljes anyag érzékeltetésére megadjuk a tananyagban tervezett tevékenységek és ismeretek számát. Ezek átlagosan egy-egy tanévre értendők. A tevékenységek száma: 110-130; témakörök, témák száma: 30-35; szövegek száma: 90-100; ismeretkörök száma: 70-80; fogalmak (a civilizációs és az irodalom ismeretkörön belül) száma: 220-260. Az egyes tanévek során 1000-1100 szót, lexikai egységet közvetítünk. (Ezt a konkrét tanítási órák száma erősen befolyásolja.)

Ez az évek során az egyes tevékenységekre lebontva a következőképpen jelenik meg:

Szintek:

Produktivitás, Ráismerés
- Beszéd kb. 600, kb. 650
- Olvasás kb. 500, kb. 800
- Írás-szövegfeldolgozás kb. 600, kb. 700
- Nyelvtan kb. 500, kb. 700
- Irodalom kb. 600, kb. 800
- Civilizációs ismeretek kb. 400, kb. 1000
- Daltanítás kb. 300, kb. 600

Ez a szókészlet még bővül a tanulói önművelés és az egyéb segédanyagok feldolgozása során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	BESZÉD- ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Francia nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Francia nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, illetve gyakorlása*
1.1.	szövegértés, illetve a szövegalkotás a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel TÉMAKÖRÖK, TÉMÁK: 1. Ház, lakás – berendezés 2. Családi ünnep 3. Szünidő – programok 4. Öltözködés 5. Iskolákban 6. Játék, szórakozás 7. Étkezés 8. Utcai baleset 9. Munka a ház körül, a kertben 10. Beszélgetés telefonon 11. A francia kultúra néhány területe – irodalom, művészet, történelem 12. Zene – dalok	a szövegértés, illetve a szövegalkotás tanulása és gyakorlása a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel
1.1.1.	francia nyelvű utasítások	francia nyelvű utasítások adása, végrehajtása, illetve megértésük jelzése
1.1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek (pl. épület, vásárlási esemény)	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek (pl. épület, vásárlási esemény) megnevezése, egyszerű és bővített mondatok alkotása, illetve azok befogadása (6-10 mondat)
1.1.3.	önreflexió, mindennapi események	a tanulóknak önmagukról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (8-12 mondat)
1.1.4.	dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, illetve azok befogadása a) szerepjátékban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban
1.1.5.	szövegértés	a szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan
1.1.6.	fordítás	fordítás, illetve fordítás megértése
1.1.6.1.	fordítás magyarra	mondatok, 5-10 mondatos szövegek magyarra történő fordítása

ÉLET ORVO

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS KIADÁS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.6.2.	fordítás franciára	mondatok, 5-6 mondatos szövegek franciára történő fordítása
1.1.7.	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás; átalakítás: (lexika szintjén: szinonima, antonímia; kommunikációs tényezők szerint: személyek, idő stb.); csoportosítás megadott szempontok keresése (pl. igaz-hamis, kakukktojás, stb.); hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása; szövegeken: behelyettesítés, tömörítés
1.1.8.	helyesejtés; fonetika: a beszédhangok és az íráskép: a fonetikus átírás; a francia beszédhangok csoportjai (magánhangzók, mássalhangzók); a hangkötés (la liaison); a magánhangzó kilökése (l'élision); a hiátus (l'hiatus); a hasonulás (l'assimilation); a hangsúly (l'accent); a hanglejtés (l'intonation)	helyesejtés gyakorlása mondókák, dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok felhasználásával; a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás észlelése előbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat szöveg alapján: a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a francia helyesejtési normák közötti különbség megállapításával: da) hangok ejtése, db) szóhangsúly, dc) hanglejtés, dd) a francia nyelv hangzásának megkülönböztetése más idegen nyelvektől; a helyesejtési hibák felismerésének és javításának tanulása tanítói visszajelzés nyomán: artikulációs hiba, hangkapcsolat-hiba, hanglejtéshiba, hangképzéshiba, pl. nazális hangoknál; a hangnak megfelelő szavak, szóegység mondása; a fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése
1.1.9.	nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok	nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok (szóverseny, nyelvtörők, szókép, immeuble stb.) megismerése és játszása
2.	*Beszédszándékok (actes de parole)*	*Beszédszándékok tanulása, gyakorlása*
2.1.	kapcsolatfelvétel	a kapcsolatfelvétel gyakorlása: köszönés, bemutatkozás, bemutatás (személyt valakinek)
2.2.	szándéknyilvánítás	a szándéknyilvánítás gyakorlása a tanult témák szövege alapján: tudakozódás, kérés, kívánság, meghívás, meghívás elfogadása személyesen, telefonon, megköszönés, szabályozás, utasítás, tiltás, ígéret
2.3.	érzelmek kifejezése	érzelmek kifejezésének gyakorlása: meglepetés, közömbösség, düh, szimpátia, szeretet, öröm, udvariasság
2.4.	véleménynyilvánítás	vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának gyakorlása: tanácsadás, javaslat, segítség felajánlása, beleegyezés, tiltakozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	tájékoztatás	tájékoztatás gyakorlása: tényközlés, állítás, beszámolás (tényről, helyzetről), leírás (események)
II.	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA
1.	*Szövegfajták, műfajok:* *mondókák,* *dalok (népdal, sanzon, táncdal, opera),* *szépirodalmi szövegek (vers, próza, elbeszélés, leírás, mese, humoros történet),* *ismeretterjesztő szövegek* *párbeszéd,* *leírás,* *elbeszélés,* *vallási szöveg (ima),* *tájékoztató szövegek (reklám, hirdetés, plakát, telefonkönyv, levél),* *utasító szövegek,* *nyomtatványok,* *viccek, szójátékok, nyelvtörők,* *híres mondások, idézetek, közmondások*	*Szövegfajták, műfajok tanulása, szemelvények olvasása*
2.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása tankönyv, munkafüzet, olvasókönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon (documents authentiques)*
2.1.	szószerkezetek, mondatok	nyomtatott és írott betűs szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása
2.2.	az olvasás tempója, pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása
2.2.1.	jelfelismerés	hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban; hibakeresés, hibás szavak javítása a) a szóképből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása
2.2.2.	jelentésfelismerés	jelentésfelismerés gyakorlása szóalkotással, szinonima-, antoníma-kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával; cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nem verbális cselekvéssel
2.2.3.	olvasástechnikai hibák: betűkihagyás, újrakezdés, mást olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvetése, a néma hangok kiejtése, a hangkötés elhagyása, a hangkötés elmulasztása	olvasástechnikai hibák javítása
2.3.	olvasásgyakorlás	az olvasás gyakorlása legalább (12-15 mondatos) és hosszabb szövegen (dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai, vallási szövegek) néma és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl. fölolvasás)
2.4.	szövegfeldolgozás, szövegalkotás	a szövegfeldolgozás tanulása és gyakorlása: szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken a) a szövegek elemzésével aa) nyelvi (nyelvtani) ab) kommunikációs ac) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.); mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján
2.6.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával
III.	HELYESÍRÁS, NYELVTAN	HELYESÍRÁS, NYELVTAN TANULÁSA

EU ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása:* *azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése (pl. képről);* *hang, hangok jeleinek átírása (betűre, betűkre, ill. szavakra, mondatokra)*
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*
2.1.	helyesírási és nyelvtani gyakorlatok	helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban: a problémák felismerése és megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: jelzés, ragozás, képzés; b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása, (pl. champ-chant, voix-voie,a-a); c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek (alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata); d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták; e) a textéma szintjén: szövegelemzés, szövegalkotás
2.2.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek gyakorlása: a) bővítés, b) szűkítés, c) helyettesítés, d) átalakítás, e) kapcsolás
2.3.	gépírás	a helyesírás gyakorlása írógépen, számítógépen: a) másolás, b) reprodukálás, c) mondatok alkotása, diktálás utáni írás
3.	*Nyelvtani és nyelvtörténeti ismeretek* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek,* *b) fogalmak,* *c) nyelvi rétegek (argó, gallicizmusok)*	*Nyelvtani és (kevés) nyelvtörténeti ismeretek tanulása* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek magyarul* *b) fogalmak franciául* *c) nyelvi rétegek (argó, gallicizmusok);* *a tanult ismeretek* *a) rendszerezése,* *b) nyelvtani jelenségekhez kapcsolása;* *a tanult ismeretek alapján mondatelemzések végzése szóban és írásban magyarul*
4.	*Nyelvtan*	*Nyelvtan tanulása*
4.1.	a mondat és a mondattípusok: egyszerű mondat (kijelentő, kérdő, felszólító,	ismeretek tanulása a mondatról és a mondattípusokról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
	felkiáltó, tagadó); összetett mondat (mellérendelő, alárendelő); kiemelő mondat	
4.2.	a névszói csoport: főnév (neme, száma), determinánsok : a) névelők (határozott, határozatlan, anyagnévelő); b) mutató determináns; c) birtokos determináns; d) számnevek	ismeretek tanulása a névszói csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.3.	a melléknév (neme, száma, fokozása)? a jelzős szerkezetek	ismeretek tanulása a melléknévről szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.4.	a névmás (helye): a) személyes (-en, -y); b) mutató; c) birtokos	ismeretek tanulása a névmásról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.5.	az igei csoport: igeragozás (I., II., III. csoport, visszaható, rendhagyó igék); igeképzés; igeidők (jelen, múlt /passé composé/, jövő)	ismeretek tanulása az igei csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén; az igeragozás gyakorlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	ÍRÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS	ÍRÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS TANULÁSA
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegeken;* *szavak, mondatok, szöveg/részletek elemzése:* *a) adatkeresés (formai, tartalmi /pl. nyelvi jelek, kommunikációs tényezők, válaszadás/),* *b) adatok csoportosítása és rendszerezése*
2.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása, gyakorlása:* *behelyettesítés szövegeken,* *kiegészítés,* *kérdések szerkesztése,* *állítások megfogalmazása,* *mondatok rendezése,* *szövegalkotás a tanult műfajokban:* *a) szabadon* *b) kép, képsor és* *c) hangjelek alapján;* *megadott szempontok szerint pl. nyomtatványok kitöltése, levél, önéletrajz írása;* *gyakorlatok végzése mondatokon, szövegeken:* *a) rendezés szempontok szerint,* *b) szöveg befejezése*
3.	*Fordítás*	*Fordítás tanulása, gyakorlása*
3.1.	fordítás magyarra	10-14 mondatból álló francia nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
3.2.	fordítás franciára	8-12 egyszerű mondat, szöveg fordítása franciára a helyesírás, a nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően
V.	IRODALOM	IRODALOM TANULÁSA
1.	*Irodalmi szövegek olvasása*	*Versek, regények, szövegrészletek, szövegek olvasása franciául és magyarul, némán és hangosan*
2.	*Irodalmi szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása a tanulócsoportnak mint közönségnek*
3.	*Irodalmi szövegek fordítása*	*Vers, szövegrészlet fordítása magyarra írásban és szóban:* *nyersfordítás készítése szöveghűségre törekedve;* *műfordítási próbálkozások*
4.	*Ismeretek a francia nyelvű irodalomról*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a francia nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül francia, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *könyvismertetés cikk, kritika) írása,* *témafeldolgozás, illetve* *-ismertetés előadás, recenzió formában*
VI.	ISMERETEK A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓRÓL	ISMERETTERJESZTÉS A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓRÓL
1.	*Franciaország nagyobb városai, elhelyezkedésük;* *a francia nyelv Franciaországon kívül;* *néhány francia népviselet;* *közlekedési eszközök, autómárkák;* *Franciaország néhány földrajzi jellegzetessége:* *tengerei, nagyobb folyói, hegyei;* *kiemelkedő, aktuális politikusok;* *híres sportolók;* *irodalom (írók, költők, műveik), képzőművészet, zene, színház, film (művészek, művek);* *sajtó – sajtótermékek;* *tudomány-technika*	*A francia nyelvű civilizációról szóló egyszerű kijelentések, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése franciául*

EU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Információk Franciaországról és a francia nyelvről* *a) tv-ben, moziban, rádióban, programok, műsorok címe, az események, hírek története, a film nyelvének fordítási megoldásai (szinkronizálás, feliratos, eredeti szöveg) nyelvlecke és időpontja;* *b) újságban: események és szereplők;* *c) könyvtárakban, könyvesboltban: francia nyelvű újságok, francia szerzők művei magyar nyelven;* *d) rádióban: franciául beszélő adók;* *e) tv-újságban: francia nyelvű műsorok;* *f) a mindennapi életben: franciául beszélő emberek, autók gyártmánya, rendszáma;* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások;* *h) francia politikai, kulturális és sportesemények;* *i) a Budapesti Francia Intézet programjai;* *j) francia iskolák, iskolásokkal*	*Franciaországról és a francia nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése folyamatosan és a szerzett ismeretekről beszámolás az osztálytársaknak, a francia nyelv tanítójának*	**ÉLET JÖVŐ**
VII.	ÖNMŰVELÉS-ÖNKÉPZÉS, BEVEZETÉS A KUTATÓMUNKÁBA	ÖNMŰVELÉS-ÖNKÉPZÉS, A KUTATÓMUNKA TANULÁSA, GYAKORLÁSA	
1.	*Előadás*	*Előadás tartása francia nyelven a tanulóknak mint közönségnek:* *a) szóló formában,* *b) dramatikus játékban,* *c) hangszeren (pl. furulyázás),* *d) énekléssel*	
2.	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök)*	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök) megismerése*	
3.	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formái:* *a) iskolai forma;* *b) nyelviskolák;* *c) a Budapesti Francia Intézet;* *d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok*	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése:* *a) iskolai forma;* *b) nyelviskolák (különösen a francia szervezésűek);* *c) a Budapesti Francia Intézet megismerése, programjainak látogatása;* *d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok figyelemmel kísérése, megpályázása*	
4.	*Az iskolában folyó franciatanulás céljai, módszerei, taneszközei*	*Az iskolában folyó franciatanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	
5.	*Magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek:* *a) a magyar sajtó, tv, rádió, a magyar irodalom anyagain keresztül (pl. a franciaországi magyar tudósítók, Bajomi Lázár Endre művei);* *b) a francia sajtó, tv, rádió, irodalom anyagain keresztül*	*A magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek figyelése, gyűjtése, rendszerezése és róluk szóló beszámolás az osztálytársaknak, a franciatanítónak*	**EU ÉLET**
VII.	DALOK	DALOK TANULÁSA	
1.	*A dalok teljes listáját a 10. évfolyam végén közöljük.* *A 7. évfolyamon a dalok száma legalább 4. Javaslat: A/1., B/a., C/5., D/2.*	*A feldolgozásukra vonatkozó javaslatainkat a Pedagógiai útmutatóban írtuk le. A megtanításra kerülő dal kiválasztásában döntsön a tanítói szándék és a tanulói kívánság. A kiválasztást igazíthatjuk egy-egy beszéd-, olvasási, fordítási stb. témakörhöz. Célszerű a hangkazettán rögzített dalokat választani. Javaslatunk: az egy-egy évben megtanítandó dalok képviseljék a dalok mind a négy témakörét. (A számozás a dalok jegyzéke alapján történt, lásd: VIII. Dalok 7-8 évf.)*	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

A Francia nyelv tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A *Francia nyelv* tanulása során fejlődjenek a tanulók tevékenységspecifikus képességei, így a nyelvi-kommunikációs képességeik, a francia nyelvű beszédértésük és beszédük, azaz váljanak képessé reprodukált szöveg befogadására, illetve reproduktív beszéd alkotására; felolvasás befogadására, illetve felolvasásra; tájékoztató szövegek (mindennapi, publicisztikai), ismeretterjesztő szövegek (tudományos, politikai), szépirodalmi szövegek (vers, próza, dráma), félreproduktív szövegek befogadására, illetve alkotására; a spontán beszéd megértésére és alkotására. Fejlődjön kapcsolatfelvételi, szándéknyilvánítási képességük (pl. tudakozódás, felszólítás, kérés, megköszönés). Értsék meg a tájékoztató szövegeket, illetve tanulják meg az ilyen szövegek alkotását. Tanuljanak meg kérdezni. Tudják alkalmazni a szerepcserét. Tanulják meg az utánmondást (utánzást) – szakaszosan, globálisan és szimultán is. Legyen alkalmuk a tanulóknak mindennapi, szépirodalmi, publicisztikai, tudományos szövegek olvasásának gyakorlására (a dekódolásra – hangos olvasásra, a néma olvasás – adatkeresés és ténykeresés gyakorlására). Fejlődjön írásképességük. Legyen alkalmuk a másolás, a félreproduktív írás (pl. jegyzetelés, vázlatkészítés) gyakorlására. Gyakorolják az írásbeli szövegalkotás – elsősorban mindennapi szövegeken (pl. levél), tájékoztató, szépirodalmi, publicisztikai szövegeken (pl. elemzés, recenzió, apróhirdetés). Szerezzenek grammatikai ismereteket, tanulják meg ezen ismeretek alkalmazását. Gyakorolják a nyelvtani műveleteket (a helyettesítést, az átalakítást, a bővítést, a szűkítést, a kapcsolást). Fejlődjön nyelvi normatív és korrekciós képességük: helyesejtésük és helyesírásuk. Tanulják meg a mindkét nyelvre szóban és írásban történő fordítást. Fejlődjenek nem nyelvi kommunikációs képességeik (a gesztikulációjuk, a mimikájuk, a tekintetváltásuk, a térközszabályozásuk és a testtartásuk). A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a nem tevékenységspecifikus képességeik fejlődéséhez, így az észlelésük (formaészlelésük, térészlelésük, akusztikai jelészlelésük, vizuális jelészlelésük), képzeletük, figyelmük (figyelemkoncentrációjuk, figyelmük tartóssága), emlékezetük (bevésésük, rövid és tartós memóriájuk, felidézési gyorsaságuk), gondolkodásuk (analizáló, szintetizáló, absztraháló, összehasonlító, összefüggést felfogó, kiegészítő, konkretizáló, rendező és analógiás képességeik) fejlődéséhez. Fejlődjenek irányított gondolkodási képességeik, feladatmegoldási és problémamegoldási képességeik. A francia nyelv tanulása segítse távoli asszociációik, eredetiségük, könnyedségük és rugalmasságuk fejlődését, megértésük, értékelésük, bírálatuk, választásaik – döntéseik és nem irányított (asszociatív) képességeik alakulását is. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók motivációs bázisának növeléséhez, így tegye lehetővé a jókedvet, a mozgást, a játékot. Ismerjék meg a tanulók és legyen alkalmuk gyakorolni a különböző nyelvhasználati funkciókat (a kontaktusteremtést, a megismertetést, a felhívást, a metanyelvi funkciókat (a tanítói szándék befogadása és a tanulói szándék kifejezése végett). A franciaórák keretében szervezett dramatikus játékokon, szerepjátékokon, rajzoláson, éneklésen, hangszeres játékon keresztül fejlődjenek a tanulók önkifejezési képességei. A francia nyelv tanulása járuljon hozzá a tanulók önművelési, önképzési kompetenciáinak növeléséhez. Rendszeresen legyen alkalmuk a tanulóknak a könyvhasználatra, a rádióhallgatásra, a TV-nézésre, a sajtóolvasásra, a közművelődési intézmények látogatására, valamint francia nyelvű partnerkeresésre és kapcsolatfelvételre. Legyen lehetőségük a tanulóknak a francia nyelvű kultúrkört szimbolizáló tárgyak (képeslap, zászló, bélyeg, egyéb, a francia nyelvi kultúrkört szimbolizáló tárgyak) gyűjtésére. Ismerjék el és méltányolják a tanulók a franciát, mint idegen nyelvi szükséges nyelvi tudást, a nemzetközi kommunikáció szükségességét, szerepének fontosságát. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd és kritikai viszonyulás a francia nyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok hazai közvetítésével szemben; az anyanyelvi kultúrkör értékeivel, illetve azok francia nyelvi közvetítésével szemben. A francia nyelv tanulása fejlessze a tanulók "ÉN" – bázisát, tegye lehetővé a nyelvhasználati pozíciók, szerepek (nyelvelsajátító, turista, küldött, néző – befogadó /műélvező/, idegenvezető, tolmács, előadó) gyakorlását. A kommunikációs szerepek szituációkban történő gyakorlása alakítson ki a tanulókban francia nyelvi befogadói szerepet, az anyanyelvi és a francia nyelvi kultúrközi viszonyokkal szembeni befogadói és alkotói szerepet, erősítse énazonosság-tudatukat, nemzettudatukat. Így a francia nyelvi kultúrkör ismerete bővítse a tanulók énképét és énideálját.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA
1.	*Francia nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Francia nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, illetve gyakorlása*
1.1.	szövegértés, illetve a szövegalkotás a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel	a szövegértés, illetve a szövegalkotás tanulása és gyakorlása a 2. személy, a befogadó, illetve az 1. személy szerepére tekintettel

EU ORVO ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TÉMAKÖRÖK, TÉMÁK: 1. Mindennapi élet – otthon 2. Egészség – orvosnál, betegségek, gyógyszerek 3. Sport, sportágak, téli sportok, sportolás 4. Posta – szolgáltatások, telefon, távirat, küldemények 5. Utazás – közlekedési eszközök 6. Bevásárlás 7. Irodalom – zene 8. Egy kis francia történelem 9. Időjárás	
1.1.1.	francia nyelvű utasítások	francia nyelvű utasítások adása, végrehajtása, illetve megértésük jelzése
1.1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek (pl. épület, vásárlási esemény)	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek (pl. épület, vásárlási esemény) megnevezése, egyszerű és bővített mondatok alkotása, illetve azok befogadása (6-10 mondat)
1.1.3.	önreflexió, mindennapi események	a tanulóknak önmagukról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (8-12 mondat)
1.1.4.	dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, illetve azok befogadása a) szerepjátékban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban
1.1.5.	szövegértés	a szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan
1.1.6.	fordítás	fordítás, illetve fordítás megértése
1.1.6.1.	fordítás magyarra	mondatok, 5-10 mondatos szövegek magyarra történő fordítása
1.1.6.2.	fordítás franciára	mondatok, 5-6 mondatos szövegek franciára történő fordítása
1.1.7.	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek	francia nyelvű gyakorlatok, nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás; átalakítás: (lexika szintjén: szinonima, antonímia; kommunikációs tényezők szerint: személyek, idő stb.); csoportosítás megadott szempontok keresése (pl. igaz-hamis, kakukktojás, stb.); hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása; szövegeken: behelyettesítés, tömörítés
1.1.8.	helyesejtés; fonetika: a beszédhangok és az íráskép: a fonetikus átírás; a francia beszédhangok csoportjai (magánhangzók, mássalhangzók); a hangkötés (la liaison); a magánhangzó kilökése (l'élision); a hiátus (l'hiatus); a hasonulás (l'assimilation); a hangsúly (l'accent); a hanglejtés (l'intonation)	helyesejtés gyakorlása mondókák, dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok felhasználásával; a francia helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás-beszédmozgás észlelése előbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat szöveg alapján: a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a francia helyesejtési normák közötti különbség megállapításával: da) hangok ejtése, db) szóhangsúly, dc) hanglejtés, dd) a francia nyelv hangzásának megkülönböztetése más idegen nyelvektől; a helyesejtési hibák felismerésének és javításának tanulása tanítói visszajelzés nyomán: artikulációs hiba, hangkapcsolat-hiba, hanglejtéshiba, hangképzéshiba, pl. nazális hangoknál; a hangnak megfelelő szavak, szóegység mondása; a fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése
1.1.9.	nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok	nyelvi-kommunikációs-didaktikus játékok (szóverseny, nyelvtörők, szókép, immeuble stb.) megismerése és játszása
2.	*Beszédszándékok (actes de parole):* *személyek (jellemvonás),* *fizikai állapot kifejezése,* *kétség, nyugtalanság kifejezése,* *bátorítás,* *megnyugtatás,* *visszautasítás,* *remény kifejezése,* *kételkedés,* *figyelmeztetés,* *mennyiség, minőség kifejezése,* *kifogás, korlátozás,*	*Beszédszándékok (kapcsolatfelvétel, szándéknyilvánítás, érzelmek kifejezése, véleménynyilvánítás, tájékoztatás) tanulása, gyakorlása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	akarat, érdek kifejezése, *elbeszélés,* *csatlakozás valakihez, valamihez,* *kritizálás,* *problémafelvetés,* *hipotézis megfogalmazása,* *meghatározás,* *azonosítás, összehasonlítás*	
II.	OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS	OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA, GYAKORLÁSA
1.	*Szövegfajták, műfajok:* *mondókák,* *dalok (népdal, sanzon, táncdal, opera),* *szépirodalmi szövegek (vers, próza, elbeszélés, leírás, mese, humoros történet),* *ismeretterjesztő szövegek* *párbeszéd,* *leírás,* *elbeszélés,* *vallási szöveg (ima),* *tájékoztató szövegek (reklám, hirdetés, plakát, telefonkönyv, levél),* *utasító szövegek,* *nyomtatványok,* *önéletrajz,* *ételrecept,* *kérdőív,* *távirat,* *jelzőtábla,* *utcanévtábla,* *publicisztikai szöveg: újságcikk,* *viccek, szójátékok, nyelvtörők,* *híres mondások, idézetek, közmondások*	*Szövegfajták, műfajok tanulása, szemelvények olvasása*
2.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása tankönyv, munkafüzet, olvasókönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon (documents authentiques)*
2.1.	szószerkezetek, mondatok	nyomtatott és írott betűs szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása
2.2.	az olvasás tempója, pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása
2.2.1.	jelfelismerés	hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban; hibakeresés, hibás szavak javítása a) a szóképből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása
2.2.2.	jelentésfelismerés	jelentésfelismerés gyakorlása szóalkotással, szinonima-, antoníma-kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával; cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nem verbális cselekvéssel
2.2.3.	olvasástechnikai hibák: betűkihagyás, újrakezdés, mást olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvetése, a néma hangok kiejtése, a hangkötés elhagyása, a hangkötés elmulasztása	olvasástechnikai hibák javítása
2.3.	olvasásgyakorlás	az olvasás gyakorlása legalább (12-15 mondatos) és hosszabb szövegen (dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai, vallási szövegek) néma és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl. fölolvasás)

EU ÉLET VÉD

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	szövegfeldolgozás, szövegalkotás	a szövegfeldolgozás tanulása és gyakorlása: szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken a) a szövegek elemzésével aa) nyelvi (nyelvtani) ab) kommunikációs ac) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.); mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján
2.6.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával
III.	HELYESÍRÁS, NYELVTAN	HELYESÍRÁS, NYELVTAN TANULÁSA
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása:* *azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése (pl. képről);* *hang, hangok jeleinek átírása (betűre, betűkre, ill. szavakra, mondatokra)*
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*
2.1.	helyesírási és nyelvtani gyakorlatok	helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban: a problémák felismerése és megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: jelzés, ragozás, képzés; b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása, (pl. champ-chant, voix-voie,a-a); c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek (alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata); d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták; e) a textéma szintjén: szövegelemzés, szövegalkotás
2.2.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek gyakorlása: a) bővítés, b) szűkítés, c) helyettesítés, d) átalakítás, e) kapcsolás
2.3.	gépírás	a helyesírás gyakorlása írógépen, számítógépen: a) másolás, b) reprodukálás, c) mondatok alkotása, diktálás utáni írás
3.	*Nyelvtani és nyelvtörténeti ismeretek* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek,* *b) fogalmak,* *c) nyelvi rétegek (argó, gallicizmusok)*	*Nyelvtani és (kevés) nyelvtörténeti ismeretek tanulása* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek magyarul* *b) fogalmak franciául* *c) nyelvi rétegek (argó, gallicizmusok);* *a tanult ismeretek* *a) rendszerezése,* *b) nyelvtani jelenségekhez kapcsolása;* *a tanult ismeretek alapján mondatelemzések végzése szóban és írásban magyarul*
4.	*Nyelvtan*	*Nyelvtan tanulása*
4.1.	a mondat és a mondattípusok: egyszerű mondat (kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó); összetett mondat (mellérendelő, alárendelő); kiemelő mondat	ismeretek tanulása a mondatról és a mondattípusokról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	a névszói csoport: főnév (neme, száma), determinánsok: a) névelők (határozott, határozatlan, anyagnévelő); b) mutató determináns; c) birtokos determináns; d) számnevek; e) kettős összehasonlítás; f) határozatlan melléknevek;	ismeretek tanulása a névszói csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
	főnévképzés: - szufixáció - prefixáció	
4.3.	a melléknév (neme, száma, fokozása); a jelzős szerkezetek	ismeretek tanulása a melléknévről szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.4.	a névmás (helye): a) személyes (-en, -y); b) mutató; c) birtokos; d) határozatlan; e) vonatkozó	ismeretek tanulása a névmásról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.5.	az igei csoport: igeragozás (I., II., III. csoport, visszaható, rendhagyó igék, fonetikai és helyesírási változások); igeképzés; igeidők (jelen, múlt /passé composé, passé simple, imparfait /, jövő); igemódok – feltételes jelen	ismeretek tanulása az igei csoportról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén; az igeragozás gyakorlása
4.6.	a kettős tagadás	ismeretek tanulása a kettős tagadásról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
4.7.	a határozószók fokozása	ismeretek tanulása a határozószók fokozásáról szövegolvasás, -feldolgozás, feladatok megoldása révén
IV.	ÍRÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS	ÍRÁS, SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS TANULÁSA
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegeken;* *szavak, mondatok, szöveg/részletek elemzése:* *a) adatkeresés (formai, tartalmi /pl. nyelvi jelek, kommunikációs tényezők, válaszadás/),* *b) adatok csoportosítása és rendszerezése,* *c) összehasonlítás (viszonykeresés – pl. ok, szándék) magyarul, illetve franciául*
2.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása, gyakorlása:* *behelyettesítés szövegeken,* *kiegészítés,* *kérdések szerkesztése,* *állítások megfogalmazása,* *mondatok rendezése,* *szövegalkotás a tanult műfajokban:* *a) szabadon* *b) kép, képsor és* *c) hangjelek alapján;* *megadott szempontok szerint pl. nyomtatványok kitöltése, levél, önéletrajz írása;* *gyakorlatok végzése mondatokon, szövegeken:* *a) rendezés szempontok szerint,* *b) szöveg befejezése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Fordítás*	*Fordítás gyakorlása egynyelvű szótárakkal*
3.1.	fordítás magyarra	10-14 mondatból álló francia nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően
3.2.	fordítás franciára	8-12 egyszerű mondat, szöveg fordítása franciára a helyesírás, a nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően
V.	IRODALOM	IRODALOM TANULÁSA
1.	*Irodalmi szövegek olvasása*	*Versek, regények, szövegrészletek, szövegek olvasása franciául és magyarul, némán és hangosan*
	Javasolt témák: *J. de la Fontaine: Les lapins,* *J. Prévert: Chanson de la Seine,* *G. Colette: Le pays que j'ai quitté*	
2.	*Irodalmi szövegek elemzése*	*Francia versek, szövegrészletek, szövegek elemzése írásban, szóban franciául, illetve magyarul*
3.	*Irodalmi szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása a tanulócsoportnak mint közönségnek*
4.	*Irodalmi szövegek fordítása*	*Vers, szövegrészlet fordítása magyarra írásban és szóban:* *nyersfordítás készítése szöveghűségre törekedve;* *műfordítási próbálkozások*
5.	*Ismeretek a francia nyelvű irodalomról*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a francia nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül francia, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *könyvismertetés cikk, kritika) írása,* *témafeldolgozás, illetve* *-ismertetés előadás, recenzió formában*
VI.	ISMERETEK A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓRÓL	ISMERETTERJESZTÉS A FRANCIA NYELVŰ (FRANKOFON) CIVILIZÁCIÓRÓL
1.	*Franciaország nagyobb városai, elhelyezkedésük;* *a francia nyelv Franciaországon kívül;* *néhány francia népviselet;* *közlekedési eszközök, autómárkák;* *Franciaország néhány földrajzi jellegzetessége:* *tengerei, nagyobb folyói, hegyei;* *kiemelkedő, aktuális politikusok;* *híres sportolók;* *irodalom (írók, költők, műveik), képzőművészet, zene, színház, film(művészek, művek);* *sajtó – sajtótermékek;* *tudomány-technika*	*A francia nyelvű civilizációról szóló egyszerű kijelentések, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése franciául*
2.	*Információk Franciaországról és a francia nyelvről* *a) tv-ben, moziban, rádióban, programok, műsorok címe, az események, hírek története, a film nyelvének fordítási megoldásai (szinkronizálás, feliratos, eredeti szöveg) nyelvlecke és időpontja;* *b) újságban: események és szereplők;* *c) könyvtárakban, könyvesboltban: francia nyelvű újságok, francia szerzők művei magyar nyelven;* *d) rádióban: franciául beszélő adók;* *e) tv-újságban: francia nyelvű műsorok;* *f) a mindennapi életben: franciául beszélő emberek, autók gyártmánya, rendszáma;* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások;* *h) francia politikai, kulturális és sportesemények;* *i) a Budapesti Francia Intézet programjai;* *j) francia iskolák, iskolásokkal*	*Franciaországról és a francia nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése folyamatosan és a szerzett ismeretekről beszámolás az osztálytársaknak, a francia nyelv tanítójának*

EU ÉLET UNIV

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	ÖNMŰVELÉS-ÖNKÉPZÉS, BEVEZETÉS A KUTATÓMUNKÁBA	ÖNMŰVELÉS-ÖNKÉPZÉS, A KUTATÓMUNKA TANULÁSA, GYAKORLÁSA
1.	*Előadás*	*Előadás tartása francia nyelven a tanulóknak mint közönségnek:* *a) szóló formában,* *b) dramatikus játékban,* *c) hangszeren (pl. furulyázás),* *d) énekléssel*
2.	*Irodalomkutatás*	*Irodalmi források megkeresése a könyvtár tájékoztató apparátusának (katalógusok, ajánló bibliográfiák stb.) igénybevételével*
3.	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök)*	*A Magyarországon hozzáférhető francia nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök) megismerése*
4.	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formái:* *a) iskolai forma;* *b) nyelviskolák;* *c) a Budapesti Francia Intézet;* *d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok*	*A magyarországi francia nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése:* *a) iskolai forma;* *b) nyelviskolák (különösen a francia szervezésűek);* *c) a Budapesti Francia Intézet megismerése, programjainak látogatása;* *d) Franciaországba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok figyelemmel kísérése, megpályázása*
5.	*Az iskolában folyó franciatanulás céljai, módszerei, taneszközei*	*Az iskolában folyó franciatanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*
6.	*Magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek:* *a) a magyar sajtó, tv, rádió, a magyar irodalom anyagain keresztül (pl. a franciaországi magyar tudósítók, Bajomi Lázár Endre művei);* *b) a francia sajtó, tv, rádió, irodalom anyagain keresztül*	*A magyar vonatkozású, a Magyarországgal kapcsolatos ismeretek figyelése, gyűjtése, rendszerezése és róluk szóló beszámolás az osztálytársaknak, a franciatanítónak*
VII.	DALOK	DALOK TANULÁSA
1.	*A dalok teljes listáját a 10. évfolyam végén közöljük.* *A 8. évfolyamon a dalok száma legalább 4-6. Javaslat: A/2., B/1., 5., C/1., 4., D/5.*	*A feldolgozásukra vonatkozó javaslatainkat a Pedagógiai útmutatóban írtuk le. A megtanításra kerülő dal kiválasztásában döntsön a tanítói szándék és a tanulói kívánság. A kiválasztást igazíthatjuk egy-egy beszéd-, olvasási, fordítási stb. témakörhöz. Célszerű a hangkazettán rögzített dalokat választani. Javaslatunk: az egy-egy évben megtanítandó dalok képviseljék a dalok mind a négy témakörét. (A számozás a dalok jegyzéke alapján történt, lásd: VIII. Dalok 7-8 évf.)*

TANU

Év végi követelmények a 8. évfolyam végén

Beszédértés

Elégséges

a) A tanuló megért kb. 4-5 utasítást, ill. jelezni tudja, ha nem ért valamit.
b) A tanári közléshez kapcsolt feladatok egy részét meg tudja oldani (szószinten, ill. ráismeréssel).
c) Elhangzó szöveg (tanári beszéd vagy hangkazetta) tartalmából alapvető elemeket képes közvetíteni rajzolás, mimetikus vagy bábjáték útján.

Jeles

a) A tanuló a tanult témakörök, témák alapján végre tud hajtani kb. 10-12 különböző francia nyelvű utasítást, ill. jelezni tudja a közlések megértését, ill. meg nem értését.
b) Képes megoldani elhangzó (tanári közlés és hangkazetta) szöveghez kapcsolt feladatokat (mondat-, és szövegszinten).
c) Elhangzó szövegek tartalmát (a tanult anyag alapján) közvetíteni tudja rajzolással, mimetikus és bábjátékban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Beszéd

Elégséges

a) A tanuló a tanult mondókák , versek és dalok közül el tud mondani összesen 10-et. Ezek legalább a felét hibátlanul mondja.
b) El tudja mondani röviden magyarul, hogy miről szólnak a tanult mondókák, versek és dalok.
c) A tanult anyag alapján – képek és tanára segítségével fel tud idézni hangosan kb. 250 francia szót, szócsoportot.
d) A tanult témakörök, témák 3-3 elképzelt helyzetében le tud folytatni rövid francia nyelvű párbeszédet társaival, a tanítójával. Eközben tud 9-10 különböző kérdésre válaszolni, kapcsolatot teremteni, tudakozódni, tájékozódást kérni, illetve megadni, néhány fontos beszédszándékot kifejezni (pl. Jókívánság, bocsánatkérés, beleegyezés, megköszönés, bemutatkozás).
e) A tanult témakör, témák alapján – képek, a tanára segítségével 6-8 egyszerű francia mondatot (pl. nyelvtörőt is) mondani és három témáról röviden önállóan beszélni. pl. Önmagáról, az öltözködésről).
f) A tanult témakörök, témák 5-5 elképzelt helyzetében le tud folytatni rövid francia nyelvű párbeszédet társaival, a tanítójával.
Eközben tud 12-14 különböző kérdésre válaszolni, kapcsolatot teremteni, bizonyos szándékokat kifejezni (pl. Tudakozódás, tájékoztatás, bemutatás, jókívánság, beleegyezés, kérés, megköszönés, meghívás, felszólítás, bocsánatkérés), ki tudja nyilvánítani véleményét néhány formában (pl. Elismerés, rábeszélés, panasz, kételkedés, öröm).
g) A tanult témakörök, témák alapján tud – képek, tanítója segítségével (8-10 egyszerű francia mondatot (köztük nyelvtörőt, közmondást) mondani és 5 témáról röviden önállóan beszélni (pl. önmagáról, az időjárásról, öltözködésről, születésnapról, vidám történetről).
h) A tanult francia anyag alapján le tud fordítani 8-10 egyszerű mondatot magyarra és 7-9 egyszerű magyar mondatot franciára.
i) A francia nyelvű beszéd során a hangokat igyekszik úgy ejteni, ahogyan tanárától hallotta. Beszéde kicsit még lassú, de érthető. Keveset hibázik. Hibáit tanári visszajelzések nyomán javítani tudja.
j) A tanult témakörök, témák alapján tud – képek, tanítója segítségével – 8-10 egyszerű francia mondatot köztük nyelvtörőt, közmondást) mondani és 5 témáról röviden önállóan beszélni (pl. Önmagáról, az időjárásról, öltözködésről, születésnapról, vidám történetről).
k) A tanult francia anyag alapján lefordítani 8-10 egyszerű mondatot magyarra és 7-9 egyszerű magyar mondatot franciára.
l) A francia nyelvű beszéd során a hangokat jól ejti ki. Beszéde folyamatos, érthető. Keveset hibázik. Hibáit észreveszi, és maga is tudja javítani.

Jeles

a) A tanuló tanult mondókát (8-10-et), verset(3-4-et) és dalt (8-10-et el tudja mondani, illetve el tudja énekelni. Alig hibázik.
b) Le tudja fordítani pontosan valamennyi mondóka, vers és dal szövegét.
c) A tanult anyag alapján – képek és a tanár segítségével – fel tud idézni hangosan kb. 500 francia szót, szócsoportot.
d) A tanult témakörök, témák 6-7 elképzelt helyzetében le tud folytatni rövid francia nyelvű párbeszédet társaival, a tanárával. Eközben tud kb. 13-15 különböző kérdésre válaszolni, kapcsolatot teremteni, bizonyos szándékokat kifejezni (pl. Tudakozódás, tájékoztatás, bemutatás, kérés, meghívás, felszólítás, jókívánság, bocsánatkérés), ki tudja fejezni véleményét néhány formában (pl. Elismerés, ténymegállapítás, rábeszélés, panasz, öröm, beleegyezés, csodálkozás, tehetetlenség, riadtság).
e) A tanult témakörök, témák alapján tud .- képek, a tanár segítségével – 10-12 mondatot (köztük nyelvtörőt, közmondást) mondani és 6 témáról önállóan beszélni (pl. Önmagáról, családjáról az időjárásról, öltözködésről , étkezésről, születésnapról, vidám történetről).
f) A tanult francia anyag alapján le tud fordítani 12-15 mondatot magyarra és 10-11 magyar mondatot franciára.
g) A francia nyelvű beszéd során a hangokat jól ejti ki , a hangsúlyt, hanglejtést is érzékelteti. Beszéde folyamatos, jól érthető. Keveset hibázik, hibáit javítja. Viselkedését a beszédnek megfelelően pontosan tudja irányítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Olvasás, szövegfeldolgozás

Elégséges

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján ki tudja ejteni a hangokat. A jelek nagy részét pontosan ejti.
b) A legtöbb tanult szót és mondatot majdnem hibátlanul el tudja olvasni hangosan.
c) Az ismert szövegeket el tudja olvasni hangosan. Keveset hibázik.
d) Tanult anyagból összeállított 7-10 mondatos szöveget fel tud dolgozni (pl. csoportosít részeket megadott szempontok alapján, pl. személy, helyszín stb.), kérdésekre válaszol kb. 20 perc alatt. A feladatokat legalább a felét pontosan meg tudja oldani.
e) Az olvasás tempója még lassú. Többnyire jól ejti a betűknek megfelelő hangokat. Ha téveszt, tanára jelzésére javítani tudja hibáit.
f) A francia és a magyar szótárban még lassan találja meg a szavakat. Nem mindig veszi észre a pontos jelentést. A szótári rövidítések jelentése közül még keveset tud megnevezni franciául.

Jeles

a) Valamennyi fonetikai jel alapján pontosan ejti ki hangokat.
b) A tanult szavakat, mondatokat és szövegeket el tudja olvasni hangosan.
c) Ismert szöveget fel olvasni társainak úgy, hogy érzékelteti a szöveg tartalmát.
d) Ismeretlen szavakat, mondatokat és rövid szöveget lassú tempóban el tud olvasni hangosan. Többnyire jól ejti a betűknek megfelelő hangokat. Csak körülbelül érti, amit olvas.
e) Tanult anyagból összeállított 7-10 mondatos szöveget némán fel tud dolgozni (pl. csoportosítja a részeket a megadott szempontot szerint, kérdésekre válaszol kb. 10 perc alatt.) Majdnem minden feladatot megold, valamennyi műfajban.
f) Az olvasás tempója gyors. A hangsúly, a hanglejtés olyan, ahogyan tanárától és a magnókazettán hallotta. Alig hibázik. Hibáit észreveszi, és ki tudja javítani.
h) A francia és a magyar szótárban gyorsan megtalálja a szavakat és azok pontos jelentését. Tudja a szótári rövidítések jelentését: nem, szófajok nevét franciául.

Írás, szövegfeldolgozás, fogalmazás

Elégséges

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül legalább hatot hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül legalább hatot hibátlanul megold.
c) Kb. 1 perc alatt legalább 5-6 szót tud alkotni betűkből.
d) Kb. 1 perc alatt legalább 3 mondatot tud alkotni szavakból, szószerkezetekből.
e) 1-1 perc alatt legalább 7 szót, illetve 3 egyszerű mondatot le tud másolni. Négynél több hibát nem vét.
f) A tanult szavak alapján diktálás után kb. 1-1 perc alatt le tud írni legalább 7 szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 6-7 hibánál többet nem vét.
g) Rövid szöveg elemeit tanult szempontok szerint felfedezi, és csoportosítani tudja.
h) Az írás során a betűk alakja és mérete néha tér el a szabályostól. Füzete tiszta, rendes. Az írást többnyire a sor elején kezdi, néha lépi át a margót. Diktálás utáni íráskor még gyakran eltéveszti a betűket, az ékezeteket, és többször elhagyja a kiejtésben nem hangzó betűket (pl. a szó végén vagy az orrhangoknál). Még hibázik a tulajdonnevek kezdőbetűinek írásában, és a mondatokat sem kezdi mindig nagybetűvel. Gyakran elhagyja az írásjeleket is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Jeles

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján le tudja írni a tanult betűket, betűkapcsolatokat és szavakat. 10 feladat közül 9-10-et hibátlanul megold.
b) Tud betűket pótolni hiányos szavakban. 10 feladat közül 9-10-et hibátlanul megold.
c) Kb. 1 perc alatt legalább 7 szót tud alkotni betűkből.
d) Kb. 1 perc alatt legalább 4 mondatot tud alkotni szavakból, szószerkezetekből.
e) 1-1 perc alatt legalább 8 szót, illetve 4 egyszerű mondatot le tud másolni. Kettőnél több hibát nem vét.
f) A tanult szavak alapján diktálás után kb. 1-1 perc alatt le tud írni 7 szót , illetve 3 egyszerű mondatot. 2-3 hibánál többet nem vét.
g) Ismert szavakból, szószerkezetekből össze tud állítani rövid szöveget a megadott témának megfelelően.
h) Ismert szavak, kifejezések és megadott szempontok alapján, a tanult műfajokban tud szöveget alkotni (pl. levelet írni, szöveget elemezni, fogalmazni). Az üzenet érthető, a műfaji követelményeknek eleget tesz.
i) Írása szép, betűi szabályosak. Füzete tiszta, rendes. Diktálás utáni íráskor csak néhány kisebb hibát vét. Az ékezetek és az írásjelek írását néha eltéveszti.

Nyelvtan

Elégséges

a) A tanuló a legfőbb nyelvtani kategóriákat felismeri, magyarul meg tudja nevezni azokat (fogalom, definíció). Az ismeretek alapján el tud végezni néhány nyelvtani műveletet. Még sokat hibázik.
b) A francia nyelvhasználat során a műveletek alkalmazása nehézséget jelent számára. A legalapvetőbb ismereteket pontosan fel tudja sorolni, pl. igék ragozását, a főnév, melléknév nemét, egyszerű mondat szerkesztési módját.

Jeles

a) A tanuló valamennyi nyelvtani kategóriát felismeri, franciául is meg tudja nevezni azokat, ismereteit rendszerezni tudja. Több nyelvi példát is tud mondani. Minden nyelvtani műveletet el tud végezni. Megoldásai pontosak, gyorsak.
b) Nyelvtani problémákat – elemezve – meg tud oldani. A francia nyelvhasználat során az ismeretek alkalmazása pontos, könnyed. Alig hibázik, hibáit észreveszi, javítani tudja azokat.

Fordítás írásban

Elégséges

a) A tanuló a tanult szavak alapján le tud fordítani magyarra, szótár nélkül kb. 1-1 perc alatt, legalább 8 szót, illetve 3 egyszerű mondatot, 4-5 hibánál többet nem vét.
b) A tanult szavak alapján le tud fordítani franciára, szótár nélkül, kb. 1-1 perc alatt legalább 5 szót, illetve 2 egyszerű mondatot. 5-6 hibánál többet nem vét.
c) Kb. 15 perc alatt le tud fordítani magyarra szótár segítségével 6-7 mondatból álló szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulnak. Legalább a felét pontosan fordítja.
d) Fordításkor többnyire érti, hogy miről van szó, de a francia szavak leírása nem mindig pontos. Szórendi hibákat is vét: Ha franciáról fordít, a magyar szöveg néha pontatlan. Nem könnyen találja meg a megfelelő szót a szótárban. A magyar szöveg kicsit nehézkes. A hibák javításához tanári segítségére van szüksége.

Jeles

a) A tanuló a fonetikai jelek alapján le tud fordítani magyarra, szótár nélkül, kb. 1-1 perc alatt legalább 8 szót, illetve 3 egyszerű mondatot. 1-2 hibánál többet nem vét.
b) A tanult szavak alapján le tud fordítani franciára, szótár nélkül, kb. 1-1 perc alatt legalább 5 szót , illetve 3 egyszerű mondatot. 2-2 hibánál többet nem vét.
c) Kb. 15 perc alatt le tud fordítani magyarra szótár segítségével 6-7 mondatból álló szöveget. A szövegben ismeretlen szavak is előfordulnak. Csak egy-két kisebb hibát vét.
d) Fordításkor érti az egész szöveget. A francia szavak leírásában és a szórendben vét néhány hibát. A magyar szöveg pontos, értelmes. Ha hibáira felhívja valaki a figyelmet, akkor önállóan ki tudja javítani azokat. Hibáinak egy részét maga is észreveszi.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Önművelés, civilizációs ismeretek, irodalom

Elégséges

a) A tanuló kérdezésre meg tudja mutatni a térképen Franciaország nagyobb városai, folyói, határai közül néhányat. A neveket néha még magyarul mondja.
b) A tanultak alapján meg tudja nevezni azoknak az országoknak a többségét, amelyikben a francia hivatalos nyelv. Némelyik nevét csak magyarul ismeri.
c) Meg tud nevezni Franciaország életéből 5-7 nevezetességet, francia utónevet.
d) Csak akkor keres szavakat a szótárban, ha feladatként kapta azt. Szótárvezetése hiányos.
e) A Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket még ritkán figyeli.
f) Néha vállal szereplést osztálytársai előtt.

Jeles

a) A tanuló meg tudja mutatni a térképen Franciaország nagyobb városait, folyóit, határait. A neveket pontosan ejti franciául.
b) A tanultak alapján meg tudja nevezni franciául valamennyi országot, amelyikben a francia hivatalos nyelv.
c) Fel tud sorolni Franciaország életéből több nevezetességet, utónevet, közlekedési eszközt, néhány szokást a mindennapi életből, a főbb ünnepeket.
d) Rendszeresen, önállóan szótáraz. Szótárfüzete rendes. A francia szavak nemét is jelöli.
e) Folyamatosan gyűjti a Franciaországról és a magyar-francia kapcsolatokról szóló híreket.
f) Felkérésre, de önként is szívesen vállalja rövid beszámoló elkészítését és szereplést az osztályban és iskolai műsorokban.
g) Szóbeli és írásbeli tevékenysége kiterjed a szépirodalmi témákra, reprodukció, elemzés, ismeretterjesztés formában. Folyamatosan végez gyűjtőmunkát.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉMET NYELV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 4–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Német nyelv tanterv szerves előzménye a 4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	2,5	3	3	3

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Német nyelv* tantárgyi kerettanterv az **Élő idegen nyelv** műveltségi területre készült, ezen belül a *német nyelv* tanítását és a *német nyelvi kultúrkör értékeinek* közvetítését célozza meg. A kerettanterv az élő idegen nyelv számára megfogalmazott NAT 2003 követelményeket lefedi. A *Német nyelv* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulásra***, a ***Kommunikációs kultúra*** fejlesztésére, a ***Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz*** és a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Környezeti nevelés***, a ***Testi és lelki egészség***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is.

A Német nyelv kerettanterv jellemzői

A *Német nyelv* tanulása révén tudatosulhat a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül más nyelven is kifejezhetik magukat. Felfedezhetik az életkoruknak és egyéniségüknek leginkább megfelelő idegennyelv-tanulási módszereket. Kialakulhat bennük érdeklődés más népek élete és kultúrája iránt. Növekszik bennük az idegen nyelven megszólalni tudás bátorsága. Képessé válnak arra, hogy információt adjanak és kapjanak idegen nyelven saját közvetlen világukról. A *Német nyelv* kerettanterv modul rendszerű: témák és tevékenységek strukturált rendszere. A tanulók haladási szintjét célozza meg: a nyelvi képességekre teszi a hangsúlyt, ezekhez illeszti a témákat. Olyan pedagógiai technológia alkalmazását feltételezi, amely az idegen nyelv és anyanyelv tanítása között szoros szakmai integrációt igényel.
Az év végi követelmények megállapításakor a tanterv követi a *NAT 2003* és az *új érettségi* előírásait és követelményeit. Mindkét dokumentum figyelembe veszi az **európai nyelvi szintskálát** és azt követi. Ennek megfelelően kerettantervünkben sajátságosan, a többi tantárgytól eltérően jelennek meg az év végi követelmények. Azaz a különböző tanulási szakaszok (évfolyamok) végén megadott követelmények az egyes tevékenységek és haladási szintek szerint igazodnak az európai skála szintjeihez.
A kerettanterv többi tantervétől abban is eltérnek az *Élő idegen nyelvek műveltségi terület* tantervei, hogy nem tartalmazzák a formatív értékelést segítő optimális és minimális teljesítmények leírását. Ennek okát a következőkben jelöljük meg. A felhasználók, adaptálók figyelmét a tevékenységekre, a képességfejlesztésre, a kulcskompetenciák kezelésére kívántuk irányítani. Ezáltal a magyarországi idegennyelv-tanításban meghonosodott, valamely tematikán alapuló, a témát preferáló idegennyelv-tanítási gyakorlatot szeretnénk elkerülni. Úgy véljük, az év végi követelmények elegendő útmutatást adnak az értékeléshez.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Német nyelv* kerettantervet általános vagy középiskolai német nyelvtanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A *Német nyelv* tanításához javasolt a kiscsoportos (10-12 fő) szervezeti forma, továbbá a "kerekasztal" elrendezésű ülésrend, a mobilitás lehetősége. A nyelvtanulás helyszínén biztosítani szükséges a külső zajmentességet, a német nyelvi kultúrkör hatáselemeit (pl. dekoráció, folyóiratok, tárgyak), továbbá a mobil bútorzatot, rádiók, kép- és hangmagnetofont, táblát, televíziót, Németország, Ausztria, Svájc térképét, posztótáblát, tárgyképeket és szóképkártyákat. Mindezeken túl lehetőséget kell teremteni az iskolán kívüli művelődési lehetőségek (német-magyar programok, cserekapcsolatok, utazás, német TV programok) igénybevételére.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Német nyelv tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az 5–6. évfolyamon tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik önmagukat. Fedezzék fel az életkoruknak és egyéniségüknek megfelelő sajátos idegennyelv-tanulási módszereket. Tanári segítséggel ismerkedjenek meg a tananyagban előforduló nyelvtani szerkezetekkel, tudatosuljon bennük képzésük és használatuk. Ébredjen fel érdeklődésük más népek élete és kultúrája iránt. Merjenek idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorságuk és önbizalmuk ezen a téren. Tudjanak információt adni és fogadni saját közvetlen világukról.

A 7. évfolyamon a tanulók szilárdítsák meg, mélyítsék el eddigi nyelvtani ismereteiket. Ismerkedjenek meg új szerkezetekkel is. Fokozatosan tudatosodjanak a tanulókban az anyanyelv és a német nyelv rendszere közötti különbségek és egyezések (kontrasztivitás). Tudjanak különbséget tenni a német nyelv alapvetőbb stílusrétegei (baráti, hivatalos, stb.) között. Ismerjék meg a német kultúra legalapvetőbb viselkedési szabályait.

A 8. évfolyamon váljanak egyre tudatosabbá a tanulókban a nyelvhelyességi, a nyelvtani ismeretek, az alkalomhoz illő nyelvhasználat. Törekedjenek megteremteni a forma, a tartalom és a stílus egységét. A nyelvhelyesség és beszédfolyamatosság terén fejlődjenek dinamikusan.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–8.		Deutsch für junge Leute 1-3. Tankönyv (5-8.)
		Deutsch für junge Leute 1-3. Munkafüzet (5-8.)
8.		Themen neu 1. Tankönyv (8.)
		Themen neu 1. Munkafüzet (8.)

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–8.		Stufengrammatik
		Briefwechsel
		Schritte

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Játékos foglalkozások: főképp kezdetben, a tanulók motiválása, a német nyelvű beszédhallás, beszédértés képességének kialakítása-fejlesztése, a hang-betű kapcsolatok, az olvasás és írás tanulása szolgálatában ❖ Ismert szövegek másolása, tollbamondása a tanult szavak, szószerkezetek, ill. helyesírási szabályok elmélyítése céljából ❖ Hangok helyes ejtése; intonáció ❖ Dalok, mondókák, versek, dialógusok memorizálása ❖ Szavak, szószerkezetek, nyelvtani jelenségek kiemelése, memorizálása, gyakorlása sokféle kontextusban ❖ A szókészlet gyarapítása dialógusok, didaktikus, szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek befogadása, reprodukáltatása és produkáltatása által, rendszeres ismétléssel, gyakorlással ❖ Olvasási, írási-helyesírási, társalgási feladatgyűjtemény, munkafüzet használata ❖ Az akaratlagos írás fejlesztése; tárgyak, személyek, jelenségek, stb. rövid bemutatása (7–8. évfolyamon önéletrajz írása) megadott szempontok alapján ❖ Levélírás formai követelményeinek kialakítása és gyakorlása ❖ Idegen nyelvű szöveg (ha az kismértékben tartalmaz idegen szót) hibátlan olvasása, megértése és a szöveghez kapcsolódó szövegfeldolgozást segítő feladatok megoldásának rendszeres gyakorlása ❖ Szituációs gyakorlatok, szerepjátékok révén a mindennapi érintkezést segítő szövegek tanulása érdekében ❖ A köznyelvi beszédstílustól nem eltérő (nem dialektus) beszélgetés megértésének fejlesztése beszédgyakorlatokkal ❖ Globális és szelektív hallás utáni értés technikájának elsajátítása	❖ Egyéni és csoportos beszélgetés (társalgás) a célnyelven ❖ Szóbeli feladatok megoldatása idegen- és anyanyelven ❖ Munkafüzetek rendszeres minőségi ellenőrzése ❖ Házi feladatok tartalmi ellenőrzése ❖ Iskolai dolgozatok íratása ❖ Páros szereplés nyelvi szituációban	❖ Egyéni elemző minősítés szóban ❖ Páros és csoportos teljesítmények minősítése szóban ❖ Nagyobb írásbeli produktumok (fordítás, idegen nyelvű szövegalkotás stb.) elemző minősítése írásban, osztályzattal és/vagy analitikus pontozással

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

A Német nyelv tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik önmagukat. Fedezzék fel az életkoruknak és egyéniségüknek megfelelő sajátos idegennyelv-tanulási módszereket. Tanári segítséggel ismerkedjenek meg a tananyagban előforduló nyelvtani szerkezetekkel, tudatosuljon bennük képzésük és használatuk. Ébredjen fel érdeklődésük más népek élete és kultúrája iránt. Merjenek idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorságuk és önbizalmuk ezen a téren. Tudjanak információt adni és kapni saját közvetlen világukról.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	A BESZÉD ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA	INKO
1.	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, illetve gyakorlása*	INKO
1.1.	német nyelvű utasítások	német nyelvű utasítások végrehajtása, illetve megértésük jelzése	
1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek neve	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése, egyszerű és bővített mondatok alkotása, illetve azok befogadása (6-10 mondat)	
1.3.	mondatalkotás személyről, mindennapi eseményről, tanult témakör alapján	a tanulónak önmagáról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (8-10 mondat)	
1.4.	szövegreprodukálás *Témakörök:* 1. Utazás- közlekedési eszközök, utazás tervezése (autótérkép) 2. Étkezés 3. Egészség-betegség-orvosnál 4. Időjárás 5. Cirkuszban 6. Osztálykirándulás 7. Hobby, szórakozás 8. Beszélgetés telefonon 9. A német kultúra néhány területe irodalom, zene 10. Zene-dalok *Szövegfajták, szövegműfajok:* - mondókák - dalok-népdalok - szépirodalmi szövegek: vers, próza, mese, leírás, humoros történet - ismeretterjesztő szövegek: párbeszéd, leírás - viccek, szójátékok, nyelvtörők - tájékoztató szövegek: reklám, hirdetés, plakát, levél - híres mondások, idézetek, közmondások - ételrecept	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, illetve annak befogadása a) szerepjátékban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	szövegértés	szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként, b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan	
1.6.	fordítás, illetve fordítás megértése	a fordítás, illetve a fordítás megértésének tanulása	
2.	*Beszédszándékok*	*Beszédszándékok kifejezésének tanulása*	**INKO**
2.1.	dolgok azonosítása, megnevezése	a dolgok azonosításának, megnevezésének tanulása, gyakorlása	
2.2.	tájékozódás, tájékoztatás - információkérés - tényközlés, állítás - beszámolás (tényről, helyzetről) - leírás (események)	a tájékozódás és a tájékoztatás tanulása, gyakorlása	
2.3.	tudás-nem tudás kifejezése	a tudás, illetve a nem tudás kifejezésének tanulása, gyakorlása	
2.4.	modális jelentések kifejezése: képesség, kötelezettség, tiltás, engedély	modális jelentések kifejezésének tanulása, gyakorlása	
2.5.	kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás: - köszönés - megszólítás - bemutatkozás - bemutatás (személyt valakinek) - jókívánságok - búcsúzás - elköszönés	a kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás tanulása, gyakorlása	
2.6.	szándéknyilvánítás: - tudakozódás - kérés, kívánság - meghívás, illetve meghívás elfogadása személyesen, telefonon - megköszönés - reklamáció - szabályozás, utasítás - tiltás - fizikai állapot kifejezése	szándéknyilvánítás tanulása, gyakorlása a tanult témák szövege alapján	
2.7.	érzelmek kifejezése: - meglepetés - közömbösség - düh, bosszúság - szimpátia - szeretet - udvariasság - tetszés – nemtetszés - öröm – bánat - elégedettség – elégedetlenség - hála - bocsánatkérés – megbocsátás - helyeslés – rosszallás - elismerés, érdeklődés	érzelmek kifejezésének tanulása, gyakorlása	
2.8.	vélemény kifejezése, illetve elfogadása - tanácsadás - javaslattétel - figyelmeztetés - segítség felajánlása, elfogadása - beleegyezés - tiltakozás	a vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának tanulása, gyakorlása	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS	AZ OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA	**EU INKO TANU**
1.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása tankönyv, munkakönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon*	**EU**
1.1.	szavak, szószerkezetek néma és hangos olvasása	nyomtatott és írott betűkkel leírt szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása	
1.2.	az olvasás tempója és pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása	
1.2.1.	jelfelismerés	hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítás a) a szóképekből hiányzó szavak felismerése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása	
1.2.2.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerése szóalkotással, szinonima-antonima kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel	
1.2.3.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák (betűkihagyás, újrakezdés, más olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvétése, a néma hangok kiejtése) javítása nevelői visszajelzésre	
1.3.	helyesejtés	a német beszédhangok csoportosítása (magánhangzók, mássalhangzók); a hangok ejtése	
1.4.	szövegolvasás	az olvasás gyakorlása rövid (6-10 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl.: fölolvasás) - dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai szövegek olvasása	
2.	*Szövegfeldolgozás*	*A szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása:* *- szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken* *a) a szövegek elemzésével,* *aa) nyelvi (nyelvtani),* *ab) kommunikációs,* *ac) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.)* *- mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján*	**TANÚ INKO**
3.	*Szótárhasználat*	*A szótárhasználat tanulása, gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával*	**TANÚ INKO**
III.	HELYESÍRÁS, NYELVTAN	A HELYESÍRÁS ÉS A NYELVTAN TANULÁSA	**INKO**
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*	**INKO**
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*	**INKO**
3.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban*	
3.1.	helyesírási problémák felismerése	helyesírási problémák felismerésének gyakorlása	
3.2.	helyesírási problémák megoldása	helyesírási problémák megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: ragozás, képzés b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása (pl.: heute, Mause) c).a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek/alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata) d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták e) szövegelemzés, szövegalkotás	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	általános helyesírási szabályok mondatkezdés mondatzárás a főnevek nagybetűs írása a hiányjel az írásjel ékezetek a szavak elválasztása	általános helyesírási szabályok megismerése, a szabályoknak megfelelő helyesírás gyakorlása
3.4.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek végzése a) bővítése b) szűkítés c) helyettesítés d) átalakítás e) kapcsolás
4.	*Nyelvtani ismeretek*	*Nyelvtani ismeretek tanulása* *a) definíciók, szabályok magyarul,* *b) fogalmak németül;* *a tanult ismeretek* *a) rendszerezése,* *b) nyelvtani jelenségekhez kapcsolása*
4.1.	a mondat és a mondattípusok: egyszerű mondat: kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó kiemelő mondat összetett mondat- mellérendelő, alárendelő	ismeretek tanulása a mondatokról és a mondattípusokról
4.2.	a névszói csoport főnév-neme-száma összetett főnevek, főnévragozás, alany és tárgyesetben (határozott és határozatlan névelővel) a determinánsok: a) névelők (határozott és határozatlan) b) mutató determináns c) birtokos determináns d) számnevek	ismeretek tanulása a névszói csoportról
4.3.	melléknév-fokozás–jelzős szerkezetek	a melléknév fokozásának megismerése
4.4.	a névmások a) személyes b) mutató c) birtokos	ismeretek tanulása a névmásokról
4.5.	az igei csoport - önálló igék - segédigék - igekötői igék - igevonzatok - visszaható igék igeragozás -rendhagyó igeragozás igeidők - Präsens igemódok - Indikatív - Imperatív	az igei csoport és az igeragozás megismerése
4.6.	határozói csoport a) határozó b) elöljárószó	ismeretek tanulása a határozói csoportról
4.7.	a névszói csoport funkciója a mondatban – alany, tárgy	a névszói csoport funkciójának megismerése

TANU

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.8.	az igei csoport funkciója az egyszerű mondatban	az igei csoport funkciójának megismerése	
4.9.	mondatszerkesztés - tagadás, kérdés, felkiáltás - kiemelés	a mondatszerkesztés gyakorlása	
5.	*Mondatelemzés*	*A tanult ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*	
IV.	ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS	AZ ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS TANULÁSA	**TANU** **EU** **INKO**
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegekben*	**TANU** **EU**
1.1.	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése a) adatkeresés (formai, tartalmi, kommunikációs tényezők, válaszadás) b) adatok csoportosítása, rendszerezése	
2.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása, gyakorlása*	**TANU** **INKO**
2.1.	behelyettesítés szövegeken	behelyettesítés gyakorlása szövegeken	
2.2.	kiegészítés	a kiegészítés gyakorlása	
2.3.	kérdések szerkesztése	kérdések szerkesztésének gyakorlása	
2.4.	állítások megfogalmazása	állítások megfogalmazásának gyakorlása	
2.5.	mondatok rendezése	mondatok rendezésének gyakorlása	
2.6.	írásbeli szövegalkotás a tanult műfajokban	írásbeli szövegalkotás gyakorlása a tanult műfajokban a) szabadon b) kép, képsor alapján	
V.	IRODALOM	AZ IRODALOM TANULÁSA	**EU**
1.	*Német versek, szövegrészletek, szövegek olvasása* Gedichte: Goethe: Gefunden Roman: Erich Kästner: Das fliegende Klassenzimmer (Ausschnitt) Emil unk die Detektiven (Ausschnitt)	*Versek, szövegrészletek, szövegek olvasása németül és magyarul, némán és hangosan*	**EU**
2.	*Versek, szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása németül a tanulócsoportnak mint közönségnek*	**EU** **INKO**
3.	*Német vers, szövegrészlet fordítása*	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra írásban és szóban németül, illetve magyarul*	**EU**
4.	*Könyvismertetés a német nyelvű irodalom*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a német nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül német, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *- könyvismertetés,* *- témafeldolgozás, illetve ismertetés kiselőadás keretében*	**EU** **INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETSZERZÉS ÉS ISMERETTERJESZTÉS A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL	
1.	*a) Németország, Ausztria, Svájc nagyobb városai, elhelyezkedésük* *b) néhány német népviselet* *c) közlekedési eszközök, autómárkák* *d) Németország, Ausztria, Svájc néhány földrajzi jellegzetessége: tengerei, nagyobb folyói, hegyei* *e) kiemelkedő, aktuális politikusok* *f) híres sportolók* *g) irodalom (írók, költők, műveik), képzőművészet, zeneszerzők, színház, film h) sajtó – sajtótermékek* *j) tudomány-technika*	*Egyszerű megállapítások, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése németül*	**EU** **INKO**
2.	*a) Tv-, rádió, mozi programok, műsorok címe, események, hírek, történetek* *b) újsághírek* *c) német nyelvű újságok, német szerzők művei magyar nyelven* *d) németül beszélő rádióadók* *e) német nyelvű műsorok adásideje* *f) a mindennapi élet (emberek, autók)* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások* *h) német politikai, kulturális és sportesemények* *i) a Budapesti Goethe-intézet* *j) német iskolások*	*Információk gyűjtése Németországról Ausztriáról, Svájcról és a német nyelvvel kapcsolatban folyamatosan, a szerzett ismeretekről beszámolás osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**EU** **INKO**
VII.	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	
1.	*Német nyelvű előadások:* *a) egyéni előadás* *b) dramatikus játék* *c) hangszeres játék (pl.: furulyázás)* *d) éneklés*	*Német nyelvű előadások megtekintése*	**EU**
2.	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök)*	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök) megismerése*	**KUTA**
3.	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formái* *a) iskolai forma* *b) nyelviskolák* *c) a Budapesti Goethe-intézet*	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése;* *Németországba, Ausztriába, esetleg Svájcba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok figyelemmel kísérése, megpályázása*	
4.	*Az iskolában folyó német tanulás célja, módszerei, tananyagrendszere, taneszközei*	*Az iskolában folyó német tanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	**TANU** **FOGY**
VIII.	KÖZVETÍTÉS		
1.	*Fordítás*	*A fordítás tanulása*	**TANU**
1.1.	fordítás németről magyarra	10-12 mondatból álló német nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően	
1.2.	fordítás magyarról németre	8-10 egyszerű mondat, szövegfordítása németre a helyesírás, nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően	

Tolmácsolás (hangzó német nyelvű szöveg fordítása magyarra)

→ Két-három (korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)

→ A szűkített szövegek lejegyzése

→ Két-három (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása

→ Már tanult dal- és versszövegek szóbeli fordítása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

Beszédértési készség

Elégséges

a) Felismeri és érti meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat.
b) Megérti és követni tudja a tanár egyszerű utasításait.
c) Megérti az egyszerű, életszerű beszédhelyzetekben feltett, illetve a tananyagra vonatkozó kérdéseket, azokra tud válaszolni.

Jeles

a) Megérti a hosszabb, folyamatos beszédet.
b) Képes megoldani a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt egyszerű feladatokat (hamis/igaz állítások, értékellenőrző kérdések, táblázatok kitöltése).
c) Új helyzetben, ha a téma nem ismerős számára, érti a beszéd lényegét.

Beszédkészség

Elégséges

a) Megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban tud egyszerű mondatokat ismételni, illetve kimondani.
b) Egyszerű információkat tud adni és kérni valós beszédhelyzetekben.
c) Megtanul néhány dalt, mondókát, részt vesz a nyelvi játékokban.

Jeles

a) Rövid szövegrészeket, párbeszédeket memoriterként is el tud mondani.
b) A német beszédhez igazodik a hanglejtése, hangsúlya, ritmusa pontos.

Olvasásértési készség

Elégséges

a) Felismeri és megérti a leírt, ismert szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat. Szükség esetén ezekre cselekvéssel, szóban vagy írásban reagálni tud.

Jeles

a) Képes új szövegkörnyezetben is felismerni az ismert nyelvi elemeket. Ki tud szűrni a szövegből egyszerű információt.
b) Megérti az egyszerű, ismerős nyelvi elemekből álló rövid szöveget, és arra reagálni tud (pl. képeslapra válaszolni).

Írásbeli készség

Elégséges

a) Le tud másolni egyszerű szöveget.
b) Egyszerű, tényszerű információkat közvetítő mondatokat tud írni.
c) Meg tud oldani különböző könnyebb tankönyvi feladatokat írásban.

Jeles

a) Tollbamondás után a szavakat, mondatokat hibátlanul le tud írni.
b) Képes szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat emlékezetből is leírni.
c) Üdvözlő képeslapot tud írni és megcímezni.

Szókincs

A minimális szókincs 700 aktív és 200 passzív szóból áll.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

A Német nyelv tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik önmagukat. Fedezzék fel az életkoruknak és egyéniségüknek megfelelő sajátos idegennyelv-tanulási módszereket. Tanári segítséggel ismerkedjenek meg a tananyagban előforduló nyelvtani szerkezetekkel, tudatosuljon bennük képzésük és használatuk. Ébredjen fel érdeklődésük más népek élete és kultúrája iránt. Merjenek idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorságuk és önbizalmuk ezen a téren. Tudjanak információt adni és kapni saját közvetlen világukról.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	A BESZÉD ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA	INKO
1.	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, illetve gyakorlása*	INKO
1.1.	német nyelvű utasítások	német nyelvű utasítások végrehajtása, illetve megértésük jelzése	
1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek neve	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése, egyszerű és bővített mondatok alkotása, illetve azok befogadása (6-10 mondat)	
1.3.	mondatalkotás személyről, mindennapi eseményről, tanult témakör alapján	a tanulónak önmagáról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (8-10 mondat)	
1.4.	szövegreprodukálás *Témakörök:* 1. Az én világom – személyi adatok, bemutatkozás, ismerkedés, mit szeretek, mit nem 2. A család és barátok – családtagok nevei, foglalkozások 3. Ház, lakás – mi hol van a lakásban, a lakás/ház bemutatása, állatok és növények a ház körül 4. Mindennapi életünk – a mindennapi élet tevékenységei, napszakok, időpontok, napirend 5. Az iskola – tantárgyak, tanórai kérések, kérdések, utasítások, egy nap az iskolában 6. Vásárlás – mindennapi bevásárlás, üzletek alapvető árucikkek, mennyiségek, árak, pénznemek 7. Étkezés – mindennapi étkezéseink, néhány étel- és italfajta, asztalterítés, ételkínálás 8. Időjárás – időjárási viszonyok, érdeklődés az időjárásról; évszakok 9. Öltözködés – ruhadarabok, kellék nevei, az ember külső leírása, ruhavásárlás 10. Mondókák, dalok, játékok *Szövegfajták, szövegműfajok:* - mondókák - dalok-népdalok - szépirodalmi szövegek: vers, próza, mese, leírás, humoros történet	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, illetve annak befogadása a) szerepjátékban, b) dramatikus játékban, c) bábjátékban	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	- ismeretterjesztő szövegek: párbeszéd, leírás - önéletrajz - jelzőtábla - utcanév tábla - publicisztikai szöveg: újságcikk - viccek, szójátékok, nyelvtörők - tájékoztató szövegek: reklám, hirdetés, plakát, levél - híres mondások, idézetek, közmondások - ételrecept	
1.5.	szövegértés	szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként, b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan
1.6.	fordítás, illetve fordítás megértése	a fordítás, illetve a fordítás megértésének tanulása
2.	*Beszédszándékok*	*Beszédszándékok kifejezésének tanulása* **INKO**
2.1.	dolgok azonosítása, megnevezése személyek jellemvonásainak számbavétele	a dolgok azonosításának, megnevezésének, személyek jellemzésének tanulása, gyakorlása
2.2.	tájékozódás, tájékoztatás - információkérés - tényközlés, állítás - beszámolás (tényről, helyzetről) - leírás (események)	a tájékozódás és a tájékoztatás tanulása, gyakorlása
2.3.	tudás-nem tudás kifejezése	a tudás, illetve a nem tudás kifejezésének tanulása, gyakorlása
2.4.	modális jelentések kifejezése: képesség, kötelezettség, tiltás, engedély	modális jelentések kifejezésének tanulása, gyakorlása
2.5.	kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás: - köszönés - megszólítás - bemutatkozás - bemutatás (személyt valakinek) - jókívánságok - búcsúzás - elköszönés	a kapcsolatfelvétel, kapcsolatzárás tanulása, gyakorlása
2.6.	szándéknyilvánítás: - tudakozódás - kérés, kívánság - meghívás, illetve meghívás elfogadása személyesen, telefonon - megköszönés - reklamáció - szabályozás, utasítás - tiltás - fizikai állapot kifejezése	szándéknyilvánítás tanulása, gyakorlása a tanult témák szövege alapján
2.7.	érzelmek kifejezése: - meglepetés - közömbösség - düh, bosszúság - szimpátia - szeretet - udvariasság - tetszés – nemtetszés - öröm – bánat - elégedettség – elégedetlenség - hála	érzelmek kifejezésének tanulása, gyakorlása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	- bocsánatkérés – megbocsátás - helyeslés – rosszallás - elismerés, érdeklődés - kétség, nyugtalanság		
2.8.	vélemény kifejezése, illetve elfogadása - tanácsadás - javaslattétel - figyelmeztetés - segítség felajánlása, elfogadása - beleegyezés - tiltakozás - bátorítás - megnyugtatás - visszautasítás - remény kifejezése - kételkedés - figyelmeztetés	vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának tanulása, gyakorlása	
II.	OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS	AZ OLVASÁS- SZÖVEGFELDOLGOZÁS TANULÁSA	**EU** **INKO**
1.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása tankönyv, munkakönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon*	**EU**
1.1.	szavak, szószerkezetek néma és hangos olvasása	nyomtatott és írott betűkkel leírt szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása	
1.2.	az olvasás tempója és pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása	
1.2.1.	jelfelismerés	hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítás a) a szóképekből hiányzó szavak felismerése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása	
1.2.2.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerése szóalkotással, szinonima-antonima kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel	
1.2.3.	olvasástechnikai hibák javítása	olvasástechnikai hibák (betűkihagyás, újrakezdés, más olvasás, a hang- és betűösszetételek közötti megfelelés elvétése, a néma hangok kiejtése) javítása nevelői visszajelzésre	
1.3.	helyesejtés	a szóhangsúly, mondathangsúly gyakorlása - hangos olvasással, - helyesejtési hibák javításával, - a magyar és a német helyesejtési normák közötti különbség megállapításával	
1.4.	szövegolvasás	az olvasás gyakorlása rövid (10-12 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl.: fölolvasás) - dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai szövegek olvasása	
2.	*Szövegfeldolgozás*	*A szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása:* *- szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken* *a) a szövegek elemzésével,* *aa) nyelvi (nyelvtani),* *ab) kommunikációs,* *ac) logikai (tartalmi) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.)* *- mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján*	**TANU** **INKO**
3.	*Szótárhasználat*	*A szótárhasználat tanulása, gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával;* *az egynyelvű szótárak megismerése, rövid gyakorlatok végzése*	**TANU** **INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	HELYESÍRÁS, NYELVTAN	A HELYESÍRÁS ÉS A NYELVTAN TANULÁSA	**INKO**
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*	**INKO**
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással;* *A helyesírás gyakorlása írógépen számítógépen:* *a) másolás,* *b) diktálás utáni írás,* *b) emlékezetből írás,* *c) mondatok alkotása*	**INKO**
3.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban*	
3.1.	helyesírási problémák felismerése	helyesírási problémák felismerésének gyakorlása	
3.2.	helyesírási problémák megoldása	helyesírási problémák megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: ragozás, képzés b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása (pl.: heute, Mause) c).a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek/alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata) d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták e) szövegelemzés, szövegalkotás	
3.3.	általános helyesírási szabályok mondatkezdés mondatzárás a főnevek nagybetűs írása a hiányjel az írásjel ékezetek a szavak elválasztása	általános helyesírási szabályok megismerése, a szabályoknak megfelelő helyesírás gyakorlása	
3.4.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek végzése a) bővítése b) szűkítés c) helyettesítés d) átalakítás e) kapcsolás	
4.	*Nyelvtani ismeretek*	*Nyelvtani ismeretek tanulása* *a) definíciók, szabályok magyarul,* *b) fogalmak németül;* *a tanult ismeretek* *a) rendszerezése,* *b) nyelvtani jelenségekhez kapcsolása*	**TANU**
4.1.	a mondat és a mondattípusok: egyszerű mondat: kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, tagadó kiemelő mondat összetett mondat- mellérendelő, alárendelő	ismeretek tanulása a mondatokról és a mondattípusokról	
4.2.	a névszói csoport főnév-neme-száma összetett főnevek, főnévragozás, alany és tárgyesetben (határozott és határozatlan névelővel) a determinánsok: a) névelők (határozott és határozatlan) b) mutató determináns c) birtokos determináns d) számnevek	ismeretek tanulása a névszói csoportról	
4.3.	melléknév- fokozás-jelzős szerkezetek	a melléknév fokozásának megismerése	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.4.	a névmások a) személyes b) mutató c) birtokos	ismeretek tanulása a névmásokról	
4.5.	az igei csoport - önálló igék - segédigék - igekötői igék - igevonzatok - visszaható igék igeragozás-rendhagyó igeragozás igeidők – Präsens igemódok - Indikatív - Imperatív igenevek-főnévi igenév módbeli segédigék ragozása	az igei csoport és az igeragozás megismerése	
4.6.	az elöljárószók - tárgyesettel álló elöljárószók - részesesettel álló elöljárószók - részes- vagy tárgyesettel álló elöljárószók	az elöljárószók megismerése	
4.7.	melléknévragozás alanyesetben - egyesszámban - többesszámban - határozott névelővel - határozatlan névelővel - "mein" birtokos névmással - "kein" tagadószóval	az alanyesetben történő melléknévragozás megismerése, gyakorlása	
4.8.	határozói csoport a) határozó b) elöljárószó	ismeretek tanulása a határozói csoportról	
4.9.	a névszói csoport funkciója a mondatban – alany, tárgy	a névszói csoport funkciójának megismerése	
4.10.	az igei csoport funkciója az egyszerű mondatban	az igei csoport funkciójának megismerése	
4.11.	mondatszerkesztés - tagadás, kérdés, felkiáltás - kiemelés	a mondatszerkesztés gyakorlása	
5.	*Mondatelemzés*	*A tanult ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*	
IV.	ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS	AZ ÍRÁSBELI SZÖVEGFELDOLGOZÁS, FOGALMAZÁS TANULÁSA	**TANU EU INKO**
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegekben*	**TANU EU**
1.1.	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése	szavak, mondatok, szövegrészletek elemzése a) adatkeresés (formai, tartalmi, kommunikációs tényezők, válaszadás) b) adatok csoportosítása, rendszerezése c) összehasonlítás (viszonykeresés, pl.: ok, szándék) magyarul, illetve németül	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Írásbeli szövegalkotás*	*Írásbeli szövegalkotás tanulása, gyakorlása*	**TANU INKO**
2.1.	behelyettesítés szövegeken	behelyettesítés gyakorlása szövegeken	
2.2.	kiegészítés	a kiegészítés gyakorlása	
2.3.	kérdések szerkesztése	kérdések szerkesztésének gyakorlása	
2.4.	állítások megfogalmazása	állítások megfogalmazásának gyakorlása	
2.5.	mondatok rendezése	mondatok rendezésének gyakorlása	
2.6.	írásbeli szövegalkotás a tanult műfajokban	írásbeli szövegalkotás gyakorlása a tanult műfajokban a) szabadon b) kép, képsor alapján; megadott szempontok szerint levél, önéletrajz írása	
2.7.	mondatrendezés, szövegbefejezés	gyakorlatok végzése mondatokon, szövegeken: a) rendezés szempontok szerint b) szöveg befejezése	
V.	IRODALOM	AZ IRODALOM TANULÁSA	**EU**
1.	*Német versek, szövegrészletek, szövegek olvasása* J.W.Goethe: Heidenröslein J.W.Goethe: Wanderers Nachtlied Schwanke: Till Eulenspiegel Sagen und Legenden Die Siegfriedsage Doktor Faust	*Versek, szövegrészletek, szövegek olvasása németül és magyarul, némán és hangosan*	**EU**
2.	*Versek, szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása németül a tanulócsoportnak mint közönségnek*	**EU INKO**
3.	*Német vers, szövegrészlet fordítása*	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra írásban és szóban németül, illetve magyarul*	**EU**
4.	*Könyvismertetés a német nyelvű irodalom*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a német nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül német, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *- könyvismertetés,* *- témafeldolgozás, illetve ismertetés kiselőadás keretében*	**EU INKO**
VI.	NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETSZERZÉS ÉS ISMERETTERJESZTÉS A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL	**EU INKO**
1.	*a) Németország, Ausztria, Svájc nagyobb városai, elhelyezkedésük* *b) néhány német népviselet* *c) közlekedési eszközök, autómárkák* *d) Németország, Ausztria, Svájc néhány földrajzi jellegzetessége: tengerei, nagyobb folyói, hegyei* *e) kiemelkedő, aktuális politikusok* *f) híres sportolók* *g) irodalom (írók, költők, műveik), képzőművészet, zeneszerzők, színház, film h) sajtó – sajtótermékek* *j) tudomány-technika*	*Egyszerű megállapítások, rövid mondatok, néhány mondatból felépülő szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése németül*	**EU INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*a) Tv-, rádió, moziprogramok, műsorok címe, események, hírek, történetek* *b) újsághírek* *c) német nyelvű újságok, német szerzők művei magyar nyelven* *d) németül beszélő rádióadók* *e) német nyelvű műsorok adásideje* *f) a mindennapi élet (emberek, autók)* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások* *h) német politikai, kulturális és sportesemények* *i) a Budapesti Goethe-intézet* *j) német iskolások*	*Információk gyűjtése Németországról Ausztriáról, Svájcról és a német nyelvvel kapcsolatban folyamatosan, a szerzett ismeretekről beszámolás osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**EU** **INKO**
VII.	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	
1.	*Német nyelvű előadások:* *a) egyéni előadás* *b) dramatikus játék* *c) hangszeres játék (pl.: furulyázás)* *d) éneklés*	*Német nyelvű előadások megtekintése*	**EU**
2.	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök)*	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok (tankönyvek, eszközök) megismerése*	**KUTA**
3.	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formái* *a) iskolai forma* *b) nyelviskolák* *c) a Budapesti Goethe-intézet*	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése;* *Németországba, Ausztriába, esetleg Svájcba szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok figyelemmel kísérése, megpályázása*	
4.	*Az iskolában folyó német tanulás célja, módszerei, tananyagrendszere, taneszközei*	*Az iskolában folyó német tanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	**TANU** **FOGY**
VIII.	KÖZVETÍTÉS		**INKO**
1.	*Fordítás*	*A fordítás tanulása*	**TANU**
1.1.	fordítás németről magyarra	10-12 mondatból álló német nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően	
1.2.	fordítás magyarról németre	8-10 egyszerű mondat, szövegfordítása németre a helyesírás, nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően	

Tolmácsolás (hangzó német nyelvű szöveg fordítása magyarra)

→ Négy-öt (korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
→ A szűkített szövegek lejegyzése
→ Négy-öt (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonsrtuálása
→ Már tanult dal- és versszövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatók Ausztriában

Ausztria földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

PROJEKT

Látogatók Svájcban

Svájc földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban.

Év végi követelmények

Beszédértési készség

Elégséges

a) Felismeri és megérti a tanult szavakat, kifejezéseket, mondatokat.
b) Megérti az egyszerű, életszerű beszédhelyzetekben feltett, illetve a tananyagra vonatkozó kérdéseket és tud ezekre válaszolni.

Jeles

a) Képes megoldani a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt feladatokat (hamis/igaz állítások, értésellenőrző kérdések, táblázatok kitöltése).
b) A szövegből megtalálja megfelelő előkészítés után a számára fontos információkat.

Beszédkészség

Elégséges

a) Egyszerű információkat tud adni és kérni valós beszédhelyzetekben.
b) Megértési problémák esetén segítséget tud kérni.

Jeles

a) Az általa ismert témakörökhöz tartozó egyszerű képekről több mondatban tud beszélni.
b) Tud beszélni a mindennapi életben vele történtekről.

Olvasásértési képesség

Elégséges

a) Kevés hibával, tanári segítséggel, hangosan fel tud olvasni hanganyaggal gyakorlott és rövidebb szövegeket.
b) A néma olvasás során megadott szempontok szerint képes tényezőket kiemelni a szövegből.

Jeles

a) Megérti a számára megfelelő szöveget tanári segítséggel.
b) Folyamatosan, hiba nélkül fel tud olvasni hosszabb szövegeket.

Írásbeli készség

Elégséges

a) Különböző könnyebb tankönyvi feladatokat meg tud oldani írásban.
b) Képes szavakból egyszerű mondatokat írni.
c) Hibátlanul tud német szöveget lemásolni.

Jeles

a) Egyszerű mondatait logikai összefüggések alapján összetett mondatokká tudja fűzni (és, de, vagy).
b) Egyszerű eseménysort önállóan le tud írni.
c) Különböző nehezebb tankönyvi feladatokat írásban meg tud oldani.

Szókincs

A minimális szókincs kb. 900 aktív és 300 passzív szóból áll.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

A Német nyelv tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A tanulók szilárdítsák meg, mélyítsék el és rendszerezzék eddigi nyelvtani ismereteiket. Ismerkedjenek meg új szerkezetekkel is. Fokozatosan tudatosodjanak a tanulókban az anyanyelv és a német nyelv rendszere közötti különbségek és egyezések (kontrasztivitás). Tudjanak különbséget tenni a német nyelv legalapvetőbb stílusrétegei (baráti, hivatalos, stb.) között. Ismerjék meg a német nyelvi kultúra legalapvetőbb viselkedési szabályait.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	A BESZÉD ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA	INKO
1.	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, gyakorlása*	INKO
1.1.	német nyelvű utasítások megértése	német nyelvű utasítások végrehajtása, megértésük jelzése	
1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése, egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (10-12 mondat)	
1.3.	személyről, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján mondatalkotás	a tanulónak önmagáról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, azok befogadása (8-12 mondat)	
1.4.	dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása *Témakörök, témák:* 1. Emberi kapcsolatok - családi élet - házimunka - ünnepek - barátság - emberek belső jellemzése 2. Tágabb környezetünk - településtípusok, - lakóhelyünk - fővárosunk nevezetességei - egy célnyelvi város rövid bemutatása -városi élet, vidéki élet - városi közlekedés - környezetvédelem 3. Természeti környezetünk - növények - állatok 4. Az iskola világa - iskolai élet -iskolám bemutatása - a német iskolarendszer 5. Egészség, betegség - az emberi test részei - leggyakoribb betegségek (panaszok, kezelés) - baleset, sérülések - orvosnál - gyógyszertárban - kórházban	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, azok befogadása a) szerepjátékban b) dramatikus játékban c) bábjátékban	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	6. Étkezés otthon, étteremben, receptek, ételkészítés, vendéglő, rendelés, fizetés, reklamáció – a német konyha specialitásai 7. Utazás - utazási előkészületek - szállásfoglalás - pénzváltás - utazási eszközök és módok 8. Szabadidő, szórakozás – hobby, szabadidős tevékenységek, sportok 9. Levelezés hivatalos formában		
1.5.	szövegértés	a szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan	
1.7.	nyelvi műveletek	német nyelvű gyakorlatok: nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás; átalakítás: (lexika szintjén: szinonima, antonima; kommunikációs tényezők szerint: személyek, hely, idő stb.); csoportosítás megadott szempontok szerint (pl. igaz-hamis, kakukktojás stb.); hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása szövegeken: - behelyettesítés, - tömörítés	
2.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása*	**INKO**
2.1.	mondókák dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok helyesejtése	a helyesejtés gyakorlása mondókák dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok felhasználásával (pl. ich-Laut, ach-Laut stb.) - a hangnak megfelelő szavak, szóegység mondása, - fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése	
2.2.	beszédhallás, beszédmozgás	a német helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás észlelése élőbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat, szöveg alapján a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a német helyesejtési normák közötti különbség megállapításával, da) hangok ejtése, db) szóhangsúly, dc) hanglejtés, dd) a német nyelv hangzásának megkülönböztetése más idegen nyelvektől	
2.3.	helyesejtési hibák	a helyesejtési hibák (artikulációs hiba, hangkapcsolathiba) felismerésének és javításának tanulása tanítói visszajelzés nyomán	
2.4.	nyelvi-kommunikációs didaktikus játékok	nyelvi-kommunikációs didaktikus játékok megismerése és játszása: szóverseny, nyelvtörők stb.	
II.	BESZÉDSZÁNDÉKOK	BESZÉDSZÁNDÉKOK TANULÁSA	**INKO**
1.	*Kapcsolatfelvétel:* *- köszönés* *- bemutatkozás* *- bemutatás (személyt valakinek)*	*A kapcsolatfelvétel gyakorlása*	**INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szándéknyilvánítás:* *- tudakozódás* *- kérés, kívánság* *- meghívás, ill. meghívás elfogadása személyesen, telefonon* *- megköszönés* *- szabályozás, utasítás* *- tiltás* *- bátorítás* *- visszautasítás* *- megnyugtatás* *- figyelmeztetés* *- kifogás, korlátozás*	*A szándéknyilvánítás gyakorlása a tanult témák szövege alapján*	**INKO**
3.	*Érzelmek kifejezése* *- meglepetés* *- közömbösség* *- düh* *- szimpátia* *- szeretet* *- öröm* *- udvariasság* *- remény* *- kétség, nyugtalanság*	*Érzelmek kifejezésének gyakorlása*	**INKO**
4.	*Vélemény kifejezése, elfogadása* *- tanácsadás* *- javaslat* *- segítség felajánlása* *- beleegyezés* *- tiltakozás* *- elégedettség* *- vitatkozás, ellentmondás*	*Vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának gyakorlása*	**INKO**
5.	*Tájékoztatás* *- tényközlés, állítás* *- beszámolás (tényről, helyzetről)* *- leírás (események)* *- fizikai állapot kifejezése* *- azonosítás, összehasonlítás* *- akarat, érdek kifejezése* *- elbeszélés* *- kritizálás* *- probléma felvetés* *- hipotézis megfogalmazása* *- csatlakozás valakihez, valamihez* *- személyek (jellemvonás) leírása*	*A tájékoztatás gyakorlása*	**INKO**
III.	OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS	AZ OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS GYAKORLÁSA	**EU** **INKO**
1.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása a tankönyv, munkakönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon*	**EU**
1.1.	szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasása	szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása nyomtatott és írott betűkkel	
1.2.	az olvasás tempója és pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása	
1.2.1.	jelfelismerés	jelfelismerés: hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel, írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítása a) a szóképekből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból; b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerése: szóalkotással, szinonima-antonima-kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel	
1.2.3.	olvasástechnikai hibák javítása	az olvasástechnikai hibák (betűkihagyás újrakezdés, mást olvasás, a hang és betűösszetételek közötti megfelelés elvétése, a néma hangok kiejtése) javítása nevelői visszajelzésre	
1.3.	olvasásgyakorlás	az olvasás gyakorlása legalább (10-15 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan, olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl. fölolvasás); dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai szövegek olvasása	
1.4.	szövegfeldolgozás	szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken a) a szövegek elemzésével, aa) nyelvi (nyelvtani), ab) kommunikációs, ac) logikai (tartalmú) szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.);	
1.5.	szövegalkotás	mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján	
1.6.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával	
III.	HELYESÍRÁS-NYELVTAN	A HELYESÍRÁS-NYELVTAN TANULÁSA, GYAKORLÁSA	**INKO**
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*	**INKO**
1.1.	azonos ejtésű szavak, szóösszetételek	azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése	
1.2.	hangok jelei	hang, hangok jeleinek átírása (betűre, betűkre, illetve szavakra, mondatokra)	
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*	**INKO**
3.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban*	
3.1.	problémafelismerés	problémák felismerése	
3.2.	problémamegoldás	a problémák megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: jelzés, ragozás, képzés; b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása; c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek (alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata); d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták; e) a textéma szintjén: szövegelemzés, szövegalkotás	
3.3.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek végzése a) bővítés b) szűkítés c) helyettesítés d) átalakítás e) kapcsolás	
3.4.	helyesírás-gyakorlás	a helyesírás gyakorlása írógépen, számítógépen: a) másolás, b) reprodukálás, c) mondatok alkotása, diktálás utáni írás	
4.	*Nyelvtani és néma nyelvtörténeti ismeretek* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek magyarul* *b) fogalmak németül*	*Nyelvtani és néma nyelvtörténeti ismeretek tanulása, a tanult ismeretek rendszerezése, nyelvtani jelenségekhez kapcsolása*	**TANU**
4.1.	igenevek, igeneves szerkezetek	az igenevek, igeneves szerkezetek megismerése, használatuk tanulása	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	igevonzatok	az igevonzatok megismerése, használatuk tanulása	
4.3.	vonatkozó névmás	a vonatkozó névmás megismerése, használatának tanulása	
4.4.	a tagadás különböző formái	a tagadás különböző formáinak megismerése, használatuk tanulása	
4.5.	az egyszerű mondat bővítése	az egyszerű mondat bővítésének gyakorlása	
4.6.	az elöljáró	az elöljáró megismerése, használatának tanulása	
4.7.	az igei csoport funkciói az egyszerű mondatban - passzív szerkezet, - aktív szerkezet	az igei csoport funkcióinak megismerése, használatuk tanulása	
4.8.	igeidők	az igeidők megismerése, használatuk tanulása	
4.9.	igemódok – indikatív, konjuktív	az igemódok megismerése, használatuk tanulása	
4.10.	a melléknév ragozása - részes eset egyes szám, többes szám, - határozott, határozatlan névelő, - birtokos névmás, - "kein" tagadószó	a melléknév ragozásának megismerése, gyakorlása	
5.	*Mondatelemzés*	*A tanult ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*	
IV.	ÍRÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS-FOGALMAZÁS	AZ ÍRÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS-FOGALMAZÁS TANULÁSA	
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegeken:* *szavak, mondatok, szöveg és szövegrészletek elemzése* *a) adatkeresés (formai, tartalmi pl. kommunikációs tényezők, válaszadás),* *b) adatok csoportosítása és rendszerezése,* *c) összehasonlítás (viszonykeresés -pl. ok, szándék) magyarul és németül*	**TANÚ EU INKO**
2.	*Írásbeli szövegalkotás* *Szövegfajták, szövegműfajok:* az 5-6. évfolyamon megismertek, továbbá - publicisztikai szövegek: újságcikk, apróhirdetés, hír - interjú - képrejtvény - comic	*Az írásbeli szövegalkotás gyakorlása:* *- behelyettesítés szövegeken* *- kiegészítés* *- kérdések szerkesztése* *- állítások megfogalmazása* *- mondatok rendezése* *- szövegalkotás a tanult műfajokban* *a) szabadon,* *b) kép, képsor,* *c) hangjelek alapján,* *d) megadott szempontok szerint (pl. levél, nyomtatvány kitöltése),* *- gyakorlatok végzése mondatokon, szövegeken: rendezés szempontok szerint, szöveg befejezés*	**INKO TANU**
V.	IRODALOM	IRODALOMTANULÁS	**EU**
1.	*Versek, regények, szövegrészletek olvasása* *Gedichte:* 1. Heinrich Heine: Lorelei 2. Joseph von Eichendorf: Winternacht *Schwanke:* Münchhausen, Die Schildbürger E.T.A Hoffman: Märchen	*Versek, regények, szövegrészletek, szövegek olvasása németül és magyarul, némán és hangosan*	**EU**
2.	*Versek, szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása németül a tanulócsoportnak mint közönségnek*	**INKO EU**
3.	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra*	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra, írásban és szóban*	**EU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Vers, szövegrészlet fordítása németre*	*Vers, szövegrészlet fordítása németre, írásban és szóban:* *nyersfordítás készítése szöveghűségre törekedve;* *műfordítási próbálkozások*	**EU**
5.	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a német nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül német, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *könyvismertetés,* *témafeldolgozás, illetve -ismertetés előadás formájában*	**INKO** **EU**
6.	*Német vers magyar, illetve magyar vers német fordításának összehasonlítása*	*Német vers magyar, illetve magyar vers német fordításának olvasása, fordítás összehasonlítása* *fonetikai szempontból (hang-betű, hangsúly, ritmus);* *szövegértés szempontjából (szószerkezetek, kommunikációs tényezők, szavak jelentése, hangulata)*	**EU** **TANU**
VI.	A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETSZERZÉS A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL	**EU**
1.	*a) Németország, Ausztria, Svájc nagyobb városai* *b) európai országok, ahol német nemzetiségiek élnek, ahol a németet mint idegen nyelvet sokan beszélik (Magyarország, erdélyi szászok);* *c) néhány német népviselet;* *d) közlekedési eszközök, autómárkák;* *e) a német nyelvterületek néhány földrajzi jellegzetességei: tengerei, nagyobb folyói, hegyei;* *f) kiemelkedő aktuális politikusok;* *g) híres sportolók;* *h) irodalom (írók, költők, műveik) képzőművészet, zene, színház, film;* *i) sajtótermékek;* *j) tudomány-technika*	*Egyszerű kijelentések, rövid mondatok, néhány mondatból álló szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése németül*	**INKO** **EU**
2.	*a) tv-, mozi-, rádióprogramok, műsorok címe, az események, hírek története, a film nyelvének fordítási megoldása, nyelvlecke és időpontja;* *b) események és szereplők az újságban;* *c) könyvtárak, könyvesboltok:* *német nyelvű újságok, német szerzők művei magyar nyelven;* *d) németül beszélő rádióadók;* *e) német nyelvű műsorok adás-időpontjai;* *f) mindennapi élet: találkozás németül beszélő emberekkel,* *autók gyártmánya, rendszáma;* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások;* *h) német politikai, kulturális és sportesemények;* *i) a Budapesti Goethe-intézet programjai;* *kapcsolatteremtés német iskolásokkal*	*Németországról, Ausztriáról, Svájcról és a német nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése folyamatosan és a szerzett ismeretekről beszámolás az osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**INKO** **EU**
VII.	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	
1.	*Német nyelvű előadások*	*Német nyelvű előadások megtekintése* *a) egyéni előadás* *b) dramatikus játék* *c) hangszeres előadás (pl. furulyázás)* *d) éneklés*	**EU**
2.	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok*	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok, tankönyvek eszközök megismerése*	**KUTA**
3.	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formái*	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése* *a) iskolai forma* *b) nyelviskolák* *c) a Budapesti Goethe-intézet* *d) Németországba, Ausztriába, (Svájcba) szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok*	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Az iskolában folyó némettanulás*	*Az iskolában folyó némettanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	**TANU FOGY**
5.	*Magyar vonatkozású, Magyarországgal kapcsolatos német hírek*	*A magyar vonatkozású, Magyarországgal kapcsolatos német hírek figyelése, gyűjtése, rendszerezése és róluk szóló beszámolás az osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**UNIV**
VIII.	KÖZVETÍTÉS		**INKO**
1.	fordítás, illetve fordítás megértése	fordítás magyarra a) mondatokon, b) 8-10 mondatos szövegeken; fordítás németre a) mondatokon, b) 6-8 mondatos szövegeken	**TANU**
2.	*Fordítás*	*A fordítás gyakorlása*	**TANU**
2.1.	fordítás magyarra	12-16 mondatból álló német nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően	
2.2.	fordítás németre	10-12 egyszerű mondat, szöveg fordítása németre a helyesírás, a nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően	

Tolmácsolás (hangzó német nyelvű szöveg fordítása magyarra)

- → Négy-öt (Nem korreferens) mondatból álló célnyelvi hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
- → A szűkített szövegek lejegyzése
- → Négy-öt (nem korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonsrtuálása
- → Már tanult rövid prózai szövegek szóbeli fordítása

PROJEKT

Látogatóban Luxemburgban

Luxemburg földrajzával, történelmével és jelenével kapcsolatos információk gyűjtése a hagyományos és korszerű információhordozók (lexikonok, természetfilmek, Internet) segítségével. A gyűjtés eredménye egyrészt írásban (album, tabló), másrészt egy műsoros délutánban.

PROJEKT

Egy német nyelvű film vagy színházi előadás megtekintése

A film vagy színházi előadás alapjául szolgáló szöveg előzetes feldolgozása. A film vagy színdarab megtekintését megelőzően a vizuális művészetekre ill. a színházra (azok technikai részére is) vonatkozó ismeretek összefoglalása (minimális szakmai szókinccsel együtt). A film ill. színdarab megtekintése előzetes szempontrendszer alapján. Képekkel illusztrált beszámoló készítése a látottakról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

Beszédértési készség

Elégséges

a) Megérti tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű, idegen nyelven történő utasításait.

b) Megérti az egyszerű életszerű beszédhelyzetekben feltett (illetve a tananyagra vonatkozó) kérdéseket és ezekre tud válaszolni.

Jeles

a) Megérti a minél változatosabb kérdéseket is, azokra tud válaszolni.
b) Képes megoldani a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt feladatokat (hamis-igaz állítások, megértést ellenőrző kérdések, táblázatok kitöltése).

Beszédkészség

Elégséges

a) Tetszését, nem tetszését ki tudja fejezni.
b) Egyszerű információkat tud adni és kérni valós beszédhelyzetekben.

Jeles

a) Egyszerűen, de összefüggően tud beszélni a mindennapi életben a vele és családjával történtekről.
b) Tud az általa ismert témakörökhöz tartozó képekről több mondatban beszélni.

Olvasásértési készség

Elégséges

a) Kevés hibával képes felolvasni olyan rövidebb szöveget, melyet tanárával, illetve hanganyag segítségével gyakorolt.
b) A maga tudásszintjén számára megfelelő szöveget tanári segítséggel megérti.

Jeles

a) Felismeri az idegen nyelv használatával megoldható feladatokhoz szükséges autentikus szövegeket (p. étlap, utcai feliratok).
b) Érthetően – jó intonációval, jó ritmusban, az idegen nyelv fonémáit alkalmazva – tud felolvasni olyan szöveget, amelyet tanárral és hanganyagok segítségével gyakorolt.

Írásbeli készség

Elégséges

a) Tankönyvének egyszerűbb írásbeli feladatait meg tudja oldani.
b) Írásbeli feladatai megoldásakor használni tudja a kétnyelvű szótárt.

Jeles

a) Több mondatból álló egyszerű, összefüggő szöveget tud írni.
b) Egyszerű mondatait logikai összefüggések alapján összetett tudja mondatokká fűzni (és, de, vagy).

Szókincs

A minimális szókincs kb. 1000 aktív és 400 passzív szóból áll.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

A Német nyelv tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Váljanak egyre tudatosabbá a tanulók a nyelvhelyesség, a nyelvtani ismeretek és az alkalomhoz illő nyelvhasználat terén. Törekedjenek megteremteni a forma, tartalom és stílus egységét. Fejlődjön dinamikusan a nyelvhelyességük és a beszédfolyamatosságuk.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	
I.	BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA	A BESZÉD ÉS A KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA TANULÁSA	INKO
1.	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd)*	*Német nyelvi tevékenységek (beszédértés-beszéd) tanulása, gyakorlása*	INKO
1.1.	német nyelvű utasítások megértése	német nyelvű utasítások végrehajtása, megértésük jelzése	
1.2.	személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése	képek alapján személyek, tárgyak, állatok, helyek, jelenségek megnevezése, egyszerű mondatok alkotása, illetve azok befogadása (10-15 mondat)	
1.3.	személyről, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján mondatalkotás	a tanulónak önmagáról, a mindennapi eseményekről, a tanult témakörök alapján egyszerű mondatok alkotása, azok befogadása (10-15 mondat)	
1.4.	dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása *Témakörök, témák:* 1. Emberi kapcsolatok - családi élet - házimunka - ünnepek - barátság - emberek belső jellemzése 2. Tágabb környezetünk - településtípusok, - lakóhelyünk - fővárosunk nevezetességei - egy célnyelvi város rövid bemutatása -városi élet, vidéki élet - városi közlekedés - környezetvédelem 3. Természeti környezetünk - növények - állatok 4. Az iskola világa - iskolai élet -iskolám bemutatása - a német iskolarendszer 5. Egészség, betegség - az emberi test részei - leggyakoribb betegségek (panaszok, kezelés) - baleset, sérülések - orvosnál - gyógyszertárban - kórházban 6. Étkezés otthon, étteremben, receptek, ételkészítés, vendéglő, rendelés, fizetés, reklamáció - a német konyha specialitásai	a megtanult dialógusok, mondókák, versek, dalok, szövegek reprodukálása, azok befogadása a) szerepjátékban b) dramatikus játékban c) bábjátékban	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	7. Utazás - utazási előkészületek - szállásfoglalás - pénzváltás - utazási eszközök és módok 8. Szabadidő, szórakozás - hobby, szabadidős tevékenységek sportok 9. Levelezés hivatalos formában		
1.5.	szövegértés	a szövegértés gyakorlása utánmondásos beszéddel a) mondatonként, b) szimultán: az elhangzó eredeti szöveggel párhuzamosan	
1.7.	nyelvi műveletek	német nyelvű gyakorlatok: nyelvi műveletek végzése mondatokon és szövegeken: kérdezés-válaszadás; átalakítás: (lexika szintjén: szinonima, antonima; kommunikációs tényezők szerint: személyek, hely, idő stb.); csoportosítás megadott szempontok szerint (pl. igaz-hamis, kakukktojás stb.); hiányzó szavak, lexikai egységek pótlása szövegeken: - behelyettesítés, - tömörítés	
2.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés gyakorlása*	**INKO EU**
2.1.	mondókák dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok helyesejtése	a helyesejtés gyakorlása mondókák dalszövegek, szövegek, dialógusok és fonetikai gyakorlatok felhasználásával (pl. ich-Laut, ach-Laut stb.) - a hangnak megfelelő szavak, szóegység mondása; - fonetikai jeleknek megfelelő hangok ejtése	
2.2.	beszédhallás, beszédmozgás	a német helyesejtés normáihoz igazodó beszédhallás, beszédmozgás észlelése élőbeszéd és magnetofonszalagra rögzített hang, hangkapcsolat, mondat, szöveg alapján a) utánmondással, b) hangos olvasással, c) helyesejtési hibák javításával, d) a magyar és a német helyesejtési normák közötti különbség megállapításával, da) hangok ejtése, db) szóhangsúly, dc) hanglejtés, dd) a német nyelv hangzásának, megkülönböztetése más idegen nyelvektől	
2.3.	helyesejtési hibák	a helyesejtési hibák (artikulációs hiba, hangkapcsolathiba) felismerésének és javításának tanulása tanítói visszajelzés nyomán	
2.4.	nyelvi-kommunikációs didaktikus játékok	nyelvi-kommunikációs didaktikus játékok megismerése és játszása: szóverseny, nyelvtörők stb.	
II.	BESZÉDSZÁNDÉKOK	BESZÉDSZÁNDÉKOK TANULÁSA	**INKO**
1.	*Kapcsolatfelvétel:* *- köszönés* *- bemutatkozás* *- bemutatás (személyt valakinek)*	*A kapcsolatfelvétel gyakorlása*	**INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szándéknyilvánítás:* *- tudakozódás* *- kérés, kívánság* *- meghívás, ill. meghívás elfogadása személyesen, telefonon* *- megköszönés* *- szabályozás, utasítás* *- tiltás* *- bátorítás* *- visszautasítás* *- megnyugtatás* *- figyelmeztetés* *- kifogás, korlátozás* *- emlékeztetés*	*A szándéknyilvánítás gyakorlása a tanult témák szövege alapján*	**INKO**
3.	*Érzelmek kifejezése* *- meglepetés* *- közömbösség* *- düh* *- szimpátia* *- szeretet* *- öröm* *- udvariasság* *- remény* *- kétség, nyugtalanság,* *- bizonyosság, bizonytalanság* *- kíváncsiság* *- meglepetés* *- félelem* *- sajnálkozás* *- együttérzés*	*Érzelmek kifejezésének gyakorlása*	**INKO**
4.	*Vélemény kifejezése, elfogadása* *- tanácsadás* *- javaslat* *- segítség felajánlása* *- beleegyezés* *- tiltakozás* *- elégedettség* *- vitatkozás, ellentmondás*	*Vélemény kifejezésének, illetve elfogadásának gyakorlása*	**INKO**
5.	*Tájékozódás, tájékoztatás* *- kérdezés, információkérés* *- válaszadás, információadás hosszabb terjedelemben* *- tényközlés, állítás* *- beszámolás (tényről, helyzetről)* *- leírás (események)* *- fizikai állapot kifejezése* *- azonosítás, összehasonlítás* *- akarat, érdek kifejezése* *- elbeszélés* *- kritizálás* *- probléma felvetés* *- hipotézis megfogalmazása* *- csatlakozás valakihez, valamihez* *- személyek (jellemvonás) leírása*	*A tájékoztatás gyakorlása*	**INKO**
6.	*Modalitás* *- szándék* *- terv* *- ígéret* *- előrejelzés kifejezése*	*Modalitás kifejezése*	**INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS	AZ OLVASÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS GYAKORLÁSA	**INKO EU**
1.	*Olvasás*	*Az olvasás gyakorlása a tankönyv, munkakönyv szövegein és eredeti nyelvi anyagokon*	**EU**
1.1.	szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasása	szószerkezetek, mondatok néma és hangos olvasásának gyakorlása nyomtatott és írott betűkkel	
1.2.	az olvasás tempója és pontossága	az olvasás tempójának és pontosságának fokozása	
1.2.1.	jelfelismerés	jelfelismerés: hiányzó betű, betűösszetételek felismerése, pótlása nyomtatott betűkkel, írott szavakban, hibakeresés, hibás szavak javítása a) a szóképekből hiányzó betűösszetételek felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása a betűhalmazból b) a szószerkezetekből hiányzó szavak felismerése, hangos kiejtése, kiválasztása és pótlása	
1.2.2.	a jelentés felismerése	a jelentés felismerése: szóalkotással, szinonima-antonima-kereséssel, a szavak szempontok szerinti csoportosításával, cselekvés lefolytatása rajzolással, verbális és nemverbális cselekvéssel	
1.2.3.	olvasástechnikai hibák javítása	az olvasástechnikai hibák (betűkihagyás újrakezdés, mást olvasás, a hang és betűösszetételek közötti megfelelés elvétése, a néma hangok kiejtése) javítása nevelői visszajelzésre	
1.3.	olvasásgyakorlás	Az olvasás gyakorlása legalább (10-15 mondatos) és hosszabb szövegeken némán és hangosan, olvasástechnikai és kommunikációs szempontok figyelembevételével (pl. fölolvasás); - dalszövegek, didaktikus szövegek, versek, mondókák, szépirodalmi, tájékoztató, publicisztikai szövegek olvasása	
1.4.	szövegfeldolgozás	szövegértést és szövegreprodukálást fejlesztő gyakorlatok végzése különböző műfajú szövegeken a) a szövegek elemzésével, aa) nyelvi (nyelvtani), ab) kommunikációs, ac) logikai szempontok alapján (téma, ok, érzelem stb.);	
1.5.	szövegalkotás	mondatok, szövegek alkotása az olvasott anyagok, műfajok alapján	
1.6.	szótárhasználat	a szótárhasználat gyakorlása különböző fokozatú kétnyelvű szótár és egynyelvű szótár segítségével: betűk, fonetikai jelek, szavak, kifejezések keresésével és olvasásával	
III.	HELYESÍRÁS-NYELVTAN	A HELYESÍRÁS-NYELVTAN TANULÁSA, GYAKORLÁSA	**INKO**
1.	*Írástechnika*	*Az írástechnika gyakorlása*	**INKO**
1.1.	azonos ejtésű szavak, szóösszetételek	azonos ejtésű szavak, szóösszetételek gyűjtése	
1.2.	hangok jelei	hang, hangok jeleinek átírása (betűre, betűkre, illetve szavakra, mondatokra)	
2.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása szavak, szószerkezetek, mondatok másolásával, diktálás utáni írással, akaratlagos írással*	**INKO**
3.	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok*	*Helyesírási és nyelvtani gyakorlatok végzése szóban és írásban*	
3.1.	problémafelismerés	problémák felismerése	
3.2.	problémamegoldás	a problémák megoldásának gyakorlása a) a morfémák szintjén: jelzés, ragozás, képzés b) a lexémák szintjén: szófajok, azonos hangzású szavak írása c) a szintagmák szintjén: összetett szavak, szószerkezetek (alany-állítmány, főnév-melléknév kapcsolata) d) a mondat szintjén: szerkezeti tagolás, mondatfajták e) a textéma szintjén: szövegelemzés, szövegalkotás	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	nyelvtani műveletek	nyelvtani műveletek végzése a) bővítés b) szűkítés c) helyettesítés d) átalakítás e) kapcsolás	
3.4.	helyesírás-gyakorlás	a helyesírás gyakorlása írógépen, számítógépen: a) másolás b) reprodukálás c) mondatok alkotása, diktálás utáni írás	
4.	*Nyelvtani és néma nyelvtörténeti ismeretek* *a) definíciók, szabályok, törvények, elvek magyarul* *b) fogalmak németül*	*Nyelvtani és néma nyelvtörténeti ismeretek tanulása, a tanult ismeretek rendszerezése, nyelvtani jelenségekhez kapcsolása*	**TANU**
4.1.	főnévi igeneves szerkezetek "zu + Infinitív" szerkezet – műveltető ige	az főnévi igeneves szerkezetek, a "zu + Infinitív" szerkezet megismerése, használatuk tanulása	
4.2.	névmási határozószó	a névmási határozószó megismerése, használatának tanulása	
4.3.	mutató névmás	a mutató névmás megismerése, használatának tanulása	
4.4.	határozatlan névmás	a határozatlan névmás megismerése, használatának tanulása	
4.5.	összetett mondatok - alárendelő, - mellérendelő; megengedő mellékmondat; célhatározói mellékmondat; időhatározói mellékmondat	az összetett mondat megismerése, használatának gyakorlása	
4.6.	a szenvedő igeragozás: passzív folyamatot kifejező szenvedő igeragozás; állapotot kifejező szenvedő igeragozás	a szenvedő igeragozás megismerése, használatának tanulása	
4.7.	a német nyelv története	a német nyelv történeti áttekintése	
5.	*Mondatelemzés*	*A tanult ismeretek alapján mondatelemzés végzése szóban és írásban magyarul*	
IV.	ÍRÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS-FOGALMAZÁS	AZ ÍRÁS-SZÖVEGFELDOLGOZÁS-FOGALMAZÁS TANULÁSA	**TANU** **EU** **INKO**
1.	*Írásbeli szövegfeldolgozás*	*Az írásbeli szövegfeldolgozás tanulása, gyakorlása, különböző műfajokban és szövegeken:* *szavak, mondatok, szöveg és szövegrészletek elemzése* *a) adatkeresés (formai, tartalmi pl. kommunikációs tényezők, válaszadás),* *b) adatok csoportosítása és rendszerezése,* *c) összehasonlítás (viszonykeresés -pl. ok, szándék) magyarul és németül*	**TANU** **EU**
2.	*Írásbeli szövegalkotás* *Szövegfajták, szövegműfajok:* az 5-6. évfolyamon megismertek, továbbá - publicisztikai szövegek: újságcikk, apróhirdetés, hír - interjú - képrejtvény - comic - használati utasítás - prospektus - hivatalos levélfajták - riport	*Az írásbeli szövegalkotás gyakorlása:* *- behelyettesítés szövegeken* *- kiegészítés* *- kérdések szerkesztése* *- állítások megfogalmazása* *- mondatok rendezése* *- szövegalkotás a tanult műfajokban* *a) szabadon,* *b) kép, képsor,* *c) hangjelek alapján,* *d) megadott szempontok szerint (pl. levél, nyomtatvány kitöltése),* gyakorlatok végzése mondatokon, szövegeken - véleménynyilvánítás feldolgozott szövegről, - önálló történet alkotása új témák alapján	**INKO** **TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	IRODALOM	IRODALOMTANULÁS	**TANU**
1.	*Versek, regények, szövegrészletek olvasása* *Gedichte:* 1. Friedrich Schiller Die Hoffnung 2. An die Freude (1. Strophe) 3.Rainer Maria Rilke Herbsttag *Drama:* Friedrich Schiller Wilhelm Tell (Ausschnitt) Wilhelm Busch Max und Moritz	*Versek, regények, szövegrészletek, szövegek olvasása németül és magyarul, némán és hangosan*	**EU**
2.	*Versek, szövegrészletek reprodukálása*	*Versek, szövegrészletek reprodukálása németül a tanulócsoportnak mint közönségnek*	**EU** **INKO**
3.	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra*	*Német vers, szövegrészlet fordítása magyarra, írásban és szóban*	**EU**
4.	*Vers, szövegrészlet fordítása németre*	*Vers, szövegrészlet fordítása németre, írásban és szóban:* *nyersfordítás készítése szöveghűségre törekedve;* *műfordítási próbálkozások*	**EU**
5.	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés*	*Önálló tanulói ismeretszerzés és ismeretterjesztés a német nyelvű irodalomról a tanulócsoporton belül német, illetve magyar nyelven szóban és írásban:* *könyvismertetés,* *témafeldolgozás, illetve -ismertetés előadás formájában*	**EU** **INKO**
6.	*Német vers magyar, illetve magyar vers német fordításának összehasonlítása*	*Német vers magyar, illetve magyar vers német fordításának olvasása, fordítás összehasonlítása* *fonetikai szempontból (hang-betű, hangsúly, ritmus);* *szövegértés szempontjából (szószerkezetek, kommunikációs tényezők, szavak jelentése, hangulata)*	**EU** **TANU**
VI.	A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓ	ISMERETSZERZÉS A NÉMET NYELVŰ CIVILIZÁCIÓRÓL	**EU**
1.	*a) Németország, Ausztria, Svájc nagyobb városai* *b) európai országok, ahol német nemzetiségiek élnek, ahol a németet mint idegen nyelvet sokan beszélik (Magyarország, erdélyi szászok);* *c) néhány német népviselet;* *d) közlekedési eszközök, autómárkák;* *e) a német nyelvterületek néhány földrajzi jellegzetességei: tengerei, nagyobb folyói, hegyei;* *f) kiemelkedő aktuális politikusok;* *g) híres sportolók;* *h) irodalom (írók, költők, műveik) képzőművészet, zene, színház, film;* *i) sajtótermékek;* *j) tudomány-technika*	*Egyszerű kijelentések, rövid mondatok, néhány mondatból álló szöveg alkotásának gyakorlása képek, térképek, reprodukciók segítségével magyar nyelven, néhány név, tárgy megnevezése németül*	**EU** **INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*a) tv-, mozi-, rádióprogramok, műsorok címe, az események, hírek története, a film nyelvének fordítási megoldása, nyelvlecke és időpontja;* *b) események és szereplők az újságban;* *c) könyvtárak, könyvesboltok:* *német nyelvű újságok, német szerzők művei magyar nyelven;* *d) németül beszélő rádióadók;* *e) német nyelvű műsorok adás-időpontjai;* *f) mindennapi élet: találkozás németül beszélő emberekkel,* *autók gyártmánya, rendszáma;* *g) képeslapok, bélyegek, újságkivágások;* *h) német politikai, kulturális és sportesemények;* *i) a Budapesti Goethe-intézet programjai;* *kapcsolatteremtés német iskolásokkal*	*Németországról, Ausztriáról, Svájcról és a német nyelvvel kapcsolatos információk gyűjtése folyamatosan és a szerzett ismeretekről beszámolás az osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**EU** **INKO**
VII.	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	ÖNMŰVELÉS – ÖNKÉPZÉS	**KUTA**
1.	*Német nyelvű előadások*	*Német nyelvű előadások megtekintése* *a) egyéni előadás* *b) dramatikus játék* *c) hangszeres előadás (pl. furulyázás)* *d) éneklés*	**EU**
2.	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok*	*A Magyarországon hozzáférhető német nyelvtanítási programok, tankönyvek eszközök megismerése*	**KUTA**
3.	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formái*	*A magyarországi német nyelvtanulás intézményes formáinak megismerése* *a) iskolai forma* *b) nyelviskolák* *c) a Budapesti Goethe-intézet* *d) Németországba, Ausztriába, (Svájcba) szóló tanulói ösztöndíjak, pályázatok*	
4.	*Az iskolában folyó némettanulás*	*Az iskolában folyó némettanulás céljának, módszereinek megismerése, a tananyag rendszerezése, a taneszközök értékének és alkalmazási lehetőségeinek megismerése*	**KUTA** **FOGY**
5.	*Magyar vonatkozású, Magyarországgal kapcsolatos német hírek*	*A magyar vonatkozású, Magyarországgal kapcsolatos német hírek figyelése, gyűjtése, rendszerezése és róluk szóló beszámolás az osztálytársaknak, a német nyelv tanítójának*	**UNIV**
VIII.	KÖZVETÍTÉS		**INKO**
1.	fordítás, illetve fordítás megértése	fordítás magyarra a) mondatokon, b)12-18 mondatos szövegeken; fordítás németre a) mondatokon, b) 10-12 mondatos szövegeken	
2.	*Fordítás*	*A fordítás gyakorlása*	**TANU**
2.1.	fordítás magyarra	15-20 mondatból álló német nyelvű szöveg lefordítása magyarra, a pontos fordítás, az értelmes magyar szövegalkotás, a szépírás és helyesírás normatív szempontjainak megfelelően	
2.2.	fordítás németre	12-16 egyszerű mondat, szöveg fordítása németre a helyesírás, a nyelvtan, a nyelvhelyesség szabályainak, a szépírás követelményeinek megfelelően	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tolmácsolás (hangzó magyar nyelvű szöveg fordítása németre)

→ Két-három (korreferens) mondatból álló magyar hangzó szövegek szűkítése a legfontosabb elemekre (a mondatok topikjaira és rémáira)
→ A szűkített szövegek lejegyzése
→ Két-három (korreferens) mondatból álló elhangzó szövegek legfontosabb elemeinek jegyzetelés alapján történő bővítése, rekonstruálása
→ Már tanult dal- és versszövegek szóbeli fordítása

Tolmácsolás (hangzó német nyelvű szöveg fordítása magyarra)

→ Német nyelvű mondatok közvetítői célú átalakítása egyenes idézéssel: *Azt mondta, fáradt vagyok*. Német nyelvű mondatok közvetítői célú átalakítása függő idézettel (jelen idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. *Fáradt vagyok* erre: *azt mondja, hogy fáradt*.
→ Német nyelvű mondatok közvetítői célú álalakítása függő idézettel (múlt idejű tárgyi mellékmondattá alakítással). Pl. *Fáradt voltam* erre: *azt mondja, hogy fáradt volt*.
→ Már tanult rövid prózai szövegek számban-személyben átalakított változatainak szóbeli fordítása

PROJEKT

Bemutatkozik a Rajna-vidék

Ez a projekt a célnyelvi ország egy jellegzetes régióját (pl. Rajna-vidék) vagy nagyvárosát (pl. Berlin) veszi célba. (Célszerű olyan vidéket vagy várost választani, amellyel a tanulóknak van valamilyen közvetlen kapcsolata). A vidékre ill. a városra vonatkozó lexikális információkat kiegészítik a területet élményszerűen bemutató filmek, tévéműsorok. (Goethe Institut)

Év végi követelmények

Beszédértési készség

Elégséges

a) Megérti tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű, idegen nyelven történő magyarázatát.
b) Megérti az egyszerű életszerű beszédhelyzetekben, illetve a tananyagra vonatkozó kérdéseket és tudjon ezekre válaszolni.

Jeles

a) Megérti tanárának a tananyaggal és a mindennapi élet beszédtémáival kapcsolatos idegen nyelven történő magyarázatát és bizonyos szavak idegen nyelven történő szemantizációját.
b) Az esetleg ismeretlen nyelvi elemek jelentését igyekszik a szövegösszefüggésből kitalálni.

Beszédkészség

Elégséges

a) Egyszerű információkat tud adni és kérni valós beszédhelyzetekben.
b) Embereket, tárgyakat és helyeket egyszerűen tud jellemezni.

Jeles

a) Kezdeményezni tud és képes fenntartani rövid beszélgetést ismert, mindennapi témáról.
b) Több mondatban megfogalmazva képes információt adni.
c) Érzelmeit, véleményét ki tudja fejezni, illetve ezek iránt másoknál tud érdeklődni.
d) Az egyes feladatok megoldása közben igyekszik használni a képzelőerejét, és törekszik az eredetiségre.
e) A tanultakat saját egyéni életére, körülményeire tudja alkalmazni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Olvasásértési készség

Elégséges

a) A saját tudásszintjén a számára megfelelő szöveget tanári segítséggel megérti.
b) Az olvasott szöveggel kapcsolatos egyszerű feladatokat végre tudja hajtani.

Jeles

a) Képes az egyes ismeretlen szövegelemek jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni.
b) A tanárral és hanganyagok segítségével gyakorolt szöveget képes érthetően, jó intonációval, jó ritmusban felolvasni.
c) Képes rövid, ismeretlen szöveget házi olvasmányként feldolgozni.

Írásbeli készség

Elégséges

a) Több mondatból álló egyszerű, összefüggő szöveget tud írni.
b) Tankönyvének egyszerűbb írásbeli feladatait meg tudja oldani.
c) Írásbeli feladatai megoldásakor használni tudja a kétnyelvű szótárt.

Jeles

a) Változatos közlésformában (elbeszélő, leíró) összefüggő szöveget írni. Tudja a szövegmodelleket saját helyzetére alkalmazni.
b) Egyszerűen ki tudja fejezni érzelmeit és véleményét írásban, ezek iránt másoknál tud érdeklődni.
c) Egyszerű fogalmazást tud írni mindennapi életével kapcsolatos eseményekről és az őt érdeklő jelenségekről.
d) Ismeri a fogalmazás legegyszerűbb szerkezetét (bevezetés, kifejtés, befejezés).
e) A nyelvhelyesség és a nyelvtani ismeretek pontosítása céljából meghatározott céllal készült mondatmodelleket írásban magyarról németre tud fordítani.

Szókincs

A minimális szókincs 1200 aktív és 400 passzív kifejezésből áll.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
MATEMATIKA

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Matematika** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Matematika* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Matematika 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MATEMATIKA

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Matematika* tanterv szerves előzménye az 1–4. illetve szerves folytatása a 9–12. évfolyam számára kidolgozott *Matematika* tanterv.

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Matematika* tantárgyi kerettanterve a **Matematika** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a matematika műveltségi terület követelményeinek, valamint a Kerettanterv Matematika tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.

A *Matematika* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulás*** és a ***Kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire***, valamint a ***EU kultúra – európai azonosságtudat*** követelményeinek megvalósulását.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Matematika* kerettantervet a *tanulásra nyitott,* matematikatanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem, a *szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges taneszközöket. A kerettanterv a Hajdu Sándor által szerkesztett tankönyvcsaládra, továbbá az adott életkornak megfelelő szaktudományos művekre, versenyfeladatokat tartalmazó gyűjteményekre, valamint matematikatörténeti eredményeket és neves matematikusok életútjait feldolgozó művekre támaszkodik.

A Matematika oktatásának alapelvei

A *Matematika* oktatásának e tanterv által tükrözött felfogása szerint NEM szabad elfogadni, hogy a matematika oktatása:

- öncélú legyen, tanulása kényszerűen végrehajtandó "akadálypályává" váljon vagy a tanulók szemében annak látsszon;
- "okos" tanulók szelektálásának vagy "gyenge" tanulók megbélyegzésének puszta eszközévé váljon vagy a tanulók szemében annak látsszon;
- egy, csak a "kiválasztottak" számára elérhető ezoterikus világ képét nyújtsa a matematikáról a tanárral mint fő információforrással, mint az abszolút igazság kinyilatkoztatójával és mint megkérdőjelezhetetlen döntnökkel az élen.

Ehelyett a tanterv azt a felfogást tükrözi, mely szerint a matematika megfelelő pedagógusi kezekben a tanulók széles körének nyújthat pozitív intellektuális élményt. Egyúttal oktatása elsősorban ESZKÖZ

- a tanulók mint individuumok és mint társadalmi lények komplex fejlesztéséhez, különösképpen kognitív és metakognitív valamint kommunikatív fejlesztésükhöz;
- ahhoz, hogy a tanulók a társadalom szakmai és magánéleti szubkultúráiba való beilleszkedéshez és azokban való helytálláshoz szükséges kompetenciák egy részét megszerezzék vagy azok megszerzésére nagyobb eséllyel képessé váljanak;
- ahhoz, hogy a tanulók környezetük kultúrájának kritikai szemlélőivé, aktív és hatékony formálóivá váljanak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Matematika tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Matematikai fogalmak használatához és elemi szabálykövető eljárásokhoz köthető kompetenciák

A tanulók ne csupán utasításra, hanem célszerűen, a helyzethez igazodva, önmaguktól is legyenek képesek:

- A matematikai logika néhány nyelvi elemét ("vagy", "és", "nem", "minden", "van olyan", "egyik sem", "nem mind", "ha … akkor", "akkor és csak akkor ha") matematikai értelmezésük szerint alkalmazni.
- Egyes elemi halmazműveleteket (unió, metszet, komplementerképzés) elvégezni.
- Egyes relációkat és műveleteket, valamint azok jeleit érteni és helyesen alkalmazni.
- Elemi algoritmusokat biztonsággal elvégezni. Szabályt, törvényt követve rendezetlen és rendezett halmazok elemeit előállítani.
- A tízes számrendszert biztonsággal használni. A valós számokat írni, olvasni, számegyenesen ábrázolni, nagyság szerint rendezni, használni. A négy alapműveletet (az összeadást, a kivonást, a szorzást és az osztást) a műveleti sorrend betartásával a valós számok halmazában (a számjelölés formájától függetlenül, ha szükséges, zsebszámológépet is használva) elvégezni. Egyes más műveleteket (törtrész, abszolút érték, hatványozás, gyökvonás) érteni és elvégezni. A százalék fogalmát érteni és helyesen használni.
- Egyes számelméleti fogalmakat (oszthatóság, többszörösök, prímek, relatív prímek, prímtényezős felbontás, legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó) érteni és helyesen alkalmazni.
- Az ismeretlen mennyiséget egyenes és fordított arányosság esetén kiszámítani. Elsőfokú egyenleteket és egyenlőtlenségeket algebrai és grafikus úton is megoldani.
- A derékszögű koordináta-rendszerben konkrét pontokat, valamint függvényeket ábrázolni, összetartozó értékeket leolvasni. Egyes nevezetes függvényeket képükről felismerni. Függvénytranszformációkat végezni, azokat ábrázolt függvényképek alapján felismerni.
- A fontosabb sík- és térgeometriai alakzatcsoportok elemeit a megfelelő csoportok elemeiként azonosítani és a köztük fennálló legegyszerűbb viszonyokat kifejező alapfogalmakat (párhuzamosság, merőlegesség, érintés) helyesen használni. Egyes síkidomok kerületét, területét, fontosabb testek felszínét, térfogatát kiszámítani. Síkidomok egyes nevezetes vonalait és pontjait ismerni és feladatmegoldásban fölhasználni. Egybevágósági és hasonlósági transzformációkat és egyes elemi szerkesztéseket (párhuzamos és merőleges egyenesek előállítása, szakaszfelezés, szakaszmásolás, szögfelezés, szögmásolás) pontosan elvégezni.
- Egyszerű méréseket és becsléseket kellő pontossággal elvégezni. Adathalmazt gyűjteni, lejegyezni. A legfontosabb szabvány mértékegységeket használni és azokat átváltani.
- Számhalmazok átlagát kiszámolni; móduszát, mediánját meghatározni.
- Események "lehetséges", "lehetetlen", "biztos" kategóriáit, és a valószínűség fogalmát helyesen alkalmazni.
- A matematika tanult fogalmait, jelöléseit és eljárásait a mindennapi életben és más tárgyak művelésében is használni; egyúttal tudva azt is, hogy egyes szavaknak, kifejezéseknek, nyelvi fordulatoknak, jelöléseknek más értelmük, funkciójuk lehet a matematikában és más a köznyelvben.

A kommunikatív interakcióhoz és a gondolkodáshoz köthető kompetencia-, és viselkedésfejlődési irányok

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való kommunikatív interakciójuk és gondolkodásuk hatékonyságát és célszerűségét. Ennek érdekében egyre fejlettebb formában, egyre hatékonyabban tudjanak, és (a felmért helyzettől függően cselekvésüket egyre önállóbban, egyre célszerűbben megválasztva) fokozatosan váljon szokásukká:

- Önmaguk és környezetük elemeiről, valamint azok relatív térbeli és időbeli elhelyezkedéséről kognitív és anyagi (pl. írott, rajzi, beszélt) modelleket kiválasztani, alkotni, egymásba átkódolni és használni. Kognitív és anyagi modellalkotásaik során a megértett és megtanult fogalmakat és eljárásokat felhasználni, a modelleikbe szervesen beépíteni. Konvergens és divergens-kreatív módon is gondolkodni, a kétféle gondolkodásmódot a problémamegoldásban ötvözni. Ezeken belül kiemelten:
  - Alkalmas szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni. Ennek részeként a tér-sík megfeleltetést megoldani.
  - Rendezetlen és rendezett halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.
  - Függvényeket összefüggés-modellező eszközként használni.
  - Matematikai szövegeket értelmezni és alkotni. A definíciókat és a tételeket megkülönböztetni, azokat egyértelműen és tömören kimondani, problémamegoldásban alkalmazni. Problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerni, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket (pl. nyitott mondatokat) alkotni.
  - A megismert relációk, műveletek, eljárások, függvények, geometriai alakzatok egyes tulajdonságait, azonosságait, tételeit a problémamegoldásban és állítások bizonyításában célszerűen felhasználni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

- Döntést hozni. A mindennapi élet és a matematika állításainak igaz vagy hamis voltát megállapítani. Elemeket, eseményeket megadott vagy választott szempontok (mennyiségi és minőségi jellemzők) alapján keresni, csoportosítani, osztályozni, sorba rendezni, válogatni; ily módon halmazokat képezni.
- A problémamegoldásaik szerves részeként kutakodva, többféle forrásból célszerű ismereteket szerezni. Tankönyveiket, feladatgyűjteményeiket, statisztikai zsebkönyvüket, lexikonokat, enciklopédiákat, és korosztályuknak megfelelő számítógépes matematikai oktatóprogramokat és adatbázisokat használni.

- Kommunikálni. Mások kommunikatív és egyéb tevékenységeit megfigyelni. Másokat (ha szükséges, interaktív módon) megérteni, magukat másokkal (azok metakommunikatív jeleit is használva, hozzájuk folyamatosan igazodva) megértetni. Adekvát, célszerűen és érthetően megfogalmazott, előrevivő kérdéseket feltenni másoknak és önmaguknak is. Másoktól magyarázatot, ellenpéldát, átfogalmazást kérni és hasonló kéréseknek eleget tenni. Véleménykülönbség esetén meggyőzően, de másokat nem sértve érvelni, cáfolni, vitázni. Deduktív és induktív gondolatmenetet is vázolni, egyszerűbb állításokat bizonyítani.

Metakognitív működéshez, gondolkodásszervezéshez és stratégiai gondolkodáshoz köthető kompetencia- és viselkedésfejlődési irányok

Interperszonális és intraperszonális intelligenciájuk párhuzamos és egymásra ható fejlődésével javuljon a metakognitív működésük, a gondolkodásszervezésük és a stratégiai viselkedésük minősége. Ennek megfelelően egyre célszerűbben és egyre hatékonyabban legyenek képesek és egyre inkább váljon szokásukká:

- Gondolataikat, a megismert fogalmakat rendszerezni.
- Másokkal problémamegoldásban együttműködni.
- Adatok, feltételek adott feladat megoldásához való szükségességét és elégségességét eldönteni.
- Feladatmegoldás előtt lehetőség szerint több tervet, vázlatot is készíteni a feladat megoldási folyamatáról, az elvégzendő lépésekről, megoldandó részfeladatokról; majd a több terv közül a legjobbnak ítéltet kiválasztani. Másokkal való együttműködés esetén a munkát megszervezni, elosztani. A folyamatterveket és a munka szervezését feladatmegoldás közben a tapasztalatoknak megfelelően módosítani.
- Általánosabb eljárási előírásokat, algoritmusokat készíteni.
- Számítások, mérések, feladatmegoldások részeredményeit a munka során folyamatosan, végeredményeit utólag többféle szempontból és módon is értékelni, ellenőrizni.
- Feladatmegoldás közben és után is kritikailag szemlélni saját és mások gondolkodását, problémamegoldó folyamatát. Az így generált ismereteiket saját és mások problémamegoldása hatékonyságának növelése céljából az önszabályozásban, a munkafolyamat-tervezésben, az együttműködésben, és a munkaszervezésben felhasználni. Törekedni a célszerű ön- és társismeretre.
- Pólya György: A gondolkodás iskolája című művében leírt heurisztikai útmutató alapelveit rugalmasan alkalmazni.

Kialakítandó attitűdök és motivációk

Váljanak motiválttá a matematikai ön- és társfejlesztésben, egyúttal érdeklődővé a matematikai érdekességek, problémák iránt azáltal, hogy:

- felismerik a matematikában a szellemi kaland, a játékos alkotás, az esztétikai gyönyör lehetőségét és szépségét;
- felismerik a matematika mint közvetett (más tudományokon keresztüli) és közvetlen eszköz szerepét és jelentőségét a világ megismerésében, megértésében és gondolatok kommunikációjában (a világ rendszereinek modellezésében);
- felismerik a matematika általános szellemi képességeikre, gondolatrendszerezésükre gyakorolt fejlesztő hatását;
- megismerik a matematikatörténet főbb fordulópontjait, a Magyarországon született és világhírűvé vált matematikusok eredményeit, életútját.

Belsődleges motivációjuk és pozitív attitűdjeik révén álljanak készen a kihívásokra, a kötelező feladatokon túlmutató matematikai tevékenységre (felzárkóztató és tehetséggondozó szakkörök, versenyek, táborok).
Saját és mások motivációját, önbizalmát tartsák fönn azáltal, hogy a feladatmegoldás során esetleg tapasztalt kudarcot a személyes megvetettséggel össze nem kötve azt pozitívan, hasznos tanulási tapasztalatként fogják fel mind magukra mind másokra vonatkoztatva. Ugyanakkor tartózkodjanak a túlzott magabiztosságtól azáltal, hogy felismerik a képességeiket meghaladó problémák felvetésének lehetőségét.
Alakuljon ki mások felé gondolati nyíltság, önkifejezési bátorság, valamint mások véleménye, álláspontja iránti nyitottság bennük. Szívesen és felelősséggel működjenek együtt hasonló képességű és más képességű tanulókkal is, felismervén az együttműködés, az interakció kölcsönös előnyeit és azt, hogy még a megismert helytelen gondolatokból, hibás gondolatmenetből és saját gondolataik kommunikációjából is tanulhatnak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Személyi feltételek

- Általános iskolai matematika szakos tanári képesítés

Tárgyi feltételek

- **T**anterem a szokásos felszereléssel (padok, tábla, stb.), szaktanterem nem szükséges
- Táblai körző
- Vonalzók
- Test modellek

Taneszköz

Kiadói kód	Szerző(k)	Cím
MK-045-CA0501	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Zankó Istvánné	Matematika 5. Tankönyv
MK-046-CA0501/K	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Zankó Istvánné	Matematika 5. Tankönyv (keménytáblás)
MK-047-CA0602	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Zankó Istvánné	Matematika 5. Gyakorló
MK-072-CA0603	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Zankó Istvánné	Matematika 6. Gyakorló
MK-070-CA0601	Andrási Tiborné–Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné	Matematika 6. Tankönyv
MK-071-CA0601/K	Andrási Tiborné–Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné	Matematika 6. Tankönyv (keménytáblás)
MK-088-CA0702	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné–Zankó Istvánné	Matematika 7–8. Gyakorló
MK-086-CA0704	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné	Matematika 7. Tankönyv, emelt szint
MK-087-CA0704/K	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné	Matematika 7. Tankönyv, emelt szint (keménytáblás)
MK-090-CA0703	Andrási Tiborné–Czeglédy I.–Czeglédy Istvánné–Hajdu S.–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné–Szalontai T.	Matematika 7–8. Feladatgyűjtemény
MK-106-CA0802	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné–Szalontai Tibor	Matematika 8. Tankönyv, emelt szint
MK-107-CA0802/K	Czeglédy István–Czeglédy Istvánné–Hajdu Sándor–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné–Szalontai Tibor	Matematika 8. Tankönyv, emelt szint (keménytáblás)
MK-090-CA0703	Andrási Tiborné–Czeglédy I.–Czeglédy Istvánné–Hajdu S.–Novák Lászlóné–Sümegi Lászlóné–Szalontai T.	Matematika 7–8. Feladatgyűjtemény
MS-2202	Kosztolányi József–Mike János- Vincze István	Érdekes matematikai feladatok 1.
MS-2204	Kosztolányi J.- Mike J.- Palánkainé Jakab Á.–dr. Szederkényi Ané–Vincze I.	MATEMATIKA Összefoglaló feladatgyűjtemény 10-14 éveseknek
MS-2513	Palánkainé Jakab Ágnes–Dr. Szederkényi Antalné	Jól felkészültem-e? Matematikai feladatsorozatok általános iskolásoknak 5. osztály
MS-2514	Palánkainé Jakab Ágnes–Dr. Szederkényi Antalné	Jól felkészültem-e? Matematikai feladatsorozatok általános iskolásoknak 6. Osztály
NT-80190/1	Némethné dr. Rakos Katalin	A mi matekunk 5. osztály–Feladatgyűjtemény

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NT-80203	Berkes Klára	Ki(s)számoló nagyoknak, 5. osztály
MS-2515	Vincze István	Jól felkészültem-e? Matematikai feladatsorozatok általános iskolásoknak 7. Osztály
MS-2516	Mike János	Jül felkészültem-e? Matematikai feladatsorozatok általános iskolásoknak 8. Osztály
MS-2517	Kosztolányi József	Jól felkészültem-e? Matematikai feladatsorozatok középiskolába készülőknek
MK-154-CA0039	Csatár Katalin–Széplaki Györgyné	Matematika 13–14 éveseknek
	Pólya György	A gondolkodás iskolája

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Az ismeretszerzés induktív módjának használata ❖ Sejtések, szabályszerűségek felismerése, megfogalmazása ❖ Deduktív módszer alkalmazása, néhány lépésből álló bizonyítások megértése ❖ Matematikatörténeti érdekességek olvasása, kiselőadások készítése ❖ Konkrét dolgok halmazba rendezése adott szempontok alapján ❖ Halmazok, halmazműveletek szemléltetése Venn-diagrammal ❖ Logikai állítások igazságának eldöntése ❖ Algoritmusok értelmezése folyamatábrák olvasása, készítése ❖ Irracionális szám létezésének bizonyítása ❖ A négy alapművelet végzése írásban, fejben ❖ Műveletek végzése törtekkel ❖ Számolás zsebszámológéppel ❖ Hatványozás azonosságainak alkalmazása ❖ Osztók, többszörösök keresése különböző módszerek alkalmazásával ❖ Zárójeles kifejezések számolása ❖ Számolás algebrai kifejezésekkel ❖ Egyenletek megoldása mérlegelvvel	❖ Felelés szóban: tanult definíciók tételek ❖ Felelés szóban: feladatmegoldás ❖ Felelés írásban: tanult tételek bizonyítása ❖ Felelés írásban: feladatmegoldás ❖ Tanulók munkájának megfigyelése ❖ Otthoni munka, házi feladatok ellenőrzése ❖ Mérések, szerkesztések pontosságának ellenőrzése	❖ Tanulói önértékelés ❖ Diáktárs értékelése ❖ Tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó) ❖ Tanári értékelés (szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat) ❖ Diagnosztikus mérés (tesztek) ❖ Versenyeken való indítás: iskolai, városi, regionális, és országos

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

❖ Szöveges feladatok megoldása tudatos tervezéssel ❖ Szakszöveg értelmezése ❖ Arányossági feladatok megoldása következtetéssel ❖ Százalékszámítással kapcsolatos feladatok megoldása ❖ Relációkat tartalmazó kifejezések értelmezése, használata ❖ Függvények ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben ❖ Függvény-transzformációk végrehajtása ❖ Sorozatokhoz különböző szabályok megadása ❖ Sorozat pontjainak ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben ❖ Sorozatok n.- elemének meghatározása ❖ Mértékegységek használata, prefixumok használata, átváltás ❖ Geometriai alapfogalmak megismerése, ábrázolásuk ❖ Körző, vonalzó használatának gyakorlása ❖ Szerkesztési feladatok tervezése, szerkesztés végrehajtása ❖ Síkidomok halmazokba sorolása adott tulajdonságok alapján ❖ Síkidomok, kör kerületének kiszámítása ❖ Szögmérő használata ❖ Testek hálójának elkészítése, felszínük kiszámítása ❖ Testek térfogatának számítása ❖ Geometriai transzformációk végrehajtása ❖ A bizonyítási igény felkeltése ❖ Táblázatba foglalás ❖ Kombinatorikai feladatok megoldása, szerencsejátékok (LOTTÓ, TOTÓ) ❖ Valószínűség-számítási kísérletek végrehajtása ❖ Események gyakoriságának, relatív gyakoriságának kiszámítása ❖ Statisztikai adatok gyűjtése, vizsgálata, értelmezése ❖ Statisztikai számítások elvégzése		

MAGYAR KÖZLÖNY ONLINE ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A változatos matematikai tevékenységek végzése során alakuljon ki a tanulókban pozitív attitűd a tantárgy iránt. Fejlesszék a környezetükkel és önmagukkal való, részben kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Ehhez használják a nyelv logikai elemeit helyesen a matematikai és nem matematikai tartalmú állítások értelmezése során és ismerjenek meg újabb nyelvi logikai elemeket. Váljanak képessé újabb anyagi modellek megértésére, használatára, más modellekbe történő átkódolására. Ennek megfelelően tanuljanak meg grafikonokat ábrázolni derékszögű koordinátarendszerben és azokról adatokat leolvasni. Mélyítsék korábban szerzett matematikai tudásukat, fejlesszék tovább a képességeiket. Tanuljanak meg önmaguk és környezetük elemeinek egymáshoz képest vett relatív térbeli elhelyezkedéséről szerzett információk alapján (nem interaktív úton is) a térben tájékozódni és más tájékozódását (kognitív empátia révén) modellalkotással elősegíteni. Ismerjék meg és tudják használni a tizedes törteket. Ismerjék meg az oszthatóság pontos fogalmát. Váljanak képessé arra, hogy biztonsággal eligazodjanak és műveleteket végezzenek a racionális számok halmazában. Ismerjék meg az abszolútérték fogalmát. Ismerjék meg és tudják használni az egyenes és a fordított arányosság fogalmát. Ismerjék meg a relációk reflexivitásának fogalmát. Ismerjenek meg újabb geometriai alakzatokat (rombusz, paralelogramma, trapéz, szögtartomány, szögfelező, szakaszfelező merőleges, szakaszfelező merőleges sík, gömb), tulajdonságaikat, és tanulják meg azokat konvencionális jelölésekkel ábrázolni. Tanuljanak meg geometriai problémákat értelmezni és megoldani.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS			
1.	*Halmazok*	*Halmaztulajdonságok tanulása, halmazműveletek gyakorlása*			
1.1.	halmazelméleti alapfogalmak: az alaphalmaz és az igazsághalmaz; halmazok kapcsolata; a részhalmaz és a kiegészítő (komplementer) halmaz	a halmaz fogalmának elmélyítése; adott halmazokról igaz állítások megfogalmazása; adott halmazokról hamis állítások megfogalmazása; adott halmazokról adott állítások értelmezhetőségének, valamint igaz vagy hamis mivoltának az eldöntése; az alaphalmaz és igazsághalmaz fogalmának pontosítása, elmélyítése; adott állításokhoz igazsághalmaz készítése; halmazok megadása elemeik tulajdonságai segítségével; halmazok megadása elemeik felsorolásával; adott halmazok egymáshoz való viszonyának vizsgálata; részhalmaz és kiegészítő (komplementer) halmaz fogalmának pontosítása, elmélyítése.	Ismeri a halmaz szemléletes fogalmát. Adott elemtulajdonságok alapján halmazokat tud készíteni.	Ismeri az alaphalmaz és az igazsághalmaz fogalmát. Jellemezni tudja a halmazok kölcsönös helyzetét.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	halmazok metszete, egyesítése; Venn-diagram	halmazok ábrázolása Venn-diagrammal; halmazok metszetének és egyesítésének képzése	Halmazokat ábrázolni tud Venn-diagrammal és arról tulajdonságokat tud leolvasni.	Halmazműveleteket tud modellezni Venn-diagramon.	
2.	*Logika*	*A matematika logika elemeinek tanulása*			**ORVO**
2.1.	a logika alapelemei: “nem”, “és”, “vagy”, “minden”, “van olyan”, "egyik sem", "nem minden" kifejezések és tagadásuk; a "ha ., akkor ." , "akkor és csak akkor. ha . " és velük egyező jelentésű kifejezések; igaz és hamis állítások	a “nem”, “és”, “vagy”, “minden”, “van olyan”, "egyik sem", "nem minden" kifejezések és tagadásuk használata konkrét véges halmazokon és egyszerűbb végtelen halmazokon; "ha ., akkor ." , "akkor és csak akkor . ha . " és velük egyező jelentésű kifejezésekkel állítások megfogalmazása; állítások igazságának eldöntése	Érti a “nem”, “és”, “vagy”, "minden", "van olyan", "egyik sem", "nem minden" kifejezések és tagadásuk , a "ha ., akkor ." , "akkor és csak akkor ., ha . " és velük egyező jelentésű kifejezések jelentését.	A “nem”, “és”, “vagy”, "minden", "van olyan", "egyik sem", "nem minden", "ha ., akkor ." , "akkor és csak akkor . ha . " és a velük egyező jelentésű kifejezésekkel állításokat tud megfogalmazni. Az állítások logikai értékét meg tudja határozni.	
2.2.	nyitott mondatok igazsághalmaza	egyszerű egy-kétismeretlenes nyitott mondatok igazsághalmazának megadása a "minden" és "van olyan" kifejezések segítségével	El tudja dönteni egy elempárról, hogy a "minden", "van olyan" kifejezésekkel megadott igazsághalmazba beletartoznak-e.	Precízen meg tudja adni egyszerű kétegyismeretlenes nyitott mondat igazsághalmazát a "minden" és "van olyan" kifejezések felhasználásával.	
II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTAN, ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*A természetes számok halmaza milliós számkörben*	*Műveletek végzése a milliós számkörben*			
1.1.	a számkör 1 millióig; alaki érték, helyi érték, valódi érték; ellentett, abszolútérték; becslés; kettes számrendszer;	alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolata megértésének elmélyítése; ellentett fogalmának definiálása; számok abszolútértékének algebrai és szemléletes (számegyenesen 0-tól való távolság) definiálása darabszám becslése, mérőszám becslése; számok írása, olvasása	Biztosan ismeri és használni tudja a 10-es számrendszert. Ismeri a számok helyesírását.	Értelmezni tudja az alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolatát.	
1.2.	a számok nagysága; számok egyes, tízes, százas stb. szomszédai; a kerekített érték; a kettős egyenlőtlenség; számok bontott alakjai	számok ábrázolása számegyenesen; számok egyes, tízes, százas stb. szomszédainak keresése; számok kerekítése, a kerekített érték kifejezése kettős egyenlőtlenséggel; számok helyi érték szerinti bontott összegalakja; számok felírása két vagy több szám összegeként, különbségeként, szorzataként és hányadosaként	Számegyenesen tudja az egész számok helyét. Ismeri a számok kerekítési szabályait.	Jellemezni tud adott számokat több oldalról, összetett módon. Hatjegyű számokat többféleképpen fel tud bontani.	
1.3.	oszthatósági alapfogalmak: oszthatóság, oszthatósági feltételek; osztók, többszörösök	az oszthatóság fogalmának definiálása; osztók, többszörösök keresése próbálgatással	Ismeri az oszthatóság fogalmát és egyszerű feladatokon azt alkalmazni tudja.	Feladatokban tudja alkalmazni az oszthatósági szabályokat.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	műveletek (írásbeli szorzás, osztás) a milliós számkörben; a műveletek helyes sorrendje; zárójellel felírt aritmetikai kifejezések	a műveletekben szereplő tényezők megnevezése; szorzás, osztás gyakorlása 10-zel, 100-zal, 1000-rel stb.; alapműveletek végzése; feladatok várható eredményének előzetes becslése; írásbeli osztás végzése többjegyű osztóval; műveletek végzése a tényezők változtatásával – hatásuk az eredmény változására; a 0 és az 1 szerepének vizsgálata a műveletekben; műveletek helyes sorrendjének végzése; zárójellel felírt aritmetikai kifejezések kiszámítása	Az természetes számok körében biztonságosan végzi az összeadást, kivonást, szorzást és kétjegyű osztóval az osztást. Ismeri a 0 és 1 szerepét a műveletek végzésekor. Helyes sorrendben tudja végezni a műveleteket, használni tudja a zárójeleket.	Biztonságosan el tudja végezni a négy alapműveletet bármely egész tényezőkkel.
2.	*A racionális számok halmaza*	*Műveletek végzése a racionális számkörben*		
2.1.	tizedes törtek; törtek műveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) tizedes törtekkel; műveleti tulajdonságok	a tizedes törtalak megismerése, célszerűségének felismerése; alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolatának vizsgálata tizedes törteknél; tizedes törtek, közönséges törtek összeadása, kivonása; tizedes törtek és közönséges törtek szorzása, osztása természetes számmal; műveleti tulajdonságok vizsgálata	Érti a tizedes törtek jelentését. Biztonságosan tud tizedes törteket összeadni és kivonni pozitív törtek körében.	Természetes számmal tud szorozni és osztani tizedes törteket.
2.2	különböző alakú törtek átírása	közönséges tört átalakítása tizedes törtté; véges tizedes tört közönséges törtté alakítása; százalék értelmezése, kifejezése tizedes törttel	Ismeri a racionális számok kétféle törtalakját és egyszerű esetekben egymásba alakításukat.	Közönséges törtet tizedes törtté tud alakítani, illetve véges tizedes törtet közönséges törtté.
3.	*Egyenletek és egyenlőtlenségek*	*Egyenletek és egyenlőtlenségek megoldásának gyakorlása*		
3.1.	egyenletek és egyenlőtlenségek	adott alaphalmazú egyenletek és egyenlőtlenségek igazsághalmazának keresése próbálgatással; egyszerű egyenletek és egyenlőtlenségek következtetéses megoldása; egyenletek megoldásának ellenőrzése; egyenlőtlenségek megoldásának ábrázolása számegyenesen	Adott alaphalmazú egyenleteket és egyenlőtlenségeket próbálgatással meg tud oldani.	Egyszerű egyenleteket, egyenlőtlenségeket következtetéssel meg tud oldani. Megoldásait tudja ellenőrizni és számegyenesen ábrázolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	egyenletekkel és egyenlőtlenségekkel megoldható szöveges feladatok; egyenes és fordított arányosság	problémahelyzetet vázoló szövegből a probléma felismerése; a szöveges feladat megoldásának tudatos tervezése; szöveges feladatokban szereplő adatok lejegyzése, ábrázolása; az adatok között fennálló kapcsolatok megértése (feladat elemzése); egyszerű feladatok megoldása egyenlettel és anélkül; a feladatok szöveg szerinti ellenőrzése; adott egyenlethez és egyenlőtlenséghez szöveg készítése; összetett szöveges feladatok megoldása szükség esetén tudatos részfeladatokra bontással; az egyenes és fordított arányosság megismerése; következtetési feladatok megoldása egyenesen, illetve fordítottan arányos mennyiségek esetén	Egyszerű szöveges feladatok végeredményét következtetéssel megtudja mondani és azt indokolni tudja. Sejti az egyenes és fordított arányosság fogalmát.	Algoritmus alapján vagy anélkül meg tud oldani szöveges egyenleteket és egyenlőtlenségeket. Adott egyenlethez, egyenlőtlenséghez szöveget tud készíteni. Érti az egyenes és a fordított arányosság fogalmát. Az egyenes arányosságot használni tudja feladatmegoldásokban.	**INKO**
III.	RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Relációk*	*Relációk tanulása*			
1.1.	összehasonlításhoz, viszonyításhoz szükséges kifejezések (pl.: "egyenlő", "kisebb", "nagyobb", "kevesebb", "több", "legfeljebb", "legalább",); reflexív, tranzitív, szimmetrikus relációk	összehasonlításhoz, viszonyításhoz szükséges kifejezések (pl.: "egyenlő", "kisebb", "nagyobb", "kevesebb", "több", "legfeljebb", "legalább",) értelmezése, használata; a reflexivitás fogalmának megismerése ; reflexív, tranzitív, szimmetrikus relációk ábrázolása	Érti az "egyenlő", a "kisebb", a "nagyobb", a "kevesebb", a "több", a "legfeljebb", a "legalább" kifejezéseket és egyszerű esetekben azokat alkalmazni tudja.	Helyesen tudja használni és alkalmazni az "egyenlő", a "kisebb", a "nagyobb", a "kevesebb", a "több", a "legfeljebb", a "legalább"kifejezéseket.	
2.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
2.1.	halmazkapcsolatok ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben	két halmaz kapcsolatának grafikonon való ábrázolása; grafikonok elemzése; adatok leolvasása grafikonokról; szöveg készítése grafikonokról; grafikonok készítése szöveges feladatokhoz	Ismeri a derékszögű koordinátarendszert és abban biztonságosan tud pontokat ábrázolni illetve azok koordinátáit le tudja olvasni. Érti a legegyszerűbb grafikonok jelentését.	Grafikonokat tud ábrázolni derékszögű koordinátarendszerben. Tudja elemezni a grafikonokat.	
2.2.	egyenesen és fordítottan arányos mennyiségek; derékszögű koordinátarendszer	a derékszögű koordinátarendszer fogalmának megismerése, korábban használt grafikonokhoz mint példákhoz kötése; az egyenes és fordított arányosság fogalmával értelmezhető egyszerű gyakorlati példák értelmezése, ábrázolása	Segítséggel ábrázolni tudja az egyenes arányosságot jelentő függvény pontjait a koordinátarendszerben.	Tudja értelmezni a szöveggel megadott arányossági összefüggéseket.	
3.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	sorozatok, számsorozatok	néhány elemmel megadott sorozathoz különböző szabályok megfogalmazása; elemek felírása megadott szabály alapján; sorozatok folytatása többféle szabály alapján	Meg tudja határozni egyszerű sorozatok rákövetkező elemét.	Meg tudja határozni a sorozatok rákövetkező elemét törtekkel végzett műveletek használatának szükségessége esetén is.
3.2.	számsorozatok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben	derékszögű koordináta-rendszerben a sorozat pontjainak ábrázolása	Egyszerű számsorozatokat tud derékszögű koordinátarendszerben ábrázolni.	Tud sorozatokat ábrázolni a derékszögű koordinátarendszerben.
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA, TÁJÉKOZÓDÁS KONTEXTUSÁBAN		
1.	*Mérések*	*Mérések gyakorlása*		
1.1.	a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, tömeg, idő, szög mérőeszközei és mértékegységei; a mértékegységek többszöröseit és törtrészeit kifejező prefixumok (kilo-, hekto-, deka-, deci-, centi-, milli-) és rövidítésük	hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, tömeg, idő, szög mérőeszközeinek használata; az eddig megismert mértékegységek rendszerezése; a mértékegységek többszöröseit és törtrészeit kifejező prefixumok (kilo-, hekto-, deka-, deci-, centi-, milli-) és rövidítésük gyakorlása; mértékegységek átváltása	Ismeri a tanult szabvány mértékegységeket és egymásba való átváltásukat el tudja végezni.	Ismeri a prefixumok jelentését. A prefixumokat alkalmazni tudja a mértékegységek ábrázolása során.
2.	*Elemi geometria*	*Elemi geometria tanulása*		
2.1.	geometriai alapfogalmak (pont, egyenes, sík); ponthalmazok távolsága; egyenesek kölcsönös helyzete; a kitérő egyenes; a geometriai szerkesztés	geometriai alapfogalmak megismerése (pont, egyenes, sík); félegyenes, szakasz, vonal, síkidom, test fogalmának meghatározása, ábrázolásuk a tanult jelölésekkel; ponthalmazok távolságának megismerése; körző, vonalzó használatának gyakorlása; távolságok mérése; szakaszok másolása; egyenesek kölcsönös helyzetének vizsgálata síkban és térben; merőleges és párhuzamos egyenesek rajzolása vonalzókkal; kitérő egyenes fogalmának megismerése; ismerkedés a geometriai szerkesztéssel; néhány geometriai szerkesztés menetének megismerése	Biztonságosan használja körzőjét és vonalzóját. Tud párhuzamos és merőleges egyeneseket előállítani, szakaszt másolni.	Helyesen tudja használni a geometria alapvető fogalmait, ismeri azok síkbeli reprezentációinak ábrázoláshoz használt jelöléseit.
2.2.	síkidomok, sokszögek fogalma; ponthalmazok; a törött vonal; négyzetek, téglalapok, és tulajdonságaik	a síkidom meghatározása; a kör, mint adott tulajdonságú pontok halmazának megadása a síkban ; a törött vonal fogalmának megismerése; a sokszög meghatározása; téglalap, négyzet szerkesztése adott oldalakból; adott tulajdonságok alapján halmazokba sorolásuk; magasságaik definiálása és szerkesztése	Ismeri a speciális háromszögeket és a nevezetes négyszögeket. Adott oldalakból négyzetet és téglalapot tud szerkeszteni.	Ismeri a nevezetes négyszögek tulajdonságait. Adott tulajdonságok alapján tudja a négyszögeket csoportosítani.

KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	a sokszögek területe és kerülete	háromszögek kerületének kiszámítása; háromszögek területének kiszámítása átdarabolással; sokszögek kerületének kiszámítása; a négyzet és a téglalap területének kiszámítása; négyszögek területének kiszámítása átdarabolással	Ki tudja számítani a háromszögek és négyszögek kerületét, valamint a négyzet és a téglalap területét.	Meg tud oldani háromszögek, négyzetek és téglalapok területére és kerületére vonatkozó szöveges feladatokat.	
2.4.	a szög és a szögtartomány	a szög és a szögtartomány meghatározása; a szögek fajtáinak megismerése; a szöggel kapcsolatos elnevezések elsajátítása; a szögek mérése alkalmi és szabvány egységekkel; a szögmérő használatának gyakorlása; a szög másolása	Használni tudja a szögmérőjét és tud szöget másolni.	Tudja nagyságuk szerint konvencionális kategóriákba sorolni a szögeket. Tud műveleteket végezni a szögekkel.	
2.5.	testek felszíne és térfogata	a kocka és a téglatest hálójának elkészítése; a kocka és a téglatest felszínének kiszámítása; a kocka térfogatának kiszámítása	El tudja készíteni a kocka és a téglatest hálóját és ismeri a felszínük és térfogatuk kiszámítási módját.	Szöveges feladatokban alkalmazni tudja a kocka és a téglatest felszínének és térfogatának kiszámítási módját.	
2.6.	adott tulajdonságú pontok halmaza; a szakasz felező pontja; a szakaszfelező merőleges; a szögfelező; a gömb; a szakaszfelező merőleges sík	adott tulajdonságú pontok halmazának keresése vonalon szakasz felező pontjának meghatározása; adott tulajdonságú pontok halmazának keresése a síkban; szakaszfelező merőleges szerkesztése; szögfelező szerkesztése; a tanult szerkesztések lépéseinek időrendben történő elmondása; a kör megadása; adott tulajdonságú pontok halmazának keresése a térben; a gömb megadása; a szakaszfelező merőleges sík megadása	Érti a szakaszfelező merőleges, szögfelező jelentését. Definiálni tudja a kört és a gömböt adott tulajdonságú pontok halmazaként.	Szerkeszteni tudja a nevezetes ponthalmazokat a síkban.	
3.	*Tájékozódás térben*	*A térbeli tájékozódás tanulása*			**HON**
3.1	tájékozódás térben; helymeghatározás; irányok; térkép	térbeli tájékozódási feladatok gyakorlati megoldása terepen tájékozódási eszközök (térkép, írásbeli útbaigazítás és iránytű) használatával; írásbeli útbaigazítás és térkép készítése másoknak; saját test mint viszonyítási alap használata tájékozódást segítő írott utasítás megértésekor, más teste mint viszonyítási alap használata írásbeli útbaigazítás nyújtásakor; külső tájékozódási pontok használata útbaigazítási célú kommunikációban a mellett, alatt, fölött, között, előtt, mögött, stb. viszonyokra való utalással	Képes saját testét vagy külső tájékozódási pontokat viszonyítási alapként vevő néhány lépésből álló egyszerű írásos utasításokat követve adott helyre eltalálni. A térképen segítséggel el tud igazodni. Felismeri az iránytű használatának jelentőségét a tájékozódásban. Egyszerű térképvázlatot tud készíteni az adott helyzetben éppen látott dolgokról.	Képes sok lépésből álló írott útbaigazítás, valamint térkép és iránytű használatának szintézisével önállóan adott helyre eltalálni. Képes összetett és helyes útbaigazításokat adni és hozzá tartozó, külső tájékozódási pontokat és útvonalat is jelölő térképvázlatot készíteni másoknak helyszíni tapasztalatok alapján.	**INKO**
V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorikus feladatok megoldása*		
1.1.	kombinatorikai feladatokban szereplő lehetőségek	kombinatorikus feladatok megoldása; a kombinatorikus feladatokban szereplő lehetőségek számának táblázatba foglalása	Egyszerű kombinatorikai feladatokat meg tud oldani következtetéssel, rajz segítségével.	Meg tud oldani kevésbé rutinszerű, gondolkodtatóbb kombinatorikai feladatokat.
2.	*A valószínűségszámítás elemei*	*Valószínűségszámítás, sztochasztikus gondolkodás*		
2.1.	a biztos, a lehetséges és a lehetetlen esemény fogalma	a biztos, a lehetséges és a lehetetlen esemény fogalmának elmélyítése; események gyakoriságáról szóló feladatok megoldása	Meg tudja különböztetni a biztos, a lehetetlen és a lehetséges eseményeket.	Meg tud oldani egyszerű valószínűségszámítási feladatot események gyakoriságáról.
3.	*Statisztika*	*Statisztikai megfigyelések, lejegyzések gyakorlása*		
3.1.	statisztikai adatok táblázata; több szám számtani közepe (átlaga)	tanulók által gyűjtött és táblázatokban talált statisztikai adatok vizsgálata, értelmezése; grafikonok olvasása és értelmezése; több szám számtani közepének kiszámítása	Ki tudja számítani néhány elem átlagát.	Értelmezni tudja a statisztikai táblázatokat, grafikonokat.

Év végi követelmények

I. TUDÁS Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) Az alaphalmaz és az igazsághalmaz pontos fogalmát. A részhalmaz és a kiegészítő halmaz fogalmát. Halmazok uniójának és metszetének fogalmát. Halmazok elemszámának fogalmát. A véges és a végtelen fogalmát. A Venn-diagramot.

b) Különböző állítások egymáshoz való viszonyának és igazsághalmazaik az egymáshoz való viszonyának összefüggéseit. Állítás tagadásának fogalmát. A "minden", "van olyan", az "egyik sem" és "nem mind" kifejezéseket. A "nem", "és" és a "vagy" kötőszavakat. A "ha…akkor", "akkor és csak akkor, ha…" kifejezéseket.

c) A természetes számok értelmét egytől 1000000-ig, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arabírásmódjait. Az alaki érték, helyi érték, valódi érték fogalmát és ezek összefüggését. A 2-es és 3-as számrendszerek lényegét.

d) A (racionális) törtszámok fogalmát. A közönséges és a tizedes törtek fogalmát.

e) Az összeadás és a szorzás tényezőinek felcserélhetőségét és csoportosíthatóságát.

f) Az összeg és különbség szorzására és osztására vonatkozó disztributív tulajdonságot.

g) Az alapműveletek eredményei változásainak szabályszerűségét a tényezők változásának függvényében.

h) A 0 és 1 mint tényezők szerepét az alapműveletekben.

i) Az abszolútérték algebrai és szemléletes fogalmát.

j) A százalék fogalmát.

k) A becslés, kerekítés fogalmát

l) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A kettővel, öttel és tízzel való oszhatóság szabályát.

m) Az egyenletek és az egyenlőtlenségek fogalmát. Az egyenletek és egyenlőtlenségek alaphalmazának és megoldáshalmazának fogalmát.

n) Az egyenes és a fordított arányosság fogalmát.

o) A fontosabb relációjeleket. A relációk reflexivitásának, szimmetrikusságának és tranzitivitásának fogalmát.

p) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő , terület, kerület, térfogat, felszín, szög, szögtartomány szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét. A prefixumokat. A hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög fogalmát.

q) A pont, egyenes, sík fogalmait és síkban történő ábrázolási módjait. A szakaszok, vonalak, törött vonalak, síkidomok és testek szemléletes fogalmát. Szakaszok felezőpontjának, a szakaszfelező

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

merőlegesnek, szögfelezőknek a fogalmát. A háromszögek, négyszögek, sokszögek fogalmát. Az egyenlő szárú és egyenlő oldalú háromszögek fogalmát. A téglalap, a négyzet, rombusz, paralelogramma, trapéz fogalmát. A kör pontos fogalmát.

r) A kocka és a téglatest fogalmát és egyes tulajdonságait. A gömb fogalmát. Szakaszfelező merőleges sík fogalmát.
s) Az egyenesek merőlegességének, párhuzamosságának, kitérő mivoltának fogalmát.
t) A téglalap és négyzet, valamint a háromszög területképletét. A kocka térfogatképletét. A terület változatlanságát átdarabolás során.
u) A "biztos", a "lehetséges" és a "lehetetlen" fogalmát. A gyakoriság fogalmát.
v) Az átlag fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK Legyen képes:

a) Adott halmazokról igaz és hamis állításokat megfogalmazni. Állítások igazsághalmazát meghatározni. Adott halmaz elemeiről alkotott összetett állítás igazságát eldönteni. Adott halmaz kiegészítő halmazát, adott halmazok metszetét és unióját meghatározni.
b) Nullától 1000000-ig terjedő természetes számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket becsülni, összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és írásban is összeadni, kivonni, szorozni és osztani, kerekíteni, valamint összeg-, különbség-, szorzat- és hányadosalakban fölírni. Alapműveletek elvégzése után az eredményt ellenőrizni. Természetes számokat más, adott alapszámú számrendszerbe átírni. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni.
c) Adott számokhoz osztókat és többszörösöket keresni.
d) Közönséges törteket tizedestört alakban, véges tizedes törteket egyszerű törtalakokban előállítani. Tizedes törteket összadni, kivonni, egész számokkal szorozni és osztani.
e) Negatív számokat nagyság szerint sorbarendezni.
f) Szöveges feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, megoldásuk menetét lehetőség szerint alternatív utakat megvizsgálva, összetett feladatokat részfeladatokra bontva megtervezni, alkalmas modelleket (pl. egyenleteket és egyenlőtlenségeket és arányosságokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti probléma fényében értelmezni, ellenőrizni. Grafikonokból hozzájuk tartozó szöveget készíteni.
g) Egyenleteket és egyenlőtlenségeket próbálgatásos úton megoldani. Egyszerű egyenleteket és egyenlőtlenségeket következtetéses úton megoldani. Egyenletek megoldását ellenőrizni. Egyenlőtlenség megoldáshalmazát számegyenesen ábrázolni.
h) Két halmaz közötti hozzárendelést derékszögű koordinátarendszerben grafikonon ábrázolni. A grafikont elemezni, róla adatokat leolvasni.
i) Számsorozatok rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Számsorozatokat derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolni.
j) Hosszúságot, szöget, űrtartalmat, tömeget, időt, területet és térfogatot szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani.
k) Kocka és téglatest felszínét kiszámítani.
l) Körzőt és vonalzót használni. Szakaszt, szöget körzővel és vonalzóval másolni. Vonalzóval adott egyenessel párhuzamos és rá merőleges egyenest húzni. Szögfelezőt, szakaszfelező merőlegest szerkeszteni.
m) Téglalapot és négyzetet adott oldalakból szerkeszteni.
n) Síkidomok (négyzetek, téglalapok rombuszok, paralelogrammák, trapézok) tulajdonságait felismerni, szerkesztésekben fölhasználni.
o) Térben tájékozódni. Saját térbeli mozgásra és helyzetre vonatkozó egyszerű kérdést feltenni, ugyanezekre vonatkozó írott utasítássorozatot végrehajtani. Eközben saját testet és más pontokat viszonyítási alapként használni. Másoknak hasonló utasításokat adni. Útvonalat is jelölő térképvázlatot készíteni és iránytűvel együtt használni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

p) Adott feltételek esetén az összes kombinatorikus lehetőséget előállítani, elrendezni.
q) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni, azok gyakoriságát előre megállapítani.
r) Adatokat méréssel, számlálással gyűjteni, osztályokba sorolva lejegyezni, táblázatban és grafikonon ábrázolni. Számadatok átlagát megállapítani. Egyszerű statisztikai táblázatokat és grafikonokat értelmezni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani. Szemlélje kritikailag mások gondolatmenetét, vitázzon érvelve, személyes sértődések és sértések elkerülésére törekedve, más véleményét tolerálva.
c) Álljon készen a kudarcok kezelésére, menedzsmentjére, a személyes megvetettség és a kudarc különválasztására. Nyerjen önbizalmat az esetleges sikerekből. Örüljön mások sikereinek.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához. Tudja a kognitív és anyagi modelleket egymásba célszerűen és kreatívan átkódolni.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A változatos matematikai tevékenységek végzése során erősödjön a tanulókban a pozitív attitűd a tantárgy iránt. Fejlesszék a környezetükkel és önmagukkal való, részben kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Váljanak képessé újabb anyagi modellek megértésére, használatára, más modellekbe történő átkódolására, célszerű modellezési módszer kiválasztására. Ismerjék meg a hatványozást. Váljanak képessé a mérlegelv alkalmazásával egyenleteket és egyenlőtlenségeket megoldani. Ismerjék meg a legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös fogalmát. Sajátítsanak el újabb geometriai fogalmakat (külső szög, körvonal, körlemez, sugár, átmérő, húr, körív, körcikk, körszelet, érintő, testek felszíne). Tanuljanak meg fontosabb terület- kerület- és térfogatszámítási képleteket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	HALMAZOK, LOGIKA	HALMAZELMÉLETI ÉS LOGIKAI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS			
1.	*Halmazelméleti alapfogalmak*	*Halmazelméleti alapfogalmak megismerése*			
1.1.	adott halmazok tulajdonságai	adott halmazok jellemzése	Adott halmazábrából fel tudja ismerni az egyes halmazokat meghatározó tulajdonságokat.	Ismeri a halmazelméleti alapfogalmakat.	
1.2.	halmazelméleti alapfogalmak mint eszközök	konkrét dolgok (számok, geometriai alakzatok, könyvek, más tantárgyakban szereplő fogalmak) adott szempontok szerinti rendezése, rendszerezése; egyszerű halmazdiagramok készítése	Adott elemtulajdonságokkal meghatározott halmazok felhasználásával halmazábrát tud készíteni.	Gyakorlati feladatokban alkalmazni tudja a tanult halmazelméleti alapfogalmakat.	
2.	*A logika alapelemei*	*A matematikai logika alapelemeinek tanulása*			**ORVO**
2.1.	logikai alapfogalmak: a "minden", "van olyan", "és", "vagy", "ha., akkor", "akkor és csak akkor, ha." kifejezések;	a "minden", "van olyan", "és", "vagy", "ha., akkor", "akkor és csak akkor, ha." kifejezések használata; állítások egyértelműségének eldöntése, logikai kifejezések hétköznapi és logikai értelmeinek összehasonlítása, definiált értelmük eldöntése (pl. kizáró és megengedő "vagy")	Ismeri a "minden", "van olyan", "és", "vagy", "ha., akkor", "akkor és csak akkor, ha." kifejezések jelentését, ezeket egyszerű példában alkalmazni tudja	Alkotó módon tudja alkalmazni a "minden", "van olyan", "és", "vagy", "ha., akkor", "akkor és csak akkor, ha." kifejezéseket.	
2.2	egyszerű és ciklusokat is tartalmazó folyamatábrák, algoritmusok	egyszerű és ciklusokat is tartalmazó folyamatábrák készítése; ismert algoritmusok, eljárások szemléltetése folyamatábrákkal	Érti az egyszerű folyamatábrákat.	Egyszerű folyamatábrákat el tud készíteni.	**INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	SZÁMTAN, ALGEBRA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A SZÁMTAN, ALGEBRA KONTEXTUSÁBAN		
1.	*A természetes számok halmaza*	*Műveletek végzése a természetes számok halmazában*		
1.1.	a milliónál nagyobb nagyságrendű természetes számok; alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolata	a természetes számok bővítése milliónál nagyobb nagyságrendekre; alaki érték, helyi érték, valódi érték kapcsolatának elemzése; számok írásának, helyesírásának, olvasásának gyakorlása	Biztosan ismeri és használni tudja a 10-es számrendszert. Ismeri a számok helyesírását.	Ismeri a természetes számok halmazát, elemeinek tulajdonságait és azok kapcsolatát.
1.2.	a prímszám és az összetett szám; oszthatósági feltételek, oszthatósági szabályok; osztópárok és az összes osztó; közös osztók, a legnagyobb közös osztó; többszörösök, a legkisebb közös többszörös	a prímszám fogalmának megszilárdítása, az összetett szám fogalmának definiálása; oszthatósági szabályok vizsgálata és megfogalmazása; már felismert oszthatósági szabályokból analógiák alapján új oszthatósági szabályok sejtésének megfogalmazása, az analógiák hasznosságának és korlátainak felismerése, oszthatóság vizsgálata a tízes alapú számrendszer korábban felismert oszthatósági szabályaival való analógia alapján új oszthatósági sejtések megfogalmazása és kipróbálása; osztópárok, az összes osztó megkeresése; közös osztók megkeresése; a legnagyobb közös osztó fogalmának kialakítása; a legnagyobb közös osztó meghatározása; a többszörös fogalmának kialakítása; közös többszörösök keresése; a legkisebb közös többszörös fogalmának kialakítása; a legkisebb közös többszörös meghatározása	Ismeri a 2-vel, 5-tel, 10-zel való oszthatósági szabályokat és azokat alkalmazni tudja. Meg tudja keresni konkrét számpéldákon két szám közös osztóját közös többszörösét. Ismeri a prímszám, az összetett szám , az oszthatóság, az osztópárok, az összes osztó, a közös osztók, a legnagyobb közös osztó, a többszörös, a közös többszörös, a legkisebb közös többszörös jelentését. Ezeket egyszerű példákban alkalmazni tudja.	Alkalmazni tudja a tanult (a 4-gyel, a 25-tel, a 100-zal, a 3-mal, a 9-cel való) oszthatósági szabályokat. Meg tudja határozni két szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.
2.	*Az egész számok halmaza*	*Műveletek végzése az egész számok halmazában*		
2.1.	szorzás és osztás negatív egésszel	negatív egésszel való szorzás értelmezése; negatív egésszel való osztás értelmezése	Biztonságosan végzi a négy alapműveletet természetes számok körében.	Hibátlanul végzi a négy alapműveletet az egész számok körében.
2.2.	műveleti tulajdonságok (sorrend, zárójel helyes felbontása)	műveletek sorrendjének gyakorlása; zárójelek helyes felbontásának gyakorlása	Biztonságosan tudja a zárójeleket felbontani és nem téveszti el a műveleti sorrendet egyszerű feladatokban.	Biztonságosan tudja használni a zárójeleket. Nem téveszti el a műveleti sorrendet.
3.	*A racionális számok halmaza*	*Műveletek végzése a racionális számok halmazában*		
3.1.	a racionális számok halmaza; közönséges tört, tizedes tört; a tört mint két szám aránya	a racionális szám fogalmának definiálása; racionális számok felírása különböző alakban (közönséges tört, tizedes tört); törtek egymásba való átírása; a tört értelmezése mint két szám aránya	Értelmezni tudja a racionális számokat, ismeri a törtek mindkét alakját. Biztonságosan tudja ábrázolni számegyenesen a racionális számokat.	Ismeri a racionális számok halmazával kapcsolatos fogalomrendszert. A különböző alakú törteket át tudja más azonos értékű alakra írni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	műveletek a racionális számok körében	racionális számok összeadása és kivonása; racionális számok szorzása egész számmal; racionális számok osztása egész számmal; műveletek végzése nullával; a törttel való osztás; a törttel való szorzás; műveleti tulajdonságok vizsgálata racionális számkörben	Biztonságosan végzi a négy alapműveletet tizedes törtekkel. Ismeri a közönséges törtek körében végezhető műveletek szabályát.	Hibátlanul végzi a négy alapműveletet a racionális számok körében mindkét törtalak használatával.	
3.3.	a hatványozás	a hatvány fogalmának definiálása természetes kitevő esetére; számok hatványozása; azonos alapú hatványok szorzásának és osztásának vizsgálata, sejtés megfogalmazása	Értelmezni tudja a hatvány fogalmát.	Alkalmazni tudja a természetes kitevőjű hatványokat.	
4.	*Egyenletek, egyenlőtlenségek*	*Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása*			
4.1.	egyenletek és egyenlőtlenségek; alaphalmaz és igazsághalmaz; a mérlegelv	az egyenletek, egyenlőtlenségek fogalmának megszilárdítása; az alaphalmaz és az igazsághalmaz definiálása; egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása természetes egész és racionális számkörben a mérlegelv alkalmazásával; azonosságok, illetve azonos egyenlőtlenségek felismerése, értelmezésük; az egyenlőtlenség igazsághalmazának ábrázolása számegyenesen; az egyenletek, egyenlőtlenségek ellenőrzése	Meg tudja oldani az egész együtthatós, két-három lépésben megoldható egyenleteket és egyenlőtlenségeket.	Egyszerűbb feladatokban alkalmazni tudja a mérlegelvet. Érti az azonosság, az azonos egyenlőség fogalmát.	
4.2.	szöveges feladatok (törtrész kiszámítására; törtrészből egész mennyiség kiszámítására, egyenes és fordított arányossággal kapcsolatos következtetések megoldására, százalékszámításra)	problémafelismerés vegyes szöveges feladatokban; a probléma megoldása egyenletekkel vagy más modellekkel; a törtrész értelmezése; adott mennyiség törtrészének kiszámítása; törtrészből egész mennyiség kiszámítása; egyenes és fordított arányossággal kapcsolatos feladatok megoldása következtetéssel; százalékszámítási feladatok megoldása; az alap, a százalék és százalékérték definiálása; az alap, a százalék és a százalékérték közül az egyik kiszámítása a másik kettő ismeretében; a szöveg szerinti ellenőrzés gyakorlása	Ki tudja számítani egyenesen arányos mennyiségeknél az ismeretleneket. Meg tudja különböztetni az egyenesen és fordítottan arányos mennyiségeket. Meg tudja oldani az egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel	Az arányosságra és a százalékszámításra vonatkozó szöveges feladatokat az algoritmus pontos alkalmazásával vagy anélkül meg tudja oldani.	**INKO**
III.	FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
1.1.	kísérleti eredmények, mérési adatok táblázata, diagramja, grafikonja	kísérleti eredmények, mérési adatok táblázatba rendezése, a táblázat átrendezése célszerű szempont (pl. bizonyos adatok nagysági sorrendje) szerint; ábrázolás diagramokon, derékszögű koordinátarendszerben	Mérési adatokat táblázatba tud rendezni.	Kísérleti eredményeket, mérési adatokat táblázatba tud rendezni, diagramon, grafikonon ábrázolni.	**TANU**
1.2.	az egyenes arányosság függvénye	az egyenes arányosság függvényként való felfogása és tulajdonságainak megismerése; az egyenes arányosság mint függvény képének ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben, azaz az x ξ ax függvény ábrázolása tetszőleges racionális "a" együttható esetén; szöveges feladatok megoldása egyenesen arányos mennyiségek esetén, a szövegben előforduló arányos mennyiségek ábrázolása grafikusan	Felismeri az egyenes arányosság képét derékszögű koordináta-rendszerben. Ábrázolni tudja az egyenes arányosság összetartozó értékpárjait.	Meg tud oldani egyenesen arányos mennyiségekre vonatkozó szöveges feladatokat. Egyenesen arányos mennyiségeket ábrázolni tud a derékszögű koordinátarendszerben. Adott grafikonhoz szöveges feladatot tud készíteni.	
1.3.	a fordított arányosság függvénye	a fordított arányosság függvényként való felfogása és tulajdonságainak megismerése; a fordított arányosság képének ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben, azaz az x→a/x függvény ábrázolása tetszőleges racionális "a" esetén; szöveges feladatok megoldása fordítottan arányos mennyiségek esetén, a szövegben előforduló arányos mennyiségek ábrázolása grafikusan; összetett feladatok megoldása	Felismeri a fordított arányosság képét derékszögű koordináta-rendszerben.	Meg tud oldani fordítottan arányos mennyiségekre vonatkozó szöveges feladatokat. Fordítottan arányos mennyiségeket ábrázolni tud a derékszögű koordinátarendszerben. Adott grafikonhoz szöveges feladatot tud készíteni.	
2.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
2.1.	a sorozatok mint függvények	néhány elemmel megadott sorozatok folytatása mindkét irányban; nem szomszédos elemek meghatározása; sorozatok ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben	A sorozat adott tulajdonságából fel tudja írni annak elemeit.	Sorozatokat tud derékszögű koordinátarendszerben ábrázolni. Az ábráról szabályt tud megfogalmazni.	
IV.	MÉRÉSEK, GEOMETRIA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A MÉRÉSEK, GEOMETRIA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Mérések*	*Mérések gyakorlása, mértékegységek tudatos használata*			**KUTA**
1.1.	mérőeszközök (hosszúság, terület, térfogat, idő, űrtartalom, szög); az időmérés története és módszerei	mérőeszközök használatának gyakorolása (hosszúság, terület, térfogat, idő, űrtartalom, szög); az időmérés történeti és jelen módszereinek, elveinek, eszközeinek gyakorlati kipróbálása és összehasonlítása	Ismeri és tudja használni a mérőeszközöket. Ismeri az időmérés egy történeti és egy jelenlegi módszerét.	Biztonsággal tudja használni a mérőeszközöket. El tudja mondani a fontosabb időmérési eszközök működésének elvi alapjait, és azokat kulturális és történeti kontextusba tudja helyezni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	a mérőszámok és mértékegységeik (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő, szög); a térfogategységek és űrmértékegységek közötti összefüggések	a mértékegységek átváltása, átváltási arányaik 10 hatványaiként való felírása; a térfogategységek és űrmértékegységek közötti összefüggések használatának gyakorlása;	Ismeri a tanult mennyiségtípusok (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő, szög) mértékegységeit és azok átváltásait.	A mértékegységek átváltását el tudja végezni a 10 hatványainak segítségével.	
2.	*Elemi geometria*	*Elemi geometria tanulása*			
2.1.	geometriai alapismeretek; egyszerű szerkesztések; térelemek kölcsönös helyzete; szögmérés, szögmásolás, szögfelezés	egyszerű szerkesztések elvégzése körző és vonalzó segítségével; egyes szerkesztési feladatok megoldási menetének megismerése; térelemek kölcsönös helyzetének megfigyelése, ezek alkalmazása különböző testeken; a szög értelmezésének és fajtáinak ismétlése; a szögek mérése; a szögmérő használata; a szög mértékegységei; a szögmásolás megismerése és gyakorlása, a szögfelezés gyakorlása	Fel tudja sorolni és érti a szögek fajtáit. Egyszerű szerkesztéseket el tud végezni. Tudja használni a szögmérőt. Tud szakaszt és szöget felezni.	Ismeri az euklideszi szerkesztés lényegét.	**VÉD**
2.2.	a sokszög fogalma és tulajdonságai; kiegészítő szög, külső szög; a sokszög belső és külső szögei közötti kapcsolat; a háromszög oldalai és szögei közötti összefüggések rombuszok, paralelogrammák, trapézok és tulajdonságaik	a sokszögek csoportosítása szögeik nagysága és száma szerint; összefüggések felismerése a sokszögek oldalainak, csúcsainak és átlóinak száma között; a kiegészítő szög fogalmának és a sokszögek külső szöge fogalmának definiálása; a háromszögek csoportosítása különböző szempontok szerint; a háromszög oldalai és szögei közötti összefüggések felismerése rombuszok, paralelogrammák, trapézok definiálása; négyzetek, téglalapok, rombuszok, paralelogrammák, trapézok tulajdonságainak megismerése;	Ismeri a speciális háromszögeket és a nevezetes négyszögeket. Adott oldalakból négyzetet és téglalapot tud szerkeszteni. A sokszögeket adott szempontok szerint tudja csoportosítani. Szöveges feladatokban alkalmazni tudja a sokszögek belső és külső szögei közötti kapcsolatot.	Ismeri a nevezetes négyszögek tulajdonságait. Adott tulajdonságok alapján tudja a négyszögeket csoportosítani. Ismeri a sokszögek legjellemzőbb tulajdonágait. Tudja csoportosítani a háromszögeket oldalaik és szögeik szerint.	
2.3.	a kör és a hozzá kapcsolódó geometriai alakzatok (körvonal, körlemez, sugár, átmérő, húr, körív, körcikk, körszelet, érintő)	a körvonal, körlemez, sugár, átmérő, húr, körív, körcikk, körszelet, érintő definiálása; a körre vonatkozó szerkesztési feladatok elvégzése	Felismeri a körhöz kapcsolódó geometriai alakzatokat.	Ismeri és meg tudja nevezni a körhöz kapcsolódó fontosabb geometriai alakzatokat. Az alakzatokat tudja alkalmazni a szerkesztési feladatokban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	síkidomok kerülete és területe; a π fogalma	szimmetrikus háromszögek, négyszögek kerületének, területének kiszámítása; a kör kerületének közelítő meghatározása; a π fogalmának kialakítása; a kör kerület- illetve területképletének megadása; a kör kerület- és területszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani a szabályos sokszögek kerületét.	Ki tudja számítani a sokszögek és a kör kerületét és a szimmetrikus háromszögek, valamint a kör területét.	
2.5.	téglatest felszíne és térfogata	az téglatest hálójának készítése; téglatest hálójából a test felépítése; a felszín fogalmának megismerése; az téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása;	Ki tudja számítani a kocka és a téglatest felszínét, térfogatát.	El tudja készíteni az téglatest hálóját. Ki tudja számítani az téglatest felszínét és térfogatát.	
2.6.	a geometriai transzformáció mint pont ponthoz történő egyértelmű hozzárendelése; a síkra vonatkozó tükrözés; egybevágó testek; síkon szimmetrikus testek; a tengelyes tükrözés; tengelyesen szimmetrikus alakzatok; tengelyesen tükrös alakzatok; nevezetes szögek; párhuzamos, merőleges egyenesek	a síkra vonatkozó tükrözés megismerése, definiálása; tevékenységek végzése síktükörrel; egybevágó testek felismerése; síkra szimmetrikus testek építése; a tengelyes tükrözés pontos definiálása, megadása a tengellyel; tengelyesen szimmetrikus alakzatok előállítása hajtogatással; tengelyesen tükrös alakzatok szerkesztése; tengelyesen tükrös alakzatok vizsgálata; nevezetes szögek, párhuzamos, merőleges egyenesek szerkesztése	Meg tudja szerkeszteni pont tengelyre vonatkozó tükörképét. Felismer néhány tengelyesen szimmetrikus alakzatot.	Ismeri a tengelyes tükrözés tulajdonságait és a tengelyesen szimmetrikus alakzatokat. A tengelyesen szimmetrikus alakzatokat meg tudja szerkeszteni.	
V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			**TANU**
1.	a biztos, lehetséges, lehetetlen fogalma	biztos, lehetséges, lehetetlen események vizsgálata	El tudja dönteni egy eseményről, hogy bekövetkezhet-e, biztosan bekövetkezik, vagy nem következhet be.	Példákat tud mondani biztos, lehetséges, lehetetlen eseményekre.	
2.	valószínűségi játékok, kísérletek, gyakoriság;	lehetséges események gyakorisága; adatok értelmezése, jellemzése, ábrázolása kördiagramon	Konkrét feladat kapcsán felismeri a biztos és lehetetlen eseményt.	Konkrét példánál ki tudja számolni egyes események gyakoriságát, kördiagramot tud készíteni.	

Év végi követelmények

I. TUDÁS – Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) A halmazműveleteket és a halmazok megadásának módjait. A Venn-diagramot.

b) Különböző állítások egymáshoz való viszonyának és igazsághalmazaik az egymáshoz való viszonyának összefüggéseit. Állítás tagadásának fogalmát. A "minden", "van olyan", az "egyik sem" és "nem mind" kifejezéseket. A "nem", "és" és a "vagy" kötőszavakat. A "ha…akkor", "akkor és csak akkor, ha…" kifejezéseket. A "szükséges és elégséges" kifejezést.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

c) Az algoritmus fogalmát. Algoritmus ciklusait.
d) A természetes számok alaki értékének, helyi értékének, valódi értékének fogalmát és ezek összefüggését. A számrendszerek lényegét.
e) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A közös többszörös, legkisebb közös többszörös, közös osztó, legnagyobb közös osztó fogalmát. A kettővel, öttel, néggyel, hárommal, kilenccel és tízzel való oszhatóság szabályát. A prímszám és az összetett szám fogalmát.
f) Azegész számok értelmét, azok helyét a számegyenesen, valamint azok arab írásmódjait.
g) A racionális számok fogalmát. A közönséges és a tizedes törtek fogalmát. A törtek két szám arányaként való értelmezését.
h) A racionális számok körében elvégzett alapműveletek műveleti tulajdonságait.
i) A pozitív egész kitevőjű hatvány fogalmát.
j) A százalék fogalmát, az alap és a százalékérték fogalmát.
k) A törtrész fogalmát.
l) Az egyenletek és az egyenlőtlenségek fogalmát. Az egyenletek és egyenlőtlenségek alaphalmazának és megoldáshalmazának fogalmát.
m) Az azonosság és azonos egyenlőtlenség fogalmát.
n) Az egyenes és a fordított arányosság fogalmát.
o) A függvény intuitív fogalmát.
p) A mennyiség, az egység és a mérőszám fogalmát. A hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő , terület, kerület, térfogat, felszín, szög, szögtartomány szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét. A prefixumokat. A hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög fogalmát. Az időmérés történetét. A térfogategységek és az űrtartalomegységek közötti összefüggést.
q) Szakaszok felezőpontjának, a szakaszfelező merőlegesnek, szögfelezőknek a fogalmát. Szög kiegészítő szögének fogalmát. Sokszögek belső és külső szögeinek, valamint átlóinak fogalmát. Sokszögek oldalainak, szögeinek és átlóinak száma közötti összefüggést. Az egyenlő szárú és egyenlő oldalú, a hegyesszögű, derékszögű és tompaszögű háromszögek fogalmát. A téglalap, a négyzet, rombusz, paralelogramma, trapéz fogalmát. A körvonal, körlemez, sugár, húr, körív, körcikk, körszelet, érintő fogalmát.
r) A kocka és a téglatest fogalmát és egyes tulajdonságait.
s) Az egyenesek merőlegességének, párhuzamosságának, kitérő mivoltának fogalmát.
t) Az euklideszi szerkesztés alapelveit.
u) A tengelyes tükrözés és tengelyes tükrösség pontos fogalmát. A síkra való tükrözés és síktükrösség pontos fogalmát. A geometriai transzformáció mint hozzárendelés fogalmát.
v) A téglalap és négyzet, a háromszög és a kör területképletét. A kör kerületképletét.
w) A "biztos", a "lehetséges" és a "lehetetlen" fogalmát. A gyakoriság fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK – Legyen képes:

a) Adott halmazokról igaz és hamis állításokat megfogalmazni. Modelleket, tárgyakat szempontrendszernek megfelelő módon halmazba sorolni.
b) Állítások egyértelműségét eldönteni, hétköznapi és logikai értelmeit megkülönböztetni.
c) Egyszerű algoritmusok folyamatábráját elkészíteni. Folyamatábrákat megérteni, használni.
d) Adott természetes számokhoz osztókat és többszörösöket; számpárokhoz közös osztókat és közös többszörösöket, valamint legnagyobb közös osztót és legkisebb közös többszöröst keresni.
e) Az egész számokkal kifejezhető darabszámokat, mennyiségeket összehasonlítani. Ezen számokat leírni, nagyság szerint sorba rendezni, fejben és írásban is összeadni, kivonni, szorozni és osztani. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni.
f) Közönséges törteket tizedestört alakban, véges tizedes törteket egyszerű törtalakokban előállítani. Tizedes törteket és közönséges törteket összadni, kivonni, szorozni és osztani. Racionális számokkal a négy alapműveletet elvégezni.
g) Egyszerűbb egyenleteket és egyenlőtlenségeket mérlegelv alkalmazásával, az igazsághalmaz változásának szem előtt tartásával megoldani. Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldását ellenőrizni. Egyenlőtlenség megoldáshalmazát számegyenesen ábrázolni.
h) Szöveges feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, megoldásuk menetét lehetőség szerint alternatív utakat megvizsgálva, összetett feladatokat részfeladatokra bontva megtervezni, alkalmas modelleket (pl. egyenleteket és egyenlőtlenségeket, százalékokat és arányosságokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti probléma fényében értelmezni, ellenőrizni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

i) Függvényt derékszögű koordinátarendszerben grafikonon ábrázolni. A grafikont elemezni, róla adatokat leolvasni. Egyenes arányossággal és fordított arányossággal leírható függvényt hozzárendelési szabállyal megadni, ábrázolni.
j) Számsorozatok rekurzív és nem rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Számsorozatokat derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolni.
k) Hosszúságot, szöget, űrtartalmat, tömeget, időt, területet és térfogatot szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani.
l) Sokszögek kerületét kiszámítani. Területszámításban alakzatok tengelyes szimmetriáját felhasználni.
m) Kocka és téglatest, valamint általános egyenes hasáb felszínét kiszámítani.
n) Körzőt és vonalzót az euklideszi szerkesztés elveinek megfelelően használni. Szakaszt, szöget másolni. Adott egyenessel párhuzamos és merőleges egyenest szerkeszteni. Szögfelezőt, nevezetes szögeket, szakaszfelező merőlegest szerkeszteni. A tanult síkidomok tulajdonságait szerkesztési feladatokban felhasználni.
o) Alakzatokat tengelyre és síkra tükrözni. Tengelyre és síkra tükrös alakzatokat előállítani.
p) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni, azok gyakoriságát előre megállapítani. Valószínűségi kísérletet elvégezni, kimenetét lejegyezni és értelmezni. Gyakorisági kördiagramot készíteni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani. Szemlélje kritikailag mások gondolatmenetét, vitázzon érvelve, személyes sértődések és sértések elkerülésére törekedve, más véleményét tolerálva.
c) Álljon készen a kudarcok kezelésére, menedzsmentjére, a személyes megvetettség és a kudarc különválasztására. Nyerjen önbizalmat az esetleges sikerekből. Örüljön mások sikereinek.
d) Váljon érdeklődővé a jelenleg használt fogalmak, eljárások múltbeli gyökerei iránt.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához. Tudja a kognitív és anyagi modelleket egymásba célszerűen és kreatívan átkódolni.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók arra, hogy matematikai sejtéseket tudjanak megfogalmazni. Alakuljon ki bizonyítási igényük is. Fejlesszék a környezetükkel és önmagukkal való, részben kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Váljanak képessé újabb anyagi modellek megértésére, használatára, más modellekbe történő átkódolására, célszerű modellezési módszer kiválasztására, lényegkiemelésre. Váljanak képessé a halmazműveletek alkalmazására a matematika különböző területein. Alakuljon ki bennük érdeklődés az elemi számelmélet fogalmai iránt. Ismerjék meg a számok prímtényezős felbontását és a számelmélet alaptételét, valamint a relatív prímek fogalmát. Ismerjék meg a számtani sorozatokat. Tanuljanak meg egyszerű algebrai kifejezéseket átalakítani. Tanulják meg biztosan használni a zsebszámológépet. Ismerjék meg a kapcsolatot a függvények és a sorozatok, valamint az egyenletek és az egyenlőtlenségek között. Ismerjék meg az axiómák fogalmát, szerepét. Ismerjenek meg euklideszi szerkesztéseket. Ismerkedjenek meg sokszögekről szóló tételekkel. Ismerjék meg a háromszögek nevezetes vonalait és pontjait. Váljanak képessé néhány elemi geometriai tétel bizonyítására. Tanulják meg néhány síkidom területének, néhány test felszínének és térfogatának kiszámítási módját. Tanulják meg egyes térbeli alakzatok távolságát és egymással bezárt szögét értelmezni. Ismerjék meg a vektorokat és a szögpárokat. Pontosítsák és mélyítsék az egybevágóságról, az egybevágósági transzformációkról alkotott fogalmaikat, kognitív modelljeiket és tanulják meg azokat használni. Ismerjék meg a relatív gyakoriság fogalmát. Ismerjék meg a matematika néhány alkalmazási lehetőségét.Váljanak érdeklődővé a matematikatörténeti érdekességek iránt.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	ALGEBRA ÉS SZÁMELMÉLET	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS AZ ALGEBRA ÉS SZÁMELMÉLET KONTEXTUSÁBAN		
1.	*Műveletek a racionális számkörben*	*Műveletek végzése a racionális számkörben*		
1.1.	műveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) a racionális számhalmazban; műveleti sorrend; zárójel-felbontás	négy alapművelet végzése; műveletek végzése megfelelő sorrendben; a zárójelek felbontásának gyakorlása	Biztosan tudja végezni a négy alapműveletet az egész számok körében. Megbízhatóan tudja a zárójeleket felbontani és a műveleti sorrendet alkalmazni a törtek körében is.	Hibátlanul végzi a műveleteket a racionális számok körében.
1.2.	pozitív egész és nulla kitevőjű hatványozás tulajdonságai	pozitív egész kitevőjű hatványok egymással való szorzása; pozitív egész kitevőjű hatványok egymással való osztása; pozitív egész kitevőjű hatványok hatványozása a nulla kitevőjű hatvány értelmezése szükségességének és megegyezés szerinti értéke célszerűségének átgondolása, a nulla kitevőjű hatvány használata	Segítséggel tud pozitív kitevőjű hatványokat szorozni és osztani.	Alkalmazni tudja a pozitív egész kitevőjű hatványokra vonatkozó azonosságokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	egész kitevőjű hatványozás és tulajdonságai	a negatív egész kitevőjű hatvány értelmezhetőségének lehetősége, értelmezése és annak okai; egész kitevőjű hatványok egymással való szorzása; egész kitevőjű hatványok egymással való osztása; egész kitevőjű hatványok hatványozása; a	Segítséggel tud egész kitevőjű hatványt szorozni.	Értelmezni tudja a negatív egész kitevőjű hatványt. A negatív egész kitevőjű hatványt alkalmazni tudja a feladatmegoldásokban.	
1.4.	a számok normálalakja	számok normáralakjának megismerése, szükségességének felismerése; számolás normálalakkal; normálalak használata a zsebszámológépen	Segítséggel műveleteket tud végezni a számok normálalakjával.	Tud műveleteket végezni a számok normálalakjával.	
2.	*Számelméleti alapfogalmak*	*Számelméleti alapfogalmak tanulása*			
2.1.	az oszthatóság és a prímtényezős felbontás; a számelmélet alaptétele	oszthatósági szabályok megfogalmazása (2, 5, 4, 25, 8, 125, 3, 9); osztó és többszörös keresése; a prímtényezős felbontás módszereinek gyakorlása; a számelmélet alaptételének megfogalmazása	Ismeri az oszthatósági szabályokat (4, 25, 8, 125, 3, 9). Meg tudja határozni számok osztóit és többszöröseit.	Bizonyítani tudja az oszthatósági szabályokat.	
2.2.	a számelmélet kialakulása	a számelmélet kialakulásának történeti áttekintése hallott szövegből való lényegkiemelő jegyzeteléssel	Segítséggel fel tudja idézni, hogy mi a számelmélet.	Rövid ismertetést tud adni szóban és írásban a számelmélet történeti alakulásáról.	
2.3.	a legkisebb közös többszörös és a legnagyobb közös osztó; a relatív prímszám	a legkisebb közös többszörös felhasználása a gyakorlatban; a legnagyobb közös osztó felhasználása a gyakorlatban; a relatív prímszámok definiálása, felismerése	Fel tudja írni két szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.	Meg tudja határozni két szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét prímtényezős felbontás segítségével.	
3.	*Egyenletek és egyenlőtlenségek*	*Egyenletek és egyenlőtlenségek megoldásának gyakorlása*			
3.1.	az egyenes és a fordított arányosság	összefüggések keresése egyenes és fordított arányosságra a mindennapi életből; egyenes és fordított arányosság használata a fizika és a kémia feladatainak megoldásában	Felismeri az egyenesen és a fordítottan arányos mennyiségeket.	Fizikai és kémiai feladatokban alkalmazni tudja az egyenesen és a fordítottan arányos mennyiségeket.	
3.2.	az egyenletek "megoldásának" története	az egyenletek "megoldásának" történeti áttekintése olvasott szövegből való lényegkiemelő jegyzeteléssel	Segítséggel fel tud idézni legalább egy jelentős eseményt az egyenletek "megoldásának" történetéből.	Rövid ismertetést tud adni szóban és írásban az egyenletek "megoldásának" történetéről.	
3.3.	az elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség algebrai megoldásai	a mérlegelv gyakorlása; az igazsághalmaz meghatározása; az igazsághalmaz ábrázolása számegyenesen; azonosság, azonos egyenlőtlenség igazsághalmazának meghatározása	Egyszerűbb feladatokban alkalmazni tudja a mérlegelvet.	Négy-öt lépésben alkalmazni tudja a mérlegelvet az egyenletek, egyenlőtlenségek megoldására. Meg tudja határozni az azonosság és az azonos egyenlőtlenség igazsághalmazát.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	szöveges feladatok megoldása	matematikai szakszöveg értelmezése; szövegesen leírt probléma matematikai megfogalmazása; a szöveges feladatok megoldásának gyakorlása; adatok táblázatba foglalása, az egyenlet "felállítása", a szöveg szerinti ellenőrzés elvégzése, a szöveges válasz megadása	Ismeri a szöveges feladatok egyes megoldási elveit, egyszerű esetekben alkalmazni tudja azokat.	Képes matematikai szakszövegeket értelmezni.	
4.	*Algebrai kifejezések*	*Algebrai kifejezések tanulása*			
4.1.	az algebrai kifejezések, egynemű és különnemű algebrai kifejezés fogalma	egynemű, különnemű algebrai kifejezések fogalmának bevezetése, azok felismerése; egynemű kifejezések összevonásának gyakorlása; algebrai kifejezés helyettesítési értékének meghatározása	Felismeri az egyszerű algebrai kifejezéseket és azokat össze tudja vonni.	Ki tudja számítani az algebrai kifejezések helyettesítési értékét (törtszám esetén is).	
4.2.	algebrai azonos átalakítások	egytagú kifejezések szorzásának, osztásának gyakorlása; többtagú kifejezés szorzásának gyakorlása egytagú kifejezéssel;	Tudja a többtagú kifejezést egytagúval szorozni.	Tud szorozni többtagú kifejezést többtagú kifejezéssel.	
5.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
5.1.	számsorozatok	az n-edik elem meghatározása első néhány elemmel és rekurzív elemképzési szabállyal megadott sorozatban; néhány adott elemből szabály keresése	Fel tudja sorolni adott szabály alapján a számsorozat elemeit.	Első néhány elem és egyszerű rekurzív szabály ismeretében meg tudja határozni a számsorozat n-edik elemét.	
5.2.	számtani sorozatok	a számtani sorozatok definiálása; az n-edik elem meghatározása, általános képlet alkotása n-edik elem meghatározására és annak igazolása; az első n elem összegének meghatározására vonatkozó képlet megismerése; elem számtani középpel való kiszámolása a szomszédjaiból	Ismeri a számtani sorozat definícióját.	Ismeri a számtani sorozat n-edik elemének és az első n elem összegének meghatározását.	**TANU**
II.	FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			
1.1.	a függvény fogalma	hozzárendelések ábrázolása Venn-diagrammal, számegyenesen, táblázattal; függvénykapcsolatok keresésének gyakorlása összetartozó elempárok ismeretében; szám-szám hozzárendelések ábrázolása Descartes-féle derékszögű koordinátarendszerben; függvény mint halmazok közötti egyértelmű hozzárendelés (leképezés) definiálása	Ismeri a hozzárendelések ábrázolásának fajtáit.	Tudja, hogy mikor adott egy függvény. Adott hozzárendelésről el tudja dönteni, hogy függvény-e.	**TANU**
1.2.	Descartes szerepe az újkori matematika történetében	Ismeretek tanulása Descartes újkori matematika történeti jelentőségéről hallott szövegből való lényegkiemelő jegyzeteléssel	Tudja, ki volt Descartes.	Rövid ismertetést tud adni szóban és írásban Descartes matematikatörténeti jelentőségéről.	**TANÚ KUTA**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	az elsőfokú függvény; képlettel, grafikonnal megadott elsőfokú függvények; az egyenes arányosság és az elsőfokú függvény közötti kapcsolat; f: Q τ Q, x ξ ax+b függvény	képlettel megadott elsőfokú függvény ábrázolása; grafikonnal megadott elsőfokú függvényhez hozzárendelési utasítás keresése; az egyenes arányosság és az elsőfokú függvény közötti kapcsolat felismerése, alkalmazása a fizikában; f: Q τ Q, x ξ ax+b függvény ábrázolása táblázat használata nélkül derékszögű koordinátarendszerben	Érti a függvény jelölését és az x ξ ax+b hozzárendelés grafikonját el tudja készíteni.	Jellemezni tudja az elsőfokú függvényt.	
1.4.	Nem lineáris függvények	Képlettel megadott nem elsőfokú függvény ábrázolása; A másodfokú-, az abszolútérték- és a törtfüggvény ábrázolása táblázat használatával derékszögű koordináta rendszerben.		Jellemezni tudja a tanult függvényeket.	
2.	*A sorozat mint függvény*	*A sorozat függvényként való ábrázolásának tanulása*			
2.1.	a sorozat függvényként való értelmezése	sorozatok mint az egész számok halmazán értelmezett függvények definiálása; sorozatok ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben; sorozatok grafikonjáról a hozzárendelési utasításuk keresése	Ábrázolni tudja sorozatok elemeit derékszögű koordináta-rendszerben.	Meg tudja határozni grafikonjával adott sorozat hozzárendelési szabályát.	
2.2.	a sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjainak összefüggései	a sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjainak összehasonlítása	Segítséggel képes felismerni sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjait.	Felismeri a különbséget a sorozat és a racionális számhalmazon értelmezett függvény grafikonjai között.	
III.	GEOMETRIA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A GEOMETRIA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*A geometria alapjai*	*Geometria tanulása*			
1.1.	geometriai alapfogalmak, fogalmak rendszere	geometriai alapfogalmak, fogalmak rendszerezése	Ismeri a geometria tanult alapfogalmait.	Ismeri és alkalmazni tudja a geometria tanult alapfogalmait.	**TANU**
1.2.	az axiómák	az axiómák és szerepük körülírása, néhányuk megismerése	Tudja, mi az axióma.	Érti az axiómák szerepét és ismer néhányat.	
1.3.	fontosabb releváns matematikatörténeti események	a fontosabb releváns matematikatörténeti események áttekintése olvasott szöveg alapján, fontosságuk megvitatása	Fel tud idézni legalább két fontos, az axiomatizálás történetéből vett matematikatörténeti eseményt.	Rövid ismertetést tud adni szóban és írásban az axiomatizálás néhány fontosabb matematikatörténeti eseményeiről.	**TANU**
2.	*Síkidomok*	*Síkidomok tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a háromszög és fajtái; tételek a háromszögek szögeiről és oldalairól; a háromszög nevezetes vonalai (oldalfelező merőlegesek, szögfelezők, súlyvonalak, magasságvonalak, középvonalak) és tulajdonságaik	a háromszög-egyenlőtlenség és bizonyítása; a háromszög szögeire vonatkozó összefüggések és bizonyításuk; a háromszög nevezetes vonalainak és pontjainak keresése; az oldalfelező merőlegesek és metszéspontjuk meghatározása; a szögfelezők és metszéspontjuk meghatározása; a súlyvonalak és metszéspontjuk meghatározása; a magasságvonalak és metszéspontjuk meghatározása; annak szemléletes megtapasztalása, hogy ezek a metszéspontok közösek (körülírt kör középpontja, beírt kör középpontja, súlypont, magasságpont); a háromszög középvonalainak meghatározása; háromszögek szerkesztése különböző adatokból, a szerkesztési eljárás lépéseinek utólagos verbális tisztázása; elemzés arról, hogy egyes szerkesztési feltételek, adatok változtatásának milyen következményei vannak a szerkeszthetőségre nézve	Ismeri a háromszög nevezetes vonalait és pontjait és tudja a háromszög belső szögeinek összegét. Meg tudja szerkeszteni a háromszöget adott oldalai és szögei segítségével.	Bizonyítani tudja a háromszög-egyenlőtlenséget és a háromszög szögeire vonatkozó tételeket. Fel tudja használni szöveges feladatokban a háromszög nevezetes vonalait és pontjait.	
2.2.	a négyszögek oldalai, szögei és átlói közötti összefüggések ; a négyszögek fajtái	a négyszögek oldalai, szögei és átlói közötti összefüggések keresése; négyszögek szerkesztésére vonatkozó feladatok megoldása, a szerkesztési eljárás lépéseinek utólagos verbális tisztázása; elemzés arról, hogy egyes szerkesztési feltételek elhagyásának milyen következményei vannak a megoldáshalmaz elemeinek jellemzőire nézve	Ismeri a négyszögek fajtáit, tud nevezetes négyszögeket szerkeszteni és ismeri a belső szögeik összegét.	Tud négyszögeket szerkeszteni.	
2.3.	a négynél több oldalú sokszögek tulajdonságai	síkidomok konvexitása fogalmának megismerése; sokszögek csoportosítása konvex és nem konvex alakzatok halmazába; a konvex sokszög átlói számának meghatározása; a konvex sokszög belső szögeinek összegére vonatkozó tétel bizonyítása; a konvex sokszög külső szögeinek összegére vonatkozó tétel bizonyítása; sokszögek szerkesztése	Rajz segítségével meg tudja állapítani a sokszögek átlóinak számát.	Meg tudja határozni a konvex sokszög átlóinak számát. Bizonyítani tudja a konvex sokszögek belső és külső szögeire vonatkozó tételeket.	
2.4.	a szabályos sokszögek jellemzői	a szabályos sokszögek definiálása; a szabályos sokszögek belső szögeinek meghatározása; szabályos sokszögek szerkesztése	Ismeri a szabályos sokszög definícióját.	Meg tudja határozni a szabályos sokszög szögeit.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	a kör és a hozzá kapcsolódó geometriai alakzatok (sugár, átmérő, szelő, húr, érintő); a kör középponti és kerületi szögei	a körhöz kapcsolódó alakzatok feladatokban történő felhasználása (sugár, átmérő, szelő, húr, érintő); a kör középponti és kerületi szögeinek definiálása; körre vonatkozó szerkesztési feladatok gyakorlása	Alkalmazni tudja a kör alkotóelemeit a szerkesztési feladatok megoldása során.	Ismeri a kerületi és a középponti szög fogalmát.	
2.6.	a síkidomok (sokszögek, kör, négyzet és téglalap, paralelogramma, háromszög, trapéz, deltoid) kerülete és területe	a sokszögek kerületének meghatározása; a kör kerületének meghatározása; a sokszögek területének meghatározása; a négyzet és a téglalap területképletének bizonyítása; a paralelogramma területképletének bizonyítása elképzelt átdarabolással; a háromszög területképletének bizonyítása; a trapéz területképletének bizonyítása; a deltoid területképletének bizonyítása; a kör területképletének ismétlése; a kerület- és terület-mértékegységek átváltásának gyakorlása; síkidom kerületére és területére vonatkozó számítási feladatok gyakorlása	Ismeri a háromszög, a négyzet, a téglalap, a paralelogramma, a trapéz, a deltoid és a kör területének kiszámítási módját.	Bizonyítani tudja a háromszög, a paralelogramma, a trapéz és a deltoid területére vonatkozó összefüggéseket. Alkalmazni tudja a terület és kerület kiszámítására vonatkozó összefüggést szöveges feladatok megoldásában.	
3.	*Térgeometriai alapismeretek*	*Térgeometriai alapismeretek tanulása*			
3.1.	az alapvető térgeometriai ismeretek rendszerezése: kitérő egyenesek; kitérő egyenesek hajlásszöge; síkra merőleges egyenes; pont és sík távolsága; egyenes és sík hajlásszöge; két sík hajlásszöge	kitérő egyenesek definiálása; kitérő egyenesek hajlásszögének meghatározása; a síkra merőleges egyenes definiálása; pont és sík távolságának meghatározása; egyenes és sík hajlásszögének meghatározása; két sík hajlásszögének meghatározása	Érti a tételemek egymáshoz viszonyított helyzetét.	Ismeri az alapvető térgeometriai fogalmakat. Meg tudja határozni a pont és a sík távolságát, az egyenes és a sík, illetve két sík hajlásszögét.	**VÉD**
3.2.	speciális hengerszerű testek: az egyenes hasáb; az egyenes körhenger hálója, alkotórészei, felszíne, térfogata; a térfogat-mértékegységek átváltása	az egyenes körhenger és hasáb hálójának készítése; az egyenes körhenger és hasáb alkotórészeinek definiálása, hosszuk vagy területük meghatározása; az egyenes körhenger és hasáb felszínének kiszámítása; az egyenes körhenger és hasáb térfogatának kiszámítása; a térfogat-mértékegységek átváltásának gyakorlása; a felszínre és térfogatra vonatkozó számítási feladatok begyakorlása	Ki tudja számítani az egyenes körhenger és hasáb alkotórészeinek hosszát, területét.	Ki tudja számítani az egyenes hasáb és a körhenger felszínét és térfogatát. Pontosan tudja a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom mértékváltásait.	
4.	*Az egybevágósági transzformációk*	*Az egybevágósági transzformációk tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.	a tengelyre vonatkozó tükrözés; tengelyesen szimmetrikus alakzatok	a tengelyre vonatkozó tükrözés definíciójának ismétlése; a tengelyre vonatkozó tükrözés tulajdonságainak vizsgálata; a eredeti alakzat visszaállítása tengelyre vonatkozó tükrözéssel előállított képéből; a tengelyesen szimmetrikus alakzatok definiálása, keresése; tengelyesen szimmetrikus és tengelyesen nem szimmetrikus alakzatok szétválogatása alakzatok adott halmazából indoklással; szerkesztési feladatok kivitelezése	Tudja a tengelyre vonatkozó tükrözés definícióját és ismer néhány tengelyesen szimmetrikus alakzatot.	Ismeri a tengelyes tükrözés tulajdonságait. Felismeri a tengelyesen szimmetrikus alakzatokat.	
4.2.	a pontra vonatkozó tükrözés; középpontosan szimmetrikus alakzatok	a pontra vonatkozó tükrözés definiálása; a pontra vonatkozó tükrözés tulajdonságainak vizsgálata; a eredeti alakzat visszaállítása pontra vonatkozó tükrözéssel előállított képéből; középpontosan szimmetrikus alakzatok definiálása, keresése; középpontosan szimmetrikus és középpontosan nem szimmetrikus alakzatok szétválogatása alakzatok adott halmazából indoklással; szerkesztési feladatok kivitelezése	Tudja a pontra vonatkozó tükrözés definícióját és ismer néhány középpontosan szimmetrikus alakzatot.	Ismeri a pontra vonatkozó tükrözés tulajdonságait. Felismeri a középpontosan szimmetrikus alakzatokat.	
4.5	szögpárok	egyállású-, váltó-, kiegészítő szögek	Ismeri a szögpárok definícióját	Feladatokban felismeri a szögpárokat	**TANU**
4.7	az egybevágóság mint reláció tulajdonságai, jelölése	annak felismerése, hogy az egybevágóság egy szimmetrikus, tranzitív és reflexív reláció és hogy jelölés bevezetése megkönnyítené az egybevágóság leírását; az egybevágóság mint reláció jelölése ({})	Felismeri az egybevágóság jelét.	Használni tudja az egybevágóság jelét alakzatok egybevágóságának jelölésére.	
4.8	a háromszögek egybevágóságának elégséges feltételei	a háromszögek egybevágósága elégséges feltételeinek vizsgálata; háromszögek szerkesztése	Ismeri a háromszögek egybevágóságának elégséges feltételeit. A legegyszerűbb szerkesztéseket végre tudja hajtani.	Felismeri az egybevágó háromszögeket. Nehezebb szerkesztéseket is végre tud hajtani.	
IV.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG, STATISZTIKA KONTEXTUSÁBAN			**INKO**
1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorikus feladatok megoldása*			
1.1.	kombinatorikai feladatok	kombinatorikus feladatok megoldása; sorbarendezés, kiválasztás néhány elem esetén	Elemeket sorba tud rendezni és kiválasztani legfeljebb 4 elem esetén.	Meg tud oldani kombinatorikai feladatokat sorbarendezéssel, kiválasztással.	
2.	*Valószínűségszámítás és statisztika*	*Valószínűségszámítás és statisztika tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	Valószínűségi és statisztikai feladatok; a relatív gyakoriság	valószínűségi kísérletek egyszerű konkrét példák esetében; relatív gyakoriság fogalmának és tulajdonságainak megismerése; adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléltetése, grafikon készítése, azonos adatokat szemléltető különböző grafikus modellek összehasonlítása érthetőség, áttekinthetőség és célszerűség szerint	Ismeri a gyakoriság fogalmát. Egyszerű grafikonokat képes olvasni, készíteni.	Konkrét példákon ki tudja számítani a relatív gyakoriságokat. Tisztában van a relatív gyakoriság tulajdonságaival. Grafikonon tudja szemléltetni az összegyűjtött adatokat.	**KUTA**

Év végi követelmények

I. TUDÁS – Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) A halmazműveleteket és a halmazok megadásának módjait.
b) A matematikai szaknyelv tanult logikai elemeit.
c) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A legkisebb közös többszörös és a legnagyobb közös osztó fogalmát. A kettővel, öttel, néggyel, hárommal, kilenccel, hattal, nyolccal, tízzel, 25-tel és 125-tel való oszthatóság szabályát. A prímszám és az összetett szám fogalmát. A relatív prímszám fogalmát.
d) A prímtényezős felbontást. A számelmélet alaptételét.
e) A számelmélet kialakulásának történetét.
f) A racionális számok körében elvégzett alapműveletek műveleti tulajdonságait.
g) Az egész kitevőjű hatvány fogalmát. Az egész kitevőjű hatványok szorzására, osztására, hatványozására vonatkozó azonosságokat.
h) Számok normálalakját.
i) Az algebrai kifejezés fogalmát. Az egynemű és különnemű algebrai kifejezés fogalmát.
j) Nevezetes algebrai azonosságokat (kéttagú és háromtagú összeg négyzete, kéttagú összeg köbe, azonos tényezők összegének és különbségének szorzata).
k) Az egyenletek és egyenlőtlenségek alaphalmazának és megoldáshalmazának (igazsághalmazának) fogalmát. Az egyenletek megoldásának történetét.
l) Egyenletek fokának intuitív fogalmát. Egyenletek gyökének fogalmát. Egyenletek gyöktényezős alakjának fogalmát.
m) Az azonosság és azonos egyenlőtlenség fogalmát.
n) Az egyenes és a fordított arányosság fogalmát.
o) A függvény pontos fogalmát. Az értelmezési tartomány, a képhalmaz, az értékkészlet fogalmát. Az egy-egyértelmű hozzárendelés fogalmát. Descartes szerepét a matematika történetében.
p) Az elsőfokú függvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit, általános hozzárendelési szabályát, kapcsolatát az egyenes arányossággal. Az elsőfokú törtfüggvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit, kapcsolatát a fordított arányossággal.
q) A másodfokú függvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit.
r) Az abszolútérték-függvényt, képének kvalitatív jellemzőit.
s) A sorozat mint függvény fogalmát. A számtani sorozat fogalmát, n-edik elemét meghatározó képletét, első n eleme összegét meghatározó képletét.
t) A tétel és az axióma fogalmát. Néhány elemet a matematika axiomatizálásának történetéből.
u) A terület, kerület, térfogat, felszín, szög, szögtartomány szemléletes fogalmát és több szabványos mértékegységét. A hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög fogalmát.
v) A szög radiánban és fokban mért nagyságának fogalmát. Az átszámításukra vonatkozó képletet.
w) Szakaszok felezőpontjának, a szakaszfelező merőlegesnek, szögfelezőknek a fogalmát. Szög kiegészítő szögének és hegyesszög pótszögének fogalmát. Egyállású és váltószög fogalmát.
x) Síkidomok konvexitásának fogalmát.
y) Sokszögek belső és külső szögeinek, valamint átlóinak fogalmát. Konvex sokszögek oldalainak, szögeinek és átlóinak száma közötti összefüggést és annak bizonyítását. Konvex sokszögek belső szögeinek összegére és külső szögeinek összegére vonatkozó tételeket és azok bizonyítását.
z) A szabályos sokszög fogalmát. A szabályos sokszög belső szögeinek nagyságát.
aa) Az egyenlő szárú és egyenlő oldalú, a hegyesszögű, derékszögű és tompaszögű háromszögek fogalmát. Az egyenlő szárú és egyenlő oldalú háromszögek szögeinek speciális tulajdonságait. A háromszög szögösszegét és annak bizonyítását. A háromszög-egyenlőtlenséget és bizonyítását. A háromszög nevezetes vonalainak fogalmát (oldalfelező merőleges, szögfelező, súlyvonal, magasságvonal, középvonal). Az oldalfelező merőlegesek, a szögfelezők, a súlyvonalak, és a magasságvonalak egy

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

pontban metszéséről szóló tételeket; ezek következményeit a háromszög beírt és körülírt körének létezésére nézve; ezen metszéspontok elnevezését. A háromszög nevezetes vonalainak egybeesését egymással és a háromszög oldalaival egyes speciális háromszögekben. A háromszög területképletét és annak bizonyítását.

bb) Konvex négyszögek belső szögeinek összegére és külső szögeinek összegére vonatkozó tételeket és azok bizonyítását. A téglalap, a négyzet, a rombusz, a paralelogramma, a trapéz fogalmát. A négyzet, a téglalap, paralelogramma, a trapéz és a deltoid területképletét és helyességük bizonyítását.

cc) A kör, sugár, húr, körív, érintő fogalmát. A kör középponti és kerületi szögeinek fogalmát. A kör érintője és érintési pontból húzott sugara merőlegességét és annak bizonyítását. Körív hossza és a hozzá tartozó középponti szög nagyságának arányosságát. A kör kerület- és területképletét, körívhossz kiszámításának képletét.

dd) Az egyenesek merőlegességének, párhuzamosságának, kitérő mivoltának fogalmát. Kitérő egyenesek, egyenes és sík és két sík hajlásszögének értelmezését. Pont és sík, valamint párhuzamos síkok távolságának értelmezését.

ee) Az euklideszi szerkesztés alapelveit.

ff) A geometriai transzformáció mint hozzárendelés fogalmát.

gg) Az egybevágóság mint reláció definícióját, jelölését, szimmetricitását, tranzitivitását, reflexivitását. Az egybevágósági transzformáció pontos definícióját. A tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pontra vonatkozó tükrözés, az elforgatás és az eltolás eljárását és tulajdonságait. Alakzatok tengelyes szimmetriájának, középpontos szimmetriájának, forgásszimetriájának fogalmát.

hh) Háromszögek egybevágóságának elégséges feltételeit.

ii) A vektor fogalmát.

jj) Az egyenes hasáb fogalmát, térfogatának képletét. Az egyenes körhenger fogalmát, alkotórészeit, valamint a felszínét és térfogatát meghatározó képletet.

kk) A gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK – Legyen képes:

a) Prímtényezős felbontást készíteni. Adott természetes számokhoz osztókat és többszörösöket; számpárokhoz legnagyobb közös osztót és legkisebb közös többszöröst keresni a prímtényezős felbontásuk felhasználásával. Egyszerűbb oszthatósági állításokat bizonyítani.

b) Racionális számokkal a négy alapműveletet és a hatványozást elvégezni. Összetett műveleteket a konvencionális műveleti sorrend és zárójelek figyelembevételével elvégezni. Zárójeleket felbontani.

c) Normálalakban felírt számokkal a négy alapműveletet és a hatványozást elvégezni.

d) Algebrai kifejezések helyettesítési értékét kiszámítani. Egynemű algebrai kifejezéseket összevonni. Egy- és többtagú kifejezéseket a műveleti sorrend betartásával összeszorozni. Nevezetes azonosságok felhasználásával arra alkalmas algebrai kifejezéseket szorzattá alakítani.

e) Elsőfokú egyenleteket és egyenlőtlenségeket mérlegelv alkalmazásával, az igazsághalmaz változásának szem előtt tartásával megoldani. Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldását ellenőrizni.

f) Hiányos másodfokú egyenleteket mérlegelv alkalmazásával az igazsághalmaz változásának szem előtt tartásával megoldani.

g) Gyöktényezős alakban felírt magasabb fokú egyenleteket megoldani.

h) Egyenleteket és egyenlőtlenségeket grafikusan megoldani.

i) Szöveges és más tudományágak területéről származó feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, azokat táblázatba foglalni, megoldásuk menetét lehetőség szerint alternatív utakat megvizsgálva, összetett feladatokat részfeladatokra bontva megtervezni, alkalmas modelleket (pl. egyenleteket és egyenlőtlenségeket, százalékokat és arányosságokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti probléma fényében értelmezni, ellenőrizni.

j) Hozzárendeléseket Venn-diagrammal, számegyenesen, derékszögű koordinátarendszerben grafikonon ábrázolni. Hozzárendelési szabállyal megadott elsőfokú függvényt táblázat használata nélkül grafikonon ábrázolni. Adott elsőfokú függvénygrafikonról hozzárendelési szabályt megállapítani. Hozzárendelési szabállyal megadott másodfokú függvényt táblázat felhasználásával grafikonon ábrázolni. Az abszolútérték-függvényt és a képletükkel megadott elsőfokú törtfüggvényeket ábrázolni.

k) Számsorozatok rekurzív és nem rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Számsorozatokat derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolni, grafikonjaikról sorozatok hozzárendelési utasítását megadni. Számtani sorozatok adott elemét két szomszédos eleméből kiszámolni.

l) Tanult geometriai fogalmakat rendszerezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

m) Hosszúságot, szöget, területet és térfogatot szabványos mértékegységgel mérni és a mértékegységeket átváltani.
n) Sokszögek kerületét kiszámítani, területét átdarabolással kiszámítani. Az euklideszi szerkesztés szabályai szerint szögfelezőt, nevezetes szögeket, szakaszfelező merőlegest szerkeszteni. Általános és speciális háromszöget, négyszöget, általános sokszöget, szabályos sokszöget, kört elegendő adatból tanult tételek felhasználásával megszerkeszteni. Háromszögek egybevágóságának elégséges feltételeit szerkesztésekben felhasználni.
o) Tengelyes tükrözést, középpontos tükrözést, elforgatást, eltolást végrehajtani, szerkesztési feladatokban használni. Alakzatok képéből az eredeti alakzatot az egybevágósági transzformáció ismeretében visszaállítani. Egybevágósági transzformációkat szerkesztésekben alkalmazni.
p) Általános egyenes hasáb felszínét kiszámítani.
q) Egyenes hasáb, egyenes körhenger hálóját elkészíteni.
r) Kombinatorikai sorbarendezési és kiválasztási feladatokat elvégezni.
s) Egyszerű valószínűségi kísérlet lehetséges kimeneteit (elemi eseményeit) meghatározni, azok gyakoriságát és relatív gyakoriságát előre megállapítani. Valószínűségi kísérletet elvégezni, kimenetét lejegyezni és értelmezni. Gyakorisági grafikonokat készíteni.
t) Számológéppel a tanult műveleteket elvégezni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani. Szemlélje kritikailag mások gondolatmenetét, vitázzon érvelve, személyes sértődések és sértések elkerülésére törekedve, más véleményét tolerálva.
c) Álljon készen a kudarcok kezelésére, menedzsmentjére, a személyes megvetettség és a kudarc különválasztására. Nyerjen önbizalmat az esetleges sikerekből. Örüljön mások sikereinek.
d) Váljon érdeklődővé a jelenleg használt fogalmak, eljárások múltbeli gyökerei, a matematikatörténet érdekességei iránt.
e) Legyen igénye az állításokkal kapcsolatban azok bizonyítására.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához. Tudja a kognitív és anyagi modelleket egymásba célszerűen és kreatívan átkódolni.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Matematika tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Fejlesszék a tanulók a környezetükkel és önmagukkal való, részben kommunikatív interakciójuk hatékonyságát és célszerűségét. Váljanak képessé újabb anyagi modellek megértésére, használatára, más modellekbe történő átkódolására, célszerű modellezési módszer kiválasztására. Ismerjék meg a geometriai hasonlóságot, a méretarányt és azok gyakorlati alkalmazását a tájékozódásban. Ismerjék meg pontosan a valós számkör felépítését, és abban tanuljanak meg biztonságosan műveleteket végezni. Ismerjék meg a négyzetgyökvonást és annak egyes azonosságait. Tanuljanak meg elsőfokú egyenletrendszereket megoldani. Ismerjék meg a mértani sorozatokat és a mértani közép fogalmát. Ismerjék meg a függvénytranszformációkat, azok módjait. Sajátítsák el az inverz függvény fogalmát. Tanuljanak meg további euklideszi szerkesztéseket. Ismerjenek meg több elemi geometriai tételt (pl. Thalész, Pitagorasz tétele).Váljanak képessé néhányuk bizonyítására. Tanulják meg a körcikk és körszelet területének kiszámítási módját. Ismerjék meg a szög ívmértékét. Tanulják meg a vektorműveleteket (összeg, különbség, abszolút érték, skalárral szorzás) valamint a helyvektor fogalmát értelmezni, vektorokat felbontani, és a derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolni. Ismerjenek meg további testeket, azok alkotórészeit, felszínük és térfogatuk kiszámítási módját. Tanulják meg pontosan megkülönböztetni a permutáció, kombináció és variáció kombinatorikai fogalmát. Ismerjék meg a matematika néhány további alkalmazási lehetőségét.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	FORMATÍV ÉRTÉKELÉSI IRÁNYELVEK	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	HALMAZELMÉLET	HALMAZELMÉLETI KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS		
1.	*Halmazok*	*Halmazok tanulása*		
1.1.	a részhalmaz fogalma	adott elemtulajdonsággal megadott halmazok képzése; adott halmaz adott elemtulajdonsággal definiált részhalmazának képzése; halmaz és részhalmaz jellemzése, elemeik közös tulajdonságainak felismerése	Az adott tulajdonságú elemeket halmazba tudja sorolni és ebből részhalmazt tud kiválasztani.	Több szempont alapján tud halmazból részhalmazokat képezni, és meg tudja határozni a részhalmazok elemszámát is.
2.	*Halmazműveletek*	*Halmazműveletek tanulása, gyakorlása*		
2.1.	adott halmazok uniója, metszete, különbsége, ezen műveletek jelölése; az üres halmaz	adott halmazok uniójának, metszetének, különbségének képzése és Venn-diagramon való ábrázolása, jelölésük (4, 3, Z) megtanulása és használata; az üres halmaz fogalmának megértése, jelölése szükségességének felismerése, a jelölés (⇔) megtanulása	Ismeri a halmazok uniójának, különbségének, metszetének képzési módját és jelölését. Ismeri az üres halmaz fogalmát és jelölését.	A halmazok uniójából, metszetéből és különbségéből következtetni tud a halmazok elemeire. Helyesen használni tudja a 4, 3, Z, és a ⇔ jeleket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ALGEBRA ÉS SZÁMELMÉLET	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS AZ ALGEBRA ÉS A SZÁMELMÉLET KONTEXTUSÁBAN		
1.	*Műveletek a valós számhalmazban*	*Műveletek végzése a valós számok halmazában*		
1.1.	a hatványozás azonosságai; a négyzetgyök fogalma; a szorzat, a hányados és a hatvány négyzetgyöke	a hatványozás azonosságainak gyakorlása; a szorzat, a hányados és a hatvány négyzetgyökének kiszámítása; feladatok megoldásának gyakorlása	Fel tudja írni az egynél nagyobb számokat normálalakban. Ismeri a négyzetgyök fogalmát és számológép segítségével meg tudja határozni az 1-100 közé eső számok négyzetgyökének közelítő értékét.	Ismeri és alkalmazni tudja a négyzetgyökvonás azonosságait.
1.2.	a $\sqrt{2}$ irracionális mivolta; a valós számhalmaz mint a racionális számhalmaz bővítésével létrejött halmaz; a természetes, egész, racionális és valós számhalmazok kapcsolata	a $\sqrt{2}$ irracionális mivoltának bizonyítása; matematikai bizonyítás, sejtések generálása, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás; nevezetes megoldatlan problémák, matematikatörténeti érdekességek megismerése; a valós számhalmaz felépítése részhalmazaiból, jelölése; a természetes, egész, racionális és valós számhalmazok kapcsolatának vizsgálata, ábrázolásuk Venn-diagramon	Érti a valós számhalmaz felépítését.	Ismeri az irracionális számok fogalmát, különböző alakjaikat, valamint a valós számhalmaz felépítését. Bizonyítani tudja a $\sqrt{2}$ irracionális mivoltát.
2.	*Algebrai kifejezések*	*Algebrai kifejezések tanulása*		
2.1.	az algebrai kifejezések, egynemű és különnemű algebrai kifejezés fogalma	egynemű, különnemű algebrai kifejezések fogalmának bevezetése, azok felismerése; egynemű kifejezések összevonásának gyakorlása; algebrai kifejezés helyettesítési értékének meghatározása	Felismeri az egyszerű algebrai kifejezéseket és azokat össze tudja vonni.	Ki tudja számítani az algebrai kifejezések helyettesítési értékét (törtszám esetén is).
2.2.	algebrai azonos átalakítások	egytagú kifejezések szorzásának, osztásának gyakorlása; többtagú kifejezés szorzásának gyakorlása egytagú kifejezéssel;	Tudja a többtagú kifejezést egytagúval szorozni.	Tud szorozni többtagú kifejezést többtagú kifejezéssel.
2.3.	algebrai egész és tört kifejezések; kéttagú összeg négyzete; két tag összegének és különbségének szorzata; kéttagú összeg köbe; háromtagú összeg négyzete	az algebrai kifejezések értelmezési tartományának vizsgálata; a nevezetes azonosságok alkalmazásának gyakorlása; kéttagú összeg négyzetének felbontása és visszaalakítása; két tag összege és különbsége szorzatának felírása és visszaalakítása kéttagú összeg köbének felbontása és visszaalakítása; háromtagú összeg négyzetének felbontása		Alkalmazni tudja a tanult nevezetes azonosságokat. Egyes algebrai kifejezéseket szorzattá tud alakítani.
3.	*Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek*	*Egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek tanulása*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	az elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldási módszerei: megoldás grafikusan, algebrai úton, az értelmezési tartomány vizsgálatával, az értékkészlet vizsgálatával, mérlegelvvel.	egyenletek megoldása grafikusan, algebrai úton, az értelmezési tartomány vizsgálatával, az értékkészlet vizsgálatával; , és mérlegelvvel;az egyenlőtlenségek megoldása grafikusan és algebrai úton; az egyenlőtlenségek megoldásának ábrázolása számegyenesen	Mérlegelv segítségével meg tudja oldani az egyszerűbb racionális együtthatójú egyenleteket és egyenlőtlenségeket.	Ismeri az egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldási módjait és az algebrai megoldások különböző lehetőségeit. Ismeri az alaphalmaz, az értelmezési tartomány és az igazsághalmaz kapcsolatát. Az egyenlőtlenség- és egyenletmegoldásokat számegyenesen is tudja ábrázolni.	
3.2.	szöveges feladatok, melyek megoldása a számok,geometriai vagy más mennyiségek, százalékok közötti összefüggések felírásával majd azok egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel történő megoldásával lehetséges	a számok, geometriai vagy más mennyiségek, százalékok közötti összefüggések egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel történő megoldása szöveges feladatok megoldásának részeként; a százalékérték kiszámítása; az alap kiszámítása; a százalékláb kiszámítása	Meg tud oldani egyszerű szöveges feladatokat. Ki tudja számítani a százalékértéket és a százalékalapot.	Biztosan tudja alkalmazni a szöveges feladatokat a különböző típusú egyenletekkel, egyenlőtlenségekkel, egyenletrendszerrel megoldani .	**TANU**
4.	*Sorozatok*	*Sorozatok tanulása*			
4.1.	számsorozatok	az n-edik elem meghatározása első néhány elemmel és rekurzív elemképzési szabállyal megadott sorozatban; néhány adott elemből szabály keresése	Fel tudja sorolni adott szabály alapján a számsorozat elemeit.	Első néhány elem és egyszerű rekurzív szabály ismeretében meg tudja határozni a számsorozat n-edik elemét.	**TANU**
4.2.	számtani sorozatok	a számtani sorozatok definiálása; az n-edik elem meghatározása, általános képlet alkotása n-edik elem meghatározására és annak igazolása; az első n elem összegének meghatározására vonatkozó képlet megismerése; elem számtani középpel való kiszámolása a szomszédjaiból	Ismeri a számtani sorozat definícióját.	Ismeri a számtani sorozat n-edik elemének és az első n elem összegének meghatározását.	
4.3.	a mértani sorozat és jellemzői: az n-edik elem, az első n elem összege, a mértani közép, mértani sorozat elemének mértani középpel való meghatározása a rá szimmetrikusan elhelyezkedő elemek ismeretében	a mértani sorozat definiálása, példák keresése mértani sorozatokra; az n-edik elem meghatározására vonatkozó képlet megalkotása és annak igazolása; az első n elem összegének meghatározására vonatkozó képlet megismerése; a mértani közép definiálása; mértani sorozat elemének mértani középpel való meghatározása a rá szimmetrikusan elhelyezkedő elemek ismeretében; a mértani sorozat alkalmazásának gyakorlása a mindennapi életből vett feladatokon	Ismeri a mértani sorozat fogalmát és fel tudja írni az elemeit.	Ismeri a mértani sorozat n-edik elemének és az első n elem összegének meghatározására vonatkozó képleteket és azokat alkalmazni tudja.	
III.	FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Függvények*	*Függvények tanulása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	a függvénytranszformáció; a függvényértékek lineáris transzformációi, a változó lineáris transzformációi	a függvénytranszformáció definiálása; a függvényértékek lineáris transzformációinak gyakorlása; a változó lineáris transzformációinak gyakorlása az eddig tanult függvényeken	Segítséggel tud egyszerű függvényeket transzformációkkal ábrázolni.	Ismeri és érti a függvénytranszformáció -kat. A tanult függvényeken alkalmazni is tudja azokat.
1.4.	a másodfokú függvény; képlettel, grafikonnal megadott másodfokú függvények	képlettel megadott másodfokú függvény ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben; grafikonnal megadott másodfokú függvényhez hozzárendelési utasítás keresése; a másodfokú függvény értékeinek meghatározása táblázat segítségével	Segítséggel ráismer a másodfokú-függvény grafikonjára.	Jellemezni tudja a másodfokú függvényt.
1.5.	az abszolútérték-függvény	az abszolútérték-függvény grafikonjának ábrázolása; adott függvény grafikonjáról a hozzárendelési utasítás leolvasása	Segítséggel ráismer az abszolútérték-függvény grafikonjára.	Jellemezni tudja az abszolútérték-függvényt.
1.6.	elsőfokú törtfüggvény	képlettel megadott elsőfokú törtfüggvény ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben; a függvény kapcsolata a fordított arányosság függvényével	Segítséggel ráismer az elsőfokú törtfüggvény grafikonjára.	Jellemezni tudja az elsőfokú törtfüggvényeket.
1.7.	az egyenletek és egyenlőtlenségek grafikus megoldásai	a grafikus megoldások algebrai úton való ellenőrzése, a grafikus megoldás pontatlanságának felismerése és meghatározása az algebrai megoldással való összehasonlítás alapján; algebrai úton nem megoldható egyenletek és egyenlőtlenségek grafikus megoldása	Segítséggel értelmezni tudja az egyenletek grafikus megoldását.	Meg tudja oldani az egyenleteket és az egyenlőtlenségeket grafikus úton. Ismeri az egyenletek és egyenlőtlenségek grafikus úton való megoldásának alkalmazási területeit.
1.2.	a négyzetgyökfüggvény és tulajdonságai	a négyzetgyökfüggvény ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben; a négyzetgyökfüggvény ábrázolásának gyakorlása annak transzformációival; a négyzetgyökfüggvény és a másodfokú függvény kapcsolatának vizsgálata; az inverz függvény értelmezése	Ismeri az $x \xi \sqrt{x}$ függvény képét és néhány tulajdonságát.	Ismeri a négyzetgyökfüggvény és a másodfokú függvény kapcsolatát. Érti az inverz függvény fogalmát.
2.	*A sorozat mint függvény*	*A sorozat mint függvény értelmezése, ábrázolásának gyakorlása*		
2.1.	a sorozat függvényként való értelmezése	sorozatok mint az egész számok halmazán értelmezett függvények definiálása; sorozatok ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben; sorozatok grafikonjáról a hozzárendelési utasításuk keresése	Ábrázolni tudja sorozatok elemeit derékszögű koordináta-rendszerben.	Meg tudja határozni grafikonjával adott sorozat hozzárendelési szabályát.
2.2.	a sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjainak összefüggései	a sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjainak összehasonlítása	Segítséggel képes felismerni sorozatok és a racionális számhalmazon értelmezett függvények grafikonjait.	Felismeri a különbséget a sorozat és a racionális számhalmazon értelmezett függvény grafikonjai között.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a mértani sorozat	a mértani sorozat függvényként való értelmezése; a mértani sorozat ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben	Tudja ábrázolni a mértani sorozat elemeit derékszögű koordinátarendszerben.	Következtetni tud a függvény képéből a mértani sorozat hozzárendelési szabályára.	
IV.	GEOMETRIA	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A GEOMETRIA KONTEXTUSÁBAN			
1.	*Síkgeometria*	*Síkgeometria tanulása*			
1.1.	a háromszögek nevezetes vonalai: a háromszögek középvonalai, oldalfelező merőlegesei, belső szögfelezői, magasságvonalai, súlyvonalai és középvonalai; a háromszögek be- és körülírható körének középpontja, a magasságpont és a súlypont; Pitagorasz tétele; Thalész tétele	a háromszögek középvonalainak definiálása; a háromszögek oldalfelező merőlegeseinek, belső szögfelezőinek, magasságvonalainak, súlyvonalainak szerkesztése és metszéspontjaik meghatározása; annak a korábban már felvetett sejtésnek az újbóli felismerése, hogy ezek a metszéspontok közösek (körülírható és beírható kör középpontja, magasságpont, súlypont) valamint annak megvitatása, ezt bizonyítani kell-e, és ha igen, hogyan lehetne ezt belátni; Pitagorasz tételének bizonyítása; Thalész tételének megismerése; a tanult tételek alkalmazásának gyakorlása szerkesztési feladatokban	Alkalmazni tudja a háromszög nevezetes vonalait, pontjait egyszerűbb feladatokban. Ismeri Pitagorasz tételét.	Ismeri Pitagorasz és Thalész tételének bizonyítását. A tételeket alkalmazni tudja a feladatmegoldásokban.	
1.2.	az ókori geometria történetének jelentősebb eredményei	az ókori geometria történetének áttekintése olvasott szövegből való lényegkiemeléssel; nevezetes megoldatlan problémák, érdekességek	Fel tud idézni legalább két jelentős ókori geometriatörténeti eseményt.	Rövid ismertetést tud adni szóban és írásban az ókori geometria történetének jelentősebb eredményeiről.	**KUTA**
1.3.	a nevezetes négyszögek tulajdonságai: a paralelogramma tulajdonságaira vonatkozó tételek; a húrnégyszög és az érintőnégyszög	a paralelogramma tulajdonságaira vonatkozó tételek bizonyítása; a húrnégyszög definiálása; az érintőnégyszög definiálása; szerkesztési feladatok megoldásának gyakorlása	Ismeri a paralelogramma tulajdonságait felismeri a húrnégyszöget és érintőnégyszöget.	Bizonyítani tudja a paralelogramma tulajdonságait. Ismeri a húrnégyszög és az érintőnégyszög fogalmát és néhány tulajdonságát.	
1.4.	a körhöz kapcsolódó geometriai alakzatok; a körcikk és a körszelet területe; a szög ívmértéke	a körcikk területének kiszámítása; a körszelet területének kiszámítása; a szög ívmértékének definiálása; a szögmérés mértékegységei közötti átváltás gyakorlása	Ismeri a szög ívmértékének fogalmát és tudja a szög és az ívmérték kapcsolatát.	Ki tudja számítani a körcikk és a körszelet területét.	
1.5.	a vektorműveletek (vektorok összeadása, kivonása, felbontása); a helyvektor	vektorok összegének definiálása, szerkesztése a paralelogramma és a sokszögmódszer segítségével; vektorok különbségének definiálása, szerkesztése; vektor hosszának, abszolútértékének a definiálása; vektor számmal való szorzásának definiálása, szerkesztése; vektor felbontására vonatkozó tétel bizonyítása; a helyvektor definiálása; vektorok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben	Ismeri a vektor definícióját. Tudja vektorok összegét képezni.	Ismeri és végre tudja hajtani a vektorokra vonatkozó tanult műveleteket. Ábrázolni és jellemezni tudja a vektorokat a derékszögű koordinátarendszerben.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Térgeometria*	*Térgeometria tanulása*		
2.1.	speciális hengerszerű testek: az egyenes hasáb; az egyenes körhenger hálója, alkotórészei, felszíne, térfogata; a térfogat-mértékegységek átváltása	az egyenes körhenger és hasáb hálójának készítése; az egyenes körhenger és hasáb alkotórészeinek definiálása, hosszuk vagy területük meghatározása; az egyenes körhenger és hasáb felszínének kiszámítása; az egyenes körhenger és hasáb térfogatának kiszámítása; a térfogat-mértékegységek átváltásának gyakorlása; a felszínre és térfogatra vonatkozó számítási feladatok begyakorlása	Ki tudja számítani az egyenes körhenger és hasáb alkotórészeinek hosszát, területét.	Ki tudja számítani az egyenes hasáb és a körhenger felszínét és térfogatát. Pontosan tudja a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom mértékváltásait.
2.2.	a gúla hálója, alkotórészei, magassága, felszíne, térfogata	a gúla származtatása; a gúla hálójának elkészítése; a gúla alkotórészeinek megnevezése és hosszuk, területük kiszámítása; a gúla felszínének kiszámítását megadó képlet megismerése; a gúla térfogatának kiszámítását megadó képlet megismerése; számítási feladatok végzése		Ismeri az egyenes gúla alkotórészeit, el tudja készíteni hálóját és ismeri felszínének és térfogatának kiszámítási módját.
2.3.	az egyenes körkúp hálója, alkotórészei, magassága, felszíne, térfogata	az egyenes körkúp származtatása; az egyenes körkúp hálójának elkészítése; az egyenes körkúp alkotórészeinek, magasságának megnevezése és hosszuk, területük kiszámítása; az egyenes körkúp felszínének kiszámítását megadó képlet megismerése az egyenes kúp térfogatának kiszámítását megadó képlet megismerése; számítási feladatok végzése		Ismeri az egyenes körkúp alkotórészeit, el tudja készíteni hálóját és ismeri felszínének és térfogatának kiszámítási módját.
2.4.	a gömb alkotórészei, sugara, felszíne, térfogata; időzónák a Földön	a gömb definiálása; a gömb alkotórészeinek megnevezése és hosszuk kiszámítása; a gömb felszínének kiszámítását megadó képlet megismerése; a gömb térfogatának kiszámítását megadó képlet megismerése; számítási feladatok megoldása; időzónák elhelyezkedésének vizsgálata földgömb segítségével	Ismeri a gömb alkotóelemeit. Tudja, hogy a Földön máshol más időt mutatnak az órák, és érti ennek okát.	Ki tudja számítani a gömb felszínét, térfogatát, valamint alkotórészeinek hosszát. Be tudja mutatni a földi időzónák elhelyezkedését és a hozzájuk rendelhető időeltolódásokat.
3.	*Hasonlósági transzformációk*	*Hasonlósági transzformációk tanulása*		
3.3.	az elforgatás; forgásszimmetrikus alakzatok	az elforgatás definiálása; az elforgatás tulajdonságainak vizsgálata; a eredeti alakzat visszaállítása elforgatással előállított képéből; forgásszimmetrikus alakzatok definiálása, keresése; forgásszimmetrikus és nem forgásszimmetrikus alakzatok szétválogatása alakzatok adott halmazából indoklással; néhány szerkesztési feladat végrehajtása	Tudja az elforgatás definícióját és ismer néhány forgásszimmetrikus alakzatot.	Ismeri az elforgatás tulajdonságait. Felismeri a forgásszimmetrikus alakzatokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	az eltolás és tulajdonságai; a vektor	az eltolás definiálása; az eltolás tulajdonságainak definiálása; a eredeti alakzat visszaállítása eltolással előállított képéből; a vektor definiálása; néhány szerkesztési feladat végrehajtása	Fel tudja idézni az eltolás definícióját	Ismeri az eltolás tulajdonságait.
3.5.	az egybevágósági transzformációk közötti kapcsolatok	az egybevágósági transzformációk egymás utáni ábrázolása, a köztük fennálló kapcsolatok megkeresése; egybevágósági transzformációk vagy transzformációszekvenciák közül ekvivalensek keresése (pl. 180°-os elforgatás és tengelyes tükrözés)	Segítséggel felismeri az egybevágósági transzformációk közötti kapcsolatokat.	Tudja az egybevágósági transzformációkat egymás után ábrázolni.
3.6.	a párhuzamos szelők tétele és a tétel megfordítása; a párhuzamos szelőszakaszok tétele; a középpontos hasonlósági transzformáció; a hasonlósági transzformáció	a párhuzamos szelők tételének és a tétel megfordításának megismerése; a párhuzamos szelőszakaszok tételének megismerése; feladatok megoldásának gyakorlása a fenti tételek alkalmazásával; a középpontos hasonlósági transzformáció definiálása; a középpontos hasonlóság tulajdonságainak vizsgálata; a hasonlósági transzformáció definiálása; a hasonlósági transzformáció tulajdonságainak vizsgálata; szerkesztési feladatok gyakorlása	Meg tudja szerkeszteni háromszögek és négyszögek kicsinyített és nagyított képét.	Ismeri a párhuzamos szelők és szelőszakaszok tételét. A tételeket alkalmazni tudja a feladatmegoldásokban. Ismeri a középpontos hasonlóság fogalmát és tulajdonságait. A hasonlósági transzformáció tulajdonságait alkalmazni tudja a feladatmegoldásokban.
3.7.	hasonló alakzatok (háromszögek, sokszögek, körök) és tulajdonságaik; hasonló síkidomok területének aránya; hasonló testek térfogatának aránya; valós méretek kicsinyítése adott arányban: térképek és műszaki rajzok	hasonló alakzatok definiálása; adott alakzatokhoz hasonló és nem hasonló alakzatok szétválogatása alakzatok adott halmazából indoklással; a háromszögek hasonlósági alapeseteinek vizsgálata; a sokszögek hasonlósági alapeseteinek definiálása; körök hasonlóságának vizsgálata; számítási feladatok gyakorlása; hasonló síkidomok területe arányának vizsgálata; hasonló testek térfogata arányának vizsgálata; számítási feladatok megoldásának gyakorlása; térképek ábrázolt távolságok és adott méretarány alapján eredeti méretek kiszámítása, méretarányos térképek készítése	Felismeri a hasonló háromszögeket, négyszögeket és azokban egyszerű arányokat tud felírni. Térkép távolságai és méretaránya alapján hozzávetőlegesen meg tudja becsülni két adott hely valódi távolságát.	Ismeri a hasonló alakzatok tulajdonságait. Térképen ábrázolt távolságok valamint adott méretarány alapján meg tudja mondani két adott hely valódi távolságát. Önálló (lépésszámon alapuló) mérés alapján méretarányos térképet tud készíteni az iskola vagy otthona környékéről.
V.	KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG	KÉPESSÉG- ÉS TUDÁSFEJLESZTÉS A KOMBINATORIKA, VALÓSZÍNŰSÉG KONTEXTUSÁBAN		
1.	*Kombinatorika*	*Kombinatorika tanulása*		
1.1.	kombinatorikai alapfogalmak: permutáció, kombináció, variáció	adott halmazból, adott tulajdonságú elemek kiválasztása, sorbarendezése; fadiagram, útdiagram, táblázatok használata esetek rendezésére; a permutáció definiálása; a kombináció definiálása; a variáció definiálása	Sejti, hogy mi a permutáció, a kombináció és a variáció.	Ismeri a permutáció, a kombináció és a variáció fogalmát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	kombinatorikai alapfogalmak felhasználási, alkalmazási lehetőségei	a lottószelvények számának meghatározása a biztos ötöshöz; a totószelvények számának meghatározása a biztos 13+1-hez; vegyes kombinatorikai feladatok megoldása	Segítséggel meg tud oldani egyszerű kombinatorikai feladatokat.	A tanult kombinatorikai alapfogalmakat alkalmazni tudja a feladatmegoldásokban.	**TANU**
2.	Valószínűségszámítás	Valószínűségszámítás tanulása			
2.1.	valószínűségi kísérletek; adatsokaságok	valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalmának bevezetése a relatív gyakoriság fogalmának felhasználásával; adathalmazok elemzése értelmezése, ábrázolásuk; a módusz, medián fogalmának ismétlése	Ismeri a relatív gyakoriság fogalmát. Egy konkrét kisszámú adatot tartalmazó sokaság esetében képes a leggyakoribb és a középső adat meghatározására. Grafikonokat tud készíteni.	Tisztában van a valószínűség fogalmával. Egyszerűbb esetekben meg tudja mondani egy esemény bekövetkezésének valószínűségét. Ismeri a módusz, medián fogalmát, meg tudja őket határozni konkrét esetben.	

Év végi követelmények

I. TUDÁS – Ismerje és célszerűen, helyesen alkalmazni tudja:

a) A halmaz uniójának, metszetének, különbségének fogalmát, jelölését. Az üres halmaz fogalmát és jelölését. A részhalmaz fogalmát. A Venn-diagramot.
b) A matematikai szaknyelv tanult logikai elemeit. A bizonyítás, cáfolás, sejtés, módszeres próbálkozás közötti intuitív különbséget.A tétel és az axióma fogalmát.
c) Az oszthatóság, az osztó és a többszörös fogalmát. A legkisebb közös többszörös és a legnagyobb közös osztó fogalmát. A prímszám és az összetett szám fogalmát. A relatív prímszám fogalmát.
d) A prímtényezős felbontást. A számelmélet alaptételét.
e) A százalék, százalékérték, alap, százalékláb fogalmát.
f) Az egész kitevőjű hatvány fogalmát. Az egész kitevőjű hatványok szorzására, osztására, hatványozására vonatkozó azonosságokat.
g) A négyzetgyök fogalmát. A szorzat, hányados és hatvány négyzetgyökére vonatkozó azonosságokat.
h) A $\sqrt{2}$ nem racionális mivoltát és annak bizonyítását. Az irracionális számokat mint a racionális számok halmazának kiterjesztését. A valós számhalmazt és annak részhalmazaiból való felépítését. A valós számhalmaz geometriai reprezentációját a számegyenes pontjaival való egy-egyértelmű megfeleltetése révén. A természetes, egész, pozitív egész, racionális, irracionális, valós számhalmazok konvencionális jelölését.
i) Számok normálalakját.
j) Az algebrai egész- és törtkifejezések értelmezési tartományának fogalmát.
k) Nevezetes algebrai azonosságokat (kéttagú összeg négyzete, azonos tényezők összegének és különbségének szorzata).
l) A számtani közép (átlag) és a mértani közép fogalmát. A számtani és mértani közép közötti azonos egyenlőtlenséget.
m) Az egyenletek és egyenlőtlenségek alaphalmazának és megoldáshalmazának (igazsághalmazának) fogalmát.
n) Egyenletek fokának intuitív fogalmát. Egyenletek gyökének fogalmát. Egyenletek gyöktényezős alakjának fogalmát.
o) Az azonosság és azonos egyenlőtlenség fogalmát.
p) Az egyenes és a fordított arányosság fogalmát.
q) A függvény pontos fogalmát. Az értelmezési tartomány, a képhalmaz, az értékkészlet fogalmát. Az egy-egyértelmű hozzárendelés fogalmát.
r) A függvénytranszformáció fogalmát. A lineáris függvénytranszformáció fogalmát. Az összetett függvény fogalmát. Az inverz függvény fogalmát.
s) Az elsőfokú függvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit, általános hozzárendelési szabályát, kapcsolatát az egyenes arányossággal. Az elsőfokú törtfüggvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit, kapcsolatát a fordított arányossággal.
t) A másodfokú függvény fogalmát, képének kvalitatív jellemzőit.
u) Az abszolútérték-függvényt, képének kvalitatív jellemzőit.
v) A sorozat mint függvény fogalmát. A számtani sorozat fogalmát, n-edik elemét meghatározó képletét, első n eleme összegét meghatározó képletét. A mértani sorozat fogalmát, n-edik elemét meghatározó képletét, első n eleme összegét meghatározó képletét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

w) A szög radiánban és fokban mért nagyságának fogalmát. Az átszámításukra vonatkozó képletet.
x) Szakaszok felezőpontjának, a szakaszfelező merőlegesnek, szögfelezőknek a fogalmát. Szög kiegészítő szögének és hegyesszög pótszögének fogalmát. Egyállású és váltószög fogalmát.
y) Sokszögek belső és külső szögeinek, valamint átlóinak fogalmát. Konvex sokszögek oldalainak és szögeinek száma közötti összefüggést. Konvex sokszögek belső szögeinek összegére és külső szögeinek összegére vonatkozó tételeket.
z) A szabályos sokszög fogalmát. A szabályos sokszög belső szögeinek nagyságát.
aa) Az egyenlő szárú és egyenlő oldalú háromszögek szögeinek speciális tulajdonságait. A háromszög szögösszegét. A háromszög-egyenlőtlenséget. A háromszög nevezetes vonalainak fogalmát (oldalfelező merőleges, szögfelező, súlyvonal, magasságvonal, középvonal). Az oldalfelező merőlegesek, a szögfelezők, a súlyvonalak, és a magasságvonalak egy pontban metszéséről szóló tételeket; ezek következményeit a háromszög beírt és körülírt körének létezésére nézve; ezen metszéspontok elnevezését. A háromszög területképletét. Pitagorasz tételét és annak bizonyítását. Thalész tételét.
bb) Konvex négyszögek belső szögeinek összegére és külső szögeinek összegére vonatkozó tételeket. A téglalap, a négyzet, a rombusz, a paralelogramma, a trapéz, az érintőnégyszög és a húrnégyszög fogalmát. A paralelogramma, az érintőnégyszög és a húrnégyszög egyes tulajdonságait. A négyzet, a téglalap, paralelogramma, a trapéz és a deltoid területképletét.
cc) A kör, sugár, húr, körív, érintő fogalmát. A kör középponti és kerületi szögeinek fogalmát. A kör érintője és érintési pontból húzott sugara merőlegességét. Körív hossza és a hozzá tartozó középponti szög nagyságának arányosságát. A kör terület-és kerületképletét. Körcikk és körszelet kerületének és területének képletét, azok levezetését.
dd) Az egyenesek merőlegességének, párhuzamosságának, fogalmát.
ee) A párhuzamos szelők tételét és annak megfordítását. A párhuzamos szelőszakaszok tételét. Szakasz adott arányú felosztásának szerkesztési módját.
ff) Az euklideszi szerkesztés alapelveit.
gg) A geometriai transzformáció mint hozzárendelés fogalmát.
hh) Az egybevágóság mint reláció definícióját, jelölését, szimmetricitását, tranzitivitását, reflexivitását. Az egybevágósági transzformáció pontos definícióját. A tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pontra vonatkozó tükrözés, az elforgatás és az eltolás eljárását és tulajdonságait. Alakzatok tengelyes szimmetriájának, középpontos szimmetriájának, forgásszimetriájának fogalmát.
ii) A középpontos hasonlósági transzformáció és az általános hasonlósági transzformáció definícióját. A hasonlósági definíció tulajdonságait. Alakzatok hasonlóságának fogalmát.
jj) Háromszögek egybevágóságának elégséges feltételeit. Háromszögek, négyszögek, sokszögek és körök hasonlóságának elégséges feltételeit. A hasonló síkidomok területének aránya és a hasonlóság aránya közötti összefüggést.
kk) Az ókori geometria történetének jelentősebb eseményeit.
ll) A vektor fogalmát. Vektorok összegének, különbségének fogalmát és szerkesztését. Vektor abszolútértékének (hosszának) fogalmát, annak a vektor derékszögű koordinátáiból való kiszámításának képletét. Vektor számmal (skalárral) való szorzatának fogalmát. A skalárral szorzás vektorösszegre vonatkozó disztributivitását. A vektor ábrázolásának módját a derékszögű koordináta-rendszerben, a helyvektor és koordinátáinak fogalmát. A vektor felbontásának egyértelműségére vonatkozó tételt.
mm) Az egyenes hasáb fogalmát, térfogatának képletét. Az egyenes körhenger fogalmát, alkotórészeit, valamint a felszínét és térfogatát meghatározó képletet. A gúla, az egyenes körkúp és a gömb fogalmát, alkotórészeit. A gúla térfogatának képletét. Az egyenes körkúp felszínének és térfogatának képletét. A gömb felszínének és térfogatának képletét. A Föld időzónáinak elhelyezkedését.
nn) A permutáció, a kombináció, és a variáció pontos fogalmát.
oo) A relatív gyakoriság fogalmát. A valószínűség intuitív, relatív gyakorisághoz kötött fogalmát.
pp) Adathalmaz móduszának és mediánjának fogalmát.

II. KÉPESSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK – Legyen képes:

a) Adott halmazok unióját, metszetét, különbségét képezni. Adott halmazból több kritérium alapján részhalmazt képezni.
b) Prímtényezős felbontást készíteni. Adott természetes számokhoz osztókat és többszörösöket; számpárokhoz legnagyobb közös osztót és legkisebb közös többszöröst keresni a prímtényezős felbontásuk felhasználásával.
c) Algebrai kifejezések helyettesítési értékét kiszámítani. Egynemű algebrai kifejezéseket összevonni. Egy- és többtagú kifejezéseket a műveleti sorrend betartásával összeszorozni. Nevezetes azonosságok felhasználásával algebrai kifejezéseket célszerűen átalakítani, szorzattá alakítani.
d) Elsőfokú egyenleteket és egyenlőtlenségeket mérlegelv alkalmazásával, az igazsághalmaz változásának szem előtt tartásával megoldani.
e) Hiányos másodfokú egyenleteket mérlegelv alkalmazásával az igazsághalmaz változásának szem előtt tartásával megoldani.
f) Gyöktényezős alakban felírt magasabb fokú egyenleteket megoldani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

g) Egyenletek megoldásában tanult algebrai azonos átalakításokat (pl. szorzattá alakítást), valamint algebrai kifejezések értékkészletének és értelmezési tartományának vizsgálatát célszerűen használni.
h) Egyenleteket és egyenlőtlenségeket grafikusan megoldani.
i) Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldását számegyenesen ábrázolni, behelyettesítéssel ellenőrizni.
j) Szöveges és más tudományágak területéről származó feladatokból célszerűen, a probléma lényegét felismerve adatokat és azok kapcsolatára utaló összefüggéseket gyűjteni, azokat táblázatba foglalni, megoldásuk menetét lehetőség szerint alternatív utakat megvizsgálva, összetett feladatokat részfeladatokra bontva megtervezni, alkalmas modelleket (pl. egyenleteket és egyenlőtlenségeket, százalékokat és arányosságokat) választva és használva megoldásukhoz eljutni; az eredményt az eredeti probléma fényében értelmezni, ellenőrizni.
k) Szóban körülírt függvényt hozzárendelési szabállyal, értelmezési tartományával, képhalmazával megadni. Egyszerűbb függvények értékkészletét megkeresni.
l) Függvényt derékszögű koordinátarendszerben grafikonon ábrázolni. Hozzárendelési szabállyal megadott függvényt lineárisan transzformálni, a transzformált függvény képét az eredeti függvény képéből megrajzolni. Hozzárendelési szabállyal megadott elsőfokú és másodfokú függvényt grafikonon, transzformáció használatával ábrázolni. A négyzetgyökfüggvényt ábrázolni.
m) Számsorozatok rekurzív és nem rekurzív képzési szabályát felismerni, adott szabály szerint sorozatot készíteni, megkezdett sorozatokat folytatni. Számsorozatokat, többek között mértani sorozatokat derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolni, grafikonjaikról sorozatok hozzárendelési utasítását megadni. Számtani és mértani sorozatok adott elemét két szomszédos eleméből kiszámolni.
n) Tanult geometriai fogalmakat rendszerezni.
o) Sokszögek kerületét kiszámítani, területét átdarabolással kiszámítani. Az euklideszi szerkesztés szabályai szerint szögfelezőt, nevezetes szögeket, szakaszfelező merőlegest szerkeszteni. Általános és speciális háromszöget, négyszöget, általános sokszöget, szabályos sokszöget, kört elegendő adatból tanult tételek felhasználásával megszerkeszteni. Háromszögek egybevágóságának és hasonlóságának elégséges feltételeit szerkesztésekben felhasználni.
p) Tengelyes tükrözést, középpontos tükrözést, elforgatást, eltolást végrehajtani, szerkesztési feladatokban használni. Alakzatok képéből az eredeti alakzatot az egybevágósági transzformáció ismeretében visszaállítani. Egybevágósági transzformációkat szerkesztésekben alkalmazni.
q) A párhuzamos szelők tételét és annak megfordítását, a párhuzamos szelőszakaszok tételének megfordítását, valamint a középpontos hasonlósági transzformációt és annak tulajdonságait szerkesztési feladatokban alkalmazni. Térkép méreteiből és méretarányából az eredeti távolságokat megadni.
r) Általános egyenes hasáb és gúla felszínét kiszámítani.
s) Egyenes hasáb, egyenes körhenger, gúla, körkúp hálóját elkészíteni.
t) A matematika vagy a gyakorlati élet kontextusából vett kombinatorikai sorbarendezési és kiválasztási feladatokat elvégezni. Ehhez fadiagramot, útdiaramot vagy táblázatokat célszerűen használni.
u) Egyszerű valószínűségi kísérlet eseményeinek relatív gyakoriságát és valószínűségét előre megállapítani. Valószínűségi kísérletet elvégezni, kimenetét lejegyezni és értelmezni. Gyakorisági grafikonokat készíteni.
v) Számológéppel a tanult műveleteket elvégezni.

III. ATTITŰDÖK

a) Legyen nyitott az új problémahelyzetek és új fogalmak iránt. Szeressen problémákon gondolkodni, többféle megoldást kieszelni.
b) Szívesen működjön együtt társaival; legyen kész mások megoldását, gondolatmenetét meghallgatni és megérteni, saját gondolatmenetét másokkal megosztani. Szemlélje kritikailag mások gondolatmenetét, vitázzon érvelve, személyes sértődések és sértések elkerülésére törekedve, más véleményét tolerálva.
c) Álljon készen a kudarcok kezelésére, menedzsmentjére, a személyes megvetettség és a kudarc különválasztására. Nyerjen önbizalmat az esetleges sikerekből. Örüljön mások sikereinek.
d) Váljon érdeklődővé a jelenleg használt fogalmak, eljárások múltbeli gyökerei, a matematikatörténet érdekességei iránt.
e) Legyen igénye az állításokkal kapcsolatban azok bizonyítására.

IV. ALKOTÁSRA VALÓ ÉRETTSÉG

a) Tudja a tanult fogalmakat és anyagi modelleket új problémahelyzetben, újfajta kontextusban is kreatívan használni gondolkodásához és gondolatai kommunikációjához. Tudja a kognitív és anyagi modelleket egymásba célszerűen és kreatívan átkódolni.
b) Tudjon problémahelyzetben a problémahelyzet megoldásához segítő alkalmas modellt alkotni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
EMBER
ÉS TÁRSADALOM

MŰVELTSÉGI TERÜLET
TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Ember és társadalom** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Ember és társadalom* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Történelem 5–8.
✌**Önismeret 5–8.**
✌**Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek 7–8.**
✌**Társadalomismeret 5–6.**
✌**Embertan 5–8.**
☺**Népismeret, néprajz 5–8.**
☺**Helytörténet 7–8.**
☺**Honismeret 4–6.**

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

Jelmagyarázat:

Kötelező tantárgy: nincs jele
Kötelezően választható az adott műveltségi terület tantárgyai közül: ✌
Szabadon választható az adott műveltségi területen belül: ☺

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

EMBERTAN

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Embertan* tanterv szerves előzménye az *Önismeret* 1–4., és az 1–4. évfolyamos *Természetismeret Emberismereti* részei.

* Az 5–8. évfolyamon az **Ember és társadalom** műveltségi terület 3 tantárgya (*Önismeret*, *Embertan*, *Társadalomismeret)* között oszlik meg a heti 1 óra a következő lehetséges módokon:

a) Lehetséges mindvégig egyetlen tantárgy tanítása a három közül az egy órában. (Kevésbé ajánlott változat, csak az *Embertan* biztosíthat kellő témagazdagságot önmagában.)
b) Lehetséges, hogy az évfolyamok egy részén az egyik, majd más évfolyamokon a másik tantárgyat tanítják.
c) Lehetséges, hogy mind az önismeretet, mind a társadalomismeretet elhelyezik a heti egy órában esetleg tömbösítve, vagy epochális formában.)

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1✌	1✌	1✌	1✌

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Embertan* tantárgyi kerettanterv megfelel a NAT **Ember és társadalom** műveltségi terület **Emberismeret** műveltségi részterületére előírt követelményeknek. A KÉK *Embertan* kerettantervében a NAT *Emberismerete* – mind a célokat, mint a tartalmakat, mind a követelményeket, mind a fejlesztési irányokat tekintve – *teljes mértékben* benne foglaltatik. Az *Embertan* egyszerre lehet az *általános műveltség*, a *világnézeti*, az *erkölcsi* és az *önismereti nevelés*, valamint a *kapcsolatkultúrára* és *közéleti szerepre felkészítés* fontos építőeleme, s hathatósan járulhat hozzá a tanulók *értékek iránti pozitív viszonyulásához*, a *reális énkép*, *emberkép*, *magyarságkép*, *Európa-kép* és *világkép* kialakításához, a *kommunikáció*, az *alkotás*, a *vállalkozás*, a *tolerancia*, az *empátia* és a *humánus életvezetés képességének* erősítéséhez. Ha nem is sugall ez a változat egyfajta értékrendet, ugyanakkor segítheti *fontos értékek* mérlegelve elfogadását, bensővé tételét, vagy legalább is pozitív beállítódás kialakulását. Olyan értékek ezek, amelyekkel kapcsolatban eléggé erős konszenzus alakult ki különböző világnézetű társadalomtudományi szakemberek és pedagógusok körében.

Az Embertan kerettanterv jellemzői

Az *Embertan* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Tárgyi feltételek

- Video
- CD lejátszásra is alkalmas magnó
- Video-kamera
- A témakört képviselő, könyv-, folyóirat-, CD- és DVD-állomány
- Számítókép, internet

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök jegyzéke

- Tanári segédkönyvek:

Az etikatanítás gyakorlata (Szerk.: Homor Tivadar) Bp. 2003. Kronika Nova
Embertan óravázlatok. Miskolc, 1993. Borsod–Abaúj Zemplén Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet.
Kamarás István: Emberkép – embertan (tanulmányok, esszék) Bp. 1993. Szent Gellért Kiadó.
Kamarás István: Bevezetés az embertanban. Bp. 1996. PSZM 428. l.
Kamarás István–Makk Katalin–Varga Csaba: Kagylózene (beszélgetések az emberről). Bp. 1993. Szent Gellért Kiadó
Kuslits Katalin: Tanítható-e az ember? /Tanári segédkönyv és szöveggyűjtemény/. Bp. 1993. Dinasztia Kiadó

- Tankönyvek

Kamarás István–Vörös Klára: Embertan I. 10-13 éveseknek. Bp., ÉKP Központ K., 1996.
Kamarás István–Vörös Klára: Embertan II. 13-16 éveseknek. Bp. ÉKP Központ, 1996.
Kamarás István–Vörös Klára: Embertan III. 15-18 éveseknek. Veszprém, OKTKER, 2002.
Kéri Katalin–Ambrus Attila József: A sokoldalú ember. Szöveggyűjtemény Bp. 1996. Calibra.
Kéri Katalin–Ambrus Attila József: Szárnyaljon a képzeleted! Feladatgyűjtemény. Bp. 1996. Calibra. Kamarás István: Erkölcstan a 11. évfolyam számára. Bp. 2001. Krónika Nova.
Erkölcstan szöveggyűjtemény (Szerk.: Tiszóczi Tamás és Trencsényi Borbála Bp. 2001. Krónika Nova.
Lányi András–Jakab György: Erkölcstani Esetttanulmányok. Bp.1999. Alternatív Közgazdasági Gimnázium

- Egyéb oktatási segédletek

Falus Katalin – Jakab György: Erkölcs és jog. Munkafüzet és tanári kézikönyv A 7. évfolyam számára. Bp. 2000. ÁKG
Sallai Éva – Szekszárdi Júlia: Emberi kapcsolatok. Munkafüzet és tanári kézikönyv A 7. évfolyam számára. Bp. 2000.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Embertan tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

A Nemzeti alaptantervben megjelenő emberismeret egy szintetikus embertan, amelynek alapja az ÉKP 5–10. évfolyamai számára készült tananyag. E tantárgy legfőbb célja, hogy szintézisbe hozza mindazt, ami az emberben együtt van, amit az egyes embertudományok saját szempontjaik szerint vizsgálnak, ennek összes előnyével és hátrányával. Ebben a változatban a *biológiai, lélektani, szociológiai, etikai, kultúrantropológiai, filozófiai, teológiai, ökológiai, politológia, vallástudományi* és egyéb nézőpontok mellett egyenrangú megközelítésként szerepel a *művészeti* is, hiszen olyan kérdések esetében, mint a szerelem, a szabadság, a remény, a rend, a végesség, jól érezhetők az embertudományok korlátai, s a művészet válaszait ilyenkor hitelesebbnek tarthatjuk.

Ebben a tematikában a felsorolt nézőpontok egyenrangúak, az egyes témákban és altémákban azonban értelemszerűen adódhatnak dominanciák. Létrejöhetnek másfajta irányultságok és hangsúlyok a helyi tantervekben is. A tárgyat tanító tanár egyéni érdeklődése, felkészültsége és a diákok igényei is sajátos hangsúlyokat hozhatnak be. Az egyenlők között elsők lehetnek a *metaszintet* képviselő embertudományok. Ilyennek elsősorban az etika és a filozófiai antropológia tekinthető. Az emberismeret különböző helyi változataiban hangsúlyt kaphat az ön-, a kapcsolat- és a társadalomismeret, az ember és természeti környezetének viszonya, az testileg, pszichésen és szellemileg egészséges életvitel, valamint az otthonalakításra és a családalapításra való felkészülés is.

Az erkölcstan egy *embertanokat szintetizáló* embertan részeként jóval hatásosabb lehet, mint önmagában, amikor is könnyen válhat moralizálássá. Ugyanez áll az önismeretre is, amely önmagában könnyen válhat pszihologizálássá vagy lelkizéssé, valamint a társadalomismeretre is, amely más ember-tanok társaságát nélkülözve könnyen beleeshet a szociologizmus, a szociologizálás vagy az átpolitizálódás bűnébe.

Az embertan egyszerre lehet az *általános műveltség***,** valamint és a *világnézeti, erkölcsi, önismereti nevelés, valamint a kapcsolatkultúrára és közéleti szerepre nevelés* fontos építőeleme, s hathatósan járulhat hozzá mind az értékközvetítő és képességfejlesztő program, mind a kormány által jóváhagyott Nemzeti alaptanterv célkitűzéseinek megvalósításához. Ezen belül is elsősorban a tanulók magasabb rendű szükségleteinek kialakulásához, tehetségük felismeréséhez, az értékek iránti pozitív viszonyuláshoz, a reális énkép, emberkép, magyarságkép, Európa-kép és világkép kialakításához, a kommunikáció, az alkotás, a vállalkozás, a tolerancia, az empátia és a humánus életvezetés képességének erősítéséhez.

A) *Az ember és önmaga* viszonylatában a következő – értékként és erényként is értelmezhető – személyiségjegyek fejlesztését segítheti ez a tárgy[1]:

a) fiziológiai és pszichikus kihívások esetén eredményes alkalmazkodást biztosító szilárd szokások,
b) az ösztönimpulzusok örömteljes, szorongásmentes kielégítésére való képesség,
c) problémára hangoltság,
d) a személyiség egyes alrendszereinek egymástól független működtetésének képessége,
e) reális önismeret és önértékelés, identitás önbizalom és helyes önszeretet,
f) jól szabályozott motívum- és önkontroll, higgadtság,
g) kreativitás, rögtönző készség,
h) következezesség, rendszeresség,
i) erős akarat, kitartás.

[1]Dőlt betűkkel a Nemzeti alaptantervben is szereplők.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

B) *Az ember társas és a társadalmi viszonylataiban*:

a) szociális helyzetekben eredményes alkalmazkodást biztosító szilárd szokások,
b) a közösség normáinak bensővé tétele,
c) kezdeményező képesség, produktivitás,
d) intimitásra, vagyis mély, de megválasztott társas kapcsolatra való alkalmasság,
e) szociális érzület, a közjóval való azonosulás, szolidaritás, segítőkészség,
f) demokratikus attitűd,
g) a család értékeinek felismerése,
h) felelősségtudat, kötelességtudat,
i) udvariasság, lovagiasság, önzetlenség, szolgálat, áldozatkészség,
j) türelmesség, készség a másság el- és befogadására,
k) őszinteség, becsületesség

C) *Az ember és a világ kapcsolatában*:

a) otthonosság az időben, honnan-hová szemlélet,
b) életigenlés, az emberi élet megbecsülése, természetszeretet, a környezet védelme,
c) állandó készség befogadásra és az élmények friss értékelése és értékelése,
d) holisztikus szemlélet,
e) e) nyitottság a végtelen horizontok felé.

D) *Valamennyi viszonylatban*:

a) motívumok, viselkedés- és szerepminták változatos és differenciált készlete, ezek összhangja,
b) sokoldalú érdeklődés és tevékenység,
c) realitásérzék, helyes valóságészlelés, bátorság az ismeretlennel szemben,
d) jól működő, nem félelemkondicionált, hanem az énképhez igazodó lelkiismeret,
e) frusztráció-tűrés,
f) a konvencióktól, a divatoktól, a közcsodálat tárgyaitól, a környezeti hatásoktól való függetlenedni képesség,
g) belső szabadság,
h) etikai biztonság, lelkiismeretesség,
i) humorérzék, jó kedély, a valóság derűs interpretációja,
j) alázatosság, szerénység

Ha nem is sugall egyfajta, kizárólagos értékrendet az embertan, nem is értéksemleges, ugyanis ösztönzi és segíti *fontos értékek* mérlegelve elfogadását, bensővé tételét, vagy legalább is pozitív beállítódás kialakulását. Olyan értékek ezek, amelyekkel kapcsolatban eléggé erős konszenzus alakult ki különböző világnézetű társadalomtudományi szakemberek és pedagógusok körében[2]:

egység (kapcsolat): önmagammal, a társakkal, a társadalommal, a természettel és a transzcendenssel /a szenttel/; megismerésük, értelmezésük, esetleg átélésük, befogadásuk és felvállalásuk[3];
szabadság: függetlenség, önállóság, a választás és a döntés szabadsága;
tudás: megismerés, tudatosság, nyitottság, rugalmasság, kíváncsiság, igazságkeresés, kritikai szellem;
erkölcsiség: igazságosság, becsületesség, etikai szilárdság;
életkedv: természetesség, egészség, érzékelés, öröm;
munka: a feladattudat, alkotás, funkcionalitás, szakértelem, vállalkozás, igényesség, kreativitás szilárdság, a jóra törekvés);
szeretet: emberség, önzetlenség, közösség, szolidaritás, udvariasság, kedvesség, segítőkészség, áldozatkészség, tolerancia, empátia, felelősségérzet;
szépség: harmónia, rend, művészet.

[2]A Nemzeti alaptanterv munkálatai közben (még 1990-ben) az *Ember és társadalomtudományok* munkabizottság igencsak különböző szakképzettségű, világnézetű, értékrendű, politikai beállítottságú és mentalitású tagjai a következő értékekben állapodtak meg mind mindannyiuk számára elfogadhatókban: *egység, szabadság, tudás, erkölcs, szeretet, élet, munka, szépség*. Ez képezte érték-alapját olyan műveltségi területek kidolgozásának, mint önismeret, társadalomismeret, vallásismeret, erkölcsismeret.
[3]Egy nem vallásos egyén esetében azt jelenti, szembesül, reflektál, álláspontot alakít ki.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei az 5–8. évfolyamon

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Élmények felidézése ❖ Megfigyelés ❖ Adat- és dokumentumgyűjtés ❖ Tulajdonságok összehasonlítása ❖ A megfigyelt események felidézése és elemzése ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Saját képességek számbavétele ❖ Szituációs és szerepjátékok, valamint ezek megbeszélése, ❖ Szépirodalmi, ismeretközlő és szakirodalmi szöveg elolvasása és feldolgozása ❖ Filmek és képek elemzése, vélemények felszínre hozása és ütköztetése, megbeszélése és elemzése ❖ Könyvtári kutatás, referálás, bibliográfiakészítés ❖ Vizuális megjelenítés ❖ Képek és filmek megbeszélése és elemzése ❖ Elmélkedés ❖ Napló (munka-, olvasmány-, esemény-, belső történés napló) vezetése ❖ Sajtófigyelés ❖ Írásművek készítése (jegyzet, ismertetés, összegezés, tanulmány) ❖ Tanulói előadás ❖ Kiállítások rendezése ❖ Akadályozottak, segítségre szorulók, szenvedők meglátogatása és megsegítése, valamint e tevékenységek felidézése és elemzése ❖ Önmaguk, események, helyzetek megfigyelése és elemzése	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések szerepjátékkal ❖ Napló- és önmegfigyelési jegyzőkönyv írás ❖ Képességeinek és jellem-tulajdonságainak ismerete ❖ Kisebb lélektani vizsgálatok és szociológiai (szociográfiai) kutatások elvégzése ❖ Vitákban való kompetens részvétel	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a “sűrű leírás"
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
differenciálatlan egészben látás	◆◆◆	elemzés, analitikus és szintetikus látás
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintetizáló cselekvés
egyféle megközelítés	◆◆◆	többféle megközelítés
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Embertan tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A tanulók számára elsősorban élményeik, másodsorban ismereteik alapján vázolódjék föl az ember mint a törzs- és egyedfejlődés "eredménye", mint több dimenziós lény. Ismerkedjenek meg részletesebben (de nem teoretikus, hanem inkább pragmatikus megközelítéssel) a testtel és a pszichikum alapfunkcióival (hogyan érzékelünk, érzünk, értékelünk, gondolkodunk és megsejtünk). A test és a pszichikum kapcsolatának megismerése után kerüljön előtérbe a pszichikum és a szellem kapcsolatának megismerése (továbbra is az élmények és tapasztalatok szintjén). Az elemzések során kerüljenek előtérbe etikai szempontok ("a bennünk megszólaló belső hang") is. Mindez szolgálja kritikai gondolkodás fejlődését, elsősorban kérdések önálló megfogalmazását, a cselekvés és annak következményei közötti kapcsolat felismerését, önálló vélemény megfogalmazását és a mellette való érvelést.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	EMBER ÉS ÁLLAT (B@,P,S,F)[4]	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBERRŐL ÉS AZ ÁLLATRÓL		
1.	*Az ember előtörténete B)* élő és élettelen, növény és állat, állat és ember; az ember mint az élővilág folytatása és csúcsa	az élőről és az élettelenről, a növényről és az állatról, az állatról és az emberről szóló mesék, elbeszélések meghallgatása, filmek, filmrészletek megtekintése, ilyen témájú szövegek olvasása, feldolgozása, magyarázatok meghallgatása és jegyzetelése, beszélgetés az emberről mint élőlényről, ilyen témájú rajzok készítése, képek gyűjtése, kiselőadás tartása, saját vélemény érthető megfogalmazása	El tudja helyezni az embert az élővilágban. Ismeri az ember származásáról szóló legfontosabb elképzelések lényegét. A *Mi az ember? Miben különbözik az állatoktól?* kérdésekre megfelelő elemeket is tartalmazó válaszokat ad.	Biztosan látja az élő és az élettelen, az ember és az állat közötti fokozati és lényegi eltéréseket, s ezek birtokában el tudja helyezni az embert az élővilág történetében. A *Mi az ember? Miben különbözik az állatoktól?* kérdésekre érdemi válaszokat ad..

[4] A megközelítések jelzései: B=biológiai, P=pszichológiai, S=szociológiai, politológiai, néprajzi, kultúrantropológiai, F=filozófiai, esztétikai és teológiai, E=erkölcsi, @=domináns megközelítés

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Ember és állat (B,P,S,F)* az emlősök sokfélesége és az egyetlen emberi faj; emberek és állatok azonosságai, különbözőségei (B,P,S,F):	az emlősök sokféleségéről és az egyetlen emberi fajról, valamint az ember és állat azonosságáról és különbözőségéről szóló filmek, filmrészletek megtekintése, ilyen témájú szövegek olvasása, feldolgozása, magyarázatok meghallgatása és jegyzetelése, beszélgetés az emberi fajról, ilyen témájú rajzok készítése, képek gyűjtése, kiselőadás tartása, saját vélemény érthető megfogalmazása	Tudja, hogy az emlősök sokfélék, az emberi faj viszont egyetlen. Megfelelő elemeket is tartalmazó válaszokat tud adni a *Miben vagyunk mindannyian hasonlók? Honnan erednek az emberek közötti különbségek?* kérdésekre. Fel tudja sorolni az ember és az állat közötti döntő /és lényeges/ különbségeket. Megfelelő elemeket is tartalmazó válaszokat tud adni a *Miben vagyunk mindannyian hasonlók? Honnan erednek az emberek közötti különbségek?* kérdésekre.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az emberi fajról. Megfelelő válaszokat tud adni a *Miben vagyunk mindannyian hasonlók? Honnan erednek az emberek közötti különbségek?* kérdésekre. Képes megragadni az ember és az állat közötti fokozati és lényegi eltéréseket, és vitában érvelni is tud mellette. Megfelelő válaszokat tud adni a *Miben vagyunk mindannyian hasonlók? Honnan erednek az emberek közötti különbségek?* kérdésekre.	
3.	*Az ember egyedfejlődése (B@,P)* a születés előtti időszak, a születés, az életszakaszok: (a csecsemőkor; a kisgyermekkor; a kisiskoláskor; a serdülőkor; az ifjúkor; a felnőttkor; az öregkor	a születés előtti időszakról , a születésről és az életszakaszokról informáló olvasmány, kép- és mozgógép feldolgozása	Ismeri a különböző életkori szakaszok legfőbb jellemzőit. El tudja helyezni önmagát a megfelelő életkori szakaszban.	Érti a különböző életszakaszok egymásra épülését, valamint a biologikum, pszichikum, a szociologikum és a szellemiség fejlődésének legfontosabb mozzanatait.	**ÖNI**
II.	TEST ÉS LÉLEK (B@,P@,S,F,E)	ISMERETEK TANULÁSA A TESTRŐL ÉS A LÉLEKRŐL			
1.	*Az emberi test (B@,P,S,F,E)*	*Ismeretek tanulása, élmények, tapasztalatok felidézése az emberi testről*			
1.1.	egészség, betegség, fogyatékosság	egészségről, betegségről, fogyatékosságról szóló filmek, filmrészletek megtekintése, ilyen témájú szövegek olvasása, feldolgozása, élmények felidézése; saját vélemény érthető megfogalmazása	Meg tudja különböztetni egymástól az egészséges, a beteg és a fogyatékos állapotot. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ ad a *Mit jelent az, hogy minden embert egyenlő méltóság illet meg?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Ismeri az egészség, betegség, fogyatékosság lényeges állapot-sajátosságait. Képes önmaga állapotát, továbbá viszonyát, magatartását és felelősségét meghatározni e három állapot képviselőivel. Megfelelő választ ad a *Mit jelent az, hogy minden embert egyenlő méltóság illet meg?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	**EG**
1.2.	a testkultúra: testedzés, sport; szépségápolás, öltözködés; pihenés; testünkkel szembeni felelősségünk	a testkultúráról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmek, képek, ábrák megfigyelése, elemzése; környezetünk testkultúrájának megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés a testünkkel szembeni felelősségünkről	Fel tud sorolni néhány példát arra vonatkozóan, hogy ő hogyan tudja karbantartani saját testét.	Belátja, hogy felelősséggel tartozik saját testéért. Tudja, hogy mi módon tudja karbantartani és megőrizni teste épségét, egészségét, jó állapotát, és érvelni is tud emellett.	**EG**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Test, lélek (szociálpszichikum) és szellem (B,P,S,F);* egészség és „egész”ség	az egészségről és az „egész”-ségről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmek, képek, ábrák megfigyelése, elemzése; kiscsoportos beszélgetés, saját vélemény érthető megfogalmazása , kiselőadás és vita az ember egészségéről és „egész”ségéről,	Érti a testi-lelki egészség legfontosabb összefüggéseit. Belátja saját felelősségét egészsége és egészsége megvalósításában.	Képes a biologikumot, a pszichikumot, a szociologikumot és a szellemi szférákat megragadni, az összefüggésükkel kapcsolatos fontosabb felfogásokat ismerve saját elképzelését kialakítani., s érvelni is tud emellett.	
3.	*Az ember pszichikus működése (P@,B,S,F)* érzékelés és cselekvés; ösztönök, indulatok, érzések, érzelmek, értékelés; emlékezés, képzelet, gondolkodás; intuíció; szív és ész	az érzékelésről és a cselekvésről, az ösztönökről, indulatokról, érzésekről, érzelmekről, értékelésről; az érzékelésről és a cselekvésről; az emlékezésről, képzeletről és gondolkodásról, az intuícióról; a szív és viszonyáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmek, képek, ábrák megfigyelése, elemzése, az ösztönös és a tudatos cselekvések közötti különbségek számbavétele, példák felsorolása mindegyikre; saját vélemény érthető megfogalmazása; kiscsoportos beszélgetés, szituációs játék annak illusztrálására, hogy az ember mikor hallgat (hallgasson) a szívére és mikor az eszére	Felismeri az ösztönös és tudatos cselekvés közötti különbséget, önálló véleményt alakít ki a pszichikum működésről.	Képes a legfontosabb pszichikus dimenziókat felfedezni a pszichikus működés különféle formáiban. Önálló véleményt alakít ki a pszichikum működésről., és érvelni is tud mellette	**ÖNI**
III.	SZEMÉLYISÉGÜNK ÉS NYELVISÉGÜNK (P@,B,S,F,E)	ISMERETEK TANULÁSA SZEMÉLYISÉGÜNKRŐL ÉS NYELVISÉGÜNKRŐL			
1.		*Ismeretek tanulása, élmények, tapasztalatok felidézése énjeinkről*			
1.	*Énjeink (P@,S,F)* ismert énünk; rejtett énjeink (előttünk rejtett, mások elől rejtett; mindenki elől rejtett énünk); aktuális, ideális és reális énün	az ismert és rejtett énünkről , aktuális, ideális és reális énjeinkről informáló írás, hanganyag, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk és társaink viselkedések megfigyelése és elemzése; ismert énünk bemutatása önjellemzéssel; kiscsoportos beszélgetés, szituációs játék annak illusztrálására, hogy az ember hogyan és miért rejti el mások elől az énjét	Ismeri és fel tudja vállalni önmagát.	Képes egészben látni az egymást kiegészítő énjeinket. Fel tudja fedezni a különböző viselkedési formákban működő éneket. Véleményt tud kialakítani az én és a személyiség kérdésében, és érvelni is tud mellette.	
2.	*Általánosságunk és egyediségünk (P,S,F,E)* értékünk és méltóságunk	az ember értékéről és méltóságáról szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmek, képek, ábrák megfigyelése, elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása	Néhány példával érzékeltetni tudja és alá tudja támasztani az ember értékét.	Érti és értelmezni tudja az emberi érték és méltóság fogalmát, e vonatkozásban önálló véleményt képes kialakítani és érvelni is tud mellette	
3.	*Én-azonosságunk (P*,S*,F)*	*Ismeretek tanulása az én-azonosságról*			**ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	azonosságaink: testalkatunk; nemünk; életkorunk; nyelvünk; nemzetünk, nemzetiségünk, állampolgárságunk; családunk, rokonságunk; lakóhelyünk; társadalmi és gazdasági helyzetünk; világnézetünk; érdeklődésünk (változékonyságunk és állandóságunk, életutunk, sorsunk)	az azonosságainkról szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmek, képek, ábrák megfigyelése, elemzése; önmagunk, társaink és a környezetünkben élők viselkedésének megfigyelése és elemzése; én-azonosságunk igazolása önjellemzéssel; saját vélemény érthető megfogalmazása	Tudja, hogy az ember egyedi lény. Érti az önismeret és önérzet jelentését. Tisztelni képes a másik ember személyiségét.	Fel tudja fedezni és meg tudja nevezni az ember egyediségét, önismeretét, önérzetét, identitását, mozgatórugóit és akaratát az ember különböző életállapotaiban és viselkedési formáiban. E vonatkozásban önálló véleményt képes kialakítani és érvelni is tud mellette	
3.2.	akaratunk mozgatói; az érdekek; "vagyok, lehetek, leszek"; szándék, szándékosság, célok	az akaratról és az akarat mozgatóiról szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmrészletek megtekintése, elemzése; önmagunk és társaink viselkedésének megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés az akarat mozgatóiról, szituációs játék az indítékok sokféleségének bizonyítására; saját vélemény érthető megfogalmazása			
4	*Énességünk és önösségünk (P@,E@,F)*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése énességünkről és önösségünkről*			**ÖNI**
4.1.	*Énességünk és önösségünk (P@,E@,F)*önszeretet és önzés, birtoklás, adás és kapás	az önszeretetről és az önzésről szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmrészletek megtekintése, elemzése; önmagunk és társaink viselkedésének megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés az önzésről, szituációs játék az önzés illusztrálására; saját vélemény érthető megfogalmazása	Meg tudja különböztetni az önbecsülést és az önzést. Képes tisztelni a másik ember személyiségét.	Meg tudja különböztetni, képes értelmezni és értékelni a bezárkózó és a mások (személyek és értékek) iránt nyitott énességet, az emberi viselkedés különböző formáit. E vonatkozásban önálló véleményt képes kialakítani és érvelni is tud mellette	
4.2	önbizalom; önérzet; az ember értéke: (büszkeség /kisebbségi érzés, gőg/, tartás, emberi méltóság	az önbizalomról, az önérzetről és az ember értékéről szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen témájú filmrészletek megtekintése, elemzése; önmagunk és társaink viselkedésének megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés az önérzetről; saját vélemény érthető megfogalmazása			
4.3	Temperamentum, karakter és jellem (P,E)	A temperamentumról, karakterről és jellemről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; különböző temperamentumú, karakterű, jellemekről szóló filmrészletek, képek megfigyelése, elemzése; önmagunk és társaink viselkedésének megfigyelése és elemzése; különböző temperamentumok, karakterek és jellemek eljátszása	Tudja, hogy az emberek temperamentum, karakter és jellem tekintetében különböznek egymástól.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az emberi temperamentum, karakter és jellem különbözőségéről.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Kommunikáció, nyelv, gondolkodás (P@,B,S,F)*	*Ismeretek tanulása a kommunikációról, a nyelvről és a gondolkodásról*			
5.1.	nyelv és kommunikáció; verbális és nem verbális kommunikáció; mozgás, tánc; öltözködés	a nyelvről és a kommunikációról, a verbális és nem verbális kommunikációról, a mozgásról, a táncról, valamint az öltözködésről informáló írás, hanganyag, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk és társaink viselkedésének megfigyelése és elemzése; tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséről	Meg tudja különböztetni egymástól a nyelvet és a kommunikációt, beszédet és a gondolkodást, az intelligenciát és a bölcsességet, az adottságot és a képességet. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ tud adni a *Miért gondolkodnak másként a különböző nemű és életkorú emberek?* (és hasonló jellegű) kérdésre	Érti és el tudja magyarázni a kommunikáció, a nyelv, összefüggéseit. beszéd és a gondolkodás, az intelligencia és a bölcsesség, az adottság és a képességt különbözőségét és összefüggéseit. E témakörben önálló véleményt képes kialakítani, és érvelni is képes mellette. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ tud adni a *Miért gondolkodnak másként a különböző nemű és életkorú emberek?* (és hasonló jellegű) kérdésre	
5.2.	intelligencia, okosság, bölcsesség; megismerés és tudás, problémamegoldás, tanulás	az intelligenciáról, az okosságról és a bölcsességről, valamint a megismerésről és a tudásról , valamint a problémamegoldásról és a tanulásról szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveg , hangfelvételé, kép és mozgókép elolvasása, feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása			**TAN**
5.3.	adottság, készség, jártasság, képesség, tehetség; siker, önmagunk kiteljesedése; szokás és szenvedély	az adottságról, készségről, jártasságról, képességről, tehetségről, szokásról és szenvedélyről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; tapasztalatok felidézése ezekkel a témákkal kapcsolatban; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása			
5.4.	lelki konfliktusok	a lelki konfliktusokról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; saját vélemény érthető megfogalmazása			**EG**
IV.	AZ EMBER MINT SZELLEMI LÉNY (P,F@,S,E@,B)	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBERRŐL MINT SZELLEMI LÉNYRŐL			
1.	*Az emberi szellem*	*Ismeretek tanulása az emberi szellemről*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	nyitottság és kíváncsiság, kérdezés és magyarázatkeresés	a nyitottságról és kíváncsiságról, a kérdezésről és a magyarázatkeresésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; nyitott és kíváncsi emberekkel kapcsolatos tapasztalatok felidézése és értelmezése; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása	Felismeri az emberi szellem alapvető sajátosságait. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ tud adni a *Mik az önmegvalósítás útjai?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	El tudja helyezni az emberi szellem összetevőinek ismeretében, működésük felismerésében, vagyis a szellemi szférát az emberképben. E témakörben képes önálló véleményt formálni ér érvelni mellette. Megfelelő választ tud adni a *Mik az önmegvalósítás útjai?* (és hasonló jellegű) kérdésre.
1.2.	kreativitás, ihlet, intuíció	a kreativitásról, az ihletről és az intuícióról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; a kreativitás, az ihlet és az intuíció jelentőségének bizonyítása kiemelkedő személyiségek életéből vett példákkal; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása		
1.3.	hit és tudás	a hitről és a tudásról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; tapasztalatok felidézése a hit és a tudás különbözőségének alátámasztására; saját vélemény érthető megfogalmazása		
1.4.	önmegvalósítás	az önmegvalósításról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; példák gyűjtése az önmegvalósításra ismerősök elbeszélései, kiemelkedő személyiségek életútjának elolvasása alapján; saját vélemény érthető megfogalmazása		

Év végi követelmények

a) Képes az élő és az élettelen, valamint az ember és az állat közötti fokozati és lényegi eltéréseket, s ezek birtokában el tudja helyezni az embert az élővilág történetében.
b) Érti a különböző életszakaszok egymásra épülését.
c) Képes önmaga állapotát meghatározni az egészség, a betegség és a fogyatékosság dimenzióiban, valamint magatartását és felelősségét kialakítani e három életállapot képviselőivel.
d) Képes megragadni a biologikum, a pszichikum, a szociologikum és a szellem szféráit.
e) Képes egészben látni az egymást kiegészítő énjeinket.
f) Érti és értelmezni tudja az emberi egyediség, identitás, érték és méltóság fogalmát, e vonatkozásban önálló véleményt képes kialakítani és érvelni is tud mellette
g) Érti a kommunikáció, a nyelv, összefüggéseit. beszéd és a gondolkodás, az intelligencia és a bölcsesség, az adottság és a képesség különbözőségét és összefüggéseit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Embertan tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A társas és társadalmi kapcsolatban, működése közben ismerkedjenek meg a tanulók – a még csak inkább érzékletesen megjelenített, mint a tudomány segítségével megértett – test-lélek-szellem emberrel, illetve a személyiséggel. Eközben kerüljenek előtérbe a tanulók már megélt kapcsolatai, hovatartozásai és kapcsolódási formái. Mindez szolgálja kritikai gondolkodás fejlődését, elsősorban kérdések önálló megfogalmazását, a cselekvés és annak következményei közötti kapcsolat felismerését, önálló vélemény megfogalmazását és a mellette való érvelést.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	KAPCSOLATOK, KAPCSOLÓDÁS (P,S,E)	KAPCSOLATOK, KAPCSOLÓDÁSOK TANULÁSA			
1.	*Alapvető kapcsolatok (P, S):* *viszony a tárgyakhoz;* *viszony az élőlényekhez;* *szerepkapcsolatok;* *intim kapcsolatok*	*Az alapvető kapcsolatokról konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; kiscsoportos beszélgetés az ember tárgyakhoz, élőlényekhez való viszonyáról; szerepkapcsolatok eljátszása; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Ismeri az ember főbb szerepeit és hovatartozásait. Megfelelő elemeket tartalmazó választ tud adni a *Hányféle közösségi identitása lehet egy embernek? (*és hasonló jellegű) kérdésekre	Képes a szerepek, a hovatartozások és a kapcsolatok egymásra vonatkoztatásával a társadalmi pozíciók és viselkedések értelmezésére és értékelésére. E témakörben képes önálló véleményt formálni ér érvelni mellette. Megfelelő választ tud adni a *Hányféle közösségi identitása lehet egy embernek? (*és hasonló jellegű) kérdésekre	**ÖNI**
2.	*Rokoni kapcsolatok (P, S, E):* *szülő és gyerek;* *testvérek;* *házastársak (konfliktusok a családban, családtípusok a különböző kultúrákban);* *rokonság (a rokonság változatai a különböző kultúrákban)*	*A rokoni konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; kiscsoportos beszélgetés a családi konfliktusokról; családi konfliktusok eljátszása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*			**ÖNI EG**
3.	*Egyéb kapcsolatok (P, S, E):* *barátság;* *munkatársak;* *osztálytársak;* *szomszédság, földiség;* *hasonló érdeklődésűek (sporttársak, hobbi-társak);* *hasonló nézetűek vallás, politikai párt);* *sorstársak;* *segítő kapcsolat;* *nemzetiség és nemzet*	*Az egyéb kapcsolatokról konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása, az egyéb kapcsolatok jellemzőinek összegyűjtése, megvitatása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*			**ÖNI EG**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Kapcsolódás (E, P, S):* *a kapcsolatok szimmetriája;* *rokonszenv és ellenszenv;* *őszinteség, realizmus, kritika, elhallgatás, hazugság;* *megszokás és hűség;* *engedelmesség, tekintély, szuverenitás, kritika;* *előítéletesség és nyitottság;* *alkalmazkodás és önállóság;* *gyávaság, bátorság (kockázat, vakmerőség);* *óvatosság, bizalmatlanság, bizalom, hiszékenység;* *szelídség, erőszakmentesség, jogos önvédelem, erőszak, energikus kezdeményezés, negatív agresszió, békesség;* *közömbösség, érzékenység, állásfoglalás, tolerancia, empátia;* *kooperáció és versengés;* *szeretet és gyűlölet*	*A kapcsolódásokról és a kapcsolódások jellemzőiről feldolgozása; kiscsoportos beszélgetés az alábbi témákról, az egyes kapcsolatokat értékelve: rokonszenv és ellenszenv; őszinteség, és hazugság; megszokás és hűség; előítéletesség és nyitottság; alkalmazkodás és önállóság; gyávaság és bátorság; bizalmatlanság és bizalom; erőszakmentesség és erőszak; közömbösség, érzékenység; tolerancia, empátia; kooperáció és versengés; szeretet és gyűlölet; példák gyűjtése, feljegyzése mindennapi élethelyzetekből a fentiekre; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Ismeri az emberi kapcsolatok és kapcsolódások alapvető formáit és erényeit. Képes értékelni a gondosan kiválasztott és mély társas kapcsolatokat. Megfelelő elemeket tartalmazó választ tud adni a *Mit tehet az ember másokért, a közösségért, a rászorulókért? (*és hasonló jellegű) kérdéskre	Képes elemezni, értelmezni és értékelni az emberi kapcsolatok és kapcsolódási formák egymásra vetítésével az emberi viselkedés különböző formáit. E témakörben képes önálló véleményt formálni ér érvelni mellette. Megfelelő választ tud adni a *Mit tehet az ember másokért, a közösségért, a rászorulókért? (*és hasonló jellegű) kérdésekre.	**ÖNI**
5.	*Felelősség (E@,P,S,F):* *viszonylatok (önmagunkkal szemben, másokkal szemben /utódainkkal szemben/, az élővilággal szemben, egész környezetünkkel szemben);* *illetékesség;* *hozzáértés;* *jogi és erkölcsi felelősség;* *a korlátozott és szabad ember felelőssége;* *a felelősség irányultsága és univerzalitása;* *kinek, ki előtt felelős az ember?*	*A felelősségről, önmagunkkal és másokkal szembeni viszonyunkról konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozás; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; a kinek, ki előtt felelős az ember? problematika megvitatása; döntési helyzetek eljátszása összegyűjtött példák alapján; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Ismeri a felelősség legfontosabb viszonylatait és lehetőségeit, valamint a konfliktus megoldásának legfontosabb módjait. Ismeri a kapcsolatkultúra legfontosabb erényeit. Megfelelő elemeket tartalmazó választ tud adni a *Hányféle közösségi identitása lehet egy embernek? (*és hasonló jellegű), a *Mit tehet az ember másokért, a közösségért és a rászorulókért?* (és a hasonló jellegű) kérdésekre.	Képes alkalmazni a "kiért, miben, milyen feltételek mellett, milyen mértékig és ki előtt vagyunk felelősek?" szempontokat a különböző döntési helyzetekben. Képes különböző helyzetekre alkalmazni a kapcsolatkultúra legfontosabb erényeit. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette. Megfelelő választ tud adni a *Hányféle közösségi identitása lehet egy embernek? (*és hasonló jellegű) a *Mit tehet az ember másokért, a közösségért és a rászorulókért?* kérdésekre.	
6.	*A kapcsolatkultúra legfontosabb erényei*	*A kapcsolatkultúra legfontosabb erényeiről konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép, feldolgozása, filmrészletek megtekintése, elemzése; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*A konfliktuskezelés*	*A konfliktuskezelésről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása, filmrészletek megtekintése, elemzése; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; konfliktushelyzetek eljátszása, a konfliktusok lehetséges megoldási módjainak tisztázása; saját vélemény érthető megfogalmazása*			**ÖNI**

Év végi követelmények

a) Képes a szerepek, a hovatartozások és a kapcsolatok egymásra vonatkoztatásával a társadalmi pozíciók és viselkedések értelmezésére és értékelésére.
b) Képes elemezni, értelmezni és értékelni az emberi kapcsolatok és kapcsolódási formák egymásra vetítésével az emberi viselkedés különböző formáit.
c) Képes alkalmazni a „kiért, miben, milyen feltételek mellett, milyen mértékig és ki előtt vagyunk felelősek?” szempontokat a különböző döntési helyzetekben.
d) Képes különböző helyzetekre alkalmazni a kapcsolatkultúra legfontosabb erényeit.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Embertan tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Az intim társi kapcsolat keretében ismerkedjenek meg a tanulók a test-lélek-szellem emberrel, illetve a személyiséggel. Kapjanak segítséget a nemiség, a szerelem és a házastársi kapcsolat értékekben gazdag megtervezéséhez és megéléséhez. Mindez szolgálja kritikai gondolkodás fejlődését, elsősorban kérdések önálló megfogalmazását, a cselekvés és annak következményei közötti kapcsolat felismerését, önálló vélemény megfogalmazását és a mellette való érvelést.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	NEMISÉG, SZERELEM, HÁZASSÁG (B, P, S, F, E)	ISMERETEK TANULÁSA A NEMISÉGRŐL, A SZERELEMRŐL ÉS A HÁZASSÁGRÓL			
1.	*Nemiség (B,P,S,F,E): az állat és az ember nemisége; homoszexualitás; önmegtartóztatás és önkielégítés; férfi és női szerepek; a férfi-nő kapcsolat a különböző kultúrákban; nemi érettség és intimitásra érettség*	*A nemiségről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; filmrészletek megfigyelése, elemzése; a férfi-nő kapcsolat biológiai, lélektani, szociológiai és etikai vonatkozásainak értelmezése; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Meg tudja különböztetni az ember és az állat nemiségét. Elemi ismeretekkel rendelkezik a férfi-nő kapcsolat biológiai, lélektani, szociológiai és etikai vonatkozásairól.	Megérti a sokdimenziós férfi-nő kapcsolat problematikáját a nemiség, valamint a férfi és női szerepek vonatkozásban. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette.	**ÖNI**
2.	*Szerelem (P,E,F): nemiség és szerelem; erósz: a kiegészülésre vágyó ember (vágy, vonzalom, fellángolás); filia: a személy szeretete (tisztelet, felelősség); agapé: a feltétel nélküli, áldozatos szeretet; ketten eggyé: önfeladás és magunkra találás; plátói szerelem; a szerelem szakaszai (ismerkedés, udvarlás, együttjárás, jegyesség); döntés és kockázat; komolyság és játékosság; féltékenység és bizalom; értékelés és túlértékelés; szerelem az idő függvényében*	*A szerelemről informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; a szexualitás, a szerelmi vágy, a személy szeretete és az odaadó szeretet összefüggéseinek értelmezése a különböző embertudományok nézőpontjából; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Felismeri és röviden le tudja írni a szexualitás, a szerelem és a szeretet kapcsolatát, összefüggéseit.	Képes megközelíteni és kifejezésre juttatni a szexualitás, a szerelmi vágy, a személy szeretete és az odaadó szeretet összefüggéseit a különböző embertudományok nézőpontjából. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette.	**ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A házasság mint megjelölt szerelem (B,P,S,F,E): poligámia és monogámia a különböző kultúrákban; próbaházasság; a házasság mint otthonteremtés; a házasság mint szövetség (mint biológia szövetség, mint érzelmi szövetség, mint gazdasági szövetség, mint jogi szövetség, mint erkölcsi szövetség, mint szent szövetség); szeretetkapcsolat és életadás; családtervezés és születésszabályozás; konfliktusok a házasságban (válás)*	*A házasságról informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; a házasság különböző történeti változatainak és jelenlegi megvalósulási formáinak áttekintése; ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Felismeri és röviden le tudja írni a szerelem, a szeretet és a házasság kapcsolatát, összefüggéseit.	A házasság különböző formái és funkció összefüggésének ismeretében képes értelmezni és értékelni a házasság különböző történeti változatait és jelenlegi megvalósulási formáit. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette.

Év végi követelmények

a) Megérti a sokdimenziós férfi-nő kapcsolat problematikáját a nemiség, valamint a férfi és női szerepek vonatkozásban. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette.
b) Képes megközelíteni és kifejezésre juttatni a szexualitás, a szerelmi vágy, a személy szeretete és az odaadó szeretet összefüggéseit.
c) A házasság különböző formái és funkció összefüggésének ismeretében képes értelmezni és értékelni a házasság különböző történeti változatait és jelenlegi megvalósulási formáit. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Embertan tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók az emberi társadalom lényegi sajátosságaival és szerkezetével, az egyén és közösség kapcsolatával, a munka és a gazdaság, a jog, a politika, a kultúra és a művelődés világával. Értsék meg az életszínvonal, az életmód és az életminőség közötti összefüggéseket. Az embertan tanulása segítse a tanulókat a közjót figyelembe vevő alkotó, vállalkozó, politizáló állampolgárrá válásban. Mindez szolgálja kritikai gondolkodás fejlődését, elsősorban kérdések önálló megfogalmazását, a cselekvés és annak következményei közötti kapcsolat felismerését, önálló vélemény megfogalmazását és a mellette való érvelést.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	KÖZÖSSÉG, TÁRSADALOM, KULTÚRA (S@,B,P,F.E)	ISMERETEK TANULÁSA A KÖZÖSSÉGRŐL, A TÁRSADALOMRÓL ÉS A KULTÚRÁRÓL		
1.	*Emberi és állati társadalom (B,S,E):* *rokonság (endogámia és exogámia);* *kölcsönösség és önzetlenség;* *gének és kultúra*	*Az emberi és az állati társadalomról informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; filmrészletek megfigyelése, elemzése;* *az emberi és állati társas viszony lényegi jegyeinek számbavétele; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Felismeri és meg tudja nevezni az emberi és állati társas viszony hasonló és eltérő vonásait. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése okok és okozatok szerint. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ ad a *Honnan erednek az emberek közti különbségek?, Mitől függenek az egyes emberek és embercsoportok érdekei?, Hányféle közösségi identitása lehet az embernek?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Az emberi és állati társas viszony lényegi jegyeinek ismeretében értelmezni és értékelni tudja az emberi csoport, közösség és társadalom formáját és funkcióját. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése és értelmezése okok és okozatok szerint. Megfelelő választ ad a *Honnan erednek az emberek közti különbségek?*, *Mitől függenek az egyes emberek és embercsoportok érdekei?, Hányféle közösségi identitása lehet az embernek?* (és hasonló jellegű) kérdésre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Egyén és közösség (P,S,E):* *csoport;* *közösség (kisközösség);* *mi-tudat;* *Társadalmi rétegződés (S)*	*Az egyénről és a közösségről, valamint a társadalmi rétegződésről informáló írás, önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása*			**EU**
3.	*Munka, gazdaság és alkotás (S@,P,E):* *fizikai és szellemi munka;* *a munka mint szaktudás és alkotás;* *a munka mint jog és kötelesség (a munkanélküliség);* *pénz és piac;* *a tulajdon (bliccelés, csalás, lopás);* *vállalkozás;* *szorgalom, önkizsákmányolás, önmegvalósítás*	*A munkáról, a gazdaságról és az alkotásról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Elemi ismerettel rendelkezik a munkáról, a szakszerűségről, a vállalkozásról és az alkotásról. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése okok és okozatok szerint. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ ad a *Miért vannak szegények és gazdagok?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Érti és másoknak el tudja magyarázni az alkotó, a vállalkozó és az érdekeit érvényesítő ember lehetőségeit, jogait és felelősségét. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése és értelmezése okok és okozatok szerint. Megfelelő választ ad a *Miért vannak szegények és gazdagok?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	
4.	*Egyenlőség és egyenrangúság (S@,F,E):* *a hatalom és megosztása (vezetés és szolgálat);* *érdekérvényesítés és demokrácia;* *közélet és politika;* *társadalmi rendszerek, forradalom és reform;* *verseny, protekció, korrupció*	*Az egyenlőségről és az egyenrangúságról informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés az alkotó, a vállalkozó és az érdekeit érvényesítő ember lehetőségeiről, jogairól és felelősségéről; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Felismeri és meg tudja fogalmazni a közjó és az emberi jogok lényegét. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése okok és okozatok szerint. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ ad a *Mit jelent az, hogy minden embert egyenlő méltóság illet meg, Miért kerülhet ellentmondásba erkölcs és jog?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Érti és társai számára értelmezni képes a közjó és az emberi jogok lényegét. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése és értelmezése okok és okozatok szerint, Megfelelő választ ad a *Mit jelent az, hogy minden embert egyenlő méltóság illet meg?, Miért kerülhet ellentmondásba erkölcs és jog?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	**EU** **MÁS**
5.	*Jog (S,E):* *szokás és jog;* *állam és jog;* *emberi jogok;* *a gyermek jogai*	*A jogról informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása;* *az emberi és a gyermeki jogok értelmezése; saját vélemény érthető megfogalmazása*			**EU** **MÁS**
6.	*Kultúra és művelődés (S,F):* *társadalom, vallás, kultúra;* *kultúra és civilizáció;* *kultúra és művelődés;* *műveltség és képzettség;* *a térben és időben különböző kultúrák*	*A kultúráról és a művelődésről informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; a kultúra, a civilizáció, a képzettség és a műveltség, fogalmainak különböző korokra, helyekre és élethelyzetekre vonatkoztatása; saját vélemény érthető megfogalmazása*	Felismeri és egyszerűen értelmezni tudja a hogyan élünk és a miért élünk különbözőségét és kapcsolatát. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése okok és okozatok szerint,	Képes a kultúra, a civilizáció, a képzettség és a műveltség, valamint az életszínvonal, az életmód és az életminőség fogalmait különböző korokra, helyekre és élethelyzetekre vonatkoztatni. E témakörben képes önálló véleményt formálni és érvelni mellette. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése és értelmezése okok és okozatok szerint,	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*Életszínvonal, életmód és életminőség (S,F,E): jólét és jól-lét; munkaidő és szabadidő (a szórakozás); otthonteremtés (a háztartás); pazarlás, takarékosság; az élet értelmes és az értelmes élet (devianciák)*	*Az életszínvonalról, az életmódról és az életminőségről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; az életszínvonal, az életmód és az életminőség fogalmainak különböző korokra, helyekre és élethelyzetekre vonatkoztatása; saját vélemény érthető megfogalmazása*		
II..	AZ EMBER MINT ÉRTÉKELŐ ÉS ERKÖLCSI LÉNY	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBERRŐL MINT ÉRTÉKELŐ ÉS ERKÖLCSI LÉNYRŐL		
1.	*Az ember mint értékelő lény*	*ismeretek tanulása az emberről mint értékelői lényről*		
1.1.	az értékelés dimenziói: tetszés; kellemesség; szépség; fontosság; hasznosság; igazság; helyesség; illendőség; elfogadottság; értékesség; erkölcsösség; jó-rossz	az értékelés dimenzióiról informáló informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; az értékelés gyakorlása önértékeléssel és osztálytársak értékelésével; saját vélemény érthető megfogalmazása	Felismeri a legfontosabbnak tartott értékeket másokban. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ tud adni a *Vannak-e abszolút erkölcsi értékek?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Az értelmezés dimenzióinak és a sokak által legfontosabbnak tartott értékek egymásra vonatkoztatásával képes értékelni emberi cselekedeteket és magatartásokat. E témában önálló vélemény kialakítása és a mellette való érvelésre képes. Megfelelő választ tud adni a *Vannak-e abszolút erkölcsi értékek?* (és hasonló jellegű) kérdésre.
1.2.	az értékelés nehézségei: a jó és a javak; állandó és változó értékek; alap- és másodlagos értékek	az értékelés nehézségeiről írás, hangfelvétel, kép és mozgókép elolvasása, feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; saját vélemény érthető megfogalmazása; értékkonfliktusok dramatikus megjelenítése		
1.3.	az alapértékek (a nagyon sokak által legfontosabbnak tartott értékek): egység, szabadság, tudás, lelkiismeretesség, élet, munka, szeretet, szépség	az alapértékekről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; példák gyűjtése az alapértékekre; saját vélemény érthető megfogalmazása		
2.	*Mozgatóink* meghatározottságaink, gyökereink; vágy, szükséglet, igény, lehetőség, akarás, siker; beállítódás, magatartás és viselkedés; érdekek, értékek, normák; tájékozottság, előzetes ítélet, előítélet és előítéletes viselkedés; nyitottság, empátia és tolerancia; szándék, tudatosság, célok	az emberi cselekvés mozgatóiról informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; példák gyűjtése különböző cselekvések okaira, indítékaira szituációs játék keretében; saját vélemény érthető megfogalmazása; egymással szembenálló mozgatóink dramatikus megjelenítése	Felismeri az emberi cselekvések legfontosabb mozgatóit (a szükséglet, az érdek és a lelkiismeret megnyilvánulását). A témakörbe sorolható jelenségek rendezése szándékok és következmények szerint.	Képes feltárni és megnevezni az egyes emberi cselekvések mozgatóit. E témában önálló vélemény kialakítására és a mellette való érvelésre képes. A témakörbe sorolható jelenségek rendezése és értelmezése szándékok és következmények szerint.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az ember mint erkölcsi lény*	*Ismeretek tanulása az emberről mint erkölcsi lényről*		
3.1.	az erkölcsi cselekvés alanya; választás és döntés; szándék és tett; a rossz, a hibázás és a bűn (betegség és bűn, a valamiben bűnös és a rossz ember, a hibázó és a bűnöző, a bűnös rendszerek); az erkölcsös cselekedet; a lelkiismeret; az erények; az erkölcsi fejlődés	az emberről mint erkölcsi lényről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép feldolgozása; feldolgozása, szépirodalmi szemelvények, filmrészletek elemzése; önmagunk, társaink és ismerőseink viselkedésének megfigyelése és elemzése; kiscsoportos beszélgetés és vita a felelősségről, döntéseink következményeiről; saját vélemény érthető megfogalmazása; erkölcsi döntések és az erkölcsi reflexió dramatikus megjelenítése	Tudja, mit jelent a választás és a döntés, a szándék és a tett, a jó és a rossz, valamint az értékek és a normák elfogadása vagy elutasítása. A témakörbe sorolható jelenségek rendezése szándékok és következmények szerint. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ tud adni a *Mi mindentől függhet az erkölcsi döntéseknek és következményeinek a megítélése?* (és hasonló jellegű) kérdésre.	Meg tudja ítélni az emberek viselkedését a jó és a rossz, a betegség és a bűn, az erényes és erkölcstelen megkülönböztetésével. E témában önálló vélemény kialakítása és a mellette való érvelésre képes. A témakörbe sorolható jelenségek rendezése és értelmezése szándékok és következmények szerint. Megfelelő választ tud adni a *Mi mindentől függhet az erkölcsi döntéseknek és következményeinek a megítélése?* (és hasonló jellegű) kérdésre.
3.2.	értékrendek és erkölcsök: érdekek és értékek; értékrendek és értékrendszerek; szokások, normák, hagyományok, világnézetek; erkölcs és moralitás (az erkölcsi normák alakulása különböző korokban, kultúrákban, vallásokban, társadalmi rétegekben, szakmákban, különböző életkörülmények között); jog és erkölcs; vallás és erkölcs; erkölcsök és etikák (tekintélyelvű, természet- és észjogi, haszonelvű)	Az értékrendekről és az erkölcsökről informáló írás, hangfelvétel, kép és mozgókép, feldolgozása; az erkölcsök és a társadalmi formációk, az erkölcsök és az értékrendek, az erkölcsök és a világnézetek, valamint az erkölcsök és a vallások kapcsolatának dramatikus megjelenítése és értelmezése; saját vélemény érthető megfogalmazása;	Elemi ismerettel rendelkezik a legfontosabb erkölcsi felfogásokról. Felismeri az erkölcs és a moralitás különbözőségét. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése okok és okozatok szerint. Megfelelő elemeket is tartalmazó választ ad a *Miért kerülhet ellentmondásba az erkölcs és a jog? (*és hasonló jellegű) kérdésre.	A fontosabb erkölcsi felfogások alapértékeinek és normáinak ismeretében felismeri és értelmezni tudja az erkölcsök és a társadalmi formációk, az erkölcsök és az értékrendek, az erkölcsök és a világnézetek, valamint az erkölcsök és a vallások kapcsolatát. A témakörbe tartozó jelenségek megkülönböztetése és értelmezése okok és okozatok szerint. Megfelelő választ ad a Miért kerülhet ellentmondásba az erkölcs és a jog? (és hasonló jellegű) kérdésre.

FOGY

Év végi követelmények

a) Az emberi és állati társas viszony lényegi jegyeinek ismeretében értelmezni és értékelni tudja az emberi csoport, közösség és társadalom formáját és funkcióját.
b) Érti és el tudja magyarázni az alkotó, a vállalkozó és az érdekeit érvényesítő ember lehetőségeit, jogait és felelősségét.
c) Képes a kultúra, a civilizáció, a képzettség és a műveltség, valamint az életszínvonal, az életmód és az életminőség fogalmait különböző korokra, helyekre és élethelyzetekre vonatkoztatni.
d) Az értelmezés dimenzióinak és a sokak által legfontosabbnak tartott értékek egymásra vonatkoztatásával képes értékelni emberi cselekedeteket és magatartásokat
e) Képes feltárni és megnevezni az egyes emberi cselekvések mozgatóit. E témában önálló vélemény kialakítására és a mellette való érvelésre képes.
f) Képes a cselekedeteket szándékok és következmények szerint értelmezni.
g) Meg tudja ítélni az emberek viselkedését a jó és a rossz, a betegség és a bűn, az erényes és erkölcstelen megkülönböztetésével.
h) A fontosabb erkölcsi felfogások alapértékeinek és normáinak ismeretében felismeri és értelmezni tudja az erkölcsök és a társadalmi formációk, az erkölcsök és az értékrendek, az erkölcsök és a világnézetek, valamint az erkölcsök és a vallások kapcsolatát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÖNISMERET

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Önismeret* tanterv szerves előzménye a 1–4. évfolyam számára kidolgozott *Önismeret* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az KÉK *Önismeret* kerettanterv a NAT **Ember és társadalom** (társadalmi, állampolgári ismeretek, emberismeret), **Ember és természet** (természetismeret, biológia-egészségtan) és **Életvitel és gyakorlati ismeretek**: technika (egészségtan), háztartástan (a család egészsége, élet a családban, családi szabadidő), pályaorientáció műveltségi területekre terjed ki. A KÉK *Embertan* kerettantervével együtt teljes egészében lefedi az **Emberismeret** műveltségi részterületét, valamint minden műveltségi területből lefedi az *emberrel mint biológiai, társadalmi lénnyel* kapcsolatos ismereteket, s mindezeknek az *önmagunkra vonatkoztatását*. A kerettanterv az emberi fejlődés bemutatása mellett súlyt helyez az átlagtól eltérő fejlődésű (retardált) és fogyatékos személyek megismertetésére és az iránt uk való tolerancia erősítésére. A közös követelmények között a ***Testi és lelki egészség*** valamennyi elemét tartalmazza. Segíti az ***Információs és kommunikációs kultúra***, a ***Tanulás*** és a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*** követelményeinek teljesítését.

Az Önismeret kerettanterv jellemzői

Az Önismeret kerettanterv integrál minden emberről szóló ismeretet, és a tanuló aktuális fejlettségi szintjén értelmezi azokat. Segít abban, hogy a tanuló a megszerzett ismereteket önmagára is tudja vonatkoztatni, így a tanulás folyamatosan saját élményekkel gazdagodjon. A kerettanterv *személyközpontú*, *mentálhigiénés orientációjú*. Minden tanulócsoport számára ajánlott. Az átlagos fejlettségű, érdeklődésű tanulóknak szánt önismereti napló és munkafüzetek segítik a fejletlenebb önazonosság-tudattal rendelkező (pl. intézetben felnövő, elhanyagolt, érzelmileg sérült) gyerekekkel való lassúbb, de elmélyültebb foglalkozást. Az *Önismeret* tanulása természetes kíváncsiságot igényel, előzetes tudást nem vár el a tanulóktól. Miközben kiemelten kívánja fejleszteni az *önismereti*, *önérvényesítési képességeket*, bizonyítottan jelentős hatást gyakorol a tanulók *szociális képességeinek* (személypercepció, szociabilitás, empátia stb.) fejlődésére. Fokozza a tanulók *reflektivitását*, tudatosabbá és hatékonyabbá teszi *emberi kapcsolataikat*, *életvezetésüket*.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *Önismeret*et bármilyen szakos tanár taníthatja, de különösen kedvező, ha pszichopedagógusi, gyógypedagógusi, szociológusi, pszichológusi, embertani felkészültséggel rendelkezik. Akiknek önismereti igénye, érzékenysége, empátiája az átlagosnál magasabb színvonalú, és a tanulókkal való kapcsolata jó, az *Önismeret* tanulásának segítésében biztos eredményeket érhet el. Térszervezést annyiban igényel a kerettanterv, hogy a beszélgetések során célszerű, ha kiscsoportos kommunikációs formában szervezi a foglalkozást a pedagógus. A tanulócsoport bontása lehetséges, prepubertás korban nemenként, de kizárólag akkor, ha a tanulók ezt kérik, igénylik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Önismeret tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az *Önismeret* betekintést ad az ember pszichés sajátosságaiba, az embernek önmagával, társaival, a társadalommal, a természettel és a szellemi szférával való bonyolult viszonyába. Az önismeret keretében a tanulók megismerkednek élettörténetükkel, saját maguk és családjuk történetével, külső és belső tulajdonságaikkal, aktuális személyiségükkel, szűkebb és tágabb kapcsolatrendszerük jellemzőivel. Az önismeret – szemben a világegyetemmel, a távoli tájakkal és korokkal, az idegen nyelvekkel és kultúrákkal, az általános törvényszerűségekkel való ismerkedést lehetővé tevő, a külvilág felé orientáló tantárgyakkal – a befelé, *az ember felé forduló* tudás megszerzését segíti, a tanulók sajátos *egyediség*ének, közvetlen környezetüknek és a kettő közötti interakciónak az eljátszásával, megtapasztalásával, megbeszélésével, elemzésével, a róluk való ismeretszerzéssel. Az önismeret tanulásának célja *a tanulók önismeretének, társismeretének, szociális helyzetfelismerő képességének erősítése, hatékony életvezetési, szociális problémamegoldási stratégiák, megküzdési módok kiépítése* és ezáltal az *alkalmazkodó és önérvényesítő képességeik fejlesztése*.

A kamaszoknál az önismeret tanulása lehetőséget biztosít a fokozott *önismereti érzékenység és társismereti igény* kielégítésére. A folyamatos önismereti munka a tanulók többségénél segíti a *pozitív énkép*, a *differenciált, reális önértékelés* kialakulását, ami lehetővé teszi, hogy az ember békében éljen magával és környezetével. Az önismeret tanulása növeli a tanulók *pszichológiai kultúrájá*t, alkalmassá teszi *őket lelki folyamataik értékelésére* és a *tudatosabb életvezetésre*. Az önismeret tanulása *belső kontroll-attitűd*öt eredményez, véd az *elidegenedés*től, segítséget nyújthat *krízishelyzetek*ben. Az önismeret tanulása tehát mindenekelőtt *mentálhigiénés célok*at szolgál.

➲ Hibátlanul ismerjék meg a tanulók személyi adataikat, közvetlen családtagjaik személyi adatait, továbbá a személyi adatok legfontosabb gyakorlati alkalmazásait.
➲ Tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között, szerezzenek tapasztalatot a másik ember direkt és indirekt jelzéseiről.
➲ Váljanak képessé az empátia, a szimpátia és az ellenszenv megfigyelésére, értékelésére.
➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket.
➲ Szerezzenek ismeretet a tanulók a nemi érésről, a női és a férfi nemi szervekről és azok működéséről, a nemi szerepszocializációról és annak zavarairól.
➲ Váljanak képessé arra, hogy a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatot tekintsék értéknek. Tudják elemezni a szexualitás, a szerelem, a szeretet és a házasság kapcsolatát.
➲ Szerezzenek ismeretet az egészséges nemi életről, illetve a nemi élet problémáiról.
➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket. Alakuljon ki énidentitásuk, reális önértékelő képességük.
➲ Ismerkedjenek meg az identitás tágabb köreivel (élőlény- és embervoltukkal, a mai kor emberének az emberiség fejlődéstörténetében elfoglalt helyével, azzal a kultúrkörrel, amelyben élnek), az identitás szűkebb köreivel (a nemzeti identitással, a lokálpatriotizmussal, a családi identitással) és a különféle szerepidentitásokkal.
➲ Ismerjék meg a család és néhány másodlagos (formális és informális) közösség alapvető funkcióit, jellemzőit.
➲ Szerezzenek információt az ember fejlődéséről, a fejlődési szakaszok jellemzőiről.
➲ Ismerkedjenek meg saját élettörténetükkel és – amennyiben családban élnek – családjuk történetével.
➲ Szerezzenek tapasztalatot mások róluk alkotott véleményéről.
➲ Szerezzenek ismeretet és tapasztalatot a személyiség fejlődését befolyásoló tényezőkről, az átlagostól eltérő személyiségfejlődésről.
➲ Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	**Az értékelést szolgáló módszerek**
❖ Időmérleg készítés ❖ Élmények felidézése, preferencia-sorrend összeállítás, ❖ Szerepjáték ❖ megfigyelés ❖ adat- és dokumentumgyűjtés ❖ tulajdonságok összehasonlítása ❖ megfigyelt jelenségek megnevezése ❖ szerepjátékok ❖ a megfigyelt események felidézése és elemzése ❖ kiscsoportos beszélgetés ❖ jelentés tisztázás ❖ saját képességek számbavétele ❖ szituációs játékok ❖ filmrészletek és szituációs játékok elemzése ❖ szépirodalmi, ismeretközlő és szakirodalmi szöveg elolvasása és feldolgozása ❖ szociogram készítés ❖ képek és ábrák elemzése	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések bemutatása bábozással, vizuális megjelenítéssel, pantomimmal, szerepjátékkal ❖ Önismereti napló "publikus" részeibe történő betekintés ❖ Feladatlap ❖ Röpdolgozat ❖ Esszé írás	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a "sűrű leírás"
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
differenciálatlan egészben látás	◆◆◆	elemzés, analitikus és szintetikus látás
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintetizáló cselekvés
egyféle megközelítés	◆◆◆	többféle megközelítés
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

Taneszköz

Évfolyam	Cím
5–8.	Vágó Irén: Találkozás magammal. 3–5.
	Bácskai Júlia: Önismeret.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
5–6.	Vágó Irén: Önismeret. Tantárgyi útmutató. 5–6.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Lássák be a tanulók, hogy a kiskamaszkor a személyiség alakulásának kiemelten fontos szakasza, melyben gyors változások, viharos konfliktusok közepette formálódik a gyerekek érdeklődése, gyarapodik tudása, gazdagodik érzelmi élete és fokozódik önismereti érzékenysége. Készüljenek fel a tanulók arra, hogy a prepubertásban az identitás egyes elemei (nemi identitás) felerősödnek, más elemei (gyerekszerep) megrendülnek, és ezek a változások átmenetileg nehezítik az önazonosságérzés kialakulását, a reális önértékelést. Tudatosuljon a tanulókban, hogy bár a kiskamasz alaptevékenysége a tanulás, a gyerekek többségénél új szabadidő eltöltési módok jelennek meg, és egyre intenzívebb a családi munkamegosztásban való bekapcsolódás is. Fontos annak beláttatása, hogy az egészségmegőrző életmód kialakításához megfelelő pihenésre, elegendő alvásra van szükség.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A KISKAMASZKOR	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A KISKAMASZKORRÓL		
1.	*A teenager kor: szakaszai, jellemzői; az akceleráció; a prepubertás kor: megnyúlás, gyors növekedés, alkat;, mutálás a másodlagos nemi jelleg;*	*A teenager kor jellegzetességeinek számbavétele ismeretterjesztő és szépirodalmi szövegek feldolgozásával, ön- és társmegfigyeléssel; a változások lefolyásában mutatkozó fiúk és lányok, illetve az egyes gyerek közötti különbségek számbavétele az osztályban*	Fel tudja ismerni a tanultak alapján a serdülés első jeleit önmagán és társain. Ismeri a változások biológiai okait.	Fel tudja ismerni a tanultak alapján a serdülés első jeleit önmagán és társain. Ismeri a változások biológiai okait. Toleráns magatartást tud tanúsítani mindazokkal szemben, akik a serdülésben az átlagosnál jobban előrehaladtak vagy éppen elmaradtak. A gúnyolódókkal meg tudja értetni a testi változások fontosságát és biológiai meghatározottságát.
II.	A KISKAMASZKORI IDENTITÁS	A KISKAMASZKORI IDENTITÁS TANULÁSA		
1.	*Gyerekszerep – felnőttszerep: az önállóság és a felelősség növekedése; az átmenetiség konfliktusai; a nemi szerepek: a fiúk és a lányok szocializációja; különbözőségek a fiúk és a lányok érdeklődésében, viselkedésében, társas kapcsolataikban; férfias és nőies tulajdonságok*	*A szerepviselkedés gyakorlása szerepcserékkel, átélt és kitalált helyzetekre rögtönzött szerepjátékokban; a tipikus konfliktusok számbavétele, eljátszása, megoldási módjaik keresése*	Azonosítani tudja a tipikus kiskamaszkori szerepkonfliktusokat, számba tudja venni néhány megoldási lehetőségüket.	Tudatosan törekszik a kiskamaszkori szerepkonfliktusok megelőzésére, illetve feloldására. Elfogadja a másik nem sajátságait, tiszteli a másik nem értékeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ALAPTEVÉKENYSÉGEK A KISKAMASZKORBAN	A KISKAMASZKORI ALAPTEVÉKENYSÉGEK TANULÁSA			
1.	*A kiskamasz napirendje*	*Napirend készítésének gyakorlása hétköznapokra és ünnepnapokra; időmérlegek elemzése*	Meg tudja tervezni saját napirendjét.	Meg tudja tervezni és be tudja tartani saját napirendjét.	**TANU**
2.	*A kötelezően végzett tevékenységek: tanulás; munka (gyermekmunka régen és ma, munkamegosztás a családban, a gyermek által is elvégezhető háztartási munkák)*	*A munkamegosztás összehasonlítása az egyes gyerekek családjainál (pl. bevásárlás, takarítás, vendégvárás, betegápolás); élménybeszámolók készítése a házimunkában való részvételről*	Képes az életkorának megfelelő önkiszolgáló tevékenységre. Rendelkezik a házkörüli munkák végzéséhez szükséges képességekkel és feladattudattal.	Képes az életkorának megfelelő önkiszolgáló tevékenységre. Rendszeresen és érdemben tud részt venni a családi munkamegosztásban. Pontos és lelkiismeretes a vállalt feladatok megoldásában.	**TANU ORVO**
3.	*Önként végzett tevékenységek (a játék és a szórakozás): kiskamaszok játékai (a játék szerepe a gyerek-szülő kapcsolatban); sportolás, szurkolás; művészeti tevékenység, műélvezet; hobbik; tv-, video-, számítógéphasználat; társas együttlét, bandázás*	*A szabadon eltölthető idő egyéni különbségének okai, a szabadidő eltöltések összehasonlítása; a különféle játékok és szabadidő eltöltési módok preferencia sorrendjének összeállítása*	Szabadidejét kultúráltan, egészségesen tudja hasznosítani. Szabadidő eltöltését sokoldalúság jellemzi.	Szabadidejét kultúráltan, egészségesen tudja hasznosítani. Szabadidő eltöltését sokoldalúság jellemzi. Ismeri a különböző szabadidős tevékenységek fejlesztő – esetenként károsító – hatásait.	**TANU**

Év végi követelmények

a) Ismerje fel a tanultak alapján a serdülés első jeleit önmagán és társain. Ismerje a változások biológiai okait. Tanúsítson toleráns magatartást mindazokkal szemben, akik a serdülésben az átlagosnál jobban előrehaladtak vagy éppen elmaradtak.
b) Legyen képes azonosítani a tipikus kiskamaszkori szerepkonfliktusokat, törekedjen megelőzésükre és konstruktív megoldásukra.
c) Ismerje és fogadja el a másik nem sajátságait, tisztelje a másik nem értékeit.
d) Legyen képes megtervezni és betartani saját napirendjét.
e) Legyen képes az életkorának megfelelő önkiszolgáló tevékenységre. Rendelkezzék az otthoni és iskolai munkavégzéséhez szükséges képességekkel és feladattudattal.
f) Ismeri a különböző szabadidős tevékenységek fejlesztő – esetenként károsító – hatásait. Legyen képes arra, hogy szabadidejét egészségesen és értelmesen töltse el.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Tudatosuljon a tanulókban, hogy az ember születése pillanatától társas lény, aki későbbi társas kapcsolatainak mintáit az elsődleges közösségben, a családban "tanulja meg". A közösségek típusainak, a kapcsolódás formáinak, módjainak, a csoportjelenségeknek a megismerése révén fejlődjön a tanulók kapcsolati kultúrája.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	TÁRSAS HATÁSOK – ELSŐDLEGES KÖZÖSSÉGEK	A TÁRSAS HATÁSOK ÉS AZ ELSŐDLEGES KÖZÖSSÉGEK TANULÁSA		
1.	*Az anya-gyermek kapcsolat: biológiai kapcsolat (terhesség, szülés, szoptatás); társadalmi kapcsolat (kötődés, a szeretet modellje, a jutalmazó-büntető ágens)*	*Példák gyűjtése a korai anya-gyermek kapcsolatról és a kapcsolat átalakulásáról a leválás időszakában, élmények alapján*	Udvarias és segítőkész a terhes asszonyokkal és az édesanyákkal.	Érvelni tud az anya-gyermek kapcsolat meghatározó jelentősége mellett. Udvarias és segítőkész a terhes asszonyokkal és az édesanyákkal.
2.	*A család, mint életünk alapvető közössége*	*Ismeretek tanulása, élmények, tapasztalatok felidézése a családról*		
2.1.	csoportjelenségek a családban: hierarchia (dominancia, egyenjogúság, tekintély, szerepek); munkamegosztás, kooperáció; konfliktusok a családban (a szülők konfliktusai /játszmák, válás/, a testvérek közötti konfliktusok /féltékenység, rivalizálás/, a szülő-gyermek konfliktusok); kommunikáció a családban (őszinte-hazug, nyílt-burkolt, tabu témák)	a családi kohéziót erősítő tényezők azonosítása a tanulók elbeszélései és szépirodalmi szövegek alapján; családi konfliktusok lejátszása szerepcserével, a kommunikációs formák elemzésével	Tudja, hogy a család legfontosabb feladata a gyerekek nevelése, érzelmi biztonság nyújtása, felelősségvállalás egymásért. Tisztában van a mai magyar családok legfőbb problémáival, a válások magas számával, a népességfogyással.	Tudja, hogy a család legfontosabb feladata a gyerekek nevelése, érzelmi biztonság nyújtása, felelősségvállalás egymásért. Tisztában van a mai magyar családok legfőbb problémáival, a válások magas számával, a népességfogyással. Mesélni tud saját családja tevékenységi és hierarchia viszonyairól, konfliktusairól, kommunikációs szokásairól.
2.2.	hagyományok, ünnepek a családban: családtörténet; közös élmények; értékek, érzelmek a családban: szeretet, elfogadás, szolidaritás, támasznyújtás, kölcsönös felelősség	a család történetének leírása a szülők bevonásával készített házi dolgozatban; családi értékek, családi ünnepek, ünneplési szokások számbavétele élmények és szépirodalmi szövegek alapján	Tud beszélni saját családja ünnepeiről, ünneplési szokásairól.	Mesélni tud saját családja értékeiről, hagyományairól, ünnepeiről, ünneplési szokásairól.

ORVO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	MÁSODLAGOS KÖZÖSSÉGEK	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A MÁSODLAGOS KÖZÖSSÉGEKRŐL			
1.	*A formális közösségek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a formális közösségekről*			
1.1.	korai formális közösségek: bölcsőde, óvoda	óvodai, bölcsődei élmények felidézése, lerajzolása	Fel tudja idézni a korai közösségekről szerzett élményeit.	Ismeri a családi és a korai intézményi nevelés eltérő sajátosságait, esetleges konfliktusait.	
1.2.	Az iskola: funkciói; alapegységei; az osztály vezetője (a tanár mint modell, a tanár vezetési stílusa); az osztály, mint csoport; osztályhagyományok, "mi"-tudat	az osztály iskolában elfoglalt helyzetének elemzése, a minősítés okainak, történetének feltárása; közösségi szerepek vállalása és ellátása; szereprivalizációk elemzése; szociogram készítése, az osztályszerkezet elemzése (a nevek feltüntetése nélkül)	Ismeri az alapvető közösségi szabályokat. Képes közösségi feladatokat vállalni és teljesíteni.	Ismeri a családi és az intézményi nevelés eltérő sajátosságait, esetleges konfliktusait. Képes közösségi feladatokat vállalni és teljesíteni. Ismeri a vezetési stílusok meghatározó jegyeit. Érzékelni tudja, hogy a "mi tudat" a versengéssel szemben a kooperációt erősíti.	**FOGY**
2.	*Az informális közösségek: osztályon belüli baráti kör; lakóhelyi baráti kör; sport-, művészeti és hobbi társaságok; vallási közösségek; nemzeti-etnikai közösségek; a közösséghez tartozás feltételei: célok, szabályok elfogadása; részvétel közös tevékenységekben; a közösség mint vonatkoztatási csoport; az átpártolás*	*információk gyűjtése a tanulók közvetlen környezetéről (informális közösségeiről): kik a tagjai, mikor és hol találkoznak, mit csinálnak; lakóhelyi baráti körök, sport-, művészeti és hobbi társaságok, vallási közösségek számbavétele, közös céljaik összegyűjtése; beszámoló készítése egy nemzetiségi vagy etnikai csoport helyzetéről, hagyományairól*	Tudja, hogy minden ember egyenlő nemre, vallásra, fajra való tekintet nélkül. Ismeri a legnagyobb magyarországi egyházakat. Tudja, hogy melyek a legnagyobb létszámú nemzetiségek és kisebbségek hazánkban.	Tudja, hogy minden ember egyenlő nemre, vallásra, fajra való tekintet nélkül. Ismeri a legnagyobb magyarországi egyházakat. Tudja, hogy melyek a legnagyobb létszámú nemzetiségek és kisebbségek hazánkban. Toleranciát tud tanúsítani más közösségek tagjai iránt, értékelni tudja a hagyományaikat.	**ORVO**

Év végi követelmények

a) Tudjon néhány érvet mondani az anya-gyermek kapcsolat meghatározó jelentősége mellett. tudjon érvelni az örökbefogadás mellett, de ismerje a lehetséges veszélyeket éppen úgy, mint az intézeti nevelés esetleges előnyeit.
b) Ismerje a mai magyar családok legfőbb problémáit, a válások magas számát, a népességfogyást, a nagycsaládosok köztük a cigányok többségének szegénységét.
c) Tudja elemezni műalkotásokban szereplő családok, valamint saját családja tevékenységi és hierarchia viszonyait, konfliktusai, kommunikációs szokásait, ünnepeit, hagyományait.
d) Ismerje fel a családi és az intézményi nevelés eltérő sajátosságait, esetleges konfliktusait.
e) Tudja, vallja, hogy minden ember egyenlő nemre, vallásra, fajra való tekintet nélkül.
f) Legyen toleráns más közösségek tagjai iránt, értékelje szokásaikat, hagyományaikat, győzzön meg másokat is attitűdjének helyességéről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Szerezzenek ismereteket a tanulók a nemi érésről, a női és férfi nemi szervekről és azok működéséről, a nemi szerepszocializációról és annak zavarairól. Váljanak képessé arra, hogy a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatot értéknek tekintsék, hogy személyiségük feladása nélkül felelősségteljesen lépjenek szoros, intim emberi kapcsolatokba. Tudják, hogy a nemek közötti különbségeket inkább az eltérő szerepszocializáció, semmint a tényleges biológiai különbség okozza. Váljanak képessé annak felismerésére, hogy a szexuális életében ki-ki nemcsak magáért, partneréért, hanem leendő utódaiért is felelősséggel tartozik. Jártasságra tegyenek szert abban, hogy testükkel, életműködésükkel, egészségükkel kapcsolatos ismereteket népszerűsítő, ismeretterjesztő és tudományos művekből is megszerezzenek.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A NEMI ÉRÉS	ISMERETEK TANULÁSA A NEMI ÉRÉSRŐL		
1.	*A belső elválasztású mirigyek aktivitásának változása serdülőkorban; a növekedési hormonok és a nemi hormonok*	*A belső elválasztású mirigyek serdülőkori működéséről, a növekedési hormonokról és a nemi hormonokról informáló biológiai, fiziológiai szöveg elolvasása, feldolgozása; képek ábrák elemzése, személyes tapasztalatok felidézése*	két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a belső elválasztású mirigyek serdülőkori működéséről.	Értelmezni tudja a hormonok szerepét a serdülésben és a nemi érésben.
2.	*A nemi érés lányoknál és fiúknál*	*Ismeretek tanulása, személyes tapasztalatok felidézése a nemi érésről*		
2.1.	a női szaporító szervrendszer részei (külső és belső nemi szervek) és működésük; a másodlagos nemi jelleg lányoknál; a megtermékenyülés és a terhesség; a menstruáció; közérzet, életmód és tisztálkodás menstruáció alatt	a női szaporító szervrendszerről és működéséről , a megtermékenyülésről és a terhességről, a nők menstruációs ciklusáról, valamint a női nemi szervek higiénéjéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése	Ismeri a női ivarsejtek termelődésének helyét és idejét, a megtermékenyítés helyét és idejét, valamint a menstruációs ciklust. A testével, egyéniségével kapcsolatos ismereteit bővíti népszerűsítő művekből is.	Pontos leírást tud adni a női szaporító szervrendszerről és működéséről. Tudja, hogy a nemi érés tág határok között, különböző életévekben következik be. Tisztában van azzal, hogy a túlfejlettség vagy éppen az elmaradottság nem lehet gúnyolódás tárgya.
2.2.	a férfi szaporító szervrendszer részei (külső és belső nemi szervek) és működésük; a másodlagos nemi jelleg fiúknál; a nemzőképesség; az érés jele: merevedés, pollúció; az érés élménye: zavar, szégyen, büszkeség	a férfi szaporító szervrendszerről és működéséről, a nemzőképességről, az érés jeleiről, valamint a férfi nemi szervek higiénéjéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése	Ismeri a férfi ivarsejtek termelődésének helyét és idejét. A testével, egyéniségével kapcsolatos ismereteit bővíti népszerűsítő művekből is.	Pontos leírást tud adni a férfi szaporító szervrendszerről és működéséről. Tudja, hogy a nemi érés tág határok között, különböző életévekben következik be. Tisztában van azzal, hogy a túlfejlettség vagy éppen az elmaradottság nem lehet gúnyolódás tárgya.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	a nemi szerepszocializáció; a nemi szerepszocializáció zavarai (homoszexualitás, szexuális perverziók)	a nemi szerepszocializációról és zavarairól) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése; a gyerekek elleni szexuális bűncselekményről informáló hírek elemzése sajtófigyelés és a témáról tájékoztató cikkek feldolgozása alapján; a gyerekeket védő, a gyerekek szexuális zaklatását szankcionáló jogszabályok elolvasása, értelmezése	Ismeri azokat a jogszabályokat, amelyek a gyerekeket védik a szexuális zaklatástól.	Ismeri azokat a jogszabályokat, amelyek a gyerekeket védik a szexuális zaklatástól. Ismeri továbbá azokat az intézményeket és civil szervezeteket, ahová a szexuális zaklatások áldozatai fordulhatnak.
II.	A PÁRKAPCSOLATOK	ISMERETEK TANULÁSA A PÁRKAPCSOLATOKRÓL		
1.	*A szerelem*	*Ismeretek tanulása a szerelemről*		
1.1.	férfi-nő kapcsolat a különböző kultúrákban	a különböző kultúrák férfi-nő kapcsolatáról informáló szöveg, illetve e témáról szóló szépirodalmi szövegek elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése	Tudja, hogy a férfi-nő kapcsolat koronként és kultúránként eltérő jellegzetességet mutat.	Tudja, hogy a férfi-nő kapcsolat koronként és kultúránként eltérő jellegzetességet mutat. Szemléletesen le tudja írni a férfi-nő kapcsolatát a különböző kultúrákban.
1.2.	ismerkedés, udvarlás, együttjárás	az ismerkedésről, az udvarlásról és az együttjárásról informáló szöveg, illetve e témáról szóló szépirodalmi szövegek elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése; tapasztalatok összegyűjtése; udvarlási és ismerkedési módok eljátszása	Különbséget tud tenni az ismerkedés, az udvarlás és az együttjárás között.	Tudja, mit jelent a férfi-nő kapcsolatban az ismerkedés, az udvarlás és az együttjárás.
1.3.	pozitív érzelmek a szerelemben (vonzalom, vágy, boldogság, szeretet)	pozitív érzelmek átélése szerepjátékokban, saját élmények alapján; filmek, irodalmi művek elemzésével	Fel tud sorolni két-három férfi-nő kapcsolatot erősítő pozitív érzelmet.	Érti a pozitív érzelmek férfi-nő kapcsolatot erősítő funkcióit. Ismeri és felismeri ezeket az érzelmeket.
1.4.	negatív érzelmek a szerelemben (féltékenység, hűtlenség, felelőtlenség)	negatív érzelmek átélése szerepjátékokban, saját élmények alapján; filmek, irodalmi művek elemzésével	Fel tud sorolni két-három férfi-nő kapcsolatot gyengítő negatív érzelmet.	Érti a negatív érzelmek férfi-nő kapcsolatot gyengítő funkcióit. Ismeri és felismeri ezeket az érzelmeket.
1.5.	a partnerkapcsolat tartóssága (jegyesség, próbaházasság, élettársi kapcsolat; a kapcsolat felbontása, szakítás); a házasság mint otthonteremtés, mint érzelmi-biológiai-gazdasági-jogi szövetség; a családtervezés, a gyermekvállalás felelőssége; a házasság felbomlása	a partnerkapcsolat tartósságáról, valamint a házasságról informáló szöveg, illetve e témáról szóló szépirodalmi szövegek elolvasása, feldolgozása, képek, filmek elemzése; tapasztalatok összegyűjtése; kiscsoportos beszélgetés a család funkcióiról, a gyermekvállalás felelősségéről	Érti a szexualitás, a szerelem, a szeretet és a házasság összefüggéseit. Értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatokra való törekvést.	Érti és elemezni tudja a szexualitás, a szerelem, a szeretet és a házasság összefüggéseit. Értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatokra való törekvést. Be tudja mutatni, hogy a partnerkapcsolatok szélsőséges esetben kriminális cselekmények elkövetéséhez vezetnek

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	A NEMI ÉLET	ISMERETEK TANULÁSA A NEMI ÉLETRŐL			
1.	*Érettség a nemi élet megkezdésére: szüzesség, önmegtartóztatás; az önkielégítés; a nemi élet mint örömszerzés; a nemi élet mint fajfenntartás*	*A nemi életről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése*	Tudja, hogy a nemi élet örömökkel, de felelősséggel és veszélyekkel jár.	Tudja, hogy a nemi élet örömökkel, de felelősséggel és veszélyekkel jár. Tisztában van a nemi életre való érettség feltételeivel.	
2.	*A nemi élet problémái: a nemi betegségek; a nemi úton terjedő betegségek (szifilisz, AIDS); a nemkívánatos terhesség és következményei; a fogamzásgátlás*	*A leggyakoribb nemi és nemi úton terjedő betegségekről, valamint a nemkívánatos terhességről és következményeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; AIDS-statisztikák elemzése; kiscsoportos beszélgetés a betegségek elkerülésének módjairól és a fogamzásgátlás módjairól*	Érti a prostitúció és a promiszkuitás veszélyeit. Tudja, mi az AIDS, s azt is, hogy hogyan lehet ellene védekezni.	Érti a prostitúció és a promiszkuitás veszélyeit. El tudja magyarázni társainak az AIDS okait, le tudja írni a betegség tüneteit és az ellene való védekezés lehetőségeit.	**ORVO**

Év végi követelmények

a) Tudja felsorolni azokat a hormonokat, melyek meghatározó szerepet játszanak a serdülésben, a nemi érésben.
b) Ismerje a serdülés legpregnánsabb anatómiai, fiziológiai és pszichés változásait.
c) Tudjon pontos leírást adni a női és férfi szaporító szervrendszerről és működéséről.
d) Tudjon pontos leírást adni a nemi identitás alakulását befolyásoló tényezőkről, a biológiai nem és az identifikált nem közötti össze nem illés eseteiről.
e) Ismerje azokat a jogszabályokat, amelyek a gyerekeket védik a szexuális zaklatástól, továbbá azoknak az intézményeknek és civil szervezeteknek a címét és elérhetőségét, ahová a szexuális zaklatások áldozatai fordulhatnak
f) Legyen képes a férfi-nő kapcsolat kultúrafüggőségét konkrét példákkal bizonyítani.
g) Legyen képes elemezni a szexualitás, a szerelem, a szeretet és a házasság összefüggéseit. Tudjon érvelni a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatok mellett.
h) Legyen ismerete a prostitúció és a promiszkuitás veszélyeiről. Tudja elmagyarázni az AIDS terjedésének okait, felsorolni a betegség tüneteit és az ellene való védekezés lehetőségeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Önismeret tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A tanulók kapjanak átfogó képet az önazonosság-tudat kialakulásának, változásának folyamatáról. Lássák be, hogy identitásuk alakulását egész eddigi élettörténetük, társadalmi kapcsolatrendszerük determinálja.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ IDENTITÁS	ISMERETEK TANULÁSA AZ IDENTITÁSRÓL			
1.	*Az én fogalma, az éntudat fejlődése:* *az én mint belülről szemlélt személyiség (az ösztönös és a tudatos én);* *az éntudat kialakulása,* *a dackorszakok*	*Az én fogalmáról, az éntudat kialakulásáról és fejlődéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; képek, ábrák elemzése, személyes élmények felidézése*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az én-ről és az éntudat kialakulásáról, fejlődéséről.	Leírást tud adni szóban és írásban az én-ről, az éntudat kialakulásáról, fejlődéséről és a serdülőkori identitás problémákról.	
2.	*Az énkép:* *az én a szociális tükörben;* *az énkép változása a személyiség tevékenysége sikereinek és kudarcainak tükrében;* *szubjektív és objektív énkép (az önismeret mint a szubjektív és objektív énkép távolsága, a reális és az irreális önismeret);* *az aktuális és ideális énkép (az önértékelés mint az aktuális és az ideális énkép összevetése, pozitív és negatív énkép);* *a sikerorientáció és a kudarckerülés*	*Az önazonosság problémáinak elemzése szépirodalmi, valamint pszichológiai szakirodalmi szövegek feldolgozásával és személyes tapasztalatok alapján; az életből és műalkotásokból vett példák segítségével az önismeret, az önbizalom, az önérzet, az önzés, az önszeretet fogalmainak tisztázása;* *20-50 szavas tulajdonságlisták segítségével a tanuló önmaga jellemzése, illetve választott osztálytárs kölcsönös jellemzése*	Képes a másik ember személyiségét megérteni és tisztelni. Fel tudja vállalni önmagát, képes elfogadni mások segítő bírálatát. Törekszik a reális önismeret, önértékelés, a szükséges önbizalom és a helyes önszeretet elérésére. Tudja és belátja, hogy a reális önismeret fontos szerepet játszik a pályaválasztás és a párválasztás sikere szempontjából.	Képes az ideális énhez mint célhoz elvezető önnevelési feladatok operacionalizálására, törekszik azok kivitelezésére, megvalósítására. Be tudja mutatni a pozitív énkép és a sikerorientáció teljesítményfokozó, illetve a negatív énkép és a kudarckerülés teljesítménycsökkentő hatását. El tudja magyarázni társainak, hogy mit jelentenek a személyiség, az én és az identitás fogalmi körébe tartozó kifejezések, mi a különbség közöttük. Szakkönyvek, -szótárak, -lexikonok segítségével képes ellenőrizni az e témakörökben szerzett tudását.	**TANU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az identitás tágabb körei: az ember teremtmény és élőlény volta (az ember előtörténete /az élővilág fejlődésének folytatása és csúcsa/, az emberek és az állatok különbözősége /test, agy, környezet, eszközök, munka, kommunikáció, társadalom/); az ember ember volta (az emberiség fejlődéstörténetében elfoglalt hely – a modern és a posztmodern kor gyermeke, a kultúrkör, amelyben él az ember – a civilizáció, európaiság, közép-európaiság, vallás, a társadalmi réteg, amihez tartozik az ember, ideológiai és párthovatartozás)*	*Az ember helyének meghatározása az élővilágban; az önazonosság meghatározása a tágabb, virtuális és létező közösségekkel való identifikációk megvallása révén*	El tudja mondani, le tudja írni az ember származásáról vallott két legfontosabb elképzelést. Ismeri az ember és az állat közötti döntő és lényeges különbségeket. Tiszteletben képes tartani mások hovatartozását, identitásérzéseit. Alkalmazkodó és segítőkész magatartást tud tanúsítani másokkal szemben.	Pontos leírást tud adni az ember származásáról vallott elképzelésekről és elméletekről. Szemléletesen be tudja mutatni az ember és az állat közötti azonosságokat és különbségeket. Beszélni tud az ember ember voltáról (a civilizációról, a társadalmi meghatározottságról, a mai korszak emberének jellemzőiről). Tiszteletben képes tartani mások hovatartozását, identitásérzéseit. Alkalmazkodó és segítőkész. magatartást tud tanúsítani másokkal szemben.	**ORVO**
4.	*Az identitás szűkebb körei: a haza – a nemzeti és a kisebbségi identitás; a szűkebb pátria – a tájegység, a régió, a település, ahol él az ember; a lokálpatriotizmus; a származás – ősök, rokonság, a család státusza*	*Az önazonosság meghatározása a szűkebb virtuális és létező közösségekkel való identifikációk megvallása révén; önjellemzés készítése, amelyben a szűkebb és tágabb csoportokhoz való tartozással jellemzi magát a tanuló; példák gyűjtése műalkotásokból és saját tapasztalatokból arra, hogy milyen helyzetekben erősödik fel az emberben az egy-egy csoporthoz való tartozás érzése*	Tudatosul benne a másokhoz, különböző személyekhez való viszonya, tudja, hogy kiért, mennyiben felelős.	Pontos ismeretei vannak az identitás szűkebb köreiről. Tudatosul benne a másokhoz való viszonya, tudja, hogy kiért, mennyiben felelős. Példákat tud mondani a nemzeti identitás szélsőséges formáira. Összegyűjt néhány ún. "nemzeti sztereotípiát". Képes lakóhelyén összegyűjteni azokat a cselekvési lehetőségeket, amelyekket lokálpatriótaként meg tud valósítani.	**ORVO**
5.	*A szerepidentitás: életkori szerepek; családi szerepek, nemi szerepek; iskolai (intézményi) szerepek, informális csoportokban betöltött szerepek; a társadalmi munkamegosztásban betöltött szerepek*	*Információk gyűjtése arról, hogy az egyes életszakaszokban mely életszerepeknek nő meg a jelentőségük és miért (gyermek, tanuló, dolgozó, házastárs, szülő); a gyűjtött információk feldolgozása írásban, kiscsoportos kommunikációval, szerepjátékkal; a létező szerepek összegyűjtése, a szerepelvárások jellemzése; jövendő szerepek elképzelése, elemzése*	Belátja, hogy az ember az élete folyamán különféle életszerepeket valósít meg és egyeztet másokkal. Tisztában van azzal, hogy a munkavégzés során többször bekövetkezhet a pályamódosítás.	Pontos ismertetést tud adni a különféle (életkori, családi, nemi, szervezeti, munkamegosztásbeli stb.) szerepekről és szerepelvárásokról. Tudja, hogy az ember élete folyamán különféle életszerepeket valósít meg és egyeztet másokkal. Tisztában van azzal, hogy a munkavégzés során többször bekövetkezhet a pályamódosítás.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

a) Tudjon szakszerű leírást adni szóban és írásban az én-ről, az éntudat kialakulásáról, fejlődéséről és a serdülőkori identitás problémákról.
b) Legyen képes elmagyarázni, továbbá példákkal illusztrálni a pozitív énkép és a sikerorientáció teljesítményfokozó, illetve a negatív énkép és a kudarckerülés teljesítménycsökkentő hatását.
c) Tudjon érvelni a reális önismeret, önértékelés, a szükséges önbizalom és a helyes önszeretet meghatározó jelentősége mellett. Maga is lássa be, hogy a reális önismeret fontos a pályaválasztás és a párválasztás sikere szempontjából is.
d) Tudja megnevezni és jellemezni az identitás tágabb és szűkebb köreit. Tudjon példákat mondani arra, hogy adott életszakaszokban, helyzetekben milyen identitáselemek erősödhetnek fel.
e) Tudja részletesen bemutatni a legmeghatározóbbnak tartott (életkori, családi, nemi, szervezeti, foglalkozási stb.) szerepeket és az ezekhez kapcsolódó tipikus szerepelvárásokat. Legyen tudatában annak, hogy az ember élete folyamán különféle életszerepeket valósít meg és egyeztet másokkal.
f) Tudjon szakszerű leírást adni szóban és írásban az én-ről, az éntudat kialakulásáról, fejlődéséről és a serdülőkori identitás problémákról.
g) Legyen képes elmagyarázni, továbbá példákkal illusztrálni a pozitív énkép és a sikerorientáció teljesítményfokozó, illetve a negatív énkép és a kudarckerülés teljesítménycsökkentő hatását.
h) Tudjon érvelni a reális önismeret, önértékelés, a szükséges önbizalom és a helyes önszeretet meghatározó jelentősége mellett. Maga is lássa be, hogy a reális önismeret fontos a pályaválasztás és a párválasztás sikere szempontjából is.
i) Tudja megnevezni és jellemezni az identitás tágabb és szűkebb köreit. Tudjon példákat mondani arra, hogy adott életszakaszokban, helyzetekben milyen identitáselemek erősödhetnek fel.
j) Tudja részletesen bemutatni a legmeghatározóbbnak tartott (életkori, családi, nemi, szervezeti, foglalkozási stb.) szerepeket és az ezekhez kapcsolódó tipikus szerepelvárásokat. Legyen tudatában annak, hogy az ember élete folyamán különféle életszerepeket valósít meg és egyeztet másokkal.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉPISMERET-NÉPRAJZ

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 2–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Népismeret, néprajz* tanterv szerves előzménye a 2–4. évfolyam számára kidolgozott *Népismeret, néprajz* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	☺ 1	☺ 1	☺ 1	☺ 1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Népismeret-néprajz* tantárgyi kerettanterv elsősorban az **Ember és társadalom** műveltségi területhez rendelhető, érinti azonban a **Magyar nyelv és irodalom, a Matematika, az Ember a természetben,** a **Földünk-környezetünk**, a **Művészetek,** az **Életvitel és gyakorlati ismeretek és a Testnevelés és sport** műveltségi területeket is. Az **Ember és társadalom** műveltségi területen belül tartalma **egyaránt teremt kapcsolatot a történelem, az emberismeret és a társadalomismeret aspektusaival. Ismeret- és tevékenységrendszerével, nagy attitűdalakítási potenciáljával segítheti a történeti tudat és nemzeti identitás, a különböző kultúrák és a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység alakulását és alakítását.** A **Kerettanterv *Hon- és népismeret*** tantervének teljes mértékben megfelel a KÉK. A kerettanterv – a már említett műveltségi részterületeken – a NAT követelményeihez viszonyítva jelentős többletteljesítményt vár el a tanulóktól. E többlet lényege a *hagyományos kultúra értékeinek egységben látása*, a *hagyomány adekvát és inadekvát továbbélésének felismerése*, az *adaptációs és alkotási lehetőségek kihasználása*, a *reális – önmagára reflektálni tudó – magyarságkép kialakítása* a *reális Európa-kép*, *világkép* és *emberkép* megalapozása érdekében. A kerettanterv a ***Hon- és népismeret*** területén koherens és a helyi táji-történeti előzményekhez alkalmazkodni tudó követelményrendszert tartalmaz, amellyel képes lefedni e rendkívül nagy képességfejlesztő potenciállal rendelkező ismeret-, tevékenység-, magatartás- és attitűdrendszer egészét. A kerettanterv ezen kívül még segíti az **Énkép, önismeret, az EU és kultúra, a Környezeti nevelés, az Információs és kommunikációs kultúra, a *Testi és lelki egészség és*** a **Felkészülés a felnőtt lét szerepeire kiemelt fejlesztési feladatok** közös teljesítését.

A Népismeret-néprajz kerettanterv jellemzői

A *Népismeret-néprajz* kerettanterv bemutatja annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással magunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásrahatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-magatartás-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában. A kerettanterv – a ***Hon- és népismeret*** mint **kiemelt fejlesztési feladat** okán – minden tanulócsoport számára ajánlott. A haladási tempónak az egyes gyermekhez igazításához kiváló lehetőséget biztosít az *évkör*, így egyszerre vállalható ugyanabban a tanulócsoportban a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás is.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv feltételezi, hogy a pedagógus – legalább a reprodukció szintjén – be tudja mutatni, illetve adaptív módon be tudja mutattatni azokat a munkafolyamatokat és tevékenységeket, amelyeket a helyi tanterv tartalmaz. A kerettanterv sajátos idő- és térszervezését az éppen végzendő tevékenységsor határozza meg. Más megoldásokat igényel például a betlehemezésre vagy a zöldágjárásra készülés, a nemezezés vagy a korongozás, illetve az "élő" falumúzeumban való csoportos vagy differenciált foglalkoztatás. A kerettanterv *évkörre* épülése egy-egy jeles nap vagy időszak előtt a tanórák "sűrítését" vagy délutáni foglalkozások beiktatását is eredményezheti. A tanulócsoport bontását az éppen végzendő tevékenységsor határozza meg. A bontás alapja lehet a nemenkénti elkülönülés (például regölés vagy pünkösdi királynéjárás), a csoportkialakítás (például Balázs-járás, Gergely-járás stb.), a rendelkezésre álló munkaeszközök száma (például bőrmunkák vagy korongozás) és a differenciált foglalkoztatás (hátránykompenzálás, tehetséggondozás) is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a szájhagyományos kultúra, kitüntetetten a magyar népi műveltség világában, azaz:

➲ értsék e kultúra mindennapi életet és a jeles napokat szervező (anyagi és szellemi) totalitását, táji-történeti tagolódását, történeti rétegzettségét, az együttélő népek egymásra hatását,

➲ ismerjék értékeit, értsék formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják alkalmazni vagy felismerni az adekvát technikákat,

➲ lássák szükségletkielégítő, attitűdalakító, -befolyásoló, képességfejlesztő potenciálját, a mindennapi és a művészi együttéléséből származó mentálhigiéniai hatását, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélését, adaptációs és alkotási lehetőségeit.

A *Népismeret-néprajz* tantárgynak az a funkciója, hogy bemutassa annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással magunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásrahatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.

A tantárgy – a benne érintett tudományágak sokasága, a népi műveltség időbeni rétegzettsége, táji-történeti tagoltsága és az ebből következő szereplehetőségek és szokások variabilitása eredményeként – komplexnek minősíthető. Így képességfejlesztő és attitűdalakítási, attitűdbefolyásolási potenciálja rendkívül nagy. A népismeret-néprajz felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén:

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, (például *játékszükséglet*: énekes-mozgásos gyermekjátékok, természetes anyagokból készíthető játékok stb.; *önkifejezés szükséglete*: népdal, ballada, keserves, sirató, táncos improvizáció, szokások stb.; *önművelés szükséglete*: szemelvények a néprajztudomány köréből, néprajzi gyűjtőmunka stb.; *alkotás szükséglete*: népművészeti, népi iparművészeti tárgyak tervezése, készítése stb.;

➲ segíti a reális **önismeret és** énkép kialakulását, a sokféle tevékenységben, szerepkörben való megméretődést (például: szokások bemutatása);

➲ segíti a képességek sokoldalú fejlesztését és fejlődését, hozzájárulva az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve felkészülést (például: kompozíciók tervezése motívumokból, népművészeti tárgyak tervezése és készítése stb.);

➲ lehetővé teszi a reális magyarságkép kialakulását, ugyanakkor segíti az Európa-kép, világkép és emberkép alakulását is;

➲ hozzájárul **a szociális érzékenység és** az empátia kialakulásához, például az emberi élet fordulóihoz fűződő szokások bemutatásával;

➲ segíti az ökológiai szemléletmód kialakulását, a környezetgazdálkodási, tájgazdálkodási összefüggések felismerését;

➲ koherens kultúraképével életvezetési mintákat ad pedagógusoknak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt.

A *Népismeret-néprajz* tantárgy tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra, tevékenységkörökre épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" hagyományrendszerét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyag megismerésének alapja az *évkör*. Az idő körforgására épül a hagyományok, szokások ismeret- és tevékenységkörének koncentrikus bővülése, egyre komplexebbé válása a néprajztudományban való feldolgozottság vázlatos megismeréséig. Ebből adódóan a legtöbb tananyagrész (témakör, tevékenységkör) több tanéven keresztül is szerepel a tantervben, lehetőséget adva az esetleges lemaradások pótlására, a látens tanulásból eredő előnyök kihasználására, a tehetséges tanulók gondozására és a folyamatos gyakorlásra.

A *Népismeret-néprajz* tananyaga több tantárgy (**néptánc, honismeret, önismeret, embertan, háztartástan,** irodalom, ének-zene, társadalomismeret, vizuális kultúra stb.) tananyagában is előfordulhat, ezért a tanítására fordítandó órakeret csak az együttműködés színvonalának feltérképezése után határozható meg. Orientáló adatként a heti 1 órával, vagy kéthetente 2 órával célszerű számolni. Jeles napok közeledtével ezeket az órákat délutáni foglalkozások is kiegészíthetik.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Szakszöveg olvasása, megadott szempontok szerinti feldolgozása ❖ Ábrarajz készítése, értelmezése ❖ Képek, diaképek megtekintése, értékelése, összehasonlítása ❖ Video filmek megtekintése ❖ CD rom használata, keresési feladatok teljesítése ❖ Néprajzi megfigyelések a lakóhelyen (város, kerület, falu) adatgyűjtés ❖ Szóbeli és írásbeli beszámolók készítése ❖ Kézműves technikák elsajátítása, gyakorlása, produktumok előállítása ❖ Népszokások közös megtanulása, előadása ❖ Néprajzi lexikon használata, idegen szavak értelmezése szótárak segítségével	❖ Csoportos és egyéni beszélgetés ❖ Feladatmegoldás ❖ Utánzással tanult ismeretek egyéni/közös előadása ❖ Egyéni és csoportos produktumok tárgykészítési gyakorlatok ❖ Néptánc próbák ❖ Kalendáriumi szokások előadása	❖ Szóbeli beszélgetések kollektív minősítése ❖ Produktumok rangsorolása, értékelése ❖ Elkészített tárgyak, előadások külső szemlélőkben kiváltott hatásának értékelése ❖ Hagyományos osztályzás

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
5–6.	Molnár Tibor–Ungvári Judit: Fellegajtó-nyitogató. 5–6.
	Kocsis Mihály: Világfa. 5–6.
	Molnár Tibor–Ungvári Judit: Fellegajtó-nyitogató. 7.
	Fellegajtó-nyitogató. Munkafüzet 10–12 éveseknek.
7–8.	Molnár Tibor–Ungvári Judit: Fellegajtó-nyitogató. 7–8.
	Kocsis Mihály: Világfa. 7–8.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy a hagyományos kultúra kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a tanulókban az otthonhoz, a lakóhelyhez, a tájhoz, a szülőföldhöz, a hazához, az itt élő népekhez és a határainkon túl élő magyarokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés képessége és mindezek megbecsülésének, megőrzésének és adekvát felhasználásának a gyakorlata. E folyamat ösztönözze őket a szűkebb és tágabb környezet történelmi, termelési, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására és ápolására, alapozza meg nemzeti önismeretüket és identitásukat, tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok hagyományainak megismerésére és megbecsülésére. Ismerjék fel a természeti és a társadalmi környezet egymásra hatásának következményeit. Ismerjék meg a természetes anyagok alakítási, felhasználási technikáit, lakóhelyük és környékének népviseletét, népi építkezését, lakásbelsőjét, táplálkozási szokásait, szólásait, közmondásait, népszokásait, a velünk élő nemzetiségek és a határainkon túl élő magyarok jellegzetes népszokásait és az időben és a térben való tájékozódás alapjait, szituatív módon folyamatosan gyakorolják a megismert anyag megmunkálási és díszítési technikákat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*A zsákmányoló élelemszerzés és életmód; a gyűjtögető élelemszerzés, a halászat, vadászat és a madarászat eszközei*	*Ismeretterjesztő és szakszövegek olvasása, feldolgozása a gyűjtögetésről, a vadászatról, a madarászatról és a halászatról; a gyűjtögetés, a vadászat, a madarászat és a halászat eszközeinek, folyamatainak számbavétele képek, rajzok, **filmek** alapján és/ vagy múzeumlátogatással*	Kérdések alapján reprodukálni tudja a zsákmányoló élelemszerzési módokat. Ismer és meg tud nevezni legalább három halászati és vadászati eszközt.	Jellemezni tudja a zsákmányoló élelemszerzési módokat. A tanult eszközöket rajzról fel tudja ismerni, működésüket el tudja magyarázni.	**VÉD**
2.	*A népi építkezés*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a tradicionális építkezés alakulásáról ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása, képek, diaképek, **filmek** elemzése és/vagy múzeumlátogatás révén*			**VÉD**
2.1.	a természeti környezet és az anyag-forma-szerkezet összefüggése	a természeti környezet és az anyag-forma-szerkezet összefüggéseinek elemzése képek és ismeretterjesztő szövegek alapján	Segítséggel értelmezni tudja a képeket és az olvasott szöveget.	Jellemezni tudja a természeti környezet és az anyag-forma-szerkezet összefüggéseit.	
2.2.	építési technikák	a falazási technikák számbavétele képek, ábrák, folyamatleírás és **filmek** alapján	Meg tud nevezni legalább két falazási technikát.	Jellemezni tudja a építési technikákat.	
2.3.	tűzhelytípusok	a tűzhelytípusok számbavétele képek vagy rajzok alapján	Képről felismeri a tanult tűzhelytípusokat.	Jellemezni tudja a tanult tűzhelytípusokat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	magyar paraszthá̋z-típusok	a magyar paraszthá̋z típusainak számbavétele szakszövegek, képek, rajzok alapján, illetve szabadtéri múzeum látogatásával	Képről felismeri a tanult háztípusokat.	Jellemezni tudja a tanult háztípusokat.	
2.5.	udvar- és portaalaprajzok	udvar- és portaalaprajzok elemzése képek, ábrák, illetve szabadtéri múzeum látogatása alapján	Portaalaprajzok alapján el tudja különíteni a lakó- és a gazdasági épületeket.	Portaalaprajzokon be tudja mutatni és meg tudja értetni a paraszti gazdálkodás szerveződését.	
3.	*A lakásbelső*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a lakásbelsőről rajzok, képek elemzése, illetve múzeumlátogatás révén*			**MÁS VÉD**
3.1.	bútorok, berendezési tárgyak	a bútorok és berendezési tárgyak számbavétele képek, rajzok és múzeumlátogatás alapján, funkciójuk és formájuk elemzése	Meg tud nevezni legalább három bútort, berendezési tárgyat.	Le tudja írni a jellegzetes bútorokat, berendezési tárgyakat.	
3.2.	használati tárgyak	használati tárgyak számbavétele, funkciójuk és formájuk elemzése ismeretterjesztő szövegek, rajzok és múzeumlátogatás alapján	Meg tud nevezni legalább három használati tárgyat.	Le tudja írni a jellegzetes használati tárgyakat.	
4.	*Táplálkozási szokások*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése a táplálkozási szokásokról ismeretterjesztő szövegek, korabeli források elolvasása, feldolgozása a saját család táplálkozási szokásainak számbavétele alapján*	Jellemezni tudja családja táplálkozási szokásait.	Jellemezni tudja egy jeles nap hagyományos táplálkozási szokásait.	**MÁS**
5.	*Nemezmunkák*	*A nemezkészítés anyagainak és technikáinak tanulása ismeretterjesztő szövegek feldolgozása és mintakövetés alapján; tarisznya készítése nemezből mintakövetés alapján*	Meg tudja nevezni a nemezkészítés alapanyagait. Részt vesz a tarisznyakészítés folyamatában.	Le tudja írni a nemezkészítés folyamatát. A mindennapi életben használható nemeztarisznyát tud készíteni.	
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*	Részt vesz a megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlásában.	Önállóan tudja gyakorolni szabadidejében, otthon a megismert kézműves technikákat.	**MÁS**
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek*	*A hagyományos kultúra jeles napjainak, ősi ünnepeinek, szokásainak tanulása szövegfeldolgozás, képek, rajzok,* ***film****- és videofelvételek segítségével*			**HON MÁS EU**
1.1.	szólások, közmondások, találós kérdések, mondókák, játékok	a munkaalkalmakhoz, jeles napokhoz fűződő szólások, közmondások, találós kérdések, mondókák, játékok tanulása	Ismer legalább húsz szólást, közmondást, találós kérdést, mondókát, játékot. Az általa ismert játékokat a társaival együtt tudja játszani.	Ismer és kifejezően elő tud adni legalább harminc szólást, közmondást, találós kérdést, mondókát és játékot.	
1.2.	a hónapok jeles napjai	az egyes hónapok jeles napjainak megtanulása az évkör alapján	Meg tudja nevezni egy-egy hónap kiemelkedő jeles napjait.	Jellemezni tudja egy-egy hónap kiemelkedő jeles napjait	
1.3.	népszokások	a jeles napokhoz fűződő népszokások megtanulása ismeretterjesztő szövegek és megfigyelés segítségével	Meg tudja nevezni egy-egy kiemelkedő jeles nap szokásait.	Jellemezni tudja egy-egy kiemelkedő jeles nap szokásrendjét.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	hit- és hiedelemvilág	ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása a magyar nép hit- és hiedelemvilágáról	Felismer egy-két időjárással kapcsolatos hiedelmet.	Fel tud sorolni négy-öt hiedelmet az időjárással kapcsolatban.	
2.	*Az időben és a térben való tájékozódás*	*Az időben és a térben való tájékozódás tanulása szövegfeldolgozás és feladatmegoldás révén*			**UNIV**
2.1.	az idő mérése, mértékegységei (nap, hónap, év), a hónapok nevei és jelei	az idő mérésének, mértékegységeinek (nap, hónap, év), a hónapok neveinek és jeleinek számbavétele ismeretterjesztő szövegek és régi kalendáriumok segítségével	Meg tudja nevezni az idő természetes mértékegységeit.	El tudja magyarázni az idő mértékegységeinek természeti alapjait.	
2.2.	csillagtérkép, csillagképek	a csillagos égbolton való tájékozódás gyakorlása csillagtérkép segítségével; a csillagképek neveinek számbavétele	Meg tud nevezni legalább három csillagképet.	Az égbolton meg tud mutatni legalább három csillagképet.	
2.3.	égtájak	az égtájak meghatározási módjának tanulása, gyakorlása	Fel tudja sorolni az égtájakat.	Ismeri az égtájak tanult meghatározási módjait.	
2.4.	napóra	napóra készítése mintakövetés vagy leírás alapján	Részt vesz a napóra készítésében.	Önállóan tud napórát készíteni.	
2.5.	naptár	naptárkészítés a jeles napok helyének kijelölésével feladatlap vagy leírás alapján	Részt vesz a naptárkészítésben.	A jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.	

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló saját szavaival tudja jellemezni a zsákmányoló élelemszerzési módokat. Tudja elmagyarázni a megismert eszközök működését.
b) Saját szavaival tudja jellemezni a népi építkezés és a természeti környezet összefüggéseit, az építkezés anyagait, technikáit, tűzhely- és háztípusait. Portaalaprajzok alapján tudja bemutatni a paraszti gazdálkodás szerveződését.
c) Tudja ismertetni a lakásbelsők jellegzetes bútorait és használati tárgyait.
d) Ismerje a jeles napok táplálkozási szokásait.
e) Ismerje a nemezkészítés folyamatát és tudjon egyszerű produktumokat tervezni és elkészíteni.
f) Tudja szabadidejében önállóan is gyakorolni a megismert kézműves technikákat, tudja ebbe bevonni testvéreit, társait.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) A tanuló tudja saját szavaival érdekesen bemutatni a jeles napokhoz és munkaalkalmakhoz fűződő szokásokat, mondókákat, közmondásokat, találós kérdéseket, hiedelmeket és játékokat. Az egyszerű szokások és játékok bemutatását tudja indítani.
b) Tudja saját szavaival érzékletesen elmagyarázni az idő természetes mértékegységeit, illetve az égtájak meghatározási módjait. Tudjon az égbolton legalább három csillagképet megmutatni. Tudjon önállóan napórát készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Népismeret-néprajz tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A *Népismeret-néprajz* tanulásának az a célja, hogy a hagyományos kultúra kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a tanulókban az otthonhoz, a lakóhelyhez, a tájhoz, a szülőföldhöz, a hazához, az itt élő népekhez és a határainkon túl élő magyarokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés képessége és mindezek megbecsülésének, megőrzésének és adekvát felhasználásának a gyakorlata. E folyamat ösztönözze őket a szűkebb és tágabb környezet történelmi, termelési, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására és ápolására, alapozza meg nemzeti önismeretüket és identitásukat, tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok hagyományainak megismerésére és megbecsülésére. Ismerjék fel a természeti és a társadalmi környezet egymásra hatásának következményeit. Ismerjék meg a természetes anyagok alakítási, felhasználási technikáit, lakóhelyük és környékének földművelési emlékeit, településformáit, lakásbelsőjét, táplálkozási szokásait, szólásait, közmondásait, balladáit, siratóit, népszokásait, az emberi élet fordulóit, a velünk élő nemzetiségek és a határainkon túl élő magyarok jellegzetes népszokásait és az időben és a térben való tájékozódás alapjait, szituatív módon folyamatosan gyakorolják a megismert anyag megmunkálási és díszítési technikákat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Földművelés*	*A tradicionális földművelés eszközeinek és munkafolyamatainak számbavétele ismeretterjesztő szövegek, rajzok, képek,* ***filmek*** *és múzeumlátogatás alapján*			**VÉD**
1.1.	termesztett növények	a termesztett növények megismerésével a tradicionális és innovációs jelenségekben képes eligazodni	Kérdések alapján meg tudja nevezni a legfontosabb termesztett növényeket.	Fel tudja sorolni legfontosabb termesztett növényeket.	
1.2.	munkafolyamatok	a földművelés munkafolyamatainak megismerése ismeretterjesztő és szakszövegek, **filmek** alapján	Kérdések alapján meg tudja nevezni a földművelés alapvető munkafolyamatait.	Jellemezni tudja a földművelés alapvető munkafolyamatait.	
1.3.	eszközök	a földművelés eszközei révén képek, rajzok és múzeumlátogatás segítségével a fejlődés megismerése	Kérdések alapján meg tudja nevezni a földművelés alapvető munkaeszközeit.	Jellemezni tudja a földművelés alapvető munkaeszközeit.	
2.	*Település és építkezés*	*A település és az építkezés kapcsolatának, a természeti környezet és a település szerkezetének elemzése szakszövegek alapján, ábrák segítségével*			**VÉD MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	természeti környezet és település	a természeti környezet és a település szerkezetének összehasonlító elemzése szakszöveg és ábrák segítségével	Ismeri lakóhelye gazdasági jellemzőit.	Jellemezni tudja a település szerkezetének, a természeti környezetnek és a gazdálkodásnak egymásra hatását.	
2.2.	település és életmód	a településhálózat és az életmód összefüggéseinek elemzése szakszövegek **és filmek** alapján	Egy-két igaz kijelentést tud mondani, írni a település és életmód összefüggéseiről.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a település és az életmód összefüggéseiről.	
2.3.	szállások, puszták, tanyák	a szállások, puszták és tanyák funkcióinak számbavétele szakszövegek alapján	Tudja, hogy mi a különbség a szállás, a puszta és a tanya között.	Jellemezni tudja a szállást, a pusztát és a tanyát a funkcióik alapján.	
3.	*Népi bútorok*	*A bútorok funkció és forma szerinti csoportosítása, a bútorkészítés és díszítés folyamatának tanulása szakszövegek, rajzok, képek és múzeumlátogatás segítségével*			**MÁS**
3.1.	a bútorok funkciója	a bútorok funkció szerinti csoportosítása szakszövegek és ábrák alapján	Meg tud nevezni legalább öt bútordarabot.	A megismert bútorokat funkció és forma szerint jellemezni tudja.	
3.2.	ácsolt láda készítési folyamata	az ácsolt láda készítési folyamatának tanulása tevékenységleírás és ábrák segítségével	Ábra alapján az ácsolt láda készítési folyamatát fel tudja idézni.	Az ácsolt láda készítési folyamatát el tudja mondani.	
3.3.	az ácsolt láda díszítő motívumai	az ácsolt láda díszítő motívumainak elemzése és rajzolása ábrák alapján	A díszítő motívumokat fel tudja idézni.	Önállóan tud tervezni díszítő motívumokat.	
3.4.	festett bútorok motívumai	festett bútorok díszítő motívumainak elemzése és megfestése képek, ábrák, illetve múzeumlátogatás alapján	A díszítő motívumokat le tudja rajzolni.	Önállóan tud tervezni díszítő motívumokat.	
4.	*Bőrművesség*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a bőrművességről szakszövegek olvasása, -feldolgozása, képek, ábrák és folyamatleírások, illetve műhelylátogatás segítségével*			**MÁS**
4.1.	alapanyagok, eszközök, munkafolyamatok	a bőrművesség alapanyagainak, eszközeinek és egyszerű munkafolyamatainak tanulása szakszövegek, képek, ábrák, illetve műhelylátogatás segítségével	Elsajátít egy kézműves technikát.	Önállóan el tudja mondani az alapanyag előkészítés és a tárgykészítés folyamatát.	
4.2.	bőrtárgyak díszítése	bőrdarabok, bőrtárgyak díszítése benyomással, lyukasztással, sallanggal mintakövetés alapján	Természetes anyagból készült hasznos tárgyakat tud díszíteni.	Díszítményeit önállóan tervezi, azok anyagszerűek, szépen kivitelezettek.	
4.3.	bőrtárgy készítése	pénztárca, valamint bocskor készítése bőrfűzéssel folyamatleírás vagy mintakövetés alapján	Hasznos tárgyakat tud készíteni természetes anyagokból.	Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.	
5.	*Táplálkozás*	*Egyszerű ételkészítési eljárások tanulása, gyakorlása folyamatleírások alapján és/vagy mintakövetéssel*	Ismeri az egyszerű ételkészítési eljárásokat.	Egyszerű ételeket el tud készíteni.	
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*	Ismer egy-két öltésfajtát. Elsajátít legalább egy kézműves technikát.	Biztonsággal elsajátít legalább öt kézműves technikát.	**MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása szövegfeldolgozás, képek, rajzok, film és videofelvételek segítségével, feladatsorok megoldásával*			**MÁS HON EU**
1.1.	szólások, közmondások, találós kérdések, népdalok, balladák, siratók	a munkaalkalmakhoz, jeles napokhoz, az emberi élet fordulóihoz kötődő szólások, közmondások, találós kérdések, népdalok, balladák, sirató énekek tanulása, gyakorlása szakszövegek, szöveggyűjtemények alapján	Néhány jellemző jegy alapján meg tudja különböztetni a népköltészetet és a műköltészetet. Társakkal vagy egyénileg tud kifejezően énekelni húsz-huszonöt népdalt. Alkalmazkodó ritmusú népdalt tud egyénileg vagy társakkal énekelni.	Önállóan elő tud adni népdalokat, balladákat.	
1.2.	jeles napok	az egyes évszakokhoz fűződő jeles napok részletes megtanulása az évkör alapján, szakszövegek, **filmek** segítségével	Meg tudja nevezni egy-egy hónap jeles napjait.	Jellemezni tudja egy-egy hónap jeles napjait.	
1.3.	a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz (születés, házasság, keresztelő, névnap, halálozás stb.) kapcsolódó szokások	a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások megtanulása és bemutatása	Ismeri a tanult szokások idejét és funkcióját. Ismer legalább tíz énekes-mozgásos-táncos játékot. Részt vesz az ünneplés előkészítésében és lebonyolításában.	Önállóan tervezi és szervezi a szokások bemutatását, indítani és irányítani tudja azok folyamatát.	
1.4.	a magyarság hit- és hiedelemvilága	a magyarság hit- és hiedelemvilágának tanulása szakszövegek és szöveggyűjtemények szövegeinek olvasásával, **ismeretterjesztő és játékfilmek** feldolgozásával	A hónapok jeles napjaihoz kapcsolódóan felismer egy-két hiedelmet.	A hónapok jeles napjaihoz kapcsolódóan fel tud sorolni négy-öt hiedelmet.	
2.	*Az időben és a térben való tájékozódás*	*Az időben és a térben való tájékozódás tanulása szövegfeldolgozással és feladatsorok megoldásával*			**VÉD UNIV**
2.1.	az idő mérése és mértékegységei (nap, hónap-holdnap, napforduló, nap-éjegyenlőség, év)	az idő mérésének és mértékegységeinek (nap, hónap-holdnap, napforduló, nap-éjegyenlőség, év) tanulása szakszövegek és ábrák alapján	Meg tudja nevezni az idő természetes mértékegységeit.	El tudja magyarázni az idő mértékegységeinek természeti alapjait.	
2.2.	csillagtérkép, csillagképek	tájékozódás a csillagos égbolton csillagtérkép segítségével, a görög-római csillagképek neveinek összehasonlítása a magyar csillagkép-nevekkel leírás és ábra alapján	Meg tud nevezni legalább öt magyar csillagképet.	Az égbolton meg tud mutatni legalább öt magyar csillagképet.	
2.3.	naptár	naptárkészítés a mozgó jeles napok helyének kijelölésével, feladatsor megoldásával	Rész vesz a naptárkészítésben.	A mozgó jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló saját szavaival tudja jellemezni a zsákmányoló élelemszerzési módokat. Tudja elmagyarázni a megismert eszközök működését.
b) Saját szavaival tudja jellemezni a népi építkezés és a természeti környezet összefüggéseit, az építkezés anyagait, technikáit, tűzhely- és háztípusait. Portaalaprajzok alapján tudja bemutatni a paraszti gazdálkodás szerveződését.
c) Tudja ismertetni a lakásbelsők jellegzetes bútorait és használati tárgyait.
d) Ismerje a jeles napok táplálkozási szokásait.
e) Ismerje a nemezkészítés folyamatát és tudjon egyszerű produktumokat tervezni és elkészíteni.
f) Tudja szabadidejében önállóan is gyakorolni a megismert kézműves technikákat, tudja ebbe bevonni testvéreit, társait.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) A tanuló tudja saját szavaival érdekesen bemutatni a jeles napokhoz és munkaalkalmakhoz fűződő szokásokat, mondókákat, közmondásokat, találós kérdéseket, hiedelmeket és játékokat. Az egyszerű szokások és játékok bemutatását tudja indítani.
b) Tudja saját szavaival érzékletesen elmagyarázni az idő természetes mértékegységeit, illetve az égtájak meghatározási módjait. Tudjon az égbolton legalább három csillagképet megmutatni. Tudjon önállóan napórát készíteni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Az állattartás*	*Az állattartás emlékeinek tanulása szakszövegek olvasása, feldolgozása, képek, filmek megfigyelése, múzeum vagy rezervátumlátogatás segítségével*			VÉD
1.1.	Őshonos haszonállatok	az őshonos haszonállatok (juh, sertés, marha, ló) tanulása képek, illetve rezervátumlátogatás révén	Kérdések alapján meg tudja nevezni az őshonos haszonállatokat.	Fel tudja sorolni az őshonos haszonállatokat.	
1.2.	Természetes falkák	az állattartás természetes falkáinak tanulása szakszövegek, szöveggyűjtemények alapján	Kérdések alapján meg tudja nevezni a természetes falkákat.	El tudja magyarázni a természetes falkák tartási módjait.	
1.2.	az állattartó munkafolyamatok, eszközei	az állattartás munkafolyamatainak, eszközeinek számbavétele szakszövegek, szöveggyűjtemények, **filmek,** illetve múzeumlátogatás segítségével	Kérdések alapján meg tudja nevezni az állattartás alapvető munkafolyamatait és eszközeit.	Jellemezni tudja az állattartás alapvető munkafolyamatait és eszközeit.	
2.	*Fafaragás*	*A fafaragás eszközeinek, technikáinak tanulása bemutatás és mintakövetés alapján*			TANU ÉLET
2.1.	Faragási technikák	a faragási technikák és gyakorlása mintakövetés alapján	Részt vesz a faragás gyakorlásában.	A faragást minta alapján önállóan tudja végezni.	
2.2.	Motívumelemzés	faragott tárgyak motívumainak elemzése és lerajzolása minta alapján, új minták tervezése	A motívumokat le tudja rajzolni.	Díszítményeit önállóan tudja tervezni, azok anyagszerűek, szépen kivitelezettek.	
2.3.	Faragott bot, falap, doboz	bot faragása egyszerű motívumokkal; falap vagy doboz faragása előre rajzolt egyszerű motívumokkal	Egyszerű faragott botot tud készíteni.	Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.	
3.	*Táplálkozás, tartósítás, ételkészítés*	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési folyamatok tanulása szakszövegek olvasása, feldolgozása, ábrák és folyamatleírások alapján*			MÁS ORVO EU
3.1.	Tartósítási eljárások (szárítás, besűrítés, erjesztés, sózás, füstölés stb.)	tartósítási eljárások tanulása folyamatleírások, **filmek** alapján	Fel tudja sorolni a tartósítási eljárásokat.	Jellemezni tudja a tartósítási eljárásokat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	Egyszerű ételkészítési eljárások	egyszerű ételkészítési eljárások tanulása, gyakorlása folyamatleírások alapján vagy mintakövetéssel	Egyszerű ételeket el tud készíteni.	Recept alapján ebédet tud készíteni.	
3.3.	Táplálkozási szokások	a táplálkozási szokások tanulása szöveggyűjtemények segítségével	Jellemezni tudja egy jeles nap táplálkozási szokásait.	Jellemezni tudja egy adott évszak táplálkozási szokásait	
4.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*	Elsajátít legalább egy kézműves technikát.	Legalább öt kézműves technikát hibátlanul tud alkalmazni.	**TANÚ ÉLET**
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása, felidézése szövegfeldolgozás,* ***filmek,*** *képek, rajzok, ábrák, feladatsorok segítségével*			**MÁS HON EU**
1.1.	Munkaalkalmakhoz, jeles napokhoz, az emberi élet fordulóihoz kötődő szólások, közmondások, találós kérdések, mesék, mondák, népdalok, balladák, keservesek, siratók	munkaalkalmakhoz, jeles napokhoz, az emberi élet fordulóihoz kötődő szólások, közmondások, találós kérdések, mesék, mondák, népdalok, balladák, keservesek, siratók tanulása szakszövegek és szöveggyűjtemények alapján	Önállóan elő tud adni népdalokat.	Önállóan elő tud adni meséket, mondákat, népdalokat, balladákat, keserveseket.	
1.2.	Jeles napok	az egyes hónapokhoz fűződő jeles napok részletes megtanulása szakszövegek, **filmek** alapján	Meg tudja nevezni az egyes hónapok jeles napjait.	Részletesen jellemezni tudja az egyes hónapok jeles napjait.	
1.3.	a jeles napokhoz, munkaalkalmakhoz és az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások	a jeles napokhoz, munkaalkalmakhoz és az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások megtanulása és bemutatása	Részt vesz a szokásokra való felkészülésben és a kivitelezésében.	Önállóan tudja tervezni és szervezni a jeles napokhoz fűződő szokások felkészülési folyamatát és kivitelezését.	
1.4.	hit- és hiedelemvilág	a magyarság hit- és hiedelemvilágának tanulása szakszövegek olvasásával, **dokumentum- és játékfilmek megtekintésével**	Fel tud sorolni legalább öt hiedelmet.	Az egyes hónapokhoz kapcsolódóan fel tud sorolni nyolc-tíz hiedelmet.	
2.	*A népzene és a népdal*	*A népzene és a népdal sajátosságainak tanulása hangzó illusztráció és a pedagógus segítségével*			**ÖNI**
2.1.	a népdalkincs	a magyar népdalkincs sajátosságainak elemzése kottaképek és hangzó illusztráció alapján, pedagógus segítségével	Kérdések alapján felismeri a hallott népdal tanult sajátosságait.	Önállóan el tud énekelni legalább húsz-huszonöt népdalt, és ismeri ezek tanult sajátosságait.	
2.2.	Népzenei dialektusok	a magyar népzenei dialektusok tanulása hangzó illusztráció alapján pedagógus segítségével	Meg tudja nevezni lakóhelye népzenei dialektusát.	Ismeri lakóhelye és környéke népzenei dialektusának jellemző sajátosságait.	
2.3.	népi éneklési technika	a népi éneklési technika elsajátítása mintakövetés alapján	El tud énekelni legalább három népdalt lakóhelyéről vagy környékéről.	Mintakövetéssel stílusosan énekli lakóhelye népdalait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	TÁRSADALOMNÉPRAJZ	A TÁRSADALOMNÉPRAJZ ELEMEINEK TANULÁSA			ÖNI
1.	*A család és nagycsalád*	*A család és a nagycsalád szerveződésének, belső életének tanulása szakszövegek és szöveggyűjtemények elemzésével, a családi hagyományok feltárásával*			
1.1.	a család típusai, a családi együttműködés	a család szerepével, típusaival és a családban élők együttműködésével kapcsolatos szakszövegek és szöveggyűjtemények olvasása, feldolgozása	Jellemezni tudja családja munkamegosztását, együttműködését.	Jellemezni tudja a nagycsalád munkamegosztását és együttműködését.	
1.2.	a saját család működése	a saját család működésének összehasonlítása a nagycsaládéval, a következtetések megfogalmazása	A saját család és a nagycsalád összehasonlítása eredményeként levont következtetéseket segítséggel meg tudja fogalmazni.	A saját család és a nagycsalád összehasonlítása eredményeként levont következtetéseket önállóan meg tudja fogalmazni.	
1.3.	a családfa	a saját család családfájának felrajzolása az emlékezetben feltárható szintig	Fel tudja rajzolni saját családfáját a családtagjaitól szerzett információk alapján.	Fel tudja rajzolni saját családfáját a családtagjaitól szerzett információk alapján.	
2.	*A rokonság, nemzetség*	*A rokonság, a nemzetség, a vérségi szerveződés tanulása szakszövegek olvasásával*	Fel tudja sorolni a vérségi szerveződés alapvető egységeit.	Jellemezni tudja a vérségi szerveződés gyakorlatát.	ÖNI

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló ismerje a hazánkban őshonos állatokat, saját szavaival érzékletesen tudja jellemezni a természetes falkák tartási módjait, az állattartás munkafolyamatait és eszközeit.

b) Ismerje a fafaragási technikákat, a jellegzetes faragott motívumokat, tudjon egyszerű produktumokat tervezni és anyagszerűen, mintaszerűen kivitelezni.

c) Ismerje a hagyományos tartósítási eljárásokat, saját szavaival tudja azok folyamatát érzékletesen bemutatni. Ismerje az évszakok táplálkozási szokásait, recept alapján tudjon hagyományos ételeket készíteni.

d) A biztonsággal elsajátított kézműves technikákat tudja szabadidejében is gyakorolni, mások örömére produktumokat készíteni. A munka-folyamatokba másokat is be tud vonni és az alapvető technikai eljárásokat számokra mintaszerűen be tudja mutatni.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) A tanuló tudja részletesen jellemezni és saját szavaival érdekesen bemutatni az egyes hónapok jeles napjait, tudja reprodukálni a munkaalkalmakhoz és az emberi élet fordulóihoz fűződő szokásokat, mondókákat, közmondásokat, találós kérdéseket, hiedelmeket és játékokat. Tudja önállóan tervezni, szervezni, és irányítani a szokásokra való felkészülést, illetve azok bemutatását.

b) Ismerje lakóhelye és környékének népdalait, azok dialektus szerinti jellegzetességeit. Mintakövetés alapján tudja stílusosan énekelni lakóhelye népdalait.

III. A TÁRSADALOMNÉPRAJZ

a) Saját szavaival tudja jellemezni a nagycsalád együttműködését és munkamegosztását, illetve ebből tudjon következtetéseket megfogalmazni saját családjára vonatkozóan is. Önállóan gyűjtött információi alapján tudja felrajzolni saját családfáját az emlékezetben őrzött fokokig.

b) Saját szavaival tudja jellemezni az emberek vérségi (rokonság, nemzetség) szerveződését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Szőlőművelés*	*A szőlőművelés emlékeinek, eszközeinek és munkafolyamatainak számbavétele szakszövegek, rajzok alapján, illetve múzeumlátogatás révén*			**VÉD HON EU**
1.1.	a magyar szőlőkultúra történeti rétegei, tájai	a magyar szőlőkultúra történeti rétegeinek, tájainak tanulása szakszövegek feldolgozása **és filmek** alapján	Meg tud mutatni Magyarország térképén legalább egy híres magyar borvidéket.	Jellemezni tudja a magyar szőlőkultúra híres borvidékeit.	
1.2.	a szőlőtermesztés és feldolgozás munkafolyamatai, eszközei	a szőlőtermesztés és feldolgozás munkafolyamatainak, eszközeinek tanulása ismeretterjesztő szövegek **és filmek** alapján, múzeumlátogatással vagy régi pincészetek megfigyelésével	Kérdések alapján meg tudja nevezni a szőlőművelés és borkészítés alapvető munkafolyamatait és a tanult eszközöket.	Jellemezni tudja a szőlőművelés és borkészítés alapvető munkafolyamatait és eszközeit.	
2.	*Csont- és szarumegmunkálás*	*Csont- és szarumegmunkálás tanulása folyamatleírások, ábrák és megfigyelések alapján*			**TANÚ ÉLET**
2.1.	a csont- és szarumegmunkálás eszközei és munkafolyamatai	a csont- és szarumegmunkálás eszközeinek és munkafolyamatainak tanulása szakleírások, **filmek,** ábrák és megfigyelés alapján	Fel tudja sorolni a csont- és szarumegmunkálás egy-két műveletét, eszközét.	Pontosan le tudja írni a csont- és szarumegmunkálás munkafolyamatait és eszközeit.	
2.2.	a csont- és szarutárgyakon megjelenő motívumok	a csont- és szarutárgyakon megjelenő motívumok elemzése és lerajzolása ábrák és díszített tárgyak megfigyelése alapján; csont vagy szarudarabok díszítése karcolással mintakövetés alapján	Egyszerű motívumot le tud rajzolni. Részt vesz a tárgydíszítésben.	Díszítményeket önállóan le tudja rajzolni és újakat is tud tervezni. A díszítmények karcolását önállóan el tudja végezni.	
3.	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési eljárások*	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési eljárások tanulása szakszövegek, szöveggyűjtemények olvasásával, ábrák, **filmek,** folyamatleírások (receptek) alapján*			**MÁS ORVO EU**
3.1.	tartósítási eljárások (szárítás, besűrítés, erjesztés, sózás, füstölés stb.)	a tartósítási eljárások tanulása és alkalmazása folyamatleírások **és filmek** alapján	A megismert tartósítási eljárásokat jellemezni tudja.	A tartósítási eljárásokat a gyakorlatban is kivitelezni tudja.	
3.2.	ételkészítési eljárások	ételkészítési eljárások gyakorlása folyamatleírások alapján	Egyszerű ételeket tud készíteni.	Ünnepi ebédet tud készíteni önállóan.	
3.3.	jeles napok táplálkozási szokásai	a jeles napok táplálkozási szokásainak tanulása szöveggyűjtemények és szakleírások alapján, ünnepi étrend összeállítása	Fel tudja sorolni egy jeles nap hagyományos ételeit.	Össze tudja állítani egy jeles nap étrendjét.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Gyógynövények*	*Gyógynövények gyűjtésének, előkészítésének és felhasználásának tanulása szakszövegek, ábrák, folyamatleírások és mintakövetés segítségével*			**VÉD ORVO**
4.1.	gyógynövények és hatásaik	a gyógynövények és hatásaik megismerése szakszövegek, ábrák és bemutatás segítségével	Kérdések alapján fel tudja idézni a tanult gyógynövényeket.	Ismertetni tudja a tanult gyógynövényeket és hatásaikat.	
4.2.	gyógynövény gyűjtése, feldolgozása	a gyógynövények gyűjtése és feldolgozása (szárítása) mintakövetés alapján	Részt vesz a gyógynövények gyűjtésében.	Ismertetni tudja a tanult gyógynövények gyűjtését, feldolgozásuk módját.	
4.3.	gyógyhatású teák	gyógyhatású teák készítési eljárásainak tanulása szakleírások és mintakövetés alapján	Fel tud sorolni legalább két gyógyhatású teát.	Önállóan el tudja készíteni a kívánt teát.	
6.	*Népi kézművesség*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése népi kézműves mesterségekről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák,* ***filmek*** *elemzése, múzeum- és műhelylátogatás révén*	Fel tud sorolni legalább öt-öt ma is művelt kézműves mesterséget és termékeit.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a tanultak alapján a kézműves mesterségekről.	**TANU ÉLET**
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása, felidézése és a tágabb környezetnek szóló bemutatása szövegfeldolgozás, képek, rajzok, film- és videofelvételek segítségével, feladatsorok megoldásával*			**MÁS HON EU**
1.1.	szólások, közmondások, találós kérdések, mesék, mondák, népdalok, balladák, keservesek, siratók	szólások, közmondások, találós kérdések, mesék, mondák, népdalok, balladák, keservesek, siratók tanulása, gyűjtése és adekvát előadása	Önállóan elő tud adni népdalokat és balladákat.	Önállóan elő tud adni meséket, mondákat, népdalokat, balladákat, valamint keserveseket és jellemezni tudja őket.	
1.2.	az egyes évszakok jeles napjai	az egyes hónapokhoz fűződő jeles napok részletes megtanulása az évkör alapján, szakszövegek segítségével	Meg tudja nevezni az egyes hónapok jeles napjait.	Részletesen jellemezni tudja az egyes hónapok jeles napjait.	
1.3.	a lakóhely és tágabb környezete szokásainak	a lakóhely és tágabb környezete szokásainak összegyűjtése és adekvát bemutatása	Részt vesz a szokásokra való felkészülésben és a kivitelezésében.	Önállóan meg tudja tervezni és szervezni lakóhelye megismert vagy gyűjtött szokásainak felkészülési folyamatát és kivitelezését.	
1.4.	a magyarság hit- és hiedelemvilága	a magyarság hit- és hiedelemvilágának tanulása szakszövegek olvasásával, a hiedelmek valóságalapjának elemzése	Fel tud sorolni legalább tíz hiedelmet.	Fel tudja sorolni a lakóhelyén és környékén élő, az időjárással kapcsolatos hiedelmeket.	
2.	*A népdal és a népzene*	*A népdal és a népzene sajátosságainak tanulása hangzó illusztráció és a pedagógus segítségével*			**MÁS EU KUTA**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a magyar népdalkincs sajátosságai	a magyar népdalkincs sajátosságainak felismerése kottakép vagy hangzó anyag alapján	Egyénileg vagy csoportosan húsz-huszonöt népdalt tud énekelni emlékezetből, stílusosan, kifejezően. Kérdések alapján felismeri a hallott népdalok tanult sajátosságait.	Önállóan el tud énekelni legalább harminc népdalt, és ismeri ezek tanult sajátosságait., képes azokat jellemezni	
2.2.	népzenei dialektusok	a népzenei dialektusok felismerése hangzó anyag alapján, a pedagógus segítségével, illetve a felismerés gyakorlása	Meg tudja nevezni a népzenei dialektusokat.	Ismeri és jellemezni tudja a népzenei dialektusokat.	
2.3.	népi éneklési technika	a népi éneklési technika elsajátítása mintakövetés alapján	Stílusosan el tud énekelni legalább három népdalt lakóhelyéről vagy környékéről.	Mintakövetéssel stílusosan tudja énekelni legalább két dialektus kiválasztott népdalait.	
2.4.	díszítési módok	a díszítési módok és az előadásmód gyakorlása mintakövetéssel	Próbálkozik ismert népdalok díszítésével mintakövetés alapján.	Mintakövetéssel díszíti lakóhelye népdalait vagy a választott népdalokat.	
3.	*Jelek, jelképek*	*Jelek, jelképek tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, tárgyakat díszítő motívumok megfigyelése, elemzése, jelképtár használata révén*	Le tud rajzolni egy-egy olyan motívumot, amely a férfit, illetve a nőt jelképezi a népi díszítményekben.	Be tud mutatni, le tud rajzolni különböző jelentéssel bíró jelképeket, amelyeket az eddigi tanulmányai során megfigyelt népi használati tárgyakon látott.	**KUTA TANU**
III.	TÁRSADALOMNÉPRAJZ	A TÁRSADALOMNÉPRAJZ ELEMEINEK TANULÁSA			
1.	*Az emberek térségi és területi szerveződése*	*Az emberek térségi és területi szerveződésének, falu-közösségének, önkormányzatának tanulása szakszövegek, falujegyzőkönyvek, faluszámadások segítségével*			**ÖNI HON KUTA JÖVŐ**
1.1.	térségi és területi szerveződés	a térségi és területi szerveződés azonosságainak és különbségeinek elemzése szakszövegek segítségével	Kérdések alapján meg tudja nevezni a térségi és területi szerveződés alapvető egységeit.	Össze tudja foglalni az emberek térségi és területi szerveződésének jellemző sajátosságait.	
1.2.	a faluközösség működése	a faluközösség életének, az önkormányzat működésének, a tisztségviselők választásának megismerése falu-jegyzőkönyvek elemzésével	Kérdések alapján meg tudja nevezni az önkormányzat fórumait és tagjait.	Be tudja mutatni a faluközösség működését.	
1.3.	faluszámadás	a mai települési önkormányzat és a faluközösségi önkormányzat működési kiadásainak elemzése faluszámadások segítségével	Kérdések alapján meg tudja nevezni a megismert faluszámadás tételeit.	Össze tudja foglalni a faluszámadás jelentőségét.	
1.4.	falugazdálkodás, határjárás, határkerülés	a falu területével való gazdálkodásnak és a határjárás szerepének, szokásrendszerének tanulása szakszövegek és falujegyzőkönyvek segítségével	El tudja mondani a határkerülés eseménytörténetét.	Össze tudja foglalni a falugazdálkodás jelentőségét. Ki tudja fejteni a határkerülés ceremóniájának nevelő, közösségmegtartó célzatát.	
2.	*Néprajzi csoportok és nemzetiségek*	*A néprajzi csoportok és a nemzetiségek területi elhelyezkedésének, demográfiai adatainak megismerése szakszövegek, kiadványok alapján.*	Ismeri, hogy melyek hazánkban a legnagyobb lélekszámú nemzetiségek és kisebbségi etnikumok.	Fel tudja sorolni a néprajzi csoportokat és a nemzetiségeket a térképen való elhelyezkedésük megjelölésével.	**HON**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	A NÉPRAJZI GYŰJTÉS	A NÉPRAJZI GYŰJTÉS TECHNIKÁINAK TANULÁSA			
1.	*Gyűjtési módszerek*	*A néprajzi gyűjtés módszereinek (megfigyelés és kérdőív) tanulása szakleírások alapján; a gyűjtési útmutatók gyakorlati kipróbálása*	Fel tudja sorolni a gyűjtési módszereket.	Jellemezni tudja a gyűjtési módszereket, be tud számolni gyűjtési tapasztalatairól.	**KUTA**
2.	*A gyűjtött anyag kezelése*	*A gyűjtött anyag kezelésének tanulása a gyűjtési útmutató segítségével*		Fel tudja idézni a gyűjtött anyag megőrzési technikáit.	**KUTA**

Év végi követelmények

I. AZ ANYAGI KULTÚRA

a) A tanuló ismerje a magyar szőlőkultúra híre borvidékeit, illetve saját szavaival tudja jellemezni a szőlőművelés és a borkészítés alapvető munkafolyamatait és eszközeit.
b) Ismerje a csont- és szarumegmunkálás munkafolyamatait és eszközeit, díszítési technikáit és motívumait. Egyszerű produktumok készítésében tudja mindezeket adekvát módon alkalmazni.
c) Tudja összeállítani és elkészíteni egy tetszés szerinti jeles nap étrendjét úgy, hogy az önállóan végzett, egyszerű tartósítási eljárások produktumát is felhasználja.
d) Ismerje a legfontosabb gyógynövényeket és azok hatását. A lelőhely, a gyűjtési és a feldolgozási eljárások ismeretében tudjon készíteni felhasználható gyógyteákat.
e) Tudjon szóban és írásban pontos leírást adni a kézműves mesterségekről. A biztonsággal elsajátított kézműves technikákat tudja szabadidejében is gyakorolni, mások örömére produktumokat készíteni. A munka-folyamatokba másokat is be tud vonni és az alapvető technikai eljárásokat számokra mintaszerűen be tudja mutatni.

II. A SZELLEMI KULTÚRA

a) A tanuló tudja részletesen jellemezni és saját szavaival érdekesen bemutatni az egyes hónapok jeles napjait, tudja reprodukálni a munkaalkalmakhoz és az emberi élet fordulóihoz fűződő szokásokat, mondókákat, közmondásokat, találós kérdéseket, hiedelmeket és játékokat. Tudja önállóan tervezni, szervezni, és irányítani a szokásokra való felkészülést, illetve azok bemutatását. Legyen képes megszerzett ismereteit folyamatosan bővíteni.
b) Ismerje és tudja jellemezni a népzenei dialektusokat, mintakövetés alapján stílusosan tudja énekelni legalább két dialektus népdalait.
c) Ismerje fel és saját szavaival jellemezze azokat a jelképeket, amelyeket népismereti tanulmányai során a megfigyelt használati tárgyakon látott.

III. A TÁRSADALOMNÉPRAJZ

a) Tudja jellemezni az emberek vérségi és területi szerveződéseinek azonosságait és különbségeit, tudja bemutatni a faluközösség működését. Ismerje a határkerülés ceremóniáját, saját szavaival jellemezze a falugazdálkodás és a faluszámadás közösségre gyakorolt hatásait.
b) Ismerje a néprajzi csoportok és nemzetiségek területi elhelyezkedését, közelítő demográfiai adatait, röviden tudja jellemezni környezetük és életmódjuk összefüggéseit.

IV. A NÉPRAJZTUDOMÁNY

a) Ismerje a tanult néprajzi gyűjtési módszereket, illetve tudjon beszámolni legalább egy gyűjtési tapasztalatáról.
b) Ismerje a gyűjtött anyagok megőrzési technikáit

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÁRSADALMI, POLITIKAI, JOGI ÉS ÁLLAMTANI ISMERETEK

7–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 8–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 7–8. évfolyamra szóló *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* szerves előzménye a 3–6. évfolyam számára kidolgozott választható *Társadalomismeret* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)			0,5✌	0,5✌

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tanterv az **Ember és társadalom** műveltségi terület **Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek** műveltségi részterületére terjed ki. A tanterv a műveltségi részterület, *"Társadalmi ismeretek"* és *"Állampolgári ismeretek"* témakörök követelményeit, valamint a Kerettanterv *Állampolgári ismeretek* témakörére vonatkozó követelményeket fedi le. A műveltségi részterület *"Gazdasági ismeretek"* témaköre követelményeinek teljesítését a KÉK tanterv "*Gazdálkodási ismeretek"* tanterve teszi lehetővé.
A *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok *követelményei* közül a ***Környezeti nevelés***, az ***EU és kultúra***, valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését segíti.

A tanterv jellemzői

A *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tanulása révén a tanulók megismerkedhetnek a szerepek, az érdekek és konfliktusok értelmezési kereteivel. Emellett lehetősége nyílik a tanulóknak a történetiség, a norma és szabályrendszer jellemzőinek, a jogszabályok rendszerének vizsgálatára, az alkotmány és az állampolgári lét jogi kereteinek és államelméleti aspektusainak feltérképezésére, a szervezetben élő ember és csoportjellemzőinek vizsgálatára, a jogi szabályozottság és politikai realitás értelmezésére, a társadalmi és globális problémák, valamint a politika és az állam összefüggésrendszerének tanulmányozására.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tantervet főiskolai szintű pedagógus diplomával rendelkező tanárok eredményesen taníthatják. Elsősorban azok, akiknek képesítése a társadalomtudományi szakok tanítására szól. Különösen szerencsés, ha szociológiából, politológiából, jogtanból, ökonómiából *felkészült,* vagy legalább e problémakörök iránt érzékeny pedagógus vállalkozik a feladatra. A tanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A tanterv tanulásához-tanításához *saját fejlesztésű tankönyvek* és *tanítási segédletek* állnak rendelkezésre, amelyek egy része a tankönyvpiacon már megtalálható.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek tanulása révén a tanulók megismerkedhetnek a szerepek és konfliktusok értelmezési kereteivel. A szociálpszichológiai és szociológiai megközelítések – *Goffman, Schütz, Berger, Luckmann, Habermas* felismeréseinek pedagógiai adaptációi – lehetőséget adnak a különböző szerepfogalmak és szituációk regisztrálására, értelmezésére. A 7. évfolyam tananyagának tanulása a különböző csoportok – család, iskola, helyi társadalom – konfliktusainak, valamint a politikai tagoltság érdekekhez, értékekhez kötődő vetületeinek számbavételét és értelmezését teszi lehetővé.

Így a 8. évfolyam a mindennapi élet szabályozottságával indítja programját. Itt is a mindennapi élet elemzését helyezzük előtérbe, csak most már a *szabályozási metodikák* – szokás, erkölcs, jog – társadalmi kérdéseinek megfogalmazására tevődik a hangsúly. A funkciók elkülönítését követően a jog értelmezési lehetőségeit vizsgálhatják a tanulók, s ezzel szorosan kapcsolódhatnak az előző évfolyam konfliktusmegismerő társadalomszemléletéhez. Lehetőségük nyílik a történetiség, a norma és szabályrendszer jellemzőinek, a jogszabályok rendszerének vizsgálatára, kitüntetett figyelmet szentelve a különböző tapasztalatok és jogszabályok egybevetésére. Erre épül az alkotmány és az állampolgári lét jogi kereteinek és államelméleti aspektusainak feltérképezése.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
7–8.	Bohár András: Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek. 7–8.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Adat- és dokumentumgyűjtés és elemzés, önmegfigyelés ❖ Szitációs- és szerepjátékok ❖ Megfigyelt események elemzése ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Filmrészletek elemzése ❖ Szépirodalmi, ismeretközlő és szakirodalmi szöveg elolvasása és feldolgozása, vélemények felszínre hozása és ütköztetése, megbeszélése és elemzése ❖ Könyvtári kutatás, referálás, bibliográfia készítése ❖ Vizuális megjelenítés ❖ Napló (munka-, olvasmány-, ese-mény, belső történés) vezetése ❖ Sajtófigyelés ❖ Írásművek készítése (jegyzet, ismertetés, esszé, tanulmány) ❖ Tanulói előadás ❖ Kiállítások rendezése ❖ Akadályozottak, segítségre szorulók meglátogatása és megsegítése, e tevékenységek felidézése és elemzése ❖ In vivo tanulás tanulmányi kirándulásokon ❖ Projekt módszer	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések bemutatása bábozással, vizuális megjelenítéssel, pantomimmal, szerepjátékkal ❖ Társadalomtudományi tényeket tartalmazó táblázatok, diagramok készítése ❖ Kisebb szociológiai (szociográfiai) kutatások elvégzése ❖ Vitákban való kompetens részvétel ❖ Felelés szóban ❖ Röpdolgozat ❖ Feladatlapok ❖ Tesztek ❖ Vizsga	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a „sűrű leírás”
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintézis
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A tantárgy tanulása – azaz a társadalmi szerepekre való tudatos felkészülés – során tanulók képessé válnak saját életvilágukat adottságainak leírására. Megtanulják a hétköznapi világ kommunikatív, kölcsönös és tudatos megértési lehetőségeit számbavenni. Esetleírások és tapasztalatok segítségével megismerik az egyén különböző szerepeit, szerepkonfliktusait. Tapasztalatokat szereznek a családi szerepkonfliktusokról, az osztályban és az iskolában jelentkező szerepkonfliktusokról, valamint a helyi társadalom szerepkonfliktusairól. E szerepkonfliktusokat tanulják meg értelmezni. Megismerkednek a nyilvánosság fogalmának jelentésével is. Kövessék nyomon a politikai műsorok híradásait, a politikai és közéleti szereplők tevékenységeit. Tanulják meg értelmezni az állampolgári véleményeket a politikai élettel összefüggésben, különös tekintettel a magán- és köznyilvánosság közötti eltérésekre.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	SZEREPEK ÉS KONFLIKTUSOK	SZEREPEK ÉS KONFLIKTUSOK ÉRTELMEZÉSE A MINDENNAPI ÉLETBEN			
1.	*Az életvilág*	*A saját életvilágnak mint adottságnak a leírása, értelmezése (magától értetődő hétköznapi világ, nem-hétköznapi világ)*	Példák segítségével el tudja mondani a hétköznapi és az attól különböző események meghatározó mozzanatait.	Le tudja írni és önállóan értelmezni tudja környezetének hétköznapi és nem-hétköznapi jelenségeit.	**ÖNI**
2.	*A hétköznapi világ*	*A hétköznapi világ különböző jelentéseinek megismerése tapasztalatok, esetleírások segítségével (kommunikatív, tudatos, kölcsönös megértést célzó)*	Példák segítségével fel tudja sorolni a hétköznapi világ meghatározó jelenségfajtáit.	Önállóan meg tudja különböztetni a komunikatív, tudatos és kölcsönös megértést szolgáló hétköznapi jelenségeket.	**ÖNI INKO**
3.	*A szerepek*	*Az egyén különböző szerepeinek megismerése esetleírások, interjúk készítésével és elemzésével*	Meg tudja különböztetni az egyén különböző szerepeit példák segítségével.	Egyedi megközelítések keretében értelmezni tudja az egyén különböző szerepeinek jelentőségét.	**ÖNI ÉLET MÁS**
4.	*Szerepkonfliktusok*	*Saját és személyek közötti szerepkonfliktusok elemzése interjúk és médiaelemzések segítségével*	Példák segítségével el tudja mondani a szerepkonfliktusok jellemzőit.	Értelmezni tudja sajátmaga és mások szerepkonfliktusait.	**ÖNI INKO TANU ORVO**
5.	*Az ismeretszerzés konfliktusai*	*Az ismeretszerzés konfliktusainak elemzése (értékütközések, előítéletek, aktualitások, divatok, közvélemény)*	Példák segítségével el tudja mondani a fontosabb szerepkonfliktusok jellemzőit.	Önálló esettanulmányok kapcsán értelmezni tudja a különböző, ismeretszerzésből adódó konfliktusokat.	**ÖNI MÁS TANU ORVO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A KÖZÖSSÉG SZEREPKONFLIKTUSAI	A KÖZÖSSÉGBEN JELENTKEZŐ SZEREPKONFLIKTUSOK ÉRTELMEZÉSE ESETLEÍRÁSOK ÉS PÉLDÁK SEGÍTSÉGÉVEL			
1.	*Konfliktusok a családban (szerepmegfelelések, szereptévesztések)*	*Különböző családi szerepkonfliktusok elemzése*	Előzetes szempontok segítségével el tudja mondani a családi szerepkonfliktusok jellegzetességeit.	Önálló esettanulmányok kapcsán értelmezni tudja a különböző családi szerepmegfelelésekből és szereptévesztésekből adódó konfliktusokat.	**ÖNI VÉD MÁS ÉLET ORVO**
2.	*Szerepkonfliktusok az osztályban, az iskolában (általános emberi magatartásból adódóak, intézményi szerepek következményei)*	*Az osztályban és az iskolában jelentkező szerepkonfliktusok értelmezése példák és tapasztalatok segítségével*	Részt tud venni a konfliktusok közös megbeszélésében és tudja a konfliktusok alapvető okait.	Önállóan meg tudja fogalmazni az osztályban és az iskola intézményében jelentkező konfliktusokat és azok megoldási javaslatait.	**ÖNI VÉD ÉLET ORVO**
3.	*Konfliktusok a helyi társadalomban (gazdasági, szociális, kulturális, kisebbségi konfliktusok)*	*A helyi társadalom különböző természetű konfliktusainak értelmezése*	Példák segítségével el tudja mondani néhány helyi társadalmi konfliktus jellemzőit.	Tapasztalatok elemzésével értelmezni tudja a helyi társadalom jellegzetes konfliktusait.	**ÖNI MÁS ORVO**
III.	A NYILVÁNOSSÁG ÉS A POLITIKAI SZEREPEK	A NYILVÁNOSSÁG ÉS A POLITIKAI SZEREPEK ÉRTELMEZÉSE			
1.	*Média és politika; a médiumok által közvetített kép a politika világáról*	*Politikai műsorok, híradások elemzése*	Felismeri a fontosabb médiaforrásokat, amelyek hírt adnak a politika világáról.	Eredeti problémafelvetés keretében meg tudja közelíteni az aktuális politikai kérdéseket.	**VÉD INKO JÖVÖ KUTA**
2.	*A pártok, az érdekképviseleti szervek és vezetőik tevékenységei*	*A politikai és közéleti szereplők tevékenységének értelmezése médiaelemzések segítségével*	Fel tudja sorolni néhány fontosabb politikai vagy közéleti szereplő tevékenységeinek jellegzetességeit.	Elemezni tudja dokumentumok segítségével néhány politikai vagy közéleti szereplő tevékenységét.	**VÉD INKO JÖVÖ KUTA**
3.	*Az állampolgárok és a politikai élet szereplői: az állampolgárok véleménye a politikai élet szereplőiről a nyilvánosság tükrében (a magán-és köznyilvánosság összefüggései)*	*Állampolgároknak a politikai élet szereplőiről alkotott véleményének megfigyelése; a magán- és köznyilvánosság közötti eltéréseket megfigyelése, értelmezése*	Véleményt tud alkotni néhány nyilvánosságra került információról, a politikai élet aktuális jelenségeiről.	Önállóan értelmezni tudja a magán- és köznyilvánosság közötti eltéréseket.	**VÉD INKO KUTA**

Év végi követelmények

Tudja a tanuló:

a) a saját életvilágát leírni a hétköznapi világ kommunikatív, kölcsönös és tudatos megértésével.
b) elemezni a saját készítésű esetleírásait az egyén különböző szerepeiről, szerepkonfliktusairól.
c) megvitatni és értelmezni a családi-, és az osztályban és az iskolában jelentkező szerepkonfliktusokat, valamint a helyi társadalom szerepkonfliktusait.
d) értelmezni a nyilvánosság fogalmát és nyomon követni a politikai műsorok híradásait a politikai és közéleti szereplők tevékenységeit.
e) értelmezni az állampolgári véleményeket a politikai élettel összefüggésben, különös tekintettel a magán- és köznyilvánosság közötti eltéréseket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók saját életvilágukat adottságainak leírására. Tanulják meg a hétköznapi világ kommunikatív, kölcsönös és tudatos megértési lehetőségeit számba venni. Esetleírások és tapasztalatok segítségével ismerjék meg az egyén különböző szerepeit, szerepkonfliktusait. Szerezzenek tapasztalatokat a családi szerepkonfliktusokról, az osztályban és az iskolában jelentkező szerepkonfliktusokról, valamint a helyi társadalom szerepkonfliktusairól. E szerepkonfliktusokat tanulják meg értelmezni. Ismerkedjenek meg a nyilvánosság fogalmának jelentésével. Kövessék nyomon a politikai műsorok híradásait, a politikai és közéleti szereplők tevékenységeit. Tanulják meg értelmezni az állampolgári véleményeket a politikai élettel összefüggésben, különös tekintettel a magán- és köznyilvánosság közötti eltérésekre.

Ismerjék meg a tanulók a mindennapi élet különféle szabályozóit, mint: szokásjog, normák, erkölcs, jogok, jogszabályok rendszere, törvény, alkotmány, ezek történetisége; tanulják meg ezek funkcióit, hogy miképpen befolyásolják az egyén, a különféle közösségek, szervezetek, egy ország, a társadalom, az emberiség életét.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A KÖZÖSSÉG SZEREPKONFLIKTUSAI	A KÖZÖSSÉGBEN JELENTKEZŐ SZEREPKONFLIKTUSOK ÉRTELMEZÉSE ESETLEÍRÁSOK ÉS PÉLDÁK SEGÍTSÉGÉVEL			
1.	*Konfliktusok a családban (szerepmegfelelések, szerepkövetelések)*	*Különböző családi szerepkonfliktusok elemzése*	Előzetes szempontok segítségével el tudja mondani a családi szerepkonfliktusok jellegzetességeit.	Önálló esettanulmányok kapcsán értelmezni tudja a különböző családi szerepmegfelelésekből és szereptévesztésekből adódó konfliktusokat.	**VÉD ÉLET MÁS ÖNI ORVO**
2.	*Szerepkonfliktusok az osztályban, az iskolában (általános emberi magatartásból adódóak, intézményi szerepek következményei)*	*Az osztályban és az iskolában jelentkező szerepkonfliktusok értelmezése példák és tapasztalatok segítségével*	Részt tud venni a konfliktusok közös megbeszélésében és tudja a konfliktusok alapvető okait.	Önállóan meg tudja fogalmazni az osztályban és az iskola intézményében jelentkező konfliktusokat és azok megoldási javaslatait.	**VÉD ÉLET ÖNI ORVO**
3.	*Konfliktusok a helyi társadalomban (gazdasági, szociális, kulturális, kisebbségi konfliktusok)*	*A helyi társadalom különböző természetű konfliktusainak értelmezése*	Példák segítségével el tudja mondani néhány helyi társadalmi konfliktus jellemzőit.	Tapasztalatok elemzésével értelmezni tudja a helyi társadalom jellegzetes konfliktusait.	**VÉD MÁS ÖNI ORVO**
II.	A NYILVÁNOSSÁG ÉS A POLITIKAI SZEREPEK	A NYILVÁNOSSÁG ÉS A POLITIKAI SZEREPEK ÉRTELMEZÉSE			
1.	*Média és politika; a médiumok által közvetített kép a politika világáról*	*Politikai műsorok, híradások elemzése*	Felismeri a fontosabb médiaforrásokat, amelyek hírt adnak a politika világáról.	Eredeti problémafelvetés keretében meg tudja közelíteni az aktuális politikai kérdéseket.	**VÉD INKO JÖVÖ KUTA**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A pártok, az érdekképviseleti szervek és vezetőik tevékenységei*	*A politikai és közéleti szereplők tevékenységének értelmezése médiaelemzések segítségével*	Fel tudja sorolni néhány fontosabb politikai vagy közéleti szereplő tevékenységeinek jellegzetességeit.	Elemezni tudja dokumentumok segítségével néhány politikai vagy közéleti szereplő tevékenységét.	**VÉD INKO JÖVÖ KUTA**
3.	*Az állampolgárok és a politikai élet szereplői: az állampolgárok véleménye a politikai élet szereplőiről a nyilvánosság tükrében (a magán-és köznyilvánosság összefüggései)*	*Állampolgároknak a politikai élet szereplőiről alkotott véleményének megfigyelése; a magán- és köznyilvánosság közötti eltéréseket megfigyelése, értelmezése*	Véleményt tud alkotni néhány nyilvánosságra került információról, a politikai élet aktuális jelenségeiről.	Önállóan értelmezni tudja a magán- és köznyilvánosság közötti eltéréseket.	**VÉD INKO KUTA**
III.	MINDENNAPI ÉLETÜNK SZABÁLYOZOTTSÁGAI	MINDENNAPI ÉLETÜNK SZABÁLYOZOTTSÁGAINAK ÉRTELMEZÉSE ESETLEÍRÁSOK ALAPJÁN			
1.	*Szokás, szokásjog*	*Mindennapi szokásaink és a szokásjogok történetiségének elemzése példák segítségével*	Példák segítségével fel tudja sorolni a szokások és a szokásjog néhány jellemzőjét.	Forráselemzések keretében önállóan értelmezni tudja a szokások és szokásjogok jelentőségét.	**HONI KUTA**
2.	*Erkölcs, erkölcsiség*	*Az erkölcs jelentésének és hatókörének értelmezése tapasztalatok és példák segítségével*	Példák segítségével értelmezni tudja az erkölcsös cselekvés lényeges mozzanatait	Önállóan elemezni tudja az erkölcs jelentését vagy hiányának jelentőségét.	**ÖNI**
3.	*A jog*	*A jog mint közvetítő eszköz a társadalom különböző szférái között, jogesetek értelmezése (gazdaság, politika, kultúra)*	Példák segítségével el tudja mondani a jog fontosságát a különböző társadalmi szférák életében.	Dokumentumelemzéssel értelmezni tudja a különböző társadalmi szférák jogi szabályozottságát.	**EU ÉLET MÁS**
IV.	A JOG FUNKCIÓI	A JOG FUNKCIÓINAK ÉRTELMEZÉSE SZÖVEGELEMZÉSEK ÉS ESETLEÍRÁSOK SEGÍTSÉGÉVEL			
1.	*A jog történetisége (természetjog, római jog, pozitív jog)*	*A jog történetiségének megismerése szövegelemzések segítségével*	Fel tudja sorolni a jog történetiségének néhány jellemzőjét.	Önálló szövegelemzések keretében értelmezni tudja a jog történetiségét és változásainak funkcióját.	**EU ÉLET MÁS INKO**
2.	*A jog mint norma- és szabályrendszer*	*A jog normáinak és szabályainak elemzése a társadalmi meghatározottságok, pluralitás, változékonyság és érvényesség összefüggéseinek tükrében.*	Példák kapcsán le tudja írni a jogi normák és szabályrendszerek két-három jellemzőjét.	Esettanulmányok elemzésével be tudja mutatni a jogi normák és szabályrendszerek különböző jellegzetességeit.	**EU ÉLET MÁS**
3.	*A jogszabályok rendszere (alkotmány, törvény, rendelet)*	*A jogszabályok rendszerének értelmezése szövegelemzések kapcsán*	El tudja mondani az alkotmány, törvény és rendelet alapfogalmait példák segítségével.	Önállóan képes elkülöníteni és értelmezni a jogszabályrendszer hierarchiáját.	**EU MÁS**
4.	*A jogágak (büntető, polgári, államigazgatási, családi, munkajog)*	*A jogágak megismerése szövegelemzések és esetleírások alapján*	Példák segítségével be tudja mutatni az egyes jogágak jellegzetességeit.	Önálló esetelemzések keretében elemezni tudja az adott jogághoz tartozó problémákat.	**EU ÉLET MÁS FOGY**
5.	*A jog működése (államigazgatási, igazságügyi, pénzügyi intézmények jogi szabályozottsága)*	*A jog működésének értelmezése intézményi látogatások és esetleírások segítségével*	El tudja mondani a meglátogatott intézmények jogi szabályozottságának néhány jellemzőjét.	Értelmezni tudja az intézmények jogi szabályozottságának jelentőségét a társadalom működésével összefüggésben.	**EU ÉLET MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	AZ ALKOTMÁNY FUNKCIÓJA	AZ ALKOTMÁNY FUNKCIÓJÁNAK ÉRTELMEZÉSE			
1.	*Az európai és magyar alkotmány, az alkotmányozás történetisége*	*Az európai és a magyar alkotmányfejlődés fontosabb mozzanatainak értelmezése szövegelemzések alapján*	Le tudja írni előre adott szempontsor segítségével az európai és a magyar alkotmányfejlődés fontosabb állomásait.	Önállóan be tudja mutatni az európai és a magyar alkotmányfejlődés azonos és különböző elemeit.	**EU MÁS JÖVÖ ÉLET**
2.	*Jogalkotás és alkotmányosság (szabadságjogok, gazdasági, szociális, kulturális és állampolgári jogok)*	*A jogalkotás és alkotmányosság elemeinek értelmezése szövegelemzések és példák segítségével*	Példák segítségével el tudja mondani a jogalkotás fontosabb jellemzőit.	Értelmezni tudja a jogalkotás és az alkotmányosság különböző megvalósulási formáit szövegelemzések keretében.	**EU ÉLET MÁS JÖVÖ FOGY**
3.	*Az állampolgári kötelezettségek (honvédelmi, adófizetési kötelezettségek betartását előíró jogszabályok)*	*Az állampolgári kötelezettségek értelmezése szövegelemzések és példák segítségével*	Fel tudja sorolni a főbb állampolgári kötelezettségeket.	Esettanulmányok elemzésével be tudja mutatni az állampolgári kötelezettségek meglétének vagy hiányának a jelentőségét.	**EU ÉLET MÁS JÖVÖ FOGY**
4.	*Az Országgyűlés törvényalkotó tevékenysége és szervezeti működése*	*Az Országgyűlés törvényalkotásának és szervezeti működésének elemzése dokumentumelemzések és médiafigyelések keretében*	Példák segítségével beszélni tud az Országgyűlés törvényalkotásának fontosságáról, fel tudja sorolni az egyes országgyűlési szervezetek munkáját.	Önállóan képes nyomon követni és elemezni az Országgyűlés munkáját.	**EU MÁS JÖVÖ FOGY KUTA**
5.	*A kormány és a minisztériumok tevékenysége*	*A kormány, a miniszterelnök és a minisztériumok tevékenységének értelmezése dokumentumok és médiafigyelés segítségével*	Példák segítségével fel tudja sorolni a kormány és a minisztériumok főbb tevékenységeit.	Önállóan képes nyomon követni és elemezni a kormány és a minisztériumok munkáját.	**EU ÉLET MÁS KUTA**
6.	*Az államfő szerepe az Alkotmánnyal, az ország belső életével és külső kapcsolataival összefüggésben*	*Az államfő szerepének, tevékenységének értelmezése*	Példák segítségével be tudja mutatni az államfő fontosabb tevékenységeit.	Érti és másoknak el tudja magyarázni az államfő munkájának jelentőségét.	**EU JÖVÖ VÉD**

Év végi követelmények

Tudja a tanuló:

a) értelmezni a mindennapi élet különféle szabályozóit, mint: szokásjog, normák, erkölcs, jogok, jogszabályok rendszere, törvény, alkotmány,
b) megfigyelni a mindennapi élet különféle szabályozóinak szükségességét és azok történetiségét,
c) értelmezni a szabályozók funkcióit,
d) elemezni azt, hogy miképpen befolyásolják a szabályozók az egyén boldogulását,
e) értelmezni azt, hogy milyen hatással van a különféle közösségek, szervezetek, egy ország, a társadalom, az emberiség életére a különféle szabályozók.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÁRSADALOMISMERET

5–6. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–6. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–6. évfolyamra szóló *Társadalomismeret* tanterv szerves előzménye a 3–4. évfolyam számára kidolgozott *Társadalomismeret* tanterv. Szerves folytatása pedig a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Társadalmi, politikai, jogi és államtani ismeretek* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	✌ 0,5	✌ 0,5		

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Társadalomismeret* kerettanterv az **Ember és társadalom** műveltségi terület **Társadalmi ismeretek** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a részműveltségi terület *"Az ember társas lény"*, *"A család"*, *"A lakóhelytől a nagyvilágig"* témakörök követelményeit fedi le. Ezen túl a Kerettanterv **Ember és társadalom, etika** c. tantárgyban leírt fejlesztési követelménye egy részének is megfelel. A műveltségi részterület további követelményeinek teljesítését az Értékközvetítő és képességfejlesztő program *Történelem*, *Honismeret*, *Földrajz* és *Irodalom* kerettantervei teszik lehetővé.

A *Társadalomismeret* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok *követelményei* közül a ***Környezeti nevelés***, az ***EU és kultúra,*** valamint a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését segíti.

A Társadalomismert kerettanterv jellemzői

A *Társadalomismeret* tantárgy tanulása bevezetést ad a *társadalmi cselekvések, jelenségek világába*, hozzájárul azok megértéséhez. A tanulók aktív módon, életközeli gyakorlatok révén nyernek beavatást a társadalmi változások mikéntjébe. Mindez azonban két, egymáshoz kapcsolódó, egymást kiegészítő alapszempont figyelembevételével lehetséges csak. Egyfelől a *mindennapi rutincselekvések* számbavétele, másfelől a mindenkor szükségszerűen megjelenő *kritikai beállítódás* válik a *Társadalomismeret* tanulása során jelentőségteljessé. Ezek egybevethetőek az egyéni és társadalmi célokkal, pozíciókkal, s megadhatják a szándékolt és nem-szándékolt cselekvések értelmezési kereteit. S mindennek folyományaként bemérhetjük az *erkölcsi intencionalitás* minőségi elemeit is, amelynek hangsúlyozása semmiképpen sem elhanyagolható szempont. Ezáltal a *Társadalomismeret* tanulása lehetőséget nyújt a *leíró, külső-szemlélő (megfigyelő)*, majd a *résztvevő-értékelő magatartás* elsajátítására, amelyek komoly szocializációs lehetőségeket rejtenek magukban.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A Társadalomismeretet pedagógus diplomával rendelkező tanárok taníthatják. Elsősorban azok, akiknek képesítése a társadalomtudományi szakok tanítására szól. Különösen szerencsés, ha szociológiából, politológiából, jogtanból, ökonómiából *felkészült,* vagy legalább e problémakörök iránt érzékeny pedagógus vállalkozik a feladatra. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettanterv tanulásához-tanításához *saját fejlesztésű tankönyvek* és *tanítási segédletek* állnak rendelkezésre, amelyek egy része a tankönyvpiacon már megtalálható.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Társadalomismeret tanulásának céljai az 5–6. évfolyamon

A *Társadalomismeret* tanulási céljainak meghatározásakor kiindulópontnak tekinthetjük a modern társadalmak dinamikusan változó pozícionáltságát, azaz a társadalom *önfenntartása, újratermelése, illetve átalakulása közötti viszony* értelmezését. A társadalomismeret tantárgy tanulása bevezetést ad a *társadalmi cselekvések, jelenségek világába*, hozzájárul azok megértéséhez. A tanulók aktív módon, életközeli gyakorlatok révén nyernek beavatást a társadalmi változások mikéntjébe: a *mindennapi rutincselekvések* számbavétele és kritikai *elemzése által.* A társadalomismeret tanulása nyújtson lehetőséget a *leíró, külső-szemlélő (megfigyelő)*, majd a *résztvevő-értékelő magatartás* elsajátítására, amelyek komoly szocializációs lehetőségeket rejtenek magukban.

A társadalomismeret problematikája kapcsolódik a filozófia tárgyához, és sok mindenben kötődik az önismeret és az embertan tananyagához is.

Az 5–6. évolyam két alapcélkitűzést valósít meg. Egyrészt átfogja a társadalomismeret kérdéskörének egészét az adott korosztály lehetőségei és korlátai között. Másrészt bevezetésként szolgál a későbbi évfolyamok társadalmi tanulmányaihoz, ismeretszerzési formákhoz.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Cím
5–6.	Bohár András: Társadalomismeret. 5–6.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
5–6.	Bohár András: Társadalomismeret. Tantárgyi útmutató. 5–6.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Élmények felidézése, preferencia-sorrend összeállítása, ❖ Szerep- és szituációs játékok ❖ Megfigyelés, megfigyelt jelenségek, megnevezése ❖ A megfigyelt események felidézése és elemzése ❖ Adat- és dokumentumgyűjtés ❖ Tulajdonságok összehasonlítása ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Jelentéstisztázás ❖ Filmrészletek és szituációs játékok elemzése ❖ Szépirodalmi, ismeretközlő és szakirodalmi szöveg elolvasása és feldolgozása ❖ Ábrák elemzése, vélemények felszínre hozása és ütköztetése ❖ Megbeszélése és elemzése ❖ Könyvtári kutatás, referálás, bibliográfia készítés ❖ Vizuális megjelenítés ❖ Sajtófigyelés ❖ Írásművek készítése (jegyzet, ismertetés, tanulmány, esszé) ❖ In vivo tanulás tanulmányi kirándulásokon ❖ Tanulói előadás, kiállítások	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések bemutatása bábozással, vizuális megjelenítéssel, pantomimmal, szerepjátékkal ❖ Társadalomtudományi tényeket tartalmazó táblázatok, diagramok készítése ❖ Kisebb szociológiai (szociográfiai) kutatások elvégzése ❖ Vitákban való kompetens részvétel ❖ Röpdolgozat ❖ Teszt ❖ Mérőlap ❖ Felelés ❖ Beszámoló	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a "sűrű leírás"
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintézis
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Társadalomismeret tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Ismerjék meg a tanulók a család funkcióját, értékeit és konfliktusait. Tanulják meg elemezni a család értékközvetítő szerepét a munkamegosztás, a költségvetés, a kultúra és az erkölcsiség szempontjából. Ismerjék meg a település funkcióit. Szerezzenek információkat saját településük környezeti, munkalehetőségi, szolgáltatási feltételeiről, lehetőségeiről, demográfiai jellemzőiről. Tapasztalataik alapján szerezzenek jártasságot településük igazgatási, gazdasági és lakossági kapcsolatainak értelmezésében. Szintén tapasztalataik alapján tanulják meg értelmezni a család és település kölcsönhatását.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	A CSALÁD	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A CSALÁD JELLEMZŐIRŐL			
1.	*A család szerepe*	*A család szerepének megismerése esetleírások készítésével és elemzésével*			**ÉLET VÉD**
1.1.	a gyermekkor, az ifjúkor és a felnőttkor	az ember személyiségfejlődésének értelmezése a különböző életszakaszokban	Fel tudja sorolni az egyes életszakaszok fontosabb jellemzőit.	Önállóan értelmezni tudja a különböző életszakaszok jellegzetességeit, változásait.	
1.2.	az önállósodás folyamata	a különböző életszakaszok önállósodási folyamatainak elemzése tapasztalatok és példák segítségével	Példa segítségével el tudja mondani az önállósodás néhány jellegzetes formáját.	Értelmezni tudja az önállósodás folyamatának különböző állomásait.	
2.	*A család értékközvetítései*	*A család értékközvetítő szerepének elemzése különböző élethelyzetek példái segítségével*			**ÖNI VÉD ÉLET MÁS**
2.1.	a munkamegosztás	a munkamegosztás fontosságának értelmezése esetleírások és dramatikus játékok segítségével	El tudja mondani a saját családja munkamegosztását jellemző fontosabb tényezőket.	Értelmezni tudja a munkamegosztás különböző formáit.	
2.2.	a családi költségvetés	családi költségvetések készítése, összehasonlítása és elemzése	Ismeri a családi költségvetés fontosabb elemeit. El tudja készíteni családja költségvetését megadott szempontok segítségével.	Képes önállóan értelmezni és összehasonlítani a különböző családi költségvetéseket.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	családi kulturális és művelődési szokások	a család kulturális és művelődési szokásainak elemzése esetleírások és példák segítségével	Fel tudja sorolni családja néhány kulturális és művelődési szokását.	Önállóan értelmezni tudja a kulturális és művelődési szokások jelen- és jövőbeli fontosságát.	
2.4.	erkölcs a családban	a család erkölcsiségének értelmezése példák segítségével	El tudja mondani és meg tudja ítélni – példák segítségével – családja erkölcsi szokásait.	Önállóan értelmezni tudja az erkölcsiség jóra és rosszra vonatkozó jelenségeit.	
3.	*A családi konfliktus*	*Családi konfliktusok, problémahelyzetek értelmezése példák segítségével*			**ÖNI VÉD ORVO MÁS**
3.1.	a családi konfliktusok forrásai	a családi konfliktusok forrásainak egybegyűjtése és elemzése	Kérdések segítségével fel tudja sorolni a család jellegzetes konfliktusait.	Önálló gyűjtő- és elemző munkát tud végezni a családi konfliktusokról.	
3.2.	negatív példák a családban	a családban tetten érhető negatív példák jellegzetességeinek egybegyűjtése és értelmezés	Fel tud sorolni egy-két – a családban tetten érhető -negatív példát.	Önállóan értelmezni tudja a családban tetten érhető negatív jelenségek okait.	
3.3.	a családi harmónia	a családi harmónia lehetőségeinek értelmezése példák és szerepjátékok segítségével	Kérdések segítségével el tudja mondani a harmonikus család fontosabb jellemzőit.	Értelmezni tudja a harmónia kialakításának lehetőségeit a családban.	
II.	A TELEPÜLÉS	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A TELEPÜLÉSRŐL ÉS FUNKCIÓIRÓL LÁTOGATÁSOK KERETÉBEN			
1.	*A saját lakóhely*	*A saját lakóhely funkcióinak többszempontú számbavétele, elemzése*			**VÉD**
1.1.	a lakás	a lakás alaprajzának elkészítése és az egyes terek funkcióinak elemzése	Ismeri a lakás fontosabb jellemzőit. El tudja készíteni lakásuk alaprajzát.	Önállóan el tudja készíteni a lakás alaprajzát és értelmezni tudja a terek funkcióit.	
1.2.	a tágabb lakóhely	a tágabb lakóhely, település funkcióinak egybegyűjtése; helyszínrajz készítése és a különböző szolgáltatások elhelyezkedésének elemzése	El tudja készíteni a tágabb lakóhely helyszínrajzát, meg tudja azon mutatni a szolgáltatások elhelyezkedését.	Önállóan elemezni tudja a szolgáltatások térbeli elhelyezkedését.	
2.	*A település*	*Ismeretek tanulása a településről a különböző funkciók és tapasztalatok egybevetésének segítségével*			**HON VÉD**
2.1.	lakóhelyi és környezeti jellemzők	lakóhelyi és környezeti jellemzők (gazdasági, kulturális) kapcsolatának értelmezése	Fel tudja sorolni a lakóhely és környezet néhány gazdasági és kulturális intézményét.	Önállóan értelmezni tudja a lakóhely és a környezeti jellemzők, adottságok összefüggéseit.	
2.2.	a munkahely és a munkalehetőségek	a lakóhely és a munkalehetőségek közötti kapcsolatok elemzése	Fel tudja sorolni a lakóhelyen lévő munkahelyeket, munkalehetőségeket.	Értelmezni tudja a munkahelyek létesítésének különböző jellemzőit, feltételeit.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	a szolgáltatás	tapasztalatok szerzése a szolgáltatások és emberi igények kielégítésének lakóhelyi lehetőségeiről	Fel tudja sorolni lakóhelyének szolgáltatásait és azok tevékenységeit.	Értelmezni tudja a szolgáltatások és emberi igények minőségi kielégítésének feltételeit.	
3.	*A települések kapcsolódásai*	*A települések kapcsolódási formáinak egybegyűjtése a látogatások tapasztalatai alapján*			**HON VÉD JÖVŐ**
3.1.	igazgatás, szervezés, irányítás	az önkormányzati, igazságügyi, oktatási, egészségügyi, szociálpolitikai és pénzügyi kapcsolatok elemzése tapasztalatok és példák segítségével	Fel tudja sorolni a fontosabb igazgatási, szervezési és irányítási feladatokat.	Értelmezni tudja az igazgatás, szervezés és irányítás feladatait különböző problémahelyzetekkel összefüggésben.	
3.2.	gazdasági kapcsolatok	a termelési és munkaingázási kapcsolatok értelmezése tapasztalatok és példák segítségével	Tudja, mit jelent a termelési és munkaingázási kapcsolat, rájuk példákat tud mondani.	Értelmezni tudja a termelési és munkaingázási kapcsolatok jelentőségét az emberek mindennapi életében.	
3.3.	lakossági (társadalmi és egyéni) kapcsolatok (testvérvárosok, települések közötti közös rendezvények hagyományai)	társadalmi és egyéni kapcsolatok értelmezése példák segítségével	Példákat tud mondani különböző lakossági kapcsolatokra.	Értelmezni tudja a különböző lakossági kapcsolatok formáját és jelentőségét.	
4.	*A település demográfiája*	*A saját település demográfiai jellemzőinek egybegyűjtése és értelmezése a tanult fogalmakkal*	Tudja településének fontosabb demográfiai jellemzőit.	Önálló írás keretében értelmezni tudja a saját település életének és demográfiai jellegzetességeinek egybekapcsolódását.	**HON VÉD JÖVŐ**
III.	A CSALÁD ÉS A TELEPÜLÉS	A CSALÁD ÉS A TELEPÜLÉS KAPCSOLATÁNAK ÉRTELMEZÉSE			
1.	*Környezet*	*Környezettanulmány készítése*			**HON VÉD KUTA**
1.1.	családi meghatározottságok	a lakás minősége, a táplálkozás, a pénzügyi háttér és a személyes viszonyok felmérése	Előre adott kérdéssor segítségével fel tudja mérni a családi meghatározottságokat.	Önállóan fel tudja mérni a lakás minőségének és a családi meghatározottságoknak a kapcsolatát.	
1.2.	iskolai és külső környezeti meghatározottságok	az iskola és külső környezet jellegzetességeinek egybegyűjtése és elemzése (minőségi elemek és személyes kapcsolatok fontossága)	Előre adott kérdéssor alapján fel tudja mérni az iskola és külső környezeti jellemzőket.	Önállóan fel tudja mérni az iskolai és külső környezeti hatásokat és azok jelentőségét.	
2.	*Család és környezet*	*A családi és környezeti jellemzők egybevetése és elemzése önálló írás keretében*	Előre megadott szempontok alapján be tudja mutatni a családi és környezeti jellemzőket.	Önálló elemzés keretében értelmezni tudja a családi és környezeti jellemzők egymásrahatását.	**INKO VÉD**

Év végi követelmények

Tudja a tanuló:

- a család szerepét esetleírásokkal bemutatni és azt elemezni.
- a család funkcióját, értékeit és konfliktusait elemezni az értékközvetítő szerepe-, a munkamegosztás-, a költségvetés-, a kultúra és az erkölcsiség szempontjából.
- a saját településének funkcióiról, a környezeti, munkalehetőségi, szolgáltatási feltételeiről, lehetőségeiről, demográfiai jellemzőit felkutatni és arról információt adni.
- jártasságot szerezni a lakhelyének igazgatási, gazdasági és lakossági kapcsolatainak, valamint a család és a település kölcsönhatását értelmezésében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Társadalomismeret tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Tanulják meg értelmezni a tanulók a települések kapcsolódási formáit tapasztaltok segítségével. Ismerkedjenek meg a település-agglomeráció fogalmával, a központ és a vonzáskörzet szerepével, a település-agglomeráció gazdasági, társadalmi, kommunikációs és szolgáltatási funkcióival. Szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat az integrált településhálózat munkaingázási kapcsolatairól, a lakóhely és a szolgáltatások térbeli viszonyairól. Hasonlítsák össze az alsó-, közép- és felsőfokú integrált településrendszereket egymással. Ismerjék meg a településfejlődés történeti jellegzetességeit, a településfejlődés jövőbeli lehetőségeit. Tanulják meg értelmezni a család mintaadó szerepét, a különböző kisközösségek érték- és hagyományőrző szerepét a település életében.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	A TELEPÜLÉSEK KAPCSOLÓDÁSAI	A TELEPÜLÉSEK KAPCSOLÓDÁSAINAK ÉRTELMEZÉSE			
1.	*A település-agglomeráció fogalma*	*A település-agglomeráció fogalmának értelmezése a központ és vonzáskörzet szerepével összefüggésben*	Tudja , mit jelent a település-agglomeráció. Példák segítségével el tudja mondani a központ és vonzáskörzet fontosabb jellegzetességeit.	A tanult fogalmak és a látogatások tapasztalatai alapján értelmezni tudja a valódi és kvázi agglomeráció közötti különbséget.	**VÉD**
2.	*A település-agglomeráció funkciói*	*A település-agglomeráció gazdasági, társadalmi, kommunális és szolgáltatási funkcióinak értelmezése a látogatások tapasztalatai alapján és példák segítségével*	A látogatások tapasztalatai alapján el tudja mondani a település--agglomeráció néhány jellegzetességét.	Önállóan értelmezni tudja a település--agglomeráció jellegzetességeit.	
3.	*Az integrált településhálózat*	*Az integrált településhálózat munkaingázási kapcsolatainak, a lakóhelyek és szolgáltatóhelyek térbeli viszonyainak elemzése a látogatások tapasztalatai és példák segítségével*	Fel tudja sorolni az integrált településrendszer fontosabb elemeit.	A tapasztalatok alapján önállóan értelmezni tudja az integrált településrendszer kapcsolódásának jellegzetességeit.	**VÉD ÉLET JÖVŐ KUTA**
4.	*Az integrált településhálózat típusai*	*Az alsó -, közép- és felsőfokú integrált településrendszerek jellegzetességeinek elemzése és egybevetése*	Tudja, mi a fontosabb jellemzője a különböző integrált településrendszereknek.	Értékelni tudja a különböző integrált településrendszerek és az emberi életlehetőségek közötti összefüggéseket.	**VÉD KUTA**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A TELEPÜLÉSFEJLŐDÉS	A TELEPÜLÉSFEJLŐDÉS TÖRTÉNETI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK ÉS JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEINEK MEGISMERÉSE			JÖVŐ
1.	*Az egyes településfajták története*	*Az egyes településfajták történeti jellegzetességeinek megismerése Mumford szövegi elemzésének segítségével , valamint saját forrásfeldolgozások keretében*	El tudja mondani, milyen fontosabb településfajták jöttek létre a történelem során, s azoknak milyen jellegzetességeik vannak.	Szövegfeldolgozások keretében önállóan értelmezni tudja a településfejlődés és az emberi életmód változásait a térben és időben.	HON
2.	*A települések jövője*	*A települések jövőjének értelmezése humán ökológiai szempontból (az ember környezete mint otthona, a közösségi lét mint ember és környezet harmóniája)*	Ismertetni tudja, hogy melyek a leglényegesebb életminőséget befolyásoló tényezők a települések életében.	Önálló témafeldolgozás keretében értelmezni tudja a humán ökológiai szempontok jelentőségét a települések életében.	JÖVŐ
III.	A SAJÁT TELEPÜLÉSRENDSZER	A SAJÁT TELEPÜLÉSRENDSZER JELLEMZŐINEK EGYBEGYŰJTÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA			
1.	*A családok*	*A családok mintaadó szerepének értelmezése a település életében*	Példákat tud sorolni a családnak a település-arculat alakításában végzett tevékenységére.	Értelmezni tudja a család szerepét a település arculatának alakításában.	VÉD HON
2.	*A kisközösségek*	*A különböző kisközösségek érték- és hagyományőrző szerepének értelmezése riportok, esetleírások, forráskutatások keretében*	Példákat tud mondani a hagyományok ápolására saját tapasztalatai alapján.	Önállóan értelmezni tudja az érték- és hagyományőrzés jelenbeli és jövőbe mutató lehetőségeit.	VÉD HON KUTA
3	*A település jellegzetességei*	*A település arculatáról és kötődéseiről dokumentáció készítése*	Beszámolót tud készíteni dokumentumok és előre megadott szempontok alapján települése néhány jellegzetességéről.	Önálló írást tud készíteni települése jellegzetességeiről saját szempontok alapján.	VÉD HON KUTA

Év végi követelmények

Tudja a tanuló:

- értelmezni a települések kapcsolódási formáit tapasztaltainak felhasználásával.
- a településének-agglomerációjáról, a központ és a vonzáskörzet szerepéről, a gazdasági, társadalmi, kommunikációs és szolgáltatási funkcióiról információkat gyűjteni és azokat rendszerezve összefüggéseket megfogalmazni.
- értelmezni az integrált településhálózat munkaingázási kapcsolatait a lakóhely és a szolgáltatások térbeli viszonyait.
- összehasonlítani az alsó-, közép- és felsőfokú integrált településrendszereket egymással.
- a településfejlődés történeti jellegzetességeit, a településfejlődés jövőbeli lehetőségeit.
- értelmezni a család mintaadó szerepét, a különböző kisközösségek érték- és hagyományőrző szerepét a település életében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÖRTÉNELEM

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *Történelem tantervet* közöljük.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1	1	2	2

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Történelem* tantárgyi kerettanterve a NAT **Ember és társadalom** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a **Történelem** műveltségi részterület követelményeinek, valamint a Kerettanterv *Történelem* tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.
A *Történelem* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül elsősorban a ***Hon és népismeret***, az ***EU és kultúra***, valamint az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Segíti továbbá a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését, azáltal, hogy a történelem nyújtotta önművelési lehetőségeket felkínálja a tanulóknak. A kerettanterv segíti továbbá a ***Felkészülést a felnőtt lét szerepeire*** is azzal, hogy a történelemmel kapcsolatos foglalkozások széles skáláját vonultatja fel a jogi pályától a bölcsészen, a történelemtanáron keresztül, az államigazgatási pályáig.

A Történelem kerettanterv jellemzői

A *Történelem* kerettanterv – illeszkedve az Értékközvetítő és képességfejlesztő program tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Történelem* kerettantervet a történelem iránt fogékony, a történelemtudományokban naprakész, történelem szakos tanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv szerint tanító pedagógusnak felkészültnek kell lennie a legújabb történettudományos kutatások eredményeiben, alkotó – innovatív beállítottsággal kell rendelkeznie. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. *A szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges taneszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Történelem tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Általános célkitűzések

Az Értékközvetítő és képességfejlesztő program pedagógiai koncepciója általános követelményként fogalmazza meg minden tantárgyi programmal szemben a következőket:

➲ Az adott kultúrterület teljességét közvetítse a program.

➲ Alkalmas legyen a sokoldalú és differenciált képességfejlesztésre, amelyben helye kell hogy legyen a tantárgyspecifikus képességek mellett a kommunikációs, az önművelési, gondolkodási képességeknek is.

➲ A tanulási folyamat megtervezésekor a tanulók motiválása mellett különös gondot kell fordítani az ismeretekről való sokoldalú kommunikáció lehetőségének biztosítására.

➲ Az ismereteket tevékenységbe ágyazottan sajátíthassák el a tanulók, a részletes tanterv követelményei pontosan és rendszerezett formában határozzák meg azokat a tevékenységi formákat, amelyek gyakorlott elsajátítása az adott kultúrterület ismereteinek magas szintű befogadását, és alkotó jellegű felhasználását teszi lehetővé a tanulók számára.

Tantárgyi célkitűzések

Legfőbb célunk, hogy – a program pedagógiai elveinek megfelelően – a történelemtanításban is a fejlesztő feladatok tudatos tervezése és irányítása domináljon. Az önálló tanulói feladatokon keresztül történő képességfejlesztés egyre fokozottabb igénye összhangban van a műveltséggel kapcsolatos felfogás változásával is. Valódi történelmi műveltségnek ma az tekinthető:

➲ Ha valaki gazdag és sokrétű ismeretanyaggal rendelkezik, s ezt a tudását képes folyamatosan gazdagítani, minderről pedig gyakorlottan és élvezetesen tud szóban és írásban előadni, vitatkozni.

➲ Képes a különböző műfajú történelmi ismeretforrásokat sokoldalúan és hatékonyan felhasználni a tanuláshoz.

➲ A történettudomány eredményeivel kapcsolatosan problémaérzékeny, felfogását a nyitottság jellemzi, ugyanakkor tisztában van a múlt tudományos rekonstruálásának objektív és szubjektív korlátaival egyaránt, ezért a vizsgált korból származó forrásokat vagy a későbbi korok által készített ismertetéseket, értékeléseket értően, kritikus szemlélettel olvassa.

➲ Történeti ismereteit arra is fel tudja használni, hogy saját korának társadalmi jelenségeit is értelmezze és megértse.

Az iskolai történelemtanítás csak akkor tekinthető eredményesnek, ha az ismeretek elsajátíttatásán kívül, megvalósul azoknak a képességeknek a kialakítása is, amelyek elengedhetetlen feltételét jelentik az előbb bemutatott sokoldalú történelmi műveltségnek. A demokratikus társadalmi és politikai rendszer körülményei között a különböző világnézetek, vallások, értékrendek és politikai felfogások egymással párhuzamosan érvényesülhetnek, ez pedig az egymástól eltérő történelmi felfogások formájában is megnyilvánul.

Az iskoláknak arra is fel kell tehát készíteniük tanulóikat, hogy a sokféle lehetséges nézőpontból fakadó és gyakran egymással vitatkozó történelmi értékelések között is eligazodhassanak, és képesek legyenek kiválasztani, illetve kialakítani a maguk értékvilágának megfelelő értelmezést a múlttal kapcsolatos kérdésekben is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Értékközvetítő és képességfejlesztő program történelmi programjának alapszakasza az 5. évfolyamon kezdődik és a 8. évfolyamon ér véget. Ez idő alatt ismerkednek meg a tanulók az emberiség történetével a kezdetektől napjainkig. Ezután a 9-12. évfolyamon a tanultak ismétlése és rendszerezése történik a nagyobb ismerettudás és szélesebb tevékenységrepertoár megszerzése érdekében. Cél a középiskolai érettségire, illetve felsőbb továbbtanulásra való előkészülés.

A tanulók számára kijelölt fejlesztési követelmények rendszere

I. ISMERETSZERZÉSI ELJÁRÁSOK, KIFEJEZŐKÉPESSÉGEK

1. Elsődleges források használata
1.1 tárgyi leletek, emlékek, épületek
1.2 írásos források
1.3 szóbeli közlések
2. Másodlagos források használata és készítése
2.1 történelmi ismertető szövegek
2.2 történelmi térképek
2.3 történelmi táblázatok
2.4 képi rekonstrukciók
2.5 többféle forrás együttes használata
3. Művészi források
3.1 képzőművészeti alkotások
3.2 szépirodalmi alkotások

II. AZ ISMERETEK RENDSZEREZÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

1. Tájékozódás a történelmi térben és időben
2. A történelmi korok összehasonlítása
3. A történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása
4. A speciális szókincs elsajátítása

III. A MÚLT REKONSTRUÁLÁSA

1. A forrásanyag értékelése
2. A múltról szóló ábrázolások, beszámolók, ismertetések, tanulmányok összevetése a történelmi valósággal

IV. ÖNMŰVELÉS

1. Múzeumok, kiállítások
2. Könyvtár
3. TV, rádió
4. Utazás
5. INTERNET

V. A TÖRTÉNELEM TANULÁSA SORÁN FEJLESZTHETŐ POZITÍV ATTITŰDÖK ÉS SZEMÉLYISÉGVONÁSOK

1. Érdeklődés
2. Beleélés
3. Ítéletalkotás
4. Identitás, énkép
5. Történelemszemlélet

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Élmények felidézése ❖ Megfigyelés ❖ Adat- és dokumentumgyűjtés ❖ Tulajdonságok összehasonlítása ❖ A megfigyelt események felidézése és elemzése ❖ Kiscsoportos beszélgetés ❖ Saját képességek számbavétele ❖ Szituációs és szerepjátékok, valamint ezek megbeszélése, ❖ Szépirodalmi, ismeretközlő és szakirodalmi szöveg elolvasása és feldolgozása ❖ Filmek és képek elemzése, vélemények felszínre hozása és ütköztetése, megbeszélése és elemzése ❖ Könyvtári kutatás, referálás, bibliográfiakészítés ❖ Vizuális megjelenítés ❖ Képek és filmek megbeszélése és elemzése ❖ Elmélkedés ❖ Napló (munka-, olvasmány-, esemény-, belső történés napló) vezetése ❖ Sajtófigyelés ❖ Írásművek készítése (jegyzet, ismertetés, összegezés, tanulmány) ❖ Tanulói előadás ❖ Kiállítások rendezése ❖ Akadályozottak, segítségre szorulók, szenvedők meglátogatása és megsegítése, valamint e tevékenységek felidézése és elemzése ❖ Önmaguk, események, helyzetek megfigyelése és elemzése	❖ A tanult tények, tulajdonságok, fogalmak és összefüggések szerepjátékkal ❖ Napló- és önmegfigyelési jegyzőkönyv írás ❖ Képességeinek és jellem-tulajdonságainak ismerete ❖ Kisebb lélektani vizsgálatok és szociológiai (szociográfiai) kutatások elvégzése ❖ Vitákban való kompetens részvétel	❖ Szöveges szóbeli formatív értékelés ❖ Szöveges írásbeli formatív értékelés ❖ Félévi és év végi szummatív értékelés ❖ Önértékelés: minősítő kategóriákkal; tanulói követelményekhez való viszonyítással *Az értékelés dimenziói* ❖ A tényekre ráismerés (azonosításuk) ❖ Összekapcsolásuk más tényekkel ❖ A tények elhelyezése valamiféle fogalmi rendszerben ❖ A fogalmak összekapcsolása más fogalmakkal ❖ Az összefüggések alkalmazása ❖ Lásd még: *Megjegyzések az értékeléshez*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.		Kojanitz László: Az ember őstörténete.
		Kojanitz László: Az ember őstörténete. Munkafüzet.
		Kojanitz László: Ókori civilizációk.
		Kojanitz László: Ókori civilizációk. Munkafüzet.
		Heffner Anna: Görög és római mitológia.
		Heffner Anna: Történetek a Bibliából.
6.		Kojanitz László: A középkor évszázadai.
		Kojanitz László: Hitszakadás és felvilágosodás kora.
7.		Albert Gábor: A modern kor hajnalán. A polgárosodás és a nemzetállamok kora.
8.		Albert Gábor: Az első világháborútól napjainkig.
		Fischer Ferenc: A megosztott világ. Történelmi-politikai világatlasz. (PSZM Projekt Programiroda)

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5-6.		Kojanitz László: Történelem. Tantárgyi útmutató.

Megjegyzések az értékeléshez

A tanulói teljesítmények értékelésére az ötfokú érdemjegy-skála szolgál. Az erősen eltérő tartalmú teljesítmények osztályozását segítendő, mintaként az elégséges és jeles minőséget (mint szélső értékeket) definiáló kijelentés-párokat (kifejezés-párokat) közlünk az alábbiakban; ezekhez viszonyítva állapíthatók meg a közbülső (közepes és jó) osztályzatok. Kijelentés-párok:

egy-két szavas (mondatos) kijelentés	◆◆◆	folyamatos beszéd
puszta ténymegállapítás, megnevezés, felsorolás	◆◆◆	fogalmi tisztázás, rendszerbe helyezés
a pontatlan leírás	◆◆◆	a “sűrű leírás"
egy mozzanat megragadása	◆◆◆	összefüggések (hatások) felismerése
differenciálatlan egészben látás	◆◆◆	elemzés, analitikus és szintetikus látás
nagyobb segítséggel oldja meg a faladatot	◆◆◆	önállóan képes megoldani a feladatot
egyes elemekkel való többé-kevésbé bizonytalan operálás	◆◆◆	szintetizáló cselekvés
egyféle megközelítés	◆◆◆	többféle megközelítés
reflektálatlan élménybeszámoló	◆◆◆	reflektált élménybeszámoló
az élményre csak töredékesen utaló kijelentés	◆◆◆	az élményt teljességében és mélységében megjelenítő közlés
minimális eredetiség	◆◆◆	nagyméretű eredetiség, kreativitás
egyféle (rutin) alkalmazás	◆◆◆	új(abb) megoldást kereső (találó) alkalmazás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Történelem tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók biztonsággal tájékozódni a történelmi térben és időben. Tudják a tanult történelmi fogalmakat, ismereteket aktualizálni. Fejlődjön történelmi problémamegoldó gondolkodásuk. Váljanak képessé sokrétű és sokműfajú ismeretforrások feldolgozására és felhasználására az önálló ismeretszerzés során. Alakuljon ki megfelelő szemléletük és készségük az őskorból és az ókorból származó tárgyi források vizsgálatához és elemzéséhez. Ismerjék meg az őskorral és az ókorral kapcsolatos kiemelkedő történettudományi eredményeket. Szerezzenek elemi szintű ismereteket a történettudomány módszereinek sajátosságairól. Váljanak képessé a különböző kultúrák, korok és korszakok több szempontú összehasonlítására.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A TÖRTÉNELEMTUDOMÁNY ÉS A RÉGÉSZET	ISMERKEDÉS A TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYNYAL ÉS A RÉGÉSZETTEL			KUTA
1.	*A történelemtudomány tárgya és célja.*	*A történelemtudomány tárgyának és céljának tisztázása szövegolvasás és -feldolgozás alapján, valamint beszélgetés keretében.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: történelem, embertan, nyelvészet.	Tudja, mi a történelemtudomány tárgya és célja. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: történelem, embertan, nyelvészet.	TANÚ ÉLET
2.	*A történelem forrásai; a régészek munkája.*	*A történelem forrásainak számbavétele szövegolvasás, feldolgozás, példák gyűjtése, valamint tárgyi emlékeket ábrázoló képek, rajzok csoportosítása révén; a régészek alapvető tevékenységeinek számbavétele szövegolvasás, feldolgozás, filmrészlet megfigyelése, elemzése révén; régi tárgyak gyűjtése, bemutatása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: tárgyi és írásos források, lelet, rekonstrukció, régészet.	Fel tudja sorolni és képes csoportosítani a történelem forrásait. Ismertetni tudja a régészek főbb tevékenységeit. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: tárgyi és írásos források, lelet, rekonstrukció, régészet.	TANÚ ÉLET ORVO
3.	*Az őskor kutatásának sajátosságai.*	*Az őskor kutatásának sajátosságairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen tárgyú álló- és mozgóképek, ábrák megfigyelése, elemzése.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az őskor kutatásáról. Tudja, hogy az őskorral kapcsolatos ismeretek nagy része csak a tárgyi leletekkel kapcsolatos feltételezéseken alapul. Érti azt, hogy vannak olyan történetek, amelyekben valóban élt személyek a szereplői, és vannak, amelyek képzeletbeli szereplőkről szólnak.	Ismertetni tudja az őskor kutatásának sajátosságait. Viszonylag pontos elképzelésekkel rendelkezik arról, hogy milyen típusú kérdésekre kaphat választ a különböző tárgyi leletek segítségével, és milyenekre nem. Érti azt, hogy vannak olyan történetek, amelyekben valóban élt személyek a szereplői. és vannak, amelyek képzeletbeli szereplőkről szólnak.	ÖNI ORVO VÉD

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ŐSI TÁRSADALMAK	ISMERETEK TANULÁSA AZ ŐSI TÁRSADALMAKRÓL			
1.	*Az ember származásának kutatása; az ember és az emberszabású majmok közti kapcsolat.*	*Az ember származásának kutatásáról, valamint az ember és az emberszabású majmok közti kapcsolatról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ember állat-őseit szemléltető ábra megfigyelése, elemzése; emberek és az állatok megegyező és eltérő tulajdonságainak számbavétele.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az ember és az emberszabású majmok kapcsolatáról.	Beszélni tud az ember és az emberszabású majmok kapcsolatáról. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: faj.	**TANÚ KUTA**
2.	*Az ember elődei: a Ramapithecus, a Homo habilis; a Homo erectus, az ősember; a Homo sapiens sapiens.*	*Az ember elődeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; emberelődöket ábrázoló rekonstrukciós rajzok megfigyelése, jellemzése; a mai ember és az emberelődök tulajdonságainak összehasonlítása; homo habilisok, homo erectusok és a neandervölgyi ősember csoportjainak életét szemléltető rekonstrukciós képek megfigyelése, elemzése.*	Fel tudja sorolni az ember elődeit. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: előember, ősember.	Beszélni tud arról, hogy az emberi faj kialakulásában milyen szerepe volt a természeti környezet változásainak, valamint arról is, hogy mi volt a jelentősége a közösségnek az őskori ember életében. Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ember tanult elődeiről. Ismeri és helyesen használja a következő fogalmakat: előember, ősember, Homo habilis, Homo erectus, Neandervölgyi ősember.	
3.	*Az őskor szakaszai.*	*Az őskor szakaszairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; őskőkori és újkőkori tárgyi emlékek lelőhelyeinek megkeresése a történelmi térképen.*	Helyesen használja az ősidők, a régmúlt és a közelmúlt fogalmakat. Beszélni tud arról, hogy a jégkorszak milyen hatással volt az ősemberek életére. Pontos és lényeget érintő megállapításokat tud tenni arról, hogy miben különbözött az őskori emberek élete a maitól. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: őskőkor, újkőkor, jégkorszak, természeti adottságok.	Helyesen használja az ősidők, a régmúlt és a közelmúlt fogalmakat. Pontosan tud tájékozódni az őskor egyes korszakait bemutató tematikus táblázaton. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: őskőkor, újkőkor, jégkorszak, természeti adottságok. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő Történelmi helyszíneket: Neander-völgy, Kárpát-medence, Vértesszőlős.	**TANÚ**
4.	*A zsákmányoló életmód,*	*A zsákmányoló életmódról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; őskőkori vadászközösség életét szemléltető rekonstrukciós kép megfigyelése, elemzése.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: horda, gyűjtögetés, vadászó-halászó életmód. Néhány konkrét példa segítségével beszélni tud arról, hogy a táplálékszerzés terén milyen fejlődés zajlott le az őskor folyamán.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a zsákmányoló életmódról. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: horda, gyűjtögetés, vadászó-halászó életmód.	**TANÚ ÉLET**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Eszközhasználat, eszközkészítés.*	*Az eszközhasználatról, eszközkészítésről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ember által használt, készített eszközök fejlődésének áttekintése eszközöket ábrázoló képek, rajzok megfigyelése, elemzése révén.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kavicseszközök, szigony, pattintás, csiszolás. Néhány konkrét példa segítségével beszélni tud arról, hogy az eszközkészítés terén milyen fejlődés zajlott le az őskor folyamán.	Részletes és szemléletes beszámolót tud készíteni az eszközhasználat és az eszközkészítés fejlődéséről. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kavicseszközök, szakóca, szigony, pattintás, csiszolás.	
6.	*Az élelemtermelés kialakulása, mesterségek, csere.*	*Az élelemtermelés kialakulásáról, mesterségekről, cseréről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;* *Európát a középső és újkőkorban ábrázoló térképen földművelő közösségek helyének megkeresése;* *Termesztett növények, tenyésztett állatok számbavétele; az őskori agyagművességről, a kőszerszámok megmunkálásának tökéletesítéséről, a fonásról és a szövésről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; újkőkori mezőgazdasággal foglalkozó közösség életét szemléltető rekonstrukciós rajz megfigyelés, elemzése; az újkőkori mezőgazdasággal foglalkozó közösség életének összehasonlítása az őskőkori vadászközösség életével.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az őskori élelemtermelésről és a mesterségek kialakulásáról. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: földművelés, állattenyésztés, nemek közötti munkamegosztás háziasítás.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: földművelés, állattenyésztés, háziasítás, nemek közötti munkamegosztás. Be tudja mutatni, hogy a földművelés és az állattenyésztés megjelenése milyen további változásokat hozott az emberek életében.	
7.	*Az ősi hiedelemvilág, szertartások.*	*Az ősi hiedelemvilágról, szertartásokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Fel tud idézni legalább egy tanult ősi hiedelmet. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: varázslás, vadászmágia.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: varázslás, vadászmágia, hitvilág, termékenységkultusz. Beszélni tud arról, hogy az életmódbeli jellegzetességek miként tükröződtek az őskori emberek hitvilágában.	**TANÚ**
8.	*Az őskori művészet,*	*Az őskori művészetről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; őskori képzőművészeti alkotásokat ábrázoló képek , filmrészletek megfigyelése, elemzése*	Beszélni tud arról, hogy az ősi képzőművészeti alkotásokon milyen jellegzetességeit örökítették meg az őskori emberek életének.	Beszélni tud arról, hogy az ősi képzőművészeti alkotásokon milyen jellegzetességeit örökítették meg az őskori emberek életének.	
9.	*A ma élő természeti népek élete.*	*A ma élő természeti népek életéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, filmrészletek megfigyelése, elemzése.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a ma élő természeti népek életéről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban – a tanultak és gyűjtött források alapján – a ma élő természeti népek életéről.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

				TANÚ
III.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS		
1.	*Őskori tárgyi emlékeket bemutató múzeumi kiállítás.*	*Őskori tárgyi emlékeket bemutató múzeumi kiállítás megtekintése, feldolgozása.*	Tanári vezetéssel válaszolni tud konkrét kérdésekre a múzeumi kiállításon látottak alapján.	A múzeumlátogatás alkalmával ki tudja tölteni a kiállításhoz készült feladatlapot a tárlókban látottak alapján.
2.	*Őskorról szóló ismeretterjesztő könyvek.*	*Őskori témájú könyvek keresése az iskolai könyvtárban, tartalomjegyzékük, tárgy- és névmutatójuk tanulmányozása, fülszövegük elolvasása, ábráik megfigyelése, címleírásuk, rövid ismertetőjük elkészítése.*	Meg tudja találni az őskorról szóló könyveket az iskolai könyvtárban.	Konkrét kérdések megválaszolásához ki tudja keresni a megfelelő könyveket a könyvtárban. Tudja használni a katalógusokat és a könyvekben található név- és tárgymutatókat.
3.	*Őskorról szóló televízió- és rádióműsorok.*	*Őskorról szóló televízió- és rádióműsorok válogatása a műsorismertetőkből, heti műsorajánlat készítése; beszámoló készítése a látott, hallott műsorokról.*	Kérdések segítségével fel tud idézni néhány részletet az általa is látott, hallott műsorból.	Ki tud keresni olyan műsorokat a műsorismertetőkből, amelyek a régészet vagy az őskor témájához kapcsolódnak. Ezekről heti ajánlást tud készíteni a társainak.
4.	*Őskori lelőhelynél tett tanulmányi kirándulás.*	*Őskori lelőhely felkeresése (amennyiben lehetőség van rá), a látottak, tapasztaltak feldolgozása.*	Utólag egy-két mondatban el tudja mondani, hogy hol volt és mit látott, s azt is, hogy mi tetszett neki a legjobban a meglátogatott őskori lelőhelyen.	Tartalmas, illusztrált beszámolót tud készíteni az őskori lelőhelynél tett kirándulásról.
IV.	AZ ÓKORI KELETI CIVILIZÁCIÓK	ISMERETEK TANULÁSA AZ ÓKORI KELETI CIVILIZÁCIÓKRÓL		
1.	*Az első civilizációk közös jellemzői.*	*Ismeretek tanulása az első civilizációk közös jellemzőiről.*		
1.1.	Demográfiai változások: falvak, városok.	A demográfiai változásokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Figyelmesen el tudja olvasni a demográfiai változásokat ismertető szövegeket. Ki tud keresni adatokat a szövegből és a lényeget alá tudja húzni kérdések segítségével.	Összefüggésvázlatot tud készíteni a demográfiai változásokról informáló szöveg alapján. Ismeri a város, a rézkor és a bronzkor szavak jelentését.
1.2.	Az öntözéses gazdálkodás.	Az öntözéses gazdálkodásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az öntözéses földművelés kialakulása okainak és következményeinek számbavétele.	Be tudja mutatni az öntözéses földművelés kialakulásával kapcsolatos okokat és következményeket. Ismeri az öntözéses földművelés szó jelentését.	Be tudja mutatni az öntözéses földművelés kialakulásával kapcsolatos okokat és következményeket. Ismeri az öntözéses földművelés és a Termékeny félhold szavak jelentését.
1.3.	Az állam és az írás megjelenése.	Az állam és az írás megjelenéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az állam és az írás megjelenéséről. Ismeri az állam szó jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján az állam és az írás megjelenéséről. Ismeri a tagolt társadalom, az osztály, a vezető réteg és az állam szavak jelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Városállamok és birodalmak.	A városállamokról és birodalmakról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az őskori és az ókori emberek életének összehasonlítása	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a városállamokról és a birodalmakról. Meg tud fogalmazni lényeges különbségeket az őskori és az ókori emberek élete között. Ismeri a városállam szó jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a városállamokról és a birodalmakról. Meg tud fogalmazni lényeges különbségeket az őskori és az ókori emberek élete között. Ismeri a városállam szó jelentését.
1.5.	Vallás és kultúra.	A vallásról és a kultúra informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani. írni az ókori vallásról és kultúráról.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján az ókori vallásról és kultúráról.
2.	*Az ókori Mezopotámia történelme.*	*Ismeretek tanulása az ókori Mezopotámia történelméből.*		**TANÚ KUTA**
2.1.	Sumer történelme.	Sumer történelméről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Mezopotámia, az Eufrátesz és a Tigris, Ur és Uruk megkeresése a történelmi térképen, azonosítása a vaktérképen.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Sumer történelméről. Meg tudja mutatni térképen, Mezopotámiát. Ismeri a toronytemplom és az ékírás szavak jelentését.	Pontos ismertetést tud adni szóban és írásban Sumer tanult történelméről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Mezopotámiát, az Eufráteszt és a Tigrist. Ismeri a toronytemplom, az írásbeliség és az ékírás szavak jelentését.
2.2.	Babilon történelme.	Babilon történelméről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a legfontosabb összefüggések feltárása a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között Mezopotámia példáján; Babilonról készült rekonstrukciós képek elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Babilon történelméről. Rekonstrukciós képek segítségével konkrét állításokat tud megfogalmazni Babilonról.	Pontos ismertetést tud adni szóban és írásban Babilon tanult történelméről. Önállóan ismertetni tudja a rekonstrukciós képeken ábrázolt babiloni helyszíneket és eseményeket. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Babilont. Mezopotámia példáján keresztül be tudja mutatni a legfontosabb összefüggéseket a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között.
2.3.	A Perzsa Birodalom történelme.	A Perzsa Birodalom történelméről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a Perzsa Birodalom megkeresése a történelmi térképen, beazonosítása a vaktérképen.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Perzsa Birodalom történelméről. Meg tudja mutatni térképen a Perzsa Birodalmat.	Pontos ismertetést tud adni szóban és írásban a Perzsa Birodalom tanult történelméről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a Perzsa Birodalmat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az ókori Egyiptom története.*	*Ismeretek tanulása az ókori Egyiptom történelméből.*			**TANÚ ORVO VÉD**
3.1.	Az egyiptomi fáraók országa; az Egyiptomi Birodalom fennállásának szakaszai.	Az egyiptomi fáraók országáról az Egyiptomi Birodalom fennállásáról, szakaszairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a legfontosabb összefüggések feltárása a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között Egyiptom példáján; Egyiptomból származó tárgyi és szöveges források elemzése; a sumer és az egyiptomi civilizáció összehasonlítása.	Három-négy igaz kijelentést tud mondani, írni Egyiptom történelméről. Meg tud válaszolni elemi kérdéseket az ókori Egyiptomból származó tárgyi és szöveges források segítségével. Meg tudja mutatni térképen Egyiptomot és a Nílust. Ismeri a kivitel, a behozatal, a törvény, a fáraó és a Királyok völgye szavak jelentését.	Pontos ismertetést tud adni Egyiptom tanult történelméről. El tudja mondani Sumer és Egyiptom alapvető különbségeit, hasonlóságait. Egyiptom példáján keresztül be tudja mutatni a legfontosabb összefüggéseket a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Egyiptom, Nílus, Alexandria. Ismeri a következő szavak jelentését: változás, fejlődés, hanyatlás, dinasztia, közrendű szabadok, házirabszolgaság, kivitel, behozatal, templomgazdaság, törvény, delta, fáraó, tartomány, birodalom, óbirodalom, középbirodalom, újbirodalom, Királyok Völgye.
3.2.	Az ókori egyiptomi emberek élete, gondolkodása.	Az ókori egyiptomi emberek életéről, gondolkodásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen tárgyú szépirodalmi szemelvények és képzőművészeti alkotások elemzése.	Két-három olyan egyiptomi ábrázolásról készült reprodukciót tud gyűjteni, amelyek az ókori egyiptomi emberek életét szemléltetik.	Az ókori Egyiptomból származó szépirodalmi és képzőművészeti alkotások alapján következtetéseket tud megfogalmazni a korabeli emberek életmódjáról és gondolkodásáról.	
3.3.	Az ókori egyiptomi kultúra leghíresebb alkotásai.	Az ókori egyiptomi kultúra leghíresebb alkotásairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; alkotásokat ábrázoló reprodukciók megfigyelése, elemzése	Felismer és meg tud nevezni két-három ókori egyiptomi alkotást. Ismeri a múmia, a piramis, a többistenhit és az egyistenhit szavak jelentését.	Felismer és meg tud nevezni legalább tíz ókori egyiptomi alkotást. Ismeri a szótagírás, a hieroglifa, a múmia a piramis, a többistenhit és az egyistenhit szavak jelentését.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Az ókori India történelme.*	*Ismeretek tanulása az ókori India történelméből.*			**TANÚ**
4.1.	Az Indus-völgyi civilizáció.	Az Indus-völgyi civilizációról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az egyiptomi, a sumer és az Indus-völgyi civilizáció kialakulásának és életének összehasonlítása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az Indus-völgyi civilizációról. Meg tudja mutatni térképen Indiát, az Indust és a Gangeszt.	Össze tudja hasonlítani az egyiptomi, a sumer és az Indus-völgyi civilizáció kialakulását és életét. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: India, Indus, Gangesz. Ismeri a kaszt- és a varna-rendszer szavak jelentését.	
4.2.	Az árják uralma.	Az árják uralmáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az árják uralmáról.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján az árják uralmáról.	
5.	*Az ókori Kína történelme.*	*Ismeretek tanulása az ókori Kína történelméből.*			
5.1.	A kínai civilizáció születése.	A kínai civilizáció születéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a kínai civilizáció születéséről. Meg tudja mutatni térképen Kínát, a Huanghot és a Jangcet.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a kínai civilizáció születéséről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Kínát, a Huanghot és a Jangcet.	
5.2.	Az ókori Kína történelmének korszakai.	Az ókori Kína történelmének korszakairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az ókori Kína történelmének korszakairól.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján az ókori Kína történelmének korszakairól.	
6.	*Jelentős ókori régészeti felfedezések.*	*Ismeretek tanulása jelentős ókori régészeti felfedezések.*			
6.1.	Sumer agyagtáblák és uralkodói sírok.	A sumer agyagtáblák és az uralkodói sírokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; agyagtáblákat, sírok rekonstrukcióit szemléltető képek megfigyelése, elemzése.	Felismeri képről az agyagtáblát, tudja, hogy mire használták.	Rövid leírást tud adni szóban és írásban a sumer agyagtáblákról és az uralkodói sírokról.	
6.2.	Mezopotámiai zikkuratok.	A mezopotámiai zikkuratokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; zikkuratok rekonstrukciós rajzainak megfigyelése, elemzése	Tudja, hogy mi a toronytemplom. Tudja azt is, hogy az egyik mezopotámiai toronytemplom valószínűleg azonos a bibliai Bábel tornyával.	Rövid leírást tud adni szóban és írásban a mezopotámiai zikkurátokról. Tudja azt is, hogy az egyik mezopotámiai toronytemplom valószínűleg azonos a bibliai Bábel tornyával.	
6.3.	Egyiptomi piramisok, templomok, falfestmények.	Az egyiptomi piramisokról, templomokról és falfestményekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, ilyen tárgyú képek megfigyelése, elemzése.	Néhány mondatos leírást tud adni szóban és írásban az egyiptomi piramisokról.	Rövid leírást tud adni szóban és írásban az egyiptomi piramisokról, templomokról és falfestményekről.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.4.	a Királyok Völgye: Tutanhamon sírja.	A Királyok Völgyéről: Tutanhamon sírjáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, Tutanhamon sírleleteiről készült képek megfigyelése, elemzése.	Tudja, hogy az ókori egyiptomiak mire használták a Királyok Völgyét, fel tud sorolni legalább két olyan leletet, amelyeket Tutanhamon sírjában találtak a régészek.	Rövid leírást tud adni szóban és írásban a Királyok Völgyéről és Tutanhamon sírjáról.
6.5.	A legősibb indiai városmaradványok.	A legősibb indiai városmaradványokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; városmaradványokat szemléltető képek megfigyelése, elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a legősibb indiai városmaradványokról.	Rövid leírást tud adni szóban és írásban a legősibb indiai városmaradványokról.
V.	A ZSIDÓ VALLÁS ÉS A BIBLIA	ISMERETEK TANULÁSA A ZSIDÓ VALLÁSRÓL ÉS A BIBLIÁRÓL		
1.	*Bibliai történetek.*	*Bibliai történetek olvasása, értelmezése.*	El tud mesélni röviden legalább két ószövetségi bibliai történetet.	Ismer és fel tud idézni legalább öt ószövetségi bibliai történetet.
2.	*A zsidó történelem kezdetei.*	*A zsidó történelem kezdeteiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a zsidók vándorlását szemléltető térkép elemzése.*	Meg tud válaszolni elemi kérdéseket a zsidóság korai korszakából származó tárgyi és szöveges források segítségével. Meg tudja mutatni térképen Palesztinát. Ismeri a következő szavak jelentését: Biblia, többistenhit, egyistenhit.	Segítséggel következtetéseket tud megfogalmazni a zsidóság korai korszakából származó tárgyi és írásos források alapján, s ezeket meg is tudja vitatni a társaival. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Palesztina, Jeruzsálem. Ismeri a következő szavak jelentését: Ótestamentum, Újtestamentum, Biblia, többistenhit, egyistenhit.
VI.	AZ ÓKORI GÖRÖGÖK	ISMERETEK TANULÁSA AZ ÓKORI GÖRÖGÖKRŐL		
1.	*A görög civilizáció születése.*	*Ismeretek tanulása a görög civilizáció születéséről.*		
1.1.	A krétai kultúra.	A krétai kultúráról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a krétai kultúráról. Meg tudja mutatni térképen Krétát.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a krétai kultúráról. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Krétát.
1.2.	A mükénei civilizáció.	A mükénei civilizációról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a mükénei civilizációról.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a mükénei civilizációról. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Mükénét és Trójá t.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A hellének; a görög polisz; az első olimpiai verseny, amelyről írásos feljegyzés maradt.*	*A hellénekről és a görög poliszról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a legfontosabb összefüggések feltárása a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között Hellasz példáján; térképvázlat készítése vaktérképen a görögök benyomulásáról és letelepedéséről; az első olimpiai versenyekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a hellénekről és a görög poliszról. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Hellasz, Peloponnészosz, Attika, Égei-tenger, Földközi-tenger, Fekete-tenger. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 776-hoz. Ismeri a következő szavak jelentését: polisz, magántulajdon, arisztokraták, démosz, rabszolga, Hellasz, hellének, olimpia.	Hellasz példáján keresztül be tudja mutatni a legfontosabb összefüggéseket a természetföldrajzi adottságok és a társadalmi fejlődés között. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik a Kr.e. XIII. századhoz, illetve Kr.e. 776-hoz. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Hellasz, Peloponnészosz, Attika, Égei-tenger, Földközi-tenger, Fekete-tenger. Ismeri a következő szavak jelentését: polisz, magántulajdon, arisztokraták, piac, démosz, rabszolga, Hellasz, hellének, olimpia.
3.	*A görög gyarmatosítás.*	*A görög gyarmatosításról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a görög óhaza és a gyarmatok területeinek megkeresése a történelmi térképen; a zsidó nép vándorlásainak és a görög gyarmatosítás eseményeinek összehasonlítása.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a görög gyarmatosításról.	Be tudja mutatni a görög történelemben lezajlott legfontosabb változásokat, helyesen használva a gyarmatosítás kora korszak-megjelölést. Ismeri a túlnépesedés, a gyarmatosítás, az anyaváros és kiváltság szavak jelentését.
4.	*Spárta és Athén; az athéni demokrácia.*	*Spártáról, Athénről és az athéni demokráciáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Athén és Spárta földrajzi adottságainak, gazdasági életének összehasonlítása; Szólon és Kleiszthenész főbb intézkedéseinek számbavétele; az athéni demokrácia előzményeivel és a demokráciával összefüggő események eljátszása.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Spártáról, valamint Athénről. Meg tudja mutatni térképen Athént és Spártát. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 510-hez . Ismeri a helóta, a demokrácia és a népgyűlés szavak jelentését. Szívesen részt vesz a történelmi szerepjátékokban.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján Spártáról és Athénről. Tudja, hogy milyen történelmi események kapcsolódnak a Kr.e. VIII. századhoz, Kr.e. 510-hez. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Athént és Spártát. Ismeri a következő szavak, kifejezések jelentését: helóta, demokrácia, népgyűlés, Arisztokratikus köztársaság, öregek tanácsa, államforma. Szívesen részt vesz a történelmi szerepjátékokban.

TANÚ KUTA UNIV

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A görög-perzsa háborúk.*	*A görög-perzsa háborúkról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; térképvázlat készítése vaktérképen a görög-perzsa háború hadjáratairól és csatáiról.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a görög-perzsa háborúról. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 490-hez.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a görög-perzsa háborúról. Térképvázlatot tud készíteni vaktérképen a görög-perzsa háború hadjáratairól és csatáiról. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 490-hez. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Marathón, Thermopülai, Szalamisz, Olümpia, Delphoi.	**TANÚ**
6.	*Periklész kora.*	*Periklész kora*			
6.1.	Athén nagyhatalmi helyzete.	Athén nagyhatalmi helyzetéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ókori keleti civilizációk és az antik görög civilizáció összehasonlítása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Periklész koráról.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján Periklész koráról. Tudja, ki volt Periklész. Fel tud sorolni lényeges különbségeket az ókori keleti és az antik görög civilizációk között. Ismeri a déloszi szövetség, a cserépszavazás, az alkotmány és a peloponnészoszi háború kifejezések jelentését.	
6.2.	A görög vallás és a mindennapi élet.	A görög vallásról és a mindennapi életről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; következtetések megfogalmazása a korabeli emberek életmódjáról és gondolkodásáról az ókorból származó szépirodalmi és képzőművészeti alkotások alapján.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a görögök vallásáról és mindennapi életéről.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a görögök vallásáról és mindennapi életéről. Az ókorból származó szépirodalmi és képzőművészeti alkotások alapján segítséggel következtetéseket tud megfogalmazni a korabeli emberek életmódjáról és gondolkodásáról.	
7.	*Tudomány és művészet a görög világban.*	*Az ókori görög tudományról és művészetről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; antik görög műalkotásokat szemléltető képek megfigyelése, elemzése.*	Felismer és meg tud nevezni legalább két antik görög műalkotást. Tud mondani néhány konkrét példát arra, hogy a mai életünk miként őrzi az ókori görögök emlékét.	Szabatos leírást tud adni szóban és írásban – a tanultak alapján – az ókori görög tudományról és művészetről. Segítséggel beszélni tud arról, hogy az európai kultúrában miként él tovább az ókori görög civilizáció szellemi öröksége.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.	*Nagy Sándor hódításai és a hellenizmus.*	*Nagy Sándor hódításairól és a hellenizmusról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; térképvázlat készítése vaktérképen Nagy Sándor hadjáratáról, jelentősebb csatáiról; hadijelentés készítése Nagy Sándor hadjáratáról az otthon maradt makedónok és görögök számára.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Nagy Sándorról és a hellenizmusról. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik a Kr.e. III. századhoz. Meg tudja mutatni térképen Makedóniát.	A tanultak alapján pontos ismertetést tud adni Nagy Sándor hódításairól és a hellenizmusról. Tudja, ki volt Nagy Sándor. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 331-hez, illetve a Kr. e. III. századhoz. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Makedóniát. Térképvázlatot tud készíteni vaktérképen Nagy Sándor hadjáratáról, csatáiról.	**TANÚ**
9.	*Jelentős régészeti felfedezések.*	*Jelentős régészeti felfedezések.*			
9.1.	A knósszoszi palota.	A knósszoszi palotáról és feltárásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a palotát ábrázoló képek, rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése.	Felismeri és meg tudja nevezni jellegzetes kép, rekonstrukciós rajz alapján a knósszoszi palotát.	Pontos leírást tud adni képek, rekonstrukciós rajzok alapján a knósszoszi palotáról.	
9.2.	Trója és Mükéné.	Trójáról és Mükénéről, valamint Trója feltárásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Tróját és Mükénét ábrázoló képek, rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani Trója és Mükéné feltárt emlékeiről.	Segítséggel rövid leírást tud adni képek, rekonstrukciós rajzok alapján Trójáról és Mükénéről.	
9.3.	Az athéni Akropolisz.	Az athéni Akropoliszról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az Akropoliszt ábrázoló képek, rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése.	Felismeri és meg tudja nevezni jellegzetes kép, rekonstrukciós rajz alapján az athéni Akropoliszt.	Pontos leírást tud adni képek, rekonstrukciós rajzok alapján az athéni Akropoliszról.	

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	AZ ÓKORI RÓMA	ISMERETEK TANULÁSA AZ ÓKORI RÓMA TÖRTÉNELMÉRŐL		
1.	*Róma városállamból birodalommá válik.*	*Ismeretterjesztő szöveg olvasása, feldolgozása arról az időszakról, ami alatt Róma városállamból birodalommá vált; szinkron időrendi táblázat készítése ókori görög és római eseményekről.*	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni arról az időszakról, ami alatt Róma városállamból birodalommá vált. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 753-hoz. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Róma, Itália, Szicília, Karthágó.	Be tudja mutatni a római történelemben lezajlott legfontosabb változásokat, helyesen használva a királyság kora, az itáliai háborúk kora, illetve a pun háborúk kora korszak-megjelölést. Meg tud fogalmazni hasonlóságokat a görög és a római történelem eseményei és fejlődési sajátosságai között. Szinkron időrendi táblázatot tud készíteni a görög és a római történelem eseményeiről. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 753-hoz, Kr. e. 202-höz. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Róma, Itália, Szicília, Karthágó.
2.	*A köztársaság virágkora és válsága.*	*A köztársaság virágkoráról és válságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a római köztársaságról készült sematikus ábrák értelmezése; térképvázlat készítése a második pun háborúról.*	Kérdések segítségével értelmezni tudja a római köztársaságról készült sematikus ábrákat. Fel tud sorolni időrendben legalább öt fontos eseményt az ókori Róma történelméből. Ismeri a zsoldos, senatus, patríciusok, plebejusok, köztársaság szavak jelentését.	Be tudja mutatni a római történelemben lezajlott legfontosabb változásokat, helyesen használva a köztársaság kora korszak-megjelölést. Értelmezni és ismertetni tudja a római köztársaságról készült sematikus ábrákat. Térképvázlatot tud készíteni vaktérképen a második pun háborúról. Ismeri a zsoldos, senatus, patríciusok, plebejusok, köztársaság szavak jelentését.
3.	*Társadalom, államszervezet, hadsereg; a rómaiak mindennapi élete*	*A társadalomról, államszervezetről, hadseregről és rómaiak mindennapi életéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Az ókorból származó szépirodalmi és képzőművészeti alkotások alapján következtetéseket megfogalmazása a korabeli emberek életmódjáról és gondolkodásáról.*	Figyelmesen el tudja olvasni a társadalomról, államszervezetről, hadseregről és rómaiak mindennapi életéről szóló szövegeket. Ki tud adatokat keresni és a lényeget alá tudja húzni kérdések segítségével.	Összefüggésvázlatot tud készíteni a társadalomról, államszervezetről, hadseregről és rómaiak mindennapi életéről informáló szövegek alapján. Ismeri a senatus, patríciusok, plebejusok, consul, dictator, néptribunus, vétójog szavak jelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A császárkor; Róma és a provinciák kapcsolata.*	*A császárkorról; Róma és a provinciák kapcsolatáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a római császárság kialakulását előidéző okok feltárása; Róma provinciáinak megkeresése a történelmi térképen.*	Segítséggel be tudja mutatni a római császárság kialakulását előidéző okokat. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 31-hez. Tanári segítséggel el tud igazodni a Rómát és a provinciákat ábrázoló történelmi térképeken. Ismeri a provincia, reform, polgárháború, rabszolgafelkelés, egyeduralom, császár, természetes határok szavak jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a császárkorról, valamint Róma és a provinciák kapcsolatáról. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik Kr.e. 31-hez, Kr.u. 212-höz. Meg tudja mutatni térképen, azonosítani tudja vaktérképen Hispaniát, Galliát és a Római Birodalmat. Ismeri a provincia, reform, polgárháború, rabszolgafelkelés, légió, polgárháború, természetes határok, egyeduralom, császár szavak jelentését.	
5.	*Pannónia.*	*Pannóniáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Pannóniáról. Meg tud nevezni legalább két római kori pannóniai várost. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pannónia, Aquincum. Ismeri a természetes határok szó jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján Pannóniáról. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Pannónia, Aquincum, Savaria, Sopianae. Ismeri a természetes határok, római polgárjog szavak jelentését.	**TANÚ VÉD**
6.	*A népvándorlás.*	*A népvándorlásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; térképvázlat készítése a népvándorlásról.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a népvándorlásról. Ismeri a népvándorlás és a barbár szavak jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a népvándorlásról. Be tudja mutatni a római történelemben lezajlott legfontosabb változásokat, helyesen használva a népvándorlás kora korszak-megjelölést. Ismeri a népvándorlás és a barbár szavak jelentését.	
7.	*Az antik világ felbomlása.*	*Az antik világ felbomlásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a Római Birodalom bukása okainak számbavétele.*	Két-három igaz kijelentést tud tenni a Római Birodalom bukását előidéző okokra vonatkozóan. Tudja, hogy milyen történelmi esemény 476-hoz. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Konstantinápolyt.	Be tudja mutatni a Római Birodalom bukását előidéző okokat. Tudja, hogy milyen történelmi esemény kapcsolódik 476-hoz. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Konstantinápoly.	
8.	*Jelentős régészeti felfedezések.*	*Ismeretek tanulása jelentős régészeti felfedezésekről.*			
8.1.	Pompei.	Pompeiről és Pompei feltárásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; pompei-i képek, rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Pompeiről.	A tanultak alapján pontos leírást tud adni szóban és írásban Pompeiről és Pompei feltárásáról.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.2.	Aquincum és Gorsium.	Aquincumról és Gorsiumról, valamint Aquincum és Gorsium feltárásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; aquincumi és gorsiumi képek, rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Aquincumról.	A tanultak alapján pontos leírást tud adni szóban és írásban Aquincumról, valamint Aquincum feltárásáról.
VIII.	A KERESZTÉNYSÉG ÉS AZ ÚJSZÖVETSÉG	ISMERETEK TANULÁSA A KERESZTÉNYSÉGRŐL ÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGRŐL		
1.	*Újszövetségi történetek.*	*Újszövetségi történetek olvasása, értelmezése; az újszövetségi történetek témáit ábrázoló festmények reprodukcióinak megfigyelése, elemzése.*	El tud mesélni röviden legalább kettő újszövetségi történetet.	Szabatosan tud ismertetni szóban és írásban legalább öt újszövetségi történetet. Segítséggel felismeri e történetek témáit festmények reprodukcióin.
2.	*A kereszténység kialakulása és elterjedése.*	*A kereszténység kialakulásáról és elterjedéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a kereszténység kialakulásáról és elterjedéséről. Ismeri a Messiás és a kereszténység szavak jelentését.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a kereszténység kialakulásáról és elterjedéséről. Tudja, ki volt Pál apostol. Ismeri a Messiás, a kereszténység, az egyház, a püspök, a keresztényüldözés szavak jelentését.
3.	*Jézus élettörténete.*	*Jézus élettörténete.*	El tudja mesélni Jézus életének főbb állomásait (születését, néhány cselekedetét, keresztre feszítését).	Részletesen be tud számolni Jézus életútjáról, cselekedeteiről születésétől a haláláig az Újszövetség alapján.
IX.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS		
1.	*Ókori tárgyú múzeumi kiállítás.*	*Ókori tárgyú múzeumi kiállítás.*	Konkrét kérdésekre választ tud találni.	Jegyzeteket tud készíteni a látottakról előre megadott szempontok szerint.
2.	*Ókorról szóló könyvek.*	*Ókorról szóló könyvek keresése a könyvtárban, címleírásuk elkészítése.*	Tudja, hol kell keresni a könyvtárban az ókorról szóló könyveket.	Használni tudja konkrét ókori feladatokhoz a történelmi kronológiákat és fogalomgyűjteményeket.
3.	*Ókori témájú televízió- és rádióműsorok.*	*Ókorral kapcsolatos televízió- és rádióműsorokról műsorajánlat készítése, ismertető összeállítása a látott, hallott műsorokról.*	Műsorajánlatot tud készíteni az ókorral kapcsolatos témájú televízió- és rádióműsorokról	Rövid ismertetést tud adni szóban vagy írásban a TV-ben látott vagy a rádióban hallott ókorral kapcsolatos műsorokról.
4.	*Pannóniai település romjai.*	*Tanulmányi kirándulás egy pannóniai település romjaihoz; "szellemi totó" megoldása a kiránduláson látott, hallott dolgokról; rajzos ismertető készítése a kirándulásról.*	Maximum néhány hibával meg tudja oldani a kiránduláson látott és hallott dolgok alapján összeállított "szellemi totót".	Írásos és rajzos ismertetőt tud készíteni egy pannóniai település romjainál tett kirándulásról.

TANÚ

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

5. évfolyam

a) Tudja mi a történelem tudomány tárgya és célja.
b) Ismerje és helyesen használja a következő fogalmakat: történelem, embertan, nyelvészet, régészet, lelet, tárgyi és írásos forrás.
c) Ismerje és jellemezni tudja az őskor szakaszait. Fel tudja sorolni az ember elődeit.
d) Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Neander-völgy, Vértesszőlős, Rudabánya, Kárpát-medence.
e) Pontos leírást tud adni a zsákmányoló és a termelő életmódról. Ismertetni tudja az eszközhasználat és eszközkészítés fejlődését.
f) Be tudja mutatni, hogy a földművelés és az állattenyésztés milyen változásokat hozott az ember életében.
g) Beszélni tud az őskori emberek hiedelemvilágáról és az ősi képzőművészeti alkotásokról.
h) Röviden ismertetni tudja Mezopotámia, Babilon, a Perzsa birodalom, Egyiptom, az Indus-völgyi civilizáció és az ókori Kína történelmét. Rövid leírást tud adni ezeknek a birodalmaknak a régészeti felfedezéseiről.
i) Pontos ismertetést tud adni a krétai kultúráról és a mükénéi civilizációról.
j) Ismertetni tudja az ókori görög történelem legfontosabb eseményeit. Jellemezni tudja az athéni demokráciát és a spártai katonaállamot. Térkép segítségével beszélni tud a görög-perzsa háború hadjáratairól és csatáiról.
k) Néhány mondattal jellemezni tudja a görögök vallását és mindennapi életét.
l) Ismertetni tudja Nagy Sándor hódításait és a hellenizmust.
m) Be tudja mutatni a római történelemben lezajlott legfontosabb változásokat, helyesen használva a királyság kora, az itáliai háborúk kora, a pun háborúk kora, a köztársaság kora és a császárság kora korszak megjelölést. Fel tudja sorolni a Római Birodalom bukását előidéző okokat.
n) Rövid ismertetést tud adni Pannóniáról és meg tud nevezni legalább három római kori pannóniai várost.
o) Ismertetni tudja néhány mondatban a kereszténység kialakulását és elterjedését.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Történelem tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók biztonsággal tájékozódni a történelmi térben és időben. Tudják a tanult történelmi fogalmakat, ismereteket aktualizálni. Fejlődjön történelmi problémamegoldó gondolkodásuk. Váljanak képessé sokrétű és sok műfajú ismeretforrások feldolgozására és felhasználására az önálló ismeretszerzés során. Alakuljon ki megfelelő szemléletük és készségük a középkorból származó tárgyi és szöveges források vizsgálatához és elemzéséhez. Ismerjék meg a középkorral kapcsolatos kiemelkedő történettudományi eredményeket. Szerezzenek elemi szintű ismereteket a történettudomány módszereinek sajátosságairól. Váljanak képessé a különböző kultúrák, korok és korszakok több szempontú összehasonlítására.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A KORA KÖZÉPKOR (V-X. SZÁZAD)	ISMERETEK TANULÁSA A KORA KÖZÉPKORRÓL		
1.	*Európa politikai viszonyai a Római Birodalom bukása utáni századokban.*	*Ismeretek tanulása Európa politikai viszonyairól a Római Birodalom bukása utáni századokban.*		
1.1.	Germán királyságok.	A Nyugatrómai Birodalom bukása utáni időszakban létrejött germán királyságokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a germán királyságok helyének megkeresése a történelmi térképen; magyarázatkeresés arra, hogy a Nyugatrómai Birodalom bukását követő évszázadokat miért nevezik "sötét középkor"-nak az európai történelemben.	Fel tud sorolni két germán királyságot.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a germán királyságokról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A Frank Birodalom kialakulása.	A Frank Birodalom kialakulásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; időrendi táblázat készítése a Frank Birodalom történetéről; Nagy Károly életéről informáló korabeli krónika elolvasása, feldolgozása, következtetés a király jellemére, gondolkodásmódjára a szöveg alapján; magyarázatkeresés arra, hogy a Nyugatrómai Birodalom bukása utáni időszakban miért éppen a frankoknak sikerült létrehozniuk Európa legerősebb államát.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Frank Birodalom kialakulásáról. Ismeri a következő fogalmakat: kora középkor, érett középkor, késő középkor, egyház, trónviszály, király, fegyveres kíséret, központi hatalom, pápa, hűbérbirtok, krónika. Tudja, mi történt 800-ban. Meg tudja mutatni térképen a Frank Birodalmat, Rómát, a Keletrómai Birodalmat és Bizáncot.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Frank Birodalom kialakulásáról. Ismeri, és használni tudja a következő fogalmakat: kora középkor, érett középkor, késő középkor, egyház, trónviszály, király, fegyveres kíséret, központi hatalom, pápa, pápai állam, grófság, őrgrófság, kolostor, adománybirtok, hűbérbirtok, krónika. Biztonsággal ismeri a következő történelmi évszámokat: VIII-IX. század, 800. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Frank Birodalom, Róma, Keletrómai Birodalom, Bizánc.
1.3.	A Karoling-birodalom utódállamai.	A Karoling-birodalom utódállamai létrejöttéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az utódállamok helyének megkeresése a történelmi térképen.	Fel tudja sorolni a Karoling-birodalom utódállamait. Tudja, mi történt 843-ban.	Fel tudja sorolni, történelmi térképen meg tudja mutatni, és röviden képes jellemezni a Karoling-birodalom utódállamait. Tudja, mi történt 843-ban.
1.4.	Európa 1000 körül.	Az 1000 körüli Európáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az 1000 körüli Európát ábrázoló térkép elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az 1000 körüli Európáról.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján az 1000 körüli Európáról.
2.	*Gazdaság és társadalom a kora középkorban.*	*Ismeretek tanulása a kora középkor gazdaságáról és társadalmáról.*		
2.1.	Az uradalmi rendszer kialakulása.	Az uradalmi rendszer kialakulásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Tudja, mi az uradalmi rendszer.	Pontos leírást tud adni – a tanultak alapján – az uradalmi rendszer kialakulásáról.
2.2.	A nemesség és a jobbágyság.	A nemességről és a jobbágyságról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három mondatos rövid leírást tud adni a tanultak alapján a kora középkori nemességről és jobbágyságról.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a kora középkori nemességről és jobbágyságról.
3.	*Az egyházszervezet kiépülése.*	*Ismeretek tanulása az egyházszervezet kiépüléséről.*		
3.1.	A pápaság harca a császári hatalommal.	A pápaság császári hatalommal vívott harcáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; IV. Gergely 1075-ben kiadott "Dictus papae" című dokumentumának elemzése; a nyugati keresztény királyok és az egyház viszonyának jellemzése.	Két-három mondatos rövid leírást tud adni a tanultak alapján a pápaság császári hatalommal vívott harcáról.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a pápaság császári hatalommal vívott harcáról. Érti, és értelmezni tudja e "küzdelem" jelentőségét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	Világi papság és szerzetesség.	A világi papságról és a szerzetességről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három mondatos rövid leírást tud adni a tanultak alapján a korabeli világi papságról és a szerzetességről.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a korabeli világi papságról és a szerzetességről.	
4.	*A Bizánci Birodalom és a keleti kereszténység.*	*A Bizánci Birodalomról és a keleti kereszténységről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Két-három mondatos rövid leírást tud adni a tanultak alapján a Keletrómai Birodalomról és a keleti kereszténységről. Meg tudja mutatni térképen a Keletrómai Birodalmat és Bizáncot.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Keletrómai Birodalomról és a keleti kereszténységről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a Keletrómai Birodalmat és Bizáncot.	
5.	*Az iszlám és az arab világ.*	*Az iszlámról és az arab világról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.*	Két-három mondatos rövid leírást tud adni a tanultak alapján az iszlámról és az arab világról.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján az iszlámról és az arab világról.	
II.	A MAGYARSÁG SZÜLETÉSE	ISMERETEK TANULÁSA A MAGYARSÁG SZÜLETÉSÉRŐL			
1.	*Az ősmagyarság kialakulása.*	*Ismeretek tanulása az ősmagyarság kialakulásáról.*			
1.1.	A magyarság őstörténetének kutatási nehézségei.	A magyarság őstörténetének kutatási nehézségeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; őstörténet kutatásával foglalkozó tudományterületek számbavétele; középkori magyar krónikák eredettörténettel kapcsolatos szemelvényeinek elolvasása, értelmezése.	Egy-két ténnyel indokolni tudja a magyarság őstörténetének kutatási nehézségeit.	A tanultak alapján be tud számolni a magyarság őstörténetének kutatási nehézségeiről	**TANÚ KUTA ÖNI**
1.2.	A nyelvrokonság kérdése.	A nyelvrokonság kérdéseiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az uráli és finnugor nyelvek kialakulását szemléltető családfa elemzése.	Fel tud sorolni legalább két magyarral rokon nyelvet.	Fel tudja sorolni a magyar nép legközelebbi nyelvrokonait. El tudja mondani, hogy a nyelvrokonság ténye mire utalhat a népek eredetével, őstörténetével kapcsolatban.	
1.3.	Az uráli és a finnugor együttélés kora.	Az uráli és a finnugor együttélés koráról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az uráli és a finnugor őshaza területét szemléltető térkép elemzése, a két őshaza területének összehasonlítása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az uráli és a finnugor együttélés koráról	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján az uráli és a finnugor együttélés koráról.	
1.4.	Az ugor közösség felbomlása.	Az ugor közösség felbomlásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; ok-okozati táblázat készítése a magyarság önálló néppé válása történetének utolsó szakaszáról.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az ugor közösség felbomlásáról.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján az ugor közösség felbomlásáról.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

				TANÚ
2.	*A vándorló magyarság élete.*	*Ismeretek tanulása a vándorló magyarság életéről.*		
2.1.	A nomád állattartó életmód átvétele a Dél-Ural vidékén.	A Dél-Ural vidéki nomád állattartó életmód átvételéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Dél-Ural vidéki nomád állattartó életmód átvételéről. Meg tudja mutatni térképen az Uralt.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Dél-Ural vidéki nomád állattartó életmód átvételéről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen az Uralt, a Kaszpi-tengert és a Volgát.
2.2.	Magna Hungaria.	Magna Hungaria-ról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Magna Hungaria berajzolása a vaktérképbe.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Magna Hungaria-ról. Meg tudja mutatni térképen.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Magna Hungaria-ról. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Magna Hungariát.
2.3.	Levédia.	Levédiáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Levédia berajzolása a vaktérképbe.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Levédiáról. Meg tudja mutatni térképen Levédiát.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján Levédiáról. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Levédiát.
2.4.	Etelköz.	Etelközről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Etelköz berajzolása a vaktérképbe.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni Etelközről. Meg tudja mutatni térképen Etelközt. Térképvázlatot tud készíteni térkép segítségével a magyarok útjáról a Kárpát-medencéig.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján Etelközről. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Etelközt. Térképvázlatot tud készíteni vaktérképen a magyarok útjáról a Kárpát-medencéig.
3.	*Honfoglalás és letelepedés.*	*Ismeretek tanulása a honfoglalásról és a letelepedésről.*		
3.1.	A Kárpát-medence természeti adottságai és politikai viszonyai a IX. század végén.	A Kárpát-medence IX. század végi természeti adottságairól és politikai viszonyairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a honfoglalást közvetlenül megelőző események bejelölése a vaktérképen.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Kárpát-medence IX. század végi természeti adottságairól és politikai viszonyairól.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Kárpát-medence IX. század végi természeti adottságairól és politikai viszonyairól.
3.2.	A Kárpát-medence birtokba vétele.	A Kárpát-medence birtokba vételéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a magyarországi területek elfoglalási sorrendjének és a hódítások évszámainak bejelölése a Kárpát-medencét ábrázoló térképbe; középkori monda elolvasása, eljátszása a honfoglalásról.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a Kárpát-medence birtokba vételéről. Ismeri a következő történelmi dátumokat: 895–900. Meg tudja mutatni térképen a Kárpátokat, a Vereckei-hágót, a Dunát és a Tiszát.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a Kárpát-medence birtokba vételéről. Biztonsággal ismeri a következő történelmi dátumokat: 895-900. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Kárpátok, Vereckei-hágó, Duna, Dráva, Tisza.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	A honfoglalók életkörülményei és társadalmi viszonyai.	A honfoglalók életkörülményeiről és társadalmi viszonyairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a honfoglalók életmódját és életkörülményeit ábrázoló rekonstrukciós rajzok megfigyelése, elemzése; a korabeli magyar társadalom felépülését szemléltető ábra megfigyelése, elemzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a honfoglalók életkörülményeiről és társadalmi viszonyairól.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a honfoglalók életkörülményeiről és társadalmi viszonyairól.
4.	*A kalandozó hadjáratok.*	*Ismeretek tanulása a kalandozó hadjáratokról.*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a kalandozó hadjáratokról. Tudja, mi történt 955-ben. Meg tudja mutatni térképen Augsburgot.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a kalandozó hadjáratokról. Tudja, mi történt 955-ben. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Szászországot, Bajorországot, Augsburgot.
III.	AZ ÉRETT KÖZÉPKOR (X–XIII. SZÁZAD)	ISMERETEK TANULÁSA AZ ÉRETT KÖZÉPKOR (A X–XIII. SZÁZAD) TÖRTÉNELMÉRŐL		
1.	*Hűbériség, lovagi élet, lovagi kultúra.*	*Ismeretek tanulása a hűbériségről, a lovagi életről és a lovagi kultúráról; történelmi időben és térben való tájékozódás; történelmi korok összehasonlítása; speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a hűbériség, lovagi élet, lovagi kultúra témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: lovagi torna, lovagi élet, hűbéreskü, hűbériség, hűbéri láncolat.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: lovagi torna, lovagi életmód, hűbéreskü, hűbéri láncolat, hűbérúr, hűbéres. Fel tud sorolni néhány lovagkirályt a X-XIII. századi Európából. Képes térképen megmutatni azokat az országokat, ahol ezek a lovagkirályok éltek.
2.	*A középkori egyház.*	*Ismeretek tanulása a középkori egyházról; történelmi időben és térben való tájékozódás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a középkori egyház témából.*	Ismeri és pontosan használja a következő fogalmakat: kereszténység, vallásos világkép, Isten földi helytartója, szerzetes, szerzetesrend.	Ismeri és pontosan használja a következő fogalmakat: kereszténység, vallásos világkép, Isten földi helytartója, zarándok, szerzetes, szerzetesrend, szerzetesi fogadalom, kolostor, kódex. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Európa leghíresebb zarándokhelyeit.
3.	*Falusi élet és mezőgazdaság.*	*Ismeretek tanulása a középkori falusi életről és mezőgazdaságról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, ábrák leolvasása, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a falusi élet és a mezőgazdaság témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: legelőváltó gazdálkodás, kétnyomásos gazdálkodás, háromnyomásos gazdálkodás, ugar.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: legelőváltó gazdálkodás, kétnyomásos gazdálkodás, háromnyomásos gazdálkodás. Képes ábrák segítségével bemutatni a földművelési módszerek fejlődését a középkorban. Képes rajzos illusztrációt készíteni a legelőváltó gazdálkodásról és a nyomásos gazdálkodásról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A városok felvirágzása.*	*Ismeretek tanulása a középkori városok felvirágzásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, forrás értelmezése, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a városok felvirágzása témából.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: középkori város, városi kiváltság, városi önkormányzat. Meg tudja mutatni térképen, hogy hol alakultak ki az első városok a középkor folyamán.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: középkori város, "a városi levegő szabaddá tesz", városi kiváltság, városi önkormányzat, pallosjog, árumegállító jog. Meg tudja mutatni térképen az első középkori városokat.
5.	*Kézműipar és kereskedelem.*	*Ismeretek tanulása a középkori kézműiparról és kereskedelemről; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a kézműipar és kereskedelem témából.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: céh, mester, segéd, inas, középkori kereskedelem, szárazföldi kereskedelem, tengeri kereskedelem. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyeket: Velence, Hamburg.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: céh, mester, segéd, inas, mesterremek, középkori kereskedelem, szárazföldi kereskedelem, tengeri kereskedelem. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyeket: Velence, Hamburg.
6.	*Középkori gondolkodás és kultúra.*	*Ismeretek tanulása a középkori gondolkodásról és kultúráról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a középkori gondolkodás és kultúra témából .*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: vallásos világkép. Meg tudja mutatni térképen a következő egyetemi városokat: Oxford, Párizs, Bologna, Pécs.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat vallásos világkép, Biblia, egyházi tanítás, világi oktatás. Meg tudja mutatni térképen a következő egyetemi városokat: Bologna, Oxford, Párizs, Krakkó, Prága, Pécs. Képes időben elhelyezni az egyetemek alapítási éveit.
7.	*A román és a gótikus stílus.*	*Ismeretek tanulása a román és a gótikus stílusról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a román és a gótikus stílus témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: romanika, gótika. Képes térképen megmutatni a román és a gót stílus legnevezetesebb emlékeit.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: romanika, gótika, ikerablakok, félköríves boltozat, rózsaablak, csúcsív. Képes térképen megmutatni a román és a gót stílus legnevezetesebb emlékeit. Képes rövid ismertetést adni szóban és írásban a zsámbéki romtemplomról és a jáki templomról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	AZ ÁRPÁD-HÁZI KIRÁLYOK KORA	ISMERETEK TANULÁSA AZ ÁRPÁD-HÁZI KIRÁLYOK KORÁNAK TÖRTÉNELMÉRŐL			
1.	*Az államalapítás.*	*Ismeretek tanulása az államalapításról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az államalapítás témából.*			
1.1.	Géza és Szent István.	Ismeretek tanulása Géza fejedelemről és Szent István királyról; történelmi időben és térben való tájékozódás, történelmi korok összehasonlítása, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Géza és Szent István témából.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 972–997, 955, 1001–1038. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyeket: Augsburg. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: kalandozások, törzs, nemzetség, pogányság, kereszténység, államalapítás, krónika, hittérítés. Ismeri a következő történelmi személyeket: Géza, István, Koppány.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 972–997, 955, 962, 1001–1038. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Augsburg, Bajorország, Bizánc, Német Római Császárság, Veszprém, Esztergom, Székesfehérvár, Erdély. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: kalandozások, törzs, nemzetség, ország, pogányság, kereszténység, államalapítás, hittérítők, krónika, tized. Ismeri a következő történelmi személyeket: Géza, , Imre, István, Koppány, II. Szilveszter, Gizella, Sarolt.	**TANÚ HON ÖNI EU**
1.2.	A keresztény királyság.	Ismeretek tanulása a keresztény királyságról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a keresztény királyság témából.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: trónutódlás. Képes rövid szóbeli szövegalkotásra Szent István uralkodásáról.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: trónutódlás, trónvillongás. Képes egy öt-tíz perces kiselőadás megtartására Szent István uralkodásából.	**TANÚ**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Az új rend megszilárdítása.*	*Ismeretek tanulása az új rend megszilárdításáról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az új rend megszilárdítása témából.*			**TANÚ**
2.1.	Az új rendet fenyegető külső és belső veszélyek.	Ismeretek tanulása az új rendet fenyegető külső és belső veszélyekről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az új rendet fenyegető külső és belső veszélyek témából.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámhoz: 1038. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: pogánylázadás, trónutódlás, német veszély. Ismeri a következő történelmi személyeket: I. András, I. Béla.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1038. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: pogánylázadás, trónvillongás, trónutódlás, német veszély. Ismeri a következő történelmi személyeket: Orseoló Péter, Aba Sámuel, I. András, I. Béla., Salamon, Vazul, Henrik császár. Meg tudja mutatni térképen a következő helyszínt: Pozsony.	
2.2.	Szent László és Könyves Kálmán.	Ismeretek tanulása Szent Lászlóról és Könyves Kálmánról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Szent László és Könyves Kálmán témából.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: feudális rend. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Lengyel királyság, Cseh királyság, Német Római Császárság.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: feudális rend, törvényhozás. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bolgárország, Kijevi Nagyfejedelemség, Lengyel királyság, Cseh királyság, Német Római Császárság, Horvát királyság, Szerb fejedelemség. Képes egy 5-10 perces kiselőadás tartására a feudális rend megszilárdulásából, Szent László és Könyves Kálmán uralkodásából.	**TANÚ**
2.3.	III. Béla.	Ismeretek tanulása III. Béláról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a III. Béla témából.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: írásbeliség, királyi kancellária. Képes egy rövid szóbeli szövegalkotásra III. Béla uralkodásából.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: írásbeliség, királyi kancellária, árutermelés, pénzgazdálkodás, városiasodás, krónika. Képes egy összefüggő, rendszerezett kiselőadás megtartására III. Béla uralkodásából.	**TANÚ**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Gazdasági és társadalmi változások a XIII. században.*	*Ismeretek tanulása a XIII. századi gazdasági és társadalmi változásokról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a gazdasági és társadalmi változások a XIII. században témából.*			**TANÚ**
3.1.	II. András és az Aranybulla.	Ismeretek tanulása II. Andrásról és az Aranybulláról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, forrásértelmezés, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a II. András és az Aranybulla témából.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: várjobbágyok, Aranybulla. Tudja, hogy milyen esemény kapcsolódik 1222-höz. Ismeri a következő történelmi személyeket: II. András.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: serviensek, várjobbágyok, várnép, székesfehérvári törvénynapok, rendiség, Aranybulla. Tudja, hogy milyen esemény kapcsolódik 1222-höz. Ismeri a következő történelmi személyeket: II. András.	
3.2.	IV. Béla és a tatárjárás.	Ismeretek tanulása IV. Béláról és a tatárjárásról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, forrásértelmezés, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a IV. Béla és a tatárjárás témából.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: nomád, második honalapító. Ismeri a következő történelmi személyeket: IV. Béla, Juliánus barát, Batu kán. Meg tudja mutatni térképen Muhi. Tudja, hogy milyen esemény kapcsolódik 1241-42-höz.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: nomád, szekérkaraván, kővár, második honalapító. Ismeri a következő történelmi személyeket: IV. Béla, Juliánus barát, Batu kán. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Mongólia, Sajó folyó, Muhi. Tudja, hogy milyen esemény kapcsolódik 1241-42-höz.	**TANÚ HON EU**
4.	*Az Árpád-kori kultúra.*	*Ismeretek tanulása az Árpád-kori kultúráról; speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az Árpád-kori kultúra témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmat: krónika.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: gesta, krónika, Halotti beszéd. Ismeri a következő történelmi személyt: Anonymus.	**TANÚ ÖNI**
V.	A KÉSŐ KÖZÉPKOR (XIV–XV. SZÁZAD)	*ISMERETEK TANULÁSA A KÉSŐ KÖZÉPKOR (XIV–XV. SZÁZAD) TÖRTÉNELMÉRŐL*			
1.	*Rendi országgyűlések.*	*Ismeretek tanulása a rendi országgyűlésekről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, ábra leolvasása, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a rendi országgyűlések témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: rend, rendi gyűlés, parlament.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: rend, rendi gyűlés, rendi államforma, parlament. Ismeri a következő történelmi személyt: Szép Fülöp.	
2.	*Európa (Nyugat-, Közép-, Kelet-Európa).*	*Ismeretek tanulása a középkor végi Európáról (Nyugat-, Közép-, Kelet-Európáról); történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az Európa (Nyugat, Közép-, Kelet-Európa) témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat Európa. Meg tudja mutatni térképen Nyugat-, Közép- és Kelet-Európát.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: centrum, periféria, Európa. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Nyugat-, Közép- és Kelet-Európát.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Háborúk, járványok, parasztfelkelések a középkor alkonyán.*	*Ismeretek tanulása a középkor végi háborúkról, járványokról és parasztfelkelésekről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a háborúk, járványok, parasztfelkelések a középkor alkonyán témából.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Anglia, Franciaország. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: pestis, járvány, éhínség, százéves háború.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1337–1453. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Anglia, Franciaország. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: pestis, járvány, éhínség, lehűlés, százéves háború.
4.	*Itália, a humanizmus és a reneszánsz.*	*Ismeretek tanulása Itáliáról, a humanizmusról és a reneszánszról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az Itália a humanizmus és a reneszánsz témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: könyvnyomtatás, humanizmus, reneszánsz. Ismeri a következő történelmi személyeket: Guttenberg, Raffaello.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: humanizmus, reneszánsz, antik örökség, Guttenberg-galaxis, könyvnyomtatás. Ismeri a következő történelmi személyeket: Bocaccio, Guttenberg, Raffaello, Boticelli.
5.	*Ázsiai kultúrák.*	*Ismeretek tanulása az ázsiai kultúrákról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az ázsiai kultúrák témából.*	Meg tudja mutatni térképen Kínát, Indiát, Mongóliát. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: iránytű, könyvnyomtatás, papír.	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Kínát, Indiát, Mongóliát. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: iránytű, könyvnyomtatás, papír, puskapor.
6.	*Európai népek küzdelmei a mongol és a török hódítások ellen.*	*Ismeretek tanulása Európa népeinek a mongol és török hódítások elleni küzdelmeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az európai népek küzdelmei a mongol és a török hódítások ellen témából.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Arany Horda, Kijev, Balkán-félsziget, Bizánc, Török birodalom. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1241, 1453.	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Kijev, Balkán-félsziget, Görögország, Rigómező, Konstantinápoly, Bizánc, Török birodalom. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1241, 1453.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	AZ ANJOUK KORA	ISMERETEK TANULÁSA AZ ANJOUK KORÁRÓL			
1.	*Károly Róbert és Nagy Lajos bel- és külpolitikája.*	*Ismeretek tanulása Károly Róbert és Nagy Lajos bel- és külpolitikájáról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Károly Róbert és Nagy Lajos bel- és külpolitikája témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: királykoronázás, kilenced. Ismeri a következő történelmi személyeket: Károly Róbert, Csák Máté, Nagy Lajos. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámhoz: 1301.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: tartományúr, királykoronázás, kapuadó, aranyforint, kilenced. Ismeri a következő történelmi személyeket: Károly Róbert, Csák Máté, Nagy Lajos. Meg tudja mutatni térképen a tartományúri hatalom kiépülését, valamint Visegrádot, Nápolyt, Velencét, a Balkánt és Lengyelországot. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1301, 1335, 1351.	**TANÚ ÖNI**
2.	*Az Anjou-kor gazdasága.*	*Ismeretek tanulása az Anjou-kor gazdaságáról; speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata az Anjou-kor gazdasága témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmat: kilenced.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: aranyforint, kapuadó, kilenced.	**TANÚ**
3.	*Társadalmi változások; népesség és természeti környezet.*	*Ismeretek tanulása az Anjou-kori társadalmi változásokról; speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a társadalmi változások, népesség és természeti környezet témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: banderiális hadsereg.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: banderiális hadsereg, rendiség.	**TANÚ MÁS ÖNI**
VII.	LUXEMBURGI ZSIGMOND, A HUNYADIAK ÉS A JAGELLÓK KORA	ISMERETEK TANULÁSA LUXEMBURGI ZSIGMOND A HUNYADIAK ÉS A JAGELLÓK KORÁRÓL			
1.	*Luxemburgi Zsigmond kora.*	*Ismeretek tanulása Luxemburgi Zsigmond koráról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Luxemburgi Zsigmond kora témából.*	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1396. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: végvárrendszer, szabad királyi város, mezőváros, bányaváros. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Buda, Pozsony, Nándorfehérvár.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1396, 1405. Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: végvárrendszer, városi törvények, szabad királyi város, mezőváros, bányaváros. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Buda, Pozsony, Sopron, Kassa, Nándorfehérvár.	**TANÚ MÁS VÉD**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Védekezés az oszmán-török terjeszkedés ellen; Hunyadi János.*	*Ismeretek tanulása az oszmán-török terjeszkedés elleni védekezésről és Hunyadi Jánosról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a védekezés az oszmán-török terjeszkedés ellen. Hunyadi János témából.*	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1444, 1456. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Erdély, Várna, Rigómező, Nándorfehérvár.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1443-44, 1444, 1456. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Erdély, Várna, Rigómező, Nándorfehérvár. Képes rövid szóbeli szövegalkotásra Hunyadi János török ellenes hadjáratairól.
3.	*Hunyadi Mátyás uralkodása; a központosítás kísérlete.*	*Ismeretek tanulása Hunyadi Mátyás uralkodásáról, a központosítási kísérletről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Hunyadi Mátyás uralkodása, a központosítás kísérlete témából.*	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: központosítás, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg.	Ismeri, és pontosan használja a következő fogalmakat: központosítás, rendkívüli hadiadó, füstpénz, kancellária, fekete sereg. Képes kiselőadást készíteni Mátyás központosított rendi monarchiájáról.
4.	*Életformák a XV. századi Magyarországon.*	*Ismeretek tanulása a XV. századi magyar életformákról; szóbeli és írásbeli szövegalkotás az életformák a XV. századi Magyarországon témából.*	Képes tanári segítséggel önművelési munkát végezni, információt gyűjteni szakkönyvekből a XV. századi életformával kapcsolatban.	Képes önállóan, tanári segítség nélkül önművelési munkát végezni, információt gyűjteni szakkönyvekből a XV. századi életformával kapcsolatban.
5.	*Kultúra és művelődés.*	*Ismeretek tanulása a XV. századi magyar kultúráról és művelődésről; szóbeli és írásbeli szövegalkotás a kultúra és művelődés témából.*	Képes tanári segítséggel önművelési munkát végezni, tablót készíteni a magyar reneszánszkori kultúráról és művelődésről.	Képes önállóan, tanári segítség nélkül önművelési munkát végezni, tablót készíteni a magyar reneszánszkori kultúráról és művelődésről.
6.	*A Jagellók kora.*	*Ismeretek tanulása a Jagellók koráról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Jagellók kora témából.*		
6.1.	A központosítás szétesése.	Ismeretek tanulása a központosítás széteséséről; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a központosítás szétesése témából.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1490. Ismeri a következő fogalmat: anarchia.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámhoz: 1490. Ismeri a következő fogalmat: rendi anarchia. Tudja, hogy kik voltak az alábbi történelmi személyek: II. Ulászló, Szapolyai János.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.2.	Dózsa parasztháborúja.	Ismeretek tanulása Dózsa György parasztháborújáról; történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a Dózsa parasztháborúja témából	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1514,. Rövid ismertetést tud adni a parasztháború menetéről.	Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámokhoz: 1514. Rövid ismertetést tud adni a parasztháború menetéről, előzményéről, kirobbanásának okairól és következményéről.
6.3.	A török veszély kiújulása (a végvári rendszer áttörése; a mohácsi vész).	Ismeretek tanulása a török veszély kiújulásáról (a végvári rendszer áttöréséről, a mohácsi vészről); történelmi időben és térben való tájékozódás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a török veszély kiújulása (a végvári rendszer áttörése, a mohácsi vész) témából.	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Nándorfehérvár, Mohács. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámhoz: 1526.	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Nándorfehérvár, Mohács. Tudja, hogy milyen események kapcsolódnak a következő évszámhoz: 1526. Ismeri a következő történelmi személyeket: I. Szulejmán, Szapolyai János, II. Lajos.
VIII.	A KORA ÚJKOR (XVI–XVIII. sz.)	ISMERETEK TANULÁSA A KORAÚJKORRÓL (XVI–XVIII. sz.)		
1.	*A nagy földrajzi felfedezések és következményeik; az európai és Európán kívüli kultúrák találkozása.*	*Ismeretek tanulása a nagy földrajzi felfedezésekről és következményeikről; az európai és Európán kívüli kultúrák találkozásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; történelmi korok összehasonlítása; speciális szókincs elsajátítása: fogalmak helyes használata a nagy földrajzi felfedezések, valamint az európai és az Európán kívüli kultúrák találkozása témából.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik 1492-höz. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gyarmat, világkereskedelem.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak 1492-höz. Képes összefüggéseket felismerni a felfedezések és európai hatásai között. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gyarmat, rabszolga-kereskedelem, világkereskedelem.
2.	*Reformáció és katolikus megújulás; a barokk.*	*Ismeretek tanulása a reformációról, a katolikus megújulásról és a barokkról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása a reformáció és katolikus megújulás, valamint a barokk témájából.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1517 és 1555. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: reformáció, ellenreformáció, vallásháború, vallásszabadság, barokk.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak 1517-hez, 1555-höz. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: széttagoltság, reformáció, ellenreformáció, inkvizíció, cenzúra, Ismertetni tudja, mik voltak a reformáció megindulásának történelmi okai és következményei.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A gyarmatosítás; az atlanti hatalmak felemelkedése; a világkereskedelem kezdetei*	*Ismeretek tanulása a gyarmatosításról; az atlanti hatalmak felemelkedéséről; a világkereskedelem kezdeteiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; történelmi korok összehasonlítása, fogalmak helyes használata, történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása a gyarmatosítás és az atlanti hatalmak felemelkedése témájából.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1566. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: agrártermékek, iparcikkek, manufaktúra.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1566. Többféle szempontból is képes összehasonlítani a késő középkor és a kora újkor európai viszonyait. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: centrum és peremvidék, agrártermékek, iparcikkek, manufaktúra.
4.	*Az abszolutizmus; a modern állam kialakulása.*	*Ismeretek tanulása az abszolutizmusról; a modern állam kialakulásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása az abszolutizmus és a modern állam kialakulása témákból.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: abszolutizmus, rendi országgyűlés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1570. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: abszolutizmus, rendi országgyűlés.
5.	*A hatalmi viszonyok átrendezése Európában; háborúk és hadseregek a kora újkorban,*	*Ismeretek tanulása a hatalmi viszonyok európai átrendeződéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása a hatalmi viszonyok átrendezése Európában: háborúk és hadseregek a kora újkorban témából.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1618-48, 1640. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Hollandia, Spanyol Németalföld, Poroszország, Bécs. Egy-két példával bizonyítani tudja, hogy a kora újkor lényeges változásokat hozott az európai történelemben. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: vallásháború.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1618-48, 1640. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja a vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Hollandia, Spanyol Németalföld, Poroszország, Bécs. Ismertetni tudja, hogy miként változtak meg a nemzetközi erőviszonyok a XVII. és a XVIII. század folyamán. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hegemónia, vallásháború. Beszélni tud arról, hogy milyen okokkal magyarázható a harmincéves háború kiszélesedése és elhúzódása.
6.	*Az angol forradalom; Nagy-Britannia és a parlamentáris monarchia kialakulása.*	*Ismeretek tanulása az angol forradalomról; Nagy-Britannia és a parlamentáris monarchia kialakulásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1640. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: parlament, diktatúra.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1640. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: parlament, személyi diktatúra, parlamentáris monarchia.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*A Napkirály Franciaországa.*	*Ismeretek tanulása a Napkirály Franciaországáról, történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1700-14. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: abszolutizmus, védővámok.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1700-14. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: abszolutizmus, kereskedelmi aktívum, védővámok, államminiszter. Ismertetni tudja francia példán keresztül, hogy milyen történelmi okai és milyen történelmi következményei voltak a királyi abszolutizmusok kialakulásának Európában.
8.	*Oroszország felemelkedése.*	*Ismeretek tanulása Oroszország felemelkedéséről; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: jobbágyság, felvilágosult abszolutizmus.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: örökös jobbágyság, felvilágosult abszolutizmus.
9.	*A tudományos világkép átalakulása; a felvilágosodás és a klasszicizmus.*	*Ismeretek tanulása a tudományos világkép átalakulásáról; a felvilágosodásról és a klasszicizmusról; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: felvilágosodás.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: felvilágosodás, polgárosodás, felvilágosult abszolutizmus. Beszélni tud arról, hogy mivel magyarázható a felvilágosodás eszméjének térhódítása a XVIII. században.
IX.	MAGYARORSZÁG A KORA ÚJKORBAN	ISMERETEK TANULÁSA A KORA ÚJKOR MAGYARORSZÁGÁRÓL		
1.	*Az ország három részre szakadása.*	*Ismeretek tanulása az ország három részre szakadásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő történelmi dátumokhoz: 1526, 1541. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Magyar Királyság, Török Hódoltság, Buda, Pozsony, Gyulafehérvár. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hódoltság, Porta.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1526, 1541. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Magyar Királyság, Török Hódoltság, Buda, Pozsony, Gyulafehérvár. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szultáni hódoltság, Porta, pasa. Ismertetni tudja, hogy milyen belső és külső okok játszottak közre Magyarország részekre hullásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szapolyai János és I. Ferdinánd.*	*Ismeretek tanulása Szapolyai Jánosról és I. Ferdinándról;történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1529, 1532, 1538. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Váradot.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1529, 1532, 1538. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen Váradot.
3.	*A török világ.*	*Ismeretek tanulása a török világról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1552, 1566, 1593-1606. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hódoltság, Porta,	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1552, 1566, 1568, 1593-1606. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Szigetvár, Eger, Buda, Álmosd, Érsekújvár, Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hódoltság, Porta, vilajet, pasa. Értékelést tud adni arról, hogy milyen rövid és hosszú távú történelmi következményekkel járt a török uralom Magyarországon.
4.	*A Habsburgok és a magyar rendek.*	*Ismeretek tanulása a Habsburgokról és a magyar rendekről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1604-1606. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hajdúk, abszolutizmus, rendi országgyűlés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1604-1606. Be tudja mutatni, hogy a magyar rendek és a Habsburg uralkodók közötti viszony miként alakult a XVI. XVII. és a XVIII. század folyamán. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: vallásszabadság, hajdúk, abszolutizmus, rendi országgyűlés.
5.	*Az Erdélyi Fejedelemség; Bocskai István és Bethlen Gábor.*	*Ismeretek tanulása az Erdélyi Fejedelemségről; Bocskai Istvánról és Bethlen Gáborról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1604-1606. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Erdélyi Fejedelemség, Gyulafehérvár	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1604-1606, 1621. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Erdélyi Fejedelemség, Gyulafehérvár, Felvidék.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*A reformáció Magyarországon.*	*Ismeretek tanulása a magyar reformációról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: reformáció, ellenreformáció.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1570. Ismeri,és helyesen használja a következő fogalmakat: reformáció, ellenreformáció, protestánsok, evangélikus, református. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Nagyszombat.
7.	*A török kiűzése.*	*Ismeretek tanulása a törökök kiűzéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1686. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Buda.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1686, 1699. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Buda, Szentgotthárd, Karlóca.
8.	*Gazdasági és társadalmi változások, népesség és környezet.*	*Ismeretek tanulása a gazdasági és társadalmi változásokról, a népesség és a környezet alakulásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kurucok, majorságok.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kurucok, örökös jobbágyság, majorságok.
9.	*II. Rákóczi Ferenc szabadságharca.*	*Ismeretek tanulása II. Rákóczi Ferenc szabadságharcáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1703-11. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kurucok, trónfosztás. Beszélni tud – tanári segítséggel – arról, hogy milyen belső és külső körülmények segítették elő a Rákóczi szabadságharc kezdeti sikereit.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1703-11, 1707. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Munkács, Sárospatak. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kurucok, trónfosztás. Beszélni tud arról, hogy milyen belső és külső körülmények segítették elő a Rákóczi szabadságharc kezdeti sikereit.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

6. évfolyam

a) Ismertetni tudja a középkor korszakolását.
b) Ismertetni tudja a kora középkorban létrejött államokat és azok kialakulását (germán királyságok, Frank Birodalom, Karoling Birodalom utódállamai).
c) Néhány mondatos leírást tud adni az uradalmi rendszer kialakulásáról és a kora középkor társadalmáról.
d) Röviden ismertetni tudja a pápaság és császárság küzdelmeit, a korabeli papságot és a szerzetességet.
e) Néhány mondatos jellemzést tud adni az arab világról és az iszlámról.
f) Ismertetni és jellemezni tudja a magyarok vándorlásának állomásait (dél-Urál sztyeppéi, Magna Hungaria, Levédia, Etelköz, Kárpát-medence).
g) Leírást tud készíteni a honfoglalásról, a honfoglalók életkörülményeiről és társadalmáról; valamint a kalandozó hadjáratokról.
h) Ismertetni tudja a hűbériség rendszerét (hűbérúr, hűbéres, hűbéreskü, hűbéri lánc).
i) Fel tudja sorolni és jellemezni tudja a középkori földművelési módszereket.
j) Jellemezni tudja néhány mondattal a középkori városokat, a középkori kereskedelmet, a középkori oktatást és kultúrát.
k) Ismertetni tudja Géza fejedelem és István király államalapító tevékenységét.
l) Be tudja mutatni Szent László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András (Aranybulla), IV. Béla (tatárjárás) uralkodását.
m) Ismertetni tudja Károly Róbert és Nagy Lajos bel-külpolitikáját, az Anjou-kor társadalmát és gazdaságát.
n) Néhány mondattal jellemezni tudja Luxemburgi Zsigmond korát, Hunyadi János törökellenes harcait, Hunyadi Mátyás uralkodását, a humanizmus és a reneszánsz fénykorát.
o) Rövid bemutatást tud adni a Jagellók koráról (Dózsa György parasztháborúja, mohácsi vész).
p) Tudjon beszélni a nagy fölrajzi felfedezésekről és a következményeiről; valamint a gyarmatosításról.
q) Néhány mondattal jellemezni tudja a reformáció és a katolikus megújulás korát.
r) Fel tudja sorolni a abszolutista államok és az angol alkotmányos királyság jellemzőit.
s) Ismertetni tudja Magyarország három részre szakadásának előzményeit, következményeit, török berendezkedést és a török kiűzését Magyarországról.
t) Jellemezni tudja a Rákóczi szabadságharcot.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Történelem tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók biztonsággal tájékozódni a történelmi térben és időben. Tudják a tanult történelmi fogalmakat, ismereteket aktualizálni. Fejlődjön történelmi problémamegoldó gondolkodásuk. Váljanak képessé sokrétű és sok műfajú ismeretforrások feldolgozására és felhasználására az önálló ismeretszerzés során. Alakuljon ki megfelelő szemléletük és készségük az újkorból és a legújabb korból származó tárgyi és szöveges források vizsgálatához és elemzéséhez. Ismerjék meg az újkorral és a legújabb korral kapcsolatos kiemelkedő történettudományi eredményeket. Szerezzenek elemi szintű ismereteket a történettudomány módszereinek sajátosságairól. Váljanak képessé a különböző kultúrák, korok és korszakok több szempontú összehasonlítására.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	MAGYARORSZÁG ÚJJÁSZERVEZŐDÉSE A HABSBURG BIRODALOM KERETEI KÖZÖTT	ISMERETEK TANULÁSA MAGYARORSZÁG HABSBURG BIRODALOM KERETEI KÖZÖTTI ÚJJÁSZERVEZŐDÉSÉRŐL		
1.	*Magyarország a Habsburg Birodalomban.*	*Ismeretek tanulása a Habsburg Birodalomban létező Magyarországról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740–80. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: felvilágosult abszolutizmus.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740–80, 1777. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Szilézia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: betelepítés, bevándorlás, felvilágosult abszolutizmus.
2.	*A felvilágosult abszolutizmus: Mária Terézia és II. József.*	*Ismeretek tanulása a felvilágosult abszolutizmusról; Mária Teréziáról és II. Józsefről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740-80. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: felvilágosult abszolutizmus.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740–80, 1777. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Szilézia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: betelepítés, bevándorlás, felvilágosult abszolutizmus.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A XVIII. SZÁZADI EURÓPA	ISMERETEK TANULÁSA A XVIII. SZÁZADI EURÓPÁRÓL		
1.	*Kiszélesednek Európa határai.*	*Ismeretek tanulása Európa XVIII. századi határairól; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Európa, Amerika, Afrika, Ázsia, Ausztrália.	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Európa, Amerika, Afrika, Ázsia, Ausztrália.
2.	*A mezőgazdaság és az ipar forradalma.*	*Ismeretek tanulása mezőgazdaság és az ipar forradalmáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1760-1840. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Németalföld, Anglia, Selmecbánya, London, Párizs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: ipari forradalom, demográfiai robbanás, urbanizáció.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1760-1840, 1769, 1825. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Németalföld, Anglia, Selmecbánya, London, Velence, Torino, Milánó, Amsterdam, Berlin, Hamburg, Bécs, Moszkva, Szentpétervár, Párizs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: ipari forradalom, vetésforgó, urbanizáció, demográfiai robbanás.
3.	*A közlekedés és a kereskedelem forradalma.*	*Ismeretek tanulása a közlekedés és a kereskedelem forradalma; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: gyarmat.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: "tenger fuvarosai", gyarmat.
4.	*A fény százada, az ész diadala.*	*Ismeretek tanulása "a fény évszázadáról"; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: felvilágosodás.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: felvilágosodás, enciklopédisták.
5.	*Az európai államrendszer kialakulása.*	*Ismeretek tanulása az európai államrendszer kialakulásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740-80, 1780-90. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Anglia, Franciaország, Ausztria, Poroszország, Oroszország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: alkotmányos királyság, abszolutizmus, felvilágosult abszolutizmus, nemzet, nemzetállam.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1740-48, 1740-80, 1780-90, 1777. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: centrum-országok, periférián, ill. félperiférián elterülő országok. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: centrum, koalíció, ütközőállam, alkotmányos királyság, abszolutizmus, felvilágosult abszolutizmus, nemzet, nemzetállam.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	A NAGY FRANCIA FORRADALOM ÉS EURÓPAI HATÁSA	ISMERETEK TANULÁSA A NAGY FRANCIA FORRADALOMRÓL ÉS EURÓPAI HATÁSÁRÓL		
1.	*A szabadság diadala.*	*Ismeretek tanulása "a szabadság diadaláról"; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1789. július 14. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Párizs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: rendek.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1789. július 14. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Párizs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: rendek, nemzetgyűlés, nemzetőrség.
2.	*A forradalom monarchista szakasza.*	*Ismeretek tanulása a forradalom monarchista szakaszáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1791. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgári alkotmány.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1789. július 14.– 1792. augusztus 10., 1791,. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgári alkotmány.
3.	*A forradalom girondista szakasza.*	*Ismeretek tanulása a forradalom girondista szakaszáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1793. január 21. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: girondisták, köztársaság, jakobinusok.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1792. augusztus 10-1793. január 21., 1793. január 21 Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Valmy. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: girondisták, jakobinusok, konvent, köztársaság.
4.	*A forradalom jakobinus szakasza.*	*Ismeretek tanulása a forradalom jakobinus szakaszáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1794. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: forradalmi terror.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1794. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Vendee. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: forradalmi terror, guillotin.
5.	*A forradalom utolsó szakasza: a thermidori konvent.*	*Ismeretek tanulása forradalom utolsó szakaszáról: a thermidori konventről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1795. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: thermidori konvent.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1795. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: thermidori konvent, emigránsok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*A francia gloire – Napóleon birodalma.*	*Ismeretek tanulása Napóleon birodalmáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1804. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Korzika, Szent Ilona, Moszkva, Waterloo. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: császárság.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1804, 1810, 1813, 1815. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Korzika, Szent Ilona, Német-Római Császárság, Moszkva, Lipcse, Waterloo, Elba. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: császárság, invázió.
7.	*A Szent Szövetség Európája.*	*Ismeretek tanulása a Szent Szövetség Európájáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1814, 1815, 1848. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Török Birodalom, Görögország, Belgium. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: Szent Szövetség.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1814, 1815, 1831, 1848. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Török Birodalom, Görögország, Belgium, Németalföldi Királyság, Málta, Ceylon, Jóreménység foka. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Szent Szövetség, liberalizmus.
8.	*A gazdasági és társadalmi változások. A tudomány fejlődése a XIX. század első felében.*	*Ismeretek tanulása XIX. század első felének gazdasági és társadalmi változásairól és a tudomány fejlődéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: tőzsde, kommunikáció, munkásmozgalom, sztrájk, felkelés.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: infrastruktúra, tőzsde, kommunikáció, munkásmozgalom, sztrájk, felkelés, géprombolás, szocializmus.
9.	*1848. Az európai forradalmak története.*	*Ismeretek tanulása az 1848-as európai forradalmakról; történelmi időben és térben való tájékozódás fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1848. március 15. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Milánó, Velence, Pest-Buda, Berlin, Prága. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nemzeti-nemzetiségi kérdés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. március 13. És 15. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Milánó, Velence, Pest-Buda, Berlin, Prága, Frankfurt. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgári demokratikus forradalom, forradalmi láncreakció, nemzeti-nemzetiségi kérdés.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	MAGYARORSZÁG A POLGÁROSODÁS HAJNALÁN; REFORMOK, FORRADALOM; SZABADSÁGHARC	ISMERETEK TANULÁSA A POLGÁROSODÓ MAGYARORSZÁGRÓL, A REFORMOKRÓL, A FORRADALOMRÓL ÉS A SZABADSÁGHARCRÓL		
1.	*A felvilágosodás magyarországi hatása.*	*Ismeretek tanulása a felvilágosodás magyarországi hatásairól; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1795. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Vérmező. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: magyar jakobinusok	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1795. Meg tudja mutatni térképen, a következő történelmi helyszíneket: Vérmező, Pozsony. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: magyar jakobinusok, KT.
2.	*A reformkor.*	*Ismeretek tanulása a reformkorról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1830-48. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Pozsony. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: reform.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1830-48. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Pozsony. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: reform, reformkor, parlament.
3.	*Gróf Széchenyi István.*	*Ismeretek tanulása gróf Széchenyi Istvánról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1830. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Nagycenk. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgár, polgári rend.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1791, 1825-27, 1830. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Nagycenk. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: civilizáció, polgár, polgári rend, országgyűlés.
4.	*"Jelszavaink valának: Haza és haladás".*	*Ismeretek tanulása a reformkori országgyűlésekről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1832-36, 1847. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Pozsony. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: országgyűlés, kormánypárt, ellenzék, jobbágykérdés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1832-36, 1843-44. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Szatmár, Pozsony. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: országgyűlés, közteherviselés, jobbágykérdés, felsőház, alsóház, kormánypárt, ellenzék, törvény.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Kossuth Lajos politikai programja.*	*Ismeretek tanulása Kossuth Lajos politikai programjáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1802. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Monok, Pest. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: közteherviselés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1802, 1844. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Monok, Torino, Erdély, Pest. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nemzeti érdekegyesítés, közteherviselés, kötelező örökváltság.
6.	*A forradalom előszele.*	*Ismeretek tanulása a forradalom előzményeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1847. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: liberálisok.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1847. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: konzervatívok, liberálisok, radikálisok.
7.	*1848. március 15. A magyarországi forradalom története.*	*Ismeretek tanulása az 1848-as magyar forradalomról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. március 15. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pozsony, Bécs, Pest-Buda. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: cenzúra, emberi szabadságjogok.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. március 15. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Pozsony, Bécs, Pest-Buda. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: sajtószabadság, szólásszabadság, cenzúra, vallásszabadság, emberi szabadságjogok.
8.	*A Batthyány-kormány működése; az áprilisi törvények.*	*Ismeretek tanulása a Batthyány-kormány működéséről, az áprilisi törvényekről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1848. április 11. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pest, Zágráb, Erdély. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: népképviseleti országgyűlés, áprilisi törvények.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. március 17., április 11., szeptember 11. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pest, Erdély, Zágráb, Horvátország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: koalíciós kormány, népképviseleti országgyűlés, áprilisi törvények.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

9.	*A szabadságharc története.*	*Ismeretek tanulása az 1848-49-es magyar szabadságharcról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. szeptember 29., április 14., augusztus 9. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pákozd, Debrecen, Kolozsvár, Brassó, Komárom, Temesvár, Világos, Arad, Szeged. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szabadságharc, trónfosztás.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1848. szeptember 29., december 31., 1849. február 26-27., április 14., augusztus 13. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Pákozd, Debrecen, Vác, Nagyvárad, Kápolna, Kolozsvár, Nagyszeben, Brassó, Hatvan, Tápióbicske, Isaszeg, Gödöllő, Komárom, Varsó, Arad, Temesvár, Szeged, Világos. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: törvényhozás, kiáltvány, alkotmány, tavaszi hadjárat, kormányzóelnök, bukás, vereség, teljhatalom, fegyverletétel.
V.	A SZABADVERSENYES KAPITALIZMUS KORA	ISMERETEK TANULÁSA A SZABADVERSENYES KAPITALIZMUS KORÁRÓL		
1.	*Anglia – a világ ura .*	*Ismeretek tanulása Angliáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1857. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: London, India, Kína. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: parlamentáris demokrácia, gyarmat.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1857. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: London, India, Kína. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: parlamentáris demokrácia, koronagyarmat, ópiumkereskedelem, gyarmat–félgyarmat.
2.	*Franciaország – a második császárság.*	*Ismeretek tanulása Franciaországról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1852. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Mexikó. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: második császárság.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1852. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Mexikó, Balkán-félsziget, Krím. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: köztársasági elnök, második császárság.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Oroszország – Európa csendőre.*	*Ismeretek tanulása Oroszországról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1861. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Krím. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: Európa csendőre.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1853-56, 1861. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Boszporusz, Dardanellák, Krím. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Európa csendőre, orosz jobbágyfelszabadítás.
4.	*A Kárpát-medence és a Balkán-félsziget népei a XIX. században.*	*Ismeretek tanulása a XIX. századi Kárpát-medence és Balkán-félsziget népeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Csehország, Lengyelország, Szerbia, Bulgária, Románia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szlávság, románok, nemzeti egységmozgalom.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1877. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Csehország, Lengyelország, Szerbia, Bulgária, Havasalföld, Moldva, Románia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szlávság, románok, nemzeti egységmozgalom, nagyszerb mozgalom.
5.	*Az egységes Olaszország megteremtése.*	*Ismeretek tanulása az egységes Oroszország megteremtéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1870. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Itália, Dél-Itália. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: dinasztikus út, forradalmi út.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1860 és 1870. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Itália, Nápoly, Dél-Itália. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: dinasztikus út, forradalmi út.
6.	*Németország egyesítése – vérrel és vassal.*	*Ismeretek tanulása Németország egyesítéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1870. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Elzász-Lotharingia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: vaskancellár.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1870. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Königgratz, Versailles, Elzász-Lotharingia, Róma, Velence. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: vaskancellár, porosz utas fejlődés.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA LÉTREJÖTTE	ISMERETEK TANULÁSA AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA LÉTREJÖTTÉRŐL		
1.	*A neoabszolutizmus kora.*	*Ismeretek tanulása a neoabszolutizmus koráról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárás*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1849. október 6., 1867. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Osztrák–Magyar Monarchia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kiegyezés, dualista állam.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1849. október 6., 1850., 1867. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Magyarország kerületei a Bach rendszer idején, Osztrák–Magyar Monarchia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: neoabszolutizmus, germanizáció, passzív ellenállás, kiegyezés, dualista állam.
2.	*A kiegyezés.*	*Ismeretek tanulása a kiegyezésről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1867. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: O.M.M. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kiegyezés, dualista állam.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1867. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: O.M.M. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kiegyezés, jogfeladás, emigráció, dualista.
VI.	AZ EURÓPÁN KÍVÜLI VILÁG	ISMERETEK TANULÁSA AZ EURÓPÁN KÍVÜLI VILÁGRÓL		
1.	*Amerika.*	*Ismeretek tanulása Amerikáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1861-65. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: USA, Mexikó. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgárháború, rabszolgaság.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1861-65. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Észak és Dél-Amerika államai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: polgárháború, rabszolgaság, farmergazdaság, ültetvényes nagyüzem.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Ázsia, Afrika, Ausztrália.*	*Ismeretek tanulása Ázsiáról, Afrikáról és Ausztráliáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Afrika, Ázsia, Kína, Japán, Ausztrália. Ismeri és helyesen használja a következő fogalmat: gyarmat.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1857, 1868. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: India, Kína, Japán, Egyiptom, Ausztrália, Afrika. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gyarmat, ópiumháború, császárság.
VII.	AZ IMPERIALIZMUS KORA	ISMERETEK TANULÁSA AZ IMPERIALIZMUS KORÁRÓL		
1.	*"Európai kvintett ".*	*Ismeretek tanulása az "európai kvintettről"; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1904. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Berlin, Boszporusz, Dardanellák, Bosznia-Hercegovina. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: három császár szövetsége, központi hatalmak, antant, keleti kérdés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1871, 1879, 1882, 1893, 1904. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Berlin, Bosznia-Hercegovina, Boszporusz, Dardanellák. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: bismarcki szövetséges politika, három császár szövetsége, kettős szövetség, hármas szövetség, antant, központi hatalmak, keleti kérdés.
2.	*Modern gyarmatosítás,*	*Ismeretek tanulása a modern gyarmatosításról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása,*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: India, Kína, Szahara, Egyiptom, Dél-Afrika. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: katonai támaszpont, tőkekivitel, rabszolga-kereskedelem.	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Afrika gyarmatosításának főbb állomásai, Közel-Kelet, Távol-Kelet gyarmatosításának legfőbb állomásai, Kuba, Havanna, India, Kína. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Kairó-Fokváros vasútvonal, rabszolga-kereskedelem, katonai támaszpont, tőkekivitel, "a tőkét követi a zászló", modern gyarmatosítás.
3.	*Monopolkapitalizmus.*	*Ismeretek tanulása a monopolkapitalizmusról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: imperializmus, monopólium, tőkekivitel.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: monopólium, finánctőke, imperializmus, profit, tőkekivitel, "a tőkét követi a zászló", banktőke, ipari tőke.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*"Boldog békeidők": a gazdasági, társadalmi és kulturális modernizáció felgyorsulása.*	*Ismeretek tanulása a gazdasági, társadalmi és kulturális modernizáció felgyorsulásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat:	Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat:
5.	*Az I. világháborúhoz vezető út.*	*Ismeretek tanulása az I. világháború előzményeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1904, 1914. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Japán, Oroszország, Marokkó, Bosznia-Hercegovina, Balkán-félsziget, Szarajevó. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szarajevói merénylet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1904, 1905, 1914. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Japán, Oroszország, Távol-Kelet, Marokkó, Berlin, Bosznia-Hercegovia, Balkán-félsziget, Szarajevó. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Balkán-háborúk, szarajevói merénylet,
VIII.	MAGYARORSZÁG AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIÁBAN	ISMERETEK TANULÁSA AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIÁRÓL		
1.	*Gazdasági és társadalmi élet az Osztrák–Magyar Monarchiában; az életmód változásai; népesség és nemzetiségi viszonyok; a városiasodás és a főváros; a dualizmus korának műveltsége.*	*Ismeretek tanulása az Osztrák–Magyar Monarchia gazdasági és társadalmi életéről; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szabadversenyes kapitalizmus, úri középosztály.	Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szabadversenyes kapitalizmus, gentry, úri középosztály, idénymunkás, kubikos, zsellér, cseléd.
2.	*A politikai viszonyok és a kiegyezés rendszerének belső ellentmondásai.*	*Ismeretek tanulása a politikai viszonyok és a kiegyezés rendszerének belső ellentmondásairól; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1867, 1896. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Budapest, O.M.M. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: dualizmus, polgári házasság, Milleneum, nemzetiségi kérdés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1867, 1868, 1896. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Budapest, O.M.M. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: dualizmus, dzsentri, nacionalizmus, polgári házasság, Milleneum, nemzetiségi kérdés.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

7. évfolyam

a) Ismeri és tudja a következő fogalmakat: felvilágosodás, abszolutizmus és felvilágosult abszolutizmus.
b) Jellemezni tudja néhány mondattal Magyarország helyzetét a Habsburg Birodalomban.
c) Be tudja mutatni Mária Terézia és II. József uralkodását.
d) Jellemezni tudja néhány mondattal a XVIII. századi Európát.
e) Ismertetni tudja az ipari forradalmat, találmányait, hatását a mezőgazdaságra és az iparra.
f) Be tudja mutatni a nagy francia forradalom szakaszait és legfontosabb eseményeit, Napóleon birodalmát.
g) Röviden jellemezni tudja a Szent Szövetség Európáját.
h) Fel tudja sorolni az 1848-as Európai forradalmak helyszíneit.
i) Be tudja mutatni a reformkori Magyarországot. Fel tudja sorolni a rendi országgyűléseket és annak határozatait; Széchényi István és Kossuth Lajos politikai programját.
j) El tudja mondani az 1848-as magyarországi forradalom és szabadságharc előzményeit, eseményeit és következményeit.
k) Néhány mondattal jellemezni tudja Angliát, Franciaországot, Oroszországot és a Balkán-félsziget országait a XIX. században.
l) Ismertetni tudja az egységes Olaszország és az egységes Németország kialakulását.
m) Ismertetni tudja az Osztrák-Magyar Monarchia kialakulásának legfontosabb állomásait és a dualizmus korát.
n) Jellemezni tudja néhány mondattal az Európán kívüli világot (Amerika, Ázsia, Afrika, Ausztrália).
o) Röviden ismertetni tudja az I. világháború előzményeit és kirobbanásának okait.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Történelem tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Váljanak képessé a tanulók biztonsággal tájékozódni a történelmi térben és időben. Tudják a tanult történelmi fogalmakat, ismereteket aktualizálni. Fejlődjön történelmi problémamegoldó gondolkodásuk. Váljanak képessé sokrétű és sok műfajú ismeretforrások feldolgozására és felhasználására az önálló ismeretszerzés során. Alakuljon ki megfelelő szemléletük és készségük a legújabb korból származó tárgyi és szöveges források vizsgálatához és elemzéséhez. Ismerjék meg a legújabb korral kapcsolatos kiemelkedő történettudományi eredményeket. Szerezzenek elemi szintű ismereteket a történettudomány módszereinek sajátosságairól. Váljanak képessé a különböző kultúrák, korok és korszakok több szempontú összehasonlítására.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚTÓL A NAGY VÁLSÁGIG	ISMERETEK TANULÁSA AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚTÓL A NAGY VÁLSÁGIG TERJEDŐ KORSZAK TÖRTÉNELMÉBŐL		
1.	*Az első világháború.*	*Ismeretek tanulása az első világháborúról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1914. jún. 28., 1914-18. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: nyugati front, keleti front, galíciai front, szerb front, olasz front, Szarajevo. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: villámháború, állóháború, különbéke.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1914. jún. 28., 1914-18, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Szarajevo, Verdun, Isonzó, nyugati, keleti, olasz, szerb, galíciai front. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: villámháború, állóháború, különbéke.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A nagy háború következményei: a versailles-i békerendszer.*	*Ismeretek tanulása a versailles-i békerendszerről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1919-20-as békék. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Párizs, Versailles, Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Népszövetség, világbéke.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1919-20-as békerendszer. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Párizs, Versailles, Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Népszövetség, világbéke, népszavazás, önrendelkezési jog, válsággóc.
3.	*Forradalmak és polgárháború Oroszországban.*	*Ismeretek tanulása az oroszországi forradalmakról és polgárháborúról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1917. okt. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Moszkva, Szentpétervár. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: forradalom, polgári demokratikus forradalom, polgárháború.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1917. február és 1917. október. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: az oroszországi forradalom legfontosabb állomásai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: forradalom, polgári demokratikus forradalom, bolsevik, mensevik, polgárháború, intervenció.
4.	*A nyugati demokráciák a húszas években.*	*Ismeretek tanulása a húszas évek nyugati demokráciáiról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Hága, München, Berlin. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Népszövetség, demokrácia, többpártrendszer, Páneurópa tervezet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1925, 1929. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Hága, Genova, Berlin, Weimar, München. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Népszövetség, jóvátétel, demokrácia, többpártrendszer, pluralizmus. Páneurópa-tervezet, munkáspárt, általános sztrájk.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A kelet-közép-európai régió problémái.*	*Ismeretek tanulása a kelet-közép-európai régió problémáiról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1920-21. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Osztrák Köztársaság, Csehszlovák Köztársaság, Román Királyság, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nyelvtörvény, földreform.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1920-21, 1922. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Osztrák Köztársaság, Csehszlovák Köztársaság, Román Királyság, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nyelvtörvény, földreform, demokratikus jogok.
II.	AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS MAGYARORSZÁG	ISMERETEK TANULÁSA AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS MAGYARORSZÁG TÖRTÉNELMÉBŐL		
1.	*A háború: a hadüzenettől a veréségig.*	*Ismeretek tanulása az első világháború eseményeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1914-1918. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Szarajevó, Szerbia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szarajevói merénylet, fegyverszünet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1914. június 28., 1918. november 3. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Szarajevó, Isonzo, Szerbia. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szarajevói merénylet, különbéke, fegyverszünet.

MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖZLÖNY ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Forradalom és ellenforradalom.*	*Ismeretek tanulása a forradalomról és ellenforradalomról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1918. október, 1918. november 16., 1919. március 21., 1919. augusztus 1., 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Budapest, Bécs, Belgrád, Párizs, Erdély, Arad, Nagyvárad, Trianon, Észak-Magyarország, Kárpátalja, Felvidék, Újvidék. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: őszirózsás forradalom, függetlenség, demokrácia, fegyverszünet, proletár diktatúra, Tanácsköztársaság, ellenforradalom, fehérterror, államforma, trianoni békeszerződés, kormányzó.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1918. ősze, 1918. október 30-31., 1918. november 16., 1919. március 21., 1919. augusztus 1., 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Budapest, Bécs, Zágráb, Belgrád, Párizs, Prága, Erdély, Arad, Felvidék, Újvidék, Nagyvárad, Tisza, Szolnok, Trianon, Észak-Magyarország, Kárpátalja, Tiszántúl, Baranya. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: őszirózsás forradalom, Magyar Nemzeti Tanács, lánchídi csata, függetlenség, demokrácia, Katonatanács, Munkástanács, Vix jegyzék, kormányválság, proletár diktatúra, Tanácsköztársaság, proletár állam, Kormányzótanács, Nemzeti Hadsereg, ellenforradalom, fehérterror, államforma, trianoni békeszerződés, kormányzó, kormányzóválasztás.
III.	A TRIANON UTÁNI MAGYARORSZÁG ÉLETE	ISMERETEK TANULÁSA A TRIANON UTÁNI MAGYARORSZÁG ÉLETÉRŐL		
1.	*A Horthy-rendszer konszolidációja.*	*Ismeretek tanulása a Horthy-rendszer konszolidációjáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1920. június 4., 1921-31. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Sopron, Róma, Lengyelország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: földreform, szabad választások, királypuccs.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1920. március 1., 1920. június 4., 1921-31, Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Sopron, Budaörs, Debrecen, Szeged, Róma, Lengyelország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: konszolidáció, földreform, szabad választások, királypuccs, választójogi rendelet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Trianon gazdasági következményei.*	*Ismeretek tanulása Trianon gazdasági következményeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kölcsön, pengő, Magyar Nemzeti Bank.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1920. június 4., 1923. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: szétdarabolt nemzetgazdaság, kölcsön, Magyar Nemzeti Bank, pengő, szociálpolitikai törvények.
3.	*Népesedési és társadalmi változások,*	*Ismeretek tanulása a magyarországi népességről és a társadalmi változásokról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nemzet, kisebbség.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nemzet, kisebbség, etnikum.
4.	*A határon túli magyarság,*	*Ismeretek tanulása a határon túli magyarságról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása,*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Trianon. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kisebbség, határon túli magyarság.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1920. június 4. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Trianon, Erdély, Felvidék. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kisebbség, vajdasági magyarok, erdélyi magyarság, székelyek.
5.	*Kulturális élet.*	*Ismeretek tanulása a kulturális életről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1926 Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Debrecen, Szeged. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: népiskolai törvény.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1922-31, 1926. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Debrecen, Szeged, Sváb-hegy, Tihany. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kultúrfölény, népiskolai törvény, Nyugat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	A NAGY VÁLSÁGTÓL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG	ISMERETEK TANULÁSA A NAGY VÁLSÁGTÓL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG TERJEDŐ KORSZAK TÖRTÉNELMÉBŐL		
1.	*A nagy gazdasági válság, és következményei; az állami beavatkozás erősödése.*	*Ismeretek tanulása a nagy gazdasági válságról és következményeiről; az állami beavatkozás erősödéséről;történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1929-33. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: New York. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gazdasági világválság, New Deal.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1929-33, 1932, 1933. március 4. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: New York. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gazdasági világválság, New Deal, szakszervezetek.
2.	*Fasiszta mozgalmak és diktatúrák Európában.*	*Ismeretek tanulása a fasiszta mozgalmakról és az európai diktatúrákról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító t.énezők feltárása*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1923. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Róma, Fiume. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: totális fasiszta állam.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1929, 1923, 1924. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Fiume, Róma. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Nemzeti Fasiszta Párt, föld és gyárfoglaló mozgalmak, ostromállapot, Duce, pártállam, totális fasiszta állam.
3.	*A nemzetiszocialista Németország.*	*Ismeretek tanulása a nemzetszocialista Németországról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1933. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Németország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nácik, nemzetiszocialista, Gestapo, Führer.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1932, 1933, 1934. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Németország, Berlin. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: náci, nemzetiszocialista, koalíciós kormány, hosszú kések éjszakája, Gestapo, Führer.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A sztálini diktatúra a Szovjetunióban.*	*Ismeretek tanulása a sztálini diktatúráról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1922. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Leningrád, Moszkva. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kulák, kommunista diktatúra, kollektivizálás.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1922, 1937. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Leningrád, Moszkva, Szibéria. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: kulák, kommunista diktatúra, pártfőtitkár, tisztogatások, kollektivizálás, pártkongresszus.
5.	*Az Amerikai Egyesült Államok.*	*Ismeretek tanulása az Amerikai Egyesült Államokról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1932. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: New York. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: New-Deal.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1932. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: New York. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: New-Deal, szakszervezetek, világgazdasági válság.
6.	*Az európai demokráciák.*	*Ismeretek tanulása az európai demokráciákról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1935. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Anglia, Franciaország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nemzeti egységkormány, Brit Nemzetközösség.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1930, 1931, 1935. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Anglia, Franciaország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Munkáspárt, konzervatívok, nemzeti egységkormány, Brit Nemzetközösség.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*A nemzetközi kapcsolatok az 1930-as években.*	*Ismeretek tanulása az 1930-as évek nemzetközi kapcsolatairól; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1934., 1936., 1938., 1938., 1939. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Spanyolország, Madrid, Prága, Zürich. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: népszavazás, anschluss.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1931., 1932., 1933., 1934., 1935., 1936-1939., 1936., 1937., 1938., 1938., 1939. március 14., 1939. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Marseilles, Bécs, Spanyolország, Izrael, Zürich, Madrid, Prága, Szlovákia, München, Cseh-Morva Protektorátus. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: népszavazás, anschluss, polgárháború.
8.	*A második világháború előzményei és kirobbanása.*	*Ismeretek tanulása a második világháború előzményeiről és kirobbanásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1939. szeptember 1. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: München, Lengyelország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: Molotov-Ribbentrop paktum.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1939. augusztus 23., 1939. szeptember 1. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: München, Lengyelország. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: Molotov-Ribbentrop paktum.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

9.	*A második világháború.*	*Ismeretek tanulása a második világháborúról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1939., 1940., 1941., 1942., 1943., 1944., 1945. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: az európai államok, Sztálingrád, Normandia. Ismeri és helyesen használja a következő fogalmakat: faji háború, angliai csata, légiháború, gettó, haláltábor, zsidók, antifasiszta koalíció, normandiai partraszállás.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1939. szeptember, november, december, 1940. március, április, május, június, augusztus, szeptember, október, 1941. március, április, június, július, december, 1942. június, augusztus, november, 1943. január, február, április–május, május, július, november–december, 1944. február, június, augusztus, szeptember, 1945. február, április, május, június, július–augusztus, augusztus, szeptember. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: az európai államok, Egyiptom, Japán, Pearl Harlbor, Midwai-szigetek, Sztálingrád, Varsó, Szicília, Normandia, Berlin, Hirosima, Nagasaki. Ismeri és helyesen használja a következő fogalmakat: hadüzenet, baráti szerződés, faji háború, légiháború, angliai csata, radar, tengeri csata, afrikai hadszíntérgettó, tankcsata, koncentrációs tábor, zsidók, antifasiszta koalíció, normandiai partraszállás, kapituláció.
10.	*Békekötések.*	*Ismeretek tanulása a békekötésekről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1947. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Jalta, Potsdam. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: háborús bűnös, nürnbergi per.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1946. július – október, 1947. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Teherán, Jalta, Potsdam, Párizs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: háborús bűnös, nürnbergi per.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	MAGYARORSZÁG A GAZDASÁGI VÁLSÁGTÓL A II. VILÁGHÁBORÚS ÖSSZEOMLÁSIG	ISMERETEK TANULÁSA MAGYARORSZÁGRÓL A GAZDASÁGI VÁLSÁGTÓL A II. VILÁGHÁBORÚS ÖSSZEOMLÁSIG		
1.	*A gazdasági válság évei; a konszolidáció vége.*	*Ismeretek tanulása a gazdasági válság éveiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1932-36. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Biatorbágy. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: biatorbágyi merénylet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1931-32., 1931. szeptember, 1932. július, 1940. október, november, december, 1941. április. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Biatorbágy. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: biatorbágyi merénylet, statárium.
2.	*Revíziós külpolitika a hitleri Németország támogatásával.*	*Ismeretek tanulása a hitleri Németország támogatta revíziós külpolitikáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1936-38, 1937, 1938, 1938-39, 1938, 1940. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Bécs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: bécsi döntések.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1932-36, 1934. március, 1936. október, 1937., 1938. február, március, május, augusztus, november, 1939 január, február, április, május, június, 1940 augusztus. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Bécs, Győr, Észak-Erdély, Kárpátalja, Felvidék. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: gömbösi politika, első bécsi döntés, második bécsi döntés.
3.	*A rendszer jobbratolódása.*	*Ismeretek tanulása a rendszer jobbratolódásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1936-38., 1937., 1938., 1938-39., 1940. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Győr, Bécs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: zsidótörvények.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1932-36, 1934. március, 1936. október, 1937 március, 1938. február, március, május, augusztus, november, 1939. január, február, április, május, június, 1940. augusztus. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Győr, Bécs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: fasizálódás, győri program, zsidótörvények.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Magyarország a második világháborúban.*	*Ismeretek tanulása a II. világháborús Magyarországról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1941., 1942-44., 1943. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Kassa, Don. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: örökbarátsági szerződés, hintapolitika.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1941. április, június, augusztus, október, december, 1942. január, február, március, 1943. január-február, 1943. augusztus. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Jugoszlávia, Kassa, Don, Voronyezs. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: örökbarátsági szerződés, Kassa bombázása, voronyezsi katasztrófa, hintapolitika.
5.	*Magyarország német megszállása.*	*Ismeretek tanulása Magyarország német megszállásáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1944. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: kiugrási kísérlet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1944. március, április, május, augusztus, október. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmat: kiugrási kísérlet.
6.	*Holocaust, népirtás; nyilas uralom.*	*Ismeretek tanulása a holocausról és a nyilas megszállásról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumhoz: 1944. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Auschwitz. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: nyilas uralom.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1944. október, november, december, december, december, 1945. január, március, április. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Auschwitz. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: deportálás, holocaust, nyilas uralom.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	A JELENKOR	ISMERETEK TANULÁSA A JELENKOR TÖRTÉNELMÉBŐL		
1.	*A megosztott világ.*	*Ismeretek tanulása a megosztott világról.*		
1.1.	Hatalmi tömbök.	Ismeretek tanulása a hatalmi tömbökről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1946, 1947, 1949. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: a Varsói Szerződés tagállamai, a NATO tagállamai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Varsói Szerződés, KGST, NATO, hatalmi tömbök.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1946. március, 1947. február, március, június, szeptember, 1948. május, június, 1949. január, 1949. április, május, szeptember. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: London, Párizs, Izrael, Strassburg, az Európa Tanács tagállamai, NSZK, NDK, Észak-Korea, Dél-Korea, az Kína, a Varsói Szerződés tagállamai, a NATO tagállamai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: Varsói Szerződés, NATO, imperialista hatalmi tömb, kommunista hatalmi tömb, Marshall segély, KGST, Európai Tanács, Benelux államok.
1.2.	Hideg- és forró háborúk.	Ismeretek tanulása a hideg- és forró háborúkról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1952-53., 1955., 1956., 1958. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: NDK, Korea, Varsó, Kuba, Kína, Prága, Budapest. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hidegháború, hidrogénbomba, atombomba.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1950. június, 1951. április, 1952. november, 1953, 1954, 1955. május, 1956. február, június, július, október, 1957. március, 1958, 1960, 1961. augusztus, 1962. október – november. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: NDK, Korea, Varsó, Kuba, Poznan, Kína, Prága, Budapest. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: hidegháború, hidrogénbomba, atombomba, katonai tömbök, koreai háború, vietnámi háború, fegyverkezési verseny, nukleáris háború.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	Leszerelés és enyhülés.	Ismeretek tanulása a leszerelésről és az enyhülésről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1963., 1975. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Genf, Helsinki. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: európai biztonság, európai együttműködés, enyhülés.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1963. augusztus, 1970, 1971., 1972., 1973. január, 1973. június, július, 1975. július, 1978., 1979. június, 1985. november. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Genf, Helsinki. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: enyhülés, genfi csúcstalálkozó, űrrepülés, európai biztonság, európai együttműködés.
1.4.	Az USA és Nyugat-Európa fejlődése.	Ismeretek tanulása az USA és Nyugat-Európa fejlődéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947, 1952, 1958, 1963, 1975, 1985. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: demokrácia, jóléti állam.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947. március, június, 1952, 1958. február, 1962, 1963, 1965, 1968, 1969, 1972, 1975, 1978, 1979. július, 1982, 1985, 1987. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: demokrácia, jóléti állam, emancipáció.
1.5.	A kommunista diktatúrák	Ismeretek tanulása a kommunista diktatúrákról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947., 1955., 1956., 1968. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: a KGST tagállamai, a Varsói Szerződés tagállamai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: sztálini diktatúra, pártállam.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947. szeptember, 1949. január, 1953., 1955. május, 1956., 1959., 1961., 1968., 1989. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: a KGST tagállamai, a Varsói Szerződés tagállamai. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: sztálini diktatúra, pártállam.
2.	*A gyarmati rendszer felbomlása.*	*Ismeretek tanulása a gyarmati rendszer felbomlásáról.*		
2.1.	A "fejlődő országok" helyzete.	Ismeretek tanulása a "fejlődő országok" helyzetéről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947., 1963. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: afroázsiai országok.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947., 1955., 1963. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: az afroázsiai országok.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Az Észak-Dél kérdése.	Ismeretek tanulása az Észak-Dél kérdésről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1950-53. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Korea, Vietnám.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1950-53. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszíneket: Korea, Vietnam, Indokína.
2.3.	A közel-keleti konfliktusok.	Ismeretek tanulása a közel-keleti konfliktusokról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1948., 1956., 1967. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Izrael, Palesztína. Ismeri és helyesen használja a következő fogalmakat: arab-izraeli háborúk.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1948., 1956., 1967., 1980., 1990. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Izrael, Palesztína, Egyiptom, Irak, Irán, Kuvait. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: arab-izraeli konfliktus, arab-izraeli háború.
3.	*A távol-keleti régió (Japán és Kína útja).*	*Ismeretek tanulása a távol-keleti régióról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.*	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1951., 1966. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Kína, Japán, Tokió, Peking. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: ázsiai út.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1950., 1951., 1959., 1966., 1969., 1976., 1978., 1989. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszíneket: Kína, Japán, Peking, Tokió. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: ázsiai út.
VII.	MAGYARORSZÁG A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN	ISMERETEK TANULÁSA MAGYARORSZÁG A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁNI TÖRTÉNELMÉRŐL		
1.	*A háborús vereség utáni konszolidáció.*	*Ismeretek tanulása a háborús vereség utáni konszolidációról.*		
1.1.	A háborús károk helyreállítása.	Ismeretek tanulása a háborús károk helyreállításáról; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumokhoz: 1945. november. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: fegyverszünet.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1945. január, március, április, november. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: fegyverszünet, földreform, nemzetgyűlési választás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A demokratikus közélet megteremtésének lehetőségei.	Ismeretek tanulása a demokratikus közélet megteremtésének lehetőségeiről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1946., 1947. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: köztársaság kikiáltása, koalíció, államosítás.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1946. február, március, június, Augusztus, szeptember, november, 1947. január, február, május – június. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: köztársaság kikiáltása, államosítás, koalíció.
1.3.	A párizsi békeszerződések.	Ismeretek tanulása a párizsi békeszerződésekről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi esemény kapcsolódik a következő dátumhoz: 1947. Meg tudja mutatni térképen a következő történelmi helyszínt: Párizs.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1945. január, 1947. február. Meg tudja mutatni térképen, illetve azonosítani tudja vaktérképen a következő történelmi helyszínt: Párizs.
2.	*A sztálinista diktatúra.*	*Ismeretek tanulása a sztálinista diktatúráról.*		
2.1.	A pártállami rendszer kiépítése.	Ismeretek tanulása a pártállami rendszer kiépítéséről; történelmi időben és térben való tájékozódás; fogalmak ismerete és helyes használata; történelmi eseményeket alakító tényezők feltárása.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947., 1948., 1949. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: államosítás, osztályharc, koncepciós perek, kolhozosítás, diktatúra.	Tudja, milyen történelmi események kapcsolódnak a következő dátumokhoz: 1947. május, augusztus, november, 1948. április, június, szeptember, december, 1949. február, május. Ismeri, és helyesen használja a következő fogalmakat: államosítás, osztályharc, koncepciós perek, kolhozosítás, diktatúra.
2.2.	Az 1956-os forradalom és szabadságharc: Nagy Imre, 1956. október 23.	Ismeretek tanulása az 1956-os forradalomról és szabadságharcról: Nagy Imre, 1956. október 23.	Fel tudja sorolni az 56-os forradalom jelentősebb eseményeit.	Tudja értelmezni és be tudja mutatni az 56-os forradalom jelentősebb eseményeit, fogalmait.
2.3.	Kádár korszak: Kádár János	A Kádár-korszak megismerése, a magyar társadalom átalakulása.	Fel tudja sorolni a Kádár-korszak jellemzőit.	Tudja értelmezni és be tudja mutatni a Kádár-korszak jellemzőit, fogalmait.
2.4.	Rendszerváltás: Antal József, Göncz Árpád, 1989-1990.	Ismeretek tanulása a rendszerváltásról: Antall József, Göncz Árpád, 1989-1990.	Fel tudja sorolni a rendszerváltás fontosabb szakaszait.	Tudja értelmezni és be tudja mutatni a rendszerváltás fontosabb szakaszait, fogalmait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

8. évfolyam

a) Be tudja mutatni az I. világháború szakaszait, legfontosabb csatáit és a háborút lezáró versailles-i békerendszert.
b) Ismertetni tudja Magyarországot az I. világháborúban. Be tudja mutatni az őszirózsás forradalom legfontosabb eseményeit.
c) Néhány mondatos jellemzést tud adni a Horthy-rendszerről (belpolitika, külpolitika, gazdaság, társadalom, kultúra).
d) Ismertetni tudja a nagy gazdasági válságot és hatását a világ különböző országaiban.
e) Ismertetni és jellemezni tudja a fasiszta diktatúrákat (Olaszország, Németország). Jellemezni tudja a sztálini diktatúrát.
f) Ismertetni tudja a nemzetközi kapcsolatok alakulását az 1930-as években. (Berlin-Róma tengely, Anschluss, müncheni megállapodás, Cseh-Morva Protektorátus, Molotov-Ribbentrop paktum).
g) Ismertetni tudja a II. világháború közvetlen előzményeit, kirobbanását, legfontosabb eseményeit és a háborút lezáró békekötéseket.
h) Be tudja mutatni Magyarországot a gazdasági válságtól a II. világháborús összeomlásig (konszolidáció, revíziós külpolitika, jobbratolódás, a II. világháború legfontosabb csatái, német megszállás)
i) Ismertetni tudja a II. világháború után kialakult hatalmi tömböket (Varsói Szerződés, NATO, KGST, hidegháborúk, enyhülés)
j) Néhány mondatban ismertetni tudja a gyarmati rendszer felbomlását, a közel-keleti konfliktust, és a távol-keleti helyzetet.
k) Jellemezni tudja Magyarország helyzetét a II. világháború után (sztálini diktatúra, 1956-os forradalom és szabadságharc, rendszerváltást)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HELYTÖRTÉNET

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 7-10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 7–8. évfolyamra szóló *Helytörténet* tanterv szerves előzménye a 2–4. és 5–8. évfolyam számára kidolgozott Népismeret, néprajz tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Óraszám (hetente)			☺ 0,5	☺ 0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Helytörténet* tantárgyi kerettanterve a NAT **Ember és társadalom** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a **Helytörténet** műveltségi részterület követelményeinek, valamint a Kerettanterv *Helytörténet* tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel. A *Helytörténet* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül a **Környezeti nevelés** és az **EU és kultúra** követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. Ezen kívül segíti a **Hon- és népismeret**, továbbá a **Felkészülés a felnőtt lét szerepeire** követelményeinek teljesítését.

A Helytörténet kerettanterv jellemzői

A *Helytörténet* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Helytörténet* kerettantervet a 7–8. évfolyamon történelem (és bármely) szakos főiskolai tanári diplomával rendelkező pedagógus taníthatja. Előnyös a közoktatásban akkreditált ÉKP program elvégzése. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges, illetve a tanulása során gyűjtött dokumentumokat, eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Helytörténet tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A *Helytörténet* tanulásának célja az, hogy ismerjék meg a tanulók népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ismerjék meg a kiemelkedő magyar államférfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők tevékenységét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Alapozzák meg nemzettudatukat, mélyítsék el nemzeti önismeretüket, hazaszeretetüket. Érezzék ösztönözve magukat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására.

A *Helytörténet* tanulása lehetőséget teremt arra, hogy a tanulókban

➲ *sokoldalú, differenciált és reális múltszemlélet* alakuljon ki (azaz ismerjék az adott táj-, egység, régió, település /város, városrész, -negyed, kerület, falu/ valóságos, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, a helyi jelentőségű, kiemelkedő tevékenységet folytató személyiségek életútját);

➲ *sokoldalú, differenciált és reális magyarságkép* fejlődjön ki (azaz reális, a valódi értékeket és teljesítményeket megnevezni és felismerni tudó képesség, valamint szélsőségektől és túlzásoktól mentes nemzettudat).

A *Helytörténet* tanulása segíthet abban, hogy a tanulók cselekvő, védő és teremtő magatartással viszonyuljanak az értékek megőrzéséhez, megóvásához és megvédéséhez, hogy elutasítsák a természeti és szellemi környezetrombolást. Segíthet továbbá abban is, hogy sokoldalú, differenciált és reális lokális múltszemlélet alakuljon ki bennük. Azaz a település /város, -rész, -negyed, kerület, falu/ valóságos értékeinek ismerete, a település rejtett értékeit felkutatni és feldolgozni vágyó magatartás; túlzásoktól mentes, megalapozott helyi öntudat, továbbá a lokálpatrióta magatartás és viselkedés alapelemei, valamint cselekvő részvétel a helyi társadalom életében, értékeinek megismerésében, megismertetésében, gyűjtésében.
A helytörténet tanulása révén a tanulók képessé válhatnak a családjuk által őrzött emlékek, dokumentumok, tárgyak megbecsülésére, azok tovább őrzésére. Mindemellett a helytörténeti témák feldolgozásával kapcsolatban elmélyülhetnek könyv- és könyvtárhasználati képességeik. Teljesítményeik objektív, elemző értékelésével és e képességeik fejlesztésével finomodhat reális énképük.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
7–8.	Németh György: Helytörténet. Tantárgyi útmutató. (Készülőben)

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ In vivo terepbejárás tanulmányi kiránduláson ❖ Szakszöveg néma értő és hangos olvasása ❖ Szakszöveg szövegföldolgozása (adatkeresés, lényegkiemelés, kérdéssor összeállítása stb.) ❖ Szakszöveg jegyzetelési módjainak a gyakorlása ❖ Térképolvasás, tájékozódás térképen ❖ Szakszöveg alapján kronológiai táblázat készítése ❖ Helytörténeti topográfia gyakorlása, tanári segítséggel vaktérképen történő tájékozódás ❖ Történelmi (helytörténeti) források gyűjtése, csoportosítása ❖ A település országos és helyi jelentőségű történelmi emlékeinek, műemlékeinek felkutatása, összegyűjtése, vázlatrajz készítése, bemutatása kiselőadás, kiállítás, kiadvány, stb. formájában ❖ A településen élők jellegzetes (leggyakoribb) családneveinek összegyűjtése, vizsgálata ❖ A település legidősebb polgárainak, kiemelkedő személyiségeinek a felkutatása, életút-interjú készítése ❖ A település alapvető közigazgatási, önkormányzati, egyházi, közszolgálati, termelő, kereskedelmi és szolgáltatói intézményrendszerének föltérképezése ❖ A település nevelési-oktatási intézményrendszer-történetének fölkutatása ❖ A településen működő egyesületek, klubok, körök céljainak, funkcióinak számbavétele ❖ A település helytörténész és lokálpatrióta polgárainak felkeresése, tevékenységük megismerése és megismertetése ❖ A település demográfiai jellemzőinek vizsgálata ❖ Kiállítások megtekintése, a kiállítás anyagának feladatlapon történő földolgozása ❖ A Honismeret és a Magyar Múzeumok című folyóiratok olvasása (cikkföldolgozás, bemutatás) ❖ Helytörténeti kiállítás és helytörténeti séta tervezése és szervezése	❖ Egyéni megbeszélés ❖ Csoportos megbeszélés ❖ Egyénre szóló szóbeli feladatadás ❖ Csoporthoz igazított szóbeli feladatadás ❖ Szóbeli feleltetés ❖ Vita ❖ Egyéni kiselőadás ❖ Csoportos kiselőadás ❖ Egyéni haladást tükröző feladatsorok, munkalapok ❖ Csoportos fejlesztéshez használható feladatsorok, munkalapok ❖ Házi feladatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Házi dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Iskolai dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható egyéni produktumok ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható csoportos produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) egyéni produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) csoportos produktumok ❖ Kiállítások ❖ Rendezvények ❖ Előadások ❖ Az ÉKP központban kifejlesztett tudásmérő eszközök ❖ Versenyeztetés ❖ Zsűrizés	❖ Egyénre szóló leíró-elemző verbális minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző verbális minősítés ❖ Egyénre szóló leíró-elemző írásos minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző írásos minősítés ❖ "Hagyományos" osztályozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE	ISMERETEK SZERZÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA A SAJÁT TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉRŐL			**EU HON INKO**
1.	*Adatok, tények, adalékok a település történetéről*	*Adatok, tények, adalékok gyűjtése a település történetéről: elsősorban kézikönyvekből /lexikonokból, történeti szintézisekből, statisztikai kiadványokból/; az adatok, tények és adalékok csoportosítása megadott szempontok szerint; kérdések megfogalmazása arról, hogy a település történetéről szerzett ismeretek mire használhatók*	Tanári bemutatás után, majd tanári irányítással használni tud legalább két kézikönyvet. Néhány adatról, tényről feljegyzést tud készíteni. Képes az általa összegyűjtött adatokat, tényeket egy, a tanár által megadott szempont szerint csoportosítani. Képes reprodukálni a tanár, illetve a társai által megfogalmazott kérdéseket.	Ismeri és önállóan tudja használni a kézikönyveket. Képes arra, hogy történelmi korszakonként legalább öt adatot, tényt, adalékot gyűjtsön, és ezekről feljegyzést készítsen. Képes az általa gyűjtött adatokat, tényeket és adalékokat a tanár által megadott és önállóan megfogalmazott szempont szerint is csoportosítani. Képes önállóan megfogalmazni azt, hogy mire használhatók az általa összegyűjtött adatok, tények és adalékok a település történetének megismerésében.	**EU HON INKO**
2.	*A település története korszakonként: a település őskori emlékei, a település ókori emlékei, a magyar település megalapításának időpontja, a település története a középkorban, a település története a török hódoltság korában, a település története a koraújkorban, a település története az újkorban, a település története a XIX. században, a település XX. századi története, a település története az I. világháború idején, a két világháború között, a II. világháború idején, az 50-es években,1956-ban, 1956 és 1990 között*	*Tanári előadás (alapvetően ismeretterjesztő műfajú) meghallgatása a település történetéről korszakonként; jegyzetkészítés a tanári előadások alapján; a különböző tanulói jegyzetek összevetése: miképpen írható meg a település történetének áttekintő vázlata; a település történetét áttekintő vázlat és feleletterv elkészítése*	Tanári irányítással jegyzeteket tud készíteni a település történetéről szóló előadások alapján. Tanára, illetve társai segítségével feleletterv, vázlatot tud készíteni. Képes reprodukálni a tanári előadás ismereteinek legalább egyharmadát.	Képes önállóan, a tanári magyarázat alapján jegyzetet készíteni. A település történetéről önálló vázlatot, feleletterv et tud készíteni. Képes reprodukálni a tanári előadás legalább kétharmadát.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A település szerkezete*	*Vázlatkészítés a település szerkezetéről;* *a település részei, az egyes részek elnevezéseinek vizsgálata: falu- és városrészek, határ- és dűlőnevek;* *a település utcahálózatának vizsgálata;* *vázlatkészítés a település utcahálózatáról;* *az utcanevek jellegzetességeinek, az utcanév-változásoknak a vizsgálata;* *az utcanevek összegyűjtése, csoportosítása*	Tanári segítséggel vázlatot tud készíteni a település szerkezetéről /a településrészek, utcahálózat és az utcák neveivel/.	Önállóan tud vázlatot készíteni a település szerkezetéről /a településrészek, utcahálózat és az utcák neveivel/. Értelmezni tud néhány határ- és dűlőnevet. Önállóan megfogalmazott szempontok szerint tudja csoportosítani az utcaneveket. Néhány utcanév-változás okát elemezni képes.
4.	*A település történelmi emlékei*	*A település országos és helyi jelentőségű történelmi emlékeinek felkutatása és összegyűjtése: leírás és vázlatrajzok készítése;* *a település legrégibb építményének megkeresése, erről leírás és vázlatrajz készítése;* *a település legrégibb épületének megkeresése, erről leírás és vázlatrajz készítése;* *a település legrégibb lakóházának megkeresése, erről leírás és vázlatrajz készítése;* *a település temetőjének felkeresése;* *az emlékhely, az emlékezés jellegének meghatározása; a sírkövek és az emlékjelek időbeli változásainak megfigyelése;* *a település jellegzetes, gyakori családneveinek összegyűjtése*	A település legalább három történelmi emlékhelyét meg tudja nevezni, meg tudja mutatni, és legfontosabb, alapvető adatait képes ismertetni. Tanára vagy társai segítségével vázlatrajzot tud készíteni a település legrégibb építményéről, épületéről és lakóházáról. Össze tudja gyűjteni a település jellegzetes, gyakori családneveit.	Az országos és helyi jelentőségű történelmi emlékeket közel teljes körűen össze tudja gyűjteni. Önállóan tud leírást és vázlatrajzot készíteni a település legrégibb építményéről, épületéről és lakóházáról. Legalább háromféle sírkőről, emlékjelről azonos vázlatot tud készíteni. Képes a sírkövek, emlékjelek ikonográfiai értelmezésére kézikönyvek segítségével. Össze tudja gyűjteni a település jellegzetes, gyakori családneveit.
5.	*A település legidősebb polgára /polgárai/*	*A település legidősebb polgárának /polgárainak/ felkutatása és felkeresése;* *életút-interjú készítése a település legidősebb polgárával /polgáraival/*	Részt vesz a kutatásban. Részt vállal a kérdéssor összeállításában.	Képes felkutatni és fel tudja keresni a település legidősebb polgárát /vagy közülük egyet/. Tanári segítséggel összeállított kérdéssor alapján életút-interjút tud készíteni a település egyik legidősebb polgárával.
6.	*A település legfontosabb intézményeinek története:* *a település közigazgatási, önkormányzati intézményeinek története;* *a település egyházi intézményeinek története;* *a település legfontosabb vállalatainak /üzemeinek, gyárainak, közüzemeinek, szolgáltató intézményeinek/ története;* *a település oktatási intézményeinek /óvodáinak, iskoláinak és felsőoktatási intézményeinek/ története, különös tekintettel a saját iskola történetére*	*Alapvető és a tanulók érdeklődésének megfelelő ismeretek összegyűjtése, illetve regisztrálása a település közigazgatási, önkormányzati intézményeinek történetéről, a település egyházi intézményeinek történetéről, a település legfontosabb vállalatainak történetéről, a település oktatási intézményeinek történetéről;* *a saját iskola történetének részletező elkészítése*	Képes felsorolni a település közigazgatási, önkormányzati, egyházi, oktatási intézményeinek nevét. Rövid terjedelmű ismertető szöveget tud készíteni és elmondani saját iskolája történetéről.	Fel tudja sorolni a település közigazgatási, önkormányzati, egyházi, oktatási intézményeit valamint vállalatait, ezek közül egynek, illetve saját iskolájának ismertetni tudja a történetét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*A településen működő polgári kezdeményezésre létrejött egyesületek, körök és klubok*	*A településen működő egyesületek, körök és klubok célkitűzéseinek, funkcióinak és tevékenységeinek számbavétele*	Meg tudja nevezni és fel tudja sorolni a településen működő egyesületeket, köröket és klubokat.	Fel tudja sorolni, és meg tudja nevezni az egyesületeket, köröket és klubokat. Néhánynak célkitűzését és tevékenységi körét be tudja mutatni.	
8.	*A település autodidakta helytörténészei és lokálpatrióta polgárai*	*A település helytörténész és lokálpatrióta polgárainak felkeresése, tevékenységük számbavétele; működésük érvényességi körének megállapítása, tevékenységük pozitív elemeinek kiemelésével; együttműködés kialakítása a helytörténészekkel és lokálpatrióta polgárokkal*	Részt vesz a kérdéssor összeállításában.	Interjútervet tud készíteni vagy kérdéssort tud összeállítani egy helytörténész tevékenységének megismerése érdekében.	
9.	*A település demográfiai jellemzői: népszámlálási adatsorok 1868 és 1990 között; a népesség összetételének változásai és sajátosságai: a nem, az életkor és a foglalkozás szempontjából; a születési és a halálozási adatok változásai; a népesség vándorlási folyamatai; a település közművesítettségi foka és infrastrukturális jellemzői*	*A település demográfiai jellemzőinek vizsgálata: a tanulók érdeklődésének megfelelően statisztikai kiadványok /országos, megyei, illetve helyi összesítések/ tanulmányozása*	Ismeri a település legfontosabb és alapvető demográfiai adatait. Feljegyzést tud készíteni társai beszámolóiról.	A tanuló saját érdeklődésének megfelelően, általa kiválasztott és megfogalmazott két szempont szerint képes a statisztikai adatokból és összefüggésekből következtetéseket levonni és azokról beszámolni.	
II.	A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ ORSZÁGOSAN ISMERT TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK	A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ ORSZÁGOSAN ISMERT TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK ÉLETÚTJÁNAK ÉS TEVÉKENYSÉGÉNEK TANULÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TELEPÜLÉSHEZ FŰZŐDŐ KAPCSOLATÁRA			**EU HON**
1.	*Az adott történelmi személyiség /személyiségek/ életútját és tevékenységét bemutató kronológia*	*Az adott történelmi személyiség /személyiségek/ életútját és tevékenységét bemutató kronológia készítése.*	A kronológiát tanári segítséggel képes elkészíteni.	A kronológiát önállóan képes elkészíteni.	**EU HON**
2.	*Az adott történelmi személyiség életútjáról szóló tabló*	*Az adott történelmi személyiség életútjáról képek, ábrázolások, rajzok reprodukciók és térképek gyűjtése; ezen anyagok felhasználásával tabló összeállítása*	A tabló elkészítésében repetitív típusú részfeladatok teljesítésével részt vesz.	A tabló elkészítésében irányító-koordináló szerepet játszik, vagy valamilyen formában meghatározó feladatkört lát el.	
III.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS			**HON INKO**
1.	*Megyei, területi vagy városi helytörténeti múzeumi kiállítás*	*A kiállítás megtekintése; a kiállítás anyagának /vagy annak egy részének/ feldolgozása feladatlap alapján*	A feladatlap legalább felét hibátlanul meg tudja oldani.	A feladatlap döntő részét hibátlanul és helyesen meg tudja oldani.	**HON INKO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szakfolyóiratok: Honismeret, Magyar Múzeumok*	*A Honismeret és a Magyar Múzeumok című folyóiratok repertóriumának vizsgálata: településtörténeti cikkek, közlemények és tanulmányok gyűjtése, tematikus csoportosítása és feldolgozása*	A tanév során elolvas legalább egy helytörténeti témájú cikket. Az olvasottakról rövid terjedelmű ismertetést tud készíteni.	A tanév során legalább öt helytörténettel foglalkozó cikket elolvas Az olvasottakról rövid terjedelmű tartalmi ismertetőket tud készíteni.
3.	*Tömegkommunikációs eszközök helytörténeti témájú műsorai*	*A televízió és a rádió helytörténeti témájú műsorainak figyelése, megnézése, meghallgatása*	Legalább egy műsort megismer.	A műsorokat rendszeresen figyelemmel kíséri.

Év végi követelmények

I. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE

a) A tanuló legyen képes arra, hogy településéről történelmi korszakonként legalább öt adatot, tényt, adalékot gyűjtsön, és ezekről feljegyzést készítsen.
b) Legyen képes a lakhelyéről általa gyűjtött adatokat, tényeket és adalékokat különböző szempontok szerint csoportosítani.
c) Meg tudja fogalmazni azt, hogy mire használhatók az általa összegyűjtött adatok, tények és adalékok a település történetének megismerésében.

II. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ ORSZÁGOSAN ISMERT TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK

a) A tanuló legyen képes a lakóhelye két jelentős történelmi személyiségének életútját és tevékenységét bemutató kronológia elkészítésére.
b) A tanuló legyen képes a lakóhelye két jelentős történelmi személyiségének életútját önállóan készítette tabló segítségével bemutatni.
c) Képes legalább húsz egységből álló helytörténeti gyűjtemény kialakítására könyvekből, folyóiratcikkekből, aprónyomtatványokból és egyéb adathordozókon megjelent anyagból.

III. ÖNMŰVELÉS

a) Látogasson meg két megyei, területi, kistérségi vagy városi helytörténeti múzeumi kiállításon és erről készítsen írásos beszámolót
b) A tanév során legalább öt helytörténettel foglalkozó cikket elolvasott és az olvasottakról rövid terjedelmű tartalmi ismertetőket készít
c) Havi rendszerességgel követi a tömegkommunikációs eszközök helytörténeti témájú műsorait és ezek alapján feljegyzéseket készít lakóhelyét érintő hírekről.
d) Tudjon navigálni a világhálón lakóhelye és még négy jelentős magyarországi település honlapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A TELEPÜLÉS MŰEMLÉKEI	ISMERETEK SZERZÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA A TELEPÜLÉS MŰEMLÉKEIRŐL			**EU HON VÉD**
1.	*A témakörhöz kapcsolódó alapfogalmak: műemlék, műemlék jellegű építmény/épület, emlékmű, emlékhely, emlékjel, emléktábla*	*A témakörhöz kapcsolódó alapfogalmak meghatározása és tisztázása*	Rövid és pontos meghatározást tud adni a következő fogalmakról: műemlék, emlékmű, emléktábla.	Pontos és magyarázó meghatározást tud adni a következő fogalmakról: műemlék, műemlék jellegű építmény/épület, emlékmű, emlékhely, emlékjel, emléktábla.	**EU HON VÉD**
2.	*A település fontosabb műemlékei*	*A település /város, -negyed, kerület, falu/ fontosabb műemlékeinek számbavétele; a műemlékeket regisztráló, összegyűjtő és elemző kézikönyvek bibliográfiai adatainak rögzítése; áttekintő bibliográfia összeállítása, a címleírások elkészítése; a település fontosabb műemlékeinek felkeresése és tanulmányozása; az épületek/építmények építési időpontjainak megállapítása, ismeretforrásokból előzetesen szerzett ismeretek, illetve az épületen található időpont segítségével; az épületek /építmények történetének megismerése és feldolgozása kézikönyvek, monográfiák, összeírások, illetve a jelenlegi lakók /használók/ visszaemlékezései segítségével; az épületek/építmények állapotának és állagának vizsgálata, ezekről feljegyzések készítése – ha lehetséges, szakember irányításával; a helyi önkormányzat /illetve polgármesteri hivatal/ vagy a megyei, országos hatóság figyelmének felhívása arra, hogy az adott épület/építmény: műemlékké nyilvánítható; állagmegóvásra, felújításra szorul; emléktábla helyezendő el rajta; a meglevő emléktábla elavult szövegű javításra, cserére szorul;*	Címleírást tud készíteni két általa választott kézikönyvről. Legalább két épület/építmény adatait, történetét ismeri, és képes ezek rövid terjedelmű írásos és szóbeli bemutatására. Képes az épület/építmény állapotára és állagára vonatkozó kérdések megfogalmazására. Jegyzeteket az épület/építmény állapotáról és állagáról szakember irányításával. Tanári irányítással és segítséggel képes az épület építészeti stílusának meghatározására. Vázlatrajzot tud készíteni az épület/építmény elöl- és oldalnézeti képéről. Tanára vagy társai segítségével rövid terjedelmű leírást tud készíteni az épületek külső képéről. Tanára vagy társai segítségével képes a belső tereket bemutató vázlatrajz elkészítésére.	Önállóan képes összeállítani áttekintő bibliográfiát. Legalább öt épület/építmény adatait, részletes történetét ismeri, és képes ezek írásbeli és szóbeli bemutatására. Önállóan is képes feljegyzéseket készíteni az épület/építmény állapotáról. Önállóan, kézikönyvek felhasználásával képes az építészeti stílus meghatározására. El tudja készíteni az épület/építmény méretarányos vázlatrajzát elöl- és oldalnézetből. Néhány ornamentikus elemről, részletről, valamint egyéb mellékletről vázlatrajzot tud készíteni. Önállóan képes az épület külső képének leírására. Önálló megfigyelések útján képes a belső terekről vázlatrajz készítésére. Értelmezni tudja és meg tudja állapítani a magán-, a hivatali és a szociális szféra közötti különbségeket, illetve vázlatrajzán jelölni tudja.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

		az épületek/építmények külső képének tanulmányozása: *az építészeti stílus/stílusok meghatározása;* *az épület/építmény méretei adatainak, tömege jellemzőinek megfigyelése;* *az épület/építmény funkciójának /funkcióinak/ megállapítása;* *az épület/építmény elöl-, oldal- és hátulnézeti képéről vázlatrajz készítése;* *az épület/építmény ornamentikájáról, kiegészítő mellékleteiről, szobrairól, reliefjeiről és kapujáról vázlatrajzok készítése;* *leírás készítése az épületek/építmények külső képéről;* *az érdeklődésnek megfelelően fotók készítése az épületek/építmények külső részleteiről;* *az épületek/építmények szerkezetének és belső tereinek megismerése és tanulmányozása;* *az épület belső tereinek beosztásáról szintenként vázlatrajz készítése;* *a tanulók érdeklődéséből kiindulva a belső terek egy-egy részletéről vázlatrajz /rajzos vázlat/ készítése;* *a belső terek csoportosítása a magán-, a hivatali és a szociális szféra szerint;* *a tanulók érdeklődéséből kiindulva és ahhoz igazodva fotók készítése az épület/építmény belső tereiről*		
3.	*A településen található emlékművek*	*A településen található emlékművek számbavétele, vizsgálata:* *annak megállapítása, hogy milyen eseményhez kapcsolódóan, mikor állították az adott emlékművet;* *az emlékmű jellegének megállapítása szempontok szerint:* *egyházi;* *háborús-katonai;* *egy konkrét eseményhez kapcsolódó;* *az emlékmű jelképeinek megnevezése és ezek jelentéseinek értelmezése;* *az emlékművet bemutató leírás készítése;* *a tanulók érdeklődéséből kiindulva és ahhoz igazodva vázlatrajz és fotó készítése az emlékművekről*	Néhány esemény állításának okát és időpontját meg tudja nevezni. Legalább két emlékmű jellegéről szabatosan tud beszélni. Legalább egy emlékmű jelképiségéről értően és értelmező módon tud beszélni.	A település emlékművei közül legalább hatnak az állítási időpontját és indokát meg tudja nevezni. A település emlékműveinek jellegéről összefüggően és összefoglaló módon tud beszélni a megadott szempontok szerint. Legalább kettő – jellegében különböző – emlékmű jelképiségéről értően és értelmezően tud beszélni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS ÉS HELYTÖRTÉNETI SÉTA	HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS RENDEZÉSE ÉS HELYTÖRTÉNETI SÉTA SZERVEZÉSE			**HON**
1.	*Helytörténeti kiállítás terve és forgatókönyve*	*Helytörténeti kiállítás tervének és forgatókönyvének elkészítése*	Részfeladatokat vállal és azokat többségében képes teljesíteni is a helytörténeti kiállítás tervezésében és szervezésében.	Irányító, szervező és koordináló szerepet képes betölteni a helytörténeti kiállítás tervezésében és szervezésében.	**HON**
2.	*Megrendezett helytörténeti kiállítás*	*Helytörténeti kiállítás elkészítése és megrendezése*	Repetitív feladatokat képes teljesíteni, részfeladatokat sikeresen teljesít a helytörténeti kiállítás kivitelezésében.	Irányító, szervező és koordináló feladatokat is ellát és teljesít a helytörténeti kiállítás kivitelezésében.	
3.	*Helytörténeti séta*	*Helytörténeti séta forgatókönyvének elkészítése*	Részt vesz a forgatókönyv elkészítésében.	A koncepció kialakításában döntő részt vállal.	
4.	*Összefoglaló/tematikus tabló/k/ a település történetéről vagy műemlékeiről*	*Összefoglaló/tematikus tabló/k/ készítése a település történetéről vagy műemlékeiről a 7–8. évfolyamon szerzett ismeretek és végzett tevékenységek eredményeinek felhasználásával*	Részt vesz a gyűjtőmunkában, részfeladatokat képes teljesíteni.	A tabló/k/ koncepciójának kialakításában döntő részt és feladatokat vállal.	
IV.	A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ SZEMÉLYISÉGEK ÉLETÚTJA ÉS HELYI JELENTŐSÉGŰ TEVÉKENYSÉGE	A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ SZEMÉLYISÉGEK ÉLETÚTJÁNAK ÉS HELYI JELENTŐSÉGŰ TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTTEKINTÉSE			**HON**
1.	*Az adott személyiség életútját és tevékenységét bemutató kronológia*	*Az adott személyiség életútját és tevékenységét bemutató kronológia készítése*	Képes a kronológiát – egy személyiség életútjáról – tanári útmutatással és segítséggel elkészíteni.	Képes a kronológiát – egy személyiség életútjáról – önálló munkával elkészíteni.	**HON**
2.	*Képek, reprodukciók, dokumentumok az adott személyiség életútjáról és tevékenységéről*	*Az adott személyiség életútjáról és tevékenységéről képek, reprodukciók, dokumentumok gyűjtése: ezen anyagok felhasználásával tabló készítése*	A tabló készítésében gyűjtőmunkát és repetitív típusú részfeladatokat teljesít.	Irányító, koordináló feladatokat is vállal és teljesít a gyűjtőmunkában.	
V.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS			**HON INKO**
1.	*Szakfolyóiratok: Honismeret Műemlékvédelem Magyar Építőművészet*	*Szakfolyóiratok repertóriumainak tanulmányozása: műemlékekkel és műemlékvédelemmel kapcsolatos cikkek, közlemények és tanulmányok gyűjtése, tematikus csoportosítása és feldolgozása*	A tanév során elolvas legalább egy, a műemlékvédelemmel kapcsolatos cikket.	A tanév során legalább három, műemlékekkel, műemlékvédelemmel kapcsolatos cikket elolvas, egyről pedig rövid tartalmi összefoglalót /rezümét/ tud készíteni.	**HON INKO**
2.	Tömegkommunikációs eszközök műemléki, műemlékvédelmi témájú műsorai	A televízió és a rádió műemléki, illetve műemlékekkel, műemlékvédelemmel kapcsolatos műsorainak figyelése, megtekintése, meghallgatása	A tanév során legalább egy ilyen témájú műsort /-részletet/ nézzen meg.	Törekedjen arra, hogy az efféle műsorokat /-részleteket/ gyakran megnézze, illetve figyelemmel kísérje.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. A TELEPÜLÉS MŰEMLÉKEI

a) A tanuló tudja meghatározni, hogy mi a: műemlék, műemlék jellegű építmény/épület, emlékmű, emlékhely, emlékjel, emléktábla
b) Legyen képes önállóan összeállítani áttekintő bibliográfiát településének történetéről.
c) Képes felidézni a település emlékművei közül hatnak az állítási időpontját és emeltetésének indokát.

II. HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS ÉS HELYTÖRTÉNETI SÉTA

a) A tanuló legyen képes a lakóhelyén helytörténeti sétát megtervezni és vezetni.
b) A tanuló legyen képes helytörténeti kiállítás tervezésében és kivitelezésében aktívan részt venni.
c) Képes legalább három összefoglaló vagy tematikus tabló elkészítésére a település történetéről vagy műemlékeiről.

III. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN KIEMELKEDŐ SZEREPET JÁTSZÓ SZEMÉLYISÉGEK ÉLETÚTJA ÉS HELYI JELENTŐSÉGŰ TEVÉKENYSÉGE

a) Képes önállóan két jelentős személyiség életútjának részletes kronológiáját elkészíteni.
b) Önállóan képes megszervezni és kivitelezni egy-egy jelentős személyiséghez fűződő tabló készítésének minden fázisát.

IV. ÖNMŰVELÉS

a) A tanév során legalább három, műemlékekkel, műemlékvédelemmel kapcsolatos cikket elolvas, egyről pedig rövid tartalmi összefoglalót /rezümét/ készít.
b) Havi rendszerességgel követi a tömegkommunikációs eszközök helytörténeti témájú műsorait és ezek alapján feljegyzéseket készít lakóhelyét érintő hírekről.
c) Tudjon navigálni a világhálón lakóhelye és még négy jelentős magyarországi település honlapján.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HONISMERET

5–6. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 4–6. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–6. évfolyamra szóló *Honismeret* tanterv szerves előzménye a 4. évfolyam számára kidolgozott *Honismeret* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	☺ 0,5	☺ 0,5		

A KÉK és a NAT viszonyának jellemzői

Az ÉKP *Honismeret* tanterve a NAT **Ember és társadalom** műveltségi területére terjed ki. A tanterv a **Honismeret** műveltségi részterület követelményeinek, valamint a Kerettanterv *honismeret* tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.
A *Honismeret* tanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül a **Környezeti nevelés** és az **EU és kultúra** követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. Ezen kívül segíti a **Hon- és népismeret**, továbbá a **Felkészülés a felnőtt lét szerepeire** követelményeinek teljesítését.

A tanterv jellemzői

A *Honismeret* tanterv – illeszkedve az Értékközvetítő és képességfejlesztő program tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes tantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A tanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A tanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Honismeret* tantervet az 5–6. évfolyamokon történelem (és bármely) szakos tanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Előnyös a közoktatásban akkreditált ÉKP program elvégzése. A tanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A tantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem, *a szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Honismeret tanulásának céljai az 5–6. évfolyamon

A *Honismeret* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a kiemelkedő magyar államférfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők tevékenységét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Alapozzák meg nemzettudatukat, mélyítsék el nemzeti önismeretüket, hazaszeretetüket. Érezzék ösztönözve magukat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására.

A *Honismeret* tanulásának célja az is, hogy a tanulókban

➲ *sokoldalú, differenciált és reális múltszemlélet* alakuljon ki (azaz ismerjék az adott táj-, egység, régió, település /város, városrész, -negyed, kerület, falu/ valóságos, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, a helyi jelentőségű, kiemelkedő tevékenységet folytató személyiségek életútját);

➲ *sokoldalú, differenciált és reális magyarságkép* fejlődjön (azaz reális, a valódi értékeket és teljesítményeket megnevezni és felismerni tudó, szélsőségektől és túlzásoktól mentes nemzettudat).

A *Honismeret* tanulása segíthet abban, hogy a tanulók cselekvő, védő és teremtő magatartással viszonyuljanak az értékek megőrzéséhez, megóvásához és megvédéséhez, hogy elutasítsák a természeti és szellemi környezetrombolást. Segíthet továbbá abban is, hogy sokoldalú, differenciált és reális lokális múltszemlélet alakuljon ki bennük (azaz a település /város, -rész, -negyed, kerület, falu/ valóságos értékeinek ismerete, a település rejtett értékeit felkutatni és feldolgozni vágyó magatartás; túlzásoktól mentes, megalapozott helyi öntudat, továbbá a lokálpatrióta magatartás és viselkedés alapelemei, valamint cselekvő részvétel a helyi társadalom életében, értékeinek megismerésében, megismertetésében, gyűjtésében). A honismeret tanulása révén a tanulók képessé válhatnak a családjuk által őrzött emlékek, dokumentumok, tárgyak megbecsülésére, azok továbbőrzésére. Mindemellett a honismereti témák feldolgozásával kapcsolatban elmélyülhetnek a tanulók könyv- és könyvtárhasználati képességei. Teljesítményeik objektív, elemző értékelésével és e képességeik fejlesztésével pedig finomodhat reális énképük.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.		Németh György: Honismeret. 5–6. (Készülőben)

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.		Németh György: Honismeret. Tantárgyi útmutató.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ In vivo terepbejárás tanulmányi kirándulásokon ❖ Az ünnep, az ünnepély és az ünneplés jelentőségének, funkciójának megismertetése ❖ A népi vallásosság és az egyházi ünnepek összefüggésének tisztázása ❖ A magyarság nemzeti ünnepei, az ünneplés ❖ Az ünnepekhez kapcsolódó dramatikus népszokások bemutatása (pl.: betlehemezés, regölés stb.)	❖ Honismerethez kapcsolódó önművelési feladatok végzése (a Honismeret című folyóirat és a Tájak–korok–múzeumok című sorozat kiadványainak olvasása, földolgozása ❖ Egyéni megbeszélés ❖ Csoportos megbeszélés ❖ Egyénre szóló szóbeli feladatadás ❖ Csoporthoz igazított szóbeli feladatadás ❖ Szóbeli feleltetés	❖ Iskolai dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható egyéni produktumok ❖ Rövid idő alatt (egy tanórán belül) megvalósítható csoportos produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) egyéni produktumok ❖ Projektszerű (több tanórát igénybe vevő) csoportos produktumok
❖ A farsanghoz kapcsolódó dramatikus népszokások eljátszása ❖ Heraldikai alapfogalmak meghatározása, értelmezése ❖ A magyarság ereklyéinek megtanulása ❖ Honismerettel kapcsolatos önművelési tevékenységek végzése (a honismeret tárgyi emlékeinek gyűjtése, honismereti rejtvény készítése, honismereti szellemi totó kérdéseinek összeállítása, játékos honismereti vetélkedő feladatainak megtervezése és a játék forgatókönyvének elkészítése) ❖ A világörökség magyarországi részeinek bejárása (a polgárváros és a királyi palota, a hollókői múzeumfalu, a Pannonhalmi Bencés Apátság) ❖ Néprajzi tájak és csoportok megkeresése és helyzetük rögzítése különböző térképeken ❖ Kiselőadás tartása egy-egy konkrét néprajzi csoportról ❖ Ismeretek tanulása, élmények szerzése a Kárpát-medence fontosabb várairól ❖ Egy-egy vár alaprajzának, makettjének elkészítése	❖ Vita ❖ Egyéni kiselőadás ❖ Csoportos kiselőadás ❖ Egyéni haladást tükröző feladatsorok, munkalapok ❖ Csoportos fejlesztéshez használható feladatsorok, munkalapok ❖ Házi feladatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva) ❖ Házi dolgozatok (egyénre, csoportra, osztályra vonatkoztatva)	❖ Kiállítások ❖ Rendezvények ❖ Az ÉKP központban kifejlesztett tudásmérő eszközök ❖ Versenyeztetés ❖ Zsűrizés ❖ Egyénre szóló leíró-elemző verbális minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző verbális minősítés ❖ Egyénre szóló leíró-elemző írásos minősítés ❖ Csoporthoz igazított leíró-elemző írásos minősítés ❖ "Hagyományos" osztályozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	ÜNNEPEINK	A MAGYARSÁG NEMZETI ÜNNEPEINEK ÉS A NAPTÁRI ÉV ÜNNEPEINEK MEGISMERÉSE			**TANÚ EU INFO**
1.	*Alapvető fogalmak és összefüggések*	*Alapvető fogalmak és összefüggések tisztázása*			
1.1.	Ünnep, népi ünnep, ünnepély.	Az ünnep fogalmának meghatározása, értelmezése és tisztázása; Az ünnep és az ünnepély fogalmának elhatárolása; Az ünnep jelentőségének és funkciójának megismertetése a társadalom és az emberi közösségek életében; Az integráló szerep középpontba állítása; a népi ünnepek fogalmának meghatározása, értelmezése és tisztázása	Ismei az ünnep és a népi ünnep fogalmát. Különbséget tud tenni ünnep és ünnepély között.	Meg tudja fogalmazni az ünnep, a népi ünnep és az ünnepély jelentését.	
1.2.	Összefüggés a népi vallásosság és az egyházi ünnepek, valamint a népszokások és a népi vallásosság között.	A népi vallásosság és az egyházi ünnepek összefüggéseinek tisztázása; a népszokások és a népi vallásosság összefüggéseinek feltárása.		Tudja, hogy mi az összefüggés a népi vallásosság és az egyházi ünnepek, valamint a népszokások és a népi vallásosság között.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A magyarság nemzeti ünnepei*	*A magyarság nemzeti ünnepeinek tanulása*		
2.1.	Március 15.: az 1848–49-es forradalom és szabadságharc kezdetének évfordulója.	Valamennyi nemzeti, illetve állami ünnep esetében a történelmi háttér tisztázása és feldolgozása változatos ismeretforrások segítségével; tablók, emléksarkok, ünnepi műsor, megemlékezés forgatókönyvének készítése és adott esetben bemutatása	Föl tudja sorolni a magyarság nemzeti ünnepeit, az ünnepekhez kapcsolódó történelmi eseményeket. Részt vesz a tablók és emléksarkok készítésében. Egyik szereplője az ünnepi műsornak.	Ismertetni képes a magyarság nemzeti ünnepeihez kapcsolódó történelmi eseményeket. Jelentős szerepet vállal a tablók, emléksarkok és az emlékműsorok forgatókönyveinek elkészítésében és előadásában.
2.2.	Augusztus 20.: állami ünnep; Szent István ünnepe.			
2.3.	Október 6.: nemzeti gyásznap; 1849. október 6-án kivégzett gr. Batthyány Lajos – az első felelős magyar minisztérium miniszterelnöke –, és az Aradon kivégzett honvéd főtisztek és tábornokok emlékére.			
2.4.	Október 23.: az 1956-os népfelkelés/forradalom kezdete; a Köztársaság kikiáltásának /1989./ évfordulója.			
3.	*A magyarság népi, illetve naptári ünnepei*	*A magyarság népi, illetve naptári ünnepeinek tanulása*		
3.1.	Szeptember 12.: Mária napja.	A népi vallásosság, illetve az egyházi, vallási tartalmak párhuzamosságainak, kapcsolódásainak feltárása; az ünnepekhez kapcsolódó népszokások megtanulása és megélése; az ünnepekhez kapcsolódó dramatikus népszokások bemutatása: betlehemezés, regölés, Balázs járás, Gergely járás, a farsanghoz kapcsolódó különböző dramatikus népszokások; a népszokásokhoz kapcsolódó egyéb tevékenységek: karácsonyi mézeskalács-sütés, farsangi fánk készítése és húsvéti tojásfestés.	Meg tudja nevezni a következő ünnepek és ünnepkörök időpontját és tartalmát: Halottak napja, Advent, Miklós napja, Luca napja, Karácsony, Farsang, a húsvéti ünnepkör, Pünkösd, Nagyboldogasszony napja, Szent István napja. Részt vállal a dramatikus népszokások bemutatásából, legalább egyben. Részt vesz a mézeskalács-sütésben, a farsangi fánk elkészítésében és a húsvéti tojás festésében.	Ismeri a tematikus tananyagban felsorolt valamennyi ünnep, illetve ünnepkör nevét, időpontját és tartalmát. Jelentős szerepet vállal több dramatikus népszokás bemutatásában. Részt vesz a mézeskalács-sütésben, a farsangi fánk elkészítésében és a húsvéti tojás festésében.
3.2.	November 1.: Mindenszentek napja.			
3.3.	November 2.: Halottak napja.			
3.4.	November 30.: András napja.			
3.5.	December 6.: Miklós napja.			
3.6.	December 13.: Luca napja.			
3.7.	Advent			
3.8.	December 24.: Karácsony vigíliája, Ádám-Éva napja.			
3.9.	December 25.: Karácsony napja.			
3.10.	December 26.: Karácsony napja.			
3.11.	December 28.: Aprószentek napja.			
3.12.	December 31.: Szilveszter napja.			
3.13.	Január 6.: Vízkereszt.			
3.14.	február 2.: Gyertyaszentelő, Boldogasszony napja			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.15.	Február 3.: Balázs napja, Balázs-járás.	A népi vallásosság, illetve az egyházi, vallási tartalmak párhuzamosságainak, kapcsolódásainak feltárása; az ünnepekhez kapcsolódó népszokások megtanulása és megélése; az ünnepekhez kapcsolódó dramatikus népszokások bemutatása: betlehemezés, regölés, Balázs járás, Gergely járás, a farsanghoz kapcsolódó különböző dramatikus népszokások; a népszokásokhoz kapcsolódó egyéb tevékenységek: karácsonyi mézeskalács-sütés, farsangi fánk készítése és húsvéti tojásfestés	Meg tudja nevezni a következő ünnepek és ünnepkörök időpontját és tartalmát: Halottak napja, Advent, Miklós napja, Luca napja, Karácsony, Farsang, a húsvéti ünnepkör, Pünkösd, Nagyboldogasszony napja, Szent István napja. Részt vállal a dramatikus népszokások bemutatásából, legalább egyben. Részt vesz a mézeskalács-sütésben, a farsangi fánk elkészítésében és a húsvéti tojás festésében.	Ismeri a tematikus tananyagban felsorolt valamennyi ünnep, illetve ünnepkör nevét, időpontját és tartalmát. Jelentős szerepet vállal több dramatikus népszokás bemutatásában. Részt vesz a mézeskalács-sütésben, a farsangi fánk elkészítésében és a húsvéti tojás festésében	
3.16.	Február: Farsang.				
3.17.	Március 12.: Gergely napja, Gergely-járás.				
3.18.	Március 25.: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja.				
3.19.	Április 24.: Szent György napja.				
3.20.	Április: a húsvéti ünnepkör: Nagyböjt, Virágvasárnap, Nagyhét, Húsvétvasárnap, Húsvéthétfő.				
3.21.	Május: Pünkösd.				
3.22.	Június 24.: Keresztelő Szent János napja; Szent István-nap.				
3.23.	Június 29.: Péter-Pál napja.				
3.24.	Július 2.: Sarlós Boldogasszony napja.				
3.25.	Augusztus 15.: Nagyboldogasszony napja.				
3.26.	Augusztus 20.: Szent István napja.				
II.	JELKÉPEINK – EREKLYÉINK	JELKÉPEINK – EREKLYÉINK TANULÁSA			**TANÚ EU INFO**
1.	*A magyarság jelképei*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a magyarság jelképeiről*			
1. 1.	A Szent Korona és a koronázási jelvények: a jogar, az országalma, a kard és a koronázási palást.	A Szent Korona és a koronázási jelvények történetének tanulása változatos ismeretforrások feldolgozásával.	Tudja röviden ismertetni a Szent Korona történetét. Fel tudja sorolni és meg tudja nevezni a koronázási jelvényeket.	Ismertetni tudja a Szent Korona történetét. Beszélni tud a koronázási jelvények funkciójáról és jelképiségéről.	
1. 2.	A nemzeti zászló.	A nemzeti színek kialakulásának tanulása változatos ismeretforrások feldolgozásával.	Ismeri a nemzeti színek jelentését.	Ismeri a nemzeti zászló kialakulásának történetét, róla rövid szóbeli ismertetést tud adni.	
1. 3.	Az állami címer.	Ismeretek tanulása az állami címerről.			
1. 3. 1.	Heraldikai alapfogalmak: Címertan /heraldika/, címer, címerpajzs, címerképek.	Heraldikai alapfogalmak meghatározása, értelmezése.	Ismeri a címer fogalmának jelentését.	Ismeri a címertan /heraldika/, címer és címerpajzs jelentését. Fel tud sorolni és értelmezni öt címerképet.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1. 3. 2.	A magyar címerek története: Az Árpád-házi királyok címere; az Anjou-dinasztia címere; a Luxemburg-család címere; a Hunyadi-család címere; a Kossuth-címer; állami címerünk.	A magyar címerek történetének tanulása; történelmi címereinkről rajzok és leírások készítése.	Fel tudja sorolni a magyar történelmi címereket. Az állami címert le tudja rajzolni emlékezetből, és szóban be tudja mutatni.	Föl tudja sorolni, és röviden be tudja mutatni valamennyi történelmi címerünket.
1. 4.	Kölcsey Ferenc–Erkel Ferenc: Himnusz	A Himnusz (a vers és a zenemű) keletkezési időpontjának és a történelmi helyzet meghatározása; a vers elolvasása, a zenemű eléneklése.	Tudja a Himnusz (a vers és a zenemű) keletkezési időpontját, a szerzők nevét. Tudja a költemény teljes szövegét. Kölcsey nevét írásban hibátlanul rögzíti.	Tudja a Himnusz (a vers és a zenemű) keletkezési időpontját, a szerzők nevét. Röviden be tud számolni a mű születése történetéről. El tudja mondani a mű egészét. Szempontok segítségével értelmezni tudja a művet.
1. 5.	Vörösmarty Mihály–Egressy Béni: Szózat	A Szózat (a vers és a zenemű) keletkezési időpontjának meghatározása; a vers elolvasása, a zenemű eléneklése.	Tudja a Szózat (a vers és a zenemű) keletkezési időpontját, a szerzők nevét. A vers első két versszakát el tudja hibátlanul mondani. A szerzők neveit hibátlanul rögzíti írásban.	Tudja a Szózat (a vers és a zenemű) keletkezési időpontját, a szerzők nevét. Röviden be tud számolni a mű születése körülményeiről. Fel tudja idézni a mű egész szövegét.
2.	*A magyarság ereklyéi*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a magyarság ereklyéiről.*		
2. 1.	Az ereklye.	Az ereklye fogalmának meghatározása; az ereklyék történelmi hátterének tisztázása az ereklyék jelentőségének megértése a magyar történelemben.	Ismeri az ereklye fogalmát. Beszélni tud röviden az ereklyék jelentőségéről.	Rövid meghatározást tudja adni az ereklye fogalmáról. Ismeri az ereklyék történelmi hátterét. Meg tudja fogalmazni az ereklyék jelentőségét.
2. 2.	A magyarság legfontosabb ereklyéi, az ereklyék keletkezési körülményei: Szent Jobb, a tihanyi apátság alapítólevele 1055-ből, a Halotti Beszéd és Könyörgés, Szent László hermája, Ómagyar Mária-siralom, Képes Krónika, az 1222-es Aranybulla.	A legfontosabb ereklyék keletkezési körülményeinek számbavétele; az ereklyékről írásbeli bemutatás készítése és szóbeli ismertetése.	Be tudja mutatni szóban és írásban a Szent Jobbot. Fel tudja sorolni a legfontosabb magyar ereklyéket.	Felismer és meg tud nevezni minden tanult magyar ereklyét. Be tudja mutatni szóban és írásban a Szent Jobbot, a tihanyi apátság alapítólevelét, Szent László hermáját és az Ómagyar Mária-siralmat.
III.	HONISMERETI TOPOGRÁFIA	HONISMERETI TOPOGRÁFIA GYAKORLÁSA		**TANÚ EU INFO**
	Történelmi jelentőségű helyek: Pusztaszer, Mohács, Debrecen, Pest-Buda, Esztergom, Székesfehérvár, Arad, Visegrád, Győr, Tihany, Veszprém, Szatmárcseke.	Történelmi jelentőségű helyek keresése Magyarország térképén, jelölése vaktérképen; a történelmi helyhez fűződő személyek, események számbavétele .	Viszonylagos és közelítő pontossággal jelölni tudja a következő történelmi jelentőségű helyeket a vaktérképen: Pusztaszer, Debrecen, Pest-Buda, Esztergom, Székesfehérvár, Visegrád.	Hibátlanul tudja jelölni a tanult történelmi helyeket Magyarország vaktérképén.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS			TANÚ EU INFO
1.	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fényképmásolatok, rajzok.*	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fénymásolatok gyűjtése.*	A tanév során gyűjt legalább öt fotót, fénymásolatot vagy rajzot. Ezeket címmel is ellátja.	A tanév során gyűjt legalább tizenöt fotót, fénymásolatot vagy rajzot. Csoportosítja és címekkel látja el őket.	
2.	*Honismereti rejtvény.*	*Honismereti rejtvény készítése és fejtése a szövegekben található információk, adatok és fogalmak felhasználásával.*	A tanév során készít legalább egy honismereti rejtvényt.	Legalább öt honismereti rejtvényt készít a tanév során.	
3.	*Honismereti szellemi totó.*	*Szellemi totó készítése és összeállítása a honismereti olvasókönyv anyagából.*		A tanév során legalább egy honismereti szellemi totót összeállít.	
4.	*Honismereti vetélkedő.*	*Játékos honismereti vetélkedő feladatainak megtervezése, a vetélkedő forgatókönyvének összeállítása.*	Részt vesz a játékos honismereti vetélkedő szervezésében.	A játékos honismereti vetélkedő szervezésében irányító szerepet is játszik.	
5.	*Élményszerző honismereti kirándulás.*	*Történelmi jelentőségű emlékhelyek meglátogatása.*	Részt vesz, és kirándulási naplót készít a meglátogatott történelmi emlékhelyekről.	Részt vesz, és térképpel, fotókkal, rajzokkal illusztrált tablót vagy kirándulási naplót készít.	

Év végi követelmények

a) A tanuló képes megnevezni a magyarság nemzeti ünnepet, azok időpontját, az ünnepekhez kapcsolódó történelmi eseményeket. Aktívan részt vesz ezek ünneplésében és a róluk való megemlékezésben (tablót készít; műsor-forgatókönyvet készít; ünnepre verset, dalt tanul, stb.)

b) Tájékozott a magyarság népi, illetve naptári ünnepei körében. Valamennyi ünnep, ünnepkör nevét és tartalmát helyesen meg tudja nevezni, s a többségük időpontját is pontosan ismeri. Részt vesz az ünnepekhez kapcsolódó dramatikus népszokások és tevékenységek tanulásában, bemutatásában, a szokásosokhoz kapcsolódó tevékenységek végzésében.

c) Ráismer a magyarság jelképeire: meg tudja nevezni a Szent Koronát és Koronázási jelvényeket: a jogart, az országalmát, a kardot és a koronázási palástot. Tudja, hol őrzik ezeket. Ismeri a nemzeti zászló színeinek jelentését.
Be tudja mutatni az állami címerünk heraldikai jellemzőit, azok jelentését. Ismeri a magyar Himnusz és Szózat (a vers és a zenemű) szerzőit, a keletkezés idejét. Fel tudja idézni a művek egész szövegét, el tudja énekelni a dallamukat.
A magyarság ereklyéi közül meg tudja nevezni, és fel tudja ismerni mindegyik tanult magyar ereklyét.

d) Meg tudja mutatni térképen a tantárgy keretében tanult történelmi jelentőségű helyeket, meg tudja nevezni a helyhez fűződő személyeket és eseményeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	A VILÁGÖRÖKSÉG MAGYARORSZÁGI RÉSZEI	A VILÁGÖRÖKSÉG MAGYARORSZÁGI RÉSZEINEK TANULÁSA			TANÚ EU INFO
1.	*A budai vár: a polgárváros és a királyi palota történetének korszakai: Buda alapítása; IV. Béla; Buda az Anjou-korban; Buda Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején; Buda a Hunyadiak korában; Buda, mint a török hódoltság központja; a barokk Buda.*	*A polgárváros és a királyi palota történetének feldolgozása korszakonként; történelmi séta a polgárvárosban; a középkori Buda királyi palotája és gótikus szobrai /Budapest Történeti Múzeum/ című kiállítás anyagának feldolgozása múzeumi feladatlappal.*	Meg tudja határozni Buda megalapításának időpontját. Röviden ismertetni tudja a középkori királyi vár történetét. A feladatok legalább felét hibátlanul meg tudja oldani.	Összefüggően tudja Buda történetét szóban ismertetni /XIII–XVIII. század/. A feladatok döntő részét hibátlanul meg tudja oldani.	
2.	*A hollókői múzeumfalu.*	*A hollókői múzeumfalu néprajzi jellegzetességeinek számbavétele; ismeretek szerzése és feldolgozása a falu népi építészetéről, szokás- a hagyományvilágából; információk szerzése a falu tárgykultúrájáról és anyagi kultúrájáról*	Meg tudja nevezni a falu néhány értékes néprajzi emlékét.	Rövid ismertetést tud adni a falu néprajzi értékeiről. Magyarország vaktérképén pontosan jelölni tudja a falu helyét.	
3.	*A Pannonhalmi Bencés Apátság.*	*A Pannonhalmi Bencés Apátság történetének feldolgozása; kiemelkedő bencés tudósok és művészek életrajzának elolvasása; a pannonhalmi könyvtár néhány unikumának számbavétele*	Röviden ismertetni tudja a Pannonhalmi Bencés Apátság történetét. Meg tud nevezni legalább két-két bencés tudóst, művészt és az Apátság könyvtárában őrzött könyvritkaságot.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján a Pannonhalmi Bencés Apátság történetéről, kiemelkedő tudósairól, művészeiről, az Apátság könyvtárának könyvritkaságairól.	
II.	A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB NÉPRAJZI TÁJAI ÉS NÉPRAJZI CSOPORTJAI	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB NÉPRAJZI TÁJAIRÓL, NÉPRAJZI CSOPORTJAIRÓL			TANÚ EU INFO
1.	*A Kárpát-medence fontosabb néprajzi tájai: Bakony, Csallóköz, Erdély, Felföld /Felvidék/, Göcsej, Hajdúság, Hanság, Hortobágy, Jászság, Kárpátalja, Kisalföld, Kiskunság, Mezőföld, Nagykunság, Nyírség, Őrség, Palócföld, Somogy, Székelyföld, Szigetköz, Szilágyság, Vajdaság, Viharsarok, Zselic.*	*Információgyűjtés egy-egy néprajzi táj jellemzéséhez különböző műfajú szövegekből; kiselőadás tartása egy-egy néprajzi tájról; a konkrét néprajzi táj térképének elkészítése sajátos jelek, jelképek alkalmazásával; a néprajzi tájak megkeresése és helyzetük rögzítése a domborzati térképen.*	Meg tudja nevezni és térképen jelölni a következő néprajzi tájakat: Erdély, Felföld /Felvidék/, Hortobágy, Jászság, Kárpátalja, Kisalföld, Kiskunság, Nagykunság, Nyírség, Őrség, Palócföld, Somogy, Székelyföld és Szigetköz. El tudja készíteni segítséggel egy néprajzi táj térképét.	A tematikus tananyagban felsorolt néprajzi tájak neveit ismeri, és jelölni tudja helyüket a vaktérképen. Legalább egy néprajzi táj térképét ismeretforrások felhasználásával el tudja készíteni, és jellegzetességeit részletesebben is be tudja mutatni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A Kárpát-medence fontosabb néprajzi csoportjai: a barkók, a moldvai magyarok – a csángók, a hajdúk, a jászok, a kunok, a matyók, a palócok, a székelyek.*	*Információ- és adatgyűjtés egy-egy néprajzi csoport kulturális jellemzőiről különböző műfajú szövegek feldolgozásával; kiselőadás tartása egy-egy konkrét néprajzi csoportról; néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedésének rögzítése térképen*	Meg tudja nevezni és térképen jelölni a következő néprajzi csoportokat, illetve elhelyezkedésüket: csángók, hajdúk, jászok, kunok, palócok és székelyek. Egy néprajzi csoport sajátosságairól röviden tud beszélni.	A tematikus tananyagban felsorolt csoportokat meg tudja nevezni és jelölni tudja földrajzi elhelyezkedésüket vaktérképen. Egy általa kiválasztott néprajzi csoport kulturális jellemzőiről részletesebben is beszélni tud.	
III.	A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB VÁRAI	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB VÁRAIRÓL			**TANÚ EU INFO**
1.	*A budai vár, Esztergom, Eger, Diósgyőr, Kőszeg, Győr, Szigetvár, Siklós, Sárospatak, Nándorfehérvár, Pozsony, Komárom, Fülek, Zólyom, Beszterce,, Huszt, Munkács, Vajdahunyad, Segesvár.*	*Egy-egy vár történetének feldolgozása változatos, különböző műfajú szövegek felhasználásával; várak alaprajzának elkészítése, erődítési rendszerük vizsgálata, a várak fő részeinek megnevezése; egy-egy vár makettjének elkészítése, a várak megkeresése a térképen; a várak kultúrtörténeti és művelődéstörténeti jelentőségének tisztázása*	Kérdés- és szempontsor segítségével beszélni tud. legalább két vár történetéről. Meg tudja nevezni térképen jelölni a következő várakat: Buda, Esztergom, Eger, Szigetvár, Kőszeg, Sárospatak, Nándorfehérvár, Vajdahunyad, Segesvár. Egy általa kiválasztott vár fő részeit meg tudja nevezni, és röviden beszélni tud a vár kultúrtörténeti jelentőségéről.	Legalább egy vár történetéről részletes beszámolót tud tartani. Legalább két vár teljes körű, részletes alaprajzát el tudja készíteni, jelölve a vár részeit. A tematikus tananyagban felsorolt várak neveit ismeri, helyüket be tudja jelölni a vaktérképen.	
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS			**TANÚ EU INFO**
1.	*Szakfolyóirat és szakszöveg: Honismeret; Tájak–korok–múzeumok.*	*A Honismeret című folyóirat olvasása, feldolgozása; A Tájak–korok–múzeumok című sorozat kiadványainak olvasása, feldolgozása.*	A Tájak–korok–múzeumok című sorozat egy általa kiválasztott darabját /füzetét/ el tudja olvasni, tartalmáról röviden be tud számolni.	Az év során a Honismeret című folyóiratból kiválasztott közleményből jegyzetet tud készíteni. A jegyzet alapján ismertetni tudja az olvasottakat.	
2.	*Élményszerű honismereti kirándulás.*	*Történelmi emlékhelyek, valamint a Világörökség magyarországi részeinek meglátogatása.*	Részt vesz, és kirándulási naplót készít a meglátogatott történelmi emlékhelyekről.	Részt vesz, és térképpel, fotókkal, rajzokkal illusztrált tablót vagy kirándulási naplót készít.	

Év végi követelmények

a) Meg tudja nevezni Magyarország azon részeit, amelyeket a Világörökség részének nyilvánítottak. Ezek történelmi, építészeti, kulturális, néprajzi jelentőségét, indokolni is képes.
(budai vár, hollókői múzeumfalu, Pannonhalmi Bencés Apátság)

b) Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a Kárpát-medence tanult néprajzi tájait és néprajzi csoportjait.

c) Fel tudja sorolni és Magyarország vaktérképén közelítő pontossággal jelölni tudja a tanult történelmi helyeket. Képes arra, hogy a hozzájuk fűződő jelentősebb személyeket és eseményeket ismertesse.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
EMBER
A TERMÉSZETBEN

MŰVELTSÉGI TERÜLET
TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Ember a természetben** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Ember a természetben* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Bevezetés a természettudomány alapjaiba 5–8.
Biológia 7–8.
Ökológia 8.
Fizika 6–8.
Kémia 7–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MELLÉKLETE ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BEVEZETÉS A TERMÉSZETTUDOMÁNY ALAPJAIBA

5–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam *Természetismeret* tanterve. Szerves folytatása a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Biológia* és a 8. évfolyam *Ökológia, környezettan* tanterve.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1,5	0,5	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* tantárgyi kerettanterv az **Ember és természet** műveltségi terület **Természetismeret** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményeit a ***Kölcsönhatások és energiaváltozások***, valamint a ***Természetföldrajzi környezetünk*** kivételével lefedi. Az előbbire a KÉK 6. évfolyam számára kimunkált *Fizika* kerettanterve, az utóbbira az 5–6. évfolyam *Földrajz* kerettanterve ad választ.

A *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelés*** és az ***EU és kultúra***, továbbá a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** és a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését.

A Természetismeret kerettanterv jellemzői

A *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára. A kerettanterv szorgalmazza a *természetben való munkálkodást*, a *terepgyakorlatok* keretében történő tanulást.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* kerettantervet biológia-földrajz vagy biológia-kémia szakos tanári diplomával rendelkező, tereptani ismeretekben felkészült pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *természettudományi szaktanterem segítheti a tanulásszervezést. Jól felszerelt biológia szertár* és *iskolakert* megléte viszont fontos feltétel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
5–8.	**Bevezetés a természetttudomány alapjaiba c. könyv készül.**
	Franyó István: Biológiai album I.
	Franyó István: Biológiai album II.
	Első atlaszom.
	Varga Zoltán: Állatismeret.
	Simon–Csapody Vera: Kis növényhatározó.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszere az 5–8. évfolyamon

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ periódusos rendszer, fizikai táblázatok használata ❖ kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ térképolvasás (a térképjelek szerinti tájékozódás, információolvasás) ❖ térképkészítés (méretarányos térkép készítése a közvetlen lakóhelyről, iskoláról és környékéről) ❖ médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív)	❖ írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ felelés szóban (a szövegek, kísérletek, térképek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak megadott szempontok, és jegyzet alapján történő elmondása)	❖ tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése, csoport véleményének kifejezése) ❖ tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó, szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés: zárt és nyíltvégű tesztek, a tanuló aktivitásának, feladatvállalásának, problémamegoldó készségének, önmaga aktualizálása fokának megítélése) ❖ zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Bevezetés a természettudomány alapjai tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Célunk annak az attitűdnek az elsajátíttatása, hogy a természettudományokba való bevezetés az információk helyes használatának megtanulására épül, továbbá annak az attitűdnek a formálását helyezi előtérbe, ami szerint az alapos tudományos munka végezhető. A kijelentések igazságtartalma vizsgálatának, a vizsgálati eredmények elemzésének különösen jelentős szerepet szánjunk.
Az 5. évfolyamon a szintaktikus tartalomra vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására törekszünk a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése során.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KIFEJEZŐ RENDSZER KIÉPÜLÉSE	TÁJÉKOZÓDÁS		
1.	*A jelrendszer kifejező rendszer*	*Ismeretek tanulása a jelek rendszeréről egymáshoz kapcsolódásának*		
1.1.	A jelhalmaz és a jelrendszer	Ismeretek tanulása a jelhalmazról és a jelrendszerről	Feleletében különbséget tud tenni a halmaz és a valamilyen rendben, szabályok révén belőlük kialakítható jelrendszer között	Saját maga tud olyan szabályszerűséget alkalmazni, mely azonos jelhalmazból eltérő jelrendszert hoz létre
1.2.	Jelhalmazok jelrendszerré alakítása	Azonos jelhalmazt eltérő szabályok létrehozásával eltérő jelrendszerré állítson össze	Adott jelhalmazból, mint amilyen a betűk halmalmaza, eltérő jelrendszer létrehozását meg tudja magyarázni.	Az írásbeliség két adott eltérő jelrendszerét egymásnak megfeleltetve adott abécé helyébe egy másik ábécé jeleivel fel tud írni egy másik jelsort, melynek jelentésével még nem törődünk.
1.3.	A jelkészlet kívánatos tulajdonsága	A jelkészlet legyen gazdaságos, hatékony célravezető	Fel tud sorolni néhány kívánatos jelkészlet-tulajdonságot.	Rá tud mutatni a jelkészlet használatának gazdaságosságára egyik esetben, és meg tudja magyarázni más esetben, hogy jelkészlet használata gazdaságtalan.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Szabályalkotás	Alkosson mesterségesen, önkényesen olyan szabályt, melyet valamely saját maga alkotta jelcsoport esetében alkot.	Meg tud oldani egy szabályalkotó feladatot és adott jelhalmazban érvényesíteni képes azt, ezáltal egy szabály szerint kialakított jelcsoportot hoz létre.	Adott jelcsoportból egy önkényesen létrehozott szabály alkalmazásával hozzon létre egy mesterséges jelcsoportot, mely jelcsoportot egy új szabály bevezetésével alakítson át. Ezt ismételje meg egy másik, párhuzamos folyamatban, majd magyarázza meg, hogy miért különbözik az eredmény azonos törvényszerűségek és azonos jelkészlet alkalmazása ellenére is. A különbséget meg kel tudnia magyarázni.
1.5.	Sajátos jelrendszerekből sajátos kifejezőrendszerek épülnek fel	Játékos kódolás és dekódolás gyakorlása	Ismeri a kódolás és a dekódolás fogalmát.	Végre tud hajtani kódolás és dekódolási feladatot rendelkezésre álló egyeztető kulcs segítségével.
1.6.	A kifejezőrendszer valamilyen	Alkosson jelkészletből egy valamilyen szabály szerint létrehozott kifejezőrendszert.	Képes egy néhány elemből és egyszerű szabályból álló kifejezőrendszert létrehozni.	Két kifejezőrendszert is létre tud hozni azonos jelkészletből, és azok jelcsoport termékeit egymásnak meg tudja feleltetni. A használt jelkészlet alapján meg tudja jelölni a kifejezőrendszer, pl. betűkből álló kifejezőrendszer.
II.	KIFEJEZŐ RENDSZER	ISMERETEK TANULÁSA KIFEJEZŐ RENDSZEREKRŐL		
1.	*A kifejezőrendszer sokfélesége a valóságban*	*Ismeretek*		
1.1.	A kifejező rendszer kiemelt sajátossága alapján történik a ő megnevezés	Ismeretek tanulása: kifejezőrendszerek megkülönböztetéséről, elkülönítéséről, megnevezésük	Az elektromos, a kémiai, a biológiai, a nyelvi kifejező rendszerről szóban és írásban ki tudja fejteni véleményét	A valóság valamely arculata a jelek természetének felismerésével, annak értelmezésével rajzolódik ki. Így rajzolódik ki a fényjelekből és egyéb jelcsoportokkal való kapcsolatukból van lehetőségünk jelek értelmezésére törekedni. Értelmezésükből keressük gondolkodásunk kiindulópontjait. Erről előadást tud tartani társainak, érvekkel támasztja alá véleményét.
1.2.	A szintaxis	Ismeretek tanulása a nyelvi rendszerben szabályokat követően rögzült jelcsoportról, a szintaxisról.	Felismeri a szintaktikus kapcsolatos, annak létrejöttére reflektálni képes.	A szintaxisok szintaktikus rendszerré való kiépülését szóban és írásban ki tudja fejteni nem csupán a tanult példában, hanem más kifejezőrendszer, más nyelv esetében is.
1.3.	A fizika kölcsönhatás 'nyelve'	A fizika nyelve a fizikai kölcsönhatások nyelve	Rá tud mutatni pl. a tömeg, a töltés, a mágnesség, 'nyelvére'.	Be tudja mutatni, hogy a fizikai kölcsönhatás 'testek párbeszéde', a belőle levont következtetések a fizika nyelvén mondott üzenet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	A kémiai kölcsönhatás 'nyelve'	A kémia nyelve a kémiai kölcsönhatások nyelve	Rá tud mutatni a pl. a kémhatás, a reakciók 'nyelvére	Be tudja mutatni, hogy a kémiai kölcsönhatás 'anyagféleségek párbeszéde', a belőle levont következtetés a kémia nyelvén mondott üzenet.
1.5.	A biokémiai kölcsönhatások 'nyelve'	A biokémia nyelve a biokémiai kölcsönhatások nyelve	Rá tud mutatni az pl. enzimek, fehérjék, a DNS, az anyagcsere, a hormonok stb. párbeszédére a biokémai kölcsönhatások nyelvére	Be tudja mutatni, hogy a biokémiai kölcsönhatás a fehérjék és a velük együtt ható fizikai, kémiai stb. rendszerek párbeszéde'. A kölcsönhatásokból levont következtetés a biokémia 'nyelvén' mondott üzenet.
1.6.	A biológiai kölcsönhatások 'nyelve'	A biológia nyelve az élő valóságok kölcsönhatásának nyelve	Rá tud mutatni pl. a versengés, a mimikri, a túlélés, 'nyelvére	Be tudja mutatni példákon, hogy a biológiai kölcsönhatás 'élőlények párbeszéde', a kölcsönhatásból levonható következtetés a biológia nyelvén mondott üzenet.
1.7.	A természetben, környezetünkben tapasztalt kölcsönhatások	A természet nyelve a természet valamennyi kölcsönhatásának nyelve	Rá tud mutatni pl. az ökológiai rendszerek, a földi élővilág 'nyelvére'	Be tudja mutatni példákon, hogy a természeti kölcsönhatások 'a természet alkotóinak' párbeszéde, a természeti kölcsönhatásból levonható következtetés a természet nyelvén mondott üzenet
1.8.	A kapcsolatok rögzül rendszerében lehet valamit értelmezni.	Gyűjtsön példákat a korábbiak alapján arra, hogy a kifejező rendszer adja meg annak lehetőségét, hogy a valóságból kiolvasható üzenetet kifejtsük.	Be tudja mutatni adott történés fizikai, kémiai, biokémiai, biológiai, ökológiai arculatát.	Adott történésben rá tud mutatni arra, hogy a történés sokféle leírhatósága más-más arculat megjelenítését teszi lehetővé.
III.	TUDOMÁNYOS JELKÉSZLETEK	ISMERETEK TANULÁS NÉHÁNY TUDOMÁNY JELKÉSZLETÉRŐL		
1.	*A tudományos jelkészlet tulajdonságai*	*Ismeretek tanulása a tudományos jelkészlet tulajdonságairól*		
1.1.	A jelek mennyisége, használatának könnyűsége, egyértelműsége	Ismeretek tanulása a jelek mennyiségéről, a használat könnyűségéről, a használt jelek egyértelműségéről.	Rá tud mutatni arra, hogy adott tudományon belül adott jel egyértelmű, de más tudományban mást jelent, erre példát is tud mondani.	Be tudja mutatni, hogy a nagyobb értelmezési keretek, az összefüggésrendszerek korlátozása éppen a kifejezés gazdaságosságával áll kapcsolatban. A 'természet nyelve' olyan gazdag a jelkészlet szempontjából, hogy csak részletekben vagyunk képesek azonos nyelvet beszélni vele
1.2.	A fizika nyelvében használt jelek, jelcsoportok, kapcsolatrendszerek	Ismeretek tanulása néhány, a fizika tudományában használt jel, jelcsoport, kapcsolatrendszer megismerésével	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert a fizika tudományában, azokat egymástól különítse el.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	A kémia nyelvében használt jelek, jelcsoportok, kapcsolatrendszerek	Ismeretek tanulása néhány, a kémia tudományában használt jel, jelcsoport, kapcsolatrendszer megismerésével	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert a kémia tudományában, azokat egymástól különítse el.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá.
1.4.	A biokémia nyelvében használt jelek, jelcsoportok, kapcsolatrendszerek	Ismeretek tanulása néhány, a biokémia tudományában használt jel, jelcsoport, kapcsolatrendszer megismerésével	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert a biokémia tudományában, azokat egymástól különítse el.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá.
1.5.	A biológia nyelvében használt jelek, jelcsoportok, kapcsolatrendszerek	Ismeretek tanulása néhány, a biológia tudományában használt jel, jelcsoport, kapcsolatrendszer megismerésével	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert a biológia tudományában, azokat egymástól különítse el.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá.
1.6.	Az ökológia nyelvében használt jelek, jelcsoportok, kapcsolatrendszerek	Ismeretek tanulása néhány, az ökológia tudományában használt jel, jelcsoport, kapcsolatrendszer megismerésével	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert az ökológia tudományában, azokat egymástól különítse el.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá.
1.7.	A természettudomány egyes diszciplínái nem azonos nyelvet beszélnek, de egyazon valóságra vonatkoznak	Ismeretek tanulása néhány, a különböző diszciplínákban használt azonos formájú jelről, amelyek eltérő jelcsoportba és eltérő kapcsolatrendszerbe illeszkednek.	Ismerjen fel több jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert a természettudományban, melyek bár azonos formájúak, mégis más-más jelcsoportba és más-más kapcsolatrendszerben helyezkednek el a tudományon belül.	Az egymástól megkülönböztetett jelet, jelcsoportot, kapcsolatrendszert egymással összefüggésbe tudja hozni, a közöttük lévő kapcsolatra mutasson rá. Érvelni tud amellett, hogy a jelcsoportok valamilyen módon ellentmondásmentes megfeleltetés eredményei.

Év végi követelmények

A követelmények a céloknak megfelelően a tanár által kiválasztott egységek szerint összegeződnek. A teljesítmények minimum oszlopában felsoroltak képezik a konkrét követelményeket. Követelményként annak az attitűdnek a kialakulását tűzzük ki megvalósítandóként, hogy a tanulók a vonatkoztatási rendszerek és az összehasonlítások, viszonyítások vonatkozásában fejlesszék ki érzéküket és a maguk problémamegoldásában is érvényesítsék azokat. Erről csak a tanultakon keresztül kívánunk meggyőződni a minimális teljesítmény tükrében.

Az 5. évfolyamon a szintaktikus rendszerekre vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására törekedve támasztjuk a következő követelményeket:

a) Ismerje a szabályszerűség alapján kialakuló kapcsolatrendszer kifejezőrendszerként való alkalmazását a nyelvi kommunikáció, a grafikus leképezés, a fizikai mennyiségek, a kémiai anyagi minőségek, a biológiai jelenségek, a természet megnyilvánulásai esetében.
b) Mutassa be a tanuló a kifejezőrendszer által létrehozott lehetőségeket és azok korlátozott mivoltát
c) A tudományos jelkészletre példákat soroljon fel és azokat helyesen értelmezze.
d) A természettudományos munka módszereit ismerje, saját gyakorlatában hasznosítsa azt a szükséges mértékben, elsősorban az információk gyűjtésében, lejegyzésében, rendszerzésében, értékelési szempontok megválasztásában

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Bevezetés a természettudomány alapjaiba tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Célunk a természettudományokba való bevezetés az információk helyes használatának megtanulására épül, továbbá annak az attitűdnek a formálását helyezi előtérbe, ami szerint az alapos tudományos munka végezhető. A kijelentések igazságtartalma vizsgálatának, a vizsgálati eredmények elemzésének különösen jelentős szerepet szánjunk. A bevezetés második évben a szemantikus tartalomra vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására kerül sor.

Jelmagyarázat: ◆ *Az egyes tantervi sorok számjelzete alatt látható szürke mezők azt jelzik, hogy a mezőhöz tartozó sorok az adott tevékenységosztály magvát jelölik, azokat semmiként nem javasolt kihagyni a helyi tantervek készítőinek.*

◆ *A tiszta fehér mezőben szereplő jelzetekkel jelölt sorok olyan tantervi részleteket jelölnek, amelyek közül az adaptálók, a helyi tantervkészítők szelektálhatnak, elhagyhatnak vagy helyettesíthetik azokat a kontextusnak megfelelő más elemekkel.*

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	EGY ÖSSZEFÜGGÉSRENDSZER HASZNÁLATA ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYE A TAPSZTALAT-SZERZÉSBEN	ISMERETSZERZÉS AZ ÖSSZEFÜGGÉSRENDSZER ÉS A TAPASZTALAT KAPCSOLATÁRÓL		
1.	*A használt tapasztalatszerző rendszer és a tapasztalat kapcsolata*	*Ismeretek tanulása a használt tapasztalatszerző rendszer és a tapasztalat kapcsolatáról*		
1.1.	Információk kigyűjtése	Ismeretek tanulása a létező világ egészéről és a róla szerzett információk végső összhangjáról, egységéről.	Meg tudja magyarázni a világról szerzett helyes információk közötti összhang mibenlétét	Helyes magyarázatát adja az információk létező összhangjának és diszharmóniájának
1.2.	Rendszeres megfigyelés	Ismeretek tanulása az élettel kapcsolatos rendszerezett ismeretek jelentőségéről, az élővilág relatív állandóságáról és változásáról	Képes adott feladattal kapcsolatban rendszeres megfigyelést végezni.	A rendszeres megfigyelés kellő módon képes rögzíteni, naplót tud vezetni, a feljegyzett adatokat képes rendszerezni
1.3.	Megfigyelések rögzítése	Ismeretek szerzése az emberi szervezet rendszerszerű működéséről, a megfigyelések rögzítése, továbbá a lakótér és tágabb lakókörnyezetünk eseményeinek megfigyelése és rögzítése	A megfigyelések rögzítésének helyes módját ismeri, a feladatnak megfelelően gyakorolja	A megfigyelt jelenségeket rögzíti, a rögzítéshez tud szempontokat hozzárendelni, és azok magyarázatára a megfigyelés közben is keresi a választ.
1.4.	Kísérlet végzése	Ismeretek tanulása a kísérlet fogalmáról, elvégzéséről, a kísérleti eredmény értékeléséről, eszköztapasztalatok és elvi következtetések összehangolásáról	Ismeri és helyes fel tudja sorolni a kísérletek elvégzésének lépéseit.	Ismeri és helyesen kivitelezi a kísérlete egyszerű esetben a tanult módon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	Elképzelések és mért értékek közötti különbség	Állapítsa meg a kísérlet előtti elképzelések és a kísérletben mért értékek különbségét	Példát tud annak indoklására mondani, hogy miért tapasztalhatunk eltérést a kísérletben mért és az elméletben helyesen megismert mérési értékek között.	A mérési és az elméleti értékek közötti különbségnek több magyarázatát ismeri, arról írásban és szóban be tud számolni.
1.6.	Eszközhasználat, eszközfejlesztés	Ismeretek tanulása, hogy a jobb kérdésfeltevés jobb eszközök kifejlesztését, jobb vizsgálatok elvégzését serkenti.	Példát tud mondani arra, hogy a kísérleti eszköz fejlesztése a kísérlet megtervezőjének jobb kérdésfeltevése alapján valósul meg.	Ésszerű dolgozatban be tud számolni arról, hogy a kísérleti eszköz és a jobb kísérleti módszer kifejlesztése a kutató-fejlesztő ember munkájának eredménye.
II.	EGYÉNI ÉS KÖZÖS FELADATOK ÉRTELMEZÉSE	ISMERETEK TANULÁSA AZ EGYÉNI ÉS KÖZÖS FELADATOK ÉRTELMEZÉSÉRŐL		
1.	*Néhány feladatok értelmezése*	*Ismeretek néhány feladat értelmezéséről*		
1.1.	Balesetmentes tevékenység	Ismeretek tanulása és a gyakorlatok végzése a balesetmentes tevékenység érdekében	Be tud számolni a balesethelyzetről, a kísérletező tevékenységet kísérő veszélyhelyzetekről általánosságban.	Konkrét veszélyelhárítási eljárásokat ismer, a tanultak szerint azokat elemezni tudja.
1.2.	Egyéni és csoportos munka	Ismeretek tanulása problémaérzékenységről, a problémamegoldásról, azok egyéni és közösségi oldaláról	Indokolni tudja a csoportos munka fontosságát a természettudományos ismeretszerzésben.	Konkrét példákkal be tudja mutatni az egyéni és a csoportos munka egymást kiegészítő mivoltát
1.3.	Együttgondolkodás másokkal	Ismeretek tanulása a környezet szennyező anyagairól, a természet jövőjéért végzett közös felelősség és közös munka	Beszélni tud a környezeti felelősségről, a szelektív szemétgyűjtésről	Fel tud sorolni több, a környezet épségével kapcsolatos teendőt, azok elvégzésének szükségességét indokolni is tudja.
III.	A JELEK ÉRTELME ÉS ÉRTELMEZÉSE	ISMERETEK TANULÁSA A JELEK ÉRTELMÉRŐL ÉS ÉRTELMEZÉSÉRŐL		
1.	*A jelek értelme és értelmezése*	*Ismeretek a jelek értelméről és értelmezéséről*		
1.1.	A jelölő szándéka, a jelölés eseménye, formája, az értelmezés ismerete	Ismeretek tanulása a jelölt tartalomról, a jelölés formájáról, a jelölés értelmezéséről. Ismerje meg a kódolás és a dekódolás fogalmát	Meg tudja fogalmazni a kódolás és a dekódolás fogalmát a tanul módon.	Ismeri és példával is bemutatja a kódolás és dekódolás folyamatát, benne az egyes lépések kiiktathatatlanságát.
1.2.	Az utalás és az attribútum	Ismeretek tanulása az utalás és az attribútumról, azaz a tulajdonság valakinek vagy valaminek tulajdonításáról	Helyesen fogalmazza meg az utalás és az attribútum fogalmát	Helyesen használt fogalmakkal több példát tud mondani pl. a kultúrtörténetből a tulajdonságok attribuálásáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	A túlzás, a bálvány és a mágia	Ismeretek tanulása az utalás jelben kifejezett túlzásról, a jel értelmezésének hamis kiterjesztéséről és a jelnek tulajdonított tulajdonság torzlásairól.	A hibás értelmezések mibenlétét helyesen fejti ki szóban és írásban.	Konkrét példákat és ahhoz fűzött helyes magyarázatokat tud adni írásban és szóban a bálványok és a mágia jelenségére.
IV.	A SZEMÉLYES ÉRDEKLŐDÉS, AZ IRÁNYULÁS ÉS A FIGYELEM SZEREPE	ISMERETEK TANULÁSA TUDOMÁNYTÖRTÉNETBŐL		
1.	*A kutató törekvése*	*Ismeretek*		
1.1.	Mi iránt érdeklődik, mire törekszik a kutató	Ismeretek tanulása az érdeklődés és a tevékenység céljának közelítésére törekvésről	Különbséget tud tenni az érdekel valami és az érdeklődöm valami iránt között.	Az érdeklődés személyes jellegét és az érdekel valami személyes jellegét példákkal tudja alátámasztani.
2.	*A felfedező figyelme*	*Ismeretek*		
2.1.	Mire törekszik, mit ért el a felfedező, az átértelmezés kötelezettsége	Ismeretek tanulása a felfedezés értelmezéséről, az előzetes várakozással való egybevetésről	Helyesen értelmezi és írásban, szóban be tud számolni az eredmények értelmezésének fontosságáról	Az eredmények és a várakozás eltérésének és egybeesésének szükségszerű vagy véletlen mivoltát helyesen fejti ki esszészerű dolgozatban.
3.	*Mire törekszik és mit vesz észre a feltaláló*	*Ismeretek tanulása a figyelem és a problémamegoldás egymásra gyakorolt hatásáról*		
3.1.	Mire törekszik, mit vesz észre a feltaláló, az aktuális figyelem fontossága	Ismeretek tanulása a problémamegoldás és a figyelem kapcsolatáról	Helyesen értelmezi és arról írásban és szóban be is tud számolni, hogy mi a figyelem szerepe a felfedezés folyamatában	Példákat tud mondani arra, hogy az aktuális figyelem hogyan befolyásolja a problémamegoldást, illetve a más zavaró ingerektől való mentesség segíti a problémák megoldását.
V.	SZIMBOLUMOK TANULMÁNYOZÁSA	ISMERETEK A SZIMBOLUMOKRÓL		
1.	*A szimbólumok*	*Ismeretek tanulása a szimbólumok egyetemes, kulturális megjelenéséről*		
1.1.	Az emberiség eredete és a szimbolizmus	Ismeretek tanulása, témái: A szimbolumalkotási hajlam és a beszéd a) szociális és funkcionális szimbolizmus, b)spirituális szimbolizmus : művészet és halottkultusz c) szimbolizmus, vallásfelfogás és kultusz	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Szimbólumok a történelem előtti ember életében	Ismeretek tanulása, témái: Szimbolizmus az előember életében, a paleolitikum és a neolitikum emberének szimbolizmusa	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.3.	Egyiptom szimbólumvilága	Ismeretek tanulása, témái: Az istenek világa és a szimbolikus képzelet, a hieroglif írás, Szimbolizmus és építészet, szimbolikus alakzatok	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.4.	A görög világ	Ismeretek tanulása, témái: Symbola, szimbólumok a görög világban, a "természeti" elemek, a vizek és az ősállapot, az istenábrázolások, kultikus tárgyak	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.5.	Róma szimbólumvilága	Ismeretek tanulása, témái: Állatalakok az archaikus Rómában, az építmények és a kozmosz, a temetési szertartások szimbolikája	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.6.	Észak-Európa és a germánok	Ismeretek tanulása, témái: Szimbólumok: a nap, a vizek, a föld, természeti szimbólumok, az Yggradszil fa	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.7.	A zsidó vallás szimbolikája	Ismeretek tanulása, témái: A Szentírás képei, szimbolizmus és ábrázolás, a figurális szimbolika háttérbe szorulása és a rabbinikus irodalom, a Kabbala szimbolikája	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.8.	A korai kereszténység szimbolikája	Ismeretek tanulása, témái: A növénykultúra, az életfa, a szőlő és a bor szimbólumai, az "élő víz", a hal, a hajó, a pálma, a koszorú, a nap és a hold, az állatok, a kereszt	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.9.	Az iszlám	Ismeretek tanulása, témái: Szimbólum és ábrázolás, a szimbólumok világa: az irodalom, a betűk és az írás, az alak nélküli művészet	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.10.	India és Tibet	Ismeretek tanulása, témái: India a Védák előtt A védikus és a brahmanikus vallás szimbolizmusa, a kép helye a hinduizmusban, az istenek és attribútumaik, a templom, a fény szimbolikája, a középpont szimbolikája, a linga, a kerék, a h ő, Buddha és szimbólumai, az ábrázolás tilalmának korszaka, Buddha ábrázolásai, a mandala	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.11.	Kína	Ismeretek tanulása, témái: Az állatok, a növények, asz ásványok, a tárgyak szimbolikája, az írás, jin és jang	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.12.	A sintoizmus	Ismeretek tanulása, témái: A természet nyelve, tükör, kard, ékszerek, jelképes építmények, a mindennapok közege mint szimbolikus tér: japán kert	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.13.	Mezo-Amerika	Ismeretek tanulása, témái: Az aztékok, a maják	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.14.	Afrika	Ismeretek tanulása, témái: Terminológiai előfeltevések, az emberi test, a természet, színek és jelek	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.15.	Ausztrália	Ismeretek tanulása, témái: Az "álomlátás kora" és a térszemlélet, a szimbólumok rendszere, egy példa: geometrikus szimbólumok	Néhány tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tud rajzolni, azok jelentését ismeri.	A tanult jelet el tudja mondani, vagy fel tudja rajzolni, azok jelentését ismeri, a jelentést kifejtő magyarázattal tudja ellátni.
1.16.	Összefoglalás a szimbólumokkal kapcsolatban	Ismeretek tanulása, témái: Szimbólumok ma, a szimbólum szerepe a kulturális sajátosságok és általánosságok tükrében	Érti és írásban és szóban be tud számolni az emberiség kultúrájában megjelenő világfelfogás, természetfelfogás, emberkép, életfelfogás, életforma, személyes törekvéseket kifejező szimbólumokról általában.	Érti és írásban és szóban be tud számolni az emberiség kultúrájában megjelenő világfelfogás, természetfelfogás, emberkép, életfelfogás, életforma, személyes törekvést kifejező szimbólumokról konkrétan és azokat példákkal is illusztrálja.
VI.	ISMERETLEN JELEK FELHASZNÁLÁSA ÉS FELHASZNÁLHATAT-LANSÁGA	ISMERETEK TANULÁSA AZ ISMERETLEN JEL HASZNÁLATÁRÓL		
1.	*A meg nem értett ismeretlen jel*	*Ismeretek az ismeretlen jelről*		
1.1.	Az ismeretlen felhasználásának korlátjai és következményei	Ismeretek a meg nem értett jel akadályozó szerepéről, és a megértett hasznosságáról	Helyesen számol be a meg nem értett jel hibaforrás jellegéről.	Esszészerű dolgozatban helyesen számol be a meg nem értett jel, szó, esemény hibaforrás funkciójáról és a megértésre törekvése kötelezettségéről, továbbá a megértett jelek, szavak, események ismeretének felhasználásáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	TUDOMÁNYTÖRTÉNETI HÁTTÉR	ISMERETEK TANULÁSA A TUDOMÁNYTÖRTÉNETBŐL		
1.	*Az érdeklődés, a kitartó törekvés és a figyelem kultúrtörténeti eseményei*	*Ismeretek tanulása az érdeklődés, a kitartó törekvés és a figyelem kultúrtörténeti eseményeiről*		
1.1.	Felfedezések körülményei, értelmezése, tévedések az értelmezési keret következményeként	Kolumbusz Kristóf felfedezte Amerikát.	Ismeri Kolumbusz eredeti szándékát és történelmi jelentőségű felfedezését	A történelmi tények mellé további párhuzamot is tud keresni a tudománytörténetben
1.2.	Champollion felfedezése	Ismeretek tanulása arról, hogy Champollion dekódolta az egyiptomi képírást	Ismeri Champollion szándékát és annak megvalósítását	A történelmi tények mellé további párhuzamot is tud keresni a tudománytörténetben
1.3.	Newton észrevétele	Ismeretek tanulása arról, hogy Newton az alma földre esésében észrevette a gravitáció jelenségét.	Ismeri a Newtont foglalkoztató problémát és annak megoldását.	A történelmi tények mellé további párhuzamot is tud keresni a tudománytörténetben

Év végi követelmények

A differenciált követelmények a céloknak megfelelően a tanár által kiválasztott egységek szerint összegeződnek. A teljesítmények minimum oszlopában felsoroltak képezik a konkrét követelményeket. Követelményként annak az attitűdnek a kialakulását tűzzük ki megvalósítandóként, hogy a tanulók a fogalmak tartalma, helyes értelmezése és használata vonatkozásában fejlesszék érzékenységüket és a maguk problémamegoldásában is érvényesítsék azokat, használják szabatosan a megtanult fogalmakat. Erről csak a tanultakon keresztül kívánunk meggyőződni a minimális teljesítmény tükrében.

A 6. évfolyamon a szintaktikus tartalomra vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására törekedve támasztjuk a következő követelményeket:

a) Ismerje és tartsa be a balesetvédelmi előírásokat.
b) Helyesen értelmezze a jeleket, azok használatával kapcsolatos túlzásokkal, tévedésekkel legyen tisztában, ismerje az attributum, a bálványozás, a mágia mibenlétét.
c) Helyesen különböztesse meg a kutató, a felfedező és a feltaláló fogalmakat.
d) Az emberiség történetében nagy szerepet játszó szimbólumok közül ismerjen és helyesen értelmezzen kultúrkörönként több példát a tanultakból.
e) Ismerje és ismertesse a felhasználhatatlan jelek megtévesztő szerepét gondolkodásunkban.
f) Tudjon tudománytörténeti példát felhozni a megismerésre törekvés attitűdjének jelentőségéről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Bevezetés a természettudomány alapjaiba tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Célunk, hogy a diákok ismerjék, értékeljék, gyakorolják, ismerjék fel az információk helyes használatát a módszerek vonatkozásában. Munkánk a módszertani tudás megtanulására épül, továbbá annak az attitűdnek a formálását helyezi előtérbe, ami szerint az alapos tudományos munka végezhető. A kijelentések igazságtartalma vizsgálatának, a vizsgálati eredmények elemzésének különösen jelentős szerepet szánjunk. A hetedik évfolyamban a tudás megszerzésének eszközeire és módszereire vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására, tapasztalatszerzésre kerül sor.

Jelmagyarázat: ◆ *Az egyes tantervi sorok számjelzete alatt látható szürke mezők azt jelzik, hogy a mezőhöz tartozó sorok az adott tevékenységosztály magvát jelölik, azokat semmiként nem javasolt kihagyni a helyi tantervek készítőinek.*

◆ *A tiszta fehér mezőben szereplő jelzetekkel jelölt sorok olyan tantervi részleteket jelölnek, amelyek közül az adaptálók, a helyi tantervkészítők szelektálhatnak, elhagyhatnak vagy helyettesíthetik azokat a kontextusnak megfelelő más elemekkel.*

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A TUDOMÁNY SZEREPÉ	ISMERETEK TANULÁSA A TUDOMÁNY SZEREPÉRŐL		
1.	*A tudomány szerepe*	*Ismeretek tanulása a tudomány szerepéről*		
1.1.	A tudomány szerepe	Ismeretek tanulása a tudomány szerepéről, annak értelmezése a technikai és a társadalmi folyamatokban	Helyesen értelmezi a tudomány szerepét a technikai folyamatokban, arról írásban és szóban be tud számolni.	Helyesen értelmezi a tudomány szerepét a technikai és a társadalmi folyamatokban, arról írásban és szóban be tud számolni.
1.2.	Átfogó tudásrendszer	Ismeretek tanulása a természet egységére vonatkozó elképzelésekről	A tudomány egységes rendszerként való értelmezéséről be tud számolni	A tudásrendszerek eltérő véleményeknek adnak helyet. Ennek jelentőségét írásban és szóban ki tudja fejteni.
II.	A TUDOMÁNYOS MUNKA	ISMERTEK A TUDOMÁNYOS MUNKA NÉHÁNY JELLEGZETESSÉGÉRŐL		
1.	*A tudományos munka követelményei, eszközigénye*	*Ismeretek tanulása a tudományos munkáról*		
1.1.	A tudományos munka irányulása	Ismeretek tanulása a tudományos munka valóságnak megfeleltetett, hiteles ismeretekre, tudás létrehozására irányulásáról	Helyesen értelmezi szóban és írásban a tudomány hitelességének fogalmát	A tudomány eszközeinek a tudás hitelessége érdekében való felhasználásáról helyesen be tud számolni.
1.2.	Az alkimisták tapasztalatszerzési módszerei	Ismeretek tanulása az alkimisták vegykonyhájáról.	Fel tud sorolni több olyan eszközt és eljárást, melyet az alkimisták alkalmaztak.	Az alkimisták munkacélját helyesen ismerteti szóban vagy írásban, helyesen mérlegeli az alkimisták jelentőségét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	A klasszikus tapasztalatszerzési módszerek	Ismeretek tanulása a klasszikus kémiai laboratóriumról	Helyesen mutatja be a klasszikus XX.századi kémiai laboratóriumot.	A klasszikus laboratórium eszköztárát és módszereit helyesen ismerteti, rá tud mutatni arra, hogy a kémia új kutatási területeinek laboratóriumai a klasszikus laboratóriumok mellett kaptak helyet.
1.4.	A tapasztalatszerzés eszközei és módszerei	Ismeretek tanulása a tapasztalatszerzés eszközeinek és módszereinek változásáról	Példát tud mondani az eszközök és a módszerek változására.	Sok példával tudja bemutatni az eszközök és a módszerek egymást kiegészítő hatását, használatba kerülésüket, lehetőségeik kimerítését és használaton kívül helyeződésüket
1.5.	Multimédia használata	Ismeretek a multimédiás eszközök használatáról	A multimédia fogalmát helyesen használja, CD-t meg tud nyitni, adott programrészt el tud érni.	A multimédia jellemzőit, lehetőségei helyesen ismerteti, kifejti a multimédia eszköztár elemeit, hasznát helyesen értékeli, látja a korlátjait is.
1.6.	Az elektronikus munkaeszközök	Ismeretek tanulása az elektronikus munkaeszközökről, felhasználásuk helyéről.	A szöveges információkon túl ismeri a gépek további jelfeldolgozó néhány lehetőségét, különös tekintettel a mérő és diagnosztikai eszközökre.	Példával , érvekkel tudja alátámasztani az elektronikus diagnosztizálás és mérési eljárás kiválóságát, nélkülözhetetlenségét a természettudományos munkában.
1.7.	A megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatok áttekinthető rendszerezése, a vizsgálódások eredményeinek pontos megfogalmazása	Ismeretek tanulása a mérések eredményeinek rendszerezéséről, pontos megfogalmazásáról.	A függvényábrázolás elemeit pontosan meg tudja nevezni.	Érti és be tudja mutatni adott adategyüttes ábrázolását, saját maga képes megtervezni egy elkészítendő grafikon értékkészletét.
1.8.	A vizsgálatok, kísérletek során nyert adatok ábrázolása diagramokon, grafikonokon, a kész diagramok, grafikonok adatainak leolvasása, értelmezése	Ismeretek tanulása az egyszerű adatkapcsolatok ábrázolásáról.	Pontosan érti a függő és a független változó fogalmát	Adott értékkészletből képes felrajzolni az adatokat ábrázoló grafikont.
1.9.	Könyvtár és további információhordozók felhasználása	Ismeretek tanulása a könyvtárhasználatról és az AVe médiák használatáról	Ismeri az adatgyűjtés hagyományos könyvtári módját.	Ismeri és kipróbálja az adatgyűjtés modern elektronikus formáit is, arról képes a helyi lehetőségeket írásban vagy szóban összefoglalni.
1.10.	Valóságra vagy modellekre épülő makettek	Ismeretek tanulása valóságos vagy csupán elképzelt összefüggések makettben való megjelenítéséről	Érti a makett fogalmát, képes arról saját tapasztalatai köréből példákat hozni.	Meg tudja különböztetni a makettet más tárgyaktól, el tudja különíteni az utánzat, másolat, modell fogalmától, arról írásban, rajzok alkalmazásával képes beszámolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.11.	Méréshatárok, mérési pontosságok	Ismeretek tanulása mérési határokról és a mérési pontosságról	Legalább egy példán illusztrálni tudja a méréshatár és a mérési pontosság fogalmát.	Több példán illusztrálja a mérési határ és a mérési pontosság fogalmát. Helyesen érvel az eszközök értéke és a módszerek használhatósága szempontjából egy széles méréshatárú, nagy mérési pontosságú eszközzel kapcsolatban, arra példát tud mondani.
1.12.	Kibernetikai módszerek	Ismeretek tanulása a 'fekete dobozról'	A fekete dobozról helyesen tud beszélni.	Rá tud mutatni arra, hogy fekete doboz munkamódszere mire alkalmas és mire nem alkalmas valamely fekete doboznak tekintett rendszer belső folyamatainak feltárásakor, ezt érvekkel tudja alátámasztani.
1.13.	Irányítástechnika	Ismeretek tanulása az irányításról továbbá a blokkdiagramokról, folyamatábrákról	Pontos fogalmakkal tud beszámolni a vezérlés és a szabályozás különbségéről	Fel tudja rajzolni és pontosan meg tudja fogalmazni az irányítás egyes szakaszait, azok egymáshoz kapcsolódását jellemezni képes.
1.14.	A függvény, a mátrix, a statisztika ábrázolási eszközei, az eredmények ábrázolása, értelmezése.	Ismeretek tanulása az ábrázolás összetettebb formáiról, adott ábra értelmezéséről.	Ábrázolni tudja a megkapott adatokat, az egymással összefüggésbe hozható elemeket.	Szóban vagy írásban pontosan meg tudja fogalmazni adott ábra adatainak és összefüggéseinek jelentését, valamint azokat helyesen értelmezi.
1.15.	Rendszerek	Ismeretek tanulása a rendszerekről	Jellemezni tudja a rendszert, több rendszert egymással kapcsolatba tud hozni.	Példákkal illusztrálni tudja a rendszer megvalósulását, több valóságos rendszer kapcsolatát, és rá tud mutatni a rendszerek kapcsolódásának egyes kritikus elemeire.
1.16.	Szerveződési szintek	Ismeretek tanulása a természettudományokban vizsgált rendszerek szerveződési szintjeiről	Helyesen fogalmazza meg a szint fogalmát és ismertető jegyeit	Példákkal tudja bemutatni a szintek jelentőségét, a természettudományos gondolkodásmód szerint értelmezni tudja a szintek összefüggéseit, a látásmód mesterséges mivoltát helyesen értékeli.

Év végi követelmények

A tanári munka során kiemelt tanítási részek adják ki a követelményeket konkrétan. Helyük a teljesítmények oszlop minimális megjelölésű oszlopában van. Követelmény, hogy a diákok ismerjék, értékeljék, gyakorolják, ismerjék fel az információk helyes használatát a módszerek vonatkozásában. Munkánk a módszertani tudás megtanulására kell hogy épüljön, továbbá annak az attitűdnek a formálását helyezi előtérbe, ami szerint az alapos tudományos munka végezhető.

A hetedik évfolyam végén tehát megköveteljük a differenciált, tanulóhoz igazodó mértékben a következőket:

a) A tudománytörténetből tanult, gyakorlati munkánkban használt munkamódszereket ismertetni tudja.
b) Helyesen reprodukálja a kísérletről, a mérési pontosságról, az irányítástechnikáról, a tudományos ábrázolási módszerekről tanultakat.
c) Ismeri és ismertetni tudja Eötvös József munkásságának példáján a kutatás általánosan elfogadott célmegjelölését, vizsgálati-kisérleti eljárásainak megvalósítását, a kísérleti eredmények pontosságát, az eredmények értelmezését, a kísérleti eredmények felhasználását.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Bevezetés a természettudomány alapjaiba tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Célunk a természettudományos elméletek és elvek világának feltárása. A A természettudományokba való bevezetés az információk helyes használatának megtanulására épül, beleértve gondolkozásunk minden mozzanatát, értelmezési szándékunk megfogalmazását. A kijelentések igazságtartalma vizsgálatának, a vizsgálati eredmények elemzésének különösen jelentős szerepet szánjunk. A természettudományos világkép kialakulásának egyik lépése az ismeretek nagyobb egységekbe való rendezése. Célunk azon attitűd formálása, mely révén a részismeretek egységes képbe rendezésére törekedjen a diák.
A nyolcadik évfolyamon a tudás megszerzésének elveire, elméletekre vonatkozó ismeretek kifejtésére, megtanítására, megtanulására kerül sor.

Jelmagyarázat: ◆ *Az egyes tantervi sorok számjelzete alatt látható szürke mezők azt jelzik, hogy a mezőhöz tartozó sorok az adott tevékenységosztály magvát jelölik, azokat semmiként nem javasolt kihagyni a helyi tantervek készítőinek.*
◆ *A tiszta fehér mezőben szereplő jelzetekkel jelölt sorok olyan tantervi részleteket jelölnek, amelyek közül az adaptálók, a helyi tantervkészítők szelektálhatnak, elhagyhatnak vagy helyettesíthetik azokat a kontextusnak megfelelő más elemekkel.*

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	ESZKÖZÖK ÉS MÓDSZEREK A TUDOMÁNYTÖRTÉNET-BŐL	ISMERETEK TANULÁSA AZ ESZKÖZÖKRŐL ÉS A MÓDSZEREKRŐL A TUDOMÁNYTÖRTÉNETBŐL		
1.	*Eszközök és módszerek a tudománytörténetből*	*Ismeretek tanulása az eszközökről és a módszerekről a tudománytörténetből*		
1.1.	Görög tudósok mérése a Föld alakjára vonatkozóan	Ismeretek szerzése a Föld alakjára vonatkozó görög mérési módszerekkel kapcsolatban.	Érti és ismertetni tudja a Föld alakjára vonatkozóan a görög tudósok mérését	Meg tudja magyarázni a görögök mérésmódszerének lényegét.
1.2.	Problémamegoldás és az élettani állapot összefüggése egy hagyományból vett példa segítségével	Ismeretek tanulása a benzolt szerkezetének szájhagyomány szerinti felfedezéséről	Ismeri és helyesen ismerteti Kekülé felfedezését a benzol molekula szerkezetéről.	A relaxált állapot magyarázatként való elfogadásáról írásban és szóban ki tudja fejteni álláspontját, a hihetőség és a hiendőség között képes különbséget tenni.
1.3.	Eötvös József ingája és a talajban lévő tömeg eltérések vizsgálata	Ismeretek tanulása Eötvös József problémafelvetéséről, a problémamegoldásban használt eszközről	Néhány mondatban helyesen ismerteti Eötvös József kísérleti célját és kísérletét.	Érti, arról helyesen ír vagy szól, hogy miért, milyen körülmények között végezte Eötvös a fizikai kísérleteit.
1.4.	A scanning-mikroszkóp feltalálása	Ismeretek a scanning-mikroszkóp feltalálásáról, és a tudományos kutatásban betöltött szerepéről	Be tud számolni a pásztázó mikroszkóp újszerűségéről és példát tud mondani alkalmazási területeire.	Ismeri a pásztázó elektronmikroszkóp működési elvét, alkalmazási területeinek más mikroszkóp működési területével való kapcsolódásáról be tud számolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	Watson és Crick DNS-makettje	Ismeretek tanulása arról, hogy Watson és Crick DNS-makettje a valóságos kémiai szerkezet felderítésének eszköze volt	Ismeri a makett fogalmát, a makett-építés jelentőségére rá tud mutatni a DNS szerkezetének felderítésében	Több példát tud mondani a makettek készítésének értelméről és felhasználhatóságáról, pl. az építészet, a gépek, az ipari létesítmények jobb megismerésére, tanulásra, esztétikai okokból., múzeumi-turisztikai bemutatás céljából
II.	A TUDOMÁNY ÁLLANDÓSÁGA ÉS VÁLTOZÁSA	ISMERETEK TANULÁSA A TUDOMÁNY ÁLLANDÓSÁGÁRÓL ÉS VÁLTOZÁSÁRÓL		
1.	*A tudomány szerepe*	*Ismeretek tanulása a tudomány szerepéről*		
1.1.	Modellek	Ismeretek a modellek mibenlétéről és szerepéről	A modell általános tulajdonságait helyesen ismerteti.	Általános és konkrét jellemzést, példákat tud adni a modellekről
1.2.	Modellváltások	Ismeretek a modellváltások bekövetkezésének szükségszerűségéről	A modellváltozás tényét helyesen ismeri, arról be tud számolni.	Be tudja mutatni a modellváltozás, modellváltás jelenségét, és annak szükségességét helyesen indokolja.
1.3.	Modellek alkalmazása	Modellek alkalmazása a valóságos folyamatokba való belenyúláshoz	A tanult rendszer-környezet példát érti, az elméleti modell alapján való intézkedések értékét, jelentőségét helyesen látja.	A modellek és a valóság közötti kapcsolatot helyesen értékeli, helyesen mérlegeli új modell készítésének szükségességére vonatkozó érveket.
1.4.	Az ismeretszerzés folyamatossága	Ismeretek az emberiség tudásának folyamatos változásáról	Ismeri és szóban helyesen felel a tudásváltozás tényéről.	A tudásváltozás és a tudásállandóság két fogalmát helyesen egyezteti, érvekkel támasztja alá véleményét.
1.5.	A tapasztalatszerzés elvei	Ismeretek tanulása a tapasztalatszerzés elveinek változásáról	Példával tudja bemutatni a tapasztalatszerzés elveinek megváltozását.	Sok példával tudja bemutatni a tapasztalatszerzés elveinek megváltozását, az elvek alkalmazásának jelentőségét mérlegelni tudja, arról írásban esszészerű beszámolót készít.
1.6.	A tapasztalatszerzés igénye	Ismeretek az ember tapasztalatszerzés iránt tanúsított igényéről, annak megváltozásáról, a magatartás komplex állásfoglalás megjelenítéseként való értelmezéséről.	Ki tudja fejteni az elvi állásfoglalás és a viselkedés kapcsolatát a tudományos igény megjelenése szempontjából	Esszészerű dolgozatban ki fejti az igény létrejöttére vonatkozó tanult ismereteket, és azt saját álláspontjával is kiegészíti.
III.	TUDOMÁNYOS ISMERETEK ALKALMAZÁSA	ISMERETEK A TUDOMÁNYOS ISMERETEK ALKALMAZÁSÁRÓL		
1.	*A tudományos ismeretek alkalmazása*	*Ismeretek tanulása tudományos ismeretek alkalmazásáról*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	A tudomány önmaga számára hasznosítja az ismereteket	Ismeretek tanulása a tudás növelése érdekében végzett tevékenységről	Különítse el elméletben a tudás megszerzésére irányulást a tudás felhasználására irányulástól, és tegyen különbséget a megszerzett tudás tudásnövelésre vagy más célok elérésére való felhasználásától.	A tanult elkülönítéseket és további megkülönböztetéseket példával tudja illusztrálni. Tisztában van a megszerzett tudás reflexív, öncélú, hasznos jellegével.
1.2.	A tudomány gyakorlati célok elérésére hasznosítja az ismereteket	Ismeretek tanulása az emberiség javára felhasznált tudományról	Példát tud mondani a tudománynak az emberiség javára történő felhasználására.	Példát tud mondani a tudomány emberiség javára és kárára történő felhasználására.
IV	TUDOMÁNYTÖRTÉNETI FOLYAMATOK ELVEIRŐL, ELMÉLETEIRŐL	ISMERETEK TANULÁSA A TUDOMÁNYTÖRTÉNET ELVEIRŐL, ELMÉLETEIRŐL		
1.	*Folyamatok elvei, elméletek a tudománytörténetből*	*Ismeretek tanulása*		
1.1.	Modellváltások során az elképzelések változása elfogadott munkamódszer	Ismeretek tanulása kiemelt jelentőségű modellsorokról.	Legalább egy példán be tudja mutatni a modellváltoztatás elfogadott elvét	Ismeri az atomodellek (fizika, kémia), a membránmodellek (biológia) változásának egyes fontosabb állomásait, arról esszészerű dolgozatot tud írni, vagy előadást tud tartani róluk osztálytársainak.
1.2.	Az életcsíra elképzelés	Ismeretek szerzése az életcsíra elképzelés korai biológiában betöltött szerepéről		
1.3.	A fejlődés elmélete	Ismeretek szerzése a fejlődés elméletéről, annak kutatásokat megalapozó szerepéről	Ismeri a fejlődéselmélet tartalmát, annak keretébe ágyazott ismereteiről be tud számolni.	Az elmélet tudományelméleti rangját ismeri, mérlegelni képes azt elképzelésekkel és elvekkel összehasonlítva. Be tud számolni az elmélet változékony vagy nem-változó jellegéről.
1.4.	Az űrkutatás célkitűzése és elvi háttere	Ismeretek tanulása az űrkutatás szándékának felerősödéséről, a korábbi célok továbbépüléséről, és a legrégebbi gondolatokkal azonos irányú kivitelezésével	Helyesen számol be az űrkutatás fogalmáról, céljáról, néhány mozzanatot meg tud nevezni az utóbbi évtizedekből.	Esszészerű dolgozatban be tud számolni az űrkutatás céljáról, hozzá kapcsolható feladatokról, állásfoglalását bele tudja szőni mondandójába.
1.1.	Tapasztalatok összegzése	Ismeretek tanulása a gondolkodás kimeríthetetlen mivoltáról,, az elvek és elméletek végnélküliségéről.	A tudománytörténet összefoglaló tanulságaként helyesen ír vagy szól arról, hogy bár végnélküli a tudomány gyarapodása, mindig hozzájárulhat az életminőség jobbításához.	Helyesen értékeli szóban és írásban a tudomány szerepét és jelentőségét, korlátjait is látja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

A tanári munka során kiemelt tanítási részek adják ki a követelményeket konkrétan. Helyük a teljesítmények oszlop minimális megjelölésű oszlopában van. Követelmény, hogy a diákok ismerjék, értékeljék, gyakorolják, ismerjék fel az információk elvek keretében való felhasználását. A természettudományos gondolkozás elvek, elméletek nagyobb egységében foglalkozik a természet megismerésével, a jelenségek magyarázatának megtalálásával. Munkánk az elvi, elméleti háttér megtanulására kell hogy épüljön, továbbá annak az attitűdnek a formálását helyezi előtérbe, ami szerint az alapos tudományos munka végezhető.

A nyolcadik évfolyam végén tehát megköveteljük a differenciált, tanulóhoz igazodó mértékben a következőket:

a) Ismerje a tudományos modell fogalmát.
b) Tudjon példákat felsorolni a modellváltásra.
c) Ismertesse a tapasztalatszerzés elveinek állandóságára vonatkozó tanult ismereteket.
d) A tudománytörténetből megismert fizikai, kémiai, biológiai kutatásokat megalapozó nagy elméletekből legalább egyet részletesen ismertetni tudjon a tanuló.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BIOLÓGIA

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 7–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 7–8. évfolyamra szóló *Biológia* tanterv szerves előzménye a *Természetismeret* 1–4. évfolyam tanterve és a *Bevezetés a természettudomány alapjaiba* 5–8. évfolyam tanterve.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)			1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Biológia* tantárgyi kerettanterv az **Ember és természet** műveltségi terület **Természetismeret** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményeit a ***Kölcsönhatások és energiaváltozások***, valamint a ***Természetföldrajzi környezetünk*** kivételével lefedi. Az előbbire a KÉK 6. évfolyam számára kimunkált *Fizika keret*tanterve, az utóbbira az 5–6. évfolyam *Földrajz* kerettanterve ad választ.

A *Biológia* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelés***, az ***EU és kultúra***, továbbá a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** és a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését.

A Biológia kerettanterv jellemzői

A *Biológia* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára. A kerettanterv szorgalmazza a *természetben való munkálkodást*, a *terepgyakorlatok* keretében történő tanulást.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Biológia* kerettantervet biológia-földrajz vagy biológia-kémia szakos tanári diplomával rendelkező, tereptani ismeretekben felkészült pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *természettudományi szaktanterem segítheti a tanulásszervezést. Jól felszerelt biológia szertár* és *iskolakert* megléte viszont fontos feltétel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Biológia tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A tanuló a biológiai tudományok bevezető tanulmányait követően a diszciplináris tartalom megismeréséhez érkezik, melyben arra törekszünk, hogy megkedvelje a biológiai gondolkodásmódot. Célunk, hogy a tanuló szerezzen ismereteket a biológiai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság biológiai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma biológiai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt biológiai témában, használja a biológia nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a biológiai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a biológiai tudomány nyelvezetének helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a biológia egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a biológia világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A biológia informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a biológia által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport biológiai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet. – Amennyiben a kitűzött célok elérése a tananyag évfolyamonkénti tagolásától eltérően érhető el, akkor a tanár változtasson az itt következő tagoláson a szükséges mértékben. Összeségében azonban a 8. tanév végére a követelmények teljesítéséig érkezzen el.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	**Cím**
5–6.	Franyó István: Biológiai album I.
	Franyó István: Biológiai album II.
	Első atlaszom.
	Varga Zoltán: Állatismeret.
	Simon-Csapody Vera: Kis növényhatározó.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei a 7–8. évfolyamon

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ A biológia tananyagának elsajátítását szolgáló módszerek ❖ Szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ Modellezés (a modellek vizsgálata a funkcionális anatómia szemszögéből) ❖ Kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ Médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ Szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív) ❖ Team munka (a tananyag feldolgozása differenciált képességeken alapuló csoportos munkában)	❖ Írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ Írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése) ❖ Felelés szóban (a modellek, a médiák műsorainak és videofilmek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ Felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ Felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak jegyzet alapján történő elmondása; a kutatói munka eredményének kiselőadás formájában történő bemutatása)	❖ Tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése) ❖ Tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés zárt és nyíltvégű tesztek) ❖ Zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7–8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	RENDSZERTAN	RENDSZERTANI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Rendszertani alapismertek*	*Ismeretek tanulása az alapvető rendszertani fogalmakról, összefüggésekről. Az eddig tanult fajismeret rendszerező tevékenységei.*		
1.1.	a rendszerezés alapelvei	információs szöveg elolvasása, feldolgozása a rendszerezés elveiről, történetéről	Soroljon fel legalább két jellemző tulajdonságot, mely alapján elvégezhető a természetes rendszerezés.	Pontosan tudja ismertetni azokat a jellemzőket, melyek alapján az élőlények rendszerezése elvégezhető. Nevezzen meg legalább egy tudóst, aki a rendszertannal foglalkozott.
1.2.	Rendszertani kategóriák: faj, nemzetség, család, rend, osztály, törzs, ország	Információs szöveg elolvasása, feldolgozása a felsorolt kategóriákról. A rendszertani kategóriák halmazábrájának megfigyelése, elemzése.	Tudja legalább a faj, osztály, törzs, ország rendszertani kategóriákat megnevezni és elhelyezni a rendszertani kategóriák halmazában.	Pontosan tudja – szóban és írásban – a rendszertani kategóriákat megnevezni. 4-5 igaz állítást tud a faj, osztály, törzs kategóriákról.
2.	*Az EGYSEJTŰEK általános jellemzői:*	*Ismeretek tanulása az egysejtű élőlényekről.*		
2.1.	a prokarióták: baktériumok törzse kékmoszatok törzse	informáló szöveg elolvasása, feldolgozása az eukariótákról. Elektromikroszkópos fotók megfigyelése, elemzése.	Tudjon 2-3 igaz állítást mondani a baktériumok törzséről. Ismerje a kékmoszatok rendszertani jelentőségét.	Pontosan ismerje a baktériumok törzsébe tartozó élőlények testfelépítését, életmódjukat. Tudja a kékmoszatok felépítését és rendszertani jelentőségét.
2.2.	az egysejtű eukarióták; az ostoros moszatok törzse	Ismeretanyag tanulása az eukariótákról. Az ostoros moszatok törzséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Ábra, elektromikroszkópos fotó megfigyelése, elemzése. Az ostoros moszatok fejlődéstani jelentőségének megismerése elemzés, szintézis útján.	Tudjon legalább egy élőlény fajt megnevezni az ostoros moszatok törzséből. Ismerje az ostoros moszatok fejlődéstani jelentőségét.	Pontosan ismerje az ostoros moszatok rendszertani jelentőségét. 4-5 igaz állítást tudjon -szóban és írásban – az ostoros moszatokról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1	az egyféle magvúak	az egyféle magvúakról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Ábra, diakép megfigyelése, elemzés	Tudjon legalább egy ide tartozó állatfajt jellemezni 1-2 igaz állítással.	Egy fajon keresztül pontosan tudja bemutatni az egyféle magvúak törzsére jellemző tulajdonságokat.
2.2.2	a kétféle magvúak	a kétféle magvúakról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Tanulói megfigyelések fénymikroszkópon, fotók elemzésével.	Ismerje a fénymikroszkóp kezelését. Tudjon legalább egy idetartozó élőlényfajról 2-3 igaz állítást.	Képes pontos megfigyelésre a fénymikroszkópon. A tapasztaltakról 4-5 igaz állítást tud mondani. Ismeri a kétféle magvúak törzsébe tartozó néhány faj környezetére gyakorolt jelentőségét.
3.	*A NÖVÉNYEK*	*Ismeretek tanulása a növények testfelépítéséről.*		
3.1.	a telepes testű növények: zöldmoszatok törzse járommoszatok törzse csillárkamoszatok törzse vörösmoszatok törzse	információ elolvasása és feldolgozása. Képek, ábrák megfigyelése, elemzése, összehasonlítása. Fénymikroszkópos vizsgálat.	Ismerje a telepes testfelépítés 2-3 jellemzőjét. Tudjon legalább egy telepes testű moszatfajt megnevezni.	Pontosan tudja a telepes testfelépítés jellemzőit. Ismerjen 2-3 moszatfajt és azok pontos rendszertani helyét.
3.1.1	a zuzmók törzse	a zuzmók testfelépítéséről és szerepéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Fotók, rajzok, élő anyag megfigyelése, elemzése.	Ismerjen fel legalább egy zuzmófajt képen, ábrán.	Pontosan ismerje a zuzmók testfelépítését, a szimbiózis fogalmát. Ismerjen néhány zuzmófajt.
3.1.2	mohák törzse	informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Mikroszkópi metszet megfigyelése, elemzése.	Tudjon 2-3 igaz állítást mondani a mohák törzséről. Ismerjen fel az eddigi tanulmányaiból legalább egy mohafajt.	4-5 igaz állítást tudjon szóban, írásban a mohák törzséről. Ismerjen eddigi tanulmányaiból 2-3 mohafajt.
.3.2.	Szövetes testfelépítésű növények:	Ismeretek tanulása a szövetes szerveződési szintről.		
3.2.1	a harasztok törzse	a harasztok törzséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Az eddig tanult fajok jellemzése, elemzése. A közös tulajdonságok szintézise. Eddigi fajismeret felelevenítése, képi memória fejlesztése.	Tudjon legalább 2-3 jellemző tulajdonságot mondani a harasztok törzséről. Ismerje fel képen, ábrán, valóságos körülmények között az erdei pajzsikát.	Tudjon 4-5 igaz állítást a harasztok törzséről szóban és írásban. Nevezze meg a harasztok törzsének legalább két osztályát. Ismerje fel az eddig tanult fajokat képen, ábrán, valóságban.
3.3.	a virágos növények	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a virágos növényekről		
3.3.1	a nyitvatermők törzse	a nyitvatermőkről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Az eddig megismert fajok megfigyelése, elemzése, szintézise ábrák, fotók, élő anyagok segítségével.	Két-három igaz állítást tud mondani a nyitvatermők törzséről. Felismer és jellemezni tud 1-2 fenyő fajt.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a nyitvatermők törzséről. Ismeri legalább két osztályukat. Felismer és jellemezni tud 4-5 nyitvatermő fajt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.2	a zárvatermők törzse	ismeretanyag elolvasása, feldolgozása a árvatermők törzséről. Az eddigi tapasztalatok rendszerezése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, a zárvatermők törzséről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a zárvatermők törzséről.
3.3.3	a kétszikűek osztálya	a kétszikűek osztályáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Elemző, összehasonlító, rendszerező munka az eddig megismert növényfajokkal.	3-4 igaz kijelentést tud mondani, írni a kétszikű növényekről. Felismer néhány tanult kétszikű növényfajt.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a kétszikűek osztályáról.
3.3.4	az egyszikűek osztálya	az egyszikűek osztályáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Elemző, rendszerező munka az eddig megismert fajokkal. Növénytani vizsgálatok terepen.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az egyszikűek osztályáról. Biztonsággal felismer 3-4 egyszikű növényfajt az eddigi ismereteiből.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a az egyszikűek osztályáról. Biztonsággal felismeri a természetben is az eddig tanult legfontosabb növényfajokat.
4.	*GOMBÁK*	*Ismeretanyag tanulása a gombákról*		
4.1.	a nyálkagombák törzse	a nyálkagombákról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; képek, ábrák, mikroszkópi metszetek megfigyelése, elemzése,	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a nyálkagombákról. Felismeri legalább egy képviselőjüket	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a nyálkagombák általános jellemzőiről. Néhány képviselőjét felismer, megnevez.
4.2.	valódi gombák törzse	informáló szöveg, képi anyag feldolgozása .Mikroszkópi megfigyelések, elemzések. Tanulói csoportos terepgyakorlat.	Tudjon 4-5 igaz állítást mondani, szóban, írásban a valódi gombák testfelépítéséről, életmódjáról. Ismerje fel az erdei csiperkét és a gyilkos galócát. Ismerje a gombafogyasztás alapszabályait.	Pontos leírást tud adni a valódi gombák testfelépítéséről, életmódjáról. Ismerje a gombafogyasztás szabályait, a gombamérgezés néhány tünetét.
4.3.	Autotrof és heterotrof táplálkozás a fotoszintézis a gombák táplálkozása	Az autotrof és a heterotrof táplálkozási formák és a táplálkozási láncok egymásra épülésének, kapcsolatának megismerése szövegfeldolgozással, kísérletezéssel, terepgyakorlattal, képek, ábrák, modellek feldolgozásával	Tudja az autotrof táplálkozás és a heterotrof táplálkozás lényegét és egymásra utaltságát	Tudjon magyarázó szöveget alkotni az autotrof és a heterotrof táplálkozás kapcsolatára, elválaszthatatlanságára, egymásra utaltságára
5.	*Az állatok országa*	*Ismeretanyag tanulása az állatok rendszeréről*		
5.1.	az álszövetes állatok: szivacsok törzse	a szivacsok törzséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; képek, fotók, ábrák megfigyelése, elemzése. Eddig tanult fajok rendszerezése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a szivacsok törzséről. Meg tud nevezni legalább két szivacs fajt.	Pontosan le tudja írni a szivacsok testfelépítését és életmódját. Meg tud nevezni és felismerni 2-3 szivacsfajt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2	szövetes testfelépítés	alapvető szövettani ismeretek tanulása, állatfajok rendszerezése		
5.2.1	a csalánozók törzse	informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Képek, ábrák elemzése, összehasonlítása. Az eddig tanult fajok rendszerezése.	Két-három igaz állítást tudjon szóban és írásban a csalánozók törzséről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a csalánozók törzsébe tartozó élőlények testfelépítéséről, életmódjáról.
5.2.2	a laposférgek törzse a hengeresférgek törzse a gyűrűsférgek törzse	informáló szöveg elolvasása, feldolgozása a férgekről, az eddig tanult állatfajok képének, rajzának megfigyelése, elemzése. Tanulói kísérlet: a testfelépítés vizsgálata	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a férgekről. Nevezzen meg legalább egy féregfajt, ismerje annak az életmódját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban mindhárom féreg törzsről. Meg tud nevezni 2-3 ide tartozó állatfajt, ismertetni tudja testfelépítésüket, életmódjukat.
5.3.	a puhatestűek törzse: a csigák osztálya a kagylók osztálya a lábasfejűek osztálya	a puhatestűekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ide tartozó állatfajok képének, rajzának megfigyelése, elemzése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a puhatestűek törzséről. Meg tud nevezni két osztályt és a hozzá tartozó egy-egy állatfajt.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a puhatestűek törzséről. Felismeri képről, ábráról a tanult állatfajokat. Ismertetni tudja legalább 4-5 puhatestű állat testfelépítését, életmódját, rendszertani helyét a puhatestűek törzsén belül.
5.4.	külső kitin vázzal rendelkező állatok: az ízeltlábúak törzse: a rákok osztálya a rovarok osztálya a pókszabásúak osztálya	az ízeltlábúak törzséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az eddig tanult ízeltlábúak képének, rajzának megfigyelése, elemzése, csoportosítása. Tanuló kísérlet, csoportos megfigyelések.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az ízeltlábúak törzséről. Fel tudja sorolni mindhárom osztályát, egy-egy állatfajon be tudja mutatni a rendszertani osztályra jellemzőket.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ízeltlábúak törzséről. Pontosan ismeri mindhárom osztály jellemzőit, ennek alapján biztonsággal besorolja a tanult állatfajokat.
5.5	belső vázzal rendelkező állatok a gerincesek törzse	a gerincesekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; A gerinces állatfajok képeinek, rajzának megfigyelése, elemzése, azonosságok felismerése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a gerincesek törzséről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a gerincesek általános jellemzőiről.
5.5.1	a halak osztálya	a halakról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Ábrák, képek elemzése, azonosságok felismerése. Eddig tanult állatfajok rendszerezése	Két-három igaz állítást tudjon szóban és írásban a halak osztályáról. Ismerjem legalább két–három tanult halfajt.	Pontos leírást tudjon adni szóban és írásban a halak osztályáról. Biztonsággal ismerje fel az eddig tanult halfajokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.5.2	a kétéltűek osztálya	a kétéltűekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Az ide tartozó állatfajok képének, rajzának megfigyelése, elemzése. Az életmód és a testfelépítés összefüggéseinek kiértékelése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a kétéltűekről. Két–három tanult faj felismerése képről, ábráról, életmódjuk leírása.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a kétéltűek osztályáról. Felismeri képről, rajzról a tanult állatfajokat, négy–öt igaz állítást tud róluk .
5.5.3	a hüllők osztálya	a hüllők osztályáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; A hüllők képeinek, rajzainak megfigyelése, elemzése, következtetések, általánosítások, összefüggések felismerése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a hüllők osztályának általános jellemzőiről. Ismerjen két-három hüllő fajt, azok életmódját, testfelépítését.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a hüllők osztályáról. Felismeri képről, rajzról az eddig tanult hüllő fajokat, azok testfelépítéséről pontos leírást tud adni.
5.5.4	a madarak osztálya	a madarak osztályáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Az eddig tanult madár fajok képeinek, rajzainak megfigyelése, elemzése, tulajdonságaik általánosítása, összegzése.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a madarak osztályáról. Biztonsággal felismer két-három madárfajt, azok életmódjáról leírást tud készíteni szóban és írásban.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a madarak osztályáról. Felismeri képekről, rajzokról a tanult madár fajokat. Pontos leírást tud készíteni azok testalkatáról, életmódjáról.
5.5.5	az emlősök osztálya	az emlősök osztályáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a tanult emlősök képének, rajzának megfigyelése, elemzése, rendszerezése; tanulói megfigyelések, önálló információ gyűjtés és feldolgozás.	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az emlősök osztályáról. Biztonsággal felismer legalább három-négy emlős fajt és azokról pontos leírást tud adni.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az emlősök osztályáról. Felismeri képről, rajzról a tanult állatfajokat, azok testfelépítéséről és életmódjáról összefüggő leírást tud adni.
6.	*Szerveződési szintek az élővilágban:*	*Ismeretek tanulása az élőlények szerveződési szintjeiről.*		
6.1	egyed alatti szerveződési szintek:	ismeretek tanulása az egyed alatti szerveződési szintekről.		
6.1.1	a sejtet felépítő kémiai anyagok	a biogén elemekről és biológiai funkcióikról információ elolvasása, feldolgozása, biogén elemek megkeresése az elemek periodikus rendszerében.	Az elsődleges biogén elemek megnevezése és azok funkcióinak leírása.	Pontos leírást tud adni a biogén elemekről és funkcióikról. Meg tudja keresni a biogén elemeket az elemek periodikus rendszerében.
6.1.2	a sejt legalapvetőbb alkotó elemei és funkciói: -a sejtplazma, a biológiai membránok, a sejtközpont, a mitokondrium, a színtestek, a sejtmag	a sejt alkotó elemeiről és működésükről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; elektromikroszkópos felvételek, magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Ábra segítségével sorolja fel a sejt alkotó elemeit. Tudjon különbséget tenni a növényi és az állati sejt között.	Pontos leírást tud adni a sejt alkotó elemeiről, azok élettani funkcióiról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.1.3	a szövetek általános jellemzői:	ismeretek tanulása az élőlények szöveteiről		
6.1.3.1.	növényi szövetek: az osztódó szövet, a bőrszövet, a szállító szövet, az alapszövet	a növényi szövetekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; elektro mikroszkópos fotók, mikroszkópi metszetek, magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése.	Fel tudja sorolni a növényi szöveteket. Legalább két szövet feladatáról leírást tud adni.	Pontos leírást tud adni a Növényi szövet – féleségekről, azok funkcióiról.
6.1.3.2.	az állati szövetek: a hámszövet, a kötő-és támasztó szövet, az izomszövet, az idegszövet	az állati szövetekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása . képek, ábrák, fotók megfigyelése, elemzése, mikroszkópi tanulói vizsgálatok.	Tudja felsorolni az állati szöveteket és azok funkcióit. Két-három igaz állítást tud szóban és írásban az egyes szövetekről	Pontos leírást tud adni az egyes szövettípusok felépítéséről, funkcióiról.
6.1.4	szervek, szervrendszerek, egyed	a szervek, szervrendszerek és az egyed felépítéséről, feladatairól és működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;	Két – három igaz állítást tudjon szóban és írásban a szervek, szervrendszerek, az egyed felépítéséről.	Pontos leírást tud adni a a szervek, szervrendszerek, egyed felépítéséről, funkcióiról, helyéről az élőlények szerveződési szintjében.
7.	*Az egyed feletti szerveződési szintek*	*Ismeretek tanulása az egyed feletti szerveződési szintekről.*		
7.1	alapfogalmak és összefüggések az egyed feletti szerveződési szintekről	információ elolvasása, feldolgozása a szerveződési szintekről.	Két-három igaz állítást tud szóban és írásban az egyed feletti szerveződési szintekről.	Pontos leírást tud adni az egyed feletti szerveződési szintekről, azok egymásra épüléséről.
II.	BIOLÓGIAI EMBERTAN ÉS EGÉSZSÉGTAN	BIOLÓGIAI EMBERTAN ÉS EGÉSZSÉGTANI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A belső állandóság (A homeosztázis)*	*Ismeretek tanulása a belső állandóságról.*		
1.1.	a homeosztázis funkciója: a homeosztázis végrehajtó szervei:a vese, a légzőszerv, a bél, a húgyhólyag és a kültakaró	a homeosztázisról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, a vér és a szövetek sejt közötti folyadékának kapcsolatát magyarázó ábra megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a homeosztázis szerepe. Fel tudja sorolni a homeosztázis végrehajtó szerveit.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a homeosztázisról.
2.	*A vér*	*Ismeretek tanulása a vérről*		
2.1.	a vér alkotórészei (alakos elemek, vérplazma), a vér szerepe a homeosztázis fenntartásában, a vér szerepe az élettani folyamatokban	a vérről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, a vér alkotó részeinek számbavétele, az egyes alkotórészek (alakos elemek, vérplazma) funkciójának tisztázása, vérszövet megfigyelése mikroszkóp alatt	Tudja hogy mi a vér alapvető funkciója. Meg tudja nevezni a vér fő alkotó részeit.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a vérről, annak az élő szervezetben betöltött szerepéről

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	a vér szerepe életkorok, élőhely, élettani állapot szerint változó lehet.	A vér élettani szerepének ismertetése életkor, élőhely, élettani állapot szerint.	Mondjon példát arra, hogyan felel meg az élettani követelményeknek a vér eltérő módon.	A vér változó összetételére mutasson rá az életkor, az élőhely, az élettani állapot, az anyagcsere szempontjából.
2.3.	a vér élettani szerepétől való eltérések, a vérszegénység, vérzékenység, vérömleny, vérbőség, vérmérgezés, magas és alacsony vérnyomás, vérrögösödés élettani következményei	a vér élettanitól eltérő működéséről informáló szöveg elolvasása, elemzése.	Ismeri a leggyakoribb, vérrel összefüggő eltérő működést	Pontos leírást tud adni a vér eltérő működésének mibenlétéről, a tanult eltérések élettani következményeiről.
2.4.	a vér betegségei epidemiológiai szempontból.	Vérbetegségek epidemiológiai ismertetése.	A közegészségügyi állapot alakulásában ismerje a vér szerepét.	Ismerje a legfontosabb tárgyalt betegségek epidemiológiai következményeit.
3.	*Az immunrendszer*	*Ismeretek tanulása az immunrendszerről*		
3.1.	az immunrendszer funkciója, működése, az immunitás	az immunrendszerről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, Az immunrendszer felépülését magyarázó ábra megfigyelése, elemzése.	Tudja mi az immunrendszer funkciója. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani , írni az immunrendszerről	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az immunrendszerről.
3.2.	az immunrendszer életkorral, egészséggel összefüggő változása	az immunrendszer egészséges változásainak ismertetése	Tudja illusztrálni az immunrendszer megváltozását egészséges szervezetben	Ismer olyan tényezőket, amelyek a környezet felől hatnak és rá tud mutatni az immunrendszerben okozott hatásukra.
3.3.	Az immunrendszer működésének betegséggel összefüggő megváltozása	Az immunrendszer megbetegedésének mibenlétét ismertetjük.	Az élettani működéstől eltérő működést egy példán be tudja mutatni.	Az eltérő működés mibenlétét ismeri és utalni tud arra, milyen korrekciós folyamattal változna meg a rendszer működése a kívánt irányban.
3.4.	az immunrendszer betegségeinek epidemiológiai képe (immun –deficiencia, autoimmunbetegségek). Avédőoltás funkciója	az immunrendszer kórtanáról és egészségtanáról, valamint a védőoltásokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Kórképek megfigyelése, elemzése.	Ismeri a leggyakoribb immunrendszerrel összefüggő betegségeket és ezek megelőzését, illetve gyógyulási módjait.	Pontos leírást tud adni az immunrendszerrel összefüggő tanult betegségekről, ezek megelőzését illetve gyógyulási módjairól, valamint ad védőoltások funkciójáról.
4.	*A keringés, a keringési rendszer*	*Ismeretek tanulása a keringésről, a keringési rendszerről*		
4.1.	a vérkeringés élettana	a vérkeringésről, a keringési szervrendszer működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Ismertanyag közlése az ember vérkeringési szervrendszerének felépítéséről, a keringés folyamatáról, útjáról, jellemzőiről, az emberi szív működéséről; magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Ábra segítségével be tudja mutatni a vérkeringés folyamatát, illetve az emberi szív működését.	Pontos leírást tud adni a keringés élettani szerepéről, valamint a vérkeringés folyamatáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	A keringés életkori sajátosságai	A vérkeringés élettani sajátosságainak ismertetése	Ismeri a fiatal és az idős szervezet keringési sajátosságainak különbségét.	Ábrák segítségével rá tud mutatni a keringési rendszer magzati és születés követő állapotának különbségére, illusztrálni tudja a szervezet alkalmazkodását a kor és a tevékenység függvényében.
4.3.	A keringési élettani állapottól eltérő formája (kollapszus, szívelégtelenség, érgörcs, visszértágulat, érszűkület, érelmeszesedés)	A keringés élettanitól eltérő formájának ismertetése.	Tud példát mondani az eltérő működésre.	Több példán tudja szemléltetni az eltérő működést, és utalni tud azok esetleges következményére.
4.4.	a keringési szervrendszer betegségeinek epidemiológiája, néhány adat a lakosság állapotáról	A keringési rendszer betegségeinek epidemiológiai szempontból való bemutatása grafikonok segítségével	Meg tudja nevezni a leggyakoribb, keringési szervrendszerrel összefüggő betegségeket, azok mibenlétét meg tudja magyarázni.	A lényeget érintő leírást tud adni a keringési szervrendszerrel összefüggő, epidemiológiai szempontból kiemelt betegségekről, utalni tud azok megelőzési, illetve gyógyulási módjairól.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A kültakaró*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a kültakaróról*		
5.1.	a bőr élettana	a bőrről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a bőr felépítését, receptorainak működését magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Ismertetni tudja, hogy mi a bőr élettani szerepe.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a bőr élettani szerepéről, illetve annak jelentőségéről.
5.2.	A mirigyek (verejtékmirigy, tejmirigy, faggyúmirigy), bőrfüggelékek (szőr, köröm) életkortól, nemtől, élettani állapottól függő változásai	a mirigyekről és a bőrfüggelékről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; mirigyeket, bőrfüggelékeket szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Fel tudja sorolni a bőr mirigyeit és függelékeit.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a bőr mirigyeiről és a bőrfüggelékekről.
5.3.	A bőr élettanitól eltérő működése	A bőr rendellenesen megváltozott működésének ismertetése	Ismerjen legalább egy eltérő működést, azt helyesen értelmezze.	A mirigyek és a bőrfüggelékek eltérő működését egy-egy példával helyesen illusztrálja, utaljon a korrekció mibenlétére.
5.4.	a bőrbetegségek epidemiológiája (utalás a pattanás, gombásodás, bőrkeményedés, herpesz, ekcéma, bőrgyulladás, bőrkiütés, bőrelváltozás jelenségeinek gyakoriságára)	a bőrbetegségek epidemiológiai szerepének bemutatása, informáló szöveg elolvasása, feldolgozása	Ismeri néhány bőrbetegség elterjedésének útját, illetve van elképzelése arról, hogyan lehet megakadályozni annak terjedését.	Pontos leírást tud adni a tanult bőrbetegségekről, azok megelőzéséről, illetve a gyógyítási célokról.
6.	*A mozgás és a mozgás szervrendszere*	*Ismeretek tanulása a mozgásról és a mozgás szervrendszeréről*		
6.1.	a csontrendszer élettani feladatai	a csontrendszerről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az emberi csontváz funkcióinak ismertetése, magyarázó ábrák, valamint emberi csontváz és koponya megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a csontrendszer funkciója. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a csontrendszerről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a csontrendszer feladatáról és rá tud mutatni arra, hogyan tesz eleget feladatának a vázrendszer.
6.2.	az izomrendszer	az izomrendszerről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;	Tudja, mi az izomrendszer funkciója. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az izomrendszerről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az izomrendszerről, és rá tud mutatni arra, hogyan tesz eleget feladatának az izomrendszer.
6.3.	a mozgás szervrendszerének élettanitól eltérő működése (hanyagtartás, lúdtalp, gerincferdülés, csonthártyagyulladás, csontritkulás, csontvelőgyulladás, izomgörcs, izomgyulladás, izomsorvadás, izületi gyulladás, izom- és ínszakadás	a mozgási szervrendszer élettanitól eltérő működésének ismertetése, informáló szöveg elolvasása, feldolgozása.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.4.	A mozgással kapcsolatos szervrendszeri betegségek epidemiológiája	a mozgási szervrendszer betegségeinek epidemiológiai ismertetése	Ismeri a leggyakoribb mozgás szervrendszeri betegségeket és ezek megelőzési, illetve gyógyulási módját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a tanult betegség epidemiológiájáról, megelőzéséről, a gyógyítás céljáról.
7.	*A táplálkozás folyamatai*	*Ismeretek tanulása a táplálkozás folyamatairól*		
7.1.	A táplálkozás élettani folyamatai, a tápanyag feldolgozása (táplálékfelvétel, emésztés, felszívódás, salakanyag-eltávolítás)	Ismeretek tanulása a táplálkozás élettani folyamatairól	A táplálék lebontásának egyes helyeiről érvényes kijelentéseket tudjon tenni.	Pontosan ismerje a táplálék lebontásának szakaszait, az ott történő jelentősebb fizikai-kémiai természetű változásokat nevezze meg.
7.2.	Életkorra jellemző sajátosságok a táplálkozás és az emésztés folyamatában	A táplálkozás és az emésztés életkori sajátosságainak ismertetése	Tudjon jellemző sajátosságokat felsorolni, azok alapján ismertesse a bekövetkező eseményeket.	Minden életszakaszhoz soroljon fel korhoz kötött sajátosságokat, azokat példával illusztrálja.
7.3.	Az emésztő rendszer nem élettani működésének megismerése a nyálmirigyek, a fogak fejlődése, harapás, rágás, nyelés, a nyelés folyamata, a perisztaltikus mozgás, a gyomorműködés, a patkóbélhez kapcsolódó mirigyek működése, a bélbolyhok működése, a bélszakaszok funkciói vonatkozásában	Ismeretek az élettanitól eltérően működő emésztőrendszerről.	Tudjon példát mondani az emésztőrendszer nem élettani működésére.	Értelmezze az élettani és a nem-élettani működés fogalmakat a nyelés és nem-jó-nyelés esetében, majd ahhoz hasonlóan mondjon további példákat az emésztőrendszerben lejátszódó folyamatok esetében.
7.4.	Epidemiológiai vonatkozások az emésztőrendszerrel kapcsolatban (pl. fogszuvasodás, gyomorfekély, bélhurut, bélcsavarodás, bélelzáródás, bélgörcs, hasmenés, bélférgesség, székrekedés, hasnyálmirigy-gyulladás, hashártya-gyulladás, ételmérgezés, vitaminhiány, végbélrák)	informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;	Grafikon, ábra segítségével be tudja mutatni a táplálkozással és az emésztéssel kapcsolatos valamely betegség esetében az epidemiológiai szempontokat.	Helyesen értelmezi a népegészségügyi adatok grafikonjait. Pontos leírást tud adni szóban és írásban a táplálkozás szervrendszerének leggyakoribb betegségeiről a statisztikák tükrében.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.	*A légzés és a légzés szervrendszere*	*Ismeretek tanulása a légzésről és a légzés szervrendszeréről*		
8.1.	a légzőszervrendszer működése	a légzőszervrendszer működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a légzés folyamatát magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a légzőszervrendszer funkciója. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a légzőszervrendszerről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a légzőszervrendszer működéséről.
8.2.	életkori sajátosságok a légzőszervrendszer működésében	Ismeretek a légzőszervrendszer működéséről	Tudjon jellemző életkori sajátosságokat felsorolni, azok alapján ismertesse a bekövetkező eseményeket.	Minden életszakaszhoz soroljon fel korhoz kötött sajátosságokat, azokat példával illusztrálja.
8.3.	Élettanitól eltérő működések a légzés szervrendszerében (pl. asztma, légcsőgyulladás, légcsőhurut, légcsőszűkület, légszomj, nehézlégzés, tüdőasztma, tüdőgyulladás, tüdőtágulat, tüdőrák eseteiben)	Az élettanitól eltérő légzőszervi működés ismertetése több példán	Tudjon példát mondani a légzőrendszer nem élettani működésére.	Értelmezze az élettani és a nem-élettani működés fogalmakat a jó légzés és az asztmás légzés esetében, majd ahhoz hasonlóan mondjon további példákat a légzéssel kapcsolatban lejátszódó folyamatok esetében.
8.4.	a légzés szervrendszerének betegségei az epidemiológiai tükrében	Ismeretek a légzés szervrendszerének epidemiológiájáról	Ismeri a leggyakoribb légzőszervrendszeri betegségeket és ezek megelőzési, illetve gyógyulási módját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a légzés szervrendszerének tanult betegségeiről, ezek megelőzési és gyógyításának céljáról.
9.	*A kiválasztás és a kiválasztás szervrendszere*	*Ismeretek tanulása a kiválasztásról és a kiválasztás szervrendszeréről*		
9.1.	a kiválasztás folyamata;	a kiválasztás folyamatáról, valamint a vese, a húgyvezető, a húgyhólyag és a húgycső működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ember kiválasztó szervrendszerének felépítését, a vese felépítését, a nefron működését magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Tudja a kiválasztó szervrendszer alapvető funkcióját. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a kiválasztó szervrendszer működéséről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a kiválasztás folyamatáról, a kiválasztó szervrendszer működéséről.
9.2.	életkorhoz kötött sajátosságok a kiválasztás folyamatában	Élettani sajátosságok ismertetése a kiválasztás szervrendszerének működésével kapcsolatban.	Tudjon jellemző életkori sajátosságokat felsorolni, azok alapján ismertesse a bekövetkező eseményeket.	Minden életszakaszhoz soroljon fel korhoz kötött sajátosságokat, azokat példával illusztrálja.
9.3.	Nem élettani működés a kiválasztó szervrendszerben (hólyaghurut, húgycsőgyulladás, vesegyulladás, vesekő, vesemedence-gyulladás, vizelettartó képesség csökkenése)	Nem élettani működés ismertetése a kiválasztás szervrendszerében	Tudjon példát mondani a kiválasztás szervrendszer nem élettani működésére.	Értelmezze az élettani és a nem-élettani működés fogalmakat a jó szűrletképzés és a kőképződés esetében, majd ahhoz hasonlóan mondjon további példákat a kiválasztással kapcsolatban lejátszódó folyamatok esetében.
9.4	a kiválasztó szervrendszerben bekövetkező betegségek epidemiológiája	Epidemiológiai adatok a kiválasztás szervrendszerének megbetegedéseiről	Ismerje a leggyakoribb kiválasztó szervrendszeri betegségeket és ezek megelőzési, illetve gyógyulási módját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a kiválasztás szervrendszerének tanult betegségeiről, ezek megelőzési és gyógyításának céljáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

10.	*A szaporodás és a szaporodás szervrendszerei*	*Ismeretek tanulása a szaporodásról és a szaporodás szervrendszereiről*		
10.1.	a szaporodás; a női és a férfi nemi szervek funkciói	a szaporodásról, valamint a női és a férfi nemi szervekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;	Tudja a szaporodás szervrendszereinek funkcióit. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a női és a férfi nemi szervekről és működésükről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a szaporodásról, női és a férfi nemi szervekről és működésükről.
10.2.	életkorhoz köthető sajátosságok a szaporodás szervrendszerének működésében	Ismeretek az embrionális fejlődés szakaszairól, a férfi és a női nemi szervek működéséről, a női nemi ciklust magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	A tanuló tudja ismertetni a saját nemére jellemző életkori sajátosságokat.	Mindkét nem sajátosságait ismerje a tanuló, arról írásban vagy szóban számoljon be.
10.3.	nem élettani működés a szaporodási szervrendszerben (fitymagyulladás, fitymaszűkület, heresérv, emlőgyulladás, petefészek-gyulladás, fájdalmas menstruáció		Tudjon példát mondani a szaporodás szervrendszer nem élettani működésére.	Értelmezze az élettani és a nem-élettani működés fogalmakat az egészséges nemi működés és az epidemiológiában nyilván tartott esetben, majd ahhoz hasonlóan mondjon további példákat a szaporodással kapcsolatban lejátszódó folyamatok esetében.
10.4.	a szaporodás szervrendszereinek betegségei az epidemiológia tükrében (pl. kankó, szifilisz)	a szaporodási szervrendszerek egészségtanáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása. Az epidemiológia fertőző betegségekkel kapcsolatos figyelmeztetései	Ismeri az epidemiológia alapján álló fertőzés folyamatát, arra tud példát mondani.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a női és a férfi nemi szervek betegségeinek epidemiológiájában tárgyalt fertőző folyamatairól.
11.	*A hormonrendszer*	*Ismeretek tanulása a hormonrendszerről*		
11.1.	a hormonrendszer működése; a hormonok hatása	a hormonrendszer működéséről és a hormonokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a hipotalamusz és a belső elválasztási mirigyek kölcsönhatását, az ember hormonális rendszerének felépítését, az adneralin termelés szabályozását, az agyalapi mirigy működését; a pajzsmirigy és a mellékpajzsmirigy működését, a hasnyálmirigy hormontermelő szigeteit, a női nemi működés hormonális szabályozását magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Meg tudja nevezni a hormonrendszer négy-öt funkcióját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a hormonrendszer működéséről, a hormonokról.
11.2.	Életkori sajátosságok a hormonrendszer működésében	Életkori sajátosságok ismertetése a hormonrendszer működésében	Illusztrálja egy példával a hormonális működés életkorhoz kötött sajátosságait	Az egyes életszakaszok hormonális rendszerének funkcióiból soroljon fel egy-egy példát
11.3.	Élettanitól eltérő működés a hormonrendszerben (pl. Basedow-kór, akromegália, golyva, Cushing-kór)	Az élettanitól eltérő hormonrendszerbeli működés ismertetése	Tudjon példát mondani a hormonális rendszer nem élettani működésére.	Értelmezze az élettani és a nem-élettani működés fogalmakat az egészséges hormonális működés az nem egészséges működés, betegség esetében, majd ahhoz hasonlóan mondjon további példákat a hormonális rendszerben lejátszódó folyamatokra.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

11.4.	a hormonrendszer betegségeinek epidemiológiája (pl. cukorbaj)	a hormonrendszer epidemiológiában számon tartott megbetegedésének ismertetése	Ismeri a leggyakoribb hormonális eredetű betegségeket, azok epidemiológiai adatait, grafikonját értelmezze.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az epidemiológiában számon tartott hormonális eredetű betegségekről, azok megelőzéséről és gyógyításuk céljáról.
12.	*Az idegrendszer*	*Ismeretek tanulása az idegrendszerről*		
12.1.	a központi és a környéki idegrendszer; a szimpatikus és a paraszimpatikus idegrendszer; az idegrendszer működése	az idegrendszerről és az idegrendszer működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a reflexívet és a reflexkört, a vezérlés és a szabályozás folyamatát, az idegsejt felépítését, a nyugalmi és az akciós potenciált, a szinapszist, az agyvelő és a gerincvelő felépítését, a szimpatikus és a paraszimpatikus vegetatív reflexet, a vegetatív idegrendszert, az agy felosztását, az agykamrák elhelyezkedését, a nagyagy főbb központjait magyarázó ábrák megfigyelése elemzése	Tudja az idegrendszer fő funkcióját. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az idegrendszerről és az idegrendszer működéséről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az idegrendszerről és az idegrendszer működéséről.
12.2.	az idegrendszer kórtana és egészségtana (idegesség, ideggyulladás, idegösszeroppanás, idegzsába, agyhártya-gyulladás, agyi oxigénhiány, agylágyulás, agyvérzés, agyrázkódás, agyvelő-gyulladás); az idegrendszer működését befolyásoló élvezeti- és kábítószerek (koffein, nikotin, alkohol, heroin, LSD stb.) hatása	az idegrendszer kórtanáról és egészségtanáról, az idegrendszer működését befolyásoló élvezeti- és kábítószerekről és hatásaikról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; kórképek megfigyelése, elemzése	Ismeri a leggyakoribb idegrendszeri eredetű betegségeket, az idegrendszer működését befolyásoló élvezeti- és kábítószerek hatásait, a drogfüggőség megelőzésének és gyógyulásának módját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a idegrendszeri eredetű tanult betegségekről, az idegrendszer működését befolyásoló élvezeti- és kábítószerekről és hatásaikról, a betegségek és a drogfüggőség megelőzéséről és gyógyulásuk módjáról.
13.	*Az érzékszervek*	*Ismeretek tanulása az érzékszervekről*		
13.1.	az érzékszervek felépítése és működése (a szem, a fül, a helyzetérzékelő szerv, az ízérzékelő szerv, a szaglószerv, a hő- és fájdalomérzékelő szerv); az érzékszervek kórtana és egészségtana (látási zavar, látóideg-gyulladás, farkasvakság, szürkehályog, zöldhályog, színtévesztés, kötőhártyagyulladás, fülfolyás, középfül-gyulladás, fülzúgás, szaglászavar, orrfolyás, orrmelléküreg-gyulladás, orrpolip, orrsövényferdülés, térképnyelv, nyelvégés, íztévesztés)	az érzékszervek felépítéséről és működéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a szem felépítését, a sugárizmok és a lencsefüggesztő rostok működését, az ideghártya felépítését, a fényérzékelő receptorok működését, a látóideg átkereszteződését, a fül felépítését, a helyzetérzékelő szerv működését, az agykéreg érző- és mozgatómezőit, a receptorokból származó rostok és a központi idegrendszer kapcsolatát magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése; az idegrendszer és az érzékszervek egészségtanáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; kórképek megfigyelése, elemzése	Ismeri az egyes érzékszervek fő funkcióit. Ismeri a leggyakoribb érzékszervi betegségeket, azok megelőzésének és gyógyulásának módját.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az érzékszervekről és működésükről. Pontos leírást tud adni szóban és írásban a tanult érzékszervi betegségekről, azok megelőzéséről és gyógyulásuk módjáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	PSZICHOTROP ANYAGOK	PSZICHOTROP ANYAGOK MEGISMERÉSE		
1.	Nikotin cigaretta passzív dohányzás nikotinfüggőség a nikotin hatása téveszmék a cigarettáról	A cigaretta és hatásainak megismerése szövegfeldolgozással, személyes élmény elbeszélésével, vitával	Tudjon leíró szöveget alkotni a cigaretta hatásairól Tudjon érvelni a cigarettázás ellen	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a cigaretta hatásairól és nemet mondani a cigarettát kínálóknak
2.	Koffein kávéfogyasztás kávé függőség kimerültség téveszmék a koffeinről	A koffein hatásainak megismerése szövegfeldolgozással, személyes élmény elbeszélésével, vitával	Tudjon leíró szöveget alkotni a koffein hatásairól Tudjon érvelni a kávéfogyasztás ellen	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a koffein hatásairól és nemet mondani a kávét kínálóknak
3.	Alkohol szeszes italok alkoholfüggőség részegség alkoholista és a környezete téveszmék az alkoholról	Az alkohol hatásainak megismerése szövegfeldolgozással, személyes élmény elbeszélésével, vitával	Tudjon leíró szöveget alkotni az alkohol hatásairól Tudjon érvelni az alkoholfogyasztás ellen	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a koffein hatásairól és nemet mondani a kávét kínálóknak
4.	Kábítószerek lágy drogok kemény drogok kábítószer függőség téveszmék a kábítószerről	A kábítószer hatásainak megismerése szövegfeldolgozással, személyes élmény elbeszélésével, vitával	Tudjon leíró szöveget alkotni a kábítószer hatásairól Tudjon érvelni a kábítószer fogyasztás ellen	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a kábítószer hatásairól és nemet mondani a kábítószert kínálóknak
5.	Döntési helyzetek: kortársközegben szórakozó helyeken társas összejöveteleken	Döntési helyzetek megismerése, megvitatása szituációs játékokkal, konfliktusmegoldással	Tudjon döntési helyzetekben az egészséges életmód mellett dönteni	Tudjon érvelni és dönteni a döntési helyzetekben az egészséges életmód mellett
6.	A pszichotróp anyagokkal történő visszaélés epidemiológiája	Epidemilógiai adatok ismertetése a pszichotróp szerek használatáról	Legalább egy pszichotróp szert mutasson be az epidemiológiai adatok tükrében.	Ismertesse a tanult pszichotróp szerekkel való visszaélések típusait epidemiológiában feldolgozott adatokkal
III.	AZ ÖRÖKLŐDÉS	AZ ÖRÖKLŐDÉS TÖRVÉNYSZERŰSÉGEINEK MEGISMERÉSE		
1.	Az örökítő anyag sejtmag kromoszómakészlet kromoszóma DNS gén	Az örökítő anyag megismerése szövegfeldolgozással, mikroszkóp használatával, kromoszómafénykép segítségével	Az örökítő anyag struktúráját meg tudja nevezni és le tudja rajzolni	Magyarázó szöveget tud alkotni az örökítő anyag felépítése és a megjelenő tulajdonság kapcsolata között
2.	A sejtosztódás számtartó osztódás számfelező osztódás (Watson-Cirk)	A sejtosztódás típusainak megismerése szövegfeldolgozással, ábraelemzéssel, modellezéssel	A sejtosztódás menetéről sematikus ábra segítségével szöveget tud alkotni	Magyarázó szöveget tud alkotni a sejtosztódás menetéről és össze tudja hasonlítani a számfelező osztódás menetével
3.	(Mendel) Köztes öröklődés Csodatölcsér AB-s vércsoport	A köztes öröklésmenet megismerése szövegfeldolgozással, Pönett-tábla használatával, modellezéssel	Le tudja vezetni sematikus ábra segítségével a köztes öröklésmenet folyamatát	Magyarázó szöveget tud alkotni a köztes öröklés menetéről és példát tud mondani az emberi tulajdonság öröklődésére is
4.	Uralkodó-lappangó öröklődés borsó az emberi nem öröklődése	Az uralkodó öröklésmenet megismerése szövegfeldolgozással, Pönett-tábla használatával, modellezéssel	Le tudja vezetni sematikus ábra segítségével az uralkodó öröklésmenet folyamatát	Magyarázó szöveget tud alkotni az uralkodó és lappangó öröklésmenetről és példát tud mondani az emberi tulajdonság öröklődésére is

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	EVOLÚCIÓ	AZ EVOLÚCIÓ FOLYAMATÁNAK MEGISMERÉSE		
1.	Evolúciós elméletek (Darwin. Lamarck) Az evolúció populáció és változása mutáció	Az evolúció fogalmának és a populációk változási lehetőségeinek megismerése	Tud példát mondani populáció változására	Tud érvelni az evolúciós elméletek ütköztetésekor
2.	Növények evolúciója moszatok gombák mohák harasztok nyitvatermők zárvatermők	A növényi evolúció megismerése szövegfeldolgozással, terepgyakorlattal, a típusnövények megfigyelésével, vizsgálatával A növényi evolúció időbeni elhelyezése	Tud jellemezni növényi törzseket és egy-egy típusnövényt, meg tud nevezni evolúciós kapcsolatokat	Magyarázó szöveget tud alkotni a növényi evolúcióról a kapcsolódási pontok bemutatásával
3.	Állatok evolúciója egysejtűek ősszájúak és újszájúak szivacsok csalánozók gyűrűs férgek puhatestűek ízeltlábúak gerincesek	Az állatok evolúciójának megismerése szövegfeldolgozással, mikroszkóp használatával, boncolással és írásvetítő fóliák, képek tanulmányozásával, valamint a típusállatok megfigyelésével Az állati evolúció időbeni elhelyezése	Tud jellemezni állattörzseket és egy-egy típusállatot, meg tud nevezni evolúciós kapcsolatokat	Magyarázó szöveget tud alkotni az állati olúcióról a kapcsolódási pontok bemutatásával
4.	Az ember evolúciója Emberszabású majmok Ramapithecus Australopthecus Homo habilis Homo erectus A homo erectus utódai	Az ember evolúciójának megismerése szövegfeldolgozással, tanulmányi kirándulással, fóliaábrák, képek és videofilmek elemzésével Az emberi evolúció időbeni elhelyezése	Össze tud hasonlítani emberszabású majmot és egy ma élő embert a hasonlóságuk mentén Fel tudja sorolni az emberi evolúció szakaszait és főbb képviselőit, leleteit	Magyarázó szöveget tud alkotni az emberi evolúcióról az emberi leletek összehasonlításával, a kapcsolódási pontok bemutatásával
5.	Az evolúció általános elemzése: hasonlóságok és kapcsolatok - alaktani - funkcióbeli - biokémia - életmód - élőhely - szaporodás	Az evolúciós kapcsolatok megismerése, értelmezése, ok-okségi kapcsolatok értelmezése	Tudjon felsorolni példákat evolúciós kapcsolatokra a növények, az állatok és az ember evolúciójában	Tudjon magyarázó szöveget alkotni evolúciós kapcsolatokra a növények, állatok és az ember evolúciójában
V.	ÖKOLÓGIAI PROBLÉMÁK	AZ ÖKOLÓGIAI PROBLÉMÁK MEGISMERÉSE		
1.	Gazdálkodási problémák - ipari gázok - üvegházhatás - ózonlyuk vékonyodása	A gazdálkodási problémák megismerése: hírek tudósítások, multimédiás információk feldolgozásával, az élőhelyek megfigyelésével	Fel tud sorolni gazdálkodási problémákat és azok lehetséges hatásait	Magyarázó szöveget tud alkotni a gazdálkodási problémákról és azok várható hatásairól
2.	Természeti folyamatok problémái - biológiai sokféleség csökkenése - az örökítő anyag hanyatlása	A természeti folyamatok problémáinak megismerése: hírek tudósítások, multimédiás információk feldolgozásával, az élőhelyek és az élőlények megfigyelésével	Leíró szöveget tud alkotni a biológiai sokféleség csökkenéséről, az örökítő anyag hanyatlásáról	Magyarázó szöveget tud alkotni a biológiai sokféleség csökkenéséről, az örökítő anyag hanyatlásáról

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	A gazdálkodási problémák hatása a természeti folyamatokra - savas eső - erdőpusztulás - elsivatagosodás - éghajlatváltozás	A gazdálkodási problémák hatásának megismerése a természeti folyamatokra szövegfeldolgozással, modellezéssel, hírek, folyóiratok feldolgozásával	Példákat tud mondani megtörtént természeti katasztrófákra és leíró szöveget tud azokról alkotni	Magyarázó szöveget tud mondani a gazdálkodási problémák és a természeti folyamatok kapcsolatáról, várható távolabbi következményeiről

Év végi követelmények

7. évfolyam

a) Tudja a rendszertani fogalmakat és azokat helyesen használja.
b) Tudja besorolni a megismert növényi és állati fajokat a tanult osztályokba, törzsekbe.
c) Tudjon példákat a növények, az állatok és a gombák világából a szerveződési szintekhez.
d) Tudja ismertetni a megismert növények és állatok, valamint az ember életjelenségeit és tudja bemutatni az életjelenségek típusait, szerveit, szervrendszereit működés szerint.
e) Egyszerű demonstrációs kísérletet tudjon reprodukálni, tervezni.
f) ismerje az élettani folyamatokat, azok élettani sajátosságait, az élettanitól eltérő működésüket, legyen tisztában az epidemiológiai adatok fontosságával.
g) A kísérleti munkát vezesse jegyzőkönyvben, a forrásokat és a vonatkozó adatokat kezelje szakszerűen, munkájáról tudjon előadás keretében is beszámolni. Kialakult álláspontját indokolja.

8. évfolyam

a) Tudja bemutatni a növények és állatok törzseinek típusélőlényeit a szerveződési szinteken és az életjelenségein keresztül.
b) Tudja bemutatni az ember szervrendszereinek működését emberi torzón, csontvázon, írásvetítő fólia ábrának és képeinek segítségével.
c) Tudja az egészséges életmód szükségességét indokolni és a szervrendszerek betegségeit bemutatni.
d) Az emberi szervezetről általában tanultak alapján ismerje meg saját szervezetének sajátosságát, teljesítőképességét, határait, az eltérő követelményeknek feleljen meg, ha szükséges vegye igénybe további szakember segítségét.
e) ismerje az élettani folyamatokat, azok élettani sajátosságait, az élettanitól eltérő működésüket, legyen tisztában az epidemiológiai adatok fontosságával.
f) Tudja az öröklődés lényegét és ismertetni tudja az öröklődés folyamatait, törvényszerűségeit.
g) Tudjon evolúciós kapcsolatokat mondani a növényi, az állati és az emberi evolúciók között.
h) Tudja bemutatni a növények, az állatok és az ember evolúciós folyamatát.
i) A tudománytörténet nagy eseményeit a tanultak szerint könyvtári munkája során mélyítse el, arról készítsen előadási tervet.
j) Tudja a pszichotrop anyagok lehetséges hatásait és a várható döntési helyzeteket.
k) Ismerje az ökológia problémák lehetséges későbbi hatásait értelmezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÖKOLÓGIA, KÖRNYEZETTAN

8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt 8. évfolyamos *Ökológia, környezettan* kerettanterv előzménye az 1–4. évfolyam *Természetismeret* tanterve. Szerves kiegészítője a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Biológia* tanterv, a 6–8. évfolyam számára kidolgozott *Fizika* és a 7–8. évfolyam számára kidolgozott *Kémia* tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)				0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Ökológia* tantárgyi kerettanterv az **Ember és természet** műveltségi terület **Természetismeret** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményeit a ***Kölcsönhatások és energiaváltozások***, valamint a ***Természetföldrajzi környezetünk*** kivételével lefedi. Az előbbire a KÉK 6. évfolyam számára kimunkált *Fizika* kerettanterve, az utóbbira az 5–6. évfolyam *Földrajz* kerettanterve ad választ.

Az *Ökológia* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelés*** és az ***EU és kultúra***, továbbá a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** és a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését.

Az Ökológia kerettanterv jellemzői

Az *Ökológia* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára. A kerettanterv szorgalmazza a *természetben való munkálkodást*, a *terepgyakorlatok* keretében történő tanulást.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *Ökológia* kerettantervet biológia-földrajz vagy biológia-kémia szakos tanári diplomával rendelkező, tereptani ismeretekben felkészült pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *természettudományi szaktanterem segítheti a tanulásszervezést. Jól felszerelt biológia szertár* és *iskolakert* megléte viszont fontos feltétel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Ökológia, környezettan tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A kerettantervi környezetben a tanuló az ökológiai tudományok bevezető tanulmányait követően a diszciplináris tartalom megismeréséhez érkezik, melyben arra törekszünk, hogy megkedvelje az ökológiai gondolkodásmódot. A tanuló szerezzen ismereteket az ökológiai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság ökológiai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma ökológiai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt ökológiai témában, használja az ökológia nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott az ökológiai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el az ökológiai tudomány nyelvezetének helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre az ökológia egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és az ökológia világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. Az ökológia informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és az ökológia által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport ökológiai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
8.	**Ökológia című tankönyv készül.**

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	**Az ellenőrzést szolgáló módszerek**	**Az értékelést szolgáló módszerek**
❖ szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ rendszertani alapdokumentumok használata (az elemek vegyjeleinek megállapítása) ❖ kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ gyűjtemények tanulmányozása ❖ Indokolt esetben gyűjtemény készítése ❖ térképolvasás (a térképjelek szerinti tájékozódás, információolvasás) ❖ térképkészítés (méretarányos térkép készítése a közvetlen lakóhelyről, iskoláról és környékéről) ❖ médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív)	❖ írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ felelés szóban (a szövegek, kísérletek, térképek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak megadott szempontok, és jegyzet alapján történő elmondása) ❖ a gyűjteményben lévő anyag felismerése, bemutató példányok segítségével történő beszámolás ❖ gyakorlati jegyzőkönyv és a tereptevékenységi terv felülvizsgálata és a jegyzőkönyv ellenőrzése	❖ tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése, csoport véleményének kifejezése) ❖ tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó, szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés: zárt és nyíltvégű tesztek, a tanuló aktivitásának, feladatvállalásának, problémamegoldó készségének, önmaga aktualizálása fokának megítélése) ❖ zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek) ❖ csoportos elemzés, egymás munkájának kritériumokhoz igazított bírálata az érvényesség, a korszerűség, a hasznosíthatóság, az elméleti értékelés és a gyakorlati kivitelezés, valamint a kapott értékek elemzése szempontjából

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	TERMÉSZETVÉDELEM	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A TERMÉSZETVÉDELEMRŐL		
1.	*Hazai természetvédelmi területek*	*Ismeretek tanulása a hazai természetvédelmi területekről, lehetőség szerint egy természetvédelmi terület meglátogatása*		
1.1.	a Nemzeti Parkok	a Hortobágyi Nemzeti Parkról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a Hortobágyi Nemzeti Parkot ábrázoló képek (esetleg videofilm) megfigyelése, elemzése	Fel tudja sorolni a nemzeti parkokat és meg tud nevezni több védett természeti értéket.	Ismeri, írásban és szóban be tud számolni a nemzeti parkokról a tanultak szerint.
1.2.	A védett természeti értékek, hungarikumok	Ismeretek tanulása a védett a természeti értékekről képek (esetleg videofilm) megfigyelése, elemzése révén, különös tekintettel a sajátos magyar értékekre	Meg tudja nevezni képről, fel tudja sorolni a tanult védett értékeket és a hungarikumokat.	Szabatos leírást tud adni a tanult védett értékekről és a hungarikumokról.
II.	ÖKOLÓGIAI ALAPISMERETEK	ÖKOLÓGIAI ALAPISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Környezet, környezeti tényezők, tűrő- és alkalmazkodóképesség*	*Ismeretek tanulása a környezetről, a környezeti tényezőkről, a tűrő- és alkalmazkodóképességről*		
1.1.	a környezeti tényezők és a tűrőképességi tényezők	a környezeti tényezőkről és a tűrőképességi tényezőkről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az élőlényekre ható környezeti tényezőket magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Két-három példát tud sorolni az élőlények tűrőképességének igazolására.	Meg tudja határozni és érti a tűrőképesség fogalmát. Példákat tud sorolni az élőlények tűrőképességének igazolására.
1.2.	az alkalmazkodóképesség (a méretszabály, az arányszabály és a színszabály)	az élőlények alkalmazkodóképességéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; fajok elterjedését, színét, testtömegét, testhosszát, testmagasságát szemléltető táblázatok elemzése	Két-három példát tud sorolni az élőlények alkalmazkodóképességének igazolására.	Meg tudja határozni és érti az alkalmazkodóképesség fogalmát. Példákat tud sorolni a méretszabály, az arányszabály és a színszabály igazolására.
1.3.	az élettelen környezeti tényezők	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése az élettelen környezeti tényezőkről		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.1.	a klimatikus tényezők (a fény, a hőmérséklet, a levegő, a víz)	a klimatikus tényezőkről (a fényről, a hőmérsékletről, a levegőről és a vízről) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a klimatikus tényezők és az élőlények összefüggéseit szemléltető ábrák, grafikonok, diagramok megfigyelése, elemzése	Fel tudja sorolni a klimatikus tényezőket. Egy-egy példát tud mondani a klimatikus tényezők élőlényekre gyakorolt hatásaira.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a klimatikus tényezőkről és e tényezők élőlényekre gyakorolt hatásairól.
1.3.2.	a talaj	a talajról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a talaj mint környezeti tényező és az élőlények összefüggéseit szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Ismertetni tudja a talaj fizikai és kémiai tulajdonságait. Fel tud sorolni egy-két talajban élő növény- és állatfajt.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a talajról, a talaj és az élőlények összefüggéseiről.
1.3.3.	a domborzati viszonyok	a domborzati viszonyokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; élőhely és ökológiai potenciál összefüggéseit magyarázó ábrák értelmezése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a domborzati viszonyok és az élőlények összefüggéseiről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a domborzati viszonyokról, a domborzat és az élőlények összefüggéseiről.
1.4.	a biotikus környezeti tényezők	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a biotikus környezeti tényezőkről		
1.4.1.	a fajon belüli egymásra hatás	a fajon belüli egymásra hatásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; fajon belüli kapcsolatokat szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a fajon belüli egymásra hatásról.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a fajon belüli egymásra hatásról.
1.4.2.	a fajok közötti egymásra hatás	a fajok közötti egymásra hatásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; fajok közötti kapcsolatokat szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a fajok közötti egymásra hatásról.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a fajok közötti egymásra hatásról.
2.	*Az anyag- és energiaforgalom*	*Információk tanulása az anyag- és energiaforgalomról*		
2.1.	a tápláléklánc, az alapvető tápláléklánc-típusok (a legelőlánc, a parazitalánc és a szaprofitalánc)	a táplálékláncról, az alapvető tápláléklánc-típusokról (a legelőláncról, a parazitaláncról és a szaprofitaláncról); a táplálékláncot magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Tudja, hogy mi a tápláléklánc. Fel tudja sorolni az alapvető tápláléklánc-típusokat.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a táplálékláncról. Jellemezni tudja az egyes tápláléklánc-típusokat.
2.2.	a helyhez nem kötött anyagforgalom (a szén, a nitrogén, a foszfor, a víz körforgása)	a helyhez nem kötött anyagforgalomról (a szén, a nitrogén, a foszfor, a víz körforgásáról) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az anyagforgalmat magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Ábra segítségével röviden ismertetni tudja a szén és a víz körforgását.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az anyagforgalomról.
III.	ÖKOLÓGIAI STÚDIUMOK	ÖKOLÓGIAI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Az ökológia tárgya, kutatási területei*	*Az ökológia tárgyának, kutatási területeinek tanulása*		
1.1.	az ökológiai tudományok	az ökológia tudományok sokrétű tartalmáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása	Tudja, hogy az ökológia az élőlények és a rájuk ható környezeti tényezők kölcsönhatásait tanulmányozó tudomány.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ökológia tárgyáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	az ökológia kutatási területei (autoökológia, demökológia, szünökológia, növényökológia, állatökológia, humánökológia)	az ökológia kutatási területeiről (az auto-, a dem-, a szün-, a növény-, az állat- és a humánökológiáról) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása	Segítséggel fel tudja sorolni az ökológia főbb kutatási területeit.	Fel tudja sorolni az ökológia kutatási területeit. Meg tudja nevezni az egyes kutatási területek tárgyát.
2.	*Az ökológiai környezet*	*Ismeretek tanulása az ökológiai környezetről*		
2.1.	az abiotikus tényezők (a fény, a hőmérséklet, a levegő, a víz, a nedvesség és a páratartalom, a talaj és a domborzat)	az abiotikus tényezőkről (a fényről, a hőmérsékletről, a levegőről, a vízről, a nedvességről és a páratartalomról, a talajról és a domborzatról) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az abiotikus tényezők tulajdonságainak vizsgálata, leírása	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az abiotikus tényezőkről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az abiotikus tényezőkről.
2.2.	a biotikus tényezők (a fajok fenotípusának változékonysága, az egyedek genotípusának változékonysága, a fajok életképessége /vitalitás, növekedési, versengési és szaporodási képesség/ stb.)	a biotikus tényezőkről (a fajok fenotípusának változékonyságáról, az egyedek genotípusának változékonyságáról, a fajok életképességéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a biotikus tényezőket szemléltető képek, ábrák – és lehetőség szerint ismeretterjesztő film – megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a biotikus tényezőkről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a biotikus tényezőkről.
3.	*A populációk*	*Ismeretek tanulása a populációkról*		
3.1.	a populációk struktúrája: a formális struktúraelemek (az egyedsűrűség, az egyedek elolszlása, az egyedek változatossága, a korszerkezet, az ivararány, a betegségi állapot) és a funkcionális struktúraelemek (a viselkedés, az élettani teljesítőképesség, a termékenység, a halálozás)	a populációk struktúrájáról: a formális struktúraelemekről és a funkcionális struktúraelemekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a formális és a funkcionális struktúraelemeket szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a populáció. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a populációk formális és funkcionális struktúraelemeiről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a populációról, a populációk tanult formális és funkcionális struktúraelemeiről.
3.2.	a populációk dinamikája: a) egyirányú változások, b) periodikus és aperiodikus változások	a populációk dinamikájáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a populációváltozás típusait magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a populációk változásairól.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a populációk tanult változásairól.
3.3.	a biotikus kölcsönhatások: a versengés és a szimbiózis	a biotikus kölcsönhatásokról: a versengésről és a szimbiózisról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a versengést és a szimbiózist értelmező ábrák, képek, videofelvételek megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a biotikus kölcsönhatásokról.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a tanult biotikus kölcsönhatásokról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A társulások*	*Ismeretek tanulása a társulásokról*		
4.1.	a társulások összetétele, struktúrája	a társulások összetételéről, struktúrájáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; növény- és állattársulások összetételét szemléltető ábrák, táblázatok megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a társulás. Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a társulások összetételéről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a társulásról, valamint a társulások tanult összetételéről.
4.2.	a társulások változásai: változás külső hatásokra; változás a társulás hatására; változás emberi beavatkozás következtében	a külső hatásokra, a társulás hatására, illetve az emberi beavatkozás következtében létrejövő társulásváltozásokról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a társulások változásait magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a társulások változásairól.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a társulások tanult változásairól.
5.	*A biocönózis és a biotóp*	*Ismeretek tanulása a biocönózisról és a biotópról*		
5.1.	a biocönózis (az életközösség)	a biocönózisról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; biocönózisokat szemléltető képek, ábrák, videofelvételek megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a biocönózis.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a biocönózisról.
5.2.	a biotóp (az élőhely)	a biotópról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; biotópokat szemléltető képek, ábrák, videofelvételek megfigyelése, elemzése	Tudja, mi a biotóp.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a biotópról.
6.	*Az ökoszisztémák*	*Ismeretek tanulása az ökoszisztémákról.*		
6.1.	az ökoszisztémák felépítése, alkotórészei (abiotikus alkotórészek: anyagok, energia, térszerkezet; biotikus alkotórészek: termelők, fogyasztók, lebontó szervezetek)	az ökoszisztémák felépítéséről, alkotórészeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ökoszisztémák alkotórészeit szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Tudja, hogy az ökoszisztéma magában foglalja a biocönózist és a biotópot, valamint ezek kapcsolatrendszerét.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ökoszisztémák tanult alkotórészeiről.
6.2.	anyagforgalom és energiaáramlás az ökoszisztémákban; energiaveszteség és szervesanyagtermelés (produktivitás) az ökoszisztémákban	az ökoszisztémákban lezajló anyagforgalomról és energiaáramlásról, valamint az ökoszisztémák energiaveszteségéről és szervesanyagtermeléséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az anyag- és energiaforgalmat, az energiaveszteséget, illetve a produktivitást magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az ökoszisztémák anyag- és energiaforgalmáról. Tudja, mi a biomassza.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ökoszisztémákban lezajló anyagforgalomról és energiaáramlásról, valamint az ökoszisztémák energiaveszteségéről és produktivitásáról.
6.3.	az ökoszisztémák törvényszerűségei (a szervezettségi fok, a diverzitás, az érettség és a stabilitás)	az ökoszisztémák törvényszerűségeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az ökoszisztémák törvényszerűségeit magyarázó ábrák megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az ökoszisztémák törvényszerűségeiről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ökoszisztémák törvényszerűségeiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*Humánökológia*	*Humánökológiai ismeretek tanulása*		
7.1.	az ökoszisztémák emberre vonatkoztatott törvényei; a népességnövekedés és az élőhely eltartóképessége	az ökoszisztémák emberre vonatkoztatott törvényeiről, valamint a népességnövekedésről és az élőhely eltartóképességéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a népességnövekedésről és az élőhely eltartóképességéről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az ökoszisztémák emberre vonatkoztatott törvényeiről, valamint a népességnövekedésről és az élőhely eltartóképességéről.
7.2.	az emberi befolyás alatt lévő ökoszisztémák problémái: idegen fajok betelepítése az ökoszisztémákba, az ökoszisztémák mélyreható átalakulása (az iparosodás, a modern mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és a vízgazdálkodás következtében)	az emberi befolyás alatt lévő ökoszisztémák problémáiról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az emberi beavatkozás negatív következményeit szemléltető ábrák, képek, videofelvételek megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni az emberi befolyás alatt lévő ökoszisztémák problémáiról.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban az emberi befolyás alatt lévő ökoszisztémák problémáiról.
7.3.	a környezetszennyezés (a levegőszennyezés, a vízszennyezés, a növényvédő szerek, a nehézfémek, a kémiai mutagének, az ionizáló sugárzás és a zaj hatásai)	a környezetszennyezésről (a levegőszennyezésről, a vízszennyezésről, a növényvédő szerek, a nehézfémek, a kémiai mutagének, az ionizáló sugárzás és a zaj hatásairól) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a környezetszennyezés következményeit szemléltető ábrák, képek, videofelvételek megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a környezetszennyezésről és következményeiről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a környezetszennyezésről és következményeiről.
7.4.	a világmodell (a gyorsuló iparosodás, a népességnövekedés, a fokozódó alultápláltság, a nyersanyag-rablógazdálkodás, az életterek elpusztítása irányvonalainak vizsgálata)	a világmodellről (a gyorsuló iparosodás, a népességnövekedés, a fokozódó alultápláltság, a nyersanyag-rablógazdálkodás, az életterek elpusztítása irányvonalainak vizsgálatáról) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a világmodell különböző feltételekre történő reakcióit szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a világmodellről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a világmodellről.

Év végi követelmények

a) Ismerje a természetvédelem területeit, és az ökológia alapjait, a környezeti tényezők szerepét.
b) Helyesen reprodukálja a táplálékláncmibenlétét, arról saját megfigyelései felhasználásával adjon számot.
c) Pontosan támassza alá példával azt, hogy a természetben anyag-, energia- és információforgalom valósul meg.
d) Tudja használni az ökológiai környezet, a populáció, a társulások, a biocönózisok és a biotóp, az ökoszisztémák, a humánökológia fogalmakat az ökológiai szövegek alkotásakor.
e) Tudjon magyarázó szöveget alkotni a stúdiumokon megismert összefüggéseket ábrázoló ábrák, modellek segítségével a tapasztalatara építve.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

FIZIKA

6–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 6–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt a 6–8. évfolyamra szóló *Fizika* tantervet közöljük.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)		1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A *Fizika* kerettanterv az **Ember és természet** műveltségi terület **Fizika** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv az Ember és természet műveltségi terület követelményeinek, valamint a Kerettanterv Fizika tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljesen megfelel.

A *Fizika* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelés*** és az ***EU és kultúra*** követelményeinek teljesítésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését, továbbá a ***Tanulás*** **és a** ***Pályaorientáció*** közös követelményeinek teljesítését.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Fizika* kerettantervet matematika-fizika szakos tanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *természettudományi szaktanterem* és *jól felszerelt fizikaszertár* megléte viszont fontos feltétel.

A Fizika tanulásának céljai a 6–8. évfolyamon

Ismeretszerzés, -feldolgozás és -alkalmazás

Váljanak képessé a tanulók arra, hogy észrevegyék a természet jelenségeit és folyamatait, tanulják meg azokat elemi szinten megfigyelni. Tanuljanak meg egyszerű megfigyeléseket, vizsgálatokat végezni. Ismerjék meg a vizsgálódásokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket, és tanulják meg azokat balesetmentesen használni. Szerezzenek gyakorlottságot a mindennapi életben előforduló mérésekben és a hosszúság, a tömeg, a térfogat, az idő mértékegységeinek használatában. Váljanak tájékozottá a különböző tárgyak, jelenségek kvalitatív és kvantitatív jellemzőinek elemi szintű összehasonlításában. Tanulják meg összehasonlítani a szűkebb és tágabb környezetükben megnyilvánuló kölcsönhatásokat és változásokat. Szerezzenek jártasságot a jelenségek, folyamatok egy-egy körének megadott szempontú csoportosításában. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat tanulják meg megfogalmazni és írásban rögzíteni. Vegyék észre a valóság és annak képi ábrázolása közötti kapcsolatot. Tanuljanak meg egyszerű képi és szöveges információkat értelmezni. Értsék meg az egyszerű technikai eszközök működését. Tanuljanak meg tájékozódni természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, képlet- és táblázatgyűjteményekben.

Váljon a tanulók igényévé az önálló ismeretszerzés. Váljanak képessé a fizikai jelenségek, folyamatok, változások, kölcsönhatások tudatos megfigyelésére. A természet vizsgálatakor vegyék figyelembe, hogy a természet egységes egész, és csak a megismerése során tagoljuk részekre. Tanuljanak meg természettudományi vizsgálatokat, egyszerű kísérleteket önállóan megszervezni és kivitelezni. Szerezzenek jártasságot az ismeretszerzés, a vizsgálódás szempontjából lényeges és lényegtelen jellemzők, tényezők elkülönítésében. Tanulják meg megállapítani, hogy a kísérletek során az egyik tényező, mennyiség változása következtében miként változik meg a vele összefüggésben lévő másik tényező, mennyiség. Tanulják meg a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatokat áttekinthetően rendezni. Szerezzenek gyakorlottságot a tárgyak, anyagok, jelenségek, adatok osztályozásában, rendezésében. Ismerjék fel a rendszer tagjai közötti összefüggéseket. Tanulják meg a vizsgálatok, kísérletek, mérések eredményeit értelmezni, azokból következtetéseket levonni és általánosítani. Tanulják meg a vizsgálatok, kísérletek, mérések során nyert adatokat

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

különféle diagramon, grafikonon ábrázolni, illetve a kész grafikonok, diagramok adatait leolvasni, értelmezni. Szerezzenek gyakorlottságot a tananyaggal kapcsolatos egyszerűbb vázlatrajzok, sematikus ábrák, kapcsolási rajzok készítésében és a kész ábrák, rajzok értelmezésében. Tanuljanak meg mindennapi természeti jelenségeket értelmezni. Tanulják meg a környezetükben előforduló gyakoribb eszközök, gépek, felszerelési tárgyak működését – szükség esetén modellek segítségével – magyarázni. Törekedjenek a környezet- és természetvédelmi problémák enyhítésére, megoldására. Ehhez használják fel a természettudományi tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteit és képességeit. Szerezzenek gyakorlottságot a taneszközök, vizsgálati és kísérleti eszközök balesetmentes használatában. Ismerjék meg a legfontosabb szakkifejezéseket. A megfigyeléseik, vizsgálataik, kísérleteik során szerzett ismereteiket tanulják meg pontosan megfogalmazni és írásban rögzíteni. Használják az anyagok, mennyiségek konvencionális jeleit. Szerezzenek jártasságot a tananyagban szereplő SI és a gyakorlatban használt SI-n kívüli mértékegységek, azok törtrészeinek és többszöröseinek használatában. Tanulják meg önállóan használni különböző szaklexikonokat, szakszótárakat, enciklopédiákat, jegyzékeket, képlet- és táblázatgyűjteményeket, példatárakat. Értsék meg az életkoruknak megfelelő szintű természettudományi ismeretterjesztő könyvek, cikkek, rádió- és televízióadások, videofilmek információit.

Tájékozódás a környezet anyagairól

Ismerjék meg és ismerjék fel a tanulók a természetben és a technikai környezetben előforduló legfontosabb anyagok főbb érzékelhető és mérhető tulajdonságait. Szerezzenek elemi szintű tájékozottságot az anyag részecskeszerkezetéről, a részecskék kölcsönhatásáról.

Tájékozódás az időben

Szerezzenek gyakorlottságot a tanulók az idő mérésében, az időtartamok becslésében.

Vegyék észre a tanulók, hogy a természeti jelenségek, folyamatok egyik alapvető jellemzője az idő. Tanulják meg, hogy az idő alapmennyiség, és felhasználása révén meghatározható néhány más mennyiség is. Ismerjék fel, hogy egyes esetekben a jelenségek "megfordíthatók" (fordított sorrendben is lejátszódhatnak), más esetekben nem.

Tájékozódás a térben

Ismerjék meg a tanulók a nyugalom és a mozgás viszonylagosságát. Tapasztalják meg, hogy a jelenségek vizsgálatakor általában a Földhöz viszonyítjuk a testek helyét, mozgását, de más vonatkoztatási rendszert is lehet választani. Szerezzenek áttekintést a természetben található méretek nagyságrendjéről, tanulják meg ezeket összehasonlítani.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

Tudatosuljon a tanulókban, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Szerezzenek tapasztalatot arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket megfelelő könyvek, cikkek olvasása, a rádió- és televízióadások hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány – más tudományok mellett – meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában. Ismerjék el a természettudósok kiemelkedő eredményeit, kitartó munkáját.

A fenti általános célkitűzéseket figyelembe véve a *Fizika* tantárgy konkrét tanulási célja az, hogy a tanulók ismerjenek meg néhány alapvető fizikai fogalmat. Szerezzenek tapasztalatot a halmazállapotról, a halmazállapot – változásokról és a fizikai mennyiségekről. Szerezzenek gyakorlottságot a hosszúság, a terület, a térfogat, az időtartam, a tömeg, a sűrűség és a sebesség mérésében és kiszámításában. Ismerkedjenek meg a mechanikai, a termikus, az elektromos és a kémiai kölcsönhatás néhány jellemzőjével. Tanulják meg, hogy mi az erő, mit jelen több erő együttes hatása. Tanulják meg az erő mérését, ábrázolását. Szerezzenek ismereteket és tapasztalatot az energiafajtákról, a munkáról és a hőről. Ismerkedjenek meg a fizikatörténet kiemelkedő személyiségeinek munkásságával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Értsék meg a tanulók, hogy a megismerési folyamat nem más, mint közelítés a valóság felé. Tapasztalják meg, hogy a természettudomány egyes ágainak kutatói ugyanazt az anyagi világot vizsgálják és írják le különböző szempontokból és különböző módszerekkel. Így közöttük szoros kapcsolat van, egymás munkáját segítik. Tanulják meg, hogy mely történelmi korban születtek a nagyobb jelentőségű természeti felfedezések, és kik voltak azok a természettudósok, akiknek a nevéhez a legfontosabb felfedezések, törvények fűződnek. Ismerjék meg a kiemelkedő tudományos eredményeket elért magyar természettudósok munkásságát.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei a 6–8. évfolyamon

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ periódusos rendszer, a fizikaitáblázatok használata ❖ kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ térképolvasás (a térképjelek szerinti tájékozódás, információolvasás) ❖ térképkészítés (méretarányos térkép készítése a közvetlen lakóhelyről, iskoláról és környékéről) ❖ médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív)	❖ írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ felelés szóban (a szövegek, kísérletek, térképek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak megadott szempontok, és jegyzet alapján történő elmondása)	❖ tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése, csoport véleményének kifejezése) ❖ tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó, szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés: zárt és nyíltvégű tesztek, a tanuló aktivitásának, feladatvállalásának, problémamegoldó készségének, önmaga aktualizálása fokának megítélése) ❖ zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Taneszköz

Évfolyam	Cím
6.	**Fizika tankönyv készülőben.**
	Takács Viola: Fizika példatár. 6-7.
	Négyjegyű függvénytáblázatok. Matematikai, fizikai, kémiai összefüggések.
7–8.	**Fizika tankönyv készülőben**
	Négyjegyű függvénytáblázat

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
6.	Takács Viola: Fizika. Tantárgyi útmutató. 6-8.
	Bonifertné-Miskolcziné-Molnárné: Fizika gyakorló
	Bonifertné-Miskolcziné-Molnárné: Fizika példatár
	Boniferné-Halász-Molnár: Mit kell tudni a fizika tanításához a 6. osztályban? Tankönyvkiadó, Bp., 1978.
	Kovács-Zátonyi: Kézikönyv a fizika tanításához. 6. osztály. Tankönyvkiadó, Bp., 1988.
7–8.	Takács Viola: Fizika. Tantárgyi útmutató. 6-8.
	Bonifertné-Miskolcziné-Molnárné: Fizika gyakorló
	Bonifertné-Miskolcziné-Molnárné: Fizika példatár
	Bonifertné-Halász-Kövesdi-Miskolcziné-Molnárné:Fizikai kísérletek és feladatok 12-16 éveseknek
	Boniferné-Halász-Miskolcziné-Szántó: Hogyan tanítsuk a fizikát a 7. osztályban? Tankönyvkiadó, Bp., 1979.

Egyéb taneszközök

Tanári demonstrációs eszközök, 6. évfolyam

Hőforrások (gázégő vagy borszeszégő)
Jódkristály
Mérőhengerek
Méterrúd
Stopperóra
Mikola-cső
Termosz
Hőmérők
Elektrosztatikai alapeszközök
Rugós erőmérők (0,5 N; 1,5 N; 2,5 N)
Elektromos áramköri elemek bemutató táblán
Ejtőzsinór

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7–8. évfolyam

Elektromos áramköri elemek bemutató táblán
Elektrovaria tartozékokkal
Hálózati tápegység
Voltmérő
Ampermérő
Ellenállások, kondenzátorok
Elektrolitok, elektródák
Elektromágnes
Elektromotor modell
Generátormodell
Szétszedhető iskolai transzformátorok
Fénykapus sebességmérő műszer
Mikola–cső
Mérleg
Az erő dimanikai mérésére kísérleti eszköz
Hidraulikus sajtó modell
Segner-kerék
Vízibuzogány
Közlekedőedények
Üvegcsőrendszer a hidrosztatikai paradoxon bemutatásához
Testek Arkhimedész törvényének igazolására
Torricelli cső
Injekcióstű
Kerékpárpumpa
Hajszálcsövek
Üveg ék az Eötvös-féle kísérlet bemutatására
Pontfénylámpa
Hartl–korong
Optikai pad
Fluoreszcenin folyadék
Lencsék, tükrök
Prizma
Optikai rács
Lupe
Mikroszkóp
Távcső
Fényképezőgép
Diavetítő

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulókísérleti eszközök, 6. évfolyam

Zsebszámológép
Méterrudak
Mérlegek
Stopperórák
Mágnesrúd-készlet
Hőtani készlet

7–8. évfolyam

Zsebszámológép
Elektromosságtani készlet
Mechanikai készlet
Optikai készlet

Falitáblák, 6. évfolyam

Mértékegységek táblázata
Fizika fejlődése
Tudósok arcképei

7–8. évfolyam

Mértékegységek táblázata
Fizika fejlődése
Fizika – villamosságtan (A generátor elve)
Fizika – villamosságtan (Mozgatásos indukció – Lenz törvény)
Fizika – villamosságtan (Elektromos feszültség és áram)
Tudósok arcképei
Gépek működési modelljei

Audiovizuális taneszközök, 6. évfolyam

Filmek: Kölcsönhatások
Mozgások
Részecskemozgás
Energia
Írásvetítő transzparensek az általános iskola 6. Osztálya számára
Diaképek az általános iskola 6. Osztálya számára
Ismeretterjesztő CD-k (pl. Feltalálók és találmányok; NASA stb.)

7–8. évfolyam

Filmek: Úszás, lebegés, merülés
Tömeg, sebesség, lendület
Színek. Pro & kontra
Diaképek az általános iskola 7. és 8. osztálya számára
Transzparens sorozatok az általános iskola 7. és 8. osztálya számára

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Fizika tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A fizikai tudományokkal való megismerkedés első időszakában a tantárgyi szocializáció az egyik cél. A diákok vegyék észre a fizikatudomány szépségét, érdekes, első látszatra értelmezhetetlen jelenségek megmagyarázására való alkalmasságát, értékeljék az emberi erőfeszítés tudományos eredményeit.
Célunk, hogy a tanulók szerezzen ismereteket a fizikai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb számítási műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság fizikai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma fizikai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt fizikai témában, használja a fizika nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a fizikai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a fizikai nyelvezet helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a fizika egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a fizika világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A fizika informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a fizika által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport fizikai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A FIZIKA HELYE A TUDOMÁNYOK KÖZÖTT	A FIZIKA TUDOMÁNYOK KÖZÖTTI ELHELYEZÉSE A KORÁBBAN TANULTAK ALAPJÁN		
1.	*A fizikai tudományok tárgya és sajátosságai*	*Ismeretek tanulása, fizikai tudományok sokféleségéről*		
1.1.	A természet megismerésének sajátos tárgya és módszere van	Ismeretek tanulása a fizikai tudományok sajátosságairól	Tudja, mi a fizikai tudományok tárgya	Tudja és le tudja írni szóban és írásban a fizikai tudományok tárgyát és módszerbeli sajátosságát.
II.	NÉHÁNY ALAPVETŐ FIZIKAI FOGALOM	NÉHÁNY ALAPVETRŐ FIZIKAI FOGALOM MEGTANULÁSA		
1.	*Halmazállapotok*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a halmazállapotokról*		
1.1.	A szilárd, a folyékony és a légnemű halmazállapot jellemzői	A három halmazállapot felismerésének gyakorlása konkrét példákon	Felismeri a szilárd, a folyékony és a légnemű halmazállapotokat a tanult példákon.	Felismeri és meg tudja nevezni az anyagok szilárd, folyékony és légnemű halmazállapotát

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Halmazállapot-változások*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a halmazállapot-változásokról*		
2.1.	Az olvadás és a fagyás	Az olvadás-fagyás jelenségeinek megfigyelése, leírása, felismerésének gyakorlása egyszerű kísérletek elvégzése során	Felismeri az olvadás-fagyás jelenségét a tanult példákon.	Tudja, hogy az olvadó illetve megfagyó anyagnak mi a halmazállapota kezdeti és végállapotban.
2.2.	A forrás és a lecsapódás	A forrás és a lecsapódás jelenségeinek megfigyelése, leírása, felismerésének gyakorlása egyszerű kísérletek elvégzése során	Felismeri a forrás és a lecsapódás jelenségét a tanult példákon.	Tudja, hogy a forrásban lévő és a lecsapódó anyagnak mi a halmazállapota kezdeti és végállapotban.
2.3.	A párolgás	A párolgás jelenségeinek megfigyelése, leírása, felismerésének gyakorlása egyszerű kísérletek elvégzése során	Felismeri a párolgás jelenségét a tanult példákon.	Tudja, hogy a párolgó anyagnak mi a halmazállapota kezdeti és végállapotban.
2.4.	A szublimáció	A szublimáció jelenségének megfigyelése, leírása, felismerésének gyakorlása egyszerű kísérletek elvégzése során	Felismeri a szublimáció jelenségét a tanult példákon.	Tudja, hogy a szubliméló anyagnak mi a halmazállapota kezdeti és végállapotban.
3.	*Fizikai mennyiségek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a fizikai mennyiségekről*		
3.1.	A hosszúság és mérése; a hosszúság mértékegységei (mm, cm, dm, m, km)	Különböző tárgyak hosszúságmérésének gyakorlása, a hosszússág mértékének rögzítése mértékegységgel; az egyes hosszúságmértékek átváltásának gyakorlása	Meg tudja mérni különböző tárgyak hosszúságát és a hosszúság mértékét ki tudja fejezni a hosszúság mértékegységeivel.	Biztonsággal meg tudja mérni különböző tárgyak hosszúságát és a hosszúság mértékét ki tudja fejezni a hosszúság mértékegységeivel. A hosszúságmértékeket át tudja váltani tíz hatványaival is.
3.2.	A terület és mérése; a terület mértékegységei (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, km^2)	Területmérés gyakorlása, terület meghatározása méréssel, számítással, a területmérték rögzítése mértékegységgel; az egyes területmértékek átváltásának gyakorlása	Meg tudja mérni, ki tudja számítani tanult síkidomok területét és a terület mértékét ki tudja fejezni a terület mértékegységeivel.	Biztonsággal meg tudja mérni különböző síkidomok területét a terület mértékét ki tudja fejezni a terület mértékegységeivel. A területmértékeket át tudja váltani tíz hatványaival is.
3.3.	A térfogat és mérése; a térfogat mértékegységei (mm^3, cm^3, dm^3, m^3, km^3)	Térfogatmérés gyakorlása, a térfogat meghatározása méréssel, és számítással, a térfogatmérték rögzítése mértékegységgel; az egyes térfogatmértékek átváltásának gyakorlása	Meg tudja mérni, ki tudja számítani a tanult testek térfogatát és a térfogat mértékét ki tudja fejezni a térfogat mértékegységeivel.	Biztonsággal meg tudja mérni és ki tudja számítani különböző testek térfogatát. A térfogat mértékét ki tudja fejezni a térfogat mértékegységeivel. A térfogat mértékeket át tudja váltani tíz hatványaival is.
3.4.	Az időtartam és mérése; az időtartam mértékegységei (s, min, h)	Időtartamok mérésének gyakorlása, az időtartamok mértékének rögzítése mértékegységgel; az egyes időmértékek átváltásának gyakorlása	Tud időtartamot mérni és az időtartam mértékét ki tudja fejezni az időtartam mértékegységeivel.	Biztonsággal tud mérni időtartamot és az időtartam mértékét ki tudja fejezni az időtartam mértékegységeivel. Az időtartammértékeket át tudja váltani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.5.	A tömeg és a testek tehetetlensége: a tömeg mint a tehetetlenség mértéke; a tömeg mint anyagmennyiség; a tömeg mértékegységei (g, dkg, kg, t)	A mérleggel történő tömegmérés gyakorlása, a tömegek mértékének rögzítése mértékegységgel; az egyes tömegmértékek átváltásának gyakorlása	Tud tömeget mérni és a tömeg mértékét ki tudja fejezni a tömeg mértékegységeivel.	Ismeri a tömeg statikus fogalmát. Tudja, mit jelent a testek tehetetlensége. Biztonsággal tud tömeget mérni és a tömeg mértékét ki tudja fejezni a tömeg mértékegységeivel.
3.6.	A sűrűség mint anyagjellemző $\rho=m/V$; a sűrűség mértékegységei (g/cm^3, kg/dm^3, kg/m^3	A sűrűség mérésének és kiszámításának gyakorlása, a sűrűség mértékegységeinek elsajátítása	Tudja, mi a sűrűség. Ismeri sűrűség mértékegységeit. Tudja használni a sűrűségtáblázatot. A ρ-t ki tudja számítani m-ből és V-ből.	Tud sűrűséget mérni és sűrűséget számítani. (A ρ-t ki tudja számítani m-ből és V-ből, a V-t ρ-ból és m-ből, az m-et ρ-ból és V-ből.) A sűrűség mértékét ki tudja fejezni a sűrűség mértékegységeivel.
3.7.	A sebesség A sebesség: út/idő, a cm/s, m/s, km/h mértékegységek	A sebesség mérésének és kiszámításának gyakorlása; az út-idő grafikon elkészítése	Tudja mi a sebesség. Ismeri a sebesség mértékegységeit, a c-t ki tudja számítani s-ből és t-ből.	Tud sebességet mérni és sebességet számítani. (A c-t ki tudja számítani s-ből és t-ből, a T-t s-ből és c-ből, az s-t c-ből és t-ből.) A sebesség mérték-egységeit tudja használni.
III.	KÖLCSÖNHATÁSOK	KÖLCSÖNHATÁSOK TANULÁSA		
1.	*Mechanikai kölcsönhatás*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a mechanikai kölcsönhatásról*		
1.1.	A mozgás és a mozgásállapot; a mozgásállapot megváltozása	A mozgásállapot kísérleteken történő felismerésének gyakorlása; a mozgás állapotváltozással is járó kölcsön hatások megfigyelése, leírása; az egyenletesen változó mozgás grafikus leírása	Tudja, mi a mozgás. A mozgásállapotot és a változó mozgást felismeri a tanult konkrét példákon.	Ismeri és meg tudja nevezni a mechanikai kölcsönhatás feltételeit.
1.21.	A sebesség és a gyorsulás; a sebességváltozás oka: az erőhatás	A mozgásállapot változással járó kölcsönhatások vizsgálata	Felismeri és meg tudja nevezni a sebességváltozást a tanult konkrét példákon	Tudja, mi a sebességváltozás oka.
2.	*A termikus kölcsönhatás*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a termikus kölcsönhatásról*		
2.1.	A melegítés és a hűtés; hideg víz és meleg víz összeöntésekor bekövetkező termikus kölcsönhatás; halmazállapot változással is járó termikus kölcsönhatás.	Termikus kölcsönhatások felismerése gyakorlati példákon; hőmérséklet- és időmérés gyakorlása hideg – és meleg víz összeöntése során; a hőmérséklet kiegyenlítődésének vizsgálata; hőmérséklet-idő grafikon készítése	Tudja, mi történik a meleg vízzel, ha hideg vizet öntünk hozzá és azt is, hogy mi történik a hideg vízzel, ha meleg vizet öntünk hozzá. Önállóan tud hőmérsékletet mérni. Felismeri a termikus kölcsönhatást a tanult példákon.	Ismeri és meg tudja nevezni a termikus kölcsönhatás feltételeit.
2.2.	A testek részecske-felépítettsége, a Brown mozgás	A Brown-mozgás vizsgálata	Segítséggel el tudja mondani a testek részecske-felépítettségének tanult jellemzőit.	Leírást tud adni szóban és írásban a testek részecske-felépítettségéről és a Brown-mozgásról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az elektromos kölcsönhatás*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése az elektromos kölcsönhatásról*		
3.1.	Az elektromos kölcsönhatás; az elektromos állapot	Elektrosztatikus kísérletek elvégzése	Tudja, mi az elektromos állapot. Felismeri az elektromos kölcsönhatást tanult példákon.	Ismeri és meg tudja nevezni az elektromos kölcsönhatás feltételeit.
3.2.	Az elektromos töltés; az elektrontöbblet és az elektronhiány	Elektrosztatikai kísérletek önálló elvégzése és értelmezése az elektrontöbblet, illetve az elektronhiány alapján	Tudja, mi az elektromos töltés.	Értelmezni képes az elektromos töltést az elektrontöbblet és az elektronhiány alapján.
4.	*A kémiai kölcsönhatás*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a kémiai kölcsönhatásról*		
4.1.	A részecskék rendezetlen mozgása a különféle halmazállapotokban	Anyagkeveredéssel járó kölcsönhatások felismerésének gyakorlása bemutatott kísérlet alapján; az anyagi részecskék kvalitatív mozgásának leírása mindhárom halmazállapotra vonatkozóan.	Felismeri az anyagkeveredéssel járó kölcsönhatást tanult példákon.	Tudja, mi a kémiai kölcsönhatás. Ismeri és meg tudja nevezni a kémiai kölcsönhatás feltételeit.
IV.	AZ ERŐ FOGALMA ÉS MÉRÉSE	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ERŐRŐL		
1.	*A mozgásállapot megváltozásának oka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a mozgásállapot megváltozásának okáról*		
1.1.	Mozgásállapot-változás	Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a mozgásállapot változásról	Felismeri a mozgásállapotot és a mozgásállapot-változást a tanult példákon.	Leírást tud adni szóban és írásban az erőhatásról, mint a mozgásállapot változásának okáról.
1.2.	Az erő mint az erőhatás mértéke; az erő mértékegysége (N)	Az erő mértékegységének megtanulása	Tudja, mi az erő. Meg tudja nevezni az erő mértékegységét.	Leírást tud adni szóban és írásban az erőről. Tudja, mi az 1 N.
2.	*Erőmérés, -ábrázolás*	*Erőmérés és – ábrázolás gyakorlása*		
2.1.	Az erő mérése rugós erőmérővel.	Erőmérés gyakorlása rugós erőmérővel	Tudja mérni az erőt.	Ismeri az erőmérés eszközét és annak működését. Biztonsággal tudja használni a rugós erőmérőt.
2.2.	Az erő ábrázolása vektorral, a támadáspont és a hatásvonal	Vektorral történő erőábrázolás gyakorlása	Tudja ábrázolni az erőt.	Tudja ábrázolni vektorral az erőt. Felismeri és meg tudja nevezni a támadáspontot és a hatásvonalat.
3.	*Több erő együttes hatása*	*Több erő együttes hatásának vizsgálata*		
3.1.	Erő, ellenerő; több erőhatás együttes eredménye; az egyensúly	Az erők együttes hatásának kísérleti vizsgálata; az erő-ellenerő vizsgálata	Felismeri az erőt, az ellenerőt és az egyensúlyt a tanult gyakorlati példákon.	Ismeri a hatás-ellenhatás törvényét, valamint az erők egyensúlyát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	A gravitációs erők és a testek súlya; a súlytalanság	A gravitációs erők és a testek súlyának megismerése	Tudja, mi a gravitációs erő az azt is, hogy mi a testek súlya.	Ismeretekkel rendelkezik az űrhajózásról és a súlytalanságról.
V.	AZ ENERGIA, A MUNKA ÉS A HŐ	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ENERGIÁRÓL, A MUNKÁRÓL, ÉS A HŐRŐL.		
1.	*Az energia és az energiafajták*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése az energiákról és az energiafajtákról*		
1.1.	Az energia és a kölcsönható képesség mértéke	A kölcsönhatásban résztvevő testek állapotának megfigyelés, elemzése	Ismeri az energiát, mint melegítőképességet.	Leírást tud adni szóban és írásban az energiáról és a kölcsönható képesség mértékéről. Jellemezni tudja kölcsönhatásban résztvevő testek állapotát.
1.2.	Az energia fajtái	Energiafajták felismerésének gyakorlása	Felismer és meg tud nevezni legalább két energiafajtát.	Leírást tud adni szóban és írásban az energia fajtáiról.
1.3.	Az energiaváltozások; az energiamegmaradás törvénye	Energiaváltozások kiszámításának gyakorlása	Felismeri az energiaváltozásokat	Ki tudja számítani az energiaváltozásokat.
2.	*A munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a munkáról*		
2.1.	Az energiaváltozás egyik fajtása: a munka	Az energiaváltozás egyik fajtájának, a munka fogalmának megismerése.	Ismeri a munka fogalmát.	Leírást tud adni szóban és írásban a munkáról.
2.2.	A munka jele (W); a munka kiszámítása W= Fxs	A munka, az erő és az út kiszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani a munkát az erőből és az útból.	Ki tudja számítani a munkát az erőből és az útból, az utat a munkából és az erőből, az erőt a munkából és az útból.
2.3.	Az energia és a munka mértékegysége 1J=1Nx1m	A J és a kJ átváltásának gyakorlása	Tudja, hogy a munka és az energia mértékegysége a Joule (J).	Tudja, hogy a munka és az energia mértékegysége a Joule (J). Át tudja váltani a Joule-t kiloJoule-ra és fordítva. Tudja, hogy miért azonosak a munka és az energia mértékegységei.
3.	*A hő*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a hőről*		
3.1.	Az energiaváltozás másik fajtája: a hő; a hő jele (Q)	A hőmérséklet mérése, a hőmennyiség fogalma	Tudja, mi a hő.	Ismeri a hőmennyiséget, mint az energiaváltozás egy formáját.
3.2.	A belső energia	A belső energia, mint az anyagi minőség, a tömeg és a hőmérsékletváltozás függvénye	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a belső energiáról.	Leírást tud adni szóban és írásban a belső energiáról.
3.3.	A hőmérséklet	A hőmérsékletmérés gyakorlása; kalorimetrikus mérések elvégzése	Tudja mérni a hőmérsékletet.	Kalorimetrikus mérést tud végezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.4.	A belső energia megváltozása: A hőmérséklet-változás révén, halmazállapot-változás révén	A hőmérséklet-változás, illetve a halmazállapot-változás révén bekövetkező belső energia-megváltozások kísérleti vizsgálata? A belső energia értelmezése	Értelmezni tudja az elvégzett kísérleteket.	Az energiamegmaradás tételét tudja értelmezni a mechanikai és a termikus kölcsönhatás esetére. Ismeri a zárt rendszer fogalmát.
3.5.	A fajhő és mértékegysége; a hőmennyiség és kiszámítása ($Q = c \times m \times \Delta T$)	A fajhő értelmezés; kaloriméteres mérések végzése; a hőmennyiség kiszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani a hőmennyiséget, használni tudja fajhő táblázatot.	Ki tudja számítani a hőmennyiséget, vagy hőmérséklet változást, vagy a fajhőt. Jól használja a mértékegységeket.
3.6.	A hőtan I főtétele ($\Delta E = Q + W$)	A hőtan I. főtételének értelmezése a mérések alapján	Ismerje a hőtan I főtételét	Ismeri és értelmezni tudja a hőtan I. főtételét.
3.7.	Az égés és az égéshő	Az égéshő értelmezése	Ismeri az égéshő fogalmát.	Ki tudja számítani az energiaváltozást különböző égéshőjű anyagok esetén.
3.8.	Az olvadáspont és az olvadáshő; a forráspont és a forráshő	Az olvadáspont és az olvadáshő valamint a forráspont és a forráshő kísérleti vizsgálata; az olvadáshő és a forráshő értelmezése	Ismeri az olvadáspont, olvadáshő, forráspont és forráshő fogalmát.	Feladatokat tud kiszámítani az olvadásra, forrásra vonatkozóan.
3.9.	A teljesítmény, az energiaváltozás sebessége	A teljesítmény, mint az energiaváltozás sebességének értelmezése; a teljesítmény kiszámításának gyakorlása.	Ismeri a teljesítmény fogalmát.	Ki tudja számítani a teljesítményt, a munkát, vagy az időt.
3.10.	A hatásfok	A hatásfok fogalmának értelmezése, a hatásfok kiszámításának gyakorlása.	Ki tudja számítani a hatásfokot.	Ki tudja számítani a hatásfokot, vagy a hasznos, vagy az összes munkát.
VI.	A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK	ISMERETEK TANULÁSA A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ KVALITATÍV ÉS KVANTITATÍV ÖSSZEFÜGGÉSEKRŐL		
.1.	*Törvényszerűségek a folyamatokra vonatkozó összefüggésekről*	*A tanultak tudatosítása, általánosítása a folyamatokra vonatkozó összefüggések szemléletformáló értelmezése*		
1.1	Az elektromos áramra vonatkozó felismerések, törvényszerűségek	Az elektromos áramra vonatkozó felismerések és törvényszerűségek értelmezése	Legalább egy tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése	Valamennyi tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése, és a törvényszerűség gyakorlati alkalmazása jelentőségének kiértékelése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI	ISMERETEK TANULÁSA A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELEKEDŐ SZEMÉLYISÉGEIRŐL		
1.	*Galilei munkássága*	*Galilei munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Galilei.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Galilei munkásságáról
2	*Newton munkássága*	*Newton munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Newton	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Newton munkásságáról

Év végi követelmények

A tanulói differenciált követelmények a teljesítmények minimális fejlécű oszlopában végzettek szerint tevődnek össze. A tanterv ismeretanyaga, gyakorlati tudásra irányuló részei, érzelmi és motivációs összetevői a tanulói attitűd kimunkálását szolgálták, az év végén ennek megvalósulását is megállapítjuk.

A tanuló

a) Legyen tisztában a fizikai tudományok problémamegoldó szempontjaival, módszerével.
b) Ismerje a halmazállapotokat, a legfontosabb átalakulási folyamatok fizikai tartalmát.
c) Ismerjen meg alapvető fizikai mennyiségeket.
d) Tudja, mi a mechanikai, termikus, és a kémiai kölcsönhatás.
e) Ismerje az erő fogalmát és mérését.
f) Ismerje az energia, a munka és a hő fogalmát, azokkal kapcsolatos számítási műveleteket.
g) A tanultakra vonatkozó fizikatörténeti vonatkozásokat kiemelkedő személyekhez kötve ismerje.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Fizika tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A fizikai tudományokkal való megismerkedés második évében továbbra is cél a tantárgyi szocializáció, melyet a szélesebbre nyitott tematika kapcsán kell művelni. A diákok vegyék észre a fizikatudomány területeinek kiterjedt, minden testre vonatkozó érvényességét.
Szerezzen ismereteket a fizikai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb számítási műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság fizikai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma fizikai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt fizikai témában, használja a fizika nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a fizikai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a fizikai nyelvezet helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a fizika egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a fizika világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A fizika informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a fizika által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport fizikai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A FIZIKAI ISMERETEK KAPCSOLÓDNAK MÁS TERMÉSZETTUDO-MÁNYOS ISMERETHEZ	ISMERETEK AFIZIKA ÉS MÁS TERMÉSZETTUDOMÁNY KAPCSOLATÁRÓL		
1.	*A fizikai ismeretek kapcsolódása a kémiai és a biológiai jelenségekhez*	*Ismeretek tanulása a kémiai és a biológiai vizsgálatok tárgyainak elektromos tulajdonságáról*		
1.1.	Elektromos áram hatására az élettelen környezet és az életjelenségek változhat	Elektromos jelenségekről szerzett korábbi tapasztalatok összegezése	Ismeri az elektromos jelenségek előfordulását, példát tud rá mondani.	Tudja és le tudja írni szóban és írásban a kémiai és a biológiai rendszerekben felismerhető elektromos változásokat a megfigyelés szintjén.
II.	Az ELEKTROMOS EGYENÁRAM	ISMERETEK TANULÁSA AZ ELEKTROMOS EGYENÁRAMRÓL		
1.	*Töltés és áram*	*Ismeretek tanulása a töltésről és az áramról*		
1.1.	Elektromossággal kapcsolatos balesetmegelőző ismeretek, szabályok	Elektromos baleseti lehetőségek számbavétele	Ismeri és betartja az elektromossággal kapcsolatos balesetvédelmi szabályokat	Ismeri és betartja az elektromossággal kapcsolatos balesetvédelmi szabályokat

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A testek elektromos állapota; az elektrosztatikai alapjelenségek	Elektrosztatikai kísérletek elvégzése, megfigyelése, elemzése	Ismeri a testek elektromos állapotát és az elektrosztatikai alapjelenségeket.	El tudja végezni a testek elektromos állapotára és az elektrosztatikai alapjelenségekre utaló kísérleteket.
1.3.	Az elektromos megosztás	Az elektromos megosztás vizsgálata kísérletekkel	El tudja mondani az elektromos megosztást bemutató kísérleteket.	Értelmezni tudja az elektromos megosztásra végzett kísérleteket.
1.4.	Az elektromos töltés; az elektromos töltés jele (Q) és mértékegysége (IC)	Az elektromos töltés, mint új fizikai mennyiség megismerése, az elektromos töltés mértékegységének megtanulása	Tudja, mi az elektromos töltés. Ismeri az elektromos töltés mértékegységét.	Tudja, hogy az elektromos töltés egysége, fizikai alapmennyiség.
2.	*Az elektromos áramkör*	*Ismeretek tanulása az elektromos áramkörről*		
2.1.	Az elektromos vezetők és szigetelők	Néhány vezető és szigetelő vizsgálata, felismerésének, megnevezésének gyakorlása	Felismer és meg tud nevezni legalább két-két elektromos vezetőt és szigetelőt.	.
2.2.	Az elektromos áram és az áramkör; az áramerősség mértékegysége (1A)	Áramkörök összeállításának gyakorlása, az alkalmazott anyagok megismerése.	Tudja, mi az elektromos áram és azt is, hogy mi az áramkör. Meg tudja nevezni az áramerősség mértékegységét. Egyszerű áramkört össze tud állítani.	Ismeri az elektromos áram és az áramkör fogalmát, valamint az áramerősség mértékegységét. Önállóan össze tud állítani áramkört.
2.3.	Az áramforrások; az áramköri jelölések	Különféle áramforrások megismerése, áramköri rajzok és jelölések készítésének gyakorlása	Ismeri a leggyakoribb áramforrásokat és a legfontosabb áramköri jelöléseket.	Leírást tud adni szóban és írásban az áramforrásokról és az áramköri jelölésekről. Önállóan tud készíteni áramköri rajzot.
2.4.	Az áramerősség mérése	Áramerősségmérési kísérlet megfigyelése, elemzése, majd elvégzése áramköri rajzok készítése	Tudja, hogy mivel és hogyan mérik az áramerősséget.	Tud mérni áramerősséget.
3.	*A soros és a párhuzamos kapcsolás*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a soros és a párhuzamos kapcsolásról*		
3.1.	A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása; kapcsoló az áramkörben; áramkörök kapcsolási rajza	Soros és párhuzamos kapcsolások összeállításának gyakorlása, kapcsolási rajzok elemzése; kapcsolási rajzok elkészítése; áramkörök összeállítása kapcsolási rajz alapján.	Kapcsolási rajz segítségével össze tud állítani egyszerűen sorosan vagy párhuzamosan kapcsolt fogyasztójú áramkört.	Önállóan tud készíteni sorosan, illetve párhuzamosan kapcsolt fogyasztójú áramköröket. El tudja készíteni az áramkörök kapcsolási rajzát.
4.	*Az elektromos mező*	*Ismeretek tanulása az elektromos mezőről*		
4.1.	Az elektromos mező munkája	Az elektromos mező munkáját bemutató kísérlet megfigyelése és elemzése	Tudja, mi a feszültség. Ismeri a feszültség jelét, meg tudja nevezni a feszültség mértékegységét.	Ismeri a feszültség fogalmát és mértékegységét, a feszültséget, mint az elektromos mező két pontja közti részének mennyiségi jellemzőjét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	A feszültség, a feszültség jele (U) és mértékegysége (1V); a feszültség és az elektromos mező kép pontja közti részének mennyiségi jellemzője	A feszültség fogalmának értelmezése, mértékegységének megismerése.	Tudja, mi a feszültség. Ismeri a feszültség jelét, meg tudja nevezni a feszültség mértékegységét.	Ismeri a feszültség fogalmát és mértékegységét, a feszültséget, mint az elektromos mező két pontja közti részének mennyiségi jellemzőjét.
4.3.	A voltmérő, a feszültségmérés	A feszültség mérése, a feszültségmérő kapcsolása	Tudja, hogyan kell áramkörbe kapcsolni a voltmérőt.	Önállóan tud feszültséget mérni.
5.	*Az elektromos ellenállás*	*Ismeretek tanulása az elektromos ellenállásról*		
5.1.	Az elektromos ellenállás mint anyagi tulajdonság; az elektromos ellenállás jele ® és mértékegysége (1Ω)	Az elektromos ellenállás fogalmának és mértékegységének megismerése	Tudja, mi az elektromos ellenállás, Ismeri az ellenállás mértékegységét.	Értelmezni tudja az elektromos ellenállást, mint anyagi tulajdonságot. Ismeri az elektromos ellenállás mértékegységét.
6.	*Ohm törvénye*	*Óhm törvényének tanulása*		
6.1.	A feszültség és az áramerősség közötti összefüggés azonos fogyasztók esetén	A feszültség és az áramerősség közötti összefüggés kísérleti vizsgálata azonos fogyasztók esetén	Felismeri a feszültség és az áramerősség közti összefüggést azonos fogyasztók esetén.	Ismeri az azonos fogyasztók esetén észlelt feszültség és áramerősség közötti összefüggést.
6.2.	A feszültség és az áramerősség közötti összefüggés különböző fogyasztók esetén	A feszültség és az áramerősség közötti összefüggés kísérleti vizsgálata különböző fogyasztó esetén.	Felismeri a feszültség és az áramerősség közti összefüggést különböző fogyasztók esetén.	Ismeri a különböző fogyasztók esetén észlelt feszültség és áramerősség közötti összefüggést.
6.3.	Ohm törvénye U= R x I	Ohm törvényének kísérleti igazolása, U, I, R kiszámítása feladatokból.	Tudja alkalmazni Ohm törvényét.	Ismeri az U és R közti egyenes arányt, ha I állandó, az U és I közötti egyenes arányt, ha R állandó, valamint az R és I közti fordított arányt, ha U állandó.
6.4.	Az egyenes vezetők ellenállását meghatározó tényezők $R = \rho \times 1/A$	Az egyenes vezetők ellenállását meghatározó tényezők kísérleti vizsgálata	Tudja, hogy mely tényezőktől függ az egyenes vezető ellenállása	Ki tudja számítani az ellenállást a vezető adataiból, tudja használni a táblázatokat.
6.5.	Az ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása; az eredő ellenállás $R_e = R_1 + R_2 + R_3 +$ $1/R_e = 1/R_1 + 1/R_2 + 1/R_3 +$	Sorosan és párhuzamosan kapcsolt ellenállásokat tartalmazó áramkörök összeállítása, az eredő ellenállás meghatározása	Meg tudja határozni a soros és párhuzamos kapcsolás eredőjét egyszerűbb esetekben.	Meg tudja határozni a soros és párhuzamos kapcsolás eredőjét.
III.	AZ ELEKTROMOS ÁRAM HATÁSAI ÉS AZ ELEKTROMOS INDUKCIÓ	ISMERETEK TANULÁSA AZ ELEKTROMOS ÁRAM HATÁSAIRÓL ÉS AZ ELEKTROMOS INDUKCIÓRÓL.		
1.	*Az elektromos áram hőhatása*	*Ismeretek tanulása az elektromos áram hőhatásáról*		
1.1.	Az elektromos áram hőhatása	Az elektromos áram hőhatásának kísérleti vizsgálata	Ismeri az elektromos áram hőhatását.	Értelmezni tudja az elektromos áram hőhatásának okát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Az elektromos áram hőhatásán alapuló eszközök	Az elektromos áram hőhatásán alapuló eszközök megfigyelése, vizsgálata	Ismer néhány eszközt, amely az elektromos áram hőhatásán alapszik.	Fel tud sorolni és jellemezni tudja az elektromos áram hőhatásán alapuló eszközöket. Ki tudja számítani a háztartási eszközök fogyasztását.
2.	*Az elektromos mező munkája és teljesítménye*	*Ismeretek tanulása az elektromos mező munkájáról és teljesítményéről*		
2.1.	Az elektromos munka	Az elektromos munka kiszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani az elektromos munkát.	Ki tudja számítani az elektromos munkát összetett feladatokból.
2.2.	Az elektromos teljesítmény (1 kWh) $P= Ux I = R x I^2$ $P = W/t$	Az energiatakarékosság fontosságának tisztázása; az elektromos teljesítmény, a feszültség és az áramerősség kiszámításának gyakorlása	Ki tuja számítani P-t I-ből vagy W és t-ből.	Ki tudja számítani az elektromos teljesítményt, vagy a munkát vagy az időt.
3.	*Az elektromos áram kémiai hatása*	*Ismeretek tanulása az elektromos áram kémiai hatásáról*		
3.1.	Az elektrolitok	Az elektromos áram kémiai hatásának kísérleti vizsgálata	Tudja, mi az elektrolit. Példát tud mondani az elektromos áram kémiai hatására.	Értelmezni tudja az elektrolitok áramvezetését.
4.	*Az elektromos áram mágneses hatása*	*Ismeretek tanulása az elektromos áram mágneses hatásáról*		
4.1.	Az elektromos áram mágneses hatása	Az elektromos áram mágneses hatásának kísérleti vizsgálata	Felismeri az elektromos áram mágneses hatását néhány gyakorlati alkalmazásban.	Ismeri az elektromos mérőműszerek működési elvét.
4.2.	Az elektromágnes gyakorlati alkalmazása	Az elektromágnes gyakorlati alkalmazásainak megfigyelése	Meg tud nevezni legalább két elektromágnessel működő eszközt (telefon, csengő)	Ismeri az elektromágnes tanult gyakorlati alkalmazásait.
5.	*Az elektromágneses indukció*	*Az elektromágneses indukció tanulása*		
5.1.	Az indukciós alapjelenségek	Indukciós alapjelenségek kísérleti vizsgálata	Felismeri az indukció jelenségét.	Ismeri a Faraday –féle indukciós törvényt.
5.2.	Lenz törvénye; az indukált áram iránya	Az indukált áram irányát bemutató kísérlet elvégzése	Ismeri az indukált áram irányát.	Tudja Lenz törvényét.
6.	*A váltakozó áram és feszültség*	*Ismeretek tanulása a váltakozó áramról és feszültségről*		
6.1.	A váltakozó áram és feszültség	A váltakozó áram előállítása és jellemzése	Fel tudja sorolni a váltakozó áram néhány tulajdonságát.	Ismeri a váltakozó áram és feszültség időbeli függését.
6.2.	A váltakozó áram hatásai, a váltakozó áramú motor és generátor	A váltakozó áram hatásainak megismerése, a váltakozó áramú motor és generátor modelljének megfigyelése	Fel tudja sorolni a váltakozó áram hatásait	Ismeri a váltakozó áram hatásait, a motor és generátor működési elvét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*A transzformátor*	*Ismeretek tanulása a transzformátorról*		
7.1.	A transzformátor működése	A transzformátor működésének vizsgálata	Tudja, mi a transzformátor funkciója és hogy hol alkalmazzák	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a transzformátor működéséről.
7.2.	A menetszámok és a feszültségek összefüggése, a primer és szekunder tekercs	A menetszámok és a feszültségek, a primer és szekunder tekercs menetszáma és a feszültségek közötti összefüggés kísérleti vizsgálata	Röviden le tudja írni a transzformátor működését.	Ismeri a menetszámok és a feszültségek, a primer és szekunder tekercs menetszáma és a feszültségek közötti összefüggést.
8.	*A távvezetékrendszer*	*Ismeretek tanulása a távvezetékrendszerről, szövegolvasás, -feldolgozás, oktatófilm megtekintése révén.*		
8.1.	A távvezetékrendszer funkciója	Ismeretek tanulása távvezetékrendszer funkciójáról	Tudja, mi a távvezetékrendszer alapvető funkciója.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a távvezetékrendszerről.
IV.	A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK	ISMERETEK TANULÁSA A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ KVALITATÍV ÉS KVANTITATÍV ÖSSZEFÜGGÉSEKRŐL		
4.1.	*Törvényszerűségek a folyamatokra vonatkozó összefüggésekről*	*A tanultak tudatosítása, általánosítása a folyamatokra vonatkozó összefüggések szemléletformáló értelmezése*		
4.2.	Az elektromos áramra vonatkozó felismerések, törvényszerűségek	Az elektromos áramra vonatkozó felismerések és törvényszerűségek értelmezése	Legalább egy tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése	Valamennyi tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése, és a törvényszerűség gyakorlati alkalmazása jelentőségének kiértékelése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI	ISMERETEK TANULÁSA A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEIRŐL		
1.	*Ohm munkásság*	*Ohm munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Ohm	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Ohm munkásságáról
2.	*Faraday munkásság*	*Faraday munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Faraday	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Faraday munkásságáról
3.	*Déry, Bláthy és Zipernovszky munkásság*	*Déry, Bláthy és Zipernovszky munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Déry, Bláthy és Zipernovszky	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Déry, Bláthy és Zipernovszky munkásságáról
4.	*Jedlik, Kandó, Bródy munkássága*	*Jedlik, Kandó, Bródy munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Jedlik, Kandó, Bródy	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Jedlik, Kandó, Bródy munkásságáról

Év végi követelmények

A tanulói differenciált követelmények a teljesítmények minimális fejlécű oszlopában végzettek szerint tevődnek össze. A tanterv ismeretanyaga, gyakorlati tudásra irányuló részei, érzelmi és motivációs összetevői a tanulói attitűd kimunkálását szolgálták, az év végén ennek megvalósulását is megállapítjuk.

A tanuló:

a) Ismerje meg az elektromos egyenáram tulajdonságait, egyszerű kísérleti helyzetet tudjon helyesen magyarázni, maga is legyen képes reprodukálni a tanult elméleti és gyakorlati tanulnivalókat.
b) Ismerje meg az elektromos áram hatásait, az elektromos indukció mivoltát, legyen tisztában a mérőműszerek működési elveivel, azokat helyesen reprodukálja.
c) A változásokra vonatkozó kvantitatív összefüggéseket ismerje, tudja értelmezni, egyszerű alkalmazásukat magyarázni az elektromos áram vonatkozásában.
d) Ismerje meg a jelentős felfedezéseket, és maga is olvasson a tudománytörténet vonatkozó eseményeiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A fizika tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Az év során elsősorban a fizikai tudományok leíró, szemléletes, jól demonstrálható részeit élvezze a diák, a tanítás során sok szemléltetésre, tanulói munkára, gyakorlásra kerüljön sor. A tanuló szerezzen ismereteket a fizikai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb számítási műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság fizikai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma fizikai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt fizikai témában, használja a fizika nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a fizikai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a fizikai nyelvezet helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a fizika egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a fizika világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A fizika informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a fizika által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport fizikai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
1.	A TERMÉSZETBEN FELISMERHETŐ JELENSÉGEK, HÉTKÖZNAPI TAPASZTALATAINK	FIZIKAI JELENSÉGEK ÉS HÉTKÖZNAPI PROBLÉMÁK TUDATOSÍTÁSA		
1.	*A jelenségek fizikatudományhoz kapcsolódó vonatkozásai*	*Ismeretek tanulása a megismert esemény fizikai természetéről*		
1.1.	A mozgás, a fény köznapi megtapasztalása, tudományos diszciplínához sorolása	A mozgó test és a mozgás rendszere, a fény és a képalkotás vonatkozásában események számba vétele.	Le tudja írni a mozgás és a fény közötti különbséget.	Leírást tud adni szóban és írásban a mozgás és a fény megtapasztalhatóságáról, a tapasztalatokat képes tovább kifejteni.
II.	KINEMATIKA	KINEMATIKAI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Vonatkoztatási rendszerek*	*Ismeretek tanulása a vonatkoztatási rendszerekről*		
1.1.	A hely és a mozgás viszonylagossága; a koordinátarendszer	A hely és a mozgás viszonylagosságának felismerése konkrét példákon	Felismeri a hely viszonylagosságát.	Leírást tud adni szóban és írásban a hely és a mozgás viszonylagosságáról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A vonatkoztatási rendszer; a Galilei-féle relativitás	A vonatkoztatási rendszer megadása	Felismeri az egymáshoz képest mozgó rendszereket.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a vonatkoztatási rendszerről, illetve a Galilei-féle relativitásról.
2.	*Az egyenesvonalú egyenletes mozgás*	*Ismeretek tanulása az egyenesvonalú egyenletes mozgásról*		
2.1.	A mozgásállapot	A mozgásállapot felismerése konkrét példákon	Felismeri a mozgásállapotot a megismert példákon.	Ismerettel rendelkezik a Galilei-féle transzformációról.
2.2.	A sebesség kiszámítása	A sebesség kiszámításának gyakorlása, sebességértékegységek átváltásának gyakorlása	Ismeri a sebesség mértékegységeit. Ki tudja számítani a sebességet.	Ki tudja számítani a sebességet. Át tudja váltani a sebesség mértékegységeit.
2.3.	Az út- és idő számítása	Az út- és idő kiszámításának gyakorlása	Egyszerűbb feladatokban ki tudja számítani az utat és az időt.	Ki tudja számítani az utat és az időt.
3.	*A változó mozgás*	*Ismeretek tanulása a változó mozgásról*		
3.1	Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség	A sebességváltozás értelmezése, felismerésének gyakorlása; az átlag- és pillanatnyi sebesség értelmezése konkrét példákon; az átlag- és pillanatnyi sebesség kiszámításának gyakorlása	Felismeri a változó mozgást konkrét példákon. Tudja, mi az átlagsebesség és mi a pillanatnyi sebesség.	Felismeri és meg tudja nevezni a változó mozgást. Ki tudja számítani az átlagsebességet és a pillanatnyi sebességet.
3.2.	Az egyenletesen változó mozgás; a gyorsulás	Az egyenletesen változó mozgás kísérleti vizsgálata, az egyenletesen változó mozgás leírása	Ismeri az egyenletesen változó mozgást.	Leírást tud adni szóban és írásban az egyenletesen változó mozgásról és a gyorsulásról.
3.3.	A gyorsulásszámítás	A gyorsulás kiszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani a gyorsulást a begyakorolt példák esetében.	Ki tudja számítani a gyorsulást.
3.4	A szabadesés	A szabadesés kísérleti vizsgálata; szabadeséssel kapcsolatos feladatok megoldásának gyakorlása	Ismeri a szabadesés jelenségét.	Leírást tud adni szóban és írásban a szabadesésről. Meg tud oldani szabadesésre vonatkozó feladatokat.
3.5.	A pillanatnyi sebesség 0 és nem 0 kezdősebességnél	A pillanatnyi sebesség kiszámításának gyakorlása azokra az esetekre tekintettel, ha a kezdősebesség 0 illetve, ha nem 0.	Érti, hogy mi a kezdő sebesség.	Nem 0 kezdősebességű változó mozgásokra vonatkozó feladatokat önállóan meg tud oldani.
3.6.	Útszámítás gyorsulás és idő ismeretében; a négyzetes úttörvény	A négyzetes úttörvény bemutatása kísérlettel (Galilei lejtő); az út kiszámításának gyakorlása a gyorsulás és az idő ismeretében	Algoritmus segítségével ki tudja számítani az utat a begyakorolt példák esetében.	Önállóan meg tud oldani útszámításra vonatkozó feladatokat. Értelmezni tudja a négyzetes úttörvényt.
3.7.	Az egyenletesen változó mozgás grafikus ábrázolása	Az egyenletesen változó mozgás grafikus ábrázolásának gyakorlása	Képes értelmezni az egyenletesen változó mozgást ábrázoló grafikont.	Tudja ábrázolni grafikonon az egyenletesen változó mozgást.
III.	DINAMIKA	DINAMIKAI ISMERETEK TANULÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A tömeg dinamikai mérése*	*Ismeretek tanulása a tömeg dinamikai méréséről*		
1.1.	A tehetetlenség törvénye	A tehetetlenségről és a vonatkoztatási rendszerről tanultak áttekintése; a tehetetlenség törvényének vizsgálata; egy egyenesbe eső mozgások vizsgálata	Ismeri a tehetetlenség törvényét. Felismeri a vonatkoztatási rendszereket.	Ismeri a tehetetlenség törvényét mint absztrakciót.
1.2.	Az inerciarendszer	Az inerciarendszer fogalmának megismerése		Ismeri az inerciarendszer fogalmát.
1.3.	*A tehetetlenség; a tömeg mint a tehetetlenség mértéke;* $m_1\Delta v_1=m_2\Delta v_2$*;* *a tömeg mértékegységei* (g, dkg, kg, t)	A tömeg fogalmának újra értelmezése, a tömeg mint a tehetetlenség fogalmának értelmezése	Ismeri a tömeg mértékegységeit.	Ismeri a tömeg, mint a tehetetlenség mértékének fogalmát.
1.4.	A tömeg, mint két test mechanikai kölcsönhatásakor a testpárra jellemző állandó; a dinamikai tömegmérés	A dinamikai tömegmérés elvégzése	Tudja, mi a dinamikai tömegmérés.	Ismeri a tömeg fogalmát, mint két test mechanikai kölcsönhatásakor a testpárra jellemző állandót.
IV.	SZTATIKA	SZTATIKUS ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A nyomás*	*Ismeretek tanulása a nyomásról*		
1.1.	A nyomás, a nyomás jele (p), A nyomás mértékegysége (Pa), a nyomás kiszámítása P=F/A	A nyomás kísérleti vizsgálata: a nyomás növelése, illetve csökkentése a nyomóerő, illetve a nyomott felület változtatásával, a kísérletek elemzése és a felismert összefüggések matematikai megfogalmazása; a nyomás kiszámításának gyakorlása	Ki tudja számítani a nyomást, ismeri a nyomás mértékegységét.	Ki tudja számítani a nyomást vagy a nyomóerőt vagy a nyomott felületet.
1.2.	A nyomóerő és a nyomott felület kiszámítása	A nyomóerő és a nyomott felület kiszámításának gyakorlása.	Ki tudja számítani a nyomóerőt és a nyomott felületet.	Ki tudja számítani a nyomóerőt és a nyomott felületet bonyolultabb feladatokban is.
1.3.	Pascal törvénye	Pascal törvényének kísérleti vizsgálata	Ismeri és fel tudja idézni Pascal törvényét.	Tudja Pascal törvényét, ismeri gyakorlati következményeit.
1.4.	A nyomásnövelés és csökkentés gyakorlati alkalmazásai	A nyomásnövelés és -csökkentés gyakorlati alkalmazásainak vizsgálata néhány eszközön (hidraulikus sajtó, szívónyomókút)	Két-három példát tud mondani, írni a nyomásnövelés és -csökkentés gyakorlati alkalmazásaira.	Ismeri és meg tudja magyarázni a nyomásnövelésen és -csökkentésen alapuló eszközök működését.
2.	*A hidrosztatikai nyomás*	*Ismeretek tanulása a hidrosztatikai nyomásról*		
2.1.	A hidrosztatikai nyomás	A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata	Felismeri a hidrosztatikai nyomás hatásait	Ismeri a hidrosztatikai nyomást, annak kísérleti vizsgálatát.
2.2.	Összefüggés a hidrosztatikai nyomás és a folyadékoszlop magassága, illetve a folyadék sűrűsége között $p = \rho \times g \times h$	A hidrosztatikai nyomás és a folyadékoszlop magassága, illetve a folyadék sűrűsége közötti összefüggés kísérleti vizsgálata	Érti a hidrosztatikai nyomás és a folyadékoszlop magassága, illetve a folyadék sűrűsége közötti összefüggést.	Ismeri és tudja alkalmazni a $p = \rho \times g \times h$ egyenletet.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	A közlekedőedények; az egyfolyadékos közlekedőedények; a közlekedőedények száraiban lévő folyadékok közötti egyensúly; a vízvezetékrendszer	A közlekedőedények (az egyfolyadékos és a kétfolyadékos közlekedőedények), valamint a közlekedőedények száraiban lévő folyadékok közötti egyensúly kísérleti vizsgálata; a vízvezetékrendszerről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása	Ismeri és röviden le tudja írni az egyfolyadékos közlekedőedények működését	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a közlekedőedényekről (az egyfolyadékos és a kétfolyadékos közlekedőedényekről), valamint a közlekedőedények száraiban lévő folyadékok közötti egyensúlyról. Tudja és másoknak el tudja magyarázni, hogy hogyan működik a vízvezetékrendszer.
3.	*Arkhimédész törvénye*	*Ismeretek tanulása Arkhimédész törvényéről*		
3.1.	A felhajtóerő a folyadékokban és a gázokban; Arkhimédész törvénye	A felhajtóerő kísérleti vizsgálata, Arkhimédész törvényének levezetése	Felismeri a hajtóerő hatásait. Ismeri Arkhimédész törvényét.	Le tudja vezetni Arkhimédész törvényét.
3.2.	Az úszás, a lebegés és a merülés	Az úszás, a lebegés és a merülés feltételeinek kísérleti vizsgálata	Tudja, mi az úszás, lebegés, merülés	Tudja, mi az úszás, lebegés, merülés feltétele.
3.3.	A folyadékban lévő testre ható erők egyensúlya	A folyadékban lévő testre ható erők egyensúlyának vizsgálata, feladatok gyakorlása Arkhimédész törvényére; összetett hidrosztatikai feladatok megoldásának gyakorlása.	Meg tud oldani egyszerű, Arkhimédész törvényére vonatkozó és hidrosztatikai feladatokat.	Meg tud oldani Arkhimédész törvényére és a hidrosztatikai nyomásra vonatkozó összetett feladatokat.
4.	*A légnyomás*	*Ismeretek tanulása a légnyomásról*		
4.1.	A levegő súlyából származó nyomás	A levegő súlyából származó nyomás vizsgálata	Tudja értelmezni a levegő súlyát és nyomását. Tudja mérni a légnyomást.	Tudja mi a légnyomás. Tudja mérni a légnyomást.
4.2.	Torricelli kísérlete	Torricelli kísérletének elemzése	Ismeri a Torricelli kísérletet	Ismeri és tudja értelmezni a Torricelli kísérletet.
4.3.	Felhajtóerő a levegőben	A levegő felhajtóerejének kísérleti vizsgálata	Tudja, mi a felhajtóerő a levegőben.	A levegő felhajtóerejére vonatkozó feladatokat is meg tud oldani.
5.	*A hajszálcsövesség*	*Ismeretek tanulása a hajszálcsövességről*		
5.1.	A hajszálcsövesség jelensége és magyarázata	A hajszálcsövesség kísérleti vizsgálata	Felismeri a hajszálcsövesség jelenségét.	Ismeri és meg tudja magyarázni a hajszálcsövesség jelenségét.
V.	FÉNYTAN	FÉNYTANI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A fény terjedése*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a fény terjedéséről*		
1.1.	Fényforrások	Fényforrások csoportosítása	Felismer és meg tud nevezni két-három fényforrást. Ezeket tudja csoportosítani is.	Felismeri, meg tudja nevezni és tudja csoportosítani a fényforrásokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A fény egyenesvonalú terjedése, árnyék jelenségek, lyukkamera	A fény egyenesvonalú terjedését bemutató kísérlet értékelése	Ismeri a fény egyenesvonalú terjedését.	Ismeri, hogy a fény egyenesvonalúan terjed.
1.3.	A fény sebessége	A fény sebességének mérését szolgáló kísérlet elolvasása, feldolgozása	Ismeri a fény terjedési sebességét levegőben.	Ismeri a fénysebesség mérés kísérletét. Tudja fény terjedési sebességét levegőben.
2.	*A fény visszaverődése*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a fény visszaverődéséről*		
2.1.	A fényvisszaverődés törvénye; a beesési szög és a visszaverődési szög egyenlősége	A fényvisszaverődés, a beesési szög és a visszaverődési szög kísérleti vizsgálata	Ismeri a fényvisszaverődés törvényét.	Tudja a fényvisszaverődés törvényét, a beesési szög és a visszaverődési szög egyenlőségét.
2.2.	Az anyagok fénnyel kapcsolatos kölcsönhatásai	Az anyagok csoportosítása a fénnyel kapcsolatos kölcsönhatások alapján	Meg tud nevezni néhány fényáteresztő, illetve fényvisszaverő anyagot.	Tudja csoportosítani az anyagokat a fénnyel kapcsolatos kölcsönhatásaik alapján.
2.3.	A síktükör	A síktükör képalkotásának kísérleti vizsgálata	Ismeri a síktükör képalkotását.	Meg tudja szerkeszteni a síktükör által alkotott képet.
3.	*A gömbtükrök*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a gömbtükrökről*		
3.1.	A domború gömbtükör	Kísérletek domború gömbtükörrel; a domború gömbtükör fő adatainak megismerése; nevezetes sugármenetek megismerése	Ismeri a domború gömbtükör képalkotását.	Meg tudja szerkeszteni a gömbtükör által alkotott képet, ismeri a kép tulajdonságait.
3.2.	A homorú gömbtükör	Kísérletek homorú gömbtükörrel, a nevezetes sugármenetek vizsgálata	Ismeri a homorú gömbtükröt.	Ismeri a virtuális kép keletkezésének magyarázatát.
3.3.	A tükörkép tulajdonságai	A kép állásának, nagyságának, távolságának és valódiságának megállapítása	Ismeri a tükrök néhány gyakorlati alkalmazását.	Ismeri és meg tudja magyarázni a tükrök gyakorlati alkalmazását.
3.4.	A tükrök gyakorlati alkalmazása a gyógyászatban és a közlekedésben.	Alkalmazások (orvosi tükör, visszapillantó tükör) megismerése; a tükrök vizsgálata	Ismeri a tükrök néhány gyakorlati alkalmazását.	Ismeri és meg tudja magyarázni a tükrök gyakorlati alkalmazását.
4.	*A fénytörés*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a fénytörésről*		
4.1.	A fénytörés jelensége	A fénytörés jelenségének kísérleti vizsgálata Hartl-korongon	Ismeri a fénytörés jelenségét	Ismeri a fénytörés jelenségét.
4.2.	A beesési szög és a törési szög	A beesési szög és a törési szög, valamint a beesési merőleges megismerése	Ábráról le tudja olvasni a beesési szöget és a törési szöget.	Ismeri a beesési és törési szöget, a beesési merőlegest.
4.3.	A törésmutató	A törésmutató vizsgálata különböző anyagoknál; a Snellius-Descartes törvény megismerése.	Ismeri a törésmutató fogalmát, ismeri a szükséges táblázat használatát.	Ismeri és alkalmazni tudja a Snellius-Descartes törvényt. Ismeri a Schlieren effektust.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.4.	A fénytörés párhuzamos falú üveglemezen	A párhuzamos üveglemezen történő fénytörés kísérleti vizsgálata	Fel tudja rajzolni a párhuzamos üveglemezen áthaladó fénysugár útját.	Feladatokat tud megoldani a plánparallel lemezen áthaladó fénysugárral kapcsolatban.
4.5.	A teljes visszaverődés	A teljes visszaverődés kísérleti vizsgálata; a teljes visszaverődés értelmezése a természetben és a technikában	Tudja, mi a teljes visszaverődés.	Ismeri a teljes visszaverődés jelenségét, tudja, mi a délibáb, a fénykábel.
5.	*A lencsék*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a lencsékről*		
5.1.	A domború lencse	A domború lencse kísérleti vizsgálata optikai padon; a domború lencse jellemzőinek megismerése; nevezetes sugármenetek megismerése	Ismeri a domború lencsét, nevezetes sugármeneteit, képalkotását.	Ismeri a domború lencsét, a nevezetes sugármeneteket, a lencse fő adatait, képalkotását.
5.2.	A homorú lencse	Homorú lencse kísérleti vizsgálata optikai padon; a nevezetes sugármenetek megismerése, a lencse fő adatainak megismerése	Ismeri a kép tulajdonságait. Feladatokat tud megoldani a távolságtörvény alkalmazásával egyszerűbb esetekben.	Ismeri és meg tudja határozni szerkesztés alapján a kép tulajdonságait. Tudja és alkalmazni is tudja a távolságtörvényt.
5.3.	A kép tulajdonságai (hely, állás, nagyság, természet), a távolságtörvény	A kép tulajdonságainak megmerése a kísérletek alapján; a távolságtörvény levezetése	Ismeri a kép tulajdonságait. Feladatokat tud megoldani a távolságtörvény alkalmazásával egyszerűbb esetekben.	Ismeri és meg tudja határozni szerkesztés alapján a kép tulajdonságait. Tudj, és alkalmazni is tudja a távolságtörvényt.
5.4.	A szem és a látás; a dioptria, a rövidlátás és a távollátás	A szemről és a látásról, valamint a rövidlátásról és a távollátásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása a dioptria megismerése	Ismeri a szem működésének alapelvét, és a látáshibákat. Tudja, mi a dioptria.	Leírást tud adni szóban és írásban a szemről és a látásról, valamint a dioptriáról, a rövidlátásról és a távollátásról.
5.5.	A lencsék gyakorlati alkalmazásai (nagyító, fényképezőgép, szemüveg, vetítőgép, mikroszkóp, távcső stb.)	A lencsék gyakorlati alkalmazásainak megismerése modellek alapján	Ismeri a nagyító, a fényképezőgép működését.	Ismeri a tanult optikai eszközök működését
6.	*A színek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a színekről*		
6.1.	A fehér fény felbontása üvegprizmával	Az üvegprizmával való fénytörési kísérlet elvégzése, a tapasztaltak leírása.	El tudja mondani, le tudja írni, hogyan kell üvegprizmával felbontani a fehér fényt.	Önállóan el tudja végezni a prizmán való fénytörés kísérletét.
6.2.	A fények egymásra vetítése, az additív színkeverés	Additív színkeverés vizsgálata	El tudja mondani, le tudja írni, hogyan kell a színes fényeket keverni.	Ismeri az additív színkeverés törvényeit.
VI.	A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK	ISMERETEK TANULÁSA A VÁLTOZÁSOKRA, FOLYAMATOKRA VONATKOZÓ KVALITATÍV ÉS KVANTITATÍV ÖSSZEFÜGGÉSEKRŐL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Törvényszerűségek a folyamatokra vonatkozó összefüggésekről*	*A tanultak tudatosítása, általánosítása a folyamatokra vonatkozó összefüggések szemléletformáló értelmezése*		
1.1	A mozgásra, sztatikára, képalkotásra vonatkozó felismerések, törvényszerűségek	A mozgásra, sztatikára, képalkotásra vonatkozó felismerések és törvényszerűségek értelmezése	Legalább egy tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése	Valamennyi tanult törvényszerűség elméleti jelentőségének értelmezése, és a törvényszerűség gyakorlati alkalmazása jelentőségének kiértékelése.
VII.	A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI	ISMERETEKI TANULÁSA A FIZIKATÖRTÉNET KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEIRŐL		
1.	*Arkhimédész munkássága*	*Arkhimédész munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Arkhimédész.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Arkhimédész munkásságáról.
2.	*Pascal munkássága*	*Pascal munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása l*	Tudja, ki volt Pascal.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Pascal munkásságáról.
3.	*Torricelli munkássága*	*Torricelli munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása l*	Tudja, ki volt Torricelli.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Torricelli munkásságáról.
4.	*Eötvös Loránd munkássága*	*Eötvös Loránd munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása l*	Tudja, ki volt Eötvös Loránd.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Eötvös Loránd munkásságáról.
5.	*Kopernikusz munkássága*	*Kopernikusz munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása l*	Tudja, ki volt Kopernikusz.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Kopernikusz munkásságáról.
6.	*Kepler munkássága*	*Kepler munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*	Tudja, ki volt Kepler.	Rövid, lényegretörő ismertetést tud adni Kepler munkásságáról.

Év végi követelmények

8. évfolyam

A tanulói differenciált követelmények a teljesítmények minimális fejlécű oszlopában végzettek szerint tevődnek össze. A tanterv ismeretanyaga, gyakorlati tudásra irányuló részei, érzelmi és motivációs összetevői a tanulói attitűd kimunkálását szolgálták, az év végén ennek megvalósulását is megállapítjuk.

A tanuló

a) Ismerje meg és helyesen reprodukálja a kinematika, dinamika, sztatika során megismert anyagot és megtanulandó kísérletet.
b) Legyen képes egyedüli kísérlettervezésre és a csoportos, közösségi munkára.
c) Törekedjen arra, hogy balesetmentesen, rendezett módon, a gyakorlati célt minél teljesebben elérje mind a kísérlet végzésében, mind a számításokban.
d) A megfigyelt fénytani jelenségek többféle módszerrel való értelmezésére törekedjen, legyen képes a számítási és a szerkesztési feladatok elvégzésére.
e) Ismerje meg a fizikatörténet kiemelkedő alakjait a tanultak vonatkozásában, önállóan is olvasson, keressen, gyűjtsön adatokat a vonatkozó fizikatörténeti eseményekről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KÉMIA

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 7–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt a 7–8. évfolyamra szóló *Kémia* tantervet közöljük.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)			1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Kémia* tantárgyi kerettanterve az **Ember a természetben** műveltségterületnek **kémia diszciplinára** vonatkozó tartalmakat teljes egészében lefedi. A *Kémia* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatai* közül a ***Környezeti nevelésre,*** az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére és a ***Tanulásra*** helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret***, az ***EU és kultúra***, a ***Testi és lelki egészség,*** valamint a ***Pályaorientáció*** kívánalmainak teljesítését is.

A Kémia kerettanterv jellemzői

A *Kémia* kerettanterv – illeszkedve a Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes tantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A *Kémia* kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulássegítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A tanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára. A *Kémia* kerettantervben az *önálló kísérletezés* kap tág teret annak érdekében, hogy a kémiai ismeretszerzése minél szélesebb empirikus bázisra épülhessen. A kerettanterv tanulási programjában megjelennek a *tantárgyspecifikus algoritmusok* tanulásának folyamatai, valamint a *tudományos gondolkodás* elemei is.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Személyi feltételek

➲ A *Kémia* kerettantervet a *tanulásra nyitott* kémia-biológia, kémia-matematika, kémia-fizika szakos tanári diplomával és/vagy egyetemi diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja.

Tárgyi feltételek

➲ Laboratóriumi eszközök (tanári kísérletekhez)
➲ Kémiai kísérletező egységcsomag és tanulói kísérleti eszközök
➲ A témaköröket képviselő könyv-, folyóirat állomány
➲ Előny, de nem kizárólagos Internet, számítógép, CD- és DVD állomány
➲ A 7–8. évfolyamos kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel.
➲ A tantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem.
➲ *A szaktanterem* megléte viszont előny.
➲ Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges anyagokat és eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök jegyzéke

Taneszköz

Évfolyam	Cím
7–8.	**Kémia tankönyv készül.**
	Kapcsolódó segédkönyvek készülnek.
	ajánlott (Szűcs Sándorné: Kémiai fogalomtár)
	ajánlott (Dr. Siposné dr. Kedves Éva-Ádám Tibor: Kémia – Környezetvédelem munkafüzet 7–8.o.)

Tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
7–8.	**Kapcsolódó segédkönyvek készülnek**.

Saját fejlesztésű tanári segédkönyvek
- ➲ Kiss Albert: Útmutató a kémia tanításához (kézirat)
- ➲ Kiss Albert: Algoritmusok a kémiai ismeretek tanulásához (kézirat)
- ➲ Kiss Albert: A kémiai anyagok empirikus megismerése (kézirat)
- ➲ Kiss Albert: A kémia tantárgy pedagógiája (kézirat)

Saját fejlesztésű tankönyvek
- ➲ Kiss Albert: Kémia 7-8. osztály (kézirat)
- ➲ Kiss Albert: Kísérleti és modellezési jegyzőkönyv (kézirat)

A Kémia tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

Ismeretszerzés, -feldolgozás és -alkalmazás

Legyenek képesek a tanulók kémiai folyamatok, változások, kölcsönhatások tudatos megfigyelésére. Tudjanak természettudományi vizsgálatokat, egyszerű kísérleteket önállóan megtervezni és végrehajtani. Legyen gyakorlatuk a vizsgálati és kísérleti eszközök balesetmentes használatában. Legyenek képesek anyagokat megfigyelni, megvizsgálni kísérleti körülmények között és a környezetükben. Ismerjék és tudják használni az e megfigyelésekhez, vizsgálatokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket. Méréseik és egyszerű számítási feladataik során gyakorolják a tanult mértékegységek használatát, tudják alkalmazni azok törtrészeit és többszöröseit.
A molekulák térben és síkban való ábrázolásához tudjanak modelleket használni. E modellek használatával tudják értelmezni a többszörös súlyviszonyok törvényét és a molekulák összetételét.
Legyenek képesek tájékozódni szaklexikonokban, szakszótárakban, képlet- és táblázatgyűjteményekben, enciklopédiákban. Értsék az életkoruknak megfelelő természettudományos ismeretterjesztő könyvek, cikkek, televízió-műsorok, videofilmek információit. Tudjanak a megszerzett információk birtokában lényeget kiemelni, tömöríteni, rendszerezni. Végezzenek önálló kutatást a témakörökhöz köthető ismeretterjesztő- és szakpublikációk irodalmában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Szerezzenek jártasságot az ismeretszerzés, a vizsgálódás szempontjából lényeges és lényegtelen tulajdonságok elkülönítésében. Tudják megállapítani, hogy a kísérletek során az egyik tényező, mennyiség változása következtében miként változik meg a vele összefüggésben lévő másik tényező, mennyiség. Tudják a megfigyelések, mérések, kísérletek során nyert adatokat áttekinthetően rendezni. Legyenek gyakorlottak a tárgyak, jelenségek, adatok osztályozásában, rendszerezésében. Ismerjék fel a rendszer tagjai közti összefüggéseket. Legyenek képesek a vizsgálatok, kísérletek eredményeit értelmezni, azokból következtetéseket levonni és általánosítani. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat, szerzett információikat szóban és írásban legyenek képesek megfogalmazni.
Ismerjék és használják helyesen a tanult szakkifejezéseket. Tudják használni az anyagok, mennyiségek konvencionális jeleit. Tudják a vizsgálatok, kísérletek során nyert adatokat diagramon, grafikonon ábrázolni, illetve a kész diagramok, grafikonok adatait leolvasni, értelmezni
Lássák be, hogy környezetük állapota saját egészségükre is hatással van. Értsék, hogy a mindennapjainkban használatos kémiai anyagok és a vegyipari alapanyagok, melléktermékek veszélyeztetik lokális és globális környezetünket. Igényeljék az egészséges (kémiai anyagokkal kevésbé terhelt környezetet) életkörülményeket. Értsék a kémiai anyagok és a környezeti problémák ok-okozati kapcsolatait. Keressenek megoldási lehetőségeket a helyi környezeti problémák kezelésére és keressék azok okait.
Ismereteik és tapasztalataik ébresszék rá őket, hogy felelősek a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért. Értsék, hogy az egészség és a környezet épsége semmivel sem pótolható a kisebb-nagyobb közösségek számára. Törekedjenek arra, hogy a családjaik megfontoltan használják és tárolják a háztartás kémiai anyagait, valamint körültekintően adjanak túl a felesleges mennyiségeken.

Tájékozódás a környezet anyagairól

Az anyag szerkezetéről kialakult kép alapvető mindannyiunk világképében. Az anyag részecske természetéről rendelkezzenek a tanulók a koruknak, elvonatkoztatási készségüknek megfelelő ismeretekkel. Vizsgálataik és tanulmányaik eredményeként a tanulók ismerjék meg a környezetükben előforduló fontosabb szervetlen anyagok részecske szintű szerkezetét, a szerkezetből következő és egyéb fontos tulajdonságait, esetleges veszélyeit és biztonságos, szakszerű használatukat.
Környezetünk anyagai közül az elfogyasztott tápanyagokkal kerülünk a legközvetlenebb hosszú ideig tartó kapcsolatba. A diákok nyerjenek áttekintést a tápanyagok szerepéről, értékéről, a táplálkozás egészségmegőrző szerepéről és az egészséges étkezési szokásokról.
Az egészségkárosító anyagok közül a nikotin és a könnyen elérhető tudatállapotot befolyásoló anyagok jelentenek közvetlen veszélyt erre a korosztályra. A dohányzás nagymértékben terjed a 13-14 éves korosztályban, ezért a nikotin káros hatásainak nagyon fontos feladata a kémia tanításának. Olyan formát kell találnunk a dohányzás veszélyeinek hosszútávú személyes és társadalmi következményeinek bemutatására, hogy ennek hatására a gyerekek elhatározzák magukban, hogy nem szoknak rá a cigarettázásra. A diákoknak ismerniük kell az őket veszélyeztető anyagok hatásait, el kell utasítaniuk ezek fogyasztását.

Tájékozódás az időben és a térben

Tudják a tanulók, hogy a természeti jelenségek, folyamatok egyik alapvető jellemzője az idő. Tudják, hogy az idő alapmennyiség, és felhasználása révén meghatározható néhány más mennyiség is. Ismerjék fel, hogy egyes esetekben a jelenségek "megfordíthatók" (fordított sorrendben is lejátszódnak), más esetekben viszont nem.
Ismerjék fel a tanulók a természetben és a technikai környezetben előforduló legfontosabb anyagok érzékelhető és mérhető tulajdonságait. Alakuljon ki számukra, legyen elképzelésük a mikroszkópikus és a makroszkópikus méretarányok közti nagyságrendbeli eltérésről.
Legyen elemi szintű tájékozottságuk az anyag részecskeszerkezetéről, a részecskék kölcsönhatásáról. Tudják, hogy a sokszínű anyagi világ egységes a felépítő részecskék tekintetében. Tudják, hogy a természet egységes rendszer, melyet csupán az emberi megismerés vizsgál különböző szempontok és módszerek tudományágak alapján.
Ismerjék az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatásait. Törekedjenek mikro-környezetükben a szennyező anyagok káros mértékű felhalmozódásának megelőzésére, illetve csökkentésére.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

Értsék meg a tanulók, hogy a megismerési folyamat közelítés a valóság felé. Tudják, hogy a természettudomány egyes ágainak kutatói ugyanazt az anyagi világot vizsgálják és írják le különböző szempontokból és különböző módszerekkel. Így közöttük szoros kapcsolat van, egymás munkáját segítik. Tudják, hogy mely történelmi

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

korokban születtek a nagyobb jelentőségű természeti felfedezések, és kik voltak azok a természettudósok, akiknek a nevéhez a fontosabb felfedezések, törvények fűződnek. Ismerjék a kiemelkedő tudományos eredményeket elért magyar természettudósok munkásságát.

Tájékozódjanak a természettudományos megismerésről, a természettudományok fejlődéséről. Tapasztalják meg, hogy a tudományos megismerés zsákutcákkal terhes, valamint azt, hogy a felhalmozott tudás az emberiség közös eredménye és az emberi kultúra része Értsék meg, hogy e kultúra a letűnt generációk mindennapi tapasztalata és az elkötelezett tudósok munkája. Ismerjék legfontosabb hazai és a nemzetközi kutatók kémiához kapcsolódó eredményeit.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei a 7–8. évfolyamon

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ periódusos rendszer használata (az elemek vegyjeleinek megállapítása) ❖ kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ térképolvasás (a térképjelek szerinti tájékozódás, információolvasás) ❖ térképkészítés (méretarányos térkép készítése a közvetlen lakóhelyről, iskoláról és környékéről) ❖ médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív)	❖ írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ felelés szóban (a szövegek, kísérletek, térképek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak megadott szempontok, és jegyzet alapján történő elmondása)	❖ tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése, csoport véleményének kifejezése) ❖ tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó, szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés: zárt és nyíltvégű tesztek, a tanuló aktivitásának, feladatvállalásának, problémamegoldó készségének, önmaga aktualizálása fokának megítélése) ❖ zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Kémia tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A hallgató a kémiai tudományok bevezető tanulmányait követően a diszciplináris tartalom megismeréséhez érkezik, melyben arra törekszünk, hogy megkedvelje a kémiai gondolkodásmódot. Célunk, hogy a tanuló szerezzen ismereteket a kémiai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb számítási műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság kémiai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma kémiai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt kémiai témában, használja a kémia nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a kémiai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a kémiai nyelvezet helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a kémia egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a kémia világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A kémia informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a kémia által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport kémiai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
1.	AZ ANYAGOK	ISMERETEK TANULÁSA AZ ANYAGOKRÓL		
1.	*Egyszerű anyagok*	*Az egyszerű anyagok anyagi jellemzőinek számbavétele méréssel, vizsgálattal, szövegolvasás,- feldolgozás révén*		
1.1.	Anyagok csoportosítása	Ismeretek anyagok csoportosításáról a tulajdonság és az anyagszerkezet szempontjainak számba vétele	Világosan különítse el az egyes tanult anyagcsoportokat	Az egyes anyagcsoportokról, a csoportalkotás alapjáról tud szöveget alkotni a megfelelő fogalmak és az anyagi jellemzők megnevezésének felhasználásával.
1.2.	fémek (Na, K, Ca., Mg, Al, Fe, Zn, Pb, Hg, Au, Ag, Cu)	A fémek anyagi jellemzőinek számbavétele, értelmezése, alkalmazásuk elemzése szövegolvasás, -feldolgozás révén	Feltudja sorolni a fémek általános anyagi jellemzőit	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a fémek anyagi jellemzőiről. Ismertetni tuja a fémek alkalmazási lehetőségeit

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	nemfémek (H, Cl, Br, F, O, S, N, P, C. He, Ne)	a nemfémek előállítása, anyagi jellemzőik számbavétele, értelmezése, alkalmazásuk elemzése szövegolvasás, feldolgozás révén	Meg tud nevezni a nemfémek előállításához felhasznált anyagokat és tudja jellemezni az előállított nemfémeket.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a nemfémek anyagi jellemzőiről, az ellőállításukhoz felhasznált anyagokról. Ismertetni tudja a nemfémek alkalmazásának lehetőségeit.
1.4.	elemek (fémek, nemfémek)	egyszerű anyagok csoportosítása az anyagi jellemzőik alapján; az azonosságok és a különbségek értelmezése, a fém, nemfém, elem fogalmak meghatározása szövegolvasás, feldolgozás révén	Csoportosítani tudja az egyszerű anyagokat az anyagi jellemzők alapján.	Az egyszerű anyagok csoportosításáról tud szöveget alkotni a fém, nemfém, elem fogalmak és az anyagi jellemzők megnevezésének felhasználásával.
2.	*Összetett anyagok*	*Az összetett anyagok anyagi jellemzőinek, fogalmainak, meghatározásainak számbavétele méréssel, vizsgálattal, kísérlettel, szövegfeldolgozással*		
2.1.	keverékek	a keverékek anyagi jellemzőinek, fogalmainak, meghatározásainak, a szétválaszthatóság módjainak számbavétele méréssel, vizsgálattal kísérlettel, szövegolvasás, feldolgozás révén	Meg tud nevezni keverékeket és azok szétválasztási módjai.	Értelmezni tudja a keverékek szétválasztásának módjai a mérések, vizsgálatok, kísérletek tapasztalatai alapján.
2.2.	oldatok	az oldatok összetételének, anyagi jellemzőinek, anyagi jellemzőinek, fogalmainak, meghatározásainak a számbavétele méréssel, oldatkészítéssel, szövegolvasás, -feldolgozás révén	Meg tud nevezni oldatokat é tud oldatot készteni a háztartásban előforduló vegyszerek használati utasítása alapján.	Értelmezni tudja az oldatkészítés módjait és magyarázó szöveget tud alkotni az oldatok összetételéről.
2.3.	ötvözetek	ötvözetek összetételének, anyagi jellemzőinek, fogalmainak, meghatározásainak számbavétele	Meg tud nevezni ötvözeteket	Értelmezni tudja az ötvözetkészítést és magyarázó szöveget tud készíteni az ötvözetek összetételéről
2.4.	vegyületek	vegyületek összetételének, anyagi jellemzőinek, fogalmainak, meghatározásainak számbavétele	Meg tud nevezni vegyületeket .	Értelmezni tudja a vegyületeket és magyarázó szöveget tud készíteni a vegyületek összetételéről
2.5.	toxikus anyagok	A mérgező anyagok megismertetése.	Néhány mérgező anyag megnevezése és veszélyességének jellemzése.	A tanult toxikus anyagcsoportok megnevezése és veszélyességük értékelése.
2.6.	energiahordozók, tüzelőanyagok	Az energiahordozók és a tüzelőanyagok kémiai természetét ismerje fel, egymással az energiahordozókat hasonlítsa össze a tanló.	Ismerje a tüzelőanyagféleségeket, legyen tisztában azok felhasználásának módjával.	Ismerje a tanult energiahordozókat, azokat tudja jellemezni és energiatartalmuk szerint összehasonlítani
2.7.	háztartásban használt anyagok	A háztartásban használt vegyi anyagok számbavétele és csoportosítása.	Ismerje a detergensek fogalmát és a környezetre való hatásuk lényegét.	Adjon pontos leírást a háztartási vegyszerek eltérő csoportjairól és azok veszélyességéről

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.8.	gyógyszerek	A házi patikában használt gyógyszerek számbavétele és csoportosítása.	Ismerje az általános házi patikai készletből néhány tanult gyógyszernek a nevét, és tudja azt, hogy mire való.	Adjon pontos leírást a házi patika néhány tanult gyógyszeréről és ismerje a szükséges gyógyszerféleségeket.
II.	KÉMIAI RÉSZECSKÉK	ISMERETEK TANULÁSA A KÉMIAI RÉSZECSKÉKRŐL		
1.	Anyagi részek modellezése (diagram-, pálcika, Kalotte-modell)	Az anyag síkban és térben történő modellezésének értelmezése	Helyesen különböztesse meg az egyes modelleket	Helyesen értelmezze az egyes modelleket.
2.	Az atomok	Ismeretek tanulása az atom fogalmának és az atommodell fejlődésének történetéről tudománytörténeti szövegek feldolgozásával, az atommodellek ábrázolásával		
2.1	Az atom összetétele: atommag, elektronburok, elektronhéjak, elemi részek, töltések, tömeg- és méretviszonyok	Az atom összetételének, fogalmainak, meghatározásainak számbavétele szövegolvasás, -feldolgozás révén; az atom összetételének, elemi részecskéinek jelölése	Meg tudja nevezni az atom több részét, az elemi részek jellemzői alapján. Ismerje az elemi részecskék jeleit.	Az atom összetételéről rajzot tud készíteni, az elemi részecskék helyét meg tudja jelölni. A rajzáról magyarázó szöveget tud alkotni.
2.2.	A periódusos rendszer belső szerkezetének magyarázata, a relatív móltömeg	A periódusos rendszer jeleinek, fogalmainak, meghatározásainak számbavétele szövegolvasás, -feldolgozás révén, a periódusos rendszer használatával	A periódusos rendszer segítségével meg tudja nevezi a fogalmakat, azok meghatározásait és tudja jelölni azokat.	Magyarázó szöveget tud alkotni az összefüggésekről, a periodicitásról a periódusos rendszer segítségével.
2.3.	Az atom szerkezete	Az atomok szerkezetének megállapítása és modellezése diagrammal, pálcikamodellel a periódusos rendszer használatával, az atom szerkezetének jelölése az atomtörzset jelölő vegyjellel és a külső elektronokat jelölő pontokkal	A főcsoportok legjellemzőbb atomjainak szerkezetét tudja ábrázolni diagrammal és pálcikamodellel, valamint a külső elektronokat jelölő pontokkal.	Az első három periódus atomjának szerkezetét tudja modellezni, jelölni (vegyjel és pontok), és szöveget tud alkotni a modellezés, jelölés és a periódusos rendszer kapcsolatáról
2.4.	Az atomok stabilizálódás: nemesgáz-szerkezet, telített elektronhéj, elektonegativitás	Nemesgázok stabilitásának elemzése a periódusos rendszer használatával, szövegolvasás, -feldolgozás révén; a telített elektronhéj és a stabilitás összefüggésének értelmezése modellezéssel, jelöléssel; az atomok elektronegativitási értékének értelmezése szövegolvasás, -feldolgozás révén és a periódusos rendszerrel		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.1.	Az egyszerű ionok (Na^+, K^+,Ca^{2+}, Mg^{2+}, Al^{3+}, H^+, Cl^-, O^{2-}, S^{2-}) kialakulása semleges atomokból, az ionos kötés jellemzői (redoxi folyamat, ionösszetétel, töltés, jelölés, név, ionarány, ionvegyületek, ionos kötés) és néhány összegtett ion (H_3O^+, OH^-, NH_4^+, CO_3^{2-})	elektronegativitás különbségének megállapítása fém és nemfém atom kölcsönhatásakor a periódusos rendszer használatával; a redoxi folyamat értelmezése, modellezése, jelölése; az ion összetételének töltésének jelölésének, nevének megállapítása valamint megtanulása következtetéssel és szövegolvasás feldolgozás révén; az ionvegyületek ionarányának megállapítása modellezéssel, jelöléssel, a redoxi folyamat elemzésével; az ionos kötés értelmezése	Ki tudja számolna a kölcsönhatásba lépő atomok EN különbségeit. A tipizált redoxi folyamatot jelölni, modellezni tudja diagramon. A keletkezett ionok töltését ki tudja számolni és tudja jelölni. Az ionokat meg tudja nevezni. Az ionvegyületek összegképlete alapján meg tudja állapítani az ionarányt, meg tudja nevezni az ionvegyületet. Fel tudja idézni az ionkötés meghatározását.	Tudja jelölni, modellezni, értelmezni a redoxi folyamatot, az ionösszetételt, a töltést, az ionarányt, az ionkötést és tudja elemezni az ezek közötti összefüggéseket. Magyarázó szöveget tud alkotni a felismert összefüggésekről és bizonyítani is tudja megállapításainak igazságtartalmát. Bármely egyszerű ionvegyület összegképlete alapján értelmezni tudja annak keletkezését az atomjaiból, az ionarányát a redoxi folyamat jelölésével, illetve modellezéssel és a periódusos rendszer használatával.
2.4.2.	A molekulák kialakulása atomokból; a molekulák jellemzői (elemi molekulák: H_2, O_2, N_2, Cl_2, továbbá vegyületek molekulái: HCl, H_2O, NH_3). Apoláros és poláros kovalens kötés, összegképlet.	Az elem- és vegyületmolekulák kialakulásának számba vétele modellezéssel, jelöléssel, szövegolvasás, feldolgozás révén; a kovalens kötés értelmezése és a polaritás elemzése az EN különbség alapján; az összegképlet megállapítása a keletkezés jelölése, modellezése alapján.	Tudja jelölni, modellezni a tipizált elem és vegyületmolekulákat. Ezek segítségével meg tudja mutatni és meg tudja nevezni a kovalens kötést. Ismeri a kovalenskötés meghatározását. Az összegképlet alapján meg tudja nevezni a tanul elem- és vegyületmolekulákat.	Tudja jelölni, modellezni, értelmezni az elem és vegyületmolekulák kialakulását, a kovalens és az ionos kötést az EN különbség alapján. Az összegképlet alapján meg tudja nevezni a tanult elem- és vegyületmolekulákat. Magyarázó szöveget tud alkotni az összefüggésekről és állításának igazságtartalmát bizonyítani tudja.
III.	A KÉMIAI VÁLTOZÁSOK	ISMERETEK TANULÁSA A KÉMIAI VÁLTOZÁSOKRÓL		
1.	*A kémiai reakciók és reakciótípusok (elemek előállítása, elemek kölcsönhatása, vegyületek előállítása, vegyületek kölcsönhatása*	*A kémiai reakció jellemzőinek, kritériumainak elemzése, értelmezése szövegolvasás, feldolgozás révén; a kémiai reakciók jelölése struktúra, folyamat- és fogalomábrával, modellezéssel; a kémiai reakciók csoportosítása, rendszerzése, tipizálása az ábrák , modellek és jegyzőkönyvek alapján.*		
1.1.	Mennyiségi változással járó reakciók: egyesülés, bomlás	A kiindulási anyag vagy anyagok mennyiségi m, minőségi összehasonlítása a keletkezett anyaggal vagy anyagokkal a jegyzőkönyvben rögzítettek alapján; az egyesülés és a bomlás folyamatának felírása reakciófolyamattal	A megismert kémiai reakciókról el tudja dönteni, hogy azok egyesülések, bomlások vagy egyikek sem. Meg tudja határozni az egyesülés és a bomlás fogalmát. Ezekre fel tud írni egy-egy reakciófolyamatot.	Tudja értelmezni az egyesülést és bomlást egy-egy konkrét kémiai reakció kapcsán. Erről magyarázó szöveget tud alkotni. A két folyamatot össze tudja hasonlítani egymással. Állításainak igazságtartalmát bizonyítani tudja reakciófolyamatok felírásával, elemzésével.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	részecskeátmenettel járó kémiai reakciók	részecskeátmenettel járó kémiai reakciók vizsgálata		
1.2.1	protonátmenet: indikátor, semleges, savas, lúgos sav-bázis, kémhatás, közömbösítés, só	a jegyzőkönyvekben rögzített kiindulási anyagok elemzése a kémhatás szempontjából; a kémhatás értelmezése szövegfeldolgozással, modellezéssel, ábraelemzéssel, kísérlettel; a közömbösítés meghatározása kísérlettel, modellezéssel, ábrázolással, szövegolvasás, -feldolgozás révén; a protonátmenet jelölése a közömbösítés reakciófolyamatában	Meg tudja határozni a sav, a bázis és a közömbösítés fogalmát. Tud példákat mondani rájuk. Fel tud írni egy közömbösítést és megtudja nevezni a savat és a bázist. Tudja jelölni a protonátmenet irányát. Indikátor segítségével meg tudja állapítani az anyagok kémhatását.	Tudja értelmezni a kémhatást, a közömbösítést. A protonátmenetre és közömbösítésre példákat tud írni, a reakciófolyamatokról magyarázó szöveget képes alkotni. Állításainak igazságtartalmát bizonyítani tudja modellezéssel, ábrázolással, kísérlettel.
1.2.2	redoxi folyamat: redukció, oxidáció	a jegyzőkönyvekben rögzített kölcsönhatások számbavétele, elemzése, értelmezése az elektronátmenettel történő stabilizációk esetében; az elektronátmenet jelölése a reakciófolyamatban, modellezése diagramon; a redukció, oxidáció, oxidálószer, redukálószer fogalmak meghatározása szövegolvasás, -feldogozás révén	Meg tudja határozni a redukció, az oxidáció és az elektronátmenet fogalmát. Példát tud mondani a redoxi folyamatra és fel tud írni egy reakciófolyamatot. Tudja jelölni az elektronátmenet irányát és meg tudja nevezni az oxidálódott és redukálódott anyagot.	Tudja értelmezni a redoxi folyamatot és az elektronátmenetet. A redoxi folyamatra példákat tud írni, magyarázó szöveget képes alkotni. Állításainak igazságtartalmát bizonyítani tudja modellezéssel, ábrázolással kísérlettel.
1.2.3	energetikai változással járó kémiai rekciók: exoterm, endoterm	a jegyzőkönyvekben rögzített tapasztalatok elemzése, értelmezése a hőváltozás (energetikai változás) szempontjából; az exoterm és endoterm fogalmak és azok meghatározásainak értelmezése méréssel, ábraelemzéssel, szövegolvasás, -feldolgozás révén	Fel tudja sorolni a hőtermelő és hőelnyelő reakciófolyamatokat. Ismeri az exoterm és endoterm fogalom jelentését.	Értelmezni tudja az endoterm és exoterm fogalmakat, ezekre példákat tud mondani. Ábrázolni tudja grafikonon az energetikai változást grafikonon. Szöveget képes alkotni a belső energia változásáról.
1.2.4	Az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus jelenségek	Az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus jelenségek elemzése: égés, kémiai átalakulások, halmazállapot-változások, gázok összenyomása, melegítés folyamatai	Tudja elemezni az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus égés jelenségét.	Ismerje az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus jelenségeket, azokat tudja elemezni: égés, kémiai átalakulások, halmazállapot-változások, gázok összenyomása, melegítés folyamatai
IV.	MENNYISÉGI ISMERETEK	MENNYISÉGI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Kémiai anyagmennyiség: mó, moláris tömeg, relatív atomtömeg, relatív móltömeg, Avogadró-állandó, részecskeszám, többszörös súlyviszonyok törvénye*	*Anyagmennyiség fogalmainak tanulása szövegolvasás, -feldolgozás révén, a periódusos rendszer használatával; az atomok és molekulák relatív tömegének, részecskeszámának kiszámítása a mólszám ismeretében*	Ki tudja számolni és grammokban ki tudja fejezni a megadott mólszámú atom, elemmolekula és vegyületmolekula tömegét.	Értelmezni tudja a különböző anyagmennyiségek, részecskeszámok kiszámítási módját, és tudja bizonyítani a megoldás valódiságát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Kémiai reakcióegyenlet tömegmegmaradás törvénye*	*A kémiai reakciófolyamatok értelmezése a tömegmegmaradás törvényének alkalmazásával, a mól és relatív atomtömeg fogalmak, mennyiségek felhasználásával*	Egy megoldott reakcióegyenlet alapján meg tudja fogalmazni a tömegmegmaradás törvényét, a kiindulási és a keletkezett anyagok megnevezésével.	Kémiai reakcióegyenletet tud készíteni a tanult reakciófolyamatokból, a mól és a relatív atomtömegek felhasználásával, a tömegmegmaradás törvényének értelmében.
3.	*Oldatok összetétele: oldószer, oldott anyag, telített, telítetlen, oldhatóság, tömeg%*	*Az oldatok összetételét jellemző fogalmak tanulása, értelmezése, szövegfeldolgozással, oldatkészítéssel, számolással*	Példákat tud mondani az oldatok összetételét jellemző fogalmakra. Tudja értelmezni a háztartásban használatos oldatok összetételére utaló adatokat. Leírás alapján képes oldatot készíteni.	Értelmezni tudja az oldatok összetételét jellemző fogalmakat és a köztük lévő összefüggéseket. Leírás alapján oldatokat tud készíteni. Ki tudja számolni az oldatok töménységét tömegszázalékban.
4.	*Kémhatás: pH, pH-skála, köznapi felhasználás*	*Az oldatok kémhatásának megállapítása lakmusszal, univerzálindikátorral, a pH számszerű értékeinek értelmezése méréssel, szövegfeldolgozással; a tisztítószerek, kozmetikumok pH értékeinek értelmezése*	A lakmuszpapír színváltozása és a pH számszerű értéke alapján el tudja dönteni és meg tudja nevezni a kémhatást.	Meg tudja határozni a kémhatás erősségét a számszerű értékek alapján. Meg tudja nevezni a kémhatást. Kísérlettel értelmezni tudja a pH értékváltozása és a hígítás mértéke közti kapcsolatot.
V.	A KÉMIA MINT TUDOMÁNY	ESMERETEK TANULÁSA A KÉMIÁRÓL MINT TUDOMÁNYRÓL		
1.	*Az alapvető kémiai ismeretek fejlődéstörténete; a kémiatörténet kiemelkedő személyiségei a tanultakkal kapcsolatban*	*Ismeretek tanulása az alapvető kémiai ismeretek fejlődéstörténetéről, a kémiatörténet kiemelkedő személyiségeiről könyvtári kutatómunka révén*	Legalább egy példát tud mondani jelentős kémiai felfedezésre a kémiatudomány történetéből a tanultakkal kapcsolatban. Meg tud nevezni legalább egy kiemelkedő munkásságú magyar kémikust.	Meg tud nevezni legalább öt jelentős kémiai felfedezést a kémiatudomány történetéből. Azt is tudja, hogy ezek a felfedezések kiknek a nevéhez kapcsolódnak. Be tud mutatni legalább három kiemelkedő munkásságú magyar kémikust.
VI.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS		
1.	*Alapvető kémiai ismeretekről, illetve a kémia történetéről szóló cikkek, ismeretterjesztő könyvek, szaklexikonok, szakfolyóiratok, tanulmányok, CD-k*	*Alapvető kémiai ismeretekről, illetve a kémia történetéről szóló cikkek, ismeretterjesztő könyvek, szaklexikonok, szakfolyóiratok, tanulmányok tallózása, olvasása, cédulázása, jegyzetelése, ismertetése, könyvtármunka, Internet böngészése*	A tanév során el tudja készíteni két-három kémiai tárgyszó céduláját, amelyhez legalább két forrást is megjelöl.	A tanév során elolvas legalább két-három alapvető kémiai ismeretekről, kémiatörténetről szóló cikket, ismeretterjesztő könyvet. Az olvasottakról jegyzetet tud készíteni, a forrás címleírását szinten el tudja készíteni. Legalább egy általa olvasott könyvet részletesen be tud mutatni osztálytársainak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Alapvető kémiai ismeretekhez, illetve kémiatörténethez kapcsolódó rádió-, televízió és videó műsorok*	*Alapvető kémiai ismeretekhez, kémiatörténethez kapcsolódó rádió-, tv- és videó műsorok meghallgatása, megtekintése, ismertetése*	A tanév során összegyűjt és leír négy-öt olyan rádió- és televízióműsor-címet, amely témája alapvető kémiai ismeretekhez vagy a kémia történetéhez kapcsolódik.	A tanév során megnéz, meghallgat legalább két-három olyan műsort, amelynek témája alapvető kémiai ismeretekhez vagy kémiatörténethez kapcsolható. Az általa megtekintett, meghallgatott műsorokról képes rövid ismertetést adni osztálytársainak.

Év végi követelmények

A tanulói differenciált követelmények a teljesítmények minimális fejlécű oszlopában végzettek szerint tevődnek össze. A tanterv ismeretanyaga, gyakorlati tudásra irányuló részei, érzelmi és motivációs összetevői a tanulói attitűd kimunkálását szolgálták, az év végén ennek megvalósulását is megállapítjuk.

a) Az anyagok, a kémiai részecskék, a kémiai változások fogalmait helyesen ismerje, legyen képes azok alkalmazására, helyes használatára.
b) Mennyiségi ismereteit tudja alkalmazni a kémiai egyenletek értelmezésénél, számításoknál. Ismerje a koncentráció és a kémhatás fogalmát
c) Helyesen értelmezze a kémiai tudományok helyét, szerepét.
d) Önművelése során szerzett ismereteit önálló előadásába illessze bele, a kémiatörténet kiemelkedő eseményeivel kapcsolatban végezzen adatgyűjtést választott témájában.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Kémia tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Az anyagi minőségek megismerése, tapasztalatszerzés, gyakorlati munka és az anyagok változásának szempontja kerüljön előtérbe. Célunk, hogy a tanuló a kémiai tudományok bevezető tanulmányait követően a diszciplináris tartalom megismeréséhez érkezik, melyben arra törekszünk, hogy megkedvelje a kémiai gondolkodásmódot. A tanuló szerezzen ismereteket a kémiai tudományok problémamegoldó szerepéről, saját módszeréről, eszközeiről. A diszciplináris alapokat ismerje meg, egyszerűbb számítási műveleteket tudjon elvégezni. Kedvelje meg a természet megismerésének feladatait, legyen figyelme a valóság kémiai szemlélésére. Kitartó módon törekedjen elmélyedni adott probléma kémiai értelmezésére, annak történeti előzményeire, keresse maga is a fellelhető információkat, más szakirodalmi, irodalmi háttér megismerésére is irányuljon a figyelme. Tudjon megnyilatkozni mások előtt kémiai témában, használja a kémia nyelvét szakszerűen. Legyen nyitott a kémiai gondolkodásmód más területen való hasznosítására és keresse azokat az irodalmi, művészeti, gazdasággal kapcsolatos alkotásokat, beszámolókat, cikkeket, melyek életkörülményeink, lehetőségeink jobbításáról szólnak. Legyen fogékony azon vonatkozások észrevételére, melyek az egyetemes kultúra, a környezeti kultúra, az információs kultúra, az egészség vonatkozásában előkerülnek. Sajátítsa el a kémiai nyelvezet helyes használatát a tanultaknak megfelelően, hasznosítsa a matematikában tanult műveleti tudását, vegye észre a kémia egész társadalomban érvényesülő fontos szerepét, a környezet formálásában betöltött jelentőségét. Keressen kapcsolatot a művészet és a kémia világa között, a tudósok életéből és munkásságuk nyomán a művészetben megörökített események kapcsán. A kémia informatikát megalapozó szerepét ismerje fel, legyen képessége észrevenni és rácsodálkozni a technika és a kémia által létrehozott mindennapi eszközök, életmódformáló tárgyakra folyamatokra. Az emberi tevékenység, a sport kémiai vonatkozásait vegye észre, az emberre is vonatkozó természeti törvények betartására fejlesszen ki érzéket, állandó figyelmet.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
1.1.	ANYAGOK ÉS ANYAGVÁLTOZÁSOK	ISMERETEK TANULÁSA AZ ANYAGOKRÓL ÉS AZ ANYAGVÁLTOZÁSOKRÓL		
1.	*Nemfémes és fémes elemek, vegyületek*	*Nemfémes és fémes elemek, vegyületek előfordulásának, előállításának, felhasználásának, kémiai reakcióinak tanulása, szövegolvasás és -feldolgozás, kísérletvégzés, kísérleti jegyzőkönyvek készítése és kémiai reakciófolyamatok elemzése, értelmezése révén*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	A nemfémes és fémes elemek, vegyületek előfordulása (hidrogén, víz, hidrogén-klorid; halogének: klór, bróm ,jód; Oxigén, ózon, hidrogén-peroxid; kén, kéndioxid, kén-trioxid, kénsav; nitrogén, ammónia, nitrogén, ammónia, nitrogén-dioxid, salétromsav, ammónium-nitrát, ammónium-klorid, foszfor, foszforsav; szén, grafit, gyémánt, metán, szén-monoxid, széndioxid, szénsav; szilícium, szilícium-dioxid, szilikátok; nemesgázok; nátrium, nátrium-hidroxid, nátrium-klorid, nátrium-karbonát; kálium, kálium-hidroxid; kalcium, kalcium-oxid, kalcium-hidroxid, kalcium-szulfát, kalcium-karbonát; magnézium, magnézium-oxid; alumínium, alumínium-oxid; vas, vas-oxidok; cink, ólom, higany, arany, ezüst, réz, rész-szulfát)	A nemfémes és fémes elemek, vegyületek előfordulásának számba vétele szövegolvasás, -feldolgozás, lehetőség szerint ásvány- és kőzetkiállítás megtekintésével egybekötve	Fel tudja sorolni a legfontosabb elemek és vegyületek előfordulási módját a természetben és alkalmazási területeit az iparban és a háztartásban	Fel tudja sorolni a legfontosabb elemek és vegyületek előfordulás módját a természetben. Tudja értelmezni az elemek és vegyületek kémiai tulajdonságai és az előfordulás módjaik közti összefüggést.
1.2.	A nemfémes és fémes elemek, vegyületek előállítása (hidrogén, víz, hidrogén-klorid, oxigén, kén-dioxid, kénessav, ammónia, ammónium-klorid, széndioxid, szénsav, nátrium-klorid, nátrium-hidroxid, kálium-hidroxid, kalcium-hidroxid, magnézium-oxid.	Az elemek és vegyületek előállítása, kémiai tulajdonságainak megfigyelése, rögzítése a kísérleti jegyzőkönyvben; az elemek és vegyületek vegyipari előállításának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, technológiai ábrák elemzése, értelmezése révén; a vegyipari előállítás termékei, melléktermékei a természetre gyakorolt hatásának elemzése, értelmezése szövegolvasás, -feldolgozás révén, lehetőség szerint vegyipari üzem és környékének meglátogatásával egybekötve	Elő tudja állítani leírás alapján a legfontosabb elemeket és vegyületeket. Az előállított anyag tulajdonságairól jegyzőkönyvet tud készíteni. Meg tudja nevezni a felhasznált anyagokat és a terméket, melléktermékét az elemek és a vegyületek előállításának technológiai ábrái alapján. Példákat tud mondani az elemek és vegyületek károsító hatásaira. Fel tudja sorolni a megismert elemek és vegyületek közül a mérgeket.	Önálóan meg tud tervezni és végre tud hajtani kísérleteket az elemek és v4együletek előűllításához, kémiai tulejdonságainak vizsgálatához. A kísérletekről kísérleti jegyzőkönyvet képes készíteni. Szöveget tud alkotni az elemek és vegyületek vegyipari előállításának technológiai ábrája alapján. Tudja elemezni, értelmezni a vegyipari termékek, melléktermékek, hulladékok közvetett, közvetlen természetre gyakorolt hatását.
1.3.	A nemfémes és fémes elemek, vegyületek felhasználása; az elemek felhasználása vegyületek előállításához laboratóriumban	A vegyületek előállításához felhasznált elemekkel végzett munkálatok megfigyelése laboratóriumban, kísérleti jegyzőkönyv készítése a tapasztalatokról; kémiai reakciófolyamat, reakcióegyenlet írása a kölcsönhatásról; a vegyipari előállítás és a felhasználás veszélyeinek számba-vétele szövegfeldolgozással, technológiai Fel tudja sorolni ábrák elemzésével, értelmezésével; a háztartásban használatos elemek, vegyületek használati utasításának értelmezése, a méregjel értelmezése	Fel tudja sorolni az előállított elemeket és azok további felhasználását. Meg tudja nevezni azokat a vegyületeket, amelyek az elemekből előállíthatók. Tud szöveget alkotni a felhasználás folyamatábrájáról. Fel tudja sorolni és meg tudja nevezni a vegyipari falhasználás veszélyeit. A háztartásban használatos vegyületeket biztonsággal tudja használni. Ismeri a méregjel jelentését.	Tervet tud készíteni az előállított elemek, vegyületek további felhasználásához. A felhasználási tervhez ábrát tud készíteni a kapcsolódó reakciófolyamatokról. A vegyipari előállítás és felhasználás technológiai ábráit tudja értelmezni és képes róluk magyarázó szöveget alkotni. A háztartásban használatos elemek, vegyületek használati utasítását tudja értelmezni. Ismeri a mérgek veszélyit, a méregjel jelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	A kémiai reakciók: elemek elemekkel (fémek nem fémekkel), vegyületek vegyületekkel (fémvegyületek nem fém vegyületekkel)	Az elemek és vegyületek számbavétele más elemekkel, vegyületekkel való kísérletezéssel, szövegolvasás és -feldolgozás révén; a kémiai reakciók folyamatának és reakcióegyenletének írása, elemzése, értelmezése; a kémiai reakciók tapasztalataiból következtetés az elemek, vegyületek kémiai tulajdonságaira, élettani és környezeti hatásaira; az elemek, vegyületek jellemző kémiai reakcióinak számbavétele kísérletezéssel, szövegolvasás, -feldolgozás révén; a tapasztalat felhasználása az elemek, vegyületek kimutatására, azonosítására.	Kísérleti jegyzőkönyvet tud készíteni az elemekkel, vegyületekkel végzett kísérletekről. Reakciófolyamatokat tud írni a kísérletekről. A reakciófolyamatok és a kísérleti jegyzőkönyvek felhasználásával jellemezni tudja az elemek és vegyületek kémiai tulajdonságait. Az elemek és vegyületek jellemző kémiai reakcióit fel tudja írni.	Tervet tud készíteni az elemek és vegyületek megismeréséhez és a kísérletekhez. Az elvégzett kísérletekről reakcióegyenletet tud írni és azt képes elemezni, értelmezni. Le tudja írni a kémiai reakciók közül ki tuja választani a jellemzőt és az alapján azonosítani tudja az elemeket, a vegyülettípusokat.
1.5.	Környezeti kémia: energiagazdálkodás: fosszilis tüzelőanyagok, atomenergia, megújuló energiaforrások az emberi szervezet építőanyagai: zsírok, szénhidrátok, fehérjék levegőszennyezés: szén-dioxid, kén-dioxid, nitrogén-oxidok, szmog, üvegházhatás, savasodás, hulladékok: műanyagok, fémek, üveg, szelektív hulladékkezelés, újrahasznosítás vízszennyezés: szennyvíz, iontartalom, szerves szennyeződés, víztisztítás	A környezeti kémia megismerése ismeretterjesztő és tudományos szövegek feldolgozásával, a környezeti problémák megismerése, kezelési lehetőségeinek feltárása, az emberi szervezetet felépítő szerves vegyülettípusok megismerése, modellezése	A szövegfeldolgozásról jegyzetet tud készíteni és annak segítségével be tudja mutatni szóban a szerzett ismereteket	A környezeti kémia problémáját fel tudja tárni, és annak hatásait értelmezni tudja az emberi szervezetre
1.6.	Kémiai anyagok a mindennapokban: a fémek felhasználása (vas, cink, réz, alumínium, ólom, ezüst) építőipari anyagok (tégla, cserép, égetett mész, oltott mész, cement, gipsz) háztartási anyagok (hypo, vízkőoldó, akkusav, borkén, permetszerek) elektronikai anyagok (szilícium, üveg, arany) a kémiai anyagok hatása a természeti és az épített környezetre, valamint az emberi szerveztre	A mindennapi kémiai anyagok megismerése kezelési- és felhasználási útmutatók, tanulmányozásával, jegyzeteléssel, ismeretterjesztő szövegek olvasásával.	Tudja felsorolni a mindennapokban használatos legfontosabb kémiai anyagokat és felhasználásának veszélyeit.	Tudja bemutatni a mindennap használatos kémiai anyagokat a kezelési utasítás alapján és tudja értelmezni a felhasználás veszélyeit
II.	A KÉMIA MINT TUDOMÁNY	ISMERETEK TANULÁSA A KÉMIÁRÓL MINT TUDOMÁNYRÓL		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Az anyagféleségek és változásuk témakörökhöz kapcsolódó ismeretek fejlődése; Paracelsus, Dalton, Mengyelejev, a Curie-házaspár, Bohr, Rutherford, Priestley, Lavoisier, Irinyi, Görgey, Than Károly, Szent-Györgyi, Hevesy munkássága, tudományos eredményei*	*Az anyagok és változásuk tudománytörténeti fejlődésének, valamint a kémiatörténet kiemelkedő személyiségeinek számbavétele könyv- és könyvtárhasználat révén*	Példát tud mondani nagy tudománytörténeti felfedezésre kémiából. Fel tud sorolni magyar kémikusokat, s legalább egyről tudja, hogy mivel foglalkozott.	Önálló kutatómunkát tud végezni a könyvtárakban úgy, hogy megadott szempontsor alapján halad. Meg tudja nevezni az anyagok és változásuk témakörén belül a nagyobb kémiai felfedezéseket és azok felfedezőit.
III.	SZTÖCHIOMETRIA	ISMERETEK TANULÁSA A SZTÖCHIOMETRIÁRÓL		
1.	*Sztöchiometriai számítások: kémiai egyenlet, mérlegelv számítási feladatok kiindulási és keletkező anyag mennyisége (mól, részecskeszám, tömeg)*	*Sztöchiometriai számítások megoldása egyenletrendezéssel, az anyagmegmaradás törvényének alkalmazásával*	Tudjon egyszerű kémiai egyenleteket felírni és rendezni	Tudjon felírni kémiai egyenleteket és azok segítségével tudja kiszámolni a keletkező és a kiindulási anyagok mennyiségét
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS		
1.	*Az anyagokról és változásokról, illetve a kémia történetéről szóló cikkek ismeretterjesztő könyvek, szaklexikonok, szakfolyóiratok, tanulmányok, CD-k, Internet oldalak*	*Alapvető kémiai ismeretekről, illetve a kémia történetéről szóló cikkek, ismeretterjesztő könyvek, szaklexikonok, szakfolyóiratok, tanulmányok tallózása, olvasása, cédulázása, jegyzetelése, ismertetése, könyvtármunka, Internet böngészése*	A tanév során el tudja készíteni két-három kémiai tárgyszó céduláját, amelyhez legalább két forrást is megjelöl. A tanév során összegyűjt és leír négy-öt olyan TV-műsorcímet, amely témája alapvető kémiai ismeretekhez vagy a kémia történetéhez kapcsolódik.	A tanév során elolvas legalább két-három alapvető kémiai ismeretekről, kémiatörténetről szóló cikket, ismeretterjesztő könyvet. Az olvasottakról jegyzetet tud készíteni, a forrás címleírását szinten el tudja készíteni. Legalább egy általa olvasott könyvet részletesen be tud mutatni osztálytársainak. A tanév során megnéz, meghallgat legalább két-három olyan műsort, amelynek témája alapvető kémiai ismeretekhez vagy kémiatörténethez kapcsolható. Az általa megtekintett, meghallgatott műsorokról képes rövid ismertetést adni osztálytársainak.

Év végi követelmények

A tanulói differenciált követelmények a teljesítmények minimális fejlécű oszlopában végzettek szerint tevődnek össze. A tanterv ismeretanyaga, gyakorlati tudásra irányuló részei, érzelmi és motivációs összetevői a tanulói attitűd kimunkálását szolgálták, az év végén ennek megvalósulását is megállapítjuk.

a) A legfontosabb nemfémes és fémes elemek és vegyületek ismereteinek elsajátítása.
b) Végezzen egyszerű kísérletet a tanultakkal kapcsolatban, a kíván módon reprodukálja a demonstrációs kísérletet.
c) Készítsen jegyzőkönyvet, tartson ismertetést mások előtt végzett munkájáról
d) A tudománytörténetet a tanultak alapján ismerje meg, saját gyűjtőmunkát végezzen választott témájában a tudománytörténet valamely vonatkozó eseményéről. Törekedjen korszerű bemutatásra, használja helyesen a korszerű eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
FÖLDÜNK –KÖRNYEZETÜNK

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Földünk és környezetünk** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára a *Földünk és környezetünk* műveltségi területen belül a következő tantervet közöljük:

Földrajz 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

FÖLDRAJZ

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló *Földrajz* tanterv szerves előzménye a *Természetismeret* 3–4. évfolyamos tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK 5–8. évfolyamos kerettanterve a NAT **Földünk-környezetünk** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a ***Földünk-környeztünk*** műveltségi terület követelményeinek, valamint a Kerettanterv *Földrajz* tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.
A *Földrajz* kerettanterv a NAT műveltségi területek kiemelt fejlesztési feladatai közül a ***Környezeti nevelés*** és a ***Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra*** követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. Ezen kívül segíti a ***Hon és népismeret***, továbbá a ***Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*** és az ***Információs és kommunikációs kultúra*** követelményeinek teljesítését.

A Földrajz kerettanterv jellemzői

Az 5–8. évfolyamos *Földrajz* kerettanterv – illeszkedve az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes tantervi részek *kölcsönösen megfeleltettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A tanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A tanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Földrajz* kerettantervet földrajz (és bármely) szakos tanári diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Előnyös a közoktatásban akkreditált ÉKP továbbképzés, vagy a szakirányú továbbképzés elvégzése. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. *A földrajz szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges eszközöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Földrajz tanulásának céljai, fejlesztési feladatok

Általános fejlesztési feladatok

Ebben a képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári iránymutatás segítségével legyenek képesek felismerni a lakókörnyezetüket jellemző természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet, a benne elhelyezkedő társadalom kisebb csoportjainak fontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait. A tanulóban tudatosuljon a társadalom szerepe és felelőssége a környezeti értékek megóvásában. Váljon egyértelművé a társadalom tagjainak egyenrangúsága, amit az eltérő emberi kultúra és a különböző értékrendek megismerése segíthet elő. Alakuljon ki a földrajzi környezet, elsősorban a Kárpát-medence tájai, az ott élők életmódja iránti kíváncsiság és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képesség is fejlődjön.
A következő képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári közreműködéssel legyenek képesek felismerni az egyes kontinensekre és Magyarországra jellemző legfontosabb természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet és a benne elhelyezkedő társadalom legfontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait. A tanuló érzékelje a társadalom szerepét és felelősségét a környzeti értékek megóvásában, tudatosuljon benne az emberi faj egyenrangúsága. Fejlődjön a tanulók földrajzi tudásának gyarapítása iránti igény és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képességük is érje el a korosztálytól elvárható szintet.

Ismeretszerzés, feldolgozás és alkalmazás

Legyenek képesek a tanulók a természet jelenségeit és folyamatait észrevenni és azokat megfigyelni. Tudjanak egyszerű megfigyeléseket, méréseket és vizsgálatokat végezni földrajzi környezetükben. Ismerjék és tudják használni a mindennapi életben előforduló megfigyelésekhez, vizsgálatokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket. Szerezzenek gyakorlottságot a mindennapi életben előforduló mérésekben, ezeket projektmódszer segítségével is képesek legyenek elvégezni. Tudják a különböző természeti jelenségeket összehasonlítani, csoportosítani, azokat változásukban, fejlődésükben bemutatni. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat, szerzett információikat szóban és írásban legyenek képesek megfogalmazni, azokból szükség szerint modell alkotásra alapot adó következtetéseket levonni. A lényegkiemelésre való törekvés mellett ismerjék és használják helyesen a tanult természettudományos szakkifejezéseket. Vegyék észre a valóság és annak képi ábrázolása közti kapcsolatot. Tudják a kevésbé bonyolult szöveges és képi információkat értelmezni. Tudjanak a térképen tájékozódni, egyszerű térképvázlatot készíteni. Legyenek képesek tájékozódni természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, atlaszokban. Értsék az életkoruknak megfelelő természettudományos ismeretterjesztő könyvek, cikkek, televízió-műsorok, videofilmek információit. Tudatosuljon bennük, hogy környezetük állapota saját egészségükre is hatással van. Igényeljék az egészséges életkörülményeket, és tudják, hogy ezt saját környezetükben hogyan alakíthatják ki. Ismereteik és tapasztalataik alapján figyeljenek arra, hogy felelősek a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért. Becsüljék meg környezetük értékeit, alakuljon ki pozitív attitűdjük a földrajzi környezet esztétikai és gazdasági értékei iránt.
Tudjanak a tanulók pontos megfigyeléseket végezni, önállóan vizsgálódni a föld- és környezettudományok megfelelő szempontjai szerint. Vizsgálataik, megfigyeléseik alapján legyenek képesek véleményt alkotni a vizsgálat, megfigyelés tárgyáról. Tudjanak eligazodni és tájékozódni a különböző információs anyagokban (természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, tudományos és szakkönyvekben, folyóiratokban, statisztikai kiadványokban, albumokban, atlaszokban, televíziós és videofilmekben, a világhálón és számítógépes adathordozón található anyagokon stb.) és ezek gyűjteményeiben (könyvtárakban, múzeumokban). Legyenek képesek megfigyeléseiket, ismereteiket szabatosan, pontos szakkifejezéseket használva szóban és írásban megfogalmazni, térkép- és egyéb vázlatrajzzal illusztrálni, elemezni és értékelni.
Tudják a környezetükben lejátszódó eseményeket, jelenségeket bemutatni, reálisan értékelni és indokolni. Lássák be, hogy a tények bemutatásakor néha szubjektív elemek is érvényesülnek az érdekek ütközése következtében. Ezért legyenek képesek mérlegelni a legfontosabb információforrásból szerzett információkat, és tudjon azokból reális következtetéseket levonni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tájékozódás, tájékozottság a földrajzi térben

Ismerjék a tanulók a világtájakat, tudják azokat felismerni a valóságban és a térképen. Tudjanak tájékozódni a lakóhelyükön és annak környékén. Ismerjék Magyarországon belül lakóhelyük, Európán belül Magyarország elhelyezkedését, legyen rálátásuk a magyarságnak a határainkon túl való elhelyezkedésére. Tudják olvasni a domborzati földrajzi térképet. Legyen képzetük a térkép és a valóság kapcsolatáról, értsék az ábrázolás korlátait. Legyen helyes képzetük a környezet elemeinek méretéről, a számszerűen kifejezhető adatok nagyságrendjéről, különösen a földrajzi objektumok egymástól lévő távolságáról. Ismerjék a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai alapfogalmakat.
Ismerjék fel a tanulók a leggyakoribb ásványokat, kőzeteket, nyersanyagokat, energiahordozókat, talajokat, valamint a víz és a levegő anyagait a jellemző tulajdonságaik alapján. Legyen áttekintésük az ember gazdasági tevékenységét meghatározó természeti, társadalmi és gazdasági környezet tényezőiről, továbbá a környezetet károsító szennyező anyagokról és azok forrásairól. Tudják, hogyan csökkenthető vagy szüntethető meg a károsító hatásuk.

Tájékozódás, tájékozottság az időben

Ismerjék a tanulók a napszakok és az évszakok változását és a változások okát. Ismerjék az időszámítás csillagászati alapjait és tudják azokat alkalmazni. Legyenek képesek az időben elhelyezni a Föld és szféráinak kialakulását, a Föld történetének jelentősebb korszakait. Tudják érzékelni és érzékeltetni a földtörténeti és evolúciós folyamatok időtartamának nagyságrendi eltéréseit.
Biztonsággal tudják használni a tanulók a földtani, a domborzati és a tematikus földrajzi térképeket. Értsék a térkép és a valóság kapcsolatát, az ábrázolás korlátait. Legyenek helyes képzeteik a környezet elemeinek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok nagyságrendjéről. Tegyenek szert általános tájékozottságról Magyarország és a Magyarországgal szomszédos országok, továbbá Európa országainak természeti és társadalomföldrajzi jellemzőiben. Szerezzenek általános tájékozottságot a távolabbi országokról: India, Japán, Kína, Amerikai Egyesült Államok, egy közel-keleti, egy afrikai és egy latin-amerikai ország. Ismerjék a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai fogalmakat.

Tájékozódás, tájékozottság a környezet anyagairól

Legyenek képesek a tanulók felismerni a természetben leggyakrabban előforduló ásványokat, kőzeteket, nyersanyagokat és energiahordozókat, talajokat, továbbá a víz és a levegő anyagait jellemző tulajdonságaik alapján, tudják azokat nagyobb csoportokba rendezni. Ismerjék a környezetet károsító leggyakoribb szennyező anyagokat és azok forrásait. Tudják, hogy hogyan csökkenthető vagy szüntethető meg ezen anyagok károsító hatása.
Ismerjék a tanulók a zónaidő használatának elméleti alapjait és a mindennapi életben betöltött szerepét. Tanuljanak meg – a meglévő matematikai és csillagászati ismereteikre támaszkodva – helyi időszámítással kapcsolatos problémákat megoldani. Legyenek tisztában a vizsgált terület, régió legfontosabb társadalmi és gazdasági folyamatainak és változásainak időbeli elhelyezésével. Biztonsággal igazodjanak el a földtörténeti korokban, érzékeljék a földtörténet és a társadalomtörténet időintervallumában meglévő különbségeket.

Tájékozódás, tájékozottság a környezet kölcsönhatásaiban

Érzékeljék a tanulók a környezetükben lezajló változásokat mint természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit. A technikai fejlődés szerepének felismerésével összefüggésben ismerjék a megújuló és a meg nem újuló energiahordozókat, ezzel összefüggésben halljanak az energiatermelő és -fogyasztó folyamatok rövid- és hosszú távú következményeiről a természeti és a társadalmi környezetben. Tudják értelmezni környezetük természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit és kölcsönhatásait. Értsék, hogy a természeti környezet hogyan hatott a történelmi események kimenetelére, hogyan befolyásolja általában a társadalmi-gazdasági életét. Ismerjék a gazdasági élet jelenségeinek összefüggéseit, kölcsönhatásait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ismerjék meg az emberi tevékenységek okozta alapvető környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit. Tudják, hogy az emberek sok tekintetben különböznek egymástól, de emberi mivoltában mindenki egyenrangú.
Tudják érzékelni és értékelni a tanulók a környezetben lezajló változásokat mint természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit. Ismerjék a megújuló és a meg nem újuló energiahordozókat, ezzel összefüggésben lássák az energiatermelő és fogyasztó folyamatok rövid- és hosszútávú következményeit a természeti és a társadalmi környezetben. Tudják értelmezni az egyes tájak, országok, kontinensek természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit és kölcsönhatásait. Értsék, hogy a természeti környezet hogyan hatott a történelmi események kimenetelére, hogyan befolyásolja az egyes országok társadalmi-gazdasági életét. Ismerjék a gazdasági élet jelenségeinek összefüggéseit, kölcsönhatásait. Értsék, hogy a társadalmi-gazdasági élet eseményei hogyan hatnak az egyes országok fejlődésére. Ismerjék meg az emberi tevékenységek okozta környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit. Értsék meg, hogy a népek természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, gazdasági helyzetüket, világszemléletüket. Tudják, hogy az emberek sok tekintetben különböznek egymástól, de emberi mivoltában mindenki egyenrangú.

Tájékozódás, tájékozottság hazai földrajzi-környezeti kérdésekben

Alakuljon ki a tanulókban a hazai tájhoz, a természeti és a társadalmi értékeinkhez való kötődés. Ismerjék meg a természeti tényezőknek a társadalom elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben, gazdasági életében megnyilvánuló hatásait és földrajzi összefüggéseit. A lakókörnyezetük földjének megismerése, a hazai nagy tájakra jellemző természeti, társadalmi, gazdasági értékek áttekintése, rögzítése, a hazához való kötődés megerősítése. A tanulók érdeklődésének felkeltése a magyar utazók, tudósok, szakemberek a Föld felfedezésében és megismerésében játszott szerepéről. A tanulók legyenek képesek tájékozódni a lakókörnyezetük védett természeti, kulturális és gazdaságtörténeti értékei felöl, ismerjék fel a környezeti problémák helyi vonatkozásait.
Alakuljon ki a tanulókban a hazai tájhoz, a természeti és a társadalmi értékeinkhez való kötődés. Ismerjék meg a természeti tényezőknek a Kárpát-medence népei elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben, gazdasági életében megnyilvánuló hatásait és földrajzi összefüggéseit.A Kárpát-medence, azon belül Magyarország földjének megismerése, a hazai nagy tájakra jellemző természeti, társadalmi, gazdasági értékek feldolgozása, rögzítése, a hazához való kötődés megerősítése. A magyar társadalom és gazdaság nemzetközi kapcsolatrendszerének megismerése. A tanulók érdeklődésének felkeltése a magyar utazók, tudósok, szakemberek a Föld felfedezésében és megismerésében játszott szerepéről. A tanulók legyenek képesek tájékozódni Magyarország védett természeti, kulturális és gazdaságtörténeti értékei felöl, ismerjék fel a globális és regionális környezeti problémák hazai vonatkozásait.

Tájékozódás, tájékozottság regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben

Ismerjék fel a Kárpát-medence, azon belül Magyarország alapvető regionális sajátosságait. Legyenek képesek a földrajzi övezetesség megnyilvánulásait felismerni. Lássák be, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes rendszer, melyben az ember természeti és társadalmi lényként él. Tudatosuljon bennünk, hogy a földi rendszer működését károsan befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatnak az ember életére, végső soron saját létét veszélyeztetve. Legyenek tájékozottak abban, hogy hogyan kerülhetjük el a legsúlyosabb környezeti veszélyeket. Lássák be, hogy a környezet károsodása-károsítása nem ismer országhatárokat, a környezeti károk megakadályozására nemzetközi összefogásra van szükség. Ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, legyen áttekintésük nemzeti parkjainkról és legfontosabb természeti értékeinkről. Ismerjék meg a környezetkárosodások megelőzésének lakókörnyezetükben érvényesíthető lehetséges főbb módjait.
Ismerjék fel a kontinensek, tájak, országok regionális sajátosságait, különbségeit, rendszerét. Az egyes kontinensek példáján keresztül legyenek képesek a földrajzi övezetesség megnyilvánulásait felismerni, e mellett térben és időben is érzékeljék a természeti környezet és a gazdaság összefüggéseit. Értsék meg, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes rendszer, melyben az ember természeti és társadalmi lényként él. Lássák be, hogy a földi rendszer működését károsan befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatnak az ember életére, végső soron saját létét veszélyeztetve. Legyenek tájékozottak abban, hogy hogyan kerülhetjük el a legsúlyosabb környezeti veszélyeket. Lássák be, hogy a környezet károsodása-károsítása nem ismer országhatárokat, a környezeti károk megakadályozására nemzetközi összefogásra van szükség. Ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, nemzeti parkjainkat és természeti értékeinket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Ismerjék meg a környezetkárosodások megelőzésének elveit, főbb módjait, illetve a károsodott tájak természetes állapotának visszaállítási lehetőségeit és korlátait.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudomány fejlődéséről

Tudatosuljon a tanulókban, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelések, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket természettudományos könyvek, cikkek olvasása, televízió- és rádióműsorok, videofelvételek hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány – más tudományok mellett – meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában. Értékeljék, tiszteljék a természettudósok munkásságát, felfedezéseiket, kutatási eredményeiket. Tudják, hogy a földrajztudomány a természeti és társadalmi jelenségek, folyamatok környezetünkre gyakorolt kölcsönhatásait és térbeli elterjedésüket vizsgálja, azonban ezek megértéséhez elengedhetetlenek a széleskörű természettudományos ismeretek.
Tudatosuljon a tanulókban, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelések, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket természettudományos könyvek, cikkek olvasása, televízió- és rádióműsorok, videofelvételek hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány – más tudományok mellett – meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában. Értékeljék, tiszteljék a természettudósok munkásságát, felfedezéseiket, kutatási eredményeiket. Tudják, hogy a földrajztudomány a természeti és társadalmi jelenségek, folyamatok környezetünkre gyakorolt kölcsönhatásait és térbeli elterjedésüket vizsgálja, azonban ezek megértéséhez elengedhetetlenek a széleskörű természettudományos ismeretek.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.	**CR-002/1**	Cartographia: Földrajzi atlasz a 12–16 éves tanulók számára
	MS-2112	Dr. Jakucs L. – Nagy G-né: A Föld, amelyen élünk 1. Természetföldrajz
7–8.	**CR-002/1**	Cartographia: Földrajzi atlasz a 12–16 éves tanulók számára
	MS-2112	Dr. Jakucs L. – Nagy G-né: A Föld, amelyen élünk 1. Természetföldrajz
	MS-2113	Makádi M.: A Föld, amelyen élünk 2. Európán kívül
	MS-2114	Makádi M.: A Föld, amelyen élünk 3. Európa
	MS-2115	Makádi M.: A Föld, amelyen élünk 4. Hazánk

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyag elsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Szakszöveg jegyzetelési módjainak gyakorlása ❖ Szakszöveg néma értő olvasása, megadott szempontok szerinti feldolgozása (adatkeresés, lényegkiemelés, kérdés megfogalmazása stb.) ❖ Ábrák elemzése, készítése ❖ Táblázatok adatsorainak értelmezése, készítése ❖ Modellek magyarázata ❖ Videofilm megtekintése, kiértékelése ❖ Diakép megtekintése, kiértékelése ❖ Internet, CD ROM keresési feltételek szerinti használata ❖ Témaspecifikus folyóiratcikkek jegyzetelése ❖ Megfigyelések a természetben és a lakókörnyezetben ❖ Adatgyűjtés a gazdasági, társadalmi környezetben ❖ Terminus technicusok szótár segítségével történő magyarázata ❖ Egyszerű kísérletek a laborban és a természetben ❖ A természet anyagainak vizsgálata ❖ Földrajzi nevek helyesírásának gyakorlása, elsajátítása ❖ Térbeli folyamatok, jelenségek összehasonlító elemzése ❖ Térképhasználat, tájékozódás a térképen, önálló térképkészítés ❖ Tájékozódási műszerek használatának gyakorlása ❖ Egy szabadon választott téma komplex feldolgozása és bemutatása (kiselőadás, tabló, írásbeli beszámoló) ❖ Definíció alkotása és értelmezés ❖ Számítási feladatok megoldása	❖ A természet anyagainak felismertetése ❖ Eredmények kiszámításának levezetése ❖ Alkotások kiállítása ❖ Földrajzi nevek bemutatása a falitérképen és a vaktérképen ❖ Rövid szóbeli értékelés megtartása egy adott témában ❖ A tanuló által végzett vizsgálatok módszereinek és eredményeinek kiértékelése ❖ Tájékozódást segítő feladat végrehajtása ❖ Munkalapok, tesztek megoldása, diagnosztikus mérés ❖ Szóbeli felelet ❖ Egyéni és csoportos megbeszélés ❖ Játékos vetélkedő ❖ Házi dolgozat készítése	❖ Tanulói értékelés (elemző önértékelés, diáktárs elemzése) ❖ Tanári értékelés (formatív és szummatív) ❖ Zsűrizés (alkotások esetén) ❖ Külső szakértő bevonása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Földrajz tanulásának céljai

Alakuljanak ki a tanulóknak a lakókörnyezet és a földrajzitás szerkezetére és felépítésére vonatkozó ismeretei. Fogadják el a táj individuum jellegét, melynek minden egyes tájnál a fundamentum – a domborzat – szab határt és irányt. Szerezzenek áttekintést a Föld, a Kárpát-medence és hazánk domborzatának általános arculatáról. Ismerkedjenek a Kárpát-medence és hazánk egyes tájaival, azok kialakulásával, fejlődésével, vizsgálják, végezzenek megfigyeléseket lakóhelyük, környezetük abiotikus és biotikus tájkomponenseinek kölcsönhatásairól. Alakuljanak ki a tájban és a térképen való tájékozódás alapismeretei.
Alakuljon ki képzetük a Naprendszerről. Tudatosuljon a tanulókban az a tény, hogy egy ország gazdasági fejlettségét a természeti és a társadalmi tényezők egyaránt meghatározzák. Alakuljon ki bennük pozitív viszonyulás a természettel és annak védelmével szemben. Ismerkedjenek meg a természetvédelemmel. Lássák be, hogy a civilizációs fejlődésnek környezetkárosító hatásai is vannak. Érezzenek késztetést arra, hogy lehetőségeik szerint hasznosan járuljanak hozzá lakókörnyezetük védelméhez.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	TÁJÉKOZÓDÁS A FÖLDRAJZI TÉRBEN	ISMERETEK TANULÁSA A FÖLDRAJZI TÉRBEN VALÓ TÁJÉKOZÓDÁSHOZ		
1.	*Tájékozódás a Földön*	*A Földön való tájékozódás gyakorlása; a szabadban használt praktikák elsajátítása*	Ismeri a szabadban használt tájékozódás segédleteit.	Ismeri és használni tudja a szabadban használt tájékozódás segédleteit.
2.	*Tájékozódás a csillagos égen*	*Ismeretek tanulása a csillagok csillagképek segítségével történő tájékozódásról*	Ismeri a Nagygöncölt, a Kisgöncölt és a Sarkcsillagot. Ezeket meg tudja keresni a csillagos égen.	Ismeri a fontosabb csillagképeket és csillagokat. Ezeket meg tudja keresni a csillagos égen.
3.	*Tájékozódás a térképen és a földgömbön; koordinátarendszer – fokhálózat*	*A térkép és a földgömb, valamint a térképen és földgömbön való tájékozódás gyakorlása; a földrajzi fekvés meghatározása térképen és földgömbön; helykeresés a névmutató koordinátarendszere segítségével; különböző méretarányú és jelrendszerű térképek olvasása*	A névmutató segítségével képes megkeresni egy adott földrajzi hely fekvését. Képes csoportosítani a különböző méretarányú térképeket.	A fokhálózat segítségével meg tudja állapítani egy adott földrajzi hely fekvését. Tudja, hogy a különböző méretarányú térképeket mely területeken hasznosítják.
II.	A TÁJ PROBLEMTIKÁJA	A TÁJ PROBLEMATIKÁJÁNAK ÉRTELMEZÉSE SZÖVEGFELDOLGOZÁSSAL		
1.	A táj fogalma, tájmeghatározások	Ismeretek tanulása a tájak fizognómiájáról, életközösségeiről azok környezetei feltételeiről tájak esztétikája, tájmítosz, táj és az ember, geotényezők vizsgálata, képek, modellek, természeti filmek megtekintése révén	egyszerű tájkomponensek alapján ismer föl jellegzetes arculatú tájakat	fontosabb geotényezők egymásra hatásának tapasztalati ismerése és szöveg feldolgozások alapján ismerjen föl eltérő arculatú egységeket
2.	Természeti tájtípusok, gazdasági táj	Szövegolvasás, szövegértelmezés a tájak csoportosítására, típusaira vonatkozóan, ábrák, fényképek, fotók, festmények alapján	Tudjon felsorolni néhány természeti és gazdasági tájtípust	Tudja fölsorolni a jellegzetesebb természeti és antropogén tájtípusokat, értelmezze azok összetevőit

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	A FÖLD FELSZÍNE	A FÖLD FELSZÍNÉNEK MEGISMERÉSE, KITÜNTETETTEN A KÁRPÁTMEDENCE VONATKOZÁSÁBAN		
1.	A domborzat, mint a geo-ökorendszerben legfontosabb elem -a geoökorendszer alapja-	Tájak-domborzati formák fiziognómiája, műalkotások, képek, természetfilmek elemzése, szövegfeldolgozás Kárpát-medencei tájak csoportosítása a domborzati térképek jelrendszere alapján, domborzati modellek a terepasztalon	Ismerje föl az egyes domborzati modellek alapján a domborzati elemeket	Az egyes domborzati elemek egzakt meghatározása, terepasztalon dinamikai stabilitás, biztonságos térképhasználat, hazánk fontosabb vizeinek, tájainak elhelyezése a vaktérképen
2.	Belső erők által létrehozott felszíni formák	Ismeretek tanulása a belső erők által létrehozott felszíni formákról, szövegalkotás és feldolgozás képek, ábrák modellek elemzése, lehetőségek szerint animációs film, illetve természeti film megtekintése révén.		
2.1.	Magashegységek a Kárpát-medence peremén	A lánchegységek keletkezési folyamataira gyűrt és töréses formáira főbb rendszereire vonatkozó ismeretek megtanulása, A főbb lánchegységek helyének megkeresése a térképen és a földgömbön, gazdaságuk	Tudja mi a lánchegység, meg tudja mutatni a térképen az Alpokat, a Dinári-hegységet, a Kárpátokat	Szabatos leírást tud adni a lánchegység keletkezéséről, meg tudja nevezni, térképen meg tudja mutatni az Eurázsiai-hegységrendszert és a Pacifikus-hegységrendszer vonulatát és jelentősebb tagjait
2.2	Vulkáni hegyvidékeink	A vulkánok keletkezési folyamataira andezites és bazaltos formáira vonatkozó ismeretek feldolgozása vulkánjaink gazdasági értéke	Tudja mi a vulkán, meg tudja mutatni a térképen kiáludt vulkánjainkat, Európából a működő vulkánjainkat	Szabatos leírást tud adni a vulkánok keletkezéséről, meg tudja nevezni, a térképen meg tudja mutatni fontosabb vulkánjainkat és a Föld híresebb vulkánjait
2.3	Rögvidékeink	Röghegységek keletkezési folyamatira gyűrt és töréses formáira főbb rendszereire vonatkozó ismeretek megtanulása. Néhány röghegység helyének megkeresése a térképen és a földgömbön, gazdasági értékük	Tudja mi a röghegység, meg tudja mutatni a térképen Magyarország röghegységeit.	Szabatos leírást tud adni a röghegységek keletkezéséről. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a Variszkuszi és a Kaledóniai hegységrendszert.
2.4	Mészkővidékeink	A mészkő, mint kőzet. A mészkőfelszínek keletkezési folyamataira, gyűrt, töréses, karsztosodott formáira főbb rendszereire vonatkozó ismeretek feldolgozása. Mészkőhegységeink helyének meghatározása a térképen, gazdasági értékük.	Tudja a mészkő jellemzőit. Tudja mi a mészkőhegység. Meg tudja mutatni a térképen Magyarország mészkővidékeit.	Szabatos leírást tud adni a mészkő, mint kőzet jellemzőiről, mészkőhegyeink keletkezéséről, karsztosodott formáiról. A térképen meg tudja mutatni a fontosabb hazai és európai mészkővidékeket.
3.	Külső erők fajtái; a földfelszín egyensúlya	A belső és a külső erők ellentmondásáról, fajtáiról szóló szöveg értelmezése, feldolgozása, ezek modellezése terepasztalon.	Meg tudja nevezni a fontosabb felszíntegyengető erőket, esetleg terepasztalon modellezi azokat.	Szavatos leírást ad a hegységképző és a külső erők harcáról, modellezésben dinamikai stabilitás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1	A lejtő, a lejtőüledék mint az ember szempontjából a táj lényegét meghatározó geotényező	A környezetünkben fellelhető fontosabb lejtőüledékek tanulmányozása, a földi életben fontos anyagi folyamatok modellezése, aprózódás, mállás, talapalakulás stb.	Meg tudja nevezni a fontosabb lejtőüledékeket, a lejtőüledékek mozgásának okait.	Szabatos leírást tud adni a lejtő és a lejtőüledék keletkezéséről, terepasztalon dinamikai stabilitás. Utalást tud tenni a talaj alakulás miértjére.
3.2	Kőzetek vizsgálata, csoportosítása – szerves anyagok vizsgálata	Környezetünkben fellelhető abiogén, biogén anyagok tanulmányozása, talajmodellezés előkészítése.	Tudja megnevezni a fontosabb kőzetcsoportokat, fontosabb kőzeteinket, ásványainkat ismerje föl.	Szabatos leírást tud adni a kőzetek és ércek keletkezéséről, anyagvizsgálatban, modellezésben dinamikai stabilitás.
3.3	Terasz – és dombvidékeink, alföldjeink, medencéink fontosabb vízgyűjtőink	Fontosabb üledékgyűjtőink, dombvidékeink, alföldjeink keletkezésének tanulmányozása, szövegfeldolgozás, terepasztalon való modellezés, a szél és a vizek munkája, gazdasági értékük	Tudja mi a dombvidék, alföld, medence vízgyűjtőterület. Terepasztalon tudja modellezni a szél és a víz munkáját. Nevezze meg és mutassa a térképen alföldjeinket, medencéinket.	Szabatos leírást tud adni e formák keletkezéséről, pontos térképhasználat. Kísérletezésben, modellezésben dinamikai stabilitás.
3.4	Talajok keletkezése, hazánk főbb talajtípusai	Ismeretek földolgozása hazánk talajtípusairól, szövegolvasás, ábra és térképelemzés, megfigyelés. A már elkészített talajmodellek elemzése, talajminták vizsgálata.	Magyarország talajtérképéről le tudja olvasni a főbb talajtípusokat.	Föl tudja sorolni hazánk fontosabb talajtípusait, betudja mutatni azokat. Olvasni, értelmezni tudja Magyarország áttekintő talajtérképét.
3.5	Tájak, kőzetek kora	A földtörténeti korok egyes történései, főbb kőzettípusok, tájak. Szövegfeldolgozás, ábraelemzés, földtörténeti időszalag készítése stb.	Az egyes földtörténeti korokhoz hozzá tudja rendelni az adott hazai tájat, kőzeteket.	Szavatos szöveget tud alkotni a földtörténeti korok, folyamatok, kőzetek keletkezése mentén.
IV.	AZ ÉGHAJLAT	AZ ÉGHAJLAT MEGFIGYELÉSE, MÉRÉSE, A TAPASZTALATOK MODELLEZÉSE, TANULMÁNYOZÁSA		
1.	Az időjárás	Lakóhelyünkön megfigyelések végzése, terepasztali modellezése: hogyan szabják meg a domborzati tényezők a sugárzási (fény) , hőmérsékleti, szél és csapadékviszonyokat. Szövegértelmezés.	Tudja megnevezni és beazonosítani az időjárási elemeket.	Adjon leírást a tankönyvi szöveg és a modellek alapján a domborzat időjárási elemeinek megszabásáról.
2.	Fény, víz, levegő	Fizikai jelenségek és a levegő anyagainak halmazállapot változásainak tanulmányozása, szövegfeldolgozás, kísérletezés.	Tudjon elvégezni és bemutatni a témával kapcsolatos egyszerű kísérleteket.	Kísérletek végzésében dinamikai stabilitás, szabatos szövegalkotás.
3.	Éghajlati elemek vizsgálata	Napsugárzás, hőmérséklet, szél, csapadék helyi megfigyelése, mérése szövegértelmezés időjárási diagrammok készítése, éghajlati diagrammok olvasása.	Tudja megnevezni az éghajlat és időjárás elemeit, tudjon olvasni meteorológiai mérőeszközökről.	Szavatos olvasás, írás, beszéd a témáról. Kísérletekben, mérésekben dinamikai stabilitás.
4.	Hazánk és a Kárpát-medence éghajlata	A hegyvidék és a Kárpát-medence éghajlatainak tanulmányozása, szövegfeldolgozása, éghajlati diagrammok olvasása.	Tudja megnevezni hazánk és a Kárpát-medence főbb éghajlati típusait és a tények szintjén elemezze azokat.	Szavatos leírást tudjon adni a Kárpát-medencei tájak éghajlatáról, az éghajlatok főbb jellemzőiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	GEOÖKORENDSZER ÉS AZ EMBER; KÖRNYEZETVÉDELEM ALAPTÖRVÉNYE	ISMERETEK TANULJÁSA, MEGFIGYELÉSEK A GEOÖKORENDSZER ÉS AZ EMBER VISZONYÁRÓL ÉS A KÖRNYEZETVÉDELEM ALAPTÖRVÉNYÉRŐL		
1.,	Földfelszín védelme	Megfigyelések, példák a szűkebb lakókörnyezetből: hogyan avatkozik be az ember az abiotikus és a biotikus részbe. Szövegfeldolgozás, fotók, ábrák, filmek elemzése.	Tudjon megnevezni néhány kirívó tájsebet hazánk területéről, nevezzen meg néhány környezetszennyező tevékenységet.	Tudjon leírást adni a bányagazdálkodás, bányászat, meddőhányók problémáiról, ezek környezeti ártalmairól.
2.	A vizeink védelme	A vizek kémiai és biológiai szennyezése, az édesvízkészlet pusztulása. Szövegértelmezés, szövegfeldolgozás, fotók, ábrák, filmek elemzése.	Tudjon megnevezni néhány vízgazdálkodási, vízszennyezési problémát. Értse a természetes szűrőrendszerek sebezhetetlenségének lényegét.	Tudjon szabatos leírást adni vizeink védelméről, vízgazdálkodásunk jelenéről, jövőjéről.
3.	Talajaink védelme	A talajok kémiai szennyezése a talaj túlművelése, kizsarolása, az ezekről szóló ismeretek feldolgozása szövegek, ábrák, filmek alapján.	Tudjon néhány talajszennyezési problémát megnevezni. Értse: hazánk nemzeti kincse a talaj.	Tudjon szabatos oknyomozó leírást adni a talajok pusztulásáról, szennyezettségéről. Értse a talaj védelmének szükségességét.
4.	Levegő védelme	A levegő ipari gázokkal való szennyezéséről szóló szövegek feldolgozása szövegek, ábrák, filmek alapján.	Értse az üvegházhatás okozódásának veszélyeit.	Tudjon hiteles leírást adni az üvegházhatású gázok okozott kibocsátásának veszélyeiről az éghajlatváltozás néhány következményéről.
5.	Biotikus környezet védelme. Környezetünk.	A flóra és fauna védelme nemcsak egyensúlyi probléma, hanem esztétikai vonatkozásai is vannak. Az élhető környezetről szóló szövegek, cikkek elemzése, értelmezése. Vadfajaink, "vadfajkultusz"	Tudjon megnevezni néhány veszélyeztetett növény és állatfajt hazánk területéről. Értse a növény és állatvilág fontosságát az emberi élet szempontjából.	Tudjon megnevezni néhány veszélyeztetett növény és állatfajt hazánk és a világ élőhelyeiről. Adjon hiteles leírást a fajok kihalásának veszélyeiről.
VI.	A FÖLD SZERKEZETE ÉS FELSZÍNE	ISMERETEK TANULÁSA A FÖLD SZERKEZETÉRŐL ÉS FELSZÍNÉRŐL		
1.	*A Föld szerkezete*	*Ismeretek tanulása a Föld szerkezetéről, megismerésének előzményeiről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, modellek elemzése, lehetőség szerint animációs film megtekintése révén*	Fel tudja sorolni a Föld felépítésére vonatkozó ismereteinek forrásait. Ismeri az egyes gömbhéjak elnevezését.	A Föld felépítésére vonatkozó ismereteken túlmenően képes bemutatni az egyes gömbhéjak jellemző fizikai tulajdonságait.
2.	*A Földet alakító belső és külső erők*	*Ismeretek tanulása a Föld belső és külső erőiről szövegolvasás, -feldolgozás képek, ábrák, modellek elemzése, lehetőség szerint animációs film , illetve természeti film megtekintése révén*		

KUTA UNI VÉD

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a belső erők fajtái (magmatizmus, vulkanizmus, földrengések)	a belső erők működésének (magmatikus és vulkanikus tevékenységek, földrengések) értelmezése, lényeges ismérveik megtanulása; az előforduló szakkifejezések (magmatizmus, vulkanizmus, földrengés, hipocentrum, epicentrum stb.) értelmezése szakszótár segítségével; magmás, illetve vulkanikus eredetű kőzetek vizsgálata; a Richter-féle és a Mercalli-féle skála összehasonlítása	Fel tudja sorolni a Föld belső erőit. Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a magmatizmusról, a vulkanizmusról és a földrengésről.	Szabatos leírást tud adni szóban és írásban a magmatizmusról, a vulkanizmusról, valamint a földrengésről. Érti a Richter-féle és a Mercalli-féle skála működési elveit.
2.2.	a belső erők által létrehozott felszíni formák	ismeretek tanulása a belső erők által létrehozott felszíni formákról szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák, modellek elemzése, lehetőség szerint animációs film , illetve természeti film megtekintése révén		
2.2.1.	a lánchegységek	a lánchegységek keletkezési folyamataira, gyűrt és töréses formáira, főbb rendszereire vonatkozó ismeretek megtanulása; a főbb lánchegységek helyének megkeresése a térképen és a földgömbön	Tudja, mi a lánchegység. Meg tudja mutatni térképen a Himaláját, a Kaukázust, az Alpokat, a Dinári-hegységet és az Andokot.	Szabatos leírást tud adni a lánchegységek keletkezéséről. Érti a gyűrődés és a vetődés közti különbségeket. Meg tudja nevezni, térképen meg tudja mutatni az Eurázsiai-hegységrendszer és a Pacifikus-hegységrendszer vonulatát és jelentősebb tagjait.
2.2.2.	a röghegységek	a röghegységek keletkezési folyamataira, gyűrt és töréses formáira, főbb rendszereire vonatkozó ismeretek megtanulása; néhány röghegység helyének megkeresése a térképen és a földgömbön	Tudja, mi a röghegység. Meg tudja mutatni térképen Magyarország röghegységeit.	Szabatos leírást tud adni a röghegységek keletkezéséről. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a Variszkuszi és a Kaledóniai hegységrendszert.
2.2.3.	az ősmasszívumok	az ősmasszívumok kialakulására, elhelyezkedésére vonatkozó ismeretek megtanulása	Tudja, mi az ősmasszívum. Fel tud sorolni legalább három ősmasszívumot.	Szabatos leírást tud adni az ősmasszívumok kialakulásáról. Ismeri és térképen meg tudja mutatni a Föld nagy ősmasszívumait.
2.3.	a külső erők	a víz, a jég, a szél, a növény- és állatvilág, valamint a hőmérsékletváltozás felszínre gyakorolt hatásaira, e hatások eredményeire vonatkozó ismeretek megtanulása; a szél, a víz hatásainak "szimulálása", vizsgálata terepasztalon	Fel tudja sorolni a földfelszínt alakító külső erőket és ezek felszínre gyakorolt hatásait.	Szabatos leírást tud adni a Föld felszínét alakító külső erők munkájáról, felszínre gyakorolt hatásairól.
2.4.	külső erők által létrehozott felszíni formák	ismeretek tanulása a külső erők által létrehozott felszíni formákról szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák elemzése és lehetőség szerint animációs film megtekintése révén		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.1.	a lejtők	lejtőtípusok tanulmányozása ábrán, tulajdonságaik leírása	Tudja, mi a lejtő.	Tudja, mi a lejtő. Fel tud sorolni, le tud rajzolni három-négy lejtőtípust.	
2.4.2.	a medencék	a lejtők és a medencék megkülönböztetése, nagyságuk szerinti csoportosítása	Képek, ábrák segítségével meg tudja különböztetni a medencét a lejtőtől.	Érti a medencék és a lejtők közti különbséget.	
2.4.3.	a síkságok	a síkságra vonatkozó alapvető ismeretek (magassága, csoportosítása) megtanulása; a mélyföld, alföld és fennsík megkülönböztetése	Tudja, mi a síkság. Meg tudja különböztetni egymástól az alföldet, a mélyföldet és a fennsíkot.	Tudja, mi a síkság. Felismeri, fel tudja sorolni a síkságok fajtáit és ezek lényeges ismérveit.	
2.4.4.	a dombvidékek	a dombvidékre vonatkozó alapvető ismeretek (magassága, kialakulása) megtanulása	Tudja, mi a dombvidék.	Tudja, mi a dombvidék. Tud beszélni a dombvidék keletkezéséről.	
2.4.5.	a mészkő és pusztulási formái: a karsztosodás és a karsztformák	ismeretek tanulása a karsztosodásról, a víznyelők, a dolinák, a karsztforrások és a barlangok keletkezéséről; mészkőre jellemző pusztulási formák megmintázása terepasztalon	Fel tudja sorolni a karsztformákat. E formákat kép segítségével felismeri.	El tudja mondani, le tudja írni a karsztosodás folyamatát. Fel tudja sorolni a karsztformákat és ezek tulajdonságait.	
VII.	A FÖLD KELETKEZÉSE, TÖRTÉNETE	ISMERETEK TANULÁSA A FÖLD KELETKEZÉSÉRŐL, TÖRTÉNETÉRŐL			**KUTA UNI**
1.	*Elméletek a Föld keletkezéséről; az egyes földtörténeti korok jelentősége*	*A Föld keletkezéséről szóló elméletek olvasása, képek, ábrák, modellek elemzése, lehetőség szerint animációs film megtekintése*	Fel tudja sorolni, miből következtethetünk a Föld történetének legfontosabb eseményeire.	Röviden ismertetni tudja a Föld keletkezéséről szóló tudományos elméletet és fel tudja sorolni, miből következtethetünk a Föld történetének legfontosabb eseményeire.	
2.	*A Föld fejlődése az egyes földtörténeti korokban*	*A földtörténeti korok egyes történéseinek tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, táblázat és ábraelemzés révén; földtörténeti időszalag készítése*	A Föld fejlődését korszakonként bemutató táblázat segítségével be tudja mutatni a fontosabb földtörténeti korszakokat és azok kiemelkedő történéseit.	Tudja értelmezni a Föld fejlődését korszakonként bemutató táblázatot. Fel tudja sorolni a földtörténet nagy korszakait, az egyes korszakok jelentősebb történéseit.	
VIII.	A FÖLD LEGFONTOSABB SZFÉRÁI	ISMERETEK TANULÁSA A FÖLD LEGFONTOSABB SZFÉRÁIRÓL			**KUTA UNI VÉD**
1.	*A levegőburok (az atmoszféra)*	*Ismeretek tanulása a levegőburokról szövegolvasás, feldolgozás, ábrák, diagramok elemzése, a levegő fizikai tulajdonságainak vizsgálata, valamint megfigyelések tapasztalatai révén*			
1.1.	a levegőburok anyagi összetétele: alapgázok, vendéggázok, szennyeződések	a levegőburkot alkotó gázok nevének és tulajdonságainak megtanulása	Fel tudja sorolni és képes csoportosítani a levegőt alkotó gázokat.	Meg tudja nevezni és képes csoportosítani a levegőt alkotó gázokat, azok alágait, fel tudja sorolni fontosabb tulajdonságaikat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	a levegőburok fontosabb fizikai tulajdonságai	ismeretek tanulása a levegőburok fontosabb fizikai tulajdonságairól szövegolvasás, -feldolgozás, ábrák, táblázatok, diagramok elemzése révén		
1.2.1.	a levegő hőmérséklete	ismeretek és tapasztalatok szerzése a hőmérsékletről és az üvegházhatásról		
1.2.1.1.	a napsugárzás hatása a levegőburokra, a napi és az éves átlaghőmérséklet	a napsugárzás levegőburokra gyakorolt hatásainak megtanulása; hőmérsékletmérés egy nap különböző szakaszaiban; a napi középhőmérséklet kiszámítása a mért adatok alapján; éves átlaghőmérséklet számítása megadott adatok alapján	Ismeri a napi és az évi középhőmérséklet kiszámítási módját.	El tudja mondani a felmelegedés lényegét. Tud napi és éves átlaghőmérsékletet számítani.
1.2.1.2.	az üvegházhatás	az üvegházhatás lényeges ismérveinek megtanulása; izoterma-vonalak elemzése	Tudja, hogy mi az üvegházhatás.	Tudja, hogy mi az összefüggés a levegő szennyezettsége és az üvegházhatás között. Képes az izoterma-vonalak elemzésére.
1.2.2.	a légnyomás	a légnyomásra vonatkozó ismeretek megtanulása; a légnyomásmérés gyakorlása; izobar-vonalak elemzése	Tudja, hogy mi a légnyomás.	Tudja, hogy mi a légnyomás. Tud légnyomást mérni. Képes az izobar-vonalak elemzésére.
1.2.3.	a levegő mozgása, áramlása	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a levegő mozgásáról, áramlásáról		
1.2.3.1.	a nagy földi légkörzések: a passzát szélrendszer, a nyugati szelek és a sarki szelek rendszere	a nagy földi légkörzésekre: a passzát szélrendszerre, a nyugati szelek és a sarki szelek rendszerére vonatkozó ismeretek megtanulása	Fel tudja sorolni a nagy földi légkörzéseket.	Fel tudja sorolni a nagy szélrendszereket, le tudja írni azok lényeges tulajdonságait.
1.2.3.2.	a monszun szélrendszer és a helyi szelek: a parti szél, a hegy-völgyi szél, a főn szél, a burran, a kossava, a sirokkó, a bóra, a nemere és a számum	a monszun szélrendszer és a helyi szelek számbavétele, lényeges tulajdonságaik, földrajzi előfordulásuk megtanulása; a lakóhelyen tapasztalható szélirányok megfigyelése, feljegyzése	Meg tud nevezni és le tud írni legalább két helyi szelet. Meg tudja állapítani a szélirányt.	Fel tudja sorolni a helyi szeleket, le tudja írni azok lényeges tulajdonságait. Tudja a monszun kialakulásának okát. Képes megfigyelni a széljárást lakóhelyén és megfigyeléseiről feljegyzést tud készíteni.
1.2.3.3.	a trópusi ciklonok és a tornádók	a trópusi ciklonok és a tornádók lényeges ismérveinek, földrajzi előfordulásának megtanulása	Tudja, hogy mi a ciklon és mi a tornádó.	Tudja, hogy mi a ciklon és mi a tornádó, le tudja írni ezek lényeges tulajdonságait.
1.3.	a csapadékképződés és a csapadékfajták	csapadékfajták megfigyelése, vizsgálata, csoportosítása; csapadékmérés; Magyarország és a világ csapadéktérképének tanulmányozása, legnedvesebb és legszárazabb területek feltérképezése	Fel tud sorolni legalább három csapadékfajtát és el tudja mondani azok lényeges tulajdonságait.	Fel tudja sorolni a csapadékfajtákat, le tudja írni azok lényeges tulajdonságait. Képes értelmezni a csapadéktérképeket. Tud csapadékot mérni.
1.4.	az éghajlat (a klíma)	ismeretek tanulása az éghajlatról, az éghajlatot befolyásoló tényezőkről, a makro-, a mezo- és a mikroklímáról, valamint az éghajlat változásairól		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.1.	az éghajlatot befolyásoló legfontosabb tényezők: a földrajzi szélesség, a tengerszint feletti magasság, a tengerektől és óceánoktól való távolság, az uralkodó szélirányok	az éghajlatot befolyásoló legfontosabb tényezők számbavétele, lényeges ismérveik megtanulása	Fel tudja sorolni az éghajlatot befolyásoló tényezőket.	Fel tudja sorolni az éghajlatot befolyásoló legfontosabb tényezőket és indokolni tudja, hogy azok miért hatnak az éghajlatra.
1.4.2.	az éghajlat változásai	az éghajlat változásainak értelmezése	El tudja mondani, hogy a Föld éghajlata – hasonlóan a kontinensek helyéhez – az idők során változik.	Tudja, hogy az éghajlat az idők során változik, és azt is, hogy e változások okai kozmikus tényezőkben keresendők.
1.5.	a Föld éghajlati övei: a trópusi, a szubtrópusi, a mérsékelt, a hideg éghajlati öv és a hegyvidéki éghajlatok	a Föld éghajlati öveinek és területeinek megtanulása; az egyes éghajlati övek és területek jellemző tulajdonságainak számbavétele	Meg tudja nevezni a Föld éghajlati öveit, fel tudja sorolni azok lényeges tulajdonságait. Elemi szintű tájékozottsággal rendelkezik az éghajlati diagramok elemzésében.	Fel tudja sorolni a Föld éghajlati öveit, az egyes öveken belüli éghajlati területek. Mindegyikről jellemző leírást tud adni szóban és írásban. Elemi szintű tájékozottsággal rendelkezik az éghajlati diagramok elemzésében.
2.	*A vízburok (a hidroszféra)*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a víz körforgásáról, a felszín alatti és a felszíni vizekről, valamint az óceánokról és a tengerekről szövegolvasás, feldolgozás, képek, ábrák elemzése, térképhasználat és – lehetőség szerint – videofilm megtekintése révén*		
2.1.	a felszín alatti vizek: a talajvíz, a rétegvíz, az ásvány- és a hévíz	felszín alatti vízfajták számbavétele, tulajdonságaik, hasznuk, káruk leírása; talajvíz megfigyelése; ásványvizek vizsgálata ásványianyag-összetételük szempontjából	Tudja, mi a különbség a talaj-, a réteg-, az ásvány- és a hévíz között.	Fel tudja sorolni a felszín alatti vizeket és azok jellemző tulajdonságait. Tud beszélni a hasznosításukról.
2.2.	a felszíni vizek	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a folyó- és az állóvizekről		
2.2.1.	a forrás- és a folyóvizek, a folyó nagyságát kifejező mérőszámot befolyásoló szempontok (hossz, vízgyűjtő terület, vízhozam) ; a folyóvíz szakaszai; a vízfolyás építő és romboló munkája; a folyamszabályozás; az árvízvédelem	a források, folyók tulajdonságainak, lényeges jegyeinek, építő és romboló munkájának megtanulása; a folyó nagyságát kifejező mérőszámot befolyásoló szempontok számbavétele; folyamszabályozásról, árvízvédelemről szóló szövegek olvasása, elemzése	Tudja, hogy mi a forrás és a folyó közti különbség és azt is, hogy mi befolyásolja a vízfolyás nagyságát. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő folyókat: Nílus, Szent Lőrinc-folyó, Mississippi, Amazonas, Volga, Visztula, Elba, Szajna, Rhone, Temze.	Tud beszélni, leírást készíteni a folyóvíz szakaszairól, építő és pusztító munkájáról, a folyamszabályozás és az árvízvédelem fontosságáról. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő folyókat: Niger, Kongó, Colorado, Parana, Murray, Jeszenyin, Léna, Gangesz, Indus, Jangce, Tigris, Léna, Don, Dnyeper, Ural, Sárga-folyó, Pó, Nílus, Szent Lőrinc-folyó, Mississippi, Amazonas, Volga, Visztula, Elba, Szajna, Rhone, Temze.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.2.	az állóvizek (a tavak: forrástavak, átfolyásos tavak, végtavak; a fertő, a mocsár és a láp)	a tavak keletkezéséről, vízháztartásáról, gazdasági jelentőségéről, pusztulásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a tavak fajtáinak megtanulása; tavak keresése Magyarország, Európa és a Föld domborzati térképén; a lakóhely környékén lévő állóvíz szennyezettségének vizsgálata	Fel tudja sorolni a tavak fajtáit és pusztulásuk fázisait. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő tavakat: Nagy-tavak, Tisza-tó.	Ismertetni tudja szóban és írásban a tavak fajtáit, keletkezésüket, vízháztartásukat, gazdasági jelentőségüket, pusztulásukat. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő tavakat: Viktória-tó, Aral-tó, Tanganyika-tó, Nagy-tavak, Tisza-tó.
2.2.3.	az óceánok (Csendes-óceán, Atlanti-óceán, Indiai-óceán) és a tengerek (beltengerek, peremtengerek); a szárazföld és a tengerek megoszlása a Földön; az óceánok és a tengerek; a tengerek ásványkincsei; a tengervíz mozgása: a tengeráramlások, az apály és a dagály; az óceánok és a tengerek gazdasági jelentősége	a szárazföld és a tengerek megoszlásáról, az óceánokról és a tengerekről, a tengerek ásványkincseiről, a tengervíz mozgásáról: a tengeráramlásokról, az apályról és a dagályról, az óceánok és a tengerek gazdasági jelentőségéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; óceánok és tengerek, tengeráramlások megkeresése térképen, földgömbön	Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő óceánokat, tengereket és áramlásokat: Csendes-óceán, Atlanti-óceán, Indiai-óceán, Vörös-tenger, Labrador-áramlás, Golf-áramlás, Észak-atlanti-áramlás. Tudja, hogy mi az apály és a dagály közti különbség. Ismeri az áramlások éghajlati hatásait.	Ismertetni tudja szóban és írásban az óceánok, a beltengerek és a peremtengerek lényeges ismérveit. Le tudja írni az apály-dagály jelenséget és következményeit, a tengeráramlások eredetét, fajtáit, az óceánok és tengerek gazdasági jelentőségét. Meg tudja nevezni és térképen meg tudja mutatni a következő óceánokat, tengereket és áramlásokat: Csendes-óceán, Atlanti-óceán, Indiai-óceán, Vörös-tenger, Karib-tenger, Japán-tenger, Adriai-tenger, Labrador-áramlás, Golf-áramlás, Észak-atlanti-áramlás.
3.	*A Föld talajburka (a pedoszféra); a talajok fajtái: az éghajlat szerint osztályozott (zonális) talajok*	*Ismeretek tanulása a Föld talajburkáról szövegolvasás-feldolgozás, ábra- és térképelemzés, talajfajták megfigyelése, vizsgálata révén; zonális talajok számbavétele, megnevezése, csoportosítása*	*Magyarország áttekintő talajtérképéről le tudja olvasni a főbb talajtípusokat.*	*Fel tud sorolni néhány zonális talajtípust. Be tud mutatni legalább két lakókörnyezetében előforduló talajt. Olvasni és értelmezni tudja Magyarország áttekintő talajtérképét.*
4.	*A Föld élővilága (a bioszféra)*	*Ismeretek tanulása a bioszféráról szövegolvasás, -feldolgozás, képek, térképek, ábrák elemzése, lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése és állatkerti látogatás révén*		
4.1.	a bioszféra kiterjedése: a növény- és állatvilág	a bioszféra, a pedoszféra, a hidroszféra és az atmoszféra növény- és állatvilágának elhelyezkedéséről informáló szöveg olvasása, értelmezése; példák keresése az egyes szférákban fellelhető növényekre és állatokra	Tudja, hogy a bioszféra növény- és állatvilágra tagolódik.	Tudja, hogy a bioszféra növény- és állatvilágra tagolódik. Tudja, hogy a növények világával a növényföldrajz, az állatok világával az állatföldrajz foglalkozik. Példákkal tudja illusztrálni, hogy a pedoszférában, a hidroszférában és az atmoszférában is fellelhető az élővilág.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	az egyes éghajlati övek (trópusi, szubtrópusi, mérsékelt és hideg éghajlati öv) növény- és állatvilága	a trópusi, a szubtrópusi, a mérsékelt és a hideg éghajlati öv növény- és állatvilágára vonatkozó alapvető ismeretek megtanulása; az egyes éghajlati övekben előforduló növények és állatok felismerésének gyakorlása, nevük megtanulása	Fel tud sorolni legalább két-két állatot és növényt éghajlati övenként.	Szemléletesen be tudja mutatni az egyes éghajlati övek növény- és állatvilágát, fel tudja sorolni az egyes övek jellemző növényeit, jellegzetes állatait.
4.3.	az óceánok és a tengerek élővilága	az óceánok és tengerek élővilágára vonatkozó alapvető ismeretek megtanulása; az óceánokban és tengerekben előforduló közismert növények és állatok felismerésének gyakorlása, nevük megtanulása	Fel tud sorolni legalább három-három tengerben élő növényt és állatot.	Felismeri és meg tudja nevezni az óceánok és tengerek közismert növényeit és állatait.
4.4.	ökológiai problémák (savas esők, vegyi szennyezés, erdőirtás stb.)	természetkárosításról hírt adó újságcikkek, útleírások, egyéb szövegek olvasása, elemzése; természetkárosító tevékenységek, anyagok számbavétele; a természetvédelem fontosságát hangsúlyozó röpirat, plakát készítése	Ismeri azokat a főbb ökológiai problémákat és azok kiváltó okait, amelyek a Föld növény- és állatvilágát veszélyeztetik.	Ismeri azokat a főbb ökológiai problémákat és azok kiváltó okait, amelyek a Föld növény- és állatvilágát veszélyeztetik. Ismeri e veszélyek elhárításának, csökkentésének módjait. Kifejező természetvédő plakátot tud tervezni.

Év végi követelmények

a) Képes felismerni a lakókörnyezetét jellemző természeti és ember alkotta képződményeket.
b) Képes a természet jelenségeit és folyamatait észrevenni és azokat megfigyelni.
c) Tud egyszerű megfigyeléseket, méréseket és vizsgálatokat végezni a földrajzi környezetében.
d) Ismeri és tudja használni a mindennapi életben előforduló megfigyelésekhez, vizsgálatokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket.
e) Tudja a különböző természeti jelenségeket összehasonlítani, csoportosítani, azokat változásukban, fejlődésükben bemutatni.
f) Képes a megfigyeléseit, tapasztalatait, a megszerzett információikat szóban és írásban megfogalmazni, azokból szükség szerint modell alkotásra alapot adó következtetéseket levonni.
g) A lényegkiemelésre való törekvés mellett ismeri és helyesen használja a tanult természettudományos szakkifejezéseket.
h) Tudja a kevésbé bonyolult szöveges és képi információkat értelmezni.
i) Tud a térképen tájékozódni, egyszerű térképvázlatot készíteni.
j) Képes tájékozódni a természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, atlaszokban.
k) Érti az életkorának megfelelő természettudományos ismeretterjesztő könyvek, cikkek, televízióműsorok, videofilmek információit.
l) Ismeri a világtájakat, azokat a valóságban és a térképen is képes felismerni.
m) Ismeri Magyarországon belül lakóhelye helyzetét a geoökotényezők együttes szerepét.
n) Tudja olvasni a domborzati földrajzi térképet.
o) Ismerjék a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai alapfogalmakat.
p) Ismeri a napszakok és az évszakok változását és a változások okát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Földrajz tanulásának céljai

Alakuljanak ki a tanulóknak a földön kívül , világról szóló képzetei. Mélyüljenek el a gyakorlati tájékozódás és az egyes tematikus térképeken való tájékozódás készségei. Nyerjenek magyarázatot a környezettudatos életmód és az ehhez kapcsolódó új "kultuszok" kialakításának szükségességéről. Ismerjék el az emberi túlfogyasztás, és a geoökotényezők rombolásának tarthatatlanságát. Mélyüljenek el és szélesedjenek ismereteik a Kárpát-medence, és hazánk természetföldrajzi viszonyairól. Értsék meg, hogy a Kárpát-medence Európában egészen egyedülálló ökológiai egység sajátos karakterrel és lelkülettel. Sajátítsák el a Kárpát-medence és hazánk fejlődésének társadalmi alapjairól szóló ismereteket. Alkossanak átfogó képet hazánk földrajzi, politikai környezetéről, a jövő geopolitikai mozgásairól.
Az ismeretfeldolgozással erőteljesen fejlődjék írási, olvasási és beszédképességük a tanulóknak.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	TÁJÉKOZÓDÁS	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A TÁJÉKOZÓDÁSRÓL ÉS ANNAK JELENTŐSÉGÉRŐL		
1.	*Tájékozódás a Földön*	*A Földön való tájékozódás gyakorlása; a szabadban használt praktikák elsajátítása*	Ismeri a szabadban használt tájékozódás segédleteit.	Ismeri és használni tudja a szabadban használt tájékozódás segédleteit.
2.	*Tájékozódás a csillagos égen*	*Ismeretek tanulása a csillagok csillagképek segítségével történő tájékozódásról*	Ismeri a Nagygöncölt, a Kisgöncölt és a Sarkcsillagot. Ezeket meg tudja keresni a csillagos égen.	Ismeri a fontosabb csillagképeket és csillagokat. Ezeket meg tudja keresni a csillagos égen.
3.	*Tájékozódás a térképen és a földgömbön; koordinátarendszer – fokhálózat*	*A térkép és a földgömb, valamint a térképen és földgömbön való tájékozódás gyakorlása; a földrajzi fekvés meghatározása térképen és földgömbön; helykeresés a névmutató koordinátarendszere segítségével; különböző méretarányú és jelrendszerű térképek olvasása*	A névmutató segítségével képes megkeresni egy adott földrajzi hely fekvését. Képes csoportosítani a különböző méretarányú térképeket.	A fokhálózat segítségével meg tudja állapítani egy adott földrajzi hely fekvését. Tudja, hogy a különböző méretarányú térképeket mely területeken hasznosítják.
II.	TERMÉSZETVÉDELEM, KÖRNYEZETVÉDELEM, GLOBÁLIS PROBLÉMÁK	ISMERETEK TANULÁSA A TERMÉSZETVÉDELEMRŐL ÉS A KÖRNYEZETVÉDELEMRŐL. a FÖLD VESZÉLYEZTETETT SPECIÁLIS TÉRSÉGEIRŐL, TÁJAIRÓL		
1.	*A természetvédelem*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a természetvédelemről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok elemzése, megfigyelés, vizsgálat révén*		

UNI VÉD ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	a levegőszennyezés és annak megakadályozása. A világ legszennyezettebb levegőjű városai	a levegőszennyezés eredetének és következményeinek számbavétele, a szennyezés-megelőzés lehetőségeinek tisztázása	Ismeri a levegőszennyezést kiváltó okokat és következményeiket.	Szabatosan tud beszélni, írni a levegőszennyezés eredetéről, következményeiről, megelőzésének lehetőségeiről.
1.2.	a vízszennyezés és annak megakadályozása	a vízszennyezés eredetének és következményeinek számbavétele, a szennyezés-megelőzés lehetőségeinek tisztázása	Ismeri a vízszennyezést kiváltó okokat és következményeiket.	Szabatosan tud beszélni, írni a vízszennyezés eredetéről, következményeiről, megelőzésének lehetőségeiről.
1.3.	a talajszennyezés problémái	a talajszennyezés eredetének és következményeinek számbavétele, a szennyezés-megelőzés lehetőségeinek tisztázása	Ismeri a talajszennyezést kiváltó okokat és következményeiket.	Szabatosan tud beszélni, írni a talajszennyezés eredetéről, következményeiről, megelőzésének lehetőségeiről.
1.4.	az élőlények védelme a Földön	információk tanulása az élőlények védelméről; kipusztult és pusztulófélben lévő növény- és állatfajok számbavétele; az élőlényvédelem lehetőségeinek tisztázása	Ismeri az élővilág védelmének jelentőségét. Meg tud nevezni három védett állatfajt.	Szabatosan tud beszélni, írni az élőlények védelméről, az élőlényekre leselkedő veszélyekről, megelőzésükről. Meg tud nevezni öt védett állatfajt.
2.	*A környezetvédelem*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a természetvédelemről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok elemzése, megfigyelés, vizsgálat révén*		
2.1.	a lakó- és munkahely káros hatásai	a lakó- és munkahely környezetkárosító hatásainak, következményeinek számbavétele, a környezetvédelem lehetőségeinek tisztázása	Fel tudja sorolni a lakó- és munkahely környezetkárosító hatásait, azok következményeit, a környezetvédelem lehetőségeit.	Szabatosan be tud számolni szóban és írásban lakó- és munkahelyének környezetkárosító hatásairól, azok következményeiről, a környezetvédelem lehetőségeiről.
2.2.	neves magyar természetvédők	neves magyar természetvédők munkásságáról szóló szöveg olvasása, feldolgozása	Ismeri Hermann Ottó természetvédelem terén elért legfőbb érdemeit.	Ismeri Hermann Ottó és Vásárhelyi István természetvédő és tudományos munkásságát.
III.	A KÁRPÁT-MEDENCE TERMÉSZET ÉS TÁRSADALOM-FÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGAI			
1.	A Kárpát-medence természetföldrajza			
1.1.	A Kárpát-medence: helye Európában felszíne, domborzata, tájai éghajlata növénytakarója, talaja, vizei	Ismeretek tanulása, szövegolvasás, szövegfeldolgozás a Kárpát-medence fekvéséről, felszínéről, éghajlatáról, természetes növénytakarójáról, talajáról, vizeiről, a Kárpát-medence behatárolása a térképen.	A tények, állítások szintjén a tájelemzés szempontjai mentén szöveget alkot.	A tények, állítások és az összefüggések szintjén a tájelemzés szempontjai mentén szöveget alkot. Tudja használni a tematikus térképeket.
2.	A Kárpát-medence társadalomföldrajza			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	a régió fejlődésének társadalom földrajzi alapjai népessége néprajzi tájai, vidékei népeinek útja az EU-ba országai	Ismeretek tanulása a Kárpát-medence népeiről, a népeinek múltjáról, a történelmi változások okairól a népesség mai tagozódásáról, a termelés színvonaláról.	Tudja felsorolni a társadalmi erőforrásokat.	Tudja felsorolni és szavatos szövegben értelmezni a természeti és társadalmi erőforrások kölcsönhatásait a termelés és a gazdaság színvonalán.
IV.	KÁRPÁT-MEDENCE ÉS MAGYARORSZÁG FÖLDJE	ISMERETEK TANULÁS A KÁRPÁT-MEDENCE ÉS MAGYARORSZÁG FÖLDRAJZÁRÓL.		
1.	Magyarország földrajzi helyzete, területe, határai	ismeretek tanulása Magyarország fekvéséről, területéről, határairól, a határok változásának történelmi okairól; a határok megkeresése térképen	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Magyarország földrajzi határait és a Magyarországgal határos országokat. Ismeri Magyarország területét.	Meg tudja határozni Magyarország földrajzi helyzetét a fokhálózat alapján. Ismeri Magyarország területét. Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni földrajzi határait és a Magyarországgal határos országokat
2.	Hazánk: felszíne, domborzata éghajlata természetes növénytakaró, talaj, vízrajz	Ismeretek tanulása hazánk természeti erőforrásairól a tájelemzési szempontok mentén.	Tudja sorolni és tájelemzési szempontokat és tudjon beilleszteni 1-1 igaz állítást mindenegyes szempont mellé.	Tudjon szabatos leírást adni a tájelemzési szempontok mentén Magyarország természetföldrajzáról.
V.	FEJLŐDÉSÜNK TÁRSADALMI ALAPJAI			
1.	Hazánk: népessége településhálózata falvai, városai közigazgatása nagy tájainak természet- és gazdaságföldrajza gazdasági régiók	Ismeretek tanulása hazánk társadalom-földrajzi alapjairól. A tankönyvi szöveg és naprakész sajtócikkek alapján.	Ismerje hazánk lakósságának számát, településtípusainkat és néhány nagyobb város nevét. Tudja elhelyezni ezeket a térképen.	Tudjon hiteles leírást adni hazánk népességszámának alakulásáról, településhálózatáról, gazdasági régióink fejlettségéről és a régiók fejlődési ütemének eltérő okairól. Térképhasználat.

Év végi követelmények

a) Képes az időben elhelyezni a Föld és szféráinak kialakulását, a Föld történetének jelentősebb korszakait.
b) Tudja érzékelni és érzékeltetni a földtörténeti és evolúciós folyamatok időtartamának nagyságrendi eltéréseit.
c) Képes felismerni a természetben leggyakrabban előforduló ásványokat, kőzeteket, nyersanyagokat és energiahordozókat, talajokat, továbbá a víz és a levegő anyagait jellemző tulajdonságaik alapján, tudja azokat nagyobb csoportokba rendezni.
d) Ismeri a környezetet károsító leggyakoribb szennyező anyagokat és azok forrásait. Tudják, hogy hogyan csökkenthető vagy szüntethető meg ezen anyagok károsító hatása.
e) Ismeri a megújuló és a meg nem újuló energiahordozókat.
f) Ismeri az emberi tevékenységek okozta alapvető környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit.
g) Ismeri a Kárpát-medence, azon belül Magyarország alapvető regionális sajátosságait.
h) Ismeri hazánk tájainak alapvető természetföldrajzi sajátosságait.
i) Ismeri fejlődésünk társadalmi alapjait, geopolitikai irányait, rálátással bír a magyarságnak a határainkon túl való elhelyezkedésére.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Földrajz tanulásának céljai

A kontinensek (Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia) természeti földrajzának megismerése. Váljék képessé a kontinensek helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a kontinensek felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a kontinensek természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	AFRIKA	AFRIKA REGIONÁLIS TERMÉSZETI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJZÁNAK TANULÁSA		
1.	*Afrika regionális természeti földrajza*	*Afrika regionális természeti földrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek ábrák, táblázatok, grafikonok és diagramok elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*		
1.1.	Afrika felfedezése, a kontinens felfedezésben közreműködő magyar és nemzetközi kutatók (Magyar László, Teleki Sámuel, Torday Emil, Kittenberger Kálmán, Széchenyi Zsigmond, Livingstone)	ismeretek tanulása Afrika felfedezéséről, a kontinens megismerésében, felfedezésében élenjáró magyar származású kutatókról	Be tudja mutatni röviden egy olyan magyar származású kutató életútját, akinek része volt Afrika felfedezésében.	Tudja, ki volt Magyar László, Teleki Sámuel, Torday Emil, Kittenberger Kálmán, Széchenyi Zsigmond, Livingstone. E kutatók Afrika felfedezésében, megismerésében szerzett érdemeiről röviden be tud számolni.
1.2.	Afrika földrajzi helyzete, partvonala, területe	a kontinens földrajzi helyzetére, partvonalára, területére vonatkozó ismeretek megtanulása	Ismeri Afrika területét, térképen meg tudja mutatni határait (különösen a Gibraltári-szorost, a Vörös tengert és a Guineai-öblöt, Szuezi csatornát).	Ismeri Afrika területét, fel tudja idézni és térképen meg tudja mutatni partvonalát, határait (különösen a Gibraltári-szorost, a Vörös tengert és a Guineai-öblöt, Szuezi csatornát).
1.3.	Afrika felszínének kialakulása, földtani felépítése	ismeretek tanulása Afrika felszínének kialakulásáról, földtani felépítéséről	Tudja, hogy Afrikában változatos szerkezeti formák (röghegységek, árkok, vulkánok, síkságok) alakultak ki az egyes földtörténeti korszakokban.	Szabatos leírást tud adni Afrika felszínének kialakulásáról, nagy földtani felépítéséről.

MÁS VÉD ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Afrika nagy természeti tájai: Fiatal Afrika (az Atlasz-vidék), Alacsony Afrika (a Szahara, Szudán, a Guineai-partvidék, a Kongó-medence), Magas Afrika (Kelet-afrikai, Dél-afrikai magasföld)	Afrika nagy természeti tájainak, és az egyes tájak részeinek, földrajzi jellegzetességeinek megtanulása	Fel tudja sorolni Afrika nagy tájait, az egyes tájegységek főbb részeit. A fő tájegységeket meg tudja mutatni a térképen: Atlasz, Szahara, Kelet-és Dél-afrikai magasföld, Afrikai árokrendszer, Kongó-medence, Szudán, Kilimandzsáró csoport.	Fel tudja sorolni, be tudja mutatni Afrika nagy természeti tájait, az egyes tájegységek részeit és természetföldrajzi jellemzőit. A tájegységeket (Atlasz, Szahara, Kelet-és Dél-afrikai magasföld, Kongó-medence, Afrikai árokrendszer, Szudán, Kilimandzsáró csoport) és részeit meg tudja mutatni a térképen is.
1.5.	Afrika éghajlata, övezetek, övek, éghajlatok, természetes növénytakarója, állatvilága, vízrajza, talajai	ismeretek tanulása Afrika éghajlatáról, természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vízrajzáról, talajairól, trópusi éghajlati övezet övei, éghajlatai, természetes növénytakarójuk, vízrajzuk, állatviláguk talajuk	Fel tudja sorolni a trópusi éghajlati övezet éghajlati öveit, ezek néhány jellemzőjét a természetes növénytakaró, állatvilág, talaj néhány vonatkozásában is	Szavatos leírást tud adni az övek övezetek éghajlatok jellemzőiről, bioszféráról, (térképhasználat)
2.	*Afrika regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Afrika regionális gazdasági és társadalomföldrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok, grafikonok, diagramok elemzése, illetve térképhasználat révén*		
2.1.	Afrika gazdasági élete, a gazdasági élet ellentmondásai, tipikus tájai	Ismeretek tanulása Afrika gazdasági életéről, a gazdasági élet ellentmondásairól		
2.2	Afrika főbb ásványkincsei és energiahordozói	Afrika főbb ásványkincseinek és energiahordozóinak számbavétele, lelőhelyeik megkeresése térképen	Fel tudja sorolni Afrika főbb ásványkincseit, energiahordozóit, meg tudja mutatni a térképen Madagaszkárt, Algériát, és Nigériát.	Fel tudja sorolni Afrika ásványkincseit, energiahordozóit. Térképen meg tudja mutatni ezek főbb lelőhelyeit, meg tudja mutatni a térképen Madagaszkárt, Algériát, és Nigériát.
2.3.	Afrika ipara, az iparágak területi megoszlása és ennek ellentmondásai	a kitermelőipar és a feldolgozóipar fejlettsége közti anomáliák tisztázása; a főbb iparágak számbavétele	Számba tudja venni Afrika főbb iparágait.	Össze tudja hasonlítani Afrika kitermelőiparát a kontinens feldolgozóiparával, ismertetni tudja a köztük lévő ellentmondásokat és ezek hatásait az afrikai országok életszínvonalára.
2.4.	Afrika "kétarcú" mezőgazdasága; az északi termőkörzet, a Guineai partvidék és Kelet-Afrika, valamint Dél-Afrika mezőgazdasága	Afrika növénytermesztésére és állattenyésztésére jellemző adatok, információk olvasása, feldolgozása; bizonyítékok keresése a mezőgazdaság "kétarcú"-ságának alátámasztására; Afrika termőkörzeteinek számbavétele, termesztett növényeik, tenyésztett állataik felsorolása; a termőkörzetek területének megkeresése térképen	Be tudja mutatni Afrika termőkörzeteit, az egyes körzetek főbb termesztett növényeit, tenyésztett állatait.	Be tudja mutatni Afrika termőkörzeteit, az egyes körzetek növénytermesztésének és állattenyésztésének jellemzőit. Indokolni tudja, hogy miért nevezhető Afrika mezőgazdasága "kétarcú"-nak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	Afrika tipikus tájai: sivatagok, oázisok, éhségövezet	Afrika tipikus tájainak (sivatagok, oázisok, éhségövezet) megismerése	Fel tudja sorolni Afrika tipikus tájait (sivatagok, oázisok, éhségövezet) , térképen tudja elhelyezni	Tudja jellemezni Afrika tipikus tájait (sivatagok, oázisok, éhségövezet) és a szegénység terjedését globális problémaként értelmezni
2.6.	Afrika népessége, a népesség iskolázottsága	ismeretek tanulása Afrika népességéről, az afrikai népesség eltérő iskolázottságáról, illetve a hagyományos neveltetési módokról informáló szöveg feldolgozása	Képes ismertetni az iskolázottság jelentőségét az afrikai társadalomban.	Össze tudja hasonlítani az afrikai intézményes és hagyományos oktatást, nevelést, ezek különbözőségeit le tudja írni.
2.7.	Afrika kapcsolata a világgazdasággal	ismeretek tanulása Afrika kereskedelméről, a nemzetközi kereskedelemben való részesedéséről	Képes ismertetni, hogy Afrika milyen szerepet töltött be a világgazdaságban a gyarmati időkben és mennyiben változott a szerepe napjainkban.	Tud beszélni, írni Afrika kereskedelmének jellegzetességeiről, a vezető olajtermelő országok tömörüléseiről.
2.8.	Afrika néhány fontosabb országa (területe, határai, fővárosa és jelentősebb városai, népessége, ipara, mezőgazdasága, közlekedése, kereskedelme)	ismeretek tanulása Afrika néhány országáról (területéről, határairól, népességéről, iparáról, mezőgazdaságáról, közlekedéséről, kereskedelméről)	Be tudja mutatni a Dél-Afrikai Köztársaság fekvését az afrikai kontinensen. Ismeri fővárosát, legfontosabb mezőgazdasági és ipari tevékenységét, Be tudja mutatni Egyiptom és az arab világ országainak fekvését az afrikai kontinensen. Ismeri fővárosát, legfontosabb mezőgazdasági és ipari tevékenységét.	Be tudja mutatni, le tudja írni a Dél-Afrikai Köztársaság területét, határait, fővárosát és jelentősebb városait, népességét, iparát, mezőgazdaságát, közlekedését, kereskedelmét., Be tudja mutatni, le tudja írni Egyiptom és az arab világ országainak területét, határait, fővárosát és jelentősebb városait, népességét, iparát, mezőgazdaságát, közlekedését, kereskedelmét.
II.	AUSZTRÁLIA ÉS ÓCEÁNIA	ISMERETEK TANULÁSA AUSZTRÁLIÁRÓL ÉS ÓCEÁNIÁRÓL		
1.	*Ausztrália és Óceánia regionális természeti földrajza*	*Ausztrália és Óceánia regionális természeti földrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek ábrák, táblázatok, grafikonok és diagramok elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*		
1.1	Ausztrália felfedezése, földrajzi helyzete, területe, parttagoltsága	ismeretek tanulása Ausztrália földrajzi helyzetéről, területéről, parttagoltságáról	Tudja, hogy a Föld legkisebb kontinense Ausztrália. Meg tudja mutatni Ausztráliát a térképen.	Meg tudja mutatni Ausztráliát, földrajzi határait a térképen. Ismeri a kontinens méretét, le tudja írni parttagoltságát.
1.2.	Ausztrália felszínének kialakulása, földtani felépítése, Ausztrália nagy morfológiai egységei	ismeretek tanulása Ausztrália felszínének kialakulásáról, főbb morfológiai egységeinek létrejöttéről	Be tudja mutatni az ausztrál kontinens kialakulásának főbb állomásait., fel tudja sorolni tájait és el tudja helyezni a térképen	Rövid leírást tud adni szóban és írásban Ausztrália felszínének kialakulásáról, földtani felépítéséről, tájairól.

MÁS VÉD ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	Ausztrália éghajlata: a monszun, a sivatagi, a szavanna és a mediterrán éghajlati terület jellegzetességei Ausztráliában, Ausztrália természetes növénytakarója, állatvilága, vízrajza, talajadottságai.	ismeretek tanulása Ausztrália éghajlatáról: a monszun, a sivatagi, a szavanna és a mediterrán éghajlati terület jellegzetességeiről, természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vízrajzáról, talajadottságairól	Ismertetni tudja Ausztrália éghajlatának főbb jellemzőit. Tudjon megnevezni néhány endemikus állatfajt.	Szabatos leírást tud adni szóban és írásban Ausztrália éghajlatáról. Szabatos leírást tud adni Ausztrália természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vízrajzáról, talajadottságairól
1.4.	Óceánia (Melanézia, Mikronézia, Polinézia) természeti földrajza	ismeretek tanulása Óceánia szigetvilágáról, a szigetvilág három nagy csoportja (Melanézia, Mikronézia, Polinézia) természeti földrajzi jellemzőiről	Tudja, hogy Melanézia, Mikronézia, Polinézia Óceánia szigetvilágának három fő egysége. Meg tudja mutatni Melanéziát, Mikronéziát, Polinéziát és Új-Guineát a térképen.	Be tudja mutatni Óceánia szigetvilága három nagy csoportjának természetföldrajzi jellemzőit. Meg tudja mutatni Melanéziát, Mikronéziát, Polinéziát és Új Guineát a térképen.
2.	*Ausztrália regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Ausztrália regionális gazdasági és társadalomföldrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok, diagramok, grafikonok elemzése és térképhasználat révén*		
2.1.	Ausztrália történelmi és társadalmi fejlődése; Ausztrália őslakói, jelenlegi lakossága, a népesség területi megoszlása	ismeretek tanulása Ausztrália történelmi és társadalmi fejlődéséről, őslakóiról, jelenlegi lakosságáról, a népesség területi megoszlásáról	Tudja, hogy Ausztrália "fegyencgyarmat" volt. Meg tudja nevezni, térképen meg tudja mutatni Ausztrália fővárosát, Canberrát, ezen kívül Melbournet és Sydneyt és Új Zélandot. Tudja, hogy Ausztrália őslakói az ausztralidok, hogy a lakosság 70%-a a keleti, dél-keleti partsávon él, a lakosság több mint 90%-a brit, a többi a világ különböző országaiból idetelepült ember.	Áttekintő beszámolót tud adni szóban és írásban Ausztrália történelmi és társadalmi fejlődéséről. Meg tudja nevezni, térképen meg tudja mutatni Ausztrália fővárosát, Canberrát, ezen kívül Melbournet és Sydneyt és Új Zélandot. Szabatosan tud beszélni, írni Ausztrália őslakóiról és jelenlegi lakosságáról. Térképen meg tudja mutatni a népesség területi megoszlását.
2.2.	Ausztrália főbb ásványkincsei és energiahordozói, ipara (energiatermelése, nehézipara, könnyűipara)	ismeretek tanulása Ausztrália főbb ásványkincseiről, és energiahordozóiról, ezek lelőhelyeiről, energiatermeléséről, nehéziparáról és könnyűiparáról.	Fel tudja sorolni Ausztrália fontosabb ásványkincseit, energiahordozóit, fontosabb iparvárosait	Fel tudja sorolni Ausztrália főbb ásványkincseit és energiahordozóit. Térképen meg tudja mutatni ezek főbb lelőhelyeit, tud beszélni, írni Ausztrália energiatermeléséről, nehéz- és könnyűiparáról, ismeri és meg tudja mutatni a főbb iparközpontokat.
2.3.	Ausztrália mezőgazdasága: növénytermesztése és állattenyésztése	ismeretek tanulása Ausztrália mezőgazdaságáról: növénytermesztéséről és állattenyésztéséről	Fel tudja sorolni az ausztrál mezőgazdaság legfontosabb termesztett növényeit és tenyésztett állatait.	Tud beszélni, írni Ausztrália mezőgazdaságáról: növénytermesztéséről és állattenyésztéséről, annak éghajlati összefüggéseiről.
III.	AMERIKA	AMERIKA REGIONÁLIS TERMÉSZETI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJZÁNAK TANULÁSA		

MÁS VÉD ÉLET

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Amerika regionális természeti földrajza*	*Amerika regionális természeti földrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*		
1.1.	Amerika (az Új Világ) felfedezése és benépesülése, Amerika fekvése, partvonala, területe és földrajzi felosztása	az Új Világ felfedezéséről, benépesüléséről szóló szöveg elolvasása, feldolgozása, lehetőség szerint egy Kolumbusz Kristóf életéről készült tévé- vagy mozifilm rövid videováltozatának megtekintése ismeretek tanulása Amerika fekvéséről, partvonaláról, területéről és földrajzi felosztásáról	Tudja, ki volt Kolumbusz Kristóf és Amerigo Vespucci. Fel tudja idézni Kolumbusz első amerikai partraszállásának időpontját (1492-t). Meg tudja mutatni Amerikát és részeit a térképen.	Szabatosan be tudja mutatni szóban és írásban az Új Világ felfedezésének előzményeit és folyamatát, valamint benépesülését. Meg tudja mutatni Amerikát és részeit a térképen. Tud beszélni kiterjedéséről, partvonaláról, területéről.
1.2.	Észak-Amerika és Közép-Amerika földtani felépítése, felszínfejlődése és nagy tájegységei: Grönland, a Jeges-tenger szigetvilága, a Karib-tengeri szigetek, a Kaliforniai-félsziget, Florida, a Labrador-félsziget, Alaszka, a Kanadai-masszívum, az Appalache-vidék, a Pacifikus-hegységrendszer és medencéi, a Belső-síkság vidéke	Észak-Amerika és Közép-Amerika földtani felépítésének, felszínfejlődésének és nagy tájegységeinek (Grönland, a Jeges-tenger szigetvilága, a Karib-tengeri szigetek, a Kaliforniai-félsziget, Florida, a Labrador-félsziget, Alaszka, a Kanadai-masszívum, az Appalache-vidék, a Pacifikus-hegységrendszer és medencéi, a Belső-síkság vidéke), az egyes tájegységek részeinek megtanulása, helyük megkeresése a térképen	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Észak- és Közép-Amerika nagy tájegységeit (Grönland, Alaszka, Sziklás-hegység, Appalache-hegység, Florida, Préri).	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Észak- és Közép-Amerika nagy tájegységeit (Grönland, Alaszka, Sziklás-hegység, Appalache-hegység, Florida, Préri). Áttekintően be tudja mutatni e terület földtani felépítését és felszínfejlődését.
1.3.	Észak-Amerika és Közép-Amerika éghajlata: hőmérsékleti viszonyai, a Labrador- és a Golf-áramlás hatásai, csapadékviszonyai, ciklonjai, tornádói, természetes növénytakarója, állatvilága, vízrajza, talajai	ismeretetek tanulása Észak-Amerika és Közép-Amerika éghajlatáról, természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vízrajzáról és talajadottságairól	Meg tudja mutatni a térképen Észak- és Közép-Amerika éghajlatit. Meg tudja nevezni az egyes éghajlatok természetes növénytakaróját, vizeit, talajtípusait.	Szabatos leírást tud adni Észak- és Közép-Amerika éghajlatáról. Ismeri a Labrador-áramlást és a Golf-áramlást és hatásaikat. Ezeket az áramlásokat meg tudja mutatni a térképen, be tudja mutatni az egyes éghajlatok vizeinek jellemzőit, bioszféráját.
1.4.	Dél-Amerika nagy tájegységei: a Guayanai és a Brazíliai magasföld, az Andok, a feltöltött medencék (az Orinoco medencéje, az Amazonas-medence, a Parana és Paraguay folyók medencéje, Patagónia)	Dél-Amerika nagy tájegységeinek megtanulása, helyük megmutatása a térképen	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Dél-Amerika nagy tájegységeit a Guayanai és a Brazíliai magasföld, az Andok, a feltöltött medencék (az Orinoco medencéje, az Amazonas-medence, a Parana és Paraguay folyók medencéje, Patagónia).	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Dél-Amerika nagy tájegységei. Áttekintően be tudja mutatni e terület földtani felépítését és felszínfejlődését.
1.5.	Dél-Amerika éghajlata, természetes növénytakarója, vízrajza, állatvilága, talaja.	ismeretek tanulása Dél-Amerika éghajlatáról, természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vizeiről, talajtípusairól.	Meg tudja mutatni a térképen Dél-Amerika éghajlatait, meg tudja nevezni az egyes éghajlatok természetes növénytakaróját, vizeit, talajtípusait.	Rövid, szabatos leírást tud adni Dél-Amerika éghajlatáról. Meg tudja mutatni a térképen Dél-Amerika éghajlatait, be tudja mutatni az éghajlatok bioszféráját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Amerika regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Amerika regionális gazdasági és társadalomföldrajzának tanulása*		
2.1.	a kontinens népessége, gazdasági fejlettsége	a kontinens egyes részeinek eltérő gazdasági fejlettségéről informáló szöveg feldolgozása, a különbségek okainak számbavétele	Tudja, hogy gazdasági szempontból elmaradottabb Dél- és Közép-Amerika Észak-Amerikához képest.	Indokolni tudja, hogy gazdasági szempontból miért elmaradott Dél- és Közép-Amerika Észak-Amerikához képest.
2.2.	az USA létrejötte	az USA létrejöttéről informáló szöveg feldolgozása, az USA területi gyarapodását szemléltető térkép elemzése	Tudja, hogy 1776-ban nyerte el függetlenségét az Amerikai Egyesült Államok és azt is, hogy területe a mai terület töredéke volt.	Rövid, szabatos beszámolót tud tartani az USA létrejöttéről, területi gyarapodásáról.
2.3.	az USA gazdaság fejlődése: az "amerikai utas" fejlődés	az USA gazdasági fejlődését segítő tényezőket szemléltető modell elemzése, a gazdaság gyors fejlődéséről informáló szöveg feldolgozása	Tudja, hogy gazdasági fejlődésben az USA a századfordulón megelőzte Nagy Britanniát és azóta is tartja vezető szerepét.	Röviden ismertetni tudja az "amerikai utas" gazdasági fejlődés lényegét.
2.4.	az USA ipara (bányászata és energiagazdálkodása, nehézipara és könnyűipara); a szolgáltató szféra szerepe	ismeretek tanulása az USA bányászatáról, energiatermeléséről, nehéz- és könnyűiparáról és a szolgáltató szféráról	Ismeri és térképen meg tudja mutatni a legfontosabb energiahordozókat és ásványi nyersanyagokat.	Tud beszélni, írni az USA bányászatáról, energiatermeléséről, nehéz- és könnyűiparáról és a szolgáltató szféráról. A főbb ipari központokat meg tudja mutatni a térképen.
2.5.	az USA ipari körzetei (az északi körzet, a déli körzet és a nyugati körzet)	az USA ipari körzeteinek, az egyes körzetek jellemzőinek számbavétele, a körzetek területének megkeresése a térképen	Az USA három nagy ipari körzetéhez hozzá tud rendelni legalább egy jellegzetes iparágat. Meg tudja mutatni a térképen Chichagot, Californiát és Texast.	Rövid leírást tud adni az USA három nagy ipari körzetéről, az egyes körzetek alkörzeteiről és ezek ipari jellegzetességeiről.
2.6.	az USA mezőgazdasága (növénytermesztés, állattenyésztés)	a termesztett növények és fő termőterületeik, valamint a tenyésztett állatok és az állattenyésztés legfontosabb területeinek számbavétele; az USA mezőgazdasági övezeteit ábrázoló térkép elemzése	Ismeri a farmergazdálkodás alapvető jellemzőit.	Fel tudja sorolni az USA főbb termesztett növényeit és tenyésztett állatait. Térképen meg tudja mutatni előfordulásuk legfontosabb területeit.
2.7.	az USA közlekedése és kereskedelmi kapcsolatai	az USA vasúti, közúti, vízi és légi közlekedése jellemzőinek, valamint az USA külkereskedelmi kapcsolatainak, főbb export- és importcikkeinek számbavétele, megtanulása	Be tudja mutatni az USA közlekedésének sajátos vonásait. Érti a kereskedelem szerepét az ország gazdasági életében.	Rövid, szabatos leírást tud adni az USA vasúti, közúti, vízi és légi közlekedéséről, valamint az USA külkereskedelmi kapcsolatairól, főbb export- és importcikkeiről.
2.8.	Kanada gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Kanada gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik Kanada gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni Kanada gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.9.	Mexikó, Brazília, Argentína, Chile gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Az országok gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik az országok gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni az országok gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	
IV.	ÁZSIA REGIONÁLIS TERMÉSZETI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALOM-FÖLDRAJZA	ÁZSIA REGIONÁLIS TERMÉSZETI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJ-ZÁNAK TANULÁSA			**MÁS VÉD ÉLET**
1.	*Ázsia természeti földrajza*	*Ázsia természeti földrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, grafikonok, diagramok elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*			
1.1.	Ázsia fekvése, kiterjedése, parttagoltsága	ismeretek tanulása Ázsia fekvéséről, kiterjedéséről, parttagoltságáról; Ázsia területének, földrajzi határainak, félszigeteinek és szigeteinek megkeresése térképen	Térképen meg tudja mutatni Ázsiát és határait.	Rövid leírást tud adni Ázsia fekvéséről, kiterjedéséről, parttagoltságáról. Térképen meg tudja mutatni Ázsiát és határait, szigeteit és félszigeteit.	
1.2.	Ázsia nagy szerkezeti egységei (az ősmasszívumok, a röghegységek és a lánchegységek, az alföldek és a medencék)	ismeretek tanulása Ázsia nagy szerkezeti egységeiről (az ősmasszívumokról, a röghegységekről, a lánchegységekről, az alföldekről és a medencékről)	Fel tudja sorolni Ázsia nagy szerkezeti egységeit. Térképen meg tudja mutatni az Arab- és a Dekkán-ősföldet, az Uralt, a Himaláját és Mezopotámiát.	Fel tudja sorolni, térképen meg tudja mutatni Ázsia ősmasszívumait (a Közép-szibériai /Angara/-ősföldet, a Dél-kínai-hegyvidéket, az Arab-ősföldet, az Indiai /Dekkán/-ősföldet), röghegységeit (az Uralt, a Tien-sant, a Kunlun-hegységet és az Altáj-hegységet), lánchegységeit (a Pamírt, a Himaláját, a Pacifikus-hegységrendszer ázsiai vonulatát), alföldjeit és medencéit (a Kínai-alföldet, a Hindusztáni-alföldet, Mezopotámiát, a Nyugat-szibériai-alföldet).	
1.3.	Ázsia nagy tájegységei (Észak-Ázsia, Belső-Ázsia, Dél-Ázsia, Kelet-Ázsia, Dél-Nyugat-Ázsia)	ismeretek tanulása Ázsia nagy tájegységeiről (Észak-Ázsiáról, Belső-Ázsiáról, Dél-Ázsiáról, Kelet-Ázsiáról, Dél-Nyugat-Ázsiáról) és e tájegységek földrajzi jellegzetességeiről	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Ázsia nagy tájegységeit (Észak-Ázsiát, Belső-Ázsiát, Dél-Ázsiát, Kelet-Ázsiát, Dél-Nyugat-Ázsiát, valamint Szibériát és a Kaukázust).	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Ázsia nagy tájegységeit (Észak-Ázsiát, Belső-Ázsiát, Dél-Ázsiát, Kelet-Ázsiát, Dél-Nyugat-Ázsiát) és e tájegységek részeit. Röviden ismertetni tudja e tájegységek földrajzi jellemzőit.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Ázsia éghajlati övezetei, éghajlatai, természetes növénytakarója, állatvilága, vízrajza, talaja	ismeretek tanulása Ázsia övezeteiről, éghajlatairól, természetes növénytakarójáról, állatvilágáról, vízrajzáról, talajadottságairól.	Képes megmutatni Ázsia éghajlatait a térképen, meg tudja nevezni a természetes növénytakarót, talajtípusokat és a nagyobb vizeket.	Szabatosan ismertetni tudja az Ázsia egyes éghajlati övezeteire jellemző éghajlatot. A jellegzetes övezeteket és éghajlatokat meg tudja mutatni a térképen, és jellemezni tudja azokat.
2.	*Ázsia gazdasági élete*	*Ismeretek tanulása Ázsia gazdasági életéről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok, grafikonok és diagramok elemzése és térképhasználat révén*		
2.1.	Ázsia lakossága, a népesség térbeli eloszlása, főbb embertípusai, vallásai	ismeretek tanulása Ázsia lakosságáról, a népesség térbeli eloszlásáról, főbb embertípusairól, vallásairól	Meg tudja mondani hány ember él Ázsiában, hogy ezek milyen embertípushoz tartoznak és melyek a főbb vallásaik.	Meg tudja mondani, hogy a Föld népességének hány százaléka él Ázsiában. Térképen meg tudja mutatni Ázsia népesedési csomópontjait. Fel tudja sorolni Ázsia főbb embertípusait, vallásait.
2.2.	energiahordozók, ásványkincsek Ázsiában	Ázsia főbb energiahordozóinak, ásványkincseinek számbavétele, főbb lelőhelyeik megkeresése a térképen	Fel tudja sorolni Ázsia főbb energiahordozóit és ásványkincseit.	Fel tudja sorolni Ázsia főbb energiahordozóit és ásványkincseit. Ezek főbb lelőhelyeit meg tudja mutatni a térképen.
2.3.	Ázsia ipara (nehézipara és könnyűipara)	ismeretek tanulása Ázsia nehéz- és könnyűiparáról	Meg tud nevezni legalább három-három nehéz- és könnyűipari terméket Ázsiából.	Tud beszélni, írni Ázsia nehéz- és könnyűiparáról. A főbb ipari központokat meg tudja mutatni a térképen.
2.4.	Ázsia mezőgazdasága (növénytermesztés, állattenyésztés, tipikus tájak: tajga, monszun vidékek, botanikus kultúrák)	a termesztett növények és fő termőterületeik, valamint a tenyésztett állatok és az állattenyésztés legfontosabb területeinek számbavétele	Meg tud nevezni legalább három Ázsiában termesztett növényt és tenyésztett állatot.	Fel tudja sorolni Ázsia főbb termesztett növényeit és tenyésztett állatait. Meg tudja mutatni a térképen a mezőgazdasági termelés területeit.
2.5.	Ázsia közlekedése és kereskedelme	Ázsia vasúti, közúti, vízi és légi közlekedése jellemzőinek, valamint Ázsia külkereskedelmi kapcsolatainak, főbb export- és importcikkeinek számbavétele, megtanulása	Be todja mutatni az ázsiai közlekedés jellegzetességeit és a kereskedelem szerepét.	Rövid, szabatos leírást tud adni Ázsia vasúti, közúti, vízi és légi közlekedéséről, valamint Ázsia külkereskedelmi kapcsolatairól, főbb export- és importcikkeiről.
3.	*Ázsia egyes országainak gazdasági élete*	*Ázsia egyes országai gazdasági életének tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, táblázatok, grafikonok és diagramok elemzése és térképhasználat révén*		
3.1.	Japán gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Japán gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik Japán gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni Japán gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	India gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	India gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik India gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni India gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	
3.3.	Kína gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Kína gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik Kína gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni Kína gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	
3.4.	Indonézia gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Indonézia gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik Indonézia gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni Indonézia gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	
3.5.	Izrael gazdasági élete (népessége, főbb iparágai, mezőgazdasága, közlekedése és kereskedelme)	Izrael gazdasági életét (népességét, főbb iparágait, mezőgazdaságát, közlekedését és kereskedelmét) bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a lényeges információk és adatok megtanulása	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik Izrael gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	Szabatos leírást tud adni Izrael gazdasági életéről (népességéről, főbb iparágairól, mezőgazdaságáról, közlekedéséről és kereskedelméről).	
V.	A SARKVIDÉKEK	ISMERETEK TANULÁSA A SARKVIDÉKEKRŐL			**MÁS VÉD ÉLET**
1.	*Sarkvidékek*	*A sarkvidékek fekvésének, éghajlatának és időjárásának, természetes növény- és állatvilágának, felfedezésének, lakóinak, területi hovatartozásának megtanulása szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*	Alapvető tájékozottsággal rendelkezik a sarkvidékek fekvéséről, éghajlatáról és időjárásáról, természetes növény- és állatvilágáról, felfedezéséről, lakóiról, területi hovatartozásáról.	Szabatos leírást tud adni a sarkvidékek fekvéséről, éghajlatáról és időjárásáról, természetes növény- és állatvilágáról, felfedezéséről, lakóiról, területi hovatartozásáról.	
VI.	EURÓPA REGIONÁLIS FÖLDRAJZA	EURÓPA REGIONÁLIS FÖLDRAJZÁNAK TANULÁSA			**MÁS VÉD ÉLET**
1.	*Európa regionális természeti földrajza*	*Európa regionális természeti földrajzának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák, diagramok, grafikonok, táblázatok elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	Európa földrajzi helyzete, határai (Ural-hegység, Ural-folyó, Kaszpi-tenger, Kaukázus, Fekete-tenger, Boszporusz, Márvány-tenger, Dardanellák, Gibraltári-szoros), félszigetei (Krím-félsziget, Balkán-félsziget, Appennin-félsziget, Pireneusi /Ibériai/-félsziget, Skandináv-félsziget, Jilland-félsziget) és szigetei (Ferenc József-föld, Svalbard-szigetek, Izland, Brit-szigetek, Baleár-szigetek, Korzika, Elba, Szardínia, Szicília, Málta, Kréta, Ciprus, Égei-tenger-szigetvilága)	Európa földrajzi helyzetének, határainak, félszigeteinek és szigeteinek megtanulása, térképen történő megkeresésük gyakorlása	Fel tudja sorolni, térképen meg tudja mutatni Európa határait (Ural-hegység, Ural-folyó, Kaszpi-tenger, Kaukázus, Fekete-tenger, Boszporusz, Márvány-tenger, Dardanellák, Gibraltári-szoros), félszigetei közül a Balkán-félszigetet, az Appennin-félszigetet, a Pireneusi /Ibériai/-félszigetet, a Skandináv-félszigetet és szigetei közül Izlandot, a Brit-szigeteket, Szicíliát, Máltát, Krétát és Ciprust.	Fel tudja sorolni, térképen meg tudja mutatni Európa határait (Ural-hegység, Ural-folyó, Kaszpi-tenger, Kaukázus, Fekete-tenger, Boszporusz, Márvány-tenger, Dardanellák, Gibraltári-szoros), félszigeteit (Krím-félsziget, Balkán-félsziget, Appennin-félsziget, Pireneusi /Ibériai/-félsziget, Skandináv-félsziget, Jilland-félsziget) és szigeteit (Ferenc József-föld, Svalbard-szigetek, Izland, Brit-szigetek, Baleár-szigetek, Korzika, Elba, Szardínia, Szicília, Málta, Kréta, Ciprus, Égei-tenger-szigetvilága)
1.2.	Európa szerkezetének kialakulása, mai felszíne, tájai	információk olvasása Európa szerkezetének kialakulásáról, tájairól.	Ismeri Európa nagy szerkezeti egységeit, kialakulásuk korát. Elhelyezkedésüket meg tudja mutatni a térképen.	Ismeri Európa nagy szerkezeti egységei kialakulásának folyamatát. Összehasonlítást tud tenni térben és időben más kontinensek azonos korú szerkezeti egységeivel, tájaival.
1.3.	Európa éghajlati övezetei, övei, éghajlatai, természetes növénytakaró, állatvilág, vízrajz, talajtakaró.	Európa hideg, és mérsékelt övezeteibe eső éghajlatok számbavétele az egyes övek időjárásának megtanulása, természetes növénytakaró, állatvilág, vízrajz, talajtakaró	Képes felidézni Európa éghajlati övezeteit, öveit, éghajlatit, elhelyezkedésüket meg tudja mutatni a térképen. Természetes növénytakarót, jellegzetes állatokat, talajtípusokat, vizeket tud megnevezni.	Ismeri Európa jellegzetes éghajlati tájait, szabatos leírást tud adni az egyes területek éghajlatáról, befolyásoló tényezőkről, és az éghajlat következményeiről.
2.	*Európa regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Európa regionális társadalomföldrajzának tanulása szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák, grafikonok, diagramok, táblázatok elemzése és térképhasználat révén*		
2.1.	Európa népessége (antropológiai csoportok, nyelvcsaládok, népszaporulat, vallás)	Európa népességének számbavétele antropológiai csoportok, nyelvcsaládok szerint, illetve a népszaporulat és a jellemző vallások alapján	Fel tudja sorolni Európa népességének antropológiai csoportjait, nyelvcsaládjait és vallásait. képes ismertetni a népszaporulat regionális különbségeit.	Szabatos leírást tud adni Európa népességéről. Az egyes országok lakosságát be tudja sorolni antropológiai csoportok, nyelvcsaládok, vallások szerint. Ismeri a népszaporulat regionális különbségeinek okait.
2.2.	Európa társadalmi-gazdasági helyzete, jellemzői	ismeretek tanulása Európa társadalmi-gazdasági helyzetéről, jellemzőiről		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.1.	Nyugat-Európa	Nyugat-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása	Isneri Nyugat-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait.	Általános áttekintést képes nyújtani Nyugat-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.2.2.	Észak-Európa	Észak-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása	Isneri Észak-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait.	Általános áttekintést képes nyújtani Észak-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.2.4.	Dél-Európa	Dél-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása	Isneri Dél-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait.	Általános áttekintést képes nyújtani Dél-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.2.5.	Kelet-Európa	Kelet-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása	Isneri Kelet-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait.	Általános áttekintést képes nyújtani Kelet-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.3.	Az európai országok társadalomföldrajza	az európai országok társadalomföldrajzának tanulása		
2.3.1.	Nagy-Britannia gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Nagy-Britannia gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.2.	Franciaország gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Franciaország gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.
2.3.3.	Németország gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Németország gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.

Év végi követelmények

A tanuló tudja:

- a kontinensek Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia, Európa természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével
- állapítsa meg vaktérkép segítségével a kontinensek helyét
- olvassa le a kontinensek felszíni formáit, nagy tájait
- állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével a kontinensek felszíni formáit
- összehasonlító elemzést végezni a kontinensek természeti és gazdasági földrajzáról
- vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Földrajz tanulásának céljai

Európa regionális földrajzának (Nyugat-Európa, Észak-Európa, Dél-Európa, Kelet-Európa, Közép-Európa) megismerése. Váljék képessé Európa régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre. Magyarország regionális földrajzának megismerése. Váljék képessé Magyarország régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	EURÓPA	EURÓPA GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALOMFÖLDRAJZÁNAK TANULÁSA		
1.	*Európa regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Európa regionális társadalomföldrajzának tanulása szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák, grafikonok, diagramok, táblázatok elemzése és térképhasználat révén*		
1.1.	Európa népessége (antropológiai csoportok, nyelvcsaládok, népszaporulat, vallás)	Európa népességének számbavétele antropológiai csoportok, nyelvcsaládok szerint, illetve a népszaporulat és a jellemző vallások alapján	Fel tudja sorolni Európa népességének antropológiai csoportjait, nyelvcsaládjait és vallásait. képes ismertetni a népszaporulat regionális különbségeit.	Szabatos leírást tud adni Európa népességéről. Az egyes országok lakosságát be tudja sorolni antropológiai csoportok, nyelvcsaládok, vallások szerint. Ismeri a népszaporulat regionális különbségeinek okait.
1.2.	Európa társadalmi-gazdasági helyzete, jellemzői, az Európai Unió	ismeretek tanulása Európa társadalmi-gazdasági helyzetéről, jellemzőiről és az Európai Unióról	Ismerje az Európai Unió tagállamait, társult tagokat, az Európai Unió fontosabb gazdasági és politikai partnereit. Ismerje az Európai Unió intézményeit.	Általános áttekintést tudjon nyújtani Európa gazdasági, politikai helyzetéről, ismerje az Európai Unió történetét, tudja jellemezni politikai, gazdasági partnereit, ismerje az Európai Unió szervezeti rendszerét.
2.	Országismeret	Ismeretek tanulása Európa országairól, földrajzi felosztásáról, speciális tájairól, övezeteiről.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	Nyugat-Európa országai, speciális tájai, övezetei	Nyugat-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása. Ismertető szöveg olvasása, feldolgozása Nyugat-Európa speciális tájairól, övezeteiről, mezőgazdasági övezet, ipari övezet, idegenforgalmi övezet, innovációs és tudás övezet, stb.	Isneri Nyugat-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait, speciális övezeteit.	Általános áttekintést képes nyújtani Nyugat-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.2.	Észak-Európa országai, speciális tájai, övezetei	Észak-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása Ismertető szöveg olvasása, feldolgozása Észak-Európa speciális tájairól, övezeteiről, mezőgazdasági övezet, ipari övezet, idegenforgalmi övezet, innovációs és tudás övezet, stb.	Isneri Észak-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait, speciális övezeteit	Általános áttekintést képes nyújtani Észak-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.3	Dél-Európa országai, speciális tájai, övezetei	Dél-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása Ismertető szöveg olvasása, feldolgozása Dél-Európa speciális tájairól, övezeteiről, mezőgazdasági övezet, ipari övezet, idegenforgalmi övezet, innovációs és tudás övezet, stb.	Isneri Dél-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait, speciális övezeteit	Általános áttekintést képes nyújtani Dél-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
2.4	Kelet-Európa országai, speciális tájai, övezetei	Kelet-Európa társadalmi-gazdasági helyzetének, jellemzőinek számbavétele, megtanulása Ismertető szöveg olvasása, feldolgozása Kelet-Európa speciális tájairól, övezeteiről, mezőgazdasági övezet, ipari övezet, idegenforgalmi övezet, innovációs és tudás övezet, stb.	Isneri Kelet-Európa földrajzi helyzetét, határait, országait, legfontosabb természeti adottságait, speciális övezeteit	Általános áttekintést képes nyújtani Kelet-Európa lehatárolásának természeti feltételeiről, társadalmi, gazdasági okairól. Be tudja mutatni a régiót jellemző aktuális gazdasági és társadalmi viszonyokat.
II.	KÖZÉP-EURÓPA ORSZÁGAI, SPECIÁLIS TÁJAI, ÖVEZETEI	KÖZÉP-EURÓPA TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETÉNEK, JELLEMZŐINEK SZÁMBAVÉTELE, MEGTANULÁSA		
1.	Horvátország gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Horvátország gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni Horvátország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni Horvátország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	Csehország gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Csehország gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.
3.	Lengyelország gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Lengyelország gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.
4.	Szlovénia gazdasági életének természeti feltételelei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Szlovénia gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni Szlovénia gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni Szlovénia természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	Románia gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Románia gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.	
6.	Szlovákia gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Szlovákia gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.	
7.	Ausztria gazdasági életének természeti feltételei, társadalmi alapjai; iparának, mezőgazdaságának legfontosabb termékei, telephelyei, illetve körzetei; Európa, illetve a világ közlekedésében, kereskedelmi életében, idegenforgalmában betöltött szerepe, annak változásai	Ausztria gazdasági életét, természeti feltételeit, társadalmi alapjait bemutató szöveg elolvasása, feldolgozása, a korábban szerzett földrajzi ismeretek adaptációja; iparának, és merőgazdaságának legfontosabb termékeire, telephelyeire, illetve körzeteire, továbbá Európa és a világ közlekedésében, kereskedelmében és idegenforgalmában betöltött szerepére, annak változásaira vonatkozó térképi, illetve adatszerű információk tanulása	Képes ismertetni az ország gazdaságának természeti feltételeit, be tudja mutatni iparának és mezőgazdaságának legfontosabb termékeit, telephelyeit. Tisztában van az ország közlekedési, kereskedelmi és idegenforgalmi szerepével.	Képes összefüggést találni az ország természeti feltételei, társadalmi alapjai, történelme és gazdaságának mai helyzete között. Be tudja mutatni az ipar és a mezőgazdaság legfontosabb termékeit, telephelyeit és körzeteit a telepítőtényezők figyelembevételével. Érzékeltetni tudja az ország fekvéséből adódó kereskedelmi, közlekedési és idegenforgalmi előnyöket.	
III.	MAGYARORSZÁG REGIONÁLIS FÖLDRAJZA	MAGYARORSZÁG REGIONÁLIS FÖLDRAJZÁNAK TANULÁSA			**ÉLET EU FOGY VÉD**
1.	*Magyarország regionális természeti földrajza*	*Magyarország regionális természeti földrajzának tanulása szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák, grafikonok, diagramok, táblázatok elemzése, térképhasználat és lehetőség szerint ismeretterjesztő film megtekintése révén*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	A Kárpát-medence népeinek társadalmi, gazdasági fejlődése.	A Kárpát-medencében élő népek gazdasági, társadalmi helyzetének áttekintése történelmi ismeretekre alapozott földrajzi szempontú elemzéssel	A történelem és földrajz atlasz felhasználásával képes elemezni a térségben bekövetkezett történelmi változások földrajzi hátterét	Önálló elemzést tud adni a Kárpát-medencében lezajlott történelmi változások földrajzi vonatkozásairól
1.2.	Magyarország nagy tájai (az Alföld és részei, a Kisalföld, az Alpokalja, a Dunántúli-dombság a Mecsekkel és a Villányi-hegységgel, a Dunántúli-középhegység, az Északi-középhegység), kialakulásuk, mai arculatuk	Magyarország nagy tájainak (az Alföldnek, a Kisalföldnek, az Alpokaljának, a Dunántúli-dombságnak a Mecseknek és a Villányi-hegységnek, a Dunántúli-középhegységnek, az Északi-középhegységnek), kialakulásuknak, mai arculatuknak megtanulása; az egyes tájegységek megkeresése térképen	Fel tudja sorolni és meg tudja keresni térképen Magyarország nagy tájait. Ismeri kialakulásuk főbb lépéseit, mai arculatuk jellegzetességeit.	Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni az Alföldet, a Jászságot, a Maros-Körös közét, a Hortobágyot, a Hajdúságot, a Nyírséget, a Bodrogközt, a Kisalföldet a Győri-medencét, a Csallóközt, a Szigetközt, az Őrséget, az Alpokalját, a Soproni-hegységet, a Kőszegi-hegységet, a Dunántúli-dombságot, a Zalai-dombságot, a Somogyi-dombságot, a Baranyai-dombságot, a Tolnai-dombságot, a Mezőföldet, a Szekszárdi-dombságot, a Drávamenti síkságot, a Mecseket és a Villányi-hegységet, a Dunántúli-középhegységet, a Balaton-felvidéket, a Vértest, a Velencei-hegységet, a Budai-hegységet, a Dunazug-hegységet, a Gerecsét, a Pilist, a Visegrádi-hegységet, az Északi-középhegységet, a Börzsönyt, a Cserhátot, a Mátrát, a Cserehátot, a Zempléni-hegységet, a Tokaj-Eperjesi-hegységet, a Hegyalját, az Aggteleki-karsztot, a Borsodi-medencét, a Bükkfennsíkot, a Nógrádi-medencét. Ismeri kialakulásuk főbb lépéseit, mai arculatuk jellegzetességeit.
1.3.	Magyarország éghajlata (éghajlatot alakító tényezők, hőmérsékleti viszonyok, csapadékviszonyok, szélviszonyok)	Magyarország éghajlatáról informáló szöveg feldolgozása, izoterma-térképek, csapadéktérképek, szélirányt ábrázoló térképek elemzése	Ismeri a Magyarország földrajzi helyzetéből eredő éghajlati adottságokat.	Magyarország földrajzi helyzetéből eredő éghajlati adottságokon túlmenően képes ismertetni az egyes éghajlati elemek területi eltéréseit és okait.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Magyarország vízrajza: folyóvizek (Duna, Ipoly, Rába, Lajta, Sió, Dráva, Tisza, Bodrog, Sajó, Zagyva, Túr, Szamos, Kraszna, Körös, Maros), állóvizek (Ecsedi-láp, Nagy-sárrét, Kis-sárrét, Szelidi-tó, Fehér-tó, Sóstó, Tisza-tó, Hámori-tó, Pécsi-tó, Balaton, Velencei-tó, Fertő-tó) és felszín alatti vizek	Magyarország folyóvizeinek, állóvizeinek és felszín alatti vizeinek számbavétele, helyük megkeresése a térképen	Ismeri Magyarország folyóhálózatának jellegzetességeit, a Duna és a Tisza vízjárását. Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Magyarország folyóvizei közül a Dunát, az Ipolyt, a Rábát, a Murát, a Zalát, a Siót, a Drávát, a Tiszát, a Bodrogot, a Hernádot, a Sajót, a Szamost, a Körös t, a Marost, állóvizei közül a Tisza-tavat, a Balatont, a Kis-Balatont, a Velencei-tavat, a Fertő-tavat). Meg tud nevezni legalább három magyar ásvány- és gyógyvizet.	Áttekintő elemzést tud adni a hazai vízfolyások vízjárásának éghajlati okairól, a Duna és a Tisza gazdasági szerepéről, tavaink kialakulásáról és legfontosabb jellemzőiről. Fel tudja sorolni és térképen meg tudja mutatni Magyarország folyóvizeit (a Dunát, az Ipolyt, a Rábát, a Murát, a Zalát, a Lajtát, a Siót, a Drávát, a Tiszát, a Bodrogot, a Hernádot, a Sajót, a Zagyvát, a Túrt, a Szamost, a Krasznát, a Körös t, a Marost), állóvizeit (az Ecsedi-lápot, a Nagy-sárrétet, a Kis-sárrétet, a Szelidi-tavat, a Fehér-tavat, a Sóstót, a Tisza-tavat, a Hámori-tavat, a Pécsi-tavat, a Balatont, a Kis-Balatont, a Velencei-tavat, a Fertő-tavat). Rövid leírást tud adni a felszín alatti vizeinkről.
1.5.	Magyarország talajai, természetes növényzete és állatvilága	Magyarország talajtípusainak, az egyes talajtípusok jellemzőinek, a természetes növény- és állatvilág fontosabb egyedeinek és előfordulási helyeiknek megtanulása	Képes Magyarország nagy tájaihoz a jellegzetes természetes növényzet, az állatvilág és a talajtakaró meghatározó képviselőjét hozzárendelni.	Ismeri Magyarország tájtípusainak jellemző növénytársulásait, állatvilágát és talajait. Képes a meglévő ismeretei alapján tematikus térkép készítésére az adott témakörben.
2.	*Magyarország regionális gazdasági és társadalomföldrajza*	*Magyarország regionális gazdasági és társadalomföldrajzának tanulása szövegolvasás és -feldolgozás, képek, ábrák, grafikonok, diagramok, táblázatok elemzése és térképhasználat révén*		
2.1.	Magyarország gazdasági fejlődését meghatározó természeti és társadalmi tényezők	Magyarország gazdasági fejlődését meghatározó természeti és társadalmi tényezők számbavétele	Fel tudja sorolni a magyar gazdaság fejlődését meghatározó legfőbb természeti és társadalmi tényezőket.	Képes ismertetni Magyarország II. világháború utáni gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait. Ismeri az egyes gazdaságtörténeti szakaszokra ható természeti és társadalmi tényezőket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Magyarország népessége, nem, kor, iskolázottság, foglalkozás szerinti megoszlása	információk tanulása Magyarország népességéről; korfaelemzés, a népesség alakulását, a nemek, az iskolázottság, a foglalkozások megoszlását tartalmazó táblázatok elemzése	Ismeri Magyarország lakosságának számát, a nemi, a kor szerinti, az iskolázottság és a foglalkozás szerinti megoszlását, ennek következményeit, a nemzetiségi összetételét.	A Magyarország népességére vonatkozó alapvető adatok ismertetésén túlmenően átfogó elemzést tud adni Magyarország népességéről, a népességszám-változás szociális és egészségügyi okairól. Képes Magyarország korfájának értékelésére, a nemzetiségiek számának, területi elhelyezkedésének bemutatására.
3.	*Magyarország gazdasága*	*Magyarország gazdaságának tanulása*		
3.1	Magyarország ipara	ismeretek tanulása Magyarország alapanyagiparáról és feldolgozóiparáról; az egyes iparágak és ágazatok jellemzőinek számbavétele; főbb ipari központok megkeresése a térképen	Ismeri a magyar ipar szerkezetét és a földrajzi elhelyezkedésére ható legfontosabb tényezőket. Fel tudja sorolni a főbb ipari körzeteket.	Ismeri a magyar ipar jelenlegi válságának legfontosabb történelmi előzményeit, a válság tényezőit, a korszerűsítés feltételeit. Képes a térképen megmutatni a főbb ipari körzeteket és képes rövid leírást adni az ott folyó termelésről.
3.2	Magyarország mezőgazdasága	ismeretek tanulása Magyarország növénytermesztéséről, állattenyésztéséről, erdőgazdaságáról	Ismeri hazánk legfontosabb gabonaféléinek, ipari növényeinek, zöldség- és gyümölcstermesztésének földrajzi elhelyezkedését, valamint az állattenyésztés körzeteit.	Mezőgazdasági termékeink előállításának legfontosabb körzetein túlmenően ismeri a magyar mezőgazdaság tulajdonviszonyainak II. világháború utáni változásait, az élelmiszeripar legfontosabb telephelyeit.
3.3.	Magyarország közlekedése, kereskedelme és idegenforgalma	ismeretek tanulása Magyarország közlekedéséről, kereskedelméről és idegenforgalmáról	Ismeri a közlekedés, a kereskedelem és az idegenforgalom Magyarország gazdasági életében betöltött szerepét.	Ábra segítségével elemezni tudja Magyarország főút- és vasúthálózatát. Ismeri vasút- és közúthálózatunk legfontosabb adatait, a csővezetékes hálózat, a vízi és légiközlekedés jellemzőit. Ismeri Magyarország legfontosabb külkereskedelmi partnereit és idegenforgalmi vonzásadottságát.
3.4	Magyarország nemzetközi kapcsolatai	Magyarország kül-, gazdaság- és biztonságpolitikájának történeti és aktuális kérdéseinek áttekintése. Hazánk európai integrációs szerepének számbavétele.	Fel tudja sorolni Magyarország mely legfontosabb nemzetközi szervezeteknek a tagja.	Képes ismertetni, Magyarország milyen szerepet játszik a világ legfontosabb nemzetközi szervezeteiben. Értékelést tud adni Európai Integrációs helyzetünkről.
IV.	HAZÁNK TELEPÜLÉSSZER-KEZETE, KÖZIGAZGATÁSA	HAZÁNK TELEPÜLÉS- ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZERKEZETÉNEK TANULÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Hazánk településszerkezete*	*Hazánk településszerkezetének településhálózatának és településtípusainak tanulása.*		
11.	Magyarország településhálózata és településszerkezete	ismeretek tanulása Magyarország településhálózatáról és településszerkezetéről	Ismeri a magyar településhálózat kialakulását és nagyságrendi szerkezetét.	Példákkal alátámasztva képes jellemezni Magyarország falusi településeinek csoportjait. Ismeri a magyarországi urbanizáció folyamatát és városaink funkcionális, illetve rang szerinti csoportosítását.
2.	*Magyarország közigazgatása*	*ismeretek tanulása Magyarország közigazgatásáról*	.	
2.1.	Magyarország közigazgatási beosztása, közigazgatási reformelképzelések	ismeretek tanulása Magyarország közigazgatási beosztásáról	Fel tudja sorolni, térképen meg tudja mutatni Magyarország megyéit, megyeszékhelyeit. Tudja, hogy a települések életének irányításával a helyi önkormányzatok foglalkoznak. Meg tudja nevezni Magyarország államformáját, államfőjét, miniszterelnökét. Tudja, mi az Alkotmány.	Fel tudja sorolni, térképen meg tudja mutatni Magyarország megyéit, megyeszékhelyeit. Tudja, hogy a települések életének irányításával a helyi önkormányzatok foglalkoznak. Meg tudja nevezni Magyarország államformáját, államfőjét, irányító szerveit, minisztériumait, miniszterelnökét, minisztereit. Tudja, mi az Alkotmány, mivel foglalkozik az Alkotmánybíróság.
2.2	Magyarország fővárosa: Budapest (fekvése, kialakulásának és fejlődésének története, funkciói, kerületei, lélekszáma, főbb nevezetességei)	ismeretek tanulása Budapestről (fekvéséről, kialakulásának és fejlődésének történetéről, funkcióiról, kerületeiről, lélekszámáról, főbb nevezetességeiről); a főváros meglátogatása	Rövid leírást tud adni Budapestről (fekvéséről, főbb funkcióiról, nevezetességeiről).	Be tudja mutatni a fővárost (fekvését, kialakulásának és fejlődésének történetét, funkcióit, kerületeit, lélekszámát, főbb nevezetességeit) szóban és írásban.
2.3.	a település szerinti régió földrajza (fekvése, kialakulásának és fejlődésének története, funkciói, főbb települései, lélekszáma, főbb nevezetességei)	ismeretek tanulása a település szerinti régióról (fekvéséről, kialakulásának és fejlődésének történetéről, funkcióról, főbb településeiről, lélekszámáról, főbb nevezetességeiről)	Rövid leírást tud adni régiója fekvéséről, kialakulásának és fejlődésének történetéről, funkcióról, főbb településeiről, lélekszámáról, főbb nevezetességeiről.	Be tudja mutatni régióját (a megye fekvését, kialakulásának és fejlődésének történetét, funkcióit, főbb településeit, lélekszámát, főbb nevezetességeit).

Év végi követelmények

A tanuló tudja:

- Európa régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével
- állapítsa meg vaktérkép segítségével Európa régióinak kontinensek helyét
- olvassa le az európai régiók felszíni formáit, nagy tájait
- állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével az európai régiók felszíni formáit
- összehasonlító elemzést végezni az európai régiók természeti és gazdasági földrajzáról
- vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.
- Magyarország régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével
- állapítsa meg vaktérkép segítségével Magyarország régióinak kontinensek helyét
- olvassa le a magyarországi régiók felszíni formáit, nagy tájait
- állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével a magyarországi régiók felszíni formáit
- összehasonlító elemzést végezni a magyarországi régiók természeti és gazdasági földrajzáról
- vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
MŰVÉSZETEK

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Művészetek** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára a *Művészetek* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Ének-zene 5–8.
Mozgóképkultúra és médiaismeret 7–8.
Vizuális kultúra 5–8.
✌**Néptánc 5–6.**
✌**Színjátszás 5–6.**
☺**Bábozás 5–8.**
☺**Néptánc 7–8.**
☺**Színjátszás 7–8.**

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

Jelmagyarázat:

Kötelező tantárgy: nincs jele
Kötelezően választható az adott műveltségi terület tantárgyai közül: ✌
Szabadon választható az adott műveltségi területen belül: ☺
Integráltan tanítandó más tantárgy keretén belül: ⊙

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BÁBOZÁS

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Bábozás tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Bábozás* tantárgyi kerettanterve a NAT **Művészetek** műveltségi terület **Tánc és dráma** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *Bábjátékok*ra előírt követelményeket teljes mértékben lefedi. A *Bábozás* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül az ***Információs és kommunikációs kultúra***, a ***Hon- és népismeret***, valamint a ***Testi és lelki egészség*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti az ***EU és kultúra***, a ***Tanulás*** és a ***Környezeti nevelés*****,** illetve a ***Pályaorientáció*** közös követelményeinek teljesítését is.

A kerettanterv jellemzői

A *Bábozás* kerettanterv sajátos, hatékony bábpedagógiai képességfejlesztő rendszerben tárgyalja, közvetíti a bábművészetet; mint a hazai és egyetemes kultúra részét. Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást; a játékosságot, a dramatizálást, a mozgás finomítását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességek fejlődését, a rögtönzésre való hajlam erősödését segíti a kerettanterv. A 4. évfolyamtól a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben – amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik – az önálló (és csoportos) alkotói tevékenység fejlesztésére tevődik a hangsúly. A *Bábozás* kerettanterv – illeszkedve a Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a kerettantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén legalább megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – a bábozás foglalkozásokon való aktív részvétellel – bármely tanuló teljesíteni tudja.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Bábozás* kerettantervet *a tanulásra nyitott,* tanítói végzettséggel rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Javasolt a "C" *kategóriás bábos vagy színjátszói működési engedély.* Kislétszámú (legfeljebb 12-15 fős) csoportban, dráma-, néptánc órával, kézműves tevékenységgel, vagy idegen nyelvvel bontva célszerű a bábozást tanítani. Tanítható a tárgy: osztott csoporttal, *átalakított esztétikus környezetben: pl. bábos sarokban, paraván felállítással kézműves* teremben (a szabadban is) stb.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Bábozás tanulásának céljai az 5-6. évfolyamon

A *Bábjáték*, mint a színházművészethez tartozó művészeti ág eredetét tekintve egyidős az emberi szellem legősibb megnyilatkozásaival: a tánccal, énekkel. Mivel a megalkotott, életrekeltett új lény: a bábfigura megjelenése a kisgyermek számára mindenkor *csodát* jelent, a bábfigurával való bábozás pedig *önkifejező* játékká válik, e tevékenység *személyiségfejlesztő, képességfejlesztő* hatása igen nagy. A gesztikus kifejezés – amelynek jellemzői: a közvetettség, az antinaturalizmus, a bájos groteszkség – hozzájárulhat:

- a groteszk, antinaturalista világlátás,
- a generatív- kreatív szövegalkotás,
- a beszédtechnika,
- a mozgáskoordináció (test- és kézmozgás)
- a bábmozgatással való térérzékeltetés,
- a bábbal történő karakterábrázolás,
- a díszlettervezés és -készítés, valamint
- a bábkészítés képességének fejlesztéséhez.

A bábozás segíti a személyiség *játékszükségletének, reális énképének, önértéktudatának* kialakulását, és segíti az egyén *értékelő rendszerének* finomodását is. Szinte valamennyi *kommunikációs kód* tökélesedéséhez hozzájárulhat.

Célkitűzéseinket hűen tükrözi az a bábtananyag-rendszer, amely 1-10. osztályig azonos blokkokban – alosztályokban – jelenik meg. Ezek a blokkok a következők:

I. A BÁBKÉSZÍTÉS TANULÁSA,
II. A BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA,
III. A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA,
IV. A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA,
V. A BÁBELŐADÁS BEFOGADÁSÁNAK TANULÁSA.

Az életkoroknak megfelelő szükségletek, valamint az énkép, világkép alakításának lehetőségei szerinti célkitűzéseink – az általános irányelveken, célrendszeren kívül – a fejlesztendő személyiségdimenziók szempontjából az alábbiak szerint valósulhatnak meg:

Kisiskoláskorban főként az érzelmeket, indulatokat kifejező, közvetítő bábozást, a játékosságot, a dramatizálást, a mozgás finomodását (koordinálását), valamint a kommunikációs képességet, a rögtönzésre való hajlamot segítjük, ösztönözzük, fejlesztjük. Emellett a bábozás a szórakoztatás, a lelki egészség megőrzésének céljait is szolgálja.

A 4. évfolyamtól – a kiskamaszkor és a valódi kamaszkor megjelenésekor – a bábtechnikákkal való intenzívebb ismerkedéssel egyidőben – amikor a drámajátékban, a szerepjátékban, a színpadi szerepelésben való részvétel, is gyakoribbá válik – az önálló és csoportos alkotói tevékenységek segítése, fejlesztése a bábozás célja.

Az 5–8. évfolyamon – a serdülőkor sajátosságait figyelembe véve – a kísérletezés, a felfedező munka mellett a bábozás a pályaorientálás segítője is lehet. Emellett ösztönözheti a tehetséges tanulókat, hogy művészi képességeik fejlődjenek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés minta alapján ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés utánzással ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés fantázia alapján ❖ A báb mint sajátos színpadi eszköz díszítésének gyakorlása ❖ Mozgásgyakorlatok: ritmikus mozgás, futás, ugrás zenére, versekre stb. ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása egyedül vagy társakkal ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása paraván mögött ❖ Páros vagy csoportos rögtönzések a jelenetalakítás gyakorlása érdekében ❖ A "bábos beszéd" tanulása: beszédgyakorlatok, helyesejtési gyakorlatok végzése ❖ Díszlethasználat, kellékhasználat, és az előadás együttes létrehozásának tanulása társakkal, paraván mögött ❖ Versek, dalok, mesék, irodalmi művek előadása egyedül különféle bábtípusokkal ❖ Bábjáték előadása közönségnek csoportosan ❖ A műelemzés tanulása az Irodalomtanulás, a Vizuális kultúra, az Ének-zene stb. tanulása során szerzett ismeretek és képességek alkalmazása révén ❖ Bábszínházlátogatás ❖ Előadások elemzése, értékelése	❖ Az egyes tanulók bábkészítő munkájának megfigyelése a pedagógus által ❖ Az elkészült báb (kelék, díszlet) beválásának kipróbálása: bábozás során való alkalmazás révén ❖ Egyes tanulók rövid produktumainak közös megtekintése ❖ Közös produkciókban való bábozás megtekintése ❖ Közönségnek szóló előadások szervezése ❖ Beszédgyakorlatokon nyújtott teljesítmény megfigyelése ❖ Memoriterek (versek, dalok, mesék, kötött irodalmi szövegek mindennapi szövegek) "felmondatása" ❖ A bábjátékról tanultak elsajátításának ellenőrzése az egyes gyerekek bábelőadások elemzésébe való bevonása révén ❖ Műelemzések meghallgatása vagy leíratása ❖ Elemzések "megjelentetése" belső (iskolai) kiadványokban	❖ A produktum társak által való értékelése szóban ❖ A produktum pedagógus által való elemző értékelése szóban ❖ Produktumok rangsorskálán való elhelyezése ❖ Produktumok zsűriztetése ❖ Produktumhoz követelményszint rendelése ("osztályozás") ❖ Szembesítés versenyeken való részvétel során a közönség tetszésnyilvánításával

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédletek , bábos kellékek

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–8.	**ÉKP**	Granasztói Szilvia: Bábozás. Tantárgyi útmutató és feladatgyűjtemény. 5–8.
		A bábjáték vázlatos története (diasorozat)
		Kemény Henrik bábművész munkássága
		bábparaván, kesztyűbáb-készlet, gyűszűbáb-készlet

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*Többzsinóros marionettbáb*	*Ismétlés: a 4. oszt. anyagából, kiegészítéssel: a többzsinóros marionettbáb szerkezetének, vázlatának elkészítése; a többzsinóros marionettbáb összeállítása, felzsinórozása, öltöztetése, díszítése*	Kis segítséggel tud készíteni többzsinóros marionettbábot.	Szakszerűen el tudja készíteni a többzsinóros marionettbábot. A bábkészítésben egyéni megoldásokra stílusosságra törekszik.
2.	*A látvány; háttér, emelvény, kellék a Cirkusz-jelenethez*	*Díszletkészítési feladatok: háttér, emelvény, kellék készítése a Cirkusz-jelenethez; a látvány megtervezése (kör alakú elrendezés) a manionettbábok számára*	Kis segítséggel tud készíteni egyszerű díszletelemeket.	Szakszerűen el tudja készíteni az egyszerű díszletelemeket.
3.	*Agyagfigurák a Gilgames történethez*	*Kb. 20 cm-es agyagfigurák – testrészeinek – elkészítése, kiégetése (terrakotta eljárással) a Gilgames történethez; az ősi sumer kultúra megismerésének keretében, kellékkészítés, agyagtáblák rekonstruálása, kiégetése; az agyagfigurák testrészeinek összefűzése dróttal*	Kis segítséggel tud készíteni agyagfigurákat.	Szakszerűen el tudja készíteni az agyagfigurákat. A bábkészítésben egyéni megoldásokra stílusosságra törekszik.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	*Többbzsinóros marionettbáb mozgatása*	*Többzsinóros marionettbáb mozgatása, gyakorlatok végzése az egyes testrészek mozgatására; etűdök gyakorlása marionettbábbal, egyéni és csoportos jelenetek előadása ritmusra, cirkuszi zenére*	Mozgatni tudja az egyszerű marionettbábot.	A testrészeket összehangolva képes mozgatni az egyszerű marionettbábot.
2.	*Cirkuszi jelenet*	*Cirkuszi jelenet előadása: marionettbábbal, csoportos bemutató (pl. lovak, kutyák, cirkuszi akrobaták, bohócok szerepeltetése) kiscsoportos felkészüléssel*	Részt vesz a cirkuszi jelenet előadásában.	az egyes állatfigurák jellegzetes mozgatása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Agyagbábok mozgatása*	*"Gilgames, a halhatatlanságra vágyó királyfi" történetének (egyik részletének) felülről mozgatott agyagfigurákkal, a stilizált – ókori – lassított mozgás gyakorlásával*	Részt vesz az agyagbábok mozgatásában.	Eredeti, ötletes mozdulatokkal képes mozgatni az agyagfigurákat. A megjelenítésekor törekszik a stilizált mozgásra. Jó ritmus- és stílusérzéket tud kifejezni a színpadon.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD TANULÁSA		
1.	*Gilgames (részletek)*	*"A halhatatlanságra vágyó királyfi"-ból (a Gilgamesből) részletek megtanulása, dramatizálása*	Részt vesz a Gilgames részletek előadásában.	Képes egyszerű részletet önállóan előadni bábbal a Gilgamesből.
2.	*Improvizációs és kommunikációs gyakorlatok*	*Kötött, meghatározott szerepek eljátszása bábbal (az illemmel kapcsolatos szituációs játékban – pl. iskolai élethelyzetekben, közlekedésben stb.); kapcsolatteremtő és kapcsolattartó játék játszása párosával, nonverbálisan (csak bábmozgással) kifejezve, majd beszéddel*	Segítséggel el tudja végezni a szituációhoz illő kommunikációs gyakorlatot szöveggel és nonverbálisan is.	El tudja végezni a szituációhoz illő kommunikációs gyakorlatot szöveggel és nonverbálisan is.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	*Szabadon választott stílus, színpadi megoldás (bábtechnika)*	*Szabadon választott stílus, színpadi megoldás (bábtechnika) kivitelezése az eddig tanult ismeretek alapján: ókori, sumer helyszín létrehozása az agyagfigurák számára (pl. téglákból összerakott padló, háttér); az eddigi marionett-technikai ismeretek alapján cirkuszi háttér (pl. kötélhágcsók, hálók, porondok stb.) festése a bábok számára élénk színekkel, dekoratív elemekkel; modern – dobozból készített – háttérelemek előállítása a mai szituációs, kommunikációs gyakorlatok számára (pl. házak, utcák, stb.)*	Segítséggel a történeti koroknak – a bábok stílusának – megfelelő díszletelemek tud készíteni.	A történeti koroknak – a bábok stílusának – megfelelő díszletelemek tud készíteni egyéni ötletekkel kiegészítve.
V.	BÁBELŐADÁSOK, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁSOK MEGTEKINTÉSE, BÁBESZTÉTIKAI ÉS BÁBTÖRTÉNETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Bábszínházlátogatás*	*Bábszínházlátogatások alkalmával megfigyelések végzése megadott szempontok alapján: darabelemezés (dramaturg rendező segítségével); a darab, a figurák stílusának meghatározása; a díszlet, a világítási technika megfigyelése, elemzése; a látott bábdarab utólagos hatásának leírása*	Részt vesz a bábszínházlátogatáson.	Részt vesz a bábszínházlátogatáson, közreműködik a látott darab elemzésében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Műhelylátogatás*	*Amennyiben lehetőség van rá: a Bábszínház műhelyeinek meglátogatása: a színházi munkák, szakmák, munkakörök megismerése, a szakma, illetve hivatás kérdéseinek megbeszélése*	Részt vesz a műhelylátogatáson. Segítséggel le tudja írni a megismert bábos munkaköröket.	Részt vesz a műhelylátogatáson. Önállóan le tudja írni a megismert bábos munkaköröket.
3.	*A vásári bábjáték; Kemény Henrik munkássága; Vitéz László (Paprika Jancsi) és nemzetközi testvérei (Puch angol, Pulcinella olasz, Hans Wurst német, Guignol francia, Kasparek cseh és Petruska orosz népi bábok)*	*A vásári bábjátékról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Kemény Henrik mutatványos bábos munkásságának megismerése; Vitéz László, Paprika Jancsi népi hős nemzetközi testvérei ábrázolásainak megismerése diáról, mozgóképről*	Aktívan részt vesz a bábtörténeti foglalkozásokon.	Aktívan részt vesz a bábtörténeti foglalkozásokon. Egy kiválasztott vásári bábfigurát önállóan képes bemutatni. Ismeri a különféle népi hősök jellegzetességeit.
4.	*Kemény Henrik színháza*	*Kemény Henrik bábszínházának megtekintése – lehetőség szerint a valóságban ; stíluselemzés (élőben, illetve archív film alapján)*	Részt vesz a bábszínház megtekintésében.	Részt vesz a bábszínház megtekintésében és a stíluselemzésben.

Év végi követelmények

Tudatosan ismerkedik a bábtörténeti stílusjegyekkel, bábszínház látogatását előkészítő és elemző munka jellemzi – ez utóbbinál az objektív és szubjektív bábesztétika véleménynyilvánítást is gyakorolja.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*Válogatás az ismert technikákból*	*Válogatás az ismert technikákból, önálló munkavégzés: az eddig megismert technikák szabad tartalom, szöveg szerinti alkalmazása – önállóságra, nagyfokú kreativitásra való törekvés*	Önállóan el tudja végezni a tanult, begyakorolt technikákat.	Az eddig megismert technikákat szabad tartalommal és szöveg szerint is képes alkalmazni. A tevékenységvégzés során kreatív megoldásokra törekszik.
2.	*Bábfilm, animációs film*	*Bábfilm-, animációs filmkészítés megismerés egy filmstúdió meglátogatása révén; filmtervezés, fázisrajzolás, animációs alaptechnikák gyakorlása, a trükkasztal használatának gyakorlása*	Mintakövetéssel fázisrajzokat tud készíteni.	Önállóan képes figurákat tervezni, fázisrajzokat rajzolni animációs filmhez.
3.	*Árnyjátéktechnikai és világítástechnikai alapismeretek; az ősi keleti árnyszínház stílusa*	*Ismerkedés az árnyjátéktechnikával és a világítástechnikával, valamint az ősi keleti árnyszínház stílusával, hasonló stílusú árnyjátékfigurák mozgatásának gyakorlása révén; mai modern – írásvetítővel, színes fóliákkal létrehozott – filmszerű hatások létrehozása, kísérletezések*	Részt vesz az árnyjátékfigurák készítésében.	Önállóan tud készíteni árnyjátékfigurát.
II.	BÁBMOZGATÁS	BÁBMOZGATÁS TANULÁSA		
1.	*Alapgyakorlatok*	*Valamennyi eddig megismert bábmozgatási alapgyakorlat ismétlése, alkalmazása, gyakorlása a választott bábtechnika szerint*	Részt vesz a bábmozgatási alapgyakorlatok végzésében.	Önállóan képes elvégezni a bábmozgatási alapgyakorlatokat.
2.	*Játék színes kesztyűkkel*	*Animációs játék a kezekkel: színes kesztyűkkel, az emberi kéz által felfedezett megoldás alapján játék lehetősége, etűdök zenére (Obracov etűdjei alapján)*	Részt vesz a kezekkel, színes kesztyűkkel kivitelezett animációs játékban.	Részt vesz a kezekkel, színes kesztyűkkel kivitelezett animációs játékban. Önállóan képes egy rövid etűdöt előadni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Toldi (részlet)*	*A "Toldi" II. fejezetének (cseh vitézzel való párviadal) megtanulása, feldolgozása*	Kis segítséggel fel tudja idézni és bábbal elő tudja adni a Toldi tanult részleteit.	Önállóan fel tudja idézni és bábbal kifejezően elő tudja adni a Toldi tanult részleteit.
2.	*Lúdas Matyi (szabadon választott technika)*	*A "Lúdas Matyi" néhány részletének megtanulása, majd egyéni forgatókönyv írása szimpátiacsoportokban; rövid bábjelenetek összeállítása a műből önállóan, szabadon választott bábtechnikával; a konfliktus kifejezése verbális és nemverbális eszközökkel: rögtönzéssel, vagy kötött szöveggel, bábmozgatással (Döbrögi a vásárban, Lúdas Matyi válasza stb.)*	Kis segítséggel fel tudja idézni és bábbal elő tudja adni a Lúdas Matyi tanult részleteit.	Önállóan fel tudja idézni és bábbal kifejezően elő tudja adni a Lúdas Matyi tanult részleteit.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA, PARAVÁNHASZNÁLAT	A SZÍNPADTECHNIKA ÉS A PARAVÁNHASZNÁLAT TANULÁSA, GYAKORLÁSA		
1.	*Különféle stílusú térelemek, dekoratív hátterek*	*Különféle stílusú térelemek, dekoratív hátterek készítése, majd azok előtt a stíluskarakteres bábmozgatás gyakorlása egyénileg és csoportosan; (pl. lovak, lovagok, vitézek, hajdúk stb. a várfal alatt, Lúdas Matyi – járása – vándorlása az országúton – majd megérkezése – mozgatása – a vásári forgatagban)*	Részt vesz a térelemek és a háttér készítésében.	Érdekes, dekoratív térelemeket és hátteret tud készíteni a Lúdas Matyi egyes jeleneteihez.
2.	*Kísérletezés a világítással*	*Világítási ötletek, megoldások szerinti drámai, illetve lírai hangulatok kifejezése kezekkel és színes kesztyűkkel, mozgatás zenére, pantomim hatással*	Részt vesz a világítással végzett kísérletek kivitelezésében.	Részt vesz és ötletekkel segít a világítással végzett kísérletek kivitelezésében.
V.	BÁBELŐADÁS, BÁBESZTÉTIKA, BÁBTÖRTÉNET	BÁBELŐADÁS MEGTEKINTÉSE, BÁBESZTÉTIKAI ÉS BÁBTÖRTÉNETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*XX. századi zeneművek bábjátékos feldolgozása*	*XX. századi modern művészi bábjáték(pl. Sztravinszkij: Petruska, Bartók: a Csodálatos mandarin című bábdarab) megtekintése, elemzése*	Részt vesz XX. századi modern művészi bábjáték megtekintésében.	Részt vesz XX. századi modern művészi bábjáték megtekintésében, közreműködik az előadás elemzésében.
2.	*Ősi wayangjáték*	*Ősi indiai, indonéziai wayangjátékok, bábjelenetek (pl. a Ramajana eposzból) megtekintése, elemzése*	Részt vesz ősi wayangjáték megtekintésében.	Részt vesz ősi wayangjáték megtekintésében, közreműködik az előadás elemzésében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Magyar bábtörténet: busóbábok, busójárás; kiszejárás; betlehemezés*	*A mohácsi busójárás, busóbábok, valamint kiszézés, betlehemezés megtekintése diáról, filmről; a különféle tájakról, vidékekről származó népi játékstílus megkülönböztetésére (pl. a szatmárcsekei és a kakasdi bábos betlehemes néphagyomány összehasonlítása.*	Felismeri a busóbábot, a kiszebábot és a betlehemi bábokat.	Felismeri és megtudja nevezni a busóbábot, a kiszebábot és a betlehemi bábokat. Észre tudja venni a különféle vidékekről származó népi játékstílus főbb különbségeit.

Év végi követelmények

Irodalmi művek bábos csoportos bemutatásában vesz részt, egyéni színpadtechnikai kísérletező munkát folytat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*A főbb bábtípusok (síkbáb, botosbáb, kesztyűsbáb, marionett stb.)*	*A főbb bábtípusok áttekintése, rendszerezése, készítésük gyakorlása*	Kis segítséggel el tudja készíteni a tanult bábtípusokat.	A főbb bábtípusok mindegyikét önállóan el tudja készíteni. Bábjai érdekesek, kifejezőek.
2.	*Eredeti török Karagöz figura*	*Árnyjáték-készítés: az eredeti török árnyjátéktechnika, árnyszínpad megismerése; a Karagöz játékhoz hátulról mozgatott síkfigura elkészítése (egyszerű mechanikával); színes árnyképek, csoportos figurák készítése (színes fóliák felhasználásával);végtagok, törzs és fej – ízesülés szerinti – illesztése; jellegzetes (egyszerű) karaktermozgások kipróbálása az árnyfigurákon, – kísérletezés*	El tud készíteni egy egyszerű árnyfigurát mozgatható végtagokkal.	Kifejező, eredeti, technikailag tökéletes árnyfigurákat tud tervezni és készíteni.
II.	BÁBMOZGATÁS	A BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA		
1.	*Az egyes bábtípusok jellegzetes mozgatása (jelenetben)*	*Árnyjátékfigurák speciális mozgatásának gyakorlása vetítővászonnal, írásvetítővel; valamennyi főbb bábtípussal karakteres (életkort, társadalmi helyzetet stb. kifejező) járás gyakorlása (hajlások előre, oldalt, elfordulás, megfordulás, táncolás, ritmikus mozgás, egyéni és csoportos mozgás)*	Részt vesz az árnyfigurák mozgatásában. Az alapgyakorlatokat el tudja végezni az eddig tanult bábtechnikákkal.	Az alapgyakorlatokat hiba nélkül el tudja végezni az eddig tanult bábtechnikákkal. Önálló árnyjátékot képes bemutatni, stílusos kivitelezésben.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Kötött irodalmi szöveg*	*Kötött irodalmi szöveg megtanulása: Karagöz (török népi hős) története – részletének – bemutatása bábjátékkal (A Bábjátékos kiskönyvtár 83. sz. "Karagöz az árnyszínpadon" című kötetéből)*	Részt vesz a Karagöz-részlet bábos bemutatásában.	Aktívan részt vesz a Karagöz-részlet bábos bemutatásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Improvizált szövegmondás*	*Improvizált szövegmondás történelmi játékszituációban: tanult történelmi tananyagrész dramatikus feldolgozása, kézibábokkal (pl.: "A Nagyvezír magyar követtel társalog": diplomáciai tárgyalás az adott korban, megfelelő stílusban, jellegzetes gesztusokkal)*	Részt vesz a bábos történelmi játékban.	Aktívan részt vesz a bábos történelmi játékban. A történelmi hűség és a stílus kifejezésére törekszik.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA – DÍSZLET ÉS KELLÉKHASZNÁLAT	SZÍNPADTECHNIKA – DÍSZLET ÉS KELLÉKHASZNÁLAT GYAKORLÁSA		
1.	*Jellegzetes iszlám stílusú díszletelemek*	*Jellegzetes iszlám stílusú díszletelemek készítése (színes fóliából) a Karagöz-játékhoz; világítástechnikai alapismeretek tanulása, alkalmazása; különböző fényerősséggel – színekkel, különböző oldalról történő megvilágítás gyakorlása*	Történelmi helyszíneknek megfelelő hátteret tud készíteni.	Különféle technikával, eredeti kivitelezéssel díszletelemeket tud készíteni történelmi helyszínekhez.
2.	*Török díszletelemek*	*A Nemzeti Múzeumban látható, eredeti Török Sátor megtekintése alapján, ill. fotóról való felidézése alapján jellegzetes török díszletelemek festése: a tulipán, szegfű, rózsa – Magyarországra került török – motívumok felhasználásával, stilizálási gyakorlat*	Történelmi helyszíneknek megfelelő hátteret tud készíteni.	Különféle technikával, eredeti kivitelezéssel díszletelemeket tud készíteni történelmi helyszínekhez.
V.	BÁBELŐADÁS, BÁBESZTÉTIKA	BÁBELŐADÁS MEGTEKINTÉSE, BÁBESZTÉTIKAI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*Keleti mese bábjáték – bábfilm*	*A "Kis Mukk története" című keleti mese, és az ezt feldolgozó bábjáték megtekintése az ASTRA bábegyüttes előadásában (élőben vagy videofelvételről) – a látott előadás elemzése (stílusa, technikája, előadásmódja stb. alapján)*	Részt vesz a bábfilm, illetve bábjáték megtekintésében. Segítséggel tudja a látott produkciót elemezni.	Részt vesz a bábfilm, illetve bábjáték megtekintésében. Önállóan tudja a látott produkciót elemezni.
2.	*Gyermek vagy ifjúsági bábcsoport*	*Szabadon választott (élő) gyermek vagy ifjúsági bábműsor megtekintése, szcenikai – helyszíni – bábszínpadi vezetéssel kiegészítve, az előadás elemzése (lehetőleg helyi rendezővel, bábszínházi tervezővel, színésszel stb.)*	Részt vesz a gyermek vagy ifjúsági bábműsor megtekintésében. Segítséggel tudja a látott produkciót elemezni.	Részt vesz a gyermek vagy ifjúsági bábműsor megtekintésében. Önállóan tudja a látott produkciót elemezni.
3.	*Bábos oktatófilm*	*A veszprémi OOK által előállított "Bábok, bábjátékok" című 50 perces videofilm megtekintése, feldolgozása*	Részt vesz a bábos oktatófilm megtekintésében. Segítséggel tudja a látott produkciót elemezni.	Részt vesz a bábos oktatófilm megtekintésében. Önállóan tudja a látott produkciót elemezni.

Év végi követelmények

Történelmi szituációs játékok hiteles stílushű bábos megjelenítésére is képes

.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK	BÁBKÉSZÍTÉS, BÁBTECHNIKÁK TANULÁSA		
1.	*Óriásbáb*	*Óriásbáb (kb. 100-120 cm) készítése textíliából – szabás-varrás – vattatömés – applikálás – fejfestés*	Részt vesz az óriásbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni az óriásbábot.
2.	*Terrakottafejű (végtagú) textilbáb*	*Agyagból mintázott, kiégetett (terrakotta) bábfejek és kezek, lábak készítése; ember és állatfigurák (jellegzetes karakterek) megformálása; textilruha varrása – saját kézfej mérete alapján – az agyagfejek és testrészek számára; a bábu összeállítása*	Részt vesz a terrakottafejű (végtagú) textilbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni a terrakottafejű (végtagú) textilbábot.
3.	*Botosbábok stilizált népviseletben*	*Nagyméretű botosbábok készítése népballadához a már tanult keresztkötözés alkalmazásával, népviseletbe való öltöztetéssel (pl. a Kászoni Székely népművészet című Koós Károly könyv alapján a jellegzetes székely öltözet: a szoknya, blúz, ing, nadrág, mellény megvarrása)*	Részt vesz a nagyméretű botosbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni a nagyméretű botosbábot.
II.	BÁBMOZGATÁS	A BÁBMOZGATÁS GYAKORLÁSA		
1.	*Mozgásos játéksorozat az óriás rongybabával*	*Saját testhez erősítve; egyéni mozgásos játék gyakorlása az óriásbábbal, rongybabával; testséma-észlelési gyakorlatok végzése a görcsös, illetve túlfűtött mozgások leküzdésére, az egyensúlyérzék, a tapintás, a térorientáció fejlesztésére zenére (pl. az "Életképek" című archív cirkuszi melódiákra)*	Részt vesz az óriás rongybaba mozgatásában.	Egyéni módos és kifejezően tudja mozgatni az óriás méretű rongybabát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Etűdök*	*Etűd összeállítása kézibábokkal, én-te páros gyakorlatok, tükörjátékok, alapgyakorlatok (járás, futás, leülés, forgás stb.) beillesztésével*	Részt vesz az etűd összeállításában.	Önállóan tud összeállítani és előadni bábos etűdöt.
3.	*Népi gyermekjátékok botosbábokkal*	*Csoportos mozgatási gyakorlatok a botosbábokkal; a népi mozgásos gyermekjátékok főbb térformái szerint:* *- egyszerű körjáték,* *- párcserélő, forgó játék,* *- fogyó, gyarapodó játék,* *- sorjátékok,* *- várkörjáró játékok stb.*	Részt vesz a botosbábos csoportos mozgatási gyakorlatokban.	Részt vesz a botosbábos csoportos mozgatási gyakorlatokban.
III.	SZÍNPADI BESZÉD	A SZÍNPADI BESZÉD GYAKORLÁSA		
1.	*Népballada-dramatizálás*	*A 8. osztályos NYIK-es irodalomkönyv József Attila: Szegényember balladája című költeményének feldolgozása alapján a Kőműves Kelemen népi ballada megtanulása, előadása:* *a) énekelve (egyénileg ill. kórusban),* *b) szavalva egyénileg ill. szavalókórusban*	Részt vesz a népballada dramatizálásában.	Részt vesz a népballada dramatizálásában.
IV.	SZÍNPADTECHNIKA	A SZÍNPADTECHNIKA TANULÁSA		
1.	*Térformák színes drapériákból; térimprovizációk – saját testtel*	*Térhatások, térformák kialakítása színes drapériákkal, a népballadához, a botosbábokhoz kapcsolódóan; térjátékok, térformák – a szavalókórushoz- improvizációk – saját testünkkel; várfal, híd, erdő stb. kialakítása (egyéni és csoportmozgással)*	Segítséggel készíteni tud térformákat a bábjátékokhoz drapériából. Részt vesz a térjátékban.	Önállóan tud készíteni térformákat a bábjátékokhoz drapériából. Részt vesz a térjátékban.
2.	*Stilizált díszletek*	*Stilizált (folklór) díszletelemek: vár, paraszтház, tájkép stb. készítése festéssel, ragasztással, kollázstechnikával – nagy méretben – a botosbábokhoz*	Részt vesz a stilizált díszletek festésében.	Önállóan tud festeni stilizált díszleteket.
V.	BÁBELŐADÁSOK, BÁBESZTÉTIKA	BÁBELŐADÁSOK MEGTEKINTÉSE, BÁBESZTÉTIKAI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*XX. századi bábdarab (mai modern mű)*	*XX. századi bábdarab (mai modern mű) megtekintése a Budapest Bábszínházban, vagy más hivatásos színházban, élőben, illetve videofelvételről (pl. a Maskarások című műsorban; Samuel Beckett: Kép szöveg nélkül I. II.)*	Részt vesz a bábelőadás megtekintésében.	Részt vesz a bábelőadás megtekintésében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Műelemzés*	*Műelemzés:* *- a bábjáték, az irodalmi mű előzménye;* *- cselekménye, szereplői, a jellemek;* *- a bábelőadás technikája, szcenikai megoldások, újítások, bábtípusok;* *- a bábelőadás stílusa;* *- hatásvizsgálat (esetleg kérdőlappal)*	Részt vesz a bábelőadás elemzésében.	Önállóan tudja elemezni a megtekintett bábelőadást.

Év végi követelmények

Térjátékok keretében stilizált óriásfigurákkal, jelzésekkel – alternatív rendezéssel – mutat be szabadon-választott bábjelenetet (néphagyomány mai irodalmi, zenei mű, stb. egyaránt lehet.)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉNEK-ZENE

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Ének-zene tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Ének-zene* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi terület **Ének-zene** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv az Ének-zene műveltségi részterület követelményeinek, valamint a Kerettanterv Ének-zene tantárgyleírásában közölt továbbhaladási feltételeknek teljes mértékben megfelel.
A kerettanterv lefedi a műveltségi részterületre előírt követelményeket. A NAT-követelményeken felül követelményeket fogalmaz meg a *furulyázás* tanulására, valamint *zenetörténeti ismeretek* elsajátítására vonatkozóan is. Az *Ének-zene* kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül eleget tesz a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek, mivel megismerteti a tanulókkal a magyarság népzenei örökségét, népdalkincsét. Ezen túl lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók tájékozottságot szerezzenek a magyar műzene-irodalom kiemelkedő személyiségeiről, alkotásairól. Segíti az ***EU és kultúra*** követelményeinek teljesítését, mivel az egyetemes (Európai és Európán túli) zeneművészet remekeit, alkotóit szintén bemutatja. Segíti továbbá a ***Tanulás*** közös követelményeinek teljesítését, azáltal, hogy valamennyi évfolyamon – az ének-zene tanulásán túl – a zeneművészet nyújtotta *önművelési* lehetőségeket kínálja fel a tanulóknak.

Az Ének-zene kerettanterv jellemzői

Az *Ének-zene* kerettanterv programja a *Kodály Zoltán* nevelési elvein alapuló gyakorlatot kívánja a leghatékonyabb mértékben megvalósítani. Ennek érdekében a kerettantervben szereplő főbb zenei tevékenységek: az *éneklés*, a *zenei írás-olvasás*, a *zenetörténeti ismeretek tanulása*, a *zenehallgatás* és a *furulyázás*. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulás segítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *Ének-zene* kerettantervet énekszakos tanári diplomával rendelkező pedagógus (az 1–4. évfolyamon tanítói, ének-zenei szakkollégiumi végzettségű) eredményesen taníthatja. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. Az olyan *szaktanterem* megléte viszont nem hátrány, ahol az ének-zene tanítás segítéséhez rendelkezésre áll egy billentyűs hangszer (lehetőleg pianínó vagy zongora), kazettás magnetofon és CD-lejátszó, jó minőségű hangkazetta- és CD-lemezkészlettel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Ének-zene tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* művészeti-esztétikai műveltséget preferáló gazdag tantárgyi rendszerében fontos helyet foglal el a zenei nevelés. A gyerekek kisiskolás kortól tanulják és gyakorolják a sokféle zenei tevékenységet. A tantárgy programja osztálykeretben lehetővé teszi valamennyi tanuló számára a hangszeres tanulást is. Az *ének-zene* tantárgy sokféle, választékos tevékenységtanulási lehetőséget kínál fel a kisiskolások számára, akik – kedvező tanulási attitűddel, megfelelő pedagógiai segítéssel – magasabbrendű szükségleteket (zenei önkifejezés, önművelés) birtokába juthatnak.

Kodály Zoltán zenepedagógiai felfogásának értelmében a zenei nevelési folyamat, a zenei képességek fejlesztésének centrumában a tanulók kognitív és emocionális kultúrájának szintézisét elősegítő – *zenei élmény* áll. A zenei élmény alapját egyrészt a zeneművek megismerése, másrészt azok előadása, megszólaltatása (interpretálása) képezheti, kiegészülve az énekes vagy hangszeres (furulya) improvizáció lehetőségeivel. A zenehallgatás és a zenei ismeretek gyarapítása csak kiegészítő eszköz és módszer a zenei élményhez vezető úton, miként a kottaismeret és a (relatív) szolmizáció. Az egyéni és a közös éneklés, a hallásfejlesztés, a ritmus- és dinamikaérzék fejlesztése együttesen az interpretációs képességek szerves alkotórészeként jelenik meg. Az improvizáció pedig a kreatív képességek sajátos megnyilvánulási formájaként értelmezhető.

Az *ének-zene* tantárgy programja a *Kodály Zoltán* nevelési elvein alapuló gyakorlatot kívánja a leghatékonyabb mértékben megvalósítani. Ennek érdekében a főbb zenei tevékenységek a tanórákon az alábbiak:

- éneklés, improvizáció
- zenei írás-olvasás,
- zenetörténeti ismeretek tanulása,
- zenehallgatás,
- furulyázás, hangszeres improvizáció.

Az *ének-zene* tantárgy programja lehetőséget nyújt arra, hogy valamennyi zenei tevékenység végzése közben pozitív érzéseket éljenek át a tanulók, ezáltal a zene és zenélés számukra pozitív értékké válhat. *"A zenei nevelés sokoldalúan fejleszti a gyermek képességeit, nemcsak közvetlenül a zenei természetűeket, hanem koncentrációs készségét, beidegződéseit, érzésvilágát és szolgálja a testi nevelést is." (Kodály Zoltán)*

A magyar gyermek- és népdalkincs, a jeles napok dalai, a régmúlt századok történelmi énekei és hangszeres táncdallamai – integrálva a magyar néptánc tantárgy programjával – pozitívan erősíthetik a tanulóknak a magyarsághoz való kötődését. Mindemellett az *ének-zene* tantárgy programja lehetőséget nyújt a tanulók számára a magyar és egyetemes zeneművészet megismerésére a kezdeti időktől a jelenkor zenéjéig, továbbá a távoli kultúrák zenéjével való ismerkedésre is. Az emberi-erkölcsi értékek felmutatására, az emberi nagyság és teljesítmény tiszteletére nyújt példát az egyes zeneszerzők életútjának, munkásságának, művészetének megismerése. A zenehallgatás idejének – életkoronként eltérő – növelésével, a zeneművek elemzésével a zenével való szakszerű találkozás segítségével megerősödhetnek a tanulók zenebefogadó, illetve hangversenylátogató attitűdjei.

A zenei jelrendszerek tanulását segíti a furulya mint dallamhangszer, amely szinte minden tanuló kedvelt taneszközévé válhat. A furulyázással összekapcsolt zenei (dallam, ritmika, forma, hangsor) ismeretek gazdaságos képességfejlesztést és viszonylag gyors eredményt, sikert, azaz zenei élményt jelenthetnek a tanulók számára. Az egyéni és közös hangszeres muzsikálás gyakorlásából a tanulók későbbi együttzenélése során két- és többszólamú kamarazenélés fejlődhet ki. Ilyen és hasonló teljesítményekkel bizonyíthatják a tanulók az elsajátított ismeretek alkalmazni tudását.

Az ember természetadta " hangszere" az énekhang; a közös éneklés legtermészetesebb formája a kórusének egy szólamban vagy több szólamban egyaránt. Ez erősítheti a tanulókban az összetartozás, az egymásrautaltság, a felelősség érzését és a közös munka örömét.

Kívánatos, hogy minden ÉKP-s iskolában – a fakultatív formában is – szóljon a kórusének, és jelenjék meg az iskola rendezvényein, az Éneklő Ifjúság hangversenyein. Ez a tanulóknak sikerélményt jelenthet, alakíthatja ízlésüket és értékvilágukat. Kodály Zoltán zenepedagógiai elvei a karéneklés különböző formáiban teljesülhetnek ki.

A kórusének műfaját, műnemét, műsorát, a kórusművek nehézségi fokát az adott éneklő közösség képességeinek és felkészültségének megfelelően szükséges megválasztani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	**NT-00555**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 5.
6.	**NT-00655**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 6.
7.	**NT-00755**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 7.
8.	**NT-00855**	Kodály Zoltán–Ádám Jenő: Énekes könyv. 8.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.	**MÜ-10012**	Juhász Zoltán: Furulyaiskola III.
7–8.	**MŰ-10112**	Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei az 5–8. évfolyam

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ A tiszta éneklés gyakorlása: intonáció, artikuláció ❖ Hangnemek megkülönböztetésének gyakorlása ❖ Hangértékek megkülönböztetése ❖ Hangjegyírási, dallamírási gyakorlatok ❖ Dallamok belső sajátosságainak felismerése ❖ A gregorián melizma éneklés technikájának gyakorlása ❖ Homofon és polifon éneklési módok ❖ Zsoltározó éneklés gyakorlása ❖ Korstílusok felismerésének gyakorlása – zenehallgatás segítségével ❖ Harmóniaelemek felismerése ❖ A magyar népzene sajátosságainak megfigyelése és elemzése ❖ Hangközök felismerése ❖ Műfajok felismertetése ❖ Zenei írás-olvasás gyakorlása	❖ Egyéni és közös éneklés – szöveggel, szöveg nélkül, szolmizálva ❖ Írásbeli házi feladat ❖ Írásbeli feladatmegoldás az iskolában ❖ Egyszólamú és többszólamú éneklési gyakorlatok az iskolában ❖ Zenetörténeti ismeretek mérése szóbeli feleltetéssel és tesztlapokkal	❖ Hagyományos osztályozás ❖ Elemző szóbeli minősítés ❖ Elemző írásos minősítés ❖ Analitikus pontozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Nyerjenek átfogó képet a tanulók a középkor, reneszánsz és barokk művészeti korok történeti hátteréről, továbbá ismerjék fel a főbb képzőművészeti és irodalmi alkotásokhoz való kapcsolódásokat. Ismerjék meg a jellegzetes egyházzenei műfajokat. Alakuljon ki megfelelő attitűdjük az egyházzenei művek énekléséhez és befogadásához. Sajátítsák el a gregorián éneklésmód alapjait. Érdeklődésüknek kielégítéséhez ismerjék meg a leggyakrabban "olvasható" gregorián kottaelemeket (kvadrátnotáció). Kódexek lapjairól próbáljanak meg dallam-részletet énekelni. Tanulják meg alkalmazni az 1#-s és 1 b-s hangnemben leírt dallamok olvasásához szükséges ismereteket. Tanuljanak meg lejegyezni rövid dallamokat, adott dó-hellyel. Hangoztassák helyesen a pontozott nyolcad ritmus-képleteket zenei témákban. Ismerjék meg a gregorián éneket, továbbá a homofon és polifon szerkesztésű zenei műfajokat. Stílusjegyei ismeretében fedezzék fel a barokk zenét. Gyakorolják a vázlatírást, a néma- és hangos olvasást a zenetörténeti szemelvények, továbbá a zeneszerzők életútjának és munkásságának megismerésével. Tudjanak rövid ismertetést tartani az egyes szerzőkről. Alakuljon ki az a szokásuk, hogy iskolai és azon kívüli eseményeken népdalokat és régi táncdallamokat, ünnepekhez illő dalokat adjanak elő furulyán. Furulyázzanak szívesen társaikkal együtt kánonokat és egyszerű kétszólamú darabokat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, MŰDALOK, KÖZÉPKORI, RENESZÁNSZ ÉS BAROKK ZENEMŰVEK TÉMÁI	NÉPDALOK, MŰDALOK, KÖZÉPKORI, RENESZÁNSZ ÉS BAROKK ZENEMŰVEK TÉMÁINAK ÉNEKLÉSE		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Népdalok; gregorián énekek; kánonok; reneszánsz vokális zeneművek dallamai; barokk zeneművek énekelhető témái; énekes improvizáció dalok jegyzéke: Ut queant laxis /Szt. János himnusz/, Puer natus in Betlehem /gregorián/, Kyrie /Missa de Angelis/, Glória /Missa de Angelis/, Glória Patri et filio /gregorián/, Szivárvány havasán, Ómagyar Mária-siralom, Ah, hol vagy magyarok, Felkelt a napunk /Szörényi: István a király/, S úgy elmegyek, meglássátok, Megrakják a tüzet, Csillagok, csillagok, Győri kanász, Apró alma, Este van, este van, Kimegyek a doberdói harctérre, Nincsen a császárnak, Sárga rigómadár, Ti, magyarok /Tinódi L. S./, Summáját írom /Tinódi L. S./,*	*Tiszta éneklés, helyes artikuláció gyakorlása; gregorián éneklés tanulása; szillabikus és zsoltározó éneklésmód tanulása; melizmatikus szövegkezelésű gregorián éneklése; kánonok éneklése két- és három szólamban; trubadúr dallamok éneklése; homofon kórusművek vezető szólamainak éneklése; korál dallamok éneklése; hangszeres zeneművek énekelhető dallamainak gyakorlása; dallamrögtönzés zsoltározó ritmusban*	Részt tud venni tíz népdal és további tíz dallam, zenei téma közös éneklésében.	Minden tanult dalt és zenei témát pontosan és tisztán el tud énekelni, fel tud idézni. Dallamrögtönzést képes énekelni zsoltározó stílusban.	**ÖNI HON**
	Oly jó a nyár, Zöld fű közt árva /kórusmű/, Nézz csak a réten szét /Bárdos L./, Künn a fákon /kánon/, Üdv rád /J. S. Bach/, Fénylő győztes /G. F. Händel/				
II.	ZENEI ISMERETEK	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	*A gregorián ének lejegyzésének módja: a kvadrát-notáció; a gregorián szünetjelek*	*A kvadrát-notáció írásának és olvasásának gyakorlása; néhány egytagú és csoportneuma írásának, megnevezésének gyakorlása; ismerkedés a gregorián szünetjelekkel*	Segítséggel felismeri a kvadrát-notációt.	Felismeri a kvadrát-notációt és a gregorián szünetjeleket.	
2.	*Dallami, ritmikai ismeretek: 1 #-s és 1 b-s hangsorok; módosítójelek és feloldójelek; pontozott nyolcad ritmusképletek; hangnevek: abc-s hangnevek "g" kulcsban hangközök: a tiszta hangközök: 1,4,5,8 az egész és a fél hang távolság*	*1 #-s és 1 b-s dallamok szolmizálása, abc-s névvel való éneklése; négy-hat ütemből álló dallam lejegyzése 1 #-s és 1 b-s hangnemekben, módosítójelek és feloldójelek írásának és alkalmazásának gyakorlása; pontozott nyolcad ritmusképletek hangoztatása, megnevezése*	Meg tudja állapítani kottából az 1 #-s és 1 b-s hangnemű dallamokat. Hangoztatni tudja többszöri gyakorlás után a pontozott ritmusú témákat.	Meg tudja állapítani kottából az 1 #-s és 1 b-s dallamok hangnemét. Pontosan tudja írni és alkalmazni a módosítójeleket. Felismeri a szekvenciát és a hangerőváltásokat a hangzó zenében. Ismeri és használni tudja a tempóra és a dinamikára vonatkozó zenei szakkifejezéseket.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	ZENEMŰVEK, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A középkor, a reneszánsz és a barokk művészeti korok zenéje, jellemző zenei műfajai, stílusjegyei* *Zeneművek:* *Arezzoi Guido: Szt. János himnusz;* *Gloria Patri et Filio: Szivárvány havasán;* *Kyrie /Missa de Angelis/;* *Gloria /Missa de Angelis/;* *Ómagyar Mária-siralom* *Kodály Zoltán: Ének Szt. István királyhoz;* *Kodály Zoltán: Székelyfonó: El kéne indulni;* *Farkas Ferenc: Soha nem volt még /vegyeskar/;* *Bárdos Lajos: Régi táncdal /vegyeskar/;* *Tinódi L. S.: Egervár viadaljáról való ének;* *Bakfark Bálint: I. Lantfantázia; Szörényi–Bródy: István a király /részletek/*	*A középkor, a reneszánsz és a barokk művészeti korok jellemző zenei műfajainak, stílusjegyeinek megtanulása*		**EU** **HON**
1. 1	a középkor egyházi és világi zenéje: a gregorián ének (a zsoltár, a himnusz, a mise tételei); a trubadúrdallamok	a gregorián ének műfajainak számbavétele; a melizmatikus és szillabikus szövegkezelésű gregorián dallamok felismerésének gyakorlása; hangszerkíséretes trubadúrdallamok hallgatása	Felismeri a gregorián éneket.	Felismeri és jellemezni tudja a szillabikus és a melizmatikus szövegkezelésű gregorián éneket. Jellemezni tudja a tanult gregorián műfajokat.
1. 2	a reneszánsz zene szerkesztésmódjai	a homofon szerkesztésmód megfigyelése, felismerésének gyakorlása kórusművekben; polifon szerkesztésű művek szólamainak felismerése	Meg tudja különböztetni a homofon és polifon szerkesztésű zeneműveket.	Felismeri és meg tudja határozni hangzó zenében a homofon és polifon szerkesztésmódot.
1. 3	a barokk zene műfajai: a concerto; az oratórium; a szvit; a fúga	a barokk zene műfajainak megfigyelése, felismerésük gyakorlása	Felismeri a concerto és oratórium műfajokat.	Felismeri és meg tudja határozni a concertót, a fúgát és az oratóriumot.
1. 4	a reneszánsz és barokk zene jellegzetes hangszerei: a lant; a csembaló; az orgona	a reneszánsz és barokk zene jellegzetes hangszereinek számbavétele; művek hallgatása lanton, csembalón és orgonán	Felismeri hangzó zenében a lant, a csembaló és az orgona hangját.	Biztonsággal felismeri és meg tudja nevezni hangzó zenében a lant, a csembaló és az orgona hangját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Barokk zeneszerzők életútja, munkássága:* *A. Vivaldi;* *J. S. Bach;* *G. F. Händel* *Zeneművek:* *A. Vivaldi: D-moll concerto /No. 11./,* *A négy évszak – Tél: Largo;* *J. S. Bach: H-moll szvit /részletek/,* *D-dúr szvit: Air,* *V. Brandenburgi verseny I. tétel,* *Máté passió – 53. korál,* *D-moll toccata és fúga I. tétel;* *G. F. Händel: Messiás – Halleluja-kórus,* *Vízizene – Air*	*Barokk zeneszerzők életútjának, munkásságának megismerése zenetörténeti szemelvények olvasása, feldolgozása és zenehallgatás révén*	Ismertetni tudja tömören, három-három mondatban Vivaldi, Bach, Händel életútját, munkásságát és zenetörténeti jelentőségét. Felismeri és meg tudja nevezni legalább két-két művüket.	Pontos ismertetést tud adni a tanultak alapján Vivaldi, Bach, Händel életútjáról, munkásságáról és zenetörténeti jelentőségéről. Felismeri és meg tudja nevezni a tanult műveiket.	
IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA			
1.	*Népdalok, kánonok, egy- és többszólamú művek, zenei témák* *Megrakják a tüzet /D"-ről/,* *Győri kanász /D"-ről/,* *Este a székelyeknél /D"-ről/,* *Nincsen a császárnak /F-dó/,* *Édes rózsám /G-dó/,* *Két szép rózsafa nőtt /C"-dó/,* *Apor Lázár tánca /F-dó/,* *Summáját írom /F-dó/,* *Üdv rád /G-dó/,* *karácsonyi énekek*	*Népdalok, régi táncdallamok furulyázása 1#-es, 1b-s hangnemekben;* *C-E"-ig hangkészletű dalok furulyázása;* *pontozott nyolcad ritmusképletű dalok, témák lejátszása;* *kétszólamú művek előadása*	Furulyázni tud három dalt C-D"-ig terjedő hangkészlettel.	Egyedül és hibátlanul tudja furulyázni a tanult népdalokat, kánonokat.	**HON**

Év végi követelmények

a) Fel tudja idézni a tanév során és az előző négy évben tanult népdalokat és műdalok alapdallamát, el tudja énekelni azokat.
b) Meg tudja állapítani és különböztetni az 1 #-es és az 1 b-s dallamok hangnemét, használni tudja a módosító jeleket.
c) Felismeri a dinamikai váltásokat a zenehallgatás során elhangzó művekben.
d) Használni tudja a tempóra és a dinamikára vonatkozó szakkifejezéseket.
e) Improvizáció: dallamrögtönzést képes énekelni zsoltározó stílusban.
f) Jellemezni tudja a középkor, a reneszánsz és a barokk zenei műfajait és stílusjegyeit.
g) Képes egyedül eljátszani furulyán a tanult népdalokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Önkifejezési igényük kielégítése mellett törekedjenek a tanulók műdalok és ária-részletek stílusos és tiszta éneklésére. Ismerjék meg W.A.Mozart : Varázsfuvola című dalművét. Tanuljanak belőle énekelni jellegzetes részleteket. Formálódjon kompetenciájuk az énekművészet, mint magas művészi teljesítmény felismerésére. Legyenek képesek megkülönböztetni dúr és moll jellegű dallamokat. Tanulják meg megnevezni a hangközöket kottáról. Tanulják meg énekelni a 2# -s és 2 b-s hangnemekben leírt dalt. Ismerjék meg a bécsi klasszicizmus jellegzetes formai, műfaji, harmóniai sajátosságait. Tanulják meg követni egy szimfónia-tétel felépítését. Ismerjék fel a szimfonikus zenekar hangszereit. Gyakorolják a vázlatírást és a szóbeli szövegalkotást, zenetörténeti szemelvények feldolgozásával. Alakuljon ki az a szokásuk, hogy kirándulásokon, táborozásokon önállóan állítsanak össze és adjanak elő zenei műsort.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	NÉPDALOK, MŰDALOK, KLASSZIKUS, VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK	NÉPDALOK, MŰDALOK, KLASSZIKUS, VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK ÉNEKLÉSE			EU HON MÁS
1.	*Népdalok, népszokások dalai;* *históriás énekek;* *bécsi klasszikus szerzők dalai;* *operaáriák, áriarészletek;* *énekes improvizáció* *népdalok, zeneművek jegyzéke:* *Felülről fúj az őszi szél,* *Nem vagyok én senkinek sem, Elmegyek, elmegyek, A csitári hegyek alatt, Mondd meg rózsám, Görög Ilona balladája;* *Mikoron Dávid /zsoltár/;* *W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után,* *Asszonyok, lányok,* *Az erdőt járva,* *Mily földöntúli hangot ad,* *Ó, Isis és Osiris,* *E kép elbűvölően szép,* *Ez út a cél felé vezet,* *Ó, felvirradt a szép óra;* *J. Haydn: Erdő mélyén,* *A szorgos gazda;* *L. van Beethoven: A nagyvilágot járva,* *Lángolj fel a lelkünkben!;* *Kodály Zoltán: Forr a világ*	*a tiszta éneklés, a helyes artikuláció, valamint a dallam és szöveg kapcsolatára épülő megfelelő előadás gyakorlása;* *a zsoltározó éneklésmód gyakorlása;* *műdalok stílusos éneklésének gyakorlása;* *a melizmatikus éneklés gyakorlása;* *dallamrögtönzések éneklése a tanult zenei elemek felhasználásával:* *dúr hangkészletű dallamok rögtönzése,* *moll hangkészletű dallamok rögtönzése*	Részt tud venni húsz népdal, műdal, ária emlékezetből történő közös éneklésében.	Hibátlanul el tudja énekelni emlékezetből a tanult népdalokat, műdalokat, áriarészleteket és zenei témákat.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	ZENEI ISMERETEK, ZENEI HALLÁS	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA, ZENEI HALLÁS FEJLESZTÉSE			
1.	*Zeneelméleti ismeretek*	*Zeneelméleti- és műfajtani ismeretek tanulása a 18. századi bécsi klasszikus szerzők műveinek megismerésével*			
1. 1	a hangközök	hangközök éneklése szolmizálva (1–8–4–5–2–3); hangközök felismerése kottából; hangközök megnevezése abc-s névvel; a kis- és nagyterc hangközök tanulása	Felismeri a hangközöket kottából (1–8–4–5–2–3). Abc-s névvel meg tudja nevezni azokat.	Felismeri és meg tudja nevezni betűkottáról és kottáról a szekund és terc hangközöket. Önállóan képes adott szolmizációs hangra szekund és terc hangközöket énekelni.	
1. 2	a hangnemek	a dúr és moll színezet különbségének megfigyelése, meghallása; a két #-es és két b-s hangnemek tanulása kottából; hangnemek megállapítása kottából	Felismeri hangzó zenében a dúr és moll színezetet.	Felismeri és meg tudja nevezni a zeneművekben a dúr és a moll színezetet.	
III.	ZENEMŰVEK, ZENETÖRTÉNET	ZENEHALLGATÁS, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK			**EU HON**
1.	*Zeneművek, a 18. századi bécsi klasszicizmus zenéje; a bécsi klasszikus zeneszerzők életútja, munkássága meghallgatásra ajánlott zeneművek, zeneműrészletek:* *Haydn művei:* *G-dúr (Üstdobütés) szimfónia – II. tétel,* *Évszakok – Tavasz-kórus (oratórium),* *Évszakok – Szüreti kórus;* *Mozart művei:* *G-dúr menüett (Utazás szánon),* *C-dúr szerenád (Egy kis éji zene – I. tétel) K. 525,* *D-moll zongoraverseny/K. 466 – I. tétel),* *G-moll szimfónia/K. 550,* *Requiem – VII. Lacrimosa (oratórium),* *a Varázsfuvola című operából:* *Tamino áriája /No. 3./* *Képária,* *Fuvolaszóló /No. 8./,*	*Zeneművek hallgatása, a 18. századi bécsi klasszicizmus jellegzetes formai, műfaji, harmóniai jellemzőinek tanulása; a bécsi klasszikus zeneszerzők életútjának megismerése*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	Papageno áriája /No. 2./, *Az éj királynője áriája /No. 4./,* *Sarastro áriája /F-dúr/,* *Papageno és Papagena kettőse /No. 21./;* *Beethoven művei:* *D-dúr hegedűverseny – I. tétel,* *C-moll zongoraszonáta /Op. 13. Patetiq/ – II. tétel,* *Egmont-kapitány,* *V. szimfónia – I. tétel,* *IX. szimfónia – IV. tétel;* *Kodály Zoltán művei):* *Kállai kettős – I. és IV. tétel,* *Székelyfonó (részletek),* *A magyarokhoz /Berzsenyi Dániel/ (vegyeskar),* *Jézus és a kufárok (vegyeskar),* *Psalmus Hungaricus;*			
1. 1	zenei formák: az egyszerű kéttagú forma, a háromtagú forma, a szonátaforma	a párosság és a szimmetria megfigyelése a zenei formákban; a szonátaforma tagolódásának megfigyelése; a főtéma, melléktéma és zárótéma megfigyelése, felismerése	Felismeri hangzó zenében az egyszerű kéttagú zenei formát.	Felismeri hangzó zenében az egyszerű kéttagú zenei formát, a háromtagú formát és a szonátaformát. Meg tudja határozni a szonátaformát.
1. 2	zenei műfajok: a szerenád, a szimfónia az opera	a szerenád műfaj tételeinek számbavétele; egy szimfónia tétel meghallgatása, elemzése; variációs tételben a témavariációk követése; az opera részeinek megismerése, megnevezése, a szóló, a duett, és a tercett felismerésének gyakorlása	Felismeri és meg tudja nevezni az alábbi zeneműveket és műfajukat: W. A. Mozart: Kis éji zene I., L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV. tétel, W. A. Mozart: Varázsfuvola, Kép-ária	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult szerenádokat, szimfóniákat és operákat. Meg tudja határozni a szerenád, a szimfónia és az opera műfajokat. Minden tanult, meghallgatott zeneműrészletet felismer, meg tudja nevezni szerzőjét, a mű pontos címét és műfaját. Évente ellátogat legalább két koncertre.
1. 3	a klasszikus zenekar hangszercsoportjai	a klasszikus zenekar hangszercsoportjainak megismerése, a hangszerek különböző szempontú jellemzése	Felismeri a szimfonikus zenekar hangszercsoportjait a hangszínük alapján. Az egyes hangszercsoportokat tömören jellemezni tudja.	Felismeri, meg tudja nevezni a szimfonikus zenekar hangszercsoportjait, hangszereit a hangszínük alapján. Az egyes hangszereket jellemezni tudja.
2.	*A bécsi klasszikus zeneszerzők életútja, munkássága*	*Bécsi klasszikus zeneszerzők életútjának, munkásságának tanulása zenetörténeti szemelvények feldolgozásával*		
2.1.	W. A. Mozart életútja, munkássága	W. A. Mozart életútjáról, munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Mozart zeneművek, zeneműrészletek hallgatása	Két- három igaz kijelentést tud mondani, írni Mozart életútjáról, munkásságáról.	Pontos leírást tud adni Mozart életútjáról, és munkásságáról a tanultak alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	J. Haydn életútja, munkássága	J. Haydn életútjáról, munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Haydn zeneművek, zeneműrészletek hallgatása	Két- három igaz kijelentést tud mondani, írni Haydn életútjáról, munkásságáról.	Pontos leírást tud adni Haydn életútjáról, és munkásságáról a tanultak alapján.	
2.3.	L. van Beethoven életútja, munkássága	L. van Beethoven életútjáról, munkásságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; Beethoven zeneművek, zeneműrészletek hallgatása	Két- három igaz kijelentést tud mondani, írni Beethoven életútjáról, munkásságáról.	Pontos leírást tud adni Beethoven életútjáról, és munkásságáról a tanultak alapján.	
2.4.	Kodály Zoltán életútja és Munkássága (1882-1967)	Kodály Zoltán egyes műveinek meghallgatása: Psalmus Hungaricus, Budavári Te Deum, Missa brevis, Galántai táncok	Néhány mondatban jellemezni tudja Kodály Zoltán munkásságát	Részletesen ismertetni tudja Kodály Zoltán életútját és munkásságát	**HON**
IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA			
1.	*Népdalok, régi táncdallamok, vokális és hangszeres zeneművek témái* *Furulyázásra ajánlott művek:* *Felülről fúj az őszi szél /C-ről/,* *Elmegyek, elmegyek /F-ről/,* *Nád a házam teteje /F-ről/,* *Hol háltál az éjjel /D"-ről/,* *Magyar tánc 1562-ből /A-ról/,* *Lőcsei tánc /F-ről/,* *Kapuvári verbunk,* *Summáját írom Eger várának /F-ről/,* *W. A. Mozart: Utazás szánon /F-ről/ (G-dúr menüett),* *J. Haydn: A szorgos gazda (Évszakok, Simon dala),* *L. van Beethoven: Örömóda (IX. Szimfónia – IV. tétel,* *Százszorszép (dal) /F-ről/,* *Bárdos Lajos: Menyasszony, vőlegény (bicinium)*	*Népdalok, régi táncdallamok, vokális és hangszeres zeneművek témáinak furulyázása;* *1#-es, 2 b-s dallamok furulyázása*	Furulyázni tud három dallamot C-dúr, F-dúr hangnemben kottáról.	Furulyázni tudja a tanult népdalokat, műdalokat, kánonokat. 1 #-es és 1 b-s hangnemekben biztonsággal tud kottából játszani.	

Év végi követelmények

a) Emlékezetből el tudja énekelni a tanult népdalokat és műdalokat.
b) Tudja felismerni és jellemezni a szillabikus és a melizmatikus gregorián énekeket – gregorián műfajokat.
c) Meg tudja különböztetni és jellemezni tudja a homofón és a polifón szerkezetű zeneműveket.
d) Felismeri és tudja énekelni kottából a secund és a terc hangközöket, felismeri és meg tudja nevezni a zeneművekben a dúr és moll hangnemeket, hangszínezetet.
e) Felismeri és jellemezni tudja a barokk zene műfajait (concerto, fúga, oratórium stb.) és hangszervilágát (lant, csembaló, orgona), ismeri képviselőik munkásságát (A. Vivaldi, J. S. Bach).
f) Ismerje a bécsi klasszikusok (Haydn, Mozart, Beethoven) életútját, munkásságát.
g) Improvizáció: ritmusvariációk rögtönzése 3/8-os, 6/8-os ütemformákban, dallamalkotás: nyitás, zárás.
h) Furulyázni tudja a tanult népdalokat – 1 #-es és 1 b-s hangnemekben – kottából.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Alakuljon ki a tanulóknak az a szokása, hogy iskolai és iskolán kívüli eseményeken kezdeményezzék a kulturált közös éneklést. Tanuljanak meg összeállítani különböző hangulatú és stílusú dalcsokrokat. Sajátítsák el gyakorlással a kottából való hangnem megállapítást, amely a lapról való éneklés képességét fejleszti. Tudják hangoztatni az ismert verbunkos dallamok, zenei témák ritmusát. A XIX. századi magyar és európai romantika érzelem-gazdag zeneműveinek hallgatása révén formálódjon érzelmi életük. Ismerjék meg Erkel Ferenc és Liszt Ferenc életútját és munkásságát, amely példaértékű a nemzettudat formálása szempontjából. Kapjanak indíttatást Erkel F.: Hunyadi László és Bánk bán című operáinak megismerésére, megtekintésére. Tanulják meg bemutatni szakkifejezések segítségével a romantika legkiemelkedőbb hazai és külföldi zenei egyéniségeit, s azok néhány remekművéről tanuljanak meg rövid elemzést tartani. Szerezzenek tájékozottságot a leghíresebb zenei intézményekről, a hazai és külföldi zenei előadóművészet kiemelkedő eseményeiről. Ismerkedjenek meg híres nemzetközi zenei intézményekkel, versenyekkel. Az egyéni és társas zenélés követelményeinek megfelelően tudjanak előadni önállóan összeállított műsort az általuk ismert repertoárból.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMUM	OPTIMUM	
I.	NÉPDALOK, MŰDALOK, VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK TÉMÁI	NÉPDALOK, MŰDALOK, VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK TÉMÁINAK ÉNEKLÉSE			HON MÁS EU

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Magyar és európai népdalok; magyar népies műdalok; verbunkos zeneművek énekelhető témái; romantikus dalok; romantikus zeneművek énekelhető témái; áriák, áriarészletek; gregorián dallamok műzenei feldolgozásokban dalok jegyzéke: Meghalt a cselszövő (Erkel F. Hunyadi László), Ha férfi lelkedet (Erkel F. Bánk-bán), Hazám, hazám (Erkel F. Bánk-bán), Vörös bársony süvegem, Hej, Rákóczi, Bercsényi, Te vagy a legény, Kecskemét is kiállítja, Nem loptam én életemben, Cserebogár, Erdőkön, mezőkön járó, Bujdosik az árva madár, Sárgát virágzik a repce, A pisztráng (F. Schubert), A hársfa (F. Schubert), Aranyosom (lengyel népdal),*	*Tiszta éneklés, oldottabb metrikájú parlando, szabadabb rubato gyakorlása; feszes guisto lüktetéssel történő éneklés; dalok, zenei témák stílusos előadása emlékezetből*	Részt tud venni tíz népdal, műdal, zenei téma éneklésében emlékezetből.	A tanult dalok, zeneműtémák mindegyikét pontosan és tisztán el tudja énekelni.	
	Ej, haj, gyöngyvirág, Ó, szép Aida (Verdi: Aida), Mint a fecske (Verdi: Nabucco), Lacrimosa dies illa (Verdi: Rekviem), Ó, ifjak, lányok (Liszt: Krisztus)				
II.	ZENEI ISMERETEK	ZENEI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	*Dallami ismeretek: a kotta 3 #-es, 3 b-s hangnemekben; hangközök*	*Dallamok, zenei témák szolmizálása kottából 3 #-es és 3 b-s hangnemekben; hangnemek megállapításának gyakorlása kottából; hangközök felismerése és éneklése oktávon belül, kottából; a szext /6/ és szeptim /7/ hangközök tanulása*	Meg tudja nevezni a hangközöket oktávon belül, kottából, kevés hibázással.	Kottából felismeri és meg tudja nevezni a hangközöket.	
2.	*Ritmikai ismeretek: dalok, zenei témák ritmusa (pontozott nyolcad és tizenhatod)*	*a pontozott nyolcad és tizenhatod értékeket tartalmazó zenei témák ritmusának gyakorlása kottából és hallás után*	Kevés gyakorlással hangoztatni tud pontozott nyolcad és tizenhatod ritmusú zenei témákat.	Biztonsággal tudja hangoztatni a pontozott nyolcad és tizenhatod ritmusú zenei témákat.	
III.	ZENEMŰVEK, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK TANULÁSA			**HON MÁS EU**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Zenei formák és műfajok a XIX. sz. zenéjéből:* *verbunkos zene;* *rapszódia;* *szimfonikus költemény;* *csárdás;* *palotás;* *népies műdal;* *mazurka;* *polonéz;* *etűd;* *programzene*	*A XIX. sz-i magyar és európai zene főbb műfajainak, stílusjegyeinek tanulása;* *műfajok felismerésének gyakorlása hangzó zenéről;* *műfajok meghatározása;* *jellemző stílusjegyek megfigyelése*	Felismeri a verbunkos, az etűd, a mazurka és az opera műfajokat. Ismeri és fel tudja idézni a szimfonikus költemény és a rapszódia fogalmát.	Felismeri és jellemezni tudja a verbunkos zenét. Meg tudja határozni az etűd, a mazurka, a dalciklus és a rapszódia műfajait.
2.	*A magyar nemzeti romantika:* *Erkel Ferenc és Liszt Ferenc életútja, munkássága, művészete zeneművek,* *zeneműrészletek:* *Egressy Béni: Szózat;* *Erkel: Hunyadi László – Meghalt a cselszövő, I. felv. /kórus/,* *Bánk bán – Keserű bordal /Vörösmarty Mihály verse/,* *Hazám, hazám /Bánk, II. felv./;* *Liszt: Velence /zongoramű/,* *Szerelmi álmok /zongoramű/,* *XV. Magyar rapszódia /Rákóczi-induló/,* *Mazeppa /részlet/,* *Les Preludes, Koronázási mise – Graduale*	*Erkel és Liszt életútjáról, munkásságáról és művészetéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;* *a verbunkos dallam jellemzőinek számbavétele, verbunkos dallam felismerése Liszt és Erkel zeneműveiben;* *zeneművek hallgatása, tartalmuk ismertetése* *nemezeti opera*	Ismertetni tudja Erkel és Liszt jelentőségét négy-négy mondatban. Ismertetni tudja tömören Erkel Ferenc Hunyadi László és Bánk bán című operáinak tartalmát. Felismer két-két részletet az említett operákból, illetve Liszt Ferenc két művét, műfajuk megnevezésével.	Ismertetni tudja Erkel és Liszt életútját, munkásságát. Felismeri és meg tudja nevezni hét-hét alkotásuk címét és műfaját. Ismertetni tudja Erkel Ferenc Hunyadi László és Bánk bán című operáinak tartalmát.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az európai romantika ismertebb zeneszerzői, remekművei:* *Fr. Schubert,* *F. Chopin,* *G. Verdi,* *P. I. Csajkovszkij,* *M. P. Muszorgszkij,* *J. Brahms,* *R. Wagner* *zeneművek,* *zeneműrészletek:* *Schubert: A pisztráng, A-dúr zongoraötös IV. tétel, Erlkönig /Goethe/;* *Chopin: G-moll mazurka, C-moll etűd /Forradalmi/, E-moll zongoraverseny I. tétel;* *Verdi: Nabucco – Szabadság-kórus, Aida – Radames románca, Requiem – Dies irae: Lacrimosa;* *Csajkovszkij: B-moll zongoraverseny I. tétel, Rómeó és Júlia – Nyitányfantázia;* *Muszorgszkij: Egy kiállítás képei /részletek/;* *Brahms: Magyar táncok V., VI.;* *Wagner: Trisztán és Izolda – Izolda szerelmi halála*	*Az európai romantika ismertebb zeneszerzőinek munkásságáról szóló szemelvények olvasása, feldolgozása, néhány remekművük meghallgatása, elemzése, különös tekintettel a nemzeti gyökerű stíluselemekre*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni az európai romantika ismertebb zeneszerzőiről és zeneműveikről. Felismer és meg tud nevezni legalább két romantikus zeneművet a szerző nevével együtt.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján az európai romantika ismertebb zeneszerzőiről és zeneműveikről. Felismeri és meg tudja nevezni valamennyi meghallgatott romantikus zenemű címét, szerzőjét és műfaját.
4.	*Zenetörténeti szemelvények: a verbunkos zene kialakulása; a Himnusz "születése"; a Magyar Állami Operaház rövid története; a Zeneakadémia intézménye napjainkban*	*Zenetörténeti szemelvények olvasása, feldolgozása*	Fel tudja idézni az alábbi évszámokat: Himnusz megzenésítése, Operaház, Zeneakadémia megnyitása.	Ismertetni tudja a Magyar állami Operaház és a Zeneakadémia történetét, az intézmények funkcióit, illetve jelentőségüket.
5.	*Zenei tárgyú informáltság, önművelés*	*Tájékozódás, adatgyűjtés a zenei előadóművészetről és zenei eseményekről*	Meg tud nevezni legalább nyolc előadót, öt karmestert, három intézményt, három zenei eseményt és egy folyóiratot. Évente legalább egy hangversenyre ellátogat.	Képről felismer és meg tud nevezni tizennégy operaénekest, tíz zeneművészt, nyolc karmestert, öt zenei intézményt, öt zenei témájú kiadványt és négy nemzetközi, illetve hazai zenei eseményt. Évente legalább három hangversenyre ellátogat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	FURULYÁZÁS	FURULYÁZÁS TANULÁSA			
1.	*Népdalok, zeneművek témái: kétszólamúak: Hej, Rákóczi, Azhol én elmegyek, Bujdosik az árva madár, Ej, haj gyöngyvirág, Allegro – Ph. Telemann, Vízizene-Air – G. F. Händel, Air – H. Purcell: Dido és Aeneas, Bartók: Furulyaszó, Őszi szél fúj a hegyekről*	*Népdalok, zenei témák furulyázása; a dallami, ritmikai, formai, stílusbeli, előadói ismeretek egyidejű gyakorlása furulyázással*	El tud játszani furulyán három dallamot C-dúr vagy F-dúr hangnemben kottából.	Hibátlanul el tudja játszani furulyán C-dúr vagy F-dúr hangnemben kottából a tanult népdalokat, illetve zeneművek témáit.	**HON MÁS EU**

Év végi követelmények

a) A tanuló pontosan és tisztán el tudja énekelni a tanult magyar népdalokat és műdalokat.
b) Kottából felismeri és meg tudja nevezni a hangközöket, oktávon belül; tudja alkalmazni a hangközök változtatásához kapcsolódó módosító jeleket.
c) Felismeri és biztonsággal tudja hangoztatni a pontozott nyolcad és tizenhatod ritmusú zenei témákat.
d) Felismeri és jellemezni tudja a verbunkos zenét, tud említeni példákat, kik a magyar verbunkos zene kiemelkedő képviselői (Bihari, Lavotta, Csermák).
e) Meg tudja határozni az opera műfaját, ismertetni tudja Erkel Ferenc és Liszt Ferenc zeneszerzői munkásságát.
f) Ismertetni tudja az európai romantika jelentősebb alkotóinak zeneszerzői tevékenységét.
g) Hiba nélkül el tudja furulyázni a C-dúr vagy F-dúr hangnemben kottából tanult magyar népdalokat.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Ének-zene tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Váljon szokásukká a tanulóknak, hogy bizonyos iskolai és szabadidős tevékenységeikben kulturált közös éneklést kezdeményezzenek a közösségi szellem fejlesztése és a jó hangulat érdekében. Tanuljanak meg jazz, musical és rock-opera részleteket énekelni. Ismerjék meg a XX. századi európai és amerikai zene jellegzetes stílusirányzatait, stílusjegyeit. Ismerjék fel hangzó zenéről a kiemelkedő XX. századi zeneszerzők alkotásait. Alakuljon ki érdeklődésük a zeneművek különböző átiratainak megismerésére, továbbá balettművek megtekintésére. Ismerjenek rá a XX. századi zeneművekben a tonális és atonális hangzásokra. Váljanak képessé arra, hogy kiselőadást tartsanak a jazz kialakulásáról, műfajairól, s azok jellemzőiről. Ismerjenek meg már elhunyt és élő híres jazzmuzsikusokat. Vállaljanak kiselőadást közvetlen élményeik és tapasztalatai alapján a kortárs zene legújabb irányzatairól (lehetőleg hangzó illusztrációs anyag segítségével). Ismerjenek meg kiemelkedő kortárs szerzőket és előadókat. Váljanak képessé arra, hogy el tudják helyezni a magyar és egyetemes zenekultúrában Bartók Béla és Kodály Zoltán művészetét. Nyerjenek munkásságuk jelentőségéről olyan átfogó képet, amely – alkotó művészi teljesítményükön túl – emberi nagyságukat is bemutatja. Szerezzenek tájékozottságot a XX. századi és kortárs zenei életről. Kövessék nyomon a vokális és hangszeres előadóművészet kiemelkedő személyiségeinek pályafutását. Váljon szükségletükké a rendszeres hangversenylátogatás.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, MŰDALOK VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK TÉMÁI	NÉPDALOK, MŰDALOK VOKÁLIS ÉS HANGSZERES ZENEMŰVEK TÉMÁINAK ÉNEKLÉSE		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Magyar népdalok, népballadák, történelmi dalok, más népek dalai; énekelhető szemelvények Bartók, Kodály és Bárdos Lajos kórusműveiből; a jazz énekes műfajai (a blues és a spirituálé); napjaink populáris zenéjének dallamai dalok jegyzéke: Elindultam szép hazámból, Elmegyek, elmegyek, hosszú útra, Erdő nincsen zöld ág nélkül, A bárnai kertek alatt, Jaj, de széles, jaj, de hosszú az az út, Röpülj madár, röpülj, Lovamat kötöttem piros almafához, Sohasem vétettem Gyarmat városának, A gőzösnek hat kereke, Nincs Szentesen olyan asszony, Esik eső szép csendesen csepereg, Mikor Rózsa Sándor, Gaudeamus igitur (latin), Igyunk (francia), Kultani kukku (finn), Bella bimba (olasz), Te barna lányka (spanyol), Régi szép idő (angol),*	*tiszta éneklés, kulturált, egységes hangzás kialakítása; Bartók, Kodály és Bárdos kórusműveiből vezető dallamok éneklése; a blues és a spirituálé műfajok megismerése; musical részletek és rock-operák dallamainak éneklése*	Részt tud venni tíz magyar népdal és további tíz különböző dallam vagy zenei téma közös éneklésében.	El tud énekelni pontosan és emlékezetből minden tanult dalt, műdalt, zenei témát.	**HON MÁS EU**
	Örömóda (német) – Beethoven, Csak azt mondd meg rózsám (Bartók B.: Ne hagyj itt), Ne menj el (Bartók B.: Ne menj el), Mikoron Dávid (Kodály: Psalmus Hungaricus), Ah, hol vagy magyarok (Kodály: Ének Szent István királyhoz), Ó, ó, ó, hív a szív, a szó (Orff: Carmina Burana), Nincs semmim, s minden az enyém, Itt a nyár(Gershwin: Porgy és Bess), Egyedül vagyok, állj mellém, (Tolcsvai L.: Magyar mise), Éjfél (Webber: Macskák), Ma éjjel (Bernstein: West Side Story)				
II.	ZENEMŰVEK, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK	ZENEMŰVEK HALLGATÁSA, ZENETÖRTÉNETI ISMERETEK TANULÁSA			

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A XIX–XX. század közti átmeneti korszak zenéje; a XX. század európai és amerikai zenéje: zeneszerzők: Debussy, Ravel, Stravinsky, Orff, Berg, Schönberg, Gershwin, Bernstein, Webber; zeneművek: Debussy: A tenger (részletek), Gollyvog tánca (Gyermekkuckó zongora sor); Ravel: Bolero; Stravinsky: Petruska (orosz táncjáték, részletek), Tavaszi áldozat (A föld imádása); Gershwin: Porgy és Bess – Bendzsó-dal, – Klára bölcsődala, Rhapsody in blue (részletek); Bernstein: West Side Story – To night, Maria, America, Divertimento: Samba, Kaddis-szimfónia (részlet) Webber: Requiem-Hossana; Berg: Hegedűverseny (részlet); Orff: Carmina Burana (részletek) Bartók Béla (Kék szakállú herceg vára); Kodály Zoltán; Bárdos Lajos; Ránki György (Pomádé király új ruhája)*	*A századforduló és a XX. századi európai és amerikai zene jellegzetes stílusirányzatainak, stílusjegyeinek megismerése; a zenei impresszionizmus stílusjegyeinek számbavétele; az impresszionista zenekari hangszín megfigyelése; XX. századi zeneszerzők stílusjegyeinek észrevevése; az osztinátó-technika megfigyelése, felismerése; a tonalitás fellazulását mutató művek elemzése; népzenei elemek megfigyelése a műzenében; a neoklasszicista irányzat megfigyelése; a bitonalitás és politonalitás a tonalitás és atonalitás megfigyelése; a 12 hangú skála (dodekafónia) alkotói elveinek számbavétele Bartók Béla; Kodály Zoltán; Bárdos Lajos; Ránki György életútja, főbb művei*	Meg tudja határozni az alábbi kifejezéseket: impresszionizmus, folklorizmus, politonalitás, osztinátó-technika, tonalitás-atonalitás. Felismeri az alábbi XX. századi műveket: Ravel: Bolero, Orff: Carmina Burana, Gershwin: Rhapsody in blue.	Meg tudja határozni a XX. századi zene tanult stílusirányzatait, műfajait, jellemzőit. Felismeri hangzó zenéről a megismert zeneműveket. Pontosan meg tudja nevezni azok szerzőit, címét és műfaját. A felismert zeneművekről rövid elemzést tud adni a tanult zenei szakkifejezések használatával.	**HON MÁS EU**
2.	*A jazz irányzatai: a blues, a dixiland, a swing, a spirituálé és a ragtime; a beat; Louis Armstrong, Sc. Joplin, Ella Fitzgerald, Szakcsi Lakatos Béla, Pege Aladár, Elvis Presley, a Beatles*	*Ismeretek tanulása a jazz kialakulásáról, általános jellemzőiről; a jazz főbb műfajainak számbavétele, meghatározása; jazz-elemek felismerése a XX. századi műzenében*	Tudja, mit jelent a jazz. Fel tud sorolni legalább két jazz-irányzatot.	Felismeri hangzó zenéről a megismert jazzműveket. Pontosan meg tudja nevezni azok szerzőit, címét és műfaját. A felismert zeneművekről rövid elemzést tud adni a tanult zenei szakkifejezések használatával.	
3.	*A kortárs zene ismertebb irányzatai: Kurtág György, Ligeti György, John Cage, K. Stockhausen zeneművek: Cage: II. Constructions; Kurtág György: Bornemissza Péter mondásai (részlet)*	*A kortárs zene ismertebb irányzatainak megismerése; a kortárs zene új zenei paramétereinek számbavétele; az experimentális zene (véletlen) és a cluster-hangzás megfigyelése; az elektronikus zene megfigyelése; népzenei és populáris zenei elemek keresése mai szerzők műveiben*	Két-három igaz kijelentést tud mondani, írni a kortárs zenéről.	Felismeri hangzó zenéről a megismert kortárs zeneműveket. Pontosan meg tudja nevezni azok szerzőit, címét és műfaját. A felismert zeneművekről rövid elemzést tud adni a tanult zenei szakkifejezések használatával.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*A XX. századi magyar zene; Bartók Béla és Kodály Zoltán művészete; zeneművek: Bartók Béla: Allegro barbaro, Cantata Profana (részletek), A kékszakállú herceg vára (részletek), Concerto, III. zongoraverseny I. tétel; Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus (Bevezető ének és más részletek), Jézus és a kufárok (vegyeskar), Liszt Ferenchez (vegyeskar), Öregek – Weöres Sándor (vegyeskar), Galántai táncok; Bárdos Lajos. Missa tertia – Glória; Petrovics Emil: Jónás könyve, Durkó Zsolt: Halotti beszéd, Szokolay Sándor: Symphonia Ungarorum (részletek) Penderecki: Lukács passió (részlet) Hiroshima; Tolcsvai: Magyar mise (részletek)*	*A XX. századi magyar zene sajátosságainak tanulása Bartók és Kodály műveinek megismerésével; Bartók és Kodály életútjának, munkásságának megismerése, kiemelkedő alkotásaik meghallgatása, elemzése; népzenei elemek felismerése Bartók és Kodály műzenéjében, hagyomány és modernség felismerése zenéjükben; Kodály kórusművészetének megismerése*	Felismeri az alábbi XX. századi műveket: Bartók: Concerto Allegro barbaro, Kodály: Psalmus Hungaricus. Ismertetni tudja tömören Bartók és Kodály életútját, munkásságát. Felismeri e két szerző két-két jelentős művét, s azok műfaját is megnevezi.	Ismertetni tudja Bartók Béla és Kodály Zoltán életútját, munkásságát. Ki tudja emelni művészetük jelentőségét. Felismeri és meg tudja nevezni e két zeneszerző tanult zeneműveit, azok címét és műfaját.
5.	*Életrajzok, zenei tárgyú cikkek, szövegek: Így láttuk Bartókot; Bartók és a népzene; Bartók Amerikában; Így láttuk Kodályt; A Kecskeméti Kodály Intézet; Alternatív zenei nevelési módszerek; L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak; Y. Menuhin–C. Davis: Az ember zenéje; Czeizel E.–Batta A.: A zenei tehetség gyökerei; Gonda J.: A jazz*	*Zeneszerzők, zeneművészek életrajzát bemutató írások, zenéről szóló szövegek olvasása, feldolgozása az emberi nagyság és művészi teljesítmény megismerése érdekében*	Meg tud nevezni hat zeneművészt, három karmestert, két zenei eseményt és egy zenei folyóiratot. Évente ellátogat legalább egy hangversenyre.	Meg tudja nevezni a tanult külföldi és magyar kortárs zeneszerzőket, egy-egy főbb művüket, továbbá tizenöt zenei előadóművészt, nyolc karmestert, tizenöt zenei tárgyú kiadványt és legalább öt-öt hazai és nemzetközi zenei eseményt. Évente ellátogat legalább három hangversenyre.

Év végi követelmények

a) A tanuló el tudja énekelni az 5–8. évfolyamon tanult népdalokat és műdalokat emlékezetből és kottából.
b) Jellemezni tudja a 20, századi zenetörténet ismert stílusirányzatait, felismeri a tanult és a zenehallgatás során megismert zeneműveket, illetve azok fő témáit.
c) Ismertetni tudja Bartók Béla és Kodály Zoltán életútját, zeneszerzői munkásságát; hangzó anyag alapján felismeri a tanult műveket, meg tudja nevezni műfajukat és címüket.
d) Meg tudja nevezni a hazai és a külföldi kortárszene kiemelkedő képviselőit, hangzó anyag alapján felismeri tanult műveiket.
e) Improvizáció: képes saját dallam- és ritmusvariáció alkotására, nyitására és zárására.
f) Használni tudja a tanult zenei szakkifejezéseket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉPTÁNC

5–6. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–6. évfolyamra szóló Néptánc tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**
Óraszám (hetente)	0,5✌	0,5✌

A KÉK kerettanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Néptánc* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi területre készült, ezen belül a ***Dráma és tánc*** műveltségi részterület egy részét érinti. A kerettanterv a tánccal kapcsolatban megfogalmazott NAT és Kerettanterv-követelményeket teljes egészében lefedi. A részterülethez tartozó és a *drámával* kapcsolatos követelményeknek azonban csak természetesen részben felel meg. A kerettanterv a vállalt műveltségi részterületen a NAT és Kerettanterv követelményeihez viszonyítva jelentős többletteljesítményt vár el a tanulóktól. E többlet lényege a hagyományos tánckultúra (és a teljes hagyományos kultúra) értékeinek egységben látása, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélésének felismerése, az adaptációs és alkotási lehetőségek kihasználása, a reális – önmagára reflektálni tudó – magyarságkép kialakítása a reális Európa-kép, világkép és emberkép megalapozása érdekében. A tanterv **– építve a párhuzamosan futó népismeret-néprajz tantárgyunk anyagára –** a ***Hon- és népismeret*** **kiemelt fejlesztési feladat** vonatkozásában (gyermekjátékok, ének, zene, mozgás, viselet, táncos szokások stb.) koherens és a helyi táji-történeti előzményekhez alkalmazkodni tudó követelményrendszert mutat be, amellyel képes lefedni e nagy képességfejlesztő potenciállal rendelkező ismeret-, tevékenység-, magatartás- és attitűdrendszer egészét.

A Néptánc kerettanterv jellemzői

A n*éptánc* tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalásakor hozott alapokon, a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki és amely ismeret-tevékenység-magatartás-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulóknak a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában. A *néptánc* képességfejlesztő és attitűdalakítási, -befolyásolási potenciálja a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség "egészét" mozgósító (ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb.) szerepéből adódóan – rendkívül nagy. A kerettanterv tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" néptánchagyomány válogatott értékeit. Ha helyi hagyományok nincsenek, vagy nem kellően feltártak, célszerű a kerettanterv ütemezéséhez igazodni. **Ez az „igazodás" elsősorban a kerettantervi formára és a más tantárgyak tananyagaival való kapcsolatteremtésre utal, azonban eltérő koncepció hiányában a tartalomra is vonatkozik.** A *néptánc* kerettanterv tananyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Tananyaga és felépítése összhangban van *a Népismeret-néprajz* kerettantervével. A kerettanterv minden tananyagrész esetében először a népdalok és a népzene előrevételével szándékozik a tanulókat ráhangolni a táncokra, szokásokra, majd a mozgássorok megtanulására is hosszú időt – legalább két tanévet – biztosít. A folyamatos gyakorlásnak köszönhetően egy-egy motívumfűzés elsajátítására 3-4 év is állhat a tanuló rendelkezésére. Ez a megoldás segítheti az esetleges hátrányok kompenzálását, de az elmélyülés lehetőségével módot ad a tehetséggondozásra is. A táncok folyamatos gyakorlása nem csupán az elsajátításra fordítható idő növelését és a mozgásemlékezet fejlesztését szolgálja. A tanulók testi növekedése, a test súlypontjának változása, a végtagok megnyúlása azt eredményezi, hogy az egyszer már megtanult és stílusosan táncolt motívumfűzés lassan "elromolhat", szögletessé válhat. Ezért időnként a már ismert táncfolyamatokat is **célszerű** újra tanulni. A lányok és a fiúk tevékenységköre a néptáncban viszonylag hamar elválik. Erre, mint tanulásszervezési problémára a tárgy programba vétele során számítani kell.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv feltételezi, hogy a pedagógus – legalább a reprodukció szintjén – be tudja mutatni, illetve algoritmizálni tudja azokat a mozgássorokat, amelyeket a helyi tanterv tartalmaz. A kerettanterv – a tanulók létszámától függően – igényli a tanulócsoport bontását. A *Néptánc* tanulása elkülönített teret igényel, amelynek padlózata rugalmas, lehetőleg jó minőségű, pormentes, puha fával vagy linóleummal burkolt, egyik fala pedig – amennyiben mód van rá – tükrös.

A Néptánc tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a mozgás- és tánckultúra – kitüntetetten a magyar néptánc-kultúra – világában, ismerjék fel értékeit, értsék a Kárpát-medence táncainak formanyelvét, adottságaiknak megfelelően és szituatív módon tudják használni, illetve továbbfejleszteni táncos anyanyelvünket, ismerjék a népi műveltség és a néptánc egységét, illetve kölcsönös meghatározottságait, és használni tudják a dallam, a ritmus és a mozgás harmóniájának-diszharmóniájának mentálhigiéniai hatásait.

A *Néptánc* tantárgy tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalása során hozott alapokon, a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásrahatása során alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulók számára a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.

A Néptánc képességfejlesztő és attitűdalakítási, -befolyásolási potenciálja – a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség "egészét" mozgósító /ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb./ szerepéből adódóan – rendkívül nagy. Felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén a néptánc:

➲ segíti a magyarsághoz, az elődök által létrehozott értékekhez, a hazához és más népekhez való pozitív viszonyulás alakulását;

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, például:

- játék: énekes-mozgásos gyermekjátékok, táncos improvizációs gyakorlatok,
- önkifejezés: népdal, ballada, mondóka, kiszámoló, táncos improvizáció,
- önművelés: néptáncok, népszokások gyűjtése, táncleírások tanulmányozása, táncleírás jelírással,
- alkotás: improvizáció, koreográfia tervezése, leírása, betanítása stb.;

➲ segíti a reális **önismeret** és énkép kialakulását, a sokféle szerepkörben való megméretődést;

➲ segíti a képességek /ritmushallás, ritmustartás, ritmusemlékezet, tempótartás, tempóemlékezet, mozgáskoordináció, térérzékelés, mozgásemlékezet, kooperáció, improvizáció stb./ sokoldalú kibontakozását és fejlődését, és ezzel hozzájárul az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve a felkészülést a rendszeresen visszatérő improvizációval, etűdök összeállításával, vagy koreográfia készítésével;

➲ segíti a reális magyarságkép, **a nemzeti identitás** kialakulását, és ezzel segíti az Európa-kép és az emberiségről alkotott kép kialakulását is.

A *Néptánc* tantárgy tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" néptánchagyomány válogatott értékeit. Ha helyi hagyományok nincsenek, vagy nem kellően feltártak, célszerű a tanterv ütemezéséhez igazodni.

A lányok és a fiúk tevékenységköre a néptáncban viszonylag hamar elválik. Erre, mint tanulásszervezési problémára a tárgy programba vétele során számítani kell.

A néptánc tanterv 1-12. osztályos anyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Optimális tanulási folyamatot feltételezve a 6. osztály után a tanulók felkészültsége már magasan képzett szakembert kíván. Erre való tekintettel a 9-12. osztályok számára a néptánc tananyaga terén csupán ajánlásokat fogalmazunk meg.

A néptánc tanterve összhangban van a népismeret-néprajz tantervével. A néptánc általában akkor foglalkozik egy-egy szokás énekes-táncos anyagával, amikor az adott szokás tartalmáról, formáiról a tanulók már viszonylag sokat tudnak. Az énekes-zenés-táncos átélés lehetősége viszont segíti a korábban tanultak elmélyülését.

A tanterv minden tananyagrész esetében először a népdalok és a népzene előrevételével szándékozik a tanulókat ráhangolni a táncokra, szokásokra, majd a mozgássorok megtanulására is hosszú időt – legalább két tanévet – biztosít. A folyamatos gyakorlásnak köszönhetően egy-egy motívumfűzés elsajátítására három-négy év is állhat a tanuló rendelkezésére. Ez a megoldás segítheti az esetleges hátrányok kompenzálását, de az elmélyülés lehetőségével módot ad a tehetséggondozásra is. A táncok folyamatos gyakorlás nem csupán az elsajátításra fordítható idő növelését és a

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

mozgásemlékezet fejlesztését szolgálja. A tanulók testi növekedése, a test súlypontjának változása, a végtagok megnyúlása azt eredményezi, hogy az egyszer már megtanult és stílusosan táncolt motívumfűzés lassan "elromlik", szögletessé válik. Ezért időnként a már ismert táncfolyamatokat is újra kell tanulni.

A **tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei**

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Népdalok, népszokások dalainak éneklése egyedül és csoportosan; ❖ Népdalok, népszokások dalainak éneklése ritmuskísérettel; ❖ Népdalok, népszokások dalainak éneklése mozgással, játékkal összekapcsolva; ❖ Népdalok, népszokások dalainak éneklése ritmuskísérettel és eszközhasználattal (bot, sapka, fonott korbács, kendő stb.); ❖ Ritmusgyakorlatok; ❖ Néptánclépések, motívumok, motívumfűzések gyakoroltatása kötött sorrendben; ❖ Néptánclépések, motívumok, motívumfűzések gyakoroltatása szabadon (improvizálás); ❖ A párostánc gyakorlása; ❖ Népszokások, néptánc motívumfűzések, koreográfiák színpadi előadása közönségnek; ❖ Részvétel táncházban, vegyes kor-osztályú vendégek között; ❖ Filmek megtekintése népszokásokról; ❖ Népszokásokról, néptánc-típusokról, táncdialektusokról szóló szövegek feldolgozása; ❖ Koreográfiák elemzése; ❖ Táncdialektusok elemzése; ❖ A táncírás alapelemeinek tanulása ❖ Párválasztó-párcserélő játékok ❖ Fogójátékok ❖ Kergetőzők	❖ Egyéni produkció bemutatása társaknak; ❖ Önelemzés egyéni produkcióról vagy a csoportos produkcióban tettenérhető saját teljesítményről; ❖ Tanulói produkció, attitűdmegnyilvánulás megfigyelése különféle helyzetekben, a tanuló különféle szerepeiben és a tanulás különféle fázisaiban; ❖ Tanulók közös produkcióinak megtekintése és elemzése más tanulók által; ❖ Tanulók egyéni vagy közös produkcióinak megtekintése és elemzése a pedagógus által; ❖ Versenyeztetés csoporton belül; ❖ Iskolai vagy egyéb versenyeken való szerepeltetés; ❖ Csoportos színpadi produkciók bemutatása közönségnek; ❖ Filmek, hangzó anyagok tanulói elemzése megtekintés, illetve meghallgatás után; ❖ Adott mozgásoknak a tanulók által való lejegyzésének ellenőrzése és elemzése; ❖ Az egyes tanulóknak a táncházban megnyilvánuló magatartásának, viselkedési kultúrájának, szerepazonosulásának megfigyelése és elemzése szóban	❖ Megfigyelt produkciók rangsorolása tanulók által; ❖ Megfigyelt produkciók rangsorskálán való elhelyezése a pedagógus által; ❖ Megfigyelt produkciók zsűriztetése külső szakemberek által; ❖ Produkciók elemző értékelése szóban; ❖ A csoporttagokhoz, a partnerhez való viszonyulás elemző értékelése szóban; ❖ A néptáncírás-produktumok rangsorskálán való elhelyezése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–8.		Különféle néptánc olvasókönyvek
		Autentikus népzenét tartalmazó hangkazetták, **CD-k**
		Elemezhető, néptáncprodukciókról készült videokazetteák, **DVD-k** (gyűjtések, színházi vagy táncházi felvételek)

A Néptánc tanítása viszonylag rugalmas, lehetőleg fa padlózatú, nem poroló helyiséget igényel, jó minőségű hangszóróval, erősítővel, audio- és videoeszközökkel felszerelve.
A néptánc tanításához a közoktatási rendszerben is felhasználható taneszközök köre egyelőre szűk, azonban fokozatosan bővül**.** Az amatőr néptánc-művészeti mozgalom és a táncpedagógusok képzése már korábban "kikényszerítette" azokat a háttéranyagokat, amelyek ma az iskolában is használhatóak, ha nem magasan képzett néptánc-oktató vállalja a tárgy tanítását.

Az alábbi kötetek beszerzése indokolt:

1. Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
2. Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
3. A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya. Szerk.: Felföldi László – Pesovár Ernő. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
4. Pesovár Ernő: A magyar páros tánc. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
5. Néptánc kislexikon. Szerk.: Pálfy Gyula. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
6. TÁTRA Zsuzsanna–Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás. Jelenlévő múlt sorozat.
7. MARTIN György: Magyar tánctípusok és táncdialektusok. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1975. + 3 melléklet.
8. PESOVÁR Ernő–LÁNYI Ágoston: A magyar nép táncművészete /Néptánciskola/ I-II. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1975.

A 7. és a 8. sorszámú mű a közelmúltban is megjelent, ma is megvásárolható. *A magyar nép táncművészete* című kötet táncanyagát a Néptáncosok Szakmai Háza videoszalagon is megjelentette /archív és mai felvételek párhuzamosan/, így a viszonylag nehézkes táncírás-olvasás is megkerülhető. Ugyancsak a Szakmai Ház jelentette meg azokat a jó minőségű hangfelvételeket is, amelyek a tanításban felhasználhatók. A néptánc tantervben szereplő táncok majdnem mindegyike megtalálható a fent említett kötetben, valamint a video- és hangszalagokon.

A fent megjelölt szakirodalom mellett nagy számban jelentek meg olyan kiadványok, amelyek segíthetik a néptánc tanítására vállalkozó pedagógusok munkáját.

Ezek közül az illusztráció szándékával felsorolunk néhányat:

ANTAL László: A néptánc tanítása. Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Testnevelési és Sporttudományi Intézete. Szombathely, 1996.
BARSI Ernő: Népi hagyományaink iskolai és amatőr színpadon. Hazánk Kiadó. Győr, 1995.
CSEHOVICSNÉ KÓRÓDI Judit: Élet-játékok. Magyar Médiapedagógiai Műhely. Budapest, 1995.
FALVAY Károly: Ritmikus mozgás – énekes játék. (Óvodásoknak, kisiskolásoknak.) OPI. Budapest, 1980.
GAZDA Klára: Gyermekvilág Esztelneken. (Néprajzi monográfia.) Kriterion Kiadó. Bukarest, 1980.
GÁGYOR József: Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. Gondolat-Madách kiadó. Budapest-Bratislava, 1982.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Gyermekjátékok. Összeállította: Marian Judit. Népművelési Intézet. Budapest, 1983.
Gyermekjátékok. A magyar népzene tára I. (Szerk.: Bartók Béla és Kodály Zoltán.) Zeneműkiadó. Budapest, 1951.
Gyermekjátékok. Hévízgyörk. (Gyűjtötte: Hintalan László.) Pest megyei Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, 1980.
Gyermekjátékok. Ritmikai gyakorlatok, etűdök, játékok, magyar néptáncok, szomszéd népek táncai. (Válogatta: Györgyfalvai Katalin és Simay Zsuzsa. Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1980.
JÁNOSI Sándor: Játsszunk táncot! Népművelési Intézet. Budapest, 1981.
Játék és tánc az iskolában. I-IV. osztály. (Szerk.: Neuwirth Annamária.) OKI-KMI-Néptáncosok Szakmai Háza. Budapest, 1990.
Játék és tánc az iskolában. Játékok, játékfűzések. (Lejegyezte és rajzolta: Neuwirth Annamária.) OKI-KMI-Néptáncosok Szakmai Háza. Budapest, 1991.
Jeles napok. A magyar népzene tára II. (Szerk.: Bartók Béla és Kodály Zoltán.) Zeneműkiadó. Budapest, 1953.
KERÉNYI György: Magyar énekes népszokások. Gondolat Kiadó. Budapest, 1982.
LÁNYI Ágoston: Néptánc-olvasókönyv. Zeneműkiadó. Budapest, 1980.
LÁZÁR Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok. MTF – Planétás Kiadó. Budapest, 1996.
MOLNÁR István: Tánctanulási rendszerem. 1. Táncesztétika. (Néptáncosok könyvtára.) Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1982.
MOLNÁR István: Tánctanulási rendszerem. 2. Tánctechnika. (Néptáncosok könyvtára.) Népművelési Propaganda Iroda. Budapest, 1984.
Tánc – mozgás gyermekeknek. (Szerk.: Simay Zsuzsa.) Múzsák. Budapest, 1989.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, népszokások, néptáncok és játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz. Készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány és a hozzá kapcsolódó népszokások (magatartás, viselet, dallamok, rigmusok stb.) megőrzésére, tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját, ismerjék fel szükségletkielégítő szerepét.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE	NÉPDALOK ÉS NÉPSZOKÁSOK DALAINAK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		MÁS
1.	*Dunántúli karikázó, szatmári verbunk és csárdás dallamok, a zöldágjárás-kiszehajtás és a betlehemezés népdalai*	*Dunántúli karikázó, szatmári verbunk és csárdás dallamok, a zöldágjárás-kiszehajtás és a betlehemezés népdalainak tanulása hallás után*	Ismer és társakkal énekelni tud legalább 15 táncos és népszokás-dallamot.	A tanult új dallamokat önállóan is énekelni tudja.
2.	*Dunántúli ugrós és csárdás, rábaközi verbunk és dus, szatmári verbunk és csárdás hangszeres népzene*	*Dunántúli ugrós és csárdás, rábaközi verbunk és dus, szatmári verbunk és csárdás hangszeres népzene hallgatása lemezről, hangszalagról*	Felismeri a sokszor hallott ugrós, verbunk és csárdás hangszeres népzenét.	Biztonsággal felismeri a már hallott és tanult hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene ritmuskíséret*	*A tanult népdalok és a hallgatott népzene ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Az egyszerű ritmuskíséretet társaival együttműködve hiba nélkül oldja meg.	A ritmuskíséretet hiba nélkül oldja meg.
4.	*A karikázó, az ugrós, a rábaközi dus, a somogyi csárdás, a szatmári verbunk és csárdás, a kiszehajtás-zöldágjárás és a betlehemezés kísérete*	*A karikázó, az ugrós, a rábaközi dus, a somogyi csárdás, a szatmári verbunk és csárdás, a kiszehajtás-zöldágjárás és a betlehemezés kísérete énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel*	Táncokban és népszokásokban társaival együtt énekel.	A táncot és éneket önállóan indítani és irányítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása 1-6 ütem terjedelemben*	Vissza tud tapsolni 4 ütem terjedelmű egyszerű ritmust.	Vissza tud tapsolni 6 ütem terjedelmű ritmust.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*			
2.1.	járás és futás kísérete	negyedes járás és futás tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	A járást és futást egyszerű tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	
2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű motívumok tapsos kísérete azonos, nyújtott, éles, fordított és kontra ritmussal	Az egyszerű motívumokat azonos és negyedes ritmusú tapssal kísérni tudja.	Az egyszerű motívumokat nyújtott, éles, fordított és kontra ritmusú tapssal kísérni tudja.	
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete azonos és váltott lábbal	A futást azonos lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	A futást váltott lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	
III.	NÉPSZOKÁSOK	NÉPSZOKÁSOK TANULÁSA, GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések gyakorlása*	Ismer legalább 3 játékfűzést.	Legalább 6 játékfűzést indítani és irányítani tud.	
2.	*Kiszehajtás, zöldágjárás*	*A kiszehajtás és a zöldágjárás összeállítása, megtanulása és a tavaszi ünnepkörben való bemutatása*	A népszokások bemutatásában részt vesz.	A kiszehajtás és zöldágjárás bemutatását indítani és irányítani tudja.	
3.	*Betlehemezés*	*A betlehemezés anyagának megtanulása és összeállítása*	Részt vesz a betlehemezés gyakorlásában.	A betlehemezés anyagát társaival énekelni és táncolni tudja.	
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA			**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*			
1.1.	dunántúli karikázó motívumok /lépő és futó lépések sárközi gyűjtésből/	karikázó motívumok tanulása	Társaival együtt karikázót tud táncolni.	Karikázóban az éneket és a táncot indítani és irányítani tudja.	
1.2.	somogyi csárdás motívumok /kutasi és szennai gyűjtés alapján/	somogyi csárdás motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	A táncban társát is irányítani tudja.	
1.3.	szatmári verbunk és csárdás motívumok	szatmári verbunk és csárdás motívumok tanulása	A szatmári csárdást társával együtt táncolni tudja.	A szatmári verbunkot önállóan is táncolni tudja.	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*			
2.1.	kötött motívumfűzések /karikázó, somogyi csárdás, szatmári verbunk és csárdás/	karikázó, somogyi csárdás, szatmári verbunk és csárdás motívumfűzések táncolása kötött formában	Részt vesz a gyakorlásban.	A táncokat indítani és irányítani tudja.	
2.2.	szabad motívumfűzések /somogyi csárdás, szatmári verbunk és csárdás/	somogyi csárdás, szatmári verbunk és csárdás motívumfűzések szabad gyakorlása /improvizáció/	Részt vesz a gyakorlásban.	Legalább 6 motívum felhasználásával szatmári verbunkot tud improvizálni.	
3.	*Koreográfiaelemzés*	*Koreográfiák megfigyelése és elemzése*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	motívumfelismerés	a tanult motívumok felismerésének gyakorlása koreográfiák megfigyelésével	Az ismétlődő alapvető motívumokat felismeri.	A tanult motívumokat nagy biztonsággal felismeri.
3.2.	motívumfűzés-felismerés	motívumfűzések felismerésének gyakorlása improvizációk és koreográfiák megfigyelésével	Részt vesz a gyakorlásban.	A többször táncolt motívumfűzéseket felismeri.
4.	*Tanult néptáncok produkciója*	*A tanult néptáncok műsorszerű bemutatása*	Legalább 2 táncban szerepelni tud a bemutatásban.	A bemutatást indítani és irányítani tudja.

Év végi követelmények

GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló tudja a tanult új dallamokat önállóan is énekelni, illetve szükség esetén azokat indítani tudja.
b) Biztonsággal ismerje fel a már hallott és tanult hangszeres népzenét.
c) Tudjon pontos ritmuskíséretet adni az énekelt népdalokhoz, illetve a hallgatott népzenéhez.
d) Tudja énekléssel is kísérni a tanult táncokat és népszokásokat. Tudja a táncot és éneket önállóan indítani és irányítani.

RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon legalább hat ütem terjedelmű ritmust biztonsággal visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kísérni.

ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEK-JÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat indítani és irányítani.
b) Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás bemutatását.
c) Társaival tudjon előadni egy énekes-táncos betlehemes játékot.

NÉPTÁNCOK

a) Tudja az új sárközi, somogyi és szatmári motívumokat változatos módon gyakorolni, szükség esetén társait irányítani.
b) Kezdeményezően vegyen részt a sárközi karikázó kötött, és a somogyi csárdás, a szatmári verbunk és csárdás motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat szatmári verbunk motívum felhasználásával tudjon improvizálni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy énekes-mozgásos játékok, népszokások, néptáncok és játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók a táncos kifejezési formákat, ismerjék meg táncos anyanyelvünket, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz. Készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány és a hozzá kapcsolódó népszokások (magatartás, öltözködés, felkészülés, rigmusok stb.) megőrzésére, tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját, szükségletkielégítő szerepét.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE	NÉPDALOK ÉS NÉPSZOKÁSOK DALAINAK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		MÁS
1.	*Szatmári verbunk és csárdás, délalföldi ugrós dallamok, a betlehemezés és a pünkösdi királyné-járás népdalai*	*Szatmári verbunk és csárdás, délalföldi ugrós dallamok, a betlehemezés és a pünkösdi királyné-járás népdalainak tanulása hallás után*	Ismer és társakkal énekelni tud legalább 20 táncos és népszokás-dallamot.	A tanult új dallamokat önállóan is énekelni tudja.
2.	*Szatmári verbunk és csárdás, délalföldi ugrós, székely verbunk és mamacsko kóló hangszeres népzene*	*Szatmári verbunk és csárdás, délalföldi ugrós, székely verbunk és mamacsko kóló hangszeres népzene hallgatása lemezről, hangszalagról*	Felismeri a már sokszor hallott és tanult hangszeres népzenét.	Biztonsággal felismeri a már hallott és tanult hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene ritmuskíséret*	*A tanult népdalok éneklése és ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Az egyszerű ritmuskíséretet társaival együttműködve hiba nélkül oldja meg.	A ritmuskíséretet hiba nélkül oldja meg.
4.	*A karikázó, az ugrós, a rábaközi dus, a szatmári verbunk és csárdás, a betlehemezés és a pünkösdi királyné-járás kísérete*	*A karikázó, az ugrós, a rábaközi dus, a szatmári verbunk és csárdás, a betlehemezés és a pünkösdi királyné-járás kísérete énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel*	Táncokban és népszokásokban a társaival együtt énekel.	A táncot és éneket önállóan indítani és irányítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása 1-6 ütem terjedelemben*	Vissza tud tapsolni vagy dobogni egyszerű ritmusképletet, valamint egyenletes lüktetést.	Vissza tud tapsolni 6 ütem terjedelmű ritmusvariánsokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*			
2.1.	negyedes járás és futás kísérete	negyedes járás és futás tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	A járást és futást egyszerű tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	
2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű motívumok tapsos kísérete azonos, nyújtott, éles, fordított és kontra ritmussal	Az egyszerű motívumokat azonos és negyedes ritmusú tapssal kísérni tudja.	Az egyszerű motívumokat nyújtott, éles, fordított és kontra ritmusú tapssal kísérni tudja.	
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete azonos és váltott lábbal	A futást azonos lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	A futást váltott lábbal kontra koppantással kísérni tudja.	
3.	*Keringések, forgások*	*A keringések és forgások tanulása és gyakorlása*	Részt vesz a keringések és forgások tanulásban és gyakorlásban.	Részt vesz a keringések és forgások tanulásban és gyakorlásban.	
III.	NÉPSZOKÁSOK	NÉPSZOKÁSOK TANULÁSA, GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések gyakorlása*	Ismer legalább 10 énekes-táncos játékot.	Legalább 10 játékfűzést indítani és irányítani tud.	
2.	*Kiszehajtás, zöldágjárás*	*A kiszehajtás és a zöldágjárás énekes-táncos összeállításainak gyakorlása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását indítani és irányítani tudja.	
3.	*Betlehemezés*	*A betlehemezés anyagának összeállítása, megtanulása és a téli ünnepkörben való bemutatása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását indítani és irányítani tudja.	
4.	*Pünkösdi királyné-járás*	*A pünkösdi királyné-járás anyagának megtanulása, összeállítása és a tavaszi ünnepkörben való bemutatása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását indítani és irányítani tudja.	
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA ÉS FOLYAMATOS GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*			
1.1.	szatmári verbunk és csárdás motívumok	szatmári verbunk és csárdás motívumok tanulása	Szatmári csárdást a társával együtt be tud mutatni.	Szatmári verbunkot önállóan, csárdást társát irányítva stílusosan tud táncolni.	
1.2.	délalföldi ugrós motívumok	délalföldi ugrós motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.	
1.3.	székely verbunk motívumok /makfalvi gyűjtésből/	székely verbunk motívumok tanulása	Részt vesz a tánctanulásban.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.	
1.4.	mamacsko kóló motívumok	mamacsko kóló motívumok tanulása	A mamacsko kólót társaival együtt be tudja mutatni.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja	
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1	kötött motívumfűzések /szatmári verbunk és csárdás, délalföldi ugrós, székely verbunk és mamacsko kóló/	a szatmári verbunk és csárdás, a délalföldi ugrós, a székely verbunk és a mamacsko kóló motívumfűzéseinek táncolása kötött formában	A szatmári csárdás és a mamacsko kóló 2-3 motívumfűzését társaival be tudja mutatni.	A táncokat indítani és irányítani tudja.
2.2.	szabad motívumfűzések /karikázók, szatmári verbunk és csárdás, dél-alföldi és dél-dunántúli ugrós táncok, székely verbunk és mamacsko kóló/	a karikázók, a szatmári verbunk és csárdás, a délalföldi és dél-dunántúli ugrós táncok, a székely verbunk és a mamacsko kóló motívumfűzéseinek szabad gyakorlása /improvizáció/	A karikázó, az ugrós, a szatmári csárdás és a mamacsko kóló táncok közül legalább egynek az alaplépéseit szabadon elő tudja adni.	Legalább 6-6 motívum felhasználásával dél-alföldi ugrást és székely verbunkot tud improvizálni.
3.	*Táncrepertoár, mozgásemlékezet*	*A megismert néptáncok folyamatos gyakorlása*		
3.1.	karikázók	a tanult karikázók folyamatos gyakorlása	Karikázót tud táncolni.	Karikázót tud indítani, irányítani és stílusosan táncolni.
3.2.	dunántúli ugrós	a dunántúli ugrós folyamatos gyakorlása	Legalább 6 ugrós motívum használatával tud improvizálni.	Legalább 10 ugrós motívum használatával stílusosan tud improvizálni.
3.3.	rábaközi verbunk és dus	a rábaközi verbunk és dus folyamatos gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol rábaközi verbunkot és dust, a táncot indítani és irányítani tudja.
3.4.	somogyi csárdás	a somogyi csárdás folyamatos gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol somogyi csárdást, a társát irányítani tudja.
4.	*Koreográfiák*	*Koreográfiák megfigyelése és elemzése*		
4.1.	motívumfelismerés	a tanult motívumok felismerésének gyakorlása improvizációk és koreográfiák megfigyelésével	Az ismétlődő alapmotívumokat felismeri.	A tanult motívumokat nagy biztonsággal ismeri fel.
4.2.	motívumfűzés-felismerés	motívumfűzések felismerésének gyakorlása improvizációk és koreográfiák megfigyelésével	A többször táncolt motívumfűzéseket felismeri.	A már táncolt motívumfűzéseket és variánsait felismeri.
5.	*A tanult néptáncok produkciója*	*A tanult néptáncok műsorszerű bemutatása*	Legalább 4 táncban szerepelni tud a bemutatásban.	A bemutatást szervezni, indítani és irányítani tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló tudja a tanult új dallamokat önállóan is énekelni, illetve szükség esetén azokat indítani tudja.
b) Biztonsággal ismerje fel a már hallott és tanult hangszeres népzenét, önállóan is kezdeményezze a zenehallgatást.
c) Tudjon pontos ritmuskíséretet adni az énekelt népdalokhoz, illetve a hallgatott népzenéhez.
d) Tudja énekléssel is kísérni a tanult táncokat és népszokásokat. Tudja a táncot és éneket önállóan indítani és irányítani.

RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon legalább hat ütem terjedelmű ritmust biztonsággal visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és ugrós motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kísérni.
c) Vegyen részt a keringések és forgások gyakorlásában.

ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat indítani és irányítani.
b) Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás bemutatását.
c) Tudja indítani és irányítani a betlehemezés bemutatását.
d) Tudja indítani és irányítani a pünkösdi királyné-járás bemutatását.

NÉPTÁNCOK

a) Tudja az új délalföldi, székely és kóló motívumokat változatos módon gyakorolni, szükség esetén társait irányítani.
b) Kezdeményezően vegyen részt a szatmári verbunk és csárdás, a délalföldi ugrós, a székely verbunk és a mamacsko kóló motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat-hat motívum felhasználásával tudjon délalföldi ugrós és székely verbunkot improvizálni.
c) Tudja a korábban tanult táncokat változatos formákban és színtereken gyakorolni, erre tudja társait is mozgósítani.
d) A megfigyelt koreográfiákban biztonsággal ismerje fel a tanult motívumokat, illetve jellegzetes motívumfűzéseket.
e) Tudjon a tanuló táncrepertoárja alapján bemutatót szervezni, indítani és irányítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

NÉPTÁNC

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–6. évfolyamra szóló Néptánc tanterv szerves előzménye az 1–4, és 5–6. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5

A KÉK kerettanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Néptánc* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi területre készült, ezen belül a ***Dráma és tánc*** műveltségi részterület egy részét érinti. A kerettanterv a tánccal kapcsolatban megfogalmazott NAT és Kerettanterv-követelményeket teljes egészében lefedi. A részterülethez tartozó és a *drámával* kapcsolatos követelményeknek azonban csak természetesen részben felel meg. A kerettanterv a vállalt műveltségi részterületen a NAT és Kerettanterv követelményeihez viszonyítva jelentős többletteljesítményt vár el a tanulóktól. E többlet lényege a hagyományos tánckultúra (és a teljes hagyományos kultúra) értékeinek egységben látása, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélésének felismerése, az adaptációs és alkotási lehetőségek kihasználása, a reális – önmagára reflektálni tudó – magyarságkép kialakítása a reális Európa-kép, világkép és emberkép megalapozása érdekében. A tanterv **– építve a párhuzamosan futó népismeret-néprajz tantárgyunk anyagára –** a ***Hon- és népismeret*** **kiemelt fejlesztési feladat** vonatkozásában (gyermekjátékok, ének, zene, mozgás, viselet, táncos szokások stb.) koherens és a helyi táji-történeti előzményekhez alkalmazkodni tudó követelményrendszert mutat be, amellyel képes lefedni e nagy képességfejlesztő potenciállal rendelkező ismeret-, tevékenység-, magatartás- és attitűdrendszer egészét.

A Néptánc kerettanterv jellemzői

A *Néptánc* tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánckultúrának az értékeit, amely a magyarok honfoglalásakor hozott alapokon, a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki és amely ismeret-tevékenység-magatartás-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulóknak a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában. A *Néptánc* képességfejlesztő és attitűdalakítási, -befolyásolási potenciálja a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség "egészét" mozgósító (ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb.) szerepéből adódóan – rendkívül nagy. A kerettanterv tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra épít, és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" néptánchagyomány válogatott értékeit. Ha helyi hagyományok nincsenek, vagy nem kellően feltártak, célszerű a kerettanterv ütemezéséhez igazodni. Ez az "igazodás" elsősorban a kerettantervi formára és a más tantárgyak tananyagaival való kapcsolatteremtésre utal, azonban eltérő koncepció hiányában a tartalomra is vonatkozik. A *Néptánc* kerettanterv tananyaga a magyar néptánckincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Tananyaga és felépítése összhangban van *a Népismeret-néprajz* kerettantervével. A kerettanterv minden tananyagrész esetében először a népdalok és a népzene előrevételével szándékozik a tanulókat ráhangolni a táncokra, szokásokra, majd a mozgássorok megtanulására is hosszú időt – legalább két tanévet – biztosít. A folyamatos gyakorlásnak köszönhetően egy-egy motívumfűzés elsajátítására 3-4 év is állhat a tanuló rendelkezésére. Ez a megoldás segítheti az esetleges hátrányok kompenzálását, de az elmélyülés lehetőségével módot ad a tehetséggondozásra is. A táncok folyamatos gyakorlása nem csupán az elsajátításra fordítható idő növelését és a mozgásemlékezet fejlesztését szolgálja. A tanulók testi növekedése, a test súlypontjának változása, a végtagok megnyúlása azt eredményezi, hogy az egyszer már megtanult és stílusosan táncolt motívumfűzés lassan "elromolhat", szögletessé válhat. Ezért időnként a már ismert táncfolyamatokat is **célszerű** újra tanulni. A lányok és a fiúk tevékenységköre a néptáncban viszonylag hamar elválik. Erre, mint tanulásszervezési problémára a tárgy programba vétele során számítani kell.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv feltételezi, hogy a pedagógus – legalább a reprodukció szintjén – be tudja mutatni, illetve algoritmizálni tudja azokat a mozgássorokat, amelyeket a helyi tanterv tartalmaz. A kerettanterv – a tanulók létszámától függően – igényli a tanulócsoport bontását. A *Néptánc* tanulása elkülönített teret igényel, amelynek padlózata rugalmas, lehetőleg jó minőségű, pormentes, puha fával vagy linóleummal burkolt, egyik fala pedig – amennyiben mód van rá – tükrös.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 7. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg táncos anyanyelvünket, más népek táncait, az alapvető tánctechnikákat, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére. Tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját és diszharmóniáját, szükségletkielégítő szerepét. Tudják felismerni a tánchagyomány adekvát és inadekvát felhasználását, továbbélését. Ismerjék meg a tánctípusokat és a táncdialektusokat.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE	NÉPDALOK ÉS NÉPSZOKÁSOK DALAINAK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		
1.	*Népdalok, népszokások dalai*	*A délalföldi ugrós dallamok, a pünkösdi királyné-járás és a regölés népdalainak tanulása hallás után*	Ismer és társakkal énekelni tud legalább 25 táncos és népszokás-dallamot.	A tanult új dallamokat önállóan is énekelni tudja.
2.	*Dé-alföldi ugrós, székely verbunk, mamacsko kóló, széki lassú, nyárádmagyarósi forgatós és györgyfalvai legényes hangszeres népzene*	*Délalföldi ugrós, székely verbunk, mamacsko kóló, széki lassú, nyárádmagyarósi forgatós és györgyfalvai legényes hangszeres népzene hallgatása lemezről, hangszalagról*	Felismeri a már sokszor hallott és tanult hangszeres népzenét.	Biztonsággal felismeri a már hallott és tanult hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene ritmuskíséret*	*A tanult népdalok éneklése és ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Az egyszerű ritmuskíséretet társaival együttműködve hiba nélkül oldja meg.	A ritmuskíséretet hiba nélkül oldja meg.
4.	*Délalföldi ugrós, pünkösdi királyné-járás és regölés kísérete*	*A délalföldi ugrós, a pünkösdi királyné-járás és a regölés kísérete énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel*	Táncokban és népszokásokban társaival együtt énekel.	A táncot és éneket önállóan indítani és irányítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása egyre növekvő terjedelemben*	Vissza tud tapsolni 4 ütem terjedelmű egyszerű ritmust.	Vissza tud tapsolni 6 ütem terjedelmű ritmusvariánsokat.
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*		

MÁS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	járás és futás kísérete	negyedes járás és futás tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	A járást és futást egyszerű tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	
2.2.	egyszerű motívumok kísérete	egyszerű motívumok tapsos kísérete azonos, nyújtott, éles, fordított és kontra ritmussal	Az egyszerű motívumokat azonos és negyedes ritmusú tapssal kísérni tudja.	Az egyszerű motívumokat nyújtott, éles, fordított és kontra ritmusú tapssal kísérni tudja.	
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete	A futást azonos lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	A futást váltott lábbal kontra koppantással kísérni tudja.	
3.	*Keringések és forgások*	*Keringések és forgások tanulása és folyamatos gyakorlása*	Részt vesz a gyakorlásban.	Legalább 3, egyenes vonalon haladó forgást "fejkapással" el tud végezni.	
III	NÉPSZOKÁSOK	NÉPSZOKÁSOK TANULÁSA, GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések gyakorlása*	A szituatív módon alakuló játékfűzésekben részt tud venni.	A játékfűzéseket szituatív módon szervezi , indítja és irányítja.	
2.	*Kiszehajtás, zöldágjárás*	*A kiszehajtás és a zöldágjárás énekes-táncos összeállításainak gyakorlása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.	
3.	*Betlehemezés*	*A betlehemezés anyagának összeállítása, megtanulása és a téli ünnepkörben való bemutatása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.	
4.	*Pünkösdi királyné-járás*	*A pünkösdi királyné-járás anyagának megtanulása, összeállítása és a tavaszi ünnepkörben való bemutatása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz előkészítésében és bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.	
5.	*Regölés*	*A regölés anyagának megtanulása és összeállítása*	Részt vesz a szokás anyagának megtanulásában.	A szokás anyagát társaival együtt el tudja énekelni és táncolni.	
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA ÉS FOLYAMATOS GYAKORLÁSA			**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*			
1.1.	dél-alföldi ugrós motívumok	dél-alföldi ugrós motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	Dél-alföldi ugrót stílusosan tud táncolni.	
1.2.	székely verbunk motívumok /makfalvi gyűjtésből/	székely verbunk motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	Székely verbunkot stílusosan tud táncolni.	
1.3.	mamacsko kóló motívumok	mamacsko kóló motívumok tanulása	A mamacsko kólót társaival együtt be tudja mutatni.	Mamacsko kólót társaival stílusosan tud táncolni.	
1.4.	széki lassú motívumok	széki lassú motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.	
1.5.	nyárádmagyarósi forgatós motívumok	nyárádmagyarósi forgatós motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.6.	györgyfalvai legényes motívumok	györgyfalvai legényes motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.
1.7.	palotás motívumok	palotás motívumok tanulása	A tanult motívumokat társaival együtt táncolni tudja.	A tanult motívumokat önállóan táncolni tudja.
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*		
2.1.	kötött motívumfűzések	a tanult táncok motívumfűzéseinek táncolása kötött formában	Részt vesz a gyakorlásban.	A táncokat indítani és irányítani tudja.
2.2.	szabad motívumfűzések	a tanult táncok motívumfűzéseinek szabad gyakorlása /improvizáció/	Legalább 5 motívum felhasználásával szatmári verbunkot tud improvizálni.	Legalább 6 motívum felhasználásával györgyfalvai legényest tud improvizálni.
3.	*Táncrepertoár, mozgásemlékezet*	*A megismert néptáncok folyamatos gyakorlása*		
3.1.	karikázók	a tanult karikázók gyakorlása	Karikázókba be tud kapcsolódni.	Karikázót tud indítani, irányítani és stílusosan táncolni.
3.2.	dunántúli ugrós	a dunántúli ugrós gyakorlása	Legalább 8 ugrós motívum használatával tud improvizálni.	Legalább 15 ugrós motívum használatával stílusosan tud improvizálni.
3.3.	rábaközi verbunk és dus	a rábaközi verbunk és dus gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol rábaközi verbunkot és dust, a táncot indítja és irányítja.
3.4.	somogyi csárdás	a somogyi csárdás gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol somogyi csárdást, a társát irányítja.
3.5.	szatmári verbunk és csárdás	a szatmári verbunk és csárdás gyakorlása	Legalább 5 szatmári verbunk motívum felhasználásával tud improvizálni.	Stílusosan táncol szatmári verbunkot és csárdást, a csárdásban társát irányítja.
3.6.	mamacsko kóló	a mamacsko kóló gyakorlása	A mamacsko kólót társaival be tudja mutatni.	Társaival együttműködve stílusosan táncol mamacsko kólót.
4.	*A tanult néptáncok produkciója*	*A tanult néptáncok műsorszerű bemutatása*	A bemutatás során legalább 5 táncban szerepelni tud.	A bemutatást szervezni, indítani és irányítani tudja.
V.	NÉPTÁNC-ISMERET	ELEMI ISMERETEK TANULÁSA A NÉPTÁNCRÓL		
1.	*Tánctípusok*	*A tánctípusok megismerése a már tanult táncok /karikázók, verbunkok, ugrósok, csárdások/ csoportosításával*	Fel tudja sorolni a megismert tánctípusokat.	A megismert tánctípusokat röviden jellemezni tudja.

MÁS KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Táncdialektusok*	*A táncdialektusok megismerése azonos típusú táncok összehasonlító elemzésével / dél-dunántúli és délalföldi ugrós, somogyi és szatmári csárdás, kapuvári és szatmári verbunk/*	Fel tudja sorolni a megismert táncdialektusokat.	A megismert táncdialektusokat röviden jellemezni tudja.

Év végi követelmények

GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló tudja a tanult új dallamokat önállóan is énekelni, illetve szükség esetén azokat indítani is tudja.
b) Biztonsággal ismerje fel a már hallott és tanult hangszeres népzenét, önállóan is kezdeményezze a zenehallgatást.
c) Tudjon pontos ritmuskíséretet adni az énekelt népdalokhoz, illetve a hallgatott népzenéhez.
d) Tudja énekléssel is kísérni a tanult táncokat és népszokásokat. Tudja a táncot és éneket önállóan indítani és irányítani.

RITMUSGYAKORLATOK

a) Tudjon legalább hat ütem terjedelmű ritmust biztonsággal visszatapsolni.
b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes sarokkoppantással kísérni.
c) Vegyen részt a keringések és forgások folyamatos gyakorlásában.

ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat indítani és irányítani.
b) Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás bemutatását.
c) Tudja indítani és irányítani a betlehemezés bemutatását.
d) Tudja indítani és irányítani a pünkösdi királyné-járás bemutatását.
e) Tudja társaival bemutatni a regölés szokásanyagát.

NÉPTÁNCOK

a) Tudja az új széki lassú, nyárádmagyarósi forgatós és györgyfalvai legényes motívumokat változatos módon gyakorolni, szükség esetén társait irányítani.
b) Kezdeményezően vegyen részt a tanult motívumok kötött és szabad gyakorlásában. Legalább hat motívum felhasználásával tudjon györgyfalvai legényest improvizálni.
c) Tudja a korábban tanult táncokat változatos formákban és színtereken gyakorolni, erre tudja társait is mozgósítani.
d) Tudjon a tanuló táncrepertoárja alapján bemutatót szervezni, tudja a táncokat és énekeket indítani és irányítani.

NÉPTÁNC-ISMERET

a) Tudja saját szavaival jellemezni a megismert tánctípusokat.
b) Tudja saját szavaival jellemezni a megismert táncdialektusokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Néptánc tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A *Néptánc* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg táncos anyanyelvünket, más népek táncait, az alapvető tánctechnikákat, szokjanak hozzá a csoporton belüli szerepléshez, a másik nemmel való táncos kooperációhoz, készüljenek fel az improvizációra és a tánchagyomány megőrzésére. Tudják átélni az ének, a zene és a mozgás összhangját és diszharmóniáját, szükségletkielégítő szerepét. Tudják felismerni a tánchagyomány adekvát és inadekvát felhasználását, továbbélését. Ismerjék meg a tánctípusokat és a táncdialektusokat és a táncírás-olvasás alapvető jeleit.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	NÉPDALOK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE	NÉPDALOK ÉS NÉPSZOKÁSOK DALAINAK TANULÁSA, NÉPZENEHALLGATÁS		
1.	*A regölés, a Balázs-járás és a Gergely-járás népdalai*	*A regölés, a Balázs-járás és a Gergely-járás népdalainak tanulása hallás után*	Ismer és társakkal énekelni tud legalább 30 táncos és népszokás-dallamot.	A tanult új dallamokat önállóan is énekelni tudja.
2.	*A széki lassú, a nyárádmagyarósi forgatós, a györgyfalvai legényes, a héjsza és német néptáncok hangszeres népzenéje*	*A széki lassú, a nyárádmagyarósi forgatós, a györgyfalvai legényes, a héjsza és német néptáncok hangszeres népzenéjének hallgatása lemezről, hangszalagról*	Felismeri a már sokszor hallott és tanult hangszeres népzenét.	Biztonsággal felismeri a már hallott és tanult hangszeres népzenét.
3.	*Népdalok és népzene ritmuskíséret*	*A tanult népdalok éneklése és ritmuskísérete tapssal, dobogással, zajkeltő eszközökkel*	Az egyszerű ritmuskíséretet társaival együttműködve hiba nélkül oldja meg.	A ritmuskíséretet hiba nélkül oldja meg.
4.	*Táncok és népszokások kísérete*	*A regölés, a Balázs-járás és a Gergely-járás kísérete énekléssel, dorombbal, zajkeltő eszközökkel*	Táncokban és népszokásokban társaival együtt énekel.	A táncot és éneket önállóan indítani és irányítani tudja.
II.	RITMUSGYAKORLATOK	RITMUSGYAKORLATOK TANULÁSA, ISMÉTLÉSE		
1.	*Ritmusvariánsok*	*Ritmusvariánsok visszatapsolása egyre növekvő terjedelemben*	Vissza tud tapsolni 4 ütem terjedelmű ritmusvariánsokat.	Vissza tud tapsolni 6 ütem terjedelmű ritmusvariánsokat.
2.	*Mozgássorok ritmuskísérete*	*Mozgássorok ritmuskísérete tapssal, sarokkoppantással*		

MÁS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	járás és futás kísérete	járások és futások tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	A járást és futást egyszerű tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.	A járást és futást tapsos ritmusvariánsokkal kísérni tudja.
2.2.	motívumok kísérete	motívumok tapsos kísérete ritmusvariánsokkal	Az egyszerű motívumokat azonos és negyedes ritmusú tapssal kísérni tudja.	Az egyszerű motívumokat nyújtott, éles, fordított és kontra ritmusú tapssal kísérni tudja.
2.3.	futás kontra kísérete	a futás sarokkoppantásos kontra ritmuskísérete	A futást azonos lábbal, kontra koppantással kísérni tudja.	A futást váltott lábbal kontra koppantással kísérni tudja.
3.	*Keringések és forgások*	*Keringések és forgások tanulása és folyamatos gyakorlása*	Részt vesz a gyakorlásban.	Legalább 5, egyenes vonalon haladó forgást "fejkapással" el tud végezni.
III.	NÉPSZOKÁSOK	NÉPSZOKÁSOK TANULÁSA, GYAKORLÁSA		**MÁS**
1.	*Játékfűzések*	*Játékfűzések gyakorlása*	A szituatív módon alakuló játék-fűzésekben részt tud venni.	A játékfűzéseket szituatív módon szervezi , indítja és irányítja.
2.	*Kiszehajtás, zöldágjárás*	*A kiszehajtás és a zöldágjárás énekes-táncos összeállításainak gyakorlása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz az előkészítésében és a bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.
3.	*Betlehemezés*	*A betlehemezés szöveges-énekes-táncos összeállításainak gyakorlása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz az előkészítésében és a bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.
4.	*Pünkösdi királyné-járás*	*A pünkösdi királyné-járás énekes-táncos összeállításainak gyakorlása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz az előkészítésében és a bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.
5.	*Regölés*	*A regölés anyagának megtanulása és a téli ünnepkörben való bemutatása*	Ismeri a szokás idejét és funkcióját, részt vesz az előkészítésében és a bemutatásában.	A szokás bemutatását szervezni, indítani és irányítani tudja.
6.	*Balázs-járás, Gergely-járás*	*A Balázs-járás és a Gergely-járás anyagának megtanulása és összeállítása*	Részt vesz a szokás anyagának megtanulásában.	A szokások anyagait társaival együtt el tudja énekelni, játszani és táncolni.
IV.	NÉPTÁNCOK	NÉPTÁNCOK TANULÁSA ÉS FOLYAMATOS GYAKORLÁSA		**MÁS**
1.	*Új motívumok*	*Új motívumok tanulása*		
1.1.	széki lassú motívumok	széki lassú motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	Széki lassút társa irányításával, stílusosan tud táncolni.
1.2.	nyárádmagyarósi forgatós motívumok	nyárádmagyarósi forgatós motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	Nyárádmagyarósi forgatóst társa irányításával, stílusosan tud táncolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	györgyfalvai legényes motívumok	györgyfalvai legényes motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	Legalább 6 motívum felhasználásával györgyfalvai legényest stílusosan tud improvizálni.
1.4.	a héjsza motívumai	a héjsza motívumainak tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	A tanult motívumokat társaival táncolni tudja.
1.5.	német néptánc-motívumok /a Molnár-tánc motívumai alapján/	német néptánc-motívumok tanulása	Részt vesz a tánc tanulásában.	A tanult motívumokat társaival táncolni tudja.
1.6.	palotás motívumok	palotás motívumok tanulása	A tanult motívumfűzést társaival be tudja mutatni.	A tanult motívumokat és motívumfűzést társaival stílusosan táncolni tudja.
2.	*Motívumfűzések*	*Motívumfűzések gyakorlása körben, szólóban, párban*		
2.1.	kötött motívumfűzések /karikázók, ugrósok, verbunkok, csárdások, legényes, forgatós, palotás, héjsza, mamacsko kóló, német néptáncok/	a tanult táncok motívumfűzéseinek táncolása kötött formában	Részt vesz a gyakorlásban.	A táncokat indítani és irányítani tudja.
2.2.	szabad motívumfűzések /karikázók, ugrósok, verbunkok, csárdások, legényes, forgatós, palotás, héjsza, mamacsko kóló, német néptáncok/	a tanult táncok motívumfűzéseinek szabad gyakorlása /improvizáció/	A verbunk vagy a palotás motívumaiból építve legalább egy etűdöt elő tud adni.	Legalább 3 táncban stílusosan tud improvizálni.
3.	*Táncrepertoár, mozgásemlékezet*	*A megismert néptáncok folyamatos gyakorlása*		
3.1.	karikázók	a tanult karikázók gyakorlása	Karikázókba be tud kapcsolódni.	Karikázót tud indítani, irányítani és stílusosan táncolni.
3.2.	dunántúli ugrós	a dunántúli ugrós gyakorlása	Legalább 10 ugrós motívum használatával tud improvizálni.	Legalább 15 ugrós motívum használatával stílusosan tud improvizálni.
3.3.	rábaközi verbunk és dus	a rábaközi verbunk és dus gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol rábaközi verbunkot és dust, a táncot indítja és irányítja.
3.4.	somogyi csárdás	a somogyi csárdás gyakorlása	Részt vesz a gyakorlásban.	Stílusosan táncol somogyi csárdást, a társát irányítja.
3.5.	szatmári verbunk és csárdás	a szatmári verbunk és csárdás gyakorlása	Legalább 5 szatmári verbunk motívum felhasználásával tud improvizálni.	Stílusosan táncol szatmári verbunkot és csárdást, a csárdásban társát irányítja.
4.	*A tanult néptáncok produkciója*	*A tanult néptáncok műsorszerű bemutatása*	A bemutatás során legalább 6 táncban szerepelni tud.	A bemutatást szervezni, indítani és irányítani tudja.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	NÉPTÁNC-ISMERET	ELEMI ISMERETEK TANULÁSA A NÉPTÁNCRÓL			MÁS KUTA
1.	*Tánctípusok*	*A tánctípusok megismerése a már tanult táncok csoportosításával*	Fel tudja sorolni a megismert tánctípusokat és lakóhelye és környéke tánctípusait.	A megismert tánctípusokat röviden, települése tánctípusait részletesen jellemezni tudja.	
2.	*Táncdialektusok*	*A táncdialektusok megismerése azonos típusú táncok összehasonlító elemzésével*	Települése táncdialektusát röviden jellemezni tudja.	A megismert táncdialektusokat röviden, települése dialektusát részletesebben jellemezni tudja.	
3.	*Táncírás*	*A táncírás alapjeleinek megismerése*			
3.1.	vonalrendszer, irányok, időtartam	a vonalrendszer, az irányok és az időtartam jelzésének megismerése	Ismeri az irányok jelölését.	Önállóan eligazodik a vonalrendszerben, az irányok és az időtartam jelölésében.	
3.2.	járás és futás a táncírásban	a járás és a futás leírása	A feladatot mintakövetéssel oldja meg.	A feladatot önállóan megoldja.	
4.	*A földrajzi környezet, a viselet és a szokások táncra gyakorolt hatásai*	*A földrajzi környezet, a viselet és a szokások táncra gyakorolt hatásainak megismerése összefoglaló művek szemelvényei alapján*	Részt vesz az összefüggések megbeszélésében.	3-4 példa segítségével jellemezni tudja a földrajzi környezet, a viselet és a tánc összefüggéseit.	

Év végi követelmények

GYERMEKDALOK, NÉPDALOK, KISZÁMOLÓK, NÉPSZOKÁSOK DALAI, NÉPZENE

a) A tanuló tudja a tanult új dallamokat önállóan is énekelni, illetve szükség esetén azokat indítani is tudja. Önállóan is kezdeményezze a közös éneklést

b) Biztonsággal ismerje fel a már hallott és tanult hangszeres népzenét, önállóan is kezdeményezze a zenehallgatást.

c) Tudjon pontos, mintaszerű ritmuskíséretet adni az énekelt népdalokhoz, illetve a hallgatott népzenéhez.

d) Tudja énekléssel is kísérni a tanult táncokat és népszokásokat. Tudja a táncot és éneket önállóan indítani és irányítani, a folyamatban társait segíteni és korrigálni is tudja.

RITMUS-GYAKORLATOK

a) Tudjon legalább hat ütem terjedelmű ritmusvariánsokat biztonsággal visszatapsolni, ezek gyakorlásában társait is segíteni tudja.

b) Tudjon egyszerű mozgássorokat és motívumokat azonos, nyújtott, éles és fordított, tapsos ritmussal kísérni. Tudja a futást egyenletes, kontra sarokkoppantással kísérni.

c) Vegyen részt a keringések és forgások folyamatos gyakorlásában, tudjon legalább három fordulatot egyenes vonalon haladva befejezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉNEKES-MOZGÁSOS GYERMEKJÁTÉKOK, NÉPSZOKÁSOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat szervezni, indítani és irányítani. Tudjon előrelátóan készülni a jeles napok szokásanyagainak bemutatására.
b) Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás gyakorlását és bemutatását.
c) Tudja indítani és irányítani a betlehemezés gyakorlását és bemutatását.
d) Tudja indítani és irányítani a pünkösdi királyné-járás gyakorlását és bemutatását.
e) Tudja indítani és irányítani a regölés szokásanyagának gyakorlását és bemutatását.
f) Tudja a Balázs-járás és a Gergely-járás szokásanyagát társaival együtt énekelni, játszani és táncolni.

NÉPTÁNCOK

a) Kezdeményezően vegyen részt a játékfűzések gyakorlásában, tudja azokat szervezni, indítani és irányítani. Tudjon előrelátóan készülni a jeles napok szokásanyagainak bemutatására.
b) Tudja indítani és irányítani a kiszehajtás-zöldágjárás gyakorlását és bemutatását.
c) Tudja indítani és irányítani a betlehemezés gyakorlását és bemutatását.
d) Tudja indítani és irányítani a pünkösdi királyné-járás gyakorlását és bemutatását.
e) Tudja indítani és irányítani a regölés szokásanyagának gyakorlását és bemutatását.
f) Tudja a Balázs-járás és a Gergely-járás szokásanyagát társaival együtt énekelni, játszani és táncolni.

NÉPTÁNC-ISMERET

a) Tudja a megismert tánctípusokat röviden, települése tánctípusait részletesebben jellemezni.
b) Tudja a megismert táncdialektusokat röviden, települése táncdialektusait részletesebben jellemezni.
c) Tudjon önállóan eligazodni a táncírás vonalrendszerében, az irányok és az időtartam jelölésében. Tudja reprodukálni a járás és a futás leírását.
d) Tudja jellemezni a földrajzi környezet, a viselet és a tánc összefüggéseit, mondandóját illusztrálni is tudja.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

SZÍNJÁTSZÁS

5–6. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–6. évfolyamra szóló Színjátszás tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**
Óraszám (hetente)	0,5✌	0,5✌

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Színjátszás* tantárgyi kerettanterve a **Művészetek** műveltségi terület ***Tánc és dráma*** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *drámajátékokra* vonatkozó követelmények teljesítését teszi lehetővé. A *Színjátszás* kerettanterv a NAT és a Kerettanterv műveltségi területek oktatásának közös követelményei közül az Információs és kommunikációs kultúra (*azaz a vizuális kommunikációs kultúra*) fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Segíti az EU és kultúra követelmények teljesítését, azáltal, hogy az egyetemes drámairodalom remekeivel ismerteti meg a tanulókat. Ezen kívül népi játékok megismertetésével segíti a ***Hon- és népismeret,*** a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítését, valamint – tréningjei révén – a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítését is.

A kerettanterv jellemzői

A *Színjátszás* kerettanterv minden évfolyamon általános készségfejlesztő gyakorlatokat, mozgásgyakorlatokat, beszédgyakorlatokat, a kifejezőkészség fejlesztését szolgáló gyakorlatokat és improvizációkat, a nyilvánosság előtti szereplést előkészítő feladatokat és színjátszással összefüggő megtanulandó fogalmakat tartalmaz. Emellett rögzíti az egyes tanulási szakaszokban feldolgozásra ajánlott műveket és színháztörténeti ismereteket. A *Színjátszás* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – a színjátszás foglalkozásokon való aktív részvétellel – bármely tanuló teljesíteni tudja.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Színjátszás* kerettantervet *drámapedagógiai játékok, színjátszó gyakorlatok vezetésében felkészült, drámapedagógiai ismeretekkel rendelkező* pedagógus taníthatja eredményesen. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *Színjátszásnak* az 1–3. évfolyamon nincs külön óraszáma. *Anyanyelv és irodalom* órák, illetve szabadidős foglalkozások időkeretében szervezhető meg. Amennyiben az osztálylétszám indokolja, célszerű az egyes évfolyamokon a tanulócsoportot megbontani. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához, gyakorlásához nem szükséges külön terem.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Színjátszás tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Bevezetés

A drámapedagógia gyakorlatai az emberépítést célozzák, feladatuk a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a jelen idejű közlés megkönnyítése, a személyközi kultúra elsajátításának segítése. A dramatikus alkotójáték szocializáló tevékenység, hiszen a jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti az emberi csoportban, közösségben tevékenykedő ember aktivitásának serkentését, ön- és emberismertének gazdagodását, alkotóképességének, önálló, rugalmas gondolkodásának fejlődését, összpontosított, megtervezett munkára szoktatását, testi, térbeli biztonságának javulását, időérzékének, mozgásának, beszédének fejlődését.
A kommunikációs kultúrát segítő gyakorlatok viselkedési bátorságot, biztonságot nyújtanak a társadalmi élet számos területén, s ellensúlyozzák a tömegkommunikációs eszközök személyes részvételt kikapcsoló hatását.
A színházi-drámai nevelés területéhez tartozik a hagyományos színházlátogatások előkészítése és feldolgozása mellett minden olyan művészeti, művészetpedagógiai esemény, melynek az élő színházi előadás, a jelen idejű művészi produkció a meghatározó eleme. Ezért célszerű kisgyermekkorban bábszínházak, a későbbiek során minél több élő színház előadásait látogatniuk a gyerekeknek.
A színi nevelés drámapedagógiai ága, vagy ahogy egyre gyakrabban emlegetik, a "dráma" mint tantárgy és mint módszer – képzett nevelő segítségével – minden korosztály iskolai munkájában helyet kaphat. Művelése nehézséget jelent, hisz a hagyományos tantárgyakhoz viszonyítva nehezen osztályozható, magyarországi szakemberhada – bár folyvást nő – még mindig kicsiny létszámú, gyakorlati ismerettel csupán pár száz nevelő rendelkezik. Le kell szögeznünk, hogy drámapedagógiai játékokat, színjátszó gyakorlatokat csupán gyakorlati ismeretekkel is rendelkező nevelő vezethet sikerrel.
Ez a tanterv csak azok számára használható, akik elméleti és gyakorlati múltat mondhatnak magukénak a színi nevelés, illetve a drámapedagógia területén.
Mivel a szakirodalomban többször esik szó játékokról, gyakorlatokról és drámajátékokról, szükséges tisztáznunk a drámajáték fogalmát. A drámajáték olyan játékos emberi megnyilvánulás, amelyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetők föl. A dramatikus folyamat kifejezési formája: a megjelenítés, az utánzás; megjelenítési módja: a fölidézett vagy éppen megnyilvánuló társas kölcsönhatás; az interakció: eszköze: az emberi és zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő; tartószerkezete pedig a szervezett emberi cselekvés.

Célok

A színjátszás tanulásának célja az értelem, az érzelem, a fizikum, a jellem harmonikus és differenciált fejlesztése. A jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti:

- a csoportban, közösségben tevékenykedő ember aktivitásának serkentését, ön- és emberismeretének gazdagodását,
- helyzetmeghatározási és döntési képességének erősödését,
- az alkotóképesség, az önálló, rugalmas gondolkodás fejlődését,
- az összpontosított, megtervezett munkához szokást,
- a testi, térbeli biztonság javulását, az időérzék fejlődését,
- a mozgás és a beszéd fejlődését: szép és kifejező voltának formálódását.
- gazdagítja az oktatómunkát, a szabadidő eltöltését,
- színesebbé, intenzívebbé teszi a korrekciós foglalkozásokat,
- a résztvevők korának megfelelő formában viselkedési bátorságot, biztonságot nyújt az élet sok területén (pályaválasztás, ügyintézés, családi, iskolai gondok stb.),
- könnyed és természetes kapcsolatot teremt a nemek között,
- ellensúlyozza azt a passzivitást, amit a tömegkommunikációs eszközök akaratlanul is segítenek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédletek

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.	**EÉ-0187**	**Gabnai Katalin: Drámajátéktár DPT Gödöllő 1990. Németh Ervin: Irodalom Birodalom Drámafoglalkozások 5–6. o. részére MOZAIK, Szeged 1996. Kaposi László: A dráma tanítása 5-6. osztály Színházi Nevelési Központ – Gödöllő 1997. Művészeti nevelés drámával – gyűjtemény tanítóknak, tanároknak BAZ Megyei Pedagógiai Intézet – Miskolc 1999. Bajiné–Elek É.–Nagyné: Drámapedagógia alkalmazása felső tagozatosok számára PEDELLUS – Debrecen 2001. Püspöki P. – Püspökiné – Szentirmai L.: Önmagukat író történetek Kézikönyv a dráma tanításához 5–6. osztály BÍBOR – Miskolc – 2001.**
7–8	**EÉ-0188**	**Rudas János: Delfi örökösei Gondolat Bp. 1990. Gabnai Katalin: Drámajátékok Marczibányi téri Művészeti Központ Bp. 1993. Előd Nóra: Drámajátékok Másképp Alapítvány Bp. 1997. Zalavári András: Másságaink szöveg- és gyakorlatgyűjtemény Candy Veszprém 1997. Erhard Thiel: Testbeszéd Könyvklub Bp. 1997. Kaposi László: Dráma tanítása 7-8. osztály Kerekasztal Színházi Nevelési Központ – Gödöllő 1999. Kaposi László: Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak Magyar Művelődési Intézet Bp. 1999.**

Feldolgozásra ajánlott művek

Mesék;
Mondák;
Mítoszok;
Eposzok, anekdoták

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Eljátszásra, közös dramatizálásra ajánlott művek

Bibliai történetek;
Iliász – Odüsszeia;
Petőfi Sándor: János vitéz;

Megtörtént események;
Kitalált történetek;
Történetek a fantasztikus irodalomból;
Interjúhelyzetek;
Arany János Toldija és minden olyan eposz vagy izgalmas történet, melyben a hős döntési helyzeteket él meg;
Vidám történetek;
Komédia-részletek, melyekben a humor és a komikum minden formájával találkozhatnak a tanulók

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bemutatás, mimetizálás (megjelenítés, kifejezés) ❖ Szerepjáték ❖ Szituációs játék ❖ Improvizáció ❖ Egyéni és csoportos produkciók bemutatása közönség előtt ❖ Dramatizált mesék elemzése, megbeszélése ❖ A helyes kiejtés és beszédlégzés gyakorlása ❖ Projekt módszer (színi előadás, műsor, megemlékezés, népszokások, rítusok megtervezése, kivitelezése, bemutatása)	❖ Szerepek szövegének (pl. versek, párbeszédek) reprodukciója ❖ Az együttműködő képesség megfigyelése csoportos produkciók esetén ❖ Egyéni produkció megfigyelése ❖ Versenyekre való benevezés, azokon való részvétel ❖ A feldolgozásra ajánlott szövegek, szerepek ismeretének ellenőrzése kikérdezéssel ❖ Produkciók, előadások képi és hangrögzítése ❖ Színházi előadásokról szóló értékelő vélemény ismertetése	❖ A pedagógus írásbeli szöveges formatív értékelése ❖ A pedagógus szóbeli szöveges formatív értékelése megerősítő, szabályozó, korrigáló funkcióval ❖ Önelemzés, önértékelés ❖ Tanulótárs mint játszótárs értékelése a partner produktumáról, teljesítményéről ❖ Tanulótárs mint néző, befogadó értékelése társai produktumáról, ❖ Produkciók, előadások zsűrizése ❖ A bemutathatósági szintet elért produkciók színpadi (közönség előtti) előadása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5–6. évfolyam

A Színjátszás tanulásának célja az 5–6. évfolyamon

A lányok és fiúk csoportjában egyre erősödő elkülönülési vágy mérlegelése, a koedukációs együttjátszásra való késztetés segítése. A munkamegosztás szükségességére, örömére szoktatás, továbbá a másik gyerek, a társ munkájának és igyekezetének elismerésére késztetés. A szépség és az igazságosság iránti érzékenység fejlesztése. Gyakorolják az empátiáz és a tapintatot. A megnyilvánuló tanulótárs, embertárs szándékainak megértésére késztetés.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	DRÁMAJÁTÉKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉS JÁTÉKAI, GYAKORLATAI.	DRÁMAJÁTÉKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉS JÁTÉKAINAK, GYAKORLATAINAK VÉGZÉSE.		
1.	*Koncentrációs és lazító gyakorlatok*	*Koncentrációs és lazító gyakorlatok végzése*	Részt vesz a koncentrációs és lazító gyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a koncentrációs és lazító gyakorlatok végzésében.
2.	*Mozgásgyakorlatok*	*Mozgásgyakorlatok végzése gimnasztikai gyakorlatokkal, sportjátékokkal*	Részt vesz a mozgásgyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a mozgásgyakorlatok végzésében.
3.	*Beszéd-* és légzésgyakorlatok. Beszédkészséget fejlesztő játékok.	*Beszédgyakorlatok végzése: a légzéskapacitás növelése, az egyre kifejezőbb szóbeli megnyilvánulások realizálása érdekében; küzdelem a beszédbeli modorosságok ellen; felkészülés a hangerő- és a tempóváltásokra, a halk és érthető beszédre*	Részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében. Képes halkan és érthetően beszélni.
4.	*Megjelenítő, kifejező, mimetikus gyakorlatok*	*Mimetikus gyakorlatok végzése csoportban; egymás korrigálásának tanulása; koncentráló, átélő gyakorlatok végzése*	Részt vesz a mimetikus gyakorlatok végzésében. Betartja a rögtönzés szabályait.	Rendszeresen aktívan részt vesz a mimetikus gyakorlatok végzésében. Betartja a rögtönzés szabályait.
5.	Kapcsolatteremtő- és kommunikációs játékok. Egyszerűbb interakciós gyakorlatok.	Kapcsolatteremtő, kommunikációs játékok végzése. Interakciós gyakorlatok végrehajtása.	Részt vesz a játékokban és gyakorlatokban.	Rendszeresen és aktívan részt vesz a játékokban és gyakorlatokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	Gyakrabban alkalmazott drámai konvenciók: - belső hang - gondolatkövetés - telefon, interjú - levél, napló - állókép - mímes játék - szertartások	Gyakrabban alkalmazott drámai konvenciók megismerése és alkalmazása a játékokban.	Részt vesz a játékokban. Segítséggel felismer néhány konvenciót.	Aktívan részt vesz a játékokban. Önállóan megnevezi a tanult drámai konvenciókat.
II.	A DRÁMAJÁTÉKOT SEGÍTŐ TÁRSMŰVÉSZETEK	A DRÁMAJÁTÉKOT SEGÍTŐ TÁRSMŰVÉSZETEK MEGISMERÉSE		
1.	Beszéd-mozgás. Egyszerű elemekből építkező mozgássorok.	Figurateremtő hang- és artikulációs gyakorlatok. Érzelemkifejező hang- és gesztusgyakorlatok, fizikai koncentrációt fejlesztő gyakorlatok végzése. Egyszerű elemekből építkező mozgássorok létrehozása.	Részt vesz a gyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a gyakorlatok végzésében.
2.	*Ritmushangszerek, illetve hangszerré változtatható tárgyak*	*Ritmushangszerek megismerése; "megszólaltatásuk" gyakorlása; tárgyak hangszerként való használatának gyakorlása*	Képes tapsolással, illetve dobogással visszaadni egyenletes lüktetést, valamint egyszerű ritmusképleteket.	Képes tapsolással, illetve dobogással, illetve egyéb zörejjel visszaadni egyenletes lüktetést, egyszerű és összetett ritmusképleteket.
3.	Táncjátékok. *Tánc és zene*	Egyenletes lüktetésű zenei- és tancmotívumok illesztése. Régi és új stílusú táncok. *A tánc és zene drámajátékban betöltött szerepének megismerése és gyakorlása*	Részt vesz a táncok tanulásában. Képes egy tánc alaplépéseit szabadon előadni. Ismer legalább tíz énekes-táncos játékot.	Aktívan részt vesz a táncok tanulásában. Képes két-három tánc alaplépéseit szabadon előadni. Ismer legalább tizenöt énekes-táncos játékot.
4.	A színházi előadás formai elemei. Díszlet, kellék, jelmez.	Díszlet-, kellék- és jelmezválasztás az önkifejezés jegyében.	Részt vesz a tervezés gyakorlásában.	Egy-egy szerephez kifejező kelléket, jelmezt választ.
III.	IMPROVIZÁCIÓ	IMPROVIZÁCIÓS GYAKORLATOK VÉGZÉSE A MEGADOTT VAGY LÉTREHOZOTT TÖRTÉNETVÁZ ALAPJÁN		
1.	*Monológ-technikák*	*Monológ-technikák gyakorlása*	Részt vesz a monológ-technikák gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a monológ-technikák gyakorlásában.
2.	*A jelenetezés technikái*	*A jelenetezés technikáinak gyakorlása*	Részt vesz a jelenetezés technikáinak gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a jelenetezés technikáinak gyakorlásában.
3.	*Konfliktus-technikák*	*Konfliktus-technikák gyakorlása*	Részt vesz a konfliktus-technikák gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a konfliktus-technikák gyakorlásában.
4.	*Fordulópont-technikák*	*Fordulópont-technikák gyakorlása*	Részt vesz a fordulópont-technikák gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a fordulópont-technikák gyakorlásában.
5.	Összetett színpadi improvizáció. Mozgásra épülő, csoportos technikák. Improvizáció a megismert színházi technikák alkalmazásával.	Mozgásra épülő, csoportos technikák gyakorlása.	Részt vesz a mozgásra épülő, csoportos technikák gyakorlásában.	Aktívan részt vesz a mozgásra épülő, csoportos technikák gyakorlásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	EGYÜTTES HELYZETELEMZÉSEK	EGYÜTTES HELYZETELEMZÉSEK GYAKORLÁSA		
1.	*Mindennapi élethelyzetek elemzése* Barátság és az új kapcsolatok.	*Mindennapi élethelyzetek elemzésének gyakorlása* Szimpátia – barátság – tárgyilagosság megismerése.	Segítséggel képes leírni megfigyelt mindennapi élethelyzetek szituációit.	Önállóan képes leírni megfigyelt mindennapi élethelyzetek szituációit.
2.	*Mesés jelenetek szituációinak elemzése*	*Mesejelenetek, a bennük tetten érhető szituációk elemzésének gyakorlása*	Segítséggel képes leírni megfigyelt mesejelenetek szituációit.	Önállóan képes leírni megfigyelt mesejelenetek szituációit.
V.	NYILVÁNOS SZEREPLÉS	FELKÉSZÜLÉS NYILVÁNOS SZEREPLÉSRE		
1.	*Rövid jelenetek, szerkesztett játékok*	*Rövid jelenetek, szerkesztett játékok eljátszásának tanulása, begyakorlása*	Részt vesz rövid jelenetek eljátszásának begyakorlásában.	Rövid jeleneteket egyedül és társakkal el tud játszani.
2.	*Színpadi* felkészülés, *fellépések*	Felkészülés a fellépésre. *A színpadi fellépés tanulása, gyakorlása*	Részt vesz a felkészítő munkában.	Rendszeresen, aktívan részt vesz a felkészítő munkában.
3.	Színházi előadások.	Élőszínházi előadások megtekintése. Látottak elemzése a fogalomkészlet alkalmazásával.	Évente 3 előadáson részt vesz. Képes elemző beszélgetésre.	Évente 3 előadáson részt vesz. Aktívan dolgozza fel a látottakat.
VI.	DRAMATURGIAI FOGALMAK	DRAMATURGIAI FOGALMAK TANULÁSA		
1.	Mese – cselekmény fogalma. *Cselekménnyel (játékkal) kapcsolatos fogalmak: az esemény, a konfliktus, a feszültség,* a szándék, *a fordulópont*	Fogalmak tanulása. Felismerésük, megnevezésük színpadi jelenetekben. Formai elemek hatásának tanulmányozása.	Segítséggel felismeri a tanult fogalmakat.	Önállóan felismeri és meg tudja nevezni a tanult fogalmakat.
2.	*Drámai jellemábrázolással kapcsolatos fogalmak: hős,* szereplő, *mellékszereplő.* Figurák megjelenítésének verbális és nonverbális eszközei.	Fogalmak tanulása. Felismerésük, megnevezésük színpadi jelenetekben. Hősök cselekedeteinek számbavétele. Drámai ábrázolásmód megfigyelése.	Képes a hős cselekedeteinek felsorolására. Segítséggel jellemezni tudja a megfigyelt színpadi szereplőket.	Megfigyelés után el tudja játszani a szereplők cselekedeteit. Önállóan képes elemezni a megfigyelt színpadi szereplőket.

Év végi követelmények

1. Legyen képes érzelmi emlékek felszínre hozására. Az érzelmek keltette gesztusok, mimikák, mozgássorok rögtönzésére.
2. Konfliktushelyzetekben alkalmazzon különböző megoldási technikákat.
3. Hozzon létre feszültségteremtő drámai jeleneteket.
4. Jelenítsen meg egy-egy drámai szöveget mozgásban és szóban a munkaformák tudatos alkalmazásával.
5. Legyen képes a tér kreatív használatára.
6. Fejezzen ki rögtönzéses érzelmi állapotokat, színjátékos stílusok mögöttes tartalmának, érzelmi állapotának bemutatására.
7. Mutassa be a különböző élethelyzetek dramatikus feldolgozásának lehetséges mozzanatait.
8. Ismerje a szimbólum, kontraszt, feszültség, szándék fogalmát.
9. A különböző drámai konvenciókat alkalmazza improvizációkban és a szerepépítés folyamatában.
10. Mutassa be az érzelmek verbális és nonverbális kifejezésének jellemzőit.
11. Ismerje a színházi műfajokat. Tudja a munkaformák színházi alkalmazhatóságát.
12. Legyen képes színházi előadások elemzésére, kritika írására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

SZÍNJÁTSZÁS

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 7–8. évfolyamra szóló Színjátszás tanterv szerves előzménye az 1–4, és 5-6. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Színjátszás* tantárgyi kerettanterve a **Művészetek** műveltségi terület ***Tánc és dráma*** műveltségi részterületére terjed ki. A kerettanterv a műveltségi részterület követelményei közül a *drámajátékokra* vonatkozó követelmények teljesítését teszi lehetővé. A *Színjátszás* kerettanterv a NAT és a Kerettanterv műveltségi területek oktatásának közös követelményei közül az Információs és kommunikációs kultúra (*azaz a vizuális kommunikációs kultúra*) fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Segíti az ***EU és kultúra*** követelmények teljesítését, azáltal, hogy az egyetemes drámairodalom remekeivel ismerteti meg a tanulókat. Ezen kívül népi játékok megismertetésével segíti a ***Hon- és népismeret,*** a ***Pályaorientáció*** követelményeinek teljesítését, valamint – tréningjei révén – a ***Testi és lelki egészség*** követelményeinek teljesítését is.

A kerettanterv jellemzői

A *Színjátszás* kerettanterv minden évfolyamon általános készségfejlesztő gyakorlatokat, mozgásgyakorlatokat, beszédgyakorlatokat, a kifejezőkészség fejlesztését szolgáló gyakorlatokat és improvizációkat, a nyilvánosság előtti szereplést előkészítő feladatokat és színjátszással összefüggő megtanulandó fogalmakat tartalmaz. Emellett rögzíti az egyes tanulási szakaszokban feldolgozásra ajánlott műveket és színháztörténeti ismereteket. A *Színjátszás* kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: *célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre.* A *célkitűzések* a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A *tematikus tananyag* taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A *tanulási program* a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A *teljesítmények* azok a tantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt teljesítményminősítést szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek *kölcsönösen megfeleltetettek* egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – a színjátszás foglalkozásokon való aktív részvétellel – bármely tanuló teljesíteni tudja.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Színjátszás* kerettantervet *drámapedagógiai játékok, színjátszó gyakorlatok vezetésében felkészült, drámapedagógiai ismeretekkel rendelkező* pedagógus taníthatja eredményesen. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A *Színjátszásnak* az 1–3. évfolyamon nincs külön óraszáma. *Anyanyelv és irodalom* órák, illetve szabadidős foglalkozások időkeretében szervezhető meg. Amennyiben az osztálylétszám indokolja, célszerű az egyes évfolyamokon a tanulócsoportot megbontani. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához, gyakorlásához nem szükséges külön terem.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7–8. évfolyam

A Színjátszás tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A kellemes munkalégkör megtartása mellett egyre határozottabb cél a másik ember élményének előkészítése, a személyiségre való rácsodálkozás, annak értékelése. Az irodalmi alapanyag segítségével történő játékok, s a napi életből vett események eljátszása hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy "rögtönítélő" kamaszságuk természetes kegyetlensége idején is képesek legyenek a nagyvonalúságra, a megbocsátásra. Tisztázódjanak érzelmi viszonyulásaik társaikhoz, önmagukhoz, sőt, egész társadalmunkhoz is. Az a helyzetfölismerési és döntési készség, melynek már valamelyest birtokában lesznek a tanulók a 8. évfolyam végére, kifinomult vagy legalábbis finomuló társadalmi érzékenységgel kell, hogy párosuljon. Érjék el, hogy érzelmeikben is legyenek kreatívak, s az elszenvedett megpróbáltatásokat művészi módon feldolgozva tudják beépíteni játékaikba és majd egész személyiségük gazdagítására használják fel azt. Ismerkedjenek meg a kompromisszum fogalmával, járják körül annak lehetséges módozatait különböző élethelyzetek elemzése révén. Növekvő ön- és emberismeretük birtokában legyenek képesek szeretni vagy legalább elfogadni saját magukat. Viharos és látványos tagadásaik közepette próbálják ki az elfogadás, a vállalás aktusát is. Törekedjenek arra, hogy egyre nagyobb elmélyültséggel és toleranciával elemezzék a megnyilvánuló embert.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	DRÁMAJÁTÉKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉS: MEGJELENÍTŐ, KIFEJEZŐ, MIMETIKUS GYAKORLATOK	DRÁMAJÁTÉKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉS: MEGJELENÍTŐ, KIFEJEZŐ, MIMETIKUS GYAKORLATOK VÉGZÉSE		
1.	*Koncentrációs és lazító gyakorlatok*	*Koncentrációs és lazító gyakorlatok végzése a tanulók belső világának kifejezése végett*	Részt vesz a koncentrációs és lazító gyakorlatok végzésében.	Rendszeresen aktívan részt vesz a koncentrációs és lazító gyakorlatok végzésében.
2.	*Mozgásgyakorlatok*	*Mozgásgyakorlatok végzése gimnasztikai gyakorlatokkal, sportjátékokkal, pantomimes, táncos és alapszintű akrobatikus elemekkel az önkifejezésre is ügyelve*		
2.1.	színpadi trükkök: esések, pofonok, botlások	színpadi trükkök: esések, pofonok, botlások gyakorlása	Részt vesz a színpadi trükkök gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a színpadi trükkök gyakorlásában.
2.2.	Páros ill. csoportos egyensúly és bizalomgyakorlatok.	Páros ill. csoportos egyensúly és bizalomgyakorlatok végzése.	Részt vesz a gyakorlatok végzésében.	Rendszeresen részt vesz a gyakorlatokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Beszéd-* és légzés*gyakorlatok.* Beszédkészséget fejlesztő játékok.	*Beszédgyakorlatok végzése in vivo helyzetekben: a hallgatóság létszámához, az adott terem, helyszín akusztikai viszonyaihoz igazodó hangerő- és tempóváltások gyakorlása; a különböző emberi hangok hangszínezetének felismerése és gyakorlása; a hangszínezet utánzása egy-egy szereplő jellemének kifejezése, "láttatása" érdekében*	Részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében. Segítséggel képes megismert szereplők hangszínének utánzására.	Rendszeresen aktívan részt vesz a beszédgyakorlatok végzésében. Képes az adott terem, helyszín akusztikai viszonyaihoz igazodó hangerejű beszélésre. Egy-két megismert szereplő jellemét ki tudja fejezni a hangszínezet utánzásával.
4.	*Megjelenítő, kifejező, mimetikus gyakorlatok.* Metakommunikáció, testbeszéd.	*A metakommunikatív kódok és technikák* megértése, gyakorlása, alkalmazása.		
4.1.	Közös dramatizálás és játékvezetés kisebb csoportban a tanult drámai konvenciók alkalmazásával. - forró szék - szertartás - pillanat megjelölése	Közös dramatizálás és játékvezetés gyakorlása kisebb csoportban, konvenciók alkalmazásával. Konvenciók tudatos alkalmazása.	Részt vesz a közös dramatizálás és játékvezetés gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a közös dramatizálás és játékvezetés gyakorlásában.
4.2.	jelenetek dramaturgiailag megokolt összefűzése	jelenetek dramaturgiailag megokolt összefüzésének gyakorlása	Részt vesz a jelenetek összefüzésének gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a jelenetek összefüzésének gyakorlásában.
5.	Egyszerűbb ön- és társismereti játékok.	Egyszerűbb ön- és társismereti játékok megismerése.	Részt vesz a játékokban.	Aktívan részt vesz a játékokban.
II.	A DRÁMAJÁTÉKOT SEGÍTŐ TÁRSMŰVÉSZETEK	A DRÁMAJÁTÉKOT SEGÍTŐ TÁRSMŰVÉSZETEK MEGISMERÉSE		
1.	*Maszkos játékok*	*Maszkos játékok megismerése, játszása az önkifejezés lehetséges módjainak kihasználásával*	Részt vesz a maszkos játékok gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a maszkos játékok gyakorlásában.
2.	*Ritmushangszerek, illetve hangszerré változtatható tárgyak*	*Ritmushangszerek, illetve tárgyak hangszerként való használatának gyakorlása; megszólaltatásuk révén kísérlet az önkifejezésre*	Részt vesz a ritmushangszerek megszólaltatásának, valamint tárgyak hangszerként való használatának gyakorlásában.	Improvizatív módon képes ritmushangszereket megszólaltatni, valamint tárgyak hangszerként használni.
3.	*Tánc és zene*	*A tánc és zene drámajátékban betöltött szerepének megismerése és gyakorlása; a tánc önkifejező lehetőségeinek kihasználása*	Részt vesz a megismert táncok lépéseinek gyakorlásában. Legalább egy etűdöt képes eltáncolni a megismert történelmi táncok közül.	Részt vesz a megismert táncok lépéseinek gyakorlásában. Két-három etűdöt képes eltáncolni a megismert történelmi táncok közül.
3.1.	történelmi táncok és társastáncok legfontosabb lépései	a történelmi táncok és a társastáncok legfontosabb lépéseinek megismerése és gyakorlása (például filmek, videofelvételek elemzésével) Különböző tánctípusok páros technikáinak alapjai.	Részt vesz a történelmi táncok és a társastáncok legfontosabb lépéseinek gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz a történelmi táncok és a társastáncok legfontosabb lépéseinek gyakorlásában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	A színházi előadás formai elemei. *A díszlet és a kellék.* Jelmez.	*A díszlet- és kellékkészítés,* jelmezválasztás *gyakorlása; kellékválasztás az önkifejezés jegyében*	Részt vesz a díszlet- és kellékkészítés gyakorlásában.	Részt vesz a díszlet- és kellékkészítés gyakorlásában. Megadott szerephez képes kifejező kelléket választani.	
III.	IMPROVIZÁCIÓ	IMPROVIZÁCIÓS GYAKORLATOK VÉGZÉSE KÜLÖNFÉLE ÉLETHELYZETEK MEGFIGYELÉSÉVEL, KIFEJEZÉSÉVEL			
1.	*Morális szituációk kifejezése drámatechnikai eszközökkel* Kettős erkölcs – az erkölcsvesztés okai	*Morális szituációk kifejezésének gyakorlása drámatechnikai eszközökkel* Ismeretgyűjtés.	Részt vesz a morális szituációk kifejezésének gyakorlásában. Tudja felsorolni a megismert okokat.	Morális szituációkat képes önállóan kifejezni drámatechnikai eszközökkel. Tárja fel az ok-okozati összefüggéseket.	**KUTA**
2.	*Kötött szövegű mű improvizatív megjelenítése*	*Kötött szövegű mű improvizatív megjelenítésének gyakorlása*	Részt vesz kötött szövegű művek improvizatív kifejezésének gyakorlásában.	Kötött szövegű műveket képes improvizatívan kifejezni.	
3.	*Adott mű (novella, színdarab, festmény) üzenetének kifejezése a drámajáték közlési rendszerével*	*Adott mű (novella, színdarab, festmény) üzenetének a drámajáték közlési rendszerével történő kifejezési lehetőségeinek megismerése, gyakorlása*	Részt vesz megadott művek drámajáték eszközeivel történő kifejezéseinek gyakorlásában.	Rendszeresen aktívan részt vesz megadott művek drámajáték eszközeivel történő kifejezéseinek gyakorlásában.	
4.	Mozgásimprovizáció gyakorlatai. Történetek feldolgozása tánc és mozgástechnikai elem alkalmazásával.	Improvizáció a társművészetek bevonásával.	Részt vesz a gyakorlatokban.	Részt vesz a gyakorlatokban.	
5.	Történetek feldolgozása drámai konvenciók alkalmazásával. Pszichotróp anyagoktól való függőség és az öngyilkosság.	Ismeretgyűjtés. Történetek alkotása és feldolgozása a tanult konvenciók alkalmazásával.	Részt vesz a feldolgozó munkában.	Részt vesz a feldolgozó munkában.	**KUTA ÖNI**
IV.	EGYÜTTES HELYZETELEMZÉSEK	EGYÜTTES HELYZETELEMZÉSEK GYAKORLÁSA			
1.	*Mindennapi élethelyzetek elemzése.* Életjátékok a konvenciók elemeivel.	*Mindennapi élethelyzetek elemzésének gyakorlása az önkifejezés nézőpontjából.* Konvenciók elemzése.	Részt vesz mindennapi élethelyzetek elemzésének és eljátszásának gyakorlásában.	Képes önállóan elemezni mindennapi élethelyzeteket az önkifejezés nézőpontjából.	
2.	*Novellák, színdarabok szituációinak elemzése*	*Novellák, színdarabok szituációinak elemzésének gyakorlása az önkifejezés nézőpontjából*	Részt vesz novellák, színdarabok szituációi elemzésének, eljátszásának gyakorlásában.	Képes önállóan elemezni a novellák, színdarabok szituációit az önkifejezés nézőpontjából.	
V.	NYILVÁNOS SZEREPLÉS	FELKÉSZÜLÉS A NYILVÁNOS SZEREPLÉSRE			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*20-25 percnyi időtartamú nyilvános szereplés*	*Részben önálló felkészülés 20-25 percnyi időtartamú nyilvános szereplésre*	Képes önállóan felkészülni legalább öt perces nyilvános szereplésre.	Képes önállóan felkészülni legalább tizenöt-húsz percnyi nyilvános szereplésre.
2.	*Színpadi fellépés többféle térben, többféle közönség előtt*	*A színpadi fellépés megszervezése többféle térben, többféle közönség előtt; a kiváltott hatások társas elemzése*	Részt vesz közös színpadi fellépés megszervezésében különböző térben, különféle közönség előtt.	Részt vesz közös színpadi fellépésben, illetve annak megszervezésében különböző térben, különféle közönség előtt.
VI.	DRAMATURGIAI FOGALMAK	DRAMATURGIAI FOGALMAK TANULÁSA		
1.	*Az idő, a* tér, *az üzenet* motívum *fogalma a cselekmény, ellencselekmény viszonyában*	*Az idő, a* tér, *az üzenet* motívum *fogalmának értelmezése a cselekmény, ellencselekmény viszonyában*	Érti az idő, a tér és az üzenet motívum fogalmának jelentését.	Képes értelmezni az idő, a tér és az üzenet motívum fogalmát a cselekmény, ellencselekmény viszonyában.
2.	*A motívum és a motívumerősítés*	*A motívum és a motívumerősítés felismerése, megnevezése*	Felismeri elemzett drámai művek motívumait.	Felismeri és meg tudja nevezni az elemzett drámai művek motívumait, motívumfűzéseit.
VII.	ÉLŐ SZÍNHÁZI ELŐADÁSOK	ÉLŐ SZÍNHÁZI ELŐADÁSOK MEGTEKINTÉSE, FELDOLGOZÁSA	Évente legalább 3 alkalommal részt vesz élő színházi előadások megtekintésében. Képes betartani a színházlátogatás viselkedési normáit.	Évente legalább 3 alkalommal részt vesz élő színházi előadások megtekintésében. A látott műveket képes megadott szempontok alapján önállóan elemezni. Képes betartani a színházlátogatás viselkedési normáit.
1.	Kritika	Kritika készítése.	Néhány mondatban élőszavas kritikát készít.	Képes kritika írására.
2.	Színházi stílusok, műfajok.	Színházi műfajokat, stílusokat tanulmányoz.	Képes színházi műfajok, stílusok felismerésére.	Felismeri és megkülönbözteti az adott színházi műfajokat, stílusokat.

Év végi követelmények

1. Legyen képes saját élethelyzetének megjelenítésére. Ismerje a különböző élethelyzetek és morális problémáik dramatikus feldolgozásának lehetséges módozatait.
2. Tudjon karaktert ábrázolni mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel. Mutassa meg a szerep repertoárját, ezen keresztül ön- és társismeretét.
3. Építse be szerepjátékába más művészeti ágak területéről származó ismereteit.
4. Legyen képes színházi stílusoknak megfelelő szerepjátékokra, különféle szerepek megformálására.
5. Tudjon a rendezői instrukció mentén dolgozni.
6. Nevezze meg a dráma/színházi konvenciókat, alkalmazza játéka során.
7. Készítsen szimbolikus mozgásokból építkező improvizációt.
8. Tudjon drámai szövegeket értően olvasni.
9. Elemezzen, értékeljen színházi előadásokat.
10. Ismerje a színház jelenkori társadalmi szerepét napjaink színházi struktúráját.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

7–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 7–8., illetve a (9-10) 11–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az alábbiakban a 7–8. évfolyamra szóló Mozgóképkultúra és médiaismeret tantervet közöljük.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	0,5	0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tantárgyi kerettanterv a NAT műveltségi területei közül a **Művészetek *Mozgóképkultúra és médiaismeret*** részműveltségterület követelményrendszerét fedi le. A KÉK Mozgóképkultúra és médiaismeret kerettanterve megfelel a NAT **Művészetek** Mozgóképkultúra és médiaismeret műveltségi részterület fejlesztési feladatainak. A KÉK tematikus tananyagában leírtak értelmezendőek a mozgókép művészete, ugyanakkor a médiaszövegek megfigyelése, értelmezése és kritikája szempontjából is.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret kerettanterv jellemzői

A *Mozgóképkultúra és médiaismeret* kerettanterv fontos jellemzője, hogy a filmművészet és a tömegkommunikáció felől egyaránt közelíti tárgyát. Az aktív mozgóképi kommunikációs készség megszerzésére felhasználjuk a gazdagabb filmi "beszédmód" mértékadó mintáit – melyek ismeretére szükség van az audiovizuális kommunikáció bármely területéről érkező szövegek tényleges értelmezéséhez. Ugyanakkor tanulmányozzuk a befogadókat közvetlenül elérő médiaszövegek beszédmódját is. Ezért a tanulmányi időszak során a tanulók számos filmet tekintenek meg, köztük a filmművészet alapértékeit reprezentáló magyar és külföldi alkotásokat, rövid és kísérleti munkákat, bizonyos műfajokat bemutató munkákat, valamint médiatörténeti dokumentumokat és aktuális médiaszövegeket. Ez az élmény az a bázis, amelyre folyamatosan épül az analízis, és amely inspirál a kreatív munkára.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tanításához képzett *pedagógusokra,* alkalmas *taneszközökre* (tankönyvre, szöveggyűjteményre, mozgóképes "szövegek"-re, technikára), értékelést segítő feladatokra, útmutatókra van szükség. Mindezek nélkül a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* nem "oktatásképes" műveltségi részterület az iskolai számára. A *Mozgóképkultúra és médiaismeret* oktatása nem nélkülözheti a *vetített anyag*ot, a műveket, amelyeket ma már ritkábban celluloidon, mozi-környezetben, többnyire azonban videón és DVD-n lehet elérni. A kiválasztott, bemutatásra és feldolgozásra kerülő műveket *teljes hosszukban kell* vetíteni, a részletek csak a későbbi, elemző munkát segíthetik. Bizonyos médiaszövegek töredékesen is vetíthetőek, amennyiben azt közvetlen tanári segítség és értelmező munka követi. Mivel ez értelemszerűen *nem képzelhető el órakeretben*, a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* oktatásához szükség lehet a diákok bizonyos, iskola által biztosított tanórán kívüli részvételére, amiként a *Pál utcai fiúk*kal vagy az *Ember tragédiája*val sem órakeretben találkozik a tanuló. A *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tanterv közöl néhány megtekintésre javasolt *filmalkotást*. Az ajánlott művek jegyzéke széles spektrumot ölel fel, de nem teljes. A lista több okból sem adható meg tételesen. Egyfelől nem mindegy, hogy a területet az adott helyen milyen mélységben oktatják, másrészt számos olyan mű "használható" valamely mozgóképpel kapcsolatos probléma feltárására, amelynek a filmtörténeti jelentősége hasonló súlyú. A televíziós műsorok, művek kiválasztása pedig még kevésbé kanonizálható.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy általános fejlesztési követelményei

Mozgóképírás - és -olvasás, a "Nyelv"-tan

A *megfigyelés és az ismeretszerzés, valamint a szövegértés és az értelmes szövegalkotás* képességének elsajátítása; vagyis a mozgóképi szövegek olvasását lehetővé tevő kódok megfigyelése és megkülönböztetése, saját mozgóképi szövegek megfogalmazásához szükséges kifejezési készség, formaérzék és kreativitás fejlesztése.

Művészeti ismeretek

Az *alkotás és a befogadás folyamatainak* tudatosítása; vagyis a mozgókép elemi kifejező eszközeinek felismerése, azok hatásának értelmezése, a művészi hatás összetevőinek, a jelentés szintjeinek felismerése.

A mediatizáció művelődéstörténete

A *mozgókép nyelvének, művészi alkotásainak, az audiovizuális média kialakulása és formálódása művelődéstörténeti összefüggéseinek* ismerete és megértése; vagyis az AV reprodukciós és távközlési-kommunikációs technikák fejlődése és kulturális-társadalmi hatása fontosabb mozzanatainak, a filmi kifejezési formák fejlődése alapvető állomásainak ismerete és megértése, különbség tétel a mozgókép különféle alkalmazási területei, zsánerei között.

Tömegkommunikáció

A médiahasználati szokások megfigyelése, az audiovizuális médiumok működésének, a társadalmi nyilvánosságban betöltött szerepének felismerése és kritikája, a média szuverén és kritikus módon történő használata; vagyis a tudatos, szelektív befogadói stratégiák kialakítása . Az AV média tömegkommunikációs szerepéből adódó hatásmechanizmusainak felismerése, a műsorelemzés képességének fejlesztése, az azonosulás és együttműködés személyes kritikai attitüdjének kialakítása, az önismeret fejlesztése.
A Nemzeti alaptantervben megjelenített ***közös követelmények, művészeti alapelvek és célok*** közül a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* jelentős tényező lehet az *egyetemes, az európai és a nemzeti kultúra* megismertetésében, a *más kultúrák iránti fogékonyság, és fogadókészség* kialakításában, a *kommunikációs kultúra* oktatásának minden aspektusában, a *lelki egészség, önismeret* kialakításában és a *tanulási kultúra* fejlesztésében.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy fogalmi rendszere, fejlesztési stratégiája, tárgyszemlélete

Az előzőkben vázolt *általános fejlesztési követelmények*ből, és az alaptanterv *részletes követelményei*ből, *fejlesztési feladataiból* kiolvasható a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tantárgy fogalmi rendszere, fejlesztési stratégiája, tárgyszemlélete, de a dokumentum műfaji sajátosságaiból adódóan szükséges a szöveg értelmezése, további konkretizációja -, elsősorban az életkorból adódó specifikumok mentén:

7–8. évfolyam

Kezdetben bizonyos alapozó, előkészítő tematikát, erősen gyakorlati, kevéssé elméleti megközelítést igényel a fejlesztés, "csinálós, önfeledt" élmény-időszakot, feltöltődést. A tananyag – amikor filmekkel dolgozik – döntően az elbeszélő (eseményközpontú, lineáris szerkezetű) kifejezésmód könnyen azonosítható, fontosabb elemeit tartalmazza, a mozgóképi szövegek nagy csoportjainak felismerését a művészetfajok (tömegfilm-szerzői film) elkülönítését, és a művek/műsorok szétválasztását célozza. A filmpéldáknál kifejezetten *ellenjavallt* az irodalmi adaptáció,, ezzel szemben kifejezetten javallt a tömegkultúrában fogant néhány mű megvitatása. A lényeg, hogy a gyerekek felismerhessék a zsánerekben rejlő örök meséket és a szerzői gondolkodásban fogant műveknél a kifejezéséi forma szuverenitását. Később is dominál a kreatív, gyakorlati megközelítés, de a fejlesztést szolgáló feladatok itt már a mozgóképi kommunikáció természetrajzának, a média által működő nyilvánosságnak a feltárására szolgálnak. Az elemzés a film és médiális szövegértés alapelemeire koncentrál. Pl.:

a történet, az expozíció és a lezárás,
a cselekmény és
az elbeszélés,
médiaszövegek szerkezete,
műsorszerkezet

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tantervre épülő időterv (tanmenet) kialakításának az eltérő életkori és mélységi szinteken egyformán fontos döntése, hogy *a szerkezet, a történet, a cselekmény, a jelenetezés, a dramaturgia tanulmányozása után értelmezhetőek csupán a ábrázolás jellegzetesen filmi eszközei -, a szerepjáték, a környezet, a kamerapozíció és a képkivágás, a megvilágítás vagy a montázs.* A technikai képírás fejlődését, a reprodukciós és távközlési technikák kulturális hatásának vázlatos áttekintését tartalmazza a művelődéstörténeti illetve a kommunikációs rendszerekre vonatkozó tananyag, amely elektronikus "környezetismeretként" épít a diákok mindennapi tapasztalataira. A használati módok elkülönüléséről és sokféleségéről is szó van, de a lényeg a tapasztalati valóság és a médiában reprezentált világ differenciáláit érzékenyen detektáló képesség fejlesztése, miközben a tanulók televízió – video – mozi – komputer – multimédia fogyasztói szokásait, preferenciáit is megfigyeljük.

A kiválasztott, bemutatásra és feldolgozásra kerülő művek

A *Mozgóképkultúra és médiaismeret* oktatása nem nélkülözheti a *vetített anyag*ot, a műveket. A kiválasztott, bemutatásra és feldolgozásra kerülő alkotásokat *teljes hosszukban kell* a vetíteni, a részletek csak a későbbi, elemző munkát segíthetik.

A kiválasztásra kerülő művek spektruma széles, és a lista több okból sem adható meg tételesen. Egyfelől nem mindegy, hogy a területet az adott helyen milyen mélységben oktatják, másrészt számos olyan mű "használható" valamely mozgóképpel kapcsolatos probléma feltárására, amelynek a filmtörténeti jelentősége hasonló súlyú. A televíziós műsorok, művek kiválasztása természetesen még kevésbé kanonizálható. Fontos, hogy a stúdiumok alatt vetített mintegy (20-80, vagyis nagyjából évi 5-20) film segítségével a tanulók megismerkedjenek

a filmtörténet legfontosabb irányzataival,
a műfajokkal,
néhány jelentős alkotó alapműveivel,
reprezentáns értékek sorával.

A válogatás túlnyomórészt szerzői vagy "stílus" filmeket tartalmazzon, de nem lehet elutasító a tömegfilmmel szemben. A vetítésre kerülő filmek sorrendjének megállapításánál inkább *kerülni kell a kronológiát*, mintsem ragaszkodni ahhoz. A film gyorsan öregszik, a ma diákjához a mai film nagyobb eséllyel szólhat. A ciklikusan visszatérő, különböző filmtörténeti korszakokat, iskolákat reprezentáló művekre építve, bizonyos idő után felépíthető az időtervben (a tanmenetben) a filmtörténet kronologikus rendszere. A *képolvasási készség fejlesztését* előnyben kell részesíteni, akár a historikus szemlélet rovására is.

A művek, mozgóképi szövegek kiválasztásánál pontosan tudnunk kell, hogy milyen céllal akarjuk felhasználni azokat a tanításban, tekintettel kell lennünk a diákok előképzettségére és a beszerzési/vetítési lehetőségekre.

A mozgóképi szövegek, művek kiválasztása során gyakrabban előforduló szempontok:

A film-és médiatörténeti, stílustörténeti tájékozottság fejlesztése során.

valamely korszakot (iskolát, stílust),
valamely ismert (vagy kevésbé ismert) alkotó munkásságát,
valamely műfaj, médiaszöveg, műsor jellegzetességeit akarjuk oktatni?

Szerkezettani, narratológiai, dramaturgiai ismeretek fejlesztése során.

a mozgóképi szövegek irodalmi és írásos előzményeit,
narratív struktúrák elemzése filmalkotásokban és médiaszövegekben,
az expozíció, a konfliktus és a lezárás típusait,
az utalás, a véletlen szerepét,
a hősválasztást, szereplőválsztást,
a cselekménybonyolítást kívánjuk vizsgálni?

A filmnyelvi eszközök tanulmányozása során.

a szerepjátékkal kapcsolatos kérdéseket (amatőr-hivatásos, karakter, gesztusok, sztár-rendszer, maszk, ruházat),
a mozgóképi dialógust,
a fotografálást, a nézőpontok kiválasztását, a megvilágítást, a fény hatását, a kép textúráját,
a lefényképezett környezetet,
a mozgókép akusztikus terét,
a mozgóképi anyag szerkesztését, tempóját, ritmusát akarjuk szemügyre venni?

A mozgóképi szövegek hitelességének vizsgálata során.

a mozgóképen ábrázolt világ és a valóság viszonyát,
a virtuális valóság problémáját,
a mozgókép manipulatív technikáit mutatnánk be?

A mozgókép és más művészetek ill. kultúraterületek viszonyának tanulmányozása során.

a színház és a film kapcsolatát,
a fotó és a film kapcsolatát,

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

a szépművészetek és a film/video kapcsolatát,
a mozgókép és a zene,
a mozgóképművészet és média kapcsolatát akarjuk felderíteni?

A mozgókép tömegkulturális aspektusának a vizsgálata során.

a tömegfilm és a szerzői film különbségének,
a mozi, az art-mozi, a mozi és a televízió, a video (DVD), a televízió és az internet hatásának,
a használati módok elkülönülésének és sokféleségének,
a nyilvánosság átalakulásának,
a mű és a befogadó kapcsolatát átformáló interaktivitásnak,
a tömegkultúrában azonnal intézményesülő eredetinek a tanulmányozása a kitüntetett szempont?

A diákok előképzettségének, korosztályi és kulturális meghatározottságának figyelembe vétele során.

a választandó mű problematikája "közeli" vagy éppen idegen a hallgatóság számára?
a választandó anyag verbális és képi megoldásai összhangban vannak-e a megcélzott korosztály vélhető élettapasztalataival?
szembesíteni kívánjuk-e a hallgatóságot bizonyos tabukkal?
Mozgóképi szövegértési, valamint kulturális tolerancia szintjük szinkronban van-e a bemutatandó művel?

Az elemzés egymásra épülő szintjeiből melyeket kívánunk bejárni?

- az *élményszintet?*
- az *értelmezés szintjeit?*
- a *műbírálat szintjét*?

Az életkorral, a feldolgozás mélységével összhangban az egyes szintek egyszersmind a mozgókép-olvasás elsajátításának természetes fázisait adják, s ez segít az időterv (tanmenet) felépítése során éppen úgy, mint az egyes művek kiválasztásában.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tanulásának céljai

A *Médiaismeret és mozgóképkultúra* tantárgy célja, hogy fejlessze a tanulók *kontrollált audiovizuális kommunikációs készségét*, vagyis a *mozgóképi szövegek helyes értelmezését*, *egyszerű audiovizuális üzenetek megfogalmazását* és annak a bonyolult mechanizmusnak a megértését, ami az *adó* és a *vevő*, a *néző* és a *gyártó*, a *műsorrend* és a *polgár hétköznapi szokásai* közé épül fel. A tantárgy egyaránt segít a művészeti alkotások és a mindennapi élet médiajelenségeinek értelmezésében, valamint az esztétikai fogékonyság és érzékenység mellett a kulturális nyitottság, a tolerancia és az önismeret fejlesztésében.

Tehát a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tantárgy tanulása:

hozzájárul az *információs társadalomban való biztonságosabb tájékozódáshoz*,
fejleszti a *szövegértés* képességét
fejleszti a *kommunikációs képességeket*
fejleszti a *pozitív értékek iránti attitűdöt*,
hozzájárul a *reális énkép* kialakításához,
fejleszti az *önkifejezés képességét* és segíti a *műveltségi bázis kiépülését*
segíti a kiigazodást korunk kulturális jelenségei között, valamint megismertet a nemzeti, az európai, és a globalizálódó kultúra sajátosságaival.

A *Médiaismeret és mozgóképkultúra* tantárgy – a fenti célkitűzések értelmében – törekszik arra, hogy

- alkalmat adjon a tanulóknak a *megfelelő mozgóképi alkotások tanulmányozása útján* saját személyiségük jobb megismerésére, történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismerésére;
- megszerettesse a mozgóképi kultúra értékeit, *esztétikai élményhez* segítse a tanulókat, minőségi műsorok megtekintésére ösztönözze őket;
- gazdagítsa tapasztalataikat a *filmi és más típusú mozgóképi szövegek* olvasásában, tartalmának és rejtett jelentésének, üzenetének megértésében;
- tanítsa és nevelje a tanulókat a *tömegkommunikációs eszközök kritikus és szuverén használatára;*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

- jobban megértse a média szerepét a társadalom értékrendjének, normarendszerének alakításában;
- fejlessze a tanulók *mozgóképi kifejezőképességét* és kifejezőkedvét, segítse őket személyes és árnyalt audiovizuális üzeneteik megfogalmazásában;
- tanítsa meg a tanulókat a hétköznapi audiovizuális szövegek és műfajok kezelésére;
- segítse a tanulókat abban, hogy a *magyar nyelvű kultúra* részeseivé, aktív alakítójává válhassanak.

Vagyis a *Mozgóképkultúra és médiaismeret* tantárgy oktatási programja:

↙ Kiemelten fejleszti a *kommunikációs készséget*, (ideértve bármiféle mozgóképi szöveg kódolását és dekódolását).

← *Teljesítményorientált*, az ismeretek alkalmazására késztet.

↑ Preferálja és segíti az *alkotásra való beállítódást* (ideértve mindenfajta mozgóképi mű részbeni vagy teljes létrehozását).

→ Tudatosítja a *vállalkozói magatartás*, az *innováció és kommunikáció* jelentőségét, szimulációs feladatokkal fejleszti (különösképpen a médiaismeretek oktatása során) e készséget.

↓ Széles körű *általános műveltséget*, a *nemzeti* és az *egyetemes kultúra értékeit* közvetíti.

↖ Megtanít tájékozódni az audiovizuális csatornák információs káoszában, kihasználja, hogy lényege szerint jelenidejű, így segít a *pályaorientáció*ban.

↙ Elemzéssel és az alkotói szerepek gyakoroltatásával fejleszti a reális *énkép, ember, magyarság és világkép* kialakítását.

↗ A művészi alkotásokban feltáruló konfliktusok értelmezésével és a valós emberi sorsok átélhető projekciójával segíti a *toleráns*, másokkal szemben *empatikus* személyiség kialakítását, az életvezetés és az érvényesülés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését.

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ A képi kifejezés funkcióinak szemléltetése és elemzése ❖ Az álló- és a mozgókép sajátosságainak összehasonlítása ❖ A mozgókép létrehozásának gyakorlása: film- és videokamera segítségével ❖ Mozgókép-folyamatok elemzése ❖ Filmek, TV-játékok különféle műfajainak elemzése ❖ A rádiózás funkcióinak elemzése ❖ A mozgókép és a média társadalmi szerepének értelmezése ❖ Látogatás a Rádióban, film- és TV-studióban ❖ Alkotások létrehozása	❖ Hagyományos, egyéni és csoportos beszélgetés, szóbeli feleltetés ❖ Írásbeli feleltetés ❖ Írásbeli házi feladat ❖ TV műsorokról esszék, illetve kritikai publicisztika írása ❖ Videoval készített saját produkció ❖ Magnetofonnal készített hangzó műsor összeállítása ❖ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása	❖ Tanári írásbeli szöveges (formatív) értékelés ❖ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról ❖ Analitikus pontozás ❖ Saját tanulói teljesítmény elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ❖ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ❖ Félévi, év végi osztályozás (szummatív értékelés)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

A taneszközök mindkét évfolyam tananyagához használhatóak

	Cím
	MOZGÓKÉP ÉS MÉDIAISMERET I (KO 0223)
	FILM ÉS MÉDIAFOGALMAK KISSZÓTÁRA KO-0163
	GELENCSÉR GÁBOR: KÉPKORSZAK –SZÖVEGGYŰJTEMÉNY KO-0098
	HARTAI LÁSZLÓ–MUHI KLÁRA: MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET KO-0097
	FILMÓRÁK, MÉDIAÓRÁK I-III (MÓDSZERTANI VIDEO) INFORG STÚDIÓ-MAGYAR MOZGÓKÉP ÉS MÉDIAOKTATÁSI EGYESÜLET
	FILMNYELVI GYAKORLATOK I-II (MÓDSZERTANI VIDEO) INFORG STÚDIÓ-MAGYAR MOZGÓKÉP ÉS MÉDIAOKTATÁSI EGYESÜLET
	JANCSÓ (MULTIMÉDIA CD-ROM) T 512.179/1999

	(KIADÁS ALATT) MOZGÓKÉP ÉS MÉDIAISMERETI FELADATGYŰJTEMÉNY
	SDT-Mozgókép és médiaismeret (Sulinet Digitális Tudásbázis)

Technikai eszközök

Mivel a tárgy oktatásához szükséges eszközparkot annak komolyabb forrásigénye miatt nem lehet előírni, így a helyi lehetőségek és igények szerint kell minden oktatóhelyen megítélni. Az eszközpark tekintetében három szintet különböztethetünk meg:

– **alapszint**, amely kizárólag *megtekintésre* alkalmas
szükséges: televíziós monitor, videolejátszó, DVD
– **középszint**, amely a megtekintés mellett alkalmas alacsony technikai színvonalú mozgóképanyagok *felvételére*
szükséges: alapszint + fényképezőgép, videokamera
– **magas szint**, amely a megtekintés és a felvételkészítés mellett a *szerkesztésre* is alkalmas
szükséges: középszint + számítógépes montírozó

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Fejlődjön a tanulók mozgóképi szövegértő képessége. Alakuljanak ki az egyszerű mozgóképi szövegek megfigyeléséhez, elemzéséhez, létrehozásához szükséges elemi képességeik, fejlődjön kreativitásuk. Váljanak képessé filmek, televízióműsorok és egyéb médiaszövegek tanulmányozására, az elemi szerkezeti összefüggések meglátására, mások és önmaguk médiafigyasztási szokásainak megfigyelésére. Legyenek képesek a képrögzítés és az elemi szerkesztés valamint az információközvetítés technikai eszközeinek elemi- (fogyasztói) szintű használatára. Legyenek képesek mozgóképi üzenetek megfigyelése során néhány fontosabb konvenció, szereotípia felismerésére. Ismerkedjenek meg a mozgókép történetének, és a mediatizáció művelődéstörténetének néhány fontos mozzanatával. Fejlődjön elemzési, értelmezési képességük, növekedjen kulturális toleranciaszintjük. Legyenek képesek a mozgókép elemi kifejező eszközeinek felismerésére különböző karakterű és eredetű filmalkotásokban és médiaszövegekben. Fejlődjön mozgóképi kifejező képességük és kifejezőkedvük. Legyenek képesek különbséget tenni a mozgókép különféle alkalmazási területei között. Különféle mozgóképi szövegek tanulmányozása során fejlődjön kommunikációs készségük és önismeretük.

Tájékoztatásul mellékeljük a NAT ide vonatkozó Fejlesztési feladatait.

7–8. évfolyam	
1. Megfigyelés	1/1 A közönség médiafogyasztási szokásainak tanulmányozása megadott szempontok alapján, az eredmények lejegyzése. 1/2 Az emberek viselkedésének megfigyelése a valóságban és a filmeken, illetve a televíziós műsorokban megadott, majd a tanulók által önállóan javasolt szempontok alapján. Azonosságok, eltérések regisztrálása, azok lejegyzése. 1/3 Helyszín- és időviszonylatok, illetve karakter- és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiaszövegekben. Lényeges információk, tények azonosítása.
2. Ismeretszerzés	2/1 Mozgóképi szövegek felidézése (elmesélése, illetve lejegyzése), a mozgóképi memória működtetése. 2/2 Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tanári előadásokból, statisztikai táblázatokból, lexikonból, könyvtárból, internetről.
3. Kommunikáció	3/1 Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, mozgóképolvasás. 3/2 Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok alkalmazása, mozgóképírás. 3/3 Egyszerű (időben és térben egybefüggő) cselekmények képsorozatokkal történő megjelenítése, tagolása. 3/4 Átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítésének megtervezése az életkornak megfelelő szinten (story-board, animáció, interjú).
4. Értelmezés, elemzés, tolerancia	4/1 Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt emberi kommunikáció értelmezése, kifejtése élőszóban és írásban. 4/2 Sztereotípiák és konvenciók azonosítása a mozgóképi szövegkörnyezetben. 4/3 Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt egyszerű (teret és időt formáló) képkapcsolatok értelmezése élőszóban és írásban. 4/4 Mozgóképi szövegkörnyezetben megfigyelt kép-hang kapcsolatok értelmezése élőszóban. 4/5 Vita a média használatával kapcsolatos megfigyelések alapján a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról.
5. Kritikai gondolkodás, problémaérzékenység	5/1 Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. 5/2 A lényeg kiemelése írott, látott és hallott szövegekből. 5/3 Mozgóképi szövegek értelmezése alapján feltevések, állítások megfogalmazása a szöveg keletkezésének hátteréről, a közlő (szerző, médiaintézmény) szándékairól. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6. Önismeret, együttműködés, választás, tolerancia, alkotásra való beállítódás	6/1 Saját médiahasználati szokások kritikus megfigyelésére alapozó tudatos mű- és műsorválasztás. 6/2 A művekben, műsorokban megjelenő konfliktusok, viselkedési módok és megoldások tudatos-kritikai elemzésén, illetve a valóságismereten alapuló szerepjátékok, szövegképzési gyakorlatok. 6/3 Egyszerű mozgóképi szövegek létrehozásának előkészítése és azok kivitelezése.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS	MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS KÉPESSÉG FEJLESZTÉSE		
I/I	*A mozgóképi gondolkodás alapjai*	*A mozgókép anyagának tanulmányozása*		
1.1.1	Emlékezet, felidézés; szó, írás, kép, mozgókép	eltérő közegekben történő interpretációk felidézése; a gondolat, a szó, az írás, a kép és a mozgókép összehasonlítása	Meg tudja nevezni az álló- és mozgókép közti lényegi különbségeket.	Fel tudja sorolni a gondolat, a szó, az írás, a kép és a mozgókép közti főbb különbségeket.
1.1.2.	A fotografikus kép (mozgókép) kettős természete	fotográfiák gyűjtése, csoportosítása , a reprodukciós jelleg és az ábrázolás együttes jelenlétének felismerése	A saját szavaival képes körülírni, mit jelent a fotografikus kép kettős természete	Definiálni tudja a fotografikus kép kettős természetét, egy tetszőleges képen be tudja mutatni a reprodukciós és az ábrázoló jelleget
1.1.3.	a folyamatos tér és idő felbontása	a mozgókép tér és időkezelési technikáinak alapszintű megfigyelése	Egy mozgóképrészleten felismeri a tér és idő felbontásának tényét.	Egy mozgóképrészleten bemutatja a tér és idő felbontásának és újraszerkesztésének módját.
1.1.4.	Kompozíció a keretezés, képkivágás	különböző képkivágások alkalmazása egyazon tér (és szituáció) jelentésének módosítására	felismeri az alapvető kompozíciós képkivágási formákat	Egyszerű AV-szövegek esetén be tudja mutatni, hogy a képkivágás módosítása miként befolyásolja a térérzetet és a jelentést
1.1.5.	Beállítás és a jelenet fogalma	Alkalmas mozgóképi szövegekből jelenetek elkülönítése, beállításainak megfigyelése, alapvető beállítástípusok megkülönböztetése	képes megkülönböztetni a jelenetet a beállítástól	Definiálni tudja a jelenet és beállítás közötti különbséget, ismeri az alapvető beállítástípusokat
1.1.6.	A mozgókép alapvető kifejezőeszközei a közelkép	A közelkép hatásának elemzése filmpéldákon, fotósorozat hatásának (jelentésének) megváltoztatása közelkép(ek) elhelyezésével.	Ismeri a közelképet, mint a kiemelés eszközét, egyszerű vázlatot (story-board- vagy képregényvázlat) tud szerkeszteni mondandója illusztrálására.	Ismeri a közelkép kiemelő, (figyelemfelhívó, hatásfokozó,) jelentésmódosító erejét, ezt vázlatokkal tudja illusztrálni

KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.7	A mozgókép alapvető kifejezőeszközei az ismétlés a hossz és a tempó	az ismétlés a hossz és a tempó összehasonlító elemzése filmalkotás és médiaszöveg esetében	felismeri a tempóváltásokat, médiaszövegekben felismeri az ismétlést, és tisztában van lehetséges hatásaival	Tisztában van a mozgókép kifejező eszközeinek befolyásoló erejével mind a filmalkotások, mind a médiaszövegek tekintetében	
1.1.8	a mozgóképi élmény	a mozgóképi élmény feltárása az élmény minősége, mélysége és jellege szerint	Felismeri az élmény és a jelentés különbségét.	Felismeri és saját szavaival meg is tudja fogalmazni adott szöveg esetében az élmény és a jelentés különbségét.	
1.2.	*Mozgóképi technikák (képrögzítés, szerkesztés, közvetítés)*	*A képrögzítés és szerkesztés valamint a közvetítés technikai hátterének tanulása, e technikák mindennapi felhasználói szintű elsajátítása*			
1.2.1	a mozgókép rögzítésének alapelve (felbontás és tárolás)	a mozgókép rögzítésének alapelvéről (a felbontásról és tárolásról) informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a mozgóképrögzítés megfigyelése	Tudja, hogyan kell rögzíteni a mozgóképet.	Ismeri és el tudja mondani a mozgóképrögzítés alapelveit. Tudja, mi a felbontás és a tárolás lényege, funkciója.	
1.2.2	a kamera fontosabb beállító funkciói, a felvételtechnika alapismeretei	a kamera fontosabb beállító funkcióinak tanulmányozása; kameragyakorlatok végzése	Egy meghatározott cél érdekében célirányosan működtetni tudja a videokamerát.	Tudja használni a videokamerát, ismeri a kamera fontosabb beállító funkcióit, és meghatározott felvételi cél érdekében a kameramozgatás és pozícióválasztás alapkövetelményeit betartja	
1.2.3	egyszerű mozgóképi (video és/vagy film) szövegek létrehozása	egy épület, tér, vagy esemény leíró rögzítése (magasabb szint: egyszerű narratív szerkezet létrehozása)	Legalább 10-15 mp-es egyszerű, de értékelhető mozgóképi szöveget tud készíteni a kamera algoritmus alapján történő használatával.	Létre tud hozni egyszerű mozgóképi szöveget.	
II.	KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK MŰVELŐDÉS-TÖRTÉNET	JÁRTASSÁG A KOMMUNIKÁCIÓS ISMERETEKBEN, MŰVELŐDÉS TÖRTÉNETI ALAPISMERETEK MEGSZERZÉSE			
2.1.	*Médiakörnyezet* *A kommunikáció fogalma, formái, és médiumai*	*A mediális környezet tanulmányozása* *A kommunikáció fogalmának, formáinak, és médiumainak ismeretete, és kommunikációs képességek fejlesztése*			
2.1.1	Média környezettanulmány	saját médiafogyasztói szokások és statisztikai adatok összevetése	Toleráns módon meg tudja különböztetni saját fogyasztói szokásait más eltérő szokásoktól	Saját és mások médiafogyasztási szokásait elemző módon tudja értékelni, kritikai megnyilvánulásaiból ki tudja zárni emócióit, toleránsan közelít mások szokásaihoz	**ÖNI**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.	A kommunikáció modellje	A kommunikáció modelljének megértése a nyelv, írás, kép és audiovizuális médiumok összehasonlításával	Ismerje az emberi kultúra legalapvetőbb kommunikációs formáit	Saját szavaival le tudja írni a kommunikáció általános modelljét	**INKO**
2.1.3.	a közvetlen és a közvetett emberi kommunikáció	játékos gyakorlatok segítségével tapasztalatokat szerez, és megérti a közvetlen és a közvetett emberi kommunikáció sajátosságait és formáit	meg tudja különböztetni a közvetlen és a közvetett emberi kommunikációt, fel tud sorolni néhány közvetett kommunikációs formát	meg tudja különböztetni a közvetlen és a közvetett emberi kommunikációt, fel tud sorolni néhány közvetett kommunikációs formát, tisztában van a médium fogalmával	
2.1.4	a kép mágikus természete, a kép az egyik legősibb közvetett kommunikáció	a kép, (mint közvetett kommunikációs forma) tulajdonságainak felismertetése, a kép és a valóság közötti mágikus kapcsolatok játékos felfedezése	a képet közvetett kommunikációs formaként tudja definiálni, és saját szavaival körül tudja írni a kép mágikus természetét	a képet közvetett kommunikációs formaként tudja definiálni, tudja mit jelent a kép mágikus természete, és példákat tud hozni saját korának mágikus képfogyasztói szokásaiból	
2.1.5	a kép narratív tulajdonságai, képsor, és a fotografikus kép	képsorozatok narratív tulajdonságainak megfigyelése, a kép és a fotografikus kép, mint narratív eszköz tanulmányozása	Egyszerű vázlatos képsorban el tud „mesélni" egy eseményt,	Egyszerű vázlatos képsorban el tud „mesélni" egy eseményt, ismeri a fotografikus kép néhány fontos tulajdonságát (mechanikus képrögzítés pillanat-nyiság, természethűség, elmúlás elleni küzdelem)	
2.1.6.	tömegkommunikáció és nyilvánosság	a tömegkommunikáció és nyilvánosság kialakulásának tanulmányozása sokszorosítási és információterjesztési feladat keretében	érti a kommunikáció és a tömegkommunikáció közötti különbséget, tisztában van a nyilvánosság társadalomformáló szerepével.	érti a kommunikáció és a tömegkommunikáció közötti különbséget, tisztában van a nyilvánosság társadalomformáló szerepével.	**INKO**
2.2.	tömeg-kommunikáció, mozgóképi kommunikációs rendszerek	tömeg-kommunikációs rendszerek jellemzőinek és hatásmechanizmusának feltárása			
2.2.1	Egyirányúság és interaktivitás a tömegkommunikációs rendszerekben	A tömegkommunikációs médiumok vizsgálata egyirányúságuk és interaktivitásuk szerint aktuális médiapéldák elemzése alapján	Felismeri az egyirányú tömegkommunikáció és az interaktív kommunikáció különbségét, egy-egy példát meg tud nevezni	Felismeri az egyirányú tömegkommunikáció és az interaktív kommunikáció különbségét, fel tudja sorolni az egyirányú tömegkommunikációs médiumokat	
2.2.2	médiaszövegek és a fo-gyaszás kapcsolata	Aktuális példák elemzésével annak felismertetése, hogy a médiaszöveg legtöbbször fogyasztásra szánt termék	Különbséget tud tenni a nem üzleti jellegű és a fogyasztásra szánt médiatermék között	Különbséget tud tenni a nem üzleti jellegű és a fogyasztásra szánt médiatermék között, médiakörnyezetében néhány helyes példát tud hozni fogyasztásra szánt művekre és műsorokra	**ÖNI**
2.2.3	kereskedelmi és közszolgálati média	kereskedelmi és közszolgálati média tartalmi és formai megfigyelésen alapuló szétválasztása, felismerése	megkölünböztet egymástól egy-egy tipikus közszolgálati és kereskedelmi televíziós terméket	megkölünböztet egymástól egy-egy tipikus közszolgálati és kereskedelmi televíziós terméket, ismeri a közszolgálati média legfontosabb feladatait (a nemzeti kultúra képviselete, oktatás, tárgyilagos hírközlés, kisebbségek megszólalási lehetősége)	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.4	a reklám	a reklám társadalmi kommunikációs és gazdasági hatásainak megfigyelése, elemzése saját és környezetük reklámfogyasztási szokásainak elemzésével	saját reklámfogyasztási szokásait össze tudja vetni másokéval, toleráns megfigyelőként tud viselkedni reklámelemzés közben	szét tudja választani a reklám célját szórakoztató jellegétől, képes a reklám pozitív, és negatív társadalmi hatásáról is beszélni	
2.2.5	a hír és hírszelekció	a hír fogalmának alapszintű megismerése, és az információ- és hírszelekció szempontjainak tanulmányozása híradóelemzések segítségével	saját szavaival körül tudja írni a hír fogalmát	saját szavaival körül tudja írni a hír fogalmát, ismeri a hírkereskedelem és a hírszelekció fogalmát	
2.2.6	televíziós műsortípusok	televíziós műsortípusok elemzése műsorújság és aktuális példák segítségével	képes egy műsortípus általános jellemzőinek felismerésére	elemző módszerekkel műsortípusokat képes összehasonlítani	**KUTA**

Év végi követelmények

Tudás, a képesség, az értékbeállítódás, valamint az alkotásra való érettség:

I. MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS

1. A beszéd, az írás, a kép és a mozgókép közti főbb különbségeket ismeri, értelmezni tudja.
2. Egy tetszőleges fotografikus képen be tudja mutatni a reprodukciós és az ábrázoló jelleg kettősségét.
3. A tér és az idő szétbontásának és újraszerkesztésének tényét felismeri a mozgóképen, ismeri az szerkesztettség okát, nem keveri össze a szerkesztett mozgóképi szöveget a valósággal.
4. Ismeri az alapvető beállítás típusokat, különbséget tesz a jelenet és a beállítás között.
5. Tisztában van a mozgókép kifejező eszközeinek befolyásoló erejével mind a filmalkotások, mind a médiaszövegek tekintetében. Tetszőleges példán felismeri a kifejezőeszközöket.
6. Tudja használni a videokamerát, ismeri a kamera fontosabb beállító funkcióit, és meghatározott felvételi cél érdekében a kameramozgatás és pozícióválasztás alapkövetelményeit betartja, létre tud hozni rövid mozgóképi szöveget, vagy annak rajzolt-írott vázlatát.

II. KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK MŰVELŐDÉS TÖRTÉNET

1. Saját és mások médiafogyasztási szokásait elemző módon tudja értékelni, kritikai megnyilvánulásaiból ki tudja zárni emócióit, toleránsan közelít mások szokásaihoz.
2. a képet közvetett kommunikációs formaként tudja definiálni, tudja mit jelent a kép mágikus természete, és bemutat néhány példát a jelen mágikus képhasználatáról.
3. Ismeri a fotografikus kép fontosabb tulajdonságait, egy fotografikus képet nem a hagyományos (manuálisan előállított) képek elemzéstechnikájával közelít meg.
4. Ismeri a kommunikáció és a tömegkommunikáció közötti különbséget, a kommunikáció általános modelljét példákkal tudja illusztrálni.
5. megkölünböztet egymástól egy-egy tipikus közszolgálati és kereskedelmi televíziós terméket, ismeri a közszolgálati média legfontosabb feladatait (a nemzeti kultúra képviselete, oktatás, tárgyilagos hírközlés, kisebbségek megszólalási lehetősége). Saját környezetéből hozott példákkal illusztrálja mondandóját.
6. Szét tudja választani a reklám célját szórakoztató jellegétől, képes a reklám pozitív, és negatív társadalmi hatásáról is beszélni.
7. Tipizálási képessége legyen elég fejlett ahhoz, hogy felsorolt műsorokat képes a megfelelőtípushoz sorolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Mozgóképkultúra és médiaismeret tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Fejlődjön a tanulók mozgóképi szövegértő képessége. Alakuljanak ki az egyszerű mozgóképi szövegek megfigyeléséhez, elemzéséhez, létrehozásához szükséges elemi képességeik, fejlődjön kreativitásuk. Váljanak képessé filmek, televízióműsorok és egyéb médiaszövegek tanulmányozására, a lényeges szerkezeti összefüggések meglátására, mások és önmaguk médiafigyasztási szokásainak megfigyelésére. Legyenek képesek a képrögzítés és a szerkesztés valamint az információközvetítés technikai eszközeinek kreatív használatára. Legyenek képesek mozgóképi üzenetek megfigyelése során a konvenciók, szereotípiák felismerésérésére és egyszerűbb esetekben annak elemzésére, tapasztalataikat képesek legyenek saját mentális fejlődésük érdekében felhasználni. Ismerkedjenek meg a mozgókép történetének, és a mediatizáció művelődéstörténetének néhány fontos mozzanatával, ismerjék a média néhány jelentősebb társadalom- és művelődéstörténeti hatásait. Fejlődjön elemzési, értelmezési képességük, növekedjen kulturális toleranciaszintjük. Legyenek képesek a mozgókép elemi kifejező eszközeinek felismerésére különböző karakterű és eredetű filmalkotásokban és médiaszövegekben, ezeket egyszerűbb szövegek esetén konstruálóként maguk is alkalmazni tudják. Fejlődjön mozgóképi kifejező képességük és kifejezőkedvük. Legyenek képesek különbséget tenni a mozgókép különféle alkalmazási területei között, legyenek képesek egy-egy médiaszöveg-típus mögött felismerni az üzleti szándékot. Különféle mozgóképi szövegek tanulmányozása során fejlődjön kommunikációs készségük. Érezzék otthon magukat saját médiakultúrájukban, fejlődjön az önismeretük.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS	MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS TANULÁSA		
1.	*A mozgóképi gondolkodás*	*A mozgókép-nyelv és a médiaszöveg tanulmányozása*		
1.1.	a technikai kép reproduktív és ábrázoló jellege	a technikai képek természetével kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok kiszélesítése	tudja, hogy a fotografikus kép egyszerre reproduktív és ábrázoló jellegű	tudja, hogy a fotografikus kép egyszerre reproduktív és ábrázoló jellegű, egy fotografikus kép elemzésekor a tartalmi leíráson túl törekszik a szerző szándékainak megfogalmazására is
1.2.	a vágás és a montázs fogalma, a montázzsal alakított filmtér	a montázzsal alakított filmtér (térérzékelés, térérzet) elemzése, a valóságos és a filmtér közötti különbségek feltárása	egy mozgóképrészletben felismeri a filmtér szerkesztett voltát, képes megkülönböztetni a mozgóképpel kapcsolatos valóságélményét a filmtértől	egy mozgóképrészletben felismeri a vágásokat, a felvételi szögek és a kameramozgás térleíró tulajdonságát, felismeri a filmtér szerkesztett voltát, képes megkülönböztetni a mozgóképpel kapcsolatos valóságélményét a filmtértől

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	a mozgókép eredendő jelenidejűsége; időváltási konvenciók, párhuzamos montázs	a mozgókép eredendő jelenidejűségéről, valamint az időváltási konvenciókról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; e témákkal kapcsolatos mozgóképi szemelvények megfigyelése, elemzése	Felismeri elemzett mozgóképi szövegekben az időváltást.	Röviden be tudja mutatni a tanult időváltási konvenciókat.
1.4.	a történet és a cselekmény	a történet és a cselekmény fogalmának szétválasztása a saját mozgóképi tapasztalatokra építve	ismerteti a történet alpvető szerkezeti elemeit, és megkülönbözteti a cselekménytől	ismerteti a történet alpvető szerkezeti elemeit, és megkülönbözteti a cselekménytől, felidézett filmpéldában megkülönbözteti a történetet a cselekménytől
1.5.	az elbeszélés fogalma a mozgóképben	az elbeszélés fogalmának megkülönböztetése a történet és a cselekménytől, ill. a három fogalom elválaszthatatlan együtthatásának megértése	tisztában van az elbeszélés fogalmával	tisztában van az elbeszélés fogalmával, bemutatja, hogy a történetnél és a cselekménynél mennyiben tágabb fogalom az elbeszélés
1.6.	filmműfajok és műsortípusok, tömegfogyasztás	a filmműfaj fogalmának definiálása saját mozgóképi élmnyek aktivizálásával és elemzésével, a filmműfaj, a műsortípus és a tömegfogyasztás kapcsolatainak feltárása aktuális médiaélmények feldolgozásával	a legtipikusabb filmműfajokat megkülönbözteti egymástól, azok műfaji jegyeit bemutatja	definiálja a filmműfaj fogalmát, képes tájékozódni a műfaj és műsortípus tömegfogyasztói kapcsolatrendszerében
1.7.	a szerzői és a tömegfilm	a szerzői és a tömegfilm megkülönböztetési lehetőségeinek tanulmányozása	legalább három-négy megkülönböztetési szempontot felsorol	a szerzői és a tömegfilm megkülönböztetésének képessége logikus szempontrendszer felállításában és értelmezésében nyilvánul meg
1.8	a dokumentum és a játékfilm	a dokumentum és a játékfilm megkülönböztetése, és kölcsönkapcsolatainak elemzése film és médiapéldák segítségével	egy hírműsorban felismeri a szerkesztettség tényét, és rámutat az esetleges fikciós elemekre	definiálni tudja a dokumentum- és a játékfilm fogalmát, világos szempontrendszer alapján különbözteti meg őket, egy hírműsorban felismeri a szerkesztettség tényét, és rámutat az esetleges fikciós elemekre
II.	KOMMUNIKÁCIÓS ISMERETEK, MŰVELŐDÉS-TÖRTÉNET	JÁRTASSÁG A KOMMUNIKÁCIÓS ISMERETEKBEN MŰVELŐDÉS TÖRTÉNETI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA		
2.1.	*Médiakörnyezet és kommunikáció*	*A mediakörnyezet és az információ fogalmának és használatának tanulmányozása*		

INKO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.1	a kommunikáció fogalma	a kommunikáció fogalmáról szerzett ismeretek kibővítése és elmélyítése kommunikációs gyakorlatok keretében	be tudja mutatni a kommunikáció modelljét	be tudja mutatni a kommunikáció modelljét, különböző kommunikációs megnyilvánulásokra példákat hoz, és elemzi azokat a kommunikációs modell segítségével	
2.1.2	az információhoz való jutás joga	az információhoz való jutás joga és az információhoz való jutás lehetőségének korlátozottsága között feszülő ellentmondás megértése saját környezetének elemzésével	ismeri és használni képes az információhoz jutás csatornáit	ismeri és használni képes az információhoz jutás csatornáit, az információhoz jutás lehetőségeit és képességét összefüggésbe hozza a demokrácia alapelveivel	
2.1.3	a modern távközlés kialakulása és mai helyzete	a modern távközlés kialakulásának és mai helyzetének megismerése iskolai környezettanulmány keretében	Felismeri és rendszerezi környezetében a távközlés médiumait	Felismeri és rendszerezi környezetében a távközlés médiumait, ismeri azok történetét és társadalomtörténeti hatásukat	
2.1.4	a társadalmi nyilvánosság	megismeri a társadalmi nyilvánosság demokratikus szerepét, saját környezetében tanulmányozza a nyilvánosság előnyeit és veszélyeit, alapvető jogi vonatkozásait	tisztában van a társadalmi nyilvánosság szerepével	tisztában van a társadalmi nyilvánosság fogalmával, annak szerepével, ismer történeti példákat a társadalmi nyilvánosság korlátozására, összefüggésbe tudja hozni a demokratikus alapelvekkel	
2.2.	TÖMEG-KOMMUNIKÁCIÓ, MOZGÓKÉPI KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZEREK	TÖMEG-KOMMUNIKÁCIÓS, MOZGÓKÉPI KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZEREK JELLEMZŐINEK ÉS HATÁSMECHANIZMUSÁNAK FELTÁRÁSA			
2.2.1	a médiaintézmény és annak közönsége	alapismeretek szerzése a médiaintézmény és közönségének kölcsönkapcsolatáról	a tanuló felfogja, hogy ő is a médiaközönség egyik eleme, és egy „neki szóló” műsortípus felidézésével elemzi, hogyan célozták meg, mint közönséget	behatárolja önmagát, mint közönséget (életkor, iskolázottság, identitás), és képes önmaga és társadalmi környezete elváráskészletét egy televíziós műfaj értékelésén keresztül elemezni	ÖNI
2.2.2	a sztereotípia fogalma	A sztereotípia fogalmának vizsgálata saját mozgóképi és médiakörnyezetének tanulmányozásával	Felismer néhány jellemző sztereotípiát	Érti a sztereotípia fogalmát, tisztában van a médiaszövegek és a sztereotipizálás kapcsolatával	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3	tömegkommunikáció és a befolyásolás	a befolyásolás eszközeinek felismertetése saját médiakörnyezetük és fogyasztói szokásaik tanulmányozásával	tudomása van arról, hogy saját fogyasztói szokásaira is hatással lehetnek a média befolyásoló technikái	képes a média befolyásoló technikáit megnevezni, és azokra ráismerni saját médiakörnyezetében (imázsok kialakítása, rejtett vizuális és verbális üzenetek)
2.2.4	a hír fogalma és valóságreprezentáció a hírekben	hírműsorelemzés keretében a hír fogalmának felidézése és a hírműsor valóságképének elemzése	tisztában van azzal, hogy a hírműsorok bizonyos szempontok szerint szelektálják a valóságot	tisztában van a hírműsorok szelektív természetével, és a szelektív valóságreprezentáció véleményformáló hatásaival
2.2.5	a híripar szerepe a modern tömegmédiában	a híripar fogalmának bevezetése és működésének, hatásainak tanulmányozása történeti példák és a jelen médiaeseményeinek elemzésével	tisztában van a híripar és a hírkereskedelem létével, felismeri ezek jelenlétét mindennapi médiakörnyezetében.	tisztában van a híripar és a hírkereskedelem létével, felismeri ezek jelenlétét mindennapi médiakörnyezetében, ismeri a híripar néhány politikai és gazdasági vonatkozását

Év végi követelmények

I. MOZGÓKÉPÍRÁS, -OLVASÁS

1. Tudja, hogy a fotografikus kép egyszerre reproduktív és ábrázoló jellegű, egy fotografikus kép elemzésekor a tartalmi leíráson túl törekszik a szerző szándékainak megfogalmazására is.
2. Egy mozgóképrészletben felismeri a vágásokat, a felvételi szögek és a kameramozgás térleíró tulajdonságát, felismeri a filmtér szerkesztett voltát, képes megkülönböztetni a mozgóképpel kapcsolatos valóságélményét a filmtértől.
3. A tér és az idő szétbontásának és újraszerkesztésének módjait felismeri a mozgóképen, ismeri az szerkesztettség okát, nem keveri össze a szerkesztett mozgóképi szöveget a valósággal, a szerkesztési módok hatásaival tisztában van.
4. Megkülönbözteti a történet, a cselekmény és az elbeszélés fogalmát, példákat tud idézni állításai igazolására.
5. A szerzői és a tömegfilm megkülönböztetésének képessége logikus szempontrendszer felállításában és értelmezésében nyilvánul meg.
6. Ismeri a dokumentumfilmet és a fikciós filmet, mint a filmgyártás két alapvető tradícióját, és ismeri annak veszélyeit, ha a kétféle tradíció üzenetrendszerét a befogadó nem tudja megkülönböztetni.

II. KOMMUNIKÁCIÓ S ALAPISMERETEK MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET

1. Felismeri és rendszerezi környezetében a távközlés médiumait, ismeri és használni képes az információhoz jutás csatornáit, az információhoz jutás lehetőségeit és képességét összefüggésbe hozza a demokrácia alapelveivel.
2. Tisztában van a társadalmi nyilvánosság fogalmával, annak szerepével, ismer történeti példákat a társadalmi nyilvánosság korlátozására, összefüggésbe tudja hozni a demokratikus alapelvekkel.
3. Behatárolja önmagát, mint közönséget (életkor, iskolázottság, identitás), és képes önmaga és társadalmi környezete elváráskészletét egy televíziós műfaj értékelésén keresztül elemezni.
4. A sztereotipizálás fogalmát ismerteti, és összefüggésbe hozza a média valóságképével.
5. Egy médiaszöveg (híradó) elemzésével rámutat a hírkereskedelem létére, hatásaira, a médiában uralkodó szelektív valóságreprezentációra, felhívja a figyelmet ennek veszélyeire.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VIZUÁLIS KULTÚRA

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, *környezetkultúra* és *vizuális kommunikáció centrikus,* és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Néptánc tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1	1	1	1

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Vizuális kultúra* tantárgyi kerettanterv a **Művészetek** műveltségi terület **Vizuális kultúra** részműveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a részműveltségi terület követelményeit teljes mértékben lefedi. A NAT követelményeken felül részletes követelményeket ír elő a kerettanterv a *környezet rendeltetésszerű használatára* vonatkozóan. A környezetet jóval tágabban értelmezi (a természeti környezettől, az épített környezeten át a mindennapi használati tárgyakig). A kifejezés, képzőművészet tanulását kora kisiskolás kortól *XX. századi és kortárs képzőművészeti alkotások* (valóságos alkotások és reprodukciók) *ismétlődő észlelése* révén segíti. A kerettanterv tematikus tananyaga minden évfolyamon lehetőséget teremt *a látható világ valamennyi dimenziójának (fény, szín, forma, tér, mozgás)* tanulmányozására, és – változatos technikákkal történő – kifejezésére. A vizuális kultúra tantárgy a NAT 2003 célkitűzéseinek megfeleltethetően természetszerűleg tevékenységorientált tantárgy, ahol a tevékenységek különböző – elsősorban vizuális – képességek és kompetenciák fejlesztését hivatottak szolgálni. A tananyag spirális szerkezete lehetőséget ad a képességek, kompetenciák folyamatos fejlesztésére és a differenciálásra, hiszen a tevékenységtípusok évről évre visszatérnek egyre mélyebb tartalom közvetítésével, és egyre speciálisabb tevékenységek formájában. A tanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a ***Környezeti nevelésre*** és az ***Információs és kommunikációs kultúrára***, azaz a vizuális kommunikációs kultúra fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését (bár erre elsősorban a KÉK *Népismeret-néprajz*, valamint *Honismeret* és *Helytörténet* kerettantervei hivatottak). Ezek mellett jelentős mértékben hozzájárul *az énkép és önismeret, európai azonosságtudat – egyetemes kultúra*, illetve *az információs és kommunikációs kultúra* fejlesztéséhez is. A vizuális kultúra tantárgy felhasználja a más tantárgyakból származó ismereteket: így kapcsolat teremthető az *Ember és társadalom*, a *Magyar nyelv és irodalom*, illetve a *Művészettörténet* és *Mozgókép és médiaismeret* tantárgyak között. Segíti továbbá a ***Tanulás*** és a ***Pályaorientáció*** közös követelményeinek teljesítését, azáltal, hogy valamennyi évfolyamon – a vizuális kultúra tanulásán túl – a vizuális kommunikáció, valamint a képzőművészetek nyújtotta *önművelési* lehetőségeket kínálja fel a tanulóknak.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A *Vizuális kultúra* kerettantervet a *környezetkultúra iránt érzékeny*, a *vizuális kultúra egyes részterületein felkészült*, rajz szakos tanári diplomával (az 1–3. évfolyamon lehetőleg rajz szakkollégiumi végzettséggel) rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. A kerettanterv szerinti tanulást segítő pedagógusnak felkészültnek kell lennie a *vizuális információk* tekintetében, továbbá a legváltozatosabb *vizuális médiumok* ismeretében és a *kortárs vizuális művészetekben*. A *környezet rendeltetésszerű használatának képességeit*, szintén birtokolnia kell. A tanítandó *vizuális technikákat és műveleteket* biztonsággal kell használnia, és legalább egy képzőművészeti és/vagy kézműves technikát *alkotó módon* kell művelnie. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. Amennyiben az osztálylétszám indokolja, célszerű a tanulócsoportot megbontani. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. *A rajz szaktanterem* megléte viszont nem hátrány. Fontos azonban *elkülönített térben* (rajzszertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges anyagokat és eszközöket. A kerettanterv tanulásához-tanításához *saját fejlesztésű tankönyvek* és *tanítási segédletek* állnak rendelkezésre, amelyek a tankönyvpiacon megtalálhatók (*A látás világa* című tankönyvcsalád könyvei).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Vizuális kultúra tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Vizuális nyelv, vizuális kommunikáció

Ismerjék meg a tanulók a vizuális nyelv alapelemeit: a képelemeket (a pontot, a vonalat és a foltot), a térelemeket (a térvonalat, a lapot és a testet), valamint ezek különféle minőségeit és relációit. Szerezzenek jártasságot az ábrázolásban, a képi közlések kigondolásában és elkészítésében. Váljanak képessé a legfontosabb síkbeli és térbeli kifejezőeszközök, az alapvető ábrázolási módok, kompozíciós és szerkesztési eljárások használatára. Szerezzenek jártasságot a látható világ elemeinek (a fénynek, a színnek, a formának, a térnek és a mozgásnak) a megfigyelésében, a látvány, a jelenség leírásában. Tanuljanak meg tárgyakat, műalkotásokat látható tulajdonságaik alapján jellemezni. Tanulják meg a látványt, a jelenséget, az ábrát, az informáló jeleket elemezni, jelentésüket megérteni. Tanulják meg a vizuális kommunikáció (újság, reklám, közlekedési jelek stb.) jellegzetes műfaji sajátosságait egymástól megkülönböztetni. Szerezzenek jártasságot különféle ábrakészítési technikákban (szabadkézi rajzban, grafikai, szerkesztési eljárásokban).

Kifejezés, képzőművészet

Váljanak képessé a tanulók élményeik képi megfogalmazására. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Váljanak képessé a látvány, a műalkotás, saját alkotások, illetve társak alkotásainak leírására, átélésére. Tanulják meg egymástól megkülönböztetni a vizuális művészetek műfajait (a grafikát, a festészetet, a szobrászatot, az építészetet, a fotót, a filmet, a színházat, a táncot) alapvető műfaji sajátosságaik, tulajdonságaik alapján. Szerezzenek jártasságot több vizuális kifejezési technika, illetve eljárás (rajzolás, nyomtatás, festés, kollázskészítés, mintázás, objectkészítés) alkalmazásában. Legyenek képesek a gyakorlati feladatok fokozottan önálló előkészítésére, a gazdaságos anyaghasználatra. Váljanak képessé saját és mások munkájának önálló értékelésére, a személyes preferenciák tudatosítására.

Tárgy- és környezetkultúra

Váljanak képessé a tanulók környezetük és a környezetükben található tárgyak megfigyelésére, leírására és elemzésére a forma, a jelentés, a rendeltetés, az anyag és a díszítés szempontjaira tekintettel. Szerezzenek tapasztalatot a tárgykultúra modellezőanyagairól (a papírról, a fáról, az agyagról, a textilről, a fémről). Tanuljanak meg elkészíteni egy-két egyszerű tárgyat minta után és önálló terv alapján is. Szerezzenek jártasságot a tárgytervezési folyamat műveleteiben (helyzetfelismerés, tervezés, kivitelezés, értékelés), tudják betartani e műveletek helyes sorrendjét. Szerezzenek jártasságot egyszerű, eszköz nélküli vagy kéziszerszámmal végzett anyagalakításokban. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd a környezet és a környezet tárgyai, valamint azok óvása iránt.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	ÉKP	Heffner Anna: A látás világa. 5.
		Diasorozat a vizuális kultúra tanulásához az 5–6. évfolyam számára.
6.	ÉKP	Heffner Anna: A látás világa. 6.
		Diasorozat a vizuális kultúra tanulásához az 5–6. évfolyam számára
7.	ÉKP	A látás világa. 7.
8.	ÉKP	A látás világa. 8.

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
		Kárpáti Andrea: Képolvasás. (Tankönyvkiadó, 1985.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Ábrázolás minta után fény árnyék, színdinamika, elemzése ❖ Fény árnyék megfigyelés ❖ Bonyolult, összetett formák megfigyelése forma elemezése, formakötések és kapcsolatok ❖ Mozgásfázisok megfigyelése, modellezése, fázisok ábrázolása, fázisok kapcsolása ❖ Nagyítás és megfigyelése ábrázolása ❖ Betűkollázs készítése, betűtípusok gyűjtése, a betűk adatainak megismertetése számítógépen ❖ Levélpapír, boríték, embléma, névjegy, védjegy tervezése, ugyanezek megismertetése megfigyeléssel, gyűjtéssel ❖ Dombormű szoborkészítés vázzal tapasztással, majd öntéssel ❖ Szürke színskála, színderítés, modell utáni festés ❖ Fekete-fehér fotók megfigyelése ❖ Fénymásoló alternatív használata ❖ Település modellezése, házmodellek, településszerkezetek modellezése ❖ Tájépítészeti ismeretek közlése, megfigyeltetése ❖ Építészeti alapismeretek, belsőépítészeti alapismeretek, közlése látogatással megfigyeltetéssel ❖ Nyomatkészítés tetszőleges eljárással ❖ Nyomatjátékok ❖ Műelemzési alapgyakorlatok szóban ❖ Iparművészeti alkotásokat bemutató képek gyűjtése, rendszerezése, tárgyak elemzése ❖ Ismerkedés képzőművészek életrajzával ❖ Szimmetria, asszimetria elemzés ❖ Absztrakciós folyamatok modellezése ❖ Alkalmazott grafikai eljárásokkal ismerkedés ❖ Plakátkészítés ❖ Fázisrajzok készítése, animációs lapok készítése, filmkészítés ❖ Vetületi ábrázolás ❖ Axonometrikus ábrázolás ❖ Épületmodellek készítése ❖ Tervrajz készítése épületről, tárgyról ❖ Településtörténeti tanulmánykészítés ❖ Tömegkommunikáció elemzése ❖ Újságkészítés, híradó vagy rádióműsor készítése ❖ Képregény-készítés ❖ Műszaki rajz alapjainak elsajátítása különböző műszaki rajzok készítésével	❖ Szóbeli elemzések meghallgatása ❖ Szóbeli önelemzések ❖ A tanuló résztevékenységeinek megfigyelése ❖ A tanulók produktumainak kiállítása ❖ Az egyes tanulók affinitásának megfigyelése ❖ Az elkészült munkák elemzése ❖ Megfigyelés tevékenységekben ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, mestermunkák készítése ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, írásos rajzos riportok készítése ❖ Írásos beszámolók készítése	❖ Tanulók résztevékenységeinek megfigyelése ❖ Tanulói produktumok önértékelő elemzése szóban ❖ Tanulói produktumok összehasonlítása több szempont alapján ❖ Tanulói produktumok tanulói zsűrizése ❖ Kiállítás rendezése tanulói produktumokból ❖ Tablók könyvek riportok elemzése ❖ Írásos munkák elemzése

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerével. Szerezzenek jártasságot az egyszerű kétdimenziós (grafikai), háromdimenziós (plasztikai), valamint a színes és komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének elemi szintű használatában. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Tapasztalják meg a tanulók a vizuális kultúra néhány működési területét. Szerezzenek jártasságot környezetükben a tárgy- és környezetkultúra és a vizuális kommunikáció néhány területének használatában és felhasználásában, a környezet megóvásában. Próbálkozzanak a tanulók műalkotások üzeneteinek megfejtésével. A műalkotás-elemzés szolgálja a tanult vizuális jelrendszer, technikák, anyagok és eszközök felismerésének gyakorlását. Alakuljon ki a tanulókban kedvező viszonyulás a műalkotásokhoz. Váljanak képessé az alkotó ember és az alkotás megbecsülésére.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	fény-árnyék, rávetett árnyék, bevetett árnyék	fény-árnyék megfigyelése, a rávetett árnyék és a bevetett árnyék tanulmányozása, lerajzolása	Észlelni tudja a rávetett árnyékot és a bevetett árnyékot a térformákon.	Felismeri és meg tudja nevezni a rávetett árnyékot és a bevetett árnyékot a térformákon. Ezeket jelölni tudja – megfigyelés alapján – rajzolással, tónusozással.
1.2.	a térforma síkredukciója (elölnézete, felülnézete, oldalnézete)	a térforma síkredukciójának (elölnézetének, felülnézetének, oldalnézetének) lerajzolása	Segítséggel tud egyszerű geometrikus térformáról vetületi rajzot szerkeszteni.	Szabályos geometrikus és néhány egyszerűbb természeti térformáról vetületi rajzot tud szerkeszteni.
1.3.	összetettebb forma felépítése, szerkezete	összetettebb forma felépítésének és szerkezetének tanulmányozása rajzolással	Segítséggel jelölni tudja egy térforma tanulmányozása során az összetettebb forma felépítését és szerkezetét.	Összetett természeti és mesterséges térforma tanulmányozása során egyértelmű jelekkel jelölni tudja a forma felépítését, szerkezetét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	formakapcsolatok, -kapcsolódások	formakapcsolatok, -kapcsolódások rajzolása	Testek rajzolása során két-három egyszerű geometrikus térformát össze tud kapcsolni.	Testek rajzolása során négy-öt mesterséges és természeti térformát pontosan össze tud kapcsolni.
1.5.	a formák egymáshoz viszonyított térbeli helyzete	a formák egymáshoz viszonyított téri helyzetének kifejezése rajzolással	Térformák rajzolásakor a közelebbi-távolabbi formákat és az egymás mellett lévőket aránylag pontosan jelöli.	Térformák rajzolásakor a közelebbi-távolabbi formákat, az egymás mellett és az egymáson lévőket, valamint az egymást takaró egyszerű térformákat aránylag pontosan jelöli.
1.6.	természeti és technikai folyamatok	természeti és technikai folyamatok megfigyelése, lerajzolása	Képes megfigyelni egyszerű természeti (pl. babcsírázás) és technikai folyamatokat (pl. monotípiakészítés). Ezekről rajzos jegyzetet tud készíteni.	Meg tud figyelni egyszerű természeti (pl. babcsírázás) és technikai folyamatokat (pl. monotípiakészítés). Ezek fázisrajzait jól áttekinthető változatban el tudja készíteni.
1.7.	mozgásfázisok	mozgásfázisok rajzolása	Le tudja rajzolni egy egyszerű eszköz (pl. olló) használata során látható jellemző mozgásfázisokat.	Le tudja rajzolni, eltérő színezéssel ki tudja emelni egy összetettebb gép (pl. ventillátor) használata során látható jellemző mozgásfázisokat.
1.8.	egyensúly és arány a felületen, a képen	egyensúly, arány kialakítása a felületen rajzolással	Két-három vizuális elemet arányosan és egymással egyensúlyban el tud helyezni a síkfelületen.	Tetszés szerinti vizuális elemet arányosan és egymással egyensúlyban el tud helyezni a síkfelületen.
1.9.	kiemelések, ritmusok, szimmetriák, aszimmetriák	kiemelések, ritmusok, szimmetriák és aszimmetriák rajzolása	Tud egyszerű kiemeléseket, ritmusokat, szimmetriákat, aszimmetriákat rajzolni két-három vizuális elem felhasználásával.	Érdekes kiemeléseket, ritmusokat, szimmetriákat, aszimmetriákat tud rajzolni vizuális elemek és elemvariációk felhasználásával.
1.10.	fokozás és torzítás	fokozás és torzítás gyakorlása	Tud fokozni és torzítani néhány egyszerű formát.	Érdekes módon tud fokozni és torzítani természeti és mesterséges formákat.
1.11.	faktúrák a síkon, a képen	faktúrák rajzolásának gyakorlása	Felismeri az eltérő faktúrákat egy adott kép felületén. Két-háromféle faktúrát tud rajzolni ceruzával és színes ceruzával.	Felismeri, röviden jellemezni tudja az eltérő faktúrákat egy adott kép felületén. Többféle érdekes faktúrát tud rajzolni ceruzával, színes ceruzával, filctollal, nyomtatással.
1.12.	pozitív-negatív formakontraszt, karakterkontraszt és faktúrakontraszt	pozitív-negatív formakontraszt, karakterkontraszt és faktúrakontraszt rajzolásának gyakorlása	Felismeri képen és meg tudja nevezni a pozitív-negatív formakontrasztot, karakterkontrasztot és faktúrakontrasztot. Segítséggel ezeket maga is létre tudja hozni a rajzolás során.	Felismeri képen és meg tudja nevezni a pozitív-negatív formakontrasztot, karakterkontrasztot és faktúrakontrasztot. Ezeknek többféle változatát maga is létre tudja hozni a rajzolás, festés, nyomtatás során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.13.	sémák és jelek (piktogram, embléma, védjegy)	sémák és jelek (piktogram, embléma, védjegy) tanulmányozása, rajzolásuk gyakorlása	Segítséggel el tudja mondani, hogy mi a különbség a séma és a jel között. Le tud másolni néhány egyszerűbb piktogramot, emblémát vagy védjegyet.	Tudja, hogy mi a különbség a séma és a jel között. Le tud másolni néhány egyszerűbb piktogramot, emblémát vagy védjegyet. Maga is tud rajzolni érdekes, kifejező piktogramot.	
1.14.	ecsetrajz-készítés	ecsetrajz-készítés tanulása	Segítséggel, mintakövetéssel egyszerű ecsetrajzot tud készíteni.	Mutatós ecsetrajzot tud készíteni különféle témákra.	
1.15.	az alkalmazott grafika; az alkalmazott grafika területei	az alkalmazott grafika technikái révén történő vizuális közlés tanulása			
1.15.1.	betűk, betűcsaládok, betűtípusok; betűkollázs	különböző betűcsaládokhoz és betűtípusokhoz tartozó betűk gyűjtése, másolása; betűkollázs készítése	Össze tud gyűjteni lapkivágással legalább ötféle különböző betűtípust. Ezek nevét tipográfiai kézikönyv vagy számítógép betűkészlete segítségével meg tudja keresni.	Össze tud gyűjteni lapkivágással legalább öt-tízféle különböző betűtípust. Ezek nevét tipográfiai kézikönyv vagy számítógép betűkészlete segítségével meg tudja keresni. Néhány általa kiválasztott szép és érdekes betűformát le tud másolni.	
1.15.2.	boríték, levélpapír	boríték, levélpapír tervezése, a tervek készítésénél természeti előképek alkalmazása.	Össze tud gyűjteni legalább háromféle különböző arculatú borítékot és levélpapírt.	Össze tud gyűjteni legalább öt-tízféle különböző arculatú személyes jellegű és céglevelezéshez készült borítékot és levélpapírt. Gyűjteményéből egy neki tetsző arculatát le tudja másolni. Meg tudja tervezni személyes használatú, valamint egy általa elképzelt cég borítékját és levélpapírját.	**VÉD**
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*			
2.1.	kemény agyag faragása	kemény agyag faragásának gyakorlása	Segítséggel egyszerű állatfigurát tud faragni kemény agyagból.	Érdekes, kifejező figurákat tud faragni kemény agyagból.	
2.2.	drótból készült szoborváz	szoborváz készítése drótból	Segítséggel meg tudja hajlítani egy egyszerű szobrocska vázát drótból.	Szükség szerinti drótszálból szoborvázat tud hajlítani.	
2.3.	hozzáadásos mintázás szoborvázon	a hozzáadásos mintázás gyakorlása szoborvázra történő agyagtapasztással	A drótvázra segítséggel rá tudja tapasztani az agyagot, ki tudja alakítani az egyszerű szobrocska formáját.	A drótvázra rá tudja tapasztani az agyagot, ki tudja alakítani a szobor formáját.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	domborműkészítés	domborműkészítés gyakorlása agyaggal, rátapasztással, illetve elvétellel	Agyaglapra rá tud tapasztani egyszerű geometrikus formákat (hengereket, gömböcskéket).	Agyaglapra rá tud tapasztani különböző méretű és karakterű formákat.
2.5.	pozitív-negatív formák	pozitív-negatív formák létrehozása mintázással, tárgyak puha felületbe nyomásával	El tudja készíteni egyszerű, sima felületű tárgyak negatív formáját a tárgyak puha agyagba nyomásával.	El tudja készíteni különböző, érdekes és változatos felületű tárgy negatív formáját a tárgyak puha agyagba nyomásával.
2.6.	agyagfelület faktúrái	különböző minőségű faktúrák létrehozása agyagfelület megmunkálásával	Agyaglapocskák felületét legalább háromféle módon meg tudja munkálni.	Agyaglapocskák felületét változatos és egyedi módon meg tudja munkálni.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	tiszta színek és tört színek, derített színek és telített színek	tiszta színek és tört színek, derített színek és telített színek festésének gyakorlása temperával és vízfestékkel	Meg tudja festeni temperával tisztán a főszíneket, segítséggel ezeknek a tört változatait. Tudja a színeket vízzel deríteni.	Meg tudja festeni temperával tisztán a főszíneket és ezeknek sokféle, érdekes tört változatát. Tudja a színeket vízzel deríteni, telíteni.
3.2.	szürke és színes tónusskála	szürke és színes tónusskála festése temperával	Segítséggel meg tudja festeni a szürke és egy-két színes tónusskála legalább három elemét.	Meg tudja festeni a szürke és a hattagú színkör színeivel készült színes tónusskálát.
3.3.	modell utáni foltfestés	modell utáni foltfestés gyakorlása, fény-árnyék kifejezése festéssel	Meg tudja festeni két-háromelemű színes modell fő színfoltjait.	Meg tudja festeni négy-öt különböző karakterű, tiszta, tört és semleges színű elemet tartalmazó modell fő színfoltjait.
3.4.	a színek dekorativitása	a színek dekorativitásának tanulmányozása; dekoratív felületek festése	Meg tudja nevezni figyelemfelhívó plakátok színeit. Temperafestékkel tud hasonló dekoratív színes foltokat festeni.	Temperafestékkel tud dekoratív színes foltokat festeni, nyomtatni. Felismeri a dekoratív színeket színes képeken, plakátokon. Érti a dekorativitás figyelemfelhívó funkcióját.
3.5.	színkontrasztok, színritmusok és színharmóniák	színkontrasztok, színritmusok és színharmóniák festésének gyakorlása, színes lapok ragasztásával történő előállítása	Elő tudja állítani a megismert színkontrasztokat, néhány egyszerű színritmust és színharmóniát festéssel, színes lapok ragasztásával.	Elő tudja állítani a megismert színkontrasztokat, néhány egyenletes és változó színritmust, valamint rokon színek színharmóniáját festéssel, színes lapok ragasztásával, nyomtatással. Ezeket a színes elemrelációkat tudja alkalmazni a képalakításai során.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.6.	faktúrafestés	a faktúrafestés gyakorlása	Temperával elő tud állítani két-három egymástól eltérő faktúrájú felületet.	Temperával, nyomtatással elő tud állítani sokféle érdekes, egymástól eltérő faktúrájú felületet.	
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése*			
4.1.	a könyvkészítés technikai műveletei	a könyvkészítés technikai műveleteinek megismerése	Képek, fázisrajzok irányító kérdések segítségével fel tudja idézni a könyvkészítés technikai műveleteit.	A könyvkészítés technikai műveleteiről szöveges-rajzos folyamatábrát tud készíteni.	**FOGY**
4.2.	a könyvborító	könyvborító tervezése, a tervkészítésnél természeti előképek alkalmazása	Kedvenc regényéhez, meséjéhez színes könyvborítót tud rajzolni, nyomtatni. A címet öntapadó tapétabetűkből fel tudja ragasztani.	Könyvborítót tud tervezni megadott vagy szabadon választott címhez két-három szín és forma, valamint fotó felhasználásával. A címet betűkollázzsal, Alphaset betűkkel vagy számítógépes szövegszerkesztéssel tudja kialakítani.	
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA			
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZET-KULTÚRA TANULÁSA			
1.	*Az ember által épített környezet*	*Az ember által épített környezet rendeltetés (funkció) szerinti megkülönböztetése település-alaprajzok, fotók, valamint a valóságos környezet megfigyelése, elemzése révén*			
1.1.	lakóterületek, szolgáltató területek (településközpontok) ipari területek, zöldterületek	a lakóterületek, szolgáltató területek (településközpontok) ipari területek, zöldterületek megkülönböztetése, funkcióik számbavétele	Fel tudja ismerni képről egy település lakóterületét, szolgáltató területét (településközpontját), ipari területét, zöldterületét.	Fel tudja ismerni képről egy település lakóterületét, szolgáltató területét (településközpontját), ipari területét, zöldterületét. Beszélni tud e területek alapvető funkcióiról. Tudja jelölni település-alaprajzon e területeket.	
1.2.	a lakóterületek felosztása (lakónegyed, lakókörzet, lakótömb), az egyes területi egységek felépítése	a lakóterületek felosztása (lakónegyed, lakókörzet, lakótömb), az egyes területi egységek felépítésének tanulmányozása fotók, ábrák, település-alaprajzok megfigyelése, elemzése révén, ismert útvonal rajzának elkészítése	Segítséggel el tudja mondani, hogy egy lakóterület mérete, funkciói alapján milyen besorolást kaphat.	Képek alapján el tudja mondani, hogy egy lakóterület mérete, funkciói alapján milyen besorolást kaphat. Beszélni tud a lakónegyed, a lakókörzet és a lakótömb felépítéséről, funkcióiról. Feliratos település-alaprajzon felismeri és meg tudja nevezni a lakóterület fajtáját.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	tájba illeszkedő település vázlata, homokmodellje	tájba illeszkedő település vázlatának megrajzolása, modellezése; mozgalmas terep kialakítása homokasztalon	Településfotók közül segítséggel ki tudja választani a tájba illeszkedő település képét.	Településfotók közül ki tudja választani a tájba illeszkedő település képét. Le tud rajzolni vázlatosan egy tájba illeszkedő falu- vagy városképet. Homokasztalon ki tud alakítani síkvidéki, dombvidéki és hegyvidéki települést.	
1.4.	település-felújítás, -átépítés	információk tanulása a település-felújításról, -átépítésről, az időbeni változások megfigyelése, jellemzése, ábrázolása	Kis segítséggel el tudja mondani a település-felújítás funkcióját.	Tud beszélni a település-felújítás, -átépítés funkciójáról. Vázlatos rajzot tud készíteni egy általa elképzelt, felújított utcáról. El tudja mondani, hogy elképzelései szerint mi miért került felújításra, átépítésre.	**FOGY**
2.	*Az építészet*	*Információk tanulása az építészetről, az építészet funkcióiról fotók, ábrák, diaképek, tervrajzok, makettek megfigyelése, elemzése, szövegolvasás és – lehetőség szerint – tervezőiroda meglátogatása révén*	Kis segítséggel beszélni tud az építészet funkciójáról.	Beszélni tud az építészet funkciójáról. Vázlatos rajzot tud készíteni egy általa elképzelt lakóházról. Le tudja rajzolni a lakóház vázlatos alaprajzát is.	
3.	*A belsőépítészet*	*Információk tanulása a belső-építészetről fotók, ábrák, diaképek, valamint valóságos belső terek megfigyelése, elemzése és szövegolvasás révén*			
3.1.	a belsőépítészet funkciói	a belsőépítészet funkcióinak tisztázása szövegolvasás és képelemzés alapján	Kis segítséggel beszélni tud a belsőépítészet funkciójáról.	Beszélni tud a belsőépítészet funkciójáról. Elemezni tud beépített tereket a forma, a funkció és a tetszetősség szempontjából.	
3.2.	a belső terek rendeltetése	belső terek rendeltetés szerinti csoportosítása	Képek alapján csoportosítani tudja a belső tereket rendeltetésük szerint.	Képek alapján csoportosítani tudja a belső tereket rendeltetésük szerint, illetve beszélni tud egy-egy képen látható belső tér funkciójáról. Elemezni tud belső tereket a forma, a funkció és a tetszetősség szempontjából.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	a kedvező színkörnyezet kialakítása	információk tanulása a kedvező színkörnyezet kialakításáról; színvázlatok készítése különböző funkciójú belső terekhez	Kis segítséggel beszélni tud a környezet színeinek kedvező kialakításáról.	Beszélni tud a környezet színeinek kedvező kialakításáról. Segítséggel meg tud nevezni olyan színeket, amelyek szűkítik vagy tágítják a teret, zavaró vagy nyugtató hatással vannak az emberre. Vázlatos színtervet tud készíteni gyermekszoba, osztályterem vagy kórterem falának színéhez.
3.4.	bútorok, berendezési tárgyak elrendezése különböző funkciójú belső terekben	bútorok, berendezési tárgyak elrendezése különböző funkciójú belső terekben rajzolással, kubusok rakosgatásával, illetve színes lapocskák ragasztásával	Le tudja rajzolni egy olyan szoba és berendezéseinek képét, amelyben szívesen lakna.	Le tudja rajzolni egy olyan szoba és berendezéseinek képét, amelyben szívesen lakna. Fel tudja sorolni képek alapján négy-öt különböző funkciójú belső tér alapvető berendezéseit. Belső terek alaprajzaira ki tudja rakni kubusokból azok alapvető berendezéseit.
4.	*Használati tárgyak, bútorok, berendezések, szerszámok, gépek, egyedi és szériatermékek*	*Használati tárgyak, bútorok, berendezések, szerszámok, gépek, egyedi és szériatermékek elemzése, rendeltetésszerű használatuk megtapasztalása*	Kis segítséggel tud beszélni négy-öt közismert használati tárgy funkciójáról.	Elemezni tud négy-öt használati tárgyat a funkciója, anyaga, formája, díszítése, használhatósága alapján. Tudja, mi az egyedi tárgy és a szériatermék közötti különbség.
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*A színek hangulati, illetve jelképi funkciói; a színszimbolika történeti változásai*	*A színek hangulati, illetve jelképi funkcióinak megismerése; a színszimbolika történeti változásainak tanulása*	Fel tud idézni két-három színszimbólumot.	Fel tud idézni négy-öt színszimbólumot. El tudja mondani, hogy mely színeket kedveli és melyeket nem. Színkedvelését meg tudja indokolni. Fel tud idézni néhány történelmi, vallási vagy mitológiai színszimbólumot.
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés, illetve kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése*		**ÖNI**
2.1.	grafika	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. Grafika készítése a tanult technikákkal szabadon választott és megadott témára. Rajzos válasz írásbeli kérdésekre.	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló grafikát tud készíteni.	Érdekes, eredeti grafikát tud készíteni szabadon választott technikával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	nyomat	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. Nyomat készítése választott technikával, választott témára. Grafikus válasz írásbeli kérdésekre.	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló nyomatot tud készíteni.	Érdekes, eredeti nyomatot tud készíteni szabadon választott technikával.	
2.3.	kollázs	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. kollázs készítése szabadon választott és megadott témára	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló kollázst tud készíteni.	Érdekes, eredeti kollázst tud készíteni szabadon választott technikával.	
2.4.	vízfestékkel, temperával készült festmény	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. festménykészítés vízfestékkel vagy temperával szabadon választott vagy megadott témára, irodalmi, zenei, filmes élmények megfestése	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló festményt tud készíteni.	Érdekes, eredeti festményt tud készíteni szabadon választott technikával.	
2.5.	körplasztika, dombormű	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. körplasztika vagy dombormű készítése agyagból szabadon választott és megadott témára	Egyszerű körplasztikát vagy domborművet tud készíteni gyurmából vagy agyagból.	Érdekes, eredeti körplasztikát vagy domborművet tud készíteni gyurmából vagy agyagból.	
2.6.	object	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. object készítése szabadon választott témára	Segítséggel objectet tud készíteni négy-öt tárgyból, tárgydarabból.	Érdekes, eredeti objectet tud készíteni tárgyakból, tárgydarabokból.	
2.7	értékelés	Egyénileg és csoportosan értékelés készítése saját és mások alkotásaira vonatkozóan. Saját értékek megnevezése, felsorolása, saját munkák mások munkáival való összevetése, mások értékeinek megnevezése, felsorolása.			**ÖNI**
3	*Képolvasás*	*Képi utasítások követésének gyakorlása, képi utasítások létrehozása*			
3.1	Piktogramok elemzése	Nemzetközi vendégek számára érthető magyarázó piktogram ok készítése, melyek segítik az iskola épületében és környezetében való eligazodást, tájékozódást.			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS			
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Diaképeken, fotókon és a valóságban megfigyelt képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotások elemzése kiscsoportos kommunikációban*	Kis segítséggel el tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét segítséggel meg tudja indokolni.	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni. Meg tudja nevezni a műalkotás jól észlelhető vizuális elemeit, elemkapcsolatait, közismert anyagát, technikáját.	**TANU**
2.	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó képek, reprodukciók, albumok, folyóiratok*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, valamint lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó képek, reprodukciók, albumok, folyóiratok nézegetése, ilyen témájú lapkivágatok, reprodukciók gyűjtése, filmbeli élményekkel való összevetése*	A tanév során gyűjt legalább tíz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót.	A tanév során gyűjt legalább húsz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót, amelyet csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb címeit, adatait fel tudja idézni.	
3.	*Alkotók, alkotói életutak, alkotások*	*Alkotók életútjának, legfontosabb alkotásainak megismerése, az aktuális témával kapcsolatos önálló kérdések megfogalmazása.*	A tanév során megismerkedik legalább két közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Jegyzet segítségével az alkotót és alkotásait be tudja mutatni.	A tanév során megismerkedik legalább tíz közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Az alkotót és alkotásait önállóan be tudja mutatni.	
4.	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóműhelyek, alkotóházak*	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóműhelyek, alkotóházak látogatása – lehetőség szerint –, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*			

Év végi követelmények

a) Tudjon a tanuló összetett formákról kétdimenziós szerkezeti, strukturális elemzést készíteni, szabadon alkalmazni a korábban elsajátított technikákat.
b) Tudjon összetett formákról háromdimenziós szerkezeti, strukturális elemzést készíteni, szabadon alkalmazni a korábban elsajátított technikákat.
c) Ismerje a színtípusok tulajdonságait (tiszta színek, tört színek, derített és telített színek), és azok keverési tulajdonságait.
d) Ismerje a könyvkészítés technikai műveleteit, és a kapcsolódó vizuális eljárásokat (alkalmazott grafika, illusztráció).
e) Ismerje az ember által épített környezet elemeit, legyen képes azokat kontextuálisan értelmezni.
f) Tudja a tanuló személyes érzéseit kifejezni vizuális eszközökkel, alkalmazva a színekről és grafikai alkalmazásokról szerzett tudását.
g) Tudja a képolvasás alapvető technikáit, legyen képes eligazodni vizuális információk alapján, és legyen képes ilyeneket létrehozni.
h) Tudjon a műalkotásokról véleményt mondani, megnevezve annak elemeit, technikáját, tartalmát, ismerje az alkotói életutakat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Ismerkedjenek meg a tanulók a vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerével. Szerezzenek jártasságot az egyszerű kétdimenziós (grafikai), háromdimenziós (plasztikai), valamint a színes és komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének elemi szintű használatában. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat változatos vizuális eszközökkel kifejezni. Tapasztalják meg a tanulók a vizuális kultúra néhány működési területét. Szerezzenek jártasságot környezetükben a tárgy- és környezetkultúra és a vizuális kommunikáció néhány területének használatában és felhasználásában, a környezet megóvásában. Próbálkozzanak a tanulók műalkotások üzeneteinek megfejtésével. A műalkotás-elemzés szolgálja a tanult vizuális jelrendszer, technikák, anyagok és eszközök felismerésének gyakorlását. Alakuljon ki a tanulókban kedvező viszonyulás a műalkotásokhoz. Váljanak képessé az alkotó ember és az alkotás megbecsülésére.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZREND-SZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	parallel és centrális megvilágítású testek, felületek	parallel és centrális megvilágítású testek, felületek megfigyelése, vázlatos lerajzolása	Vázlatosan le tud rajzolni egy-egy egyszerű parallel és centrális megvilágítású testet. Jelölni tudja az árnyékokat a testen és a test környezetében.	Parallel és centrális megvilágítású, szabályos és szabálytalan testek összetett rendszerét le tudja rajzolni megfigyelés után. Az árnyékokat megközelítően pontosan képes jelölni.
1.2.	formák átalakítása, formaredukció, szabásrajz, vetület	formák átalakítása, értelmezése rajzolással; formaredukciók rajzolása, szabásrajzok, vetületek rajzolása	Le tudja rajzolni az egyszerű szabályos formák vetületeit.	Szabálytalan, összetett formákat képes többféleképpen redukálni rajzolással.
1.3.	részletgazdag természeti és mesterséges formák	részletgazdag természeti és mesterséges formák rajzos elemzése, tanulmányozása rajzolással	Egy-két részletgazdagabb természeti és mesterséges formát le tud rajzolni többszöri gyakorlás után, megfigyelés alapján.	Biztonságos vonalvezetéssel képes lerajzolni részletgazdag természeti és mesterséges formákat megfigyelés után.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	formakapcsolatok	formakapcsolatok rajzolása	Két-három formát össze tud kapcsolni a rajzolás során.	Változatos formakapcsolatokat képes létrehozni rajzolással.
1.5.	különféle nézőpontok (szemmagasság, rálátás, alálátás)	különféle nézőpontok (szemmagasság, rálátás, alálátás) kifejezése rajzolással	Egyszerű szabályos testet le tud rajzolni megfigyelés után szemmagasságból, rálátásból és alálátásból.	Egy tárgyat vagy egyszerűbb tárgycsoportot le tud rajzolni megfigyelés után különféle nézőpontból (szemmagasságból, rálátásból, alálátásból).
1.6.	térábrázolás tapasztalat szerint	térábrázolás tapasztalat szerint rajzolással	Tapasztalat alapján le tud rajzolni egyszerű térrészleteket.	A megfigyelt teret képes kellő pontossággal ábrázolni a térrajzolás során.
1.7.	előtér, középtér, háttér	az előtér, a középtér és a háttér megfigyelése, kifejezése rajzolással	Rajzain el tudja különíteni az előteret és a hátteret.	Rajzain pontosan tudja jelölni az előteret, a középteret és a hátteret.
1.8.	folyamatábrák, fázisrajzok	folyamatábrák, fázisrajzok készítése	Egyszerű folyamatokról képes vázlatos ábrasort készíteni.	Jól értelmezhető, pontos folyamatábrákat, fázisrajzokat képes rajzolni különböző természeti és technikai folyamatokról, mozgásfázisokról.
1.9.	szimmetria, aszimmetria	szimmetria, aszimmetria kifejezése rajzolással	Meg tudja különböztetni a szimmetrikus és az aszimmetrikus formákat, egyszerű formakapcsolatokat.	Érti a szimmetria és az aszimmetria lényegét. Képes rajzolni szimmetrikus és aszimmetrikus formákat, formakapcsolatokat.
1.10.	stabilitás, labilitás, indifferencia	stabilitás, labilitás, indifferencia kifejezése rajzolással	Tudja, mit jelent a stabilitás, a labilitás és az indifferencia. Fel tud vázolni stabil és labilis helyzeteket.	A stabilitást, labilitást és az indifferenciát le tudja olvasni képekről. Maga is képes létre hozni ilyen érzetű formahelyzeteket, egy rajzon belül többet is.
1.11.	absztrahált és absztrakt formák	absztrahált és absztrakt formák rajzolása	Kellő pontossággal képes absztrahált és absztrakt formákat másolni.	Biztonsággal képes a formákat leglényegesebb egyszerű változatukra redukálni a rajzolás során. Ötletes kompozíciót tud összeállítani absztrakt formákból.
1.12.	sémák és jelek (emblémák, védjegyek, piktogramok)	sémák és jelek (emblémák, védjegyek, piktogramok) rajzolása	Egyszerű emblémákat, védjegyeket, piktogramokat tud rajzolni minta alapján.	Érti a séma és a vizuális jel jelentését. El tudja készíteni a legkülönfélébb tárgyak sémáit. Ezekből jeleket képes kreálni.
1.13.	összetett kompozíció	összetett kompozíciók rajzolásának gyakorlása	Egyszerű formákból álló összetettebb kompozíciót fel tud vázolni vonalas rajzzal.	Biztonsággal képes összetett kompozíciókat rajzolni.
1.14.	szénrajz, krétarajz	rajzolás gyakorlása szénnel, krétával (pittel, rőtlivel)	Két-három rajzot megpróbál rajzkrétával elkészíteni.	Ügyesen bánik a szénnel és a rajzkrétával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.15.	az alkalmazott grafika technikái	az alkalmazott grafika technikái révén történő vizuális közlés tanulása			
1.15.1.	ex libris	ex libris tervezése, a tervezésnél természeti előképek alkalmazása.	Tudja, hogy mire használják az ex librist. Egyszerű ex librist tud tervezni saját használatra.	Tudja, hogy mi az ex libris. Találó ex librist képes tervezni hozzátartozóinak.	**VÉD**
1.15.2.	védőborító, hanglemezborító, CD-borító	védőborító, hanglemez- és/vagy CD-borító készítése festéssel, kollázzsal, felragasztott betűkkel	Tudja, hogy mi a védőborító, a hanglemezborító, illetve a CD-borító funkciója. Kollázzsal, felragasztott betűkkel elkészít legalább egy védőborítót, hanglemez-, vagy CD-borítót.	Tudja, hogy mi a védőborító, a hanglemezborító, illetve a CD-borító. Esztétikus kinézetű védőborítót, hanglemezborítót, CD-borítót képes készíteni kedvelt könyvére, hanglemezére, CD-jére szabadon választott technikával.	
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*			
2.1.	drótból, illetve fából készült szoborváz	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. szoborváz készítése drótból és fából	Minta alapján szoborvázat képes készíteni drótból.	Önállóan tud készíteni szoborvázat drótból és fából.	
2.2.	hozzáadásos mintázás szoborvázra	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. hozzáadásos mintázás gyakorlása szoborvázra történő agyagtapasztással	Minta alapján el tudja készíteni egyszerű figura drótvázra tapasztott agyagszobrocskáját.	Drót vagy fa szoborvázra agyagot tud tapasztani, s abból kifejező figurát mintázni.	
2.3.	domborműkészítés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. domborműkészítés agyagból	Agyaglapra tapasztással két-háromelemű egyszerű domborművet tud készíteni.	Kifejező domborművet tud készíteni lapra tapasztott, illetve abból elvétellel mintázott agyagból.	
2.4.	gipszöntés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. a gipszöntés tanulása	Mintakövetéssel képes gipszet önteni megadott sablonba.	Önállóan készített sablonba gipszet tud önteni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	kemény agyag faragása, gipszfaragás	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. kemény agyag és gipsz faragásának gyakorlása	Minta után egyszerű szobrocskát tud faragni	Egyszerű szobrot tud faragni kemény agyagból vagy gipszből.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	a színezet, a telítettség és a világosság	a színezet, a telítettség és a világosság tanulmányozása festéssel	Tudja, mi a színezet és a világosság. A világosságot festéssel képes illusztrálni.	Érti a színezet, a telítettség és a világosság közti különbséget. Ezt festéssel ki is tudja fejezni.
3.2.	színreflexek	színreflexek megfigyelése, festése vízfestékkel	Képzete van a színreflexről.	Tudja, mi a színreflex. Megfigyelés után le tudja festeni vízfestékkel.
3.3.	hideg-meleg színek, komplementer színpárok	hideg-meleg színek, komplementer színpárok megfigyelése, megfestése temperával, előállítása színes papír ragasztásával vagy nyomtatással	Fel tudja sorolni, színes papírból képes ragasztani komplementer színpárokat. Vízfestékkel többféle hideg-meleg színpárt meg tud festeni.	Meg tudja nevezni és fel tudja idézni a komplementer színpárokat festéssel, színes papírragasztással, nyomtatással. Bármilyen színes technikával létre tud hozni hideg-meleg színpárokat. Azt is tudja érzékeltetni, hogy bizonyos színek csak meghatározott színek környezetében tűnnek hidegnek, avagy melegnek.
3.4.	színkontrasztok	színkontrasztok felismerése, megnevezése, megfestése temperával, előállítása színes lapok ragasztásával vagy nyomtatással	Felismeri, meg tudja nevezni és legalább egyféle színes technikával elő tudja állítani a tónuskontrasztot és a hőfokkontrasztot.	Felismeri, meg tudja nevezni és többféle színes technikával elő tudja állítani az alapszín-kontrasztot, a tónuskontrasztot, a hőfokkontrasztot és a komplementer színkontrasztot.
3.5.	napjainkban élő és történeti színszimbólumok	napjainkban élő és történeti színszimbólumok gyűjtése, jelentésük felidézése	Ismeri legalább két-három szín szimbolikus jelentését.	Összegyűjt legalább tíz színszimbólumot a tanév során. Ezeknek le tudja írni a jelentését. Fel tud sorolni néhány színszimbólumot az ókori és a keresztény színszimbolikából.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.6.	vízfestékkel és temperával való festés, pasztellel és nyomtatással történő színes foltalakítás, színes kollázskészítés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. a vízfestékkel és a temperával való festés, a pasztellel és a nyomtatással történő színes foltalakítás, valamint a színes kollázskészítés gyakorlása, szabad asszociációs játékok	Megfelelő módon bánik az ecsettel és a vízfestékkel. Maszatolás nélkül tud kollázst készíteni.	Biztonságosan és az adott technikával adekvátan tudja használni a vízfestéket, a temperát, a pasztellt. Érdekes nyomatokat és kollázsokat tud készíteni.	
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerés*			
4.1.	animációsfilm-készítés, animációs film fázisrajzai	ismerkedés az animációs film készítésével; fázisrajzok készítése fóliára egy mozgó figura összeállításához; amennyiben mód van rá: videofelvétel készítése az egyes fázisokról, hang és kép együttes alkalmazása. Árnyjáték készítése, amennyiben mód van rá: arról videofelvétel készítése.	Tudja, mi az animációs film. Fel tudja idézni legalább öt általa látott animációs film címét.	Tudja, mi az animációs film és azt is, hogy hogyan készül. Érti a síkanimáció és a tárgyanimáció közti különbséget. Le tudja rajzolni egy figura legalább 10 mozdulatfázisát.	**TANU**
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA			
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZET-KULTÚRA TANULÁSA			
1.	*Az ember által épített környezet*	*Az ember által épített környezet megfigyelése, elemzése fotók, diaképek, tervrajzok, valamint a valóságos környezet megfigyelése révén*			**JÖVŐ**
1.1.	a természeti és a mesterséges környezet összhangja, ellentmondásai	a természeti és a mesterséges környezet összhangjának, avagy ellentmondásainak megfigyelése	Közvetlen környezetében keresni tud olyan objektumokat, amelyek nem oda valók.	Képes észlelni környezetében a környezetbe nem illő (környezetet sértő, rongáló, pusztító stb.) objektumokat. Röviden meg tudja indokolni, hogy ezek miért ártanak a környezetnek.	
1.2.	anyag-forma-funkció összefüggései az épített környezetben	anyag-forma-funkció összefüggéseinek vizsgálata az épített környezetben	Sejti az anyag-forma-funkció összefüggése szókapcsolat jelentését. Két-három példát tud mondani olyan épületre, amelynek anyaga vagy formája nincs összhangban a rendeltetésével.	Tudja, miért fontos az anyag, a forma és a funkció összhangja az épített környezetben. Példákat tud keresni lakókörnyezetében olyan objektumokra, amelyek anyaga vagy formája nincs összhangban az objektum funkciójával.	
1.3.	az ember környezethez való (építő, romboló) viszonya	tapasztalatok, információk, bizonyítékok gyűjtése az ember környezethez való (építő, romboló) viszonyáról	Példákat tud sorolni az ember környezetépítő, illetve környezetet károsító tevékenységére.	A tanév során rajzzal, fotóval illusztrált naplót készít az emberek lakókörnyezetében tapasztalt környezetkárosító tényekedéséről.	**JÖVŐ**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	természeti környezetbe illő építmények	természeti környezetbe illő építmények rajzolása, elkészítése összeillesztett, ragasztott és megfestett lapokból, kubusokból	Tud keresni olyan képet, amely természeti környezetbe illő építményt ábrázol.	Tud rajzolni, kubusokból építeni olyan építményt, amely illene a természeti környezetbe.
2.	*A formatervezés*	*Információk tanulása a formatervezésről képek, diaképek, valóságos tárgyak megfigyelése, elemzése révén*		
2.1.	egyedi alkotások és szériatermékek	egyedi alkotások és szériatermékek megkülönböztetése	Tudja, mi az egyedi alkotás és a szériatermék közti különbség. Mindegyikre tud hozni egy-két példát a környezetéből.	Tudja, mi a különbség az egyedi alkotások és a szériatermékek között. Mindegyikre gyűjt legalább 10-10 rajzzal, képekkel illusztrált példát.
2.2.	Használati tárgyak és dísztárgyak	Használati tárgyak és dísztárgyak csoportosítása rendeltetésük szerint	Tudja, mi a különbség a használati tárgyak és a dísztárgyak között.	Tudja, mi a különbség a használati tárgyak és a dísztárgyak között. Tud készíteni olyan tablót, amely a használati tárgyak minél több funkcióját illusztrálja.
2.3.	anyag-forma-funkció-díszítettség összefüggései a használati tárgyakon és a dísztárgyakon	használati tárgyak és dísztárgyak elemzése az anyag-forma-funkció-díszítettség összefüggésében	Sejti az anyag-forma-funkció összefüggése szókapcsolat jelentését. Két-három példát tud mondani olyan használati tárgyra, amelynek anyaga vagy formája nincs összhangban a rendeltetésével.	Tudja, miért fontos az anyag, a forma és a funkció összhangja a használati tárgyak esetében. Példákat tud keresni olyan használati tárgyakra, amelyek anyaga vagy formája nincs összhangban a tárgy funkciójával.
2.4.	tárgy- és formatervezés	Használati tárgyak és dísztárgyak tervezése, a tervezésnél természeti előképek alkalmazása.	Vázlatos tervet tud készíteni egy általa kitalált használati tárgyról vagy dísztárgyról.	Le tudja írni, rajzolni egy általa kitalált használati tárgy vagy dísztárgy formáját, méretét, anyagát, díszítését és funkcióját.
2.5.	a design	információk tanulása a designról	Körül tudja írni a design funkcióját.	Tudja, mi a design.
3.	*Használati tárgyak, dísztárgyak, bútorok, berendezések, szerszámok, gépek rendeltetésszerű használata*	*Használati tárgyak, dísztárgyak, bútorok, berendezések, szerszámok, gépek rendeltetésszerű használatának tanulmányozása, gyakorlása*	Képes rendeltetésének megfelelően használni az iskola, a lakás, a meglátogatott közintézmény tereit, berendezéseit.	Képes rendeltetésének megfelelően használni az iskola, a lakás, a meglátogatott közintézmény tereit, berendezéseit.
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA		
1.	*Alkotói üzenetek*	*Alkotói üzenetek megsejtése, megfejtése egy-egy műalkotás elemzése, a vele kapcsolatos alkotói megnyilatkozások, kritikák olvasása alapján*	Négy-öt figurális képzőművészeti alkotás alkotói üzenetéről való sejtéseit el tudja mondani, le tudja írni.	A tanév során elolvas és feldolgoz legalább tíz képzőművészeti és építészeti alkotásról szóló kritikát, illetve néhány alkotói önvallomást. Ezekről képes ismertetőt írni, adni az érdeklődő osztálytársainak.
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása*		
2.1.	képkomponálás	képkomponálás szabadon választott technikákkal szabadon választott témákra, képek, látványok leírása, leírások alapján kép készítése.	A tanév során készít legalább öt érdekes képet maga által választott technikával.	Kiállításra érett, szépen komponált, ötletes képeket készít festéssel, pasztellel, kollázzsal és/vagy vegyes technikával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	háromdimenziós alkotások	háromdimenziós alkotások készítése szabadon választott technikákkal szabadon választott témákra, képek, látványok leírása, leírások alapján háromdimenziós alkotások létrehozása.	A tanév során készít legalább három érdekes szobrocskát agyagból vagy gyurmából.	Kiállításra érett, szépen komponált, ötletes szobrot mintáz vagy farag agyagból és gipszből.
III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS		
1.	*Műalkotások üzenete, elemei, technikája, anyaga*	*Képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotások, illetve reprodukciók megfigyelése, rajzos elemzése, valamint elemzésük kiscsoportos kommunikációban*	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét segítséggel meg tudja indokolni.	El tudja mondani, hogy szerinte mi a témája a megfigyelt műalkotásnak. Beszélni tud arról is, hogy neki tetszik-e a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni. Meg tudja nevezni a műalkotás jól észlelhető vizuális elemeit, elemkapcsolatait, közismert anyagát, technikáját.
2.	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó reprodukciók, könyvek, albumok, folyóiratok, művészeti kritikák*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok olvasása, nézegetése, rövid művészeti kritikák olvasása, feldolgozása*	A tanév során gyűjt legalább tíz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót.	A tanév során gyűjt legalább húsz képzőművészeti, iparművészeti és építészeti alkotást ábrázoló reprodukciót, amelyet csoportosítva el tud rendezni. Gyűjteménye legfontosabb címeit, adatait fel tudja idézni.
3.	*Alkotói életutak, alkotások*	*Alkotói életutak megismerése, a megismert alkotók közismert alkotásainak felidézése, megnevezése*	A tanév során megismerkedik legalább két közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Jegyzet segítségével az alkotót és alkotásait be tudja mutatni.	A tanév során megismerkedik legalább tíz közismert képzőművész életútjának jelentősebb fordulópontjaival, alkotásaival. Az alkotót és alkotásait önállóan be tudja mutatni.
4.	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóházak*	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóházak látogatása – lehetőség szerint –, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*		

KUTA

Év végi követelmények

a) Tudjon a tanuló kétdimenziós tanulmányokat készíteni összetett formavilágról.
b) Tudjon háromdimenziós tanulmányokat készíteni összetett formavilágról.
c) Tudjon színes felületeket értelmezni (telítettség, reflexek), színkontrasztokat létrehozni. Ismerje a színekhez kapcsolt kulturális jelentéseket.
d) Tudjon mozdulatfázisok rajzolásával egyszerű animációt létrehozni.
e) Ismerje a formatervezés elméleti alapjait.
f) Legyen képes tudatosan kompozíciókat létrehozni.
g) Tudja értelmezni és elemezni a képzőművészeti alkotásokat.
Képes tájékozódni a kiállítások, alkotóházak tereiben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 7. évfolyamon

Szerezzenek jártasságot a tanulók a hagyományos és új vizuális kifejezési technikák és az ábrázolási konvenciók használatában. Váljanak a tanulók közvetlen környezetük érzékeny megfigyelőivé. Legyenek képesek környezetük változásait nyomon követni, a változásokat tudják vizuálisan rögzíteni. Szerezzenek tájékozottságot a tömegkommunikációról. Tanulják meg élményeiket, érzelmeiket, fantáziaképeiket, gondolataikat kifejezni változatos képi és plasztikai eszközökkel. Váljanak képessé a tanulók a művészeti élmények befogadására, átélésére, a műalkotások megítélésére. Tanuljanak meg véleményt mondani a művészet műfajairól, képzőművészeti, építészeti és iparművészeti alkotásokról. Ismerjék meg több jelentős művész életútját, jellemző kifejezőeszközeiket, kiemelkedő alkotásaikat. Alakuljon ki bennük **pozitív attitűd a műalkotások iránt.**

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	különböző grafikai eszközökkel (ceruzával, tollal, ecsettel, tussal, rosttal, krétával stb.) létrehozott vonaltanulmányok	vonaltanulmányok készítése különböző eszközökkel (ceruzával, tollal, ecsettel, tussal, rosttal, krétával stb.); a különböző eszközökkel létrehozott, karakteresen különböző formavilág megfigyelése, elemzése önállóan választott szempontok alapján	Legalább kétféle grafikai eszközzel tud egyszerű tanulmányrajzot készíteni különböző karakterű természeti és mesterséges formákról.	Esztétikus vonaltanulmányt tud készíteni különböző karakterű formákról bármilyen tanult grafikus eszközzel.
1.2.	újságképek részleteiből létrehozott, rendszerezett felületgyűjtemény; a rész és az egész viszonya	rendszerezett felületgyűjtemény létrehozása újságképek részleteiből; a rész és az egész viszonyának megfigyelése	Tud egyszerű (három-négy elemből álló) felületgyűjteményt készíteni újságképek részleteiből.	Érdekes, sokelemű, rendezett felületgyűjteményt tud létrehozni újságképek részleteiből.
1.3.	frottage segítségével előállított felületgyűjtemény; a felület kifejező és hangulati szerepe	felületgyűjtemény létrehozása frottage segítségével; a létrehozott felületek kifejező és hangulati hatásának és szerepének tanulmányozása	Frottaget tud készíteni bármilyen nem túl egyenetlen felületű tárgyról.	Ügyesen készít frottaget bármilyen nem túl egyenetlen felületű tárgyról. A különböző frottage-okból érdekes felületgyűjteményt tud összeállítani.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	különböző anyagok felülete; a felületek taktilis és dekoratív hatása a környezetben (lakberendezési, belsőépítészeti szempont)	különböző anyagok felületének elemzése; a felületek taktilis és dekoratív hatásának megfigyelése a környezetben; információk gyűjtése olyan lakberendezési és belsőépítészeti szempontokról, amelyek szerepet játszanak a munka- és lakókörnyezet felületeinek kialakításában	Két-három anyag felületének tulajdonságait le tudja írni megadott szempontok alapján.	Össze tudja hasonlítani a különböző anyagok felületét faktúra, mintázat, színezet, dekorativitás szempontjából. Információgyűjtései alapján beszélni tud a munka- és lakókörnyezet felületeinek kialakításáról.
1.5.	felületgyűjtemény-elemekből létrehozott fantáziakép	fantáziaképek készítése felületgyűjtemények elemeiből kollázzsal	Érdekes fantáziaképet tud készíteni felületgyűjtemény-elemekből kollázzsal.	Esztétikus kinézetű, érdekes fantáziaképeket, képsorozatokat tud készíteni felületgyűjteménye elemeiből.
1.6.	a faktúra és a plaszticitás összefüggései; térábrázolás	a faktúra és a plaszticitás összefüggéseinek vizsgálata; térábrázolás megmunkált felületek segítségével	Érdekes faktúrájú felületeket tud létrehozni agyaglap vagy karton megmunkálásával.	Beszélni tud arról, hogy a faktúrának mi a szerepe a felületek térhatásának alakulásában. A faktúra és a plaszticitás összefüggéseit általa megmunkált (faktúrált) felületekkel képes szemléltetni.
1.7.	különbözően strukturált felületekből kialakított minta	minta kialakítása különbözően strukturált felületekből	Tud mintákat kialakítani különböző faktúrájú és struktúrájú felületekből.	Érdekes és változatos mintákat tud kialakítani különböző faktúrájú és struktúrájú felületekből.
1.8.	egy szín különböző tónusaival megfestett plasztikus forma	plasztikus forma megfestése egy szín különböző tónusaival	Egy szín különböző tónusainak felhasználásával egyszerű plasztikus formát tud festeni.	Egy szín különböző tónusainak felhasználásával kifejező plasztikus formákat tud festeni.
1.9.	üvegekről készített papírmetszet; pozitív és negatív formák, áthatások és formakapcsolatok	papírmetszet készítése üvegekről; a pozitív és negatív formák, az áthatások és a formakapcsolatok megfigyelése, elemzése, alkalmazása	Minta alapján papírmetszetet tud készíteni üvegformákról.	Önállóan képes több üvegforma pozitívjának és negatívjának felhasználásával érdekes papírmetszetet készíteni.
1.10.	a formák jellemző nézete; a Monge-féle vetületi ábrázolás; vetületek rekonstrukciója	a formák jellemző nézeteinek megfigyelése; a Monge-féle vetületi ábrázolás tanulása, gyakorlása; vetületek rekonstrukciójának elkészítése, a formák helyes arányviszonyainak megfigyelése, jellemzése, elemzése	Le tudja rajzolni szabályos térformák vetületeit.	Ismeri a Monge-féle vetületi ábrázolás szabályait. Szabályos testekről pontos vetületi rajzot tud készíteni és képes a vetületeket rekonstruálni rajzolással.
1.11.	az érzéki csalódások	a leggyakoribb érzéki csalódások számbavétele, vizsgálata	Felismer és meg tud nevezni legalább két érzéki csalódást a legközismertebbek közül.	Fel tudja sorolni és felismeri az érzéki csalódások többségét. El tudja mondani, hogy az egyes érzéki csalódások milyen látszatot keltenek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.12.	térformák együttese a tapasztalati távlattan szabályai szerint; térformák egymáson és egymásban	több térforma együttes ábrázolása a tapasztalati távlattan szabályainak segítségével; térformák ábrázolása egymáson és egymásban, a formák helyes arányviszonyainak megfigyelése, jellemzése, elemzése	Egyszerű geometrikus térformákat meg tud rajzolni a tapasztalati távlattan szabályai szerint.	Több térformából álló, egymásra és egymásba helyezett együttest le tud rajzolni a tapasztalati távlattan szabályai szerint.
1.13.	az egyméretű axonometria	az egyméretű axonometrikus ábrázolás tanulása, gyakorlása	Mintakövetéssel ábrázolni tud szabályos térformákat az egyméretű axonometria szabályai szerint.	Ismeri az egyméretű axonometria szabályait. Szabályos testeket ábrázolni tud egyméretű axonometrikus rendszerben.
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszer*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	hurkapálcikából készített térhálók, térszerkezetek	térhálók készítése hurkapálcikából; a létrehozott térszerkezet tanulmányozása, lerajzolása	Egyszerű térszerkezeteket el tud készíteni hurkapálcikából.	Érdekes térszerkezeteket tud konstruálni hurkapálcákból. Ezeket rekonstruálni képes rajzolással.
2.2.	hengerelt agyagból előállított épületmakett	épületmakett készítése hengerelt agyagból	Egyszerű épület makettjét el tudja készíteni hengerelt agyagból.	Sokelemű épület makettjét el tudja készíteni hengerelt agyagból.
2.3.	érem, éremkészítés; pozitív és negatív forma; redukált tér	éremkészítés megadott témára: negatív vésése gipszlapba; agyagnyomat készítése; a redukált tér létrehozásának gyakorlása	Minta alapján egyszerű érmet tud készíteni gipszfaragással, agyagba nyomással.	Ismeri az éremkészítés módját. Önállóan tud készíteni érmét gipszfaragással, agyagba nyomással.
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*		
3.1.	a szín és a felület (anyag) összefüggései; a felületek és a kontúrok hatása; a vízfesték és a tempera hatása	a szín és a felület (anyag) összefüggéseinek megfigyelése, ábrázolása; a különböző felületek és kontúrok hatásának vizsgálata; az akvarell és a tempera hatásának vizsgálata	Két-három változatos színezetű felületet képes létrehozni temperafestéssel és vízfestéssel. Beszélni tud a látvány alapján a különböző technikával készült felületekről.	El tudja mondani, le tudja írni és festéssel illusztrálni az akvarellfestés és a temperafestés közti különbségeket.
3.2.	a szín és a fény összefüggései	a szín és a fény összefüggéseinek vizsgálata, ábrázolása	Tudja, hogy a szín fény. Fel tudja sorolni és festéssel reprodukálni a spektrumszíneket.	Illusztrálni tudja, hogy a szín fény. A fényszíneket és azok keveredését be tudja mutatni színes fények vetítésével. Le tudja írni és festéssel szemléltetni megvilágított és árnyékban lévő felületek színeiről, illetve azok különbségeiről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	a dekoratív színharmóniák	dekoratív színharmóniák rendszerének kialakítása	Minta alapján és a színválasztás segítésével dekoratív színharmóniát tud összeállítani kollázzsal.	Dekoratív színharmóniákat képes létrehozni temperafestéssel és kollázzsal.	
3.4.	a szín és a mintázat összhangja	a szín és a mintázat összhangjának vizsgálata	El tudja készíteni két-három megadott mintázat és két-három szín összes variációját.	Tudja, hogy a felületek színe és mintázata kölcsönösen hatnak egymásra. Érdekes szín- és mintavariációkat tud készíteni festéssel, kollázzsal.	
3.5.	batik (papírbatik)	a batik (papírbatik) technikájának megtanulása	Ismeri a papírbatik technikáját, és alkalmazni tudja azt a képalakítások során.	Dekoratív és harmonikus színezetű, formájú papírbatikot tud készíteni.	
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése*			
4.1.	színpadkép; síkbeli és térbeli színes közlések	színpadkép tervezése és lehetőség szerint kivitelezése; a síkbeli és a térbeli színes közlések összefüggéseinek vizsgálata, tervvázlatok készítése, önálló kérdések megfogalmazása, a megfelelő megoldások kiválasztása, kivitelezése, az elvégzett munka értékelése	Le tudja rajzolni egy kedvelt meséje, sztorija díszleteit.	Tájékozott a színházi díszletkészítés mesterségében. Ötletes, a színről, formáról, térről, fényről és mozgásról eddig szerzett ismereteit mozgósító színpadkép-tervvariációkat képes készíteni egy fiktív történethez.	
4.2.	a színes fény hatása	a színes fény hatásának vizsgálata színes fóliákkal	Tudja, hogy a színes fóliák egymásra helyezésével új színeket lehet nyerni.	Tudja, hogy a színes fóliák egymásra helyezésével új színeket lehet nyerni. Ezeket az új színeket festéssel is tudja reprodukálni.	
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA			
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA			
1.	*A közvetlen környezet: a település (a falu és a város)*	*A közvetlen környezet (település: falu, város) elemzése*			**VÉD FOGY**
1.1.	a közvetlen környezet időbeli változásai	a közvetlen környezet időbeli változásainak kinyomozása, dokumentálása	Képregény-szerű illusztrációt képes készíteni lakóhelye közelmúltjának változásairól elbeszélés alapján.	Szemtanúk elbeszélései, korabeli dokumentumok alapján el tudja készíteni lakóhelye legalább százéves történetének (változásának, fejlődésének, hanyatlásának) illusztrált krónikáját.	**JÖVŐ**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	településtörténeti emlékek; településtörténeti tanulmány	településtörténeti emlékek felkutatása, összegyűjtése; településtörténeti tanulmány készítése: azaz egy településtörténeti emlék feldolgozása írásban, rajzban, képben	Fel tud kutatni egy-két településtörténeti emléket, és azt be tudja mutatni az érdeklődő osztálytársainak.	Fel tud kutatni és illusztráltan fel tud dolgozni néhány érdekes településtörténeti emléket.	**KUTA**
2.	*Minták, mintázatok a lakásban*	*A lakásban található minták, mintázatok megfigyelése, összegyűjtése, elemzése*			
2.1.	egy lakószoba mintakészlete	egy lakószoba mintakészletének összegyűjtése rajzolással, színezéssel, festéssel	Le tudja rajzolni saját lakószobája mintakészletét.	Érdekes, szemléletes leírást tud készíteni egy-két – karakteresen különböző – lakószoba mintakészletéről.	
2.2.	a mintázat, az anyag és a funkció összefüggései	információk tanulása a mintázat, az anyag és a funkció összefüggéseiről	Tudja, hogy nem minden anyag és mintázat felel meg egy adott funkciónak. Egy-két példával ezt érzékeltetni is képes.	Gyűjtött példákkal tudja illusztrálni a mintázat, az anyag és a funkció összefüggéseit.	
2.3.	különböző hangulatot kifejező dekorációk a lakószobában	egy lakószoba többféle hangulatú dekorációjának megtervezése	Színezet és mintázat megváltoztatásával két-három különböző hangulatot tud kifejezni egy lakószoba axonometrikus rajzán.	Meg tudja tervezni egy lakószoba négy-öt – különböző hangulatot kifejező – dekorációját.	
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*A tömegkommunikáció sajtóban megjelenő üzenetei*	*A tömegkommunikáció sajtóban megjelenő üzeneteinek elemzése, tudatos, szelektív használatának gyakorlása*			
1.1.	újságok, magazinok, folyóiratok fajtái, arculatuk	újságok, folyóiratok, magazinok fajtáinak számbavétele, arculatuk tanulmányozása, reklámok képi eszközeinek elemzése	Fel tud sorolni három-négy napilapot és hetilapot. Ezeket felismeri az arculatuk alapján.	Arculata alapján képes felismerni legalább tíz-tizenöt napilapot, hetilapot, folyóiratot. A lapok arculatáról (a címoldal feliratairól, képeiről, szimbólumairól) pontos és szemléletes leírást tud készíteni.	**MÁS**
1.2.	hetilapok rovatai	hetilapok rovatainak megismerése, elemzése, reklámok képi eszközének elemzése	Fel tudja sorolni egy általa kiválasztott hetilap rovatait. Ismertetni tudja röviden e rovatok tartalmát.	Be tudja mutatni négy-öt hetilap rovatrendjét, az egyes rovatok arculatát, tematikáját.	
1.3.	a szöveg és a képi közlés kapcsolata; a piktogram, grafikonok, diagramok	a szöveg és a képi közlés összekapcsolása különböző karakterű közlésekben; piktogram tervezése, nem vizuális természetű információk érzékletes megfogalmazása diagramokban, grafikonokon	El tud készíteni legalább egy egyszerű, közérthető piktogramot.	Érdekes, informatív piktogram variációkat tud készíteni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	az újságszerkesztés gyakorlata	az újságszerkesztés gyakorlatának megismerése képek, ábrák, szövegek olvasása, elemzése és lehetőség szerint szerkesztőségi látogatás révén	Fázisrajzok, fotók segítségével fel tudja idézni, hogy hogyan készül a napilap.	Tudja, hogy készül a napilap.	
1.5.	iskolaújság, osztályújság, faliújság	osztály- vagy iskolai újság és faliújság tervezése, szerkesztésének gyakorlása	El tudja készíteni egy – közérdekű információkat tartalmazó – hírlevél arculattervét.	El tudja készíteni egy nyolcoldalas osztályújság makettjét, meg tudja tervezni a címoldal és a rovatok arculatát.	
2.	*Személyes vizuális közlés, kifejezés*	*Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése*			
2.1.	kötött, illetve szabadon választott témájú grafika	Az aklotótevékenység önálló előkészítése. Grafika készítése megadott vagy szabadon választott témára, szabadon választott technikával	Tud grafikát készíteni két-három technikával (ceruzával, filctollal, színes ceruzával) megadott vagy szabadon választott témákra.	Érdekes, esztétikus grafikát tud készíteni megadott vagy szabadon választott témára, szabadon választott technikával.	
2.2.	a képregény	humoros képregény rajzolása az adott osztályban megtörtént eseményről az osztály- vagy az iskolaújság számára	Négy-hat képből álló képregény tud rajzolni megtörtént humoros eseményről.	Érdekes, kifejező és karikírozott eseményt képregénnyé tud formálni.	
III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS			
1.	*Műalkotások a nyelvi, formai, tartalmi, továbbá a személyes kritikai megítélés szempontjából (különös tekintettel a következő témákra: a) faktúra és felület a képzőművészetben; b) éremművészet; c) díszlettervezés)*	*Műalkotások elemzése nyelvi, formai és tartalmi, továbbá személyes kritikai szempontból (különös tekintettel a következő témákra: a) faktúra és felület a képzőművészetben; b) éremművészet; c) díszlettervezés) A tanári előadás önálló jegyzetelése*	Megadott szempontok figyelembevételével tud grafikát, festményt, szobrot elemezni. El tudja mondani, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem. Véleményét röviden meg tudja indokolni.	Tud grafikát, festményt, szobrot elemezni nyelvi, tartalmi és formai szempontból. El tudja mondani, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni.	**TANU**
2.	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok, művészeti kritikák*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok olvasása, nézegetése, rövid művészeti kritikák olvasása, feldolgozása A tanári előadás önálló jegyzetelése*	A tanév során áttekint egy-két építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó albumot, folyóiratot. Áttekintéséről két-hárommondatos rövid ismertetést tud adni szóban és írásban.	A tanév során elolvas legalább öt építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvet, albumot, folyóiratot vagy rövid művészeti kritikát. Az olvasottakról rövid, illusztrált ismertetőt képes készíteni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Alkotói életutak, alkotások*	*Alkotói életutak megismerése, a megismert alkotók közismert alkotásainak felidézése, megnevezése*	A tanév során megismeri legalább három alkotó életútját, közismert alkotásait. Ezekről két-hárommondatos rövid ismertetést tud adni.	A tanév során megismeri legalább tizenöt alkotó életútját, közismert műveit. Az életutak főbb szakaszairól és a megismert alkotásokról szóban és írásban be tud számolni.
4.	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóházak*	*Kiállítások, tárlatok, műtermek, alkotóházak látogatása – lehetőség szerint -, rajzos jegyzetkészítés a látottakról*		

Év végi követelmények

a) A tanuló tudjon a természeti és a mesterséges formák részleteiről és azok tulajdonságairól kétdimenziós tanulmányokat készíteni, a részek és az egész viszonyát érzékeltetni.
b) A tanuló tudjon a természeti és a mesterséges formák részleteiről és azok tulajdonságairól háromdimenziós tanulmányokat készíteni, a részek és az egész viszonyát érzékeltetni.
c) Ismerje a szín és a felület összefüggéseit, és tudja érzékeltetni kétdimenziós alkotás formájában.
d) Tudjon irodalmi alkotásokhoz vizuális tartalmakat, alkotásokat létrehozni.
e) Legyen képes a környezet időbeni változásait vizuálisan nyomon követni, rögzíteni.
f) Ismerje a tömegkommunikációs médiumokat, azok vizuális közlésrendszerét.
g) Tudjon kötött témára két- vagy többdimenziós személyes alkotást létrehozni.
h) Tud különböző műalkotástípusokat elemezni szóban és írásban egyaránt.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Vizuális kultúra tanulásának céljai a 8. évfolyamon

Szerezzenek jártasságot a tanulók a hagyományos és új képi és plasztikai kifejezési technikák és az ábrázolási konvenciók, színes közlések és komplex vizuális közlések használatában. Szerezzenek jártasságot személyes környezetük alakításában. Váljanak tájékozottá a környezetalakítás, környezetvédelem, környezetkultúra témáiban. Érzelmeiket, viszonyulásaikat, fantáziaképeiket, gondolataikat tanulják meg változatos eszközökkel kifejezni. Tanuljanak meg közösségi szempontokat is érvényre juttatni a vizuális kifejezésben. Váljanak képessé a tanulók a művészeti élmények befogadására, átélésére, a műalkotások megítélésére. Tanuljanak meg véleményt mondani a művészet műfajairól, képzőművészeti, építészeti, iparművészeti alkotásokról. Ismerjék meg több jelentős művész életútját, jellemző kifejezőeszközeit, kiemelkedő alkotását. Alakuljon ki bennük pozitív attitűd a műalkotások iránt. Váljon szokásukká a képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok, művészeti kritikák olvasása. Váljon igényükké a kiállítások, tárlatok látogatása.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMUM	OPTIMUM
I.	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZRENDSZERE, MEGISMERÉS, BEFOGADÁS	A VIZUÁLIS KULTÚRA NYELV- ÉS ESZKÖZREND-SZERÉNEK MEGISMERÉSE, BEFOGADÁSA		
1.	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
1.1.	a tárgyak körvonala (kontúrja); formakövető vonalak, lendületes vonalak, plasztikus körvonalak	a tárgyak körvonalának (kontúrjának) megjelenítése; formakövető és/vagy lendületes vonalak alkalmazása; a plasztikus körvonalak használatának gyakorlása	Le tudja rajzolni egyszerű formák körvonalait formakövető és lendületes vonalakkal.	Le tudja rajzolni a természeti és mesterséges formák körvonalait formakövető és lendületes vonalakkal.
1.2.	a mozgás kifejezése; könnyed vonalhasználat	a mozgás kifejezése különféle grafikai eszközökkel; a könnyed vonalhasználat gyakorlása	Egy-két mozgást kifejező vonalat képes rajzolni.	Érdekes mozgásillúziót keltő vonalrendszert képes kialakítani grafikus eszközökkel.
1.3.	drapériatanulmány	drapériatanulmányok rajzolásának gyakorlása	Tanulmányrajzot tud készíteni ceruzával egyszerű drapériáról.	Szemléletes és plasztikus tanulmányrajzot tud készíteni drapériáról grafikus eszközökkel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	dinamikus és statikus körvonalú formák megjelenése alkalmazott grafikán	dinamikus és statikus körvonalú formák felhasználásának gyakorlása alkalmazott grafikákon	Dinamikus és statikus körvonalú formákat képes nyomtatni védőborítóra, mappára.	Tasak, doboz arculatát meg tudja tervezni dinamikus és statikus körvonalú formák felhasználásával.
1.5.	egyszerű mechanikus szerkezetek (olló, harapófogó stb.); a szerkezetek működését magyarázó rajz	magyarázó rajz készítése egyszerű mechanikus szerkezetekről (ollóról, harapófogóról stb.)	Magyarázó rajzot tud készíteni egyszerű mechanikus szerkezetek működéséről.	Szemléletes magyarázó rajzot tud készíteni egyszerű mechanikus szerkezetek működéséről többféle grafikus eszközzel.
1.6.	összetett mesterséges formák felépítése, szerkezete; a felépítést, szerkezetet elemző rajz	összetett mesterséges formák felépítésének, szerkezetének értelmezése (tengellyel, metszősíkkal, származtatással)	Az összetett mesterséges formák mennyiségi viszonyait ábrán tudja szemléltetni.	Összetett mesterséges formák felépítését, szerkezetét értelmező, szemléletes rajzot tud készíteni.
1.7.	az összetett természeti forma (az emberi alak) szerkezete; emberi testarányok	összetett természeti forma (emberi alak) szerkezetének értelmezése, ábrázolásának formalizálása; az emberi testarányok vizsgálata rajzolással	Kis segítséggel arányos emberi alakot tud rajzolni.	Az emberi alakot le tudja rajzolni több nézetből, a testfelépítés, testarányok értelmezésével.
1.8.	az emberi lépték és a modul	az emberi lépték és a modul fogalmának tanulása szövegolvasás, ábraelemzés révén	Van elképzelése arról, hogy mit jelent az emberi lépték, illetve a modul.	Tudja mit jelent az emberi lépték és a modul. Tud keresni olyan illusztrációkat, amelyek figyelembe veszik az emberi léptéket, és olyanokat is, amelyek nem.
1.9.	a kroki (mozdulattanulmány)	kroki (mozdulattanulmány) rajzolásának gyakorlása	Képes egy kroki fő vonalait felvázolni öt-hét percig mozdulatlanul álló, ülő figurát megfigyelve.	Kifejező krokit tud készíteni öt perc alatt egy valamilyen pózban álló figuráról.
1.10.	a freskó, a szekkó és a mozaik	a freskó, a szekkó és a mozaik technikájának tanulása szövegolvasás, lehetőség szerint valóságos felület, kép- és ábraelemzés révén	Felismeri a valóságban, illetve közeli képeken a mozaikot. El tudja mondani, hogy mi a freskó és a szekkó közötti különbség.	Tudja, mi a freskó, a szekkó és a mozaik. Fel tud sorolni legalább öt-öt közismert freskót, szekkót és mozaikot.
1.11.	a miniatúra és az iniciálé	információk tanulása a miniatúráról és az iniciáléról szövegolvasás, képelemzés révén; a miniatúrafestés és az iniciálékészítés gyakorlása	Tudja, mi a miniatúra és az iniciálé közti különbség. Le tud másolni egy korabeli iniciálé-reprodukciót temperafestéssel, a hasonlóságra törekedve.	Tudja, mi a miniatúra és az iniciálé. Megközelítően hasonló másolatot tud készíteni korabeli miniatúrák és iniciálék reprodukcióiról, temperafestéssel.
1.12.	a kétméretű axonometria; a kétméretű axonometriai rendszerben ábrázolt összetett mesterséges forma	a kétméretű axonometria ábrázolási rendszerének tanulása; összetett mesterséges forma ábrázolásának gyakorlása a kétméretű axonometria segítségével	Minta alapján le tud rajzolni egyszerű mesterséges formát a kétméretű axonometria szabályai szerint.	Le tud rajzolni összetett mesterséges formákat kétméretű axonometrikus rendszerben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.13.	az egy iránypontos perspektíva törvényszerűségei	a perspektivikus ábrázolás egyszerű (egy iránypontos) változatának vizsgálata ábrák, képek, fotók elemzésével, törvényszerűségeinek számbavételével; az egy iránypontos perspektivikus ábrázolás gyakorlása	Mintakövetéssel le tud rajzolni egyszerű mesterséges formákat az egy iránypontos perspektivikus ábrázolás szabályai szerint.	Ismeri az egy iránypontos perspektíva törvényszerűségeit. Képes ábrázolni külső és belső teret az egyiránypontos perspektíva szabályai szerint.
1.14.	az ábrázolási rendszerek	a tanult ábrázolási rendszerek összehasonlítása, előnyeik, hátrányaik vizsgálata	Tudja mi a főbb különbség az axonometrikus és a perspektivikus ábrázolási rendszer között.	Meg tudja mutatni és illusztrálni a tanult ábrázolási rendszerek főbb különbségeit, előnyeiket, hátrányaikat.
1.15.	a méretezés; a műszaki rajz; a szabványbetű	a méretezés szabályainak tanulása, gyakorlása; szabványbetűk írásának gyakorlása; egyszerű műszaki jellegű rajzok szerkesztése, feliratozása szabványbetűkkel	Minta segítségével le tud írni néhány szabványbetűt.	Egyszerű, műszaki jellegű rajzot tud szerkeszteni, szabványbetűkkel feliratozni.
1.16.	a magyarázó ábra	tankönyvek, egyéb kiadványok magyarázó ábráinak megfigyelése, értelmezése; egyszerű magyarázó ábrák rajzolása	Tudja értelmezni a tankönyvek magyarázó ábráit.	Tudja, mi a magyarázó ábra. Képes egyszerű magyarázó ábrákat rajzolni ismeretterjesztő szöveghez.
1.17.	a számítógép tervezési, ábrázolási lehetőségei	a számítógép tervezési, ábrázolási lehetőségeinek megismerése (lehetőség szerint tájékozódás és gyakorlás)	Rövid szöveget, egyszerű vonalas ábrákat el tud készíteni algoritmus segítségével számítógépen.	Tájékozott a számítógépes szövegszerkesztő és grafikai programokban. Rövid, grafikával illusztrált szöveget el tud készíteni számítógépen.
1.18.	a linómetszés	a linómetszés technikájának tanulása, gyakorlása	Próbálkozással metszeni tudja a linóleumot.	Egyszerű linómetszetet tud készíteni.
1.19.	a grafikai eszközök fajtái	a különböző grafikai eszközök rendszerezése, használatuk összefoglaló áttekintése	Fel tud sorolni négy-öt grafikai eszközt. Ezek közül legalább kettő használatában járatos.	Tudja mi a grafika, az alkalmazott grafika és e műfajok fontosabb fajtái. Biztonsággal képes használni a tanult grafikai eszközöket.
2.	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszer*	*A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása*		
2.1.	a papírplasztika; a fény szerepe a plasztika megjelenésében	a papír téri lehetőségeinek megtapasztalása; papírplasztika készítése egyedi és ismétlődő elemek felhasználásával; a fény szerepének megfigyelése a plasztika megjelenésében	Tud egyszerű papírplasztikát készíteni.	Érdekes, a fény-árnyék adta lehetőséget jól felhasználó papírplasztikát tud készíteni.
2.2.	a drapéria mint kifejezőeszköz; a gipszdrapéria-tanulmány; a nonfiguratív szobrászat lehetőségei	drapériatanulmányok készítése gipszbe mártott gézből; a drapéria mint kifejezőeszköz és a nonfiguratív szobrászat lehetőségeinek megtapasztalása	Próbálkozással készíteni tud gipszbe mártott drapériából kisméretű térplasztikát.	Drapériatanulmány-sorozatot tud készíteni gipszbe mártott gézdarabokból.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	a térbeli mozdulattanulmány	mozdulattanulmány készítése agyagból, emberi alakról	Képes egyszerű mozdulattanulmányt készíteni agyagból, emberi alakról.	Mozdulattanulmány-sorozatot tud készíteni agyagból, emberi alakokról.	
2.4.	a plasztika eszközei	a plasztika eszközeiről tanult információk összefoglalása, rendszerezése	Néhány anyag és eszköz felhasználásával egyszerű plasztikát tud készíteni.	Tájékozott a szobrászat különböző technikáiban. Különböző anyagok és eszközök felhasználásával képes plasztikát készíteni.	
3.	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása*			
3.1.	a színrendszer, a színharmóniák és a színkontrasztok összefüggései	a színrendszer és a színharmóniák, valamint a színkontrasztok összefüggéseinek áttekintése, rendszerezése	Felismeri és meg tudja nevezni az egyszerű színharmóniát, a tónuskontrasztot, az hőfokkontrasztot és a komplementer színkontrasztot.	Biztonsággal ismer legalább két színrendszert. Temperával, pasztellel, kollázzsal érdekes színharmóniákra vagy színkontrasztokra épülő kompozíciót tud készíteni.	
3.2.	az egyéni színhasználat; az alkat, az egyéniség és a szín viszonyai, összefüggései	az egyéni színhasználat elemzése; az alkat, az egyéniség és a szín viszonyainak, összefüggéseinek megfigyelése, elemzése	Beszélni tud saját színválasztásának (-kedvelésének), -használatának alakulásáról.	Négy-öt általa választott és megfigyelt személy színválasztásának és -használatának jellemzőit le tudja írni.	
3.3.	a színek élettani és érzelmi hatásai	a színek élettani és érzelmi hatásainak megismerése szövegolvasás, kép- és ábraelemzés révén	Tudja, hogy a színek hatást gyakorolnak az emberi szervezetre és érzelmekre. Egy-két példával tudja illusztrálni a színek élettani és érzelmi hatását.	Érzékletesen le tudja írni és illusztrálni a színek élettani és érzelmi hatásait. Tíz-tizenöt véletlenül választott személyen meg tudja vizsgálni néhány szín érzelmi hatását.	**ÖNI**
3.4.	a színek és a festékek funkciói; a hagyományos festékek beszerzési lehetőségei; a festékek emberi szervezetre gyakorolt hatásai	a színek és a festékek funkcióinak áttekintése; a hagyományos festékek beszerzési lehetőségeinek tisztázása; információk olvasása a festékek emberi szervezetre gyakorolt hatásáról	Fel tudja sorolni a színek és a festékek alapvető funkcióit.	Fel tudja sorolni a színek és festékek főbb funkcióit. Be tud mutatni néhány festékmárkát (felhasználási lehetőségeit, előnyeit, elemeit, beszerzési lehetőségeit, aktuális fogyasztói árát). Tájékozott a festékek emberi szervezetre gyakorolt hatásairól.	
4.	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere*	*A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerés*			
4.1.	időben lejátszódó vizuális folyamatok	időben lejátszódó vizuális folyamatok elemzése, ábrázolásának gyakorlása	Kép(sor) segítségével tud beszélni egyszerű vizuális folyamatokról. Ezeket vázlatosan le is tudja rajzolni.	Néhány időben lejátszódó természeti jelenségről és mesterséges működésről folyamatábrát tud készíteni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	időben lezajló vizuális művészi folyamatok (mobilok, tánc, ünnepi események, performance stb.)	az időben lezajló vizuális művészi folyamatok (mobilok, tánc, ünnepi események, performance stb.) elemzése, eszközeik tanulmányozása	Fel tudja sorolni egy vizuális művészi folyamat főbb történéseit (eseményeit).	Valóságban vagy videofelvételen megtekintett művészi folyamatot megadott szempontok alapján képes elemezni. Eszközeiről pontos leírást tud adni.	**EU**
II.	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEI, A VIZUÁLIS KULTÚRA HASZNÁLATA	A VIZUÁLIS KULTÚRA MŰKÖDÉSI TERÜLETEINEK ÉS HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA			
A)	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA	TÁRGY- ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA TANULÁSA			
1.	*A személyes környezet*	*A személyes környezet alakítása*			
1.1.	a lakásalaprajz	lakásalaprajz rajzolása másolással, elemzése	Tud készíteni vázlatos lakásalaprajzot.	Le tudja rajzolni egy elképzelt lakás alaprajzát.	
1.2.	lakástípusok, alaprajzi típusok összefüggései a családszerkezettel	lakástípusok, alaprajzi típusok elemzése a családszerkezettel összefüggésben	Tudja, hogy a családszerkezettel összefügghet a lakástípusok alakulása. Tudja azt is, hogy a jövedelmi viszonyok befolyásolják a megfelelő lakástípus megválasztását.	Lakástípus tud rendelni egyedülálló idős vagy fiatal személyhez, gyermektelen vagy nagycsaládos házaspárhoz, többgenerációs családhoz.	
1.3.	ergonómia	ergonómiai ismeretek tanulása szövegolvasás, kép- és ábraelemzés alapján; ergonómiai felmérés készítése	Képek, ábrák segítségével beszélni, írni tud az ergonómia alapvető funkcióiról.	Tudja, mi az ergonómia funkciója. Ergonómiai felmérést tud készíteni otthonáról, osztályterméről.	
1.4.	lakásalaprajzi vázlatok elképzelt lakásról	alaprajzi vázlatok készítése elképzelt saját lakásról	Egyszerű, vázlatos lakásalaprajzot tud rajzolni.	Szemléletes lakásalaprajz-vázlatot tud készíteni elképzelt, jövőbeni lakásáról.	
1.5.	bútorok, berendezési tárgyak helye a lakásban	variációk készítése egy lakásalaprajzra a bútorok, berendezési tárgyak elhelyezéséhez	Vázlatosan le tudja rajzolni egy elképzelt lakás alaprajzára a lakás bútorait, berendezéseit.	Egy adott lakás alaprajzára többféle érdekes berendezést tud rajzolni. A rajzolt variációk egymással szembeni előnyeit, hátrányait meg tudja indokolni.	
16.	összetett rendszer (lakóház) alapvető elemei és az elemek összefüggései	lakóház tervrajzának megfigyelése, elemzése; a lakóház és környezete összefüggéseinek megfigyelése, elemzése; lakóház modellezése hungarocellel, agyagkockákkal vagy kartonokkal	El tudja készíteni egy egyszerű lakóház modelljét kartonlapok összeillesztésével, ragasztásával.	Át tudja tekinteni egy lakóház tervrajzát. A tervrajzról le tudja olvasni a ház főbb tereit, a terek tájolását, méretét. Lakóházmodellt tud készíteni kubusokból, lapokból.	
2.	*Környezetalakítás, környezetvédelem, környezetkultúra*	*A környezetalakításról, környezetvédelemről, környezetkultúráról szerzett ismeretek áttekintése, rendszerezése*			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	Környezetalakítás, környezetvédelem, környezetkultúra	A környezetalakításról, környezet-védelemről, környezetkultúráról tanult ismeretek rendszerezett összefoglalása	Négy-öt mondatot tud mondani a környezetalakítás, a környezetvédelem és a környezetkultúra lényegéről.	Összefüggően tud beszélni, írni a környezetalakítás, környezetvédelem, környezetkultúra lényeges ismérveiről, funkcióiról, a társadalomban kimutatható aktuális helyzetéről.	**VÉD**
2.2.	Környezetalakítást, környezetvédelmet, környezetkultúrát demonstráló kiállítás	Környezetalakítással, környezet-védelemmel, környezetkultúrával foglalkozó anyagok gyűjtése, elemzése; demonstratív kiállítás készítése a gyűjtött anyagból kiscsoportban, a tanteremben vagy az iskola folyosóján	Közreműködik a környezetalakítást, környezetvédelmet és környezetkultúrát demonstráló kiállítás szervezésében.	Közreműködik a környezetalakítást, környezetvédelmet és környezetkultúrát demonstráló kiállítás tervezésében, szervezésében és kivitelezésében.	**VÉD**
3.	Tájékozódás a térben	Tájékozódás térképhasználattal ismeretlen városi környezetben, ismeretlen útvonalról rajz készítése, a rajz összevetése a térképpel			
B)	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ	VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA			
1.	*Személyes plasztikai kifejezés*	*A személyes plasztikai kifejezés gyakorlása*			
1.1.	Környezeti témájú agyagplasztika	agyagplasztika készítése az *"Én és a környezetem"* témára	Egyszerű, de kifejező agyagplasztikát tud készíteni az *"Én és a környezetem"* témára.	Kifejező és esztétikus környezeti témájú agyagplasztikát tud készíteni.	**VÉD**
1.2.	környezeti témájú environment vagy kiállítás	környezeti témájú environment vagy kiállítás készítése a *"Mi és a környezetünk"* témára csoportos munkában, tervvázlatok készítése, a megfelelő kiválasztása, kivitelezése, az elkészült alkotások értékelése.	Közreműködik a környezeti témájú environment szervezésében.	Közreműködik a környezeti témájú environment tervezésében, szervezésében, kivitelezésében.	**VÉD**
2.	*Közösségi szempontok figyelembe vétele a vizuális kifejezésben*	*Vizuális kifejezés közösségi szempontok figyelembevételével*			
2.1.	A közvetlen települési (falusi, városi) környezetbe illeszkedő falkép; interaktív kommunikáció a közvetlen környezettel; a megrendelő, az alkotó és a kivitelező viszonyának, kooperációjának modellje	Nagyméretű falkép tervezése a közvetlen települési (falusi, városi) környezetbe; interaktív kommunikáció a közvetlen környezettel; a megrendelő, az alkotó és a kivitelező viszonyának, kooperációjának modellezése: az igények és a lehetőségek felmérése, a téma közös kialakítása, a falkép megtervezése, tervvariációk készítése, a tervek megbeszélése, szükség esetén módosítása, a feltételek megléte esetén a falkép elkészítése csoportmunkában	Közreműködik a nagyméretű, környezetbe illeszkedő falkép szervező munkálataiban.	Közreműködik a nagyméretű, környezetbe illeszkedő falkép tervezésében, szervezésében (és ha mód van rá) kivitelezésében.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰALKOTÁSOK	MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE, ÖNMŰVELÉS		
1.	*A műalkotások a nyelvi, a formai és tartalmi, továbbá a személyes kritikai megítélés szempontjából különös tekintettel az alábbi témákra:* nagyméretű köztéri kétdimenziós alkotások, geometrikus törekvések a XX. századi képzőművészetben, lakberendezési stílusok	*Műalkotások elemzése nyelvi, formai, tartalmi, továbbá a személyes kritikai megítélés szempontjából különös tekintettel az alábbi témákra:* nagyméretű köztéri kétdimenziós alkotások, geometrikus törekvések a XX. századi képzőművészetben, lakberendezési stílusok	Megadott szempontok figyelembevételével tud grafikát, festményt, szobrot, lakberendezési tárgyat elemezni. El tudja mondani, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem. Véleményét röviden meg tudja indokolni.	Tud köztéri alkotást, lakásberendezést, XX. századi képzőművészeti alkotást elemezni nyelvi, tartalmi és formai szempontból. El tudja mondani, hogy tetszik-e neki a műalkotás, avagy nem. Véleményét meg tudja indokolni.
2.	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok, művészeti kritikák*	*Képzőművészeti, iparművészeti, építészeti tárgyú, illetve lakás- és öltözködéskultúrával foglalkozó könyvek, albumok, folyóiratok olvasása, nézegetése, rövid művészeti kritikák olvasása, feldolgozása*	A tanév során áttekint egy-két építészeti tárgyú, illetve lakáskultúrával, öltözködéskultúrával foglalkozó albumot, folyóiratot. Áttekintéséről két-hárommondatos rövid ismertetést tud adni szóban és írásban.	A tanév során elolvas legalább öt építészeti tárgyú, illetve lakás- és öltözködéskultúrával foglalkozó könyvet, albumot, folyóiratot vagy rövid művészeti kritikát. Az olvasottakról rövid, illusztrált ismertetőt képes készíteni.
3.	*Alkotói életutak, alkotások*	*Alkotói életutak megismerése, a megismert alkotók közismert alkotásainak felidézése, megnevezése*	A tanév során megismeri legalább három alkotó életútját, közismert alkotásait. Ezekről két-hárommondatos rövid ismertetést tud adni.	A tanév során megismeri legalább tizenöt alkotó életútját, közismert műveit. Az életutak főbb szakaszairól és a megismert alkotásokról szóban és írásban be tud számolni.
4.	*Múzeumok, kiállítások, tárlatok, vizuális látványhoz kötött előadások*	*Múzeumok, kiállítások, tárlatok látogatása – lehetőség szerint* a Szépművészeti Múzeum (grafikai kiállításának) meglátogatása; environment megtekintése galériában; táncjáték-, balettelőadás megtekintése		

Év végi követelmények

a) A tanuló tudjon mozgásokat, és mozgásfázisokat kétdimenziós alkotások formájában ábrázolni.
b) A tanuló tudjon mozgásokat, és mozgásfázisokat háromdimenziós alkotások formájában ábrázolni.
c) Ismerje a színrendszer elemeit, a színharmóniákat és a színkontrasztok összefüggéseit, az erre vonatkozó tudását legyen képes alkalmazni az alkotótevékenység folyamán.
d) A tanuló tudjon elemezni időben lezajló vizuális folyamatokat, munkafázisokat.
e) Tudja iskolai és személyes környezetét vizuális eszközökkel megjeleníteni, alaprajzot készíteni.
f) Legyen képes vizuális eszközökkel felhívni a figyelmet a környezetvédelemre.
g) Tudjon tájékozódni ismeretlen környezetben térkép segítségével, legyen képes térképet rajzolni.
h) Tudjon műalkotásokat elemezni formai és tartalmi szempontok alapján, ismerje az alkotói életutakat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
INFORMATIKA
MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI
5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Informatika** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.
Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Informatika* műveltségi területen belül a következő tantervet közö ljük:

Informatika az 5–8.
⊙Önművelés, könyv és könyvtárhasználat az 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

Jelmagyarázat:

Kötelező tantárgy: nincs jele
Integráltan tanítandó más tantárgyon belül: ⊙

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÖNMŰVELÉS, KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRHASZNÁLAT

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tantervet* közöljük.

Javasolt óraszám

Az informatika keretén belül tanítandó.

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (évente)	9 ⊙	9 ⊙	9 ⊙	9 ⊙

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az *Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat* kerettanterv a Nemzeti alaptanterv **Informatika** műveltségterületre előírt követelményeket, továbbá a **Tanulás** *és* ***Információs és k*ommunikációs kultúra** kiemelt fejlesztési feladatok követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. (Ez utóbbiban fogalmazódott meg a könyvtárhasználat meghatározó szerepe az önálló ismeretszerzésben és a forrásalapú tanulásban.) A kerettanterv követelményei szinte valamennyi műveltségterület követelményei között is megtalálhatók. A kerettanterv magában foglal további követelményeket is. Nevezetesen a *tömegkommunikációs csatornák* és az *iskolán kívüli* különböző *önművelési lehetőségek* megalapozását szolgáló ismeretszerzési-tanulási tevékenységeket. A kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának *közös követelményei* közül a ***Tanulás*** és az ***Információs és kommunikációs kultúra*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret*** követelményeinek teljesítését is (bár erre elsősorban az értékközvetítő és képességfejlesztő program *Népismeret-néprajz*, valamint *Honismeret* és *Helytörténet* tantervei hivatottak). A kerettanterv néhány eleme megtalálható a **Magyar nyelv és irodalom** 1–4. évfolyamának tanterveiben. A kerettanterv jól hasznosítható a *szabadon tervezhető* órakeret összeállításakor.

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat kerettanterv jellemzői

Az *Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat* kerettanterv alapvető stratégiai célkitűzése a *hiteles információnyújtás* és a *többcsatornás ismeretszerzés*, továbbá a különböző érzékelési csatornákon a tanulókhoz eljutó *információk kezelésének* és *alkotó felhasználásának* az elsajátítása. Azoknak az alapvető jártasságoknak és képességeknek a megalapozására törekszik, amelyek alkalmassá teszik a tanulókat a különböző tanulási-önművelési technikák elsajátítására, valamint az iskolán kívüli és túli önálló ismeretszerzésre és permanens önművelésre. A kerettanterv tananyaga három „támpillérre" épül: ◆ *könyv- és könyvtárhasználatra*, ◆ *tömegkommunikációs csatornák ismeretére* és *használatára*, valamint ◆ *művelődési*, *művészeti* és *tudományos intézmények szolgáltatásainak igénybevételére*. A kerettanterv nagyrészt spirálisan, kisebb mértékben lineárisan építkezik. Az egyes évfolyamokon – bővülő tartalommal – az alábbi tananyagok szerepelnek: ➲ könyvtárhasználat, önművelés, ➲ dokumentumismeret, ➲ könyvtári tájékoztató eszközök ismerete és használata, ➲ a szellemi munka technikája.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv hatékony alkalmazásához szükséges személyi feltételek közül kiemelten fontos a korszerű ismeretekkel rendelkező könyvtáros-tanár, aki szervezi, irányítja, összefogja a médiatári eszköztárra épülő önművelési tevékenységet. A követelményrendszer tantárgyközi jellegéből adódóan feltételezi a szaktanárok könyvtárinformatikai, médiaismereti alapműveltségét is. Az ismeretanyag elsajátítása általában nem külön órakeretben történik (természetesen így is lehet), hanem az egyes tantárgyak órakeretében.

Nagyon fontos leszögezni, hogy a könyvtárhasználati követelmények elsajátítása, a tanulási önművelési kultúra megalapozása csak *korszerű, hatékonyan funkcionáló iskolai könyvtárban* (*médiatárban*) lehetséges, melynek főbb jellemzői: ◆ korszerű személyi, tárgyi, működési feltételek; ◆magas színvonalú állomány (hagyományos és modern dokumentumok, ismerethordozók); ◆korszerű médiatári eszközök, könyvtártechnológia; ◆számítógépes eszközpark (multimédia); ◆differenciált könyvtári szolgáltatás; ◆széleskörű tájékozódási lehetőség; ◆mindennapos könyvtári szolgáltatás (heti 22 óra nyitvatartás); ◆tömegkommunikációs eszközök könyvtári használatának biztosítása; ◆lehetőleg főállású iskolai könyvtáros működtetése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai

Könyvtárhasználói, önművelői szokások, magatartás

Tanulják meg a tanulók megkülönböztetni az iskolai könyvtár funkcionális tereit, tanulják meg használni a könyvtár főbb állományegységeit. Ismerjék meg a könyvtárhasználat szabályait, fogadják el és tartsák be a könyvtárban való viselkedés normáit. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Tanuljanak meg információkat keresni nagyhírű (magyar, egyetemes) könyvtárakról. Ismerjék meg és tanulják meg használni a tömegkommunikációs csatornák adta információszerzés lehetőségeit. Szerezzenek információkat és tapasztalatokat művelődési, művészeti, tudományos intézményekről, tanulják meg igénybe venni szolgáltatásaikat. Tanuljanak meg tényeket, adatokat kiemelni, feljegyezni megadott információhordozók szöveges és képi közléseiből, tudják a felhasznált forrás főbb adatait megnevezni. Váljanak képessé olvasmányaikról, illetve egyéb dokumentumokról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és ezekről vázlat alapján szóban vagy írásban beszámolni. Tanulják meg az elvégzett munkájukat értékelni. Tanuljanak meg szabályosan idézni a felhasznált szövegekből. Tanuljanak meg információt keresni a médiatár direkt és indirekt tájékoztató apparátusából. Tanuljanak meg iskolai feladataikhoz információt keresni a tömegkommunikációs csatornákból, modern ismerethordozókból és az iskolán kívüli önművelési formákból. Tanuljanak meg a hagyományos audiovizuális és a modern ismerethordozókból tényeket, adatokat lejegyezni és kiemelni, tanulják meg a felhasznált forrás bibliográfiai adatait megnevezni. Váljanak képessé a különböző tömegkommunikációs eszközökből szerzett információik szelektálására és felhasználására.

Könyv-, könyvtár- és médiahasználat az iskolai feladatok és egyéni problémák megoldásában

Tanulják meg megkülönböztetni a főbb dokumentumfajtákat formai és tartalmi jellemzőik alapján. Tanuljanak meg ismereteket meríteni megadott szempontok alapján a nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból, valamint tömegkommunikációs műsorokból. Érzékeljék, hogy a technikai fejlődéssel az információk folyamatosan változó információhordozókon jelennek meg. Ismerjék meg a hagyományos dokumentumok és a modern ismerethordozók történetét. Ismerkedjenek meg a könyvkészítés hagyományos és modern technikájával, muzeális értékű, bibliofil kiadványokkal. Ismerjék meg a tömegtájékoztatás eszközeit, módszereit és technikáját. Legyenek tisztában a tömegtájékoztatás manipulálási lehetőségeivel. A különböző önművelési csatornákon szerzett ismereteiket, tapasztalataikat tanulják meg felhasználni az iskolai feladataik és egyéni problémáik megoldásában.

Információk, információhordozók keresése tájékoztató segédletekből

Feladataik, problémáik megoldásához tanuljanak meg kérdéseket megfogalmazni. Tanuljanak meg információkat keresni az életkoruknak megfelelő segédkönyvekből. Tanuljanak meg szerző és cím szerint keresni a betűrendes leíró katalógusban. Tanulják meg használni a tankönyvek és segédkönyvek irodalomajánlásait. Váljanak tájékozottá az egyes tudományágak alapvető direkt és indirekt tájékoztató eszközeiben. Tanuljanak meg tájékozódni az írott és elektronikus sajtóban, a kiadói katalógusokban, könyv- és AV-újdonságlistákban.

A könyvtár és egyéb médiumok gyakorlati hasznának felismerése

Tapasztalataikon keresztül ismerjék fel és méltányolják a könyvtár gyakorlati hasznát. Az iskolai könyvtár rendszeres használatán túl szerezzenek tapasztalatokat a lakóhelyi közkönyvtárban. Tanulják meg, hogy a könyvtáron kívül milyen más információs forrásokból (tv, rádió, múzeum stb.) szerezhetnek ismereteket. Lássák be, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékoztatás kereteit. Értsék meg és lássák be, hogy a tömegmédiumok ismerete és használata az önművelési kultúra fontos eleme és az igényes szabadidő-eltöltés része. Ismerjék meg lakóhelyük vagy annak környéke iskolán kívüli önművelési lehetőségeit. Látogassák rendszeresen lakóhelyük (régiójuk) művelődési-, művészeti, tudományos intézményeit, szerezzenek tapasztalatokat szolgáltatásaikról. Lássák be és méltányolják, hogy a megfelelő szintű médiaműveltség és a művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit, és nagyfokú válogatási szabadságot biztosítanak az egyén számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Dokumentum-, és médiatári ismeretek beépítése az iskolában tanult tantárgyak műveltséganyagába. Tantárgyi integrációs lehetőségek

Ismerjék meg és rendszeresen használják a Nemzeti alaptanterv egyes műveltségterületeihez tartozó – életkoruknak megfelelő – fontosabb alapdokumentumokat és modern ismerethordozókat (lexikonokat, enciklopédiákat, szótárakat, zsebkönyveket, tanácsadókat, gyakorlókönyveket, AV-eszközöket stb.). Szerezzenek tájékozottságot az egyes kultúrkörökbe tartozó fontosabb antológiákról, szemelvény-, és forrásgyűjteményekről, szépirodalmi-, és szaktárgyi sorozatokról. Gyűjtsenek adatokat, tényeket, szerezzenek ismereteket megadott iskolai feladatokhoz a médiatár hagyományos és modern ismerethordozóinak felhasználásával.

Ismerjék és tanulmányozzák rendszeresen az egyes műveltségterületek ismeretanyagához tartozó fontosabb újságokat (napilapokat, magazinokat) és folyóiratokat. Kísérjék figyelemmel az írott és elektronikus médiákban az iskolában megismert témakörökhöz kapcsolódó írásokat, műsorokat. Tanuljanak meg tájékozódni a könyv-, és médiapiac újdonságairól a tömegkommunikációs csatornák, valamint személyes tapasztalat útján (antikváriumokban, könyvesboltokban, videotékákban).

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Tényanyaggyűjtés, megfigyelés (pl. állományrészek, megkülönböztető jelzések, dokumentumok megfigyelése) megadott szempontok alapján ❖ Különböző típusú dokumentumok összehasonlítása, tanulmányozása, följegyzések készítése a megfigyelt adatokról ❖ In vivo tanulás: a különböző közművelődési intézmények ifjúsági programjainak látogatása, önművelési lehetőségek feltárása ❖ Gyakorlás (pl. betűrendbe sorolás, szócikkek olvasásának gyakorlása, könyvtárhasználat szabályainak gyakorlása, könyv-tárkatalógus gyakorlása, stb.) ❖ Gyűjtőmunka (pl. dokumentumcikkek gyűjtése, képek illusztrációk gyűjtése régi/új írásokról, eszközökről, könyvekről, stb.) ❖ Vázlatkészítés ❖ Önálló ismeretszerzés antológiákból, gyűjteményekből tanórai témához ❖ Hagyományos és modern dokumentumokban, információhordozókban való	❖ Önálló alkotás készítése (pl. könyvajánlás, műsorajánlás tantárgyi témakörhöz kapcsolódva) ❖ Beszámolók a közművelődési intézmények programjairól szóban, írásban ❖ A különböző könyvtári dokumentumok megkeresése, használata – az erről való számot adás ❖ Tájékozódás a dokumentumokban ❖ Közös alkotás létrehozása pl. megadott témára dokumentumok összegyűjtése ❖ Kiselőadások tartása különböző forrásokból történő felkészülés alapján ❖ Önművelési napló vezetése ❖ Feljegyzések készítése tanulmányi kirándulásokon ❖ Önművelési terv készítése	❖ Tanári írásbeli szöveges (szöveges) értékelés ❖ Tanári szóbeli értékelés megerősítő, szabályozó, korrigáló funkcióval ❖ Tanulói értékelés egymás produktumáról ❖ Saját tanulói teljesítmény értékelése, önértékelése követelmények kritériumainak összevetésével ❖ Műveltségi versenyeken való részvétel

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
adatkeresés szempontok alapján ❖ Híres magyar könyvtárak meglátogatása, régi könyvritkaságok megtekintése tanulmányi kirándulásokon ❖ Egyénileg vagy közösen meglátogatott közművelődési programok, elolvasott könyvek, ill. művek megvitatása		

Saját fejlesztésű taneszköz

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–6.	**EÉ-0062**	Homor Tivadar: Önművelés munkafüzet. 5–6.
	NT-526/626/1	Heffner Anna: Könyv a könyvről. 5–6.
7–8.	**EÉ-0063**	Homor Tivadar: Önművelés munkafüzet. 7–8.

Megjegyzés: *További taneszközök kidolgozása szükséges!*

Saját fejlesztésű tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5.	**NT-83191**	Tanítási program. 5. (NYIK)
	NT-83192	Feladatgyűjtemény. 5. (NYIK)
6.	**NT-83205**	Tanítási program. 6. (NYIK)
	NT-83204	Feladatgyűjtemény. 6. (NYIK)
7.	**NT-83210**	Tanítási program. 7. (NYIK)
	NT-83209	Feladatgyűjtemény. 7. (NYIK)
8.	**HO-01**	Tanítási program. 8. (NYIK)
	HO-02	Feladatgyűjtemény. 8. (NYIK)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai az 5. évfolyamon

Lássák be a tanulók a könyvtár jelentőségét, értsék meg a könyvtár alapvető funkcióit. Váljon igényükké a könyvtárhasználat. Az iskolai könyvtár rendszeres használata mellett szerezzenek tapasztalatot lakóhelyi közkönyvtárakról vagy megyei szakkönyvtárakról. Szerezzenek ismereteket az ismerethordozók történeti fejlődésének főbb állomásairól. Megadott szempontok alapján tanuljanak meg ismereteket meríteni nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból, valamint tömegkommunikációs csatornákból. Tanulják meg tartalmi és formai szempontból csoportosítani, rendezni és összehasonlítani a hagyományos és modern ismerethordozókat. Tanulják meg biztonsággal használni a kézikönyveket. Szerezzenek jártasságot a médiatár indirekt tájékoztató eszközeinek használatában. Rendszeres könyvtári munka révén fejlődjenek tovább tanulási módszereik, önművelési technikáik. Sajátítsák el a szellemi munka alapvető etikai normáit. Tapasztalják meg, hogy a médiatárakon kívül milyen más információs csatornákból szerezhetnek ismereteket. Ismerkedjenek meg lakóhelyükön kívüli önművelési lehetőségekkel is.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA		
1.	*Az iskolai (vagy más) könyvtár különböző szolgáltatásai (kölcsönzés, helyben olvasás, irodalomkutatás, számítógép-használat); a teljes könyvtári állomány (kölcsönözhető, helyben használható állományrészek); a könyvek raktári rendje (betűrend, ETO); feliratok, eligazító táblák, jelzetek, színcsíkok funkciója; könyvtártörténeti ismeretek*	*Az iskolai (vagy más) könyvtár különböző szolgáltatásainak használata; tájékozódás a teljes könyvtári állományban; a könyvek raktári rendjének biztonságos használata, feliratok, eligazító táblák, jelzetek, színcsíkok funkció szerinti kezelése; könyvtártörténeti ismeretek olvasása, feldolgozása*	Tájékozódni tud az iskolai könyvtárban. Meg tudja találni a szépirodalmi, ismeretközlő könyvek, folyóiratok helyét a könyvtárban. Igénybe tudja venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait (kölcsönzés, helyben olvasás) és betartja a könyvtárhasználat szabályait.	Önállóan tájékozódik és eligazodik a médiatár funkcionális tereiben, könyvtári állományában. Igénybe tudja venni az iskolai könyvtár (vagy más könyvtár) alapvető szolgáltatásait. Önálló ismertszerzés (gyűjtőmunka) útján rövid beszámolót (kiselőadást) tud készíteni a könyv- és könyvtártörténet megadott korszakairól.
2.	*Tömegkommunikációs csatornák (sajtó, rádió, televízió, világháló)*	*Önálló ismeretszerzés gyakorlása tömegkommunikációs csatornákból : kínálatfigyelés, figyelés, -kiválasztás; a kiválasztott műsor megnézése, meghallgatása; a látottak, hallottak feldolgozása; gyermekfolyóiratok, gyermekrovatok olvasása, feldolgozása*	Alkalmanként hallgatja, nézi a rádió és a televízió műsorait, olvas gyermekeknek szóló sajtócikket.	Rendszeresen figyeli a rádió és televízió műsorait, a gyermekfolyóiratok, gyermekrovatok cikkeit. Alkalmanként a világhálón is figyelemmel kísér egy-egy információ megjelenését. A hallott, látott műsorokról, az olvasott cikkekről be tud számolni osztálytársainak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Iskolán kívüli önművelési formák és a könyvtárhasználati formák azonosságai és különbségei; önművelési napló*	*Iskolán kívüli önművelési formák útján szerzett információk összehasonlítása a könyvtárhasználati formákkal, azonosságok és különbségek megfigyelése; önművelési napló készítése*	Alkalmanként részt vesz iskolán kívüli önművelési programokon. Önművelési naplót tud készíteni.	Rendszeresen részt vesz iskolán kívüli önművelési programokon. Önművelési naplót tud készíteni.
II.	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEINEK BIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTANULÁSA		
1.	*A nyomtatott, az AV, az elektronikus ismerethordozók;*	*A nyomtatott, az AV, az elektronikus ismerethordozók összehasonlítása;*	Könyv, folyóirat, újság legfontosabb adatait le tudja jegyezni. Meg tudja különböztetni a könyvet, a folyóiratot és a napilapot tartalmi, formai szempontok alapján. Ismeri az elektronikus ismerethordozók fogalmát	Meg tud nevezni hagyományos dokumentumokat, audiovizuális és elektronikus. adathordozót Az ismerethordozók legfontosabb formai elemeit meg tudja nevezni és meg tudja különböztetni. Könyv, folyóirat, újság, lemez, dia hangkazetta, CD-lemez, DVD-lemez összes fontos adatát le tudja jegyezni. Önállóan tud ismereteket szerezni nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból és tömegkommunikációs eszközökből.
2.	*Kézikönyvek (általános lexikonok, szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, statisztikák, közhasznú információforrások)*	*A kézikönyvekről (általános lexikonok, szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, statisztikák, közhasznú információforrások) eddig megszerzett ismeretek alkalmazása tantárgyi feladathelyzetben*	Segítséggel használni tudja a megismert kézikönyveket egy-egy tantárgy feladatainak megoldásához.	Fel tudja használni a megismert kézikönyveket a tantárgyi tanuláshoz.
3.	*Antológiák, sorozatok, forrásgyűjtemények*	*Antológiák, sorozatok, forrásgyűjtemények ismeretanyagának beépítése a tanórai munkába*	Segítséggel használni tudja a megismert antológiákat, sorozatokat, forrásgyűjteményeket egy-egy tantárgy feladatainak megoldásához.	Fel tudja használni a megismert antológiákat, sorozatokat, forrásgyűjteményeket a tantárgyi tanuláshoz.
4.	*Különböző típusú periodikák (gyermeklapok, napilapok, népszerű, tudományos folyóiratok), elektronikus sajtó*	*Részletes tájékozódás különböző típusú periodikákban: sajtófigyelés, sajtóismeret, tájékozódás az elektronikus sajtóban*	Alkalmanként olvas gyermekeknek szóló sajtócikket.	Ismeri az időszaki kiadványok különböző típusait és szerkezeti jellemzőit. Önállóan tud ismereteket szerezni, tényeket, adatokat lejegyezni időszaki kiadványokból.
5.	*A könyvkészítés technológiája; a muzeális bibliofil könyv*	*A könyvkészítés technológiájának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, kiadó- és nyomdalátogatás révén; a muzeális bibliofil könyv jelentésének értelmezése*	Folyamatábra segítségével meg tudja nevezni a könyvkészítés folyamatának főbb szakaszait.	A tanultak alapján pontos ismertetést tud adni szóban és írásban a könyvkészítés technológiájáról. Ismeri a muzeális bibliofil könyv jelentését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Tömegkommunikációs csatornák CD-, video-, hangkazetta-, könyvajánlásai*	*Tömegkommunikációs csatornák CD-, video-, hangkazetta-, könyvajánlásainak figyelése*	Össze tud gyűjteni audiovizuális dokumentumokról ajánlásokat, ismertetőket.	Tájékozódni tud audiovizuális dokumentumok tartalmáról a lemezborító, a címke, a tájékoztató és a tartalomjegyzék alapján.
III.	EGYSZERŰBB IRÁNYÍTOTT FORRÁS- ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS DIREKT ESZKÖZÖKBEN ÉS A HELYI ADATBÁZISOKBAN	ISMERKEDÉS AZ IRÁNYÍTOTT FORRÁS- ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS MÓDJAIVAL		
1.	*A könyvtár direkt tájékoztató eszközei (lexikon, enciklopédia, szótár, adattár, atlasz, kézikönyvek*	*Tények, adatok gyűjtése, irodalomkutatás, bibliográfia készítése lexikonból, szótárból, enciklopédiából, atlaszokból, kézikönyvekből, antológiákból és gyűjteményekből*	Ismeri az egyszerűbb kézikönyvek szerkezeti felépítését. Iskolai feladatok megoldásához tud belőlük ismereteket meríteni.	Ismeri a kézikönyvek különböző típusait, szerkezeti felépítésüket. Iskolai feladataihoz, önműveléshez adatokat, tényeket tud gyűjteni, kézikönyvekből.
2.	*A könyvtár indirekt tájékoztató eszközei (katalógusok, bibliográfiák, számítógépes adatbázis)*	*Tények, adatok lejegyzése , katalógusból irodalom gyűjtése megadott témához; bibliográfia összeállítása (ajánló, téma) katalógusból; betűrendes és szakkatalógus közötti különbségek számbavétele, annak tisztázása, hogy melyiket, mikor célszerű használni; a könyvtári számítógépes adatbázis használatának gyakorlása (tájékozódás, keresés)*	Tudja használni a betűrendes katalógust és kis segítséggel a szakkatalógust források kereséséhez.	Ismeri a betűrendes katalógus és a szakkatalógus felépítését. Önállóan tud bennük keresni megadott forrásokat. Adatokat tud keresni az iskolai könyvtár számítógépes adatbázisából.
3.	*Közhasznú információs források és azok online elérési lehetőségei*	*Az önálló információszerzés gyakorlása konkrét feladathelyzetben menetrendből, szaknévsorból, telefonkönyvből; ajánlójegyzékeinek tanulmányozása*	Segítséggel tudja használni a nyomtatott menetrendet, önállóan a nyomtatott telefonkönyvet és ezek online változatát	Önállóan tudja használni a különböző közhasznú információs forrásokat (telefonkönyvet, szaknévsort, menetrendet, műsorfüzeteket) és ezek online változatát.
4.	*Önművelési, tömegkommunikációs csatornák: művelődési, művészeti, tudományos intézmények, médiumok*	*Tájékozódás a közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásairól (műsorok, programok, tájékoztatók figyelés); tájékozódás az írott és elektronikus sajtóban, médiumokban (tv, rádió) és a médiapiac újdonságaiban (műsorok figyelése, információszerzés)*	Alkalmanként igénybe veszi a tömegkommunikációs csatornák és a közművelődési intézmények önművelési lehetőségeit.	Rendszeresen igénybe veszi a tömegkommunikációs csatornák és a közművelődési intézmények önművelési lehetőségeit.
5.	*Az iskolakönyvtár elektronikus katalógusa és más helyi adatbáziskok*	*Az iskolakönyvtár elektronikus katalógusának és más, az iskolában vagy a település más intézményében fejlesztett adatbázis megismerése.*	Segítséggel keres az iskolakönyvtár elektronikus katalógusában és más, az iskolában vagy a település más intézményében fejlesztett adatbázisokban.	Önállóan keres az iskolakönyvtár elektronikus katalógusában és más, az iskolában vagy a település más intézményében fejlesztett adatbázisokban.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK	MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉNEK ÉS AZ IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	*Médiumok felosztása formai jegyek alapján*	*Médiumok csoportosításának megértése*	Meg tudja különböztetni a különböző adathordozókat. Ismeri alapvető jellemzőiket, előnyeiket és hátrányaikat.	Ismeri a különböző adathordozókat. Ismeri jellemzőiket, előnyeiket és hátrányaikat.
2.	*Médiumok felosztása információs érték alapján.*	*Megtanulása annak, milyen módon oszthatók fel a médiumok a lehetséges információs érték alapján.*	Érti a médiumok felosztását információs érték alapján.	A gyakorlatban alkalmazza a médiumok felosztását információs érték alapján.
V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA		**TANU KUTA**
1.	*A hagyományos és elektronikus ismerethordozók szerepe a forrásalapú tanulásban és az önálló ismeretszerzésben; AV-dokumentumok; könyvismertetések*	*Könyvtári AV-dokumentumok (lemez, dia, video, hangkazetta, CD-lemez, DVD-lemez) használatának gyakorlása; könyvismertetések (recenzió, értékelés, ajánlás) készítése különböző műfajban;*	Megadott szempontok alapján ismereteket tud meríteni, tényeket, adatokat tud gyűjteni könyvekből, újságokból, folyóiratokból és elektronikus médiumokból.	Könyvismertetéseket, ajánlásokat tud készíteni minta alapján.
2.	*A kézikönyvek szerepe a tanulásban és az önképzésben; források*	*Az önálló ismeretszerzés gyakorlása egy vagy több forrásból, jegyzetkészítés, cédulakészítés a szerzett információkról; a felhasznált forrás bibliográfiai adatainak lejegyzése*	Tudja használni a tankönyvek, kézikönyvek, ismeretközlő könyvek irodalomjegyzékét.	Önállóan tud jegyzetet, cédulát készíteni megadott témákhoz kézikönyvekből. A felhasznált forrás bibliográfiai adatait le tudja jegyezni.
3.	*A katalógusok, bibliográfiák számítógépes adatbázisok szerepe az önálló ismeretszerzésben*	*Kiselőadás, tanulmány, szemle, könyvajánlás, ajánlóbibliográfia készítése tananyaghoz a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeinek felhasználásával*	Tud könyveket keresni segítséggel a betűrendes katalógusban és a szakkatalógusban.	A betűrendes és szakkatalógus segítségével önállóan tud irodalomkutatást, anyaggyűjtést végezni megadott témakörhöz.
4.	*A szellemi munka technikája, szabályai*	*Az önálló ismeretszerzés, jegyzetelés, cédulázás gyakorlása a tanulmányozott dokumentum vagy ismerethordozó bibliográfiai adatainak szabályos leírásával, az idézetek pontos jelölésével*	Tudja, hogy mikor kell idézőjelet használni.	Tudja, hogy ha tényeket, adatokat rögzít egy dokumentumból, mindig meg kell jelölni a felhasznált forrás legfontosabb adatait.
5.	*Többcsatornás ismeretszerzés az önművelésben: médiaismeret és -használat; színház, mozi, múzeum*	*Televíziós, rádiós műsorok, valamint a sajtó figyelése, hallgatása, nézése, olvasása; színház-, mozi-, múzeumlátogatás, a látottak feldolgozása*	Önállóan tud tájékozódni televízió, rádió, színház, mozi, művelődési ház programjaiban, műsoraiban, a televízió, a rádió műsorújságaiban.	Iskolai feladataihoz információt tud keresni tömegkommunikációs csatornákból és iskolán kívüli önművelési lehetőségekből.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK

a) A tanuló tudja igénybe venni a közművelődési könyvtár szolgáltatásait.
b) Képről fel tudjon ismerni öt műemlékkönyvtárat.
c) Rendszeresen figyelje és szóban és írásban tudjon beszámolni különböző médiumokban hallott, látott műsorokról.
d) Rendszeresen vegyen részt iskolán kívüli művelődési rendezvényeken.

II. TANULMÁNYI FELADATOKHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI

a) Tudjon önállóan ismereteket szerezni különböző forrásokból és ezeket össze tudja hasonlítani.
b) Tudja használni a lexikonokat, enciklopédiákat tantárgyi tanuláshoz és önművelődési célból is.
c) Tudja használni a fontosabb közhasznú információk forrását.
d) Ismerje a periodikus kiadványok különböző típusait, azok rendeltetését.

III. EGYSZERŰBB IRÁNYÍTOTT FORRÁS-, ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS DIREKT ESZKÖZEIBEN ÉS A HELYI ADATBÁZISOKBAN

a) Ismerje a könyvtári katalógusokat.
b) Tudja önállóan használni az összetett közhasznú információkat.
c) Vegye rendszeresen igénybe a közművelődési intézmények és a tömegkommunikációs önművelési lehetőségeit.

IV. MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK

a) Ismerje a különböző adathordozókat.
b) Ismerje az adathordozók előnyeit és hátrányait.
c) Tudja felosztani a médiumokat gyakorlati alkalmazásuk alapján.

V. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudjon könyvismertetőt írni hasonló műfajú közlemény alapján.
b) Tudjon önállóan jegyzetet, cédulát készíteni.
c) Tudja a forrásmegjelölés fontosságát és annak elemeit.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulásának céljai a 6. évfolyamon

Lássák be a tanulók a könyvtár jelentőségét, továbbá azt is, hogy a modern technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit. Váljon igényükké a rendszeres könyvtárhasználat. Az iskolai könyvtár rendszeres használata mellett szerezzenek tapasztalatot lakóhelyi közkönyvtárakról vagy megyei szakkönyvtárakról. Szerezzenek ismereteket az ismerethordozók történeti fejlődéséről. Tanuljanak meg ismereteket meríteni nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból, valamint tömegkommunikációs csatornákból. Tanulják meg tartalmi és formai szempontból csoportosítani, rendezni és összehasonlítani a hagyományos és modern ismerethordozókat. Tanulják meg biztonsággal használni a kézikönyveket. Szerezzenek jártasságot a médiatár direkt és indirekt tájékoztató eszközeinek használatában. Rendszeres könyvtári munka révén fejlődjenek tovább tanulási módszereik, önművelési technikáik. Sajátítsák el a szellemi munka alapvető etikai normáit. Tapasztalják meg, hogy a médiatárakon kívül milyen más információs csatornákból szerezhetnek ismereteket. Ismerkedjenek meg lakóhelyükön kívüli önművelési lehetőségekkel is. Váljanak igényes médiafogyasztókká. Értsék meg a tömegtájékoztatás társadalmi fontosságát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA		
1.	*Könyvtári alapfogalmak: raktári jelzet, szakjelzet, szakrend, betűrend, prézens állomány, kölcsönözhető állomány; a prézens és a kölcsönözhető állomány; a lakóhelyi közkönyvtár szolgáltatásai; nagyhírű (egyetemes és magyar) könyvtárak; muzeális iskolai könyvtár*	*Könyvtári alapfogalmak értelmezése, jelentésük tisztázása; konkrét példák, feladatok alapján könyvkeresés és visszaosztás gyakorlása; a könyvek könyvtári elhelyezésének megtanulása, megkeresésük gyakorlása; a lakóhelyi közkönyvtár szolgáltatásainak igénybe vétele; ismerkedés nagyhírű könyvtárakkal megadott könyvtártörténeti források alapján (gyűjtőmunka, kiselőadás, beszámoló); lehetőség szerint muzeális iskolai könyvtár meglátogatása*	Igénybe tudja venni az iskolai könyvtár alapvető szolgáltatásait. Meg tudja különböztetni az iskolai könyvtár funkcionális tereit és el tud igazodni a főbb állományrészekben.	Rendszeresen igénybe veszi az iskolai (vagy lakóhelyi) könyvtár szolgáltatásait. Önállóan tud tájékozódni a könyvtári állományban. Ismeri és tudja használni az állomány-elhelyezés rendjét.
2.	*A legfontosabb tömegkommunikációs csatornák*	*A legfontosabb tömegkommunikációs csatornák használata: a tömegmédiumok információinak összehasonlítása a könyvtári információszerzéssel; tájékozódás hírműsorokban, rovatokban, műsorfigyelés, műsorok elemzése, véleményalkotás látott vagy hallott műsorokról; műsorszerkesztés, forgatókönyvírás gyakorlása*	Alkalmanként használja a tömegkommunikációs csatornákat. Műsorajánlatot tud készíteni.	Rendszeres, szelektív használója a tömegkommunikációs csatornáknak. Egyszerű műsor forgatókönyvét el tudja készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az iskolán kívüli különböző önművelési formák és lehetőségek: a közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai (művelődési ház, színház, mozi, hangverseny, kiállítás, múzeum, levéltár); a lakóhely önművelési lehetőségei*	*Tájékozódás az iskolán kívüli különböző önművelési formákról és lehetőségekről: információszerzés közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásairól műsorfüzetek, meghívók, katalógusok tanulmányozása révén; a lakóhely önművelési lehetőségeinek, szolgáltatásainak igénybe vétele*	Alkalmanként igénybe veszi az iskolán kívüli önművelési lehetőségeket.	Rendszeresen igénybe veszi az iskolán kívüli önművelési lehetőségeket. Önállóan tud tájékozódni az iskolán kívüli önművelési csatornákból.
4.	*A médiapiac szolgáltatásai; videotékák, lemeztárak, könyvkereskedések, antikváriumok*	*Tájékozódás a médiapiac szolgáltatásairól; videotékák, lemeztárak, könyvkereskedések, antikváriumok meglátogatása, szolgáltatásaik igénybe vétele*	Össze tud gyűjteni médiapiac újdonságairól szóló ismertetőket.	Tájékozott a médiapiac újdonságairól. Maga is készít médiumajánlatokat, -ismertetőket. Ismeri az antikvárium és a könyvkereskedés szolgáltatásait.
II.	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEINEK BIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTANULÁSA		
1.	*A nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumtípusok (könyv, folyóirat, hanglemez, -kazetta, diakép, videofilm) és jellemzőik*	*A könyv morfológiai jellemzőinek tanulmányozása; tájékozódás a dokumentumok legfontosabb adatairól; a nyomtatott dokumentumok szöveges és nem szöveges részeinek elemzése; nem nyomtatott információforrások tanulmányozása; rövid tartalmi ismertetés és ajánlás készítése, az olvasottakról; téma-megállapítás az előszó, a tartalomjegyzék, a képek, ábrák és a melléklet tanulmányozásával*	Tájékozódni tud a fontosabb dokumentumtípusokban az előszó, a képek, ábrák, a tartalomjegyzék felhasználásával. A könyv, a folyóirat, az újság, a hanglemez és a videofilm legfontosabb tartalmi, formai jellemzőit és adatait meg tudja nevezni, és tud belőlük ismereteket szerezni.	Önállóan tud információt meríteni a nyomtatott dokumentumok szöveges és nem szöveges részeiből, továbbá AV- és elektronikus dokumentumokból. Olvasmányairól tartalmi ismertetést, könyvajánlást tud készíteni.
2.	*A kézikönyvek típusai, felépítésük; az egyes tudományágak alapvető kézikönyvei; sorozatok, antológiák, szemelvénygyűjtemények; közhasznú információforrások (telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, műsorfüzet)*	*Az egyes tudományágak alapvető kézikönyveinek tanulmányozása; élőfej, szócikk, mutatók keresése kézikönyvekben; jelek, rövidítések használatának gyakorlása; sorozatok, antológiák, szemelvénygyűjtemények tartalmi, formai sajátosságainak vizsgálata; közhasznú információforrások használatának gyakorlása*	Ismer legalább öt könyvtárban található kézikönyvet, gyűjteményt. Ezeket önállóan tudja használni.	Ismeri a könyvtárban található különböző dokumentumtípusok belső (tartalmi) és külső (formai) jellemzőit.
3.	*Különböző típusú időszaki kiadványok fajtáit, felépítésük*	*Különböző típusú időszaki kiadványok tanulmányozása; önálló ismeretszerzés (adatok, tények leolvasásának) gyakorlása*	Ismer legalább három ifjúsági lapot. Ezeket rendszeresen olvassa.	Ismeri a sajtótermékek formai, szerkezeti jellemzőit. Tájékozódni tud a gyermek- és ifjúsági lapokban, újságokban és a tömegkommunikációs eszközök műsorfüzeteiben.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Magyarországi kiadók és nyomdák; a könyvkészítés mai technológiája, a kiadók, nyomdák tevékenysége; a muzeális értékű (antik) és bibliofil könyvek*	*Információk, adatok gyűjtése magyarországi kiadókról és nyomdákról; a könyvkészítés mai technikájának, kiadók, nyomdák tevékenységének tanulmányozása; adatok, információk gyűjtése muzeális értékű (antik) és bibliofil könyvekről*	Fel tud sorolni legalább három-három magyarországi kiadót, nyomdát. Ismeri a könyvkészítés fő szakaszait.	Meg tud nevezni legalább tíz magyarországi kiadót és öt nyomdát. Ezek kiadványai közül legalább kettőt meg tud nevezni. Pontos leírást tud adni a könyvkészítés mai technológiájáról.
5.	*Az elektronikus sajtó reklámjai, prospektusai, az újságok, az UK és a könyvkiadók könyvjegyzékei, AV-katalógusok; otthoni (saját) médiatár*	*Tájékozódás az elektronikus sajtó reklámjaiban, prospektusokban, újságokban, UK-ban, könyvkiadói jegyzékekben, AV-katalógusokban; otthoni (saját) médiatár megtervezése*	Alkalmanként tájékozódik az elektronikus sajtó reklámjaiban, hirdetéseiben, könyvkiadók könyvjegyzékeiben.	Rendszeresen tájékozódik az elektronikus sajtó, könyvkiadók hirdetéseiben, reklámjaiban, olvassa az UK-t. Meg tudja tervezni saját médiatárát.
6.	*Közművelődési, művészeti, tudományos intézmények (művelődési ház, színház, kiállító terem, múzeum, levéltár) speciális dokumentumai, tárgyi forrásai, eszközei*	*Közművelődési, művészeti, tudományos intézmények (művelődési ház, színház, kiállító terem, múzeum, levéltár) speciális dokumentumainak, tárgyi forrásainak, eszközeinek tanulmányozása, beépítése a szaktárgyi ismeretszerzésbe*	Alkalmanként látogatja a közművelődési, művészeti és tudományos intézményeket.	Rendszeresen látogatja a közművelődési, művészeti és tudományos intézményeket.
III.	EGYSZERŰBB IRÁNYÍTOTT FORRÁS-, ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS DIREKT ESZKÖZÖKBEN ÉS A HELYI ADATBÁZISOKBAN	ISMERKEDÉS AZ IRÁNYÍTOTT FORRÁS-, ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS MÓDJAIVAL		
1.	*A direkt tájékoztató eszközök: lexikonok (általános, szak, életrajzi); enciklopédiák (általános, szak); szótárak (egynyelvű, kétnyelvű, általános, szak); gyűjtemények; bibliográfiák (önálló, rejtett, általános, szak, nemzeti, UK ajánló bibliográfia); antológiák, sorozatok*	*Az élőfej, szócikk, mutatók, jelek, rövidítések használatának gyakorlása; információk keresése segédkönyvekből; a forrásértékű gyűjtemények, antológiák, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok használatának gyakorlása; a bibliográfiák szerkezetének, típusainak, vizsgálata, bibliográfiahasználat gyakorlása; különbségtétel a tallózó, referáló és a repertórium típusú folyóiratok között; bibliográfiák összeállítása; a könyvtárban található külföldi és magyar szerzők fontosabb vers-, mese-, szemelvénygyűjteményeinek, ismert szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok számbavétele*	Ismeri a legfontosabb kézikönyveket. Egyszerűbb feladatok megoldásához tud belőlük adatokat, tényeket gyűjteni.	Konkrét feladatok alapján tanulmányozni tudja az egyes tudományágak alapvető kézikönyveit. Ismeri szerkezetüket, felépítésüket. Iskolai feladataihoz önállóan tud információkat keresni segédkönyvekből.
2.	*Az indirekt tájékoztató eszközök: a betűrendes (szerző, cím) katalógus, a szakkatalógus, a tárgyszó- és sorozati katalógus; a katalóguscédula adatai, sorrendje, adatok elhelyezése, aláhúzások, osztólapok, ETO, szakjelzet, Cutter- jel; a betűrendes katalógus és a szakkatalógus szerkezete*	*A katalóguscédula és a könyv adatainak összehasonlítása; a betűrendes katalógus és szakkatalógus felépítésének összehasonlítása (besorolás rendje, katalóguscédula adatai, osztólapok szerepe); használatuk gyakorlása; irodalomkutatás, anyaggyűjtés, keresés a betűrendes leíró katalógusban szerző és cím szerint*	Tudja használni a betűrendes katalógust és a szakkatalógust.	Ismeri és önállóan tudja használni a könyvtár katalógusait (betűrendes, leíró). Ismeri a besorolás rendjét, az osztólapok szerepét, a katalóguscédula adatait, jelzéseit. Megadott témákhoz önállóan tud a könyvtár katalógusaiból irodalomkutatást, anyaggyűjtést, témafigyelést, bibliográfia összeállítást végezni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A közhasznú információforrások (szerkezete, felépítése): telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, a médiapiac ajánló katalógusai*	*Telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, ajánló katalógus (könyv, lemez, video) tanulmányozása, Használatuk gyakorlása*	Tud tájékozódni a telefonkönyvben, menetrendben és műsorfüzetekben.	Önállóan tud tájékozódni közhasznú információforrásokban, ismeri szerkezeti felépítésüket.
4.	*A könyvtári számítógépes adatbázis*	*A számítógépes adatbázis használatának gyakorlása*	Segítséggel adatot tud keresni a könyvtári számítógépes adatbázisban.	Önállóan tudja használni a könyvtári számítógépes adatbázist.
IV.	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK*	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉNEK ÉS AZ IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA*		
1.	*A digitális médiumok*	*A digitális médiumok megismerése*	*Ismeri a digitális médiumokat és segítséggel használja őket.*	*Ismeri a digitális médiumokat és szükség szerint használja őket.*
V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat) AV (lemez, dia, kazetta, video) és számítógéphez kötött adathordozói*	*Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat) AV (lemez, dia, kazetta, video) és számítógéphez kötött adathordozói felhasználása az önálló ismeretszerzés és a forrásalapú tanulás folyamatában: konkrét példák, feladatok alapján tájékozódás az egyes dokumentumok információs értékéről (címlap, elő-utószó, fejezet, tartalom stb.) iskolai feladatok megoldásához a könyvtár megadott segédeszközeinek használata, egy-két rövidebb forrásból ismeretek merítése, a szerzett információk rögzítése jegyzeteléssel, a források pontos megjelölése; beszámoló készítése a feladatok megoldásáról a jegyzetek felhasználásával*	Könyvtári forrásból ismereteket tud meríteni és a felhasznált forrást meg tudja jelölni.	Iskolai feladataihoz és egyéni problémáinak megoldásához tudja használni a könyvtár direkt (kézikönyvek) és indirekt (katalógusok, bibliográfiák) tájékoztató eszközeit és dokumentumait.
2.	*A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés*	*A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés gyakorlása: szaktárgyi témákhoz kiselőadás, tanulmány, szemle, ajánlás készítése; a jegyzetelés, cédulázás, tömörítés gyakorlása*	Önállóan tud használni legalább öt kézikönyvet. Forrásairól pontos cédulát tud írni minta alapján.	Önállóan tud több különböző forrásból ismereteket meríteni, a szerzett információkat jegyzeteléssel rögzíteni, és a forrásokat megjelölni. Könyvtári kutató-, gyűjtőmunkája eredményéről szóban vagy írásban be tud számolni.
3.	*A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia*	*A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia összeállítás készítésének gyakorlása; tantárgyi témákhoz anyaggyűjtés a számítógépes adatbázis segítségével*	Két-három témához kis segítséggel anyagot tud gyűjteni a könyvtári katalógusból.	Önállóan tud anyagot gyűjteni katalógusokból, bibliográfiákból. Ajánló bibliográfiát tud összeállítani megadott témakörökhöz.

TANU KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás*	*A tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás gyakorlása:* *ajánlott vagy szabadon választott (kedvenc) műsorok nézése, hallgatása, róluk szóló kritikák, elemzések figyelése, összegyűjtése;* *rádió, televízió programajánlók, műsorfüzetek tanulmányozása, tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése*	Szabadideje eltöltéséhez igénybe tudja venni a tömegkommunikációs csatornákat és a lakóhely művelődési intézményeinek szolgáltatásait.	Önálló ismeretszerzéshez, önműveléshez rendszeresen felhasználja a tömegkommunikációs csatornák különböző formáit. Igénybe tudja venni lakóhelye szabadidős szolgáltatásait, és tájékozódni tud a médiapiac kínálatáról.

Év végi követelmények

I. HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK

a) A tanuló rendszeresen használja a közművelődési és az iskolakönyvtár szolgáltatásait.
b) Tudja szelektíven használni a tömegkommunikációs csatornákat.
c) Rendszeresen tájékozódjon a médiapiac újdonságairól.
d) Rendszeresen vegyen részt iskolán kívüli művelődési rendezvényeken.

II. TANULMÁNYI FELADATOKHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI

a) Tudjon önállóan információt meríteni különböző forrásokból és ezeket össze tudja hasonlítani.
b) Tudja használni a lexikonokat, enciklopédiákat tantárgyi tanuláshoz és önművelődési célból is.
c) Tudja az iskolakönyvtárban található különböző dokumentumtípusok belső és külső jellemzőit.
d) Tudja a periodikus kiadványok különböző típusait és jellemzőit
e) Legyen tájékozott az elektronikus sajtóban megjelenő kiadói tevékenységgel foglalkozó hirdetések, közlemények terén.

III. EGYSZERŰBB IRÁNYÍTOTT FORRÁS-, ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS DIREKT ESZKÖZEIBEN ÉS A HELYI ADATBÁZISOKBAN

a) Tudja használni, kapott feladat megoldására egyes tudományágak szaklexikonait.
b) Tudja önállóan használni az összetett közhasznú információkat és ismerje azok szerkezetét, frissítési gyakoriságát.
c) Tudja önállóan használni a könyvtár számítógépes adatbázisait.

IV. MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK

a) Ismerje a digitális médiumokat.

V. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) tudja használni a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeit.
b) Tudjon önállóan több forrás bevonásával jegyzetet, cédulát készíteni és a forrásokat hibátlanul megjelölni.
c) Tudjon önállóan anyagot gyűjteni másodlagos forrásokból.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulási céljai a 7. évfolyamon

Szerezzenek tájékozottságot a tanulók a különböző könyvtártípusokról és tanuljanak meg bennük tájékozódni. Tegyenek szert biztonságos könyvtárhasználói magatartásra. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár valamennyi szolgáltatását. A többcsatornás önálló ismeretszerzés révén váljanak permanens önművelésre képessé. Tanulják meg a különböző dokumentumok közül a problémáik megoldásához megfelelőt kiválasztani és tájékoztató apparátusát használni. Legyenek tisztában a különböző dokumentumtípusok és tömegkommunikációs műfajok információs értékével. Szaktárgyi kutató és gyűjtő munkáikhoz tanulják meg használni a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeit. Az önművelés különböző csatornái útján szerzett ismereteiket tanulják meg szaktárgyi műveltségükbe integrálni. Tanulják meg feladataikat – a témakör jellegének megfelelően – könyvtártípushoz, tájékoztató eszközhöz és dokumentumfajtához kötni. Váljanak képessé az összegyűjtött források értékelésére, rangsorolására, és tanulják meg kiválasztani közülük a számukra legmegfelelőbbet. Tanuljanak meg eleget tenni a szellemi munka etikai normáinak.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATÁNAK ELSAJÁTÍTÁSA		
1.	*A könyvtár különböző szolgáltatásai, felhasználási lehetőségei*	*A könyvtár különböző szolgáltatásainak, felhasználása az iskolai feladatok megoldásához, és önképzéshez: rendszeres olvasás, könyvtárhasználat (kölcsönzés); a direkt és indirekt tájékoztató apparátus használata; a könyvtár szabadidős szolgáltatásainak igénybe vétele*	Igénybe tudja venni az iskolai könyvtár (médiatár) alapvető szolgáltatásait.	Rendszeresen igénybe veszi az iskolai könyvtár (médiatár) szolgáltatásait.
2.	*A könyvtár állománya*	*Önálló tájékozódás a könyvtári állományban (állományrészekben, raktári rendben)*	Tájékozódni tud az iskolai könyvtárban, eligazodik a könyvtár állományban.	Önállóan tud tájékozódni a médiatárban (a kölcsönözhető és helyben használható állományban). Jól ismeri az állomány-elhelyezés rendjét és azt tudja használni.
3.	*Különböző típusú könyvtárak, információs központok*	*Információk gyűjtése, tapasztalatok szerzése más típusú könyvtárak (közművelődési, szak) állományáról, szolgáltatásairól. könyvtárlátogatás révén*	Igénybe tudja venni lakóhelye közkönyvtárának szolgáltatásait.	Ismeri a közművelődési és szakkönyvtárak, információs központok tevékenységét. Tájékozódni tud a szolgáltatásaikról.
4.	*Könyvtártörténet (híres külföldi és magyar könyvtárak)*	*Információk gyűjtése nagyhírű, régi alapítású könyvtárakról; a könyvtárak bemutatása a gyűjtött információk alapján*	Röviden be tud mutatni legalább egy híres magyar könyvtárat.	Pontos leírást tud adni a tanultak alapján a híres külföldi és magyar könyvtárakról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*Tömegkommunikációs eszközök, csatornák*	*Tömegkommunikációs műsorok, programok figyelése, a megszerzett információk rendszerezése, szelektálása, felhasználása a tantárgyi tanulás során;* *sajtófigyelés, -olvasás, ismertetők írása*	Alkalmanként figyeli a tömegkommunikációs műsorokat, programokat. Gyakran olvas újságot Az olvasottakról be tud számolni társainak.	Rendszeresen figyeli a tömegkommunikációs műsorokat, programokat. A megszerzett információkat képes rendszerezni, szelektálni, és fel tudja használni azokat a tantárgyi tanulás során: Rendszeresen figyeli és olvassa a sajtót. Részletes, figyelemfelhívó sajtóismertetést tud készíteni.
6.	*Művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai*	*Mozi, színház, művelődési ház programjainak figyelése, válogatása, részvétel a programokon;* *iskolai feladatokhoz kapcsolódó múzeumi, levéltári kutató-gyűjtőmunka gyakorlása*	Alkalmanként figyeli a mozi, a színház, a művelődési ház programjait és részt vesz a programokon.	Rendszeresen figyeli a mozi, a színház, a művelődési ház programjait. Gyakran részt vesz a programokon. Iskolai feladatokhoz kapcsolódó múzeumi, levéltári kutató-gyűjtőmunkát képes végezni.
7.	*A könyv- és médiapiac*	*Tájékozódás a könyv-, film-, video- és lemezpiacon: katalógusok, ajánlások figyelése, könyv-, film, video, hanglemez-ajánlások készítése*	Alkalmanként tájékozódik a könyv-, film-, video- és lemezpiac újdonságairól.	Rendszeresen tájékozódik a könyv-, film-, video- és lemezpiac újdonságairól. Ezekről ajánlásokat tud készíteni.
8.	*Önművelési napló*	*Önművelési napló vezetése*	El tudja készíteni egy hete önművelési tervét.	Részletes önművelési naplót vezet.
II.	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSÉNEK TANULÁSA ÉS BEGYAKORLÁSA		
1.	*Különböző információforrások történeti fejlődése (a fejlődés főbb csomópontjai);* *a hagyományos dokumentumok és a modern ismerethordozók típusai, jellemzői*	*Az audiovizuális dokumentumok és modern információhordozók fejlődése főbb állomásainak áttekintése);* *a hagyományos dokumentumok és modern ismerethordozók tartalmi, formai jellemzőinek számbavétele, információs értékeik tisztázása*	Könyv, folyóirat, újság, lemez, dia, videoszalag tartalmi, formai jellemzőit és legfontosabb adatait meg tudja nevezni és tud belőlük ismereteket szerezni.	Különbséget tud tenni hagyományos dokumentumok és modern ismerethordozók között. Képes a tartalmi, formai azonosságok és különbségek megállapítására.
2.	*Dokumentumok legfontosabb adatai (szerző, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem);* *a könyv tartalmáról (előszó, ajánlás, fül , bevezetés, fejezetek, tartalom, mutatók) tájékoztató könyvrészek*	*Dokumentumok legfontosabb adatainak lejegyzése;* *egy-egy könyv tartalmáról tájékoztató könyvrészek révén következtetés a könyv tartalmára*	A könyvtárban található különböző dokumentumtípusokról tájékozódni tud az előszó, tartalomjegyzék és a képek alapján.	Meg tudja nevezni különböző dokumentumtípusok legfontosabb adatait és önállóan tud tájékozódni tartalmukról, az előszó, tartalomjegyzék és a képek alapján.
3.	*A kézikönyvek típusai és csoportosításuk (általános, szak, ismeretközlő, tudományos), felépítésük; sorozatok, antológiák, gyűjtemények, statisztikák*	*Különböző típusú kézikönyvek, antológiák, gyűjtemények, sorozatok tartalmi, formai elemeinek, szerkezeti felépítésének elemzése;* *önálló ismeretszerzés, konkrét feladatok megoldása kézikönyvek alapján*	Legalább öt-hat kézikönyvet, gyűjteményt önállóan fel tud használni iskolai feladatai megoldása során.	Önműveléshez, iskolai feladataihoz ki tudja választani a könyvtári állományból a számára szükséges hagyományos és modern információs forrásokat, és tud belőlük ismereteket meríteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Az időszaki kiadványok fajtái, szerkezete*	*Az írott és elektronikus sajtó különböző formáinak, szerkezetének, tartalmi, formai jegyeinek számbavétele; önálló ismeretszerzés gyakorlása gyermek, ifjúsági és szakfolyóiratokból, iskolai témához kapcsolódva*	Fel tud sorolni legalább tíz sajtóterméket. Ezek közül kettőt alaposabban is ismer és gyakran elolvas.	Jól ismeri a különböző sajtótermékek szerkezeti jellemzőit és tud belőlük önállóan információt szerezni.
5.	*Tömegkommunikációs eszközök és csatornák*	*Tömegkommunikációs csatornák és eszközök útján szerzett ismeretek beépítése az iskolai tananyagba műsorok, programok figyelése, ajánlása; médiapiac figyelése, újdonságok ajánlása*	Alkalmanként figyeli a tömegkommunikációs eszközök műsorait, programjait, olvas újságot.	Rendszeresen tájékozódik és művelődik a tömegkommunikációs csatornák és eszközök útján. Figyelemfelhívó ajánlásokat tud készíteni a médiapiac újdonságairól.
6.	*Önművelési csatornák (művelődési ház, színház, film, kiállítás, múzeum, levéltár)*	*Különböző önművelési csatornák szolgáltatásainak figyelemmel kísérése; műsorfüzetek, ismertetők, tájékoztatók olvasása; kutató-gyűjtőmunka végzése múzeumban, levéltárban, iskolai irattárban*	Alkalmanként figyelemmel követi az önművelési csatornák programjait és részt vesz ezeken a programokon.	Rendszeresen figyelemmel követi az önművelési csatornák programjait és részt vesz ezeken a programokon. Képes kutató-gyűjtő munkát végezni múzeumban, levéltárban, iskolai irattárban.
7.	*Komplex könyvtári keresés katalógusból és számítógép segítségével*	*A komplex keresés különböző módjainak megtanulása*	Tud könyvtári katalógusban keresni. Irányítással eredményesen végez tárgyszavas keresést online eszközökkel	Használja a katalógusos és online keresést a tanulásban és szabadidő eltöltéshez is.
III.	IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS	DIREKT ÉS INDIREKT TÁJÉKOZTATÁSI ESZKÖZÖKNEK MEGFELELŐ MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA		
1.	*A direkt tájékoztató eszközök: lexikonok (általános, szak, életrajzi); enciklopédiák (általános, szak); szótárak (egynyelvű, kétnyelvű, általános, szak); gyűjtemények; bibliográfiák (önálló, rejtett, általános, szak, nemzeti, UK ajánló bibliográfia); antológiák, sorozatok*	*Információk keresése segédkönyvekből; a forrásértékű gyűjtemények, antológiák, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok használatának gyakorlása; bibliográfiák összeállítása; a könyvtárban található külföldi és magyar szerzők fontosabb vers-, mese-, szemelvénygyűjteményeinek, ismert szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok számbavétele*	Ismeri a legfontosabb kézikönyveket. Egyszerűbb feladatok megoldásához tud belőlük adatokat, tényeket gyűjteni.	Konkrét feladatok alapján tanulmányozni tudja az egyes tudományágak alapvető kézikönyveit. Ismeri szerkezetüket, felépítésüket. Iskolai feladataihoz önállóan tud információkat keresni segédkönyvekből.
2.	*Az indirekt tájékoztató eszközök: a betűrendes (szerző, cím) katalógus, a szakkatalógus, a tárgyszó- és sorozati katalógus; a katalóguscédula adatai, sorrendje, adatok elhelyezése, aláhúzások, osztólapok, ETO, szakjelzet, Cutter- jel; a betűrendes katalógus és a szakkatalógus szerkezete*	*A katalóguscédula és a könyv adatainak összehasonlítása; a betűrendes katalógus és szakkatalógus felépítésének összehasonlítása (besorolás rendje, katalóguscédula adatai, osztólapok szerepe); használatuk gyakorlása; irodalomkutatás, anyaggyűjtés, keresés a betűrendes leíró katalógusban szerző és cím szerint*	Tudja használni a betűrendes katalógust és a szakkatalógust.	Ismeri és önállóan tudja használni a könyvtár katalógusait (betűrendes, leíró). Ismeri a besorolás rendjét, az osztólapok szerepét, a katalóguscédula adatait, jelzéseit. Megadott témákhoz önállóan tud a könyvtár katalógusaiból irodalomkutatást, anyaggyűjtést, témafigyelést, bibliográfia összeállítást végezni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A közhasznú információforrások (szerkezete, felépítése): telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, a médiapiac ajánló katalógusai*	*Telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, ajánló katalógus (könyv, lemez, video) tanulmányozása, Használatuk gyakorlása*	Tud tájékozódni a telefonkönyvben, menetrendben és műsorfüzetekben és ezek online változataiban.	Önállóan tud tájékozódni közhasznú információforrásokban, ismeri szerkezeti felépítésüket és ezek online változatait.
4.	*A könyvtári számítógépes adatbázis*	*A számítógépes adatbázis használatának gyakorlása*	Segítséggel adatot tud keresni a könyvtári számítógépes adatbázisban.	Önállóan tudja használni a könyvtári számítógépes adatbázist.
IV.	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	*Forráshasználat módja. A keresés lépései, forrásfeltárás*	*Forráshasználat módjának tanulása.*	Ráirányító kérdések segítségével képes a megfelelő forrásdokumentum kiválasztására és használatára	Önállóan képes a megfelelő forrásdokumentum kiválasztására és használatára
2.	*Forráshasználat etikai kérdései*	*Forráshasználat etikai kérdéseinek tanulása*	Ismeri a forráshasználattal kapcsolatos etikai kérdéseket és jogszabályokat	Betartja a forráshasználattal kapcsolatos etikai és jogszabályokat
V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁNAK TANULÁSA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS GYAKORLÁSA		
1.	*Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat) AV (lemez, dia, kazetta, video) és számítógéphez kötött ismerethordozóinak (multimédia, számítógépes programok). Internet (kereső programok, levelezés) információszerzés és -felhasználás*	*Az iskolai könyvtár hagyományos (könyv, folyóirat) AV és számítógéphez kötött ismerethordozóinak felhasználása az önálló ismeretszerzés és a forrásalapú tanulás folyamatában: konkrét példák, feladatok alapján tájékozódás az egyes dokumentumok információs értékéről; iskolai feladatok és problémák megoldásához a könyvtár megadott segédeszközeinek használata, a szerzett információk rögzítése jegyzeteléssel, a források pontos megjelölése; beszámoló készítése*	Könyvtári forrásból ismereteket tud meríteni és a felhasznált forrást meg tudja jelölni.	Iskolai feladataihoz és egyéni problémáinak megoldásához tudja használni a könyvtár direkt (kézikönyvek) és indirekt (katalógusok, bibliográfiák) tájékoztató eszközeit és dokumentumait. Önállóan tud több különböző forrásból ismereteket meríteni, a szerzett információkat jegyzeteléssel rögzíteni, és a forrásokat megjelölni.
2.	*A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés*	*A kézikönyvtári állományra épülő ismeretszerzés gyakorlása: szaktárgyi témákhoz kiselőadás, tanulmány, szemle, ajánlás készítése; a jegyzetelés, cédulázás, tömörítés gyakorlása*	Önállóan tud használni legalább öt kézikönyvet. Forrásairól pontos cédulát tud írni minta alapján.	Önállóan tud több különböző forrásból ismereteket meríteni, a szerzett információkat jegyzeteléssel rögzíteni, és a forrásokat pontosan megjelölni. Könyvtári kutató-, gyűjtőmunkája eredményéről szóban vagy írásban be tud számolni.
3.	*A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia*	*A katalógusok, bibliográfiák használatára épített anyaggyűjtés, témafigyelés, irodalomkutatás és ajánló bibliográfia összeállításának gyakorlása; tantárgyi témákhoz anyaggyűjtés a számítógépes adatbázis segítségével*	Két-három témához kis segítséggel anyagot tud gyűjteni a könyvtári katalógusból.	Önállóan tud anyagot gyűjteni katalógusokból, bibliográfiákból. Ajánló bibliográfiát tud összeállítani megadott témakörökhöz.

TANU KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás*	*A tömegmédiumokban, az önművelés különböző csatornáiban történő eligazodás, tájékozódás gyakorlása:* *ajánlott vagy szabadon választott (kedvenc) műsorok nézése, hallgatása, róluk szóló kritikák, elemzések figyelése, összegyűjtése; rádió, televízió programajánlók, műsorfüzetek tanulmányozása, tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése*	Szabadideje eltöltéshez igénybe tudja venni a tömegkommunikációs csatornákat és a lakóhely művelődési intézményeinek szolgáltatásait.	Önálló ismeretszerzéshez, önműveléshez rendszeresen felhasználja a tömegkommunikációs csatornák különböző formáit. Igénybe tudja venni lakóhelye szabadidős szolgáltatásait, és tájékozódni tud a médiapiac kínálatáról.

Év végi követelmények

I. KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN

a) A tanuló rendszeresen igénybe veszi a közművelődési és az iskolakönyvtár szolgáltatásait.
b) Tudjon önállóan tájékozódni a médiatárban.
c) Tudjon pontos leírást adni híres magyar és külföldi könyvtárakkal.
d) Rendszeresen vegyen részt iskolán kívüli művelődési rendezvényeken.
e) Rendszeresen vezessen önművelési naplót.

II. KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL

a) Tudjon különbséget tenni a hagyományos és az elektronikus dokumentumok között.
b) Önállóan tudja kiválasztani a számára szükséges dokumentumokat, közleményeket adott feladat elvégzéséhez.
c) Jól ismerje a különböző sajtótermékek szerkezeti jellemzőit.
d) Értse a publikációk esztétikus megjelenésének fontosságát.
e) Tudjon kutatómunkát végezni múzeumban, levéltárban és irattárban.

III. IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS

a) Tudja használni, kapott feladat megoldására egyes tudományágak szaklexikonait és segédkönyveit.
b) Könyvtári cédula- vagy elektronikus katalógus segítségével tud témabibliográfiát összeállítani.
c) Tudja önállóan használni a könyvtár és más információtároló intézmény számítógépes adatbázisait.

IV. TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA

a) Tudjon önállóan forrásdokumentumot kiválasztani és használni.
b) Képes rá, hogy betartja a forráshasználat szabályait.

V. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudja önállóan használni a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeit.
b) Tudjon önállóan több forrás bevonásával jegyzetet, cédulát készíteni és a forrásokat hibátlanul megjelölni.
c) Állandó jelleggel felhasználja információgyűjtéshez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

Az Önművelés, könyv- és könyvtárhasználat tanulási céljai a 8. évfolyamon

Szerezzenek tájékozottságot a tanulók a különböző könyvtártípusokról és tanuljanak meg bennük tájékozódni. Tegyenek szert biztonságos könyvtárhasználói magatartásra. Tanulják meg igénybe venni az iskolai könyvtár valamennyi szolgáltatását. A többcsatornás önálló ismeretszerzés révén váljanak permanens önművelésre képessé. Tanulják meg a különböző dokumentumok közül a problémáik megoldásához megfelelőt kiválasztani és tájékoztató apparátusát használni. Legyenek tisztában a különböző dokumentumtípusok és tömegkommunikációs műfajok információs értékével. Szaktárgyi kutató és gyűjtő munkáikhoz tanulják meg használni a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeit. Szerezzenek jártasságot a könyvtári számítógépes adatbázis használatában. Az önművelés különböző csatornái útján szerzett ismereteiket tanulják meg szaktárgyi műveltségükbe integrálni. Tanulják meg feladataikat – a témakör jellegének megfelelően – könyvtártípushoz, tájékoztató eszközhöz és dokumentumfajtához kötni. Váljanak képessé az összegyűjtött források értékelésére, rangsorolására, és tanulják meg kiválasztani közülük a számukra legmegfelelőbbet. Tanuljanak meg eleget tenni a szellemi munka etikai normáinak. Ismerjék fel, hogy milyen meghatározó szerepe van a mindennapi életben a tömegmédiának és az önművelésnek. Szerezzenek tapasztalatokat a médiapiac szolgáltatásairól.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATÁNAK ELSAJÁTÍTÁSA		
1.	*A könyvtár állománya, a médiatár direkt és indirekt tájékoztató apparátusa*	*A könyvtár valamennyi állományrészének rendszeres használata, szolgáltatásainak igénybe vétele; a médiatár direkt, indirekt tájékoztató apparátusából adatok, tények, ismeretek szerzése rendszeres könyvtári kutatómunkával*	Önállóan tájékozódik a médiatárban, igénybe tudja venni annak alapvető szolgáltatásait.	Pontosan és hibátlanul tájékozódik a médiatárban. Ismeri és használja a könyvtár valamennyi szolgáltatását.
2.	*Különböző könyvtártípusok szakmai, közhasznú és művelődési szolgáltatásai*	*Szakmai, közhasznú ismeretszerzés, művelődés gyakorlása különböző könyvtártípusokban*	Ismeri lakóhelye közkönyvtárát és szolgáltatásait. Tájékozott más könyvtártípusokban is.	Ismer különböző könyvtártípusokat, információs központokat, adatbankokat. Ki tudja választani, hogy szakmai, közhasznú, művelődési igényeit melyik könyvtártípus tudja kielégíteni.
3.	*Műemléki, iskolai, tudományos, vagy szakkönyvtár*	*Egy műemléki, tudományos, vagy szakkönyvtár meglátogatása; előzetes felkészülés gyűjtőmunkával a könyvtárlátogatásra; a látogatás tapasztalatainak feldolgozása*	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a meglátogatott könyvtárról.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a meglátogatott könyvtárról.
4.	*Otthoni médiatár*	*Tervezet készítése otthoni médiatár összeállításához*	Segítséggel vázlatos tervet tud készíteni otthoni médiatárának kialakításához.	Meg tudja tervezni otthoni médiatárát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A különböző tömegkommunikációs csatornák, eszközök, formák*	*A különböző tömegkommunikációs csatornákat, eszközök, formák használatának gyakorlása*	Alkalmanként használja a különböző tömegkommunikációs csatornákat.	Rendszeresen használja a különböző tömegkommunikációs csatornákat.
6.	*Médiaszövegek, médiaműsorok*	*Médiaszövegek olvasásának gyakorlása; műsorkiválasztás, műsorfigyelés, értékelés, véleményalkotás*	Véleményt tud alkotni általa hallott, látott műsorokról.	Elemezni és értékelni tud médiaszövegeket. Ki tudja választani az érdeklődésének megfelelő programot a rádió és a televízió műsorából. Véleményt tud alkotni általa hallott, látott műsorokról.
7.	*A médiapiac kínálata*	*Tájékozódás a médiapiac kínálatáról: ajánló listák, katalógusok, műsorfüzetek olvasása; könyvesbolt, antikvárium, videotéka látogatása*	Alkalmanként tájékozódik a médiapiac kínálatáról.	Rendszeresen tájékozódik a médiapiac kínálatáról. Érdeklődést felkeltő ajánlatot tud készíteni médiatermékekről.
8.	*Az iskolán kívüli önművelés csatornái (művelődési, művészeti, tudományos intézmények); múzeumi, levéltári kutatómunka; önművelési napló*	*Az iskolán kívüli önművelés megfelelő csatornáinak kiválasztása, műsorok, programok megtekintése; múzeumi, levéltári kutatómunka végzése; önművelési napló készítése*	Alkalmanként részt vesz művelődési, művészi programokon. Egy-két hétre meg tudja tervezni önművelési programját.	Az iskolán kívüli önművelés lehetőségeit érdeklődésének megfelelően ki tudja választani. Rendszeresen részt vesz művelődési, művészi programokon. Múzeumi, levéltári kutatómunkát tud végezni. Önművelési naplót tud készíteni.
II.	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSÉNEK TANULÁSA ÉS BEGYAKORLÁSA		
1.	*Hagyományos és modern dokumentumok ismerete és használata (AV, CD, multimédia, számítógépes programok). Internet (kereső programok, levelezés) információszerzés és -felhasználás*	*a könyv témájának megállapítására a tartalomjegyzék, az előszó, képek, ábrák és fejezetek tanulmányozásával; nyomtatott dokumentumok tájékoztató apparátusának (tárgymutató, névmutató, irodalomjegyzék) használata; dokumentumok kiválasztása és használata iskolai feladatok és egyéni problémák megoldásához*	Iskolai feladataihoz segítséggel választani tud különböző dokumentumokat (könyv, sajtótermék, AV, CD, stb.) és fel tudja őket használni. Meg tudja különböztetni (tartalmi és formai szempontból) a könyv, sajtótermék és a tömegkommunikációs eszközök azonos és eltérő vonásait. Tudja használni a betűrendes-, és szakkatalógust, továbbá a mindennapi életvitelhez szükséges közhasznú információs forrásokat (telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, katalógusok).	Önműveléshez, szaktárgyi ismeretszerzéshez önállóan ki tudja választani és fel tudja használni a különböző dokumentumfajtákat (könyv, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, mágneses adathordozók) és egyes tudományágak kézikönyveit. Önállóan használja a nyomtatott és multimédiák dokumentumainak tájékoztató apparátusát (tárgymutató, névmutató, irodalomjegyzék). Rendszeresen tájékozódik az időszaki kiadványokban (napi-, hetilap, folyóirat, évkönyv) és az elektronikus sajtóban. Megszerzett ismereteit be tudja építeni szaktárgyi ismereteibe.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

				Meg tudja állapítani a különbségeket és hasonlóságokat a sajtótermékek és más tömegkommunikációs források információs tartalma és szerepe között.
2.	*Kézikönyvek*	*A könyvtárban található – egyes tudományágak – legfontosabb kézikönyveinek használata feladatok megoldása során*	Ismer és tud használni legalább öt-hat kézikönyvet.	A könyvtárban található – egyes tudományágak – legfontosabb kézikönyveit jól ismeri és tudja használni a szaktárgyi feladatok megoldása során.
3.	*Közhasznú információforrások (menetrend, telefonkönyv, szaknévsor)*	*Közhasznú információforrások használatának gyakorlása*	Ismeri és tudja használni a telefonkönyvet és a vasúti menetrendet.	Biztonsággal tudja használni a telefonkönyvet, a menetrendeket és a szaknévsort.
4.	*Napilapok, szakfolyóiratok, elektronikus médiumok*	*Különböző napilapok és szakfolyóiratok, elektronikus médiumok rendszeres használatának gyakorlása; ajánló bibliográfiák összeállítása*	Alkalmanként olvassa a napilapokat és egy-két szakfolyóiratot.	Rendszeresen olvassa a napilapokat és legalább öt szakfolyóiratot. Rendszeresen nyomon követi az elektronikus médiumok információit.
5.	*A számítógépes könyv- és újságszerkesztés modern technológiája; szerepük az információk gyors áramlásában*	*Információk tanulása számítógépes könyv- és újságszerkesztés modern technológiájáról; szerepük tisztázása az információk gyors áramlásában*	Négy-öt igaz kijelentést tud mondani, írni a számítógépes könyv- és újságszerkesztésről.	Pontos leírást tud adni szóban és írásban a számítógépes könyv- és újságszerkesztésről.
6.	*A médiapiac ajánlásai (könyv, CD, video, DVD, műsoros kazetta)*	*A médiapiac ajánlásainak figyelése; szempontok számbavétele könyv-lemez-, hang- és videotár összeállításához*	Alkalmanként olvassa a médiapiac ajánlásait.	Rendszeresen figyeli a médiapiac ajánlásait. Tervet tud készíteni saját könyv-lemez-, hang- és videotár összeállításához.
7.	*A múzeumi, levéltári ismeretszerzés, önálló kutató- és gyűjtőmunka*	*A múzeumi, levéltári ismeretszerzés, önálló kutató- és gyűjtőmunka gyakorlása*	Segítséggel ismereteket tud szerezni múzeumokban.	Önállóan tud ismereteket szerezni múzeumokban, levéltárakban.
III.	IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS	DIREKT ÉS INDIREKT TÁJÉKOZTATÁSI ESZKÖZÖKNEK MEGFELELŐ MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA		
1.	*A médiatár direkt és indirekt tájékoztató apparátusa*	*A katalógus és bibliográfia megkülönböztetése; Tények adatok gyűjtése, tájékozódás, referens kérdések megoldása, kézikönyvek használata olvasás közben, válogatás, jegyzetelés, kiemelés, bibliográfia összeállítása, kiselőadás, beszámoló tartása; témabibliográfia, ajánlójegyzék összeállítása iskolában tanult témakörökhöz; a betűrendes leíró katalógus használatának gyakorlása;*	Ismeri és önállóan tudja használni a médiatár legfontosabb kézikönyveit (lexikon, enciklopédia, szótár, adattár).	Iskolai feladatai, egyéni problémái megoldásához önállóan ki tudja választani a kézikönyvtár tájékoztató eszközeit. Meg tudja különböztetni a bibliográfiát és a katalógust.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

		tartalom szerinti keresés gyakorlása a szakkatalógusban; közhasznú információs források használatának gyakorlása: keresés telefonkönyvben, menetrendben, szaknévsorban; tájékozódás az elektronikus sajtó közhasznú információs szolgáltatásaiban		Ismeri a bibliográfiák különböző típusait (általános, életrajzi, szaktárgyi, nemzeti) és tudja használni azokat a tájékozódásban. Önállóan tudja használni a betűrendes leíró és a szakkatalógust, valamint a közhasznú információs forrásokat.
2.	*A televízió, a rádió, az újság, a múzeum, a levéltár információs lehetőségei, hasonlóságai, különbözőségei a könyvtári tájékoztató apparátussal*	*A televízió, a rádió, az újság, a múzeum és a levéltár információs lehetőségeinek számbavétele, összehasonlítása a könyvtári tájékoztató apparátussal*	Segítséggel használni tudja a televíziót, a rádiót, az újságot, mint információs forrásokat.	Használni tudja a televíziót, a rádiót, az újságot, a múzeumot és a levéltárat, mint információs forrásokat. Ismeri a televízió, a rádió, az újság, a múzeum és a levéltár , valamint a könyvtári tájékoztatás hasonlóságait és különbségeit.
IV.	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA		
1.	*A multimédia, mint komplex adatforrás*	*A multimédia, mint komplex adatforrás tanulása*	Érti a multimédia előnyeit, alkalmanként használja.	Mindennapi tanulási eszközként használja a multimédiás adatbázisokat, lexikonokat.
2.	*Forráshasználat módja. A keresés lépései, forrásfeltárás.*	*Forráshasználat módjának, a keresés lépéseinek és a forrásfeltárás elmélyítése.*	Önállóan tud keresni a javasolt források között, ezt tudja használni feladatai megoldásához.	Önállóan tud forrást választani és keresni benne és ezt tudja használni további, mélyebb kereséshez és feladatai megoldásához.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁNAK TANULÁSA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS GYAKORLÁSA		TANU KUTA
1.	*Források felhasználása; szövegértelmezés; jegyzetelés, cédulázása*	*Forrásokat választása a tájékoztató segédeszközök felhasználásával szaktárgyi feladatokhoz;* *különböző szövegtípusok, illetve nem szöveges könyvrészek értelmezésének gyakorlása;* *jegyzetelés, cédulázás gyakorlása;* *a szerzett ismereteit rendszerezése;* *szóbeli vagy írásos beszámoló készítése vázlat alapján*	Iskolai feladatai megoldásához dokumentumokból információkat tud szerezni, rögzíteni (jegyzet) és vázlat alapján azokról röviden beszámolni. Ha idéz, a felhasznált forrást meg tudja nevezni.	Önműveléshez, szaktárgyi kutató-, gyűjtőmunkához önállóan tudja használni a médiatár teljes eszköztárát. Feladataihoz önállóan tud forrásokat választani különböző tájékoztató segédeszközökből. A különböző szövegtípusokból tényeket, adatokat tud lejegyezni, szövegeket értelmezni, kiselőadást, beszámolót készíteni. A kiválasztott forrásokból önállóan tud ismereteket szerezni, rögzíteni jegyzeteléssel, cédulázással. Tudja az ismereteket rendszerezni, továbbá vázlat alapján szóban és írásban róluk be tud számolni. A felhasznált forrásról irodalomjegyzéket tud készíteni. Eleget tud tenni a szellemi munka etikai követelményeinek (idézet, hivatkozások, forrásmegjelölés).
2.	*Forrásértékű gyűjtemények, antológiák, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok, ajánlott és szabadon választott ifjúsági irodalom, ifjúsági és felnőtt szépirodalmi és szakfolyóiratok;* *a szaktudományok fontosabb kézikönyvei (lexikonok, enciklopédiák, szótárak, monográfiák, adattárak)*	*Forrásértékű gyűjtemények, antológiák, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok, ajánlott és szabadon választott ifjúsági irodalom, ifjúsági és felnőtt szépirodalmi és szakfolyóiratok felhasználásának gyakorlása;* *szaktárgyi ismeretszerzés a szaktudományok fontosabb kézikönyveiből;* *katalógus használatra épített témafigyelés, irodalomkutatás és bibliográfia-összeállítás gyakorlása*	Kis segítséggel tudja használni a forrásértékű gyűjteményeket, antológiákat, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatokat, és a szaktudományok fontosabb kézikönyveit.	Szaktárgyi kutató-, gyűjtőmunkához, önműveléshez fel tudja használni a forrásértékű gyűjteményeket, antológiákat, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatokat, az ajánlott és szabadon választott ifjúsági irodalmat, ifjúsági és felnőtt szépirodalmi és szakfolyóiratokat, a szaktudományok fontosabb kézikönyveit.
3.	*A tömegmédiumok és a különböző önművelési csatornák*	*A tömegmédiumok és a különböző önművelési csatornák használatának gyakorlása, az információk beépítése az önálló ismeretszerzésbe;* *ajánlott vagy szabadon választott (kedvenc) műsorok nézése, hallgatása, róluk szóló kritikák, elemzések figyelése, összegyűjtése;* *rádió, televízió programajánlók, műsorfüzetek tanulmányozása;* *tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás késztése*	Tájékozódni tud lakóhelye önművelési, szabadidő-eltöltési lehetőségeiről, figyeli a tömegkommunikációs csatornák műsorait, és igénybe tudja venni a különböző szolgáltatásokat.	Szaktárgyi kutató-, gyűjtőmunkához, önműveléshez a médiatári eszköztáron túl fel tudja használni a tömegtájékoztató eszközöket, csatornákat, továbbá a művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásait. Tudja alkalmazni a múzeumi, levéltári kutató- és gyűjtőmunkára vonatkozó ismereteket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN

a) Tudjon pontosan és hibátlanul tájékozódni a médiatárban.
b) Tudja kiválasztani, hogy szakmai, közhasznú vagy művelődési igényét melyik könyvtártípus tudja kielégíteni önállóan.
c) Tudjon pontos leírást adni meglátogatott információtároló intézmény működéséről.
d) Tudjon saját médiatárat tervezni.
e) Rendszeresen vezessen önművelési naplót.

II. KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL

a) Tudja kiválasztani és feldolgozni a különböző dokumentumfajtákat a keresendő információ szempontjából.
b) Tájékozódjon rendszeresen az időszaki kiadványok segítségével.
c) Jól ismerje a különböző tudományágak kézikönyveit és tudja ezeket használni mindennapi keresési feladatai végzésekor.
d) Tudjon pontos leírást adni szóban és írásban a számítógépes könyv- és újságszerkesztés menetéről.
e) Figyelje rendszeresen a médiapiac ajánlásait.

III. IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS

a) Feladatai megoldásához önállóan ki tudja választani a szükséges szakkönyveket.
b) Hibátlanul képes megkülönbözetni a katalógust a bibliográfiától.
c) Tudja önállóan használni a különböző tömegkommunikációs csatornákat.
d) Ki tudja választani az iskolán kívüli önművelődési lehetőségek közül az érdeklődésének leginkább megfelelőt.

IV. TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA

a) Használja mindennapi tanulási eszközként a multimédiális adatbázisokat és lexikonokat.
b) Tudjon önállóan forrást választani és keresni benne és ennek folytatásaként képes mélyebb keresési feladatok megfoldására is.

V. A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS

a) Tudja önállóan használni a forrásértékű gyűjteményeket, antológiákat.
b) Tudjon önállóan több forrás bevonásával jegyzetet, cédulát készíteni és a forrásokat hibátlanul megjelölni.
c) Tudja szaktárgyi kutatómunkájához felhasználni a tömegtájékoztatási eszközöket és a művelődési, tudományos és művészeti intézmények szolgáltatásait.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

INFORMATIKA

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 5–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *Informatika tantervet* közöljük.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	1	1	1,5	1,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Informatika* kerettanterve a NAT **Informatika** műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv figyelembe veszi a NAT **Informatika** műveltségi területének leírásában közölt alapelveket, célokat és fejlesztési feladatokat.
A KÉK *Informatika* kerettanterve a NAT-ban szereplő kiemelt fejlesztési feladatokhoz való kapcsolódását a részletes kerettantervben ikonok jelzik.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv számítástechnika/informatika szakos pedagógus tanulássegítését feltételezi. A kerettantervet kivitelezéséhez számítógépes szaktanteremre van szükség a számítógépek szükséges, hogy központi géppel vezérelt hálózatba legyenek kötve, elfogadható sebességű internetes elérési lehetőséggel, valamint megfelelő szoftverekre és a alapvető szakirodalomra (folyóiratok, szoftver és hardver eszközök használati utasításai és szakkönyvek). Az oktatás és gyakorlás zavartalan menetéhez ajánlott minden egyes tanulónak számítógépes munkaállomást biztosítani.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Számítástechnika-informatika tanulásának céljai a 5–8. évfolyamon

A tanulókat fel kell készíteni a számítógépekkel való napi kapcsolattartásra, a mindennapi életben való alkalmazására. Ismerkedjenek meg a tanulók az információszerzés, -tárolása, -feldolgozás és -továbbítás eszközeivel és azok alkalmazásának lehetőségeivel. Tudatosodjék bennük az információ emberiség fejlődésében betöltött szerepe. Értsék a közvetlen és közvetett kommunikáció lényeget, legyenek tájékozottak az Internet szerepéről az egyén és a társadalom életében. Ismerjék meg a programok használatának jogi és etikai alapjait. Legyenek tudatában a túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának. Ismerkedjenek meg a számítástechnika alapfogalmaival. Értsék és tudják használni az informatikai eszközök alkalmazásakor használatos kifejezéseket és rövidítéseket (magyar és angol nyelvűeket is). Tanulják meg iskolájuk számítógépes rendszerének működését és működtetését. Ismerkedjenek meg az iskolai számítógépes rendszertől eltérő rendszerek működésével. Ismerkedjenek meg az algoritmizálás, a számítógéppel segített problémamegoldás, a szöveg-, táblázat- és ábraszerkesztés műveleteivel. Ismerje meg a multimédiás dokumentumok készítésének menetét. Ismereteket szerezzenek az információs társadalom kialakulásáról. Tájékozottak legyenek az információs technológia legújabb fejlesztéseiről és azok eszközökben megtestesült eredményeiről.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Számítástechnikai eszközök működésének megfigyelése ❖ A kezelőszervek (billentyűzet, egér) használatának gyakorlása ❖ Háttértárak kezelésének gyakorlása ❖ Perifériák kezelésének (nyomtató, scanner) gyakorlása ❖ Algoritmusok értelmezése ❖ Algoritmusok megfogalmazása ❖ Algoritmusok leírása folyamatábrával ❖ Algoritmus leírása algoritmus-leíró nyelven ❖ Algoritmusok kódolása ❖ Szimulációs programok készítése ❖ Jelek, jelrendszerek felismerése ❖ Jelek kódolásának, dekódolásának végrehajtása ❖ Az operációs rendszer használatának gyakorlása ❖ Oktatóprogramok használatának gyakorlása ❖ A gép vírusfertőzésének ellenőrzése ❖ Állományok tömörítése, kicsomagolása ❖ Egyszerű rajzok készítése rajzolóprogrammal ❖ Adott formátumú szöveg begépelése, formázása ❖ Dokumentum készítése minta alapján ❖ Dokumentum készítése egyéni tervezéssel ❖ Adott táblázat beírása, formázása ❖ Táblázat készítése minta alapján ❖ Táblázat készítése egyéni tervezéssel ❖ Adatbázis elemzése ❖ Elektronikus levelek küldése, fogadása ❖ Adott hely felkeresése az Interneten ❖ Hasznos oldalak felkeresése, információ megkeresése ❖ A web önálló használata ❖ Adott információ megkeresése ❖ Csevegés az osztályon belül ❖ Csevegés különböző csatornákon	❖ Az informatika elméleti kérdéseiből (közlés folyamatábrája, mértékegységek, történet stb.) ❖ Logikai függvények, számrendszerek ❖ Algoritmusok értelmezése ❖ Algoritmusok készítése ❖ Számítástechnikai eszközök működése ❖ Szoftverek csoportosítása ❖ Az informatika elméleti kérdéseiből (közlés folyamatábrája, mértékegységek, történet stb.) ❖ Logikai függvények, számrendszerek számábrázolások, kódok ❖ Algoritmusok értelmezése ❖ Algoritmusok készítése ❖ Számítástechnikai eszközök működése ❖ Szoftverek csoportosítása ❖ A tanulók munkájának megfigyelése ❖ A kész produktum (szöveg, rajz, táblázat, adatbázis, bemutató, program) ellenőrzése	❖ Tanulói önértékelés ❖ Diáktárs értékelése ❖ Tanári értékelés: formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó ❖ Tanári értékelés: szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat ❖ Diagnosztikus mérés (tesztek) ❖ Versenyeken való indítás: iskolai, városi, regionális és országos

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Személyi feltételek

- Informatika vagy számítástechnikai főiskolai tanári képesítés.

Tárgyi feltételek

- Számítógépes szaktanterem, lehetőleg hálózatba kötött gépekkel, Internet eléréssel, legalább két tanulónként egy-egy géppel
- CD meghajtó
- Nyomtató
- Scanner
- Mágneslemezek, CD-k
- Legális szoftverek
  - operációs rendszer (lehetőség szerint grafikus felületű is)
  - segédprogramok (víruskeresők; file kezelők, tömörítők)
  - szövegszerkesztő program
  - rajzoló program
  - táblázatkezelő program
  - adatbázis kezelő program
  - levelező program, web-böngésző
  - valamilyen programozási nyelv értelmezője, fordítója
- Szakkönyvek, folyóiratok

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
5–8	**MS-3140**	Rozgonyi–Borus Ferenc: RAM-ba zárt világ. Számítástechnika segédkönyv
	MS-3240	Rozgonyi–Borus Ferenc–Dér István–Fodor Zsolt: Számítástechnika. – Összefoglaló feladatgyűjtemény

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5–6. évfolyam

Az Informatika tanulásának céljai az 5–6. évfolyamon

Szerezzenek tájékozottságot a tanulók a számítógépes környezetről. Tudatosuljon bennük, hogy a számítógépeket és azok perifériáit nagy elővigyázatossággal, körültekintéssel, felelősséggel tanulják meg rendeltetésüknek megfelelően, a balesetvédelmi előírásaikat betartva használni. A számítógépes problémák megoldása sok esetben megköveteli a feladatok részekre osztását, a csoportmunkát és így kialakítja a tanulókban a másokkal való kapcsolattartás, kommunikáció igényét. A tantárgynak fontos szerepe van az algoritmikus gondolkodás fejlesztésében és az alkotó munkára nevelésben, hiszen a legtöbb számítástechnikai feladat megoldásakor a gyermekek valamilyen új terméket (rajzot, szöveget, táblázatot, programot) hoznak létre. Különösen fontos, hogy ezen a gyorsan változó, fejlődő területen kialakítsuk az ismeretek folyamatos megújításának igényét. A tanulók szokjanak hozzá a különböző információhordozók használatához. Alakuljon ki bennük az információ megszerzésének, tárolásának, feldolgozásának képessége, ismerjék meg az információkezelés jogi és etikai szabályait. Váljanak képessé a tanulók a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudjanak önállóan oktatóprogramokat használni. A tanulókat fel kell készíteni a számítógépekkel való napi kapcsolattartásra, a mindennapi életben való alkalmazására. Fontos megismertetni őket a világháló adta lehetőségekkel és állandóan tájékoztatni őket az infotechnológia fejlődéséről és állandó önálló tájékozódásra kell őket serkenteni. Ismerje meg a multimediális dokumentumok készítésének menetét. Alapismereteket szerezzenek az információs társadalom kialakulásáról. Tájékozottak legyenek az információs technológia legújabb fejlesztéseiről és azok eszközökben megtestesült eredményeiről.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATA	INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Az informatikai szaktanterem informatikai eszközei*	*Az informatika szaktanterem eszközeinek használata*		
2.	*A számítógép főbb részei, tartozékai, üzemeltetési rendje, egészség- és balesetvédelmi előírásai*	*A számítógép főbb részeinek, tartozékainak, üzemeltetési rendjének, egészség- és balesetvédelmi előírásainak megismerése*	Felismeri a számítógép fő részeit, tartozékait. Segítséggel képes a számítógép üzemeltetési rendjének megfelelő géphasználatra. Betartja a számítógép-használattal kapcsolatos egészség- és balesetvédelmi előírásokat.	Felismeri és meg tudja nevezni a számítógép fő részeit, tartozékait. Ismeri a számítógép üzemeltetési rendjét, betartja a számítógép-használattal kapcsolatos egészség- és balesetvédelmi előírásokat
3.	*Hardver és kapcsolt perifériák*	*Hardver és kapcsolt perifériák használatának megismerése*	Ismeri az alapvető hardvereszközök és perifériák nevét és szerepét	Ismeri a hardvereszközöket és perifériákat, tudja elhelyezkedésüket a számítógépen belül.

ORVO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Számítógép könyvtárstruktúrája és mappaszerkezete*	*Számítógép könyvtárstruktúrája és mappaszerkezet megértése, műveletek végzésének megértése és megtanulása*	Ismeri és segítséggel képes műveleteket végezni könyvtárstruktúrával és mappákkal	Ismeri és képes műveleteket végezni könyvtárstruktúrával és mappákkal.
5.	*Nyomtatók fajtái, működési elvek*	*Nyomtatók fajtái, működési elvek megismerése és gyakorlati használata*	Képes önállóan nyomtatási feladatot elvégezni.	Képes önállóan nyomtatási feladatot elvégezni. Érti a nyomtatók fajtái közötti különbségeket és ismeri azok alkalmazási területeit.
II.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*ISMERKEDÉS AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEKKEL*		
1.	*A mindennapi életben alkalmazott dokumentumok*	*A mindennapi életben alkalmazott dokumentumok létrehozása*		KUTA
1.1.	Szövegszerkesztés	Szöveges dokumentum létrehozása és formázása	Kész dokumentumot be tud olvastatni, ki tud javítani, módosított változatát el tud menteni, ki tud nyomtatni. Az egyszerűbb szövegszerkesztési műveleteket (margók beállítása, betűtípus kijelölése, keresés, csere, másolás, áthelyezés, sorkiegyenlítés) önállóan el tudja végezni.	Önállóan meg tud szerkeszteni egy kisebb terjedelmű szöveget. Biztonsággal tudja használni a szövegszerkesztés műveleteit.
1.2.	Ábra, rajz létrehozása számítógéppel	Ábraszerkesztés és rajzos dokumentum létrehozásának megtanulása	A megfelelő programmal egyszerűbb vonalas ábrát, rajzot meg tud rajzolni, el tud menteni, ki tud nyomtatni.	Önállóan meg tud szerkeszteni ábrákat és azokat tudja módosítani, illetve szövegbe illeszteni.
1.3.	Egyéb, a multimédiás dokumentumok előállításához szükséges alapelemek	Egyéb, a multimédiás dokumentumok előállításához szükséges alapelemek (zene, fénykép, animáció film) szerkesztése	Ki tudja választani a megfelelő programot és képes egyszerű hang és fotó file készítésére.	Önállóan meg tud szerkeszteni hang, fotó és animált filet és képes ezek összekapcsolására.
2.	*Adatbázisok*	*Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, keresés adatbázisban*		KUTA
2.1.	Információk szemléltetése, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök	Információk szemléltetése, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése	Ismeri az adatok különböző szemléltetésének eszközeit.	Jártas az adatok különböző szemléltetésének eszközeinek használatában.
2.2.	Adatok csoportosítása	Táblázat készítése	Képes egyszerű táblázatot készíteni	Képes jól áttekinthető, megfelelően formázott táblázatot készíteni
2.3.	Közhasznú információforrások	Közhasznú információforrások használata	Ismeri a különböző közhasznú információforrásokat (menetrend, moziműsor, telefonkönyv stb.)	Használja a különböző közhasznú információforrásokat (menetrend, moziműsor, telefonkönyv stb.)
2.4.	Adatbázisok	Adatbázisok használata	ismeri az adatbázisokban való keresést	Használja az adatbázisokban való keresést

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	INFOTECHNOLÓGIA	PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖK ÉS MÓDSZEREK SEGÍTSÉGÉVEL		
1.	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása*		
1.1	Az információ különböző formáinak felhasználási lehetőségei	Az információ különböző formáinak felhasználási lehetőségeinek bemutatása	Tud különbséget tenni az információ különböző formái között	Érti a különbségeket az információ különböző formái között és képes kiválasztani a megfelelő formát.
1.2.	Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok, a házimunkát segítő algoritmusok; könyvhasználati algoritmusok)	Algoritmusok megismerése, összehasonlítása, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazásának és „visszafejtésének” gyakorlása	Képes leírni, lerajzolni két-három megismert tevékenység algoritmusát.	A tanult algoritmusokat érti és hibátlanul tudja azokat használni.
2.	*Adatmodellezés*	*A hétköznapi életben és az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és megfogalmazása*		
2.1.	Egyszerű algoritmusok kódolása	Egyszerű algoritmusok megfogalmazása	Értelmezni képes egyszerűbb algoritmust	Adott algoritmust képes értelmezni
2.2.	Táblázatok, diagramok	Táblázatok, diagramok megismerése, adatok rendezése	Képes eligazodni a táblázatok, diagramok adatmezői között	Önállóan értelmezi a táblázatokat és diagramokat.
2.3.	Folyamatok modellezése, paraméterek módosítása	Egyszerűbb folyamatok modellezése és a paraméterek módosítása és ennek megfigyelése az oktatóprogramokban	Képes egyszerűbb folyamatokat modellezni	Önállóan képes egyszerűbb folyamatokat modellezni.
IV.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	INFOKOMMUNIKÁCIÓ MEGISMERÉSE		
1.	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák*	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák elmélyítése*		
1.1.	Hatékony világháló - használat	Hatékony és céltudatos információszerzés a világhálóról	Segítséggel elfogadható gyorsasággal keres a világhálón	Önállóan és megfelelő hatékonysággal keres az világhálón
1.2.	Csoportos kommunikációs eszközök, az elektronikus levelezés	Információk küldésének és fogadásának módja. Az elektronikus levelezés tanulása.	Ismeri az elektronikus levelezés használatát.	Használja az elektronikus levelezést
V.	MÉDIAINFORMATIKA	SZÖVEGES ÉS KÉPI INFORMÁCIÓK HASZNÁLATA		
1.	Internetes portálok, szöveges és képi információforrások	Internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata	Megfelelő szinten tájékozódik az internetes portálokon elhelyezett szöveges és képi információforrások között	Jól tájékozódik az internetes portálokon elhelyezett szöveges és képi információforrások között
VI.	AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM	ISMERKEDÉS AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM ALAPJAIVAL		

KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Szabadon felhasználható források*	*Szabadon felhasználható források megismertetése*	Ismeri a szabadon felhasználható forrásokat	Jól tájékozódik a szabadon felhasználható forrásokban.
2.	*Személyes adatok*	*Személyes adatok – fogalom tisztázása*	Érti a személyes adatok fogalmát	Jól értelmezi a személyes adatok fogalmát
3.	*Informatika története*	*Informatika történetének legjelentősebb állomásainak megismertetése*	Ismeri az informatika történetének legjelentősebb állomásait	Tájékozott az informatika történetének legjelentősebb állomásairól.
4.	*Informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdései*	*Informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdéseinek ismertetése*	Ismeri az informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdéseit	Tájékozott az informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdéseiben

Év végi követelmények

I. INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATA
- a) Ismerje az informatikai eszközöket és azok bekapcsolási rendjét
- b) A tanuló tudja az egyes hardverkomponensek rendeltetését
- c) Tudja és tartsa be az egészség- és balesetvédelmi előírásokat
- d) Tudjon műveleteket végezni könyvtárstruktúrával és mappákkal.
- e) Tudjon önállóan nyomtatási feladatot elvégezni.
- f) Tudja a nyomtatók fajtái közötti különbségeket és tudja alkalmazási területeiket.

II. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK
- a) A tanuló tudja használni a szövegszerkesztő programot.
- b) Tudjon jól áttekinthető, megfelelően formázott táblázatot készíteni
- c) A tanuló tudjon szerkeszteni, módosítani, szövegbe illeszteni. ábrákat.
- d) Tudjon szerkeszteni hang, fotó és animált file-t és tudja ezek összekapcsolni
- e) Tudjon biztonságosan tájékozódni a közhasznú információkban (menetrend, telefonkönyv stb.)

III. INFOTECHNOLÓGIA
- a) A tanuló értelmezni tudja a különbségeket az információ különböző formái között és képes kiválasztani a megfelelő formát.
- b) Biztonsággal tudja használni az informatikai szakkifejezéseket
- c) Tudja értelmezi a táblázatokat és diagramokat.
- d) A megismert algoritmusokat hibátlanul tudja használni.
- e) Tudja az egyszerűbb folyamatokat modellezni.

IV. INFOKOMMUNIKÁCIÓ
- a) Tudjon tájékozódik az internetes portálokon elhelyezett szöveges és képi információforrások között
- b) Tudja használni az azonnali üzenet küldés adta lehetőségeket és az elektronikus levelezést.

V. MÉDIAINFORMATIKA
- a) A tanuló tudjon jól tájékozódik az internetes portálokon
- b) Tudjon navigálni életkorának megfelelő magyar és idegen nyelvű honlapok oldalai között.
- c) Tudjon szöveges dokumentumot, képeket, hangfile-okat letölteni honlapról

VI. AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM
- a) Legyen jártas a szabadon felhasználható források kérdéskörében
- b) Tudja, hogy mit jelent a személyes adat és hogy azt milyen védelem illeti meg.
- c) Ismerje az informatika történetének legjelentősebb állomásait.
- d) Legyen tájékozott az informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdéseivel kapcsolatosan.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7–8. évfolyam

A Számítástechnika informatika tanulásának céljai a 7–8. évfolyamon

A tanulókat fel kell készíteni a számítógépekkel való napi kapcsolattartásra, a mindennapi életben való alkalmazására. Ismerkedjenek meg a tanulók az információszerzés, -tárolása, -feldolgozás és -továbbítás eszközeivel és azok alkalmazásának lehetőségeivel. Tudatosodjék bennük az információ emberiség fejlődésében betöltött szerepe. Értsék a közvetlen és közvetett kommunikáció lényeget, legyenek tájékozottak az Internet szerepéről az egyén és a társadalom életében. Ismerjék meg a programok használatának jogi és etikai alapjait. Legyenek tudatában a túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának. Ismerkedjenek meg a számítástechnika alapfogalmaival. Értsék és tudják használni az informatikai eszközök alkalmazásakor használatos kifejezéseket és rövidítéseket (magyar és angol nyelvűeket is). Tanulják meg iskolájuk számítógépes rendszerének működését és működtetését. Ismerkedjenek meg az iskolai számítógépes rendszertől eltérő rendszerek működésével. Ismerkedjenek meg az algoritmizálás, a számítógéppel segített problémamegoldás, a szöveg-, táblázat- és ábraszerkesztés műveleteivel. Ismerje meg a multimediális dokumentumok készítésének menetét. Ismereteket szerezzenek az információs társadalom kialakulásáról. Tájékozottak legyenek az információs technológia legújabb fejlesztéseiről és azok eszközökben megtestesült eredményeiről.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA	INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Különböző informatikai környezetek*	*Tájékozódás különböző informatikai környezetekben*		
1.1.	Számítógépes szaktanterem, városi könyvtár, szolgáltató intézmény, termelési egység informatikai környezete	Az informatikai technológia különböző felhasználási területének megismerése. Hasonlóságok és különbségek megismerése	Ismeri az informatikai technológia különböző felhasználási területeit.	Érti és ismertetni tudja az informatikai technológia különböző felhasználási területei közötti eltéréseket.
1.2.	A túlzott eszközhasználat veszélyei, ergonómiai szempontok	A túlzott informatikai eszközhasználat (TV, videó, számítógép) veszélyei szellemi és testi értelemben. Ergonómiai szempontok megismerése az informatikai munkakörnyezet *kialakításában*	Fel tud sorolni néhányat az informatikai eszközök káros hatásai közül.	Ismeri a nem megfelelően használt eszközök által az ember életében okozott károkat. Tudja, hogy milyen mértékben alakították, alakítják át ezek az eszközök az emberi életet.

ORVO

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Számítástechnikai eszközök és kezelésük*	*Számítástechnikai eszközök és kezelésük tanulása*		
2.1.	Számítógép adatbeviteli részegységei	Számítógép adatbeviteli részegységeinek használata	Tudja használni a számítógép adatbeviteli részegységeit.	Önállóan használja a számítógép adatbeviteli részegységeit.
2.2.	Számítógép kimeneti perifériái	Számítógép kimeneti perifériáinak használata	Tudja, mi a nyomtató funkciója. Kis segítséggel el tudja végezni a nyomtatás műveletét.	Önállóan vezérli a hálózati nyomtatót
3.	*Az operációs rendszer és segédprogramok alapszolgáltatásai*	*Az operációs rendszer és segédprogramok alapszolgáltatásainak megismerése*		
3.1.	Az operációs rendszer fogalma és szerepe	Ismerkedés az operációs rendszer fogalmával és szerepével	Ismeri az operációs rendszer fogalom jelentését és érti annak szerepét	Felismeri az operációs rendszer fő csoportjait és ki tudja fejteni szerepét és működésének alapelveit.
3.2.	A grafikus alapú operációs rendszerek. A Windows operációs rendszer alapjai	Ismerkedés a grafikus alapú operációs rendszerekkel. Ismerkedés a Windows operációs rendszer alapjaival.	Érti a grafikus alapú operációs rendszer fogalmát. Ismeri a Windows operációs rendszer új változatát.	Felismeri a Windows operációs rendszer különböző változatait.
3.3.	Operációs rendszerek segédprogramjainak fogalma, fajtái	Ismerkedés az operációs rendszerek segédprogramjainak fogalmával, fajtáival	Ismeri a segédprogram fogalmát, fel tudja sorolni fajtáit	Érti a segédprogram fogalmát, fel tudja sorolni fajtáit
3.4.	Filekezelő program	Total Commander filekezelő program megismerése és használata	Tud alapműveleteket (file másolás, törlés, átnevezés) végezni Total Commanderrel	Műveleteket tud végezni Total Commanderrel.
3.5.	Víruskereső program	Két víruskereső program használatának megismerése	Segítséggel tudja használni a két víruskereső programot	Használ két víruskereső programot
4.	*Az informatikai eszközök működési elvei*	*Az informatikai eszközök működési elveinek bemutatása és használta*		
4.1.	A számítógép és részegységei	A számítógép és részegységeinek megismerése	Fel tudja sorolni a számítógép részegységeit.	Ismeri a számítógép részegységeit és azok szerepét, feladatát.
4.2.	A cserélhető és fix adattárolók (merevlemez, floppi, CD-lemez stb.)	A cserélhető és fix adattárolók megfigyelése, jellemzőik számbavétele; használatuk.	Meg tudja különböztetni egymástól a floppit, a CD-lemezt és a merevlemezt.	Tudja, mi a floppi, a hard disk, a CD és más adathordozók funkciója.
II.	INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK	INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK TANULÁSA		
1.	*A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósítása, külön hangsúllyal a lényeget tükröző esztétikus külalak kialakítására*	*A gyakorlati életben használt legfontosabb írásos formátumok gépi megvalósításának megismerése. A lényeget tükröző esztétikus külalak kialakítása fontosságának tudatosítása.*		

KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	Szöveg-, táblázat- és ábraszerkesztés	Szöveg dokumentum, táblázat és ábra (rajz) készítése, formázása. A vágólap használata. Egyszerűbb ábrák szerkesztése. A táblázat részei, szerkesztése. Képek, rajzok bevitele a dokumentumba. Alapvető formázási műveletek. A szép külalak kialakításának eszközei, módjai	Ismeri a dokumentum fontosabb egységeit, és a rájuk vonatkozó formázásokat, ezek közül a legfontosabbakat, (betűtípus, betű méret, bekezdések igazítása) önállóan el tudja végezni. Egyszerűbb vonalas ábrát képes rajzolni, el tud menteni, ki tud nyomtatni. Használja a vágólapot	Önállóan meg tud szerkeszteni egy többféle formázást tartalmazó szöveget. Képes a szövegben objektumokat elhelyezni. Ismeri és tudja használni a tabulátorokat. Elfogadható színtű áttekinthető dokumentumot tud készíteni. Biztonsággal tudja használni az ábraszerkesztés műveleteit.
1.2.	Multimediális dokumentumok készítése	Multimediális dokumentumok készítésének megismerése és gyakorlása	Tudja azt, hogy milyen összetevőkből állhat össze egy a multimédiás dokumentum (szöveg, rajz, zene, fénykép, animáció, film) és milyen módszerekkel és programokkal készíthetünk belőlük multimediális dokumentumot.	A szövegszerkesztéssel kapcsolatban tanultak és a multimédia készítés megismerése alapján képes rövidebb multimediális dokumentum összeállítására.
1.3.	Elektronikus faliújságok, kirakati bemutatók	Elektronikus faliújságok, kirakati bemutatók készítése	Segítséggel képes kiválasztani a megfelelő szoftvert és egyszerűbb elektronikus faliújságot és kirakati bemutatót szerkeszteni.	Önállóan képes kiválasztani a megfelelő szoftvert és egyszerűbb elektronikus faliújságot és kirakati bemutatót szerkeszteni.
1.4.	A feladatmegoldásához szükséges alkalmazói környezet kiválasztása. Szoftverismeret. Szoftverhasználat jogi kérdései.	Megfelelő célszoftver kiválasztásának módjai.	Fel tud idézni két-három közismert számítógépes programot. Tisztában van a programok illegális másolásának terjesztésének büntetőjogi következményeivel.	Felismer és meg tud nevezni legalább öt számítógépes programot. Eligazodik a szoftverválasztékban, ki tudja választani a legmegfelelőbb eszközt. Ismeri a szoftverek használhatóságának legfontosabb szabályait, meg tud nevezni, szabadon használható, és kereskedelmi szoftvereket.
2.	*Adatbázisok, adattáblák.*	*Adatbázisok, adattáblák. alkalmazása. Keresés az adatbázisban.*		
2.1.	Információk szemléltetése, értelmezése, vizsgálata és az azokat segítő módszerek	Információk szemléltetése, értelmezése, vizsgálata és az azokat segítő módszerek megismerése.	Meg tud nevezni két módszert ill. eszközt az információk szemléltetésére.	Önállóan használ az információk szemléltetésére, értelmezésére kifejlesztett két eszközt
2.2.	Adatok csoportosítása, értelmezése, grafikus ábrázolása	Adatok csoportosításának, értelmezésének, grafikus ábrázolásának megismerése. Műveletek táblázatokkal, grafikonszerkesztés.	Alapműveleteket végez táblázatkezelő programmal. Segítséggel kezeli a grafikonszerkesztő programot.	Egyszerűbb képletek segítségével számol táblázatkezelő programmal. Önállóan készít különböző grafikonokat és ismerteti azokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Az adatbázisokból történő információszerzés módozatai.	Az adatbázisokból történő információszerzés módozatainak megismerése.	Érti az adatbázis fogalmát. Előre megbeszélt keresőkérdés alapján keres különböző adatbázisokban.	Keres különböző adatbázisokban.
2.4.	A megszerzett információk szelektálása, csoportosítása, feldolgozása	Megismerése annak, hogy a begyűjtött információhalmazból hogyan lesznek megfelelő és használható adatok.	Előre megadott szempontok szerint szét tudja válogatni az információkat és képes kiszelektálni az adott esetben fölösleges információt.	Önállóan képes az információk minőségi szelektálására és a szükséges adatok helyes csoportosítására.
2.5.	Keresőprogramokkal történő keresése az interneten	Internetes keresőprogramok megismerése és használata	Ismer két keresőprogramot (egy magyar és egy angol nyelvűt).	Fennakadás nélkül használ két keresőprogramot (egy magyar és egy angol nyelvűt).
III.	INFOTECHNOLÓGIA	INFOTECHNOLÓGIA HASZNÁLATA PROBLÉMAMEGOLDÁSRA		
1.	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek*	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek* kiválasztásának menete	Segítséggel meg tudja állapítani, hogy valóban infotechnológiai eszközök és módszerek alkalmazásával oldható-e meg a felmerült probléma legcélszerűbben.	Önállóan meg tudja állapítani, hogy valóban infotechnológiai eszközök és módszerek alkalmazásával oldható-e meg a felmerült probléma legcélszerűbben.
1.1.	A probléma megoldásához leginkább megfelelő hardver és szoftver.	A probléma megoldásához leginkább megfelelő hardver és szoftver kiválasztása	Segítséggel ki tudja választani a megfelelő hardverkonfigurációt és célszoftvert.	Önállóan ki tudja választani a megfelelő hardverkonfigurációt és célszoftvert.
1.2.	Tanulási feladatok végzése közben felmerült probléma.	Tanulási feladatok végzése közben felmerült probléma megoldása infotechnológiai eszközökkel.	Segítséggel megtalálja a megfelelő eszközt és megoldja a felmerült problémát.	Önállóan megtalálja a megfelelő eszközt és megoldja a felmerült problémát.
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés*	*Algoritmizálás, adatmodellezés megismerése*		
2.1.	Algoritmussal leírható feladatok	Algoritmussal leírható feladatok megismerése, keresése és vizsgálata: algoritmikus feladatok felismerése a mindennapi életben, az különféle tantárgyakban, ezek leírásának gyakorlása; feladat vagy probléma algoritmikus megfogalmazása és leírása folyamatábrával vagy szöveggel; a leírt algoritmus tesztelése (lejátszása), szükség esetén korrigálása	Ismeri az algoritmus fogalmát. Érti és le tudja írni a vizsgált tantárgyak egyszerűbb algoritmusainak ábráit.	Érti és fel tudja idézni algoritmus definícióját. A vizsgált algoritmusokat le tudja rajzolni és képes értelmezni. Le tudja írni és/vagy rajzolni egyszerűbb feladatok algoritmusát.
2.2.	Algoritmus kódolása	Egyszerű szekvenciát ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmusok értelmezése, kódolása Eljárások használata Adattípusok	Segítséggel képes egyszerű ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmusok értelmezésére, kódolására. Ismeri az eljárás fogalmát, fel tud sorolni néhány adattípust	Önállóan képes egyszerű ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmusok értelmezésére, kódolására, eljárások használatával is. Ismeri és használja az elemi és összetett adattípusokat.

KUTA

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Adatok fajtái	Egyszerű és összetett (tömb, halmaz, rekord, lista, verem stb.) adat fogalma, megkülönböztetése, kezelése.	Ismeri az adat fogalmát, fajtáit.	Biztosan használja az adat fogalmát, ismeri fajtáit.
2.4.	Egyszerű vizuális fejlesztő rendszer	Ismerkedés egyszerű vizuális fejlesztő rendszerrel. Alapvető műveletek, parancsok	Segítséggel el tud készíteni öt műveletet hibátlanul elvégző programot.	Önállóan el tud készíteni legalább öt műveletet hibátlanul elvégző programot.
3.	*Véletlen jelenségek modelljének megismerése*	*Véletlen események szimulálása és a szimuláció vizsgálata: dobókocka szimulációs programjának elkészítése és elemzése; lottóhúzások szimulációjának elemzése, a nyerési esély vizsgálata; gazdasági szimulációs program készítése a termék – iskolaújság – költségkalkulációjához és hozamának vizsgálatához*	Jártas a tapasztalaton alapuló vizsgálatok, illetve a visszacsatolásos tevékenységek végzésében.	Egyszerű szimulációs programot képes a tanult programnyelvre kódolni.
IV.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	ISMERKEDÉS A KOMMUNIKÁCIÓ KÜLÖNBÖZŐ FORMÁIVAL		
1.	*Az Interneten, mint kommunikációs és adatcserélő hely.*	Információ szerzés és információ elhelyezése az Interneten	Ismeri az Internet adta lehetőségeket. Önállóan szerez be információkat és segítséggel információkat helyez fel honlapra, levelezőlistára.	Biztonsággal kezeli az Internet adta lehetőségeket. Önállóan szerez be információkat és információkat helyez fel honlapra, levelezőlistára.
2.	*Mobilkommunikációs eszközök. Egyéni információk.*	*Mobilkommunikációs eszközök használata. Egyéni információk továbbítása mobilkommunikációs eszközökön.*	Ismeri a mobiltelefon, a kézi számítógép és más mobilkommunikációs eszköz használatát, képes egyéni információs kommunikációt lefolytatni.	Használja a mobiltelefon, a kézi számítógép és más mobilkommunikációs eszközt, képes egyéni információs kommunikációt lefolytatni.
V.	MÉDIAINFORMATIKA	HAGYOMÁNYOS ÉS ELEKTRONIKUS MÉDIUMOK KAPCSOLATA		
1.	*Hagyományos médiumok számítógépes megfelelői*	*Hírlapok, folyóiratok online kiadásai. Az e-book fogalma Elektronikus könyvtárak*	Ismer legalább három online periodikus kiadványt, annak felépítését. Segítséggel használja az e-book olvasót Eligazodik az elektronikus könyvtárak állományában	rendszeresen olvas legalább három online periodikus kiadványt. Használja az e-book olvasót Sikerrel keres az elektronikus könyvtárak állományában

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM	AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM GYAKORLATA			KUTA
1.	*A szerzői jog*	*A szerzői jog fogalma. Szabad felhasználás értelmezése*	Ismeri a szerzői jog alapfogalmait. Tudja mit jelent a szabad felhasználás, tud rá példákat mondani.	Érti a szerzői jog alapfogalmait. Érti, hogy mit jelent a szabad felhasználás, tud rá különböző területről példákat mondani.	EU
2.	*Informatika biztonság*	*Informatika biztonság fontosságának megismerése*	Érti a biztonság fogalmát és felkészült a támadásokra.	Használja az informatikai biztonság kifejezést. Ismeri a hatékony védekezési módokat a biztonság rombolói ellen.	
3.	*Az informatika hatása az emberi kapcsolatokra*	*Az informatika fejlődésének pozitív és negatív hatásainak megismerése az emberi kapcsolatokra*	Ismeri az informatika fejlődésének jó és rossz hatásait. Érti a személyes kapcsolatok ápolásának szükségességét.	Érti az informatika fejlődésének jó és rossz hatásait. Igyekszik magát tudatosan óvni a rossz hatásoktól. Tisztában van a személyes kapcsolatok ápolásának szükségességével és törekszik ennek megvalósítására is.	

Év végi követelmények

I. INFORMATIKA ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

a) A tanuló tudja az informatikai technológia felhasználási területeit és meg tudja okolni miért használnak különböző helyeken különböző kiépítésű rendszereket.
b) Tudja, hogy milyen következményekkel jár az ember testi és lelki egészségére nézve a számítógép túlzott használata.
c) Tudja és tartsa be az egészség- és balesetvédelmi előírásokat.
d) Tudja önállóan használni a számítógép adatbeviteli részegységeit (scanner, fényceruza, vonalkódolvasó stb.).
e) Tudja önállóan vezérelni a hálózati nyomtatót, érti hibaüzeneteit.
f) Felismeri az operációs rendszer fajtáját.
g) Tudja a segédprogram fogalmát, fel tudja sorolni fajtáit. Legalább öt segédprogram pontos nevét és funkcióját ismeri.

II. INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK

a) A tanuló tudjon objektumokat beilleszteni szöveges dokumentumba.
b) A szövegszerkesztő programban hibátlanul tudja alkalmazni a különböző tabulátor típusokat.
c) Tudjon jól áttekinthető, esztétikusan megformázott táblázatot készíteni.
d) A tanuló tudjon biztonságosan bánni számítógép segítségével előállított és manipulált képfile-okkal.
e) Legyen képes szerkeszteni hang, fotó és animált file-t és ezek össze tudja kapcsolni működő multimediális dokumentummá.
f) Tudjon egyszerűbb elektronikus faliújságot összeállítani és kezelni.
g) El tudjon igazodni a szoftverválasztékban és meg tud nevezni legalább öt különböző rendeltetésű magas színvonalú alkalmazást.
h) Tudja kezelni az egyszerűbb adatbázis-kezelő programok közül egyet.
i) Tudjon szelektálni az adatbázisban talált információk között.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. INFOTECHNOLÓGIA

a) Tudja azt, hogy mikor célszerű infotechnológiai eszközt alkalmazni a probléma megoldásához.
b) Tudjon egyszerűbb ismétlődéseket, elágazásokat tartalmazó algoritmust értelmezni.
c) Meg tudja magyarázni, az elemi és az összetett adattípus fogalmát.
d) El tud készíteni öt műveletet folyamatosan elvégző programot.
e) Tudjon egyszerű szimulációs programot a tanult programnyelvre kódolni.

IV. INFOKOMMUNIKÁCIÓ

a) Hibátlanul tudja használni a világháló nyújtotta információkeresési és kommunikációs lehetőségeket.
b) Tudja használni a mobiltelefont, a kézi számítógépet és más mobilkommunikációs eszközt.
c) Tudjon egyéni információszerzési kommunikációt lefolytatni különböző eszközök igénybevételével.

V. MÉDIAINFORMATIKA

a) A tanuló biztonsággal tudjon tájékozódik az internetes portálokon.
b) Tudjon navigálni életkorának megfelelő magyar és idegen nyelvű honlapok oldalai között.
c) Tudjon szöveges dokumentumot, képeket, hangfile-okat letölteni honlapról, internetes archív helyekről.
d) Tudja felidézni az általa rendszeresen olvasott online kiadványok fő témáit, vélekedését.
e) Tudjon különbséget tenni az információk között azok tudományos illetve művészi szintje szerint.

VI. AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

a) Legyen jártas a szabadon felhasználható források kérdéskörében, ismerje a freeware és shareware kifejezések pontos, jogi értelmét.
b) Tudja, hogy mit jelent a biztonságos világháló használat és hogy milyen jogi szankciók várnak ezen biztonság megszegőire.
c) Tudja mi a netikett, tudja alkalmazni a világháló használata során.
d) Legyen tájékozott az információs társadalom megvalósításáért tett erőfeszítések (tudományos, politikai, technológiai stb. nézőpontból) kérdéskörében.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

AZ
ÉLETVITEL ÉS GYAKORLATI ISMERETEK

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti terveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi terveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára az *Életvitel és gyakorlati ismeretek* műveltségi területen belül a következő terveket közöljük:

Tárgyformálás és környezetkultúra 5–8.
Gazdálkodási ismeretek 8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi terveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TÁRGYFORMÁLÁS ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–8. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Itt az 5–8. évfolyamra szóló *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantervet közöljük.
A Tárgyformálás és környezetkultúra 1–8. osztályra kidolgozott KÉK kerettanterv az eddigi tantervfejlesztési munkálatainkból a Tárgyformálás és környezetkultúra tantárgy témaköreibe iktatta a korábbi tantárgyi tanterveink tárgyformálással is foglalkozó témái közül a Barkácsolás, a Technika, a Háztartástan, a Környezet és vizuális kultúra és a Bábozás tantárgy releváns témaköreit. Ugyanakkor e meglévő tantervrészleteket bővítette – a NAT 2003 törekvéseihez igazodva – az eredetiséget és az egyéni leleményt *projektmunkában* megvalósító újabb, az 1-8. osztályon végigvonuló témakörökkel.

Javasolt óraszám

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	1	1	1	1

A KÉK tanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Tárgyformálás és környezetkultúra* tanterve a NAT **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi területére terjed ki. A tanterv figyelembe veszi a NAT **Életvitel és gyakorlati ismeretek** műveltségi területének leírásában közölt alapelveket, célokat és fejlesztési feladatokat.

A tanterv jellemzői

A tantervi felfogásunk középpontjában a kreatológiai (alkotástani) nézőpont áll. A személyes és csoportos alkotásnak az a dimenziója, amely a tárgykonstruálást, a kézügyességet, az eredetiséget produktum létrehozásában, esetleg tárgyak rekonstruálásában szándékszik tettenérni.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A tanterv hatékony alkalmazásához szükséges személyi feltételek közül kiemelten fontos a projektismeretekkel rendelkező tanító, vagy technika tanár végzettségű szakember. A tantárgy sikeréhez hozzájárulhat egy olyan szakterem, amely a tárgyformálást, és a teammunka, illetve a projektmunka igényeit kielégíti, ám ennek hiányában osztálytermi keretek között is a tanterv programja kivitelezhető.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei az 5–8. évfolyamon

TECHNIKA

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Műszaki ábrák készítése különböző vetületek használatával ❖ Metszetek, szelvényábrázolás mérés különböző eszközök segítségével (mérőszalag, tolómérő stb.) ❖ Tárgyak tervezése, elkészítése ❖ Folyamatábra elemzése, rajzolása papír-, fa-, fémek-, műanyagok gyártásának, feldolgozásának megismerése ábraelemzés, szövegfeldolgozás segítségével ❖ Korrózióvédelmi eljárások megismerése ❖ Festékek, faápoló anyagok felhasználásának megismerése a gyártmányismertető alapján ❖ Anyagmegmunkálási módszerek gyakorlása ❖ Szegecselés, menetfúrás, menetmetszés gyakorlása ❖ Lágyforrasztás gyakorlása ❖ Műveletterv készítése ❖ Mechanizmusok működésének vizsgálata, modellezése ❖ Épített szerelt modellek készítése kétütemű és a négyütemű Otto motor működésének megismerése modellek tanulmányozásával ❖ Egyszerű áramkörök megismerése, tervezése, szerelése ❖ Elektromos eszközök működésének megismerése (ábraelemzés) ❖ Irányítási folyamatábra elemzése ❖ Logikai kapuk tervezése, modellezése ❖ Közlekedési-, elektrotechnikai eszközök történetének megismerése szövegolvasással, múzeumlátogatással ❖ Közlekedési modellek készítése ❖ Lakóház makettjének elkészítése ❖ A technika történetének megismerése, ábrák, fényképek, ismeretterjesztő szövegek útján ❖ A közlekedés ágazatainak megismerése szövegfeldolgozás, ábraelemzés segítségével ❖ Menetrendek használatának gyakorlása	❖ Szóbeli ellenőrzés ❖ Írásbeli ellenőrzés ❖ Mérés, szerkesztés pontosságának ellenőrzése ❖ A tanulók munkájának megfigyelése ❖ Kész produktum ellenőrzése	❖ Tanulói értékelés ❖ Produktumok rangsorolása ❖ A kész produktum tanári értékelése ❖ A munka pontosságának értékelése ❖ Szóbeli és írásbeli feleletek tanári értékelése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

❖ Közlekedési szabályok gyakorlása (konkrét feladatok megoldás) ❖ Baleseti szituációk és magatartásformák elemzése ❖ Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek gyakorlása ❖ Kerékpár karbantartásának gyakorlása szét- és összeszereléssel ❖ A kert fajtáinak megismerése szövegolvasás és kép- és ábraelemzés révén ❖ Kert tervezése ❖ Szaporítási módok gyakorlása ❖ Oltás és szemzés gyakorlása ❖ Dísznövény ápolása, gondozása ❖ Növényvédelmi feladatok megismerése ❖ Talajok vizsgálata ❖ Talajelőkészítés végzése ❖ Vetőmagok vizsgálata ❖ Hajtatóberendezések megismerése kép- és ábraelemzéssel		

KÖRNYEZET- ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Ábrázolás minta után fény árnyék, színdinamika, elemzése ❖ Fény árnyék megfigyelés ❖ Bonyolult, összetett formák megfigyelése forma elemezése, formakötések és kapcsolatok ❖ Mozgásfázisok megfigyelése, modellezése, fázisok ábrázolása, fázisok kapcsolása ❖ Nagyítás és megfigyelése ábrázolása ❖ Betűkollázs készítése, betűtípusok gyűjtése, a betűk adatainak megismertetése számítógépen ❖ Levélpapír, boríték, embléma, névjegy, védjegy tervezése, ugyanezek megismertetése megfigyeléssel, gyűjtéssel ❖ Dombormű szoborkészítés vázzal tapasztással, majd öntéssel ❖ Szürke színskála, színderítés, modell utáni festés ❖ Fekete-fehér fotók megfigyelése ❖ Fénymásoló alternatív használata	❖ Szóbeli elemzések meghallgatása ❖ Szóbeli önelemzések ❖ A tanuló résztevékenységeinek megfigyelése ❖ A tanulók produktumainak kiállítása ❖ Az egyes tanulók affinitásának megfigyelése ❖ Az elkészült munkák elemzése ❖ Megfigyelés tevékenységekben ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, mestermunkák készítése ❖ Egyes tematikus egységek esetén, ha az egység objektivációi lehetővé teszik, írásos rajzos riportok készítése ❖ Írásos beszámolók készítése	❖ Tanulók résztevékenységeinek megfigyelése ❖ Tanulói produktumok önértékelő elemzése szóban ❖ Tanulói produktumok összehasonlítása több szempont alapján ❖ Tanulói produktumok tanulói zsűrizése ❖ Kiállítás rendezése tanulói produktumokból ❖ Tablók könyvek riportok elemzése ❖ Írásos munkák elemzése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

❖ Település modellezése, házmodellek, településszerkezetek modellezése ❖ Tájépítészeti ismeretek közlése, megfigyeltetése ❖ Építészeti alapismeretek, belsőépítészeti alapismeretek, közlése látogatással megfigyeltetéssel ❖ Nyomatkészítés tetszőleges eljárással ❖ Nyomatjátékok ❖ Műelemzési alapgyakorlatok szóban ❖ Iparművészeti alkotásokat bemutató képek gyűjtése, rendszerezése, tárgyak elemzése ❖ Ismerkedés képzőművészek életrajzával ❖ Szimmetria, asszimetria elemzés ❖ Absztrakciós folyamatok modellezése ❖ Alkalmazott grafikai eljárásokkal ismerkedés ❖ Plakátkészítés ❖ Fázisrajzok készítése, animációs lapok készítése, filmkészítés ❖ Vetületi ábrázolás ❖ Axonometrikus ábrázolás ❖ Épületmodellek készítése ❖ Tervrajz készítése épületről, tárgyról ❖ Településtörténeti tanulmánykészítés ❖ Tömegkommunikáció elemzése ❖ Újságkészítés, híradó vagy rádióműsor készítése ❖ Képregény-készítés ❖ Műszaki rajz alapjainak elsajátítása különböző műszaki rajzok készítésével		

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

BÁBOZÁS

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés minta alapján ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés utánzással ❖ Bábkészítés, díszletkészítés, kellékkészítés fantázia alapján ❖ A báb mint sajátos színpadi eszköz díszítésének gyakorlása ❖ Mozgásgyakorlatok: ritmikus mozgás, futás, ugrás zenére, versekre stb. ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása egyedül vagy társakkal ❖ Különböző bábfajták tartásának, mozgatásának tanulása paraván mögött ❖ Páros vagy csoportos rögtönzések a jelenetalakítás gyakorlása érdekében ❖ A „bábos beszéd” tanulása: beszédgyakorlatok, helyesejtési gyakorlatok végzése ❖ Díszlethasználat, kellékhasználat, és az előadás együttes létrehozásának tanulása társakkal, paraván mögött ❖ Versek, dalok, mesék, irodalmi művek előadása egyedül különféle bábtípusokkal ❖ Bábjáték előadása közönségnek csoportosan ❖ A műelemzés tanulása az Irodalomtanulás, a Vizuális kultúra, az Ének-zene stb. tanulása során szerzett ismeretek és képességek alkalmazása révén ❖ Bábszínházlátogatás ❖ Előadások elemzése, értékelése	❖ Az egyes tanulók bábkészítő munkájának megfigyelése a pedagógus által ❖ Az elkészült báb (kelék, díszlet) beválásának kipróbálása: bábozás során való alkalmazás révén ❖ Egyes tanulók rövid produktumainak közös megtekintése ❖ Közös produkciókban való bábozás megtekintése ❖ Közönségnek szóló előadások szervezése ❖ Beszédgyakorlatokon nyújtott teljesítmény megfigyelése ❖ Memoriterek (versek, dalok, mesék, kötött irodalmi szövegek mindennapi szövegek) „felmondatása” ❖ A bábjátékról tanultak elsajátításának ellenőrzése az egyes gyerekek bábelőadások elemzésébe való bevonása révén ❖ Műelemzések meghallgatása vagy leíratása ❖ Elemzések „megjelentetése” belső (iskolai) kiadványokban	❖ A produktum társak által való értékelése szóban ❖ A produktum pedagógus által való elemző értékelése szóban ❖ Produktumok rangsorskálán való elhelyezése ❖ Produktumok zsűriztetése ❖ Produktumhoz követelményszint rendelése („osztályozás”) ❖ Szembesítés versenyeken való részvétel során a közönség tetszésnyilvánításával

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5–8. évfolyam

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* című, kötelezően választható tantárgy az *Életvitel és gyakorlati ismeretek* műveltségi terület egyik, a gyermekek kreativitását és önállóságát fejleszteni hivatott tantárgy. A tantárgy a tárgyformálás – iskolában kivitelezhető – lehetőségeit a környezettudatos magatartás fejlesztésének szemszögéből interpretálja. Alapvető törekvése és célja a tárgynak, hogy az iskolás fiatalok a gondozott, a megművelt és épített környezetben olyan felelős személyként „mozogjanak", akik tudják, hogy a környezet – ez esetben a mikrokörnyezet – alakításában, életkoruktól függetlenül szerepük van, és szerepük lehet. Mégpedig azáltal van és lehet szerepük, hogy az őket körülvevő környezet tárgykultúrájának megítélésébe, értékelésébe olyan módon folyhatnak bele, hogy maguk is tárgyformáló emberré válnak. Mivel a tantárgy a Környezettan címen diszciplinarizálódott ismeretköröknek és az embernek mint alkotó embernek a helyzetére vonatkozó tudást és kreatív képességeket hivatott integrálni, a *Tárgyformálás és környezetkultúra* című tárgy művelésétől azt várhatjuk el, hogy minden egyes tanuló, aki tárgyformálással foglalatoskodik akár tanóra, akár szabadidős tevékenység, akár projektmunka, akár önként vállalt hobbitevékenység keretében a *homo fáber* és a *homo esztétikusz,* illetve a *homo kreátor* szerepeinek, lehetőségeinek, attitűdjeinek elsajátításával viszonyul önmagához mint problémamegoldó, és mint tárgyi konstruktumokat létrehozó emberhez, aki emellett a környezettudatos magatartást is a sajátjának tekinti, mintegy beépíti azt énképébe. A tárgyformálásra késztetést a tantárgy a gyermekek környezetalakító igényére és szükségletére építve gondolja kivitelezhetőnek, mégpedig oly módon, hogy a gyermekekben és a fiatalokban meglévő *önkifejezési szükségletet tekinti célnak,* és e távlati cél évfolyamokra történő lebontásától és konkrét megfogalmazásától várja, hogy a tárgyak tartalmának, funkcióinak és formáinak a figyelembevételével – iskolás korában éppúgy, mint háztartásban élő felnőttként, illetve munkahelyén munkavállalóként – alkalmassá válik a felelősséget is vállaló környezettudatos magatartás gyakorlására azáltal, hogy *önmagát és környezetét összefüggésben szemléli* azáltal, hogy mikrokörnyezetét egyszerre tekinti adottnak és alakíthatónak a jó ízlés, az igényesség, a célszerűség és a környezetesztétikum kívánalmai szerint.

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* témáit, illetve e témákhoz kapcsolódó tanulási feladatokat és iskolában kivitelezhető teljesítményeket részben az évszázados hagyományokra visszanyúló tárgyformáló magyarság praxisának konstruktív-reproduktív megismertetésével kíséreljük megoldatni. Emellett a tantárgy tematikájába építjük a vizuális művészetek olyan problémaköreit és témaköreit, amelyek a problémamegoldást, a tervezést, az elkészült mű kritikai, esztétikai értékelését, megmérettetését is jelenti. Legvégül pedig a tantárgy témáinak kialakításában építünk a hazai „gyakorlati oktatás", illetve technikaoktatás keretei között didaktikai hagyományként élő olyan tárgyformáló és egyben konstruáló tevékenységekre, amelyek a környezet arculatát befolyásoló műszaki és agrártechnikai alkotások tervezésében, kivitelezésében, valamint a háztartások mindennapi gyakorlatában hasznosíthatók. Legvégül pedig olyan tevékenységköröket, illetve témaköröket szolgalmazunk a *Tárgyformálás és környezetkultúra* tantárgy keretei között, amely az emberi szükségleteket és igényeket kielégítő eredeti használati tárgyak és eszközök tervezésére és készítésére inspirálhatja a fiatalokat mind az iskolában, mind pedig felnőttkorban. E szerint a *Tárgyformálás és környezetkultúra* tárgy a következő tevékenység főosztályok, illetve mikromodulok köré csoportosítva épül fel:

I. A magyar tárgyi néprajz hagyományrendszerében érvényesülő reproduktív és részben kreatív tárgyformáló tevékenységek;
II. A vizuális és más művészeti ágak körében megvalósuló, kreatív tárgyformáló tevékenységek;
III. A műszaki és agrotechnikai környezetalakítás világához kapcsolódó, a tervezéselmélet igényeit is figyelembe vevő tárgyformáló tevékenységek;
IV. A mindennapi környezetben alkalmazható, emberi szükségletet és igényt kielégítő eredeti használati tárgyak és eszközök tervezése, készítése és értékelése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNY-RENDSZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Tárgyi néprajz*			
1.1.	Nemezmunkák	A nemezkészítés anyagainak és technikáinak tanulása ismeretterjesztő szövegek feldolgozása és mintakövetés alapján; tarisznya készítése nemezből mintakövetés alapján	Meg tudja nevezni a nemezkészítés alapanyagait. Részt vesz a tarisznyakészítés folyamatában.	Le tudja írni a nemezkészítés folyamatát. A mindennapi életben használható nemeztarisznyát tud készíteni.
1.2.	napóra	napóra készítése mintakövetés vagy leírás alapján	Részt vesz a napóra készítésében.	Önállóan tud napórát készíteni.
1.3.	naptár	naptárkészítés a jeles napok helyének kijelölésével feladatlap vagy leírás alapján	Részt vesz a naptárkészítésben.	A jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETEI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészetek*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszere, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.1.	ecsetrajz-készítés	ecsetrajz-készítés tanulása	Segítséggel, mintakövetéssel egyszerű ecsetrajzot tud készíteni.	Mutatós ecsetrajzot tud készíteni különféle témákra.
1.1.1.2.	az alkalmazott grafika; az alkalmazott grafika területei	az alkalmazott grafika technikái révén történő vizuális közlés tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	betűk, betűcsaládok, betűtípusok; betűkollázs	különböző betűcsaládokhoz és betűtípusokhoz tartozó betűk gyűjtése, másolása; betűkollázs készítése	Össze tud gyűjteni lapkivágással legalább ötféle különböző betűtípust. Ezek nevét tipográfiai kézikönyv vagy számítógép betűkészlete segítségével meg tudja keresni.	Össze tud gyűjteni lapkivágással legalább öt-tízféle különböző betűtípust. Ezek nevét tipográfiai kézikönyv vagy számítógép betűkészlete segítségével meg tudja keresni. Néhány általa kiválasztott szép és érdekes betűformát le tud másolni.
1.1.2.2.	boríték, levélpapír	boríték, levélpapír tervezése, a tervek készítésénél természeti előképek alkalmazása.	Össze tud gyűjteni legalább háromféle különböző arculatú borítékot és levélpapírt.	Össze tud gyűjteni legalább öt-tízféle különböző arculatú személyes jellegű és céglevelezéshez készült borítékot és levélpapírt. Gyűjteményéből egy neki tetsző arculatát le tudja másolni. Meg tudja tervezni személyes használatú, valamint egy általa elképzelt cég borítékját és levélpapírját.
1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.2.1.	drótból készült szoborváz	szoborváz készítése drótból	Segítséggel meg tudja hajlítani egy egyszerű szobrocska vázát drótból.	Szükség szerinti drótszálból szoborvázat tud hajlítani.
1.1.2.2.	domborműkészítés	domborműkészítés gyakorlása agyaggal, rátapasztással, illetve elvétellel	Agyaglapra rá tud tapasztani egyszerű geometrikus formákat (hengereket, gömböcskéket).	Agyaglapra rá tud tapasztani különböző méretű és karakterű formákat.
1.1.2.3.	agyagfelület faktúrái	különböző minőségű faktúrák létrehozása agyagfelület megmunkálásával	Agyaglapocskák felületét legalább háromféle módon meg tudja munkálni.	Agyaglapocskák felületét változatos és egyedi módon meg tudja munkálni.
1.1.3.	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése		
1.1.3.1.	a könyvkészítés technikai műveletei	a könyvkészítés technikai műveleteinek megismerése	Képek, fázisrajzok irányító kérdések segítségével fel tudja idézni a könyvkészítés technikai műveleteit.	A könyvkészítés technikai műveleteiről szöveges-rajzos folyamatábrát tud készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.3.2.	a könyvborító	könyvborító tervezése, a tervkészítésnél természeti előképek alkalmazása	Kedvenc regényéhez, meséjéhez színes könyvborítót tud rajzolni, nyomtatni. A címet öntapadó tapétabetűkből fel tudja ragasztani.	Könyvborítót tud tervezni megadott vagy szabadon választott címhez két-három szín és forma, valamint fotó felhasználásával. A címet betűkollázzsal, Alphaset betűkkel vagy számítógépes szövegszerkesztéssel tudja kialakítani.
1.2.	A vizuális kultúra működési területei, a vizuális kultúra használata	A vizuális kultúra működési területeinek és használatának tanulása		
1.2.1.	Tárgy- és környezetkultúra	Tárgy- és környezetkultúra tanulása		
1.2.1.1.	tájba illeszkedő település vázlata, homokmodellje	tájba illeszkedő település vázlatának megrajzolása, modellezése; mozgalmas terep kialakítása homokasztalon	Településfotók közül segítséggel ki tudja választani a tájba illeszkedő település képét.	Településfotók közül ki tudja választani a tájba illeszkedő település képét. Le tud rajzolni vázlatosan egy tájba illeszkedő falu- vagy városképet. Homokasztalon ki tud alakítani síkvidéki, dombvidéki és hegyvidéki települést.
1.2.2.	Vizuális kommunikáció	Vizuális kommunikáció tanulása		
1.2.2.1.	Személyes vizuális közlés, kifejezés	Személyes vizuális közlés, illetve kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése		
1.2.2.1.1.	grafika	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. Grafika készítése a tanult technikákkal szabadon választott és megadott témára. Rajzos válasz írásbeli kérdésekre.	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló grafikát tud készíteni.	Érdekes, eredeti grafikát tud készíteni szabadon választott technikával.
1.2.2.1.2.	nyomat	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. Nyomat készítése választott technikával, választott témára. Grafikus válasz írásbeli kérdésekre.	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló nyomatot tud készíteni.	Érdekes, eredeti nyomatot tud készíteni szabadon választott technikával.
1.2.2.1.3.	kollázs	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. kollázs készítése szabadon választott és megadott témára	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló kollázst tud készíteni.	Érdekes, eredeti kollázst tud készíteni szabadon választott technikával.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.1.4.	vízfestékkel, temperával készült festmény	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. festménykészítés vízfestékkel vagy temperával szabadon választott vagy megadott témára, irodalmi, zenei, filmes élmények megfestése	Egyszerű, négy-öt vizuális elemből álló festményt tud készíteni.	Érdekes, eredeti festményt tud készíteni szabadon választott technikával.
1.2.2.1.5.	körplasztika, dombormű	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. körplasztika vagy dombormű készítése agyagból szabadon választott és megadott témára	Egyszerű körplasztikát vagy domborművet tud készíteni gyurmából vagy agyagból.	Érdekes, eredeti körplasztikát vagy domborművet tud készíteni gyurmából vagy agyagból.
1.2.2.1.6.	object	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. object készítése szabadon választott témára	Segítséggel objectet tud készíteni négy-öt tárgyból, tárgydarabból.	Érdekes, eredeti objectet tud készíteni tárgyakból, tárgydarabokból
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Friss virágok kötészete	Friss virágok kötészetének gyakorlása		
2.1.1.	Alapvető kötészeti ismeretek	Alapvető kötészeti ismeretek felfrissítése és bővítése		
2.1.1.1.	a virágrendezés törvényei	a virágrendezés törvényeinek megismerése	Felismeri a súlypontot.	Ismeri az alapvető virágrendezési törvényeket.
2.1.1.2.	a virágkötészet eszközei, anyagai	a virágkötészet eszközeinek, anyagainak megismerése		
2.1.1.3.	a virágkötészet növényi eredetű segédanyagai és felhasználásuk	a virágkötészet növényi eredetű segédanyagainak vizsgálata; felhasználásuk gyakorlása	Felismer legalább kétféle tobozt.	Felismeri a tobozokat és a terméseket. Tudja azokat alkalmazni.
2.1.1.4.	védett területek és védett növények	védett területek és védett növények megismerése	Fel tud sorolni legalább háromféle védett növényt.	Felismer és meg tud nevezni legalább ötféle védett növényt.
2.1.2.	Virágkompozíciók friss virágokból különleges alkalmakra	Virágkompozíciók készítése friss virágokból különleges alkalmakra		
2.1.2.1.	ajándékozáshoz készülő kisméretű csokrok, bokréták készítésének munkamenete	néhány szál virágból és kiegészítő zöld levelekből kis kerek csokor készítése; krepp-papír mandzsetta készítésének gyakorlása	Segítséggel néhány szál virágból és levelekből kis kerek csokrot tud készíteni.	Önállóan tud néhány szál virágból és levelekből kis kerek csokrot készíteni. Önállóan tud a csokorhoz krepp-papír mandzsettát készíteni.
2.1.2.2.	anyáknapi virágkosár készítésének munkamenete	kerti idényvirágokkal (nefelejcs, gyöngyvirág, nárcisz, tulipán stb.) kis kerek kosár díszítésének gyakorlása	Segítséggel virágkosarat tud készíteni.	Önállóan tud anyáknapi virágkosarat készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	Szárított kompozíciók	Szárított virágkompozíciók készítésének gyakorlása		
2.2.1.	A szárazvirág-kötészet rövid története	A szárazvirág-kötészet rövid történetének megismerése	Kérdések segítségével fel tudja idézni a tanult virágkötészet-történeti ismereteket.	Ismertetni tudja a szárazvirág-kötészet rövid történetét.
2.2.2.	Felfüggesztett virágkompozíciók	Felfüggesztett virágkompozíciók készítése		
2.2.2.1.	felfüggesztett szárazvirágcsokor készítésének munkamenete	különböző száras szárazvirágokból hosszúkás csokor készítése, a szín és formai törvények figyelembevételével	Száraz virágból egyszerű csokrot tud készíteni segítséggel.	Szárazvirágokból önállóan tud csokrot összeállítani. Meg tudja nevezni a felhasznált virágokat. Képes betartani a szín és formai törvényeket.
2.2.2.2.	rafiafonat alapra készülő szárazvirág disz készítésének munkamenete	rafiából fonat alap készítése; az alapra szárazvirágdísz készítése	Meg tudja fonni a rafia alapot.	Önállóan tud rafia alapra virágdíszt készíteni.
2.2.3.	Szárított virágokból készülő ajándékok	Ajándékok készítése szárazvirágokból		
2.2.3.1.	préselt virággal díszített képeslap, ajándékkísérő készítésének módja	a már megtanult módon kis virágok (pl. árvácska) és levelek préselése. rajzlapból, kartonból képeslap, ajándékkísérő forma kivágása. az elkészített alapra a préselt virágok ráragasztása. a kép esztétikus megkomponálásának és a tiszta ragasztás gyakorlása.	Egyszerű képeslapot tud készíteni szárazvirág felhasználásával.	Önállóan tud virágokat préselni. Ki tud vágni rajzlapból széthajtható képeslap formát. A képeslap megkomponálása és a ragasztás esztétikus és tiszta.
2.2.3.2.	potpourris üveg	virágok gyűjtése az elkészíteni kívánt potpourri keverékhez (pl. rózsaszirom, hársfavirág, fehér orgona, jázmin, kamilla, stb.)	Tud virágot szárítani a potpourri készítéshez és a potpourrit segítséggel el tudja készíteni.	Önállóan tud potpourris üveget készíteni.
2.2.3.3.	szárazvirág fácska készítések munkamenete	rajzos terv készítése a fácska formájára, méretére, a felhasználni kívánt szárazvirágokra vonatkozóan; az edény és a fácska formájának, színeinek összehangolására több terv készítése; a tervek alapján a fácskák elkészítése	Segítséggel legalább két tervet tud készíteni, melyben törekszik az edény és a fa formájának összhangjára. A terv alapján segítséggel el tudja készíteni a fácskát.	Legalább három tervet tud készíteni, melyben összhangban van az edény formája, színe a szárazvirág fácskával. A virágokat meg tudja nevezni. A terv alapján önállóan el tudja készíteni a fát.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés, bábtechnikák	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	Többzsinóros marionettbáb	Ismétlés: a 4. oszt. anyagából, kiegészítéssel: a többzsinóros marionettbáb szerkezetének, vázlatának elkészítése; a többzsinóros marionettbáb összeállítása, felzsinórozása, öltöztetése, díszítése	Kis segítséggel tud készíteni többzsinóros marionettbábot.	Szakszerűen el tudja készíteni a többzsinóros marionettbábot. A bábkészítésben egyéni megoldásokra stílusosságra törekszik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.2.	A látvány; háttér, emelvény, kellék a Cirkusz-jelenethez	Díszletkészítési feladatok: háttér, emelvény, kellék készítése a Cirkusz-jelenethez; a látvány megtervezése (kör alakú elrendezés) a manionettbábok számára	Kis segítséggel tud készíteni egyszerű díszletelemeket.	Szakszerűen el tudja készíteni az egyszerű díszletelemeket.
3.1.3.	Agyagfigurák a Gilgames történethez	Kb. 20 cm-es agyagfigurák – testrészeinek – elkészítése, kiégetése (terrakotta eljárással) a Gilgames történethez; az ősi sumer kultúra megismerésének keretében, kellékkészítés, agyagtáblák rekonstruálása, kiégetése; az agyagfigurák testrészeinek összefűzése dróttal	Kis segítséggel tud készíteni agyagfigurákat.	Szakszerűen el tudja készíteni az agyagfigurákat. A bábkészítésben egyéni megoldásokra stílusosságra törekszik.
III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETÁTALAKÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLET IGÉNYEIT ÉS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Technika*			
1.1.	Modellezés	A modellezés tanulása		
1.1.1.	Tervezés	A tervezés alapjainak megismerése		
1.1.1.1.	műszaki ábrázolás	a műszaki ábrázolás tanulása		
1.1.1.1.1.	alapszabályok,	a műszaki rajz jelképei, rajzjelek,	Megfelelő nyomhagyással tudja használni a különböző ceruzákat. Mérethálózatot és egyszerű vázlatot tud készíteni.	Tisztán, maszatolástól mentesen tudja elvégezni a feladatokat.
1.1.1.1.2.	síkmértani szerkesztések (egyenes vonalú, valamint görbe vonalú síkidomok szerkesztése)	háromszögek, négyszögek, ötszögek szerkesztése; érintő egyenesek (külső, belső) kiszerkesztése; lekerekítések készítése	Tudja a háromszög, négyszög, ötszög, valamint a lekerekítések szerkesztését.	Bármilyen érintő egyenest tud szerkeszteni, tudja a vonalzókat csúsztatni.
1.1.1.1.3.	vetületi ábrázolás; nézetrendszerek (síklapú és forgásfelületek ábrázolása)	a vetületi szabályok megismerése; kocka, hasáb, gúla, valamint henger, kúp, gömb vetületi ábrázolása vázlatrajzzal és szerkesztéssel	Ismeri a vetítési irányokat és azok nézeteit. Felismeri és tudja ábrázolni az egyszerűbb csonkolt felületeket.	Bonyolultabb csonkolt felületeket tud értelmezni és ábrázolni.
1.1.1.1.4.	a rajzolvasás alapjai (feliratmező, alak stb.)	a rajzolvasás alapjainak megismerése; a rajzolvasás gyakorlása	Ismeri a rajzolvasás alapjait.	Önállóan tudja végezni a rajzolvasást.
1.1.1.2.	mérés, ellenőrzés	a mérés, ellenőrzés gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.2.1.	a mérés és a méretek pontosságának szerepe a technikában egyszerűbb mérőeszközök: acélmérce, acélvonalzó, mérőszalag (mérés fogalma, mérési hibák)	acélmércével, acélvonalzóval, mérőszalaggal történő mérés gyakorlása 1 mm-es pontossággal; mérési hibák kiküszöbölése	Biztonsággal tud 1 mm-es pontossággal mérni. A közvetett mérést alkalmazni tudja.	Tudja alkalmazni a közvetlen és közvetett mérés kombinációját.
1.1.1.2.2.	egyszerűbb ellenőrző eszközök: derékszög, szögmérő, hézagmérő (fényréssel történő ellenőrzés)	derékszöggel és szögmérővel történő ellenőrzés gyakorlása; hibák (domborúság, homorúság stb.) megállapítása	Biztonsággal meg tudja állapítani a tárgyak alakhibáit.	Az alakhibákat hézagmérővel ki tudja mérni.
1.1.1.3.	tárgyak tervezése	tárgyak tervezésének gyakorlása		
1.1.1.3.1.	a tervezés folyamata a funkció, forma és esztétikum szerinti tervezés papírtárgyak tervezése	híd, füzettartó, fényképalbum, papírmasé tárgyak tervezése, a tanult ábrázolási módok alapján	Segítséggel meg tudja tervezni az adott tárgyat. Vázlatrajzot tud készíteni róla.	Önállóan meg tudja tervezni az adott tárgyat és szabályos műszaki rajzot tud készíteni róla.
1.1.1.3.2.	fatárgyak tervezése	fali virágállvány, asztali virágállvány, könyvállvány játékdoboz stb. tárgyak tervezése a tanult ábrázolási módok alapján	Segítséggel meg tudja tervezni az adott tárgyat. Vázlatrajzot tud készíteni róla.	Önállóan meg tudja tervezni az adott tárgyat és szabályos műszaki rajzot tud készíteni róla.
1.1.2.	Épített, szerelt modellek	Épített, szerelt modellek készítése		
1.1.2.1.	a makett és a modell szerepe a valóság megismerésében, különbségeik	annak tisztázása példák elemzésével, hogy mi a makett és a modell szerepe a valóság megismerésében, különbségeik megfogalmazása ábrák és példák alapján	Felismeri az egyszerűbb maketteket és modelleket. Ismeri a makett és a modell közti főbb különbségeket.	Felismeri az egyszerűbb maketteket és modelleket. Ismeri és el tudja mondani a makett és a modell közti különbségeket.
1.1.2.2.	közlekedési modellek	közlekedési modellek készítése		
1.1.2.2.1.	kocsimodell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
1.1.2.2.2.	vitorláshajó-modell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése, tökéletesítése tőkesúllyal; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
1.1.2.2.3.	repülőgép-modell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.3.	lakóház, szoba makettje	lakóház, szoba makettjének elkészítése		
1.1.2.3.1.	lakóház makettje; a lakóház és a környezet viszonya	a lakóház funkcionális egységeinek elhelyezése; a lakóház építőanyagainak megismerése (falak, födém, burkolat); lakóház tervezése (vázlatrajz-készítés); a makett elkészítése	Ismeri a lakás funkcionális egységeit. Fel tudja sorolni a legfontosabb építőanyagokat. El tudja készíteni lakóháza makettjét.	Saját elképzelt lakóházát át tudja tervezni és makettet tud róla készíteni, figyelembe véve a környezeti hatásokat.
1.1.2.3.2.	a szobák makettje; a szobák esztétikai és ergonómiai követelményei	esztétikai és az ergonómiai követelmények megismerése, a *Lakáskultúra* című folyóirat segítségével; a szobák tervezése, makettjük elkészítése	Ismeri az alapvető ergonómiai követelményeket. Saját szobája makettjét el tudja készíteni.	A szobák tervezésénél figyelembe tudja venni az esztétikai és az ergonómiai követelményeket.
2.	*Háztartástan*			
2.1.	Ruházkodás, az öltözékek karbantartása a családban	Ismeretek tanulása a ruházkodásról, az öltözékek családon belüli karbantartásának megismerése, gyakorlása.		
2.1.1.	A textíliák eredete, textilkészítési eljárások	Ismeretek tanulása a textíliák eredetéről; néhány textilkészítési eljárás felidézése a népismeret-néprajzból tanultak, valamint szakirodalom alapján	Felismer és meg tud nevezni legalább két textilkészítési eljárást.	Felismer és meg tud nevezni és be tud mutatni legalább két textilkészítési eljárást.
.2.1.2.	A textíliák fajtái, tulajdonságai (nedvszívóképesség, hőtartás, rugalmasság, gyűrhetőség, fényáteresztés-fényelnyelés stb.)	Textilfajták megismerése, tulajdonságaik vizsgálata	Segítséggel alkalmazni tudja a textilanyagok egyszerű vizsgálati módszereit.	Önállóan tudja alkalmazni a textilanyagok egyszerű vizsgálati módszereit.
2.1.3.	Öltözködés	Az öltözék célnak (alkalomnak, évszaknak) megfelelő megválasztásának gyakorlása	Segítséggel ki tudja választani az alkalomhoz, évszakhoz illő öltözéket.	Önállóan ki tudja választani az alkalomhoz, évszakhoz illő öltözéket.
2.1.4.	Az öltözék karbantartása	Az öltözék karbantartásának, tisztántartásának gyakorlása	Saját öltözékét képes tisztán tartani.	Képes öltözéke kisebb hibáit kijavítani, korrigálni (folttisztítás, porolás, felhasadt varrás bevarrása, gombfelvarrás).
2.1.5.	Egyszerű textilmegmunkálások (varrások, hímzések) és eszközeik	Az egyszerű textilmegmunkálásokról és eszközeikről tanultak felidézése a népismeret-néprajz tantárgyból tanultak alapján; uzsonna szalvéta díszítése keresztszemes hímzéssel; két-három öltésfajta (fércöltés, láncöltés, szegőöltés stb.) gyakorlása	Segítséggel díszíteni tudja az uzsonna – szalvétát keresztszemes hímzéssel. Ismer legalább két öltésfajtát.	Önállóan tudja díszíteni az uzsonna - szalvétát keresztszemes hímzéssel. Ismer és be tud mutatni legalább két öltésfajtát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A Tárgyformálás és környezetkultúra IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása -, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. Minimális teljesítménynek minden egyes konkrét, a IV. 2. pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a IV. 2. pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű” csak „körvonalaiban” felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. Optimális a tanuló teljesítménye egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Rókacsapda	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy erdőben kihalófélben vannak a rókák. A populáció fenntartásához sértetlenül be kellene fogni és tenyészteni kellene őket. Fontos, hogy a csapdában a rókák ne válhassanak a nagyragadozók martalékává, és ne is szökhessenek meg könnyen.		
2.2.	Ébresztő szerkezet	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy lakatlan szigeten egy hajótöröttnek legjobb volna pirkadat előtt elindulni vadászni, ébresztőórája azonban nincs. Olyan szerkezetet kellene elkészíteni kezdetleges szerszámokkal helyben talált anyagokból, ami hajnalban felébreszti		
2.3.	Szakácskönyv-lapozó	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A szakácskönyv lapjait ételkészítés közben zsíros kézzel megfogni nem túl jó, mert elmaszatolja az írást. Hogyan lehetne úgy lapozni, hogy azzal ne piszkítsuk be a könyvet?		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok		
2.5.	Játék vak gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Vak gyermekek sok játékkal nem tudnak játszani. Általuk is játszható játékokat kell készíteni		
2.6.	Játszótér	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi játszóteret már megunták a gyerekek, sőt némelyik veszélyes is lehet. A játszótér meglátogatása után tervezz és készíts modellt, mely olyan játszóteret mutat be, amelyen szívesen játszanak a gyerekek. A legjobb javaslatokat polgármesternek is be kell mutatni		
2.7.	Tojáscsomagolás	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hagyományos tojástartó dobozokat gyakran leejtik vagy azok magas polcról leesnek, s így a tojás eltörik. Tervezz és készíts olyan csomagolást kartonpapírból, mely könnyen kezelhető, esztétikus, de a lehető legmagasabbról leejtve sem törik el benne a tojás		
2.8.	Étel az osztálybulin	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran gondot okoz, hogy az osztálybulin felkínált ételféleségekhez tányér, villa kellene, de ez a szűkös hely miatt nehézkes lehet. Közvéleménykutatást kell végezni, s meg kell tervezni, s el kell készíteni olyan "egy falat" ételeket, melyek ízletesek, újszerűek és egészségesek is, és amelyekhez nem kell evőeszköz sem		
2.9.	Pénztárca szelektív érmekiválasztásra	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A boltban gyakran gondot okoz és feltartja a sort, ha valaki apróval fizet, és a pénztárcájában ömlesztett érmék között keresgéli a megfelelőket. Feladat: olyan pénztárca tervezése és készítése, amely, mely szelektíven tárolja a különböző érméket, és a lehető legkönnyebben engedi, hogy mindegyikből annyit vegyünk kezünkbe, amennyit csak akarunk, és egyszerűen engedi az érmék visszahelyezését is		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.10.	Tavacska az iskolaudvaron	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az iskolaudvart esztétikailag "feldobná" egy tavacska, melyekbe halakat telepíthetnénk. Hogyan oldjuk meg, hogy a víz ne szivárogjon el a kiásott gödörből? Hogyan oldjuk meg, hogy nagy esők esetén ne folyjon túl a víz? Mivel lehetne még esztétikusabbá tenni a tavacskát?		
2.11.	Esőerdő az iskolában	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az esőerdők a Föld fontos ökológiai és oxigén-utánpótlási bázisai. Egy kiállítás, mely látvány- és hangeffektusokkal érzékeltetné, szimulálná az ott őshonos természet világát, és segítene abban, hogy az emberek rájöjjenek, mennyit veszítene az emberiség az esőerdők kipusztulásával. Feladat: egy valószerű mű-esőerdő készítése közösen egy teremben mű-állatokkal		
2.12.	Szobanövény-öntözőrendszer	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran megesik, hogy hetekig nem vagyunk otthon, s egyes szobanövények nem tudnak ennyit kibírni vízpótlás nélkül. Megoldási módok tervezése és kivitelezése szobanövények öntözéséhez rendszeres vízpótlásuk biztosítása érdekében		
2.13.	Hörcsögetető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hörcsögnek egyszerre nem szabad túl sok táplálékot adni, mert attól beteg lesz. Ha viszont nem vagyunk napokig otthon, nincs ki adagoljon. Hogyan lehetne azt megoldani, hogy a hörcsög minden nap csak az aznapi adagját kapja meg, se többet, se kevesebbet? Tervezz és készíts ilyen megoldást		
2.14.	Mini olvasólámpa vonaton történő utazáshoz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vonatokon gyakran elégtelen a világítás az olvasáshoz, s ez rontja a szemet. Elemmel működő kis hordozható lámpa biztosíthatná a megfelelő fényt, amennyiben a megfelelő rögzítésről és fényirányításról gondoskodunk. Feladat mini olvasólámpa tervezése és készítése		
2.15.	Újszerű hangszerek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Ünnepélyeken a monotóniát a zeneszámok gyakran megtörik, a hallgatóságot fölélénkítik. Hangot sokféleképp lehet kelteni. Csoportokban készítsetek újszerű hangzású hangszereket, írjatok és játsszatok el egy, az alkalomhoz illő zeneszámot vele. Feladat: új hangzású hangszerek készítése, az új hangszeren eljátszható zeneszámok írása és eljátszása alkalmi közönség számára		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Le tudja írni a nemezkészítés folyamatát. A mindennapi életben használható nemeztarisznyát tud készíteni.
b) Önállóan tud napórát készíteni.
c) A jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Mutatós ecsetrajzot tud készíteni különféle témákra.
b) A könyvkészítés technikai műveleteiről szöveges-rajzos folyamatábrát tud készíteni.
c) Érdekes, eredeti grafikát tud készíteni szabadon választott technikával.
d) Érdekes, eredeti nyomatot tud készíteni szabadon választott technikával.
e) Érdekes, eredeti kollázst tud készíteni szabadon választott technikával.
f) Érdekes, eredeti festményt tud készíteni szabadon választott technikával.
g) Érdekes, eredeti körplasztikát vagy domborművet tud készíteni gyurmából vagy agyagból.
h) Érdekes, eredeti objectet tud készíteni tárgyakból, tárgydarabokból.
i) Önállóan tud néhány szál virágból és levelekből kis kerek csokrot készíteni. Önállóan tud a csokorhoz krepp-papír mandzsettát készíteni.
j) Önállóan tud anyák-napi virágkosarat készíteni.
k) Szárazvirágokból önállóan tud csokrot összeállítani. Meg tudja nevezni a felhasznált virágokat. Képes betartani a szín és formai törvényeket.
l) Önállóan tud rafia alapra virágdíszt készíteni.
m) Önállóan tud virágokat préselni. Ki tud vágni rajzlapból széthajtható képeslap formát. A képeslap megkomponálása és a ragasztás esztétikus és tiszta.
n) Önállóan tud potpourris üveget készíteni.
o) Legalább három tervet tud készíteni, melyben összhangban van az edény formája, színe a szárazvirág fácskával. A virágokat meg tudja nevezni. A terv alapján önállóan el tudja készíteni a fát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁZÁS

a) Teljesen egyedi tervezésű kocsimodellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
b) Teljesen egyedi tervezésű vitorláshajó-modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
c) Teljesen egyedi tervezésű repülőgépmodellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
d) Saját elképzelt lakóházát át tudja tervezni és makettet tud róla készíteni, figyelembe véve a környezeti hatásokat.
e) Képes öltözéke kisebb hibáit kijavítani, korrigálni (folttisztítás, porolás, felhasadt varrás bevarrása, gombfelvarrás).
f) Önállóan tudja díszíteni az uzsonna-szalvétát keresztszemes hímzéssel. Ismer és be tud mutatni legalább két öltésfajtát.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 8. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az Év végi követelmények megfogalmazásakor.

Az 5. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 8 pont
Megvalósítás: ..... 2 pont
Feltárás: ..... 14 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 5 pont
Együttműködés: ..... 4 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 14 pont nem egyéni projektekre, 8 pont egyéni projekekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNYREND-SZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Tárgyi néprajz*			
1.1.	Bőrművesség	Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a bőrművességről szakszövegek olvasása, -feldolgozása, képek, ábrák és folyamatleírások, illetve műhelylátogatás segítségével		
1.1.1.	alapanyagok, eszközök, munkafolyamatok	a bőrművesség alapanyagainak, eszközeinek és egyszerű munkafolyamatainak tanulása szakszövegek, képek, ábrák, illetve műhelylátogatás segítségével	Elsajátít egy kézműves technikát.	Önállóan el tudja mondani az alapanyag előkészítés és a tárgykészítés folyamatát.
1.1.2.	bőrtárgyak díszítése	bőrdarabok, bőrtárgyak díszítése benyomással, lyukasztással, sallanggal mintakövetés alapján	Természetes anyagból készült hasznos tárgyakat tud díszíteni.	Díszítményeit önállóan tervezi, azok anyagszerűek, szépen kivitelezettek.
1.1.3.	bőrtárgy készítése	pénztárca, valamint bocskor készítése bőrfűzéssel folyamatleírás vagy mintakövetés alapján	Hasznos tárgyakat tud készíteni természetes anyagokból.	Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.
1.2.	naptár	naptárkészítés a mozgó jeles napok helyének kijelölésével, feladatsor megoldásával	Rész vesz a naptárkészítésben.	A mozgó jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészetek*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv és eszközrendszere, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.1.	parallel és centrális megvilágítású testek, felületek	parallel és centrális megvilágítású testek, felületek megfigyelése, vázlatos lerajzolása	Vázlatosan le tud rajzolni egy-egy egyszerű parallel és centrális megvilágítású testet. Jelölni tudja az árnyékokat a testen és a test környezetében.	Parallel és centrális megvilágítású, szabályos és szabálytalan testek összetett rendszerét le tudja rajzolni megfigyelés után. Az árnyékokat megközelítően pontosan képes jelölni.
1.1.1.2.	formák átalakítása, formaredukció, szabásrajz, vetület	formák átalakítása, értelmezése rajzolással; formaredukciók rajzolása, szabásrajzok, vetületek rajzolása	Le tudja rajzolni az egyszerű szabályos formák vetületeit.	Szabálytalan, összetett formákat képes többféleképpen redukálni rajzolással.
1.1.1.3.	részletgazdag természeti és mesterséges formák	részletgazdag természeti és mesterséges formák rajzos elemzése, tanulmányozása rajzolással	Egy-két részletgazdagabb természeti és mesterséges formát le tud rajzolni többszöri gyakorlás után, megfigyelés alapján.	Biztonságos vonalvezetéssel képes lerajzolni részletgazdag természeti és mesterséges formákat megfigyelés után.
1.1.1.4.	formakapcsolatok	formakapcsolatok rajzolása	Két-három formát össze tud kapcsolni a rajzolás során.	Változatos formakapcsolatokat képes létrehozni rajzolással.
1.1.1.5.	különféle nézőpontok (szemmagasság, rálátás, alálátás)	különféle nézőpontok (szemmagasság, rálátás, alálátás) kifejezése rajzolással	Egyszerű szabályos testet le tud rajzolni megfigyelés után szemmagasságból, rálátásból és alálátásból.	Egy tárgyat vagy egyszerűbb tárgycsoportot le tud rajzolni megfigyelés után különféle nézőpontból (szemmagasságból, rálátásból, alálátásból).
1.1.1.6.	térábrázolás tapasztalat szerint	térábrázolás tapasztalat szerint rajzolással	Tapasztalat alapján le tud rajzolni egyszerű térrészleteket.	A megfigyelt teret képes kellő pontossággal ábrázolni a térrajzolás során.
1.1.1.7.	előtér, középtér, háttér	az előtér, a középtér és a háttér megfigyelése, kifejezése rajzolással	Rajzain el tudja különíteni az előteret és a hátteret.	Rajzain pontosan tudja jelölni az előteret, a középteret és a hátteret.
1.1.1.8.	folyamatábrák, fázisrajzok	folyamatábrák, fázisrajzok készítése	Egyszerű folyamatokról képes vázlatos ábrasort készíteni.	Jól értelmezhető, pontos folyamatábrákat, fázisrajzokat képes rajzolni különböző természeti és technikai folyamatokról, mozgásfázisokról.
1.1.1.9.	szimmetria, aszimmetria	szimmetria, aszimmetria kifejezése rajzolással	Meg tudja különböztetni a szimmetrikus és az aszimmetrikus formákat, egyszerű formakapcsolatokat.	Érti a szimmetria és az aszimmetria lényegét. Képes rajzolni szimmetrikus és aszimmetrikus formákat, formakapcsolatokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.10.	stabilitás, labilitás, indifferencia	stabilitás, labilitás, indifferencia kifejezése rajzolással	Tudja, mit jelent a stabilitás, a labilitás és az indifferencia. Fel tud vázolni stabil és labilis helyzeteket.	A stabilitást, labilitást és az indifferenciát le tudja olvasni képekről. Maga is képes létre hozni ilyen érzetű formahelyzeteket, egy rajzon belül többet is.	
1.1.1.11.	absztrahált és absztrakt formák	absztrahált és absztrakt formák rajzolása	Kellő pontossággal képes absztrahált és absztrakt formákat másolni.	Biztonsággal képes a formákat leglényegesebb egyszerű változatukra redukálni a rajzolás során. Ötletes kompozíciót tud összeállítani absztrakt formákból.	
1.1.1.12.	sémák és jelek (emblémák, védjegyek, piktogramok)	sémák és jelek (emblémák, védjegyek, piktogramok) rajzolása	Egyszerű emblémákat, védjegyeket, piktogramokat tud rajzolni minta alapján.	Érti a séma és a vizuális jel jelentését. El tudja készíteni a legkülönfélébb tárgyak sémáit. Ezekből jeleket képes kreálni.	
1.1.1.13.	összetett kompozíció	összetett kompozíciók rajzolásának gyakorlása	Egyszerű formákból álló összetettebb kompozíciót fel tud vázolni vonalas rajzzal.	Biztonsággal képes összetett kompozíciókat rajzolni.	
1.1.1.14.	szénrajz, krétarajz	rajzolás gyakorlása szénnel, krétával (pittel, rőtlivel)	Két-három rajzot megpróbál rajzkrétával elkészíteni.	Ügyesen bánik a szénnel és a rajzkrétával.	
1.1.1.15.	az alkalmazott grafika technikái	az alkalmazott grafika technikái révén történő vizuális közlés tanulása			
1.1.1.15.1.	ex libris	ex libris tervezése, a tervezésnél természeti előképek alkalmazása.	Tudja, hogy mire használják az ex librist. Egyszerű ex librist tud tervezni saját használatra.	Tudja, hogy mi az ex libris. Találó ex librist képes tervezni hozzátartozóinak.	**VÉD**
1.1.1.1.5.2.	védőborító, hanglemezborító, CD-borító	védőborító, hanglemez- és/vagy CD-borító készítése festéssel, kollázzsal, felragasztott betűkkel	Tudja, hogy mi a védőborító, a hanglemezborító, illetve a CD-borító funkciója. Kollázzsal, felragasztott betűkkel elkészít legalább egy védőborítót, hanglemez-, vagy CD-borítót.	Tudja, hogy mi a védőborító, a hanglemezborító, illetve a CD-borító. Esztétikus kinézetű védőborítót, hanglemezborítót, CD-borítót képes készíteni kedvelt könyvére, hanglemezére, CD-jére szabadon választott technikával.	
1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	drótból, illetve fából készült szoborváz	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. szoborváz készítése drótból és fából	Minta alapján szoborvázat képes készíteni drótból.	Önállóan tud készíteni szoborvázat drótból és fából.
1.1.2.2.	hozzáadásos mintázás szoborvázra	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. hozzáadásos mintázás gyakorlása szoborvázra történő agyagtapasztással	Minta alapján el tudja készíteni egyszerű figura drótvázra tapasztott agyagszobrocskáját.	Drót vagy fa szoborvázra agyagot tud tapasztani, s abból kifejező figurát mintázni.
1.1.2.3.	domborműkészítés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. domborműkészítés agyagból	Agyaglapra tapasztással két-háromelemű egyszerű domborművet tud készíteni.	Kifejező domborművet tud készíteni lapra tapasztott, illetve abból elvétellel mintázott agyagból.
1.1.2.4.	gipszöntés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. a gipszöntés tanulása	Mintakövetéssel képes gipszet önteni megadott sablonba.	Önállóan készített sablonba gipszet tud önteni.
1.1.2.5.	kemény agyag faragása, gipszfaragás	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. kemény agyag és gipsz faragásának gyakorlása	Minta után egyszerű szobrocskát tud faragni	Egyszerű szobrot tud faragni kemény agyagból vagy gipszből.
1.1.3.	A színes közlések nyelv- és eszközrendszere	A színes közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a színnel történő vizuális kifejezés gyakorlása		
1.1.3.1.	hideg-meleg színek, komplementer színpárok	hideg-meleg színek, komplementer színpárok megfigyelése, megfestése temperával, előállítása színes papír ragasztásával vagy nyomtatással	Fel tudja sorolni, színes papírból képes ragasztani komplementer színpárokat. Vízfestékkel többféle hideg-meleg színpárt meg tud festeni.	Meg tudja nevezni és fel tudja idézni a komplementer színpárokat festéssel, színes papírragasztással, nyomtatással. Bármilyen színes technikával létre tud hozni hideg-meleg színpárokat. Azt is tudja érzékeltetni, hogy bizonyos színek csak meghatározott színek környezetében tűnnek hidegnek, avagy melegnek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.3.2.	színkontrasztok	színkontrasztok felismerése, megnevezése, megfestése temperával, előállítása színes lapok ragasztásával vagy nyomtatással	Felismeri, meg tudja nevezni és legalább egyféle színes technikával elő tudja állítani a tónuskontrasztot és a hőfokkontrasztot.	Felismeri, meg tudja nevezni és többféle színes technikával elő tudja állítani az alapszín-kontrasztot, a tónuskontrasztot, a hőfokkontrasztot és a komplementer színkontrasztot.
1.1.3.3.	vízfestékkel és temperával való festés, pasztellel és nyomtatással történő színes foltalakítás, színes kollázskészítés	A gyakorlati feladatok előkészítése: teremrendezés, anyagok kiválasztása, azok gazdaságos alkalmazásának gyakorlása. Ha szükséges, rögtönzött eszközök készítése. a vízfestékkel és a temperával való festés, a pasztellel és a nyomtatással történő színes foltalakítás, valamint a színes kollázskészítés gyakorlása, szabad asszociációs játékok	Megfelelő módon bánik az ecsettel és a vízfestékkel. Maszatolás nélkül tud kollázst készíteni.	Biztonságosan és az adott technikával adekvátan tudja használni a vízfestéket, a temperát, a pasztellt. Érdekes nyomatokat és kollázsokat tud készíteni.
1.2.	A vizuális kultúra működési területei, a vizuális kultúra használata	A vizuális kultúra működési területeinek és használatának tanulása		
1.2.1.	Tárgy- és környezetkultúra	Tárgy- és környezetkultúra tanulása		
1.2.1.1.	Az ember által épített környezet	Az ember által épített környezet megfigyelése, elemzése fotók, diaképek, tervrajzok, valamint a valóságos környezet megfigyelése révén		
1.2.1.1.1.	természeti környezetbe illő építmények	természeti környezetbe illő építmények rajzolása, elkészítése összeillesztett, ragasztott és megfestett lapokból, kubusokból	Tud keresni olyan képet, amely természeti környezetbe illő építményt ábrázol.	Tud rajzolni, kubusokból építeni olyan építményt, amely illene a természeti környezetbe.
1.2.1.1.2	képkomponálás	képkomponálás szabadon választott technikákkal szabadon választott témákra, képek, látványok leírása, leírások alapján kép készítése.	A tanév során készít legalább öt érdekes képet maga által választott technikával.	Kiállításra érett, szépen komponált, ötletes képeket készít festéssel, pasztellel, kollázzsal és/vagy vegyes technikával.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Friss virágok rendezése	Friss virágok rendezésének gyakorlása		
2.1.1.	Váza és virágtál rendezése	Képek, rajzok, vagy valóságos vázák, tálak gyűjtése a különböző formák bemutatására; rajzos terv készítése különböző helyszínekre (pl. fal elé, asztalközépre, földre, polcra) megfelelő méretű, formájú kompozíciók tervezése; a terv alapján az összeállítás elkészítése szűk szájú vázába néhány szál virágból, ágakból és levelekből; a kiválasztott tálba a terv alapján fal elé állítható kompozíció készítése	Segítséggel tervet tud készíteni arra, hogy különböző kompozíciókat milyen környezetben helyezné el. Segítséggel fal elé állítható tálkompozíciót tud készíteni.	Tervet tud készíteni arra, hogy különböző kompozíciókat milyen környezetben helyeznének el. Tud készíteni kompozíciót szűkszájú vázába. A terv alapján fal elé állítható tálkompozíciót tud készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.	Az ismeretek bővítése, a csokorkötés tudnivalói	Újabb ismeretek szerzése a csokorkötés tudnivalóiról		
2.1.2.1.	csokorkötési stílusok	ismerkedés a különböző csokorkötési stílusokkal (pl. dekoratív, grafikus, vegetatív, stb.); frontális, dekoratív stílusú csokrok készítése	Felismerni 2 féle csokortípust.	Felismerni 5 féle csokortípust.
2.1.2.2.	csokortípusok	ismerkedés a spirál kötési technikával; 3, 5 szálas csokor készítése a megismert módon; a virágszárak drótozásának gyakorlása	Segítséggel 3 szálas csokrot tud kötni spirál technikával; Meg tudja állapítani a kész csokorról, hogy helyes aránnyal rendelkezik-e.	Önállóan tud frontális, dekoratív stílusú csokrot kötni. 5 szálas csokrot tud kötni spirál technikával. Ismeri a csokor megkötésének helyes arányát.
2.1.2.3.	a csokor arányai	a csokor helyes összekötésének gyakorlása az arányok figyelembevételével (1/3 : 2/3)	Segítséggel csokrot tud összekötni.	Helyes arányú csokrot tud összekötni.
2.1.3.	Virágkompozíciók különleges alkalomra	Virágkompozíciók készítése különleges alkalmakra		
2.1.3.1.	gyümölcs-virág kompozíció az ünnepi asztalra	nagy kerámia tálba összeállítás készítése idény gyümölcsökből, levelekből és virágokból.	Segítséggel gyümölcs-kompozíciót tud készíteni.	Gyümölcs-kompozíciót tud készíteni
2.1.4.	Ajándéktárgyak csomagolása	Ajándéktárgyak csomagolásának gyakorlása		
2.2.	Szárított virágok rendezése	Szárított virágok rendezésének tanulása		
2.2.1.	Falidíszek	Falidíszek készítésének gyakorlása		
2.2.1.1.	falikép szögletes keretben.	füvek, vadvirágok terméses szárainak, terméses ágaknak, gyűjtése és szárítása a tanult módon; a begyűjtött anyagok meghatározása és felismerésük gyakorlása; falécből készült szögletes keretre natúr vászon kifeszítése; az elkészített alapra aszimmetrikus falikép készítése; rajzos tervek készítése az összeállítása	Segítséggel aszimmetrikus faliképet tud készíteni. Meg tudja nevezni a felhasznált anyagokat.	Aszimmetrikus fali képet tud készíteni szögletes alapra. Tud aszimmetrikus fali térkompozíciót is készíteni.
2.2.1.2.	fali térkompozíció készítése farészek, termések felhasználásával.	nagyobb fakéreg, vastagabb érdekes ág gyűjtése. az alapra aszimmetrikus fali térkompozíció készítése.	Tudja a súlypont és az arányosság definícióját. Segítséggel tudjon fali kompozíciót készíteni.	Tudjon helyes arányú fali kompozíciót készíteni.
2.2.2.	Kerek csokor	A súlypontról, fő és mellékvonalról tanultak felelevenítése		
2.2.3.	Asztali kompozíció	Asztali kompozíció készítésének gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3.1.	szárazvirág asztali kompozíció kerámia kaspóba	lehetőség szerint agyagból kaspó formájú edény készítése; ha kiégetésre nincs mód, az edény kiszárítása; ennek a lehetőségnek a hiányában kompozíció készítése terrakotta vagy egyszerű mázas kaspóba; az edény és kompozíció arányáról tanultak felelevenítése	Tudjon segítséggel edényt készíteni agyagból. Segítséggel a kaspóba kompozíciót tud készíteni.	El tudja mondani az edény és a kompozíció arányáról tanultakat és a színtörvényt. Tudjon kaspó formájú edényt készíteni agyagból. kaspóba kompozíciót tud készíteni.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés, bábtechnikák	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	Válogatás az ismert technikákból	Válogatás az ismert technikákból, önálló munkavégzés: az eddig megismert technikák szabad tartalom, szöveg szerinti alkalmazása – önállóságra, nagyfokú kreativitásra való törekvés	Önállóan el tudja végezni a tanult, begyakorolt technikákat.	Az eddig megismert technikákat szabad tartalommal és szöveg szerint is képes alkalmazni. A tevékenységvégzés során kreatív megoldásokra törekszik.
3.1.2.	Bábfilm, animációs film	Bábfilm-, animációs filmkészítés megismerés egy filmstúdió meglátogatása révén; filmtervezés, fázisrajzolás, animációs alaptechnikák gyakorlása, a trükkasztal használatának gyakorlása	Mintakövetéssel fázisrajzokat tud készíteni.	Önállóan képes figurákat tervezni, fázisrajzokat rajzolni animációs filmhez.
3.1.3.	Árnyjátéktechnikai és világítástechnikai alapismeretek; az ősi keleti árnyszínház stílusa	Ismerkedés az árnyjátéktechnikával és a világítástechnikával, valamint az ősi keleti árnyszínház stílusával, hasonló stílusú árnyjátékfigurák mozgatásának gyakorlása révén; mai modern – írásvetítővel, színes fóliákkal létrehozott – filmszerű hatások létrehozása, kísérletezések	Részt vesz az árnyjátékfigurák készítésében.	Önállóan tud készíteni árnyjátékfigurát.
3.2.	Színpadtechnika, paravánhasználat	A színpadtechnika és a paravánhasználat tanulása, gyakorlása		
3.2.1.	Különféle stílusú térelemek, dekoratív hátterek	Különféle stílusú térelemek, dekoratív hátterek készítése, majd azok előtt a stíluskarakteres bábmozgatás gyakorlása egyénileg és csoportosan; (pl. lovak, lovagok, vitézek, hajdúk stb. a várfal alatt, Lúdas Matyi – járása – vándorlása az országúton – majd megérkezése – mozgatása – a vásári forgatagban)	Részt vesz a térelemek és a háttér készítésében.	Érdekes, dekoratív térelemeket és hátteret tud készíteni a Lúdas Matyi egyes jeleneteihez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYE-ZETÁTALAKÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLETI IGÉNYEIT ÉS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Technika*			
1.1.	Modellezés	A modellezés tanulása		
1.1.1.	Tervezés	A tervezés alapjainak megismerése		
1.1.1.1.	műszaki ábrázolás	a műszaki ábrázolás tanulása		
1.1.1.1.1.	alapszabályok,	a műszaki rajz jelképei, rajzjelek,	Megfelelő nyomhagyással tudja használni a különböző ceruzákat. Mérethálózatot és egyszerű vázlatot tud készíteni.	Tisztán, maszatolástól mentesen tudja elvégezni a feladatokat.
1.1.1.1.2.	síkmértani szerkesztések (egyenes vonalú, valamint görbe vonalú síkidomok szerkesztése)	háromszögek, négyszögek, ötszögek szerkesztése; érintő egyenesek (külső, belső) kiszerkesztése; lekerekítések készítése	Tudja a háromszög, négyszög, ötszög, valamint a lekerekítések szerkesztését.	Bármilyen érintő egyenest tud szerkeszteni, tudja a vonalzókat csúsztatni.
1.1.1.1.3.	vetületi ábrázolás; nézetrendszerek (síklapú és forgásfelületek ábrázolása)	a vetületi szabályok megismerése; kocka, hasáb, gúla, valamint henger, kúp, gömb vetületi ábrázolása vázlatrajzzal és szerkesztéssel	Ismeri a vetítési irányokat és azok nézeteit. Felismeri és tudja ábrázolni az egyszerűbb csonkolt felületeket.	Bonyolultabb csonkolt felületeket tud értelmezni és ábrázolni.
1.1.1.1.4.	a rajzolvasás alapjai (feliratmező, alak stb.)	a rajzolvasás alapjainak megismerése; a rajzolvasás gyakorlása	Ismeri a rajzolvasás alapjait.	Önállóan tudja végezni a rajzolvasást.
1.1.1.2.	mérés, ellenőrzés	a mérés, ellenőrzés gyakorlása		
1.1.1.2.1.	a mérés és a méretek pontosságának szerepe a technikában egyszerűbb mérőeszközök: acélmérce, acélvonalzó, mérőszalag (mérés fogalma, mérési hibák)	acélmércével, acélvonalzóval, mérőszalaggal történő mérés gyakorlása 1 mm-es pontossággal; mérési hibák kiküszöbölése	Biztonsággal tud 1 mm-es pontossággal mérni. A közvetett mérést alkalmazni tudja.	Tudja alkalmazni a közvetlen és közvetett mérés kombinációját.
1.1.1.2.2.	egyszerűbb ellenőrző eszközök: derékszög, szögmérő, hézagmérő (fényréssel történő ellenőrzés)	derékszöggel és szögmérővel történő ellenőrzés gyakorlása; hibák (domborúság, homorúság stb.) megállapítása	Biztonsággal meg tudja állapítani a tárgyak alakhibáit.	Az alakhibákat hézagmérővel ki tudja mérni.
1.1.1.3.	tárgyak tervezése	tárgyak tervezésének gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.3.1.	a tervezés folyamata a funkció, forma és esztétikum szerinti tervezés papírtárgyak tervezése	híd, füzettartó, fényképalbum, papírmasé tárgyak tervezése, a tanult ábrázolási módok alapján	Segítséggel meg tudja tervezni az adott tárgyat. Vázlatrajzot tud készíteni róla.	Önállóan meg tudja tervezni az adott tárgyat és szabályos műszaki rajzot tud készíteni róla.
1.1.1.3.2.	fatárgyak tervezése	fali virágállvány, asztali virágállvány, könyvállvány játékdoboz stb. tárgyak tervezése a tanult ábrázolási módok alapján	Segítséggel meg tudja tervezni az adott tárgyat. Vázlatrajzot tud készíteni róla.	Önállóan meg tudja tervezni az adott tárgyat és szabályos műszaki rajzot tud készíteni róla.
1.1.2.	Épített, szerelt modellek	Épített, szerelt modellek készítése		
1.1.2.1.	a makett és a modell szerepe a valóság megismerésében, különbségeik	annak tisztázása példák elemzésével, hogy mi a makett és a modell szerepe a valóság megismerésében, különbségeik megfogalmazása ábrák és példák alapján	Felismeri az egyszerűbb maketteket és modelleket. Ismeri a makett és a modell közti főbb különbségeket.	Felismeri az egyszerűbb maketteket és modelleket. Ismeri és el tudja mondani a makett és a modell közti különbségeket.
1.1.2.2.	közlekedési modellek	közlekedési modellek készítése		
1.1.2.2.1.	kocsimodell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
1.1.2.2.2.	vitorláshajó-modell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése, tökéletesítése tőkesúllyal; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
1.1.2.2.3.	repülőgép-modell	a tanult ismeretek felhasználásával a modell megtervezése, műszaki rajz készítése, műveletterv leírása, szerszámszükséglet meghatározása; a modell elkészítése; a modell összehasonlítása a valóságos közlekedési eszközzel	Segítséggel el tudja készíteni a modellt. A modell viselkedését meg tudja fogalmazni.	Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
1.1.2.3.	lakóház, szoba makettje	lakóház, szoba makettjének elkészítése		
1.1.2.3.1.	lakóház makettje; a lakóház és a környezet viszonya	a lakóház funkcionális egységeinek elhelyezése; a lakóház építőanyagainak megismerése (falak, födém, burkolat); lakóház tervezése (vázlatrajz-készítés); a makett elkészítése	Ismeri a lakás funkcionális egységeit. Fel tudja sorolni a legfontosabb építőanyagokat. El tudja készíteni lakóháza makettjét.	Saját elképzelt lakóházát át tudja tervezni és makettet tud róla készíteni, figyelembe véve a környezeti hatásokat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.3.2.	a szobák makettje; a szobák esztétikai és ergonómiai követelményei	esztétikai és az ergonómiai követelmények megismerése, a *Lakáskultúra* című folyóirat segítségével; a szobák tervezése, makettjük elkészítése	Ismeri az alapvető ergonómiai követelményeket. Saját szobája makettjét el tudja készíteni.	A szobák tervezésénél figyelembe tudja venni az esztétikai és az ergonómiai követelményeket.
2.	*Háztartástan*			
2.1.	Ruházkodás, az öltözékek karbantartása a családban	Ismeretek tanulása a ruházkodásról, az öltözékek családon belüli karbantartásának megismerése, gyakorlása.		
2.1.1.	A textíliák eredete, textilkészítési eljárások	Ismeretek tanulása a textíliák eredetéről; néhány textilkészítési eljárás felidézése a népismeret-néprajzból tanultak, valamint szakirodalom alapján	Felismer és meg tud nevezni legalább két textilkészítési eljárást.	Felismer és meg tud nevezni és be tud mutatni legalább két textilkészítési eljárást.
2.1.2.	A textíliák fajtái, tulajdonságai (nedvszívóképesség, hőtartás, rugalmasság, gyűrhetőség, fényáteresztés-fényelnyelés stb.)	Textilfajták megismerése, tulajdonságaik vizsgálata	Segítséggel alkalmazni tudja a textilanyagok egyszerű vizsgálati módszereit.	Önállóan tudja alkalmazni a textilanyagok egyszerű vizsgálati módszereit.
2.1.3.	Öltözködés	Az öltözék célnak (alkalomnak, évszaknak) megfelelő megválasztásának gyakorlása	Segítséggel ki tudja választani az alkalomhoz, évszakhoz illő öltözéket.	Önállóan ki tudja választani az alkalomhoz, évszakhoz illő öltözéket.
2.1.4.	Az öltözék karbantartása	Az öltözék karbantartásának, tisztántartásának gyakorlása	Saját öltözékét képes tisztán tartani.	Képes öltözéke kisebb hibáit kijavítani, korrigálni (folttisztítás, porolás, felhasadt varrás bevarrása, gombfelvarrás).
2.1.5.	Egyszerű textilmegmunkálások (varrások, hímzések) és eszközeik	Az egyszerű textilmegmunkálásokról és eszközeikről tanultak felidézése a népismeret-néprajz tantárgyból tanultak alapján; uzsonna szalvéta díszítése keresztszemes hímzéssel; két-három öltésfajta (fércöltés, láncöltés, szegőöltés stb.) gyakorlása	Segítséggel díszíteni tudja az uzsonna – szalvétát keresztszemes hímzéssel. Ismer legalább két öltésfajtát.	Önállóan tudja díszíteni az uzsonna - szalvétát keresztszemes hímzéssel. Ismer és be tud mutatni legalább két öltésfajtát.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása -, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat*. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV. 2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2.* pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Rókacsapda	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy erdőben kihalófélben vannak a rókák. A populáció fenntartásához sértetlenül be kellene fogni és tenyészteni kellene őket. Fontos, hogy a csapdában a rókák ne válhassanak a nagyragadozók martalékává, és ne is szökhessenek meg könnyen.		
2.2.	Ébresztő szerkezet	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy lakatlan szigeten egy hajótöröttnek legjobb volna pirkadat előtt elindulni vadászni, ébresztőórája azonban nincs. Olyan szerkezetet kellene elkészíteni kezdetleges szerszámokkal helyben talált anyagokból, ami hajnalban felébreszti		
2.3.	Szakácskönyv-lapozó	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A szakácskönyv lapjait ételkészítés közben zsíros kézzel megfogni nem túl jó, mert elmaszatolja az írást. Hogyan lehetne úgy lapozni, hogy azzal ne piszkítsuk be a könyvet?		
2.4.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	Játék vak gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Vak gyermekek sok játékkal nem tudnak játszani. Általuk is játszható játékokat kell készíteni		
2.6.	Játszótér	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi játszóteret már megunták a gyerekek, sőt némelyik veszélyes is lehet. A játszótér meglátogatása után tervezz és készíts modellt, mely olyan játszóteret mutat be, amelyen szívesen játszanak a gyerekek. A legjobb javaslatokat polgármesternek is be kell mutatni		
2.7.	Tojáscsomagolás	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hagyományos tojástartó dobozokat gyakran leejtik vagy azok magas polcról leesnek, s így a tojás eltörik. Tervezz és készíts olyan csomagolást kartonpapírból, mely könnyen kezelhető, esztétikus, de a lehető legmagasabbról leejtve sem törik el benne a tojás		
2.8.	Étel az osztálybulin	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran gondot okoz, hogy az osztálybulin felkínált ételféleségekhez tányér, villa kellene, de ez a szűkös hely miatt nehézkes lehet. Közvéleménykutatást kell végezni, s meg kell tervezni, s el kell készíteni olyan "egy falat" ételeket, melyek ízletesek, újszerűek és egészségesek is, és amelyekhez nem kell evőeszköz sem		
2.9.	Pénztárca szelektív érmekiválasztásra	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A boltban gyakran gondot okoz és feltartja a sort, ha valaki apróval fizet, és a pénztárcájában ömlesztett érmék között keresgéli a megfelelőket. Feladat: olyan pénztárca tervezése és készítése, amely, mely szelektíven tárolja a különböző érméket, és a lehető legkönnyebben engedi, hogy mindegyikből annyit vegyünk kezünkbe, amennyit csak akarunk, és egyszerűen engedi az érmék visszahelyezését is		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.10.	Tavacska az iskolaudvaron	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az iskolaudvart esztétikailag "feldobná" egy tavacska, melyekbe halakat telepíthetnénk. Hogyan oldjuk meg, hogy a víz ne szivárogjon el a kiásott gödörből? Hogyan oldjuk meg, hogy nagy esők esetén ne folyjon túl a víz? Mivel lehetne még esztétikusabbá tenni a tavacskát?		
2.11.	Esőerdő az iskolában	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az esőerdők a Föld fontos ökológiai és oxigén-utánpótlási bázisai. Egy kiállítás, mely látvány- és hangeffektusokkal érzékeltetné, szimulálná az ott őshonos természet világát, és segítene abban, hogy az emberek rájöjjenek, mennyit veszítene az emberiség az esőerdők kipusztulásával. Feladat: egy valószerű mű-esőerdő készítése közösen egy teremben mű-állatokkal		
2.12.	Szobanövény-öntözőrendszer	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran megesik, hogy hetekig nem vagyunk otthon, s egyes szobanövények nem tudnak ennyit kibírni vízpótlás nélkül. Megoldási módok tervezése és kivitelezése szobanövények öntözéséhez rendszeres vízpótlásuk biztosítása érdekében		
2.13.	Hörcsögetető	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A hörcsögnek egyszerre nem szabad túl sok táplálékot adni, mert attól beteg lesz. Ha viszont nem vagyunk napokig otthon, nincs ki adagoljon. Hogyan lehetne azt megoldani, hogy a hörcsög minden nap csak az aznapi adagját kapja meg, se többet, se kevesebbet? Tervezz és készíts ilyen megoldást		
2.14.	Mini olvasólámpa vonaton történő utazáshoz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vonatokon gyakran elégtelen a világítás az olvasáshoz, s ez rontja a szemet. Elemmel működő kis hordozható lámpa biztosíthatná a megfelelő fényt, amennyiben a megfelelő rögzítésről és fényirányításról gondoskodunk. Feladat mini olvasólámpa tervezése és készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.15.	Újszerű hangszerek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Ünnepélyeken a monotóniát a zeneszámok gyakran megtörik, a hallgatóságot fölélénkítik. Hangot sokféleképp lehet kelteni. Csoportokban készítsetek újszerű hangzású hangszereket, írjatok és játsszatok el egy, az alkalomhoz illő zeneszámot vele. Feladat: új hangzású hangszerek készítése, az új hangszeren eljátszható zeneszámok írása és eljátszása alkalmi közönség számára		

Év végi követelmények

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Önállóan el tudja mondani az alapanyag előkészítés és a tárgykészítés folyamatát.
b) Díszítményeit önállóan tervezi, azon anyagszerűek, szépen kivitelezettek.
c) Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.
d) A mozgó jeles napok helyét önállóan ki tudja jelölni.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Tudja, hogy mi a védőborító, a hanglemezborító, illetve a CD-borító. Esztétikus kinézetű védőborítót, hanglemezborítót, CD-borítót képes készíteni kedvelt könyvére, hanglemezére, CD-jére szabadon választott technikával.
b) Önállóan tud készíteni szoborvázat drótból és fából.
c) Kifejező domborművet tud készíteni lapra tapasztott, illetve abból elvétellel mintázott agyagból.
d) Önállóan készített sablonba gipszet tud önteni.
e) Egyszerű szobrot tud faragni kemény agyagból vagy gipszből.
f) Kiállításra érett, szépen komponált, ötletes képeket készít festéssel, pasztellel, kollázzsal és/vagy vegyes technikával.
g) Gyümölcs-kompozíciót tud készíteni.
h) Tudjon helyes arányú fali kompozíciót készíteni.
i) El tudja mondani az edény és a kompozíció arányáról tanultakat és a színtörvényt. Tudjon kaspó formájú edényt készíteni agyagból. Kaspóba kompozíciót tud készíteni.
j) Önállóan képes figurákat tervezni, fázisrajzokat rajzolni animációs filmhez.
k) Önállóan tud készíteni árnyjátékfigurákat.
l) Érdekes, dekoratív térelemeket és hátteret tud készíteni a Lúdas Matyi egyes jeleneteihez.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Önállóan meg tudja tervezni az adott tárgyat, és szabályos műszaki rajzot tud készíteni róla.
b) Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
c) Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
d) Teljesen egyedi tervezésű modellt képes megtervezni és elkészíteni. Elemezni tudja a modell viselkedését.
e) Saját elképzelt lakóházát át tudja tervezni és makettet tud róla készíteni, figyelembe véve a környezeti hatásokat.
f) Képes öltözés kisebb hibáit kijavítani, korrigálni (folttisztítás, porolás, felhasadt varrás bevarrása, gombfelvarrás).
g) Önállóan tudja díszíteni az uzsonna-szalvétát keresztszemes hímzéssel.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 8. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az Év végi követelmények megfogalmazásakor.

A 6. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 10 pont
Megvalósítás: ..... 3 pont
Feltárás: ..... 17 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 6 pont
Együttműködés: ..... 5 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 17 pont nem egyéni projektekre, 10 pont egyéni projekekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNYREND-SZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Tárgyi néprajz*			
1.1.	Fafaragás	A fafaragás eszközeinek, technikáinak tanulása bemutatás és mintakövetés alapján		
1.1.1.	faragási technikák	a faragási technikák és gyakorlása mintakövetés alapján	Részt vesz a faragás gyakorlásában.	A faragást minta alapján önállóan tudja végezni.
1.1.2.	motívumelemzés	faragott tárgyak motívumainak elemzése és lerajzolása minta alapján, új minták tervezése	A motívumokat le tudja rajzolni.	Díszítményeit önállóan tudja tervezni, azok anyagszerűek, szépen kivitelezettek.
1.1.3.	faragott bot, falap, doboz	bot faragása egyszerű motívumokkal; falap vagy doboz faragása előre rajzolt egyszerű motívumokkal	Egyszerű faragott botot tud készíteni.	Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ, KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészet*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszere, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.1.1.	felületgyűjtemény-elemekből létrehozott fantáziakép	fantáziaképek készítése felületgyűjtemények elemeiből kollázzsal	Érdekes fantáziaképet tud készíteni felületgyűjtemény-elemekből kollázzsal.	Esztétikus kinézetű, érdekes fantáziaképeket, képsorozatokat tud készíteni felületgyűjteménye elemeiből.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.1.2.	egy szín különböző tónusaival megfestett plasztikus forma	plasztikus forma megfestése egy szín különböző tónusaival	Egy szín különböző tónusainak felhasználásával egyszerű plasztikus formát tud festeni.	Egy szín különböző tónusainak felhasználásával kifejező plasztikus formákat tud festeni.
1.1.1.3.	üvegekről készített papírmetszet; pozitív és negatív formák, áthatások és formakapcsolatok	papírmetszet készítése üvegekről; a pozitív és negatív formák, az áthatások és a formakapcsolatok megfigyelése, elemzése, alkalmazása	Minta alapján papírmetszetet tud készíteni üvegformákról.	Önállóan képes több üvegforma pozitívjának és negatívjának felhasználásával érdekes papírmetszetet készíteni.
1.1.1.4.	a formák jellemző nézete; a Monge-féle vetületi ábrázolás; vetületek rekonstrukciója	a formák jellemző nézeteinek megfigyelése; a Monge-féle vetületi ábrázolás tanulása, gyakorlása; vetületek rekonstrukciójának elkészítése, a formák helyes arányviszonyainak megfigyelése, jellemzése, elemzése	Le tudja rajzolni szabályos térformák vetületeit.	Ismeri a Monge-féle vetületi ábrázolás szabályait. Szabályos testekről pontos vetületi rajzot tud készíteni és képes a vetületeket rekonstruálni rajzolással.
1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszer	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.2.1.	hurkapálcikából készített térhálók, térszerkezetek	térhálók készítése hurkapálcikából; a létrehozott térszerkezet tanulmányozása, lerajzolása	Egyszerű térszerkezeteket el tud készíteni hurkapálcikából.	Érdekes térszerkezeteket tud konstruálni hurkapálcákból. Ezeket rekonstruálni képes rajzolással.
1.1.2.2.	hengerelt agyagból előállított épületmakett	épületmakett készítése hengerelt agyagból	Egyszerű épület makettjét el tudja készíteni hengerelt agyagból.	Sokelemű épület makettjét el tudja készíteni hengerelt agyagból.
1.1.2.3.	érem, éremkészítés; pozitív és negatív forma; redukált tér	éremkészítés megadott témára: negatív vésése gipszlapba; agyagnyomat készítése; a redukált tér létrehozásának gyakorlása	Minta alapján egyszerű érmet tud készíteni gipszfaragással, agyagba nyomással.	Ismeri az éremkészítés módját. Önállóan tud készíteni érmét gipszfaragással, agyagba nyomással.
1.1.3.	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszere	A komplex vizuális közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése		
1.1.3.1.	színpadkép; síkbeli és térbeli színes közlések	színpadkép tervezése és lehetőség szerint kivitelezése; a síkbeli és a térbeli színes közlések összefüggéseinek vizsgálata, tervvázlatok készítése, önálló kérdések megfogalmazása, a megfelelő megoldások kiválasztása, kivitelezése, az elvégzett munka értékelése	Le tudja rajzolni egy kedvelt meséje, sztorija díszleteit.	Tájékozott a színházi díszletkészítés mesterségében. Ötletes, a színről, formáról, térről, fényről és mozgásról eddig szerzett ismereteit mozgósító színpadkép-tervvariációkat képes készíteni egy fiktív történethez.
1.2.	Vizuális kommunikáció	Vizuális kommunikáció tanulása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.	A tömegkommunikáció sajtóban megjelenő üzenetei	A tömegkommunikáció sajtóban megjelenő üzeneteinek elemzése, tudatos, szelektív használatának gyakorlása		
1.2.1.1.	az újságszerkesztés gyakorlata	az újságszerkesztés gyakorlatának megismerése képek, ábrák, szövegek olvasása, elemzése és lehetőség szerint szerkesztőségi látogatás révén	Fázisrajzok, fotók segítségével fel tudja idézni, hogy hogyan készül a napilap.	Tudja, hogy készül a napilap.
1.2.1.2.	iskolaújság, osztályújság, faliújság	osztály- vagy iskolai újság és faliújság tervezése, szerkesztésének gyakorlása	El tudja készíteni egy – közérdekű információkat tartalmazó – hírlevél arculattervét.	El tudja készíteni egy nyolcoldalas osztályújság makettjét, meg tudja tervezni a címoldal és a rovatok arculatát.
1.3.	Személyes vizuális közlés, kifejezés	Személyes vizuális közlés és kifejezés gyakorlása, kreativitás, alkotóképességek fejlesztése		
1.3.1.	kötött, illetve szabadon választott témájú grafika	Az aklotótevékenység önálló előkészítése. Grafika készítése megadott vagy szabadon választott témára, szabadon választott technikával	Tud grafikát készíteni két-három technikával (ceruzával, filctollal, színes ceruzával) megadott vagy szabadon választott témákra.	Érdekes, esztétikus grafikát tud készíteni megadott vagy szabadon választott témára, szabadon választott technikával.
1.3.2.	a képregény	humoros képregény rajzolása az adott osztályban megtörtént eseményről az osztály- vagy az iskolaújság számára	Négy-hat képből álló képregény tud rajzolni megtörtént humoros eseményről.	Érdekes, kifejező és karikírozott eseményt képregénnyé tud formálni.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Ismeretek a virágrendezésről	Újabb ismeretek tanulása a virágrendezésről		
2.1.1.	Virág a népművészetben	Virág a népművészetben		
2.1.1.1.	népi virágdíszítések	gyűjtőmunka végzése néprajzi anyagokban arra vonatkozóan, hogy milyen alkalmakon, ünnepeken jelent meg a virág, a zöld ág, a gyümölcs, a termés a magyar parasztság körében	Fel tud sorolni olyan népművészeti tárgyakat, amelyeken megjelenik a virág, mint díszítő motívum.	Fel tud sorolni legalább 4 olyan alkalmat, amikor a magyar parasztság körében (vagy népszokásban) megjelenik valamilyen növény, virág.
2.1.1.2.	Aratókoszorúk	képek gyűjtése vagy rajzok készítése különböző formájú aratókoszorúkról; egyszerű szalma csiga készítésének megtanulása; közösen egy egyszerűbb szalmakoszorú elkészítése	Segítséggel szalmacsigát tud készíteni.	Önállóan tud szalmacsigát készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.2.	Szüreti díszítések	Ismeretek gyűjtése, milyen szokások kapcsolódtak a szürethez a parasztság körében; terv készítése hogyan és mivel díszítenének fel egy termek, melyben szüreti bált rendeznek; egy szüreti koszorú készítése szőlőlevélből, szőlő díszítéssel; szőlőfürtös girland elkészítése	Segítséggel el tud készíteni egy szőlőfürtös girlandot.	El tudja mondani, milyen szokások kapcsolódnak a szürethez. Önállóan tud tervet készíteni egy terem szüreti feldíszítésére. Önállóan el tud készíteni egy szőlőfürtös girlandot.
2.1.3.	Terménykompozíciók	Kompozíciók tervének készítése mázas köcsögbe, vagy kaspóba különböző gabona kalászokból és szárazvirágokból; a legjobb terv elkészítése; kalász, kukoricacső, mák, fizálisz, alma, dió, stb. felhasználásával füzér készítése; a különböző anyagok drótozásának, rögzítésének gyakorlása	Segítséggel tervet tud készíteni füzérre különféle termények felhasználásával. Segítséggel el is tudja készíteni a füzért.	Tervet tud készíteni füzérre, különböző termények felhasználásával. Alkalmazni tudja a kontraszt és ritmus hatását. A terv alapján el tudja készíteni a füzért. A terméseket önállóan meg tudja drótozni.
2.1.4.	Esztétikai ismeretek	Esztétikai ismeretek felújítása és bővítése		
2.2.	Friss virágok kötészete	Friss virágok kötészetének gyakorlása		
2.2.1.	A különböző csokorkötészeti stílusok	Különböző stílusú csokrok kötése		
2.2.1.1.	3-5 szálas egyszerű csokor őszi virágokból	a virágszárak drótozásának gyakorlása; az őszi virágoknál tanultak gyakorlása; spiráltechnikával 3 és 5 szálból zöld díszítéssel csokor kötése	3 szálból és zöldből spirális technikával csokrot tud kötni.	5 szálból és zöldből spirál technikával önállóan tud csokrot kötni.
2.2.1.2.	kerek csokor készítésének menete	kerek csokor kötése sok zöld díszítéssel	Egyféle kerek csokrot el tud készíteni.	Kétféle kerek csokrot el tud készíteni különböző virágokból.
2.2.1.3.	alkalmai (névnapi, születésnapi) csokor üvegházi virágokból	alkalmi nyújtott csokor készítése 3-5 szál üvegházi virág és kiegészítő zöld felhasználásával	Meg tud nevezni 2 üvegházi virágot. Segítséggel 3 szálból és zöldből nyújtott csokrot tud kötni.	Meg tud nevezni legalább 6 üvegházi virágot. 5 szál üvegházi virágból és zöldből nyújtott csokrot tud kötni. Tud masnit is kötni hozzá.
2.2.2.	Tavaszi virágok elrendezése kosárba	Virágrendezés gyakorlása kosárba tulipánból és zöldekből	Segítséggel el tudja készíteni a tavaszi virágkompozíciót.	Önállóan el tudja készíteni a tavaszi virágkompozíciót.
2.2.3.	Frontális csokor tavaszi hagymás virágokból	Frontális csokor kötése tulipánból vagy nárciszból	Segítséggel frontális csokrot tud készíteni.	Frontális csokrot tud készíteni önállóan.
2.2.4.	Anyáknapi kézi csokor összeállításának menete	Kis kerek csokor készítése nefelejcsből, gyöngyvirágból, gyöngyvirág levéllel	Kis kerek csokrot tud kötni nefelejcsből, gyöngyvirágból gyöngyvirág levéllel.	Kis kerek csokrot tud kötni nefelejcsből, gyöngyvirágból gyöngyvirággal levéllel. Frontális csokrot tud kötni tulipánból és nárciszból. Kosárba kompozíciót tud készíteni tulipánból.
2.3.	Kegyeleti díszítés	Kegyeleti díszítések készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.1.	Görög koszorú készítésének munkamenete	Különböző görög koszorúk készítésének gyakorlása		
2.3.1.1.	moha koszorúalap letűzésének módja örökzöldekkel.	a letűzéshez használatos v alakú drót készítésének gyakorlása; lucfenyőből vagy hamis ciprusból vagy bukszusból ágak vágása és a zöldek letűzésének gyakorlása	Le tud tűzni lucfenyővel egy moha koszorúalapot.	Le tud tűzni borostyánlevéllel egy moha koszorúalapot.
2.3.1.2.	koszorú díszítés fenyővel és krizantémmal	moha koszorúalap letűzése selyem (vagy sima) fenyővel; díszítés készítése nagy fejű krizantémból	Le tudja tűzni sima fenyővel a moha koszorúalapot.	Le tud tűzni sima fenyővel moha koszorúalapot. A koszorúalapot önállóan tudja díszíteni krizantémmal.
2.3.2.	Egyszerű urnadísz	Kicsi mohakoszorú díszítése apró fejű krizantémmal, levelekkel	Segítséggel kis mohakoszorút tud készíteni.	Önállóan tud kis mohakoszorút készíteni.
2.4.	Adventi és karácsonyi díszítések	Adventi és karácsonyi díszítések készítése		
2.4.1.	Adventi koszorú	Őszi, téli kirándulás alkalmával tobozok, termések gyűjtése, azok felhasználásával adventi koszorú készítése		
2.4.1.1.	asztali adventi koszorú	adventi koszorú készítése mohaalapra, úgy, hogy csak a 4 gyertya körül van díszítve; rajzos tervek készítése a koszorú díszítésére; a tobozok, termések drótozásának gyakorlása; masni készítésének gyakorlása; a gyertyák előkészítésének (drótozásának) gyakorlása	A 4 gyertyát fel tudja erősíteni a koszorúalapra.	Moha alapra adventi koszorút tud készíteni.
2.4.1.2.	függesztett adventi koszorú	adventi koszorú készítése, melyet alulról is díszítenek; felfüggesztő szalag helyes és biztonságos megkötésének gyakorlása	Asztali adventi koszorút tud készíteni segítséggel.	Önállóan tud függesztett adventi koszorút készíteni.
2.4.2.	Karácsonyi díszítések	Karácsonyi díszítések gyakorlása		
2.4.2.1.	karácsonyi asztaldíszek faalapra és tűzőhabba	karácsonyi dísz készítése asztalközépre; díszítés, tobozzal, termésekkel, gyertyával és szalaggal	Egyszerű gyertyatartót fel tud díszíteni.	Asztaldíszt tud készíteni önállóan. Egyszerű gyertyatartót fel tud díszíteni.
2.4.2.2.	karácsonyi gyertyatartó	egyszerű vonalú gyertyatartó díszítése apró fenyőágakból, szárazvirágokból kötött pici csokorral	Segítséggel karácsonyi gyertyatartót tud készíteni.	Karácsonyi gyertyatartót tud készíteni díszítéssel.
2.5.	Szárazvirágok kötészete	Szárazvirágokból összeállítások készítése		
2.5.1.	Szárazvirág kompozíciók készítésének munkamenete florentin kosárba	Rajzos tervek készítése a kosár díszítésre; a kompozíció készítésekor a színtörvények felelevenítése; a kompozíció menetének és a kosár helyes arányának gyakorlása	Segítséggel el tudja készíteni a kosárdíszt.	Fel tudja sorolni, milyen törvényeket kell figyelembe venni a kompozíció készítésénél. A kosárdíszt önállóan el tudja készíteni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.2.	Fakéregre készülő falidísz	Nagyobb méretű fakéregre aszimmetrikus kompozíció készítése; egymás munkáinak elemzése formai törvények betartásának szem előtt tartásával (arányosság, harmónia, súlypont)	Segítséggel fakéregre kompozíciót tud készíteni.	Nagy méretű fakéregre kompozíciót tud készíteni. Saját kompozícióját elemezni tudja.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés, bábtechnikák	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	A főbb bábtípusok (síkbáb, botosbáb, kesztyűsbáb, marionett stb.)	A főbb bábtípusok áttekintése, rendszerezése, készítésük gyakorlása	Kis segítséggel el tudja készíteni a tanult bábtípusokat.	A főbb bábtípusok mindegyikét önállóan el tudja készíteni. Bábjai érdekesek, kifejezőek.
3.1.2.	Eredeti török Karagöz figura	Árnyjáték-készítés: az eredeti török árnyjátéktechnika, árnyszínpad megismerése; a Karagöz játékhoz hátulról mozgatott síkfigura elkészítése (egyszerű mechanikával); színes árnyképek, csoportos figurák készítése (színes fóliák felhasználásával);végtagok, törzs és fej – ízesülés szerinti – illesztése; jellegzetes (egyszerű) karaktermozgások kipróbálása az árnyfigurákon, – kísérletezés	El tud készíteni egy egyszerű árnyfigurát mozgatható végtagokkal.	Kifejező, eredeti, technikailag tökéletes árnyfigurákat tud tervezni és készíteni.
III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI, ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETÁTALA-KÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLETI IGÉNYEIT ÉS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Technika*			
1.1.	Modellezés	A modellezés tanulása		
1.1.1.	Tervezés	A tervezés alapjainak megismerése		
1.1.1.1.	műszaki ábrázolás	a műszaki ábrázolás tanulása		
1.1.6.	félkezes kézikalapács terve, műhelyrajza	a tanult ismeretek alapján a kalapács tervezése, műhelyrajz készítése	Segítséggel el tudja végezni a tervezést és a műhelyrajz készítést.	Önállóan elvégzi a rajzolvasási feladatokat.
1.1.1.2.	mérés, ellenőrzés	mérés, ellenőrzés gyakorlása		
1.1.1.3.	folyamatábrák	folyamatábrák megismerése, elemzése, rajzolása		
1.1.2.	Épített, szerelt modellek	Épített, szerelt modellek készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	gépek szerkezete	gépek szerkezetének megismerése		
1.1.2.1.1.	a forgó mozgás gépelemei (tengelyek, csapágyak); tengelykialakítási formák; a csapágyak fajtái (sikló, gördülő)	a tengelyfajták és szerelésük megismerése műszaki rajzok elemzésével; a különböző csapágyak és szerelésük megismerése szemléltetéssel	Felismeri a különböző tengely- és csapágyfajtákat.	Ismeri a tengely- és csapágyszerelés szabályait.
1.1.2.1.2.	forgómozgást közvetítő szerkezetek (fordulatszám-módosítók); szíjhajtás, lánchajtás, dörzshajtás, fogaskerékhajtás; az áttételre (módosításra) vonatkozó törvényszerűségek (fordulatszám, átmérő, fogszám viszonya az áttételhez); szerelési ismeretek	a szerkezetek főbb jellemzőinek és fajtáinak (fogaskerékfajták) megismerése műszaki ábrázolások, ábrák és modellkészítés segítségével (szerelőkészletből; működésük vizsgálata; a modellezések alapján áttétel számítása; szerelési ismeretek gyakorlása a modellkésztés során	Ismeri a fordulatszám-módosító szerkezeteket. Modellezni tud egyszerű szerkezeteket. Áttételt tud számítani.	Műszaki rajzokról felismeri a forgómozgást közvetítő szerkezeteket. A szerelő készletből modellezni tud forgómozgást közvetítő szerkezeteket és kombinálni tudja azokat.
1.1.2.1.3.	tengelykapcsoló funkciója működési elve és fajtái (merev, rugalmas, oldható); szerelési ismeretek	műszaki ábrázolások, ábrák elemzése; a különböző tengelykapcsolók modellezése a szerelőkészlet segítségéve; a szerelés gyakorlása a modellkészítés során	Felismeri a tengelykapcsoló-fajtákat. Tud egyszerű tengelykapcsolót (merev) modellezni.	Műszaki rajzról felismeri a különböző tengelykapcsoló fajtákat. A szerelőkészletből forgómozgást közvetítő szerkezetet tud építeni a tengelykapcsolóval kombinálva.
1.1.2.1.4.	belső égésű Otto-motorok működése (kétütemű, négyütemű); a motorok fő szerkezeti részei (hengerfej és tartozékai, forgattyús ház, főtengely, hajtókar, dugattyú stb.)	a kétütemű és a négyütemű Otto-motor működésének és fő szerkezeti részeinek megismerése modellek, szemléltető eszközök tanulmányozásával és ábrák elemzésével	Ismeri a kétütemű és a négyütemű Otto-motor működésének különbözőségét. Felismeri és tudja a fő szerkezeti részeket.	Kiselőadást formájában ismertetni tudja a Wankel motor működési elvét és fő szerkezeti részeit.
1.2.	A kertgazdálkodás	A kertgazdálkodás tanulása		
1.2.1.	Kerti munkálatok	A kerti munkálatok megismerése		
1.2.1.1.	tavaszi munkák	tavaszi munkák megismerése		
1.2.1.1.1.	szaporítási módok	a dugványozás, a bujtás és a palántázás megismerése képelemzéssel, valamint gyakorlással	Ismeri a szaporítási módokat.	Alkalmazni tudja a szaporítási módokat.
1.2.1.1.2.	oltás, szemezés	az oltás és a szemezés műveletének megismerése ábraelemzéssel és gyakorlással	Ismeri az oltás és a szemezés műveletét.	Az oltás és a szemezés műveletét el tudja végezni.
1.2.1.1.3.	az eredményes termesztés	az eredményes termesztési módok megtanulása szövegfeldolgozással és gyakorlással	Ismeri az eredményes termesztés műveleteit.	Alkalmazni tudja az eredményes természeti módokat.
1.2.1.1.4.	növényvédelem tavasszal	a növények életfeltételeinek vizsgálata; a tavaszi növényvédelmi munkák megismerése	Ismeri a legjelentősebb növényvédelmi munkákat.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni.
1.2.1.2.	őszi munkák	őszi munkák megismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.2.1.	növények (hüvelyesek, bogyótermésűek, kobakosok) betakarítása	a kerti növények betakarítási módjainak megismerése gyakorlással	Ismeri a főbb betakarítási módokat.	Alkalmazni tudja a megfelelő betakarítási műveleteket.
1.2.1.2.2.	növények tárolása	a tárolási módjainak megismerése szövegfeldolgozással	Ismeri a tárolási lehetőségeket.	Ismeri a különböző növények tárolásának módjait.
1.2.1.2.3.	fás növények telepítése, gondozása	a telepítési módok és a csemete-előkészítés műveletének megismerése, ábraelemzéssel	Ismeri a jelentősebb telepítési módokat és a csemete előkészítés műveletét.	A csemete-előkészítés műveletét el tudja végezni.
1.2.1.2.4.	növényvédelem ősszel	az őszi növényvédelmi munkák megismerése	Ismeri a főbb növényvédelmi munkálatokat.	Alkalmazni tudja az őszi növényvédelmi munkákat.
2.	*Háztartástan*			
2.1.	A lakás és lakókörnyezet	Ismeretek tanulása a lakásról és a lakókörnyezetről		
2.1.1.	A lakókörnyezet megtervezése, berendezése	Jövendő saját lakások elképzelése; lakástervek és berendezés-variációk készítése rajzolással, papírmakettek készítésével	Le tudja rajzolni elképzelt lakását.	El tudja készíteni elképzelt lakása papírmakettjét.
2.1.2.	Lakás- és háztípusok; építési módok, eljárások; az egészséges lakás, lakóépület	A lakás- és háztípusokról, építési módokról, eljárásokról, valamint az egészséges lakásról és lakóépületről informáló szöveg feldolgozása; e témával foglalkozó ismeretterjesztő film részleteinek megtekintése, feldolgozása; lakás- és háztípusok elemzése fotók és tervrajzok alapján	Röviden képes ismertetni, mik egy egészséges lakás, lakóépület főbb jellemzői.	Be tudja mutatni a tanult lakás- és háztípusokat. Fel tud sorolni néhány építési módot, eljárást. Ismertetni tudja az egészséges lakás, lakóépület főbb kritériumait.
2.1.33.	A lakás, lakóépület üzemeltetése, karbantartása; a lakáshasználat energiaproblémái; a háztartási hulladék kezelése; a szelektív hulladéktárolás	A lakás, lakóépület üzemeltetésével, karbantartásával összefüggő munkanemek számbavétele szövegfeldolgozás, folyamatábrák elemzése és személyes élmények felidézése révén; egyszerű háztartási gépek kezelésének gyakorlása; a háztartási energia takarékos felhasználásáról szóló praktikus ismeretek összegyűjtése hetilapokból, magazinokból; a szelektív hulladéktárolás megismerése, fontosságának, hasznának bizonyítása	Fel tudja sorolni a lakás energiafogyasztóit. Kis segítséggel kezelni tudja az egyszerű háztartási gépeket. Tudja, mit jelent a szelektív hulladékgyűjtés.	Fel tudja sorolni és röviden jellemezni képes a lakás, a lakóépület üzemeltetésével, karbantartásával összefüggő munkanemeket. Önállóan tudja kezelni az egyszerű háztartási gépeket.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása -, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat*. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV .2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2*. pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.1.1.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Árvízjelző	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy vak ember folyóparton lakik. Olyan berendezésre volna szüksége, mely számára jelzi, ha a folyó kiönteni készül, hogy időben el tudjon menekülni.		
2.2.	Élményszerű kiállítás átélt élményekről	A feladat és problémahelyzet kontextusa: : Osztálykirándulás alkalmával látott vagy más módon megismert tájegység vagy kultúra technikai eszközeiről, épületeiről, ruháiról, ételeiről, stb. modellkiállítás elkészítése és rendezése – lehetőleg interaktív, érdeklődést felkeltő tárgyakkal – hasonló korú vagy más korú gyerekeknek, felnőtteknek a szerzett élmények továbbadása céljából		
2.3.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok		
2.4.	Brosúra a turistáknak	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helybe érkező turistáknak a helyi nevezetességeket bemutató, érdeklődést felkeltő, útmutató, eligazító brosúra készítése.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	Gyors autómodell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az autók néha sokat fogyasztanak a légellenállásuk és a gördülési ellenállásuk miatt. Hogyan lehetne ezt csökkenteni? Verseny arról, hogy ki tudja adott anyagokból az adott lejtőn lökés nélkül a legmesszebbre guruló autómodellt elkészíteni		
2.6.	Vitorlázórepülő-modell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vitorlázó repülőknek fontos, hogy sokáig a levegőben maradjanak. Hogyan oldható ez meg? Verseny arról, hogy ki tudja adott anyagokból az adott magasságból elengedve legtovább levegőben maradó repülőmodellt elkészíteni		
2.7.	Magas, földrengésbiztos torony	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Sokan elpusztulnak földrengésekben. Az épületek szilárdsága nemcsak az anyagtól, hanem a szerkezettől is függ. Hogyan lehet magas tornyokat – például az Eiffel-tornyot – viszonylag kevés anyagból felépíteni úgy, hogy szilárdak maradnak? Verseny arról, hogy ki tud állva maradó legmagasabb tornyot felépíteni adott számú hurkapálcából szimulált "földrengés" fennforgása esetén		
2.8.	Híd a helyi patak felett	A feladat és problémahelyzet kontextusa: egy turistaösvényen át kell gázolni a vízen, s ez esős időszakban kellemetlen lehet, mert elázik a cipőnk. Tervezzünk és készítsünk valódi hidat farönkökből és kötélből		
2.9.	Kút a sivatagban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy afrikai törzs nagyon mélyről kell hogy a vizet kiemelje a kútból. Áramellátás nincs. A szél viszont erős és állandó, talán felhasználásával segíthetnénk rajtuk. Tervezz és készíts olyan szélenergiát felhasználó kutat, mely kiemeli a kútból a vizet		
2.10.	Térképtartó sífutóknak és hegymászóknak	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Sífutás/hegymászás közben gyakran kellene megnézni a térképet, azonban sokszor a sífutó/hegymászó egyik keze sem szabad. Hogyan lehetne olyan eszközt készíteni, mely lehetővé teszi a kéz használata nélkül is megnézni a térképet, ráadásul úgy, hogy az esőben ne is ázzon el?		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.11.	Érintésvédelmi eszköz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Kisgyermekek a földön mászkálva papírvágó ollóval könnyen elvághatnak földön fekvő elektromos vezetéket, s ez áramütéshez vezethet. Hogyan lehetne ezt megakadályozni? Tervezz és készíts alkalmas eszközt erre		
2.12.	Fagyasztott készétel	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi önkiszolgáló boltban gyakran nem tudják idővel eladni a fagyasztott készételeket, s a szavatossági idő lejártával azt ki kell dobni, ami veszteséget okoz. Fel kell tárni, milyen fagyasztott élelmiszert vennének meg a vevők szívesen, és készítsd el a legígéretesebbnek tartottat hőtartót esztétikus csomagolással együtt		
2.13.	Étel az osztálybulin	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran gondot okoz, hogy az osztálybulin felkínált ételféleségekhez tányér, villa kellene, de ez a szűkös hely miatt nehézkes lehet. Közvéleménykutatást kell végezni, s meg kell tervezni, s el kell készíteni olyan "egy falat" ételeket, melyek ízletesek, újszerűek és egészségesek is, és amelyekhez nem kell evőeszköz sem		
2.14.	Pénztárca szelektív érmekiválasztásra	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A boltban gyakran gondot okoz és feltartja a sort, ha valaki apróval fizet, és a pénztárcájában ömlesztett érmék között keresgéli a megfelelőket. Feladat: olyan pénztárca tervezése és készítése, amely, mely szelektíven tárolja a különböző érméket, és a lehető legkönnyebben engedi, hogy mindegyikből annyit vegyünk kezünkbe, amennyit csak akarunk, és egyszerűen engedi az érmék visszahelyezését is		
2.15.	Esőerdő az iskolában	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az esőerdők a Föld fontos ökológiai és oxigén-utánpótlási bázisai. Egy kiállítás, mely látvány- és hangeffektusokkal érzékeltetné, szimulálná az ott őshonos természet világát, és segítene abban, hogy az emberek rájöjjenek, mennyit veszítene az emberiség az esőerdők kipusztulásával. Feladat: egy valószerű mű-esőerdő készítése közösen egy teremben műállatokkal		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.16.	Szobanövény-öntözőrendszer	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran megesik, hogy hetekig nem vagyunk otthon, s egyes szobanövények nem tudnak ennyit kibírni vízpótlás nélkül. Megoldási módok tervezése és kivitelezése szobanövények öntözéséhez rendszeres vízpótlásuk biztosítása érdekében		
2.17.	Macska-elűző	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A szomszéd macskái gyakran bemásznak a kertbe, és odapiszkítanak. Mivel lehetne őket elriasztani attól, hogy ezt megtegyék anélkül, hogy kárt tennénk bennük? Feladat: olyan automatikus szerkezet készítése, amely erre képes lehet		
2.18.	Mini olvasólámpa vonaton történő utazáshoz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vonatokon gyakran elégtelen a világítás az olvasáshoz, s ez rontja a szemet. Elemmel működő kis hordozható lámpa biztosíthatná a megfelelő fényt, amennyiben a megfelelő rögzítésről és fényirányításról gondoskodunk. Feladat mini olvasólámpa tervezése és készítése		
2.19.	Újszerű hangszerek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Ünnepélyeken a monotóniát a zeneszámok gyakran megtörik, a hallgatóságot fölélénkítik. Hangot sokféleképp lehet kelteni. Csoportokban készítsetek újszerű hangzású hangszereket, írjatok és játsszatok el egy, az alkalomhoz illő zeneszámot vele. Feladat: új hangzású hangszerek készítése, az új hangszeren eljátszható zeneszámok írása és eljátszása alkalmi közönség számára		
2.20.	Vízifűrész	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy erdőben nagy vízhozamú patak csobog. Az erdésznek nincsen áramforrása, és az erdőben védett fajok vannak, így a zajos benzinmotoros fűrészt nem lehet használni. A kézifűrésszel egyedül nem boldogul. A víz energiájának felhasználásával kellene olyan fűrészgépet készíteni, mely a baltával kivágott fát tüzelőnek felaprítja. Feladat: vízi fűrész-modell tervezése és elkészítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) A faragást minta alapján önállóan tudja végezni.
b) Díszítményeit önállóan tudja tervezni, azok anyagszerűek, szépen kivitelezettek.
c) Tárgyait önállóan meg tudja tervezni és mintaszerűen kivitelezni.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Önállóan képes több üvegforma pozitívjának és negatívjának felhasználásával érdekes papírmetszetet készíteni.
b) Ismeri a Monge-féle vetületi ábrázolás szabályait. Szabályos testekről pontos vetületi rajzot tud készíteni és képes a vetületeket rekonstruálni rajzolással.
c) Sokelemű épület makettjét el tudja készíteni hengerelt agyagból.
d) Ismeri az éremkészítés módját. Önállóan tud készíteni érmét gipszfaragással, agyagba nyomással.
e) Tájékozott a színházi díszletkészítés mesterségében. Ötletes, a színről, formáról, térről, fényről és mozgásról eddig szerzett ismereteit mozgósító színpadképterv-variációkat képes készíteni egy fiktív történethez.
f) El tudja készíteni egy nyolcoldalas osztályújság makettjét, meg tudja tervezni a címoldal és a rovatok arculatát.
g) Érdekes, esztétikus grafikát tud készíteni megadott vagy szabadon választott témára, szabadon választott technikával.
h) Érdekes, kifejező és karikírozott eseményt képregénnyé tud formálni.
i) 5 szálból és zöldből spirál technikával önállóan tud csokrot kötni.
j) Kétféle kerek csokrot el tud készíteni különböző virágokból.
k) Meg tud nevezni legalább 6 üvegházi virágot, 5 szál üvegházi virágból és zöldből nyújtott csokrot tud kötni. Tud masnit is kötni hozzá.
l) Önállóan el tudja készíteni a tavaszi virágkompozíciót.
m) Önállóan tud függesztett adventi koszorút készíteni.
n) Fel tudja sorolni, milyen törvényeket kell figyelembe venni a kompozíció készítésénél. A kosárdíszt önállóan el tudja készíteni.
o) A főbb bábtípusok mindegyikét önállóan el tudja készíteni. Bábjai érdekesek, kifejezőek.
p) Kifejező, eredeti, technikailag tökéletes árnyfigurákat tud tervezni és készíteni.

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) Alkalmazni tudja a szaporítási módokat.
b) Alkalmazni tudja az eredményes termesztési módokat.
c) Alkalmazni tudja a megfelelő betakarítási módokat.
d) Alkalmazni tudja az őszi növényvédelmi munkákat.
e) El tudja készíteni elképzelt lakása papírmakettjét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet a 8. évfolyam végén teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az Év végi követelmények megfogalmazásakor.

A 7. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 12 pont
Megvalósítás: ..... 3 pont
Feltárás: ..... 20 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 7 pont
Együttműködés: ..... 6 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 20 pont nem egyéni projektekre, 12 pont egyéni projekekre

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A MAGYAR TÁRGYI NÉPRAJZ HAGYOMÁNY-RENDSZERÉBEN ÉRVÉNYESÜLŐ REPRODUKTÍV ÉS RÉSZBEN KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Tárgyi néprajz*			
1.1.1.	a csont- és szarutárgyakon megjelenő motívumok	a csont- és szarutárgyakon megjelenő motívumok elemzése és lerajzolása ábrák és díszített tárgyak megfigyelése alapján; csont vagy szarudarabok díszítése karcolással mintakövetés alapján	Egyszerű motívumot le tud rajzolni. Részt vesz a tárgydíszítésben.	Díszítményeket önállóan le tudja rajzolni és újakat is tud tervezni. A díszítmények karcolását önállóan el tudja végezni.
1.2.1.	ételkészítési eljárások	ételkészítési eljárások gyakorlása folyamatleírások alapján	Egyszerű ételeket tud készíteni.	Ünnepi ebédet tud készíteni önállóan.
1.3.1.	gyógyhatású teák	gyógyhatású teák készítési eljárásainak tanulása szakleírások és mintakövetés alapján	Fel tud sorolni legalább két gyógyhatású teát.	Önállóan el tudja készíteni a kívánt teát.
II.	A VIZUÁLIS ÉS MÁS MŰVÉSZETI ÁGAK KÖRÉBEN MEGVALÓSULÓ KREATÍV TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Vizuális művészet*			
1.1.	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszere, megismerés, befogadás	A vizuális kultúra nyelv- és eszközrendszerének megismerése, befogadása		
1.1.1.	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszere	A kétdimenziós (grafikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		
1.1.2.	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszer	A háromdimenziós (plasztikai) közlések nyelv- és eszközrendszerének megismerése, a megismert vizuális elemek, elemrelációk, anyagok és eszközök használatának gyakorlása		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	a papírplasztika; a fény szerepe a plasztika megjelenésében	a papír téri lehetőségeinek megtapasztalása; papírplasztika készítése egyedi és ismétlődő elemek felhasználásával; a fény szerepének megfigyelése a plasztika megjelenésében	Tud egyszerű papírplasztikát készíteni.	Érdekes, a fény-árnyék adta lehetőséget jól felhasználó papírplasztikát tud készíteni.
1.1.2.2.	a drapéria mint kifejezőeszköz; a gipszdrapéria-tanulmány; a nonfiguratív szobrászat lehetőségei	drapériatanulmányok készítése gipszbe mártott gézből; a drapéria mint kifejezőeszköz és a nonfiguratív szobrászat lehetőségeinek megtapasztalása	Próbálkozással készíteni tud gipszbe mártott drapériából kisméretű térplasztikát.	Drapériatanulmány-sorozatot tud készíteni gipszbe mártott gézdarabokból.
1.1.2.3.	a térbeli mozdulattanulmány	mozdulattanulmány készítése agyagból, emberi alakról	Képes egyszerű mozdulattanulmányt készíteni agyagból, emberi alakról.	Mozdulattanulmány-sorozatot tud készíteni agyagból, emberi alakokról.
1.2.	A vizuális kultúra működési területei, a vizuális kultúra használata	A vizuális kultúra működési területeinek és használatának tanulása		
1.2.1.	Tárgy- és környezetkultúra	Tárgy- és környezetkultúra tanulása		
1.2.1.1.	A személyes környezet	A személyes környezet alakítása		
1.2.1.1.1.	a lakásalaprajz	lakásalaprajz rajzolása másolással, elemzése	Tud készíteni vázlatos lakásalaprajzot.	Le tudja rajzolni egy elképzelt lakás alaprajzát.
1.2.1.1.2.	lakástípusok, alaprajzi típusok összefüggései a családszerkezettel	lakástípusok, alaprajzi típusok elemzése a családszerkezettel összefüggésben	Tudja, hogy a családszerkezettel összefügghet a lakástípusok alakulása. Tudja azt is, hogy a jövedelmi viszonyok befolyásolják a megfelelő lakástípus megválasztását.	Lakástípus tud rendelni egyedülálló idős vagy fiatal személyhez, gyermektelen vagy nagycsaládos házaspárhoz, többgenerációs családhoz.
1.2.11.3.	lakásalaprajzi vázlatok elképzelt lakásról	alaprajzi vázlatok készítése elképzelt saját lakásról	Egyszerű, vázlatos lakásalaprajzot tud rajzolni.	Szemléletes lakásalaprajz-vázlatot tud készíteni elképzelt, jövőbeni lakásáról.
1.2.2.	Vizuális kommunikáció	Vizuális kommunikáció tanulása		
1.2.2.1.	Személyes plasztikai kifejezés	A személyes plasztikai kifejezés gyakorlása		
1.2.2.1.1.	Környezeti témájú agyagplasztika	agyagplasztika készítése az *"Én és a környezetem"* témára	Egyszerű, de kifejező agyagplasztikát tud készíteni az *"Én és a környezetem"* témára.	Kifejező és esztétikus környezeti témájú agyagplasztikát tud készíteni.
1.2.2.1.2.	környezeti témájú environment vagy kiállítás	környezeti témájú environment vagy kiállítás készítése a *"Mi és a környezetünk"* témára csoportos munkában, tervvázlatok készítése, a megfelelő kiválasztása, kivitelezése, az elkészült alkotások értékelése.	Közreműködik a környezeti témájú environment szervezésében.	Közreműködik a környezeti témájú environment tervezésében, szervezésében, kivitelezésében.
1.2.2.2.	Közösségi szempontok figyelembe vétele a vizuális kifejezésben	Vizuális kifejezés közösségi szempontok figyelembevételével		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.2.1.	A közvetlen települési (falusi, városi) környezetbe illeszkedő falkép; interaktív kommunikáció a közvetlen környezettel; a megrendelő, az alkotó és a kivitelező viszonyának, kooperációjának modellje	Nagyméretű falkép tervezése a közvetlen települési (falusi, városi) környezetbe; interaktív kommunikáció a közvetlen környezettel; a megrendelő, az alkotó és a kivitelező viszonyának, kooperációjának modellezése: az igények és a lehetőségek felmérése, a téma közös kialakítása, a falkép megtervezése, tervvariációk készítése, a tervek megbeszélése, szükség esetén módosítása, a feltételek megléte esetén a falkép elkészítése csoportmunkában	Közreműködik a nagyméretű, környezetbe illeszkedő falkép szervező munkálataiban.	Közreműködik a nagyméretű, környezetbe illeszkedő falkép tervezésében, szervezésében (és ha mód van rá) kivitelezésében.
2.	*Virágrendezés*			
2.1.	Ismeretek a virágrendezésről	Újabb ismeretek tanulása a virágrendezésről		
2.1.1.	Hagyományos virágrendezési formák	Hagyományos virágrendezési formák gyakorlása		
2.2.	Friss virágok kötészete	Friss virágok kötészetének tanulása, gyakorlása		
2.2.1.	Biedermeier stílus	A biedermeier stílus tanulása		
2.2.1.1.	nyári és őszi virágokból készülő biedermeier csokor	a gyűjtött képek alapján a biedermeier csokor jellemzőinek tanulmányozása; rajzos tervek készítése; nyári, illetve őszi virágokból csokor készítése	El tudja mondani a biedermeier csokor jellemzőit.	El tudja mondani a biedermeier stílus jellemzőit. Rajzos tervet tud készíteni. A csokrot önállóan el tudja készíteni.
2.2.1.2.	virágtál őszi virágokból	őszi virágokból kompozíció készítése nedves kúpos oázisba	Segítséggel kúp oázisba kompozíciót tud készíteni.	Kúp oázisba kompozíciót tud készíteni.
2.2.2.	Dekoratív stílus	A dekoratív stílus tanulása		
2.2.2.1.	őszi virágokból készülő dekoratív csokor	a virágok munka előtti szakszerű előkészítésének gyakorlása (tisztítás, drótozás); egy dekoratív stílusú csokor készítése	A virágokat szakszerűen elő tudja készíteni. A három féle kompozíció közül egyet segítséggel el tud készíteni.	A virágokat szakszerűen elő tudja készíteni. Terveket tud készíteni dekoratív stílusú csokor, virágtál és váza elrendezésre. Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
2.2.2.2.	virágtál őszi virágokból	rajzos tervek készítése különböző őszi virágok és őszi ágak felhasználásával; a kiválasztott kompozíció elkészítése	3 tervet tud készíteni őszi kompozícióról.	3 tervet és őszi tálat tud készíteni.
2.2.2.3.	őszi virágok a vázában	rajzos terv készítése arról, hogy hogyan rendeznének el néhány szál virágot, ágakkal szűkszájú vázában, valamint nagyobb kompozíciót bő szájú vázában.; egymás összeállításának elemzése; annak elmondása, hogy ki-ki a saját kompozícióját milyen környezetbe helyezné el	Vázába őszi kompozíciót tud készíteni.	Vázába őszi kompozíciót tud rendezni. Elemezni tudja a kompozíciókat.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.3.	Tál kompozíció uralkodó jellegű virágokból	Sima vonalú tálba kompozíció készítése 3 szál Anthuriumból és levelekből	Meg tud nevezni 2 uralkodó jellegű virágot.	Felismer 3 uralkodó jellegű virágot. Kompozíciót tud készíteni uralkodó jellegű virágból.
2.2.4.	Húsvéti díszítések	Húsvéti díszítések gyakorlása.		
2.2.5.	Teremdíszítés	Teremdíszítés tervezés és készítése		
2.2.5.1.	virágos ágakból, idény virágokból készülő girland munkamenete	virágokból füzér készítése; apróbb virágokból kis csokrok kötése; a nagyobbak önállóan, zölddel való összedrótozása; a fűzés erős és tartós drótozásának gyakorlása	A virágfüzért segítséggel el tudja készíteni.	Virágfüzért tud készíteni.
2.2.6.	Ballagási csokor	Laza kis csokor kötése tulipánból és fehér violából	Laza csokrot segítséggel el tud készíteni tulipánból és fehér violából.	Meg tud kötni egy laza csokrot tulipánból és fehér violából.
2.3.	Adventi és karácsonyi díszítése	adventi és karácsonyi díszek készítése		
2.3.1.	Adventi díszítések	Kopogtató disz és adventi koszorú készítése		
2.3.1.1.	kopogtató dísz vesszőalapon	bejárati ajtóra függeszthető koszorú készítése (hagyják a vesszőalapot is érvényesülni, ne rakják teljesen körbe zölddel) gesztenye, mogyoró és más termésekből	Segítséggel bejárati ajtóra függeszthető kopogtató díszt tud készíteni.	Bejárati ajtóra függeszthető kopogtató díszt tud készíteni.
2.3.1.2.	függesztett adventi koszorú	függesztett adventi koszorú készítése; a szalma vagy fű alap letűzése körben fenyőágakkal; önállóan a gyertya drótozásának elkészítése	Függeszthető adventi koszorút segítséggel el tud készíteni.	Függesztett adventi koszorút önállóan el tud készíteni.
2.3.2.	Karácsonyi díszítések	Karácsonyi díszítések gyakorlása		
2.3.2.1.	szimmetrikus asztaldísz kerámia kaspóban	asztal középre való szimmetrikus asztaldísz készítése (a kompozíció készítésénél ügyelni kell a megfelelő színű kaspó kiválasztására, valamint az edény és a kompozíció arányára)	Segítséggel szimmetrikus asztaldíszt tud készíteni.	Szimmetrikus asztaldíszt tud készíteni.
2.4.	Szárazvirágok kötészete	Szárazvirág kompozíciók készítése.		
2.4.1.	Különleges szárazvirág termések megismerése	a különleges (egzotikus) termések. (lótusz, banksia, lufatök) felismerésének gyakorlása	Fel tud sorolni a különleges termések közül hármat, felismer legalább egyet.	Felismeri és meg tudja nevezni a tanult különleges terméseket.
2.4.2.	Váza díszítés különleges termések felhasználásával	Rajzos tervek készítése, hogyan használnák fel a megismert terméseket a kompozícióban; egy kiválasztott terv alapján a kompozíció elkészítése (itt is figyelembe kell venni az alapvető törvényeket /pl. súlypont, arányok, stb./)	Segítséggel rajzos terveket tud készíteni váza díszítésre, melyhez különleges terméseket használ fel.	Rajzos terveket tud készíteni váza díszítésre, melyhez különleges terméseket használ fel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.3.	Térkompozíció különleges termések felhasználásával	Térkompozíció készítése különleges termések felhasználásával (lapnak is érdekes tárgyat válasszanak /pl. faág, gyökér, pálmarost, stb./)	Egy térkompozíciót segítséggel el tud készíteni különleges termések felhasználásával.	Térkompozíciót tud készíteni a különleges termések felhasználásával.
3.	*Bábozás*			
3.1.	Bábkészítés, bábtechnika	Bábkészítés, bábtechnikák tanulása		
3.1.1.	Óriásbáb	Óriásbáb (kb. 100-120 cm) készítése textíliából – szabás-varrás – vattatömés – applikálás – fejfestés	Részt vesz az óriásbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni az óriásbábot.
3.1.2.	Terrakottafejű (végtagú) textilbáb	Agyagból mintázott, kiégetett (terrakotta) bábfejek és kezek, lábak készítése; ember és állatfigurák (jellegzetes karakterek) megformálása; textilruha varrása – saját kézfej mérete alapján – az agyagfejek és testrészek számára; a bábu összeállítása	Részt vesz a terrakottafejű (végtagú) textilbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni a terrakottafejű (végtagú) textilbábot.
3.1.3.	Botosbábok stilizált népviseletben	Nagyméretű botosbábok készítése népballadához a már tanult keresztkötözés alkalmazásával, népviseletbe való öltöztetéssel (pl. a Kászoni Székely népművészet című Koós Károly könyv alapján a jellegzetes székely öltözet: a szoknya, blúz, ing, nadrág, mellény megvarrása)	Részt vesz a nagyméretű botosbáb készítésében.	Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni a nagyméretű botosbábot.
III.	MŰSZAKI, AGROTECHNIKAI ÉS A CSALÁDI KÖRNYEZETÁTALA-KÍTÁS VILÁGÁHOZ KAPCSOLÓDÓ, A TERVEZÉSELMÉLETI IGÉNYEIT ÉS FIGYELEMBE VEVŐ TÁRGYFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK			
1.	*Technika*			
1.1.	Modellezés	A modellezés tanulása		
1.1.1.	Tervezés	A tervezés alapjainak megismerése		
1.1.1.1.	műszaki ábrázolás	a műszaki ábrázolás tanulása		
1.11.11.	félkezes kézikalapács terve, műhelyrajza	a tanult ismeretek alapján a kalapács tervezése, műhelyrajz készítése	Segítséggel el tudja végezni a tervezést és a műhelyrajz készítést.	Önállóan elvégzi a rajzolvasási feladatokat.
1.1.1.2.	mérés, ellenőrzés	mérés, ellenőrzés gyakorlása		
1.1.1.3.	folyamatábrák	folyamatábrák megismerése, elemzése, rajzolása		
1.1.2.	Épített, szerelt modellek	Épített, szerelt modellek készítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.1.	gépek szerkezete	gépek szerkezetének megismerése		
1.1.2.1.1.	a forgó mozgás gépelemei (tengelyek, csapágyak); tengelykialakítási formák; a csapágyak fajtái (sikló, gördülő)	a tengelyfajták és szerelésük megismerése műszaki rajzok elemzésével; a különböző csapágyak és szerelésük megismerése szemléltetéssel	Felismeri a különböző tengely- és csapágyfajtákat.	Ismeri a tengely- és csapágyszerelés szabályait.
1.1.2.1.2.	forgómozgást közvetítő szerkezetek (fordulatszám-módosítók); szíjhajtás, lánchajtás, dörzshajtás, fogaskerékhajtás; az áttételre (módosításra) vonatkozó törvényszerűségek (fordulatszám, átmérő, fogszám viszonya az áttételhez); szerelési ismeretek	a szerkezetek főbb jellemzőinek és fajtáinak (fogaskerékfajták) megismerése műszaki ábrázolások, ábrák és modellkészítés segítségével (szerelőkészletből; működésük vizsgálata; a modellezések alapján áttétel számítása; szerelési ismeretek gyakorlása a modellkésztés során	Ismeri a fordulatszám-módosító szerkezeteket. Modellezni tud egyszerű szerkezeteket. Áttételt tud számítani.	Műszaki rajzokról felismeri a forgómozgást közvetítő szerkezeteket. A szerelő készletből modellezni tud forgómozgást közvetítő szerkezeteket és kombinálni tudja azokat.
1.1.2.1.3.	tengelykapcsoló funkciója működési elve és fajtái (merev, rugalmas, oldható); szerelési ismeretek	műszaki ábrázolások, ábrák elemzése; a különböző tengelykapcsolók modellezése a szerelőkészlet segítségéve; a szerelés gyakorlása a modellkészítés során	Felismeri a tengelykapcsoló-fajtákat. Tud egyszerű tengelykapcsolót (merev) modellezni.	Műszaki rajzról felismeri a különböző tengelykapcsoló fajtákat. A szerelőkészletből forgómozgást közvetítő szerkezetet tud építeni a tengelykapcsolóval kombinálva.
1.1.2.1.4.	belső égésű Otto-motorok működése (kétütemű, négyütemű); a motorok fő szerkezeti részei (hengerfej és tartozékai, forgattyús ház, főtengely, hajtókar, dugattyú stb.)	a kétütemű és a négyütemű Otto-motor működésének és fő szerkezeti részeinek megismerése modellek, szemléltető eszközök tanulmányozásával és ábrák elemzésével	Ismeri a kétütemű és a négyütemű Otto-motor működésének különbözőségét. Felismeri és tudja a fő szerkezeti részeket.	Kiselőadást formájában ismertetni tudja a Wankel motor működési elvét és fő szerkezeti részeit.
1.2.	A kertgazdálkodás	A kertgazdálkodás tanulása		
1.2.1.	Kerti munkálatok	A kerti munkálatok megismerése		
1.2.1.1.	tavaszi munkák	tavaszi munkák megismerése		
1.2.1.1.1.	szaporítási módok	a dugványozás, a bujtás és a palántázás megismerése képelemzéssel, valamint gyakorlással	Ismeri a szaporítási módokat.	Alkalmazni tudja a szaporítási módokat.
1.2.1.1.2.	oltás, szemezés	az oltás és a szemezés műveletének megismerése ábraelemzéssel és gyakorlással	Ismeri az oltás és a szemezés műveletét.	Az oltás és a szemezés műveletét el tudja végezni.
1.2.1.1.3.	az eredményes termesztés	az eredményes termesztési módok megtanulása szövegfeldolgozással és gyakorlással	Ismeri az eredményes termesztés műveleteit.	Alkalmazni tudja az eredményes természeti módokat.
1.2.1.1.4.	növényvédelem tavasszal	a növények életfeltételeinek vizsgálata; a tavaszi növényvédelmi munkák megismerése	Ismeri a legjelentősebb növényvédelmi munkákat.	A vizsgálatokat önállóan el tudja végezni.
1.2.1.2.	őszi munkák	őszi munkák megismerése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.1.2.1.	növények (hüvelyesek, bogyótermésűek, kobakosok) betakarítása	a kerti növények betakarítási módjainak megismerése gyakorlással	Ismeri a főbb betakarítási módokat.	Alkalmazni tudja a megfelelő betakarítási műveleteket.
1.2.1.2.2.	növények tárolása	a tárolási módjainak megismerése szövegfeldolgozással	Ismeri a tárolási lehetőségeket.	Ismeri a különböző növények tárolásának módjait.
1.2.1.2.3.	fás növények telepítése, gondozása	a telepítési módok és a csemete-előkészítés műveletének megismerése, ábraelemzéssel	Ismeri a jelentősebb telepítési módokat és a csemete előkészítés műveletét.	A csemete-előkészítés műveletét el tudja végezni.
1.2.1.2.4.	növényvédelem ősszel	az őszi növényvédelmi munkák megismerése	Ismeri a főbb növényvédelmi munkálatokat.	Alkalmazni tudja az őszi növényvédelmi munkákat.
2.	*Háztartástan*			
2.1.	A lakás és a lakókörnyezet	Ismeretek tanulása a lakásról és a lakókörnyezetről		
2.1.1.	A lakókörnyezet megtervezése, berendezése	Jövendő saját lakások elképzelése; lakástervek és berendezés-variációk készítése rajzolással, papírmakettek készítésével	Le tudja rajzolni elképzelt lakását.	El tudja készíteni elképzelt lakása papírmakettjét.
2.1.2.	Lakás- és háztípusok; építési módok, eljárások; az egészséges lakás, lakóépület	A lakás- és háztípusokról, építési módokról, eljárásokról, valamint az egészséges lakásról és lakóépületről informáló szöveg feldolgozása; e témával foglalkozó ismeretterjesztő film részleteinek megtekintése, feldolgozása; lakás- és háztípusok elemzése fotók és tervrajzok alapján	Röviden képes ismertetni, mik egy egészséges lakás, lakóépület főbb jellemzői.	Be tudja mutatni a tanult lakás- és háztípusokat. Fel tud sorolni néhány építési módot, eljárást. Ismertetni tudja az egészséges lakás, lakóépület főbb kritériumait.
2.1.3.	A lakás, lakóépület üzemeltetése, karbantartása; a lakáshasználat energiaproblémái; a háztartási hulladék kezelése; a szelektív hulladéktárolás	A lakás, lakóépület üzemeltetésével, karbantartásával összefüggő munkanemek számbavétele szövegfeldolgozás, folyamatábrák elemzése és személyes élmények felidézése révén; egyszerű háztartási gépek kezelésének gyakorlása; a háztartási energia takarékos felhasználásáról szóló praktikus ismeretek összegyűjtése hetilapokból, magazinokból; a szelektív hulladéktárolás megismerése, fontosságának, hasznának bizonyítása	Fel tudja sorolni a lakás energiafogyasztóit. Kis segítséggel kezelni tudja az egyszerű háztartási gépeket. Tudja, mit jelent a szelektív hulladékgyűjtés.	Fel tudja sorolni és röviden jellemezni képes a lakás, a lakóépület üzemeltetésével, karbantartásával összefüggő munkanemeket. Önállóan tudja kezelni az egyszerű háztartási gépeket.
IV.	A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ, EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Tárgyformálás és környezetkultúra* IV. jelzetű tematikus tananyaga csak tanulási programot tartalmaz, a teljesítménykövetelményeket – mivel projektmunkával történik a tematikus tananyag feldolgozása -, altémánként és résztémánként nem adunk meg. Ez esetben tehát a kerettantervet alkalmazók *ne keressék a minimális és az optimális teljesítményre utaló részletező leírásokat, javaslatainkat*. Orientálásképpen azonban elmondjuk, a tanulók teljesítményét egyenként indokolt számbavenni. *Minimális teljesítménynek* minden egyes konkrét, a *IV .2.* pont alatt jelzett projektre vonatkozóan az számít, ha az egyes tanuló a *IV. 2*. pont alatt lévő feladatsorban és az egyes projektek kivitelezésében is érdeklődést, a részproblémák megoldásában találékonyságot mutat, de a projekt kivitelezése, a „kész mű" csak „körvonalaiban" felel meg az eszköz készítése során megfogalmazott gyakorlati problémának és a probléma kivitelezése sem tökéletes a problémában megfogalmazott funkcióhoz viszonyítva. *Optimális a tanuló teljesítménye* egy-egy projekt esetében, ha a probléma-felismeréstől a kész konstruktumig a tanuló közreműködését eredetiség, találékonyság és kitartás jellemzi. Az elkészült eszköz értékelésében pedig reflektív módon szerepel.

1.	*Eredeti használati tárgyak készítése*	*A mikrokörnyezetet és az emberi szükségleteket kielégítő eredeti használati tárgyak tervezésének probléma- és tudásháttere*		
1.1.	A problémák felismerése és megnevezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a felismerése, megnevezése, explicitté tétele szóban, írásban, rajzban egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		
1.1.1.	A problémák megfogalmazása és specifikálása	Eredeti speciális igényeket tartalmazó problémák megfogalmazása (pl. a fogyatékos emberek igényei)		
1.1.1.1.	Problémamegoldás korlátozott eszközökkel	Olyan problémát kell megoldani, amelyhez a felhasználható anyagok vagy eszközök korlátozottak (pl. áramellátás nélküli afrikai tanya)		
1.1.1.2.	Problémamegoldás eltérő kulturális háttérrel	A megoldandó eredeti probléma a miénktől eltérő kulturális háttér keretében oldható meg.		
1.1.1.3.	Problémamegoldás mintakövetés nélkül	Szokatlan egyedi szükséglet, amelynek technikai megoldásait az adott életkorú tanulók még nem ismerhetik, még nem tanulhatták meg		
1.11.4.	Problémamegoldás különleges élethelyzetekben	Különleges élethelyzetek megoldásai (pl. katasztrófahelyzet, viktimológiai jellegű élethelyzet)		
1.2.	Eszközök megtervezése	A felmerülő emberi szükségleteknek mint tárgyformáló gyakorlati problémáknak a megoldására konstruálandó eszközök megtervezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	Az eszközök megtervezéséhez szükséges tudásháttér összegyűjtése	Az eredeti tárgyak és eszközök tervezéséhez szükséges (diszciplináris) háttértudás – dokumentumokban testet öltő – tudáselemeinek összegyűjtése, figyelemmel a megtervezendő, eredetiségre törekvő műre: eszközre vagy egyéb konstruktumra egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.4.	Tárgyak és eszközök kivitelezése	Az eredeti tárgyak és eszközök kivitelezése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
1.5.	Tárgyak és eszközök értékelése	Az eredeti tárgyak és eszközök értékelése egyénileg és/vagy csoportmunkát feltételező projektek keretében.		
2.	*Konkrét projektek és megnevezésük*	*Tervezhető, konkrét projektek, illetve a gyakorlati probléma megoldására készítendő eredeti konstruktumok*		
2.1.	Árvízjelző	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy vak ember folyóparton lakik. Olyan berendezésre volna szüksége, mely számára jelzi, ha a folyó kiönteni készül, hogy időben el tudjon menekülni.		
2.2.	Élményszerű kiállítás átélt élményekről	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Osztálykirándulás alkalmával látott vagy más módon megismert tájegység vagy kultúra technikai eszközeiről, épületeiről, ruháiról, ételeiről, stb. modellkiállítás elkészítése és rendezése – lehetőleg interaktív, érdeklődést felkeltő tárgyakkal – hasonló korú vagy más korú gyerekeknek, felnőtteknek a szerzett élmények továbbadása céljából		
2.3.	Oktatójáték gyerekeknek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Olyan játék/taneszköz készítése, mellyel a kisiskolások könnyen, önállóan vagy csoportokban élményszerűen sajátíthatnak el valamilyen ismeretet vagy készséget pl. olvasás-betűk, számolás, közlekedési szabályok		
2.4.	Brosúra a turistáknak	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helybe érkező turistáknak a helyi nevezetességeket bemutató, érdeklődést felkeltő, útmutató, eligazító brosúra készítése.		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	Gyors autómodell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az autók néha sokat fogyasztanak a légellenállásuk és a gördülési ellenállásuk miatt. Hogyan lehetne ezt csökkenteni? Verseny arról, hogy ki tudja adott anyagokból az adott lejtőn lökés nélkül a legmesszebbre guruló autómodellt elkészíteni		
2.6.	Vitorlázórepülő-modell	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vitorlázó repülőknek fontos, hogy sokáig a levegőben maradjanak. Hogyan oldható ez meg? Verseny arról, hogy ki tudja adott anyagokból az adott magasságból elengedve legtovább levegőben maradó repülőmodellt elkészíteni		
2.7.	Magas, földrengésbiztos torony	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Sokan elpusztulnak földrengésekben. Az épületek szilárdsága nemcsak az anyagtól, hanem a szerkezettől is függ. Hogyan lehet magas tornyokat – például az Eiffel-tornyot – viszonylag kevés anyagból felépíteni úgy, hogy szilárdak maradnak? Verseny arról, hogy ki tud állva maradó legmagasabb tornyot felépíteni adott számú hurkapálcából szimulált "földrengés" fennforgása esetén		
2.8.	Híd a helyi patak felett	A feladat és problémahelyzet kontextusa: egy turistaösvényen át kell gázolni a vízen, s ez esős időszakban kellemetlen lehet, mert elázik a cipőnk. Tervezzünk és készítsünk valódi hidat farönkökből és kötélből		
2.9.	Kút a sivatagban	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy afrikai törzs nagyon mélyről kell hogy a vizet kiemelje a kútból. Áramellátás nincs. A szél viszont erős és állandó, talán felhasználásával segíthetnénk rajtuk. Tervezz és készíts olyan szélenergiát felhasználó kutat, mely kiemeli a kútból a vizet		
2.10.	Térképtartó sífutóknak és hegymászóknak	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Sífutás/hegymászás közben gyakran kellene megnézni a térképet, azonban sokszor a sífutó/hegymászó egyik keze sem szabad. Hogyan lehetne olyan eszközt készíteni, mely lehetővé teszi a kéz használata nélkül is megnézni a térképet, ráadásul úgy, hogy az esőben ne is ázzon el?		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.11.	Érintésvédelmi eszköz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Kisgyermekek a földön mászkálva papírvágó ollóval könnyen elvághatnak földön fekvő elektromos vezetéket, s ez áramütéshez vezethet. Hogyan lehetne ezt megakadályozni? Tervezz és készíts alkalmas eszközt erre		
2.12.	Fagyasztott készétel	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A helyi önkiszolgáló boltban gyakran nem tudják idővel eladni a fagyasztott készételeket, s a szavatossági idő lejártával azt ki kell dobni, ami veszteséget okoz. Fel kell tárni, milyen fagyasztott élelmiszert vennének meg a vevők szívesen, és készítsd el a legígéretesebbnek tartottat hőtartót esztétikus csomagolással együtt		
2.13	Étel az osztálybulin	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran gondot okoz, hogy az osztálybulin felkínált ételféleségekhez tányér, villa kellene, de ez a szűkös hely miatt nehézkes lehet. Közvéleménykutatást kell végezni, s meg kell tervezni, s el kell készíteni olyan "egy falat" ételeket, melyek ízletesek, újszerűek és egészségesek is, és amelyekhez nem kell evőeszköz sem		
2.14.	Pénztárca szelektív érmekiválasztásra	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A boltban gyakran gondot okoz és feltartja a sort, ha valaki apróval fizet, és a pénztárcájában ömlesztett érmék között keresgéli a megfelelőket. Feladat: olyan pénztárca tervezése és készítése, amely, mely szelektíven tárolja a különböző érméket, és a lehető legkönnyebben engedi, hogy mindegyikből annyit vegyünk kezünkbe, amennyit csak akarunk, és egyszerűen engedi az érmék visszahelyezését is		
2.15.	Esőerdő az iskolában	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Az esőerdők a Föld fontos ökológiai és oxigén-utánpótlási bázisai. Egy kiállítás, mely látvány- és hangeffektusokkal érzékeltetné, szimulálná az ott őshonos természet világát, és segítene abban, hogy az emberek rájöjjenek, mennyit veszítene az emberiség az esőerdők kipusztulásával. Feladat: egy valószerű mű-esőerdő készítése közösen egy teremben mű-állatokkal		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.16.	Szobanövény-öntözőrendszer	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Gyakran megesik, hogy hetekig nem vagyunk otthon, s egyes szobanövények nem tudnak ennyit kibírni vízpótlás nélkül. Megoldási módok tervezése és kivitelezése szobanövények öntözéséhez rendszeres vízpótlásuk biztosítása érdekében		
2.17.	Macska-elűző	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A szomszéd macskái gyakran bemásznak a kertbe, és odapiszkítanak. Mivel lehetne őket elriasztani attól, hogy ezt megtegyék anélkül, hogy kárt tennénk bennük? Feladat: olyan automatikus szerkezet készítése, amely erre képes lehet		
2.18.	Mini olvasólámpa vonaton történő utazáshoz	A feladat és problémahelyzet kontextusa: A vonatokon gyakran elégtelen a világítás az olvasáshoz, s ez rontja a szemet. Elemmel működő kis hordozható lámpa biztosíthatná a megfelelő fényt, amennyiben a megfelelő rögzítésről és fényirányításról gondoskodunk. Feladat mini olvasólámpa tervezése és készítése		
2.19.	Újszerű hangszerek	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Ünnepélyeken a monotóniát a zeneszámok gyakran megtörik, a hallgatóságot fölélénkítik. Hangot sokféleképp lehet kelteni. Csoportokban készítsetek újszerű hangzású hangszereket, írjatok és játsszatok el egy, az alkalomhoz illő zeneszámot vele. Feladat: új hangzású hangszerek készítése, az új hangszeren eljátszható zeneszámok írása és eljátszása alkalmi közönség számára		
2.20.	Vízifűrész	A feladat és problémahelyzet kontextusa: Egy erdőben nagy vízhozamú patak csobog. Az erdésznek nincsen áramforrása, és az erdőben védett fajok vannak, így a zajos benzinmotoros fűrészt nem lehet használni. A kézifűrésszel egyedül nem boldogul. A víz energiájának felhasználásával kellene olyan fűrészgépet készíteni, mely a baltával kivágott fát tüzelőnek felaprítja. Feladat: vízi fűrész-modell tervezése és elkészítése		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Év végi követelmények

I. TÁRGYI NÉPRAJZ

a) Díszítményeket önállóan le tudja rajzolni és újakat is tud tervezni. A díszítmények karcolását önállóan el tudja végezni.
b) Ünnepi ebédet tud készíteni önállóan.
c) Önállóan el tudja készíteni a kívánt teát.

II. VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

a) Érdekes, a fény-árnyék adta lehetőséget jól felhasználó papírplasztikát tud készíteni.
b) Mozdulattanulmányt tud készíteni agyagból, emberi alakokról.
c) Le tudja rajzolni egy elképzelt lakás alaprajzát.
d) Szemléletes lakásalaprajz-vázlatot tud készíteni elképzelt, jövőbeni lakásáról.
e) Kifejező és esztétikus környezeti témájú agyagplasztikát tud készíteni.
f) El tudja mondani a biedermeier stílus jellemzőit. Rajzos tervet tud készíteni. A csokrot önállóan el tudja készíteni.
g) A virágokat szakszerűen elő tudja készíteni. Terveket tud készíteni dekoratív stílusú csokor, virágtál és váza elrendezésére. Önállóan el tudja készíteni a kompozíciót.
h) Virágfüzért tud készíteni.
i) Függesztett adventi koszorút önállóan el tud készíteni.
j) Szimmetrikus asztaldíszt tud készíteni.
k) Térkompozíciót tud készíteni a különleges termések felhasználásával.
l) Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja készíteni az óriásbábot.
m) Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja készíteni a terrakottafejű (végtagú) textilbábot.
n) Önállóan, eredeti megoldásokkal kivitelezve tudja elkészíteni a nagyméretű botosbábot.

III. MŰSZAKI TÁRGYFORMÁLÁS

a) El tudja készíteni elképzelt lakás papírmakettjét.

IV. A MINDENNAPI KÖRNYEZETBEN ALKALMAZHATÓ, EMBERI SZÜKSÉGLETET ÉS IGÉNYT KIELÉGÍTŐ EREDETI HASZNÁLATI TÁRGYAK ÉS ESZKÖZÖK TERVEZÉSE, KÉSZÍTÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE.

Ennek a mikromodulnak a megvalósítása (a NAT kívánalmainak és a kerettanterv szemléletmódjának megfelelően) alkotó projektekben történik. A tanulók korrekt és fejlődésük szempontjából világos, értelmes, jelentéssel bíró év végi értékeléséhez a projektekhez egy közös, azok konkrét tartalmától független, azokon átívelő értékelési szempontrendszer került kialakításra, melyre való hivatkozással adjuk meg az évenkénti követelményrendszert. Ez egy 5 tevékenységformából és azokon belül 22 tevékenységdimenzióból álló taxonómián alapszik, melyet alább teszünk közzé. Ennek tevékenységformáira és azok dimenzióinak szintjeiből kiszámolható tevékenységformánkénti pontszámokra hivatkozunk az Év végi követelmények megfogalmazásakor.

A 8. évfolyamon év végi teljesítménykövetelmény, hogy a tanulók az egyes tevékenységformákon belül, valamint a tevékenységformák összehangolásához az alábbi pontszámokat érjék el:

Tervezés: ..... 14 pont
Megvalósítás: ..... 3 pont
Feltárás: ..... 24 pont
Célzott információgyűjtés: ..... 8 pont
Együttműködés: ..... 7 pont (nem egyéni projektekre)
Tevékenységformák összehangolása: ..... 24 pont nem egyéni projektekre, 14 pont egyéni projektekre

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Tárgyformálás és környezetkultúra IV. jelzetű projektszerű mikromoduljában végzett tanulói tevékenységek speciális elvei, közös taxonómiája, követelményrendszerét alátámasztó tevékenység-minőségi szintlistája és követelményrendszerének alapja

I. Elméleti alapok, speciális elvek

Ebben a mikromodulban a tanulók valóságos vagy valószerű kontextusba ágyazott, az anyagi környezet formálását valamely szükségletből vagy problémahelyzetből kiindulva megcélzó, kreatív technikai jellegű projekttevékenységet folytatnak. Ez a legősibb és talán legkomplexebb emberi tevékenységforma; s a mikromodul ennek a tevékenység-komplexumnak az iskolai reprezentálását biztosítja, kiteljesítve és gazdagítva ezzel az integratív elemmel a tanuló iskolai tapasztalatszerzésének spektrumát.

A technikai fejlődés mind a világtörténelem, mind az emberi életút, mind az egyes projektek léptékében evolúciós jellegű. Ennek két ága az emberiség (vagy az egyén) célzott anyagi környezetfejlesztése és az emberiség (vagy az egyén) önfejlesztése, biztosítva ezzel az emberiség és anyagi környezetének kölcsönhatását, egymáshoz való asszimilálódását. Így tehát a jelen mikromodul is felfogható a technikai evolúciós folyamat emberiség-fejlesztő ágának részeként. Az iskola kontextusában természetesen ezen az önfejlesztő ágon van a hangsúly, nem pedig a környezetfejlesztő ágon; ellentétben azzal, ahogy az az iskolán kívüli technikai alkotó projektek világában rendszerint lenni szokott. A környezetfejlesztés csak eszköz az önfejlesztéshez, és ez jó, ha a pedagógusban és a diákban is tudatosul és a pedagógus tevékenységeiben megnyilvánul.

A professzionális alkotó technikai projektmunka-folyamat mint tevékenység-komplexum egyszerre több, egymásra kölcsönösen támogató hatással levő tevékenységformát jelent. (Pl. a gyakorlott tervező-alkotó szakember állandóan, munkájának minden fázisában értékeli saját tevékenységét.) A kezdő tanuló egyrészt nem rendelkezik az gyakorlott alkotó ember teljes tevékenységforma-repertoárjával és a tevékenységformák megfelelő fejlettségével; másrészt nem rendelkezik a tevékenységformák hatékony kölcsönös egymásra hatását lehetővé tévő kognitív képességek megfelelő szintjével sem. Ennek megfelelően a tevékenység-repertoár bővítése és az egyes tevékenységformákban való működés hatékonyságának emelése az iskolai technikai projektmunka egyik fejlesztési feladatcsoportja; a második fejlesztési feladatcsoport pedig a tevékenységformák összekötésének, összehangolásának, majd integrálásának elősegítése.

Az első fejlesztési feladatcsoport részletes megadásához a tevékenységformák taxonómiája szükséges. Ez a taxonómia egyben alapul szolgál a mikromodul évenkénti követelményrendszerének megadásához, mivel a specifikált tevékenységformák mindegyikének szemszögéből a tanulók tevékenységeiben megfigyelhető és azok kimenetében tetten érhető minőségi szinteket körül lehet írni. A második fejlesztési feladatcsoporthoz tartozó összehangoltság minőségi szintjei szintén egységesen körülírhatók. Ennek megfelelően a (IV. jelzetű) mikromodulnak az évenkénti követelményei (a többi mikromodultól eltérően) ugyanarra az egy, összes évfolyamra összeállított minőségi szint-listára való hivatkozással lesznek megadva úgy, hogy az egyes évfolyamok Év végi követelményekeiben az egyes tevékenységformák, valamint azok összehangoltságának minőségi szintjeiből adott (többnyire évenként növekvő) szint elérése lesz előírva. Ezt az teszi lehetővé, hogy ennek a speciális mikromodulnak a fejlesztési céljai a tantárgy összes évfolyamára egységesek, csupán az elérendő szintek mások. Ezzel a megoldással a projekteken és évfolyamokon átívelő progresszív szemlélet válik természetessé és egységes fejlődéskép válik realitássá a pedagógus és a diák számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II. A technikai projektmunka tevékenység-komplexumának taxonómiája

A technikai projektmunka tevékenység-komplexumának két központi jellegű, fő formája a tervezés (T) és a megvalósítás (M). A tervezés folyamata mint olyan lényegileg a problématér és a megoldástér ütköztetése, interakciója. A problématér és a megoldástér ütköztetéséhez mindkettőt (többnyire előzetesen, de a tervezés folyamán is) fel kell tárni. Ezt a tervezés folyamatát kiszolgáló tevékenységi mellékformát feltárásnak (F) nevezzük. A tervezés folyamatát azonban nemcsak a problématér és a megoldástér kezdeti feltárása informálja, hanem más releváns információk célzott gyűjtése is, mely újabb tevékenységi mellékformát alkot (I). Kollaboratív vagy kooperációra lehetőséget nyújtó csoporthelyzetben végrehajtott egyéni projektmunka esetén ehhez hozzáadódik még egy, mindkét fő tevékenységformát (tervezést és megvalósítást is) támogató tevékenységi mellékforma, a személyközi együttműködés mellékformája (E). Ezeknek a fő- és mellékformáknak a részletesebb tárgyalása és taxonomizálása következik most.

1. A tervezés (T)

Mint említettük, a tervezés mint tevékenységforma lényege a problématér és a megoldástér ütköztetése. Ez azért szükséges, mert a technikai projektmunkában sem a leendő megoldásra, sem a megoldandó problémára való izolált koncentrálás nem vezet a kívánt eredményre; a problématér és a megoldástér kölcsönös egymásra hatásából, interakciójából eredő, evolválódó, a kettő között hidat verő tervezési folyamat a leggyümölcsözőbb.

1.1. A tervezés tárgya szerinti dimenziói

A tervezési folyamat tárgya szerint három, ideális esetben összefüggő és egymásra ható dimenzióban folyik:

1.1.1. A végtermék tervezése (T-V)

Ez a tevékenységdimenzió az emberi kreatív működések közül talán a legkevésbé öncélú; lehetőséget ad arra, hogy az egyén "önmagát adja", ugyanakkor a tervező folyamat kiindulópontja szinte mindig alapvetően az egyénen kívülről ered, és elérendő végpontja, a végtermék terve (térbeli terv) ugyancsak alapvetően az egyénen kívüli dolgok által meghatározott kritériumokat kell teljesítsen. A kreativitás azért van lehetővé téve, mert a kritériumok listája véges és mert azok teljesítése többféle úton-módon lehetséges. A végtermék tervezésének kognitív folyamata rendkívül bonyolult, mert gyakran váltakozva kell a probléma- és megoldástér egészével és bizonyos részleteivel foglalkozni.

1.1.2. A végtermék előállítási folyamatának tervezése (T-E)

Ez a tevékenységdimenzió ugyancsak lehetőséget ad a kreativitásra. A végtermék megvalósításának terve egy, a tárgyalkotót érintő időbeli terv, mely legtöbbször a már megtervezett végtermék megvalósítását tűzi ki célul. Nem szabad azonban azt képzelni, hogy ez a tevékenységforma feltétlenül a végtermék tervezése után következik (és az iskolában sem szabad ilyen sorrendiséget a tanulókra erőltetni); ugyanis a végtermék tervezése során a hatékonyan tervező ember már (célszerűen) az előállítás technológiai nehézségeit is figyelembe veszi, vagy legalább vázlatosan elképzeli; hiszen nincs értelme eleve megvalósíthatatlan terven dolgozni. Hasonlóképpen az előállítási folyamat tervezése közben fölmerülhet olyan tényező, mely a végtermék tervének módosítását teszi célszerűvé. Tehát a térbeli és az időbeli tervezés kölcsönösen egymásra hatnak.

1.1.3. A végtermék használati, karbantartási és amortizációs folyamatának tervezése (T-H)

Az időbeli tervezés nem teljes, ha megáll a végtermék előállítási folyamatának végén, ugyanis kell gondolni arra is, mi történik a termékkel annak elkészülése után:

- Hogyan, milyen módon lesz használva?
- Miként és milyen gyorsan fog amortizálódni? Hogyan lehet majd karbantartani?
- Elhasználódás után milyen újrahasznosítási és hulladékfeldolgozási eljárásoknak lehet a terméket alávetni?

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Mondani sem kell, hogy ennek az elkészülés utáni folyamatnak a megtervezése legtöbbször talán még szorosabb kapcsolatban van a végtermék tervezésével, mint az előállítás tervezése. Mindez azért van így, mert a termék tervezői és kivitelezői rendszerint egymással interaktív kapcsolatban levő személyek (sőt az iskola manufakturális kontextusában ugyanazokról a személyekről van szó); míg a termék elkészülte után az alkotók legtöbbször közvetlen kontrollt nem gyakorolhatnak a (termék működési elvéről, korlátairól, tulajdonságairól gyakran alig valamit tudó) felhasználók tevékenysége fölött, sőt interakcióba is csak ritkán léphetnek velük. Ezért a végterméket, illetve annak elemeit kell úgy megtervezni, hogy az felhasználóbarát és "felhasználó-biztos" legyen (pl. használati és karbantartási utasítás, beépített balesetvédelmi részrendszerek, kevésbé környezetszennyező alkotóelemek). Ezt a tervezési tevékenységdimenziót nagyban informálja a peremfeltételekben rejlő kötöttségek feltárása, melyről később lesz részletesebben szó.

1.2. A tervezés tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A tervezés mint tevékenységforma jellege szerint két, ideális esetben kölcsönösen egymásra ható, egymást támogató, párhuzamosan végzett, modellező jellegű tevékenységi dimenzióban folyik:

1.2.1. A kognitív modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-K)

A tervező ember kognitív modellekkel gondolkodik. Nem rutinszerű tervezés, nem szokásos problémahelyzet esetén nem elegendő csupán a már meglévő kognitív modellekre hagyatkozni. Azokat fejleszteni, azok segítségével újabbakat alkotni is kell. (A kognitív modellfejlesztés lényegében az emberiség korábban említett önformálása, környezetéhez való asszimilálódása az egyén szintjén.) A kognitív modellfejlesztés azonban a legtöbb esetben nem válhat hatékonnyá anyagi modellezés, anyagi modellek (pl. rajzok) használata, fejlesztése nélkül; mert az embernek a környezethez való asszimilációjához alkalmasabb az anyagi környezetváltoztatás és az arra való reflexió visszacsatolásos jellegű kognitív modellfejlesztése, mint a tisztán belső kognitív erőforrásokra való hagyatkozás.

1.2.2. Az anyagi modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-A)

Az anyagi modellalkotás (pl. rajzolás) célja a kognitív modellfejlesztés támogatása, eszköze pedig az anyagi környezetformálás. Lényegében ez a tervezőnek saját magával és esetleg másokkal való kommunikációja módjaként is felfogható; ugyanakkor egyben normakontroll is, hiszen a tervező az anyagi modellből nyert visszacsatolással nemcsak az előállításához felhasznált kognitív modellekről, hanem magáról az anyagi környezetről, annak tulajdonságairól (pl. az anyagi tér tulajdonságairól) is információt kap.

2. A megvalósítás (M)

A megvalósítás (M) lényege a kívánt és a tervezés során elgondolt környezetállapot, végtermék (T-V) előállítása az elgondolt módon (T-E). A tervezés és a megvalósítás mint fő tevékenységformák ennek ellenére nem feltétlenül egymás után következők, sőt időben sem mindig elkülöníthetők. A megvalósítás ugyanis ideális esetben sem az iskolai, sem a valós életben nem mechanikus, hanem kognitív értelemben gazdag, reflektáló folyamat, mely a tapasztalatok alapján gyakran szükségessé teszi a végtermék újratervezését (T-V) és az előállítási folyamat újragondolását (T-E) is. Ráadásul (az iskolában alapvető fontossággal) a megvalósítás során még akkor is tanul az alkotó ember, ha nem lép át a tervező tevékenységformába. Jellege szerint tehát ez a fő tevékenységforma két, egymástól elválaszthatatlan dimenzióban folyik:

2.1. Tapasztalati tanulás, kognitív modellfejlesztés (M-K)

A tevékenység során fellépő tapasztalás tudatos reflexió útján vagy implicit módon (pl. az anyagokról, mozdulatokról, stb.) tanuláshoz vezet. Ez a (szélesebb értelemben vett) transzferábilis "ügyességhez", azaz az anyagi környezethez való aktív viszonyulás, az anyagi környezettel való interakció fejlett, hatékony mivoltát eredményezi. A tevékenység során végbemenő tanulás (modellfejlesztés) mint tevékenységdimenzió párhuzamba állítható a tervezés során végbemenő kognitív modellezéssel mint tevékenységdimenzióval.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2. Tárgyalkotás, tárgyfejlesztés (M-A)

Itt arról a tevékenységdimenzióról van szó, mely az aktuális konkrét, a szükségleteket, kívánalmakat legalább részben kielégítő termék megvalósítását célozza. Ennek minősége annak igényességében érhető tetten. A tárgyalkotás mint megvalósítási tevékenységdimenzió párhuzamba állítható a tervezés során végbemenő anyagi modellalkotással mint tevékenységdimenzióval, bár a cél itt (azzal ellentétben) nem a kognitív működés támogatása, hanem a motorikus működéssel létrehozott anyagi környezetváltoztatás maga. Szó sincs azonban valamiféle "agyatlan" végrehajtásról, hiszen az előbb említett kognitív tevékenységdimenzió rendkívül szorosan összefonódik ezen tárgyalkotó tevékenységdimenzióval.

3. A feltárás (F)

Ez olyan tevékenységi mellékforma, melynek célja a tervezési tevékenység támogatása a problématér és a megoldástér (többnyire kezdeti, előkészítő jellegű) feltárásával.

3.1. A feltárás tárgya szerinti dimenziói

A probléma- és megoldástér kezdeti feltárása tárgyát tekintve három, nem teljesen független dimenzióban folyik:

3.1.1. A problémahelyzet feltárása (F-P)

A problémahelyzet-feltárás a problémahelyzetben implicit szükségletek és kívánalmak azonosítása, azok explicit kimondása céljából folyó tevékenység. Nevével ellentétben nem csupán a problématér, hanem a megoldástér feltárásának a tevékenységi dimenziója is, hiszen bármely szükséglet és kívánalom értelmesen csak a megoldásra való utalással fejezhető ki explicit módon. Tehát ez a tevékenységdimenzió a problémateret és a megoldásteret egyszerre körvonalazza.

3.1.2. A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

A problémahelyzetek csak a legritkább esetben annyira egyediek, hogy egy, az adott helyzettel legalább bizonyos szempontból analóg problémára már ne léteznének tárgyi megoldás. Ezek feltárása (pl. felismerésük és alkalmasságuk elemzése) a problémamegoldó-tárgyalkotó folyamat hatékonyságát jelentősen növeli, hiszen kiindulópontul szolgálhat a terméktervezéshez, ráadásul nagyban elősegítheti annak a szempontrendszernek a felépítését is, amely alapján az elkészítendő tárgy kritériumai meghatározhatók. A feltárás tárgyai nemcsak maguk a létező tárgyi megoldások lehetnek, hanem kontextusaik is, pl. azok az eredeti problémák (szükségletek), amelyek megoldására (kielégítésére) azok készültek. A kezdeti megoldás- és kontextus-feltáráson kívül ide tartozik még:

- a saját (vagy kollaboratív) tervező-megvalósító munka során létrejött megoldás utólagos feltárása (mely újabb problémamegoldó folyamat kiindulópontjául szolgálhat);
- a saját (vagy kollaboratív) tervező-megvalósító munka során létrejövő köztes (esetleg egymás alternatíváiul szolgáló) megoldások vagy megoldástervek feltárása (mely segíthet irányt adni a problémamegoldó-alkotó folyamat hátralévő részének).

3.1.3. A kötöttségek, korlátok feltárása (F-K)

A hatékony problémamegoldáshoz az alkotó embernek tudatában kell lennie azzal a mozgástérrel, amelyben a tervezési és megvalósítási folyamatot végeznie kell; valamint azokkal a peremfeltételekkel is, amelyekben a kész terméknek funkcióit betöltenie kell. Ide tartozik a tervezési és megvalósítási folyamat rendelkezésre álló időbeli, anyagi és humán erőforrásának korlátait, valamint a felhasználás anyagi és humán körülményeinek kötöttségeit (pl. a leendő felhasználó tulajdonságait vagy a megalkotandó tárgy méretbeli, tömegbeli korlátait) feltáró munka. A kötöttségek és korlátok feltárása (a másik két feltárási dimenzióval ellentétben) közvetlenül csak a megoldástérre vonatkozik, de közvetve ez is bővíti a problémateret (hiszen a felismert kötöttségek újabb részproblémákat vethetnek fel).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2. A feltárás tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A feltárás tevékenységi jellege szerint az alábbi dimenziókban folyhat:

3.2.1. Felismerés (F-F)

A felismerés a probléma- és megoldástér feltárásának fent említett három kategóriába sorolható tárgyait specifikálja. Így e tevékenységdimenzióba tartozik:

- a problémahelyzetnek magának a felismerése;
- a problémahelyzethez hasonló vagy azzal analóg problémahelyzetre adott létező megoldások felkutatása és kontextusaik felismerése;
- a tervező- és alkotófolyamat kötöttséget jelentő tényezőinek, valamint a végtermék peremfeltételeinek felismerése, azonosítása.

A felismerés kezdeti orientációt nyújt a behatóbb feltáráshoz.

3.2.2. Elemzés-vizsgálat (F-E)

A behatóbb feltárás céljából történő elemzés lehet értékítélettől mentes, és a probléma- és megoldástér mindhárom tárgykategóriájára vonatkozhat. Például (a feltárás előbb említett három tárgyköre szerint) lehet valamely szempontból elemezni:

- a felismert problémakomplexumot (a szükségletek, kívánalmak rendszerét);
- a felismert létező megoldásokat aszerint, hogy azok mely szükségleti kritériumoknak felelnek meg és melyeknek nem az adott problémahelyzet és a létező megoldás eredeti kontextusában;
- azt a kötöttség-rendszert, amelyek korlátozzák az alkotó ember mozgásterét, és azokat az egymással összefüggő peremfeltételeket, amelyeknek a végterméknek meg kell felelni.

Vizsgálatra akkor kerül sor, ha az elemzendő objektumba történő aktív, tervszerű beavatkozásra is szükség van a megfelelő információ kinyeréséhez (pl. interjú a potenciális felhasználókkal, létező megoldások törésvizsgálata). Fontos megjegyezni, hogy bár az elemzés maga lehet értékítélet-mentes, az elemzés szempontjainak megválasztása értékfüggő.

3.2.3. Értékelés (F-É)

Valamely (lehetőség szerint tudatos) értékrend szerint értékelni egy vagy több értékskálán való elhelyezéssel lehet. Így például (a feltárás előbb említett három tárgyköre szerint) meg lehet ítélni:

- a problémakomplexum részproblémáinak, valamint az azokból felmerülő szükségleteknek, kívánalmaknak abszolút vagy relatív fontosságát;
- a létező megoldások valamely (lehetőség szerint tudatosított) szempont szerinti “jobb” vagy “rosszabb” mivoltát;
- az egyes, néha ellentmondó kötöttségek lényegességét.

Fontos itt megemlíteni, hogy semmilyen tervező-alkotó tevékenység nem mentes az értékítélettől, az értékítéleten alapuló döntéshozástól. (Ennélfogva a tervező-alkotó projektfolyamatnak az értékelésekor a pedagógusnak törekednie kell arra, hogy ne az azok mögötti, azokban megtestesült értékrendet magát, hanem a tanulók saját értékrendjéhez viszonyított projekt minőségét értékelje.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. A célzott információgyűjtés (I)

Mint említettük, a tervezési tevékenységformát segítő célzott információgyűjtés és -feldolgozás tárgyai nemcsak a problématér és a megoldástér aspektusai lehetnek (azok feltárása céljából), hanem más olyan dolgok is, melyek a kognitív modellalkotást segíthetik. Ennek a tevékenységformának tehát az a nehézségi többlete a feltárással szemben, hogy sokkal kevésbé nyilvánvaló, mely információforrások és az azokból származó mely információk volnának relevánsak és potenciálisan használhatók a kognitív modellalkotásban. A kreatív problémamegoldásban igazából ez csupán valószínűsíthető, hiszen irrelevánsnak tűnő információ is indukálhat kreatív ötletet. Ez a kivétel viszont nem tartozik a célzott információgyűjtés tevékenységformájának körébe.

A célzott információgyűjtés tevékenységformája két alapvető, élesen nem elkülöníthető dimenzió-csoportban folyik: a gyűjtés jellegének és tartalmának (tárgyának) dimenziócsoportjában.

4.1. A célzott információgyűjtés jellege szerinti dimenziói

A célzott információgyűjtés jelleg szerint három tevékenységdimenzióra osztható, melyek sokszor (de nem feltétlenül) egymást követő fázisok, s egy alkotó projektmunka során nem egyszeri egymásutániságban zajlanak le, hanem szükség szerint váltakozhatnak, ismétlődhetnek.

4.1.1. Tudáshiány-azonosítás (I-A)

Ez egy nehéz, metakognitív működést igénylő tevékenységdimenzió, melynek lényege annak felismerése és megfogalmazása, hogy az adott projektben a hatékony kognitív (és áttételesen anyagi) modellalkotáshoz, –fejlesztéshez és -használathoz a saját meglévő tudáson felül milyen más tudás volna szükséges.

4.1.2. Információforrás-szelekció (I-SZ)

A forrásszelekció során a tervező ember felméri, hogy honnan tudna a kognitív modellalkotását, -fejlesztését és -használatát segítő releváns információhoz jutni (pl. könyvekből, Internetről, más emberektől, stb.). Ez a tevékenységdimenzió nem feltétlenül igényel előzetes tudáshiány-azonosítást ahhoz, hogy hasznos, előrevivő legyen, de a tudáshiány-azonosítás orientálhatja, s így jelentősen segítheti azt.

4.1.3. Információ begyűjtése és -szűrése (I-B)

Ennek a tevékenységdimenziónak a végzése során a tervező ember az addig szerzett tudásához illeszthető, megítélése szerint a projekt sikerét nagy valószínűséggel előrevivő használható információkat gyűjti be és egyúttal szűri meg, elősegítve ezáltal a tervezés részeként felfogható kognitív modellalkotást, -fejlesztést és -használatot.

4.2. A célzott információgyűjtés tárgya szerinti dimenziói

Tárgya szerint az célzott információgyűjtés az alábbi fontos dimenziókra osztható:

4.2.1. Információgyűjtés az anyagi és társadalmi környezetről (I-K)

A technikai rendszerek és az azokat létrehozó anyagi környezetformálás az anyagokról és a társadalmi kontextusról szerzett ismeretek révén jobban érthetők meg. Így a problématérbe és a megoldástérbe (legalább a projekt kezdetén) jogosan nem sorolható, ám mégis valamilyen szempontból azoknak hátteret nyújtó ismeretek segíthetnek a problématér és a megoldástér belső és külső, valamint egymással való összefüggéseinek megértésében, ezáltal a projekt véghezvitelében.

4.2.2. Információgyűjtés az anyagformálás módszereiről (technológiákról) (I-T)

Egy adott technológiai eljárás a projekt kezdetén rendszerint nem tartozik a megoldástérbe, azt az előállítási folyamat tervezése (T-E) során kell megalkotni. Azonban ezt a technológiai tervezést az alkotó embernek (szerencsére) nemcsak az addigi tapasztalataira alapozottan kell véghezvinni, hanem már létező, kidolgozott, kipróbált technológiai folyamatokból mint mintákból is ki lehet indulni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.3. Információgyűjtés a tervezés során használt modellalkotásról és a modellhasználatról (I-M)

A tervezés során használható kognitív és anyagi modellalkotási és -használati módszerekről és azok tulajdonságairól szerzett információk szintén fontos segítséget jelentenek a modellezés alkalmas formájának megválasztásában és kialakításában. Ezen belül fontos lehet a modellezés korlátairól is tudomást szerezni. Mivel mind a kognitív, mind az anyagi modellezés absztrakcióra épül, a kognitív és anyagi modellalkotásnak, azaz az absztrakciós leképezésnek a konkrét korlátai a tervezőt félrevezethetik, ha ezeknek a leképezésből adódó korlátoknak a tervező nincsen tudatában (pl. egy hídmodell stabilitása nem feltétlenül jelenti a híd stabilitását).

5. Az együttműködés (E)

A projekt során való együttműködés hatékonysága lényegesen befolyásolhatja az egyén sokoldalú fejlődését éppúgy, mint a konkrét projekt sikerét, hiszen elég a kognitív eszközök szociális eredetére vonatkozó elméletekre gondolni. A tevékenységforma két dimenziócsoportban folyik: az együttműködés az egyén szempontjából vett fő irányának és formájának tevékenységdimenzióiban.

5.1. Az együttműködés iránya szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés irányát tekintve két, egymástól élesen el nem választható dimenzióra bontható:

5.1.1. Mások segítése (E-M)

Az alkotó ember mások technikai projekttevékenységének mind a négy eddig felsorolt formájában (tervezés, megvalósítás, feltárás, célzott információgyűjtés) segíteni tud. Az effajta segítség nemcsak a másiknak, hanem saját magának is (kognitív modelljei fejlődése révén) hasznos. A "Hogyan és miben tudnék másnak/neked segíteni?" kérdés sokszori, szokásszerű megfogalmazása és megválaszolása az ilyesfajta tevékenységdimenzió gyakori megvalósulásában egy fontos eszköz lehet.

5.1.2. Mások segítségének saját tevékenységbe illesztése (E-S)

Más segítségének saját projekttevékenységbe illesztése természetesen szintén mind a négy felsorolt tevékenységformában lehetséges. Ide tartozik, ha az alkotó ember kommunikálni tudja efféle kérését, igényét, miután a "Miben és hogyan tudhatna nekem másvalaki/te segíteni?" kérdésre adandó választ végiggondolja.

5.2. Az együttműködés formája szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés formáját tekintve két, gyakran egymást kiegészítő dimenzióra bontható:

5.2.1. Direkt (anyagformáló célú) együttműködés (E-D)

A direkt (anyagformáló) együttműködés során a projekt előrevitelének módja nem az információközlés, hanem a segítő személynek az anyagformálás technológiai folyamatában való konkrét részvétele. Ez a közös, összehangolt (modellezési vagy tárgyalkotási célú) anyagformálás dimenziója.

5.2.2. Indirekt (kommunikatív) együttműködés (E-I)

Az indirekt (kommunikatív) együttműködés során anyagi modellek formájában információ közlése és fogadása megy végbe, mely így indirekt módon a projekt sikerének esélyét növeli. Ilyen például amikor az egyik fél egy másiknak tervezési szempontot vagy műveletvégzési ötletet ad.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III. A projekttevékenység minőségi szintjeinek listája

A tevékenységformák fenti taxonómiája után az annak megfelelő minőségi szintek listája következik, amely az első fejlesztési feladatcsoportot (a tevékenység-repertoár bővítése és az egyes tevékenységformák hatékonyságának növelése) és a második fejlesztési feladatcsoportot (a tevékenységformák összehangoltságának emelése) illető évenkénti követelményrendszer alapját képezi.

1. A tervezés (T)

1.1. A tervezés tárgya szerinti dimenziói

1.1.1. A végtermék tervezése (T-V)

1. szint A kezdeti feltárásból származó információk egyetlen elemének figyelembevételéről tanúskodó végterméktervet tud alkotni.

2. szint A kezdeti feltárásból származó információk egy részének a figyelembevételéről tanúskodó, legalább részben reális végterméktervet tud alkotni.

3. szint A kezdeti feltárásból származó információk többségének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát legalább részben megoldó, reális végterméktervet tud alkotni.

4. szint A kezdeti feltárásból származó információk többségének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát lényegében megoldó, reális végterméktervet tud alkotni.

5. szint A kezdeti feltárásból származó információk mindegyikének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát teljesen megoldó, reális végterméktervet tud alkotni.

6. szint A kezdeti feltárásból származó információk mindegyikének a figyelembevételéről tanúskodó, a kiindulási problémát teljesen megoldó, reális és újszerű végterméktervet tud alkotni.

1.1.2. A végtermék előállítási folyamatának tervezése (T-E)

1. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat egy adekvát lépését ki tudja találni.

2. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat több lépését reális módon meg tudja tervezni.

3. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető előállítási folyamat lépéseinek többségét reális módon meg tudja tervezni és a lépések megfelelő sorrendjét is végig tudja gondolni.

4. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát és majdnem teljes előállítási folyamatot tud tervezni.

5. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát, teljes és reális előállítási folyamatot tud tervezni.

6. szint A megvalósítani kívánt végtermékhez vezető, lépéseiben és azok sorrendiségében is adekvát, teljes és reális előállítási folyamatot tud tervezni, melynek újszerű, kreatív eleme is van.

1.1.3. A végtermék használati, karbantartási és amortizációs folyamatának tervezése (T-H)

1. szint A végtermék rendeltetésszerű használatának egy egyszerűbb módját képes átgondolni.

2. szint A végtermék rendeltetésszerű használatának több módját vagy több helyzetét is képes átgondolni.

3. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és egy, az élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni.

4. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét is képes átgondolni. A végtermék várható élettartamát képes megbecsülni és hulladékként való viselkedését átgondolni.

6. szint A végtermék rendeltetésszerű használatát és több, célszerűen megválasztott, annak élettartamát meghosszabbító vagy használhatóságát növelő karbantartási tevékenységét és azok gyakoriságát is képes átgondolni. A termék várható élettartamát képes megbecsülni, és átgondolni hulladékként való viselkedését, felújításának vagy újrafeldolgozásának lehetőségeit.

1.2. A tervezés tevékenységi jellege szerinti dimenziói

A kognitív modellek szorosan összefüggnek az érzékelt tér anyagi modelljeivel, hiszen ez utóbbiak éppen az előbbiek támogatása céljából jönnek létre. A kognitív modellalkotás, -fejlesztés és -használat tehát olyan mértékben összefonódik az anyagi modellalkotással, -fejlesztéssel és -használattal, hogy szétválasztásuk a minőségi szintjeik definiálása szempontjából gyakorlatilag lehetetlen. Bármely kognitív modell egyetlen megfigyelhető realizálódása egyébként is egy anyagi modell (pl. szó, rajz, makett), így a kettő különválasztása a minőségi szintek gyakorlati használhatósága szempontjából sem célszerű. Mindezek miatt a két tevékenységdimenziót együttesen tárgyaljuk.

1.2.1–1.2.2. A kognitív és anyagi modellalkotás, -fejlesztés és -használat (T-K és T-A)

1. szint Egyszerű anyagi modellt (verbális leírást, rajzot vagy más térbeli anyagi modellt) tud alkotni egy létező, megfigyelt tárgyról vagy folyamatról.

2. szint Egyszerű anyagi modellt (verbális leírást, rajzot vagy más térbeli anyagi modellt) tud alkotni egy elképzelt, a projekt szempontjából releváns tárgyról vagy folyamatról.

3. szint A tervezés szempontjából célszerűen megválasztott formában anyagi modellt tud alkotni egy elképzelt tárgyról vagy folyamatról, mely a végtermék, illetve az előállítási vagy használati folyamat tervezésének ésszerű lépése.

4. szint Már meglévő (tárgyról vagy folyamatról alkotott) anyagi modellt annak módosításával vagy módosított reprodukciójával tovább tud fejleszteni úgy, hogy az a tervezésben legalább néha valódi előrelépést jelentsen, azaz a feltárás során felvázolt vagy felismert kritériumoknak, kívánalmaknak és kötöttségeknek jobban megfeleljen.

5. szint Célszerűen megválasztott, tárgyról vagy folyamatról önállóan vagy kollaboratív módon alkotott anyagi modellekre reflektálva, azok (kívánalmak és kötöttségek szerinti) hiányosságainak felismerése által vezérelt, folyamatos, egymásra épülő (de nem feltétlenül lineáris és nem feltétlenül egyre részletesebb modelleket eredményező) modellfejlesztési lépésekkel a kezdeti ötletektől kiforrott tervhez tud eljutni.

6. szint Célszerűen megválasztott, tárgyról vagy folyamatról önállóan vagy kollaboratív módon alkotott anyagi modellekre reflektálva, azok (kívánalmak és kötöttségek szerinti) hiányosságainak felismerése által vezérelt, folyamatos, egymásra épülő (de nem feltétlenül lineáris és nem feltétlenül egyre részletesebb modelleket eredményező) modellfejlesztési lépésekkel a kezdeti ötletektől kiforrott tervhez tud eljutni. Eközben tanúbizonyságot tesz arról, hogy figyelembe veszi a modellezés mint absztrakciós leképezés korlátait a valóságra vonatkozó következtetéseiben.

2. A megvalósítás (M)

A tervezés tevékenységi jellegéhez hasonlóan a megvalósítás kognitív és anyagformáló dimenziói olyan szorosan összefüggnek, hogy tapasztalati tanulás (mely tudatos vagy tudattalan kognitív modellfejlesztés) és a tárgyalkotás-tárgyfejlesztés minőségi szintjeik definiálása szempontjából egymástól el nem választhatók. Hasonlóképpen a megvalósítást elősegítő tapasztalati tanulás (kognitív modellfejlesztés) csak a tárgyalkotás-tárgyfejlesztés fejlettségében, igényességében érhető tetten, így a használhatóság szempontjából sem célszerű a minőségi szintek különválasztása. Ezért ezt a két tevékenységdimenziót is együttesen tárgyaljuk.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1–2.2. Tapasztalati tanulás, kognitív modellfejlesztés, tárgyalkotás, tárgyfejlesztés (M-K és M-A)

1. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes látott tevékenységminta motoros követésével.

2. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes önállóan.

3. szint Adott egyszerű folyamatterv (elgondolás) tudatában annak egyes tárgyalkotási műveleti lépéseinek végrehajtására képes önállóan és igényesen.

4. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletek sorrendileg helyes, tervhű (de a tervhez mereven nem ragaszkodó), nagyrészt igényes, önálló végrehajtására képes.

5. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletek több lépésének sorrendileg helyes, tervhű (de a tervhez mereven nem ragaszkodó), részeiben és egészében is igényes, önálló végrehajtására képes.

6. szint A tervezés során létrejött előállítási folyamattervnek megfelelő tárgyalkotási műveletsorozat egészének rugalmas, az egyes műveleteit a pillanatnyi tapasztalatok fényében reflektív módon kreatívan módosító, önálló, részeiben és egészében is igényes végrehajtására képes.

3. A feltárás (F)

Ahogy korábban kitűnt, a problématér és a megoldástér feltárásának tevékenységi jellege szerinti dimenzióinak leírása függ attól tárgytól (problémahelyzet, létező megoldások és kontextusaik, kötöttségek), amely irányában a feltárás folyik. Ugyanakkor a feltáró tevékenység az egyes tárgyakon belül más-más jellegű lehet, melyeket nemigen lehet egyetlen skálán szintekre osztani. Ezért a szintek leírásakor a feltárás egyes tevékenységi jelleg szerinti dimenzióin belül külön-külön szinteket állapítunk meg a feltárás tárgya szerint.

3.1. A feltárás tevékenységi jellege szerinti dimenziói

3.1.1. Felismerés (F-F)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni egy problémát.

2. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni több problémát vagy egy probléma több összetevőjét.

3. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és megfogalmazni több problémát vagy egy probléma több összetevőjét, melyek között kevésbé szembetűnő is van.

4. szint Elképzelt vagy megfigyelt kontextusban képes felismerni és összefüggéseiben felvázolni egy problémakomplexumot.

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint Egy, az adott problémához valamilyen adott szempontból hasonló, már megoldott problémát annak egy megoldásával együtt meg tudja keresni.

2. szint Egy, az adott problémához valamilyen, általa indokoltan választott szempontból hasonló, már megoldott problémát és annak egy (vagy esetleg több) megoldását is meg tudja keresni.

3. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal és kontextusaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz.

5. szint Több olyan, már megoldott problémát meg tud keresni (megoldásaikkal és kontextusaikkal együtt), melyek más-más (általa indokoltan választott) szempontból hasonlóak az adott problémához vagy annak részproblémáihoz. Ezen megoldott analóg problémák között olyan is van, melynek kontextusa távol áll az eredeti probléma kontextusától (távoli asszociáció).

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat egy valóban meglévő kötöttségét meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat több valóban meglévő kötöttségét is önállóan meg tudja állapítani.

3. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat több valóban meglévő kötöttségét is meg tudja állapítani, melyek között materiális (anyagforrási, anyagmegmunkálási) és humán (képességeket jelentő) erőforrási korlátok, valamint időkorlátok is vannak.

4. szint Az elvégzendő (esetleg vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt) tervező-alkotó folyamat összes valóban meglévő és a folyamattervezéshez (vagy annak további finomításához) lényeges kötöttségét is meg tudja állapítani (materiális és humán erőforrási korlátok, valamint időkorlátok).

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint Vázlatosan körül tudja írni azt az anyagi és humán környezetet, melyben a leendő terméknek funkcionálnia kell.

2. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges peremfeltételek közül egyet helyesen és indokolva meg tud állapítani.

3. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges peremfeltételek közül többet helyesen és indokolva meg tud állapítani.

4. szint A megalkotandó végtermék anyagi és humán környezetének célszerű feltárásából kiindulva a funkcióinak betöltéséhez szükséges (az alkotó problémamegoldás adott fázisában) minden reálisan látható és lényeges peremfeltételt helyesen és indokolva meg tud állapítani.

3.1.2. Elemzés-vizsgálat (F-E)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint A felismert problémahelyzetben meg tud határozni egy szükségletet vagy kívánalmat, melynek kielégítése a problémahelyzetet legalább részben megoldaná.

2. szint A felismert problémahelyzetben meg tud határozni több szükségletet vagy kívánalmat, melyek kielégítése a problémahelyzetet legalább részben megoldaná.

3. szint A felismert problémahelyzetet elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat, melyek kielégítése a problémahelyzetet lényegében megoldaná. Ehhez szükség szerint aktív vizsgálódást is képes végezni.

4. szint A felismert problémahelyzetet szükség szerint részproblémáira bontva, majd azokat elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat és azok összefüggéseit, melyek kielégítése a problémahelyzetet megoldaná. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást is képes tervezni és végezni.

5. szint A felismert problémahelyzetet szükség szerint részproblémáira bontva, majd azokat elemezve meg tudja határozni az összes szükségletet és kívánalmat és azok összefüggéseit, melyek kielégítése a problémahelyzetet lényegében megoldaná. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást is képes tervezni és végezni. Fel tudja ismerni az azonosított szükségletek és kívánalmak esetleg (részben vagy egészben) következményeiket tekintve ellentmondó mivoltát.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint El tudja dönteni, hogy egy saját vagy mások által készített végtermék egy adott szükségletnek vagy kívánalomnak megfelel-e.

2. szint Egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján elemezni tud.

3. szint Egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján elemezni tud. Ehhez szükség esetén ésszerűen megválasztott aktív vizsgálódást is képes végezni.

4. szint Több adott szükségletnek egyszerre való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján összefüggéseiben és árnyaltan elemezni tud. Ehhez szükség esetén aktív vizsgálódást vagy vizsgálódás-sorozatot is képes tervezni és végezni.

5. szint Több adott szükségletnek egyszerre való megfelelés szempontjából egy saját vagy mások által készített végterméket annak kész vagy félkész állapota vagy végtermékterve alapján összefüggéseiben és árnyaltan, azok kontextusát is figyelembe véve elemezni tud. Ehhez szükség esetén ésszerűen megválasztott aktív vizsgálódást vagy vizsgálódás-sorozatot is képes tervezni és végezni.

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat egy felismert kötöttsége tudatában annak a tervező vagy alkotó folyamat további végzését befolyásoló konkrét kihatását, potenciális következményeit meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat több felismert kötöttsége tudatában azoknak a tervező vagy alkotó folyamat további végzését befolyásoló konkrét együttes kihatását, együttes következményeit meg tudja állapítani.

3. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat több felismert kötöttsége tudatában azok páronkénti összefüggéseit elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy valamelyik megfogalmazott kötöttségen lehetne-e módosítani egy más kötöttség módosításával.

4. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat összes felismert kötöttsége tudatában azok komplex összefüggésrendszerét feltárni és elemezni tudja (a kötöttségeket magukat és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy némelyik megfogalmazott kötöttségen lehetne-e módosítani más kötöttségek módosításával.

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék egy megállapított peremfeltétele tudatában annak a végterméket befolyásoló konkrét kihatását, potenciális következményeit meg tudja állapítani.

2. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azoknak a végterméket befolyásoló konkrét együttes kihatását, együttes következményeit meg tudja állapítani.

3. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azok páronkénti összefüggéseit elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy a megfogalmazott peremfeltételek valamelyikének módosítása lehetőséget adhatna-e egy másik peremfeltétel módosítására.

4. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék több megállapított peremfeltétele tudatában azok komplex összefüggésrendszerét feltárni és elemezni tudja (önmagukban és következményeiket tekintve is). Szükség esetén meg tudja vizsgálni, hogy a megfogalmazott peremfeltételek egy részének együttes módosítása lehetőséget adhatna-e egy másik peremfeltétel módosítására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.3. Értékelés (F-É)

a) A problémahelyzet feltárása (F-P)

1. szint Felismert probléma megoldásának vagy felismert szükséglet kielégítésének abszolút fontosságát realisztikusan, érvekkel alátámasztva meg tudja becsülni.

2. szint Több felismert részprobléma megoldásának vagy több felismert szükséglet kielégítésének relatív és abszolút fontosságát érvekkel alátámasztva meg tudja becsülni.

3. szint Tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint és arra való utalásokkal több felismert részprobléma megoldásának és több felismert szükséglet kielégítésének abszolút és relatív fontosságát meg tudja becsülni. Ez alapján prioritási döntést tud hozni a részproblémák megoldását és a szükségletek kielégítését illetően.

4. szint A végtermék felhasználójának megismert vagy megsejtett értékrendje szerint és arra való utalásokkal több felismert részprobléma megoldásának és több felismert szükséglet kielégítésének abszolút és relatív fontosságát meg tudja becsülni. Ez alapján prioritási döntést tud hozni a részproblémák megoldását és a szükségletek kielégítését illetően.

b) A megoldások és kontextusaik feltárása (F-M)

1. szint Két, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egy adott szükségletnek való megfelelés szempontjából, indokolva össze tud hasonlítani.

2. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, árnyaltan, indokolva össze tud hasonlítani. Ezután a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

3. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, mindegyik végtermékhez (vagy végterméktervhez) pro és kontra érveket rendelve össze tud hasonlítani. Ezután a pro és kontra érveket mérlegelve saját, tudatosan vállalt értékrendje alapján a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

4. szint Két vagy több, saját vagy mások által készített végterméket azok kész vagy félkész állapota vagy (vázlatos vagy részletes) végtermékterve alapján egyszerre több (már korábban felismert) szükségletnek való megfelelés szempontjából, mindegyik végtermékhez (vagy végterméktervhez) pro és kontra érveket rendelve össze tud hasonlítani. Ezután a végtermék felhasználója által vélhetően vallott értékrend alapján a legmegfelelőbbet ki tudja választani.

c) A tervező és alkotó folyamatot illető kötöttségek, korlátok feltárása (F-K-1)

1. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani.

2. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához.

3. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. szint Az elvégzendő, vázlatosan vagy egyes lépéseiben már elképzelt tervező-alkotó folyamat kötöttségeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív lényegességét (be nem tartásuk következményeinek becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján, valamint a kötöttségek korábban megállapított okozati összefüggésrendszere alapján prioritási sorrendet tud felállítani a kötöttségek betartásához és szükség esetén javaslatot tud tenni azok módosított formájának betartásához a relatív előnyök mérlegelése alapján.

d) A leendő végtermék peremfeltételeinek feltárása (F-K-2)

1. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék egy peremfeltételének abszolút fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani.

2. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) indoklással meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően.

3. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően.

4. szint A vázlatosan vagy részben már elképzelt végtermék peremfeltételeinek abszolút és egymáshoz képest vett relatív fontosságát (a peremfeltételhez való nem vagy csak részben igazodás becsült hátrányai alapján) tudatosan vállalt és deklarált saját értékrend szerint meg tudja állapítani. Ez alapján, valamint a peremfeltételek korábban megállapított komplex összefüggésrendszere alapján prioritási sorrendet tud felállítani a peremfeltételekhez való igazodást illetően és szükség esetén javaslatot tud tenni a betartandó peremfeltételek módosításához az így keletkező peremfeltételekhez való igazodás relatív előnyeinek mérlegelése alapján.

4. A célzott információgyűjtés (I)

4.1. A célzott információgyűjtés jellege szerinti dimenziói

4.1.1. Tudáshiány-azonosítás (I-A)

1. szint Az alkotó projekt folyamatában megakadva képes nagyjából körülírni azt a tudáselemet, melynek elsajátítására szükség van ahhoz, hogy továbbléphessen.

2. szint Az alkotó projekt folyamatában megakadva képes pontosan körülírni azt a tudáselemet, melynek elsajátítására szükség van ahhoz, hogy továbbléphessen.

3. szint Néhány esetben előre, az azonnali szükségszerűség felmerülése előtt képes helyesen felismerni és nagyjából körvonalazni olyan tudáselemeket, melyek elsajátítására a projekt sikere érdekében szükség van.

4. szint Az azonnali szükségszerűség felmerülése előtt már potenciálisan felismerhető szükséges és hiányzó tudáselemek többségét előre felismerni és (a helyzetben lehetséges részletességgel) körvonalazni tudja.

4.1.2. Információforrás-szelekció (I-SZ)

1. szint Képes egy alkalmas információforrást találni valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében.

2. szint Képes több alkalmas információforrást is találni valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3. szint Valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében több és többféle jellegű (pl. nyomtatott, elektronikus, humán) alkalmas információforrást is találni tud. El tudja dönteni és indokolni tudja, melyik volna a célból a legalkalmasabb.

4. szint Valamely körvonalazott tudáshiány kielégítésére vagy a projekt sikerét valószínűleg növelő információ kinyerése érdekében több és többféle jellegű (pl. nyomtatott, elektronikus, humán) alkalmas információforrást is találni tud. El tudja dönteni, melyik milyen szemszögből nézve volna alkalmasabb, majd az előnyök és hátrányok mérlegelésével ki tudja választani azokat, amelyekhez fordulni érdemes.

4.1.3. Információ begyűjtése és szűrése (I-B)

1. szint Képes egy adott és alkalmasan választott és egyszerű keresést lehetővé tévő információforrásból (pl. tárgymutató alapján könyvből való egyszerű kikereséssel) utólagos szűrést nem vagy alig igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

2. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést nem vagy alig igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

3. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést is igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

4. szint Képes egy adott és alkalmasan választott, összetettebb keresést igénylő információforrásból utólagos szűrést és előfeldolgozást is igénylő esetben a célnak megfelelő, releváns információt kinyerni és megérteni.

4.2. A célzott információgyűjtés tárgya szerinti dimenziói

A célzott információgyűjtés tárgya szerinti három dimenziója (anyagi és társadalmi környezetről, technológiákról, modellalkotásról és modellhasználatról) nem jelent lényegileg más, feltétlenül külön definiálandó tevékenységekből levezethető minőségi szinteket. Mégis fontos jellemzője a minőségi technikai projekteknek ezen három dimenzió jelenléte a tanuló tevékenységeiben. Ezért egyetlen közös minőségi skálát adunk meg a három tárgy szerinti dimenzióhoz.

1. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns és hasznos információt gyűjt az anyagi vagy a társadalmi környezet egyes jellemzőiről.

2. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről.

3. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi vagy a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról, fogásokról is.

4. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról és (szükség esetén) kognitív vagy anyagi modellalkotási módszerekről is.

5. szint A projekt szerves részeként a problématérbe és a megoldástérbe nemigen tartozó, mégis releváns, hasznos és legalább részben felhasznált információt gyűjt az anyagi és a társadalmi környezet egyes jellemzőiről, valamint potenciálisan használható technológiákról és az alkalmazható kognitív vagy anyagi modellalkotási módszerekről és azok korlátairól is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5. Az együttműködés (E)

Szigorúan egyéni projektmunka esetén ez a tevékenységforma természetesen nem fordul elő.

5.1. Az együttműködés iránya szerinti dimenziói

5.1.1. Mások segítése (E-M)

1. szint Más tanulót annak kérése alapján a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen segíti.

2. szint Más tanulót annak kérése alapján a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

3. szint Más tanulót annak kérésére vagy anélkül is (a segítségnyújtás lehetőségét felismerve és azt önállóan kezdeményezve) a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül legalább egyben ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

4. szint Más tanulót annak kérésére vagy anélkül is (a segítségnyújtás lehetőségét felismerve és azt önállóan kezdeményezve) a technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformája közül többen ésszerűen és annak projekttevékenységét valóban előmozdítva segíti.

5.1.2. Mások segítségének saját tevékenységbe illesztése (E-S)

1. szint A más által (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül legalább egyben fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

2. szint A más által (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül többen fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

3. szint Más felé alkalmasan és világosan megfogalmazott segítségkérést tud megfogalmazni, majd az (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül többen fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

4. szint Más felé alkalmasan és világosan megfogalmazott segítségkérést tud megfogalmazni, majd az (ésszerűen nyújtott) segítséget a saját technikai projekttevékenység tervezési, megvalósítási, feltárási és célzott információgyűjtési tevékenységformái közül bármelyikben fel tudja használni, azokba be tudja építeni.

5.2. Az együttműködés formája szerinti tevékenységdimenziói

Az együttműködés formája szerinti két dimenziója (direkt-anyagformáló és indirekt-információátadó együttműködés) jelenlét szempontjából fontos jellemzője a minőségi technikai projektmunkának.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.2.1. Direkt (anyagformáló célú) együttműködés

1. szint Együttműködő, felváltva történő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulataira (azt megfigyelve és annak eredményét felmérve) szekvenciálisan és ésszerűen saját anyagformáló mozdulatokkal építkezni.

2. szint Együttműködő, felváltva történő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulataira (azt megfigyelve és annak eredményét felmérve) szekvenciálisan és ésszerűen saját anyagformáló mozdulatokkal építkezni, valamint saját anyagformáló mozdulatait úgy végezni, hogy ezáltal megkönnyítse és előkészítse más szekvenciálisan erre épülő anyagformáló mozdulatait.

3. szint Együttműködő anyagformálás során képes más anyagformáló mozdulatait a sajátjával párhuzamosan összehangolni, azaz közösen, időben egyszerre végzett anyagformáló tevékenységet összehangoltan, pillanatnyi változásokra azonnal reagálva végezni.

5.2.2. Indirekt (kommunikatív) együttműködés

1. szint Kommunikatív együttműködés során képes más esetleges korábbi közlésére és a felmért helyzetre alapozva a kommunikációs folyamatot (a projekt előrehaladásának érdekében) további saját információközléssel előbbre vinni.

2. szint Kommunikatív együttműködés során képes a projektről alkotott gondolatait úgy kommunikálni, hogy a saját maga által kommunikált információ más számára (az illető megismert tulajdonságai alapján) érthető és elfogadható (meggyőző) legyen.

3. szint Kommunikatív együttműködés során képes másokkal (azok ismerete, valamint önismerete felhasználásával) olyan hatékony kommunikatív interakcióra, mely közös gondolati evolúciós folyamatot indít be vagy tart fenn.

6. A tevékenységformák összehangoltságának minőségi szintjei

Mint korábban említettük, a projektben végzett tevékenységformák összehangoltságának növelése az iskolai projektmunka második fejlesztési feladatcsoportja. A projekttevékenység fent felsorolt öt tevékenységformája (tervezés, megvalósítás, feltárás, célzott információgyűjtés, együttműködés) páronként véve 5×4/2=10 (szigorúan egyéni projektmunka esetén 4×3/2=6) tevékenységforma-összehangolást tesz lehetővé a projektmunka minőségének emelése érdekében. Mindegyik ilyen tevékenységforma-pár összehangoltságához az alábbi 5 minőségi szintet lehet rendelni:

1. szint A tevékenységformák egyike hatással van a másikra.

2. szint A tevékenységformák kölcsönösen egymásra hatnak.

3. szint A tevékenységformák részben összehangoltak.

4. szint A tevékenységformák teljesen összehangoltak.

5. szint A tevékenységformák egymásba integráltak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV. A projektmunka követelményrendszerének alapja

A projektmunka évenkénti követelményrendszerét azokra a pontszámokra alapozva lehet megfogalmazni, melyek az egyes tevékenységformák és azok páronkénti összehangoltságának fentebb szintezett aspektusaiban (többnyire dimenzióiban) elért szintek számainak összegéből adódnak. (Az 1. szint el nem érése 0 pontot jelent az adott aspektust illetően.) Így az egyes tevékenységformákból és azok összehangoltságából elérhető maximális pontszámok a következők szerint alakulnak:

- Tervezés: 24 pont
- Megvalósítás: 6 pont
- Feltárás: 51 pont
- Célzott információgyűjtés: 17 pont
- Együttműködés: 14 pont
- Tevékenységformák összehangoltsága: 50 pont (szigorúan egyéni projektmunka esetén 30 pont).

Fontos hangsúlyozni, hogy az ily módon minden projektre adható hat pontszám sem a tanuló, sem a pedagógus számára nem eléggé informatív ahhoz, hogy önmagában használható jelentéssel bírjon. Erre a célra az egyes dimenziókban elért szintek külön-külön történő verbális rögzítése szolgál, utat mutatva a pedagógusnak a fejlesztés, a diáknak a fejlődés célszerű fókuszára és lehetőségeire.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

GAZDÁLKODÁSI ISMERETEK

8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a NAT 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP) 8. illetve 10. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 8. évfolyamra szóló Gazdálkodási ismeretek tanterv szerves előzménye a 3–4. évfolyamon tanult Társadalomismeret tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)				0,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK Gazdálkodási ismeretek tantárgyi kerettanterve a NAT Ember és társadalom műveltségi területére terjed ki. A kerettanterv a Gazdálkodási ismeretek műveltségi részterület követelményeinek teljes mértékben megfelel. A Gazdálkodási ismeretek kerettanterv a NAT műveltségi területek oktatásának kiemelt fejlesztési feladatok követelményei közül a Környezeti nevelés és az EU és kultúra követelményeinek teljesítését teszi lehetővé. Ezen kívül segíti a Hon- és népismeret, továbbá a Felkészülés a felnőtt lét szerepeire követelményeinek teljesítését.

A kerettanterv jellemzői

A Gazdálkodási ismeretek kerettanterv – illeszkedve a KÉK tantárgyainak struktúrájához – az alábbi részekre tagolódik évfolyamonként: célkitűzésekre, tematikus tananyagra, tanulási programra, teljesítményre. A célkitűzések a személyiségdimenziók mentén veszik számba az adott évfolyamon fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, alakítandó énkép- és világképelemeket. A tematikus tananyag taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási-tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A tanulási program a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. A teljesítmények azok a kerettantervi követelmények, amelyeket a tanulóknak kell produkálniuk ahhoz, hogy az adott évfolyam végén megfelelt (elégséges) teljesítményminősítést (osztályzatot) szerezzenek. Az egyes kerettantervi részek kölcsönösen megfeleltetettek egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak, illetve valamennyi témához és tevékenységhez teljesítménykövetelmények rendelődnek. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulássegítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. A kerettanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A Gazdálkodási ismeretek kerettantervet a tanulásra nyitott, a gazdasági felsőoktatásban szerzett diplomával rendelkező pedagógus eredményesen taníthatja. Előnyös a közoktatásban akkreditált ÉKP program továbbképzésének – még jobb az ÉKP szakirányú továbbképzés – elvégzése. A kerettanterv különösebb tér- és időszervezést nem igényel. A kerettantervben szereplő tevékenységek tanulásához nem szükséges külön terem. Fontos azonban elkülönített térben (szertárban) tárolni a program kivitelezéséhez szükséges eszközöket.

A Gazdálkodási ismeretek tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A Gazdálkodási ismeretek tanulása révén a tanulók számára személyessé, élményszerűvé válik a gazdálkodás, mint alapvető emberi tevékenység. A tanulók képessé válnak szükségleteik tudatos rangsorolására, változékonyságának felismerésére; a környezetükben tapasztalt gazdasági jelenségek és ismeret-elemek értelmezésére és rendszerezésére, továbbá a háztartás gazdálkodási feladatainak átlátására, az abban való tudatos részvételre.

A tanterv tanulása révén megismerkedhetnek a szűkösség problémájával és következményeivel; piac és a cserekapcsolatok különféle formáival, a pénz lényegével és szerepeivel; valamint a háztartás erőforrásaival, az azokkal való gazdálkodással. Elsajátítják az egyéni pénzügyi menedzsment képességét.

A tanulók gazdálkodói érzéke és képessége megalapozást nyer a feladatok, szituációk nyújtotta gyakorlási lehetőségek során. Erre az alapra épül majd a Gazdálkodási ismeretek tantárgy későbbi folytatása, amikor is már majd vállalkozói és nemzetgazdasági kérdések is szóba kerülnek.

A gazdálkodási ismeretek tanulásának nyolcadik osztályos céljai részletesen a tanterv következő oldalán olvashatók.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Szakszöveg néma értő olvasása, megadott szempontok szerinti feldolgozása (adatkeresés, lényegkiemelés, kérdés megfogalmazása stb.) ❖ Ábrák elemzése, készítése ❖ Táblázatok adatsorainak értelmezése, készítése ❖ Témaspecifikus folyóiratcikkek jegyzetelése ❖ Definíció alkotás és értelmezés ❖ Modellek magyarázata ❖ Szituációs játék ❖ Videofilm megtekintése, kiértékelése ❖ Internet, CD ROM keresési feltételek szerinti használata ❖ Adatgyűjtés, interjúkészítés az adott gazdasági, társadalmi környezetben ❖ Egy szabadon választott téma komplex feldolgozása és bemutatása (kiselőadás, tabló, írásbeli beszámoló) ❖ Szakszavak szótár segítségével történő magyarázata ❖ Statisztikai elemzések végzése ❖ Intézmények meglátogatása adott szempontok alapján ❖ Szakértők, előadók meghívása, vele beszélgetés folytatása	❖ Eredmények kiszámításának levezetése ❖ Alkotások kiállítása ❖ Rövid szóbeli értékelés megtartása egy adott témában ❖ A tanuló által végzett vizsgálatok módszereinek és eredményeinek kiértékelése ❖ Munkalapok, tesztek megoldása, diagnosztikus mérés ❖ Szituációs játékban való részvétel sikeressége ❖ Szóbeli felelet ❖ Egyéni és csoportos megbeszélés ❖ Játékos vetélkedő ❖ Gyűjtőmunka feldolgozása tablón vagy dossziéban, albumban adott határidőre	❖ Tanulói értékelés (elemző önértékelés, diáktárs elemzése) ❖ Tanári értékelés (formatív és szummatív) ❖ Zsűrizés (alkotások esetén) ❖ Külső szakértő bevonása ❖ Gyűjtőmunka, tabló, fényképek, adatok feldolgozásának elemzése és értékelése

Taneszköz, tanítási segédlet

Évfolyam	Cím
8.	Hollóné Kacsó Erzsébet–Kádek István: AGORA (Alapozó Gazdaságtan Oktató Rendszerező Anyag) EKF Líceum Kiadó 2002 (I., II.2., 3., III. fejezetek)
	Hollóné Kacsó Erzsébet–Kádek István: Út az "AGORA"-ra (Tanári útmutató az "Alapozó Gazdaságtan ." könyvhöz) EKF Líceum Kiadó 2002.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

8. évfolyam

A Gazdálkodási ismeretek tanulásának céljai a 8. évfolyamon

A tantárgy oktatásának **alapvető célja a gazdálkodói érzék és képesség megalapozása**, valamint gazdasági alapfogalmak és összefüggések megismertetése és megtanítása. Mindez nem előzmény nélküli. A tanulókat mind családi környezetükben, mind a hétköznapi élet tevékenységei során, mind a tömegkommunikációs csatornákon keresztül rengeteg hatás éri, melyek gazdasági tartalmakat is hordoznak. Korábbi tanulmányaik során is megismerkedtek már gazdasági fogalmakkal, gazdaságtörténeti tényekkel. A feladat ezért nem annyira új ismeretek közvetítése, hanem a meglévők rendszerezése, és azoknak a gazdálkodói képességeknek a megalapozása, melyek majd felnőtt mindennapjaik során sikeres egyéni életvezetésükhöz nélkülözhetetlenek.

A gazdálkodási ismeretek tantárgy keretében a 8. évfolyamon a kiemelt fejlesztési feladatok közül az alábbiak kapnak igen nagy hangsúlyt:

- **a tanulók énképének, önismeretének fejlesztése** (saját erősségeik és gyengeségeik tisztázása, gazdasági szerepük értelmezése során)
- **a környezettudatos magatartásra nevelés** (a gazdálkodás környezeti hatásainak elemzése, valamint a háztartás i tevékenységek vizsgálata során)
- **információs és kommunikációs kultúrájuk fejlesztése** (a gazdasági jelenségek megfigyeltetése, az azokkal kapcsolatos információgyűjtés, valamint a gazdasági történésekről való beszélgetések, viták alkalmával)
- **tanulási módszereik fejlesztése** (a kooperatív csoport-tevékenységek alkalmával, a helyszíni megfigyelések során, az ajánlott elektronikus oktatóanyag használata közben)
- **a harmonikus élet, a testi és lelki egészség fontosságának tudatosítása** (főként a családi munkamegosztás, a család szabadidős tevékenységeinek áttekintése, megtervezése során)
- a gazdasági szituációk megismerése, megértse és eljátszása **a felnőtt lét szerepeire való felkészülést** is hatékonyan segítheti.

A gazdálkodási ismeretek tanulása révén a tanulók számára személyessé, élményszerűvé válik a gazdálkodás, mint alapvető emberi tevékenység. **Képessé válhatnak szükségleteik tudatos rendszerezésére és rangsorolására**, szükségleteik változékonyságának a felismerésére, e változások okainak értelmezésére és elemzésére. Érthetővé válhat a tanulók számára az a tény, hogy a szükséglet-kielégítés tárgyaihoz (a különböző anyagi javakhoz és szolgáltatásokhoz) eltérő módon és mértékben juthatnak hozzá a gazdasági élet szereplői. A tanterv tisztázza, hogy **a szükséglet-kielégítés tárgyai sokfélék**; a javak egy része igen messziről, más országokból kerül hozzánk, ennél fogva **a nemzetközi munkamegosztás és a külkereskedelem napjainkban nélkülözhetetlen tényező**. A tanterv tanulása során megismerkedhetnek a tanulók a **piac**cal, a **pénz** történetével, a pénz piaci szerepköreivel, a **gazdálkodás lényegé**vel és a **háztartásgazdálkodás alapvető kérdései**vel.

A tanítási-tanulási folyamatban alkalmazott tevékenységek az **ismeretszerzés, a kritikai gondolkodás és a kommunikációs képesség fejlesztésé**nek igen jó lehetőségét nyújtják. A tanulók ismereteket szereznek majd hallott és olvasott szövegekből, videó-anyagokból, multimédiás-számítógépes ismerethordozókból. Ismereteke gyűjtenek majd könyvtárakban, helyszíni megfigyelésekkel (piacon, áruházban, gyárlátogatás alkalmával), valamint az internetről. Családi döntési szituációkat jelenítenek meg, élnek át szerepjátékok során. Sokszor kerül majd sor beszélgetésekre, vitákra, ahol saját véleményüket érthetően kell megfogalmazniuk. Tapasztalataikról, megfigyeléseikről szóban kell majd beszámolniuk. Esetenként egyszerű rajzokkal kell majd szemléltetniük, megjeleníteniük a gazdasági összefüggéseket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TEVÉKENYSÉGEK	TELJESÍTMÉNY	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A GAZDÁLKODÁS SZÜKSÉGESSÉGE	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A GAZDÁLKODÁS LÉNYEGÉRŐL		
1.	*A szükségletek (igények) és kielégítésük lehetőségei*	*A szükségletek (igények) és kielégítésük lehetőségeinek számbavétele*		
1.1.	A szükségletek rangsorolása (szükséglet-piramis)	Problémafelvetés (beszélgetés): "édenkert" és a valóságos környezet összehasonlítása Csoportmunka: igények, vágyak és kielégítésükhöz szükséges dolgok felsorolása, osztályozása a következő szempontok szerint: – gazdaságilag értelmezhető dolgok – gazdaságon kívül eső dolgok – anyagi javak ("kézzel fogható dolgok") – szolgáltatások ("nem kézzel fogható elemek" A "szükségleti piramis" ábra értelmezése, a szükségletek fontossági rangsora	Fel tud sorolni két-három a szükségletfajtát, és kielégítésének az eszközét. Képes a szükségletek kielégítésének eszközeit előre megadott szempontok szerint csoportosítani. Képes a lét- és nem létszükséglet ("magasabb rendű szükséglet") kategóriák példákkal való megkülönböztetésére.	Szükségleteket értelmezni, és kielégítésük eszközeit saját példákkal illusztrálni tudja. Képes a szükséglet-kielégítésre alkalmas "jószágok" halmazát különböző szempontok szerint önállóan csoportosítani. Ismeri az anyagi javak és szolgáltatások eltéréseit. Képes a szükségletek rendezésére fontossági rangsor szerint. Saját szavaival érzékeltetni tudja az egyéni preferenciák eltérésének okait.
1.2.	A szükségletek kielégíthetősége; a javak sokfélesége: – vásárolható és nem vásárolható javak/szolgáltatások – szabad javak – gazdasági javak	Beszélgetés: a szükségletek kielégíthetőségének tisztázása Feladatlap kitöltése: – a vásárolható és nem vásárolható javak és szolgáltatások megkülönböztetése; – munkával létrehozott illetve a szabad javak megkülönböztetése; Rendszerező ábra készítése: a szükségletek és kielégíthetőségük kapcsolatrendszeréről.	Tud különbséget tenni a munkával előállított javak és a szabad javak között. Ezekre egy-két példát tud mondani.	Tudja, hogy mi a termék/szolgáltatás és hogy mit jelentenek a szabad javak. Képes a szükségletek és a kielégítésükre szolgáló javak rendszerezésére Felismeri a környezetszennyezés szabad javakat pusztító hatását. Erre szemléletes példákat tud mondani.

FOGY ÉLET ÖNI

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	A szükségletek kielégíthetőségének korlátai – egyén, háztartások szintjén: jövedelemkorlát – makroszinten: a termelési lehetőségek határa Alappróbléma: szűkösség, a gazdálkodás szükségessége	*Információgyűjtés, feldolgozás: a szülők és/vagy nagyszülők vagy más ismeretségi körbe tartozó felnőtt megkérdezése arról, hogy* – iskolás korukban milyen dolgokkal nem rendelkeztek azok közül, melyek a "mai diák" megjelenésének, tanulásának, szórakozásának "természetes" eszközei ? – Miért nem lehettek a ma megszokott dolgok 20-40 évvel ezelőtt a szükséglet-kielégítés eszközei.? (Előállították akkoriban? Ha igen, megtudták venni? Beszélgetés a szükséglet-kielégítés problémáiról: – vágyak, elképzelések és reális lehetőségek szétválasztása, – a szükséglet-kielégítés korlátai egyén, háztarás szintjén, nemzetgazdasági szinten Önismereti teszt kitöltése: a saját erőforrások ismerete Szituációs játék ("túlélési" gyakorlat) keretében az ember és az őt körülvevő "civilizáció" összefüggéseinek tisztázása	Azonosítani tudja a szükséglet-kielégítés korlátait. Felsorolás-szerűen ismeri a termelési tényezőket. A gazdálkodás lényegének megfogalmazására képes. Ismeri saját erősségeit, gyengeségeit.	Ismeri és mikro-, makroszinten értelmezni tudja a szűkösség fogalmát. Képes logikailag levezetni és indokolni a gazdálkodás szükségességét! Indokolni tudja a gazdálkodás szükségességét. Tudja, mi a különbség a korlátlanul rendelkezésre álló, illetve a szűkös javak között. Példákat tud gyűjteni a szűkösen rendelkezésre álló javakkal és lehetőségekkel való takarékosságra. Ismeri saját erősségeit, gyengeségeit, ismeri illetve felismeri az erősségei kihasználásának, a gyengeségei javításának módjait. Felismeri, hogy rendkívüli helyzetekben fontos a szükségletek és lehetőségek összehangolása, a valamilyen szinten szabályozott, összehangolt működés
2.	*Gazdasági rendszerek*	*Ismeretszerzés a tervgazdaságról és a piacgazdaságról*		
2.1.	A gazdaság működésének lehetséges módjai (Gazdasági rendszerek: a tervgazdaság, a piacgazdaság)	Példák gyűjtése és összehasonlító elemzés a történelem-tanulmányokból: milyen volt a gazdálkodás rendszere a II. világháborút követően, a 80-as évek végéig a Szovjetunióban és a többi közép-kelet-európai országban? Miben tér el a gazdálkodás mai rendszere? Összehasonlító elemzés: a XIX: századi és a mai piacgazdaság közös és eltérő vonásai.	Tudja, hogy mi a piacgazdaság kifejezés tartalma.	Képes a tervgazdaság és a piagazdaság fő jellemzőit a történelemből vett példák alapján kiemelni. Tudja értelmezni a piacgazdaság, vegyes gazdaság kategóriákat.
II.	A PIAC	TAPASZTALATOK SZERZÉSE, ISMERETEK TANULÁSA A PIACRÓL		
1.	*A piac fogalma, sokfélesége*	*A piac fogalmának tisztázása, tapasztalatok szerzése a piacról*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	A piac hétköznapi értelemben: vásárcsarnok (zöldség-gyümölcspiac) Jellemzők: – hiány-túltermelés – azonos termékek – különböző árak; – a kereslet és kínálat eltérései; – vásárlói, vásárlási szokások; – termékmennyiség és ár; – a vásárlás pénzügyi korlátai	Előzetes információszerzés a zöldség-gyümölcs piacról: – annak tisztázása, hogy milyenek a főbb termékek árai az egyes nagyvárosok piacán (pl. a napilapok információi alapján); – annak megfigyelése, hogy adott időszakban milyen mezőgazdasági termékből van túltermelés illetve hiány (gazdasági folyóiratok és egyéb hírforrások tanulmányozása alapján)	Fel tud sorolni néhány olyan zöldség- és gyümölcsféleséget, amelyet a család rendszeresen a piacról szokott beszerezni.	Képes megfigyelni és arról tájékoztatni másokat, hogy adott időszakban milyen mezőgazdasági termékből van túltermelés illetve hiány Magyarországon. Tud beszélni a túltermelés, illetve a hiány okairól is.
1.2.	Paci szereplők viselkedése	Látogatás a helyi zöldség-gyümölcs piacon: – különbségek felismerése a hasonló termékeket piacra hozó árusok árai között; – a kereslet-kínálat eltérésének megtapasztalása (miből van nagy kínálat és milyen termékekből láthatunk kevesebbet?); – vásárlók megfigyelése (annak megtudakolása, hogy miért éppen annál az árusnál vásároltak); Vásárlási tapasztalatok szerzése. – egy elképzelt pénzösszeg (pl. 1000 Ft) elköltése; – annak tisztázása, hogy miért vagyunk hajlamosak és képesek adott termékeket megvásárolni; – vásárlásaink pénzügyi korlátjának érzékeltetése (miért nem tehetjük meg, hogy bármit megvásároljunk, amit szeretnénk?)	Fel tud sorolni két-három olyan terméket, amelyből túlkínálat volt, illetve, amelyből hiány volt a meglátogatott zöldség-gyümölcs piacon. Ismeri és meg tudja nevezni a piac szereplőit, az eladókat és a vásárlókat, és azokat a tényezőket, melyek egy vásárlási döntésben szerepet játszanak.	Tisztában van azzal, hogy miért vagyunk hajlamosak és képesek adott termékeket megvásárolni. Konkrét példákkal tudja érzékeltetni vásárlásaink pénzügyi korlátait.
1.3.	Az árupiac működése (kereslet – kínálat – ár kapcsolata)	Beszélgetés a vásárlás során szerzett tapasztalatokról az árupiac működése szempontjából; a kereslet – kínálat – ár kapcsolatának tisztázása	Két-három példával bizonyítani tudja, hogy érti a kereslet, a kínálat és az ár fogalmak jelentését.	Érti és másoknak el tudja magyarázni az árupiac működését, a kereslet, kínálat és ár kapcsolatát.
2.	*A piaci értékelés*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a piaci értékelésről*		

FOGY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	A fogyasztó értékelési szempontjai (motívumai): eladás és vásárlás; vásárlási szokások; fogyasztói döntéseket befolyásoló tényezők (hasznosság, ár, helyettesíthetőség)	Szituációs játék: elképzelt vagy megtörtént eladási és vásárlási helyzetek alapján; teszt kitöltése vásárlási szokásainkról (ajánlott szempontok: - mikor szánjuk rá magunkat a vásárlásra? - mit figyelünk meg először a terméken? - tekintettel vagyunk-e mások tanácsaira vásárlásaink során? - szoktunk-e alkudni? - megvizsgáljuk-e a terméket, amikor elhozzuk az üzletből?) Beszélgetés: a fogyasztói döntéseket befolyásoló tényezők (hasznosság, ár, helyettesíthetőség) tisztázása	Példákat tud mondani arra, hogy milyen szempontokat vesz figyelembe mielőtt megvásárol egy-egy konkrét terméket. Tisztában van az alapvető napi szükségleti cikkek áraival.	Képes ésszerű vásárlói döntéseket hozni: (különböző választékokat, hasznosságot és árat egybevetve, ésszerű helyettesítőket találva).	
2.2.	Az eladó (a termelő) motívumai (termelési tényezők, tényező-kombinációk, ráfordítások)	Interjúkészítés egy vállalkozóval /közvetlen termelővel, kereskedővel vagy szolgáltatóval/ (ajánlott szempontok az interjúhoz: - mióta vállalkozik? - hogyan kezdte el? - milyen feltételeket kellett megteremtenie? - kik alkotják a vevőkörét? - mik a tervei, a problémái?); az interjúk ismertetése, értékelése; a termelői motivációk összegyűjtése	Tapasztalatai alapján fel tud sorolni egy-két alapvető eladói (termelői) érdeket.	Ismeri az eladó magatartását befolyásoló főbb szempontokat (az árbevétel és költségek, valamint az elérhető nyereség szempontjait).	
2.3.	A termék jelentősége a fogyasztó és a termelő szempontjából	Logikai összefüggések felismerése a termék jelentősége a fogyasztó és a termelő szempontjai között ábrák segítségével	Példát tud mondani egy-két konkrét termék piacképességére.	Fel tudja sorolni a piaci döntések fő ismérveit (a jövedelmezőséget, illetve a hasznosság-maximalizálást). Képes egyszerű vállalkozási ötletek piacképességéről véleményt formálni.	
III.	A CSEREKAPCSOLATOK SOKFÉLESÉGE PIACI ÉS NEM PIACI SZEMPONTOK	A CSEREKAPCSOLATOK SOKFÉLESÉGÉNEK FELISMERÉSE, A PIACI ÉS PIACON KÍVÜLI ÉRTÉKÍTÉLETEK SZÁMBAVÉTELE			**FOGY EU**
1.	*Rokoni, baráti körben szokásszerűen előforduló cserekapcsolatok*	*Rokoni, baráti körben szokásszerűen előforduló cserekapcsolatok jellemzőinek összegyűjtése*			
1.1.	A cseretárgyak sokfélesége	Példák gyűjtése saját tapasztalatok alapján a lehetséges cseretárgyakról; a cseretárgyak csoportokba rendezése az alábbi szempontok alapján: - dolgok, - tevékenységek (szolgáltatások)	Saját tapasztalatai alapján meg tud nevezni egy-két konkrét cseretárgyat.	Képes csoportosítani a cseretárgyakat többféle szempontból is.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A csere indítékai	ötletek, példák gyűjtése tapasztalt, vagy ismert cserék okairól; példák kiemelése, társítása a következő indítékokhoz: - szokás, hagyomány, - szeretet, hála, - más tárgyakhoz való hozzájutás	Fel tud sorolni egy-két példát a személyes életéből, amikor valamit valamire elcserélt.	Ismeri a csere motívumait. Példákat tud sorolni a csere indítékaira.
1.3.	Az ajándékozás; mérlegelés (nem mérlegelés) a cserénél; közvetlen csere országok közötti kapcsolatokban: a barter	Beszélgetés ajándékozási szokásainkról; - az ajándékcsere és a csere eltérő vonásainak tisztázása; - a közvetlen csere (pénz nélkül megvalósult csere) előnyeinek, hátrányainak mérlegelése; - konkrét példák gyűjtése a barter okairól	Meg tudja fogalmazni az adásvétel és az ajándékozás közti lényeges különbségeket.	Tisztában van az ajándékozási szokásokkal és illendőségekkel. Képes csereügyleteket értékelni, előnyeiket, hátrányaikat mérlegelni. Említeni tud olyan tömegkommunikációs lehetőségeket, ahol csereajánlatok tehetők. Ismeri a barter fogalmát, példákat tudja mondani a barterre.
2.	*Modern életünk leggyakoribb csereformája: a pénz által közvetített csere*	*Modern életünk leggyakoribb csereformájának – a pénz által közvetített cserének – elemzése*		**EU JÖVŐ HON**
2.1.	A közvetett csere (az adásvétel) szükségessége	Szemelvények feldolgozása - a cserekereskedelem természetéről, nehézkességéről; - a közvetlen és közvetett csere eltérő vonásainak kiemelése	Egy-két példát tud mondani a közvetlen és a közvetett cserére.	Ismertetni tudja a közvetlen és a közvetett csere főbb jellemzőit. Indokolni tudja a közvetett csere szükségességét.
2.2.	Az univerzális közvetítőeszköz, a pénz formai változása (pénztörténet: árupénzek -a legelső pénz, különös pénzek-; nemesfémpénzek); a mai pénz; bankjegy, érme; számlapénz; országok és pénzek; valuták; a jövő pénze (a "láthatatlan pénz")	Gyűjtőmunka: történelem és irodalom tanulmányok alapján és az univerzális közvetítőeszköz – a pénz – formai változásának áttekintése: Szemelvények feldolgozása: - árupénzek (a legelső pénz, különös pénzek); nemesfémpénzek témákról; - a mai pénzek (bankjegy, érme, számlapénz) áttekintése; - más országok pénznemeinek felismerése, bemutatása; Szemelvény-feldolgozása a "láthatatlan pénz"-ről Információszerzés, adatgyűjtés az Euró bevezetéséről, a közös pénz szerepéről	Felismer és meg tud nevezni két-három régi és mai pénzt. Tudja, hogy mi a különbség az érme, a bankjegy és a számlapénz között.	Fel tudja sorolni a pénz fejlődésének főbb állomásait. Ismertetni tudja a magyar pénztörténet "érdekességeit" (pl. Károly Róbert aranyforintja, Körmöcbánya, Kossuth-bankó, pengőinfláció, pénzstabilizáció, forint bevezetése) Ismeri a valutaváltás főbb szabályait. Ismeri és be tudja mutatni az Eurót.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	A pénzszerepek: a pénz a csere eszköze, de a csere tárgya is lehet; vásárlás – valutavásárlás – valutával való vásárlás; a pénz ára: az árfolyam; a konvertibilitás; a pénz mint árat kifejező eszköz; áremelkedés – infláció; a pénz mint a megtakarítás, befektetés eszköze; a pénz mint a halasztott fizetés, az adósságok törlesztésének eszköze	Szemelvény feldolgozása alapján a pénzszerepek felismerése Árfolyamtáblázatok elemzése; az átváltási arány okainak kutatása; A valutával való vásárlás okainak elemzése; Filmvetítés –elemzés: a konvertibilitás szükségességének, lehetőségének felismerése, indoklása; Adatgyűjtés, elemzés: az áralakulás megfigyelése: néhány termék árának összevetése a megelőző év hasonló időszakának áraival; (beszélgetés arról, hogy miért nem azonos fogalmak az áremelkedés és az infláció); „közvéleménykutatás" ismerősök körében az infláció értelmezéséről; beszélgetés arról, hogy mikor lehet, miért kell, mikor érdemes pénzt megtakarítani; néhány példa gyűjtése a megtakarítások hasznosítására; beszélgetés a hitelfelvétel, a negatív megtakarítás szükségességéről, célszerűségéről	El tudja mondani, hogy melyek a pénz alapvető funkciói. Ismerje a konvertibilitás jelentését Ismerje az infláció jelentését	Ismeri a pénz szerepköreit. Fel tudja sorolni a főbb megtakarítási formákat. Tudja, hogy mi az infláció és milyen hatásai vannak (elsősorban a saját háztartásra). Meg tudja különböztetni az inflációt az áremelkedés nem-inflációs típusaitól.	
IV.	GAZDÁLKODÁS A HÁZTARTÁSBAN. A HÁZTARTÁSOK GAZDÁLKODÁSI STRATÉGIÁINAK KIALAKÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK	A HÁZTARTÁSOK GAZDÁLKODÁSÁNAK SAJÁTOSSÁGAI A HÁZTARTÁSOK GAZDÁLKODÁSI STRATÉGIÁINAK KIALAKÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSA			**FOGY ÉLET EU**
1.	*Jelenbeni és jövőbeni társadalmi és családi szerepek*	*Jelenbeni és jövőbeni társadalmi és családi szerepek számbavétele*			**JÖVŐ**
1.1.	A háztartás – család	Példák gyűjtése a felsorolt lehetőségekre: (a gazdálkodó egység behatárolása, a saját háztartás határainak feltárása) – háztartás = család; – háztartás > család; – háztartás < család),	B tudja határolni saját háztartását, illetve a szereplőit. Fel tudja sorolni a háztartás funkcióit.	Rendszerezni tudja a család funkcióit. Össze tudja hasonlítani elmúlt korok családjai és a mai család tipikus életmódját, szokásrendszerét.	
1.2.	A tanuló tervezett (elképzelt) helye a társadalmi tevékenységrendszerben és a családi munkamegosztásban	Beszélgetés: - *a kiválasztott foglalkozás, munka(kör) indokolása;* - *az egyéni képesség és a választott pálya összefüggései;* - *az érvényesülés feltételei – a munkapiacon – a vállalkozói szférában;* - *az elképzelt jövőbeni tevékenység háztartási munka végzésére gyakorolt hatásának számbavétele;* Adatgyűjtés, elemzés : a foglalkozások, szakmák, jövőbeni arányainak alakulása.	El tudja mondani és meg tudja indokolni, hogy mivel szeretne foglalkozni felnőtt korában.	Reálisan meg tudja ítélni, hogy az általa választandó munkanem hogyan fogja befolyásolni szabadideje alakulását. Határozott elképzelése van arról, hogy saját háztartását hogyan fogja megszervezni és vezetni.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A háztartás szűkös erőforrásai*	*A háztartás szűkös erőforrásainak számbavétele*		
2.1.	A háztartás vagyona, jövedelemforrásai	*Szemelvény feldolgozása alapján:* – a háztartási vagyon összetevőinek számbavétele; – a háztartás jellegzetes jövedelmeinek tisztázása; – a vagyon és jövedelem kapcsolatának értelmezése (hogyan lesz a jövedelemből vagyon, a vagyonból jövedelem?); Példák gyűjtése: jövedelemformákról, vagyontárgyakról	Ismeri és érti a jövedelem és a vagyon közti különbséget. Fel tud sorolni egy-két vagyontartási formát.	Ismeri és érti a jövedelem és a vagyon közti különbséget Össze tudja hasonlítani – előnyeiket, hátrányaikat mérlegelve – a különböző vagyontartási formákat.
2.2.	Egyéb erőforrások: szakértelem, emberi kapcsolatok (baráti, munkatársi együttműködés) jelentősége, idő (munka- és szabadidő)	Példák gyűjtése egyéb erőforrásokra, Az egyéb erőforrások, számbavétele, rendszerezése, jövedelemszerző szerepük tisztázása	Fel tud sorolni egy-két nem vagyoni jellegű háztartási erőforrást.	Meg tud nevezni nem vagyoni jellegű háztartási erőforrásokat, ismeri azok jövedelemszerző szerepét. Tudja, hogy manapság a munkaerőpiac milyen képességeket, ismereteket értékel elsősorban.
3.	*Gazdálkodás a, jövedelmekkel*	*A háztartási javakkal, jövedelmekkel való gazdálkodás lehetőségeinek számbavétele*		
3.1.	A jövedelmek beosztása, preferenciák a kiadásokban; a különböző háztartások preferenciarendszerének eltérései	Preferenciarendezés (a jövedelmek beosztása) - feltétlenül szükséges kiadások, - szükséges, de halasztható kiadások, - nagyobb összegű, ritkább beszerzések, saját háztartásból vett példák gyűjtése a megfelelő kiadási tételekhez szemelvényelemzés: a családi jövedelmek és a szükségleti rangsor kapcsolatáról	Fel tudja sorolni családja feltétlenül szükséges kiadásait.	Csoportosítani képes a kiadásokat a jelentkezésük gyakorisága és fontosságuk szerint Össze tudja állítani a családi szükségletek kielégítési sorrendjét.
3.2.	A háztartás mérlege: a költségvetés; a bevételek és kiadások nagyságrendi, összegszerű egyeztetésének fontossága	A saját háztartás költségvetésének elkészítése (nem konkrét összegekkel, csak megközelítő arányszámokkal) A bemutatott költségvetések értékelése a jövedelemforrások eltéréseit, a jövedelem-felhasználás különbségeit illetően; statisztikai elemzés: az "átlagos" magyar háztartás költségvetésének és a saját háztartás költségvetésének eltérései; az átlag értelmezése	Ismeri saját családja jövedelemforrásait és főbb kiadási tételeit.	Családi költségvetést tud készíteni. A családi költségvetést képes átalakítani módosuló feltételrendszer esetén.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	A jövedelemáramlás	Megfigyelés: a saját háztartásban a bevételek beáramlási ütemének, nagyságrendjének, valamint a "határidős kiadások" és napi kiadások időbeli eltérésének figyelemmel kísérése és feljegyzése; Gyűjtőmunka, rendszerezés: az "időzíthető" jövedelmek és kiadások összegyűjtése	Képes összegyűjteni saját családja "időzíthető" jövedelmeit és kiadásait.	Meg tudja indokolni, hogy miért fontos a háztartás gazdálkodásában a bevételek és kiadások időbeni egyeztetése.
3.4.	Megtakarítás, befektetés	Információszerzés családi, ismeretségi körben az előforduló megtakarítási formákról Az információk rendszerezése, ábrák készítése: - a takarékbetétek és értékpapírok különbségeinek feltárása - a betétek csoportosítása - a kötvények és részvények összehasonlítás Aktuális adatok gyűjtése és elemzése a megtakarítási formák arányairól a magyar háztartások körében Beszélgetés: a befektetők döntési szempontjairól	Ismerje a főbb megtakarítási formákat Tudja a betétek, kötvények, a részvények főbb jellemzőit	Képes legyen egy-egy megtakarítási forma rövid jellemzésére Ismerje a főbb megtakarítási formák hozam –kockázati és likviditási jellemzőit Képes legyen meghatározott szempontok szerint rangsor felállítására
4.	*Gazdálkodás a jövedelmen kívüli tényezőkkel*	*Ismeretszerzés a háztartásban élők képességével és az idővel való gazdálkodásról*		
4.1.	A családi munkamegosztás (aktuális szerepek a családi munkamegosztásban)	Felmérés saját háztartásban a jellegzetes háztartási feladatokról és a családi szerepekről, a saját szerep megítélése Statisztikai adatok elemzése és a saját háztartás megfelelő adatainak összehasonlítása Vita: - a családi munkamegosztás célszerű módjairól - a házimunka vásárolt javakkal, szolgáltatásokkal való felváltásáról	Ismeri szerepét a családi munkamegosztásban Ismeri a családi munkamegosztás és együttműködés fontosságát és szükségességét.	Meg tudja ítélni jelenlegi szerepét a családi munkamegosztásban. Van elképzelése arról, hogy a családja tevékenységrendszerébe hogyan tudna az eddiginél eredményesebben bekapcsolódni. Képes reálisan értékelni családja közös, szabadidős programjait, ilyen programokat képes kezdeményezni is. Képes önállóan megtervezni és családtagjaival együttműködve megszervezni a családi ünnepeket.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	Gazdálkodás az idővel	Heti időmérleg készítése, az iskolai tevékenység, a háztartásban végzett munka és a szabadidő arányának kimutatása, a kapott eredmény értékelése; Statisztikai adatok keresése és elemzés az egyes napi tevékenységekre fordított időtartamokról Vita: Háztartási munka vagy szabadidő? Beszélgetés: a családi munkamegosztás és szabadidő kapcsolata Megbeszélés, értelmezés: hogyan értelmezhető "az idő pénz" megállapítás	Képes a saját időmérlegét elkészíteni. Ismeri a rendszeres "kötött" tevékenységekre fordított átlagos idejét. Meg tudja ítélni, hogy hol kellene változtatni.	Tudja és érti az időmérleg szerepét. Képes a saját időmérlegét elkészíteni és a családtagokéval összehasonlítani. Képes reálisan értékelni családja közös, szabadidős programjait, ilyen programokat képes kezdeményezni is.	
5.	*Döntéshozatal és kockázatmegosztás a családban*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok számbavétele a családi döntésekről és kockázatvállalásokról*			**ÉLET ÖNI**
5.1.	Jellegzetes döntési típusok	a döntési típusok összegyűjtése; a kezdeményező és a döntéshozó szerepkörök megkülönböztetése; példák gyűjtése saját "döntési jogkörökről" a családban	Fel tud idézni olyan esetet, amikor családi döntést tudott befolyásolni.	Határozott elképzelése van arról, hogy majdani családjában milyen döntési típust kíván megvalósítani.	
5.2.	A döntések kockázatának csökkentése	a döntést megalapozó információk fontosságának felismerése, indoklása; a kollektív döntés jelentőségének tisztázása	Egy-két konkrét példán be tudja mutatni, hogy miért fontos előzetes információkat mérlegelve megalapozni a családi döntéseket.	Fel tudja sorolni a jellegzetes döntési típusokat Bemutatja példákkal la kollektív döntések hasznosságát a családban.	
6.	*A háztartás alkalmazkodási lehetőségei a változó feltételekhez*	*A háztartás változó feltételekhez történő alkalmazkodási lehetőségeinek számbavétele*			
6.1.	A család jövedelmi keretének bővítési lehetőségei	Esetpéldák elemzése, megvitatása: - a pluszmunka-vállalás ésszerű mértéke - a hitelfelvétel előnyeinek, hátrányainak mérlegelése; beszélgetés a megtakarítások felélésének, vagyontárgyak eladásának szükségességéről, célszerűségéről	Fel tud sorolni egy-két olyan lehetőséget, amellyel bővíthető a családi jövedelem.	Ismeri a jövedelmi keretek bővítésének pozitív és negatív hatásait. Képes mérlegelni a hitelfelvétel előnyeit és hátrányait.	
6.2.	A kiadások csökkentésének lehetőségei	Példák gyűjtése az ésszerű takarékoskodás lehetőségeire; Beszélgetés: - az "olcsóbb a drágább" értelmezése; - annak tisztázása, hogy hogyan lehet a vásárlást saját munkával és egyéb fortélyokkal kiváltani Lista készítése: olyan odafigyelést, némi kézügyességet igénylő tevékenységek felsorolása, , amelyekkel költségek takaríthatók meg)	Meg tudja különböztetni az ésszerű takarékosságot a zsugoriságtól.	Fel tudja sorolni az ésszerű takarékoskodás néhány fontosabb lehetőségét. Képes a háztartással kapcsolatos alapvető ügyek intézésére. Javaslatot tud készíteni a családi pénzgazdálkodás ésszerűsítésére.	

Év végi követelmények

a) A tanulók ismerik a piacgazdasági alapfogalmakat.
b) A tanulók képesek saját pénzáramlásuk elemzésére és regisztrálására; háztartási költségvetést tudnak összeállítani.
c) Ismernek bankszolgáltatásokat, valamint készpénzkímélő fizetési lehetőségeket.
d) Különbséget tudnak tenni a megtakarítás és a befektetés között.
e) Értik, hogy minden szűkös lehetőséggel gazdálkodni kell.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A
TESTNEVELÉS ÉS SPORT

MŰVELTSÉGI TERÜLET TANTERVEI

5–8. ÉVFOLYAM

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A **Testnevelés és sport** műveltségi terület részletes tantervei mintegy másfél évtizedes tanterv- és taneszköz-fejlesztési praxis, kutatási és kísérleti eredmény, gyakorlati kipróbálási tapasztalat felhasználásával nyerték el végleges formájukat. Az eredeti tanterveket az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program Országos Központja* dolgozta ki *Zsolnai József* koncepciója alapján. Ezen ÉKP-tanterv tantárgyi tanterveit – intézményünkben helyi alternatív tantervként alkalmazva – újabb többszöri kipróbálás alapján alakították olyanná a *Zalabéri Általános Iskola* pedagógusai, hogy más, igényes, szokatlan tevékenységeket is bátran alkalmazó pedagóguscsoportok nyugodtan alkalmazhatják őket helyi tanterveikben.

A *Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv* (KÉK) részletes tantervei a NAT 2003-hoz igazítottak.

Az általános iskola 5–8. évfolyamára a *Testnevelés és sport* műveltségi területen belül a következő tanterveket közöljük:

Testnevelés 5–8.

➲ Az egyes tantervek jellemzőit, az alkalmazásukhoz szükséges feltételeket a tantárgyi tantervek ismertetői tartalmazzák.

➲A tanulásához-tanításához javasolt időkeretet az összefoglaló óraterv javaslat és a tanterv tartalmazza.

➲E részletes tantervek nem önmagukban álló dokumentumok. Minden egyes tantárgyi tantervhez *pedagógiai segédletek* és az adott tantárgy tanulását segítő – zömmel saját fejlesztésű – *taneszközök* tartoznak. A tantárgyi tanterveken túl minden egyes tantárgyhoz négyféle pedagógiai segédlet készült és készül. Ezek az alábbiak:

- *tanítási program (vagy tantárgyi útmutató),*
- *feladatgyűjtemény,*
- *időterv,*
- *mérőlap és értékelési útmutató*.

➲A *Képességfejlesztő és Értékőrző Kerettanterv* bármilyen tantárgyi tantervének, segédleteinek és taneszközeinek használatára *továbbképzések* keretében készülhetnek fel az ilyen típusú szolgáltatást igénylő pedagógusok.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Képességfejlesztő és értékőrző kerettanterv (KÉK) a Zalabéri Általános Iskola fejlesztő pedagógusai által összeállított, a gyakorlatban több ízben kipróbált, és a Nat 2003-hoz igazított, részletes tanterv. Ezen kerettanterv alapját az *Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP)* 1–12. évfolyam számára kimunkált alternatív tanterve képezte. Az itt közölt, 5–8. évfolyamra szóló Testnevelés és sport tanterv szerves előzménye az 1–4. évfolyam számára kidolgozott tanterv.

Javasolt óraszám

Évfolyam	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Óraszám (hetente)	2,5	2,5	2,5	2,5

A KÉK és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A KÉK *Testnevelés- és sport* tantárgyi kerettanterv a **Testnevelés és sport** műveltségi területre terjed ki. A kerettanterv a műveltségi terület követelményeit lefedi. Egyedül a könnyített- és gyógytestnevelés követelményeire nem ad választ, mivel azt feltételezi, hogy azokat településenként, kerületenként stb. összevontan, az arra szakosodott testnevelők irányításával látják el. A KÉK a Kerettantervi követelményeken felül részletes követelményeket ír elő motoros képességfejlesztés, sportágspecifikus képzés *(atlétika, torna, sportjátékok, úszás, küzdősport) területén*. A *Testnevelés és sport* kerettanterv a NAT műveltségi területeinek *kiemelt fejlesztési feladatok követelményei* közül a pszichomotoros készségek és képességek, valamint a ***testi és lelki egészség*** fejlesztésére helyezi a fő hangsúlyt. Ezen kívül segíti a ***Hon- és népismeret***, a ***Környezeti nevelés***, továbbá az ***EU és kultúra*** követelményeinek teljesítését is.

A Testnevelés és sport kerettanterv jellemzői

A KÉK-ben úgy válogattuk össze a különböző testgyakorlási formákat, hogy azok járuljanak hozzá az általános értékrendeken túl a közös és egyéni érdekekhez, valamint erősítsék a tantárgy alapvető motivációs tényezőit, pl.: ötletszerzés, élményszerzés, jókedv, dramatika, kaland, testformálás, fogyókúra, kikapcsolódás, feszültséglevezetés, örömszerzés, baráti kör, önmegvalósítás, teljesítménykontroll, sportolási igény stb.
Fontosnak tartottuk, hogy a kerettanterv járuljon hozzá a tanulók egészséges testi fejlődéséhez, csökkentsék a környezetből származó káros ingerek befolyásoló szerepét. Előtérbe helyeztük az általános mozgáskészség és fizikai teljesítőképesség fejlesztése mellett a játékot, amely nagymértékben erősíti a tanulók mozgásörömét. A KÉK gyakorlatanyaga szélesebb kört ölel föl, mint a Kerettanterv tananyaga. A kerettanterv a testnevelés tagozattól az általános tantervű, hátrányosabb helyzetű tárgyi feltételekkel rendelkező iskolákig egyaránt használható. Elemei egymásra épülnek, így a tanterv fokozatos bevezetése indokolt. A kerettanterv teljesítménykövetelményeit – következetes tanulás és tanulássegítés révén – bármely tanuló teljesíteni tudja. Tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre. Eleve feltételezi ugyanis a tanulók eltérő haladási tempóját. A differenciált haladás az egyes tanulókra lebontva alkalmazható, figyelembe véve az egyéni fejlődési ritmust, az önmagukhoz mért fejlődést, illetve a pedagógus segítségnyújtásának csak a testnevelésre jellemző lehetőségeit.

A kerettanterv alkalmazásához szükséges feltételek

A kerettanterv sajátos idő- és térszervezést igényel. A *differenciált csoportmunkát* helyezi előtérbe *képességcsoportok* szerint. Feltétlenül fontosnak tartja, hogy az testnevelés és sport órák ne tömbösítettek, hanem négy napra elosztottak legyenek.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kerettanterv tanításának helyigénye:

- A sportági foglalkoztatáshoz: szerekkel ellátott *tornaterem*, tornaszoba, ill. – lehetőleg – salakos vagy aszfaltos burkolatú sportudvar, távolugró gödör.
- A terheléses feladatok és szabadidős játékminták oktatására az intézmények válasszanak szabadtéri területeket közeli parkokban, utcákon, erdőkben, lépcsőkön stb.

Tárgyi feltételek:

Diagnosztikai vizsgálatokra:
- Testsúlymérő, testmagasságmérő
- Stopperóra
- Mérőszalag
  (Javasolt: szívfrekvencia mérő órák, vérnyomásmérő készülékek.)

Képességfejlesztésekhez:
- Kéziszerek: tornabot, ugrókötél, szalagok, tornakarika; kézisúlyzó
- Zsámolyok, tornapad, bordásfal;
- Mászókötél;

Sportági fejlesztéshez:
- Tornához: talajszőnyegek, ugródeszka, szekrény, gerenda, gyűrű (javasolt: korlát, felemáskorlát, nyújtó, ló, minitrampolin, gumiasztal);
- Atlétikához: magasugróállvány, kislabda;
- A sportjátékok előkészítéséhez: minden 4 tanulóra jusson legalább egy-egy kosár-, röp-, kézi, focilabda (javasolt: osztálylétszámhoz viszonyítottan tanulónként legalább 1-1 labda)

Szabadidősportokhoz, játékokhoz:
- Ütő játékokhoz: tollaslabda, asztalitenisz, bilicke, softball, floorball felszerelés
- Dobó játékokhoz: frisbee, bumeráng
- Téli sportokhoz (ha mód van rá: szánkók, sílécek)

Úszásórákhoz:
- Vizilabda, békatalp

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Testnevelés és sport tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az emberi személyiség teljes és kiegyensúlyozott fejlődése és kibontakozása érdekében minden iskolatípusban, mindenki számára lehetővé kell tenni a testkulturális értékek átszármaztatását. A hagyományos testkulturális értékek mellett fontos, hogy a testnevelésben résztvevő tanulók értsék meg a testgyakorlás szükségességét, és vállaljanak felelősséget saját egészségük érdekében.

Pedagógiai célok

A testkultúra ismereteinek átszármaztatásával járuljon hozzá az általános műveltség fejlesztéséhez.
A testnevelés oktatásában az eszközválasztás szervesen kapcsolódjék az intézmény oktatói-nevelői tevékenységéhez.
Motoros képességek sokoldalú és speciális fejlesztése.
Járuljon hozzá az iskolai szellemi túlterheltség kompenzálásához.

Biológiai célok

A testi fejlődés elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel.
A keringési-légzési rendszer fejlődésének elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel.
A támasztórendszer aktív és passzív összetevőinek fejlesztése.
A higiéniai szokások kialakítása, illetve erősítése.
Az ortopédiai elváltozások megelőzése vagy ellensúlyozása.
Megfelelő műveltség elsajátítása a szív és érrendszeri megbetegedések megelőzése végett.

Mozgásműveltségi célok

A természettel, a környezettel, akadályokkal és sportszerekkel való találkozás, használatukból, felhasználásukból és tapasztalásukból fakadó felismerések megértése és elsajátítása.
Egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretek és képességek elsajátítása.
A mozgáskommunikáció sokoldalú fejlesztése.
Az életre és testi épségre veszélyes helyzetek elkerüléséhez szükséges vagy e helyzetekből való kimenekülés (mások kimentése) képességének kialakítása.
A testnevelés órákon tanultak és az ott elvégzett gyakorlás eredményeként váljanak a tanulók edzetté, cselekvőképessé.
A gyakorlások során alakuljon ki a tanulókban az egymás segítésének, megóvásának és a társukkal szemben tanúsítandó türelemnek a készsége.
A testnevelésórák követelményei alakítsák önfegyelmüket, erősítsék akaratukat. A jól végzett munka, a valós teljesítmény és a felszabadult játék fölött érzett örömből fakadjon vidámságuk, tartós jókedélyük.
A testnevelés órákon tanult játék- és sporttudásuk, megszerzett ügyességük adjon számukra egészséges önbizalmat, kiegyensúlyozottságot.

Teljesítményellenőrzés

Szempontok:

- A testnevelésben tervezetten és folyamatosan végezzük el a testi és a fizikai fejlettségre utaló felméréseket.
- A teljesítményellenőrzést mindenekelőtt előzze meg egészségügyi kontroll, valamint testméretekre vonatkozó vizsgálat.
- A teljesítményfelmérésben válasszuk külön a teljesítőképességre és teljesítőkészségre utaló próbákat.
- A motoros képességek ellenőrzésénél csak sztenderdizált próbákat alkalmazzunk.
- Keressük a teljesítmények hátterében lévő tanulói életmód szokásokat.
- Túlsúlyos tanulóknál az eredményeket csak a saját fejlődése mértékével kell értékelni.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Javaslatok:

- Minden testnevelő készítsen egy teljesítménynaplót, melyben folyamatosan vezesse a tanulói teljesítményértékeket.
- Az iskola és a testnevelő tartson folyamatos konzultációt az iskolaorvossal a tanulók egészségi állapota folyamatos kontrollálásához.
- Célszerű az iskolákban egy tesztrendszer kidolgozása, amely alapján a diákok maguk is nyomon követhetik teljesítményeiket.
- Az értékelésnél vegyük figyelembe az egyéni fejlődés mértéke mellett az országos sztenderdeket is.

A szükséges tankönyvek, segédkönyvek és egyéb taneszközök fejlesztését, pedagógiai programmá kidolgozását tervezzük az ÉKP-ban kipróbált és alkalmazott tapasztalatok alapján.

Tanítási segédlet

Ajánlott irodalom (forrásábrák)

1. Arday László (Szerk.1999): Tanítói kézikönyv alsó tagozatos pedagógusok számára, Korona kiadó, Budapest
2. Bejek Klára–Hamar Pál. (2000): Torna ABC. OKKER Budapest
3. Esküdtné S. I.- Becsy B.S.(1984): Segédkönyv az alsó tagozatos testnevelés tervezéséhez és oktatásához. Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, Budapest
4. Galla Ferenc–Horváth István (1982): Judo övvizsgák. Sport, Budapest
5. Hamza mtsi. (2000) Torna 1x1.Mondat Kft. Budapest
6. Király Tibor (Szerk.1993): A testnevelés alapja, Calibra Kiadó, Budapest
7. Magyar György (Szerk. 1996): A testnevelés és sport elmélete és módszertana. Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola, Esztergom
8. Ozsváth Ferenc (1992): Testnevelés. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
9. Porzsolt Lajos (1885): Labdajátékok könyve. Szórakaténusz Játékmúzeum, Kecskemét
10. Rajki Béla (1987): Úszástanítás, úszástanulás. Sport Budapest
11. Reigl Marianna (1992): Testnevelési játékok. Magyar Testnevelési Egyetem. Budapest
12. W. Bucher (Szerk.2000): Úszás játék és gyakorlat, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ Képességfejlesztés: *1. Kondicionális képességfejlesztés* • erő (ellenállás nagysága változtatása) • gyorsaság (sebesség változtatása) • állóképesség • izületi mozgékonyság *2. Koordinációs képességek fejlesztése* • térérzék • ritmusérzék • egyensúlyérzék ❖ Oktatási módszerek: • szóban közlés • utánzás • bemutatás • hibajavítás • előkészítő és rávezető gyakorlatok • kényszerítő helyzetek alkalmazása • globális és parciális végrehajtás • gyakorlás (mozgásrészek kiemelésével, globális végrehajtás) ❖ Vizualizálási módszerek (objektív információk felhasználása): • szemléltető táblák alkalmazása • videofilm vetítések • képek bemutatása (újságokból, könyvekből) ❖ Edzésmódszerek beépítése: • technikai és taktikai elemek gyakorlása edzés- és versenyhelyzetekben • gyakorlatok végrehajtása terhelés pihenés arányainak megváltoztatásával • gyakorlatok végrehajtása terhelési összetevők megváltoztatásával • cirkuit edzés • folyamatos, ismétléses, iramjáték módszerek	❖ Képességellenőrzés: *1. Teljesítménydiagnosztikai felmérés* • antropometriai mérés • élettani paraméterek • meghatározása (szívfrekvencia, vérnyomás, oxigénfel-vétel meghatározása) • motoros tesztelés *2. Játékhelyzetek alkalmazása* • taktikai szituációk • csoportos végrehajtatás csapatmunka *3. Versenyeztetés (edzőverseny, verseny, bajnokság)* • részeredmény • csúcseredmény • pontszerzés, gólszerzés Tanulási eredmény ellenőrzése: • egyéni bemutattatás • csapatfoglalkoztatás • játékszituációk végrehajtása • videofelvétel készítése	❖ Motoros képességek értékelése: • teszteredmények • kiértékelése matematikai statisztikai módszerekkel • az eredmények összehasonlítása más adatokkal • fejlődési trend megállapítása ❖ Oktatási eredmények értékelése • osztályozás • pontozás • dicséret • elmarasztalás • videofelvételek kiértékelése ❖ Versenyeredmények értékelése • teljesítmények értékelése (időben, magasságban, távolságban való meghatározással • részidők értékelése • helyezések • csúcseredményekhez viszonyítás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	*ALAKI KÉPZÉS*	ALAKI GYAKORLATOK TANULÁSA			**TANU ÖNI MÁS**
1.	*Viselkedés*	*Szerepjátékok gyakorlása (Hogy jár egy katona, állat, sportoló, stb.)*	Részt vesz a játékokban.	Kreatív szerepformálással vesz részt a játékban.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
2.	*Csoportdinamikai gyakorlatok*	*Egysoros és többsoros vonalból, oszlopból, szétszórt alakzatból mértani alakzatok formálása*	Jól alkalmazkodik a csoportos gyakorlatvégzés során.	A gyakorlatvégzés során vezető szerepe van, és jól együttműködik társaival.	
II.	PREVENTÍV ÉS ELŐKÉSZÍTŐ GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok*	*Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok: kéziszer-, bordásfal-, pad- és társas gyakorlatok végzése*	Ismeri a szerekkel való bánásmódot.	Ismeri a szerekkel való bánásmódot, s a gyakorlatokat jól végrehajtja.	**TANU ÖNI**
2.	*Lábtartásgyakorlatok*	*Lábtartások ellenőrzése és javítása futás egy lábról és páros lábról való elugrás közben.* 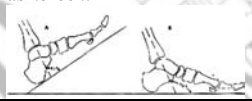	Megérti a lábtartások helyzetei közötti különbségeket.	Képes járás, futás és ugrás közben a lábtartások tudatos változtatására.	**TANU ÖNI ORVO**
3.	*Testtartásgyakorlatok*	*Gerinctorna alapgyakorlatok tanulása és gyakorlása*	Tudatos végrehajtással követi a tanár utasításait.	Képes gerinctornagyakorlatok önálló kiválasztására és jó végrehajtására.	**TANU ÖNI ORVO**
4.	*Esztétikai testtartás- és mozgásgyakorlatok*	*Művészi kar- és lábtartások tanulása: (karemelések, lendítések, vezetések különböző módozatai, balett lábgyakorlatok bordásfalnál)*	Igyekszik a gyakorlatokat pontosan végrehajtani.	Esztétikusan, jól hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI ORVO**
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	*Általános képességfejlesztő gyakorlatok*	*Cirkuit edzés:* *- bordásfalon húzókereten karhajlítás, -nyújtás segítségadással,* *- támaszban (korláton) karhajlítás, -nyújtás segítségadással,* *- sit-ups – terpesz-hanyattfekvés tarkóra tartásból, felülések, könyökkel ellentétes térdérintés,* *- ingafutások 2x10 m-en 1 perc alatt* *- zsámolyra szökdelések 1 percen keresztül*	Képes javítani teljesítményein.	Jelentősen javítja teljesítményeit.	**TANU ÖNI ORVO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Karerőfejlesztő gyakorlatok*	*Kötélmászás*	Képes felmászni a kötélen ¾ magasságig (ha fiú), és ½ magasságig (ha lány).	Fiúk 2-szer teljes magasságig feltudnak mászni a kötélre, lefelé csak karral ereszkednek. A lányok 1-szer teljes magasságig, lefelé csak karral ereszkedik.	**TANU ÖNI ORVO**
3.	*Tartós futás*	*Tartós futás gyakorlása 1000 m-en*	Képes kevés járás beiktatásával teljesíteni a távot.	Folyamatosan, egyenlő iramban teljesíti a távot.	**TANU ÖNI ORVO**
4.	*Nyújtó gyakorlatok*	*Izületi mozgékonyság fejlesztése nyújtó-lazító szabadgyakorlatok bordásfalnál*	Képes végrehajtani a gyakorlatot, de néha társ segítségével.	Önállóan képes nagy mozgásterjedelemben végrehajtani a gyakorlatokat.	**TANU ÖNI ORVO**
IV.	SPORTÁGI KÉPZÉS	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ÜZÉSÉRE			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI ORVO**
1.1.	futások	állórajtok, guggolórajtok, iramváltások gyakorlása	A feladatokat egyre jobban tudja végrehajtani.	Jó technikával képes a feladatok bemutatására.	
1.2.	futóiskola	a dzsoggolás tanulása	Kevés hibával képes a technika bemutatására.	Jól összefogott, összehangolt mozgást mutat be.	
1. 3.	rajtolás	a térdelőrajt tanulása rajtgépről (11)	Képes felvenni a rajtok kiinduló helyzetét, és kisebb technikai hibákkal elindulni.	Az indító jelre azonnal reagálva képes jó technikával elindulni.	
1.4.	ugrás	szabadgyakorlati alapformájú szökdelő gyakorlatok tanulása	Ismer legalább öt gyakorlatot, és képes végrehajtani azokat.	Ismer legalább tíz gyakorlatot, és képes végrehajtani azokat.	
1.5.	távolugrás	guggoló technika tanulása (11)	Kimért helyről (10-12 m) nekifutásból képes egy lábról elrugaszkodva repülési fázisban a guggoló helyzet megtartására egy lábra érkezéssel.	Fokozatosan gyorsuló nekifutással, egy lábról elugorva, elugró láb előre zárásával guggolóhelyzetbe érkezik a homokgödörbe.	
1.6.	magasugrás	átlépő magasugrás gyakorlása léc felett (80 cm)	A feladatot csak gumiszalag fölött, néha abba is beleakadva tudja végrehajtani.	A gyakorlatot lendületesen, fokozatosan gyorsuló nekifutással, mindkét oldalról végre tudja hajtani.	
1.7.	dobás, súlylökés tömöttlabdával	lökés gyakorlása két kézzel melltől előre oldalterpeszállásban, 2 kg-os tömöttlabdával	Egyensúlybontásra képes, de a többi mozgása nem összehangolt.	Egyensúlybontásra képes; a lábak kinyújtásával együtt hajtja végre a törzsemelést és a karral lökést.	
1.8.	kislabdahajítás beszökkenéssel	kislabdahajítás tanulása (11) 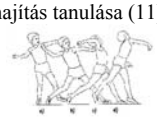	A kosárlabdapalánktól 6 m-re állva, földre helyezett maroklabdával helyből 5 kísérletből 1-szer eltalálja a palánkot.	Rövid nekifutás után a röplabdapályát a háló felett át tudja dobni a maroklabdával.	
1.9.	versenyzés	házi versenyeken való részvétel ugró, futó-, dobószámokban (egyéni-, osztály-, iskolacsúcsok folyamatos vezetésével)	Elindul a versenyen, de gyenge teljesítményt nyújt.	Önmagához képest kiemelkedő teljesítményt nyújt vagy jobb eredményt ér el a többieknél.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Torna*	*A torna tanulása*			**TANU ÖNI ORVO**
2. 1.	talaj (fiúk, lányok)	a fejállás (guggolótámaszból, terpesz-guggolótámaszból, nyújtott lábbal) és a cigánykerék tanulása	Képes végrehajtani a gyakorlatot segítséggel és megtartani magát önállóan 2 s-ig.	Önállóan képes fejállásba emelkedni legalább 2 kiindulóhelyzetből és rögzíteni a testtartását legalább 2 s-ig.	
2.2.	kézállás	kézállás tanulása (falnak támaszkodással, ill. gurulással előre)	Falnál önállóan, vagy fal nélkül segítséggel végrehajtja a gyakorlatot.	Képes önállóan felmenni kézállásba és egy pillanatig megállni ott.	
2.3.	gurulóátfordulás hátra kézállásba	gurulóátfordulás tanulása hátra kézállásba	Guggolóállásból indulva képes segítséggel végrehajtani a gyakorlatot.	Önállóan hajtja végre a gyakorlatot.	
2.4.	ugrás	ugrások tanulása: gurulóátfordulás három, illetve négyrészes szekrényen, zsugorkanyarlati átugrás kétrészes keresztbe állított szekrényen, terpeszátugrás háromrészes keresztbe állított szekrényen	Egyre jobban tudja végrehajtani az elemeket.	Az elemek végrehajtásánál az ugródeszkáról elrugaszkodása lendületes, támasz helyzetben közelít a lebegő helyzethez.	
2.5.	"kismacskaugrás"	felguggolás tanulása ugrással, előre leterpesztéssel (kismacskaugrás)	Nem látható a lebegőtámasz helyzete, de a mozgást végre tudja hajtani.	Felguggolás után nyújtott karral és vállal támaszkodik le, a lábak hátra nyújtottak (lebegőtámasz). Innen löki el magát lábfejét előre-oldalt lendítve, majd törzsét megemelve és lábait zárva hajlított állásba érkezik.	
2.6.	guggolóátugrás	guggolóátugrás tanulása kettő, illetve háromrészes keresztbe állított szekrényen (8) 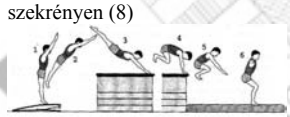	Tud alrugaszkodás után a szekrényre felguggolni és onnan karlökéssel leugrani.	Az ugródeszkáról elrugaszkodva csípőjét megemeli, lábait behúzza és a két karja között átlendíti, majd hajlított állásba érkezik.	
2.7.	akrobatika	ugrótechnikák elsajátítása és gyakorlása gumiasztalon: ugrások fordulatokkal, ülésbe, térdelésbe, fekvésbe érkezésekkel, stb.	Képes végrehajtani apró szökdeléseket különböző helyzetekbe érkezésekkel.	Tudja kontrollálni a testét alacsony és magas ugrásoknál egyaránt. Egymás után több fordulatot képes végrehajtani.	
2.8.	korlát (fiúk, ahol a feltételek adottak)	alaplendület tanulása felkarfüggésben korláton (8)	Végre tudja hajtani a gyakorlatot úgy, hogy az alaplendület bemutatása során a legmagasabb helyzetben a csípője a korlát szintje alatt marad.	Végre tudja hajtani a gyakorlatot úgy, hogy az alaplendület bemutatása során a legmagasabb helyzetben a törzse és lába párhuzamos a korláttal.	
2.9.	támlázás	támaszban támlázás tanulása előre, hátra, oldalra	Leesés nélkül tudja végrehajtani az elemet.	Nyújtott karú támaszban, nyújtott testtartással képes végrehajtani az elemet.	
2.10.	támaszból lendület hátra kiugrás	támaszból lendület, majd hátra kiugrás tanulása függő oldalállásba	Végre tudja hajtani a gyakorlatot.	Megfelelő lendülettel és testtartással tudja végrehajtani a gyakorlatot.	
2.11.	saslendület	saslendület kísérlet egyszeri, majd többszöri végrehajtásának gyakorlása	A hajlított támasz után a karját nyújtja, de a lába nem lendül kellő magasságba.	A hajlított támasz után a karját nyújtja és lába a karfa szintje fölé lendül.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.12.	gyűrű (fiúk és lányok)	függőállásba lendülés tanulása lebegőfüggésből, ill. vissza	Kis segítséggel függőállásba tud lendülni, majd vissza.	Többször, egymás után is képes végrehajtani hibátlanul az elemet.	
2.13.	gerenda (alacsony gerendán fiúk és lányok)	egyensúlygyakorlatok tanulása helyben és járás közben.	Képes leesés nélkül végigmenni a gerendán.	Be tudja mutatni hibátlanul az egyensúlygyakorlatot.	
2.14.	versenyzés	összefüggő gyakorlatok tanulása tarkóállás, mérlegállás, gurulóátfordulások felhasználásával.	Három kötelező talaj elemet be tud mutatni külön-külön.	Négy kötelező plusz két szabadon választott elemből összefüggő gyakorlatot tud bemutatni.	
3.	*Kosárlabda (minikosárlabdával)*	*A kosárlabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
3. 1.	technikai elemek	egykezes és kétkezes mellső és felső átadások tanulása	Képes a labdát társának kezébe passzolni.	A dobást könyöknyújtással indítja és ezt folytatja a kéz csapó mozdulata.	
3. 2.	fektetett dobás	fektetett dobás tanulása labdavezetéssel	Egy leütés után egy lábról felugorva az ügyesebb kézzel 5 kísérletből 1-szer be tudja dobni a labdát a mini gyűrűbe.	Egy leütés után egy lábról felugorva az ügyesebb kézzel 5 kísérletből 4-szer be tudja dobni a labdát a mini gyűrűbe.	
3. 3.	megállás	megállás tanulása egy és két ütemre (17) 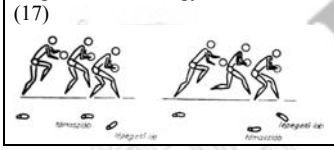	Egy ütemre jól megáll.	A jelzésre rögtön reagálva mindkét ütemre jól megáll.	
3. 4.	taktikai elemek	védőtávolságok tanulása a pálya különböző pontjain	Ismeri a védőtávolságot, de nem mindig alkalmazza jól.	Ismeri a különböző védőtávolságokat. és játék közben jól alkalmazza őket.	
3. 5.	játékszituációk	páros összetett játék – a labdavezetés, labdaátadás-dobás felhasználásával	Végre tudja hajtani a gyakorlatokat, de sokat hibázik.	Gördülékenyen hajtja végre a gyakorlatokat.	
3. 6.	játék	2: 1, 3:2 , 5:5 elleni játék tanulása,	Ismeri a szabályokat, védekezésben segíti csapatát, de támadásban nem aktív.	Tudja az alapvető szabályokat és minden felállásban jól taktikázik.	
4.	*Labdarúgás (junior labdával, elsősorban fiúk)*	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
4. 1.	technikai elemek	technikai elemek tanulása: labdavezetés belső csüddel, rúgás gyakorlása belső csüddel	Képes a folyamatos labdavezetésre.	Mindkét lábbal tudja folyamatosan tárgykerüléssel vezetni a labdát.	
4. 2.	rúgások teljes csüddel	rúgás tanulása teljes csüddel	Képes a labdát helyes érintéssel megrúgni.	Képes a labdát belső és teljes csüddel zsámolyra rúgni.	
4. 3.	labdakezelések	labdakezelések tanulása – lepattanó labda "toppolása", guruló, repülő labda átvétele	Képes önmaga által feldobott, elgurított labdát többször sikeresen levenni.	Társtól kapott labda kezelését és jól végzi.	
4. 4.	fejelés	fejelés tanulása a homlok középső részével állóhelyben oldalt	Egymás után 2-szer beleér fejjel a labdába.	Egymás után 5-ször beleér fejjel a labdába.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. 5.	játékszituációk	kispályás játék tanulása egyszerűsített szabályokkal – cselezés tanulása 1:1, 2:2 elleni játékban (testcsel)	A szabályokat betartva vesz részt a játékban, de nem törekszik cselezésre.	A szabályokat betartva ügyes cselezési megoldásokkal vesz részt a játékban.	
5.	*Kézilabda (mini kézilabda)*	*A kézilabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
5. 1.	technikai elemek	egykezes és kétkezes alsó és felső átadás gyakorlása (álló helyben, helyben járás-, futással, oldalazó mozgásokkal, "cicázás" játékkal)	Többnyire pontosan adja át a labdát.	Mozgás közben, aktív ellenféllel szemben is pontosan adja át a labdát.	
5.2.	dobókéz felől érkező labda elfogása	dobókéz felől érkező labda elfogásának tanulása	A társ irányába tudja továbbítani a labdát helyből, a kapott labdát többnyire megfogja.	Helyből és mozgásból is biztosan passzol, a kapott labdát jó érzékkel és biztos kézzel fogja meg.	
5.3.	labdavezetés	magas és mély labdavezetés tanulása	Ügyesebbik kézzel tudja vezetni a labdát.	Mindkét kézzel tudja vezetni a labdát.	
5. 4.	kapura lövések	kapura lövés tanulása, gyakorlása felsődobással helyből és lendületszerzésből utánlépéssel	6 m távolságból felső egyenes hajítással 5 kísérletből 1-szer betalál a kézilabdakapuba úgy, hogy a labda a gólvonal mögött ér talajt.	6 m távolságból felső egyenes hajítással 5 kísérletből 4-szer betalál a kézilabda kapuba úgy, hogy a labda a gólvonal mögött ér talajt.	
5. 5.	taktikai elemek, játékszituációk	egyszerű indulócsel tanulása, gyakorlása; helyezkedés tanulása	Képes az indulócsel végrehajtására és a játékban a védő és támadó pozíció felvételére.	Jól alkalmazza az indulócselt játék közben,és jól helyezkedik.	
5. 6.	játék	kézilabdajáték gyakorlása egyszerűsített szabályokkal	A játékban részt vesz, és képes a labdát a társ kezébe továbbítani	Jó helyzetfelismerő képességgel rendelkezik, és jól céloz kapura.	
6.	*Röplabda*	*A röplabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
6. 1.	technikai elemek	az alkarérintés tanulása	Három kísérletből legalább egyszer 2 érintést tud végrehajtani folyamatosan.	Három kísérletből legalább egyszer 5 érintést tud végrehajtani folyamatosan.	
6.2.	kosárérintés	a kosárérintés tanulása	Képes a labdát egyszer-egyszer kosárérintéssel megütni.	Folyamatosan képes kosárütéssel a levegőben tartani a labdát.	
6.3.	taktikai elem	az üres helyre történő labdatovábbítás tanulása	Egy-két sikeres akciót végrehajt.	Észreveszi az üres, kihasználható helyeket, és jó érzék-kel arrafelé irányítja a labdát.	
6.4.	zsinórlabda	zsinórlabda játék – pattintással, dobással	A játékban részt vesz, és néha sikerül átjuttatnia a labdát a hálón.	Aktívan és eredményesen szerepel a játékban.	
7.	Cselgáncs (ahol a feltételek adottak)	A cselgáncs tanulása			**TANU ÖNI ORVO MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7. 1.	eséstan (ukemi)	az eséstan (ukemi) megismerése, esések, tompítások tanulása, gyakorlása; zuhanás tanulása, gyakorlása hátra, guggolásból, padról (társ segítségével)	A gurulást végre tudja hajtani féltérdelésből oldalfekvésbe. Egy leszorítást be tud mutatni.	A gurulást végre tudja hajtani futásból, állásból állóhelyzetbe. Mindhárom leszorítást be tudja mutatni, és meg tudja nevezni.	
7. 2.	technikai elemek	a gurulás tanulása, gyakorlása előre, nekifutásból, akadályok felett	Képes a gurulás végrehajtására előre és nekifutásból.	Magasított akadály felett is képes a gurulás végrehajtására.	
7. 3.	alapállások, fogásmódok	alapállások, fogásmódok gyakorlása.	Képes az alapállások felvételére, és egy fogásmódot ismer.	Több fogásmódot ismer, és az alapállásokat jól alkalmazza.	
7. 4.	a citromsárga öv vizsgaanyaga	a földharc tanulása: a rézsút leszorítás tanulása (Katake-, Kesa-, Kuzu-rekesa-, Makurakesaga-tame), Garami I. (ellenoldalú felsőkulcs)	Egy leszorítást be tud mutatni.	Három leszorítást be tud mutatni.	
7. 5.	dobástechnikák	dobások (tachi waza): nagy külső horog (o soto gari), bokadobás oldalt (deashibarai), térdingtás (hizaguruma)	Egy dobást be tud mutatni.	Mindhárom dobást be tudja mutatni.	
7. 6.	versenyszituációs játékok	küzdelem gyakorlása térdelőtámaszban leszorításig; társas és küzdő gyakorlatok játékosan	Képes harcolni, és nem adja fel könnyen a küzdelmet.	Győzelemre törekszik, és legtöbbször el is éri a célját.	
8.	*Úszás*	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS VÉD**
8. 1.	technika	a tanult úszásnemek technikájának tökéletesítése	Legalább 10 m-en keresztül összehangolt a kar- és lábtempója.	Jól koordinálja a kar- és a lábtempót, megfelelő a légvétele.	
8. 2.	teljesítménynövelés	folyamatos úszás	25 m folyamatos úszásra képes.	Legalább 50 m-t képes leúszni megállás nélkül.	
8. 3.	játék	labdajátékok a vízben	Részt vesz a játékban.	Kreatív módon követi a tanári utasításokat.	
V.	SZABADIDŐS JÁTÉKOK	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	Gördeszkázás	*Ismerkedés a játékszerrel; egyensúlyozás a gördeszkán ülve, állva társ segítségével (húzás-tolás); lendületvétel tanulása.*	Képes megállni a gördeszkán társ segítségével, és el tudja lökni magát a földön levő lábbal.	Önállóan képes megállni a gördeszkán, majd el tud indulni, és 1-2 métert halad is.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
2.	Téli sportok, játékok	*Távolba- és célba dobások hólabdával, páros szánkóverseny (egyik tolja vagy húzza társát)*	Szívesen részt vesz a feladatok végrehajtásában.	Kreatív módon, másokkal jól együttműködve vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
3.	Népi játékok	*Ütőjátékok tanulása – bilickézés, bigézés (önállóan készített ütőkkel való bánásmód tanulása és gyakorlása) (16)* 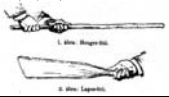	Szívesen részt vesz a feladatok végrehajtásában.	Kreatív módon, másokkal jól együttműködve vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS HON**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	*KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ*	A BEMUTATÓ GYAKORLAT MEGTANULÁSA			
1.	Formációs labdajáték-bemutató zenére	*A bemutató – az együttes cselekvés – tanulása*	Képes a tanuló a tervezett gyakorlat betanulására és kis hibákkal végrehajtására.	Kiváló szinten tanulja be és elsők között hibátlanul hajtja végre a tervezett gyakorlatot.	**TANU ÖNI MÁS HON**
VII.	*ELMÉLET*	ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	Testméretek, testösszetétel	*A testméretek változásainak, kontrollálásának tanulása*	Megérti a testméretek közötti különbségeket	Tudatosul a tanulóban a testkontroll. szükségessége	**TANU ÖNI**
2.	Sport és informatika	*Informatika alkalmazásának alapjai a sportban*	Tudja hol vannak sportoldalak.	Képes egy sportoldal megkeresésére és interaktív kezelésére.	**TANU ÖNI INKO EU**

Év végi követelmények

a) Megérti a lábtartások helyzetei közötti különbségeket.
b) Képes kosár- (megindulás megállás), valamint a kézilabdában a lábszabály pontos betartására.
c) Labdás játékok során törekszik az összjátékra.
d) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
e) Legyen képes szaknyelvi utasításra gimnasztikai gyakorlatok végrehajtására.
f) Merjen fejesugrást végrehajtani vízben.
g) Képes számítógépen a sportról információkat gyűjteni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	*ALAKI KÉPZÉS*	ALAKI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Viselkedési formák*	*Szerepjátékok tanulása és gyakorlása*	A játékban aktívan vesz részt.	A játékban kreatív módon szerepel.	**TANU ÖNI MÁS**
2.	*Csoportmozgatási gyakorlatok*	*Együttes gyakorlatok kéziszerek beiktatásával*	Törekszik a társakkal való összhangra.	Teljesen tud alkalmazkodni és együttműködni a társaihoz.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
II.	PREVENTÍV ÉS ELŐKÉSZÍTŐ GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Aerobic*	Aerobicgyakorlatok végzése zenére	Képes követni a gyakorlatot vezető tanárt.	Bemelegítő és erősítő jellegű gyakorlatokat önállóan is képes zenére végezni.	**TANU ÖNI**
2.	*Esztétikus testtartás- és mozgásgyakorlatok*	*Ritmikus sportgimnasztika: különböző kéziszerek használatának tanulása játékosan (tornakarika, buzogány, szalag)*	Figyelmesen követi a tanári utasításokat.	Jó technikával, ügyesen hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI ORVO**
III.	MOTOROS-KÉPESSÉG-FEJLESZTÉS	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	Erőfejlesztő gyakorlatok	*Sorozatszökdelések gyakorlása lépcsőn*	2x10 fok lépcsőn képes felfutni és páros lábon szökdelni.	2x15 fok lépcsőn képes felfutni, páros- és egy lábon szökdelni.	**TANU ÖNI ORVO**
2.	*Hasizomfejlesztő gyakorlatok*	*Hanyattfekvésből felülések gyakorlása 1 kg-os tömöttlabdával karlendítéssel*	Fiúk 20-szor megcsinálják. A lányok 10-szer.	Fiúk 35-ször megcsinálják. A lányok 25-ször.	**TANU ÖNI ORVO**
3.	*Gyorsaság fejlesztése*	*30 m-es futások gyakorlása*	Javuló tendenciával teljesít.	Jelentős fejlődést mutat.	**TANU ÖNI ORVO**
4.	*Tartós futás*	Tartós futás gyakorlása 1000 m-en	A fiúk 5.05 alatt futnak 1000 m-t, a lányok 5.20 alatt.	A fiúk 4.20 alatt futnak 1000 m-t, a lányok 4.30 alatt.	**TANU ÖNI ORVO**
5.	Nyújtó-, lazító gyakorlatok	*Nyújtó-, lazító gyakorlatok tanulása bordásfalnál.*	A gyakorlatokat társ segítségével tudja végrehajtani.	Önállóan végzi a gyakorlatokat nagy mozgásterjedelemben.	**TANU ÖNI ORVO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	Ügyességfejlesztő gyakorlatok	*Gyakorlatok végrehajtása kéziszerekkel (labda, ugrókötél akrobatika)*	Legalább egy szerrel két gyakorlatot be tud mutatni.	Minden szerrel be tud mutatni egy gyakorlatot.	**TANU ÖNI ORVO**
7.	*Karerő-fejlesztő gyakorlat*	A kötélmászás tanulása	A fiúk 1-szer teljes magasságig fel tudnak mászni a kötélen, a lányok ¾ magasságig.	A fiúk 3-szor teljes magasságig fel tudnak mászni a kötélen, a lányok 2-szer.	**TANU ÖNI ORVO**
IV.	*SPORTÁGI KÉPZÉS*	FELKÉSZÜLÉS SPORTÁGAK ŰZÉSÉRE			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI ORVO**
1.1.	futás	a futás tanulása; rajtversenyek, futóversenyek gyakorlása.	Ismer és tud minimum 3 futóiskolai gyakorlatot. Ismeri a rajtolás módját és a versenyzés szabályait.	Ismer és tud minimum 6 futóiskolai gyakorlatot. Ismeri a rajtolás módját és a versenyzés szabályait.	
1.2.	futóiskolai gyakorlatok	a szkippelés tanulása	Kevés hibával mutatja be a technikát.	Képes a technika jó bemutatására.	
1.3.	váltófutás	a kétkezes váltás tanulása.	Ismeri a váltás technikáját, de átvételnél néha elejti a botot.	Ismeri a váltás technikáját, zökkenőmentesen adja és veszi a botot.	
1.4.	ugrás	lépő távolugrás gyakorlása ugrófolyosóból	15 -18 méter fokozatosan gyorsuló nekifutással 20 cm-es ugródeszkáról tudja végrehajtani a gyakorlatot. Az elrugaszkodás után támadóállás helyzetében tud repülni, majd guggolóállásba érkezik a homokgödörbe.	Erőteljes elrugaszkodás után, a repülési fázist hosszan tartva két lábra érkezik a homokgödörbe.	
1.5.	magasugrás	átlépő magasugrás gyakorlása léc felett	Fiúk, lányok 80 cm-t tudnak átugrani.	A fiúk 120 cm-t, a lányok 105 cm-t tudnak átugrani.	
1.6.	dobás: súlyökés	A súlylökés tanulása előre egy kézzel oldalterpeszállásban 2 illetve 4 kg-os tömöttlabdával	Az egyensúlybontást elvégzi, de további mozgása nem robbanékony és gyors.	Egyensúlybontás után a dobókéz oldali csípőjét gyorsan előretolja és a törzs előre lendülésébe kapcsolódik a karmunka.	
1.7.	Dobás: kislabdahajítás	kislabdahajítás gyakorlása beszökkenéssel.	A fiúk 29 m-t, a lányok 21 m-t tudnak dobni.	A fiúk 44 m-t, a lányok 31 m-t tudnak dobni.	
1.8.	Házi verseny	Háziversenyeken való részvétel tanulása: ugrás, futás, dobás	Részt vesz a versenyben, de gyengén teljesít.	Jó eredményt ér el valamelyik számban.	
2.	Torna	A torna elemeinek tanulása			**TANU ÖNI ORVO**
2.1.	talaj (fiúk, lányok)	Gyakorlás: fellendülések kézállásba, terpesztámaszból emelés fejállásba, kézenátfordulás oldalra	Képes elrugaszkodásból felmenni fejállásba és ott megállni.	Önállóan képes fejállásba emelni nyújtott lábait.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	tarkóbillenés	a tarkóbillenés tanulása	A gyakorlat inkább egy nyújtott térddel végrehajtott gurulóátfordulásra hasonlít.	Nyújtott térddel csípőben hajlítva gurulóátfordulás indítása hátrafelé, karjaival fékezi " zuhanását ". Amint a válla éri a talajt, a füle mellé helyezett karral tolva erőteljes nyitást hajt végre csípőben lábnyújtással fölfelé. Futólagos kézálláson keresztül érkezzen nyújtott lábbal a szőnyegre, karja oldalsó középtartásban.
2.3.	kísérletek – haránt- és oldalspárga	haránt- és oldalspárga tanulása.	Csípője közelít a talaj felé, de el nem éri.	Teljesen leér a csípője a földre vagy csak 10-20 cm hiányzik hozzá.
2.4.	*ugrás*	gurulóátfordulás gyakorlása trampolinról négyrészes szekrényen; guggoló- terpeszátugrás gyakorlása háromrészes keresztbe állított szekrényen	A gyakorlatokat kis segítséggel tudja végre-hajtani.	Támaszhelyzetben képes a lebegőtámasz kialakítására.
2.5.	ugróakrobatika	szaltó ugrások gyakorlása trampolinról szivacsbálába	Csak segítséggel képes végrehajtani az elemet.	Képes magas ívű elrugaszkodással zsugorhelyzetben teljes fordulatra biztos hajlított állásba érkezéssel.
2.6.	korlát (fiúk – ahol a feltételek adottak)	alaplendületek tanulása felkarfüggésben, támaszban támlázás előre (csak fiúk)	Egyre jobban hajtja végre a feladatokat.	Jó technikával, elemösszekötéssel képes bemutatni az elemeket.
2.7.	alaplendület támaszban	alaplendület tanulása támaszban (8) 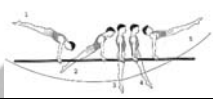	Lendületben a lába eléri a karfa vonalát.	Képes előre és hátra lendületnél is a karfa magassága fölé lendítésre.
2.8.	terpeszpedzés	terpeszpedzés tanulása.	A karfára képes lendíteni a lábát, de nem lendületes a mozgás és nem a comb középső részével üti a korlátot.	Nyújtott, feszes lábbal lendületesen végzi a mozgást és a comb középső része üti a karfát.
2.9.	felkarfüggésből lendület hátra támaszba	lendület hátra támaszba tanulása felkarfüggésből	Képes a mozgás végrehajtására, de csak lassú és erőltetett módon.	Lendületes, gyors és folyamatos mozgásvégrehajtásra képes lebegőtámasz helyzetéig.
2.10.	gyűrű (fiúk, lányok)	lendületvétel és alaplendület tanulása	Lendületvételnél a lábai térdben enyhén hajlítottak és az egész mozgás lassú.	Nyújtott-zárt lábakkal lendületesen végzi a mozgást.
2.11.	lendület függésből lebegőfüggésbe	lendület tanulása lebegőfüggésbe függőállásból	A mozgást csak elrugaszkodással tudja végrehajtani, lábai nem zártak és feszesek.	A mozgást lendületvétellel képes végrehajtani, lábai zártak és nyújtottak.
2.12.	emelés lebegőfüggésből lefüggésbe	emelés tanulása lebegőfüggésből lefüggésbe	A gyakorlatot csak segítséggel képes végrehajtani, a test rögzítése bizonytalan.	Önállóan hajtja végre az elemet nyújtott, rögzített testtartással.
2.13.	homorított leugrás	homorított leugrás tanulása függésből lendülettel hátra	A mozgás végrehajtása nem kellőképpen lendületes.	Lendületes és szép kivitelezéssel ugrik le és érkezik hajlított állásba.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.14.	fészekfüggés	a fészekfüggés tanulása (8)	Képes az elem globális bemutatására	Nyújtott karral, maximális törzshajlítással, segítség nélkül képes az elem végrehajtására.	
2.15.	gerenda (fiúk, lányok)	állások (lábujj, guggoló-, lebegő-, kilépő- stb. állások) tanulása	Végrehajtja a gyakorlatokat, de sokszor meginog.	Biztos egyensúlyi helyzetben és feszes lábbal hajtja végre a gyakorlatot.	
2.16.	járások	járások tanulása (előre, hátra, oldalra, lábujjhegyen, guggolásban, kartartásokkal, játékosan stb.)	Képes a gerendán végigmenni kisebb megingásokkal.	Biztos egyensúlyi helyzetben jár a gerendán.	
3.	*Kosárlabda (minikosárlabda)*	*A kosárlabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
3.1.	technikai elemek	Rövid indulás, hosszú indulás tanulása.	Balról és jobbról 10 m távolságból lépéshiba nélkül lendületes labdavezetéssel 5-5 dobásból 2-t értékesít.	Balról és jobbról 10 m távolságból lépéshiba nélkül lendületes labdavezetéssel 5 - 5 dobásból 6-ot értékesít.	
3.2.	taktikai elemek	hosszútámadás, gyorsindítás tanulása (védő nélkül, védővel)	Képes a feladat csoportban való végrehajtására	Képes a feladat pontos végrehajtására játék közben is.	
3.3.	játék	"Add és fuss" játék tanulása	Megérti a feladatokat és aktívan részt vesz a játékban.	Eredményesen, jó helyzetfelismeréssel vesz részt a játékban.	
3.4.	emberfogásos védekezés	az egészpályás emberfogásos védekezés tanulása	Igyekszik a kijelölt ellenfelét "fogni" a játékban.	Jól alkalmazza játékban az emberfogásos védekezést.	
4.	*Labdarúgás (junior labdával,elsősorban fiúknak)*	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
4.1.	technikai elemek	gyakorlás: Rúgás belsővel, belső és teljes csüddel, labdakezelések (guruló és laposan repülő labda átvétele) labdavezetés (belső és teljes csüddel), fejelések	Képes a labdát belső csüddel kapura rúgni és 9 m-ről hálóba juttatni.	Képes a labdát belső és teljes csüddel kapura rúgni és 9 m-ről hálóba juttatni.	
4.2.	beadás-fejelés	beadás – fejelés tanulása	Egymás után 3-szor belefejel a labdába.	Egymás után 6-szor belefejel a labdába.	
4.3.	taktikai elemek és játékszituációk	a testcsel, a rálépős csel tanulása gyakorlása; egyszerű elhúzás gyakorlása belső csüddel	Minimum 2 cselezési formát sikeresen bemutat passzív védővel szemben.	Mindhárom cselezési formát bemutatja aktív védővel szemben is.	
4.4.	emberfogásos védekezés	az egészpályás emberfogásos védekezés tanulása	Sokszor "lerázza" az embere, de igyekszik "fogni".	Hatékonyan fogja az ellenfelét a szabályok adta keretek között.	
4.5.	játék	játék gyakorlása kispályán egyszerűsített szabályokkal; a védők helyezkedésének tanulása	Részt vesz a játékban, de nem törekszik a labda megszerzésére.	Sokat cselez, és jó passzokat ad a társainak.	
5.	*Kézilabda (mini, illetve női kézilabdával)*	*A kézilabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.1.	technikai elemek	az egykezes alsó és felső átadás gyakorlása, a dobókéz felől érkező labda elfogásának, labdavezetések gyakorlása irányváltoztatásokkal	Egyre jobban hajtja végre a feladatokat.	Játékban is sikeresen hajtja végre a feladatokat.	
5.2.	kapura lövések keresztlépésekkel	kapura lövések tanulása talajról, keresztlépéssel.	9 m-es vonalról 5 kísérletből 2-szer betalál a kapuba.	9 m-es vonalról 5 kísérletből 4-szer betalál a kapuba.	
5.3.	kapus feladatai	kapus tevékenységek: (az alaphelyzet és a helyezkedés tanulása, gyakorlása)	Ismeri az alapállás helyzetét és a védési formákat.	Ismeri az alapállás helyzetét, a védési formákat és jól alkalmazza játékban.	
5.4.	taktikai elemek és játékszituációk	a labdaelfogás tanulása futás közben	Képes a labda elkapására futás közben kisebb távolságokból.	Nagy pontossággal fogja meg a távolról érkező labdákat is.	
5.5.	páros lábú indulócsel	páros lábú indulócsel tanulása, a védőmozgás gyakorlása, 2:1 elleni játék tanulása	Képes az indulócsel végrehajtására passzív védővel szemben. Ismeri a védekező mozgást.	Képes az indulócsel végrehajtására aktív védővel szemben. Ismeri a védekező mozgást, és jól alkalmazza játékban.	
5.6.	kézilabdajáték	a kézilabdajáték gyakorlása egyszerűsített szabályokkal	Figyelmesen, társait segítve vesz részt a játékban.	Jó taktikai megoldásokat alkalmaz a játékban.	
5.7.	versenyzés választott sportjátékban	háziversenyeken való részvétel	Részt vesz a játékban.	Ötletes megoldásokra, jó helyezkedésre és összehangolt csapatmunka segítésére képes.	
6.	*Röplabda*	A röplabdázás tanulása			**TANÖNI ORVOS MÁS**
6.1.	technikai elemek	az alkarérintés a kosárérintés tanulása, gyakorlása	Három kísérletből egy alkalommal 2-szer sikerül.	Három kísérletből egy alkalommal 5-ször sikerül.	
6.2.	alsó egyenes nyitás	az alsó egyenes nyitás tanulása	5-ből 2-szer sikeresen átjuttatja a labdát a hálón.	5-ből 4-szer sikeresen átjuttatja a labdát a hálón.	
6.3.	taktikai elemek és játékszituációk	labdaügyesség-fejlesztő gyakorlatok végzése röplabdával	Be tud mutatni minimum 5 ügyességfejlesztő gyakorlatot.	Be tud mutatni minimum 8 ügyességfejlesztő gyakorlatot.	
6.4.	előkészítő játékok	zsinórlabda játszása röplabdaszabályokkal (az elkapott labdát tetszőleges ütéssel adhatja a társnak, ill. juttathatja át a hálón túlra)	A játékban szívesen részt vesz.	Mindent megtesz csapatának jó teljesítménye érdekében.	
6.5.	versenyzés	részvétel háziversenyen választott sportjátékban	Részt vesz a versenyen.	Eredményesen, csapatát jól segítve vesz részt a versenyen.	
7.	*Cselgáncs*	*A cselgáncs tanulása, gyakorlása*			**TANÖNI ORVOS MÁS**
7.1.	technikai elemek	esések gyakorlása, zuhanás tanulása előre, felugrásból	Képes az előre és a hátra esést végrehajtani.	Minden irányban képes az esést végrehajtani.	
7.2.	alapállások, fogásmódok	alapállások, fogásmódok; fordulómozgások gyakorlása	Ismeri az alapállásokat és a fogásmódokat.	Ismeri az alapállásokat és a fogásmódokat, s helyesen alkalmazza őket.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.3.	dobástechnikák	egyensúlyvesztések gyakorlása: a térdingatás tanulása; az oldalt-lábsöprés tanulása	Képes kibillenteni a társát az egyensúlyi helyzetéből.	Kibillenti a társát. és az egyensúlyvesztést kihasználva eldobja.	
7.4.	versenyzés, taktikai elemek	a citromságra öv vizsgaanyagának tanulása: a földharc tanulása, gyakorlása; dobáskombinációk gyakorlása leszorításokkal.	A citromsárga öv vizsgaanyagából be tud mutatni 2 leszorítást és 1dobást.	A citromsárga öv vizsgaanyagát be tudja mutatni (5 leszorítás, 3 dobás).	
7.5.	küzdelmek	páros küzdelem gyakorlása térdelőtámaszban, állásban	Részt vesz a küzdelemben, de nincs benne küzdőszellem.	A szabályok adta kereten belül teljes küzdeni akarással dolgozik.	
8.	**Úszás**	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS VÉD**
8.1.	technika	a légvétel ritmusának tanulása	Képes a kar- és lábmunkához kötni a légvételt (kisebb hibákkal).	Képes ritmusos légvétellel a folyamatos kar- és lábtempó kialakítására.	
8.2.	folyamatos úszás	folyamatos úszás teljesítmény növelés céljából	50 m-es távolság leúszására képes.	75 m-es távolság folyamatos leúszására képes.	
8.3.	játék	fogó-, kidobójátékok játszása a vízben	Figyelmesen végrehajtja a tanári utasításokat.	Eredményesen, mások bevonásával vesz részt a játékokban.	
V.	*SZABADIDŐS JÁTÉKOK*	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			**TANU ÖNI EU MÁS VÉD**
1.	Floorbal, Gördeszkázás	*Modern játékok tanulása.* 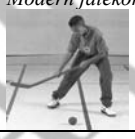	Aktívan vesz részt a játékban	Képes ügyességi feladatok sikeres végrehajtására.	
2.	Dobójátékok	*Frisbee és bumeráng játék alapjainak elsajátítása: dobások, elkapások változatainak gyakorlása*	Képes a frisbee dobására és elkapására.	Ötletes variációkat tud dobásokra.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
3.	Téli játékok	*Természetes mozgásos játékok, küzdő gyakorlatok a hóban*	Sikeresen hajtja végre a tanári utasításokat.	Kreatív, társaival jól együttműködve vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
4.	Népi játékok	*"Kecskézés", "hegyi ember", "köteles" játékok tanulása*	Megismeri a játékokat.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS HON**
VI.	*KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ*	AZ EGYÜTTES FELLÉPÉS TANULÁSA			

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	Úgróakrobatika (fiúk)	**A bemutató gyakorlat tanulása**	Képes a gyakorlat elsajátítására.	A gyakorlatokat jól és pontosan sajátítja el, és hibátlanul mutatja be.	**TANU ÖNI ORVO**
2.	Ritmikus sportgimnasztikai bemutató (lányok)	*Választott ritmikus sportgimnasztikai szerrel (buzogány, szalag) végzett bemutató gyakorlat tanulása*	Képes a gyakorlat elsajátítására.	A gyakorlatokat jól és pontosan sajátítja el, és hibátlanul mutatja be.	**TANU ÖNI**
VII.	*ELMÉLET*	ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	Főbb izomcsoportok	*A nagy izomcsoportok működésének tanulása*	Képes felsorolni egyes mozgásokhoz kötve a nagy izomcsoportokat	Képes gyakorlatokat hozzárendelni egyes izomcsoportok működéséhez.	**TANU ÖNI**
2.	Bemelegítő gyakorlatok élettani hatása	*Bemelegítés elméleti alapjainak tanulása*	Képes megindokolni egyes bemelegítő gyakorlatok hatását	Képes bemelegítő gyakorlatsorozat megtervezésére.	**TANU ÖNI**

Év végi követelmények

a) Megérti a lábtartások helyzetei közötti különbségeket.
b) Képes kosár- (megindulás megállás), valamint a kézilabdában a lábszabály pontos betartására.
c) Labdás játékok során törekszik az összjátékra.
d) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
e) Legyen képes szaknyelvi utasításra gimnasztikai gyakorlatok végrehajtására.
f) Merjen fejesugrást végrehajtani vízben.
g) Képes számítógépen a sportról információkat gyűjteni.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	*ALAKI KÉPZÉS*	ALAKI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Szervezési gyakorlatok*	*Csoportalakítások gyakorlása (oszlopokba, sorokba fejlődések, szakadozások) járásban, futásban, zenére*	Figyelmesen követi a tanári utasításokat.	Hibák nélkül, a társakkal összhangban végzi a feladatokat.	**TANU ÖNI INKO MÁS**
2.	*Kreativitásra késztető gyakorlatok*	*Sportolási helyszín alakításának, teremalakításnak a gyakorlása (tanulók döntik el a terem berendezés formáját)*	Képes különböző gyakorlatok végzéséhez berendezni a tornatermet.	Képes ötletes és jó kihasználású teremberendezési formák kialakítására.	**TANU ÖNI INKO MÁS**
3.	*Csoportdinamikai gyakorlatok*	*Bizalmi játékok tanulása*	Figyelmesen vesz részt a játékban.	Jó együttműködést és felelősségérzetet tanúsít a társak iránt.	**TANU ÖNI INKO MÁS**
II.	ELŐKÉSZÍTŐ ÉS PREVENTÍV GYAKORLATOK	GIMNASZTIKA TANULÁSA			
1.	*Callanetics-gyakorlatok*	*Callanetics gyakorlatok megismerése és alkalmazása*	Képes a gyakorlatok végrehajtására.	Képes önállóan gyakorlatok kiválasztására és bemutatására.	**TANU ÖNI ORVO**
2.	Légzőgyakorlatok	Légzőgyakorlatok végzése egyénileg és párosan (ki- és belégzés helyes ritmusa, préselés fontossága, aerob, anaerob munkavégzés megismertetése)	Megérti a légzőgyakorlatok fontosságát, és jól hajtja végre a feladatokat.	Képes önálló légzőgyakorlatok kiválasztására és jó technikával való teljesítésére.	**TANU ÖNI ORVO**
3.	*Esztétikai testtartás- és mozgásgyakorlatok*	*Járások gyakorlása: táncos alapjárások, érintő járás, hintalépések, hármaslépések*	Törekszik a gyakorlatok pontos végrehajtására.	Esztétikusan, jól hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI ORVO**
III.	MOTOROS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉS	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	Cirkuit edzés	*Circuit edzés módszertanának megismerése (erő-, gyorsaság-, állóképességfejlesztés céljára) 5 gyakorlatból álló feladatsor összeállítása és végrehajtása*	Képes a tanár által kijelölt gyakorlatok végrehajtására.	Képes önállóan 5 gyakorlatsorozatból álló köredzés összeállítására és végrehajtására.	**TANU ÖNI ORVO**
2.	*Tartós futás*	*Tartós futás gyakorlása 1500 m-en*	A saját tempójában teljesíti a távot.	Jó iramban, egyenletes futással teljesíti a távot.	**TANU ÖNI ORVO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	SPORTÁGI KÉPZÉS	SPORTÁGAK TECHNIKAI ÉS TAKTIKAI ELEMEINEK TANULÁSA ÉS GYAKORLÁSA			
1.	**Atlétika**	*Az atlétika elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI ORVO**
1.1.	futás	futóiskolai gyakorlatok tanulása, rajtversenyek, futóversenyek vezetése	Képes minimum 5 futóiskolai gyakorlat bemutatására.	Képes minimum 8 futóiskolai gyakorlat bemutatására.	
1.2.	gátfutás	gátfutás előkészítése, futás alacsony akadályok felett (gátiskolai gyakorlatok tanulása)	Képes alacsony gátak fölött átfutni egy-két ütemtévesztéssel.	Folyamatos futással jó iramban fut át a gátak fölött.	
1.3.	magasugrás	az átlépő magasugrás és a lépő távolugrás gyakorlása	Egyre jobban hajtja végre a feladatokat.	Jó technikával hajtja végre a feladatokat.	
1.4.	hármasugrás	a hármasugrás tanulása	Képes sorozatszökdelések végzésére. Egy lábról ugorva tud azonos lábra érkezni, de a súlypontja alacsonyan van.	Képes sorozatszökdelések végzésére. Egy lábról ugorva tud azonos lábra érkezni, a súlypontja magasan van térdét a vízszintesig emeli, karját energikusan előrelendíti.	
1.5.	súlylökés szökkenéssel	súlylökés tanulása szökkenéssel	A mozgás egésze nem folyamatos, és a kidobás nem teljesen lökésszerű.	A dobókéz oldali csípőjét beforgatja és előretolja, majd a törzs előre lendülésébe kapcsolódik a karmunka.	
1.6.	kislabdahajítás	kislabdahajítás tanulása 1, 2, majd 3 keresztlépéssel, lekészített labdával	A keresztlépést végrehajtja, de a labda kidobását kis technikai hibával végzi.	A keresztlépést végrehajtja, és a labda kidobását helyes technikával végzi.	
1.7.	versenyzés	részvétel házi versenyen (60m-es síkfutás, kislabdahajítás, magasugrás, távolugrás)	Általánosan javítja eredményeit.	Kiemelkedő teljesítményt ér el a versenyen.	
2.	*Torna*	A torna elemeinek tanulása			**TANU ÖNI ORVO**
2. 1.	*talaj*	kézállás, repülő gurulóátfordulás gyakorlása	Képes az eddig tanultak bemutatására segítséggel vagy kis hibával.	Képes az eddig tanultak jó és pontos bemutatása.	
2.2.	fejenátfordulás	a fejenátfordulás tanulása (8) 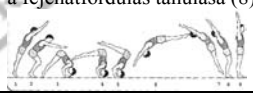	A fejenátfordulás végrehajtására segítséggel képes.	A fejenátfordulás végrehajtására önállóan képes.	
2.3.	**ugrás** (fiúk, lányok)	guggolóátugrás tanulása három illetve négyrészes keresztbe állított szekrényen	A guggolóátugrás végrehajtására képes segítséggel.	A guggolóátugrás végrehajtására önállóan képes.	
2.4.	terpeszátugrás	a terpeszátugrás gyakorlása háromrészes keresztbe, négyrészes hosszába állított szekrényen	A terpeszátugrás végrehajtására segítséggel képes.	A terpeszátugrás végrehajtására önállóan képes.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	**korlát** (fiúk – ahol a feltételek adottak)	alaplendület gyakorlása felkarfüggésben és támaszban, felkarfüggésből lendület hátra támaszba	Lendületben a lába eléri a karfa vonalát.	Nyújtott lábait előre és hátra lendületnél is a karfa magassága fölé tudja vinni.	
2.6.	kanyarlati leugrás	a kanyarlati leugrás tanulása (8) 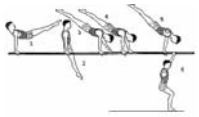	A mozgás végrehajtása lassú és erőltetett.	Lendületes, gyors és folyamatos a mozgása.	
2.7.	**gyűrű** (fiúk)	lendületvételek, alaplendületek, fészekfüggés gyakorlása	Lendületvételnél a lábak térdben enyhén hajlítottak, és az egész mozgás lassú.	Nyújtott-zárt lábakkal lendületesen végzi a mozgást.	
2.8.	függésből lendület lebegőfüggésbe	függésből lendület lebegőfüggésbe	A mozgást csak elrugaszkodással tudja végrehajtani, lábai nem zártak és feszesek.	A mozgást lendületvétellel képes végrehajtani, lábai zártak és nyújtottak.	
2.9.	összefüggő gyakorlat	összefüggő gyakorlat tanulása: függés, lendület előre, lebegőfüggésbe, csípőnyújtás lefüggésbe, lendület hátra, homorított leugrás	A gyakorlatot csak segítséggel képes végrehajtani.	Önállóan végrehajtja a gyakorlatot, teste egyenes lefüggéskor, a leugrása lendületes.	
2.10.	**gerenda** (lányok)	állások, mérlegállás gyakorlása	Végrehajtja a gyakorlatokat, de sokszor meginog.	Biztos egyensúlyi helyzetben és feszes lábbal hajtja végre a gyakorlatot.	
2.11.	testhelyzetek	térdelő-, ülő-, fekvő – ill. vegyes testhelyzetek tanulása	Képes a testhelyzetek felvételére, de a testtartása nem szép.	Képes a testhelyzetek felvételére, és a testtartása feszes és tónusos.	
2.12	fekvésből emelkedés ülésbe	hanyattfekvésből emelkedés tanulása terpeszülésbe	Emelkedés közben valamelyik irányba kibillen.	Folyamatosan és előre irányuló mozdulattal végzi a gyakorlatot.	
2.13	**felemáskorlát** (lányok, ahol a feltételek adottak)	állások és ülések tanulása	Képes a testhelyzetek felvételére, de bizonytalan a szeren.	Képes a testhelyzetek felvételére, és magabiztos a szeren.	
2.14	ostorlendület	lendület tanulása függésben előre-hátra (4)	Kevés a karmunka, ezért a súlypontja csak kis mértékben mozdul előre és hátra.	Helyes kar és lábmunkával végzi a lendületet, ami elegendő a további gyakorlat végrehajtáshoz.	
2.15	függésből átterpesztés függésbe	függésből átterpesztés tanulása fekvőfüggésbe	Kevés a lendületszerzés, ezért lábait kissé hajlított helyzetben viszi át a karfa fölött.	Nyújtott és feszes lábakkal, nagy lendülettel végzi az átterpesztést.	
3.	*Kosárlabda (mini kosárlabdával nagy palánkra)*	*A kosárlabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
3.1.	technikai elemek	dobások tanulása nagy palánkra társtól kapott labdával	Az eddig tanultak bemutatása hibákkal.	Eddig tanultakat jó technikával mutatja be.	
3.2.	fektetett dobás	fektetett dobás tanulása	Fektetett dobással egyik oldalra a társtól kapott labdát 5-ből 1-szer bedobja.	Fektetett dobással mindkét irányba a társtól kapott 5-ből 3-szor bedobja.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.3.	felugrásból labdaátvétel	a "légpassz" tanulása	Felugrásból képes a labdát a társ kezébe továbbítani.	Jó ütemben ugrik fel, és képes a levegőben pontosan továbbítani a labdát.	
3.4.	taktikai elemek	a gyorsindítás tanulása	Észreveszi a gyorsindítás lehetőségét játékban, de többnyire nem tudja kihasználni a helyzetet.	Észreveszi a gyorsindítás lehetőségét játékban, és ki is használja.	
3.5.	lepattanó labda megszerzése	a lepattanó labda megszerzésének tanulása	Törekszik a lepattanó labda megszerzésére, de kevés sikerrel.	.Jó ütemben ugrik a lepattanó labdáért, és gyakran meg is szerzi azt.	
3.6.	játék	játék félpályás emberfogással	Részt vesz a játékban.	Aktív és eredményes szereplése.	
3.7.	versenyzés	házi versenyen való részvétel	Részt vesz a játékban	Jól helyezkedik, és jó taktikai megoldásokat alkalmaz a versenyen.	
4.	**Labdarúgás**	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
4.1.	technikai elemek	Rúgások gyakorlása belsővel, teljes és külső csüddel, labdaátvételek	Képes a labdát belső csüddel kapura rúgni és 10m-ről a hálóba juttatni. 5 kísérletből 1-szer sikeresen átveszi a labdát.	Képes a labdát belső és teljes csüddel kapura rúgni és 10m-ről hálóba juttatni. 5 kísérletből 3-szor sikeresen átveszi a labdát.	
4.2.	mozgó labda továbbítása	mozgó labda továbbításának tanulása belsővel	Legalább a szemből kapott labdát képes kezelés nélkül továbbítani.	Különböző oldalakról érkező labdát képes kapásból pontosan továbbítani	
4.3.	fejelés páros lábról felugrás közben	fejelés tanulása páros lábbal felugrással	Egymás után 4-szer belefejel a labdába.	Egymás után 7-szer belefejel a labdába.	
4.4.	taktikai elemek, játékszituációk	rálépős és elhúzós csel gyakorlása, a becsúszó szerelés tanulása	Minimum 2 cselezési formát sikeresen bemutat passzív védővel szemben.	Mindhárom cselezési formát bemutatja aktív védővel szemben is.	
4.5.	kapusmozgás	kapusmozgás tanulása: labdaelfogás féltérdelésben, félmagas labda védése	5 kísérletből 1-szer megfogja a labdát.	5 kísérletből 3-szor megfogja a labdát.	
4.6.	a védők váltása	a védők váltásának tanulása	Megérti a feladatot, és képes együttműködni a társával	Játék közben is sikeresen alkalmazza az elemet.	
5.	*Kézilabda (női kézilabdával)*	*A kézilabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
5.1.	technikai elemek	csukló-átadások tanulása; ütközések tanulása talajon	10m-re álló társnak átpasszolja a labdát egykezes alsóval és felsővel.	15m-re álló társnak is magabiztos pontossággal átdobja a labdát.	
5.2.	kapuralövések	a felugrásos lövés és az alsódobás tanulása (14)	6 m-es vonalról 5 kísérletből 2-szer betalál a kapuba.	6 m-es vonalról 5 kísérletből 4-szer betalál a kapuba.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.	taktikai elemek, játékszituációk	magasan érkező labdák védésének tanulása; egy- és kétkapus játék gyakorlása	Ismeri az alapállás helyzetét és a védési formákat.	Ismeri az alapállás helyzetét, a védési formákat, és jól alkalmazza őket játékban.	
5.4.	játék	a játék gyakorlása emberfogásos védekezéssel; játék 2:2, 3:2 ellen	Részt vesz a játékban a szabályok ismeretével és betartásával.	Jól alkalmazza játékban a 2:2 és 3:2 elleni játékot.	
5.5.	versenyzés választott sportjátékban	részvétel háziversenyen	Részt vesz a versenyen, de kissé passzívan játszik.	A saját posztján játékával segíti a csapat játékát.	
6.	*Röplabda*	*A röplabdázás tanulása*			**TANUÖNI ORVO MÁS**
6.1.	technikai elemek	a kosárérintés tanulása elfordulással; magas kosárérintés tanulása	Egymás után minimum 5 kosárérintést tud végezni	1 percig folyamatosan a levegőben tartja a labdát kosárérintéssel.	
6.2.	felső egyenes nyitás	a felső egyenes nyitás tanulása (3) 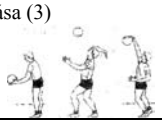	Egykezes felsővel átdobja a labdát a társnak. Alapvonalról a hálón átüti a labdát.	Jó ütemben üti meg a labdát, és az egész pályát átüti.	
6.3.	taktikai elemek	nyitás-fogadási alakzatok megismerése	Figyelmesen követi a tanári utasításokat.	Eredményesen fogadja a különböző módon érkező labdákat.	
6.4.	területvédelem	védekezés tanulása sánc nélkül	Megérti a pedagógus utasításait.	Jó helyen, jól alkalmazza a tanult mozgásokat.	
6.5.	játék egyszerűsített szabályokkal	röplabdázás tanulása egyszerűsített szabályokkal.	A játékban részt vesz a szabályok betartásával.	Megtesz mindent a csapat győzelméért a saját képességei szerint.	
6.6.	versenyzés	részvétel háziversenyen választott sportjátékban.	***Részt vesz a versenyen.***	Eredményesen, a csapatát segítve vesz részt a versenyen.	
7.	Cselgáncs	A cselgáncs tanulása			**TANUÖNI ORVO MÁS**
7. 1.	technikai elemek	esések gyakorlása: tompítások, zuhanások, gurulások; forduló mozgások gyakorlása; egyensúlyvesztések gyakorlása	Tud előre és hátrafelé tompítani és egyik irányba gurulni.	Minden irányban tud tompítani és mindkét irányba tud gurulni előre.	
7.2.	taktikai elemek	a fordított rézsút-leszorítás tanulása; a földharc és a karkulcs tanulása; a karfeszítés tanulása befogó lábon át a mell megtámasztásával	Legalább 2 földharcelemet végre tud hajtani.	A 7 földharcelemet végre tudja hajtani.	
7.3.	*dobástechnikák*	dobások tanulása állásból; dobások összekapcsolása földharc elemekkel: a dobás után leszorítások gyakorlása	Legalább 2 dobást be tud mutatni, és összekapcsolja azt egy földharc elemmel.	A 3 csípődobást végre tudja hajtani.	
7.4.	*küzdelmek*	a küzdelem tanulása, gyakorlása	Inkább a védekező taktikát választja.	Küzdőszellem és támadó harcmodor jellemzi.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.	Úszás	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO VÉD**
8.1.	*technikai elemek*	a fordulók technikájának tökéletesítése	Egyre jobban hajtja végre a fordulókat.	Folyamatos úszásból képes fordulni majd folyamatos úszásra váltani.	
8.2.	*teljesítmény növelése*	a teljesítménynövelés gyakorlása tetszőleges úszásnemben (minél hosszabb táv elérése)	Képes 100 m-t úszni folyamatosan.	Képes 200 m-t úszni folyamatosan.	
8.3.	*játék*	búvárjátékok játszása (kincskeresés, víz alatti fogócskázás)	Részt vesz a játékban.	Eredményesen vesz részt a játékban, legalább 20 s-ig víz alatt tud maradni.	
V.	*SZABADIDŐS JÁTÉKOK*	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	Ütős játékok: tollaslabda	*Tollaslabda-alapütések tanulása*	A tenyeres ütései jók, a fonákot kevésbé jól tudja. Tud nyitni.	Mindkét ütésformát és a nyitást is jól tudja.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
2.	Softball	*Softball-játék tanulása (dobásmódok, elkapásmódok, ütések)*	Elsajátítja a labda dobásának és elkapásának módját. 5 kísérletből 1-szer beleüt a labdába.	Elsajátítja a labda dobásának és elkapásának módját. 5 kísérletből 3-szor beleüt a labdába.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
3.	Téli játékok	*A szánkózás – kanyarodás gyakorlása; A korcsolyázás tanulása: fordulat elölről hátra, hátrafelé haladás*	Kellő motiváltsággal vesz részt a téli játékokban.	Lelkesen és nagy aktivitással vesz részt minden feladatban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS**
4.	Népi játékok	*"Pecsenyeforgatás", "Hídőr", "Kutya" játékok megtanulása*	Megismeri a játékokat.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS HON**
VI.	*KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ*	A GYAKORLAT TANULÁSA ÉS BEMUTATÁSA			
1.	Bemutató gyakorlat (fiúk)	*Összetett ugróakrobatikai gyakorlat tanulása és bemutatása*	Az összetett gyakorlatot képes megtanulni és apró hibákkal bemutatni.	A gyakorlatot rövid idő alatt tanulja meg, és hiba nélkül mutatja be.	**TANU ÖNI MÁS**
2.	Bemutató gyakorlat (lányok)	*Ritmikus sportgimnasztikai gyakorlat tanulása és bemutatása*	Az összetett gyakorlatot képes megtanulni és apró hibákkal bemutatni.	A gyakorlatot rövid idő alatt tanulja meg, és hiba nélkül mutatja be.	**TANU ÖNI MÁS**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	ELMÉLET	*ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA*			
1.	Hormonális fejlődés	*A hormonális fejlődés tanulása*	Megérti a testméretek közötti különbségeket.	Tudatosul a tanulóban a testkontroll. szükségessége.	**TANU ÖNI**
2.	Motoros képességek alapjai	*Főbb motoros képességek alapjai tanulása*	Megérti a motoros képességek alapjait.	Képes képességfejlesztő gyakorlatsorozat tervezésére.	**TANU ÖNI**

Év végi követelmények

a) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
b) Jó légzéssel hajtja végre az alapvető mozgásfeladatokat.
c) Képes küzdőfeladatok támadások hárítására, abból fakadó fizikai fájdalmak tolerálására.
d) Képes függésben, támaszban helyes alaplendületek végrehajtására.
e) Képes szabadidős játékok, sportok felsorolására, helyes elmondására.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM	TELJESÍTMÉNY		
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS	
I.	*ALAKI KÉPZÉS*	ALAKI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Csoportalakítási gyakorlatok*	*Kreatív csoportalakítás gyakorlása (csoportalakítás a tanulók ötleteire)*	Részt vesz a játékban.	Kreatív ötletekkel segíti a játékot.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
2.	*Csoportmozgatási gyakorlatok*	*Járások, futások gyakorlása formációs alakzatokban, zenére, különböző feladatokkal*	Törekszik az utasítások követésére és a társakkal való együttmozgásra.	Társaival összehangolt mozgásra képes, és együttműködik velük.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
II.	ELŐKÉSZÍTŐ ÉS PREVENTÍV GYAKORLATOK	SPECIÁLIS GIMNASZTIKAI GYAKORLATOK TANULÁSA			
1.	*Step-aerobic*	*Step-aerobic alapgyakorlatok megismerése és gyakorlása*	Képes követni a gyakorlatvezetőt kisebb hibákkal és megállásokkal.	Folyamatosan és pontosan követi a gyakorlatot.	**TANU ÖNI**
2.	*Testtartást javító gyakorlatok*	*Társas nyújtó és lazító gyakorlatok*	Társ segítségével végzi a nyújtó gyakorlatokat.	Önállóan végzi a nyújtó gyakorlatokat.	**TANU ÖNI ORVO MÁS**
3.	*Testtartást javító gyakorlatok*	*Emelések, hordások gyakorlása párokban, társakkal*	Képes testsúlyával azonos társát emelni, vinni.	Képes akár a nehezebb társát is jó technikával, emelni, hordani.	**TANU ÖNI ORVO MÁS**
4.	*Esztétikai testtartás- és mozgásgyakorlatok*	*Haladások gyakorlása körben galoppszökdelésekkel, keringőlépésekkel egyénileg és párosan; társas tánc-lépések fordulatokkal, zenére*	Igyekszik a gyakorlatokat pontosan végrehajtani.	Jó technikával, ügyesen hajtja végre a feladatokat.	**TANU ÖNI ORVO MÁS**
III.	MOTOROS KÉPESSÉG FEJLESZTÉS	TERHELÉSES GYAKORLATOK VÉGREHAJTÁSA			
1.	*Cirkuit edzés terhelési összetevők megváltoztatásával*	*Cirkuit edzésmódszerrel végzett választott terheléses gyakorlatok tanulása szereken* *- karhajlítás-nyújtás támaszban;* *- karhajlítás-nyújtás függésben;* *- kelepfellendülések függőállásból;* *- padra szökdelések* *-30 m-es futások*	Képes általános teljesítmény-növelésre.	Képes jelentősen megnövelni a teljesítményeit.	**TANU ÖNI ORVO**

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Tartós futás*	*Tartós futás gyakorlása természetes környezetben 1500 m-en*	Csak kevés járás beiktatásával képes teljesíteni a távot.	Folyamatosan és jó iramot tartva képes lefutni a távot.	**TANU ÖNI ORVO**
IV.	SPORTÁGI KÉPZÉS	SPORTÁGAK TANULÁSA			
1.	*Atlétika*	*Az atlétika elemeinek tanulása*			**TANU ÖNI ORVO**
1.1.	futás	futóiskolai gyakorlatok végzése lejtőn, emelkedőn	Képes minimum 5 futóiskolai gyakorlat bemutatására.	Képes minimum 8 futóiskolai gyakorlat bemutatására.	
1.2.	váltófutás	kétkezes váltás gyakorlása	Az eddig tanultak bemutatása technikai hibákkal.	Az eddig tanultak bemutatása technikailag jól.	
1.3.	gátfutás	gátiskolai gyakorlatok tanulása	Képes alacsony gátak fölött átfutni egy-két ütemtévesztéssel.	Folyamatos futással, jó iramban fut át a gátak fölött.	
1.4.	sorozatugrások	az ötösugrás tanulása	Képes sorozatszökdelésekre. Egy lábról ugorva tud azonos lábra érkezni, de a súlypontja alacsonyan van.	Képes sorozatszökdeléssel egyensúlyvesztés nélkül jó távot teljesíteni.	
1.5.	flop magasugrás	a flop magasugrás előkészítő- és rávezető gyakorlatainak tanulása	Képes helyből hátraugrani fél méter magasan kifeszített szalag felett szivacsbálába.	Képes helyből hátraugrani 80 centiméter magasan kifeszített szalag felett szivacsbálába.	
1.6.	dobás	súlylökés gyakorlása háttal felállással, helyből 2 illetve 4 kg-os súlygolyóval; különféle dobások gyakorlása 2 illetve 4 kg-os tömöttlabdával	A dobást képes lendületszerzéssel kivitelezni.	A dobókéz oldali csípőjét beforgatja és előretolja, majd a törzs előre lendülésébe kapcsolódik a karmunka.	
1.7.	kislabdahajítás	kislabdahajítás gyakorlása beszökkenéssel	A beszökkenést végrehajtja, de a labda kidobását kis technikai hibával végzi.	A beszökkenést végrehajtja, és a labda kidobását helyes technikával végzi.	
1.8.	versenyzés	részvétel háziversenyen (60 m-es síkfutás, kislabdahajítás, magasugrás, távolugrás)	Általánosan javítja eredményeit.	Kiemelkedő teljesítményt ér el a versenyen.	
2.	*Torna*	*A torna elemeinek tanulása és gyakorlása*			**TANU ÖNI ORVO**
2. 1.	**talaj** (fiúk, lányok)	az eddig tanult elemek gyakorlása: gurulóátfordulások, kézállás, mérlegállások, fejenátfordulás stb. összekötő elemek beépítésével	Betudja mutatni az eddig tanult elemeket segítséggel vagy kis hibával.	Jól és pontosan betudja mutatni az eddig tanult elemeket.	
2.2.	arabugrás	az arabugrás (rundel) tanulása: arabugrásból felugrások, szaltó hátra hasonfekvésbe, állásba (szivacsbálába) (8) 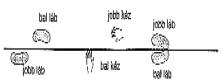	A kézállást és a cigánykereket kis hibákkal végrehajtja, ezáltal az arabugrást is kis technikai hibával de elsajátítja.	Az arabugrást szép kivitelezéssel végrehajtja, segítségadással megpróbálja a szaltót is végrehajtani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	*támaszugrás (fiúk és lányok)*	*gurulóátfordulás gyakorlása ugródeszkáról (négy illetve ötrészes szekrényen); terpeszátugrás gyakorlása (három illetve négyrészes keresztbe, hosszába állított szekrényen)*	Az ugrásokat – segítséggel – egyre jobban tudja végrehajtani.	Az ugrásokat önállóan, jó technikával hajtja végre.
2.4.	fejenátfordulás szekrényen	fejenátfordulás tanulása kettő illetve háromrészes keresztbe állított szekrényen	A fejenátfordulást segítséggel tudja végrehajtani.	A fejenátfordulást önállóan tudja végrehajtani.
2.5.	**korlát** (fiúk – ahol a feltételek adottak)	alaplendületek és kanyarlati leugrás gyakorlása	Az elemeket egyre jobban tudja végrehajtani.	Jó technikával, elmeösszekötéssel mutatja be az elemeket.
2.6.	ülőtartás	támasz-ülőtartás tanulása	Támasz-ülőtartás helyzetében megtartja magát 5 s-ig.	Támasz-ülőtartás helyzetében megtartja magát 10 s-ig.
2.7.	felkarfüggésből lendület előre támaszba	lendület tanulása felkarfüggésből előre, terpeszülésbe	A karjával kitolja magát, de a lábai kissé hajlítottak.	A karjával kitolja magát, a lábai nyújtottak és feszesek.
2.8.	vetődéses leugrás	vetődéses leugrás tanulása	Kis segítséggel képes az elem bemutatására.	Kiválóan képes az elem bemutatására.
2.9.	**gyűrű** (fiúk)	lendület gyakorlása függésben hátra, homorított leugrás	A mozgás végrehajtása lassú és erőltetett.	Lendületes, gyors és folyamatos a gyakorlat végrehajtása.
2.10	függésből húzódás támaszba	függésből húzódás gyakorlása támaszba segítségadással (8) 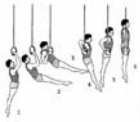	A gyakorlatot kis segítségadással képes végrehajtani.	Önállóan felhúzza, tolja magát támaszba.
2.11	támaszból dőlés hátra lebegőfüggésbe	támaszból hátradőlés tanulása lebegőfüggésbe	Segítségadással hajtja végre az elemet.	Jó technikával, zökkenőmentesen hajtja végre az elemet.
2.12.	függésből lendület lebegőfüggésbe és lefüggésbe	lendület tanulása függésből lebegőfüggésbe, lefüggésbe	A mozgást csak elrugaszkodással tudja végrehajtani, lábai nem zártak és feszesek.	A mozgást lendületvétellel képes végrehajtani, lábai zártak és nyújtottak.
2.13	**nyújtó** (fiúk – ahol a feltételek adottak)	fogásmódok megtanulása	Ismer legalább 2 fogásmódot.	Ismer legalább 5 fogásmódot.
2.14	lendületvétel, alaplendület	lendületvétel (ostorlendület) és az alaplendület tanulása	Lendületvételnél a lábai térdben enyhén hajlítottak és az egész mozgása lassú.	Nyújtott-zárt lábakkal, lendületesen végzi a mozgást.
2.15	kelepfellendülés	függőállásból kelepfellendülés tanulása	Zsámolyról elrugaszkodással képes a gyakorlat végrehajtására.	Önállóan, elrugaszkodás nélkül képes a gyakorlat végrehajtására.
2.16	térdfellendülés	térdfellendülés tanulása	Kis segítségadásra van szüksége.	Önállóan fellendül.
2.17	homorított leugrás	támaszból homorított leugrás tanulása	Kis segítséggel, biztonságosan hajtja végre az elemet.	Kellő időben engedi el a nyújtót, és biztonságosan érkezik a talajra hajlított állásba.
2.18	**gerenda** (lányok)	állások, térdelések, ülések, fekvések, fellendítés, feltérdelés tanulása	Egyre jobban tudja végrehajtani a gyakorlatokat.	Jó technikával hajtja végre az elemeket (akár elemösszekötésekkel is).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.19	emelkedés fekvő-, ill. térdelőtámaszba	fekvő- és térdelőtámaszba-emelés tanulása hasonfekvésből	Emelkedés közben valamelyik irányba kibillen.	Folyamatosan, kibillenés nélkül végzi a gyakorlatot.	
2.20	fordulatok és szökdelések	fordulatok, szökdelések tanulása állásban	Végrehajtja a gyakorlatokat, de sokszor meginog.	Biztos egyensúlyi helyzetben és feszes lábbal hajtja végre a gyakorlatot.	
2.21	homorított leugrás	homorított leugrás tanulása	Karját oldalsó középtartásig lendíti, és hajlított állásba érkezik, de a homorítás mértéke kicsi.	Karját oldalsó középtartásig lendíti, hajlított állásba érkezik, és szép ívű a homorítása.	
2.22	felemáskorlát (lányok– ahol a feltételek adottak)	2-2 elem összekötésének gyakorlása: állások, ülések, felugrások függésbe, támaszba, alaplen-dületek, felső karfán függésből átterpesztés, átguggolás gyakorlása fekvőfüggésbe	Egyre jobban képes végrehajtani az elemeket.	Képes jó technikával, elemösszekötéssel végrehajtani az elemeket.	
3.	*Kosárlabda (nagy labdával)*	*A kosárlabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
3. 1.	technikai elemek gyakorlása	az előző években tanultak gyakorlása nagy labdával	Képes az eddig tanultak bemutatására kis hibákkal.	Képes az eddig tanultak bemutatására pontosan és jól.	
3.2.	fektetett dobás	fektetett dobás tanulása különböző irányokból	10 dobásból 4-et értékesít.	10 dobásból 6-ot értékesít.	
3.3.	tempódobás	kísérletek a tempódobásra közelről	Ügyesebbik kéz felőli oldalon be tud mutatni értékelhető tempódobást.	Mindkét oldalra bemutatja a tempódobást.	
3.4.	taktikai elemek és játékszituációk	a leütés nélküli játék tanulása	Részt vesz a játékban.	Eredményesen, jó térlátással, pontos labdatovábbítással vesz részt a játékban.	
3.5.	védekezésformák	terület- és emberfogásos védekezés tanulása	Képes együttműködni társaival.	Mindkét védekezési formát alkalmazza a játékban, összhangban a csapattal.	
4.	*Labdarúgás tanulása(elsősorban fiúknak)*	*A labdarúgás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
4. 1.	technikai elemek	átadások (álló és mozgó labda továbbítása), labdavezetések (vonalakon, szlalomozással) gyakorlása	Egyre jobban tudja végrehajtani a feladatokat.	Gyors tempóban, zökkenőmentesen továbbítja a labdát.	
4.2.	rúgás külsővel	rúgás külsővel tanulása	Képes a labdát külső csüddel kapura rúgni és 10 m-ről hálóba juttatni.	Képes a labdát külső csüddel kapura rúgni és 10 m-ről hálóba juttatni.	
4.3.	labdaátvétel mellkassal	labdaátvétel tanulása mellkassal	5 kísérletből 2-szer sikeresen átveszi a labdát.	5 kísérletből 4-szer sikeresen átveszi a labdát.	
4.4.	fejelés egy lábról felugrással	fejelés tanulása nekifutás és egylábas felugrás után	Egymás után 5-ször belefejel a labdába.	Egymás után 10-szer belefejel a labdába.	
4.5.	átlépős cselezés	az átlépős csel tanulása belső csüddel	Minimum 2 cselezési formát sikeresen bemutat passzív védővel szemben.	Mindhárom cselezési formát bemutatja aktív védővel szemben is. A kapott labdát kapásból tudja továbbítani.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.6.	taktikai elemek	középpályások, csatárok helyezkedéseknek tanulása	Ismeri a helyezkedési módokat.	Ismeri a helyezkedési módokat, és jól alkalmazza őket játékban.	
4.7.	átmenet támadásból védekezésbe	átmenet tanulása támadásból védekezésbe	Megérti a feladatot, és ellentámadás esetén gyorsan felveszi a védekező pozíciót.	Játék közben is sikeresen hajtja végre a taktikai feladatot.	
5.	*Kézilabda (női kézilabdával)*	*A kézilabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
5. 1.	technikai elemek	átadások, oldalról érkező labda elfogásának, elhalászásának gyakorlása álló helyzetben, járás, futás közben; alsódobás, felugrásos lövés gyakorlása	10 m-re álló társnak átpasszolja a labdát egykezes alsóval és felsővel.	15 m-re álló társnak is magabiztos pontossággal átdobja a labdát.	
5.2.	kanyarított lövés	a kanyarított lövés tanulása.	9 m-es vonalról 5 kísérletből 2-szer betalál a kapuba.	9 m-es vonalról 5 kísérletből 4-szer betalál a kapuba.	
5.3.	taktikai elemek	védőmozgás gyakorlása talajon	Ismeri az alapállás helyzetét és a védési formákat.	Ismeri az alapállás helyzetét, a védési formákat, és jól alkalmazza őket játékban.	
5.4.	kapusfeladatok	kapusmozgás gyakorlása: magasan érkező labda védése, a kicsúszás kitörés és az ejtés védése	Félelem nélkül képes hárítani egy-egy kapuralövést.	Nyitott szemmel, jó helyzetkedéssel képes kapuralöveséket hárítani.	
5.5.	játék	játék (emberfogásos- és területvédekezéses); emberelőnyben	Képes együttműködni társaival.	Sikeres a játékban.	
6.	*Röplabda*	*A röplabdázás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
6.1.	technikai elemek	az alkarérintés, a kosárérintés, a magas kosárérintés, az alsó és felső egyenes nyitás gyakorlása	Egyre jobban hajtja végre a feladatokat.	Eredményesen, jó technikával végzi a feladatokat.	
6.2.	nyitás-fogadás	nyitás-fogadás gyakorlása csapatjátékban	Fogadásnál sikeresen tudja levegőben tartani a labdát.	Fogadásnál képes a labda továbbítására a társhoz.	
6.3.	feladás	előre feladás tanulása	Képes labdadobásból a társának feladni a labdát.	Játékhelyzetekben is képes a labda feladására.	
6.4.	egyenes leütés	az egyenes leütés előkészítő gyakorlatainak tanulása (zsámolyról, szekrénytetőről, alacsony hálónál)	Képes a feladatokat kis technikai hibákkal végrehajtani.	Jó technikával hajtja végre a feladatokat.	
6.5.	játék alacsony hálónál	ülő röplabdajáték	Részt vesz a játékban némi technikai hiányossággal, de a labdát tudja kezelni.	A játékban eredményes, a technikája megfelelő.	
6.6.	versenyzés választott sportjátékban	részvétel házi versenyeken	Részt vesz a versenyen valamelyik csapat játékosaként.	Kimagasló teljesítményt nyújt az adott poszton.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*Cselgáncs (ahol a feltételek adottak)*	*A cselgáncs tanulása*			**TANU ÖNI ORVO MÁS**
7.1.	technikai elemek	tompítások, esések, zuhanások, gurulások, forduló mozgások, egyensúlyvesztések gyakorlása	Tud előre és hátra irányban tompítani és egyik irányba gurulni.	Minden irányban tud tompítani, és mindkét irányba tud gurulni előre.	
7.2.	versenyzés, taktikai elemek	a narancsságra öv vizsgaanyagának tanulása; a földharc tanulása, gyakorlása: a karfeszítés és a keresztfojtás tanulása	4 földharc elemet be tud mutatni.	A narancssárga öv vizsgaanyagát be tudja mutatni.	
8.	Úszás	*Az úszás tanulása*			**TANU ÖNI ORVO VÉD**
8.1.	*technika*	bukófordulók tanulása	Képes végrehajtani úszásból a bukófordulót.	Zökkenőmentesen képes végrehajtani gyors- és hátúszásból a bukófordulót.	
8.2.	*teljesítménynövelés*	az úszótáv növeléséhez való alkalmazkodás	Képes 250 m folyamatos úszásra tetszőleges úszásnemben.	Képes 300-300 m úszásra legalább 2 úszásnemben.	
8.3.	*játék*	játék röplabdaérintésekkel a vízben	Részt vesz a játékban.	Aktívan, és kevés hibával vesz részt a játékban.	
V.	*SZABADIDŐS JÁTÉKOK*	SZABADIDŐBEN IS HASZNÁLHATÓ JÁTÉKOK TANULÁSA			
1.	Ütős játék – softball	*Softball játék alapjainak megismerése (bottal és teniszlabdával)*	Megismeri a szabályokat, és betartja őket.	Megismeri a szabályokat, és betartja őket.	**TANU ÖNI VÉD MÁS EU**
2.	Tollaslabda	*Tollaslabdajáték alapjainak megismerése kijelölt pályán - alapütések elsajátítása, az alapszabályok megismerése*	Képes az alapszabályok ismeretében folyamatos játékra.	Sikeresen, jó technikai végrehajtással vesz részt a játékban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS EU**
3.	Téli sportok	*Korcsolyázás (keresztlépéssel való kanyarodás) elsajátítása; részvétel szánkóversenyen, sítúrán, sítáborban (fakultatív)*	Kellő motiváltsággal vesz részt a feladatok végrehajtásában.	Nagy aktivitással vesz részt minden feladatban.	**TANU ÖNI VÉD MÁS EU HON**
4.	Népi játékok	*"Futóméta", "Hatos labda", "Csendőr-zsivány" játék megtanulása*	Megismeri a játékokat.	Eredményesen vesz részt a játékokban.	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VI.	*KOREOGRAFÁLT PROGRAMBEMUTATÓ*	A BEMUTATÓ GYAKORLAT MEGTANULÁSA			
5.	Szerkombinált ugró-akrobatikai bemutató (fiúk és lányok közösen)	*A bemutató gyakorlat tanulása*	A bemutatandó anyagot elsajátítja, és kis hibákkal végrehajtja.	Pontosan és jól tanulja be a gyakorlatot, és szépen kivitelezi.	**TANU ÖNI MÁS INKO**
VII.	*ELMÉLET*	ELMÉLETI ISMERETEK TANULÁSA			
1.	Terhelés-pihenés elméleti alapjai	*A terhelés-pihenés időarányának*	Képes egy-egy gyakorlat optimális végrehajtási idejét meghatározni	Képes egy ciklikus edzésprogram megtervezésére.	**TANU ÖNI ORVO**
2.	Táplálkozás és a mozgás	*Tanulás az egészséges táplálkozásról*	Megérti a különböző tápanyagok kalóriaértékeit és a mozgáshoz szükséges kalóriaigényt.	Képes egy egészséges táplálkozási terv kidolgozására	**TANU ÖNI ORVO**

Év végi követelmények

a) Érjen el önmagához képesen fejlődést a motoros próbák teljesítésénél.
b) Legyen képes a tantervi anyagból választott tornaelemet magas szinten végrehajtani.
c) Képes helyes tartású kézállás végrehajtására társ segítséggel.
d) Képes alapvető taktikai feladatokat alkalmazni sportjátékokban.
e) Emelkedő teljesítménnyel vesz részt versenyfeladatokban.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4. Kiemelt fejlesztési feladatok

KERESZTTANTERVEK

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK A NAT 2003-BAN – KERESZTTANTERVEK A KÉK-BEN

A NAT 2003 szám szerint hét kiemelt fejlesztési feladatot fogalmaz meg, s leszögezi, hogy ezen „kiemelt fejlesztési feladatok az iskolai oktatás *valamennyi elemét áthatják*, elősegítik a *tantárgyközi kapcsolatok erősítését*, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók *személyiségének fejlődését*". Az ÉKP e kiemelt fejlesztési feladatok többségét több mint egy évtizede tematizálta, s taxonomizált tantervek alapján tantárgyként alkalmazta az oktatásban, s szorgalmazta, hogy azok tevékenységeit minden tantárgyat tanító pedagógus építse be tervezésébe. Például: *Kommunikáció*, *Önismeret*, *Honismeret*, *Népismeret* stb. *Taníthatóságuk* tehát a *gyakorlatban igazolt*. E tapasztalatok alapján a kiemelt fejlesztési feladatokat ugyancsak taxonomizált, kellően strukturált tantervekben látszott célszerűnek leírni a könnyebb követhetőség, az elképzelhetőség érdekében. Mivel e tantervek azt segítik, hogy az egyes tantárgyi tantervek tartalmait valamely más nézőpontból közelíthessük meg, azaz mintegy keresztezik a tantárgyi tanterveket, *kereszttanterveknek* nevezzük őket. A NAT 2003 hét kiemelt fejlesztési feladatát tizenhárom kereszttantervbe elrendezve közöljük.

ÉKP kereszttantervei	Amely kiemelt fejlesztési feladatnak megfelelnek
Egészség és orvoslás	Testi és lelki egészség
Énkép, önismeret	Énkép, önismeret
Értékvédelem és fogyasztóvédelem	
EU és kultúra	Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
Felkészülés a felnőtt lét szerepeire	Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
Helyünk a világegyetemben	
Hon- és népismeret	Hon- és népismeret
Információs és kommunikációs kultúra	Információs és kommunikációs kultúra
Környezettudatos magatartás	Környezeti nevelés
Másság az iskolában és az életben	
Tanulásmódszertan	Tanulás
Tudomány- és kutatásmódszertan	

A KERESZTTANTERVEK CÍMZETTJEI

Nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy a kereszttantervek címzettjei a *helyi tantervek készítői*, akik az egyes kereszttantervek tartalmait az egyes tantárgyi tantervek kidolgozása során építhetik be saját tanterveikbe, figyelembe véve a helyi lehetőségeket. A kereszttantervek második címzett csoportja a *taneszközfejlesztők*, akik akár tankönyvet, akár feladathordozót, akár feladatgyűjteményt, akár digitális információhordozót fejlesztenek ki, a *kereszttantervben lévő tartalmakat* sorra-rendre beépíthetik az egyes taneszközökbe.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A KERESZTTANTERVEK TIPIZÁLÁSA

A NAT által *kiemelt fejlesztési feladatokat* e benyújtott kerettantervi ajánlat ***kereszttanterv*** formában adja meg az érdeklődő iskoláknak és a programcsomag-fejlesztőknek. Minden kereszttanterv tartalmazza annak *nevét*, *célkitűzéseit*, a *tematikus tananyagot* és a hozzá kapcsolódó *tanulási programot*. A – tantervírás és -értelmezés szempontjából – kifejtettség, részletezettség tekintetében kétféle kereszttanterv szerepel e fejezetben:

a) kereszttanterv, amely iskolafokok szerint csoportosítva közöl tartalmakat, azokat nem bontja tovább évfolyamokra;
b) kereszttanterv, amely iskolafokokra, s azon belül is évfolyamokra bontva tartalmazza a tanulási tematikát és a tanulási programot.

A kereszttantervek nem tartalmaznak sem a formatív értékelést orientáló teljesítménykövetelményeket, sem a szummatív értékelést segítő év végi követelményeket. Ezzel is azt erősítik, hogy a kereszttantervek célja nem újabb ismeretek, képességek tanítása, hanem vagy ugyanazon tanulási tárgy (tevékenység, ismeret) több szempontú megközelítése, s ez gyakran együtt jár azzal a lehetőséggel, hogy az adott tanulási tárgy – a kereszttantervi nézőpont alkalmazásának köszönhetően – gyakran kerüljön a figyelem előterébe.

HOGYAN HASZNÁLHATÓK A KERESZTTANTERVEK?

A kerettanterv tantárgyi tanterveinek mindegyike mellett figyelemfelhívó rövidítések jelzik, ha az adott tanterv adott tevékenységosztálya valamely kereszttanterv tartalmához kapcsolódik, azaz a kereszttanterv nézőpontjából is érdemes a tananyagrészlet interpretálásával próbálkozni. E rövidítések az alábbi formában jelennek meg a tantárgyi tantervek jobboldali lapszélein:

1.	*Mindennapi élethelyzetek elemzése* *Barátság és az új kapcsolatok.*	*Mindennapi élethelyzetek elemzésének gyakorlása* Szimpátia – barátság – tárgyilagosság megismerése.	Segítséggel képes leírni megfigyelt mindennapi élethelyzetek szituációit.	Önállóan képes leírni megfigyelt mindennapi élethelyzetek szituációit.	**ORVO** **ÖNI**

Kereszttantervek rövidítéseinek feloldása:

ÉLET *Felkészülés a felnőtt lét szerepeire*
EU *EU és kultúra*
FOGY *Értékvédelem és fogyasztóvédelem*
HON *Hon- és népismeret*
INKO *Információs és kommunikációs kultúra*
KUTA *Tudomány- és kutatásmódszertan*
MÁS *Másság az iskolában és az életben*
ORVO *Egészség és orvoslás*
ÖNI *Énkép, önismeret*
TANU *Tanulásmódszertan*
UNIV *Helyünk a világegyetemben*
VÉD *Környezettudatos magatartás*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉNKÉP, ÖNISMERET

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai az 1–4. évfolyamon

Az önismeret betekintést ad az ember pszichés sajátosságaiba, az embernek önmagával, társaival, a társadalommal, a természettel és a szellemi szférával való bonyolult viszonyába. Az önismeret keretében a tanulók megismerkednek élettörténetükkel, saját maguk és családjuk történetével, külső és belső tulajdonságaikkal, aktuális személyiségükkel, szűkebb és tágabb kapcsolatrendszerük jellemzőivel. Az önismeret – szemben a világegyetemmel, a távoli tájakkal és korokkal, az idegen nyelvekkel és kultúrákkal, az általános törvényszerűségekkel való ismerkedést lehetővé tevő, a külvilág felé orientáló tantárgyakkal – a befelé, *az ember felé forduló* tudás megszerzését segíti, a tanulók sajátos *egyediség*ének, közvetlen környezetüknek és a kettő közötti interakciónak az eljátszásával, megtapasztalásával, megbeszélésével, elemzésével, a róluk való ismeretszerzéssel. Az önismeret tanulásának célja *a tanulók önismeretének, társismeretének, szociális helyzetfelismerő képességének erősítése, hatékony életvezetési, szociális problémamegoldási stratégiák, megküzdési módok kiépítése* és ezáltal az *alkalmazkodó és önérvényesítő képességeik fejlesztése*.

Az önismeret tanulásának célja az iskolai tanulás alsó szakaszában (az 1–4. évfolyamon) a tanulók *figyelmének, érdeklődésének felkeltése önmaguk (és mások) iránt*, annak bizonyítása, hogy *nemcsak a külvilág, hanem a saját magunk (és mások) személyisége is lehet a tanulás tárgya*. A folyamatos önismereti munka a tanulók többségénél segíti a *pozitív énkép, a differenciált, reális önértékelés* kialakulását, ami lehetővé teszi, hogy az ember békében éljen magával és környezetével. Ennek elérése érdekében a konkrét célok az alábbiak:

➲ Hibátlanul ismerjék meg a tanulók személyi adataikat, közvetlen családtagjaik személyi adatait, továbbá a személyi adatok legfontosabb gyakorlati alkalmazásait.

➲ Tudjanak azonosságot vonni és különbözőséget tenni az emberek között, szerezzenek tapasztalatot a másik ember direkt és indirekt jelzéseiről.

➲ Váljanak képessé az empátia, a szimpátia és az ellenszenv megfigyelésére, értékelésére.

➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket.

➲ Ismerjék meg a család és néhány másodlagos (formális és informális) közösség alapvető funkcióit, jellemzőit.

➲ Szerezzenek információt az ember fejlődéséről, a fejlődési szakaszok jellemzőiről.

➲ Ismerkedjenek meg saját élettörténetükkel és – amennyiben családban élnek – családjuk történetével.

➲ Szerezzenek tapasztalatot mások róluk alkotott véleményéről.

➲ Szerezzenek ismeretet és tapasztalatot a személyiség fejlődését befolyásoló tényezőkről, az átlagostól eltérő személyiségfejlődésről.

➲ Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

1. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai az 1. évfolyamon

A tanulók önazonosság- és állampolgári tudatuk erősítése érdekében hibátlanul ismerjék legfontosabb személyi adataikat, és tudják indokolni ennek a tudásnak fontosságát, célszerűségét. Tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Szerezzenek tapasztalatokat, végezzenek megfigyeléseket, méréseket osztálytársaik körében. Tudjanak beszámolni tapasztalataikról, legyenek képesek bemutatni a gyerekek közötti azonosságokat és különbözőségeket.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	SZEMÉLYI ADATOK	SZEMÉLYI ADATOK TANULÁSA
1.	*Önazonosság megállapítását (igazolását) segítő személyi adatok*	*Az önazonosság megállapítását (igazolását) segítő személyi adatok játékos tanulása bábozással, szerepjátékkal, névjegykártyák készítésével*
2.	*A személyi adatok gyakorlati alkalmazása (személyi igazolvány, útlevél, társadalombiztosítási kártya, tájékoztató füzet, ellenőrzőkönyv, osztálynapló, törzskönyv)*	*A személyi adatok gyakorlati alkalmazásának tanulása személyi adatokat tartalmazó dokumentumok számbavételével, nézegetésével*
II.	AZ EMBEREK AZONOSSÁGA ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGE	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ EMBEREK AZONOSSÁGÁRÓL ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGÉRŐL
1.	*A külső sajátosságok azonossága és különbözősége*	*A külső sajátosságok azonosságának és különbözőségének megállapítása álló és mozgóképek, rajzok megfigyelésével, a külső sajátosságokat tükröző tulajdonságok felsorolásával, összevetésével*
2.	*A belső sajátosságok azonossága és különbözősége*	*A belső sajátosságok azonosságának és különbözőségének megállapítása néhány tulajdonságpár (jó-gonosz, okos-buta, bátor-gyáva stb.) számbavételével, mesék, versek segítségével*
III.	AZONOS ÉLETKORÚ GYEREKEK AZONOSSÁGA ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGE	TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ AZONOS ÉLETKORÚ GYEREKEK AZONOSSÁGÁRÓL ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉGÉRŐL
1.	*Az osztálytársak külső sajátságai:* *a testalkat, az alak azonossága és különbözősége;* *az arc azonossága és különbözősége;* *a bőr-, a haj- és a szemszín azonossága és különbözősége*	*Az osztálytársak külső sajátságainak összehasonlítása; egy-egy tanuló egész alakjának, kezének és lábának körberajzolása, összehasonlítása más tanulóról készült kontúrrajzzal;* *egy-egy tanuló testsúlyának megmérése, összehasonlítása más tanuló testsúlyával;* *látható külső tulajdonságok (alkat, arcforma, hajszín, szemszín stb.) összehasonlítása*
2.	*A fiúk és lányok közti különbségek:* *a hajviselet különbségei;* *az öltözködésbeli különbségek;* *a játékok különbségei*	*A fiúk és lányok közti különbségek számbavétele élmények, tapasztalatok felidézésével, ismertetésével, lerajzolásával, szerepjáték keretében történő bemutatásával a kedvenc játékokból szervezett kiállítás elemzésével*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

2. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai a 2. évfolyamon

Az önismeret tanulásának célja annak beláttatása, hogy az öröklés által meghatározott és a szociális környezet hatásai által stimulált folyamatos fejlődés, örökös változás ellenére az ember egész élete folyamán azonos önmagával. A tanulók életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten szerezzenek ismereteket az élőlények és kitüntetetten az ember fejlődéséről. Életük fontosabb eseményeinek felidézésével, átélésével ismerjék meg személyes múltjukat, ezáltal is erősödjön identitásuk.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	ÖNAZONOSSÁG	AZ ÖNAZONOSSÁG ERŐSÍTÉSE
1.	*Névre vonatkozó ismeretek*	*Névre vonatkozó ismeretek tanulása*
2.	*Családra vonatkozó ismeretek*	*Családra vonatkozó ismeretek tanulása*
3.	*A gyerekek a családban*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése a gyerek családban betöltött szerepéről, kapcsolatairól*
II.	AZ EMBER FEJLŐDÉSE	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBER FEJLŐDÉSÉRŐL
1.	*Az életkori szakaszok*	*Ismeretek tanulása, emlékképek felidézése az életkori szakaszok néhány jellegzetességéről*
III.	A SAJÁT ÉLETTÖRTÉNET	A SAJÁT ÉLETTÖRTÉNET SZÁMBAVÉTELE
1.	*A fogamzástól a születésig*	*Információ gyűjtése a születés előtti múltról a szülők, nagyszülők emlékképeinek felidéztetése, elbeszélése alapján*
2.	*A születés*	*A születésre vonatkozó események, információk felidézése a szülőktől, nagyszülőktől gyűjtött információk alapján*
3.	*A gyerekek testi, mozgás-, beszéd-, értelmi és érzelmi fejlődése az iskola előtti korban*	*Információk gyűjtése szülőktől, nagyszülőktől a személyes múltról (testi, mozgás-, beszéd-, értelmi és érzelmi fejlődésről)*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai a 3. évfolyamon

Alakuljon ki a tanulókban érdeklődés az életkoruknak és nemüknek megfelelő testi és lelki tulajdonságaik megismerése, tevékenységük, viselkedésük elemzése, értékelése iránt. Kapjanak képet az önismereti munka nehézségeiről, buktatóiról. A felnőttek és a kortársak megfigyelése révén a szociális percepció, a társismeret színvonalának emelése, a társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ ÖNISMERET LEHETŐSÉGEI ÉS NEHÉZSÉGEI	ÉLMÉNYEK, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ÖNISMERET LEHETŐSÉGEIRŐL
1.	*A test külső sajátosságai*	*Ismeretek, benyomások, tapasztalatok szerzése külső testi sajátosságokról*
2.	*A személyiségtulajdonságok*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok, élmények, benyomások szerzése a személyiségtulajdonságokról*
3.	*Mások rólunk alkotott véleményének befolyása az önértékelésre (referencia személyek, vonatkoztatási csoport, iskolai értékelés, minősítés)*	*Önértékelést befolyásoló személyek és véleményük számbavétele*
II.	A MÁSIK EMBER	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A MÁSIK EMBERRŐL
1.	*Elsődleges jelzések (testi sajátosságok, nyílt kommunikáció, teljesítmények és tettek, öltözék)*	*Az elsődleges (direkt) jelzések számbavétele, aktualizálása osztálytársra, barátra; a ruha és egyéb viselet jelző funkciójának elemzése foglalkozási csoportoknál és mindennapi helyzetekben*
2.	*Az indirekt jelzések (az arcjáték, a tekintet, a testtartás, a gesztusok, a távolságtartás, a beszéd nem tartalmi jegyei)*	*Az indirekt jelzések felismerésének gyakorlása fotók, filmrészletek, mimetikus játékok elemzésével*
3.	*A direkt és indirekt jelzések egymásra vonatkoztatása*	*A direkt és indirekt jelzések egymásra vonatkoztatása szituációs játék keretében*
4.	*Az empátia*	*Az empátia jelentésének tisztázása; az empátia jelenlétének és hiányának, az ebből adódó következményeknek a számbavétele filmrészletek és szituációs játékok elemzésével*
5.	*A szimpátia és az ellenszenv*	*A szimpátia és az ellenszenv jelentésének tisztázása; a szimpátia és az ellenszenv megfigyelést torzító hatásainak számbavétele filmrészletek és szituációs játékok elemzésével*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

4. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai a 4. évfolyamon

Ismerjék meg a tanulók, hogy fejlődésünket, személyiségünk alakulását biológiai adottságok és környezeti hatások egyaránt befolyásolják, mégis valamennyien személy szerint is felelősek vagyunk azért, hogy milyen ember válik belőlünk. Szerezzenek ismereteket arról is, hogy az emberek fejlődése koronként, kultúrkörönként más és más, és a közvetlen környezet sajátosságai (éghajlat, táplálkozás) által is meghatározott. Lássák be, hogy az azonos feltételek között élő emberek fejlődési üteme is különböző lehet, sőt az egyes ember különböző (testi és lelki) tulajdonságai is eltérő ütemben fejlődhetnek.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐKRŐL
1.	*Az öröklődés:* *a testi jellemzők öröklődése;* *a képességek (tehetség) öröklődése;* *a betegségek öröklődése;* *öröklődés az ikreknél, a testvéreknél*	*Informálódás a hasonlóság örökletes alapjairól fényképek, szövegek elemzése és tapasztalatok alapján;* *a saját szüleinktől örökölt tulajdonságok számbavétele családi fotók és családtagok elbeszélései alapján*
2.	*Velünk született sajátosságok, születési traumák*	*Velünk született sajátosságokról, születési traumákról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*
3.	*A környezet hatása:* *tanulás mintakövetéssel (utánzás);* *szándékos tanulás, önnevelés*	*Az utánzás tanulmányozása, filmrészletek, szerepjátékok, kistestvéreknél szerzett tapasztalatok összegyűjtésével;* *beszélgetés arról, hogy ki kit utánoz szóhasználatban, öltözködésben, viselkedésben;* *a szándékos tanulás és az önnevelés fontosságáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása*
II.	AZ ÁTLAGOSTÓL ELTÉRŐ FEJLŐDÉS	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ ÁTLAGOSTÓL ELTÉRŐ FEJLŐDÉSRŐL
1.	*Az átlagosnál lassúbb, retardált fejlődés*	*Ismeretek szerzése az átlagosnál lassúbb, retardált fejlődésről filmrészletek elemzésével, szövegolvasással, -feldolgozással*
2.	*Értelmi, mozgás és;* *érzékszervi fogyatékosságok.* *A fogyatékosságok kompenzálása;* *saját és mások fogyatékosságának elfogadása*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése, élmények felidézése a fogyatékosságokról filmrészletek elemzésével, fogyatékosokat nevelő intézmények meglátogatásával, a segítőkész odafordulás kialakítása érdekében*
3.	*Az átlagosnál gyorsabb fejlődés – a tehetség*	*Az átlagosnál gyorsabb fejlődésről, a tehetségről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása;* *tehetséges gyerekeket bemutató filmrészletek megfigyelése, elemzése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉNKÉP, ÖNISMERET

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Énkép, önismeret keresztttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az önismeret betekintést ad az ember pszichés sajátosságaiba, az embernek önmagával, társaival, a társadalommal, a természettel és a szellemi szférával való bonyolult viszonyába. Az önismeret keretében a tanulók megismerkednek élettörténetükkel, saját maguk és családjuk történetével, külső és belső tulajdonságaikkal, aktuális személyiségükkel, szűkebb és tágabb kapcsolatrendszerük jellemzőivel. Az önismeret – szemben a világegyetemmel, a távoli tájakkal és korokkal, az idegen nyelvekkel és kultúrákkal, az általános törvényszerűségekkel való ismerkedést lehetővé tevő, a külvilág felé orientáló tantárgyakkal – a befelé, *az ember felé forduló* tudás megszerzését segíti, a tanulók sajátos *egyediség*ének, közvetlen környezetüknek és a kettő közötti interakciónak az eljátszásával, megtapasztalásával, megbeszélésével, elemzésével, a róluk való ismeretszerzéssel. Az önismeret tanulásának célja *a tanulók önismeretének, társismeretének, szociális helyzetfelismerő képességének erősítése, hatékony életvezetési, szociális problémamegoldási stratégiák, megküzdési módok kiépítése* és ezáltal az *alkalmazkodó és önérvényesítő képességeik fejlesztése*.

A kamaszoknál az önismeret tanulása lehetőséget biztosít a fokozott *önismereti érzékenység és társismereti igény* kielégítésére. A folyamatos önismereti munka a tanulók többségénél segíti a *pozitív énkép*, a *differenciált, reális önértékelés* kialakulását, ami lehetővé teszi, hogy az ember békében éljen magával és környezetével. Az önismeret tanulása növeli a tanulók *pszichológiai kultúrájá*t, alkalmassá teszi *őket lelki folyamataik értékelésére* és a *tudatosabb életvezetésre*. Az önismeret tanulása *belső kontroll-attitűd*öt eredményez, véd az *elidegenedés*től, segítséget nyújthat *krízishelyzetek*ben. Az önismeret tanulása tehát mindenekelőtt *mentálhigiénés célok*at szolgál.

➲ Hibátlanul ismerjék meg a tanulók személyi adataikat, közvetlen családtagjaik személyi adatait, továbbá a személyi adatok legfontosabb gyakorlati alkalmazásait.

➲ Tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között, szerezzenek tapasztalatot a másik ember direkt és indirekt jelzéseiről.

➲ Váljanak képessé az empátia, a szimpátia és az ellenszenv megfigyelésére, értékelésére.

➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket.

➲ Szerezzenek ismeretet a tanulók a nemi érésről, a női és a férfi nemi szervekről és azok működéséről, a nemi szerepszocializációról és annak zavarairól.

➲ Váljanak képessé arra, hogy a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatot tekintsék értéknek. Tudják elemezni a szexualitás, a szerelem, a szeretet és a házasság kapcsolatát.

➲ Szerezzenek ismeretet az egészséges nemi életről, illetve a nemi élet problémáiról.

➲ Ismerjék meg az életkoruknak és nemüknek megfelelő tipikus testi-lelki tulajdonságaikat, tevékenységeiket, képességeiket, motivációikat stb., a nemükből és a személyiségükből adódó különbségeiket, szerepszerű viselkedéseiket, tevékenységeiket. Alakuljon ki énidentitásuk, reális önértékelő képességük.

➲ Ismerkedjenek meg az identitás tágabb köreivel (élőlény- és embervoltukkal, a mai kor emberének az emberiség fejlődéstörténetében elfoglalt helyével, azzal a kultúrkörrel, amelyben élnek), az identitás szűkebb köreivel (a nemzeti identitással, a lokálpatriotizmussal, a családi identitással) és a különféle szerepidentitásokkal.

➲ Ismerjék meg a család és néhány másodlagos (formális és informális) közösség alapvető funkcióit, jellemzőit.

➲ Szerezzenek információt az ember fejlődéséről, a fejlődési szakaszok jellemzőiről.

➲ Ismerkedjenek meg saját élettörténetükkel és – amennyiben családban élnek – családjuk történetével.

➲ Szerezzenek tapasztalatot mások róluk alkotott véleményéről.

➲ Szerezzenek ismeretet és tapasztalatot a személyiség fejlődését befolyásoló tényezőkről, az átlagostól eltérő személyiségfejlődésről.

➲ Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5. évfolyamon

Lássák be a tanulók, hogy a kiskamaszkor a személyiség alakulásának kiemelten fontos szakasza, melyben gyors változások, viharos konfliktusok közepette formálódik a gyerekek érdeklődése, gyarapodik tudása, gazdagodik érzelmi élete és fokozódik önismereti érzékenysége. Készüljenek fel a tanulók arra, hogy a prepubertásban az identitás egyes elemei (nemi identitás) felerősödnek, más elemei (gyerekszerep) megrendűlnek, és ezek a változások átmenetileg nehezítik az önazonosságérzés kialakulását, a reális önértékelést. Tudatosuljon a tanulókban, hogy bár a kiskamasz alaptevékenysége a tanulás, a gyerekek többségénél új szabadidő eltöltési módok jelennek meg, és egyre intenzívebb a családi munkamegosztásban való bekapcsolódás is. Fontos annak beláttatása, hogy az egészségmegőrző életmód kialakításához megfelelő pihenésre, elegendő alvásra van szükség.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A KISKAMASZKOR	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A KISKAMASZKORRÓL
1.	*A teenager kor:* *szakaszai, jellemzői;* *az akceleráció;* *a prepubertás kor:* *megnyúlás, gyors növekedés, alkat;, mutálás* *a másodlagos nemi jelleg;*	*A teenager kor jellegzetességeinek számbavétele ismeretterjesztő és szépirodalmi szövegek feldolgozásával, ön- és társmegfigyeléssel;* *a változások lefolyásában mutatkozó fiúk és lányok, illetve az egyes gyerek közötti különbségek számbavétele az osztályban*
II.	A KISKAMASZKORI IDENTITÁS	A KISKAMASZKORI IDENTITÁS TANULÁSA
1.	*Gyerekszerep – felnőttszerep:* *az önállóság és a felelősség növekedése;* *az átmenetiség konfliktusai;* *a nemi szerepek:* *a fiúk és a lányok szocializációja;* *különbözőségek a fiúk és a lányok érdeklődésében, viselkedésében, társas kapcsolataikban;* *férfias és nőies tulajdonságok*	*A szerepviselkedés gyakorlása szerepcserékkel, átélt és kitalált helyzetekre rögtönzött szerepjátékokban;* *a tipikus konfliktusok számbavétele, eljátszása, megoldási módjaik keresése*
III.	ALAPTEVÉKENYSÉGEK A KISKAMASZKORBAN	A KISKAMASZKORI ALAPTEVÉKENYSÉGEK TANULÁSA
1.	*A kiskamasz napirendje*	*Napirend készítésének gyakorlása hétköznapokra és ünnepnapokra;* *időmérlegek elemzése*
2.	*A kötelezően végzett tevékenységek:* *tanulás;* *munka (gyermekmunka régen és ma, munkamegosztás a családban, a gyermek által is elvégezhető háztartási munkák)*	*A munkamegosztás összehasonlítása az egyes gyerekek családjainál (pl. bevásárlás, takarítás, vendégvárás, betegápolás);* *élménybeszámolók készítése a házimunkában való részvételről*
3.	*Önként végzett tevékenységek (a játék és a szórakozás):* *kiskamaszok játékai (a játék szerepe a gyerek-szülő kapcsolatban);* *sportolás, szurkolás;* *művészeti tevékenység, műélvezet;* *hobbik; tv-, video-, számítógéphasználat;* *társas együttlét, bandázás*	*A szabadon eltölthető idő egyéni különbségének okai,* *a szabadidő eltöltések összehasonlítása;* *a különféle játékok és szabadidőeltöltési módok preferencia sorrendjének összeállítása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai az 6. évfolyamon

Tudatosuljon a tanulókban, hogy az ember születése pillanatától társas lény, aki későbbi társas kapcsolatainak mintáit az elsődleges közösségben, a családban "tanulja meg". A közösségek típusainak, a kapcsolódás formáinak, módjainak, a csoportjelenségeknek a megismerése révén fejlődjön a tanulók kapcsolati kultúrája.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	TÁRSAS HATÁSOK – ELSŐDLEGES KÖZÖSSÉGEK	A TÁRSAS HATÁSOK ÉS AZ ELSŐDLEGES KÖZÖSSÉGEK TANULÁSA
1.	*Az anya-gyermek kapcsolat: biológiai kapcsolat (terhesség, szülés, szoptatás); társadalmi kapcsolat (kötődés, a szeretet modellje, a jutalmazó-büntető ágens)*	*Példák gyűjtése a korai anya-gyermek kapcsolatról és a kapcsolat átalakulásáról a leválás időszakában, élmények alapján*
2.	*A család, mint életünk alapvető közössége*	*Ismeretek tanulása, élmények, tapasztalatok felidézése a családról*
II.	MÁSODLAGOS KÖZÖSSÉGEK	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A MÁSODLAGOS KÖZÖSSÉGEKRŐL
1.	*A formális közösségek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a formális közösségekről*
2.	*Az informális közösségek: osztályon belüli baráti kör; lakóhelyi baráti kör; sport-, művészeti és hobbi társaságok; vallási közösségek; nemzeti-etnikai közösségek; a közösséghez tartozás feltételei: célok, szabályok elfogadása; részvétel közös tevékenységekben; a közösség mint vonatkoztatási csoport; az átpártolás*	*információk gyűjtése a tanulók közvetlen környezetéről (informális közösségeiről): kik a tagjai, mikor és hol találkoznak, mit csinálnak; lakóhelyi baráti körök, sport-, művészeti és hobbi társaságok, vallási közösségek számbavétele, közös céljaik összegyűjtése; beszámoló készítése egy nemzetiségi vagy etnikai csoport helyzetéről, hagyományairól*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai a 7. évfolyamon

Szerezzenek ismereteket a tanulók a nemi érésről, a női és férfi nemi szervekről és azok működéséről, a nemi szerepszocializációról és annak zavarairól. Váljanak képessé arra, hogy a gondosan kiválasztott, mély társas (partner) kapcsolatot értéknek tekintsék, hogy személyiségük feladása nélkül felelősségteljesen lépjenek szoros, intim emberi kapcsolatokba. Tudják, hogy a nemek közötti különbségeket inkább az eltérő szerepszocializáció, semmint a tényleges biológiai különbség okozza. Váljanak képessé annak felismerésére, hogy a szexuális életében ki-ki nemcsak magáért, partneréért, hanem leendő utódaiért is felelősséggel tartozik. Jártasságra tegyenek szert abban, hogy testükkel, életműködésükkel, egészségükkel kapcsolatos ismereteket népszerűsítő, ismeretterjesztő és tudományos művekből is megszerezzenek.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A NEMI ÉRÉS	ISMERETEK TANULÁSA A NEMI ÉRÉSRŐL
1.	*A belső elválasztású mirigyek aktivitásának változása serdülőkorban; a növekedési hormonok és a nemi hormonok*	*A belső elválasztású mirigyek serdülőkori működéséről, a növekedési hormonokról és a nemi hormonokról informáló biológiai, fiziológiai szöveg elolvasása, feldolgozása; képek ábrák elemzése, személyes tapasztalatok felidézése*
2.	*A nemi érés lányoknál és fiúknál*	*Ismeretek tanulása, személyes tapasztalatok felidézése a nemi érésről*
II.	A PÁRKAPCSOLATOK	ISMERETEK TANULÁSA A PÁRKAPCSOLATOKRÓL
1.	*A szerelem*	*Ismeretek tanulása a szerelemről*
III.	A NEMI ÉLET	ISMERETEK TANULÁSA A NEMI ÉLETRŐL
1.	*Érettség a nemi élet megkezdésére: szüzesség, önmegtartóztatás; az önkielégítés; a nemi élet mint örömszerzés; a nemi élet mint fajfenntartás*	*A nemi életről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, képek, ábrák elemzése*
2.	*A nemi élet problémái: a nemi betegségek; a nemi úton terjedő betegségek (szifilisz, AIDS); a nemkívánatos terhesség és következményei; a fogamzásgátlás*	*A leggyakoribb nemi és nemi úton terjedő betegségekről, valamint a nemkívánatos terhességről és következményeiről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; AIDS-statisztikák elemzése; kiscsoportos beszélgetés a betegségek elkerülésének módjairól és a fogamzásgátlás módjairól*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

Az Énkép, önismeret kereszttanterv alkalmazásának céljai a 8. évfolyamon

A tanulók kapjanak átfogó képet az önazonosság-tudat kialakulásának, változásának folyamatáról. Lássák be, hogy identitásuk alakulását egész eddigi élettörténetük, társadalmi kapcsolatrendszerük determinálja.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ IDENTITÁS	ISMERETEK TANULÁSA AZ IDENTITÁSRÓL
1.	*Az én fogalma, az éntudat fejlődése:* *az én mint belülről szemlélt személyiség (az ösztönös és a tudatos én);* *az éntudat kialakulása,* *a dackorszakok*	*Az én fogalmáról, az éntudat kialakulásáról és fejlődéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; képek, ábrák elemzése, személyes élmények felidézése*
2.	*Az énkép:* *az én a szociális tükörben;* *az énkép változása a személyiség tevékenysége sikereinek és kudarcainak tükrében;* *szubjektív és objektív énkép (az önismeret mint a szubjektív és objektív énkép távolsága, a reális és az irreális önismeret);* *az aktuális és ideális énkép (az önértékelés mint az aktuális és az ideális énkép összevetése, pozitív és negatív énkép);* *a sikerorientáció és a kudarckerülés*	*Az önazonosság problémáinak elemzése szépirodalmi, valamint pszichológiai szakirodalmi szövegek feldolgozásával és személyes tapasztalatok alapján;* *az életből és műalkotásokból vett példák segítségével az önismeret, az önbizalom, az önérzet, az önzés, az önszeretet fogalmainak tisztázása;* *20-50 szavas tulajdonságlisták segítségével a tanuló önmaga jellemzése, illetve választott osztálytárs kölcsönös jellemzése*
3.	*Az identitás tágabb körei:* *az ember teremtmény és élőlény volta (az ember előtörténete /az élővilág fejlődésének folytatása és csúcsa/, az emberek és az állatok különbözősége /test, agy, környezet, eszközök, munka, kommunikáció, társadalom/);* *az ember ember volta* *(az emberiség fejlődéstörténetében elfoglalt hely – a modern és a posztmodern kor gyermeke,* *a kultúrkör, amelyben él az ember – a civilizáció, európaiság, közép-európaiság, vallás,* *a társadalmi réteg, amihez tartozik az ember,* *ideológiai és párthovatartozás)*	*Az ember helyének meghatározása az élővilágban;* *az önazonosság meghatározása a tágabb, virtuális és létező közösségekkel való identifikációk megvallása révén*
4.	*Az identitás szűkebb körei:* *a haza – a nemzeti és a kisebbségi identitás;* *a szűkebb pátria –* *a tájegység, a régió,* *a település, ahol él az ember;* *a lokálpatriotizmus;* *a származás – ősök, rokonság, a család státusza*	*Az önazonosság meghatározása a szűkebb virtuális és létező közösségekkel való identifikációk megvallása révén;* *önjellemzés készítése, amelyben a szűkebb és tágabb csoportokhoz való tartozással jellemzi magát a tanuló;* *példák gyűjtése műalkotásokból és saját tapasztalatokból arra, hogy milyen helyzetekben erősödik fel az emberben az egy-egy csoporthoz való tartozás érzése*
5.	*A szerepidentitás:* *életkori szerepek;* *családi szerepek,* *nemi szerepek;* *iskolai (intézményi) szerepek,* *informális csoportokban betöltött szerepek;* *a társadalmi munkamegosztásban betöltött szerepek*	*Információk gyűjtése arról, hogy az egyes életszakaszokban mely életszerepeknek nő meg a jelentőségük és miért (gyermek, tanuló, dolgozó, házastárs, szülő);* *a gyűjtött információk feldolgozása írásban, kiscsoportos kommunikációval, szerepjátékkal;* *a létező szerepek összegyűjtése, a szerepelvárások jellemzése;* *jövendő szerepek elképzelése, elemzése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HON- ÉS NÉPISMERET

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Hon- és népismeret keresztttanterv alkalmazásának céljai az 1–4. évfolyamon

A *Honismeret* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a kiemelkedő magyar államférfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők tevékenységét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Alapozzák meg nemzettudatukat, mélyítsék el nemzeti önismeretüket, hazaszeretetüket. Érezzék ösztönözve magukat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására.

A *Honismeret* tanulásának célja az is, hogy a tanulókban

➲ *sokoldalú, differenciált és reális múltszemlélet* alakuljon ki (azaz ismerjék az adott táj-, egység, régió, település /város, városrész, -negyed, kerület, falu/ valóságos, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, a helyi jelentőségű, kiemelkedő tevékenységet folytató személyiségek életútját);

➲ *sokoldalú, differenciált és reális magyarságkép* fejlődjön (azaz reális, a valódi értékeket és teljesítményeket megnevezni és felismerni tudó, szélsőségektől és túlzásoktól mentes nemzettudat).

A *Honismeret* tanulása segíthet abban, hogy a tanulók cselekvő, védő és teremtő magatartással viszonyuljanak az értékek megőrzéséhez, megóvásához és megvédéséhez, hogy elutasítsák a természeti és szellemi környezetrombolást. Segíthet továbbá abban is, hogy sokoldalú, differenciált és reális lokális múltszemlélet alakuljon ki bennük (azaz a település /város, -rész, -negyed, kerület, falu/ valóságos értékeinek ismerete, a település rejtett értékeit felkutatni és feldolgozni vágyó magatartás; túlzásoktól mentes, megalapozott helyi öntudat, továbbá a lokálpatrióta magatartás és viselkedés alapelemei, valamint cselekvő részvétel a helyi társadalom életében, értékeinek megismerésében, megismertetésében, gyűjtésében). A honismeret tanulása révén a tanulók képessé válhatnak a családjuk által őrzött emlékek, dokumentumok, tárgyak megbecsülésére, azok továbbőrzésére. Mindemellett a honismereti témák feldolgozásával kapcsolatban elmélyülhetnek a tanulók könyv- és könyvtárhasználati képességei. Teljesítményeik objektív, elemző értékelésével és e képességeik fejlesztésével pedig finomodhat reális énképük.

A *Népismeret* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a szájhagyományos kultúra, kitüntetetten a magyar népi műveltség világában, azaz:

➲ értsék e kultúra mindennapi életet és a jeles napokat szervező (anyagi és szellemi) totalitását, táji-történeti tagolódását, történeti rétegzettségét, az együttélő népek egymásra hatását,

➲ ismerjék értékeit, értsék formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják alkalmazni vagy felismerni az adekvát technikákat,

➲ lássák szükségletkielégítő, attitűdalakító, -befolyásoló, képességfejlesztő potenciálját, a mindennapi és a művészi együttéléséből származó mentálhigiéniai hatását, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélését, adaptációs és alkotási lehetőségeit.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Népismeret* kereszttantervnek az a funkciója, hogy bemutassa annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással magunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásrahatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.

A népismeret – a benne érintett tudományágak sokasága, a népi műveltség időbeni rétegzettsége, táji-történeti tagoltsága és az ebből következő szereplehetőségek és szokások variabilitása eredményeként – komplexnek minősíthető. Így képességfejlesztő és attitűdalakítási, attitűdbefolyásolási potenciálja rendkívül nagy. A népismeret-néprajz felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén:

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, (például *játékszükséglet*: énekes-mozgásos gyermekjátékok, természetes anyagokból készíthető játékok stb.; *önkifejezés szükséglete*: népdal, ballada, keserves, sirató, táncos improvizáció, szokások stb.; *önművelés szükséglete*: szemelvények a néprajztudomány köréből, néprajzi gyűjtőmunka stb.; *alkotás szükséglete*: népművészeti, népi iparművészeti tárgyak tervezése, készítése stb.;

➲ segíti a reális énkép kialakulását, a sokféle tevékenységben, szerepkörben való megméretődést (például: szokások bemutatása);

➲ segíti a képességek sokoldalú fejlesztését és fejlődését, hozzájárulva az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve felkészülést (például: kompozíciók tervezése motívumokból, népművészeti tárgyak tervezése és készítése stb.);

➲ lehetővé teszi a reális magyarságkép kialakulását, ugyanakkor segíti az Európa-kép, világkép és emberkép alakulását is;

➲ hozzájárul az empátia kialakulásához, például az emberi élet fordulóihoz fűződő szokások bemutatásával;

➲ segíti az ökológiai szemléletmód kialakulását, a környezetgazdálkodási, tájgazdálkodási összefüggések felismerését;

➲ koherens kultúraképével életvezetési mintákat ad pedagógusoknak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt.

A *Népismeret* tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra, tevékenységkörökre épít és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" hagyományrendszerét.

A tananyag megismerésének alapja az *évkör*. Az idő körforgására épül a hagyományok, szokások ismeret- és tevékenységkörének koncentrikus bővülése, egyre komplexebbé válása a néprajztudományban való feldolgozottság vázlatos megismeréséig. Ebből adódóan a legtöbb tananyagrész (témakör, tevékenységkör) több tanéven keresztül is szerepel a tantervben, lehetőséget adva az esetleges lemaradások pótlására, a látens tanulásból eredő előnyök kihasználására, a tehetséges tanulók gondozására és a folyamatos gyakorlásra.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

1–4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEIRŐL SZÓLÓ ÉLETÚT- ÉS PORTRÉSZÖVEGEK FELDOLGOZÁSA
1.	*Árpád fejedelem,* *Géza fejedelem,* *I. Szent István király,* *IV. Béla,* *Hunyadi János,* *Hunyadi Mátyás,* *Dózsa György,* *II. Rákóczi Ferenc,* *Széchenyi István,* *Kossuth Lajos,* *Bolyai Farkas és Bolyai János,* *Kőrösi Csoma Sándor,* *Erkel Ferenc ,* *Semmelweis Ignác,* *Puskás Tivadar,* *Munkácsy Mihály,* *Bartók Béla életútja, portréja*	*A magyarság kiemelkedő történelmi személyiségeiről szóló szövegekből a lényeg kiemelése;* *a jegyzetelés módjainak gyakorlása;* *néma értő olvasás, illetve a szöveg áttekintése után rövid szóbeli ismertetés készítése az adott történelmi személyiségről;* *kérdéssor összeállítása a témával kapcsolatban;* *a szövegekben szereplő földrajzi nevek írásának gyakorlása;* *a szövegekben szereplő földrajzi helyek megkeresése földrajzi térképen és a Képes történelmi atlaszban;* *áttekintő kronológiai táblázat készítése: a történelmi személyiségek neveinek elhelyezése századonkénti csoportosításban*
II.	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETÉNEK NÉHÁNY HELYSZÍNE ÉS EMLÉKHELYE	A MAGYARSÁG TÖRTÉNETE NÉHÁNY HELYSZÍNÉNEK ÉS EMLÉKHELYÉNEK MEGISMERÉSE
1.	*Pusztaszer,* *Visegrád,* *Mohács,* *Debrecen,* *Arad*	*A magyarság története néhány helyszínét és emlékhelyét ismertető szöveg lényegének kiemelése;* *a jegyzetelés módjainak gyakorlása;* *néma, értő olvasás, illetve a szöveg áttekintése után rövid szóbeli ismertetés tartása a történelmi helyszínekről és emlékhelyekről;* *a személyiségek és az emlékhelyek közötti kapcsolat megállapítása;* *a szövegekben szereplő földrajzi nevek írásának gyakorlása*
III.	HONISMERETI TOPOGRÁFIA	HONISMERETI TOPOGRÁFIA GYAKORLÁSA
1.	*Magyar történelmi emlékhelyek a térképen:* *Pusztaszer,* *Esztergom,* *Székesfehérvár,* *Visegrád,* *Mohács,* *Debrecen,* *Arad.*	*Magyar történelmi emlékhelyek megkeresése Magyarország térképén, bejelölése Magyarország vaktérképén. A történelmi emlékhelyekhez kapcsolódó események felidézése.*
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS
1.	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fényképmásolatok, rajzok*	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fénymásolatok gyűjtése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Honismereti rejtvény*	*Honismereti rejtvény készítése és fejtése a szövegekben található információk, adatok és fogalmak felhasználásával*
3.	*Honismereti szellemi totó*	*Szellemi totó készítése és összeállítása a honismereti olvasókönyv anyagából*
4.	*Honismereti vetélkedő*	*Játékos honismereti vetélkedő feladatainak megtervezése, a vetélkedő forgatókönyvének összeállítása*
5.	*Élményszerző honismertei kirándulás*	*Lakóhelyhez közeli magyar történelmi emlékhelyek meglátogatása.*
V.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábuk készítése természetes anyagokból, növényi részekből (levél, gesztenye, makk, csuhéj, dió, kukoricaszár, krumpli, háncs, szalma, nád, papír, szövet stb.)*
2.	*Agyagmunkák*	*Az agyag formára tapasztása, agyagedény felrakása hurkából, cserépgyöngy készítése*
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása*
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok tanulása és változatos gyakorlása*
2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése, eljátszása*
3.	*Mondókák, kiszámolók, találós kérdések*	*Mondókák, kiszámolók, találós kérdések tanulása és szituatív gyakorlása*
4.	*Jeles napok*	*A település jeles napokhoz fűződő népszokásainak (betlehemezés, húsvéti népszokások) megtanulása*
VI.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhéj, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)*
2.	*Agyagmunkák*	*Az agyagmegmunkálás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása*
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása*
4.	*Hímzés-varrás*	*A hímzés és varrás elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása*
5.	*Tojáshímzés*	*Batikolt és berzselt hímes tojás készítése*
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

VII.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok változatos gyakorlása és alkalmazása népszokásokban*
2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése és eljátszása*
3.	*Népdalok, mondókák, kiszámolók, találós kérdések*	*Népdalok, mondókák, kiszámolók, találós kérdések tanulása és szituatív gyakorlása*
4.	*Népszokások*	*Népszokások tanulása megfigyeléssel vagy leírások alapján*
VIII.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Játékok, bábok természetes anyagokból*	*Játékok, bábok készítése természetes anyagokból (levél, gesztenye, makk, gubacs, bogáncs, nád, gyékény, háncs, szalma, csuhéj, dió, mogyoró, kukoricaszár stb.)*
2.	*Agyagmunkák*	*A fazekasműhely berendezésének, eszközeinek, kész tárgyainak számbavétele műhely- vagy múzeumlátogatás során; egyszerű tárgyak készítésének gyakorlása*
3.	*Szövés-fonás*	*A szövés-fonás elemi műveleteinek tanulása*
4.	*Népviseletek*	*Népviseletek számbavétele megfigyeléssel vagy ismeretterjesztő kiadványok alapján*
5.	*Hímzés-varrás, textilfestés*	*A hímzés-varrás és a textilfestés elemi műveleteinek tanulása, gyakorlása*
6.	*Mézesbáb-készítés*	*Mézestészta készítése recept alapján, a tészta szaggatása sablonnal, a formák díszítése*
7.	*Tojáshímzés*	*A gicával történő tojáshímzés tanulása, gyakorlása*
8.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*
IX.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok*	*Énekes-mozgásos gyermekjátékok változatos gyakorlása és alkalmazása népszokásokban*
2.	*Népmesék, mondák*	*Népmesék, mondák olvasása, elemzése és eljátszása*
3.	*Népdalok, találós kérdések, szólások és közmondások*	*Népdalok, találós kérdések, szólások és közmondások tanulása, megfejtése, szituatív alkalmazása*
4.	*Népszokások*	*Népszokások tanulása megfigyeléssel vagy leírások alapján*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HON- ÉS NÉPISMERET

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Hon- és népismeret tanulásának céljai

A *Honismeret* tanulásának az a célja, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a kiemelkedő magyar államférfiak, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők tevékenységét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Alapozzák meg nemzettudatukat, mélyítsék el nemzeti önismeretüket, hazaszeretetüket. Érezzék ösztönözve magukat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására.

A *Honismeret* tanulásának célja az is, hogy a tanulókban

➲ *sokoldalú, differenciált és reális múltszemlélet* alakuljon ki (azaz ismerjék az adott táj-, egység, régió, település /város, városrész, -negyed, kerület, falu/ valóságos, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, a helyi jelentőségű, kiemelkedő tevékenységet folytató személyiségek életútját);

➲ *sokoldalú, differenciált és reális magyarságkép* fejlődjön (azaz reális, a valódi értékeket és teljesítményeket megnevezni és felismerni tudó, szélsőségektől és túlzásoktól mentes nemzettudat).

A *Honismeret* tanulása segíthet abban, hogy a tanulók cselekvő, védő és teremtő magatartással viszonyuljanak az értékek megőrzéséhez, megóvásához és megvédéséhez, hogy elutasítsák a természeti és szellemi környezetrombolást. Segíthet továbbá abban is, hogy sokoldalú, differenciált és reális lokális múltszemlélet alakuljon ki bennük (azaz a település /város, -rész, -negyed, kerület, falu/ valóságos értékeinek ismerete, a település rejtett értékeit felkutatni és feldolgozni vágyó magatartás; túlzásoktól mentes, megalapozott helyi öntudat, továbbá a lokálpatrióta magatartás és viselkedés alapelemei, valamint cselekvő részvétel a helyi társadalom életében, értékeinek megismerésében, megismertetésében, gyűjtésében). A honismeret tanulása révén a tanulók képessé válhatnak a családjuk által őrzött emlékek, dokumentumok, tárgyak megbecsülésére, azok továbbőrzésére. Mindemellett a honismereti témák feldolgozásával kapcsolatban elmélyülhetnek a tanulók könyv- és könyvtárhasználati képességei. Teljesítményeik objektív, elemző értékelésével és e képességeik fejlesztésével pedig finomodhat reális énképük.

A *Népismeret* tanulásának az a célja, hogy az iskolából kikerülő fiatalok eligazodjanak a szájhagyományos kultúra, kitüntetetten a magyar népi műveltség világában, azaz:

➲ értsék e kultúra mindennapi életet és a jeles napokat szervező (anyagi és szellemi) totalitását, táji-történeti tagolódását, történeti rétegzettségét, az együttélő népek egymásra hatását,

➲ ismerjék értékeit, értsék formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják alkalmazni vagy felismerni az adekvát technikákat,

➲ lássák szükségletkielégítő, attitűdalakító, -befolyásoló, képességfejlesztő potenciálját, a mindennapi és a művészi együttéléséből származó mentálhigiéniai hatását, a hagyomány adekvát és inadekvát továbbélését, adaptációs és alkotási lehetőségeit.

A *Népismeret* kereszttantervnek az a funkciója, hogy bemutassa annak a még koherens és szájhagyományozódással, belenevelődéssel, utánzással átszármazódó kultúrának az értékeit, amely a honfoglalással magunkkal hozott alapokon a Kárpát-medencében együttélő népek sok évszázados egymásrahatása során sajátos magyar népi kultúraként alakult ki, és amely ismeret-tevékenység-attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a múlt-jövő, az egyén-település-magyarság-európaiság-emberiség és az adottságok-képességek-vállalható szerepek intervallumában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A népismeret – a benne érintett tudományágak sokasága, a népi műveltség időbeni rétegzettsége, táji-történeti tagoltsága és az ebből következő szereplehetőségek és szokások variabilitása eredményeként – komplexnek minősíthető. Így képességfejlesztő és attitűdalakítási, attitűdbefolyásolási potenciálja rendkívül nagy. A népismeret-néprajz felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűdkialakítási-befolyásolási szándékai révén:

➲ segíti az egyéni szükségletek kielégítését, (például *játékszükséglet*: énekes-mozgásos gyermekjátékok, természetes anyagokból készíthető játékok stb.; *önkifejezés szükséglete*: népdal, ballada, keserves, sirató, táncos improvizáció, szokások stb.; *önművelés szükséglete*: szemelvények a néprajztudomány köréből, néprajzi gyűjtőmunka stb.; *alkotás szükséglete*: népművészeti, népi iparművészeti tárgyak tervezése, készítése stb.;

➲ segíti a reális énkép kialakulását, a sokféle tevékenységben, szerepkörben való megméretődést (például: szokások bemutatása);

➲ segíti a képességek sokoldalú fejlesztését és fejlődését, hozzájárulva az esetleges hátrányok enyhítéséhez, illetve a tehetségek felismeréséhez;

➲ segíti az alkotásra való beállítódást, illetve felkészülést (például: kompozíciók tervezése motívumokból, népművészeti tárgyak tervezése és készítése stb.);

➲ lehetővé teszi a reális magyarságkép kialakulását, ugyanakkor segíti az Európa-kép, világkép és emberkép alakulását is;

➲ hozzájárul az empátia kialakulásához, például az emberi élet fordulóihoz fűződő szokások bemutatásával;

➲ segíti az ökológiai szemléletmód kialakulását, a környezetgazdálkodási, tájgazdálkodási összefüggések felismerését;

➲ koherens kultúraképével életvezetési mintákat ad pedagógusoknak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt.

A *Népismeret* tananyagrendszere tájanként, néprajzi csoportonként, településenként más és más lehet. Meghatározó beállítódása, hogy a helyi hagyományokra, tevékenységkörökre épít és ezekre reflektálva mutatja be más tájegységek, vagy az "egész" hagyományrendszerét.

A tananyag megismerésének alapja az *évkör*. Az idő körforgására épül a hagyományok, szokások ismeret- és tevékenységkörének koncentrikus bővülése, egyre komplexebbé válása a néprajztudományban való feldolgozottság vázlatos megismeréséig. Ebből adódóan a legtöbb tananyagrész (témakör, tevékenységkör) több tanéven keresztül is szerepel a tantervben, lehetőséget adva az esetleges lemaradások pótlására, a látens tanulásból eredő előnyök kihasználására, a tehetséges tanulók gondozására és a folyamatos gyakorlásra.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	ÜNNEPEINK	A MAGYARSÁG NEMZETI ÜNNEPEINEK ÉS A NAPTÁRI ÉV ÜNNEPEINEK MEGISMERÉSE
1.	*Alapvető fogalmak és összefüggések*	*Alapvető fogalmak és összefüggések tisztázása*
2.	*A magyarság nemzeti ünnepei*	*A magyarság nemzeti ünnepeinek tanulása*
3.	*A magyarság népi, illetve naptári ünnepei*	*A magyarság népi, illetve naptári ünnepeinek tanulása*
II.	JELKÉPEINK – EREKLYÉINK	JELKÉPEINK – EREKLYÉINK TANULÁSA
1.	*A magyarság jelképei*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a magyarság jelképeiről*
2.	*A magyarság ereklyéi*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a magyarság ereklyéiről*
III.	HONISMERETI TOPOGRÁFIA	HONISMERETI TOPOGRÁFIA GYAKORLÁSA
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS
1.	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fényképmásolatok, rajzok*	*A történelmi személyiségekről és az emlékhelyekről készült fotók, fénymásolatok gyűjtése*
2.	*Honismereti rejtvény*	*Honismereti rejtvény készítése és fejtése a szövegekben található információk, adatok és fogalmak felhasználásával*
3.	*Honismereti szellemi totó*	*Szellemi totó készítése és összeállítása a honismereti olvasókönyv anyagából*
4.	*Honismereti vetélkedő*	*Játékos honismereti vetélkedő feladatainak megtervezése, a vetélkedő forgatókönyvének összeállítása*
5.	*Élményszerző honismereti kirándulás.*	*Történelmi jelentőségű emlékhelyek meglátogatása.*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*A zsákmányoló élelemszerzés és életmód; a gyűjtögető élelemszerzés, a halászat, vadászat és a madarászat eszközei*	*Ismeretterjesztő és szakszövegek olvasása, feldolgozása a gyűjtögetésről, a vadászatról, a madarászatról és a halászatról; a gyűjtögetés, a vadászat, a madarászat és a halászat eszközeinek, folyamatainak számbavétele képek, rajzok alapján és/vagy múzeumlátogatással*
2.	*A népi építkezés*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a tradicionális építkezés alakulásáról ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása, képek, diaképek elemzése és/vagy múzeumlátogatás révén*
3.	*A lakásbelső*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a lakásbelsőről rajzok, képek elemzése, illetve múzeumlátogatás révén*
4.	*Táplálkozási szokások*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése a táplálkozási szokásokról ismeretterjesztő szövegek, korabeli források elolvasása, feldolgozása a saját család táplálkozási szokásainak számbavétele alapján*
5.	*Nemezmunkák*	*A nemezkészítés anyagainak és technikáinak tanulása ismeretterjesztő szövegek feldolgozása és mintakövetés alapján; tarisznya készítése nemezből mintakövetés alapján*
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek*	*A hagyományos kultúra jeles napjainak, ősi ünnepeinek, szokásainak tanulása szövegfeldolgozás, képek, rajzok, film- és videofelvételek segítségével*
2.	*Az időben és a térben való tájékozódás*	*Az időben és a térben való tájékozódás tanulása szövegfeldolgozás és feladatmegoldás révén*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A VILÁGÖRÖKSÉG MAGYARORSZÁGI RÉSZEI	A VILÁGÖRÖKSÉG MAGYARORSZÁGI RÉSZEINEK TANULÁSA
1.	*A budai vár: a polgárváros és a királyi palota történetének korszakai:* *Buda alapítása; IV. Béla;* *Buda az Anjou-korban;* *Buda Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején;* *Buda a Hunyadiak korában;* *Buda mint a török hódoltság központja; a barokk Buda*	*A polgárváros és a királyi palota történetének feldolgozása korszakonként;* *történelmi séta a polgárvárosban;* *a középkori Buda királyi palotája és gótikus szobrai /Budapest Történeti Múzeum/ című kiállítás anyagának feldolgozása múzeumi feladatlappal*
2.	*A hollókői múzeumfalu*	*A hollókői múzeumfalu néprajzi jellegzetességeinek számbavétele;* *ismeretek szerzése és feldolgozása a falu népi építészetéről, szokás- a hagyományvilágából;* *információk szerzése a falu tárgykultúrájáról és anyagi kultúrájáról*
3.	*A Pannonhalmi Bencés Apátság*	*A Pannonhalmi Bencés Apátság történetének feldolgozása;* *kiemelkedő bencés tudósok és művészek életrajzának elolvasása;* *a pannonhalmi könyvtár néhány unikumának számbavétele*
II.	A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB NÉPRAJZI TÁJAI ÉS NÉPRAJZI CSOPORTJAI	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB NÉPRAJZI TÁJAIRÓL, NÉPRAJZI CSOPORTJAIRÓL
1.	*A Kárpát-medence fontosabb néprajzi tájai: Bakony, Csallóköz, Erdély, Felföld /Felvidék/, Göcsej, Hajdúság, Hanság, Hortobágy, Jászság, Kárpátalja, Kisalföld, Kiskunság, Mezőföld, Nagykunság, Nyírség, Őrség, Palócföld, Somogy, Székelyföld, Szigetköz, Szilágyság, Vajdaság, Viharsarok, Zselic*	*Információgyűjtés egy-egy néprajzi táj jellemzéséhez különböző műfajú szövegekből;* *kiselőadás tartása egy-egy néprajzi tájról;* *a konkrét néprajzi táj térképének elkészítése sajátos jelek, jelképek alkalmazásával;* *a néprajzi tájak megkeresése és helyzetük rögzítése a domborzati térképen*
III.	A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB VÁRAI	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A KÁRPÁT-MEDENCE FONTOSABB VÁRAIRÓL
1.	*A budai vár, Esztergom, Eger, Diósgyőr, Kőszeg, Győr, Szigetvár, Siklós, Sárospatak, Nándorfehérvár, Pozsony, Komárom, Fülek, Zólyom, Beszterce, Huszt, Munkács, Vajdahunyad, Segesvár*	*Egy-egy vár történetének feldolgozása változatos, különböző műfajú szövegek felhasználásával;* *a várak alaprajzának elkészítése, erődítési rendszerük vizsgálata, a várak fő részeinek megnevezése;* *egy-egy vár makettjének elkészítése;* *a várak megkeresése a térképen;* *a várak kultúrtörténeti és művelődéstörténeti jelentőségének tisztázása*
IV.	ÖNMŰVELÉS	ÖNMŰVELÉS
1.	*Szakfolyóirat és szakszöveg:* *Honismeret;* *Tájak–korok–múzeumok*	*A Honismeret című folyóirat olvasása, feldolgozása;* *A Tájak–korok–múzeumok című sorozat kiadványainak olvasása, feldolgozása*
2.	*Élményszerző honismereti kirándulás.*	*Történelmi emlékhelyek, valamint a Világörökség magyarországi réseinek meglátogatása.*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Földművelés*	*A tradicionális földművelés eszközeinek és munkafolyamatainak számbavétele ismeretterjesztő szövegek, rajzok, képek és múzeumlátogatás alapján*
2.	*Település és építkezés*	*A település és az építkezés kapcsolatának , a természeti környezet és a település szerkezetének elemzése szakszövegek alapján, ábrák segítségével*
3.	*Népi bútorok*	*A bútorok funkció és forma szerinti csoportosítása, a bútorkészítés és díszítés folyamatának tanulása szakszövegek, rajzok, képek és múzeumlátogatás segítségével*
4.	*Bőrművesség*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a bőrművességről szakszövegek olvasása, -feldolgozása, képek, ábrák és folyamatleírások, illetve műhelylátogatás segítségével*
5.	*Táplálkozás*	*Egyszerű ételkészítési eljárások tanulása, gyakorlása folyamatleírások alapján és/vagy mintakövetéssel*
6.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása szövegfeldolgozás, képek, rajzok, film és videofelvételek segítségével, feladatsorok megoldásával*
2.	*Az időben és a térben való tájékozódás*	*Az időben és a térben való tájékozódás tanulása szövegfeldolgozással és feladatsorok megoldásával*

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Az állattartás*	*Az állattartás emlékeinek tanulása szakszövegek olvasása, feldolgozása, képek, filmek megfigyelése, múzeum vagy rezervátumlátogatás segítségével*
2.	*Fafaragás*	*A fafaragás eszközeinek, technikáinak tanulása bemutatás és mintakövetés alapján*
3.	*Táplálkozás, tartósítás, étel-készítés*	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési folyamatok tanulása szakszövegek olvasása, feldolgozása, ábrák és folyamatleírások alapján*
4.	*Kézműves technikák*	*A megismert technikák folyamatos, alkalomszerű gyakorlása*
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása, felidézése szövegfeldolgozás, képek, rajzok, ábrák, feladatsorok segítségével*
2.	*A népzene és a népdal*	*A népzene és a népdal sajátosságainak tanulása hangzó illusztráció és a pedagógus segítségével*
III.	TÁRSADALOMNÉPRAJZ	A TÁRSADALOMNÉPRAJZ ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*A család és nagycsalád*	*A család és a nagycsalád szerveződésének, belső életének tanulása szakszövegek és szöveggyűjtemények elemzésével, a családi hagyományok feltárásával*
2.	*A rokonság, nemzetség*	*A rokonság, a nemzetség, a vérségi szerveződés tanulása szakszövegek olvasásával*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ ANYAGI KULTÚRA	AZ ANYAGI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Szőlőművelés*	*A szőlőművelés emlékeinek, eszközeinek és munkafolyamatainak számbavétele szakszövegek, rajzok alapján, illetve múzeumlátogatás révén*
2.	*Csont- és szarumegmunkálás*	*Csont- és szarumegmunkálás tanulása folyamatleírások, ábrák és megfigyelések alapján*
3.	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési eljárások*	*Táplálkozási szokások, tartósítási és ételkészítési eljárások tanulása szakszövegek, szöveggyűjtemények olvasásával, ábrák, folyamatleírások (receptek) alapján*
4.	*Gyógynövények*	*Gyógynövények gyűjtésének, előkészítésének és felhasználásának tanulása szakszövegek, ábrák, folyamatleírások és mintakövetés segítségével*
6.	*Népi kézművesség*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése népi kézműves mesterségekről szövegolvasás, -feldolgozás, képek, ábrák elemzése, múzeum- és műhelylátogatás révén*
II.	A SZELLEMI KULTÚRA	A SZELLEMI KULTÚRA ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Jeles napok, ősi ünnepek, az emberi élet fordulói*	*A jeles napokhoz, ősi ünnepekhez, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások tanulása, felidézése és a tágabb környezetnek szóló bemutatása szövegfeldolgozás, képek, rajzok, film- és videofelvételek segítségével, feladatsorok megoldásával*
2.	*A népdal és a népzene*	*A népdal és a népzene sajátosságainak tanulása hangzó illusztráció és a pedagógus segítségével*
3.	*Jelek, jelképek*	*Jelek, jelképek tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, tárgyakat díszítő motívumok megfigyelése, elemzése, jelképtár használata révén*
III.	TÁRSADALOMNÉPRAJZ	A TÁRSADALOMNÉPRAJZ ELEMEINEK TANULÁSA
1.	*Az emberek vérségi és területi szerveződése*	*Az emberek vérségi és területi szerveződésének, falu-közösségének, önkormányzatának tanulása szakszövegek, falujegyzőkönyvek, faluszámadások segítségével*
3.	*Néprajzi csoportok és nemzetiségek*	*A néprajzi csoportok és a nemzetiségek területi elhelyezkedésének, demográfiai adatainak megismerése szakszövegek, kiadványok alapján.*
IV.	A NÉPRAJZI GYŰJTÉS	A NÉPRAJZI GYŰJTÉS TECHNIKÁINAK TANULÁSA
1.	*Gyűjtési módszerek*	*A néprajzi gyűjtés módszereinek (megfigyelés és kérdőív) tanulása szakleírások alapján; a gyűjtési útmutatók gyakorlati kipróbálása*
2.	*A gyűjtött anyag kezelése*	*A gyűjtött anyag kezelésének tanulása a gyűjtési útmutató segítségével*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

EU ÉS KULTÚRA

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJ...

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az *EU és kultúra* kereszttanterv szerkezete

A Kereszttanterv két nagy fejezetből áll: 1. ismeretek, 2. kultúra. Az EU-ra vonatkozó vázlatos politikai, jogi és gazdasági kérdéseken túlmenően a kereszttanterv a vendéglátás, illetve turizmus nézőpontjából tekinti át az Európában kialakult és az EU-ra hagyományozódott kulturális és szellemi örökséget. Az EU ismeretek címen szereplő rész a politizáló leendő állampolgárnak ad segítséget és támpontot. Az EU kultúra című kereszttantervi fejezetek pedig a szabadság jogait élvező EU-s és magyar állampolgárnak ad fogódzót azáltal, hogy a turizmus, illetve a vendéglátás és vendégvárás szemszögéből tekinti át az európai tárgyi és szellemi kultúrát, illetve annak az intézményesült formáit az építészeten át a földrajzi és politikai ismeretek mozgósításával a mindennapi értelemben vett "EU-s országjárás" lehetőségei szempontjából.

A Kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az EU és kultúra kereszttanterv elősegíti a NAT kiemelt fejlesztési feladatainak megvalósulását. Így kitüntetetten, a *magyarságtudatot megőrizve*, az **Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra** fejlesztésére teszi a hangsúlyt. Jó lehetőséget kínál *nemzeti múltunk értékeinek* (történelem, művészet, ipar, ásványkincs, tudomány stb.) ápolására (**Hon- és népismeret),** a *környezettudatos magatartás* kialakítására, a **Környezeti nevelésre**. Mindezek igénylik az **Információs és kommunikációs kultúrát**; a tanterv segít eligazodni a megismerésben, az *értékek közvetítésében*, ösztönöz a *folyamatos tanulásra*, az iskolán kívüli aktuális informálódásra. Bepillantást enged a *munka világába*: az EU-integráció kapcsán hangsúlyos foglalkozások megismerésével, alkalmat nyújt a **Felnőtt lét szerepeinek megismerését.**

Az EU és kultúra kereszttanterv és az ÉKP viszonyának jellemzői

A Kereszttantervben megvalósítandó tanulási célok, a jelzett két nagy ismeretkör interdiszciplináris szemléletet követelő megközelítése következtében, egybeesnek az értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia által felvállalt célokkal, vagyis a kultúra és az értékvilág teljességének közvetítésével. Az EU politika és EU kultúra az azt jellemző interszektoralitás által az ÉKP értékválasztásakor figyelembevett objektivációs rendszerek mindegyikével szoros kapcsolatban van. A legfontosabb integrációs tárgyak: az anyanyelv, az önismeret. az idegen nyelv, a honismeret, a népismeret.

A Kereszttanterv jellemzői

Az *EU és-kultúra Kereszttanterv* illeszkedik az értékközvetítő és képességfejlesztő program tanterveinek struktúrájához, az alábbi részekre tagolódik: célkitűzések, tematikus tananyag, tanulási program. A célkitűzések a személyiségdimenziók mentén veszik számba a fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, az alakítandó énkép-és világképelemeket. A tematikus tananyag taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási, tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A tanulási program a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. Az egyes tantervi részek kölcsönösen megfeleltettek egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak. A tanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kereszttantervnek integrációs és koordinációs szerepe van: jelzi azokat a tematikus és tanítási hangsúlyokat, amelyeket más ÉKP-tantervek tanítása során, egy-egy tananyag-elem kapcsán figyelembe kell venni. A kereszttanterv azonban önálló tantervként is alkalmazható: az iskola, képzési koncepciójának megfelelően beépítheti saját pedagógia programjába. Ezt rugalmasan teheti, mivel a kereszttanterv fejezetekből, illetve modulokból épül fel, amelyek a céloknak megfelelően elhelyezhetők az iskola helyi tantervébe.
Az európai integráció során új történelmi helyzetbe került Magyarország, melynek következtében az iskola nem teheti meg, hogy ne vegyen tudomást az EU-ról és, ne közvetítsen ismereteket már kisiskoláskortól. Ugyanis az Unió régebbi tagországainak tanulói már régóta EU-s dimenzióban élnek és gondolkodnak: az arról szóló rendszerszerű ismereteknek be kell épülniük az iskola mindennapjaiba.

A Kereszttanterv alkalmazására vonatkozó javaslatok

Kereszttantervi funkciók ellátása: 1. témaintegráció a megjelölt ÉKP tantárgyak keretein belül, a 1–4. évfolyamon, 2. a helyi tanterv részeként önálló tantervként használva a 1–4. évfolyamon. A tanórák mellett felhasználható a tanórán kívüli szervezett iskolai és iskolán kívüli foglalkozásokon**.** Mivel az EU-s gondolkodásmód áthatja a **VE Pedagógiai Kutatóintézete** által benyújtott kerettantervi ajánlások minden egyes tantárgyát, arra is próbál ajánlást tenni a kereszttanterv, hogy az osztályfőnöki órák keretében miként lehetséges az *EU és kultúrát* rendszerszerűen feldolgozni. Mindez természetesen csak fokozatosan történhet, tehát semmiképpen sem az *egész tananyagot kell megtanítani* a tanulóknak, s főleg nem az első osztályban. A foglalkozást vezető pedagógus szorgalmazza az önálló tanulói kezdeményezést és munkát, építsen a tanulók személyes élményeire. Egyrészt vegye figyelembe a tanulók szokásait, családi élményeit, a szocializáció útján szerzett ismereteit, másrészt közvetítsen új ismereteket is. A tanító ne kurtítsa meg a tanulói érdeklődést, ne szabja meg annak határát, ne "zárja rövidre", inkább sok kis feladattal, differenciáltan táplálja azt. Tegye mindezt játékosan, sok szemléltetéssel, térkép-, fotóhasználattal, rajzos feladatokkal, a mindennapi életből vett példákkal, szerep- és bábjáték alkalmazásával, az élmények közösségi térben történő közvetítésére.

A Kereszttanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *EU és kultúra* kereszttantervet bármely tanári/tanítói diplomával rendelkező pedagógus, célzatos és tudatos felkészültséggel, eredményesen taníthatja. A tanulási cél sikeresebb elérése érdekében ajánlott a tanterv tanítására történelem, földrajz, illetve idegen nyelvszakos, vagy idegenforgalmi képesítéssel rendelkező tanárt felkérni. A tanterv összetettsége okán érdemes és szükséges több tanárt bevonni a tanításba. Mivel a tantervben a kommunikációs kultúra fejlesztésének kiemelt szerepe van, ezért célszerű 15 főnél nem nagyobb csoportokban, alkalmas teremben tanítani. A tanterv tanítását audiovizuális és informatikai eszközpark, térképek, sajtótermékek, videofelvételek segítik.

A Kereszttanterv céljai

Az *EU és kultúra* kereszttanterv célja, hogy az EU-ra vonatkozó politikai, jogi, gazdasági vonatkozású kérdéseket a kisiskolás tanulók számára érthető szakszerűséggel közvetítse avégett, hogy az iskolás fiatalok a mindennapi életben és a sajtóban, illetve médiában tetten érhető EU-s információkat rendszerszerűen tudják megismerni, illetve képesek legyenek a saját boldogulásuk érdekében információkat keresni, feldolgozni és értelmezni. A Kereszttanterv tanítása különösen alkalmas a tanuló énazonnoság-tudatának, nemzettudatának, európatudatának formálására, attitűdjének és gondolkodásának alakítására, képességeinek fejlesztésre személyes, társas, térségi, regionális, nemzeti, európai és globális viszonyokban. Az *EU kultúra fejezet* különösen alkalmas arra, hogy: 1. bevezesse a tanulót a vendégforgalom gazdag és összetett világába, 2. a közismereti tantárgyakon kívül megismertessen különböző foglalkozásokkal, a hozzájuk tartozó feladatok elvégzésével, 3. előkészítsen pályaválasztásra, 4. felkészítsen a kulturált vendégszerepre és a minőségi szolgáltatás ellátására.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tantervvel kapcsolatos alapkövetelmények:

1. Elsősorban a motiválás, a figyelem felhívása az uniós életre. Ugyanakkor a tanuló szerezzen sok és sokféle ismeretet (fogalmakat, definíciókat, szabályokat, elméleteket, elveket). Használja fel a más tantárgyakban szerzett ismereteit. Legyen képes azokat csoportosítani, rendezni, összefüggéseikben elemezni. A szóbeli és az írásbeli kommunikációs képességek fejlesztése.
2. Legyen képes:
   - az önálló ismeretszerzésre, az ismeretek feldolgozására, alkalmazására
   - véleményalkotásra
   - mérlegelő döntéshozatalra
   - problémaállításra, problémamegoldásra
   - analógiák, különbözőségek feltárására
   - ítéletalkotásra, következtetésre
   - nézetek megfogalmazására
   - verbális kommunikációban: vitára, érvelésre, kérdezésre
   - írásbeli kommunikáció több műfajban, hír, riport, jellemzés, készítésére, nyomtatvány kitöltésére
   - szociális szerepészlelésre, szociális viszonyok észlelésére, toleráns, empátiás viselkedésre,
   - konfliktusok kezelésére
   - a hasznos idegennyelvi kommunikációra
   - az informatikai eszközök alkalmazására

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	**EU ISMERETEK**	
1.	*Európa népei, országai*	Tájékozódás térképen, fényképek, videofelvételek segítségével. Az ismeretek felsorolása szóban és írásban.
1.1.	Utazás	Képzelt vagy valós utazás élményeinek összegyűjtése. Az érintett országok, népek, nyelvek, főbb érdekességek csoportosítása.
2.	*Az Európai Unió*	Az Európai Unió fogalmának értelmezése.
2.1	Az Unió tagállamai	A tagállamok felsorolása, bejelölésük térképen. A főbb statisztikai adatok összevetése (lakosság, terület). A tagállamok jogainak és kötelezettségeinek áttekintése
2.2	Tagjelölt országok	A jelenleg tagjelölt országok megismerése, földrajzi, gazdasági, kulturális, történelmi szempontú megközelítése. A tagjelölti státus, illetve a tagjelölti feltételek áttekintése
3.	*Kis Unió történelem*	Bevezető tájékozódás: a hallott történelmi ismeretek felidézése, pontosítása.
3.1.	Az európai eszme (Robert Schuman Jean Monnet, De Gaulle, Adenauer**,** Churchill)	Nagy egyéniségek szerepének, gondolatainak, terveinek megismerése. A közreműködő országok felsorolása. Az Európa kép és az alapeszme és történetiségének rövid áttekintése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*AZ EU intézményes irányítása*	Az EU szervezeti felépítésének és működésének megközelítése
4.1.	A legfontosabb irányító szervek (Az Európai Unió Tanácsa, az Európai Tanács, az Európai Parlament, az Európai Bizottság	A fő döntéshozó szervek nevének és székhelyének megtanulása.
4.2	Jogi szabályozás, uniós állampolgárság A "négy szabadság"	A főbb jogi tartópillérek tartalmának, területeinek megismerése, értelmezésük az uniós polgár és a nemzeti érdekek összefüggéseiben.
4.2.1.	A tőke szabad mozgása	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
4.2.2.	A szolgáltatások szabadsága	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
4.2.3.	A személyek szabad mozgása, szabad munkavállalás	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
4.2.4.	Az áruk szabad mozgása, növekvő kölcsönös kereskedelem	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
5.	*A magyar polgár mint Európa polgár*	A magyar polgár jogainak, kötelezettségeinek, uniós létbeni esélyeinek megközelítése. A várható változások és természetük megismerése. A nemzeti értékek és az európai értékek elemzése, értékátrendezés-integrálás. Magyarságtudat a Kárpát-medencében és Kárpát-medencei azonosságtudat értelmezése az értékek integrációjában a természetföldrajz, a kulturális örökségek nézőpontjából.
5.1.	A négy alapvető jog: a "négy szabadság". A várható változások: jogok, kötelezettségek, lehetőségek	Az EU-ban érvényes "szabadságok" értelmezése a taggá válás nyomán. Az új dimenziók, szerepek, mozgásterek megismerése az új normarendszerben. A negatív és pozitív hatások elemzése írott interpretációk, dokumentumok, személyes tapasztalatok alapján.
5.2.	Szabad mozgás (munkavállalás, letelepedés)	Az EU-n belüli szabad letelepedés, tanulás, a határok korlátozásmentes összehasonlítása az önálló nemzeti státus adta tényezőivel.
6.	*EU-s információk, ismeretek - önképzés, tanulás*	Hírek, információk gyűjtése újságokból, (napi, heti, folyóiratok), TV, rádió útján, ismeretterjesztő, szakmai, művészeti, irodalmi kiadványokból, a mindennapi életből. Témafigyelés, témalista összeállítása. Az anyag rendezése. Témaválasztás, témafeldolgozás, folyamatos tájékozódás és tájékoztatás, szóbeli és írott formában, különböző műfajokban, idegennyelvi kommunikációban is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
II.	**EU KULTÚRA**	
1.	*A turizmus főbb sajátosságai*	Ismeretek tanulása a környezetnek (földrajzi, gazdasági, kulturális stb.) a turizmusra gyakorolt hatásairól.
1.1.	Szezonalítás	A kereslet és a kínálat közötti kapcsolatok idő és térbeli változásainak feltárása egy a vendégforgalom szempontjából frekventált térségben. Hazai és nemzetközi példák felsorolása.
1.2.	Versenyhelyzet és kedvezmények	Tájékozottság megszerzése a nemzetközi és a hazai vendégforgalmi piac működéséről és a működés befolyásolásának lehetőségeiről. Eszközök, módszerek megismerése.
2.	*A vendégforgalmat befolyásoló tényezők*	Az utazási cél kiválasztásában szerepet játszó tényezők megismerése. A tanuló saját, illetve környezete utazásának körültekintő előkészítése: az egyes fázisok besorolása. Feltáró módszerek elsajátítása (kérdőív, interjú).
2.1.	A turisztikai vonzerő	A turisztikai vonzerőt alkotó tényezők felismerése, csoportosítása
2.2.	Magyarország vonzereje	Hazánk turizmusának általános és helyi feltételeinek megismerése történelmi, földrajzi, kulturális, természeti adottságok elemzésével. "Vonzerő-térkép" készítése, ajánlással.
2.3.	Egy ország imázsa	A fogalom értelmezése. Egy országról kialakult vélemények összegyűjtése írott forrásokból és személyes élmények alapján. A véleményeket alakító tényezők feltárása és hatásuk elemzése. A tényezőket befolyásoló módszerek, formák megismerése. Útikönyvek címeinek listázása, tartalmi, formai elemzése: a) egy-egy ország bemutatása itthon, b) Magyarország megjelenítése ba) külföldieknek itthon, bb) külföldön. A gazdasági feltételek és hatásuk megvitatása.
2.4.	Utazási szokások	A népek utazási szokásainak megismerése, az azt alkotó tényezők feltárása. Az általános, főbb jellemzők mellett egy-egy sajátos jelenség részletesebb bemutatása. Az utazás értelmének megközelítése filozófiai, művelődéstörténeti, pszichológiai szempontból
2.5.	A környezet minősége	Az "egészséges életmód" szemléletű utazások elterjedésének elemzése, a környezeti hatások és az emberi szervezet viszonyának összefüggéseiben

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.6.	Az árak	Az ár és a turizmus sajátos viszonyának feltárása. (Áru, érték, kereslet, kínálat, szolgáltatás, gazdálkodás). Azonos termékek árainak összehasonlítása néhány európai ország között EU-(tagország, nem tagország). A különbségek összetevőinek elemzése (adó, vám stb.)
2.7.	A biztonság	A vendég biztonságát szolgáló tényezők megismerése. (Rendvédelem bűnözés, zaklatás ellen, adminisztratív intézkedések, bizalomkeltés, pontos tájékoztatás, megbízható vendégkísérés)
2.8.	Az infrastruktúra. A kommunikációs lehetőségek	Az infrastruktúra elemeinek és hatásainak megismerése (útviszonyok, hírközlési formák és módok, ügyintézés, komfort, kulturált környezet). A kommunikációs eszközök szerepének, formáinak és alkalmazási lehetőséginek megismerése. (Távközlés, hírközlés, nyomtatott és szóbeli formák). A kommunikációs fajták és módok elemzése.
2.9.	A szolgáltatások minősége	A szolgáltatás fogalomkörének és fajtáinak megismerése. (Adminisztratív, technikai-technológiai, művészi, gazdasági, emberi vonatkozások). Egy-egy kultúrkör sajátos elvárásainak, szokásainak ismerete, az igények kielégítése (pl. étkezés, egészség, vallás stb.) vonatkozásában.
3.	*Utazásszervezők*	Az utazást szervező szervek megismerése. Gyakorlati tapasztalatok és ismeretek szerzése a magyarországi utazásszervezők és értékesítők körében.
3.1.	Utazási irodák	Az utazási irodák tevékenységének megismerése. Az átfogó kép bővítése intézménylátogatás révén is, egy utazási iroda árualapjának és az ott folyó legfontosabb szakmai tevékenységek tanulmányozása
3.2.	Helyfoglalási rendszerek	A helyfoglalási rendszerek működésének megismerése.
4.	*Adminisztráció, fizetőeszközök*	A tanuló megtanulja az utazás adminisztrációs elemit. Környezetéből összegyűjti az alapvető nyomtatványokat, dokumentumokat.
4.1.	Útlevél, vízum, valuta	Az útlevél és a vízum utazás során betöltött szerepének megismerése, a valuta és a deviza megkülönböztetése. A fogadó ország valutájának és a pénzváltás törvényes formájának ismerete.
4.2.	Utazási szerződés	Az utazási szerződések szerepének és jelentőségének megismerése. A szerződésfajták előnyeinek, hátrányainak tanulmányozása
4.3.	Utasbiztosítás	Az utazási szerződések szerepének és jelentőségének megismerése. A szerződésfajták előnyeinek, hátrányainak tanulmányozása
4.4.	Készpénz	Az utazás során érintett országok pénznemének megismerése, a szükséges készpénz kikalkulálása. Az árfolyamok tanulmányozása, átszámolások végzése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.5.	Utazási csekkek	Tapasztalatszerzés az utazási csekkek és a hitelkártyák területén. A Magyarországon használatos utazási csekkek megismerése
4.6.	Hitelkártyák	A hitelkártyák kiváltásának és használatának megismerése
5.	*A vendégforgalom kapcsolatrendszere*	A turizmus mint tevékenységi rendszer szerkezetének fölvázolása, a kapcsolódó tevékenységek jelzése. A rendszer bemutatása ábrán.
5.1.	A vendégforgalomhoz kapcsolódó téma- és tevékenységterületek	A turizmus elhelyezése a kapcsolódó tevékenységek rendszerében. Bemutatása ábrán. A kapcsolódó objektivációk indoklása, a tényezők összegyűjtésével., történeti, személyi, földrajzi, szervezeti szempontból, alkotások, problémák említésével. Vendégforgalmi vonzások értékelése az egyén és a nemzetgazdaság oldaláról. A turizmus összetett világának felfedezése, hazai és külföldi példák megismerése
5.1.1.	– és a kultúra	- pl. a népi tradíciók, szokások hatása és egyedisége (ételek, mesterségek
5.1.2.	– és a művészetek	- pl. képzőművészet, iparművészet festészet, szobrászat múzeumban és mindennapi díszítőelemként, (terítők, textíliák
5.1.3.	– és a kereskedelem	- pl. foglalkoztatottság, megélhetés, szolgáltatás, értékesítés, kereslet kielégítés
5.1.4.	– és a környezetvédelem	- pl. szennyezés, hulladékfeldolgozás, környezetgondozás
5.1.5.	– és az oktatás	- pl. iskolák, általános és szakképzés
5.1.6.	– és a játék	- pl. sport-, szórakoztató-, társasági-, szerencsejáték (kaszinó
5.1.7.	– és a szórakozás	- pl. tánc, vidámpark, főzés, horgászat
5.1.8.	– és a zene	- pl. hallgatása, élvezete, zenélés, különböző műfajok, nemzeti specialitások (cigányzene, klezmerzene, jazz, dixilend, népzene stb.)
6.	*Információk, Ismeretek – Önképzés, tanulás, kutatás*	Informálódás, források gyűjtése: hírek, újságok, (napi, heti, folyóiratok, közlönyök, KSH jelentések), TV, rádió, könyvek, ismeretterjesztő, szakmai, művészi, irodalmi területen. Bibliográfia, témalista összeállítása. Témaválasztás, témakidolgozás, folyamatos tájékozódás és tájékoztatás, szóbeli és írott formában, különböző műfajokban. (Pl. festészet és vendéglátás, irodalom és vendéglátás, a bor és a filozófia, tájtervezés, művészetek és vendégfogadás) Idegennyelvi kommunikáció alkalmazása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A	**A/ MODUL** SZÁLLÁSHELYEK	Ismeretek tanulása a kereskedelmi szálláshelyek típusairól, osztálybasorolásukról és szolgáltatásaikról
1.	*Szállodák*	Definícióalkotás útján megismerni a szálloda jelentését, működésének főbb tényezőit és kategorizálásukat. Nagyobb hazai és külföldi szállodák csoportosítása a kategóriák szerint.
1.2.	Szállodaláncok	Tájékozottságot szerezni a nemzetközi és a hazai szállodaláncok világában. A főbb láncok megnevezése, elhelyezésük földrajzi és nemzetközi térben
1.3.	Kastély-és kúriaszállók	A történelmi épületekben kialakított szállodák vonzerejének megismerése. Néhány hazai és külföldi példa jellemzése.
1.4.	Üdülőfalvak	Az üdülőfalvak szerepének, funkciójának megismerése. Néhány hazai üdülőfalu elhelyezése földrajzilag.
1.5.	Apartmanházak	A szálláshely jellemzése. Egy külföldi apartman bérléséről és igénybevételéről szóló tudnivalók megismerése
1.6.	Ifjúsági házak	Az ifjúsági szálláshelyek jellemzése. Kialakításuk szükségességének indoklása, létesítésük lehetőségeinek megismerése. Néhány hazai szálláshely földrajzi megjelölése.
1.7.	Fizetővendég-szolgálat	A fizetővendéglátás sajátosságainak megismerése, idegenforgalmi és társadalmi funkcióinak áttekintése
1.8.	Falusi turizmus	A falusi turizmus főbb jellemzőinek megismerése. Bepillantást nyerni a falusias települések turisztikai célú hasznosításának folyamatába. Néhány hazai példa földrajzi megjelölése.
1.9.	Panzió	A panzió főbb jellemzőinek megismerése, a többi szálláshelytől való különbségek megnevezése.
1.10.	Turistaszálló	A szálláshely jellemzése. Indokolni kialakításának szükségességét, a létesítés lehetőségeinek megismerése. Néhány hazai szálláshely földrajzi megjelölése
1.11.	Vendégház	A vendégház működésének és helyének megismerése, a többi szálláshelytől való különbségek megnevezése
1.12.	Udvarház	Az udvarház meghatározása, sajátosságainak megismerése, a többi szálláshelyhez viszonyított jellemzőinek csoportosítása
1.13.	Mozgó szálláshelyek: vonat, hajó	A sajátos szálláshely jellemzőinek megismerése, működésének indoklása. A működtetés gazdasági és technológiai tényezőinek feltárása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Szálláskeresés, helyfoglalás*	A szálláskeresés eszközeinek, módjainak, lépéseinek elsajátítása. A visszaigazolás fogalom megismerése és formáinak gyakorlása
3.	A szállás elfoglalása	A szállásfoglalás körülményeinek megismerése.
3.1.	Bejelentkezés	A bejelentkezés formai és kommunikációs lépéseinek elsajátítása, írott és beszélt nyelven történő gyakorlása
3.2.	A házirend	A házirend alapos tanulmányozása, kérdések feltevése a tartalmával kapcsolatosan, kiegészítések, javaslatok megtétele. A házirend jogi hátterének megismerése.
4.	*Szállodai szolgáltatások*	A szolgáltatások fajtáinak megismerése és kategorizálás szerinti csoportosítása.
B	**B/ MODUL** A TURIZMUS ÉS A VENDÉGLÁTÁS	A turizmus és a vendéglátás fogalmainak, definícióinak, tevékenységeinek összevetése, kapcsolatok, hasonlóságok keresése és rendszerezése
1.	A gasztronómia	A gasztronómia tárgyának megközelítése több szempontból. A fogalom értelmezése. A kapcsolódó tudományos háttér, illetve tevékenységek vonatkozó definícióinak megismerése és összehasonlítása (fiziológia, kommunikációelmélet, biológia, ételkészítés).
1.1.	A magyar konyha jellegzetességei (a külföldi hatások, pl. török, olasz, gasztronómiai hagyományok, étkezési szokások, ételkészítési technológiák)	Korok, tájak, ételek, technológiák, nyersanyagok, foglalkozások, a gazdálkodás összefüggéseinek feltárása, tények, adatok, fogalmak megtanulása. Művelődéstörténeti, szellemi és tárgyi néprajzkutatási eredmények vizsgálata. A magyar konyha nemzetközi szerepének megértése.
1.2.	Hazánk borvidékei. A magyar borok Kárpát-medencei története. Magyar történeti borkalendárium: jeles napok, ünnepek, kulináris szokások.	A borvidékek csoportosítása, földrajzi megjelölése, összetevőik megismerése (pl. éghajlat, föld, technológia, munkakultúra). A szőlőtermesztés, -művelés és a borkészítés világának, a bor filozófiájának feltárása és megértése. A bortípusok meghatározása. A magyar borok és a magyar ételek ízharmonizációját meghatározó alapelvek megtanulása. A Hungarikum meghatározása, értékének megértése.
1.3.	Nemzetek gasztronómiája. A legfőbb nemzeti konyhák jellemzői: a) görög, török, bolgár, b) orosz, c) spanyol, portugál, olasz, francia, d) távol-kelet	Ételek, italok, nyersanyagok, technológiák, étkezési szokások, kulturális hagyományok, kultúrkörök megismerése, földrajzi bejelölése. A sajátosságok, az egymásra hatások értelmezése. Egyes nemzeti konyhák hazai jelenlétének feltárása (ízek, receptek, ételek, éttermek).
1.4.	Vallások, étkezési kultúrák	A katolikus keresztény, a zsidó, az iszlám vallás lényegének megértése. Az ünnepekre vonatkozó vallási előírások megismerése, az étkezést érintő kapcsolatok megkeresése (mennyiség, minőség, böjt, ételek).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.5.	Táplálkozás és egészség Ételtől lélekig	A táplálkozás összetevőinek megismerése (test, biológia, mikrobiológia, nyersanyag, élelmiszer, fiziológia, pszichológia). Az összetevők kölcsönhatásainak megközelítése, megértése. A megfelelő táplálkozási kultúrára vonatkozó nézet kialakítása, különböző speciális étkezések tanulmányozása (pl. vegetáriánus, diabetikus).
1.6.	Előre gyártott, félkész ételek	Az ételek típusainak csoportosítása a technológia, az alapanyagok, az ízek, az elkészítés módja, a termék eredete szempontjából. A gyorskonyhának a gasztronómiában betöltött helyének és szerepének értelmezése
2.	*A vendéglátó üzletek*	Az üzlettípusok megismerése. Az üzlettípusok csoportosítása különböző szempontok szerint (termelés, értékesítés), rövid jellemzésük a működési előírásoknak megfelelően:
2.1.	Melegkonyha, hidegkonyha, cukrászüzem, fagyaltüzem, kávéskonyha	a termelés szerint
2.2.	Étterem-vendéglő, cukrászda-eszpresszó, bisztró-ételbár, italüzlet (kocsma, borozó, söröző), szórakoztató üzlet (bár, varieté)	az értékesítés szerint
3.	*Vendéglátó rendezvények és fajtái*	A rendezvények formáinak, fajtáinak értelmezése, a tartalom, a funkció és a helyszín szerint.
3.1.	Szervezés, lebonyolítás	A szervezés menetének megismerése. A lebonyolítás szabályainak, módjainak elsajátítása a megrendelő kívánsága, a gasztronómiai követelmények, a protokoll-igények , a technológiai feltételek és a gazdálkodási szempontok figyelembevételével.
3.2.	Menüsorok	Menüsorok kiválasztásával, összeállításával, elkészítésével kapcsolatos ismeretek, technikák elsajátítása
3.3.	Felszolgálás	A kulturált felszolgálás módjainak, formáinak szakmai és kommunikációs szempontú szabályainak elsajátítása, gyakorlása
3.4.	A szépen terített asztal	A kulturált felszolgálás módjainak, formáinak szakmai és kommunikációs szempontú szabályainak elsajátítása, gyakorlása
3.5.	A fogyasztás módjai, illem	A fogyasztás elemi formáinak, módjainak közvetítése. Az egészségügyi, a kulturális, a társasági illemszabályok összefüggéseinek értelmezése.
4.	*Ellenőrzés a vendéglátásban*	Az ellenőrzés elhelyezése a vendéglátóipari tevékenységek rendszerében. Szerepének megértése.
4.1.	Fogyasztóvédelem	A fogyasztóvédelem szerepének, funkciójának megértése, a fogyasztó és a kereskedői szakmai tekintély összefüggéseiben

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	A vásárló jogai	A jogok megismerése. A jogokkal való "élés" formáinak, módjainak elsajátítása, a kommunikációs és a szociális képességek működtetésével
C	**C / MODUL** PROGRAMOK TURISTÁKNAK	Az utazás motivációinak, a várható élmények felsorakoztatása, érzékeltetése. Ennek sorába illeszkedő programok 6
1.	*Programszervezés*	Belátni, érzékelni, hogy egy utazás valódi értékét a programok során megszerzett élmények jelentik, amelyek megélése körültekintő előkészítést igényel. A programszervezés helyének, szerepének és szerveinek megismerése
1.1.	Programtervezés, -szervezés és –lebonyolítás	Szervezéselméleti és –metodikai ismeretek alapján: a folyamatok kapcsolatrendszerének feltárása. A kommunikációs, ügyviteli feladatok megismerése. A pontosság, a megbízhatóság, az ellenőrzöttség, a biztonság előírásainak ismerete és gyakorlása.
2.	*Rendezvényturizmus*	A rendezvény jellemzőinek megismerése. Ismeretek szerzése az idegenforgalom egyik legjövedelmezőbb területéről, a rendezvényekhez kapcsolódó utazásokról. A rendezvények hatásainak, összetevőinek elemzése politikai, szociális, tudományos, üzleti, kulturális, értékközvetítő stb. szempontból
2.1.	Fesztiválok, ünnepi rendezvénysorozatok	Megismeri a különböző rendezvénytípusokat.
2.2.	Bálok és karneválok	Megismerni a hazai és a világ legnagyobb karneváljainak helyszíneit, hagyományait, a bálokat és az érvényes protokollt
2.3.	Múltidéző történelmi játékok	Megismerni az egyes történelmi korokat felidéző magyar rendezvények idegenforgalmi lehetőségeit. Példák idézése
2.4.	Szabadidő és élményparkok, témaparkok	A szabadidőparkok turisztikai célú hasznosításáról. A hazai és a nemzetközi parkok megismerése.
2.5.	Kaszinóturizmus	Bepillantani a játéktermek világába, megismerni a kaszinó berendezését és játékait. A játék üzleti és pszichológiai összefüggéseinek értelmezése.
2.6.	Vallási kegyhelyek látogatása	A kegyhelyek megismerése. Jelentőségük kulturális és üzleti szempontú értelmezése.
3.	*Városi túrák*	A városi turizmus formáinak, sajátosságainak megismerése
3.1.	A helyi nevezetességek	A helyi nevezetességek és megtekintésük gyakorlatának megismerése. A vendégvezetői szerep és feladatok elsajátítása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	Gyárak, üzemek, iskolák	A technológiaorientált világában való eligazodás, az ipari turizmus jelentőségének megközelítése
3.3.	Múzeumlátogatás	A múzeumoknak, mint a kulturális turizmus letéteményesei idegenforgalmi szerepnövelésének elsajátítása
3.4.	Emlékhelyek	Az emlékhely fogalmának értelmezése. Példák keresése itthon és külföldön. Jelentőségük összetevőinek elemzése.
4.	*A vidék vonzereje*	A vidék turisztikai szerepének megőrzésével és növelésével való ismerkedés
4.1.	A borturizmus	A szőlőtermesztéshez és bortermeléshez kapcsolódó utazási lehetőségek feltárása. Borvidékek, borútak földrajzi bejelölése. A borkóstolás szakmai kritériumainak megismerése.
4.2.	Életmód. Falumúzeum	Kultúr- és társadalomtörténeti elemzéssel feltárni ennek a formának a vendégforgalmi erejét. Példák említése, földrajzi, szaktárgyi megjelöléssel.
5.	Programok a természetben	Az egészségmegőrzés és a rekreáció turisztikai jelentőségének megértése
5.1.	Védett természeti területek látogatása	A nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, megismerésével elősegíteni a természetbarát turisztikai gondolkodást
5.2.	Golfpályák	A golfozás társadalomtörténeti szerepének, a játék helyszíneinek és szabályainak megismerése. Példák idézése, földrajzi megjelöléssel.
5.3.	Aktív pihenés lehetőségei	A lovaglás, a kerékpározás, a motorozás és a természetjárás kiegészítő turisztikai jelentőségének megismerése
5.4.	Vízi túrák	A túrák formáinak, eszközeinek és feltételeinek megismerése. Túratervezés
5.5.	Téli kirándulások	A formák, eszközök, módok és feltételek megismerése. Példák idézése, földrajzi megjelöléssel.
6.	*Szakmákhoz kapcsolódó programok* Mesterségek, foglalkozások	Ipar-, kultúra- és társadalomtörténeti elemzés A régi és a még ma is fellelhető szakmák felderítése, vendégforgalmi jelenlétük naptári és földrajzi megjelölése
7.	*Közlekedési eszközökhöz kapcsolt programok*	Az utazás nélkülözhetetlen feltételét jelentő közlekedési eszközök megismerése. A közlekedési eszközök funkciójának elemzése a turizmus szempontjából.
7.1.	Sétarepülés	Alkalmak, formák megismerése. Az egészségügyi, biztonsági tényezők elemzése.
7.2.	Sétahajózás	Alkalmak, formák, feltételek megismerése. A program tartalmi összetevőinek csoportosítása. A lebonyolítás közlekedésföldrajzi összefüggéseinek tanulmányozása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.3.	Autóbuszos kirándulás	A lehetőségek és a feltételek (kényelem, útidő, árak) feltérképezése, felkészülés az útra.
7.4.	Személyautó-túra	Tájékozódás a túra előnyeiről és feltételeiről, az útvonalak, a körülmények megismerése. A felkészüléssel járó feladatok az autó műszaki biztonsága, az utasok fizikális állapota, útviszonyok) elemzése
7.5	Vasúti közlekedés, vonattúra	A vasúti közlekedés turizmusban betöltött szerepének, az utazási feltételek, kedvezmények, szolgáltatások megismerése. Híres vonattúrák felkutatása.
7.6.	A nemzetközi menetrend	A nemzetközi menetrendben történő eligazodás elsajátítása
7.7.	Utazási jegyek	Tájékozottság szerzése a repülőjegyértékesítésben
7.80.	Repülőterek, pályaudvarok	Személyes tapasztalatgyűjtés során megismerni egy repülőtér és pályaudvar működését.
8.	Bevásárlóturizmus	A fogalom értelmezése gazdasági, földrajzi, szociális, kulturális szempontból. Gyakorlati példák említése
9.	Egészségturizmus	Az egészségturizmus összetevőinek elemzése. Feltételeinek megismerése. Gazdasági, egészségügyi, szociális, kulturális, technikai szempontú megközelítése, jelentőségének, hatásának megbecsülése, illetve értékelése tények, nézetek ütköztetésével. A hazai források bejelölése földrajzilag.
D	**D/ MODUL** A TURIZMUS RÉSZTVEVŐI ÉS TEVÉKENYSÉGEI	A turizmusban végzendő foglalkozások, feladatok, munkakörök, résztvevők, szervezetek összegyűjtése, csoportosítása és rendszerezése
1.	*Felkészülés a turizmusra*	A motiváció, a döntés szerepe, az értékválasztás indoklása elméleti háttérismeretek tanulásával és felhasználásával (pl. szociálpszichológia, kultúratan). Útitervek, programok fölvázolása. Nyelvtanulás, a célország megismerése
1.1.	Tervezés, szervezés	Pl.: az időtényezők kiszámítása (km/óra/haladás/pihenő/rátartás) az időjárás előrejelzés figyelése. Útvonalválasztás, kijelölése térképen. Szállásfoglalás, a programok kiválasztása (előzetes ellenőrzés!), a távközlési eszközök használata. Forgatókönyv készítése (csoportos utazás esetén a szervező feladatai).
1.2.	Ügyintézés, valutaváltás, -kezelés, üzleti levelezés	Az ügyintés módjának és formájának megismerése (utazási iroda, autóklub, biztosítótársaság, bank). A dokumentáció megismerése, kezelése, a dokumentálás.
2.	*Turizmusszerepek*	A turizmusszerepek összeállítása a tevékenységek mentén
2.1.	Vendég, utazó, látogató	A vendég szerepének körülírása, magatartásának, felelősségének értelmezése, szociális, kommunikációs, gazdasági, kulturális, politikai, jogi, egészségügyi szempontból
2.2.	A vendégfogadó és a szolgáltató	A vendéglátó szerepének, feladatainak leírása. Magatartásának, felelősségének értelmezése, szociális, kommunikációs, gazdasági, kulturális, politikai, jogi, egészségügyi szempontból

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

EU ÉS KULTÚRA

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az *EU és kultúra* kereszttanterv szerkezete

A Kereszttanterv két nagy fejezetből áll: 1. politika, 2. kultúra. Az EU-ra vonatkozó politikai, jogi és gazdasági kérdéseken túlmenően a kereszttanterv a vendéglátás, illetve turizmus nézőpontjából tekinti át az Európában kialakult és az EU-ra hagyományozódott kulturális és szellemi örökséget. Az EU politika címen szereplő rész a politizáló leendő állampolgárnak ad segítséget és támpontot. Az EU kultúra című kereszttantervi fejezetek pedig a szabadság jogait élvező EU-s és magyar állampolgárnak ad fogódzót azáltal, hogy a turizmus , illetve a vendéglátás és vendégvárás szemszögéből tekinti át az európai tárgyi és szellemi kultúrát, illetve annak az intézményesült formáit az építészeten át a földrajzi és politikai ismeretek mozgósításával a mindennapi értelemben vett "EU-s országjárás" lehetőségei szempontjából.

A Kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

Az EU és kultúra kereszttanterv elősegíti a NAT kiemelt fejlesztési feladatainak megvalósulását. Így kitüntetetten, a *magyarságtudatot megőrizve*, az **Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra** fejlesztésére teszi a hangsúlyt. Jó lehetőséget kínál *nemzeti múltunk értékeinek* (történelem, művészet, ipar, ásványkincs, tudomány stb.) ápolására (**Hon- és népismeret),** a *környezettudatos magatartás* kialakítására, a **Környezeti nevelésre**. Mindezek igénylik az **Információs és kommunikációs kultúrát**; a tanterv segít eligazodni a megismerésben, az *értékek közvetítésében*, ösztönöz a *folyamatos tanulásra*, az iskolán kívüli aktuális informálódásra. Bepillantást enged a *munka világába*: az EU-integráció kapcsán hangsúlyos foglalkozások megismerésével, alkalmat nyújt a **Felnőtt lét szerepeire történő felkészítésre**.

Az EU és kultúra kereszttanterv és az ÉKP viszonyának jellemzői

A Kereszttantervben megvalósítandó tanulási célok, a jelzett két nagy ismeretkör interdiszciplináris szemléletet követelő megközelítése következtében, egybeesnek az értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia által felvállalt célokkal, vagyis a kultúra és az értékvilág teljességének közvetítésével. Az EU és kultúra az azt jellemző interszektoralitás által az ÉKP értékválasztásakor figyelembevett objektivációs rendszerek mindegyikével szoros kapcsolatban van.

A Kereszttanterv jellemzői

Az *EU és kultúra Kereszttanterv* illeszkedik az értékközvetítő és képességfejlesztő program tanterveinek struktúrájához, az alábbi részekre tagolódik: célkitűzések, tematikus tananyag, tanulási program. A célkitűzések a személyiségdimenziók mentén veszik számba a fejlesztendő szükségleteket, attitűdöket, képességeket, az alakítandó énkép-és világképelemeket. A tematikus tananyag taxonomizált ismeretrendszert tartalmaz. A valóság, a kultúra, az érték világából kiválasztott tanulási, tanítási követelményekké tett ismereteket írja le. A tanulási program a tanulók által elvégzendő tevékenységeket rögzíti. Az egyes tantervi részek kölcsönösen megfeleltettek egymással. Azaz valamennyi témához (lásd: tematikus tananyag) tanulói tevékenységek (lásd: tanulási program) kapcsolódnak. A tanterv tanulási programja módot kínál a differenciált tanulásszervezésre a pedagógusok számára.

A kereszttantervnek integrációs és koordinációs szerepe van: jelzi azokat a tematikus és tanítási hangsúlyokat, amelyeket más ÉKP-tantervek tanítása során, egy-egy tananyag-elem kapcsán figyelembe kell venni. A kereszttanterv azonban önálló tantervként is alkalmazható: az iskola, képzési koncepciójának megfelelően beépítheti saját pedagógia programjába. Ezt rugalmasan teheti, mivel a kereszttanterv fejezetekből, illetve modulokból épül fel, amelyek a céloknak megfelelően elhelyezhetők az iskola helyi tantervébe.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Kereszttanterv alkalmazására vonatkozó javaslatok

Kereszttantervi funkciók ellátása: 1. témaintegráció a megjelölt ÉKP tantárgyak keretein belül, a 5–8. évfolyamon, 2. a helyi tanterv részeként önálló tantervként használva a 5–8. évfolyamon. A tanórák mellett felhasználható a tanórán kívüli szervezett iskolai és iskolán kívüli foglalkozásokon**.** Mivel az EU-s gondolkodásmód áthatja a **VE Pedagógiai Kutatóintézete** által benyújtott kerettantervi ajánlások minden egyes tantárgyát, arra is próbál ajánlást tenni a kereszttanterv, hogy az osztályfőnöki órák keretében miként lehetséges az *EU és kultúrát* rendszerszerűen feldolgozni. A foglalkozást vezető pedagógus szorgalmazza az önálló tanulási munkát, építsen a tanulók személyes emlékeire.

A Kereszttanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Az *EU és kultúra* kereszttantervet bármely tanári diplomával rendelkező pedagógus, célzatos és tudatos felkészültséggel, eredményesen taníthatja. A tanulási cél sikeresebb elérése érdekében ajánlott a tanterv tanítására történelem, földrajz, illetve idegen nyelvszakos, vagy idegenforgalmi képesítéssel rendelkező tanárt felkérni. A tanterv összetettsége okán érdemes és szükséges több tanárt bevonni a tanításba. Mivel a tantervben a kommunikációs kultúra fejlesztésének kiemelt szerepe van, ezért célszerű 15 főnél nem nagyobb csoportokban alkalmas teremben tanítani. A tanterv tanítását audiovizuális és informatikai eszközpark, térképek, sajtótermékek, videofelvételek segítik.

A Kereszttanterv céljai

Az *EU politika és EU kultúra* kereszttanterv célja, hogy az EU-ra vonatkozó politikai, jogi, gazdasági vonatkozású kérdéseket az általános iskolás és középiskolás tanulók számára szakszerűen közvetítse avégett, hogy az iskolás fiatalok a mindennapi életben és a sajtóban, illetve médiában tetten érhető EU-s információkat rendszerszerűen tudják megismerni, illetve képesek legyenek a saját boldogulásuk érdekében információkat keresni, feldolgozni és értelmezni. A Kereszttanterv tanítása különösen alkalmas a tanuló énazonnosság-tudatának, nemzettudatának, európatudatának formálására, attitűdjének és gondolkodásának alakítására, képességeinek fejlesztésre személyes, társas, térségi, regionális, nemzeti, európai és globális viszonyokban. Az *EU kultúra fejezet* különösen alkalmas arra, hogy: 1. bevezesse a tanulót a vendégforgalom gazdag és összetett világába, 2. a közismereti tantárgyakon kívül megismertessen különböző foglalkozásokkal, a hozzájuk tartozó feladatok elvégzésével, 3. előkészítsen pályaválasztásra, 4. felkészítsen a kulturált vendégszerepre és a minőségi szolgáltatás ellátására.

A tantervvel kapcsolatos alapkövetelmények

1. A tanuló szerezzen sok és sokféle ismeretet (fogalmakat, definíciókat, szabályokat, elméleteket, elveket). Használja fel a más tantárgyakban szerzett ismereteit. Legyen képes azokat csoportosítani, rendezni, összefüggéseikben elemezni.
2. Legyen képes:
   - az önálló ismeretszerzésre, az ismeretek feldolgozására, alkalmazására
   - véleményalkotásra
   - mérlegelő döntéshozatalra
   - problémaállításra, problémamegoldásra
   - analógiák, különbözőségek feltárására
   - ítéletalkotásra, következtetésre
   - nézetek megfogalmazására
   - verbális kommunikációban: vitára, érvelésre, kérdezésre
   - írásbeli kommunikáció több műfajban, hír, riport, jellemzés, tanulmány készítésére, nyomtatvány kitöltésére
   - szociális szerepészlelésre, szociális viszonyok észlelésére, toleráns, empátiás viselkedésre,
   - konfliktusok kezelésére
   - a hasznos idegennyelvi kommunikációra
   - az informatikai eszközök alkalmazására

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	**EU POLITIKA**	
1.	*Kis Európa történelem*	Tájékozódás, a tanult történelmi ismeretek felidézése, pontosítása, értelmezése
1.1.	Európa a II. világháború után	A tanult ismeretek rendszerezése új szempontok szerint, a globalizáció összefüggéseiben
1.1.1.	Ideológiai, katonai, gazdasági érdekek, katonai tömbök	Az ismeretek csoportosítása. ideológiai, katonai, gazdasági szempontból. A hidegháború, a kétpólusú Európa jellemzése, Amerika szerepének értelmezése.
1.1.2.	Az európai eszme (Robert Schuman, Jean Monnet, De Gaulle, Adenauer, Churchill)	Nagy egyéniségek szerepének, gondolatainak, terveinek megismerése. A közreműködő országok érdekeinek jellemzése. Az Európa kép és az alapeszme és történetiségének rövid áttekintése eszmetörténeti, társadalomtörténeti nézőpontból is.
1.2.	A nyugat-európai fejlesztés menete, az integráció főbb állomásai	A fejlesztés szakaszainak megismerése, az adatok, a nevek, az események időrendbe állítása.
1.2.1.	Indítás gazdasági téren (szén- és acéltermelés, a Párizsi Szerződés és Montánunió / ESZAK/, OEEC)	A kezdetek (l946-l957) főbb tényezőinek (időpontok, országok) megismerése. A szervezetek céljainak átlátása.
1.2.2.	Bővítés, fejlődés: új szervezeti formák, szerződések. (1. l957-1973. Római Szerződés, Közös Piac (EKG), Közös Agrárpolitika. 2. 1974-1985. ERDF, új tagországok, 3. 1986-1995. EEA, EFTA, a Maastrichti Szerződés, a tizenötök. A Nizzai Szerződés)	A belépő országok elhelyezése az időszakaszokban. A szervezeti formák funkciójának, a szerződések tárgyának megismerése. Az Európai Gazdasági Térség értelmezése.
1.2.3	Az Unió tagállamai	A tagállamok jogainak és kötelezettségeinek áttekintése. A jelenlegi tagállamok statisztikai adatainak összevetése, értelmezése.
1.2.4.	Tagjelölt országok	A jelenleg tagjelölt országok megismerése, földrajzi, gazdasági, kulturális, történelmi szempontú megközelítése. A tagjelölti státus, illetve a tagjelölti feltételek áttekintése.
2.	*AZ EU intézményes irányítása*	Az EU szervezeti felépítésének és működésének megközelítése
2.1.	A legfontosabb irányító szervek (Az Európai Unió Tanácsa, az Európai Tanács, az Európai Parlament, az Európai Bizottság, Európa Tanács(!))	A fő döntéshozó szervek nevének és székhelyének megtanulása.
2.2.	*Feladatuk, hatáskörük – döntéshozás*	A döntéshozó szervek főbb feladatainak megismerése, az intézmények hierarchikus felépítésének megrajzolása.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Az integrációs folyamat és a jog*	A jogi eszközök integrációs folyamatban játszott szerepének feltárása az EU-s országok közötti konfliktusok nézőpontjából. Az alkalmazás módjainak, eredményeinek megközelítése.
3.1.	Jogi szabályozás, uniós állampolgárság A "négy szabadság"	A jogi tartópillérek tartalmának, területeinek megismerése, értelmezésük az uniós polgár és a nemzeti érdekek összefüggéseiben.
3.1.1.	A tőke szabad mozgása	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
3.1.2.	A szolgáltatások szabadsága	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
3.1.3.	A személyek szabad mozgása, szabad munkavállalás	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
3.1.4.	Az áruk szabad mozgása, növekvő kölcsönös kereskedelem	A szabályozás alapelvének megismerése, működésének, hatásainak elemzése.
3.2.	A jog integrációs szervei. Az "EU-jog": jogszabályok, szabályozó szerződések (EK Bírósága, Strasbourgi Bíróság. – alapító, továbbfejlesztő, csatlakozási szerződés)	*A főbb jogi szervek megismerése tevékenységi területeik szerint. Nevük, székhelyük megtanulása. Az "EU-jog" tartalmi összetevőinek csoportosítása. A szerződések csoportosítása a fejlesztés időbeliségében és szerepük szerint. Néhány jogi eset megbeszélése.*
4.	*Az UNIÓ mint integratív egység*	Az integratív egység fogalmának értelmezése, szabályozó szerepének megértése, tartópilléreinek megismerése. Az Alkotmány megalkotása és életbe léptetése körüli nehézségek elemzése. Az EU-s szimbólumok, közös zászló megismerése.
4.1.	Bel- és igazságügyi együttműködés	A szabályozás létrejöttének, szükségességének indoklása, a nemzetközi bűnözés, a terrorizmus és a személyek szabad mozgásának jogai összefüggésében.
4.2.	Vízumpolitika és külső határellenőrzés	A szabályozás érvényességi körének megismerése, emberi jogi, adminisztrációs, gazdasági összefüggéseinek feltárása.
4.3.	Menekültügyi és bevándorlás-politika	Nemzetközi konfliktushelyzetek elemzése a nemzeti szabályok és az egységesítés szempontjából. A menekültstátus, a menekültek ellátására vonatkozó rendelkezések megismerése. A bevándorlók kulturális, vallási, szociális asszimilációjának elemzése az integráció összefüggéseiben.
4.4.	A schengeni együttműködés (Schengeni Információs Rendszer, EUROPOL)	Az egyezmény tartalmának megismerése, helyének, idejének megjelölésével. A működtetési feltételek elemzése az előnyök és a hátrányok szempontjából.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.5.	Piac, gazdaság, pénzügyek és irányító szervei (nemzeti valuták, közös pénz, árfolyam, Európai Központi Bank, Európai Közösségek Számvevőszéke)	A vámunió tartalmának és szerepének megismerése. A gazdasági és monetáris unió létrehívásának szükségessége, a nemzeti valutákra gyakorolt hatásának elemzése. Az árfolyam-politika, az árfolyamrendszer, az árfolyam-stabilitás fogalmainak értelmezése. Az Európai Monetáris Rendszer, az ECU, az európai pénzügyi unió (EMU) feladatainak, az euro-zóna kritériumainak megismerése. Árfolyamok és az árfolyamokat befolyásoló tényezők elemzése, összehasonlítása. Árátváltások végzése a különböző nemzetek áruinak figyelembevételével. A nagyobb bankok nevének, székhelyének megismerése.
4.6.	Külpolitika, biztonságpolitika, belpolitika, egészségügy fogyasztóvédelem, energia-, ipar-, közlekedés-, oktatás-, verseny-, pénzügy-, szociálpolitika, környezetvédelem, vám- és adóügyek, önkormányzatok és regionális politika, kutatás és fejlesztés, kultúra, kis- és középvállalkozások, mezőgazdaság, emberi jogok, kisebbségek, civil szféra, munkaügy, hírközlés (információs társadalom), kereskedelem	Az integrációs politika és stratégia rendszerének összeállítása. Ezek működési területeinek megjelölése. A szabályozások, illetve a tárgykörök megismerése, termékek, technológiák, EU- szabványok, minőségbiztosítás stb. meghatározása és összefüggéseinek értelmezése. A közös politizálás és a nemzeti érdekek, a nemzeti sajátosságok mint integrációs értékek elemzése.
5.	*Regionális politika*	A régió meghatározása, a regionális politika szerepének megközelítése
5.1.	Az EU régiói	Az európai régiók kialakulásának, szerveződésének és jelentőségének megismerése. A föderalista és a "felülről lefelé", a szervezési módok, a regionalizmus sajátosságainak összehasonlítása. Az országok csoportosítása a szerveződés típusai szerint. A szupranacionális politika értelmezése.
5.2.	Magyarország és régiók	Magyarország regionális szempontú megközelítése a történelmi hagyományok oldaláról. A regionális szerveződés jellegének, a területfejlesztés céljainak és feltételeinek megismerése.
6.	*Hazánk és Európa*	Magyarország történelmi, kulturális európaiságának és az EU-s Magyarország fogalomkör értelmezése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.1.	Közös értékek: történelmi, kulturális, ipari, eszmei, kapcsolatok	Hazánk "európaiság" sajátosságainak, jelképeinek rendezése, időrendben, események, személyek, helyszínek megjelölésével a civilizáció különböző területeiről. Az értékek összehasonlítása, hatásaik elemzése, mai érvényességük megállapítása. (Szent-Istvántól Márai Sándoron át a mai kapcsolatokig)
6.2.	Magyarország és az európai szervezetek kapcsolata	Magyarország helyzetének és szerepének elhelyezése a II. világháború EU-s integráció összefüggéseiben. A magyarországi integrációs út főbb állomásainak megismerése: Varsói Szerződés, KGST, Helsinki Nyilatkozat, NATO, EBEÉ.
7.	*Hazánk mint EU tagállam és az EU, EU-diplomácia*	A csatlakozási tárgyalások, a csatlakozás jogi feltételeinek, módjainak megismerése. A nemzeti politika helyének, szerepének, esélyeinek értelmezése az érdekérvényesítés és az integrációs politika összefüggéseiben.
7.1.	Az állam képviselete az EU-s szervezetekben	Magyar képviselők törvényes jelenlétének, feltételeinek, módjának megismerése. A képviselők csoportosítása a szervezetekben elfoglalt helyük szerint.
7.2.	A politikai pártok képviselete a pártok EU-integrációs rendszerében	A magyar és az európai politikai pártok neveinek, eszme-ideológiai kapcsolódásainak megismerése. A nemzeti és EU-s pártok szerepének értelmezése.
7.3.	A civil szervezetek képviselete az integrációban	A civil szervezetek fogalmának meghatározása. Helyük, szerepük megértése. Főbb hazai és európai civil szervezetek és tevékenységeik megismerése.
8.	*A magyar polgár mint Európa polgár*	A magyar polgár jogainak, kötelezettségeinek, uniós létbeni esélyeinek megközelítése. A várható változások és természetük megismerése. A nemzeti értékek és az európai értékek elemzése, értékátrendezés-integrálás. Magyarságtudat a Kárpát-medencében és Kárpát-medencei azonosságtudat értelmezése az értékek integrációjában a természetföldrajz, a kulturális örökségek nézőpontjából. Az európai identitástudat fogalomkör összefüggéseinek elemzése kultúr-, társadalom-, eszmetörténeti, szociálpszichológiai ismeretek alapján.
8.1.	A négy alapvető jog: a "négy szabadság"	Az EU-ban érvényes "szabadságok" értelmezése a taggá válás nyomán. A magyar felkészültség és az EU fenntartásainak megismerése, elemzése egyes tématerületeken.
8.2.	A várható változások: jogok, kötelezettségek, lehetőségek	Az új dimenziók, szerepek, mozgásterek megismerése az új normarendszerben. A negatív és pozitív hatások elemzése írott interpretációk, dokumentumok, személyes tapasztalatok alapján.
8.2.1.	Jelenlét az egységes piacon	A magyar állampolgár mint fogyasztó és munkavállaló jogi, gazdasági lehetőségeinek megismerése.
8.2.2.	Szabad mozgás (munkavállalás, letelepedés)	Az EU-n belüli szabad letelepedés, tanulás, a határok korlátozásmentes átjárhatóságának jogi, gazdasági összefüggéseinek megismerése, összehasonlítása az önálló nemzeti státus adta tényezőivel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.2.3.	Részesedés a támogatásokból Az integráció legfőbb hazai irányító szervei és azok szintje, programjaik	A pénzügyi források, támogatások típusainak, a pályázás formáinak, módjainak, szerveinek, a programok megismerése*:* a) Előcsatlakozási alapok (PHARE, ISPA, SAPARD), b) Uniós támogatások (kohéziós és strukturális alapok). Nemzeti Fejlesztési Terv és EU-Támogatások Hivatala, Nemzeti Fejlesztési Hivatal, Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal. Pályázatírás gyakorlása
8.2.4.	Kül- és belbiztonság, biztonságpolitika, védelmi szervek	A szervezett bűnözés főbb formáinak megismerése, hatásuk értelmezése. A védelmi szervek csoportosítása a bűnözés típusai szerint (rendőrség, határőrség, katasztrófavédelem, titkosszolgálatok, hadsereg) A bűnmegelőzés formáinak megismerése.
8.2.5.	Esélyegyenlőség-növelés	Az esélyegyenlőség fogalomkör értelmezése jogi, szociális, kulturális, egészségügyi szempontból. Működő tevékenységi formák leírása. Új elképzelések bemutatása. Az esély megközelítése az érdek és a képességek oldaláról, a kérdéskör pszichológiai, szociálpszichológiai, kommunikációelméleti, a mindennapi élet elméletének összefüggéseiben.
8.2.6.	Környezetvédelem	Az EU környezetvédelmi normáinak megismerése, munkaterületeinek csoportosítása. A hulladékkezelés, a szennyvízelvezetés tanulmányozása a lakóhelyen, a tapasztaltak leírása. Új módokra, tevékenységi formákra javaslattervek készítése.
8.2.7.	Bekapcsolódás az európai közlekedési hálózatba	Az EU-támogatás jelentőségének értelmezése a közúthálózat, a vasúthálózat, a légi közlekedés fejlesztésében. A jelenlegi hazai állapotok jellemzése, a fejlesztés elképzelt, várt és lehetséges eredményeinek feltárása.
8.2.8.	Az egységes pénz: az euró bevezetése	Az euro és a forint jelenlegi árfolyamszintjének összehasonlítása. Az euro hatásának elemzése az egyén, az utazás, a pénzügyi stabilitás szempontjából.
8.3.	A multikulturalizmus az Európai Unióban	A multikulturalizmus fogalmának megközelítése kultúratani, szociálpszichológiai, kommunikációelméleti szempontból. Európai jelenlétének jellemzése, hatásainak értelmezése. A sokszínűség és az egységesítés dilemmájának megvitatása.
8.3.1.	Képzési programok, uniós támogatások	Az EU-s oktatási programok, céljaik, tárgyuk, elérhetőségük megismerése (Socrates, Leonardo de Vinci, Comenius, Erasmus,Grundtvig). A pályázási módok, formák elsajátítása. Pályázatok készítése és beadása egyéni vagy iskolai szervezésben.
8.4.	EU-s információs források Magyarországon: Európai Tájékoztatási Központ, Európai Információs Pontok	A magyar és a külföldi információs helyek, a kapcsolatfelvétel formáinak, módjainak megismerése. Kapcsolatfelvétel.
9.	*EU-s információk, ismeretek - önképzés, tanulás, kutatás*	Hírek, információk gyűjtése újságokból, (napi, heti, folyóiratok), TV, rádió útján, ismeretterjesztő, szakmai, művészeti, irodalmi kiadványokból, a mindennapi életből. Témafigyelés bibliográfia, témalista összeállítása. Az anyag rendezése. Témaválasztás, témafeldolgozás, folyamatos tájékozódás és tájékoztatás, szóbeli és írott formában, különböző műfajokban, idegennyelvi kommunikációban is.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
II.	**EU KULTÚRA**	
1.	*A Turizmus (Vendégforgalom) alapjai*	A turizmus értelmezése, a gyakorlatban és a szakirodalomban használt többféle "turizmus-fogalom" történeti, nyelvi-etimológiai elemzése. A turizmus helyének és szerepének bejelölése a nemzetgazdaságban
1.1.	A turizmus alapfogalmai, tevékenységei	A turizmust jellemző legfontosabb mutatók és alapfogalmak megismerése. Szövegolvasás és -feldolgozás segítségével definícióalkotás. A statisztikai kategóriák megismerése, értelmezése, szükségességének indoklása
1.2.	A turizmus tevékenységi formái, fajtái	Az aktív és a passzív turizmus meghatározása, feltételrendszerük leírása, programtervek készítése
1.3.	A vendégforgalom lebonyolításához kapcsolódó személyi és tárgyi feltételek	A turizmus lebonyolításában részt vevő szervezetek megismerése, csoportosítása funkciók szerint, működésük leírása. A turizmus tárgyi és személyi feltételeinek felsorolása működési terület és funkciók szerint.
1.4.	A magyar turizmus jellemzői	Szöveg-és táblázatelemzés segítségével ismeretek tanulása Magyarország idegenforgalmának fejlődéséről: a) a XIX. században (iparosodás, gazdasági fejlődés), b) A XX. században l945-ig, c) 1945-tól 1989-ig, d) 1990-tól napjainkig, e) a jelenlegi fejlesztési elképzelésekről, tervekről
1.5.	Európa turizmusa	Összefüggés keresése az európai országok vonzásadottságai és turizmusuk jelzőszámai között. Személyes tapasztalatok alapján rangsor készítése, indoklással.
1.6.	Nemzetközi turizmus	A nemzetközi turizmus főbb mozgásterének, csomópontjainak bejelölése térképen. Összefüggések keresése a vonzásadottságok és az aktuális forgalom között. A turizmus nemzetközi szervezeteinek és működésük megismerése.
2.	*A turizmus főbb sajátosságai*	Ismeretek tanulása a környezetnek (földrajzi, gazdasági, kulturális stb.) a turizmusra gyakorolt hatásairól.
2.1.	Szezonalítás	A kereslet és a kínálat közötti kapcsolatok idő és térbeli változásainak feltárása egy a vendégforgalom szempontjából frekventált térségben. Hazai és nemzetközi példák felsorolása.
2.2.	Krízisérzékenység	A környezetváltozások várhatói turisztikai következményeinek megismerése. Egy-egy környezeti tényező hatásának elemzése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Versenyhelyzet és kedvezmények	Tájékozottság megszerzése a nemzetközi és a hazai vendégforgalmi piac működéséről és a működés befolyásolásának lehetőségeiről. Eszközök, módszerek megismerése.
3.	*A vendégforgalmat befolyásoló tényezők*	Az utazási cél kiválasztásában szerepet játszó tényezők megismerése. A tanuló saját, illetve környezete utazásának körültekintő előkészítése: az egyes fázisok besorolása. Feltáró módszerek elsajátítása (kérdőív, interjú).
3.1.	A turisztikai vonzerő	A turisztikai vonzerőt alkotó tényezők felismerése, csoportosítása
3.2.	Magyarország vonzereje	Hazánk turizmusának általános és helyi feltételeinek megismerése történelmi, földrajzi, kulturális, természeti adottságok elemzésével. "Vonzerő-térkép" készítése, ajánlással.
3.3.	Egy ország imázsa	A fogalom értelmezése. Egy országról kialakult vélemények összegyűjtése írott forrásokból és személyes élmények alapján. A véleményeket alakító tényezők feltárása és hatásuk elemzése. A tényezőket befolyásoló módszerek, formák megismerése. Útikönyvek címeinek listázása, tartalmi, formai elemzése: a) egy-egy ország bemutatása itthon, b) Magyarország megjelenítése ba) külföldieknek itthon, bb) külföldön. A gazdasági feltételek és hatásuk megvitatása.
3.4.	Utazási szokások	A népek utazási szokásainak megismerése, az azt alkotó tényezők feltárása. Az általános, főbb jellemzők mellett egy-egy sajátos jelenség részletesebb bemutatása. Az utazás értelmének megközelítése filozófiai, művelődéstörténeti, pszichológiai szempontból
3.5.	A környezet minősége	Az "egészséges életmód" szemléletű utazások elterjedésének elemzése, a környezeti hatások és az emberi szervezet viszonyának összefüggéseiben
3.6.	Az árak	Az ár és a turizmus sajátos viszonyának feltárása. (Áru, érték, kereslet, kínálat, szolgáltatás, gazdálkodás). Azonos termékek árainak összehasonlítása néhány európai ország között EU-(tagország, nem tagország). A különbségek összetevőinek elemzése (adó, vám stb.)
3.7	A biztonság	A vendég biztonságát szolgáló tényezők megismerése. (Rendvédelem bűnözés, zaklatás ellen, adminisztratív intézkedések, bizalomkeltés, pontos tájékoztatás, megbízható vendégkísérés)
3.8.	Az infrastruktúra. A kommunikációs lehetőségek	Az infrastruktúra elemeinek és hatásainak megismerése (útviszonyok, hírközlési formák és módok, ügyintézés, komfort, kulturált környezet). A kommunikációs eszközök szerepének, formáinak és alkalmazási lehetőségeinek megismerése. (Távközlés, hírközlés, nyomtatott és szóbeli formák). A kommunikációs fajták és módok elemzése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.9.	A szolgáltatások minősége	A szolgáltatás fogalomkörének és fajtáinak megismerése. (Adminisztratív, technikai-technológiai, művészi, gazdasági, emberi vonatkozások). Egy-egy kultúrkör sajátos elvárásainak, szokásainak ismerete, az igények kielégítése (pl. étkezés, egészség, vallás stb. vonatkozásában.
3.10.	Egyedi jellemzők	Statisztikai adatbázisok elemzésével ismeretek szerzése a leginkább utazó nemzetek utazási szokásairól. A hazai turizmusban jellemzően előforduló népek sajátosságainak összegyűjtése, személyes tapasztalatok felhasználásával is. Pontos, hiteles információk kialakítása, a vélekedések, az előítéletes nézetek tisztázása, visszaszorítása.
4.	*A turizmus és a gazdaság*	A turizmus gazdasági életben betöltött sokoldalú szerepének és a környezettel való kapcsolatának megismerése.
4.1.	Jövedelemtermelő képesség	Egy ország turisztikai bevételi forrásainak megismerése. Hazánk költségvetése, a turizmusból származó bevételek és a turizmusra fordított állami támogatás viszonyszámainak elemzése. Ugyanennek elvégzése néhány turisztikailag kiemelkedő ország esetében (pl. Málta, Görögország, Franciaország. Annak érintőleges vizsgálata, illetve megállapítása, hogy a turizmusból származó bevételek milyen hatással vannak a nemzetgazdaságra, miként hatja át a turizmus a világ nemzetgazdaságait. (Adatok alapján számítások végzése)
4.2.	Népességmegtartás és foglalkoztatás	A turizmussal közvetve vagy közvetlenül kapcsolatban álló foglalkozások valamint a turizmus és a munkaerőpiac kapcsolatának megismerése.
4.3.	A turizmus és a természeti környezet	A turista és a természeti környezet kapcsolatának feltárása. 1. Hogyan kerül kapcsolatba utazása során a természeti környezettel, 2. melyek a környezet vonzó hatásai, 3. azok mennyiben formálhatják az embert, 4. az ember milyen hatással lehet (van) a természeti környezetre
4.4.	A turizmus és az épített környezet	Az épített környezet jellemzőinek bemutatása, turisztikai vonzásának megismerése.
4.5.	A világ öröksége	A világörökség fogalmának és a cím odaítélését célzó feltételeknek a megismerése, néhány hazai és nemzetközi példa említésével.
4.6.	A turizmus és a társadalmi környezet	A turista és a helyi lakosság kapcsolatának feltárása, az egymásra gyakorolt lehetséges társadalmi hatások vizsgálata (szakirodalmi elemzéssel és más, feltáró módszerekkel
4.7.	A szelíd turizmus	A tömeges és a szelíd turizmus közötti különbségek feltárása definíciók alkotásával, a jellemzők csoportosításával
5.	*Utazásszervezők*	Az utazást szervező szervek megismerése. Gyakorlati tapasztalatok és ismeretek szerzése a magyarországi utazásszervezők és értékesítők körében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.1.	Utazási irodák	Az utazási irodák tevékenységének megismerése. Az átfogó kép bővítése intézménylátogatás révén is, egy utazási iroda árualapjának és az ott folyó legfontosabb szakmai tevékenységek tanulmányozása
5.2.	Helyfoglalási rendszerek	A helyfoglalási rendszerek működési mechanizmusainak megismerése
5.3.	Idegenforgalmi szakvásárok	Az szakvásárok szerepének, funkcióinak, helyszíneinek, idejének megismerése. Saját tapasztalat gyűjtése egy idegenforgalmi szakvásáron megadott szempontok alapján.
6.	*Adminisztráció, fizetőeszközök*	A tanuló megtanulja az utazás adminisztrációs elemit. Környezetéből összegyűjti az alapvető nyomtatványokat, dokumentumokat.
6.1.	Útlevél, vízum, valuta	Az útlevél és a vízum utazás során betöltött szerepének megismerése, a valuta és a deviza megkülönböztetése. A fogadó ország valutájának és a pénzváltás törvényes formájának ismerete.
6.2.	Utazási szerződés	Az utazási szerződések szerepének és jelentőségének megismerése. A szerződésfajták előnyeinek, hátrányainak tanulmányozása
6.3.	Utasbiztosítás	Az utazási szerződések szerepének és jelentőségének megismerése. A szerződésfajták előnyeinek, hátrányainak tanulmányozása
6.4.	Készpénz	Az utazás során érintett országok pénznemének megismerése, a szükséges készpénz kikalkulálása. Az árfolyamok tanulmányozása, átszámolások végzése.
6.5.	Utazási csekkek	Tapasztalatszerzés az utazási csekkek és a hitelkártyák területén. A Magyarországon használatos utazási csekkek megismerése
6.6.	Hitelkártyák	A hitelkártyák kiváltásának és használatának megismerése
7.	*A szervezett utak főbb típusai*	A típusok megismerése és megkülönböztetése a tartalom, a szereplők, az időtartam, a hely, illetve iránya szempontjából. (hazai vendég belföldön, külföldi vendég itthon, magyar vendég külföldön)
7.1.	Belföldi turizmus	A belföldi turizmus meghatározása. A versenyképes belföldi vendégforgalom szükségességének és feltételeinek tanulmányozása
7.2.	Külföld turizmus	A minőségi turizmus kritériumainak megfelelő vendégforgalmi termékek és kialakításuk feltételeinek megismerése
7.3.	Hivatásturizmus	A hivatásturizmus mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése
7.4.	Kongresszusi és konferenciaturizmus	A kongresszusi és konferencia-turizmus mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.5.	Incentive utazások	Az incentive utazás mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése
7.6.	Vallási turizmus	A vallási turizmus mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése
7.7.	Ifjúsági turizmus	Az ifjúsági turizmus mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci helyszíneinek megismerése
7.8.	Gyógyturizmus	Az egészségügyi vendégforgalom mint turisztikai termék jellemzőinek, piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése. A gyógyvizek összetételének és egészségügyi hatásainak értelmezése
7.9.	Sportturizmus	A sport vendégforgalmi vonatkozásainak feltárása, s mint turisztikai termék jellemzése. Piaci szegmensének, fontosabb hazai és nemzetközi helyszíneinek megismerése
8.	*A vendégforgalom kapcsolatrendszere*	A turizmus mint tevékenységi rendszer szerkezetének fölvázolása, a kapcsolódó tevékenységek jelzése. A rendszer bemutatása ábrán.
8.1.	A vendégforgalomhoz kapcsolódó téma- és tevékenységterületek	A turizmus elhelyezése a kapcsolódó tevékenységek rendszerében. Bemutatása ábrán. A kapcsolódó objektivációk indoklása, a tényezők összegyűjtésével., történeti, személyi, földrajzi, szervezeti szempontból, alkotások, problémák említésével. Vendégforgalmi vonzások értékelése az egyén és a nemzetgazdaság oldaláról. A turizmus összetett világának felfedezése, hazai és külföldi példák megismerése
8.1.1.	– és a kultúra	- pl. a népi tradíciók, szokások hatása és egyedisége (ételek, mesterségek
8.1.2.	– és a művészetek	- pl. képzőművészet, iparművészet festészet, szobrászat múzeumban és mindennapi díszítőelemként, (terítők, textíliák
8.1.3.	– és a kereskedelem	- pl. foglalkoztatottság, megélhetés, szolgáltatás, értékesítés, kereslet kielégítés
8.1.4.	– és az ipar (technika, technológia)	- pl. konyhatechnológia, hírközlés, üveg-, porcelán-, bútoripar, autóipa, hajóipar, (sífelvonók, pályák, felszerelések stb.)
8.1.5.	– és a mezőgazdaság	- pl. állattenyésztés, növény-, gyümölcs-, virágtermesztés (ételek, italok, gyógyszerek
8.1.6.	– és a gazdálkodás, a pénzügy	- pl. árucsere, adás-vétel, bevétel-kiadás, jövedelem, adók, hitelek
8.1.7.	– és a környezetvédelem	- pl. szennyezés, hulladékfeldolgozás, környezetgondozás

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.1.8.	– és az egészségügy	- pl. gyógyvizek, magaslati levegő, sportok hatása, táplálkozás (prevenció, korrekció, rehabilitáció, munkaképesség)
8.1.9.	– és az oktatás	- pl. iskolák, általános és szakképzés
8.1.10.	– és a tudomány	- pl. kutatások, eredmények valamennyi objektiváció hátterében (biológia, oktatás, ipar, mezőgazdaság, élelmezés)
8.1.11.	– és a játék	- pl. sport-, szórakoztató-, társasági-, szerencsejáték (kaszinó
8.1.12.	– és a politika	- pl. érdekek, döntések, nemzetközi együttműködés, biztonság, a politikai rendszer mint motiváció a megismerése (az egykori NDK, Csehszlovákia vagy Kuba)
8.1.13.	– és a jog	- pl. a tevékenységek jogi szabályozása, ellenőrzése, bírság, tiltás
8.1.14.	– és a történelem	- pl. a múlt megismerése, értékőrzés, értékek összevetése
8.1.15.	– és a szórakozás	- pl. tánc, vidámpark, főzés, horgászat
8.1.16.	– és a zene	- pl. hallgatása, élvezete, zenélés, különböző műfajok, nemzeti specialitások (cigányzene, klezmerzene, jazz, dixilend, népzene stb.)
8. 1.17.	– és az építészet	- pl. köz- és magánépületek, belsőterek, lakberendezés
8 1.18.	Kertészet, tájtervezés	- pl. tervezés, művelés, befogadás, esztétika (francia, olasz, angol kert stb.)
9.	*Információk, Ismeretek – Önképzés, tanulás, kutatás*	Informálódás, források gyűjtése: hírek, újságok, (napi, heti, folyóiratok, közlönyök, KSH jelentések), TV, rádió, könyvek, ismeretterjesztő, szakmai, művészi, irodalmi területen. Bibliográfia, témalista összeállítása. Témaválasztás, témakidolgozás, folyamatos tájékozódás és tájékoztatás, szóbeli és írott formában, különböző műfajokban. (Pl. festészet és vendéglátás, irodalom és vendéglátás, a bor és a filozófia, tájtervezés, művészetek és vendégfogadás) Idegennyelvi kommunikáció alkalmazása.
A	**A/ MODUL** SZÁLLÁSHELYEK	Ismeretek tanulása a kereskedelmi szálláshelyek típusairól, osztálybasorolásukról és szolgáltatásaikról
1.	*Szállodák*	Definícióalkotás útján megismerni a szálloda jelentését, működésének főbb tényezőit és kategorizálásukat. Nagyobb hazai és külföldi szállodák csoportosítása a kategóriák szerint.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Szállodaláncok	Tájékozottságot szerezni a nemzetközi és a hazai szállodaláncok világában. A főbb láncok megnevezése, elhelyezésük földrajzi és nemzetközi térben
1.3.	Kastély-és kúriaszállók	A történelmi épületekben kialakított szállodák vonzerejének megismerése. Néhány hazai és külföldi példa jellemzése.
1.4.	Üdülőfalvak	Az üdülőfalvak szerepének, funkciójának megismerése. Néhány hazai üdülőfalu elhelyezése földrajzilag.
1.5.	Apartmanházak	A szálláshely jellemzése. Egy külföldi apartman bérléséről és igénybevételéről szóló tudnivalók megismerése
1.6.	Kempingek	A sátras, lakókocsis turizmus formáinak és szolgáltatásainak megismerése. Népszerűségének elemzése, az igénybevevők körének megjelölése. Néhány nagyobb hazai és külföldi kemping elhelyezése térképen.
1.7.	Ifjúsági házak	Az ifjúsági szálláshelyek jellemzése. Kialakításuk szükségességének indoklása, létesítésük lehetőségeinek megismerése. Néhány hazai szálláshely földrajzi megjelölése.
1.8.	Fizetővendég-szolgálat	A fizetővendéglátás sajátosságainak megismerése, idegenforgalmi és társadalmi funkcióinak áttekintése
1.9.	Falusi turizmus	A falusi turizmus főbb jellemzőinek megismerése. Bepillantást nyerni a falusias települések turisztikai célú hasznosításának folyamatába. Néhány hazai példa földrajzi megjelölése.
1.10.	Panzió	A panzió főbb jellemzőinek megismerése, a többi szálláshelytől való különbségek megnevezése.
1.11.	Turistaszálló	A szálláshely jellemzése. Indokolni kialakításának szükségességét, a létesítés lehetőségeinek megismerése. Néhány hazai szálláshely földrajzi megjelölése
1.12.	Vendégház	A vendégház működésének és helyének megismerése, a többi szálláshelytől való különbségek megnevezése
1.13.	Udvarház	Az udvarház meghatározása, sajátosságainak megismerése, a többi szálláshelyhez viszonyított jellemzőinek csoportosítása
1.14.	Mozgó szálláshelyek: vonat, hajó	A sajátos szálláshely jellemzőinek megismerése, működésének indoklása. A működtetés gazdasági és technológiai tényezőinek feltárása.
2.	*Szálláskeresés, helyfoglalás*	A szálláskeresés eszközeinek, módjainak, lépéseinek elsajátítása. A visszaigazolás fogalom megismerése és formáinak gyakorlása
3.	*A szállás elfoglalása*	A szállásfoglalás körülményeinek megismerése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	Bejelentkezés	A bejelentkezés formai és kommunikációs lépéseinek elsajátítása, írott és beszélt nyelven történő gyakorlása
3.2.	A házirend	A házirend alapos tanulmányozása, kérdések feltevése a tartalmával kapcsolatosan, kiegészítések, javaslatok megtétele. A házirend jogi hátterének megismerése.
4.	*Szállodai szolgáltatások*	A szolgáltatások fajtáinak megismerése és kategorizálás szerinti csoportosítása.
5.	*A szálláshely működése*	A működés (gazdasági technológiai, pénzügyi, jogi) összetevőinek megismerése. Egy képzelt szállodai telepítés menetének megtervezése
5.1.	Tárgyi feltételek	A tárgyi feltételek (helyiségek, berendezések) megismerése, funkciók szerinti csoportosítása A lakosztály jellemzőinek megismerése. Tervrajz készítése a tárgyi feltételek bejelölésével.
5.2.	Személyi feltételek	A szállodai munkakörök és az azokhoz kapcsolódó feladatok megismerése. A munkakörökhöz kapcsolódó kompetenciák számbavétele, az OKJ tanulmányozásával. A szálloda szervezeti felépítésének elkészítése.
5.3.	A szálláshely és a környezet	A szálláshely és a környezet összefüggéseinek vizsgálata, a kategorizálás szerint. A szükséges feltételi és esztétikai elemek csoportosítása, az építészet, a technológia, a megközelíthetőség, a zajhatások, a zöldövezet, a biztonság stb. szempontjából.
B	**B/ MODUL** A TURIZMUS ÉS A VENDÉGLÁTÁS	A turizmus és a vendéglátás fogalmainak, definícióinak, tevékenységeinek összevetése, kapcsolatok, hasonlóságok keresése és rendszerezése
1.	*Vendéglátó ismeretek*	A vendéglátás tárgyának, fogalmainak megközelítése.
1.1.	A vendéglátás mibenléte, helye, szerepe, feladatai	A vendéglátás tárgyának definiálása, helyének bejelölése a nemzetgazdaságban. A vendéglátás tényezőinek, területeinek és tevékenységeinek felsorolása (kereskedelem, ipar, szolgáltatás, termelés, vendéglátó és vendég)
1.2.	A vendéglátás történetének főbb szakaszai	A főbb szakaszok megismerése kronológiai rendben, az események (pl. lakoma), a korok (pl. római) a foglalkozások (pl. szakács), a helyszínek (pl. királyi udvar), a gazdasági, az ipari fejlődés összefüggéseinek megértésével.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	A magyar vendéglátás történetének főbb szakaszai, jellegzetességei	A vendéglátás folyamatának megértése. A fejlődés kronológiai követése, tények megismerése, összefüggések keresése (pl. italmérés-jog-szerződés, egyház – szolgáltatás, ipari fejlődés -vasút, hajó – szállítás – utazás, építészet – szállodák – éttermek – szakmák – mesterek, XIX. sz. európai szintű fejlődés (Gerbaud cukrász), a háborúk hatása, a központosítás 1945 után, állami szektor és magán szektor, politika és gazdaság stb. A hiánygazdaságtól a piacgazdaságig tartó fejlődés szakaszainak, jellemzőinek, okainak feltárása és magyarázata.
2.	*A gasztronómia*	A gasztronómia tárgyának megközelítése több szempontból. A fogalom értelmezése. A kapcsolódó tudományos háttér, illetve tevékenységek vonatkozó definícióinak megismerése és összehasonlítása (fiziológia, kommunikációelmélet, biológia, ételkészítés).
2.1.	A gasztronómia történetének főbb szakaszai, jellegzetességei (Őskor, ókor, középkor, újkor)	Tények, tényezők, adatok megismerése, a fejlődés nyomon követése. Korok, tájak, konyhák, technológiák, nyersanyagok, foglalkozások, termelési módok, mezőgazdasági, ipari, földrajzi adottságok, kultúrák, vallások közötti kapcsolatok feltárása, az összefüggések megértése, azonosságok és különbözőségek megállapítása
2.2.	A magyar konyha kialakulása, jellegzetességei (a külföldi hatások, pl. török, olasz, gasztronómiai hagyományok, étkezési szokások, ételkészítési technológiák)	Korok, tájak, ételek, technológiák, nyersanyagok, foglalkozások, a gazdálkodás összefüggéseinek feltárása, tények, adatok, fogalmak megtanulása. Művelődéstörténeti, szellemi és tárgyi néprajzkutatási eredmények vizsgálata. A magyar konyha nemzetközi szerepének megértése.
2.3	Hazánk borvidékei. A magyar borok Kárpát-medencei története. Magyar történeti borkalendárium: jeles napok, ünnepek, kulináris szokások.	A borvidékek csoportosítása, földrajzi megjelölése, összetevőik megismerése (pl. éghajlat, föld, technológia, munkakultúra). A szőlőtermesztés, -művelés és a borkészítés világának, a bor filozófiájának feltárása és megértése, a tárgykörre vonatkozó főbb szakirodalom interpretálásával, illetve magyarázatával. A bortípusok meghatározása. A magyar borok és a magyar ételek ízharmonizációját meghatározó alapelvek megtanulása. A Hungarikum meghatározása, értékének megértése.
2.4.	Nemzetek gasztronómiája. A legfőbb nemzeti konyhák jellemzői: a) görög, török, bolgár, b) orosz, c) spanyol, portugál, olasz, francia, d) távol-kelet	Ételek, italok, nyersanyagok, technológiák, étkezési szokások, kulturális hagyományok, kultúrkörök megismerése, földrajzi bejelölése. A sajátosságok, az egymásra hatások értelmezése. Egyes nemzeti konyhák hazai jelenlétének feltárása (ízek, receptek, ételek, éttermek).
2.5.	Vallások, étkezési kultúrák	A katolikus keresztény, a zsidó, az iszlám vallás lényegének megértése. Az ünnepekre vonatkozó vallási előírások megismerése, az étkezést érintő kapcsolatok megkeresése (mennyiség, minőség, böjt, ételek).

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.6.	Táplálkozás és egészség Ételtől lélekig	A táplálkozás összetevőinek megismerése (test, biológia, mikrobiológia, nyersanyag, élelmiszer, fiziológia, pszichológia). Az összetevők kölcsönhatásainak megközelítése, megértése. A megfelelő táplálkozási kultúrára vonatkozó nézet kialakítása, különböző speciális étkezések tanulmányozása (pl. vegetáriánus, diabetikus).
2.7.	Előre gyártott, félkész ételek	Az ételek típusainak csoportosítása a technológia, az alapanyagok, az ízek, az elkészítés módja, a termék eredete szempontjából. A gyorskonyhának a gasztronómiában betöltött helyének és szerepének értelmezése
3.	*A vendéglátó üzletek*	Az üzlettípusok megismerése. Az üzlettípusok csoportosítása különböző szempontok szerint (termelés, értékesítés), rövid jellemzésük a működési előírásoknak megfelelően:
3.1.	Nyitott és zárt üzlet	a nemzetgazdaságban betöltött szerepe szerint,
3.2.	Melegkonyha, hidegkonyha, cukrászüzem, fagyaltüzem, kávéskonyha	a termelés szerint
3.3.	Étterem-vendéglő, cukrászda-eszpresszó, bisztró-ételbár, italüzlet (kocsma, borozó, söröző), szórakoztató üzlet (bár, varieté)	az értékesítés szerint
4.	*A vendéglátóipari árak*	A kereslet-kínálat, a piac és az árpolitika összefüggéseinek megértése
4.1.	Az ár tartalma	Az ár tartalmát meghatározó alapkövetelmények megismerése
5.	*Az üzleti választék*	Az üzleti választék tárgykör összetevőinek megközelítése
5.1.	A választék kialakításának szempontjai, összetevői	A választék tartalmának és a kialakításával szemben támasztott követelmények megismerése
5.2.	Az étrend, italok	Az étrend meghatározása, tartalmi elemeinek megismerése. Az ételek és az italok helyes sorrendjének összeállítása gasztronómiai funkciók szerint
5.3.	A menü	A menü tartalmának megismerése, az összeállítás szabályainak elsajátítása. Menütípusok felvázolása.
5.4.	A választékközlés formái, módjai	A menütípusok tanulmányozása. Az étlapírás és –szerkesztés tartalmi és formai követelményeinek elsajátítása. Étlapírás.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.	*Az értékesítés formái*	Az értékesítés formáinak megkülönböztetése
6.1.	A felszolgálás rendszerek	A felszolgálási rendszer szerkezetének és típusainak megismerése
6.2.	A felszolgálás módjai	A felszolgálási módok kialakulásának bemutatása. A jellegzetesség tipizálása. Az alkalmazás feltételeinek megismerése
7.	*Vendéglátó rendezvények és fajtái*	A rendezvények formáinak, fajtáinak értelmezése, a tartalom, a funkció és a helyszín szerint.
7.1.	Szervezés, lebonyolítás	A szervezés menetének megismerése. A lebonyolítás szabályainak, módjainak elsajátítása a megrendelő kívánsága, a gasztronómiai követelmények, a protokoll-igények , a technológiai feltételek és a gazdálkodási szempontok figyelembevételével.
7.2.	Menüsorok	A már megismert menüsorok kiválasztásával, összeállításával, elkészítésével kapcsolatos ismeretek, technikák elsajátítása
7.3.	Felszolgálás	A kulturált felszolgálás módjainak, formáinak szakmai és kommunikációs szempontú szabályainak elsajátítása, gyakorlása
7.4.	A szépen terített asztal	A kulturált felszolgálás módjainak, formáinak szakmai és kommunikációs szempontú szabályainak elsajátítása, gyakorlása
7.5.	A fogyasztás módjai, illem	A fogyasztás elemi formáinak, módjainak közvetítése. Az egészségügyi, a kulturális, a társasági illemszabályok összefüggéseinek értelmezése.
8.	*Ellenőrzés a vendéglátásban*	Az ellenőrzés elhelyezése a vendéglátóipari tevékenységek rendszerében. Szerepének megértése.
8.1.	Az ellenőrzés formái	Az ellenőrzés alapvető formáinak megismerése
8.2.	Az ellenőrzés szervei	A külső (hatósági) ellenőrzés funkciónak, jogszabályi hátterének feltárása. Az ellenőrző szervek csoportosítása hatáskör és területi jogosultság szerint
8.3.	Fogyasztóvédelem	A fogyasztóvédelem szerepének, funkciójának megértése, a fogyasztó és a kereskedői szakmai tekintély összefüggéseiben
8.4.	A vásárló jogai	A jogok megismerése. A jogokkal való “élés” formáinak, módjainak elsajátítása, a kommunikációs és a szociális képességek működtetésével
9.	*Az üzleti üzemeltetés személyi feltételei*	A vendéglátó üzletek emberi erőforrás gazdálkodással összefüggő általános feladatainak összefoglalása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

9.1.	Munkakörök	A munkakör meghatározása, a hozzárendelt feladatok értelmezése. A munkakörök rendezése a vendéglátói fő- és mellékfolyamatokba. A munkaköri leírások szerkezetének és tartalmának tanulmányozása. Munkaköri leírás készítése.
9.2.	Alkalmassági feltételek	A munkakörökre vonatkozó alkalmassági előírások megismerése, értelmezése a feladatok és a munkavégző személy oldaláról
9.3.	Szervezeti felépítés	A munkakörök kapcsolatának megismerése. a kapcsolatok értelmezése függelmi és szakmai szempontból. A létszám, a munkaerő-beosztás, a munkabér összefüggéseinek feltárása.
9.4.	Alkalmazási feltételek	A feladatok szakmai, egészségügyi, jogi feltételeinek megismerése. A munkavállalás kompetenciális, attitűdbéli megértése, a képesítési feltételek feltárása.
10.	*Konyhatechnológia (termékek, üzletek, szakvásárok)*	Tájékozódás az üzletek felszereléséhez és működtetéséhez szükséges berendezések, technológiák terén. Információs apparátus megszerzése, a gazdasági, műszaki, szakmai, esztétikai feltételek tanulmányozása. A szaktanácsadás szerepének megértése.
C	**C / MODUL** PROGRAMOK TURISTÁKNAK	Az utazás motivációinak, a várható élmények felsorakoztatása, érzékeltetése. Ennek sorába illeszkedő programok ajánlása.
1.	Programszervezés	Belátni, érzékelni, hogy egy utazás valódi értékét a programok során megszerzett élmények jelentik, amelyek megélése körültekintő előkészítést igényel. A programszervezés helyének, szerepének és szerveinek megismerése
1.1.	Programtervezés, -szervezés és -lebonyolítás	Szervezéselméleti és –metodikai ismeretek elsajátítása. A folyamatok kapcsolatrendszerének feltárása. A kommunikációs, ügyviteli feladatok megismerése. A pontosság, a megbízhatóság, az ellenőrzöttség, a biztonság előírásainak ismerete és gyakorlása.
2.	*Rendezvényturizmus*	A rendezvény jellemzőinek megismerése. Ismeretek szerzése az idegenforgalom egyik legjövedelmezőbb területéről, a rendezvényekhez kapcsolódó utazásokról. A rendezvények hatásainak, összetevőinek elemzése politikai, szociális, tudományos, üzleti, kulturális, értékközvetítő stb. szempontból
2.1.	A világkiállítások	Átfogó képet alkotni a világkiállítások turisztikai szerepéről, típusairól és eddigi helyszíneiről. Magyar értékek nemzetközi megjelenésének felkutatása.
2.2.	Fesztiválok, ünnepi rendezvénysorozatok	Megismeri a különböző rendezvénytípusokat. Jártasságot szerezni a művészeti jellegű rendezvények turisztikai célú értékesítésében.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Bálok és karneválok	Megismerni a hazai és a világ legnagyobb karneváljainak helyszíneit, hagyományait, a bálokat és az érvényes protokollt
2.4.	Múltidéző történelmi játékok	Megismerni az egyes történelmi korokat felidéző magyar rendezvények idegenforgalmi lehetőségeit. Példák idézése
2.5.	Szabadidő és élményparkok, témaparkok	A szabadidőparkok turisztikai célú hasznosításáról. A hazai és a nemzetközi parkok megismerése.
2.6.	Kaszinóturizmus	Bepillantani a játéktermek világába, megismerni egy kaszinó berendezését és játékait. A játék üzleti és pszichológiai összefüggéseinek értelmezése.
2.7.	Vallási kegyhelyek látogatása	A kegyhelyek megismerése. Jelentőségük kulturális és üzleti szempontú értelmezése.
3.	*Városi túrák*	A városi turizmus formáinak, sajátosságainak megismerése
3.1.	A helyi nevezetességek	A helyi nevezetességek és megtekintésük gyakorlatának megismerése. A vendégvezetői szerep és feladatok elsajátítása.
3.2.	Gyárak, üzemek, iskolák	A technológiaorientált világában való eligazodás, az ipari turizmus jelentőségének megközelítése
3.3.	Múzeumlátogatás	A múzeumoknak, mint a kulturális turizmus letéteményesei idegenforgalmi szerepnövelésének elsajátítása
3.4.	Emlékhelyek	Az emlékhely fogalmának értelmezése. Példák keresése itthon és külföldön. Jelentőségük összetevőinek elemzése.
4.	A vidék vonzereje	A vidék turisztikai szerepének megőrzésével és növelésével való ismerkedés
4.1.	A borturizmus	A szőlőtermesztéshez és bortermeléshez kapcsolódó utazási lehetőségek feltárása. Borvidékek, borutak földrajzi bejelölése. A borkóstolás szakmai kritériumainak elsajátítása.
4.2.	Életmód. Falumúzeum	Kultúr- és társadalomtörténeti elemzéssel feltárni ennek a formának a vendégforgalmi erejét. Példák említése, földrajzi, szaktárgyi megjelöléssel.
5.	*Programok a természetben*	Az egészségmegőrzés és a rekreáció turisztikai jelentőségének megértése
5.1.	Védett természeti területek látogatása	A nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, megismerésével elősegíteni a természetbarát turisztikai gondolkodást
5.2.	Golfpályák	A golfozás társadalomtörténeti szerepének, a játék helyszíneinek és szabályainak megismerése. Példák idézése, földrajzi megjelöléssel.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.3.	Aktív pihenés lehetőségei	A lovaglás, a kerékpározás, a motorozás és a természetjárás kiegészítő turisztikai jelentőségének megismerése
5.4.	Vízi túrák	A túrák formáinak, eszközeinek és feltételeinek megismerése. Túratervezés
5.5.	Téli kirándulások	A formák, eszközök, módok és feltételek megismerése. Példák idézése, földrajzi megjelöléssel.
6.	*Szakmákhoz kapcsolódó programok*	Ipar-, kultúr- és társadalotörténeti elemzés
6.1.	Mesterségek, foglalkozások	A régi és a még ma is fellelhető szakmák felderítése, vendégforgalmi jelenlétük naptári és földrajzi megjelölése
7.	*Közlekedési eszközökhöz kapcsolt programok*	Az utazás nélkülözhetetlen feltételét jelentő közlekedési eszközök megismerése. A közlekedési eszközök funkciójának elemzése a turizmus szempontjából.
7.1.	Sétarepülés	Alkalmak, formák megismerése. Az egészségügyi, biztonsági tényezők elemzése.
7.2.	Sétahajózás	Alkalmak, formák, feltételek megismerése. A program tartalmi összetevőinek csoportosítása. A lebonyolítás közlekedésföldrajzi összefüggéseinek tanulmányozása
7.3.	Autóbuszos kirándulás	A lehetőségek és a feltételek (kényelem, útidő, árak) feltérképezése, felkészülés az útra.
7.4.	Személyautó-túra	Tájékozódás a túra előnyeiről és feltételeiről, az útvonalak, a körülmények megismerése. A felkészüléssel járó feladatok az autó műszaki biztonsága, az utasok fizikális állapota, útviszonyok) elemzése
7.5.	Vasúti közlekedés, vonattúra	A vasúti közlekedés turizmusban betöltött szerepének, az utazási feltételek, kedvezmények, szolgáltatások megismerése. Híres vonattúrák felkutatása.
7.6.	A nemzetközi menetrend	A nemzetközi menetrendben történő eligazodás elsajátítása
7.7.	Utazási jegyek	Tájékozottság szerzése a repülőjegyértékesítésben
7.8.	Repülőterek, pályaudvarok	Személyes tapasztalatgyűjtés során megismerni egy repülőtér és pályaudvar működését.
8.	*Bevásárlóturizmus*	A fogalom értelmezése gazdasági, földrajzi, szociális, kulturális szempontból. Gyakorlati példák említése
9.	*Egészségturizmus*	Az egészségturizmus összetevőinek elemzése. Feltételeinek megismerése. Gazdasági, egészségügyi, szociális, kulturális, technikai szempontú megközelítése, jelentőségének, hatásának megbecsülése, illetve értékelése tények, nézetek ütköztetésével. A hazai források bejelölése földrajzilag.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

D	**D/ MODUL** A TURIZMUS RÉSZTVEVŐI ÉS TEVÉKENYSÉGEI	A turizmusban végzendő foglalkozások, feladatok, munkakörök, résztvevők, szervezetek összegyűjtése, csoportosítása és rendszerezése
1.	*Felkészülés a turizmusra*	A motiváció, a döntés szerepe, az értékválasztás indoklása elméleti háttérismeretek tanulásával és felhasználásával (pl. szociálpszichológia, kultúratan). Útitervek, programok fölvázolása. Nyelvtanulás, a célország megismerése
1.1.	Tervezés, szervezés	Pl.: az időtényezők kiszámítása (km/óra/haladás/pihenő/rátartás) az időjárás előrejelzés figyelése. Útvonalválasztás, kijelölése térképen. Szállásfoglalás, a programok kiválasztása (előzetes ellenőrzés!), a távközlési eszközök használata. Forgatókönyv készítése (csoportos utazás esetén a szervező feladatai).
1.2.	Ügyintézés, valutaváltás, -kezelés, üzleti levelezés	Az ügyintés módjának és formájának megismerése (utazási iroda, autóklub, biztosítótársaság, bank). A dokumentáció megismerése, kezelése, a dokumentálás.
2.	*Turizmusszerepek*	A turizmusszerepek összeállítása a tevékenységek mentén
2.1.	Vendég, utazó, látogató	A vendég szerepének körülírása, magatartásának, felelősségének értelmezése, szociális, kommunikációs, gazdasági, kulturális, politikai, jogi, egészségügyi szempontból
2.2.	A vendégfogadó és a szolgáltató	A vendéglátó szerepének, feladatainak leírása. Magatartásának, felelősségének értelmezése, szociális, kommunikációs, gazdasági, kulturális, politikai, jogi, egészségügyi szempontból
3.	*Részvétel a turizmusban. A fogadó helyszínek szabályai, kultúrája*	Az elvárandó, az elvárható és az előforduló feladatvégzési és magatartási példák összegyűjtése és elemzése. A fogadó fél és a látogató jogainak, kötelességeinek értelmezése
3.1.	Minőségi szolgáltatás	A minőség kritériumának megismerése, az egye szolgáltatási fajtákra vonatkoztatva. A minőségi szolgáltatás vagy annak hiányának felismerése, a korrekciós lépések, illetve végrehajtásuk elsajátítása
3.2	Váratlan helyzetek, balesetek	A lehetséges esetek összegyűjtése, leírása, a megoldások formáinak, módjainak elsajátítása
3.3.	Kommunikációs kultúra, illem, protokoll	Az ismeretkör fogalmainak, szabályainak megismerése. Történeti, nemzeti sajátosságok csoportosítása, hasonlóságok, különbözőségek megállapítása. Az illem, a protokoll megközelítése a munka, a foglalkozás felől, területeinek, szintjeinek bejelölése. Esetelemzés.
3.4.	Az élmények, tapasztalatok	Az élmények gyűjtése, feldolgozása és megőrzése. Útinapló írása, magnetofon-, fénykép-videofelvétel készítése. Úti beszámolók írásban, szóban.
4.	*Turizmus információ*	A turizmussal kapcsolatos információs formák, szervek, módok megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.	Utazási irodák, információhordozók	Az utazási irodák elhelyezése a turizmus tevékenységi rendszerben. Feladataik, kínálatuk, szolgáltatásaik megismerése. Prospektusok, térképek, útikönyvek, tájékoztatások igénybevétele
4.2.	A megrendelés formái, módjai	A megrendelési formák, módok és felhasználási lehetőségeik megismerése, gyakorlása: telefonon, személyesen, interneten (időben, visszaigazolva), írásos formában
5.	*Munkavállalás a turizmusban*	A munkavállalás lehetőségeinek, alkalmainak és feltételeinek megközelítése
5.1.	Munkalehetőségek és követelmények	A foglalkozások típusainak csoportosítása. A követelmények megismerése
5.1.1.	Szezonális munka	A szezonális munka jellegének, értelmének áttekintése
5.1.2.	Állandó munka	Az állandó munkák típusainak megismerése munkák, üzletek szempontjából
5.2.	Képzettség, képesítés	A munkakörökhöz kapcsolódó kompetenciák, végzettségek megismerése. A képesítés megszerzését szolgáló lehetőségek és feltételek feltárása (iskolák, tagozatok, tanfolyamok, a képesítés szintje).
5.3.	Gyakorlat, betanulás: a) utazásszervezés, b) szálloda, c) felszolgálás, d) ételkészítés	Gyakorlati munka végzése a tanult tevékenységi területeken: kereskedelmi munkahelyen, iskolai gyakorlaton, szervezett iskolai programokon, intézményen belül és kívül, az iskola helyi programja szerint
5.4.	Értékelés, önvizsgálat, önismeret, önalakítás	A foglalkozások, illetve a támasztott követelmények megismerése. Folyamatos oktatói segítség, ellenőrzés, értékelés. Tanulói önértékelés

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

1–4. évfolyam

A kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A tantárgyban megfogalmazott tudásanyag magvát alkotó fogalmakat, tevékenységeket alapul véve és arra többször visszatérve soroljuk fel a fejlesztési szempontokat és a fejlesztő tevékenységet.
Fejlesztési feladatok közül itt a következők szerepelnek:

1. A tudomány-technika-társadalom kölcsönhatásáról, a természettudományról, a tudomány és a tudományos megismerés természetéről szóló fejlesztési feladatai közül: tudomány-technika-társadalom, benne a természet; a természettudomány, a tudomány és a tudományos megismerés természete, tudománytörténet, technika, technológia.

2. A természettudományos megismerés fejlesztési feladatai közül:
   a természet megismerése: benne: megfigyelés, kísérletezés, mérés, az ismerethordozók használata, az ismeretszerzés eredményeinek feldolgozása.

3. Tájékozódás az élő és élettelen természetről szóló feladatok közül:
   - anyag, benne: anyagok a technikában és a hétköznapi életben, halmazállapot, halmazállapot-változás, anyagszerkezet, elemek, vegyületek, keverékek, oldatok, elegyek;
   - az anyagszerkezeti ismeretek társadalmi jelentősége, benne: környezetünk anyagai, az anyagok osztályozása;
   - az energia, benne: az energia terjedése, az energiamegmaradás, az energiaátalakulásokkal kapcsolatos társadalmi, technikai problémákhoz való viszony;
   - az információ;
   - a tér;
   - idő és mozgás;
   - a lakóhely, Magyarország, a Föld és az Univerzum.
   - a rendszer, benne: állapot, változás, folyamat egyensúly, irányítás, vezérlés, szabályozás;
   - az élet, benne: evolúciós szemlélet, az élővilág szerveződési szintjei, az élővilág rendszerezése, életműködések,
   - az ember egészsége, fenntarthatóság, a környezet védelme

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Környezettudatos magatartás kereszttanterv alkalmazásának célja az 1–4. évfolyamon

A tanulók ismerjék meg a környezettudatos magatartás alapjait.

- Szerezzenek empirikus tapasztalatokat a viszonylag természetes-, a gondozott-, a lakóhelyi-, a családi környezetről
- A tudatos megfigyelés tapasztalataival csodálkozzanak rá: – a természetre, – annak gondozási szépségére, – a mikrokörnyezet védelmének szükségességére, – a családi élettérre
- Ismerjék meg Európa: – biológiai sokféleségét és a fajok fenyegetettségét, – főbb természeti értékeit, – természeti környezetének állapotát
- Éljék meg: – Magyarország biológiai sokféleségét és főbb természeti értékeit, – a magyarországi természeti környezet állapotát
- Alakuljon ki bennük: – a természethez való kötődés, – a természettel szembeni alázat, – a természet gazdasági felhasználásának kritikus szemlélete, – a nők felhalmozódott morális tapasztalata
- Éljenek meg környezeti konfliktust a helyi mikrokörnyezetükben diáktársaikkal, a mikrokörnyezetükben élő felnőtt emberekkel
- Vállaljanak felelősséget a mikrokörnyezetükben, tudatosodjanak bennük a jogaik és kötelességeik, folytassanak párbeszédet az érintettekkel a mikrokörnyezetük jövőjéért

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)
I.	A KÖRNYEZET	EMPIRIKUS ISMERETSZERZÉS A KÖRNYEZETRŐL
1.	*Viszonylagos természeti állapot*	*A viszonylagos természeti állapot megismerése*
1.1.	A lakóhely és környékének természeti környezete	A lakóhely és környéke természeti környezetének megismerése kirándulások, tanulmányi séták, prospektusok tanulmányozása révén
1.2.	Az intézmény és környékének természeti foltjai	Az intézmény és környéke természeti foltjainak bejárása, róluk rajzos tabló készítése
2.	*Gondozott környezet*	*A gondozott környezet megismerése*
2.1.	Természeti foltok, élőhely-szigetek az intézmény udvarában	Természeti foltok, élőhely-szigetek kialakítása és fenntartása az intézmény udvarában, részvétel gondozásuk teendőinek ellátásában
2.2.	Élősarkok az intézményben	Élősarkok létrehozása és fenntartása az intézményben, részvétel gondozásuk teendőinek ellátásában
3.	*Eltérés a természeti állapottól*	*A természeti állapottól való eltérés megismerése*
3.1.	Parkok és erdők, mezők, rétek	Parkok és erdők, mezők, rétek összehasonlítása, az ember környezetformáló, beavatkozó tevékenységének tudatosítása
3.2.	Mesterséges tavak és vizek, vízpartok	Mesterséges tavak és vizek, vízpartok összehasonlítása, az ember környezetformáló, beavatkozó tevékenységének tudatosítása
4.	*Lakóhelyi környezet*	*A lakóhelyi környezet megismerése*
4.1.	Nagyváros, város, község, tanya	Nagyváros, város, község, tanya jellegzetességeinek megfigyelése valóságos élethelyzetben, filmeken, fotókon
4.2.	Lakótelepi ház, társasház, családi ház	Lakótelepi ház, társasház, családi ház jellegzetességeinek megfigyelése valóságos élethelyzetben, filmeken, fotókon
5.	*Családi környezet*	*A családi környezet megismerése*
5.1.	Nagycsalád, család	A nagycsalád, család néhány jellemzőjének összegyűjtése, a tanulók megélt tapasztalatai és élményei alapján
5.2.	Csonka család	A csonka család néhány jellemzőjének összegyűjtése, a tanulók megélt tapasztalatai és élményei alapján

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	A KÖRNYEZET ÉS AZ EMBER	TÁJÉKOZÓDÁS A KÖRNYEZET ÉS AZ EMBER VISZONYÁRÓL
1.	*Rácsodálkozás a természetre*	*A természet csodájának megismerése*
1.1.	Az érintetlen természet szépsége	Az érintetlen természet szépségének megélése kirándulások során, természetfilmek és művészi természetfotó-kiállítások megtekintésekor
1.2.	Természeti folyamatok önszabályozása	Természeti folyamatok önszabályozásának megértése megfigyeléssel, elmélyítése természetfilmek elemzésével
2.	*A természetes környezet gondozása, művelése*	*A természetes környezet gondozásának, művelésének megismerése*
2.1.	Parkok, ligetek, erdők, rétek, mezők	Parkok, ligetek, erdők, rétek, mezők gondozásának megismerése szakemberek (erdészek, falugazdák, stb.) tájékoztatóinak meghallgatásával
2.2.	Tavak, patakok	Tavak, patakok gondozásának megismerése szakemberek (erdészek, falugazdák, stb.) tájékoztatóinak meghallgatásával
3.	*A mikrokörnyezet védelme*	*Tájékozódás a mikrokörnyezet védelmének teendőiről*
3.1.	Hulladékgyűjtés, víztisztítás, tájvédelem	Tájékozódás a hulladékgyűjtés, víztisztítás, tájvédelem helyi teendőiről újságok, önkormányzati tájékoztatók cikkeinek gyűjtésével, olvasásával, feldolgozásával
3.2.	Madáretetés, növényvédelem, állatvédelem	A madáretetés, a növényvédelem, az állatvédelem teendőinek megismerése, közreműködés a madarak téli etetésében
4.	*Családi élettér és lakás*	*A családi élettér és lakás megismerése*
4.1.	Közös életterek, személyes életterek	Közös életterek, személyes életterek megfigyelése, lerajzolása
4.2.	A lakás komfortja, praktikuma, esztétikuma, klímája	Szempontok megismerése a lakás komfortjának, praktikumának, esztétikumának, klímájának megítéléséhez
III.	EURÓPA TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELME	EURÓPA TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMÉNEK MEGISMERÉSE
1.	*Biológiai sokféleség és a fenyegetett fajok Európában*	*Az európai biológiai sokféleség és a fenyegetett fajok megismerése*
1.1.	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik megismerése természetfilmek megtekintésével, természeti albumok tanulmányozásával, elemzésével
1.2.	Fokozottan védett ökoszisztémák és fajok	Fokozottan védett ökoszisztémák és fajok megismerése természetfilmek megtekintésével, természeti albumok tanulmányozásával, elemzésével
2.	*Európa főbb természeti értékei*	*Európa főbb természeti értékeinek megismerése*
2.1.	Természetvédelmi régiók	Természetvédelmi régiók megismerése
2.2.	Természeti reliktumok	Természeti reliktumok megismerése
3.	*A természeti környezet állapota Európában*	*Európa természeti környezet állapotának megismerése*
3.1.	Levegő, víz, talaj, élőhelyek, ökoszisztémák	Levegő, víz, talaj, élőhelyek, ökoszisztémák megismerése
3.2.	Hulladék, zaj, radioaktív anyagok	Hulladék, zaj, radioaktív anyagok megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	MAGYARORSZÁG TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELME	MAGYARORSZÁG TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMÉNEK MEGISMERÉSE
1.	*Biológiai sokféleség és a fenyegetett fajok Magyarországon*	*A magyarországi biológiai sokféleség és a fenyegetett fajok megismerése*
1.1.	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik, reliktumok	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik, reliktumok megismerése tanulmányi kirándulások során, róluk fotóalbumok, videofelvételek készítése
1.2.	Fokozottan védett ökoszisztémák és fajok, természetvédelmi területek	Fokozottan védett ökoszisztémák, fajok, természetvédelmi területek megnevezése, a védett fajokról képek, poszterek gyűjtése, azokról kiállítás rendezése
2.	*Magyarország főbb természeti értékei*	*Magyarország főbb természeti értékeinek megismerése*
2.1.	Nemzeti parkok	Egy, a lakóhelyhez közel eső Nemzeti park meglátogatása
2.2.	Tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek	Tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek leolvasása Magyarország térképéről
3.	*A természeti környezet állapota Magyarországon*	*Magyarország természeti környezet állapotának megismerése*
3.1.	Levegő, víz, talaj, élőhelyek, ökoszisztémák	Újságcikkek gyűjtése és ismertetése Magyarország természeti környezetének (levegő, víz, talaj, élőhelyek, ökoszisztémák) állapotáról
3.2.	Hulladék, zaj, radioaktív anyagok	A hulladék, a zaj, a radioaktív anyagok magyarországi megítéléséről vita rendezése ismerősök körében végzett előzetes tájékozódás alapján
V.	ÖKOLÓGIA, GAZDASÁG, GAZDASÁGI ETIKA	ÖKOLÓGIA, GAZDASÁG, GAZDASÁGI ETIKA ALAPJAINAK MEGISMERÉSE
1.	*A természethez való kötődés*	*A természethez való kötődés (feltétel nélküli szeretet, alázat) érzésének átélése, hiteles személyek vallomásainak meghallgatása és szépirodalmi alkotások (Fekete István regényei)elolvasása révén*
2.	*Gazdálkodás a természettel*	*A természettel való gazdálkodás megismerése*
2.1.	A természeti javak elvitele, a természet átalakítása	A természeti javak elviteléről, a természet átalakításról szóló témák, esetek gyűjtése az írott és az elektronikus médiából
2.2.	Anyagok kivitele a természetbe, a természet terhelése	Anyagok természetbe történő kiviteléről, a természet terheléséről szóló híradások figyelése, ezekről beszámolás rövidhír formájában
3.	*A nők morális tapasztalatai*	*A nők morális tapasztalatainak megismerése*
3.1.	Kötődés, szükségletek, erőszakmentesség	Kötődés, szükségletek, erőszakmentesség megismerése
3.2.	Gondoskodás, differenciáltság, kapcsolatok őrzése	Gondoskodás, differenciáltság, kapcsolatok őrzésének megismerése
VI.	KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK ÉS A HELYI TÁRSADALOM	A HELYI TÁRSADALOM ÉS A KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK MEGISMERÉSE
1.	*Mikrokörnyezet védelme*	*Tájékozódás a mikrokörnyezet védelmének koncepciójáról a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban és nyilvánosságra hozott önkormányzati rendeleteiben*
2.	*Mikro érdekvédelmi csoportok*	*Mikro érdekvédelmi csoportok programjának, értékválasztásának, tevékenységének megismerése a vezetőjükkel készített magnós riport készítése és értelmezése révén*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A tantárgyban megfogalmazott tudásanyag magvát alkotó fogalmakat, tevékenységeket alapul véve és arra többször visszatérve soroljuk fel a fejlesztési szempontokat és a fejlesztő tevékenységet.
Fejlesztési feladatok közül itt a következők szerepelnek:

1. A tudomány-technika-társadalom kölcsönhatásáról, a természettudományról, a tudomány és a tudományos megismerés természetéről szóló fejlesztési feladatai közül: tudomány-technika-társadalom, benne a természet; a természettudomány, a tudomány és a tudományos megismerés természete, tudománytörténet, technika, technológia.

2. A természettudományos megismerés fejlesztési feladatai közül:
a természet megismerése: benne: megfigyelés, kísérletezés, mérés, az ismerethordozók használata, az ismeretszerzés eredményeinek feldolgozása.

3. Tájékozódás az élő és élettelen természetről szóló feladatok közül:
- anyag, benne: anyagok a technikában és a hétköznapi életben, halmazállapot, halmazállapot-változás, anyagszerkezet, elemek, vegyületek, keverékek, oldatok, elegyek;
- az anyagszerkezeti ismeretek társadalmi jelentősége, benne: környezetünk anyagai, az anyagok osztályozása;
- az energia, benne: az energia terjedése, az energiamegmaradás, az energiaátalakulásokkal kapcsolatos társadalmi, technikai problémákhoz való viszony;
- az információ;
- a tér;
- idő és mozgás;
- a lakóhely, Magyarország, a Föld és az Univerzum.
- a rendszer, benne: állapot, változás, folyamat egyensúly, irányítás, vezérlés, szabályozás;
- az élet, benne: evolúciós szemlélet, az élővilág szerveződési szintjei, az élővilág rendszerezése, életműködések,
- az ember egészsége, fenntarthatóság, a környezet védelme

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

5–8. évfolyam

A Környezettudatos magatartás kereszttanterv alkalmazásának célja az 5–8. évfolyamon

A tanulók értsék meg a környezettudatos magatartás lényegét:

- Értsék meg a természeti környezet ökológiai törvényszerűségeit és evolúciós mechanizmusait
- Figyeljék és értsék meg a természetes környezetbe történő beavatkozás hatásait, a települések, a társadalmi és a szociális környezet jellemzőit
- Értsék meg az ipari tevékenység hatását a környezetre, a természetvédelem és a környezet-architektúra alapjait
- Figyeljék és értsék meg a családi környezet-, a társadalmi és a szociokulturális viszonyrendszereket
- Értsék meg a környezettechnika alkalmazásának szükségességét
- Ismerjék meg Európa: -ökoszisztémáinak típusait, állapotát és fajdiverzitásukat, – az élettelen természeti környezet adottságait, -az antropogén hatásokat a környezetre
- Éljék meg: – Magyarország ökoszisztémáinak típusait, állapotukat és fajdiverzitásukat – a magyarországi élettelen természeti környezet adottságait, -az antropogén hatásokat a környezetre
- Értsék meg az ökológiai vészjelzéseket, a rekonstruktív törekvéseket
- Alakuljon ki bennük: – birtokvágymentesség a környezet iránt, – a kritikus közgazdaságtan-szemlélet, – a reményteljes jövőszemlélet, – az alternatív világok megértési igénye
- Értsék meg a környezetszennyezés okait: – levegő, víz, talaj, hulladék, zaj, radioaktív szennyezés, – a környezetvédelem intézményrendszerét, a társadalmi szerveződéseket
- Éljék és értsék meg: – a való világbeli és az ideális döntéshozás háttereit, – a komplex döntési helyzeteket, a felelősség fajtáit, – a normákat és kötelességeket, – a jövő generáció jogait és lehetőségeit

	TEMATIKUS TANANYAG	**TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)**
I.	A KÖRNYEZET	EMPIRIKUS ISMERETSZERZÉS A KÖRNYEZETRŐL
1.	*Ökológiai törvényszerűségek*	*Ökológiai törvényszerűségek megértése szakszövegek olvasásával, modellek elemzésével, fogalmak tartalmi jegyeinek tisztázásával: pl. „ökológiai társulások szintjei, ökológiai társulások szintjeinek élőhelyei, táplálkozási formái”, „kapcsolatok az ökológiai társulásokban és a társulások között”.*
2.	*Az evolúció mechanizmusai*	*Az evolúció mechanizmusainak (versengés és együttműködés az élőhelyért, versengés és együttműködés a táplálkozásban) megértése természetfilmek részleteinek megtekintésével és elemzésével*
2.1.	Versengés és együttműködés az élőhelyért	*Versengés és együttműködés az élőhelyért* mechanizmusok megértése
2.2.	Versengés és együttműködés a táplálkozásban	*Versengés és együttműködés a táplálkozásban* mechanizmus megértése
3.	*Beavatkozás a környezet alakulásába*	*A beavatkozás megismerése, megértése a környezet alakulásába*
3.1.	Természeti javak, energiaforrások elvitele	*Természeti javak, energiaforrások elvitele* fogalmak tisztázása konkrét példák gyűjtését követő elvonatkoztatással
3.2.	Anyagok és energia bevitele	*Anyagok és energia bevitele* fogalmak tisztázása konkrét példák gyűjtését követő elvonatkoztatással

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Mezőgazdaságilag művelt környezet*	*Mezőgazdaságilag művelt környezet megismerése, megértése*
4.1.	Monokultúrás termesztés	A *monokultúrás termesztés* fogalom megértése előzetes tanulói élmények, megfigyelések elemzésével és értelmezésével
4.2.	Természetes szabályozás	A természetes szabályozás megértése konkrét példák megfigyelése révén
5.	*Települések*	*Települések (lakóhely és a szomszédos települések) megismerése projektmunkában: építkezés, infrastruktúra, közlekedés, telekommunikáció*
6.	*Társadalmi és szociokulturális környezet*	*A lakóhely gazdasági, társadalmi és szociokulturális környezetének, a hatalmi-politikai csoportosulások rendszerének áttekintése érdeklődés alapján kis csoportokban*
II.	A KÖRNYEZET ÉS AZ EMBER	A KÖRNYEZET ÉS AZ EMBER MEGISMERÉSE
1.	*Ipari tevékenység*	*Az ipari tevékenység megismerése, megértése újságok (gazdasági) rovatában való tájékozódással, tényanyaggyűjtéssel, beszámolással*
1.1.	Energiatermelés, ipari termelés	Az energiatermelés, ipari termelés megismerése, megértése újságok (gazdasági) rovatában való tájékozódással, tényanyaggyűjtéssel, beszámolással
1.2.	Élelmiszertermelés, közlekedés	Az élelmiszertermelés, közlekedés megismerése, megértése újságok (gazdasági) rovatában való tájékozódással, tényanyaggyűjtéssel, beszámolással
2.	*Természetvédelem*	*A természetvédelem aktuális problémáinak megismerése parlamenti interpellációk nyomon követésével, az érdekcsoportok explicit és implicit törekvéseinek megértésével*
2.1.	A biodiverzitás védelme	A biodiverzitás védelmének megismerése, megértése
2.2.	Populáció- és fajszintű védelem	Populáció- és fajszintű védelem megismerése, megértése
3.	*Környezetarchitektúra*	*Környezetarchitektúra megismerése, megértése*
3.1.	Térelemek, építmények	Térelemek, építmények megismerése, megértése
3.2.	Természeti környezet utánzatai	Természeti környezet utánzatainak megismerése, megértése
4.	*Családi környezet viszonyrendszerei*	*A családi környezet viszonyrendszerének, valamint társadalmi és szociokulturális viszonyrendszernek a megismerése előzetes tapasztalatok, a médiából származó életsors-esetek összegyűjtése és elemzése révén*
4.1.	Elkülönülés és zártság	
4.2.	Fenyegetettség és elhagyatottság	
4.3.	Felgyorsult társadalmi változások	
4.4.	Társadalmi és szociokulturális feszültségforrások	
5.	*A környezettechnika alkalmazása*	*Ismeretek szerzése a környezettechnika alkalmazásáról*
5.1.	A levegő-, a víz-, a talajszennyezés csökkentése	A levegő-, a víz-, a talajszennyezés csökkentésének megismerése, a vita, az érvelés, a meggyőzés gyakorlása szimulált helyzetekben
5.2.	A hulladékok kezelése, zaj- és radioaktivitás védelem	A hulladékok kezelése, zaj- és radioaktivitás védelem megismerése, ezzel összefüggő panaszok, beadványok szerkesztése, írása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	EURÓPA TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELME	EURÓPA TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMÉNEK MEGISMERÉSE
1.	*Az európai ökoszisztémák típusai, állapotuk és fajdiverzitásuk*	*Az európai ökoszisztémák típusai, állapotuk és fajdiverzitásuk megismerése, megértése*
1.1.	Erdők, bokros és füves társulások, magashegységi társulások	Erdők, bokros és füves társulások, magashegységi társulások megismerése, megértése ismeretterjesztő előadások és vetítéssel egybekötött élménybeszámolók meghallgatásával, természetfilmek megtekintésével
1.2.	Folyók és tavak, lápok és mocsarak, tengerpart és tenger	Folyók és tavak, lápok és mocsarak, tengerpart és tenger megismerése, megértése ismeretterjesztő előadások és vetítéssel egybekötött élménybeszámolók meghallgatásával, természetfilmek megtekintésével
2.	*Az élettelen természet adottságai és értékei Európában*	*Az élettelen természet adottságainak és értékeinek megismerése és megértése Európában*
2.1.	Geológiai képződmények, földfelszín és alatti formák,	Geológiai képződmények, földfelszín- és földfelszín alatti formák, megismerése, megértése ismeretterjesztő előadások és vetítéssel egybekötött élménybeszámolók meghallgatásával, természetfilmek megtekintésével
2.2.	Hidrológiai képződmények, talajtakaró típusai	Hidrológiai képződmények, talajtakaró-típusok megismerése, megértése ismeretterjesztő előadások és vetítéssel egybekötött élménybeszámolók meghallgatásával, természetfilmek megtekintésével
3.	*Antropogén hatások*	*Antropogén hatások megismerése, megértése*
3.1.	Népesedés és élettér	A népesedés és az élettér összefüggésének tanulmányozása statisztikai adatok elemzésével, a lehetséges konfliktusok megoldási lehetőségeinek végiggondolásával (pl. ötletroham-módszer)
3.2.	Népesedés és eltartó képesség	Népesedés és az eltartó-képesség összefüggésének tanulmányozása statisztikai adatok elemzésével, a lehetséges konfliktusok megoldási lehetőségeinek végiggondolásával (pl. ötletroham-módszer)
4.	*Az épített környezet Európában*	*Ismerkedés az európai épített környezettel*
4.1.	Népi-, és polgári építészet	Népi-, és polgári építészet tanulmányozása
4.2.	Vallási- és világi hatalmi építészet	Vallási- és világi hatalmi építészet tanulmányozása
5.	*A környezet Európában*	*Néhány európai ország összehasonlítása környezeti szempontból személyes tapasztalat, médiából szerzett információ révén*
5.1.	A közlekedés és a turizmus fejlődése	A közlekedés és a turizmus fejlődése
5.2.	A fejlettség és a környezeti hatások kapcsolata	A fejlettség és a környezeti hatások kapcsolatának viszonya

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	MAGYARORSZÁG TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELME	MAGYARORSZÁG TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMÉNEK MEGISMERÉSE
1.	*A magyarországi ökoszisztémák típusai, állapotuk és fajdiverzitásuk*	*A magyarországi ökoszisztémák típusai, állapotuk és fajdiverzitásuk megismerése, megértése*
1.1.	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik, reliktumok	Jellegzetes ökoszisztémák és élőlényeik, reliktumok megismerése, megértése személyes „in vivo” tapasztalás, filmek, kiállítások megtekintése, szakemberek tanulási céllal vezetett foglalkozásain való részvétel során
1.2.	Fokozottan védett ökoszisztémák és fajok, természetvédelmi területek	Fokozottan védett ökoszisztémák és fajok, természetvédelmi területek megismerése személyes „in vivo” tapasztalás, filmek, kiállítások megtekintése, szakemberek tanulási céllal vezetett foglalkozásain való részvétel során
2.	*Az élettelen természet adottságai és értékei Magyarországon*	*Az élettelen természet adottságainak és értékeinek megismerése, megértése Magyarországon*
2.1.	Geológiai képződmények, földfelszín és alatti formák,	Geológiai képződmények, földfelszín és földfelszín alatti formák, megismerése, megértése személyes „in vivo” tapasztalás, filmek, kiállítások megtekintése, szakemberek tanulási céllal vezetett foglalkozásain való részvétel során
2.2.	Hidrológiai képződmények, talajtakaró típusai	Hidrológiai képződmények, talajtakaró típusainak megismerése, megértése személyes „in vivo” tapasztalás, filmek, kiállítások megtekintése, szakemberek tanulási céllal vezetett foglalkozásain való részvétel során
3.	*Az épített környezet Magyarországon*	*Az épített környezet megismerése, megértése Magyarországon*
3.1.	Népi-, és polgári építészet	A népi-, és polgári építészet tanulmányozása képek, albumok, és szabadtéri néprajzi múzeumokban szerzett személyes tapasztalatok alapján
3.2.	Vallási- és világi hatalmi építészet	A vallási- és világi hatalmi építészet tanulmányozása albumok, képek és személyes tapasztalatok alapján
4.	*Magyarország környezeti szempontból*	*A közlekedés és a turizmus, a fejlettség (gazdasági, társadalmi) és a környezeti hatások magyarországi kapcsolatának tanulmányozása, ezek összevetése néhány fejlett európai ország adataival, eredményeivel*
V.	ÖKOLÓGIA, GAZDASÁG, GAZDASÁGI ETIKA	ÖKOLÓGIA, GAZDASÁG, GAZDASÁGI ETIKA ALAPJAINAK MEGISMERÉSE
1.	*Rekonstruktív törekvések*	*Rekonstruktív törekvések megismerése, megértése*
1.1.	A természet reverzibilis folyamatainak minimális befolyásolása	Néhány lehetőség megismerése, amely a természet reverzibilis folyamatainak minimális befolyásolására irányul
1.2.	A pusztító irreverzibilis folyamatok leállítása	Olyan esetek megismerése, amelyek a pusztító irreverzibilis folyamatok leállítását követelik
2.	*Vészjelzések adása, ökoszisztémák tisztelete*	*Vészjelzések adása, ökoszisztémák tiszteletének sürgetése*
2.1.	Az ökológiai és a gesztorintézetek	Az ökológiai és gesztorintézetek lehetőségeinek megismerése
2.2.	A média és a civil szervezetek	A média és a civil szervezetek lehetőségeinek megismerése: aláírásgyűjtést szorgalmazó levél megfogalmazása egy, a lakóhelyen aktuális környezeti veszély tárgyában

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Birtokvágy-mentesség, résztvevő tudatosság*	*A birtokvágy-mentes magatartásformák, attitűdök és törekvések megismerése*
3.1.	Természetvédelmi területek kiterjesztése	Természetvédelmi területek kiterjesztésének szorgalmazása
3.2.	Részvétel a gesztorintézetek cselekvésében	Részvétel gesztorintézetek törekvésének támogatásában
4.	*Hagyományos közgazdaságtan kontra alternatív közgazdaságtan*	*Tájékozódás a hagyományos közgazdaságtan és az alternatív közgazdaságtan eltérő szemléletmódjáról és tanításairól, a tanulótársak személyes állásfoglalásának pozitív befolyásolása viták során.*
4.1.	A homo consumens értékrendje	A homo consumens értékrendje
4.2.	A homo oeconomicus értékrendje	A homo oeconomicus értékrendje
5.	*Emberek és szervezetek, fenntarthatóság és jövő*	Tájékozódás az emberek és szervezetek, fenntarthatóság és jövő témáiban
5.1.	Az ember bioszociális lény és a társadalmi kollektívum tagja	Az ember *bioszociális lény és a társadalmi kollektívum* tagja voltának értelmezése személyes beszélgetések során
5.2.	A jól léti társadalom tőkebefektetése, reményteljes jövőkép	A jól léti társadalom tőkebefektetése, reményteljes jövőkép megismerése, megértése. Saját élet elképzelése a reményteljes jövő forgatókönyvében: képzeletbeli naplórészletek, levelek, beszámolók írása
VII.	*A DÖNTÉSHOZATAL ETIKÁJA*	*A DÖNTÉSHOZATAL ETIKÁJÁNAK MEGISMERÉSE*
1.	*A döntéshozatal típusai*	*A döntéshozatal típusainak megismerése és gyakorlása döntési problémahelyzetek megoldásával*
1.1.	A való világbeli döntéshozók	A való világbeli döntéshozók észjárásának kipróbálása szerepjáték során
1.2.	Az ideális világbeli döntéshozók	Az ideális világbeli döntéshozók észjárásának kipróbálása szerepjáték során
2.	*Komplex döntési helyzetek, a felelősség fajtái*	*Komplex döntési helyzetek és a döntéshozókban munkáló felelősség átélése esettanulmányok olvasása és értelmezése során*
2.1.	Jogi felelősség	A jogi felelősség mérlegelése a döntés meghozatalakor
2.2.	Jogon kívüli felelősség	Az etikai felelősség mérlegelése a döntés meghozatalakor

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Információs és kommunikációs kultúra kereszttanterv alkalmazásának célja az 1–4. évfolyamon

Az információs és kommunikációs kereszttanterv célja, hogy a kereszttantervet választó pedagógus teamek minden tagja átlássa, hogy információs és kommunikációs kultúrának szerves része az anyanyelv tudatos és igényes használata, az elektronikus média hatásmechanizmusainak megértése, a különböző médiumokban való eligazodás, az információk szelektív használata. Az információs és kommunikációs kultúra kialakítása ugyanis az egyén szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének meghatározó feltétele.

A fentiekből következik, hogy minden műveltségi területen, a közoktatás egész időszakában valamennyi pedagógusnak nagy gondot kell fordítania az információs és kommunikációs kultúra fejlesztésére. Az egyes pedagógusok teendőit segíti szervezni a következő strukturált téma és tevékenységsor

Tematikus tananyag, tanulási program

1. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
A) ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK		
I.	*HELYESÍRÁS*	*A HELYESÍRÁS-TANULÁS MEGALAPOZÁSA*
1.	*Helyesírás szavak másolásával és diktálás utáni írásával*	*A helyesírás tanulása szavak másolásával és diktálás utáni írásával*
2.	*Helyesírás szavak és mondatok másolásával, illetve diktálás utáni írásával*	*A helyesírás tanulása szavak és mondatok másolásával, illetve diktálás utáni írásával*
3.	*Helyesírási hibák javítása*	*Helyesírási hibák javításának tanulása*
II.	*HELYESEJTÉS*	*HELYESEJTÉS-TANULÁS*
1.	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*
2.	*A helyesejtési normákhoz igazodó versmondás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó versmondás tanulása*
III.	*BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ*	*BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ-TANULÁS*
1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*
2.	*Szövegbefogadás és szövegértés*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*
IV.	*ILLEM*	*AZ ILLEM TANULÁSA*
1.	*Illemszabályok és az illemtudó viselkedés*	*Az illemszabályok tanulása, az illemtudó viselkedés gyakorlása*
2.	*Az étkezésre és az evésre vonatkozó illemszabályok*	*Az étkezésre mint helyzetre, valamint az evésre vonatkozó illemszabályok tanulása.*
3.	*A gyalogos közlekedés illemszabályai*	*A gyalogos közlekedés illemszabályainak tanulása*
4.	*A jó megjelenés illemszabályai*	*A jó megjelenés illemszabályainak tanulása (a testi tisztaság, a ruházat tisztasága, rendezettsége)*
B) INFORMATIKAI ISMERETEK		
I.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK ALAPJAI*
1.	*Adat és információ*	*Adat és információ fogalma*
2.	*Közhasznú információk*	*Közhasznú információk megismerése. Iskolai információk. Információk közvetlen környezetünkben*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	*INFOTECHNOLÓGIA*	*ISMERKEDÉS AZ INFOTECHNOLÓGIÁVAL*
1.	*Probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Ismerkedés a probléma megoldásához szükséges módszerekkel és eszközökkel*
2.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok)*	*Algoritmusok megismerése, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazása*
2.1.	*Adatmodellezés*	*Az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és megfogalmazása*

C) MÉDIAISMERET

I.	HAGYOMÁNYOS TECHNIKÁVAL KÉSZÜLT DOKUMENTUMOK	HAGYOMÁNYOS TECHNIKÁVAL KÉSZÜLT DOKUMENTUMOK MEGISMERÉSE
1.	*Irányított ismerkedés a nyomtatott sajtó gyermekeknek készült lapjaival, magazinok gyermekrovataival, a rádió és, televíziós gyermekműsoraival .*	*Ismerkedés a gyermeksajtóval, napilapok, magazinok gyermekrovatainak követése, a rádió és a televízió gyermekműsorainak figyelése, a látottak, hallottak megbeszélése.*
2.	*A művelődési ház, színház, mozi gyermekeknek szóló programjai*	*Tájékozódás a művelődési ház, a színház és a mozi gyermekeknek szóló programjairól, részvétel a programokon*
II.	FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL.
1.	*Az írás anyagai, eszközei, könyvek régen és ma (kő, fém, agyag, selyem, papiros, írónád, lúdtoll, golyóstoll; agyagtábla, papirusztekercs, kódex, táblanyomatok)*	*Ismerkedés az írás anyagaival, eszközeivel és az emberiség első könyveivel*
2.	*Kézikönyvek*	*Ismerkedés a kézikönyvekkel*
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUM FAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL
1.	*A könyvtárban található különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, lemez, dia, hang- és videokazetta)*	*A könyvtárban található különböző típusú dokumentumok számbavétele, jellemzőik áttekintése*
2.	*A könyvtárban található napilapok gyermekrovatai*	*A könyvtárban található gyermekfolyóiratok, valamint napilapok gyermekrovatainak számbavétele*
IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA
1.	*Gyermekversek, gyermekmesék különböző adathordozókon*	*A könyvtárban található vers, és meselemezek, CD-k, DVD-k, diák, mesefilmeket számbavétele*
2.	*A gyermeksajtó szerepe a tájékozódásban*	*Tájékozódás arról, hogy milyen gyermekfolyóiratok járnak a könyvtárba, mi a szerepük a tájékoztatásban;*
3.	*A gyermeklexikon, a gyermekenciklopédia, a helyesírási szótár szerepe az ismeretszerzésben és a tájékozódásban*	*Kézikönyvek szerkezetének, felépítésének, szócikkeinek tanulmányozása; a betűrendbe sorolás és a szócikkek olvasásának gyakorlása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

2. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM

A) ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK

I.	ANYANYELVI ISMERETEK ÉS A HELYESÍRÁS	ANYANYELVI ISMERETEK TANULÁSA A HELYESÍRÁS TANULÁSÁHOZ ÉS GYAKORLÁSÁHOZ
1.	*Az elválasztás, a szóelemző írásmód, a különírás és egybeírás, a keltezés és a rövidítés, valamint a mondatkezdés, a mondatzárás és a mondattagolás*	*Az elválasztás, a szóelemző írásmód, a különírás és egybeírás, a keltezés és a rövidítés néhány esetének helyesírása, valamint a mondatkezdés, a mondatzárás és a mondattagolás gyakorlása*
2.	*Helyesírási hibák javítása*	*A helyesírási hibák javításának tanulása*
3.	*Elemi ismeretek a szövegről a szövegkorrigálás megalapozása érdekében*	*Elemi ismeretek tanulása a szövegről a szövegkorrigálás megalapozása érdekében a szöveg mondatok kapcsolata, legalább két mondat; témaazonosság*
4.	*Mondattani ismeretek*	*Mondattani ismeretek elsajátítása a helyesejtés és a helyesírás tanulásához*
5.	*Szószerkezettani ismeretek*	*Szószerkezettani ismeretek megtanulása a ráismerés és a megnevezés szintjén*
6	*Toldalékolt szavak alaktani elemzése*	*Toldalékolt szavak alaktani elemzése a helyesírás tanulása érdekében*
7.	*Hangtani ismeretek*	*Hangtani ismeretek tanulása a helyesejtés és a helyesírás tanulásához*
II.	HELYESEJTÉS	HELYESEJTÉS-TANULÁS
1.	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*
2.	*Helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás*	*Helyesejtési normákhoz igazodó vers- és prózamondás gyakorlása*
III.	BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ	BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA
1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*
2.	*Szövegbefogadás és szövegértés*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*
IV.	ILLEM	AZ ILLEM TANULÁSA
1.	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok*	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*
2.	*A terítés és az étkezés illemszabályai*	*A terítés és az étkezés illemszabályainak tanulása*
3.	*A közlekedés illemszabályai*	*A közlekedés illemszabályainak tanulása (gyalogos közlekedés, ill. utazás buszon, vonaton, villamoson, trolibuszon)*
4.	*Az otthoni viselkedés illemszabályai*	*Az otthoni viselkedés illemszabályainak tanulása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A jó megjelenés illemszabályai (testi tisztaság és ápoltság, a ruházat tisztasága, az öltözködés)*	*A jó megjelenés illemszabályainak tanulása (testi tisztaság és ápoltság, a ruházat tisztasága, az öltözködés)*
V.	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSE ÉS KORRIGÁLÁSA	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS KORRIGÁLÁSÁNAK GYAKORLÁSA
1.	*Az elbeszélés*	*Az elbeszélés tanulása*
2.	*A hír*	*A hír tanulása*
3.	*A hirdetés*	*A hirdetés tanulása*

B) INFORMATIKAI ISMERETEK

I.	INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK	AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK ALAPJAI
1.	Adat és információ	Adat és információ fogalma
2.	Közhasznú információk	Közhasznú információk megismerése. Iskolai információk. Információk közvetlen környezetünkben
II.	*INFOTECHNOLÓGIA*	*ISMERKEDÉS AZ INFOTECHNOLÓGIÁVAL*
1.	*Probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Ismerkedés a probléma megoldásához szükséges módszerekkel és eszközökkel*
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmai*	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmainak elsajátítása*
2.1.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok)*	*Algoritmusok megismerése, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazása*

C) MÉDIAISMERET

I.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL
1.	*Gyermeklexikonok, gyermekenciklopédiák szerkezete, felépítése; élőfej, szócikk, rövidítések, betűrend, tartalomjegyzék, név- és tárgymutató*	*Gyermeklexikonok, gyermekenciklopédiák szerkezetének, felépítésének tanulmányozása; élőfej használata, szócikkek olvasása, rövidítések feloldása, betűrend, tartalomjegyzék tanulmányozása, név- és tárgymutató használatának gyakorlása*
2.	*A Magyar értelmező kéziszótár és a Helyesírási szójegyzék szerkezete, felépítése, rövidítései, szócikkei*	*A Magyar értelmező kéziszótár és a Helyesírási szójegyzék tanulmányozása és használatának gyakorlása; szócikkek keresése és olvasása a szótárból*
3.	*Egyetemes és magyar vers- és mesegyűjtemények*	*Egyetemes és magyar vers- és mesegyűjtemények használatának gyakorlása*
4.	*Rádió- és televízióhasználat*	*A rádió és a televízió használatának tanulása*
5.	*A tömegkommunikációs csatornák (tv, rádió) gyermekműsorai; műsorajánlás tantárgyi témakörhöz*	*A tömegkommunikációs csatornák (tv, rádió) gyermekműsorainak rendszeres figyelése; műsorajánlás készítése tantárgyi témakörhöz kapcsolódva*
6.	*A művelődési házak, színházak, mozik gyermekprogramjai; programok reklámjai, hirdetései*	*A művelődési házak, színházak, mozik gyermekprogramjainak figyelemmel kísérése, tájékozódás programokról reklám, újság, műsorfüzet révén*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

3. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
	A) ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK	
I.	ANYANYELVI ISMERETEK ÉS A HELYESÍRÁS	ANYANYELVI ISMERETEK TANULÁSA A HELYESÍRÁS TANULÁSÁHOZ ÉS GYAKORLÁSÁHOZ
1.	*Különírás, egybeírás, keltezés, rövidítés, mondattagolás*	*A különírás és egybeírás, a keltezés, a rövidítés, valamint a mondattagolás gyakorlása*
2.	*Helyesírási hibák javítása*	*Helyesírási hibák javításának tanulása*
II.	*HELYESEJTÉS*	*HELYESEJTÉS-TANULÁS*
1.	*Beszédhallás és beszédmozgás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése*
2.	*Vers- és prózamondás*	*A helyesejtési normákhoz igazodó vers- és pózamondás gyakorlása*
III.	*BESZÉD, KOMMUNIKÁCIÓ*	*BESZÉDFEJLESZTÉS, A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA*
1.	*Szövegalkotás*	*A szövegalkotás tanulása*
2.	*Szövegbefogadás*	*A szövegbefogadás és a szövegértés tanulása*
IV	*ILLEM*	*AZ ILLEM TANULÁSA*
1.	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok*	*Az iskolai viselkedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*
2.	*Az étkezés (terítés, evés), illemszabályai*	*Az étkezés (terítés, evés), illemszabályainak tanulása*
3.	*A közlekedésre vonatkozó illemszabályok (gyalogos közlekedés, utazás autóbuszon, villamoson, trolibuszon, vonaton, hajón, személygépkocsin)*	*A közlekedésre vonatkozó illemszabályok tanulása*
4.	*Az otthoni viselkedés illemszabályai*	*Az otthoni viselkedés illemszabályainak tanulása*
5.	*A jó megjelenés (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, a ruházat tisztasága) illemszabályai*	*A jó megjelenés (ápoltság, testi tisztaság, öltözködés, a ruházat tisztasága) illemszabályainak tanulása*
6.	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályai*	*A vásárlás közbeni viselkedés illemszabályainak tanulása*
7.	*A szabadidős tevékenységek közbeni viselkedés illemszabályai*	*A szabadidőben végezhető tevékenységek közbeni viselkedés illemszabályainak tanulása*
8.	*Az ajándékozás illemszabályai*	*Az ajándékozás (ajándékadás, ajándékfogadás) illemszabályainak tanulása*
9.	*Az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályok*	*Az írásbeli érintkezésre vonatkozó illemszabályok tanulása (levélírás, távirat, képeslap és levelezőlap íratása)*
10.	*A telefonálás illemszabályai*	*A telefonálás illemszabályainak tanulása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

B) INFORMATIKAI ISMERETEK

I.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK ALAPJAI*
1.	*Adat és információ*	*Adat és információ fogalma*
2.	*Közhasznú információk*	*Közhasznú információk megismerése. Iskolai információk. Információk közvetlen környezetünkben*
II.	*INFOTECHNOLÓGIA*	*ISMERKEDÉS AZ INFOTECHNOLÓGIÁVAL*
1.	*Probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Ismerkedés a probléma megoldásához szükséges módszerekkel és eszközökkel*
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmai*	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmainak elsajátítása*
2.1.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok)*	*Algoritmusok megismerése, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazása*
2.2.	*Adatmodellezés*	*Az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és megfogalmazása*
III.	*INFOKOMMUNIKÁCIÓ*	*ISMERKEDÉS A VILÁGHÁLÓ HASZNÁLATÁVAL*
1.	*A hatékony internethasználat alapjai*	*Internetről történő hatékony és céltudatos információszerzés tanulása*
IV.	*MÉDIAINFORMATIKA*	*SZÖVEGES ÉS KÉPI INFORMÁCIÓK HASZNÁLATA*
1.	*Az Internetes portálok.*	*Ismerkedés az Internetes portálokkal*

C) MÉDIAISMERET

1.	*MÉDIAISMERET ALAPJAI*	*MÉDIAISMERET ALAPJAINAK MEGTANULÁSA*
1.	*A különböző tömegkommunikációs csatornák (televízió, rádió, újság) napi használata*	*A különböző tömegkommunikációs csatornákat (tv, rádió, újság) használatának gyakorlása: tájékozódás műsorokban, műsorfigyelés, -kiválasztás, -nézés, beszámoló készítése a látottakról, sajtófigyelés*
2.	Iskolán kívüli önművelési lehetőségek (színház, mozi, művelődési ház); önművelési napló	Információszerzés iskolán kívüli önművelési lehetőségekről: műsorfigyelés, kiválasztás, gyermekműsorok, programok látogatása; önművelési program írása, önművelési napló vezetése
II.	FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL
1.	*A könyvek és az elektronikus dokumentumok fejlődésének fontosabb állomásai (az agyagtáblától a számítógépig)*	*Megadott könyv(ek) alapján tájékozódás a könyvek és az elektronikus dokumentumok fejlődésének fontosabb állomásairól: a témával kapcsolatos képek, ábrák, illusztrációk gyűjtése és rendszerezése; írás-, könyv-, dokumentumtörténeti tabló készítése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A dokumentumok típusai, fajtái (könyv, folyóirat, AV);* *a könyv részei* (borító, kötéstábla, gerinc, címlap, könyvtest); *a könyv legfontosabb adatai (szerző, író, szerkesztő, összeállító, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem);* *fülszöveg, tartalomjegyzék, fejezetek, előszó;* *ismeretközlő művek tartalma;* *könyvajánlás*	*A dokumentumok típusainak, fajtáinak (könyv, folyóirat, AV) számbavétele;* *a könyv részeinek bemutatása szabadon választott mű alapján;* *a könyv legfontosabb adatainak (szerző, író, szerkesztő, összeállító, cím, alcím, műfaj, impresszum, terjedelem) leolvasása egy-egy adott könyvről;* *a fülszöveg, tartalomjegyzék, fejezetek, előszó alapján tájékozódás szépirodalmi és ismeretközlő művek tartalmáról;* *6-8 mondatos ajánlás készítése szabadon választott könyvről*
3.	*Kézikönyvek (lexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak):* *szócikkek, rövidítések, jelek, utalók;* *mutatók, tartalomjegyzék, élőfej;* *szépirodalmi ismeretközlő* *sorozatok, antológiák tartalmi, formai jegyei (azonosságok, különbségek)*	*Kézikönyvek (lexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak) használatának gyakorlása:* *szócikkek olvasása, rövidítések, jelek, utalók számbavétele;* *mutatók, tartalomjegyzék, élőfej használatának gyakorlása;* *szépirodalmi ismeretközlő* *sorozatok, antológiák tartalmi, formai jegyeinek számbavétele (azonosságok, különbségek);* *önálló ismeretszerzés antológiákból, gyűjteményekből tanórai témához*
4.	*Gyermek és ifjúsági folyóiratok adatai (műfaj, rovat, szerkesztő, témák);* *a könyv, a folyóirat és az újság hasonlóságai, különbözőségei;* *napilapok, magazinok gyermekrovatai*	*Gyermek és ifjúsági folyóiratok tanulmányozása, adataik lejegyzése;* *könyv és folyóirat összehasonlítása;* *sajtófigyelés*
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL
1.	*Gyermeklexikonok, enciklopédiák és szótárak* *a kézikönyvek felépítése, szerkezete, témakörei;* *mutatók, élőfej, szócikkek*	*Gyermeklexikonokat, enciklopédiákat és szótárakat használatának gyakorlása:* *a kézikönyvek felépítésének, szerkezetének, témaköreinek áttekintése,* *mutatók, élőfej, szócikkek használata;* *lexikonhasználat gyakorlása olvasás közben*
2.	*Vers-, mesegyűjteményeket, antológiákat szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok*	*Vers-, mesegyűjteményeket, antológiákat szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok áttekintése: tájékozódás a könyvtárban található fontosabb antológiákról, szemelvénygyűjteményekről, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatokról;* *önálló ismeretszerzés gyakorlása (adatgyűjtés, könyvajánlás)*
3.	*A televízió és a rádió műsorai*	*A televízió és a rádió műsorainak figyelése, információszerzés gyermekműsorokról*
4.	*Napilapok, magazinok gyermekrovatai*	*Napilapok, magazinok gyermekrovatainak tanulmányozása*
IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA
1.	*Különböző típusú dokumentumok (könyv, folyóirat, lemez, dia, kép):* *a könyvtárban található fontosabb antológiák (vers-, mese-, szemelvénygyűjtemények);* *szépirodalmi, ismeretközlő könyvek tartalma;* *a fontosabb ifjúsági, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok;* *a könyvtárban található fontosabb sorozatok;* *a könyvtárban található gyermek- és ifjúsági folyóiratok, napilapok gyermekrovatai;* *a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek felépítése, elrendezése, szerkezete, élőfejei, rövidítései, mutatói;* *a lexikon és az enciklopédia azonosságai, különbségei;*	*Tények, adatok gyűjtése különböző típusú dokumentumokból:* *a könyvtárban található fontosabb antológiák számbavétele;* *adatok, tények, ismeretek szerezése a gyűjteményekből, a gyűjtemények tartalomjegyzékének és mutatóinak használatával;* *tájékozódás szépirodalmi, ismeretközlő könyvek tartalmáról az előszó, a tartalomjegyzék és képek alapján (könyvek tanulmányozása, önálló ismeretszerzés);* *a fontosabb ifjúsági, szépirodalmi és ismeretközlő sorozatok számbavétele;* *tények, adatok lejegyzése, tartalmi, formai sajátosságok megfigyelése;* *a könyvtárban található fontosabb sorozatok összegyűjtése;* *a könyvtárban található gyermek- és ifjúsági folyóiratok, napilapok gyermekrovatainak tanulmányozása; (témafigyelés, gyűjtőmunka);* *a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek felépítésének, elrendezésének, szerkezetének,* *élőfejeinek, rövidítéseinek, mutatóinak tanulmányozása; a kézikönyvek használatának gyakorlása (adatkeresés, szócikkek olvasása, név- és tárgymutató, élőfej használata);* *a lexikon és az enciklopédia összehasonlítása;* *lexikonhasználat olvasás közben*
2.	*Gyermek- és ifjúsági könyv, lemez, videokazetta ajánlásai, újdonságlistái a tv-ben, a rádióban és a sajtóban*	*Gyermek- és ifjúsági könyv, lemez, videó ajánlásainak, újdonságlistáinak figyelése a tv-ben, a rádióban és a sajtóban*
3.	*A rádió, a televízió, a színház és a mozi gyermekműsorai*	*A rádió, a televízió, a színház és a mozi gyermekműsorainak figyelése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

4. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM

A) ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK

I.	*HELYESÍRÁS*	*A HELYESÍRÁS TANULÁSA*
1.	*Helyesírás*	*A helyesírás gyakorlása és a helyesírási elemzés menetének megtanulása a helyesejtési, valamint a nyelvtani és helyesírási ismeretek aktualizálása révén*
2.	*Helyesírási szabályzat*	*A helyesírási szabályzat használatának gyakorlása*
II.	*HELYES NYELVHASZNÁLAT*	*A HELYES NYELVHASZNÁLAT GYAKORLÁSA NYELVTANI ISMERETEK AKTUALIZÁLÁSÁVAL*
1.	*Helyes igeragozás*	*A helyes igeragozás gyakorlása*
2.	*Névszók helyes toldalékolása*	*A névszók helyes toldalékolásának gyakorlása*
3.	*Mondatrészek nyelvhelyességi normái*	*A mondatrészek (szószerkezetek) nyelvhelyességi normáinak megismerése és gyakorlása*
4.	*A névelők helyes használata*	*A névelők helyes használatának gyakorlása*
5.	*A mondatokkal összefüggő nyelvhelyességi normák*	*A mondatokkal összefüggő nyelvhelyességi normák megismerése és gyakorlása*
6.	*Nyelvművelő folyóirat*	*Az Édes Anyanyelvünk című folyóirat megismerése és alkalmankénti olvasása*

B) INFORMATIKAI ISMERETEK

I.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK ALAPJAI*
1.	*Adat és információ*	*Adat és információ fogalma*
2.	*Közhasznú információk*	*Közhasznú információk megismerése. Iskolai információk. Információk közvetlen környezetünkben*
II.	*INFOTECHNOLÓGIA*	*ISMERKEDÉS AZ INFOTECHNOLÓGIÁVAL*
1.	*Probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Ismerkedés a probléma megoldásához szükséges módszerekkel és eszközökkel*
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés alapfogalmai*	*Algoritmizálás, adatmdellezés alapfogalmainak elsajátítása*
2.1.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok)*	*Algoritmusok megismerése, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazása*
2.2.	*Adatmodellezés*	*Az iskolában előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteinek felismerése és megfogalmazása*
III.	*INFOKOMMUNIKÁCIÓ*	*ISMERKEDÉS A VILÁGHÁLÓ HASZNÁLATÁVAL*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A hatékony internethasználat alapjai*	*Internetről történő hatékony és céltudatos információszerzés tanulása*
IV.	*MÉDIAINFORMATIKA*	*SZÖVEGES ÉS KÉPI INFORMÁCIÓK HASZNÁLATA*
1.	*Az Internetes portálok.*	*Ismerkedés az Internetes portálokkal*

C) MÉDIAISMERET

1.	*MÉDIAISMERET ALAPJAI*	*MÉDIAISMERET ALAPJAINAK MEGTANULÁSA*
1.	*Szelektív rádióhallgatás és a televíziónézés*	*A rádió és a televízió használatának tanulása*
2.	*Lakóhelyi közművelődési intézmények*	*Látogatások előkészítése és irányítása a lakóhely művelődési intézményeiben*
II.	A FELFEDEZŐ KERESÉS ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓKBAN	BEVEZETÉS AZ INFORMÁCIÓKERESÉS REJTELMEIBE AZ ÉLETKORNAK MEGFELELŐ INFORMÁCIÓHORDOZÓK SEGÍTSÉGÉVEL
1.	*Az emberi közlés fejlődésének főbb állomásai; a könyv- és újságkészítés mai technikája*	*Az emberi közlés fejlődésének főbb állomásainak önálló áttekintése dokumentumtörténeti források alapján; kiadó- és nyomdalátogatás*
2.	*Könyvek részei, adatai; könyvajánlás, könyvismertetés; a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek elemei (szócikkek, élőfej, mutatók, jelek, rövidítések); lexikonok, szótárak, enciklopédiák hasonlóságai, különbözőségei; az egyes tudományágak fontosabb lexikonjai, enciklopédiái és szótárai; vers-, mesegyűjtemények, szemelvények; gyermeklapok, -rovatok; a napilap, magazin, folyóirat és az évkönyv hasonlóságai, különbözőségei*	*Könyvek részeinek megnevezése, adatainak leolvasása egy-egy adott könyvről (gyakorlás); könyvajánlás, könyvismertetés készítése az előszó, a fejezet, a tartalomjegyzék, a képek, ábrák tanulmányozása alapján; a könyvtárban található fontosabb kézikönyvek használatának gyakorlása (szócikkek, élőfej, mutatók, jelek, rövidítések); lexikonok, szótárak, enciklopédiák összehasonlítása; szócikkek szerkesztése, lexikonminták alapján; önálló ismeretszerzés gyakorlása az egyes tudományágak fontosabb kézikönyveiből; önálló ismeretszerzés gyakorlása vers-, mesegyűjteményekből, szemelvényekből; gyermeklapok, -rovatok rendszeres olvasása; a napilap, magazin, folyóirat, évkönyv összehasonlítása*
3.	*Önművelési csatornák útján szerzett információk*	*Önművelési csatornák útján szerzett információk összehasonlítása a különféle dokumentumokból szerzett ismeretekkel*
III.	FŐBB DOKUMENTUMFAJTÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE, TARTALMÁNAK ÉS ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSA	ISMERKEDÉS A DOKUMENTUMFAJTÁKKAL, FORMAI ÉS TARTALOMI ADATAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJAIVAL
1.	*Különböző típusú kézikönyvek (lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz); az egyes tudományágak alapvető kézikönyvei; tankönyvek, szemelvénygyűjtemények, tanulási segédletek név- és tárgymutatói, kislexikonjai, irodalomjegyzékei;*	*A különböző típusú kézikönyvek (lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz) használatának gyakorlása: tájékozódás az egyes tudományágak alapvető kézikönyveiben: tények, adatok gyűjtése, referens kérdések megválaszolása, szócikkek olvasása; önálló ismeretszerzés gyakorlása:*
2.	*Katalógusok (betűrendes, szak) szerkezeti felépítése*	*A könyvtár katalógusainak tanulmányozása, használatuk gyakorlása*
3.	*Közhasznú információforrások (telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, tájékoztató füzetek).*	*Közhasznú információforrások használati utasításának tanulmányozása, használatuk gyakorlása*
4.	*A médiapiac közhasznú információi: újdonságlisták (lemez, CD, kazetta, videó, film, DVD), könyvkiadók könyvajánlásai; televízió, rádió, sajtó közhasznú információi, hirdetései, reklámjai*	*Tájékozódás a médiapiac közhasznú információiról: újdonságlisták (lemez, CD, kazetta, videó, film, DVD), könyvkiadók könyvajánlásainak figyelése; televízió, rádió, sajtó közhasznú információinak, hirdetéseinek, reklámjainak figyelemmel követése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA
1.	*Információforrások (könyv, folyóirat, AV, számítógép) az iskolai feladatokhoz, egyéni problémák megoldásához;* *a felhasznált forrás főbb adatai (szerző, cím, impresszum, terjedelem);* *tárgymutató, mellékletek, időrendi táblázat;* *tartalmi ismertetés előszó, tartalomjegyzék, képek, ábrák alapján;* *ajánlójegyzék, bibliográfia, könyvismertetés;* *felhasznált forrás, felhasznált irodalom*	*Iskolai feladatokhoz, egyéni problémák megoldásához információkeresés megadott vagy szabadon választott forrásokból (könyv, folyóirat, AV, számítógép): tények, adatok lejegyzése különböző dokumentumokból;* *információszerzés nem hagyományos dokumentumokból (AV, számítógép, képújság);* *a felhasznált forrás főbb adatainak lejegyzése (szerző, cím, impresszum, terjedelem);* *tárgymutató, mellékletek, időrendi táblázat használata;* *tartalmi ismertetés készítése (előszó, tartalomjegyzék, képek, ábrák alapján) megadott dokumentumokról; ajánlójegyzék, bibliográfia, könyvismertetés készítése;* *a felhasznált forrás szabályos idézésének, a felhasznált irodalom feltüntetése szabályainak gyakorlása*
2.	*A könyvtár direkt (kézikönyvtár) és indirekt (katalógus, bibliográfia, adatbázis) tájékoztató apparátusa;* *általános szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, antológiák, atlaszok;* *jegyzet, cédula;* *könyvajánlás szaktárgyi témakörökhöz;* *a katalógusok, bibliográfiák számítógépes adatbázisok használatára épülő önálló ismeretszerzés módszerei*	*Önműveléshez, szaktárgyi ismeretszerzéshez a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató apparátusának használata:* *a kézikönyvtári állományra épülő önálló ismertszerzés gyakorlása;* *általános szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, antológiák, atlaszok tanulmányozása és használatuk gyakorlása (adatkeresés, anyaggyűjtés, referens kérdések megoldása);* *a jegyzetelés és a cédulázás gyakorlása;* *szaktárgyi témakörökhöz könyvajánlás készítése;* *szócikkek szerkesztése lexikonminták alapján;* *keresés gyakorlása leíró és szakkatalógusban;* *adatgyűjtés, bibliográfiakészítés, tájékozódás katalógusok alapján;* *irodalomkeresés szakbibliográfiákból*
3.	*Tömegkommunikációs csatornák és iskolán kívüli önművelési formák információi;* *televízió- és rádióműsorok;* *műsorokról szóló kritikák, elemzések;* *az írott és elektronikus sajtó; tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás* *színház, mozi, művelődési ház gyermekműsorai;* *önművelési napló*	*Információkeresés tömegkommunikációs csatornákból és iskolán kívüli önművelési formákból:* *televízió- és rádióműsorok figyelése, nézése;* *műsorokról szóló kritikák, elemzések figyelése;* *az írott és elektronikus sajtó figyelése; tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése;* *színház, mozi, művelődési ház gyermekműsorainak figyelése;* *önművelési napló készítése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Információs és kommunikációs kultúra kereszttanterv alkalmazásának célja az 5–8. évfolyamon

Az információs és kommunikációs kereszttanterv célja, hogy a kereszttantervet választó pedagógus teamek minden tagja átlássa, hogy információs és kommunikációs kultúrának szerves része az anyanyelv tudatos és igényes használata, az elektronikus média hatásmechanizmusainak megértése, a különböző médiumokban való eligazodás, az információk szelektív használata. Az információs és kommunikációs kultúra kialakítása ugyanis az egyén szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének meghatározó feltétele.

A fentiekből következi, hogy minden műveltségi területen, a közoktatás egész időszakában valamennyi pedagógusnak nagy gondot kell fordítania az információs és kommunikációs kultúra fejlesztésére. Az egyes pedagógusok teendőit segíti szervezni a következő strukturált téma és tevékenységsor

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
	ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK	
I.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA
1.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási hibák javítása*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási hibajavítás gyakorlása*
2.	*Fogalmazás*	*Fogalmazás*
II.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA
1.	*Helyesejtés*	*A helyesejtés tanulása*
2.	*Az élőbeszéd*	*Az élőbeszéd gyakorlása*
III.	A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA
1.	*Szövegértés, információk felfogása*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*
3.	*A beszélő és a beszédprodukció hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*
IV.	*ANYANYELVÜNK TÖRTÉNETE*	*ANYANYELVÜNK TÖRTÉNETÉNEK MRGISMERÉSE*
1.	*Anyanyelvünk fejlődéstörténetének korszakai*	*Anyanyelvünk főbb fejlődéstörténeti korszakainak bemutatása*
2.	*Magyar nyelvjárástípusok*	*A magyar nyelvjárástípusok néhány jellegzetességének megismerése a nyelvjárástípusok összehasonlítása révén*
	INFORMATIKAI ISMERETEK	
I.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*ISMERKEDÉS AZ IINFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEKKEL*
2.3.	*Közhasznú információforrások*	*Közhasznú információforrások használata*
2.4.	*Adatbázisok*	*adatbázisok használata*
II.	INFOTECHNOLÓGIA	problémamegoldás informatikai eszközök és módszerek segítségével
1.	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	INFOKOMMUNIKÁCIÓ MEGISMERÉSE
1.	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák*	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák elmélyítése*
2.	Hatékony világháló -használat	Hatékony és céltudatos információszerzés a világhálóról

MÉDIAISMERET

I.	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA
1.	*Az iskolai (vagy más) könyvtár különböző szolgáltatásai (kölcsönzés, helyben olvasás, irodalomkutatás, számítógép-használat); a teljes könyvtári állomány (kölcsönözhető, helyben használható állományrészek); a könyvek raktári rendje (betűrend, ETO); feliratok, eligazító táblák, jelzetek, színcsíkok funkciója; könyvtártörténeti ismeretek*	*Az iskolai (vagy más) könyvtár különböző szolgáltatásainak használata; tájékozódás a teljes könyvtári állományban; a könyvek raktári rendjének biztonságos használata, feliratok, eligazító táblák, jelzetek, színcsíkok funkció szerinti kezelése; könyvtártörténeti ismeretek olvasása, feldolgozása*
2.	*Tömegkommunikációs csatornák (sajtó, rádió, televízió, világháló)*	*Önálló ismeretszerzés gyakorlása tömegkommunikációs csatornákból : kínálatfigyelés, figyelés, -kiválasztás; a kiválasztott műsor megnézése, meghallgatása; a látottak, hallottak feldolgozása; gyermekfolyóiratok, gyermekrovatok olvasása, feldolgozása*
3.	*Iskolán kívüli önművelési formák és a könyvtárhasználati formák azonosságai és különbségei; önművelési napló*	*Iskolán kívüli önművelési formák útján szerzett információk összehasonlítása a könyvtárhasználati formákkal, azonosságok és különbségek megfigyelése; önművelési napló készítése*
II.	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEINEK BIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTANULÁSA
1.	*A nyomtatott, az AV, az elektronikus ismerethordozók;*	*A nyomtatott, az AV, az elektronikus ismerethordozók összehasonlítása;*
2.	*Kézikönyvek (általános lexikonok, szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, statisztikák, közhasznú információforrások)*	*A kézikönyvekről (általános lexikonok, szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, adattárak, statisztikák, közhasznú információforrások) eddig megszerzett ismeretek alkalmazása tantárgyi feladathelyzetben*
3.	*Antológiák, sorozatok, forrásgyűjtemények*	*Antológiák, sorozatok, forrásgyűjtemények ismeretanyagának beépítése a tanórai munkába*
4.	*Különböző típusú periodikák (gyermeklapok, napilapok, népszerű, tudományos folyóiratok), elektronikus sajtó*	*Részletes tájékozódás különböző típusú periodikákban: sajtófigyelés, sajtóismeret, tájékozódás az elektronikus sajtóban*
5.	*A könyvkészítés technológiája; a muzeális bibliofil könyv*	*A könyvkészítés technológiájának tanulása szövegolvasás, -feldolgozás, kiadó- és nyomdalátogatás révén; a muzeális bibliofil könyv jelentésének értelmezése*
6.	*Tömegkommunikációs csatornák CD-, video-, hangkazetta-, könyvajánlásai*	*Tömegkommunikációs csatornák CD-, video-, hangkazetta-, könyvajánlásainak figyelése*
III.	EGYSZERŰBB IRÁNYÍTOTT FORRÁS- ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS DIREKT ESZKÖZÖKBEN ÉS A HELYI ADATBÁZISOKBAN	ISMERKEDÉS AZ IRÁNYÍTOTT FORRÁS- ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS MÓDJAIVAL

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A könyvtár direkt tájékoztató eszközei (lexikon, enciklopédia, szótár, adattár, atlasz, kézikönyvek*	*Tények, adatok gyűjtése, irodalomkutatás, bibliográfia készítése lexikonból, szótárból, enciklopédiából, atlaszokból, kézikönyvekből, antológiákból és gyűjteményekből*
2.	*A könyvtár indirekt tájékoztató eszközei (katalógusok, bibliográfiák, számítógépes adatbázis)*	*Tények, adatok lejegyzése , katalógusból irodalom gyűjtése megadott témához;* *bibliográfia összeállítása (ajánló, téma) katalógusból;* *betűrendes és szakkatalógus közötti különbségek számbavétele, annak tisztázása, hogy melyiket, mikor célszerű használni;* *a könyvtári számítógépes adatbázis használatának gyakorlása (tájékozódás, keresés)*
3.	*Közhasznú információs források és azok online elérési lehetőségei*	*Az önálló információszerzés gyakorlása konkrét feladathelyzetben menetrendből, szaknévsorból, telefonkönyvből;* *ajánlójegyzékeinek tanulmányozása*
4.	*Önművelési, tömegkommunikációs csatornák: művelődési, művészeti, tudományos intézmények, médiumok*	*Tájékozódás a közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásairól (műsorok, programok, tájékoztatók figyelés);* *tájékozódás az írott és elektronikus sajtóban, médiumokban (tv, rádió) és a médiapiac újdonságaiban (műsorok figyelése, információszerzés)*
5.	*Az iskolakönyvtár elektronikus katalógusa és más helyi adatbázisok*	*Az iskolakönyvtár elektronikus katalógusának és más, az iskolában vagy a település más intézményében fejlesztett adatbázis megismerése.*
IV.	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK*	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉNEK ÉS AZ IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA*
1.	*Médiumok felosztása formai jegyek alapján*	*Médiumok csoportosításának megértése*
2.	*Médiumok felosztása információs érték alapján.*	*Megtanulása annak, milyen módon oszthatók fel a médiumok a lehetséges információs érték alapján.*
V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	ISMERKEDÉS A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁVAL, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS TANULÁSA
1.	*A hagyományos és elektronikus ismerethordozók szerepe a forrásalapú tanulásban és az önálló ismeretszerzésben; AV-dokumentumok; könyvismertetések*	*Könyvtári AV-dokumentumok (lemez, dia, video, hangkazetta, CD-lemez, DVD-lemez) használatának gyakorlása;* *könyvismertetések (recenzió, értékelés, ajánlás) készítése különböző műfajban;*
2.	*A kézikönyvek szerepe a tanulásban és az önképzésben; források*	*Az önálló ismeretszerzés gyakorlása egy vagy több forrásból, jegyzetkészítés, cédulakészítés a szerzett információkról;* *a felhasznált forrás bibliográfiai adatainak lejegyzése*
3.	*A katalógusok, bibliográfiák számítógépes adatbázisok szerepe az önálló ismeretszerzésben*	*Kiselőadás, tanulmány, szemle, könyvajánlás, ajánlóbibliográfia készítése tananyaghoz a könyvtár direkt és indirekt tájékoztató eszközeinek felhasználásával*
4.	*A szellemi munka technikája, szabályai*	*Az önálló ismeretszerzés, jegyzetelés, cédulázás gyakorlása a tanulmányozott dokumentum vagy ismerethordozó bibliográfiai adatainak szabályos leírásával, az idézetek pontos jelölésével*
5.	*Többcsatornás ismeretszerzés az önművelésben: médiaismeret és -használat; színház, mozi, múzeum*	*Televíziós, rádiós műsorok, valamint a sajtó figyelése, hallgatása, nézése, olvasása;* *színház-, mozi-, múzeumlátogatás, a látottak feldolgozása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
	ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK	
I.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA
1.	*Esztétikus, művelt kézírás*	*Esztétikus, művelt kézírás kialakítása másolással, diktálással, akaratlagos írással*
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási hibák javítása*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*
3.	*Helyesírási szabályzat* és *Helyesírási tanácsadó szótár* kezelése	a *helyesírási szabályzat* és a *Helyesírási tanácsadó szótár* kezelésének gyakorlása
4.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*
5.	*Fogalmazás*	*A fogalmazásírás gyakorlása*
II.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*
2.	*Élőbeszéd*	*Az élőbeszéd gyakorlása*
III.	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA
1.	*Szövegértés, információk felfogása*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*
3.	*A beszélő személy hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*
IV.	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSE ÉS KORRIGÁLÁSA	KÜLÖNBÖZŐ MŰFAJÚ SZÖVEGEK KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS KORRIGÁLÁSÁNAK GYAKORLÁSA
1.	*Az elbeszélés*	*Az elbeszélés tanulása*
2.	*A hír*	*A hír tanulása*
3.	*A hirdetés*	*A hirdetés tanulása*
	INFORMATIKAI ISMERETEK	
I.	*INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK*	*ISMERKEDÉS AZ INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEKKEL*
1	*Közhasznú információforrások*	*Közhasznú információforrások használata*
2.	*Adatbázisok*	*Adatbázisok használata*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	INFOTECHNOLÓGIA	problémamegoldás informatikai eszközök és módszerek segítségével
1.	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök*	*Adott probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása*
2.	*Az információ különböző formáinak felhasználási lehetőségei*	*Az információ különböző formáinak felhasználási lehetőségeinek bemutatása*
3.	*Algoritmusok (játékok algoritmusa, a mindennapi ügyintézést segítő algoritmusok, a házimunkát segítő algoritmusok; könyvhasználati algoritmusok stb.)*	*Algoritmusok megismerése, összehasonlítása, algoritmusok használatának gyakorlása; algoritmusok szöveges rajzos megfogalmazásának és "visszafejtésének" gyakorlása*
III.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	INFOKOMMUNIKÁCIÓ MEGISMERÉSE
1.	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák*	*A hagyományos és új technológiákon alapuló kommunikációs formák elmélyítése*
2.	Hatékony világháló -használat	Hatékony és céltudatos információszerzés a világhálóról
IV.	MÉDIAINFORMATIKA	SZÖVEGES ÉS KÉPI INFORMÁCIÓK HASZNÁLATA
1.	Internetes portálok, szöveges és képi információforrások	Internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata
V.	AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM	ISMERKEDÉS AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM ALAPJAIVAL
1.	*Szabadon felhasználható források*	*Szabadon felhasználható források megismertetése*
2.	*Személyes adatok*	*Személyes adatok – fogalom tisztázása*
3.	*Informatika története*	*Informatika történetének legjelentősebb állomásainak megismertetése*
4.	*Informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdései*	*Informatika eszközök alkalmazásának etikai kérdéseinek ismertetése*

MÉDIAISMERET

I.	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ESZKÖZÖKÖN ALAPULÓ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA
1.	*A legfontosabb tömegkommunikációs csatornák*	*A legfontosabb tömegkommunikációs csatornák használata: a tömegmédiumok információinak összehasonlítása a könyvtári információszerzéssel; tájékozódás hírműsorokban, rovatokban, műsorfigyelés, műsorok elemzése, véleményalkotás látott vagy hallott műsorokról; műsorszerkesztés, forgatókönyv- írás gyakorlása*
2.	*Az iskolán kívüli különböző önművelési formák és lehetőségek: a közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai (művelődési ház, színház, mozi, hangverseny, kiállítás, múzeum, levéltár); a lakóhely önművelési lehetőségei*	*Tájékozódás az iskolán kívüli különböző önművelési formákról és lehetőségekről: információszerzés közművelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásairól műsorfüzetek, meghívók, katalógusok tanulmányozása révén; a lakóhely önművelési lehetőségeinek, szolgáltatásainak igénybe vétele*
3.	*A médiapiac szolgáltatásai; videotékák, lemeztárak, könyvkereskedések, antikváriumok*	*Tájékozódás a médiapiac szolgáltatásairól; videotékák, lemeztárak, könyvkereskedések, antikváriumok meglátogatása, szolgáltatásaik igénybe vétele*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEI	TANULMÁNYI FELADATHOZ KERESŐKÉRDÉSEK MEGFOGALMAZÁSÁNAK ELŐFELTÉTELEINEK BIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTANULÁSA
1.	*Magyarországi kiadók és nyomdák; a könyvkészítés mai technológiája, a kiadók, nyomdák tevékenysége; a muzeális értékű (antik) és bibliofil könyvek*	*Információk, adatok gyűjtése magyarországi kiadókról és nyomdákról; a könyvkészítés mai technikájának, kiadók, nyomdák tevékenységének tanulmányozása; adatok, információk gyűjtése muzeális értékű (antik) és bibliofil könyvekről*
2.	*Az elektronikus sajtó reklámjai, prospektusai, az újságok, az UK és a könyvkiadók könyvjegyzékei, AV-katalógusok; otthoni (saját) médiatár*	*Tájékozódás az elektronikus sajtó reklámjaiban, prospektusokban, újságokban, UK-ban, könyvkiadói jegyzékekben, AV- katalógusokban; otthoni (saját) médiatár megtervezése*
3.	*Közművelődési, művészeti, tudományos intézmények (művelődési ház, színház, kiállító terem, múzeum, levéltár) speciális dokumentumai, tárgyi forrásai, eszközei*	*Közművelődési, művészeti, tudományos intézmények (művelődési ház, színház, kiállító terem, múzeum, levéltár) speciális dokumentumainak, tárgyi forrásainak, eszközeinek tanulmányozása, beépítése a szaktárgyi ismeretszerzésbe*
IV.	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE ÉS IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSUK*	*MÉDIUMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉNEK ÉS AZ IRÁNYÍTOTT FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA*
1.	*A digitális médiumok*	*A digitális médiumok megismerése*

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
	ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK	
I.	KOMMUNIKÁCIÓ	A KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA
1.	*Az olvasáskutatás témakörei és eredményei*	*Tájékozódás az olvasáskutatás témakörei és eredményei körében*
II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA
1.	*Írástechnikák*	*Írástechnikák elsajátítása*
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási javítás*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*
3.	a *Helyesírási kéziszótár* és a *helyesírási szabályzat* használata	a *Helyesírási kéziszótár* és a *helyesírási szabályzat* használatának gyakorlása
4.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*
5.	*A magyar helyesírás történeti előzményei*	*A mai magyar helyesírás történeti előzményeinek megtanulása*
6.	*Fogalmazás*	*Fogalmazás gyakorlása különböző műfajokban*
III.	ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*
2.	*Az élőbeszéd gyakorlása*	*Az élőbeszéd gyakorlása*
IV.	A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA
1.	*Elhangzó információk felfogása, szövegértés*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*
3.	*A beszélő személy hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*
II.	A SZÖVEG TÍPUSAI	A SZÖVEG TÍPUSAINAK MEGISMERÉSE
1.	*Szövegtípusok a realizálódás alapján*	*Szövegtípusok megismerése a realizálódás alapján*
2.	*Szövegtípusok a közlő szándéka alapján*	*Szövegtípusok megismerése a közlő szándéka alapján*
3.	*Szövegtípusok műfajiság szerint*	*Szövegtípusok megismerése a műfajiság szerint*
4.	*Szövegtípusok a szerzőség alapján*	*Szövegtípusok megismerése a szerzőség alapján*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	A SZÖVEG SZERKEZETE	A SZÖVEG SZERKEZETÉNEK ELEMZÉSE
1.	*Makroszerkezet:* *bevezetés,* *tárgyalás,* *befejezés*	*A makroszerkezet elemzése*
2.	*Mikroszerkezet*	*A mikroszerkezet elemzése*
IV.	A KOHERENCIA	A KOHERENCIA MEGISMERÉSE
1.	*A szövegkoherencia grammatikai mutatói*	*A szövegkoherencia grammatikai mutatóinak megismerése*
2.	*A szövegkoherencia jelentéstani mutatói*	*A szövegkoherencia jelentéstani mutatóinak elemzése*
3.	*Pragmatikai előfeltevések és következtetések*	*Pragmatikai előfeltevések és következtetések megismerése*

INFORMATIKAI ISMERETEK

I.	INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK	INFORMATIKA-ALKALMAZÓI ISMERETEK TANULÁSA
1.	*Adatbázisok, adattáblák.*	*Adatbázisok, adattáblák. alkalmazása. Keresés az adatbázisban.*
II.	INFOTECHNOLÓGIA	INFOTECHNOLÓGIA HASZNÁLATA PROBLÉMAMEGOLDÁSRA
1.	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek*	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek* kiválasztásának menete
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés*	*Algoritmizálás, adatmodellezés megismerése*
3.	*Véletlen jelenségek modelljének megismerése*	*Véletlen események szimulálása és a szimuláció vizsgálata: dobókocka szimulációs programjának elkészítése és elemzése; lottóhúzások szimulációjának elemzése, a nyerési esély vizsgálata;* *gazdasági szimulációs program készítése a termék – iskolaújság – költségkalkulációjához és hozamának vizsgálatához*
III.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	ISMERKEDÉS A KOMMUNIKÁCIÓ KÜLÖNBÖZŐ FORMÁIVAL
1.	*Az Interneten, mint kommunikációs és adatcserélő hely.*	Információ szerzés és információ elhelyezése az Interneten
2.	*Mobilkommunikációs eszközök.* *Egyéni információk.*	*Mobilkommunikációs eszközök használata.* *Egyéni információk továbbítása mobilkommunikációs eszközökön.*
IV.	*MÉDIAINFORMATIKA*	*HAGYOMÁNYOS ÉS ELEKTRONIKUS MÉDIUMOK KAPCSOLATA*
1.	*Hagyományos médiumok számítógépes megfelelői*	*Hírlapok, folyóiratok online kiadásai. Az e-book fogalma Elektronikus könyvtárak*
V.	*AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM*	*AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM GYAKORLATA*
1.	*A szerzői jog*	*A szerzői jog fogalma. Szabad felhasználás értelmezése*
2.	*Informatika biztonság*	*Informatika biztonság fontosságának megismerése*
3.	*Az informatika hatása az emberi kapcsolatokra*	*Az informatika fejlődésének pozitív és negatív hatásainak megismerése az emberi kapcsolatokra*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Viselkedési szabályok az infokommunikációs világban*	*A netikett fogalma.* *Hogyan viselkedjünk virtuális kapcsolattartáskor*

MÉDIAISMERET

I.	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATÁNAK ELSAJÁTÍTÁSA
1.	*Tömegkommunikációs eszközök, csatornák*	*Tömegkommunikációs műsorok, programok figyelése, a megszerzett információk rendszerezése, szelektálása, felhasználása a tantárgyi tanulás során; sajtófigyelés, -olvasás, ismertetők írása*
2.	*Művelődési, művészeti, tudományos intézmények szolgáltatásai*	*Mozi, színház, művelődési ház programjainak figyelése, válogatása, részvétel a programokon; iskolai feladatokhoz kapcsolódó múzeumi, levéltári kutató-gyűjtőmunka gyakorlása*
3.	*A könyv- és médiapiac*	*Tájékozódás a könyv-, film-, video- és lemezpiacon: katalógusok, ajánlások figyelése, könyv-, film, video, hanglemez-ajánlások készítése*
4.	*Önművelési napló*	*Önművelési napló vezetése*
II.	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSÉNEK TANULÁSA ÉS BEGYAKORLÁSA
1.	*Az időszaki kiadványok fajtái, szerkezete*	*Az írott és elektronikus sajtó különböző formáinak, szerkezetének, tartalmi, formai jegyeinek számbavétele; önálló ismeretszerzés gyakorlása gyermek, ifjúsági és szakfolyóiratokból, iskolai témához kapcsolódva*
2.	*Tömegkommunikációs eszközök és csatornák*	*Tömegkommunikációs csatornák és eszközök útján szerzett ismeretek beépítése az iskolai tananyagba: műsorok, programok figyelése, ajánlása; médiapiac figyelése, újdonságok ajánlása*
3.	*Önművelési csatornák (művelődési ház, színház, film, kiállítás, múzeum, levéltár)*	*Különböző önművelési csatornák szolgáltatásainak figyelemmel kísérése; műsorfüzetek, ismertetők, tájékoztatók olvasása; kutató-gyűjtőmunka végzése múzeumban, levéltárban, iskolai irattárban*
4.	*Komplex könyvtári keresés katalógusból és számítógép segítségével*	*A komplex keresés különböző módjainak megtanulása*
III.	IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS	DIREKT ÉS INDIREKT TÁJÉKOZTATÁSI ESZKÖZÖKNEK MEGFELELŐ MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA
1	*A közhasznú információforrások (szerkezete, felépítése): telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, a médiapiac ajánló katalógusai*	*Telefonkönyv, menetrend, szaknévsor, ajánló katalógus (könyv, lemez, video) tanulmányozása, Használatuk gyakorlása*
2.	*A könyvtári számítógépes adatbázis*	*A számítógépes adatbázis használatának gyakorlása*
IV.	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA
1.	*Forráshasználat módja. A keresés lépései, forrásfeltárás*	*Forráshasználat módjának tanulása.*
2.	*Forráshasználat etikai kérdései*	*Forráshasználat etikai kérdéseinek tanulása*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
	ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK	
I.	OLVASÁS	AZ OLVASÁS TANULÁSA
1	*Könyvolvasási szokások*	*Könyvolvasási szokások alakítása*
2.	*Az olvasáskutatás témakörei*	*Tájékozódás az olvasáskutatás témakörei és eredményei körében*
II.	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ	ÍRÁS, ÍRÁSOS KOMMUNIKÁCIÓ TANULÁSA, GYAKORLÁSA
1.	*Írástechnikák*	*Az írástechnikák elsajátítása*
2.	*Helyesírás, helyesírási elemzés, helyesírási javítás*	*A helyesírás, a helyesírási elemzés és a helyesírási szempontú szövegjavítás gyakorlása*
3.	a *helyesírási szabályzat* használata	a *helyesírási szabályzat* használatának gyakorlása
4.	*Helyesírási hibák gyűjtése*	*Helyesírási hibák gyűjtése*
5.	*Fogalmazás*	*A fogalmazás tanulása, gyakorlása*
III.	AZ ÉLŐBESZÉD	AZ ÉLŐBESZÉD GYAKORLÁSA
1.	*Helyesejtés*	*Helyesejtés-tanulás*
2.	*Az élőbeszéd gyakorlása*	*Az élőbeszéd gyakorlása*
IV.	MÁSOK MEGHALLGATÁSA	MÁSOK MEGHALLGATÁSA, A HALLGATÓ–BEFOGADÓ SZEREP GYAKORLÁSA
1.	*Elhangzó információk felfogása, szövegértés*	*A beszédet kezdeményező személy információinak felfogása, a szövegértés gyakorlása*
2.	*Beszédpercepció*	*A beszédpercepció fejlesztése*
3.	*A beszélő személy és az általa közvetített üzenet hitelessége*	*A beszélő személy és az általa közvetítettek hitelességének elemzése*
V.	A STÍLUS	ISMERETEK TANULÁSA, ÉLMÉNYEK SZERZÉSE A STÍLUSRÓL, A STÍLUST VIZSGÁLÓ STILISZTIKÁRÓL
1.	*A képes kifejezések fajtái*	*A képes kifejezések fajtáinak áttekintése, felismerésének gyakorlása*
2.	*A szó- és a mondatalakzatok fajtái*	*A szó- és mondatalakzatok fajtáinak áttekintése, felismerésük gyakorlása*
VI.	STÍLUSFAJTÁK ÉS SZÖVEGTÍPUSOK	STÍLUSFAJTÁK ÉS SZÖVEGTÍPUSOK MEGISMERÉSE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Az írott szövegek jellegzetes stílusfajtái*	*Az írott szövegek jellegzetes stílusfajtáinak megismerése*
2.	*Az írott stílusok jellemzői a vizuális kép és a nyelvi kép szempontjából*	*Az írott stílusok jellemzőinek megismerése a vizuális kép, valamint a nyelvi kép szempontjából*
3.	*A beszélt szövegek jellegzetes stílusfajtái*	*A beszélt szövegek jellegzetes stílusfajtáinak felismerése*
4.	*A beszélt stílus akusztikumának jellegzetességei*	*Ismeretek tanulása, élmények szerzése a beszélt stílus akusztikumának néhány jellegzetességéről*

INFORMATIKAI ISMERETEK

I.	INFOTECHNOLÓGIA	INFOTECHNOLÓGIA HASZNÁLATA PROBLÉMAMEGOLDÁSRA
1.	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek*	*Probléma megoldásához szükséges eszközök és módszerek* kiválasztásának menete
2.	*Algoritmizálás, adatmodellezés*	*Algoritmizálás, adatmodellezés megismerése*
3.	*Véletlen jelenségek modelljének megismerése*	*Véletlen események szimulálása és a szimuláció vizsgálata: dobókocka szimulációs programjának elkészítése és elemzése; lottóhúzások szimulációjának elemzése, a nyerési esély vizsgálata; gazdasági szimulációs program készítése a termék – iskolaújság – költségkalkulációjához és hozamának vizsgálatához*
II.	INFOKOMMUNIKÁCIÓ	ISMERKEDÉS A KOMMUNIKÁCIÓ KÜLÖNBÖZŐ FORMÁIVAL
1.	*Az Interneten, mint kommunikációs és adatcserélő hely.*	Információ szerzés és információ elhelyezése az Interneten
2.	*Mobilkommunikációs eszközök. Egyéni információk.*	*Mobilkommunikációs eszközök használata. Egyéni információk továbbítása mobilkommunikációs eszközökön.*
III.	*MÉDIAINFORMATIKA*	*HAGYOMÁNYOS ÉS ELEKTRONIKUS MÉDIUMOK KAPCSOLATA*
1.	*Hagyományos médiumok számítógépes megfelelői*	*Hírlapok, folyóiratok online kiadásai. Az e-book fogalma Elektronikus könyvtárak*
IV.	*AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM*	*AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM GYAKORLATA*
1.	*A szerzői jog*	*A szerzői jog fogalma. Szabad felhasználás értelmezése*
2.	*Informatika biztonság*	*Informatika biztonság fontosságának megismerése*
3.	*Az informatika hatása az emberi kapcsolatokra*	*Az informatika fejlődésének pozitív és negatív hatásainak megismerése az emberi kapcsolatokra*
4.	*Viselkedési szabályok az infokommunikációs világban*	*A netikett fogalma. Hogyan viselkedjünk virtuális kapcsolattartáskor*

MÉDIAISMERET

I.	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATA A TANULÁSBAN ÉS A PIHENÉSBEN	KÖNYVTÁR TELJES ÁLLOMÁNYÁNAK ÖNÁLLÓ HASZNÁLATÁNAK ELSAJÁTÍTÁSA
1.	*Otthoni médiatár*	*Tervezet készítése otthoni médiatár összeállításához*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A különböző tömegkommunikációs csatornák, eszközök, formák*	*A különböző tömegkommunikációs csatornákat, eszközök, formák használatának gyakorlása*
3.	*Médiaszövegek, médiaműsorok*	*Médiaszövegek olvasásának gyakorlása; műsorkiválasztás, műsorfigyelés, értékelés, véleményalkotás*
4.	*A médiapiac kínálata*	*Tájékozódás a médiapiac kínálatáról: ajánló listák, katalógusok, műsorfüzetek olvasása; könyvesbolt, antikvárium, videotéka látogatása*
5.	*Az iskolán kívüli önművelés csatornái (művelődési, művészeti, tudományos intézmények); múzeumi, levéltári kutatómunka; önművelési napló*	*Az iskolán kívüli önművelés megfelelő csatornáinak kiválasztása, műsorok, programok megtekintése; múzeumi, levéltári kutatómunka végzése; önművelési napló készítése*
II.	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSE A KÖNYVTÁR KÓDRENDSZERÉVEL	KERESÉSI SZEMPONTOK KIFEJEZÉSÉNEK TANULÁSA ÉS BEGYAKORLÁSA
1.	*Hagyományos és modern dokumentumok ismerete és használata (AV, CD, multimédia, számítógépes programok). Internet (kereső programok, levelezés) információszerzés és -felhasználás*	*a könyv témájának megállapítására a tartalomjegyzék, az előszó, képek, ábrák és fejezetek tanulmányozásával; nyomtatott dokumentumok tájékoztató apparátusának (tárgymutató, névmutató, irodalomjegyzék) használata; dokumentumok kiválasztása és használata iskolai feladatok és egyéni problémák megoldásához*
2.	*Közhasznú információforrások (menetrend, telefonkönyv, szaknévsor)*	*Közhasznú információforrások használatának gyakorlása*
3.	*Napilapok, szakfolyóiratok, elektronikus médiumok*	*Különböző napilapok és szakfolyóiratok, elektronikus médiumok rendszeres használatának gyakorlása; ajánló bibliográfiák összeállítása*
4.	*A számítógépes könyv- és újságszerkesztés modern technológiája; szerepük az információk gyors áramlásában*	*Információk tanulása számítógépes könyv- és újságszerkesztés modern technológiájáról; szerepük tisztázása az információk gyors áramlásában*
5.	*A médiapiac ajánlásai (könyv, CD, video, DVD, műsoros kazetta)*	*A médiapiac ajánlásainak figyelése; szempontok számbavétele könyv-lemez-, hang- és videotár összeállításához*
6.	*A múzeumi, levéltári ismeretszerzés, önálló kutató- és gyűjtőmunka*	*A múzeumi, levéltári ismeretszerzés, önálló kutató- és gyűjtőmunka gyakorlása*
III.	IRÁNYÍTOTT FORRÁS ÉS INFORMÁCIÓKERESÉS	DIREKT ÉS INDIREKT TÁJÉKOZTATÁSI ESZKÖZÖKNEK MEGFELELŐ MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA
1.	*A televízió, a rádió, az újság, a múzeum, a levéltár információs lehetőségei, hasonlóságai, különbözőségei a könyvtári tájékoztató apparátussal*	*A televízió, a rádió, az újság, a múzeum és a levéltár információs lehetőségeinek számbavétele, összehasonlítása a könyvtári tájékoztató apparátussal*
IV.	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSA	TANULMÁNYI PROBLÉMÁNAK MEGFELELŐ MÉDIUM KIVÁLASZTÁSA ÉS FELDOLGOZÁSÁNAK TANULÁSA
1.	*A multimédia, mint komplex adatforrás*	*A multimédia, mint komplex adatforrás tanulása*
2.	*Forráshasználat módja. A keresés lépései, forrásfeltárás.*	*Forráshasználat módjának, a keresés lépéseinek és a forrásfeltárás elmélyítése.*
V.	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJA, ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS	A SZELLEMI MUNKA TECHNIKÁJÁNAK TANULÁSA, AZ ÖNÁLLÓ ISMERETSZERZÉS GYAKORLÁSA
1.	*A tömegmédiumok és a különböző önművelési csatornák*	*A tömegmédiumok és a különböző önművelési csatornák használatának gyakorlása, az információk beépítése az önálló ismeretszerzésbe; ajánlott vagy szabadon választott (kedvenc) műsorok nézése, hallgatása, róluk szóló kritikák, elemzések figyelése, összegyűjtése; tantárgyi témához kapcsolódó programajánlás készítése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TANULÁSMÓDSZERTAN

KERESZTTANTERV

1–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Tanulásmódszertan című kerettanterv alkalmazásának céljai az 1–8. évfolyamon

A kereszttanterv célját *három címzett nézőpontjából* érdemes megragadni:

- A *tanuló* szempontjából a *tanulás* azért számít kiemelt fejlesztési területnek, mert – mint a tudásalapú társadalom tagját – az élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak sikeres elsajátítására kívánja felkészíteni. Ehhez tudatosítja a metakogníciót, felhívja a figyelmet a tanulás külső és belső feltételeire, az olvasásnak, a könyvtárnak, az informatikai eszközöknek, a tanulás iskolán kívüli színtereinek tanulásban betöltött jelentőségére. A *Tanulásmódszertan* témái ráébresztik a diákot saját tanulási képességei hiányosságaira, a hiányok lehetséges okaira. Szembesítik tanulási stratégái, módszerei, szokásai problematikus elemeivel, segítséget kínálnak azok korrekciójához.
- A kerettantervet választó pedagógusok szempontjából kereszttantervünk elsősorban a *tanulás-paradigma* elterjedését szorgalmazza, szemben az iskoláinkban majdnem egyeduralkodó *tanítás (oktatás)* – paradigmával. Másodszor az olvasási tevékenységformák gazdag, életszerű repertoárjának felsorakoztatásával azt sürgeti, hogy az olvasás útján való tanulás, tájékozódás fejlesztése *nem az alsó tagozat* feladata, *nem is a magyartanár* lelkiismeretének belügye, hanem minden tantárgy minden tanárának szakmai kötelessége, tekintve, hogy a tudásalapú társadalomban a funkcionális analfabétizmus eltűrése, elfogadása a pedagógus szakma inkompetenciájával is összefüggésbe hozható.
- A kerettantervhez taneszközöket (tankönyvet, munkafüzetet, demonstrációs eszközöket, digitális taneszközöket, feladatgyűjteményeket), tanítási programokat készítő – vagy a meglevőket átalakító, korrigáló – *fejlesztők* nézőpontjából kereszttantervünk célja az, hogy olyan produktumok létrehozására orientálja őket, amely hozzájárul a tanulók érdeklődésének kitágításához, felébreszti és fenntartja a tanulással összefüggő motivációkat és szükségleteket. Tantervünk emellett bátorítja a fejlesztőket arra, hogy a tanulás lehetséges színtereit és forrásait tágítsák ki, ne szűkítsék az iskolai tanórai lehetőségekre és a hagyományos nyomtatott tankönyvekre.

Tematikus tananyag, tanulási program

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ EREDMÉNYES TANULÁS FOLYAMATA	AZ EREDMÉNYES TANULÁS FOLYAMATÁNAK (LÉPÉSEINEK, MÓDSZEREINEK, TECHNIKÁINAK) ELSAJÁTÍTÁSA, GYAKORLÁSA
1.	Előzetes tudás és tapasztalatok	AZ ELŐZETES TUDÁS ÉS TAPASZTALATOK MOZGÓSÍTÁSA
2.	Emlékezet-erősítés	Az emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek kialakítása, memóriatechnikák megismerése és kipróbálása
3.	Aktualizálás, alkalmazás	A bevésett szövegek aktualizálása, alkalmazása probléma- és szerephelyzetekben
4.	Önművelés	Az önművelés igényének és szokásainak kialakítása, gyakorlása
5.	Vizsga	Felkészülés a vizsgára
5.1.	Vizsgakövetelmények	A vizsgakövetelmények megismerése, azok elemzése, értelmezése, azaz szembesülés a tudásunkra, teljesítményünkre vonatkozó tényekkel, értékelésekkel
5.2.	Időbeosztás	Az időtényezők mérlegelése, a rendelkezésre álló idő beosztása
5.3.	Gondolatjegyzék, vázlat, tartalomjegyzék memorizálása	A megtanulandó ismeretek (szövegek, tanulmányok, könyvek) gondolatmenetének, vázlatának, tartalomjegyzékének memorizálása
5.4.	Ismétlés	A bevésett ismeretek ismétlésének megtervezése
5.5.	Kommunikálás	A bevésett ismeretek kommunikálási, verbalizálási lehetőségének megteremtése (tanulótárs, ismerős, barát, felnőtt stb. mint lehetséges második személy, illetve kikérdező választása)
5.6.	Táblázatszerkesztés	Táblázatok szerkesztése képletekből, évszámokból, fontos adatokból a hosszú távú megőrzés érdekében

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	SZERVEZETI FORMÁK	A TANULÁS GYAKORLÁSA KÜLÖNBÖZŐ SZERVEZETI FORMÁKBAN
1.	Egyéni tanulás	Az egyéni tanulás megismerése, saját tanulási módszerek kiépítése
2.	Csoportos tanulás	A csoportos tanulás módszereinek gyakorlása
2.1.	Kooperatív csoportmunka	Problémák, feladatok megoldása kooperatív csoportmunkában
2.2.	Brain-storming	Az ötletroham módszer (Brain-Storming) megtanulása
2.3.	Projekt-módszer	Diákok és tanárok együttműködése révén megszületı közös produktumok létrehozása (projekt-módszer alkalmazása segítségével)
III.	TANULÁSI SZOKÁSOK	SAJÁT TANULÁSI SZOKÁSOK MEGISMERÉSE ÖNVIZSGÁLATI KÉRDŐÍV SEGÍTSÉGÉVEL, SZEMBESÜLÉS A JÓ ÉS ROSSZ SZOKÁSOKKAL. A ROSSZ TANULÁSI SZOKÁSOK BELÁTÁSA, EZEK KORREKCIÓJA
1.	Önvizsgálati kérdőív	Önvizsgálati kérdőív kitöltése, szembesülés a jó és a rossz tanulási szokásokkal. A rossz tanulási szokások belátása, ezek korrekciója. (Pl. az akusztikus ingerekre, különösen a hangos zenére való igény, az ennek való kiszolgáltatottság, a tankönyvek szövegeinek figyelem és koncentráció nélküli olvasgatása, ami a tanulás érzetét kelti.)
2.	Önálló tanulás tervezése	A tanulók saját önálló tanulásának tervezése, beállítódás a tanulásra, tanulási terv készítése
2.1.	Az önálló tanulás szervezése	Az önálló tanulás külső feltételeinek megteremtése
2.1.1.	Eszközök előkészítése	Rendezett íróasztal, amelyen csak az adott munkához szükséges segédeszközök (könyvek, jegyzetfüzetek, cédulák, íróeszközök stb.) kapnak helyet
2.1.2.	Íróasztal és szék	Nem túlságosan kényelmes szék választása
2.1.3.	Világítás	Megfelelő világítás, fényviszonyok beállítása
2.1.4.	Olvasási felület és a szem távolsága	Az olvasási felület és a szem optimális távolságának kialakítása
2.1.5.	Csend	A csend megteremtése, zajforrások kiküszöbölése, a háttérzene megszüntetése
2.1.6.	Témák, tantárgyak sorrendje	A megtanulandó témák, tantárgyak sorrendjének meghatározása
2.1.7.	Ismétlések: idegen nyelvek, költemények esetén	Az idegen nyelvek és a költemények tanulásakor az ismétlések szerepének, az ismétlések célszerű felosztásának megtapasztalása a biztonságos felidézés érdekében
IV.	AZ ÖNÁLLÓ TANULÁS BELSŐ FELTÉTELEI	AZ ÖNÁLLÓ TANULÁS BELSŐ, PSZICHIKUS FELTÉTELEINEK MEGISMERÉSE ÉS TUDATOSÍTÁSA ÉLMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK ALAPJÁN
1.	Motiváció	Motiváció, azaz tanulás belső indítékainak megteremtése
1.1.	Kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy	Kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy kialakítása, fenntartása
1.2.	Rövidebb és hosszabb távú célok	Rövidebb és hosszabb távú célok kitűzése a tanulásban
1.3.	Mások elismerése	Sikerélmény mint mások elismerésének kihívásai
1.4.	Saját önbecsülés	Sikerélmény mint a saját önbecsülés kivívása
.2.	Érdeklődés	Az érdeklődésnek mint a tanulás legerősebb ösztönző hatásának megtapasztalása
.2.1.	Az érdeklődéssel végzett tanulás hatékonysága	Annak belátása, hogy az érdeklődéssel végzett tanulás hatékony és kevésbé fárasztó
2.2.	Érdeklődési teszt, érdeklődési területek	Érdeklődési teszt kitöltése érdeklődési területek feltárása céljából

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	beszűkülés, érdektelenség, szakbarbárság	A beszűkülés, az érdektelenség, a szakbarbárság tanulásra kártékony hatásának megismerése, alkotó személyiségekkel készült interjúk olvasása portréfilmek megtekintése révén
2.4	Érdeklődés felkeltése, fenntartása	Az érdeklődés felkeltése és fenntartása tantárgyi témák iránt
2.5.	Érdeklődési körök bővítése	Az érdeklődési körök bővítése különböző művészeti ágak, tudományterületek, sporttevékenységek, szakmák, hobbitevékenységek stb. szisztematikus feltérképezésével és megismerésével
.3.	Akaraterő	Az akaraterő edzése mint a tanuláshoz szükséges feltétel
3.1.	Akaratgyakorlatok	Akaratgyakorlatok végzése: önként vállalt feladatok kitartó kivitelezése
3.2.	Elhatározások, fogadalmak	Elhatározások, fogadalmak megtartása (pl. elhatározom, hogy naponta leírok 10 idegen nyelvi szót helyesírási hiba nélkül, vagy megfogadom, hogy egy héten keresztül minden nap elolvasok egy regényfejezetet)
4.	Figyelemkoncentráció	A figyelemkoncentráció gyakorlása
4.1	Figyelem-összpontosító gyakorlatok	Figyelem-összpontosító gyakorlatok végzése: jelkeresés, hibakeresés stb.
4.2.	Megfigyelőképességet fejlesztő játékok	A megfigyelőképességet fejlesztő játékok tanulása (rövid ideig észlelt tárgyak, jelenségek pontos leírása, egymáshoz hasonló tárgyak, jelenségek különbözőségeinek gyors összehasonlítása)
5.	Fáradtság, pihent állapot	A fáradtság és a pihent állapot tanulási teljesítményre vonatkozó hatásának megismerése
5.1.	Szünettartás	Tanulás közbeni szünettartás (néhány percnyi mozgás, levegőzés) beiktatása)
5.2.	Relaxációs módszerek	Relaxációs módszerek megismerése, a gyakorlatok elsajátítása és végzése
5.3.	Autogén tréningek	Autogéntréning-gyakorlatok fokozatainak (ellazulás, elnehezedés, vérkeringés-befolyásolás, „meleg-élmény”, szívszabályozás megtanulása
5.4.	Szemtorna	A szemtorna (a szemek mozgatása vízszintesen, függőlegesen, illetve körkörösen) hatásának megtapasztalása és beiktatása a tanulás idejébe
5.5.	Gimnasztikai gyakorlatok	Aktív pihenés testmozgással
V.	AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS ALAPKÉPESSÉGEI	AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁSHOZ SZÜKSÉGES KÉPESSÉGEK ELSAJÁTÍTÁSA
1.	Szövegfeldolgozás	Olvasott szövegek feldolgozásának tanulása
1.1.	Ismeretterjesztő és szaktudományos szövegek	Ismeretterjesztő és szaktudományos szövegek feldolgozásának gyakorlása
1.1.1.	A cím értelmezése	A cím értelmezése: eltűnődés azon, mit ígér a cím, mit tudunk a címben megjelölt témáról, mit várunk a szövegtől a cím alapján
1.1.2.	Skimming	A szöveg első áttekintése (skimming) ismerkedés a szöveg alapgondolatával és szerkezetével az alcímek, a tartalomjegyzés, a kiemelések, a képek, a képaláírások, a diagramok, a lábjegyzetek és a felhasznált szakirodalom alapján.
1.1.3.	Kritikus olvasás	A szöveg elemző (kritikus) olvasása jegyzeteléssel, kézikönyv- és szótárhasználattal egybekapcsolva
1.1.4.	Összegző olvasás	A szöveg harmadik (összegző, rögzítő) átolvasása, memorizálása
1.1.5.	Szakirodalmi hivatkozások	A szakirodalmi hivatkozások jelentőségének megértése szakszövegek esetén

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.6.	Idegen szavak	A szövegben szereplő idegen szavak jelentésének megkeresése, memorizálása
1.1.7.	Idegen nevek	A szövegben szereplő idegen eredetű nevek kiejtésének gyakorlása (Idegen nevek kiejtési szótára)
1.1.8.	Idegen nevek átírása	Az idegen nevek átírásában használatos jelölések megkeresése szótárhasználati tájékoztatókban
1.2.	Skipping	A skipping technika gyakorlása
1.2.1.	Adatkeresés szövegben	Adatkereső, válogató olvasás fokozott figyelemkoncentrációval adott szövegkörnyezetből
1.2.2.	Adatkeresés szótárban, katalógusban, műsorfüzetekben, apróhirdetésekben	Adatkeresés ,válogató olvasás fokozott figyelemkoncentrációval szótárból, katalógusból, műsorfüzetből, apróhirdetésekből
1.3.	Meditatív olvasás	A meditatív olvasás jellemzőinek megismerése, a meditatív olvasás gyakorlása
1.3.1.	Elidőzés, saját személyre vonatkoztatás	Megállás, elidőzés olvasás közben egy-egy gondolatnál, az olvasottak személyünkre, személyes életünkre vonatkoztatása
1.3.2.	Elidőzés, korábbi ismeretekhez kötés	Megállás, elidőzés olvasás közben egy-egy gondolatnál, az olvasottak összekötése korábbi ismeretekkel
1.3.3.	Elidőzés, emlékezetben rögzítés	Megállás, elidőzés olvasás közben egy-egy gondolatnál, a megértett gondolat mély rögzítése az emlékezetben
2.	Szókincs	Szókincsfejlesztés
2.1.	Aktív szókincs, passzív szókincs, olvasási szókincs	Az aktív szókincs, a passzív szókincs, az olvasási szókincs bővítése
2.1.1.	Memoriterek	Olvasás, memoriterek, bölcsességgyűjtemények, szállóigék tanulása
2.1.2.	Rejtvények	A szókincs mozgósítása rejtvényfejtéssel, rejtvénykészítéssel
2.1.3.	Névkincs	A névkincs bővítése alkotó személyiségek, tudósok nevének megjegyzésével
2.1.4.	Idegen szavak	Idegen szavak jelentésének párosítása azok magyar jelentésével
2.1.5.	Jelentéstársítás	Megadott szójelentésekhez megfelelő szavak hozzáillesztése
2.1.6.	Szinonímák	Szinonímák gyűjtése, a gyűjtött szavak kiegészítése a Magyar szinoníma szótár segítségével
2.1.7.	Összetett szavak	Megadott szavakból összetett szavak gyűjtése
2.1.8.	Szóalkotás	Szóalkotás, a nyelvi találékonyság fejlesztése céljából
2.1.9.	Állandósult szókapcsolatok gyűjtése	Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások tanulása, tematikus gyűjtése, a gyűjtöttek kiegészítése a *Magyar szólások és közmondások* segítségével
2.1.10.	Állandósult szókapcsolatok kontextusba illesztése	Állandósult szókapcsolatok szólások, közmondások szövegbe, kommunikációs kontextusba illesztése
2.1.11.	Magyar és idegen nyelvi állandósult szókapcsolatok	Magyar állandósult szókapcsolatokhoz, szólásokhoz, közmondásokhoz hasonló értelműek keresése a tanult idegen nyelv(ek) frazeológiájából
2.1.12.	Szakszókincs	Szakszókincs bővítés az érdeklődési körbe eső különböző szakszótárak olvasgatásával
3.	Gondolkodási műveletek	Gondolkodási műveletek gyakorlása
3.1	Analízis, szintézis, általánosítás, absztrahálás, konkretizálás	Az analízis, szintézis, általánosítás, absztrahálás, konkretizálás műveletének gyakorlása, tudatosítása, megnevezése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	Ismeretek aktualizálása	Az ismeretek aktualizálásának (az ismeretek újszerű átrendezésének) elősegítése gyakorlati feladathelyzetekben az asszociációk mozgósításában
3.3.	Az ismeretek alkalmazása	Az ismeretek alkalmazása problémaszituációk megoldása során
3.4.	Fogalom és kategória	A *fogalom és a kategória* fogalmának megkülönböztetése
3.5.	Fogalommal végezhető logikai műveletek	Fogalommal végezhető logikai műveletek gyakorlása
3.5.1.	Definíciók szerkezete	Definíciók szerkezetének elemzése (meghatározandó fogalom, legközelebbi nemfogalom, megkülönböztető jegyek)
3.5.2.	Definíciószerkesztés	Definíciók megszerkesztése megadott elemekből
3.5.3.	Hibás definíciók	Hibás definíciók (pl. tisztán tagadó, túl szűk, túl tág) javítása
3.5.4.	Definíciók felismerése	Definíciók keresése különböző szakszövegekben, a tantárgyak szakszövegeiben
3.5.5.	Felosztások szerkezete	Felosztások szerkezetének elemzése (felosztandó fogalom, a felosztás alapja vagy szempontja, a felosztás tagjai)
3.5.6.	Felosztások végzése	Felosztások végzésének gyakorlása
3.5.7.	Felosztások felismerése	Felosztások keresése különféle szakszövegekben, a tantárgyak szakszövegeiben
3.5.8.	Hibás felosztások	Hibás felosztások korrekciója
3.6.	Ítéletekkel végezhető logikai gyakorlása	Ítéletekkel végezhető logikai műveletek gyakorlása
3.6.1.	Egyszerűbb szillogizmusok elemei	Egyszerűbb szillogizmusok (kategorikus) elemeinek megismerése (premisszák, konklúziók)
3.6.2.	Kategorikus szillogizmusok	Kategorikus szillogizmusok gyakorlása, tételekből új igazságok kiemelése
3.6.3.	Hibás következtetések	Hibás következtetések felismerése és javítása
VI.	TANULÁS SZÍNTEREI	A „IN VIVO” TANULÁS SZÍNTEREINEK GYAKORLÁSA
1.	Könyvtár, médiatár	Tanulás könyvtárban, médiatárban
1.1.	A könyvtár, médiatár rendje	A könyvtári, médiatári rend megismerése
1.2.	Könyvtári katalógusok	A könyvtári katalógusok funkcióinak megértése, a katalógusfajták megismerése, katalógushasználat
1.3.	Számítógépes könyvtári katalógusok	Számítógépes könyvtári katalógusok használata: információkeresés iskolai és más könyvtárak nyilvános elérésű OPAC-jában
2.	Elektronikus oktatási segédanyagok	Tanulás (ismeretszerzés) elektronikus oktatási segédanyagok CD-ROM-ok, DVD-ROM-ok felhasználásával
3.	Internet	Tanulás (ismeretszerzés) számítógépes világháló (Internet) felhasználásával
4.	Valóságos kísérletek	Tanulás valóságos kísérleteken alapuló tapasztalás, problémamegoldás és következtetés révén
5.	Szimulált kísérletek	Tanulás szimulált kísérletek révén
6.	Múzeumok	Tanulás múzeumokban
6.1.	Múzeumok és helytörténeti gyűjtemények megismerése	A fontosabb budapesti, országos, valamint a régióhoz és lakóhelyhez tartozó múzeumok, helytörténeti gyűjtemények megismerése
6.1.1.		Aquincum Múzeum
6.1.2.		Budapesti Történeti Múzeum

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

6.1.3.		Hadtörténeti Múzeum
6.1.4.		Iparművészeti Múzeum
6.1.5.		Közlekedési Múzeum
6.1.6.		Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
6.1.7.		Magyar Mezőgazdasági Múzeum
6.1.8.		Magyar Nemzeti Galéria
6.1.9.		Magyar Nemzeti Múzeum
6.1.10.		Magyar Természettudományi Múzeum
6.1.11.		Néprajzi Múzeum
6.1.12.		Országos Földtani Múzeum
6.1.13.		Petőfi Irodalmi Múzeum
6.1.14.		Szépművészeti Múzeum
6.1.15.		Szabadtéri Néprajzi Múzeum
6.1.16.		Magyar Földrajzi Múzeum
6.2.	Az ország múzeumai, helytörténeti gyűjteményei	A múzeumokban megszervezhető tanulás tervezéséhez, a múzeumok kiválasztásához felhasználható a kéthavonta megjelenő *Múzeumi Naptár Magyar Nemzeti Múzeum Dokumentációs és Informatikai Főosztályának* kiadványa (szerkesztőség: 1087. Budapest, Könyves Kálmán körút 40.), amely az ország valamennyi múzeumának helytörténeti gyűjteményének címét, nyitvatartási rendjét és látogatható kiállításait tartalmazza
6.3.	Múzeumi katalógusok, ismertetők	Múzeumi katalógusok, ismertetők beszerzése, azok későbbi áttekintése ismétlés, memorizálás céljából
6.4.	Múzeumi foglalkozások	Múzeumi szakemberek által pedagógiai tanulási céllal vezetett foglalkozások igénybevétele
7.	Alkotó tevékenységek	Tanulás alkotással
7.1.		Vers, mese, elbeszélés írása
7.2.		Műfordítás
7.3.		Vers- és prózamondás
7.4.		Színjátszás
7.5.		Zenélés
7.6.		Éneklés
7.7.		Újságírás, újságszerkesztés
7.8.		Videófilm-készítés
7.9.		Tudományos kutatás (TDK tevékenység)
8.	Játéktevékenységek	Tanulás játékkal
8.1.		Népi (gyermek) játékok tanulása
8.2.		Sportjátékok tanulás
8.3.		Kártyajátékok tanulása
8.4.		Társasjátékok tanulása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

8.5.		Szerepjátékok tanulása
8.6.		Konstrukciós játékok tanulása
9.	Hobbitevékenységek	Tanulás, különböző hobbitevékenységek végzése, szórakozás, kikapcsolódás során
9.1.		Bélyeggyűjtés
9.2.		Sportolás
9.3.		Sakkozás
9.4.		Rejtvényfejés, rejtvénykészítés
9.5.		Modellezés
9.6.		Barkácsolás
9.7.		Horgászás
9.8.		Videózás
9.9.		Rádiózás és tévézés
9.10.		Mozilátogatás
9.11.		Színházi előadások megtekintése
9.12.		Koncertek látogatása

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

EGÉSZSÉG ÉS BETEGSÉG

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az *Egészség és betegség* kereszttantervként az emberre, a természetre, az élővilágra vonatkozó ismeretekből létrehozott egységes alapú ismeretanyag. A tudásanyag összefogott módon az egészség XXI. századi fogalmára épít, mely a bio-, pszicho-, szocio-faktorok egészére kiterjed. Eszerint az egészség egy folyamat, melyet fenn kell tartani, dinamikus, nem célként megjelöl egyetlen létrehozandó esemény. A kereszttanterv a természetes és mesterséges hatások metszetében elhelyezkedő orvosi gyógyító tevékenységre épít, ugyanakkor a többi, nem orvosi, de korrekciós szerepet betöltő tényezőre is ráirányítja a figyelmet.

A kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A tantárgyban megfogalmazott tudásanyag magvát alkotó fogalmakat, tevékenységeket alapul véve és arra többször visszatérve soroljuk fel a fejlesztési szempontokat és a fejlesztő tevékenységet.
Fejlesztési feladatok közül itt a következők szerepelnek:
1.A tudomány-technika-társadalom kölcsönhatásáról, a természettudományról, a tudomány és a tudományos megismerés természetéről szóló fejlesztési feladatai közül: tudomány-technika-társadalom, benne a természet; a természettudomány, a tudomány és a tudományos megismerés természete, tudománytörténet, technika, technológia.
2. A természettudományos megismerés fejlesztési feladatai közül:
a természet megismerése: benne: megfigyelés, az ismerethordozók használata, az ismeretszerzés eredményeinek feldolgozása.
3. Tájékozódás az élő és élettelen természetről szóló feladatok közül:

- anyag, benne: anyagok a technikában és a hétköznapi életben, vegyületek, keverékek, oldatok, elegyek;
- az anyagszerkezeti ismeretek társadalmi jelentősége, benne: környezetünk anyagai, az anyagok osztályozása;
- az energia, benne: az energia terjedése, az energiaátalakulásokkal kapcsolatos társadalmi, technikai problémákhoz való viszony;
- az információ;
- a tér;
- idő és mozgás;
- a lakóhely, Magyarország, a Föld és az Univerzum.
- a rendszer, benne: állapot, változás, folyamat egyensúly, irányítás, vezérlés, szabályozás;
- az élet, benne: evolúciós szemlélet, az élővilág szerveződési szintjei, az élővilág rendszerezése, életműködések,
- az ember egészsége, fenntarthatóság, a környezet védelme

A kereszttanterv jellemzői

Olyan műveltségterületi kiegészítéseket tartalmaz, mely évfolyamhoz illesztve szolgálja a spirálisan visszatérő tananyagegységek mélyebb feldolgozását. A tanterv kifejezetten utal arra a tényre, hogy a diákok személyiségének megfelelő beavatkozás, hatások biztosítása érdekében igazi kölcsönös kapcsolatban valósuljon meg mindaz, ami a diákok egészségének érdekeit szolgálja. Ezért a foglalkozások mindenhol a személyes bevonás mozzanatait is tartalmazzák. Módszertanilag sokat építünk ebben a kereszttantervben a személyes megnyilatkozásokra, az egyéni érdekeltség megjelenítésének közösségi lehetőségeire, a közös foglalkozások csoportszintű megszervezésére.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Elsősorban a tanuló közreműködése szükséges tranzaktív kapcsolatban. A tanulói hatások érzékelése, arra adott tanári válasz képezi az diák-tanár üzenetváltásának alapját. A tényleges feltételek ezen megelőzési alapszempont szerint csupán a tantárgyi feltételekkel kapcsolódnak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Egészség és betegség kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

A tanuló legyen képes az egészségfogalmat helyesen értelmezni. Legyen kedve higiénikus életforma megvalósítására. Legyen támogatója ilyen kezdeményezéseknek. A biológiai, pszichológiai, szociális vonatkozások minden egyes szerveződési formációban előkerülnek. A tárgyi, személyes, közösségi, társadalmi, kulturális vonatkozásokat esetenként fejtsük ki. Adjunk nagy teret annak, hogy a tanulók a maguk tapasztalatát elmondják, minden tevékenységbe aktívan bekapcsolódjanak, és szükség esetén segítséget nyújtsanak vagy kérjenek.- Az életkornak megfelelő ismeretek és a helyes életmód gyakorlása legyen irányadó a helyi tantervkészítésben. A visszaélések és az önvédelmi, biztonságra törekvő életmód, illetve a mentális egészség és a megelőzés szempontjaira térjünk ki a lehetőségek szerint.

Jelmagyarázat: ◆ *Az egyes tantervi sorok számjelzete alatt látható szürke mezők azt jelzik, hogy a mezőhöz tartozó sorok az adott tevékenységosztály magvát jelölik, azokat semmiként nem javasolt kihagyni a helyi tantervek készítőinek.*

◆ *A tiszta fehér mezőben szereplő jelzetekkel jelölt sorok olyan tantervi részleteket jelölnek, amelyek közül az adaptálók, a helyi tantervkészítők szelektálhatnak, elhagyhatnak vagy helyettesíthetik azokat a kontextusnak megfelelő más elemekkel.*

A tananyagelsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei

A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek	*Az ellenőrzést szolgáló módszerek*	*Az értékelést szolgáló módszerek*
❖ szövegfeldolgozás (adatkeresés, lényegkiemelés, vázlatkészítés, fogalomábra készítése, táblázat készítése) ❖ periódusos rendszer használata (az elemek vegyjeleinek megállapítása) ❖ kísérletezés (mérés, vizsgálat, reproduktív kísérlet, problémamegoldó kísérlet) ❖ térképolvasás (a térképjelek szerinti tájékozódás, információolvasás) ❖ térképkészítés (méretarányos térkép készítése a közvetlen lakóhelyről, iskoláról és környékéről) ❖ médiák műsorainak meghallgatása, megtekintése és a videofilmek, CD-k megtekintése (a sugárzott és a multimédiás ismeretterjesztő filmek megtekintése, adott szempontok szerinti feldolgozása) ❖ szövegalkotás (reproduktív, félreproduktív, produktív)	❖ írásbeli felelés (a szövegértés ellenőrzése a munkafüzet és a tankönyv feladatainak megoldásával) ❖ felelés szóban (a szövegek, kísérletek, térképek értelmezésének és bemutatásának ellenőrzése) ❖ felelés gyakorlatban (a mérés, a vizsgálat, a kísérlet elvégzése, bemutatása) ❖ felelés szóban és írásban (a meghatározások, szabályok szó szerinti ellenőrzése; a tanultak megadott szempontok, és jegyzet alapján történő elmondása)	❖ tanulói értékelés (önértékelés, diáktárs értékelése, csoport véleményének kifejezése) ❖ tanári értékelés (formatív: a teljesítményt megerősítő, korrigáló, szabályozó, szummatív: témazáró, félévzáró és tanévzáró dolgozat diagnosztikus mérés: zárt és nyíltvégű tesztek, a tanuló aktivitásának, feladatvállalásának, problémamegoldó készségének, önmaga aktualizálása fokának megítélése) ❖ zsűri értékelése (házi és iskolán kívüli versenyek)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

5–6. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ EMBERI TEVÉKENYSÉG KAPCSOLATA A TERMÉSZETI ESEMÉNYEKKEL	ISMERETEK SZERZÉSE A TERMÉSZET ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉG KAPCSOLATÁRÓL
1.	*Terek, az ember külső és belső környezete*	*Ismeretek tanulása az egymással kapcsolatot tartó rendszerekről*
1.1.	Ökológiai modell	Bronfenbrenner ökológiai modelljének megtanulása
II.	AZ EGÉSZSÉG – BETEGSÉG	AZ EGÉSZSÉG FOGALMA
1.	Az egészségfogalom	*Ismeretek az egészség korszerű fogalmáról*
1.1.	Egyetértés a fogalom tartalmát illetően	Ismeretek tanulása az 1986-os Ottawai konferenciával kezdve
2.	*Az egészséges életmódot fenyegető néhány esemény elkerülése*	*Információk tanulása az egészséges életmód feltételeiről, a megelőzésről*
2.1.	az egészség, megtartása, a betegségek megelőzése	az egészségről, az egészség kritériumairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az egészséges és a nem egészséges ember közti különbségek tisztázása
3.	*Az egészséges életmódot fenyegető néhány eseménye*	*Információk tanulása az egészséges életmód feltételeiről*
3.1.	Betegségek és balesetek	a betegségek és balesetek megelőzésének módjaival való megismerkedés szövegolvasás és élmények felidézése révén
4.	*Jellegzetes gyermekbetegségek, sérülések, tüneteik és gyógyításuk*	*Ismeretek tanulása, élmények felidézése jellegzetes gyermekbetegségekről, sérülésekről, tartáshibákról, azok tüneteiről, valamint gyógyításukról*
4.1.	gyakori gyermekbetegségek tünetei, okai, gyógyításuk	ismeretek tanulása a gyakori gyermekbetegségek tüneteiről, okairól és gyógyításukról szövegolvasás és élményfelidézés révén
4.1.1	a torokgyulladás vagy mandulagyulladás, a nátha, az influenza, a garatgyulladás, a bárányhimlő, a fogszuvasodás tünetei, okai, illetve a gyógyulásukhoz szükséges teendők	a torokgyulladás vagy mandulagyulladás, a nátha, az influenza, a garatgyulladás, a bárányhimlő, a fogszuvasodás tüneteiről, okairól, illetve a gyógyulásukhoz szükséges teendőkről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, élmények felidézése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	AZ EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS TUDOMÁNYOS VIZSGÁLAT IGÉNYE	ISMERETEK AZ EMBERI EGÉSZSÉG TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATÁNAK IGÉNYÉRŐL
1.	*A biológiai – pszicho – szocio-összetevők vizsgálata*	*Ismeretek tanulása az egészség bio-pszicho-szocio összetevőiről*
1.1	A vizsgálati területek sajátosságai	Annak megtanulása, hogy melyik összetevő milyen jellegzetessége alapján különül el a többitől
IV.	A KÖRNYEZET ANYAGFORGALMA ÉS AZ EMBER EGÉSZSÉGE	ISMERETEK SZERZÉSE A KÖRNYEZET ANYAGFORGALMÁNAK ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉGNEK A KAPCSOLATÁRÓL
1.	*Az egészséggel kapcsolatos anyag-energia-információforgalom*	*Ismeretek szerzése az egészségfejlesztés anyag-energia és információforgalmáról*
1.1.	Anyagforgalom, energiaforgalom, információforgalom a biológiai, pszichés, szocio-egészséggel kapcsolatban	Ismeretek tanulása az egészséges szervezet anyag, energia és információforgalmáról
V.	A TECHNIKA ÉS AZ EGÉSZSÉG	ISMERETEK A TECHNIKAI TÁRGYAKKAL, JELENSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ ELKÉPZELÉSEKRŐL ÉS AZ EGÉSZSÉGRŐL
1.	*A technika kapcsolata az egészséggel*	*Ismeretek a technika alkalmazásának lehetőségeiről és veszélyeiről*
1.1.	a gyógyításhoz szükséges néhány eszköz (lázmérő, injekciós tű, sztetoszkóp)	a gyógyításhoz szükséges néhány eszköz (lázmérő, injekciós tű, sztetoszkóp) számbavétele, fő funkcióik megtanulása
2.	a hőemelkedés és a láz tünetei	a hőemelkedés és a láz tüneteinek számbavétele élmények felidézése és szövegolvasás, – feldolgozás révén
VI.	EGÉSZSÉGES ÉLETKÖRÜLMÉNYEK IGÉNYE	ISMERETEK AZ EGÉSZSÉGES ÉLETKÖRÜLMÉNYEK IGÉNYLÉSÉRŐL
1.	Egészséges életkörülmények igénye	*Ismeretek az egészséges életkörülményekről*
1.1	*Otthoni és munkahelyi környezetünk*	*Ismeretek igényeink bio-pszicho-szocio higiénés vonatkozásairól*
1.2.	*A korlátozott képességűek igénye*	*Ismeretek a korlátozott képességűek egészséget szolgáló életkörülményeinek igényéről*
1.3.	*A testi fogyatékkal élők elfogadása*	*Ismeretek a testi fogyatékkal élők igényeiről*
VII.	SZEMÉLYISÉG ÉS ÖNÉRTÉKELÉS	ISMERETEK SZERZÉSE A SZEMÉLYISÉG HELYES ÖNÉRTÉKELÉSÉRŐL
1.	*Az önértékelés*	*Ismeretek az önértékelésről*
1.1	Önértékelés, önszeretet, önfejlesztés	A helyes magatartás bio-pszicho-szocio forrásainak megismerése
VIII.	TE ÉS CSALÁDOD	ISMERETEK FELSZÍNRE HOZÁSA A TANULÓ CSALÁDBAN ELFOGLALT HELYZETÉRŐL
1.	*A saját család*	*Reflexív ismeretek összeállítása a családban elfoglalt hely és a feladatokban megjelenő szerepek vonatkozásában*
1.1.	A család típusa, összetétele	Saját családjának családszociológiai – demográfiai tükörben való elhelyezése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IX.	TÁPLÁLKOZÁS, ÉTELEK	ISMERETEK SZERZÉSE A TÁPLÁKOZÁS MÓDJÁRÓL ÉS AZ ÉTELEKRŐL
1	*A táplálkozás módja, a táplálék*	*Ismeretek szerzése a helyes táplálkozásról*
1.1	az egészséges táplálkozás	az egészséges táplálkozásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; sok fehérjét, szénhidrátot, zsírt, ásványi anyagot, vitamint tartalmazó élelmiszerek számbavétele; heti étrend följegyzése, elemzése a tápanyag összetétele szempontjából; saját táplálkozási szokások ismertetése, elemzése
X	ÉTELEK KIVÁLASZTÁSA	TÁJÉKOZÓDÁS AZ ÉTELEK KIVÁLASZTÁSÁRÓL, ANNAK EGÉSZSÉGÜGYI KÖVETELMÉNYEIRŐL
1.	*Az ételek beszerzése, vásárlása*	*Ismeretek az ételbeszerzés biológiai követelményeiről*
1.1.	Az ételek összetétele, romlandósága, tartósítása, szavatossága	Ismeretek szerzése az egyes ételféleségek romlandóságáról, tartósításáról szavatosságáról az egészség szempontjából
XI	STRESSZ MENEDZSELÉS	ISMERETEK TANULÁSA A STRESSZ ÁLLAPOTOKRÓL
1.	A stressz kezelése	*Ismeretek szerzése a stresszről, annak egészségügyi vonatkozásairól*
1.1.	A stressz mértéke és hatásai	Ismeretek szerez a stresszről és a diszstresszről, annak káros és hasznos jelenségéről, valamint a stresszállapot menedzseléséről
XII	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	ISMERETEK AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSRÓL
1.	*Az elsősegélynyújtás tartalma a hazai és a nemzetközi gyakorlatban*	*Ismeretek tanulása az elsősegélynyújtásról a tananyagban tárgyal élettani folyamatokkal kapcsolatban*
1.1.	Az elsősegélynyújtás nagy témakörei a hazai és a nemzetközi gyakorlatban	Ismeretek szerzése az elsősegélynyújtás hazai és nemzetközi témaköreiről a tananyagban tárgyalt élettani folyamattal kapcsolatban
1.2.	az évfolyam tananyagának kapcsolódása az elsősegélynyújtás nagy témaköreihez	ismeretek tanulása az évfolyam tananyagában tárgyal élettani folyamatokról és azok elsősegélynyújtás témaköreivel való kapcsolatáról
1.2.1	az évfolyam ismeretszintjének megfelelő általános és speciális ismeretek átadása	az évfolyamhoz illeszkedő általános és speciális élettani események az elsősegélynyújtás szempontjából
2.	*Az elsősegélynyújtás fogalma és helyzetei*	*Ismeretek tanulása az elsősegélynyújtásról néhány esetben*
2.1.	Az elsősegélynyújtás fogalma és helyzetei	Ismeretek szerzése az elsősegélynyújtási kötelezettségről, a segélynyújtásra való felkészülésről
2.2.	a gyakori sérülések és deformitások	ismeretek tanulása, élmények felidézése a gyakori sérülésekről, deformitásokról és az izomlázról
2.2.1	a horzsolás, a vágott és szúrt seb és okaik	gyakori sérülésekről (horzsolás, vágott és szúrt seb) és okaikról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása, élmények felidézése
2.2.2	a csontsérülések (fedett és nyílt csonttörés)	csontsérülésekről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; fedett és nyílt csonttörést szemléltető ábra megfigyelése, összehasonlítása
2.2.3	ízületi sérülések: a rándulás és a ficam	ízületi sérüléseket szemléltető ábrák megfigyelése, elemzése; ízületi sérülések (rándulás, ficam) okainak számbavétele
XIII	BARÁTSÁG, KAPCSOLAT	ISMERETEK SZERZÉSE A BARÁTSÁGRÓL ÉS AZ EMBERI KAPCSOLATOKRÓL
1.	*A barátság és az emberek közötti kapcsolat*	*Ismeretek szerzése a szimpátia és a barátság megkülönböztetéséről, valamint a kapcsolatok sokféleségéről*
1.1.	A barátság és a kapcsolatok jellemzői	Ismeretek szerzése a barátság és a kapcsolat fogalmainak éles elkülönítésére, tárgyilagos és személyes megítéléséhez

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

XIV	EMÉSZTÉS, KIVÁLASZTÁS	ISMERETEK SZERZÉSE AZ EMÉSZTÉSRŐL ÉS A KIVÁLASZTÁSRÓL
1.	*Az emésztés és a kiválasztás néhány betegsége, azok gyógyítása*	*Ismeretek szerzése az emésztés gyakoribb betegségeiről, azok gyógyításáról*
1.1.	Gyakori betegségek az emésztés és a kiválasztás szervrendszerében	Ismeretek szerzése a száj, a nyelőcső, a gyomor , a nagy mirigyek és a belek kóros működéséről.
XV	MOZGÁS, KOORDINÁCIÓ	TÁJÉKOZÓDÁS
1.	*A mozgás szervrendszerének néhány betegsége, azok gyógyítása*	*Ismeretek szerzése a mozgás szervrendszerének gyakoribb betegségeiről, azok gyógyításáról*
1.1.	Gyakori betegségek a mozgás szervrendszerében	Ismeretek szerzése a csontok, az izmok kóros működéséről.
1.1.1	a gerincoszlop deformitásai, tartáshibák	A gerincoszlop deformitásainak megfigyelése ábrákon, képeken, helytelen testtartású modelleken; a helytelen testtartás okainak és következményeinek számbavétele; a tartáshibák korrigálási lehetőségeinek tisztázása
1.2.	az izomláz	az izomlázról informáló szöveg olvasása, feldolgozása
XVI	KERINGÉS, LÉGZÉS	TÁJÉKOZÓDÁS
1.	*A keringés és a légzés szervrendszernek néhány betegsége, azok gyógyítása*	*Ismeretek szerzése a keringés és a légzés szervrendszerének gyakoribb betegségeiről, azok gyógyításáról*
1.1.	Gyakori betegségek a keringés és a légzés szervrendszerében	Ismeretek szerzése a keringés és a légzés szervrendszerének kóros működéséről.
XVII	SZEMÉLYES GONDOSKODÁS, GONDOSSÁG	TÁJÉKOZÓDÁS
1.	*A gondoskodás és a személyes higiéné hiányosságai*	*Ismeretek szerzése a gondoskodás mibenlétéről és a személyes higiéné hiányosságairól*
1.1.	Gyakori hiányosságok a gondoskodás és a személyes higiéné terén	Ismeretek összegzése a gondoskodás és a személyes higiéné vonatkozásában.
1.1.1	testápolási és tisztálkodási eszközök; helyes testápolási és tisztálkodási szokások	testápolási és tisztálkodási eszközök számbavétele és használatuk gyakorlása; helyes testápolási és tisztálkodási szokások kialakítása
1.1.2.	az érzékszervek megóvásához szükséges teendők	az érzékszervek megóvásához szükséges teendők számbavétele
2.	*A testápolás*	*Ismeretek tanulása a testápolásról*
2.1.	a bőrápolás	a bőrápolásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása
2.2.	a kéz- és lábápolás	a kéz- és lábápolásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása
2.3.	a hajápolás	a hajápolásról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása
2.4.	a fogak ápolása	a fogak ápolásáról informáló szöveg elolvasása, feldolgozása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

XVIII	SZEMÉLYISÉGÜNK	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBERI SZEMÉLYISÉG ALAKULÁSÁRÓL
I.	KIK VAGYUNK	ISMERETEK TANULÁSA A SZEMÉLYES AZONOSSÁGRÓL, MOTIVÁCIÓNKRÓL, AZ ÉRTELMEZÉSRŐL
1.	*Az önazonosság*	*Ismeretek tanulása az identitásról*
1.1.	Saját személyiségünk	Tulajdonságaink számbavétele, az önjellemzés, a tulajdonságcsoportok megismerése
1.2.	A személyiség hiányai	Ismeretek elsajátítása a patológiás jellegről
2.	*A motiváció*	*Ismeretek tanulása a tevékenység motivációjáról*
2.1.	Motiváció	Ismeretek tanulása a tevékenység motivációjáról
2.2	Motivációvesztés	Ismeretek tanulása a tevékenység motiváció nélküliségéről
3.	*Az interpretáció*	*A megmagyarázás*
3.1.	A magyarázat, az indoklás	Ismeretek tanulása a megmagyarázás és a kifogástalálás jelenségéről.
3.2.	Hagyományvesztés	Ismeretek tanulása arról, hogy mi a hagyomány és az elődök tapasztalatainak elvetése.
4.	*A személyiség kialakulásának folyamata*	*A perszonalizációs folyamatokról tanult ismeretek összegezése*
4.1.	A perszonalizáció egész folyamata	A perszonalizáció egész folyamatának összegezése a tanultak alapján
XIX.	AZ EMBERI KÖZÖSSÉG EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSÁNAK INDOKLÁSA	ISMERETEK TANULÁSA AZ EMBERI EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS INDOKLÁSA
I.	AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS MIÉRTJÉNEK FELTÁRÁSA	ISMERETEK TANULÁSA AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS OKÁRÓL ÉS CÉLKITŰZÉSÉRŐL
1.	*Az egészségügyi ellátás mértjéről*	*Ismeretek tanulása az egészségügyi ellátás miértjéről*
1.1.	Az egészségügyi ellátás okai	Ismeretek elsajátítása az egészségügyi ellátás okairól
1.2.	Az egészségügyi ellátás céljai	Ismeretek elsajátítása az egészségügyi ellátás / szolgáltatás céljáról. Annak tudatosítása, hogy az egészségügyi ellátás és szolgáltatás célja minden olyan tevékenység, amely az egyén egészségének megőrzése, megbetegedések megelőzése, gyógykezelése, megbetegedések következtében kialakult állapotromlás megelőzése céljából a beteg vizsgálatára és kezelésére, gondozására, ápolására irányul.
2.	*Az egészségügyi ellátás a történetelem folyamán*	*Ismeretek tanulása az egészségügyi ellátás történetéről a tananyagban tárgyal élettani folyamatokkal kapcsolatban.*
2.1.	Élettani folyamatok ellátása az emberi történelem során	Ismeretek tanulása az ismertetett élettani folyamatokkal kapcsolatban az emberiség történetében

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program,

7–8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	AZ EMBERI TEVÉKENYSÉG KAPCSOLATA A TERMÉSZETI ESEMÉNYEKKEL	ISMERETEK SZERZÉSE A TERMÉSZET ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉG KAPCSOLATÁRÓL
1.	*Terek, az ember külső és belső környezete*	*Ismeretek tanulása az egymással kapcsolatot tartó rendszerekről*
1.1.	A fizikai és kémiai tudományok szempontjai	Bronfenbrenner ökológiai modelljében a fizikai és kémiai kölcsönhatások felismerése megtanulása
II.	AZ EGÉSZSÉG – BETEGSÉG	AZ EGÉSZSÉG FOGALMA
1.	*Az egészségfogalom*	*Ismeretek az egészség korszerű fogalmáról*
1.1.	Az ember természeti és társadalmi környezete.	Ismeretek tanulása az 1986-os Ottawai konferenciával kezdve a vonatkozó természeti és társadalmi környezetével.
2.	*Az egészséges életmódot fenyegető néhány esemény elkerülése*	*Információk tanulása az egészséges életmód feltételeiről, a megelőzésről*
2.1.	az egészség, megtartása, a betegségek megelőzése fizikai és kémiai eszközökkel	az egészségről, az egészség kritériumairól informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; az egészséges és a nem egészséges ember közti különbségek tisztázása
3.	*Az egészséges életmódot fenyegető néhány eseményének kiküszöbölésének kapcsolata a fizikai vagy kémiai változásokkal.*	*Információk tanulása az egészséges életmód fizikai és kémiai feltételeiről*
3.1.	Betegségek és balesetek kémiai és fizikai okai	A betegségek és balesetek megelőzésének módjaival való megismerkedés kémiai és fizikai szövegek olvasása és élmények felidézése révén
III.	AZ EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS TUDOMÁNYOS VIZSGÁLAT IGÉNYE	ISMERETEK AZ EMBERI EGÉSZSÉG TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATÁNAK IGÉNYÉRŐL
1.	*A biológiai – pszicho – szocio-összetevők vizsgálata*	*Ismeretek tanulása az egészség bio-pszicho-szocio összetevőiről*
1.1	A vizsgálati területek kémiai és fizikai sajátosságai	Annak megtanulása, hogy valamely kémiai vagy fizikai összetevő milyen hatás kiindulópontja
IV.	A KÖRNYEZET ANYAGFORGALMA ÉS AZ EMBER EGÉSZSÉGE	ISMERETEK SZERZÉSE A KÖRNYEZET ANYAGFORGALMÁNAK ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉGNEK A KAPCSOLATÁRÓL
1.	*Az egészséggel kapcsolatos fizikai-kémiai-biológiai objektumokban megvalósuló forgalmak*	*Ismeretek szerzése az egészségfejlesztést, az állapotváltozást előmozdító fizikai, kémiai hatásokról*
1.1.	Anyagforgalom, energiaforgalom, információforgalom a fizikai-kémiai- biológiai rendszerekben	Ismeretek tanulása az egészséges szervezet anyag, energia és információforgalmáról a fizikai és a kémiai ismeretek szerint
V.	A TECHNIKA ÉS AZ EGÉSZSÉG	ISMERETEK A TECHNIKAI TÁRGYAKKAL, JELENSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ ELKÉPZELÉSEKRŐL ÉS AZ EGÉSZSÉGRŐL

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*A technika kapcsolata az egészséggel*	*Ismeretek a technika alkalmazásának lehetőségeiről és veszélyeiről*
1.1.	a gyógyításhoz szükséges néhány eszköz (kémiai laboratórium, injekciók, oldatok, gyógyszerek)	a gyógyításhoz szükséges néhány kémiai-fizikai-biológiai eszköz megismerése
VI.	EGÉSZSÉGES ÉLETKÖRÜLMÉNYEK IGÉNYE	ISMERETEK AZ EGÉSZSÉGES ÉLETKÖRÜLMÉNYEK IGÉNYLÉSÉRŐL
1.	*Egészséges életkörülmények igénye*	*Ismeretek az egészséges életkörülményekről*
1.1	*Otthoni és munkahelyi környezetünk kémiai és fizikai jellemzői*	*Ismeretek fizikai és kémiai igényeink bio-pszicho-szocio higiénés vonatkozásairól*
1.2.	*A korlátozott képességűek korlátozottságból fakadó fizikai és kémiai igényei*	*Ismeretek a korlátozott képességűek egészséget szolgáló életkörülményeinek fizikai és kémiai igényéről*
1.3.	*A testi fogyatékkal élők kémiai és fizikai igényei*	*Ismeretek a testi fogyatékkal élők fizikai és kémiai természetű igényeiről*
VII.	BETEGSÉGOKOZÓ APRÓ SZERVEZETEK AZ ÉLŐ TERMÉSZETBEN	ISMERETEK TANULÁSA BETEGSÉGET OKOZÓ NÉHÁNYAPRÓ SZERVEZETRŐL
1.	*Betegségokozó néhány vírusok és más sejtek, szervezetek*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése néhány betegségokozó lényről*
1.1.	Betegségokozó vírus, baktérium, növényi egysejtű	ismeretek tanulása a betegséget okozó vírusról, baktériumról és tapasztalatok szerzése pl. a növényi egysejtűekről
1.1.1.	néhány egysejtű élőlény (zöldmoszat, élesztőgomba)	néhány egysejtű élőlény megfigyelése rajzon, képen és a valóságban; a megfigyelt egysejtűek jellemzőinek leírása
1.1.2.	élesztőgomba szaporítása	élesztőgomba szaporítása langyos cukros tejben; az élesztőgombák megfigyelése mikroszkóp alatt; a megfigyeltek lerajzolása
1.2.	betegséget okozó gomba	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a gombákról
1.2.1.	a gombák csoportjai	a gombák csoportjairól informáló szöveg elolvasása, -feldolgozása, gombákat ábrázoló rajzok, képek és valóságos gombák megfigyelése, jellemzőik leírása; kenyérpenészgomba-tenyészet előállítása, megfigyelése mikroszkóppal
VIII	FERTŐZŐ BETEGSÉGEK	ISMERETEK TANULÁSA A FERTŐZŐ BETEGSÉGEKRŐL
1.	A fertőzés és a beteggé válás	*Ismeretek tanulása a fertőzés tényéről és a beteggé válás folyamatáról*
1.1.	Néhány fertőző betegség megnevezése	A tüdőbetegség, a kanyaró, a pestis
1.1.1.	a fertőző betegségek megelőzése	a fertőző betegségek megelőzéséről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása
1.1.3.	a védőoltások szükségessége	a védőoltások szükségességéről informáló szöveg elolvasása, feldolgozása; a védőoltások szükségességének belátása
IX.	STD-AIDS	ISMERETEK TANULÁSA AZ STD ÉS AZ AIDS BETEGSÉGEKRŐL
X.	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	ISMERETEK AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSRÓL
1.	*Az elsősegélynyújtás tartalma a hazai és a nemzetközi gyakorlatban*	*Ismeretek tanulása az elsősegélynyújtásról a tananyagban tárgyal élettani folyamatokkal kapcsolatban*
1.1.	Elsősegélynyújtás és a fertőző betegségek	Ismeretek szerzése az elsősegélynyújtásról fertőző betegségek esetén
XI.	ELLÁTÓRENDSZER	ISMERETEK AZ EGÉSZSÉGÜYI ELLÁTÓRENDSZERRŐL
1.	*A fertőző betegségek egészségügyi ellátó rendszere*	*Ismeretek a fertőző betegségek élettani veszélyeiről, a veszélyeket mérséklő, kezelő rendszeréről.*
1.1.	Az egészségügyi ellátórendszer feladatai a fertőző betegségekkel kapcsolatban	Ismeretek szerzése a fertőzés után megváltozott életfolyamatokat befolyásoló ellátó rendszerről.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Az STD és az AIDS*	*Ismeretek tanulása az szexuális úton terjedő és az AIDS immunhiányos betegségről*
1.1.	Az STD és az AIDS fogalma és előfordulása	Ismeretek tanulása az STD és az AIDS fogalmáról és előfordulásáról
X.	NEM FERTŐZŐ BETEGSÉGEK	ISMERETEK TANULÁSA A NEM FERTŐZŐ BETEGSÉGEKRŐL
1.	*Nem fertőzés következtében bekövetkező beteggé válás*	*Ismeretek tanulása a nem fertőzés következtében létrejövő a beteggé válás folyamatáról*
1.1.	Néhány nem fertőző betegség megnevezése	Néhány nem fertőzéssel kialakuló betegség megnevezése és néhány mondatos jellemzése, pl. cukorbetegség és a máj alkoholkárosodása
XI.	JOGTALANSÁG MEGELŐZÉSEBEN	ISMERETEK TANULÁSA A JOGTALANSÁG MEGELŐZÉSÉRŐL
1.	*A jogtalanság, az áldozattá válás, az erőszakos események megelőzése*	*Ismeretek tanulása a jogtalanság, az áldozattá válás, az erőszakos események megelőzéséről*
1.1.	A jogtalanság, az áldozattá válás, az erőszak	Ismeretek tanulása a megelőző magatartásról jogtalansággal, erőszakkal szemben
XII.	HELYÜNK A KÖZÖSSÉGBEN	A KÖZÖSSÉGI INTEGRÁCIÓ
1.	HELYÜNK AZ EMBERI KÖZÖSSÉGBEN	TÁJÉKOZÓDÁS A VALAHOVA TARTOZÁSRÓL, A NORMÁKRÓL, A KÖTELEZETTSÉGEKRŐL
1.	*A hovatartozás*	*Ismeretek elsajátítása a hovatartozásról*
1.1.	A valahova tartozás	Ismeretek elsajátítása a valahova tartozásról, az otthonról
1.2.	Elidegenedés	Ismeretek elsajátítása az elidegenedésről
2.	*A norma*	*Ismeretek elsajátítása a normákról*
2.1.	A norma	Ismeretek szerzése a mértékről, a normákról
2.2.	Az anomia	Ismeretek szerzése az anomiáról
3.	*A kötelezettségek*	*Ismeretek szerzése a kötelezettségekről*
3.1.	A kötelezettségek	Ismeretek szerzése a közösségben létrejövő kötelezettségekről
3.1.	Az elbizonytalanodás	Ismeretek szerzése a közösségi integrációban fellépő elbizonytalanodásról
4.	*A személyiség a közösségben integrálódik*	*A közösségi integrációs folyamatokról tanult ismeretek összegezése*
4.1.	A közösségi integráció egész folyamata	Ismeretek szerzése a szolidaritásról. A közösségi integráció egész folyamatának összegezése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

FELKÉSZÜLÉS A FELNŐTT LÉT SZEREPEIRE

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJ

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Felkészülés a felnőtt lét szerepeire című kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

Szerezzenek tájékozottságot a tanulók arról, hogy mind a játék, mind pedig a munka alapja – a megismerésen és a környezethez való alkalmazkodáson túl – a cselekvés. Elemzéssel táruljon fel előttük, hogy a játék és a munka között az alapvető különbség az emberi lét szükségletvilágával, teleologikus jellegével, társas világával, valamint a játék és a munka eltérő következményeivel, jellegzetességeivel függ össze. Tisztázódjon számukra a tanulás és a munka egymásrautaltsága, a két tevékenység teleologikus jellege, továbbá az a tény, hogy mindenféle tanulás alapja és segítője valamilyen munkafajta sikeres végzésének, továbbá váljon egyértelművé számukra az is, hogy mindenfajta munkavégzés egyben tanulás is. Rendkívül fontos annak beláttatása, hogy az emberi alkotások elszakíthatatlanok a tanulástól, a játéktól, a munkától. Valamennyi alkotásféleség hátterében mindenkor kimutathatók a tanultság, a megmunkáltság, s olykor a játékosság elemei is. Tisztázódjon a tanulók számára, hogy az alkotáslehetőség valamennyi ember sajátja, tőle elidegeníthetetlen antropológiai jellemzője. Tudatosuljon bennük, hogy a jövő század társadalma nem csupán információs társadalom lesz, hanem egyben alkotó társadalom is lehet a szabadidő megnövekedése, az automatizáció és elektronizáció térhódítása következtében. Tisztázódjon számukra, hogy a munkatevékenység elválaszthatatlanul összefügg az információcserével, a kommunikáció világával. Emellett lássák be a tanulók, hogy az értékelés éppúgy része és feltétele a munka világának, mint a kommunikáció.

Tudatosuljon a tanulókban, hogy a munkamegosztás, a különböző foglalkozások a munkacselekvés tárgyra irányultsága szerint különülnek el, illetve rendeződnek nagyobb csoportokban. A munka tárgyra irányulása mellett a munkaféleségeket, a munka repetitív, illetve kreatív jellege szerint is tanulják meg csoportosítani, továbbá aszerint is, hogy a munkának mi a szerepe a társadalmi folyamatok reprodukciójában, összefüggésben a természet és a társadalom kölcsönkapcsolataival, kölcsönhatásaival. Ismerjék fel a tanulók, hogy a munka kivitelezése elszakíthatatlan a munkát végző ember szükségletvilágától, motiváltságától. Lássák be, hogy specializálódott tudásféleségek és képességek birtoklása nélkül sikeres munkavégzés nem képzelhető el. Ismerjék fel, hogy az adott személy munkakudarcai szoros összefüggést mutatnak tudás- és képességhiányaival.

Ismerjék meg a tanulók a munkamegosztás történetét. A hivatásszerűen folytatott foglalkozások, a mesterségek történetének szemléje győzze meg a őket arról, hogy miként alakult a munkát végző ember felelőssége, alkotáslehetősége a munkavégzés, illetve a munkaprodukumok létrehozása során a különböző történelmi korokban. A gazdaságtörténet, valamint a munkaszervezés történetének tanulmányozása révén táruljon föl a tanulók előtt a kézműves munkák biztosította alkotáslehetőség és felelősség azon mértéke, amely posztmodern korunkban is követésre méltó lehet valamennyiük számára.

Iskolatörténeti – kitüntetetten szakképzéstörténeti – információk szerzésével győződjenek meg a tanulók arról, hogy miként alakultak ki a mai, ún. professzionális szakmák. Szerezzenek jártasságot a tanulók a FEOR kezelésében. Ismerjék fel a FEOR funkcióját a foglalkoztatáspolitika alakítása és foglalkoztatás-statisztikai adatok gyűjtése szempontjából. Személyes és családi tapasztalataik mellett szerezzenek felkészültséget korunk foglalkoztatáspolitikai törekvéseinek számbavételéhez, a foglalkoztatáspolitika kritikájához. Lássák be, hogy a munkaügyre és az ún. munkatudományokra vonatkozó tudás megismerése legszemélyesebb érdekük, hisz életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra, foglalkozásváltásra.

Lássák be a tanulók, hogy a személyes pályaérdeklődés önmegvalósításuk, karrierjük megtervezéséhez, sikeres életvezetésükhöz nem elégséges. Ismerjék fel, hogy a partikuláris pályaérdeklődés révén elkövetett pályaválasztási döntések sok ember életében konfliktushelyzethez, mentális károsodáshoz vezethetnek. Szerezzenek jártasságot pályatükrök, foglalkozásleírások (ún. professziogramok) tanulmányozásában avégett, hogy partikuláris pályaérdeklődésüket és pályaismeretüket korrigálni tudják. Személyesen győződjenek meg arról, hogy a pályaválasztással és a pályaalkalmasság megállapításával foglalkozó intézmények és szakemberek sokat segíthetnek életpályájuk, pálya- és munkaalkalmasságuk "kezelésében". Lássák be, hogy a különböző iskolafokokon tanult tantárgyaknak, illetve azok egyes témáinak szoros a kapcsolata a munkamegosztás történetével. Lássák be, hogy a különböző témák nemcsak saját pályaérdeklődésüket segíthetik és alapozhatják meg, hanem fogódzót adhatnak ahhoz is, hogy mások pályáját, munkateljesítményét empátiával, előítéletektől mentesen szemlélhessék. Győződjenek meg arról, hogy az általuk megszerzett vagy megszerezhető képességek mindegyikének szerepe lehet pályaválasztásukban, illetve az esetleg rájuk váró pályamódosításokban.

Megjegyzés: A *Munka-, alkotás- és pályaismeretet* az adott intézmény választása és lehetőségei szerint 7. vagy 8. osztályban javasoljuk bevezetni és tanítani, azaz egyéves tantárgynak tekintjük. Javasoljuk az osztályfőnöki óra időkeretének felhasználását a tantárgy tanítására a választott évfolyamon.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tematikus tananyag, tanulási program

5–8. évfolyam

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	A MUNKA VILÁGÁNAK AZONOS ÉS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ VONÁSAI AZ EMBERISÉG TÖRTÉNETE SORÁN KIALAKULT ÉS ÖNÁLLÓ JELLEGGEL RENDELKEZŐ TEVÉKENYSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE A MUNKA VILÁGÁNAK , VALAMINT AZ EMBERISÉG TÖRTÉNETE SORÁN KIALAKULT ÉS ÖNÁLLÓ JELLEGGEL RENDELKEZŐ TEVÉKENYSÉGEK AZONOS ÉS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ VONÁSAIRÓL
1.	*Játék és munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a játék és a munka azonos és megkülönböztető vonásairól*
1.1.	a játék és a munka azonos és megkülönböztető vonásai a különböző játékféleségekre (fantázia-, mimetikus, szerep- és szabályjátékokra) tekintettel	a játék és a munka azonos és megkülönböztető vonásainak összehasonlítása a különböző játékféleségekre tekintettel
1.2.	a játékszervezés, mint a munkamegosztás egyik specifikus területe (szórakoztatóipar, játékgyártás, játékkereskedelem, szabadidős szolgáltatások, sport)	a játékszervezésnek, mint a munkamegosztás egyik specifikus területének számbavétele megfigyeléssel, élményszerzéssel, információk gyűjtésével, játéktevékenységet szabályozó leírások tanulmányozásával
2.	*Tanulás és munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a tanulás és a munka azonos és megkülönböztető vonásairól*
2.1.	a tanulás és a munka azonos és megkülönböztető vonásai a különböző tanulásféleségekre (kommunikációtanulásra, szociális tanulásra, kognitív tanulásra, munkatanulásra, mozgástanulásra) tekintettel	a tanulás és a munka azonos és megkülönböztető vonásainak összehasonlítása a különböző tanulásféleségekre tekintettel
2.2.	a tanulásszervezés, mint a munkamegosztás egyik specifikus területe (óvodáztatás, iskoláztatás, közép- és felsőfokú szakképzés, sport)	a tanulásszervezésnek, mint a munkamegosztás egyik specifikus területének számbavétele megfigyeléssel, élményszerzéssel, az élmények reflektálásával, információk gyűjtésével, tanulási tevékenységet szabályozó leírások tanulmányozásával
3.	*Alkotás és munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése az alkotás és a munka azonos és megkülönböztető vonásairól*
3.1.	az alkotás és a munka azonos és megkülönböztető vonásai a különféle alkotási folyamatokra (kutatásra, fejlesztésre, komponálásra, konstruálásra stb.) és alkotási produktumokra (festményre, műszaki alkotásra, monográfiára, szonettre stb.) tekintettel	az alkotás és a munka azonos és megkülönböztető vonásainak összehasonlítása a különféle alkotási folyamatokra és alkotási produktumokra tekintettel
3.2.	az alkotásszervezés, (kutatásszervezés, csoportos alkotás, produceri tevékenység, alkotásmenedzsment) mint a munkamegosztás egyik specifikus területe	az alkotásszervezésnek, mint a munkamegosztás egyik specifikus területének számbavétele megfigyeléssel, élményszerzéssel, információk gyűjtésével

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.	*Kommunikáció és munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a kommunikáció és a munka egymásrautaltságáról*
4.1.	a kommunikáció és a munka egymásrautaltsága a munkafolyamatok szervezésében és a munkaszervezetek kialakításában	a kommunikáció és a munka egymásrautaltságának felismerése a munkafolyamatok szervezésében, a munkaszervezetek kialakításában informálódással, élményszerzéssel, gyakorlati jellegű feladatok megoldásával
4.2.	a kommunikációs tevékenységek intézményesülése (televíziózás, rádiózás, újságírás, internet, távirati irodák), szakosodása (újságírás, multimédia, PR-tevékenység, marketingkommunikáció stb.) , mint a munkamegosztás modernkori terméke és történelmi előzményei	a kommunikációs tevékenységek intézményesülésének és szakosodásának, mint a munkamegosztás modernkori termékének és történelmi előzményeinek számbavétele megfigyeléssel, élményszerzéssel , információk gyűjtésével és gyakorlati jellegű feladatok megoldásával
5.	*Értékelés és munka*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése az értékelésről, mint a munkatevékenységet kísérő, attól elválaszthatatlan tevékenységről*
5.1.	az értékelés mint a munkatevékenységet kísérő, attól elválaszthatatlan folyamat (normaállítás, szabályozás, visszacsatolás) szerveződése és szakosodása: ellenőrzés – ellenőrző szervezetek; elemzés – elemzésre specializálódott szervezetek /átvilágító testületek/; minőségvédelem, minőségbiztosítás, minőségellenőrzés	az értékelés mint a munkatevékenységet kísérő, attól elválaszthatatlan folyamat szerveződésének és szakosodásának számbavétele megfigyeléssel, élményszerzéssel, az élmények reflektálásával, információk gyűjtésével, valamint az értékelési tevékenységet szabályozó leírások tanulmányozásával, illetve gyakorlati feladatok megoldásával
5.2.	az értékelésre szakosodott szervezetek; vizsgáztatás – vizsgáztató szervezetek	az értékelésre szakosodott szervezetek tevékenységének megismerése tapasztalatok, információk gyűjtésével, valamint tevékenységüket szabályozó leírások (pl. alapító okirat, SZMSZ) tanulmányozásával
II.	A MUNKA SPECIFIKUMAI CSELEKVÉSTANI ÉS ANTROPOLÓGIAI SZEMSZÖGBŐL	A MUNKA SPECIFIKUMAINAK CSELEKVÉSTANI ÉS ANTROPOLÓGIAI SZEMSZÖGŰ SZÁMBAVÉTELE
1.	*A munka jellege, illetve a munka fajtái a munkacselekvés tárgyra irányulása szerint*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a munka jellegéről, illetve a munka fajtáiról*
1.1.	a termelő jellegű munkák jellegzetességei a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából	a termelő jellegű munkák jellegzetességeinek számbavétele a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából
1.2.	az újat teremtő munkák, alkotások jellegzetességei a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából	az újat teremtő munkák, alkotások jellegzetességeinek számbavétele a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából
1.3.	a szolgáltató jellegű munkák jellegzetességei a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából	a szolgáltató jellegű munkák jellegzetességeinek számbavétele a munkatárgy, a kivitelezéshez szükséges munkaeszközök és munkaképességek szempontjából
2.	*A munka jellege a kivitelezéshez szükséges tudás és képességek, valamint a munkát végző ember szükséglete és motiváltsága szempontjából*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a munka jellegéről a kivitelezéshez szükséges tudás és képességek, valamint a munkát végző ember szükséglete és motiváltsága szempontjából*
2.1.	a legkülönbözőbb munkafajták tervezéséhez, megszervezéséhez, kivitelezéséhez és minősítéséhez szükséges tudásféleségek és képességek jellegzetes csoportjai	a legkülönbözőbb munkafajták tervezéséhez, megszervezéséhez, kivitelezéséhez és minősítéséhez szükséges tudásféleségek és képességek jellegzetes csoportjainak számbavétele
2.2.	a munka jellege a szükséglet és a motiváltság szerint	a munka jellegének megállapítása a szükséglet és a motiváltság szempontjából

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	A MUNKA, ILLETVE A MUNKAMEGOSZTÁS TÖRTÉNETE	A MUNKA, ILLETVE A MUNKAMEGOSZTÁS TÖRTÉNETÉNEK TANULÁSA
1.	*A hivatásszerű munkák, foglalkozások alakulása a különböző történelmi korokban*	*Ismeretek tanulása a hivatásszerű munkák és foglalkozások különböző történelmi korok szerinti alakulásáról*
1.1.	a politizálással, hatalomgyakorlással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (kancellár, nádor, falusi bíró stb.) története	a politizálással, hatalomgyakorlással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, politizálással, hatalomgyakorlással kapcsolatos dokumentumok alapján
1.2.	a művészetekkel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (vándorszínész, lapszerkesztő, udvari festő, udvari zenész stb.) története	a művészetekkel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, művészetekkel kapcsolatos dokumentumok alapján
1.3.	a katonáskodással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (hadvezér, káplár, ludovikás tiszt stb.) története	a katonáskodással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások(hadvezér, káplár, ludovikás tiszt, stb.) történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, katonáskodással kapcsolatos dokumentumok alapján
1.4.	a lelkészkedéssel, egyházszervezéssel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (püspök, esperes, kanonok, káplán stb.) története	a lelkészkedéssel és az egyházszervezéssel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, lelkészkedéssel kapcsolatos dokumentumok alapján
1.5.	az ápolással, orvoslással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (felcser, bába stb.) története	az ápolással, orvoslással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, ápolással, orvoslással kapcsolatos dokumentumok alapján
1.6.	a kultúraközvetítéssel, tanítással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (preceptor, archivista stb.) története	a kultúraközvetítéssel, tanítással kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (preceptor, archivista, stb.) történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, kultúraközvetítéssel, tanítással kapcsolatos dokumentumok alapján
1.7.	az igazgatással, vezetéssel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások (főjegyző, ispán, kurátor, vincellér stb.) története	az igazgatással, vezetéssel kapcsolatos hivatásszerű munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, igazgatással, vezetéssel kapcsolatos dokumentumok alapján
2.	*A kézműves munkák, foglalkozások alakulása a különböző történelmi korokban*	*Ismeretek tanulása a kézműves munkák és foglalkozások különböző történelmi korok szerinti alakulásáról*
2.1.	a repetitív jellegű kézműves munkák, foglalkozások (csapó, cserzővarga, drótos, hamuzsírfőző, mészáros stb.) története	a repetitív jellegű kézműves munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, repetitív jellegű kézműves munkákkal, foglalkozásokkal kapcsolatos dokumentumok alapján
2.2.	a generatív jellegű kézműves munkák, foglalkozások (hegedűműves, csizmadia, szűcs, ékszerész stb.) története	a generatív jellegű kézműves munkák, foglalkozások történetének tanulmányozása korabeli foglalkozásleírások és egyéb, generatív jellegű kézműves munkákkal, foglalkozásokkal kapcsolatos dokumentumok alapján
IV.	A MODERN KORSZAK (AZ INDUSZTRIÁLIS TÁRSADALMAK) MUNKAMEGOSZTÁSA	A MODERN KORSZAK (AZ INDUSZTRIÁLIS TÁRSADALMAK) MUNKAMEGOSZTÁSÁNAK TANULÁSA
1.	*A foglalkozások rendszerének kialakulása a foglalkozás gyakorlásához szükséges iskolázás, illetve szakképzés létrejöttével*	*Ismeretek tanulása a foglalkozások rendszerének kialakulásáról, illetve a foglalkozás gyakorlásához szükséges iskolázás, illetve szakképzés létrejöttéről*
1.1.	a professzionális szakmák	ismeretek tanulása a professzionális szakmákról
1.2.	a nem professzionális szakmák (portás, közterület-felügyelő, halőr stb.)	nem professzionális szakmákra vonatkozó információk összegyűjtése, rendezése, élmények, tapasztalatok szerzése, feldolgozása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*A foglalkozások tipizálása, rendszerezése; a FEOR*	*A FEOR funkciójának megértése, kezelésének elsajátítása*
3.	*A modern korszak foglalkoztatáspolitikájának tendenciái*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a modern korszak foglalkoztatáspolitikájának tendenciáiról*
3.1.	a teljes foglalkoztatás tarthatatlansága összefüggésben a posztszocialista viszonyokkal: a privatizációval és a szakképzéspolitika átalakulásával	a teljes foglalkoztatás tarthatatlanságának belátása, összefüggésben a posztszocialista viszonyokkal: a privatizációval és a szakképzéspolitika átalakulásával
3.2.	a munkanélküliség jelenségvilága összefüggésben a humán szolgáltatás intézményrendszerével, a munkavállalási tanácsadással, a munkaerőpiac szerkezetével, működésével, valamint a helyettesítő pályacsoportok lehetőségeivel	a munkanélküliség jelenségvilágának feldolgozása, megértése, összefüggésben a humán szolgáltatás intézményrendszerével, a munkavállalási tanácsadással, a munkaerőpiac szerkezetével, működésével, valamint a helyettesítő pályacsoportok lehetőségeivel
4.	*A foglalkoztatás, a munkamegosztás szervezése: a munkaügy, illetve a munkatudomány létrejötte*	*Ismeretek tanulása a munkaügyről és a munkatudományról*
4.1.	a munkaügyi igazgatás rendszere (benne a munkaerőpiac intézményrendszere)	a munkaügyi igazgatás rendszerének (benne a munkaerőpiac intézményrendszerének) tanulmányozása, működéséről rendszeres információk gyűjtése, feldolgozása, aktualizálása egy-egy család munkamegosztásban betöltött tényleges és lehetséges helyzetére vonatkoztatva
4.2.	a munkajogi szabályozás és dokumentumai (a Munka Törvénykönyve, a közalkalmazotti és a köztisztviselői törvény)	a munkajogi szabályozás dokumentumainak (a Munka Törvénykönyve, a közalkalmazotti és a köztisztviselői törvény) munkaadói és munkavállalói nézőpontból történő értelmezése
4.3.	a munkamegosztás kutatása, valamint a munkatudomány (emberi erőforrás-gazdálkodás, személyügyi menedzsment, munkakultúra, munkaesztétika, munkapszichológia, munkaélettan stb.) eredményeinek	a munkamegosztás kutatásának, illetve a munkatudomány (emberi erőforrás-gazdálkodás, személyügyi menedzsment, munkakultúra, munkaesztétika, munkapszichológia, munkaélettan stb.) eredményeinek figyelemmel kísérése munkatudományi és humánpolitikai szakirodalom figyelésével és tanulmányozásával
V.	EGYÉN, ISKOLA, PÁLYAVÁLASZTÁS	ISMERETEK TANULÁSA, TAPASZTALATOK SZERZÉSE AZ EGYÉN, ISKOLA, PÁLYAVÁLASZTÁS ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL
1.	*A pályaérdeklődés*	*A személyes pályaérdeklődés feltárása, nyomon követése a személyes pályaérdeklődésre befolyást gyakorló szocializációs tényezők hatására tekintettel; a pályaérdeklődés bővítésével szembeni előítéletek felülvizsgálata*
2.	*A pályatükrök (professziogramok, pszichogramok) és a pályaismeret*	*A mindennapi pályaismeret korrekciója pályatükrök rendszeres tanulmányozásával*
3.	*A pályaválasztás és a pályaalkalmasság*	*Ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a pályaválasztásról és a pályaalkalmasságról*
3.1.	a pályaorientálás	a pályaorientálódás lehetőségeinek számbavétele az énkép (önismeret, önnevelés) tudatos reflexiójával, egyedi információgyűjtéssel, élményszerzéssel, pályák munkaerőpiaci helyzetének, valamint a közép- és felsőfokú szakképzés tendenciáinak figyelésével

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.2.	a pályaalkalmasság kritériumai foglalkozási csoportonként	a pályaalkalmassági kritériumok tanulmányozása foglalkozási csoportonként szakmai, munkaköri tájékoztatók, valamint a személyes pályaalkalmasságot kizáró okok jegyzékének tanulmányozásával
3.3.	a pályaválasztási döntés	releváns énkép és énerő birtokában pályaválasztási döntési alternatívák megfogalmazása a lehetőségek és korlátok, illetve egy-egy pályaválasztási döntéssel összefüggő előnyök és hátrányok mérlegelésével, továbbá pályaválasztási dokumentumok tanulmányozásával
4.	*A különböző életkorokban tanult tantárgyak szerepe a munkamegosztás, illetve a foglalkozások teljes rendszerének megértésében*	*A különböző életkorokban tanult tantárgyak ismeret- és tudásbázisának számbavétele a ténylegesen létező foglalkozások megalapozásában, valamint a személyes pályaérdeklődés és pályaorientálás befolyásolásában*
5.	*A pályamódosításhoz szükséges képességek köre*	*A személy adottságainak és képességeinek teljességre törekvő számbavétele és mérlegelése abból a szempontból, hogy milyen pályamódosításokra van esélye egy-egy konvertibilis képességcsoport (idegen nyelvű kommunikáció, számítógépkezelés, személyi percepció fejlettsége , egyedi döntési képesség, időgazdálkodás stb.) birtoklásával vagy annak nélkülözésével*

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

TUDOMÁNY- ÉS KUTATÁSMÓDSZERTAN

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJ

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Tudomány- és kutatásmódszertan tanterv az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program (ÉKP)* keretei között az 5–8. évfolyam számára kimunkált, a NAT-hoz igazított és a Kerettantervvel összevetett részletes tanterv. A tantervet és taneszközeit használhatják, választhatják azok az iskolák (pedagógusok), akik az *Értékközvetítő és képességfejlesztő program* és pedagógiája szerint dolgoznak. (Az itt közölt *Tudomány- és kutatásmódszertan* tanterv szerves folytatása a 9–10. évfolyam számára kidolgozott tanterv.)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az ÉKP tanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

		A NAT műveltségterületeinek részterületeivel való kapcsolódások			
A tantervben megjelenő problémák		Erős kapcsolódás	Kapcsolódás	Gyenge kapcsolódás	Lehetséges kapcsolódás
A TERMÉSZETI FOLYAMATOK PROBLÉMÁI	Erdőpusztulás	**Természetismeret**	**Földünk és környezetünk** **Biológia és egészségtan**		Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek Vizuális kultúra Dráma Mozgóképkultúra, médiaismeret Számítástechnika *Könyvtárhasználat*
	Üvegházhatás, éghajlatváltozás	**Földünk és környezetünk**	**Természetismeret**	Fizika Háztartástan	
	Ózonpajzs vékonyodása	**Természetismeret**	**Kémia**	Fizika	
	Savasodás	**Kémia**	**Természetismeret** **Technika**	Háztartástan	
	Édesvízkészletek romlása	**Földünk és környezetünk**	**Természetismeret** **Biológia és egészségtan**	Háztartástan	
	Óceáni élettér csökkenése	**Földünk és környezetünk**	**Természetismeret** **Biológia és egészségtan**		
	Táplálékláncok leépülése	**Biológia és egészségtan**	**Természetismeret**		
	Örökítő anyag hanyatlása	**Biológia és egészségtan**	**Természetismeret**	Emberismeret	
GAZDÁLKODÁSI ÉS GAZDASÁGI PROBLÉMÁK	Centralizáció	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	**Társadalmi ismeretek**	Emberismeret	Vizuális kultúra Dráma Mozgóképkultúra, médiaismeret Pályaorientáció Számítástechnika *Könyvtárhasználat*
	Magasfokú specializáció	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	**Technika**	Pályaorientáció	
	Profit és hatalommotivált innováció	**Történelem**	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	Emberismeret	
	Komplikált technológiai eljárások	**Technika**	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	Pályaorientáció	
	Nagyfokú energiafelhasználás	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	**Fizika**	Emberismeret	
	Tömegtermelés	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	**Technika**	Emberismeret	
	Fegyverkezési válság	**Történelem**	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	Emberismeret	
	A tüzelőanyagok égéstermékei	**Kémia**	**Biológia és egészségtan**	Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	
	Ipari eredetű gázok	**Kémia**	**Biológia és egészségtan**	Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	
	Mérgező vegyületek	**Kémia**	**Biológia és egészségtan**	Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	
	Sugárzó anyagok	**Fizika**	**Biológia és egészségtan**	Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	
	Hulladékok	**Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek**	**Technika** **Háztartástan**	Biológia és egészségtan	
A TÖMEGEK MINDENNAPI TRAGÉDIÁI	Nélkülözés	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Történelem	Magyar nyelv és irodalom Vizuális kultúra Dráma Mozgóképkultúra, médiaismeret Pályaorientáció Számítástechnika *Könyvtárhasználat*
	A helyi kultúrák asszimilációja	**Társadalomismeret**	**Emberismeret**	Történelem	
	Növekvő analfabétizmus	**Magyar nyelv és irodalom**	**Emberismeret**	Dráma	
	Romló halandósági mutató	**Biológia és egészségtan**	**Emberismeret**	Dráma	
	Népsűrűsödési problémák	**Társadalmi ismeret**	**Emberismeret**	Dráma	
	Egészségromlás	**Biológia és egészségtan**	**Emberismeret**	Dráma	
	Passzív politika	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Történelem	
	Munkanélküliségtől való félelem	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Történelem	
	Jövőképhiány	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Történelem	
	Erkölcsvesztés	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	Pszichototróp anyagoktól való függőség	**Biológia és egészségtan**	**Emberismeret** **Testnevelés és sport**	Dráma	
	Öngyilkosság	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
HUMÁN KRÍZISEK A TÁRSADALOMBAN	Versenyfutás önmagunkkal	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	Magyar nyelv és irodalom Történelem Élő idegen nyelv Vizuális kultúra Mozgóképkultúra, médiaismeret Pályaorientáció Számítástechnika *Könyvtárhasználat*
	Az érzelmeink fagyhalála	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	
	A tradíciók lerombolása	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	A kettős erkölcs megléte	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	A nemzedéki szakadékok fokozódása	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	
	A túlnépesedésünk	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	
	Az életterünk csökkenése	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	A szegények és a gazdagok közti különbség növekedése	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	Elszentségtelenedés	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	
	Az erőszak terjedése	**Emberismeret**	**Társadalmi ismeret**	Dráma	
	Elidegenedés a természettől	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	
	Kiábrándulás a modern társadalomból	**Emberismeret**	**Társadalomismeret**	Dráma	

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Tudomány- és kutatásmódszertan tanulásának céljai az 5–8. évfolyamon

A tudomány- és kutatásmódszertan tanításának célja az intézményes tudásra épített tőkeérvényű tudás megalapozása, kialakítása, önfejlesztése, és transzformálása. Az ismeretek kreatív feldolgozása és alkalmazása.

A tudásalapú társadalom megalapozása

A tanulók ismerjék meg, értelmezzék és alkalmazzák a kreatív tudáselsajátítás elemeit, folyamatát. Ismerjék meg a tudomány rendszerét és legyenek képesek fókuszálni érdeklődési körüket a tudomány térképének segítségével. Ismerjék meg a tudományos kutatás céljait és legyenek képesek célokat kitűzni saját érdeklődési területek megismeréséhez. Legyenek képesek feldolgozni, megvitatni tudományetikai kérdéseket, és tudjanak véleményt alkotni egy-egy vitás tudományetikai kérdés kapcsán.

A kreatív tudás kialakítása

A tanulók ismerjék meg, értelmezzék és alkalmazzák az empirikus- és a teoretikus tudományos kutatás elemeit és folyamatait az érdeklődési körük egy-egy témakörének feldolgozása során. Tudják alkalmazni a megismert elemeket és algoritmusokat a témakör szűkítésekor, a témaválasztáskor. Ismerjék meg a témaválasztás és az ismerethátter kutatása során a tudományos alkotások minőségi különbségét. Tudjanak különbséget tenni a szubjektív- és a minőségi alkotás között. Ismerjék meg a lezárt-, és a vitatott kutatási eredmények közti különbséget egy-egy tudományterületen belül és a tudományközi területeken is. Legyenek képesek az érdeklődési körükön belül empirikus-, és/vagy teoretikus mikro kutatás tervezésére, végrehajtása, önértékelésére és azok bemutatására. Ismerjék meg, értelmezzék a lokális- és globális természeti-, gazdasági- és társadalmi részproblémákat, problémákat, kríziseket. Legyenek képesek fókuszálni az érdeklődési területüknek megfelelő részproblémát, problémát, krízist úgy, hogy az a tudományos megismerés szempontjából releváns legyen. Tudják a részprobléma, probléma, krízis ismerethátterét feltárni, értelmezni, modellezni és azt bemutatni.

A kreatív tudás önfejlesztése

A tanulók legyenek képesek reményteljes jövőkép keresésére. Tudjanak hipotézist alkotni a lokális- és globális részproblémák, problémák és krízisek megoldási lehetőségeire. Alkalmazzák a kutatási algoritmusokat a hipotézis igazolásához, az újabb ismeretgyűjtéshez, a hipotézis vizsgálatához. Legyenek képesek összegezni a saját tudományos kutatásuk eredményeit, annak relevanciáját és hasznosságát. Ismerjék meg, értelmezzék és modellezzék a tudásalapú társadalmat a feltárt jellemzői alapján. Legyenek képesek reményteljes jövőképet modellezni a tudásalapú társadalomról, és önmagukat tudják abban elhelyezni.

A kreatív tudás transzformálása

A tanulók tudjanak kutatási naplót vezetni az empirikus és/vagy teoretikus kutatásukról. A kutatásuk eredményét legyenek képesek bemutatni írásban, különböző publikációs műfajokban nyomtatott és digitális információhordozókban egyaránt. Legyenek képesek előadást tartani a kutatási eredményeikről tudományos diákköri konferenciákon. Tudjanak vitatkozni és legyenek képesek megvédeni kutatási eredményeiket tudományos diákkörben. Váljanak képessé arra, hogy idegen nyelven is megtartsák előadásukat. Tudjanak tudományos pályázatot és tudományos projektet készíteni a kutatásaik finanszírozásához. Legyenek képessé arra, hogy mentoráljanak diáktársakat a tudományos diákköri munkában és értékeljék diáktársaik kutatási eredményeit, annak írásban és szóban történő bemutatását egyaránt.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Kreatív ismeretszerzés-, feldolgozás-, alkalmazás

A tanulók kreatívan szerezzenek tudományos ismereteket az érdeklődési körüknek, témájuknak megfelelő tudományterületen. Ismerjék meg a tudomány által feltárt és igazolt ismeretek kutatási folyamatát. Ismerjenek meg, dolgozzanak fel vitatott, és rivális hipotéziseket. Végezzenek önálló empirikus és/vagy teoretikus kutatást rivális hipotézisek megismeréséhez, ütköztetéséhez, igazolásához, cáfolásához. – a globális, nemzetközi és lokális szinteken az ember által előidézett: – természeti környezet reverzibilis és irreverzibilis folyamatait, – a gazdálkodási és gazdasági problémákat, – a tömegek mindennapi tragédiáit, – a humánkríziseket a társadalomban. Értelmezzék és modellezzék a demokratikus társadalom eszmény és értékrendszerét, amit legyenek képesek alkalmazni a lokális és globális szintű problémák, krízisek megoldási lehetőségeinek keresésekor, a reményteljes jövőképekről szerzett ismeretek feldolgozásakor, továbbfejlesztésekor.

A tudomány rendszerének megismerése

A tanulók ismerjék meg a tudomány rendszerét, tájékozódjanak magabiztosan a tudomány térképén. Tegyenek szert enciklopédikus ismeretekre a tudományfőágak specifikumaira. Szélesedjen érdeklődési körük és fókuszálják azt a tudományágakra, alágakra.

Taneszköz

Évfolyam	Kiadói kód	Cím
		Kiss Albert: Kézikönyv a tudományos diákkör 10–14 éves tanulók számára
		Cseh Németh Zsuzsanna: Szöveggyűjtemény a tudományos diákkör 10–14 éves tanulók számára
		Kiss Albert: A természet megfigyeléstől a kísérletig

Tanítási segédlet

Évfolyam	Raktári szám	Cím
		Kiss Albert: Tudományos Diákkör 10–14 éves tanulók számára – kézikönyv felkészítő pedagógusoknak –
		Cseh Németh Zsuzsanna: 10–14 éves tanulók szövegfeldolgozása, szövegalkotása a tudományos diákköri munkában
		Kiss Albert: 10–14 éves tanulók empirikus mikro kutatása
		Schranz András: A tudomány térképe

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5. évfolyam

A Tudomány- és kutatásmódszertan tanulásának céljai az 5. évfolyamon

A tanulók ismerjék meg a kreatív tudáselsajátítás szubjektív alkotásszintjét.

- A tanulók ismerjék meg, értelmezzék és alkalmazzák a kreatív tudáselsajátítás elemeit, folyamatát.
- A tanulók ismerjék meg, értelmezzék és alkalmazzák az empirikus- és a teoretikus tudományos kutatás elemeit és folyamatait az érdeklődési körük egy-egy témakörének feldolgozása során.
- A kutatás algoritmusának megismerése: a téma bemutatása, problémafelvetés, hipotézisalkotás, ismeretgyűjtés a hipotézis vizsgálatához, a hipotézis vizsgálata, a tudományos kutatás összegzése.
- Ismerjék meg a lokális és globális természeti folyamatok problémáit.
- A tanulók legyenek képesek reményteljes jövőkép keresésére.
- Ismerjék meg az érdeklődési területükhöz kapcsolódó tudomány lezárt és vitatott kutatási eredményeit.
- A tanulók tudjanak kutatási naplót vezetni a szubjektív kutatásukról.
- A kutatásuk eredményét legyenek képesek bemutatni írásban, különböző publikációs műfajokban nyomtatott információhordozókban.
- Legyenek képesek előadást tartani a kutatási eredményeikről tudományos diákköri konferenciákon.
- A tanulók kreatívan szerezzenek tudományos ismereteket az érdeklődési körüknek, témájuknak megfelelő tudományterületen.
- Ismerjék meg a tudomány által feltárt és igazolt ismereteket és azok kutatási folyamatát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A TUDOMÁNY RENDSZERE	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TUDOMÁNY ÁGAIRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Antropológia*	*Az antropológia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
1.1.	Az antropológia ágainak kutatási tárgykörei	Az antropológia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az antropológia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
1.2.	Az antropológia alágainak érdeklődési körei	Az antropológia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
2.	*Csillagászat és asztrofizika*	*A csillagászat és asztrofizika főág ágainak, alágainak megismerése.*		
2.1.	A csillagászat és asztrofizika ágainak kutatási tárgykörei	A csillagászat és asztrofizika tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a csillagászat és asztrofizika tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
2.2.	A csillagászat és asztrofizika alágainak érdeklődési körei	A csillagászat és asztrofizika alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Demográfia*	*A demográfia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
3.1.	A demográfia ágainak kutatási tárgykörei	A demográfia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az demográfia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
3.2.	A demográfia alágainak érdeklődési körei	A demográfia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
4.	*Élettudomány*	*Az élettudomány főág ágainak, alágainak megismerése.*		
4.1.	Az élettudomány ágainak kutatási tárgykörei	Az élettudomány tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az élettudomány tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
4.2.	Az élettudomány alágainak érdeklődési körei	Az élettudomány alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
5.	*Etika*	*Az etika főág ágainak, alágainak megismerése.*		
5.1.	Az etika ágainak kutatási tárgykörei	Az etika tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az etika tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
5.2.	Az élettudomány alágainak érdeklődési körei	Az etika alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
6.	*Filozófia*	*A filozófia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
6.1.	A filozófia ágainak kutatási tárgykörei	A filozófia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az filozófia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
6.2.	A filozófia alágainak érdeklődési körei	A filozófia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
II.	TERMÉSZETI FOLYAMATOK PROBLÉMÁI, MINT LEHETÉSÉGES KUTATÁSI TÉMÁK	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TERMÉSZETI FOLYAMATOK PROBLÉMÁIRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Erdőpusztulás*	*Az erdőpusztulás megismerése lokális, kontinentális és globális szinten*		
1.1.	Az erdőpusztulás okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Az erdőpusztulási okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
1.3.	A lepusztult erdők regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni lepusztult erdők regenerálási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
2.	*Üvegházhatás, éghajlatváltozás*	*Az üvegházhatás és az éghajlatváltozás megismerése*		
2.1.	Az üvegházhatás okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
2.2.	Az üvegházhatási okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
2.3.	A légkör regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni a légkör regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
3.	*Ózonpajzs elvékonyodása*	*Az ózonpajzs elvékonyodásának, és hatásainak megismerése*		
3.1.	Az ózonpajzs elvékonyodásának okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
3.2.	Az elvékonyodást kiváltó okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
3.3.	Az elvékonyodott ózonpajzs regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni az elvékonyodott légkör regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
4.	*Savasodás*	*A savasodás, és hatásainak megismerése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.1.	A savasodás okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
4.2.	A savasodást kiváltó okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
4.3.	A savasodás regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni a savasodás regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
5.	*Édesvízkészletek romlása*	*Az édesvízkészletek romlásának és hatásainak megismerése*		
5.1.	Az édesvízkészletek romlásának okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
5.2.	Az édesvízkészletek romlását kiváltó okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
5.3.	Az édesvízkészletek regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni az édesvízkészletek regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
6.	*Az életterek csökkenése*	*Az életterek csökkenésének és hatásainak megismerése*		
6.1.	Az életterek csökkenésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
6.2.	Az élettércsökkenést kiváltó okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
6.3.	Az életterek regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni az életterek regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.	*Táplálékláncok leépülése*	*A táplálékláncok leépülésének és hatásainak megismerése*		
7.1.	A táplálékláncok leépülésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
7.2.	A táplálékláncok leépülését kiváltó okok megszüntetésének lehetőségei	Az okok feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok megszüntetésére irányult
7.3.	A táplálékláncok regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni a táplálékláncok regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
III.	SZUBJEKTÍV ALKOTÁS	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS ELEMEINEK ÉS FOLYAMATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Empirikus tudományos alkotás*	*Az empirikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
1.1.	Megfigyelés	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi megfigyelése	Tudjon feljegyzéseket készíteni a megfigyeléseiről és arról leíró szöveget készíteni	Tudjon összefüggéseket leolvasni a megfigyelések tapasztalataiból és arról magyarázó szöveg alkotni.
1.2.	Mérés	A természeti jelenségek, folyamatok mennyiségi jellemzőinek természetbeni és laboratóriumi mérése	Tudjon jegyzőkönyvet készíteni a mérési eredményekről és arról leíró szöveget alkotni	Tudjon következtetni a mérési eredményekből összefüggésekre, szabályokra, törvényekre és arról magyarázó szöveget alkotni
1.3.	Kísérlet	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi problémaközpontú, reproduktív kísérlete	Tudjon kísérleti jegyzőkönyvet vezetni, abban rögzíteni a tapasztalatokat és arról leíró szöveget alkotni	Tudjon magyarázó szöveget alkotni a kísérlet tapasztalatairól
2.	*Teoretikus tudományos alkotás*	*A teoretikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
2.1.	Témaválasztás	Témaválasztás az érdeklődési területnek és a tudáshiánynak megfelelően, valamely tudományágra fókuszálva	Tudja az érdeklődési köreit és válasszon közülük.	Az érdeklődési területét, tudáshiányát tudja fókuszálni valamely tudomány főágára, alágára
2.2.	Ismeretanyag gyűjtése	Ismeretek gyűjtése könyvtármunkával, szakfolyóiratokkal, szakkönyvekkel, multimédia ismerethordozókkal a tudáshiány pótlására	Tudjon ismeretanyagot gyűjteni könyvtármunkával, a média és a multimédia ismeretterjesztő anyagiból	Gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot aktuális szakfolyóiratokkal, az érdeklődési körének és a választott tudományterületnek megfelelően.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.3.	Probléma-megismerés	A tudomány által vizsgált és lezárt problémák felkutatása, megismerése	Tudjon megnevezni legalább egy, a tudomány által karakteresen megfogalmazott problémát	Tegyen fel kérdéseket a tudáshiányának pótlására.
2.4.	Hipotézis feltárása	A tudomány által felvetett hipotézisek felkutatása	Tudjon megnevezni legalább egy, a tudomány által karakteresen megfogalmazott hipotézist	Tételezzen fel válaszokat a feltett kérdésekre a pillanatnyi tudományos ismeretei alapján.
2.5.	A hipotézis vizsgálata	Ismeretek gyűjtése a hipotézis vizsgálatához, értelmezéséhez, a hipotézis igazoltságának megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a hipotézis vizsgálatához, értelmezéséhez, a hipotézis igazoltságának megismeréséhez	Tárja fel a tudáshiányát, értelmezze azt és gyűjtsön ismereteket empirikus és/vagy teoretikus úton. A tudáshiányának pótlásával térjen vissza a feltett kérdésekre és fogalmazzon meg válaszokat.
2.6.	A hipotézis bizonyítottsága	A hipotézis bizonyítottsági mértékének vizsgálata	Tudja vizsgálni a hipotézisek bizonyítottsági mértékét az alábbi kategóriákkal: teljes mértékben-, részben-, nem bizonyított hipotézis	A válaszait vizsgálja meg, hogy a feltett kérdésekre milyen mértékben adnak választ.
2.7.	A kutatás összegzése	A tudáshiány pótlásának és a megismert kutatás folyamatának összegzése kutatási naplóban és kutatási beszámolóban	Tudjon szöveget alkotni írásban – a kutatási naplója alapján – a kutatási eredményéről	Összegezze a szubjektív alkotásának eredményét
IV.	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS TRANSZFORMÁLÁSA	A TUDÁSHIÁNY PÓTLÁSI EREDMÉNYÉNEK ÉS A MEGISMERT TUDOMÁNYOS KUTATÁS FOLYAMATÁNAK BEMUTATÁSA		
1.	Önreflexió	Önreflexió a saját munka eredményességére	Mondjon véleményt a tudományos munkájának elemeiről	Vizsgálja meg a tudáshiányának pótlási sikerességét.
2.	Kutatási beszámoló	Írásos kutatási beszámoló készítése	Készítsen írásos kutatási beszámolót	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program segítségével.
3.	Tudományos előadás	Tudományos ismeretterjesztő előadás tartása	Tartson előadást tudományos diákkörben a szubjektív alkotásának eredményéről	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián a szubjektív alkotásának eredményéről
4.	Opponensi reflexió	Opponensi reflexió meghallgatása	Hallgassa meg diáktársának véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákkörben.	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	Előadói reflexió	Előadói reflexió az opponens észrevételeire	Reflektáljon a diáktársának véleményére, észrevételeire szóban a tudományos diákkörben.	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián
6.	Publikáció	Ismeretterjesztő írás készítése	Ismeretterjesztő írás készítése a regionális tudományos diákköri folyóirat számára	Ismeretterjesztő írás készítése az OTDK 10-14 éves tanulók honlapjára
7.	Pályázat	Pályázat készítése a felmenő rendszerű „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programra	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára helyi és megyei szinten	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

6. évfolyam

A Tudomány- és kutatásmódszertan tanulásának céljai a 6. évfolyamon

A tanulók ismerjék meg a kreatív tudáselsajátítás szubjektív alkotásszintjét.

- Ismerjék meg a tudomány rendszerét és legyenek képesek fókuszálni érdeklődési körüket a tudomány térképének segítségével.
- Tudják alkalmazni a megismert elemeket és algoritmusokat a témakör szűkítésekor, a témaválasztáskor.
- Ismerjék meg a témaválasztás és az ismeretháttér kutatása során a tudományos alkotások minőségi különbségét.
- Tudjanak különbséget tenni a szubjektív- és a minőségi alkotás között.
- Ismerjék meg a lokális és a globális gazdasági problémákat.
- Tudjanak hipotézist alkotni a lokális- és globális részproblémák, problémák megoldási lehetőségeire.
- Ismerjék meg az érdeklődési területükhöz kapcsolódó tudomány lezárt és vitatott kutatási eredményeit, riválisi hipotéziseit.
- A tanulók tudjanak naplót vezetni a szubjektív kutatásukról és a riválisi hipotézisek megismeréséről, ütköztetéséről.
- A kutatásuk eredményét legyenek képesek bemutatni írásban, különböző publikációs műfajokban nyomtatott és digitális információhordozókban egyaránt.
- Legyenek képesek előadást tartani a kutatási eredményeikről tudományos diákköri konferenciákon.
- Ismerjenek meg, dolgozzanak fel vitatott, és riválisi hipotéziseket.
- Végezzenek empirikus és/vagy teoretikus kutatást riválisi hipotézisek megértéséhez, ütköztetéséhez, igazolásához, cáfolásához.
- Vizsgálják a riválisi hipotézisek igazságtartalmát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A TUDOMÁNY RENDSZERE	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TUDOMÁNY ÁGAIRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Fizika*	*A fizika főág ágainak, alágainak megismerése.*		
1.1.	A fizika ágainak kutatási tárgykörei	A fizika tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a fizika tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
1.2.	A fizika alágainak érdeklődési körei	A fizika alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési kört meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési kört ismertetni tudja
2.	*Föld- és űrtudományok*	*A Föld- és űrtudományok főág ágainak, alágainak megismerése.*		
2.1.	A Föld- és űrtudományok ágainak kutatási tárgykörei	A Föld- és űrtudományok tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a Föld- és űrtudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
2.2.	A Föld és űrtudományok alágainak érdeklődési körei	A Föld és űrtudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési kört meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési kört ismertetni tudja

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*Földrajz*	*A földrajz főág ágainak, alágainak megismerése.*		
3.1.	A földrajz ágainak kutatási tárgykörei	A földrajz tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a földrajz tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
3.2.	A földrajz alágainak érdeklődési körei	A földrajz alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
4.	*Jogtudományok*	*A jogtudományok főág ágainak, alágainak megismerése.*		
4.1.	A jogtudomány ágainak kutatási tárgykörei	A jogtudomány tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a jogtudomány tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
4.2.	A jogtudomány alágainak érdeklődési körei	A jogtudomány alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
5.	*Kémia*	*A kémia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
5.1.	A kémia ágainak kutatási tárgykörei	A kémia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a kémia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
5.2.	A kémia alágainak érdeklődési körei	A kémia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
6.	*Közgazdaságtan*	*A közgazdaságtan főág ágainak, alágainak megismerése.*		
6.1.	A közgazdaságtan ágainak kutatási tárgykörei	A közgazdaságtan tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a közgazdaságtan tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
6.2.	A közgazdaságtan alágainak érdeklődési körei	A közgazdaságtan alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
II.	GAZDÁLKODÁS ÉS GAZDASÁGI PROBLÉMÁK, MINT LEHETSÉGES KUTATÁSI TÉMÁK	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A GAZDÁLKODÁS ÉS GAZDASÁGI PROBLÉMÁKRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Centralizáció és magas fokú specializáció*	*A centralizáció és s magas fokú specializáció megismerése*		
1.1.	A centralizáció és a magas fokú specializáció okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	A centralizáció és a magas fokú specializáció okainak csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
2.	*Profit és hatalommotivált innováció*	*A Profit és hatalommotivált innováció megismerése*		
2.1.	A profit és hatalommotivált innováció okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
2.2.	A profit és hatalommotivált innováció csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
3.	*Komplikált technológiai eljárások és nagyfokú energiafelhasználás*	*A komplikált technológiai eljárások és nagyfokú energiafelhasználás megismerése*		
3.1.	A komplikált technológiai eljárások és nagyfokú energiafelhasználás okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
3.2.	A komplikált technológiai eljárások és nagyfokú energiafelhasználás csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
4.	*Tömegtermelés és fegyverkezési válság*	*A tömegtermelés és fegyverkezési válság megismerése*		
4.1.	A tömegtermelés és fegyverkezési válság okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
4.2.	Tömegtermelés és fegyverkezési válság csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

5.	*A tüzelőanyagok égéstermékei és ipari eredetű gázok*	*A tüzelőanyagok égéstermékei és ipari eredetű gázok megismerése*		
5.1.	A tüzelőanyagok égéstermékeinek és az ipari eredetű gázok keletkezésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
5.2.	A tüzelőanyagok égéstermékeinek és az ipari eredetű gázok csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
6.	*Mérgező vegyületek és sugárzó anyagok*	*A Mérgező vegyületek és sugárzó anyagok megismerése*		
6.1.	A mérgező vegyületek és sugárzó anyagok keletkezésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
6.2.	A mérgező vegyületek és sugárzó anyagok csökkentésének, és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
6.3.	A mérgező vegyületek és sugárzó anyagok regenerálásának lehetőségei	A regenerálás lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely a regenerálásra irányult
7.	*Hulladékok*	*A hulladékok megismerése*		
7.1.	A hulladékok keletkezésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
7.2.	A hulladékkeletkezés csökkentésének, és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségének feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

7.3.	A hulladékok regenerálási lehetőségei	Regenerálási programok megismerése, kutatása szakfolyóiratokban	Tudjon legalább egy példát mondani a regenerálási lehetőségre	Tudjon beszámolni a táplálékláncok regenerálódási lehetőségeiről és sikeres vagy sikertelen regenerálási programról.
III.	SZUBJEKTÍV ALKOTÁS	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS ELEMEINEK ÉS FOLYAMATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Empirikus tudományos alkotás*	*Az empirikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
1.1.	Megfigyelés	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi megfigyelése	Tudjon feljegyzéseket készíteni és összefüggéseket leolvasni a megfigyeléseiről és arról magyarázó szöveget alkotni	Tudjon önállóan megfigyelést tervezni és azt végrehajtani
1.2.	Mérés	A természeti jelenségek, folyamatok mennyiségi jellemzőinek természetbeni és laboratóriumi mérése	Tudjon jegyzőkönyvet készíteni a mérési eredményekről, tudjon következtetni összefüggésekre és arról magyarázó szöveget alkotni	Tudjon önállóan mérést tervezni és azt végrehajtani
1.3.	Kísérlet	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi problémaközpontú, reproduktív kísérlete	Tudjon kísérleti jegyzőkönyvet vezetni, abban rögzíteni a tapasztalatokat és arról magyarázó szöveget alkotni	Tudjon önállóan kísérletet tervezni és azt végrehajtani
2.	*Teoretikus tudományos alkotás*	*A teoretikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
2.1.	Témaválasztás	Témaválasztás az érdeklődési területnek és a tudáshiánynak megfelelően, valamely tudományágra fókuszálva	Az érdeklődési területét, tudáshiányát tudja fókuszálni valamely tudomány főágára, alágára	A tanuló tudatosan fókuszálja az érdeklődési körét a megfelelő tudományágba, alágba a tudomány térképének segítségével és így válasszon témát.
2.2.	Ismeretanyag gyűjtése	Ismeretek gyűjtése könyvtármunkával, szakfolyóiratokkal, szakkönyvekkel, multimédia ismerethordozókkal a tudáshiány pótlására	Gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot aktuális szakfolyóiratokkal, az érdeklődési körének és a választott tudományterületnek megfelelően.	A témaválasztásának és a fókuszált tudományterületnek megfelelően gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot.
2.3.	Probléma-megismerés	A tudomány által vizsgált és lezárt problémák felkutatása, megismerése	Tegyen fel kérdéseket a tudáshiányának pótlására.	Kutassa fel a témaválasztásának megfelelően azokat a problématerületeket, amellyel az adott tudományterület foglalkozott, vagy foglalkozik.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.	Hipotézis feltárása	A tudomány által felvetett hipotézisek felkutatása	Tételezzen fel válaszokat a feltett kérdésekre a pillanatnyi tudományos ismeretei alapján.	Ismerje meg, értelmezze a problématerületnek megfelelően a tudomány által vitatott és/vagy rivális hipotéziseket.
2.5.	A hipotézis vizsgálata	Ismeretek gyűjtése a hipotézis vizsgálatához, értelmezéséhez, a hipotézis igazoltságának megismerése	Tárja fel a tudáshiányát, értelmezze azt és gyűjtsön ismereteket empirikus és/vagy teoretikus úton. A tudáshiányának pótlásával térjen vissza a feltett kérdésekre és fogalmazzon meg válaszokat.	Tárja fel a vitatott vagy rivális hipotézisek hátterét, értelmezze azt és gyűjtsön további ismereteket empirikus és/vagy teoretikus úton. Az újabb ismereteivel térjen vissza a vitatott vagy rivális hipotézisekhez és fogalmazzon meg érveket, ellenérveket a hipotézisekhez.
2.6.	A hipotézis bizonyítottsága	A hipotézis bizonyítottsági mértékének vizsgálata	A válaszait vizsgálja meg, hogy a feltett kérdésekre milyen mértékben adnak választ.	Az érvek és ellenérvek segítségével állapítsa meg a hipotézis, hipotézisek bizonyítottsági mértékét.
2.7.	A kutatás összegzése	A tudáshiány pótlásának és a megismert kutatás folyamatának összegzése kutatási naplóban és kutatási beszámolóban	Tudjon szöveget alkotni írásban – a kutatási naplója alapján – a tudáshiány pótlásának eredményéről	Összegezze a szubjektív alkotásának eredményét
IV.	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS TRANSZFORMÁLÁSA	A TUDÁSHIÁNY PÓTLÁSI EREDMÉNYÉNEK ÉS A MEGISMERT TUDOMÁNYOS KUTATÁS FOLYAMATÁNAK BEMUTATÁSA		
1.	Önreflexió	Önreflexió a saját munka eredményességére	Mondjon véleményt a tudományos munkájának elemeiről	Vizsgálja meg a tudáshiányának pótlási sikerességét.
2.	Kutatási beszámoló	Irásos kutatási beszámoló készítése	Készítsen írásos kutatási beszámolót	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program segítségével.
3.	Tudományos előadás	Tudományos ismeretterjesztő előadás tartása	Tartson előadást tudományos diákkörben a szubjektív alkotásának eredményéről	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián a szubjektív alkotásának eredményéről
4.	Opponensi reflexió	Opponensi reflexió meghallgatása	Hallgassa meg diáktársának véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákkörben.	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián
5.	Előadói reflexió	Előadói reflexió az opponens észrevételeire	Reflektáljon a diáktársának véleményére, észrevételeire szóban a tudományos diákkörben.	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián
6.	Publikáció	Ismeretterjesztő írás készítése	Ismeretterjesztő írás készítése a regionális tudományos diákköri folyóirat számára	Ismeretterjesztő írás készítése az OTDK 10-14 éves tanulók honlapjára
7.	Pályázat	Pályázat készítése a felmenő rendszerű „OTDK 10-14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programra	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10-14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára helyi és megyei szinten	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10-14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7. évfolyam

A Tudomány- és kutatásmódszertan kereszttanterv alkalmazásának céljai a 7. évfolyamon

A tanulók ismerjék meg a kreatív tudáselsajátítás minőségi alkotásszintjét.

- Ismerjék meg a tudományos kutatás céljait és legyenek képesek egy-egy kutatási eredmény hasznosíthatóságának lehetőségeit, veszélyeit megfogalmazni a közjó vonatkozásában.
- Legyenek képesek feldolgozni, megvitatni tudományetikai kérdéseket, és tudjanak véleményt alkotni egy-egy vitás tudományetikai kérdés kapcsán.
- Ismerjék meg a lezárt-, és a vitatott kutatási eredmények közti különbséget egy-egy tudományterületen-, és a tudományközi területeken belül.
- Legyenek képesek felismerni a tudományos megismerésben rejlő újabb, a tudomány számára releváns problémákat
- Ismerjék meg a lokális és a globális társadalmi problémákat és alkossanak hipotéziseket azok lehetséges megoldásához.
- Legyenek képesek fókuszálni a globális, nemzetközi és lokális szinteken az ember által előidézett problémákat: -természeti környezet reverzibilis és irreverzibilis folyamatait, -a gazdálkodási és gazdasági problémákat, -a tömegek mindennapi tragédiáit, -a humánkríziseket a társadalomban.
- Alkossanak hipotézist a probléma megoldási lehetőségéről.
- Végezzenek empirikus és/vagy teoretikus kutatást a hipotézis bizonyítására.
- Vizsgálják a hipotézis igazságtartalmát.
- Ismerjék meg az érdeklődési területükhöz kapcsolódó tudomány lezárt és vitatott kutatási eredményeit, rivális hipotéziseit.
- Az érdeklődési területüknek megfelelő tudományágon, -alágon belül fókuszálják témaválasztásukat, fogalmazzanak meg releváns problémát, vessenek fel hipotézist és vizsgálják azt.
- Alkalmazzák a kutatási algoritmusokat az újabb ismeretgyűjtéshez, a hipotézis vizsgálatához.
- Legyenek képesek összegezni a saját tudományos kutatásuk eredményeit, annak relevanciáját és hasznosságát.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			MINIMÁLIS	OPTIMÁLIS
I.	A TUDOMÁNY RENDSZERE	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TUDOMÁNY ÁGAIRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Logika*	*A logika főág ágainak, alágainak megismerése.*		
1.1.	A logika ágainak kutatási tárgykörei	A logika tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a logika tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
1.2.	A logika alágainak érdeklődési körei	A logika alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
2.	*Matematika*	*A matematika főág ágainak, alágainak megismerése.*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	A matematika ágainak kutatási tárgykörei	A matematika tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a matematika tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
2.2.	A matematika alágainak érdeklődési körei	A matematika alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
3.	*Mezőgazdasági tudományok*	*A földrajz főág ágainak, alágainak megismerése.*		
3.1.	A mezőgazdasági tudományok ágainak kutatási tárgykörei	A mezőgazdasági tudományok pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az mezőgazdasági tudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
3.2.	A mezőgazdasági tudományok alágainak érdeklődési körei	A mezőgazdasági tudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
4.	*Műszaki tudományok*	*A jogtudományok főág ágainak, alágainak megismerése.*		
4.1.	A műszaki tudományok ágainak kutatási tárgykörei	A mezőgazdasági tudományok tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az mezőgazdasági tudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
4.2.	A mezőgazdasági tudományok alágainak érdeklődési körei	A mezőgazdasági tudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
5.	*Művészettudományok*	*A kémia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
5.1.	A művészettudományok ágainak kutatási tárgykörei	A művészettudományok tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az művészettudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
5.2.	A művészettudományok alágainak érdeklődési körei	A művészettudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
6.	*Nyelvtudomány*	*A közgazdaságtan főág ágainak, alágainak megismerése.*		
6.1.	A nyelvtudomány ágainak kutatási tárgykörei	A nyelvtudomány tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az nyelvtudomány tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
6.2.	A nyelvtudomány alágainak érdeklődési körei	A nyelvtudomány alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
II.	A TÖMEGEK MINDENNAPI TRAGÉDIÁI, MINT LEHETSÉGES KUTATÁSI TÉMÁK	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A GAZDÁLKODÁS ÉS GAZDASÁGI PROBLÉMÁKRA FÓKUSZÁLÁSA		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*Nélkülözés és a helyi kultúrák asszimilációja*	*A nélkülözés és a helyi kultúrák asszimilációjának megismerése*		
1.1.	A nélkülözés és a helyi kultúrák asszimilációjának okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
1.2.	A nélkülözés és a helyi kultúrák asszimilációjának csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentési és megszüntetési lehetőségek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
2.	*Növekvő analfabétizmus és romló halandósági mutató*	*A növekvő analfabétizmus és a romló halandósági mutató megismerése*		
2.1.	A növekvő analfabétizmus és romló halandósági mutató okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
2.2.	A növekvő analfabétizmus és a romló halandósági mutató csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentési és megszüntetési lehetőségek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
3.	*Népsűrűsödési problémák és egészségromlás*	*A népsűrűsödési problémák és az egészségromlás megismerése*		
3.1.	A népsűrűsödési problémák és az egészségromlás okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
3.2.	A népsűrűsödési problémák és az egészségromlás csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
4.	*Passzív politika és a munkanélküliségtől való félelem*	*A passzív politika és a munkanélküliségtől való félelem megismerése*		
4.1.	A passzív politika és a munkanélküliségtől való félelem kiváltó okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	A passzív politika és a munkanélküliségtől való félelem csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségének feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
5.	*Jövőképhiány és erkölcsvesztés*	*A tüzelőanyagok égéstermékei és ipari eredetű gázok megismerése*		
5.1.	A jövőképhiány és az erkölcsvesztés okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
5.2.	A jövőképhiány és az erkölcsvesztés csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
6.	*Pszichotróp anyagoktól való függőség és öngyilkosság*	*A Mérgező vegyületek és sugárzó anyagok megismerése*		
6.1.	A pszichotróp anyagoktól való függőség és az öngyilkosság kiváltó okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
6.2.	A pszichotróp anyagoktól való függőség és az öngyilkosság csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
6.3.	A pszichotróp anyagfogyasztók és az öngyilkosok rehabilitációjának lehetőségei	A rehabilitáció lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy rehabilitációs lehetőséget ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó rehabilitációról
III.	MINŐSÉGI ALKOTÁS	A MINŐSÉGI ALKOTÁS ELEMEINEK ÉS FOLYAMATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Empirikus tudományos alkotás*	*Az empirikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
1.1.	Megfigyelés és módszereinek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi megfigyelése és módszereinek fejlesztése	Tudjon önállóan megfigyelést tervezni és azt végrehajtani	Tudjon megfigyelési módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.	Mérés és mérési módszerek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok mennyiségi jellemzőinek természetbeni és laboratóriumi mérése és a mérési módszerek fejlesztése	Tudjon önállóan mérést tervezni és azt végrehajtani	Tudjon mérési módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen
1.3.	Kísérlet és kísérleti módszerek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi problémaközpontú, reproduktív kísérlete és a kísérleti módszerek fejlesztése	Tudjon önállóan kísérletet tervezni és azt végrehajtani	Tudjon kísérleti módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen
2.	*Teoretikus tudományos alkotás*	*A teoretikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
2.1.	Témaválasztás	Témaválasztás az érdeklődési területnek és a tudáshiánynak megfelelően, valamely tudományágra fókuszálva	A tanuló tudatosan fókuszálja az érdeklődési körét a megfelelő tudományágba, alágba a tudomány térképének segítségével és így válasszon témát.	A tanuló tudatosan keressen az érdeklődési körének megfelelő tudományos témát, amely releváns problématerületet rejt magában.
2.2.	Ismeretanyag gyűjtése	Ismeretek gyűjtése könyvtármunkával, szakfolyóiratokkal, szakkönyvekkel, multimédia ismerethordozókkal a tudáshiány pótlására	A témaválasztásának és a fókuszált tudományterületnek megfelelően gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot.	A témaválasztásának megfelelően a problématerület szűkítéséhez gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot.
2.3.	Probléma-megismerés	A tudomány által vizsgált és lezárt problémák felkutatása, megismerése	Kutassa fel a témaválasztásának megfelelően azokat a problématerületeket, amellyel az adott tudományterület foglalkozott, vagy foglalkozik.	A problématerületet fókuszálja releváns problémára, részproblémára, amelyet az adott tudományterület érintőlegesen vagy részben felvetett.
2.4.	Hipotézis feltárása	A tudomány által felvetett hipotézisek felkutatása	Ismerje meg, értelmezze a problématerületnek megfelelően a tudomány által vitatott és/vagy rivális hipotéziseket.	Ismerje meg, értelmezze a fókuszált problémájának megfelelően a tudomány által vitatott és/vagy rivális hipotéziseket és alkosson saját hipotézist a probléma lehetséges megoldására.
2.5.	A hipotézis vizsgálata	Ismeretek gyűjtése a hipotézis vizsgálatához, értelmezéséhez, a hipotézis igazoltságának megismerése	Tárja fel a vitatott vagy rivális hipotézisek hátterét, válasszon egy hipotézist és értelmezze azt. Gyűjtsön további ismereteket teoretikus úton. Az újabb ismereteivel érveljen a kiválasztott hipotézis mellett.	Tárja fel a hipotézisek hátterét, fogalmazzon meg saját hipotézist, értelmezze azt és gyűjtsön további ismereteket teoretikus úton. Az újabb ismereteivel térjen vissza a hipotézisekhez és fogalmazzon meg érveket és ellenérveket a hipotézisek összevetésekor.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.6.	A hipotézis bizonyítottsága	A hipotézis bizonyítottsági mértékének vizsgálata	Az érvek és ellenérvek segítségével állapítsa meg a választott hipotézis bizonyítottsági mértékét.	Az érvek, és ellenérvek segítségével állapítsa meg a saját hipotézisének bizonyítottsági mértékét.
2.7.	A kutatás összegzése	A tudáshiány pótlásának és a megismert kutatás folyamatának összegzése kutatási naplóban és kutatási beszámolóban	Összegezze a minőségi alkotásának eredményét	Összegezze a minőségi alkotását.
IV.	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS TRANSZFORMÁLÁSA	A TUDÁSHIÁNY PÓTLÁSI EREDMÉNYÉNEK ÉS A MEGISMERT TUDOMÁNYOS KUTATÁS FOLYAMATÁNAK BEMUTATÁSA		
1.	Önreflexió	Önreflexió a saját munka eredményességére	Vizsgálja meg a kutatásának eredményét	Elemezze a kutatási eredményét és annak folytatási lehetőségét
2.	Kutatási beszámoló	Írásos kutatási beszámoló készítése	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program segítségével.	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program és PowerPoint program segítségével.
3.	Tudományos előadás	Tudományos ismeretterjesztő előadás tartása	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián, érveljen a megismert hipotézis bizonyítottsága mellett	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián PowerPoint segítségével, és érveljen a saját hipotézis bizonyítottsága mellett
4.	Opponensi reflexió	Opponensi reflexió meghallgatása	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián
5.	Előadói reflexió	Előadói reflexió az opponens észrevételeire	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián
6.	Publikáció	Ismeretterjesztő írás készítése	Publikáció készítése „Az OTDK 10–14 éves tanulók folyóirata”-ba és honlapjára	Publikáció készítése „Az OTDK 10–14 éves tanulók folyóirata”-ba és honlapjára
7.	Pályázat	Pályázat készítése a felmenő rendszerű „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programra	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

A Tudomány- és kutatásmódszertan kereszttanterv alkalmazásának céljai a 8. évfolyamon

A tanulók ismerjék meg a kreatív tudáselsajátítás minőségi alkotásszintjét.

- Vitassák meg a tudományos kutatás céljait és legyenek képesek célokat kitűzni saját érdeklődési területek megismeréséhez.
- Legyenek képesek az érdeklődési körüknek megfelelő tudomány alágon belül empirikus-, és/vagy teoretikus mikro kutatás tervezésére, végrehajtása, önértékelésére és azok bemutatására.
- Ismerjék meg a lokális és globális társadalmi kríziseket.
- Ismerjék meg, értelmezzék és modellezzék a tudásalapú társadalmat a feltárt jellemzői alapján.
- Legyenek képesek reményteljes jövőképet modellezni a tudásalapú társadalomról, és önmagukat tudják abban elhelyezni.
- A tanulók tudjanak kutatási naplót vezetni az empirikus és/vagy teoretikus kutatásukról.
- Tudjanak vitatkozni és legyenek képesek megvédeni kutatási eredményeiket tudományos diákkörben.
- Váljanak képessé arra, hogy idegen nyelven is megtartsák előadásukat.
- Tudjanak tudományos pályázatot és tudományos projektet készíteni.
- Legyenek képesek arra, hogy mentoráljanak diáktársakat a tudományos diákköri munkában és értékeljék diáktársaik kutatási eredményeit, annak írásban és szóban történő bemutatását egyaránt.
- Ismerjék meg, értelmezzék és modellezzék a demokratikus társadalom eszményét és értékrendszerét.
- A modelleket legyenek képesek alkalmazni a lokális és globális szintű problémák, krízisek megoldási lehetőségeinek keresésekor, a reményteljes jövőképekről szerzett ismeretek feldolgozásakor, továbbfejlesztésekor.
- Alkossanak hipotézist a probléma megoldási lehetőségéről.
- Végezzenek empirikus és/vagy teoretikus kutatást a hipotézis bizonyítására.
- Vizsgálják a hipotézis igazságtartalmát.

	TEMATIKUS TANANYAG	**TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)**	**TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)**	
			MINIMÁLIS	**OPTIMÁLIS**
I.	A TUDOMÁNY RENDSZERE	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TUDOMÁNY ÁGAIRA FÓKUSZÁLÁSA		
1.	*Orvostudomány*	*Az orvostudomány főág ágainak, alágainak megismerése.*		
1.1.	Az orvostudomány ágainak kutatási tárgykörei	Az orvostudomány tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni az orvostudomány tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
1.2.	Az orvostudomány alágainak érdeklődési körei	Az orvostudomány alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
2.	*Pedagógia*	*A pedagógia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
2.1.	A pedagógia ágainak kutatási tárgykörei	A pedagógia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a pedagógia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.2.	A pedagógia alágainak érdeklődési körei	A pedagógia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
3.	*Politikatudomány*	*A politikatudomány ágainak, alágainak megismerése.*		
3.1.	A politikatudományok ágainak kutatási tárgykörei	A politikatudományok tudományok pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a politikatudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
3.2.	A politikatudományok alágainak érdeklődési körei	A politikatudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
4.	*Pszichológia tudományok*	*A pszichológia tudományok ágainak, alágainak megismerése.*		
4.1.	A pszichológia tudományok ágainak kutatási tárgykörei	A pszichológia tudományok tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a pszichológia tudományok tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
4.2.	A pszichológia tudományok alágainak érdeklődési körei	A pszichológia tudományok alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
5.	*Szociológia*	*A szociológia főág ágainak, alágainak megismerése.*		
5.1.	A szociológia ágainak kutatási tárgykörei	A szociológia tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a szociológia tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
5.2.	A szociológia alágainak érdeklődési körei	A szociológia alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
6.	*Történelemtudomány*	*A történelemtudomány főág ágainak, alágainak megismerése.*		
6.1.	A történelemtudomány ágainak kutatási tárgykörei	A történelemtudomány tárgyköreinek pontosítása a tudományágainak megfelelően	Meg tudja nevezni a történelemtudomány tárgykörét	Meg tud nevezni legalább egy tudományágat és annak tárgykörét
6.2.	A történelemtudomány érdeklődési körei	A történelemtudomány alágainak megismerése az érdeklődési körei mentén	Legalább egy alág érdeklődési körét meg tudja nevezni	Két (az érdeklődési területének megfelelő) alág érdeklődési körét ismertetni tudja
II.	HUMÁN KRÍZISEK A TÁRSADALOMBAN, MINT LEHETSÉGES KUTATÁSI TÉMÁK	A DIÁKOK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÉNEK BŐVÍTÉSE ÉS A TÁRSADALMI HUMÁNKRÍZISEKRE FÓKSZÁLÁSA		
1.	*Versenyfutás önmagunkkal és az érzelmeink fagyhalála*	*A versenyfutás önmagunkkal és az érzelmek fagyhalálának megismerése*		

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.	A versenyfutás önmagunkkal és az érzelmeink fagyhalálának okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
1.2.	A versenyfutás önmagunkkal és az érzelmeink fagyhalálának csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentési és megszüntetési lehetőségek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
2.	*A tradíciók lerombolása és a kettős erkölcs megléte*	*A tradíciók lerombolásának és a kettős erkölcs megismerése*		
2.1.	A tradíció lerombolásának és a kettős erkölcs meglétének okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
2.2.	A tradíciók lerombolásának és a kettős erkölcs meglétének csökkentési és megszüntetési lehetőségei	A csökkentési és megszüntetési lehetőségek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
3.	*A nemzedéki szakadék fokozódása és az életterünk csökkenése*	*A nemzedéki szakadék fokozódása és az életterünk csökkenésének megismerése*		
3.1.	A nemzedéki szakadék fokozódásának és az életterünk csökkenésének okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
3.2.	A nemzedéki szakadék csökkentési és megszüntetési lehetőségei, valamint az életterünk növekedésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
4.	*A szegények és a gazdagok közötti különbség növekedése és az elszentségtelenedés*	*A szegények és a gazdagok közötti különbség növekedése és az elszentségtelenedés megismerése*		
4.1.	A szegények és a gazdagok közötti különbség és az elszentségtelenedés kiváltó okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

4.2.	A szegények és a gazdagok közti szakadék valamint az elszentségtelenedés csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségének feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére, megszüntetésére irányult
5.	*Az erőszak terjedése és elidegenedés a természettől*	*Az erőszak terjedése és elidegenedés a természettől megismerése*		
5.1.	Az erőszak terjedésének és az elidegenedés a természettől okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
5.2.	Az erőszak terjedésének és az elidegenedés a természettől csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
6.	*Túlnépesedés és kiábrándulás a modern társadalomból*	*A túlnépesedés valamint a kiábrándulás a modern társadalomból megismerése*		
6.1.	A túlnépesedés valamint kiábrándulás a modern társadalomból kiváltó okai	Aktuális ismeretgyűjtés a kiváltó okokról könyvtármunkával, média és multimédia szemlével.	Tudja felsorolni a megismert okokat	Ismerje fel a tudomány által feltárt ok-okozati összefüggéseket, modellezze azokat és tudjon róla magyarázó szöveget alkotni
6.2.	A túlnépesedés valamint a kiábrándulás a modern társadalomból csökkentésének és megszüntetésének lehetőségei	A csökkentés és a megszüntetés lehetőségeinek feltárása tudományos szakfolyóiratok publikációnak és a szakirodalom kutatásával	Tudjon legalább egy ok megszüntetésének lehetőségét ismertetni	Tudjon beszámolni a megismert publikációk alapján sikeres, vagy sikertelen tudományos alapokon nyugvó akcióról, amely az okok csökkentésére és megszüntetésére irányult
III.	MINŐSÉGI ALKOTÁS	A MINŐSÉGI ALKOTÁS ELEMEINEK ÉS FOLYAMATÁNAK TANULÁSA		
1.	*Empirikus tudományos alkotás*	*Az empirikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
1.1.	Megfigyelés és módszereinek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi megfigyelése és módszereinek fejlesztése	Tudjon megfigyelési módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen	Tudjon új kontextusban megfigyeléseket végezni a tudományszámára vitatott jelenségekről, folyamatokról
1.2.	Mérés és mérési módszerek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok mennyiségi jellemzőinek természetbeni és laboratóriumi mérése és a mérési módszerek fejlesztése	Tudjon mérési módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen	Tudjon mérési módszereket pontosabbá, megbízhatóbbakká tenni

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.3.	Kísérlet és kísérleti módszerek fejlesztése	A természeti jelenségek, folyamatok természetbeni és laboratóriumi problémaközpontú, reproduktív kísérlete és a kísérleti módszerek fejlesztése	Tudjon kísérleti módszereket, és annak fejlesztésére törekedjen	Tudjon új kontextusba helyezni kísérleteket a tudomány számára vitatott jelenségek tanulmányozásához
2.	*Teoretikus tudományos alkotás*	*A teoretikus tudományos alkotás algoritmusának megismerése*		
2.1.	Témaválasztás	Az érdeklődési kör tudatos fókuszálása a megfelelő tudományágba, alágba a tudomány térképének segítségével.	A tanuló tudatosan keressen az érdeklődési körének megfelelő tudományos témát, amely releváns problématerületet rejt magában.	A tanuló tudatosan tűzzön ki magának olyan kutatási témát, melyet mikro körülmények között kutat.
2.2.	Ismeretanyag gyűjtése	Ismeretek gyűjtése könyvtármunkával, szakfolyóiratokkal, szakkönyvekkel, multimédia ismerethordozókkal a tudáshiány pótlására	A témaválasztásának megfelelően a problématerület szűkítéséhez gyűjtsön teoretikus ismeretanyagot.	A mikro kutatás eszközeivel önállóan gyűjtsön ismeretanyagot teoretikusan.
2.3.	Probléma-megismerés	A tudomány által vizsgált és lezárt problémák felkutatása, megismerése	A problématerületet fókuszálja releváns problémára, részproblémára, amelyet az adott tudományterület érintőlegesen vagy részben felvetett.	A mikro kutatás során önállóan gyűjtött ismeretanyagot értelmezve vessen fel releváns tudományos problémát.
2.4.	Hipotézis feltárása	A tudomány által felvetett hipotézisek felkutatása	Ismerje meg, értelmezze a fókuszált problémájának megfelelően a tudomány által vitatott és/vagy rivális hipotéziseket és alkosson saját hipotézist a probléma lehetséges megoldására.	A mikro kutatás során önállóan gyűjtött ismeretanyagot értelmezve vessen fel releváns tudományos problémát.
2.5.	A hipotézis vizsgálata	Ismeretek gyűjtése a hipotézis vizsgálatához, értelmezéséhez, a hipotézis igazoltságának megismerése	Tárja fel a hipotézisek hátterét, fogalmazzon meg saját hipotézist, értelmezze azt és gyűjtsön további ismereteket teoretikus úton. Az újabb ismereteivel térjen vissza a hipotézisekhez és fogalmazzon meg érveket és ellenérveket a hipotézisek összevetésekor.	Végezzen további mikro kutatást empirikus és/vagy teoretikus úton a hipotézisének vizsgálatához. A további kutatásainak ismeretanyagát elemezve fogalmazzon meg érveket, ellenérveket a hipotézishez.
2.6.	A hipotézis bizonyítottsága	A hipotézis bizonyítottsági mértékének vizsgálata	Az érvek, és ellenérvek segítségével állapítsa meg a saját hipotézisének bizonyítottsági mértékét.	Az érvek és ellenérvek segítségével állapítsa meg a mikro kutatás hipotézisének bizonyítottsági mértékét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.7.	A kutatás összegzése	A tudáshiány pótlásának és a megismert kutatás folyamatának összegzése kutatási naplóban és kutatási beszámolóban	Összegezze a minőségi alkotásának eredményét	Összegezze a minőségi alkotását.
IV.	A SZUBJEKTÍV ALKOTÁS TRANSZFORMÁLÁSA	A TUDÁSHIÁNY PÓTLÁSI EREDMÉNYÉNEK ÉS A MEGISMERT TUDOMÁNYOS KUTATÁS FOLYAMATÁNAK BEMUTATÁSA		
1.	Önreflexió	Önreflexió a saját munka eredményességére	Vizsgálja meg a kutatásának eredményét	Elemezze a kutatási eredményét és annak folytatási lehetőségét
2.	Kutatási beszámoló	Írásos kutatási beszámoló készítése	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program segítségével.	Készítsen írásos kutatási beszámolót szövegszerkesztő program és PowerPoint program segítségével.
3.	Tudományos előadás	Tudományos ismeretterjesztő előadás tartása	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián, érveljen a megismert hipotézis bizonyítottsága mellett	Tartson előadást tudományos diákköri konferencián PowerPoint segítségével, és érveljen a saját hipotézis bizonyítottsága mellett
4.	Opponensi reflexió	Opponensi reflexió meghallgatása	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián	Hallgassa meg a zsűri véleményét és észrevételeit az előadásáról, a tudományos diákköri konferencián
5.	Előadói reflexió	Előadói reflexió az opponens észrevételeire	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián	Reflektáljon a zsűri észrevételeire szóban a tudományos diákköri konferencián
6.	Publikáció	Ismeretterjesztő írás készítése	Publikáció készítése „Az OTDK 10–4 éves tanulók folyóirata”-ba és honlapjára	Publikáció készítése „Az OTDK 10–14 éves tanulók folyóirata”-ba és honlapjára
7.	Pályázat	Pályázat készítése a felmenő rendszerű „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programra	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten	Pályázat írása a VE TK Pedagógiai Kutatóintézet, Pápa „OTDK 10–14 éves tanulók számára” nevű tehetséggondozó programjára regionális és országos szinten

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

ÉRTÉKVÉDELEM ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM AZ ISKOLÁBAN

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az Értékvédelem és fogyasztóvédelem kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

Az érték- és fogyasztóvédelem tanulásának céljai: – a homo consumens és – oeconomicus *értékrendek ütköztetése* a jóléti és a jól léti társadalmi létformák mentén; – az *értékválasztás befolyásolása* a mértékletesség erényére épülő reményteljes jövőkép kialakulásához; – *preventív fogyasztóvédelem megalapozása* a leendő önálló keresettel bíró fogyasztók egészségének, biztonságának, vagyoni érdekeinek védelmében és a hatékony, gyors jogorvoslattal élés feltételeinek megteremtéséhez; – *a fogyasztóvédelemről történő ismeretszerzés előkészítése, indítása* a hazai és Európai Uniós fogyasztóvédelmi jog – politika – törvény vonatkozásainak megismeréséhez; – *a közoktatás minőségbiztosításának megismerése* a tanulói jogviszonyon belüli fogyasztóvédelemhez.

Értékrendek ütköztetése

A tanulók ismerjék meg a *homo consumens* és a *homo oeconomicus* értékrendeket. Legyenek képesek azonosítani a jóléti és a jól léti életformák elemeit. Tudják ütköztetni a jóléti életvitel elemeit (versenyfutás, etikai keret nélküli lét, profitorientált gazdálkodás, jóléti fogyasztás, intellektusi szemlélet) a jól léti életvitel elemeivel (humanizáció, ökologizáció, emberi integráció, komplementer látásmód).

Értékválasztás befolyásolása

A tanulók értékválasztása mozduljon el a mértékletesség erénye mentén és legyenek képesek konfliktust vállalni – szituatív és valóságos élethelyzetekben – a jól léti életforma értékrendjével való azonosuláskor. Alakuljon ki bennük a jóléti társadalmi lét kritikus szemlélete és a közjó iránti elkötelezettség, tenni akarás.

Preventív fogyasztóvédelem megalapozása

A tanulók – mint a leendő önálló keresettel bíró fogyasztók – ismerjék meg a fogyasztóvédelem célját. Tudatosodjon bennük, hogy a fogyasztóvédelem az egészségük, biztonságuk, vagyoni érdekeik védelmében alakult ki és fejlődik. Legyenek képesek arra, hogy hatékonyan-, gyorsan éljenek a jogorvoslat lehetőségével. Alakuljon ki bennük a saját érdekeit képviselő aktív fogyasztói magatartás és/vagy a fogyasztóvédelmi intézményrendszerhez való bizalmas odafordulás.

Ismeretszerzés az iskolán kívüli fogyasztóvédelemről

A tanulók szerezzenek ismereteket a magyarországi és az európai fogyasztóvédelmi jogról, annak fejlődéséről és a differenciált fogyasztóvédelmi politikáról. Igazodjanak el a fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekei és fogalmai között. Tudják megállapítani azt, hogy egy-egy termék vásárlási szándékakor a fogyasztóvédelmi törvénynek megfelelően tájékoztatják-e. Legyen rátekintése a magyar jogharmonizáció szükségességére az EU –hoz csatlakozás feltételeként.

A közoktatás minőségbiztosításának megismerése

A tanulók ismerjék meg a partnerközpontúság és a folyamatszabályozás elemeit. Tudatosodjon bennük, hogy a közoktatásban meghonosodó minőségbiztosítás partnerként kezeli őket és szüleiket. Az ő elvárásaikról és elégedettségükről adatokat gyűjt – mint a többi partnerétől is -, melyek minőségi mutatói és azok változásai a tervezést és a korrekciókat egyaránt meghatározzák. Tudjanak arról, hogy az elvárásaik és elégedettségük befolyásolják az intézményben zajló folyamatokat. Ezek a folyamatok kitüntetetten szabályozzák: a) az oktatás és nevelés kínálatát, klímájának tárgyi, személyi, környezeti, biztonsági feltételeit; b) magát az oktatást és nevelést; c) az oktatás és nevelés hatásosságának és hatékonyságának mérését, értékelését; d) az intézményi szolgáltatás – étkeztetés, szabadidőztetés, napközi, egészségvédelem, közművelődés stb. – kínálatát, minőségét.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tanulók fogyasztóvédelme az iskolában

A tanulók ismerjék meg, hogy mint az oktatás alanyai az iskola épületének és az általuk használt helyiségeknek, valamint a bennük zajló folyamatoknak fogyasztói. Tudják, hogy őket – mint gyermekfogyasztókat – fokozottan védik. Tudják, hogy az oktatási törvény védelmet nyújt nekik az iskolában a testi, lelki, értelmi fejlődésüknek, személyiségük kialakulásának. Ismerjék meg azokat az előírásokat és folyamatokat, melyek biztonságot adnak az oktatási intézményben számukra. Tudják, hogy van gyermekvédelem az iskolában és az iskolán kívül, amihez segítségért fordulhatnak a kiszolgáltatottságukban. Ismerjék meg a szociális juttatás rendszerét, ami a hátrányos helyzetüket enyhítheti.

Az érték- és fogyasztóvédelem tanulásának ismeretrendszere

1. ÉRTÉKVÉDELEM

1.1. Homo consumens

1.1.1. versenyfutás, etikai keret nélküli lét
- mérhetetlen fogyasztás, termelés
- a fogyasztó etikátlan befolyásolása

1.1.2. profitorientált gazdálkodás
- tömegáru termelése
- megbízhatatlan minőség

1.1.3. jóléti fogyasztás
- pazarló költekezés
- a tulajdonhoz való tartós ragaszkodás hiánya

1.1.4. intellektusi szemlélet
- a technika adományainak fetisizálása
- a termelési- és szolgáltatási problémák megoldásának csak tudományszemléletű keresése

1.2. Homo oeconomicus

1.2.1. humanizáció
- emberléptékű fogyasztás
- személyközpontú termelés
- a fogyasztó etikus tájékoztatása a termékről

1.2.2. ökologizáció
- felelős gazdálkodás, a termelés korlátozása
- maximális gondosság a termelés-, szolgáltatás minőségekor
- szépségre törekvés a termék előállításakor, a szolgáltatáskor
- gesztorintézetek létrehozása és működtetése a fogyasztó jól léti érdekében

1.2.3. emberi integráció
- személyi autonómia tiszteletben tartása a fogyasztó befolyásolásakor
- emberek iránti szolidaritás, a nélkülözők segítése
- mértékletes, szelíd életforma

1.2.4. komplementer látás
- rendszerszemlélet a fogyasztó és termelő, valamint a fogyasztó és szolgáltató egymásra utaltságában
- konfliktuskezelés technikák alkalmazása a fogyasztóvédelemben
- a termelési és a szolgáltatási problémák megoldásának mítosz-, művészet-, tudomány-, alkotás szemléletű keresése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2. FOGYASZTÓVÉDELEM

2.1. fogyasztóvédelem és fogyasztóvédelmi jog

2.1.1. gazdasági verseny a fogyasztóért
2.1.2. a fogyasztói döntés befolyásolása, reklám és marketing
2.1.3. a fogyasztó kiszolgáltatottsága
2.1.4. a fogyasztó érdekvédelme
2.1.5. fogyasztóvédelem
2.1.6. a fogyasztó jogi támogatása
2.1.7. fogyasztói magatartás

2.2. A fogyasztóvédelmi jog fejlődése Magyarországon

2.2.1. minőségvédelem
2.2.2. garanciális szabályok
2.2.3. a belkereskedelmi törvény a fogyasztók tájékoztatásáról
2.2.4. a fogyasztók megtévesztésének tilalma
2.2.5. Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség
2.2.6. fogyasztóvédelmi jogszabályok
2.2.7. Polgári Törvénykönyv módosítása
2.2.7.1. szerződési feltételek
2.2.7.2. szavatossági normák

2.3. Differenciált fogyasztóvédelmi politika Magyarországon

2.3.1. a fogyasztó
2.3.1.1. átlagfogyasztó
2.3.1.2. hátrányos helyzetű fogyasztó
2.3.2. információ
2.3.3. oktatás (preventív fogyasztóvédelem)
2.3.4. aktív jogvédelem
2.3.5. fogyasztóvédelmi intézményrendszer
2.3.5.1. békéltető testület
2.3.5.2. Fogyasztóvédelmi Felügyelőség
2.3.5.3. helyi önkormányzatok
2.3.5.4. civil szerveződések

2.4. A fogyasztóvédelmi törvény

2.4.1. a fogyasztó alapvető érdekei
2.4.2. a fogyasztóvédelem fogalmai
2.4.2.1. fogyasztó
2.4.2.2. áru
2.4.2.3. szolgáltatás
2.4.2.4. fogyasztói forgalom
2.4.3. általános termékbiztonság
2.4.3.1. a fogyasztó élete
2.4.3.2. ~ egészsége
2.4.3.3. ~ biztonsága
2.4.4. a fogyasztók vagyoni érdekeinek védelme
2.4.5. a fogyasztók tájékoztatása
2.4.5.1. címkézés
2.4.5.2. használati-kezelési útmutató
2.4.5.3. a megfelelőség tanúsítása
2.4.5.4. árfeltüntetés
2.4.5.5. csomagolás
2.4.6. a fogyasztók oktatása

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5. *Az Európai Unió fogyasztói politikájának fejlődése*
2.5.1. deklarált fogyasztói alapjogok
2.5.2. fogyasztói programok
2.5.3. irányelvek
2.5.4. rendeletek

2.6. *A magyar integrációs törekvések és a jogharmonizáció*
2.6.1. fogyasztóvédelmi szabályok korszerűsítése
2.6.2. jogharmonizáció az uniós fogyasztói politikával
2.6.3. az 1991. évi társulási megállapodás (Európai közösség és Magyarország megállapodása)
2.6.4. Caness-i fehér könyv
2.6.4.1. jogharmonizációs kötelezettség
2.6.4.2. irányelvek
2.6.4.3. a fogyasztóvédelmi kodifikáció alapkövetelményei
2.6.5. Agenda 2000
2.6.5.1. EU bővítési stratégia
2.6.5.2. országértékelés

2.7. *A közoktatás minőségbiztosítása*
2.7.1. a partnerközpontúság elemei
2.7.1.1. elvárások
2.7.1.2. elégedettségek
2.7.1.3. minőségi mutatók
2.7.2. a folyamatszabályozás elemei
2.7.2.1. az oktatás és nevelés
a) kínálata
b) klímája
c) folyamata
d) mérése és értékelése
2.7.2.2. intézményi szolgáltatás
a) étkeztetés
b) szabadidőztetés
c) napközi
d) egészségvédelem
e) közművelődés

2.8. *A tanulók fogyasztóvédelme*
2.8.1. a közoktatás fogyasztói
2.8.2. fokozott védelem
2.8.2.1. oktatási törvény
a) testi és lelki erőszak tiltása
b) differenciált képességfejlesztéshez való jog
c) a tanulási eszközök biztosításának kötelezettsége
d) véleményformálás szabadsága
2.8.2.2. biztonságos intézmény
a) anyagi értékek biztonsága
b) testi épség biztonsága
c) mentálhigiéné biztonsága
2.8.2.3. gyermekvédelem
a) védelem a kiszolgáltatottság ellen
b) a tanuláshoz való jog védelme
c) a családi biztonság védelme
2.8.2.4. anyagi- és szociális juttatás
a) taneszköz támogatás
b) étkezési hozzájárulás
c) szociális segély

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Az érték- és fogyasztóvédelem tanulása

A pedagógus tevékenységei

	5. o.	6. o.	7. o.	8. o.
Értékrendek ütköztetése	Az ismeretszerzés előkészítése a fogyasztó kiszolgáltatottságáról, sérelméről: könyvtármunka, média- és multimédia szemle	A homo oeconomicus értékrendjének bemutatása, feldolgoztatása: ismertetés, könyvtármunka, szakirodalom feldolgozása	A homo consumens értékrend elemeinek értelmeztetése: szövegfeldolgozás, modellezés, előadás, bemutató kiállítás, szórólapok készítése (nyomtatott és digitális formában)	A jóléti és a jól léti társadalom értékrendjének ütköztetése: vita a fogyasztói sérelmekről, jogorvoslatokról
Értékválasztás befolyásolása	A mértékletesség erényének és a mértéktelenség erénytelenségének értelmeztetése: könyvtármunka, szakirodalom feldolgozása, média és multimédia szemle	Érveltetés, vita provokálása a mértékletesség és a mértéktelenség mellett illetve ellenében	Katasztrófa jövőképek feldolgoztatása: könyvtármunka, szakirodalom, szakfolyóiratok feldolgozása, modellezés, előadás, bemutató kiállítás, szórólapok készítése (nyomtatott és digitális formában)	A jóléti életforma kritikus szemléletének kialakítása, elkötelezettség kialakítása a közjóért: kritika írása a jólétről, fiktív gesztorintézet létrehozása és működtetése
Preventív fogyasztóvédelem megalapozása	A fogyasztóvédelem céljainak megismertetése: könyvtármunka, szakfolyóiratok feldolgozása, média és multimédia szemle	Az egészségvédelem, a biztonság, a vagyoni érdekek szükségességének bemutattatása: előadás, bemutató kiállítás, szórólapok készítése (nyomtatott és digitális formában)	A fogyasztóvédelmi intézményrendszer megismertetése: könyvtármunka, fogyasztóvédelmi intézmények-, önkormányzatok látogatása	Az aktív fogyasztói magatartás kialakítása, a jogorvoslati lehetőségek megismertetése: insitu reklamáció a vevőszolgálatnál, az önkormányzatnál

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	5. o.	6. o.	7. o.	8. o.
Ismeretszerzés irányítása az iskolán kívüli fogyasztóvédelem-ről	Különféle termékismertetők feldolgoztatása: terméktájékoztatók olvasása, szövegfeldolgozás, értelmezés, adatkeresés	A fogyasztóvédelmi törvény tanulmányoztatása: könyvtármunka, szakirodalom és szakfolyóirat feldolgozása, előadás, bemutató kiállítás, szórólapok készítése (nyomtatott és digitális formában)	Az EU fogyasztóvédelmi elvárásainak, irányelveinek megismertetése: könyvtármunka az EU sarokban, EU kiadványok tanulmányozása, média és multimédia szemle	A magyar jogharmonizáció szükségességének megismertetése: országjelentés tanulmányozása, az EU elvárásainak, a fogyasztóvédelem irányelveinek feldolgozása, előadás, bemutató kiállítás (nyomtatott és digitális formában)
Beavatás a közoktatás minőségbiztosítá-sába	Beavatás a közoktatás partnerközpontúsá-gába és folyamatszabályozá-sába: közreműködés az elvárás-, és elégedettségmérés-ben, a kérdőívek összeállításában, feldolgozásában, értékelésében	Beavatás az oktatás kínálat és klíma feltételeinek tervezésébe, kialakításába: közreműködés az elvárás-, és elégedettségmérés-ben és a kérdőívek összeállításában, feldolgozásában, értékelésében	Beavatás az oktatás és nevelés folyamataiba, azok hatásosságának és hatékonyságának mérésébe, értékelésébe: a folyamatok azonosítása, mérőlapok készítése, elemzés és értékelés készítése	Beavatás az intézményi szolgáltatás tervezésébe, hatásosságának és hatékonyságának mérésébe: közreműködés az elvárás-, és elégedettségmérés-ben, a kérdőívek összeállításában, feldolgozásában, értékelésében
A tanulói fogyasztóvédelem iskolán belüli és kívüli rendszerének megismertetése	A közoktatási rendszernek és a benne zajló folyamatoknak “áruként” és a tanulóknak fogyasztóként való megismertetése, értelmeztetése: a fogyasztóvédelem fogalomértelmezé-sének olvasása, szövegfeldolgozás, értelmezés, lényegkiemelés	Az oktatási törvény és a biztonsági előírások, szabályzatok megismertetése értelmeztetése: Törvény és szabályzatgyűjte-mény olvasása, szövegfeldolgozás és értelmezés, lényegkiemelés	A gyermekek hátrányos helyzetének és kiszolgáltatottságá-nak, valamint a gyermekvédelmi rendszer megismertetése, értelmeztetése: esettanulmányok olvasása, szövegfeldolgozás és értelmezés, lényegkiemelés	A szociális juttatások rendszerének és a hátrányos helyzetűek segítési módjainak megismertetése: esettanulmányok olvasása, szövegfeldolgozás és értelmezés, lényegkiemelés

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A tanulók tevékenységei

	5. o.	6. o.	7. o.	8. o.
Értékrendek ütköztetése	Ismeretek gyűjtése a napi hírekből a fogyasztó kiszolgáltatottságáról, sérelmeiről	A homo oeconomicus értékrend elemeinek feldolgozása	A homo consumens értékrend elemeinek értelmezése	A jóléti és a jól léti társadalom értékrendjének ütköztetése
Értékválasztás	A mértékletesség erényének megismerése, értelmezése	A mértékletesség erényére alapozott érvelés a jól léti életforma mellett a pazarló fogyasztás ellenében	Gazdasági- és társadalmi katasztrófa jövőképek feldolgozása	Kritikus szemlélete a jóléti életformának, és elkötelezett cselekvés a közjóért.
Preventív fogyasztóvédelem megalapozása	Tájékozódás a fogyasztóvédelem céljáról	Az egészségvédelem, a biztonság, a vagyoni érdekek védelmének szükségességének megismerése, feldolgozása	A fogyasztóvédelmi intézményrendszer megismerése Magyarországon	Élés a jogorvoslati lehetőségekkel, aktív fogyasztói magatartás
Ismeretszerzés az iskolán kívüli fogyasztóvédelemről	A különféle termékismertetők, tájékoztatok tartalmának elemzése	A fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekeiről és fogalmairól történő tájékozódás	Tájékozódás az EU fogyasztóvédelmi elvárásairól, irányelveiről	A magyar jogharmonizáció szükségességének megismerése, értelmezése az EU fogyasztóvédelemmel
A közoktatás minőségbiztosítása	Partneri elvárásokat és elégedettséget mérő űrlapok megismerése, értelmezése, készítése	Az oktatás és nevelés kínálatának, klímájának feltételeivel szembeni elvárások és elégedettségek megfogalmazása	Vélemény megfogalmazása az oktatás és nevelés folyamatairól Közreműködés és aktív részvétel az oktatás és nevelés hatásosságának és hatékonyságának mérésében, értékelésében	Közreműködés az intézményi szolgáltatással kapcsolatos elvárások feltérképezésében és a szolgáltatásokkal való elégedettség mérésében, értékelésében
A tanulóknak, mint fogyasztóknak a fogyasztóvédelme az iskolában és iskolán kívül	A diákok által használt iskola és a benne zajló folyamatok “áruként” történő-, és a tanulók fogyasztóknak megfelelő értelmezése	A közoktatási törvény megismerése, feldolgozása a tanulói védelem értelmében Tájékozódás a szabályzatokról, amelyek betartása a biztonságot nyújt	Az iskolán belüli és kívüli gyermekvédelem rendszerének megismerése, tanulmányozása A kiszolgáltatottságban élő tanulók számára segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése, értelmezése a gyermekvédelmi rendszerben	A szociális juttatások rendszerének tanulmányozása A szociális juttatások rendszerének értelmezése a hátrányos helyzetűek segítési lehetőségeinek vonatkozásában

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

5. évfolyam

Az Értékvédelem és fogyasztóvédelem című kerettanterv alkalmazásának céljai az 5. évfolyamon

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			OPTIMÁLIS	MINIMÁLIS
I.	ÉRTÉKVÉDELEM	AZ ÉRTÉKEK VÉDELMÉNEK HANGSÚLYOZÁSA ÉS KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Értékrendek*	*Az értékrendek ütköztetése*		
1.1.	A fogyasztó kiszolgáltatottsága	A fogyasztó kiszolgáltatottságának megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a napi hírekből a fogyasztó kiszolgáltatottságáról	Tudja megfogalmazni a napi hírekben rejlő fogyasztói kiszolgáltatottságot
1.2.	A fogyasztó sérelme	A fogyasztó sérelmének értelmezése	Tudjon ismereteket gyűjteni a napi hírekből a fogyasztó sérelmeiről	Tudja megfogalmazni a napi hírekben rejlő fogyasztói sérelmet
2.	*Értékválasztás*	*Az értékválasztás befolyásolása*		
2.1.	A mértékletesség erénye	A mértékletesség erényének megismerése, értelmezése	Legyen képes értelmezni a mértékletesség erényét szemelvények feldolgozásával	Tudjon érvelni a mértékletesség erénye mellett a fogyasztó számára
2.2.	A mértéktelenség	A mértéktelenség megismerése, értelmezése	Legyen képes értelmezni a mértéktelenséget, mint erénytelenséget	Tudjon érvelni a mértéktelenség ellen a fogyasztó számára
II.	FOGYASZTÓVÉDELEM ISKOLÁN KÍVÜL ÉS ISKOLÁN BELÜL	A FOGYASZTÓVÉDELEM LÉTJOGOSULTSÁGÁNAK KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Preventív fogyasztóvédelem*	*A preventív fogyasztóvédelem megalapozása*		
1.1.	A fogyasztóvédelem fogalmai	A fogyasztóvédelem fogalmainak megismerése, értelmezése	Tudja a fogyasztóvédelem alapfogalmait	Tudja alkalmazni a fogyasztóvédelem alapfogalmait
1.2.	A fogyasztóvédelem céljai	A fogyasztóvédelem céljainak megismerése, értelmezése	Tudja a fogyasztóvédelem céljait	Tudja értelmezni a fogyasztóvédelem céljait
2.	*Iskolán kívüli fogyasztóvédelem*	*Ismeretrendszer megszerzésének irányítása a fogyasztóvédelemről*		
2.1.	Termékismertetők	Termékismertetők feldolgozása, értelmezése	Legyen képes megérteni a termékismertetők lényeges információit	Tudja kritikusan kezelni a termékismertetőt
2.2.	Tájékoztatók, reklámok	Tájékoztatók, reklámok feldolgozása, értelmezése	Értse meg a tájékoztatók és a reklámok üzenetének lényegét	Ismerje fel a félretájékoztatás elemeit

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.	*A közoktatás minőségbiztosítási elemei*	*A közoktatás minőségbiztosítási elemeinek megismerése*		
3.1.	Partneri elvárás és elégedettség	A szülői, tanulói elvárás és elégedettségmérés szerepének megismerése a tervezésre	Tudja a tanulói elvárás és elégedettségmérés szerepét	Tudja azonosítani a diákrendezvények partnereit és legyen képes feltételezni azok elvárásait
3.2.	Elvárásokat és elégedettséget mérő kérdőívek, űrlapok	Elvárásokat és elégedettséget mérő kérdőívek, űrlapok megismerése, értelmezése	Ismerje az elvárásokat és elégedettséget mérő kérdőíveket, űrlapokat	Tudjon elvárás és elégedettségmérő kérdőívet készíteni a diákrendezvényekhez
4.	*A tanulói fogyasztóvédelem*	*A tanulói fogyasztóvédelem megismerése*		
4.1.	Az iskola és a benne zajló folyamatok, mint áru	Az iskola és a benne zajló folyamatok áruként való megismerése, értelmezése	Tudja jellemezni az iskolát és a benne zajló folyamatokat, mint árut	Legyen képes átlátni az iskola folyamatait és azok feltételrendszerét
4.2.	A tanuló és szülő, mint fogyasztó	A tanuló és a szülő fogyasztókénti megismerése	Tudja jellemezni a tanulót és a szülőt, mint fogyasztót	Legyen képes jellemezni a tanuló és a szülő fogyasztói igényeit

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

6. évfolyam

Az Értékvédelem és fogyasztóvédelem című kerettanterv alkalmazásának céljai a 6. évfolyamon

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			ELÉGSÉGES	JELES
I.	ÉRTÉKVÉDELEM	AZ ÉRTÉKEK VÉDELMÉNEK HANGSÚLYOZÁSA ÉS KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Értékrendek*	*Az értékrendek ütköztetése*		
1.1.	Homo oeconomicus	A homo oeconomicus jellemzőinek megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a homo oeconomicus jellemzőiről	Tudja megfogalmazni a homo oeconomicus életformájának jellemzőit
1.2.	A homo oeconomicus értékrendje	A homo oeconomicus fogyasztói sérelmeinek megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a homo oeconomicus fogyasztói sérelmeiről	Tudja megfogalmazni a homo oeconomicus fogyasztói sérelmeit
2.	*Értékválasztás*	*Az értékválasztás befolyásolása*		
2.1.	Jól léti életforma	A jól léti életforma jellemzőinek megismerése	Legyen képes értelmezni a jól léti életforma jellemzőit szakszövegek alapján	Tudjon érvelni a jól léti életforma mellett
2.2.	Mértékletes életforma	A mértékletes életforma és a pazarló lét	Legyen képes jellemezni a mértékletes életformát és a pazarló létet	Tudjon érvelni a mértékletes életforma mellett és a pazarló lét ellen
II.	ISKOLÁN KÍVÜLI ÉS BELÜLI FOGYASZTÓVÉDELEM	A FOGYASZTÓVÉDELEM LÉTJOGOSULTSÁGÁNAK KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Preventív fogyasztóvédelem*	*A preventív fogyasztóvédelem megalapozása*		
1.1.	Egészségvédelem és biztonság	Az elvárható egészségvédelem és biztonság megismerése és értelmezése az áruval szemben	Tudja az egészségvédelem és a biztonság fogalmait	Tudja alkalmazni az egészségvédelem és a biztonság fogalmait
1.2.	Vagyoni érdekek védelme	A vagyoni érdekek védelmének megismerése, értelmezése	Tudja a vagyoni érdekek védelmének céljait	Tudja értelmezni a vagyoni érdekek védelmének céljait

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Iskolán kívüli fogyasztóvédelem*	*Ismeretrendszer megismerésének irányítása a fogyasztóvédelemről*		
2.1.	A fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekei	A fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekeinek megismerése, értelmezése	Legyen képes megérteni a fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekeit	Tudja kritikusan kezelni a fogyasztóvédelmi törvény alapvető érdekeinek sérüléseit
2.2.	A fogyasztóvédelmi törvény alapvető fogalmai	A fogyasztóvédelmi törvény alapvető fogalmainak megismerése, értelmezése	Értse meg a fogyasztóvédelmi törvény alapvető fogalmait	Ismerje fel a fogyasztóvédelmi törvény alkalmazásának hiányosságait
3.	*A közoktatás minőségbiztosítási elemei*	*A közoktatás minőségbiztosítási elemeinek megismerése*		
3.1.	Az oktatás és nevelés kínálata	Az oktatás és nevelés kínálatának megismerése és értelmezése	Tudja felsorolni az oktatás és nevelés kínálatát az intézményében	Tudja megfogalmazni saját igényeit az oktatás és nevelés kínálatára vonatkozóan
3.2.	Az oktatás és nevelés klímája	Az oktatás és nevelés klímájának megismerése és értelmezése	Tudja jellemezni az intézményének oktatás és nevelés klímáját	Tudja megfogalmazni a saját elvárásait az intézményének oktatás és nevelés klímájára vonatkozóan
4.	*A tanulói fogyasztóvédelem*	*A tanulói fogyasztóvédelem megismerése*		
4.1.	Az oktatási törvény	Az oktatási törvény megismerése, és értelmezése	Tudja felsorolni az oktatási törvény azon elemeit, amelyek a tanulókat védi	Tudja értelmezni az oktatási törvény azon elemeit, amelyek segítik a sérelmeinek jogorvoslataiban
4.2.	A biztonságos intézmény szabályzatai	A biztonságos intézmény szabályzatainak megismerése és értelmezése	Tudja felsorolni azokat a területeket, amelyek az intézményének biztonságát szabályozzák	Tudja értelmezni azokat a szabályzatokat, amelyek a saját biztonságát szabályozzák

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE GYŰJTEMÉNY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

7. évfolyam

Az Értékvédelem és fogyasztóvédelem című kerettanterv alkalmazásának céljai a 7. évfolyamon

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			ELÉGSÉGES	JELES
I.	ÉRTÉKVÉDELEM	AZ ÉRTÉKEK VÉDELMÉNEK HANGSÚLYOZÁSA ÉS KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Értékrendek*	*Az értékrendek ütköztetése*		
1.1.	Homo consumens	A homo consumens jellemzőinek megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a homo consumens jellemzőiről	Tudja megfogalmazni a homo consumens életformájának jellemzőit
1.2.	A homo consumens értékrendje	A homo consumens fogyasztói sérelmeinek megismerése	Tudjon ismereteket gyűjteni a homo consumens fogyasztói sérelmeiről	Tudja megfogalmazni a homo consumens fogyasztói sérelmeit
2.	*Értékválasztás*	*Az értékválasztás befolyásolása*		
2.1.	Jóléti életforma	A jóléti életforma jellemzőinek megismerése	Legyen képes értelmezni a jóléti életforma jellemzőit szakszövegek alapján	Tudjon érvelni a jóléti életforma ellen
2.2.	Katasztrófa jövőképek	A katasztrófa jövőképek megismerése	Legyen képes jellemezni a katasztrófa jövőképeket	Tudjon érvelni a katasztrófa jövőképek ellen
II.	ISKOLÁN KÍVÜLI ÉS BELÜLI FOGYASZTÓVÉDELEM	A FOGYASZTÓVÉDELEM LÉTJOGOSULTSÁGÁNAK KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Preventív fogyasztóvédelem*	*A preventív fogyasztóvédelem megalapozása*		
1.1.	A fogyasztóvédelmi intézményrendszer Magyarországon	A magyarországi fogyasztóvédelmi intézményrendszer megismerése	Tudja ismertetni a fogyasztóvédelmi intézményrendszer felépítését Magyarországon	El tudjon igazodni a magyarországi fogyasztóvédelmi intézményrendszer hierarchiájában
1.2.	A fogyasztóvédelmi intézményrendszer működésének céljai	A fogyasztóvédelmi intézményrendszer működési céljainak megismerése, értelmezése	Tudja felsorolni a fogyasztóvédelmi intézményrendszer működésének céljait	Tudja értelmezni a fogyasztóvédelmi intézményrendszer működésének céljait

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Iskolán kívüli fogyasztóvédelem*	*Ismeretrendszer megismerésének irányítása a fogyasztóvédelemről*		
2.1.	Az EU fogyasztóvédelmi elvárásai	Az EU fogyasztóvédelmi elvárásainak megismerése, értelmezése	Legyen képes felsorolni az EU fogyasztóvédelmi elvárásait	Tudja értelmezni az EU fogyasztóvédelmi elvárásait
2.2.	Az EU fogyasztóvédelmi irányelvei	Az EU fogyasztóvédelmi irányelveinek megismerése, értelmezése	Tudja felsorolni a fogyasztóvédelmi irányelveket	Ismerje fel a fogyasztóvédelmi irányelvek alkalmazásának hiányosságait
3.	A közoktatás minőségbiztosítási elemei	A közoktatás minőségbiztosítási elemeinek megismerése		
3.1.	Az oktatás és nevelés folyamatai	Az oktatás és nevelés folyamatainak megismerése, és értelmezése	Tudja felsorolni az oktatás és nevelés folyamatait	Tudja kritikusan szemlélni az oktatás és nevelés folyamatait
3.2.	Az oktatás és nevelés hatásossága és hatékonysága	Az oktatás és nevelés hatásosságának és hatékonyságának megismerése és értelmezése	Tudja felsorolni az oktatás és nevelés hatásosság és hatékonyság vizsgálatának paramétereit	Tudjon javaslatokat tenni az oktatás és nevelés hatásosság és hatékonyság vizsgálatának paramétereihez
4.	*A tanulói fogyasztóvédelem*	*A tanulói fogyasztóvédelem megismerése*		
4.1.	A gyermek kiszolgáltatottsága	A gyermeki kiszolgáltatottság területeinek megismerése, értelmezése	Tudja felsorolni a gyermeki kiszolgáltatottság területeit	Tudja értelmezni a gyermeki kiszolgáltatottság területeit
4.2.	A gyermekvédelem rendszere	A gyermekvédelem rendszere megismerése értelmezése	Tudja felsorolni gyermekvédelem rendszerének intézményeit	Lássa át a gyermekvédelmi rendszer hierarchiáját és feladatait

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE KÖZLÖNY

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

8. évfolyam

Az Értékvédelem és fogyasztóvédelem című kerettanterv alkalmazásának céljai a 8. évfolyamon

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM (belépő tevékenységformák)	TELJESÍTMÉNY (a továbbhaladás feltételei)	
			ELÉGSÉGES	JELES
I.	ÉRTÉKVÉDELEM	AZ ÉRTÉKEK VÉDELMÉNEK HANGSÚLYOZÁSA ÉS KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Értékrendek*	*Az értékrendek ütköztetése*		
1.1.	A homo oeconomicus és a homo consumens jellemzőinek különbségei	A homo oeconomicus és a homo consumens jellemzőinek ütköztetése	Fel tudja sorolni a homo oeconomicus és a homo consumens jellemzői közti különbségeket	Tudja ütköztetni a homo oeconomicus és a homo consumens jellemzőit
1.2.	A homo oeconomicus és a homo consumens értékrendjeinek különbségei	A homo oeconomicus és a homo consumens értékrendjeinek ütköztetése	Fel tudja sorolni a homo oeconomicus és a homo consumens értékrendjei közti különbségeket	Tudja ütköztetni a homo oeconomicus és a homo consumens értékrendjeit
2.	*Értékválasztás*	*Az értékválasztás befolyásolása*		
2.1.	A jóléti életforma kritikája	Érvelés a jóléti életforma ellen és mellett	Legyen képes ismertetni a jóléti életforma jellemzőit	Tudjon érvelni a jóléti életforma ellen
2.2.	Civilszervezetek akciói a közjóért	Akciók a pazarló életmód ellen és a mértékletes életmód mellett	Legyen képes azonosulni a pazarló életmód elleni akcióval	Legyen képes azonosulni a mértékletes életmód melletti akcióval
II.	ISKOLÁN KÍVÜLI ÉS BELÜLI FOGYASZTÓVÉDELEM	A FOGYASZTÓVÉDELEM LÉTJOGOSULTSÁGÁNAK KÖZVETÍTÉSE		
1.	*Preventív fogyasztóvédelem*	*A preventív fogyasztóvédelem megalapozása*		
1.1.	A fogyasztósérelem jogorvoslati lehetőségei	A fogyasztósérelem jogorvoslati lehetőségeinek megismerése, értelmezése	Tudja ismertetni a jogorvoslati lehetőségeket sérelem esetén	Tudja alkalmazni a jogorvoslati lehetőséget a magyarországi fogyasztóvédelmi intézményrendszer hierarchiájában
1.2.	Aktív fogyasztói magatartás sérelem esetén	Aktív fogyasztói magatartás megismerése, értelmezése sérelem esetén	Tudjon felsorolni fogyasztói sérelmeket	Tudjon aktív fogyasztói magatartást tanúsítani sérelem esetén

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.	*Iskolán kívüli fogyasztóvédelem*	*Ismeretrendszer megismerésének irányítása a fogyasztóvédelemről*		
2.1.	Jogharmonizáció	A jogharmonizáció fogalmának megismerése, értelmezése	Legyen képes felsorolni a jogharmonizáció alapvető fogalmait	Legyen képes értelmezni és alkalmazni a jogharmonizáció alapvető fogalmait
2.2.	Magyar jogharmonizáció szükségessége az EU fogyasztóvédelemmel	A magyar jogharmonizáció szükségességének megismerése, értelmezése az EU fogyasztóvédelemmel	Tudja felsorolni a jogharmonizáció szükségességének érveit	Tudja értelmezni a jogharmonizáció szükségességének érveit
3.	*A közoktatás minőségbiztosítási elemei*	*A közoktatás minőségbiztosítási elemeinek megismerése*		
3.1.	Az intézményi szolgáltatás kínálata és klímája	Az intézményi szolgáltatás kínálatának és klímájának megismerése, értelmezése	Tudja felsorolni az intézményi szolgáltatások kínálatát és klímájának jellemzőit	Tudjon javaslatokat tenni az intézményének szolgáltatási kínálatának bővítésére és klímájának javítására
3.2.	Az intézményi szolgáltatással kapcsolatos elvárások és elégedettségek	Az intézményi szolgáltatással kapcsolatos elvárások és elégedettségek megismerése, értelmezése	Tudja felsorolni a saját elvártásait és elégedettségét az intézményi szolgáltatásával kapcsolatosan	Tudja megfogalmazni, értelmezni a saját elvártásait és elégedettségét az intézményi szolgáltatásával kapcsolatosan
4.	*A tanulói fogyasztóvédelem*	*A tanulói fogyasztóvédelem megismerése*		
4.1.	A szociálisan hátrányos helyzet	A szociálisan hátrányos helyzet megismerése és értelmezése	Tudja felsorolni a szociálisan hátrányos helyzet területeit	Tudja értelmezni a szociálisan hátrányos helyzet területeit és jellemzőit
4.2.	A szociális juttatások rendszere	A szociális juttatások rendszerének megismerése és értelmezése	Tudja felsorolni a szociális juttatások területeit	Tudjon javaslatokat tenni a szociális juttatások területeinek bővítésére

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MÁSSÁG AZ ISKOLÁBAN ÉS AZ ÉLETBEN

KERESZTTANTERV

1–4. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Másság az iskolában és az életben című kereszttanterv alkalmazásának céljai az 1–4. évfolyamon

A *Másság az iskolában és az életben* tanulásának célja, hogy a tanulók legyenek tisztában azzal, bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk.

- A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között.
- Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.
- Az etnikumok és a fogyatékkal élő emberek életének megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását.
- Tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok, etnikumok, fogyatékkal élők megismerésére, elfogadására, s ezáltal fejlődjön kapcsolati kultúrájuk. E folyamat ösztönözze őket arra, hogy szituatív módon folyamatosan alkalmazzák emberi kapcsolataikban az elfogadó magatartást.
- A hagyományos kultúra-kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a hazához, az itt élő népekhez, etnikumokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés, a fogyatékkal élők elfogadásának képessége és mindezek megbecsülésének gyakorlata.

A *Másság az iskolában és az életben* tananyaga több tantárgy (irodalom, ének-zene, társadalomismeret, vizuális kultúra stb.) tananyagában is előfordulhat, ezért a tanítására fordítandó órakeret csak az együttműködés színvonalának feltérképezése után határozható meg. Orientáló adatként a heti 2 órával célszerű számolni. Jeles napok közeledtével ezeket az órákat délutáni foglalkozások is kiegészíthetik.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program

1–2. évfolyam

A Másság az iskolában és az életben kereszttanterv alkalmazásának céljai az 1–2. évfolyamon

A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Szerezzenek tapasztalatokat, végezzenek megfigyeléseket osztálytársaik körében. Tudjanak beszámolni tapasztalataikról, legyenek képesek bemutatni a gyerekek közötti azonosságokat és különbözőségeket. A főbb embertípusok és etnikumok megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK MEGISMERÉSE
1.	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók*	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók kultúrájának megismerése*
1.1.	az anyagi kultúra	az anyagi kultúra elemeinek tanulása a kun, jász, palóc, matyó, székely, csángó etnikai csoportokban
1.1.2.	játékok, bábuk természetes anyagokból	játékok, bábuk, egyszerű használati tárgyak készítése természetes anyagokból (*pl.* jászsági állatok-ló cirokszárból, ökrök kukoricacsutkából, kunsági szekér, egyszerű hangszerek stb.)
1.1.3.	agyagmunkák	egyszerű edények, eszközök, vályogtégla készítése agyagból (pl. csángó cserépsíp)
1.1.4.	szövés – fonás	a megismert etnikai csoportok színvilágának felhasználásával háromeres fonás készítése fonalból, szalmából (pl. székely szalmafonás, kun kötés)
1.2.	a szellemi kultúra	a szellemi kultúra tanulása
1.2.1.	énekes-mozgásos gyermekjátékok	énekes-mozgásos gyermekjátékok tanulása és változatos gyakorlása (pl. játékba hívó, pám-pám paripám,)
1.2.2.	népmesék, mondák	népmesék, mondák olvasása, elemzése, eljátszása (pl. Péter és Pál- bukovinai csángó mese)
1.2.3.	mondókák, kiszámolók, találós kérdések	mondókák, kiszámolók, találós kérdések tanulása és szituatív gyakorlása (pl. székely találós kérdések a fonóban, hőcögtetők*)*
1.2.4.	jeles napok	a megismert népcsoportok jeles napokhoz fűződő népszokásai (erdélyi regölés, betlehemezés)
2.	*cigányok*	*a cigányok életének megismerése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.1.	antropológiai jellemzők	antropológiai jellemzők gyakorlása a külső testi tulajdonságok (bőrszín, szemszín, hajszín és hajminőség, arcforma, orr, ajak) felsorolásával képek alapján
2.2.	nyelv	a Magyarországon beszélt cigány nyelvek: a beás és a lovári
2.2.1.	a cigány nyelv sajátosságai (eredet, rétegződés, hangok, szavak)	pár szó megtanulása lovári nyelven (anya, apa, testvér, gyerek, tanár, tanuló, barát, leány, fiú stb., számok 1-10-ig)
2.3.	művészetek	a cigányság művészete
2.3.1.	irodalom	irodalmi ismeretek tanulása
	cigány költők, írók életrajzi adata, fényképek a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	cigány költők, írók életrajzi adatainak, fényképeinek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről (pl. Bari Károly, Szepesi József stb.)
	irodalmi művek mimetizálása (nem-verbálisan, kommunikációs gyakorlatokkal, szövegek reprodukálása)	a nem-verbális kommunikációs gyakorlatok végzése, szövegek reprodukálása mimetizálás révén
	népköltészet	cigány népköltészet tanulása
	cigány mondókák	cigány mondókák tanulása
	cigány szólások, közmondások	cigány szólások közmondások tanulása
	cigány mesék, mondák	rövid mesék és mondák, olvasás, dramatizálása
	műköltészet	műköltészeti ismeretek tanulása
	lírai költemények	a cigányok életéről szóló lírai költemények
	cigány költők versei	cigány költők verseinek olvasása, tanulása (pl. Bari Károly, Szepesi József, Choli Daróczi József, Romka Demeter, stb.)
	epikus művek	a cigányok életéről szóló epikus művek
	cigányokról szóló epikus művek kommunikációs tényezői	cigányokról szóló epikus művek olvasása, dramatizálása, kommunikációs tényezőinek tanulása, első személy, második személy, szerepcsere felismerése (Arany János: A bajusz – részlet, Andrád Sámuel: A szalonnás cigány ördöggé lesz)
2.3.2.	népzene	a cigány népzene tanulása
	cigány táncdal és pergetés	a cigány népzene megismerése hanganyagok segítségével
	alapritmus	alapritmus (esztam) és páratlan nyolcad tanulása a cigány táncdal előadásához
	cigány népi hangszerek (fakanál, kanna, szájbőgő, ujjpattogtatás)	cigány népi hangszerek megismerése hanganyagok és képek segítségével, hangszerutánzó effektusok hangoztatása
2.3.3	tánc	cigánytáncok tanulása
	páros tánc	páros tánc tanulása
2.4.	hagyományok	cigány hagyományok tanulása
2.4.1	népviseletek	cigány népviselet megismerése
	cigány színvilág	cigány színvilág megismerése(piros, ciklámen, zöld, sárga)
	cigány motívumok	cigány motívumok tanulása (pl. rózsa, lófej, kígyó, patkó)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	öltözék	jellegzetes cigány öltözékek megismerése (kendő cigány színekkel, kalap zöld szalaggal, gyűrű)
	öltözék tervezése	jellegzetes cigány öltözékek (kendő cigány színekkel, kalap zöld szalaggal) tervezése, rajzolása öltöztető babán, gyűrű készítése fémhajlítással, gyöngyfűzéssel
2.4.2.	szokások, magatartásmódok	születéssel, házassággal, kéretéssel, étkezéssel, vendéglátással kapcsolatos szokások megismerése szituációs játékok alapján
	köszöntők	pünkösdi, karácsonyi , újévi (koledálás) köszöntők olvasása, tanulása,
2.5.	életmód	a cigány életmód megismerése
2.5.1.	foglalkozások	cigány foglalkozások megismerése
	jellegzetes mesterségek	a jellegzetes mesterségek megismerése (lótartó, lókereskedő, teknővájó, üstfoltozó, sátoros, rostakészítő, kosárfonó, muzsikus stb., képek, rövid ismeretterjesztő szövegek alapján
	mesterségek munkafolyamatai	agyagból vályogtégla formázása, csuhé-, sásfonás megtanulása
II	FOGYATÉKKAL ÉLŐ EMBEREK CSOPORTJAI	A FOGYATÉKKAL ÉLŐK MEGISMERÉSE
	fogalommeghatározás	a fogyatékosság fogalmának értelmezése köznyelvi formában
	fogyatékosságok fajtái	Fogyatékkal élő emberek egyes csoportjainak megismerése (mozgás-, látás-, hallássérült emberek)
1	*mozgássérültek*	*a mozgássérültek megismerése*
1.1	testi jellemzők	mozgászavarban szenvedő vagy mozgásukban gátolt gyermekek testi jellemzőinek megismerése képek, lapkivágatok alapján
1.2.	életmód	a mozgássérültek életmódjának megismerése
1.2.1.	mozgáskorlátozott életforma	a mozgáskorlátozott életforma megtapasztalása képek, irodalmi alkotások alapján
1.3.	*bánásmód*	mozgászavarban szenvedő vagy mozgásukban gátolt gyermekek segítésével kapcsolatos illemszabályok tanulása
1.4.	szervezetek	a mozgáskorlátozottak helyi szervezetének megismerése
2.	*látássérültek*	*látássérültek megismerése*
2.1.	testi jellemzők	a látássérültek csoportjainak megismerése (gyengénlátók, vakok)
2.1.1.	látásjavító eszközök	látást javító eszközök megismerése (szemüveg, nagyító, kontaktlencse)
2.2.	életmód	a látássérültek életmódjának megismerése
2.2.1.	látássérült életforma	a látássérült életforma megtapasztalása játékos formában pl, Bizalom-séta (vakvezetés)
2.3	bánásmód	a látássérült emberek segítésével kapcsolatos illemszabályok tanulása
2.3.1.	segédeszközök	Mit jelent a fehér bot? (a látássérültek és a látók számára)
2.4.	szervezetek	a látássérültek helyi szervezetének megismerése
3.	*hallássérültek*	*a hallássérültek megismerése*
3.1.	testi jellemzők	a hallássérültek csoportjainak megismerése (siketek és nagyothallók)
3.2.	életmód	a hallássérültek életmódjának megismerése
3.2.1.	a hallássérült életforma	a hallássérült életforma megtapasztalása játékos formában pl. Irányítsunk szavak nélkül! (nonverbális eszközökkel)
3.3.	bánásmód	hallássérült emberek segítésével kapcsolatos illemszabályok tanulása
3.4.	szervezetek	a mozgáskorlátozottak helyi szervezetének megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

3–4. évfolyam

A Másság az iskolában és az életben című kereszttanterv alkalmazásának céljai a 3–4. évfolyamon

A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Az etnikumok és a fogyatékkal élő emberek életének megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását. Tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok, etnikumok, fogyatékkal élők megismerésére, elfogadására. Ismerjék meg és becsüljék a velünk élő nemzetiségek kultúráját.
A hagyományos kultúra-kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a hazához, az itt élő népekhez, etnikumokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés, a fogyatékkal élők elfogadásának képessége és mindezek megbecsülésének gyakorlata.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK MEGISMERÉSE
1.	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók*	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók kultúrájának megismerése*
1.1.	az anyagi kultúra	az anyagi kultúra elemeinek tanulása a kun, jász, palóc, matyó, székely, csángó etnikai csoportokban
1.1.2.	játékok, bábuk természetes anyagokból	játékok, bábuk, egyszerű használati tárgyak készítése természetes anyagokból (*pl.* jászsági ökrök kukoricaszárból gyufásdoboz szekérrel, tehén csicsókából, stb.)
1.1.3.	agyagmunkák	az agyagmegmunkálás elemi műveleteinek megtanulása, gyakorlása
	tárgykészítés	agyagedények felrakása hurkából, agyagjátékok mintázása
	díszítés	agyagedények díszítése, karcolása csíkozott, fésűs, vonalas, kikapart vagy bevájt mintával
1.1.4.	szövés, fonás	a szövőfával és szövőkereten való szövés technikájának megtanulása és gyakorlása (pl. székely mértani motívumok felhasználásával stb.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.5.	népviseletek	népviseletek számbavétele megfigyeléssel vagy ismeretterjesztő kiadványok alapján
	viseletdarabok neve	a legjellegzetesebb viseletdarabok nevének megismerése – kalapok, kendők – képek, lapkivágatok alapján (pl. kunkalap, kunsüveg, palóc kendő, matyó széles karimájú és csúcsos kalap, tok, főkötő, csavarintós kendő, székely szalmakalap, nemezkalap, kucsma, főkötő, stb.)
1.1.6.	hímzés	a hímzés előkészítéséhez motívumok képek, rajzok alapján (pl. mezőkövesdi matyó öt vagy hétágú virágtő pávákkal, rozetta, Bourbon-liliom, indák, palóc leveles ág végén ülő virágmotívum, madarak, székely mértani formájú növényi minták, virágtövek, gránátalma, kun nagyrozetták, erősen tagolt tulipánok, mértani formák, stb)
1.2.	a szellemi kultúra	a szellemi kultúra tanulása
1.2.1.	énekes-mozgásos gyermekjátékok	énekes-mozgásos gyermekjátékok tanulása és változatos gyakorlása (pl. palóc kendős játék, hidas játék)
1.2.2.	népmesék, mondák	népmesék, mondák olvasása, elemzése, eljátszása (pl. A székely asszony, A nyulak pásztora – székely népmesék, A Szent Anna tó tündére – székely monda, stb.)
1.2.3.	mondókák, kiszámolók, találós kérdések	mondókák, kiszámolók, találós kérdések megismerése és szituatív gyakorlása (pl. találós kérdések, hőcögtetők, üdvözlések, köszöntések, áldások a népköltészet köréből)
1.2.4.	jeles napok	jeles napokhoz fűződő népszokások megismerése (pl. újévvel kapcsolatos népszokások)
2.	*cigányok*	*a cigányok életének megismerése*
2.1.	eredet	cigányság eredete, vándorlása
2.1.1.	eredetmondák	cigányság eredetének megismerése eredetmondák alapján, a mondák szerkezetének elemzése
2.1.2.	vándorlás	cigányság vándorlásának nyomon követése eredetmondák alapján az események időrendjének és helyszíneinek megállapításával
2.2.	nyelv	a cigányság nyelvének megismerése
2.2.1.	a cigány nyelv sajátosságai (szavak, szóhasználat))	pár szó megtanulása lovári nyelven (pl. sátor, út, szekér, ló, kendő, kalap, tűz, megy, eszik, él, beszél, énekel, táncol stb., számok tanulása 11-20-ig), 9 mint a cigányok szerencseszáma
2.2.2.	mondatalkotás	egyszerűbb mondatok alkotása lovári nyelven
2.3.	művészetek	a cigányság művészete
2.3.1.	irodalom	irodalmi ismeretek tanulása
	cigány költők, írók életrajzi adatai, fényképek a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről	cigány költők, írók életrajzi adatainak, fényképeinek gyűjtése a megismert költők, írók gyermekkoráról, életéről (Bari Károly, Horváth Gyula, Szepesi József, Romka Demeter, Choli Daróczi József, lakatos Menyhért stb.)
	Irodalmi művek elemzése	irodalmi művek elemzésével az értékelő magatartás fejlesztése (élmények, írói üzenet megfogalmazása)
	népköltészet	a cigány népköltészet megismerése
	cigány mesék, mondák	mesék és mondák olvasása, dramatizálása, szereplők jellemének megfigyeltetése cselekedeteik és beszédjük alapján

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	Működtészet	működtészeti ismeretek tanulása
	lírai költemények	a cigányok életéről szóló lírai költemények
	cigány költők versei	cigány költők verseinek olvasása, tanulása (pl. Bari Károly, Szepesi József, Choli Daróczi József, Romka Demeter, Horváth Gyula,)
	epikus művek	a cigányok életéről szóló epikus művek megismerése
	cigányokról szóló epikus művek kommunikációs tényezői	cigányokról szóló epikus művek olvasása, dramatizálása, kommunikációs tényezőinek tanulása, első személy, második személy, szerepcsere felismerése (Arany János: A bajusz André Barthelemy: Cigányország útjain, 10-11. történet
2.3.2.	népzene	cigány népzene tanulása
	cigánydalok	lassú dalok, balladaszerű dalok és meseszerű balladák megismerése hanganyagok segítségével
	Alapritmus	alapritmus (esztam) és páratlan nyolcad hangoztatása a cigánydal előadásához
	cigány népi hangszerek (fakanál, kanna, szájbőgő, ujjpattogtatás)	cigány népi hangszerek megismerése hanganyagok és képek segítségével hangszerutánzó effektusok hangoztatása, cigánydalok kísérése
2.3.3.	tánc	cigánytáncok tanulása
	gyorstánc	gyorstánc tanulása párban és szólóban
2.4.	hagyományok	cigány hagyományok tanulása
2.4.1.	népviseletek	cigány népviseletek megismerése
	cigány színvilág	cigány színvilág megismerése (piros, ciklámen, zöld, sárga, fekete, fehér, arany, ezüst)
	cigány motívumok	cigány motívumok tanulása (pl .rózsa ,lófej, kígyó, patkó, cigánykerék)
	cigány hímzések	cigány hímzések motívumainak megismerése, jellegzetes színek (fekete, fehér, arany, ezüst) használata
	öltözék	jellegzetes cigány öltözékek megismerése (cigány szoknya, ing, mellény)
	öltözék tervezése	jellegzetes cigány öltözékek tervezése, (cigány szoknya, ing, mellény) rajzolása , bábu készítése
2.4.2.	szokások, magatartásmódok	népszokások tanulása (pl. betlehemezés, esővarázslás stb.) szituációs játékokban
2.5.	életmód	a cigány életmód megismerése
2.5.1.	jellegzetes mesterségek	a jellegzetes mesterségek megismerése (pl. szegkovács, patkoló kovács, bognár, kanálvájó, söprűkészítő stb.), képek, rövid ismeretterjesztő szövegek alapján
2.5.2.	mesterségek munkafolyamatai	kis söprű készítése, fakanál faragása, kis fatál vagy teknő készítése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

II.	FOGYATÉKKAL ÉLŐ EMBEREK CSOPORTJAI	A FOGYATÉKKAL ÉLŐK MEGISMERÉSE
	fogalom-meghatározás	a fogyatékosság fogalmának értelmezése tudományos formában
	fogyatékosságok mértéke	a fogyatékkal élő emberek egyes csoportjainak felosztása fogyatékosságuk súlyossága szerint
1.	*mozgássérültek*	*a mozgássérültek megismerése*
1.1.	mozgásrendellenességek	gyakori mozgásrendellenességek megismerése (pl. csípőficam, gerincferdülés stb.)
1.2.	bénultság	bénultság (teljes mozgásképtelenség) megismerése
1.3.	testi jellemzők	a gyakori mozgás-rendellenességekben és a bénultságban szenvedők testi jellemzőinek megismerése
1.4.	életmód	a mozgássérültek életmódjának megismerése
1.4.1.	a mozgássérültekkel kapcsolatos jelzések	a mozgássérültekkel kapcsolatos jelzések tanulása (kerekesszék jele a parkolókban, közintézményekben)
1.4.2.	oktatás, képzés	speciális oktatási intézmények megismerése pl. Nemzetközi Pető Intézet
1.5.	bánásmód	elfogadó magatartásmód tanulása a mozgássérültekkel kapcsolatosan irodalmi példákon keresztül (pl. Móra Ferenc: A kis bice-bóca)
1.5.1.	bánásmód gyakorlása	mozgássérült emberekkel szembeni magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal
1.6.	szervezetek	a mozgáskorlátozottak helyi és regionális szervezeteinek megismerése
1.6.1.	jog és érdekképviselet	a mozgássérültek közlekedésével kapcsolatos jogszabályok gyűjtése (pl. kerekesszék, gépkocsi, parkolási, utazási kedvezmények)
2.	*látássérültek*	*a látássérültek megismerése*
2.1.	gyengénlátók, csökkentlátásúak	gyengénlátók vagy csökkentlátásúak (szemüveggel és különleges eljárásokkal látók) megismerése
2.1.	világtalanok	a teljesen világtalanok megismerése
2.3.	életmód	a látássérültek életmódjának megismerése
2.3.1.	a látássérültekkel kapcsolatos jelzések	a látássérültekkel kapcsolatos jelzések tanulása (hangjelzések, Braille ABC
2.3.2.	oktatás, képzés	speciális oktatási intézmények megismerése pl. Vakok és Gyengénlátók Intézete
2.4.	bánásmód	elfogadó magatartásmód gyakorlása ismert látássérült művészek életének bemutatásával (pl. Érdi Tamás zongoraművész)
2.4.1.	bánásmód gyakorlása	a látássérült emberekkel szembeni magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal (pl. titkos hangjelzések kitalálása az irány és helyváltoztató mozgásokra, felismerési játékok, stb.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.5.	szervezetek	vakok és gyengénlátók helyi és regionális szervezetinek megismerése
2.5.1.	jog és érdekképviselet	a vakok és gyengénlátók közlekedésével kapcsolatos jogszabályok gyűjtése (hangjelzések, hangos térképek, utazási kedvezmények)
3.	*hallássérültek*	*a hallássérültek megismerése*
3.1.	hallássérültek	enyhén nagyothallás (egyéni hallókészüléket használ) megismerése
3.2.	süketség	teljes süketség megismerése
3.3.	életmód	a hallássérültek életmódjának megismerése
3.3.1.	a hallássérültekkel kapcsolatos jelzések	a hallássérültekkel kapcsolatos jelzések tanulása (a magyar jelnyelv)
3.3.2.	oktatás, képzés	speciális oktatási intézmények megismerése (pl. Budapesti Nagyothallók Iskolája, Budapesti Siketek Iskolája, stb.)
3.4.	bánásmód	elfogadó magatartásmód tanulása a hallássérültekkel kapcsolatosan (pl. Beethoven süketségének története)
3.4.1.	bánásmód gyakorlása	a hallássérült emberekkel szembeni magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal
3.5.	szervezetek	a hallássérültek helyi és regionális szervezeteinek megismerése
3.5.1.	jog és érdekképviselet	a hallássérültek közlekedésével kapcsolatos jogszabályok gyűjtése (pl. utazási lehetőségek vasúton, autóbuszon)

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

MÁSSÁG AZ ISKOLÁBAN ÉS AZ ÉLETBEN

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR ELEKTRONIKUS ONLINE

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A Másság az iskolában és az életben kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

A *Másság az iskolában és az életben* tanulásának célja, hogy a tanulók legyenek tisztában azzal, bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk.

- A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között.
- Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt.
- Az etnikumok és a fogyatékkal élő emberek életének megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását.
- Tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok, etnikumok, fogyatékkal élők megismerésére, elfogadására, s ezáltal fejlődjön kapcsolati kultúrájuk. E folyamat ösztönözze őket arra, hogy szituatív módon folyamatosan alkalmazzák emberi kapcsolataikban az elfogadó magatartást.
- A hagyományos kultúra-kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a hazához, az itt élő népekhez, etnikumokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés, a fogyatékkal élők elfogadásának képessége és mindezek megbecsülésének gyakorlata.

A *Másság az iskolában és az életben* tananyaga több tantárgy (irodalom, ének-zene, társadalomismeret, vizuális kultúra stb.) tananyagában is előfordulhat, ezért a tanítására fordítandó órakeret csak az együttműködés színvonalának feltérképezése után határozható meg. Orientáló adatként a heti 2 órával célszerű számolni. Jeles napok közeledtével ezeket az órákat délutáni foglalkozások is kiegészíthetik.

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

5–6. évfolyam

A Másság az iskolában és az életben kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–6. évfolyamon

A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Az etnikumok és a fogyatékkal élő emberek életének megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását. Tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok, etnikumok, fogyatékkal élők megismerésére, elfogadására, s ezáltal fejlődjön kapcsolati kultúrájuk. E folyamat ösztönözze őket arra, hogy szituatív módon folyamatosan alkalmazzák emberi kapcsolataikban az elfogadó magatartást. A hagyományos kultúra-kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a hazához, az itt élő népekhez, etnikumokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés, a fogyatékkal élők elfogadásának képessége és mindezek megbecsülésének gyakorlata.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK MEGISMERÉSE
1	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók*	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók kultúrájának megismerése*
1.1.	etnikai csoportok a Kárpát-medencében	a Kárpát-medencében élő etnikai csoportok megismerése
1.1.1.	kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók a Kárpát-medencében	a Kárpát-medence etnikai csoportjainak, területi eloszlásának megismerése térkép alapján
1.2.	az anyagi kultúra	az anyagi kultúra elemeinek tanulása a kun, jász, palóc, matyó, székely, csángó etnikai csoportokban
1.2.1.	életmód	ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása a földművelés eszközeiről, folyamatairól képek, rajzok alapján és/vagy múzeumlátogatással a megismert népcsoportokkal kapcsolatosan
1.2.2.	népi építkezés	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a népi építkezésről a megismert etnikai csoportok körében ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása, képek, diaképek elemzése és/vagy múzeumlátogatás révén
1.2.3.	bőrművesség	a bőrművesség alapanyagainak, eszközeinek és egyszerű munkafolyamatainak tanulása szakszövegek, képek, ábrák, illetve műhelylátogatás segítségével a megismert etnikai csoportok népművészetében
1.2.4.	tárgykészítés	pénztárca, valamint bocskor készítése bőrfűzéssel, folyamatleírás vagy mintakövetés alapján
	díszítés	bőrdarabok, bőrtárgyak díszítése benyomással, lyukasztással, sallanggal mintakövetés alapján

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.5.	táplálkozási szokások	táplálkozási ismeretek tanulása ismeretterjesztő szövegek, korabeli források elolvasása, feldolgozása, egyszerű ételkészítési eljárások tanulása, gyakorlása alapján a megismert népcsoportok esetében
1.2.6.	népviseletek	népviseletek számbavétele megfigyeléssel vagy ismeretterjesztő kiadványok alapján
	viseletdarabok neve	a legjellegzetesebb viseletdarabok nevének megismerése – felsőruházat – képek, lapkivágatok alapján (pl. matyó bű ujjú ing, ráncba szedett rojtos gatya, rékli, szoknya, bő kötény, palóc vállkendő, keszkenyő, kötény, szűr, csuha, mente, ködmön, székely csíkos rokolya, ingváll, zsinóros nadrág, zeke, kunsági bő ujjú ing és gatya, mellény, mándli, posztókabát, dóka, stb.)
	hímzés	Egyszerű motívumok hímzése tűző, egyszerű keresztszemes és szálánvarrott öltéssel (pl. palóc piros-kék keresztöltésű szakácska – fehér vászonkötény -, piros vagy kék székely párnavég, stb.)
1.3.	a szellemi kultúra	a szellemi kultúra tanulása
1.3.1	néptánc	gyimesi lassú motívumainak tanulása
1.3.2.	népmesék, mondák	népmesék, mondák olvasása, elemzése, eljátszása (pl. A soktudó fiú, Az irigy testvérek, Az árkot ugró székely legényke – székely népmese, Maros és Olt --székely monda, stb.)
1.3.3.	jeles napok	a megismert népcsoportok jeles napokhoz fűződő szokásainak megismerése (pl. húsvét)
2.	*cigányok*	*a cigányok életének megismerése*
2.1.	történet	romák Európában az 1300-as évek elején
2.1.1.	a cigányság Európába kerülése	cigányság Európába kerülésének története Remete Szent György életének megismerésével (1068)
2.2.	nyelv	a cigány nyelv sajátosságai
2.2.1.	a cigány nyelv rokonai	a cigány nyelv elhelyezkedése az indoeurópai nyelvcsaládban
2.2.2.	cigányság csoportjai a nyelvhasználat alapján	cigányság csoportjainak megismerése a nyelvhasználat alapján (magyar anyanyelvűek, oláhcigányok, beások)
2.3.	művészetek	cigányság művészete
2.3.1.	irodalom	irodalmi ismeretek tanulása
	irodalmi művek elemzése	irodalmi művek elemzésével az értékelő magatartás fejlesztése (élmények, írói üzenet megfogalmazása)
	cigányok életéről szóló irodalmi művek	cigányokról szóló irodalmi művek elemzése: Endrődi Sándor: Czinka Panna Pósa lajos: Dalok Banda Marciról Zelk Zoltán: Rácz Aladár
	népköltészet	a cigány népköltészet megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	cigány mesék	különböző élethelyzeteket feldolgozó mesék (pl. Bari Károly gyűjtésében: Az erdő anyja) olvasása, dramatizálása, szereplők életének, jellemének megfigyeltetése cselekedeteik és beszédjük alapján
	műköltészet	műköltészeti ismeretek tanulása
	lírai költemények	a cigányok életéről szóló lírai költemények
	magyar szerzők lírai költeményei a cigányok életéről	irodalomelméleti ismeretek gyakorlása a lírai művek elemzése során
	stilisztikai elemzés	a lírai művek stilisztikai elemzése (pl. Zelk Zoltán:Cigány-bíztató Zelk Zoltán:A tűzből mentett hegedű Weöres Sándor:Cigány Kassák Lajos. Cigányok és veszedelem,stb.)
	Epikus művek	a cigányok életéről szóló epikus művek megismerése
	cigányokról szóló epikus művek által közvetített természet-, társadalom- és emberszemlélet	a természet- , a társadalom- és az emberszemlélet megfigyelése a cigányokról szóló epikus művekben (pl. Füst Milán: Rácz Aladár Bárd Miklós: Daru Lenci Lakatos Menyhért: Csandra szekere, stb.)
2.3.2.	zene	a cigány népzene tanulása
	cigányzene	cigányzene hallgatása cigány előadók tolmácsolásában (pl. Kalyi Jag, Bangó Margit, Rajkó zenekar, 100 tagú cigányzenekar)
	híres cigányzenészek	híres cigányzenészek életútjának megismerése (pl. Czinka Panna Dankó Pista, stb.)
	cigányzenekarok hangszerei	húros, pengető és fúvós hangszerek megismerése (hegedű, bőgő, cimbalom, furulya, cigánysíp stb.)
2.3.3.	tánc	cigánytáncok tanulása
	botoló	botolótánc tanulása párbajszerű és páros formában
2.4.	hagyományok	cigány hagyományok tanulása
2.4.1.	viseletek	cigány népviseletek megismerése
	színvilág	cigány színvilág összehasonlítása a mezőkövesdi matyó viselet színvilágával (piros, ciklámen, zöld, sárga – piros, kék)
	motívumok	cigány és a mezőkövesdi matyó motívumok összehasonlítása (pl. rózsa, lófej, kígyó, patkó, cigánykerék – öt- vagy hétágú virágtő pávákkal, rozetta, Bourbon-liliom, tulipános indák, stb.)
	öltözék	cigány öltözékek összehasonlítása a mezőkövesdi matyók népviseletével (cigány szoknya, ing, mellény –matyó bő ujjú ing, ráncba szedett rojtos gatya, rékli, szoknya, bő kötény)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

2.4.2.	szokások, magatartásmódok	szokások gyűjtése a cigányság életéből (pl. Szapu Magda: Halotti szokások és hiedelmek a kaposszentjakabi oláhcigányoknál Bari Károly (szerk.): Tanulmányok a cigányságról és hagyományos kultúrájáról valamint néprajzi lexikonokban, szótárakban) Böjte József: Gyásztörés című filmjének megtekintése
2.5.	életmód	a cigány életmód megismerése
2.5.1.	jellegzetes mesterségek	a jellegzetes mesterségek bemutatása (pl. szegkovács, patkoló kovács, bognár, kanálvájó, söprűkészítő stb.), képek, rövid ismeretterjesztő szövegek alapján
2.5.2.	lakhely	vándorló cigányok lakhelyének megismerése képek, lapkivágatok alapján (sátrak, kunyhók), cigánytábor elkészítése maketten (sátor, kunyhó, emberek, állatok, rőzse tűzzel, szekerek, stb.)
3.	*zsidók*	*a zsidó kultúra és életmód megismerése*
3.1.	a zsidó történelem kezdetei	a zsidó történelem kezdeteiről informáló szöveg olvasása, feldolgozása; a zsidók vándorlását szemléltető térkép elemzése
3.2.	nyelv	néhány szó megtanulása héber nyelven, és az írás jellegzetességeinek megfigyelése (pl. jobbról balra haladás)
3.3.	vallás	Mózes két kőtáblája a tízparancsolattal (frigyláda, zsinagóga)
3.4.	művészetek	a zsidó művészet megismerése
3.4.1.	irodalom	bibliai történetek olvasása, értelmezése
	Zsidó költők	zsidók életéről szóló irodalmi művek zsidó költők tollából (pl. Várnai Zseni: Úgy megnőttél, szinte félek Várnai Zseni: Jön a vonat… Zelk Zoltán: Kis mese a nincs-erdőről Szép Ernő: Gyermekjáték)
	Viccek	zsidó viccek olvasása: a csattanó megkeresése, a komikus hiba megfogalmazása
3.4.2.	zene	a zsidó egyházzene mint a zsoltárok előde (pl. Énekek éneke)
3.5.	hagyományok	a mózeskosár eredetének feltárása
3.5.2.	vallási ünnepek	zsidó újév napjai: Ros Hásáná (az év feje)
3.6.	életmód	a zsidó életmód megismerése
3.6.1.	zsidó ételek	zsidó újév különleges ételei: Kerekre font kalács és gránátalma mézbe mártva, zsíros ételek – az édes, a kerek és gazdag év reményében, húsleves cérnametélttel, főtt hús, sárgarépa, főtt burgonya stb.
3.6.2.	régi zsidó mesterségek	megismeri a régi zsidó mesterségeket képek, lapkivágatok alapján (pl. házalókereskedő, vásározó, kocsmatartó. stb.)
II.	FOGYATÉKKAL ÉLŐ EMBEREK CSOPORTJAI	A FOGYATÉKKAL ÉLŐK MEGISMERÉSE
	Paralimpia-történet	a paralimpia történetének megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.	*mozgássérültek*	*a mozgássérültek megismerése*
1.1.	az emberi mozgásszervek és betegségei	ismeretek tanulása, felidézése az emberi mozgásszervekről és betegségekről
1.2.	életmód	a mozgássérültek életmódjának megismerése
1.2.1.	munka	a mozgássérültek munkavállalási lehetőségeinek megismerése (pl. megváltozott munkaképesség, távmunka, részmunkaidő stb.)
1.2.2.	oktatás, képzés	az oktatást, képzést segítő speciális eszközök megismerése (pl. rámpa, bot, mankó, járókeret, kerekesszék, kapaszkodók stb.)
1.3.	bánásmód	a mozgássérült emberekkel szembeni empatikus magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal (pl. érzések megértése képek, lapkivágatok alapján)
1.4.	szervezetek	a mozgáskorlátozottak megyei szervezeteinek megismerése
1.4.1.	jog és érdekképviselet	De JuRe Alapítvány a Sérült Emberek Jogaiért alapítványi honlap megismerése az Internet használatával
2.	*látássérültek*	*a látássérültek megismerése*
2.1.	a látószerv és betegségei	ismeretek tanulása, felidézése az emberi látószerv működéséről és betegségeiről
2.2.	életmód	a látássérültek életmódjának megismerése
2.2.1.	művelődés	hangos és digitalizált könyvek, felolvasó-stúdiók megismerése
2.2.2.	oktatás, képzés	az oktatást, képzést segítő speciális eszközök megismerése (pl. szemüveg, nagyító, lámpák, tankönyvek, taneszközök)
2.2.3.	munka	a látássérültek munkavállalási lehetőségeinek megismerése pl. megváltozott munkaképesség, távmunka, részmunkaidő stb.)
2.3.	bánásmód	a látássérült emberekkel szembeni empatikus magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal (pl. Mire gondoltam? – tárgyak felismerése leírásuk alapján)
2.4.	szervezetek	vakok és gyengénlátók megyei szervezetinek megismerése
2.4.1.	jog és érdekképviselet	Látó-tér Alapítvány honlapjának megismerése az Internet használatával
3.	*hallássérültek*	*a hallássérültek megismerése*
3.1.	a hallószerv és betegségei	ismeretek tanulása, felidézése az emberi hallószerv működéséről és betegségeiről
3.2.	életmód	a hallássérültek életmódjának megismerése
3.2.1.	művelődés	a magyar jelnyelv szótárának megismerése
3.2.2.	oktatás, képzés	az oktatást, képzést segítő speciális eszközök megismerése (pl, tankönyvek, taneszközök, hallókészülék, magnó, fülhallgató stb.)
3.2.3.	munka	a hallássérültek munkavállalási lehetőségeinek megismerése (pl. megváltozott munkaképesség, távmunka, részmunkaidő stb.)
3.3.	bánásmód	a hallássérült emberekkel szembeni empatikus magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal (pl. szájról olvasás mint a hangos beszéd optikai képe)
3.4.	szervezetek	a hallássérültek megyei szervezeteinek megismerése
3.4.1.	jog és érdekképviselet	a Nagyothallók.hu honlap megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Tanulási cél, tematikus tananyag, tanulási program, teljesítmény

7–8. évfolyam

A Másság az iskolában és az életben kereszttanterv alkalmazásának céljai a 7–8. évfolyamon

A tanulók önazonosság, nemzeti és európaiság tudatának erősítése érdekében tudjanak azonosságot vonni és különbséget tenni az emberek között. Legyenek tisztában azzal, hogy bármennyire is különböző külső és belső tulajdonságokkal rendelkezünk, mindannyian emberek vagyunk, mindannyian mások vagyunk. Alakuljon ki bennük empátia és tolerancia a másság iránt. Az etnikumok és a fogyatékkal élő emberek életének megismerése segítsen megelőzni előítéletes gondolkodásuk kialakulását. Tegye nyitottá őket más népek és népcsoportok, etnikumok, fogyatékkal élők megismerésére, elfogadására, s ezáltal fejlődjön kapcsolati kultúrájuk. E folyamat ösztönözze őket arra, hogy szituatív módon folyamatosan alkalmazzák emberi kapcsolataikban az elfogadó magatartást. A hagyományos kultúra-kínálta egyszerű egyéni és közösségi tevékenységek megismerésén és gyakorlásán keresztül alakuljon ki a hazához, az itt élő népekhez, etnikumokhoz, a táji-történeti tagoltságunkban is megragadható értékekhez kötődés, a fogyatékkal élők elfogadásának képessége és mindezek megbecsülésének gyakorlata.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK	MAGYARORSZÁGI ETNIKAI CSOPORTOK MEGISMERÉSE
1.	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók*	*Kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók kultúrájának megismerése*
1.1.	etnikai csoportok a Kárpát-medencében	a Kárpát-medencében élő etnikai csoportok megismerése
1.1.1.	kunok, jászok, palócok, matyók, székelyek, csángók a Kárpát-medencében	a magyar etnikai csoportok történetének rövid áttekintése informáló szövegek alapján
1.2.	az anyagi kultúra	az anyagi kultúra elemeinek tanulása a kun, jász, palóc, matyó, székely, csángó etnikai csoportokban
1.2.1.	életmód	ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása az állattartás eszközeiről, folyamatairól képek, rajzok alapján és/vagy múzeumlátogatással a megismert népcsoportokkal kapcsolatosan
1.2.2.	népi bútorok	ismeretek tanulása, tapasztalatok szerzése a lakásbelsőkről és népi bútorokról a megismert etnikai csoportok körében ismeretterjesztő szövegek olvasása, feldolgozása, képek, diaképek elemzése és/vagy múzeumlátogatás révén
1.2.3.	fafaragás	a fafaragás alapanyagainak, eszközeinek és egyszerű munkafolyamatainak tanulása szakszövegek, képek, ábrák, illetve műhelylátogatás segítségével a megismert etnikai csoportok népművészetében
1.2.4.	tárgykészítés	kisebb használati tárgyak faragása (pl. bot, falap vagy doboz, stb.)
	díszítés	fatárgyak díszítése vésett vagy karcolt, beégetett technikával mintakövetés alapján

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.2.5.	táplálkozási szokások	jeles napok táplálkozási szokásainak tanulása ismeretterjesztő szövegek, korabeli források elolvasása, feldolgozása, egyszerű ételkészítési eljárások tanulása, gyakorlása alapján a megismert népcsoportok esetében
1.2.6.	népviseletek	népviseletek számbavétele megfigyeléssel vagy ismeretterjesztő kiadványok alapján
	viseletdarabok neve	a legjellegzetesebb viseletdarabok nevének megismerése – lábbelik – képek, lapkivágatok alapján (pl. palóc piros és sárga csizma, székely bocskor, cepők, kun kordován csizma, matyó papucs, rakott sarkú női csizma, stb.)
1.3.	a szellemi kultúra	a szellemi kultúra tanulása
1.3.1.	néptánc	csángó verbunk, egyszerű ugrósszerű legényes motívumainak tanulása
1.3.2.	hit- és hiedelemvilág	a magyarországi etnikai csoportok hit- és hiedelemvilágának tanulása szakszövegek olvasásával
1.3.3.	jeles napok	a megismert etnikai csoportok jeles napokhoz fűződő népszokásainak megismerése (pl. a pünkösd)
1.4.	a néprajzi gyűjtés	a néprajzi gyűjtés technikáinak tanulása
1.4.1.	gyűjtési módszerek	a néprajzi gyűjtés módszereinek (megfigyelés és kérdőív) alkalmazása szakleírások alapján a gyűjtési útmutatók felhasználásával a megismert népcsoportok esetében
1.4.2.	a gyűjtött anyag kezelése	a gyűjtött anyag kezelése a gyűjtési útmutató segítségével
2.	*cigányok*	*a cigányok életének megismerése*
2.1.	történet	cigányok a középkori Magyarországon
2.1.1.	cigányok magyarországi letelepedése	a cigányok magyarországi megjelenése és letelepedése, szerepe a középkori Magyarország történetében – ismeretszerzés informáló szövegek feldolgozásával (pl. Tomka Miklós: A cigányok története in: Szegő László (szerk.): Cigányok, honnét jöttek, merre tartanak?)
2.1.2.	törvénykezés	cigányokat érintő rendeletek a középkori Magyarországon Zsigmond, Mária Terézia, II. József uralkodása idején
2.2.	nyelv	a Magyarországon beszélt cigány nyelvek: a beás és a lovári
2.2.1.	nyelvi hatások	nyelvi hatások megismerése
	cigány eredetű magyar szavak	Mit vett át a magyar nyelv a cigány nyelvből?
2.3.	művészetek	a cigányság művészete
2.3.1.	irodalom	irodalmi ismeretek tanulása
	az irodalomértő olvasói szerep	az irodalomértő olvasói szerep gyakorlása értékmozzanatok feltárásával
	lírai költemények	a cigányok életéről szóló lírai költemények megismerése
	értékmozzanatok a magyar szerzők cigányok életéről szóló lírai költeményeiben	az irodalomértő olvasói szerep gyakorlása a magyar szerzők cigányokról szóló lírai műveiben (pl. Vörösmarty Mihály: A vén cigány Babits Mihály: Cigánydal Szabó Lőrinc: Sokféle nép, stb.)

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

	epikus művek	a cigányok életéről szóló epikus művek megismerése
	szereplők és értékek a magyar szerzők cigányokról szóló epikai műveiben	a művek szereplői és az általuk hordozott értékek a magyar szerzők cigányokról szóló epikus alkotásaiban (pl. Ady Endre: Répakapálás Jókai Mór: A fekete vér – részlet Tóth Béla: A cigány honvéd, stb.)
2.3.2.	zene	a cigány népzene megismerése
	cigányzene	cigányzene hallgatása cigány előadók tolmácsolásában (pl. Black Fire (Fekete tűz), Gipsy kings, Magyar Flamencó, stb.)
	híres cigányzenészek	híres cigányzenészek életútjának megismerése (pl. Rácz Aladár Horváth Pista Pege Aladár, stb.)
	cigányzenekarok hangszere	húros, pengető és fúvós hangszerek megismerése (pl. hegedű, prímás, kontrás, bőgő, cimbalom, furulya, cigánysíp stb.)
2.3.3.	tánc	cigánytáncok tanulása
	verbunkos	verbunkos tanulása szóló, páros és csoportos formában
2.3.4	képzőművészet	magyarországi cigány képzőművészek önkifejezése
	festők, szobrászok	népi festők, szobrászok – naív alkotók munkásságának megismerése alkotásaik alapján pl. Oláh Jolán, Oláh Mara, Ráczné Kalányos Gyöngyi, Orsós Jakab
2.4.	hagyományok	cigány hagyományok tanulása
2.4.1.	viseletek	cigány népviseletek megismerése
	színvilág	cigány színvilág összehasonlítása a palóc viselet színvilágával (piros, ciklámen, zöld, sárga, piros, kék, újabban sárga, zöld)
	Motívumok	cigány és a palóc motívumok összehasonlítása (pl. rózsa, lófej, kígyó, patkó, cigánykerék – leveles ág végén ülő virágmotívum, egymás mellé ritkásabban vagy sűrűbben letett virágtövek, madarak, stb.)
	öltözék	cigány öltözékek összehasonlítása a palócok népviseletével (pl. cigány szoknya, ing, mellény – főkötő, kötény, szűr, csuha, mente, ködmön, piros vagy sárga csizma, vállkendő (keszkenyő)
2.5.	életmód	a cigány életmód megismerése
2.5.1.	foglakozások	jellegzetes foglalkozások megismerése
	zenei szolgáltatás	cigányzene mint szolgáltatás kialakulásának történeti áttekintése anyaggyűjtéssel, jegyzeteléssel Sárosi Bálint: cigányzene …című műve alapján, Sára Sándor: Cigányok című film megtekintése
2.5.2.	lakhely	vándorló cigányok lakhelyének megismerése Karsai Ervin: Cigányok lakásépítése a sátortól a kőházig című mű kivonatolása cédulázás alapján, kőház tervezése, berendezése (pl. szegényes viskó és jómódú család lakhelye).
3.	*zsidók*	*a zsidó kultúra és életmód megismerése*

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

3.1.	a zsidók története a középkor, a török hódoltság és a török kiűzése idején	a magyar zsidóság története a középkor, a török hódoltság és a török kiűzése idején, informáló szöveg olvasása, feldolgozása térképhasználat alapján
3.2.	nyelv	a héber írás elemeinek megismerése a héber ABC alapján
3.3.	vallás	a Tóra mint a zsidó népnek adott isteni kinyilatkoztatás megismerése, pergamenből Tóra készítése héber nyelvű felirattal, zsidó vallási szimbólumokkal
3.3.1.	szimbólumok	a hétágú gyertyatartó (Menóra) mint a zsidók jelképes szellemi öröksége, ősi vallásuk szimbóluma, Dávid-pajzs, Dávid-csillag
3.4.	művészetek	a zsidó művészet megismerése
3.4.1.	irodalom	történelmi tárgyú informáló szövegek, irodalmi alkotások olvasása, értelmezése a középkor, a török hódoltság és a török kiűzése idejéről (pl. Schulhof Izsák:Budai krónika, Péchi Simon: Zsoltárfordítások)
	zsidó költők	zsidók életéről szóló irodalmi művek zsidó költők tollából (pl. Timár Magda: Héber írás Komlós Aladár: Zsidók a kapualjban Kisteleki Ede: Imádság hazámért!
	viccek, humoreszkek	zsidó viccek, humoreszkek felolvasásának gyakorlása
3.4.2.	zene	a klezmer zene mint a zsidó népzene: klezmer zenészek és együttesek megjelenése a Dunántúlon a 18-19. század fordulóján (pl. Rózsavölgyi Márk)
3.5.	hagyományok	zsidó hagyományok megismerése
3.5.1.	vallási ünnepek	Chanukka (Hanuka) mint a szenvedés és megszabadulás, a gyász és megváltás ünnepe
3.6.	életmód	a zsidó életmód megismerése
3.6.1.	zsidó ételek	A kóser konyha története, kóser ételek és italok megismerése (pl. sólet, tiltott húsok –disznó, nyúl, ló, teve, elhullott vagy széttépett állatok, kóser húsok – marha, bárány, kecske, szárnyasok)
3.6.2.	régi zsidó mesterségek	megismeri a régi zsidó mesterségeket képek, lapkivágatok alapján (pl. vám-, kocsma- és földbérlő, kereskedő, házaló, üveges, ékszerész, órás, aranyozó, muzsikus)
II.	FOGYATÉKKAL ÉLŐ EMBEREK CSOPORTJAI	A FOGYATÉKKAL ÉLŐK MEGISMERÉSE
	a gyógypedagógia története	a magyar gyógypedagógia történetének rövid áttekintése Gordosné Szabó Anna: Gyógypedagógia története II. című műve alapján
	egészségügyi ellátó rendszerek	a fogyatékosokkal kapcsolatos egészségügyi ellátó rendszerek megismerése a Fogyatékos Fiatalok Re/Integrációját Segítő Szolgálat munkájának megismerése alapján
1.	*mozgássérültek*	*a mozgássérültek megismerése*
1.1.	életmód	a mozgássérültek életmódjának megismerése
1.1.1.	művelődés	tájékozódás a Szájjal, lábbal festők világszervezetének honlapján (Liechtenstein), az alkotók és műveik megismerése, valamint e festés technikájának kipróbálása

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

1.1.2.	oktatás, képzés	szakképzési lehetőségek gyűjtése a mozgássérült fiatalok számára az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet kínálata alapján
1.1.3.	sport	információk gyűjtése a kerekes székes sportról a helyi és regionális egyesületekben
1.1.4.	munka	a megváltozott munkaképességűeket segítő szervezetek által nyújtott lehetőségek feltárása
1.2.	bánásmód	a mozgássérült emberekkel szembeni toleráns magatartás gyakorlása (pl. Páros rajzolás)
1.3.	szervezetek	a mozgáskorlátozottak országos szervezeteinek megismerése
1.3.1.	jog és érdekképviselet	a mozgáskorlátozottak támogatási rendszerének megismerése interjú készítésével
2.	*látássérültek*	*a látássérültek megismerése*
2.1.	életmód	a látássérültek életmódjának megismerése
2.1.1.	művelődés	az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtára honlapjának (mek.oszk.hu) látogatása
2.1.2.	oktatás, képzés	szakképzési lehetőségek gyűjtése a látássérült fiatalok számára az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet kínálata alapján (pl. szövés, kosárfonás, zene, számítógép-kezelés, stb.)
2.1.3.	sport	információk gyűjtése a vakok számára elérhető sportokról a helyi és regionális egyesületekben (pl. tandem)
2.1.4.	munka	a megváltozott munkaképességűeket segítő szervezetek által nyújtott lehetőségek feltárása
2.2.	bánásmód	a látássérült emberekkel szembeni toleráns magatartásformák gyakorlása szituációs játékokkal (pl. Csörgőlabda játék bekötött szemmel)
2.3.	szervezetek	vakok és gyengénlátók országos szervezetinek megismerése
2.3.1.	jog és érdekképviselet	a látássérültek támogatási rendszerének megismerése interjú készítésével
3.	*hallássérültek*	*a hallássérültek megismerése*
3.1.	életmód	a hallássérültek életmódjának megismerése
3.1.1.	művelődés	művelődési lehetőségek gyűjtése (pl. Jelszínházi előadás, Internetes lehetőségek, képújság stb.)
3.1.2.	oktatás, képzés	szakképzési lehetőségek gyűjtése a hallássérült fiatalok számára az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet kínálata alapján (pl. számítógép-kezelés, kézművesség, stb.)
3.1.3.	sport	információk gyűjtése a hallássérültek számára elérhető sportokról a helyi és regionális egyesületekben (pl. tájfutás)
3.1.4.	munka	a megváltozott munkaképességűeket segítő szervezetek által nyújtott lehetőségek feltárása
3.2.	bánásmód	a hallássérült emberekkel szembeni toleráns magatartásformák gyakorlása (pl. cselekvések, érzelmek, érzések megjelenítése a pantomim eszközeinek felhasználásával)
3.3.	szervezetek	a hallássérültek országos szervezeteinek megismerése
3.3.1.	jog és érdekképviselet	a hallássérültek támogatási rendszerének megismerése interjú készítésével

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

HELYÜNK A VILÁGEGYETEMBEN

KERESZTTANTERV

5–8. évfolyam

MAGYAR KÖZLÖNY ELEKTRONIKUS ONLINE MEGJELENÉS

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

A *Helyünk a Világegyetemben* kereszttantervként az emberre, a természetre, az élővilágra vonatkozó ismeretekből létrehozott egységes alapú ismeretanyag. A tudásanyag összefogott módon a világkép kialakítását tűzi ki célul a természettudományos ismeretek hiteles értelmezése által. Nem világnézet kialakítását szolgálja, hanem korszerű világkép kimunkálásának eszköze. A természettudományok a természetfilozófiai kontextusban sajátos mondanivalóval rendelkeznek, melynek ismerete nem hiányozhat az életkornak megfeleltetve diákjaink felkészítésének tárházából. A kereszttanterv az emberi tevékenység kereteit is érzékelteti, távlatokat nyit és korlátokat érzékeltet. A helyes állásfoglalás a jövő alakítása, a tudatos emberi tevékenység helyes értékelése szempontjából alapvető jelentőségű.

A kereszttanterv és a NAT 2003 viszonyának jellemzői

A tantárgyban megfogalmazott tudásanyag magvát alkotó fogalmakat, tevékenységeket alapul véve és arra többször visszatérve soroljuk fel a fejlesztési szempontokat és a fejlesztő tevékenységet.
Fejlesztési feladatok közül itt a következők szerepelnek:
1.A tudomány-technika-társadalom kölcsönhatásáról, a természettudományról, a tudomány és a tudományos megismerés természetéről szóló fejlesztési feladatai közül: tudomány-technika-társadalom, benne a természet; a természettudomány, a tudomány és a tudományos megismerés természete, tudománytörténet, technika, technológia.
2. A természettudományos megismerés fejlesztési feladatai közül:
a természet megismerése: benne: megfigyelés, az ismerethordozók használata, az ismeretszerzés eredményeinek feldolgozása.
3. Tájékozódás az élő és élettelen természetről szóló feladatok közül:

- anyag, benne: anyagok a technikában és a hétköznapi életben, vegyületek, keverékek, oldatok, elegyek;
- az anyagszerkezeti ismeretek társadalmi jelentősége, benne: környezetünk anyagai, az anyagok osztályozása;
- az energia, benne: az energia terjedése, az energiaátalakulásokkal kapcsolatos társadalmi, technikai problémákhoz való viszony;
- az információ;
- a tér;
- idő és mozgás;
- a lakóhely, Magyarország, a Föld és az Univerzum.
- a rendszer, benne: állapot, változás, folyamat egyensúly, irányítás, vezérlés, szabályozás;
- az élet, benne: evolúciós szemlélet, az élővilág szerveződési szintjei, az élővilág rendszerezése, életműködések,
- az ember egészsége, fenntarthatóság, a környezet védelme

A kereszttanterv jellemzői

Olyan műveltségterületi kiegészítéseket tartalmaz, mely évfolyamhoz illesztve szolgálja a spirálisan visszatérő tananyagegységek mélyebb feldolgozását. A tanterv kifejezetten utal arra a tényre, hogy a diákok személyiségének megfelelő beavatkozás, hatások biztosítása érdekében igazi kölcsönös kapcsolatban valósuljon meg mindaz, ami a diákok helyes világképnek kialakításához szükséges. Ezért a foglalkozások mindenhol a személyes bevonás mozzanatait is tartalmazzák. Módszertanilag sokat építünk ebben a kereszttantervben a személyes megnyilatkozásokra, az egyéni érdekeltség megjelenítésének közösségi lehetőségeire, a közös foglalkozások csoportszintű megszervezésére.

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

Elsősorban a tanuló közreműködése szükséges tranzaktív kapcsolatban. A tanulói hatások érzékelése, arra adott tanári válasz képezi az diák-tanár üzenetváltásának alapját. A tényleges feltételek ezen megelőzési alapszempont szerint csupán a tantárgyi feltételekkel kapcsolódnak.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

Cél, tematikus tananyag, tanulási program

5–8. évfolyam

A Helyünk a világegyetemben című kereszttanterv alkalmazásának céljai az 5–8. évfolyamon

A kereszttanterv, alkalomadtán a kerettantervi megvalósítás a természetfilozófia, a világkép és az egyéni állásfoglalás metszőpontjában áll. Ha lehetséges, biztosítsunk olyan foglalkozásokat, ahol a tanulók egyéni felfogásának kifejezésére mód nyílik. Részesítsük előnyben a közösségi foglalkozások csoportos formáit, az egyéni állásfoglalások megvitatását és az indoklások felsorakoztatását. A korszerű világkép nem világnézetet jelent, ezért különböztessük meg a tanítás és a tanulás során a személyes állásfoglalások más dimenzióitól az órai foglalkozások dimenzióit.

	TEMATIKUS TANANYAG	TANULÁSI PROGRAM
I.	HELYÜNK ÉRTELMEZÉSE A VILÁGEGYETEMBEN	TÁJÉKOZÓDÁS ÉS ELKÉPZELÉSEK
1.	A világegyetemben elfoglalt helyünkre vonatkozó elképzeléseink, azok szerepe életünkben	*Ismeretek összegezése az ember világegyetemben elfoglalt helyére vonatkozóan*
1.1.	Felismeréseink, véleményünk, elképzeléseink	Saját elképzelésünk és problémáink általános mivoltának tudatosítása
1.2.	A természet egységére vonatkozó elképzelések	Ismeretek tanulása és összegezése a természet egységére vonatkozó elképzelésekkel kapcsolatban.
1.3.	A természet univerzális törvényei	A természet univerzális törvényeinek összefoglalása a tanultak alapján
1.4.	A természet egységével kapcsolatban megfogalmazható problémák	A természet egységével kapcsolatban problémák megfogalmazása, listázása.
II.	KEZDETI IDŐSZAK	TÁJÉKOZÓDÁS ÉS ELKÉPZELÉSEK ÖSSZEGEZÉSE
1.	Az emberre vonatkozó ismeretek	*Az emberre vonatkozó ismeretek felidézése, az antropológiában, rekonstruálható helyzet*
1.1.	Homo sapiens	Emberfélék: a ramapithecus-, az australopithecus-kör és az ember alcsalád megismerése
1.1.1.	Régi kultúrák	Régi kultúrák emlékeiben fellelhető környezetre és a világegyetemre való utalások megismerése

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

III.	EURÓPAI KULTÚRÁNK	KULTURÁNK FOLYAMATOS GAZDAGODÁSA
1.	*Ismereteink értelmezése kultúránkban*	*A kultúra értelmező keretet jelent tudásunk számára*
1.1.	Az európai kultúra	Kezdeti elképzelések Európában
1.1.1	Az európai kultúra kezdetei	Ókori elképzelések Európában
1.1.2	Görög eszmevilág: őselemek	Anaximandrosz Thalész Pithagorasz Leukipposz
1.1.3	Görög eszmevilág: világkép Kr.VI-V. sz.	Demokritosz Anaxagorasz Herakleitosz Embpedoklesz munkásságának megismerése
1.1.4	Görög eszmevilág: a Föld Kr.e. VI-V. sz.	Hiketász és Ekhphantosz Platon Herakleidész munkásságának megismerése
1.15	Görög eszmevilág: természet Kr.e.IV-III. sz.	Arisztotelész Arkhimédész munkásságának megismerése
1.1.6	Görög eszmevilág: helyek, számok, skálák a világegyetemre vonatkozóan	Asztronómiai világkép, Ptolemaiosz munkásságának megismerése
1.2.	Latin és összeurópai eszmevilág Mérések, építmények	A görög kultúra továbbélésének és latin sajátosságoknak a megismerése
1.2.1	Felfedezések és elképzelések a középkor végéig	A Pantheon épületnek, Hrabanus Maurus enciklopediájának, Alkuin munkásságának és az égi jelenségek megfigyelésének megismerése
1.2.2.	Felfedezések és elképzelések a XVI.sz. végéig	Csillagképek megalkotásának, Leonardo da Vinci munkásságának, a csillagok állására és a csillagvizsgálók létrehozására irányuló törekvéseknek, a földgolyó-modell kialakulásának megismerése
1.2.3.	Felfedezések és elképzelések a XVII. sz. végéig	A heliocentrikus világkép és az égi jelenségek megfigyelésének megismerése
1.2.4	Felfedezések és elképzelések a XVII. sz. végéig	Ismeretek elsajátítása: Kepler: bolygótörvényei, Galilei távcsőfejlesztése, az árapály-magyarázata, Kepler: világrejtély-kozmológiája, Guericke űrre vonatkozó kísérletei, Greenwich jelentősége
1.2.5	Felfedezések és elképzelések a XVIII. sz. végéig	Ismeretek elsajátítása a következő témában: Newton: tömegvonzás, teleszkóp-kutatása, Huygensnek:a fény hullámtermészetére, Newtonnak a gravitációra vonatkozó tudása. Fizikusok felfedezéseinek megismerése, eredményeik értékelése
1.2.6.	Felfedezések és elképzelések a XIX. sz. végéig	Hullámok, színképek Új délkör a csillagvizsgálóknál, fizikai felfedezések felhasználása, beépítése a világkép kialakításába
1.2.7.	Felfedezések és elképzelések a XX. sz. végéig	A természettudományos világkép további finomítása és a kezdeti űrhajózás eredményeinek felidézése
1.2.8.	Kisebb hatósugarú elképzelések Európában a kezdetektől napjainkig	Ismeretek elsajátítása a világ egészéről a korai évszázadoktól napjainkig Európában.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!

IV.	NEM EURÓPAI KULTÚRÁK	MÁS KULTÚRÁK VILÁGKÉPE
1.	*Ismeretek értelmezése más kultúrákban*	*Annak megértése, hogy a kultúra értelmező keretet jelent az események számára*
1.	Más, nem európai kultúrák elképzelése a világegyetemről	Más kultúrkörök kezdeti elképzeléseinek megismerése
1.1.	Más, nem európai kultúrák elképzelése a világegyetemről néhány Keleti kultúrákban	Távolkeleti és Keleti kultúrák: az univerzalizmus, az indus menti kultúrák, a hinduizmus és a buddhizmus világértelmezésének megismerése
1.2.	Más, nem európai kultúrák elképzelése a világegyetemről Afrikában	Afrikai kultúrkörök elképzeléseinek megismerése
1.3.	Más, nem európai kultúrák elképzelése a világegyetemről Közel-keleti kultúrákban	Közel-keleti kultúrák, mezopotámiai és héber elképzelések, a mohamedanizmus elképzelésének megismerése
1.4.	Más, nem európai kultúrák elképzelése a világegyetemről az újvilágban	Észak és Dél-Amerika régi kultúráiban fellelhető világképeinek megismerése
V.	KULTÚRÁK EGYMÁSHOZ ELJUTTATOTT TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ÜZENETE	KULTÚRÁK TUDOMÁNYOS VILÁGKÉPE
1.	*Ismeretek értelmezése a tudomány egységesülése időszakában*	*Tudományos világkép*
1.	A tudományokból kirajzolódó világegyetem képe	Annak tudatosítása, hogy a tudományos világkép a mindenkori tudomány világképe
1.1.	Az űrkutatás a világegyetem mai állapotában	Alaposabban ismerje meg a tanuló azt a tényt, hogy az emberiség örök álma továbbbontakozott a XX. sz.-ban a Naprendszer alaposabb kutatásával
1.1.1	A technika alkalmazásával összefüggő folyamatok vizsgálata a természettudományos tudás alkalmazása szempontjából.	Ismeretek tanulása a technika alkalmazásával összefüggő folyamatokról a természettudományos tudás alkalmazása szempontjából.
1.2.	A távolabbi világok feltárulása	Ismeretek a Naprendszeren túlra, a világűr tereire vonatkozóan
1.3.	Bolygótér – csillagok – csillagközi tér	Ismerje meg a világképet alakító ismeretek mennyiségének ugrásszerűen megnövekedését
1.4.	Csillaghalmazok, szuperhalmazok	Tájékozódjon a Galaktikák sokaságának
1.5.	A teljes Univerzum megismerése	Ismeretek elsajátítása a megismerhető Világegyetem egészére vonatkozóan.
1.5.	A Föld, a Naprendszer, a Világegyetem méretbeli arányai.	A Föld, a Naprendszer, a Világegyetem méretbeli arányainak érzékeltetése.

A Magyar Közlöny elektronikus változata nem tekinthető hivatalosnak, üzleti célú felhasználása tilos!